VIBORG LANDSTINGS DOMBØGER C 1616 - 1656.

(1)

20/1 1616.

** var skikket Christen Jepsen i Munksgård og havde hidkaldt sandemænd af Vandfuld herred at sværge om Jep Christensens bane, som af våde og vangive af en kniv skulle være omkommet, og sandemændene hans bane at udlægge, og først fremlagde Christen Jepsen et tingsvidne af Vandfuld herreds ting 16/12 sidst forleden ----, Keld Andersen i Dalgård at have vidnet, at Jep Christensen kom ind i Dalgård til hans ud på aftenen og blev hos ham til imod dag, og da pegede han på sin side og sagde, der skal jeg give en sin død inden to dage. dernæst fremlagde et vidne af samme ting ---- havde hid stævnet fornævnte Jesper Lambertsen med alle hvis klager og vidner i samme sag forhvervet er. så mødte Jesper Lambertsen og benægtede, at han ikke havde nogen klagevidner eller stævnebreve, som han ville påstå: da efter sådan lejlighed da bør de ingen magt at have.

(2)

** var skikket velb Iver Friis til Volstrup og havde hid stævnet velb Mogens Ulfeld til Selsø, KM befalingsmand på Tranekær for et skriftligt forbud, som han til Hjerm herredsting skal have ladet udgå, forkynde og påskrevet, hedebrug i Tvis og Kongsdal hede anlangende, hvilket forbud Iver Friis formener på hans frihed og rettighed, som Volstrup hovedgård i Tvis hede i søskende skifte efter skiftebrev og skøde tilkommer og til berettiget er, ikke burde ham på sin fri ildebrands brug med tørvegrøft og lyngslet til fornævnte hovedgård til hinder eller skade at komme.

(3)

** var skikket Niels Thomsen, borgmester i Varde, og havde hid stævnet Niels Madsen i Janderup for et skøde, som han lader sig af berømme at skulle have forhvervet på nogen eng, liggende i Adelenge vesten Varde, hvilke enge skulle have tilhørt Jens Christensen, fordum borger i Varde, og siden Christen Jensen og Tomas Jensen, som var to brødre, som nogen tid lang siden forleden ved døden skulle være afgangen, og salig Jens Christensen fornævnte enge til salig Jens Nielsen, fordum borgmester i Varde, skulle have pantsat, hvilken pant hans søn Christen Jensen siden skulle have indløst, og salig Christen Jensen skulle have efter sig ladt et lidet drengebarn, som skulle være den rette og næste arving til samme enge, dog ligevel samme enge i hans umyndige år at skulle være bortskødet imod hans rette formynders vidskab. så mødte Niels Madsen og fremlagde samme skøde af Vesterherreds ting 31/7 1602, som formelder Jep Nielsen at have på hr Mikkel Christensen, sognepræst til Gunderslev sogn i Sjælland, hans vegne efter hans købebrev, som han Christen Nielsen Kærup givet har, solgt og skødet fra hr Mikkel Christensen og hans arvinger og til Christen Nielsen Kærup og hans arvinger nogen enge, som er liggende i Adelenge, som er en søsterlod i Clemend Tomasens enge, som tilforn boede i Varde, hvilke fornævnte enge hr Tomas Jensen, sognepræst af fornævnte Gunderslev, skal have arvet efter hans salig mor, og samme enge efter hans dødelige afgang at skal være hans datter Anne Tomasdatter arveligt tilfaldet, og fornævnte hr Mikkel Christensen derfor siden at skal have udlagt til fornævnte Anne Tomasdatter fuldt vederlag igen ----. Niels Tomasen fremlagde efterskrevne pantebrev, hvori Jens Christensen, borger i Varde, kendes skyldig at være Jens Nielsen, borgmester i Varde, otte daler i danske pending for den søsterlod, han har i den gård, Jens Christensen selv ibor, hvorfor han pantsætter den

eng, han har i Adelenge: så efterdi der tvistes, om det er de enge, som pantebrev pålyder, som siden skulle være skødt og solgt eller ej, ved vi ikke om fornævnte skøde at dømme, førend dis lejlighed bliver forhandlet og med tingsvidne så nøjagtigt bevises, som det sig bør.

(5)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Vestervig, hans visse bud Niels Rasmussen, ridefoged der sst, og havde hid stævnet hr Christen Nielsen i Vejrum præstegård for rigens breve og forfølgning han, som sin søster og søsterbørns rette lovværge, har siddet overhørig, uanseet han derfor til Hjerm herreds ting skal være tildømt at stande til rette efter den sidste forfølgning, som er efter rømnings breves indhold, og han ikke alligevel skal have Knud Gyldenstjerne tilfreds stillet ----.

** var skikket velb Predbjørn Gyldenstjerne til Vosborg, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Claus Nielsen, ridefoged der sst, og havde hid i rette stævnet Poul Svendsen, borger i Lemvig, for et bænkebrev, han af Mads Madsen og Anders Jensen, borgere sst, skulle have forhvervet, formeldende de skulle have været hos --- Christen Smed i Kirkegård i Christen Smeds gård i Lemvig, efter Poul Svendsens befaling, og da tilsagde Christen Smed, at han skulle vare på ham som hans fjende og uven, efterdi Poul Svendsens hustru skulle være berygtet for fornævnte Christen Smed, med hvilket bænkebrev Poul Svendsen skulle ville sig befri for hvis sår og skade, han skulle have tilføjet Christen Smed bagtil ---- fordi samme bænkebrev, som ikke til tinge på fersk fod er taget eller med anden kundskab bekræftes løgnagtig og usandfærdigt at være, og Poul Svendsen for samme sår og skade, som Christen Smed bagtil gjort, bør æreløs at blive og derfor bør at straffes, som det sig bør: sagen blev opsat 6 uger.

(6)

** var skikket velb Jacob Lykke til Tandrup, KM befalingsmand på Lund, hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og på Jacob Lykkes tjeners vegne Iver Christensen i Markholm havde i rette stævnet Peder Poulsen i Dalgård i Resen sogn, for han har været hans tjeners hustru Johanne Jensdatter hendes lovværge efter hendes salig forældres død, og at han da på Johanne Jensdatters vegne havde afsagt sig arv og gæld efter hendes afgangne forældre. så mødte Morten Lauritsen i Tornager og berettede, ingen dom i den sag til herredsting at være gået og mente, den burde først der at ordeles: da efter sådan lejlighed finder vi samme sag til herredsting at komme og der gå om så meget som lov og ret kan findes.

(7)

** var skikket velb Jacob Lykke til Tandrup hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og på Jacob Lykkes tjeners vegne Iver Christensen i Markholm havde hid stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for han til Skodborg herreds ting skal have undt og stedt høring over Iver Christensen for 10 daler, som Morten Lauritsen i Tornager skulle have ladet ham fordele for, som hans hustrus far Jens Poulsen i lille Humlum i Resen sogn skulle have været Niels Jensen i Tornager skyldig, endog samme gæld skulle findes at være undersagt ---- over Iver Christensen alene for samme gæld, endog hans hustrus brorbarn Christen Andersen burde sin anpart efter arv at betale. så mødte Morten Lauritsen i Tornager og fremlagde et delebrev af Skodborg herreds ting 4/12 sidst forleden, bemeldende Jep Madsen på Gudumlund at have ladet fordele for 10 daler, på Niels Jensens børns vegne, som boede i Tornager, som Jep Madsen er værge for, Iver

Christensen i Markholm, hvilke 10 daler salig Jens Poulsen var Niels Jensen skyldig: så efterdi berettes fornævnte Christen Andersen at skulle være medarving, og Iver Christensen dog alene for gælden er delt blevct, da finder vi ham af samme dele kvit at være.

(8)

** var skikket ung Hans Jensen i Ferup og havde hid stævnet Hans Simonsen knivsmed, borger i Kolding, for en trætte han skulle have ham påført, med hvilken trætte han ville sig i fornævnte Hans Jensen og hans søskendes bonde ejendom lod og del tilholde, uanseet at han ikke i nogen måder har bevist med skøde eller adkomst, som han sig med nogen lod og anpart i fornævnte bonde ejendom kan tilholde ----. så mødte Hans Knivsmed og berettede, at han formente, at han på hans hustrus vegne skulle have lod og del i fornævnte ejendom: da efterdi samme sag ikke til herredsting at være ordelt, finder vi den did at komme og der gå om så meget som lov og ret kan ----.

(9)

** var skikket Hans Simonsen, borger i Kolding, og havde hid stævnet Erik Hansen i Højrup, Laurits Poulsen i Ferup og deres medbrødre vidnesbyrd for et vidne, de skal have vidnet til Anst herreds ting, formeldende at de ikke vidste, at Anne Jensdatter, Hans Simonsens hustru, havde nogen ejendoms arvelod i den gård i Ferup, unge Hans Jensen ibor, som hende skulle være arveligt tilfaldet efter hendes salig bror Hans Jensen ----. så mødte ung Hans Jensen og fremlagde et vidne af Vesterherreds ting x/12 1614, hvori efterskrevne har vidnet, at de ikke vidste, om Hans Simonsens knivsmeds hustru i Kolding, Anne Lauges, havde nogen arvelod i den ejendom i Ferup, Hans Jensen nu iboer eller ikke: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd selv har lagt deres vidnesbyrd i tvivl ---- endeligt vidnet ----.

(10)

** var skikket Truid Bryske til Estrup hans visse bud Søren Jensen, borger i Randers, og havde hid stævnet Jesper Lambertsen for to klager, han til Vejle byting 1/11 og 9/11 sidst forleden i rette har lagt om nogen overfald og skade, Jesper Lambertsen i hans hus 1614 skulle være sket, og med samme sin klage formener sig at ville befri for hvis tiltale, som Truid Bryske skulle have til ham for nogen ord og påskrift, som han formener ham utilbørligt at have påskrevet, at han skulle have været i hans hus med hans medhavende folk og gjort ham overfald og skade: ---- samme klage ikke noksom nøjagtig eller sandfærdig at være, at den burde nogen magt at have men magtesløs at være og ikke komme Truid Bryske på hans tiltale til Jesper Lambertsen til forhindring i nogen måde ----.

(11)

** (fortsat fra ikke bevaret blad) så stødte han hende omkuld, og han kom ovenpå hende, og da kom han på samme kniv og fik sit dødssår. synsmænd vidnede ---- samme sår var hans banesår, og ingen anden skade de så på ham. samme tid bekendte hans mor Mette Nielsdatter for dem, at Jesper Christensen havde fanget samme skade af en kniv, hun havde i sin hånd som hun stod og skar kål, af våde og ulykke: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, at efter vidnesbyrd og som de selv har udspurgt udlagde de Mette Nielsdatter at være Jep Christensens bane ---- ulykke ----.

(12)

** (fortsat fra 2) og fremlagde Iver Friis et vidne her af landstinget 5/5 1603 efter nogen artikler, som er blevet samtykket imellem alle velb Oluf Munk til Volstrup hans arvinger, dateret Volstrup 18/8 1573, som blandt andet indeholder, at Volstrup hovedgård og hvem den besidder skal altid beholde sin fri ildebrand med tørv og lyng at bruge i Tvis hede. så er mødt Mogens Ulfeld og fremlagde efterskrevne forbud anlangende hedebrug i Tvis hede, dateret Tvis 17/10 1615. dernæst fremlagde fru Anne Munks efterskrevne åbne beseglede underskrevne pergaments skøde, dateret Århus 30/8 1615, i hvilket hun har skødt til Mogens Ulfeld og hans arvinger iblandt andet Tvis hovedgård med mere gods, så langt og vidt som samme herlighed af gammel og arilds tid har efterfulgt fornævnte gård. og derhos gav til kende, at fru Anne Munks afgangne husbond salig Børge Trolle til Trolholm samme Tvis hovedgård og dens rettighed til lås at have forfulgt, og i rette lagde samme efterskrevne låsebrev, dateret 12/12 1604. og berettede Mogens Ulfeld, at Iver Friis siden skal have stævnet velb salig Iver Munk for den skøde, han Børge Trolle på Tvis kloster og dets tilliggende gods skal have givet, og fremlagde samme efterskrevne dom, dateret København slot 11/3 1605: så efterdi fremlægges Oluf Munks skøde, og derimod fremlægges et låsebrev uden al modsigelse drevet, at al Tvis hovedgård med dens tilliggende ejendom Børge Trolle bør at efterfølge, og der en evig tielse at være påsat, så i så måder forskrevne skøde og lås at være hverandre imod, da ved vi os ikke i den sag dommere at være, men indfinden den for KM og hans vise råd.

(18)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Gudum kloster, og havde hid stævnet velb Mogens Ulfeld til Selsø, KM befalingsmand på Tranekær, for et skriftligt forbud, som han til Hjerm herreds ting skal have ladet udgå, hedebrug i Tvis og Krogsdal hede anlangende, hvilket forbud Iver Juul formener ham på hans frihed og rettighed, som Kvistrup hovedgård i Felding sognehede i søskendeskifte efter lodder, skiftebreve, kontrakter, dom og skøde tilkommer, ikke bør ham på hans fri ildebrands brug med tørvegrøft og lyngslæt til fornævnte hovedgård til hinder eller skade at komme. så mødte Mogens Ulfeld og fremlagde efterskrevne forbud, dateret 17/10 1615, og dernæst fremlagde fru Anne Munks efterskrevne åbne beseglede underskrevne pergaments skøde, dateret Århus 30/8 1615, i hvilket hun har skødt til Mogens Ulfeld og hans arvinger iblandt andet Krogsdal hovedgård med sin herlighed og rettighed. hertil svarede Iver Juul og fremlagde et skiftebrev, som imellem salig Oluf Munks arvinger er ganget, dateret 18/8 1573, som velb fru Drude, Ludvig Munk, Poul Munk og Jørgen Munk med egne hænder har underskrevet, som blandt andet indeholder Kvistrup sin ildebrand med tørv og lyng i Felding sognehede hende altid ubehindret at skulle efterfølge. sammeledes i rette lagde Iver Juul Oluf Munks pergaments skøde, dateret 26/2 1613, i hvilken han har solgt og afhændet fra sig og sine arvinger og til Iver Juul og hans arvinger Kvistrup hovedgård med sin herlighed og rettighed: så og efterdi Iver Juul med skiftebrev, kontrakt, skøde og endelig dom, som endnu stander ved sin fuldmagt og urygget, beviser fornævnte brug med tørvegrøft og lyngslæt ham og hvem som Kvistrup hovedgård besidder, ubehindret bør at efterfølge, da kunne vi ikke kende bemeldte forbud så nøjagtigt, at det bør at komme Iver Juul imod fornævnte hans adkomst på bemeldte brug i Felding sognehede til hinder eller skade i nogen måde.

** var skikket Jens Nielsen og Niels Nielsen i Hollingholt og havde hid stævnet Laurits Nielsen i Hollingholt for et benægtelses tingsvidne, han sig afberømmer han 11/11 sidst forgangen til Hammerum herreds ting skal have forhvervet, anlangende om Laurits Nielsen hans gårdhund at

skulle have benægtet, at den ikke skulle have gjort dem skade på deres fæmon: på begæring blev sagen opsat til i dag 6 uger.

(22)

** var skikket Christen Christensen i Sælborg og havde hid stævnet Jørgen i Skovgård, Erik Mortensen og Maren Eriksdatter for et vidne, de til Ulfborg herreds ting 28/10 vidnet har, anlangende det Christen Christensen skulle have haft nogen får og lam til salig Anders Karlsens og dem taget til græsning, hvilket vidne han benægter usandfærdigt at være. sammeledes skulle Erik Mortensen være vildig, og med samme vidne at være sine stedbørn behjælpelig og ville dem tilvidne arv: på begæring blev sagen opsat til i dag 6 uger.

** var skikket Christen Olufsen, borger i Ringkøbing, hans visse bud Iver Frederiksen, borger der sst, og havde i rette stævnet Jes Jespersen, borgmester her sst, samt rådmænd sst for en dom, de til Ringkøbing rådhus 22/12 dømt har anlangende et pantebrev og arv efter salig Niels Andersen i Ringkøbing, hvilken dom Iver Frederiksen formener burde ved sin fuldmagt at blive: sagen blev opsat til i dag 6 uger.

(24)

** var skikket velb Mogens Ulfeld til Selsø hans visse bud Jørgen Jensen, foged på Tvis, og havde stævnet velb fru Anne Munk, salig Børge Trolles efterleverske, for en landstings granskning, som Mogens Ulfeld agter at lade forhverve til fire gode mænd at se og forfare, hvorledes det har sig med Tvis kirke, og fremlagde Jørgen Jensen efterskrevne tilbud, at eftersom Tvis sognekirke er øde, nu den kommer i hans værge, da begærer han af Anne Munk, som ham samme gård og kirke solgt har, at hun ville samtykke med ham en granskning af fire mænd, to på hver side, hvilket Anne Munk samtykkede, hvorefter blev Jørgen Jensen på Mogens Ulfelds vegne undt samme granskning.

(25)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup og havde stævnet velb Iver Friis til Volstrup, at som der har været nogen trætte og iring imellem Iver Friis på hans egne og hans børns velb jomfru Anne Friis og jomfru Mette Friis deres vegne på den ene og Iver Juul på den anden side om markskel imellem Volstrup by og Volstrup hovedgård på den ene og Dalby og Hjerm hede, hvor nogen deres ejendom kan påstøde, så og Kvistrup hovedgård på den anden side, og sandemænd i Hjerm herred har svoret og gjort markskel dem imellem, så vil Iver Juul være dom her til landstinget begærende, om samme sandemænds ed og tov og markskel bør ved magt at blive. herhos fremlagde Iver Juul efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 24/5 sidst forleden, hvori sandemænd vidnede, at de har været opkrævet på ret markskel at sværge og gøre imellem Volstrup by og Volstrup hovedgård på den ene og Dalby og Hjerm hede, så og Kvistrup hovedgård på den anden side, da var de 19/5 på åstederne og begyndte de deres tov og satte den første sten i mølleåen til midtstrøms, og satte de øvrige sten, som efterfølger: efterdi Iver Juul og Iver Friis på begge siden beskylder fornævnte sandemænds ed og tov, da indfinder vi den sag til gode mænd, som efter KM befaling fornævnte interesserede parter om fornævnte markskels trætter enten til minde eller rette at adskille, som det sig bør.

(34)

3/2 1616.

** hr Peder Hansen i Daler på sine egne og på Laurits Ibsen og Nis Vium sst, kirkeværger til Daler kirke, deres vegne havde i rette stævnet velb Godske Rantzau til Trøjborg for en uendelig dom, han her til landstinget forhvervet har, i hvilken nogen vidner skulle være undersagt, formener samme dom med vrang undervisning at være forhvervet. disligeste havde hid stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for et tingsvidne, hans afgangne far Tyge Pedersen, som da og var herredsfoged i Lø herred, 1/7 1592 skulle have udstedt anlangende noget tiendekorn, som burde at høre til Daler kirke, og med samme vidne at ville fravidne Daler kirke og præsten sin rettighed. fremdeles havde stævnet hr Ebbe i Visby samt kirkeværger sst, om de noget dertil havde at svare: så og efterdi samme stævning ---- navnlig at være stævnet, da ved vi ikke efter fornævnte stævning at dømme.

(35)

** velb Godske Rantzau til Trøjborg havde i rette ladet stævne Adser Lauritsen i Daler, birkefoged til Møgeltønder birketing, for nogen vidner, han skal have ladet udstede imod Visby kirke og præsten, som skal være Godske Rantzaus sognekirke og præst, anlangende tiende af nør Gærup by, som skulle være Visbys rette sognefolk. så mødte hr Peder Hansen og fremlagde efterskrevne vidne af Møgeltønder birketing 13/12 sidst forleden, hvori personer, som var barnfødt i Daler, vidnede om sten på Gærup gade, som var ret sogneskel imellem Daler og Visby sogne. derimod blev fremlagt efterskrevne vidne af Lø herreds ting 20/9 1606, hvori personer i Gærup, som mindes op til 40 år, vidnede, at da har der ingen sten været på Gærup gade, som kaldes toppelsten: så og efterdi Matias Andersen nu fremlægger andre vidner i samme sag, som ikke findes at være stævnet og kaldt, da ved vi ikke om fornævnte vidne at dømme, førend de samtlige stævnes og kaldes og da gå om hvis ret er.

(38)

** var skikket Christen Jensen Orm og Jens Christensen og gav til kende, hvorledes sandemænd af Vandfuld herred har gjort deres ed og tov og udlagde Jep Christensen i Munksgård hans bane ham af våde og vanlykke af en kniv, hans mor Mette Nielsdatter havde i sin hånd, at være dræbt og derfor svoret hende til sin fred, og den ottende sandemand Mads Jørgensen den tid for din sygdom ikke kunne her møde at gøre hans ed, som hans medbrødre gjort har, da har de gjort hans skudsmål, at han endnu ligger på sin sygeseng og ikke kunne møde at gøre sin ed.

** var skikket Niels Troelsen, Tomas Madsen, Peder Lauritsen i Lund, Mikkel Ibsen, Peder Pedersen i Abterp med flere deres visse bud Claus Knudsen, borger i Ribe, og havde stævnet Matias Andersen i Borg for et delsvidne, han på hans husbond velb Godske Rantzau til Trøjborg hans vegne nogen tid forleden til Lø herreds ting over dem forhvervet har, anlangende for de voldeligt skulle have ført vod i Vesterå, og for de skulle have haft ålegårdsted i samme å, formener dem med uret at være delt, og skulle være imod recessen i det 31. kapitel, at hver må nyde ålegård for deres egen grund. disligeste havde stævnet efterskrevne synsmænd for deres efterskrevne syn, de til fornævnte ting 30/9 sidst forleden skulle have hjemlet, at de 18/9 skulle have været til syn langs med Vesterå fra Højbjerg og til gårdsted på Abterp mark, hvor de have beset nogle ålegårde. så mødte Matias Andersen og berettede, at de breve, som i sagen er, skal være hos Godske Rantzau, og han er udenlands: af den grund blev sagen opsat til i dag 6 uger.

(39)

17/2 1616.

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Pedersen i Sælborg og havde hid stævnet Niels Callesen i Tjæreborg for en dom, han 9/1 sidst forleden til Skast herreds ting dømt har mellem Frederik Munk og velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, anlangende at han burde sit udgivne brev at efterkomme, indtil så længe han kunne stille sin bror tilfreds: sagen blev opsat til i dag måned.

(40)

** var skikket Mads Jørgensen i Fjaltring og gav til kende, hvorledes hans medbrødre sandemænd af Vandfuld herred i dag måned skal have udlagt Jep Christensen i Munksgård hans bane ham af våde og vanlykke af en kniv, Mette Nielsdatter havde i sin hånd, at være dræbt blevet, og havde de svoret hende til sin fred, og da han for sin sygdom den tid ikke kunne møde, hvorfor han i dag gjorde hans ed, som hans medbrødre gjort har, og svor hende til sin fred.

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Pedersen i Sælborg og havde i rette stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for et synsvidne, han har udstedt til Skast herreds ting 22/8 1615 anlangende syn over to kapitelsgårde i Hygum deres tofter, så og over Frederik Munks tjeneres to tofter der sst, da kunne de ikke andet syne eller forfare, end Frederik Munks tjeneres tofter er lige så lang og bred som fornævnte kapitelsgårdes tofter: sagen blev opsat til i dag måned.

(41)

** var skikket velb fru Else Lindenov til Løjtved hendes visse bud Peder Poulsen i Kloborg og havde i rette stævnet Christen Nielsen i Givskud og Oluf Eskesen i Ildved for et vidne, de skulle have hende forholdt, anlangende Tomas Jensen i Skovsbøl og hans stedsøn Christen Nielsen sst at have vidnet til Nørvang herredsting 9/1 sidst forleden, at fru Else Lindenovs tjenere Peder Poulsen i Kloborg og Rasmus Rasmussen, tjenende på Rørbæk, med flere skulle have taget og bortført af Skovsbøl skov nogle geder 2/12 sidst forleden, som skulle være Tomas Jensens søster Anne Ibsdatter i Vejle hendes geder: så efterdi Peder Poulsen ikke beviser fornævnte vidne, som han nu omtaler, at have været vidnet, ej heller på fersk fod, og Tomas Jensen ikke ville være bestendig det at have vidnet, og med tinghørernes kundskab bekræftes fornævnte vidne for ting og dom at være udganget, da kunne vi ikke kende herredsfogdens ulempe deri at være.

(44)

** var skikket Jesper Lambretsen, byskriver i Vejle, og havde stævnet Groers Sørensen, byfoged sst, for en dom han 7/12 sidst forleden imellem velb Truid Bryske til Estrup hans fuldmægtig Søren Jensen og Jesper Lambretsen dømt har og tilfundet ham at lide dele, for han skulle have beskyldt Truid Bryske, at han med sine medhavende folk skulle have gjort ham overfald og skade i hans hus, uanseet Jesper Lambretsen 9/11 sidst forleden skulle have haft sine vidnesbyrd på Vejle byting til stede, med hvilke han sin beskyldning ville bevise, og ikke han skulle måtte fange det beskrevet, fordi han skulle have givet varsel til Herredskær og ikke til Estrup. så mødte Søren Jensen og fremlagde samme efterskrevne dom af Vejle byting 7/12 sidst forleden, samt efterskrevne delsvidne

af fornævnte ting 18/1 sidst forleden: så efterdi det befindes, Jesper Lambretsen at have beskyldt Truid Bryske, for at han med hans medhavende folk skulle have været i Jesper Lambretsens hus i mørke og mulm og hans skæg afrykket og ham overfaldet, som af Jesper Lambretsens egen underskrevne beskyldning bevises, hvilke gerninger, dersom det var sket, ikke kunne agtes for nogen bordag eller husfreds sag, og nu gøres bevisligt at Truid Bryske ikke samme aften at have været i Jesper Lambretsens hus, da ved vi ikke imod samme dom ej heller fornævnte dele, derefter drevet er, at sige eller magtesløs dømme.

(50)

** var skikket Tomas Jensen, borger i Vejle, og havde hid stævnet Peder Jørgensen, borger sst, for han til Vejle byting 14/8 sidst forleden skal have ladet ham fordele for nogen ord, Tomas Jensen skulle have svaret Peder Jørgensen på fornævnte ting 28/10 1613, så vidt som han sigter og beskylder ham, at han skulle have indkommet med Hans Pedersen og skulle have hos været og seet på, der Peder Jørgensen skrev på et brev for Hans Pedersen for 97 rigsdaler, og skrevet Tomas Jensen til en forlover derfor, efterdi Tomas Jensen ikke samme dag skulle have været i Vejle, der fornævnte brev skulle være skrevet og dateret: så og efterdi ikke bevises, noget varsel for samme dele at være givet, da finder vi Tomas Jensen af samme dele kvit at være. dernæst blev Tomas Jensen og Peder Jørgensen med sammenlagte hænder venligt og vel forligt.

(51)

** (fortsat fra 53) i Landtings omliggende gods er arveligt tilfaldet for en sum pending efter samme indførsels brev. dernæst fremlagde en dom af Ginding herredsting 5/10 sidst forleden, som så besluttes, efterdi Tomas Juul af gode mænd skal være indført i hvis lod og anpart, salig Axel Rosenkrantz efter hans salig far i Landting gods var arveligt tilfaldet, og Tomas Juul har ladet igen tilbyde Børge Rosenkrantz hans arvinger samme gods til løsen, og var dog ikke mødt, vidste fogden ikke andet derpå at sige for rette, end salig Axel Rosenkrantz Børgesens lod og anpart i Landting gods Tomas Juul for ejendom at følge. (fortsættes på 54)

(52)

** var skikket Niels Iversen Bøgvad, borger i Kolding, og havde i rette stævnet Jens Hansen i sønder Bjert, for han for nogen tid siden skal have ladet ham fordele og beskyldt ham for nogen gæld, han skulle være Jens Hansens datter pligtig efter et brev, som Jens Hansen i Niels Iversens drukkenskab skulle have ladet skrive, og Niels Iversen ikke selv kunne læse og skrive, men samme brev anderledes skulle være oplæst, end det skulle formelde: så er Jens Hansen ikke nu mødt til gensvar, og efterdi han findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet for samme sag, og han da ikke er mødt, da finder vi samme stævnebrev og delsvidne magtesløs at være og ikke komme Niels Iversen til hinder eller skade i nogen måde.

(53)

2/3 1616.

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup hans visse bud Tyge Sørensen i Buskov og havde hid i rette stævnet Knud Nielsen i Østerlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom, han til Ginding herredsting 5/10 sidst forleden dømt har, hvori han har tildømt Tomas Juel det gods at følge til

ejendom, som han skal være indført i, i salig Axel Rosenkrantzes lod og anpart i Landting gods, hvilken dom Tyge Sørensen på Tomas Juels vegne formener burde ved magt at blive. og fremlagde Tyge Sørensen velb Holger Bille til Højbygård, Jens Mogensen til Sindinggård, Claus Below til Spøttrup og Axel Lykke til Eskær deres udgivne brev, dateret 8/3 1615, som indeholder blandt andet, da at have indført Tomas Juel i salig Axel Rosenkrantz Børgesens efterladte gods, som ham efter hans salig far Børge Rosenkrantz (fortsættes på 51).

(54)

** (fortsat fra 51) efterdi ingen er mødt noget gensvar herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme dom ved magt at blive.

** var skikket velb fru Karen Gyldenstjerne til Hyneskye hendes visse bud Jens Sørensen i Tinggård og havde i rette stævnet Jens Jørgensen i Herborg, for han 6/11 sidst forleden til Bølling herredsting har fradømt fru Karen Gyldenstjerne ---- rigsdaler, Eske Simonsen i Mosegård skulle have ladet sin gård blive brøstfalden for, efter syn og vurderings indhold, og Jens Jørgensen ikke skulle have anseet enten syn eller vurdering, men skal have dømt hans husbond fra hendes rettighed og sagefald: sagen blev opsat til næste landsting efter påske.

(55)

** var skikket velb Predbjørn Gyldenstjerne til Vosborg, KM befalingsmand på Bølling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, med opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende da at have stævnet velb Just Friis til Vadskærgård for en uendelig dom, han lader sig afberømme her til landstinget at skulle have forhvervet over velb Anders Dresselberg til Vognserup, forrige domprovst i Ribe, hans fuldmægtig Hannibal Nielsen, Jens Amorsen, Peder Pedersen og Christen ---- på Dejbjerg på kirkens anpart korntiende deres livstid beholde, og når nogen af dem ved døden afgik, da fornævnte Tørring sognemænd af dem tienden i deres sted igen at stede og fæste, at den kunne blive hos sognemændene. Knud Gregersen berettede, at straks efter Jens Amorsens død, som havde fire parter af samme kirketiende i fæste, det fremdeles af hans søn Jep Jensen i G----bæk på hans egne og menige sognemænds vegne, som tienden var sted og fæst, og så igen af Jep Jensen til Just Friis samme fjerde part af kirketienden opladt, uanseet det for menige sognemænd skulle være sted og fæst. så mødte Jørgen Friis på hans søn Just Friises vegne og afstod samme landstingsdom: da efter sådan lejlighed finder vi fornævnte dom og opladelsesbrev ingen magt at have.

(56)

** var skikket Jens Hansen i sønder Bjert med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende han da at have stævnet Niels Iversen Bøgvad, borger i Kolding, for en uendelig dom han til landstinget nogen tid forleden forhvervet har over et håndskrift, som han skulle have givet hans datter Sidsel Jensdatter, født i sønder Bjert, for han skulle have beligget hende, som skulle formelde 12 daler til en seng og 8 daler til en kåbe, også at gøre hans barn Anne Nielsdatter ret med hvis, han havde lovet samme barn, og formente samme uendelige dom burde magtesløs at være og ikke komme hans datter Sidsel Jensdatter til hinder eller skade imod hendes brev og segl, som Niels Iversen hende givet har: ---- da ved vi os ikke efter den opsættelse at kunne dømme, førend samtlige stævnes og kaldes.

(57)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Vestervig, hans visse bud Niels Rasmussen, ridefoged der sst, og havde i rette stævnet Morten Jørgensen, byfoged i Lemvig, for en dom han til Lemvig byting 1/12 sidst forleden dømt har, og da efter vidner tildømt Svend Poulsen i Lemvig at have gjort imod KM reces og burde derfor at stande til rette, som det sig burde. så mødte Poul Svendsen, borger i Lemvig, på hans søn Svend Poulsens vegne og formente ham ingen uret at have gjort: da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til andet landsting efter påske, som er 27/4.

(58)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Christen Madsen i Torp, herredsfoged i Hjerm herred, for han 1/12 sidst forleden til Hjerm herredsting har tildømt ham at burde stande til rette efter et rømningsbrevs indhold, som velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, befalingsmand over Vestervig len, har ladet forhverve over afgangne Gert Meyers hustru i Holstebro med hendes børn og lovværge, uanseet at hr Christens navn ikke skulle findes i samme brev eller i de andre breve, som i samme sag forhvervet er. disligeste berettede han, at Gert Meyer havde to brødre levende, der han døde, som nærmere var at lide tiltale på børnenes vegne, item at han intet har bekommet af Gert Meyers efterladte gods, men at hans hustru det hos sig skulle have, og formener han sig ikke at bør efter samme rigens breve at stande til rette, eller domme, som Christen Madsen derpå dømt har, burde ham til hinder eller skade at komme: sagen blev opsat til 13/4 først kommende.

(60)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, på sine egne og på sin søster Maren Nielsdatter, afgangne Gert Meyers efterleverske i Holstebro hendes vegne, og havde stævnet velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, for han 20/12 1614 til Holstebro byting har ladet hende med hendes to børn fordele for en sum pending, salig Gert Meyer skulle være ham skyldig efter hans opskrift, uanseet han ikke skulle kunne bevise Gert Meyer at have været ham nogen gæld pligtig. så mødte Niels Rasmussen og berettede, at sagen for rigens ret er indkommet og fremlagde 15 dags, 10 dags og 15 dags rigens breve for at skulle udlægge Knud Gyldenstjerne 1126 rigsdaler, som endnu rester af den gæld, afgangne Gert Meyer var ham skyldig: så efterdi samme sag findes for rigens ret at være indkommet, ved vi os ikke dommer i den sag at være.

(61)

** var skikket velb Predbjørn Gyldenstjerne til Vosborg, KM befalingsmand til Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, og havde stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom, han 16/12 sidst forleden til fornævnte ting dømt har imellem Anders Knudsen i Tiphede på den ene og Jørgen Nielsen i Revning, Anders Pedersen, Christen Pedersen, Maren Pedersdatter og Karen Graversdatter på den anden side, formeldende i sin beslutning, efterdi der bevises for ham med velb Oluf Munks brev, at Peder Hansen i Revning skulle have taget Svend Christensen og hans søskendes arv og gods i Villemose, har han ikke vidst andet derpå at sige, end Peder Hansens arvinger burde derfor at stande til rette, mens Oluf Munks brev stod ved magt, uanseet det ikke i kongens tingbog til Hjerm herreds ting 29/3 1598 skulle bevises, at Peder Andersen i Simmelkær skulle have taget Svend Christensen og hans søskendes arv og gods til sig og været deres rette født værge, og ikke skulle bevises, Peder Heise i Revning noget

på deres vegne under værgemål at have, som Oluf Munks brev formelder. derhos i rette lagde Knud Gregersen efterskrevne dom af Hjerm herreds ting år 1598, som iblandt andet indeholder, Peder Andersen i Simmelkær at have fremganget og gjort Kynde Jensen i øster Ølby på hans datter Anne Kyndesdatters vegne afkald for al den arv, som Peder Andersens bror Christen Andersen, som boede i Villemose, hans tre sønner, Peder Christensen, Anders Christensen og Svend Christensen, som Peder Andersen var værge for, var arveligt tilfaldet efter deres salig far og mor Christen Andersen og Maren Andersdatter: så og efterdi herredsfoged Christen Madsen har funderet sin dom på Oluf Munks brev, og samme brev ikke fremlægges, da finder vi samme dom ingen magt at have.

(64)

** var skikket velb Predbjørn Gyldenstjerne til Vosborg, befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger da at have ladet stævne Poul Svendsen, borger i Lemvig, for et bænkebrev, han af Mads Madsen og Anders Jensen, borgere sst, skulle have forhvervet, og siden 7/11 sidst forleden til Skodborg herredsting skal have i rette båret, formeldende at de skulle have været hos Christen Smed Kirkegård i Christen Smeds gård i Lemvig efter Poul Svendsens befaling og der tilsagt Christen Smed, at han skulle vare på ham som hans fjende og uven, hvor de fandtes, efterdi Poul Svendsens hustru skulle være berygtet for Christen Smeds, med hvilket bænkebrev Poul Svendsen skulle ville sig befri for hvis sår og skade, han skulle have gjort Christen Smed bagtil på hans krop og klæder, hvilket Knud Gregersen formente uærligt at være gjort: sagen blev opsat til 27/4 først kommende.

(65)

** var skikket Jep Olufsen, borger i Lemvig, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged til Bøvling, og havde i rette stævnet Mads Pedersen, borger sst, for en dom han til Lemvig byting 16/2 sidst forleden imellem Peder Jepsen på den ene og Jep Olufsen på den anden side dømt har, hvori Mads Pedersen har dømt, at den ager i Lemvigs mark, Peder Jepsen har opladt Jep Olufsen, burde ham for ejendom at efterfølge, formener samme dom ret at være. så fremlagde Knud Gregersen efterskrevne tingsvidne af Lemvig byting 26/1 sidst forleden, hvori Peder Jepsen oplod fra sig og sine arvinger og til Jep Olufsen og hans arvinger efterskrevne ager i Lemvigs stormark: så efterdi fornævnte ager findes at være liggende i Lemvig mark, og fornævnte opladelsesbrev findes til landsting og byting at være gjort, da ved vi ikke imod fornævnte opladelse, vidne og dom at sige eller magtesløs dømme.

(67)

** (fortsat fra 68) som om samme tofter deres bygning anlangende, formener samme landstingsdom ikke at slutte, medføre eller hentydes han nogen ornum at være tildømt, ikke heller Frederik Munk eller hans forfædre at skulle have haft nogen særdeles eller ensom ejendom i Hygum eller Hygum mark videre end en halvgård: efter skudsmål blev sagen opsat til i dag 14 dage.

** var skikket mester Mads Pors og mester Niels Glud, kanniker og kapitelshørere i Ribe, deres visse bud Hans Vistesen, borger i Varde, og havde i rette stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for et synsvidne han skal have udstedt Bendix Hansen i Skast på velb Frederik Munks vegne til Skast herredsting 19/ 1612, endog, som han mener, der ikke for samme vidne skulle være givet lovligt varsel hvilken dag eller tid, synsmændene skulle have været på de

stykker jord, synsmændene har omvidnet, ved Søren Nielsen i Hygum hans nørtoft at være nedlagt. (fortsættes på 70)

(68)

** var skikket mester Mads Pors og Mester Niels Glud, kanniker og kapitelshørere i Ribe, deres visse bud Hans Vistesen, borger i Varde, og havde i rette stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for han ikke har villet unde eller stede deres fuldmægtig at måtte fange sine ord eller svar i nogen vidner eller vedkendelse, som velb Frederik Munk og hans fuldmægtig til Skast herreds ting skulle have taget og forhvervet, Hygum og Hygum tofter anlangende. disligeste havde stævnet Søren Jensen i Eskebjerg, for han skulle have sat i dommersted på fornævnte ting 20/5 sidst forleden og dømt deres fuldmægtig, for at han ikke måtte fange et uvildigt syn på fornævnte tofter: da efter skudsmål blev sagen opsat til i dag 14 dage.

** var skikket mester Mads Pors og mester Niels Glud. kannikker og kapitelshørere i Ribe, deres visse bud Hans Vistesen, borger i Ribe, og havde i rette stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom, han til fornævnte ting 6/2 sidst forleden dømt har imellem deres fuldmægtig og velb Frederik Munk til Krogsgård anlangende de to tofter i Hygum, som hans tjener Søren Nielsen bruger, i hvilken dom han skulle have tildømt Frederik Munk samme tofter for ornum efter en landstingsdom, som her til landstinget skulle være dømt, at Frederik Munks vedkendelse skulle være ved magt dømt (fortsættes på 67)

(69)

** (fortsat fra 70) imens samme pantebrev og tingsvidne stod urygget og ved magt, og formente Strange Madsen samme dom burde ved magt at blive: så efterdi Christen Ibsen ikke er mødt nogen gensigelse mod samme dom at gøre, da ved vi ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme.

** var skikket velb Anders R---- og havde i rette stævnet Niels Mogensen i Pallesgård for et skudsmål, han imod ham til Sevel birketing 30/10 sidst forleden skulle have ladet gøre, og med samme skudsmål skulle have forslaget ham hans syn og klage, som han ville have haft beskrevet til fornævnte ting på de to skader, som Niels Mogensen skulle have gjort ham, formenende samme skudsmål ikke lovligt og ret at skulle være gjort: så efterdi ikke bevises sådant skudsmål at være gjort, finder vi Niels Mogensen for samme tiltale kvit at være.

(70)

** (fortsat fra 67) og Jens Jensen i Tjæreborg, som vidnede, at Bendix Hansen er lovligt i sin husbonds forfald forhindret, så han ikke nu kunne møde i rette med samme vidne: da efter sådant skudsmål blev sagen opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Christen Olufsen, borger i Ringkøbing, hans visse bud Strange Madsen, borger der sst, med opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende han da at have stævnet Jens Jensen, Peder Pedersen, borgmestre sst, Sylvester Biesch, Niels Pedersen, Jens Olufsen, Jens Nielsen og unge Jens Olufsen, rådmænd der sst, for en dom de til Ringkøbing rådhus 22/12 dømt har, anlangende et pantebrev og arv efter salig Niels Andersen i Ringkøbing, hvilken dom Strange Madsen på Christen Olufsens vegne formener burde ved sin fuldmagt at blive. disligeste havde

stævnet Christen Ibsen i Halby, som samme dom forhvervet har, om han har noget dertil at svare. så fremlagde Strange Madsen samme efterskrevne dom af Ringkøbing rådhus 22/12 sidst forleden, hvori blandt andet så besluttes, at efterdi bevises med Niels Andersens pantebrev at have pantsat salig Christen Svendsen al hans gård, han iboede, for 100 daler, og da de ikke til sin rette tid er blevet betalt, da samme gård at have efterfulgt salig Christen Svendsen, og eftersom bevises at Niels Andersen har overlevet hans hustru og børn og selv været deres arving, da kunne borgmestre og råd ikke tildømme salig Christen Svendsens arvinger nogen gæld at betale til Christen Ibsen, imod samme pantebrev (fortsættes på 69)

(71)

15/3 1616.

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han 9/1 sidst forleden til Skast herredsting dømt har imellem Frederik Munk og velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, anlangende at han burde sit udgivne brev at holde og efterkomme, indtil så længe han kunne stille sin bror tilfreds: så blev Frederik Munk og Christoffer Gersdorff venlig og vel forligt, så at Christoffer Gersdorff afstod samme dom og æsknings vidner, at de skal være som de udømt og uudgivet var, og Frederik Munk lovede at skulle give Christoffer Gersdorff 400 enkende rigsdaler.

(72)

** var skikket mester Mads Pors og mester Niels Glud, kannikker og kapitelshørere i Ribe, deres visse bud Hans Vistesen, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende da at have ladet i rette stævne Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til fornævnte ting 6/2 sidst forleden dømt har imellem deres fuldmægtig og velb Frederik Munk til Krogsgård hans fuldmægtig Christen Pedersen i Sælborg anlangende de to tofter i Hygum, som hans tjener Søren Nielsen bruger, i hvilken dom han skal have tildømt Frederik Munk samme tofter for ornum efter en landstingsdom. så mødte Frederik Munk og fremlagde samme efterskrevne dom af Skast herreds ting 6/2 sidst forleden, hvilken dom indeholder Hans Vistesen at være mødt og fremlagt et vidisse af et KM brev, dateret 1526, angående en trætte imellem mester Gunde Lange, degn i Ribe, på kapitlets vegne og Hans Munk om en eng i Hygum mark, og fremlagde et tingsvidne af Skast herredsting 1504, hvori 12 ejermænd svor al Hygum mark under reb: så og efterdi i fornævnte herredstings dom findes ---- samme Hygum gård at være rebet, og bevises med vidner, som her til landstinget er ved magt dømt, samme tofter i 20 år at have fulgt Frederik Munks gård, som Søren Nielsen iboer, og fornævnte herredsfoged har tildømt Frederik Munk fornævnte tofter, ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(76)

** velb Frederik Munk til Krogsgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for et synsvidne, han 22/8 sidst forleden til Skast herreds ting har udstedt, anlangende 6 synsmænd samme dag at have været over et uvildigt syn over to kapitelsgårde i Hygum samt Frederik Munks tjeneres to tofter der sst, da kunne de ikke ligne, syne eller forfare, end Frederik Munks to tjeneres tofter var lige så lange og brede som de to kapitelsgårdes tofter, og fremlagde Frederik Munk

efterskrevne fornævnte synsvidne af Skast herredsting 22/8 sidst forleden. så efterdi Niels Callesen først har dømt fornævnte synsmænd, som skal hjemle om fornævnte tofter fra syn, og han dog samme dag har udstedt synsvidne til fornævnte tofter, da ved vi ikke andet derom at sige, end at han sig jo deri har forseet, og fordi bør igen at give Frederik Munk hans billig kost og tæring: da for vores bøns skyld afstod Frederik Munk samme kost og tæring, så Niels Callesen derfor skal give ham 12 rigsdaler, eller dem i slet mønt med opgæld at skulle erlægge og betale.

(79)

** var skikket Niels Christensen Beeg i Haderis og havde i rette stævnet hr Jens Christensen i Haderup for nogen stævnebreve, han lader sig af berømme at have forhvervet af efterskrevne Haderup sognemænd Niels Beeg anrørende, hvilke stævnebreve og sankevidner Niels Beeg formener burde magtesløse at være: efter skudsmål blev samme sag opsat til næste landsting.

** var skikket Ove Olufsen, tjenende i Grundet, på hans søster Maren Olufsdatters vegne og havde i rette stævnet Maren Anderses, Maren hr Anderses, Dorte Lambrets, Anne Jesper Lambretsens, Ingeborg Knuds, Mette Groerses, Margrete Jens Sørensens, Maren Morten Gødesens, Karen Søren Knudsens, Maren Knuds, Maren Jens Bygs og Lene Ivers, borgersker i Vejle for et vidne, de på Vejle rådhus 12/2 sidst forleden vidnet har, at de var beskikket af borgmestre og råd at skulle forfare og malke nogle byens piger, om der kunne findes rigtige tegn hos nogen af dem, som kunne være skyldig i det barn, som nogen tid forleden var født og formyrdet, i hvilket vidne de skulle have vidnet, at Maren Olufsdatter skulle have givet væske og mælk af sit bryst, hvor ud af de har skyldt, at hun skulle have født barn eller været med barn, hvor udover den fattige pige skulle være kastet i fængsel, uanseet de samme deres vidne ikke så udtrykkeligt at have vidnet, at de kunne vide sand og vis besked derom videre end det mælk og væske, hun gav af hendes bryst, hvilket hun sig højligt påberåber at være naturligt, som noksom høres og forfares af dem, som derpå har god forstand: efter skudsmål blev sagen opsat til 13/4 først kommende.

(81)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård og havde i rette stævnet Jacob Hansen med flere i Nebel, Lystrup og Gesing for et synsvidne, de til Skast herredsting 30/1 sidst forleden vidnet har anlangende hans to tofter og ornum til hans gård i Hygum. disligeste havde stævnet hans Vistesen i Varde for et tingsvidne, han 6/2 til fornævnte ting forhvervet har, hvori han giver last og klage på, at kapitelstjenerne i Hygum findes brøstholdne i toftejord: så mødte Hans Vistesen og afstod samme vidner, at de skal være som de uudgivet var og ingen til hinder eller skade at skal komme i nogen måde.

(82)

** var skikket Laurits Christensen smed, borger i Varde, hans visse bud Hans Vistesen, borger sst, og havde stævnet Laurits Sørensen, byfoged der sst, for en dom han til Varde byting 21/8 forgangen år imellem Laurits Smeds fuldmægtig og Jens Christensen skrædder, borger her sst, dømt har og kvitdømt Jens Christensen for dele af den årsag, Laurits Christensen ikke til bestemt dag, forpligten om formelder, skulle være mødt til Varde byting. så mødte Jens Christensen på sine egne og Laurits Sørensens vegne og fremlagde samme efterskrevne dom af bytinget 21/8: så og efterdi Jens Christensen for Laurits Sørensen har været indstævnet, om han ikke efter hans forpligt burde at

undskylde Laurits Smed og hans hustru, og ikke byfogden i sin dom noksom derom har underschiedet, ved vi ikke den at følge men finder den at være som den udømt var.

(83)

** var skikket Niels Tomasen, borgmester i Varde, og havde i rette stævnet Christen Gregersen i Lintrup, herredsfoged i Vester herred, for en dom, han til Kærgård birketing 8/12 sidst forleden imellem ham og Niels Christensen i Stavrsø dømt har, i hvilken han skal have tildømt Niels Christensen for nogen brug og afgrøde af nogen ager på Stavrsø mark (sag overstreget)

(84)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussing, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Iver Markorsen, ridefoged der sst, og havde i rette stævnet Niels Tomasen, borgmester i Varde, for et tingsvidne af Varde byting 5/8 1594, hvori vidnes om forlig med Jens Nielsen i Varde Christen Joensen og Gregers Poulsen i Stavrsø, hvilket vidne Niels Tomasen ville sig tilholde noget jord på Stavrsø mark fra KM tjenere Peder Gregersen og Niels Christensen i Stavrsø, hvilket deres vidne Iver Markorsen på Albret Skeels vegne formener ikke lovligt at være af den årsag, de ikke skulle have vidnet med oprakte fingre ej heller på fersk fod. disligeste havde stævnet Christen Joensen og Gregers Poulsen og deres medarvinger, som er Niels Christensen i Stavrsø, Peder Gregersen, Søren Gregersen, Christen Jensen og Karen Gregersdatter og hendes lovværge, i lige måder havde stævnet Niels Knudsen i Klinting og Christen Jensen i Stavrsø deres arvinger, som er Lauge Christensen, Gøde Jensen i Klitting og ung Niels Christensen i Stavrsø. så og Christen Lønborg, Hans Sørensen og Christen Glibstrup, borgere i Varde, Niels Jensens arvinger for fornævnte Niels Jensen havde forhvervet samme vidne, om de havde noget dertil at svare. så mødte Niels Tomasen og fremlagde samme efterskrevne vidne af Varde byting 5/8 1594, indeholdende at den sønderste gård i Stavrsø blev skiftet i tre parter, den ene part til Jens Nielsen i Varde, den anden part til Christen Joensen i Stavrsø og den tredje part til Gregers Poulsen i Stavrsø. og derhos berettede Niels Tomasen, at samme gård Stavrsø tilhører Albert Skeel på KM vegne de to parter og den tredje part selvejer bøndergods ham tilhørende, og fremlagde efterskrevne pergaments skøde af Varde byting 1558 mandagen næst for vor fruedag, hvori Christen Pedersen af Øse med hans hustru Ingeborg hendes samtykke gjorde Jens Nielsen og hans arvinger skøde på al den del, som hans hustru og hendes særbørn kunne tilfalde i den sønderste gård i Stavrsø, som Nis Joensen iboede. dernæst fremlagde et pergaments skøde af fornævnte ting 1560, som bemelder Niels Hansen at have gjort Jens Nielsen og hans arvinger skøde på al den del, som han kunne tilfalde i den sønderste gård i Stavrsø, som Nis Joensen iboede. sammeledes fremlagde et pergaments skøde af fornævnte byting 1555, som medfører Peder Hansen, salig Hans Christensens søn i Varde, at have gjort Jens Nielsen skøde på den del, som han kunne tilfalde i den sønderste gård i Stavrsø, som Nis Joensen iboede. i lige måder fremlagde et pergaments skøde af fornævnte ting samme år, som indeholder Jep Nielsen, byfoged i Varde, på Maren Hansdatter i Varde hendes vegne og Peder Hansen på sin søster Anne Hansdatter hendes vegne at have gjort Jens Nielsen skøde på den del, som dem kunne tilfalde i den sønderste gård i Stavrsø, som Niels Joensen iboede. fremdeles i rette lagde et pergaments skøde af Kærgård birketing 27/5 1608, som bemelder Niels Jensen Varde at have solgt fra sig og sine arvinger og til Niels Tomasen og hans arvinger 3. parten af den sønderste gård i Stavrsø i Henne sogn. dernæst i rette lagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte birketing 1579, hvori otte mænd vidner at have skiftet gårdsrum i den gård i Stavrsø, som Gregers Poulsen påboer, og Christen Joensen da påboede: så og efterdi samme vidne med skødebreve og adkomst bekræftes, og kronens skyld og landgilde deraf at være udlagt, bevises og en mand efter anden samme 3. part gård i Stavrsø at være efterfulgt,

og ikke Iver Markorsen har derimod noget bevis fremlagt, da ved vi ikke imod fornævnte vidne at sige eller magtesløs dømme.

(91)

** var skikket Hans Villadsen i Harres på Karen Jensdatter i Abterp hendes vegne og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 20/1 sidst forleden til Lø herredsting dømt har, anlangende at han skulle have tildømt Karen Jensdatter at være hendes far Jens Mouridsen i Abterp hans rette livsarving, efterdi Jens Mouridsen skulle have tinglyst hans datter Karen Jensdatter for hans datter, rette og næste livsarving at skulle være. disligeste havde stævnet Terkild Mortensen og Hans Hansen i Visby, Tomas Jørgensen i Torup og Nis Jespersen i Borg, som samme dom forhvervet har. og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Lø herredsting 1578, at samme dag stod Jens Mouridsen personligt inden fire tingstokke og kendtes han Karen, han havde avlet ved Margrete Nielsdatter af Forballum, at være sin datter, og lyste hende i kuld og køn lige ved en sin egen ægte og adelkonebarn. herhos fremlagde efterskrevne dom af fornævnte herredsting 20/1 dette år, hvori besluttes, at efterdi bevistes at Peder Mouridsen i Visby havde solgt sin bror Jens Mouridsen i Abterp og sin datter Karen Jensdatter al den arv og lod, som han kunne tilfalde i den gård i Abterp, som Jens Mouridsen iboede, og Jens Mouridsen havde lyst sin datter Karen Jensdatter i kuld og køn, og da lovens 1. bogs 21. kapitel om formelder, at slegfredbarn, der tinglyst er, tager faderens arv, da vidste fogden ikke andet derpå at kunne dømme, end Karen Jensdatter jo bør hendes fars arv at beholde, og fornævnte Peder Mouridsens arvinger kvit at være: så og efterdi med tingsvidne bevises, Jens Mouridsen selv til tinge at have lyst sin datter Karen Jensdatter i kuld og køn, lige ved sit eget ægte og adelkonebarn, og fornævnte herredsfoged fordi i sin dom har fulgt loven, da ved vi ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme.

(92)

** var skikket Jens Christensen, borger i Varde, og havde stævnet Christen Mikkelsen sst for sår og skade, han for to år siden skulle have gjort ham i sin højre hånd, hvilken skade af vurderingsmænd blev vurderet for 16 daler.

(93)

** var skikket Tomas Christensen, Niels Andersen, Jens Hansen og Jens Jensen i Abterp deres visse bud Claus Knudsen, borger i Varde, og havde stævnet Niels Ibsen i Abterp og Jens Mouridsens arvinger sst for et vidne, de til Lø herreds ting 20/5 sidst forleden vidnet har anlangende det skulle være dem vitterligt, at det gårdsrum, Laurits Andersen i Abterp påboer, skulle have ligget til den stavn, som Laurits Nissen og Peder Nissen i Abterp påboer, formenende samme jord burde at høre Abterp mænd til med rette. så mødte Matias Andersen og fremlagde samme efterskrevne vidne: så og efterdi varselsmændene ikke har benævnt hvem, de gjorde varsel for fornævnte vidne, da finder vi fornævnte vidne ingen magt at have.

(94)

13/4 1616.

** var skikket velb Jørgen Krag til Endrupholm hans visse bud Hans Madsen i Frøkær og havde hidkaldt sandemænd af Skast herred at sværge om Mads Pedersen i Vong hans bane, som blev død

der sst, fornævnte sandemænd at udlede hvad, ham blev til bane og livs lagt. og fremlagde Hans Madsen for sandemændene efterskrevne tingsvidner af Skast herredsting, hvori Maren Sørens vidnede, at søndag var 8 dage da holdt Jep Olufsen på adelvejen uden ved Vongs nørled med hans vogn, da sad Mads Pedersen og Karen Madsdatter hos Jep Olufsen og havde en flaske brændevin, de alle drak af, og Mourids Hansen i Vong vidnede, at samme aften sad han ved hans nadver, da råbte Mads Pedersen på ham, og da stod Mads Pedersen ved hans kålgårdsdige og var meget drukken, så tog han ham ved armen og fulgte ham til Clemend Mikkelsens husende, og da kunne han så godt som intet gå, så han måtte holde ham op til væggen, hvorfor de lagde ham i hans egen vogn og agede ham hjem, og da kunne han hverken røre hånd eller fod, så de lagde ham på en dyne for hans ild, og da kunne han hverken mæle eller tale, og da løb der noget af næse og mund af ham, hvad det var, vidste de ikke, men brændevin lugtede han af, og døde straks. synsmænd vidnede, at der ikke fandtes håndgerning på ham: dernæst gjorde sandemændene deres ed og udlagde Mads Pedersen af hans egen ulykke og brændevin at være død blevet, og det ham til bane at være lagt.

(99)

** var skikket velb fru Lene Juel, salig Jørgen Dues efterleverske til Halkærholm hendes visse bud Jens Pedersen i Lere og havde stævnet Christen Olufsen i Avsumgård for en af hendes gårde, liggende i Hardsyssel i Hornum herred i Navr sogn, som kaldes Nederlund, hvilken gård skulle findes i hendes lod, som hendes salig far hende med mere gods tilskiftet har, som Christen Olufsen tilholder sig: da eftersom de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Niels Rasmussen, ridefoged til Vestervig, og fremlagde en udskrift af en stævning, som formelder hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, at skulle have hid stævnet velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Vestervig, og Christen Madsen i Torp, herredsfoged i Hornum herred, for nogen domme, som han formener en af dem skulle have ladet forhverve til landstinget, hvormed den dom, som Christen Madsen til Hornum herredsting 5/12 sidst forleden dømt har imellem Knud Gyldenstjerne og ham, skulle bekræftes og bestyrkes: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(100)

** var skikket velb Jørgen Lykke til Herningholm og havde i rette stævnet velb Jacob Sehested for en forpligt, som Jørgen Lykke formener, at Jacob Sehested en af hans tjenere ved navn Niels Madsen skulle have aftvunget med fængsel og jern, som Jørgen Lykke formener sig at ville bevise med tingsvidne: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Jacob Christensen i Kærgård og havde stævnet Jens Nielsen i Hollingholt for en dele, han over ham forhvervet har til Hammerum herredsting 23/9 sidst forleden, på velb Jacob Sehested til Herningholm hans vegne, og da beskyldte ham for penge, som skulle være udlovet til Jacob Sehested. disligeste for en klædesæk med noget gods i, uanseet det ikke for tingsdom har været bevist, ham nogen penge at være Jacob Sehested skyldig: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(101)

** var skikket velb fru Maren Juel til Rybjerg hendes visse bud Erik Christensen i degnebolet og havde i rette stævnet Jens Christensen i Horslev og Morten Pedersen, borger i Varde, for et vidne de med Jep Nielsen, borger og rådmand sst, 11/12 sidst forleden vidnet har, at de skulle have med været på landstinget i juli måned 1614 og der at have hørt, Maren Juul skulle have lovet velb Hans Munk, at han måtte flytte i hendes gård i Varde og der lade pante og fly på den, som han bedst kunne, hvilket deres vidne hun højligt benægter: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans vise bud Hans Pedersen i Skodborg og havde i rette stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 16/12 forgangen år til fornævnte ting dømt har imellem Godske Rantzau og de selvejerbønder til Trøjborg, i hvilken sin dom han skal have tildømt fornævnte selvejerbønder deres udgivne forpligt at efterkomme, som de samtlige skal have samtykket, hvilken deres forpligt her til landstinget skulle være stadfæstet, dog fornævnte selvejerbønder ikke at ville have holdt og efterkommet, og fornævnte herredsfoged derover for sådan deres modvillighed imod deres egen forpligt skal have tildømt dem at stande til rette, og deres bønderejendom at være forbrudt, formenendes samme dom lovlig og retfærdig at være afsagt og burde ved magt at blive: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(103)

** var skikket Jacob Christensen i Kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende han da at have ladet i rette stævne Jens Nielsen i Hollingholt for en dele, han over ham forhvervet har til Hammerum herredsting 23/12 sidst forleden, på velb Jacob Sehested til Herningholm hans vegne, og da beskyldte ham for 10 daler, som han skulle have udlovet til Jacob Sehested, disligeste for en klædesæk med noget gods i, uanseet at det ikke for fogden har været bevist, han nogen 10 daler at være ham pligtig, hvilket Jacob Christensen ved sin højeste ed benægter, at han ikke noget var ham pligtig, disligeste benægter Jacob Christensen, at han blev ingen klædesæk antvortet på sin vogn at age til Kolding: så og efterdi ej bevises, Jacob Christensen at skal være Jacob Sehested fornævnte 10 daler pligtig, ej heller fornævnte klædesæk at være ham antvortet, og han dog for samme pending og klædesæk er delt blevet, da finder vi fornævnte Jacob Christensen af samme dele kvit at være.

(104)

** var skikket velb Truid Bryske til Estrup hans visse bud Søren Jensen, borger i Randers, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter endnu en opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han 13/1 sidst forleden til Tørrild herredsting på hans tjenere Anders Dyrskyt, Niels Dyrskyt og Jens Vognsen dømt har, at de dem imod velb fru Margrete Lange skulle have forseet, for de skulle have redet over lille Frøs mark med heste og bøsser, dog ikke skulle være bevist dem nogen levende dyr at skulle have efter jaget, eller på hendes jord noget at have bekommet og afført, formenende dem ikke at skulle overbevises nogen skade imod recessen at have gjort, disligeste formenende samme dom ikke endelig at lyde, at den burde nogen magt at have. så mødte Christen Tomasen og fremlagde efterskrevne dom af Tørrild herredsting 13/1 sidst forleden. (fortsættes på 145)

(105)

** var skikket Oluf Hansen, tjenende i Grundet, på hans søster Maren Hansdatters vegne, med en opsættelse her af landstinget 16/3 sidst forleden, lydende ham da at have i rette stævnet Maren Anderses, Maren hr Anderses, Dorte Lambrets, Anne Jesper Lambretsens, Ingeborg Niels Knudsens, Mette Groerses, Margrete Jens Sørensens, Maren Morten Gødesens, Karen Søren Knudsens, Maren Knuds, Maren Jens Bygs og Lene Ivers, borgersker i Vejle, for et vidne, de på Vejle rådhus 12/2 sidst forleden vidnet har, at de var beskikket af borgmestre og råd at skulle forfare og malke nogle byens piger, om der kunne findes rigtige tegn hos nogen af dem, som kunne være skyldig i det barn, som nogen tid forleden var født og formyrdet, i hvilket vidne de skulle have vidnet, at Maren Olufsdatter skulle have givet væske og mælk af sit bryst, hvor ud af de har skyldt, at hun skulle have født barn eller været med barn, hvor udover den fattige pige skulle være kastet i fængsel, uanseet de samme deres vidne ikke så udtrykkeligt at have vidnet, at de kunne vide sand og vis besked derom videre end det mælk og væske, hun gav af hendes bryst, hvilket hun sig højligt påberåber at være naturligt, som noksom høres og forfares af dem, som derpå har god forstand. tilmed høres at fornævnte dannekvinder selv mistvivler om samme deres vidne, tilmed skulle samme deres vidne. som anlanger ære og liv, ikke at være vidnet efter recessen med oprakte fingre med helgens ed, formenende samme vidne burde magtesløs at være og ikke at komme Maren Hansdatter på hendes ære, liv, navn og gode rygte til hinder skade i nogen måde. disligeste havde stævnet store Anne Skinderkone, Peder Påbys hustru i Vejle for et vidne, hun vidnet har, som han mener vidnet er af had og avind. disligeste havde stævnet sandemændene i Vejle, for de efter et uendelig og tvivlsomt vidne så og efter rygte og tidende har svoret Maren Hansdatter mord og manddød over, uanseet at i ingen måde for dem skulle være bevist, det Maren Hansdatter skulle have født barn til verden og det formyrdet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(108)

** var skikket Jens Hansen i sønder Bjert hans visse bud Iver Stub, borger i Kolding, og havde stævnet Niels Iversen Bøgvad, borger der sst, for en uendelig dom han her til landstinget 25/3 sidst forgangen år skulle have forhvervet, i hvilken han skulle have fanget et brev og segl magtesløs, som han skulle have udgivet til hans datter Sidsel Jensdatter, som skulle formelde på 20 daler, han skulle give hende, for han hende havde beligget, hvilken dom han med vrang undervisning skulle have forhvervet, og Jens Hansen ved sin saligheds ed benægter aldrig til den at have været lovligt stævnet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, med en opsættelse her af landstinget 2/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Torp, herredsfoged i Hjerm herred, for han 6/12 sidst forleden til Hjerm herredsting har tildømt ham at stande til rette efter et rømnings brevs indhold, som velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, befalingsmand over Vestervig len, har ladet forhverve over afgangne Gert Meyers hustru i Holstebro med hendes børn og lovværge, uanseet at hr Christens navn ikke skulle findes i samme brev eller i de andre breve, som i samme sag forhvervet er. disligeste berettede han, at Gert Meyer havde to brødre levende, der han døde, som nærmere var at lide tiltale på børnenes vegne, item at han intet har bekommet af Gert Meyers efterladte gods, men at hans hustru det hos sig skulle have beholdt, og formener han sig ikke at bør efter samme rigens breve at stande til rette, eller domme, som Christen Madsen derpå dømt har, burde ham til hinder eller skade at komme: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(109)

** var skikket velb Jacob Sehested, værende på Herningholm, hans visse bud Niels Jensen i Hannerup og havde i rette stævnet Christen Jensen i Sunds, Christen Christensen, Tomas Jensen og deres medbrødre Herningholms tjenere i Sunds sogn, for de har ladet digte og skrive et klagebrev over ham, formenende at han skulle have dem tilsagt og besværet med usædvanlig gerning, ægt og arbejde til Herningholm at gøre, da de var hans egne tjenere, og de siden samme deres klagebrev til tinge skulle have været bestendig, uanseet at de ikke med sanddru vidnesbyrd beviser, at de videre skulle have været besværet eller gjort mere, end som andre adelsmænds tjenere pligtig kunne være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(111)

** var skikket velb fru Karen Gyldenstjerne til Hyneskye hendes visse bud Jens Sørensen i Tinggård med en opsættelse her af landstinget 2/3 sidst forleden, lydende ham da at have i rette stævnet Jens Jørgensen i Herborg, for han 6/11 sidst forleden til Bølling herredsting har fradømt fru Karen Gyldenstjerne 50 rigsdaler, som en hendes bonde Eske Simonsen i Mosegård skulle have ladet sin gård blive brøstholden for, efter syn og vurderings indhold, og Jens Jørgensen ikke skulle havet villet agte eller anse enten syn eller vurdering, men skal have dømt hans husbond fra hendes rettighed og sagefald: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(112)

** var skikket velb Truid Bryske til Estrup hans visse bud Søren Jensen, borger i Randers, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han 13/1 sidst forleden til Tørrild herredsting på hans tjenere Anders Dyrskyt, Niels Dyrskyt og Jens Vognsen dømt har, at de dem imod velb fru Margrete Lange skulle have forseet, for de skulle have redet over lille Frøs mark med heste og bøsser, dog ikke skulle være bevist dem nogen levende dyr at skulle have efter jaget, eller på hendes jord noget at have bekommet og afført, formenende dem ikke at skulle overbevises nogen skade imod recessen at have gjort, disligeste formenende samme dom ikke endelig at lyde, at den burde nogen magt at have: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb jomfru Ellen Vind til Kærgård hendes visse bud Hans Madsen i Hjordkær og havde hid i rette stævnet Christen Matiasen, som nogen stund har tjent jomfru Ellen Vind for en tilsynskarl på hendes gård Kærgård og tilsagt hende sin tro tjeneste, og han dog imidlertid har lokket og beligget hendes nøglepige Ingeborg Mikkelsdatter, som havde været betroet og havde befaling over øl og mad og andet, som den gode jomfru ville have bevaret, menende fornævnte Christen Madsen imod gårdsrettens 18. kapitel at have gjort. sammeledes havde stævnet Christen Madsen, for han skal være tilbudt for samme forseelse at stille borgen og blive til stede, indtil retten derom kunne ordeles, og han dog ingen borgen kunne opbringe, så hun derfor har været forårsaget at lade ham fængsligt indsætte, og Christen Madsen er om nattetide udbrudt af fængslet og bortrømt: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(112)

27/4 1616.

** var skikket velb Jacob Sehested, værende på Herningholm, hans visse bud Niels Jensen i Hannerup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet Christen Jensen i Sunds, Christen Christensen, Tomas Jensen og deres medbrødre Herningholms tjenere i Sunds sogn, for de har ladet digte og skrive et klagebrev over ham, formenende at han skulle have dem tilsagt og besværet med usædvanlig gerning, ægt og arbejde til Herningholm at gøre, da de var hans egne tjenere, og de siden samme deres klagebrev til tinge skulle have været bestendig, uanseet at de ikke med sanddru vidnesbyrd beviser, at de videre skulle have været besværet eller gjort mere, end som andre adelsmænds tjenere pligtig kunne være, og som de ham lovet har, menende samme deres klage magtesløs at være. så mødte Jørgen Lykke og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hammerum herredsting 7/10 forgangen år, hvori han havde ladet læse og påskrive efterskrevne Herningholms tjenere i Sunds sogn deres klage: så og efterdi fornævnte dom findes efter fornævnte klage dømt at være, og ikke den at være stævnet og kaldt, ved vi ikke om fornævnte klage at dømme, førend fornævnte dom og lovlig stævnes og kaldes, og da gå om hvis lov og ret kan findes.

(115)

** var skikket velb jomfru Ellen Vind til Kærgård hendes visse bud Jens Nielsen i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet i rette stævne Christen Matiasen, som nogen stund har tjent jomfru Ellen Vind for en tilsynskarl på hendes gård Kærgård og tilsagt hende sin tro tjeneste, og han dog imidlertid har lokket og beligget hendes nøglepige Ingeborg Mikkelsdatter, som havde været betroet og havde befaling over øl og mad og andet, som den gode jomfru ville have bevaret, menende fornævnte Christen Madsen imod gårdsrettens 18. kapitel at have gjort. sammeledes havde stævnet Christen Madsen, for han skal være tilbudt for samme forseelse at stille borgen og blive til stede, indtil retten derom kunne ordeles, og han dog ingen borgen kunne opbringe, så hun derfor har været forårsaget at lade ham fængsligt indsætte, og Christen Madsen er om nattetide udbrudt af fængslet og bortrømt, menende ham også dermed på det groveste ikke aleneste imod loven og recessen men og imod gårdsretten at have gjort og burde derfor straffes og stande til rette: så er Christen Madsen og Ingeborg Mikkelsdatter ikke mødt til gensvar, og efterdi de findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet for samme sag, og de ikke er mødt, og to uendelige domme derfor er udganget, i hvilke Christen Madsen er fundet imod gårdsretten at have gjort og bør derfor at straffes, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men nu såsom tilforn fra rettergang undholder, da finder vi fornævnte Christen Madsen imod gårdsretten at have gjort og bør derfor at straffes og stande til rette.

(117)

** (fortsat fra 144) efter hellig tre kongers dag først i kirken skulle have skældt på fornævnte hr Oluf, det han gjorde uret, at han ikke dulgte den sag med Nis Christensens dreng, og siden der de var kommet ud på kirkegården, skulle Anders Nielsen have sagt, han havde skikket sig som en skurk, siden han kom der til sognet: samme sag blev opsat til i dag 6 uger.

(118)

** var skikket Peder Terkildsen i Foldingbro hans visse bud Jens Pedersen, byskriver i Ringkøbing, og havde stævnet Anne Hanskone i Estrup, Lene Nielsdatter sst, Karen Staffensdatter, tjenende i Ribe, for to vidner, de til Malt herredsting 20/1 sidst forleden vidnet har, det ene Anne Hanskone og Lene Nielsdatter at skulle have indkommet til Peder Terkildsens til Mette Staffensdatter den tid, hun lå syg, og da at have tilspurgt hende om rygte og tidende, om hun var selv skyldig i hendes død, og da at have svaret dem, at hun var ikke selv skyldig i hendes død. det andet vidne formelder, Karen Staffensdatter i Ribe at have vidnet, at hendes søster Mette Staffensdatter kom til hende i Ribe og da at have adspurgt hende, om hun var bedraget, som rygte og tidende gik, da skulle Mette Staffensdatter have svaret ja dertil, hvilke vidner Peder Terkildsen formener sankevidner at være, og ikke vidnet på fersk fod, men siden sandemænd har svoret om hendes død, og at være vidnet imod de vidner, som de har vidnet til Kalvslund herredsting, og samme vidner derfor bør magtesløs at være og ikke at komme Peder Terkildsen til hinder eller skade. (følgende blad ikke bevaret)

(119)

** var skikket Christen Sørensen Heggelund, borgmester i Viborg, og havde i rette stævnet en hans tjener ved navn Mads Pedersen i Haderis, for han imod hans vilje og minde skal have indtaget i gården til sig en inderst mand med hustru og børn ved navn Jens Mikkelsen, og ham der skulle lade have sit fri brug i gårdens rettighed og i andre måder med gryder og potter at lade brænde, uanseet Mads Pedersen skulle have udgivet sin forpligts brev til Christen Heggelund, der han havde sted og fæst ham samme gård, at han ikke skulle forringe gårdens rettighed med lyngslæt og tørvegrøft: da eftersom samme sag ikke til herredsting først at være indkommet, da finder vi den sag til herredsting at komme.

** var skikket velb fru Lene Juel, salig Jørgen Dues efterleverske til Halkærholm hendes visse bud Jens Pedersen i Lere med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende han da at have stævnet Christen Olufsen i Avsumgård for en af hendes gårde, liggende i Hardsyssel i Hornum herred i Navr sogn, som kaldes Nederlund, hvilken gård skulle findes i hendes lod, som hendes salig far hende med mere gods tilskiftet har, som Christen Olufsen tilholder sig. så mødte Jens Sørensen i Tinggård på Christen Olufsens vegne og fremlagde efterskrevne pergaments skøde, hvori Karen Banner til Høgholt, salig Gregers Ulfstands efterleverske, kendes, at hun med dette åbne brev skøder og afhænder til Christen Olufsen i Avsumgård og hans kære hustru Maren Mogensdatter og deres arvinger halvparten af et bol, som hun for magelav har tilskiftet sig af velb Jørgen Taube til Oksholm, liggende i Navr sogn, som kaldes Nederlund, og hun har ombedt hendes dattersønner Gert Bryske og Truid Bryske med hende at underskrive, dateret Viborg 20/1 1607.

(120)

** var skikket Peder Jensen ved Sønderside på hans søster Gertrud Barkens i Ho hendes vegne hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde i rette stævnet Jens Lauritsen i Ho og Anders Nielsen ved Sønderside for et vidne, de til Kærgårds birketing 8/12 sidst forleden vidnet har med Niels Tomasen, borgmester i Varde, formeldende det Gertrud Barkens og hendes søn skulle have annammet og oppebåret fejring og bod af Jens Lauritsen selv for hendes mand Barken Terkildsen, som han dræbte og ihjelslog, formener Niels Nielsen på Peder Jensens vegne, at det aldrig skulle Gertrud Barkens eller hendes søn overbevises at have oppebåret enten pending eller gods til bod af Jens Lauritsen eller gjort nogen kontrakt med ham. så blev fremlagt efterskrevne vidne af Kærgårds birketing 8/12 sidst forleden, i hvilket Søren Nielsen i Ho med flere vidnede, at den kvie og får, som fandtes i den bod i Ho, som salig Barken Terkildsen derfra døde, de var Bodil Jenskone i Ho hendes

kvie og får, førend Barken Terkildsen fik Bodel Jenskones datter: så og efterdi samme vidne ikke på fersk fod eller på nogen enkend vis dag og tid er vidnet, tilmed samme vidne om fornævnte kvie og får at være lagt i tvivl, og fornævnte Gertrud Barkens det straks for tingsdom har benægtet, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(122)

** var skikket Oluf Hansen, tjenende i Grundet, på hans søsters Maren Hansdatters vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have i rette stævnet Maren Anderses, Maren hr Anderses, Dorte Lambrets, Anne Jesper Lambretsens, Ingeborg Niels Knudsens, Mette Groerses, Margrete Jens Sørensens, Maren Morten Gødesens, Karen Søren Knudsens, Maren Knuds, Maren Jens Bygs og Lene Ivers, borgersker i Vejle, for et vidne, de på Vejle rådhus 12/2 sidst forleden vidnet har, at de var beskikket af borgmestre og råd at skulle forfare og malke Vejle bys piger, om der kunne findes rigtige tegn hos nogen af dem, som kunne være skyldig i det barn, som nogen tid forleden var født og formyrdet, som er fundet i Vejle kirke, i hvilket vidne de skulle have vidnet, at Maren Olufsdatter skulle have givet væske og mælk af sit bryst, hvor ud af de har skyldt, at hun skulle have født barn eller været med barn, hvor udover den fattige pige skulle være kastet i fængsel, uanseet de samme deres vidne ikke så udtrykkeligt at have vidnet, at de kunne vide sand og vis besked derom videre end det mælk og væske, hun gav af hendes bryst, hvilket hun sig højligt påberåber at være naturligt, som noksom høres og forfares af dem, som derpå har god forstand. tilmed høres at fornævnte dannekvinder selv mistvivler om samme deres vidne, tilmed skulle samme deres vidne, som anlanger ære og liv, ikke at være vidnet efter recessen med oprakte fingre med helgens ed, formenende samme vidne burde magtesløs at være og ikke at komme Maren Hansdatter på hendes ære, liv, navn og gode rygte til hinder skade i nogen måde. disligeste havde stævnet Anne Skinderkone, Peder Påbys hustru i Vejle for et vidne, hun vidnet har, som han mener vidnet er af had og avind. disligeste havde stævnet sandemændene i Vejle, for de efter et uendelig og tvivlsomt vidne, så og efter rygte og tidende, har svoret Maren Hansdatter mord og manddød over, uanseet at i ingen måde for dem skulle være bevist, det Maren Hansdatter skulle have født barn til verden og det formyrdet. så mødte Hans Hansen og fremlagde efterskrevne vidner af Vejle rådhus 12/2 og 22/2 sidst forleden: så efterdi det befindes, at da fornævnte barn er fundet i Vejle kirke om lørdagen, er der af øvrigheden gjort en forordning på rådhuset, at Vejle bys piger og ugifte kvinder der i Vejle skulle begive dem på Vejle rådhus at lade sig malke, så deraf kunne forfares, om nogen af dem var skyldig i samme barns fødsel og død eller ej, da skal Maren Hansdatter befindes at have haft tyk hvid mælk i sit bryst, og ingen vidnesbyrd herimod fremlægges, med hvilket det tilbage drives kan, da ved vi ikke imod fornævnte vidner at sige eller magtesløs dømme, og sandemændene har fornævnte Maren Hansdatter til fornævnte barns bane udlagt, da ved vi ikke nogen tilfald eller lejlighed imod samme deres ed at sige.

(129)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have hid i rette stævnet Christen Madsen i Torp, herredsfoged i Hjerm herred, for han 6/12 sidst forleden til Hjerm herredsting har tildømt ham at stande til rette efter et rømnings brevs indhold, som velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, befalingsmand over Vestervig len, har ladet forhverve over afgangne Gert Meyers hustru i Holstebro med hendes børn og lovværge, uanseet at hr Christens navn ikke skulle findes i samme brev eller i de andre breve, som i samme sag forhvervet er. disligeste berettede han, at Gert Meyer havde to brødre levende, der han døde, som nærmere var at lide tiltale på børnenes vegne, item at

han intet har bekommet af Gert Meyers efterladte gods, men at hans hustru det hos sig skulle have beholdt, og formener han sig ikke at burde efter samme rigens breve at stande til rette, eller domme, som Christen Madsen derpå dømt har, burde ham til hinder eller skade at komme men magtesløs at være, og i rette lagde hr Christen Nielsen efterskrevne beretning. så mødte Niels Rasmussen, ridefoged til Vestervig gods, og fremlagde samme efterskrevne dom af Hjerm herredsting 6/12 sidst forleden, hvori besluttes, at efterdi Casper Meyer selv bekender, at han ikke var formuende at være deres værge, og hr Christen var deres morbror, da burde han at være deres værge. dernæst fremlagde efterskrevne af Holstebro byting 14/2 sidst forgangen år, at hr Christen forbød byfogden at tilstede Niels Christensen i Styvel til noget vidne, Kirsten Gertsdatter og hendes søster Else Gertsdatter angældende, førend de fik lovligt varsel derfor: så efterdi der tvistes om hr Christen, som er tildømt at være fornævnte hans søster og børns værge, og fornævnte domme til tinge at have ganget i rette, bør til samme deres gæld at svare og derfor at lide tiltale eller ikke, og herredsfogden deri ikke så udførligt har underschiedet, som det sig bør, men aleneste tildømt hr Christen at stande til rette efter KM brevs indhold, da finder vi den hans dom at være, som den udømt var, og sagen til fornævnte herredsting igen at komme, og fogden deri endeligt at ordele og omkende hvis ret er.

(134)

** var skikket Jens Hansen i sønder Bjert hans datter Sidsel Jensdatter med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet stævne Niels Iversen Bøgvad, borger der sst, for nogen uendelig dom han her til landstinget skulle have forhvervet, imod et brev, som Niels Iversen Sidsel Jensdatter givet har på nogen pendinge med mere, og mente, at samme brev burde ved magt at være. så fremlagde Sidsel Jensdatter samme efterskrevne brev, som findes med tre segl at være forseglet, hvori Niels Iversen blandt andet lover at lyse sit barn Anne Nielsdatter i kuld og køn samt give hende 20 daler: så og efterdi fornævnte Niels Iversen samme brev udgivet og forseglet har, ved vi ikke imod det eller fornævnte dele at sige eller magtesløs dømme.

(136)

** var skikket velb Jacob Lykke til Tandrup hans vise bud Jens Jepsen i Nørkær og havde i rette stævnet velb Axel Rosenkrantz til Glimming, for at eftersom Jacob Lykke for nogen forleden tid siden til Ginding herredsting skal være tildømt at skulle have et landstings vidne af en forseglet lod anlangende, som velb fru Birgitte Rosenkrantz, salig Mogens Juels, efter hendes far af Landting gods er tilfaldet, på hvad samme lod indeholder efter samme herredstings doms indhold. så mødte Niels Christensen, foged på Landting, og fremlagde efterskrevne lod på en søsterlod på salig Erik Rosenkrantzes efterladende jordegods her i Jylland, som er skiftet og delt imellem velb Axel Rosenkrantz til Glimming på sine egne vegne og Palle Rosenkrantz til Ørup på sine egne og hans søster jomfru Ingeborg Rosenkrantz hendes vegne, så og imellem fru Birgitte Rosenkrantz på hendes egne vegne her på Landting 25/4 1615, hvilken søsterlod består i efterskrevne gårde og huse i Hornum herred og Ginding herred.

(137)

** var skikket Tomas Jensen i Gedbjerg hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde stævnet hr Peder Madsen, sognepræst i Varde, for nogen tingsvidne, han til Varde byting og til Varde rådhus forhvervet har efter en misdæder ved navn Ellen Clemendsdatter, som boede i Varde, hendes bekendelse, i hvilken hun blandt andet skulle have beskyldt Tomas Jensens hustru Anne Tomaskone, at hun skulle have brugt trolddoms kunster med hende. disligeste havde stævnet

Laurits Madsen i Hesselmed mølle for et tingsvidne, han til Vesterherreds ting forhvervet har efter en misdæder Kirsten Pallesdatter hendes bekendelse, i hvilken hun har bekendt, Tomas Jensens hustru skulle have brugt trolddom med hende. dernæst havde hid stævnet Laurits Madsen og Mads Hansen i Oksbøl for et vidne, de til Kærgårds birketing efter en misdæder ved navn Johanne Villadskone i Skødstrup hendes bekendelse forhvervet har, som blandt andet formelder, Anne Tomaskone skulle have brugt trolddom med hende. derhos berettede Niels Nielsen på Tomas Jensens vegne, at han har ladet forhverve to uendelige domme her til landstinget i samme sag, dateret 21/10 og 18/11 sidst forgangen år, i hvilke samme bekendelser er fundet magtesløs at være, mente fordi han nu burde endelig dom: så og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter fornævnte dommes lydelse samme bekendelser magtesløs at være og ikke at komme Anne Tomaskone til hinder eller skade.

(140)

11/5 1616.

** var skikket velb Jørgen Friis til Favrskov og havde hid i rette stævnet velb Mads Nielsen til Østergård i Nærild for rigens æskning, Jørgen Friis over ham vil tage beskrevet for 50 rigsdaler efter Mads Nielsens efterskrevne brevs lydelse, og eftersom han til herredsting æskning over ham skal have bekommet, formener at han nu burde æskning over ham at bekomme her til landstinget, da er Mads Nielsen ikke mødt nogen gensigelse herimod at gøre: da efter sådan lejlighed blev Jørgen Friis undt samme æskning, og så æskede Jørgen Friis i lige måde, som til herredsting æsket er.

(144)

** var skikket hr Oluf Clausen, Guds ords tjener til nør Bork, og havde i rette stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl, herredsfoged i Nørherred, for to domme, han 4/4 sidst forleden til Nørherreds ting dømt har imellem hr Oluf Clausen og Niels Olufsen i Ho, anlangende Niels Olufsen at skulle have i nør Bork kirke skældt hr Oluf på hans ære og tilsagt ham, de han ikke havde gjort eller brugt lov eller ret, siden han kom her til sognet, og Laurits Nielsen skal dog sig have understået Niels Olufsen kvitdømt for hr Olufs tiltale. sammeledes havde han stævnet Laurits Nielsen for en dom, han dømt har imellem hr Oluf og Anders Olufsen anlangende Anders Nielsen søndag (fortsættes på 117)

(145)

** (fortsat fra 104) item at have fremlagt efterskrevne vidne af fornævnte ting samme dag udgivet: så og efterdi Christen Andersen sin dom efter fornævnte vidner har funderet, imedens de stod ved magt, da ved vi ikke imod fornævnte dom at sige eller magtesløs dømme.

(147)

** var skikket velb fru Dorte Skram, salig Frands Pohls til Starup, hendes visse bud Lauge Nielsen i Østbirk og havde i rette stævnet Christen Pedersen i Vostrup, Jens Nielsen i Vallund og Laurits Christensen i Mosbøl for et vidne, de til Nørherreds ting 29/2 sidst forleden med velb Mads Nielsen til Østergård vidnet har, anlangende de havde været på Forsom og hørte, at Mads Nielsen da skulle

have tilbudt nogle pendinge dermed at indløse Tøstrup af pant, og at skulle have begæret samme gård igen, formenende dem samme vidne Mads Nielsen til behjælpning og fru Dorte Skram til skade på sit pant at have vidnet. herhos i rette lagde Lauge Nielsen efterskrevne pantebrev, hvori Mads Nielsen til Østergård bekender sig af ret vitterlig gæld skyldig at være Frands Pohl til Starup 450 rigsdaler, hvorfor han pantsætter hans gård i Nørherred i Oddum sogn i Tøstrup, dateret Viborg sankt mikkelsdag 1608: da efter lang underhandling blev så forhandlet, at fru Dorte Skram skulle beholde samme gård Tøstrup udsat for et brugeligt pant til mortensdag 1618, og Mads Nielsen dermed at skulle være kvit for fornævnte dele, og alle hvis vidner og domme, i samme sag taget er, aldeles at skal være kasseret.

(151)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde i rette stævnet Christen Nielsen i Ulbæk for et skøde, han sig afberømmer at skal have gjort hans tjener Mads Pedersen i Tarm hans hustru Kirsten Christensdatter i den halve bondegård i Tarm, Mads Pedersen iboer, hvilket skøde Knud Gyldenstjerne formener ikke så fuldkommeligt at være gjort, som Christen Nielsen skulle have sig til forpligtet. så mødte Christen Lauritsen i Vium på Christen Nielsens vegne og fremlagde efterskrevne skøde af Nørherreds ting 27/7 sidst forgangen år, som bemelder Christen Nielsen i Ulbæk og hans hustru Mae Christenskone solgte og skødte fra dem og deres arvinger og til Kirsten Christensdatter i Idum præstegård og hendes arvinger al den lod og del, arv og anpart bondegods, så vidt som Christen Nielsen og Mae Christenskone var tilfaldet til arv i den halve gård i Tarm, som Mads Pedersen nu iboer, og alt hvis andet bondegods, de har arvet i Egvad sogn liggende efter deres salig datter Sidsel Christensdatter, som døde i Tarm. herhos blev i rette lagt efterskrevne skøde af fornævnte herredsting 16/12 1613, som indeholder Christen Gregersen i Lundtarp og hans hustru Kirsten Pedersdatter, Christen Pedersen i Græsbøl og hans hustru Apelone Pedersdatter, Tomas Andersen i Hillerslev og hans hustru Maren Pedersdatter, Anders Pedersen i Tarm og Niels Pedersen sst solgte og skødte fra dem og deres arvinger og til Mads Pedersen i Tarm og Sidsel Christensdatter i Ulbæk og deres arvinger al den lod og del arv og anpart bondegods, så vidt som Kirsten Pedersdatter, Apelone Pedersdatter, Maren Pedersdatter. Anders Pedersen og Niels Pedersen har arvet efter deres salig far Peder Andersen af Tarm og som de kunne arve efter deres mor Maren Pederskone i Tarm hendes død i den halve bondegård i Tarm, som Mads Pedersen iboede, og alt hvis andet bondegods, de har arvet i Egvad sogn: så og efterdi fornævnte skøde Mads Pedersen og Sidsel Christensdatter på samme ejendom bekommet har, og Christen Nielsen og hans hustru i lige måder har gjort Mads Pedersen og Kirsten Christensdatter skøde på fornævnte ejendom, og at dersom det blev dem afvidnet, da dem noget gods eller pending igen at skal udlægges, da kunne vi ikke andet derom kende, end samme skøde jo noksom ---- at være.

(155)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg, hans visse bud Hans Pedersen i Skodborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom, han 16/12 forgangen år til fornævnte ting dømt har imellem Godske Rantzau og de selvejerbønder til Trøjborg, i hvilken sin dom han skal have tildømt fornævnte selvejerbønder deres udgivne forpligt at efterkomme, dog samme selvejerbønder imod deres forpligt samme kontrakt ikke har holdt og efterkommet, og fogden derover for samme deres modvillighed skulle have tildømt dem at stande til rette eller deres bønderejendom at være forbrudt, formenende samme dom lovlig og retfærdig at være. Hans Pedersen fremlagde samme brev, hvori

navngivne selvejerbønder i Lø herred gør vitterligt, at de har gjort en venlig underhandling med deres kære husbond Godske Rantzau om deres efterskrevne ægt, arbejde og rettighed, dateret Trøjborg 11/4 1614. dernæst fremlagde efterskrevne dom af Lø herredsting 16/12 forgangen år samt en dom her af landstinget 4/11 forgangen år. så mødte Hans Nielsen med efterskrevne beretning, at navngivne selvejerbønder ikke har været på Trøjborg at indgå nogen forpligt: da vidste vi ikke andet derom at sige, end så mange af fornævnte mænd, som samme kontrakt ikke findes at have underskrevet, den ikke dem til hinder eller skade bør at komme.

(159)

** var skikket Christen Iversen, barnfødt i Borbjerg, og havde i rette stævnet Jens Sørensen i Tinggård for et syn, sigtelse og klagevidne, han til Hjerm herredsting 24/1 sidst forleden over ham har forhvervet, anlangende det Christen Iversen skulle have været i Tinggård og stukket efter Jens Sørensen med et spyd, og skulle have givet ham mange onde og ukvemsord, hvilket Christen Iversen benægter: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(160)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Gudumkloster, og havde i rette stævnet Anders Jensen, borger i Lemvig, for han 13/5 1615 skulle have været i Mosekær og i Lemtorp i Lem sogn og begge steder for nogen folk sagt, at Else Pedersdatter, tjenende Jens Christensen på Brydebol, havde fået et drengebarn imellem torsdag og fredag om natten næst tilforn, og at hun lå imellem begge Jens Christensens sønner, som skulle hedde Christen Jensen og Peder Jensen, og de med hende skulle have myrdet og omkommet det, hvilke ord Anders Jensen ikke har kunnet bevise, om han ikke derfor burde at stande til rette: samme sag blev opsat til i dag 6 uger.

(161)

** var skikket velb Casper Markdanner til Søgård, høvedsmand på Koldinghus, hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, på KM vegne og havde i rette stævnet Anders Brun, Hans Christensen, Christen Jensen, Hans Mouridsen, Søren Pedersen i Jordrup, Iver Stub, Oluf Christensen snedker med flere i Vorbasse og Mads Jensen Gejsing, Anders Pedersen Skærup med flere borgere i Kolding for et vidne og stokkenævn, de til Kolding byting 14/2 sidst forleden vidnet har, anlangende Jacob Pedersen Tønders datter Sofie Jacobsdatter, som i langsommelig tid har været indsat i tugthuset i København, hvilket vidne skulle formelde, at siden hun er kommet i ægteskab med hendes husbond Søren Rasmussen har hun skikket sig i menigheden hos dem som en ærlig dannekvinde, hvilket vidne Lauge Madsen på Casper Markdanners vegne formener ikke aleneste at have vidnet imod deres egen samvittighed og vidskab, men endog som imod KM brev, som ham skulle være tilskrevet. derhos fremlagde Lauge Madsen KM efterskrevne brev til Casper Markdanner, at KM på Jacob Pedersen Tønder, byfoged i Kolding, hans begæring har bevilget at hans datter, som på nogen tid lang sig utilbørligvis imod hendes husbond og andre skal have forholdt, må indkomme i tugthuset i København, dateret Skanderborg 11/11 1608. så mødte Peder Svendsen og fremlagde samme vidne, hvori Peder Svendsen, borger i Kolding, på sin hustrus søster Sofie Jacobsdatters vegne fik tingsvidne og stokkenævn, at hun er født og båret i Kolding, hendes far Jacob Pedersen Tønder rådmand og hendes mor Johanne Pedersdatter, og hun har skikket sig som en ærlig dannekvinde: så og efterdi her intet beseglet vidne fremlægges, hvorefter kunne forfares, om otte mænd for fornævnte 24 mands vidne vidnet har, og vidnesbyrd såvel som fogden

siger og undskylder dem ikke at have aflyst samme KM brev, til Casper Markdanner skulle være udganget, da efter sådan lejlighed da finder vi samme vidne som uudgivet at være

(165)

** var skikket velb Oluf Munk til Strandbjerggård hans visse bud Mads Jensen i Gimsing og havde i rette stævnet Staffen Christensen i Agger og Hans Jensen sst for et vidne, de til Skodborg herredsting 22/4 sidst forgangen på hans tjenere Laurits Nielsen og Anders Nielsen i Søgård vidnet har, anlangende om nogen tørv, som de med deres dreng og to vogne skulle have været ved Agger om nattetid og der læsset tørv på og frafført, hvilket vidne de indstævnede ved deres højeste ed benægter: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(166)

25/5 1616.

** var skikket velb Predbjørn Gyldenstjerne til Vosborg, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Pedersen i Gørding og havde stævnet Niels Pedersen på Holm for tre domme, han for nogen tid siden til Hind herredsting dømt har imellem Jep Nielsen på Holm, herredsfoged i Hind herred, og Niels Envoldsen på Holm, formeldende i deres beslutning fornævnte Niels Envoldsen at være forpligtet at gøre Jep Nielsen udlæg for hans mors fædrene og mødrene arv, uanseet Jep Nielsens mor fast over 60 år forleden skulle være gift ud af boet med hjemfærd, hvis hun kunne tilfalde med rette, og Jep Nielsens forældre i deres levende live ikke skulle have begæret videre, end som de noksom havde bekommet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, og efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag måned.

(167)

** var skikket Niels Pedersen i Ballegård og havde i rette stævnet Bodil Poulsdatter, værende i sønder Vinkel, for et stuebrev, hun lader sig af berømme at skulle have forhvervet af Niels Jensen og hans hustru Karen Hansdatter i Ballegård, anlangende dem skulle have hos været og påhørt, at Niels Pedersen skulle have bekendt, at han skulle være hende gæld pligtig og seet, at hun har fået ham pendinge, hvilket Niels Pedersen benægter hende aldeles intet at være skyldig. (sag overstreget)

(168)

8/6 1616.

** var skikket Jens Jepsen i Risum hans visse bud Christen Madsen i Sønderby og havde hid kaldt sandemænd at Ginding herred om manddød at sværge over Christen Christensen, som tjener Anders Fisker i Kisum, som var født i Mammen, for fornævnte Jens Jepsens bror Poul Jepsen i Kisum, han (desværre) ihjelslog, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Ginding herredsting 30/5 dette år, hvori synsmænd hjemlede, at de var til syn på søndag var 3 uger til Poul Jepsen, som blev død i Kisum, da så de, at han havde et stort hugget sår bag i hans hoved og bag det højre øre, og der flød blod af samme sår så og af hans mund. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidner af fornævnte ting samme dag, hvori efterskrevne vidnede at Christen Christensen, som var i det bol i Kisum, som Anders Fisker fradøde, at han på påskeaften i mørket skal være

indkommet i Niels Jepsens stald i Kisum, som hans øg stod i, og som Niels Jepsens bror Poul Jepsen skal være ganget i stalden at give sin broders øg foder, har Christen Christensen hugget ham med en økse ubevidst i hans hoved, og Poul Jepsen lå på jorden og beklagede sig, at Christen Christensen havde hugget ham og stjålet sig dertil: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Christen Christensen manddød over og fra hans fred, for Poul Jepsen han ihjelslog.

(170)

** var skikket Peder Terkildsen i Foldingbro hans visse bud Jens Pedersen, byskriver i Ringkøbing, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet i rette stævne Anne Hanskone i Estrup, Lene Nielsdatter sst, Karen Staffensdatter, tjenende i Ribe, for to vidner, de til Malt herredsting 20/1 sidst forleden vidnet har, det ene Anne Hanskone og Lene Nielsdatter at skulle have indkommet til Peder Terkildsens til Mette Staffensdatter den tid, hun lå syg, og da at have tilspurgt hende om rygte og tidende, om hun var selv skyldig i hendes død, og da at have svaret dem, at hun var ikke selv skyldig i hendes død. det andet vidne formelder Karen Staffensdatter i Ribe at have vidnet, at hendes søster Matte Staffensdatter kom til hende i Ribe, og da at have adspurgt hende, om hun var bedraget, som rygte og tiende gik, da skulle Mette Staffensdatter have svaret ja dertil, hvilke vidner Peder Terkildsen formener sankevidner at være, og ikke vidnet på fersk fod, men siden sandemænd har svoret om hendes død, og at være vidnet imod de vidner, som de har vidnet til Kalvslund herredsting, og samme vidner derfor bør magtesløs at være og ikke at komme Peder Terkildsen til hinder eller skade: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(171)

** var skikket Christen Iversen, barnfødt i Borbjerggård, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet Jens Sørensen i Tinggård for et syn, sigtelse og klagevidne han til Hjerm herredsting 24/1 sidst forleden over ham har forhvervet, anlangende det Christen Iversen skulle have været i Tinggård og stukket efter Jens Sørensen med et spyd, og skulle have givet ham mange onde og ukvemsord, hvilket Christen Iversen benægter. så mødte Jens Sørensen og fremlagde samme vidne af Hjerm herreds ting 24/1 sidst forleden, synsmænd at have vidnet, at de var til syn i Tinggård over Jens Sørensens salsdør, da hjemlede de, at der var to sting i døren, og syntes de, at det var gjort med et spyd: så og efterdi fornævnte Christen Iversen selv bekender og tilstår sig samme dag og tid at have været i fornævnte gård, som klagen pålyder, og nu bevises med synsvidne, skaden der i gården at være gjort, og ingen vidnesbyrd imod fornævnte syn, klage og sigtelse fremlægges, med hvilke de rykkes og tilbage drives kan ikke sanddru at være, da ved vi ikke imod fornævnte syn, klage og sigtelse at sige.

(172)

** var skikket Anders Skrædder i Skærbækgård og havde i rette stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for han ikke skulle have undt ham dele over Tomas Andersen i Døstrup for 30 daler, én for alle at betale, som han hr Niels i Brede og Anders Hansen i Randerup efter deres udgivne brevs lydelse udgivet har, som Anders Skrædder formener en part af fornævnte penning at skulle have lånt Peder Madsen, og Anders Skrædder skulle have haft Peder Madsens fuldmagt til fornævnte penning at indfordre. disligeste formente Anders Skrædder sig ingen arv at kunne arve og tilkomme efter Peder Madsens bror Hans Madsen i Borg, efterdi han skulle have både brødre og

søstre levende. disligeste havde hidstævnet Peder Madsen i Gasse, Hans Andersen sst, Nis Andersen i Roager, Hans Christensen i Borg og deres medarvinger, som samme dom forhvervet har, og fremlagde Anders Skrædder samme efterskrevne dom 17/2 1616, hvori Anders Skrædder i Skærbækgård på den ene og Hans Andersen, Peder Madsen i Gasse og Hans Christensen i Borg på den anden side satte i rette og formente at den arv, som de kunne tilfalde efter deres salig konebror Hans Madsen, som døde i Borg, burde at følge dem efter loven, fordi søskende arver anden, da vidste fogden ikke andet at kunne dømme, end salig Hans Madsens de fem søstre, som er ved navn Kirsten Hanskone, Maren Hanskone i Gasse, Anne Madsdatter, som bor i Sjælland, Bodil Niskone i Roager og Mette Madsdatter i Ullerup hver bør deres søsterlod at have af de penning, som hr Niels Gregersen i Brede, Tomas Andersen i Døstrup og Anders Hansen i Randerup har leveret for Tyge Hansen i Borg til Peder Madsen i Gasse: så og efterdi ikke befindes nogen sag om arv for herredsfogden at have været indstævnet men om gæld efter gældsbrev, som for ham har været i rette lagt, og ikke han samme brev i sin dom har ladet indføre, da finder vi samme herredstings dom at være, som den udømt var.

(174)

** var skikket Mogens Grove, borger og rådmand i Ribe, hans visse bud Claus Knudsen, borger sst, og havde stævnet Morten Pedersen, borger her sst, for et hans vidne, han til Varde byting 25/9 1615 vidnet har, at han skulle være udrejst med heste og vogn til Ribe med Niels Tomasen, borgmester i Varde, han da at skulle have hørt, det Niels Tomasen skulle have æsket besked af Mogens Grove på en sum penning med mere, samme vidne indeholder, formente samme vidne uret at være og fordi burde magtesløs at være: på begæring blev sagen opsat til i dag måned.

(175)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde i rette stævnet Visti Knudsen i Vesterlund, Visti Jensen sst og deres medbrødre synsmænd for et syn, de 17/10 forgangen år til Nørvang herredsting med Peder Poulsen i Kloborg afhjemlet har, anlangende at skulle have været i Skovsbøl skov, og de da der skulle have seet, at der skulle være underskov og grønt egekrat, uanseet at der ikke skal befindes at være underskov, enten hassel eller andre små træer, men aldeles højskov, som ingen fæmon kunne gøre skade, så han formener samme syn bør magtesløs at være: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(177)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde i rette stævnet Mads Madsen i Lindet og Christen Christensen sst for et vidne, de 26/3 til Nørvang herredsting med Peder Poulsen i Kloborg skal have vidnet, formeldende dem at skal have været i Skovsbøl den mandag var 3 uger og tilvarede ham, at han skulle komme til Løjtved at tale med sin husbond, når han fik bud om deres trætte og modvillighed, hvilket deres vidne han højligt benægter, dem sådanne ord aldrig til ham at have sagt: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(178)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde i rette stævnet Rasmus Hansen og Anders Mikkelsen, tjenende på Rørbæk, for et vidne de 28/3 sidst forgangen år til Nørvang herredsting skal have vidnet, at Tomas Jensen skulle have siddet hans husbond overhørig, endog Tomas Jensen

højligt for tingsdom skal have benægtet sig aldrig at have siddet sin husbond overhørig, som han lovligt kunne være tilsagt, at han burde at gøre med rette, men mener sig sligt for had og avind at være påført. sammeledes havde stævnet Peder Poulsen for en dom han til fornævnte ting 10/10 forhvervet har, Tomas Jensen skulle være dømt fra hans fæstegård efter samme tingsvidne: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(180)

1/6 1616

** var skikket Oluf Madsen i Præstbro og havde hidkaldt sandemænd af Bølling herred om manddød at sværge over Bertel Tomasen i Lindvig for Oluf Madsens bror Niels Madsen i Åle, han (desværre) ihjelslog, og mener ham sagesløs at være. og fremlagde for sandemændene et tingsvidne af Bølling herredsting 3/6 sidst forleden, hvori Christen Nielsen i Åle har vidnet, at Bertel Tomasen i Lindvig og Apelone Pederskone i ---- var til unge Niels Madsens i Aller over en forligelse om skifte imellem Apelone Pederskone og hendes børn, da kunne Niels Madsen og Bertel Tomasen ikke komme overens med hverandre om den forlodspenning, som Bertel Tomasen (siden overstreget)

(181)

22/6 1616.

** var skikket Søren Ebbesen i Hodde og havde hidkaldt sandemand af Slavs herred om manddød at sværge over Niels Tomasen, barnfødt i Hessel, for Niels Ebbesen i Kvie han (desværre) ihjelslog, og først for sandemændene fremlagde efterskrevne tingsvidne af Slavs herredsting 13/6 sidst forleden, hvori efterskrevne vidnede, at på den næste torsdag for pinsedag sidst forleden i Vorbasse by der så de, at Niels Ebbesen i Kvie stødte til en anden karl, som havde to røde ærmer, og Niels Ebbesen slog ham ved hans kindben med den store ende af en punderet kniv, og da kom der en anden karl gående med et spyd og slog til Niels Ebbesen over hans øje med samme spyd, så han faldt til jorden, og andre vidnede, at karlen var Niels Tomasen i Hessel. dernæst fremlagde efterskrevne vidne af Østerherreds ting 3/6 dette år, hvori synsmænd vidnede, at nogen stund efter Niels Ebbesen i Kvie hjemkom fra Vorbasse marked, da så de, at han havde et sårmål over hans venstre øje, og i samme sårmål var hans hovedben kvaddersläet, og så de 14 løse ben, som badskæren havde taget af samme sårmål, og af samme sårmål havde Niels Ebbesen fået sin død og banesår: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor de Niels Tomasen manddød over og fra hans fred for Niels Ebbesen, han ihjelslog.

(182)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl med en opsættelse her af tinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Rasmus Hansen og Anders Mikkelsen, tjenende på Rørbæk, for et vidne de 28/3 sidst forgangen år til Nørvang herredsting skal have vidnet, at Tomas Jensen skulle have siddet hans husbond overhørig, endog Tomas Jensen højligt for tingsdom skal have benægtet sig aldrig at have siddet sin husbond overhørig, som han lovligt kunne være tilsagt, at han burde at gøre med rette, men mener sig sligt for had og avind at være påført. sammeledes havde stævnet Peder Poulsen for en dom, han til fornævnte ting 10/10 forhvervet har, Tomas Jensen skulle være dømt fra hans fæstegård efter samme tingsvidne, og ikke samme dom skulle lyde endelig: blev da så forhandlet og

forligt, at Tomas Jensen skal beholde fornævnte gård i fæste og give fru Else Lindenov 30 rigsdaler og herhos lovede, at han skulle være hende og hendes foged hørig og lydig, og dermed skulle hvis vidner, breve og domme, som i denne trætte på begge sider taget og forhvervet er, være kasserede og ingen til hinder eller skade at komme.

(185)

** var skikket velb Iver Friis til Volstrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet efterskrevne 27 mænd for et vidne, de til Hjerm herredsting 17/5 1615 vidnet har om Brunsbjerg, og ikke de skulle have undtaget i deres vidne hvis enge, som ligger imellem Sønderskov og Lærkebæk, som bruges til den gård i Skettrup, og formenende dem ikke den magt at have, at de imod hans hjemmel måtte afvidne ham nogen ejendom liggende inden lovhævd, men magtesløs at være. disligeste havde stævnet velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Gudumkloster, med samme vidne, han forhvervet har. så mødte Iver Juul og fremlagde samme efterskrevne vidne af Hjerm herredsting 17/5 1615, hvori efterskrevne personer, som mindes op til 60 pr, vidnede at Brunsbjerg og Munkeeng har været brugt til Kvistrup, hvorimod Iver Friis formente dem at have vidnet imod hans gamle breve, og i rette lagde en lovhævd, hvori hr abbed Niels af Tvis kloster skal have indvordet efterskrevne Stallerup byggesteder til Tvis kloster, under dato 1503. dernæst i rette lagde biskop Iver Munk af Ribe hans mageskiftebrev, hvori han har tilskiftet Niels Andersen abbed af Tvis efterskrevne Stallerup mark, under dato 1509. dernæst i rette lagde efterskrevne landstings vidisse ud af et skiftebrev imellem afgangne Oluf Munk til Volstrups arvinger, under sin dato 1573, indeholdende blandt andet, hvad enhver af arvingerne arveligt tilkom af løsøre og jordegods. endnu i rette lagde Iver Friis kong Frederik den andens efterskrevne låsebrev, dateret Odense fredag for pinsedag 1561. item fremlagde Oluf Munks pergaments skøde, dateret Viborg 15/5 1610, i hvilket han har solgt til Iver Friis hans anpart i Volstrup hovedgård: så efterdi fornævnte 27 mænds vidne befindes både til herredsting og landsting desligeste for sandemænd har været i rette lagt for såvel som også for ridemænd, førend skel er blevet svoret og udvist imellem Kvistrup og Volstrup, som og i ridemandsbrevet findes indført, da ved vi ikke imod fornævnte vidne at sige eller magtesløs dømme

(199)

17/8 1616.

** var skikket Peder Lauritsen i Lund og havde i rette stævnet sandemænd af Lø herred om manddød at sværge over Hans Nielsen i Randerup for Peder Ibsen sst, han desværre ihjelslog, og mente ham sagesløs at være af dage taget, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Lø herredsting 3/8 sidst forleden, hvori efterskrevne at have vidnet, at de var i Randerup krog 30/6 og så, at den tid Knud Christensen slog Hans Nielsen over hans hoved med hans hånd, så han faldt af stolen og ned på jorden, da rejste Hans Nielsen sig op igen, og da udtog han sin kniv imod Knud Christensen, og i det samme sprang salig Peder Ibsen imellem og ville ikke have dem tilsammen, og som han trådte så hastigt, stak han sig selv i hans lår på Hans Nielsens kniv: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Hans Nielsen manddød over og til sin fred for Peder Ibsens død, efter vidnesbyrd og som de selv udspurgt har. dernæst blev gjort skudsmål, at den ene sandemand Hans Lauritsen ligger på sin sygeseng, så han ikke her kunne møde at gøre sin ed.

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, og Peder Madsen i øster Gasse deres visse bud Claus Knudsen, borger i Ribe, og efter KM oprejsningsbrev havde

hidkaldt sandemænd af Lø herred Hans Madsen, født i Ullerup, som boede og døde i Borg, som formenes skal være dræbt og ihjelslået, hans bane at oplede, hvad ham var til bane og livs lagt, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hviding herreds ting 17/7 sidst forgangen år, hvori efterskrevne vidnede, at de var på Brede kirkegård, som salig Hans Madsens lig blev af jorden taget, og da så de, at salig Hans Madsens højre arm var sortblå. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Lø herreds ting 15/7 samme år, hvori efterskrevne vidnede, at de var på Brede kirkegård, og der fornævnte lig blev optaget, kom der meget folk til sammen, mand og kvinde, at beskue samme lig, og der de var forsamlet og ligkisten blev opladt, da faldt de på deres knæ og bad til Gud at ville gøre tegn, om der var nogen, som var skyldig i hans død. derefter gik Tyge Hansen i Borg og hans hustru Mette sin datter Maren og sin søn Hans, den ene efter den anden, og lagde deres hånd på salig Hans Madsens lig og bad derhos til Gud ville gøre synligt tegn med ham, om nogen af dem var skyldig i hans død, og samme tid skete ikke noget synligt tegn i nogen måde på salig Hans Madsens lig: dernæst gjorde sandemændene deres ed og udlagde Tyge Hansen i Borg at være Hans Madsens bane og svor ham manddød over og fra hans fred. dernæst blev gjort den ene sandemand Hans Lauritsens skudsmål, at han ligger på sin sygeseng, så han ikke kunne møde og gøre sin ed.

(201)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Vestervig, hans visse bud Peder Bertelsen i Viborg og havde i rette stævnet Christen Madsen i Torp, herredsfoged i Hjem herred, for en dom han til fornævnte ting 17/7 sidst forleden dømt har, og deri tilfundet hr Christen Nielsen i Vejrum og hans søster og søsterbørn samtlige at svare Knud Gyldenstjerne til den gæld, han af hr Christen Nielsen, som sin søster og søsterbørns rette lovværge, udfordrer, uanseet sligt ej skulle findes i stævningen for fornævnte herredsfoged at have været sat i rette, at han skulle dømme på de personer, som ikke var der i herredet: samme sag blev opsat til i dag 14 dage.

(203)

** var skikket velb Ulrik Sandbjerg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Kjær, ridefoged sst, og havde i rette stævnet ---- Pedersen i Ganer, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han 8/4 næst forleden til fornævnte herredsting dømt har, og deri tildømt Ulrik Sandbjerg noget gård og gods, som i fornævnte herred liggende er, som blev Gert Bryske ham i pant sat har for ejendom at skulle ham efterfølge for nogen løfter, han for ham til omslag lovet og godsagt har, og fremlagde Christen Kjær Gert Bryskes efterskrevne brev, hvori Gert Bryske til Katholm gør vitterligt, at eftersom Ulrik Sandbjerg for ham har godsagt for 7000 daler, da pantsætter han efterskrevne jordegods: da efter sådan lejlighed, at efterdi Ulrik Bryske to gange for tilforn for samme sag at have været hidstævnet, og han endnu ej er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter doms kendelse samme dom ved magt at blive, og fornævnte gård og gods efter Gert Bryskes brevs indhold fornævnte Ulrik Sandbjerg for hans ejendom at efterfølge.

(207)

** var skikket Hans Mouridsen i Tarm og havde i rette stævnet Christen Andersen, bromand ved Skjern bro, for et delsvidne han 2/2 sidst forleden til Skjern birketing på ham forhvervet har for 100 daler, som Christen Andersens hustru Kirsten Christenskone skulle have sigtet ham på hånd, hun skulle have fanget ham i gemme og forvaring, hvilket delsvidne Christen Andersen hverken skulle ville frastå eller aflade Hans Mouridsen, endog han ved sin højeste ed skulle have udlagt på Skjern

birketing alle hvis pending, han skal have haft af Hans Mouridsens husbond velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald skulle have gjort og indgået med Kirsten Christenskone i Viborg: så mødte Christen Andersen og afstod samme dele.

31/8 1616.

** var skikket Hans Lauritsen i Drengsted og gav til kende, hvorledes hans medbrødre sandemænd af Lø herred i dag 14 dage skal have gjort deres ed og udlagt Tyge Hansen i Borg at være Hans Madsen, født i Ullerup, hans bane, og skulle have svoret ham manddød over og fra hans fred, eftersom de selv har udspurgt, og han for sin sygdom da ikke kunne møde, og fordi nu i dag gjorde sin ed og udlagde Tyge Hansen i Borg at være Hans Madsens bane og svor ham manddød over og fra hans fred, eftersom han selv har udspurgt. (sag udstreget)

** var skikket Hans Lauritsen i Drengsted og gav til kende, hvorledes hans medbrødre sandemænd af Lø herred i dag 14 dage skal have gjort deres ed og svoret Hans Nielsen i Randerup manddød over og til sin fred for Peder Ibsen sst hans død, og han for sin sygdom da ikke kunne møde, og fordi nu i dag gjorde sin ed og svor Hans Nielsen manddød over og til hans fred, eftersom han selv har udspurgt.

(208)

** var skikket velb fru Dorte Munk til Sødal hendes visse bud Jens Jørgensen i Nissum med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende han da at have stævnet Mads Olufsen i Barslund, Knud Villum med flere for et syn, de 3/7 sidst forleden til Hjerm herreds ting afhjemlet har, anlangende nogen sten, som dem syntes skulle stå ret efter hinanden, hvad det var skelsten eller ikke, det vidste de intet, og ikke noget sandemændsbrev eller lovligt bevis fremlægges, hvormed bevises kan, samme sten at skulle være skelsten: da efter skudsmål blev samme sagen opsat til i dag 14 dage.

(209)

** Peder Tygesen i Brede havde stævnet efterskrevne sandemænd i Lø herred, for de 17/8 sidst forleden her til landstinget skal have udlagt Peder Tygesens far Tyge Hansen i Borg at skulle være Hans Madsens bane, og svoret ham manddød over og fra hans fred, eftersom de selv derom skulle have udspurgt, uanseet at det ikke for dem skulle have været bevist med vidnesbyrd af grander eller naboer. så mødte Claus Knudsen og fremlagde et brev her af landstinget efter sandemændenes ed 17/8 sidst forleden, som indeholder, at for sandemænd var fremlagt efterskrevne tingsvidner af Hviding herredsting 20/6 sidst forleden og af Lø herredsting 13/7 samme år, og fremdeles et vidne af fornævnte herredsting 15/7 samme år: så og efterdi hvor tvivl om manddrab findes, da tilhører det sandemænd sandingen derom at udlede, og fornævnte sandmænd bekender dem at have udspurgt og selv seet, at Hans Madsens arm og hals var leggen og ikke gøres bevisligt, nogen anden at være beskyldt og tillagt samme gerning end Tyge Hansen at gøre, ej heller Tyge Hansen at have været i nogen anden egn eller syssel, da drabet sket er, og sandemænd fordi har udlagt Tyge Hansen at være Hans Madsens bane og svoret ham fra hans fred, da ved vi ikke imod samme sandemændsed at sige eller magtesløs dømme.

(212)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand til Vestervig kloster, hans visse bud Niels Rasmussen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet stævne Christen Madsen i Torp, herredsfoged i Hjem herred, for en dom han til fornævnte ting 17/7 sidst forleden dømt har, og deri tilfundet hr Christen Nielsen i Vejrum og hans søster og søsterbørn samtlige at svare Knud Gyldenstjerne til den gæld, han af hr Christen Nielsen, som sin søster og søsterbørns rette lovværge, udfordrer, uanseet sligt ej skulle findes i stævningen for fornævnte herredsfoged at have været sat i rette, at han skulle dømme på de personer, som ikke var der i herredet eller for ham at være indstævnet. og nu fremlagde Niels Rasmussen efterskrevne dom af Hjerm herredsting 17/7 sidst forleden, hvori hr Christen Nielsen og hans søster Maren Nielsdatter og to hendes børn blev tilfundet at svare Knud Gyldenstjerne til samme gæld 1126 rigsdaler: så og efterdi fornævnte herredsfoged Christen Madsen i sin dom har videre dømt, end som for ham var i rette stævnet, da ved vi ikke samme hans dom at følge men finder den magtesløs at være.

(216)

** var skikket Peder Hansen i Mjolden hans visse bud Claus Knudsen, borger i Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have hid i rette stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til Lø herredsting 25/11 1616 dømt har, anlangende at han har tildømt ham at give velb Godske Rantzau til Trøjborg mere til skyld af nogen stykker bondejord, som han skulle bruge, end hans far og farbror for ham af gammel tid givet havde. så mødte Hans Pedersen i Skodborg og fremlagde efterskrevne dom af Lø herredsting 25/11 sidst forgangen år, hvori Peder Hansen er tildømt at give til efterskrevne skyld lige ved Terkel Callesen i Døstrup. dernæst fremlagde to vidner af fornævnte ting 10/8 sidst forleden, hvori synsmænd at have vidnet, at de har været på Døstrup mark at forfare, hvad Terkild Callesen havde at bruge til hans halve bøndergård, som han og hans søn Broder Terkildsen udviste, og ligeledes havde de været på Mjolden mark og Højbjerg mark at forfare, hvad Peder Hansen i Mjolden havde at bruge til sin halve bøndergård: så og efterdi det bevises, Peder Hansen at have købt adskillige jord og stykker ejendom og ikke bevises, hvad deraf af gammel tid er udredt, så derom tvistes, hvad årlig skyld samme ejendom kan tåle med rette, da finder vi denne dom at være, som den udømt var, og sagen til 12 uvildige dannemænd på fornævnte bondeeje at komme, og dem at omkende, hvor meget årligt bør af samme bondeeje at udredes med rette.

(219)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Vestervig kloster, og havde i rette stævnet hr Christen Nielsen i Vejrum for en stævning, han nogen tid siden her til landstinget i rette lagt har, og deri blandt0 andet fornævnte Knud Gyldenstjerne beskyldt, at han ikke skal kunne bevise afgangne Gert Meyer, som boede i Holstebro, at have været ham nogen gæld skyldig. dertil svarede Knud Gyldenstjerne og fremlagde Gert Meyers efterskrevne brev og segl, dateret Vosborg 17/3 1608, som indeholder i sin mening, ham at have afkøbt salig Johan Rud 70 læster byg, som beløber sig 1890 daler, hvilke pending Gert Meyer bepligter sig eller sine arvinger at erlægge og betale Johan Rud eller hans arvinger i to terminer: samme sag blev opsat til i dag måned.

(222)

** var skikket Laurits Nielsen i Kovsted og havde i rette stævnet navngivne mænd deres sandhed at vidne, om de ikke har opbrændt de tørv, som Kovsted mænd har ladet grave i deres hede. (sag overstreget)

** var skikket Jørgen Jensen Bork, borgersøn i Kolding, og havde stævnet hans farbror Nis Bork i Eltang, for han i hans og hans søskendes umyndige år skulle have afhændet deres ejendom, som dem kunne arveligt tilfalde efter deres salig far Jens Bork, fordum borger i Kolding, og det tilskødt deres stedfar Henrik Madsen, og formente samme skøde bør magtesløs at være og ikke at komme de tre fattige børn til hinder eller skade: så og efterdi sagen hos borgmester og råd i Kolding har været indstillet, og derom ikke endnu er til ende gjort, da ved vi ikke om fornævnte vidne nu her at dømme, førend derom sagen nogen forhandling hos borgmester og råd bliver gjort, og hvem siden påskader da stævne og kalde sig.

(224)

** var skikket Oluf Ebbesen i Højrup og havde i rette stævnet Tord Jensen i Møsvrå, for han til Brusk herredsting 20/7 sidst forleden skal have ladet ham fordele for noget gods, som skulle tilhøre salig Mads Ebbesen i Højrup, og de, som var arvinger til fornævnte gods deres værge og fuldmægtig, skal have været til stede den tid, salig Mads Ebbesen han døde og da skulle have annammet hans gods under deres hævd og gemme. så mødte Mikkel Nielsen i Højrup på fornævnte arvingers vegne og fremlagde samme dele 20/7 sidst forleden, som melder Tord Jensen i Møsvrå der at have ladet fordele Oluf Ebbesen i Højrup for efterskrevne gods, han skulle hos sig have, som tilhørte Mads Ebbesen i Højrup: så og efterdi der siges Espen Bull i Follerup og Mikkel Nielsen skulle have nøgle til samme gods, og Oluf Ebbesen er overbødig at hvis deraf, hos ham er, det fra sig at ville lægge, og der ikke findes nogen dom dem om samme arv at være imellem ganget, da finder vi Oluf Ebbesen af den dele kvit at være og sagen ved dom dem imellem at ordeles, som det sig bør.

(225)

** var skikket Søren Iversen i Seest mølle og havde stævnet Peder Pedersen i Gammelby for et skøde, han skulle have bekommet af Johanne Jenskone i Gammelby og hendes søn Christen Jensen sst til Anst herredsting nogen tid forleden, at de skulle have skødt og solgt ham al den arvelod, som Johanne Jenskone og hendes søn har i efterskrevne jord og eng, og ikke de skulle have anseet, at som Johanne Jenskone og hendes søn Christen Jensen skulle have stået på Anst herredsting for dom 30/6 1614 og da pantsat fornævnte ejendom til Søren Iversen til et frit brugeligt pant. så mødte Peder Pedersen og fremlagde efterskrevne skøde af Anst herredsting 8/2 sidst forleden, som bemelder at Christen Jensen i Gammelby på sine egne og mor Johanne Jenskones vegne solgte til Peder Pedersen i Gammelby og hans hustru Apelone Iversdatter al den lod, som Christen Jensen og hans mor kunne arveligt tilkomme efter hendes salig far og mor samt bror Oluf Hansen i den ejendom i Skovtrup krog på Seest mark. dertil svarede Søren Iversen og fremlagde efterskrevne pantebrev af Anst herredsting 30/6 1614: så og efterdi nu bevises med pantebrev samme ejendom at være heden pantet, førend fornævnte skøde gjort er, da finder vi fornævnte skøde magtesløs at være, imedens fornævnte pant står urykket.

(227)

14/9 1616.

** var skikket Knud Gregersen, ridefoged til Bøvling, hans visse bud Christen Christensen i Nordenkær og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herred at sværge og udlægge en kvinde Maren Henriksdatter, som blev dræbt og ihjel slået til Clemend Nielsen Underbjerg i Tørring sogn, hendes bane, og mente en karl Christen Jessen, som med flere skulle have hos været, der hun dræbt blev, hendes banemand at være. og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skodborg herredsting 9/9 sidst forleden, Margrete Jesdatter, født i Sudergård, for otte mænd at have vidnet, at da i går var 5 uger, der prædiken og gudstjeneste var i Tørring kirke, var hende bror Christen Jessen og et kvindfolk Maren Henriksdatter inde til Clemend Nielsen i Underbjerg i en stue, og de drak med hinanden en pot brændevin, og Christen Jessen bad Maren Henriksdatter at skulle spå ham, da svarede hun, at han skulle slå en ihjel og så få en udød, da svarede han, da skal det være dig, i det samme tog han en kniv og slog Maren Henriksdatter dermed i hendes hals, hvoraf hun fik hendes bane og døde straks, og ingen andre da hos var samme tid end Christen Jessen, den kvinde, som død blev, og hun: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Jessen at være Maren Henriksdatters bane og svor ham fra hans fred.

(228)

** var skikket Mikkel Sørensen i Nebel og havde hid kaldt sandemænd af Østerherred Karen Sørensdatters bane, som blev dræbt af Christen Tomasen i Rosengård 4/8 sidst forleden, at udlede, og mente hende sagesløs at være af dage taget. så mødte Peder Christensen i Hindsels på Christen Tomasens vegne og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 2/9 sidst forleden, Christen Justsen, tjenende i Lunderup, vidnede, at da i går var måned var han i Rosengård, og da stod Christen Tomasen og forkede noget hø op på hans høgulv, og hans tjenestepige Karen Sørensdatter stod op i det øverste af hans høgulv og stoppede samme hø fra, og da han ville forke hende noget hø, da blev en bjælke løs, som hun havde sin ryg til, så hun faldt baglæns ned i samme fork. andre vidnede ligesom han, og at Christen Tomasen bad dem for Guds skyld, at de ville gå med ham og høre hendes ord, og da tilspurgte Christen Tomasen hende og sagde, Karen lille, anker du noget på mig for denne din vanlykke, da svarede hun sagtmodigt og sagde å nej: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Christen Tomasen fornævnte Karen Sørensdatter bane på og til sin fred, eftersom gerningen af våde og vanlykke er sket.

(232)

** var skikket velb fru Dorte Munk til Sødal hendes visse bud Jens Jørgensen i Resen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en anden opsættelse at have hid i rette stævnet efterskrevne mænd for et syn, de 3/7 sidst forleden til Hjerm herredsting hjemlet har, anlangende nogen sten, som dem syntes at skulle stå ret efter hinanden, hvad det var skelsten eller ikke, det vidste de intet. dernæst blev i rette lagt efterskrevne tingsvidne af Hjerm herredsting 3/7 sidst forleden, hvori efterskrevne, som mindes op til 44 år, vidnede om ret markskel imellem Hundkær og Bøgild: så og efterdi fornævnte synsmænd har lagt deres syn i tvivl, da finder vi samme synsvidne magtesløs at være, og efterdi tvivl findes om markskel, da tilhører det sandemænd derom at tove, og ikke vidnesbyrd at vidne angående markskel, da kunne vi ikke kende samme vidne noksom et være at komme sandemænd til forhindring på samme markskel, som de er tilkrævet til og gjort har.

(234)

** var skikket Anders Poulsen i Allerslev og havde i rette stævnet Eske Hansen i Løftgård for en klage, han på Vesterherreds ting 1/8 sidst forleden skulle have benægtet for løgn, som Anders Poulsen skulle da til fornævnte ting have givet over ham anlangende bordag, som Eske ham og sine medfølgere skulle have været i på Løftgårds mark, hvilken benægtelse han burde at bevise. og fremlagde Anders Poulsen efterskrevne tingsvidne af Vesterherreds ting 3/8 sidst forleden: da efter flere ord og tale som dem imellem var, blev Anders Poulsen og Eske Hansen så forenet, at samme vidne, som efter fornævnte klage og ord taget og forhvervet er, skal være som uvidnet og uudgivet var, og ingen til hinder eller skade at komme.

(235)

** var skikket Anders Poulsen i Allerslev og havde hid stævnet Poul Smed, Søren Jensen og Peder Nielsen for et vidne, de til Vesterherreds ting med Eske Hansen i Løftgård vidnet har, at de skulle have seet, at der skulle nogen have slået hans dreng Niels Jensen på Løftgårds mark, hvilket vidne han anskylder at skulle være et sankevidne. så mødte Eske Hansen og fremlagde samme vidne, hvori efterskrevne har vidnet, at de ikke så, det Eske Hansen i Løft eller hans hustru Karen Eskes (fortsættes på 267)

(236)

** var skikket Mogens Grove, rådmand i Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet Niels Tomasen, borgmester i Varde, for at eftersom Mogens Grove for nogen tid siden skal have givet Niels Tomasen et brev 14/3 1615 for Lambret Lauritsen, borger i Ribe, på nogen øksne, og Niels Tomasen siden har handlet med Lambret Lauritsen, og taget hans egen håndskrift såvel også hans regnskabsbog og en kiste med kramgods i til underpant for hvis øksne, han ham afkøbt har, som Mogens Grove formener, Niels Tomasen til fuld nøje for sine øksnes betaling skulle have annammet, og Niels Tomasen pligtig at være at fremlægge fornævnte brev samt andre breve, han har på øksnehandel af Lambret Lauritsen, disligeste med fortegnelse at gøre bevisligt hvad og hvor meget samme regnskab og kramgods, han til sig i pant har annammet, kan sig forstrække og beløbe, at deraf kan forfares, om han ikke noksom dermed kan være betalt for hvis øksne, han kan bevise, Lambret Lauritsen af ham har bekommet, og i rette lagde Mogens Grove hans efterskrevne forseglede skriftlige forsæt. dernæst blev på begge sider i rette lagt adskillige efterskrevne breve angående samme øksnehandel, Lambret Lauritsens kramkiste, som han har stående i Holstebro, samt fortegnelse hos hvem, samme øksne har stået i foder.

(245)

** var skikket Laurits Nielsen i Bindesbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have hid i rette stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård for en dom, han 15/9 sidst forleden til Nørherreds ting imellem Laurits Nielsen og Hans Mikkelsen, skriver på Lundenæs, på sin husbond velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans vegne dømt har, ham at have fundet Laurits Nielsen fra sin lov og værn, som han skulle have tilbudt at ville give, imod den sigtelse og beskyldning, som Kirsten Nielsdatter, født i sønder Bork, 18/7 næst forleden til fornævnte ting på ham skulle have gjort, at han skulle være hendes barnefar: da efterdi Kirsten Nielsdatter ikke nu er til stede, blev samme sag opsat efter begge parters bevilling til snapsting først kommende.

(246)

** var skikket Frands Madsen i Bandsbøl på sine egne og Laurits Jensen på Peder Madsen i Pagård og Nis Madsen sst deres vegne og havde i rette stævnet Jørgen Andersen i Tarm, for han skal have ladet ham fordele til Nørherreds ting 13/6 sidst forleden for 12 sletdaler, som deres salig bror Christen Madsen, borger i Kolding, skulle have været ham pligtig for at skrive hans regnskab i hans regnskabsbog, endog Jørgen Andersen det ikke kan bevise: så efterdi der tvistes om samme skriverpending, og ikke Jørgen Andersen det beviser med brev og segl, Christen Madsen ham samme pending skyldig at være, da finder vi Frands Madsen, Peder Madsen og Nis Madsen af samme dele kvit at være.

(248)

** var skikket Frands Madsen i Bandsbøl på sine egne og Laurits Jensen i Lunderupgård på Peder Madsen i Pagård, Nis Madsen sst og Peder Madsen sst deres vegne og havde i rette stævnet Niels Andersen i Tarm og Torben Poulsen, borger i Kolding, for et vidne de til Nørherreds ting 28/9 sidst forleden med Tomas Olufsen i Tarm vidnet har, formeldende at de skulle hos været i Kolding og der at have seet, at salig Niels Olufsen i Tarm skulle have antvortet salig Christen Madsen, borger i Kolding, to tønder smør at sælge til Lübeck for ham. dernæst fremlagde efterskrevne delsvidne af fornævnte ting 14/11 sidst forleden, meldende Tomas Olufsen at have ladet fordele Frands Madsen i Bandsbøl, Peder Madsen, Nis Madsen og Karen Madsdatter hver for deres anpart af 40 daler for 2 tønder smør: så og efterdi samme vidne findes på en død mand og ikke i hans levende live, da han vidste dertil at svare, at være vidnet og ikke på fersk fod, da finder vi samme vidne og dele, derefter drevet er, ingen magt at have.

(249)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde hid i rette stævnet Christen Madsen i Torp, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til Hjerm herreds ting 23/10 sidst forleden imellem velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Vestervig, hans fuldmægtig og hr Christen dømt har, og for en dele, han siden 5/11 over ham udstedt har, uanseet at hr Christen samme dag, førend han blev fordelt, skulle have ladet gøre sit skudsmål, hvilket han vil bevise. så mødte Niels Rasmussen og berettede, at hr Christen har ladet nogen unyttige ord indføre i sin stævning mod Knud Gyldenstjerne, og de har til landstinget været i rette med hinanden og dom da at være ganget, hvilken dom han fremlagde her af landstinget 28/9 sidst forleden, og i sin stævning havde angivet, det Knud Gyldenstjerne ikke med rigtige håndskrifter kan bevise Gert Meyer at have været ham nogen gæld skyldig, hvilket Knud Gyldenstjerne beviste med Gert Meyers udgivne gældsbrev: så efterdi Knud Gyldenstjerne har ladet give hr Christen varsel for dom og dele for fornævnte ord, han om ham haft har, eftersom fornævnte landstingsdom derom formelder, og ikke hr Christen til tredje ting efter den nye reces har sig forklaret, og derfor er dom og dele overgået, da ved vi ej imod samme dom og dele at sige eller magtesløs dømme.

(253)

** var skikket Erik Pedersen i Ganer hans visse bud (blank) og havde i rette stævnet Niels Pedersen, nu tjenende i Ågård, og som tjente Erik Pedersen i næst forgangne sommer, for en dom, han lader sig af berømme her til landstinget 3/8 sidst forleden skal have forhvervet, i hvilken han skulle have

fanget en sigtelse og delsvidne magtesløs, som Erik Pedersen over ham skulle have forhvervet, for han skulle have slået hans hustru Maren Eriksdatter, hvilken dom ikke lyder endelig, menende fordi den burde magtesløs at være: så og efterdi samme tingsvidne ikke lyder ydermere, indtil sagen bliver blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, men om hvis udlæg, for samme bøder ske skal, hjemfinder vi ham til sit herredsting.

(254)

** var skikket Baldser Linnert, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet Christen Sivekær og Peder Christensen Stærk, borgere sst, for et vidne de til Holstebro byting 25/7 sidst forleden efter Baldser Linnerts ord skulle have forhvervet, og for en dom, de på Holstebro rådhus 20/8 næst forgangen over ham skulle have bekommet for fornævnte ord, han skulle have haft anlangende et brev, som Baldser Linnert skulle have ladet læse på fornævnte ting, og han med samme brev ville sig til bevise, Peder Stærk ham nogen gæld skyldig at være, hvilke ord han højligt benægter: så og efterdi Baldser Linnert siger sig ikke at have talt på Christen Sivekær og Peder Christensens ære eller lempe, da finder vi fornævnte vidne, dom og dele at være som de uvidnet og uudgivet var, og ingen til hinder eller skade at komme.

(255)

** var skikket Baldser Linnert, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Christensen Stærk, borger sst, for han til Holstebro byting har ladet ham fordele 22/10 sidst forleden for noget flæsk, han skulle have fanget ham at forvare, så og noget regnskab som de imellem skulle have været, hvilken dele Baldser Linnert formener ikke lovlig at være, efterdi en part af samme flæsk formedelst ildebrand skulle være opbrændt med mere hans eget flæsk, hus og boskab, som samme tid blev opbrændt. så mødte Peder Christensen og fremlagde efterskrevne brev, hvori Jens Nielsen borgmester i Holstebro, Jens Nielsen Møborg byfoged, Jacob Madsen og Tomas Jensen rådmænd sst gør vitterligt, at eftersom Baldser Linnert og Peder Christensen Stærk, borgere sst, har givet deres sag på dem om al hvis iring og trætte, som dem imellem har været, da har de derpå kendt og afsagt, at de skal betale hverandre hvis deres breve indeholder, og så skal Baldser Linnert være forpligtet at gøre Peder Christensen regnskab for de 16 øksne, som er solgt i Holland, så vel for dem som for de andre, der blev solgt, også hvis andet indtægt og udgift, som de havde på både sider, at føre for borgmestre og råd til regnskab på dansk mål, som de kunne det forstå, dateret Holstebro 17/5 1606: så og efterdi Baldser Linnert findes efter borgmestre og rådmænd sigelse at være delt blevet, ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(257)

** var skikket Jens Nielsen i Nørgård i Idum sogn med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Rasmussen i Stovstrup for et vidne, han til Ulfborg herreds ting 3/8 sidst forleden forhvervet har, i sin mening at han samme dag på fornævnte ting skulle have fledført hans mor Kirsten Rasmuskone, som han skulle være værge for, og med samme vidne ville fravidne Jens Nielsen hans hustru Karen Rasmusdatter og hendes medarvinger deres rette arv, som de efter Kirsten Rasmuskone kunne tilkomme, uanseet Jens Rasmussen sig skulle have til forpligtet at give hans mor hendes livstid et ærligt og redeligt ophold. så mødte Jens Rasmussen og fremlagde efterskrevne vidne af Ulfborg herreds ting 3/8 sidst forleden, hvori Jens

Rasmussen fledførte hans mor til Laurits Sørensen i Simonstrup og hendes datter. medfører samme vidne da at være fremkommet Laurits Sørensens åbne brev, hvori han fuldmægtig gør sin bror Jens Markorsen i Skibild at møde på Ulfborg herreds ting 3/8, eftersom hans hustrumor Kirsten Rasmuskone har ladet sig fledføre til ham: så og efterdi loven formelder at hvem, som sig vil fledføre, han skal først lovbyde sig og sine penge til dem, ham skulle arve, end forglemmer han det, da må de dele ham til sin egen frelse eller til dem selv, og efterdi ikke bevises Kirsten Rasmuskone at have lovbudt sig, førend hun sig til Laurits Sørensen fledført har, da kunne vi ikke kende fornævnte vidne lovligt, men finder det magtesløs

(258)

** var skikket Christen Nielsen i Mosgård og havde i rette stævnet Kirsten Ivers i Hjeding, Anne Iversdatter sst og Jens Sørensen ved Horne kirke for et vidne, de på Iver Graversen i Hjeding 11/7 1614 til Østerherreds ting vidnet har anlangende noget øksnekøb, hvilket deres vidne Christen Nielsen ved sin højeste ed skulle have benægtet, og samme vidne skulle være vildigt. disligeste havde stævnet Iver Graversen for en dom, han efter fornævnte vildige vidne skulle have forhvervet. så mødte Iver Graversen og fremlagde efterskrevne vidne af Østerherreds ting 11/7 1614, Kirsten Ivers, Iver Graversens hustru i Hjeding og deres datter Anne Iversdatter vidnede, at Iver Graversen solgte Christen Nielsen, som da var i Dejgård, fire øksne, og lovede ham for dem 32 daler, og samme tid tog han samme øksne med sig til Dejgård. dernæst blev fremlagt efterskrevne dom af Østerherreds ting 20/11 forgangen år, hvor Christen Nielsen blev tilfundet samme øksne at betale: så og efterdi Christen Nielsen er tilkendt at fornøje Iver Graversen for 4 øksne, han af ham har bekommet, og igen at søge sine brødre, dersom han samme øksne til dem igen har opladt, såvel som og Søren Dejgård at tiltale Iver Graversen, dersom han i andre måder noget af dem har at fordre med rette, ved vi ikke videre i den sag at kunne dømme.

(259)

** var skikket Bolle Christensen i Styg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have hid i rette stævnet sandemænd i Lønborg birk, for de for noget tid siden til Lønborg birketing skal have ham vold oversvoret for bordag, han skulle have i været med Hans Skriver på Lønborggård, uanseet det ikke skulle være ham overbevist, at skulle have gjort nogen håndgerning på Hans Jensen skriver, formener samme sandemænd uret at have svoret, og deres ed og tov burde magtesløs at være. Frands Pedersen på velb Christoffer Gersdorff til Søbygård hans vegne havde hid stævnet Christen Pedersen i Vostrup og Peder Hansen i Lønborg, foged og skriver til Lønborg birketing for et opkaldsvidne på sandemænd, de forholder ham for, disligeste de otte tinghørere, som var skrevet samme dag og tid for deres sanding at vidne og bekende. så fremlagde Bolle Christensen efterskrevne brev, hvori forskrevne tinghørere bekendte, at de ikke samme dag så eller hørte, at Frands Pedersen i Tarm opkaldte sandemænd den dag over Bolle Christensen. dertil svarede Frands Pedersen, at som otte mænd ikke har vidnet deres vidne til tinge, og mente fordi at der ikke burde i fornævnte sag at dømmes, førend de otte mænds vidne til tinge blev beskrevet: da efter sådan lejlighed finder vi fornævnte otte mænd til deres værneting at komme, og der at vidne deres sanden i fornævnte sag, førend ved vi os ikke i hovedsagen at kunne dømme.

(261)

** var skikket Christen Nielsen, født i Lønborg, og havde stævnet Johan Reinholtsen, tjenende på Lønborggård, for et vidne han til Lønborg birketing 15/10 sidst forleden vidnet har, anlangende at

han skulle have taget et får fra ham, hvilket han straks skulle have benægtet, disligeste havde stævnet Hans Madsen, tjenende på Lønborggård, for han i samme vidne skulle have vidnet, hvilke han formener at skulle være imod hinanden: så og efterdi samme vidne indeholder det ene vidnesbyrd Johan Reinholtsen at have vidnet, at Christen Nielsen tog samme får fra ham, og det andet vidnesbyrd har vidnet, at fornævnte får rykkede sig løs og løb ind i fårestien igen, så Christen Nielsen ikke bekom samme får, da findes vi fornævnte vidne og sandemændsed, derefter svoret er, ikke at komme Christen Nielsen til nogen forhindring.

(262)

** var skikket Åge Christensen i Vinkel på sine egne hans mors og søskendes vegne, som han er værge for, og havde hid stævnet Hans Kræmmer i Ballegård for en uendelig dom, han lader sig af berømme, han her til landstinget skulle have forhvervet over to uendelige landstingsdomme, som Åge Christensen skulle have forhvervet, så og over en endelig hjemtingsdom, som Christen Jensen i Bjerregård dømt har, formeldende at ottende part Ballegårds ejendom, som samfrænder skulle have omstenet, burde salig Christen Skrivers arvinger at efterfølge, hvilke domme Åge Christensen formener ikke så nøjagtige at være, at de burde at komme ham, hans mor og søskende til nogen forhindring. herhos fremlagde Åge Christensen efterskrevne kontrakt, som velb salig Tomas Maltesen har gjort imellem Christen Skriver og Hans Kræmmer, dateret 12/9 1594, indeholdende Tomas Maltesen samme dag at have gjort en venlig kontrakt og forligelse imellem Christen Ågesen og Hans Christensen kræmmer om al den uenighed og trætte, som dem imellem har været om Ballegård og Brunsgård, som er blevet delt som efterfølger. dernæst fremlagdes efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 15/1 1599, hvori Hans Kræmmer lod læse og påskrive et papirbrev, dateret 6/4 1595, at samfrænder Christen Madsen i Hyldgård, Jens Lauritsen i Hovvinkel, Peder Kræmmer og Søren Christensen i Kvistgård, Jens Amorsen og Christen Jensen i Sindbjerg, Peder Pedersen i Dalgård, Iver Munk i Ørs på hans fars vegne, Jens Pedersen i Brunsgård og Poul Pedersen i Balleby har skiftet Ballegårds ejendom imellem Christen Skriver og Hans Kræmmer, som efterfølger: så efterdi for herredsfogden har været i rette lagt en kontrakt, som salig velb Tomas Maltesen til Tommerup imellem salig Christen Ågesen og Hans Kræmmer gjort har, at de ikke hverandre nogen trætte skulle påføre, for ham og har været bevist med samfrænders afsigelse dem at have tilskiftet Christen Skriver den sjette part af halv Ballegård, og Hans Kræmmer de tre parter af fornævnte halve gård, og han efter slig lejlighed har tildømt Christen Skrivers hustru og børn den ottende part af Ballegårds ejendom at efterfølge, mens fornævnte kontrakt og samfrænders ed står ved deres magt, da ved vi ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme.

(267)

** (fortsat fra 235) enten slog eller skød Niels Jensen i Allerslev på Løftgårds mark den tid, Niels Jensen og Søren Eskesen var i bordag, og Karen Eskes havde fat på Niels Jensen, før de kom i bordag. så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet, de ikke skulle seet hvem, der slog eller skød Niels Jensen, da kunne vi ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have

(268)

** var skikket Oluf Ebbesen i Højrup og havde stævnet Henrik Henriksen Splid i Kolding, herredsfoged i Brusk herred, for nogen tingsvidner, som han i langsommelig tid har ham forholdt, blandt andet om salig Mads Ebbesens gods: da efter skudsmål blev samme sag opsat til snapsting nu først kommende.

(269)

** var skikket Oluf Ebbesen i Højrup og havde i rette stævnet Peder Jensen i Dons, Niels Buck i Eltang, Poul Tordsen, borger i Kolding, med flere for et vidne, de til Brusk herreds ting vidnet har med Søren Bertelsen i Dons, delefoged i Brusk herred, i den sag, som Søren Bertelsen intet skulle vedkomme 4/5 sidst forleden, at de skulle hos været 2/5 sidst forleden i den bondegård i Højrup, som Niels Ebbesens børn iboer, og da skulle Oluf Ebbesen have lovet, at han skulle ikke føre Niels Ebbesens børn jordtrætte på, hvilket ord og vidne Oluf Ebbesen højligt benægter ikke at have haft eller lovet, af den årsag at den, som bruger børnenes ejendom, tager fra Oluf Ebbesen af den brug og ejendom, som Oluf Ebbesen ---- at have til den halve gård, som Oluf Ebbesen iboer, og som hans forældre har haft og brugt for ham: da efter skudsmål blev samme sag opsat til snapsting nu først kommende.

** var skikket Oluf Ebbesen i Højrup og havde stævnet Mikkel Nielsen, Niels Jespersen med flere for et vidne, de til Brusk herreds ting vidnet har 28/9 sidst forleden, og da at skulle have vidnet, at Oluf Ebbesen og hans forældre skulle have haft det engjord, som ligger i Niels Espensens skovskifte, for de skulle give halvparten i ydehø af deres gård og ejendom, hvilket Oluf Ebbesen hårdeligt benægtet, at han eller hans forældre aldrig det at have gjort: da efter skudsmål blev samme sag opsat til snapsting landsting først kommende.

(271)

** var skikket Gertrud Nielsdatter i Sædding hendes visse bud Laurits Nielsen i Bindesbøl og havde i rette stævnet Jens Christensen i Kastkær og Niels Christensen, født i Kammersgård, for et vidne de til Vesterherreds ting 21/9 sidst forleden med Laurits Mikkelsen i Bork vidnet har, anlangende de skulle have hos været i Sædding til Niels Mikkelsens i den uge efter Riber marked 1615, og der at have hørt og seet, at Niels Mikkelsen og Gertrud Nielsdatter skulle have købt ved, og da seet at Niels Mikkelsen og Jens Christensen i Sædding skulle have talt Gertrud Nielsdatter nogen pending til, hvilket deres vidne Gertrud Nielsdatter benægter, at hun aldrig har solgt Niels Mikkelsen nogen gæld eller gode: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(272)

7/12 1616.

** var skikket Jens Barfoed i Lydum hede hans visse bud Lars Mikkelsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet velb fru Karen, salig Peder Munks efterleverske, for en gård, hendes salig husbond Peder Munk skulle have købt af fru Karen Nielsdatter, som boede i Trabjerg, og samme gård at være liggende i Nissum sogn, som Jens Dal iboer, formenende at fru Karen Nielsdatter skulle ingen magt have til at sælge hendes børns fædrene gods. disligeste havde stævnet fru Karen, salig Peder Munks, for nogen efterstående arv, som hans hustru og hendes søskende skulle have tilfaldet efter deres salig farsøster fru Gertrud Olufsdatter, som døde i Staby kærgård. nu mødte Niels Jensen i Bostrup og fremlagde efterskrevne skøde af Ulfborg herreds ting 22/8 1607, som bemelder velb fru Karen Nielsdatter i Hellum og hendes søn Oluf Simonsen gjorde Peder Munk skøde på en bolig, liggende i Nissum sogn, som Jens Christensen da påboede: så og efterdi fornævnte fru Karen Nielsdatter er en adelsperson, og hun samme skøde for ting og dom gjort har, da ved vi os ikke dommer over den at være.

(273)

** var skikket velb jomfru Margrete Bille Eriksdatter til Donslund hendes visse bud Niels Roersen og havde stævnet Mads Nielsen, barnfødt i Vorbasse, som hende i nogen år og rum tid skulle have tjent på hendes gård for en skrædder, men nu for nogen tid siden imod hendes minde skulle være heden draget og bortvigt, og ikke han skal have opsagt sin tjeneste eller bekommet nogen afsked, formenende ham imod gårdsretten at have gjort og burde derfor straffes. dernæst fremlagde Niels Roersen efterskrevne tingsvidne af Slavs herreds ting 8/7 næst forgangen, og derhos berettede Niels Roersen, at han har forhvervet to uendelige domme her til landstinget 20/10 og 23/11 sidst forleden, i hvilke Mads Nielsen er tilfundet imod gårdsretten at have gjort og bør derfor at straffes: så efterdi Mads Nielsen sig endnu som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi Mads Nielsen skrædder imod gårdsretten at have gjort og bør derfor at straffes som vedbør.

(276)

** var skikket Jep Bertelsen i Åsted og havde i rette stævnet Laurits Sørensen, byfoged i Varde, for han til Varde byting 4/11 skulle have stedt fylding på sandemænd til at sværge og gøre volds lovmål over ham for gæld, han skulle være Niels Andersen Hedbo, borger i Varde, pligtig efter hans salig fars regnskabsbogs indhold: efter skudsmål blev samme sag opsat til snapslandsting først kommende.

(277)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, på hr Jens Madsen, nu boende i Viborg, hans vegne hans visse bud Michael Jensen i Hammerum og havde i rette stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han til Hammerum ting 10/2 dømt har, og der kvitdømt Jens Nielsen i Hollingholt for en håndskrift, som hr Jens Madsen for nogen år siden har antvortet ham at skulle indkræve hans gæld efter, og herredsfogden har kvitdømt Jens Nielsen for fornævnte håndskrifter efter tre vildige personers seddel, som er Jens Nielsens egen svoger og egen søn, og samme hjemgjorte seddel formelder, at Jens Nielsen skulle have givet hr Jens Madsen nogen pending for nogen håndskrifter: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(278)

** var skikket Oluf Jensen, barnfødt i Frølund, nu værende i Lund hans visse bud Mikkel Jensen i Hammerum og havde hid i rette stævnet Mikkel Jensen i Snejbjerg med flere sst for et vidne, de for nogen år siden med deres brev og segl skulle have vidnet med Kirsten Nielsdatter, barnfødt der sst, og da at skulle have vidnet, at salig Jens Nielsen, som boede i Frølund, skulle have haft noget arv og gods efter hendes salig far Niels Tøgersen, som boede og døde i Snejbjerg, og der med deres vildige vidne og bænkebrev ville påvidne ham og hans søskende en stor gæld at udgive, og ikke Kirsten Nielsdatter skulle have krævet samme gæld til rette trøndingsdag eller i mange år derefter, og samme vidne skulle være vidnet på en død mand mange år efter hans afgang, menende samme bænkebrev ikke burde nogen magt at have. disligeste havde stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han efter samme tingsvidne dømt har, og tildømt Jens Nielsens børn og arvinger en stor pendings udgift, menende samme dom burde magtesløs at være og ikke komme Oluf Jensen eller hans søskende til hinder eller skade. så og stævnet Hans

Hansen og Kirsten Nielsdatter, som samme vidne forhvervet har: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(279)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde i rette stævnet Kirsten Jepsdatter i Nebel, for hun til Kærgård birketing 1/11 sidst forleden skulle have bekendt, at Laurits Mikkelsens bror salig Niels Mikkelsen i Sædding skulle være far til det barn, som hun sagde sig at rede til barsel med, uanseet at Kirsten Jepsdatter skulle være i sognet med Niels Mikkelsen, og hun ikke skulle have slig gerning bekendt den tid, han levede, endog han i lang tid skulle have ligget på sin sotteseng, og samme bekendelse ikke skulle være gjort, førend salig Niels Mikkelsen var ved døden afgået: da efter skudsmål blev samme sag opsat til snapslandsting først kommende.

(280)

21/12 1616.

** var skikket Anne Jensdatter, barnfødt i Hvolby i Råsted sogn, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have hid stævnet Rasmus Jensen, født i Køl i Idum sogn, for et vidne, han til Ulfborg herreds ting nu om sankt hans dags tide vidnet har, anlangende Anne Jensdatter skulle have lovet Mette Jensdatter, Christen Skrivers hustru i Øgelstrup, at tjene hende i dette år. disligeste havde og da hid stævnet Sidsel Jensdatter Svenstrup i Vinding sogn for et vidne, som hun med hendes brev samme dag om samme tjeneste vidnet har, hvilket vidne Anne Jensdatter hårdeligt benægter, men at have været sted med Jens Eskesen i ---- : da efterdi samme sag tilforn har været hid stævnet, og Christen skrivers skudsmål da er gjort, og ikke fornævnte vidnesbyrd eller Christen Skriver nu er mødt nogen gensigelse derimod at gøre, da finder vi samme vidner og dele magtesløs at være, og ikke at komme Anne Jensdatter til hinder eller skade.

(281)

** var skikket Gertrud Nielsdatter i Sædding hendes visse bud Bolle Christensen i Styg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende at have hid stævnet Jens Christensen i Kastkær og Niels Christensen, født i Kammersgård, for et vidne de til Vesterherreds ting 21/9 sidst forleden med Laurits Mikkelsen i Bork vidnet har, anlangende de skulle have hos været i Sædding til Niels Mikkelsens i den uge efter Riber marked 1615 og der at have hørt og seet, at Niels Mikkelsen og Gertrud Nielsdatter skulle have købt ved og da seet, at Niels Mikkelsen og Jens Christensen i Sædding skulle have talt Gertrud Nielsdatter nogen pending til, hvilket deres vidne Gertrud Nielsdatter benægter, at hun aldrig har solgt Niels Mikkelsen nogen gæld eller gode: da efter skudsmål er samme sag opsat til snapslandsting først kommende.

(282)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, på hr Jens Madsen, nu boende i Viborg, hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han til Hammerum ting 10/2 dømt har, og der kvitdømt Jens Nielsen i Hollingholt for en håndskrift, som hr Jens Madsen for nogen år siden har antvortet ham at skulle indkræve hans gæld efter, og herredsfogden har kvitdømt Jens Nielsen for fornævnte håndskrifter efter tre vildige personers

seddel, som er Jens Nielsens egen svoger og egen søn, og samme hjemgjorte seddel formelder, at Jens Nielsen skulle have givet hr Jens Madsen nogen pending for nogen håndskrifter, og formener Knud Gyldenstjerne fornævnte herredsfoged deri uret at have gjort, og samme hans dom magtesløs at være: da efter skudsmål blev samme sag opsat til snapslandsting først kommende.

(283)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde hid i rette stævnet Laurits Christensen og Erik Pedersen i Egelund for adskillige benægtelser med oprakte fingre og ed, de gjort har, som med tingsvidne er at bevise, hvilke samme benægtelser er til landstinget ved magt dømt, menende at samme deres benægtelse bør løgnagtige og falske at være, hvorpå han her til landstinget har forhvervet to uendelige domme: da efter skudsmål blev samme sag opsat til snapslandsting først kommende.

(1)

18/1 1617.

** var skikket velb Jacob Lykke til Tandrup hans visse bud Jens Jepsen i Nørkær og havde hidkaldt sandemænd af Ginding herred om hærværk at sværge over Christen Andersen, barnfødt i Odens, for en dør, han skulle have nedslået i Kisum på Niels Smeds hus, han iboer, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Ginding herreds ting 5/12 sidst forleden, hvori efterskrevne vidnede, at på mandag var 14 dage da var de til Niels Smeds i Kisum og da så, at Niels Andersen kræmmer, barnfødt i Odens i Salling, han udæskede Niels Smed af sit hus, og stak i Niels Smeds dør og stak døren af hængslet: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Christen Andersen kræmmer hærværk over.

(2)

** var skikket Jens Christensen i Årup og Mikkel Mikkelsen i Finderup og havde i rette stævnet Maren Olufsdatter, Kirsten Olufsdatter, Johanne Olufsdatter og deres medsøskende, født i Finderup, for de lader stævne på et pant og gældsbrev, lydende på 200 daler, som deres salig far Oluf Jensen, som døde i øster Finderup, skulle være Christen Jensen og Bend Jensen sst pligtig, der han ved døden afgik, og han dem for samme 200 daler skulle have til et brugeligt pant påsat en halvgård i Finderup, som skulle være hans rette bondeeje, så det har fulgt Christen Jensen og Bend Jensen i langsommelig tid efter pantebrevets indhold, indtil nu fornævnte folk ville samme pant og gældsbrev have magtesløs gjort, hvilket Jens Christensen og Mikkel Mikkelsen formener at skulle være imod retten, og efterdi fornævnte folk, salig Oluf Jensens børn og arvinger, nu skulle tage ved arv, da formener de, at samme arvinger burde at betale hans rette gæld efter lovens i den første bogs 26. kapitel, og hvis de ikke ville indgå samme 200 daler at betale, da formener Jens Christensen og Mikkel Mikkelsen at de burde at beholde samme pant, indtil det bliver dem lovligt afløst: da efterdi samme sag ikke til herredsting at være ordelt, da finder vi den did at komme og der gå om, hvis lov og ret er.

(4)

** var skikket Christen Sørensen i Randbæk på Maren Olufsdatter i Lem kærgård, født i Finderup og hendes søster Kirsten Olufsdatter, født i Ringkøbing, Johanne Olufsdatter i Fåreby, Kirsten

Olufsdatter i Langergård og Anne Olufsdatter i Fåreby og deres børn deres vegne med en opsættelse her af landstinget 13/11 sidst forleden, lydende ham da at have i rette stævnet Mikkel Mikkelsen i øster Finderup og Jens Christensen sst for et ulovligt pantebrev, som ikke til tinge skulle være gjort, eller nogen af medarvingerne skulle have samtykket med, som de dog alligevel skulle ville tilholde dem den halve bondegård i Finderup, som salig Oluf Jensen fradøde, som skulle have været deres oldefars, og efterdi loven medfører i den første bogs 14. kapitel, at om en far sælger eller givet et barn noget i hænde, da må han ej nægte de andre, hvorfor Christen Sørensen formener, at salig Oluf Jensen måtte ikke med sit brev og segl sælge eller give et af hans børn, ved navn Jens Olufsens barn, som pantebrevet pålyder, så meget, at de andre hans børn skulle derved blevet arveløs, som skulle være imod loven, og formener dem at have besværget deres gamle oldefar til at gøre fornævnte pantebrev på en arvesvig, og ikke han skulle have fanget nogen pending af dem den tid, samme brev skulle være gjort, menende derfor samme pantebrev burde magtesløs at være. nu mødte Mikkel Mikkelsen og Jens Christensen og fremlagde efterskrevne pantebrev, dateret øster Finderup pinsedag 1588, i hvilket Oluf Jensen kendes sig skyldig at være Christen Jensen og Bend Jensen i øster Finderup 200 sølv enkende jochimsdaler, som gangbare er til Lübeck og Hamborg og overalt i Danmarks rige, som de ham venligt samtlige i hans nød og trang lånt og forstrakt har, for hvilke 200 daler han dem pant og en fri brugelighed pantsat den halve gård i øster Finderup, som han selv og Christen Jensen og Bend Jensen påboer, som de skulle have i 40 år uigenløst, og siden til så længe de eller deres arvinger igen finger fornævnte 200 daler i rede pending: så og efterdi loven formelder, bonden må sælge sin egen jord hvem som han vil, om han lovbød det tre ting, og skøder han førend han lovbyder, da må hans næste frænder det efterkalde, og efterdi fornævnte pantebrev, som lyder på fornævnte bondegård, ikke til tinge er gjort, eller fornævnte gods at være lovbudt, da finder vi samme pantebrev, så vidt som det ejendom anlangende, magtesløs at være, og efterdi samme dom er funderet på fornævnte pantebrev, som nu er undersagt, da bør den ingen magt at have.

(6)

** var skikket Oluf Ebbesen i Højrup med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende ham da at have hid i rette stævnet Mikkel Nielsen, Niels Jespersen med flere for et vidne, de til Brusk herreds ting vidnet har 28/9 sidst forleden, og da at skulle have vidnet, at Oluf Ebbesen og hans forældre skulle have haft det engjord, som ligger i Niels Ebbesens skovskifte, for de skulle give halvparten i ydehø af deres gård og ejendom, hvilket Oluf Ebbesen hårdeligt benægtet, at han eller hans forældre aldrig det at have gjort, menende samme vidne burde magtesløs at være. så mødte Jens Tordsen i Højrup og fremlagde efterskrevne vidne af Brusk herreds ting 28/9 sidst forleden, Mikkel Nielsen i Hørup at have vidnet, at i 20 år da var det engjord, som ligger i Niels Ebbesens skovskifte, brugt til den gård Oluf Ebbesen iboer, og da har Oluf Ebbesen givet halvparten ydehø ved Niels Mikkelsen sst til Koldinghus. og derhos samme vidne med at bekræfte fremlagde Jens Tordsen efterskrevne vidne af Brusk herreds ting 1558 den lørdag efter visti et modesti, hvori efterskrevne vidnede, at de hos var i Højrup den tid, Ebbe Madsen havde ladet Peder Gregersen stævne til landsting over en venlig forligelse imellem Peder Gregersen på den ene og Mads Hansen og hans søn Ebbe Madsen på den anden side, og da blev de forligt om den jord og ager liggende til den gård, de iboer. dernæst blev fremlagt efterskrevne vidne af fornævnte ting 1559 den næste lørdag efter visti et modesti, indeholdende at velb Poul Huitfeldt, lensmand på Koldinghus, samtykkede den forligelse, som var gjort imellem Mads Hansen i Hørup på den ene og Peder Gregersen sst på den anden side om den gård og ejendom, som de da iboede. i lige måde fremlagde et vidne af fornævnte ting 1562 lørdag næst efter ascensiones christi, som indeholder Ebbe Pedersen i Hørup bestod, at han bepligtede sig at han ville holde den forligelse, som nogen tid

siden blev gjort imellem hans far Peder Gregersen og fornævnte Ebbe Madsen og hans far Mads Hansen om den gårds bygning og landgilde, som de iboede. herhos fremlagde et vidne af fornævnte ting 25/7 1612, meldende at Oluf Ebbesen i Højrup bepligtede sig at ville udgive hvis kongelige tynge af den trending, han bruger, Niels Ebbesen uden skade: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd nu ikke er mødt og med helgens ed og oprakt finger været deres vidne bestendig, og fornævnte vidne med andre vidner bestyrkes, da ved vi ikke imod fornævnte vidne at sige eller magtesløs dømme.

(9)

** var skikket Oluf Ebbesen i Højrup med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende ham da at have i rette stævnet Peder Jensen i Dons, Hans Ravn sst, Niels Buck i Eltang, Peder Iversen i Møsvrå, Peder Sørensen sst og Poul Tordsen, borger i Kolding, for et vidne, de til Brusk herreds ting 4/5 sidst forleden med Søren Bertelsen i Dons, delefoged i Brusk herred, vidnet har, anlangende de skulle have hos været i Højrup 2/5 sidst forleden i den bondegård, som Niels Ebbesens skulle ibo, og der skulle Oluf Ebbesen havde lovet, at han ikke skulle føre Niels Ebbesens børn nogen jordtrætte på, hvilket vidne Oluf Ebbesen hårdeligt skulle have benægtet, menende samme vidne burde magtesløs at være. så mødte Søren Bertelsen og fremlagde efterskrevne vidne af Brusk herreds ting 4/5 sidst forgangen år: så og efterdi Oluf Ebbesen ikke samme løfte for ting og dom har indgået, og da straks tingsvidne efter taget, og ikke han det vil være bestendig, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(10)

** var skikket Oluf Ebbesen i Højrup og havde i rette stævnet Søren Bertelsen i Dons, delefoged i Brusk herred, for han skal have ladet ham fordele til Brusk herreds ting efter en forpligt, Oluf Ebbesen skulle have gjort Søren Bertelsen for en eg, han skulle have hugget i Højrup skov, og ikke det skulle være bevist, hvad samme eg skulle være på kronens eller bondens, og beretter Oluf Ebbesen, at han skulle have gjort samme forpligt, på det han ikke ville være i trætte med velb Casper Markdanner, lensmand på Koldinghus: så og efterdi Oluf Ebbesen efter hans egen forpligt er delt blevet, ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(11)

** var skikket Bertel Tygesen i Eltang og havde hid i rette stævnet Mads Bertelsen, tjenende Bertel Hansen sst, for en årfejde, han skulle sig af berømme at skulle have forhvervet over Bertel Tygesen for det sår og skade, han skulle have gjort ham i hans højre hånd og i hans ben på pinsedag sidst forleden på Eltang gade. så mødte Mads Bertelsen og fremlagde efterskrevne vidne af Brusk herreds ting 20/7 sidst forleden, otte mænd vidnet har, at de så og hørte samme dag, at Bertel Tygesen i Eltang med Tyge Pallesen, hans far, og hans bror Morten Tygesen sst og Anders Nielsen, borger i Kolding, stod alle lydeligt for tingsdom med deres vilje og samtykke og med sammenlagte hænder og gjorde Bertel Hansen i Eltang på sine egne og på sin hustru Mette Bertels og på hans hustrus bror Mads Bertelsens vegne en fuld, tryg, fast, evig årfejde for al det sår og skade, badskærløn, kost og tæring, så det skal være en venlig og vel forligt sag på begge sider: så og efterdi samme årfejde findes for ting og dom at være gjort, og straks tingsvidne efter taget, og loven formelder, at tingsvidne så stærkt at være, at der ej må lov imod gives, da finder vi ikke imod fornævnte årfejde at sige eller magtesløs dømme.

(13)

** var skikket Tomas Andersen i Døstrup og havde i rette stævnet Peder Tygesen i Randerup, foged i Lø herred, for en dele, han over Tomas Andersen 19/10 sidst forgangen udstedt har, og ikke Tomas Andersen for samme dele skulle have fanget lovligt varsel: så og efterdi delsvidne medfører, Tomas Andersen at have bekendt sig 13/7 sidst forleden for fornævnte dele at have fanget varsel, dog findes i fornævnte delebrev ham at være delt 19/10 dernæst efter, som beregnes fornævnte varsel at være 14 uger, og i så måde ikke på fersk fod forfulgt, da finder vi samme delebrev magtesløst at være.

(14)

** var skikket Peder Tygesen i Randerup hans visse bud Hans Hansen i Kringlum og havde stævnet efterskrevne vidnesmænd for et vidne, de 14/12 sidst forleden til Lø herreds ting vidnet har, eftersom de af Peder Tygesen skulle have været tilspurgt, om nogen af dem vidste eller at have hørt om den nye reces, førend Hans Hansen havde beligget hans datter Anne Pedersdatter i Randerup, og eftersom ingen af dem vidste det, formener samme vidne ved din fuldmagt at blive: så efterdi ingen beskyldning imod fornævnte vidne er fremkommet, ved vi ikke imod det at sige eller magtesløs dømme.

(15)

** var skikket Peder Hansen i Mjolden hans visse bud ---- Pedersen og havde i rette stævnet efterskrevne tolv mænd, for de nogen tid forleden skal have stået og kendt fornævnte Peder Hansen at give mere skyld af noget stykker bønderjord, end som hans far og farbror for ham af gammel tid skulle have givet, og formener, eftersom Jens Nielsen i Mjolden skal have hjemlet varsel for samme vidne i stedet for hans far Niels Jørgensen, at samme syn og vidne burde magtesløs at være: så og efterdi samme sag tilforn har været i rette, og den da er hjemfundet til tolv mænd at skulle forfare hvad skyld, der burde af fornævnte ejendom at udredes, og Hans Pedersen på sin fars vegne ikke her nu vidste andre mænd ---- i fornævnte tolv mænds sted, eftersom det ham tilbudt er, at opnævne, da ved vi ikke imod fornævnte tolv mænds sigelse at sige eller magtesløs at være.

(18)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, og havde i rette stævnet Jens Sørensen i øster Bølling, for han i denne høst sidst forleden skulle have med sit kvæg og fæmon ladet drive og trække og æde af afgrøden af en hans tjener, Niels Jensen i Hannerup, hans gårds enge østen og norden Bølling å. så fremlagde Ulrik Sandberg efterskrevne dom af Bølling herreds ting 2/11 1590, i hvilken fogden ikke har vidst andet at sige, end Søren Pedersen var jo forpligtet at hegne Jens Olufsens og Gøde Christensens enge. herhos fremlagde efterskrevne synsvidne af fornævnte herredsting 7/10 sidst forleden, angående skade på Niels Jensens og Christen Pedersens enge, liggende østen Bølling å, kaldes Bredeng. derefter blev fremlagt efterskrevne dom af fornævnte herreds ting 2/12 sidst forleden, i hvilken Jens Sørensen blev tilfundet at udlægge og bøde for samme afgrøde efter synsvidnes lydelse: så og efterdi Ulrik Sandberg og sognepræsten ikke for fornævnte synsvidne har fået varsel, da finder vi samme synsvidne magtesløs at være, og efterdi nu fremlægges en herredstings dom, fornævnte Søren Pedersen at være forpligtet at hegne Jens Olufsens og Gøde Christensens enge, og med synsvidne bevises, Niels Jensen på samme enge at have fået skade, hvilket syn står ustævnet og ved sin

fuldmagt, og fornævnte herredsfoged Erik Pedersen sin dom derefter har funderet, ved vi ikke imod samme domme at sige eller magtesløs dømme.

(23)

** var skikket Jens Joensen på Vejbjerg og havde i rette stævnet Peder Jensen i Brunsgård, for han skulle have ladet ham fordele for gæld, han skulle være ham skyldig, disligeste for en uendelig dom, som han i samme sag skulle have forhvervet, endog Jens Joensen benægter sig ikke at skulle være ham skyldig. disligeste at have stævnet Mette Nielsdatter i Brunsgård og Laurits Madsen, tjenende på Kvistrup, for et vidne de til Skodborg herreds ting vidnet har den næste lørdag for vorfrue dag midsommer, at Jens Joensen skulle have taget tømmen af Peder Jensens øg, der hun kom kørende og spildte øl og mad, så og taget to forke af vognen: da efter flere ord og tale dem imellem var, blev Peder Jensen og Jens Joensen her i dag med sammenlagte hænder venlig og vel forligt, at Jens Joensen skal give Peder Jensen sine forke og andet, som ham blev frataget, og for hvis gæld, som Peder Jensen har hos han fordrer, skal han give ham tre sletdaler.

(24)

** var skikket Laurits Nielsen i Bindesbøl med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have i rette stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård for en dom, han 5/9 sidst forleden til Nørherreds ting imellem Laurits Nielsen og Hans Mikkelsen, skriver på Lundenæs, på hans husbond velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup hans vegne dømt har, ham at have ---- Laurits Nielsen fra sin lov og værn, som han skulle have tilbudt at ville give, imod den løgnagtige sigtelse, som en kvinde Kirsten Nielsdatter, født i sønder Bork, 18/7 næst forleden til fornævnte herredsting på ham skulle have gjort, at han skulle være hendes barnefar. og nu i dag havde Laurits Nielsen hid stævnet hr Niels Iversen i sønder Bork for et brev og vidne, han skulle have udgivet, det Anne Hansdatter, Jep Mouridsens hustru, skulle have bekendt for ham, da hun tilforn bar Kirsten Nielsdatters barn til dåben, og Kirsten da skulle have udlagt Laurits Nielsen at skulle være far til den, endog Laurits Nielsen ikke for samme brev og vidne skulle have fanget varsel. disligeste fremlagde efterskrevne dom af fornævnte herredsting 5/12 sidst forleden, som så besluttes at efterdi med tingsvidne bevises, at Laurits Nielsen og Kirsten Nielsdatter at være i andet og tredje led beslægtet, og Kirsten Nielsdatter i hendes barnefødsels tid skulle have udlagt Laurits Nielsen for hendes barnefar, uanseet det kunne gå ud over hendes eget liv efter KM recesses formelding, dersom hun ikke rømte, da vidste fogden ikke at finde Laurits Nielsen til sin lov derfor, medens samme vidne stod ved magt: så og efterdi der tillades i lovens anden bogs 18. kapitel, at den som bliver sigtet for lønleje, må lovværge sig, og efterdi Kirsten Nielsdatter har beskyldt Laurits Nielsen for hendes barnefar, har han tilbudt sin lov og værn at ville edle, at han ikke er hendes barnefar eller haft nogen legems omgængelse med hende, og endnu i dag samme sin lov og værn tilbyder, da finder vi ham på torsdag først kommende 6 uger til Nørherreds ting samme lov at edle, og fornævnte vidner og dom da ikke forhindrer ham på fornævnte lov at give, om han ellers edle kan.

(28)

** var skikket Christen Clemendsen i Kyvling og Christen Christensen sst på deres egne og Anders Pedersens vegne og havde i rette stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl og Frands Pedersen ---- i Tarm, for de har frafundet dem deres vidner og syn, som de ville have haft over en vej, som løber fra deres gårde og sønder på ad Kyvling ager, og over en tofteled, som Anders Christensen i

Kyvling skulle have ladet sætte i samme vej, og Anders Christensen fem gange til tinge skulle have ladet gøre sit skudsmål, og Laurits Nielsen i samme skudsmåls dom har frafundet Christen Clemendsen, Anders Pedersen og Christen Christensen hvis syn og vidner, som de havde ladet varsel for give: så og efterdi Laurits Nielsen og Frands Pedersen ikke efter adskillige skudsmål og opsættelse har taget sagen til dem, og dem i så måder deres ret at være spildt, ved vi ikke andet derom at sige, end Laurits Nielsen og Frands Pedersen har jo dem deri forseet og bør derfor at igen at give Christen Clemendsen, Anders Pedersen og Christen Christensen hvis skellig billig kost og tæring, de derfor lidt og gjort har.

(31)

** var skikket Hans Hegelund, skolemester i Holstebro, hans visse bud Christen Kær, borger der sst, og havde i rette stævnet efterskrevne sandemænd og borgere her sst for en vold, de ham til Holstebro byting 17/12 sidst forleden oversvoret har for nogen ord og trætte, som Hans Villadsen, borger sst, og ham skulle have imellem været, uanseet Hans Villadsen skulle have indkommet i Hans Hegelunds eget hus med rådden råd og forsæt og overfaldet ham og hans gæster i hans skolehus: så og efterdi det bevises, Hans Villadsen at være indkommet i Hans Hegelunds hus, ham der overfaldet, sønderrykket hans krave og trøje, og sandemænd fordi har Hans Villadsen vold oversvoret, ved vi ikke imod deres ed at sige eller magtesløs dømme, men den ed, som sandemænd derimod over Hans Hegelund svoret har, at være som den usvoret var og ikke at komme Hans Hegelund til hinder eller skade.

(33)

** var skikket Christen Jensen Juul i Torsted sogn hans visse bud Claus Nielsen, ridefoged til Vosborg, og havde stævnet Christen Vilsen i Brendgård for to pantebreve. (sag overstreget)

(34)

** var skikket Simon Christensen, borger og rådmand i Lemvig, hans visse bud Svend Christensen, rådmand sst, og havde hid stævnet Jens Tordsen, borger sst, for en ager han kender sig at have nogen ret til efter et tingsvidne af Lemvig byting 22/1 1613, formeldende at samme ager skulle være Jacob Tordsens formand salig Jep Pedersen og Peder Jepsen udlagt for børnepenge ud af Simon Christensen hans formand salig Jens Sørensens bo, som skal være død mange år, førend de derom vidnet har, og ikke de i nogen måder forklarer, hvad ageren skulle være ham til vurderet for. så fremlagde Svend samme dom her af landstinget 13/3 1613, i hvilken samme vidner findes magtesløs at være og ikke at komme Simon Christensen til hinder eller skade, og formente Svend Christensen samme dom ret at være. (fortsættes på 36)

(35)

** var skikket Simon Christensen, borger og rådmand i Lemvig, og havde stævnet Jacob Tordsen, borger i Lemvig, hans visse bud havde stævnet Simon Christensen rådmand. (sag overstreget)

(36)

** (fortsat fra 34) hertil svarede Søren Nielsen og fremlagde efterskrevne vidne af Lemvig byting 22/1 1613: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet, om fornævnte agre skulle være udlagt til

Jep Pedersen og hans hustrusøn Peder Jepsen, og ikke de har vidnet på fersk fod eller med noget skiftebrev da taget og forhvervet, der udlægget skulle være sket, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have.

(37)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, hans visse bud Mikkel Jensen i Hammerum på hr Jens Madsen, boende i Viborg, hans vegne med en opsættelse her af landstinget 21/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom, han til fornævnte herredsting 10/2 sidst forleden dømt har og kvitdømt Jens Nielsen i Hollingholt for en håndskrift, som Jens Madsen for nogen år siden skulle have antvortet ham at skulle indkræve hans gæld, og herredsfogden har kvitdømt Jens Nielsen for fornævnte håndskrifter imod hans udgivne brevs indhold. disligeste havde i rette stævnet Josua Jensen i Hollingholt og hans medfølgere for et hjemgjort bænkebrev, han med sin far Jens Nielsen udgivet og vidnet har, og dermed ville kvit vidne ham imod sit udgivne brevs indhold: så og efterdi Jens Lauritsen, Maren Nielsdatter og Josua Jensen deres seddel ikke findes til tinge at være vidnet, da finder vi fornævnte seddel magtesløs at være, og Frands Nielsens dom, i den artikel Jens Nielsen at skulle være kvit for den tredje håndskrift, ingen magt at have.

(39)

** var skikket velb Ove Urup til Ovesholm hans visse bud Jep Olufsen i Tranbjerg og havde i rette stævnet hr Christen Sørensen i Janderup præstegård for et skiftebrev eller vurderings vidne, han lader sig af berømme, at skal have ladet forhverve til Vesterherreds ting, anlangende hvis gods, som hans børn efter deres salig mor Sidsel Olufsdatter skulle være tilfaldet, uanseet det hans tjener Jep Olufsen, som skal være fornævnte børns morbror og rette værge, ikke for samme vidne skulle have bekommet varsel, og satte i rette og fornævnte skifte og vurdering burde magtesløs at være. så mødte Bolle Christensen i Styg og fremlagde efterskrevne vidne af Vesterherreds ting 1614, i hvilket vurderingsmænd vidnede, at de 16/5 1614 var i Janderup præstegård for at vurdere og sætte hr Christen Sørensens bo efter hans salig hustru Sidsel Olufsdatters død, og da vurderede de efterskrevne guld, sølv, klæder, fæmon, redskab, korn med videre: så og efterdi vurderingsmænd, som samme gods vurderet har, ikke er stævnet, ved vi ikke derom at dømme, førend de og lovligt stævnes og kaldes.

(41)

** var skikket Laurits Jepsen i Fåborg hans visse bud Jep Olufsen i Tranbjerg og havde i rette stævnet Mads Jensen Gejsing, borger i Kolding, for et brev, han lader sig af berømme, lydende blandt andet, som han mener, at Laurits Jepsens far Jep Lauritsen i Fåborg skulle have givet Mads Jensen et brev på hans søn Laurits Jepsens vegne på 162 daler. så fremlagde Mads Jensen Gejsing efterskrevne brev med 7 segl at være forseglet, lydende at efterskrevne gør vitterligt at de i dag var forsamlet i Mads Jensen Gejsings hus i Kolding 3/12 1616 over en venlig kontrakt imellem Mads Jensen Gejsing, borger i Kolding, og Jep Lauritsen, boende i Fåborg, anlangende om den ulykke desværre Jep Lauritsens søn Laurits Jepsen, korporal under kaptajn Anders Ørns kompagni, er ikommet og skudt Mads Jensen Gejsings far Jens Madsen i Gejsing ihjel ud af våde, da er de derom forligt, at Jep Lauritsen skal give Mads Jensen for samme vanlykke sin bod 162 gode daler i mønt, som han bepligter sig og sine arvinger at betale: så og efterdi Laurits Jepsens far Jep Lauritsen selv samme brev har forseglet, ved vi ikke det ikke at imodsige.

(43)

** var skikket Niels Lauritsen i Urup og Mikkel Nielsen sst og havde i rette stævnet Christen Lauritsen i Vium for et synsvidne, han til Nørherreds ting 7/7 1614 skulle have forhvervet på hvis bygfældighed, som skulle være på Viumgård, formenende dem at de skulle være forpligtet det igen at oprette. så blev i rette lagt efterskrevne vidne af Nørherreds ting 7/7 1614, anlangende syn på Viumgårds brøstfældighed: så og efterdi at Niels Lauritsen og Mikkel Nielsen flyttede fra bemeldte gård, og salig jomfru Margrete Kruse den annammede, da ikke bevises hende på samme gårds bygfældighed at have anket eller påtalt, men nu gøres bevisligt med hendes egen søster og andre adelspersoners kundskab, at Margrete Kruse takkede dem godt i alle måder, da finder vi samme synsvidne og dom, derefter gået er, ikke at komme Niels Lauritsen eller Mikkel Nielsen til nogen forhindring

(46)

** var skikket Jens Eskesen i Næsbjerg præstegård og havde i rette stævnet Niels Tomasen, borgmester i Varde, for en sag, han skulle have sig tiltaget på Christen Nielsens vegne i Orten, anlangende 3 ørter rug, som Jens Eskesen skulle have lovet Christen Nielsen efter et tingsvidnes lydelse, som skulle være magtesløs fundet her til landstinget, som skulle være med dom at bevise og som Niels Tomasen der udover ville tvinge ham til en voldgift efter en seddels lydelse. dernæst havde og hid stævnet Claus Nielsen i Orten og hans medbrødre for et vidne, de til Vesterherreds ting vidnet har, anlangende de tre ørter rug, de omtrætter, og beskylder samme vidne at Claus Nielsen skulle være Christen Nielsens bror, som samme vidne forhvervet har: så og efterdi Jens Eskesen ikke samme voldgift for ting og dom har indgået, eller fornævnte voldgifts seddel samtykket eller forseglet, og benægter sig ikke at have lovet Christen Nielsen samme korn, som på ham vidnet er, og det ikke med hans brev og segl bevises, da finder vi samme seddel og afsigelse, derefter ganget er, så og fornævnte vidne og herredsfogeds dom ingen magt at have.

(49)

** var skikket Christen Jensen Juul i Torsted sogn hans visse bud Claus Nielsen, ridefoged til Vosborg, og havde i rette stævnet Christen Vilsen i Brendgård for to pantebreve, han Christen Juul 17/10 sidst forleden gjort har, det ene på halv Brendgård, Christen Vilsen og Niels Nielsen påboer. det andet på halv Ristoft, Christen Nielsen og Anne Ludvigsdatter påboer, hvilke pantebreve Christen Juul formener lovligt og ret at være gjort, og fremlagde Claus Nielsen efterskrevne to pantebreve af Hind herreds ting 17/10 sidst forleden, og Peder Nielsen i Viborg på Christen Vilsens vegne fremlagde efterskrevne fuldmagt: så og efterdi Christen Vilsen i hans fuldmagts brev består samme hans pantebreve, da ved vi ikke dem at imod sige.

(52)

** var skikket Jens Joensen, foged på Vejbjerg, og havde i rette stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, for han skal have ladet ham fordele for nogen gæld, endog Jens Joensen benægter sig ingen gæld at skal være ham skyldig. så mødte Mikkel Lauritsen og fremlagde efterskrevne delebrev af Skodborg herreds ting 23/12 sidst forleden, i hvilket han har ladet Jens Joensen fordele for en lang bøsse og 6 rigsdaler: så og efterdi Jens Joensen ved sin ed benægter sig ikke at være Mikkel Lauritsen 6 daler pligtig, og det ikke med hans brev og segl bekræftes, da finder vi ham af

den dele for fornævnte 6 daler kvit at være, og efterdi Jens Joensen bekender sig fornævnte bøsse af Mikkel Lauritsen at have bekommet, og ikke bevises ham den igen til Mikkel Lauritsen at have leveret, og han derfor er delt blevet, ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(53)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborggård hans visse bud Frands Pedersen i Tarm og havde i rette stævnet efterskrevne mænd, som var tinghørere til Lønborg birketing 17/9 sidst forleden for et bænkebrev og vidne, de skulle have vidnet, at de ikke fornævnte dag hørte og så, at Frands Pedersen opkaldte sandemænd til at sværge vold over Bolle Christensen i Styg, og Bolle Christensen heller begærede tingsvidne derefter. så fremlagde Frands Pedersen efterskrevne vidne af Lønborg birketing 17/9 sidst forleden, i hvilket han lyste Bolle Christensen i Styg og Jens Christensen i Egvad præstegård et fuldt vold til for sår og skade, som Hans Skriver på Lønborg fik af dem, og derhos fremlagde efterskrevne vidne af fornævnte ting samme dag, i hvilket vidnespersoner vidnede, at Bolle Christensen slog Hans Skriver i hans ansigt med et tinkrus med noget brændevin i. og disligeste efterskrevne vidne af fornævnte ting 1/10 sidst forleden, sandemænd at have svoret Bolle Christensen et fuldt vold over: så og efterdi ikke bevises fornævnte sandemænd lovligt at være opkrævet om samme sag at tove, da finder vi samme sandemænds ed ikke at komme Bolle Christensen til hinder eller skade.

(58)

** var skikket velb fru Karen Munk, salig Peder Munk i Kærgård hans efterleverske, så og Peder Munks arvinger deres visse bud Svend Christensen i Lemvig og havde hid i rette stævnet velb fru Karen Nielsdatter, boende i Trabjerg, for et skøde, som hun til Ginding herreds ting 1615 skulle have gjort på en bondegård i neder Feldborg efter en ulovlig lovbydelse, som hun Christen Jensen i Bredvig gjort og givet har på samme gård, uanseet at fru Karen Nielsdatter samme bondegård ikke at skulle have fulgt i 20 år enten med skyld eller anden rettighed: sagen blev opsat til i dag måned.

(59)

** var skikket Jens Iversen i Bandsbøl og havde i rette stævnet Frands Pedersen i Tarm for et vidne, han 16/11 1615 til Nørherreds ting med Niels Jørgensen i Egvad præstegård vidnet har, formeldende at den tid Niels Jørgensen og Jørgen Jørgensen gav Jens Iversen et brev på 20 daler, da lovede Jens Iversen, at han skulle antvortet dem salig hr Jørgens breve, som han kunne tilegne sig samme gæld med, og ikke de skulle have bekommet samme breve. disligeste havde hid stævnet Niels Jørgensen for en dom, han til fornævnte herredsting forhvervet har, i hvilken fogden skulle have tildømt Jens Iversen at antvorte Niels Jørgensen så mange breve, som Frands Pedersen omvidnet har, endog det skulle være noksom at forfare at den tid, Kirsten Jørgens og hendes sønner gjorde Jens Iversen det brev på 20 daler, at de havde da igen bekommet alle hvis breve, som Jens Iversen havde af salig hr Jørgen: samme sag blev opsat til i dag 6 uger

(60)

** var skikket Find Sørensen i Hopballe og Hans Jensen i Jennum på deres egne og på Peder Lauritsen i Kærbølling hans vegne og havde hid stævnet Otte Sørensen i Balle for nogen landstingsdomme, han lader sig af berømme, han skulle have ladet forhverve her til landstinget over

den sandemænds ed og tov, som de forgangen år 1615 med deres medbrødre sandemænd i Tørrild herred har her til landstinget svoret over hans søn, Jørgen Ottesen, for Apelone Jensdatter i Kærbølling han uskyldig dræbte og ihjelslog, formener samme dom ikke så lovlig og ret at være forhvervet, at den bør ved magt at blive eller at komme deres ed og tov til hinder eller skade: efter skudsmål blev denne sag opsat til i dag 6 uger.

** kopi af samme sag (sag overstreget)

(61)

** var skikket Gertrud Nielsdatter i Sædding hendes visse bud Bolle Christensen i Styg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende at have hid stævnet Jens Christensen i Kastkær og Niels Christensen, født i Kammersgård, for et vidne de til Vesterherreds ting 21/9 sidst forleden med Laurits Mikkelsen i Bork vidnet har, anlangende de skulle have hos været i Sædding til Niels Mikkelsens i den uge efter Riber marked 1615 og der at have hørt og seet, at Niels Mikkelsen og Gertrud Nielsdatter skulle have købt ved og da seet, at Niels Mikkelsen og Jens Christensen i Sædding skulle have talt Gertrud Nielsdatter nogen pending til, hvilket deres vidne Gertrud Nielsdatter benægter, at hun aldrig har solgt Niels Mikkelsen nogen gæld eller gode: efter bevilling blev samme sag opsat til i dag måned.

(62)

** var skikket velb fru Mette Hardenberg, salig Predbjørn Gyldenstjernes til Vosborg, hendes visse bud Claus Nielsen, ridefoged til Vosborg, og havde hid i rette stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg for en dele, han til Skodborg herreds ting 11/10 sidst forleden over Maren Graversdatter, født i Trans, forhvervet har, hvori han skulle have fordelt hende for hendes tjeneste, hun skulle have sagt ham, dog han ikke skulle have bevist, at han skulle have sted og fæst hende, eller hun nogen fæstepending skulle have annammet. i lige måde havde stævnet Mikkel Lauritsen for et vidne, han til fornævnte herredsting 14/10 sidst forleden efter Søren Graversen, som skal være fornævnte piges bror, han skulle have taget: da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned.

(64)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende ham da at have hid i rette stævnet Søren Christensen Svagballe, birkefoged til Tiim birk, for en dom han har dømt 25/10 sidst forgangen år imellem Knud Gyldenstjerne og hr Jørgen Jensen, præst i Tiim og Madum sogne, hvilken dom Knud Gyldenstjerne formener ret at være og burde ved magt at blive. og nu fremlagde Knud Gyldenstjerne efterskrevne dom af Tiim birketing 25/10 sidst forgangen år, angående Tiim præstegård, som hr Jørgen Jensen har ladet forfalde, hvilken dom indeholder for fogeden at være i rette lagt efterskrevne synsvidne af Tiim birketing 31/3 1609 på Tiim præstegårds bygfældighed, endvidere efterskrevne synsvidne af fornævnte ting 20/10 1615, indeholdende blandt andet, at den østre lade er meget ond på tømmer og tag, end den var i hans salig formand salig hr Tue Jensens tid. dernæst blev i rette lagt efterskrevne synsvidner af fornævnte birketing 22/3 og 20/9. derimod blev i rette lagt hr Jørgen Jensens efterskrevne brev, indeholdende blandt andet, at han ikke har fået respit til at bygge og holde ved magt hans gård, efterdi der i nogle år såvel som nu nyligt af Guds vejrlig stor skade er sket, dateret Varde 5/4 1616 Jørgen Jensen Urlev egen hånd: så og efterdi Frederik Munk og mester Iver Iversen har tildømt hr Jørgen Jensen samme Tiim præstegård at opbygge, og

der foruden for andre forseelser at tale øvrighedens minde, om han samme kald videre ville betjene, og samme dom hos KM og Danmark riges råd er ved magt fundet, og hr Jørgen dog ikke samme dom har efterkommet og fornævnte præstegård forbygget, men for fogden med adskillige synsvidner er blevet bevist, samme præstegård meget bygfældig at være, og birkefogden fordi har tildømt ham dermed at have gjort uret og burde at lide tiltale, ved vi ikke imod samme hans dom at sige.

(73)

15/2 1617.

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Niels Andersen i Borg og havde hidkaldt sandemænd af Lø herred at udlægge Peder Tomasen i sønder Vollum hans bane, som fandtes død på Svenstrup mark, hvad ham blev til bane og livs lagt, og fremlagde for sandemændene efterskrevne synsvidne af Løgum birketing 3/2 sidst forleden, i hvilket synsmænd vidnede, at de 12/1 sidst forleden synede salig Peder Tomasens døde legeme af sønder Vollum, som lå på Svenstrup mark, og han var våd til bæltestedet og havde tre par bukser på, som hængte løse og nedfaldne, så de syntes, han derfor ikke kunne gå eller komme af stedet, og der fandtes ingen dødelige vunder på ham: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at være sat fylding på dem, og eftersom de selv sanden har udspurgt, intet menneske at have gjort nogen håndgerning på Peder Tomasen eller været skyldige i hans død, men ham af våde og vanlykke at være omkommet, og derfor udlagde det at være ham til bane og livs lagt.

(76)

** var skikket Søren Hansen i Vium og havde stævnet Hans Nielsen i Harres, for han lader sig af berømme at skulle have ladet ham fordele for gæld, han skulle være ham skyldig blevet i mandbod, endog han ingen skulle vide sig i slægt eller byrd at være skyldig at bøde med for noget manddrab af den årsag, at der ikke har været lyst for nogen mands bane eller opkrævet sandemænd, som han formener det hans slægt eller byrd skulle være. så mødte Hans Nielsen og sagde sig intet delsvidne af Søren Hansen at have: da efter sådan lejlighed da bør det ingen magt at have.

** var skikket velb Tyge Høg til Vang hans visse bud Peder Bertelsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende da at have i rette stævnet Knud Nielsen Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en uendelig dom, han 8/8 sidst forleden skulle have sig tiltaget at dømme imellem Tyge Høgs fuldmægtig og Jens Jensen i Nørkær på sin husbonds vegne, anlangende en kontrakt og forligelse imellem Tyge Høg og velb Peder Munk til Sæbygård i gode mænds overværelse skulle være gjort, og han mener, at samme hans uendelige dom skulle have gjort ham splid og forhindring i den dele, kontrakten om formelder, og dermed påfører ham vidtløftig trætte: da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(78)

** var skikket Søren Hansen i Vium og havde i rette stævnet Laurits Nielsen og Peder Nielsen i Randerup for et vidne, de til Lø herreds ting for nogen tid forleden vidnet har, formeldende at al hvis gæld, som Hans Nielsen i Harres var Bunde Nielsen, som boede i Løgumkloster, skyldig er blevet efter hans testamentes lydelse, hvilket testamente her til landstinget skulle ved dom være stadfæstet, og Peder Nielsen og Laurits Nielsen i samme vidne at skulle bekende, at de har

oppebåret af Hans Nielsen al hvis gæld, han var Bunde Nielsen skyldig, uanseet at Laurits Nielsen og Peder Nielsen ikke skulle tilkomme videre i samme gæld at annamme end som halvpart, hvad enten det kunne være i arv eller gæld, og de dog derimod skulle have fravidnet Søren Hansen hans rette tilfaldne arvepart i 20 daler, som skulle være 10 daler, som Hans Nielsen skulle udgive efter testamentets indhold, menende dem deri uret at have gjort, og samme deres vidne ikke burde at komme ham på hans anpart i 20 daler til forhindring. dernæst i rette lagde Hans Nielsen efterskrevne vidne af Lø herreds ting 10/6 1615, formeldende at Laurits Nielsen og Peder Nielsen i Randerup stod personligt inden tinge og med hånd og mund takkede Hans Nielsen i Farris for god betaling for hvis gæld, som Hans Nielsen var deres salig bror Bunde Nielsen i Kloster skyldig: så og efterdi fornævnte testamente tilholder Søren Hansen 10 daler, så han er en medarving til pending, og ikke han for samme vidne har fået varsel, og ikke han det er bestendig, da finder vi samme vidne magtesløs at være

(80)

** var skikket Christen Jensen i Bredvig og havde i rette stævnet Christen Pedersen i neder Feldborg, Christen Christensen sst og Søren Christensen i Grovsand for et vidne, de til Ginding herreds ting 21/3 sidst forgangen år vidnet har, at Christen Pedersen skulle have ydet sin bondeskyld af den gård, han iboer, om 20 år mod, og om 16 år mod til Søren Jensen i Torlund, uanseet at Søren Jensen ikke skulle have boet i Torlund på (blank) år: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(81)

** var skikket Mads Lauritsen, borger i Lemvig, hans visse bud Jens Svendsen, borger sst, og havde i rette stævnet Hans Nielsen i Hovmade for nogen dom, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have ladet forhverve over hans formand salig Knud Jacobsens regnskabsbog og nogle gældsbreve, og dem bekommet magtesløs, endog Mads Lauritsen skulle benægte sig aldrig derfor at skulle være stævnet. så mødte Vill Nielsen i Stigård og berettede, at der skulle være endelig dom ganget i sagen, formedelst Mads Lauritsen ikke har villet møde, og mente at der ikke burde på samme dom at dømmes, hvilken endelige efterskrevne dom her af landstinget 25/4 1612 han fremlagde: så og efterdi samme landstingsdom er endelig, ved vi ikke den at forandre.

(82)

** var skikket Svend Christensen, borger og rådmand i Lemvig, og havde i rette stævnet Christen Jepsen, borger sst, for et pantebrev, han lader sig af berømme at skulle have bekommet af Jacob Tordsen der sst, og i samme pant skulle være en ager, som Svend Christensen skulle være tilskiftet efter byens jordebogs lydelse, formenende samme pantebrev ikke så lovligt at være, at det burde at komme ham til skade på samme ager: så og efterdi fornævnte pant findes til tinge efter kongelig forordning om købstadsgods udgået at være gjort, og Svend Christensen selv findes en af de otte mænd tinghørere samme dag, den udganget er, og da ved vi os ikke imod fornævnte pant på fornævnte ager at sige eller magtesløs dømme.

(83)

** var skikket Christen Jepsen Skrædder, borger i Lemvig, og havde i rette stævnet Svend Christensen og Peder Christensen, borgere sst, for de skulle forfølge dele efter en dom og kontrakt,

som skulle være gjort imellem salig Peder Munk, som boede i Staby kirkegård, og Christen Jepsen og hans hustru, anlangende at hun skulle udlægge Peder Munk på hans bror Peder Svendsens vegne 200 rigsdaler for hans mødrene arv af salig Svend Nielsens gods og ejendom i Lemvig, og ikke ham eller hans hustru at have bekommet genpart af samme kontrakt, ej heller de skulle den så vidtløftig indgået, og ikke samme dom og kontrakt med deres forsegling at have stadfæstet. så mødte Svend Christensen og Peder Christensen og fremlagde efterskrevne dom af Lemvig rådstue 12/2 1613, som så besluttes, at efterdi salig Svend Nielsen udgjorde Peder Munk for en broderlod for hans mødrene arv efter hans salig mor Johanne Nielsdatter og i lige måde udgjorde Jens Jensen hans sønnesøn også for hans anpart efter hans salig oldemor Johanne Nielsdatter, da vidste borgmester og råd ikke andet at kunne kende, end Sidsel Pedersdatter jo burde Peder Munk på hans bror Peder Svendsens vegne at udlægge af salig Svend Nielsens bo efter hans salig mor så meget, som en anden af hans broder har udlagt for en broderlod og siden efter hans salig far Svend Nielsen retfærdigt at skifte med Peder Munk på hans brors vegne: så og efterdi Peder Munk på hans bror Peder Svendsens vegne, efter hans fuldmagt, har fordret arv efter hans salig far, har borgmester og råd i Lemvig har tildømt Sidsel Pedersdatter at udlægge til ham på hans brors vegne for en broderlod efter hans salig mor, og siden efter hans salig far retfærdigt med ham at skifte, og Sidsel Pedersdatter og Christen Jepsen da straks for retten med Peder Munk er blevet forligt, så de har lovet at udlægge til Peder Munk på hans brors vegne af salig Svend Nielsens gård og ejendom i Lemvig for 200 rigsdaler for hans mødrene arv, og siden efter hans salig far med ham at skifte, og ikke Christen Jepsen beviser sådant udlæg at være gjort, da ved vi ikke imod fornævnte dom og kontrakt at sige, ej heller ved Christen Jepsen af samme dele, han var efter i kommet, at dømme, førend ----.

(87)

** var skikket velb fru Mette Hardenberg, salig Predbjørn Gyldenstjerne til Vosborg, hendes visse bud Anders Christensen i Lillelund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid i rette stævnet Poul Svendsen, borger i Lemvig, for et bænkebrev, han af Mads Madsen og Anders Jensen, borgere sst, skulle have forhvervet og til Skodborg herreds ting i rette båret, formeldende at de skulle have været hos Christen Smed i Kirkegård efter Poul Svendsens befaling og tilsagt Christen Smed, at han skulle vare på ham som hans fjende og uven, efter Poul Svendsens hustru skulle være berygtet for Christen Smed, med hvilket bænkebrev Poul Svendsen skulle sig ville befri for hvis år og skade, han skulle have gjort Christen Smed på hans krop eller klæder, menende samme bænkebrev, som ikke til tinge på fersk fod skulle være taget, burde magtesløs at være, og Poul Pedersen for samme sår og skade, han Christen Smed bagtil gjort har, æreløs at blive og derfor at straffes: efter begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(88)

** var skikket Jens Nielsen i Bølbøl og havde i rette stævnet Niels Tomasen, borgmester i Varde, for en dom og delsvidne, han 1/12 og 8/12 1614 til Nørherreds ting over ham forhvervet havde for nogen lodder og anparter, Jens Nielsen skulle have brugt og besidder i den bondegård Bølbøl, som han iboer, hvilke lodder Niels Tomasen skulle have købt af salig Frands Nielsen Nibe, født i Varde, efter to gamle skøders lydelse, endog Jens Nielsen noksom skulle kunne bevise med Frands Nielsens egen bror Jens Nielsen Brosbøl af Varde hans skødebrev, han at have solgt Jens Nielsen Bølbøl hans far Niels Christensen, som boede i Bølbøl, al den lod og anpart, som Jens Nielsen Brosbøl i Varde og Frands Nielsen Nibe deres far Niels Jensen Brosbøl, som boede i Varde, havde arvet i fornævnte bondegård Bølbøl, som skal være den sjette part, og mener loven medfører, at når

det ganger af søskendeskifte, da kommer det ikke samfrænder ved, efter slig lejlighed mener han, at fornævnte sag bør at komme under otte uvildige dannemænd, og dem at granske og forfare, om fornævnte lod og sjette part Bølbølgård er ikke faldet til arv efter Jens Nielsen i Bølbøl hans oldefars bror ved navn Jes Ibsen i Brosbøl, og om Jes Ibsen ikke efterlod sig seks livsarvinger, som var Niels Jensen Brosbøl i Varde, Laurits Jensen Brosbøl, som blev ihjelslået i Vardelund, Peder Jensen Brosbøl, Christen Jensen Brosbøl, som boede i Brosbøl, Anne Jensdatter Brosbøl, som boede i Tarm, Margrete Jensdatter Brosbøl, som boede i Kyvling, og om ikke Niels Jensen Brosbøl købte med sine søskende, sammeledes at granske og forfare om Niels Jensen ikke havde solgt sin egen søn Jens Nielsen den sjette part af Bølbølgård: så og efterdi fornævnte herredstings dom efter to uendelige landstingsdomme findes dømt at være, ved vi ikke den at forandre, og efterdi Jens Nielsen findes ottende dags dag derefter, fornævnte herredstings dom er ganget, at være delt blevet, finder vi ham af den dele kvit at være. disligeste efterdi der tvistes om hvor mange lodder, enhver har i fornævnte gård Bølbøl, finder vi Niels Tomasen at lade kalde på sandemænd, hvor stor lod enhver i samme gård kan være berettiget.

(90)

** var skikket Jens Nielsen i Bølbøl og havde i rette stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl for domme og delsvidner, som han til Nørherreds ting på Jens Nielsen og hans søster Gertrud Vistis, værende i Skonager toft og på hans søsterdatter Anne Vistisdatter 26/6 1614 og 15/1 1615 forhvervet har for skøder og ejendom, Gertrud Vistis og Anne Vistisdatter skulle fortrykke dem i og ikke ville gøre Laurits Nielsen på nogen anparter, som de skulle have i den bondegård Bandsbøl efter salig Visti Jensens forpligt: sagen blev opsat til i dag 14 dage.

(91)

1/3 1617.

** var skikket velb Stygge Høg til Vang hans visse bud Knud Pedersen i Brøndum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende da efter en anden opsættelse at have i rette stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en uendelig dom han 8/8 sidst forleden skulle have sig tiltaget at dømme i mellem Stygge Høgs fuldmægtig og Jens Jepsen i Nørkær på sin husbonds vegne, anlangende en kontrakt og forligelse imellem Tyge Høg og velb Peder Munk til Sæbygård i gode mænds overværelse skulle være gjort, og han mener, at samme hans uendelige dom skulle have gjort ham splid og forhindring i den dele, kontrakten om formelder, og dermed påfører ham vidtløftig trætte både med brevpending og anden bekostning. så mødte Peder Christensen i Hindsels og fremlagde efterskrevne dom af Ginding herreds ting 8/8 sidst forgangen år angående samme kontrakt, som indeholder at skulle de i Rønbjerg årligt give og lade yde Stygge Høg eller hans arvinger syv gode læs lyng til at holde vaser og vejen færdig med, for de skulle have vej til søenge og fra uhindret i alle måder, og Jacob Lykkes tjenere i Rønbjerg ikke havde dem til forpligtet at udgive nogen lyng til Stygge Høg for at køre over hans vaser, og da vidste forgen ikke da at kunne tildømme Jacob Lykkes tjenere i Rønbjerg nogen lyng at udgive, efterdi de havde afsagt, at ville ingen køring have over samme vase: så og efterdi samme dom ikke er endelig, finder vi samme sag til herredsting igen at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(93)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup hans visse bud Mads Pedersen i Haderis så og Peder Christensen i Hindsels på sine egne vegne og havde i rette Peder Nielsen i Sneptrup med flere for et vidne, de til Hammerum herreds ting 31/7 1612 vidnet har om to enge. (sag overstreget)

(94)

** var skikket Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Mads Pedersen i Haderis så og Peder Christensen i Hindsels på sine egne vegne og havde i rette stævnet Karen Nielsdatter i Trabjerg for et hjemgjort bænkebrev, som de formener, hun i hendes egen sag sig selv til behjælpning skulle have udgivet, anlangende nogen enge ved navn Løjenkær og Ølgårdsvig at skulle have været brugt til Dalgård, dog de formener, samme enge i søskendeskifte skal være skiftet og delt til den gård i Trabjerg, som Anders Jepsen iboede. i lige måder havde stævnet efterskrevne mænd, som var tinghørere på Ginding herreds ting 17/3 1608 for et vidne, de da skal have vidnet, at da skulle have været skikket velb fru Karen Nielsdatter til Trabjerg med hendes søn og rette lovværge Oluf Simonsen, og skulle have gjort Jens Lauritsen i Bredvig et pantebrev på Bredviggård og Dalsgård, hvilket vidne Mads Pedersen på Ulrik Sandbergs vegne og Peder Christensen på egne vegne formener usandfærdigt og løgnagtigt at være, i så måder at de skal have vidnet hende velbyrdig at være, menende ikke hun selv eller fornævnte otte mænd skulle kunne bevise hende af adelstand at være, men de mener med KM breve, lovhævd, skiftebreve og tingsvidne ville bevise hendes far og farfar to bønder at have været, og til hendes arvegods bøndergods at have været, og hende ikke velbyrdig eller af adelstand at være: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(95)

** var skikket velb Jacob Lykke til Tandrup hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde i rette stævnet Peder Christensen i Sahl med flere for et vidne, de til Ginding herreds ting 3/9 1612 vidnet har, anlangende et forligelsesmål imellem Morten Nielsen i Skovlending og en hans tjener Peder Madsen i Hasselholt om hans hustrus gårds stolestand i Sahl kirke, menende samme deres forligelses vidne et sankevidne at være, og imod herredsprovsten, sognepræsten, kirkeværger og sognemænd deres afsigelse, at de skulle have indlagt Peder Madsens hustru i hendes gårds stand at stande efter hendes alders gift. så mødte Morten Nielsen og fremlagde efterskrevne vidne af Ginding herreds ting 3/9 1612, i hvilket Peder Christensen i Sahl for otte mænd at have vidnet, at han nærværende hos var på kirkegården og da hørte, at Morten Nielsen begærede af Peder Madsen i Hasselholt, at Morten Nielsen hustru måtte nyde og beholde hendes stolestade i Sahl kirke, som i mange år havde været til vester Skovlending, og som hans salig hustru havde hende stolestand hendes livstid, hvortil Peder Madsen at have givet for svar, at Morten Nielsens hustru skulle vel beholde og nyde hendes stolestade, og de blev venligt og vel forligt. herhos fremlagde Morten Nielsen efterskrevne vidne af Ginding herreds ting 3/9 1612, i hvilket efterskrevne, som mindes op til 35 år, vidnede, at den stolestand, som gammel Jens Smeds hustru istod i Sahl kirke, som var den ottende stolestand neden briksdøren, den havde de koner, som havde boet i Skovlending haft for en knapstand i fornævnte åringer, ulast og ukæret. herhos fremlagde efterskrevne dom af fornævnte herred samme år i oktober udgivet, hvori blev afsagt, at samme knapstand derfor burde at følge vester Skovlending: så og efterdi fornævnte vidne og herredstings dom findes ustævnet og ukaldet at være, ved vi ikke i samme sag at dømme, førend de lovligt stævnes og kaldes, og da gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(97)

** var skikket Peder Christensen i Gadegård og Jørgen Pedersen sst deres visse bud Niels Madsen i Allerslev og havde stævnet efterskrevne mænd for et vidne, de til Vesterherreds ting 12/5 1614 vidnet har, anlangende et stolestade i Ovtrup kirke, at der for et halvt hundrede år siden og mere skulle have levet en kone i den gård Torbøl, som Jens Jepsen iboer, ved navn Anne Peders, som dis imidlertid skulle have stået i stade med Gadegårds koner, og de ikke i deres vidne skulle have forklaret, hvad heller den skulle have været hendes rette stolestade. så mødte Iver Tomasen i Ovtrup og på Jens Jepsens vegne havde stævnet Anders Poulsen i Allerslev med flere for et vidne, de vidnet har, formeldende at ingen skulle have haft sin tilflugt i den stand, som Gadegårds koner istår, uden dem aleneste, endog salig hustru Maren Jep Jensens kone og Karen Jenskone tit og ofte skulle have besøgt samme stolestade, og skulle være af de Gadegårds koner udtrykket, hvilket vidne Jens Jepsen formener ikke så nøjagtigt at være, at det kunne komme hans hustru til forhindring på hendes stolestand. herhos fremlagde hr Christen Høst og hans medbrødres efterskrevne dom og afsigelse, som medfører Jens Jepsen i Torbøl for dem at have stævnet Peder Christensen i Gadegård, Jørgen Pedersen sst og begge deres hustruer, som var Kirsten Peders og Mette Jørgens, for deres hustruer skulle fortrykke Jens Jepsens hustru af hendes rette gårds stolestand i Ovtrup kirke, som ligger til den selvejer bondegård, han iboer, da har de derom afsagt, at eftersom Jens Jepsen beviser samme stolestand, som Gadegårds koner nu istår, havde også været til den selvejer bondegård i Torbøl, som Jens Jepsens iboer, og Peder Christensen i Gadegård skulle nu findes en med de ældste mænd i Ovtrup sogn, som nu lever, og er der barnfødt, og ikke han kunne bevise samme gård i Torbøl havde haft andet stolestade i Ovtrup kirke. som Gadegårds mænd havde tilhørt, vidste de ikke andet derom at sige, end Jens Jepsens hustru burde at stå i fornævnte stol med Gadegårds koner, men hvad det yderste stade næst knappen var anlangende i fornævnte stand, vidste de ikke andet derom at sige, end den ældste gifte kone af dem i Gadegård eller i Torbøl burde yderst og næst knappen at stå i fornævnte stolestand: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd mest har vidnet fornævnte kvinde i Torbøl for et halvt hundrede år siden og mere at skulle have haft ---- i samme stol, da kunne vi ikke kende samme vidne nøjagtigt, og den dom, derover er funderet, som udømt at være, og sagen til herredsprovsten med de bedste sognemænd igen at indkomme, og Anders Tomasen og hans medbrødre den kvinde i Torbøl, efter kirkens lejlighed, et bekvemt stolestade at udvise, som det sig bør.

(100)

** var skikket Jens Iversen i Bandsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have stævnet Frands Pedersen i Tarm for et vidne, han 16/11 1615 til Nørherreds ting med Niels Jørgensen i Egvad præstegård vidnet har, formeldende at den tid Niels Jørgensen og Jørgen Jørgensen gav Jens Iversen et brev på 20 daler, da lovede Jens Iversen, at han skulle antvorte dem salig hr Jørgens breve, som han kunne tilegne sig samme gæld med, og ikke de skulle have bekommet samme breve. disligeste havde hid stævnet Niels Jørgensen for en dom, han til fornævnte herredsting forhvervet har, i hvilken fogden skulle have tildømt Jens Iversen at antvorte Niels Jørgensen så mange breve, som Frands Pedersen omvidnet har, endog det skulle være noksom at forfare, at den tid Kirsten Jørgens og hendes sønner gjorde Jens Iversen det brev på 20 daler, at de havde da igen bekommet alle hvis breve, som Jens Iversen havde af salig hr Jørgen: så og efterdi Frands Pedersens vidne er kun en persons kundskab, som regnes for intet vidne, og Jens Iversen nu har holdt ved sin ed, at han ikke har andre breve af hr Jørgen end fornævnte 5 dalers brev, han Niels Jørgensen tilbudt har, da finder vi Frands Pedersens enlige vidne magtesløs at være, og fornævnte dom og dele, som derefter afsagt er, ingen magt at have.

(102)

** var skikket velb fru Karen Munk, salig Peder Munk i Kærgård hans efterleverske, samt også Peder Munks arvinger deres visse bud Svend Christensen, rådmand i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb fru Karen Nielsdatter, boende i Trabjerg, for et skøde, som hun til Ginding herreds ting 1615 skulle have gjort på en bondegård i neder Feldborg efter en ulovlig lovbydelse, som hun Christen Jensen i Bredvig gjort og givet har på samme gård, uanseet at fru Karen Nielsdatter samme bondegård ikke at skulle have fulgt i 20 år, enten med skyld eller anden rettighed. Christen Jensen i Bredvig derimod da at have hid stævnet fornævnte fru Karen Nielsdatter i Holstebro, Svend Christensen i Lemvig og Peder Munk sst for en uendelig landstingsdom, som salig velb Christen Munk til Ørnhoved på deres vegne skulle have forhvervet, anlangende over et lovbudsvidne og skøde, han af fru Karen Nielsdatter på en gård i neder Feldborg bekommet har, formenende samme dom med vrang undervisning at være forhvervet: så og efterdi fru Karen Nielsdatter selv samme skøde for ting og dom gjort har, og nu fremlægges dom her af landstinget, som medfører et pantebrev, hun tilforn har gjort her til landstinget, at have været i trætte, og landsdommere ikke har vidst dem at være dommere over samme hendes pantebrev, efterdi hun som en adelsperson den skulle have gjort, og efter fornævnte doms formelding ved vi os ikke dommere over samme hendes skøde at være, men hvem derpå skader da indstævne sig det for sin tilbørlige dommer.

(107)

** var skikket Peder Gundesen i Hennebjerg hans visse bud Jens Christensen i Sædding og havde i rette stævnet sandemænd i Kærgård birk, for de har svoret Peder Gundesen fra hans fred for Christen Knudsen, han skulle have ihjelslået, endog Christen Knudsen og hans bror Niels Knudsen med radende råd var kommet i Peder Gundesens gård og ham der udæsket, så han har været forårsaget at værge sig, og sandemænd dog har svoret ham fra hans fred. så mødte Tomas Lauritsen i Præstbøl på Knud Smeds vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Kærgårds birketing 7/2 sidst forleden, i hvilket Christen Knudsen i Hennebjerg bekendte, at da han kom kørende fra Henne præstegård og kørte hjem til hans fars, og da han kom uden for hans fars led, hujede han og sagde, alle horer og skøger gav han en djævel i vold, og i det kom Peder Gundesen i Hennebjerg, Sidsel Peders, Gunde Pedersen og Mads Pedersen sst ud, så slog Peder Gundesen efter ham med en fork og ramte ham i hans hoved, og klagede Knud Smed i Hennebjerg over dem for den skade, de havde gjort hans søn Christen Knudsen. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 27/9 sidst forleden, i hvilket synsmænd vidnede, at de havde i Peder Gundesens gård synet vinduer og døre, som var sønderslået, som Sidsel Peders klagede for dem, at Knud Smed og Niels Knudsen slog sønder, samt Gunde Pedersen i Hennebjerg og Maren Pedersdatter sst havde vidnet, at Niels Knudsen slog to vinduer ind, og Niels Knudsen ragede ind af et vindue og rykkede deres mor Sidsel Peders med en kedelkrog: så og efterdi af vidnesbyrd forfares, Christen Knudsen og Niels Knudsen at være sprunget fra vognen og gået i Peder Gundesens gård og der udæsket ham, at de da ville skifte hvad, de havde med hverandre at gøre, og uførmet ham, og recessen formelder om husfred og gårdfred, så at bliver nogen mand dræbt, der sådan gerning ville gøre, og det nøjagtigt og skelligt bevises kan, da har han hjemgæld og ligge på sit eget værk, og sandemænd dog har svoret Peder Gundesen fra hans fred, da kunne vi ikke kende den deres ed så nøjagtig, at den bør at komme Peder Gundesen på hans fredløsmål til nogen forhindring.

(111)

** var skikket Peder Jørgensen Buck i Lilleballe hans visse bud Peder Mogensen, borger i Kolding, og havde i rette stævnet Morten Jensen i Håstrup for et samfrænders brev, han skulle have forhvervet 18/11 1616 af Søren Bertelsen i Dons, Niels Lauritsen i Viuf, Jens Sørensen, Søren Pedersen, Søren Germandsen, Jens Nielsen, Jens Mikkelsen sst, Peder Mikkelsen i Håstrup, Peder Nielsen, Jens Iversen, Niels Basse sst og Poul Nielsen i Herslev, som Morten Jensen skulle have kaldet til samfrænder over en ager, som kaldes Grøftager, som hverken han eller hans hustru skulle være rette fødte arvinger til, som skulle kunne bevises med hans skøde, og skulle ligge til den gård i Lilleballe, som Kirsten Mogenskone iboer, og den hovedgård, som Peder Buck påboer, som skulle være fælles ejendom, som skulle være indsvoret med lovhævd til den hovedgård, Peder Buck iboer, som skulle være 85 år gammel, og ikke Peder Buck, som skulle være rette hovedmand til samme arv og ejendom, ikke skulle have fanget varsel, menende samme samfrænders brev magtesløs at være og ikke at komme Peder Buck og Kirsten Mogenskone med hendes umyndige børn til hinder eller skade på deres fælles ejendom: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(112)

** var skikket Hans Smed i Hoddeskov og havde i rette stævnet efterskrevne personer for deres sandhed at bekende, hvad dem vitterligt er om den opsættelse, som Anders Olufsen i Bjerremose udstedte 1602, at Christen Pedersen, ridefoged til Lundenæs, havde der fjerde ting til Søren Frandsen i Hessel for 3 mark for hans uhørsomhed, for at udlægge sin anpart til en rugrejse fra Lundenæs til Middelfart sund, og da i samme opsættelse var indført kong Frederik den andens brev, at han af nåde har undt og tillagt sandemænd i Østerherred deres gårde, som de nu iboer: da efterdi ikke bevises fornævnte vidnesbyrd deres sandhed til deres værneting at have vidnet, finder vi dem did at komme, og der deres sanden i samme sag at vidne.

(113)

** var skikket Peder Ibsen, borger i Århus, hans visse bud Christen Ibsen, byfoged sst, og havde i rette stævnet Niels Knudsen, rådmand i Vejle, for hans sandhed at vidne, om det ikke er ham vitterligt, hvorledes det tilgik til Utrecht i Holland 1/5 1616, anlangende det kobbel øksne, som Laurits Olufsen, borger og indvåner i Århus, han købte af Niels Knudsen i Zolle på hans svoger Niels Andersen i Varde hans vegne, og om det ikke da blev samtykket af Niels Andersen, det Niels Knudsen og Peder Ibsen skulle have fuldmagt til at sige Niels Andersen og Laurits Olufsen imellem, hvor meget Niels Andersen skulle afkorte hos sig og gøre Laurits Olufsen godt i det store tab, som var 1407 rigsdaler, som Laurits Olufsen tabte på fornævnte kobbel øksne: da efterdi ikke bevises Niels Knudsen til hans værneting at have vidnet, finder vi ham der at komme.

** var skikket Peder Mogensen, borger i Kolding, og havde i rette stævnet Søren Jensen i Håstrup og Søren Ravn sst for et vidne, de til Brusk herreds ting 23/11 1616 med Morten Jensen i Håstrup vidnet har, anlangende dem vitterligt at skulle være, at der ikke blev ---- afslået sidst forgangne år af den ager på Håstrup mark, som kaldes Grøftager, som Kirsten Mogenskone i Lilleballe havde i brug, som Peder Mogensen, Mads Mogensen i Lilleballe og Christen Mogensen afførte, menende samme deres vidne usandfærdigt at skulle være, efterdi han skulle kunne bevise, at han ikke skulle have været i Jylland de tider, som kornet skulle være blevet indhøstet, menende samme vidne vildigt at være, idet den ene skulle være Morten Jensens bror, den anden hans hustrubror: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(115)

** var skikket Morten Frederiksen, borger i Ribe, hans visse bud Claus Knudsen, borger sst, og havde i rette stævnet mester Niels i Gamst, hr Palle i Hjerm og hr Christen i Starup for en sjælegave eller testamente, som han formener, de skulle lade dem af berømme, at salig Maren, mester Joens, i Gamst skulle have ydet mester Niels, hr Poul og hr Christen enhver noget til sjælegave, uanseet at Morten Frederiksen på hans hustrus vegne ikke skulle have slig sjælegave bevilget eller samtykket: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket Morten Frederiksen, borger i Ribe, hans visse bud Claus Knudsen, borger der sst, og havde i rette stævnet hr Christen i Starup for nogen gæld, som han i Gamst præstegård 1615 skulle have fanget udsætning for for hans degnerente, som han beretter, at mester Joen i Gamst på hans vegne skulle have oppebåret og blev ham skyldig for ungefer 30 år forleden siden, hr Christen skulle have gået i Kolding skole og været degn til Anst og Gesten kirker, uanseet Morten Frederiksen mener, at mester Joen ikke med rette er hr Christen slig gæld pligtig, og Morten Frederiksen mener, at hr Christen ikke i så langsommelig tid skulle have ladet sin degnerente efterstå, men formoder sig at ville bevise med hr Christens afkald at have givet mester Joen for hvis, han kunne arve og tilkomme efter hans salig far. og formener Morten Frederiksen det ikke lovligt at være og ikke at komme ham på hans hustrus retfærdige arv til hinder eller skade: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(116)

** var skikket Claus Knudsen, borger i Ribe, og gav til kende, hvorledes de fem sandemænd af Lø herred skal her have været og gjort deres ed og tov og har svoret, intet menneske har gjort nogen håndgerning på Peder Tomasen i Sønderholm, men ham af våde og vanlykke at være omkommet, og de tre sandemænd den tid for sin sygdom ikke kunne møde at gøre sin ed, og nu i dag gjorde Claus Knudsen deres skudsmål, at de endnu ligger på deres sygeseng og ikke kunne møde at gøre deres ed.

(117)

** var skikket Lauge Ravn i Velling hans visse bud Niels Ravn, borger i Kolding, og havde stævnet Jens Ravn i Børkop for et mageskifte, han med hans bror Nis Ravn i Velling og mageskiftet ham noget ejendom til, som han har i den bondegård, Lauge Ravn i Velling iboer og giver kongelig tynge af, efter et hjemgjort brev, og ikke skulle findes lovbudt at være eller til tinge gjort efter loven: så og efterdi Henrik Ravn har med været samme mageskifte at gøre, og han er ustævnet og ukaldet, ved vi ikke derom at dømme, førend han og lovligt stævnes og kaldes.

** var skikket Christen Jensen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet Christen Pedersen i neder Feldborg med flere for et vidne, de til Ginding herredsting sidst forgangen år 21/3 vidnet har, at fornævnte Christen Pedersen skulle have ydet sin bondeskyld af den gård, han iboer, om 20 år mod og om 16 år mod til Søren Jensen i Torlund, uanseet at Søren Jensen ikke skulle have boet i Torlund på de år eller tid. sammeledes havde hid stævnet velb fru Karen Munksdatter i Holstebro, Svend Christensen, Peder Christensen Munk i Lemvig og Mikkel Nielsen i Torlund med fornævnte vidne. så mødte Svend Christensen og fremlagde samme vidne af Ginding herredsting 21/3 sidst forgangen år, hvori blandt andre Christen Pedersen at have vidnet, at den tid Søren Torlund var død, så ydede han sin bondeskyld af den gård, han iboer, til Villads Jensen i Torlund, som var fornævnte Søren Torlunds bror, og den tid Villads

Jensen døde, da ydede han sin bondeskyld til Peder Sørensen i Grove, som da havde Villads Jensen i Torlunds datter, og så ydede Peder Sørensen det, indtil Mikkel Nielsen i Torlund fik samme gård af Peder Sørensen. Christen Pedersen at have vidnet, at han ikke havde ydet fru Karen Nielsdatter i Trabjerg skyldkorn af fornævnte gård i 20 år, men havde ydet den til salig Peder Munk og hans frue Karen Munk i Staby kærgård, og formente Svend Christensen samme vidne ret at være, og at Christen Jensen ej heller hans far Jens Lauritsen skal kunne bevise, fornævnte udgift ikke til deres husbond at skal være ydet: så og efterdi vidnesbyrd har vidnet om fornævnte skyld, som de har ydet og udgivet til deres husbond, som de da tjente, og ingen vidnesbyrd derimod fremlægges, med hvilke samme vidner rykkes og tilbage drives kan ikke sanddru at være, ved vi ikke imod fornævnte vidne at sige eller magtesløs dømme.

(119)

** var skikket Jens Bertelsen i Vrå med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have hid stævnet Tomas Nielsen i Mosegård for et delsvidne, han over ham til Nørvang herredsting forhvervet har for 6 daler, han skulle have været hans far Niels Pedersen, som boede ved Arnborg kirke, skyldig, som for 15 år siden skulle være ved døden afgangen, og ikke skulle være krævet førend nu, endog han ved sin ed vedgår samme 6 daler at skulle være betalt: så efterdi Tomas Nielsen nu ikke er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, da finder vi Jens Bertelsen af samme dele kvit at være og samme forgemte breve ikke at komme ham til hinder eller skade.

(120)

** var skikket Kirsten Christensdatter i Ure hendes visse bud Jens Bertelsen i Ure med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende hende at have ladet hid i rette stævne Tomas Nielsen i Mosegård, for han til Nørvang herredsting skulle have ladet hende fordele anlangende nogen gæld, som hendes salig far Christen Pedersen skulle have været Tomas Nielsens far Niels Pedersen skyldig, og hendes salig husbond lang tid siden ved døden skal være heden kaldet, og samme gæld hverken ved trødningsdag eller i hans levende live skulle have været æsket førend nu: så er Tomas Nielsen ikke mødt nogen gensigelse herimod at gøre, da finder vi samme dele magtesløs at være og ikke at komme Kirsten Christensdatter til nogen forhindring.

(122)

15/3 1617.

** var skikket Jens Jensen i Lambæk og havde stævnet efterskrevne kirkeværger i Lem sogn, for de 24/2 næst forleden skal have svoret Else Jensdatter huskone en fuldkommen trolddomssag over til Bølling herredsting for trolddoms kunster og gerninger, som hun skulle have brugt og gjort efter adskillige vidnesbyrd, formener samme deres ed lovlig og ret at være, og fremlagde blandt andre efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 12/2 sidst forleden, i hvilket Jens Jensen gjorde klage over Else Huskone, som var kommet i hans hus, og da lånte han hende hus i 3 nætter, og da begjorde hun sig frem på hans gulv, og der stod en af hans sønner ved navn Niels Jensen, som var 7 år gammel, som lo ad hende, hvorfor hun blev vred og sagde, han skulle få andet at tage vare end le af hende inden en snar tid. så en uges tid derefter blev samme barn så bange, at den løb bort og var heden i 8 uger og ikke de den kunne finde eller opspørge, førend Else Huskone var kommet til hans gård, og da sagde hun til hans kone, skriger i for eders mand eller for eders barn, i tør ikke skrige for eders barn, vil i give mig en sort engelsk strud, da skal han komme hjem igen inden 3 dage. så

stillede hans kone hende tilfreds i andre måder, som skete på en torsdag. så kom samme dreng hjem på søndag middag dernæst efter med andre børn, som da kom hjem med deres får. sammeledes fremlagde efterskrevne vidne samme dag udgivet, Poul Madsen i Karsbæk at have vidnet, at om fem eller seks år da var Else Huskone til hans, da gav hans kone hende noget mad, da sagde Else Huskone, du skulle hellere have ydet mig noget andet, jeg skal fange dig noget andet at tænke på, så blev en af hans drengebørn syg, som var i hans ottende år, så at han ikke kunne holde på sit vand, og han lå i to år, før han døde, og sigtede Poul Madsen hende derfor, at hun havde gjort det med trolddoms kunster, og da den dag sagde Else Huskone, at samme barn skadede ikke andet, end den kunne ikke pisse, ville de have givet hende noget, da skulle hun vel have hjulpet på det. Peder Lauritsen i Ølstrup at have vidnet, at i næst forgangne tørvebjergning da kom Else Huskone og hendes datter til hans og begærede hus, som hun også fik, og hendes datter havde et lidet barn med sig, og han havde også et barn. så løb samme børn og legede tilsammen, og hans barn kastede sand på Else Huskone hendes datterbarn. så en tre eller fire dage derefter mistede hans barn al sin helbred, og der kom nogle kugler på hans barn imellem kød og skind og gik frem og tilbage, og undertiden gik det ned i samme barns ben og fødder, så den kunne hverken gå eller stå. så lod han hente Else Huskone, om hun kunne sige noget råd, hun da at have sagt, den skulle vel blive tilpas igen, når der gik hul på samme kugler, og hun ingen betaling ville have derfor. endnu fremlagde et tingsvidne af fornævnte ting, Søren Andersen i Skårup at have vidnet, at Else Huskone havde været hos hans bror Peder Andersen, og noget derefter kom hun til Skårup, da sagde hans hustru til hende, Else, det er vel at Peder Andersen er blevet tilpas igen, da svarede hun, at onde folk havde gjort ham det, havde jeg ikke kommet til ham, da havde han været død. item et vidne af fornævnte ting 10/2 sidst forleden, i hvilket efterskrevne mænd vidnede, at i op til 30 år da har Else Huskone påhængt et rygte for trolddoms kunster og gerninger, og herhos et vidne af fornævnte ting 17/2 næst forleden i hvilket mænd af Finderup vidnede det samme. derhos fremlagde hr Niels Hansen, præst i Lem, hans vidne, at Else Huskone har undertiden søgt kirken og af ham sakramentet annammet, og har hun en langsommelig tid stået et ondt rygte på for trolddoms gerninger. disligeste fremlagde efterskrevne vidne af fornævnte ting 17/2 sidst forleden, i hvilket otte mænd vidnede, at Jens Jensen i Lambæk tilbød Else Huskone, om hun ville selv opkræve kirkenævninge over sig til at sværge over hende om trolddomssag, som hun var beskyldt for, da sagde hun nej, da opkrævede Jens Jensen kirkenævninge over hende. endnu i rette lagde Anne Christenskone i Bækbo hendes bekendelse, som hun i salig hr Poul Christensen, Hans Pedersen med flere deres nærværelse 26/4 1599 gjort har, at Else Huskone var en vitterlig troldkone, og hendes bror blev brændt: så og efterdi af fornævnte vidner bevises, Else Huskone at have lovet fornævnte folk ondt, og det dem derefter på deres helbrev, liv, kvæg og formue at være vederfaret, og hun også selv har bekendt sig at have brugt signelse og spøgeri, og Jens Jensen i dag har lagt hans hånd på Else Huskones hoved og ved sin højeste ed sigtet og vedkendtes hende for en åbenbarlig troldkone, sammeledes Else Huskone af en anden troldkone tilforn er udlagt for trolddom, og ingen vidnesbyrd hun har fremlagt sig ærligt at have skikket, og efterdi fornævnte nævninge har været opkrævet Else Huskone enten at skære eller skylde, og de, som boer i sognet og bedst hendes lejlighed ved, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(134)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged der sst, og havde i rette stævnet Bertel Graversen i Hillerup og Jens Pedersen i Jested for et vidne, de til Hunderup birketing 7/2 sidst forleden vidnet har, at de har hos været den tid, Jens Nielsen i Hillerup ihjelslog Niels Christensen, og at Jens Nielsen var nødt til at værge sit liv og gjorde nødværge, hvilket deres vidne de senere har bekendt intet at have af vidst, men at være

tilkøbt af manddræberens brødre Poul Nielsen og Hans Nielsen, og de derfor skulle have 7 daler, hvilket deres vidne Jens Sørensen på hans husbonds vegne formener løgnagtigt at være, og dem derfor at straffes på deres fingre efter recessen. så og at have stævnet Jep Hansen i Jested, som i samme vidne vidnet har om nogen ord, den døde og han i Jested tilhobe skulle have haft. og fremlagde Jens Sørensen efterskrevne vidne af Hunderup birketing 7/2 sidst forleden samt deres efterskrevne bekendelse, i hvilket Bertel Graversen bekendte, at han ikke hos var i Vilslev, da samme drab skete, men i et andet herred i en by Toftnæs hos hans søster: så efterdi Bertel Graversen og Jens Pedersen først til fornævnte birketing har vidnet dem at have hos været, da fornævnte drab skulle være sket, og at Jens Nielsen var nødt til at værge sit liv og gjorde nødværge, og de siden til på Riberhus og Riber gæsteting har bekendt dem ikke at have hos været, der samme drab er begået, men dem at være tilkøbt samme vidne at bære af Poul Nielsen og Hans Nielsen, da finder vi samme tingsvidne løgnagtigt at være, og dem derfor efter recessen at straffes. sammeledes efterdi Jep Hansens vidne, som er vidnet om hvis ord, Niels Christensen til ham skulle have haft, det ikke heller er uden een persons kundskab, som ikke ansees for tingsvidne, da bør det ingen magt at have.

(139)

29/3 1617.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, hans visse bud Jep Madsen i Staby Kærgård og havde hidkaldt sandemænd af Bølling herred om manddød at sværge over Mikkel Lauritsen i Astrup i Bølling herred for hans gårdmand Peder Envoldsen, han ihjelslog, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 3/3 sidst forleden, Karen Pederskone i Astrup at have vidnet, at hun, hendes datter Anne Pedersdatter og deres tjenestedreng stod og læssede noget jord på deres vogn i deres egen gård, da kom deres gårdmand Mikkel Lauritsen sst gående og gav dem nogen unyttige ord, i det samme hørte hendes mand Peder Envoldsen, som han stod i hans lade, at de var højrøstede, så kom han gående imod dem, og imidlertid kom Mikkel Lauritsen løbende og slog Peder Envoldsen bag i hans ryg med en kniv, at han faldt straks ned på jorden og blev liggende til så længe, de bar ind på en båre, og samme kniv blev siddende i ham så længe, at Kirsten Mikkels i Astrup tog den af ham: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Mikkel Lauritsen manddød over og fra hans fred, for Peder Envoldsen, han ihjelslog, eftersom de selv sanden om samme drab har udspurgt.

(141)

** var skikket velb fru Mette Hardenberg, salig Predbjørn Gyldenstjernes til Skovsbo, som nu har Bøvling slot i forlening, hendes visse bud Peder Nielsen i Viborg havde stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han til fornævnte herredsting 5/10 sidst forleden dømt har, formeldende ham at skulle have dømt det værested og bolig i Fjand i Nissum sogn, som Peder Fisker påboer, at følge til Husby præstegård på KM vegne herefter som tilforn, som Peder Nielsen på hans husbonds vegne formener ret at være dømt, og fremlagde Peder Nielsen efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herredsting 31/9 sidst forgangen år, i hvilket efterskrevne, som mindes op til 60 år, har vidnet, at så længe har samme bolig ligget til Husby præstegård: så og efterdi det for fogden har været bevist, samme bolig og værested Husby præstegård på KM vegne at have efterfulgt, og ingen bevisning derimod fremlægges, da ved vi ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(143)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg hans visse bud Peder Nielsen i Viborg og havde stævnet Niels Christensen og Jens Christensen, Christen Keltrings sønner i Vemb, for de for nogen tid siden skal have været i Overhede i hans tjeners gård og der gjort hans tjener Søren Jensen i Hedegård ulov og uførm, hvorfor de skal være gårdfred oversvoret, og de hverken for dem skal have rettet eller borgen sat, menende at de efter recessen bør at fare som andre fredløse mænd, og fremlagde Peder Nielsen efterskrevne vidne af Hjerm herreds ting 16/10 forgangen år: så efterdi bevises Niels Christensen og Jens Christensen at være gårdfred oversvoret, som findes 40 marks sag at være, og ikke bevises det de har bødet og sat for dem inden 6 ugers dag, og to uendelige landstings domme derfor er udgivet, i hvilke de er tildømt at fare som andre fredløse mænd, og efterdi ingen af dem er mødt nogen modstand derimod at gøre, men dem endnu som tilforn fra rettergang undholder, da ved vi ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, og Niels Christensen og Jens Christensen at fare som andre fredløse mænd.

(145)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jens Jørgensen i Risum og Peder Christensen i Hindsels på sine egne vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da at have hid i rette stævnet Karen Nielsdatter i Trabjerg for et hjemgjort bænkebrev, som de formener, hun i hendes egen sag sig selv til behjælpning skulle have udgivet, anlangende nogen enge ved navn Lyngkær og Ålegårdsvig at skulle have været brugt til Dalgård, dog de formener, samme enge i søskendeskifte skal være skiftet og delt til den gård i Trabjerg, som Anders Jepsen iboede. i lige måder havde stævnet efterskrevne mænd, som var tinghørere på Ginding herreds ting 17/3 1608 for et vidne, de da skal have vidnet, at da skulle have været skikket velb fru Karen Nielsdatter til Trabjerg med hendes søn og rette lovværge Oluf Simonsen, og skulle have gjort Jens Lauritsen i Bredvig et pantebrev på Bredviggård og Dalsgård, hvilket vidne Mads Pedersen på Ulrik Sandbergs vegne og Peder Christensen på egne vegne formener usandfærdigt og løgnagtigt at være, i så måder at de skal have vidnet hende velbyrdig at være, menende ikke hun selv eller fornævnte otte mænd skulle kunne bevise hende af adelstand at være, men de mener med KM breve, lovhævd, skiftebreve og tingsvidne at ville bevise, hendes far og farfar to bønder at have været, og til hendes arvegods bøndergods at have været, og hende ikke velbyrdig eller af adelstand at være. så mødte Jens Lauritsen og fremlagde fru Karen Nielsdatters efterskrevne brev, dateret Bredvig 14/6 1612, som indeholder at hun og hendes salig husbond for 34 år siden har ladet opbygge Dalgård, som da nogen tid havde været øde, og da ladet komme til samme gård igen fornævnte to enge Ålegårdsvig og Lyngkær. herhos fremlagde Jens Lauritsen efterskrevne tingsvidne af Hammerum herredsting 11/7 1612, i hvilket Knud Villumsen i Sneptrup med flere, som mindes op til 34 år, vidnede, at de to enge, som kaldes Ålegårdsvig og Lyngkær så længe har været brugt til Dalgård. dernæst fremlagde efterskrevne brev under dato 1557 fredag næst efter scholastice virginis dag, som iblandt andet indeholder Karen Nielsdatter at skulle have for en broderlod i Anders Jepsens gods efter hendes salig far Niels Andersen tre parter af den gård i Trabjerg, Anders Jepsen iboede. derhos fremlagde kong Christian den tredjes konfirmationsbrev over samme skiftebrev, dateret Kolding 1558, samt efterskrevne skøde dateret 27/7 1609, som bemelder Oluf Simonsen at have solgt til Peder Christensen den søndre gård i Trabjerg, som han selv iboer: så og efterdi bevises med fru Karen Nielsdatters brev, samme enge at ligge til Dalgård, som Knud Villumsen og hans medbrødres vidne om bemelder, så fornævnte brev og vidne med hinanden bekræftes, og fru Karens breve tilforn her til landstinget har været kaldet, og ikke da på dem er kendt, efterdi hun skulle være en adels person, da ved vi os ikke nu heller over hendes brev

dommer at være, og efterdi Knud Villumsens og hans medbrødres vidne med fru Karens bekræftes, ved vi ikke imod den at sige, medens hendes brev står urykket.

(151)

** var skikket Jens Christensen, borgmester i Lemvig, hans vise bud Mads Jensen Agger, borger der sst, og havde stævnet Morten Jørgensen, byfoged der sst, for en dom han imellem velb Anders Rytter og Jens Christensen dømt har anlangende 40 rigsdaler, som Jens Jørgensen Anders Rytter skyldig skulle være, og ikke Anders Rytter ikke samme pending skulle ville annamme, hvorefter Morten Jørgensen har tildømt Anders Rytter til at annamme sin pending og at forskaffe Jens Christensen sine breve igen: så efterdi to uendelige landstings domme er udganget, i hvilke samme dom er fundet ret at være, og Anders Rytter hverken nu og tilforn er mødt nogen modstand derimod at gøre, men sig for rettergang undholder, da finder vi samme dom ret at være og bør ved magt at blive.

(152)

** var skikket velb Otte Christoffersen Rosenkrantz til Boller hans visse bud Peder Lauritsen, foged i Korsbrødregård i Ribe, og havde i rette stævnet Anders Brun i Vilslev og hans medbrødre sandemænd i Hunderup birk, for de 14/2 sidst forleden til Hunderup birk har svoret Jens Nielsen i Hillerup til sin fred, uanseet han uskyldig skulle have dræbt og ihjelslået Niels Christensen i Vilslev, og ikke samme deres ed skulle medføre, at de havde udspurgt, hvorledes samme drab var sig tildraget, men aleneste funderet og svoret efter et vidne, som Jens Hansen i Jested, Bertel Graversen med flere vidnet har, hvilket deres vidne til landstinget skulle være underdømt, magtesløs og kendt løgnagtigt. herhos fremlagde efterskrevne dom her af landstinget 15/3 sidst forleden angående samme vidne: så og efterdi fornævnte vidne, som Bertel Graversen med flere vidnet har, har været for sandemænd, da de gjorde deres ed, og den tid stod ved magt, og deres ed derefter er drevet, og den nu siden til landstinget at være underdømt, da finder vi samme sandemænds ed magtesløs at være.

(156)

** var skikket Jens Christensen, borger i Lemvig, hans visse bud Jens Svendsen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet Oluf Jensen, borger sst, for et hjemgjort pantebrev, han af Jens Christensens hustrus far skulle have bekommet, og for en dom han til Lemvigs rådstue forhvervet har, uanseet Oluf Jensen skulle findes at være tilbudt 16 rigsdaler for en ager, som derfor skulle være pantsat. sammeledes havde stævnet Morten Jensen, barnfødt der sst, for en dele han på hans brors vegne skulle have forhvervet, som skulle formelde på samme pantebrev. så mødte Morten Jørgensen og fremlagde Jep Christensen Hygum, borger i Lemvig, hans efterskrevne pantebrev, som han har bedt hans svoger Mads Jensen og Søren Jensen med ham at besegle, dateret Lemvig 14/4 1603: så efterdi Jep Christensen har sig i sit brev forpligtet, at dersom fornævnte ager ikke blev Oluf Jensen fraløst inden sankt mikkelsdag først kom 5 år for 16 daler, da skulle samme ager være købt og solgt for fornævnte pending, og siden at gøre Oluf Jensen opladelse og forvaring derpå, og som Jep Christensen ikke har fraløst Oluf Jensen samme ager til det år og dag, som forpligten om formelder, og borgmestre og råd fordi har tildømt Oluf Jensen fornævnte ager for ejendom at følge, og Jep Christensen at gøre ham opladelse til tinge på samme ager efter hans forpligts indhold, eller derfor at lide tiltale, og Jep Christensen fordi

derefter er delt blevet, da ved vi ikke imod fornævnte forpligt, dom og dele at sige eller magtesløs dømme.

(159)

** var skikket Hans Smed i Hoddeskov og havde i rette stævnet Niels Hansen i Grimlund, for han imod hans egen dom, så og imod landstings dom, skulle have stedt høringsdele over ham, endog herredsfogden selv skulle have dømt ham til vidne og bevisning om det kong Frederik den andens brev, som Hans Smed og Søren Frandsen omtvister: denne sag blev opsat til i dag måned.

(160)

** var skikket velb jomfru Margrete Bille til Donslund hendes visse bud og havde i rette stævnet Engelbret Eskesen, værende i Dal, for et benægtelses vidne han til Slavs herredsting 13/3 nu sidst forleden skal have gjort imod Maren Knudsdatter i Modvig, for hun har sigtet ham for, at han skulle være hendes rette barnefar til det barn, hun blev beligget med i Hindum på jomfru Billes stavn, og ville dermed vidne sig fra sine bøder, formenende samme vidne bør magtesløs at være. disligeste havde stævnet Bent Eskesen i Dal med flere for et hjemgjort stuebrev, de 13/3 sidst forleden udgivet har, og ville vidne Engelbret Eskesen til behjælpning, at han ikke skulle have været i Hindum i ti år, hvilket stuebrev ikke skal være gjort til tinge og burde magtesløs at være. sammeledes havde stævnet Engelbret Eskesen med samme vidne, samt fornævnte mænd med samme deres vidne, som de udgivet har. (uafsluttet)

** var skikket Jens Lauritsen i Vesterby og havde stævnet Niels Madsen i Jerlev og Joen Nielsen sst for et vidne, de med Poul Mikkelsen i Ammidsbøl på Kirsten Madskones vegne i Jerlev 6/11 til Jerlev herredsting vidnet har, anlangende om noget jord og skæppeland, som Jens Lauritsen skulle have haft af Kirsten Madskone i brug, og Jens Lauritsen ikke skulle have betalt hende derfor, som han skulle have lovet hende, hvilket deres vidne han med sin højeste ed benægter, og det vildigt at være, fordi at Niels Madsen i Jerlev, han er Kirsten Madskones egen søn: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(161)

** var skikket Peder Skriver i Stagshede og havde stævnet Maren Nielsdatter, salig Gert Meyers, Kirsten Gertsdatter og Else Gertsdatter for en uendelig dom, som salig Vinter Jensen, fordum byfoged i Holstebro, til Holstebro byting 7/11 1615 dømt har imellem Maren Nielsdatter, Kirsten Gertsdatter og Else Gertsdatter på den ene side og Peder Skriver på den anden side anlangende et hus, gård og gårdsted, liggende i Holstebro Søndergade næst vesten indtil det hus og gård, som Knud Jensen iboede, og Christen Tomasen nu iboer, hvilken dom Peder Skriver formener ret at være, og samme gård ham og hans arvinger at efterfølge. herhos i rette lagde Peder Skriver efterskrevne vidne af Holstebro byting 22/9 1612, i hvilket han tilbød Maren Nielsdatter og hendes to døtre det hus, jord og gårdsted, liggende i Holstebro, som Peder Skriver er tilvurderet for gæld, om de det ville løse og indfri, da ville han gerne unde dem det, og satte Peder Skriver i rette, om han ikke nu burde endelig dom at bekomme: så er Maren Nielsdatter og hendes døtre ikke mødt til gensvar, og to uendelige domme her til landstinget udganget er, i hvilke samme dom er fundet lovlig og ret at være, da finder vi samme dom lovlig og ret at være, og fornævnte hus, gårde og jord bør Peder Skriver og hans arvinger for ejendom at følge.

(164)

** var skikket Morten Frederiksen, borger i Ribe, på hans hustrus vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet mester Niels i Gamst, hr Peder i Tarm og hr Christen i Starup på hans egne og hans bror Peder Stages vegne for et urigtigt skifte og jævning, som han mener, de i Gamst præstegård 9/8 1615 imod hans forbud skulle have ladet gøre og samtykke, idet han mener, at alt gods ikke skulle være blevet skiftet, som skulle være et stort egeskab, en lysekrone til 6 lys, 6 sølvskeer, en guldring, et sølv kvindebælte, et horn beslået ungeferlig med 26 lod sølv på, disligeste en æske med adskillige breve i, som nogen skulle lyde på hr Christen og hans bror Peder Stage på hvis, de tilforn af fællesbo skulle have udbekommet, disligeste register på hvis, som mester Jons egne børn af hans og hans hustrus fælles bo skulle have udbekommet: efter parternes bevilling blev samme sag opsat til i dag måned.

(165)

12/4 1617.

** var skikket Niels Ravn, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have i rette stævnet Tøger Joensen sst for en sigtelse og klage, han over ham til Kolding byting 12/2 sidst forleden skulle have gjort og klaget, som skulle være sket i Hans Hansens hus i Kolding, uanseet at Niels Ravn den dag skulle være kommet i Hans Hansens hus med andre gode venner og ungkarle, og formener Niels Ravn, det ikke skulle bevises, Tøger Joensen da samme tid skulle have været i Hans Hansens hus i det selskab førend om aftenen, da de var blevet drukne og ville gå hjem, da skulle Tøger Joensen have grebet fat på ham og slået ham i hans ansigt, og formener Niels Ravn, at dersom ikke godtfolk havde kommet, da havde han visseligt mistet sit liv, og at samme Tøger Joensens klage skulle være sket af had og avind, og bød Niels Ravn sig imod Tøger Joensen i al rette: så er Tøger Joensen nu ikke mødt nogen gensigelse derimod at gøre, da finder vi samme sigtelse og klage ingen magt at have og ikke at komme Niels Ravn til hinder eller skade.

(167)

** var skikket velb Anders Rytter og havde stævnet Jens Christensen, borgmester i Lemvig, for han har ladet ham fordele til Lemvig byting for 4 daler efter hans regnskabsbog, og ikke skulle være navngivet hvorfor han ham dem skyldig skulle være. dernæst mødte Svend Christensen, rådmand i Lemvig, på Jens Christensens vegne og afstod samme dele: da efter sådan lejlighed finder vi samme dele magtesløs at være og ikke at komme Anders Rytter til nogen forhindring.

(168)

** var skikket Peder Jepsen i Tønder og havde i rette stævnet Mads Lauritsen i Borg, for han imod forbud og imod hans hjemmel har ødet og forbrugt hvis hø da ved hans lade fandtes, da det Peder Jepsen af uvildige dannemænd, ulovligt af fogden til Lø herredsting nævnt og taget, er ham i hans gæld tilvurderet, såvel som også ladehuset i sig selv ham også i lige måder i hans retfærdige gæld tilvurderet har, som Mads Lauritsen endnu modvilligt ham forholder for næsten 4 år efter samme vurderings tingsvidnes indhold: da efterdi samme sag ikke til herredsting er ordelt, finder vi den did at komme, og fogden dem imellem at dømme.

(169)

** var skikket Lauge Ravn i Velling hans visse bud Niels Ravn, borger i Kolding, og havde i rette stævnet Jens Ravn i Børkop for et mageskifte, som han skulle have gjort med sine brødre Nis Ravn og Henrik Ravn i Velling og skulle have mageskiftet dem noget ejendom til, som han skulle have i den bondegård, Lauge Ravn i Velling iboer, efter et hjemgjort brev, og samme ejendom ikke skulle findes at være lovbudt, mener samme hjemgjorte brev ikke lovligt at være gjort og burde magtesløs at være og ikke at komme Lauge Ravn til nogen hinder eller skade på hans ejendom. så mødte Niels Ravn på sine egne og Jens Ravns vegne og fremlagde efterskrevne mageskiftebrev, i hvilket Jens Ravn i Børkop med hans kære mor Kirsten Ravns samtykke har gjort et venlige mageskifte med hans brødre Nis Ravn og Henrik Ravn i Velling, at de skulle nyde og beholde al den arvepart, som ham arveligt var tilfaldet efter hans salig far Peder Ravn i den gård i Velling, som hans mor nu iboer, undtaget de to ottinger jord, som hans bror Mads Ravn har brev på, dateret den søndag sexagesima 1574. videre fremlagde efterskrevne papirsbrev, dateret lille Velling den næste fredag for pinsedag 1581, angående en trætte og uenighed imellem Kirsten Ravns og Henrik Ravn på den ene og Lauge Ravn på den anden side, som dem imellem var i deres bondeejendom, og da blev de således forligt, som efterfølger: så og efterdi fornævnte mageskifte over 40 år siden er dem imellem gjort om fornævnte gods og ejendom, og lensmanden, som da var, siden med andre dannemænd derefter har skiftet fornævnte ejendom, da ved vi ikke imod fornævnte mageskiftebrev at sige eller magtesløs dømme.

(172)

26/4 1617.

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged der sst, og havde hidkaldt sandemænd af Vesterherred mord at sværge over Kirsten Jensdatter, barnfødt i Hostrup, hendes barns bane, hun havde født i vild mark og bragt livet af, og for sandemænd fremlagde efterskrevne tingsvidne af Vesterherreds ting 5/4 sidst forleden, Maren Hansdatter at have vidnet, at hun fandt et spædt nyfødt drengebarn, som lå svøbt i et forklæde, vesten ved deres kålgårdsdige, og da var barnet levende, så tog hun og bar det ind og fik Kirsten Jensdatter, Jens Jørgensens datter i Stavrsø, det og hun lagde det i hendes skød og sagde, at det var hendes, og Niels Olufsen i Hennebjerg var far til det samme barn, og ikke han vidste af, hun redte til barsel, eller han var i nogen råd eller gerning. og var Kirsten Jensdatter her til stede og bekendte, at samme barn blev født med livet, dog det siden døde: derefter gjorde sandemændene deres ed og udlagde Kirsten Jensdatter at være hendes eget barns bane.

(173)

** var skikket Jep Nielsen, rådmand i Varde, på sine egne og på Niels Tomasen, borgmester sst, hans vegne, disligeste Otte Rasmussen, borgmester der sst, på sine egne vegne, så og Niels Andersen Hedbo, borger sst, på hans mor Maren Anderskone i Hedbo hendes vegne på den ene side og havde i rette stævnet salig Hans Munk Jørgensen hans gældnere på den anden side, for de skal være udæsket med rigens ret og lovdage i samfulde fire ting til Varde byting skel udlæg og fyldest for deres gæld, som salig Hans Munk har været dem pligtig efter håndskrifter og bevis: da efterdi ikke noksom fremlægges alle de breve og bevis, som fornævnte mænd deres æskning ville bruge, opsatte vi samme sag til i dag måned.

(174)

** var skikket velb fru Maren Juel til Rybjerg på den ene og havde i rette stævnet Morten Pedersen og Jens Christensen, borgere i Varde, på den anden side for et vidne de 11/12 1615 på Varde byting vidnet har, indeholdende at de i juni måned 1614 skulle have hørt og seet, at den tid Hans Munk og Jep Nielsen gik til deres vogne, da skulle fru Maren Juel havde svaret Hans Munk og sagt, at han måtte ret gerne efter deres afsked flytte i hendes gård og der lade bygge og fly på den, som han bedst kunne, dog at han havde det i Jep Nielsens minde, og at hun med det første ville komme til Varde og gøre ham tryg forvaring derpå. disligeste havde hid stævnet Niels Tomasen og Otte Rasmussen, borgmestre i Varde, for et brev de 23/7 1616 skulle have udgivet anlangende nogen breve, som de skulle have hørt læse på Varde rådhus, der salig Hans Munk Jørgensens breve blev overseet: så efterdi Morten Pedersen og Jens Christensen ikke på fersk fod har vidnet om fornævnte lejlighed, men mere år efter sådanne ord skulle være faldet, hvilke ord fru Maren Juel nu højligt benægter og ikke vil være bestendig eller det for tingsdom indgået, da finder vi samme vidne og bytingsdom, derefter dømt er, ikke at komme fru Maren Juel til hinder eller skade, og efterdi Niels Tomasen og Otte Rasmussens brev ikke til tinge lovligt varsel for givet, da finder vi det at være som det uudgivet var.

(177)

** var skikket Kirsten Jensdatter i Orten hendes visse bud Peder Andersen, borger i Varde, og havde stævnet Christen Nielsen sst for nogen domme, han lader sig af berømme at have ladet forhverve til Vesterherreds ting over en sigtelse og udlæg, hun skulle have gjort og udlagt Christen Nielsen for hendes barnefar at være, hvilke domme Peder Andersen på Kirsten Jensdatters vegne formener, Christen Nielsen hende ikke dertil at skulle have ladet stævne, og mener derfor samme dom ikke burde at komme hende til hinder eller skade men burde magtesløs at være: så og efterdi samme to herredstings domme findes uendelige, og den tredje, som er endelig, ikke indeholder hvem for den at skulle have stævnet og varsel givet, da finder vi samme tre domme magtesløs at være.

(178)

** var skikket Niels Andersen, borger i Varde, på Johan Hansen, barnfødt i Varde, hans vegne og havde i rette stævnet Jørgen Hansen i Frisvad for et købebrev, han lader sig af berømme at skulle have på nogen enge, liggende i Frisvad mark, som han skulle være arveligt tilfalden efter hans salig forældre salig Hans Jacobsen og Maren Nielsdatter, fordum borger og borgerske i Varde, hvilket købebrev Johan Hansens morbror Hans Nielsen i Oddense ham skulle have givet imod hans vilje og i hans umyndige år, uanseet borgmestre og råd i Varde, som til sådanne umyndige børns gods burde at have indseende, ikke skulle have med været, solgt, samtykket eller underskrevet sådant ulovligt køb, menende samme køb og bænkebrev ikke burde at agtes men burde magtesløs at være: så og efterdi samme købebrev ikke til tinge efter kongelig forordning er gjort, da finder vi efter sådan lejlighed, så vidt det er ejendom angældende, ingen magt at have.

(180)

** var skikket Morten Frederiksen, borger i Ribe, på hans hustrus vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid i rette stævnet mester Niels i Gamst, hr Palle i Hjerm og hr Christen i Starup på hans egne og hans bror Peder Stages vegne for en urigtig og

ulovlig skifte og jævning, som han mente de i Gamst præstegård 9/8 1615 imod hans forbud skulle have ladet gøre og samtykke, idet han mener at alt gods ikke skulle være blevet skiftet, som skulle være et stort egeskab, en lysekrone til 6 lys, 6 sølvskeer, en guldring, et sølv kvindebælte, et horn beslået ungeferlig med 26 lod sølv på, disligeste en æske med adskillige breve i, som nogen skulle lyde på hr Christen og hans bror Peder Stage på hvis, de tilforn af fællesbo skulle have udbekommet, disligeste register på hvis, som mester Jons egne børn af hans og hans hustrus fælles bo skulle have udbekommet. så mødte hr Christen på sine egne og mester Nielses vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Anst herredsting 10/8 1615, i hvilket efterskrevne mænd vidnede, at de 9/8 var i Gamst præstegård til skifte og jævne og overveje hvis efterskrevne gods og gæld, som fandtes efter salig mester Joen Jensens dødelige afgang. al vitterlig gæld var betalt undtaget salig mester Joens begravelse, hvis omkostning mester Niels Mortensen og hr Palle Jørgensen i Hjerm betalte. og var alle arvinger til stede, undtaget Peder Stage, hvis gods og arv sin kære bror hr Christen Jensen i Starup til sig annammede. først tilfaldt Maren, Morten Frederiksens i Ribe, efterskrevne gods, og Peder Stage efterskrevne gods, og takkede alle medarvinger mester Niels Mortensen og hans kære hustru Kirsten, mester Nielses, kærligt for god skifte og jævning undtaget Maren Joensdatter, Morten Frederiksens hustru, dog hun selv var personligt til stede og ikke sin part annamme ville, dog mester Niels tilbød hende og hendes fuldmægtig, at det skulle stå hende frit for at tage hvilken part hun ville. siden formanede herredsfogden og de seks mænd mester Niels Mortensen med sin kære hustru Kirsten Joensdatter, om der var noget i fornævnte gård, som arvinger burde at have lod i, hvilket de ved højeste ed benægtede. disligeste fremlagde et tingsvidne af fornævnte ting 24/11 1614, som indeholder, at efterskrevne 23/11 var i Gamst præstegård, som var 30. dagen efter salig Maren Joens dødelige afgang, og da blev for dem berettet af fælles arvinger, at salig Maren Joens gjorde selv sådan forordning lidt før hendes dødelige afgang, at hr Christen i Starup skulle have til en åmindelse efter sin salig far og mor et horn med sølv beslagen og Kirsten Joensdatter en guldring, disligeste havde hun foræret sin datter Maren Joensdatter, Morten Frederiksens, i Ribe et bælte til 10 daler. der foruden ville hr Christen endda på sin og sin brors vegne med alle de andre arvingers samtykke bevilge sin søster i Ribe et udskåret skab. endvidere fandtes et sølvstob, som mester Joen skulle have og sølvskeer, som hr Palle Jørgensen på sin hustrus vegne skulle have, og den sidste sølvske blev foræret Kirsten Joensdatters liden datter. dernæst fremlagde hr Christen efterskrevne skriftlige beretning angående skifte i Gamst præstegård efter hans og Morten Frederiksens hustrus salig mor Maren Jacobsdatter, mester Joens i Gamst, hvor da tilfaldt hans hustru en søsterlod blandt 14 søsterlodder. dertil svarede Morten Frederiksen, at hvis hans hustrus brødre og søskende ville godt gøre hende for hvis, de af fælles bo har undfanget, eller og at de ville afstå for hvis, de af samme fælles bo har ud bekommet, eller efter loven igen at indføre hvis, de af fælles bo har ud bekommet, og da at gøre rigtig skifte og jævning. dernæst blev fremlagt hr Christens efterskrevne brev, dateret Gamst præstegård 28/3 1595, hvori han kendes sig arv at have oppebåret af hans stedfar mester Jonas Jensen i Gamst 100 daler, som han lovede at skulle afstå i hans arv efter hans kære mor Maren Jacobsdatter, om Gud vil han hende overlever. derhos fremlagde Morten Frederiksen efterskrevne beretning, omhandlende blandt andet om en sjælegave eller testamente, som han formener, de skulle lade dem af berømme, at salig Maren, mester Joens, i Gamst skulle have ydet mester Niels, hr Poul og hr Christen enhver noget til sjælegave, uanseet at Morten Frederiksen på hans hustrus vegne ikke skulle have slig sjælegave bevilget eller samtykket: så og efterdi samme skifte imod Morten Frederiksen på hans hustrus vegne, som er en medarving, er gjort, og ikke han samme skifte eller sjælegave ville indgå eller samtykke, der ikke heller findes specifikation, hvad og hvor meget hver af arvingerne på sin lod skal være tilfaldet, da kunne vi ikke kende samme skiftebrev og sjælegave så noksom, at det burde nogen magt at have.

(187)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde stævnet Jens Jørgensen i Risum for adskillige efterskrevne pantebreve, skøder og tingsvidner, som skal være først et pantebrev, som Niels Christensen, borger i Holstebro, Anders Christensen i øster Ølby og Niels Madsen i Kærgård på hans hustru Maren Christensdatters vegne til Erik Christensen i Obedsø skulle have udgivet, hvori de skulle have pantsat Erik Christensen al den arvelod og del, som de havde arvet i Lundbygård efter deres mor Barbara Andersdatter, dateret Obedsø søndag efter vorfrue dag 1553. item for et pantebrev, som Mads Jensen i sønder Bjert havde udgivet til Jørgen Nielsen på al den arvelod, som hans hustru Mette Eriksdatter efter hendes salig far Erik Christensen, som boede i Obedsø, i Lundbygård var tilfaldet, hvilken arvelod Erik Christensen arvede efter hans salig mor Barbara Andersdatter i Lundbygård sub dato næste søndag for maria magdalene 1555. item et skøde, Mads Jensen i sønder Bjert til Jørgen Nielsen udgivet har, lydende på al den lod, som hans hustru Mette Eriksdatter havde arvet i Lundbygård, dateret Hjerm herreds ting næste lørdag efter bartolomei 1555. item et papirs opladelses brev, som Kirsten Erikskone i Obedsø, salig Erik Christensens, med hendes søn Anders Tygesen, Mads Jensen i nør Bjert og Mette Eriksdatter til Jørgen Nielsen udgivet har på al den rettighed, de havde i Lundbygård sub dato 1555. endnu Peder Christensens pantebrev til Jørgen Nielsen udgivet på den arvelod, hans salig hustru Anne Christensdatter arvede efter hendes mor Barbara Andersdatter sub dato næste fredag for sankt olufs dag 1555. endnu et pantebrev af Mourids Knudsen i Ølby, Poul Christensen i Lundby, og deres hustruer Johanne Svendsdatter og Maren Svendsdatter og Anne Svendsdatter i Ølby med sin søn Anders Nielsen til Jørgen Nielsen i Risum udgivet på den arvelod, de var tilfaldet i Lundbygård efter Svend Andersen, dateret Ribe torsdagen næst for sankt gravers dag 1566. item et pergaments skøde, som Mourids Knudsen i Ølby og hans hustru Johanne Svendsdatter, Anne Svendsdatter og hendes søn Anders Nielsen har udgivet til Jørgen Nielsen i Risum, hvori de skulle have skødt og solgt Jørgen Nielsen al den rettighed, som dem var tilfaldet efter deres far Svend Andersen i Lundbygård sub dato Hjerm herreds ting onsdag efter sankt olufs dag 1570. endnu et skøde, som Kynde Jensen i Ølby med sin hustru Else Pedersdatter til Jørgen Nielsen udgivet på al den lod og part, som hende var tilfaldet i Lundbygård efter hendes salig mor Anne Christensdatter, sub dato Hjerm herreds ting onsdag næst for sankt bartolomei 1570. item Poul Christensens pantebrev til Jørgen Nielsen udgivet sub dato fredagen for sankt laurenti 1579. item et pantebrev, som Jens Torbensen i vester Ølby med sin hustru Kirsten Mouridsdatter på den lod i Lundbygård, hun arvede efter hendes salig mor Johanne Svendsdatter, som havde arvet det efter hendes salig søster Gertrud Svendsdatter, til Jørgen Nielsen udgivet har sub dato Ølby fredagen efter martini 1579. endnu et tingsvidne, som otte mænd vidnet har på Hjerm herreds ting 8/5 1588, at Knud Andersen i Lundbygård lovede Jens Jørgensen, at hvis pantebreve, som hans salig far Jørgen Nielsen havde på nogen lodder i Lundbygård, de skulle være ved deres fuldmagt med hvis skiftebreve og forening, som er gjort imellem Knud Andersen og Margrete Nielsdatter og deres medarvinger. disligeste havde stævnet Niels Skriver i Østergård i Hjerm herred for en dom, som han har dømt 6/6 1579 imellem hans salig fars fuldmægtig Peder Svenningsen og Jens Jørgensen i Risum og hans søskende i Risum anlangende hvis bondeparter, som Jens Jørgensen på sine og sine søskendes vegne ville sig tilholde med fornævnte ulovlige pantebreve og skøder i en af Knud Gyldenstjernes gårde Lundbygård, og Niels Skriver i samme sin dom har tildømt Jens Jørgensen og hans søskende at nyde i Lundbygård efter deres pantebrev, hvilken dom Knud Gyldenstjerne formener ikke lovlig at være men magtesløs at være: så og efterdi fornævnte hjemgjorte pantebreve ikke til tinge er gjort efter loven, da bør de ingen magt at have, og efterdi ikke bevises nogen skyld eller afgift af fornævnte ejendom efter fornævnte to skøders lydelse at være udgået, så ejendommen ikke i nogen tid dem skulle have efterfulgt, da finder vi samme to skøder, vidner, dom og dele

magtesløs at være og ikke at komme Knud Gyldenstjerne på fornævnte ejendom til hinder eller skade.

(197)

** var skikket Hans Smed i Hoddeskov med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet Niels Hansen i Grimlund, for han imod hans egen dom, så og imod landstings dom, skulle have stedt høringsdele over ham, endog herredsfogden selv skulle have dømt ham til vidne og bevisning om det kong Frederik den andens brev, som Hans Smed og Søren Frandsen omtvister, hvorfor han mener, fornævnte herredsfoged at skulle have gjort ham uret: så og efterdi nu bevises Hans Smed at have sagt, Søren Frandsen har handlet med fornævnte kongebrev som en skælm, og ikke Hans Smed beviser sådant kongebrev efter hans beskylding at have været raderet af Søren Frandsen, og dom og dele fordi er Hans Smed overgået, ved vi ham ikke af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(199)

10/5 1617.

** var skikket velb Henrik Bille til Billeskov hans visse bud Peder Hansen, foged på Tirsbæk, og havde i rette stævnet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for et syn og nogen vidner, Niels Hansen i Hannerup på hans vegne 31/3 sidst forleden til Bølling herreds ting skal have forhvervet, anlangende otte synsmænd at have vidnet, at de skulle have været til syn til nogen enge, som vandet skulle have været opstemmet af Slumstrup mølle og dæmning, uanseet at for samme synsvidne ikke skulle være givet lovligt varsel: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(201)

** var skikket Poul Poulsen Ammidsbøl, borger i Vejle og havde i rette stævnet Niels Madsen i Keldkær, for han på hans bror Morten Madsens vegne til Vejle byting 5/12 1616 har ladet ham fordele for halvanden daler, endog samme dele ikke skulle medføre, hvorfor han skulle være ham samme pending skyldig, hvilket heller ikke med regnskabsbog, brev og segl skulle kunne bevises: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(202)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård hans visse bus Eske Pallesen i Lønborg og gav til kende, hvorledes hans husbond har ladet udæske med rigens ret og lovdage til Varde byting udlæg af salig Hans Munk Jørgensens efterladende gods for en sum pendinge, han efter hans brev var Christoffer Gersdorff skyldig, hvilken forfølgning han med dom og tingsvidne til fornævnte byting skal have bekommet beskrevet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

24/5 1617.

** var skikket velb Henrik Bille til Billeskov hans visse bud Peder Hansen, foged på Tirsbæk, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet velb Ulrik

Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for et syn og nogen vidner, Niels Hansen i Hannerup på hans vegne 31/3 sidst forleden til Bølling herreds ting skal have forhvervet anlangende otte synsmænd at have vidnet, at de skulle have været til syn til nogen enge, som vandet skulle have været opstemmet af Slumstrup mølle og dæmning, uanseet at for samme synsvidne ikke skulle være givet lovligt varsel. så mødte synsmændene og var deres syn bestendig, dertil svarede Peder Hansen, at bonden har stedt både gården og møllen under et brug, og ikke han for fornævnte vidne skulle have fået lovligt varsel: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til næste landsting efter pinse.

(205)

** var skikket Tyge Sørensen i Buskov og havde i rette stævnet sandemænd af Skodborg herred om manddød at sværge over Jens Nielsen, som tjente Søren Sørensen Smed i Brunsgård i Nissum sogn, for Søren Pedersen i lille Borum, han desværre dræbte og ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 5/5 sidst forleden, hvori efterskrevne vidnede, at de så, at Søren Pedersen kom drivende med Søren Smeds køer fra Søren Pedersens rug, og da spurgte de ham, om han ingen hegne kunne få i år for Søren Smeds fæmon, han svarede nej, han kunne ikke få hegne. i det samme kom Jens Nielsen gående fra Søren Smeds gård og gik til Søren Pedersen, og da hørte de, at de havde nogen ord tilsammen, så tog Jens Nielsen en sten op fra jorden og slog til Søren Pedersen dermed, så løftede Søren Pedersen en kølle op i vejret, i det samme sprang Jens Nielsen ind til Søren Pedersen og slog ham med en kniv i armen og gjorde ham hans banesår: dernæst gjorde sandemændene deres tov og svor Jens Nielsen manddød og fra hans fred for Søren Pedersen, han ihjelslog.

(206)

** var skikket velb Palle Rosenkrantz til Glimming, høvedsmand på Vordingborg slot, hans visse bud Frands Jørgensen i Horsens og havde i rette stævnet velb Frederik Munk til Krogsgård for tingsvidner, han lader sig af berømme at skulle have ladet forhverve, anlangende at afgangne Mikkel Nielsen, som boede i Toftnæs i den gård, Niels Christensen iboer, skulle have bekendt, at han skulle have haft et stykke eng i brug af velb Jørgen Munk, med hvilket vidne Frederik Munk vil tilholde sig et stykke eng i Niels Christensens toft til den gård, han iboer, og skulle tilhøre Maribo kloster. ligeledes havde stævnet efterskrevne for et vidne, de 11/2 næst forleden til Skast herreds ting vidnet har, anlangende at salig velb Jørgen Munk til Visselbjerg 1571 skulle have forlenet Mikkel Nielsen i Toftnæs med den eng, som ligger i Toftnæs mark: så og efterdi samme sag i rigens ret skal være anhængig gjort og genbrev derefter taget, ved vi os ikke på bemeldte vidne at dømme, førend den der sst bliver ordelt, som det sig bør.

(208)

** var skikket Staffen Krag i Gamst og havde i rette stævnet Peder Andersen i Gelballe for et delsvidne, han til Anst herreds ting skulle have frembåret, med hvilket han ville slået ham fra sin ret og tiltale, som han til ham ville have haft: samme sag blev opsat til næste landsting efter pinsedag først kommende.

** var skikket Peder Andersen i Gelballe og havde i rette stævnet Staffen Krag i Gamst for en dele, han skulle have drevet på hans hustru og hans stedbørn 6/2 sidst forleden, og beskylder dem for nogen oldearv, hans søn Søren Staffensen skulle have hos salig Poul Tomasen og hans hustru Lene

Pouls, og ikke han sådant skulle have bevist, men samme sag til landstinget 23/11 1605 skulle have været stævnet, og da til hjemting er blevet hjemfundet: samme sag blev opsat til næste landsting efter pinsedag først kommende.

** var skikket velb fru Anne Lykke, salig Claus Maltesens til Højris, hendes visse bud Tyge Sørensen i Buskov og havde i rette stævnet Skarris Christensen i Sig for et vedersigelses vidne, han imod hendes tjener Jens Pedersen i Fåre har i rette båret og fraslået hendes tjener hans tiltale, som han havde til ham for gældssag, hvilket vidne han på Anne Lykkes vegne formener ikke varsel for givet, at det burde nogen magt at have. så blev fremlagt efterskrevne vidne af Skodborg herreds ting 5/7 1602, som indeholder Skarris Christensen at have til tredje ting lydeligt vedersagt arv og gæld efter hans salig far Christen Jensen, som boede i Armb, så han hverken ville arve eller gælde efter ham: så og efterdi Skarris Christensen har lovligt afsagt arv og gæld efter hans salig far Christen Jensens død, og ikke bevises ham siden at have befattet sig med samme bo, og der plejes ikke at gives varsel for afsigelses vidne, efterdi man ikke kunne vide, hvem der ville tale derpå, da ved vi ikke imod samme afsigelses vidne at sige eller magtesløs dømme.

(209)

** var skikket velb fru Anne Lykke, salig Claus Maltesens til Højris, hendes visse bud Tyge Sørensen i Buskov og havde i rette stævnet Christen Jørgensen i Kobberholm for et vedersigelses vidne, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet, og dermed ville fravidne hendes tjener Jens Pedersen i Fåre hans retfærdige gæld. derhos blev fremlagt efterskrevne vidne af Skodborg herreds ting 30/8 1602, som indeholder Christen Jørgensen lydeligt at have vedersagt arv og gæld efter Niels Jørgensen, som boede i Kær: så og efterdi Christen Jørgensen lovligt har afsagt arv og gæld efter Niels Jørgensens død, og ikke bevises ham siden at have befattet med samme bo, og det ikke er brugeligt at give varsel for sådant afsigelses vidne, efterdi men ikke kunne vide, hvem der ville tale derpå, da ved vi ikke imod samme afsigelses vidne at sige eller magtesløs dømme.

(210)

** var skikket velb fru Anne Lykke, salig Claus Maltesens til Højris hendes visse bud Tyge Sørensen i Buskov og havde i rette stævnet Poul Christensen i Rævskov for et vedersigelses vidne, han til Vandfuld herreds ting 5/4 sidst forleden har i rette båret og dermed fraslået hendes tjener Jens Pedersen i Fåre hans tiltale, som han havde til Poul Christensen for hans retfærdige gæld, som Christen Pedersen i Hedegård, hans hustrus forrige mand, var ham skyldig. så mødte Poul Christensen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 20/4 1601, indeholdende at Laurits Christensen på sin søster Gertrud Christensdatters vegne, født i Hovvinkel, som han er værge for, og på hendes børns vegne Peder Christensen og Johanne Christensdatters vegne, som han og er værge for, til tredje ting vedersagde arv og gæld efter hendes salig husbond Christen Pedersen, som boede i Hedegård i Lomborg sogn: så og efterdi Laurits Christensen på hans søster Gertrud Christensdatters og hendes børns vegne, som han er værge for, har afsagt arv og gæld efter Christen Pedersens død, og ikke bevises dem siden at have befattet med samme bo, og det ikke er brugeligt at give varsel for sådant afsigelses vidne, da ved vi ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(211)

** var skikket velb fru Dorte Skram, salig Frands Pohls til Starup, hendes visse bud Peder Christensen i Forsomhoved og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til Tørrild herreds ting 12/4 sidst forleden imellem fru Dorte Skram på den ene og velb fru Edel, salig Kjeld Brockenhuuses og Just Brockenhuus og Johan Brockenhuus på den anden side dømt har anlangende 60 enkende rigsdaler hovedstol, som afgangne velb fru Karen Brockenhuus salig Frands Pohl pligtig var, hvilken dom skulle være funderet på en uendelig herredstings dom af Sønderherred på Mors skulle være udgået: så og efterdi fornævnte herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme.

(212)

** var skikket velb Jørgen Krag til Endrupholm og havde i rette stævnet efterskrevne og deres arvinger for et vidne, de til Malt herreds ting 8/4 1598 vidnet har anlangende en stolestand i Føvling kirke, og skulle have vidnet om adskillige personer, som tid efter anden skulle have søgt samme stolestand, og med samme deres vidne ville heden tyde samme stolestand at skulle være en gribsstol og til ingen særdeles gårde eller stavn at have været beliggende, endog Jørgen Krag formener, at de mænd, som tilforn har boet på den stavn i Stenderup, som hans tjener Niels Mortensen nu iboer, såvel som Niels Vetenmark siden altid skulle have søgt samme stol. så mødte Jep Sørensen i Bækbølling på hr Niels Lauritsens og Tomas Nielsens vegne og i rette lagde efterskrevne tingsvidne af Malt herreds ting 8/4 1598, i hvilket efterskrevne, som mindes op til firs år, vidnede om hvilke navngivne mænd, som havde stået i fornævnte stolestand, samt at mester Anders Sørensen Vejle udviste salig hr Laurits Poulsen og hr Niels Lauritsen samme stolestand til deres svende og rette gårds stol og gav dem fæstebrev derpå. herhos fremlagde efterskrevne delebrev af Malt herreds ting 22/9 1698, bemeldende Niels Vetenmark og hans stedsøn Oluf Lauritsen at være fordelt, for de har gået i den stolestand, som ligger til Bækbølling præstegård: så og efterdi samme vidnesbyrd har vidnet efter ord og sagen om fornævnte stolestand og tilmed lagt deres vidne i tvivl, og det tilhører provsten, præsten og syv af de bedste sognemænd enhver sin stolestand i kirken at forevise og udlægge, og fornævnte dom og hjemmelsbrev ikke at forhindre Niels Vetenmark sin rette bekvemme stolestand i Føvling kirke at forevise og udlægge, og han af samme dele kvit at være.

(217)

** var skikket Anders Nielsen Kærgård, borger i Holstebro, og havde i rette stævnet Jens Nielsen, byfoged sst, for en dom han til Holstebro byting 6/8 dømt har, og i samme dom skulle have tildømt Anders Nielsen Kærgård nogen ejendomme med markjord i Holstebro, som har været salig Christen Mikkelsen, fordum borger i Holstebro, hans arvingers, hvilken dom han formener lovlig og ret at være. disligeste havde stævnet salig Christen Mikkelsens arvinger, som er hr Mikkel Christensen hans arvinger, Mette Christensdatter og Maren Christensdatter med deres lovværger. så er salig Mikkel Christensens arvinger ikke mødt til gensvar: så og efterdi salig Mikkel Christensens arvinger findes to gange til landstinget at være kaldet i samme sag, og de ikke mødte, og to uendelige landstingsdomme derfor er udgået, i hvilke samme bytingsdom er fundet ved magt, da finder vi efter sådan bevislighed og dommes lydelse samme dom ved magt at blive, og Anders Nielsen Kærgård og hans arvinger for evindelig ejendom at efterfølge.

(220)

** var skikket Niels Tomasen og Otte Rasmussen, borgmestre i Varde, Jep Nielsen, rådmand sst, og Maren Anderskone i Hedbo deres visse bud Hans Vistisen i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da at have hid i rette stævnet salig Hans Munk Jørgensen hans gældnere for dem skal være æsket med rigens æskning lovdage i fire samfulde ting til Varde byting skel, fyldest og udlæg af fornævnte Hans Munk Jørgensens efterladende for deres gæld, som han har været dem pligtig, og formener at de burde i lige måder her til landstinget at have samme æskning beskrevet. så var her til stede Eske Pallesen i Lønborg og berettede, at fornævnte dom og æskning intet medfører, hvor meget der skulle være blevet æsket: da efterdi i fornævnte dom og æskning ikke findes benævnt, hvor meget æsket var, da ved vi ikke efter samme dom og æskning nogen æskning til landstinget at udstede.

(222)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård hans visse bud Eske Pallesen i Lønborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have givet til kende, hvorledes Christoffer Gersdorff har ladet udæske med rigens ret og lovdage er i fire ting til Varde byting skel, fyldest og udlæg af salig Hans Munk Jørgensens efterladende gods for en sum pending, salig Hans Munk ham pligtig var efter hans udgivne håndskrifter, og formente Eske Pallesen, at han burde her i dag til landstinget samme æskning bekomme beskrevet. herhos blev i rette fremlagt efterskrevne gældsbreve, udstedt af Hans Munk og Margrete Rantzau Bendixdatter, sitzhaftig i Randers, for hendes husbond Hans Munks gæld: så blev ham undt samme æskning, så æsket Eske Pallesen på Christoffer Gersdorffs vegne i lige måde her i dag til landsting, som til byting æsket er.

(224)

21/6 1617.

** var skikket Christen Tomasen i Toftnæs hans visse bud Ib Andersen, borger i Varde, og havde i rette hidkaldt sandemænd af Skast herred at udlægge Tomas Andersens bane, som blev død på Toftnæs mark sagesløs, som han mente, og fremlagde for sandemændene efterskrevne synsvidne af Skast herreds ting 13/5 sidst forleden samt efterskrevne tingsvidner af Varde byting 19/5 21/5 og 27/5 sidst forleden, indeholdende blandt andet, at Dines Tomasen i Toftnæs med flere vidnede, at mandag næst for sankt volborg dag kom Rasmus Jensen i Kærsing med flere kørende fra Varde på adelvejen, og da bandt Rasmus Jensen tømmen om vognkæppene og gik til Dines Andersen, som da stod og gravede tørv og talte med ham om to tønder rug, som han havde købt af hans far, og da sagde Rasmus Jensen, det er tid jeg går til vognen, eller de drikker min brændevin af, og der de kom til vognen, var en stor part af brændevinen afdrukket, så drak de omkring en gang eller to af samme flaske, men Niels Tomasen hans far Tomas Andersen drak hver gang så stor en drik, at det løb ned i hans skæg, og da sagde Rasmus Jensen til ham, at han skulle vare sig fra vognen, han ville køre af sted, og da var han så drukken, at han faldt til jorden, og straks derefter døde. herhos blev i rette lagt efterskrevne klage, hvori Mae Tomaskone i Toftnæs gav klage på Rasmus Jensen i Kærsing, for han med sin vogn havde kørt hendes mand over: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Tomas Andersen af hans egen ulykke og brændevin at være omkommet og til bane lagt, eftersom de selv sanding derom har udspurgt.

(229)

** var skikket Jesper Andersen, Hans Jørgensen Ravn på deres egne og på Staffen Andersen, Anders Jensen og deres medbrødre selvbønder i Bjert deres vegne på den ene og havde i rette stævnet Jesper Bertelsen i Vranderup, Niels Bertelsen i Viuf, Johanne Jesses i Lilleballe, Mette Jespers i Eltang og deres lovværge afgangne Bertel Hansen, fordum foged i Brusk herred, hans børn og arvinger på den anden side for en dom, Bertel Hansen ved tingsvidne for nogen år siden til Brusk herreds ting skal have dømt og tilfundet kronens bolsmænd at skulle have deres græsbed med deres fæmon i hegnet og fælled kvit og fri over al Bjert mark uden al afgift, og mener at samme dom skulle være imod selvejerbøndernes adkomst og frihed på deres ejendom til brast og skade. derhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting lørdagen næst efter filippi jacobi dag 1590, indeholdende at Peder Jensen på lensmandens vegne Casper Markdanner var de bolsmænd i Bjert deres hjemmel og tilstand til græs på Bjert mark, så vidt de har haft af arilds tid: så og efterdi det tilhører hvis dom, som til herredsting bliver afsagt, under fogdens forsegling at gives beskrevet, og ikke otte mænd om sådan dom at vidne, da finder vi sådant vidne, som om fornævnte dom vidnet er, og som ikke noget varsel findes for givet, ingen magt at have.

(230)

** var skikket velb Christen Madsen til Haltrup hans visse bud Torsten Christensen i Guldager og havde stævnet Niels Jensen i Dollerup for et brev og segl, han skulle have bekommet af velb Laurits Christensen i Skanderupgård, den tid han skulle have solgt hans frie gods på kongens gods i Nagbøl, og samme brev skulle formelde den med stolestand i Skanderup kirke, som skulle være ret tillæg til Skanderupgård, som hans ældre bror Laurits Christensen da påboede, og unge Laurits Christensen ingen lod eller rettighed skulle have haft til samme stolestand eller til Skanderupgård, men da skulle have solgt alt hans fri gods, og ville så med samme brev skille Christen Madsen og hans mor ved samme stolestand, som skulle ligge til deres fri gods i Skanderupgård, og med samme brev breve fornævnte stolestade til en ufri bonde, Nis Jensen, som er Laurits Christensens hustrus bror. så mødte Nis Jensen og fremlagde Laurits Christensens efterskrevne brev, hvori han vitterlig gør at have solgt hans gård i Dollerup til Casper Markdanner, som Nis Jensen, hans hustrus bror, nu fæst har, hvorimod Nis Jensen har undt ham og hans hustru omtalte stolestand i Skanderup kirke: så og efterdi samme brev findes af en adelsperson at være udgivet, ved vi os ikke derover dommer at være.

(232)

** var skikket Geske Johansen på Vesterland Før og havde i rette stævnet sandemænd på Vesterland Før, for de skulle have ham vold oversvoret, anlangende for hans gård for noget arv, som Nis Folkvardsen der sst formener fornævnte Geske Johansen ham på hans hustrus vegne pligtig er, uanseet Geske Johansen mener, at han Nis Folkvardsen ingen arv pligtig er, og han over skifte har fanget hvis lod og del, som han på hans hustrus vegne med rette burde af den gård, Geske Johansen nu påboer, som med skiftebrev er at bevise, som er dateret 1600: så og efterdi fornævnte sandemænds ed ikke findes til tinge at være gjort og afsagt, og der tingsvidne taget, som det sig bør, ikke heller nogen vidner, hvorefter de deres ed og tov har funderet, da finder vi samme sandemænds ed ingen magt at have.

(234)

** var skikket velb Christen Krag Eriksen til Lydumgård og havde stævnet Niels Madsen, forrige foged på Lydumgård, for et brev og afskrifter, han Christen Krag under øjne ----, som skulle lyde på

nogen gæld, som Christen Krags salig mor fru Kirsten Kruse til Lydumgård skulle været Niels Madsen skyldig, og han selv skulle have skrevet uden på samme brev, at han 2/2, som var imidlertid salig fru Kirsten Kruse fik hendes sygdom og deraf døde, havde oppebåret en ko af hende i samme hans betaling, og Christen Krag formener, at Niels Madsen uden hans salig mors befaling selv at have tiltaget, og det dog siden under et skær til behjælpning og befrielse, da Christen Krag derpå lod tale, samme ko for betaling sig selv at ville tilskrive, dog det ikke skulle bevises, samme afskrift i hans salig mors nærværelse eller vilje skal være sket. herhos fremlagde efterskrevne brev, hvori Kirsten Kruse til Lydumgård kendes at være skyldig Niels Madsen, født i Allerslev, otte tønder havre, to ørter byg og 5 mark rede pending, samt efterskrevne dom: ---- og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi sagen igen til herredsting at komme, og fogden dem imellem at dømme.

(236)

** var skikket Staffen Krag i Gamst og havde i rette stævnet Peder Andersen i Gelballe for et delsvidne to øksne anlangende, han til Anst herreds ting imod ham for retten lagt har, hvilket delsvidne, som Poul Tomasen i Gelballe, som ved døden er afgået, over ham forhvervet har, og ikke Peder Andersen skulle have haft nogen myndighed samme delebrev imod ham at i rette lægge, uanseet at Peder Andersen selv skulle være umyndig, efterdi han skulle være hans fordelte mand for oldearv, som sin søn Søren Staffensen var tilfaldet i den gård, Peder Andersen nu påboer, menende samme delebrev magtesløs at være og ikke at komme ham på hans oldearv til forhindring. så mødte Peder Andersen og fremlagde efterskrevne delsvidne af Anst herreds ting 18/5 1605, formeldende Staffen Krag i Gamst tiltalte Poul Tomasen i Gelballe for nogen oldearv, som hans børn skulle have inde hos ham. dertil svarede Poul Tomasen og mente, Staffen Krag på hans børns vegne at have fået minde derfor, da sagde Staffen Krag, at der var noget godt kræ af skifte efter hans konemor, og der var to gode øksne, som Poul Tomasen havde solgt over ad Sønderjylland og fik 16 daler for. herhos fremlagde efterskrevne delebrev af fornævnte ting 8/2 1616, i hvilket Staffen Krag blev fordelt for samme hans ord, som han ikke har kunnet bevise: så og efterdi bevises med tingsvidne, Staffen Krag at have tilsagt Peder Tomasen, at han solgte to øksne over ad Sønderjylland, og Staffen Krag ikke sådan hans ord har kunnet bevise, og han derfor til herredsting er delt blevet, da ved vi ikke Staffen Krag af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(238)

** var skikket Peder Andersen i Gelballe med en opsættelse her af landstinget 24/5 sidst forleden, lydende ham da at have i rette stævnet Staffen Krag i Gamst for en dele, han skulle have drevet på hans hustru og hans stedsøn 6/2 sidst forleden og beskyldte dem for nogen oldearv, hans søn Søren Staffensen skulle have hos salig Poul Tomasen og hans hustru Lene Pouls. så fremlagde Staffen Krag efterskrevne delebrev af Anst herreds ting 6/2 sidst forleden, som indeholder Staffen Krag at have ladet fordele Lene Pouls i Gelballe og hendes børn Mette Poulsdatter, Karen Poulsdatter og Birgitte Poulsdatter for oldearv, som hans søn Søren Staffensen arveligt er tilfaldet efter hans salig mor Mae Staffens. dertil svarede Peder Andersen, at Staffen Krag var selv lovforvunden, da han lod ham fordele, og fremlagde efterskrevne delebrev af fornævnte ting 6/2 1616: så og efterdi nu bevises med tingsvidne, Staffen Krag at have været delt og lovforvunden, da han lod Peder Andersen fordele, da finder vi Peder Andersen af samme dele kvit at være.

(239)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, og havde stævnet Christen Madsen i Torp, herredsfoged i Hjerm herred, for at han 6/5 1612 efter skudsmål har frafundet Iver Juuls fuldmægtig fra hvis lovmål og klage, som han havde til Niels Jepsen i Overgård, og ikke samme hans varsel og tiltale for fulde anseet, så han formener ham uret at have gjort, og Christen Madsen derfor tilbørligt at stande til rette: så og efterdi da fornævnte skudsmål er gjort, og herredsfogden ikke har dømt i sagen eller den til nogen bestemt tid opsat, at Iver Juul eller hans fuldmægtig kunne have dem derefter at rette, da ved vi ikke andet derom at kende, end Christen Madsen deri at have gjort uret og bør derfor at stande til rette.

(241)

** var skikket velb Henrik Bille til Billeskov hans visse bud Peder Hansen, foged på Tirsbæk, med en opsættelse her af landstinget 24/5 sidst forleden, lydende ham da at have i rette stævnet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for et syn og nogen vidner, Niels Jensen i Hannerup på hans vegne 31/3 sidst forleden til Bølling herreds ting skal have forhvervet, anlangende otte synsmænd at have vidnet, at de skulle have været til syn til nogen enge, som vandet skulle have været opstemmet af Slumstrup mølle og dæmning, uanseet at bonden, som har stedt både gården og møllen under eet brug, ikke han for fornævnte vidne skulle have fået lovligt varsel. så mødte Niels Jensen og fremlagde efterskrevne synsvidne af Bølling herreds ting 11/3 sidst forleden, i hvilket synsmænd vidnede, at da udviste Niels Jensen dem en eng, som ligger til den gård i Hannerup, som han iboer, og da var vandet af Slumstrup mølledam opstemmet over samme eng. dernæst fremlagde efterskrevne vidne af fornævnte ting samme dag, i hvilket Gøde Christensen at have vidnet at om 14 års mod, da boede han i den gård i Hannerup, som Niels Jensen nu iboer, og da havde han brugt et stykke eng liggende imellem Hannerup og Slumstrup mark, som synsmænd har omhjemlet, og da var der intet møllehus bygget, og da var samme eng overstemmet med vand af mølledammen. andre vidnede om samme: så og efterdi Rasmus Ibsen fornævnte Slumstrup mølle såvel som gården i fæste, og ikke han for samme syn og vidne har fået varsel, da finder vi fornævnte syn og vidne magtesløs at være.

(247)

** var skikket Peder Clemendsen, bysvend i Varde, hans visse bud Niels Knudsen sst og havde i rette stævnet hr Peder Madsen, sognepræst i Varde, og Otte Rasmussen, borgmester sst, for nogen udlæggelser efter to misdæderes ord, der på rådhuset skulle have bekendt og iblandt andet udlagt fornævnte Peder Bysvends hustru Sidsel Peders på hendes gode rygte og navn og det af had og avind og usandfærdigt, som noksom skulle kunne forfares af samme deres udlæggelser, som ikke skulle stemme med hverandre overens. så mødte Hans Vistisen, borger i Varde, og fremlagde efterskrevne rådstuevidne efter Ellen Clemends bekendelse 9/11 1614, som indeholder Ellen Clemends blandt andet at have bekendt, at hun med hendes trolddoms magt tog livet af Otte Rasmussen borgmesters hustru Karen Ottes i Varde, årsagen hertil at der døde en ko forgangen år i Varde kær, og da efter Karen Ottes begæring da flyede hun hende huden af samme ko, og da solgte hun den straks for 7 mark, og da gav hun hende ikke for hendes umage uden en kande øl, og derfor lovede hun salig Karen Ottes en djævels færd, og så straks befalede hun hendes dreng, at han skulle bruge sin kunst, at hun kunne vederfares det, og dertil hjalp hende Sidsel Peders, Peder Bysvends hustru i Varde, item at have bekendt, at Sidsel Peders med flere med trolddom tog livet af hr Peder Madsens barn. dernæst fremlagde efterskrevne vidne af Varde byting 5/12 1614, i hvilket 24 mænd alle med samlet røst, og bad dem Gud til hjælp, med oprakte fingre og helligånds ed, at det er dem i Guds sandhed vitterligt, så længe Sidsel Peders har boet i Varde by, da havde de aldrig fornemmet

hende andet rygte at have påstanden end alt det, som ærligt er. derhos fremlagde efterskrevne sognevidne 22/1 1615, som hr Niels Phillipsen med Troels Sørensen i Vrøgum med deres medbrødre 24 mænd vidnet har, så vel som menige almue og sognefolk den dag værende kirken søgte, at så længe enhver har kendt Sidsel Peder Bysvends hustru, da har hun foredraget hendes liv og levned og al hendes omgængelse der hos dem som et ærligt og kristent menneske: så og efterdi recessen formelder, at intet udedisk menneske, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stande til troende, enten i vidnesbyrd eller i andre måder, og efterdi nu bevises med stokkenævn og sognevidne, fornævnte Sidsel Peders sig ærligt at have skikket og forholdt, og ingen bevisning fremlægges, at hun skal have lovet nogen ondt på liv eller gods eller velfærd, da finder vi samme misdæders bekendelse ikke at komme Sidsel Peders til hinder eller skade, førend det anderledes bevises kan, hende nogen gjort gerning med trolddom af have bedrevet.

(249)

** var skikket Niels Andersen, borger i Lemvig, og havde i rette stævnet Jens Christensen, borgmester i Lemvig, Mads Lauritsen og Simon Christensen, borgere og rådmænd der sst, for en dom de til Lemvig rådstue 7/2 sidst forleden mellem ham og Peder Nielsen, borger sst, dømt har anlangende tolv tønder humle, som Niels Andersen skal have betalt til Lübeck i hans formand salig Niels Pedersens gæld, og i samme deres dom senteret at de ikke vidste salig Niels Pedersens søn Peder Nielsen, for hans anpart af fornævnte tolv tønder humle, at kunne tilfinde derfor at lide nogen tiltale, førend Niels Andersen det anderledes beviser sig derfor at have lidt nogen skade, hvilke han formener sig skade nok at have bekommet, idet at han fornævnte tolv tønder humle én gang har betalt, som han for råd og ret med Jens Jørgensen borgmester der sst bevist har, at han samme tolv tønder humle har annammet af Niels Andersen og hedenført til Lübeck og betalte dem i salig Niels Pedersens gæld, hvorfor Niels Andersen formener ham uret at være sket, idet de ikke har anseet borgmester Jens Jørgensens vidne, ikke heller om lodseddel og skifteregister, som mellem hans hustru Maren Poulsdatter og hendes medarvinger gangen er, som skal lyde, at hver skal betale i gæld eftersom han tog i arv: så og efterdi fornævnte borgmester og råd ikke noksom endeligt har senteret og adskilt om hvis for dem i samme sag stævnet var, da finder vi samme dom at være som den udømt var, og sagen til borgmester og råd igen at komme, og dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(251)

** var skikket Søren Bertelsen, borger i Varde, og havde i rette stævnet Hans Vistisen der sst for en dom, han lader sig af berømme, han til landstinget skal have forhvervet, i hvilken han skal have fanget en anden dom magtesløs, som Søren Bertelsen nogen tid tilforn imod Hans Vistisen skal have forhvervet anlangende et brev og delemål, nam og udlæg af Søren Bertelsens bo, menende Hans Vistisen samme dom med vrang undervisning at have bekommet, formenende derfor samme dom ikke bør at komme ham imod din forrige landstings dom til nogen forhindring: med flere ord og tale dem på begge sider imellem var, blev Hans Vistisen og Søren Bertelsen om samme sag og trætte venligt og vel forligt, at Søren Bertelsen skal give Hans Vistisen seks sletdaler til sankt mauritii dag først kommende at betale, og dersom han findes forsømmelig dermed, da skal han stande dele til Varde byting.

(252)

** var skikket Jens Christensen, borger i Varde, hans visse bud Niels Knudsen, borger sst, og havde i rette stævnet hr Peder Madsen, sognepræst i Varde, og Otte Rasmussen, borgmester sst, for nogen udlæggelser efter to misdæderes ord der på Varde rådhus, som er Ellen Clemends og Ellen Vidskes, som er blevet forbrændt der for Varde, som iblandt andet skulle have beklikket Jens Christensens mor Birgitte Nielskone for trolddoms sager og det af had og avind, og som ikke med noget sandheds bevis skulle kunne bevises. så mødte Hans Vistisen, borger i Varde, og fremlagde efterskrevne vidne af Varde rådhus 9/11 1614, som indeholder en misdæder Ellen Clemends iblandt andet at have bekendt, at Birgitte, Niels Remsniders hustru, var med hende og flere i Otte Rasmussens kælder midsommernat 1613 så og midsommernat 1614 og drak af to tønder mjød, en tønde på hvert år. dernæst hende at have bekendt, at Birgitte var i Peder Nielsens krambod der i Varde og ville afkøbe ham noget blår, og for han ikke ville unde hende hver mark blår ringere end to skilling derfor, blev hun vred og sagde, at han intet skulle både deraf, så gjorde hun det samme både med sig selv og alle de andre deres drenge med hendes trolddom og forholdt Niels Gejlbjerg der i Varde hans skib tilbage da denne sommer, som de havde båd Niels Tomasen borgmester og fornævnte Peder Nielsens skulder ind, som skulle til Hamborg, at de ikke kunne komme frem i marken med andre købmænds gods, hvilke hun efter samme hendes løfte til Peder Nielsen efterkom, og med sig selv og de andre deres drenge med deres trolddoms kunster styrkede hende, at det fik fremgang for hende. dernæst fremlagde efterskrevne stokkenævn af Torstrup sogn, at Birgitte Nielsdatter var født der i sognet af ærlige forældre, og hun havde skikket sig ærligt og vel, samt efterskrevne vidne af Varde byting, at de aldrig havde hørt andet om Birgitte Niels Remsniders end alt som ærligt er: så og efterdi recessen formelder, at intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, troldkarle eller troldkvinder skal stande til troende enten i vidner eller i andre måder, og efterdi nu bevises med sognevidne og stokkenævn, Birgitte Nielskone sig ærligt at have skikket og forholdt, og ingen bevisning fremlægges, at hun skal have lovet nogen ondt på liv og gods, og det dem skulle være vederfaret, da finder vi samme misdæders bekendelse ikke at komme Birgitte Nielskone til hinder eller skade, førend det anderledes med trolddom at have bedrevet.

(254)

** var skikket Hans Poulsen, borger i Varde, hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde stævnet hr Peder Madsen, sognepræst i Varde, og Otte Rasmussen, borgmester sst, for nogen udlæggelse efter to misdæderes mund, som de på Varde rådhus skulle have ladet forhverve, som er Ellen Clemends Hjordkone, Lene Viskes og Karen Christens, som for samme deres misgerninger er blevet dødbrændt der for Varde, som blandt andet skulle have bekendt fornævnte Hans Poulsen hans mor Apelone Pouls på hendes gode rygte i samme deres udlæg, endog de ikke skulle stemme overens og ikke med sandfærdigt bevis skulle bekræftes. så mødte Hans Vistisen, borger i Varde, med et vidne af Varde rådhus 9/11 1614, som blandt andet indeholder, Line Vidskes at have bekendt, at Birgitte Niels Remsniders, Sidsel Stadsbuds og Apelone Tonisdatter de samtlige tilredte nogen sur grød til salig Karen Ottes, og Maren, Knud Jensens, rørte noget hvidt mel i dem, og så kom de ind til Otte Rasmussen om midnats tide og gav salig Karen Ottes samme grød, hvormed de forgjorde hende. dernæst fremlagde efterskrevne vidne af Varde byting mandag næst jacobi appli dag 1583, bemeldende 24 mænd at have vidnet at Apelone Tonisdatter var salig Antonis Skomager og Lene Anthonises ægte og rette datter, og hun har skikket sig som en ærlig uberygtet pige. dernæst fremlagde efterskrevne tyske sognevidne af Sørtenbøl sogn dateret år 1604, at Apelone Tonisdatter og hendes mand dem ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, samt efterskrevne vidne af Varde byting 28/11 1614, indeholdende, at Apelone Tonisdatter har skikket sig ærligt og vel: så og efterdi recessen formelder, at intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden

er for nogen uærlig sag, troldkarle eller troldkvinder, skal stande til troende enten i vidner eller i andre måder, og efterdi nu bevises med sognevidne og stokkenævn, Apelone Tonisdatter sig ærligt at have skikket og forholdt, og ingen bevisning fremlægges, at hun skal have lovet nogen ondt på liv og gods, og det dem skulle være vederfaret, da finder vi samme misdæders bekendelse ikke at komme Apelone Tonisdatter til hinder eller skade, førend det anderledes bevises kan, hende nogen gjort gerning med trolddom at have bedrevet.

(256)

5/7 1617.

** var skikket Jørgen Sørensen skibbygger, borger i Kolding, hans visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, og havde stævnet Tomas Gregersen, portner på Koldinghus, for han har ladet ham fordele til Kolding byting for en kontrakt, som skulle være gjort imellem ham og hans hustru Sofie Tomasdatter 13/5 1614, og skulle have givet ham sag, at han ikke efter samme kontrakts indhold skulle have forsynet sin hustru og børn med tilbørlig underholdning til mad og øl, hvilket Hans Mikkelsen på Jørgen Sørensens vegne formener, at Hans Portner eller Anders Brun, som samme dele skal have forfulgt, ikke for dom og ret skulle have bevist, at han i nogen måde har forseet sig imod hans hustru og børn, men at skulle have forskaffet dem nødtørftig underholdning til husbehov, som en fattig håndværksmand burde at kunne afstedkomme: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(257)

** var skikket Espen Christensen i Gellerup og havde i rette stævnet Karen Mikkelsdatter i Lundgård, Ellen Mikkelsdatter i Birk, Maren Christensdatter i Lund, Jens Christensen og Erik Christensen sst for vidner, de 17/5 sidst forleden til Hammerum herreds ting vidnet har, at Karen Mikkelsdatter og hendes nedbrødre skulle have hos været i Lundgård forgangen år og der skulle have seet og hørt, at Christen Smed i Vognbjerg skulle have antvortet Espen Christensen et håndskrift, lydende på 100 rigsdaler, som Hans Eskildsen i Holstebro skulle være salig Poul Mikkelsen skyldig. sammeledes Jens Christensen og Erik Jensen i Lund at skulle have vidnet, at de for nogen tid siden skulle have talt med Espen Christensen på Niels Pedersen i Lundgård hans vegne anlangende samme brev, at Espen Christensen da skulle have svaret dem, at han ville give Niels Pedersen 9 daler for hans anpart af samme håndskrift, hvilke deres vidner han straks for ting og dom skulle have benægtet, og formener dem uret at have vidnet og i deres egen sag, og Karen Mikkelsdatter og Ellen Mikkelsdatter at være medarvinger efter salig Poul Mikkelsen, og formener samme vidner ikke så nøjagtigt at være, at de burde at komme Espen Christensen til hinder eller skade på hans arvelod. sammeledes havde stævnet Niels Pedersen i Lundgård, Christen Smed i Vognstrup, Laurits Mikkelsen i Salholt for to domme og et skiftebrev, som de lader dem af berømme: da efter skudsmål og efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(258)

19/7 1617.

** var skikket Mikkel Christensen i Hostrup og havde i rette stævnet kirkenævninge i Hostrup sogn, for de 15/7 sidst forleden har til Skast herreds ting svoret Sidsel Christens i Hostrup kirkenævn over

for trolddoms kunster, hun har beganget efter vidnesbyrds lydelse, og fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 17/6 sidst forleden, Niels Hansen Vester i Hostrup by at have vidnet, at Sidsel Christens engang begærede to får af ham, og da hun ikke kunne få dem, mistede han dem straks derefter, som hun tog livet af med hendes trolddoms kunst. endnu vidnede Niels Hansen i Hostrup, at 7 år forleden da begærede Christen Hansen i Hostrup et sognevidne i Hostrup kirke på sin hustru Sidsel Christens vegne, da formente Mikkel Christensen ham det af den årsag, for hun var før udlagt for trolddom, anlangende hun havde taget livet af hans kreatur, og da de var kommet ud af kirkedøren, da sagde Sidsel Christens til Mikkel Christensen, at han skulle få en ulykke for det, han havde gjort i kirken, og siden derefter har han slået stor ulykke til med hans kreatur, at det er død ham fra. dernæst et vidne af fornævnte ting 15/7 samme år Anne Mikkels i Hostrup at have vidnet, at hun var kastet en stor sygdom på i syv ugers tid og havde ligget på sin seng så godt som nøgen, thi hun brændte meget hedt, at der skulle altid stå et menneske ved hende med koldt vand i en klud at svale hende for hendes bryst med, thi hun var så gloende, som hun skulle brænde op, og samme aften, som hun fik hendes sygdom, havde hun tre køer i tøjr, de kom løbende hjem i solrøst lav, lige som de var gale, og tungen hængte af deres mund, og straks hun havde bundet dem ind om aftenen, samme nat fik hun sin sygdom, og der mundeligt den dag sigtede Sidsel Christens og hendes selskab, for at hun det gjorde med hendes trolddoms kunst: så og efterdi af fornævnte vidner bevises, Sidsel Christens at have lovet fornævnte folk ondt, og det dem derefter på deres helbrev, liv, kvæg og formue at være vederfaret, og Mikkel Christensen i dag har lagt hans hånd på Sidsel Christens hoved og ved sin højeste ed sigtet og vedkendtes hende for en åbenbarlig troldkone, sammeledes Sidsel Christens af to troldkvinder tilforn er udlagt for trolddom, og ingen vidnesbyrd hun har fremlagt sig ærligt at have skikket, og efterdi fornævnte nævninge har været opkrævet Sidsel Christens for trolddom enten at skære eller skylde, og de, som boer i sognet og bedst hendes lejlighed ved, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(263)

** var skikket Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling og havde i rette stævnet Peder Jensen i Vrå i Skjern sogn, for en uendelig dom han her til landstinget 23/11 sidst forgangen år skulle have ladet forhverve efter hvis dom, som til Ringkøbing byting ganget er på noget købstadsgods, Peder Jensen imod KM forordning skal have sig til forhandlet af Jens Madsen i Ringkøbing. herhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af Ringkøbing byting 8/7 1614, som bemelder Jens Madsen, borger i Ringkøbing, at have skødt fra sig og sine arvinger og til Peder Jensen og hans arvinger halv salig Oluf Andersens gård, som han selv påboer, som han efter hans salig søster Maren Olufskone arvet har: så og efter KM brev formelder, at ingen af Ringkøbings borgere skulle sælge eller afhænde nogen gård, de i byen har, uden de det afhænder til borgerne der sst eller til andre, som ville bygge og bo der i byen og gøre kongelig tynge, fordrister sig nogen derimod at gøre og sælger nogen gård til bønder eller andre, da skulle samme gård og ejendom være forbrugt til kongen og kronen, og byfogden efter KM brev har samme sin dom senteret, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige.

(266)

** var skikket Knud Jensen, borger i Varde, og havde hid i rette ladet stævne hr Peder Madsen, sognepræst i Varde og Otte Rasmussen, borgmester her sst, for udlæggelser, som de på Varde rådhus nogen tid siden forleden skulle have ladet forhverve efter misdæderes bekendelser, Ellen Clemends og Lene Viskes, i hvilke de skulle have beklikket hans hustru Maren Knuds på hendes

gode rygte og navn: så og efterdi hr Peder Madsen, Otte Rasmussen og Peder Andersen ikke er mødt nogen modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor udganget er, hvori samme misdæders bekendelse er fundet magtesløs at være og ikke at komme Maren Knuds på hendes liv, ære og lempe til hinder eller skade, og hr Peder Madsen, Otte Rasmussen og Peder Andersen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igenkalde, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men dem fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme udlæggelse og bekendelse magtesløs at være og ikke at komme Maren Knuds på hendes liv, ære og lempe til hinder eller skade.

(268)

** var skikket Espen Christensen i Gellerup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet i rette stævne Karen Mikkelsdatter i Lundgård, Ellen Mikkelsdatter i Birk, Maren Christensdatter i Lund, Jens Christensen og Erik Christensen sst for vidner, de 17/5 sidst forleden til Hammerum herreds ting vidnet har, at Karen Mikkelsdatter og hendes nedbrødre skulle have hos været i Lundgård forgangen år og der skulle have seet og hørt, at Christen Smed i Vognbjerg skulle have antvortet Espen Christensen et håndskrift, lydende på 100 rigsdaler, som Hans Eskildsen i Holstebro skulle være salig Poul Mikkelsen, fordum foged på Bøvling, skyldig. sammeledes Jens Christensen og Erik Jensen i Lund at skulle have vidnet, at de for nogen tid siden skulle have talt med Espen Christensen på Niels Pedersen i Lundgård hans vegne anlangende samme brev, at Espen Christensen da skulle have svaret dem, at han ville give Niels Pedersen 9 daler for hans anpart af samme håndskrift, hvilke deres vidner, han straks for ting og dom skulle have benægtet, og formener dem uret at have vidnet og i deres egen sag, og Karen Mikkelsdatter og Ellen Mikkelsdatter at være medarvinger efter salig Poul Mikkelsen, og formener samme vidne ikke så nøjagtigt at være, at de burde at komme Espen Christensen til hinder eller skade på hans arvelod. sammeledes havde stævnet Niels Pedersen i Lundgård, Christen Smed i Vognstrup, Laurits Mikkelsen i Salholt for to domme og et skiftebrev, som de lader dem af berømme: så efterdi Espen Christensen selv bekender samme brev i hans hustrus lod efter hendes bror Poul Mikkelsens død at have annammet, som med samme vidne, som Karen Mikkelsdatter, Ellen Mikkelsdatter og Maren Christensdatter vidnet har, bestyrkes, ved vi ikke imod fornævnte vidne at sige, og efterdi den anden dom indeholder dem på begge sider at skal være til rede og regnskab med hinanden, ved vi ikke imod den dom at sige eller magtesløs at dømme.

(271)

** var skikket Hans Holtendorp, borger i Odense, hans visse bud Hans Mikkelsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Eskildsen borgersøn, for han 21/5 1610 har ladet ham til Odense byting vold oversværge for nogen breve, han ikke ville fra sig levere, som skulle være betalt efter tingsvidnes lydelse, dateret Odense byting 21/5 1610, førend vold blev ham oversvoret: med Hans Mikkelsens bevilling blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(272)

** var skikket Jørgen Sørensen skibbygger, borger i Kolding, hans visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Tomas Gregersen, portner på Koldinghus, for han har ladet ham fordele til Kolding byting for en kontrakt, som skulle være gjort imellem ham og hans hustru Sofie Tomasdatter 13/5 1614, og skulle

have givet ham sag, at han ikke efter samme kontrakts indhold skulle have forsynet sin hustru og børn med tilbørlig underholdning til mad og øl, hvilket Hans Mikkelsen på Jørgen Sørensens vegne formener, at Hans Portner eller Anders Brun, som samme dele skal have forfulgt, ikke for dom og ret skulle have bevist, at han i nogen måde har forseet sig imod hans hustru og børn, men at skulle have forskaffet dem nødtørftig underholdning til husbehov, som en fattig håndværksmand burde at kunne afstedkomme. herhos blev i rette lagt efterskrevne kontrakt, dateret Kolding 13/6 1614, samt efterskrevne delebrev, dateret Kolding byting 28/2 sidst forgangen år, hvori Tomas Gregersen portner og hans datter Sofie Tomasdatter har ladet fordele hendes husbond Jørgen Sørensen: så og efterdi ikke bevises, Jørgen Sørensen imod sin forpligt at have gjort, og han dog er delt blevet, da finder vi ham at samme dele kvit at være.

(275)

2/8 1617.

** var skikket Christen Olufsen i Avsumgård og havde i rette stævnet Christen Madsen i Torp for en dom, han til Hjerm herreds ting 2/10 sidst forleden dømt har imellem velb Stygge Høg til Vang hans fuldmægtig Knud Pedersen i Brøndum og ham, hvilken dom skulle medføre, at fogden ikke vidste andet derpå at dømme, end at efterdi fornævnte breve og vidner, som Christen Olufsen fremlagt havde, bevises Gert Bryskes skadesløs brev for lang tid siden til Stygge Høg, og førend han nogen skade skulle have bekommet, at skulle være tilbudt, disligeste Stygge Høg for alle de løfter, han for Gert Bryske i er at have tiltale, skulle han ikke have vidst ham Avsumgård at tildømme at efterfølge: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket hr Ebbe Laugesen, Guds ords tjener til Visby kirke hans visse bud Claus Knudsen, borger i Ribe, og havde stævnet Bodil Jensdatter, tjenende på Trøjborg, og hendes far Jens Hansen i Gammelby for deres vidne og sigtelse, de til Lø herreds ting 5/7 sidst forleden i deres egen sag vidnet og sigtet har, anlangende at Bodil Jensdatter og hendes far skulle have sigtet hr Ebbe at have avlet et barn med hende i hans første enkemands sæde, som skulle være ungeferlig tretten år siden, og han skulle have lovet at give hende til barnets ophold pending og korn med videre: denne sag blev opsat til i dag måned.

(277)

** var skikket velb fru Karen Lunge, salig Holger Ulfstands efterleverske, til Vosborg hendes visse bud Christen Pedersen i Damgård og havde i rette stævnet Niels Pedersen, tjenende i Vejlstrup, Jørgen i Skovgård og Maren Iversdatter i Vejlstrup for et vidne, de til Ulfborg herreds ting 21/6 vidnet har om et øg og føl, som skulle have været bundet i Jørgen Christensens gård i Damgård, som var Mads Pedersens øg og føl, og ikke de samme deres vidne så fuldkommeligt skulle have vidnet: så og efterdi varselsmænd ikke har navngivet på hvad sted, de varsel for fornævnte vidne givet har, disligeste efterdi Erik Mortensen er kun én persons vidne, som regnes for intet vidne, da finder vi samme vidne magtesløs at være, og efterdi Niels Jensen ikke har vidnet sin sanden til hans værneting, finder vi ham did at komme og der sin sanden i samme sag at vidne.

(279)

** var skikket Jens Pedersen skrædder, borger i Ringkøbing, i hans hustru Bodil Christensdatters nærværelse og havde i rette stævnet Peder Jensen Holm, barnfødt sst, for et brev og håndskrift,

lydende på 30 daler, som hans hustru Bodil Christensdatter skulle være Peder Jensens bror Jens Jensen pligtig for gods, hendes salig husbond skulle have solgt for Jens Jensen i Hamborg, hvilket brev Bodil Christensdatter benægter ved sin højeste ed aldrig at have samtykket eller underskrevet, og ikke heller at være Jens Jensen nogen gæld skyldig. så mødte Peder Jensen og fremlagde efterskrevne brev, hvori Bodil Christensdatter, salig Jørgen Boisens efterleverske, kendes skyldig at være Peder Jensen, borger der sst, 30 rigsdaler, som hendes salig husbond havde gods at sælge for Peder Jensens salig bror Jens Jensen, og skal hendes søskendebørn Søren Jensen og Hans Nielsen forsegle for hende, efterdi hun ikke selv har signet, dateret Ringkøbing 16/12 1602. derefter blev i rette lagt efterskrevne brev angående den gæld, Christen Olufsen, borger i Ringkøbing, med fuldmagt at hans svoger Peder Jensen Holm skulle indfordre hos Bodil Christensdatter: så og efterdi nu i rette lægges Christen Olufsens brev, i samme sag udgivet, som er ustævnet og ukaldet, ved vi ikke i fornævnte dag at dømme, førend det lovligt stævnes og kaldes.

(281)

** var skikket velb fru Karen Munk, salig Peder Munks efterleverske, hendes visse bud Jens Nielsen, byfoged i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da at have stævnet Christen Madsen i Bundgård for en dom, han til Ulfborg herreds ting 4/11 1615 dømt og afsagt har, hvori han har fradømt fru Karen Munk ægt og arbejde af Madum kærgård imod rigtigt pantebrev, hvilken dom Jens Nielsen på fru Karen Munks vegne formener ikke ret at være. herhos fremlagde Jens Nielsen efterskrevne pantebrev af Ulfborg herreds ting 7/7 1604, som indeholder Peder Pedersen Skriver, borgmester i Ringkøbing, at have bekendt for sig og sin hustru Lisbet Iversdatter skyldig at være Peder Munk i Staby kærgård 300 daler, og derfor pantsat al den lod og part, hans hustru var arveligt tilfaldet efter hendes datterbarn Maren Tomasdatter, i Madum kærgård, som Jep Christensen påboede: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig eller lyder længere end til fornævnte pantebrev fremlægges, og det nu fremlagt er, da bør fornævnte herredstings dom ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte forbud, hjemmel og vedkendelse nu ikke fremlægges, finder vi den magtesløs at være indtil hvem, der har i at sige, da stævner på ny.

(283)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig på sin søn Christen Jensen sst hans vegne og havde i rette stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for han 14/4 sidst forleden skulle have stævnet Christen Pedersen Brogård i neder Feldborg for bondeskyld af den gård, han iboer, som han skulle forholde ham for imod hans lovlige skøde, købebrev og følgebrev, som han på samme gård skulle have bekommet, og ikke ville dem imellem dømme, men det at skulle have indsat for sin tilbørlige dommer. disligeste at have stævnet velb fru Karen Munk i Holstebro: så og efterdi fru Karen Munk Nielsdatters købebrev og følgebrev og hendes kvittantser, som for fogden har været i rette lagt, findes at være imod hinanden, og herredsfogden fordi ikke har vidst sig dommer over bemeldte adelspersoners breve at dømme, men for sin tilbørlige dommer indsat, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs at kunne dømme.

(285)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup. KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Christen Pedersen i Havskov og havde stævnet velb fru Anne Lykke til Nøragergård for et syn og vurdering, som hun til Ginding herreds ting 3/7 sidst forleden skulle have ladet forhverve, efter en gammel lovhævd, over en hede og mose næst østen til Felde anlangende nogen tørv, som skal være gravet

og brugt til Felde. disligeste for en klage og forbudsvidne over de mænd i Felde, uanseet ikke skulle være bevist, at de skulle have gravet på andre steder, end de af gammel tid gjort har. dernæst blev i rette lagt efterskrevne vidne af Sevel birketing 18/7 sidst forleden, hvori personer, som mindes i op til 40 år, vidnede, at så længe de mindes, da har de mænd af Felde haft deres tørvegrøft i omtalte hede: så og efterdi samme syn, klage, forbud og forpligt findes at være ejendom angældende, og jorddrotten ikke dertil har givet sin samtykke eller derfor fået lovligt varsel, og Jens Jensen der foruden har været lovforvunden, da han samme forpligt gjort har, da finder vi fornævnte forpligt såvel som og fornævnte syn, klage og forbud, så vidt det er fornævnte forpligt anrørende, magtesløs.

(291)

30/8 1617.

** var skikket Peder Sørensen, borger i Horsens, og havde hidkaldt sandemænd af Nørvang herred manddød at sværge over Peder Pedersen i Uldum, for Peder Sørensens bror Niels Sørensen i Uldum, han dræbte og ihjelslog, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 19/8 sidst forleden, Karen Nielsdatter og Maren Nielsdatter i Uldum at have vidnet, at 30/7 sidst forleden som de gik på Uldum mark på deres far Niels Sørensens ager hos ham, og han gik og rev korn sammen, da kom Jacob Pedersen og Peder Pedersen løbende med et par mejekroge og en høle, så ville deres far have løbet fra dem, så kastede Peder Pedersen hans høle på Niels Sørensens hals, og Jacob Pedersen fik ham omkuld, så satte Peder Pedersen hans knæ på Niels Sørensens bryst, og skar ham med sin høle, som han lå på jorden. andre vidnede det samme: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Peder Pedersen at være Niels Sørensens bane og derfor svor ham manddød over og fra hans fred.

(295)

** var skikket hr Mikkel Laugesen, Guds ords tjener til Visby kirke, hans visse bud Claus Knudsen, borger i Ribe, og havde stævnet Bodil Jensdatter, tjenende på Trøjborg og hendes far Jens Hansen i Gammelby for deres vidne og sigtelse til Lø herreds ting 5/7 sidst forleden i deres egen sag skulle have gjort, anlangende de skulle have sigtet hr Ebbe at have avlet et barn med hende i hans første enkemands sæde, som skulle være ungeferlig 14 år forleden, og skulle have lovet at give hende til barnets ophold pendinge og korn med mere, hvilken deres sigtelse, Claus Knudsen på hr Ebbes vegne formener løgnagtig at være, eftersom hun i hendes barnefødsels nød og i hendes skriftemål skulle have udlagt hendes rette barnefar Rasmus Hansen, som da og hos hende i gårde tjente hr Ebbe, og de begge derfor måtte rømme deres tjeneste. dernæst blev fremlagt efterskrevne sigtelses vidne af Lø herreds ting 5/7 sidst forleden, indeholdende Bodil Jensdatter i Gammelby hendes bekendelse, at eftersom hun for 13 år siden tjente i Visby hos hr Ebbe Laugesen i hans enkemands sæde og hans første hustru var død, og så straks efter sin hustrus død så har hr Ebbe hårdeligt lagt sig efter hende og krænket hende ved hendes jomfrudom og avlet barn med hende, som nu er en stor dreng i hans trettende år og hedder Hans Ebbesen, og da de ikke længere kunne dølge deres gerning, så har hun ladet sig overtale af hr Ebbe, på det hun kunne hans præsteembede forskåne, og han lovede hende stor skænk, og han har ladet hende med hans heste og vogn køre til Haderslev, hvor hun gjorde barsel. hendes far Jens Hansen at have fremlagt efterskrevne beretning, hvori Jens Hansen bekender, at han og hans bror Peder Hansen i Emmerske var 22/3 sidst forleden år i Visby, og da bekendte hr Ebbe, at han var hans datter Bodil Jensdatters barnefar, og han ville holde hans søn Hans Ebbesen til skole i København, og han ville give Bodil Jensdatter en ko eller pending i

stedet: så og efterdi loven formelder, at lader nogen mø eller kone ligge hos sig i løn med sin egen vilje, og bliver åbenbaret, dog at hun tier og sigter ingen mand, da måtte frænder dog sigte hvem de ville, og vide den gerning og have af ham enten frænders ed, om han døl, eller 9 marks bod, om han går ved, end falder han af loven, da søge hans mandhellet, om han ville stande til rette, og efterdi Bodil Jensdatters far har sigtet hr Ebbe Laugesen at være Hans Ebbesens far, og Bodil Jensdatter her i dag i lige måder hr Ebbe for samme gerning sigtet at være hendes barnefar, ved vi ikke imod samme sigtelse at sige, ---- hr Ebbe Laugesen sig derfor efter loven lovværger, som det sig bør.

(299)

** var skikket Lauge Andersen, borger i Ribe, hans visse bud Claus Knudsen, borger sst, og havde stævnet velb Mads Nielsen til Østergård for rigens æskning for 300 sletdaler med mere, kost, tæring og brevpenge, eftersom han har ladet ham forfølge og æskning til herredsting over ham skal have bekommet: så og efterdi her fremlægges fornævnte brev på samme gæld, så og dom og æskning til herredsting at være ganget, som stander ved deres magt, blev Claus Knudsen på Lauge Andersens vegne undt samme æskning. så æskede Claus Knudsen i lige måde her i dag til Viborg landsting, som til herredsting æsket er.

(301)

** var skikket Iver Graversen i Hviding og havde stævnet Søren Nielsen i Dejgård, for han har ladet ham fordele for rede og regnskab at gøre med Søren Nielsen for hvis, han af ham efter hans regnskabsbogs lydelse har bekommet, endog han ved sig intet at skulle være ham pligtig. dernæst blev fremlagt efterskrevne delsvidne af Østerherreds ting 24/2 sidst forleden, bemeldende Jens Nielsen der på sin bror Søren Nielsen i Dejgård hans vegne at have ladet fordele Iver Graversen i Hviding: så efterdi her nu bevises Iver Graversen at være Søren Nielsen gæld skyldig, og han dog ikke vil være til rede og regnskab med ham og fordi er delt blevet, ved vi ikke ham af fornævnte dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(302)

** var skikket Søren Nielsen i Dejgård og havde i rette stævnet Niels Nielsen i Torlund og Christen Frandsen i Agersnap for et vidne, de til Østerherreds ting nogen tid forleden skulle have vidnet, anlangende dem at skulle have været over en forligelse imellem Søren Nielsen og Iver Graversen og forligt dem om hvis gæld, dem imellem været havde, hvilket vidne Søren Nielsen benægter. disligeste havde stævnet Niels Christensen ved Ølgod bjerg, for han har ladet fordele Søren Nielsen i Dejgård for 12 skæpper havre, som han skulle have været hans bror Christen Christensen, som boede i Fruelund, pligtig efter testamente: så og efterdi Søren Nielsen ikke fornævnte forligelsemål for ting og dom har vedgået og da straks tingsvidne efter taget, tilmed ikke på fersk fod er vidnet, da finder vi samme forligelse vidne magtesløs at være, og efterdi bemeldte delsvidne ikke findes til tinge årligt læst og påskrevet at være, bør det ingen magt at have. disligeste efterdi fornævnte testamente ikke fremlægges, finder vi samme testamente magtesløs at være.

(303)

** var skikket Jens Madsen i Alrum og havde stævnet Jens Nielsen sst for et vidne og sigtelse, han 24/7 sidst forleden til Hind herreds ting imod hans hustru Anne Jenskone vidnet og sigtet har for trolddoms sag, som ikke med gjort gerning eller sandfærdigt kundskab skulle bevises, menende

samme vidne og sigtelse magtesløs at være. herhos blev i rette lagt efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting 31/7 sidst forleden, Niels Jensen i Alrum med flere at have vidnet, at Anne Nielsdatter, Jens Madsens hustru, har været i rygte for trolddom i 20 år, hvad hendes gerninger har været, vidste de ikke. dernæst fremlagde efterskrevne vidne af fornævnte ting 21/8 dette år, Mads Olufsen af Alrum med flere at have vidnet, at Jens Nielsens far Niels Pedersen i Alrum mistede to øg og føl: så og efterdi Anne Nielsdatter og Karen Nielsdatter er Jens Nielsens søstre, og Maren Graversdatter og Karen Jørgensdatter hans farsøstre, og i så måder vildige, og Jens Nielsen og hans søstre dem selv til behjælpning, fornævnte deres sigtelse dermed at bekræfte, har vidnet, og vidnesbyrd har vidnet om rygte og tidende og ikke om vitterlig eller nogen gjort gerning, og dermed bevises med sognepræsten, sognemænd og Anne Jenskones grander og naboers kundskab, det hun sig ærligt og vel skal have skikket og forholdt, da finder vi fornævnte sigtelser, vidner og nævnings ed der imod ingen magt at have, og ikke at komme Anne Jenskone på hendes liv, gode navn og rygte til hinder eller skade.

(311)

** var skikket Peder Hansen i Påbøl og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård for en dom, han til Nørherreds ting 6/3 sidst forleden dømt har imellem ham og salig Peder Frandsen i Vallund hans hustru og arvinger, og tildømt Peder Hansen at betale 13 daler med rente samt 38 rigsdaler efter en voldgifts afsigelse i Egvad kirke på maria besøgelses dag 1604, uanseet at samme voldgiftsbrev ikke skulle tilholde Peder Hansen nogen rede pending at betale Maren Frandses i Vallund hendes mødrene arv, uden aleneste den halve part, ej heller samme voldgifts afsigelse skulle ham tilholde fornævnte 38 daler i rigsdaler at skulle betale, men aleneste at have overregnet hvis arv, Peder Frandsen og hans søskende var tilfaldet efter deres oldemor Inger Hanskone af Påbøl. disligeste at have stævnet Karen Peders i ---- med hendes børn og Peder Frandsens søskende. så mødte Laurits Lauritsen på Jens Lauritsens vegne, som er Karen Peders værge, og berettede, at voldgiftsmændene, som har sagt dem imellem, ikke i deres afsigt skulle have specificeret, enten det skulle være rigsdaler eller slette daler, Peder Hansen skulle udgive. derhos bevilgede begge parter, at alle hvis domme og breve, hidindtil i denne sag forhvervet er, skal være kasserede, og uden forhaling hos voldgifts mændene at forfare om deres erklæring om samme mønt i deres afsigt skal forstås på rigs eller slet mønt.

(312)

** var skikket Jep Christensen, borger i Varde, og havde stævnet velb Mads Nielsen til Østergård for han skal have efter hans egen forpligt ladet rigens æskning udgå over sig til Nørherreds ting for syv snes daler hovedstol med rente, han ikke til Jep Christensen skulle have betalt efter hans skadesløs brevs indhold, og fremlagde Jep Christensen Mads Nielsens efterskrevne brev, hvori han kender sig skyldig at være Jep Christensen, født i Bøl og nu borger i Varde, syv snes daler, som han har godsagt for Poul Nielsen, borger i Ribe, ud af nogen øksne, som han har fanget af Jep Christensen: så blev Jep Christensen undt samme æskning. så æskede han i lige måde her i dag til Viborg landsting, som til herredsting æsket er.

(313)

** var skikket Mads Gellerup, borger i Varde, og Niels Nielsen i Obling deres visse bud Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet Laurits Sørensen, byfoged i Varde, for en dom han nogen tid forleden til Varde byting dømt har, og har tildømt Niels Tomasen, borgmester der sst, afgangne

Lambret Lauritsen, fordum borger i Ribe, hans tilstående gæld efter hans regnskabsbog, som skulle beløbe sig en stor sum pending, som han skulle have været Niels Tomasen borgmester pligtig. da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned.

(314)

** var skikket Hans Holtendorp i Odense hans visse bus Jens Mikkelsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have stævnet Hans Eskildsen borgersøn, for han 21/5 1610 har ladet ham til Odense byting vold oversværge for nogen breve, han ikke ville fra sig levere, som skulle være betalt efter tingsvidnes lydelse, dateret Odense byting 21/5 1610, førend vold blev ham oversvoret: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

13/9 1617.

** var skikket efterskrevne to sandemænd af Nørvang herred og gav til kende, hvorledes deres medbrødre sandemænd i dag 14 dage skulle have gjort deres ed og tov og udlagt Peder Pedersen i Uldum at være Niels Sørensen sst hans bane og derfor svoret ham manddød over og fra hans fred, og da de da ikke har kunnet møde, så gjorde de i dag deres ed, som deres medbrødre i dag 14 dage gjort har, og udlagde Peder Pedersen at være Niels Sørensens bane og derfor svor ham manddød over og fra hans fred.

** var skikket Tomas Nielsen i Mosegård og havde stævnet Jens Bertelsen i Vrå for en dom, han lader sig af berømme, han her til landstinget skal have forhvervet, som skulle formelde, at et brev og segl og en dele efter samme brev skulle være magtesløs dømt, hvilket brev Jens Bertelsen selv skulle have udgivet til Niels Pedersen, som boede ved Arnborg kirke, lydende på 6 rigsdaler, formener samme dom med vrang undervisning at være forhvervet, og ikke at komme Tomas Nielsen til nogen forhindring: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(315)

** var skikket Keld Gregersen i Hjarup hans visse bud Hans Sørensen i Gesten og havde i rette stævnet Eske Andersen, ridefoged i Anst herred for en dele, han til Anst herreds ting over ham skulle have drevet nogen tid forleden for seks fag hus, som han har sat i hans egen bondegård, og samme tømmer at have hugget på hans egen bondegårds skov, og mener samme dele skulle være imod den frihed og kongens brev, som han har givet selvejer bønder, for de skulle holde soldater: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(316)

** var skikket Hans Sørensen i Gesten og havde i rette stævnet Jens Gregersen sst med et skøde, han nogen tid siden forleden til Anst herreds ting forhvervet har, som skulle lyde på en halv otting jord, han af Jens Knudsen i Gesten og hans medarvinger bekommet har, hvilken halv otting jord han mener sig nærmere at være end Jens Gregersen, efterdi han bor på den hovedgård, som den frakommet er, og Jens Gregersen er ingen arving men aldeles fremmed dertil, og bruger den til en anden bondegård: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(317)

** var skikket Christen Hansen, borger i Kolding, hans visse bud Bennet Hansen sst og havde i rette stævnet Søren Nielsen, borger sst, for en klage han på Kolding byting 11/6 sidst forleden skulle have gjort og beskyldt ham, for at han skulle have slået to slag på hans mund og sparket ham i hans side, uanseet at Søren Nielsen skulle være indkommet i Christen Hansens hus, som Søren Nielsen tilforn har iboet, da Christen Hansen havde dannemænd at bese hvis boskab der fandtes, som han havde købt af Søren Nielsen, og da Søren Nielsen skulle have ført sig i trætte og klammeri med Christen Hansen og givet ham onde ord, så Christen Hansen storligen skulle have været forårsaget og slået ham et slag på munden: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(318)

27/9 1617.

** var skikket Tomas Barfoed i Sædding og havde hidkaldt sandemænd af Skast herred Frands Ingvardsen, født i Allerup, som blev dræbt i Niels Callesens hus i Tjæreborg, hans bane at udlede, og fremlagde Tomas Barfoed efterskrevne tingsvidner af Skast herreds ting 9/9 sidst forleden Søren Nielsen at have vidnet, at 17/8 1617 gik han med salig Frands Ingvardsen til Tjæreborg, hvor Frands Ingvardsen købte en hat af Christen Callesens søn Kalle Christensen, og da indbød Christen Callesens bror Niels Callesen dem i hans stue, og straks indkom Tomas Hansen og Jep Jepsen, og da kom nogen trætte og slagsmål imellem Frands Ingvardsen, Tomas Hansen og Jep Jepsen, som endte med, at Frands Ingvardsen fik 3 knivslag i mave, skulder og ryg, som han beskyldte Jep Jepsen og Tomas Hansen i Tjæreborg for. dernæst vidnede andre om slagsmålet: dernæst gjorde sandemænd deres ed og udlagde Jep Jepsen at være Frands Ingvardsens bane og derfor svor ham manddød over og fra hans fred.

(324)

** var skikket Laurits Madsen i Hesselmed mølle og havde stævnet Oluf Christensen i vester Vrøgum, Knud Olufsen sst med deres medbrødre kirkenævninge, for de har Gunder Hanskone ved Billumvad efter hendes misgerninger trolddom oversvoret til Vesterherreds ting 30/8 sidst forleden, hvilken deres ed og tov han formener ret at være gjort. disligeste havde stævnet fornævnte Gunder Hanskone med hendes husbond Hans Jensen ved Billumvad: denne sag blev opsat til i dag 14 dage.

(326)

** var skikket Christen Nielsen i Halby og havde i rette stævnet kirkenævninge i Stavning sogn, for de 8/9 sidst forleden til Bølling herreds ting skal have svoret Maren Jørgensdatter i Høllet trolddom over, for hun skulle have taget livet af hans bror salig Mads Nielsen, som boede i Sønderby, med alle sine trolddoms kunster, og først fremlagde Christen Nielsen efterskrevne vidne af Bølling herreds ting 24/8 dette år, Maren Christenskone af Halby at have vidnet, at onsdag før den torsdag, som Mads Nielsen i Sønderby hans fæstensøl skulle have været i Vognbjerg, da kom Maren Jørgensdatter i Høllet ind til hende, og da spurgte hun Maren Jørgenskone, skal Mads Nielsens fæstensøl være i morgen, da sagde hun nej, den skulle ikke blive i morgen, der ville først snakkes nogen anden ondt. item Christen Jensen i Fruergård med flere at have vidnet, at den onsdag tilforn, som Mads Nielsens fæstensøl skulle have været om torsdag, da blev han meget syg, så han intet

steds kunne stilles, og han ikke kunne komme til hans fæstensøl, og siden tid blev det værre og værre med ham, indtil han døde. derhos fremlagde hr Christen Pedersen, Guds ords tjener til Oddum kirke, hans efterskrevne kundskab om den gamle degnekone Maren Mikkels, nu boende i Stavning, at hun var berygtet for trolddom, da hun boede i Oddum sogn, og siden hun er kommet derfra: så og efterdi bevises, Maren Jørgensdatter at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på deres helbred, liv, kvæg, fæmon og mælkende at være vederfaret, hun og selv i dag har bekendt sig at have været i Maren Christenskone hendes hus, der hun bemeldte ord skulle have haft om Mads Nielsens fæstensøl, og Christen Nielsen og Christen Pedersen nu her i dag har lagt deres hænder på hendes hoved og sigtet hende for en åbenbarlig troldkone, og bemeldte vidner med stokkenævn og præstens kundskab om hendes onde lovning og bedrifter bestyrkes, og intet vidnesbyrd hun har fremlagt sig ærligt at have skikket, og efterdi nævninger har været opkrævet Maren Jørgensdatter enten at skære eller skylde, og de, som boer i sognet har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(336)

** var skikket Peder Offersen i Højenskov og Terkild Pedersen sst og havde stævnet Oluf Sørensen sst for klager og sigtelser, han til Hastrup birketing 14/8 og 28/8 på dem klaget har, at de skulle have lovet ham ondt, hvilket de ved højeste ed benægter, disligeste intet varsel for samme klage at være givet for første klage, og derfor formente samme klage og sigtelse ikke burde nogen magt at have. og nu for retten tilspurgte Oluf Sørensen Peder Offersen og Terkild Pedersen, om de selv ville dem for samme sag med nævn forværge, eller og han ville kalde på nævninge, hvortil Peder Offersen svarede, at han på sin egen sin hustru Kirsten Peders og søns vegne ville dem efter loven med nævn forværge, som det sig bør: da efter sådan lejlighed vidste vi ikke om fornævnte vidner at dømme, førend nævninge derom tovet har, og hvem påskader da stævne og kalde sig.

(338)

** var skikket Anders Jepsen i Fastrup og havde stævnet Maren Mikkelsdatter i Lillelund og Niels Jepsen sst for vidner, de 2/8 og 16/8 sidst forleden vidnet har, at de skulle have seet, Anders Jepsen skulle have uførmet Peder Christensen i Lillelund, som han skulle have stået og lagt på hans gårds lukke: så og efterdi vidnesbyrd udtrykkeligt har vidnet, Anders Jepsen at have stødt Peder Christensen for hans bryst, og intet der imod fremlægges, ved vi ikke imod samme vidne at sige, og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har forklaret, om samme gerning skulle være sket i Peder Christensens gård eller ej, og nævninge dog har Anders Jepsen gårdfred oversvoret, da finder vi samme nævnings ed ingen magt at have og ikke komme Anders Jepsen til nogen forhindring

(339)

** var skikket velb Gert Rantzau til Breitenburg, KM statholder i land Holsten, hans visse bud Jens Nielsen i Hollingholt og havde i rette stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han imellem Jens Nielsen og velb Jørgen Lykke til Østergård dømt har efter salig fru Magdalene Munks kvittantses lydelse, som hun Jens Nielsen givet har, og har Christen Andersen kvitfundet Jens Nielsen for Jørgen Lykkes tiltale: så og efterdi fornævnte herredstings dom ikke lyder længere, indtil Jørgen Lykke derom anderledes kunne bevise, og han beretter sig nu anden bevisning at ville for fogden i rette lægge, og fordi sagen for ham igen indstævnet, og han har sig dom tiltaget og sagen i seks uger opsat, og samme dag endnu ikke er

forbigangen, da ved vi ikke på fornævnte herredstings dom at dømme, førend sagen til herredsting er ordelt.

(341)

** var skikket Mads Gellerup, borger i Varde, og Niels Nielsen i Obling hans visse bud Hans Vistisen i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Laurits Sørensen, byfoged sst, for en dom han nogen tid siden til Varde byting dømt har og i samme sin dom har tilfundet Niels Tomasen, borgmester sst, afgangne Lambret Lauritsen, fordum borger i Ribe, hans tilstående gæld, som de mener skulle beløbe sig i en stor sum pending, videre og ydermere end Lambret Lauritsen skulle have været Niels Tomasen pligtig, og de noksom med salig Lambret Lauritsens åbne brev samt med regnskabsbog beviser, ham at have været dem gæld skyldig, formenende at de såvel som Niels Tomasen bør for deres anpart en gældner at være i Lambret Lauritsen hans regnskab og andet hans gods: så og efterdi salig Lambret Lauritsen har pantsat forskrevne Niels Tomasen samme kramkiste, skibspart og regnskabsbog for fornævnte pending til visse terminer at skulle erlægge, det ellers skulle efterfølge Niels Tomasen, hvilket hans brev han ikke til bestemt tid har afbetalt, og byfogden fordi har tildømt Niels Tomasen samme gods at efterfølge, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(345)

** var skikket Thule Buck i Gejsing på sine egne og på Hans Andersen sst hans vegne og havde stævnet Eske Andersen i Nagbøl, for han til Anst herreds ting 14/11 sidst forgangen år har ladet dem fordele anlangende deres svin at brænde til olden på deres selvejer bondeskov, hvori de formener at må gøre deres selvejer bondeskov så nyttig, de bedst kunne: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde stævnet Tøger Eriksen i Børsmose for en uendelig dom, han her til landstinget skulle have forhvervet, i hvilken han skulle have bekommet et delsvidne magtesløs, som Laurits Mikkelsen over ham til Kærgård birketing skulle have forhvervet anlangende nogen pending, Tøger Eriksen skulle have været hans salig bror Niels Mikkelsen i Sædding pligtig: så og efterdi her ikke fremlægges noget brev eller bevis, Tøger Eriksen at have været Niels Mikkelsen samme pendinge pligtig, men Tøger Eriksen ved sin højeste ed det benægter, og han dog for samme gæld er delt blevet, da finder vi Tøger Eriksen af denne dele kvit at være.

(346)

** var skikket Laurits Mikkelsen i Sønderbæk og havde stævnet Gertrud Barkens i Ho for et vedersigelses vidne, hun lader sig af berømme at skulle have ladet forhverve, anlangende hende at have ladet vedersige arv og gæld efter hendes salig husbond Barken Terkildsen i Ho, endog hun skulle have til sig annammet af hvis gods, som hendes salig husbond sig efterlod: så og efterdi Christen Gregersen på Gertrud Barkens og hendes børn Maren Barkensdatter og Jens Barkensen deres vegne har afsagt arv og gæld efter Barken Terkildsen, og ikke med nøjagtigt tingsvidne bevises dem at have befattet sig noget med hans efterladende gods, da ved vi ikke imod samme vedersigelse at sige eller magtesløs dømme.

(347)

** var skikket Niels Christensen, foged på Landting, hans visse bud Peder Nielsen i Viborg og havde stævnet Dines Jensen, født i Grønnerup i nør Salling, for han nogen tid siden er tyveran oversvoret, og igæld, tvigæld og kongens ret af ham er æsket, og ikke han derfor efter loven og recessen for sig har rettet, bødet og sat, formenende derfor ham på hans hals at være formeldt, som han var taget ved tyvet: så blev Dines Jensen 14 dags dag forelagt efter loven her at møde og gå derom hvis lov og ret kan findes.

(348)

** var skikket Mikkel Christensen i Hostrup hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde stævnet Søren Ebbesen i Kokspang med flere for et vidne, de til Skast herreds ting 1/7 sidst forleden med Christen Pedersen i Sjelborg vidnet har, at de skulle have hørt rygte og tidende, førend Christen Pedersen i Hostrup kirke 15/6 skulle have om talt af løse folk, at Mikkel Christensen skulle have dragedukker, men de ikke skulle have vidst, at det var kommet af sandfærdige mænd eller kvinder: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd aleneste har vidnet om rygte og tidende og ikke om nogen vitterlighed eller gjort gerning, da kunne vi ikke kende samme vidne så nøjagtigt at være, at det bør at komme Mikkel Christensen på hans ære, gode rygte og navn til hinder eller skade, men magtesløs at være.

(349)

** var skikket Tord Christensen i Guldager på Jens Iversens vegne i Hoven hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde i rette stævnet velb Christen Madsen til Haltrup for 80 gode daler, han Jens Iversen efter hans brev skyldig er til tid og termin at skulle betale, og for samme gæld skal han have bekommet dom og rigens æskning over Christen Madsen til Skast herreds ting, mener Tomas Lauritsen, han og i lige måde burde æskning her til landstinget over Christen Madsen at bekomme: så og efterdi Tomas Lauritsen ikke fremlægger endelig dom for samme æskning, ved vi ikke efter fornævnte uendelige herredstings dom nogen æskning her at stede beskrevet.

(351)

** var skikket Tord Christensen i Guldager på Anne Madskones vegne i Varde hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde i rette stævnet velb Christen Madsen til Haltrup for en sum pending, han hende skyldig er efter hans brevs lydelse, og dom og rigens æskning tilforn til herredsting skal være ham overgået, menende Tomas Lauritsen, han burde i lige måde æskning her til landstinget over Christen Madsen at have beskrevet: da efterdi Tomas Lauritsen ikke fremlægges endelig herredstings dom for samme æskning, ved vi ikke efter fornævnte uendelige herredstings dom her at stede nogen æskning beskrevet.

(352)

** var skikket velb Axel Arenfeldt hans visse bud Søren Madsen i Lysholt og havde stævnet Knud Christensen i Lysholt med flere for et vidne, de til Nørvang herreds ting 1/7 sidst forleden vidnet har, anlangende noget fæ, som Peder Terkildsen i Lysholt havde indtaget for Oluf Madsen sst, og noget af samme fæ tilhørte hans husbond, og af samme indtagne fæ skulle være død blevet en ko, og ingen af samme vidnesfolk skulle samme fæ selv have indtaget, og ville med samme deres vidne dem selv befri: så og efterdi Niels Pedersen først har vidnet i sagen om, hvorledes fornævnte fæ skulle være indtaget, forsultet og beholdt, og Niels Pedersen dog ikke for fornævnte sidste vidne,

Knud Christensen og hans medbrødre derimod vidnet har, har fanget varsel, da finder vi samme sidste vidne magtesløs at være.

(353)

** var skikket Hans Holtendorp i Odense hans visse bud Hans Mikkelsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Eskesen, borger sst, for han 21/5 1610 har ladet ham til Odense byting vold oversværge for nogen håndskrifter, som han ville ikke fra sig levere, som skulle være betalt og fuldgjort efter tingsvidnes lydelse: så og efterdi det befindes Hans Eskesen 21/5 1610 til Odense byting at være vold oversvoret, som findes 40 marks sag at være, og ikke bevises ham at have rettet for sig, ej heller fornævnte sandemænds ed rykket men endnu at stande ved sin fuldmagt, da ved vi ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, fornævnte Hans Eskesen at fare som andre fredløse mænd.

(356)

** var skikket Morten Nielsen i Alslev og havde stævnet kirkenævninge i Alslev sogn, for de til Skast herreds ting 16/9 sidst forleden har svoret Dines Sørensen i Alslev, efter hans misgerninger og vidnesbyrds indhold, trolddoms sag over, hvilken deres ed og tov Morten Nielsen formener ret at være. så var her til stede Dines Sørensen og derimod havde stævnet Søren Andersen i Træden og hans hustru Mette Sørens med flere, som i deres egen sag imod har vidnet, at han skulle have gjort dem ondt på deres kvæg og skulle kastet Mette Sørens sygdom på med trolddom, og ikke deres vidner med andre vidner skulle bekræftes eller bevises, dem noget ondt derefter at være lovet og vederfaret: da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(358)

11/10 1617.

** var skikket Iver Sørensen i Horsted og havde stævnet sandemænd af Jerlev herred om manddød at sværge over Jens Mortensen i Højen, for Søren Staffensen i Ågård han desværre dræbte og ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Jerlev herreds ting 1/10 sidst forleden, hvori Iver Sørensen fremlagde sin fuldmagt at være eftermålsmand, eftersom Søren Staffensens bror Hans Staffensen var udenlands, hvorefter Jep Pedersen i Nebel og Gertrud Jeppes sst vidnede, at for en måned siden om natten da kom Jens Mortensen i Højen og Søren Staffensen i Ågård sammen med hverandre på gulvet i Mikkel Nielsens hus ved Højen kirke, og da slog Jens Mortensen Søren Staffensen med en kniv i hans hals bag på, og så styrtede Søren Staffensen om på gulvet: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Jens Mortensen manddød over og fra sin fred, for Søren Staffensen, han ihjelslog, eftersom de selv sanden derom har udspurgt.

(359)

** var skikket Laurits Madsen i Hesselmed mølle med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Oluf Christensen i vester Vrøgum, Knud Olufsen sst med deres medbrødre kirkenævninge i Ål sogn, for de har Gunder Hanskone ved Billumvad efter hendes misgerninger trolddom oversvoret til Vesterherreds ting 30/8 sidst forleden, hvilken deres ed og tov han formener ret at være gjort. disligeste havde stævnet fornævnte Gunder Hanskone med hendes

husbond Hans Jensen ved Billumvad. og først fremlagde Laurits Madsen efterskrevne tingsvidne af Vesterherreds ting 23/8 sidst forleden, Søren Jensen i Tarp og Maren Sørens sst at have vidnet, at næst forgangen år var Gunder Hanskone ved deres og gik vred fra deres, og straks derefter blev dyden borte af deres mælkende. item fremlagde efterskrevne tingsvidner af Vesterherreds ting 16/8 sidst forleden, efterskrevne mænd, som mindes op til 20 år at have vidnet, at så lang tid, som forskrevet står, var det dem vitterligt, det Gunder Hanskone har standet rygte på for trolddom, hvad hendes gerning derom var, sagde de at de ikke vidste. disligeste fremlagde efterskrevne tingsvidne af Varde byting 25/8 sidst forleden, borgmestre og råd at have vidnet, at Gunder Hanskone i deres nærværelse af nogle misdædere troldkvinder, som for deres trolddom var blevet brændt, var beklikket og udlagt for trolddom: så og efterdi af fornævnte vidner bevises, Gunder Hanskone at have lovet fornævnte folk ondt, og det dem derefter en part på deres helbred, liv, kvæg og formue at være vederfaret, og Laurits Madsen og Mads Hansen nu i dag har lagt deres hænder på Gunder Hanskones hoved og ved deres højeste ed sigtet og vedkendtes hende for en åbenbarlig troldkone, sammeledes Gunder Hanskone af fem andre troldkvinder tilforn er udlagt for trolddom, og ingen vidnesbyrd hun har fremlagt sig ærligt at have skikket, og efterdi fornævnte nævninge har været opkrævet Else Huskone enten at skære eller skylde, og de, som boer i sognet og bedst hendes lejlighed ved, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(367)

** var skikket Jes Envoldsen i Tjæreborg og havde stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom, han til fornævnte ting 12/8 dømt har imellem Mette Jeppes i Tjæreborg hendes fuldmægtig og søn Hans Jepsen sst og Niels Olufsen i Øl å og skulle have fradømt Niels Olufsen hans dele og tredje ting, som han til Mette Jeppes og hendes børn skulle have haft efter en voldgift, i sin mening at Mette Jeppes og hendes børn skulle give Jes Envoldsen og hans hustru 25 sletdaler efter hendes salig fars død, og ikke Mette Jeppes og hendes børn nogen tid skulle være delt for samme pending, og fogden dog har indsat samme sag for rigens ret, menende ham dermed uret at have gjort, og Mette Jeppes og hendes børn fornævnte 25 daler at udlægge til Jes Envoldsen, eller at gøre salig Jep Hansens bo så godt som det var, den tid han døde, med hendes kønsed, og siden skiftes efter loven. så mødte Hans Jepsen og derimod havde stævnet Jes Envoldsen og formente, at hans hustru Mette Jeskone skulle have fanget hendes fulde medgift: da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(369)

** var skikket Tyge Sørensen i Buskov og lod her i dag læse efterskrevne brev, at eftersom begiver sig nogen trætte imellem Ulrik Sandberg og Poul Lange på den ene og fru Anne Lykke, salig Claus Maltesens til Højris, på den anden side anlangende et skel imellem Rydhave endels hede, som ham med lovhævd er tilsvoret, og Feldby fælles hede, da har de bevilget og tilladt efterskrevne gode mænd at møde på åstederne 23/10 først kommende og da fuldmagt have at granske og forfare al lejlighed om samme trætte fra østerende på Gejlbjerg og til en sten står norden Helvad: da blev samme granskning undt og tilladt.

(370)

** var skikket Hans Knudsen i stor Anst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid i rette stævnet Søren Jespersen, borger i Kolding, for en uendelig dom, han her

til landsting skulle have forhvervet, som han med vrang undervisning, som han mente, og for en dele, han skulle have drevet til Anst herreds ting, som skulle formelde, at Hans Knudsen skulle stande ham til rede og regnskab for hans fars Jesper Sørensens gods, dog han mener, han ikke skulle bevise, at Hans Knudsen skulle have noget af Jesper Sørensens gods i sin gemme, men Jesper Sørensen, som hos Hans Knudsen havde sit værelse, selv skulle have haft hans gods under hans egen lukkelse, og eftersom dem begge, da den ulykke med uforvarende ildebrand, og Hans Knudsens hus og gård blev afbrændt 11/5 1611, da alt hans gods, som han havde i samme hus, blev og brændt, og Jesper Sørensens gods blev i samme ildebrand levende kreatur med andet, så Jesper Sørensen næppeligt undkom med liv og levned, som han blev udbåret at naboer og grander: så og efterdi der tvistes om Hans Knudsen er pligtig samme rede og regnskab at gøre Søren Jespersen for sådan arv og gods, og de ikke derom ved nogen dom er adskilt, men Hans Knudsen dog for er delt blevet, da finder vi ham af denne dele kvit at være, og sagen til herredsting at ordeles.

(371)

** var skikket Christen Hansen, borger i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet Søren Nielsen, borger sst, for en klage han på Kolding byting 11/6 sidst forleden skulle have gjort og beskyldt ham, for at han skulle have slået to slag på hans mund og sparket ham i hans side, uanseet at Søren Nielsen skulle være indkommet i Christen Hansens hus, som Søren Nielsen tilforn har iboet, da Christen Hansen havde dannemænd at bese hvis boskab der fandtes, som han havde købt af Søren Nielsen, og da Søren Nielsen skulle have ført sig i trætte og klammeri med Christen Hansen og givet ham onde ord, så Christen Hansen skulle storligen skulle have været forårsaget og nødt til og slået ham et slag på munden: så og efterdi Christen Hansen selv vedgår sig at have slået Søren Nielsen, så Søren Nielsens klage dermed bekræftes, da ved vi intet imod fornævnte klage, ej heller fornævnte sandemænds ed, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme.

(373)

** var skikket Hans Sørensen i Gesten med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet Jens Gregersen sst med et skøde, han nogen tid siden forleden til Anst herreds ting forhvervet har, som skulle lyde på en halv otting jord, han af Jens Knudsen i Gesten og hans medarvinger bekommet har, hvilken halv otting jord han mener sig nærmere at være end Jens Gregersen, efterdi han bor på den hovedgård, som den frakommet er, og Jens Gregersen er ingen arving men aldeles fremmed dertil, og bruger den til en anden bondegård. så mødte Thule Buck i Gejsing og fremlagde efterskrevne skøde af Anst herreds ting 24/1 1611, i hvilket Jens Knudsen i Gesten gav Jens Gregersen i Gesten og hans hustru Bodil Thulesdatter skøde på så meget ejendom, som Jens Knudsen havde arvet og købt efter hans salig forældre i en halv otting jord på lille Gesten mark, som var arvet og købt fra den bondegård, Hans Sørensen sst ibor: så og efterdi nu bevises med delebrev Jens Knudsen at have været delt og lovforvunden, da han samme skøde gjort har, og i så måder umyndig, og samme delebrev findes påskrevet årligt til tinge at være læst og forkyndt, da finder vi fornævnte skøde, så vidt den bemelder om hvis Jens Knudsen solgt har, ingen magt at have, imedens fornævnte opskrift på bemeldte delebrev stander ved magt,

(375)

** var skikket Thule Buck i Gejsing på sine egne og på Hans Andersen sst hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at havde stævnet Eske Andersen i

Nagbøl, for han til Anst herreds ting 14/11 sidst forgangen år har ladet dem fordele anlangende deres svin at brænde til olden på deres selvejer bondeskov, hvori de formener, at de må gøre deres selvejer bondeskov så nyttig, de bedst kunne: så og efterdi fornævnte delebrev ikke bemelder varselsmænd at have navngivet når eller hvilken tid, de skulle have givet fornævnte folk varsel for samme dele, da finder vi samme delebrev ingen magt at have.

(376)

** var skikket Niels Christensen, foged på Landting, hans visse bud Tyge Sørensen i Buskov med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Dines Jensen, født i Grønnerup i nør Salling, for han nogen tid siden er tyveran oversvoret, og igæld, tvigæld og kongens ret af ham er æsket, og ikke han derfor efter loven og recessen for sig har rettet, bødet og sat, formenende derfor ham på hans hals at være formeldt, som han var taget ved tyveriet. herhos blev fremlagt efterskrevne vidne af Landting borgerstue 20/11 sidst forleden, i hvilket Peder Tomasen, ladefoged på Landting, med flere vidnede, at Dines Jensen rømte af sin tjeneste på allehelgens dag sidst og tog med sig efterskrevne ulovlige gods, en hest, et bindsel med stænger og mundstykke, to hestedækkener af hår, en sort engelsk trøje, et par nye vadmels bukser og en halv sletdaler: da efterdi nu bevises Dines Jensen at være tyveran oversvoret og igæld og tvigæld og kongens ret af ham æsket, og han dog sig forhærdet ikke udlæg at ville gøre, og derfor er hid til landsting indstævnet, og er 14 dags dag forelagt at bøde og sætte for sig, hvilket ikke sket er, da ved vi ikke andet derom at sige, end loven deri at følge, fornævnte Dines Jensen at være formeldt på hans hals, som han var taget ved tyveriet.

(379)

** var skikket velb Jens Juel til Keldgård og Tomas Juel til Estrup deres visse bud Christen Pedersen i Hulvad og gav til kende, hvorledes afgangne Axel Rosenkrantz er blevet dem en summa pending pligtig, og formener derfor af have udlæg og betaling i hans gods, hvorfor de har været forårsaget til Mols herreds ting at lade forhverve dom og æskning i samme sag, og formener at de i lige måde at have æskning her til landstinget beskrevet, og derfor havde stævnet hans gældnere, som nogen gæld efter ham vil fordre. herhos fremlagde Axel Rosenkrantzes efterskrevne gældsbreve: så er ingen mødt nogen gensigelse herimod at gøre, så blev han undt samme æskning, og dernæst æskede Christen Pedersen på Jens Juels og Tomas Juels vegne i lige måde her i dag til landsting, som til herredsting æsket er.

(381)

25/10 1617.

** var skikket velb fru Elsebe Juels til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen, foged der sst, og havde hidkaldt sandemænd af Ulfborg herred om manddød at sværge over Bertel Christensen, barnfødt på Toft i Staby sogn, for Elsebe Juels tjener Mads Harbo, som boede i nør Staby, han desværre ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herreds ting 20/8 1614, Karen Madsdatter at have vidnet, at hun hørte, at Bertel Christensen sagde, at han skulle skyde en lod i hendes far Mads Harbo. dernæst fremlagde et vidne af fornævnte ting 30/8 dette år, efterskrevne at have vidnet, at på tirsdag var 14 dage sidst forleden hørte de, at nogle folk larmede, og da så de Mads Christensen Harbo og Mads Christensen på Toft og hans bror Niels Christensen sst, at de begge to var for hånd med Mads Christensen Harbo med spyd og forke

imellem Mads Harbos toftedige og Karen Christenskones toftedige, og imidlertid så de, at Bertel Christensen på Toft var vesten diget i hans mors toft med en bøsse og lagde den til hans kind og skød til Mads Harbo, og da var hans mor Karen Christenskone og hans søster Karen Christensdatter hos ham i samme deres toft. dernæst Karen Jensdatter Smedsgård at have vidnet, at på tirsdag var 14 dage sidst forleden hun kom gående til hendes morbror Niels Jensen Kat, da så hun, at Mads Harbo og Niels Christensen gav hverandre mange onde ord. disligeste Niels Jensen Kat og hans hustru Mette Lauritsdatter at have vidnet derom. derefter fremlagde efterskrevne vidne af fornævnte ting 20/9 sidst forleden, Mikkel Madsen, Bertel Madsen og Karen Madsdatter i Staby at have vidnet, at de gik med deres far Mads Christensen Harbo i deres egen toft, og da hørte de, at Mads Christensen på Toft gav deres far mange onde ord: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Bertel Christensen manddød over og fra hans fred for Mads Harbo, han ihjelslog.

(385)

** var skikket Jep Nielsen i Høm og havde stævnet Jens Hagensen sst, for en dom han her til landstinget nogen tid siden forhvervet har, i hvilken han skulle have bekommet nogen vidner magtesløs, som om nogen ærerørige skældsord skulle have vidnet, som Jens Hagensen skulle have sagt til Jep Nielsen, at han havde handlet med hans gæs som en åbenbarlig fåretyv, for han havde indtaget dem af hans korn, og ikke Jens Hagensen det fuldkommen skulle have benægtet, eftersom det for ting og dom skulle have været ham tilbudt: så og efterdi Jens Hagensen ikke sådanne sine ord og tilsagn har bevist og derfor for en løgner er delt blevet, ved vi ham ikke af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(388)

** var skikket Rasmus Pedersen i Uldum og havde i rette stævnet Christen Lauritsen i Fausing med flere for et vidne, de til Nørvang herreds ting 23/9 sidst forleden vidnet har om nogen ord og tale, som skulle være faldet imellem salig Niels Sørensen, som boede i Uldum, og Rasmus Pedersen på fornævnte ting 29/7 forleden år, at Rasmus Pedersen da skulle have sagt til Niels Sørensen, at han skulle mage det så inden en stakket tid, da skulle han være i fred for ham. herhos fremlagde efterskrevne vidne af fornævnte ting 23/9 sidst forleden, Peder Sørensen, borger i Horsens, lod læse og påskrive efterskrevne klage på Rasmus Pedersen i Uldum, at han 30/7 sidst forleden har redet ud på Uldum mark og haft syn til en havreager, som han havde beskyldt Niels Sørensen, for at han skulle have ladet slå fra ham, og en liden stund derefter har Rasmus Pedersens brødre gået af deres egen ager og tvært over Rasmus Pedersens ager, som stod uhøstet, og dræbt Niels Sørensen på hans egen ager. dernæst fremlagde efterskrevne delsvidne af Nørvang herreds ting 5/8 sidst forleden, som bemelder, Mikkel Jørgensen i Hesselballe på hans bror Peder Jørgensen i Uldum hans vegne for hovedgæld har ladet fordele Niels Christensen i Uldum: så og efterdi samme vidner ikke på fersk fod er vidnet, og fornævnte klage ikke gøres bevislig, og den ene varselsmand at have været delt og lovforvunden, da han gjorde varsel for samme vidner og klage, da finder vi samme vidner og klage magtesløs at være og ikke at komme Rasmus Pedersen til nogen forhindring.

(393)

** var skikket Rasmus Pedersen i Uldum og havde i rette stævnet Maren Lauritsdatter, salig Niels Sørensens hustru i Uldum, og hans datter Maren Nielsdatter for et vidne, de til Nørvang herreds ting 23/9 sidst forleden vidnet har, at 18/5 forleden da skulle Rasmus Pedersen have truet og undsagt

salig Niels Sørensen og sagt, at han skulle fange en ond færd, hvilket deres vidne Rasmus Pedersen har benægtet. disligeste havde stævnet Christen Jensen, tjenende Erik Juel til Hundsbæk, og hans bror Oluf Jensen, skrædder i Hesselballe, for et vidne de til fornævnte ting 7/10 sidst forleden vidnet har, og endvidere stævnet Peder Sørensen, borger i Horsens: så og efterdi nu bevises med delsvidne, den ene varselsmand at have været delt og lovforvunden, da han gjorde varsel for Maren Lauritsdatter og Maren Nielsdatters vidne, og Christen Jensen og Oluf Jensen ikke har vidnet på fersk fod, ikke heller Rasmus Pedersen vil være fornævnte ord bestendig, da finder vi samme vidner magtesløs at være.

(395)

** var skikket Jacob Pedersen i Uldum hans visse bud Rasmus Pedersen sst og havde stævnet Maren Nielsdatter og Karen Nielsdatter, som er begge salig Niels Sørensens børn sst, for et vidne, de til Nørvang herreds ting 19/8 sidst forleden vidnet har, anlangende det drab, som hans bror Peder Pedersen gjorde på salig Niels Sørensen, og de i samme deres vidne har vidnet, at Jacob Pedersen skulle have med været og slået på deres far, hvilket han ved sin sjæls saligheds ed benægter. disligeste havde stævnet Jens Sørensen i Holtum, Christen Svendsen i Fausing og deres medbrødre tolv nævninge for et åråds tov, de til fornævnte ting 16/9 svoret og gjort har og svoret Jacob Pedersen et fuldt åråd over, dog han højligt skulle benægte, at han ikke skulle have været skyldig i salig Niels Sørensens død og ikke skulle have gjort nogen håndgerning på ham: så og efterdi nu bevises med delsvidne Mikkel Blymester, som er den første af de otte mænd tinghørere, at have været delt og lovforvunden i bemeldte vidne, så vel som den første af de otte mænd tinghørere i fornævnte nævnings ed, da fornævnte vidnesbyrd og nævninge vidnet og svoret har, sammeledes og med delsvidne bevises, Christen Jensen at have været i loven forvunden, da han satte fylding på samme nævninge, da finder vi fornævnte vidner og nævnings ed ingen magt at have.

(400)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for to domme, han nogen tid siden dømt har, og i samme hans domme skulle have tilfundet Jens Lauritsen at udlægge eller igengive hr Clemend Mikkelsen, præst i Husby, kost, tæring og brevpending, som hr Clemend skulle have gjort anlangende den trætte med den bondegård i Astrup, uanseet hr Clemend Mikkelsen selv skulle have begyndt den trætte. sammeledes havde stævnet hr Clemend Mikkelsen, for han har ladet ham fordele efter en opskrift for en stor sum pending, og i lige måde for bondeskyld af den gård i Astrup, uanseet at Jens Lauritsen aldrig skulle have oppebåret nogen bondeskyld af fornævnte gård, ej heller den selv skulle have brugt. så mødte Claus Nielsen og berettede, at Jens Lauritsen til Tyrsting herreds ting skulle have solgt Dines Andersen, da foged på Lønsgård, alt sammen den sønderste bondegård i Astrup, uanseet Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen, Mikkel Ibsens børn i Husby, som hr Clemend Mikkelsen var værge for, skal have lod og part i fornævnte gård, og samme hans skøde her til landstinget skal være magtesløs dømt, og fornævnte herredsfoged derefter har tildømt Jens Lauritsen forpligtet at være at udlægge fornævnte børn deres anpart i samme gård: så og efterdi for herredsfogden har været bevist, Jens Lauritsen samme gård i Astrup alt sammen at have solgt til Dines Andersen, endog Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen havde deri lod og del, og ikke bevises Jens Lauritsen nogen hjemmel eller adkomst af dem eller deres lovværge dertil at have haft, og fogden fordi har tildømt ham at udlægge til Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen hvis bondeskyld af deres anpart kunne gange, midlertid Jens Lauritsen dem det har forhindret, da ved vi ikke imod samme hans dom det punkt anlangende, ej

heller fornævnte dele, derefter drevet er, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Claus Nielsen samme kost og tæring nu har afstået, bør samme dom og dele i de måder ikke at komme han til nogen forhindring.

(404)

8/11 1617.

** var skikket Hans Hansen i Skærup hans visse bud Hans Jørgensen sst og havde hidkaldt sandemænd af Holman herred Jens Terkildsen i Andkær, som fandtes død i en brønd på Andkær gade, hans bane at udlede hvad var ham til bane og livs lagt, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting 13/10 sidst forleden, Hans Bendsen i Andkær at have vidnet, at på lørdag 8 dage om morgenen kom Jens Terkildsens hustru Karen Jørgensdatter til ham og spurgte ham, om han intet havde fornemmet til Jens Terkildsen, som var udganget om natten for at hente en hest hjem, og siden var han intet kommet igen. så gik han og ledte med hende om ham, og som de ville gå op over broen, som løber til Tomas Hansens gård, der ved gærdet stod en træ holk, gravet i jorden, som stod vand i, var faldet noget trøsket træ af. så gik han did og følte i den, og da følte han, hvor hans fødder stod op i vejret i samme holk, og vandet stod over dem. andre at have vidnet, at de med Hans Terkildsen drog ham op af samme holk, og da kunne de ikke se nogen gjort gerning på ham: dernæst gjorde sandemændene deres ed og udlagde Jens Terkildsen sig selv at have druknet, og det ham til bane at være lagt, eftersom de selv har udspurgt.

(405)

** var skikket Christen Nielsen i Kvong og havde hidkaldt sandemænd af Vesterherred om manddød at sværge over Jens Nielsen i Hallum for Jens Christensen sst, som han desværre dræbte og ihjelslog, og først for sandemændene fremlagde efterskrevne tingsvidne af Vesterherreds ting 11/10 dette år, hr Peder Mikkelsen, præst til Lønne og Kvong, med flere at have vidnet, at de nærværende hos var i hr Peder Mikkelsens hus i Kvong præstegård 1/10 sidst forleden og der hørte og så, det Jens Nielsen i Hallum og Jens Christensen kom nogen ord imellem, så rejste Jens Christensen sig og kastede til Jens Nielsen med et krus og ramte ham i hans hoved, så rejste Jens Nielsen sig, og der de kom sammen, idet blev lyset udslukket, og der lyset blev tændt igen, stod Jens Christensen og klagede sig, at Jens Nielsen stak han uskyldigt, og da havde han det sår og skade i sit venstre bryst, som han døde af en halv time derefter. så mødte Søren Nielsen på hans bror Jens Nielsens vegne og formente, at han skulle have været forårsaget til samme gerning at gøre: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Jens Nielsen manddød over og fra hans fred for Jens Christensen, han ihjelslog.

(406)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Peder Sørensen, født i Bjergegård i Resen sogn og Jens Madsen, født i Seem, for et skudsmål, de til Hjerm herreds ting 2/8 1615 gjort har og dermed skulle have forstødt ham fra hvis vidner, han samme dag ville have taget beskrevet på Jens Sørensen i Tinggård, uanseet Jens Sørensen skulle have samme dag ladet sig finde på fornævnte ting sine lovmål og tiltale i andre måder at bruge. disligeste havde stævnet Jens Sørensen for han dem, som han mener, skulle have fuldmagt givet og befalet samme skudsmål at gøre: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(407)

** var skikket Jens Pedersen, byskriver i Ringkøbing, og havde i rette Espen Christensen i Gellerup, for han til Ringkøbing byting 18/7 sidst forleden skulle være vold oversvoret, og ikke han skulle have rettet, bødet eller borgen sat, ej heller sandemænds ed rykket, og det findes 40 marks sag at være, hvorfor Jens Pedersen formener Espen Christensen bør at fare som andre fredløse mænd: da efter begæring blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(409)

** var skikket Peder Pedersen, borgmester i Ringkøbing, hans visse bud Jens Pedersen, byskriver sst, og havde i rette stævnet Peder Jensen Holm, barnfødt der sst, for en uendelig landstings dom han her til landstinget 2/8 sidst forleden forhvervet har, anlangende et skøde på fire fag hus der sst norden Christen Bødkers hus, som fornævnte Peder Pedersen Christen Jørgensen solgt har, hvilken dom Jens Pedersen på Peder Pedersens vegne formener ikke endelig at lyde, og den fordi burde magtesløs at blive, og fornævnte skøde ved magt at blive. og fremlagde Jens Pedersen efterskrevne skøde af Ringkøbing byting 11/2 1614, som bemelder Peder Pedersen at have solgt Christen Jørgensen fire fag hus vesten på Kirkegade næst norden Christen Jørgensens hus, som Jens Madsen har solgt Peder Pedersen, samt fremlagde efterskrevne uendelige landstings domme: så og efterdi Peder Jensen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet, og han nu som tilforn ikke er mødt, og to uendelige landstings domme fordi er udganget, i hvilke fornævnte landstings dom er fundet magtesløs, og samme skøde ved magt at blive, da finder vi efter sådan doms lydelse samme uendelige landstings dom magtesløs at være og ikke at komme Peder Pedersen eller Christen Bødker på fornævnte fire fag hus til hinder eller skade.

(410)

** var skikket Peder Pedersen, borgmester i Ringkøbing, hans visse bud Jens Pedersen, byskriver sst, og havde stævnet Niels Jensen, borgmester sst, for et hjemgjort bænkebrev, han lader sig af berømme på en rebsjord i Ringkøbing mark, som Niels Olufsen, borger sst, ham og hans hustru skulle have forskrevet deres livstid, hvilket bænkebrev han formener at være imod et lovligt pant, Niels Olufsen skulle have givet Peder Pedersen på fornævnte rebsjord. disligeste havde stævnet Niels Olufsen og hans hustru Mette Andersdatter med hvis breve, de i den sag kan have. herhos i rette lagde velb Peder Gyldenstjerne til Tiim hans efterskrevne brev, dateret Tiim 12/11 1587, i hvilket kan kendes sig at have solgt fra sig og sine arvinger og til Christen Tuesen, fordum borgmester i Ringkøbing, og hans arvinger den gård og gårdsted, han købte af Peder Nielsen og hans hustru Johanne Knudsdatter, og ligger samme gård i Ringkøbing næst norden til Christen Nielsens gårdsted og øster til Jens Jepsens gårdsted og nør til Tomas Jensen og Peder Tuesens gårdsted og vester til adelgaden, item efterskrevne agre og enge. dernæst fremlagde efterskrevne pergaments skøde af Ringkøbing byting 9/3 1693, som indeholder, det Tue Christensen, da byfoged i Ringkøbing, med sin hustru Johanne Olufsdatters samtykke gjorde Anders Jensen et fuldt trofast uigenkaldende skøde med muld og kniv efter loven, solgt og afhændet fra sig, sin hustru og deres arvinger og til Anders Jensen og hans arvinger den gård og gårdsted, som han da påboede, liggende vesten norden op til Christen Nielsen rådmand hans gård, som han da påboede, og øster på til Jens Ibsens gårdsted og nør til Tomas Jensens gårdsted og vester til adelgaden samt efterskrevne agre og eng, som Anders Jensen skulle have, nyde, bruge og beholde efter det skøde, som Peder Gyldenstjerne har gjort hans far salig Christen Tuesen på samme gård og gods. derhos fremlagde Niels Olufsen, borger i Ringkøbing, hans efterskrevne brev, dateret Ringkøbing 18/3 1617, i hvilket

han bekender sig skyldig at være Peder Pedersen og hans arvinger 240 rigsdaler, hvorfor han pantsætter Peder Pedersen og hans arvinger den gård, som han selv iboer, samt efterskrevne rebsjord i Ringkøbing mark, som Christen Tuesen, borger der sst, solgte salig Anders Jensen skriver efter to skøders lydelse, han Peder Pedersen over antvortet har: så og efterdi Niels Olufsen og Mette Andersdatter findes tilforn to gange til landsting at være stævnet, og de nu som tilforn ikke er mødt, og to uendelige landstings domme er udganget, i hvilke samme bænkebrev er fundet magtesløs at være, og fornævnte pantebrev, Niels Olufsen Peder Pedersen givet har, ved magt at blive, og fornævnte gård og rebsjord Peder Pedersen og hans arvinger at efterfølge, da finder vi efter doms lydelse samme bænkebrev magtesløs at være, og fornævnte pantebrev Niels Olufsen Peder Pedersen givet har ved magt at blive, og fornævnte gård og rebsmark Peder Pedersen og hans arvinger for evindelig ejendom at efterfølge.

(417)

** var skikket Espen Christensen i Gellerup og havde stævnet Christen Mikkelsen i Vognbjerg og Laurits Mikkelsen i Salholt, for de til Hammerum herreds ting skal have ladet ham fordele for enhver deres anpart af 100 rigsdaler, hvilket han formener skulle være imod forrige dom, som skal være ganget i samme sag til herredsting og landsting, uanseet at Espen Christensen skulle 25/8 have været i Gellerup kirke at ville holde rede og regnskab med sine medarvinger: så og af fornævnte landstings dom forfares, Laurits Mikkelsen her at have givet til kende, at han eller hans arvinger ikke videre ville begære eller påstå, end Espen Christensen efter samme brev kunne erlange og bekomme, og af Jens Espens brev forfares, ham ikke for al summen for samme gæld at være tilfreds stillet, herredsfogden og tilforn har dømt dem til rede og regnskab, hvilken dom her til landstinget er ved magt fundet, og Laurits Mikkelsen og Christen Mikkelsen dog har ladet Espen Christensen for al deres anpart i fornævnte 100 rigsdalers brev fordele, da findes vi Espen Christensen af den dele kvit at være.

(421)

** var skikket Mads Smed i Kvong og havde stævnet Niels Nielsen og Apelone Nielsdatter sst for et vidne, de på ham til Vesterherreds ting 20/9 sidst forleden med hans søn Oluf Madsen vidnet har, indeholdende blandt andet, at Mads Smed skal have sagt til deres mor Kirsten Olufs i Kvong, at hun var en brændt troldkone og havde en troldkvindes brænde på sig. sammeledes havde stævnet Maren Matiases i Kvong, for hun skulle have vidnet, at han skulle have sagt til hendes søster Kirsten Olufs, at hun var en vitterlig troldkvinde og havde en troldkvindes brænde på hendes lår, og skulle have sagt, at hun var berygtet for trolddom, og at han ville have livet af hende, hvilke vidner Mads Smed benægter, og han ikke ved andet med Kirsten Olufs end som med en ærlig dannekvinde: da efter slig undskyldning blev Mads Smed og Oluf Madsen her i dag venligt og vel forligt, så samme vidner, dom og breve, som i denne sag taget er, skal være kasserede og magtesløse.

(422)

** var skikket Hans Nielsen i Hannerup og havde i rette stævnet Peder Pedersen sst for to uendelige domme, han her til landstinget skulle have forhvervet, den ene dom i sin mening, to vidner, som skulle være udstedt til Elbo herreds ting, det første 4/3 1609 for nogen hug og slag Peder Pedersen skulle have slået ham, og det andet 9/9 sidst forleden angående nogen ukvemsord, Peder Pedersen skulle have Hans Nielsen tilsagt. så berettede Peder Pedersen, at han ikke andet vidste med Hans Nielsen end som med en ærlig dannemand, og derimod Hans Nielsen beretter, at han ikke heller ved

andet med Peder Pedersen end som ærligt er, og efter slig undskyldning blev de på begge sider med sammenlagte hænder her i dag forligt og fordraget.

(423)

** var skikket Jens Madsen, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have stævnet Skøt Simonsen og Christen Pedersen, borgere og rådmænd sst, for et vidne de til Holstebro byting 2/9 sidst forleden vidnet har om nogen ord og skælden, som Jens Madsen og Christen Nielsen Munk, borger sst, med hverandre skulle have i været, at da Christen Nielsen kom kørende med et læs tørv, da sagde Jens Madsen til ham, de tørv i kører med, dem stjal i fra mig som en tyv og en skælm, da svarede Christen Nielsen ham, du lyver mig på som en tyv og skælm, hvilke ord og skælden Jens Madsen benægter: så og efterdi Jens Madsen sådanne ord ikke for ting og dom har haft, og da straks tingsvidne efter taget, og ikke han vil være dem bestendig, men med højeste ed og oprakte fingre dem benægter, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(424)

** var skikket velb fru Maren Skram til Fårupgård hendes visse bud Laurits Brun i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende hende da at have ladet stævne Peder Pedersen, Niels Pedersen, tjenende på Haraldskær og Hans Jensen i Kølholt for et vidne, de til Tørrild herreds ting 9/8 med Søren Knudsen, foged på Haraldskær, vidnet har, iblandt andet bemeldende Søren Hansen i Keldkær mølle skulle have uførmet Iver Mortensen i Haraldskær mølle og hans hustru i deres hus 21/7 sidst forleden: så og efterdi vidnesbyrd ikke udtrykkeligt har vidnet, at Søren Hansen skulle have gjort Iver Mortensen eller hans hustru nogen uførm eller skade i deres hus, og ikke bevises med synsvidne nogen skade deri at være sket, og fem nævninge dog har Søren Hansen husfred oversvoret, da kunne vi ikke kende fornævnte vidner, klage og nævnings ed noksom at være, og efterdi ni nævninger har svoret Søren Hansen kvit for fornævnte husfred, ved vi ikke imod deres ed at sige eller magtesløs dømme.

(429)

** var skikket velb Truid Bryske til Langesø hans visse bud Søren Jensen i Randers og havde stævnet Peder Sørensen i Kirkeby og hans medbrødre herredsnævninge, for de 30/8 sidst forleden til Tørrild herreds ting skal have fri og kvitsvoret Søren Hansen i Keldkær mølle, uanseet for dem med vidne og klage skulle være bevist, Søren Hansen og hans medfølgere 21/7 sidst forleden skulle om nattetide være kommet i Iver Møller i Haraldskær mølle hans gård med vred hu, våben og værge i hånd og uførmet hans gæster: så og efterdi ikke bevises, Søren Hansen nogen gjort håndgerning i fornævnte gård på nogen at have gjort, og fornævnte nævninger fordi har Søren Hansen for gårdfred kvitsvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller magtesløs dømme.

(431)

** var skikket Søren Hansen i Keldkær hans visse bud Laurits Gren i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Laurits Nielsen i Jennum, for han nogen tid forleden har ladet ham fordele til Tørrild herreds ting for et slag, han skulle have slået ham med bindøkse, endog Søren Hansen det hårdeligt har benægtet, ikke heller Søren Hansen det skulle have bevíst: så og efterdi ikke bevises, Søren Hansen nogen håndgerning på Laurits Nielsen at have gjort, og han dog er delt blevet, da finder vi ham af den dele kvit at være.

(432)

** var skikket Morten Nielsen i Alslev med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have ladet stævne kirkenævninge i Alslev sogn, for de til Skast herreds ting 16/9 sidst forleden har svoret Dines Sørensen i Alslev, efter hans misgerninger og vidnesbyrds indhold, trolddoms sag over, hvilken deres ed og tov Morten Nielsen formener ret at være. så var her til stede Dines Sørensen og derimod havde stævnet Søren Andersen i Træden og hans hustru Mette Sørens med flere, som i deres egen sag imod har vidnet, at han skulle have gjort dem ondt på deres kvæg og skulle kastet Mette Sørens sygdom på med trolddom, og ikke deres vidner med andre vidner skulle bekræftes eller bevises, dem noget ondt derefter at være lovet og vederfaret, som de på ham vidnet har. så fremlagde Morten Nielsen efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 2/9 sidst forleden, Peder Terkildsen og Jørgen Hansen at have vidnet, at for fem år siden kom Dines Sørensen og dem nogen trætte imellem om to kalve, som var kommet i Dines Sørensens enghave, da lovede han dem, at om de ikke holdt deres kalve af hans enghave, da skulle de lidet trives derefter, og straks derefter tog han livet af den ene kalv og gjorde det med hans trolddom, og senere tog han livet af et svin og en kvie, som også havde været i hans korn. andre vidnede, at de hørte og så 17/7 1610, da Gunder Brixes blev brændt, at hun udlagde Dines Sørensen i Alslev, at han var i råd og gerning med at tage livet af Lauge Pedersen i Hostrup, og samme tid udlagde hun ham for en troldmand, og han og hans selskab havde et voksbarn til at forgøre Lauge Pedersen med, og for samme udlæggelse var han borte fra hans hus og hjem nogle dage. Søren Andersen i Træden hans hustru Mette Sørens at have vidnet, at for to år siden da blev hun og Dines Sørensen i Alslev trætteagtige og gav hverandre nogen skænds og ukvemsord, da sagde han til hende, du skal hellere holde din mund stille, da svarede hun ham, du skal intet komme mig til at holde min mund, endog du er en troldmand, som du er udlagt for, da sagde Dines Pedersen til hende, at han skulle lægge en hægt på hende, at hun skulle ikke tie deraf, og siden havde hun ikke været ved hendes førlighed. sammeledes et vidne af fornævnte ting 21/10 sidst forleden, Niels Laugesen i Kragense og hans mor Johanne Lauges at have vidnet, at den tid Johanne Lauges salig husbond Lauge Pedersen blev hastigt syg, da så længe han kunne mæle, da klagede han hårdt på Dines Sørensen i Alslev og hans selskab, at de havde gjort ham samme sygdom. derefter blev i rette lagt efterskrevne sognevidne af Alslev kirke 24/8 1617, at Dines Sørensen var berygtet for trolddom, i lige måde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting efter Gunder Brixes bekendelse 17/10 1610, som indeholder hende at have bekendt, at Dines Sørensen i Alslev var en troldmand og var rodemester, og hun og alle, hun var i rode med, samtlige at have forgjort Lauge Pedersen i Hostrup med deres trolddoms kunst og aflivede ham, for han stod så hårdt på, det at ville have Gunder Brixes brændt., og at de havde et voksbarn dertil, og Anne Kanniks i Sjelborg havde gjort den, og hr Jens i Lønne havde døbt den, og fadderne var Anne, Niels Skøgers, i Toftnæs og Kirsten Jespers i Hostrup, og at deres rodemester Dines Sørensen i Alslev havde barnet i forvaring, som han tændte ild i folk med, når han blev vred på dem. herhos fremlagde efterskrevne tingsvidne efter nævnings ed af Skast herreds ting 16/9 sidst forleden, hvori tolv kirkenævninger svor Dines Sørensen trolddom over. dernæst blev fremlagt efterskrevne vidne af Varde byting 3/11 sidst forleden, at for nogen år siden, da Gunder Brixes blev brændt, da gik Lauge Pedersens kone Johanne Lauges, som da boede i Hostrup, frem for tingsdom og sigtede Gunder Brixes for hendes mands død, at hun havde aflivet ham med trolddom, og ikke da de hørte Johanne Lauges beskyldte Dines Sørensen i nogen måder. sammeledes at vidne af fornævnte ting samme dag, Laurits Nielsen i Hostrup med flere at have vidnet, at de ofte havde været hos Lauge Pedersen i Hostrup i hans sygdom, og da havde de aldrig hørt ham nogen tid enten anket eller klaget på Dines Sørensen for hans sygdom. dernæst et vidne af fornævnte ting samme dag Niels Hansen i Hostrup med flere at have vidnet, at det ikke var dem vitterligt at Mette Sørens i

Træden havde nogen sælsom sygdom, eller hun nogen tid skulle have klaget på Dines Sørensen i Alslev, og hun havde gjort hendes arbejde sommer og vinter med skæren og riven og andet arbejde, som en anden årligt, siden Gunder Brixes blev brændt: så og efterdi af fornævnte vidner forfares Dines Sørensen at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på deres helbred og liv at være vederfaret, og Niels Lauritsen, Johanne Lauges og Mette Sørens nu i dag har lagt deres hænder på Dines Sørensens hoved og ved deres højeste ed vedkendtes ham for en vitterlig troldmand i fornævnte trolddoms kunst skyldig at være, hr Peder Hansens kundskab og indeholder, salig Lauge Pedersen i Hostrup at have været målløs, da han er kommet til ham, så han ikke kunne meddele ham sakramentet, og han ikke kunne klage på nogen for sin sygdom, og fornævnte nævninge har været opkrævet Dines Sørensen enten at skære eller skylde, og de, som boer i sognet og bedst hans lejlighed kunne vide, har ham ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod fornævnte vidner eller nævnings ed at sige eller magtesløs dømme.

(444)

22/11 1617.

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk hans visse bud Svend Jørgensen og havde i rette stævnet Tomas Nielsen i Surhave, herredsfoged i Malt herred, for en dom han til Malt herreds ting 18/10 sidst forleden skal have dømt imellem hans fuldmægtig på hans vegne og to mænd ved navn Peder Pedersen og Peder Lauritsen i Gammelby, for kirkevejen de har året i, og i samme hans dom frafundet hans fuldmægtig fra høringsdele, og sagen af Tomas Nielsen til fornævnte tid skulle være opsat: så og efterdi af fornævnte dom forfares, Tomas Nielsen at have stedt Søren Jensen på hans husbonds vegne lyd inden tinge, og han har været høring over Peder Pedersen og Peder Lauritsen begærende, og ikke hans dom medfører, nogen at være fremkommet nogen gensigelse der imod at gøre, og han dog har dømt Søren Jensen fra høring aleneste af den årsag, Christen Pedersen ikke den dag var til stede, som sagen tilforn til tredje ting har forfulgt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Tomas Nielsen jo sig deri har forseet og bør derfor at give Erik Juel hvis billig kost og tæring, han deri anvendt har, og ikke hans dom nogen magt at have.

(446)

** var skikket Keld Gregersen i Hjarup hans visse bud Jørgen Lauritsen i Starup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Eske Andersen i Nagbøl, delefoged i Anst herred, for en uendelig landstings dom, han her til landstinget nogen tid siden forleden over en uendelig dom skulle have forhvervet, som Keld Gregersen tilforn skulle have forhvervet her til landstinget, som skulle formelde, at Keld Gregersen skulle være kvitdømt af nogen dele, som Eske Andersen skulle have ham over drevet til Anst herreds ting for 6 fag hus, som han skulle have sat i sin egen bondegård, og samme tømmer at skulle have hugget på sin egen bondegårds skov, som han skulle være storligt fornøden, for samme hus til at lægge hø og korn i, menende samme dele og uendelige dom, Eske Andersen over ham forhvervet har, burde magtesløs at være: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(446)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Torp, for han 16/10 1616 til Hjerm herreds ting har opsat en sag imellem velb Knud Gyldenstjerne, befalingsmand på Vestervig

kloster, hans fuldmægtig og hr Christen Nielsen, formenende ham dermed at have gjort imod recessen, og derefter skal have samme sag for andre dommere indstillet, uanseet at han tilforn her af landstinget har fået samme sag var til ham hjemsat, endelig dom derom at skulle dømme. medfører samme opsættelse Niels Rasmussen på Knud Gyldenstjernes vegne så at have stævnet hr Christen Nielsen for en summa pending, hans søster Maren Nielsdatter i Holstebro, afgangne Gert Meyers efterleverske, med hendes børn skulle være ham pligtig at betale, og efterdi hr Christen Nielsen skal befindes at være Maren Nielsdatter og hendes børns værge, og han sig samme værgemål efter doms lydelse har antaget, da formente han, hr Christen Nielsen burde til samme gæld at svare: så og efterdi for Christen Madsen har været bevist, hr Christen Nielsen at være tildømt for sin søster og hendes børns værge at være, det og for ham har været gjort bevisligt, Maren Nielsdatter og hendes børn for samme gæld til byting og landsting at være delt blevet, og sagen siden for rigens ret indkommet, og Christen Madsen dog ikke udførligt har omkendt, om hr Christen Nielsen burde til samme gæld at svare, som for ham var indstævnet, eller ej, da finder vi den hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden endeligt deri at underskede og dømme, om hr Christen Nielsen er pligtig til samme gæld at svare eller ej.

(453)

6/12 1617.

** var skikket Hans Madsen, ridefoged over sankt Hans kloster len i Fyn, hans visse bud Laurits Rasmussen, borger og indvåner i Odense, og havde i rette stævnet Søren Pedersen i Ollerup for et delsvidne, som han har forhvervet over ham til Tørrild herreds ting 12/7 sidst forleden, anlangende at han ikke skulle have holdt sit løfte, som han skulle have lovet velb Johan Brockenhuus sin tjeneste, hvilket han benægter ved sin højeste ed: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Hans Madsen, ridefoged over sankt Hans klosters len i Fyn, hans visse bud Laurits Rasmussen, borger og indvåner i Odense, og havde stævnet Simon Andersen i Hansted og Søren Madsen, tjenende på Lerbæk, for et vidne, som de har vidnet på Tørrild herreds ting 14/6 sidst forleden, anlangende at Søren Madsen skulle have sagt velb Johan Brockenhuus sin tjeneste, hvilket Hans Madsen ved sin ed benægter: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(454)

** var skikket Jens Hansen i Albæk mølle og havde stævnet Niels Andersen Fisker i øster Ånum og Anne Lauritsdatter sst for et vidne, de til Skjern birketing 17/10 sidst forleden vidnet har, anlangende ham at skulle have været trætteagtig med Jesper Christensen i øster Ånum, og ikke de har vidnet, at Jens Hansen enten skulle have truet eller slået Jesper Christensen med vred hu. disligeste havde stævnet sandemænd i fornævnte birk, for de 31/10 sidst forleden har ham vold oversvoret, uanseet ikke for dem skulle have været bevist, at han enten skulle have hødt, slået eller gjort nogen håndgerning på Jesper Christensen: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(455)

20/12 1617.

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, og havde efter KM oprejsningsbrev hidkaldt sandemænd af Hind herred at udlede Christen Jensen i Gammelsogn hans bane, som 27/4 sidst forleden ved Ringkøbing skal være dødfundet, og for nogen kort tid forleden skal være bortkommet og taget af dage, og ingen har til visse kunne forfare, hvem Christen Jensens banemand havde været, og først fremlagde Knud Gregersen for sandemændene efterskrevne tingsvidner af Ringkøbing byting 27/6 sidst forleden, indeholdende blandt andet Jens Jensen skrædder, borger der sst, hans hustru Maren Christensdatter at have vidnet, at den aften, som rygte og tidende gik, Christen Jensen at være omkommet i åen, da kom Anders Skrædder ind til hendes om aftenen sildig og var våd og skiden, og da lånte hun ham en ren skjorte og tørrede ham den våde, og da samme aften hørte hun råb og skrig i åen, siden Anders Jensen var indkommet i hendes hus, og noget derefter kom Karen Tomasdatter ind til hende og klagede, at hun var befrygtende, at hendes husbond skulle blive nogen at skade i åen, da Anders Skrædder at have svaret, lad råbe, hvad kommer det os ved. da bad Anders Skrædder hende, at hun skulle dølge med ham og tie stille, at det var sket parlament ved åen den aften, og ikke lade Karen Tomasdatter at vide, at han var ved åen den aften eller var våd og skiden: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Anders Madsen skrædder at være Christen Jensens bane og taget ham sagesløs af dage, og derfor svor ham manddød over og fra hans fred.

(460)

** var skikket Christen Sørensen i Randbæk på Maren Olufsdatter i Lem kærgård og hendes søsterbørns vegne og havde stævnet Erik Pedersen i Ganer for en dom, han med Jens Christensen og Mikkel Mikkelsen i Finderup dømt har og skulle have dømt Jens Christensens hjemmel ved magt, som han efter et ulovligt pantebrev, som skulle være undersagt til landsting, så vidt som den skulle være ejendom anlangende, og skulle have hjemlet Jens Nielsen i øster Finderup den halve bondegård, han ibor, at skulle besidde, og at han siden skulle have tildømt Jens Nielsen samme halve gård at besidde efter et ulovligt pant, som skulle være imod landstings dom, og formener at efterdi fornævnte pantebrev skulle være undersagt, at det ikke burde at regnes for noget pantebrev, men for et gældsbrev på boet, den tid deres salig far Oluf Jensen døde, som recessen formelder i det 63. kapital, at al vitterlig gæld skulle betales af fælles bo, og han derimod skulle have dømt de fattige folk til at betale for deres jordegods, hvorfor han formener samme dom burde magtesløs at være. disligeste havde stævnet Erik Pedersen for en dom, han med Jens Christensen og Mikkel Mikkelsen dømt har og skulle have tildømt Maren Olufsdatter og hendes søskende og medarvinger at betale 200 dalers gæld, efter et ulovligt pantebrev, for deres jordegods: på begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu først.

(462)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, og havde stævnet Niels Madsen i Volder, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom, han til fornævnte herredsting 8/4 1616 imellem salig Predbjørn Gyldenstjerne, som da var lensmand på Bøvling, på den ene og kronens tjenere i Vandfuld herred på den anden side dømt har, hvori han skal have tildømt kronens tjenere, at de bør at gøre ugedags arbejde til Bøvling slot, så vidt Predbjørn Gyldenstjerne på KM vegne syntes billigt og ret at være. sammeledes havde stævnet Niels Madsen for en dom, han til samme ting 27/6 sidst forleden imellem Iver Juuls fuldmægtig på den ene og efterskrevne kronens tjenere i Dybe, Fjaltring og

Trans sogne på den anden side afsagt har, hvori herredsfogden dem har tildømt, at efterdi de har været overhørige og ikke ville gøre arbejde til Bøvling slot, at de dermed har gjort uret imod recessen og derfor bør klage og tiltale at lide. i lige måde havde stævnet samme herredsfoged for en klage og tre vidner, han over dem i lige måde har dømt for et læs tørveagen at age til Bøvling, for en dags arbejde og for et læs kornagen, hvilket de har siddet overhørig og ikke det til KM slot Bøvling ville gøre, for hvilken deres overhørighed herredsfogden har tildømt dem deres fæster at have forbrudt, og de derfor udvisning bør lide, og at fornævnte tjenere hos Iver Juul på KM vegne for samme deres begangne modvillige overhørighed bør at aftinge, så vel som herefter at gøre til Bøvling slot tilbørlig ægt og arbejde. dernæst blev i rette lagt efterskrevne synsvidne af Skodborg herreds ting 18/3 samme år, omhandlende syn på Bøvling slots brøstfældighed. disligeste syn på de åsteder og ejendom i Bøvling sogn, som var blevet fordærvet af skadelig vandflod. herimod svarede fornævnte bønder og fremlagde efterskrevne KM brev, dateret Vestervig kloster 1505, bemeldende kronens bønder i Vandfuld herred blandt andet skulle til evig tid være kvit og fri for oldensvin og skovsvin, sammeledes at gårdenes skat, gæsteri eller anden årlig skyld skulle derefter ikke forhøjes. herhos fremlagde fornævnte bønders efterskrevne supplik til KM: så og efterdi for fornævnte herredsfoged har været bevist, fornævnte ugedags bønder til Bøvling af fornævnte havflod på deres boliger at have taget en ulidelig skade, så de ikke kunne afstedkomme at gøre slottets arbejde og avling, og han fordi har tildømt de andre KM bønder i Vandfuld herred boende og næst ved slottet er beliggende, med bemeldte Bøvling ugedags tjenere at gøre ægt og arbejde til Bøvling slot, da ved vi ikke imod den hans dom at sige. og efterdi Iver Juul, siden han derefter med Bøvling slot er blevet forlenet, har tilsagt fornævnte bønder, de derefter skulle komme ugedagsmænd i Bøvling sogn med ægt og arbejde at komme til hjælp, de dog modvilligt har været overhørig, og fogden fordi har tildømt dem at have gjort uret imod recessen, og for deres overhørighed har tildømt dem deres fæste at have forbrudt, da ved vi ikke imod begge fornævnte domme ej heller fornævnte klager, deler og udvisning at sige eller magtesløs dømme.

(484)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Christen Madsen i Torp for en dom, han 17/7 1616 til Hjerm herredsting dømt har imellem velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Vestervig, og hr Christen, og skulle have beråbt sig på nogen bevisninger, da samme tid for ham at skulle have været i rette kommet, af hvilke en part aldrig skulle med nøjagtig kundskab bevises, det at skulle have til været, formenende det ikke en retsindig foged hans embede sådant at gøre: da efterdi samme sag om fornævnte ord ikke til Christen Madsens værneting er ordelt, om han derfor burde nogen tiltale at lide eller ej, finder vi den did at komme.

(486)

** var skikket Jens Christensen ved Bossen og havde stævnet sandemænd af Hind herred at udlægge Niels Christensen i Sir hans banemand, som fandtes død på marken, som formenes Mads Øgård ved Sir kirke desværre skulle have ham dræbt og omkommet, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting 27/11 sidst forleden, Mikkel Jensen i Askov med flere at have vidnet, at næste fredag efter helmis kom Mads Jensen i Øgård i Sir sogn kørende, da spurgte de ham, om der ikke fulgtes en karl med ham onsdag næst tilforn, hvortil han svarede, at da fulgtes en karl Niels Gundersborg med ham over Præstebjerg vad, og gik da bagefter vognen, og han kørte sin vej. dernæst blev fremlagt et vidne af fornævnte ting samme dag, Jens Jensen i Askov med flere at have vidnet, at de næste torsdag efter helmisdag var til syn over et dødt

lig norden Askov, og der de løftede kroppen op, da knækkede halsbenet af, og hovedet hængte og dinglede ved den, og som dem syntes, da havde der stået en i vejsporet med to træsko på og slæbt samme lig noget vester fra adelvejen, og syntes dem at det agter hjul af en vogn havde overganget det: så og efterdi loven om drabssag formelder, at dræbes mand på torsdag før nadver eller nogen dag før torsdag, og er landsting den næste lørdag derefter, da bør frænder at lyse det på det samme ting, og efterdi det ikke sket er, men at være fortøvet med til andet landsting derefter, da ved vi ikke efter den lejlighed og lysning ikke at kunne stede fylding på fornævnte sandemænd, før KM oprejsning i sagen bliver forhvervet.

(488)

** var skikket Morten Lauritsen i Tornager og havde stævnet Gertrud Jensdatter, født i lille Brusen for hun nogen tid lang siden på Hjerm herreds ting har beskyldt ham, for at han skulle have beligget hende og var far til det barn, hun da gik med, og han derimod har tilbudt at edle og fulddrive sin lov og værn til Hjerm herreds ting 14/5 sidst forleden, formenende samme lov bør ved sin fuldmagt at være, og hvis beskyldning, Gertrud Jensdatter på ham gjort har, bør magtesløs at være. herhos fremlagde Morten Lauritsen efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 14/5 fornævnte år, som bemelder Morten Lauritsen gav og gjorde sin lov selv tolvte med gildemænd og bad Gud til hjælp, at han ikke var Gertrud Jensdatters hendes barnefar eller haft nogen legemlig brug med hende. dernæst at være fremkommet hans lovsmænd og bad dem alle enhver Gud til hjælp, at Morten Lauritsen svor ret og ikke uret, og gav Morten Lauritsen samme sit lovværn imod Gertrud Jensdatters beskyldning: da efterdi nu fremlægges herredstings dom, Morten Lauritsen at være tilfordret samme sin lov imod Gertrud Jensdatters beskyldning at edle, og ingen den beskylder eller noget der imod fremlægges, samme lov ikke retteligen svoret og gjort at være, da ved vi ikke imod fornævnte lovs ed at sige eller magtesløs at være, men finder Gertrud Jensdatters beskyldning derimod ingen magt at have.

(490)

** var skikket Keld Gregersen i Hjarup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Eske Andersen i Nagbøl, delefoged i Anst herred, for en uendelig landstings dom, han her til landstinget nogen tid siden forleden over en uendelig dom skulle have forhvervet, som Keld Gregersen tilforn skulle have forhvervet her til landstinget, som skulle formelde, at Keld Gregersen skulle være kvitdømt af nogen dele, som Eske Andersen skulle have ham over drevet til Anst herreds ting for 6 fag hus, som han skulle have sat i sin egen bondegård, og samme tømmer skulle han have hugget på sin egen bondegårds skov, som han skulle være storligt fornøden, for samme hus til at lægge hø og korn i, menende samme dele og uendelige dom, Eske Andersen over ham forhvervet har, burde magtesløs at være, hvortil Eske Andersen svarede og fremlagde kong Frederiks brev, dateret 23/12 1577, til mening at kronens bønder, som bygger og boer over alt Koldinghus og Skodborg len, som hidindtil har bebygget deres gårde med bulhuse, hvilket skal være meget farligt, om ildebrand påkommer og tilmed skadesløst for skovene, da forbydes alle og enhver at bygge bulhuse, findes nogen derimod anderledes at gøre, da skal den være forfalden til hans nåde for halv hans hovedlod: så og efterdi i kong Frederiks brev strengeligt og alvorligt forbydes hver særdeles i fornævnte to len efter denne dag at bygge deres gårde med bulhuse, men skulle enten opmure imellem stængerne eller slå med ler, og nu med synsvidne bevises, Keld Gregersen samme seks fag bulhus i hans gård at have opbygget, og han derfor er delt blevet, da ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(492)

** var skikket velb Palle Rosenkrantz til Glimming, høvedsmand på Vordingborg slot og Maribo klosters forstander, hans visse bud Frands Jørgensen i Horsens og havde stævnet velb Frederik Munk til Krogsgård for tingsvidner, han lader sig af berømme at skulle have ladet forhverve, anlangende afgangne Mikkel Nielsen, som boede i Toftnæs i den gård, Niels Christensen nu ibor, skulle nogen tid siden have bekendt, at han skulle have haft et stykke eng i brug af velb Jørgen Munk. disligeste at Peder Mikkelsen i Hostrup skulle have standet tre ting og forbudt Mikkel Nielsen at befatte sig med det stykke eng, med hvilke vidner Frederik Munk ville tilegne sig en toft, som skulle ligge ved Niels Christensens gård og Maribo kloster skulle tilhøre: så og efterdi samme sag i rigens ret er indkommet og nederfældings dom på Niels Christensen for samme engs afgrøde med mere er udgangen, ved vi os ikke på bemeldte vidner at dømme.

(494)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde stævnet Christen Iversen i Sønderby med flere for et syn, de til Ulfborg herreds ting 26/7 sidst forleden hjemlet har, at de skulle have været til syn i Søndereng at se og forfare om en sten, som skulle være en skelsten, og da at skulle have fundet samme sten i den vestre ende, og ikke de vidste andet, end det var et engskel, hvem det var imellem, vidste de ikke: så og efterdi fornævnte synsmænd ikke har hjemlet endeligt, og ikke Knud Gyldenstjerne har fanget varsel, da finder vi fornævnte synsvidne og hjemmel, derefter ganget er, ingen magt at have. disligeste eftersom Niels Graversen i Stabildal ikke heller har vidnet endeligt, men lagt hans vidne i tvivl, og Niels Graversen i Nistrup hans vidne er kun én persons kundskab, som regnes for intet vidne, det og befindes Christen Nielsen både at have synet og vidnet, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(496)

** var skikket velb Christen Krag til Sønderris hans visse bud Morten Lauritsen i Tornager med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Laurits Christensen på Toft med hans hustru Kirsten Lauritskone og deres søn Christen Lauritsen for et vidne, de til Ulfborg herreds ting 12/7 sidst forleden vidnet har anlangende et stykke eng, liggende ved Søndereng, som han formener skulle være hans rette grund, og ikke Christen Krag skulle have fanget noget varsel for samme vidne: så og efterdi ikke befindes for samme vidner at være givet varsel, dog det skulle være den ejendom angældende, Christen Krag og Knud Gyldenstjerne omtrætter, da finder vi samme vidne magtesløs at være, og efterdi fornævnte herredsfoged Christen Madsen samme vidner i så måde uden varsel har udstedt, ved vi ikke andet derom at sige, end han har jo sig deri forseet og bør igen at give Christen Krag hvis billig kost og tæring, han derom anvendt har.

(499)

** var skikket mester Niels Mortensen i Gamst hans visse bud Hans Mikkelsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da have stævnet Morten Frederiksen, borger i Ribe, for en dom han til Anst herreds ting 25/9 sidst forleden skulle have ladet forhverve, som lyder i sin mening, eftersom Morten Frederiksen skulle have ladet tiltale mester Niels Mortensen for nogen arv, han på hans hustru Kirsten Jensdatters vegne efter hendes salig mor skulle have arvet, og efterdi skiftebrevet er magtesløs kendt til landstinget, da skulle herredsfogden

have tildømt mester Niels Mortensen at føre til stede selv tolvte hvis, han bekommet havde, og formente Hans Mikkelsen på mester Niels Mortensens vegne, at Morten Frederiksen aldrig skulle ham overbevise noget af hans hustrus arv at skulle have udført af gården, som arven skulle være faldet, thi han endnu boer på stavnen i samme præstegård. derhos formente han, at Morten Frederiksen på sin hustrus vegne bør først selv tolvte igen i boet at indføre hvis, hans hustru mere skulle have arvet, end som hun kunne tilfalde efter hendes far salig hr Jens Simonsen: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den at være, som den udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og herredsfogden dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(1)

17/1 1618.

** var skikket Mads Nielsen i Navr hans visse bud Jens Jørgensen i Risum og havde hidkaldt sandemænd af Ulfborg herred om manddød at sværge over Niels Christensen Mand i Holstebro for Oluf Nielsen Tornager, han skulle have omkommet, og mente ham at være hans banemand, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Holstebro byting 2/12 sidst forleden, som bemelder Mads Nielsen i Navr, som var eftermålsmand efter hans bror salig Oluf Nielsen Tornager, som var borger i Holstebro, gav Jens Jørgensen fuldmagt til at forfølge sagen. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidner af fornævnte ting 9/12, 16/12 og 23/12 sidst forleden, Jens Nielsen, borger i Holstebro, at have vidnet, at 29/11 sidst forleden, da var han bedt af Mads Nielsen i Navr at skulle lede efter Oluf Tornager, da fandt han ham stående druknet i åen. Jep Christensen, bysvend i Holstebro, at have vidnet, at på fredag var tre uger sidst forleden da kom han med Oluf Tornager i Niels Christensen Mand, borger i Holstebro, hans hus, og da sad de tilsammen og drak en kande øl, to eller tre, så ordes Niels Mand og Oluf Tornager om nogen får, da sagde Niels Mand, at Oluf Tornagers hustru Barbara havde wondt dem til at springe i kålgård, da svarede Oluf Tornager og sagde til Niels Mand, du skal aldrig føde samme får så vel, som hun fødede dem, de fik næsten hver af dem to lam hvert år. Simon Nielsen at have vidnet, at den tid de sad til Jep Christensens og drak, da sagde Oluf Tornager, at Niels Mand ville unde ham hans søster, og derhos sagde han, vil jeg ikke have hende, da må en djævel have hende. Karen Pedersdatter, Niels Mands hustru, og Johanne Iversdatter, værende til Niels Mands, borger her sst, at have vidnet, at Niels Christensen Mand han var i hans hus på fredag var 5 uger om aftenen og den ganske nat, som var den samme nat, der Oluf Tornager blev borte. endvidere Oluf Jepsen Frøjk, borger i Holstebro, og hans hustru Anne Christensdatter at have vidnet, at de aldrig har hørt eller fornemmet, at Oluf Tornager og Niels Mand har været i parlament med hverandre enten med ord eller gerninger: dernæst gjorde sandemændene deres ed, at efterdi ikke bevises Niels Christensen at skulle have gjort nogen håndgerning på Oluf Nielsen Tornager eller været i nogen parlament og bordag med ham, ej heller ham truet eller undsagt, så deraf kunne forfares ham at være hans banemand, svor de Niels Christensen kvit for samme sag.

(4)

** var skikket Eske Lauritsen i Kolding med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Iversen Årø, borger der sst, for et køb, han med hans fattige og enfoldige mor og yngste bror, som han skulle være ret født værge for, han aldeles ubevidst og imod hans vilje og samtykke, der han har været udenlands, skulle have gjort anlangende et hus og ejendom her i byen, som Eske Lauritsen, hans mor og søskende endnu efter hans salig far i fælles

skulle stande dem imellem uskiftet, hvilket køb Eske Lauritsen formente underfundigt og imod loven og kongelig mandat at skulle være, og Peder Iversen selv hans hustrufar Jørgen Nielsen Vestergade at skulle have tilsat at være hans mors værge, hvilket han hårdeligt benægter, formener samme købebrev bør magtesløs at være. dernæst fremlagde efterskrevne skøde af Kolding byting 26/2 samme år, formeldende at Dorte Eskesdatter, salig Laurits Erbos efterleverske, i Kolding med hendes værge Jens Nielsen og hendes søn Laurits Lauritsen solgte fra dem og deres arvinger og til Peder Iversen Årø og hans hustru Maren Jørgensdatter og deres arvinger de ejendoms parter, som Dorte Eskesdatter og Laurits Lauritsen tilhørte i det hus, liggende i Kolding vesten hos kirkegården imellem kirkens kålgårdsjord ved den søndre og Peder Iversens egen ejendom ved den nordre side. dernæst fremlagde Peder Iversen hans efterskrevne brev, dateret Kolding 15/2 1617 i hvilket han kendes sig skyldig at være Dorte Eskesdatter og hendes børn Eske Lauritsen, Poul Lauritsen og Laurits Lauritsen 20 sletdaler, som rester ubetalt på samme køb: så og efterdi Dorte Eskesdatter med Jørgen Nielsen, i den sag hendes betroede værge, som borgmester og vil have kendt noksom samme værgemål at forestå, med hendes søn Laurits Lauritsen, som er sin egen værge, for ting og dom skødt og afhændet til Peder Iversen Årø deres lod og anpart i fornævnte ejendom, og tingsvidne straks derefter taget er, hvilket loven formelder så stærkt at være, at der ej må lov imod gives, da ved vi ikke imod samme skøde at sige eller magtesløs dømme.

(8)

** var skikket Peder Ibsen Kusk, borger i Kolding, hans visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, og havde stævnet Sofie Jensdatter der sst for et bænkebrev, hun lader sig af berømme, hun skulle have af hans hustru Bodil Hansdatter bekommet lydende på 45 daler, hvilket bænkebrev Peder Kusk og hans hustru hårdeligt benægter aldeles intet af samme gæld og brev ved af at sige: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(9)

** var skikket Peder Ibsen Kusk, borger i Kolding, hans visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, og havde i rette stævnet Sofie Jensdatter der sst for et bænkebrev, hun lader sig af berømme, hun skulle have bekommet af sin datter Karen Pedersdatter i sine umyndige år, formener samme bænkebrev falsk at være, efterdi det skulle lyde på 120 daler at skulle pågælde for noget krongods og andet gods, hun skulle have af hende bekommet, endog aldrig skal bevises, hun skulle have haft noget gods at sælge. da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø. høvedsmand på Nibehus, og havde stævnet Hans Jensen i Uglvig for en uendelig dom, han til Skast herreds ting 23/12 sidst forleden dømt har, anlangende at han skulle have tildømt kongens tjenere frit fiskeri for deres egen grund til midtstrøms i den bæk, som løber imellem Tjæreborg enge og Krogsgårds enge: så og efterdi samme dom ikke er endelig, da bør den at være, som den udømt var, og sagen til byting igen at komme, og fogden dem endelig imellem at dømme og adskille.

(11)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård og havde stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, Jens Callesen i Tjæreborg brødre, Jens Krog, Anne Nielsdatter, Johanne Nielsdatter, Hans Tomasen, Niels Snidersen, Niels Knudsen og Hans Jepsen sst og Dines Sørensen i Spangsbjerg for et vidne, de til Skast herreds ting 2/12 1617 med Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, vidnet har,

anlangende noget ålefiskeri, som bemeldte vidnesmænd ville sig tilholde i Krogsgårds bæk og møllestrøm, og for det første beskylder dem, at de selv indbyrdes har vidnet i deres egen sag, deres bror Christen Callesen såvel som sig selv til vilje, som brødre, svogre og forvandte. for det andet, at samme deres vidne er vidnet nu efter så mange års rolighed. så mødte Albret Skeel og afstod samme vidner, og efter sådan lejlighed bør de ingen magt at have.

(12)

** var skikket Anne Madskone i Varde, salig Mads Jensens efterleverske, hendes visse bud Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, og havde stævnet Christen Madsen til Haltrup for rigens æskning, som han til Skast herreds ting skal være overgået for en sum pending, han Maren Madskone skal skyldig være efter hans efterskrevne udgivne brevs indhold, hvorfor Jens Sørensen på Anne Madskones vegne formener, at hun nu her til landstinget burde æskning over Christen Madsen at bekomme. så er Christen Madsen ikke mødt nogen gensigelse herimod at gøre: så blev ham undt samme æskning, hvorefter æskede Jens Sørensen på Anne Madskones vegne i lige måde her til landstinget som til herredsting æsket er.

(14)

** var skikket Jens Iversen i Hoven hans visse bud Christen Pedersen i Sjelborg og havde stævnet Christen Madsen til Haltrup for rigens æskning, som han til Skast herreds ting skal være overganget for en sum pending, han Jens Iversen skal være skyldig efter hans efterskrevne breves indhold. så er Christen Madsen ikke mødt nogen gensigelse herimod at gøre: så blev ham undt samme æskning, hvorefter æskede Christen Pedersen på Jens Sørensens vegne i lige måde her til landstinget som til herredsting æsket er.

(16)

** var skikket Joen Nielsen i Jerlev og havde stævnet Lauge Madsen, ridefoged i Koldinghus len, for han 3/12 sidst forleden til Jerlev herreds ting skulle have ladet ham fordele og at skulle have beskyldt ham for 4 rigsdaler fogedpending, Joen Nielsen skulle være ham skyldig, uanseet Joen Nielsen benægter højligt intet at være ham skyldig, ej heller ved hvorfor Lauge Madsen slig beskatning eller pending af ham kunne udfordre eller aftvinge: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(17)

** var skikket velb Frederik Munk i Krogsgård og havde stævnet Hans Jensen i Uglvig for et hjemmels vidne, som han har udstedt Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, på Skast herreds ting 2/12 sidst forleden, formeldende om brug som Jens Sørensen skulle hjemle Riberhus tjenere i Tjæreborg i Krogsgård bæk, som løber fra Krogsgårds mølle og i havet, uanseet at hans møller Jep Pedersen i Tjæreborg, som samme mølle skal have sted og fæst, ikke skal have fanget varsel derfor: så og efterdi Jens Sørensen har hjemlet KM tjenere i Tjæreborg at bruge fiskeri i fornævnte bæk til midtstrøms, og ingen er mødt, som imod fornævnte hjemmel har budt sig i rette, Frederik Munk ej heller nøjagtigt beviser, fornævnte bæk ham for en del at tilhøre, og fogden fordi samme hjemmel har udstedt, da ved vi ikke imod fornævnte hjemmel at sige, ej heller deri fogdens ulempe at være, som samme hjemmel har udstedt.

(19)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård og havde stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 1/7 sidst forleden dømt har imellem hans tjener Søren Nielsen i Hygum og Niels Pedersen sst, hvori han har tildømt Søren Nielsen at lide tiltale og kvitdømt Niels Pedersen for nogen tilsagte onde ord, imellem dem for ting og dom skal være sket, og Niels Pedersen da har sagt til Søren Nielsen, at han har sveget sig til de synsvidner, han har forhvervet over ham om kornskade, og Søren Nielsen da at have svaret og mente, at han løj som ingen ærlig mand, indtil han beviser det: så og efterdi Niels Pedersen --- havde tilsagt Søren Nielsen, at han end havde sveget sig til det synsvidne, og Søren Nielsen derpå for ting og dom Niels Pedersen har tilsagt, at han mente, at han løj som ingen ærlig mand, og nu med synsvidne bevises, Søren Nielsen det uden varsel at have forhvervet, så vidnet derfor her til landstinget er underdømt, og fogden fordi har Niels Pedersen for bemeldte ord, han imod Søren Nielsen har haft, kvitfundet, og Søren Nielsen for slige hans ubeviste ord at lide tiltale, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(22)

** var skikket Christen Sørensen i Randbæk på Maren Olufsdatter i Lem kærgård og hendes søsterbørns vegne med en opsættelse her af landstinget 20/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Erik Pedersen i Ganer for en dom, han med Jens Christensen og Mikkel Mikkelsen i Finderup dømt har og skulle have dømt Jens Christensens hjemmel ved magt, som han efter et ulovligt pantebrev, som skulle være undersagt til landsting, så vidt som den skulle være ejendom anlangende, og skulle have hjemlet Jens Nielsen i øster Finderup den halve bondegård, han iboer, at skulle besidde, og at han siden skulle have tildømt Jens Nielsen samme halve gård at besidde efter et ulovligt pant, som skulle være imod landstings dom, og formener at efterdi fornævnte pantebrev skulle være undersagt, at det ikke burde at regnes for noget pantebrev, men for et gældsbrev på boet, den tid deres salig far Oluf Jensen døde, som recessen formelder i det 63. kapital, at al vitterlig gæld skulle betales af fælles bo, og han derimod skulle have dømt de fattige folk til at betale for deres jordegods, hvorfor han formener, samme dom burde magtesløs at være. disligeste havde stævnet Erik Pedersen for en dom, han med Jens Christensen og Mikkel Mikkelsen dømt har og skulle have tildømt Maren Olufsdatter og hendes søskende og medarvinger at betale 200 dalers gæld efter et ulovligt pantebrev for deres jordegods. så mødte Jens Christensen og fremlagde efterskrevne dom af Bølling herreds ting 3/3 sidst forleden, som medfører velb Ulrik Sandberg hans bud Niels Jensen i Hannerup på hans tjener Mikkel Mikkelsen i Finderup og Jens Christensen, barnfødt sst, deres vegne at have stævnet Christen Mortensen i Lem kærgård hans mor Maren Olufsdatter, Kirsten Olufsdatter i Ringkøbing, Kirsten Olufsdatter Langergård, Johanne Olufsdatter i Favrby og Søren Markorsen sst og hans søskende og medarvingers vegne for 200 enkende sølvdaler, som salig Oluf Jensen i Finderup Christen Jensen og Bend Jensen sst pligtig var, når han ved døden afgår, og derfor har haft en halv bondegård i pant. dernæst har Niels Jensen fremlagt salig Oluf Jensens efterskrevne pantebrev, dateret øster Finderup pinsedag 1588, som iblandt andet medfører, at han kendes af ret vitterlig gæld skyldig at være Christen Jensen og Bend Jensen i øster Finderup 200 sølv enkende jochimsdaler, hvorfor han til et brugeligt pant pantsatte dem den fulde havde gård i øster Finderup, som han selv, Christen Jensen og Bend Jensen påboer. dernæst at have været fremlagt Oluf Jensens kvittants for samme 200 daler: så og efterdi for fogden er bevist med Oluf Jensens brev sig at have været Christen Jensen og Bend Jensen 200 daler, som fornævnte gods er pantsat for, pligtig, disligeste med Oluf Jensens kvittants bevises, ham samme pending at have annammet, og fornævnte landstings dom ikke videre i sit indhold hentydes, end at samme

pantebrev, så vidt det er ejendom angældende, at være undersagt, og fogden fordi har tildømt Maren Olufsdatter, hendes søskende og medarvinger enhver sin anpart af fornævnte pending, godset stod i pant for, at betale, ved vi ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme, og efterdi fornævnte herredsfoged den anden sin dom ikke noksom forklaret har, da finder vi den at være som udømt, og sagen igen til herredsting at komme.

(25)

** var skikket Anne Pedersdatter, borgerske i Lemvig, og havde stævnet Svend Poulsen. borger der sst, for en skriftlig klage, han skulle have i rette båret på Lemvig rådstue 14/2 sidst forleden, anlangende en beskyldning, Anne Pedersdatter skulle have Svend Poulsen og hans to brødre og hans far Poul Svendsen beskrevet, og at hun burde at være en løgner og æreskænder, og at bære skamsten af byen, og borgmestre og råd skulle have omkendt den sag ind for sin tilbørlig dommer, formente Anne Pedersdatter, at Svend Poulsen burde sin klage med uvildige vidnesbyrd at bevise. så mødte Svend Poulsen og sagde sig ikke at vide andet med Anne Pedersdatter end som ærligt er, og Anne Pedersdatter i lige måde undskyldte Svend Poulsen sig ikke heller med ham andet at vide end ærligt, og dermed blev de på begge sider med sammenlagte hænder venligt og vel forligt.

(26)

** var skikket velb Christoffer Friis til Favrskov og havde i rette stævnet Søren Nielsen i Lemtorp for en seddel, han skulle have fremlagt til Lemvig byting 10/10 sidst forleden, og byfogden skulle have dømt Søren Nielsen kvit for Christoffer Friises tiltale, imedens samme seddel står ved magt, anlangende nogen tørvegrøft, endog Christoffer Friis formener, Søren Nielsen ikke skulle have aftinget for nogen tørvegrøft: så og efterdi Jørgen Friises underskrevne seddel, bemeldte tørv anlangende, som fogden har funderet sin dom på, nu er i rette lagt, og Jørgen Friis ikke vil vide den urigtig at være, Søren Nielsen at være efterladt den tørvegrøft, hvilken seddel Jørgen Friis ikke ville vide urigtig at være, da ved vi ikke imod fornævnte bytings dom at sige eller magtesløs dømme.

(27)

** var skikket Anne Pedersdatter, borgerske i Lemvig, og havde stævnet Simon Christensen, Niels Madsen med flere for et vidne, de til Lemvig byting 17/3 1616 vidnet har, lydende Anne Pedersdatter og Christen Kyndesen smed i Heldum kirkegård skulle have været berygtet, for de skulle have brugt utugt tilsammen, hvilket hun hårdeligt benægter. disligeste at have stævnet Gregers Poulsen og Christen Poulsen for et vidne, de samme dag og tid skulle have vidnet, at de skulle have seet deres far Poul Svendsens hustru Anne Pedersdatter og Christen Kyndesen tilhobe, og ikke deres vidner skulle stemme overens, tilmed skulle være to skolebørn. i lige måde havde stævnet hendes husbond Poul Svendsen, som samme vidner forhvervet har. i lige måde i rette lagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting samme dag, som bemelder, at Poul Svendsen i rette lagde en skriftlig klage over hans hustru og Christen Kyndesen, for han siden 1609 har slået sig i køb og handel med hende imod hans vilje og samtykke, og selv har han seet hende i Christen Smeds stue og slået på en tromme, siden er de gået i hans østre stue begge to i seng tilsammen, og var han selv så nær, at han både så og hørte dem: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om rygte og tidende og ikke om nogen gerning, dem selv vitterlig skulle være, tilmed Poul Svendsens egne børn ikke at have vidnet på fersk fod, da kunne vi ikke kende samme vidner så noksom nøjagtige. at de bør nogen magt at have, og efterdi fornævnte klage ikke med nogen nøjagtig bevisning bestyrkes og

bekræftes, finder di den ikke at komme Anne Pedersdatter på hendes ære og lempe til hinder eller skade i nogen måde.

(31)

** var skikket Jens Olufsen, borger i Lemvig, og havde stævnet Christen Madsen smed, borger sst, for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet efter en rådstuedom og en dele, som efter samme dom drevet er, anlangende for 7 daler for nogen sild, som Jens Olufsen har solgt Christen Smed til Lübeck: så og efterdi Christen Smed selv vedgår og bekender sig samme sild af Jens Olufsen at have bekommet, og ikke han beviser sig pengene at have betalt, og Jens Christensen borgmester derfor har tilfundet Christen Smed samme pending til Jens Olufsen at erlægge, da ved vi ikke imod samme dom at sige, og efterdi Christen Smed efter bemeldte dom er delt blevet, ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(33)

** var skikket Svend Christensen, rådmand i Lemvig, og havde stævnet Simon Christensen, rådmand i Lemvig, for et pantebrev, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet på Peder Andersens gård og markjord, hvilket pant Svend Christensen formente sig ikke at kunne bekomme sin retfærdige gæld af Peder Andersen, formente samme pant ikke så lovligt at være gjort, at det burde nogen magt at have: så og efterdi fornævnte pant findes for ting og dom, efter KM brev om slig pant, af Peder Andersen, som samme ejendom tilhørte, gjort og givet at være, og tingsvidne straks taget, da ved vi ikke imod fornævnte pantebrev at sige eller magtesløs dømme.

(34)

** var skikket Christen Jensen i Bredvig hans visse bud Jens Lauritsen sst og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han 27/11 dømt har imellem Christen Jensen og velb fru Karen Nielsdatter Munk til Ørnhoved, eftersom han havde hende i rette stævnet med hvis adkomst, hun ville sig den bondegård i neder Feldborg, Christen Pedersen påbor, tilholde imod hans lovlige skøde, som findes i fornævnte dom indført, og ingen adkomst på fornævnte gård, hun frembærer eller ville sig samme gård for ejendom vedkende, og fogden dog, uden al årsag, med en uendelig dom sagen fra sig skulle have fundet til sin tilbørlig dommer: så og efterdi samme dom ikke er endelig, finder vi den at være, som den udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(36)

** var skikket Peder Nielsen i Handerup og fremlagde efterskrevne brev, hvori Anders Rytter på sine egne og hans søster velb jomfru Edel Rytters vegne vedersiger arv og gæld efter deres salig mor velb fru Ide Munk, datum Byskov hellig tre kongers dag 1618, Anders Rytter egen hånd.

(37)

** var skikket Laurits Jørgensen samt Bend Jensens børn i nør Staby deres visse bud Svend Christensen, rådmand i Lemvig, og havde stævnet Mads Mikkelsen i Tokesdal for et ti dalers brev, som salig Bend Jensen skulle være Mads Mikkelsen skyldig og har haft et stykke eng i brug i mange år, så at fornævnte pending skulle være mere end dobbelt betalt foruden sin årlige rente,

hvorfor Laurits Jørgensen og salig Bend Jensens arvinger formente, fornævnte ti dalers pantebrev burde magtesløs at være. derefter fremlagde efterskrevne vidne af Ulfborg herreds ting 15/2 sidst forleden, i hvilket Christen Christensen har lader fordele Kirsten Bendskone, Jens Bendsen, Peder Bendsen og Anne Bendsdatter hver for deres anpart af fornævnte rigsdaler, som salig Bend Jensen var Mads Mikkelsen i Tokesdal skyldig: så og efterdi Bend Jensens brev formelder, ham at være Mads Mikkelsen 10 daler skyldig, hvori denne til villighed for samme pending hos ham er blevet bestående og forundt at bruge, og ikke bevises ham nogen videre rente af samme pending at have oppebåret, ved vi ikke imod fornævnte brev at sige, og herredsfogden dog har dømt bemeldte hovedsum at være forbrudt, halvparten til øvrigheden og halvparten til den påkærer, såvel som og siden derefter tildømt for fru Elsebe Juel halvparten af samme pending at tilkomme, da finder vi samme to domme så og fornævnte dele, derefter drevet er, ingen magt at have.

(40)

** var her til stede en landstings stævning, som velb Albert Skeel til Fussingø beskylder ikke af os at være forseglet, og var Albret Skeel af os begærende ham at måtte opnævnes otte mænd, som derom deres sandhed måtte vidne. så blev opnævnt efterskrevne, hvilke er udgået og igen indkommet og vidnede, at de så velb Albret Skeel og de gode landsdommere havde en stævning imellem dem på bordet, den tog Morten Jørgensen i Lemvig af Albret Skeels hånd, og midlertid blev et stykke afrevet, hvilken stævning straks derefter af os blev forseglet og i retten indlagt.

(41)

** var skikket Joen Nielsen i Jerlev og havde stævnet Jens Nielsen i Høllund med flere for at vidne, de til Jerlev herreds ting 26/11 sidst forleden skulle have vidnet, anlangende dem at skulle have hørt og seet ved Jerlev herreds ting i dag tre uger, efter tinget var splittet, at Joen Nielsen skulle have trådt til Joen Hansen i Bølling med en økse i sin hånd og hødt og truet ham dermed, og derhos skulle have givet Joen Hansen nogen ubekvemsord, hvilket vidne Joen Nielsen højligt benægter: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(42)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, høvedsmand på Riberhus, og havde stævnet Jesper Nielsen i Skast med flere for et vidne de til Skast herreds ting 2/9 sidst forleden vidnet har, anlangende ålegårde og fangst i den bæk, som løber imellem Tjæreborg enge og Krogsgårds enge, hvilket deres vidne han formente, de Frederik Munk til vilje skulle have vidnet, og ikke så stærkt at være, så det burde at forhindre KM tjenere fri fiskeri for deres egen grund: så og efterdi en part fornævnte vidnesbyrd udtrykkeligt har vidnet, nogle på 20 - 23 år, bemeldte fiskeri at have været brugt til fornævnte Krogsgård i Frederik Munk og hans forældre og formands tid, endog Frederik Munk selv tilstår sig samme gård og fiskeri over 32 år, som er over fornævnte vidnesbyrds minde, at have haft i besiddelse og brug. Niels Callesen og Christen Callesen deres vidner ikke findes med helgens ed og oprakte fingre at være vidnet, eller lovligt varsel for givet, da kunne vi ikke kende fornævnte vidne så noksom at være, at det burde nogen magt at have men magtesløs.

(45)

** var skikket Iver Markorsen, borger i Varde, hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom

han 9/10 sidst forleden imellem Iver Markorsen og Laurits Mikkelsen i sønder Bork dømt har og fradømt ham 10 rigsdaler, hans fogedpenge, uanseet Iver Markorsen for ham skulle have i rette lagt domme af Møgeltønder birketing, Skast herreds ting og Vesterherreds ting, som besluttes at ridefogden bør sine fogedpenge, og Iver Markorsen efter den samme dom sine fogedpenge i Riberhus len skulle have fulgt, som også skulle være sædvanligt over al Jylland, hvorfor han formener, samme dom burde magtesløs at være: så og efterdi med Albret Skeels forlenings brev for fogden har været bevist, KM nådigst ridefogderne har tilladt den tiende pending og ingen anden genant at bønderne at skulle have, og fornævnte herredsfoged dog har Iver Markorsen, som var ridefoged i Riberhus len, benævnte tiende pending fradømt, da ved vi ikke samme hans dom at kunne følge.

(47)

** var skikket Hans Iversen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget 20/12 sidst forleden, indeholdende Eske Andersen i Nagbøl da på Iver Thulesen i Skanderup hans vegne at have fremlagt en seks ugers opsættelse, som bemelder Hans Iversen da at have stævnet Iver Thulesen for en dele, han skal have forhvervet over ham til Kolding byting nogen tid forleden på Knud Becks vegne, fordum kornskriver på Koldinghus, endog han ikke for samme dele skulle have bevist med brev eller segl, at han skulle være Knud Beck noget skyldig. men havde ladet ham fordele efter nogen breve, som skulle være ganget imellem velb Casper Markdanner, fordum lensmand på Koldinghus, og Hans Iversen formeldende om noget brød og havre, Hans Iversen skulle føre over til København, og ikke Iver Thulesen skulle have haft fornævnte Casper Markdanners fuldmagt samme dele at drive for den årsags skyld, som han mener, eftersom de af skriverstuen på Koldinghus skulle have haft deres eget bud, ved navn Jacob Andersen, med til København med samme brød og havre der fra sig at levere med alle omkost, og derfor skulle have taget sin løn for sin umage og for sin kost og tæring, han på den rejse skulle have anvendt: så og efterdi nu bevises med Jacob Andersens egen bekendelse, ham med samme skib og gods fra Kolding at have været affærdiget derpå at skulle hente kvittants. det og af fornævnte renteri skrivere deres bevis forfares, Jacob Andersen det fra sig at have leveret og derpå taget kvittants. i lige måde at være kvitteret for hans fortæring fra 19/4 og til 14/5 1616, såvel som og for sin fortæring tilbage igen, så deraf forfares, Hans Iversens forpligt at være frastået, og Jacob Andersen har været mægtig på samme havre og brød at gøre levering, og Hans Iversen dog for samme rest er delt blevet, da finder vi ham af den dele kvit at være.

(51)

31/1 1618.

** var skikket Hans Iversen, borger i Kolding, hans visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, og havde stævnet Clemend Broen, borger der sst, for han skulle have ladet ham fordele til Kolding byting for 20 daler, han skulle være ham skyldig for to slagtenød, for hvilke pending Clemend Broen skulle have til forlover Tyge Hansen, Hans Iversens søn, som noksom skulle være at eragte, at Tyge Hansen selv skulle have betalt Clemend Broen fornævnte 20 daler. så mødte Anders Broen, borger i Kolding på Clemend Broens vegne og bekendte samme gæld at være betalt, og derfor afstod han samme dele: da efter sådan lejlighed bør samme dele ikke at komme Hans Iversen til nogen forhindring.

(52)

** var skikket Thade Rickertsen i Ringkøbing hans visse bud Jens Pedersen, byskriver der sst, og havde stævnet kirkenævninge af Ringkøbing, for de 16/1 sidst forleden skal have Maren Poulsdatter der sst kirkenævn og fuld trolddomssag oversvoret for trolddoms kunster, hun skal have brugt, hvilken deres ed og tov Jens Pedersen på Thade Rickertsens vegne formener lovlig og ret at være, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Ringkøbing byting 5/12 sidst forleden, Kirsten Thades at have vidnet, at for 13 år siden da kom hun ind til Mads Christensen, forrige byfoged der i byen, en morgen tidlig, som han lå på hans seng, og skændtes med ham, og som hun gik ud af døren, mødte hun Maren Poulsdatter, så bad hun Maren Poulsdatter, at hun skulle gå ind til Mads Christensen, fordi han sagde, han ville tale med hende, og så gik hun ind til ham og spurgte ham, hvad han ville Kirsten Thades, da svarede Mads Christensen, at han havde ingen bud efter hende, da svarede Maren Poulsdatter ham, at Kirsten Thades skulle få en skam færd inden kort tid, for hun løj hende ind til ham, og den dag førend aften, da kom hendes husbond Thade Rickertsen i parlament i Mads Christensens hus og slog en karl tre knivslag, så samme karl var næsten død blevet, og hendes husbond udgav mesten af del af hvis gods, de havde, for samme skade, og den ulykke lovede Maren Poulsdatter hende. ydermere vidnede hun, at for nogen år siden kom Maren Poulsdatter til hende om en almisse, da hun stod og vaskede klæder og havde ikke stunder at give, så gik Maren Poulsdatter bort og knurrede, i det samme slog hun en spand vand efter hende, og da vendte Maren Poulsdatter sig og spurgte, hvorfor hun slog vand efter hende, da svarede Kirsten Thades, at hun måtte slå hendes vand, hvor hun ville, så gik Maren Poulsdatter bort og gav hende onde ord. en kort tid derefter inden aften da slog hun hendes arm af led og led stor pine i samme arm, førend hun fik den i led igen, og det var Maren Poulsdatter årsag til, og hun gjorde hende det med trolddoms kunster. fremdeles efterskrevne vidne af samme ting, ung Jens Olufsen at have vidnet, at ungefer seks år forleden kom Maren Poulsdatter ind til hans, og imidlertid havde hans pige en snak imellem dem i stegerset og sagde, dersom Maren Poulsdatter kunne trolddom, som det kaldes, da ville de lægge en huslime ved dørtræet for hende, hun skulle ikke komme over den. så lagde Dorte Jensdatter, født i Kærsing, Vibeke Madsdatters søskendebarn, som da tjente hos ham, en huslime ved dørtræet, og da Maren Poulsdatter ville gå hjem, da stod hun og tramlede for sig i døren og kunne ikke komme over limen, og Maren Poulsdatter tog limen op og sagde, at hvem dom lagde limen for hende, skulle få en ond færd, og en kort tid derefter da blev Dorte Jensdatter en krøbling i begge hendes ben. Gunder Nielsdatter at have vidnet, at for tre år siden hun var i huse med Maren Poulsdatter, og Maren Poulsdatter gik til seng, da sad hun i sengen og bandede, du skal få skam din fulde gast, din fulde gast, din slemme ting, din slemme ting, og repeterede samme ord, og hun tykkede Maren Poulsdatter slog om sig med en svøbe og læste nogen sælsomme bønner, som hun ikke kunne forstå, og Maren Poulsdatter at have været til vedermåls ting og oplæste efterskrevne latinske ord. Dorte Nielsdatter på Holm at have vidnet, at hendes salig far Niels Christensen klagede for hende, imidlertid han var i hus med Maren Poulsdatter, at når han gik til seng, ville Maren Poulsdatter ikke til seng, og da sagde hendes far, dersom hun ikke ville lukke døren til og gå til seng, da skulle hun ud af døren, men da svarede hun ham, at han skulle holde hans mund, til han skulle få skab, ydermere vidnede Dorte Nielsdatter, at Maren Poulsdatter lovede hendes far, at han skulle få en skab færd, derefter røvede hun med hendes trolddoms kunster hans helbred fra ham, så han blev blind, før han døde: så og efterdi af fornævnte vidner bevises, Maren Poulsdatter at have lovet fornævnte folk ondt, og det dem derefter en part på deres helbred, kvæg og gods at være vederfaret, og hun selv her i dag for retten har bekendt sig at have omgået og brugt signelse og spøgeri, og Kirsten Thades nu i dag har lagt hendes hånd på Maren Poulsdatters hoved og ved sin højeste ed sigtet og vedkendtes hende for en åbenbarlig troldkone, sammeledes Gunder Hanskone, og ingen vidnesbyrd hun har fremlagt sig ærligt at have skikket, og efterdi fornævnte nævninge har været opkrævet Maren Poulsdatter for trolddom enten at skære eller

skylde, og de, som boer i sognet og bedst hendes lejlighed ved, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(62)

** var skikket Peder Ibsen Kusk, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Sofie Jensdatter der sst for et bænkebrev, hun lader sig af berømme, hun skulle have af hans hustru Bodil Hansdatter bekommet lydende på 45 daler, hvilket bænkebrev Peder Kusk og hans hustru hårdeligt benægter aldeles intet af samme gæld og brev ved af at sige, og samme brev at være falsk, eftersom hun hverken kan læse eller skrive. så mødte Anders Brun og fremlagde efterskrevne brev, lydende at Bodil Peder Kusks hustru i Vestergade, næst op til Lydik Pottemagers, skyldig at være Sofie Jensdatter i Østergade 45 sletdaler, dateret Kolding 7/7 1613: så og efterdi Bodil Peders ikke selv samme brev har skrevet eller underskrevet, men Anders Brun selv vedgår, det at skulle være hendes datter Karen Pedersdatters håndskrift, Peder Kusk, som er hendes værge, ikke heller sådant brev eller gæld med hende har samtykket men nu for retten højligt har benægtet, da kunne vi ikke kende samme brev så noksom, at det bør at komme Peder Kusk eller hans hustru til hinder eller skade.

(63)

** var skikket Peder Ibsen Kusk, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Sofie Jensdatter der sst for et bænkebrev, hun lader sig af berømme, hun skulle have bekommet af sin datter Karen Pedersdatter i sine umyndige år, formener samme bænkebrev falsk at være, efterdi det skulle lyde på 120 daler at skulle pågælde for noget krongods og andet gods, hun skulle have af hende bekommet, endog aldrig skal bevises, hun skulle have haft noget gods at sælge: så og efterdi fornævnte brev findes af Karen Pedersdatter at være udganget, midlertid hun har været hos hendes far i sine umyndige år, og loven formår intet møbarn at må borgen være for penning, Peder Kusks signet findes for samme brev at være trykt, som er usædvanligt og eragtes fordi af vitterlighed at være gjort, men nu for retten har benægtet samme hans signet ikke med hans vilje for samme brev at være kommet, da kunne vi ikke kende samme brev så nøjagtigt at være, at det bør at komme Karen Pedersdatter eller Peder Kusk til hinder eller skade.

(65)

** var skikket Anders Brun, borger i Kolding, på Sofie Jensdatters vegne, som han er værge for, og havde stævnet Mogens Rasmussen, byfoged sst, for en dom, han til Kolding byting dømt har, hvilken dom han formener skal være gjort imod den nye reces og mandat i det femtende kapitel, som formelder, at hvem som bliver forfulgt til fjerde ting med høringsdele, og ikke enten afbevíser sagen eller stiller sagvolder tilfreds, da dommeren at stede dele, og eftersom han har tildømt Karen Pedersdatter, Jens Lauritsens hustru i Kolding, hendes lovværge som han har forfulgt til fjerde ting for 120 daler efter Karen Pedersdatters håndskrift, som han har underskrevet, og fogden uden al lov og ret dømt ham fra hans dele, mener fogden deri at have gjort ham uret: så og efterdi med tingsvidne bevises, Peder Ibsen Kusk på hans datters vegne samme håndskrift og gæld tre tingdage tilforn såvel som og den dag, dommen er gået, at have benægtet, han og for fogden har bevist, samme brev at have hid stævnet og beskyldt, og fogden fordi ikke da vidste at stede høring over Karen Pedersdatter for samme gæld, da kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være.

(67)

** var skikket velb fru Mette Hardenberg, salig Predbjørn Gyldenstjerne til Skovsbo, og velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg deres visse bud Claus Nielsen, ridefoged der sst, og havde i rette stævnet Christen Pedersen i Damgård, Peder Christensen i Vium og deres medbrødre nævninger for nogen af dem 22/11 og nogen 29/11 sidst forleden til Ulfborg herreds ting skal have svoret Karen Christenskone åråd over, for hun skulle have medværet hos hendes søn Bertel Christensen, der han skød Mads Christensen Harbos ene ben sønder, dog de ikke så noksom lovfast skulle have været, der de gjorde deres ed og tov, at de enten kunne sværge Karen Christenskone åråd over eller kvit, menende fordi samme deres ed og tov buede at være som udømt var: så og efterdi Niels Madsen og hans medbrødre såvel som og Mikkel Madsen og hans medfølgere ikke udtrykkeligt har specificeret eller omvidnet, det Karen Christenskone og Karen Christensdatter skulle have gjort nogen håndgerning på Mads Harbo, ikke heller det endnu med nøjagtigt vidnesbyrd bevises, dem at skulle have været tilskyndet i samme gerning, som Christen Christensens klage om bemelder, da kunne vi ikke kende samme vidner ej heller dom og klage så nøjagtig, at de bør at komme Karen Christenskone og Karen Christensdatter, så vidt deres person er anrørende, til hinder eller skade, og efterdi nu bevises med delebrev Christen Pedersen, den første nævning over dem, har været fordelt og lovforvunden, da de og deres medbrødre gjorde samme deres ed, da finder vi samme nævningers ed ingen magt at have.

(74)

** var skikket Thule Buck i Gejsing hans visse bud Christen Tomasen sst og havde stævnet Hans Sørensen i Gesten for en dele, han 11/10 1617 her til landstinget skulle have frembåret, som skulle formelde at Jens Knudsen i Gesten skulle have været delt til Anst herreds ting, og dermed her til landstinget skulle have fanget et skøde magtesløs, som Jens Knudsen skulle have gjort Jens Gregersen i Gesten på en halv otting jord i den gård i Gesten, som Ebbe Sørensen afdøde, formenende samme delsvidne vrangeligt og falskeligt at skulle være adkommet: samme sag blev opsat til i dag måned.

(75)

** var skikket Sylvester Biesch, rådmand i Ringkøbing, på sine egne og på Peder Pedersen, borgmester sst, hans vegne, sammeledes Niels Olufsen, Peder Vognbjerg og Morten Pedersen på deres egne vegne, så og Jens Pedersen byskriver og Jens Jensen borgmester, gammel Jens Olufsen rådmand med flere deres vegne og gav til kende, at de til dette landsting af Clemend Bendsen, borger sst, skal være stævnet og bød dem imod ham i rette. så mødte Clemend Bendsen og herimod svarede, at da han lod hans stævning læse til Ringkøbing byting, blev den ham frataget og forholdt, så han ikke siden den kunne blive mægtig her at i rette lægge: blev her så sagt for rette, at dersom han ikke kan bevise, samme hans stævning var ham forholdt, da bør Clemend Bendsen igen at give bemeldte mænd hvis skellig billig kost og tæring, de derpå anvendt har.

(76)

14/2 1618.

** var skikket Peder Tygesen i Randerup hans visse bud Frands Nielsen i Harres og havde stævnet Peder Nielsen, Hans Nielsen og Hans Mikkelsen i Højbjerg, for de ikke ville vidne deres sandhed til

deres værneting om et lidet stykke jord på Højbjerg mark: da efterdi ikke bevises, Peder Nielsen, Hans Nielsen og Hans Mikkelsen deres sanden til deres værneting at have vidnet, finder vi dem did at komme og der deres sandhed i samme sag under deres faldsmål at vidne.

** var skikket velb Niels Krag til Agerkrog, KM befalingsmand på Asmildkloster, og havde hid kaldt sandemænd af Nørherred om voldtægt at sværge over Laurits Nielsen i Bindesbøl, for han på tredje juledag sidst forleden, midlertid folk var til kirke, er indkommet i Niels Kragс tjener Nis Jensen i Præstbro hans hus og lukket døren til efter sig, og så straks antastet Nis Jensens hustru Maren Niskone, hende at ville have voldtaget og beligget, og først fremlagde for sandemændene Maren Niskones efterskrevne klage af Nørherreds ting 15/1 sidst forleden, at Laurits Nielsen er kommet til hende tredje juledag og lukket døren efter sig og hende ville have forkrænket, og hun da formedelst hendes modstand og hendes husbonds behjælpning, som straks kom til stede, er blevet ham kvit: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og efter Maren Niskone og Nis Jensens klager så og fornævnte vidner, disligeste som de selv sandhed derom har udspurgt, svor de Laurits Nielsen voldtægt på.

(80)

** var skikket hr Christen Jensen Harbo, evangeli tjener til Starup og Nebel sogne, og havde i rette stævnet Morten Frederiksen i Ribe for trætte, han ville ham påføre for en arv og sjælegave, han skulle have af Gamst præstegård udtaget, som Morten Frederiksen skulle formene ulovlig, hvorom der skulle være trætte drevet langsommelig tid både til herredsting og landsting, og Jørgen Andersen, herredsfoged i Brusk herred, skulle have tildømt ham at indføre alt hvis, han har i fornævnte skifte ud bekommet, og siden at skifte som ret er, og hvis Morten Frederiksens indførsel kunde være anlangende. dernæst at give Peder Stage, som skulle være udenlands, varsel med sine arvinger: da efterdi herredsfogden har tildømt hr Christen Jensen igen at indføre i Gamst præstegård efter loven alt hvis, han har ud bekommet i fornævnte skifte, og efterdi samme dom ikke bemelder hvilken dag sådant ske skulle, at han sig derefter kunne vide at rette, tilfinder vi hr Christen Jensen i dag seks uger samme sin lov at edle efter fornævnte doms indhold, og hvis lovmål i samme sag, på ham begyndt er, ikke deri at komme ham til nogen forhindring.

(82)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Jens Jørgensen i Risum, tinghører til Hjerm herreds ting, for en dom han 12/1 sidst forleden afsagt har og deri tilfundet hr Christen Nielsen at svare og lide tiltale for en sum pending, hans søster Maren Nielsdatter i Holstebro med hendes børn skulle være velb Knud Gyldenstjerne til Ågård skyldig, uanseet at hans søster med hendes to børn skulle være til byting, landsting og for rigens kansler for samme gæld tiltalt og lovforvunden, og for to år siden med rømningsbrev tilfundet enten samme gæld inden seks uger at betale, eller og siden derfor som de var fredløse at fare, og hr Christens navn ikke skulle findes i samme rømningsbrev eller andre rigens breve, formenende samme hans dom at være tvært imod borgmestre og råds dom i Holstebro: så og efterdi med fornævnte rådhusdom gøres bevisligt, hr Christen Nielsen at være tildømt sine søsterbørns værgemål at påtage, og Maren Nielsdatter og hendes børn for samme gæld til byting findes at være fordelt blevet, for hvilken dele de samtlige med deres lovværge har fanget lovligt varsel, og siden til landstinget findes at være lovforvunden, og sagen derhos for rigens ret indkommet, og ikke hr Christen Nielsen, som deres lovværge, derimod har gjort ringeste modstand, og fornævnte Jens Jørgensen fordi har tildømt hr Christen Nielsen, som hans søster og hendes børns værge, på deres vegne til samme gæld at svare, ved vi

ikke imod samme hans dom at sige al den stund, bemeldte rigens breve og forfølgninger stander ved deres fuldmagt.

(87)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Hans Pedersen i Skodborg og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom, han til fornævnte herredsting 24/5 sidst forgangen år dømt har, hvori han ikke skulle have villet tildømme Hans Nielsen, Niels Hansen i Harres med efterskrevne selvejerbønder at stande til rette, for de har siddet deres husbond overhørig og ikke ville gøre deres ægt og arbejde, som de med rette pligtig var, og det formedelst den kontrakt, som Godske Rantzau og bemeldte bønder om ægt og arbejde skal være imellem ganget. herhos i rette lagde Hans Pedersen efterskrevne kontrakt, dateret Tjæreborg 11/4 1614, vedrørende selvejerbønderne i Lø herred deres ægt og arbejde, hvorefter blev i rette lagt efterskrevne tingsvidner af Lø herreds ting: så og efterdi for herredsfogden med bemeldte tingsvidner har været bevist, fornævnte selvejerbønder at have siddet overhørig med fornævnte arbejde, de er blevet tilsagt, det og med tingsvidne bevises, bemeldte bønder en part fornævnte kontrakt ud af de årsager, som her er rørt, har været her i rette stævnet, at være frafaldet, og da er omkendt, at bemeldte kontrakt ikke skulle komme så mange af dem, den ikke har underskrevet, til nogen forhindring, endog bemeldte landstings dom ikke for fogden har været i rette lagt eller i hans dom inddraget, da finder vi denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsfogden igen at komme, og han derom endeligt at dømme og adskille.

(93)

** var skikket Anne Pedersdatter, borgerske i Lemvig, og havde stævnet hendes husbond Poul Svendsen for et ulovligt stuebrev, som han skulle have gjort hans børn, lydende på 300 rigsdaler, som han ville unde hans børn efter deres mor, hvilket brev ikke skulle være lovligt gjort til tinge, ikke heller skulle være gjort nogen registrering af boet efter deres salig mors død, førend hun i Poul Svendsens vold var kommet. disligeste havde hun stævnet Svend Poulsen, Oluf Poulsen, Gregers Poulsen, Søren Poulsen, som samme stuebrev af deres far forhvervet har, formente Anne Pedersdatter, at Poul Svendsens børn intet kunne tilkomme efter deres mors død med rette, men skulle være deres fars påfund, og ville hende fratage alt det, de havde, for de havde ingen børn tilsammen. disligeste et pantebrev, som Poul Svendsen sine sønner på hendes fars gård skulle have gjort efter samme stuebrevs lydelse, burde magtesløs at være. så fremlagde Svend Poulsen efterskrevne tingsvidne af Lemvig byting 14/6 1603 vedrørende registrering af Poul Svendsens bo efter hans hustru Karen Gregersdatters død, hvilket beløb sig til 600 rigsdaler, hvoraf tilfaldt hans sønner 300 rigsdaler. dertil svarede Anne Pedersdatter og fremlagde efterskrevne beretning, at hun har ladet stævne hendes husbond og hans sønner, for han har pantsat dem hendes gård, han indkom i til hende og hendes mor, med hus, gård og boskab, hvorfor han gav hendes brors kone 100 sletdaler, og nu har han med sin underfundighed villet unde hans børn samme hendes faders gård: så og efterdi bevises med tingsvidne, Poul Svendsens bo efter hans salig hustru Karen Gregersdatters død at være registreret, vurderet og sat for 600 rigsdaler, hvoraf hans fire sønner de 300 rigsdaler på deres lod er tilskiftet, hvorpå han har givet dem hans brev, han og siden, der han for bemeldte pending er blevet tiltalt, af borgmestre og råd er blevet tildømt sit brev at holde, så han derudover har dem samme sin gård og ejendom for fornævnte pending pantsat, og intet Anne Pedersdatter imod fornævnte registrering og skifte fremlægger, ej heller beviser Poul Svendsens sønner for samme pending at være betalt til den tid, fornævnte pantebrev om formelder, og Jens Christensen borgmester fordi har tildømt dem samme gård og ejendom efter pantebrevets lydelse at

efterfølge, da ved vi ikke imod bemeldte registrering, skifte og Poul Svendsens håndskrift og pantebrev at sige eller magtesløs dømme.

(97)

28/2 1618.

** var skikket Peder Jensen Dal i Hovgård og havde stævnet Karen Lauritsdatter i Hornstrup, Ingeborg Sørensdatter og Anne Sørensdatter for et vidne, de til Grundet birketing 28/1 sidst forleden vidnet har, anlangende at 1616 skulle de have været hos en kvinde Karen Pedersdatter, som den tid skulle have født et pigebarn, og da i hendes barnefødsels stund skulle hun have sagt for dem, at Peder Jensen Dal var hendes rette barnefar: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(100)

** var skikket Peder Jensen Dal i Hovgård og havde stævnet Laurits Jensen i Hover med flere for et vidne, de til Nørvang herreds ting 3/2 næst forleden vidnet har, anlangende at de var hos udenfor Langskov kirkegård den næste søndag efter sankt mikkels dag, var et år sidst forleden, da dem at skulle have seet og hørt, at hr Bertel Sørensen i Uldum købte en gammel sort hest af Peder Jensen Dal for tre mark, hvilket deres vidne han højligt benægter, at hr Bertel Sørensen ikke har købt nogen hest af ham, men han har givet ham en hest: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(101)

** var skikket Thule Buck i Gesten hans visse bud Tomas Gregersen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Sørensen i Gesten for en dele, han 11/10 1617 her til landstinget skulle have frembåret, som skulle formelde, at Jens Knudsen i Gesten skulle have været delt til Anst herreds ting, og dermed her til landstinget skulle have fanget et skøde magtesløs, som Jens Knudsen skulle have gjort Jens Gregersen i Gesten på en halv otting jord i den gård i Gesten, som Ebbe Sørensen afdøde, formenende samme delsvidne vrangeligt og falskeligt at skulle være adkommet: så efterdi samme landstings dom i sin beslutning indeholder, fornævnte skøde at være underkendt, imens fornævnte opskrift på bemeldte delebrev stod ved magt, og med tingsvidne gøres bevisligt, at Thule Buck straks på fersk fod, efter fornævnte dom udganget er, til tinge at have klaget på fornævnte deles opskrift og vide den falsk, så Hans Sørensen noksom har været bevist, at han ikke den skulle afhænde, førend den blev omkendt, han og i dag måned er blevet forelagt den i dag at skulle til stede føre, hvilket han dog ikke gjort har, da finder vi samme uendelige landstings dom at være, som den udømt var.

(104)

** var skikket Anne Pedersdatter, borgerske i Lemvig, og havde stævnet Morten Jørgensen byfoged og Peder Christensen, byens kæmner, for domme de til Lemvig rådhus 12/12 sidst forleden forhvervet har efter en forpligt samt vidners indhold, hvorledes hendes husbond Poul Svendsen og hun skulle have handlet med hverandre, og i samme rådstuedom skulle Anne Pedersdatter såvel som hendes husbond være tildømt at udgive hver af dem 100 rigsdaler til kongen og byen, efter forpligt, stokkenævn og vidner stod ved magt, hvilket Anne Pedersdatter formener sig deri uret at

være sket, idet hendes husbond Poul Svendsen tit og ofte skulle have slået og draget hende uden skyld og brøde, endog hun formener ikke at skulle være bevist, hende at skulle haft nogen skyld deri, ej heller i nogen hendes forpligt at have forbrudt: så og efterdi Anne Pedersdatters forpligt indeholder, hende den at have gjort med sådanne vilkår, at hun måtte nyde fred og skånsel og være uslået og udraget af hendes husbond og hans børn, og fornævnte vidner og syn nu hidstævnet er, som for borgmestre og råd har været i rette lagt, ikke udtrykkeligt om formelder, at hun først skulle have begyndt noget parlament enten med ord eller gerning imod hende husbond, som kunne hentydes hende sig imod hendes udgivne forpligt at have forgrebet, men mere formelder, han sligt imod hende at skulle have beganget, og borgmestre og råd dog har tildømt hende samme pending at udgive, da kunne vi ikke kende samme vidne og syn eller fornævnte dom, derefter ganget er, så noksom, at de kan komme Anne Pedersdatter på samme pendings udgift til nogen forhindring.

(108)

** var skikket Rasmus Pedersen i Uldum på sine egne og sin bror Jacob Pedersens vegne og havde stævnet Christen Knudsen i Givskud med flere for et vidne, de til Nørvang herreds ting 25/11 sidst forleden vidnet har, anlangende det Peder Sørensen, borger i Horsens, skulle have bedt Rasmus Pedersen, at han skulle lade hans bror Jacob Pedersen komme selv frem og snakke for sig imod den åråd, som Peder Sørensen forfulgte ham med, og da Rasmus Pedersen at have sagt, at hans bror turde ikke komme frem at snakke for sig, fordi ikke Peder Sørensen ville bruge lov og ret med ham. så mødte Peder Sørensen og afstod samme vidne: så og efter sådan lejlighed finder vi fornævnte vidne at være, som det uvidnet og uudgivet var, og ingen til hinder eller skade at komme.

(109)

** var skikket Rasmus Pedersen i Uldum og havde stævnet Peder Sørensen, borger i Horsens, for en uendelig dom, han lader sig af berømme til sidste forgangne landsting skulle have forhvervet over Rasmus Pedersen, at han skulle give Peder Sørensen kost og tæring, fordi Rasmus Pedersen ikke skulle have mødt og givet ham sag, uanseet det ikke skulle befindes, Rasmus Pedersen i nogen måder til sidste forgangne landsting at have ladet ham stævne, men Peder Sørensen og sine vidner, som han har taget til Nørvang herreds ting 25/11 sidst forleden om nogen ord, der skulle være faldet Peder Sørensen og Rasmus Pedersen imellem, det vidne at være stævnet til næste landsting 28/2: så og efterdi fornævnte landstings dom ikke bemelder ydermere, end at dersom Peder Sørensen fandtes til det landsting af Rasmus Pedersen at have været hid stævnet, og Rasmus Pedersen med samme stævning beviser, sagen først til i dag at være hidkaldt, da bør samme dom ikke at komme Rasmus Pedersen på fornævnte kost og tæring at udgive til nogen forhindring.

(111)

** var skikket Christen Jørgensen, Amor Olufsen, Jesper Andersen, boende i Lemtorp, og Niels Andersen i ved Rønbjerg på deres egne og på Anders Olufsen og Anders Sørensen i Lemtorp deres vegne og havde stævnet Morten Jørgensen, byfoged i Lemvig, for en dom han 6/2 sidst forleden til Lemvig byting dømt har, og han i samme dom skal have besluttet, at han turde sig ikke til fordriste at tildømme Svend Christensen og Simon Christensen rådmænd og Jens Olufsen, borger i Lemvig, at give fornævnte mænd i Lemtorp noget stedsmål igen, førend det anderledes bevises, og velb Jørgen Friis til Favrskov og Christoffer Friis hertil lovligt stævnet at være, uanseet at der skulle have været for Morten Jørgensen i rette lagt, at fornævnte mænd i Lemtorp skulle have sted og fæst de gårde de påboer, og siden dem at skulle have udgivet en stor sum pending til stedsmål af samme

gårde, menende Morten Jørgensen deri uret at have gjort: så og efterdi fornævnte bytings dom ikke er endelig, finder vi den at være, som den udømt var, og sagen igen til byting at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(113)

** var skikket Amor Olufsen i Lemtorp på sine egne og Anders Olufsen sst hans vegne og havde stævnet Svend Christensen og Simon Christensen, rådmænd i Lemvig, og Jep Olufsen, borger her sst, for en dele de til Lemvig byting 21/11 sidst forleden over dem forhvervet har, søgende dem for ulydighed, at de ikke ville hente et læs kalk i Daugbjerg og for en vognægt til Ringkøbing, hvilket de benægter, at de ikke skulle have vidst at have været tilsagt: så og efterdi Amor Olufsen har stået for ting og dom og bekendt at være tilsagt dem fornævnte arbejde at gøre, og Amor Olufsen og Anders Olufsen derover er delt blevet, ved vi ikke dem af samme dele at kvitdømme, førend de retter for dem, som det sig bør.

(114)

** var skikket Christen Nielsen i Sandager og havde stævnet Mads Christensen i Langkær og Christen Jensen i Fruergård for et vidne, de til Bølling herreds ting på ham vidnet har, anlangende dem at skulle have hos været i Fruergård den tid, Christen Nielsens fæstensøl stod, og da seet og hørt, at Christen Nielsen skulle have lovet Peder Andersen i Sønderby 15ørte korn for det korn, som da fandtes i Fruergårds lade, hvilket deres vidne hans straks for ting og dom højligt skulle have benægtet. derhos fremlagde Peder Andersen efterskrevne skiftebrev, i hvilket Christen Nielsen i Sønderby i Stavning sogn blandt andet gør vitterligt, skyldig at være Peder Andersen i Sønderby 40 daler, som han har lovet Peder Andersen for den arv, hans søsterbørn min hustru Mette Andersdatters (børn) Christen Ibsen og Sidsel Ibsdatter var tilfaldet efter deres salig far og søskende, dateret Sønderby 18/11 1604: så og efterdi fornævnte to mænd nu her er mødt og med højeste helgens ed været samme vidne bestendig, dem at hos og overværet, da samme skifte stod, og da foruden fornævnte summa pendinge børnene bemeldte femten ørte korn at være tilskiftet, og Christen Nielsen det at have udlovet, fornævnte kontrakt og indeholder fornævnte børn bemeldte fyrre daler i bo og boskab at være tilfaldet, og efterdi kornet udtrykkeligt at være undtaget, så deraf forstås, denne deres lod deri at skulle tilkomme, så fornævnte mænds vidne, som over samme skifte været har, dermed bestyrkes, og ikke Christen Nielsen med kvittantser beviser, dem deres lod i kornet at være erlagt, da ved vi ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(116)

** var skikket Christen Sørensen i Randbæk på Maren Olufsdatter i Lem kærgård, Kirsten Olufsdatter i Ringkøbing, Johanne Olufsdatter i Favrby, Kirsten Olufsdatter i Langergård og Anne Olufsdatter i Favrby hendes børn deres vegne og havde stævnet Erik Pedersen i Ganer for en dom, han med Mikkel Mikkelsen i Finderup og Jens Christensen i Videbæk dømt har, og efter et ulovligt pantebrev, som skulle være magtesløs dømt til landsting, så vidt den var gods og ejendom anlangende, at skulle have tildømt Mikkel Mikkelsen og Jens Christensen en halvgård, indtil den blev dem fraløst, og formente Christen Sørensen at fornævnte pantebrev burde ikke at regnes højere end et gældsbrev på boet den tid, salig Oluf Jensen døde: så og efterdi af fornævnte landstings dom forfares, samme pantebrev aleneste at være underdømt, så vidt den ejendom var anlangende, herredsfogden fordi har tilfundet Maren Olufsdatter, hendes søskende og medarvinger enhver sin anpart af fornævnte pending, godset stod i pant for, at betale, hvilken dom her til landstinget er ved

magt fundet. Mikkel Mikkelsen på sine egne og Jens Christensens vegne og tilstår samme gods og pant at ville afstå, når de deres betaling må erlægges, og pengene dog dem forholdes, så fornævnte herredsfoged fordi har tildømt dem godset at følge, indtil det bliver dem afløst, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(119)

14/3 1618.

** var skikket Mads Lauritsen i Nebel og havde stævnet Tomas Lauritsen, borger i Kolding, for en last og klage, han nu nylig skal have bekommet siden jul sidst forleden over et skøde, som Mads Lauritsen skulle have bekommet af hans far Laurits Madsen 10/6 1609, og samme ejendom skulle være lovbudt, før skødet skulle være ganget, og Tomas Lauritsen skulle have været hjemme hos sin far, der samme skøde skulle være udganget, og ikke da skulle have gjort nogen modsigelse derpå: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Mads Lauritsen i Nebel og havde i rette stævnet hans far Laurits Madsen for en dele, han 10/6 1610 skulle have ham over drevet til Brusk herreds ting, og skulle have beskyldt ham for to stude, som var blevet udsat for Laurits Madsen i hans egen gæld. disligeste havde stævnet Tomas Lauritsen, borger i Kolding, for en dele, han lader sig af berømme at skulle have over Mads Lauritsen, endog Mads Lauritsen hårdeligt benægter ingen gæld at skulle være Tomas Lauritsen skyldig: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(120)

** var skikket Mads Lauritsen i Nebel og havde stævnet Tomas Lauritsen, borger i Kolding, for en landstings dom, han lader sig af berømme, han her til landstinget skulle have forhvervet, formeldende om kost og tæring, Tomas Lauritsen skulle have af Mads Lauritsen, for han skulle have stævnet ham til landstinget, og Mads Lauritsen hårdeligt benægter, at han ikke har ladet stævne ham til samme landsting, førend nu han har ladet ham stævne, som er 7/3 sidst forleden: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(121)

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm, Henrik Bille til Billeskov, Knud Grubbe til Røgle, fru Anne Grubbe til Juellingsholm og fru Christence Krag til Ølluf deres visse bud Christen Andersen i Donnerup og havde stævnet Erik Christensen i Filskov med flere for et vidne, de til Vejle byting 5/2 sidst forleden vidnet har, at det skulle have været ret markskel imellem Omvrå mark og Filskov mark fra en grob i Dykrog og derfra videre, som efterfølger, hvilket vidne han formener ikke ret at være, efterdi det ikke bekræftes med sandemænds brev eller ridemænds brev sten og stabel sat at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(123)

** var skikket Niels Graversen, barnfødt i Lund, og havde stævnet Maren Nielsdatter i Hollingholt, salig Morten Jacobsens efterleverske, Jacob Mortensen i Bjødstrup, Niels Mortensen i Hagelskær,

Christen Mortensen, Claus Mortensen og Inger Mortensdatter, fornævnte Morten Jacobsens arvinger, og deres lovværger for et pantebrev, de lader dem af berømme, anlangende en halvgård i Gellerup sogn, som Niels Graversen nu påboer, salig Laurits Nielsen i Lund skulle have pantsat til Morten Jacobsen, hvilket pantebrev Niels Graversen formener ikke til tinge skulle være gjort, og ej heller lovbudt som det sig burde, menende fordi samme pantebrev burde magtesløs at være, og ikke at komme ham på hans retfærdige oldearvegods til hinder eller skade: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, høvedsmand på Riberhus, hans visse bud Niels Kusk i Varde og havde stævnet Christen Hansen med flere i Gellerup for et vidne, de til Varde byting 13/11 sidst forleden vidnet har, anlangende salig Maren Jacobs efterladende hus og gods at Clemend Christensen skulle have lejet en pige efter Maren Jacobs død, som skulle have taget vare på hendes efterladende gods, og at Clemend Christensen skulle have samme hendes hus bortlejet til en perlestikker og den danske skolemester, hvilket deres vidne Niels Kusk på Albret Skeels vegne formener løgnagtigt at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(124)

28/3 1618.

** var skikket Jens Tygesen i Hallum og havde hid kaldt sandemænd af Skast herred om manddød at sværge over Jørgen Christensen i Ravnsbjerg for Jens Tygesens bror Jep Tygesen, født i Hallum, han desværre ihjelslog, og mente ham sagesløs af dage taget, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 17/3 sidst forleden Malte Mouridsen at have vidnet, at den tid, det manddrab skete imellem Jep Tygesen og Jørgen Christensen i Ravnsbjerg, da kom Torsten Christensen i Guldager, Jørgen Christensen og Jens Christensen i Ravnsbjerg kørende fra Varde, og da kom Jep Tygesen løbende til dem og slog til Jens Christensen, så han snublede om i heden, og da søgte Jep Tygesen til Jørgen Christensen med sit spyd og sagde, der skulle fare en djævel i sig, var du end en gang Christen Madsens søn, da sagde Jørgen Christensen, lad mig blive tilfreds for Guds skyld, men han stak dog alligevel til ham, og hans bror Jens Christensen sagde bror, jeg er så slået, jeg kan ikke hjælpe dig, skyd til Jep Tygesen og værg dit liv, og så straks blev han skudt og dræbt. dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Jørgen Christensen manddød over og fra hans fred for Jep Tygesen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt.

(126)

** var skikket Peder Andersen i Villebøl og havde hid kaldt sandemænd af Malt herred om manddød at sværge over Hans Buck i Tobøl for Knud Andersen, barnfødt i Villebøl, han desværre ihjelslog, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Malt herreds ting 28/2 sidst forleden Jep Jessen i Tobøl med flere at have vidnet, at nu på kyndelmisse aften sidst forleden, da var de inde til Hans Bucks i Tobøl i hans stue, og da stod Hans Buck ved hans skive med en bøsse i hans hånd, og i det samme gik samme bøsse af, da sagde Knud Andersen, der fik jeg en skade i mit lår, da klagede Hans Buck sig svarligt og sagde, nu ville jeg meget hellere det havde været mig selv, da sagde Knud Andersen, giv dig tilfreds, for jeg ved vel, det var imod din vilje: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Hans Buck manddød over og til hans fred, for Knud Andersen han af våde ihjelslog, efter fornævnte vidner og som de selv sandhed derom har udspurgt.

(127)

** var skikket Jens Christensen Dystrup, borger i Holstebro, og havde stævnet Niels Miltersen, født i Vium i Ulfborg sogn, for han nogen tid siden på Ulfborg herreds ting for dom skulle have tilsagt ham nogen utilbørlige og uærlige ord, som hans hæder og ære skulle være angældende: på begæring blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(128)

** var skikket Anders Madsen skrædder på Holm med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Maren Christensdatter, Jens Skrædders hustru i Ringkøbing, for et vidne, hun til Ringkøbing byting 27/6 sidst forgangen vidnet har, bemeldende at den aften, som salig Christen Jensen blev omkommet i Vonå, da kom Anders Skrædder ind til hendes om aftenen, og siden han var kommet i hendes hus da at have hørt råb og skrig i Vonå, og siden i hendes vidne skulle have vidnet tvært imod hendes forrige vidne og andres vidnesbyrd i samme sag, at Anders Madsen skulle have bedt Maren Christensdatter, at hun skulle tie og dølge med ham, at han var våd og skiden, og der var sket parlament ved åen den aften, hvilket vidne Anders Skrædder højligt benægter aldrig at have haft de ord til hende: så og efterdi Maren Christensdatter udtrykkeligt har vidnet Anders Skrædder at være indkommet i hendes hus fornævnte aften, våd og skiden, og haft fornævnte ord, hvilket vidne hun i dag med højeste helgens ed og oprakte fingre har været bestendig, og Anders Skrædder ikke benægter sig jo i Jens Skrædders og Maren Christensdatters hus samme aften at have været. disligeste er vidnet om tumult og råb, som samme aften er hørt ved åen, da ved vi ikke imod Maren Christensdatters vidne at sige eller magtesløs dømme, men efterdi nu bevises med delsbrev den anden og tredje af fornævnte sandemænd at have været delt og lovforvunden, da de og deres medbrødre gjorde samme deres ed, da kunne vi ikke kende samme sandemænds ed så nøjagtig, at den bør nogen magt at have.

(134)

** var skikket Laurits Nielsen i Bindesbøl og havde stævnet Niels Jørgensen i sønder Bork Niels Nielsen i Obling med flere, for de 14/2 sidst forleden har svoret Laurits Nielsen voldtægt over efter Maren Niskone i Præstbro og Nis Jensen sst deres klager, som han mente usandfærdige og ikke efter loven, og den ene sandemand skal findes at være delt og lovforvunden, da han og hans medbrødre gjorde deres ed, mener fordi samme sandemænds ed såvel som deres klager burde magtesløs at være. så mødte Niels Krog og fremlagde efterskrevne sandemænds ed: da efter sådan lejlighed har Niels Krog for vores og andre gode mænds bøns skyld afstået fornævnte sandemænds ed, så hvis klagevidner, i den sag forhvervet er, ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde.

(136)

** var skikket velb Christen Hansen til Nørgård, KM befalingsmand på Kronborg, hans visse bud Jens Sørensen i Tinggård og havde stævnet Niels Christensen i Gammelby og Morten Lauritsen i Tornager for en uendelig dom de her til landstinget 20/12 sidst forleden har ladet forhverve på en hans tjener Christen Iversen, barnfødt i Borbjerggård nu tjenende i Kvistgård, hvilken dom indeholder, at Christen Iversen er tildømt at give dem kost og tæring, for han dem til landstinget skulle have ladet stævne og ikke er mødt dem sag at give, hvori Christen Hansen formener hans

tjener uret at være sket: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag måned.

(137)

** var skikket velb fru Maren Skram til Tjele hendes visse bud Anders Simonsen i Vammen og havde stævnet Søren Jensen i Stensgård og hans fire medbrødre, for de nogen tid siden forleden på Tørrild herreds ting har svoret hendes tjener Søren Hansen i Keldkær mølle husfred over, som han skulle have gjort i Haraldskær mølle, og de øvrige nævninger i samme sag at skulle have ham kvitsvoret for samme husfred, og samme første nævningers ed her til landstinget skulle være ved magt dømt, og de øvriges ed at være magtesløs dømt. så mødte Søren Jensen i Randers og begærede respit i sagen, at han kunne lade stævne samme uendelige dom: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(139)

11/4 1618.

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Laurits Simonsen i Herup og havde stævnet Niels Madsen i Volder, herredsfoged i Vandfuld herred, samt domsmænd for en dom, de til Vandfuld herreds ting 28/3 sidst forleden dømt har, anlangende et barn, Karen Christensdatter, født i Vandbjerg præstegård, i dølgsmål skulle have født, forvaret og henlagt, indtil hun efter rygte og tidende det selv har været bestendig, hvori de har dømt, at de ikke kunne kende hende sit liv dermed at have forbrudt. herhos blev i rette lagt efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 10/1 sidst forleden, formeldende at Karen Christensdatter vidnede ved saligheds ed og bekendte at have født et dødt og ufuldkomment foster, og hverken hendes stedfar hr Gregers Jensen ej heller hendes mor Dorte Clemendsdatter eller noget andet menneske vidste deraf, og samme foster gemte hun i en jordkælder i noget halm blandt nogen standtønder, og at Jørgen Clausen, som da tjente i præstegården, var hendes barnefar. dernæst blev fremlagt efterskrevne vidne af fornævnte ting samme dag, hvori synsmænd vidnede, at de havde seet samme foster, som var noget mere end et kvarter langt, og det var ufuldkomment, så det var umuligt, at det kunne have haft liv: så og efterdi udtrykkeligt har været bevist, Karen Christensdatter samme foster at have født og fordulgt på lønlige steder i den agt, at samme hendes bedrift ikke skulle komme for dage, og fornævnte herredsfoged og domsmænd dog har tildømt hende dermed ikke sit liv at have forbrudt, ved vi ikke samme deres dom at følge, men ingen magt at have.

(143)

** var skikket Peder Jensen Dal i Hovgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Karen Lauritsdatter i Hornstrup, Ingeborg Sørensdatter og Anne Sørensdatter for et vidne, de til Grundet birketing 28/1 sidst forleden vidnet har, anlangende at 1616 skulle de have været hos en kvinde Karen Pedersdatter, som den tid skulle have født et pigebarn, og da i hendes barnefødsels stund skulle hun have sagt for dem, at Peder Jensen Dal var hendes rette barnefar, hvilket Ingeborg, Søren Rasmussens, i Hornstrup har givet det til kende for præsten i Hornstrup kirke, den tid han kristnede barnet, hvilket deres vidne Karen Pedersdatter højligt skulle benægte, at hun aldrig skulle have udlagt Peder Dal for hendes barnefar eller haft nogen legemlig omgængelse med ham: så og efterdi Karen Pedersdatter i dag 14 dage at være forelagt her at møde, og ikke hun er fremkommet, det og gives til kende af begge parter, hende jo at have været et

løsagtigt kvindfolk, som skal have avlet to eller tre børn, samme beskyldning og vidner ikke på fersk fod at være vidnet, men Karen Pedersdatter selv til tinge at have årsaget Peder Jensen Dal, da kunne vi ikke kende samme vidner og kundskab, som om Karen Pedersdatters beskyldning og efter rygte og tidende vidnet er, så noksom og nøjagtigt, at de bør nogen magt at have eller komme Peder Dal til nogen forhindring.

(150)

** var skikket Peder Jensen Dal i Hovgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Niels Hansen i Ølholm med flere for et vidne, de til Nørvang herreds ting 3/2 næst forleden vidnet har, anlangende at de var hos udenfor Langskov kirkegård den næste søndag efter sankt mikkels dag, var et år sidst forleden, da dem at skulle have seet og hørt, at hr Bertel Sørensen i Uldum købte en gammel sort hest af Peder Jensen Dal for tre mark, hvilket deres vidne han højligt benægter, at hr Bertil Sørensen ikke har købt nogen hest af ham, men han har givet ham en hest for sin salig hustru at begrave, og aldrig han har bekommet pending eller andet derfor. så var til stede hr Bertel Sørensen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 3/2 næst forleden, i hvilket hr Bertel Sørensen vidnede, at Peder Jensen Dal ikke gav ham en hest for hans hustru, han begravede, men han havde købt den for tre mark, og det var nogen år siden, hans hustru døde: da efterdi nu fremlægges fornævnte to vidner i samme sag, hvilke ikke er hid stævnet, da ved vi ikke om fornævnte vidner, nu hid stævnet er, at dømme, førend de lovligt stævnes og kaldes.

(152)

** var skikket Søren Nielsen i Holstebro og havde stævnet Christen Lykke i Sønderby, for han til Lemvig byting 20/3 sidst forleden på velb Jørgen Friis til Favrskov hans vegne skal have ladet ham fordele for nogen gæld, 39 rigsdaler, Søren Nielsen formente at skulle være betalt, og derhos mente han sig ikke til hans værneting Holstebro byting at skulle være delt: så efterdi Søren Nielsen ikke beviser sig noget borgerskab i Holstebro at have, så han kunne tilholde det at være hans værneting, men findes efter hans egen forpligt til Lemvig byting at for samme rest at være delt blevet, da ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(155)

** var skikket Peder Jensen i Vrå og havde stævnet Frands Pedersen i Tarm for en uendelig dom, han her til landstinget 28/3 sidst forleden skal have forhvervet over et delsvidne, Peder Jensen over ham til Nørherreds ting forhvervet har for 17 rigsdaler og rente i 12 år efter Frands Pedersens brevs indhold, formenende efterdi samme dom ikke skal være endelig, at den burde magtesløs at være: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket Peder Jensen i Vrå og havde stævnet velb Mads Nielsen til Østergård, for han skulle være ham 43 daler skyldig, og ikke Mads Nielsen sit brev skulle have holdt, hvorfor Peder Jensen til Nørherreds ting har forhvervet dom og æskning over ham, og formente at han bør æskning over Mads Nielsen at tillades at stede: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(156)

25/4 1618.

** var skikket Rasmus Jensen Grenå, borger i Lemvig, og havde stævnet Anne Iversdatter, borgerske sst, for et vidne og bekendelse hun på ham til Lemvig byting 7/3 1617 vidnet har om nogen ord, han for nogen tid siden tilforn skulle have haft i hendes mand Otte Hansens hus, der han skulle have nogen pending for hvis, han havde i år bedret for Otte Hansen på hans skib, og Rasmus Jensen da at skulle have sagt, at førend han ville så arbejde for Otte Hansen eller nogen, da ville han ligge i hans seng og få hans føde, ellers havde djævlen ilde spillet for ham, hvilket vidne Rasmus Hansen ved sin højeste ed benægter: da efter skudsmål blev samme sag opsat til næste landsting efter pinsedag.

(157)

** var skikket Hans Sørensen i Gesten og havde i rette stævnet Jens Knudsen, Tomas Pedersen og Gøde Mikkelsen sst, for de nogen år siden skal have solgt og afhændet fra dem og deres arvinger og til Jens Gregersen sst og hans arvinger de lodder og anparter, som Jens Knudsen på sine egne, Gøde Mikkelsen og Søren Madsen på deres hustruers vegne kunne have i en otting jord, som skulle være ret tilliggelse til den gård, Hans Sørensen iboer, uanseet Hans Sørensen bruger og lever på rette hovedgård og skulle have den største part deri, og Jens Gregersen skulle være en fremmed mand, menende samme skøde burde magtesløs at være. så mødte Hans Thulesen i Gesten på Jens Gregersens vegne og berettede, at Hans Sørensen tilforn skulle have indgået en kontrakt med Jens Knudsen og hans medarvinger om samme jord og fremlagde et tingsvidne efter samme kontrakt af Anst herreds ting 20/4 1612 imellem Hans Sørensen i Gesten på den ene og Ebbe Sørensen, Jens Knudsen, Anders Knudsen både på deres egne og søskendes vegne, så at Hans Sørensen skulle gøre Ebbe Sørensen og sine søskende, Jens Knudsen og sine søskende et evigt skøde på så meget jord, som Peder Jensen købte af Hans Ebbesen, borger i Kolding, af den ejendom, han efter sin salig far Ebbe Knudsen arveligt havde, og Ebbe Knudsen efter sin far Knud Jepsen arvet har i den gård, Hans Sørensen iboer, og derimod skulle Ebbe Sørensen, Jens Knudsen og Anders Knudsen gøre Hans Sørensen skøde på efterskrevne jord. dernæst fremlagde efterskrevne skøde af fornævnte ting 9/11 samme år, som bemelder Hans Sørensen i Gesten at have solgt ovennævnte jord til Ebbe Sørensen og hans mor og søskende og til Jens Knudsen og hans arvinger. disligeste stod Gregers Hansen i lille Gesten med fuldmagt af Ebbe Knudsen, som da tjente i Røj, og afhændede fra ham og hans arvinger og til sin bror Jens Knudsen og hans arvinger al den lod og arvepart, som han kunne tilfalde i den gård, som Hans Sørensen, Søren Nielsen og Hans Nielsen iboer. dernæst fremlagde Hans Thulesen efterskrevne skøde af Anst herreds ting 24/4 1615, som bemelder Jens Knudsen på sine egne vegne, Gøde Mikkelsen på hans hustru Maren Knudsdatters vegne og Tomas Pedersen på Søren Madsens hustru Mette Knudsdatters vegne har givet Jens Gregersen og hans hustru Bodil Thulesdatter og deres arvinger skøde på fornævnte halve otting jord på Gesten mark. dertil svarede Hans Sørensen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 19/1 1609, som indeholder Hans Sørensen i Gesten har stået for ting og dom og tilbudt sølv og pending for hvis ejendom, som Jens Knudsen i Gesten ville sælge og afhænde fra den gårds tilliggelse, han nu iboer: så og efterdi med kontrakt bevises, Hans Sørensen selv at have sig samme otting jord så forpligtet, ikke videre derfor at skulle Jens Knudsen og hans medarvinger nogen skade eller trætte at påføre, og han derefter har gjort dem lovligt skøde, så samme ejendom dem derefter tilhørte, og de til tinge fornævnte lodder og anparter har solgt og skødt til Jens Gregersen, hvilke skøde og indeholder det lovbudt at være, og ikke Hans Sørensen har for retten bevist sig nogen arving at være til samme gods, så han kunne være berettiget derpå at tale, da ved vi ikke imod fornævnte skøde at sige eller magtesløs dømme.

(161)

** var skikket Otte Hansen, borger i Lemvig, og havde stævnet Vill Lauritsen, Jep Christensen og Svend Bertelsen, borgere der sst, for deres sandhed at vidne om hvis, som Otte Hansen vil dem tilspørge, om de hos var og med været har på Lemvig rådstue 8/12 1617 om natten klokken var to efter midnat, og de da hørte og fornemmede, der den store storm og vejrlig var samme nat, om Svend Madsen og Ost Madsen, borgere der sst, begge deres skibe drev på Otte Hansens skude og kvadrede den i sønder, og samme fornævnte deres skibe var fortøjet samme tid uden for et anker, og om Ost Madsen hans varpanker ikke lå samme tid på Otte Hansens skude: da efterdi ikke bevises fornævnte mænd deres sanden til deres værneting at have vidnet, finder vi dem did at komme og der deres sandhed under deres faldsmål at vidne, hvis dem i samme sag vitterligt er.

(162)

9/5 1618.

** var skikket Knud Hansen i Rådvad i Ferup og efter KM oprejsningsbrev har hid kaldt sandemænd af Anst herred om manddød at sværge over Jep Olufsen i Ferup, for Knud Hansens bror Mads Hansen sst, han desværre ihjelslog, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 23/4 dette år, Jep Hansen i Ferup og Maren Jensdatter sst at have vidnet, at de 30/1 om aftenen hos var i ung Hans Jensens hus i Ferup og så, at Mads Hansen uden tilbørlig årsag indførte sig på Jep Olufsen med utilbørlige og ukvemsord, og Jep Olufsen nogle gange begærede af Mads Fris for Guds skyld og grædende tårer, at sådanne ubekvemsord og overfald måtte være fordrag, og ikke han ville have med ham at gøre, men var nødt til at gå tilbage til bordet, og der tog et værge at gøre nødværge med og dermed gav Mads Fris sit banesår. andre vidnede, at Mads Friis var et udedisk menneske i selskab i sin drukkenskab: dernæst gjorde sandemændene deres ed, at efterdi ikke er bevist, Mads Hansen at have trakteret Jep Olufsen med degen eller od, ikke heller gøres bevisligt Jep Olufsen at have fået nogen sår eller skade af Mads Hansen, hvorfor han kunne være forårsaget ham at dræbe, og eftersom de selv sandhed derom har udspurgt, svor de Jep Olufsen manddød over og fra hans fred for Mads Hansen, han ihjelslog.

(163)

** var skikket Christen Nielsen i Halby og Jens Villadsen i Hedegård og havde stævnet Niels Pedersen på Hykkelbjerg og hans medbrødre kirkenævninger i Lem sogn, for de 27/4 næst forleden til Bølling herreds ting har Påske Rasmussen i Karsbæk trolddoms sag oversvoret for trolddoms kunster, han skal have begået, og fremlagde efterskrevne tingsvidner af Bølling herreds ting, indeholdende blandt andet Søren Villadsen af Gadegård at have vidnet, at en gang havde han et øg, som var sygt, da lovede Påske Rasmussen ham, at den skulle få bedre, så blev den tilpas igen. næst forgangen år havde Påske Rasmussen bud til ham om et stykke reb, da sagde han nej, at han intet havde det, så blev han syg derefter i sidste høbjergning i alle hans led og havde næsten mistet alt sit helbred, så sendte hans kone Kirsten Sørenskone bud til Påske Rasmussen, som gav hende en flaske med vand, hendes mand skulle drikke, så derefter blev han tilpas igen. ydermere Kirsten Sørenskone at have vidnet, at næst forgangen år da kom hendes bror Niels Eskesen til deres gård, og da sagde Påske Rasmussen til hende, inden året var ganget ud, da mister din bror al hans helbred, og siden blev hendes bror syg, og hendes mand sigtede Påske Rasmussen for hans sygdom. Christen Jensen i nør Fastrup at have vidnet, at om en 15 års mod da havde han en plag, som var blevet forbistret, mens han var til Ry marked, og sagde hans folk, at der var kommet en susen over gården,

som overet ville falde ned af husene, og der kom en ringlen i gården, der plagen blev forbistret, og da sendte han bud til Påske Rasmussen, som lagde den ene hånd på ryggen af den, og den anden hånd under bugen og lod den gå to gange om i huset, så gik den til stalden og blev tilpas igen, og den havde slået en væg ned og bidt krybben sønder, førend den blev tilpas igen: så og efterdi af fornævnte vidner forfares, Påske Rasmussen at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på deres liv og helbred og en part på deres kvæg og kreatur at være vederfaret, og Markor Justsen, Laurits Tygesen og Christen Nielsen nu her i dag har lagt deres hænder på Påske Rasmussens hoved og ved deres ed sigtet og vedkendes ham for en åbenbarlig troldmand, og efterdi Påske Rasmussen af en troldkone Maren Mikkels for trolddom er udlagt, og intet vidnesbyrd han har fremlagt sig ærligt at have skikket, og efterdi nævninge har været opkrævet ham for trolddom enten at skære eller skylde, og de, som boer i sognet med ham, har ham kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed og tov at sige eller magtesløs dømme.

(175)

** var skikket Amor Olufsen og Anders Olufsen og havde stævnet Svend Christensen, Simon Christensen og Jep Olufsen, borgere i Lemvig, for en dele de holder dem i, uanseet at de skulle have tilbudt pendinge at ville rette for dem med. så mødte Simon Christensen og Jep Olufsen og berettede, at Amor Olufsen og Anders Olufsen har siddet overhørig med ægt og arbejde og derfor er delt blevet. dertil svarede Amor Olufsen og Anders Olufsen, at de er flyttet fra deres gårde og til byting har deres faldsmål tilbudt, og ikke Simon Christensen og Jep Olufsen har den af dem villet annamme. dertil svarede Simon Christensen og Jep Olufsen, at efterdi samme gårde er fraflyttet, ville de være overbødig til bytinget, som de er delt blevet, dem igen for samme dele at entledige, når de hjemkommer: da efter sådan lejlighed finder vi samme sag til Lemvig byting at komme.

(176)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm hans visse bud Hans Nielsen i Skovlending og havde stævnet Jens Frandsen i Stenderup og hans medbrødre herredsnævninger for husfred, de skal Hans Nielsen i Østerherreds ting 30/3 oversvoret, for han skulle være inddraget i et kirkebolshus i Ansager by og der ville have gjort bordag, så nævnings ed derom udganget er, hvilken ed han formener ikke så lovlig at være, efterdi Hans Nielsen med tingsvidne skulle have bevist, at han i samme hus skulle have været indbudt: samme sag blev opsat til næste landsting efter pinsedag, som er 20/7 først kommende.

(177)

** var skikket Peder Jensen i Odby og havde stævnet Morten Jørgensen, byfoged i Lemvig, for han skulle have ladet ham til Lemvig byting vold oversværge, kongesagen anlangende for den bordag og slagsmål, han skulle have gjort i Lemvig med Jens Sørensen der sst, formener at Morten Jørgensen ingen ret skulle have dertil, men sig at skulle være faldet til hans egen husbond, så vidt de bøder kan være hans husbond anlangende: da og efterdi der tvistes om hvem, samme bøder for fornævnte vold, som ham til Lemvig byting på KM vegne oversvoret er, bør oppebære, finder vi den sag til Lemvig byting at komme. og der en uvildig dommer at sættes derom at kende, som det sig bør.

** var skikket velb fru Maren Skram til Tjele hendes visse bud Anders Simonsen i Vammen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Søren Jensen i

Stensgård og hans fire medbrødre, for de nogen tid siden forleden på Tørrild herreds ting har svoret hendes tjener Søren Hansen i Keldkær mølle husfred over, som han skulle have gjort i Haraldskær mølle, og de øvrige nævninger i samme sag at skulle have ham kvitsvoret for samme husfred, og samme første nævningers ed her til landstinget skulle være ved magt dømt, og de øvrige fem nævningers ed at være magtesløs dømt, hvorfor Anders Simonsen på Maren Skrams vegne formente, at fornævnte fem nævninger burde fældet at være: da efterdi fornævnte fem nævninger deres ed tilforn her til landstinget er underkendt, og de siden på deres fælding er hid stævnet, og uendelig dom derpå udganget, hvilke de ikke har igen kaldt, så Maren Skram atter på deres fælding har ladet dem hid stævne, og sagen siden i seks uger, som er til i dag, er optaget, og ingen af dem er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men dem fra rettergang undholder, da ved vi ikke anderledes derom at sige, end fornævnte fem nævninger jo bør fældet at være.

(179)

** var skikket Peder Jensen i Forsomhoved med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Olufsen, borger i Ringkøbing, for en uendelig dom han her til landstinget skal have forhvervet over nogen sandfærdige vidner og vidnesbyrd, som Peder Jensen til Bølling herreds ting forhvervet har, anlangende om en bryggekedel, som han skulle have lånt Mads Tøgersen i Rindumgård, hvilken dom Peder Jensen formener med vrang undervisning at være forhvervet, og samme dom burde magtesløs at være, og Mads Jørgensen pligtig at være igen at antvorte Peder Jensen sin kedel: så og efterdi Jens Olufsen og Mads Tøgersen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet, og de ikke er mødt nogen modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, i hvilke samme uendelige dom er fundet magtesløs at være, og Mads Tøgersen igen at antvorte Peder Jensen sin kedel, og Jens Olufsen og Mads Tøgersen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og der dog ikke sket er, da finder vi samme uendelige dom magtesløs at være, og Mads Tøgersen igen at antvorte Peder Jensen sin kedel så god som den var, da han den bekom.

(181)

6/6 1618.

** var skikket Gregers Christensen i Hostrup og havde hid kaldt sandemænd af Skast herreds ting om manddød at sværge over Terkild Tomasen, som boede i Myrtue, for Mikkel Christensen i Hostrup han desværre ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 14/5 dette år, synsmænd at have vidnet, at salig Mikkel Christensen havde fire åbne benslagne sår i hans hoved. så er Terkild Tomasen ikke mødt: dernæst gjorde sandemændene deres ed og kundgjorde, at de selv sanden om samme drab har udspurgt, og da Terkild Tomasen for gerningen er bortrømt, svor de ham manddød over og fra hans fred for Mikkel Christensen, han ihjelslog.

(182)

** var skikket Laurits Nielsen i Hostrup hans visse bud Christen Hansen i Ravnsbjerg og havde stævnet Mikkel Christensen i Hostrup for et tingsvidne, han til Skast herreds ting efter en misdæder ved navn Sidsel Christens forhvervet har x/8 1617, som boede i Hostrup, hendes bekendelse, i hvilket hun skulle have brugt nogen ord om hans hustru Maren Lauritskone, som skulle være hendes ære og lempe for nær, hvilke han formente skulle være hende i sin pinsel anmodet, og hun

da som et udedisk menneske at have hende påløjet af had og avind, menende samme ord efter recessen ikke bør at komme hans hustru til hinder eller skade: så efterdi Mikkel Christensen og Laurits Møller findes tilform to gange hid til landstinget at være stævnet for samme sag, og de ikke da er mødt, og bemeldte landstings dom derfor er udganget, i hvilke fornævnte bekendelser og tingsvidner findes magtesløs at være, og ikke at komme Maren Lauritskone på hendes gode navn og rygte til hinder eller skade, og Mikkel Christensen og Laurits Møller har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, hvorfor Laurits Nielsen har været forårsaget for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi samme bekendelse og tingsvidner magtesløs at være og ikke at komme Maren Lauritskone på hendes gode rygte og navn til hinder eller skade.

(183)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup og havde stævnet Jep Nielsen i Tjørring med flere for et vidne, de til Hammerum herreds ting 11/10 sidst forgangen år vidnet har, at de skulle have stor skade af Lund mølle hendes stæmning på deres enge, fordi åen var taget og udkastet af sit gamle arilds løb og rende, hvilket vidne Mogens Hjort på Christen Tomasens vegne formener villigt at være i deres egen sag at skulle have vidnet:
da efterdi Knud Rantzau, KM statholder i det fyrstendømme Slesvig Holsten, har Haderslevhus i forlening og forsvar, og ikke han findes med seks ugers stævning nu hidkaldt at være, da ved vi ikke i samme sag at dømme, førend han med seks ugers stævning stævnes og kaldes.

(185)

** var skikket Peder Jensen Dal i Hovgård og havde stævnet velb Henrik Holck til Højgård og Mikkel Blymester i Grejs for en dele, de til Nørvang herreds ting 8/3 sidst forleden over ham forhvervet har, for han har indtaget et kvindfolk i sit hus imod Henrik Holcks minde, endog samme kvindfolk har tjent Peder Jensen Dal for kost og løn, som han til sin høst og gerning skulle have haft fornøden, og ikke der skulle findes noget forbud tilforn at være gjort. så fremlagde Henrik Holck efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 13/1 sidst forleden, Anders Mikkelsen i Ølholm med flere at have vidnet, at de 30/11 sidst forleden på Henrik Holck og sognepræst hr Bertel Sørensen i Uldum deres befaling på Langskov kirkegård talte med Peder Dal, at han skulle skille sig af med den kvinde, som han har hos sig, Karen Pedersdatter, for det var sagt, at de lå i et ondt levned tilhobe: så og efterdi nu bevises med forbudsvidne, Henrik Holck at have ladet forbyde Peder Dal, at han skulle være fortænkt ikke at holde Karen Pedersdatter hos sig, og han dog imod fornævnte forbud uden hans husbonds vilje og minde har taget hende i sit brød, så han derefter er delt blevet, ved vi ham ikke af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(187)

** var skikket Peder Christensen i Døstrup og havde stævnet Jes Nissen i Vinum for han sig i langsommelig tid skulle have forholdt og forslaget sig for ikke at ville forsegle sit brev, som han i dannemænds overværelse har sig til forpligtet og ladet gøre forligelsesmål imellem Peder Christensen og sig formeldende om seksten rigsdaler, han skulle give Peder Christensen, og da har han skrevet sit sædvanlige mærke under samme brev af den årsag, han ikke havde segl, hvilket mærke han ikke ville vedgå, mener ham dermed uret at gøre, og at han bør enten sit brev at forsegle hos andre dannemænds forsegling, eller efter loven selv tolvte at forværge med lovfaste mænd, at han ikke skule være Peder Christensen fornævnte seksten rigsdaler pligtig eller skrev sit mærke

under samme brev: så og efterdi nu fremlægges fornævnte sidste kontrakt, som indeholder Jes Nissen at skulle give Peder Christensen for samme gæld seksten rigsdaler, som findes et mærke i det sted hans segl hos andre dannemænds forsegling skulle stå undertegnet, og loven indeholder den sidste kontrakt at fortage hvis andet, som tilforn gjort er, deraf bør samme tingsvidne, som ikke udtrykkeligt formelder, Peder Christensen den at have indgået imod sidste kontrakt, ingen magt at have, uden Jes Nissen lovligt kan sig forværge, samme mærke under sidste kontrakt ikke med hans vilje derfor at være tegnet eller samtykket.

(191)

** var skikket Peder Christensen i Døstrup på hans hustru Gunder Lauritsdatter og på Calle Lauritsen i nør Vollum, Laurits Lauritsen i Hatstedmarsk og Laurits Pedersen i Kløjing på hans hustru Kirsten Lauritsdatters vegne og havde stævnet Christen Lauritsen i Lovrup for et kontrakts vidne, som han ungeferligen for otte år forleden på sin mor Maren Callesdatter og sin brødre Calle Lauritsen og Laurits Lauritsen deres vegne med Anders Callesen og Terkild Callesen i Døstrup gjort har i den mening, at hvilken af fornævnte tre søskende Anders, Terkild og Maren Jacobs eller Maren Callesdatter, som Gud først bortkalder af denne verden, da skulle deres børn være lige så del arving i den arv, som dem kunne tilfalde efter deres søster Bodil Hanskone eller Bodil Callesdatter, lige som deres forældre selv havde levet, broderbørn og søsterbørn hver efter deres anpart, hvilken arv de formente at Christen Lauritsen ikke var mand for at heden bebreve, efterdi Laurits Lauritsen, som er udenlands, at have været gift mere end 19 år, Laurits Pedersen i 20 år og Peder Christensen at have været gift i 25 år, og samme kontrakt ikke at skulle være uden 9 år gammel, og var hver deres egen lovværge, der samme kontrakt skulle være udganget: så og efterdi samme kontrakt findes imellem tre søskende Terkild Callesen, Anders Callesen og Maren Jacobs at være gjort, om hvorledes arv skulle skiftes efter Bodil Hanskone imellem dem eller deres børn, når nogen af dem ved døden afgik, og Bodil Hanskone dem alle tre har overlevet, så fornævnte arv efter hende i ingen af deres tid er faldet, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have eller komme Bodil Hanskones arvinger til forhindring, på samme arv rigtigt at skifte efter loven.

(193)

** var skikket Christen Hansen i Ravnsbjerg og havde stævnet Torsten Christensen i Guldager og Malte Mouridsen, født i Forum, for et vidne, de til Skast herreds ting 17/3 sidst forleden vidnet har, som ikke skulle stemme overens med et vidne, de tre uger tilforn til fornævnte ting skulle have vidnet, idet de først vidner, at Jep Tygesen gik over til Jørgen Christensen og Jens Christensen til deres veje, og så igen vidner, at Jørgen Christensen og Jens Christensen gik imod dem og sloges, hvilket noksom skulle være at forstå ikke at kunne findes sandfærdig, efterdi den ene havde en bøsse og den anden ikke uden en svøbe, hvori noksom skulle forstås, de med sådanne værger intet håndværk kunne bruge til slagsmål, formener deres vidner magtesløs at være. dernæst havde Christen Hansen stævnet sandemænd i fornævnte herred, for de her til landstinget har hans søn Jørgen Christensen fredløs svoret for salig Jep Tygesen, han desværre dræbt har, uanseet for dem er bevist Jørgen Christensen at have draget sin rette farne vej, og Jep Tygesen skulle have løbet fra hans rette vej og imod Jørgen Christensen og uden årsag overfaldet ham og gjort ham sår og skade: så og efterdi Torsten Christensen og Malte Mouridsens vidne medfører, at Jep Tygesen gik fra sin vej over til Jørgen Christensen og hans medfølgere, og det andet vidne forklarer, at Jep Tygesen gik af sin vej og over til deres vej, og de gik imod ham fra deres vej og sloges, så bemeldte vidner ikke kunne eragtes at være imod hverandre, som de for beskyldes, da ved vi ikke samme vidner at imod sige eller magtesløs dømme, og efter Jens Hansen, Maren Lauritsdatter og Dorte Mikkelsdatter

deres vidne formelder, at Jørgen Christensen har været nødt til at værge sit liv, de dog, efter at de er blevet forhørt, har tilstået, at de ikke så den døde gjorde dræberen med fornævnte spyd nogen skade, da ved vi ikke samme vidne at følge, og efterdi fornævnte sandemænd efter Torsten Christensen og Malte Mouridsen deres vidne, som er ved magt dømt, siden og efter hvis andet, de selv har udspurgt, har svoret Jørgen Christensen manddød over og fra hans fred, da ved vi ikke imod den deres ed og tov at sige eller magtesløs dømme.

(199)

** var skikket Niels Hansen i Hostrup hans visse bud Christen Hansen i Ravnsbjerg og havde stævnet Mikkel Christensen i Hostrup for et tingsvidne, han til Skast herreds ting forhvervet har 5/8 1617 efter en misdæder ved navn Sidsel Christens, som boede i Hostrup, hendes bekendelse, i hvilket hun skulle have berørt nogen ord om hans hustru Kirsten Nielskone, som skulle være hendes ære og lempe for nær, hvilket Christen Hansen på Niels Hansens vegne formener skulle være i sin pinsel anmodet, og hun da som et udedisk menneske at skulle have hende påløgnet af had og avind, formener at slig udedisk menneskes ord efter recessen ikke burde at komme hans hustru på hendes ære og lempe til hinder eller skade: så efterdi Mikkel Christensen findes tilform to gange hid til landstinget at være stævnet for samme sag, og han ikke da er mødt, og bemeldte landstings domme derfor er udganget, i hvilke fornævnte bekendelser og tingsvidner findes magtesløs at være, og ikke at komme Kirsten Nielskone på hendes gode navn og rygte til hinder eller skade, og Mikkel Christensen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, hvorfor Niels Hansen har været forårsaget for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi samme bekendelse og tingsvidner magtesløs at være og ikke at komme Kirsten Nielskone på hendes gode rygte og navn til hinder eller skade.

(200)

** var skikket velb Jacob Lykke til Tandrup på sin tjener Søren Pedersen i Slumstrup hans vegne hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet Jens Sørensen i Fjederholt med flere for et vidne, d til Hammerum herreds ting 29/3 1617 vidnet har, og i samme vidne skulle være vidnet, at de skulle have hørt, det Peder Sørensen skulle have lovet Laurits Pedersen i Slumstrup seks daler, for han godvilligt skulle afstå sin fars gård, hvilket vidne Peder Sørensen straks samme dag for ting og dom hårdelig ved sin højeste ed benægter, og formente samme vidne magtesløs at blive: så og efterdi Peder Sørensen ikke er bestendig sig samme pending at have udlovet, og han ikke sligt løfte for ting og dom har indgået eller fra sig med sit brev og segl bebrevet, men til tinge og her i dag højligt har benægtet eftersom forskrevet står, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom og nøjagtigt, at det bør at komme Peder Sørensen til nogen forhindring, og efterdi fornævnte delsbrev ikke fremlægges, bør det magtesløs at være.

(202)

** var skikket Peder Jensen i Vrå og havde stævnet velb Mads Nielsen til Østergård for rigens æskning, han har til landstinget agter at forhverve over ham for 43 daler, han efter hans skadesløs brevs indhold er ham skyldig, menende Peder Jensen i lige måde bør efter herredstings doms indhold æskning over Mads Nielsen at have beskrevet, som han til herredsting over ham bekommet har, og fremlagde Mads Nielsens efterskrevne brev, hvori han kender sig skyldig at være Peder Jensen Høllet i Egvad præstegård 43 daler for seks øksne, han ham afkøbt har, dateret Vejle

påskedag 1605. så er Mads Nielsen ikke mødt nogen gensigelse herimod at gøre: så blev ham samme æskning undt, og så æskede Peder Jensen i lige måde her i dag som til herredsting æsket er.

(203)

** var skikket Niels Hansen i Møgelgård og havde stævnet Jens Christensen i Tarm, for han 17/3 sidst forleden til Lønborg birketing har ladet ham fordele for tre fuldgørende sølv rigsdaler og rente af dem i ti år, og så straks derefter har ladet ham fordele for fald, eftersom han tilforn er delt blevet for fornævnte gæld, hvilken gæld Niels Hansen højligt benægter, at han aldrig skulle være Jens Christensen eller hans hustru Margrete Hanskone pligtig: samme sag blev opsat til i dag måned.

(204)

** var skikket Jep Christensen ved Lønborg kirke og havde stævnet Mikkel Ibsen i Bøl, Niels Jensen i Lønborg by og Jep Christensen Bøl, borger i Varde, for et vidne, de til Lønborg birketing 1/4 1617 vidnet har om noget jord, som Jep Christensen skal have i hævd og brug med korn uden kære og klage, og samme jord skulle være opbrudt af hede sønden Vostrup mølle: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet ved nogen visse år, dag eller tid, når fornævnte Bøl mænd samme jord skulle have opbrudt, og en part deres vidne ikke heller er endeligt eller navnligt har forklaret, hvem samme jord opbrudt har, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(206)

** var skikket Jens Iversen i Bandsbøl på sin tjener Jep Mouridsen i sønder Bork hans vegne hans visse bud Laurits Jensen i Lunderup og havde stævnet Laurits Mikkelsen i sønder Bork for en dele, han skal have forhvervet over Jep Mouridsen for nogen pending, han siger at skulle være ham pligtig, hvilken gæld Jep Mouridsen højligt ved sin Gud og salighed benægter aldrig at være ham pligtig: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

** var skikket Jens Iversen i Bandsbøl og Niels Nielsen i Obling deres visse bud Laurits Jensen på Lunderup og havde i rette stævnet Laurits Mikkelsen i sønder Bork for en uendelig dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet her til landstinget over nogen købebrev, pantebrev, skøder og landstings dom, som de skulle have på en bondeejendom i sønder Bork, som Mikkel Tuesen påboer og af dem har sted og fæst, hvilken ejendom altid skulle have været og endnu skal være ret bønder ejendom, og ikke skulle bevises, nogen anden at have lod eller part deri undtaget Jens Iversen og Niels Nielsen: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(207)

20/6 1618.

** var skikket Hans Madsen i Højrup og havde stævnet Tomas Jensen Ravn sst for et købebrev, han skal have bekommet af Søren Pedersen i Herslev og Anders Iversen sst, som skulle formelde på hans ejendoms arvelod efter hans salig far Mads Ebbesen i den gård, hans salig far iboede i Højrup, og han selv skulle være barnfødt i, og skulle være sket i hans umyndige år og imod hans vilje, og ikke Søren Pedersen og Anders Iversen skulle være hans værge eller komme ham til på byrd eller blod i nogen måder, så de kunne have nogen rettighed til hans ejendom at afhænde, og ikke heller

hans farbror Niels Ebbesen i Erritsø, som skulle være hans rette fødte værge, skulle have været derhos, og berettede samme brev skulle være hid stævnet 31/1 sidst forleden, og da en uendelig dom på den at have forhvervet, mener fornævnte købebrev burde magtesløs at blive: da efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, men om hovedsagen opsatte vi til i dag 6 uger.

(209)

** var skikket velb fru Anne Lykke, salig Mourids Stygges efterleverske, hendes visse bud Peder Jensen, tjenende på Hessel, og havde stævnet Jens Jørgensen i Risum, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han 11/3 sidst forleden imellem hendes fuldmægtig og velb fru Sofie Høcken hendes fuldmægtig dømt har, og i samme sin dom tildømt hende den part af salig Oluf Munks efterladende arvegods at tilkomme, så vidt som fru Anne Lykke efter hendes søn Oluf Munk deri arvet har. så mødte Jens Jørgensen og fremlagde samme dom af Hjerm herreds ting 11/3 sidst forleden, hvori blev fremlagt salig Oluf Munks livsbrev, dateret Kvistrup 3/12 1597, underskrevet af Oluf Munk, Anne salig Ludvig Munks. Kirsten Munk, Johan Munk, Peder Munk, Iver Munk: så og efterdi fornævnte breve, som nu er her i rette lagt, som for Jens Jørgensen har været i rette lagt, findes uden sin dato med hovedmening deraf i hans dom at være indført, befindes også af opskriften på fornævnte brev ikke dem bemeldte dag, dommen er faldet, til fornævnte ting at være læst og påskrevet, som forskrevet står, da kunne vi ikke kende Jens Jørgensens ulempe deri at være.

(211)

** var skikket Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 11/4 sidst forleden dømt har, og hvori han har tilfundet Hans Nielsen at stande velb Godske Rantzau til Trøjborg til rette og lide tiltale for uhørsomhed, og ikke i sin dom har villet agte landstingsdom eller KM stævning i samme sag, eller Hans Nielsen og hans medbrødre selvejer bønder for samme dom skulle have fanget lovligt varsel, formente Hans Nielsen samme dom burde magtesløs at være: så og efterdi for fogden har været i rette lagt kopi af KM og Danmark riges råds dom, selvejer bønder såvel som fæstebønder at være tildømt at gøre ægt og arbejde til Trøjborg, det og har været bevist Hans Nielsen med plov og harve og i anden måde at være tilsagt, og han ikke er fremkommet, og herredsfogden fordi har tildømt Hans Nielsen derfor at stande hans husbond Dorte Rantzau til rette og lide tiltale, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige, og efterdi Hans Nielsen efter fornævnte dom er delt blevet, ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(215)

** var skikket Peder Christensen i Døstrup og havde stævnet Broder Terkildsen sst, for han til Lø herreds ting 14/2 sidst forleden for dom og ret har beskældt ham for en løgner, indtil så længe Peder Christensen kunne bevise, at Broder Terkildsen var hans moster Bodil Hanskone værge, og med slig skælden skulle Broder Terkildsen have slået ham fra sit rette indlæg, menende samme beskældnings vidne ikke ret at være og burde fordi magtesløs at være. disligeste havde stævnet Broder Terkildsen, for han til fornævnte ting skulle have ladet ham fordele for to tønder øl, som han for seks eller syv år siden skulle have været blevet skyldig til fastelavnsgilde, hvilket han ikke skulle kunne bevise med brev eller segl, menende fornævnte dele ulovlig at være og burde magtesløs at blive: så og efterdi ikke bevises, Broder Terkildsen at have overbevist Peder Christensen nogen løgnagtighed, som han ham besigtet har, bør samme hans sigtelse ingen magt at

have. sammeledes efterdi ikke bevises med Peder Christensens brev og segl, ham at være Broder Terkildsen fornævnte to tønder øl skyldig, ej heller vil være det bestendig eller for tingsdom indgået, og han dog derfor er delt blevet, da finder vi Peder Christensen af den dele kvit at være.

(217)

** var skikket Broder Terkildsen i Døstrup på sine egne og medarvingers vegne og havde stævnet Peder Christensen sst for en dom, han her til landstinget 6/6 sidst forgangen, som han formener efter vrang undervisning, at være forhvervet anlangende nogen arv, som Broder Terkildsen og hans medarvinger såvel som Peder Christensen på hans hustrus vegne og deres medarvinger skulle være tilfaldet efter deres salig moster Bodil Hanskone, som boede i Døstrup, hendes dødelige afgang, og i samme dom fanget en kontrakt magtesløs eller udersagt, som formenes, hvilken kontrakt Broder Terkildsens far Terkild Callesen såvel som sin bror Anders Callesen og deres søster Maren Jacobs i Lovrup og hendes ældste søn og rette lovværge Christen Lauritsen og hendes andre sønner Jep Lauritsen, Calle Lauritsen og Laurits Lauritsen skulle have været til tinge og der kundgjort, at de var således indbyrdes kommet overens med hverandre, at hvilken af fornævnte tre søskende, Terkild, Anders og Maren Jacobs ved den timelige død først hedenkaldt, da skulle den sine børn være så delagtig i hvis arv, som dem kunne tilfalde efter deres søster Bodil Hanskone, lige som deres børns forældre kunne tage, om de levede, uanseet Broder Terkildsen og hans medarvinger skulle have tilbudt Peder Christensen og hans hustru såvel som hendes søskende eller deres medarvinger skifte og jævning efter Bodil Hanskone, og de har taget hver sin anpart til sig, og da ikke anket på samme kontrakt førend nu. så mødte Peder Christensen og berettede, at samme sag tilforn har været hid stævnet, og da endelig dom om samme kontrakt at være ganget, og fremlagde efterskrevne dom her af landstinget 6/6 sidst forleden, som så besluttes, at efterdi samme kontrakt findes imellem tre søskende Terkild Callesen, Anders Callesen og Maren Jacobs at være gjort, om hvorledes arv skulle skiftes efter Bodil Hanskone imellem dem eller deres børn, når nogen af dem ved døden afgik, og Bodil Hanskone dem alle tre har overlevet, så fornævnte arv efter hende i ingen af deres tid er faldet, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have eller komme Bodil Hanskones arvinger til forhindring, på samme arv rigtigt at skiftes efter loven: så og efterdi samme sag tilforn har været hid stævnet, og endelig dom da at være gået, ved vi ikke vores forrige dom at forandre eller andet derom at dømme, end som tilforn dømt er, og samme landstings dom bemelder og medfører.

(220)

** var skikket hr Christen Nielsen i Vejrum med en opsættelse her af landstinget 9/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Jørgensen i Risum, for han 4/3 har tilfundet hr Christen at stande og lide tredje delsting for 1126 daler, for hvilken sum pendinge hans søster med hendes to børn er tilforn til byting og landsting fordelt, og siden med rigens ret forfulgt, og dernæst for en dele han 25/3 over ham for samme sum pendinge udstedt har. disligeste stævnet velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, da befalingsmand på Vestervig kloster, for han til herredsting og landsting, som han formener, skal have ladet ham fordele for samme pending, formenende samme deler og andet ikke så nøjagtigt at være, at de burde ham til hinder eller skade at komme: så og efterdi hr Christen Nielsen, som sin søster og søsterbørns værge, med rigens ret befindes for bemeldte sum at være forfulgt, han også derefter til herredsting og landsting er tildømt, som en værge, til samme gæld at svare, og fogden efter bemeldte forfølgning og domme, som for ham har været i rette lagt til fjerde ting, og ingen til gensvar var i rette mødt, har sted høring over ham, da kunne vi deri ikke

kende hans ulempe, ved ej heller imod fornævnte herredstings dele eller landstings dele, derefter drevet er, at sige eller magtesløs dømme.

(225)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm hans visse bud Hans Nielsen i Skovlending med en opsættelse her af landstinget 9/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Frandsen i Stenderup og hans medbrødre herredsnævninger for husfred, de skal Hans Nielsen til Østerherreds ting 30/3 oversvoret, for han skulle være inddraget i et kirkebolshus i Ansager by og der ville have gjort bordag, så nævnings ed derom udganget er, hvilken ed han formener ikke så lovlig at være, efterdi Hans Nielsen med tingsvidne skulle have bevist, at han i samme hus skulle have været indbudt. dernæst havde hid stævnet synsmænd for efterskrevne synsvidne, de til fornævnte ting 16/3 vidnet har, at de skulle have været til syn i fornævnte kirkebol, hvori var hugget to hug i en bjælke, hvilket hug en kvinde Margrete for dem skulle have vidnet, Hans Nielsen skulle have gjort, hvilket vidne hun benægtede ikke for dem at skulle have bekendt: da for vores forbøns skyld afstod Niels Krag fornævnte vidner og nævnings ed, at de ikke skulle komme Hans Nielsen til nogen forhindring.

(226)

4/7 1618.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg hans visse bud Claus Nielsen, ridefoged der sst, og havde hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred om manddød at sværge Erik Mortensen i Sønderkær for Ove Christensen på Husted han desværre dræbte, og for sandemændene fremlagde efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herreds ting 27/6 sidst forleden, Maren Pedersdatter og Kirsten Christens kone i Uglkær at have vidnet, at de var ved Pilgård i sønder Nissum og da så de, at Erik Mortensen i Sønderkær og Ove Christensen på Husted sad uden gården og drak tilsammen, og såsom de sad og drak, ordes de noget ved, og så sagde Erik Mortensen til Ove Christensen, har jeg brudt noget imod dig, da vil jeg bedre det igen, da sagde Ove Christensen, du har brudt imod mig som ingen ærlig karl, og straks efter de så dem om, sad Ove Christensen i hans vogn og klagede sig og sagde, hvor stak du mig, og så kørte Erik Mortensen hastigt hjem fra ham, da han havde stukket ham: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Erik Mortensen manddød over og fra hans fred for Ove Christensen, han ihjelslog.

(227)

** var skikket Jens Jørgensen i Risum og havde efter KM oprejsningsbrev hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred Oluf Nielsen Tornager, som fandtes død i Holstebro å, hans bane at udlede hvad ham blev til bane og livs lagt. så mødte sandemændene og begærede, at sagen på en måneds tig måtte optages, fordi di ikke ved nu, om de skulle gøre deres ed: så bevilgede Jens Jørgensen samme sag til i dag måned at må sig bero og opstå.

** var skikket Claus Nielsen i Tang, ridefoged til Vosborg, havde stævnet Jens Lauritsen i Bredvig, for han nogen rum tid siden uden lovlig adkomst har solgt Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen i Husby deres anpart i den sønderste gård i Astrup i Tyrsting herred, og han derfor til herredsting og landsting er tildømt at udlægge dem samme deres anpart i bemeldte gård, hvorfor Claus Nielsen formener Jens Lauritsen for samme hans ulovlige bedrift ikke herefter bør at stande i lov, tov med

andet lovfaste folk: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke var til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(228)

** var skikket Peder Jensen og Jens Lauritsen på deres egne og deres medbrødre sandemænd i Ulfborg herred deres vegne og havde stævnet Jens Jørgensen i Risum for en dom, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have forhvervet over deres ed og tov, som de for nogen tid siden forleden gjort har om Oluf Nielsen Tornagers død og Niels Christensen Mand, borger i Holstebro, til hvilken dom de ved deres højeste ed benægter, at de aldrig ved dem at være stævnet for, men formener ham samme dom med vrang undervisning at skulle have forhvervet, og burde derfor ingen magt at have: så mødte Jens Jørgensen med samme dom og den afstod.

** var skikket Mads Hansen i Møgelkær med en opsættelse her af landstinget 6/6 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Christensen i Tarm for han 17/3 sidst forleden til Lønborg birketing har ladet ham fordele for tre fuldgørende sølv rigsdaler og rente af dem i ti år, og så straks derefter har ladet ham fordele for fald, eftersom han tilforn er delt blevet for fornævnte gæld, hvilken gæld Niels Hansen højligt benægter, at han aldrig skulle være Jens Christensen eller hans hustru Margrete Hanskone pligtig: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke var til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(229)

** var skikket Jens Pedersen i Vindelev og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred om manddød at sværge over Tomas Christensen i Ulkær for Envold Lauritsen sst, han dræbte og ihjelslog, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 16/6 sidst forleden, som formelder Anders Dinesen i Ulkær med flere at have vidnet, at de nærværende hos var på anden pinsedag sidst var, og da så de det Envold Lauritsen i Ulkær kom ud fra Knud Andersens, og da havde han et stykke træ og en kniv i hans hænder, og så søgte han Tomas Christensen, så slog de sammen, og Tomas Christensen gjorde nødværge og var nødt til at værge sit liv. dernæst blev i rette lagt Tomas Christensens efterskrevne klage, at på anden pinsedag, som han var til barsel til Knud Andersens i Ulkær, da kom Envold Lauritsen og slog hans bror Anders Christensen bag på hans hoved, så han styrtede død ned på jorden, så ville Tomas Christensen gribe fat på ham, og så slog og skar han ham, så han nødtes til at værge sit liv: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Tomas Christensen manddød over og fra hans fred for Envold Lauritsen han ihjelslog, eftersom de selv sandingen om samme drab har udspurgt.

(232)

** var skikket hr Bertel Sørensen i Uldum, sognepræst til Uldum og Langskov kirker, hans visse bus Jens Jensen i Remmerslund og havde stævnet Jens Pedersen Dal i Hovgård for et vidne, han til Nørvang herreds ting nogen tid siden vidnet har, det hans far Peder Jensen Dal skulle have givet hr Bertel Sørensen en gammel sortblisset hest, for han skulle have jordet hans far Peder Dals hustru, som er tvært imod seks karle deres vidne, som har vidnet, at hr Bertel Sørensen afkøbte ham samme hest for tre mark: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke var til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(233)

18/7 1618.

** var skikket Jep Christensen i Madum kærgård og gav til kende, hvorledes hans medbrødre sandemænd af Ulfborg herred her i dag 14 dage har gjort deres ed og tov over Erik Mortensen i Sønderkær og svoret ham manddød over og fra hans fred for Ove Christensen på Husted, han ihjelslog, og som han for sin sygdom ikke da kunne møde at gøre sin ed, så gjorde han i dag hans ed, som hans medbrødre gjort har, og svor Erik Mortensen manddød over og fra hans fred.

** var skikket Peder Nielsen i Bendstrup i Rasmus Jensen Grenå, borger i Lemvig, hans nærværelse og havde stævnet Sidsel Pedersdatter og Jens Pedersen Munk sst for et vidne, de til Lemvig byting 29/5 sidst forleden vidnet har, at de skulle have hos været i salig Svend Nielsens hus i Lemvig for 13 år siden, og da skulle have seet, at Rasmus Grenå skulle have taget hans kniv og stukket den i en kærne og sagt tre gange, smør i djævlens navn, og de straks skulle have fanget smør. item Christen Olufsen, Jep Olufsen og Jens Madsen i Lemvig at have vidnet, at den tid Rasmus Jensen boede hos dem i præstens hus 1609, da skulle han have lovet at fornævnte Christen Smed og hans hustru Mette Jensdatter ikke vel skulle forliges, og siden havde haft et ondt forligelses mål. endvidere Otte Hansen, borger i Lemvig at have vidnet anlangende, at Rasmus Jensen skulle have lovet ham ondt, og det skulle have være ham vederfaret, formener samme deres vidner ikke ret og ikke med nogen sandfærdigt kundskab skulle bevises og burde magtesløs at være. fremdeles havde stævnet Maren Jensdatter, Jep Sørensens hustru sst, for et vidne hun 25/6 sidst forleden vidnet har om fornævnte kærne. sammeledes Jep Christensen og hans medbrødre for et vidne, de til fornævnte byting 3/7 sidst forleden vidnet har, at Rasmus Jensen kunne sætte en kniv i lofter og malket mælk af den. derhos havde stævnet Jens Jørgensen, borgmester i Lemvig, og hans medbrødre for et vidne, de 26/6 vidnet har, at Otte Hansens skude blev vraget og sønderslået det sidst forgangne år, og at Otte Hansen noget derefter skulle være faldet omkuld ved samme skibsvrag og slået sit ben sønder: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har været deres vidner bestendig, og samme deres vidner med hinanden bestyrkes, fornævnte Christen Smeds og hans hustrus kundskab og med tolv mænds vidne bekræftes, og Otte Hansen såvel som Christen Smed og hans hustru nu her i dag for retten har lagt deres hænder på Rasmus Jensens hoved og med ed sigtet og vedkendes ham for en åbenbarlig troldmand, og at han med hans trolddoms bedrift har gjort Otte Hansen sådan skade på hans helbred og gods, såvel som og været årsag i Christen Smed og hans hustrus uenighed, og intet kundskab Rasmus Jensen imod samme vidner fremlægger, da ved vi ikke imod samme vidner, klage og sigtelse at sige eller magtesløs dømme. og eftersom nævninge har været opkrævet Rasmus Jensen for trolddom enten at skære eller skylde, og de, som boer i byen og bedst hans lejlighed ved, har ham ved deres ed efter fornævnte vidner, klage og sigtelser kirkenævn oversvoret, ved vi ikke imod samme deres ed og tov at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(246)

** var skikket velb Henrik Bille til Billeskov hans visse bud Rasmus Hansen, foged på Vennergård og havde stævnet Jens Pedersen og Peder Hansen i Rindum, kirkenævninger i Rindum sogn, for de til Hind herreds ting 2/7 har Maren Jensdatter, Christen Pedersens kone, i Rindum kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster, hun skulle have brugt, menende samme deres ed og tov ret at være og burde ved magt at blive. disligeste havde stævnet Christen Pedersen for et vidne at være bestendig, han til fornævnte herreds ting vidnet har 2/7 formeldende, at han takkede Gud, at hans kone Maren Jensdatter blev grebet, førend hun lærte hans barn den samme trolddoms kunst. så var

til stede Maren Jensdatter og sagde sig i trolddoms kunst uskyldig at være: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(247)

** var skikket Poul Pedersen i Bording by og havde stævnet Mette Nielsdatter i Bording præstegård, Maren Ibsdatter i Bording med flere for et vidne, de til Ginding herreds ting 18/6 sidst forleden vidnet har, anlangende at Poul Pedersens hustru Kirsten Jensdatter skulle have fanget et lidet barn, som skulle have været et drengebarn, som ikke skulle have kommet til dåb og kristendom, hvilke ord Maren Christensdatter i Bording for fire år forleden skulle have sagt for nogen af fornævnte vidnesbyrd, endog nogen af fornævnte vidnesbyrd skulle have vidnet, at de ikke vidste af den sag at sige, og Maren Christensdatter ved hendes højeste ed skulle have benægtet, at hun aldrig skulle have sagt det: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(248)

** var skikket Peder Jensen i Egelund og havde stævnet Christen Lauritsen i Egelund, Maren Lauritsdatter med flere sst for deres sandhed at vidne, om de ikke har hørt, at Sidsel Christensdatter sst har sagt både på kirkevejen og hjemme, at hun har seet en uærlig gerning til Peder Jensens i Egelund: da og efterdi ikke bevises, fornævnte folk deres sanden til deres værneting at have vidnet, finder vi dem did at komme og der deres sandhed at vidne under deres faldsmål

** var skikket velb Mogens Gyldenstjerne til Fogiltoft, KM befalingsmand på Varbjerg, hans visse bud Christen Kjær, ridefoged til Lundenæs, og havde stævnet Christen Nielsen i Meldtoft og Anders Lauritsen i Vestertoft med flere for et vidne, de til Skodborg herreds ting 13/11 1609 vidnet har, og deri at have vidnet, at Anders Nielsen i Ørskov og Karen Madsdatter, værende i Holt ----, at de skulle være begge to i slægt og byrd med hverandre, hvilket deres vidne Christen Kjær på Mogens Gyldenstjernes vegne formener ulovlig at være, efterdi de ikke har vidnet, at de var i byrd og blod med Anders Nielsen og Karen Madsdatter, så de derfor ikke skulle vide hvor nær, de skulle være beslægtet, og ikke har forklaret mand fra mand, led fra led, hvor nær de med hverandre skulle være beslægtet. dertil svarede Christen Kjær, at der skal findes andre vidner derimod: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(250)

** var skikket Jep Nielsen i Knude med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Anne Tomasdatter i Ganer med flere for et vidne, de til Skjern birketing 22/5 sidst forleden på ham vidnet har, at han skulle have taget hans tjenestepige fra muren i en kvindeskammel i Skjern kirke og ladet hende stå næst en kone næst knappet i samme stand og skammel som hans søstres rette stol og stand, endog de ikke skulle have vidnet, om han dermed havde uførmet nogen eller fortrængt nogen af deres stand i kirken. disligeste havde stævnet sandemænd i fornævnte birk, for de efter fornævnte vidne skulle have ham vold oversvoret: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(251)

** var skikket Niels Hansen i Møgelgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Nielsen i Lavstrup og Jep Christensen, for de skulle have i

en voldgift, som de var tiltaget af Niels Hansen og Jens Christensen i Tarm, påsagt ham at skulle betale Jens Christensen otte rigsdaler, uanseet Jens Christensen skulle med al retfærdighed kunne af fornævnte voldgiftsmænd blive tilkendt pending til Niels Hansen at betale: da efter flere ord og tale dem derom imellem var, blev det så forligt, at Niels Hansen skal give Jens Christensen otte fuldgørende daler efter voldgifts lydelse, hvormed Niels Andersen på Jens Christensens vegne lod sig benøje og kvit, ledig og løslod Niels Hansen af samme dele, så den ikke videre skal komme ham til forhindring.

(252)

** var skikket Frands Pedersen i Tarm og havde stævnet Peder Jensen i Vrå, for han nogen tid siden til Nørherreds ting skulle have ladet ham fordele for 17 daler og rente i ti år efter brevs og segls lydelse, endog Frands Pedersen hårdeligt benægter sig aldeles ingen pendinge at skulle være Peder Jensen pligtig: så og efterdi ingen bevisning på fornævnte 17 daler fremlægges, men Frands Pedersen nu højligt har gjort sin ed med hånden på lovbogen sig ikke ham bemeldte pending skyldig at være, da finder vi Frands Pedersen af den dele kvit at være.

(253)

** var skikket Niels Jensen i Holstebro hans visse bud Knud Jensen Legård, borger og rådmand sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Maren Rasmusdatter, værende til Niels Christensen kræmmer sst, for et vidne hun til Holstebro byting 9/6 sidst forleden vidnet har, det hun skulle have hørt, at Niels Jensens hustru Kirsten Christensdatter skulle have kaldt Niels Christensen kræmmers hustru Kirsten Pedersdatter en tyv og troldkoneunge, hvilke ord hun ved sin højeste ed benægter. disligeste havde stævnet Apelone, Christen Stokvads hustru, for et lignende vidne, hun 23/6 sidst forleden vidnet har: så og efterdi Kirsten Christensdatter ikke slige ord, fornævnte vidne pålyder, for ting og dom har haft og da straks tingsvidne efter taget, ej heller det fra sig med sit brev og segl bebrevet, og ikke heller hun dem vil være bestendig, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have.

(254)

** var skikket Sidsel Christensdatter i Egelund og havde stævnet Erik Jensen og Mette Jensdatter sst for et vidne, de 25/6 sidst forleden til Ginding herreds ting vidnet har anlangende nogen ord, Sidsel Christensdatter skulle have Peder Jensen i Egelund tilsagt, at hun vidste nogen uærlig sag med ham, som skulle være ære og liv angældende, hvilke ord hun benægter sig ikke at have haft: så efterdi samme vidne ikke findes på fersk fod at være vidnet, bemeldte ord ikke heller for ting og dom af Sidsel Christensdatter at være faldet, og ikke hun heller vil være dem bestendig men ved ed benægter, da kunne vi ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have.

(255)

** var skikket Niels Hansen i Møgelgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Christensen i Tarm, for han 17/3 sidst forleden til Lønborg birketing har ladet ham fordele for tre fuldgørende sølv rigsdaler og rente af dem i ti år, og så straks derefter har ladet ham fordele for fald, eftersom han tilforn er delt blevet for fornævnte gæld, hvilken gæld Niels Hansen højligt benægter, at han aldrig skulle være Jens Christensen eller hans hustru Margrete Hanskone pligtig: så og efterdi ingen bevisning på fornævnte gæld fremlægges,

fornævnte Niels Hansen bemeldte Jens Christensen eller hans hustru at være pligtig, men Niels Hansen nu i dag højligt har gjort sin ed, sig ikke fornævnte pending skyldig at være, da finder vi ham af samme dele kvit at være.

(256)

** var skikket Mads Pedersen i Haderup, degn til Haderup kirke, og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 23/5 1616 dømt har, lydende blandt andet at have tildømt Mads Pedersen uret at have gjort, for han skulle have indtaget en husmand i gården til sig, og at han dermed skulle have gjort imod recessen, uanseet det ikke skulle have været bevist, at Mads Degn dermed skulle have gjort imod sit fæstebrev, men aleneste at skulle have indtaget fornævnte husmand til sig som en tjenestekarl at være hos ham den stund, han selv i kongens bestilling var forhindret, og ikke heller Christen Sørensen Heggelund, borgmester i Viborg, skulle have haft nogen skade deraf: da for vores forbøns skyld afstod Christen Heggelund samme dom, den ikke at skulle komme Mads Degn til nogen forhindring.

(257)

** var skikket Hans Christensen Kræmmer i Ballegård på hans søn Erik Hansen, tjenende for en soldat af Ballegård under Riber kompagni hans vegne og havde stævnet Niels Andersen, borger i Lemvig, og Morten Jørgensen, byfoged sst, for de til Lemvig byting skal have ladet Erik Hansen vold oversværge, med vrang undervisning og uret, som han mener, for usand sag og ugjort gerning og ikke derfor skulle have fanget lovligt varsel. så mødte Morten Jørgensen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Lemvig byting 15/5 sidst forleden, Knud Jepsen stadsbud at have vidnet, at på sankt valborg dag noget ud på aftenen da hørte han nogen folk buldre på kirkegården, så sprang ham over diget og der lå Mads Lauritsens hustru Kirsten Knudsdatter lang rakt på jorden, og hendes datter Mette Madsdatter sad hos hende og græd og havde slået en kjortelflig over hendes hoved, og da så han Erik Hansen, født i Ballegård, stod over dem med en dragen pommert i hans hånd, så tog Knud Stadsbud samme pommert fra ham, hvorefter han gik med Kirsten Knudsdatter til Morten Jørgensen byfoged, og klagede hun sig at være slået af Erik Hansen, og da kom Erik Hansen løbende til Gregers skomagers hus og slog mange sten på dør og vinduer: så efterdi fornævnte vidnesbyrd nu her er mødt og med ed har været deres vidner bestendig, Erik Hansen sådan gerning at have gjort, det og med syn bekræftes sådan skade på vinduer og dør at være gjort, og Erik Hansen for samme gerning at have været anholdt, og formedelst to dannemænd udborget, hvilke hans far har sig til forpligtet skadesløs at holde, og i så måde gerningen vedgået, hvilke alle bemeldte vidner, syn, sigtelse og klage med hinanden bestyrkes, og ingen vidner Hans Kræmmer derimod fremlægger, hvormed det tilbage drives kan, da ved vi ikke imod samme vidner, syn, sigtelse og klage eller sandemænds ed, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme,

1/8 1618.

(263)

** var skikket Anders Jacobsen. værende i Jelling, og havde stævnet hr Søren Staffensen, Guds ords tjener i Jelling og Hover kirker, Christen Andersen, herredsfoged i Tørrild herred og birkefoged i Jelling birk, for deres sandhed at vidne, om de ikke nogen tid forleden var hos til Christen Andersen i Jelling og der hørte og så, at Laurits Grims fuldmægtig hr Daniel Jensen i Kollerup på hans vegne på den ene og Anders Jacobsen på den anden side, om der ikke blev gjort

endelig besked til fuldt mål imellem dem, anlangende det værgemål Laurits Grim har haft for hans søstersøn Anders Jacobsen, det Laurits Grim skulle fra sig lægge et brev og antvorte sin søstersøn Anders Jacobsen det, og skulle lyde på et halvt hundrede daler, som Anders Jacobsens stedfar og mor havde lånt af Laurits Grim: da efterdi ikke bevises fornævnte mænd deres sanden til deres værneting at have vidnet, finder vi dem did at komme og der deres sanden i samme sag at vidne, hvis de kan gøre med rette.

(264)

** var skikket Mikkel Nielsen i Højrup og havde stævnet Niels Hansen der sst for en klage, han nogen tid siden til Brusk herreds ting på Mikkel Nielsen gjort har, anlangende han at skulle have slået Niels Hansen, hvilken hans klage han formener ikke skal have bevist enten med sår, syns gerning eller noget vidnesbyrd, menende fordi samme klage bør magtesløs at være: så og efterdi fornævnte klage ikke fremlægges, ej heller bevises Mikkel Nielsen at have slået Niels Hansen bemeldte slag, han ham forbeskyldt har, han ikke heller derfor har ham lovligt sigtet eller nogen synet gerning ladet se, og han dog for samme sag er delt blevet, da finder vi samme klage og dele ingen magt at have.

(267)

** var skikket Niels Miltersen i Vium, Claus Nielsen, ridefoged til Vestervig kloster, og havde stævnet Jens Christensen Dystrup, borger i Holstebro, for nogen dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet efter et snapvidne til Ulfborg herreds ting for nogen ord, han skulle haft til Jens Christensen Dystrup og efter samme dom skulle have ladet Niels Miltersen fordele, uanseet de, siden samme ord skulle være faldet, skulle være venligt og vel forligt: så efterdi Jens Christensen Dystrup findes tilforn tredje gange her til landstinget at være stævnet, og ikke han er mødt, og tre uendelige landstings domme derfor er udganget, i hvilke samme domme, vidne og dele er fundet magtesløs at være, og Niels Miltersen har været forårsaget atter på ny for fjerde sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme domme, vidne og dele magtesløs at være og ikke komme Niels Miltersen til hinder eller skade.

(268)

** var skikket Poul Pedersen i Bording by med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mette Nielsdatter i Bording præstegård, Maren Ibsdatter i Bording med flere for et vidne, de til Ginding herreds ting 18/6 sidst forleden vidnet har, anlangende at Poul Pedersens hustru Kirsten Jensdatter skulle have fanget et lidet barn, som skulle have været et drengebarn, som ikke skulle have kommet til dåb og kristendom, hvilke ord Maren Christensdatter i Bording for fire år forleden skulle have sagt for nogen af fornævnte vidnesbyrd, endog nogen af fornævnte vidnesbyrd skulle have vidnet, at de ikke vidste af den sag at sige, og Maren Christensdatter ved hendes højeste ed skulle have benægtet, at hun aldrig skulle have sagt det: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(269)

15/8 1618.

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Christen Christensen i Nordkær og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herred at sværge og udlægge Niels Lauritsen i Overby hans bane, som skal være blevet død og omkommet i Anders Sørensens hus i Østerbol, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 27/7 sidst forleden, Johanne Madsdatter i Østerbol at have vidnet, at da i går var tre uger om middags tide kom Niels Lauritsen til Anders Sørensens i Østerbol og ville give ham pending for en tønde byg, da bad Anders Sørensen, hun skulle hente ham et krus øl, og en liden stund derefter kom en karl af Thy, og Anders Sørensen, Niels Lauritsen og samme karl og deres egen tjenestekarl drak hen ved to stob øl tilsammen, så drog Anders Sørensen til Lem kirke at tage kirkens tiendelam, så blev Niels Lauritsen siddende og begyndte at ville sove og lagde en hynde under hans hoved, så noget derefter gik hun og deres tjenestepige ud i marken at flytte køerne og andet kvæg, og ingen hun vidste var i huset eller stuen hos ham, og der de kom tilbage, da sad Niels Lauritsen ved bordenden, og ikke de vidste andet end han sov, førend deres tjenestepige rørte ved ham, da rørte han sig intet, eller de kunne høre hans ånde, i det samme kom Anders Christensen ind og gik til ham, og da sad han død. dernæst gjorde sandemændene deres ed og udlagde Niels Lauritsen af sin druk at være omkommet og svor ham sin egen bane på.

(274)

** var skikket Jep Christensen, tjenende i Resen præstegård, og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herred om manddød at sværge over Laurits Christensen i Korsgård i Thy, for Jep Christensens bror Eske Christensen, som boede på Borg i Gudum sogn, han desværre dræbte og ihjelslog, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Gudum birketing 12/7 dette år, hvori blev fremlagt Eske Christensen hans skriftlige klage, at på pinsedag sidst forleden da var han i Nørgård i Humlum sogn, da havde Peder Nielsen i Odby uførmet ham og kaldt ham en skælmer, og i det samme slog Laurits Christensen til ham med en kniv i hans aksel og arm, og ydermere var hans klage på Peder Nielsen og hans hustru Maren Christensdatter og Søren Lauritsen i Nørgaard hans hustru Anne Nielsdatter, for de havde slået hans hustru, og disligeste Eske Christensen hans hustru Maren Jespersdatter at have klaget og kæret på Peder Nielsen og Laurits Christensen, at de havde slået hende, siden hendes husbond havde fanget skade. så mødte Niels Christensen i Odby på manddræberen Laurits Christensens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Revs herreds ting 8/8 dette år, Anne Nielsdatter, Søren Lauritsens hustru i Nørgård i Hardsyssel og Maren Hansdatter, tjenende sst, at have vidnet, at de hos var 25/5 i Nørgård i Humlum sogn til kristen barsel, og ud ad aften, der mesten folkene var heden og i seng, da så de, at Eske Christensen i Borg i Gudum sogn og Laurits Christensen i Korsgård i Søndbjerg sogn kom i nogen tvist om en stob øl, og da bad Laurits Christensen, at Eske Christensen for Guds skyld skulle lade ham med fred, så tog Eske Christensen en stor gjordet stob og slog Laurits Christensen i hans hoved, så blodet gik ud, og Eske Christensen tog fat på ham og drog ham ud på gulvet, og da var Laurits Christensen nød til at værge sit liv, om han ville komme fra Eske Christensen: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Laurits Christensen manddød over og fra hans fred for Eske Christensen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed har udspurgt.

(276)

29/8 1618.

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Oluf Eskesen i Ildved og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred om manddød at sværge over Laurits Johansen i Ris for Jens

Knudsen sst, han har dræbt, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 28/7 dette år, Jens Knudsen i Givskud, Maren salig Terkild Iversens hustru sst ned flere at have vidnet, at de nærværende hos var 20/7 sidst forleden på Givskud mark på et stykke eng, som salig Jens Knudsen havde i stede og fæste, der som han gik 38 favne inde på sin egen eng, da så de, at Laurits Johansen i Ris gik hastigt af sin egen eng og til Jens Knudsen og førte sig i snak og tale med ham anlangende de bier, de havde omtvistet, og da svarede Jens Knudsen og sagde, jeg mente din bror og andre dannemænd har forligt os derom, og da samme tid så de, det Laurits Johansen slog Jens Knudsen med en kniv, og da sagde Jens Knudsen, grib fat på ham, han har hjerteslået mig: dernæst gjorde sandmændene deres ed og svor Laurits Johansen manddød over og fra hans fred for Jens Knudsen, han ihjelslog.

(278)

** var skikket Christen Kyndesen Smed i Heldum kirkegård hans visse bud Laurits Christensen, tjenende sst, og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herreds ting at sværge og udlægge Niels Christensens bane, som blev død i Heldum kirkegård, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 24/8 sidst forleden, som indeholder, at Christen Smed har ladet læse og påskrive Maren Munksdatters underskrevne seddel, at 19/7 sendte Kirsten Jørgensdatter, Christen Smeds hustru, bud efter hende, at hun ville løfte og varme hendes liden barn, og som Maren Munksdatter løftede det og varmede det ved ilden, i det samme som Christen Smed og hans hustru var indgået i stuen fra hende, kom samme barn uforvarende fra hende i ilden og brændte sig, og hun straks optog barnet af ilden igen, hvilken ulykkelig hændelse er sket imod hendes vilje, og hun ikke kunne forstå, hvorledes samme barn kom fra hende: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Maren Munksdatter at være Niels Christensens bane, og det af våde og vanlykke at være sket, og derfor svor hende til sin fred.

(279)

** var skikket velb Henrik Bille til Billeskov hans visse bud Rasmus Hansen, foged på Vennergård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet stævne Jens Pedersen og Peder Hansen i Rindum og deres medbrødre kirkenævninger i Rindum sogn, for de til Hind herreds ting 2/7 har Maren Jensdatter, Christen Pedersens kone, i Rindum kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster, hun skulle have brugt, menende samme deres ed og tov ret at være og burde ved magt at blive. disligeste havde stævnet Christen Pedersen for et vidne at være bestendig, han til fornævnte herreds ting vidnet har 2/7, formeldende at han takkede Gud, at hans kone Maren Jensdatter blev grebet, førend hun lærte hans børn den slemme trolddoms kunst, og fremlagde Rasmus Hansen efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 22/6 dette år, Jens Villadsen i Hedegård at have vidnet, at Maren Jensdatter kom til hans søster Maren Villadsdatter ved Herning kirke og gav hende nogen onde ord der ved kirken, så derefter blev hans søster syg ved ilden, så hun faldt i ilden og brændte sig på hendes arm, så beklagede hans mor det for Påske Rasmussen, da sagde han, hun måtte takke Gud, hun fik det ikke på et andet sted, det var hende agt i hendes ansigt, det hun fik på armen, og sagde Jens Villadsen, at Maren Jensdatter havde gjort det med trolddoms kunst. Maren Christenskone i gammel Herning at have vidnet, at Maren Jensdatter var vred på Christen Christensen i Mølgård og hans hustru, for de ikke betalte hende med så godt malt, som hun havde lånt dem, og Maren Jensdatter sagde, at hun skulle betale dem derfor. Ellen Tomaskone i Dalgård at have vidnet, at Maren Jensdatter kom til hende, imidlertid hun boede i Velling, da klagede hun sig at hun var tørstig, så tog hun et krus og ville have hentet hende noget øl i, da sagde Maren Jensdatter nej og begærede noget mælk, og det gav hun hende, og om anden

dagen duede deres mælkende intet, og hun havde en ond mistanke til hende, at hun gjorde hende det. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting 2/7 dette år, Christen Christensen i Mølgård i Herning at have beskyldt Maren Jensdatter, at hun har med hendes trolddom og djævels kunster taget livet af ni nød for ham, og Christen Nielsen i Stavning at have beskyldt Maren Jensdatter, at hun har med været og med trolddom taget livet af hans bror Villads Nielsen: så og efterdi af fornævnte vidnet forfares og bevises, Maren Jensdatter at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på deres fæmon og på deres liv og helbred at være vederfaret, og Christen Christensen, Inger Jensdatter og Christen Nielsen nu her i dag har lagt deres hænder på Maren Jensdatters hoved og ved deres højeste ed sigtet og vedkendes hende for en åbenbarlig troldkone, disligeste og efterdi hun af to troldfolk Påske Rasmussen og Maren Jørgens for trolddom er udlagt, og intet kundskab Maren Jensdatter imod bemeldte vidner fremlægger sig ærligt og tilbørligt at have skikket og forholdt, og de, som boer i sognet og bedst hendes lejlighed ved, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, og hun siden har brudt fængslet og bortrømt, men er på tredje dagen fundet, da ved vi ikke imod samme deres nævnings ed og tov at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(290)

** var skikket Hans Albretsen, hattemager i Kolding, og havde stævnet Gregers skrædder, Niels Iversen Bøgvad med deres medbrødre kirkenævninger der sst, for de til Kolding byting 5/8 sidst forleden skal have Mette Ankersdatter Låses kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster, som hun skal have brugt efter hendes egen bekendelse, menende samme deres ed ret at være og burde ved magt at blive, og i rette lagde Hans Albretsen Mette Ankersdatters efterskrevne bekendelse 18/7 sidst forleden, at hun med hendes søster Maren Ankersdatter med trolddom har forgjort Peder Sørensen skrædders salig hustru Anne Lydiksdatter i Kolding, disligeste at de med Mette, Mikkel Skibbyggers, har forgjort Maren Sørensdatter, Anders Andersens hustru i Kolding og var skyld i hendes skrøbelighed, og de med trolddom har forgjort mester Hans Sørensen, fordum sognepræst i Kolding, og de var skyld i hans ihukommelse og fornuft forgik, og ligeledes var årsag til Jens Mikkelsens hustru Maren Lauritsdatter i Kolding hendes sygdom. dernæst fremlagde efterskrevne rådstuevidne 24/6 sidst forleden, hvori blev læst ovennævnte bekendelse anlangende trolddoms kunster, som Mette Ankersdatter med hendes søster Maren Ankersdatter, disligeste med Mette, Mikkel Simonsen skibbyggers, og Mette, Rasmus Spolemands, skulle have gjort, hvilken bekendelse hun var bestendig: så og efterdi Mette Ankersdatter Låses tilforn i Kolding rådstue frivilligt har bekendt sig at have med været og brugt trolddoms kunst, og mange adskillige personer en part på livet og en part på helbred og velfærd at have forgjort og med den onde ånd omgået og ham i adskillige hendes bedrifter og bestillinger brugt, hvilken hendes bekendelse hun og nu her i dag ved hendes ed har været bestendig, såvel som og bekendt, at hun ved hendes trolddoms kunst Hans Albretsen sin fornuft havde berøvet, og nævninger efter hendes bekendelse har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed og tov at sige eller magtesløs dømme.

(295)

** var skikket David Mikkelsen, borger i Kolding, og havde hid stævnet Hans Pedersen, Niels Pedersen og deres medbrødre kirkenævninger i Kolding for de 12/8 sidst forleden til Kolding byting har Mette, Mikkel Skibbyggers, i Kolding kirkenævn oversvoret for trolddoms gerninger, disligeste havde stævnet Mikkel Simonsen skibbygger, om han havde noget dertil at svare. så mødte Mikkel Simonsen og derimod på sin hustru Mette Mikkels vegne havde hid stævnet Niels Mikkelsen, David Mikkelsen med flere for adskillige vidner og beskyldninger, de har Mette Mikkels til Kolding

byting vidnet og gjort, så blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Kolding byting 5/8 sidst forleden, Niels Mikkelsen, danske skolemester og borger i Kolding, at have vidnet, at eftersom Mikkel Simonsen skibbygger lod lægge stenbro for hans dør i ---- gade, hvilket Niels Mikkelsen syntes, det ikke billigt at være, at han skulle forhøje gaden over hans, da udkom Mette Mikkels i døren og sagde til Niels Mikkelsen, at han skulle få andet at tage vare, og straks den samme nat derefter blev han meget hastigt syg, så han ikke kunne fange ro, og kundgjorde Niels Mikkelsen, at Mette Mikkels havde været ham en djævelsk nabo. Peder Jensen Kock at have vidnet, at eftersom hans datter Inger Pedersdatter med hendes forrige salig husbond Niels Smed boede i den gård, Mikkel Simonsen nu iboer, førend han den købte, og da hun skulle udflytte, da lod hun nedbryde en esse, som Niels Smed havde ladet opsætte, og da faldt Mette Mikkels ned på hendes knæ og ønskede ulykke over Inger Pedersdatter og tilsagde hende, at hun skulle vederfares ulykke, hvorefter hun faldt i en heftig sygdom, og blev orm ført i hendes højre lår, så hun aldrig kunne komme til sin førlighed. item Frederik Hansen, Hans Remsniders søn i Kolding, at have vidnet, at for nogen år og tid siden, som Mette Mikkels boede i Lusbygade, da kom han i tvist med hende, og hun lovede ham en ulykke, og siden den tid har han lidt stor afbræk. ydermere at have vidnet, at Mette Mikkels rok, som var en hjulrok, selv har spundet, dog Mette Mikkels ej heller noget andet menneske var hos samme rok. Dorte, Niels Knudsens, at have vidnet, at eftersom hendes husbond fandt nogen af Mikkel Skibbyggers svin i sin toft, og han drev dem deraf, da kom Mette Mikkels til ham og undsagde ham, at han skulle vederfares ulykke, og siden blev han meget syg og skrøbelig på det tredje år, førend han døde. sammeledes Mikkel Simonsen at have fremstået og bekendt, at eftersom han med sin bror Peder Simonsen knivsmed 19/7 sidst forleden havde borgen for sin hustru Mette Mikkels, da efterdi hans bror ikke ville være borgen længere for hende indtil anden dagen derefter, da opsagde Mikkel Skibbygger med sin bror samme borgen hos KM byfoged Mogens Rasmussen: så og efterdi af fornævnte vidnet bevises Mette Mikkels at have lovet folk ondt, og det dem derefter på deres liv og helbred at være vederfaret, og Inger Pedersdatter, Kirsten Jens Gartners, Dorte Mouridsdatter og David Mikkelsen nu her i dag har lagt deres hænder på Mette Mikkels hoved og ved deres højeste ed vedkendes for en åbenbarlig troldkone, og intet kundskab hun derimod fremlægger sig ærligt at have forholdt, da ved vi ikke imod samme vidner at sige, og de, som boer i byen og bedst hendes lejlighed ved, har hende efter fornævnte vidner, som nu er ved magt dømt, kirkenævn oversvoret, ved vi ikke dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(301)

** var skikket velb Gert Rantzau til Breitenburg hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for en uendelig dom, han til Skodborg herreds ting 24/2 1617 dømt har og i samme sin dom tildømt hans tjener Jens Joensen, foged på Vejbjerg, at give Mikkel Lauritsen i Sodborg hans kost og tæring, brevpenge og andet, som han skulle have anvendt anlangende en landstings rejse, Jens Joensen skulle have stævnet Mikkel Lauritsen for: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

** var skikket velb Gert Rantzau til Breitenburg hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet Mads Nielsen, boende i neder Dubgård og Jens Eriksen, tjenende i Rom sogn, for et vidne, de til Skodborg herreds ting 24/2 vidnet har, at de skulle nærværende hos været ved Skodborg herreds ting anden mandag før påske 1614 og da skulle have seet, at Mikkel Lauritsen i Sodborg lånte Jens Joensen på Vejbjerg seks daler, som han ham straks skulle antvortet, hvilket vidne Jens Joensen ved sin højeste ed benægter: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(302)

** var skikket Jep Nielsen, borger og rådmand i Varde, hans visse bud Niels Knudsen, indvåner der sst, og gav til kende, hvorledes salig Hans Munk Jørgensen er blevet ham en summa pending pligtig efter hans brevs lydelse, dateret 1615, og formener at han bør at have udlæg og betaling i hans gods, hvorfor han til Varde byting har forhvervet dom og æskning i samme sag, og formente Niels Knudsen på Jep Nielsens vegne, at han i lige måde at have æskning her til landsting. så er ingen mødt nogen gensigelse herimod at gøre: så blev ham undt samme æskning. dernæst æskede Niels Knudsen på Jep Nielsens vegne i lige måde her i dag til landsting, som til herreds ting æsket er.

(304)

** var skikket Hans Madsen i Højrup og havde stævnet Jens Iversen, Staffen Poulsen, Jens Tordsen og Mikkel Nielsen sst for et vidne, de til Brusk herreds ting 13/6 sidst forleden vidnet har om en kontrakt og forlig, som de skulle have gjort og afsagt imellem Tomas Jensen Ravn og Hans Madsen, endog Hans Madsen samme forlig her i dag benægter og ingen magt at skulle have givet dem til sådan forligelse at gøre. så mødte Tomas Jensen Ravn og fremlagde efterskrevne forlig imellem Peder Ravn i Børkop på hans bror Tomas Ravns vegne i Højrup og Hans Madsen i Højrup, dateret Viborg 9/5 1618, underskrevet Peder Ravn egen hånd HM: så og efterdi Hans Madsen ikke ved sin ed vil benægte, det han jo samme forhandling, her i Viborg gjort er, har samtykket, og hans mærke derunder med vilje og vidskab at være kommet, Mikkel Nielsen på sine egne og hans medbrødres vegne er mødt og været samme vidne bestendig, da ved vi ikke imod samme forhandling eller vidne, derefter vidnet er, at sige eller magtesløs dømme.

(306)

** var skikket Christen Iversen i Kvistgård og havde stævnet Niels Christensen i Gammelby og Morten Lauritsen i Tornager for en landstings dom, som han for nogen tid siden her til landstinget på kost og tæring over ham bekommet har, anlangende det Christen Iversen til næste landsting for jul sidst forgangen havde stævnet Niels Christensen for hans brev og segl, han Christen Iversen har givet på 10 daler, han ikke til tide og termin havde efterkommet: så og efterdi med tingsvidne bevises, Christen Iversen samme pending at være betalt 15/12, førend de efter stævningen her skulle have mødt 20/12, og han da stævningen med gældsbreve havde fra sig leveret nogle dage, førend sagen her skulle forrettes, da kunne vi ikke kende samme dom på kost og tæring ej heller fornævnte dele, derefter drevet er, at må komme Christen Iversen til hinder eller skade.

(310)

** var skikket Sidsel Christensdatter i Egelund og havde stævnet Christen Lauritsen, Christen Jensen og Søren Pedersen sst for et vidne, de 30/7 sidst forleden til Ginding herreds ting vidnet har om nogen ord, som Sidsel Christensdatter skulle have sagt til Peder Jensen i Egelund, hvilke ord hun ikke er bestendig. dernæst nu her for retten bekendte Sidsel Christensdatter såvel som og Peder Jensen dem ikke at vide andet med hinanden end al ære og godt og blev med sammenlagte hænder venligt og vel forligt.

(311)

** var skikket Christen Jepsen, borger i Holstebro, og havde hid stævnet Jørgen Jensen, borger sst, og hans hustru Maren Madsdatter for sigtelser, de har hans hustru Else Ovesdatter for trolddom besigtet, og Jørgen Jensen fremlagde efterskrevne tingsvidne af Holstebro byting 7/7 dette år, som indeholder, Maren Madsdatter at have vidnet, at Christen Jepsen Lange kom ind til hende i hendes hus og ville have noget hø, som de havde til fælles, og da han udbar det fjerde knippe, sagde hun til ham, at han intet mere måtte tage af samme hø, uden han ville skifte og dele samme hø med hende, da sagde Christen Jepsen til hende, du får hø nok, førend du ved selv af, og derefter hun tog af samme fælles hø, da kom der en ond ånd efter hende, og skrabede samme onde ånd først i lyren på huset og derefter på døren, så bad hun Gud om nåde og bad, det samme spøgeri skulle fare ad helvede igen, og tredje gang skrabede samme spøgelse på vinduerne og peb og klagede sig, og så fløj det ned til åen, og så straks efter hun kom ind i huset, da blev hun så hårdt klemt om hendes bryst og hendes hals, at hun næppe kunne drage hendes ånde. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 14/7 dette år, Hans Villadsen, borger i Holstebro, at have vidnet, at imidlertid hans bror salig Jesper Villadsen boede i det hus ved bækken, som Niels Mouridsen iboede, da havde Christen Jepsen og hans hustru lånt et ølkar, og da de bar det hjem igen, da var det skadet, hvorover de kom i skændsel, og da lovede Else Ovesdatter ham ondt, og siden derefter klagede Jesper Villadsen, at han var det vederfaret, som Else Ovesdatter havde lovet ham. dernæst Christen Christensen Ladekarl, borger i Holstebro, og hans hustru Anne Christensdatter, Simon Nielsen Glarmester og hans hustru Karen Pallesdatter samt Niels Pedersen Stovstrup og hans hustru Anne Jørgensdatter at have vidnet, at sidst forleden, som Jørgen Jensen og hans hustru var blevet så meget syg, da kom de ind i hans hus, da holdt to mand hende, og fråden gik ud af hendes mund og næse: så og efterdi Christen Markorsen og hans medbrødre stiller deres vidne i tvivl, en part de andre vidnesbyrd at have vidnet om rygte og tidende og efter en død mands mund og ikke om deres egen vitterlighed, bemeldte Jørgen Jensen og hans hustrus sigtelse ikke med noget nøjagtigt vidne bestyrkes eller i det ringeste gøres bevisligt, Else Ovesdatter med dem at have været i noget udestående, men Else Ovesdatter med stokkenævn af Holstebro byting beviser sig ærligt at have forholdt, da kunne vi ikke kende samme vidner og sigtelse så noksom og nøjagtige at være, at de bør nogen magt at have, og efterdi fornævnte nævninger efter bemeldte vidner, som nu er vedersagt, har Else Ovesdatter kirkenævn oversvoret, bør den deres ed ikke at komme Else Ovesdatter til nogen forhindring, førend det hende anderledes over bevises kan.

(320)

12/9 1618.

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, høvedsmand på Koldinghus, på KM vegne hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, og havde stævnet efterskrevne 24 mænd for et vidne, de til Holman herreds ting 18/5 sidst forleden med Peder Tomasen Log, født i Sellerup i fornævnte herred, som formenes at skulle være i Norge, vidnet har, formeldende at Tomas Pedersen, som boede i Sellerup, skulle have til fornævnte herreds ting indlyst hr Niels Tomasen, født i Sellerup, som boede i Norge i Ullandsager, i køn og kuld med sine ægte børn, så at han skulle arve med dem, og dersom han findes død, da skulle Peder Tomasen og hans bror Hans Tomasen arve ham, om han ikke selv havde rette livsarvinger, hvilket vidne Lauge Madsen på Otte Brahe Pedersens vegne mener ikke nøjagtigt at være, men Peder Tomasen dermed kunne sig tilvinde samme arv og gods, som findes efter hr Niels Tomasen og dermed forkorte KM rettighed: da eftersom de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(321)

** var skikket Christen Nielsen i Skast hans visse bud Matias Nielsen, tjenende på Trøjborg, og havde stævnet Jens Hansen, Morten Hansen i sønder Sejerslev med flere kronens og kapitlets tjenere for et vidne, som skulle formelde om en dom, de skulle have med været at dømme og medvidnet til Højer herreds ting 2/6 dette år imellem Christen Nielsen i Skast og Laurits Andersen med hans hustru Elle Lauritskone i Skast, i hvilket deres vidne og dom, de skal have dømt Laurits Andersen og hans hustru fri, ledig og kæreløs for alle ydermere lovmål og tiltale, som Christen Nielsen kunne formene sig at bekomme videre over dem for de ord, Elle Lauritskone skulle have skældt Christen Nielsen på fornævnte ting 17/3 sidst forleden: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(322)

** var skikket Dines Nielsen i Borg hans visse bud Matias Nielsen, tjenende på Trøjborg, og havde stævnet Nis Jespersen i Tønder, Hans Jensen med flere i Borg for et vidne, de til Lø herreds ting 2/3 1616 vidnet har, anlangende at Dines Nielsen og Jens Christensen i Borg skulle have givet fornævnte mænd fuld vold og magt af den kålgårds jord, som Jens Christensen skulle have Dines Nielsen tilkaldt for, hvad som de gjorde deri skulle blive gjort, og da skulle fornævnte mænd have gjort Margrete Christens i Borg et stykke kålgårds jord til af Dines Nielsens gård, og Dines Nielsen et stykke af Margrete Christens jord, og formener, at de dermed ville forlokke ham fra sin rette kirkevej og tingsti til hans gård og fra, hvilket deres vidne han mener usandfærdigt at være, og aldrig Dines Nielsen skulle minde slig voldgift af ham om samme jord at skulle have givet hans samtykke til: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(323)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Nielsen, tjenende sst, og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 30/5 dette rå dømt har imellem Godske Rantzau og nogle selvejerbønder til Trøjborg, i hvilken hans dom han skulle have tildømt disse efterskrevne selvejer bønder at stande deres husbond til rette og lide tiltale, for de har siddet overhørig og ikke gjort deres ægt og arbejde til Trøjborg, menende samme dom og dele, som han derefter over dem udstedt har, burde ved magt at blive: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Peder Ibsen Kusk, borger i Kolding, hans visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, og havde stævnet Sofie, Jens Madsen, kæmner og borger sst, hans datter for en håndskrift, hun lader ham bære under øjne, lydende på en summa pending, Peder Kusks datter Karen Pedersdatter for nogle år forleden i hendes umyndige år og uden hendes fars og formynders vilje skulle have givet Sofie Jensdatter, hvilken håndskrift han formener magtesløs at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(324)

** var skikket Poul Sørensen i Svinholt og havde stævnet Hans Nielsen, indvåner i Vejle, for et vidne han 13/8 sidst forleden til Vejle byting vidnet har, anlangende ham at skulle have været med Poul Sørensen i Vejle skov og der at skulle have hugget en bøg, hvilket hans vidne Poul Sørensen

straks for ting og dom ved sin højeste ed med oprakte fingre skal have benægtet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(325)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Nielsen, tjenende der sst, og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 2/5 dette år dømt har imellem Godske Rantzau og nogle af de selvejer bønder til Trøjborg og tildømt efterskrevne bønder at stande deres husbond til rette og lide tiltale, for de har siddet ham overhørig og ikke gjort deres ægt og arbejde, menende samme dom og påfølgende dele burde ved magt at blive: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(326)

26/9 1618.

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, høvedsmand på Koldinghus, på KM vegne hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Ravn i Børkop og hans efterskrevne medbrødre 24 mænd for et vidne, de til Holman herreds ting 18/5 sidst forleden med Peder Tomasen Log, født i Sellerup i fornævnte herred, som formenes at skulle være i Norge, vidnet har, formeldende at Tomas Pedersen, som boede i Sellerup, skulle have til fornævnte herreds ting indlyst hr Niels Tomasen, født i Sellerup som boede i Norge i Ullandsager, i køn og kuld med sine ægte børn, så at han skulle arve med dem, og dersom han findes død, da skulle Peder Tomasen og hans bror Hans Tomasen arve ham, om han ikke selv havde rette livsarvinger, hvilket vidne Lauge Madsen på Otte Brahe Pedersens vegne mener ikke nøjagtigt at være, men Peder Tomasen dermed kunne sig tilvinde samme arv og gods, som findes efter hr Niels Tomasen og dermed forkorte KM rettighed: så og efterdi fornævnte Peder Jørgensen, Anders Davidsen og deres medbrødre 24 mænd ikke udtrykkeligt har vidnet eller specificeret på hvilket år eller dag, fornævnte Tomas Pedersen skal have været til tinge og lyst hr Niels Tomasen i kuld og køn, da finder vi fornævnte vidne magtesløs at være.

(328)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Nielsen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 2/5 dette år dømt har imellem Godske Rantzau og nogle selvejerbønder til Trøjborg, i hvilken hans dom han skulle have tildømt disse efterskrevne selvejer bønder at stande deres husbond til rette og lide tiltale, for de har siddet overhørig og ikke gjort deres ægt og arbejde til Trøjborg, menende samme dom og dele, som han derefter over dem udstedt har, burde ved magt at blive, og nu fremlagde Matias Nielsen efterskrevne dom af Lø herreds ting 2/5 dette år samt delebrev af fornævnte ting 13/5 sidst forleden, og satte Matias Nielsen i rette, om han ikke nu burde på Godske Rantzaus vegne endelig dom i samme sag at bekomme. så er fornævnte selvejerbønder ikke mødt: så efterdi fornævnte selvejer bønder to gange tilforn har været hid stævnet, og de ikke er mødt, og to uendelige domme derfor udganget er, hvori samme dom og dele er fundet ved magt at være, da finder vi samme dom og dele ved magt at være.

(329)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Nielsen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 30/5 dette år dømt har imellem Godske Rantzau og nogle selvejerbønder til Trøjborg, i hvilken hans dom han skulle have tildømt disse efterskrevne selvejer bønder at stande deres husbond til rette og lide tiltale, for de har siddet overhørig og ikke gjort deres ægt og arbejde til Trøjborg, menende samme dom og dele, som han derefter over dem udstedt har, burde ved magt at blive, og nu fremlagde Matias Nielsen efterskrevne dom af Lø herreds ting 30/5 dette år samt delebrev af fornævnte ting 27/6 sidst forleden, og satte Matias Nielsen i rette, om han ikke nu burde på Godske Rantzaus vegne endelig dom i samme sag at bekomme. så er fornævnte selvejerbønder ikke mødt: så efterdi fornævnte selvejer bønder to gange tilforn har været hid stævnet, og de ikke er mødt, og to uendelige domme derfor udganget er, hvori samme dom og dele er fundet ved magt at være, da finder vi samme dom og dele ved magt at være.

(332)

** var skikket Jens Jørgensen i Risum med en opsættelse her af landstinget 1/8 sidst forleden, lydende ham da efter KM oprejsningsbrev at have hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred Oluf Nielsen Tornager, som fandtes død i Holstebro å, hans bane at udlede, og fremlagde Jens Jørgensen efterskrevne oprejsningsbrev: så og efterdi KM brev formelder, efter eftermålsmands egen angivelse Oluf Nielsen i Holstebro at være omkommet og der i åen fundet, og ikke bevises Oluf Nielsen sin bane i Ulfborg herred, som herreds sandemænd burde om at tove, at have bekommet, ved vi ikke at stede fylding på Ulfborg herreds sandemænd i samme sag at tove.

(333)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, og havde i rette stævnet Christen Skriver i Øgelstrup for et hjemgjort bænkebrev, han af Christen Christensen og Niels Iversen i Idumlund på sankt mikkels dag 1615 skulle have bekommet, meldende at de samtlige årligt skulle gøre ham tolv dages gerning, sammeledes age ham tyve læs tørv og være ham hørig og lydig, hvilket brev af lensmanden ikke skulle være samtykket ej heller til tinge givet beskrevet og tingsvidne efter taget, uanseet at efterskrevne herlighed har været ydet til KM slot Bøvling, og Knud Gregersen på Iver Juuls vegne formener samme bænkebrev imod KM rettighed at være gjort og burde magtesløs blive. så mødte Christen Skriver og fremlagde Niels Iversen og Christen Christensen deres efterskrevne brev, dateret sankt mikkelsdag 1615: så og efterdi Christen Christensen og Niels Iversen vedgår dem Christen Skriver samme brev at have givet og den forpligt, som forskrevet står, da ved vi ikke imod fornævnte brev at sige eller magtesløs dømme.

(335)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, og havde stævnet Christen Skriver i Øgelstrup for et vidne, han af to hans drenge ved navn Jens Christensen og Christen Andersen til Ulfborg herreds ting 2/5 sidst forleden forhvervet har, formeldende at de på alle helgens dag næst tilforn skulle have tilsagt

Christen Christensen og Niels Iversen i Idum kirkegård at yde deres skyldrug på Vosborg, som de var Christen Skriver skyldig, og ikke de skulle have navngivet nogen vis tid eller dag, på hvilken det skulle leveres, og Christen Christensen og Niels Iversen 14 dage tilforn, førend samme drenge skulle have været hos dem, skulle have tilbudt Christen Skriver samme skyldrug: dernæst afstod Christen Skriver bemeldte vidner, dom og dele, dem ikke at skal komme Christen Christensen og Niels Iversen på deres fæste til hinder eller skade i nogen måde.

(338)

** var skikket Niels Andersen i Tarm og havde stævnet hans bror Jørgen Andersen sst for en uendelig dom, han her til landstinget over nogen breve og deler forhvervet har og bekommet dem magtesløs, uanseet sagen på to mænd skulle være voldgivet, hvilken dom han formente med vrang undervisning at være forhvervet og burde magtesløs at blive: så og efterdi nu fremlægges Niels Andersen og Jørgen Andersen deres underskrevne brev, at de samtlige har voldgivet deres sager på fornævnte mænd om al hvis iring og trætte, dem imellem været har, da finder vi ikke imod samme voldgift at sige eller magtesløs dømme, og fornævnte voldgiftsmænd at indkomme fornævnte to brødre til endelig ende imellem at sige og forhandle, som det sig bør.

(340)

** var skikket velb Christen Høg til Todbøl hans visse bud Laurits Christensen i Attrup og havde stævnet Terkild Knudsen i Vonge og hans medbrødre vidnesmænd for vidner, de til Nørvang herreds ting 30/6 sidst forleden vidnet har om en vej, som skulle løbe igennem Christen Høgs endels mark, ham til skade og afbræk. disligeste havde stævnet velb fru Margrete Lange til Engelsholm, om hun ville have der noget til at svare. så blev fremlagt efterskrevne tingsvidner af Nørvang herreds ting 30/6 dette år, hvori efterskrevne, som mindes op til 50 år, vidnede. at der så længe, enhver kan mindes, har gået en alfar vej fra Kovtrup igennem Møllerup by og øster ud over Møllerup mark til Egholm mølle og til Tørring by: så og efterdi for fornævnte vidner befindes lovlig varsel at være givet, en part af fornævnte mænd har været til vedermåls ting, da ved vi ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme.

(344)

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, på sine egne og på Jes Sørensen, rådmand sst, hans vegne havde stævnet Jens Bertelsen, rådmand der sst, for to ladegårds fang, som han skulle have sig til forhandlet af Henrik Dytmærsk i hans vanvittighed og ikke skulle have givet ham fuld værd derfor, tilmed formener at samme adkomst ikke skulle være så lovlig, at den burde ved magt at blive. så mødte Jens Bertelsen og fremlagde efterskrevne brev, hvori Henrik Dytmærsk, borger i Vejle, gør vitterligt at have solgt Jens Bertelsen, borger og rådmand i Vejle, al hvis rettighed, han har til to ladegårds fang, dateret 24/4 1609, og formente Jens Bertelsen samme brev ret at være: så og efterdi KM missive tilholder borgmestre og råd i vejle at skulle indfordre hvis gods, Henrik Dytmærsk, fordum borgmester i Vejle, i hans afsindighed var frakommet, Jens Bertelsen og tilstår, det Henrik Dytmærsk ikke var så ved sin fornuft, at han til tinge den næste torsdag, efter købebrev var udgivet og efter dets indhold, kunne gøre ham forvaring, da kunne vi ikke kende samme hjemgjort købebrev så noksom, at det bør nogen magt at have.

(345)

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, og havde stævnet Mads Tomasen og Jens Sørensen, rådmænd der sst og Henrik Dytmærsks tilforordnede formyndere, for de til Vejle byting tiltaler ham efter en forpligt, han skulle have udgivet til salig Oluf Sørensen Højrup og Knud Madsen, fordum rådmænd i Vejle, og den tid var Henrik Dytmærsks formyndere, hvilken forpligt Jens Bertelsen formener noksom at have fuldgjort og efterkommet: så og efterdi det befindes, Jens Bertelsen sin forpligt for ting og dom at have gjort til Oluf Sørensen og Knud Madsen, som da var Henrik Dytmærsks tilforordnede formyndere, at han til en vis tid skulle gøre dem rede og regnskab for hvis, han havde bekommet af Henrik Dytmærsks gods, og hvad fyldest han derfor havde gjort ham, og ikke Jens Bertelsen beviser sig sligt at have efterkommet, han ikke heller vil vide Henrik Dytmærsks regnskabsbog for falsk eller urigtig, da ved vi ikke imod samme forpligt eller regnskabsbog at sige eller magtesløs dømme.

(348)

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, på sine egne og Jens Sørensen, rådmand i Vejle, hans vegne og havde stævnet Jens Bertelsen, rådmand sst, for han lader sig af berømme, at han skal have Henrik Dytmærsk delt og lovforvunden så og hans regnskabsbog magtesløs dømt, hvorover de formener, dersom så er, da skulle det være sket i Henrik Dytmærsks vanvittighed og misforstand og ikke burde at komme ham til nogen forhindring på hans retfærdige gæld, og formener de, at Jens Bertelsen selv skulle være den, som burde efter KM brev at forhjælpe ham til rette og ikke at tilkøbe sig nogen delsvidner eller dom over ham, hvormed hans ret kunne krænkes: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, Jens Bertelsen ikke fremlægger nogen fuldmagt med samme dom, da finder vi fornævnte dom ingen magt at have.

(349)

** var skikket Anders Sørensen, Søren Hansen i Gredsted og Niels Rasmussen ved Gredstedbro deres visse bud Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, og havde stævnet Karen Jørgens i Gredsted, Anne Hanskone med flere sst for et vidne, de til Gørding herreds ting 11/8 1617 vidnet har med Poul i Gredsted, det det gamle ålegårdsted østen Gredstedbro altid har været brugt til midtstrøm til den gård, Peder Hvid og Poul Jørgensen påboer, og til den gård Anders Sørensen og Søren Hansen påboer, formente samme deres vidne ikke så noksom sandfærdigt at være, at det kunne forhindre dem fri fiskeri for deres egen grund men burde magtesløs at være. så mødte Peder Hvid og fremlagde efterskrevne vidne af Gørding herreds ting 11/8 sidst forgangen år, Karen Hanskone i Gredsted med flere, som mindes op til 54 år, at have vidnet, at den ålegård østen fra Gredstedbro i det gamle gårdsted altid har været brugt til den gård, Peder Hvid og Poul Jørgensen iboer og til den gård, som Anders Sørensen og Søren Tomasen iboer: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet, at de ikke har hørt eller seet, der havde været udslået eller bygget nogen ålegårde i samme å så nær østen til samme gamle arilds gårdsted, som den nye gård da var, og i så måde lagde deres vidne i tvivl, fornævnte synsvidne ikke heller bemelder, varselsmændene at have navngivet i deres varsel, hvilken tid eller dag synsmændene skulle være på åstederne, da finder vi fornævnte vidne og syn såvel som dom og dele om fornævnte fiskeri, derefter udganget er, ingen magt at have.

(352)

** var skikket Peder Andersen i Randerup og havde stævnet hans bror Hans Andersen i Harknag, for han 5/7 sidst forgangen år til Lø herreds ting skulle have ladet ham fordele for en summa

pending efter brevs lydelse, som Hans Andersen skulle have af Peder Andersen, formener samme dele ikke skulle findes så lovligt og retfærdigt at være drevet, ej heller lovligt varsel derfor at være givet. dernæst fremlagde efterskrevne pantebrev, dateret Randerup 1604: så og efterdi Peder Andersens beseglede brev, som to dannemænd med ham til vitterlighed forseglet har, her er i rette lagt, og ikke Peder Andersen den vil vide for falsk eller urigtig, da ved vi ikke imod samme brev ej heller fornævnte dele, derefter drevet er, at sige eller magtesløs dømme.

(354)

** var skikket velb Mads Nielsen til Østergård, Christen Krag til Lydumgård og Christoffer Gersdorff til Søbygård på tjenernes vegne deres visse bud Eske Pallesen i Lønborg og havde stævnet Niels Sørensen i Malle, Maren Nielskone, Kirsten Lauritsdatter, Else Lauritsdatter, Ellen Lauritsdatter, Maren Lauritsdatter med deres lovværge med flere sst for en uendelig dom, de lader dem af berømme nogen tid siden her til landstinget skulle have forhvervet, i hvilken de skulle have bekommet et sandemænds brev magtesløs anlangende markskel, som skulle være gjort imellem Adsbøl mark og Malle mark, hvilken dom de formener med vrang undervisning skulle være forhvervet og fordi burde magtesløs at være, og fornævnte sandemændsbrev burde ved magt at blive: så og efterdi samme dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(355)

** var skikket Hans Pedersen, barnfødt i Vittrup, og havde stævnet Peder Jepsen i Gesten for last og skade, han skulle have hugget ham i hans venstre hånd, som Peder Jepsen selv skulle have bekendt og til forpligtet sig at skulle give Hans Pedersen for hans skade efter seks uvildige dannemænds tykke: så blev opnævnt efterskrevne mænd, som udgik og igen indkom og sagde dem samme last og skade at have beseet og gav til kende, at ingen af dem ville have slig skade for 20 rigsdaler.

(356)

10/10 1618.

** var skikket Laurits Mikkelsen i Grejs og gav til kende, hvorledes hans medbrødre sandemænd i Nørvang herred i dag 6 uger skal have gjort deres ed og tov og svoret Laurits Johansen i Ris manddød over og fra hans fred for Jens Knudsen sst han ihjelslog, og han den tid for sin sygdom ikke kunne der møde, og fordi nu her i dag gjorde sin ed, som hans medbrødre sandemænd gjort har, og svor Laurits Johansen manddød over og fra hans fred for Jens Knudsen han ihjel slog.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg på sine egne og på sin søster velb jomfru Birgitte Gyldenstjernes vegne deres visse bud Claus Nielsen, ridefoged der sst og havde stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged til Hammerum herreds ting, for han 22/8 sidst forleden til Hammerum herreds ting skulle have udstedt vidner og syn over Storsig, som Knud Gyldenstjerne og hans søster skal være lodsejere til, og ikke for samme vidner og syn skulle være så lovligt stævnet og varsel givet, som det sig burde. så blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting, hvori mænd, som mindes op til 30 år, at have vidnet om de kær og siger, som ligger norden for Christen Eriksens gård i Grøde: så og efterdi det befindes jomfru Birgitte Gyldenstjerne at holde hus hos sin kære mor på Skovsbo i Fyn, og ikke hun har fanget seks ugers varsel for samme vidne og syn, varselsmændene ej heller i samme vidne og syn har navngivet hvilken dag, de

gjorde Christen Knudsen og hans medbrødre varsel derfor, da kunne vi ikke kende samme varsel så nøjagtigt, men finder samme vidne og syn magtesløs at være, og efterdi fornævnte herredsfoged samme vidne og syn efter sådant ulovligt varsel har udstedt, ved vi ikke andet derom at sige, end han jo sig deri har forseet og bør derfor at igen give Knud Gyldenstjerne hvis billig kost og tæring, han derfor på sin søsters vegne har ladet anvende.

(360)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for han 17/1 sidst forleden skulle have forvist hans søn og fuldmægtig Søren Jensen fra retten på Hammerum herreds ting, eftersom han skulle være tiltalt for bondeskyld af Astrup, og han i lige måde skulle have stævnet hr Clemend Mikkelsen, Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen i Husby for udlæg, han ville lade gøre for hvis, der kunne findes med rette efter landstings dom, han havde forhindret, om den bondeskyld af fornævnte gård, og da at skulle have udlagt og tilbudt rede pending, og intet herredsfogden ville dem imellem dømme, menende ham dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette. så mødte Christen Andersen og fremlagde efterskrevne dom her af landstinget 25/3 forgangen år, som blandt andet besluttes, at efterdi bevises Jens Lauritsen samme gård i Astrup at have solgt til Dines Andersen, endog Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen havde deri deres lod, og ikke bevises Jens Lauritsen nogen hjemmel af dem eller deres lovværge dertil at have haft, og fogden fordi har tildømt ham at udlægge til dem hvis bondeskyld, af deres anpart kan gange, midlertid Jens Lauritsen dem derfor havde forhindret, da er det ikke vist imod samme hans dom det punkt anlangende ej heller samme dele, derefter drevet er, at sige eller magtesløs dømme: så og efterdi med endelig landstings dom bevises, Jens Lauritsen i samme dele at være dømt, og ikke bevises ham nogen bøder for fogden at have udlagt, det og gøres bevisligt sagen til Claus Nielsen tilforn at være opdraget, og ikke han for samme udlæg har været stævnet og kaldt, og herredsfogden fordi har frafundet Jens Lauritsen og hans fuldmægtig lyd, indtil han sig for samme dele forklaret, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller hans ulempe deri at være.

(363)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Claus Nielsen i nør Tang for en uendelig dom, han her til landstinget skulle have forhvervet anlangende tre marks bøder, som Jens Lauritsen skulle være tildømt at bøde til hr Clemend Mikkelsen, præst i Husby, menende samme dom med vrang undervisning at skulle være forhvervet og burde magtesløs at være. derimod havde Claus Nielsen stævnet Jens Lauritsen i Bredvig, for han nogen rum tid siden uden lovlig adkomst har solgt Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen i Husby deres anpart i den sønderste gård i Astrup i Tyrsting herred, og han derfor til herredsting og landsting er tildømt at udlægge dem samme deres anpart i bemeldte gård, hvorfor Claus Nielsen formener, Jens Lauritsen for samme hans ulovlige bedrift ikke herefter bør at stande i lov og tov med andet lovfaste folk: da efterdi samme uendelige dom i dag seks uger har været hid kaldt, og den sag om fornævnte uendelige dom da er opsat til i dag, og Claus Nielsen den ikke nu fremlægger, da finder vi samme uendelige landstings dom ikke længere magt at have, men om hovedsagen, nu hid stævnet er, opsatte vi til i dag måned.

(364)

** var skikket velb Gert Rantzau til Breitenburg, hans visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for en uendelig dom, hans til Skodborg herreds ting 24/2 1617 dømt har, og i samme dom tildømt hans tjener Jens Joensen, foged på Vejbjerg, at igen give Mikkel Lauritsen i Sodborg hvis kost og tæring og andet, som han skulle have anvendt anlangende en landstings rejse, Jens Joensen skulle have stævnet Mikkel Lauritsen til landstinget: så og efterdi samme landstings dom ikke er endelig, bør den ingen magt at have, og efterdi Jens Joensen efter samme uendelige dom, som nu er undersagt, for samme kost og tæring er delt blevet, finder vi ham af den dele kvit at være.

(365)

** var skikket velb Gert Rantzau til Breitenburg, hans visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Nielsen i neder Dubgård og Jens Eriksen, tjenende i Rom sogn, for et vidne, de til Skodborg herreds ting 24/2 vidnet har, at de skulle nærværende hos været ved Skodborg herreds ting anden mandag før påske 1614 og da skulle have seet, at Mikkel Lauritsen i Sodborg lånte Jens Joensen på Vejbjerg seks daler, som han ham straks skulle have antvortet, hvilket vidne Jens Joensen ved sin højeste ed benægter: da efterdi samme vidne og dele i dag seks uger har været hid stævnet, og sagen da til i dag er optaget, og ikke fornævnte vidnesbyrd eller Mikkel Lauritsen er mødt med samme vidne, det at forantvorde eller dem lovligt at undskylde, da finder vi samme vidne og dele derefter ingen magt at have.

(367)

** var skikket velb fru Margrete Lange til Engelsholm hendes visse bud Peder Hansen i Ørum med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Dinesen i Ulkær, Laurits Jørgensen sst og Karen Andersdatter i Vindelev for et vidne, de til Nørvang herreds ting 16/6 sidst forleden vidnet har anlangende det manddrab, Tomas Christensen gjorde i Ulkær på anden pinsedag sidst forleden, i hvilket deres vidne de skulle have vidnet, at Tomas Christensen gjorde nødværge og var nødt til at værge sit liv den tid, han dræbte Envold Lauritsen, og ikke de skulle have vidst Envold Lauritsen gjorde Tomas Christensen nogen slag eller skade, men Envold Lauritsen havde slidt sig fra ham og kommet over et gærde og ind i hans husbonds kålgård, og Tomas Christensen havde forfulgt ham over gærdet og der slået og givet ham sit banesår: så er fornævnte vidnesbyrd så og Tomas Christensen, Jens Jensen og Christen Madsen ikke nu mødt dem at erklære eller undskylde, og sagen i seks uger er optaget, som er til i dag, og ikke de nu er mødt nogen gensigelse derimod at gøre, da finder vi Anders Dinesen, Laurits Jørgensen og Karen Andersdatters vidne magtesløs at være.

(368)

24/10 1618.

** var skikket velb fru Maren Juel til Rybjerg hendes visse bud Erik Christensen i Degnbol og havde stævnet Jep Jepsen i Tredje, Niels Nielsen sst og deres medbrødre kirkenævninger i Lem sogn, for de til Bølling herreds ting 5/10 sidst forleden har Apelone Milters kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster, hun skal have brugt og bedrevet efter vidner og sigtelse, og nu fremlagde Erik Christensen efterskrevne tingsvidner af Bølling herreds ting 21/9 sidst forleden, Laurits

Tomasen i Lem at have vidnet, at en aften kom hans mor Mette Lauritsdatter fra Ringkøbing med Milter Jensen i Søndergård og det spurgte Apelone Milters, da sagde Apelone Milters i Søndergård, jeg skal fly det så, at hun ikke skal age fra Ringkøbing med min mand, og det var ikke uden tre uger derefter så blev hans mor taget fra al hendes helbred, og da lå hans mor tolv uger, førend hun døde, og det skyldte han Apelone Milters, at hun tog livet af hende med hendes trolddoms kunster. Christen Mortensen at have vidnet, at Apelone Milters blev vred ved ham, for han tog deres øg og bandt dem, for de gik i hans eng, og nu i syv år har hans kone ligget syg og skrøbelig, og det takkede han Apelone Milters for, at hun havde gjort det med trolddoms kunster, og han havde mistet en hob af hans kreatur. Jens Justsen i Hedegård at have vidnet, at han lod Apelone Milters tilsige for hans datter Apelone Nielskone på Hykkelbjerg hende helbred, at hun havde taget hendes helbred fra hende, og så efter han havde ladet hende tilsige, mistede han et øg. item i rette lagde Maren Mikkels i Stavning hendes efterskrevne bekendelse, at Milter i Søndergård hans hustru Apelone Pedersdatter havde været med på sankt hans nat at danse på Stavning kirkegård, og hun var vred, for Mads Nielsen ikke ville have Else Madskone i Østerby hendes datter, og da gik Milters hustru til Påske og begærede at ville være med og hjælpe til, at de kunne få livet af Mads Nielsen: så og efterdi af vidnesbyrd forfares og bevises, Apelone Milters at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på deres liv og helbred og en part på deres kreatur at være vederfaret, hvilket hun da en del for retten ikke har benægtet, og Laurits Tomasen, Peder Jensen, Christen Mortensen og Jens Justsen nu her i dag har lagt deres hænder på Apelone Milters hoved og ved deres helgens ed vedkendes hende for en åbenbarlig troldkone. disligeste eftersom Apelone Milters af de misdædere Maren Mikkels, Påske Rasmussen og Maren Jensdatter for trolddom er udlagt, og ingen vidnesbyrd hun har fremlagt sig ærligt at have skikket, og de, som boer i sognet og bedst hendes lejlighed ved, har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed og tov at sige eller magtesløs dømme.

(375)

** var skikket velb fru Maren Juel til Rybjerg hendes visse bud Erik Christensen i Degnbol og havde stævnet Maren Jensdatter i Karsbæk og Just Andersen for et vidne, de til Hind herreds ting 27/8 sidst forleden vidnet har anlangende nogen gæld, hendes tjener Niels Simonsen skulle have været Påske Rasmussen i Karsbæk skyldig, dog deres vidne skulle ikke med nøjagtigt brev og segl eller nogen sandfærdig kundskab bekræftes: så og efterdi ikke bevises med Niels Simonsens brev og segl, ham fornævnte korn og pending at have været Påske Rasmussen skyldig, og ikke han slig gæld er bestendig, men fornævnte vidne og opskrift at være vidnet og udganget efter bemeldte misdæder Påske Rasmussens bekendelse, som efter recessen ikke står til troende, da kunne vi ikke kende samme vidne og opskrift så noksom og nøjagtig, at det må komme Niels Simonsen på nogen pendings udgift til hinder eller skade.

(377)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde stævnet Niels Christensen i Ris med flere for deres sandhed at vidne, om det ikke er dem vitterligt, at Oluf Poulsen i Birkmose, boende i Ulfborg herred i Timring sogn, havde disse forgangne åringer bortlejet både ager og eng fra den gård, han nu iboer, såvel som og bortsolgt fodringen fra samme gård: da efterdi ikke bevises fornævnte folk deres sanden til deres værneting at have vidnet, finder vi dem did at komme og der deres sandhed i samme sag under deres faldsmål at vidne.

** var skikket Christen Nielsen i nør Engsig og havde stævnet Oluf Olufsen på Old for et tingsvidne, han til Skjern birketing 15/5 sidst forleden forhvervet har, anlangende at Oluf Olufsen da skulle have begæret et vidne efter Christen Nielsen hans ord, at han skulle have sagt, det Christen Olufsen i Kær skulle have taget hans tørv bort, endog Christen Nielsen ikke skulle have beskyldt Christen Olufsen eller sigtet ham for nogen ulovlig sag: så og efterdi samme vidne ikke bemelder, Christen Nielsen udtrykkeligt at have beskyldt Christen Olufsen for nogen tørv, ham ulovligt at have frataget, som kunne være hans lempe for nær, ikke heller bevises ham den dag til fornævnte ting med Oluf Olufsen nogen rettergang at have haft, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have, ej heller fornævnte dom, derefter udganget er, at komme Christen Nielsen til nogen forhindring.

(379)

** var skikket Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid stævnet Germand Christensen i Engsig og Edel Christensdatter sst for et vidne, de til Bølling herreds ting 31/8 sidst forleden vidnet har anlangende et læs tørv, de skulle have seet Oluf Olufsen skulle have taget i Bølling kær, den næste tirsdag for vor herres himmelfarts dag, af Christen Nielsen i Engsig sine tørv: så og efterdi samme vidne ikke er vidnet på fersk fod, men rum tid efter sådant skulle være sket, som de om vidnet har, en part fornævnte vidnesbyrd og findes vildige, og Christen Olufsen samme deres vidne til tinge såvel som her i dag højligt har benægtet, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have, og efterdi Christen Nielsen sig ingen dom i den sag fremlægger, da, dersom han har samme dom, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(382)

7/11 1618.

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Peder Hansen, ridefoged til Børglum kloster, og havde stævnet Christen Madsen i Torp, fordum herredsfoged til Hjerm herreds ting, for en landstings dom, Iver Juul for rum tid siden her til landstinget over ham forhvervet har, hvori han er påkendt at have gjort uret og at stande til rette, og efterdi Christen Madsen siden ikke har Iver Juul tilfreds stillet, men mere fortrædeligt og utilbørligt sig imod ham har ladet forlyde, ville han ydermere være dom begærende, om Christen Madsen ikke burde at igen give ham hvis kost og tæring, han derover lidt har: så og efterdi Christen Madsen tilforn for samme sag har været hid stævnet, og dom da er ganget ham uret at have gjort og burde at stande til rette, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Madsen har jo sig deri forseet og bør derfor at igen give Iver Juul hvis billig kost og tæring, han derover har lidt og ladet anvende.

(383)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Kær, ridefoged der sst, og havde stævnet Christen Madsen i Navr torp for en uendelig landstings dom, han skal have ladet forhverve her til snapsting 1595 over hvis forfølgning, som salig Peder Gyldenstjerne af Tiimgård har ladet forhverve på Christen Madsen til Hjerm herreds ting, hvilken forfølgning Peder Gyldenstjerne skulle have afstået og bevilget salig Hans Lunge (Hans Lange) til Bregning, som den tid var lensmand på Lundenæs, for hvilken forfølgning Christen Madsen sig skulle have til forpligtet at være i Hans Lunges eget minde, hvilken landstings

dom ikke skulle lyde endelig, hvorfor Christen Kær på Ulrik Sandbergs vegne formente, den burde magtesløs at være: for nogen lejlighed sig deri begiver, blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(384)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Kær, ridefoged der sst, og havde stævnet Christen Madsen i Navr torp for et vidne, som han lader sig af berømme, som han til Skodborg herreds ting 8/9 1617 skulle have forhvervet anlangende nogen erklæring på en sæk mel, som han anden fredag efter sankt volborg dag næst tilforn på vejen skulle være undkommet og optaget og derfor skulle være berygtet, at han den ikke så lovligt skulle have bekommet og sig fraskilt efter loven, som det sig burde, hvoraf skulle være en part årsag, at Christen Madsen skulle være sat fra kongens ting i Hjerm herred, og ikke derfor skulle være givet lovligt varsel. så mødte Christen Madsen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 8/9 sidst forgangen år, Peder Madsen på Pangstoft i Flynder sogn at have vidnet, at den anden fredag efter sankt volborg dag da sidst forleden, tabte han en sæk mel af hans vogn på adelvejen, hvilken sæk mel Christen Madsen fandt efter ham på vejen og ham samme sæk mel igen straks samme dag antvortede, så han derfor takker ham ære og godt: så og efterdi det forfares Christen Madsen for samme sag og beskyldning at have været berygtet, og lensmanden Ulrik Sandberg for den skyld har ham fra herredsfoged bestillingen afstået, førend samme undskyldning og vidne forhvervet er, som Christen Madsen ikke selv benægter, og han dog siden samme vidne alene efter Peder Madsens undskyldning, Ulrik Sandberg ubevidst, har taget og forhvervet og ikke derfor har givet ham noget varsel, at han kunne have vidst dertil at lade svare, da finder vi samme vidne ingen magt at have.

(386)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Kær, ridefoged der sst, og havde stævnet Jens Sørensen i Tinggård og hans medbrødre efterskrevne 24 mænd for et vidne og stokkenævn, som de med Christen Madsen i Navr torp 23/7 1617 til Hjerm herreds ting vidnet har, hvilket deres vidne ikke skal være endeligt, ikke heller derfor skulle være givet varsel, hvorfor Christen Kær på Ulrik Sandbergs vegne formener, samme vidne og kundskab ikke ret at være og burde ingen magt at have. så fremlagde Christen Madsen samme vidne af Hjerm herreds ting 23/7 sidst forgangen år, hvori Christen Madsen begærede af herredsmændene i Hjerm herred deres vidnesbyrd, hvorledes han havde forholdt sig, så fremstod fornævnte 24 mænd samt menige herredsmænd, som den dag ting søgte, samtlige vidnede, at så længe de havde kendt Christen Madsen, da havde han handlet og skikket sig ærligt, troligt, kristeligt og vel: så og efterdi af fornævnte vidne, nu fremlagt er, forfares Christen Madsen for samme sæk mel at have været i beskyldning og tiltale, så Ulrik Sandberg på KM vegne deri har været interesserende, og Christen Madsen dog samme stokkenævn har forhvervet, førend han lovligt for samme sag er blevet forklaret og undskyldt, og Ulrik Sandberg ikke derfor har fanget noget varsel, fornævnte vidnesmænd og har lagt deres vidne i tvivl og ikke endeligt vidnet, da kunne vi ikke kende samme stokkenævn så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(387)

** var skikket Claus Nielsen i nør Tang med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Lauritsen i Bredvig, for han nogen rum tid siden uden lovlig adkomst har solgt Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen i Husby deres anpart i den sønderste bondegård i

Astrup i Tyrsting herred, og han derfor til herredsting og landsting er tildømt at udlægge dem samme deres anpart med bondeskyld i bemeldte gård, imidlertid den har været dem forholdt, hvorfor Claus Nielsen formener, Jens Lauritsen for samme hans ulovlige bedrift ikke herefter bør at stande i lov og tov med lovfaste folk. derimod havde Jens Lauritsen hid stævnet Peder Andersen, for han skal have tildømt Jens Lauritsen at bøde sine tre mark for Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen deres part af en bondegård, som han skulle have bortsolgt, uanseet Jens Lauritsen skulle have fornævnte gård i et frit brugeligt pant, som endnu skulle stå uigenløst, så den aldrig skulle have fulgt Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen ej heller deres forældre, og mener sig at ville bevise, salig Søren Jensen at skulle have sig og sine arvinger til forpligtet, at de ikke skulle påføre Jens Lauritsen på fornævnte gård nogen trætte, menende Mikkel Ibsen, som var en af Søren Jensens arvinger, han eller hans børn ikke må eller kunne på fornævnte gård noget lovmål bruge, medens og al den stund den står uigenløst: så blev Claus Nielsen og Jens Lauritsen nu her for retten venligt og vel forligt, så Jens Lauritsen lovede at skal give Claus Nielsen 130 rigsdaler i markstykker, og dermed afstod Claus Nielsen samme tiltale.

(389)

** var skikket Claus Nielsen i nør Tang og havde stævnet Morten Sørensen i Pradsgård og Bertel Mortensen sst for KM anpart korntiende, de to år næst forgangen rester med og modvilligt skulle have forholdt imod KM fæstebrev, som Claus Nielsen har, og de derfor skulle være tildømt samme to års efterstående tiende, hver med deres tolv mænds ed, fra dem efter loven at udlægge, hvilket de ikke har efterkommet, hvorfor Claus Nielsen formener samme dom lovlig og ret at være dømt, og Morten Sørensen og Bertel Mortensen burde nederfældig at blive, efterdi de samme lov ikke skulle have kunne edlet og gjort. så mødte Bertel Mortensen på sine egne og hans far Morten Sørensens vegne og berettede, at efterdi de skal være selvejere og holder soldat af samme gods, mente fordi de burde for tiende kvit at være: så og efterdi Bertel Mortensen på sine egne og sin fars vegne ikke benægter dem jo med samme tiende at restere og tilbage stå, Morten Sørensen og at have sig til forpligtet Claus Nielsen for slig tiende at tilfreds stille, så deraf forfares dem slig tiende dem mod Claus Nielsens minde at have forholdt, og fogden fordi har tildømt fornævnte to mænd samme efterstående tiende fra dem og til Claus Nielsen at udlægge, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(392)

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, og havde stævnet Laurits Jellosen, indvåner der sst, for nogen uendelig dom, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have forhvervet over nogen deler, Jens Bertelsen har over ham for vitterlig gæld, han ham skyldig er, efter udgivne breves indhold, som endnu skulle findes at være ubetalt, hvilken dom han formener med vrang undervisning at skulle være forhvervet, og ikke han dertil skulle være lovligt stævnet, menende samme dom burde magtesløs at være, og Laurits Jellosen burde i samme deler at blive, indtil han retter for sig: så og efterdi med tingsvidne bevises, Jens Bertelsen og Laurits Jellosen deres sag om fornævnte gæld og regnskab på fornævnte voldgiftsmænd at have indgivet, dem derom at skulle imellem regne, hvilket de og gjort har, så Jens Bertelsen i så måde samme forrige delsbreve har fratrådt, da bør samme delsbreve ikke at komme Laurits Jellosen til nogen forhindring.

(394)

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, og havde stævnet Laurits Jellosen, indvåner sst, for nogen uendelige domme, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet her til landstinget nogen tid forleden og dermed skulle have magtesløs gjort en dele, som Jens Bertelsen over ham nogen tid siden til Vejle byting skulle have ladet forhverve for 787 daler, som Jens Bertelsen skulle have udlagt for ham, imidlertid han havde været udenlands på sin købmands handel: så og efterdi Jens Bertelsen beretter sig delsbrevet til byfogden og vurderingsmændene at have leveret, der vurdering sket er, og de ikke med den findes hid stævnet, da ved vi ikke på fornævnte delsbrev at dømme, førend de med den lovligt stævnes og kaldes.

(397)

** var skikket Christen Jensen i Bredvig hans visse bud Jens Lauritsen sst og havde stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged til Hammerum herreds ting, for en dom han 11/10 1617 dømt har, hvori han skulle have kvitdømt Jacob Pedersen, som flyttede af hans gård i Gellerup, for kornskyld af fornævnte gård for 1615, som KM skulle have tilladt Christen Jensen og andre selvejer bønder, som holder soldat, uanseet at han selv har ganget for en soldat af fornævnte gård, og ikke Christen Andersen har villet dem imellem dømme, hvad bondeskyld var anlangende fornævnte år, som Christen Jensen selv skulle tilhøre: så og efterdi Jens Lauritsen ikke beviser sig eller sin søn at have holdt nogen soldat af samme gård eller dermed været besværet, men Jacob Jensen den tynge selv at have udstået, midlertid han boede i gården, og fogden fordi har ham kvitfundet for samme kornskyld og aleneste tildømt ham skylden af rugavlen for 1616, som ham har efterfulgt, at udrede, og den anden mand, gården bekom og høet og vårsæden annammet, hvis anden skyld deraf ganger at udgive, da ved vi ikke imod samme herredsfogeds dom at sige eller magtesløs dømme.

(398)

** var skikket Hans Hansen i Varde på salig Niels Tomasen, borgmester der sst, hans arvingers vegne og havde stævnet Christen Lauritsen i Nim for en uendelig dom, han på Mads Ibsen i Marup i Skjern sogn hans vegne her til landstinget 10/10 sidst forleden skulle have forhvervet over nogen breve og fuldmagter, velb Peder Iversen til Fritsø i Norge hans fuldmægtig har ved køb til Niels Tomasen afhændet nogen gæld efter afgangne Peder Ibsen, født i Mårup, hans håndskrift, af hans arvinger at indfordre og over nogen domme, som til herredsting og landsting fornævnte Peder Ibsens bror, søskende og arvinger skulle være tildømt samme deres brors gæld at betale. herhos blev fremlagt efterskrevne dom af Nørherreds ting 17/3 1608, som så besluttes, at efterdi for fogden var fremlagt Peder Ibsens håndskrift på 226 daler, som han Peder Iversen givet har, hvorpå findes afskrevet Peder Ibsens bror Mads Ibsen efter hans død at have betalt 100 daler og i så måder gælden vedgået, da vidste fogden ikke andet at sige, end Laurits Ibsen burde sin anpart af samme brev at betale. dernæst fremlagde efterskrevne dom af Bølling herreds ting 5/9 samme år, som så besluttes, at efterdi var fremlagt Peder Ibsens brev på 226 daler, hvorpå hans bror Mads Ibsen efter hans død har afbetalt 100 daler, da vidste fogden ikke andet at sige for ret,

end Mads Ibsen, Maren Ibsdatter og Apelone Ibsdatter med deres lovværger burde at betale Niels Tomasen på Peder Iversens vegne deres anpart af samme brev. dernæst blev fremlagt efterskrevne brev, lydende at underskrevne Mads Ibsen i Marup, Christen Ibsen i Egebæk, Jens Lauritsen i Vognbjerg og Tomas Olufsen i Knude fuldmagt giver Laurits Ibsen i Tarm bisgård at igen annamme af Niels Tomasen, borgmester i Varde, salig Peder Ibsen, som døde i Mårup, hans brev, som han havde givet Peder Iversen til Fritsø i Norge, actum Mårup 12/12 1613: så og efterdi Peder Iversens fuldmagts brev bemelder ham at have fuldmagt givet Poul Pedersen samme gæld af Peder Ibsen eller hans arvinger at indfordre, hvilken fuldmagt er Niels Tomasen til hænde kommet, og han derefter har forhvervet domme. Mads Ibsen og nogen hans medarvinger og siden har udgivet deres fuldmagt til Laurits Ibsen, det han bemeldte hovedbrev på samme pending fra Niels Tomasen skulle annamme, efter at de for deres anpart pendingen til ham havde erlagt og betalt, og ikke bevises bemeldte pending af Peder Iversen eller hans arvinger siden af dem at være krævet, ej heller Mads Nielsen fremlægger nogen fuldmagt, dem af Peder Iversen eller hans arvinger givet, i samme sag nogen anfordring at gøre eller nogen pending at kræve, da ved vi ikke Mads Ibsen eller hans medarvinger på samme sag at må tale, førend de dertil nogen rigtig fuldmagt af Peder Iversen eller hans arvinger fremlægger.

(402)

** var skikket velb Jørgen Krag til Endrupholm og Christen Krag til Lydumgård deres visse bud Tøste Hansen, tjenende sst, og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom, han 3/9 skulle have dømt imellem dem og Laurits Jensen i Knudmark i Lyne sogn anlangende en kontrakt, som skulle være ganget imellem deres salig hustruers far velb Christen Vind til Endrupholm og Laurits Jensen i Knudmark mod en landstings dom, at Laurits Jensen skulle være æreløs dømt, som salig Christen Vind over ham her til landstinget forhvervet har, og samme kontrakt skulle medføre, at Laurits Jensen og hans medfølgere ikke efter denne dag at skulle bosætte sig i Strellev sogn eller påføre Christen Vind eller nogen af hans trætte i nogen måder: så efterdi bemeldte dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme.

(403)

** var skikket velb Henrik Lange til Oldager, domprovst i Ribe, hans visse bud Laurits Mikkelsen i Bork og havde stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom, han til Vesterherreds ting 25/7 sidst forleden dømt har imellem Henrik Lange hans fuldmægtig og Niels Olufsen i Hennebjerg og deri kvitdømt Niels Olufsen for tiltale at lide efter KM mandat og reces, for han skulle være beskyldt af Kirsten Jensdatter, født i Hovstrup, for hendes barnefar at være til det barn, hun fødte i Varde, førend hun for hendes misgerninger blev hedenrettet, efterdi Laurits Mikkelsen ikke for fogden beviste Niels Olufsen og Kirsten Jensdatter var enten beslægtede eller besvogrede til hverandre: så og efterdi samme dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme.

(405)

**var skikket velb Niels Lange til Skrumsager hans visse bud Laurits Mikkelsen i Borg og havde stævnet Niels Graversen i sønder Bork og Niels Knudsen i Nebel for et vidne, de til Nørherreds ting 22/10 på hans tjener Christen Graversen i sønder Bork vidnet har med Eske Jepsen i Nebel ham til behjælpning, at Christen Graversen skulle have bekommet adskillige varer af Eske Jepsen, og ikke fornævnte mænd at have vidnet, at de har hos været og seet, Christen Graversen slige varer at have bekommet, menende samme deres vidne usandfærdigt at være og burde magtesløs at være: så og efterdi vidnesbyrd har vidnet om det gods, Christen Graversen af Eske Jepsen skulle have bekommet, hvilket han ikke er bestendig eller fra sig med brev og segl har bebrevet, men her i dag for retten, som han og tilforn til herredsting gjort har, højligt benægter, da finder vi samme vidne ingen magt at have.

(406)

21/11 1618.

** var skikket Poul Nielsen i Trøllund og havde hidkaldt sandemænd af Slavs herred om manddød at sværge over Claus Sæbekræmmer for Mads Jensen, barnfødt i Grene, han ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Slavs herreds ting 29/10 sidst forleden Gregers Christensen i Grenekrog og Anne Andersdatter sst at have vidnet, at 5/10 sidst forleden i Anders Christensens hus i Grenekrog, da kom Mads Jensen, som desværre blev dræbt, og sagde, at Claus Clemendsen sæbekræmmer havde stukket ham med en kniv i hans bug, og deraf havde han sit banesår, og da var Claus Sæbekræmmer i samme hus: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Claus Clemendsen sæbekræmmer manddød over og fra hans fred for Mads Jensen, han ihjelslog.

(407)

** var skikket Morten Nielsen i Hygum med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Lurby, Søren Madsen i Brandbjerg og deres medbrødre kirkenævninger over Dorte Rasmusses i Hygum, for de skulle have hende kirkenævn for trolddom oversvoret, formente samme deres ed og tov ret at være. Morten Nielsen fremlagde efterskrevne tingsvidne af Tørrild herreds ting 26/9 sidst forleden, Karen Mortensdatter i Hygum at have vidnet, at nu i sommer var 5 år, som hendes mand Niels Jensen gik og slog i hans eng, da kom en af Rasmus Poulsens foler i Niels Jensens byg, og da tog Niels Jensen samme fol hjem i hus, da kom Rasmus Poulsen og Dorte Rasmusses til ham og gav ham mange onde ord, og da lovede Dorte Rasmuskone ham, at han skulle få en ufærd, og den næste uge før dimmeluge der næst efter fik han ondt i sit øje, og siden slog han en ulykke til efter en anden på sin førlighed, indtil han døde. endnu efterskrevne vidne af fornævnte ting 5/9 sidst forleden, Karen Mortens i Hygum og Kirsten Nielskone i Holtum at have vidnet, at på skærtorsdag næst forleden var to år siden, da lagde Dorte Rasmusses

sin hånd på et af Morten Nielsen hans øg i hans hus, og siden den tid åd eller drak det ikke mere, og Dorte Rasmusses hun havde lovet Morten Nielsen ondt, og det var ham vederfaret: så og efterdi Karen Mortenskone alene har vidnet om hendes egen husbonds sygdom og død og i så måde er vildig, og ikke bevises hendes husbond Niels Jensen i hans levende live enten til tinge for præsten eller for andre at have klaget på Dorte Rasmusses for sådan hans sygdom og skrøbelighed, Søren Knudsen og hans medbrødres vidne ikke heller med nogen nøjagtige vidnesbyrd bekræftes, Morten Nielsen nogen ulykke på hans kvæg efter Dorte Rasmusses løfte at være vederfaret, som de omvidnet har, de andre vidner og bemelder om rygte og tidende og ikke om nogen vitterlighed eller gjort gerning, det og bevises Morten Nielsen at have været delt og lovforvunden, da han samme sigtelse på Dorte Rasmusses gjort har, da kunne vi ikke kende samme vidner og sigtelse ej heller fornævnte nævnings ed, derefter svoret er, så noksom og nøjagtig at være, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke at komme Dorte Rasmusses til hinder eller skade i nogen måder.

(415)

** var skikket Tomas Jensen i Lybæk og havde stævnet Peder Jensen Møller i Sanddal og Niels Nielsen i Grimstrup for et vidne, de til Hind herreds ting 24/9 sidst forleden vidnet har anlangende nogen ord, Tomas Jensen skulle have sagt uden tinget, at han skulle fly Iver Jepsen andet at tage vare og andre at trætte med end ham, hvilket vidne Tomas Jensen hårdeligt ved sin ed benægter, item Karen Christensdatter i Grimstrup at have vidnet, anlangende at Iver Jepsen ankede og klagede på Tomas Jensen for sin sygdom, Mourids Smed at have vidnet, at Apelone Milters skulle have sagt, at Tomas Jensen skulle være så god i trolddom, som hun var. disligeste havde stævnet Anders Nielsen i Rødding og hans medbrødre nævninger for deres ed og tov, de 8/10 til Hind herreds ting skulle have oversvoret Tomas Jensen, uanseet for dem skulle have været fremlagt adskillige sognevidner og stokkenævn, og tilbød Tomas Jensen at ville sætte borgen for sig. så var til stede Laurits Andersen i Hedeager, Peder Andersen i Burgård og Peder Jensen i Rødding, som samtlige lovede i dag 14 dage at forskaffe Tomas Jensen her for retten til stede eller og 200 rigsdaler Niels Krag i stedet for ham at erlægge: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(419)

** var skikket Niels Lauritsen, borger i Vejle, og havde stævnet Laurits Jellosen, indvåner der sst, for han til Vejle byting 5/11 sidst forleden skulle have ladet ham fordele, for han skulle have sagt sig at skulle have hjemmel til et skrin, som Laurits Jellosens hustru Maren Sørensdatter skulle have fanget ham i forvaring, for det ikke skulle blive hende med nam frataget i Laurits Jellosens gæld den dag, Jens Bertelsens hustru Maren Madsdatter skulle have været med fogden og vurderingsmændene i hendes bo og skulle have taget nam deri for en stor summa pending, Laurits Jellosen skulle være delt for, uanseet at samme dag, der nam skal være sket, da skulle Maren Sørensdatter selv ved hendes tjener have annammet samme skrin til sig igen i byfogdens og dannemænds nærværelse og med sin nøgle lukket det og antvordet fogden hvis, der var i, og det straks med hendes vilje skulle være

udvurderet i hendes og Laurits Jellosens gæld: så og efterdi med fornævnte vurderingsmænds vidne bevises, det Laurits Jellosen og hans hustrus tjener Simon Nielsen at have indbåret samme skrin til vurderingsmændene, og Laurits Jellosens hustru den selv med nøglen, som hun havde i sit gemme, at have opladt, så godset med skrinet straks til Jens Bertelsens hustru for Laurits Jellosens egen gæld er blevet vurderet, så deraf forstås samme skrin med Laurits Jellosens hustrus vidskab i Niels Lauritsens hus at være indkommet, og han dog for hjemmel til den findes at være delt blevet, da finder vi Niels Lauritsen af denne dele kvit at være.

(422)

** var skikket Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet velb Mads Nielsen til Østergård for to domme, som han til Østerherreds ting 22/6 og 29/6 og for to deler, som han til fornævnte ting efter samme domme skulle have ladet forhverve, såvel som faldsmåls dele, hvori han er tildømt at forklare skyld og landgilde i otte år eller derfor at lide dele, uanseet at Jens Nielsen den dag, delen skulle være drevet, såvel som den dag, dommen er ganget, skulle have noksom været overbødig til at ville have forklaret sig for samme skyld og landgilde, dersom Mads Nielsen ville navngive hvad, Jens Nielsen skulle reste med, formener samme domme og dele burde magtesløs at være: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned.

(424)

5/12 1618.

** var skikket Peder Madsen i Bække og havde hid kaldt sandemænd af Slavs herreds ting om manddød at sværge over Jørgen Keldsen i Fitting for Mads Madsen sst, han ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Slavs herreds ting 5/11 dette år, Anders Lauritsen i Fitting med flere at have vidnet, at de var til syn til salig Mads Madsen i Fitting hans lig, som desværre blev dræbt på Fitting kirkevej, og da havde han et hug tvært igennem hans øre og ind i hans hals, som de syntes var hugget med en økse, og ingen våben de så hos ham. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 12/11 sidst forleden, som indholder Mads Bertelsen i Vorbasse med flere at have vidnet, at 23/10 sidst forleden da var de hos på Vorbasse kirkegård, førend salig Mads Madsen hans lig blev begravet, da hørte og så de, at Peder Madsen lyste manddød over graven, om der var nogen der ville kendes hans bane, da fremkom Jep Keldsen i Åst på sin bror Jørgen Keldsen i Fitting hans vegne og kendes manddød og tilbød bod og bedring, vild og venskab til på Jørgen Keldsens vegne. så var Jørgen Keldsen ikke mødt: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Jørgen Keldsen manddød over og fra hans fred for Mads Madsen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt.

(425)

** var skikket Søren Christensen i Plovslund og gav til kende, hvorledes de tre sandemænd af Slavs herred i dag 14 dage skulle have her været og gjort deres ed og tov og svoret Claus Clemendsen sæbekræmmer manddød over og fra hans fred for Mads Jensen, han ihjelslog, og han den tid for sin sygdom ikke da kunne møde, og fordi nu i dag gjorde hans ed, som hans medbrødre i dag 14 dage gjort har, og svor Claus Clemendsen manddød over og fra hans fred for Mads Jensen, han ihjelslog.

(426)

** var skikket Tomas Jensen i Lybæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen møller i Sanddal, Niels Nielsen i Grimstrup for et vidne, de til Hind herreds ting 24/9 sidst forleden vidnet har anlangende nogen ord, Tomas Jensen skulle have sagt uden tinget, at han skulle fly Iver Jepsen andet at tage vare og andre at trætte med end ham, hvilket vidne Tomas Jensen hårdeligt ved sin ed benægter, item Karen Christensdatter i Grimstrup at have vidnet, anlangende at Iver Jepsen ankede og klagede på Tomas Jensen for sin sygdom, Mourids Smed at have vidnet, at Apelone Milters skulle have sagt, at Tomas Jensen skulle være så god i trolddom, som hun var. disligeste havde stævnet Anders Nielsen i Rødding og hans medbrødre nævninger for deres ed og tov, de 8/10 til Hind herreds ting skulle have oversvoret Tomas Jensen, uanseet for dem skulle have været fremlagt adskillige sognevidner og stokkenævn: så og efterdi Peder Jensen har vidnet, at han skulle have hørt Tomas Jensen sagt, at han skulle fly Iver Jepsen andet at tage vare end ham at trætte med, og Niels Nielsens vidne indeholder, det han skulle have sagt, han skulle fly andre at trætte med end med ham, så samme to vidner om sligt hans løfte ikke stemmer overens, men enhver ikke uden én persons kundskab, som regnes for intet vidne, da finder vi samme vidne magtesløs at være, og efterdi andre vidner har vidnet efter en død mands ord og sagden og ikke om nogen vitterlighed, det de selv skulle have hørt, Tomas Jensen lovede Iver Jepsen ondt, fornævnte Maren Ivers klage og sigtelse heden strækker sig efter Iver Jepsens ord, han for hende skulle have haft, og ikke samme hendes klage og sigtelse med nogen nøjagtige vidner bestyrkes, men Tomas Jensen fremlægger adskillige stokkenævn og sognevidner såvel som hans naboers og granders kundskab, som alle giver ham vidnesbyrd sig ærligt, kristeligt og vel at have skikket, da kunne vi ikke kende bemeldte vidner, klage og sigtelse, ej heller nævnings ed, derpå funderet er, så nøjagtige, at de må komme Tomas Jensen på liv eller ære til hinder eller skade, førend anderledes bevises kan.

(434)

** var skikket Jens Jensen i Egelund på sine egne og sine granders vegne og havde stævnet Christen Lauritsen, født sst, for et synsvidne han til Hind herreds ting over nogen kornskade på Egelund mark forhvervet har og ikke i samme vidne skulle benævnes hvis, samme korn skulle have været, han skulle have taget syn til, ej heller han skulle have noget i stede eller fæste i Egelund mark, samt der ikke skulle været givet lovligt varsel: så og efterdi der findes lovligt varsel for fornævnte synsvidne at være givet, såvel for åstederne som til tinge at tages beskrevet, og intet imod samme syn fremlægges, hvormed det rykkes og tilbage drives

kan, ikke så at være som fornævnte mænd omsynet har, da ved vi ikke imod samme synsvidne at sige eller magtesløs dømme.

(435)

** var skikket Niels Olufsen i Hennebjerg og havde stævnet Niels Mikkelsen i sønder Bork for en dom, han til Vesterherreds ting 21/11 forhvervet har efter et tingsvidnes lydelse af Kærgårds birketing anlangende Nis Christensen i Fidde og Niels Olufsen skulle være beslægtet i trinde mand byrd, og Laurits Mikkelsen skulle have Niels Olufsen i rette stævnet for et kvindfolk, han skulle have beligget, som skulle siges at Nis Christensen tilforn skulle have beligget, og formener at han derfor burde at lide efter KM mandat og reces, for hvilke herredsfogden skulle have Niels Olufsen kvitdømt: så og efterdi ikke for fogden har været bevist Niels Olufsen og Kirsten Jensdatter at have været tilsammen beslægtet eller besvogret, ej heller det han hende skulle have beligget, og fogden fordi ikke har vidst det han burde derfor at lide nogen tiltale, ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(436)

** var skikket Palle Christensen i Vognbjerg hans visse bud Houli Pallesen sst og havde stævnet Rasmus Hansen, foged på Vennergård, for en bekendelse, som han skulle have frembåret på Hind herreds ting 10/9 næst forleden efter en misdæder Maren Jensdatter, Christen Baks hustru i Rindum, hendes ord, at hun deri skulle have udlagt og gjort hendes bekendelse på hans hustru Johanne Palles om Christen Christensen i Mølgård hans kvæg og på hr Jens Gregersen i Velling hans kvæg, at hun skulle have med været og taget livet af Mads Nielsen, hvilket Johanne Palles højligt benægter, at hun deri skulle være skyldig. i lige måde hid stævnet Erik Christensen i Degnebol for et brev, han 2/11 sidst forleden skulle have frembåret på Bølling herreds ting, at en misdæder Apelone Milters, som samme dag blev brændt, skulle have bekendt, der hun skulle have blevet forhørt, at Johanne Palles skulle have været hendes rodesøster, hvilket Johanne Palles også højligt skulle have benægtet: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, troldkarle eller troldkvinder at stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, og efterdi det befindes Maren Jensdatter og Apelone Milters, som samme bekendelse gjort har, at have været to misdædere, som for trolddom og deres misgerninger har standet deres ret, derimod og fremlægges vidner og kundskab Johanne Palles hidindtil et ærligt rygte og navn at have efterfulgt, da finder vi Maren Jensdatter og Apelone Milters bekendelse ikke at komme Johanne Palles på liv og ære til hinder eller skade i nogen måde.

(439)

** var skikket Svend Christensen rådmand og Jep Olufsen, borger i Lemvig, på deres egne og på Simon Christensen, rådmand sst, hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende dem da at have stævnet Amor Olufsen og Anders Olufsen i Kabbel, for de to gange har ladet dem stævne her til landsting for en dom, afgangne Morten Jørgensen, byfoged i Lemvig, havde dem imellem dømt anlangende noget fæste, Amor Olufsen og

Anders Olufsen af dem begærer, og Morten Jørgensen har dem kvitdømt, hvilken dom de formener ret at være. derimod havde Amor Olufsen og Anders Olufsen hid stævnet Svend Christensen og hans medbrødre, for at de skulle have ladet stævne dem til Lemvig byting, anlangende eftersom de skulle have dem til forhandlet de boliger, de påboer, og Svend Christensen skulle have ladet dem forbyde dem at bruge, som de sted og fæst har, uanseet de deraf skulle have ydet en stor summe pending til stedsmål, og Svend Christensen siden skulle have fravist dem samme boliger at besidde, hvorimod de formener, Svend Christensen og hans medbrødre burde pligtig at være dem deres stedsmåls pending igen at betale, efterdi ikke bemeldte boliger måtte beholde og bruge: da efter mange ord dem på begge sider imellem var, blev det formedelst vores underhandling så forligt og fordraget, at Jep Olufsen på sine egne og sine medbrødres vegne lovede at give Amor Olufsen og Anders Olufsen 24 rigsdaler i mønt til snapslandsting nu først kommer at betale, og dermed skal alt hvis, dem om den sag imellem været har, være nederlagt.

(440)

19/12 1618.

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk hans visse bud Svend Jørgensen og havde hid stævnet Niels Rød i Føvling for et vidne, han til Malt herreds ting 16/8 sidst forleden vidnet har anlangende en af hans tjenere, ved navn Jens Knudsen i Stavlund, for 13 år siden skulle have drevet 30 øksne over Dammens vad af kongedømmet og ind i fyrstendømmerne, og Jens Knudsen med samme øksne skulle have fordrevet KM told, uanseet at han til Malt herreds ting 16/8 1616 med helgens ed skulle i et stokkenævn med andet godtfolk have vidnet med Jens Knudsen, at han ikke vidste andet med ham end ære og godt, hvilket vidne Svend Jørgensen på Erik Juels vegne formener ikke så noksom nøjagtigt at være, at det burde imod hans forrige vidne at komme ham på hans gode rygte og navn til hinder eller skade: så og efterdi Niels Rød, Christen Jørgensen og Albret Skeel skulle findes to gange tilforn hid til landsting at være stævnet, og de da ikke er mødt, og to uendelige domme derfor er udgivet, hvori samme vidne er fundet magtesløs, og de har haft nogen lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men dem fra rettergang undholder, da finder vi samme vidne magtesløs at være og ikke at komme ham til hinder eller skade.

(0)

** ora et labora. frygt Gud og gør din næste ret.

(1)

16/1 1619.

** var skikket Hans Tomasen i Tjæreborg hans visse bud og søn Tomas Hansen og havde stævnet Anders Smed sst og Karen Ebbesdatter, tjenende Jep Hansen sst, for et vidne, de til

Skast herreds ting 17/11 med Jep Hansen i Tjæreborg vidnet har anlangende nogen ord, der skulle være faldet imellem Hans Tomasen og hans sønner på den ene og Jep Hansen på den anden side, dog deres vidne ikke skulle medføre hvad ord, Jep Hansen skulle have Hans Tomasen tilsagt. dernæst havde Jep Hansen hid stævnet Tomas Hansen, Karen Hansdatter, Peder Hansen i Tjæreborg for et vidne, de til fornævnte ting 10/11 sidst forleden vidnet har, anlangende Jep Hansen skulle have sagt til Hans Tomasen uden ved hans gård, at de gjorde som tyve og skælme og ikke som ærlige karle: da efter mange ord dem imellem var, tilstod Jep Hansen for retten, det han ikke vidste andet med Hans Tomasen eller hans sønner og børn end ærligt og godt, Tomas Hansen på hans far og sine egne os søskendes vegne i lige måde bekendte, dem ikke andet at vide med Jep Hansen, end det som ærligt er i alle måder, og dermed blev de med sammenlagte hænder venligt og vel forligt.

(3)

** var skikket Thule Hansen i Anst på sine egne og på hans bror Anders Hansens vegne, boende i Skåne i Unis herred i en by hedder Kjelstrup og siden på andre hans medarvingers vegne ved navn Søren Tøgersen i Anst, Mikkel Tøgersen i Roved og Nis Nielsen Tordsen i Anst med andre flere og havde hid stævnet Laurits Staffensen i Gejsing for et skøde, han skulle have bekommet af Iver Hansen i Anst på en toft liggende i Gejsing, som kaldes Troldborg toft, som skulle være tillæg til den gård i Anst, deres bror Iver Hansen påboer, som skulle være indvordet til samme bondegård med lovhævd, og i deres ungdoms år efter deres salig fars dødelige afgang skulle deres bror, som skulle have boet hjemme på samme bondegård, ved navn Iver Hansen, solgt samme toft til Laurits Staffensen, som skulle være en fremmed mand og en kronetjener: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(4)

** var skikket velb Ove Urup til Ovesholm på hans tjener Jep Olufsen i Tjæreborg hans vegne hans visse bud Jens Bjørnsen i Strandbylund og havde stævnet hr Christen Sørensen, præst til Janderup kirke for et vurderingsvidne, han skulle lade sig af berømme at skulle have ladet forhverve til Vesterherreds ting anlangende hvis gods, som hans søsters børn efter deres salig mor Sidsel Olufsdatter skulle være tilfaldet, uanseet Jep Olufsen, som skal være børnenes morbror og rette værge, som KM forordning og recessen om formelder. disligeste havde stævnet Hans Jensen i Janderup og hans medbrødre vurderingsmænd, for de efter hr Christens begæring skulle have været i Janderup præstegård 16/5 1614 og sat vurdering på hans gods. så mødte hr Christen Sørensen og berettede, at nogen tid efter hans salig hustru Sidsel Olufsdatter var ved døden afgået, havde han ladet hans og hans børns bo registrere og vurdere i deres farbror Hans Sørensen i Varde hans nærværelse, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Vesterherreds ting 13/8 1614 indeholdende udførlig registrering og vurdering af samme gods: så og efterdi fornævnte tingsvidne medfører, bemeldte vurderingsmænd af tinge at være opnævnt samme bo at vurdere og sætte, og ikke bevises hr Christen Sørensen jo noksom at være vederhæftig sine børns gods og værgemål at forestå, tilmed og fornævnte børn at have fuldvoksen bror i lige måder farbror, som og skal være

vederhæftig og er ikke sat til at være fornævnte børns værge, end fornævnte Jep Olufsen, bemeldte deres farbror, og har været til vedermåls ting, der samme vurdering er afsagt, og ikke derpå anket, da ved vi ikke Jep Olufsen nu på samme sag at må tale.

(7)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, og havde i rette stævnet Jens Nielsen i Hollingholt, Maren Mikkelsdatter i Gellerup med flere for et vidne, de til Hammerum herredsting 26/7 1617 vidnet har anlangende stolestand i kvindeskamlerne i Gellerup kirke, som Johanne Terkildsdatter, Niels Ibsens hustru i Birk, ville sig tilholde, og de i samme deres vidne skulle formelde, at de to kvinder, som har boet i den vestre gård i Birk, de begge skulle have stået over Svend Lauritsen i Fastrup hans mor salig Edel Lauritskone, hvilken vidne Ulrik Sandberg formener at være et sankevidne og vildigt vidne, og ikke at komme Svend Lauritsen i Fastrup hans hustru Maren Knudsdatter på hendes rette stolestand til hinder eller skade. herhos i rette lagde efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 26/7 1617, Jens Nielsen i Hollingholt at have vidnet, at han mindes i 40 år, at hans mor salig Anne Nielskone, midlertid hun levede, da stod hun yderst næst knappen i den fjerde skammel nedenfor ---- i kvindeskamlerne i Gellerup kirke, og salig hustru Margrete, som da boede i Birk, ved hende i fornævnte skammel, og siden salig Anne Nielskone døde, da har salig Sidsel Nielsdatter, som boede i Birk, stået næst knappen i samme skammel, og Edel Lauritskone i Fastrup havde stået i den tredje stand i fornævnte skammel. Knud Bertelsen i Lind at have vidnet, at han mindes i 29 år, og da har salig Sidsel Nielsdatter i Birk stået næst knappem i fornævnt stol i fornævnte åringer, midlertid hun levede, og salig Alheit, som da boede i gårde med hende, stod i den anden stand i fornævnte skammel, imedens hun levede, og Mette, salig Predbjørn Gyldenstjernes, bevilgede at Sara Eskildsdatter, Peder Pedersens hustru i Birk, måtte stå i fornævnte skammel næst hos Sidsel Nielsdatter. Jens Berentsen i Birk at have vidnet, at salig Anne Nielskone i Birk hun stod næst knappen i den kvindeskammel i Gellerup kirke næst ved Peder Bunde i Bjødstrup hans kvindeskammel: så og efterdi fornævnte vidner på begge sider er vidnet om stolestand, så kunne vi ikke kende denne ej heller forskrevne uendelige dom, derefter udgivet er, så noksom at de må komme herredsprovsten, sognepræsten med syv af de bedste sognemænd til forhindring enhver sin bekvemme stolestand i fornævnte kirke efter ordinantsen at udvise, som det sig bør.

(11)

** var skikket Hans Jørgensen i Vittrup og havde stævnet Dines Mortensen i Gerndrup og Kirsten Anderskone i Okslund for et delsvidne, han til Malt herreds ting 11/7 sidst forleden over ham skulle have forhvervet, for han 10/5 sidst forleden skulle have slået Peder Andersen i Okslund jordskud og trådt på ham: så og efterdi ikke bevises Hans Jørgensen at have skudt Peder Andersen omkuld eller gjort ham nogen skade, og han dog derfor er delt blevet, da finder vi Hans Jørgensen af den dele kvit at være.

(12)

** var skikket Tomas Nielsen i Høllet og havde stævnet Rasmus Hansen, foged på Vennergård, for en bekendelse han skal have forhvervet efter en misdæder ved navn Maren Jensdatter, Christen Balles hustru i Rindum, hendes ord, som han skal have i rette båret på Hind herreds ting 10/9, at hun da skulle have gjort hendes bekendelse på hans søster Kirsten Nielsdatter, at hun skulle have købt Maren Mikkels, som blev brændt ved Bølling herreds ting, til at hun skulle tage livet af Mads Nielsen i Stavning, for han ikke ville have hende, hvilket hans søster hårdeligt benægter. så mødte Jesper Nielsen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting 10/9, som indeholder Rasmus Hansen lod læse en Maren Jensdatter, Christen Balles hustru i Rindum, hendes bekendelse, som blandt andet indeholder, hende at skulle have bekendt, det Christen Olufsens konedatter i Høllet i Stavning købte Maren Mikkels, at hun skulle tage livet af Mads Nielsen i Stavning, for han ikke ville have hende, og gav hende derfor en mark. andre at have vidnet, at den dag Mads Nielsen skulle begraves, da kom Kirsten Nielsdatter ind i hans stue og satte sig på ligkisten: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder står til troende, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og efterdi Maren Jensdatter var en misdæder, da hun samme bekendelse gjort har, som for sine misgerning er heden rettet, da kunne vi ikke kende samme hendes bekendelse, så vidt den Tomas Nielsens søster anlanger, så noksom, at den bør nogen magt at have. disligeste efterdi fornævnte vidnesbyrd en part har vidnet efter andre deres ord og mundheld en part efter en død mand og ikke i hans levende live, de ikke heller derom på fersk fod har båret kundskab, en part og om rygte og tidende og ikke om deres egen vitterlighed, da finder vi samme vidner magtesløs at være.

(15)

** var skikket Søren Pedersen i Ollerup hans visse bud Christen Tomasen, ridefoged til Engelsholm, og havde stævnet Anders Pedersen Munk, borger i Vejle, for en dom han til Vejle byting 1/10 sidst forleden skulle have forhvervet, hvori Anders Munk skulle være kvitdømt for tiltale, som han havde til ham for gæld, hans hustrufar Jens Pors skulle have været ham skyldig, og det så længe det afsigelsesvidne stod ved magt, som Anders Munk skulle have gjort til Vejle byting 17/12 1612 og der på sin hustru Lene Jensdatter og på sin hustrusøster Kirsten Jensdatter og deres mor Lene Jens Porses vegne afsagt arv og gæld efter Jens Pors, som skal være ved døden heden kaldt af denne verden, og enhver er vitterligt, at han med alt sit gods er heden draget af landet og aldeles intet gods efterladt sig: så og efterdi Anders Pedersen på sin hustru, hustrumor og hustrusøsters vegne lovligt til tinge har afsagt arv og gæld efter Jens Pors, og ikke bevises dem noget af hans efterladende gods at have forrykket eller dem med befattet efter hans dødelige afgang, da ved vi ikke imod samme afsigtsvidne ej heller fornævnte bytings dom, derefter dømt er, at sige eller magtesløs dømme.

(17)

** var skikket hr Christen Pedersen i Hvirring hans visse bud Søren Tomasen i Skejby og havde stævnet Bertel Madsen i Stovstrup for en uendelig dom, han her til landstinget forhvervet har, hvori han skal have bekommet nogen deler magtesløs, som hr Christens tjener Anders Pedersen i Stovstrup på hans vegne til Elbo herreds ting over ham skal have forhvervet: så og efterdi samme delsbreve ikke findes årligt til tinge at være forkyndt og påskrevet, som det sig bør, da kunne vi ikke kende samme delsbreve så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(19)

** var skikket Anders Sørensen og Søren Jensen i Gredsted deres visse bud Mads Gellerup, borger i Varde, og havde stævnet Peder Hvid i Gredsted for en dom, han 6/7 sidst forleden her til landstinget over dem forhvervet har på kost og tæring, for de ikke skulle være mødt og givet ham sag, hvilken dom de formener med vrang beretning at være forhvervet: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(20)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand til Lønborg bisgård, hans visse bud Eske Pallesen i Lønborg og havde stævnet Anders Bollesen i Lønborg og hans medbrødre sandemænd i Lønborg birk for en ed og tov, de 14/7 sidst forleden til Lønborg birketing gjort og svoret har og skulle have kvitdømt Jep Jensen i Lønborg by med flere for den vold, som hans fuldmægtig havde dem tillyst, for de i flok og følge med vognkæppe, river og stryger i deres hænder skulle have ihjelslået et hvidt sosvin, som skulle være Hans Jensen Skrivers på Lønborggård: da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(21)

30/1 1619.

** var skikket Christen Mortensen i Hagelskær og havde stævnet Christen Pedersen og Christen Poulsen i Bukhoved, for de skulle forholde ham den gård Bukhoved, de nu iboer, og ikke de enten ville holde ham hans gård kvit for soldaterhold eller afvige samme gård, formener Christen Mortensen, at de bør enten at holde ham den gård kvit for soldaterhold, om de den ville bruge og besidde, eller og han selv samme gård burde at bruge og gøre den sig så nyttig, som han kunne, om han selv skulle gange soldat for den. disligeste havde han stævnet Christen Pedersen og Christen Poulsen med hvis fæstebreve, de dem samme gård kan med tilholde, formenende samme fæstebreve burde magtesløs at være og ikke komme Christen Mortensen til hinder eller skade, efterdi han selv skal gange soldat for samme gård: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

** var skikket velb fru Margrete Hardenberg, salig Predbjørn Gyldenstjernes, til Skovsbo, hendes visse bud Claus Nielsen i nør Tang og havde stævnet Jens Lauritsen i Lund og hans

medbrødre sandemænd i Ulfborg herred for et sandemænds tov, de 14/11 sidst forleden skal have gjort imellem hendes gård Burlund på den ene og gammel Stenum, Røgelhede og Kelddal på den anden side, hvilket tov og markskel Claus Nielsen på fru Mette Hardenbergs vegne formener ikke så noksom og fuldkommen at være gjort. derhos blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herreds ting 21/11 sidst forleden, som indeholder sandemændene at have kundgjort, at de havde gjort ret markskel imellem ovennævnte ejendomme og sat sten, som efterfølger: så og efterdi bevises med opkrævelses vidne, fornævnte sandemænd at have været opkrævet markskel at gøre imellem Burlund på den ene og gammel Stenum, Øgelstrup med flere på den anden side, og fornævnte deres ed dog formelder dem alene at have gjort skel imellem Burlund, gammel Stenum, Røgelhede og Kelddal, og de andre byer og ejendomme i deres ed udelukket, da kunne vi ikke kende samme deres ed så noksom, at den bør nogen magt at have.

(25)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Mogens Gertsen i Amtrup med en opsættelse her af landstinget 5/12 sidst forleden, lydende ham da at have hid i rette stævnet Jep Nielsen i Tjørring med flere for et vidne, de til Hammerum herreds ting 11/10 forgangen år vidnet har, at de skulle have stor skade og afbræk på deres enge af Lund mølles opstemning og klagede, at de ikke kunne tåle at udgive den skyld, de giver, formedelst samme skade. på mødte Peder Christensen i Hindsels og nu i dag på Gert Rantzau til Breitenburg hans vegne havde stævnet Christen Andersen, herredsfoged i Hammerum herred, for han til fornævnte ting snapslørdag 1593 har dømt velb Sigfred Rumschatt fra sin klage på den å ved Lund mølle var aflagt af sit rette løb med en dæmning og kast, uanseet det hr Sigfred samme dag for fogden skulle have bevist med to atten synsmænds vidner, at fornævnte å ved Lund mølle var lagt af sit rette løb med en jorddæmning og kast, så at samme å kunne ikke have sit rette løb med den gamle åsted, som den plejer at løbe med: da efter KM missive og begge parters bevilling blev samme sag opsat til andet landsting efter pinse.

(28)

** var skikket Christen Nielsen i Vostrup hans visse bud Hans Christensen i Tarm og havde stævnet Tomas Andersen i Lønborggård for to delsvidner, han på ham 12/1 og 19/1 sidst forleden til Lønborg birketing forhvervet har for tre ørter byg, endog han ikke skulle være ham pligtig uden to ørter, mener samme deler burde magtesløs at være. sagen blev opsat til i dag seks uger.

(29)

13/2 1619.

** var her ingen dommere.

27/2 1619.

** var skikket Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Gregers Henriksen og havde hid stævnet Knud Poulsen i Overby og hans medbrødre kirkenævninger i Rom sogn, for de til Skodborg herreds ting 15/2 sidst forleden har Mette Hjort kirkenævn oversvoret for trolddom, hun skulle have brugt, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 18/1 dette år, som indeholder Søren Jensen i Kvistrup at have vidnet, at natten for hellig tre konger sidst forleden om natten kom han af Lemvig og ville hjem, da så han en lue stod og brændte lige som af et blåt lys, og da han ville se, hvor luen var, da så han at det var i en dal, og der var fem kvinder i en strøm, som løber i samme dal, og havde fem blå lys, og da var Mette Jensdatter Hjort imellem dem, og hendes lys var større end en af de andre deres var, i det samme kom Mette Hjort imod ham, og han nævnte hendes navn og sagde, Mette jeg har den levende Guds søn med mig, i det samme tog det ham ligesom en hvirvelvind med ild, røg og blå lue, som kom om ham og førte ham fra det sted og heden ved tre stens kast, og der blev han liggende på jorden, og da han blev så stødt, kunne han imidlertid intet sanse, og der han fik noget til sinde igen, kunne han kende det sted, han var på, og da var han ilde faren, og han besigtede Mette Hjort og de andre kvinder samme tid brugte trolddoms kunst, og ydermere klagede han, at han aldrig siden den tid har haft sin førlighed: så og efterdi for fornævnte nævninger ikke udtrykkeligt har været bevist, det Mette Jensdatter Hjort skal have lovet nogen ondt, og det dem på liv, helbred, velfærd eller i andre måder at skal være vederfaret, men fornævnte vidnesbyrd en part har lagt deres vidner i tvivl og ikke endelig, en part og efter rygte og tidende og ikke om deres egen vitterlighed har vidnet, og nævninger derefter har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke samme deres ed at følge, førend anderledes bevises kan.

(34)

** var skikket velb fru Anne Vind til Rammegård hendes visse bud Peder Jensen, foged der sst, og havde stævnet Christen Madsen, tjenende Peder Gregersen i Brørup, for et vidne han til Skodborg herreds ting 7/11 sidst forgangen år vidnet har, formeldende at han den nat, da var tre uger, skulle have været med Christen Dinesen i Aggergård med en part af Peder Dinesens vod ved fjorden at skulle drage, og der de skulle have udsat voddet og ikke var kommet til dybet, idet skulle Christen Fisker med flere kommet roende til dem, og Christen Fisker skulle have uddraget sin kniv og skåret samme vod, hvilket deres vidne de højligt benægter, og at de ikke har truet eller uførmet Christen Dinesen eller Christen Madsen i nogen måder: da efter flere ord dem imellem var, blev der så forhandlet, at alle hvis vidner, nævningers ed og lovmål, på enten sider i samme sag taget og forhvervet er, skulle være aldeles kasserede, døde og magtesløse, dog Peder Jensen lovede at så vidt af samme vod, som fru Anne Lykkes tjener såvel som og KM tjener til Bøvling af hans husbonds tjener er frataget skal dem igen blive leveret, når de det begærende vorder.

(37)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborggård, hans visse bud Eske Pallesen i Lønborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger da at have stævnet Anders Bollesen i Lønborg og hans medbrødre sandemænd i Lønborg birk for en ed og tov, de 14/7 sidst forleden til Lønborg birketing gjort og svoret har og skulle have kvitdømt Jep Jensen i Lønborg by med flere for den vold, som hans fuldmægtig havde dem tillyst, for de i flok og følge med vognkæppe, river og stryger i deres hænder skulle have ihjelslået et hvidt sosvin, som skulle være Hans Jensen Skriver på Lønborggård hans svin: så og efterdi det befindes, fornævnte sandemænd 14/7 1618 at have gjort samme deres ed og tov, og ikke Eske Pallesen beviser sig på fersk fod inden seks uger den at have stævnet eller påkaldt, men

nu først til snapsting næst forleden at have hid kaldt, da ved vi ikke på fornævnte sandemænds ed at dømme eller imod sige.

(38)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø. KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Karl Hansen i lille Darum, foged til Gørding herreds ting, for et vidne han 14/12 sidst forleden til fornævnte herreds ting skal have udstedt anlangende en ålegårds fiskeri, ejendom og herlighed, uanseet Niels Kjær, som fornævnte ålegård skulle have bygget i fællig for hans gårds grund og ejendom, skal have sat i rette for ham, om der burde at udstedes nogen vidner samme fiskeri, ejendom og herlighed angældende, førend hans husbond og han derfor fik lovligt varsel. så mødte Peder Hvid og fremlagde efterskrevne vidne af Gørding herreds ting 14/12 forgangen år, hvori personer, som mindes op til 54 år, vidnede, at Jørgen Hvid og dem som boede i den gård, Anders Sørensen og Søren Hansen iboer, har haft samme ålegård i det gamle ålegårdssted tilhobe i brug til midtstrøms, hvad ret, de havde dertil, vidste de ikke: så og efterdi Hans Lauritsen og hans medbrødres vidne, nu hid stævnet er, er både det gamle ålegårdssted så og den nye, som en part for Gert Rantzaus grund skal være bygget, anrørende, og Niels Lauritsen, førend det er udstedt, har budt sig i rette og formente, det hans husbond og han burde derfor at have haft lovligt varsel, da ved vi ikke andet derom at kende, end Karl Hansen har sig jo deri forseet og bør derfor at stande til rette, og bemeldte vidne ingen magt at have.

(41)

** var skikket Anders Sørensen og Søren Hansen i Gredsted deres visse bud Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Hvid i Gredsted for en dom, han 6/7 sidst forleden her til landstinget over dem forhvervet har på kost og tæring, for de ikke skulle være mødt og givet ham sag, hvilken dom de formener med vrang beretning at være forhvervet, og formener hvis dele, efter samme dom forhvervet er, ulovligt at være udstedt: så og efterdi Niels Grummesen og hans medfølgeres vidne ikke er vidnet om nogen enkende vis dag eller tid, når sådant skulle være sket, de tilmed også har lagt deres vidne i tvivl, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom lovligt, at det bør nogen magt at have, og efterdi ikke benægtes Peder Hvid jo af Søren Hansen og Anders Sørensen at have været stævnet til samme landsting, dommen om bemelder, og ikke de mødte ham at give sag, da ved vi ikke samme landstings dom at forandre eller imod sige, men efterdi Peder Hvid selv giver til kende, samme sag om bemeldte kost og tæring på dannemænd at være indgivet dem derom at forene, bør fornævnte dele ikke at komme Søren Hansen og Anders Sørensen til nogen forhindring.

(44)

** var skikket Anne Pedersdatter i Lemvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Svend Poulsen sst for nogen vidner, som han skulle sig tilholde, anlangende hendes gods og ejendom, som var hendes salig forældres, hvilken gård og ejendom Anne Pedersdatter og hendes husbond skulle have bekommet for sin arvelig pending, mener samme vidne ikke så lovligt at være gjort til tinge, som det sig burde. så mødte Svend Poulsen og berettede, at han ikke havde andre vidner samme gård anlangende end rigtig registrering og skifte såvel som hans far Poul Svendsens håndskrift, pantebrev og domme, hvilke tilforn har været hid stævnet og da ved magt fundet, og fremlagde efterskrevne dom af landstinget 14/2 sidst forgangen år, som så

besluttes, at efterdi bevises med tingsvidne Poul Svendsens bo efter hans salig hustru Karen Gregersdatters død at være registreret, vurderet og sat for 600 rigsdaler, hvoraf hans fire sønner de 200 rigsdaler på deres lodder tilskiftes, hvorpå Poul Svendsen har givet dem sit brev og pantebrev for samme pending i hans gård, og Jens Christensen borgmester har tildømt dem samme gård, da vidste dommeren ikke imod bemeldte registrering, skifte, håndskrift, pantebrev og domme at sige: så og efterdi Svend Poulsen giver til kende sig ikke at have andre vidner på fornævnte ejendom end bemeldte breve, tilforn i rette kaldt, og de da ved endelig dom er konfirmeret ved magt dømt, da ved vi ikke samme landstings dom at forandre eller ved derom at dømme end samme dom bemelder, og efterdi Svend Poulsen samme vold, nu hid stævnet er, har afstået, bør de ikke at komme Anne Pedersdatter til hinder eller skade i nogen måde.

(46)

** var skikket velb Jacob Lykke til Tandrup hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet hr Anders Madsen, sognepræst i Rind, og Christen Jensen, som boede i Slumstrup, for nogen uendelige domme, de lader dem af berømme at have forhvervet over en hans tjener Peder Sørensen for en besigtelse, han skulle have besigtet en kontrakt, som skulle være ganget imellem Peder Sørensen og Christen Jensen, som boede i Slumstrup, som skulle formelde på hans gård Slumstrup, hvilken kontrakt ikke skulle være gjort med Iver Lykkes vilje og minde. så var Anders Sørensen her til stede og bekendte sig ikke at vide andet med hr Anders Madsen end som en ærlig præstemand egner, bør og vel anstår: dernæst for vores bøns skyld afstod hr Anders Madsen samme sag, så hvis domme, vidner, deler eller breve på enten sider deri taget og forhvervet er, skal være kasserede, døde og magtesløse, dog Peder Sørensen lovede at skal give Anders Madsen for sin omkost ti sletdaler, og dermed samme trætte aldeles at være nederlagt.

(47)

** var skikket Arfest Rickertsen på Vesterland Før på sine egne og sine medarvingers vegne hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, og havde stævnet Jens Falkertsen, Broder Jørgensen og deres medbrødre rådmænd på Vesterland Før, for de 26/6 sidst forleden skal have fradømt Veghen Eskildsen fire ammer land, som han af Arfest Rickertsen og hans medarvinger nogen tid lang skal have haft i leje og brug og dem arveligt skulle være tilfaldet, og alligevel tildømt Jørgen Born samme ammer land: så og efterdi ud af fornævnte dom forfares Jens Falkertsen både at have været en dommer i fornævnte sag, såvel som også imod Jørgen Born så vidt og ganget i rette som den, der selv for sagen er tiltalt, og i så måde i sin egen sag dømt og sig selv til befrielse, da kunne vi ikke kende den dom så nøjagtig, at den bør nogen magt at have.

(50)

** var skikket velb fru Else Lindenov til Løjtved hendes visse bud Peder Poulsen, foged på Rørbæk, og havde stævnet Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han til Nørvang herreds ting 25/8 sidst forleden dømt har og fradømt hendes foged Peder Poulsen hans rette lovmål og tiltale, som han havde til Mads Poulsen i Tinnet, for han og hans folk skulle have høstet og affØrt noget rug af den jord på Damsbjerg, som Markor Gødesen i Damgårdhus skulle have sået: samme sag blev opsat til i dag 14 dage.

(51)

** var skikket velb fru Karen Lunge, salig Holger Ulfstands til Vosborg, hendes visse bud Christen Pedersen i Damgård og havde stævnet Jens Christensen Dystrup, borger i Holstebro, for han 2/1 sidst forleden i hendes tjener Peder Fiskers hus i Skave skulle have skåret hendes tjener Jens Jepsen i Bukbjerg i hans hoved: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Oluf Pedersen, foged på Brandbjerg, hans visse bud Erik Olufsen i Munkholm og havde stævnet Niels Madsen Roed i Kollerup, for han ham uadvaret skulle have ham baglæns med en langskaftet økse på hans hoved hugget ham et sår, så han skal være faldet omkuld, som han tredje juledag sidst forleden gik fra Kollerup kirke sin rette vej til Brandbjerg. på begæring blev samme sag opsat til andet landsting efter påske.

(52)

** var skikket velb Ove Urup til Ovesholm hans visse bud Jens Bertelsen i Strandbylund og havde stævnet Anders Eskesen i Bøl og hans medbrødre vidnesmænd for et vidne, de til Gørding herreds ting 22/6 sidst forleden vidnet har. i lige måde havde stævnet Christen Lauritsen i Omme og hans medbrødre vidnesfolk for et vidne, de til Skast herreds ting 23/6 sidst forleden vidnet har anlangende om tre enge, liggende i Helle i Skast herred, hvilke deres vidne skulle medføre, at fornævnte enge i nogen åringer skulle være brugt til Varho hovedgård, som er liggende i Gørding herred, uanseet at samme deres vidne ikke skulle medføre om nogen ejendom og hvem, fornævnte enge burde at tilhøre: så efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om brugelighed, det fornævnte enge i så langsommelig tid roligt har været brugt til Varho upåkæret, og intet derimod fremlægges, hvormed samme vidner rykkes og tilbage drives kan ikke sanddru at være, da ved vi ikke samme vidner at underkende, og efterdi herredsfogden efter fornævnte vidner, som nu er ved magt fundet, såvel som og efter Anders Skrams skøde og vedkendelse med andre dokumenter, hans dom om bemelder, har jomfru Margrete Krag samme tredje part i fornævnte enge tildømt, ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(59)

** var skikket velb Henrik Bille til Billeskov hans visse bud Rasmus Hansen, foged på Vennergård, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet stævne Jep Nielsen i Knude for en uendelig landstings dom, han skulle lade sig af berømme anlangende nogen gæld, som han skulle være Kirsten Madsdatter skyldig efter hans brev og segls lydelse, hvilken opsættelse medfører samme uendelige dom da at være magtesløs dømt, men om hovedsagen til i dag at være optaget. disligeste havde stævnet Kirsten Madsdatter med hendes lovværge, Knud Nielsen i ---- med den opsættelse, han til landstinget forhvervet har, og hvad fuldmagt han havde dertil, hans hustru Johanne Iversdatter, Christen Christensen i Forsum og hans hustru Kirsten Iversdatter begge deres lovværger. så fremlagde Rasmus Hansen Jep Nielsen, boende i Gundesbøl, hans efterskrevne brev, at han har til sig taget Kirsten Madsdatter, salig Mads Olufsens datter i Forsum, og nu skal være hendes værge, og på hendes vegne har til sig taget gældsbreve, som beløber sig 34 daler, som hende er tilfaldet efter hendes salig far. dertil svarede Jep Nielsen, at han bemeldte pending efter fornævnte brev fra sig har leveret til Iver Jørgensen, som nu ved døden er afgået, og han ham derfor har kvitteret og fremlagde efterskrevne brev, kendes jeg Iver Jørgensen i Forsum at jeg de pending, som jeg har tillagt og frahændet mig til min svoger Jep Nielsen i Gundesbøl, som er 34 daler på mit datterbarn Kirsten Madsdatters vegne, som han hende sit brev på givet har, har jeg igen oppebåret og annammet og kvitteret ham for samme pending, og skal Jep Nielsens brev være død og magtesløs: så og efterdi Jep Nielsen hans brev og segl ukasseret og

uskamferet er i rette lagt, hvori han bekender sig at have taget Kirsten Madsdatter værge til sig samt at have annammet hvis gældsbreve, hende tilfaldt, som beløb sig 34 daler, hvilke han bepligter sig at holde hende til bedste, da ved vi ikke imod samme brev at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Jep Nielsen formener sig nogen tiltale at have til Iver Jørgensens arvinger for hvis pending, han af ham skal have annammet og kvitteret, da gås om til deres værneting hvis ret er.

(63)

** var skikket velb Iver Friis til Volstrup hans visse bud Christen Jensen i Blæsbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Torp, forrige herredsfoged i Hjerm herred for to domme, han til Hjerm herreds ting 31/7 1618 dømt og afsagt har, hvori han skal have dømt velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, fylding på sandemænd markskel at sværge imellem Volstrup by og Dalby med mere, formener samme domme ikke så noksom lovlig at være, at de bør nogen magt at have: så og efterdi Iver Friis alene har hid stævnet Christen Madsen for to domme, han udgivet har, og tildømt Iver Juul fylding på sandemænd markskel imellem fornævnte byer og åsteder at gøre, og sandemændene derom har gjort deres ed og tov, som står ustævnet og ubeskyldt, da ved vi ikke på fornævnte domme at dømme, førend samme sandemænd for deres ed såvel og eden i sig selv lovligt stævnes og kaldes, og da gå derom hvis ret er.

(68)

** var skikket Christen Jensen i Bredvig hans visse bud hans far Jens Lauritsen sst og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han 9/4 1618 afsagt har anlangende en bondegård i neder Feldborg, som Christen Pedersen iboer, eftersom Christen Jensen samme dag har ladet stævne velb fru Karen Munks i Holstebro, for hun skulle sig understå at annamme bondeskyld af fornævnte gård uden hjemmel eller adkomst, hun på samme gård skulle have bekommet, formener fogden dem endeligt om fornævnte gård og skyld imellem at have dømt: så og efterdi samme sag om fornævnte gård tilforn for herredsfogden har været indstævnet, og adelspersoners breve imod hverandre da for ham er i rette lagt, over hvilke han ikke vidste sig dommer men sagen for sin tilbørlig dommer har indfundet, hvilken dom her til landstinget ved endelig dom er konfirmeret, og Christen Jensen nu atter samme sag om fornævnte gård for fogden har ladet indstævne, og bemeldte breve for ham er i rette lagt, så han derfor nu såvel som tilforn sagen for sin tilbørlig dommer har indsat, ved vi ikke den hans dom at imodsige.

(70)

** var skikket Jens Jensen i Nørgård og havde stævnet Rasmus Hansen, foged på Vennergård, for en bekendelse han 8/9 og 9/9 skal have forhvervet efter en misdæder ved navn Maren Jensdatter, Christen Balles hustru, hendes ord, som han skulle have frembåret på Hind herreds ting 15/9 næst forleden, at hun da iblandt andet skulle have udlagt Jens Jensens hustru Johanne Jensdatter at have med været og taget livet af Christen Christensen i Mølgård hans kvæg, hvilket hun hårdeligt skulle benægte hende aldeles deri uskyldig at være, og formener Jens Jensen efter recessen at intet udedisk menneske skal stande til troende: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder står til troende, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og efterdi det befindes Maren Jensdatter, som samme bekendelse gjort har, at have været en misdæder, som for trolddom og hendes misgerninger har stået sin ret, og derimod fremlægges sognevidne og præstens kundskab, Johanne Jensdatter hidindtil et ærligt rygte og navn at have efterfulgt, da finder

vi Maren Jensdatters bekendelse ikke at komme Johanne Jensdatter på liv og ære til hinder eller skade i nogen måde.

(72)

13/3 1619.

** var skikket Tomas Hansen ved Ølvad og havde hid kaldt sandemænd af Gørding herred manddød at sværge over Eske Tomasen i Lovrup for Mikkel Hansen smed i Gørding, han ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 22/2, som indeholder Jens Sørensen, tjenende hr Niels Pedersen i Gørding, og Søren Christensen at have vidnet, at på sidst forgangen kyndelmisse dag var de og Eske Tomasen, barnfødt i Lovrup, inde i Mikkel Smeds hus i Gørding og der drak noget, og da sagde Eske Tomasen til Mikkel Smeds hustru, tap øl jomfru eller jeg skal sætte tønden overende, da svarede Mikkel Smed, sætter du den overende, da forliges vi ilde, så greb Mikkel Smed en ildske og Eske Tomasen et værge og søgte sammen, hvor et siden tilgik, vidste de ikke, før Mikkel Smeds hustru råbte og sagde, at Mikkel Smed lå død: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Eske Tomasen i Lovrup manddød over og fra hans fred, for Mikkel Jensen smed han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt.

(74)

** var skikket Claus Nielsen i nør Tang lod læse efterskrevne brev lydende, jeg Knud Gyldenstjerne til Vosborg gør vitterligt, eftersom Gud aller mægtigste har heden kaldt velb salig Eske Bille af Elling, og min kære søster velb jomfru Birgitte Gyldenstjerne, som jeg er værge for, er en medarving efter ham, og eftersom en stor gæld efter ham at skulle findes, da vil jeg nu hermed på min kære søsters vegne for al arv og gæld efter salig Eske Bille aldeles have hende frasagt, og dernæst afsagde Claus Nielsen på Knud Gyldenstjernes vegne arv og gæld efter salig Eske Bille, så hans søster hverken vil arve eller gælde efter ham.

(76)

** var skikket velb fru Else Lindenov til Løjtved hendes visse bud Peder Poulsen, foged på Rørbæk, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da at have hid stævnet Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han til fornævnte ting 25/8 sidst forleden dømt har og fradømt hendes foged Peder Poulsen hans rette lovmål og tiltale, som han havde til Mads Poulsen i Tinnet, for han og hans folk skulle have høstet og affført noget rug af den jord på Damsbjerg, som Markor Gødesen i Damgårdhus skulle have sået: da efter flere ord dem derom imellem var, blev begge fornævnte sager så forenet, at Christen Høgs tjener Mads Poulsen i Tinnet skal give fru Else Lindenovs tjener for samme afgrøde halvanden tønde godt rug, og dermed skal samme sager om fornævnte korn aldeles være nederlagt.

(78)

** var skikket velb Just Høg til Astrup hans visse bud Niels Rasmussen i Mosgård og havde stævnet Laurits Grim i Keldkær for et syn, som han på hans husbonds vegne 4/7 til Tørrild herreds ting skulle have taget beskrevet på nogen fælles ejendom, som ham og hans bror endnu imellem

uskiftet er, og ikke for samme syn at være stævnet, formenende at det derfor ikke bør nogen magt at have: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

** var skikket velb fru Karen Lunge, salig Holger Ulfstands til Vosborg, hendes visse bud Christen Pedersen i Damgård og havde stævnet Niels Christensen i Ulfborg kærgård med flere for et syn, de 3/1 sidst forleden til Ulfborg herreds ting skulle have hjemlet og afsagt, at Jens Christensen Dystrup havde seks små sårmål på hans venstre hånd, menende Jens Christensen ikke skulle have haft slig sårmål, som synsrmændene har om hjemlet, ikke heller samme sårmål til tinge at skulle have ladet se, som det sig havde burdet. da efter skudsmål er samme sag opsat til i dag seks uger.

(79)

** var skikket velb fru Karen Lunge, salig Holger Ulfstands til Vosborg, hendes visse bud Christen Pedersen i Damgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da at have hid stævnet Jens Christensen Dystrup, borger i Holstebro, for han 2/1 sidst forleden i hendes tjener Peder Fiskers hus i Skave skulle have skåret hendes tjener Jens Jepsen i Bukbjerg i hans hoved, formenende Jens Christensen uærligt at have gjort og burde derfor æreløs at være. da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(80)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde stævnet Jørgen Nielsen i Julsgårde for et skøde, han lader sig af berømme at skulle have på et stykke eng liggende i Uldborg herred i Staby sogn i søndre enge i Staby kærgårds mark, hvilket skøde han skulle have bekommet af hans far Niels Pedersen og dermed samme sig at ville tilholde, endog Knud Gyldenstjerne formener sig lovligt at ville bevise, samme eng i langsommelig tid, fast over loven og recessen, at have fulgt og været brugt til Staby kærgård. så mødte Jørgen Nielsen og fremlagde samme skøde af Ulfborg herreds ting 1541, som bemelder Peder Espensen at have gjort Peder Nielsen i Nistrup skøde på den halve part af en bondeeng, som ligger i søndre enge: så og efterdi fornævnte skøde, Jørgen Nielsen nu fremlagt har, findes 1541 at være udganget, og ikke Jørgen Nielsen beviser samme stykke eng hans forældre eller ham efter skøde at have efterfulgt, eller dem nogen leding ---- eller anden landgilde deraf at have udgivet, men Knud Gyldenstjerne med tingsvidne beviser, fornævnte stykke eng ikke i KM jordebog for nogen redsel at være indskrevet eller deraf ydet, tilmed gør bevisligt samme stykke eng omtvistes i 26 år ulast og ukæret at være brugt til fornævnte Kærgård, da kunne vi ikke kende samme skøde, så vidt den fornævnte stykke eng anlangende, så noksom, at det bør nogen magt at have.

(85)

** var skikket velb fru Elsebe Juel, salig Poul Munks til Pallesbjerg, hendes visse bud Christen Christensen, foged der sst, og havde stævnet Jep Jensen i Kirkeby for et vidne, som han i dommersted til Ulfborg herreds ting forgangen år 8/8 i tingbogen skulle have indstedt, anlangende at Christen Madsen i Bundgård fornævnte dag skulle have opsagt den part i fornævnte Bundgård, som hendes tjener Jens Sørensen skulle tilhøre, og Christen Madsen i pant havde, og det i så måde at Christen Madsen ingen kongelig tynge deraf ville gøre eller udrede, hvilket vidne hendes fuldmægtig hidindtil skulle være forholdt, menende Jep Jensen deri uret at have gjort: så og efterdi af samme tingbog, nu er i rette lagt, klarligt findes indtegnet bemeldte vidne, Jep Jensen nu er hid for stævnet, som 8/8 til fornævnte ting at være ganget, det og med tingsvidne bevises Christen

Christensen 12/9 der næst efter genpart til samme vidne af ham at have været begærende, og han da har givet ham svar ottende dagen derefter at skulle bekomme genpart, hvilket ikke sket er men fru Elsebe Juel forholdt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jep Jensen har jo sig dermed forseet og bør derfor igen at give fru Elsebe Juel en billig kost og tæring, og endnu forpligtet at være at forskaffe fru Elsebe Juel genpart til samme vidne, han i tingbogen har indstedt, under sin forsegling.

(88)

** var skikket Iver Stub, borger i Kolding, på Jens Nielsen, Maren Nielsdatter og Jørgen Nielsen deres vegne og havde stævnet Nis Sørensen i Ullerup for nogen uendelige domme, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have bekommet på nogen skøder og adkomst, som skulle formelde på den gård i Ullerup, han iboer, som Iver Stub formener skulle tilhøre fornævnte børn, og han dermed skulle have ladet stævne Maj Nisses i Ullerup, og formener Iver Stub, at hun ingen lod skulle have i fornævnte bondegård enten ved arv eller køb, og formener samme uendelige domme med vrang undervisning at være forhvervet. disligeste havde stævnet Nis Sørensen for et hjemgjort købebrev, han skulle have bekommet af Nis Hansen i Hannerup på hans hustru Mette Jespersdatters arvelod i fornævnte gård med hendes vilje og samtykke. så mødte Niels Sørensen og fremlagde efterskrevne købebrev, dateret sankt jacobi dag 1602 i hvilket Niels Hansen i Hannerup kendtes at han med hans hustru Mette Jespersdatters vilje og samtykke har solgt fra dem og deres arvinger og til Palle Jespersen i Egums mølle al den del og part, som hans hustru er arveligt tilfaldet efter hendes salig forældre i den bondegård i Ullerup, Maj Nisses iboer: så og efterdi Niels Sørensen giver tilkende sig ikke samme uendelige domme at have, da dersom de befindes, bør de ingen magt at have, og efterdi samme købebrev er ejendom angældende, og ikke det til tinge er gjort eller lovbudt efter loven, da kunne vi ikke kende samme købebrev så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(90)

** var skikket Niels Jørgensen i Ullerup og havde stævnet Nis Pallesen i Egum, Nis Nielsen i Erritsø, Iver Nielsen i Hannerup, Jens Nielsen i Ullerup og Maj Jespersdatter for de har pantsat og afhændet til Hans Nielsen i Kolding hvis arvepart, som dem kunne arveligt tilfalde i den bondegård, Niels Sørensen nu iboer, og samme pantebrev skulle være hjemgjort. disligeste havde stævnet Niels Pallesen hans søskende, som han er værge for, for nogle hjemgjorte pantebreve, de lader dem af berømme at Espen Pallesen skulle have pantsat ager og jord, og Niels Sørensen mener, efterdi han har den største part i samme bondegård, at han er nærmere til at købe i samme gård, nogen af medarvingerne ville afhænde, end nogen fremmed. derhos havde stævnet Niels Pallesen, Niels Nielsen, Iver Nielsen, Jens Nielsen, Maj Jespersdatter og Niels Hansen, som samme pantebrev udgivet har, og Maj Nisses i Hannerup for at hun samme bondegårds gamle breve og adkomster fra gården har forrykket, så og Maren Nielsdatter i Kolding med hendes lovværge: da efterdi Hans Nielsen giver tilkende, sig intet pantebrev på fornævnte gård at have forhvervet, da dersom han har noget, bør det ingen magt at have, og efterdi de andre fornævnte sager ikke til værneting er ordelt, finder vi dem did at komme og der gå om, hvis ret er.

(91)

** var skikket Iver Stub, borger i Kolding, på Jens Nielsen, Maren Nielsdatter og Iver Nielsen deres vegne og havde stævnet Nis Sørensen i Ullerup for hvis skøder, han har på den gård i Ullerup, som han iboer, som Iver Stub beretter at skulle tilhøre fornævnte børn, som de skulle være født og båren

i, som han og hans søn skulle dem og deres mor udjaget med hug og slag, så de måtte nødes til at gå og bede deres føde, og formener Iver Stub at Niels Sørensen ulovligt til samme gård at skulle være kommet, uden at han kunne fremlægge adkomst: da efterdi samme sag ikke til Niels Sørensens værneting er ordelt, finder vi den did at komme.

(92)

** var skikket Laurits Staffensen i Gejsing og havde stævnet Hans Iversen i Anst og Jep Thulesen sst for et vidne, de 28/1 sidst forleden til Anst herreds ting med Thule Hansen sst vidnet har, at på lørdag var 14 dage sidst forleden kom de ind til Laurits Staffensen i Gejsing, da gik han ud af hans stue, og da skadede han intet, som de kunne tykke. Peder Pedersen i Gejsing at have vidnet, at på tirsdag var 14 dage da klagede Laurits Staffensen, at han var stævnet til landstinget og begærede af ham, at han ville låne ham hans dreng her til landstinget med en af hans sønner at gøre hans skudsmål, men hvad heller han var syg eller ej, det vidste han ikke: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd i bemeldte vidner, nu hid stævnet er, selv har lagt deres vidne i tvivl og ikke vidnet endeligt, da kunne vi ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have.

(93)

** var skikket velb Mogens Gyldenstjerne til Fogiltoft, KM befalingsmand på Varberg, hans visse bud Jens Sørensen i Tinggård og havde stævnet Christen Nielsen i Meldtoft og Anders Lauritsen i Vestertoft med flere for et vidne, de til Skodborg herreds ting 13/11 1609 vidnet har, at Anders Nielsen i Ørskov og Karen Madsdatter, værende i Humlum, da skulle have været begge tredje i slægt og byrd med hverandre, uanseet at 29 trofaste dannemænd af Humlum og Resen sogne, som har kendt Anders Nielsen og Karen Madsdatters slægt og byrd, skulle have vidnet, at de ikke skulle være nærmere slægt til hverandre end tredje og fjerde mands byrd. efter slig lejlighed mente Jens Sørensen på Mogens Gyldenstjernes vegne samme vidne burde magtesløs at være og ikke komme hans tjenere på deres giftermål til hinder eller skade: så og efterdi Christen Nielsen, Anders Lauritsen. David Falentinsen og deres medbrødre ikke er mødt nogen modstand derimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, i hvilke samme vidne er fundet magtesløs at være og ikke komme hans tjenere på deres giftermål til hinder eller skade, da finder vi samme vidne magtesløs at være og ikke at komme hans tjenere på deres giftermål til hinder eller skade.

(94)

** var skikket velb fru Anne Munk, salig Børge Trolles til Trolholm, hendes visse bud Christen Christensen, foged på Pallesbjerg, og havde stævnet Peder Christensen i Brejnholt, birkefoged til Tvis birketing, for en dom, han 13/6 1617 dømt har anlangende om nogen udlæg af salig Iver Munks efterladende gods, løsøre og bohave, som hun efter fornævnte doms lydelse burde at have, formenende samme dom ret at være og burde ved magt at blive: da efterdi fornævnte dom to gange tilforn har været hid stævnet, og de er ved magt fundet, hvilke domme endnu stander ved deres fuldmagt og ustævnet, og fru Anne Munk derfor har været forårsaget nu atter på ny to gange for endelig dom at lade stævne, og ingen endnu er fremkommet fornævnte dom at beskylde eller nogen modstand derimod at gøre, da finder vi fornævnte birketings dom ret at være og bør ved magt at blive.

(96)

10/4 1619.

** var skikket velb Niels Krag til Agerkrog, KM befalingsmand på Asmildkloster, og havde hid kaldt sandemænd af Østerherred at udlede Christen Dejgård hans bane, som skal være faldet af en vogn uden ved Torstrup præstegård og derover er død blevet, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 22/3 sidst forleden, som indeholder Jens Sørensen at have vidnet, at på lørdag næst forleden var 14 dage da gik han på vejen heden til Torstrup præstegård, og da han kom til Foldager, da sad Christen Sørensen Dejgård og Jep Madsen i Foldager ved deres davre, og der de havde fanget mad, hentede Jep Madsens kone Maren Christensdatter en liden kovsing fuld af mjød, og den drak de af tilhobe, og så kørte Christen Dejgård med sin vogn til præstegården, og da han rejste sig i vognen op og ville sidde fremmest, snublede han af vanvare og faldt af vognen ned på sin hals: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Dejgård at våde og vanlykke at være faldet af vognen og slået sin hals sønder, og det at være ham til bane og livs lagt.

(98)

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Søren Christensen Skriver i Stistrup og havde stævnet Jens Jørgensen i Risum for et synsvidne, han til Hjerm herreds ting 11/11 sidst forleden på hr Christen Nielsen, præst i Vejrum, hans vegne forhvervet har, indeholdende synsmænd at have synet på noget jord på Tinggårds mark, som Just Høgs tjener i Tinggård skulle have i brug til Tinggård, hvilket synsvidne skulle være Just Høg og hans søskendes ejendom anrørende, formenende samme synsvidne burde magtesløs at være. disligeste havde stævnet Svend Bertelsen, tjenende i Vejrum præstegård, for en dom, han lader sig af berømme 31/3 sidst forleden til fornævnte ting på hr Christens vegne skulle have forhvervet, anlangende hr Just Høgs tjenere i Tinggård skulle være fradømt noget jord på Tinggårds mark, og formener Just Høg ikke derfor skulle være lovligt stævnet: så og efterdi for fornævnte synsvidne findes lovligt varsel at være givet, ved vi ikke der imod at sige, efterdi fornævnte herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og der ved endelig dom at ordeles, når det did bliver lovligt stævnet.

(100)

** var skikket Hans Madsen i Højrup og havde stævnet Peder Ravn i Børkop for en dele, han skal have ham over drevet til Brusk herreds ting 14/2 sidst forleden og givet ham til sag, for han ikke ville gøre hans bror Tomas Jensen Ravn skøde på hans fædrene ejendom i den gård i Højrup, som hans salig far iboede, og han er født og båret deri, og så sælge hans fædrene arvelod, som han var arveligt tilfaldet efter hans salig far, til en fremmed mand, som er ingen arving til samme gård eller født og båret på, så mødte Peder Ravn og berettede, at Tomas Ravn og Hans Madsen af dannemænd skulle være forligt, det Tomas Ravn skulle give Hans Madsen for hans ejendom 30 sletdaler, når han gjorde ham skøde: så og efterdi Hans Madsen, efter samme kontrakt og forligelse imellem ham og Tomas Ravn gjort er her til landstinget er ved magt dømt, er delt blevet, ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(103)

** var skikket mester Christen Friis, skolemester i Ribe, hans visse bud Claus Knudsen, borger sst, og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund, for en dom han til Østerherreds ting 5/10 sidst

forleden dømt har, anlangende en øde gårds eje i Hodde skov, som skulle have fulgt Ribe skole efter hendes lovlige skøde, som salig fru Ide Jensdatter til Vesterbæk, salig Tomas Pedersens efterleverske, med begge hendes sønners Peder Tomasen og Jens Tomasens vilje og samtykke, dateret 1519, hun fra sig og sine arvinger det hæderlige og gudelige lav og broderskab engelgilde i Ribe og de dannemænd og præster dem og deres efterkommere til evindelig ejendom derpå gjort, givet, skødt og afhændet: så og efterdi fornævnte herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som den udømt var, og sagen igen til herreds ting at komme, og fogden endeligt dem imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(105)

** var skikket velb Niels Skade hans visse bud Laurits Nielsen i Bindesbøl og havde hid kaldt sandemænd af Nørherred manddød at sværge over Staffen Albretsen, som tjente på Østergård, for Niels Envoldsen, som tjente Niels Skade, han desværre ihjelslog, og først for sandemændene fremlagde efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 1/4 dette år, som indeholder Anne Bangsdatter og Jacob Pedersen, begge tjenende i Østergård, at have vidnet, at den dag tre uger noget efter Mads Nielsen og Mikkel Lauritsen, tjenende ved Kærhus, og Staffen Albretsen var bortganget fra Østergård og øster på ad Vallund, da kom Jesper Ibsen til Østergård og sagde, der ligge en død karl på vejen og var stukket med en kniv, og da de samme dag kørte dertil, da var det Niels Envoldsen. Jens Christensen at have vidnet, at Mads Nielsen og Staffen Albretsen samme dag kom til deres og drak en kande øl, og da kom to karle ind og sagde, nu er den karl død, og så straks gik Staffen Albretsen ud af stuen: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Staffen Albretsen manddød over og fra hans fred for Niels Envoldsen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt.

(107)

** var skikket velb Jørgen Friis til Favrskov og havde stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for han med to opsættelser i seks uger og en uendelig dom skulle have opsat og forhalet Jørgen Friis hans sag, som han havde med velb jomfru Edel Rytter i Trabjerg om vederlag at gøre for Kabbel, hendes afgangne bror Anders Rytter skulle have solgt Jørgen Friis, og der sjette ugers dag skal være kommet, skulle fornævnte herredsfoged at have uendelig dømt, menende ham dermed uret at have gjort: så og efterdi begge herredstings domme ikke er endelige, bør de at være som de udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(109)

** var skikket Hans Vistisen i Varde og Anders Frandsen ved Oddum kirke og havde stævnet Jep Nielsen i Rabæk og hans medbrødre kirkenævninger af Oddum sogn, for de til Nørherreds ting 11/3 skal have Anne Staffensdatter i Odderup en fuld trolddomssag oversvoret, formener deres ed og tov lovlig at være svoret og burde ved magt at blive. disligeste havde stævnet Anne Staffensdatter og hendes lovværge Knud Christensen i Odderup, om de havde noget derimod at svare. derimod havde Knud Christensen på hans hustrus vegne stævnet Christen Nielsen i Odderup, Clemend Nielsen i Gråhede med flere, for de 25/2 næst forleden til fornævnte ting på Anne Staffensdatter vidnet har, hvori de skulle tilmodet og forment hende til trolddom. så blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 25/2 sidst forleden, som indeholder Christen Nielsen i Odderup at have vidnet, at for nogle år siden blev han syg i hans hænder, arme og ben, at han ikke kunne komma af sin seng,

og så havde han bud til Anne Staffensdatter i Odderup og hendes mor derom, at dersom de var skyldige deri, da skulle de råde bod derpå, så derefter bedredes det med ham. dernæst Christen Nielsens hustru Mae Christenskone at have vidnet, at siden derefter havde både deres mælk og øl været meget fordærvet for dem, og alt det holdt Anne Staffensdatter og hendes mor for, at de gjorde det med trolddom. Peder Frandsen i Odderup at have vidnet, at i tørvebjergningen næst forleden var år siden, han kom kørende med et læs tørv, da gik Anne Staffensdatter og søgte med hendes køer ved hans rugagerende, da sagde han til hende, du må ikke søge med dine køer her, og derover blev han vred med hende og hendes mand Knud Christensen, og straks derefter samme dag blev en af deres køer så syg, at de ikke kunne rejse den op, men om natten havde den rejst sig op og var vel til pas. Peder Frandsens hustru Johanne Pederskone at have vidnet, at i det samme de stod ved samme ko og kunne ikke få den op, da kom Anne Staffensdatter hendes datter til dem, da sagde Kirsten Vistis til samme pige, gak hjem til din mor og bed hende komme at hjælpe samme ko op med os, eller hun tager den djævels hånd af den, hun har lagt derpå, så løb samme pige hjem og skreg og sagde, at de ville brænde hendes mor, og natten derefter rejste koen sig: så og efterdi af bemeldte vidner forfares og bevises, Anne Staffensdatter i mange og adskillige måder at have lovet folk ondt, og det dem en del på deres fæmon og mælken en del på deres helbred og liv at være vederfaret, såvel som og Laurits Vistisen, Hans Vistisen og Anders Frandsen nu her for retten med pålagte hænder har vedkendes hende for deres vitterlige troldkvinde, det hun Anders Frandsen selv på sit helbred og de andre deres mor på hendes liv og i andre måder således ulykke med hendes trolddoms kunster at have tilført, og ingen vidnesbyrd Knud Christensen eller Anne Staffensdatter derimod fremlægger ikke så at være sket, som omvidnet er, men mere af stokkenævn, Knud Christensen selv forhvervet har, bevises hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have påhængt, da ved vi ikke imod samme vidner, klage og sigtelse at sige eller magtesløs dømme, og fornævnte nævninger, som boer i sognet hos Anne Staffensdatter, har hende kirkenævn oversvoret, ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller dem derfor at fælde.

(123)

24/4 1619.

** var skikket Oluf Pedersen, foged på Brandbjerg, hans visse bud Erik Olufsen i Munkholm med en opsættelse her af landstinget 27/2 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Madsen Roed i Kollerup, for han ham uadvaret skulle have ham baglæns med en langskaftet økse på hans hoved hugget ham et sår, så han skal være faldet omkuld, som han tredje juledag sidst forleden gik fra Kollerup kirke sin rette vej til Brandbjerg: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(124)

** var skikket Anne Knudsdatter, barnfødt i Højrup, hendes visse bud Niels Knudsen der sst og havde stævnet Tomas Gregersen, borger i Kolding, for en stævning han 7/4 på Kolding byting skulle have ladet læse og påskrive og ladet Anne Knudsdatter stævne til landsting, og i samme stævning skulle have ladet indføre, at hun skulle møde næste landsting efter 18/11 sidst forleden, formener samme stævning ulovlig at være, og skulle være næsten tre fjerding år fra den dag samme stævning blev læst: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(125)

8/5 1619.

** var skikket Christen Madsen Krog, tjenende i Lemvig, hans visse bud Christen Jensen i Bjerregård og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herred om manddød at sværge over Gregers Jensen på Jellingsmark for Peder Madsen i Ravnsbæk, han desværre ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 12/4 sidst forleden, Jens Pedersen i Lovmandsgård at have vidnet, at på påske tirsdag næst forleden, da så han, at Peder Madsen Krog kom kørende sønden og da han kom til en korsvej, da holdt han med sin vogn tvært over den vej, som løb over den vej, han holdt i, i det samme kom Gregers Jensen kørende fra Lemvig og ville sin rette hjemvej frem på de steder, Peder Krog holdt tvært over vejen, og Peder Krog sprang af sin vogn med et spyd i sin hånd, og der Gregers kom så nær, at hans øg deres næse kunne røre ved Peder Krogs vogn, så søgte Peder Krog Gregers Jensen med spyddet, som han sad i hans vogn, så Gregers Jensen nødtes til at fly bag af hans vogn og greb en vognkæp og løb sønder fra sin vogn, og Peder fulgte efter ham og stak efter ham ned spyddet, i det vendte Gregers Jensen sig og greb en sten op og slog til Peder Krog og ramte ham i hans hoved: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Gregers Jensen manddød over og fra hans fred for Peder Madsen Krog, han ihjelslog.

(126)

** var skikket Niels Lauritsen i Hostrup og havde stævnet Peder Hansen i Skamstrup og hans medbrødre kirkenævninger i Øse sogn, for de 20/4 til Skast herreds ting har svoret Anne Nielskone i Hostrup en fuld trolddom over for hendes trolddoms gerninger, formener deres ed og tov ret at være og burde ved magt at blive. disligeste havde stævnet Anne Nielskone og hendes tre sønner Morten Nielsen i Øse, Bertel Nielsen og Christen Nielsen i nør Starup med hvis, de har hende herimod at forsvare. så fremlagde Niels Lauritsen efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 6/4 sidst forleden Hans Sørensen i Hostrup at have vidnet, at for 23 år forleden gik han en aftenstid ind til Anne Nielskone og talte med hende om hendes klædesalg, hvorover hun svarede ham og sagde, at hvem som talte om hendes klædesalg, de skulle få djævlen, og der han fornam, at hun blev vred derfor, så bad han hende, at hun skulle give ham det til, da ville hun det ikke, men derefter tog hun livet af hans barn ved navn Karen Hansdatter, som han beskyldte hende for, at hun gjorde det med hendes trolddoms kunster. dernæst Maren Sørens i Hostrup at have vidnet, at 14 år forleden lovede Anne Nielskone, for den årsag at hendes datter viste og hissede en hund efter hendes kalve, at hendes børn og kreatur skulle få en djævels færd, så hun derefter tog livet af hendes søn Peder Nielsen, som hun gjorde med hendes trolddoms kunster: så og efterdi af fornævnte vidner forfares og bevises, Anne Nielskone at have lovet folk ondt, og det dem på deres og deres børns helbred og liv at være vederfaret, og intet derimod fremlægges, hvormed det tilbage drives kan, og Hans Sørensen og Maren Sørens nu i dag har lagt deres hænder på Anne Nielskones hoved og hende vedkendes for en vitterlig troldkvinde at være og været årsag til deres børns død, da ved vi ikke imod samme vidner og sigtelse at sige eller magtesløs dømme, og de, som i sognet hos hende boer og bedst hendes lejlighed ved, har hende efter de vidner og kundskab, som nu er ved magt dømt, kirkenævn oversvoret, ved vi ingen årsag dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(131)

** var skikket velb fru Maren Skram til Tjele hendes visse bud Laurits Grim i Keldkær og havde stævnet Jens Sørensen i Ure med flere for et syn, de til Tørrild herreds ting 18/7 sidst forleden

hjemlet har om en have, som skulle være indtaget ved Skadsbjerg, og ikke deres synsvidne at skulle medføre når eller på hvad sted, samme have skal være indtaget, hvad heller det skal være af byens fælles jord eller af hendes egen grund. så mødte Johan Brockenhuus og fremlagde efterskrevne synsvidne af Tørrild herreds ting 18/7 forgangen år: så og efterdi samme syn og vidne ikke medfører eller bemelder, fru Maren Skram med hendes lovværge derfor at være stævnet, da kunne vi ikke kende fornævnte syn i det punkt ej eller fornævnte vidne så noksom, at de bør nogen magt at have.

(133)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på hans bror velb Just Brockenhuus til Astrup hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Grim i Keldkær for et syn, som han på hans husbonds vegne skulle have kaldt og siden derefter 4/7 til Tørrild herreds ting skulle have taget beskrevet for nogen fælles ejendom, som ham og hans bror endnu imellem uskiftet er, og ikke efter KM befaling til endelig ende er kommet, ikke heller Just Brockenhuus derfor skulle være stævnet, formener derfor samme syn og vidne ikke bør nogen magt at have, så mødte Laurits Grim og fremlagde samme efterskrevne synsvidne af Tørrild herreds ting 4/7 sidst forleden: så og efterdi nu gives tilkende samme ejendom, bemeldte syn om formelder, endnu at stande Johan Brockenhuus og hans bror Just Brockenhuus imellem uskiftet, og Just Brockenhuus ikke for samme syn har fanget noget varsel, da kunne vi ikke kende samme syn så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(135)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og hans mor og bror velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård og Just Brockenhuus til Astrups vegne og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for nogen skudsmål han til Tørrild herreds ting skal have anseet og frafundet dem hvis endelig dom, som deres fuldmægtig var begærende over velb Truid Bryske til Langesø: så og efterdi Christen Andersens dom, nu hid stævnet er, ikke er endelig, bør den at være som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden da endeligt derom at dømme og adskille, som det sig bør, men hvad Christen Andersens forseelse kunne findes, det har Johan Brockenhuus for vores forbøns skyld afstået.

(136)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Niels Jensen i Høgsholt og havde stævnet Mikkel Nielsen i Hover med flere for et vidne, de til Tørrild herreds ting 2/3 sidst forleden vidnet har om en toft i Hover, som skulle ligge til hans gård der sst, at der skulle være indtaget langs med gaden tre alen, endog samme deres vidne ikke skulle medføre, hvis jord det var af, ej heller hvem det skulle have gjort: da efterdi Johan Brockenhuus påskyder sig samme vidne ikke fra skriveren at have bekommet, han ikke heller med slig bog er til stede mødt, blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(138)

** var skikket Laurits Nielsen i Bindesbøl hans visse bud Christen Kjær, ridefoged til Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet velb Mads Nielsen i Nærild, og berettede, at han havde ladet ham stævne til Nørherreds ting for nogen gæld,

og derfor at være tildømt enten hans hånd at fuldgøre eller lide æskning, og fjerde dags æskning skulle være ham overgået og ikke endnu har rettet for sig, og formente Christen Kjær på Laurits Nielsens vegne at han i lige måde bør at have æskning over ham her til landstinget beskrevet, og fremlagde Christen Kjær efterskrevne brev, dateret 14/9 1592, hvori Mads Nielsen efter regnskab kender sig skyldig at være Lad Nielsen i Bindesbøl 30 daler i rede pending at betale ham til på sankt mortensdag først kommende. derimod blev fremlagt Mads Nielsen i Østergård hans efterskrevne beretning på hvis, han beskylder Laurits Nielsen for: da efterdi af Mads Nielsens kvittants forfares, det Laurits Nielsen 1612 har betalt Mads Nielsen 200 daler, han havde hans, hans mors og søskendes brev på, og alting klart imellem dem uden 40 daler, Mads Nielsen er ham skyldig, og ingen kvittants derfor fremlægges, da blev Christen Kjær undt æskning, og så æskede han her til landstinget i lige måde af Mads Nielsen som til herredsting æsket er.

(142)

** var skikket Bertel Struck, rådmand i Ribe, hans visse bud Claus Knudsen sst og havde stævnet Karl Hansen i Darum, herredsfoged i Gørding herred, for en forpligt eller genmæle, som Søren Mortensen og Svend Jepsen i Gredsted efter tingbogens lydelse dem til forpligtet havde at skulle stande Bertel Struck for fjerde ting næste mandag og tingdag, efter Bertel Struck kom hjem til Ribe, og efter han kom hjem til Ribe, skulle han til fornævnte ting 28/6 1613 have begæret dele over Søren Mortensen og Svend Jepsen for hvis, de ham skyldig var, efter deres vedtagne genmæle og forpligt, og ikke skulle have måttet fange ret over Søren Mortensen, og formente Claus Knudsen på Bertel Strucks vegne, at Karl Hansen skulle have gjort ham uret og burde derfor stande ham til rette: så og efterdi af fornævnte tingbog, nu er i rette lagt, forfares og bevises, Søren Mortensen og Svend Jepsen 31/5 1613 at have taget ved genmæle at stande Bertel Struck for fjerde ting næste mandag og tingdag, efter han hjemkom til Ribe, samme tingbog og indeholder, Bertel Struck 21/6 derefter at have været til ting og da ladet Svend Jepsen efter samme genmæle fordele, og ikke bevises ham da nogen høring over Søren Mortensen at have været begærende, men først ottende dagen, efter samme genmæle var forfaldet, der med sin beretning at være mødt, så fogden fordi ikke da efter samme genmæle kunne stede ham delt, kunne vi ikke kende Karl Hansen nogen uret deri at have gjort. disligeste efterdi samme delsbrev over Svend Jepsen ikke fremlægges, at deraf kunne forfares, den i datum at være forandret anderledes, end den i tingbogen findes indskrevet, Claus Knudsen ikke heller bemeldte Karl Hansen og Niels Mulvad for nogen urigtighed, derhos beganget, ville beskylde, kunne vi ikke kende deres ulempe deri at være, men efterdi bemeldte dom og vidne, Søren Mortensen med stævnet er, ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil de fremlægges.

(144)

** var skikket Johan Murau, kaptajn i Ødsted, hans visse bud Mads Bertelsen med en opsættelse her af landstinget, lydende ham da at have stævnet Lauge Madsen, ridefoged til Koldinghus, for et vidne han på velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, lensmand på Koldinghus, hans vegne forhvervet har til Elbo herreds ting 11/8 sidst forleden, anlangende en stolestand i Bredstrup kirke, som Maren Knuds i Stallerup skulle sig tilholde for sit og skulle høre til den gård i Stallerup, som hun iboer, endog Johan Murau formener sig at ville bevise, at Maren Knuds skulle have haft samme stolestand i lån og minde af salig Lucie Over, som da boede i Ødsted, og skulle med rette høre til Ødsted, som han iboer. så mødte Lauge Madsen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Elbo herreds ting 11/8 sidst forleden, Jens Ravn i Bredstrup med flere, som mindes op til 25 år, vidnede om samme stolestade: så og efterdi der tvistes om fornævnte stolestand, og det tilhører herredsprovsten med sognepræsten og syv bedste sognemænd efter ordinantsen stolestand at udvise,

indsætter vi samme sag til dem at komme og enhver sin bekvemme stolestand i fornævnte kirke at udvise.

(146)

** var skikket Jens Sørensen i Mejsling hans visse bud Christen Andersen i Jelling og havde stævnet Tove Sørens i Mejsling og Mette Lauritsdatter sst for et vidne, de til Jerlev herreds ting 28/4 sidst forleden vidnet har om en bordag, som skete i Jens Sørensens hus på anden påskedag om natten sidst forleden: så og efterdi fornævnte to synsvidner ikke er uden én persons kundskab, som regnes for intet vidne, finder vi det magtesløs at være, og efterdi med delsbrev bevises Mette Lauritsdatter at have været delt og lovforvunden, da hun samme vidne vidnet har, tilmed og stiller sit vidne i tvivl, kunne vi ikke kende det så noksom at det bør nogen magt at have.

(147)

** var skikket Knud Nielsen i Jelling og havde stævnet Søren Madsen sst for en dele, han forgangen år 12/10 til Jelling birketing over ham forhvervet har på sine egne og granders vegne anlangende nogen små kær i Jelling skov, som han skulle have slået og afført, og formente at han ikke skulle have haft hans granders fuldmagt til samme dele over ham at have delt: så og efterdi ikke med syns vidnesbyrd eller i nogen måde bevises, Knud Nielsen samme græs af fornævnte kær at have slået eller afført, men han det højligt benægter, og han dog derfor er delt blevet, da finder vi ham af den dele kvit at være.

(149)

** var skikket velb Niels Mogensen, wohnhaftig i Holstebro, og havde stævnet Eskild Pedersen, foged på Tiim, med flere for et vidne de 5/12 1616 til Tiim birketing vidnet har anlangende nogen gæld, som de hans hustru ville påvidne efter hendes forrige husbond salig Peder Munk, som boede i Staby kærgård, hvilket ikke med noget nøjagtigt brev skulle bevises, hvilken gæld Niels Mogensens hustru fru Karen Munk ved hendes højeste ed benægter: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til næste tingdag efter sankt mauritii dag.

** var skikket Niels Madsen Mulvad og havde stævnet Bertel Struck, rådmand i Ribe, for han 5/4 sidst forleden med landstings stævning skulle have stævnet ham med tre års tingbøger af Gørding herreds ting år 1609, 1610 og 1613, og Niels Mulvad da fornævnte tingbøger ved sin fuldmægtig at skulle have fremsendt, og Bertel Struck der til landstinget Niels Mulvad for noget urigtigt i samme tingbøger ikke at skulle have beskyldt eller saggivet, menende Bertel Struck dermed uret at have gjort, ham ubenødigt så lang rejse 40 mil frem og tilbage at stævne ham, dog ikke skulle give sag: da efterdi denne sag ikke til Bertel Strucks værneting er ordelt, finder vi den did at komme og der gå om hvis ret er.

(150)

** var skikket Christen Hansen på sine egne og på Mads Hansen, Hans Hansen, Niels Hansen og Anne Hansdatter, salig Hans Bertelsens børn i Eltang, deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Iver Bertelsen i Vanderup for et afkald, han af deres bror Bertel Hansen forhvervet har i deres og hans umyndige år, formener deres bror Bertel Hansen ikke skulle have været myndig at gøre afkald, og mente samme afkald ikke så

nøjagtigt at være, at det burde magtesløs at være. så blev fremlagt samme afkald af Brusk herreds ting 19/11 1614, som indeholder Bertel Hansen i Eltang på sine egne og søskendes vegne, som han var ret værge for, gjorde Iver Bertelsen og hans hustru Karen Ivers og begge deres sande arvinger afkald for hvis, Bertel Hansen og hans søskende kunne arve og tilkomme efter deres salig far Hans Bertelsen og efter deres mor Maren Hanskone, som døde i Eltang. dernæst blev fremlagt efterskrevne vidne af fornævnte herreds ting 1/5 dette år, Niels Buck i Eltang med flere at have vidnet, at 14 dage før sankt olufs dag nu sidst forleden da var Bertel Hansen 22 år gammel: så og efterdi af samme vidne, Christen Hansen nu i rette lagt har, forfares og bevises Bertel Hansen at have været over 18 år gammel og i så måde kommet til lovalder, da han samme afkald på sine og søskendes vegne lovligt til tinge gjort har, og intet derimod fremlægges, ved vi ikke imod samme afkald at sige eller magtesløs dømme.

(152)

** var skikket Jens Pedersen i Tistrup hans visse bud Peder Nielsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget 24/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mourids Christensen, født i Tistrup, for sår og skade han uden årsag, skyld og brøde skal have gjort Jens Pedersen bag på, menende ham samme gerning uærligt at have gjort og burde derfor æreløs at være, og fremlagde Peder Nielsen efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 14/9 forgangen år, som indeholder Bertel Pedersen i Tistrup med flere at have vidnet, at de nærværende hos var i Tistrup og så, at Mourids Christensen med flere slog og huggede på Jens Pedersen og slog ham omkuld, og Mourids Christensen brød Jens Pedersens værge i stykker under hans fødder: så og eftersom Mourids Christensen findes tilforn tre gange til landstinget at være stævnet, og han ikke er mødt nogen modstand herimod at gøre, og uendelige landstings domme derfor er udgået, og Mourids Christensen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Jens Pedersen har været forårsaget atter på ny for endelig dom at lade stævne, og eftersom ingen er mødt men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi Mourids Christensen samme sin gerning uærligt at have gjort og bør derfor æreløs at være.

(154)

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, og havde stævnet efterskrevne menige bønder og kronens tjenere, som holder soldater i Jerlev herred, for en dom de med deres andre medbrødre 19/2 1617 til Jerlev herreds ting forhvervet har anlangende om de bropending, som Mads Andersen i Ødsted, fordum delefoged, har til menige bønder og kronens tjenere i Jerlev herred sit fjerde ting til for at udlægge til den brolægger, som lagde de 32 roder stenbro på Højen hede og igennem deres skov, som er på den rette adelvej fra Kolding og til Vejle, efter deres kære lensmand Casper Markdanners befaling. så skulle fornævnte mænd være mødt og bød dem i rette imod Mads Andersens tiltale, og mente de burde kvit at være for alle kongelige tynger al den stund, de holdt soldater, og da skulle Mads Andersen have ment, at det ikke var kongelig tynge men menigmand til gavn og gode, dem selv såvel som andre: på begæring blev samme sag opsat til i dag 6 uger.

(155)

** var skikket Oluf Pedersen, foged på Brandbjerg, hans visse bud Anders Jensen i Binderup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Niels Madsen Roed i Kollerup, for han ham uadvaret skulle have ham baglæns med en langskaftet økse på hans hoved

hugget ham et sår, så han skal være faldet omkuld, som han tredje juledag sidst forleden gik fra Kollerup kirke sin rette vej til Brandbjerg. disligeste havde stævnet Peder Juel i Kirkeby med flere for efterskrevne vidne, de til Tørrild herreds ting 9/1 sidst forleden på Niels Roed vidnet har: da efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke er mødt i egen person, da fandt vi dem hver for deres hjemsiddelse til deres tre marks fald, og deres vidne ingen magt at have, men om hovedsagen, Oluf Pedersen nu hid stævnet har, bevilgede de det på begge sider til i dag seks uger ladet opstå.

(157)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Niels Jensen i Høgsholt og havde stævnet Mikkel Terkildsen i Ure med flere synsmænd for efterskrevne syn, de har hjemlet til Tørrild herreds ting 18/7 sidst forleden om noget jord, som skulle være indtaget i Hover til nogen tofter liggende til hans gård der sst, og ikke de skulle have forklaret i samme deres afsigelse, hvem samme jord skulle have indtaget, eller om der skulle være af fælles forte eller ikke, formente samme vidne ikke så noksom at være, at det bør ved magt blive men magtesløs at være: så mødte Johan Brockenhuus og afstod samme vidne, og efter sådan lejlighed bør den ingen magt at have.

** var skikket velb Christen Høg til Todbøl og havde stævnet Oluf Skriver i Ildved, den tid i dommersted til Nørvang herreds ting, for to vidner, som han til fornævnte ting 23/2 sidst forleden udstedt har imod lovligt skudsmål, som for ham skulle have været, uanseet at to personer Morten Mikkelsen i Østergård og Knud Knudsen i Tinnet skulle have været der til stede, førend ting blev sat, og tilbød dem samme skudsmål at ville gøre med oprakt finger og ed det aller første, de otte mænd var skrevet til stok: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(158)

** var skikket Jens Nielsen Smed i Kisum og havde stævnet Morten Christensen Skrædder i Estvad for en dele, han til Ginding herreds ting 22/4 sidst forleden over Jens Nielsen Smeds hustru Ellen Poulsdatter forhvervet har anlangende nogen ord, hun skulle have haft, som han formener ikke skulle med noget tingsvidne er at bevise, formente samme dele burde magtesløs at være: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(159)

** var skikket Tomas Jensen i Gedbjerg hans visse bud Hans Vistisen og havde stævnet Mikkel Christensen i Hostrup hans arvinger for en udlæggelse, han efter en misdæder Sidsel Christensdatter hendes mund skulle have forhvervet ved tingsvidne til Skast herreds ting 5/8 1617, at hun i adskillige måder skulle have udlagt hans hustru Anne Tomaskone for trolddom, hun skulle have bedrevet. sammeledes havde stævnet Peder Andersen, borger i Varde, for en udlæggelse efter en misdæder Karen Christens hendes mund, han skulle have forhvervet til Varde byting 28/4 1617, med hvilke udlæggelser hans hustru på hendes ære, rygte og gode navn skulle være beklikket, og recessen formelder, intet udedisk menneske og misdæder skal stå til troende, formener efter slig lejlighed samme udlæggelser burde magtesløs at være: så og efterdi Mikkel Christensen og Peder Andersen ikke er mødt nogen modstand herimod at gøre, og to uendelige domme derfor er udganget, i hvilke samme udlæggelser er fundet magtesløs at være, og Mikkel Christensen og Peder Andersen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men dem endnu

såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme udlæggelser magtesløs at blive og ikke komme hans hustru på hendes ære, rygte og gode navn til hinder eller skade.

(160)

22/5 1619.

** var skikket velb Bendix Norby til Urup hans visse bud og tjener Mikkel Lauritsen i Knudgård og havde stævnet Anne Bangsdatter, tjenende i Østergård, Jacob Pedersen sst og Christen Pedersen i Vostrup for et vidne, de til Nørherreds ting vidnet har, at Anne Bangsdatter i Vallund i huset den dag tre uger skulle have seet Mikkel Lauritsens forkstage og hans hat var blodig, og ikke hun skal have vidnet hvis hus, det skulle have været i, og Mikkel Lauritsen hårdeligt benægter, at han ikke har haft de ord med hende, og ikke hans hat eller forkstage skulle have været blodig: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(161)

5/6 1619.

** var skikket velb Bendix Norby til Urup, hans visse bud Mikkel Lauritsen i Knudgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Anne Bangsdatter, tjenende på Østergård, Jacob Pedersen sst og Christen Pedersen i Vostrup for et vidne, de til Nørherreds ting vidnet har, at Anne Bangsdatter i Vallund i huset den dag tre uger skulle have seet Mikkel Lauritsens forkstage var blodig, og ikke hun skulle have vidnet hvis hus, det skulle have været i Vallund: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(162)

** var skikket Mikkel Lauritsen i Knudgård og havde stævnet Jens Christensen i Kyvling, Søren Matiasen i Vesterby i sønder Bork og deres medbrødre tovsmænd, for de til Nørherreds ting 59/4 sidst forleden skal have svoret Mikkel Lauritsen en fuld åråds sag over for åråd på salig Niels Envoldsen, som tjente i Nærild, og ikke skulle være bevist, at Mikkel Lauritsen skulle have gjort Niels Envoldsen noget ondt eller åråd på ham, og ikke han skulle have været nogen årsag til hans død: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(163)

19/6 1619.

(164)

** var skikket Laurits Ibsen i Tarm bisgård hans visse bud Mads Madsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, foged til Nørherreds ting, for en dom han 7/1 sidst forleden til fornævnte herredsting dømt har, hvori han skulle have tilfundet Laurits Ibsen at lide dele, for han i en stævning på Varde byting skulle have berettet, at han formente Niels Tomasen at have oppebåret en summa pending af ham og Peder

Iversens arvinger ulovligt imod velb Peder Iversen til Fritsø hans vilje og forlov, hvilket bud han formener ikke fuldkommen sigtelse at være efter recessen, så han derfor burde med rette at have tildømt ham at deles og lovsøges på hans ære, lempe og mandermål. så mødte Hans Vistisen i Varde på Otte Rasmussen, Maren, salig Niels Tomasens efterleverske, og Niels Andersen Hedbo, borgere der sst, deres vegne og fremlagde efterskrevne dom af Nørherreds ting 7/1 dette år angående en dom her af tinget 17/3 1608, hvori Laurits Ibsen var tildømt sin anpart af bemeldte pending, hans salig bror Peder Ibsen var Peder Iversen pligtig, til Niels Tomasen på Peder Iversens vegne at betale: så og efterdi det befindes sagen om fornævnte pending til hjemting at have hængt i trætte, og Laurits Ibsen der aleneste i hans stævning, hvorefter han ville hænde dom, har forment, at Niels Tomasen skulle have oppebåret en summa pending af ham og Peder Ibsens arvinger ulovligt imod Peder Iversens vilje og forlov, og ikke bevises det han ham til fuldt mål derfor skulle have sigtet eller beskyldt, og fogden dog har tildømt Laurits Ibsen for samme sin mening at ---- til stede, så han derefter er delt blevet, da kunne vi kende samme dom og dele så noksom, at de bør at komme Laurits Ibsen til nogen forhindring.

(166)

** var skikket hr Christen Pedersen, præst i Oddum, hans visse bud Christen Pedersen og havde stævnet Laurits Lauritsen i Tøstrup, Niels Tygesen i Skodsbøl og deres medbrødre kirkenævninger af Oddum sogn, for de 10/6 sidst forleden til Nørherreds ting har Johanne Hvidsdatter, som rømte fra Oddum kirke, en fuld trolddoms sag har svoret, formente samme deres ed og tov ret at være, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 27/5 sidst forleden, Anders Frandsen ved Oddum kirke med flere at have vidnet, at imedens og al den stund Johanne Hvidsdatter var i huset med Anne Staffensdatter, der hun blev pint, da ville hun intet bekende, og da Johanne Hvidsdatter var udkommet af huset fra hende, så bekendte hun og gjorde sin bekendelse og sagde, at hun kunne intet bekende, imens Johanne Hvidsdatter var i huset hos hende. Peder Nielsen og hans hustru Sidsel Peders i Koklund at have vidnet, at Johanne Hvidsdatter var kommet til deres og begærede mælk af hende, og så gav hun hende et kar mælk og smør og brød, og om anden dagen derefter da blev deres mælk ganske slet fordærvet for dem, og synderligt mælk, som hun havde sat i det kar, som Johanne Hvidsdatter fik det mælk af. Christen Nielsen Skjern i sønder Bork at have vidnet, at så tit, som Christen Hvid og Maren Christens og Johanne Hvidsdatter fik af deres mælk, da gjorde de dem skade på deres mælken. i lige måde at have vidnet, at Christen Hvid begærede at Christen Nielsens søn måtte vogte hans ko med deres, dertil svarede Christen Nielsens kone, ja gerne, da skal i fly os vor mælken igen, eders datter Johanne Hvidsdatter tog fra os med sin trolddom, da førte han andet i snak og sagde, eja de siger de fik så meget fisk i går, da sagde Christen Nielsens datter Anne til Christen Hvid, det er lige som jeg siger, det fanger vi ikke vores mælken af, dertil svarede Christen Hvid, eja hvad, det er en dejlig vejr i dag. Anne Christensdatter i Oddum præstegård at have vidnet, at for to år siden, da har Johanne Hvidsdatter deres ko gået løs på hendes far hr Christens rug, og han befalede hende at jage samme ko af deres korn, og så jog hun den deraf. samme dag kom Johanne Hvidsdatter og spurgte hende, hvem der havde befalet hende at jage deres ko af marken, da sagde hun, det har min far gjort, da sagde Johanne Hvidsdatter, de skal få skam og en ond forbandet og djævels færd. Anne Christenskone at have vidnet som hendes datter Johanne Christensdatter vidnet har: så og efterdi af vidnesbyrd bevises Johanne Hvidsdatter at have lovet folk ondt, og dem en part på deres kvæg mælken og en part på deres helbred at være vederfaret, og Johanne Hvidsdatter for samme gerninger at være dømt og siden to gange fængsel udbrudt og undveget og i så måder gerningen vedgået, disligeste efterdi Maren hr Christens, Hans Vistisen og Laurits Vistisen nu i dag med deres pålagte hænder har hende sigtet for en åbenbarlig troldkvinde, og hun skulle være skyldig i hr Christens sygdom såvel som i Hans Vistisen og Laurits Vistisens

mors død, hvilket og med fornævnte misdæder Anne Staffensdatters bekendelse bekræftes, og intet hun derimod fremlægger sig ærligt og kristeligt at have skikket, og nævninger fordi har været opkrævet og har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller magtesløs dømme.

(178)

** var skikket velb Niels Krag til Agerkrog, KM befalingsmand på Asmildkloster, og var begærende ham at otte mænd måtte opnævnes efter Johanne Hvidsdatters ord og mundheld at måtte vidne. da blev opnævnt efterskrevne, som vidnede, at Johanne Hvidsdatter her for retten, førend hende nogen dom overgik, bekendte og tilstod, at det første hun bortrømte fra Oddum kirke, da var Laurits Nielsen i Bindesbøl årsag deri og befalede hende at drage ned til hans gård den dag, Anne Staffensdatter blev brændt og ikke blive til stede, eller hun forrådte både sig og ham, og der hun blev adspurgt, af hvad årsag hun skulle forråde ham, sagde hun, at det var fordi 12 tavler bly, som han tog fra Oddum kirke og lod kaste i groben i degnehaven, hvilket Johanne Hvidsdatters husbond Christen Grøn ved ed bekendte med samme bly at være omgået, som hans hustru har bekendt, hvilken deres bekendelse Laurits Nielsen højligt benægtede.

(179)

** var skikket Sibast Clemendsen i Tyregod by, i Peder Pedersen i Ejstrup hans nærværelse, og havde hid stævnet Anders Christensen i Hedegård og hans medbrødre nævninger for en ed og tov, de 16/6 sidst forleden til Hastrup birketing svoret har over Kirsten Bertelsdatter i Ejstrup for trolddom, hun skal have brugt, hvilken deres ed og tov, Sibast Clemendsen formener ret at være og i rette lagde efterskrevne tingsvidne af Hastrup birketing 13/5 sidst forleden, som bemelder Peder Pedersen i Ejstrup gav last og klage på Kirsten Bertelsdatter i Ejstrup, at det hændte for en tid lang siden, det Peder Pedersen gennede Christen Mortensen ko i Ejstrup af hans far Peder Lauritsens eng i Ejstrup og slog til samme ko med en sten, og hun lammede deraf, og så kom Christen Mortensen i Ejstrup og hans hustru Kirsten Bertelsdatter samme tid gående, og da råbte Kirsten Bertelsdatter og bandede ham og lovede ham ondt, og han skulle få en ond ufærd for deres ko, han havde slået. derefter blev han så skrøbelig, at han næppe kunne gå fra hans hus og til kirke, og han blev så skrøbelig og vanfør på sit arme legeme og lemmer, at han ikke kunne være på færde, siden Kirsten Bertelsdatter lovede ham ondt, dog har han ikke klaget på hende tilforn formedelst den årsag, at han havde ment, at det skulle blive bedre med ham, men hans sygdom og skrøbelighed har dog stedse forværret sig og er blevet værre med ham: så og efterdi af bemeldte vidner, nu i rette lagt er, bevises Kirsten Bertelsdatter at have lovet Peder Pedersen ondt, hvilket ham på hans helbred er vederfaret, det og i lige måde med fornævnte misdæder Maren Jensdatter Møes bekendelse stemmer overens, og intet vidne derimod fremlægges, det hun sig ærligt og kristeligt skulle have skikket men et ondt rygte for trolddom at have påhængt, Peder Pedersen nu her i dag for retten med pålagte hænder og højeste ed hende har sigtet for en vitterlig troldkvinde, og bemeldte nævninger har været opkrævet Kirsten Bertelsdatter for trolddom enten at skære eller skylde, og de, som boer i sogn og bedst hendes lejlighed ved, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod fornævnte nævningsed at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(184)

** var skikket velb Mogens Kås til Frøstrup og havde stævnet Nis Nielsen og Hans Nielsen i Kvong for et vidne, de til Vesterherreds ting 7/11 sidst forleden vidnet har, formeldende iblandt andet at

deres salig far Niels Nielsen af Debel skulle have betalt Peder Jensen i Allerslev de to daler, han var ham pligtig. dernæst havde stævnet Kirsten Nisdatter i Kvong, salig Niels Hansen af Debel hans efterleverske, fornævnte Nis Nielsen og Hans Nielsen deres mor for et vidne, hun og i samme sag, hende selv anrørende, 20/5 sidst forleden vidnet har, indeholdende at hendes salig husbond og hun var Peder Jensen i Allerslev ingen anden gæld skyldig end hvis, de havde betalt. sammeledes havde stævnet Niels Pedersen i Nærild, Kirsten Niskone hendes bror, for han for sin søster og søsterbørn til behjælpning vidnet har, at han så salig Niels Nielsen af Debel betalte Peder Jensen to daler: ---- afstod de på begge sider alle hvis vidner, domme og breve i samme sag taget og forvredet er og ingen til hinder eller skade at komme.

(185)

** var skikket Otte Brahe Pedersen til Krogholm, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Søren Iversen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham at have stævnet efterskrevne menige bønder og kronens tjenere, som holder soldater, i Jerlev herred, for en dom de med deres andre medbrødre 19/2 1617 til Jerlev herreds ting forhvervet har anlangende om de bropending, som Mads Andersen i Ødsted, fordum delefoged, har til menige bønder og kronens tjenere i Jerlev herred sit fjerde ting til for at udlægge til den brolægger, som lagde de 32 roder stenbro på Højen hede og igennem deres skov, som er på den rette adelvej fra Kolding og til Vejle, efter deres kære lensmand Casper Markdanners befaling. så skulle fornævnte mænd være mødt og bød dem i rette imod Mads Andersens tiltale og mente, de burde kvit at være for alle kongelige tynger al den stund, de holdt soldater, og da skulle Mads Andersen have ment, at det ikke var kongelig tynge men menigmand til gavn og gode, dem selv såvel som andre: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden endeligt i samme sag at dømme og adskille.

(187)

** var skikket Laurits Nielsen i Bindesbøl og havde stævnet Anders Nielsen af sønder Bork med flere, for de til Nørherreds ting skal have oversvoret Maren Christens trolddoms sag for trolddoms gerninger, hun skal have bedrevet, hvilken deres ed og tov Laurits Nielsen formener lovlig og ret at være: da efterdi Jens Hansen ----, som Maren Christens for trolddom beskyldt har, ikke personligt er mødt samme deres sigtelse at være gestendig, opsatte vi samme sag til i dag måned.

** var skikket Oluf Pedersen, foged på Brandbjerg, hans visse bud Anders Jensen i Binderup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da have stævnet Niels Madsen Roed i Kollerup, for han ham uadvaret skulle have ham baglæns med en langskaftet økse på hans hoved hugget ham et sår, så han skal være faldet omkuld, som han tredje juledag sidst forleden gik fra Kollerup kirke sin rette vej til Brandbjerg: så og efterdi Peder Sørensen og hans medbrødre udtrykkeligt har vidnet, dem at have seet Niels Roed ganget bag efter Oluf Pedersen og ham uadvaret uden skyld og brøde først hugget ham om kuld og siden atter ham anden gang på hugget, siden han lå på jorden, og efterdi med tingsvidne gøres bevisligt, Niels Roed at have bekendt sig at have gjort Oluf Pedersen bemeldte sår, vidnesbyrd har om vidnet, da ved vi ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, i lige måde efterdi bevises Niels Roed at være kommet bag efter Oluf Pedersen og hugget ham samme sår, da kunne vi ikke kende Niels Roed samme gerning ærligt at have begået men derfor bør æreløs at være.

(194)

** var skikket velb Christen Høg til Todbøl med en opsættelse her af tinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Oluf Eskesen i Ildved, den tid i dommersted til Nørvang herreds ting, for to vidner, som han til fornævnte ting 23/2 sidst forleden udstedt har imod lovligt skudsmål, som for ham skulle have været, uanseet at to personer skulle have været til stede den dag, førend tinget blev sat, og tilbød dem samme skudsmål at ville gøre, dog måtte de ikke tilstedes lyd, førend Christen Madsen havde taget hvis vidner, han ville have, før de måtte få samme skudsmål læst eller påskrevet: så og efterdi Oluf Eskesen med tingsvidne, som straks samme dag af de otte mænd tinghørere for ting og dom vidnet er, beviser, at fornævnte to skudsmålsmænd ikke fremkom til tinget Iver Jørgensens forfald at gøre, førend bemeldte vidner var vidnet og i tingbogen indtegnet, da kunne vi ikke kende Oluf Eskesens ulempe, idet han samme vidner udstedt har, deri at være, og efterdi fornævnte vidnesbyrd i bemeldte to vidner dette år 23/2 først har vidnet om hvis forgangen år 28/7 skulle være tildraget, og ikke af de otte mænd, som samme dag var tinghørere, vidnet er, finder vi samme vidner ingen magt at have.

(197)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, og havde hid i rette stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han til Ulfborg herreds ting 1/5 sidst forleden imellem velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, hans fuldmægtig Eskild Pedersen, foged på Tiim, på den ene og Jørgen Nielsen i Julsgård på den anden side om et stykke bondeeng, liggende i Sønderenge i Staby sogn, dømt har, hvori herredsfogden Knud Gyldenstjerne samme eng for ejendom har tildømt at efterfølge, uanseet at fornævnte stykke bondeeng 1541 af Peder Jespersen til Peder Nielsen i Nistrup skulle være solgt og skødet ham og hans søn Niels Pedersen: så og efterdi befindes KM lensmand at have bonden om samme engtvister i forlening, og ikke han for fornævnte dom at være stævnet, da finder vi denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme og der ved endelig dom ordeles, som det sig bør.

(199)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Morten Nielsen i Alslev og havde stævnet Iver Sørensen i Hover med flere for et vidne, de til Tørrild herreds ting 10/4 med Niels Mosgård vidnet har anlangende et hus, Frederik Munk skulle have ladet sætte på Hover gade noget på byens fælles jord, og samme hus at skulle opstemme vandet på Niels Smeds gård, når vandløb er, endog samme deres vidne ikke at skulle medføre, hvor meget samme hus skulle stå på byens fælles jord: så og efterdi Frederik Munk i hans skriftlige forsæt, for herredsfogden er i rette lagt, selv har tilbudt samme hus at ville lade nedtage, hvilket og derefter skal være med gerningen fuldkommet, så samme vidne dermed bestyrkes, huset at have været opsat, som om vidnet er, da ved vi ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(200)

** var skikket Christen Christensen i Forsum med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jep Nielsen i Knude i Skjern sogn for en dom, han 15/4 sidst forleden til Nørherreds ting over ham forhvervet har, anlangende Christen Christensen deri er tildømt sin anpart af 34 daler af Kirsten Madsdatters pending at betale efter en kvittants, Jep Nielsen samme dag i rette skulle have fremlagt, som han siger sig af salig Iver Jørgensen at skulle have

bekommet, som indeholder Jep Nielsen samme pending til Iver Jørgensen at skulle have betalt, hvilken kvittants Christen Christensen formener ikke så noksom at være, at han bør nogen af Kirsten Madsdatters pending efter Iver Jørgensens død til Jep Nielsen at betale, af den årsag Christen Christensen formener, Jep Nielsen ikke skulle have bekommet samme kvittants af Iver Jørgensen med hans vilje, som er med Iver Jørgensens testamente at bevise: så efterdi Christen Christensen og Knud Nielsen nu her for retten har sigtet og vide samme kvittants, Jep Nielsen i rette lagt har, for falsk og urigtig, efterdi den skal findes makuleret med andet blæk forandret og imod testamentet udgivet, på hvilken kvittants fornævnte herredstings dom er funderet ---- at forhindre Jep Nielsen ---- imod samme sigtelse at give, og efterdi samme testamente sig på ---- ved vi ikke på samme testamente i det punkt at dømme, førend han sig lovligt har erklæret, men efterdi Rasmus Hansen ikke er mødt sin afstandelse at fordedige hvad fuldmagt, han dertil havde haft, bør den ikke at komme Iver Jørgensens arvinger til forhindring, indtil hvem der har i at sige stævner på ny kommer her og vil være i rette.

(208)

** var skikket Troels Olufsen i Kongensholm og havde stævnet Dorte Peders i Skovsende og Bodil Christens i Boel for deres sandhed at vidne, om de ikke hos var i Boel hos Anne Jensdatter i hendes barnefødsel, og om de ikke da hørte, at hun udlagde en anden end Troels Olufsen: da efterdi ikke befindes fornævnte vidnesfolk deres sanden til deres værneting at have vidnet, finder vi dem did at komme under deres faldsmål.

** var skikket velb Mads Nielsen til Østergård hans visse bud Jens Nielsen Lindbjerg i Vallund og havde stævnet Laurits Lauritsen i Tøstrup med flere for et vidne, de til Nørherreds ting 1/4 sidst forleden vidnet har, og medfører samme deres vidne, at Mads Nielsen og Staffen Albretsen skal have kommet ind til Jens Christensen i Tøstrup, hvilket han ved sin sjæls salighed benægter, at han ikke samme tid fulgtes til Jens Christensen med Staffen Albretsen eller fulgtes med ham til Tøstrup: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(209)

** var skikket Jens Iversen i Hoven og Jes Iversen i Bandsbøl deres visse bud Jep Jessen i Tarm og havde stævnet Frands Pedersen sst for en uendelig landstings dom, han nogen tid siden her til landsting forhvervet har, anlangende at han skulle have fanget en herredstings dom og to kvittantser magtesløs, den ene som salig mester Anders Vejle til Jens Iversen og Jes Iversen på indfæstning af Egvad kirkes korntiende for 22 år siden at skulle have annammet og oppebåret. den anden anlangende Peder Frandsen i Tarm udgivet har, at han på kirkens vegne kirkens korn af Jes Iversen skulle have oppebåret efter kvittantses indhold, hvilken dom han formener med vrang undervisning at være forhvervet og ikke være endelig: så og efterdi samme dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

3/7 1619.

** var skikket Søren Hansen i Hygum og havde hid kaldt sandemænd af Skast herred om manddød at sværge over Jep Mikkelsen i Gunderup for Niels Mortensen sst, han desværre ihjelslog, og fremlagde Søren Hansen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 8/6 sidst forleden, som bemelder Niels Jørgensen med flere af Gunderup at have vidnet, at de på pinsedag sidst forleden var forsamlet til deres grandevide, og da sad de med deres skæmt og theckor med

andre deres grander om deres børn, som skulle have hverandre, da iblandt andet sagde Jep Mikkelsen i Gunderup til salig Niels Mortensen sst, din søn og dreng skal vel højere op end have bønderfolk, dertil svarede Niels Mortensen, hvorfor skulle han vel højere op, er han ikke og et bondebarn såvel som en anden, og derhos sagde til Jep Mikkelsen, du vil altid have horn i side på mig og mine folk og funte mig og mine folk, jeg ved intet ved jeg har gjort dig, da svarede Jep Mikkelsen, bander du mig, da skal du fange en djævel, idet rejste Jep Mikkelsen sig op og gik til Niels Mortensen og slog ham i hans hoved med en kølle, så han faldt ned på jorden: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Jep Mikkelsen manddød over og fra hans fred for Niels Mortensen, han ihjelslog, efter fornævnte vidne og som de selv sandhed derom har udspurgt.

(210)

** var skikket Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Niels Mosgård og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, for han 29/5 sidst forleden skal have understået sig og ikke villet sige sin dom imellem velb Frederik Munk og ham efter hvis opsættelser, som hans fuldmægtig Søren Pedersen fremlagde og begærede dom efter, anlangende et hus, som Frederik Munk skulle have ladet sætte på en part af byens fælles jord i Hover, og ikke han skulle have anseet, det han sagen tilforn i seks uger har opsat: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(211)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sin tjener og sine medarvingers vegne hans visse bud Niels Munksgård og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for han imod sædvanlig lands skik og forordning sig har forholdt og ikke holdt ting på lørdag sidst forleden, som var 20/3, hvor udover Johan Brockenhuus såvel som hans medarvinger deres sag skal være blevet dem forspildt, formener ham deri uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb Johan Clausen i Tønder hans visse bud Poul Regelsen i Jelling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid i rette stævnet Peder Eskesen i Randerup i Lø herred for en uendelig dom, han lader sig af berømme nogen tid siden her til landstinget at skulle have ladet forhverve over en dele, som Johan Clausen har ladet ham i komme efter brev og segls lydelse, formenende samme dom med vrang undervisning at være forhvervet og burde derfor magtesløs at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(212)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup og havde stævnet Jens Mikkelsen i Hygum for et vidne, han i sin egen sag 24/4 næst forgangen til Hammerum herreds ting vidnet har, at hans bror Anders Mikkelsen for seks år siden skulle have lånt seks sletdaler af hans hustru Anne Sørens sst, hvilket vidne Mogens Hjort på Christen Tomasens vegne mente vildigt at være og burde magtesløs at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter begge parters bevilling, blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(214)

** var skikket Bend Villadsen i Svenstrup og havde stævnet Peder Poulsen sst, for han 29/4 sidst forleden på Ginding herreds ting skal have gået bag til ham og slået ham to slag i hans hoved med en fork, som han stod for dom, menende ham dermed uret og uærligt at have gjort og burde derfor at stande til rette: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup og havde stævnet Anders Jespersen i Flø, Jesper Andersen sst, Clemend Christensen i Høgild hans hustru Maren Mikkelsdatter og Niels Christensen ved Assing kirke for et vidne, de til Hammerum herreds ting 20/3 sidst forleden vidnet har, at hans tjener Anders Mikkelsen skulle have lånt hans bror Jens Mikkelsen tyve daler for sin anpart arv efter deres afgangne far, hvilket deres vidne Anders Mikkelsen for ting og dom højligt skulle have benægtet, og Mogens Hjort på Christen Tomasens vegne formener vildigt at være vidnet og dem selv til behjælpning i deres egen sag, og med samme vidne ville dem selv såvel som Jens Mikkelsen slig arv og gode tilvidne: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter begge parters bevilling, blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(215)

17/7 1619.

** var skikket Søren Olufsen i Hornum og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred om manddød at sværge over Hans Andersen i Kragelund for Knud Lauritsen i Uldum, han desværre dræbte og ihjelslog, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 29/6 sidst forleden, som bemelder Anne Andersdatter i Kragelund og Maren Nielsdatter i Uldum at have vidnet, at for tre uger sidst forleden så de i Niels Andersens stue i Uldum, der var Hans Andersen og Knud Lauritsen og drak, og de kom i trætte sammen om hvilken, som skulle gå forved den anden i Uldum kær, og de havde mange ord sammen, så gik Knud Lauritsen ud og tog et spyd og satte uden døren, så gik Hans Andersen ud og ville hjem, og noget derefter gik Knud Lauritsen efter ham med samme spyd. derhos efterskrevne vidne af fornævnte ting samme dag Laurits Christensen i Kragelund og Peder Christensen i Hedensted at have vidnet, at fornævnte dag så de, at Hans Andersen kom gående fra Uldum, og Knud Lauritsen, som tjente Niels Lauritsen i Uldum, kom løbende bag efter ham med et spyd og råbte, bi nu din skælmer, nu skal dit liv få en djævel, så søgte Knud Lauritsen ind til Hans Andersen med samme spyd og stak ham, da havde Hans Andersen en økse i hans hånd og bad Knud Lauritsen, at han for Guds skyld ville lade ham være i fred, så søgte Knud Lauritsen ydermere ind på ham, så han var nødt til at værge sit liv: dernæst gjorde de syv sandemænd deres ed og efter fornævnte vidner svor de Hans Andersen manddød over og til hans fred for Knud Lauritsen, han ihjelslog, sammeledes gjorde den ottende sandemand sin ed, at eftersom han sandhed har udspurgt og selv seet den dødes sår og skade, svor han Hans Andersen manddød over for samme drab og fra hans fred.

(216)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine og sine medarvingers vegne hans vise bud Niels Mosgård, borger i Århus, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han

imod sædvanlig lands skik og forordning sig har forholdt og ikke holdt ting på lørdag sidst forleden, som var 20/3, hvor udover Johan Brockenhuus såvel som hans medarvinger deres sag skal være blevet dem forspildt, formener ham deri uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: da for nogen lejlighed, sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag måned.

(217)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Pedersen i Sjelborg og havde stævnet Søren Pedersen i Ollerup for en klage, han til Tørrild herreds ting 13/3 sidst forleden gjort har i den mening, at der skulle findes noget jord indtaget til Frederik Munks gård i Hover videre, end han kunne have ret til, endog han ikke skulle have bevist med dom eller vidnesbyrd, ham ingen rettighed til samme jord at have: da for nogen lejlighed, sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb Niels Krag til Agerkrog, KM befalingsmand på Asmildkloster, hans visse bud Peder Nielsen, tjenende der sst, og efter KM oprejsnings brev havde hid kaldt sandemænd af Vesterherred Bodil Nielsdatter, født i Vrøgum, hendes barns bane, som formenes hende selv at skal have ombragt, at udlede hvad den var til bane og livs lagt: så var sandemændene her til stede og da på begge sider bevilgede, samme sag til i dag 14 dage at må bero.

** var skikket velb fru Karen Nielsdatter i Trabjerg og havde stævnet velb Niels Mogensen i Holstebro for en gammel rigens æskning anlangende 400 daler, hun skulle have været afgangne Peder Munk i Kærgård pligtig, som han lader sig af berømme, hvilken gæld hun formener sig at ville bevise at være afbetalt og af den årsag ikke skal findes at være ført til skifte efter Peder Munks død. disligeste havde stævnet Jens Legård, som boede i Holstebro, hans arvinger Knud Jensen og Mads Jensen for et gammelt delsvidne, de lader dem af berømme, som deres far skulle have forhvervet over hende for langsommelig tid siden, uanseet samme gæld at være Jens Legård i hans levende live afbetalt. da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(218)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Niels Mosgård, borger i Århus, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, for han 29/5 sidst forleden skal have understået sig og ikke ville afsige sin dom imellem velb Frederik Munk og ham efter hvis opsættelser, hans fuldmægtig Søren Pedersen i Ollerup fremlagde anlangende et hus, som Frederik Munk skulle have ladet sætte på en part af byens fælles jord i Hover, og ikke han skulle have anseet, det han sagen tilforn i seks uger har opsat, men alene taget sig udgang af et tingsvidne, som om samme hus vidnet var: så og efterdi samme dom ikke er endelig, bør den at væren som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(219)

** var skikket Johan Clausen i Tønder hans visse bud Poul Regelsen i Jelling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Eskesen i Randerup i Lø herred for en uendelig dom han lader sig af berømme nogen tid siden her til landstinget at skulle have ladet forhverve over en dele, som Johan Clausen har ladet ham i komme efter brev og segls lydelse, formenende samme dom med vrang undervisning at være forhvervet og ikke skulle lyde endelig, og

den derfor burde magtesløs at være: så og efterdi sagen findes tilforn at være hid stævnet, og ikke Peder Eskesen nu er mødt, da finder vi samme uendelige dom magtesløs at væren og Peder Eskesen i samme dele at blive, indtil han retter for sig, som det sig bør.

** var skikket velb Henrik Holck til Højgård hans visse bud Mikkel Blymester i Grejs og havde stævnet Christen Nielsen, barnfødt i Kollemorten for et brev, han skulle have af hans kære hustru Else Friis på 45 daler i alle måder fuldgørende, som er udgivet for 14 år siden, hvilke pending Henrik Holck er overbødig til at betale og udlægge Christen Nielsen, disligeste med en dom, som han har forhvervet 29/6 anlangende om samme pending, formente at samme dom burde magtesløs at være, efterdi herredsfogden ikke har specificeret hvad pending, det skulle være: så og efterdi Christen Madsen i samme hans dom ikke udtrykkeligt har forklaret, om Christen Nielsen efter samme brev burde med enkende rigsdaler at erlægges eller ej, finder vi den hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og Christen Madsen derom endeligt at dømme, som det sig bør.

(220)

** var skikket Knud Hansen i Skonager hans visse bud Hans Knudsen og havde stævnet Jep Pedersen i Toftnæs, Laurits Jessen i Skonager og Christen Staffensen sst for et vidne, de til Skast herreds ting 2/3 sidst forleden vidnet har, anlangende at de skulle have været hos Knud Hansen i Skonager og tilspurgt ham, om han ville beholde den ager, som han havde ført rugsæd i, da ville Anne Tomaskone beholde hendes grønne ager, da svarede han dem, at han ville nøjes dermed og lovede, at det måtte vel ske, indtil de tog grøn jord igen: så og efterdi i fornævnte vidne og synsvidne ikke bemeldes, varselsmændene at have forkyndt hvor eller på hvilket sted, de skulle have givet Knud Hansen varsel for samme vidne og syn, da finder vi fornævnte vidne og synsvidne ingen magt at have.

(222)

** var skikket hr Peder Gregersen, sognepræst til Vorgod og Vium, hans visse bud Niels Jensen i Tuevad og havde stævnet Peder Christensen i Tarm for et hjemmelsbrev, han 20/5 sidst forleden i Tarm skulle have givet og gjort sin morbror Jens Hansen i Tarm på salig Anders Hansens heste og vogn, endog Peder Christensen aldrig skulle kunne bevise, samme heste og vogn af Anders Hansen i hans levende live at have købt eller efter hans død for gæld udlagt, men Peder Christensen lader sig af berømme, salig Anders Hansen skulle have været hans salig far Christen Olufsen skyldig: så og efterdi ikke bevises, Peder Christensen samme heste og vogn alene at tilhøre eller ham lovligt i hans gæld efter salig Anders Hansen at være udlagt, og han dog har hjemlet Jens Hansen det at bruge, da kunne vi ikke kende samme hjemmel og vidne så noksom, at det bør nogen magt at have eller komme salig Anders Jensens gældnere på samme heste og vogn til nogen forhindring.

(223)

** var skikket Jens Hansen og Jørgen Andersen i Tarm på deres egne og på Peder Christensen sst hans vegne og havde stævnet Christen Nielsen og Mads Nielsen for et vidne, de 16/5 sidst forleden til Bølling herreds ting med hr Peder Gregersen, sognepræst til Vium og Vorgod, vidnet har anlangende 15 daler, som salig Anders Hansen var ham skyldig for en tønde smør, som han havde afkøbt ham: så og efterdi Christen Nielsen og hans medbror ikke har vidnet på fersk fod eller nogen enkende dag eller tid, de såvel som den anden Christen Nielsen og hans medfølgeres vidne alle er

vidnet efter sagen og efter en død mands ord og mundheld, og ikke i hans levende live og velmagt, da han kunne have vidst dertil at svare, da kunne vi ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(225)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Pedersen i Sjelborg og havde stævnet Mikkel Nielsen med flere for et vidne, de til Tørrild herreds ting 13/3 sidst forleden med Søren Pedersen i Ollerup vidnet har om en toft i Hover, som ligger til hans gård der sst, at der skulle være indtaget langs med gaden på breddelsen tre alen: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket Bend Villadsen i Svenstrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen sst, for han 29/4 sidst forleden på Ginding herreds ting skal have gået bag til ham og slået ham to slag i hans hoved med en fork, som han stod for dom, menende ham dermed uret og uærligt at have gjort og burde derfor at stande til rette. ydermere skal med tingsvidne at bevise af Ginding herreds ting 29/4, som Bend Villadsen skal have stået for dom i lyd og lod læse en seddel, da skulle Maren Jepsdatter have kommet og slået ham med hendes næve på hans mund og rykket ham i hans skæg: da for nogen lejlighed, sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag måned.

(226)

** var skikket Niels Graversen i Torstrup hans visse bud Niels Jensen Tuevad i Hannerup og havde stævnet Søren Mikkelsen i Gullestrup for et vedersigelses vidne, han imod Niels Graversen til Hammerum herreds ting i rette lagt har, formeldende det Søren Mikkelsens bror Niels Mikkelsen skal have vedersagt både arv og gæld efter deres far Mikkel Sørensens død, og formedelst samme vidne skulle holde Niels Graversen en vitterlig gæld fra. så mødte Søren Mikkelsen og fremlagde efterskrevne vedersigelses vidne af Hammerum herreds ting 1/4 1598 angående arv og gæld efter deres salig far Mikkel Sørensen, som døde i lille Ørskov: så og efterdi fornævnte tingsvidne bemelder, Niels Mikkelsen på sine egne og sin bror Søren Mikkelsens vegne til tinge lovligt at have vedersagt både arv og gæld efter deres salig far Mikkel Sørensen, og ikke bevises dem noget af hans efterladende gods at have forrykket eller dem med befattet imod samme vedersigelse, da ved vi ikke imod samme vedersigelses vidne eller herredstings dom, derefter dømt er, at sige eller magtesløs dømme.

(227)

** var skikket Jens Nielsen i Hollingholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have hid i rette stævnet hr Jens Clemendsen, præst til Ikast kirke, Christen Nielsen i Vådde, Iver Nielsen i Remme, Simon Christensen i Suderbæk, Jens Christensen i Bøgild og Maren Nielsdatter i Hollingholt for et vidne, de 10/4 sidst forleden til Hammerum herreds ting vidnet har imellem Jens Nielsen og Jacob Mortensen i Bjødstrup anlangende om Jacob Mortensen hans to små søskende Claus Mortensen og Inger Mortensdatter deres ophold, hvilket vidne han formener vildigt at være, idet at fornævnte to børns egen morbror og egen mor at have vidnet dem til behjælpning. så mødte Jacob Mortensen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 10/4 dette år, som indeholder hr Jens Clemendsen, Christen Nielsen, Iver Nielsen, Simon Christensen og Jens Christensen at have vidnet, at de nærværende hos var i Hagelskær den

tid skifte stod efter salig Morten Jacobsens død og så og hørte, at Jacob Mortensen i Bjødstrup og Niels Mortensen i Hagelskær på deres egne og deres små søskendes vegne begærede af deres mor Maren Nielsdatter til skifte og jævning efterskrevne sølv og klæder, og samme tid forligte de Jacob Mortensen og Niels Mortensen på den ene og Jens Nielsen i Hollingholt og hans søster Maren Nielsdatter på den anden side, at Jens Nielsen og hans hustru skulle forsørge de to børn, og derfor skulle Jens Nielsen og hans hustru have fornævnte sølv og klæder uden skifte og jævning: så og efterdi samme vidne ikke formelder om nogen enkende vis år, dag eller tid, når samme skifte skulle være stået, det ikke heller findes på fersk fod at være vidnet, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(228)

31/7 1619.

** var skikket velb Niels Krag til Agerkrog, KM befalingsmand på Asmildkloster, hans visse bud Søren Frandsen i Hessel med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende Niels Krag hans visse bud Peder Nielsen efter KM oprejsningsbrev havde hid kaldt sandemænd af Vesterherred Bodil Nielsdatter, født i Vrøgum, hendes barns bane, som formenes hende selv at skal have ombragt, at udlede hvad den var til bane og livs lagt, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 10/7 sidst forleden, som bemelder Anne, salig Jep Mikkelsens, i Vrøgum at have vidnet, at sankt mikkelsdag sidst forleden var et år den tid, Bodil Nielsdatter havde udtjent hendes tjeneste, og de havde givet hende hendes løn, og hun ville gå hjem til hendes far Niels Ebbesen i Vrøgum, da kom der bud, at Bodil Nielsdatter sad på gaden og var meget syg, og da Anne Jeppes kom til hende, da sad Bodil Nielsdatter på gaden med et spædt og dødt barn i hendes forklæde, og så gik Anne Jeppes med hende hjem til hendes far: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Bodil Nielsdatter at være hendes barns bane og det at have omkommet, og derfor svor hende fra hendes fred, eftersom de selv dem sandhed derom at have udspurgt.

(230)

** var skikket Oluf Andersen i Kragelund og havde stævnet Tomas Jensen i Skovsbøl, sandemand i Nørvang herred, for hans ed og tov, han har gjort og svoret her på landstinget 17/7 sidst forleden, ved hvilken hans ed han alene har svoret Hans Andersen i Kragelund manddød over og fra hans fred for Knud Lauritsen i Uldum, han desværre ihjelslog, uanseet at noksom for ham med vidnesbyrd har været bevist, at Knud Lauritsen har ført sig i parlament med Hans Andersen og senere søgt ham med et spyd, så Hans Andersen nødtes til at værge sit liv: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(231)

** var skikket Mourids Knudsen i Bregning og havde stævnet Christen Sørensen i Randbæk og hans medbrødre kirkenævninger i Bregning sogn for deres ed og tov, de har gjort over Maren Christenskone, og formente Mourids Knudsen samme deres ed og tov ret at være og burde ved magt at blive og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Bølling herred 21/6 dette år, Maren Jensdatter, tjenende Mourids Knudsen, at have vidnet, at på lørdag var 14 dage da havde Mourids Knudsen en to års plag, som stod i tøjr på gårdens mark langt fra huset, og da hun skulle gå hen til den, kom samme plag løbende og var, som den var bissen og gal, og hun løb efter den og ville have den hjem,

og der var en hob folk om den, og ikke de kunne få den hjem i byen, førend de kom til Maren Christenskone, så løb den hjem til Mourids Knudsens, så fik de fat på den, så stod og døde den på stedet, og nu for tingsdom beskyldte Mourids Knudsen Maren Christenskone, for hun tog livet af hans kvæg med trolddom: så og efterdi af vidnesbyrd forfares og bevises, Maren Christenskone at have lovet folk ondt og det dem derefter en part på liv, helbred, kvæg og formue at være vederfaret, hvilket og med andre vidner bekræftes, Mourids Knudsen og Margrete Knudsdatter og nu her for retten med pålagte hænder ved højeste helgens ed hende for en åbenbarlig troldkvinde har sigtet, dem sådan ulykke ved hendes trolddoms bedrift at have tilføjet, som for er rørt, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kunne bevise sig ærligt og kristeligt at have skikket, og med vidnesbyrd og præstens kundskab bevises, hende et ondt rygte for trolddom i langsommelig tid at have påhængt, og nævninger, som hos hende i sogn boer, har hende med deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke imod samme deres ed at sige eller dem derfor at fælde.

(237)

** var skikket Anders Nielsen i Gårslev og havde hid kaldt sandemænd af Holman herred om manddød at sværge over Hans Jensen, som tjente i Mørkholt, for Peder Nielsen i Gårslev, han ihjelslog og mente ham sagesløs at være, og først fremlagde efterskrevne klage, hvori Peder Nielsen, skrædder i Gårslev, gav last og klage på Hans Jensen, for han er indkommet i Oluf Nielsens hus i Mørkholt, og da sagde han, velkommen Peder Nielsen, da svarede han, jeg ved ikke hvad jeg er, hvortil Hans Jensen svarede igen, det er lige godt hvilken du er, og med det samme huggede han Peder Nielsen i hans hoved, så han ikke kunne røre hans højre arm eller ben: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Hans Jensen manddød over og fra hans fred for Peder Nielsen, han ihjelslog.

(239)

** var skikket Laurits Nielsen i Bindesbøl hans visse bud Hans Vistisen i Varde og havde stævnet Laurits Jensen i sønder Bork, Niels Graversen sst og deres medbrødre kirkenævninger af sønder Bork sogn, for de til Nørherreds ting 10/6 sidst forleden har Maren Christens kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst, hun skulle have bedrevet, eftersom hun af andre troldkvinder skulle være udlagt og efter vidnesbyrds indhold, menende samme deres ed og tov ret at være og burde ved magt at blive: da efterdi Laurits Nielsen ikke selv her er mødt sin tiltale at være bestendig, opsatte vi den sag til i dag måned.

(240)

** var skikket Christen Hansen i Vinkælder mølle med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Houli Lauritsen i Obisgård i Torsted for en klage, han til Hind herreds ting 28/1 sidst forleden på ham klaget har, hvilken klage Christen Hansen mener ikke så sandfærdig at være, at den burde nogen magt at have. disligeste havde stævnet Houli Lauritsens hustru Maren Hansdatter og Anne Houlisdatter for et vidne, de til fornævnte ting 25/2 sidst forleden vidnet har: så og efterdi fornævnte to vidnesbyrd udtrykkeligt har vidnet dem at have seet Christen Hansen efter Houli Lauritsen med en fork, truet og undsagt ham, hvilket deres vidne Christen Hansen ikke fuldkommeligt ved sin ed ville benægte, men i nogen måde vedgår sig samme tid at have været i tvist med Houli Hansen, da ved vi ikke imod fornævnte vidne, klage, dom og dele, derefter drevet er, at sige eller magtesløs dømme.

(243)

** var skikket Peder Lauritsen i nør Bork på sin hustru Anne Peders hendes vegne og havde stævnet Claus Christensen i Nørkærgård for nogen vidner og sigtelser, som han på sin husbond velb Holger Rosenkrantzes vegne forhvervet har over hans hustru Anne Peders om trolddoms gerninger, hun skulle have gjort, hvilke vidner og sigtelser Peder Lauritsen formener ikke sandfærdige at være. først blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 10/6 dette år, som indeholder Jørgen Mortensen i nør Bork at have vidnet, at hans salig far Morten Jørgensen af Bork var i usætmål med Peder Lauritsen sst om noget hø, og da lovede Peder Lauritsen hans far en djævels færd, og en tid lang derefter da blev hans far syg og døde deraf, og klagede han på Peder Lauritsen og hans kone i samme hans sygdom, og tiltroede han dem, at de havde forgjort ham med trolddom. dernæst et vidne af samme ting samme dag Niels Christensen i nør Bork og Hans Christensen sst at have vidnet, at ved ni år siden da sagde deres salig bror Peder Christensen til dem, at han slog Peder Lauritsens datter Else Pedersdatter, og at hun lovede ham en ond færd, og at han skulle få andet at tage vare end en stakket tid, og om høsten der næst efter blev han fundet død i nør Bork kirketårn og skadede intet om morgenen, og da havde de mistro til Else Pedersdatters far og mor derfor: så og efterdi af bemeldte vidner forfares og bevises, Anne Peders at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på deres liv og en part på helbred, kvæg og mælken at være vederfaret, Mette Matiases og Hans Nielsen her for retten har lagt deres hænder på Anne Peders hoved og hende vedkendes for en vitterlig troldkvinde, det hun dem sådan ulykke med hendes trolddom bedrift har tilføjet, det og befindes Anne Peders af en troldkvinde Sidsel Jenskone for trolddoms bedrift at være udlagt, og intet derimod fremlægges, hvormed bevises Anne Peders sig ærligt og kristeligt at have skikket, da ved vi ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, og nævninger, som hos hende i sognet boer, har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ingen årsag dem for samme deres ed og tov kunne fælde.

(250)

** var skikket Svend Poulsen, borger i Lemvig, hans visse bus Niels Andersen, byfoged der sst, og havde stævnet Anne Pedersdatter sst for en stævning, hun skal have fremlagt på landstinget 3/7 sidst forleden, hvormed hun skulle have stævnet hans hustru Maren Christensdatter såvel og sandemænd, som har Anne Pedersdatter vold oversvoret, for hun foruden skyld og brøde har stødt og hødt, slået og truet Maren Christensdatter med sten og kniv og jaget hende at den gård, som Svend Poulsen og hans brødre tilhører, hvilken gård hende ikke vedkommer: så og efterdi denne sag ikke til Anne Pedersdatters værneting er ordelt, finder vi den did at komme og der gås om hvis ret er.

(251)

** var skikket velb Niels Skade og havde stævnet Karen Peders i Vallund med hendes lovværge, for han to gange til Østerherreds ting skal have hende stævnet og formente hende pligtig at være ham landgilde at give, så også om hun ikke burde at rømme ham gården for, efterdi han selv var trængt til den at besidde: så og efterdi Niels Skade ---- ham bemeldte KM og Danmarks riges råd er tildømt samme gård i Vallund at følge efter Mads Nielsens skøde og følgebrevs lydelse, da bør samme herredstings dom om skyld og landgilde ikke at forhindre Niels Skade på dens afgift efter KM doms lydelse. belangende den anden herredstings dom om fornævnte udviselse og besiddelse dømt er, da efterdi for herredsfogden har været i rette lagt Mads Nielsens brev givet Karen Peders på fornævnte

gård hendes livstid at besidde, og han fordi ikke har vidst sig dommer i den sag men den for sin tilbørlige dommer indsat, da kunne vi ikke deri kende hans ulempe.

(254)

** var skikket velb fru Anne Maltesdatter til Eskær hendes visse bud Morten Jacobsen i Bodum bisgård og havde stævnet Bertel Jensen, Peder Poulsen og deres medbrødre sandemænd i Skodborg herred, for de her til landstinget 15/8 sidst forleden skal have svoret hendes tjener Laurits Christensen i Korsgård i ---- sogn fra hans fred, for han Eske Christensen i Borg i Gudum sogn har sår gjort, og han lang tid derefter under bartskærs hånd skulle være død: så og efterdi det befindes fornævnte sandemænd næsten år og dag forleden om samme drab at have gjort deres tov og svoret Laurits Christensen manddød over og fra hans fred for Eske Christensens død, og KM oprejsnings brev alene tillader samme sag på ny med sandemænd at må forfølges og ikke formår, det manddræberen må lade igen kalde samme sandemænds ed, som ikke inden seks uger er blevet renoveret efter recessen, da ved vi ikke på samme sandemænds ed at dømme ej heller at stede fylding på sandemænd om samme sag at tove, imens deres forrige ed stander ved sin fuld magt og urykket.

(256)

** var skikket Nis Christensen i Lundsby på sine egne og sin hustru Apelone Niskones vegne og havde stævnet Anders Frandsen ved Oddum kirke og Hans Vistisen i Varde for en udlæggelse, de efter en misdæder Anne Staffensdatters mund skulle have taget beskrevet ved Oddum kirke og siden til Nørherreds ting, at de skulle have været med hende i trolddoms kunster, hvilket de hårdeligt benægter dem aldrig at skulle have brugt nogen trolddom med hende. så mødte Hans Vistisen og fremlagde efterskrevne bekendelse, som indeholder Anne Staffensdatter at have udlagt Niels Christensen ---- i Lundsby og hans hustru Apelone ----, Anne Jørgensdatter, som boede ved Oddum kirke, og hendes datter Maren Tomasdatter, Christen Grøns kone Johanne Hvidsdatter: så og efterdi recessen formelder, at intet udedisk menneske, tyve, troldkarle eller troldkvinder stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder hvad de ville sige eller vidne på nogen, da efterdi Anne Staffensdatter, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for hendes onde levned og bedrift har stået sin ret, og derimod fremlægges sognevidne og præstens kundskab, som indeholder Nis Christensen og hans hustru Apelone Niskone sig ærligt og kristeligt at have forholdt, da finder vi Anne Staffensdatters bekendelse magtesløs at være og ikke komme dem til hinder eller skade.

(258)

** var skikket Christen Poulsen, barnfødt i Nissum sogn, og havde stævnet Albret Smed, borger i Lemvig, for han 14/6 sidst forleden på Lemvig byting har beskyldt Christen Poulsen, at han skulle have gjort ham sår og skade på de mellemste tre fingre på hans højre hånd, hvilken hans beskyldning han højligt benægter og formente, at beskyldning, syn og sandemænds ed burde magtesløs at være. så mødte Jens Mølgård på sine egne og hans medbrødre sandemænds vegne og formente dem ret at have svoret. da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(260)

** var skikket Bend Villadsen i Svenstrup og havde stævnet Maren Jepsdatter sst for en tingfred, hende 3/6 sidst forleden er oversvoret på Ginding herreds ting, så og for bordagsfald og sårmål, som hun tilforn 28/4 er faldet for, og ikke hun har rettet for sig til ham efter loven, hvorfor han mener, hun bør fredløs at være og fare som den, der har mistet sin fred. så mødte Maren Jepsdatter og hendes husbond og berettede at hvis bøder, de til deres husbond kunne være faldet, har de udrettet, og hun derfor burde at dømmes på hendes fredløsmål: da efterdi bondesagen for sådan tingfred ikke rejser til 40 mark efter recessen, ved vi ikke på Maren Jepsdatters fredløsmål for den sag at dømme.

(261)

14/8 1619.

** var skikket Niels Jensen i Trandum kirkegård og havde stævnet Tomas Nielsen i Sebstrup og hans medbrødre kirkenævninger af Sevel sogn, for de har Maren Vævers trolddoms sag oversvoret, mener samme deres ed og tov lovligt og ret at være. disligeste havde stævnet Maren Vævers og hendes husbond Troels Nielsen, og først fremlagde efterskrevne forseglede brev, hvori hr Knud Christensen, præst i Ejsing sogn, gør vitterligt, at 12/7 1619 i Sevel kirke var skikket Niels Jensen i Trandum kirkegård og med en skriftlig stævning havde stævnet hr Bertel Lauritsen, sognepræst i Sevel, for hans sandhed at vidne om Maren Væver i Trandum skovby, om han beskyldte hende for den skrøbelighed, som han havde for nogle år siden. så er hr Bertel Lauritsen mødt her i dag og vidnede, at han med husbondens fuldmægtig Jens Offersen var hos Maren Væver i Skovby at tage deres kvægtiende, da blev hr Bertel Lauritsen berettet af hendes naboer, at hun havde flere lem, end hun dem foreviste og mente derfor, at hun har ikke tiendet retfærdigt, hvorudover Maren Væver er blevet meget vred, forbandede ham og sagde, at han skulle få en levende djævel, og straks derefter er ham tilslaget en meget heftig og farlig sygdom, i hvilken han blev så hårdt slagen, at han på fjerde dag var ikke det menneske lig, han var tilforn, kunne og ingen ro få, førend han gik af huset ud i sin toft, som ligger ved gården, og af Guds forsyn kom der på en grøn knold at sidde på, men straks Maren Væver er blevet af ham derfor udråbt, og hun er på taget og fængslet på Sebbergård, begyndte hans sygdom at formildes, og det blev bedre med ham, dog han endnu ikke har forvundet samme skrøbelighed, hvilket hans vidne, Maren Væver ikke ville benægte. derefter fremlagde efterskrevne tingsvidne af Sevel birketing 6/7 sidst forleden, som indeholder Poul Jensen i Herrup at have vidnet, at for nogle år siden da kom Maren Vævers til Herrup der at yde hr Bertel Lauritsen og husbondens fuldmægtig hendes kvægtiende, da hørte han, at Maren Vævers forbandede hr Bertel og lovede ham ondt, og derefter blev han meget syg. derhos efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 12/7 1614, som indeholder, at hr Bertel Lauritsen lod læse et brev, hvori Maren Lauritsdatter gør vitterligt, at eftersom hr Bertel Lauritsen med husbondens fuldmægtig, da de skulle optage kvægtiende, da er jeg blevet for hastig og bad dem få en levende djævel, hvilket jeg ikke burde at gære, og efterdi hr Bertel em kort tid derefter er faldet i en heftig sygdom, har han derover fået en vis mening om mig, at jeg i hans skrøbelighed var skyldig, så må jeg bekende at jeg ikke alene har forseet mig med fornævnte tiende, men jeg også har givet hr Bertel mange onde ord, hvilke mig nu hårdt fortryder, men efterdi han for godtfolks forbøns skyld mig har benådet, da har jeg mig Maren Lauritsdatter forpligtet, at dersom så sker, at han eller nogen af hans kunne have mig at beskylde, at de af mig eller ved mine påfund tilføjes nogen ulykke eller skade på liv eller helbred, som i det ringeste kan bevises, da skal jeg derfor straks have forbrudt mit liv, som loven udviser: så og efterdi af vidner og kundskab bevises, Maren Lauritsdatter Vævers at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på deres helbred og en part på deres øg og fæmon at være vederfaret, hun og af den misdæder Anders Munk for trolddom at være udlagt, som om hr Bertels sygdom med alle sine omstændigheder stemmer overens og bekræftes, og intet Maren Vævers derimod fremlægger,

hvormed hun beviser sig ærligt og kristeligt at have skikket, men fast mere gøres bevisligt, hende i langsommelig tid et ondt trolddoms rygte at have påhængt, og kirkenævninger, som i sogn hos hende boer, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag imod samme deres ed at sige eller dem derfor at kunne fælde.

(267)

** var skikket velb Jørgen Lunge til Odden. KM befalingsmand på Vestervig, hans visse bud Hans Hansen, ridefoged der sst, og havde stævnet Laurits Bertelsen i Ellemose for en uendelig dom, han her til landstinget forhvervet har anlangende et vidne og dele, som Christen Nielsen, borger i Lemvig, vidnet har om nogen æreskændsels ord, Karen Poulsdatter i Ellemose har haft, og fremlagde Hans Hansen efterskrevne tingsvidne af Vandfuld herreds ting, som bemelder Christen Nielsen, borger i Lemvig, at have vidnet, at han var inde til Karen Poulsdatter i Ellemose og krævede nogen pending af hende, da kom de i snak om Laurits Bertelsen og Christen Offersens kone om noget mummesnak, som skulle gå om dem, og da sagde Karen Poulsdatter, at hun så, at Laurits Bertelsen krøb på Christen Offersens kone Anne Jensdatter i Karen Poulsdatters lade: da efterdi Christen Nielsens enlige vidne er vidnet efter Karen Poulsdatters ord og sagen, som hun ikke er bestendig, men hun i dag for retten højligt har benægtet og Anne Jensdatter såvel som Laurits Bertelsen erklæret, som forskrevet står, da finder vi samme vidne og dele ingen magt at have.

(269)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde hid stævnet Knud Madsen, skriver til Jelling birketing, for nogen vidner og andre breve, han ham forholder, som i tingbogen skulle være indskrevet, og ikke han dem har måttet bekomme og formener, at han ham dermed uret at have gjort: så og efterdi af fornævnte tingbog forfares ikke flere vidner bemeldte dag her til tinget at være udganget eller i tingbogen at være indskrevet end alene fornævnte vidne, Johan Brockenhuus selv tilstår at have fanget beskrevet, da kunne vi ikke kende Knud Madsens ulempe imod Johan Brockenhuus deri at være.

(270)

** var skikket Laurits Jensen i Nørlund og havde stævnet Christen Jensen sst for et syn og sigtelse, han til Hjerm herreds ting 14/7 sidst forleden forhvervet har over hans hustru og to hendes umyndige børn, at de skulle have gjort ham otte sår og slået ham 30 stenslag, hvilket vidne Laurits Jensen på hans hustru og hendes børns vegne formener ikke så nøjagtigt at være, at det burde nogen magt at have, eftersom han ikke samme sigtelse har bevist. disligeste havde han stævnet Christen Jensen, for han til fornævnte ting 28/7 har hans stedsøn ved navn Christen Nielsen fordelt for sår og skade, han skulle have gjort hans hustru Maren Pedersdatter: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde hid stævnet Søren Frandsen i Jelling for et vidne, han til Jelling birketing 19/7 skulle have forhvervet anlangende at Erik Nielsen, foged på Lerbæk, skulle inden tinge have sagt at skulle have med været i Jelling hede med Hover mænd at lade lyng slå: så og efterdi samme tingsvidne udtrykkeligt bemelder, Erik Nielsen for tingdom at have vedgået, at han ikke kan benægte sig jo at have været med de Hover mænd i Jelling hede og ladet der lyng slå, og loven bemelder tingsvidne at være så stærkt, at der ej må lov imod gives, og fornævnte Hover mænd er fremæskede, førend de er delt blevet, om de derimod havde nogen

undskyldning da at fremkomme, uanseet de derfor lovligt 14 dages varsel at have fanget, da ved vi ikke imod samme tingsvidne og æsknings vidne at sige, ej heller fornævnte mænd af den dele, de derefter i kommet er, at kvitdømme, førend de retter for dem, som det sig bør.

(274)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og sin mor velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder deres visse bud Niels Mosgård, borger i Århus, da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for han, formedelst en landstings stævning, som for ham til Tørring herreds ting 1/5 blev i rette båret, skulle have frafundet dem hvis endelige dom, som deres fuldmægtig var begærende over velb Truid Bryske til Langesø og fru Karen Friis efter hans uendelige domme, som han tilforn skulle have dømt: så og efterdi med delsbrev bevises, Niels Mosgård at have været delt og lovforvunden, da han samme opsættelse forhvervet har og i så måder umyndig, da ved vi ikke efter denne opsættelse at dømme.

(276)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og sin mor velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder deres visse bud Niels Mosgård, borger i Århus, da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han til Tørrild herreds ting 13/3 sidst forleden dømt har og frafundet deres fuldmægtig hvis lovmål og tiltale, som han på deres vegne ville have til velb Truid Bryske til Langesø og fru Karen Friis af den årsag, at der ikke skulle være lovligt varsel for givet, og ikke skulle have anseet, det for ham tilforn har været bevist med Truid Bryskes og fru Karen Friises brev, hvori han skulle have gjort hende til en hovedmand med sig, så at brevet skulle lyde én for alle og alle for én: så og efterdi med delsbrev bevises, Niels Mosgård at have været delt og lovforvunden, da han samme opsættelse forhvervet har og i så måde umyndig, da ved vi ikke efter den opsættelse at dømme.

(277)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sin og medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hans visse bud Niels Mosgård, borger i Århus, da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han imod sædvanlig lands skik sig har forholdt og ikke holdt ting på lørdag sidst forleden, som var 20/3, hvorover Johan Brockenhuus og hans medarvinger deres sager skulle være blevet dem forspildt, så de igen måtte lade stævne og kalde formedelst hans forsømmelse og formente, ham dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: så og efterdi med delsbrev bevises, Niels Mosgård at have været delt og lovforvunden, da han samme opsættelse forhvervet har og i så måde umyndig, da ved vi ikke efter den opsættelse at dømme.

(278)

** var skikket velb Johan Brockenhuus og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for et 24 mænds vidne, han til Tørrild herreds ting 31/7 sidst forleden skulle have forhvervet, anlangende at det skulle have været sædvanligt ikke noget ting at skulle holdes på vor frue dag, hvilket vidne han formener skulle være imod KM reces: så mødte Christen Andersen og

berettede, at han ikke samme vidne har bekommet, og efter sådan lejlighed, dersom Christen Andersen har samme vidne, bør det ingen magt at have.

(279)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup på hans tjener Mikkel Lauritsen i Knudgård hans vegne og havde stævnet Anne Bangsdatter, som for nogen tid siden tjente i Østergård, Jacob Pedersen, tjenende sst, og Christen Pedersen i Vostrup for et vidne, de til Nørherreds ting 1/4 sidst forleden vidnet har, at Anne Bangsdatter i Vallund i huset skulle have seet Mikkel Lauritsens forkstage og en hat var blodig, og ikke hun skulle have vidnet om hvis hus, det skulle have været i Vallund: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(280)

** var skikket Bend Villadsen i Svenstrup med en opsættelse her af landstinget måned, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen sst, for han 29/4 sidst forleden på Ginding herreds ting skal have gået bag til ham og slået ham to slag i hans hoved med en fork, som han stod for dom, menende ham dermed uret og uærligt at have gjort og burde derfor at stande til rette. ydermere skal med tingsvidne at bevise af Ginding herreds ting 29/4, som Bend Villadsen skal have stået for dom i lyd og lod læse en seddel, da skulle Maren Jepsdatter have kommet og slået ham med hendes næve på hans mund og rykket ham i hans skæg: da efter flere ord dem imellem var blev Bend Villadsen og Peder Poulsen her for retten med sammenlagte hænder venligt og vel forligt, så at Peder Poulsen skal give Bend Villadsen for hvis sår og skade, han bekommet har, femten sletdaler at betale uden tøe og trætte.

(281)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup på hans tjener Mikkel Lauritsen i Knudgård og havde stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl, for han 3/4 sidst forleden har sigtet Mikkel Lauritsen og beskyldt ham for, at han 11/3 næst tilforn ved Nærild og siden på vejen mellem Nærild og Vallund og skulle have med været og slået fra skade og til skade og gjort åråd på salig Niels Envoldsen, som tjente i Nærild: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(282)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Peder Ibsen i Vinkrog med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Mikkelsen i Hygum for et vidne, han i sin egen sag 24/4 næst forgangen til Hammerum herreds ting vidnet har, at hans bror Anders Mikkelsen for seks år siden skulle have lånt seks sletdaler af hans hustru Anne Sørens sst, hvilket vidne Mogens Hjort på Christen Tomasens vegne mente vildigt at være og burde magtesløs at være: da efterdi samme sag findes i dag seks uger at have været hid stævnet og ikke Jens Mikkelsen er mødt eller nogen på hans vegne hans undskyldning at gøre, da finder vi samme vidne og dele magtesløs at være og ikke komme Anders Mikkelsen til nogen forhindring.

(283)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Niels Jensen i Høgsholt for en ulovlig stævning, som han til Tørrild herreds ting ---- sidst forleden ---- og ham sin

---- dermed er forspildt, og formente Niels Jensen dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: da for vores bøns skyld afstod Johan Brockenhuus samme sag og tiltale med fornævnte stævning, og den ingen skal komme til hinder eller skade.

(284)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Pedersen i Sjelborg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mikkel Nielsen med flere for et vidne, de til Tørrild herreds ting 13/3 sidst forleden med Søren Pedersen i Ollerup vidnet har om en toft i Hover, som ligger til hans gård der sst, at der skulle være indtaget langs med gaden på breddelsen tre alen, endog samme deres vidne ikke skulle medføre hvis jord, det skulle være taget af, tilmed skulle samme deres vidne være vildigt og deres husbond og dem selv til behjælpning og ikke skulle stemme overens med et synsvidne, og nu mødte Johan Brockenhuus og afstod samme tiltale og klage: da efter sådan lejlighed bør den ingen magt at have.

(285)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Peder Ibsen i Vinkrog med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Jespersen i Flø, Jesper Andersen sst, Clemend Christensen i Høgild hans hustru Maren Mikkelsdatter og Niels Christensen ved Assing kirke for et vidne, de til Hammerum herreds ting 20/3 sidst forleden vidnet har, at hans tjener Anders Mikkelsen skulle have lånt hans bror Jens Mikkelsen tyve daler for sin anpart arv efter deres afgangne far, hvilket deres vidne Anders Mikkelsen for ting og dom højligt skulle have benægtet, hvilket vidne Peder Ibsen på Christen Tomasens vegne formener vildigt at være vidnet og dem selv til behjælpning i deres egen sag, og med samme vidne ville dem selv såvel som Jens Mikkelsen slig arv og gode tilvidne: da efterdi samme sag findes i seks uger at have været hid stævnet, og Jens Mikkelsen da er mødt, så det noksom var ham bevidst sagen i seks uger, som er til i dag, at være optaget, og ikke Jens Mikkelsen, Anders Jespersen, Jesper Andersen, Clemend Christensen hans hustru Maren Mikkelsdatter og Niels Christensen nu er fremkommet, da finder vi samme vidne magtesløs at være og ikke komme Anders Mikkelsen til hinder eller udgift.

(286)

28/8 1619.

** var skikket Jep Pedersen i Kærbølling hans visse bud Christen Madsen, foged på Engelsholm, og havde hid kaldt sandemænd af Tørrild herred manddød at sværge over Peder Pedersen, forrige ladegårdsfoged på Haraldskær, for Peder Pedersen, født i Kærbølling, han desværre dræbte og ihjelslog, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Tørrild herreds ting 7/8 dette år, som bemelder Jørgen Lauritsen i Kærbølling med flere at have vidnet, at på søndag aften da satte Peder Ladefoged og Peder Pedersen dem til dobbel sammen, og ud på natten da blev de usamdrægtige om samme dobbel, og Peder Ladefoged da først slog Peder Pedersen med hans næve, så han styrtede til jorden, så uden årsag søgte Peder Ladefoged på ham med en dragen kniv og slog ham og gjorde ham sit banesår, og straks flyede han af huset: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Peder Pedersen ladefoged manddød over og fra hans fred for Peder Pedersen i Kærbølling, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt.

(287)

** var skikket Søren Nielsen i Øse og havde stævnet Peder Hansen i Skamstrup og hans medbrødre kirkenævninger i Øse sogn, for de til Skast herreds ting 6/7 sidst forleden har Kirsten Clauses i Øse kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst, hun skulle have brugt efter tingsvidnes indhold, og hun for samme sin misgerning skulle være bortrømt, mener samme deres ed og tov lovlig og ret at være, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting tirsdag næst for sankt hans dag dette år, som indeholder Niels Madsen i Vesterbæk at have vidnet, at Kirsten Clauses har taget livet af hans søster Maren Madsdatter, født i Vesterbæk, med hendes trolddoms kunst, årsag at hun havde gildet nogen kreatur for hende, og ikke hun fik betaling derfor. Niels Christensen i Skamstrup at have vidnet, at Kirsten Clauses har taget livet af hans hustru Maren Nielskone i Skamstrup, årsag dertil hun ikke gav Kirsten Clauses nogen betaling for hendes kreatur, hun gildede. Hans Knudsen i Hostrup og Søren Knudsen sst at have vidnet, at den tid deres søster Kirsten Knudsdatter, født i Hostrup, kom til Øse at bo i den gård, Knud Jørgensen nu iboer, da blev Kirsten Clauses vred på hende, for hun var kommet i hendes fars gård at bo, og derfor tog hun livet af hende med trolddoms kunst: så og efterdi af bemeldte vidner bevises, Kirsten Clauses at have lovet folk ondt og det dem derefter en part på deres liv, helbred og kvæg er vederfaret, og Niels Madsen, Niels Christensen og Søren Nielsen nu her for retten har lagt deres hænder på Kirsten Clauses hoved og vedkendes hende for en vitterlig troldkvinde, det hun sådan ulykke med hendes trolddoms kunster og bedrifter har begået, og intet hun derimod fremlægger, det hun sig ærligt og kristeligt skal have forholdt, hun og af andre misdædere for sådan bedrift findes udlagt, og kirkenævninger, som med hende i sognet boende er, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(292)

** var skikket Jep Christensen ved Lønborg kirke og havde stævnet Christen Christensen i Vostrup og hans medbrødre vidnesmænd for et vidne, de til Lønborg birketing 13/1 sidst forleden på ham vidnet har, formeldende blandt andet om nogen ord, Jep Christensen skulle have sagt til Lauge Nielsen i Bøl og Bolle Christensen i Styg, hvilke ord han straks for ting og dom på fersk fod skulle have benægtet: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(293)

** var skikket Laurits Nielsen i Bindesbøl med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet hid stævne Laurits Christensen i sønder Bork og hans medbrødre kirkenævninger af sønder Bork sogn, for de til Nørherreds ting 10/6 sidst forleden har Maren Christens kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst, hun skulle have bedrevet, eftersom hun af andre troldkvinder skulle være udlagt og efter vidnesbyrds indhold, menende samme deres ed og tov ret at være og burde ved magt at blive. derimod havde Jens Christensen i Baggesgård hid stævnet Laurits Nielsen for en udlæggelse, han lader sig af berømme, som skulle være over hans mor fornævnte Maren Christens for trolddoms kunster, hun skulle have gjort. så fremlagde Laurits Nielsen efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 27/5 dette år Villads Mortensen, tjenende i Bindesbøl, at have vidnet, at for 5 år siden da blev Laurits Nielsen vred på Johanne Hvidsdatter ved Oddum kirke og slog hende, for hendes ko havde slidt ham noget korn norden kirken, og for hun ikke ville binde det tilsammen igen, så lovede hendes mor Maren Christens Laurits Nielsen end ond færd og sagde, han skulle fortryde, han slog hendes datter. den næste nat derefter mistede han den bedste ko, han havde, så gik han til Maren Christens og sagde, i lovede mig en ond færd i aftes for eders datter, jeg slog, nu er det mig vederfaret, nu ligger min bedste ko død, det holder jeg eder for,

at i har taget livet af min ko med eders trolddoms kunst, i skal enten betale mig den igen, eller jeg skal lade eder brænde på en ild, og så rømte Maren Christens straks derefter af Oddum: så og efterdi af fornævnte vidner bevises, Maren Christens at have lovet folk ondt, og det dem derefter i adskillige måder at være vederfaret, mesten part fornævnte vidnesbyrd, såvel som Laurits Nielsen nu her i dag for retten med pålagte hænder, oprakte fingre og helgens ed har sigtet og vedkendes Maren Christens for en vitterlig troldkvinde, og samme vidner med to misdæderes bekendelse om sådan hendes trolddoms bedrift bestyrkes og overens kommer, og intet derimod fremlægges, det hun sig ærligt og kristeligt skal have skikket og forholdt, men hende i langsommelig tid et ondt trolddoms rygte at have påhængt, og derfor været rømt så samme to misdæderes bekendelse dermed bekræftes, da ved vi ikke imod samme bekendelse i de punkter at sige, og kirkenævninger ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for deres ed og tov at kunne fælde.

(300)

** var skikket Christen Jepsen, skomager i Ågård, og havde stævnet Christen Eskildsen sst med flere for et vidne, de til Brusk herreds ting 3/7 sidst forleden med Staffen Mikkelsen i Ågård vidnet har, at de bier, som Christen Jepsen i Ågård stakkede, de skulle have fløjet af den kube i Staffen Mikkelsens kålgård, og ikke samme deres vidner skulle stemme overens, tilmed ikke heller skulle medføre, at nogen skulle have fulgt samme bier fra Staffen Mikkelsens kålgård og til Christen Jepsens gård, som de skulle have om vidnet, hvilket deres vidne han straks skulle have benægtet, at der kom ikke nogen bier i hans gård bemeldte dag, men lørdagen næst efter kom der nogen bier flyvende og spændtes om en stage i hans gård, og da de havde siddet der en liden stund, så fløj de fra samme stage og over til Staffen Mikkelsens kålgård. og berettede Christen Jepsen, at han havde været hos præsten og budt sig under band med Staffen Mikkelsen, om han havde nogen af hans bier: så efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke udtrykkeligt har om vidnet, dem at have seet nogen at have fulgt samme bier til stavn at sidde, så deraf kunne agtes det at være Staffen Mikkelsens bier efter loven, Christen Ibsen og højligt benægter sig ikke slige ord til dem om fornævnte bier at have haft, som de på ham vidnet har, de ikke heller vil tilstå ham nogen bier i sit værge at have, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(301)

** var skikket Hans Nielsen i Harres på sine egne og på hans medbrødre selvejerbønders vegne til Trøjborg i Lø herred og havde stævnet velb Godske Rantzau til Trøjborg, for at han til sidste almindelige herredage 7/6 sidst forleden af Danmarks riges råd er tildømt at give hver af de bønder, som han havde did stævnet, et halvt hundrede rigsdaler, hvilken dom Godske Rantzau ikke har efterkommet, og formente Hans Nielsen på sine egne og sine medbrødres vegne det han burde æskning at have beskrevet. så er Godske Rantzau ikke mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse herimod at gøre: og efter slig lejlighed blev Hans Nielsen på hans egne og hans medbrødre selvejerbønders vegne undt samme æskning. så æskede Hans Nielsen her i dag til landstinget af Godske Rantzau i lige måde, som til herredsting æsket er.

(303)

** var skikket velb fru Mette Brahe, salig Peder Marsvins til Hollufgård, hendes visse bud Jens Lauritsen i Hornborg og havde stævnet Laurits Jensen i Nørlund og Jens Sørensen i Tinggård for nogen gamle deler og vidner, de lader dem af berømme for nogen rum tid siden til Hjerm herreds

ting over hendes tjener Christen Jensen i Nørlund skulle have forhvervet anlangende nogen medhjælp og kornskade, hvormed de ville forspilde hendes tjener Christen Jensen hans tiltale, som han til Laurits Jensen med rette kunne have. så mødte Laurits Jensen og fremlagde efterskrevne delsbrev af Hjerm herreds ting 18/2 1601, som bemelder Niels Skriver i Østergård der at have ladet fordele Christen Villadsen i Sønderlund og Christen Jensen i Nørlund for hovedgæld og faldsmål for hjælp i KM kost: så og efterdi det befindes samme delsbrev 1601 at være forhvervet, og det ikke årligt siden til tinge er læst, forkyndt og påskrevet, som det sig burde, da finder vi samme delsbrev ingen magt at have.

(304)

** var skikket Laurits Jensen i Nørlund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Jensen sst for et syn og sigtelse, han til Hjerm herreds ting 14/7 sidst forleden forhvervet har over hans hustru og to hendes umyndige børn, at de skulle have gjort ham otte sår og slået ham 30 stenslag, hvilket vidne Laurits Jensen på hans hustru Maren Christensdatter i Nørlund og to hendes børn ved navn Christen Nielsen og anden Christen Nielsen deres vegne formener ikke så nøjagtigt at være, at det burde nogen magt at have, eftersom han ikke samme sigtelse har bevist: så og efterdi samme synsmænd udtrykkeligt har hjemlet at have seet, Christen Jensen havde fornævnte otte sårmål, hvorfor han straks til tinge har sigtet Maren Christensdatter, Christen Nielsen og anden Christen Nielsen, så samme syn og sigtelse med hinanden bestyrkes, da ved vi ikke imod fornævnte syn og sigtelse i det punkt at sige, men hvad sig fornævnte sigtelse og fornævnte tredive stenslag belanger, efterdi det i ingen måder med syn eller vidne bevises, ham samme skade at have haft eller af dem været gjort, kunne vi ikke kende samme hans sigtelse i de måder så nøjagtig at være, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(305)

** var skikket Niels Jensen i Søby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anne Andersdatter i Hesselå for nogen uendelige landstings domme, hun lader sig af berømme at skullet have ladet forhverve over en herredstings dom, Niels Jensen til Ginding herreds ting skal have ladet forhverve, anlangende at Anne Andersdatter skal være dømt fra den halve gårds fæste og brugelighed, hun har i Hesselå, menende samme domme ikke så lovlig at skulle være forhvervet, at de burde magtesløse at være og ikke komme Niels Jensen til hinder eller skade. disligeste havde stævnet Anders Pedersen for to uendelige landstings domme, han på hans mor Anne Lauritskones vegne forhvervet har: så og efterdi fornævnte synsmænd i samme deres hjemmel ikke har specificeret eller forklaret i hvad måde, samme hus skulle være bygfældig enten på tømmer tag eller ler, da kunne vi ikke samme synsvidne eller dom og udviselse, derefter drevet og ganget er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(308)

11/9 1619.

** var skikket Jens Knudsen Buck i Hjarup og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred om manddød at sværge over Terkild Espensen sst for Christen Lauritsen Buck, han i mørke og mulm med en høle ihjelslog, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 19/8 dette år, som bemelder Knud Jensen Buck i Hjarup, at som han og Christen Lauritsen 5/8 om aftenen sidst forleden gik fra Iver Nielsens, der de havde drukket en kande øl eller to med andre unge karle, som

havde slået græs med ham om dagen, og noget ud på natten gik de hjemad og havde hver andre ved hånden og havde intet i deres hænder, men gik hver i et livstykke og med to bare skjorteærmer, og da kom Terkild Espensen efter dem og talte til Christen Lauritsen, i det samme som Christen Lauritsen vendte sig om, da slog Terkild Espensen til ham med hans le og gjorde ham hans banesår: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Terkild Espensen manddød over og fra hans fred for Christen Lauritsen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret, og derhos gjorde den ottende sandemand Jens Stub i Skanderup hans skudsmål, at han for skrøbeligheds skyld ikke nu kunne møde.

(309)

** var skikket Staffen Nielsen i Bustrup og havde stævnet Christen Sørensen sst for et delsvidne, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over ham til Nørvang herreds ting efter et løgnagtigt løst registers opskrifts indhold anlangende adskillige varer, Staffen Nielsen skulle have bekommet af ham, hvilken ubevislig opskrift han hårdeligt for ting og dom, førend samme dele udgik, benægtet har: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(310)

** var skikket Oluf Andersen i Kragelund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Tomas Jensen i Skovsbøl, sandemand i Nørvang herred, for et hans enlige ed og tov, han skal have gjort og svoret her på landstinget 17/7 sidst forleden, i hvilken hans ed han alene har svoret Hans Andersen i Kragelund manddød over og fra hans fred for Knud Lauritsen i Uldum, han desværre dræbte, uanseet at noksom for ham med sandfærdige vidensbyrd har været bevist, at Hans Andersen havde været forårsaget at værge sit liv: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(311)

25/9 1619.

** var skikket Jens Stub i Skanderup og gav til kende, hvorledes han med hans medbrødre sandemænd i Anst herred her i dag 14 dage skal have hjort deres ed og tov, og han den tid for sin skrøbelighed ikke kunne møde, og fordi nu i dag gjorde hans ed, som hans medbrødre sandemænd i dag 14 dage gjort har, og svor Terkild Espensen manddød over fra hans fred for Christen Lauritsen, han ihjelslog, eftersom han selv sandhed har udspurgt og forfaret.

** var skikket Niels Lauritsen i Borre og havde hid stævnet Lambret Christensen i vester Vrøgum og hans medbrødre kirkenævninger i Ål sogn, for de til Vesterherreds ting 7/8 sidst forleden har Niels Ebbesen kirkenævn oversvoret efter hans misgerninger og trolddoms bedrifter, hvilken deres ed og tov, Niels Lauritsen formener lovlig og ret at være gjort, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Vesterherreds ting 24/7 dette år, som indeholder Anne Jeppes i Vrøgum og Christen Jepsen sst at have vidnet, det Jeppe Mikkelsen i Vrøgum klagede for dem, at Niels Ebbesen lovede ham en ond færd, for han var med den tid de tog Niels Ebbesens datter, og den næste nat fik han en meget underlig sygdom og havde aldrig hans helbred siden, og klagede Jep Mikkelsen meget i hans sygdom på Niels Ebbesen, at han havde gjort ham det, og Anne Jeppes og Christen Jepsen hver med oprakte fingre at have vidnet, at Niels Ebbesen med hans trolddoms kunst tog livet af Jep

Mikkelsen. sammeledes efterskrevne vidne af fornævnte ting samme dag Mads Hansen i Vrøgum at have vidnet at den tid, Johanne Villadskone i Skødstrup skulle brændes for trolddom, og hun udlagde Niels Ebbesen i Vrøgum for trolddom, da lovede Niels Ebbesen Mads Hansen fem daler, om Mads Hansen kunne fly Niels Ebbesen af hendes udlæggelse, og hans søn Ebbe Nielsen fik Mads Hansen samme tid derfor en daler, han gav rettermanden: så og efterdi af bemeldte vidner forfares, Niels Ebbesen at have lovet folk ondt, og det derefter siden hans løfte bemeldte to personer på deres liv og helbred at være hændt og vederfaret, Anne Jeppes, Mads Hansen og Niels Lauritsen nu her for retten har vedkendes Niels Ebbesen for en vitterlig troldkarl sådan ulykke med sin trolddom at have begået, og intet han derimod fremlægger, hvormed han kan bevise sig ærligt og kristeligt at have skikket, og af to misdædere tilforn for sådan gerning at være berygtet, blandt hvilke den ene bemelder ham at have været deres rodemester, i lige måde bevises ham for sådan tilmodede trolddom at være af jern udbrudt og heden rømt, som han selv vedgår, så dermed bekræftes ham i sådan ---- skyldig at være, og kirkenævninger ved deres ed har ham kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag dem for samme deres ed og tov at kunne fælde eller den at imod sige.

(317)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Nielsen, tjenende der sst, og havde stævnet Niels Lauritsen i Randerup for en uendelig dom, han her til landstinget kort tid siden over et sigtelses vidne, som Karen Andersdatter i Randerup til Lø herreds ting 21/8 sidst forleden skulle have forhvervet, i hvilket vidne hun åbenbarligt sigter Niels Lauritsen for hendes rette barnefar at være til det barn, hun nu går med, og ingen anden: så og efterdi med sognevidne bevises, Karen Andersdatter at være en letfærdig og løsagtig kvinde, som trende gange tilforn har ladet sig beligge, og samme sigtelse, nu hid stævnet er, findes alene af hende selv og ikke af hendes lovværge efter loven at være gjort, da kunne vi ikke kende samme sigtelse så nøjagtig at være, at den bør nogen magt at have eller komme Niels Lauritsen til nogen forhindring, og efterdi Matias Nielsen selv tilstår ingen dom i sagen at være ganget, da dersom den findes, bør den ingen magt at have.

(318)

** var skikket Oluf Andersen i Kragelund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Tomas Jensen i Skovsbøl, sandemand i Nørvang herred, for et hans enige ed og tov, han skal have gjort og svoret her på landstinget 17/7 sidst forleden, i hvilken hans ed han alene har svoret Hans Andersen i Kragelund manddød over og fra hans fred for Knud Lauritsen i Uldum, han desværre dræbte, uanseet for ham med sandfærdige vidnesbyrd har været bevist, Hans Andersen at have været nødt til at værge sit liv: så og efterdi af fornævnte vidner, for sandemænd har været fremlagt, forfares og bevises Knud Lauritsen og Hans Andersen først at være kommet i trætte i Niels Andersens hus, og Knud Lauritsen da har taget sit spyd og sat udenfor døren, og der Hans Andersen noget efter er gået på sin hjemvej, har Knud Lauritsen derefter løbet efter ham, søgt til ham med spyddet, slået og stukket ham, så Hans Andersen var nødt til at værge sit liv, i lige måder med syn bevises Hans Andersen at have haft sår og skade, og ikke Tomas Jensen med tingsvidne har bevist anderledes at være tilgået, end som om vidnet er, og Tomas Jensen da imod bemeldte vidner og syn, så og imod de syv sandemænd deres ed har svoret Hans Andersen fra sin fred, da kunne vi ikke kende den hans ed så noksom, at den bør nogen magt at have eller at komme Hans Andersen på hans fredløsmål til nogen forhindring

(323)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg hans visse bud Peder Christensen, foged på Stubbergård, og havde stævnet Peder Jensen i Gunderup og hans medbrødre kirkenævninger af Sevel sogn, for de til Sevel birketing 3/9 skal have Birgitte Mikkelsdatter i Trandum skovby kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst og bedrift, hun skal have begået, eftersom hun skulle være beråbt for at to personer Anders Munk og Maren Vævers, som derefter for slig deres trolddoms kunst er straffet og rettet på livet, så og efter herreds tingsvidner, og derefter skulle være sigtet af Visti Pedersen og Mikkel Vistisen på Torp, såvel som efter hendes søn Mikkel Vistisen på Ginding herreds ting, disligeste efter hendes egen bekendelse, formener samme nævningsed ret at være: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(324)

** var skikket Tomas Degn i Randerup hans visse bud Matias Nielsen, tjenende på Trøjborg, og havde stævnet Niels Lauritsen i Randerup for en uendelig dom, han kort tid siden her til landstinget over et delsvidne, som han forgangen år 2/5 over Niels Lauritsen forhvervet har, og over en herredstings dom på Lø herred 3/7 sidst forleden, hvori herredsfogden har tildømt Niels Lauritsen at give Tomas Degn den sædvanlige degnerente, som af arilds tid skulle være ganget af hans halve gård: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård på hans tjener Laurits Jensen i Agger hans vegne og havde stævnet Anders Pedersen, borger i Lemvig, for en uendelig dom, som han til Skodborg herreds ting forhvervet har over Laurits Jensen anlangende ti rigsdaler, han skulle have været salig Anders Rytter skyldig efter hans udgivne brevs lydelse, dateret Hove præstegård sankt mourits dag 1609, hvilket brev Peder Munk, boende i Trabjerg, først skulle have annammet i sin gæld af Anders Rytter, og Anders Pedersen siden med underfundighed har sig til forhandlet af Peder Munk: så og efterdi for os fremlægges Laurits Jensens åbne brev på ti daler, han Anders Rytter har pligtig været, hvilken gæld Peder Munk efter hans fuldmagts indhold til Anders Pedersen i hans gæld har opdraget, og ingen kvittants eller bevis fremlægges samme sin gæld betalt at være, så Laurits Jensen fordi derfor er delt blevet, da ved vi ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(327)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup på hans tjener Mikkel Lauritsen i Knudgård hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have hid stævnet Anne Bangsdatter, som for nogen tid siden tjente i Østergård, Jacob Pedersen, tjenende sst, og Christen Pedersen i Vostrup for et vidne, de til Nørherreds ting 1/4 sidst forleden vidnet har, at Anne Bangsdatter i Vallund i huset skulle have seet Mikkel Lauritsens forkstage og en hat var blodig, og ikke hun skulle have vidnet om hvis hus, det skulle have været i Vallund, og ikke nogen samtlig skulle have vidnet med hende i samme vidne men efter hendes egen mund og tale, og Mikkel Lauritsen hårdeligt benægter, at han skulle have med været, der det drab skete: så og efterdi Anne Bangsdatter og Christen Pedersen udførligt har vidnet, dem at have seet Mikkel Lauritsens forkstage, hat og ham selv at have været blodige, det og bevises Mikkel Lauritsen, førend samme drab skete, at have haft samme fork, truet og rystet med den, bemeldte Jep Ibsen og udtrykkeligt har vidnet, det han så Mikkel Lauritsen var hos, der drabet skete og løftede en fork i vejret og slog ned med den, og intet vidnesbyrd derimod fremlægges, hvormed de tilbage drives kan, men med

synsvidne bekræftes fornævnte Niels Envoldsen at have haft adskillige sår og skade, og ikke kan bevises af én person at være gjort, og alle vidner, klage og syn i så måde med hinanden bekræftes, da ved vi ikke imod samme vidner og sigtelse ej heller fornævnte nævnings ed, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme.

(334)

** var skikket velb Mads Tomasen, rådmand i Vejle, og havde stævnet Jens Bertelsen, rådmand sst, for en ager han sig tilholder på Hestholm, som skulle ligge til en gårds ejendom, kaldes lille Anne Fincks ejendom, som Mads Tomasen skulle tilhøre, og samme ager skulle være ham forvildet fra fornævnte ejendom, og Jens Bertelsen samme ager sig at tilhøre efter et hjemgjort købebrev, han af hr Jens Pedersen, sognepræst i Vejle, skulle have forhvervet: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, og havde stævnet Gravers Sørensen, byfoged sst, for en dom han til Vejle byting 5/8 sidst forleden imellem Mads Tomasen og Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, dømt har anlangende en ager for Vejle på Hestholm, som Jens Bertelsen bruger, hvilken ager Mads Tomasen formener sig at tilhøre og skulle ligge til en hans gårds ejendom der for byen, kaldes lille Anne Fincks ejendom, i hvilken dom byfogden ikke skulle have tildømt ham samme ager, af den årsag Jens Bertelsen da fremlagde et hjemgjort købebrev, hvori hr Jens Pedersen, sognepræst i Vejle, skulle have solgt Jens Bertelsen en gårds ejendom for Vejle: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(335)

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, og havde hid stævnet Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, for et skøde og adkomst, han lader sig af berømme at skulle være gjort til Vejle byting nogen år forleden af Niels Knudsen, borgmester i Vejle, på mester Jens Pedersen, sognepræst i Vejle, hans vegne anlangende en gårds ejendom, mester Jens Pedersen skulle have solgt ham med en ager på Hestholm: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(336)

** var skikket Christen Poulsen, født i Nissum sogn, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Albret Smed, borger i Lemvig, for han 14/6 sidst forleden på Lemvig byting har beskyldt Christen Poulsen, at han skulle have gjort ham sår og skade på de mellemste tre fingre på hans højre hånd, hvilken hans beskyldning Christen Poulsen højligt benægter sig aldrig at have stødt eller slået ham og ikke skulle have været i bordag med ham: så og efterdi fornævnte synsmænd har hjemlet dem at have seet Albret Smed at have haft sår og skade, hvorfor han har beskyldt Christen Poulsen, ham det at have gjort, og han da samme tid har været til vedermåls ting og det ikke ved sin ed ville benægte og i så måde gerningen vedgået, og sandemænd fordi har ham vold oversvoret, da ved vi ikke imod samme syn og beskyldning ej heller fornævnte sandemænds ed, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme.

(338)

** var skikket velb fru Karen Lunge, salig Holger Ulfstands til Vosborg, hendes visse bud Christen Pedersen i Damgård og havde stævnet Christen Christensen i Rævsgård for en dom, han her til

landstinget 28/8 sidst forleden forhvervet har, hvilken dom Christen Pedersen på fru Karen Lunges vegne formener, Christen Christensen med svigagtighed skulle have forhvervet, menende ham dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette. derhos gav Christen Christensen til kende, det han gerne samme dom ville afstå, og dersom han sig dermed har forseet, ville han være i hans husbonds minde: da efter sådan lejlighed finder vi samme dom magtesløs at være.

(339)

** var skikket Laurits Jellosen, borger i Horsens, og havde stævnet Gravers Sørensen, byfoged i Vejle, for en dom han til Vejle byting 1/7 sidst forleden dømt har anlangende 26 daler, som Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, skulle have lovet for Laurits Jellosen til Carsten Busch i Hamborg, og i fornævnte dom skulle have tildømt Laurits Jellosen selv at betale fornævnte 26 daler og fly Jens Bertelsen sit brev igen, han på hans vegne til Carsten Busch har udgivet, og ikke skulle have villet anse, at Jens Bertelsen har indført fornævnte 25 daler i sit regnskab: så og efterdi for byfogden såvel som her for retten er fremlagt en kontrakt, Jens Bertelsen og Laurits Jellosen imellem er gjort lang tid efter, at de med hverandre har været til regnskab, og i ingen måder deri ---- det Jens Bertelsen den summa, han for Laurits Jellosen til Carsten Busch lovet har, skulle betale, men Otte Brahe Pedersens brev klarligt formelder Laurits Jellosen sig dem selv at have tiltaget til sin ---- tid at skulle erlægge, og byfogden fordi har tildømt Laurits Jellosen samme kontrakt at holde og fornævnte summa pendinge at betale og Jens Bertelsen sit brev igen at forskaffe, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs at være.

(342)

** var skikket velb Niels Mogensen, wohnhaftig i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget 8/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Eskild Pedersen, foged på Tiim, med flere for et vidne, de 5/12 1616 til Tiim birketing vidnet har anlangende nogen gæld, som de hans hustru ville påvidne efter hendes forrige husbond salig Peder Munk, som boede i Staby kærgård, hvilket ikke med noget nøjagtigt brev skulle bevises, hvilken gæld Niels Mogensens hustru fru Karen Munk ved hendes højeste ed benægter, at hun ikke skulle være dem nogen gæld pligtig: så og efterdi ikke bevises med brev eller segl Peder Munk at have været Eskild Pedersen eller de andre gældnere samme gæld pligtig, men de selv med deres eget kundskab ville dem gæld tilvidne, fru Karen Munk og nu her for retten ved højeste ed har benægtet, bemeldte hendes forrige husbond Peder Munk ikke at have været dem samme gæld pligtig, der han ved døden afgik, da kunne vi ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have.

(346)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget 31/7 sidst forleden, lydende da efter en anden opsættelse at have stævnet Jørgen Nielsen i Julsgård i Staby sogn i Ulfborg herred for en dele, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over hans tjener Laurits Christensen på Toft og hans hustru: så mødte velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, og afstod samme delsbreve, så de ingen skal komme til hinder eller skade.

9/10 1619.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg hans visse bud Peder Christensen, foged på Stubbergård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet i rette stævne Peder Jensen i Gunderup og hans medbrødre kirkenævninger af Sevel sogn, for de til Sevel birketing 3/9 skal have Birgitte Mikkelsdatter i Trandum skovby kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst og bedrift, hun skal have begået, eftersom hun skulle være beråbt for af to personer Anders Munk og Maren Vævers, som derefter for slig deres trolddoms kunst er straffet og rettet på livet, så og efter herreds tingsvidner, og derefter skulle være sigtet af Visti Pedersen og Mikkel Vistisen på Torp, såvel som efter hendes søn Mikkel Skrædders ord til Mikkel Vistisen på Ginding herreds ting, disligeste efter hendes egen bekendelse skulle have beganget, brugt og gjort, formener samme nævningsed ret at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(347)

** var skikket velb fru Elsebe Juel, salig Poul Munks, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen, foged sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have ladet stævne Knud Christensen i Gørding, for han i dommersted på Ulfborg herreds ting 13/6 1618 skulle have fundet hendes fuldmægtig Christen Christensen fra hendes lovlige syn, som hun formente, han samme dag burde at have haft beskrevet anlangende om en vej, diger og lukker, som skulle være lukket og kastet ved hendes tjener Jens Simonsens gård i Kloster: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb fru Elsebe Juel, salig Poul Munks, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen, foged sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have ladet stævne Morten Jensen i Moseby for en dom, han til Ulfborg herreds ting 8/5 sidst forleden dømt har imellem hendes fuldmægtig Christen Christensen og Christen Madsen i Bundgård, Niels Christensen og Anders Christensen sst anlangende en grob og dige ved hendes tjener Jens Simonsen i Kloster hans eng såvel som i forten at være gravet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(349)

23/10 1619.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og på velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård og Just Brockenhuus til Astrup deres vegne og havde stævnet velb Frederik Munk til Krogsgård for en uendelig dom, som han her til landstinget skal have forhvervet over nogen endelige og uendelige domme, som de ved deres fuldmægtige Søren Pedersen i Ollerup og Niels Mosgård, borger i Århus, havde ladet forhverve anlangende et hus, Frederik Munk skulle have ladet sætte på deres fælles jord i Hover uden deres hjemmel og minde, formener samme uendelige dom ikke så lovlig at være forhvervet, som det sig burde, efterdi de ikke skulle være lovligt stævnet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg hans visse bud Peder Christensen, foged på Stubbergård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet i rette stævne Peder Jensen i Gunderup og hans medbrødre kirkenævninger af Sevel sogn, for de til Sevel birketing 3/9 skal have Birgitte Mikkelsdatter i Trandum skovby kirkenævn oversvoret for

trolddoms kunst og bedrift, hun skal have begået, eftersom hun skulle være beråbt for af to personer Anders Munk og Maren Vævers, som derefter for slig deres trolddoms kunst er straffet og rettet på livet, så og efter herreds tingsvidner, og derefter skulle være sigtet af Visti Pedersen og Mikkel Vistisen på Torp, såvel som efter hendes søn Mikkel Skrædders ord til Mikkel Vistisen på Ginding herreds ting, disligeste efter hendes egen bekendelse at skulle have beganget og brugt. nu fremlagde Peder Christensen efterskrevne tingsvidne af Sevel birketing 9/7 dette år, Mikkel Vistisen i Torp, som havde Anders Sørensen Munk og hans hustru Gertrud Sørensdatter hægtet og fængslet, at have vidnet, at han hørte, at Anders Munk bekendte, at Birgitte Mikkelsdatter var en vitterlig troldkone: så og efterdi Peder Poulsen og hans medfølgeres vidne aleneste er vidnet efter rygte og ikke om deres egen vitterlighed, Mikkel Vistisen og hans medbrors vidne og er vidnet efter andre deres ord og sagen, som de ikke er gestendig, men højligt benægter, bemeldte Mette Pedersdatter og hendes medfølgeres vidner ikke heller med rigtige vidner bekræftes, det Birgitte Mikkelsdatter skulle have lovet dem ondt, som derefter dem på liv, helbred eller gods skulle være vederfaret, samme to bekendelser og findes af Anders Munk og Maren Vævers, som for deres misgerninger er heden rettet, at være gjort, hvis ord efter recessen ikke står til troende, da kunne vi ikke kende samme vidner og bekendelser ej heller fornævnte nævningsed, derefter svoret er, så nøjagtig at være, at de må komme Birgitte Mikkelsdatter på hendes liv til forhindring, førend anderledes bevises kan, men efterdi hun selv for tinge har bekendt sig at kan signe og dermed Guds hellige navn misbrugt, da dersom kan befindes hende det at have brugt, siden KM mandat derom udganget er, der gås om til hendes værneting hvis ret kan findes.

(356)

** var skikket Jep Christensen ved Lønborg kirke og havde stævnet Margrete Hansdatter i Lønborg og Gert Nielsen i Vostrup for et vidne, de til Lønborg birketing kort tid siden forleden vidnet har anlangende, det Jep Christensen skulle have kommet i Hans Christensen degn hans hus og skudt ham imod en kiste og stødt ham et sår på hans ben, og at han samme tid skulle have taget en birketings dom fra Peder Hansen imod hans vilje og minde, hvilket vidne han benægter ved sin højeste ed. sammeledes havde stævnet Christen Christensen i Vostrup og hans medbrødre sandemænd for to vold, de svoret og gjort har over Jep Christensen: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(357)

** var skikket velb Truid Bryske til Langesø hans visse bud Søren Knudsen i Kølholt og havde stævnet Christen Andersen i Jelling for en dom, han 4/8 sidst forleden til Tørrild herreds ting fra sig har sat og ikke ville dømme imellem Truid Bryske og Jens Mortensen i Stensgård, men ville gøre sig en udgang og påskud, at jomfru Lisbet Friises sedler skulle være imod hverandre: så og efterdi for fogden har været fremlagt adskillige jomfru Lisbet Friises sedler, det hun har befalet Jens Mortensen at udvise og forskaffe træ af samme hendes skove til hvem, hun dem har forundt, blandt hvilke findes hendes svoger Truid Bryske selv at skulle have tyve ege, dog han deraf ikke skal have bekommet uden tre. item og at være fremlagt hendes seddel, Jens Mogensen givet, ham at må udvise hendes tjenere hvis, som de har behov til deres gårde og vogn redskab, hvortil hun og ville være hans fri hjemmel, og derimod for fogden at have været i rette ført jomfru Lisbets brev, indeholdende det hun ikke er Jens Mortensens hjemmel til nogen af bemeldte sedler at fremlægge, så samme hendes sedler og brev i så måde findes imod hverandre, og fogden fordi ikke har vidst sig på dem at være dommer, da kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være, eller ved den hans dom at imod sige.

(362)

** var skikket velb Truid Bryske til Langesø hans visse bud Søren Knudsen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Johan Brockenhuus til Lerbæk for en dom, han til Tørrild herreds ting 15/5 sidst forleden ved sin fuldmægtig Niels Mosgård på sine egne såvel som og på sin mor fru Edel salig Keld Brockenhuuses og sin bror Just Brockenhuus deres vegne forhvervet har, anlangende at Truid Bryske skulle være tildømt at lide rigens æskning og tiltale for løfter, som afgangne Keld Brockenhuus med flere gode mænd for ham skulle have i været, i hvilken dom Truid Bryske af Søren Pedersen i Ollerup med æskning skulle være forfulgt, uanseet formenende noksom med Johan Brockenhuuses egen seddel skulle kunne bevises at skulle være tilfreds stillet, førend samme æskning skulle være blevet udstedt: så og efterdi samme herredstings dom findes efter to uendelige domme, som stod ved deres fuldmagt, at være udganget, og ingen gensigelse derimod er fremkommet, da ved vi ikke den dom, så vidt Johan Brockenhuus og hans mor deri findes at være interesseret, at imodsige, men efterdi Just Brockenhuus selv for sin person den har kasseret, bør den i de måder ikke nogen magt at have, og efterdi med underskrevne sedler bevises Johan Brockenhuus med hægter at være tilfreds stillet 5/6 for fornævnte atten tusinde daler løfter, hvormed fornævnte hans mor og bror har ladet sig med benøje, så sagen dermed skulle opstå, fornævnte æskning over Truid Bryske og fru Karen Friis dog findes den 12/6 derefter for samme løfter at være forhvervet, da kunne vi ikke kende samme æskning så nøjagtig, at den bør at komme Truid Bryske eller fru Karen Friis til hinder eller skade.

(367)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, for han imod sædvanlig forordning og lands skik har sig understået og ikke holdt ting på lørdag sidst forleden, som var 20/3, dog det ikke skulle være nogen de dage, om hvilke recessen formelder, ting ikke at skulle holdes, så deres sager i de måder er blevet forspildt, så de med vidtløftig bekostning igen på ny måtte stævne, formener ham dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: så og efterdi med fornævnte vidner er bevist, fru Edel Ulfeld, Johan Brockenhuus og Just Brockenhuus deres fuldmægtig lørdag 20/3, som vor frue dag påholdtes, at have været på Tørrild herreds ting der deres sager at ville forrette, og intet ting da er blevet holdt, så samme deres ret derfor er dem forslaget, dog i recessen ikke findes aflyst, at jo på den dag skulle ting holdes, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Andersen sig jo deri har forseet og bør at oprette denne deres bevislige skade, de derover har lidt.

(369)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og på sin mor velb Edel Ulfeld til Hanstedgård hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have hid i rette stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for han, formedelst en landstings stævning, som for ham 1/5 skulle blevet i rette båret til tinget, skulle have frafundet dem hvis endelig dom, som deres fuldmægtig var begærende over velb Truid Bryske og fru Karen Friis efter fem uendelige domme, som han tilforn skulle have dømt i samme sag: så og efterdi det befindes samme sager med Truid Bryske og fru Karen Friis tre gange tilforn for Christen Andersen at have været indstævnet, og ikke de er mødt, hvorfor han uendelige

domme i sagen har udgivet, og der sagen derefter for endelig dom for ham har været indkaldt, har han alene formedelst en landstings stævning deres fuldmægtig dom og lovmål frafundet og ikke enten endelig dømt eller sagen opsat, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Andersen jo sig dermed har forseet og bør derfor at igen give dem hvis billig bevislig kost og tæring, de derfor lidt og gjort har, og samme hans frafindelse magtesløs at være.

(372)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og på sin mor velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han til Tørrild herreds ting 13/3 sidst forleden dømt har og frafundet deres fuldmægtig fra hvis tiltale, som han på deres vegne ville have til velb Truid Bryske til Langesø og fru Karen Friis og har taget sig årsag, at der ikke skulle være lovligt varsel for givet og ikke skulle anseet, det for ham tilforn skulle have været bevist med Truid Bryskes og fru Karen Friises brev, hvori han skulle have gjort hende til en hovedmand med sig, så at brevene skulle lyde én for alle og alle for én og siden at hendes brev, hvori hun skulle have sig til forpligtet at stande under rigens forfølgning uden al varsel, om samme hendes brev ikke blev holdt: så og efterdi samme dom ikke medfører, varselsmænd at have hjemlet dem at have givet Truid Bryske varsel for hans hovedgård eller mundtligt, som det sig burde, og fogden fordi ikke vidste efter samme varsel at tilstede nogen lovmål på Truid Bryske den dag, da kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være eller ved imod den hans dom at sige.

(375)

** var skikket velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård hendes visse bud velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende efter en anden opsættelse da at have ladet stævne Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han til Tørrild herreds ting 14/4 sidst forleden dømt har og formedelst nogen skudsmål skulle have fradømt hendes fuldmægtig fra hans endelige dom, han var begærende over velb Truid Bryske til Langesø og fru Karen Friis efter hvis uendelige dom, som han tilforn skulle have dømt, hvori han skulle have tildømt dem at lide tiltale uden al varsel eller skudsmål efter fru Karen Friises udgivne forpligt: da efter vores begæring afstod Johan Brockenhuus samme sag og tiltale med Christen Andersen, så han derfor skal kvit være.

** var skikket velb fru Elsebe Juel, salig Palle Munks, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en anden opsættelse at have ladet i rette stævne Morten Jensen i Moseby for en dom, han til Ulfborg herreds ting 8/5 sidst forleden dømt har imellem hendes fuldmægtig Christen Christensen på den ene og Christen Madsen i Bundgård, Niels Christensen og Anders Christensen sst på den anden side anlangende en grob og dige nordvest fra hendes tjener Jens Simonsen i Kloster såvel som i forten at være gravet, indeholdende i sin beslutning, at fogden ikke vidste sig at kunne tildømme Christen Madsen og hans to sønner samme dige og grob at nedlægge, uanseet for han skulle have været bevist, fornævnte dige og grob skulle være kastet på de åsteder, som ikke tilforn skulle have været dige og grob: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen igen til herredsting at komme og fogden dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(377)

** var skikket Christen Jensen i Bredviggård på den ene og havde stævnet velb Niels Mogensen, boende i Holstebro, og Jens Sørensen i Thusgård på den anden side for tre uendelige domme, de her til landstinget skulle have forhvervet, den ene anlangende et skøde og lovbud, Christen Jensen skulle have forhvervet på en bondegård i neder Feldborg, den anden anlangende på to stævningsmænd, den tredje anlangende kost og tæring, som hans far Jens Lauritsen i Bredvig skulle være tildømt at give Jens Sørensen, for han skulle have stævnet ham til landsting, hvilket han benægter sig ikke at have ladet gøre. Jens Lauritsen fremlagde fru Karen Nielsdatters efterskrevne brev, dateret Bredvig 8/7 1819, hvori hun kendes at have solgt fra sig og sine arvinger hendes bondegård i neder Feldborg, Christen Pedersen iboer, skylder årligt halvfemte tønder rug, og til Christen Jensen i Bredvig og hans arvinger, dernæst fremlagde efterskrevne lovbuds vidne af Ginding herreds ting 8/8 sidst forleden, som indeholder Jens Lauritsen på sin far Christen Jensens vegne at have lovbudt den gård i neder Feldborg, Christen Pedersen iboer. medfører samme vidne varselsmænd at have bestået, at de i Bredvig mundtligt stævnede Søren Jensen, Jens Jensen, Else Jensdatter og Mette Jensdatter med deres lovværger: så og efterdi fru Karen Nielsdatter, som samme skødebrev udgivet har, er en adels person over hvis breve, vi ikke er dommer, da ved vi ikke på samme skødebrev at dømme, men hvem den påskader, da indkalder sig den for sin tilbørlig dommer, disligeste efterdi med delsbrev bevises, Jens Lauritsen at have været delt og lovforvunden, da han samme lovbuds vidne forhvervet har, tilmed og bevises med Niels Mogensens skudmåls seddel såvel som og herredsfogdens beseglede opsættelse, det Niels Mogensen ikke har været ved Ginding herreds ting men syg og skrøbelig den dag, varselsmænd har hjemlet dem der ved tinget for samme lovbuds vidne at skulle have givet ham varsel, da finder vi samme lovbuds vidne magtesløs at være, og fornævnte varselsmænd uret at have hjemlet og bør derfor at stande til rette, i lige måde efterdi med tingsvidne bevises, Jens Lauritsen at have ladet hid stævne Jens Sørensen her til landstinget 25/9, dog han ikke da her er mødt ham sag at give, og fordi samme dom på kost og tæring er udganget, da ved vi ikke samme dom at forandre eller imod sige.

(380)

** var skikket Eske Christensen i Hillerslev på sin søster Mette Christensdatter i Janderup hendes vegne hans visse bud Niels Knudsen i Varde og havde stævnet Laurits Madsen i Hesselmed mølle for en udlæggelse og bekendelse, han 8/1 1614 til Vesterherreds ting forhvervet har efter en misdæders ord ved navn Kirsten Pallesdatter, som for sine misgerninger er heden rettet, formeldende blandt andet Kirsten Pallesdatter at have udlagt Mette Christensdatter for trolddom: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende, og efterdi Kirsten Pallesdatter, som samme bekendelse gjort har, har været et udedist menneske, som for sine misgerninger er heden rettet, og samme hendes bekendelse i ingen måder med vidnesbyrd bestyrkes, Mette Christensdatter at have lovet nogen ondt, og det dem at være vederfaret, da kunne vi ikke kende samme bekendelse så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme hende på liv og ære til hinder eller skade i nogen måde.

(382)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Peder Skov i neder Feldborg og hans medbrødre vidnesfolk for et vidne, de 25/2 sidst forleden vidnet har, anlangende at han nogen tid siden tilforn skulle have sagt til ham, at Jørgen Væver i Holstebro hans stedsøn Jacob skulle have

stjålet nogen pending fra ham, hvilket hans vidne han hårdeligt skulle benægte sig slige ord ikke til ham at skulle have sagt: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(383)

6/11 1619

** var skikket Jørgen Andersen i Tarm på sine egne og sin hustru Anne Hansdatter og hendes medarvinger Maren Hanskone i Tarm, Maren Hansdatter sst, Anne Hansdatter, Tomas Olufsen og Karen Hansdatter, tjenende i Ribe, deres vegne og havde stævnet Niels Christensen i Ulfborg kærgård, Christen Olufsen, slotsskriver på Lundenæs, for to uendelige landstings domme, de lader dem af berømme at skulle have forhvervet forgangen sommer over nogen vedersigelses vidner, Jørgen Andersen og hans hustru hendes medarvinger til Nørherreds ting skulle have ladet forhverve efter salig Anders Hansen, født i Tarm, hans død. sammeledes havde hid kaldt Jens Nielsen, borger i Holstebro, Jens Nielsen og Christen Nielsen i Kærgård, som skal være fornævnte Niels Christensens konebror, egen søn og tjenestedreng for et vidne, de med ham til Ulfborg herreds ting 21/8 sidst forleden på salig Anders Hansen vidnet har, at Anders Hansen købte af Niels Christensen en hest og to køer for 29 daler: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(384)

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, hans visse bud Mogens Jensen i Bredsgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have i rette stævnet Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, for et skøde og adkomst, han lader sig af berømme at skulle være gjort til Vejle byting nogen år forleden af Niels Knudsen, borgmester i Vejle, på mester Jens Pedersen, sognepræst i Vejle, hans vegne anlangende en gårds ejendom, mester Jens Pedersen skulle have solgt ham med en ager på Hestholm: så og efterdi samme skøde findes i dag seks uger at have været hid kaldt, og sagen da til i dag er optaget, eftersom Jens Bertelsen denne tid er mødt og påskrevet breve, så det noksom var ham bevidst, sagen i seks uger at være opsat, og ikke nu han er fremkommet nogen modstand derimod at gøre, da finder vi samme skøde magtesløs at være.

(385)

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, hans visse bud Mogens Jensen i Bredsgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Groers Sørensen, byfoged der sst, for en dom han til Vejle byting 5/2 sidst forleden imellem Mads Tomasen og Jens Bertelsen rådmand dømt har anlangende en ager for Vejle på Hestholm, Jens Bertelsen bruger, hvilken ager Mads Tomasen formener sig at tilhøre, i hvilken dom Groers Sørensen ikke skulle have tildømt ham samme ager af den årsag, Jens Bertelsen da fremlagde et hjemgjort købebrev: da efterdi samme købebrev og dom findes i dag seks uger at have været hid kaldt, og sagen til i dag optaget, eftersom Jens Bertelsen den tid er mødt og påskrevet breve, så det noksom var ham bevidst, sagen i seks uger at være opsat, og ikke nu han er fremkommet nogen modstand herimod at gøre, da finder vi samme købebrev og dom magtesløs at være og ikke komme Mads Tomasen på hans ager og ejendom til nogen forhindring.

(387)

** var skikket Kirsten, salig Oluf Simonsens efterleverske i Starup, hendes visse bud Hans Nielsen, borger i Kolding, og havde stævnet Hans Sørensen Lang i Starup for en uendelig landstings dom, han her til landstinget skulle have ladet forhverve kort tid forleden over en anden uendelig landstings dom, som Hans Nielsen skulle have forhvervet på Kirsten salig Oluf Simonsens vegne 17/2 1616, lydende på en dele, som Hans Jørgensen Lang skulle have forhvervet over hende til Brusk herreds ting 16/12 1615 for et bolshus, hun skulle have sted og fæst Iver Mouridsen sst af hendes og hendes børns arv og ejendom, og ikke Hans Jørgensen Lang skulle være nogen medarving eller har nogen rettighed til fornævnte ejendom: så og efterdi samme to landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, end til sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have.

(388)

** var skikket Christen Christensen i Bederholm og havde stævnet Niels Jensen i Trandum kirkegård for en bekendelse, han for kort tid siden efter en misdæder Maren Væver, som for hendes misgerninger skulle være heden rettet, hendes ord og mund bekommet har, i hvilken bekendelse Maren Væver skulle have beråbt og beskældt fornævnte Christen Christensens hustru Maren Christensdatter, af den årsag Christen Christensen skulle for nogen tid siden har ladet samme misdæders søstersøn for tyveri angribe, hvorover samme tyvs øre skal være blevet afskåret, og Maren Vævers i samme bekendelse skulle have bekendt, at en anden troldkone Birgitte Mikkelsdatters dreng skulle have sagt hende, at Kirsten Fassi i Viborg, som havde Maren Christensdatters bror Jens Christensen, Birgitte Mikkelsdatter og Maren Christensdatter skulle have forgjort salig Kjeld Juel til Stubbergård i Viborg, og det skulle være på fjorten år siden, Kjeld Juel skulle være ved døden afgået, og fik Kirsten Fassis Maren Christensdatter i Bederholm det, som var af adskillige hår og ben, små stødt som mel, som hun Kjeld Juel i brød skulle indgive og stryge på ham med noget deraf, og var der nogen læsning over ham: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, troldkarle eller troldkvinder står til troende, og Maren Væver, som samme bekendelse gjort har, findes at have været et udedisk menneske, som for sine misgerninger er heden rettet, og ikke med vidnesbyrd bevises, Maren Christensdatter at have lovet nogen ondt eller for nogen trolddom tilforn at være berygtet, men med nøjagtige stokkenævn, sognevidne og kundskab bevises, hende sig ærligt, kristeligt og vel at have skikket og forholdt, da finder vi samme bekendelse, så vidt den Maren Christensdatter anlanger, magtesløs at være og ikke komme hende på hendes ære, gode rygte og navn til hinder eller skade i nogen måde.

(391)

** var skikket Jacob Christensen i Sevel og havde stævnet Niels Jensen i Trandum kirkegård for en bekendelse, han kort tid siden efter en misdæder Maren Væver, som for sine misgerninger skal være heden rettet, hendes ord og anråb forhvervet har, i hvilken bekendelse, hun skulle have beråbt og beskældt Jacob Christensens hustru Maren Poulsdatter, at hun var en troldkvinde og havde tre dragedukker at samle gods og penning med, og var de taget under en galge, som en tyv havde pisset, og berettede, at hun skulle have sat dem i hendes stue i et sort skrin, og var de lige skikket som børn, dog ikke større end små dukker: så efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, troldkarle og troldkvinder står til troende, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Maren Vævers, som samme bekendelse gjort har, findes at have været et udedisk menneske, som for sine misgerninger er heden rettet, og ikke med vidnesbyrd bevises, Maren Poulsdatter at skulle have lovet nogen ondt eller for nogen trolddom tilforn at være berygtet, men med nøjagtige stokkenævn, sognevidne og kundskab bevises, hende sig ærligt, kristeligt og vel at have skikket og forholdt, da

finder vi samme bekendelse, så vidt den Maren Poulsdatter anlanger, magtesløs at være og ikke at komme hende på hendes ære, gode rygte og navn til hinder eller skade i nogen måde.

(394)

20/11 1619.

** var skikket velb Iver Friis til Volstrup hans visse bud Christen Jensen i Blæsbjerg og havde stævnet Jens Jørgensen i Risum for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet 6/11 sidst forleden anlangende nogen vidnesbyrd, som skulle være ganget til Volstrup birketing og nogen til Hjerm herreds ting, disligeste en uendelig dom, som skulle være ganget til fornævnte birketing 17/9 at skulle være magtesløs dømt, mener samme dom med vrang undervisning at være forhvervet. så fremlagde Christen Jensen efterskrevne tingsvidne af Volstrup birketing 3/9 dette år, som indeholder Christen Jensen adspurgte Morten Mikkelsen, født i Snøder, hvor han havde sit hus og væring den tid, han lokkede Maren Christensdatter i Volstrup by, da Morten Mikkelsen at have bekendt, at han havde haft hans hus og værelse hos Mikkel Svendsen i Telling og havde hans fæste og væring hos ham den tid, han lokkede Maren Christensdatter: så og efterdi bemeldte vidner ikke findes med oprakte fingre og ed efter recessen at være vidnet, men en part har lagt deres vidner i tvivl, ikke heller Verner Parsberg, som i samme sag er interesseret, noget varsel har fanget, da finder vi samme vidner ingen magt at have, men efterdi fornævnte birketings dom ikke lyder længere, end til den for birkefogden blev indkaldt, da hvem videre påskader indkalder sig den for birkefogden igen.

(397)

** var skikket velb Envold Kruse til Hjermeslevgård, KM befalingsmand på Tranekær, hans visse bud Niels Gregersen på Fabjergbol og havde hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred at udlede Tomas Ibsen i Ebbensgård hans bane, som blev død fundet på marken imellem Ulfborg kirke og hans gård, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herreds ting 13/11 sidst forleden, som indeholder Christen Pedersen i Damgård med flere at have vidnet, at på mandag sidst forleden var tre uger så de, at Tomas Ibsen lå død ved hans vogn på marken mellem Ulfborg kirke og hans gård, og ingenting de kunne kende på ham, og var der en hel hob folk, som hjalp ham på vognen. dernæst efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 30/10 dette år, Jens Nielsen i Ulfborg med flere at have vidnet, at på mandag sidst forleden var otte dage om aftenen så de, at Tomas Ibsen, som boede i Ebbensgård lå død i hans vogn uden hans salsdør og syntes dem, at han havde brækket sig af øl eller mjød, som han havde drukket: dernæst gjorde sandemændene deres ed og udlagde Tomas Ibsen af alderdom at være faldet af vognen og derover af våde og vanlykke at være død blevet, og det at være ham til bane og livs lagt.

(399)

** var skikket velb Iver Friis til Volstrup hans visse bud Christen Jensen i Blæsbjerg og havde stævnet Mikkel Madsen i Snøder for et vidne, han til Volstrup birketing 6/8 sidst forleden vidnet har anlangende hans tjener Morten Mikkelsen, barnfødt i Snøder, skulle have haft sit husværelse til hans far Mikkel Madsens, siden han først lærte skrædder embedet, hvilket vidne Morten Mikkelsen ved sin ed skulle have benægtet. så fremlagde Christen Jensen efterskrevne tingsvidne af Volstrup birketing 12/11 dette år, som indeholder Mikkel Svendsen i Telling at have vidnet, at Morten Mikkelsen, født i Snøder, har haft hans hus hos ham og havde været hos ham mere end halvandet

år: da efterdi Morten Mikkelsens sidste bekendelse og vidne i samme sag, nu fremlagt er, stander ved magt og ustævnet, ved vi ikke på fornævnte vidner, nu hid kaldt er, at dømme, førend den lovligt stævnes, og da gå om hvis ret er.

(403)

** var skikket Niels Pedersen i Albæk med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Graversen i Ganer og hans medbrødre for et vidne, de til Skjern birketing 27/11 1616 med Christen Pedersen i øster Skjern vidnet har, anlangende de ikke skulle have vidst med Kirsten Jenskone, salig Jens Jensens sst, uden godt, formente dem både af letfærdighed og i andre måder hende til behjælpning at have vidnet. disligeste havde stævnet adskillige efterskrevne personer deres vidner angående Kirsten Jenskones trolddoms bedrifter at være gestendig. dernæst blev fremlagt blandt andet hr Christen Laugesens ? efterskrevne kundskab, hvori han bekendte, at han ikke andet kunne kende 11/8 og 12/8, at den pige Maren Nielsdatter, som tjente hr Mogens, var besat, som gav sig til kende af hendes grumme ansigt og onde fagter, og på spørgsmål svarede hun blandt andet, at Nicolausen plagede hende, dertil gav han ansvar, du lyver satan, du est jo ikke døbt, du har stjålet det ædle navn Nicolaus til, og dernæst spurgte, hvorfor est du kommet herind, da svarede hun, spektakel zuma hen, og at han var Kirsten Jensdatters dreng. dernæst blev fremlagt hr Olufs efterskrevne kundskab, at han 16/8 sidst forleden har været i hr Mogenses hus, da var Maren Nielsdatter syg og skrøbelig, og da sagde hun, at Kirsten Jenskones dreng plagede hende, og han hed Nicolausen, som var den onde ånd: så og efterdi hr Peder Christensen med flere præster og andre alene har vidnet efter Maren Nielsdatters ord og mundheld, som dog mesten part bemelder, hende med den onde ånd at have været besat, da hun sådanne ord og sælsomme fagter skal have haft, så fordi kan eragtes samme ord af den samme ånd og løgner igennem hendes mund at kunne være faldet, som ikke står til troende, da kunne vi ikke kende samme vidner så noksom, at de må komme Kirsten Jenskone til forhindring, og efterdi Bodil Christenskones vidne ikke er uden én persons vidne, som ikke med andre vidner bekræftes, hendes salig husbond noget ondt af Kirsten Jenskone at være lovet eller vederfaret, finder vi det hendes enige vidne ingen magt at have, men efterdi Peder Nielsens vidne og klage om meget og adskilligt kvæg og fæmon, han skal have mistet, siden han har været i tvist med Kirsten Jenskone og hendes husbond, såvel som og om hans søn Jens Pedersens sygdom og død, med adskillige vidner og kundskab af grander og naboer til herredsting og birketing bekræftes, så at være hændt og sket, og Kirsten Jenskone derfor i så lang tid at være berygtet og påslaget, og Peder Nielsen nu her for retten Kirsten Jenskone for sådan ulykke og hans søns sygdom og død har sigtet og beskyldt, hun og tilforn befindes af to misdædere for trolddoms gerning at være udlagt, og ingen nøjagtige sognevidne eller stokkenævn derimod fremlægges, da ved vi ikke imod samme vidner, klage og udlæggelser at sige eller magtesløs dømme, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Kirsten Jenskone boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har hende ved deres ed trolddoms sag påsvoret, da ved vi ikke nogen årsag dem for samme deres ed og tov at kunde fælde eller derimod at sige.

(426)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Andersen, foged på Rugballegård, og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, og Søren Olufsen sst for alle hvis domme, de til fornævnte herredsting dømt har anlangende et hus, som skal være rejst i Hover i hans tjener Christen Knudsens toft sst, som noget skulle have stået på byens forte, som han selv skulle være lodsejer til, hvilke deres domme han beskylder, at det ikke

skulle have været for dem bevist, at samme hus skulle have stået på anden mands jord: så og efterdi det befindes, for fogden at have været i rette lagt tre uendelige domme i samme sag, som stod ved fuld magt, og ingen på Frederik Munks vegne er i rette mødt nogen hans undskyldning at gøre, så han fordi endelig dom dømt har, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(427)

** var skikket Jørgen Andersen i Tarm med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen i Ulfborg kærgård for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet nogen tid forleden over et vedersigelses vidne, Jørgen Andersen til Nørherreds ting skulle have ladet forhverve, arv og gæld at have forsvoret efter salig Anders Hansen, født i Tarm, hans død og afgang, mener samme dom ikke endelig at lyde og burde fordi magtesløs at være. disligeste havde hid stævnet Jens Nielsen, borger i Holstebro, Jens Nielsen og Christen Nielsen i Kærgård, som skal være fornævnte Niels Christensens konebror, egen søn og tjenestedreng for et vidne, de med ham til Ulfborg herreds ting 21/8 sidst forleden på salig Anders Hansen vidnet har, at Anders Hansen købte af Niels Christensen en hest og to køer for 29 daler og givet ham sit brev på, som han skulle have underskrevet sit mærke og navn: så og efterdi hr Niels Pedersen og hr Christen Pedersens vidne ikke udtrykkeligt formelder, hvad Jørgen Andersen af samme gods skulle have bortført, det såvel som ikke heller Erik Nielsens og hans medfølgeres vidne findes at være vidnet på fersk fod, men rum tid efter sådant skulle være sket, som de om vidnet har, og en part på en død mand, da kunne vi ikke kende samme vidner så nøjagtige at være, at de må komme Jørgen Andersen til nogen forhindring, og efterdi ikke med nøjagtige vidnesbyrd bevises, Jørgen Andersen noget af salig Anders Hansens gods at have forrykket eller sig med befattet, efter han det på sin og sin hustrus vegne har ladet afsige, da ved vi ikke imod samme afsigelses vidne at sige eller magtesløs dømme.

(430)

** var skikket Oluf Madsen i Kvong og havde stævnet Jep Jørgensen, Niels Mortensen sst med flere for et vidne, de til Vesterherreds ting 23/5 1618 vidnet har, anlangende at Oluf Madsens geder tit og ofte skal have ganget voldgang over deres eng og korn, hvilket deres vidne han beskylder at skal være vidnet i deres egen sag dem selv til behjælpning: på begæring blev samme sag opsat til snapsting nu først kommende.

(431)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Andersen, foged på Rugballegård, og havde stævnet velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård, salig Kjeld Brockenhuuses efterleverske, med hendes lovværge Johan Brockenhuus til Lerbæk og Just Brockenhuus til Astrup for tilbudsvidner, som de på Tørrild herreds ting har ladet tage imod KM dom, han skulle have forhvervet over deres salig husbond og far, hvilket det første formelder, dem at ville fly ham det delsvidne på nogen hans tjenere i Høgsholt, når de skifter deres breve: så og efterdi det forfares, bemeldte sag for rigens ret at være indkommet og imod Frederik Munks forhvervede lovdags breve alene af Johan Brockenhuus genbrev at være taget, så sagen for rigens kansler er anhængig gjort, da ved vi ikke i samme sag at dømme, førend den der bliver ordelt, som det sig bør.

(433)

** var skikket Anders Andersen i Vejers hans visse bud Niels Knudsen i Varde og havde stævnet Niels Lauritsen i Borre for en udlæggelse og bekendelse, han nogen kort tid forleden til Vesterherreds ting forhvervet har efter en misdæders ord, Niels Ebbesen af Vrøgum, som for sine misgerninger er heden rettet, hvilken misdæder blandt andet løgnagtigt at have vidnet og påløjet Anders Andersen for trolddom. så mødte Jørgen Andersen i Tarm på Niels Lauritsens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne efter Niels Ebbesens bekendelse af Vesterherreds ting 8/10 sidst forleden, som blandt andet indeholder, ham at have bekendt, at han kærnede i Engsø, og da var med ham Anders Andersen i Vejers med flere, og de rørte i vandet med nogen knive, og fik de tilhobe fire mark smør, som de skiftede imellem dem. dertil svarede Niels Knudsen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Kærgård birketing 21/1 1614, som indeholder Tue Knudsen i Vejers og hans medbrødre vidnesmænd at have vidnet, at al den stund de har kendt Anders Andersen og hans hustru Kirsten Anderskone, da har de handlet og skikket sig imod dem ærligt og vel: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvundet er for nogen uærlig sag, tyve, troldkarle og troldkvinder skal stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, og Niels Ebbesen, samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke sådan hans bekendelse med nogen vidner bestyrkes, Anders Andersen at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, men med stokkenævn og sognevidne bevises, ham sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, da finder vi samme bekendelse, så vidt den Anders Andersen anlanger, magtesløs at være og ikke komme ham på ære, rygte og navn til nogen forhindring.

(435)

** var skikket Peder Jensen i Vrå og havde stævnet Frands Pedersen i Tarm for en uendelig dom, han her til landstinget nogen tid siden forhvervet har, hvori Peder Frandsen skal være kvitdømt for en dele, Peder Jensen skulle have forhvervet over ham til Nørherreds ting for 17 rigsdaler, hvilken dom ikke lyder længere eller ydermere, indtil Peder Jensen kan med brev og bevis bevise, Frands Pedersen at være sig nogen gæld skyldig. så mødte Frands Pedersen og fremlagde fornævnte dom her af landstinget 18/7 sidst forgangen år, som så besluttes, at efterdi ingen bevisning fremlægges på fornævnte gæld, og Frands Pedersen har gjort sin ed, sig ikke ham bemeldte pending skyldig at være, da bør Frands Pedersen af den dele kvit at være: så og efterdi samme landstings dom er endelig, ved vi ikke den at forandre eller ydermere derom at kende end tilforn dømt er, og samme landstings dom bemelder og medfører.

(436)

** var skikket Hans Pedersen i Oksbøl hans visse bud Niels Knudsen, borger i Varde, og havde stævnet Niels Lauritsen i Borre for et vidne, han til Vesterherreds ting 9/10 sidst forleden forhvervet har efter en misdæders mund, ved navn Niels Ebbesen i Vrøgum, som for sin misgerning blev forbrændt og heden rettet, formeldende blandt andet, Niels Ebbesen at have beråbt og udlagt Hans Pedersens hustru Anne Hanskone for trolddom, endog Hans Pedersen noksom kan bevise med nøjagtige vidnesbyrd, sin hustru at have fremdraget hendes liv og levned ærligt, kristeligt og vel: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, troldkarle og troldkvinder stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, og Niels Ebbesen, samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke sådan bekendelse med nogen vidner bestyrkes, Anne Hanskone at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, men med sognevidne og kundskab bevises, Anne Hanskone sig ærligt og kristeligt

at have skikket og forholdt, da finder vi samme bekendelse magtesløs at være og ikke komme hende på ære, rygte og navn til nogen forhindring.

(438)

** var skikket Mads Pedersen i Oksbøl på hans mor Sidsel Peders sst hendes vegne hans visse bud Niels Knudsen, borger i Kolding, og havde stævnet Niels Lauritsen i Borre for en udlæggelse, han til Vesterherreds ting nogen tid siden forleden forhvervet har efter en misdæders mund, ved navn Niels Ebbesen af Vrøgum, som for sin misgerning er heden rettet, formeldende blandt andet at have beråbt og udlagt Mads Pedersen hans mor Sidsel Peders for trolddom, endog Mads Pedersen noksom skulle kunne bevise med nøjagtige vidnesbyrd, hans mor at have fremdraget sit liv og levned ærligt, kristeligt og vel, og ingen hende med sandhed skulle andet påsige: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, troldkarle og troldkvinder stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Niels Ebbesen, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke sådan hans bekendelse med nogen vidner bestyrkes, Sidsel Peders at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, men med kundskab bevises, hende sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, da finder vi samme bekendelse magtesløs at være og ikke komme Sidsel Peders på hendes ære, rygte og navn til nogen forhindring.

(439)

** var skikket Søren Nielsen, boende i Kelst, på hans mor Anne Nielsdatter sst hendes vegne hans visse bud Niels Knudsen, borger i Kolding, og havde stævnet Niels Lauritsen i Borre for en udlæggelse og bekendelse, han nogen kort tid siden forhvervet har til Vesterherreds ting efter en misdæders mund, ved navn Niels Ebbesen af Vrøgum, som for sin uærlige gerning er heden rettet, formeldende iblandt andet ham at have udlagt Anne Nielskone for trolddom, og ikke med nogen gjort gerning skulle bestyrkes, men Anne Nielskone med skudsmål beviser, at ingen af hendes naboer og grander ville hende andet beskylde, end det som ærligt er: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, troldkarle og troldkvinder stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Niels Ebbesen, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke sådan hans bekendelse med nogen vidner bestyrkes, Sidsel Peders at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da finder vi samme bekendelse magtesløs at være og ikke komme Anne Nielskone på hendes ære, rygte og navn til nogen forhindring.

(441)

** var skikket Anne Knudsdatter i Oksbøl hendes visse bud Niels Knudsen, borger i Varde, og havde stævnet Niels Lauritsen i Borre for en udlæggelse og bekendelse, han til Vesterherreds ting forhvervet har efter en misdæders mund, ved navn Niels Ebbesen af Vrøgum, som for sine misgerninger er heden rettet, formeldende iblandt andet ham at have udlagt Anne Knudsdatter for trolddom, og ikke med nogen gjort gerning skulle bestyrkes, men Anne Knudsdatter med skudsmål beviser, at ingen af hendes naboer og grander ville hende andet beskylde end det som ærligt er: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, troldkarle og troldkvinder stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Niels Ebbesen, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke sådan hans bekendelse med nogen vidner bestyrkes Mose Anne

Peders at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da finder vi samme bekendelse magtesløs at være og ikke komme Mose Anne på hendes ære, rygte og navn til nogen forhindring.

(442)

** var skikket Tomas Jensen Gedbjerg hans visse bud Niels Knudsen, borger i Varde, og havde stævnet Niels Lauritsen i Borre for en udlæggelse og bekendelse, han til Vesterherreds ting forhvervet har efter en misdæders mund, ved navn Niels Ebbesen af Vrøgum, som blev heden rettet, formelder iblandt andet Tomas Jensens hustru Anne Tomaskone skulle have med været og brugt trolddom med ham, og ikke hans udlæggelse skulle formelde, det Anne Tomaskone skulle have med været at tage enten liv eller lemmer fra folk: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, troldkarle og troldkvinder stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Niels Ebbesen, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke sådan hans bekendelse med nogen vidner bestyrkes, Anne Tomaskone at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da finder vi samme bekendelse magtesløs at være og ikke komme Anne Tomaskone på hendes ære, rygte og navn til nogen forhindring.

(443)

4/12 1619.

** var skikket Christen Jensen, født i Hovstrup, og havde stævnet Jens Sørensen i Gammeltoft og hans medbrødre kirkenævninger af Henne sogn, for de 12/11 sidst forleden til Kærgård birketing har Christen Tomasen i Hovstrup kirkenævn og trolddoms sag oversvoret, for han med sin trolddoms kunst skal have taget livet af salig Mette Jenskone af Hornstrup, hvilken deres ed og tov Christen Jensen formener ret at være. så var til stede Hans Vistisen, borger i Varde, og derimod på Christen Tomasens vegne havde stævnet Mette Nielskone i Hovstrup for et vidne, hun til Kærgård birketing 18/10 sidst forleden på ham vidnet har, at for ti år siden skulle Christen Tomasen og hendes mor Mette Jenskone være kommet i trætte sammen, og han skulle have lovet hende en ond færd, og om anden dagen skulle hendes mor hastigt været død, hvorfor Mette Nielskone skal have sigtet Christen Tomasen, at han skulle have gjort hendes mor det med trolddom, menende hende at have vidnet i sin egen sag sin bror og mand til behjælpning, som skulle være Christen Tomasens forfølgere: på begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende.

(445)

** var skikket velb fru Sofie Brahe, salig Jørgen Lunges til Odden, hendes visse bud Mogens Hjort i Amtrup og havde stævnet velb fru Dorte Skram til Forsomhoved for 400 enkende rigsdaler in specier hovedstol, hendes salig husbond Jørgen Lunge for hende til Bertel Struck, indvåner i Ribe, som en forlover udlagt har, efterdi hun skal være fundet forsømmelig og ikke i rette tid fornævnte pending skulle have afbetalt, og hun og hendes salig husbond fornævnte hovedsum med renter til Østerherreds ting ved dom og æskning af hende udæsket har, og ikke hun skulle have betalt, og æskning over hende til fornævnte ting skulle have fanget beskrevet, hvorfor Mogens Hjort på fru Sofie Brahes vegne formener, det hun burde æskning over fru Dorte Skram i lige måde her til landstinget at have beskrevet. så er fru Dorte Skram ikke nu mødt eller nogen på hendes vegne: derefter blev han undt samme æskning, og så æskede Mogens Hjort på fru Sofie Brahes vegne af fru Dorte Skram her til landstinget i lige måde som til herredsting æsket er.

(448)

** var skikket Christen Christensen i Bederholm og havde stævnet Christen Pedersen i Dueholm og hans hustru for et vidne, de 3/9 sidst forleden til Sevel birketing vidnet har om adskillige ulykker, Christen Pedersen siger sig at skulle være vederfaret, og han derfor skulle have en mistanke til Christen Christensens hustru Maren Christensdatter, dog hun ikke i nogen hans ulykke skulle findes skyldig at være. ligeledes havde stævnet Peder Christensen, foged på Stubbergård, som samme vidne taget og forhvervet har: så og efterdi Christen Pedersen og Peder Christensen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet for samme sag, og de dog nu ikke er mødt, og to uendelige landstings domme derfor er udgået, i hvilke samme vidner er fundet magtesløs at være, indtil hvem som bedre havde i at sige stævner på ny, og Christen Pedersen og Peder Christensen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det ikke sket er, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(449)

** var skikket fru Anne Munk, salig Børge Trolles til Trolholm, hendes visse bud Christen Christensen, foged på Pallesbjerg, og havde stævnet Peder Christensen Brejnholt for en dom, han 1/10 sidst forleden dømt har, anlangende i hans beslutning, at han ikke vidste andet derpå at sige for rette, end Jørgen Christensen i Vibholm burde jo at gøre Anne Munk fyldest og udlæg af salig Iver Munks løsøre og breve for hvis skade og brist, som fandtes på Krogsdal og Vegen mølle: så og efterdi samme birketings dom ikke er endelig, bør den at være at være som den udømt var, og sagen til birketing igen at komme, og fogden deri endeligt at dømme og adskille, som det sig bør.

(450)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han dømt har, hvori han skal have tilfundet ham at bøde sine tre mark for Jacob Mikkelsen og Mads Mikkelsen, barnfødt i Søgård, deres anpart i den bondegård Astrup, han skulle have bortsolgt, uanseet Jens Lauritsen skulle have fornævnte gård alt sammen i pant sat for en summa pending, som endnu skulle stande uigenløst, endog han ikke skulle have været i rette med fornævnte dom: så og efterdi Christen Andersens dom findes endelig at være dømt, endog den i ingen måder om formelder, Jens Lauritsen eller nogen på hans vegne at være mødt til gensvar eller havde nogen rettergang, sagen ikke heller tilforn i seks uger har været optaget, da finder vi samme dom såvel som den anden dom, derpå funderet er, ingen magt at have, og efterdi den tredje dom på Jens Lauritsens fæste ikke fremlægges, endog sagen i seks uger til i dag er optaget, bør den magtesløs at være.

(453)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Skov i neder Feldborg og hans medbrødre vidnesfolk for et vidne, de 25/2 sidst forleden vidnet har, anlangende at han nogen tid siden tilforn skulle have sagt til ham, at Jørgen Væver i Holstebro hans stedsøn Jacob skulle have stjålet nogen pending fra ham, hvilket hans vidne han hårdeligt skulle benægte sig, slige ord ikke til ham at skulle have sagt men

selv at have antvordet ham nogen pending, som han skulle have båret ham til Lemvig, dog fornævnte Jacob er bortveget på andre steder med fornævnte pending, så Jens Lauritsen skulle være blevet forårsaget at søge efter fornævnte karl, at han kunne bekomme sine pending igen: så og efterdi Peder Tygesen har vidnet om Jens Lauritsens ord, det han Jacob Væver for tyveri skulle have beskyldt, hvilke ord han ikke er bestendig men det højligt benægter, da kunne vi ikke kende samme vidne ej heller fornævnte dom og dele, derefter er drevet, så nøjagtig, at de bør at komme ham til nogen forhindring.

(455)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, befalingsmand på Lønborggård, og havde stævnet Jep Christensen ved Lønborg kirke for to uendelige domme, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet her til landstinget over en dele, som hans tjener Lauge Nielsen i Bøl på ham til Lønborg birketing forhvervet har, for Jep Christensen skulle have tilsagt ham for tingsdom, at han skulle have vidnet åbenbarlig løgn på ham, og han det ikke kunne bevise: så og efterdi Jep Christensen samme ord for ting og dom har haft og da straks tingsvidne efter taget, og loven bemelder, tingsvidne at være så stærkt, at der ej må lov imod gives, og ikke Jep Christensen samme sine ord, han i så måder haft har, har gjort bevisligt og fordi er delt blevet, da ved vi ikke imod samme vidne at sige, ej heller Jep Christensen af den dele, han derover i kommet er, at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(457)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og på sin mor fru Edel Ulfeld til Hanstedgård hendes vegne og havde stævnet Søren Frandsen i Jelling for en dele, han til Jelling birketing 2/8 sidst forleden skal have forhvervet på nogen af deres tjenere i Hover for noget lyngslæt, som Johan Brockenhuuses foged Erik Nielsen skulle have befalet dem at slå i Jelling hede efter Christen Andersen i Jelling hans forlov: så og efterdi det befindes samme sag og dele om fornævnte lyng tilforn at have været hid stævnet, og da endelig dom udganget, da ved vi ikke samme dom at forandre eller anderledes derom at dømme end tilforn dømt er, og samme landstings dom bemelder og medfører.

(458)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk og havde stævnet efterskrevne personer for vidner, de til Nørvang herredsting og til Hammerum herredsting med Christen Nielsen vidnet har, anlangende at de ikke skal have hørt, seet eller fornemmet, ham at have et trolddoms rygte eller at have lovet folk ondt, hvilke deres vidner Erik Juel formener ikke så noksom og lovlig at være, som det sig burde. disligeste havde stævnet kirkenævninge af Ikast sogn for deres ed og tov, de skal have gjort til Hammerum herreds ting 27/11 og da kvitsvoret Christen Nielsen for kirkenævn og trolddoms gerning, uanseet det noksom for dem skulle have været bevist med tingsvidner, Christen Nielsen med trolddoms kunst at have omgået. så var til stede Christen Nielsen og formente sig i samme sag uskyldig at være: på begæring blev samme sag opsat til snapsting nu først kommende.

(461)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Mads Olufsen, Laurits Eriksen med flere, alle boende ved Struer, for et vidne de 8/11 sidst forleden til Skodborg herreds

ting vidnet har anlangende fire møllesten, som ungeferlig ti år tilforn skulle i deres nærværelse ved Struer blevet optaget og siden nedsunket for vandslusen på Kvistrup mølledam, og ingen af samme sten skulle være tjenlig til at ligge i nogen møllevej eller at tjene til andet: på begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende.

(462)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup og havde stævnet velb fru Dorte Skram Iversdatter til Forsomhoved for 639 rigsdaler in specie, han til Jens Iversen i Bandsbøl for hende udlagt har som en forlover, efterdi hun skal være fundet forsømmelig og ikke selv fornævnte pending i rette tide har afbetalt, og Christen Tomasen med påløbne renter til Østerherreds ting ved dom og æskning af hende udæsket har, og ikke hun har betalt, hvorfor han formener, at han i lige måde også burde æskning over hende her til landstinget at have beskrevet, og fremlagde Mogens Hjort fru Dorte Skrams efterskrevne brev, som Tomas Maltesen underskrevet har, hvori Dorte Skram Iversdatter til Forsomhoved kendes af vitterlig gæld skyldig at være Jens Iversen i Bandsbøl 639 rigsdaler, og kendes Tomas Maltesen til Skanderup, at ihvor jomfru Dorte Skram ikke betaler fornævnte pending, da bepligter han sig dem at betale, datum Bandsbøl 8/10 1599 Dorte Skram egen hånd, Tomas Maltesen, som tro forlover, egen hånd. så er fru Dorte Skram ikke mødt nogen gensigelse herimod at gøre: da efter sådan lejlighed blev han undt samme æskning, så æskede Mogens Hjort på Christen Tomasens vegne af fru Dorte Skram her til landsting i lige måde som til herredsting æsket er.

(464)

** var skikket Bertel Struck, borger i Ribe, og havde stævnet søren Mortensen i Åstrup for et vidne og dom, han til Gørding herredsting 5/7 1613 forhvervet har anlangende om nogen gæld, som Søren Mortensen ville befri og entslå sig fra sin salig far Morten Andersens skadesløs håndskrift, som skulle lyde på fjorten tønder rug, hvilket vidne og dom Bertel Struck formener med vrang undervisning at være forhvervet og derfor burde magtesløs at være: så og efterdi Søren Mortensen findes tilforn to gange her til landstinget at være stævnet for samme sag, og han dog nu ikke er mødt nogen modstand at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, i hvilke samme vidne og dom er magtesløs fundet, indtil hvem der havde i at sige stævnet på ny, og Søren Mortensen han haft noksom lang respit samme domme af kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Bertel Struck har været forårsaget på ny for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme vidne og dom magtesløs at være og ikke at komme Bertel Struck til nogen forhindring.

(466)

** var skikket Bertel Struck, rådmand og borger i Ribe, og havde stævnet Karl Hansen i Darum, herredsfoged i Gørding herred, for et gammelt fortiet delsvidne, som han til fornævnte ting 21/6 1613 over Jens Jepsen i Vilslev i rette lagt har, det Jens Jepsen til fornævnte ting efter hans udgivne brevs lydelse skulle have pantsat Bertel Struck sin gård og gods for en summa pending og der med samme gamle delsvidne fravendt og fraslagen Bertel Struck fra sin retfærdige gæld, uanseet Bertel Struck formener, at Jens Jepsen ikke skulle være Karl Hansen slig gæld pligtig. disligeste havde stævnet Jens Jepsens efterladende hustru Anne Jenskone med hendes rette lovværge så og Jens Jepsens børn, Søren Jensen, Karen Jensdatter, Anne Jensdatter og Kirsten Jensdatter med deres rette

lovværge Terkild Jepsen eller Søren Jepsen i Vilslev, så og Jens Jepsens svoger Niels Madsen Mulvad, tingskriver i Gørding herred, med tre års tingbøger 1609, 1610 og 1613: så og efterdi det befindes for Niels Tomasen at have været i rette lagt delsbrev over Jens Jepsen for fornævnte gæld, han Karl Hansen pligtig var, og ikke bevises samme dele den tid at have været kasseret eller gælden betalt, og Niels Tomasen fordi ikke har vidst ham sit gods at måtte afhænde, og i så måde sin dom på loven senteret, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme, men (næste blad ikke bevaret)

(1)

x/x 1620.

** (fortsat fra ikke bevaret blad) Christen Jessen fremlagde efterskrevne tingsvidne af Kærgård birketing 1/10 og 8/10 sidst forgangen år, som bemelder fornævnte Christen Jepsen og Mette Nielskone sigtede Christen Tomasen, for han tog livet af deres mor Mette Jeskone i Hovstrup, for de blev noget trædagtige, for han tøjrede for nær hendes korn, og da sagde Christen Tomasen til hende, inden i morgen aften da skal du ikke sige mig mere, hvor jeg skal tøjre mine øg og lovede hende en ond færd. derimod fremlagde Christen Tomasen efterskrevne tingsvidner af fornævnte ting 8/10 og 17/12 sidst forleden, Hans Hansen i Kærgård med hans medbrødre tolv mænd at have vidnet, at Christen Tomasen imod dem har skikket sig ærligt og vel, og de ikke havde hørt, Christen Tomasen havde været berygtet for trolddom, førend hr Jens i Lønne blev brændt og da udlagde ham: så og efterdi Mette Nielskone udtrykkeligt har vidnet, det Christen Tomasen, da han var trædagtig med hendes mor, skal have lovet hende en ufærd, at hun ikke anden aften skulle sige ham hvor han skulle tøjre hans øg, så hendes mor straks anden dagen derefter er død blevet, det og i andre måder bevises Christen Tomasen at have lovet folk ondt, og det dem på deres kvæg og helbred er vederfaret, og intet nøjagtigt vidnesbyrd han derimod fremlægger, det ikke så er være hændt, men mere af samme vidne, han selv fremlagt har, såvel som hans egne ord bevises ham for trolddoms sag at være berygtet, Christen Jessen og Mette Nielskone og nu her for retten med højeste helgens ed og oprakte fingre har sigtet og vedkendes Christen Tomasen for en vitterlig troldkarl, det han med hans trolddoms bedrift har været årsag i deres mors død, da ved vi ikke imod samme vidner at sige, og fornævnte nævninger, som i sognet hos ham boer og bedst hans lejlighed ved, og de efter fornævnte vidnesbyrd er ved magt fundet, har ham ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(5)

** var skikket Jens Nielsen i Gedbjerg og havde stævnet Knud Hansen i Skødstrup for en uendelig dom, han her til landstinget 6/11 sidst forleden forhvervet har anlangende nogen bekendelser over hans hustru Maren Knuds, som han skulle have fanget magtesløs, hvilken dom han formener burde magtesløs at være, efterdi hvis gerninger, hun er udlagt for, skulle være hende lovligt over bevist. derimod havde Knud Hansen stævnet Knud Olufsen i Vrøgum for et vidne, han til Kærgård birketing snapsting sidst forleden på hans hustru Maren Knuds vidnet har, at hun med trolddoms kunst skulle have taget livet af hans bror Mikkel Olufsen: så og efterdi Adser Christensen og hans medbrødres kundskab alene er et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet eller varsel for givet, finder vi det magtesløs at være, men efter forberørte Knud Hansens påskud og begær opsætter vi hovedsagen til i dag seks uger.

(9)

** var skikket velb Niels Krag til Agerkrog, KM befalingsmand på Asmildkloster, på fru Dorte Skram, salig Frands Pohls, til Starup hendes vegne og gav til kende, hvorledes fru Dorte Skram skal være til vidende blevet, hvorledes hendes bror velb salig Peder Skram nogen tid forleden ved døden er afgået, og hun var befrygtende adskillig gæld efter ham at skulle findes, og fordi nu i dag afsagde Niels Krag på fru Dorte Skram og hendes børns vegne al arv og gæld efter ham, så hun hverken vil arve eller gælde efter salig Peder Skram.

(10)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget4/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Søren Olufsen i Jelling for en dom, han til Tørrild herreds ting 5/11 sidst forleden dømt har, hvormed han skulle have frafundet ham hvis dom og rettergang, som han ville i gange med Christen Andersen i Jelling for en klage, han for velb Otte Brahe til Krogholm, KM befalingsmand på Koldinghus, gjort har, anlangende at Johan Brockenhuus uden nogen billig årsag ham skulle forfølge og tribuleret fra et ting til et andet og skulle have taget sig en udgang af den årsag, Otte Brahe ikke havde fanget varsel derfor: så og efterdi Søren Olufsen ikke har dømt eller adskilt den sag, for ham var i rette lagt, imellem Johan Brockenhuus og Christen Andersen, men det formedelst varsel fravist, da finder vi denne hans frafindelse at være som udømt var, og sagen til ham igen at komme dem endeligt imellem at dømme.

(12)

** var skikket Iver Christensen i Vostrup hans visse bud Hans Jensen i Tved og havde stævnet Nis Lauritsen i Hostrup for et tingsvidne, han til Skast herreds ting 29/5 sidst forleden forhvervet har efter en troldkvindes bekendelse, ved navn Anne Nielskone i Hostrup, i hvilken skulle være hans hustru Maren Ivers på hendes ære og lempe for nær: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske, tyve, troldkarle og troldkvinder stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Anne Nielskone, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke sådan hendes bekendelse med nogen vidner bestyrkes, Maren Ivers at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da finder vi samme bekendelse magtesløs at være og ikke komme Maren Ivers på hendes ære, rygte og navn til nogen forhindring.

(13)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård og havde stævnet Søren Olufsen i Jelling, tingholder til Tørrild herreds ting, for han 17/7 sidst forleden i sin dom, han imellem velb Johan Brockenhuus og hans medarvingers fuldmægtig Søren Pedersen i Ollerup og ham dømt har usandfærdigt, som han mener, skal have ladet Christen Sørensen i Vollund herredsskriver indføre i sin dom, at han ikke var mødt til gensvar, og dommen derfor at være dømt uendelig, uanseet at hans fuldmægtig har været der til stede på hans vegne og der i rette lagt hans skriftlige beretning: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(14)

** var skikket Kirsten, salig Oluf Simonsens efterleverske, i Starup hendes rette lovværge Hans Nielsen, borger i Kolding, og havde stævnet Hans Jørgensen Lang i Starup for en dele, han skal have forhvervet over hende til Brusk herreds ting 16/12 1615 og der beskyldt hende for en minde af et bolshus, han har afflyttet, som han tilforn havde fæst af salig Oluf Simonsen i Starup, og hans fæstebrev ikke andet skulle formelde nogen minde at udgive, uden det skete i hans livstid, og ikke skulle have forpligtet hans hustru eller nogen af hans arvinger samme minde at udgive men flyttede af samme bol med Kirsten Olufs minde, mener at samme fæstebrev ikke burde at komme Kirsten Olufsdatter eller hendes arvinger til hinder eller skade: efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(15)

** var skikket Hans Pedersen i Starup og havde stævnet Peder Hansen sst og hans medbrødre kirkenævninger af Starup sogn for deres ed og tov, de til Skast herreds ting 21/12 sidst forleden gjort og svoret har og dermed svoret Maren Pedersdatter i Starup et fuldt kirkenævn over for trolddoms bedrift, formener samme deres ed og tov ved magt at blive, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 7/12 sidst forleden, som indeholder Nis Laugesen i Hostrup og Anne Nisdatter sst at have vidnet, at ligesom Anne Nielskone i Hostrup, som blev brændt der til fornævnte ting, hendes bekendelse bemelder, at hun med Maren Pedersdatter og andre deres selskab havde taget livet af deres fæ og kreatur og en hest, som deres søn Lauge Nissen red ud i vandet på, og de tog livet af Maren Nielskone i Skamstrup. sammeledes efterskrevne tingsvidne af Malt herreds ting 11/10 sidst forleden, Hans Nielsen i Tved at have vidnet, at han hos var i Vorbasse marked sidst forleden, da kom Maren Pedersdatter til hans hustru Maren Hanskone, som hun stod og solgte øl, og tog nogen fisk fra hende, så løb Maren Hanskone til hende og tog samme fisk fra hende og slog hende et slag ved hendes øre, da sagde Maren Pedersdatter til hende, derfor skal du få skam, du skal aldrig sælge øl mere på Vorbasse marked, inden tre dage derefter fik hun så svær en sygdom, at hun aldrig fik ro nat eller dag, så det var ham vitterligt, at Maren Pedersdatter tog hendes liv med hendes trolddoms kunst. endnu et vidne af Skast herreds ting 21/11 sidst forleden Hans Pedersen i Starup at have stået inden tinge for dom og lagt hans hånd på Maren Pedersdatters hoved og kendt hende for en vitterlig troldkone, at hun med hendes trolddoms kunst og djævels magt har taget livet af hans barn, dertil Maren Pedersdatter at have svaret og lovet Hans Pedersen, at derfor skulle det blive ham tyve gange værre end hende: så efterdi af bemeldte vidner, nu i rette lagt er, bevises Maren Pedersdatter at have lovet folk ondt, og det dem på deres liv og i andre måder er vederfaret, Hans Jensen og Hans Pedersen og nu her for retten har beskyldt og vedkendes hende for en vitterlig troldkvinde at være, og at hun med hendes trolddoms bedrift havde været årsag i Hans Jensens hustrus og Hans Pedersens barns død, og intet hun derimod fremlægger sig ærligt og kristeligt at have skikket, men med adskillige vidner bevises hende i langsommelig tid et trolddoms rygte at have påhængt, hun og findes af andre misdædere for trolddoms sag at være beråbt og udlagt og derfor at være bortrømt, og nævninger, som i sognet hos hende boer og bedst hendes lejlighed ved, fordi har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag dem for samme deres ed og tov at kunne fælde eller den at imod sige.

(19)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet blandt andre Laurits Andersen i Hedeager og hans medbrødre for et vidne, de til Hammerum herreds ting 27/11 sidst forleden vidnet har, anlangende Christen Knudsen i Toftlund skulle have rystet med sit hoved og hånd i 16 år, hvilket deres vidne Erik Juel formener

ikke så sandfærdigt at være, som det sig burde, som med tingsvidne skulle være at bevise. endnu havde hidkaldt Tord Andersen i Ravnsholt og hans medbrødre kirkenævninger af Ikast sogn for et deres vidne og tov, de skal have gjort og svoret på Hammerum herreds ting 27/11 og da kvitsvoret Christen Nielsen for kirkenævn og trolddoms gerning, uanseet at det noksom for dem skulle have været bevist med tingsvidner, Christen Nielsen med trolddoms kunst at have omgået, menende dem dermed uret at have gjort og svoret, og samme deres ed og tov burde magtesløs at være. derimod havde Niels Christensen i lille Nørlund på hans far Christen Nielsen hans vegne stævnet Christen Rasmussen, ridefoged til Silkeborg, for en misdæder, ved navn Maren Jensdatter Møe, hendes bekendelse, han 21/4 sidst forleden til Vrads herreds ting forhvervet har, det hun skulle have bekendt, at hun havde hørt sige, det Christen Nielsen i Vådde skulle have forgjort hans søn Peder Christensen i Vådde, som hende skulle være forsagt, men ikke hun at have vidnet, det Christen Nielsen skulle have været med hende i nogen misbrug eller trolddoms kunst, menende samme hendes løgnagtige bekendelse ikke burde at komme ham på hans liv og mandermål til hinder eller skade men magtesløs at være. dernæst havde hidkaldt Mikkel Vistisen og Visti Pedersen for en anden misdæder, ved navn Anders Munk, hans bekendelse, de 3/8 sidst forleden til Fjends herreds ting forhvervet har, det Christen Nielsen skulle være en troldmand og skulle med været og forgive salig Peder Juel på Alsted, Christen Knudsen i Toftlund og hans egen søn Peder Christensen, hvilken bekendelse ikke skulle stemme overens med Maren Møes bekendelse, hvori hun udtrykkeligt forklarer, at hun havde med været og forgjort salig Peder Juel og hvor mange personer, som skulle have været med den tid, og hende ikke da at skulle have navngivet Christen Nielsen enten at have med været eller at have været årsag til salig Peder Juels død, menende samme bekendelse i lige måde burde magtesløs at være. dernæst hid stævnet Christen Knudsen i Toftlund for et klagevidne, han til Hammerum herreds ting 31/10, 20/11 og 27/11 sidst forleden klaget har, det Christen Nielsen skulle have lovet ham ondt og en ufærd, og han derefter på sine egne lemmer, fæ og kvæg det skulle være vederfaret. derefter fremlagde Erik Juel efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 30/10 sidst forleden, Johanne Jepsdatter i Vådde at have vidnet, at for nogen tid siden forleden da kom hendes forrige afgangne mand Peder Christensen, som boede og døde i Vådde, i tvist og uenighed med sin far Christen Nielsen for en vej, Christen Nielsen havde villet lukket hans søn Peder Christensen fra sin bageovn, og hendes husbond Peder Christensen en dag så gennem et vindue, at der blev sat en død kylling under en tørv ved hans tørvestak, og straks han havde det seet, befalede han sin datter Johanne Pedersdatter, at hun skulle tage den døde kylling og bære den ind til Christen Nielsens hustru ved navn Dorte i djævlens navn, og da kastede hun den ind ad Christen Nielsens salsdør på deres stuegulv, og nogen tid derefter blev hendes husbond syg, skrøbelig og kraftløs og led stor pine, indtil han døde, men hun derfor ikke ville beskylde Christen Nielsen i nogen måde. derhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af Vrads herreds ting 21/4 sidst forleden, som blandt andet indeholder Maren Møesdatter at have bekendt, at de sagde, at en præst ved navn hr Jens i Tise i Salling, han lod Peder Christensen, som døde i Vådde, se den i et bækken vand som ham forgjorde, og at det var hans far Christen Nielsen, da sagde han, at han ville ikke tro det, da sagde præsten til ham, at den, som du møder først i morgen i en linnedskjorte, den må du tage for din banemand, og det blev sagt for hende, at det var hans far, som ham mødte. sammeledes i rette lagde Anders Munks bekendelse i efterskrevne dom af Fjends herreds ting 3/8 sidst forleden, som blandt andet indeholder ham at have bekendt, Christen Nielsen at være en troldmand, som med sin kunst forgjorde sin egen søn, og Christen Nielsens mor var en troldkone, som var med at forgøre Peder Juel til Alsted, for han ville have hende af gården, Christen Nielsen selv og hans søster Maren Nielsdatter var der med. derhos fremlagde hr Mads Christensen i Avlum med flere efterskrevne sognevidne 22/8 forgangen år, hvori de bekender, at al den stund Christen Nielsen boede der i sognet og i halvparten af Lergrav, som nu tilhobe bruges ved avl af herskab, og indtil han flyttede deraf sognet, da forholdt han sig som en gudfrygtig og ærlig dannemand i alle måder: så og efterdi

Laurits Andersen og hans medbrødre har vidnet, det Christen Knudsen har rystet med sit hoved og hånd i 16 år, og derimod fremlægges Jep Poulsen og hans medfølgeres vidne, de tilforn derimod vidnet har, og ikke de for sidste vidne har fanget noget varsel, da finder vi Laurits Andersen og hans medbrødres vidne ingen magt at have, og efterdi fornævnte Anders Andersen selv her er mødt og med oprakte fingre og ed tilstået, det han ikke vidste hvad ord, Christen Nielsen og Christen Knudsen havde tilsammen videre, end han til tinget om vidnet har, hvilket Jens Jensen i hans fremlagte fuldmagt og ved lige ed bekender, ved vi ikke dem at tildømme samme deres vidne videre at forklare eller den at imodsige, sammeledes efterdi Mikkel Vistisen og Visti Pedersens vidne om bemeldte pending, Christen Nielsen skulle dem have givet, for de skulle komme den misdæder Anders Munk til at årsage ham i synderlighed Christen Nielsen angår, og han samme deres vidner til tinge såvel som her højligt har benægtet, og der de nu hver især er blevet forhørt, stemmer de i adskillige måder om samme pendings summa eller hvem dem annammet med deres mundheld ikke overens, kunne vi ikke kende samme deres vidner så sandfærdige, at de bør nogen magt at have, disligeste efterdi Mikkel Vistisens vidne om fornævnte tønde rug ikke er uden én persons kundskab, som regnes for intet vidne, bør det magtesløst at være, i lige måde efterdi fornævnte Søren Christensen og hans medfølgere deres vidne, som om samme foler vidnet har, ikke indeholder Christen Nielsen at have lovet dem nogen ulykke eller ham derfor sigtet, bemeldte Jep Poulsen og hans medfølgeres vidne ikke heller udtrykkeligt formelder, Christen Nielsen at have lovet Christen Knudsen ondt, som ham derefter skulle være vederfaret, Christen Knudsens enlige vidne og to klager ej heller med nogen lovlige vidner bekræftes, eller udførlig Christen Nielsen derefter er sigtet, bemeldte Johanne Jepsdatter og stiller hendes vidne i tvivl og ikke navngiver, hvem hendes salig husbond skulle have søgt råd hos men nu her for retten Christen Nielsen undskylder, Niels Ibsen i Birk hans vidne såvel som og sognemænds vidne af Hvejsel, Givskud og Nykirke sogne og stokkenævn af Nørvang herred alle er vidnet efter rygte og ikke om nogen deres egen vitterlighed, da kunne vi ikke kende samme vidner, klager, sognevidne og stokkenævn så nøjagtige, at de bør nogen magt at have, fremdeles efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske, som forvunden er for nogen uærlig sag, at skal stå til troende, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og Maren Møes og Anders Munk samme bekendelse gjort har, han været to misdædere, som for deres trolddoms bedrift er heden rettet, da finder vi samme bekendelser magtesløs at være, men efterdi Mads Iversen og hans medbrødre, Jens Lauritsen og hans medbrødre såvel som og Mikkel Jensen, Jens Sørensen, Tord Andersen og deres medbrødre disligeste og hr Jens Clemendsen og hans medfølgere sognemænd i bemeldte sognevidne bemelder, hr Jens for sin herredsprovst udtrykkeligt har vidnet om deres egen vitterlighed, og hvorledes de for deres person Christen Nielsen kendt har, og ingen nøjagtige vidner derimod fremlægges, hvormed de tilbage drives kan ikke sanddru at være, da ved vi ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, bemeldende hr Jens Nielsen, hr Jens Clemendsen, hr Christen Pedersen og hr Anders Madsen deres breve og kundskaber, som ikke lovligt for deres herredsprovster vidnet er efter ordinantsen, kunne vi ikke kende nøjagtige, og efterdi ingen udførligt for nævninger har sigtet og beskyldt Christen Nielsen for nogen trolddoms sag, som det sig burde, og fornævnte nævninger fordi og efter bemeldte vidner og kundskaber, nu er ved magt kendt, har ham for trolddoms sag kvitdømt, da ved vi ikke imod denne deres ed at dømme, førend anderledes ham overbevises kan.

(40)

** var skikket Oluf Madsen i Kvong med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jep Jørgensen i Kvong med flere for et vidne, de til Vesterherreds ting 23/5 1618 vidnet har, anlangende at det skulle være dem vitterligt, det Oluf Madsens geder tit og ofte skulle have gået over deres eng og korn, hvilket deres vidne han beskylder at skulle være

vidnet i deres egen sag, og de ikke skulle have seet fornævnte geder i deres eng og korn: så og efterdi Jep Jørgensen og hans medbrødre udtrykkeligt har vidnet, det Oluf Madsens geder tit og mange sinde har gået i deres eng og korn i Åsted, og intet derimod fremlægges, han ikke heller det ville benægte, og han dog for ting og dom fornævnte mænd for løgnagtighed har beskyldt efter fornævnte tingsvidnes bemelding, som efter loven er så stærk, at der må ej må lov imod gives, og Oluf Madsen siden hans beskyldning ikke har bevist, og fogden fordi har tildømt ham derfor at lide tiltale, da ved vi ikke imod samme vidne ej heller fornævnte dom, derefter dømt er, at sige eller magtesløs dømme.

(42)

** var skikket Bertel Struck, rådmand i Ribe, hans visse bud Anders Jensen, borger i Viborg, og havde stævnet Laurits Pedersen i Vilslev, Terkild Jepsen sst og Mette Nielsdatter sst for et vidne, de til Gørding herreds ting 12/12 1608 vidnet har, anlangende at al den gæld, Jens Jepsen i Vilslev Bertel Struck skyldig var efter salig Peder Jepsen, skulle have været betalt så nær som 8 daler, som Jens Jepsen skulle have sagt sig at skulle have givet ham sit brev på, formenende samme deres vidne ikke sandfærdigt at være. disligeste havde stævnet Jens Jepsen hans efterleverske Anne samt hans børn Jep Jensen, Karen Jensdatter, Anne Jensdatter og Kirsten Jensdatter med deres rette lovværge Terkild Jepsen eller Søren Jepsen i Vilslev: så og efterdi nu fremlægges endelig landstings dom hvori samme vidne tilforn er underkendt efter to uendelige domme, tilforn dømt var, og ikke den medfører, samme deres vidne for nogen løgnagtighed at være undersagt, her ikke heller nøjagtigt bevises dem at have vidnet løgnagtigt, da ved vi ikke på deres fælding at dømme.

(45)

** var skikket velb fru Sofie Høcken, salig Oluf Munks efterleverske, til Strandbjerggård hendes visse bud Christen Christensen i Nordenkær og havde stævnet Svend Bertelsen, som tjener i Vejrum præstegård, og Niels Jensen, som tjener Anders Kyndesen i Fausing, for et vidne de til Hjerm herreds ting 15/12 sidst forleden vidnet har, formeldende at de skulle have været på Strandbjerggård, som på sankt stefans dag i jul nu sidst forleden bliver to år, og der på hr Christen i Vejrum hans vegne æskede hvis vitterlig gæld, salig Oluf Munk var skyldig blevet, og skulle have talt med en karl der på gården hed Jens, hvilket deres vidne fru Sofie Høcken skulle have benægtet, at de ikke nogen gæld af hende den tid skulle have æsket: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod men næsten to år efter, siden de sådan æskning skulle have gjort, de ikke heller i samme deres vidne noksom har forklaret, hvem den karl skulle have været, de fornævnte tid skulle have talt ved, da kunne vi ikke kende samme deres vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have.

(46)

** var skikket Christen Christensen i Nordenkær på velb fru Sofie Høcken til Strandbjerggård hendes og sine egne vegne så og Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, på sine egne vegne og gav til kende, hvorledes hr Christen Jensen i Vejrum 4/12 sidst forleden skal have hid stævnet nogen vidner, fru Sofie har ladet forhverve, så og en herredstings dom såvel som Christen Jensen og fru Sofie og Christen Christensen, og nu bød Christen Christensen på fru Sofie Høcken og sine egne vegne og Christen Jensen dem imod hr Christen i rette. så var til stede hr Christen Nielsen og berettede, at han ikke kunne benægte sig jo opsættelse i sagen at have forhvervet, dog den skulle være ham frakommet: da efterdi hr Christen Nielsen selv bekender sig

samme sag at have ladet hid stævne og opsættelse til i dag deri forhvervet og dog ikke samme opsættelse fremlægger og dem derefter lovlig sag giver, da finder vi fru Sofie Høcken, Christen Christensen og Christen Jensen for samme opsættelse kvit at være, og hr Christen Nielsen pligtig at igen give dem hvis billig kost og tæring, de på denne rejse frem og tilbage har gjort og ladet gøre.

(47)

** var skikket velb Gerlof Nettelhorst til Os, KM befalingsmand over Idd og Marker len, hans fuldmægtig Henrik Henriksen, borger i Vejle, hans visse bud Niels Mouridsen, borger i Viborg, og havde hid stævnet Anders Rasmussen, som skulle have sit tilhold i Horsens, for en uendelig dom han lader sig af berømme at have forhvervet over et sandemænds tov, Henrik Henriksen skulle have på Gerlof Nettelhorsts vegne ladet sværge, for han skal være draget af Vejle by i arrest anlangende nogen gæld, Anders Rasmussen skulle være Gerlof Nettelhorst skyldig blevet i nød og trang i Norge, formenende samme dom med vrang undervisning skulle være forhvervet: så og efterdi at tre sandemænd deres ed findes på et tingsvidne for dem skulle være fremlagt, det Anders Rasmussen lovligt skulle være arresteret, samme tingsvidne dog ikke i deres ed findes indført eller her nu for os i rette lagt, så deraf kunne forfares, om samme arrestering var lovligt gjort eller ej, ikke heller samme ed formelder, uden tre sandemænd den at have svoret, da kunne vi ikke kende samme sandemænds ed så noksom og fuldkommen, at den bør nogen magt at have.

(49)

29/1 1620.

** var skikket Mads Poulsen i øster No hans visse bud Iver Frederiksen, rådmand i Ringkøbing, og havde stævnet Maren Knudsdatter i øster No, Mette Eskeskone og Anne Eskesdatter sst for et vidne de til Hind herreds ting 30/9 sidst forleden vidnet har, anlangende Maren Mortensdatter den dag var 14 dage at skulle være kommet til Eske Pedersen på No mark til sin plov og med sten slået til ham, hvilket vidne Mads Poulsen på sin hustrus vegne hårdeligt benægter, og Eske Pedersen med sin egen kone og datters vidne ville sig befri for den uhørlige gerning, han mod Mads Poulsens hustru på marken skulle have gjort, at han hende så ynkeligt skulle have lemlæstet, slået og ilde medfaret: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(50)

** var skikket Christen Madsen Smed, borger i Lemvig, og havde stævnet Niels Andersen, byfoged der sst, for et vidne han til Lemvig byting sidst forgangen år over ham forhvervet har, imidlertid han skulle have været udenlands på hans retfærdige rejse, formeldende på ti rigsdaler efter salig Niels Pedersens regnskabsbog, hvilken gæld han mener i sandhed skulle bevises at være betalt efter hans egen kvittants, menende samme regnskabsbog urigtig at være og burde magtesløs at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(51)

** var skikket Christen Gregersen i Lysholt på hans søn Mads Christensens vegne og havde stævnet Jens Sørensen med flere for et vidne, de til Grundet birketing 22/12 sidst forleden på Mads Christensen vidnet har, anlangende blandt andet dem at skulle have hos været i Oluf Madsens hus i Lysholt søndag 11/10 sidst forleden og der seet i mørkningen, at Mads Christensen og Søren

Rasmussen, som tjener Peder Terkildsen, de kom ind i Oluf Madsens hus og sad, og da skulle Mads Christensen have spurgt Peder Terkildsen, om han havde talt noget med Oluf Madsen om hvis, de tilforn havde talt om, at de skulle drage med han, da ville han vise dem deres mand, som havde stjålet deres heste og hoppe og sagde, han vidste, hvem der havde taget dem og hvor, han havde dem og bedt, de straks ville gøre dem færdige, da ville han følge dem samme nat, hvilket vidne Mads Christensen højligt har benægtet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(53)

12/2 1620.

** var skikket Gregers Ottesen, borgmester i Kolding, og Anders Andersen, byens kæmner der sst, på deres egne og på borgmestre og råds vegne i Kolding havde stævnet Hans Iversen, borger der sst, for et vold, han til bytinget er oversvoret, for han har slået Oluf Håstrup, borger sst, eftersom tingsvidne af Kolding byting 12/10 1614 derom formelder, menende Hans Iversen ikke at skulle bevise at have udlagt nogen sagefald til Kolding by for samme vold, og eftersom han ikke har rettet for sig eller talt minde for sagefald, da formener Gregers Ottesen og Anders Andersen på deres egne og på borgmestre og råds vegne, at Hans Iversen bør at fare som andre fredløse mænd: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(54)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Søren Olufsen i Jelling, tingholder til Tørrild herreds ting, for han 17/7 sidst forleden i sin dom, han imellem velb Johan Brockenhuus og hans medarvingers fuldmægtig Søren Pedersen i Ollerup og ham dømt har usandfærdigt, som han mener, skulle have ladet Christen Sørensen i Vollund herredsskriver indføre i sin dom, at han ikke var mødt til gensvar og derfor dommen dømt uendeligt, hvorfor han formener, Søren Olufsen uret at have gjort: så og efterdi Søren Olufsen selv i sit skriftlige svar og seddel tilstår, det Frederik Munks fuldmægtig 17/7 var med hans skriftlige beretning til tinge mødt i samme sag, og han dog i sin dom har ladet inddrage ingen på hans vegne at være mødt til gensvar, og derefter samme sin uendelige dom funderet, da kunne vi ikke andet derom kende, end Søren Olufsen jo dermed har sig forseet og bør derfor at stande Frederik Munk til rette, og den hans dom ingen magt at have, men efterdi for herredsfogeden, fornævnte Christen Andersen, har været i rette lagt to hans egne udgivne uendelige domme i fornævnte sag, Søren Olufsens undtaget, som stod ved sin fuld magt og ustævnet, og derefter har dømt endeligt, hvilken hans dom her til landstinget ved endelig dom er stadfæstet, da ved vi ikke den vores forrige dom at forandre eller videre derom at kende end tilforn dømt er, og samme landstings dom bemelder og medfører.

(57)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, på den ene og havde stævnet Mads Olufsen ved Struer med flere på den anden side for et vidne, de 8/11 sidst forleden til Skodborg herreds ting vidnet har anlangende fire møllesten, som salig velb Oluf Munk til Kvistrup ti år tilforn af hr Christen lånt og bekommet havde og for samme gårds mølle på nogen ris nedsænket, formenende samme deres vidne et vildigt vidne og ikke til deres værneting eller på fersk fod at være vidnet: så og efterdi Mads Olufsen og hans medbrødre ikke har vidnet på fersk fod men fast ti år

efter, samme sten af Oluf Munk skal være lånt, de og i samme deres vidne bemelder, det en part samme møllesten den tid skal have været sprukket og brækket, uanseet Oluf Munks brev formelder, at dersom samme sten derefter blev forkortet eller sønderslagen, ville han derfor stande hr Christen til rette, da kunne vi ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have, og efterdi fornævnte hr Christen at have selv været til vedermåls ting, da synsmænd samme sten, der at være til stede, har synet, som han og ikke selv kunne benægte, da ved vi ikke samme syn at imod sige, og efterdi fru Sofie Høckens brev klarligt formelder, hende at være hr Christen bemeldte pending pligtig, hvilke hun lover til visse tid ham at skulle været betalt, det dog ikke sket er, og herredsfogden dog for billig rente af samme pending har hende kvitdømt, dog vidnet nu er underkendt, da bør den i så måder ikke at komme hr Christen til hinder eller skade.

(63)

** var skikket Jep Nielsen i Knude og havde stævnet Christen Christensen i Forsum og Knud Nielsen i Orre for en dom, de over ham til Bølling herreds snapsting sidst forleden skal have forhvervet, med hvilken dom de ville ham tiltvinge imod recessen sin tolv mænds ed at give der på den kvittants, han imod dem i rette båret har, at skulle være en rigtig kvittants, fordi at de den usandfærdig her på landstinget for urigtig og falsk skulle have videt eller beskyldt, uanseet at Jep Nielsen samme tid for retten med to dannemænds vidne 19/6 så fuldkommelig at skulle have bevist, samme kvittants rigtig og sandfærdig at skulle være, at han deri ej burde sig anderledes at lovværge eller erklære: så og efterdi samme sag tilforn har været hid stævnet, og bemeldte kvittants, Jep Nielsen i rette lagt har, da af Christen Christensen og Knud Nielsen er sigtet og videt for falsk, hvorfor og da om den herredstings dom på samme kvittants var senteret, at den ikke skulle forhindre Jep Nielsen sin lov og værn imod samme sigtelse at give, når hans lovdag blev ham forelagt, ej heller vidst på samme testamente at dømme, førend han sig lovligt har erklæret, og Jep Nielsen derefter for herredsfogden har været indkaldt, og han da har ham seks ugers dag forelagt sin lov at skulle edle imod samme deres sigtelse, at det var en uforfalsket og rigtig kvittants, som han i rette lagt har, da kunne vi ikke kende herredsfogdens ulempe deri at være, ved ej heller endnu på samme testamente at kunne dømme, førend han sig lovligt har erklæret efter vores forrige doms indhold.

(66)

26/2 1620.

** var skikket Niels Mortensen i Brøndum og havde hid kaldt sandemænd af Skast herred Christen Mortensen, som blev dræbt i Brøndum, hans bane at oplede, hvad ham til bane og livs lagt, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting sankt pouls dag dette år, som indeholder Joen Terkildsen med flere i Brøndum at have vidnet, at forgangen søndag på Brøndum kirkegård, der Christen Mortensen blev begravet, hørte og så de, at hans bror Niels Mortensen lyste mord og manddød over hans grav, førend der blev jord kastet på ham, da at have fremganget Svend Hansen i Brøndum og kendtes manddød på sin bror Jens Hansens vegne, dersom det kunne bevises og hans bror i sandhed overbevises, at han var skyldig i hans død og bane, da bød han bod og bedring til. dernæst efterskrevne vidne af fornævnte ting 15/2 sidst forleden, Laurits Hansen i Brøndum at have vidnet, at han nærværende hos var i Brøndum i Hans Pedersens hus søndag næst efter hellig tre kongers dag sidst forleden og der så, Jep Mortensen kom ind i Hans Pedersens hus med en bøsse i hans hånd og lagde den fra sig på bordet, og da samme tid sad Jens Hansen, Hans Pedersens søn, og Niels Hansen, Laurits Hansens bror, på bordet lidt fra bøssen, så gik Jens Hansen ned af bordet til

bøsseenden og spurgte Jens Mortensen ad, om bøssen var ladt, men hvad Jens Mortensen hørte det eller ikke, det vidste han ikke, og i det samme gik bøssen af: dernæst gjorde sandemændene deres ed og udlagde Jens Hansen, som efter vidner skal have rørt ved samme bøsse, at være Christen Mortensens bane, og det af våde og vangive at være sket, og fordi svor ham til sin fred, derhos efterdi det befindes et umyndigt barn, som endnu først er i sit syvende år, så fordi noksom forfares samme ulykkelige hændelse af vanvittighed og ikke noget forsæt at være sket, da afstod Niels Mortensen på sine egne og al den dødes slægt og køns vegne al hvis bod eller fordring, for den sag skulle udgives, så Jens Hansen og hans slægt og køn aldeles derfor skal være kvit og klagesløs i alle måder.

(68)

** var skikket Jens Nielsen i Gintbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen i øster Vrøgum og hans medbrødre kirkenævninger i Ål sogn, for de til Kærgård birketing 24/12 sidst forleden har svoret Maren Knuds trolddoms sag over, hvilken deres ed og tov Jens Nielsen formener lovlig og ret at være at være svoret og burde ved magt at blive. disligeste havde stævnet Knud Hansen i Skødstrup og hans hustru Maren Knuds med hvis, de i denne sag nyde og undgælde ville. medfører samme opsættelse Knud Hansen i hans hustru Maren Knuds nærværelse da derimod at have stævnet Knud Olufsen i Vrøgum for et vidne, han til fornævnte birketing snapsting sidst forleden på hans hustru vidnet har, at hun med trolddoms kunst skulle have taget livet af hans bror Mikkel Olufsen, endog noksom skulle bevises, at Mikkel Olufsen skulle have død af naturlig sygdom. disligeste havde stævnet Søren Bodsen i Skødstrup for et vidne, han samme dag med Jens Nielsen til fornævnte ting vidnet har, at hun skulle have påkastet Søren Bodsen den sygdom i hans øjne og taget ham livet af to nød, og ikke Søren Bodsen skulle bevise, Maren Knuds enten at have lovet ham ondt eller gjort ham det, men den sygdom, han havde i hans øjne, skulle være i slægten, som hans far havde før ham, og hans søster skulle have samme sygdom i hendes øjne, og formente samme deres vidner burde magtesløs at være og ikke komme Maren Knuds på liv eller ære til nogen forhindring: så og efterdi Knud Olufsen og Niels Olufsen deres vidner indeholder, salig Mikkel Olufsen hårdeligt at have klaget over Maren Knuds for hans sygdom og død, hvilket med andet vidne såvel som og Johanne Villadskones bekendelse bestyrkes, og Knud Olufsen og Niels Olufsen derfor til tinge har Maren Knuds beskyldt såvel som og her i dag for retten med højeste ed og oprakte hænder sigtet har, Søren Bodsen og tilforn efter opsættelses indhold hende i lige måde for sin skrøbelighed i sine øjne har beskyldt, som med synlig gerning befæstes, bemeldte Hans Pedersens vidne om Terkild Jensens sygdom og klage med Mads Barkensen såvel som og præstens kundskab bestyrkes, det Terkild Jensen altid indtil sin død er blevet videt og klaget på Maren Knuds, som han synlig havde sat med deres trolddoms instrument sådan skade at have ham påført, og alle vidner om Maren Knuds med hinanden bestyrkes, så og med fornævnte fem misdæderes udlæggelser, som en del med sådanne vidner om hendes bedrift stemmer overens, befæstes, og med sognepræstens kundskab bevises hende langsommelig tid efter sådanne udlæggelser fra sakramentet sig at have entholdt, og ingen vidnesbyrd derimod fremlægges, ej heller med stokkenævn eller sognevidne bevises, Maren Knuds sig ærligt at have skikket, da ved vi ikke imod samme vidner, hid stævnet er, at sige, og efterdi loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sogn hos Maren Knuds boende er, har været opkrævet hende enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(80)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde stævnet Jens Nielsen og Knud Christensen i Grønne for et vidne, de til Tiim birketing 10/12 sidst forleden vidnet har, anlangende Peder Jensen i Brogård på pinsesøndag morgen at skulle have været i Grønne i deres huse og gårde og den tid skulle have været udrukken, ikke heller da at skulle have drukket i deres huse, og Jens Nielsen samme tid at have fulgtes med Peder Jensen fra Grønne og til Brogård, og Peder Jensen ikke da at skulle have været noget steds inde på vejen. andre vidnede det samme, hvilke deres vidner Knud Gyldenstjerne formener vildigt at være og ikke skulle stemme overens: da efterdi de indstævnede vidner findes for samme deres vidne i egen person at være hid kaldt, og ikke de er mødt, finder vi dem hver for sig for deres hjemsiddelse og uhørsom til deres tre mark fald, og deres vidne magtesløs at være, indtil hvem der har i at sige stævner på ny, kommer her og vil være i rette.

(81)

** var skikket Mads Christensen i Lysholt og havde stævnet Jens Sørensen med flere sst for et vidne, de til Grundet birketing 22/12 sidst forleden på Mads Christensen vidnet har, anlangende dem at skulle have hos været i Oluf Madsens hus i Lysholt søndag 11/10 sidst forleden og der seet om aftenen i mørkningen, at Mads Christensen og Søren Rasmussen, som tjener Peder Terkildsen, de kom ind i Oluf Madsens hus og spillede ved en time, og da skulle Mads Christensen have spurgt Peder Terkildsen, om han havde talt noget med Oluf Madsen om hvis, de tilforn havde talt om, at de skulle drage med han, da ville han vise dem deres mand, som havde stjålet deres heste og hoppe og sagde, han vidste hvem der havde taget dem og hvor, han havde dem og bedt, de straks ville gøre dem færdige, da ville han følge dem samme nat, hvilket vidne Mads Christensen højligt har benægtet: da for nogen lejlighed sig heri begiver blev samme sag opsat til i dag måned.

(82)

** var skikket Jens Christensen i Baggesgård og havde stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl for en fortegnelse, som han til Nørherreds ting lod læse 16/9 sidst forleden, som iblandt andet formelder, at Maren Christens, som han der samme dag lod brænde og for trolddom forrette, skulle have bekendt, at hendes søn fornævnte Jens Christensen var en vitterlig troldkarl, og hans dreng hed Bles, og at han skulle have med været og med trolddoms kunst gjort Christen Pedersen i Omvrå, Hans Jensen i Baggesgård, Anders Sibastsen i Simmelsted og Niels Christensen Skovsende skade på deres kvæg og mælkende, hvilket han højligt benægter: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og Maren Christens, som samme bekendelse gjort har, den tid har været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke gøres bevisligt, Jens Christensen at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, men med sognevidne bevises ham sig ærligt at have skikket og forholdt, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Jens Christensen er anlangende, så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme Jens Christensen til nogen forhindring, førend anderledes bevises kan.

(83)

** var skikket Margrete Staffensdatter og Kirsten Staffensdatter, født i Lundsby, deres visse bud Niels Madsen i Strellev og havde stævnet Anders Frandsen ved Idum kirke, Anne salig hr Christen Pedersens i Idum præstegård og hendes børn med flere for udlæggelser, de efter tre misdædere Anne Staffensdatter; Johanne Hvids og Maren Christen Hvidskones mund skulle have forhvervet, hvilken deres beskyldning de siden til tinge skal have taget beskrevet, endog de formener, at samme deres løgnagtige pådigt og påfund, som de på dem såvel som på andre skulle have gjort, formedelst de deres store pine og smerte af rettermanden kunne gå forbi og kvit, formenende hvad sådanne misdædere, som er dømt til døde, ville sige eller digte på nogen burde ikke at stå til troende. så mødte Jens Christensen i Baggesgård på Laurits Nielsens vegne og fremlagde efterskrevne dom af Nørvang herred 22/4 sidst forgangen år, indeholdende samme misdæderes bekendelse: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder hvad de ville vidne eller sige på nogen, og Anne Staffensdatter og Maren Christen Hvids kone, som samme bekendelse gjort har, den tid har været to misdædere, som for deres trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke gøres bevisligt Margrete Staffensdatter og Kirsten Staffensdatter at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, men med sognevidne bevises dem sig ærligt at have skikket og forholdt, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Margrete Staffensdatter og Kirsten Staffensdatter er anlangende, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme dem til nogen forhindring, førend anderledes bevises kan, og efterdi Johanne Hvids bekendelse ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil hvem der har i at sige kommer her med samme bekendelse og vil være i rette.

(85)

11/3 1620.

** var skikket Hans Tøstesen i Avtrup hans visse bud Christen Olufsen i Galtho og havde stævnet Hans Pedersen, barnfødt sst, for et tingsvidne han 1/2 sidst forleden til Skast herreds ting efter en misdæder, ved navn Maren Pedersdatter, som var barnfødt i Starup, bekommet og forhvervet har, i hvilken bekendelse samme misdæder at skulle have beskyldt og udlagt Hans Tøstesens hustru Johanne Jørgens for trolddom, hvilken bekendelse fornævnte misdæder for tingsdom atter har frafaldet, at hun ikke vidste nogen trolddoms gerninger med hende, uden at hun slig bekendelse at skulle have gjort, på det hun kunne være forskånet og kvit for pinsels skyld: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder hvad de ville vidne eller sige på nogen, og Maren Peders, som samme bekendelse gjort har, den tid har været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke gøres bevisligt Johanne Jørgens at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Johanne Jørgens er anlangende, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme hende til nogen forhindring, førend anderledes bevises kan.

(87)

** var skikket Niels Andersen Hedbo, borger i Varde, og havde stævnet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for han til Skjern birketing 3/3 sidst forleden skulle have ladet ham fordele for nogen pending, han skulle være ham pligtig, uanseet Niels Andersen ingen gæld skulle være ham pligtig, men hans brev skulle være ham betalt: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

** var skikket Iver Christensen i Vostrup hans visse bud Christen Olufsen i Galtho og havde stævnet Hans Pedersen, født sst, for et tingsvidne han 1/2 sidst forleden til Skast herreds ting forhvervet har efter en misdæder, ved navn Maren Pedersdatter, barnfødt i Starup, i hvilken bekendelse samme misdæder iblandt andet skal have udlagt Iver Christensens hustru Maren Ivers for trolddom, i hvilken bekendelse Maren Pedersdatter for tingsdom atter skulle have benægtet, at hun ikke vidste nogen trolddoms gerning med hende i nogen måde, men at hun slig bekendelse at skulle have gjort, på det hun kunne være forskånet og kvit for den svære pinsel hende pålagdes: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og Maren Pedersdatter, som samme bekendelse gjort har, den tid har været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke gøres bevisligt Maren Ivers at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Maren Ivers er anlangende, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme hende til nogen forhindring, førend anderledes bevises
kan.

(89)

** var skikket Peder Christensen i Hostrup hans visse bud Christen Olufsen i Galtho og havde stævnet Hans Pedersen, barnfødt sst, for et vidne han 1/2 sidst forleden til Skast herreds ting efter en misdæder, ved navn Maren Pedersdatter, hendes bekendelse forhvervet har, i hvilken bekendelse samme misdæder iblandt andet at have skulle have beskyldt og udlagt Peder Christensens hustru for trolddom, og Maren Pedersdatter for tingsdom skal have benægtet, at hun ikke vidste nogen trolddoms gerning med hende i nogen måde, men at hun slig beråbelse at skulle have gjort, på det hun kunne være forskånet og kvit for den hårde pinsel hende pålagdes: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og Maren Pedersdatter, som samme bekendelse gjort har, den tid har været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke gøres bevisligt Karen Peders at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Karen Peders er anlangende, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme hende til nogen forhindring, førend anderledes bevises kan.

(90)

** var skikket Peder Hansen i Hessel hans visse bud Christen Olufsen og havde stævnet Hans Pedersen i Galtho for et tingsvidne, han 1/2 sidst forleden til Skast herreds ting forhvervet har efter en misdæders bekendelse, ved navn Maren Pedersdatter, som var barnfødt i Starup, i hvilken bekendelse, hun iblandt andet skal have beskyldt og udlagt Peder Hansens hustru Edel Peders for trolddom, hvilken bekendelse Maren Peders for tingsdom atter skal have frafaldet, at hun ikke vidste nogen trolddoms gerning med hende i nogen måde, men at hun slig beråbelse skulle have gjort, på det hun kunne være forskånet og kvit for pinsel: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og Maren Pedersdatter, som samme bekendelse gjort har, den tid har været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke gøres bevisligt Edel

Peders at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Edel Peders er anlangende, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme hende til nogen forhindring, førend anderledes bevises kan.

(91)

25/3 1620.

** var skikket Søren Pedersen i Højen og havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred om manddød at sværge over Anders Andersen skrædder i Højen for Mads Sørensen sst, han dræbte og ihjelslog, og mener ham sagesløs at være af dage taget, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Jerlev herreds ting 15/3 sidst forleden, som indeholder Jens Jørgensen i Højen med flere sst at have vidnet, at på 21/2 da var de til syn i Maren Lauritskones stue i Højen, og da synede og så, at Mads Sørensen havde sit banesår på sit hoved. så mødte Niels Andersen i Højen på manddræberen Anders Andersens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 15/3, bemeldende Jens Nielsen i Højen, Mae Jenskone og Bodil Jensdatter sst at have vidnet, at 21/2 sidst forleden da var salig Mads Sørensen og Anders Andersen i Højen i Jens Nielsens hus og drak noget brændevin, og da kom dem nogen ord imellem om samme brændevin, og da sagde Mads Sørensen til Anders Andersen, at han skulle drikke ham til med en halv potte brændevin med én drik, da svarede Anders Andersen, at han kunne ikke drikke det ud med én drik, da sagde Mads Sørensen til Anders Andersen, at han skulle drikke ham til, eller der skulle fare den bibber syge i ham, da sprang Mads Sørensen op og slog Anders Andersen til en væg, og løb han og tog en ildske og sagde til Anders Andersen, du skal få den faldende syge i dig, og i det samme kom de sammen på gulvet, og da blev Anders Andersen hårdeligt sin livs nød og dræbte Mads Sørensen med en økse: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Anders Andersen manddød over og til sin fred for Mads Sørensen, han ihjelslog efter fornævnte vidne, og som de sagde dem selv sandhed derom at have udspurgt.

(93)

** var skikket Gregers Ottesen, borgmester i Kolding, og Anders Andersen, rådmand og byens kæmner der sst, på deres egne og deres medbrødre borgmestre og råds vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Iversen, borger sst, for en vold han til Kolding byting er oversvoret, for han har slået Oluf Håstrup, borger sst, efter et tingsvidne af Kolding byting 12/10 1614, formenende Hans Iversen ikke at bevise at have udlagt nogen sagefald til Kolding by for samme vold: så og efterdi med tingsvidne efter sandemænds ed år 1614 gøres bevisligt, Hans Iversen der til Kolding byting at være vold oversvoret for bordag og slagsmål, han inden byens frihed på Oluf Håstrup gjort har, og ikke Hans Iversen skulle bevise sig for samme sag at have bødet, borgen sat ej heller sandmænds ed rykket, men den endnu at stande ved sin fuldmagt, da ved vi ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, Hans Iversen at fare som andre fredløse mænd.

(96)

** var skikket Christen Mikkelsen Bonum, borger i Varde, og havde stævnet Niels Jepsen snedker, boende i Kærgård, for et bænkebrev eller segl, som han på ham skal have udgivet anlangende hans hæder og ære at stande for nær, og ikke samme segl skal formelde hvad dag eller tid, det skal være udgivet og ikke noget varsel givet, og skulle være heden ved 10 år siden, han skulle have tjent ham

ved Sønderside i fiskende, og han ikke skulle have handlet sig i hans tjeneste som en ærlig karl vel anstår, endog ikke han eller nogen anden skulle ham noget uærlig gerning overbevise, og Niels Jepsen skulle have over antvordet Niels Andersen, borger i Varde, samme segl at ville forhindre ham i hans sag, hvorfor han formente, samme bænkebrev ikke lovligt at være og ikke komme ham til hinder eller skade: så og efterdi Niels Jepsens enige brev ikke til tinge er vidnet ej heller noget varsel for givet, men aleneste et hjemgjort kundskab, kunne vi ikke kende samme brev så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have.

(97)

** var skikket velb Just Brockenhuus og Johan Brockenhuus til Lerbæk på deres egne og på deres mor velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, formedelst adskillige delsvidner dem skal være til vidende blevet, han skulle lade sig af berømme at skulle have på nogen af deres tjenere i Tørrild herred, hvilke delsvidner de formener ikke lovlige at være og burde magtesløs at være: så efterdi Christen Andersen findes tilforn tre gange her til landstinget at være stævnet for samme sag, og han dog ikke er mødt nogen modstand herimod at gøre, og tre uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme delsvidner er fundet magtesløs, og Christen Andersen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Just Brockenhuus og Johan Brockenhuus derfor har været forårsaget atter på ny fjerde sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi de igen endnu ikke er mødt nogen gensigelse herimod at gøre men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme deres delsvidner magtesløs at være.

(98)

** var skikket velb Just Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Knud Madsen i Jelling, birkeskriver der sst, for han skal forholde genpart til et delsvidne, som til Jelling birketing skulle være forhvervet over Erik Nielsen, som da tjente på Lerbæk, uanseet Johan Brockenhuus på hans vegne tit og ofte samme genpart skal have begæret, og han den ikke kunne bekomme: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Knud Madsen i Jelling, birkeskriver sst, for en 14 dages opsættelse, som Søren Knudsen i Højen 6/3 sidst forleden skal have gjort til Jelling birketing anlangende et delsvidne, som til fornævnte ting skulle være forhvervet over Erik Nielsen, som den tid tjente på Lerbæk, de ham skal forholde, og formente de dermed uret at have gjort og at stande ham derfor til rette: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(99)

** var skikket Anne Gienstigsdatter, Jep Christensens hustru, boende ved Lønborg kirke, og havde stævnet Christen Pedersen i Vostrup, birkefoged til Lønborg birketing, og Peder Hansen, tingskriver sst, for 21 daler, hver daler så god som 5 mark slet mønt, hun på hendes husbond Jep Christensens vegne på fornævnte ting for tingsdom skal have udlagt 21/12 sidst forleden for to vold, han til fornævnte birketing var oversvoret, hvilke pending hun i venlighed for hendes husbond til befrielse skal have udlagt af den årsag, hun ville have ham kvit for samme to vold, og Jep Christensen højligt skal have benægtet, at han aldrig tog nogen dom eller breve fra Peder Hansen eller skød hans far, ej heller at have brødt til nogen vold, og hun dog skal have udlagt samme 21 daler for ham og derimod givet hende et tingsvidne, at hun ikke skulle have udlagt uden 35 mark, og stillet samme vidne efter

KM brev og regnet fornævnte 21 daler, 5 mark til hver daler, ikke uden for 35 mark, uanseet Christen Pedersen og Peder Hansen da noksom skulle have taget samme 21 daler for fulde, menende de dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(100)

** var skikket Christen Madsen i Søller og havde stævnet hr Christen Nielsen i Vejrum for et delsvidne, han over ham til Hjerm herreds ting 1/12 sidst forleden forhvervet har, anlangende noget arbejde hr Christen Nielsen skulle have ladet ham tilsige, og Christen Madsen højligt ved hans ed skal benægte, at han aldrig skal være tilsagt: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger, og Christen Madsen så længe af samme dele kvit at være.

1/4 1620.

** var skikket Jens Christensen Dall, tjenende i Lemvig og havde stævnet Karen Jørgensdatter Hove, boende der sst, for en dele hun over ham forhvervet har til Lemvig byting efter en løs seddel og urigtig opskrifts lydelse, hvilken opskrift Jens Christensen Dall ved hans højeste helgens ed hårdeligt benægter, at han aldrig skulle være hende samme pending eller varer skyldig: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(101)

** var skikket Niels Andersen i Uldum og havde stævnet et kvindfolk, ved navn Ellen Jensdatter, som tilforn var i Ølholm og nu for sin løsagtighed er undveget og bortrømt, for en bekendelse hun i skriftlig vis til Nørvang herreds ting 15/9 sidst forleden gjort har, anlangende at han skulle have været barnefar, uanseet at hun tilforn 28/7 skal have udlagt Knud Lauritsen i Uldum for hendes rette barnefar at være, og Knud Lauritsen derfor er delt blevet. dernæst havde hun også udlagt Knud Lauritsen i Bogense i Fyn for præsten at være hendes barnefar, og ikke hun sådan skriftlig beskyldning for tingsdom med oprakte fingre og ed skulle have gjort, og formener Ellen Jensdatter at have ladet sig dertil købe samme usandfærdige klage at gøre: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Andersen i Borg og havde stævnet Laurits Nielsen og Laurits Andersen i Harres med deres medbrødre tolv mænd for en vej, som de har forgangen år 11/11 svoret og afstenet fra Søren Knudsens hus i Ottersbøl og tvært igennem en hans tjener Laurits Tygesen i Ottersbøl hans gårdsrum, og formener at fornævnte mænd deri har gjort ulovligt, at de så har svoret ham hans grund og ejendom fra, efterdi der findes mange flere jordsmon i samme by, og ikke de har svoret nogen af dem til hinder eller skade, uden aleneste Godske Rantzaus ejendom, formener samme tolv mænds ed ulovlig at være og burde magtesløs at blive: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(102)

** var skikket Knud Nielsen i Orre på sine egne og på Christen Christensen i Forsum hans vegne og havde stævnet Jep Nielsen i Knude for en kvittants, han her til landstinget 19/6 sidst forleden skal have lagt i rette, anlangende det Jep Nielsen skulle have betalt Iver Jørgensen i Forsum 34 daler på

Kirsten Madsdatters vegne, som han hende endnu skulle være skyldig, hvilken kvittants de samme tid her på landstinget for falsk og urigtig skulle have beskyldt af årsag, den med andet blæk skulle findes makuleret: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Hansen i Borg og havde stævnet Anders Sørensen, Peder Nielsen i Ottersbøl og deres medbrødre for et vidne, de til Lø herreds ting 5/6 forgangen år vidnet har anlangende en vej, som skulle have gået østen om en hans tjener Laurits Tygesens toft i Ottersbøl, og i samme deres vidne nogen at have vidnet 25, 30 og 40 år, da skulle fornævnte vej aldrig have været Søren Knudsen forment, formenende samme vidne usandfærdigt at være og burde magtesløs at blive: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(103)

** var skikket Jens Hansen i Tarm hans visse bud Søren Pedersen i Viborg og havde stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl for et vidne, han 9/3 sidst forleden til Nørherreds ting på ham vidnet har Laurits Nielsens egen søn Visti Lauritsen i Vittarp til behjælpning anlangende en kontrakt og forligelsemål, Laurits Nielsen 10/5 sidst forleden skulle have overværet imellem Visti Lauritsen og Jens Hansen, som skulle være sket i så måde, at Visti Lauritsen skulle have en grå hest igen, som han tilforn skulle have solgt salig Anders Hansen, født i Tarm, for 24 daler, og Jens Hansen skulle give Visti Lauritsen to daler, hvilket hans vidne Jens Hansen hårdeligt ved ed skulle benægte: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(104)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Søren Knudsen i Højen, for han 20/3 sidst forleden har frafundet ham hvis bøder og udlæg, han på nogle af hans tjeneres vegne i Hover har tilbudt at ville udlægge imod et delsvidne, som Søren Frandsen i Jelling på menige granders vegne for nogen lyngslæt over dem har forhvervet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(105)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Knud Madsen i Jelling, birkeskriver sst, for en 14 dages opsættelse, som Søren Knudsen i Højen 6/3 sidst forleden skal have gjort til Jelling birketing anlangende et delsvidne, som til fornævnte ting skulle være forhvervet over Erik Nielsen, som den tid tjente på Lerbæk, de ham skal forholde, og formente de dermed uret at have gjort og at stande ham derfor til rette: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb Just Brockenhuus til Astrup hans visse bud Johan Brockenhuus og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han 18/3 sidst forleden dømt har, hvori han ikke skulle have villet tilstede ham hvis æskning, som hans bror Johan Brockenhuus på hans vegne var begærende over Frederik Munk til Krogsgård efter herredstings dom og langstings dommes indhold af den årsag, KM stævning den 19/2 sidst forleden skulle være

læst på Tørrild herreds ting, og formener Christen Andersen dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(106)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da have stævnet Knud Madsen i Jelling, birkeskriver sst, for han skal forholde ham genpart til et delsvidne, som til Jelling birketing skulle være forhvervet over Erik Nielsen, som da tjente på Lerbæk, uanseet Johan Brockenhuus på hans vegne tit og ofte samme genpart skal have begæret og ikke den kunne bekomme: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for et delsvidne, han skulle lade sig af berømme at skulle have forhvervet til Tørrild herreds ting over en hans tjenere, ved navn Jens Eriksen i Hover, for KM fadebur at age fra Jelling og til Nim, hvilken dele han formener ulovlig og uretfærdig at være af den årsag, han formener, Christen Andersen ikke skulle kunne bevise ham derfor at være tilsagt, og han kun skulle bo i et gadehus og hverken skulle have ager eller eng: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(107)

22/4 1620.

** var skikket Knud Nielsen i Orre og Christen Christensen i Forsum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jep Nielsen i Knude for en kvittants, han her til landstinget 19/6 sidst forleden skal have lagt i rette, anlangende det Jep Nielsen skulle have betalt Iver Jørgensen i Forsum 34 daler på Kirsten Madsdatters vegne, som han hende endnu skulle være skyldig, hvilken kvittants de samme tid her på landstinget for falsk og urigtig skulle have beskyldt af årsag, den med andet blæk skulle findes makuleret: da efter begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket Mae Christens i Odderup, Kirsten Lauritskone i Gyris, Niels Christensen i Lundsby, Apelone Niskone sst, Margrete Staffensdatter og Kirsten Staffensdatter, født der sst, deres visse bud Laurits Nielsen i Bindesbøl og havde stævnet Anne, salig hr Christen Pedersens, i Oddum præstegård og hendes børn Hans Christensen, Kirsten Christensdatter, Johanne Christensdatter, Mette Christensdatter, Peder Christensen, Tomas Christensen, Sidsel Christensdatter og Anne Christensdatter med deres lovværge for en udlæggelse, salig hr Christen efter en misdæder Johanne Hvids mund skulle have forhvervet i Oddum præstegård, endog de formener, at samme hendes løgnagtige digt og påfund, som hun på dem såvel som på andre at skulle have gjort og sagt, formedelst hendes store pine og smerte af rettermanden kunne forbi gå, formenende at samme fornævnte misdæders bekendelse burde magtesløs at være. så mødte Søren Pedersen i Viborg og fremlagde Johanne Hvidsdatters efterskrevne bekendelse, som hun i Oddum præstegård 29/6 1619 i godtfolks nærværelse gjort har, hvori hun har bekendt at hun, Anne Jørgensdatter, Maren Tomasdatter, Nis Bjerg i Lundsby og hans kone Apelone Niskone, Margrete Staffensdatter, Anne Staffensdatter, Kirsten Staffensdatter og deres drenge alle forsamlet på Oddum kirkegård, og da forsvor hun dåb og kristendom, og da dansede de avet omkring kirken, og dernæst var de forsamlet sønden Bindesbøl bro og der kærnede de i bækken: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk

menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Johanne Hvidsdatter, som samme bekendelse gjort har, den tid har været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke gøres bevisligt Mae Christens, Kirsten Lauritskone, Nis Christensen, Apelone Niskone, Margrete Staffensdatter og Kirsten Staffensdatter at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Mae Christens, Kirsten Lauritskone, Niels Christensen, Apelone Niskone, Margrete Staffensdatter og Kirsten Staffensdatter er anlangende, så nøjagtig, at den burde nogen magt at have eller komme dem til nogen forhindring.

(110)

** var skikket Niels Jørgensen, født i Egvad præstegård, og havde stævnet Frands Pedersen i Tarm for et delsvidne, han 3/2 næst forleden til Nørherreds ting på ham forhvervet har for en håndskrift at indfri, hovedstol med rente og skadegæld, fra Laurits Lauritsen i Vestergård, hans anpart deraf, 15 rigsdaler, som Frands Pedersen til salig Kirsten Lauritskone i Vestergård skulle have udgivet, endog det ikke skulle bevises med Niels Jørgensens brev, hånd eller segl, endog det ikke skulle bevises med Niels Jørgensens brev eller hånd ej heller med tingsvidne, det han skulle have ombedt Frands Pedersen at udlove nogen gæld til Kirsten Lauritskone for ham, hvorimod Frands Pedersen findes at være Niels Jørgensen og hans mor Kirsten, salig hr Jørgens, en summa pending og gods pligtig efter hans regnskabsbog, og ikke Frands Pedersen ville være til rede eller regnskab med ham: så og efterdi nu bevises med dom her af landstinget, Frands Pedersen til hans tre mark at have været fældet og i så måde umyndig, da han samme dele over Niels Jørgensen forhvervet har, da kunne vi ikke kende samme delsvidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have.

(111)

** var skikket Visti Lauritsen i Vittarp og Frands Pedersen i Tarm på deres egne og Laurits Ibsen i Sielsbill og havde stævnet Jens Hansen i Tarm og Jørgen Andersen sst for en uendelig dom, Jørgen Andersen på Jens Hansens vegne nogen tid siden her til landstinget skal have forhvervet, hvori de for deres hjemsiddelse skal være fældet blevet, endog de formener dem ikke til samme dom at være lovligt stævnet, mente fordi samme dom ikke burde at komme dem på deres fælding til hinder eller skade: så og efterdi samme fældingsdom ikke lyder ydermere indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, Visti Lauritsen, Frands Pedersen og Laurits Ibsens faldsmål og nu her er udlagt, da bør samme dom ikke at komme dem på deres fælding til hinder eller skade i nogen måde.

(112)

** var skikket Anne Gienstigsdatter, Jep Christensens hustru boende ved Lønborg kirke, hendes visse bud Søren Pedersen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have stævnet Christen Pedersen i Vostrup, birkefoged til Lønborg birketing, og Peder Hansen, tingskriver sst, for 21 daler, hver daler så god som 5 mark slet mønt, hun på hendes husbond Jep Christensens vegne på fornævnte ting for tingsdom skal have udlagt 21/12 sidst forleden for to vold, han til fornævnte birketing var oversvoret, hvilke pending hun i venlighed for hendes husbond til befrielse skal have udlagt af den årsag, hun ville have ham kvit for samme to vold, og Jep Christensen højligt skal have benægtet, at han aldrig tog nogen dom eller breve fra Peder Hansen eller skød hans far, ej heller at have brødt til nogen vold, og hun dog skal have udlagt samme 21 daler for ham og derimod givet hende et tingsvidne, at hun ikke skulle have udlagt uden 35 mark,

og stillet samme vidne efter KM brev og regnet fornævnte 21 daler, 5 mark til hver daler, ikke uden for 35 mark, uanseet Christen Pedersen og Peder Hansen da noksom skulle have taget samme 21 daler for fulde, menende de dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: da efterdi denne sag om fornævnte pending, oppebåret er, findes en hjemtingsdom at være, og den sag ikke til Christen Pedersens og Peder Hansens værneting er ordelt, finder vi den did at komme, og der en uvildig dommer og skriver at sættes, som derom imellem dømme og skrive hvis ret er.

(114)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, høvedsmand i Riberhus, hans visse bud Peder Nielsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget 8/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Olufsen, Mads Tisted med flere i Varde, for de ulovligt imod minde og forbud er rømt af KM tjeneste, hvorfor han formener, de dem deri ikke så ærligt skal have forholdt, som det ærlige karle sømmer og burde derfor æreløse at være: da efterdi fornævnte personer findes tilforn i samme sag to gange til landstinget at være stævnet, de dog ikke er mødt, hvorfor to uendelige domme er udgået, hvori de er fundet ikke så ærligt at have forholdt og bør derfor æreløse at være, og Albret Skeel har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi de endnu ikke er mødt nogen gensigelse herimod at gøre men dem endnu som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme karle bør æreløse at være.

(115)

** var skikket Niels Andersen i Uldum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet et kvindfolk, ved navn Ellen Jensdatter, som tilforn var i Ølholm og nu for sin løsagtighed er undveget og bortrømt, for en bekendelse hun i skriftlig vis til Nørvang herreds ting 15/9 sidst forleden gjort har, anlangende at han skulle have været barnefar, uanseet at hun tilforn 28/7 skal have udlagt Knud Lauritsen i Uldum for hendes rette barnefar at være, og Knud Lauritsen derfor er delt blevet. dernæst havde hun også udlagt Knud Lauritsen i Bogense i Fyn for præsten at være hendes barnefar, og ikke hun sådan skriftlig beskyldning for tingsdom med oprakte fingre og ed skulle have gjort, og formener Ellen Jensdatter at have ladet sig dertil købe samme usandfærdige klage at gøre, formenende samme bekendelse og tingsvidne burde magtesløs at være: da efterdi Ellen Jensdatter og Søren Madsen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet, og de dog nu ikke er mødt, og to uendelige landstings domme derfor er udgået, hvori samme bekendelse og tingsvidne er fundet magtesløse at være og ikke at komme Niels Andersen til nogen forhindring, og Ellen Jensdatter og Søren Madsen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Niels Andersen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi de dem endnu som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme bekendelse og tingsvidne magtesløs at være.

(116)

6/5 1620.

** var skikket Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til Ginding herreds ting 3/7 1617 imellem Peder Christensen og Jens Lauritsen i Bredvig, Karen Nielsdatter, da værende i Trabjerg, med hendes lovværge Oluf Simonsen og Christen Holgersen i Dalgårdhuset dømt har, anlangende efterskrevne enge, som Karen Nielsdatter og Jens Lauritsen dem en part af tilholder, endog samme enge ved

søskendeskifte efter salig Anders Jepsen skal være skiftet og delt til salig Anders Jepsens gård i Trabjerg, som Peder Christensen nu tilhører: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(117)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Nielsen, skriver der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Laurits Nielsen og Laurits Andersen i Harres med deres medbrødre tolv mænd for en vej, som de har forgangen år 11/11 svoret og afstenet fra Søren Knudsens hus i Ottersbøl og tvært igennem en hans tjener Laurits Tygesen i Ottersbøl hans gårdsrum, og formener at fornævnte mænd deri har gjort ulovligt, at de så har svoret ham hans grund og ejendom fra, efterdi der findes mange flere jordsmon i samme by, og ikke de har svoret nogen af dem til hinder eller skade, uden aleneste Godske Rantzaus ejendom, formener samme tolv mænds ed ulovlig at være og burde magtesløs at blive. så mødte Hans Nielsen i Harres og fremlagde efterskrevne tingsvidne efter ejermænds tov af Lø herreds ting 13/11 sidst forleden: så og efterdi ikke i samme tingsvidne bevises, hvem de to mænd skulle have været, som skulle sætte fylding på fornævnte ejermænd, varselsmænd ikke heller har navngivet, hvem de i Trøjborg derfor skal have givet varsel, da kunne vi ikke kende samme ejeres tov så noksom, at det bør nogen magt at have.

(119)

** var skikket velb Godske Rantzau hans visse bud Matias Nielsen, skriver der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Anders Sørensen, Peder Nielsen i Ottersbøl og deres medbrødre for et vidne, de til Lø herreds ting 5/6 forgangen år vidnet har, anlangende en vej, som skulle have gået østen om en hans tjener Laurits Tygesens toft i Ottersbøl, og i samme deres vidne nogen at have vidnet 25, 30 og 40 år, da skulle fornævnte vej aldrig have været Søren Knudsen forment, formenende samme vidne usandfærdigt at være og burde magtesløs at blive: så og efterdi varselsmænd ikke har vidnet, dem af have givet Godske Rantzau navnlig varsel for samme vidne, kunne vi ikke kende samme varsel eller det vidne, derefter udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have.

(120)

** var skikket Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Bend Sørensen i Barsbøl, for han 12/2 sidst forleden til Lø herreds ting har ladet ham fordele efter et opskrevet register på kost og tæring, som han siger, han skulle have gjort til Flensborg til den holstenske herredag, som der da holdtes, og for tingsdom med samme opskrift skulle have berettet sig af Hans Nielsen til samme herredage skulle have været stævnet, som skulle være på sjette år siden, uanseet at Hans Nielsen ikke til samme holstenske herredag skulle have ladet ham stævne: så og efterdi med dom bevises, Hans Nielsen at være tildømt samme kost og tæring for rejse til Bend Sørensen at udgive, og der Bend Sørensens opskrift nu er overseet, kunne vi ikke kende den ubillig at være og fordi ikke ved Hans Nielsen af den dele, han derefter for samme 14 mark lybsk er i kommet, at kvitdømme, før han retter for sig, som det sig bør.

(122)

** var skikket Christen Madsen i Søller med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet hr Christen Nielsen i Vejrum for et delsvidne, han over ham til Hjerm herreds ting 1/12 sidst forleden forhvervet har, anlangende noget arbejde hr Christen Nielsen skulle have ladet ham tilsige, og Christen Madsen højligt ved hans ed skal benægte, at han aldrig skal være tilsagt: så og efterdi ikke bevises Christen Madsen af hr Christen Nielsen om ægt og gerning at være tilsagt, så han sig der imod skulle have forholdt og siddet overhørig, og han dog derfor er delt blevet, da finder vi Christen Madsen af den dele kvit at være.

(123)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på velb Just Brockenhuus til Astrup hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han 18/3 sidst forleden dømt har, hvori han ikke skulle have villet tilstede ham hvis æskning, som hans bror Johan Brockenhuus på hans vegne var begærende over Frederik Munk til Krogsgård efter herredstings dom og landstings dommes indhold af den årsag, KM stævning den 19/2 sidst forleden skulle være læst på Tørrild herreds ting, og formener Christen Andersen dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Germand Christensen i Ganer og Edel Christensdatter i Engsig for et vidne, de til Bølling herreds ting vidnet har, at de skulle seet ham tage et læs af deres far Christen Nielsens tørv, og samme deres vidne skulle være ære og lempe angældende, som de skulle have vidnet deres far til befrielse imod dele, som han efter doms indhold havde påganget, hvilket deres vidne her til landstinget skal være magtesløs dømt: så og efterdi samme to uendelige landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte vidner tilforn har været hid stævnet og da er underkendt, formedelst de ikke var vidnet på fersk fod og en del vildige, og ikke befindes dem for nogen løgnagtighed at være magtesløs gjort, ej heller Christen Olufsen beviser sig den tid, de om vidnet har, på andre steder at have været eller i andre måder gør bevisligt, dem åbenbarlig løgn at have vidnet, da ved vi ikke på deres fælding at dømme eller ydermere derom at kende end tilforn dømt er, og samme endelige landstings dom indeholder.

(125)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Knud Madsen i Jelling, birkeskriver sst, for han skal forholde ham genpart til et delsvidne, som til Jelling birketing skulle være forhvervet over Erik Nielsen, som da tjente på Lerbæk, uanseet Johan Brockenhuus på hans vegne tit og ofte samme genpart skal have begæret og ikke den kunne bekomme: så og efterdi Johan Brockenhuus ikke beviser, det han selv eller nogen på hans vegne skal have været til fornævnte birketing den dag, samme dele skal være drevet og udstedt eller ottende dags dag derefter og genparten til samme delsvidne æsket og begæret, så den derimod skulle være ham af skriveren forholdt, da kunne vi ikke kende fornævnte Knud Madsens ulempe deri at være.

(126)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at havde stævnet Søren Knudsen i Højen, for han 20/3 sidst forleden har

frafundet ham hvis bøder og udlæg, han på nogle af hans tjeneres vegne i Hover har tilbudt at ville udlægge imod et delsvidne, som Søren Frandsen i Jelling på menige granders vegne for nogen lyngslæt over dem har forhvervet: så og efterdi samme birketings dom ikke er endelig, bør den at være som den udømt var, og sagen til birketing igen at komme, og fogden dem derom endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(128)

** var skikket Jep Jensen i Skanderup hans visse bud Tomas Sørensen i Rands og havde stævnet Lene Jensdatter i Hjarup for et gammelt fordulgt og forgemt bænkebrev, som hun lader til Anst herredsting ved hendes fuldmægtig Mogens Andersen i Lunderskov Jep Jensen under øjne bære, som skulle formelde på nogen pending, han skulle have lovet hende når hun stedes et skamløst brød, uanseet at hun skulle være gift nogen år siden og da at have taget hendes fulde arv efter hendes salig far lige ved andre hendes søskende, mener samme brev skal være hen ved 30 år gammelt, og ikke det skulle være fornyet efter KM brevs lydelse, menende samme brev såvel den dele derefter drevet er burde magtesløs at være. så mødte Lene Jensdatter og fremlagde Jep Jensens efterskrevne brev og segl, dateret Skanderup 1589, i hvilket han kendes sig skyldig at være hans søster Lene Jensdatter 14 gamle daler, som han har lovet hende til hjælp, når Gud ville hende stedes et skamløst brød og giftermål: så og efterdi Jep Jensens åbne forseglede brev på 14 daler fremlægges, og ikke med kvittants eller i andre måder nøjagtigt bevises, samme gæld til Lene Jensdatter at være betalt, og Jep Jensen derfor efter samme brev er delt blevet, da ved vi ikke imod samme brev at sige ej heller Jep Jensen af den dele, han derefter i kommet er, at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(129)

** var skikket Anders Rasmussen, borger i Horsens, hans visse bud Peder Jørgensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Anders Bundesen, Knud Pedersen og Jens Sørensen Holst, borger og rådmand i Vejle, for de 27/5 næst forleden skal have Anders Rasmussen vold oversvoret, som han tilforn 14/4 skulle være beslagen af to mænd der i byen for nogen gæld, han skulle være velb Gerlof Nettelhorst på Åhus, KM mand over Idd og Marker len i Norge skyldig blevet, efterdi fornævnte gæld at være sket i Vejle købing, som Anders Rasmussen formente, at Henrik Henriksen i Vejle ikke skulle kunne bevise, at han skulle have bekommet noget gods eller pending af ham, som han med samme brev og segl burde bevise, at han burde at lide nogen arrest for: så og efterdi fornævnte tre sandemænd deres ed er underkendt af årsag, bemeldte tingsvidne, de den på har funderet, ikke i deres ed var indført, som dog af skriverens forseelse kunne være sket, såvel som og for den ikke var fuldkommen, og det nu med tingsvidne gøres bevisligt, Anders Rasmussen lovligt i Vejle by at have været arresteret efter deres privilegium, førend de gjorde samme deres ed, tilmed med dannemænds kundskab bevises, den fjerde sandemand den tid at have ligget på sin sygeseng, så han fordi ikke kunne møde til tinge sin ed at gøre, og ikke bevises fornævnte tre sandemænd samme deres ed uretfærdigt imod retten at have gjort, da ved vi ikke fornævnte tre sandemænd at fælde eller ved derom at kende end tilforn dømt er, og samme landstings dom bemelder og medfører.

(131)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han 8/11 sidst forleden til Skodborg herreds

ting dømt har og deri frafundet hr Christen 17 års rente af nogen pending, velb fru Sofie Høcken, salig Oluf Munks efterleverske, til Strandbjerggård har efter sit brevs lydelse været hans salig far pligtig og derimod tilfundet ham i levende kvæg for hovedsummen med mere at annamme, uanseet at samme udlagte kvæg sig ikke både til hovedsummen og renten kunne forstrække: da for nogen lejlighed sig deri begiver, blev samme sag opsat til næste landsting efter pinsedag nu først kommende.

(132)

** var skikket Jens Hansen i Tarm og havde stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl for et vidne, han i marts næst forleden til Nørherreds ting på ham vidnet har, Laurits Nielsens egen søn Visti Lauritsen i Vittarp til behjælpning, anlangende en kontrakt og forligelses mål, Laurits Nielsen 11/5 sidst forleden skulle have overværet imellem Visti Lauritsen og Jens Hansen, det Visti Lauritsen skulle have en grå hest igen, som han tilforn skulle have solgt salig Anders Hansens, født i Tarm, for 24 daler, og Jens Hansen skulle give Visti Lauritsen to daler, for salig Anders Hansen skulle have brugt samme hest, hvilket vidne Jens Hansen hårdeligt ved sin Gud og salighed benægter: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(133)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff, KM befalingsmand på Lønborggård, hans visse bud Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Peder Jensen i Vrå, for han skal have siddet hans bud og befaling ulydigagtig og overhørig såvel som adskillige vidner og syn så og herredsfogdens dom, som ham tilholder at forfærdige sin gårds dæmning for Skjern mølle eller derfor at stå til rette, for han det ej skal have fuldkommet, ud af hvilken hans ulydagtighed Peder Nielsen i fornævnte mølle skulle have fanget en stor skade på sin told og fortjeneste, hvorfor Christoffer Gersdorff har ved herredsfogdens dom ladet ham fradømme hans fæste: da efter begæring blev samme sag opsat til andet landsting efter pinsedag nu først kommende.

20/5 1620.

** var skikket Eske Markorsen i Kirkeby og havde stævnet Jens Pedersen i Svenstrup hovgård for en uendelig dom, han lader sig af berømme over en af hans husbond Henrik Langes tjenere, ved navn Maren Jepsdatter i Svenstrup, for to vedersigelses vidner, som hun efter hendes salig husbond Peder Poulsens død og afgang til Ginding herreds ting lovligt skulle have forhvervet, hvilken dom han formener burde magtesløs at være, og fornævnte vedersigelses vidne ved magt at blive: så og efterdi samme dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi ikke bevises Maren Jepsdatter noget af hendes salig husbonds efterladende gods at have forrykket eller sig med befattet men det til tinge afsagt, da ved vi ikke imod samme afsigelses vidne at sige eller magtesløs dømme.

(134)

** var skikket Knud Nielsen i Orre og Christen Christensen i Forsum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da at have stævnet Jep Nielsen i Knude for en kvittants, han her til landstinget 19/6 sidst forleden skal have lagt i rette, anlangende det Jep Nielsen skulle have betalt Iver Jørgensen i Forsum 34 daler på Kirsten Madsdatters vegne, som han hende endnu skulle være skyldig, hvilken kvittants de samme tid her på landstinget for falsk og urigtig skulle have

beskyldt af årsag, den med andet blæk skulle findes makuleret: så og efterdi samme to landstings domme i de punkter ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi af landstings dom forfares Christen Christensen og Knud Nielsen at have sigtet og videt samme kvittants, Jep Nielsen har i rette lagt sig for gælden med at befri, for falsk og i hans dom har omkendt, at hvis i sagen tilforn ganget var ikke skulle forhindre ham sin lov og værn imod samme sigtelse at give, når ham lovdag af fogden blev forelagt, og herredsfogden derefter har forelagt ham til sjette ugers dag sin lov at edle, hvilket han ikke har efterkommet men samme kvittants, Jep Nielsen nu her har fremlagt, findes på adskillige steder med andet blæk forandret og makuleret såvel som og datum om stedet, hvor den skulle være udgivet, ikke rigtigt indført, tilmed og de to mænd, hvilke den til vitterlighed skal have underskrevet, ikke med et blæk at være skrevet, endog Jep Nielsen tilstår den på én tid og sted at skulle være sket, da kunne vi ikke kende samme kvittants så rigtig og noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi Rasmus Hansen ikke er mødt samme sin afstandelse at fordedige hvad fuldmagt, han dertil har, den heller ikke fremlægges, endog sagen i seks uger at være optaget, da finder vi efter slig tilgang samme afståelse ingen magt at have.

(138)

** var skikket velb Christian Ulfeld til Tvissel hans visse bud Jacob Jensen i Risum og havde stævnet Christen Jensen i Blæsbjerg, Christen Jensen i Skovgård med flere for et vidne, de til Hjerm herreds ting 17/11 sidst forleden vidnet har og i samme deres vidne takseret og sat hans tjenere Christen Christensen i Agerbæk og Mads Andersen i Moseby hvor god og formuende enhver af dem er at holde af deres bolig og ejendom, hvormed ham formener dem at ville påvidne hans tjenere videre udgift af deres boliger til degnen i Holstebro, som har Mejrup sogn, end degnens rente, som plejer og af arilds tid af deres boliger at afgange: så og efterdi ikke bevises fornævnte boliger, Christen Christensen og Mads Andersen påboer, enten at være hele, halve gårde eller bol, det ikke heller gøres bevisligt, dem eller deres formænd noget plovkorn tilforn eller af arilds tid til degnen at have udgivet, men Christen Jensen og hans medbrødre alene har vidnet, at de kunne være mægtig og mand nok for en halv plov at holde af enhver sin bolig og ejendom, da kunne vi ikke kende samme deres vidne ej heller fornævnte dom, der efter funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have.

(140)

** var skikket Laurits Ibsen i Tarm bisgård hans visse bud Mads Madsen, tjenende på Frøstrup, og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, dommer til Nørherreds ting, for han 7/1 1619 på fornævnte ting skal have tildømt Laurits Ibsen at lide dele, for han i hans rettergang på Varde byting skulle have forment Niels Tomasen i Varde at have ulovligt oppebåret en summa pending af ham og salig Peder Ibsens arvinger i Marup imod velb Peder Iversens minde, og han efter samme doms indhold skulle have sted dele over ham: da efter flere ord dem imellem var blev Mads Madsen på Laurits Ibsens vegne og Laurits Lauritsen her for retten så forenet, at Laurits Lauritsen nu straks gav Mads Madsen på Laurits Ibsens vegne for hvis kost og tæring, han for samme hans dom lidt har, tre daler i markstykker, og dermed skal samme sag aldeles være nederlagt i alle måder.

** var skikket Jens Pedersen sadelmager, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Rasmus Jacobsen, Jens Christensen Bisgård og Mikkel Jepsen, sandemænd i Holstebro, for de skulle have ham vold oversvoret til Holstebro byting 1/2 sidst forleden, for han skal have slået hr Anders Pedersen, præst i Hjerm, med en kande i hans

hoved, hvilket Jens Pedersen hårdeligt ved højeste ed og oprakte fingre benægter, ikke heller med synsvidne skal ham overbevises, samme gerning for synsmænd at være beskyldt men aleneste at skulle have beskyldt Hans Hegelund, skolemester der sst, for samme sår og skade: da efterdi det befindes samme sandemænds ed tilforn at have været hid stævnet og beskyldt, og sagen til i dag, som er seks uger, findes efter begge parters bevilling at være opsat, og ingen nu er fremkommet med samme sandemænds ed den at i rette lægge, da finder vi samme sandemænds ed magtesløs at være.

(141)

** var skikket Jens Mortensen i Åsted og hans medbrødre deres visse bud Morten Nielsen i Kvong og havde stævnet Oluf Madsen sst for en uendelig dom, han her til landstinget forhvervet har over et delsvidne, han til Vesterherreds ting 18/3 sidst forleden over ham har ladet forhverve, anlangende Oluf Madsen at være delt for en løgner efter herredstings og landstings doms lydelse, derom udganget er, og formener Oluf Madsen ikke at have stævnet dem for samme uendelige dom og mener, samme dom burde magtesløs at være: så og efterdi samme dom ikke lyder ydermere ind til sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(142)

** var skikket Niels Andersen Hedbo, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for han til Skjern birketing 3/3 sidst forleden skulle have ladet ham fordele for nogen pending, han efter hans brev for nogen øksne, han skulle være ham pligtig, uanseet Niels Andersen ingen gæld skulle være ham skyldig, men hans brev skulle være ham betalt: så og efterdi Niels Andersens brev udtrykkeligt bemelder, at dersom rigsdaler, førend tiden var forfalden, blev højere opsat indtil 84 skilling lybsk, som da gik, og kom ham mere at koste, som han kunne bevise, da skulle forbemeldte Ulrik Sandberg, så vidt sig det kunne belange, i samme summa penge afkorte, og dersom rigsdaleren blev forringet, inden penningen skulle udgives, skulle han dem fuldgøre til 84 skilling lybsk, og dog summen i enkende rigsdaler in specie betale, og dersom fornævnte penning såvel som fornævnte amme vin og øl ikke efter forberørte tider blev betalt, bepligter han sig at stande dele til Skjern birketing, når påæskes, og Niels Andersen nu gører bevisligt med adskillige udlændiske såvel som indenlændiske deres kundskaber, som stander ved fuldmagt, at rigsdaleren, førend terminerne var forfalden, har gældt ham mere, så der efter overregning med opskrift på håndskriften befindes summen over og ikke under at være aflagt og betalt, og det mesten del førend terminerne, og den sidste rest kort efter tiden, som hans brev tilholder, af ham til nøje er blevet annammet og på hans hovedbrev afskrevet, og Niels Andersen dog derimod for samme 138 rigsdaler, såvel som og for han ikke sit brev skulle til sidste tid have holdt, er delt blevet, da finder vi Niels Andersen af samme dele kvit at være.

(147)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, hans visse bud Tomas Villadsen i Stensgård og havde stævnet Christen Madsen i Søller, for han for nogen år siden på Hjerm herreds ting for dom har sigtet og beskyldt hr Christens søster Elle Jepsdatter, som han er værge for, at skulle have draget ulovende kost fra ham, dernæst for han nogen kort tid siden på fornævnte ting har beskyldt hr Christen for han ikke skulle have handlet med ham som en ærlig præstemand burde at gøre: på begæring blev samme sag opsat til andet landsting efter pinsedag nu først kommende.

(148)

17/6 1620.

** var skikket velb Manderup Abildgård til Skodborgholm på hans tjener Anders Christensen i Klelund hans vegne hans visse bud Iver Skriver i Vejen med en opsættelse her af landstinget 6/5 sidst forleden, lydende ham da at have hid stævnet Christen Jørgensen i Vittrup og hans medbrødre kirkenævninger i Lindknud sogn over Apelone Tomaskone i Klelund for en ed og tov, som de har svoret og gjort over hende til Malt herreds ting 22/4 sidst forleden og svoret hende en fuld trolddoms sag over, hvilken deres ed og tov han formener ret at være svoret. herhos blev i rette lagt efterskrevne tingsvidner af Malt herreds ting, Tomas Jepsen, Anne Tomaskone og Bodil Tomasdatter i Holsted at have vidnet, at henved ti år siden da kastede Anders Christensen nogen klyner i en klynegrav, og da lovede Apelone Tomaskone ham ondt, at han ikke skulle blive rig deraf. Anders Christensen i Klelund fremgik for tingsdom med hans oprakte fingre og højeste helgens ed og lagde hans hånd på Apelone Tomaskones hoved for dom, sigtede hende for en vitterlig troldkone, at hun havde med hendes trolddoms kunst taget helbredet fra hans salig far og livet af hans heste og taget mælk fra hans hustru Karen Anderskone af hendes højre bryst, og ikke hun havde givet mælk siden: så og efterdi alle fornævnte vidner, den ene med den anden, bestyrkes og bekræftes, det Apelone Tomaskone har lovet folk ondt, og det dem enten på liv, helbred, kvæg og i andre måder skal være hændt og vederfaret, og fornævnte vidnesbyrd mestendel nu her er mødt og med helgens ed og oprakte fingre været samme deres vidner udtrykkeligt bestendig, Anders Christensens sigtelse med fornævnte vidner og befæstes, bemeldte Sibast Bertelsen og hans medfølgeres vidne om fornævnte hår og spøgelse i lige måde med fornævnte bekendelse, som endnu stander ved fuldmagt, kommer overens, fornævnte Anders Christensen og hans hustru nu her i dag for retten har lagt deres hænder på Apelone Tomaskones hoved og hende sigtet og beskyldt og vedkendes for en vitterlig troldkvinde, og ingen nøjagtige vidner derimod fremlægges, ikke så at være sket, som om vidnet er, da ved vi ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, og efterdi loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sogn hos Apelone Tomaskone boende er, har været opkrævet hende enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(155)

** var skikket velb Axel Rosenkrantz til Glimming hans visse bud Niels Christensen, foged på Landting, og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til Ginding herreds ting 1/6 sidst forleden dømt har og i samme sin dom har tildømt Niels Christensens brødre og svoger Oluf Christensen i Remme, Jens Christensen i Ultang og Bend Villadsen i Svenstrup på sin hustru Karen Christensdatters vegne at indføre efter loven hvis hjemfærd og medgift enhver har fanget, efterdi de er indæsket i boet, om de ikke ville orves og nøjes med hvis, de har udfanget, eller at miste fædrene arv, hvilken dom Niels Christensen formener lovlig og ret at være og burde ved sin fuldmagt at blive: så og efterdi Oluf Christensen og Bend Villadsen selv vedgår dem medgift af boet at have fanget, og fogden fordi har sin dom på loven funderet og tildømt dem enten at igen at indføre eller miste fædrene arv, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(156)

** var skikket Mads Jensen og Mourids Jensen i Strande deres visse bud Christen Jensen i Bredvig og havde stævnet Niels Madsen i Volder, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom han til fornævnte herredsting 27/9 1617 imellem velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans fuldmægtig Anders Lauritsen på den ene og Mads Jensen og Mourids Jensen på den anden side dømt har, anlangende en bolig og ejendom i Vandborg sogn, kaldes Nørbjerg, som salig Predbjørn Gyldenstjernes fuldmægtig dem sted og fæst havde at nyde, bruge og beholde til den gård Strande, de iboer, imens og al den stund, de derover ville rede og rette efter recessen, hvori fornævnte herredsfoged har dømt fornævnte boligs ejendom herefter som tilforn Mads Jensen og Mourids Jensen ubehindret til den gård Strande at efterfølge: så og efterdi med tingsvidne bevises, Knud Gregersen på hans husbond salig Predbjørn Gyldenstjernes vegne at have sted og fæst Mads Jensen og Mourids Jensen samme bolig at nyde, bruge og beholde og derfor stedsmål annammet, og med tingsvidne gøres bevisligt, han otte daler for hvis forfaldne huse derpå stod at have annammet, som i KM regnskab skulle være indført og derfor forlovet dem samme huse at nedbryde og ikke bevises, Mads Jensen og Mourids Jensen jo den årlige rettighed af samme bolig at have udredt, og fogden fordi har tildømt bemeldte boligs ejendom dem at efterfølge, imens de udreder og retter deraf efter recessen, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(158)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged der sst, og havde stævnet Niels Madsen i Volder, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom han til fornævnte ting 13/5 nu sidst forleden imellem Over Juuls fuldmægtig og Sindersen Jensen i Smedshave afsagt har, hvori han har fradømt Sindersen Jensen hans bondeeje i Smedshave gård, efterdi han deraf i lang tid ikke har villet yde og udrede stød, leding og anden herlighed efter jordebogen til kongens slot Bøvling, og efterdi Sindersen Jensens bror Niels Jensen sst formedelst arv og køb har sig næsten al fornævnte Smedshave til forhandlet undtagen den 24. part, som kan være tre skæpper korn: så og efterdi det befindes fornævnte Sindersen Jensen ikke i rette tide lovligt at have udredt til KM og kronen efter jordebogens indhold med leding, stød, gæsteri og anden kongelig rettighed af fornævnte bondeejendom ej heller deraf gjort ægt og arbejde eller kongens eller kirkens tiende udgivet, så han derfor er delt blevet, og fogden fordi har tildømt samme hans lod og anpart i fornævnte Smedshave at være forbrudt, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(160)

** var skikket Christen Christensen i Hesselbjerg og havde stævnet Jens Nielsen i Bjødstrup, for han har ladet ham fordele for nogen bondeskyld af det bol, han ibor, og formener sig at være delt for ydermere skyld, end som Jens Nielsens part kunne tåle. så mødte Jens Nielsen og fremlagde efterskrevne delsbrev af Hammerum herreds ting 4/3 sidst forleden, som iblandt andet indeholder Jens Nielsen at have ladet fordele Christen Christensen for tolv skæpper rug bondeskyld af Jens Nielsen og hans hustru Maren Nielsdatters anpart af det bol, han iboer. derhos berettede Jens Nielsen, det han og hans hustru skal være halvpart i samme bol berettiget, og han fordi har ladet ham for samme tolv skæpper rug fordele, som han mente lovligt og ret at være, hvortil Christen Christensen svarede, at samme bol ikke skulle skylde højere end en ørte rug og fremlagde efterskrevne pergaments skøde af Holstebro Hardsyssel sysselting 16/12 1584, som indeholder

Svend Christensen i Trabjerg der med sin hustrus råd, vilje, ja og samtykke at have solgt til hr Envold Christensen, præst i Borbjerg, et bol liggende i Hammerum herred i Ikast sogn i Hesselbjerg, som Karen Skrædderkone og hendes søn Peder Jepsen påboer, og derhos berettede Christen Christensen, at han selv en lod i samme bol skulle tilhøre og en del af andre at have i stede og fæste og fremlagde efterskrevne fæstebrev, lydende Jacob Mortensen i Bjødstrup, Niels Mortensen i Hagelskær, Christen Mortensen sst og Jens Mortensen i Bjødstrup kendes at vi har undt Christen Christensen i Hesselbjerg al den lod og part, som vi og vores søskende har i det bol, Christen Christensen nu iboer, eftersom vores salig far ham tilforn undt har, og kærligt tilbeder vi hr Jens Clemendsen, sognepræst til Ikast kirke, Christen Nielsen i Vådde, Palle Nielsen i Legård til vitterlighed at forsegle og underskrive, datum Hesselbjerg 12/1 1619 Jacob Mortensen egen hånd, Christen Nielsen egen hånd, Palle Nielsen egen hånd: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, ind til sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den i det punkt ikke længere magt at have, og efterdi med bemeldte gamle skøde bevises, ikke af samme bol til bondeskyld at skulle udgives uden en ørte rug, og Christen Christensen dog for tolv skæpper rug til bondeskyld af samme våning er delt blevet, endog Jens Nielsen og hans hustru ikke uden en ganske ringe del over halvparten af samme skyld kunne tilkomme, da finder vi Christen Christensen af den dele kvit at være. sammeledes efterdi Jacob Mortensen og hans brødres fæstebrev formelder, dem at have undt Christen Christensen deres og deres søskendes anpart i fornævnte bol i hans livstid at nyde og bruge, dog han deraf i rette tide kongelig og bondens skyld skulle udrede, og ikke bevises ham dermed at restere, da ved vi det ikke at imod sige eller magtesløs dømme.

(162)

** var skikket Anders Poulsen i Grøde og havde stævnet Simon Christensen i Suderbæk for nogle delsvidner, han lader sig af berømme til Hammerum herredsting over ham skal være forhvervet, uanseet han ikke skulle have bevist ham nogen gæld over ham pligtig at være, menende samme dele burde magtesløs at blive: så og efterdi ikke med brev, segl eller noget nøjagtigt bevis gøres bevisligt, Anders Poulsen at være bemeldte Simon Christensen og Mikkel Jensen fornævnte gæld skyldig, han og nu for retten med højeste helgens ed og oprakte fingre det har benægtet, og han dog derfor er delt blevet, da finder vi Anders Poulsen af den dele kvit at være.

(164)

** var skikket Jens Nielsen i Strandby hans visse bud Claus Clemendsen i Rovst og havde stævnet Niels Callesen i Tjæreby, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til fornævnte ting 8/6 1619 dømt har, anlangende at han ikke har vidst at tildømme Jens Nielsen hans aftægt af den gård og gods, han hans søn godvilligt skal have opladt efter deres kontrakts lydelse, og fogden i samme hans dom ikke har specificeret og navngivet hvor og hvad, han skulle indføre, uanseet at fornævnte dag skal der have været i rette lagt for fogden et tingsvidne og kontrakt, som imellem Jens Nielsen og hans søn Søren Jensen til Skast herreds ting 19/3 1616 gjort og ganget er. disligeste havde stævnet Karen Sørensdatter i Strandby, salig Søren Jensens efterleverske, med hendes lovværge, som samme dom forhvervet har, dernæst Peder Sørensen i Strandby, om han har noget dertil at svare: så og efterdi der tvistes om Jens Nielsen ikke bør hos Karen Sørens sig at forholde og der nyde sin underholdning efter kontrakts indhold såvel som om godset deri boet ikke bør til stede at blive, og fogden derom ikke har senteret men tilfundet Jens Nielsen det med loven at indføre, som dog navnlig blev forklaret hvad det var, da finder vi den hans dom at være som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(166)

** var skikket Anders Eskildsen ved åen i Møgeltønder hans visse bud Niels Nissen sst og havde stævnet Mikkel Tomasen, Godske Feddersen og Laurits Jensen i Østerby for et vidne, de til Møgeltønder birketing med Mikkel Christensen i Rode efter Adde Sønnichsen i Østerby hans hustru Anne Addes mund vidnet har, formeldende at hendes oldefar boede i Rode, og han lod en spån bly fra overst til nederst lægge på Møgeltønder kirke over den stol han istod, på det hans børn og efterkommere skulle nyde stolen, og der hans søn Frands Sørensen blev gift til Kannikhus, da beklagede Eskild Andersen ved åen sig, at han havde ingen stolestand, så tog hendes far Frands Sørensen ham med sig i samme stol. disligeste havde stævnet Hans Christensen og Christen Andersen i Møgeltønder, for de i lige måde har vidnet efter gamle Maren Lauritskone i Rode hendes ord, efter at hun var kommet til Rode at bo, da skulle hun have hørt sige, at Eskild Andersens rette standelse var ikke den stol, som ligger til Rode, og Mikkel Christensen istår, men Eskild Andersen skulle have været bedt derind og lånt den standelse: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter andre deres sagden og ikke om deres egen vitterlighed, dem derom skulle være bevidst, da kunne vi ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(167)

** var skikket Jørgen Andersen i Tarm og havde stævnet hr Christen Laugesen ? , sognepræst til Lønborg og Egvad kirkeby for et vidne, han ved sin sendebrev med sin egen hånd 1618 til Nørherreds ting på ham vidnet har, hans bror Niels Andersen i Tarm til vilje og behjælpning i sin egen sag, anlangende det hr Christen skulle have ombedt Niels Andersen, det han skulle lade sig forlige med Jørgen og tage 12 daler af ham, som Jørgen Andersen skulle have budt ham, hvilket brev og vidne Niels Andersen skulle have ladet indføre i en voldgifts afsigelse, som skulle være afsagt imellem dem, hvorefter Jørgen Andersen skulle være frafundet 10 sletdaler at udlægge til Niels Andersen for noget gældsbrev, som hans far Anders Madsen skulle have udlagt ham og Niels Andersen i deres mødrene lod år 1603, hvilket hans brev og vidne Jørgen Andersen hårdeligt benægter, at han aldrig bød Niels Andersen pending eller værd: så og efterdi Niels Andersen og Jørgen Andersen her efter deres underskrevne brev har voldgivet deres sag på Frands Pedersen og Hans Mouridsen om al hvis iring og trætte, dem til den dag havde imellem været, og hvis, de sagde dem imellem, skulle de orves og nøjes med, sagen og siden her fra landstinget til fornævnte to mænd indfundet, og fornævnte voldgiftsmænd derefter dem imellem sagde, da ved vi ikke på fornævnte vidner, hvorpå voldgifts mændene deres afsigelse har funderet, og samme deres afsigt ikke må appelleres, at dømme.

(170)

** var skikket Sindersen Jensen i Smedshave og havde stævnet Niels Jensen sst, for han har ladet ham fordele til Vandfuld herreds ting nogen tid siden forleden efter et gammelt stuebrev, som skulle være ganget og gjort ved tyve år siden anlangende 50 rigsdaler og gods, som Sindersen Jensen skulle være hans søster Magdalene Jensdatter skyldig, uanseet dem siden skal være gangen en kontrakt til Vandfyld herreds ting, formeldende om hvor meget, Sindersen Jensen skal findes at være hans søster skyldig for minde og stedsmål af hendes bondeeje og for hvis rørende gods og gode, som hun kunne tilfalde efter hendes far og mor, menende fordi samme vidne burde magtesløs at være. så mødte Niels Jensen og fremlagde Sindersen Jensens efterskrevne brev lydende, kendes

jeg Sindersen Jensen i Smedshave skyldig at være min bror Peder Jensen på mine to søstres vegne Maren Jensdatter og Magdalene Jensdatter 50 gode gamle dalere med videre gods, dateret Smedshave 1601: så og efterdi med tingsvidne, som Niels Jensen selv forhvervet har, bevises ham år 1608 med Sindersen Jensen at være fordragen om hvor meget, han skulle give Magdalene Jensdatter for samme arv, og Sindersen Jensen dog, efter samme brev 1601 udgivet, findes for videre og mere udgift for bemeldte arv at være fordelt, og loven formelder, den sidste kontrakt at fortage hvad tilforn forhandlet var, Niels Jensen ikke heller noget brev, segl eller nøjagtigt bevis på samme kappe og ---- fremlægger, men Sindersen Jensen højligt benægter sig ikke det at have lånt eller været pligtig, da finder vi Sindersen Jensen af den dele kvit.

(172)

** var skikket Hans Jensen i Kilde og havde stævnet Skarrids Christensen i Tved med flere for et vidne, de 24/10 1618 til Hammerum herreds ting med Christen Jørgensen i Vrå vidnet har anlangende en stolestand i Avlum kirke, som ligger og hører til den gård Kilde, som Hans Jensen iboer, og efterskrevne, som mindes op til 50 år, at have vidnet, at så længe har de kvinder i Vrå stået i stol hos de kvinder i Kilde i Avlum kirke og stået i samme stol efter alder og giftermål indtil en stakket tid, siden Christen Jørgensen i Vrå og Hans Jensen i Kilde derom tvistes. Maren Madsdatter i Overby at have vidnet, at hendes mor Maren Lauritsdatter stod i stol med de kvinder i Kilde hendes livstid, imens hun boede i Vrå, og efter hendes død stod i stol med de Kilde kvinder hendes to broderkvinder, imens de levede og efter deres død Mette Christenskone i Vrå. derhos et vidne af samme ting samme år og dag Skarrids Christensen i Tved med flere at have vidnet, at de mænd og kvinder i Avlum sogn ikke mindeligt eller umindeligt har stået eller søgt de stolestande i Avlum kirke, som deres gårds stand var blevet dem forevist, og deres gårds navn findes påskrevet, siden samme stole var blevet dem forordnet. sammeledes et vidne af fornævnte ting samme år og dag, Niels Jensen i Tved med flere at have vidnet, at de på søndag var otte dage var i Avlum kirke til syn på kirkestolene og skamlerne i fornævnte kirke i kvindestand, og da så de, at der fandtes otte hele fulde gårde og halve gårde i Avlum sogn, hvis navn fandtes påskrevet samme stole i kvindeskamlerne, item så de den sjette stol fra øverst nedad i samme kvindestole stod påskrevet Kilde, som er halvanden gård, og den syvende stol stod påskrevet Vrå, Sandgård, Asbækhede og den gård ved Avlum kirke, og så de samme dag, at ikke menige sognekvinder i Avlum sogn stod i de stole, som deres gårds navn findes påskrevet: så og efterdi det tilhører herredsprovsten, sognepræsten og syv sognemænd stolestand i kirker at forvise efter ordinantsen, finder vi samme sag til provsten, sognepræsten og syv fornemmeste sognemænd at komme og dem enhver fornævnte tvistige parter deres rette stolestand i fornævnte kirke efter deres alder og giftermål at forevise, og fornævnte vidner, derom forhvervet er, ikke at forhindre dem hvis, de i så måder forevist bliver.

(174)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, med en opsættelse her af landstinget 6/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han 8/11 sidst forleden til Skodborg herreds ting dømt har og deri frafundet hr Christen 17 års rente at nogen pending, velb fru Sofie Höcken, salig Oluf Munks efterleverske, til Strandbjerggård har efter sit brevs lydelse været hans salig far pligtig og derimod tilfundet ham i levende kvæg for hovedsummen med mere at annamme, uanseet at samme udlagte kvæg sig ikke både til hovedsummen og renten kunne forstrække: da efter flere ord dem imellem var, blev de om samme sag her for retten således forenet, at Christen Jensen skal give hr Christen

Nielsen for hvis kost, tæring og skadegæld, han for samme hans dom lidt har otte daler og der tilmed afstå hvis kost og tæring, hr Christen efter landstingsdom er tildømt ham at give og så dermed samme sager imellem dem aldeles ---- nederlagt.

(175)

** var skikket Eske Mortensen i Lejrskov og havde stævnet Niels Pedersen sst for et hjemgjort pantebrev, han er til vidende blevet, hans salig Morten Tomasen skulle have gjort ham på en halv otting jord på Lejrskov mark, som ikke lovligt til tinge skulle være gjort, som det sig burde. så mødte Niels Pedersen og fremlagde efterskrevne pantebrev, dateret sankt hans dag midsommer år 1587, hvori Morten Tomasen i Lejrskov kendes skyldig at være Niels Pedersen i Lejrskov 15 daler, hvorfor han pantsætter en halv otting jord: så og efterdi samme pantebrev er ejendom angældende, og ikke den findes til tinge lovlig at være gjort og ganget, da finder vi fornævnte pantebrev, så vidt det er ejendom anlangende, magtesløs at være.

** var skikket Hans Andersen, borger og skomager i Vejle, og havde stævnet Jens Andersen sst for et bænkevidne, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet af Hans Sørensen skomager sst og hans medbrødre anlangende den skorsten, som Jens Andersen har ladet opsætte under Hans Andersens tagdrop på hans adelshus, dog Hans Sørensen, som Jens Andersen skulle have sig af berømmet, skulle have vidnet, at samme skorsten skulle være opsat, førend Jens Andersen købte samme jordsmon og våning, hvilket ikke så skulle befindes i sandhed, men noksom med dannemænds kundskab skulle være at bevise, at Jens Andersen selv skulle have ladet samme skorsten under Hans Andersens tagdrop udsætte: så og efterdi samme to breve er vidner angældende og ikke til tinge er vidnet eller lovligt varsel for givet, da kunne vi ikke kende samme breve så nøjagtige at være, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(176)

** var skikket Simon Knudsen i Hejnsvig og havde stævnet Søren Nielsen i Hindum for et urigtigt kontrakts brev, som han mener, han skal have båret i rette på Slavs herreds ting 4/5 sidst forleden, lydende iblandt andet, at han ville heden tyde at måtte flytte og føre, hvor han ville, hvilket brev og ord Simon Knudsen hårdeligt benægter, at han aldrig har samtykket, det at skulle skrives i samme brev, ej heller det skulle være læst for ham samme tid, det blev skrevet: så og efterdi samme brev indeholder, Simon Knudsen og Søren Nielsen med hinanden at have kontraheret fodring og korn fra gården at skulle bort flyttes og ikke bevises, dem at have haft deres herskabs tilladelse sådan forhandling at gøre, gården til skade, ikke heller samme brev findes klarligt og lovligt skrevet, som det sig bør, da finder vi samme brev og vidne, derefter forhvervet er, magtesløs at være.

(178)

** var skikket Tøger Christensen, borger i Lemvig, og havde stævnet Maren Mortensdatter sst, for hun ham til Lemvig rådstue og byting skal forfølge og tiltale efter et sendebrev, som hendes husbond, ved navn Niels Jegindbo, skulle have hjemsendt fra Lübeck forgangen vinter, i hvilket brev med andet mere skulle formelde, at han der til Lübeck skulle have lånt Tøger Christensen ti sletdaler, hvilke ti sletdaler Tøger Christensen ved sin højeste helgens ed og salighed hårdeligt benægter, og aldrig at have enten begæret eller lånt pending af Niels Jegindbo: så og efterdi samme sendebrev, som dog ikke af Niels Madsen skrevet er, ikke med Tøger Christensens brev eller andet nøjagtigt bevis eller kundskab bekræftes, ham samme ti daler af Niels Madsen at have bekommet,

men Tøger Christensen nu her for retten højligt benægter sig ikke samme penning af ham at have lånt eller været ham skyldig, da kunne vi ikke kende samme sendebrev så nøjagtigt, at det kunne komme Tøger Christensen på nogen pennings udgift til forhindring.

(179)

** var skikket Niels Knudsen i Rovsthøj med en opsættelse her af landstinget 6/5 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Peder Lauritsen og hans medbrødre sandemænd i Varde for en ed og tov, de til Varde byting 5/3 sidst forleden gjort har, anlangende dem at have svoret salig Jes Knudsen, som boede i Næsbjerg præstegård, sin egen død og bane over, at han skulle have drukket sig selv ihjel i brændevin, hvilken ed og tov han formente ikke så fuldkommen og retfærdig at være, idet de ikke skulle have anseet vidnesbyrd, som skulle være vidnet, at Jes Knudsen skulle have råbt og sagt, å i skalke, hvor har i handlet med mig i aften, disligeste at de ikke skulle have anseet de tingsvidner og synsvidner, som skulle være drevet til Skast herreds ting, at der fandtes stød og slag på hans højre bryst og side: så og efterdi Maren Tomasdatter og Maren Nielskone udtrykkeligt har vidnet, dem at have hos været i huset samme nat, der Jes Knudsen er død blevet, og ikke nogen at have gjort ham til onde eller været årsag i hans død, hvilket og med Jacob Bartskær og hans hustru, Niels Andersens næste naboer, deres udførlige kundskab såvel som med andre fremlagte vidner bekræftes, det og i lige måder med Jens Lauritsens vidnesbyrd befæstes, så alle fornævnte vidner, Niels Andersen fremlagt har, det ene med det andet bestyrkes, det Jes Knudsen af sådan hans brændevins drik og drukkenskab og ikke formedelst noget menneskes håndgerning at være død blevet, og ikke noget nøjagtigt kundskab derimod fremlægges, hvormed lovligt kunne bevises, noget menneske hans bane at have været, da ved vi ikke imod samme deres vidner at sige, og efterdi med tingsvidne gøres bevisligt, Christen Mikkelsen for uære sag at have været sigtet og beskyldt, hvilket han og en del for ting og dom har vedgået, førend han fornævnte vidne vidnet har, så han fordi ikke kunne eragtes lovfast, da kunne vi ikke kende samme hans vidne ej heller hans hustrus enige kundskab, som regnes for intet vidne, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, i lige måde efterdi bemeldte tre syn, som til Jes Knudsens døde lig taget er, alene indeholder, dem på adskillige steder at have seet ham været blå og resen, hvilket noksom i sådan hans drukkenskab af fald og i andre måder kan være hændt, dog ikke ud af deres håndgerning ham at være sket, ved vi ikke samme syn at underkende, men efterdi bemeldte sandemænd efter fornævnte vidner, for dem er fremlagt og nu er ved magt kendt, såvel som efter deres egen sandheds forklaring har udlagt Jes Knudsen af hans egen ulykke og brændevin at være omkommet, kunne vi ikke finde nogen årsag samme deres ed at imodsige, men den ved magt at blive.

(194)

1/7 1620.

** var skikket velb fru Anne Vind til Rammegård hendes visse bud Jens Christensen i vester Nees og havde stævnet Jens Olufsen i Grønkær og hans medbrødre synsmænd for et syn, de til Skodborg herreds ting 12/7 sidst forleden med Tyge Sørensen i Buskov hjemlet og afsagt har, formeldende at de den næste dag tilforn skulle have været med Mads Mikkelsen i Flyndergård til syn over nogen tørv, som de har hjemlet at skulle have været gravet i Skalstrup hede på adskillige steder, og en part af dem at være bortført, i hvilket syn de først har hjemlet og siden vidnet fornævnte tørv at være gravet i Skalstrup hede, og i så måder på én tid både synet og vidnet, uanseet fra Anne Vind såvel som KM og kronen disligeste andre gode mænd, som er lodsejere til Nees, formener dem i og på

fornævnte åsteder at skal have fri brug og fællig: da efterdi de gode mænd landsdommere nu ikke er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(195)

** var skikket Frands Madsen, født i Pagård, på sine egne og på Peder Madsen i Fusgård og Niels Madsen i Pagård deres vegne og havde stævnet Frands Pedersen i Tarm for en dom, han til Nørherreds ting 29/5 1616 dømt har, formeldende at han har tildømt dem en stor gæld at betale Laurits Nielsen i Bindesbøl, som han siger, deres salig farbror Christen Madsen, borger i Kolding, skulle have været ham skyldig, uanseet Laurits Nielsen ikke har bevist, at fornævnte deres bror skulle have været ham nogen gæld skyldig med andet end hans egen ed, og dermed ville tilvidne sig en stor summa pending, men det noksom skulle være at bevise med salig Christen Madsens regnskabsbog, at Laurits Nielsen skulle have været ham en hel summa pending skyldig for adskilligt gods og varer, dog skulle Frands Pedersen have tildømt dem så meget gæld at betale: da efterdi de gode mænd landsdommere nu ikke er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(196)

** var skikket Peder Jensen i Vrå og havde stævnet Niels Madsen i Herninggård og hans medbrødre otte tinghørere for et vidne, de til fornævnte ting forgangende vinter på ham vidnet harm, at de skulle have hørt Peder Jensen skulle have ladet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup stævne til landsting, hvilket vidne han benægter, det han aldrig lod ham stævne til landsting, og ikke deres vidne skulle være vidnet på fersk fod: da efterdi de gode mænd landsdommere nu ikke er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(197)

** var skikket Erik Pedersen i Egelund med en opsættelse her af landstinget 20/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Jørgensen i Risum med flere for et vidne, de til Ginding herreds ting 25/11 sidst forleden vidnet har, at de den dag fem uger der ved tinget forligte Laurits Christensen i Egelund og Erik Pedersen sst om en vej af Erik Pedersens gård og talte det så, at Laurits Christensen skulle optage de to stager, som var sat i samme vej, og Erik Pedersen at have fri køring med samme vej til jul først kommende, og dersom han skulle længere have køring med samme vej, da skulle han have det i Laurits Christensens minde, hvilket Erik Pedersen hårdeligt benægter, at han aldrig samtykkede samme forligelse, og ikke det skulle være sket for ting og dom: da efterdi de gode mænd landsdommere nu ikke er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, hans visse bud Svend Bertelsen sst med en opsættelse her af landstinget 20/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Søller, for han for nogen år siden på Hjerm herreds ting for dom har sigtet og beskyldt hr Christens søsterdatter Elle Jepsdatter, som han er værge for, at skulle have draget ulovende kost fra ham, dernæst for han nogen kort tid siden på fornævnte ting har beskyldt hr Christen, for han ikke skulle have handlet med ham som en ærlig præstemand burde at gøre, formenende at han derfor bør, for sådan sigtelse og grove beskyldning, som en løgner tiltale at lide: da efterdi de gode mænd landsdommere nu ikke er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(198)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Andersen i Jelling og havde stævnet Christen Sørensen i Vollund, skriver i Tørrild herred, for han, eftersom velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og medarvingers, mors og brors vegne havde ladet give ham varsel for en kassering, som han ville lade ham tilbyde på en dag, som var 4/3 sidst forleden, har skrevet på en anden kassering, end som hans fuldmægtig for ting og dom har tilbudt, hvori han mener Christen Sørensen uret at have gjort hans sag dermed at forvilde og burde derfor at stande til rette: da efterdi de gode mænd landsdommere nu ikke er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

15/7 1620.

** var skikket Søren Høst i Tjæreborg og havde hid kaldt sandemænd af Skast herreds ting om manddød at sværge over Peder Sørensen i Tjæreborg for Anders Høst i Rovst, han desværre ihjelslog, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 4/7 sidst forleden, som indeholder Claus Clemendsen i Rovst at have vidnet, at ungefer ved en måneds tid gik han fra Tjæreborg med Peder Sørensen Høst og over til Tømmerby med salig Anders Høst til hans søster Anne Høsts i Tømmerby, og da kom de i tvist, og Anders Høst slog en bøddike imod gulvet og drog sin kniv og søgte Peder Sørensen Høst med. endnu Karen Pedersdatter i Tjæreborg at have vidnet, at hun nærværende hos var i Tømmerby samme tid i hendes søster Anne Høsts hus og så, at Anders Høst drog sin kniv til Peder Høst og søgte ham og sagde, var du ikke min brorsøn, da skulle du aldrig komme levende af huset fra mig, så hun forhindrede ham til så længe, Peder Sørensen kom ud af døren. Gunder Sørens i Tjæreborg at have vidnet, at hun 20/6 hørte, at Anders Høst kom til deres dør råbte og sagde, er Peder Høst inde, da gik Peder Høst af stuen til døren med et stykke træ i hans hånd, som han tællede på med en kniv, og Anders Høst havde sin kniv draget og søgte Peder Høst, førend han fik sine sår og skade af Peder Høst. Jens Smed i Tjæreborg at have vidnet, at han 20/6 var i Allerup, da sagde Anders Høst til ham, sig til min bror Søren Høst og hans søn Peder Høst, at de tør intet lide på mig efter denne dag, hvad han mente dermed, vidste han ikke: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Peder Sørensen manddød over og fra hans fred for Anders Høst, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(200)

** var skikket Knud Nielsen i Orre og havde stævnet Jens Clemendsen i Orre med hans medbrødre kirkenævninger af Orre sogn, for de til Skast herreds ting 24/6 sidst forleden har svoret Johanne Christens trolddoms sag over for trolddoms kunst, hun skal have brugt og gjort, i lige måder havde stævnet Peder Tygesen i Gunderup og hans medbrødre kirkenævninger af Grimstrup sogn, for de har svoret Mette Christensdatter trolddoms sag over for trolddoms gerninger, hun skal have gjort og brugt efter sigtelse og vidnesbyrds lydelse, hvilke forskrevne nævningers ed og tov han formente lovlig og ret at være, og fremlagde Knud Nielsen efterskrevne tingsvidner af Skast herred 13/6 og 27/6 dette år, som indeholder Oluf Knudsen i Orre at have vidnet, at han og Mette Christensdatter der sst kom nogen ord imellem, for hun holdt samme hyrde med hendes får, da lovede hun ham en ord færd, og straks derefter tog hun og hendes mor Johanne Christens livet af to øksne med deres trolddoms kunst og djævels magt. Kirsten Peders i Orre at have vidnet, at for 18 år siden kom hendes salig mand Peder Pedersen og Johanne Christens og hendes datter Mette Christensdatter i Orre nogen ord imellem, da lovede de ham, at han aldrig skulle skære korn mere af jorden efter den dag, og straks derefter fik han det i begge hans ben og blev derefter vanfør, og siden derefter tog de livet af ham med deres trolddoms kunst: så og efterdi af fornævnte vidner i adskillige mange måder forfares og bevises, Johanne Christens og Mette Christensdatter at have lovet folk ondt, og det dem

efter samme deres løfte en del på kvæg, en del på helbred og liv at være hændt og vederfaret, hvorfor de til tinge er sigtet og beskyldt, Oluf Knudsen og Anders Pedersen og nu her i dag for retten har dem ved højeste ed sigtet og vedkendt med deres trolddoms bedrift at være skyld i Oluf Knudsens fæmons død og Anders Pedersens sygdom og død, såvel som og Knud Nielsen dem i lige måder for sin hustrus sygdom og vanførsel sigtet har, og intet derimod fremlægges hvormed bevises kan, dem sig ærligt at have skikket, men med sognevidne gøres bevisligt, dem langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have påhængt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger af fornævnte to sogne, som næst hos dem boer, fordi har været opkrævet dem enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har dem kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde eller dem at imod sige.

(204)

** var skikket Mikkel Christensen i Rode og havde stævnet Adde Sønnichsen i Østerby med flere for at vidne, de 20/1 1619 til Møgeltønder birketing vidnet har anlangende at så længe, de kunne mindes, da har Anders Eskildsens far Eskild Andersen stået i den stolestand i Møgeltønder kirke, som Rode folk istod, men om det var hans rette gårds stand eller ej, vidste de ikke. disligeste havde stævnet Jep Hansen i Toghale med flere for et vidne, de 7/4 1619 på fornævnte birketing vidnet har, at så længe de kunne mindes, som var op til 60 år, da har Anders Eskildsen og hans salig far altid haft deres stolestand i den stol, Mikkel Christensen i Rode hu istår: så og efterdi Adde Sønnichsen og hans medbrødre deres vidne ikke en endeligt men lagt i tvivl, og Jep Hansen og hans medfølgere ikke har vidnet med helgens ed og oprakte fingre efter recessen, da kunne vi ikke kende samme vidner så nøjagtige, at de bør nogen magt at have, og efterdi der tvistes om stolestand, da den sag at indkomme til provsten, præsten og syv bedste sognemænd, dem enhver fornævnte tvistige parter sin stolestand i fornævnte kirke efter ordinantsen at forevise, som det sig bør.

(206)

** var skikket velb Axel Rosenkrantz til Glimming hans visse bud Niels Christensen, foged på Landting, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Egebjerg og Oluf Christensen i Remme for et vidne, de til Ginding herreds ting 18/5 sidst forleden vidnet har, at Bodil Jensdatter i Kellerup hendes søn Peder Christensen skulle have død i boet, siden hans far Christen Knudsen ved døden afgik. disligeste havde stævnet Karen Christensdatter, Bend Villadsens hustru i Svenstrup, for et vidne hun til Sevel birketing 2/6 sidst forleden vidnet har i samme mening, som fornævnte vidne indeholder, item Eske Christensen i Opperby for et vidne, han til Rødding herreds ting 3/6 sidst forleden i lige måde vidnet har, menende samme vidner vildige at være, og fornævnte Peder Christensens søskende og svoger ville dem selv arv tilvidne: så og efterdi med delsbrev bevises, Christen Andersen at have været delt og lovforvunden og i så måde umyndig, da han vidnede samme vidne, og Oluf Christensen, Karen Christensdatter og Eske Christensen samtlige findes vildige og i deres egen sag at have vidnet, dem selv at ville arv tilvidne, de ikke heller har vidnet om noget visse år eller på fersk fod, Eske Christensen ikke heller alene har vidnet for sig selv men og for sin hustru Anne Christensdatter, om det hende skulle være bevidst, da kunne vi ikke kende samme vidner så nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(209)

** var skikket Jens Andersen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Andersen, skomager her sst, for en dom han til Vejle byting 4/5 sidst forleden forhvervet har, hvilken han mener skulle være imod det skøde, velb Ditlev von Qualen ham skødet har på den grund i Nørregade næst op til Hans Andersens gård og grund, og han skulle beråbe sig på, at han har haft synsmænd på samme sted, og dem at have vidnet, at Jens Andersen skulle lade opsætte en skorsten i samme hus under hans tagdrop ham til skade, endog Jens Andersen formente sig intet tagdrop at have imod hans skøde, og benægtede Jens Andersen, at han aldrig lod sætte nogen skorsten i samme hus, men hvis skorsten, som står i samme hus, den at have stået der den tid, han købte den, mente samme synsvidne burde magtesløs at være: så og efterdi fornævnte synsmænd udtrykkeligt har hjemlet, at Hans Andersen ikke kan tilkomme at lade sit hus forlede for Jens Andersens udskud, og dersom ikke det forkommes i tide, da ville udskuddet drage adelshusene efter sig, Hans Andersen til stor skade, disligeste at fornævnte skorsten var opsat så nær under Hans Andersens tagdrop op til hans væg, så det ene såvel som det andet syntes ulideligt og ikke billigt, en nabo sådan at bevise en anden, og intet derimod fremlægges hvormed bevises kan ikke så at være, som fornævnte synsmænd omhjemlet har, da ved vi ikke imod samme synsvidne at sige eller magtesløs dømme, og efterdi fornævnte byfoged i sin dom har tildømt Jens Andersen at afskaffe hvis bygning, han har på Hans Andersens grund, endog for ham ikke er blevet bevist, Jens Andersens bygning på Hans Andersens grund at være sat, men fast mere af Ditlev von Qualens skøde forfares, samme udskud Jens Andersen at være skødet, da kunne vi ikke kende fornævnte byfogeds dom så noksom, at den bør nogen magt at have.

(211)

** var skikket Jens Andersen, borger i Vejle, og havde stævnet Jesper Lambretsen og Knud Christensen, borger og fordum Vejle bys kæmner, for et syn som de nogen tid siden af Vejle byting bekommet og taget har anlangende nogen staver og lukkelse, han skulle have ladet sætte om nogen sin ejendom, som han af velb Ditlev von Qualen købt har, og beskylder ham, for at han skulle have sat byens adelgade for nær, uanseet, som han mener, at ikke skulle befindes eller bevises, ham samme staver at lukke videre eller ydermere, end som hans skøde om bemelder og ham tilholder: da efterdi borgmestre og råd i Vejle på byens vegne formener, samme staver at være sat på byens ejendom imellem Jens Andersens grund og adelgaden, og han derimod formener ejendommen ham at tilhøre ind til adelgaden efter hans skødes indhold, så her fordi ikke kan dømmes på samme syn, med mindre åstederne tages i besigtning hvem grunden tilhører, da bevilgede Niels Tomasen på borgmestre og råds vegne så og Jens Andersen på sine egne vegne en granskning til fire gode mænd, som er efterskrevne ærlige og velbyrdige mænd, at komme på fornævnte åsteder, når begge tvistige parter derom lovligt bliver advaret, og der at granske, om samme staver findes at være sat på byens grund eller på den ejendom, Jens Andersen købt har efter hans skødes indhold, og samme dom og dele des imidlertid ikke at komme Jens Andersen til forhindring.

(214)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Christen Andersen i Nørby, tinghører på Hjerm herreds ting, for en dom han 28/6 sidst forleden på fornævnte ting dømt har, hvori han har tilfundet hr Christen at skulle til sig annamme tyve daler rentepenge, som velb fru Sofie Höcken til Strandbjerggård hendes foged Rasmus Hansen samme tid på tinget skal have udlagt, og hende derimod nogle hendes afgangne husbonds og hendes egne udgivne håndskrifter og sedler at igen forskaffe, hvilken dom han formente burde magtesløs at være: så og efterdi for

herredsfogden med tingsvidne har været bevist, det hr Christen Nielsen til Skodborg herreds ting tilforn for hovedsummen er gjort udlæg, og samme udlæg efter hans egen begæring til fornævnte ting er blevet vurderet, hvilken vurdering og udlæg står ved sin fuldmagt, og herredsfogden i Skodborg herred da har kvitdømt fru Sofie Høcken for rente af samme pending og tildømt hr Christen samme udlæg at annamme, hvilken hans dom siden her til landstinget er underkendt af den årsag, hendes brev lyder skadesløs, og udlæg sig ikke både til hovedsum og rente kunne forstrække, og hr Christen Nielsen siden med herredsfogden i Skodborg herred har kontraheret og af ham er tilfreds stillet for hvis kost, tæring og skade, han for samme hans dom lidt har, bemeldte fru Sofie Høcken og derefter til Hjerm herreds ting har ladet hr Christen tilbyde rente af samme pending efter recessen og der på tinge udlagt tyve daler i gangbar mønt, hvilket han ikke har villet annamme, og fogden fordi dem i retten hos sig har nederlagt og tildømt hr Christen samme rente at annamme og brevene igen fra sig at levere, som hans dom om formelder, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(221)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Mads Olufsen med flere, alle boende i Struer, for de 8/11 sidst forleden ustævnet og ukaldt, som han formener, er heden draget fra deres rette værneting og til et fremmed herreds ting deres vidne om fire møllesten, velb Oluf Munk af hr Christen ti år tilforn lånt har, at forkynde, hvilket deres vidne til Skodborg herreds ting forskrevne dag udganget er, han formente usandfærdigt og tvært imod Oluf Munks eget udgivne bevis og håndskrift på samme fire møllesten at være: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet, den ene af samme sten tre steder at have været sprukket og brækket og et stykke af en de andre, som deres vidne om bemelder, og ikke Oluf Munks brev udtrykkeligt derimod indeholder, bemeldte sten at have været hele og uden sprækker, der han dem har ladet annamme, men alene dersom nogen af samme sten blev bortført eller sønder slagen, midlertid de lå der for mølledammen, da skulle han stande hr Christen til rette for hvis, samme sten kunne gælde, så fornævnte deres vidne i så måde ikke kan heden tydes dem imod samme hans brev løgnagtigt at have vidnet, og deres vidne tilforn har været hid stævnet, og da af årsag den ikke var vidnet på fersk fod men fast ti år efter, samme sten af Oluf Munk skulle være lånt, med mere samme dom indeholder, er undersagt og ikke formedelst nogen åbenbarlig løgnagtighed er påkendt, da ved vi ikke videre på fornævnte vidnesbyrd at sige, end bemeldte landstings dom om bemelder, eller derfor på deres fælding at dømme.

(224)

** var skikket velb fru Anne Vind til Rammegård hendes visse bud Peder Jensen foged med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da at have stævnet Jens Olufsen i Grønkær og hans medbrødre synsmænd for et syn, de til Skodborg herreds ting 12/7 sidst forleden med Tyge Sørensen i Buskov hjemlet og afsagt har, formeldende at de den næste dag tilforn skulle have været med Mads Mikkelsen i Flyndergård til syn over nogen tørv, som de har hjemlet at skulle have været gravet i Skalstrup hede på adskillige steder, og en part af dem at være bortført, i hvilket syn de først har hjemlet og siden vidnet, fornævnte tørv at være gravet i Skalstrup hede, og i så måder på én tid både synet og vidnet, uanseet fru Anne Vind såvel som KM og kronen disligeste andre gode mænd, som er lodsejere til Nees, formener dem i og på fornævnte åsteder at skal have fri brug og fællig: da efterdi Tyge Sørensen giver til kende, fornævnte to synsmænd ved døden at være afgangen og ikke deres arvinger findes stævnet, ved vi ikke på samme syn, vidne og dom at dømme, førend de og lovligt stævnes og kaldes, og da gå om hvis ret er.

(225)

** var skikket Svend Poulsen, borger i Lemvig, hans visse bud Niels Andersen, byfoged der sst, og havde stævnet Anne Pedersdatter Trans der sst, for hun 28/5 1619 skal være vold oversvoret, for hun skal have stødt og slået Svend Poulsens hustru Maren Christensdatter: så og efterdi med tingsvidne efter sandemænds ed bevises, Anne Pedersdatter Trans at være vold oversvoret, som findes 40 marks sag at være, og år og dag siden forløben er, og ikke hun beviser sig inden seks ugers dag at have sat eller rettet for sig ej heller sandemænds ed rykket, men den endnu at stande ved sin fuldmagt, da ved vi ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, Anne Pedersdatter at fare som andre fredløse folk.

(226)

** var skikket Erik Pedersen i Egelund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Jørgensen i Risum med flere for et vidne, de til Ginding herreds ting 25/11 sidst forleden vidnet har, at de den dag fem uger der ved tinget forligte Laurits Christensen i Egelund og Erik Pedersen sst om en vej af Erik Pedersens gård og talte det så, at Laurits Christensen skulle optage de to stager, som var sat i samme vej, og Erik Pedersen at have fri køring med samme vej til jul først kommende, og dersom han skulle længere have køring med samme vej, da skulle han have det i Laurits Christensens minde, hvilket Erik Pedersen hårdeligt benægter, at han aldrig samtykkede samme forligelse, og ikke det skulle være sket for ting og dom: så og efterdi Jens Jørgensen og hans medbrødre har vidnet om fornævnte forligelsemål, de imellem Erik Pedersen og Laurits Christensen skulle have gjort, og ikke Erik Pedersen det ville være bestendig, for tingdom at være indgået og straks tingsvidne efter taget eller fra sig med sit brev og segl bebrevet men nu her for retten det ved højeste ed har benægtet, da kunne vi ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have.

(227)

** var skikket Peder Christensen i Gesten hans visse bud Iver Albretsen i Rugballe og havde stævnet Vidi Hansen i Gesten for en dele, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet til Anst herreds ting 11/5 sidst forleden og skal have søgt ham, for han skulle holde husfolk imod hans minde, og for han skulle forholde ham et fæstebrev, for at Vidi Hansen ikke måtte fange det at høre, uanseet at det ikke nøjagtigt skulle kunne bevises, det Peder Christensen skulle være forment at holde husfolk: så og efterdi ingen bevisning fremlægges eller for fogden er gjort bevisligt, Peder Christensen nogen husfolk at have holdt ikke heller at have forholdt Vidi Hansen noget fæstebrev, som han burde at fremlægge, og ikke heller nogen dom i samme sag ganget er, og Peder Christensen dog er delt blevet, da finder vi Peder Christensen af den dele kvit at være.

(228)

** var skikket Frands Madsen, født i Pagård, på sine egne og på Peder Madsen i Fusgård og Niels Madsen i Pagård deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Frands Pedersen i Tarm for en dom, han til Nørherreds ting 29/5 1616 dømt har, formeldende at han har tildømt dem en stor gæld at betale Laurits Nielsen i Bindesbøl, som han siger, deres salig bror Christen Madsen, borger i Kolding, skulle have været ham skyldig, uanseet Laurits Nielsen ikke har bevist at deres bror skulle have været ham nogen gæld skyldig med andet

end hans egen ed, og dermed ville tilvidne sig en stor summa pending, men det noksom skulle være at bevise med salig Christen Madsens regnskabsbog, at Laurits Nielsen skulle have været ham en hel summa pending skyldig for adskilligt gods og varer, dog skulle Frands Pedersen have tildømt dem så meget gæld at betale Laurits Nielsen. herhos berettede Frands Madsen, at han her til landstinget har forhvervet tre uendelige domme i samme sag mente fordi, han nu burde endelig dom at bekomme: så efterdi Frands Pedersen og Laurits Nielsen findes tilforn tre gange her til landstinget at være stævnet for samme sag, og han dog ikke er mødt nogen modstand herimod at gøre, og tre uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme dom og dele er fundet magtesløs, og Frands Pedersen og Laurits Nielsen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Frands Madsen derfor har været forårsaget atter på ny fjerde sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi de igen endnu ikke er mødt nogen gensigelse herimod at gøre men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme dom og dele magtesløs at være.

(230)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Mads Hansen i Høgsholt for en klage, han 6/5 sidst forleden gjort har, anlangende at Søren Madsen, tjenende på Lerbæk, skulle have slået ham seks huller i hans lædertrøje med fladen af en økse i seks slag, der han kom gående igennem Lerbæk skov over åen, hvilken han formener løgnagtig og usandfærdig at være, efterdi han hverken skulle kunne bevise sig nogen sår eller synet gerning at have bekommet, tilmed skulle der hverken gå nogen adel kørevej eller gangsti over samme hans enemærke skov men mener, Mads Hansen imod forbudsvidne over åen ulovlige veje at have gjort: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, og havde stævnet Knud Gregersen, ridefoged i Bøvling len, Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, og Niels Nielsen, foged på Kvelstrup, for et bænkebrev og stuevidne om nogen ord, hr Christen skulle have haft på Kvelstrup i velb Iver Juul til Villestrup, befalingsmand på Bøvling, fru Sofie Høcken til Strandbjerggård og flere godtfolks nærværelse anlangende to kister og et skrin, salig Oluf Munk til Kvistrup nogle år tilforn af Vejrum præstegård bekommet havde: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(231)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Søller, for han for nogen år siden på Hjerm herreds ting for dom har sigtet og beskyldt hr Christens søsterdatter Elle Jepsdatter, som han er værge for, at skulle have draget ulovende kost fra ham, dernæst for han nogen kort tid siden på fornævnte ting har beskyldt hr Christen, for han ikke skulle have handlet med ham som en ærlig præstemand burde at gøre, formenende at han derfor bør for sådan sigtelse og grove beskyldning som en løgner tiltale at lide: da efterdi denne sag ikke til Christen Madsens værneting ved dom er ordelt, finder vi den did at komme, og fogden dem derom ved dom at adskille, som det sig bør.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Christen Sørensen i Vollund, herredsskriver i Tørrild herred, for han i et tingsvidne 20/5 sidst forleden skulle have indskrevet, at Søren Madsen og Christen Ostersen på Lerbæk skulle have vidnet, at 30/4 sidst forleden, der de kom gående i Lerbæk vestre enemærke i skoven, da skulle de have seet Mads Hansen Høgsholt

oven for åen i skoven med nogen voller, og Johan Brockenhuus formente, Søren Madsen og Christen Ostersen ikke at have vidnet samme gerning at være sket 30/4, som han det skulle have indskrevet: da efter skudsmål blev denne sag opsat til i dag seks uger.

(233)

** var skikket Jens Christensen ved Hovdam og havde stævnet Christen Pedersen i Mariebol med flere for et vidne, de til Vandfuld herreds ting 1/7 nu sidst forleden med Mikkel Pedersen på Mariebol vidnet har, at de nu i år i hegne tid skulle have seet Jens Christensens fæmon drevet Mikkel Pedersen på Mariebol hans udmark, og de har seet Jens Christensens fæmon drevet samme udmark hvert år, siden han kom til Hovdam at bo: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på nogen enkende vis dag eller tid, når sådan drift skulle være sket, de ikke heller har vidnet på fersk fod, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(234)

** var skikket Simon Mortensen på Kirsten Jensdatter i Hove kirkeby hendes vegne og havde stævnet Poul Pedersen sst, for han 29/1 sidst forleden til Vandfuld herreds ting har ladet hende fordele med urette, som de mener, for nogen pending for vognleje, som skulle være gjort for dem, disligeste for deres anpart i adskilligt arbejde til Bøvling slot, og Kirsten Jensdatter og Simon Mortensen ved deres højeste helgens ed benægter, at de aldeles ingen vognleje penning skulle ham have lovet eller i andre måder dem noget at være ham skyldig, enten for arbejde eller i andre måder: så og efterdi ingen bevisning fremlægges, det Kirsten Jensdatter skulle befalet eller ombedt Poul Pedersen sådan ægt og arbejde for hende at gøre, hvorfor hun kunne være ham samme penning pligtig, og hun dog derfor er delt blevet, da finder vi Kirsten Jensdatter af den dele kvit at være.

(235)

** var skikket Mikkel Christensen på Mariebol og havde stævnet Peder Olufsen og Søren Sørensen, tjenende Jens Christensen ved Hovdam, for et vidne de til Vandfuld herreds ting med Jens Christensen 24/6 sidst forleden vidnet har, at de i sommer moxen hver dag skulle have seet Mikkel Christensens fæ og kvæg drev Jens Christensens endels mark inden sten og stabel, hvilket deres vidne Mikkel Christensen ved sin højeste helgens ed benægter, at han ikke har drevet Jens Christensens mark med sit kvæg i hegne tid videre, end de det drev af arilds tid: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på nogen enkende vis dag eller tid, når sådan drift skulle være sket, de ikke heller har vidnet på fersk fod, da finder vi samme vidne magtesløs at være.

(236)

29/7 1620.

** var skikket Christen Mortensen i Fiskbæk og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herred om manddød at sværge over Offer Offersen i Langergårds mølle for Niels Bertelsen i Langergård, han uskyldig ihjelslog, mente ham sagesløs at være af dage taget, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 10/7 dette år, som indeholder Anders Pedersen i Makholm at have vidnet, at da i dag 14 dage, var han i Langergårds mølle at age tørv for Offer Offersen, og da kom Niels Bertelsen, som boede i Langergård, gående og spurgte Offer Møller hvis øg det var, der gik i hans eng, da svarede Offer Møller ham, da må du gå og se hvis der er, det du

får en djævel, og bad Niels Bertelsen bie og slå fra sig, det han fik en djævel, og Niels Bertelsen stod i sin gård, så løb Offer Møller efter to økser og truede Niels Bertelsen og svor om vorherres død, at enten han eller Niels skulle en dem tage inden få dage, og Niels Bertelsen gjorde intet ved ham, han kunne ikke have fred for ham at gå igennem sin gård, så tog Anders Pedersen fat på mølleren og fik ham ind, og så kørte de, og da de kom tilbage, lå Niels Bertelsen og var skudt, og han beklagede sig hårdeligt, at Offer Møller havde skudt ham: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Offer Offersen møller manddød over og fra hans fred for Niels Bertelsen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt.

(237)

** var skikket Peder Christensen i Borg og havde stævnet hr Mikkel Andersen, præst til Døstrup kirke, Peder Nielsen i Ballum med flere for en voldgifts afsigelse, som de 24/1 1607 på Lø herreds ting skal have afsagt imellem Peder Christensen og afgangne Peder Jespersen, som boede i Aspe, og i samme deres afsigelse skulle formelde om nogen ord, som Peder Christensen skulle have haft til Bertel Jespersen med anden uenighed, dem imellem skulle have været, uanseet samme mænd ikke i samme afsigelse skulle have navngivet hvad ord, det skulle have været, Peder Christensen skulle have sagt til Bertel Jespersen, om samme ord skulle have været hans ære anrørende eller ikke: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter begæring, blev samme sag opsat til i dag måned.

(238)

** var skikket Søren Nielsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen i Vrå i Skjern sogn i Bølling herred for et gældsbrev, han skal bære ham under øjne til Kolding byting ved sin fuldmægtig, som skulle formelde om nogen fordring for noget slagtefæ, Søren Nielsen skulle have ham afkøbt for nogen år forleden, beretter Søren Nielsen samme gæld at skulle være betalt så nær som fem mark danske, som skulle være udenpå samme håndskrift afskrevet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(239)

** var skikket Christen Jensen i Møbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i Omvrå og Christen Olufsen sst for to skøder, de skal have i rette båret på Nørvang herreds ting 30/5 sidst forleden og med samme skøder skal have fradraget ham hans ret og dele, som han havde til Christen Olufsen i Omvrå: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Jens Mogensen i Høgsted med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Sørensen i Vollund, skriver i Tørrild herred, for han, eftersom velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og medarvingers, mors og brors vegne havde ladet give ham varsel for en kassering, som han ville lade ham tilbyde på en dag, som var 4/3 sidst forleden, har skrevet på en anden kassering, end som hans fuldmægtig for ting og dom har tilbudt, hvori han mener Christen Sørensen uret at have gjort hans sag dermed at forvilde og burde derfor at stande til rette: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(240)

** var skikket borgmestre og rådmænd i Kolding deres visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, og havde stævnet Hans Danskens arvinger, som er Niels Andersen i nør Bjert på sine egne vegne, Jens Tomasen sst på sin hustru Maren Andersdatters vegne og afgangne Jens Bulls efterleverske i Herslev, ved navn Else Andersdatter og hendes børn med værger og formyndere for et købebrev og fuldmagt, Niels Andersen, Jens Tomasen og Jens Bull skal have udgivet til Hans Iversen, borger i Kolding, som skal være dateret 1/8 1619, anlangende halvpart i et stykke toftejord liggende vesten Kolding uden byen, som Hans Dansken med hans hustru tilhørte, i hvilken jord borgmestre og rådmænd efter Hans Danskens afgang tilholder dem på deres vegne og på Kolding bys vegne: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(241)

** var skikket Christen Jensen i Hannerup hans visse bud Hans Mikkelsen, borger i Kolding, og havde stævnet Laurits Lauritsen i Hannerup for nogen hjemgjorte pant og bænkebreve, som Mikkel Pedersen sst skulle have gjort ham på noget på Hannerup mark, som skulle være af den anpart, ham tilkommer af den halve gårds brug, han påboer, eftersom skøde og kontrakts brev derpå formelder: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(242)

** var skikket Søren Nielsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen i Vrå i Skjern sogn i Bølling herred for et gældsbrev, han skal bære ham under øjne til Kolding byting ved sin fuldmægtig, som skulle formelde om nogen fordring for noget slagtefæ, Søren Nielsen skulle have ham afkøbt for nogen år forleden, beretter Søren Nielsen samme gæld at skulle være betalt så nær som fem mark danske, som skulle være udenpå samme håndskrift afskrevet, som han formener skulle være falskeligt og skælmskagtigt udmakuleret og udslettet, og nu på ny skulle lade tiltale Søren Jensen for en fuldkommen gæld: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket Bertel Jensen Klit i Trans hans visse bud Knud Gregersen, ridefoged til Bøvling, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Bertel Andersen, som boede ved Skalkhøj, for en forpligt, han til Bertel Jensen udgivet har, formeldende på tyve daler, som han restede med af en penge, han skulle give til bod for Christen Hansen, som boede ved Fuglkær, han dræbte og ihjelslog, og samme tyve forligs daler til sankt michaeli år 1615 ved hans gode tro og love, ære og redelighed under hans æres fortabelse skulle have været betalt, hvilket han ikke skulle have efterkommet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(243)

** var skikket Christen Jacobsen og Christoffer Christensen, indvånere i Holstebro, deres visse bud Christen Pedersen, barnfødt i Hjerm hede, og havde stævnet Jens Poulsen, barnfødt i Åstrup, for nogle gældsbreve og beviser han sig, som de formener, skulle af berømme at skulle have anlangende nogen gæld, Christen Jacobsen og Anne Jacobsdatter, Christoffer Christensens hustru, og deres søskende skulle efter deres salig far Jacob Poulsen, som boede i Åstrup, eller og måske i

andre måder ham pligtige at være, og efter sådanne breve, som de mener, skulle have ladet Christen Jacobsen og Anne Jacobsdatter til Bølling herreds ting fordele, formenende Jens Jacobsen, som da var deres ældste farbror, at have burdet dem i deres umyndige år at forsvare såvel og dem nu, som en værge, at stande til rette og regnskab gøre for hvis arv, dem i deres umyndige år tilfaldet er: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb fru Ellen, salig Albret Vinds, hendes visse bud Niels Adsersen i Sønderbæk med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have ladet stævne Edel Andersdatter i Idum og Simon Jensen i Højsbjerg for et vidne, de til Ulfborg herreds ting 29/4 vidnet har anlangende nogen brugelighed, de mænd i Kelddal skulle have haft i Fjald mose med drøft og grøft, og ikke de med deres ed skulle have navngivet samme brugelighed ved nogen visse år eller dag at være sket, men med deres vidne ville være deres mor og slægt til behjælpning til samme brugelighed, som hun formener at være i og inden hendes hævd og låsebrev: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(245)

12/8 1620.

** var skikket Dorte Christensdatter i Vrøgum hendes visse bud Niels Jensen, borger i Varde, og havde stævnet Anders Andersen i Vedersø med flere for et vidne, de 7/7 sidst forleden til Kærgård birketing vidnet har, anlangende at siden det tingsvidne år 1608 skal være udganget, og Laurits Troelsen der til fornævnte ting skal have ladet læse og påskrive, da siden den tid samme vidne udganget er, skulle de have hørt rygte, at Laurits Terkildsen, barnfødt i vester Vrøgum, skulle været far ad det barn Dorte Christensdatter sidste gang skal have født: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Laurits Troelsen, barnfødt i vester Vrøgum, hans visse bud Visti Gregersen sst og havde stævnet Anders Mikkelsen i Søhuse med flere for et vidne, de 7/7 sidst forleden til Kærgård birketing på Laurits Troelsen vidnet har, at siden det vidne år 1608 Laurits Troelsen til fornævnte ting skulle have ladet læse og påskrive, siden den tid samme vidne skal være udgivet, skulle de have hørt rygte og tidende, at Laurits Troelsen skulle have været far ad det barn, Dorte Christensdatter sidste gang fødte, og ikke de skulle have hørt rygte og tidende tilforn, førend fornævnte vidne skal være udganget: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(247)

26/8 1620.

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup og havde stævnet Peder Hansen i Okslund og hans medbrødre kirkenævninger af Lindknud sogn for deres ed og tov, de til Malt herreds ting 15/7 sidst forleden svoret og gjort har over Karen Anderskone i Vittrup for trolddom, hun skal have brugt og gjort efter vidnesbyrds lydelse, hvilken deres ed og tov han formener lovlig og ret at være og burde ved magt at blive, og fremlagde Tomas Juel efterskrevne tingsvidne af Slavs herreds ting 15/6 dette år, Oluf Christensen i Almstok at have vidnet, at den tid hans søster Anne Jørgens hun boede i Vittrup, da var hun og hendes mand to hjælpne folk, og så den tid Anders Madsen og Karen Anderskone i Vittrup var flyttet i gården til dem, så blev de uens, så mistede de deres fæ, kvæg og

heste bort, og da beklagede Anne Jørgens, at Karen Anderskone havde været årsag til alt dette. Else Jeps i Fugdal at have vidnet, at hendes søster Anne Jørgens også havde klaget det for hende: så og efterdi af bemeldte vidner forfares og bevises, Karen Anderskone at have lovet folk ondt, og det dem efter samme hendes løfte en del på liv, helbred og kreatur at være vederfaret, hvilket og med andre vidner bestyrkes så at være hændt, Tomas Madsen og her i dag for retten hende har sigtet og vedkendt for en vitterlig troldkvinde, det hun med hendes trolddoms bedrift sådan skade at have påsat, og intet vidnesbyrd derimod fremlægges sig ærligt og kristeligt at have skikket, men mere gøres bevisligt hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have påhængt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger fordi har været opkrævet Karen Anderskone enten at skære eller skylde, og de som i sognet hos hende boer og bedst hendes lejlighed ved, har hende efter fornævnte vidner kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(253)

** var skikket Peder Christensen i Koldkur på sine egne og sine medarvingers vegne og havde stævnet Christen Mørk i Fårbæk, Peder Poulsen sst samtlige deres medbrødre og medarvinger for nogen skøder, de for nogen år siden af Maren Madsdatter i Haderis og hendes to sønner Mads Christensen og anden Mads Christensen så og af hendes svoger Peder Svenningsen disligeste og Laurits Madsen, barnfødt i Haderis, forhvervet har, med hvilket skøde de ville tilholde dem en eng på Fårbæk mark kaldes Sletvig, uanseet samme eng for langsommelig tider og åringer at skulle være Peder Christensens salig forældre pantsat så lang tid, førend samme skøder gjort er, og ikke igenløst af samme pant, førend sligt skøde er gjort. derimod havde Christen Mørk og Knud Christensen på deres egne og på Jens Svend---, Mette Lauritsdatter sst og deres medbrødres vegne hid stævnet Poul Christensen i Hedegård, Peder Christensen i Koldkur, Peder Mikkelsen i Høgild og hans hustru Kirsten Christensdatter, Mette Harildsdatter i Egelund, Laurits Christensen, Christen Jensen, Christen Nielsen i Lundgård og hans hustru Maren Christensdatter, Niels Jørgensen i Hessel og hans hustru Dorte Christensdatter, Kirsten Christensdatter i Trabjerg, Mette Christensdatter i Hedegård, Laurits Madsen i over Feldborg, Mads Christensen i Egelund, Mads Christensen i Fårbæk, Peder Svenningsen i Vittarp og hans hustru Johanne Christensdatter for nogen breve og hjemgjort pantebrev, de lod dem af berømme, så og gældsbreve, som salig Mads Jensen i Haderis skulle have sat Christen Laugesen i Haderis og salig Christen Poulsen Brun i Resen i pant, lydende på nogen enge i Fårbæk mark: og efter flere ord dem imellem var, blev det så forhandlet, at de på begge sider indgav deres sag på dannemænd, dem om samme deres trætte at skulle imellem sige og til ende gøre, og Christen Mørk så og Peder Poulsen i Fårbæk på deres og deres medbrødres side til betroede og navngav efterskrevne fire mænd bemeldte tvistige parter om samme deres trætte at imellem sige og forhandle, og hvis, fornævnte fire mænd deri sigende og gørende bliver, skal stande for fulde og i alle måder upåtalt.

(255)

** var skikket Niels Christensen i Ølgod bjerg og havde stævnet Niels Frandsen og hans medbrødre kirkenævninger af Ølgod sogn, for de til Østerherreds ting 10/7 sidst forleden har Maren Eskes i Ølgod bjerg kirkenævn oversvoret for trolddomskunster, hun skal have brugt efter adskillige vidnesbyrd, hvilken deres ed og tov han formener lovlig og ret at være og burde ved magt at blive. dernæst blev i rette lagt efterskrevne tingsvidner af Østerherreds ting Laurits Sørensen i Havlund at

have vidnet, at noget før sankt hans dag løb tre af hans kalve i hans gårdmands eng, så løb Bodil Eskesdatter i Ølgod bjerg hendes søn ved navn Eske Lauritsen, som tjente hans gårdmand, og gennede dem på Laurits Sørensens nyslagne græs, og da løb hans søn Peder Lauritsen og lastede Eske Lauritsen derfor og slog ham to eller tre slag med en svøbe, og da sagde Eske Lauritsen til ham, der skulle nogen fare en djævels færd derfor, så straks derefter kom samme drengs oldemor Maren Eskes i Ølgod bjerg ned til Havlund, og straks derefter blev samme kalve syge og døde, og Laurits Sørensen sigtede Maren Eskes, at hun med trolddom havde taget livet af hans kalve: så og efterdi af bemeldte vidner, nu fremlagt er, forfares og bevises, Maren Eskes at have lovet folk ondt, og det dem efter samme hendes løfte en del på liv, helbred, fæmon og i andre måder at være hændt og vederfaret, hvilket og en part med andre vidner bestyrkes så at være sket, Niels Christensen og Peder Christensen nu her i dag for retten med helgens ed og oprakte fingre hende sigtet og vedkendes for en vitterlig troldkvinde at være, og intet vidnesbyrd hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt at have skikket, men fast mere gøres bevisligt, hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have påhængt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger fordi har været opkrævet Maren Eskes for trolddom enten at skære eller skylde, og de som i sognet hos hende boer og bedst hendes lejlighed ved, har hende efter fornævnte vidner kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(260)

** var skikket Niels Christensen i Ølgod bjerg og havde stævnet Jens Pedersen i Mejlvang og hans medbrødre kirkenævninger i Ølgod sogn, for de 19/6 sidst forleden til Østerherreds ting skal have Bodil Eisdatter kirkenævn oversvoret for trolddomskunst, hun skal have brugt, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive, og først fremlagde Niels Christensen efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 15/5 sidst forleden Bodil Jepsdatter i Østbæk at have vidnet, at for syv år siden da begærede Bodil Eisdatter en sæk af hende, så gav hun hende en gammel sæk, som Bodil Eisdatter ikke syntes var god nok og blev derfor noget vred og knotten, der hun gik bort, straks derefter blev al førlighed og helbred taget fra hendes barn, som var 4 år gammel, og hun mistænkte Bodil Eisdatter for samme barns svaghed, og sagde til hende, at hun havde forgjort samme barn med trolddom, og hun endeligt ville gøre noget derved, og den næste dag derefter bedredes det med hendes barn: så og efterdi af bemeldte vidner, nu fremlagt er, forfares og bevises, Bodil Eisdatter at have lovet folk ondt, og det dem efter samme hendes løfte en del på liv, helbred, fæmon og i andre måder har været hændt og vederfaret, hvilket og med andre vidner bekræftes så at være hændt, Niels Christensen, Jens Lauritsen og Peder Christensen og her i dag for retten med helgens ed og oprakte fingre hende har sigtet og vedkendes for en vitterlig troldkvinde, og intet vidnesbyrd hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt at have skikket, men fast mere gøres bevisligt, hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have påhængt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger fordi har været opkrævet Bodil Eisdatter enten at skære eller skylde, og de som i sognet hos hende boer og bedst hendes lejlighed ved, har hende efter fornævnte vidner kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(265)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, høvedsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Otte Rasmussen, borgmester i Varde, og Niels Christensen Hvolvad for et vidne, de til Varde byting 17/7 sidst forleden vidnet har om en vej og vase ved Fredtoft, at Ål sognemænd deraf skulle have givet minde til Hesselmed, imidlertid de skulle have tjent og været på Hesselmed, og ikke samme deres vidne skulle være vidnet efter recessen: så og efterdi samme vidne ikke findes med oprakte fingre og helgens ed at være vidnet efter recessen, kunne vi ikke kende det så noksom, at det bør nogen magt at have med magtesløs at være.

(266)

** var skikket Niels Tomasen i Rådvedgård på sine egne og hans medbrødres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have i rette stævnet Jens Nielsen i Tjæreborg med flere for et vidne, de til Tørrild herreds ting 13/5 sidst forleden vidnet har, anlangende at de skulle have været på Hanstedgård 21/4 sidst forleden og tilbudt og tilspurgt, om nogen af dem ville selv beholde og annamme den karmfading og de heste for den samme værd, som de tilvurderet deres husbond velb Frederik Munk derfor, formener samme deres vidne deres husbond Frederik Munk til vilje og usandfærdigt at have vidnet, og ikke dem med nogen af de godtfolk, som den dag til stede var på Hanstedgård, at skulle kunne gøre bevisligt, sig sligt tilbud på deres husbonds vegne at have gjort: så og efterdi Jens Nielsen og hans medbrødre ikke alene har vidnet om deres egen tilbud, de til Niels Tomasen og hans medbrødre skulle have sagt, men om deres ord og mundheld, de skulle have givet dem til gensvar, hvilke ord de ikke er bestendig eller fra dem har bebrevet, men Niels Tomasen her for retten såvel som hans medbrødre i deres fuldmagt højligt benægter, da kunne vi ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(268)

** var skikket Vidi Hansen i Gesten og havde stævnet Søren Skomager i Gesten og hans medbrødre kirkenævninger af Gesten sogn, for de 16/8 til Anst herreds ting har svoret Anne Peders i Gesten trolddoms sag over for trolddom, hun skal have brugt og gjort, hvilken deres ed og tov han formener lovlig og ret at være svoret og burde ved magt at blive, og fremlagde Vidi Hansen efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting Poul Knudsen i Gesten at have vidnet, at før jul var han til et barsel til Claus Sørensens i Gesten, da var han noget ølle, da drog han Anne Peders mand Peder Christensen over en skive, da lovede Anne Peders Poul Knudsen ondt og sagde, at han skulle få skam, og siden den dag da havde han aldrig havde haft en god dag eller vidste, hvor han ville være, og Poul Knudsen bad sig Gud til hjælp på, at Anne Peders var årsag til hans sygdom, og det havde hun gjort med hendes trolddoms kunster: så og efterdi alle fornævnte vidner, nu i rette lagt er, samtlige sig heden tyder på adskillige ulykker, Anne Peders skal have lovet godtfolk, og det dem derefter en del på liv, helbred, kvæg og fæmon at være hændt og vederfaret, hvorfor hun og til tinge såvel som her i dag af fire præster med højeste ed og oprakte fingre er sigtet og vedkendes for en vitterlig troldkvinde at være, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt at have skikket, men fast mere gøres bevisligt, hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have efterfulgt siden Knud Poulsens død, for hvis død og afgang hun og er sigtet og beskyldt, så det ene med det andet i så måde bestyrkes og bekræftes, da ved vi ikke imod samme vidner og sigtelse at sige eller magtesløs dømme, og efterdi loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel

gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og bemeldte nævninger fordi har været opkrævet Anne Peders enten at skære eller skylde, så de som i sognet hos hende boer og bedst hendes lejlighed ved, har hende efter fornævnte vidner kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(272)

** var skikket velb Axel Rosenkrantz til Landting hans visse bud Niels Christensen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Torp, fordum herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til fornævnte ting 14/8 1616 dømt har imellem bemeldte hans husbond på den ene og velb Jacob Lykke til Tandrup på den anden side for et forbudsvidne anlangende, som han efter hans angivning og forsæt ville have på to gårde Brødbæk, som Axel Rosenkrantz og Jacob Lykke omtvister, og Christen Madsen i sin dom har fradømt ham samme forbudsvidne, indtil hovedsagen blev for sin tilbørlige dommer ordelt, og det af den årsag Christen Madsen syntes Jacob Lykkes indførselsbrev og velb fru Birgitte Rosenkrantzes skøde og følgebreve i nogen måder skulle være imod hverandre, og Niels Christensen da for fogden at have i rette lagt fru Birgitte Rosenkrantzes efterskrevne skødebrev, dateret 8/12 1605 bemeldende hende at have solgt til Axel Rosenkrantz og hans arvinger seks pund korn, efter skånsk mål regnet, med al sin herlighed af det gods, som hende efter hendes salig far Erik Rosenkrantz var tilfaldet, som var af det gods, som hendes kære mor velb fru Maren Juel til Landting hendes livstid var med forlenet: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt gode mænds indførselsbrev, det de har indført Jacob Lykke i fornævnte Brødbæk med mere gods, og derimod fru Birgitte Rosenkrantzes skøde på seks skånske pund korn af det gods, hende efter hendes far var tilfaldet, og fru Maren Juel var med forlenet, så og følgebrev hvori udtrykkeligt benævnes, fornævnte mænd i Brødbæk Axel Rosenkrantz at skulle svare, så fornævnte indførsel, skøde og følgebrev i så måder stemmer imod hinanden, og fogden fordi ikke har vidst forbudsvidne i den sag at udstede, førend hovedsagen for sin tilbørlige dommer blev ordelt, da kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være eller den hans dom at imod sige.

(275)

** var skikket velb fru Ellen Stygge til Frøstrup og velb fru Christence Krag til Ølluf på deres tjenere Niels Staffensen og Søren Nielsen i Jerrig deres vegne deres bud Peder Hansen sst og havde stævnet Knud Jensen i Nollund for et vidne, han til Slavs herreds ting 6/7 sidst forleden vidnet har, at han efter langfredag så noget fæmon gik i Nollund søndre eng og så to mænd af Nollund gik efter det og gennede det til Nollund: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

(276)

** var skikket Niels Tomasen i Rådvedgård på sine egne og på sine medbrødres vegne og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for et vurderingsvidne han 13/5 sidst forleden til Tørrild herreds ting udstedt har på nogen heste gildinger og en vogn, som Niels Tomasen og hans medbrødre 21/4 sidst forleden på Hanstedgård skulle have vurderet, og efterskrevne velbyrdige mænd efter KM og rigens ridebrev har indført velb Frederik Munk til Krogsgård i efter samme deres vurdering, og fornævnte gode mænd ikke for den sidste vurdering har fanget noget varsel, formenende fordi samme vurderings vidne ikke då noksom at være forhvervet, at det burde nogen magt at have men magtesløs at blive: så og efterdi det af fornævnte ridebrev forfares, bemeldte gode mænd efter den første vurdering, som Niels Tomasen og hans

medbrødre gjort har, at have indført Frederik Munk i samme løsøre, og Frederik Munks fuldmægtig det til sig straks har annammet, så det i så måder samme første vurdering har efterfulgt, og bemeldte gode mænd dog ikke for fornævnte sidste vurdering har fanget noget varsel, da kunne vi ikke kende den vurdering så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs være.

(279)

** var skikket Hans Munk i Skærup og havde stævnet hr Niels Bøgvad i Pugdal for en dele, han over ham til Holman herreds ting 24/7 sidst forleden skulle have forhvervet, for Hans Munk i en skriftlig beretning skulle have forment, at hr Niels ikke sin brev og kontrakt at skulle have holdt, som det en ærlig mand egner og bør, hvilke ord mening Hans Munk formener ikke en fuldkommen sigtelse at skulle være efter recessen, at han skulle have beskyldt hr Niels for nogen uærlig sag. så mødte hr Niels Nielsen og formente samme dele ret at være og sig af Hans Munk med urette at være beskyldt, hvortil Hans Munk svarede og for retten ved sin ed tilstod og bekendte sig ikke at vide andet med hr Niels Nielsen end al ære og godt og som en ærlig præstemand i alle måder vel anstår, og efter sådan hans erklæring bekendte hr Niels Nielsen at han ikke heller ved med Hans Munk andet end som en ærlig dannemand, og dermed blev de med sammenlagte hænder for retten venligt og vel forligt.

(281)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Knud Gregersen, ridefoged til Bøvling, Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, og Niels Nielsen, foged på Kvistrup, for et bænkebrev og stuevidne, de udgivet har, om nogen ord hr Christen skulle have haft på Kvistrup i velb Iver Juul til Villestrup, fru Sofie Høcken til Strandbjerggård og flere godtfolks overværelse anlangende to kister og skrin, velb salig Oluf Munk til Kvistrup nogle år tilforn af Vejrum præstegård bekommet har, og endog hr Christen bekender sig ikke fuldkommen at vide, hvorledes samme stuebrev lyder, så formener han dog den at heden strække sig noget videre, eftersom rygte og tidende går, end som hans ord derom samme tid har været, og han derimod ved sin højeste helligånds ed benægter sig ikke anderledes at have sagt, end at Oluf Munk to kister og skrin af Vejrum præstegård udfik og til sig annammet: så og efterdi Knud Gregersen, Christen Madsen og Niels Nielsen nu er mødt og med højeste helgens ed og oprakte fingre har været samme deres brev og kundskab bestendig, dem at have hørt, hr Christen Nielsen bemeldte tid og sted havde fornævnte ord, som deres brev om formelder, hr Christen og straks derefter til Skodborg herreds ting har været indstævnet, om han sådanne ord ville være bestendig eller fragå, hvor han fra retten har endtveget og ingen benægtelse derimod har gjort, i lige måde til Hjerm herreds ting har været kaldt i rette samme ord at vedgå eller benægte, hvor han da dem ikke udtrykkeligt har benægtet, hr Christen i lige måde i hans fremlagte stævning og skriftlige beretning nu for retten tilstår, Oluf Munk samme to kister og skrin til sig at have annammet og udfanget af Vejrum præstegård, han og selv fremlægger salig Oluf Munks brev, indeholdende ham samme to kister og skrin med adskillige breve i til sig at have annammet, så Knud Gregersen og hans medbrødres brev og kundskab med hr Christens egen bekendelse og fremlagte dokumenter bestyrkes, da ved vi ikke imod samme deres brev og kundskab at sige eller magtesløs dømme.

(286)

** var skikket hr Christen Nielsen, sognepræst i Vejrum, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Gregersen på Bol med flere for et vidne, de til Skodborg herreds ting under deres navn udganget, formeldende hr Christen 8/11 sidst forleden da for tingsdom af herredsfogden Christen Jensen i Bjerregård at skulle have begæret, at han ville unde ham tolv mænd, hvilke da på ny måtte vurdere de to heste og den hoppe, velb fru Sofie Høcken til Strandbjerggård hendes fuldmægtig Christen Christensen i Nordenkær samme dag der på tinget ved seks mænd for 40 sletdaler har ladet vurdere, formenende ikke så nøjagtigt derfor så lovligt varsel at være givet, at de vurderinger, deri om formeldes, burde magtesløs at være: så og efterdi fornævnte tingsvidne indeholder, otte mænd at have vidnet, det hr Christen selv inden tinge af herredsfogden var begærende, at han ville nævne ham tolv dannemænd samme heste og hoppe at vurdere, siden de at de første seks mænd var vurderet, hvilket han og efter hans begæring gjort har, og begge samme vurderinger på én dag og tid er sket, så de første seks mænd der da til tinge har været til stede, og hr Christen til den første vurdering har været kaldt og været til vedermåls ting, og fornævnte otte mænd nu er mødt og med højeste helgens ed og oprakte fingre været bestendig i alle måder samme dag inden tinge så at være tilganget, som tingsvidne om bemelder, fornævnte tolv mænd og i deres fuldmagt samme deres vurdering, som med de første seks deres stemmer overens, er gestendige, og intet derimod fremlægges, da ved vi ikke imod samme vurdering at sige eller magtesløs dømme.

(289)

** var skikket hr Christen Nielsen, præst i Vejrum, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Gregersen på Bol med flere for et vidne under deres navn udganget, lydende hr Christen den dag af herredsfogden at skulle begæret have, at han ham seks mænd til syn over de fire møllesten, om hvilke den dom velb fru Sofie Høckens fuldmægtig og ham ganget var, forunde ville, hvortil blev opnævnt efterskrevne mænd, hvilke seks mænd også deres syn om samme sten straks for dom skulle have hjemlet og afsagt, formenende ikke så fuldkommelig varsel at have været: så og efterdi fornævnte otte mænd nu er mødt og med højeste helgens ed og oprakte fingre været samme vidner bestendig, så i alle måder inden tinge at være ganget, som de om vidnet har, fornævnte synsvidne og med tingbogen i deres indhold konkorderer og overens kommer, begge fornævnte syn og én dag er udganget, så de første synsmænd kan til vedermåls ting have været, og fordi ikke nødigt for de sidste at gives varsel, tilmed og hr Christen Nielsen samme synsvidne, han nu hid stævnet har, selv at have æsket og forhvervet, da ved vi ikke imod samme synsvidne at sige ej heller kunne kende fogdens eller skriverens ulempe deri at være.

(291)

** var skikket velb fru Anne Lykke, salig Claus Maltesens til Højris, hendes visse bud Tyge Sørensen i Buskov og havde stævnet Peder Nielsen i Ulsund by og Peder Christen, tjenende i Ulsund, for et vidne, de til Skodborg herreds ting 19/6 sidst forleden vidnet har på nogen hendes folk og tjenere, at skulle have sammenkastet og stakket nogen velb fru Anne Vind hendes tørv i Skalstrup hede, uanseet at Skalstrup hede og mark med lovhævd er indvordet til fri endel: da efter tilbud og gensvar blev da på bemeldte tvistige parters vegne undt granskning til gode mænd at komme på åstederne at granske og forfare, efter begge parter derom lovligt er advaret, og hvis de deri granskende og forfarende bliver, det fra dem at give beskrevet, dog dersom nogen af bemeldte gode mænd for lovligt forfald ikke kan være til stede, da andre i deres sted at tages, så samme granskning kan blive fuldgjort.

(294)

** var skikket Christen Jensen i Møbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i Omvrå og Christen Olufsen sst for to skøder, de skal have i rette båret på Nørvang herreds ting 30/5 sidst forleden og med samme skøder skulle have fradraget ham hans ret og del, som han havde til Christen Olufsen, og det med lovlig adkomst kunne bevise, det Christen Jensen skulle have solgt dem den broderlod, han har arvet i Omvrå efter hans salig forældre, ikke heller der skulle være lovbudsvidne for samme skøde ej heller lovligt varsel for givet, og mener samme skøder burde magtesløs at være. dernæst havde og hid stævnet fornævnte Christen Pedersen, Christen Olufsen, Jørgen Olufsen og Niels Andersen med al hvis skødebreve og anden lovlig adkomst, som de i den sag nyde ville, så og Niels Sørensen i Harresø, Mette Nielskone sst, Otte Pedersen i Hallundbæk og Anne Pedersdatter sst, som samme skøde gjort har. og nu havde Christen Pedersen i Omvrå derimod stævnet fornævnte Christen Jensen for et delsvidne, han lader sig af berømme, han skulle have over hans bror Jens Jensen i Bøllund, som ved 13 år siden skulle være ganget, med hvilken dele han mente sig at ville magtesløs gøre det skøde, som Christen Pedersen på den tredje part gård i Omvrå, hans svoger Christen Olufsen påboer, gjort har, mener samme dele ikke årligt at være læst og forkyndt: da efter flere ord dem derom imellem var, blev de for retten forenet og fordraget, så at Christen Pedersen i Omvrå lovede at skal give Christen Jensen i Møbjerg 60 daler, hver daler til 32 lybsk skilling beregnet, og dem til Kolding marked først kommende at betale, dog dersom de længere hos ham bliver bestående, da billig rente deraf at udgive, og dermed skal samme dele ikke komme Christen Pedersen på samme skøde til hinder eller skade, men fornævnte skøde Jens Jensen Christen Pedersen gjort har, ved sin fuldmagt at blive, af Christen Jensen og hans efterkommere upåtalt i alle måder.

(295)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm hans visse bud Christen Hansen Smed i Hulvig og havde stævnet velb Mogens Kås til Frøstrup for et syn, han til Vesterherreds ting forhvervet har anlangende nogen tørv østen Sønderside og nordvest fra Stavskær, som Christen Christensen i Dybvadgård dette år skulle have gravet, og Mogens Kåses fuldmægtig Mads Madsen havde tredje ting til Christen Christensen i Dybvadgård for hjemmel efter synsvidnes lydelse, og Christen Madsen i Stavskær at have hjemlet ham de tørv på de åsteder, som synet om formelder, efter samme syn og hjemmel skal en dele være drevet, som han mente skulle være imod loven af den årsag, Christen Madsen i Stavskær boer i Østerherred, og vidnerne er drevet i Vesterherred med otte dages varsel: så og efterdi af fornævnte synsvidne til Vesterherreds ting forfares, bemeldte Christen Madsen i Stavskær, som i Østerherred er bosiddende, alene otte dages varsel at være givet, dog han er uden herred, da kunne vi ikke kende samme synsvidne ej heller fornævnte hjemmel og dele, derefter udganget er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(297)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Christen Andersen i Brenderup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Sørensen i Vollund, herredsskriver i Tørrild herred, for han, eftersom velb Brockenhuus til Lerbæk på sine egne og sine medarvinger, mor og brors vegne har ladet give ham varsel for en kassering, som han ville lade ham tilbyde 4/3 sidst forleden, har skrevet på en anden kassering, end som hans fuldmægtig for ting og dom har tilbudt, hvormed han mener Christen Sørensen uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: så og efterdi bemeldte Johan Brockenhuuses kasserings brev findes af Christen Sørensen påskrevet, at den 4/3 på Tørrild herreds

ting skal være læst, og ikke noget nøjagtigt bevis af de otte mænd, den dag var tinghørere, eller andre fremlægges, hvormed bevises kan, samme brev der den dag ikke inden tinge at være læst blevet, som opskriften om bemelder, da kunne vi ikke kende Christen Sørensens ulempe deri at være.

(301)

** var skikket Jens Clemendsen ved åen og havde stævnet Morten Sørensen i Kongensgård med flere for et vidne, de til Lønborg birketing 4/7 sidst forleden vidnet har, at de skulle have seet ved fornævnte ting, at Anne Nielskone ved åen lod dem se, at hendes hånd var blå og blodig. sammeledes havde hid stævnet sandemænd af Lønborg birketing, for de 1/8 sidst forleden skal have ham vold oversvoret, endog han hårdeligt har benægtet, og ikke for sandemændene skulle være bevist, at han skulle have slået hende med en tøjrkølle: så og efterdi med synsvidne bevises Anne Nielskone, Niels Davidsens hustru, at have været slået blå og blodig, hvorfor hun til tinge med helgens ed og oprakt finger har sigtet og beskyldt Jens Clemendsen, hende det at have slået og gjort, og ingen bevisning han derimod fremlægger, og sandemænd fordi har ham vold oversvoret, da ved vi ikke imod samme syn, sigtelse og sandemænds ed at sige eller magtesløs dømme, førend Jens Clemendsen sig derfor kan forværge efter loven.

(303)

** var skikket Christen Madsen i Søller med en opsættelse her f landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Jensen i Krunderup med flere for et vidne, de 26/4 sidst forleden til Hjerm herreds ting vidnet har anlangende om nogen ord, de skulle have hørt, der skulle være faldet imellem hr Christen Nielsen i Vejrum præstegård og Christen Madsen 12/4 sidst forgangen på fornævnte ting, eftersom hr Christen gjorde spørgsmål til Christen Madsen: så og efterdi Erik Eskesen og hans medbrødre otte mænd, som har været tinghørere til Hjerm herreds ting 12/4, har udtrykkeligt vidnet om hvis ord, hr Christen Nielsen og Christen Madsen da inden tinge er imellem faldet, og det straks i tingbogen er blevet indtegnet, og tingsvidne efter udganget, og loven bemelder, tingsvidne at være det, de gode mænd, på tinge var, vidnede, det de så og hørte, og i lige måder formår tingsvidne at være så stærkt, at ej skal lov imod gives, fornævnte otte mænd og 14 dags dag 26/4 derefter, da samme tingsvidne under forsegling er hr Christen Nielsen leveret, i alle måder har været det bestendig, da ved vi ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, og efterdi fornævnte otte mænd 26/4 siden derefter ydermere om Christen Madsens ord, han 12/4 skulle have haft, har vidnet, ham at skulle have sagt, det hr Christen ikke skulle have handlet med ham som en ærlig præstemand, hvilket han højligt benægter sig ikke det ord ærligt at have haft, da kunne vi ikke kende det deres sidste vidne så nøjagtigt, at det bør at komme Christen Madsen til hinder eller skade i nogen måder.

(306)

** var skikket Jep Christensen, borger i Varde, og havde stævnet Christen Pedersen i Vostrup, birkefoged til Lønborg birketing, for han 1/8 1617 skulle have tiltaget sig dom at dømme på ham anlangende nogen øksnekøb, som han skulle for beskyldes at have brugt, så og for han 19/8 har tildømt ham efter Eske Pallesens beskyldning for øksnekøb at stande velb Christoffer Gersdorff til rette, uanseet Jep Christensen ikke skulle i Lønborg birk være overbevist på nogen ulovlige steder øksne at have købt eller bekommet: så er Christen Pedersen, Tomas Andersen, Eske Pallesen og Christoffer Gersdorff ikke mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og de findes

tilforn tre gange her til landstinget at være stævnet og dog ikke mødt, og tre uendelige domme derfor er udganget, hvori samme dom, vidner, dele og breve er fundet magtesløs at være, og Christoffer Gersdorff, Christen Pedersen, Tomas Andersen og Eske Pallesen har haft noksom lang respit samme dele at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Jep Christensen har været forårsaget atter på ny fjerde sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi samme vidner, dom, dele og breve magtesløs at være.

(308)

** var skikket Jes Madsen i Vrå på sine egne og på Jens Sørensen sst hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Eske Mortensen i Lejrskov og Niels Pedersen sst for et vidne, de 30/3 sidst forleden til Anst herreds ting forhvervet har, og mente at han med samme vidne skulle have vedkendt sig al den jord, som ligger på Lejrskov mark, til den gård, han iboer og skal være kronens, og i lige måde med samme vidne ville tilholde sig en halv otting bondejord på Lejrskov mark, som Eske Mortensens far salig Morten Tomasen skulle have pantsat Niels Pedersen i Lejrskov, hvilken jord skulle være ret tillæg til den gård i Vrå, Jens Madsen og Jens Sørensen påboer, som de formente noksom at ville bevise med skøder, lovhævd og adkomsts breve. dernæst fremlagde Eske Mortensen efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting dateret 1534 Svend Jensen i Lejrskov og Hans Gundesen i Egholt, som var to af de ældste mænd i fornævnte herred, at have vidnet, at den halve otting jord, som Erik Iversen brugte i Lejrskov mark var ret tilliggelse til den gård i Lejrskov, Erik Iversen og hans brødre da iboede, hvilke halve otting jord, som Espen Jensen i Vrå og hans medarving da påtalte, og blev arvet af samme gårds eje. derimod fremlagde Jes Madsen efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting dateret 1482, som bemelder Laurits Eriksen der inden alle fire tingstokke skødte Jens Nielsen en gård i Vrå med sin tilliggelse og dertil en halv otting jord på Lejrskov mark. sammeledes fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte herreds ting dateret 1544, som indeholder Niels Bertelsen, borger i Kolding på sin mor Mette Lauritsdatters vegne at have skødt og afhændet til Espen Jensen og Jens Espensen i Vrå og deres arvinger, hver lige meget, al den lod og del, som Mette Lauritskone var til arv faldet i den gård og gårdseje i Vrå, som de begge iboede. endnu efterskrevne skøde af fornævnte ting dateret 1547, som formelder Jes Christensen i Vandel på sin hustru Else Jenskones vegne at have solgt Espen Jensen og Jens Espensen en fuld søsterlod i fornævnte gård med al sin tilliggelse i Vrå og Lerskov mark. fremlagde han og efterskrevne tingsvidner af fornævnte ting dateret 1552 indeholdende Peder Skodborg i Skanderup at have skødt Jes Espensen og alle hans søskende var i gårde med ham og Tyra Espens og deres arvinger og til Maren Jenskone og alle hendes børn, som i fællig var med hende, og deres arvinger en fuld søsterdel, som han var til arv faldet efter sin mor Mae Jenskone, og som han havde købt i samme fornævnte søsterdel af sin bror Tomas Skodborg, som han arvede efter sin mor Mae Jenskone i den gård og gårdseje i Vrå, som Jens Espensen og hans søskende og Tyra Espens og Mae Jenskone og hendes børn da iboede, og formente Jes Madsen, at deraf noksom kunne forfares, samme halve otting jord i Lejrskov mark fornævnte gård i Vrå at tilhøre, og af adskillige arvinger siden fornævnte gamle vidner, Eske Mortensen i rette lagt har, til hans salig forældre at være skødt og solgt, og derhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte herredsting 30/3 sidst forleden Niels Bertelsen i Kolding og Peder Hansen i Vrå at have vidnet, at de enhver kan mindes i 40 år, og da var det dem vitterligt, at Mads Espensen i Vrå og Søren Jensen sst har til skæppeskyld for den halve otting jord på Lejrskov mark to engskifter i Grønkær made. Anders Juel i Ure, som mindes 20 år, og Tomas Juel sst, som mindes 40 år, at have vidnet, at den eng Grønkær made, som Christen Juel havde sat Morten Tomasen i Lejrskov i pant, de samme to enge løste Anders Juels far Christen Juel fra Morten Tomasen, og var sagt for dem ud

af godtfolk, at det var til skæppeskyld for den halve otting jord på Lejrskov mark: så og efterdi Jes Madsen med lovhævd beviser, fornævnte halve otting jord i Lejrskov mark til samme gård i Vrå at være indvordet, han og i lige måde med adskillige skøder gør bevisligt, hans forældre og formænd at være solgt og skødet lodder og parter i fornævnte gård i Vrå med sin tilliggelse, som og udtrykkeligt formelder om hvis, den i Lejrskov mark tilhører, hvilke skøder findes en del at være gjort og givet, siden bemeldte to gamle tingsvidner, Eske Mortensen i rette lagt har, udganget er, så deraf forstås bemeldte hans forældre til ejendommen i Lejrskov mark at have været berettiget, som lovhævden om formelder, da kunne vi ikke kende samme to gamle vidner, Eske Mortensen i rette båret har, ej heller hans vedkendelse, som ikke med lovlig adkomst bestyrkes, så nøjagtig, at de bør at komme Jes Madsen og Jens Sørensen imod fornævnte gamle skøder og adkomst til nogen forhindring, og efterdi Niels Bertelsen, Peder Hansen og Ebbe Jespersen udtrykkeligt har vidnet dem vitterligt at være, Mads Jespersen og Søren Jensen i Vrå at have haft samme to engskifter for skæppeskyld for samme halve otting jord på Lejrskov mark, og intet derimod fremlægges ikke så i sandhed at være, ved vi ikke imod det deres vidne at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Anders Juel og Tomas Juel har vidnet efter sagden og ikke om deres egen vitterlighed, kunne vi ikke kende det deres vidne nøjagtigt at være men bør magtesløs at være.

(314)

** var skikket Søren Jensen i Bølbøl på sine egne og sine søskende og medarvinger og havde stævnet Niels Nielsen i Obling for en håndskrift, han 9/3 sidst forleden på Nørherreds ting skal have fremlagt på Søren Jensens afgangne far Jens Nielsen i Bølbøl, anlangende det salig Jens Nielsen skulle have bekendt sig at have lovet salig Niels Lauritsen af Obling en gråhjelmet tyr eller seks enkende daler i stedet, for han skulle hjælpe ham til rette i sine sager, da Niels Lauritsen var herredsfoged i fornævnte herred: så og efterdi for os fremlægges fornævnte Jens Nielsens underskrevne brev, det han har givet fornævnte Niels Lauritsen samme tyr eller seks daler i stedet, hvilket brev Maren Nielskone til fornævnte Niels Nielsen har opdraget og ikke bevises, det betalt at være, ej heller gøres bevisligt Niels Lauritsen nogen deres ret, formedelst samme gave, imod recessen at have forundt, da ved vi ikke imod samme brev ej heller herredsfogdens dom, så vidt den derefter udganget er, at sige eller magtesløs dømme.

(316)

** var skikket Søren Nielsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Peder Jensen i Vrå i Skjern sogn i Bølling herred for et gældsbrev, han bærer ham under øjne til Kolding byting ved sin fuldmægtig, som skulle formelde om noget pending for noget slagtefæ, som Søren Nielsen skulle have ham afkøbt for nogle år forleden, og beretter Søren Nielsen, at samme gæld skulle være betalt så nær som 5 mark, som blev udenpå håndskriften afskrevet, som han nu formener skulle være falskelig og skælmskagtigt udmakuleret og udslettet, og nu på ny skulle lade tiltale og forfølge Søren Nielsen for en fuldkommen gæld. så er Peder Jensen ikke nu mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse eller modstand derimod at gøre eller ham lovligt at undskylde: da efterdi det befindes samme sag tilforn at have været hid stævnet, og den da først i seks uger og siden atter en måned, som er til i dag, at være optaget, og ikke Peder Jensen eller nogen på hans vegne nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi samme brev magtesløs at være.

(317)

9/9 1620.

** var skikket Jens Mortensen i Stensgård og havde hid kaldt sandemænd af Tørrild herred om manddød at sværge over Christen Madsen i Lund for Jes Lauritsen ved Bredsten kirke, han ihjelslog, og mente ham sagesløs at være af dage taget, og først fremlagde Jens Mortensen efterskrevne tingsvidne af Tørrild herreds ting 5/8 sidst forleden, som indeholder Tyra Jenskone ved Bredsten kirke at have vidnet, at på sankt Ibs dag 1620 da kom Jens Lauritsen ved Bredsten kirke ridende på sit øg og havde intet i sine hænder uden to tøjr, som var lagt på hans øg og ville føre sine øg ud i marken og sætte dem i græs, da kom Christen Madsen i Stangbjerg i Lund gående og havde en økse i sin hånd, og da så hun, at Christen Madsen slog til Jens Lauritsen med hans økse i hans hoved, som han sad på hans øg, og derefter snoede Jens Lauritsen sig af hans øg til den anden side fra Christen Madsen, og så optog Christen Madsen af jorden en kampesten og slog til Jens Lauritsen med den og ramte ham over sit venstre øje, og så styrtede Jens Lauritsen baglæns til jorden: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Christen Madsen i Lund manddød over og fra hans fred for Jes Lauritsen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(318)

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, og havde stævnet Niels Christensen i Malt med mange flere for et vidne, de til Malt herreds ting 1/4 dette år vidnet har, at ingen af Malt herreds mænd har gjort noget arbejde på Anst bro eller givet nogen skat eller udlæg dertil, eftersom den nu skal være forfalden og igen skal forbydes og forfærdige, hvilket vidne han formener vildigt at være, og det at være vidnet af mesten parten de gode mænds egne tjenere der i herredet, dem selv i deres egen sag til behjælpning, uanseet at de gode folk tilholder dem frihed og ret at have med fiskeri og anden brugelighed i åen til midtstrøms, og Lauge Madsen derfor på KM vegne formener, fornævnte vidne ingen magt at have: efterdi jeg Niels Krag selv er interesseret i sagen og har ti år i fornævnte herred såvel som andre gode mænd, og ikke min medbror den gode mand Gunde Lange er til stede, blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(319)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Morten Nielsen i Elsø og havde stævnet Søren Mikkelsen i Vang og hans medbrødre kirkenævninger af Nysogn, for de til Skast herreds ting skal have Anne Niskone i Vang kirkenævn oversvoret, formener dem ret at have svoret og deres ed og tov ved magt at blive: da efterdi samme vidnesbyrd ej heller Peder Jessen, som hende skal have sigtet, ikke nu her er til stede, hvorpå nævnings ed funderet er, blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(320)

** var skikket Jens Svendsen i Mårupgård og havde stævnet Niels Madsen i Volder, herredsfoged i Vandfuld herred, for han nogen tid siden forleden til fornævnte herredsting skal have udstedt en dele over ham for 12 rigsdaler, som han skulle være sin husbond mester Hans Olufsen, læsemester i Ribe, skyldig for ægt og arbejde efter gode mænds doms lydelse: så og efterdi nu gives tilkende fornævnte vurdering og udlæg efter samme dele at være gjort, og det ikke ej heller hovedmanden mester Hans Olufsen er kaldt, da ved vi ikke på samme dele at dømme, førend det og lovligt stævnes og da gå om hvis ret er.

(321)

** var skikket Oluf Simonsen i Starup, Iver Tomasen og Mads Jensen sst på deres egne og på menige Starup bymænds vegne og havde stævnet Hans Jørgensen, Anders Andersen, Peder Jensen i Ågård by, samtlige Ågård bymænd, for et tingsvidne de til Brusk herreds ting skal have frembåret, som skulle være udstedt til fornævnte ting 21/7 1588, som nogen af Starup bymænd og Ågård bymænd, der da levede, skulle med hverandre have samtykket, og fornævnte Ågård bymænd med samme vidne at ville de Starup bymænd fra deres rette bymark og bonde ejendom fratrænge og fravidne, uanseet at menige Starup bymænd på den tid, som samme vidne skal være forhvervet, og da levede, ikke samtlige skulle have bejaet og samtykket samme tingsvidne. så mødte Peder Sørensen i Ågård og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 21/7 1588, som indeholder Jens Bertelsen med flere kronetjenere i Starup og Morten Pedersen med flere i Ågård at have stået for tingsdom kendes og tilstået, at de i lensmandens nærværelse velb Casper Markdanner til Søgård, høvedsmand på Koldinghus, var venlig og vel forligt om deres fælles fædrift imellem begge byer, og derefter fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting dateret 1580, som medfører Bertel Sørensen i Dons, da delefoged til Koldinghus, at have stået for tingsdom på lensmandens vegne og forbød menige mænd i Starup at befatte dem med det jord på Langager efter denne dag at bruge, men det skulle ligge under fæfod, som det havde gjort tilforn. endnu fremlagde efterskrevne vidne af fornævnte ting lørdag 27/4 1588, som bemelder Peder Madsen, da ridefoged til Koldinghus, at have stået for tingsdom og på lensmandens vegne forbød de Starup mænd at føre sæd i den fælles fædrift imellem Starup og Ågård. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 1578, som indeholder, synsmænd at have vidnet, at de havde nogen tid tilforn seet fornævnte jord været pløjet: så og efterdi nu fremlægges bemeldte gamle forbudsvidne og syn såvel som og andre nye syn, forbud og vidne, hvormed fornævnte vidne og dele, nu hid kaldt er, bekræftes, og de ikke findes stævnet og kaldt, da ved vi ikke på samme vidne og dele, nu hid stævnet er, at dømme, førend de andre lovligt stævnes og kaldes og da gå om hvis ret er.

(324)

** var skikket Oluf Simonsen i Starup, Iver Tomasen og Mads Jensen sst på deres egne og på menige Starup bymænds vegne og havde stævnet Hans Jørgensen med flere Ågård bymænd for en uendelig dom, de her til landstinget 26/8 har ladet forhverve, i hvilken dom samtlige Starup bymænd skal være tildømt at give fornævnte Ågård bymænd kost og tæring af den årsag, de Starup bymænd havde forhvervet stævning over de Ågård bymænd for deres mark og ejendom, som de dem med gamle forligelses vidner ville tilholde: så og efterdi med tingsvidne bevises, lensmandens fuldmægtig til tinge sagen at have optaget, indtil den gode mand selv kom på åstederne lejligheden at forfare, efterdi det på begge sider var KM tjenere, så Iver Tomasen og hans medbrødre fordi ikke med samme stævning er fremkommet, men de Ågård mænd derimod har ladet forhverve samme kost og tærings dom, da finder vi samme dom ikke at komme fornævnte Starup mænd på nogen udgift til hinder eller skade.

(326)

** var skikket Iver Clemendsen i Bøl og havde stævnet Bennit Hanskone og hendes søn Peder Hansen sst for et vidne, de til Lønborg birketing 18/7 sidst forleden vidnet har, bemeldende blandt andet at de på fredag, da var 14 dage, skulle have hos været i Christen Mortensens kålgård i Bøl og seet, at Iver Clemendsen og hans hustru Maren Ivers skulle have tinket for en bisværm, som

sværmede, og at Iver Clemendsen skulle have taget fat på Jep Christensens ene bistok og løftet den af det sted, den stod på, og der skulle have været bier i samme stok, og vendt den om og raget op imellem kagerne med en kniv bier ud af samme stok, hvilket vidne han ved sin højeste ed benægter: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(327)

23/9 1620.

** var skikket Oluf Madsen i Hodde hans visse bud Christen Hansen i Hulvig og havde stævnet sandemænd af Østerherred Anders Madsen i Hodde, som blev dødfundet i Hodde å, hans bane at udlede, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidner af Østerherreds ting 11/9 og 18/9 dette år, som indeholder Oluf Pedersen i Hodde skov med flere at have vidnet, at Anders Madsen i Hodde i nogen år ikke havde sit fuldkomne syn, ikke heller i nogen år havde sin fulde forstand, og nogen dage før han blev borte og var druknet, da var han sønden ved Søren Ebbesens kålgård og ville have druknet sig selv, og de forhindrede ham derfra: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Anders Madsen hans egen bane på, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(331)

** var skikket Niels Hansen i Drengsted og Peder Sørensen i Vestermølle deres visse bud Laurits Nielsen i Harres og havde stævnet Hans Lauritsen i Drengsted, for han skal have tilskyndet hans stedsøn Mads Ibsen der sst at skøde og afhænde sin og sine søskendes bøndergrund i Drengsted, og ikke samme bøndergrund til nogen af arvingerne skulle være lovligt lovbudt: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(333)

** var skikket Niels Jensen, borger i Varde, på Dorte Christensdatter i Vrøgum hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Anders Andersen i Vedersø med flere for vidner, de 7/7 sidst forleden til Kærgård birketing vidnet har, anlangende at siden det tingsvidne år 1608 skal være udganget, som Laurits Troelsen der til fornævnte ting skal have ladet læse og påskrive, skulle de have hørt rygte og tidende, at Laurits Troelsen, barnfødt i vester Vrøgum, skulle været far ad det barn, som Dorte Christensdatter sidste gang skal have født, endog Dorte Christensdatter skulle have benægtet, Laurits Troelsen ikke far til nogen hendes børn at have været, formente fornævnte vidner om rygte og Laurits Troelsens bekendelse, han i fængsel på hende gjort har, ulovlig, usandfærdigt og uret at være og burde magtesløs blive og ikke at komme Dorte Christensdatter på hendes liv og velfærd til nogen forhindring: så og efterdi Anders Andersen, Anders Mikkelsen og deres medbrødres vidner og sognepræsten hr Niels Phillipsens kundskab om samme deres onde levned og kætteri, de har været berygtet for, bestyrkes, det og i lige måde med tingsvidne bevises, Laurits Troelsen 1608 til fornævnte birketing at have tilspurgt Dorte Christensdatter, om han var hendes barnefar eller havde haft legemlig fællig med hende, endog da den gang ikke af nogen derfor var beskyldt og i så måde selv til samme sag været årsag, hvorefter fornævnte vidner vidnet har, fornævnte Laurits Troelsen og siden da for samme gerning er pågrebet, i godtfolks nærværelse har været bekendt sig med hende at have haft legemlig fællig, hvilket han og til tinge har vedgået, og hans egne to brødre derom vidnet har, og overalt siden sagen her til landstinget er opsat, har Laurits Troelsen brudt sit fængsel

og er bortrømt, så han dermed gerningen har vedgået, og fornævnte vidner og kundskaber i så måde det ene med det andet befæstes, der ellers intet imod fremlægges, hvormed de tilbage drives kan, da ved vi ikke imod samme vidner, nu hid stævnet er, at sige eller magtesløs dømme, og efterdi fornævnte nævninger derfor og efter Dorte Christensdatters egen bekendelse, det hun tilforn har avlet to børn med Laurits Troelsens bror, har hende kætterisag oversvoret, kunne vi ikke kende nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde men den ved magt at blive.

(340)

** var skikket velb Christen Lange til Hesselmed og Rasmus Nielsen i Fredtoft deres visse bud Iver Henriksen og havde stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom, han til Vesterherreds ting 15/7 sidst forleden dømt har, anlangende at have tildømt Ål sognemænd at have deres arilds engvej over hans tjener Rasmus Nielsens ensom korntoft og enghave, uanseet at det ikke med ejermænd at være indsvoret, men at være en bevilget og lånevej: så og efterdi for herredsfogden med tingsvidne har været bevist, det Ål sognemænd i 60 år mere og mindre har haft deres vej og køring til deres egne og fra med deres hø at opage ad fornævnte gamle vej og vase, i lige måde med syn gjort bevisligt, samme gamle vej og vase at være tillukket og dem forment, hvilket deres syn udtrykkeligt formelder, at dersom samme gamle vase var holdt ved magt, da var der bedre lejlighed og mindre til skade at køre ad den end ad den nye vase, item at ingen kunne køre ud til deres enge ad den nye vase, undtaget der skulle kastes grøft og gøres vase på en grøn eng, som dem syntes aldrig havde været vej eller vase tilforn, det og af Christen Langes eget forhvervede vidne bekræftes, Ål sognemænd i langsommelig tid at have haft deres køring ad samme gamle vase, dog de deraf havde aget hø til Hesselmed, og Jens Sørensen for herredsfogden har tilbudt for dem sådan villighed af fornævnte vej og vase at skulle gøre til Hesselmed, de i Christen Langes formands tid gjort har, og fogden fordi, efter fornævnte syn og vidner og efter loven, ikke har vidst fornævnte Ål sognemænd deres arilds engvej at fradømme, da ved vi ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(346)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, høvedsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Iver Markorsen, byfoged i Varde, for han 17/7 sidst forleden på Varde byting skulle have tildømt et vidne imod recessen at stedes beskrevet i tingbogen, anlangende det Otte Rasmussen, borgmester sst, og Niels Hvolvad, borger sst, skulle have vidnet, at de mænd i Ål sogn skulle have givet minde og aget hø til Hesselmed, for de måtte køre ad deres engveje, uanseet for ham skulle være sat i rette, om de mænd, som samme minde skulle have givet, burde da at gives navn og for samme vidne have lovligt varsel: så og efterdi med otte mænds vidne bevises, Niels Hvolvad såvel som Christen Langes varselsmænd at være fra tinget heden ganget, førend Jens Sørensen, efter at det første Otte Rasmussen og Niels Hvolvads vidne, som her siden er magtesløs dømt, i tingbogen var indtegnet, og Niels Hvolvad siden på tinget er indhentet, og han med Otte Rasmussen da deres forrige vidne med oprakte fingre har bekræftet, dog varselsmændene ikke den tid har været til stede eller derfor hjemlet noget varsel, da kunne vi ikke kende samme sidste vidne så lovligt at være udstedt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi fornævnte dom ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(351)

** var skikket velb Godske Rantzau til Trøjborg hans visse bud Matias Nielsen, skriver der sst, og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom, han 8/7 sidst forleden imellem Laurits Nielsen i Harres og Hans Rosenberg, foged på Troldbjerg, til Lø herreds ting dømt har anlangende efter Laurits Nielsens beskyldning, det Hans Rosenberg med flere skulle have med vold borttaget Laurits Nielsen og ham ulovforvunden i fængsel sat for en ko, hos ham skulle være ---- og siden at være blevet død: så og efterdi Peder Tygesen ikke har senteret i sagen enten til eller fra, eftersom det for ham var indstævnet, men alene sagen fra sig heden fundet, da finder vi den hans heden findelse at være som uudgivet var, og sagen til herredsfogden igen at komme derom at dømme og adskille, som det sig bør.

(352)

** var skikket Hans Christensen i Borg og havde hid stævnet Matias Andersen for dele og tiltale, som han på velb Godske Rantzau til Trøjborg hans vegne skulle have til Hans Christensen til Lø herredsting anlangende for nogen ord, som han formente Hans Christensen efter tingsvidnes lydelse 28/7 1599 skulle have tilsagt Jørgen Jepsen i Borg, at hvis ukvemsord, som Hans Christensen skulle have sagt til Jørgen Jepsen, det skulle han have sagt i vrede og hastighed, hvilke ord Hans Christensen højligt benægter sig aldrig at have talt til Jørgen Jepsen. så mødte Matias Nielsen og mente, Hans Christensen burde for hvis ord, han havde haft efter tingsvidnes lydelse, at lide tiltale, dertil svarede Hans Christensen, at han tilforn havde forhvervet dom her til landstinget, det samme vidne er underkendt, hun og han fremlagde 20/8 sidst forleden, og derhos berettede, at samme dom er ustævnet og ukaldt og mente fordi, han nu burde at have endelig dom: da efter sådan lejlighed finder vi samme vidne magtesløs at være og ikke komme Hans Christensen på hans ære, rygte og navn til nogen forhindring, indtil hvem der har i at sige på ny lovlig kommer her og vil være i rette.

(353)

** var skikket Jens Andersen, borger i Vejle, og havde stævnet Niels Tomasen, borger og indvåner sst, for han imod lovlig frihed og ret har sig til fordristet og på to udenbys fremmede mænd Hans Buck og Lucas Buck til Lübeck deres vegne har til Vejle byting ladet Jens Andersen fordele, uanseet han skulle have aflagt og betalt noget deri, som han med sine regnskabs kvittantser at ville bevise, og tilmed skulle ham og de lybsker være regnskab imellem: så og efterdi Jens Andersen to gange for borgmestre og råd har været indkaldt, og ikke der han har villet møde sig for samme gæld, han fornævnte lybsker pligtig var, at erklære, og borgmestre og råd fordi sagen til bytinget har heden vist, så han der med høringsdele for samme rest efter hans håndskrift er delt blevet, da ved vi ikke Jens Andersen af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(356)

** var skikket velb fru Anne Lykke, salig Claus Maltesens til Højris, hendes visse bud Tyge Sørensen i Buskov og havde stævnet Peder Jensen i Nees kirkegård og hans medbrødre 24 mænd for et vidne, de til Skodborg herreds ting 28/8 sidst forleden vidnet har anlangende efterskrevne tørvegrøft og lyngslæt, de skulle have haft, hvilket deres vidne Tyge Sørensen på fru Anne Lykkes vegne formente at være vidnet tvært imod hendes lovhævd: da efterdi det befindes samme trætte om bemeldte åsteder til gode mænds granskning at være bevilget og undt, da ved vi ikke på fornævnte vidne og syn, sig på samme tvist refererer, at dømme, førend samme granskning bliver fuldgjort, som det sig bør.

(357)

** var skikket Oluf Christensen i Koven og havde stævnet Niels Christensen i Gammelby med flere for et vidne, de 16/8 til Hjerm herreds ting vidnet har, lydende iblandt andet bemeldte Oluf Christensen skulle om søndagen otte dage tilforn ved Mejrup kirke have truet og undsagt Jørgen Jensen på Tvis. dernæst havde stævnet Peder Christensen i Brejnholt for han samme dag der til tinget har klaget på ham såvel som også tillyst ham kirkefred for sådan gerning: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(358)

** var skikket Christen Madsen i Søller med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet Anders Jensen i Overdal med flere for et vidne, de til Hjerm herreds ting 9/8 sidst forleden med hr Christen Nielsen, præst i Vejrum, vidnet har anlangende om nogen ord, de skulle have hørt, der skulle være faldet imellem hr Christen Nielsen og Christen Madsen 12/4 sidst forgangen på fornævnte ting, hvilket deres vidne Christen Madsen formener skulle være imod forrige otte mænds vidne og ikke skulle være taget på fersk fod, efter at samme ord skulle være faldet: da efter skudsmål blev denne sag opsat til i dag 14 dage.

(360)

** var skikket Niels Jørgensen, født i Egvad, og havde stævnet Maj Frandskone i Tarm og Maren Nielskone i Nærild for et vidne, de til Nørherreds ting 16/2 sidst forleden med Frands Pedersen sst vidnet har, at Kirsten Jørgensdatter i Egvad præstegård skulle have været i Tarm til Frands Pedersens i høbjergning da sidst forleden og gjort rede og regnskab med ham om alt hvis, dem imellem har været, og da skulle Frands Pedersen have blevet Kirsten Jørgensdatter skyldig uden en mark danske, og dem skulle han have givet hende straks, hvilket deres vidne han formener usandfærdigt at være: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

** var skikket Else Christensdatter, barnfødt i Varde, og havde stævnet Bodil Olufsdatter og Lisbet Jacobsdatter for et vidne, de 4/9 og 11/9 sidst forleden til Varde byting med Else Clausdatter der sst vidnet har anlangende om nogen ord, de siger, Else Christensdatter skulle have sagt til Else Clausdatter, hvilket deres vidne Else Christensdatter ganske højligt benægter sig aldrig slige ord at skulle have sagt eller tænkt: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(363)

** var skikket Jens Pedersen i Svenstrup hovgård og havde stævnet Bend Villadsen i Svenstrup for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme nogen tid siden skulle have forhvervet, hvori han skulle have bekommet en sigtelse og synsvidne magtesløs anlangende for sår og skade, han skulle have gjort Jens Pedersens dreng Christen Nielsen, hvilken dom Jens Pedersen formener, Bend Villadsen ulovligt og med vrang undervisning at skulle have forhvervet, menende samme dom burde magtesløs at være, og derhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af Ginding herreds ting 8/6 sidst forleden, Christen Nielsen at have sigtet Bend Villadsen, for han havde slået ham til jorden og kværket ham: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi det befindes Christen Nielsen, som samme sigtelse gjort har, at være et umyndigt barn, fornævnte hans sigtelse ej heller samme syn ikke med noget nøjagtigt vidnesbyrd bekræftes, fornævnte Bend Villadsen ham sådan

skade at skulle have gjort, da kunne vi ikke kende samme sigtelse ej heller fornævnte syn i det punkt så noksom, at det bør nogen magt at have.

(365)

7/10 1620.

** var skikket Niels Jensen, tjenende i Almind, og havde stævnet hr Jens Jensen i Herslev for en dele, han over ham til Brusk herreds ting nogen tid lang siden over ham skulle have forhvervet og givet ham til sag, for han ikke skulle ville tjene ham fra påske sidst forgangen til sankt mikkels dag da først kom, som han skulle have lovet ham: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter Niels Jensens begæring, blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket Peder Sørensen i Ågård på sine egne og på menige Ågård bymænds vegne og havde stævnet Iver Tomasen, Oluf Simonsen og deres medbrødre Starup bymænd, for de kender dem at have fællig og brug i Ågård mark og for fri fædrift imod et gammelt tingsvidne og kontrakt, som for nogen år siden imellem de Starup bymænd og de Ågård bymænd for ting og tingsdom ganget, samtykket og gjort er: så efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter begge parters bevilling, blev samme sag opsat til i dag måned.

(366)

** var skikket borgmestre og råd i Kolding deres visse bud Iver Stub, borger der sst, og havde stævnet salig Hans Danskens arvinger, som er Niels Andersen i nør Bjert på sine egne vegne, Jes Tomasen der sst på sin hustru Maren Andersdatters vegne og afgangne Jens Bulls efterleverske i Herslev, ved navn Else Andersdatter, og hendes børn med deres lovværge for et købebrev og fuldmagt, Niels Andersen, Jens Tomasen og Jens Bull skulle have udgivet til Hans Iversen, borger i Kolding, som skulle være dateret 1/8 1619, anlangende halvpart på et stykke toftejord, liggende vesten Kolding, som Hans Dansken med hans hustru tilhørte, i hvilken jord borgmestre og råd mener Hans Danskens afgang tilholder dem på deres egne og på Kolding bys vegne samme halvpart, som Hans Danskens arvinger, som er udenlands bosiddende, til Hans Iversen skulle have opladt, som formener skulle være imod kongelige privilegier, Kolding by nådigst er med privilegeret: så efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter Iver Stub på borgmestre og råd deres vegne hans bevilling, blev samme sag opsat til i dag måned.

(367)

** var skikket Christen Madsen i Søller og havde stævnet Peder Jørgensen i Sønderlund med flere for et vidne, de 26/4 sidst forleden med hr Christen Nielsen i Vejrum på Hjerm herreds ting vidnet har imod to deres forrige vidner, som de til fornævnte ting vidnet har om nogen ord, som skulle være faldet imellem hr Christen Nielsen og Christen Madsen på fornævnte ting 12/4 sidst forgangen, og hvilke ord de da straks samme dag på fersk fod har vidnet og siden derefter 26/4 bemeldte deres forrige vidner indeholder, og fornævnte otte mænd endda atter igen samme tingdag, deres forrige to vidner uanseet, har dem til fordristet hr Christen Nielsen til villighed og efter hans begæring vidnet det tredje vidne, som er tvært imod deres forrige vidner: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Christen Madsen i Søller med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Berent Christensen i Sønderlund med hans medbrødre tolv mænd for et vidne, de til Hjerm herreds ting 9/8 sidst forleden med hr Christen Nielsen i Vejrum vidnet har anlangende nogen ord, de skulle have hørt, der skulle være faldet imellem hr Christen Nielsen og Christen Madsen 12/4 sidst forgangen på fornævnte ting, hvilket vidne Christen Madsen formener skulle være et sankevidne og burde magtesløs at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(368)

21/10 1620.

** var skikket Hans Christensen i Borg og havde stævnet Matias Andersen sst for dele og tiltale, som han på hans husbond velb Godske Rantzau til Trøjborg hans vegne skulle have til Hans Christensen til Lø herreds ting angående for nogen ord, som han formente Hans Christensen efter tingsvidnes lydelse 28/7 1599 skulle have tilsagt hans husbonds tjener Jørgen Jepsen i Borg, at hvis ukvemsord, som Hans Christensen skulle have sagt til Jørgen Jepsen, det skulle han have sagt i vrede og hastighed og ikke skulle have vidst der noget skel til, hvilke ord Hans Christensen højligt benægter sig aldrig at skulle have talt om Jørgen Jepsen andet end det, som ærligt og sømmeligt var: så og efterdi Jørgen Jepsen, Matias Andersen, Godske Rantzau, Peder Tomasens arvinger og Peder Tygesen findes tilforn to gange her til landstinget at være stævnet for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne, og to uendelige landstings domme derfor udganget er, hvori samme vidne er fundet magtesløs at være og ikke at komme Hans Christensen på hans rygte og navn til nogen forhindring, indtil hvem der har i at sige stævner på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Jørgen Jepsen, Matias Andersen, Godske Rantzau, Peder Tomasens arvinger og Peder Tygesen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Hans Christensen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan doms lydelse samme vidne magtesløs at være og ikke at komme Hans Christensen på hans ære, rygte og navn til nogen forhindring.

(370)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Terkild Lauritsen med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have stævnet Søren Mikkelsen i Vong og hans medbrødre kirkenævninger i Nykirke sogn, for de til Skast herreds ting skal have Anne Nisdatter i Vong kirkenævn oversvoret, formener dem ret at have svoret, deres ed og tov ved magt at blive, og fremlagde efterskrevne tingsvidner efter Mette Christensdatters bekendelse af Vesterherreds ting 28/7 sidst forleden, hende blandt andet at have udlagt Anne Nisdatter i Vong for en vitterlig troldkone at være og havde bekendt, at næste fredag før sankt hans dag sidst forleden, der Jep Olufsen rejste fra sit hus og til Restrup at tale med hans husbond, og der han kom to mil fra hans gård, var de alle forsamlet og Anne Nisdatter i en krages lignelse, og den havde ingen hale, da ville de også forhindre ham sin rejse, på det de kunne komme ham i hans husbonds ugunst og ulykke og forgjorde ham med deres trolddoms kunst, og der Jep Olufsen så det, stod han af sin vogn og bad Gud om nåde, der han så sådant spøgeri for sig, faldt han på sine knæ og vendte så tilbage igen til sit hus til om anden dagen, han rejste fra sit hus igen til sit herskab, og for hans bønner og gudsfrygtigheds skyld, kunne de ikke få råd med ham, og så kastede de samme ulykke på hans barn,

ved navn Sidsel Jensdatter, og inden han kom fra Restrup fra hans husbond og til hans hus, var samme barn død, som de aftog hende med deres trolddoms kunst: så og efterdi alle fornævnte vidner og sigtelse om Anne Nielsdatters bedrift med spøgeri og trolddom, hun i adskillige måder skal have med omganget, stemmer overens, så at hvem hun har lovet ondt er det dem derefter vederfaret, hun og en del med samme spøgeri kunne råde bod, som vidnerne om bemelder, i lige måde bevises hende en del ved skænk og gave at ville afkøbt, det de deres sandhed ikke på hende skulle bekende, og intet hun derimod fremlægger, det hun sig ærligt og kristeligt skal have skikket og forholdt, men fast mere med stokkenævn, sognevidne og præstens kundskab bevises, hende langsommelig tid med sådan spøgeri at have omgået, tilmed og af en anden misdæder, som for sine trolddoms gerninger er heden rettet, findes for sådan bedrift at være påråbt, som med nogen af fornævnte vidner stemmer overens, da ved vi ikke imod samme vidner og sigtelse at sige eller magtesløs dømme, og efterdi Anne Nielsdatter nu her for retten af Peder Knudsen og Peder Jessen og ved helgens ed og oprakte fingre sigtet, beskyldt og vedkendt for en vitterlig troldkvinde for hvis, dem på deres kvæg såvel som Peder Knudsen hans datter på hendes helbred og liv skal være tilføjet, hvorfor hun og tilforn for nævninger er for beskyldt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Anne Nielsdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet for trolddoms sag hende enten at skære eller skylde, så de efter fornævnte vidner og sigtelse, som nu er ved magt dømt, har hende ved deres ed kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(378)

** var skikket Bertel Jensen Klit i Trans med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Bertel Andersen, som boede ved Skalkhøj, for en forpligt, han til Bertel Jensen udgivet har, formenende på 20 rigsdaler, som han rester med af de pending, han skulle give til bod for Christen Jensen, som boede ved Fuglkær, han dræbte og ihjelslog, og samme 20 rigsdaler til sankt michaelis 1615 ved hans gode tro og love, ære og redelighed under hans æres fortabelse skulle have været betalt, hvilket han ikke har efterkommet. og nu fremlagde Bertel Jensen efterskrevne tingsvidne af Vandfuld herred 12/11 1614 otte mænd vidnet har, at de hørte og så på samme ting, at Bertel Jensen stod den dag for tingsdom og fremæskede Bertel Andersen ved Skalkhøj, at han skulle fremkomme og fly ham visse og lov for de 35 rigsdaler, som restede på 120 rigsdaler, han havde opfæstet for bod pending og til vangave for det drab, han desværre gjorde på hans bror salig Christen Jensen, så fremkom Bertel Andersen og svarede, at han ingen lovsmænd havde at sætte for sig men selv ville give ham sin strenge forpligt: så og efterdi Bertel Andersens forpligt anno 1614 12/11 blandt andet indeholder, det han til sankt michaelis, dernæst efter kom, skulle udgive til Bertel Jensen på hans salig brorbørns vegne 20 rigsdaler skadesløs under hans æres fortabelse, og ikke bevises ham samme sin forpligt til fornævnte tid at have efterkommet men alene 28/10 derefter gjort tilbud til tinge og sagt sig samme pending at ville udlægge, dog han ikke da samme pending i retten har nedersat men hos sig beholdt, så Bertel Jensen den ikke efter forpligten bekommet har, da kunne vi ikke kende Bertel Andersen samme sin æres forpligt så ærligt at have holdt og efterkommet, som det sig bør.

(380)

** var skikket Tue Villumsen i Falsig og havde stævnet Niels Jensen i Vognstrup og hans medbrødre kirkenævninger i Navr sogn, for de til Hjerm herreds ting 4/10 sidst forleden har Peder

Jepsen i Falshede kvitsvoret for trolddoms sag, som Tue Villumsen har ham for beskyldt, hvilken ed og tov han formener at være svoret og gjort imod hans klage og adskillige vidner, som her til landsting ved en uendelig dom er ved magt dømt. herhos fremlagde Tue Villumsen efterskrevne tingsvidner af Hjerm herreds ting blandt andre Peder Andersen i Overlund at have vidnet, at det næste år for den store pestilens, som er 19år siden, da så han på påskemandag i samme år om morgenen tidlig, at der lå tre læs mog, som var nyligt udaget vesten fra Overlund, og en kort tid derefter kørte han til det ene læs mog, som var askemog, og ville have haft det hjem i hans mødding, og der han havde fyldt samme mog på vognen, da kunne hans øg ikke komme af stedet med den, men de sprang frem og tilbage, så han mødte nøden til at læsse det af igen, Jep Christensen i Overlund og Laurits Christensen i Falsig at have vidnet, at de har hørt rygte og tidende, at Peder Jepsen skulle have aget samme tre læs mog på fornævnte åsteder om påskemorgen, og han skulle om juleaften have ildet hans ovn hed og så lagt hans høle, spader, segl og hans plovjern i samme ovn: så og efterdi samme to landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi bemeldte vidner mesten del eneste har vidnet om skændsord og ikke om nogen vitterlighed, det Peder Jepsen nogen trolddoms gerning skulle have gjort eller beganget, Christen Mogensen ikke heller ham vil sigte eller beskylde, det han i hans fars død med trolddoms kunst skulle skyldig være eller gøres bevisligt, hans far i hans levende live at have klaget på Peder Jepsen for samme hans sygdom, Peder Jepsen ikke heller i en part fornævnte vidner navngives, det han samme mog skulle have did ført, som omvidnet er, men efter rygte og tidende vidnet, dermed og af Tue Villumsens egen klage forfares, dem i langsommelig tid at have været i trætte om deres eng og andet, så han fordi kan være ham hadsk, og med stokkenævn og sognevidner af herredsmænd og omliggende sogne gøres bevisligt, Peder Jepsen sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, da kunne vi ikke kende samme vidner, klage og sigtelse, derpå funderet er, så nøjagtig, at de må komme Peder Jepsen til nogen forhindring, eller ved og imod samme hans stokkenævn og sognevidner, hid kaldt er, som ikke noget lovligt vidnesbyrd imod fremlægges, at sige, førend ham lovligt anderledes overbevises kan, disligeste efterdi fornævnte nævninger efter sådan lejlighed har Peder Jepsen for trolddoms sag kvitfundet, ved vi ikke den deres ed at imodsige.

(397)

** var skikket Else Christensdatter, barnfødt i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have i rette stævnet Bodil Olufsdatter og Lisbet Jacobsdatter, Tomas Iversen og hans hustru Anne Jacobsdatter for vidner, de 4/9 og 11/9 sidst forleden til Varde byting med Else Clausdatter der sst vidnet har anlangende om nogen ord, de siger, Else Christensdatter skulle have sagt til Else Clausdatter, hvilket deres vidne Else Christensdatter ganske højligt benægter sig aldrig slige ord at skulle have sagt eller tænkt, men fornævnte vidnesfolk slige vidner af had og avind, Else Clausdatter til en villighed, at have vidnet dermed hende i uenighed, trætte og skade at ville henvende, uanseet samme deres vidne ikke med noget andet sandheds bevis bekræftes, disligeste havde stævnet Hans Nielsen, borger i Varde, for en dom han 18/9 sidst forleden til fornævnte byting bekommet har efter samme vidne, i hvilket hun skulle være tildømt efter stadsretten at straffes, mens samme ulovlige vidner står ved magt, mener samme dom burde ingen magt at have eller komme hende på hendes ære til nogen forhindring. nu havde Hans Nielsen stævnet Else Christensdatter, for at hun 4/9 sidst forleden har beskyldt samme vidner at være løgnagtige, og hun ikke sin benægtelse med nogen sandheds kundskab kunne bevise, hvortil Else Christensdatter svarede og med højeste helgens ed svor benægtede sig ikke samme ord at have sagt, ikke heller hun vidste med Hans Nielsen og Else Clausdatter andet, end det ærligt og godt er: da for

vores forbøns skyld lovede Jacob Clausen så og Hans Nielsen samme vidner og dom at ville afstå, så de efter den dag ikke skulle komme Else Christensdatter til nogen forhindring eller skade.

(399)

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Nielsen i Hyldelund med mange flere for et vidne, de til Malt herreds ting 1/4 dette år vidnet har, at ingen af Malt herreds mænd har gjort noget arbejde på Anst bro eller givet nogen skat eller udlæg dertil, eftersom den nu skal være forfalden og igen skal forbygges og forfærdiges, hvilket vidne han formener vildigt at være, og det at være vidnet af mesten parten de gode mænds egne tjenere der i herredet, dem selv i deres egen sag til behjælpning, uanseet at de gode folk tilholder dem frihed og ret at have med fiskeri og anden brugelighed i åen til midtstrøms, og Lauge Madsen derfor på KM vegne formener, fornævnte vidne ingen magt at have: så og efterdi Christen Nielsen og hans medbrødre udtrykkeligt har vidnet, hver efter deres alder og minde, at ingen af Malt herreds mænd har gjort noget arbejde på Anst bro eller givet nogen skat eller udlæg dertil i nogen måde, og intet derimod fremlægges, hvormed det tilbage drives kan ikke så at være, som deres vidne om bemelder, da og mesten parten tilforn her er mødt og med helgens ed og oprakte fingre været deres vidne bestendig, som opsættelsen om bemelder, da ved vi ikke imod samme deres vidne at sige eller magtesløs dømme, og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt kong Christians brev, bemeldte Malt herreds mænd årligt brokorn til Foldingbro, at ved magt holde, at være pålagt at udgive, hvilke de endnu udreder, som de af arilds tid gjort har, og recessen dem tilholder, og fogden fordi efter slig lejlighed og fornævnte vidner, som er ved magt dømt, har fornævnte Malt herredsmænd for samme Anst bro kvit kvitfundet, ved vi ikke samme hans dom at underkende men ved magt at blive.

(405)

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, og havde stævnet Mads Pedersen i Amhede og hans hustru Karen Madskone og hans datter Anne Madsdatter med deres lovværger for de deler, som dem er overdrevet for 86 geder og bukke, som de med vold og lagt skal have taget fra Knud Nielsen skovrider på Amhede mark, der han skulle drive dem til Skøde efter lensmandens befaling, imod deres vilje og minde: så og efterdi med fornævnte tingsvidne og klage, nu fremlagt er, som stander ved magt og ustævnet, gøres bevisligt, Karen Madskone og Anne Madsdatter samme geder og bukke fra Knud Skovrider og hans medfølgere at have taget, Mads Pedersen og en del for tingsdom bekendt og vedgået har, det og er bevisligt gjort Mads Pedersen samme tid at have truet og uførmet Knud Nielsen skovrider, der han og hans medfølgere med samme geder og bukke er kommet drivende, så Mads Pedersen, hans hustru og datter for samme sager er delt blevet, da ved vi ikke dem af samme dele at kvitdømme, førend de retter for sig, som det sig bør.

(409)

** var skikket Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund, herredsfoged i Østerherred, for en dom, som han til Østerherreds ting 2/10 sidst forleden imellem velb Erik Juel til Hundsbæk og ham dømt har og dømt hans tredje ting ved magt og otte dage derefter har udstedt dele over ham, hvilken dom og dele Jens Nielsen formener ikke så lovlig at være drevet, at den burde nogen magt at have, ikke heller skulle have anseet, at det for ham skulle have været bevist, at

hans tiendekorn har været ydet: så mødte Erik Juel og afstod samme dom og dele, og efter sådan lejlighed bør de ikke at komme Jens Nielsen til hinder eller skade.

(410)

** var skikket Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet Niels Nielsen i Torlund med flere for et vidne, de til Østerherreds ting 18/9 sidst forleden vidnet har, anlangende at den tid de var i Jens Nielsens lade og talte og omkastede hans korn, da fandtes der mere korn, end som han havde ydet tiende af, og ikke de har anseet, at det tiendekorn, som de talte og omkastede i hans lade, var der tiendekorn, som han havde fortingsel af sognepræsten, formener fordi samme vidne ikke lovligt og fuldkomment men bør magtesløs at være: så og efterdi Niels Nielsen og hans medbrødre 18/9 har vidnet, hvorledes de kort tilforn havde talt og kastet Jens Nielsens korn og da befundet mere i hans lade, end han havde ydet tiende af, hvorover deres vidne, de 9/10 sidst forleden udtrykkeligt om samme korn i stykvis har forklaret, hvor meget af hver part rug og byg i hans lade befandtes, og det i herredsfogdens nærværelse sket er, og intet derimod fremlægges, hvormed det tilbage drives kan ikke så i sandhed at være, som de omvidnet har, men forfares af den tiende, ydet er, ikke rettelig at være tiendet men at fattes nogen kærve både af rug og byg, her ikke heller fremlægges nogen bevis, det Erik Juels tjener der i gården skulle have gjort nogen uførm men alene kastet og talt samme korn med herredsfogdens tilladelse, eftersom fornævnte mænd vidnet har, da ved vi ikke imod samme vidner, nu hidkaldt er, at sige eller magtesløs dømme.

(415)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Mads Hansen i Høgsholt for en klage, han til Tørrild herreds ting gjort har, at Søren Madsen skulle have slået ham seks slag med fladen af en økse, der han skulle være kommet gående igennem Lerbæk enemærke skov, hvilket han mener unøjagtigt og usandfærdigt at være og ikke skulle kunne bevises. så mødte Mads Hansen med samme klage og syn og formente dem ret at være, hvortil Johan Brockenhuus svarede, at Mads Hansen ikke endnu skal skulle være kommet til lovalder, det han lovligt kunne gøre nogen klage, da afstod Mads Hansen samme klage og syn, så de skal være som uudgivet var og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(416)

** var skikket Jens Staffensen i Egtved og Niels Brun i Spjarup og havde stævnet Nis Nielsen i Vork og hans medbrødre kirkenævninger af Egtved sogn, for de til Jerlev herreds ting nogen tid siden forleden har Anders Madsen i Ballesgård kirkenævn oversvoret for trolddom, han skal have brugt og gjort efter klager, sigtelse og vidnesbyrds lydelse. disligeste havde stævnet Søren Staffensen i Nørbæk og hans medbrødre, for de til fornævnte ting har Johanne Anderskone en fuld trolddoms sag oversvoret for trolddoms gerning og bedrift, hun i lige måder skal have gjort efter adskillige tingsvidner og hendes egen datters bekendelse, formener samme nævningers ed ret at være og burde ved magt at blive. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 28/9, Jørgen Pedersen i Ravnholt at have vidnet, at for nogen år siden kom han ind til Anne Peders i Møgelgesten, og da var hendes mor Johanne Anderskone hos hende, og da havde de et stykke, lig noget voks eller vognbeg, og da gjorde de i skikkelighed lige som et drengebarns lønlige ting, og lige så knap som de lagde det ned på skiven, så snart sprang det op igen og stod på skiven. Vidi Hansen i Gesten med flere at have vidnet, at de nærværende hos var i Gesten 5/9, og da hørte de, at Anne Peders bekendte at hendes mor var en troldkone og at hendes stedfar Anders Madsen kunne

også trolddom, og han havde været med Johanne Anderskone og forgjort kvæg: så og efterdi af bemeldte vidner for nævninger såvel som nu her i rette lagt er, forfares og bevises, Anders Madsen og Johanne Anderskone at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på deres helbred og liv at være hændt og vederfaret, de og derfor til herredsting såvel som og her i dag for retten af Jes Staffensen, Niels Brun og Poul Knudsen er sigtet og beskyldt og vedkendt, og intet derimod fremlægges, hvormed bevises kan dem ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men befindes dem tilforn af deres egen datter, som for hendes trolddoms bedrift er heden rettet, at være beråbt og udlagt, som og med en del andre vidner overens kommer, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Anders Madsen og Johanne Anderskone boende er og bedst deres lejlighed ved, fordi har været opkrævet for trolddoms sag dem enten at skære eller skylde, så de ved deres ed har dem kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(421)

** var skikket Peder Lauritsen i Revsinghoved og havde stævnet Peder Gregersen i Revsinghoved og Jens Gregersen i Gesten og deres medbrødre kirkenævninger af Gesten sogn, for de til Anst herreds ting 28/9 sidst forleden har Anne Staffens i Gesten trolddom oversvoret efter klager og adskillige tingsvidners lydelse, hvilken deres ed og tov han formener lovlig og ret at være: så og efterdi af bemeldte vidner for nævninger såvel som nu her er i rette lagt, forfares og bevises Anne Staffens at have lovet folk ondt, og det dem på liv, helbred, kvæg og i andre måder efter sådant hendes løfte at være hændt og vederfaret, hvorfor de en del til tinge såvel som og Jørgen Pedersen, Vidi Hansen og Poul Knudsen her i dag for retten med helgens ed og oprakte fingre hende beskyldt, sigtet og for en vitterlig troldkvinde vedkendt har, og intet derimod fremlægges hende sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men fast mere gøres bevisligt hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have efterfulgt og påhængt, tilmed og af to andre misdædere for sådan gerning at være berygtet og udlagt, som og en del med fornævnte vidner stemmer overens, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos hende boende er og bedst hendes lejlighed ved, har været opkrævet hende for trolddom enten at skære eller skylde, så de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(426)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jens Sørensen i Tinggård og havde i rette stævnet Niels Jensen i Bastrup for tre synsvidner, han til Hjerm herreds ting forhvervet har, anlangende noget græs han skulle have fundet i hans havgård, samt der skulle være fundet noget boghvede på hans mark, og der skulle have ligget en ko død i hans kohus: så og efterdi i fornævnte to synsvidner ikke bevises, Karen Tomasdatters navn eller i andre måder gøres bevisligt hende fornævnte græs, korn og andet har lagt på fornævnte åsteder, som omhjemlet er, de andre fornævnte vidner ikke heller udtrykkeligt bemelder hende at skulle have lovet nogen ondt, som dem derefter på liv eller helbred skulle være vederfaret, hendes navn heller ikke i en del fornævnte vidner er benævnt eller af nogen andre end Niels Jensen og hans hustru for sådan gerning at være anmodet eller beskyldt, men fast mere med stokkenævn og

sognevidner bevises, hende sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, Niels Jensen og selv 23/2 dette år til tinge Karen Tomasdatter har erklæret og undskyldt sig ikke andet end ærligt med hende at vide, endog hans egen såvel som hans hustrus klage sig heden tyder på nogle år, hun dem med hendes trolddoms bedrift skulle have tilføjet, da kunne vi ikke kende samme vidner, Niels Jensen nu i rette lagt har, ej heller fornævnte klage og sigtelse, derpå funderet er, så nøjagtig, at de må komme Karen Tomasdatter til hinder eller skade i nogen måder, ikke heller ved os imod bemeldte stokkenævn og sognevidne, som intet lovligt bevis imod fremlægges, såvel som den nævnings ed, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme, førend hende anderledes lovligt overbevises kan.

(437)

4/11 1620.

** var skikket Laurits Clausen i Gamst og havde stævnet Laurits Knudsen i store Anst og hans medbrødre kirkenævninger af Anst sogn, for de til Anst herreds ting 19/10 sidst forleden har Kirsten Svends, hyrdekone i Anst, kirkenævn oversvoret for trolddoms gerning og bedrift, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være svoret og burde ved magt at blive: så og efterdi af fornævnte vidner forfares og bevises, Kirsten Svends at have lovet folk ondt, og det dem derefter på liv og i andre måder har været hændt og vederfaret, som og en del med andre vidnesbyrd bestyrkes så at være sket, hun og findes af andre misdædere, som for deres trolddoms bedrift er heden rettet, at være beråbt og udlagt, hvilket og en part med fornævnte vidner overens kommer, det og gøres bevisligt, siden hun er anholdt, at have budt pending, det hun måtte erlediges og undkomme og i så måde gerningen vedgået, hun og i lige måde af Niels Frandsen og Laurits Clausen med højeste ed og oprakte finger for sådan hendes trolddoms bedrift er sigtet og beskyldt, og intet hun derimod fremlægger, hvormed bevises kan hende sig ærligt at have skikket og forholdt, men mere bevises hende et ondt rygte for trolddom at have påhængt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger, som i sogn hos Kirsten Svends boende er og bedst hendes lejlighed ved, har været opkrævet hende for trolddom enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde.

(441)

** var skikket Morten Mortensen i Lindtorp og havde stævnet Søren Clausen i Klelund og hans medbrødre kirkenævninger af Lindknud sogn, for de skal have Karen Christens kirkenævn oversvoret efter sigtelse og vidnesbyrds indhold, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi for fornævnte nævninger med nogen vildige vidnesbyrd er blevet bevist, det Karen Christens skal have lovet bemeldte folk ondt, som dem derefter skulle være vederfaret, men fornævnte vidner, nu fremlagt er, mesten del i deres egen sag om hvis, dem selv og deres forældre skulle være sket, og ikke samme vidner og sigtelse med andre nøjagtige vidnesbyrd bestyrkes, de og en del har vidnet hende sådan trolddoms bedrift for 16 år siden at skulle have gjort, endog Apelone Tomaskones bekendelse, nu fremlagt er, hvorpå fornævnte vidnesfolk mesten part deres vidner og sigtelse har funderet, klarligt formelder, det hun først skulle have lært hende det for seks år siden, så samme bekendelse med fornævnte vidner ikke stemmer overens, og fornævnte nævninger dog har Karen Christens kirkenævn oversvoret, da kunne

vi ikke kende samme deres ed så noksom, at den må komme hende til hinder eller skade i nogen måder, førend hende anderledes overbevises kan.

(443)

** var skikket Søren Madsen i Gamst hans visse bud Jørgen Madsen i Gesten og havde stævnet Niels Lauritsen i store Anst for en dele, han til Anst herreds ting over ham skulle have forhvervet for seks mark, han skulle være Hans Jensen i store Anst pligtig efter en løs seddel, som siges skulle være et testamente, uanseet fornævnte seks mark aldrig af ham skulle være krævet førend nu, og skulle være mange år siden Hans Jensen er ved døden afganget, tilmed skulle have benægtet sig ikke at skulle have været ham skyldig i nogen måder, formener samme dele burde magtesløs at være: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(444)

** var skikket Oluf Madsen i Kvong og havde stævnet Jep Nielsen i Rottarp med flere for et vidne, de til Vesterherreds ting 23/10 1619 vidnet har, at de skulle have hørt, at velb Mogens Kås til Frøstrup skulle have forbudt Oluf Madsen at sælge og afhænde noget hø fra den gård, han iboer, hvilket vidne han mener skulle være vildigt, efterdi det skulle være hans husbonds tjenere og vidnet i hans egen sag, ham til behjælpning: så og efterdi fornævnte vidnesfolk i egen person at være hid stævnet, Laurits Christensen og Morten Nielsen undtaget, ikke er mødt deres vidne at forantvorte, da finder vi Jep Nielsen, Knud Jensen, Jens Christensen, Johanne Christensdatter, Niels Pallesen og Anne Christens, hver for deres hjemsiddelse og uhørsom, til deres tre marks fald, og deres vidner med hvis dom, derefter ganget er, magtesløs at være, indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny lovligt kommer her og vil være i rette.

(446)

** var skikket Niels Pedersen i Brede på sine egne og på Christen Lauritsen i Buskholm, Hans Lauritsen i Vollum, Peder Lauritsen i Gammelby, Hans Pedersen i Brede og Ib Hansen i Lovrup deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Laurits Lauritsen i sønder Vollum for et skøde, han til Lø herreds ting 30/1 1619 udgivet har og i samme skøde skulle have skødet og afhændet deres fælles bøndergrund og ejendom i Vollum mark fra sig og sine arvinger og til velb Godske Rantzau til Trøjborg og sine arvinger, endog ikke skulle gøres bevisligt, Laurits Lauritsen skulle have givet sine medarvinger pending for samme bøndergrund, eller samme bondeejendom til nogen arvinger skulle være lovbudt: på begæring efter skudsmål og efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende.

(447)

** var skikket Knud Iversen i Røj og havde stævnet Jens Hansen i Verst og hans medbrødre kirkenævninger i Gesten sogn, for de kort forleden siden til Anst herreds ting har Maren Joens i Verst kirkenævn oversvoret for trolddoms gerninger og kunster, hun skal have brugt og gjort efter adskillige vidner, klager og sigtelsers lydelse, hvilken deres ed og tov Knud Iversen formener lovlig og ret at være svoret og burde ved fuldmagt at blive. så mødte Maren Joens og sagde sig i trolddoms kunst uskyldig at være, dernæst var og hendes husbond Joen Sørensen i Verst til stede og begærede

stævning i samme sag ham at måtte meddeles: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket Jep Tomasen i Bramdrup hans visse bud Iver Stub, borger i Kolding, og havde stævnet Peder Boisen i Bramdrup for et pantebrev, han skulle have bekommet af Søren Sørensen, barnfødt i Bramdrup, på en otting jord over al Bramdrup skov og mark, som skulle være tillæg til den gård i Bramdrup, som Jep Tomasen påboer, og Søren Sørensen skulle have pantet videre end hans egen lod: så og efterdi samme pantebrev formelder på al samme halve gård og otting jord, Søren Sørensen til Peder Boisen at have forpantet, endog han selv tilstår sin halvbror Søren Jepsen at være medarving deri, og ikke bevises Søren Sørensen at have tilstand Søren Jepsens anpart at bortpante, så deraf forfares, ham videre i samme ejendom at have forpantet, end han deri var berettiget, da finder vi samme pantebrev, så vidt det er ejendom anlangende, magtesløs at være.

(449)

** var skikket Jørgen Madsen i Gesten og havde stævnet Tomas Lauritsen i Gejsing og Staffen Lauritsen sst for et vidne, de til Anst herreds ting 3/8 sidst forleden vidnet har, at det skulle være dem fuldt vitterligt, at deres far Laurits Staffensen i Gejsing skulle have betalt og fornøjet Jørgen Madsen al den medgift, som han havde lovet ham med deres søster Kirsten Lauritsdatter, og det skulle været 10 år siden over og ikke under, hvilket vidne Jørgen Madsen formener at skal være vildigt: så og efterdi det befindes Tomas Lauritsen og Staffen Lauritsen at være vildige med deres egen far at have vidnet, tilmed og i deres egen sag, fornævnte deres vidne ikke heller er vidnet på fersk fod men langsommelig tid efter, sådant skulle være sket, og ikke heller om nogen vis dag eller tid, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(451)

** var skikket Christen Hansen Smed på Oluf Madsens vegne i Hodde og på Hans Ibsen i Hessel og Maren Christens i Krarup deres vegne og havde stævnet Bertel Nielsen i Krogager og hans medbrødre sandemænd i Østerherred, for de 13/9 sidst forleden her til landstinget skal have svoret Anders Madsen sin egen bane på, eftersom de sandhed derom havde udspurgt og forfaret, endog de ikke skulle have anseet de vidner, som da for dem blev i rette lagt, eller om de havde udspurgt, at han nogen tid havde krænket på hans sind eller den, som i en ond mening eller drukkenskab kunne være omkommet, formenende samme deres ed og tov burde magtesløs at blive. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 30/10 sidst forleden, som indeholder Søren Tomasen i Hodde lod læse og påskrive en fuldmagt, hvori Oluf Madsen i Hodde fuldmagt giver sin svoger Søren Tomasen i Hodde at på hans vegne at kassere den fuldmagt, han har givet Christen Smed i Hulvig: så og efterdi med tingsvidne gøres bevisligt, det Oluf Madsen har kasseret og magtesløs gjort samme fuldmagt, han til Christen Smed givet har, og Christen Smed dog først i stævningen på hans vegne, som hovedmand i sagen, har stævnet, da ved vi ikke efter den stævning at dømme.

(452)

** var skikket Nis Nielsen i Gamst og havde stævnet Jes Madsen i Roved og Mikkel Basse i Anst for et vidne, de til Anst herreds ting 12/10 med Laurits Clausen vidnet har, anlangende at de nærværende hos var på Anst kirkegård, hørte og så, at Kirsten Niskone i Gamst skulle have givet

Laurits Clausen nogen skændsord og kaldt ham en skælmer, hvilket vidne Nis Nielsen på sin hustrus vegne hårdeligt skulle have benægtet, at hun aldrig skulle have sagt de ord, hvorfor han formener, fornævnte mænd at have vidnet Laurits Clausen til vilje, efterdi at Jens Madsen er Laurits Clausens hustrufar: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(453)

** var skikket Hans Munk i Skærup hans visse bud Jens Andersen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Hansen i Skærup, for han har ladet ham fordele for noget kirkejord liggende på Børkop mark, som hans tjenere Mikkel Nielsen og Laurits Jensen brugt har, og de har gjort bekendelse, at han skulle have oppebåret nogen herlighed af samme jord, som kirken skulle tilhøre, hvilket Hans Munk hårdeligt skulle have benægtet, og fogden den dag ligevel skulle have stedt høring over ham efter et enligt vidne, som regnes for intet vidne, formener samme dele burde magtesløs at være: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(454)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Mikkel Terkildsen, byfoged i Vejle, og Terkild Lauritsen, byskriver sst, for de forholder ham genparter til nogen tingsvidner, som han skal være til vidende blevet, 27/7 sidst forleden at skulle være udstedt om nogen ord, Johan Brockenhuus samme dag skulle have haft på Vejle byting, og han genpart dertil lovligt har ladet æske, formende fordi fornævnte byfoged og skriver pligtig at være ham dem at meddele, efterdi tingbogen ikke endnu er fra dem leveret, så han burde andre derfor at stævne: da ved vi ikke andet derom at sige, end fornævnte byfoged og skriver jo bør at forskaffe Johan Brockenhuus genpart til hvis vidner i tingbogen, den sag vedkommer, indskrevet er, som ham er anrørig, og han lovligt af dem har ladet æske.

(456)

** var skikket Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Peder Ibsen i Vinkrog og havde stævnet Christen Christensen i Mølgård for en bekendelse, han nogen tid siden skulle have forhvervet efter en, ved navn Maren Balles, hendes mund, som for hendes misgerninger ved Hind herreds ting skal være brændt og aflivet, og i samme bekendelse skulle have påråbt en hans tjener Maren Jensdatter Påske i Karsbæk, formenende Peder Ibsen på Christen Tomasens vegne samme bekendelse efter recessen ikke bør at komme Maren Jensdatter på hendes gode rygte og navn til forhindring men burde magtesløs at blive. så mødte Frands Pedersen i Tarm på Christen Christensens vegne og fremlagde et tingsvidne efter Maren Jensdatters bekendelse af Hind herreds ting 10/9 sidst forleden, og dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 2/10 dette år som indeholder Niels Simonsen at have sigtet Maren Påskes, for hun havde taget livet af hans køer, og formente Jørgen Pedersen i Gammelgård, det her ikke burde på samme bekendelse eller sigtelse at dømmes, førend Maren Jensdatter sig lovligt erklærer efter loven, dertil svarede Peder Ibsen, at Maren Jensdatter ville være overbødig nævninger at lade opkræve og sig efter loven at erklære: da efter sådan lejlighed ved vi ikke på samme bekendelse og sigtelse at dømme, førend nævninger har svoret, og siden gå derom hvis ret er.

(457)

** var skikket Niels Jørgensen, født i Egvad præstegård, og havde stævnet Frands Pedersen i Tarm for nogle uendelige landstings domme, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have ladet forhverve over et vidnesbyrd og kundskab, som hr Christen Laugesen, sognepræst til Lønborg og Egvad sogne, med Kirsten salig hr Jørgens i Egvad med sit brev og segl vidnet har, formeldende om hvem, som skulle have forskaffet hr Christen brød og vin til Egvad sognefolk at berette, siden han blev deres sognepræst såvel som også i hans salig fars tid, dernæst for et følgebrev og fuldmagt Kirsten Jørgens Niels Jørgensen givet har, anlangende at indkræve og oppebære 8 dalers rest af Frands Pedersen, som han hende skulle pligtig være for adskillige åringer for vin og brød, som hun skulle have opholdt. dernæst over et vidne Niels Jørgensen og Dorte Jørgensdatter i Egvad på Frands Pedersen og hans hustru Mette Frandskone vidnet har til Nørherreds ting, bemeldende om Kirsten salig hr Jørgens bryggekedel, et lidet sølv bælte med andet mere, som hun havde lånt Frands Pedersen og hans kone. derimod havde Frands Pedersen stævnet Niels Jørgensen og Dorte Jørgensdatter for et vidne, de til Nørherreds ting 3/2 sidst forleden vidnet har, anlangende at Frands Pedersen skulle have lovet deres mor Kirsten Jørgens en ørtug byg, for hun skulle gøre hans bryllups kost, hvilket vidne Frands Pedersen højligt benægter: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder mere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, Niels Jørgensen og Dorte Jørgensdatters faldsmål og nu er udrettet, da bør samme dom ikke længere magt at have, men efterdi samme deres vidne findes vildigt og med deres egen mor vidnet, tilmed ikke heller bemelder om nogen vis dag eller tid, ikke heller på fersk fod, da finder vi samme vidne magtesløs at være, sammeledes efterdi Frands Pedersen, som selv vedgår, det Kirsten Jørgens har holdt vin og brød til Egvad kirke, som hr Christen Laugesens kundskab om bemelder, da ved vi ikke den at imodsige, og derhos tilbød Frands Pedersen, at dersom Niels Jørgensen ville gøre sin ed, samme otte daler for fornævnte vin og brød at være ubetalt efter opskrifts indhold, ville han dem erlægge, hvortil Niels Jørgensen svarede og med højeste helgens ed og oprakt finger svor samme otte daler at reste og tilbage stå, og efter sådan hans ed lovede Frands Pedersen nu det første, de hjemkommer, samme otte daler til Niels Jørgensen at erlægge uden videre tøe eller skade, og dernæst afstod Niels Jørgensen samme gæld, i hans regnskabsbog findes opskrevet, såvel som fornævnte herredstings dom og to deler, så det ikke skal komme Frands Pedersen til hinder eller skade i nogen måde.

(461)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på hans mor velb fru Edel Ulfeld, salig Kjeld Brockenhuuses, til Hanstedgård hendes vegne og havde stævnet Niels Andersen, borger i Varde, og hans mor Maren Anderskone Hedbo med hendes lovværge, så og Niels Knudsen, borger i Vejle, for nogen gæld, som de skulle kræve, afgangne fru Karen Brockenhuus, salig Otte Krags, til Lunderup skulle have været Anders Nielsen Hedbo skyldig, hvilken gæld hun formener sig med deres sendebrev og kvittantser at ville bevise, dem ubillig rente imod recessen at have oppebåret: da efterdi denne sag ikke til Niels Andersen og medarvingers værneting er ordelt, finder vi den did at komme, og der gå om hvis lov og ret kan findes.

(462)

** var skikket Jørgen Andersen i Tarm og havde stævnet Niels Andersen sst for et delsvidne, han 15/4 næst forleden til Nørherreds ting over ham forhvervet har for 10 sletdaler og en kværnsten efter en afsigelse, som to mænd i Tarm skulle have tilsat ham at udgive til Niels Andersen, endog de aldeles ingen magt eller tilladelse skulle have haft af ham at sige dem imellem om samme pending eller gæld i nogen måder: så og efterdi med Jørgen Andersen og Niels Andersens underskrevne brev bevises, dem at have voldgivet deres tvist og uenighed på to dannemænd, dem at skulle imellem

sige, og hvis de deri gjorde skulle de på begge sider orves og nøjes med, sagen og siden til fornævnte voldgiftsmænd er indfundet dem at om kende, og de derefter har tilsagt Jørgen Andersen samme ti daler og par kværnsten til Niels Andersen at udgive, og ikke han beviser sig samme deres afsigelse at have fuldgjort, og fordi for samme pending og kværnsten er delt blevet, da ved vi ikke Jørgen Andersen af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(464)

** var skikket Jens Christensen Høst, borger i Lemvig, hans visse bud Mads Jensen, borger sst, og havde stævnet Niels Tomasen i Nees for en uendelig dom, han nogen tid siden her til landstinget over nogen deler, som Jens Høst havde ladet forhverve over Niels Tomasen anlangende en del huder, han skulle have solgt Jens Høst, og Jens Høst skulle have givet ham 18 daler på samme huder, endog Niels Tomasen ikke skulle have ladet læse nogen stævning fra Mads Jensen eller for hans folk eller grander, som han har forhvervet samme landstings dom efter. desligeste havde Mads Jensen stævnet Niels Tomasen for samme uendelige dom, han forhvervet har over en dele, som Mads Jensen havde forhvervet over Niels Tomasen, for han skulle have brugt købmandsskab og forprang med adskillige købmandsvarer, Lemvig borgere til skade og fortrængsel: så og efterdi Mikkel Lauritsen og hans medbrødre har vidnet om hvis køb, Jens Høst og Niels Tomasen skulle imellem været og om hvis ord, de til hinanden skulle have haft, hvilket køb og ord Niels Tomasen ikke er bestendig eller fra sig med sit brev og segl har bebrevet, men højligt her i dag benægtet, da kunne vi ikke kende samme vidne ej heller den dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, og efterdi bemeldte vidner og dom om fornævnte forprang ikke fremlægges, bør de såvel som den dele, derefter forhvervet er, ingen magt at have.

(466)

** var skikket Oluf Christensen, født i Koven med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen i Gammelby med flere for et vidne, de 16/8 til Hjerm herreds ting vidnet har, lydende iblandt andet bemeldte Oluf Christensen skulle om søndagen otte dage tilforn ved Mejrup kirke have truet og undsagt Jørgen Jensen på Tvis. dernæst havde stævnet Peder Christensen i Brejnholt, for han samme dag der til tinget har klaget på ham såvel som også tillyst ham kirkefred for sådan gerning, menende Niels Gammelby og hans medbrødre ikke udførligt i deres vidne at have vidnet, sådant at være sket på Jørgen Jensens rette kirkevej, dernæst mener ikke så lovligt varsel for samme vidner at være givet: da efterdi varslerne i fornævnte hovedvidne og genpart ikke med hinanden konkorderer, afstod Jørgen Jensen dette vidne og den forfølgning, derefter taget er, ikke at skal komme Oluf Christensen til forhindring

(469)

** var skikket Peder Sørensen i Vestermølle på sine egne og Niels Hansen i Drengsted hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Lauritsen i Drengsted, for han skal have tilskyndet hans stedsøn Mads Ibsen der sst at skøde og afhænde sin og sine søskendes bøndergrund i Drengsted, sammeledes havde og da hid stævnet Mikkel Ibsen, som samme bøndergrund har skødet og afhændet fra sig og sine arvinger foruden vederlag og betaling til velb Godske Rantzau til Trøjborg, og ikke samme bøndergrund til nogen af arvingerne skulle være lovligt lovbudt, formener samme skøde ikke så lovligt at være, at det burde

at komme nogen af arvingerne til nogen forhindring på deres arvegrund: da efter skudsmål og begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende.

(470)

18/11 1620.

** var skikket velb Mogens Kås til Støvringgård, KM befalingsmand på Mariager kloster, hans visse bud Jens Jørgensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Jens Andersen, foged på Agersbøl, for to vidner, han til adskillige ting lader sig af berømme at skulle have forhvervet anlangende de sår og skade, som han skulle have med været og ulovlig gjort på Iver Christensen, skriver på Mariager kloster, og med samme vidner skulle ville sig forklare, at han det lovligt og ærligt skulle have angået, og dermed den rette sandheds tilgang for dommeren at ville forvilde, hvilke vidner Jens Jørgensen på Mogens Kåses vegne formener ikke så lovlige og sandfærdige at være vidnet og forhvervet, eller så lovligt varsel derfor at være givet, at de burde nogen magt at have men magtesløs at være: da efterdi Peder Christensen, Erik Mortensen og Hans Andersen, som samme vidne vidnet har, ikke er stævnet, ved vi ikke på samme vidne at dømme, førend de og lovligt stævnes og kaldes, og da gå om hvis ret er, og efterdi Jens Andersen giver til kende, sig ikke at have flere vidner i sagen, da dersom han har flere, bør de magtesløs at være, indtil de stævnes på ny lovligt og fremlægges.

(471)

** var skikket Sidsel Christensdatter i Egelund, salig Erik Pedersens efterleverske, og havde stævnet Laurits Christensen sst for nogen uendelige landstings domme, han lader sig af berømme at have ladet forhverve her til landstinget anlangende en vej, som løber sønden af hendes gård, og ikke hun for samme uendelige domme skulle være stævnet eller kaldt til hendes værneting, til hendes sognekirke eller bopæl, hvorfor hun mener, de bør magtesløs at være, og Laurits Christensen deri uret at have gjort og burde derfor at stande til rette, hvilke domme skulle være forhvervet over et synsvidne, som Niels Andersen i Grove og hans medbrødre til Ginding herreds ting 11/11 1619 afhjemlet anlangende samme fornævnte vej: på begæring og efter skudsmål blev samme sag opsat til snapslandsting først kommende.

(472)

** var skikket Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund for en dele, han 30/10 sidst forleden til Østerherreds ting over ham udstedt har, anlangende førløds penning, for han skal have afført den arv, ham var tilfaldet i Skovbølling: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(473)

** var skikket velb fru Anne Brocks til Ballisgård i Fyn hendes visse bud Laurits Pedersen Skriver, borger i Bogense, og havde stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred,

for en uendelig æsknings dom, han skal have magtesløs dømt til Ulfborg herreds ting 21/10 sidst forleden, anlangende 5000 rigsdaler forpligt med al sin efterstående rente, skadegæld, kost og tæring, som hendes fuldmægtig skulle have ladet udæske da til fornævnte ting af velb Jacob Ulfeld Mogensen til Krogsdal efter hans udgivne brevs indhold: på begæring og efter skudsmål blev samme sag opsat til snapslandsting først kommende.

(474)

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Gudumkloster, hans visse bud Peder Nielsen i Viborg og havde stævnet Anders Christensen i Sandholm for noget lyng, som han ulovligt skulle have taget på Gudumklosters hede, efter tingsvidnes lydelse, og derfor 22/10 sidst forleden til Gudum birketing skal være vold oversvoret, og seks ugers dag og mere skal være forgangen og ikke dismidlertid har rettet for sig, hvorfor Peder Nielsen på Gunde Langes vegne formener Anders Christensen burde efter recessen at fare som andre fredløse mænd: da efterdi nu bevises med tingsvidne, Anders Christensen at være vold oversvoret, som findes 40 marks sag at være, og seks ugers dag og mere siden forgangen er, og ikke han har bødet, sat eller borgen sat, ej heller sandemænds ed rykket, men den endnu skal stande ved sin fuldmagt, og Anders Christensen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og han da ikke er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, så to uendelige landstings domme derfor er udganget, i hvilke Anders Christensen er tildømt efter recessen at fare som andre fredløse mænd, indtil hvem der havde i at sige stævnet på ny, hvilke domme findes til tinget at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen derom bemelder, og Anders Christensen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Gunde Lange derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da ved vi ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, Anders Christensen at fare som andre fredløse mænd.

(478)

** var skikket Frederik Garnholt, borger i Kolding, og havde stævnet Niels Ravn, borger sst, for en dele han til Kolding byting kort tid forleden over ham forhvervet har, imidlertid Frederik Garnholt på hans rejse skal have været udenlands, uanseet Frederik Garnholt skal have betalt i samme gæld, tilmed skulle han have ladet Niels Ravn tilbyde udsæt med godt købmands gods og gode varer såvel som og med rede pending for samme gæld, på det han for samme dele og gæld ville erlediges, hvilket Niels Ravn ikke ville annamme: så og efterdi for os i rette lægges Frederik Garnholts beseglede og underskrevne brev på fornævnte summa pending, og opskriften derpå formelder 50 daler til sankt mikkelsdag 1619 at skulle været betalt, og ikke Frederik Garnholt med kvittantser eller i andre måder beviser, samme 50 daler at være udlagt, så han fordi er delt blevet, da ved vi ikke Frederik Garnholt af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig.

(479)

** var skikket Jens Svendsen i Mårupgård og havde stævnet mester Hans Olufsen, læsemester i Ribe, for han nogen tidlang forleden til Vandfuld herreds ting skal have ladet ham fordele for tolv rigsdaler, som Jens Svendsen skulle være ham pligtig for ægt og arbejde efter to gode mænds sentens og doms lydelse, endog Jens Svendsen formener, forbemeldte to gode mænd ingen dom derpå skulle have senteret, men det alene at skulle være en afsigelse på KM gode behov, tilmed

skulle forbemeldte gode mænds afsigelse ikke heller egentlig lyde eller formelde på nogen tolv rigsdaler på Jens Svendsen, formener at han efter slig lejlighed med urette at være delt blevet, og fornævnte dele fordi burde magtesløs at være: så og efterdi bemeldte gode mænds afsigt formelder, dem blandt andet at have tilforordnet Jens Svendsen årligt at skulle give mester Hans Olufsen for ægt og arbejde, to rigsdaler, så og for efterstående åringer, hvert år to rigsdaler, ham at fornøje, og ikke Jens Svendsen beviser sig, i samme seks år nogen arbejds pending at have udgivet eller gjort nogen ægt, så deres dom deri kunne være fyldestgjort, og han fordi for fornævnte 12 rigsdaler er delt blevet, kunne vi ikke kende den dele ulovlig at være sket, eller fogdens ulempe deri at være, og efterdi nam og udlæg efter samme dele findes i fogdens og andre dannemænds nærværelse efter samme dele at være gjort, ved vi ikke imod samme vurdering at imodsige eller magtesløs dømme

(482)

** var skikket Hans Lauritsen i Gesten og havde stævnet Laurits Clausen i Gamst for en misdæder, ved navn Karen Anderskone, hendes bekendelse, han skulle have i rette båret, som skulle indeholde hende at skulle have beråbt Hans Lauritsen for trolddoms kunst, endog ham i ingen måde skulle være overbevist at have lovet nogen ondt, som dem skulle være vederfaret, men alene af had og avind af fornævnte misdæder at være påløgnet, hvis ord efter recessen ikke burde at stå til troende, formente fordi samme misdæders bekendelse ikke burde nogen magt at have eller komme ham på liv og ære til nogen forhindring: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder skal stå til troende, enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og det befindes Karen Anderskone at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Hans Lauritsen anlanger, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, og efterdi for nævninger ikke har været bevist, Hans Lauritsen at have lovet nogen ondt, som dem derefter skulle være vederfaret, han ikke heller for nogen trolddoms bedrift lovligt findes at være sigtet og beskyldt, men fast mere bevist sig ærligt at have skikket og forholdt, og nævninger har ham for trolddoms sag kvitsvoret, her ikke heller nogen lovlig beskyldning imod fornævnte nævnings ed fremlægges, da ved vi ikke imod samme nævnings ed at sige eller magtesløs dømme.

(485)

** var skikket Peder Lauritsen i Ebbensgård og havde stævnet Niels Christensen i Kærgård, for han til Ulfborg herreds ting 28/10 sidst forleden skal have ladet ham fordele for landgildes rest, han skulle stande tilbage med, så og for anden landgilde han skulle være Niels Christensen skyldig, uanseet at Peder Lauritsen beretter sig, at have ladet føre Niels Christensen fuld værd både byg, havre og tag, og han selv skulle have hentet en part deraf for fornævnte gæld, tilmed derfor skulle have budt sig til rette regres for dannemænd med ham, og der han ikke kunne det nyde, skulle han inden tinge have udlagt sølv og pending på jorden og dertil draget af hans kjortel og villet betale, dog det ikke skulle måttet anseet, menende efter sådan lejlighed samme dele burde magtesløs at være: så og efterdi Peder Lauritsen findes for landgilde, rest og anden gæld at være delt blevet, og ikke han beviser sig det at have betalt, men mere vedgår sig det at være pligtig, idet han siger sig udlæg derfor at skulle have tilbudt, da ved vi ikke Peder Lauritsen af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(486)

2/12 1620.

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk og havde stævnet Palle Christensen og hans medbrødre kirkenævninger af Læborg sogn, for de 18/11 til Malt herreds ting har Hans Poulsen Smed i Drostrup kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster, han skal have brugt og beganget efter adskillige vidner og sigtelser, formener samme deres ed og tov ret at være svoret og burde ved magt at blive: så og efterdi af fornævnte vidner, nævninger såvel som her er i rette lagt forfares og bevises, Hans Smed at have lovet folk ondt, og det dem derefter en part på livet en del på helbred, kvæg og fæmon at være hændt og vederfaret, hvilket og med andre vidner bestyrkes så at være sket, for hvilke gerninger og bedrift, Hans Smed til tinge for nævninger er sigtet og beskyldt, Hans Pedersen og Hans Iversen og nu her i dag for retten med højeste ed og oprakte fingre ham har videt og beskyldt og vedkendes for en vitterlig troldmand, det han med hans trolddoms bedrift har været årsag i Hans Pedersens hustrus sygdom og død, og ingen vidnesbyrd han derimod fremlægger, sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men mere bevises ham et ondt rygte for trolddom at have efterfulgt, han og selv tilstår sig for sådan gerning af fængsel at være udbrudt og bortrømt, og i så måde selv bekender at have brugt signen og nu opregnet hvis ord han dertil brugte, som heden tyder sig til den hellige trefoldigheds navns misbrug og vanære, sammeledes og befindes Hans Smed af trende troldkvinder at være beråbt og udlagt, hvilke og med en del fornævnte vidner stemmer overens, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Hans Smed boende er, har været opkrævet ham for trolddom enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har ham kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(492)

** var skikket Mads Christensen i Stenderup og havde stævnet Jens Pedersen i Olling og hans medbrødre kirkenævninger af Ansager sogn, for de til Østerherreds ting 10/11 sidst forleden har Karen Corneliuses, som boede i Stenderup, kirkenævn oversvoret for trolddoms sag, som hun var anmodet, tillyst og overbevist, såvel som hun og selv har vedgået og bekendt, hvilken deres ed Mads Christensen formener lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi Karen Corneliuses selv tilforn til tinge såvel som her i dag for retten har bekendt og tilstået sig, at have lært trolddom og forsvoret Gud aller mægtigste og det ham tilhører og igen indgivet sig for djævlen og med ham brugt adskillig trolddom, spøgeri og anden Guds fortørnelse, som hendes bekendelse om bemelder, hun og nu her for retten har været gestendig sig på adskillige steder med andre troldfolk at have været forsamlet sådan spøgeri og trolddom at begå, og Mads Christensen til tinge såvel som her i dag hende for en vitterlig troldkvinde har sigtet og vedkendt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger efter samme sigtelse og Karen Corneliuses egen bekendelse har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(494)

** var skikket Knud Iversen i Røj med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Hansen i Verst og hans medbrødre kirkenævninger i Gesten sogn, for de

kort forleden siden til Anst herreds ting har Maren Joens i Verst kirkenævn oversvoret for trolddoms gerninger og kunster, hun skal have brugt og gjort efter adskillige vidner, klager og sigtelsers lydelse, hvilken deres ed og tov Knud Iversen formener lovlig og ret at være svoret og burde ved fuldmagt at blive: så og efterdi af fornævnte vidner, nævninger såvel som her i rette lagt er forfares og bevises, Maren Joens at have lovet folk ondt, og det dem derefter på liv, helbred og i andre måder at være vederfaret, hvorfor hun til tinge for nævninger er beskyldt, hun og her i dag af Knud Iversen og Oluf Jespersen med oprakte fingre og helgens ed hende er sigtet og vedkendt for en vitterlig troldkvinde, det hun med hendes trolddoms bedrift har været årsag i Maren Knuds sygdom og død, og intet hun derimod fremlægger, sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men fast mere gøres bevisligt hende langsommelig tid et ondt rygte for spøgeri og trolddom at have påhængt, det og gøres bevisligt, hende for sådanne gerninger at være rømt og undveget og i så måder det vedgået, tilmed og hende af adskillige troldkvinder tilforn at være beråbt og udlagt, hvilke deres bekendelser om hendes onde gerninger en del med fornævn vidner overens kommer, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Maren Joens boende er og bedst hendes lejlighed ved, har været opkrævet hende for trolddom enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(499)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk og havde stævnet Søren Nielsen og hans medbrødre kirkenævninger af Læborg sogn, for de 16/11 til Malt herreds ting har Johanne Hanskone i Drostrup kirkenævn oversvoret efter sigtelser og vidnesbyrds indhold for trolddom, hun skal have gjort og brugt, formener samme deres ed ret at være svoret og burde ved magt at blive: så og efterdi af fornævnte vidner, nævninger såvel som her i rette lagt er forfares og bevises, Johanne Hanskone at have lovet folk ondt, og det dem derefter en del på liv og en del på helbred og i andre måder at være hændt og vederfaret, hvilket og med andre vidner bekræftes så at være sket, Hans Pedersen, Hans Iversen og Hans Hansen som og nu her i dag for retten med deres oprakte fingre og højeste ed hende har sigtet og beskyldt for en vitterlig troldkvinde at være, og intet Johanne Hanskone derimod fremlægger, sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men fast mere bevises hende et ondt rygte for trolddom at have påhængt, det og befindes af adskillige misdædere tilforn at være beråbt og udlagt, hvilke deres bekendelser en del med fornævnte vidner om hendes gerninger stemmer overens, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Kirsten Jørgens boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddom enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(503)

** var skikket Søren Nielsen Kallesø, borger i Holstebro, og havde stævnet Christen Nielsen Vind, borger sst, for et vidne, han til Holstebro byting har i rette båret og var dom efter begærende 7/11 sidst forleden, som formelder om nogen ord, han skulle have sagt til Christen Nielsen 23/11 1619 på Holstebro byting, imidlertid Christen Nielsen og Søren Nielsen var i trætte om noget jord og

skel, og samme dag efter middag skulle de have taget fra tinget dannemænd med dem, der samme ord er faldet, er de venligt og vel forligt om fornævnte jord og skel, hvorefter de skulle have sat skel og sten imellem dem: på begæring blev samme sag opsat til næste landsting efter snapslandsting nu først kommende.

(504)

** var skikket Niels Iversen i Estrup og havde stævnet Jens Pedersen sst og hans medbrødre kirkenævninger af Malt sogn, for de har Kirsten Jørgens i Estrup trolddoms sag oversvoret for trolddom, som hun skulle have brugt og gjort efter adskillige vidner og sigtelsers indhold, formenende samme deres ed og tov ret at være svoret og burde ved magt at blive, og fremlagde Niels Iversen efterskrevne tingsvidne af Malt herreds ting 16/9 sidst forleden, Niels Andersen i Estrup med flere at have vidnet, at de vidste ikke andet med Kirsten Jørgens end godt, førend det vidne blev vidnet på hende, at hun løb avet om en kæp ved en korsvej, og siden har hun haft et ondt ord og trolddoms rygte. Niels Smed i Estrup at have vidnet, at 14 år siden en søndag morgen tidlig da kom han gangende igennem Jens Svendsens gård, da så han Kirsten Jørgens stod på hendes hænder og fødder for Jens Svendsens øde dør og var åbenhovedet, hendes hår hængte ned bag på hendes ryg, da adspurgte han hende, hvad hun havde der at gøre, da gav hun et stort suk af sig og sagde, at hun ledte efter et lam, så derefter købte han en ko af Jørgen Nielsen, så blev Kirsten Jørgens vred, at han havde købt samme ko imod hendes minde og sagde, han skulle ikke både deraf, så tog han samme ko hjem og ledte den i hans ødel, som hans køer stod, og derefter mistede han to af hans køer. Jens Jensen at have vidnet, at for 6 år siden han gik fra tinge, da havde Jørgen Nielsen og Kirsten Jørgens en kalv stod i tøjr i hans eng, så huggede han samme tøjr i to eller tre stykker, så blev Kirsten Jørgens vred på ham og lovede ham ondt, så næst derefter i hans bryllups dage blev han så syg både på helend og mandermål, at han var nærmere ved døden end livet og lå lang tid på hans seng, det beskyldte han hende for at hun gjorde ham med hendes trolddoms kunst: så og efterdi af fornævnte vidner, nævninger såvel som her i rette lagt er forfares og bevises, Kirsten Jørgens at have lovet folk ondt, og det dem derefter en del på liv, helbred, kvæg og fæmon og i andre måder at være hændt og vederfaret, hvilken en part med andre vidner bekræftes så at være sket, for hvilke gerninger hun for nævninger er beskyldt for at have gjort, fornævnte fem mænd og nu her i dag for retten med deres oprakte fingre og højeste ed har sigtet og beskyldt hende for en vitterlig troldkvinde at være, det hun med hendes trolddoms bedrift sådan skade og ulykke skal have gjort og dem tilføjet, og ingen vidnesbyrd hun derimod fremlægger, det hun sig der i sognene, hvor hun har boet, ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men fast mere med sognevidne bevises hende et ondt rygte for trolddom at have påhængt, tilmed og af to underskedelige misdædere for trolddom at være beråbt og udlagt, hvilket og en del med fornævnte vidner overens stemmer, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og bemeldte nævninger, som i sognet hos Kirsten Jørgens boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddom enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende trolddom oversvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(509)

** var skikket Hans Lauritsen i Gesten hans visse bud Hans Pedersen sst og havde stævnet Laurits Clausen i Gamst for et udlæg og bekendelse, han efter en misdæders mund, ved navn Kirsten Svends, i Anst skulle have forhvervet, som for sin trolddoms bedrift skulle have standet sin ret,

hvori hun skulle have udlagt og bekendt Hans Lauritsen at skulle have med været med hende og hendes selskab og forgjort Claus Pedersen i Gamst, hvilken hendes bekendelse Hans Lauritsen hårdeligt benægter sig aldrig at skulle have været eller omgået med hende i noget spøgeri eller trolddoms gerning. så mødte Laurits Justsen i Glibstrup på Laurits Clausens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne efter Kirsten Svends mund af Anst herreds ting 16/11 sidst forleden, som indeholder hende iblandt andet at have udlagt Hans Lauritsen i Gesten, og sagde at han var en vitterlig troldmand og med andre ville forgøre Laurits Clausen, og de havde et voksbarn, og det døbte Hans Lauritsen i Mads Hans Madsens toft, og det kaldte de Laurits Clausen og var så på tre år siden, og da ville de også have haft hans lykke fra ham: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder at skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Kirsten Svends, som samme bekendelse gjort har, har været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke samme hendes bekendelse med nogen vidner bekræftes, det Hans Lauritsen skal have lovet nogen ondt, som dem derefter skulle være hændt eller ham nogen trolddoms gerning at have gjort, da kunne vi ikke kende samme hendes bekendelse, så vidt den Hans Lauritsen anlanger, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme ham til hinder eller skade i nogen måde.

(510)

** var skikket Christen Lauritsen Skriver i Slav hans visse bud Jesper Pedersen i Knorborg og havde stævnet velb Tomas Juel til Estrup for en bekendelse efter en misdæder, ved navn Karen Anderskone, som formenes han til Malt herreds ting 9/9 sidst forleden skulle have i rette båret, som skulle formelde blandt andet hende at have bekendt, at Christen Lauritsen i Slav er en vitterlig troldmand, og Anne i Grene lovede ham, at hun ikke skulle lægge ham ud, og derfor gav han øvrigheden en stor summa penning, hvilket Christen Lauritsen højligt skulle benægte sig aldrig at skulle have været med hende i nogen trolddoms bedrift: så og efterdi recessen formelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder at skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Karen Anderskone, som samme bekendelse gjort har, har været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, og ikke sådan hendes bekendelse med nogen vidnesbyrd bekræftes, ham nogen trolddoms gerning at have gjort men med sognevidne af Vorbasse kirke gøres bevisligt, at Christen Lauritsen sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, da kunne vi ikke kende samme bekendelse, så vidt den Christen Lauritsen anlanger, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme ham til hinder eller skade i nogen måde.

(512)

** var skikket Jens Nielsen i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Niels Lauritsen i Grimlund for en dele, han 30/10 sidst forleden til Østerherreds ting over ham udstedt har anlangende førløds penning, for han skulle have affført den arv, ham var tilfaldet i Skovbølling af velb Erik Juels stavn og ikke skulle have anseet, at det skulle have været for ham bevist, samme førløds pending var udlagt 21/9 på stedet, som arven er faldet, og Jesper Mikkelsen, som godset og ejendommen i fæste har af Erik Juel, skal have dem til troer hænde til sig annammet, som skulle være med hans egen hånd at bevise, og gav Jens Nielsen til kende, at dersom Erik Juel ikke samme førløn af Jesper Mikkelsen havde bekommet, ville han være overbødig dem til ham at udlægge, og nu straks udlagde til Erik Juel tre rigsmark, hvilke han til sig

annammet og dermed afstod samme dele, så den ikke skal komme Jens Nielsen til hinder eller skade i nogen måde.

(514)

** var skikket Knud Christensen, rådmand i Holstebro, og Hans Lauritsen, borger sst, deres visse bud Søren Nielsen Kallesø, borger sst, og havde stævnet Mads Andersen, borger der sst, for han til Holstebro byting 24/10 sidst forleden skal have ladet dem fordele for gæld efter en seddel og hans regnskabsbogs indhold, hvilken dele Søren Nielsen på deres vegne formener dem ikke så lovligt varsel derfor at skulle have fanget, som det sig burde, ej heller skulle have været stævnet for deres borgmestre og råd, førend de i deres fraværelse til tinge er delt, efterdi ikke findes at være borgere på begge sider: så og efterdi Mads Andersens regnskabsbog for os er i rette lagt, hvori klarligt findes indskrevet, Knud Christensen og Hans Lauritsen at være Mads Andersen samme gæld pligtig, hvilken hans bog stander ved sin fuldmagt, og ikke Søren Nielsen den ville vide eller beskylde ikke heller bevise, dem samme gæld Mads Andersen at have betalt, så de fordi er delt blevet, da ved vi ikke Knud Christensen og Hans Lauritsen af den dele at kvitdømme, førend de retter for dem, som det sig bør.

(515)

** var skikket Oluf Olufsen i Kær hans visse bud Christen Olufsen og havde stævnet Tomas Jensen i Kragmose og Erik Christensen sst for et vidne, de kort tid siden til Bølling herreds ting med Christen Pedersen i Røj vidnet har, at de på hans vegne i næst forgangne kornhøst var på Røj mark, hvor Oluf Olufsen har begæret sædekorn igen, som Christen Pedersen havde sået i den eng, Oluf Olufsen høstede, og da skulle have svaret, at dersom han ville have det til minde og gode, da ville han betale ham hans omkost, hvilket deres vidne han ved højeste ed benægtede aldrig at have lovet ham anden betaling, end Christen Pedersens brev om formelder, at Christen Pedersen selv skulle så ham en ager forgangen år med havre: på begæring blev samme sag opsat til snapsting først kommende.

(517)

16/12 1620.

** var skikket Søren Poulsen i Hedegård og havde stævnet Karen Pedersdatter, Mads Degns hustru, i Borbjerg og hendes søn Claus Madsen for et vidne, de til Hjerm herreds ting 2/8 sidst forleden vidnet har, at de så på søndag da var otte dage om eftermiddag imod aften, at Søren Poulsen kom gående i deres gård med sten og med en kølle i hans hånd og skulle have slået til deres salsdør med sten og gjort skade, som synsmænd har omhjemlet, hvilket deres vidne han mener vildigt og i deres egen sag at have vidnet og dermed ville ham gårdfred og husfred påvidne. sammeledes havde hid kaldt Karen Pedersdatter og Claus Madsen for et vidne, de i lige måde samme dag på ham også vidnet har, at på søndag da var otte dage, siden sol var nede, skulle have slået hendes datter Else Madsdatter med en tøjrkølle i deres gård, som synsmænd har omhjemlet, hvilket deres vidne han i lige måder benægter, at han ikke var i deres gård, som de skulle have omvidnet men sligt deres vidne af had og avind at have ham påvidnet, for han skulle have givet klage på dem, for de skulle være løbet af deres fars gård med flere Mads Degns børn og løbet til ham på hans fars mark og overfaldet ham: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede blev samme sag opsat til snapsting først kommende.

(0)

** 1622 ora et labora med videre indførsel på latin.

(1)

19/1 1622.

** var skikket velb fru Margrete Lange til Engelsholm hendes visse bud Peder Hansen i Ørum med en opsættelse her af landstinget 24/11 sidst forleden, lydende hende da at have ladet hid i rette stævne Jørgen Lauritsen i Solskov og hans medbrødre kirkenævninger af Snede sogn, for de 21/8 sidst forleden til Nørvang herreds ting har Dorte Matias i Kragelund kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst og bedrift, hun skulle have gjort efter hendes egen bekendelse og andre kundskab, menende samme deres ed og rov ret at være og burde ved magt at blive, hvilken opsættelse medfører Dorte Matias da her at have været til stede og givet til kende, at dersom hun måtte blive erlediget for fængsel, ville hun med stokkenævn og andre kundskab bevise sig kristeligt at have skikket og forholdt, hvorfor Peder Hansen har bevilget sagen til i dag at opstå: da efterdi det befindes sagen i dag seks uger at have været hid stævnet, og Dorte Matias da selv har været her til stede og påskudt stokkenævn og vidnesbyrd sig med at ville befri og tilmed forpligtet sig i dag her for retten at indstille under hendes livs fortabelse, så sagen fordi til i dag er opsat, og ikke Dorte Matias eller nogen på hendes vegne nu er fremkommet nogen undskyldning eller modstand her imod at gøre, men retten undveget imod hendes forpligt, da ved vi ikke imod samme nævnings ed at sige, men den ved magt at blive.

(2)

** var skikket Find Sørensen i Hopballe og gav til kende, hvorledes hans medbrødre de syv sandemænd af Tørrild herred efter KM oprejsnings brev 4/11 sidst forgangen år skal have gjort deres ed og tov og svoret Jens Jørgensen, som tjente i Hopballe, manddød over og til hans fred, for Mads Nielsen i Tystbyhave, han ihjelslog, efter vidner og som de selv havde udspurgt, og han den tid skal have ladet gøre sit skudsmål at have ligget på sin sygeseng, så han ikke da kunne møde, og fordi nu her i dag gjorde sin ed og tov, eftersom hans medbrødre 24/11 gjort har, og svor Jens Jørgensen manddød over og til hans fred for Mads Nielsen, han ihjelslog.

(3)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk og havde stævnet Niels Pedersen i Nærild og Jens Jensen sst for et vidne, de 1/2 sidst forleden vidnet har, formeldende at de på velb Niels Skades vegne skulle have aget nogen traver korn til Jens Nielsen Dejgård i Vallund hans gård, og det at have annammet af Jacob Pedersen, da tjenende Niels Skade, hvilket deres vidne her til landstinget 29/9 skulle være underdømt, formedelst de i adskillige måder da med hverandre ikke kunne overens stemme, hvorfor Erik Juel formener, samme deres vidne løgnagtigt at være, og dem derfor som løgnvidner tilbørligt at stande til rette: så og efterdi vores forrige dom, i hvilken samme vidner er magtesløs kendt, findes for KM og Danmarks rigsråd til første almindelige herredag at være indstævnet, ved vi ikke videre på samme vidnesbyrd at dømme, førend derom bliver ordelt, som det sig bør.

(5)

** var skikket Peder Jensen i Vrå i Skjern sogn og havde stævnet Christen Olufsen i Kær for en dele, han næst forgangen vinter over ham til Bølling herreds ting forhvervet har for kost og tæring efter en landstings dom, at han skulle have stævnet Eske Pallesen i Lønborg, hvilket Peder Jensen hårdeligt benægter, at han ikke skulle have stævnet Eske Pallesen eller Christen Olufsen i nogen sager: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(6)

** var skikket Oluf Ibsen i Fugdal og havde stævnet Karen Simons og Søren Simonsen i Hejnsvig for et vidne, de til Slavs herreds ting 6/9 sidst forleden med Simon Knudsen i Hejnsvig vidnet har om nogen ord, som han skulle have sagt til Simon Knudsen fredagen tilforn, at han skulle have solgt eller og drukket lidkøb om hænde, hvilke ord Oluf Simonsen formener sig ikke sådan at have sagt til Simon Knudsen, som de omvidnet har, mener samme vidne vildigt at være, og af Simon Knudsens kone og et umyndigt barn at være vidnet: så og efterdi Karen Simons og hendes medfølgere har vidnet om Oluf Ibsens ord, han på marken til Simon Knudsen skulle have sagt, hvilke han ikke er bestendig men benægter sådanne ord, ikke heller kan heden tydes at være nogens ære eller lempe anrørende, da kunne vi ikke kende samme vidne ej heller den dele, der efter drevet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller at komme Oluf Ibsen til nogen forhindring.

(7)

** var skikket velb Palle Rodsteen til Hørbylund og havde stævnet Godske Christensen i Egebjerg, herredsfoged i Ginding herred, for et tingsvidne han formener ikke så retteligt at skulle være udkommet, som det er indført i tingbogen 18/10 sidst forleden på Ginding herreds ting: så fremlagde Christen Kær, ridefoged til Lundenæs, fornævnte tingbog til Ginding herreds ting forgangen år, og der den af os er overseet, befindes ikke deri at være indført det, Palle Rodsteen eller hans fuldmægtig de tingdage der noget at have udrettet, men hvad sig belanger fornævnte tingsvidne 18/10, som og her blev i rette lagt, kommer det med tingbogen overens i alle måder, hvilket Palle Rodsteen var begærende, vi ham ville unde beskrevet.

(8)

** var skikket Christen Madsen i Stavskær med en opsættelse her af landstinget 24/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Lauritsen i Gødsvang og Kirsten Pedersdatter sst for et vidne, de til Østerherreds ting 28/8 1620 vidnet har, anlangende at de skulle have hos været i Stavskær og hørt og seet, det Kirsten Pedersdatter hendes mand Jens Lauritsen skulle have betalt Christen Madsen al hvis gæld, salig Hans Pedersen var ham pligtig, hvilket vidne ikke skulle være vidnet på nogen vis tid eller termin, når han skulle have betalt samme gæld, tilmed skulle Christen Lauritsen være Jens Lauritsens bror, og Kirsten Pedersdatter, Jens Lauritsens hustru, skulle være arving efter salig Hans Pedersen, mener samme vidne i så måde vildigt, så og i deres egen sag at være vidnet: da efterdi det befindes samme sag i seks uger at have været opsat, og ingen nu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, da finder vi samme vidne og dom magtesløs at være

(9)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget 8/12 sidstgangen år, lydende ham da at have i rette stævnet Søren Knudsen i Højen, for han 20/12 1619 på Jelling birketing har fradømt ham hvis tilbud og udlæg, han samme dag på fornævnte ting på nogle af hans tjeneres vegne i Hover boende ville have gjort, udlagt og taget beskrevet, formedelst skudsmål, som efterskrevne mænd i Jelling skulle have gjort efter en fuldmagt, som dem af de Jelling mænd skulle være givet, uanseet Johan Brockenhuus formener samme fuldmagt i sig selv ikke så rigtig den tid at have været, at den burde at have været anseet: så og efterdi samme sag om fornævnte skudsmål og fuldmagt findes over seks uger at være opsat, og ingen nu er mødt bemeldte skudsmåls fuldmagt at fremlægge eller derom at gå i rette, her ikke heller gøres noget lovligt skudsmål dem på sygeseng eller i KM og rigens bestilling at være forhindret efter KM mandat, hvorefter vi sagen kunne videre opsætte, og Johan Brockenhuus er endelig dom begærende, da finder vi samme skudsmål og fuldmagt magtesløs at være.

(11)

** var skikket Hans Iversen, borger i Kolding, og havde stævnet Mogens Rasmussen, byfoged der sst for en dom, han 4/8 1619 skal have dømt og afsagt imellem borgmestre og råd i Kolding og salig Hans Danskens arvinger, anlangende et stykke jord og ejendoms jord liggende inden byens frihed og porte, hvilke han imod Hans Iversens ukasserede adkomsts breve skulle have ham fradømt, imens nogen gamle breve og en fornøjelig dom, som de skulle have i rette båret, stod ved sin magt. da iblandt andre breve for fogden i rette lagt efterskrevne skøde, dateret 9/1 1594, bemeldende mester Mads Gertsen bartskær at have solgt til Jens Espensen en have beliggende vesten Kolding vesten Blæsbjerg imellem begge byens porte til Hans Andersen Dansken. da mødte Anders Andersen, rådmand i Kolding, og derimod har givet til kende, at der skulle findes kongelig dom, at de jorder, som lå uden byens grave, ikke skulle måtte arves af udarvinger men skulle komme til byen, og i rette lagde kong Frederiks efterskrevne dom under dato 1578 imellem Anne Peders i Middelfart og borgmestre og råd om en abildgård, liggende uden for Kolding, som hun mente at hende var tilfaldet i arv efter hendes bror Peder Smed, da er så påsagt for ret, at fornævnte jord burde at være hos Kolding by, og ej Anne Peders eller hendes arvinger dermed at ---- sig i nogen måder: så og efterdi samme sag tilforn har været hid stævnet, og hvis købebrev og fuldmagt, Hans Iversen af Hans Danskens arvinger, samme ejendom anlangende, forhvervet har, da ved endelig dom er underkendt, og Mogens Rasmussens dom ved sin fuldmagt at blive efter de lejligheder, den dom medfører, Hans Iversen og nu her for retten bekender og tilstår samme ejendom, der om tvistes, såvel som mange andre ildsteder og byggede ejendomme at være beliggende uden for, som Kolding bys port og grave har været, da kongelig dom og friheder er udgivet, da ved vi ikke vores forrige endelige dom at forandre eller anderledes derom at dømme, end samme vores dom bemelder og medfører.

(14)

** var skikket velb Niels Krog til Agerkrog, KM befalingsmand på Asmildkloster, og havde stævnet Tomas Nielsen i Surhave, herredsfoged i Malt herred, for en uendelig dom, han på Malt herreds ting 13/10 sidst forleden dømt har imellem hans fuldmægtig Hans Buck i Sekær og velb Tomas Juul til Estrup anlangende Malt kirkes bygfældighed, som med tingsvidne var bevislig gjort, og da vidste fogden ikke da at kunne finde Tomas Juul derfor at stande til rette, men hvis der er muret med ler og sand, det burde Tomas Juul at lade forfærdige med kalk og hendes tilbygning: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, ikke heller herredsfogden udtrykkeligt har dømt om de punkter, for ham var indstævnet, da finder vi denne hans dom at være, som den udømt var,

og sagen til herredsting igen at komme, og fogden endeligt at dømme og adskille om hvis, for ham bliver i rette stævnet, som det sig bør.

(16)

** var skikket velb Jacob Lykke hans visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse har af landstinget 8/12 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet hid i rette stævne Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for han til fornævnte ting 18/10 sidst forleden skulle have tildømt velb Palle Rodsteen til Hørbylund til rigens æskning over Jacob Lykke efter hans forpligts indhold, og straks samme dag undt og stedt Palle Rodsteen forseglet æsknings vidne beskrevet over Jacob Lykke, i hvilken Peder Christensen på Jacob Lykkes vegne formener fornævnte herredsfoged uret at have gjort, at han både én dag skulle have dømt på ham og stedt æsknings vidne over ham, og ikke derfor skulle have fanget lovligt varsel: så og efterdi fornævnte varsels seddel, som Palle Rodsteen selv i sidste opsættelse har påskudt, ikke nu fremlægges at deraf kunne forfares, om den in originali med den, i samme herredstings dom og æskningsvidner findes inddraget, stemmer overens, sagen og i seks uger har været optaget, da finder vi samme varsel såvel som fornævnte dom og æskningsvidne, derefter drevet er, ingen magt at have.

(18)

** var skikket velb Jacob Lykke Nielsen hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet Godske Christensen i Egebjerg, herredsskriver i Ginding herred, for et vidne, han til Ginding herreds ting 8/10 sidst forgangen vidnet har, anlangende at han nærværende hos var der på fornævnte ting 28/6 næst tilforn, hørte og så, at Anders Jacobsen i Sørup på sin husbonds vegne var dom begærende imellem hans husbond Palle Rodsteen og Jacob Lykke, eftersom fogden Knud Nielsen skulle have sagen opsat i fem uger, og da fremæskede Jens Jepsen i Nørkær Jacob Lykkes udgivne brev og forpligt, og da det ikke var til stede, da vidste herredsfogden Knud Nielsen sig ikke at dømme i sagen eller give noget beskrevet, hvilket deres vidne Peder Christensen på Jacob Lykkes vegne formener ikke på fersk fod at være forhvervet, og ikke heller for samme vidne at have fanget lovligt varsel: så og efterdi bemeldte varsel, Jacob Lykke her til landstinget skulle være givet, hvorefter samme vidne findes udstedt og i det er indført, her i dag er magtesløs fundet, da kunne vi ikke kende samme vidne så lovligt forhvervet, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(20)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup og havde stævnet velb fru Dorte Skram, afgangne Frands Pohls, og hendes tre børn Claus Pohl, jomfru Elsebe Pohl og jomfru Elle Pohl for en summa pending, han i Holsten for dem udlagt har efter hovedbrevs indhold, så Christen Tomasen hans anpart, han deri lagt har, skal beløbe sig hovedsum og rente 1590 daler in specie, formenende og at dersom fru Dorte Skrams og hendes tre børns gods i Østerherred i Ølgod sogn liggende, en gård i Forsomhoved, en gård i Vognslund og to bol i øster Bork kan sig videre tilstrække end den forfølgning og indførsel, som Christen Tomasen og velb fru Sofie Brahe, salig Jørgen Lunges, dem nu i har, formener han at det bør ham at efterfølge, eftersom han endelig dom til Østerherreds ting forhvervet har, formenende samme dom burde ved magt at være, og fornævnte gods ham for ejendom at efterfølge: og efterdi fru Dorte Skram, Claus Pohl, jomfru Alheit Pohl og jomfru Elle Pohl findes tilforn tre gange her til landsting at være stævnet og

kaldt for samme sag. og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne, og tre uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme herredstings dom er fundet ved magt at være, og fornævnte gods Christen Tomasen for ejendom at efterfølge, indtil hvem der har i at sige stævner på ny, hvilke domme findes læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fru Dorte Skram, Claus Pohl, jomfru Alheit Pohl og jomfru Elle Pohl har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Christen Tomasen derfor har været forårsaget atter på ny fjerde sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme dom ved magt at være, og fornævnte gods Christen Tomasen for ejendom at efterfølge.

(23)

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Jens Andersen, foged på Agersbøl, og havde stævnet Anders Nielsen Dalsgård i Lindved med flere for et vidne, de til Nørvang herreds ting 13/11 sidst forleden vidnet har, anlangende at de skulle have hørt den næste onsdag før alle helgens dag, at Sidsel Jensdatter i Lindved skulle have sagt, at Johan Mortensen i Vindelev og Mads Christensen i Givskud skulle fange en ond færd, hvilket Sidsel Jensdatter benægtede ikke at have gjort, ej heller de med vidnesbyrd skulle bevise, at hun skulle have brugt nogen trolddoms kunster, formente deres vidne ikke så sandfærdigt at være, at det burde nogen magt at have. så og efter flere ord dem imellem var, afstod de på begge sider samme vidne og dom, så de ingen skal komme til hinder eller skade i nogen måder.

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Jens Andersen, foged på Agersbøl, og havde stævnet Christen Sørensen i Vallund, herredsskriver i Tørrild herred, for et tingsvidne, som skulle være udstedt 24/3, hvis Just Høgs fuldmægtig skulle have leveret, hvilket tingsvidne Jens Andersen på Just Høgs vegne formener at skulle tvært imod tingbogen, idet at tingbogen skulle formelde nogen ris at være hugget en tirsdag, og vidnet i sig selv skulle formelde, samme ris at skulle være hugget en torsdag, formener herredsskriveren deri uret at have gjort: da efterdi samme tingbog ikke er til stede, opsatte vi samme sag til i dag måned.

(24)

** var skikket Hans Munk i Skærup og havde stævnet velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, lensmand på Koldinghus, for en kontrakt og afsoning, som han med ham gjort har kort tid efter påske forleden, og lovet og forvisset ham 300 sletdaler for noget kirkejord, liggende på Børkop mark, som hans tjener skulle have brugt og for hvis, han kunne have i at sige med den trætte, som var faldet imellem ham og hr Niels i Pugdal: så og efterdi gøres bevisligt, samme sag i rigens ret at være gjort anhængig, og Otte Brahe Pedersen at have forhvervet lovdags breve, hvorimod Hans Munk genbrev har bekommet, så sagen derefter med rigens seks ugers stævning for rigets kansler er indkaldt, da ved vi ikke her i samme sag at dømme, men der at ordeles, som det sig bør.

(26)

** var skikket Mads Pedersen i Haderis med en opsættelse her af landstinget 8/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund for en dom, han til Ginding herreds ting 8/11 dømt har, lydende blandt andet ham at have tildømt Mads Pedersen at straffes som en falskner, formener samme dom uret at være dømt, efterdi ikke skulle være bevist, at Mads Pedersen skal have

falskeligt i nogen måder med nogen breve enten med digten eller skriven eller i andre måder, men skulle være nogen revne eller stykker breve, som ikke burde at have nogen anseelse, derhos her til landstinget skal være dømt fra samme breve: da efter flere ord dem imellem var, til forpligtede Mads Pedersen sig nu her for retten, at han skal udlægge og betale al hvis brevpenning i samme sag udlagt og bekostet er, dernæst skal han nu til Hind herreds ting på tirsdag først kommer 14 dage personligt møde og der tilstå, at eftersom han med samme breve ville aftvunget Oluf Pedersen og Laurits Envoldsen ti daler, skal han straks der sst udlægge og give dem ti daler og dertil med dem erklære og undskylde, så han ikke ved dem eller nogen deres at påsige andet, end alt det ærlige og godtfolk egner og vel anstår i alle måder, og dermed formedelst vores og andre gode mænds forbøns skyld afstod Knud Gyldenstjerne samme sag, så alle hvis vidner, domme og breve, derom udganget er, skal være kasserede, døde og magtesløse i alle måder, men dersom Mads Pedersen ikke denne hans forpligt efterkommer, skal sagen igen at åben stå.

(28)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, på sine egne og sine fogder og tjeneres vegne, Knud Gregersen, ridefoged til Bøvling, Niels Nielsen, foged til Kvistrup, og Christen Madsen, herredsfoged i Ulfborg herred, med en opsættelse her af landstinget 24/11 sidst forleden, lydende ham da at have ladet stævne Christen Nielsen, forrige præst i Vejrum sogn, for han 26/8 1620 her på landstinget med helgens ed og oprakt finger løgnagtigt og usandfærdigt har benægtet imod Knud Gregersen, Niels Nielsen og Christen Madsen deres vidne og kundskab, som de har vidnet og udgivet om de ord, Christen Nielsen på Kvistrup fruerstue 19/10 1619 om salig Oluf Munk, ham på sin død til stor forulempelse, talt og sagt har, at salig Oluf Munk er inddraget i hans gård efter hans salig fars død og der opbrudt og opslået kister og skrin og deraf udtaget og bortført adskillige varer: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og to uendelige domme deri forhvervet, som endnu stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt og findes til tinge såvel som i Vejrum præstegård lovligt læst og forkyndt, sagen og nu i seks uger har været optagen, og ikke Christen Nielsen samme dom han igen kaldt ej heller mødt eller nogen ham at undskylde eller nogen modstand herimod at gøre men endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse Christen Nielsen for sådag hans løgnagtige og usandfærdige benægtelse, som han med højeste ed og oprakte fingre imod Knud Gregersen, Christen Madsen og Niels Nielsen deres vidne og kundskab, som her til landstinget såvel som for KM og Danmarks riges råd er ved magt kendt, gjort har, bør en løgner og meneder at være og straffes efter recessen.

(31)

** var skikket Peder Knudsen i Bredstrup og havde stævnet Peder Jensen Høllet, boende i Vrå, for nogen uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at have forhvervet over en endelig dom og delsvidne, som Peder Knudsen over ham til Bølling herreds ting har ladet forhverve, hvilken landstings dom Peder Knudsen formener ulovlig og med vrang undervisning skal være forhvervet, formener sig aldrig til den at være stævnet, mener fordi samme landstings dom burde ingen magt at have, og fornævnte herredstings dom og dele burde ved magt at blive: så og efterdi samme landstings domme på begge sider kun lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt to uendelige domme, hvilke har standet ved deres fuldmagt og uigenkaldt, og han derpå sin tredje og endelige dom har funderet, den og siden i langsommelig tid har standet upåtalt, Peder Jensen ikke heller endnu noget imod samme dom fremlægger den med at rykke, da ved vi efter sådan lejlighed

ikke imod samme dom at sige, men efterdi samme delsbrev findes anno 1614 udganget, og det ikke siden til tinge findes forkyndt eller påskrevet, kunne vi ikke kende det nøjagtig men magtesløs at være.

(33)

2/2 1622.

** var skikket velb Jacob Lykke hans visse bud Jens Jepsen i Nørkær og havde stævnet velb Palle Rodsteen til Hørbylund for en herredstings stævning, som han her på landstinget 29/9 og 8/12 også til Ginding herredsting 24/5 skulle have imod ham i rette båret og skal findes udenpå makuleret såvel som indeni i sin datum urigtig, hvilken stævning Jens Jepsen på Jacob Lykkes vegne formener magtesløs at blive: da på begæring blev samme sag påsat til i dag seks uger.

(34)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk, eftersom samme sag ham af sin bror velb Just Brockenhuus skal være givet, med en opsættelse her af landstinget 8/12 sidst forleden, lydende ham da at have i rette stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for han 24/4 1619 formedelst skudsmål skulle have fradømt hans fuldmægtig hvis endelig dom, han var begærende over velb Truid Bryske til Langesø og fru Karen Friis efter to uendelige domme, som han tilforn i samme sag dømt har, formeldende at de burde at lide tiltale uden al varsel og skudsmål efter fru Karen Friises udgivne forpligter, mente fornævnte herredsfoged deri uretfærdigt at have dømt: så og efterdi befindes for herredsfogden at have været i rette lagt fru Karen Friises underskrevne brev, hvori hun forpligter sig eller sine arvinger til visse tid at forskaffe bemeldte arvinger salig Kjeld Brockenhuuses hånd og segl igen eller nøjagtig forsikring derfor eller også at stande dem under fuld rigens forfølgning uden al modsigelse, skudsmål eller varsel i nogen måder, når de eller deres fuldmægtig påæsker, og Christen Andersen dog imod sådan forpligt har anseet skudsmål og ikke ville stede deres fuldmægtig nogen lovmål, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Andersen jo dermed har sig forseet og bør derfor at stande til rette.

(39)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Gregers Hvid, foged på Rugballegård, og havde stævnet velb Just Brockenhuus og Johan Brockenhuus til Lerbæk samt deres mor velb fru Edel Ulfeld for en uendelig dom, de ved deres fuldmægtig Christen Ostersen her til landstinget over Christen Andersen, herredsfoged i Tørrild herred, hans dom forhvervet har og ham sin ret og lovlige proces dermed at betage, siden og efter at han selv lovligt skal have ladet stævne Christen Andersen for hvis beskyldning, han til ham og samme hans dom havde: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(40)

** var skikket Knud Sørensen i Avsumdal og havde stævnet Anders Lauritsen i Kærgård for en uendelig dom, han til Hjerm herreds ting 12/12 sidst forleden forhvervet har, anlangende at han skulle være tildømt at bevise, at Marquor Christensen i Moseby skulle være årsag til, at Anders Lauritsen skal have ført ham trætte på: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Jens Andersen, foged på Agersbøl, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Sørensen i Vollund, herredsskriver i Tørrild herred, for et beseglet tingsvidne, som skulle være udstedt 24/3, han Just Høgs fuldmægtig skulle have leveret, hvilket tingsvidne Jens Andersen på Just Høgs vegne formener at skulle være tvært imod tingbogen, idet at tingbogen skulle formelde, nogen ris at være hugget en tirsdag, og vidnet i sig selv skulle formelde, samme ris at skulle være hugget en torsdag, som Just Høgs fuldmægtig har stedet hans forsæt efter ære og lempe, formener fornævnte herredsskriver deri uret at have gjort og burde at stande Just Høg til rette for hvis skade, kost og tæring, han derpå har anvendt: da efterdi samme tingbog ej heller hovedvidnet ikke fremlægges, opsatte vi samme sag til i dag 14 dage.

(41)

** var skikket velb Palle Rodsteen til Hørbylund og havde i rette stævnet Godske Christensen i Egebjerg, herredsskriver i Ginding herred, for han 24/5 og 28/4 sidst forleden ikke har efter recessen indført i tingbogen, hvis for ting og dom ganget er på Ginding herreds ting, formenende ham deri uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Iver Sørensen i Hover med flere for et vidne, de til Tørrild herreds ting 10/4 1619 med Niels Mosegård vidnet har, anlangende et hus på Hover gade, i hvilket de først skulle have vidnet, at han skulle have ladet det sætte på fælles gade, og siden at noget deraf aleneste skulle have stået på fælles jord, endog deres vidne ikke forklarer, hvor vidt eller bredt det skulle have stået på byens fælles jord: så efterdi fornævnte vidne, nu hidkaldt er, findes tilforn af Frederik Munk at have været her i rette stævnet, og vores endelige dom da udganget, at vi vidste ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme efter den lejlighed, den dom medfører, hvilken endnu stander ved sin fuldmagt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme landstings dom at forandre eller videre derom at dømme, end samme landstings dom bemelder og indeholder.

(44)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Gregers Hvid for et vidne, han 19/1 sidst forleden til Tørrild herreds ting skal have forhvervet efter et hjemgjort bænkebrev eller stuebrev, som Christen Andersen i Brenderup 20/8 1621 sidst forleden skal have udgivet, anlangende at han ikke skulle have haft nogen fuldmagt eller befaling af velb Frederik Munk til at lade rejse noget af det hus på byens fælles jord, som han for nogen tid siden har ladet opsætte, formenende samme brev og vidne ikke så nøjagtig at være, at det burde nogen magt at have: så og efterdi Christen Andersens brev såvel som det tingsvidne, derefter udganget er, ikke findes uden én persons kundskab, som regnes for intet vidne, ikke heller Johan Brockenhuus eller hans medarvinger, som i sagen samme hus anlangende er interesserede, for samme vidne og kundskab har fanget noget varsel, da kunne vi ikke efter sådan lejlighed kende samme brev og vidne, derefter udganget er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(45)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hans visse bud Gregers Hvid med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have hid i rette stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til Tørrild herreds ting 6/10 sidst forleden imellem ham og hans vederparter velb fru Edel Ulfeld til Hanstedgård, Just og Johan Brockenhuus til Lerbæk dømt har, i hvilken hans dom han skulle have ladet indføre adskillige domme og breve, som siden af KM og rigens råd og her til landstinget er fundet magtesløs, og sagen fordi er hjemfundet, og ikke han skulle have villet agte eller ansætte hans skriftlige forsæt eller benægtelse det huses opbyggelse i Hover anlangende: så og efterdi fornævnte herredsfoged ikke udførligt har senteret på hvis punkter for ham har været i rette sat, tilmed og i samme dom har indført nogen de breve, tilforn var frastanden og påkendt, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsfogden igen at komme, og fogden, når det lovligt for ham indstævnes, dem om hvis, for ham bliver i rette sat, endelig at adskille, som det sig bør.

(49)

2/3 1622.

** var skikket Christen Nielsen i Najbjerg og havde stævnet Niels Buskov i Ris og hans medbrødre kirkenævninger af Timring sogn, for de 8/12 sidst forleden til Ulfborg herreds ting har ham kvitsvoret for afgangne Maren Christensdatter i Trøstrup og Oluf Poulsen i Trælund deres sigtelse og beskyldning for trolddoms sag, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: da efterdi Jørgen Poulsen ikke findes at være stævnet eller kaldt, som han har sin bopæl, ved vi ikke i sagen at dømme, førend han lovligt stævnes og kaldes.

(50)

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Jens Andersen, foged på Agersbøl, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Sørensen i Vollund, herredsskriver i Tørrild herred, for et beseglet tingsvidne, som skulle være udstedt 24/3, han Just Høgs fuldmægtig skulle have leveret, hvilket tingsvidne Jens Andersen på Just Høgs vegne formener at skulle være tvært imod tingbogen, i det at tingbogen skulle formelde nogen ris at være hugget en tirsdag, og vidnet i sig selv skulle formelde samme ris at være hugget en torsdag, som Just Høgs fuldmægtig har stillet hans forsæt efter fornævnte vidne, formener fornævnte herredsskriver deri uret at have gjort: så og efterdi det befindes, genpart af samme vidne, som Jens Andersen leveret er, med hovedvidnet ikke at stemme overens, men den dag, samme ris skulle være hugget, genparten at bemelde om en torsdag og hovedvidnet om en tirsdag, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Sørensen skriver sig jo dermed har forseet og bør derfor igen at give Just Høgs fuldmægtig hvis billig kost og tæring, han for den hans forseelse anvendt har.

(51)

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Gudumkloster, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Julsgård med flere for et vidne, de til Hind herreds ting 20/6 1320 vidnet har anlangende en gangsti, de mænd i Anders Christensens gård i Sønderby skulle have haft til deres sognekirke igennem Jens Nielsen Bredmose hans sædekorn i hegne tid imod klage og forbud, uanseet de skulle have deres

egen gårds jord i øster og vester fra Jens Bredmoses jord, som de kunne gå på, så og skulle være bevist dem fra deres gård at have adelvej, som de uden al forhindring, vinter og sommer, kunne bruge til deres sognekirke: så og efterdi Christen Jensen og hans medbrødre såvel som Niels Pedersen, som samme første vidne og bekendelse gjort har, ikke for Christen Andersen og hans medfølgeres vidne, som siden derimod vidnet er, har fået varsel, endel fornævnte sidste vidnesbyrd og har lagt deres vidne i tvivl, det ikke heller med nogen ejermænds brev bekræftes, samme gangsti på de åsteder lovligt at være udsvoret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Christen Andersen og hans medbrødres vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have, og efterdi samme herredstings dom ikke fremlægges, endog sagen i seks uger har været opsat, så den imod recessen ikke længere kan forhales, da finder vi samme herredstings dom magtesløs at være.

(54)

** var skikket Bend Villadsen i Svenstrup og havde stævnet Peder Pedersen på Stubbergård for et vidne, han til Ginding herreds ting 6/12 sidst forleden forhvervet har, bemeldende det Poul Pedersen i Obedsø og Jens Pedersen i Svenstrup hovgård skal have vidnet, at det skulle have været sagt for dem, at Bend Villadsen skulle have købt to stude af Peder Jensen i Hedegård, og ikke fornævnte vidne skulle medføre nogen visse dag eller tid, ej heller nogen af de vidnesfolk at skulle have hos været, der Bend Villadsen skulle have købt samme stude, mener samme vidne af had og avind at være vidnet og burde magtesløs at være: så mødte Bend Villadsen og svarede, at han ikke kunne benægte, det han havde købt samme stude til hans plov og endnu at have dem i sit værge og derhos erbød sig, at når hans vårplov er fulddrevet og lagt, ville han gerne unde hans gode husbond dem for den samme værd, han for dem givet har, som han gav til kende var ti rigsdaler, og dermed afstod Peder Pedersen samme vidner og dom.

(55)

** var skikket Clemend Bendsen, borger i Ringkøbing, og havde stævnet Morten Biesch og Svend Olufsen der sst for noget gods, som de har udtaget der i Ringkøbing og ført med dem til Norge, hvilket gods de skulle tilregne ham tredje parten til at betale, hvori han formener, de skal have gjort ham uret, og ikke de skulle bevise, det han skulle have været med dem i noget købmandsbo at udtage eller borget noget gods med dem i nogen måder, og som de beretter, at han skulle have købt skibslast for samme gods på alle deres vegne, hvilket han benægter ved sin højeste ed, at de ikke skulle bevise, at de har betalt for ham nogen skibslast videre end for dem selv, som skulle være med kundskab at bevise, at de intet ville unde ham af det gods, som de havde fra Ringkøbing og til Norge, som de selv skulle berette: så og efterdi med Clemend Bendsens underskrevne sart bevises ham ---- med fornævnte Morten Biesch og Svend Olufsens skib til Norge at have fragtet, han ikke heller benægter efter tingsvidnes lydelse, det han jo har bedt dem udtage adskillige varer der i byen hos godtfolk tilbage, at de kunne have at til forhandle dem tømmerlasten igen for i Norge og derfor holde dem for tredje parten skadesløs, ej heller ville benægte, at han jo med dem forvekslede i Norge hvis varer, de i Ringkøbing havde udtaget, det og bevises ham at have medværet hvis gods, som blev bjerget, at afhænde og deraf annammet sin anpart, Svend Olufsen og nu her for retten ved sin højeste ed og oprakte fingre tilstår, samme gods i Ringkøbing dem alle tre samtlige til fælles nytte at være udtaget og igen dem til bedste solgt og forhandlet, hvorfor de tømmerlasten havde indkøbt, tilmed og borgmestre og råd fordi har tildømt Clemend Bendsen for sin anpart af hvis varer, som på deres vegne blev udtaget at stande til rette og dertil med være med dem til rigtigt regnskab i dannemænds overværelse, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme tingsvidne ej heller borgmestre og råds dom at sige, men efterdi ikke gøres bevisligt, dem efter borgmestre og

råds dom at have været til rigtigt regnskab, så deraf kunne forfares, hvor meget Clemend Bendsen med rette kunne være skyldig blevet, og han dog for er delt blevet, da finder vi Clemend Bendsen af den dele kvit at være.

(61)

16/3 1622.

** var skikket velb Christian Holck til Bustrup, KM befalingsmand på Silkeborg, og havde stævnet Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for tre uendelige domme og en endelig 5/3 udgivet, hvori han skulle have tildømt velb Henrik Holck til Højgård at holde og efterkomme hans udgivne hovedbrev, lydende på 4000 rigsdaler hovedstol med sin rente, hvilken hans dom Christian Holck formener retfærdig at være dømt og afsagt og burde ved magt at blive: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det lovligt for ham indstævnes, uden videre forhaling dem endeligt imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(62)

** var skikket velb fru Margrete Lange, salig Knud Brahes til Engelsholm, hendes visse bud Peder Hansen i Ørum og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, Dorte Matias i Kragelund, som 8/2 sidst forleden blev fundet formyrdet i Kragelund, at opsøge hvad hende blev til bane og livs lagt. så var her til stede sandemændene af Nørvang herred og var begærende samme sag nogen tid at måtte bero, på det de om dis lejlighed kunne komme i nogen forfaring: da bevilgede de på begge sider samme sag til i dag seks uger at opstå.

** var skikket velb Johan Rantzau hans visse bud Jens Jepsen i Nørkær og havde stævnet Mikkel Nielsen i Dalgård med flere for et vidne, de til Vandfuld herreds ting 12/1 sidst forleden vidnet har, at den kvindestol, som stod i Engbjerg kirke norden briksdøren næst neden ved den, den hørte med rette til Skidenvad, hvilket deres vidne Jens Jepsen på Johan Rantzaus vegne formener ikke så rigtig, lovlig og efter forrige domme at være vidnet: så og efterdi der tvistes om samme stolestade, indsatte vi den sag til herredsprovsten, sognepræsten og syv fornemmeste sognemænd at komme og dem enhver tvistige parter sit bekvemmeste stolestade i fornævnte kirke at forevise, som det sig bør, og samme vidne ikke at forhindre dem hvis, de deri gørende og udvisende bliver.

(63)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, på fru Anne Brock til Bramsløkke hendes vegne hans visse bud Niels Lauritsen, slotsskriver på Hald, og havde med seks ugers stævning stævnet velb Jacob Ulfeld Mogensen til Krogsdal for to tusinde enkende rigsdaler in specie hovedstol med dis efterstående tre års rente med mere, bemeldte Anne Lykkes søn salig Morten Mormand til Kieler omslag år 1619 i et pergamentsbrev for Jacob Ulfeld til Kaj von Ahlefeldt til Lindau udsat, lovet og godsagt for, og eftersom Jacob Ulfeld Mogensen hovedmand er blevet forsømmelig befundet og ikke igen indfriet Mormands hånd og segl, da har fru Anne Lykke fornævnte pending til Kaj Ahlefeldt i Kieler omslag 1620 ladet erlægge og betale, og derfor æskning her til landstinget agter at lade forhverve, eftersom Jacob Ulfeld ved endelig dom af Tvis birketing er tildømt at lide æskning. så er Jacob Ulfeld nu her i dag tit og ofte påråbt, og ikke han er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre: da blev Niels Lauritsen undt

samme æskning, og så æskede han her i dag til Viborg landsting på Knud Gyldenstjernes vegne over Jacob Ulfeld Mogensen i lige måde, som til birketing æsket er.

(66)

** var skikket velb Palle Rodsteen til Hørbylund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet Godske Christensen i Egebjerg, herredsfoged i Ginding herred, for han 24/5 og 28/6 sidst forleden ikke har efter recessen indført i tingbogen hvis, for ting og dom ganget er på Ginding herreds ting, formener ham deri uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: da efterdi denne sag ikke til Godske Christensens værneting er ordelt, finder vi den did at komme, og der først gå om hvis ret er.

(67)

** var skikket velb Mogens Sehested til Trabjerggård hans visse bud Tyge Sørensen, borgmester i Holstebro, og havde stævnet Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han nogen tid siden til Hammerum herreds ting dømt og afsagt har, hvori han skal have tildømt Peder Nielsen i Asbjerg at give sin lov og værn imod hans tjener Christen Nielsen i Østergård hans sigtelse, som han på hans søsters vegne ham sigtet har, uanseet hans tjener ikke den dag skulle have været stævnet for nogen dom, formener Christen Andersen deri uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(68)

** var skikket velb Jacob Lykke hans visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Palle Rodsteen til Hørbylund for en herredstings stævning, som han her til landstinget 29/9 såvel som her 8/12 også til Ginding herredsting 24/5 skal have imod ham i rette båret, og skal udenpå findes makuleret såvel som indeni sin dato urigtig, hvilken stævning Peder Christensen på Jacob Lykkes vegne formener makuleret og urigtig at være og burde magtesløs at være: så og efterdi fornævnte stævning med sin herredstings opskrift, hvor længe sagen skulle være optaget, tilforn har været hid stævnet, og samme opskrift da ved endelig dom er kendt ikke så umolesteret og lovlig, at den burde nogen magt at have men magtesløs at være, og samme stævning i sin dags dato indeni, gørligt for øjne er at se, at være makuleret og forandret, som Palle Rodsteen og med sine egne fremlagte vidner beviser at være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed og fornævnte forrige endelige dom ikke kende samme stævning så nøjagtig og lovlig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(71)

** var skikket Niels Bjerndrup, borger og rådmand i Kolding, og havde stævnet Jørgen Helt, værende der sst, for en fortovet håndskrift, han ham under øjne skulle have båret i rette, lydende på et hundrede rigsdaler, som han skulle have været ham skyldig, hvilke pending Niels Bjerndrup beretter skulle være Jørgen Helt betalt, som skulle være at eragte Peder Helt, fordum borger og rådmand der sst, nogen tid efter samme håndskrift skal være udgivet, har været forlover for samme 100 daler og flere pending, som han var Peder Helt skyldig og derfor skulle have gjort Peder Helt pant og forsikring i sin gård, og den tid Niels Bjerndrup gjorde Peder Helt samme pant, da skulle han have forglemt at tage hans håndskrift igen fra Jørgen Helt og Peder Helt på Kolding byting 6/2 sidst forleden. så fremlagde Niels Bjerndrup efterskrevne tingsvidne af Kolding byting 23/4 1617,

som indeholder Niels Bjerndrup at have bekendt sig og sin hustru Barbara Nielses og deres arvinger skyldig at være Peder Helt 200 daler samt Jørgen Helt 100 rigsdaler, som hans bror Peder Helt havde lovet for, og derfor pantsætter sit hus og gård med gårdsrum, liggende her i Kolding i Østergade imellem Dorte Niels Vintappers og hendes børns gård ved den østre og Peder Helts boder og ejendom ved den vestre side: så og efterdi her i rette lægges Niels Bjerndrups udgivne forseglede brev på samme penning og ikke med Jørgen Helts kvittants gøres bevisligt dem at være betalt, ej heller fremlægges nogen fuldmagt af Jørgen Helt udgivet, det Peder Helt på hans vegne for samme pending skulle annamme nogen pant, samme gældsbrev ikke heller indeholder, Peder Helt for fornævnte pending til Jørgen Helt at have lovet, som pantebrevet om bemelder, tilmed og befindes Niels Bjerndrup 13/2 sidst forgangen til tinge at have forpligtet sig under høringsdele til Jørgen Helt for samme hundrede daler med sin rente og i så måde breve og gælden vedganget, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme gældsbrev at sige eller magtesløs dømme.

(74)

** var skikket Anders Pedersen, borger i Lemvig, og havde stævnet Hermand Jepsen, borger sst, for et vidne han 22/2 sidst forleden til Lemvig byting skal have forhvervet, anlangende Christen Jensen Jegindbo samme dag skulle have vidnet, at han skulle have været af Hermand Jepsen udsendt til Anders Pedersen, om han ville være Hermand Jepsen følgagtig ad Ålborg, hvilket vidne ikke skulle medføre på hvilken dag, tid eller på hvad åsted, han skulle have talt med Anders Pedersen, og Anders Pedersen hårdeligt benægter, at han ikke talte med Christen Jensen: så og efterdi Christen Jensen og Niels Graversen har vidnet om Anders Pedersens mundheld, som han ikke er bestendig eller for tingsdom har indgået og tingsvidne efter taget, samme tingsvidne ikke heller bemelder om nogen enkende visse dag eller tid, sligt skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(75)

** var skikket Anders Pedersen, borger i Lemvig, og havde stævnet Hermand Jepsen, borger sst, for en kost og tærings dom, han skal have forhvervet, som Anders Pedersen formener skulle være med vrang undervisning, og ikke stævningen skulle lyde til det landsting, som med stævningen noksom skulle være at bevise, menende samme dom burde magtesløs at være: så og efterdi med fornævnte to personers kundskab børes bevisligt, dem den næste søndag for fastelavns søndag sidst forleden at have på Anders Pedersens vegne læst samme stævning for fornævnte mænd, dem til næste landsting derefter her at skulle møde, hvilket han og en del vedgår sig selv at have hos været, der samme stævning blev forkyndt, og ikke han dog til forgangne landsting er mødt dem sag at give efter samme stævnings indhold, så han fordi da er tilfundet dem deres kost og tæring at igen give, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den vores dom at forandre eller imodsige.

(77)

** var skikket Laurits Momsens arvinger af Flensborg deres visse bud Christen Sørensen i Skovbølling og havde stævnet Poul Mikkelsen i Ammidsbøl samt efterskrevne folk i Jerlev herred med deres arvinger for et stokkenævn, de med Bertel Andersen i Skovsgård på Søren Jørgensens vegne, som boer i København og var barnfødt i Vork, til Jerlev herreds ting 8/12 1596 udgivet har og det forblommet, ligesom Søren Jørgensen skulle være ægtefødt, dog ikke så skulle findes men dem samme stokkenævn vildigt at have givet Søren Jørgensen til en behjælp, at han derfor kunne nyde skrædderlav og lavsret i København som et andet ægtebarn, dog med sandfærdighed aldrig

skulle kunne bevises, at han er født i ægteskab som hans fars ægte børn Maren Jørgensdatter og Kirsten Jørgensdatter, som nu vil tilegne sig ham for fuld bror for hans gods skyld, desligeste havde stævnet efterskrevne, der iblandt Bertel Andersen hans arving Niels Bertelsen i Skovsgård: da efter begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(78)

30/3 1622.

** var skikket Jens Eskesen i Lund og havde hid kaldt sandemænd af Nørherreds ting manddød at sværge over Anders Pedersen i Lyne for Gunde Eskesen i Vejrup, han dræbte og ihjelslog, mente ham sagesløs af være af dage taget, og i rette lagde Jens Eskesen efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 7/3 sidst forleden, Karen Lauritskone i Vium mølle at have vidnet, at på mandag da var 14 dage, da kom salig Gunde Eskesen gående til deres mølle, og noget derefter kom Anders Pedersen i Lyne, og da så hun, at Anders Pedersen slog til Gunde Eskesen med en fork, at han styrtede til jorden, og slog Anders Pedersen ham nogen flere slag, siden han var slået til fald, men hvor mange slag, det var, han slog ham siden, det vidste hun ikke: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Anders Pedersen i Lyne manddød over og fra hans fred for Gunde Eskildsen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(80)

** var skikket velb Christen Madsen til Haltrup på sine egne og på hans tjener Claus Knudsen sst hans vegne og havde stævnet Niels Lauritsen i Kalsgård og Christen Madsen i Vesterbæk for et vidne, de til Skast herreds ting 20/11 sidst forleden med velb Hans Langes fuldmægtig Christen Hansen i Hulvig og med Jens Madsen i Oved vidnet har, at de den søndag var otte dage skulle have været udskikket af Jens Madsen til hans tjener Claus Knudsen ham at tilspørge, om han ville bestå de ord, han skulle have tilsagt Jens Madsen, formeldende det Christen Madsen skulle have været forsagt, at der skulle have været et af får til Jens Madsens, og det skulle Jens Madsen have ydet til skat på Nørholm. sammeledes havde stævnet Jens Madsens hustru i Oved Karen Jenskone og datter Kirsten Jensdatter for et vidne, de i samme sag samme dag vidnet har, hvilke deres vidner Claus Knudsen højligt benægter, men aleneste givet Jens Madsen befaling på at lede efter et får, som er blevet borte for ham: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om Claus Knudsens ord, han for dem skulle have haft, som han ikke er bestendig eller for tingsdom indgået og da straks tingsvidne efter taget, ikke heller fra sig med sit brev og segl bebrevet men til tinge såvel som her i dag for retten det højligt har benægtet, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og fornævnte dom, derefter dømt er, så noksom, at de bør nogen magt at gave med magtesløs være.

(83)

** var skikket velb salig Eske Bille til Elling hans arvinger deres visse bud Lauge Madsen, ridefoged til Koldinghus, og havde stævnet Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han til fornævnte herredsting 12/5 sidst forleden dømt har over velb Henrik Holck til Højgård og i samme dom tildømt ham at lide rigens æskning anlangende den halve part med rente, skade og interesse ud af 5000 daler hovedstol, som afgangne Eske Bille med Henrik Holck har været i løfte for Otte Christoffer Rosenkrantz i land Holsten til velb fru Anne Rantzau til Emkendorf, og en del af afgangne Eske Billes arvinger har brev derpå at skal have indfriet,

formente Christen Madsens dom ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi for herredsfogden såvel som her for os er i rette lagt bemeldte salig Otte Christoffer Rosenkrantzes udgivne brev til fru Anne Rantzau på 5000 daler med sin årlige rente, som Henrik Holck med salig Eske Bille og andre gode mænd som tro forlovere, én for alle og alle for én, har forseglet og underskrevet, det og med opskrift på samme brev bevises, Eske Brock og Otte Brahe Pedersen hovedsummen med et års rente at have udlagt og hovedbrevet indfriet, og herredsfogden fordi har tildømt Henrik Holck den halve part af samme hovedstol, som er 2500 daler med des rente, kost, tæring og skade at betale eller lide æskning, dog med det forbehold, at dersom i fremtiden af de andre forlovere noget kunne være at erlange, da enhver sin anpart at bekomme, som billigt og ret er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme dom at imodsige men finder den ved sin fuldmagt.

(85)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård på velb jomfru Lisbet Friis til Agersbæk hendes vegne, som han er værge for, hans visse bud Jens Mortensen i Stensgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb fru Else Friis til Hvolgård med hendes lovværge velb Henrik Holck til Højgård for 710 rigsdaler hovedsum med efterstående rente, som han på hendes vegne til Nørvang herreds ting har ladet æske, hvorfor han formente fru Else Friis bemeldte Henrik Holck pligtig at være samme sum at betale: så og efterdi samme herredstings dom ikke lyder længere, indtil sagen igen for herredsfogden blev indstævnet, da hvem den påskader, indkalder sig den for herredsfogden igen, og der gå om hvis ret er, og efterdi samme æsknings vidner alene findes efter fornævnte uendelig dom at være drevet og forhvervet, kunne vi ikke kende dem så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(86)

** var skikket Christen Smed i Hulvig på sine egne og sin søn Niels Christensen, Visti Eriksen i Yderik, Peder Eriksen i Hodde skov, Anders Eriksen, Erik Staffensen i Hessel, Hans Christensen i Krarup, Laurits Pedersen i Hodde, Jens Pedersen og Anders Jensen sst og havde hid i rette stævnet Bertel Nielsen i Krogager og hans medbrødre sandemænd i Østerherred for en deres ed og tov, de skulle have gjort her på landstinget 23/9 1620 og for samme deres ed og tov tit og ofte skulle være stævnet her til landstinget, for de skulle have svoret afgangne Anders Madsen hans egen bane på, eftersom de selv havde udspurgt og ikke efter de vidner, som i deres ed skulle være indført, tilmed ikke heller hvordan han skulle være omkommet, og ikke de skulle have svoret ham fra sin fred eller til hans fred, som de formente, sandemænd burde enten at rejse eller fælde efter loven: da efter begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(88)

** var skikket velb Christian Holck til Bustrup, KM befalingsmand på Silkeborg, hans visse bud Christen Rasmussen, indvåner i Viborg, og havde stævnet Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for tre uendelige somme og en endelig dom 26/3 udganget, hvori han skal have tildømt velb Henrik Holck til Højgård at holde og efterkomme hans udgivne hovedbrev og skadesløs brev, lydende på 4000 daler hovedstol med sin rente og stå Christian Holck tilbørlig til rette for hovedsum med dobbelt rente, hvilken domme Christen Rasmussen på Christian Holcks vegne formener retfærdige at være: så og efterdi for os i rette lægges Henrik Holcks skadesløs brev, det han til forpligter sig Christian Holck sin hånd og segl fra samme 4000 dalers løfte igen at skulle forskaffet til omslag 1622 skadesløs i alle måder, hvilket ikke sket er, men gøres bevisligt Christian

Holck for samme pendinge at være manet, så og forårsaget dobbelt rente at udlægge med anden skade og interesse, og i lige måde med nyt hovedbrev Henrik Holcks udgivne hovedbrev at indfri, og endelig dom til herredsting i sagen ganget er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Henrik Holck bør jo for samme hovedsum med sin på regnede rente og interesse at lide æskning efter rigens ret, som det sig bør.

(91)

13/4 1622.

** var skikket Morten Frandsen i Ulkær hans visse bud Hans Andersen, foged på Tirsbæk, og havde stævnet Anders Andersen i Ildved for et forsværgelses vidne, han sig påberåber, som hans hustru skulle have ladet forhverve til Nørvang herreds ting nogen år forleden og deri skulle have forsvoret arv og gæld efter hendes forrige mand Simon Mikkelsen, som døde i København, hvilket vidne Hans Andersen på Morten Frandsens vegne formener ikke så lovligt at være forhvervet, som det sig burde, at det burde nogen magt at have men magtesløs at blive. så mødte Jens Andersen, foged på Agersbøl, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 10/11 1601, som medfører Oluf Eskesen i Ildved at have været der i tre samfulde ting på sin steddatter Maren Jensdatters vegne og givet til kende, at Simon Mikkelsen, som var Maren Jensdatters ægte husbond, var død blevet i København, eftersom hende var tilskrevet, og da i samme tre ting har Oluf Eskesen forsvoret arv og gæld på Maren Jensdatters vegne: så og efterdi Maren Jensdatter i tre ting til tinge lovligt har ladet afsige arv og gæld efter hendes husbond Simon Mikkelsen, og ikke bevises hende efter hans død og afgang noget hans efterladende gods til sig at have annammet, forrykket eller sig med befattet i nogen måder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme afsigelses vidne at sige men ved magt at blive.

(92)

** var skikket velb Jacob Lykke og Godske Christensen i Egebjerg deres visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Anders Jacobsen i Sørup med flere for et vidne, de til Ginding herreds ting 21/2 sidst forgangen vidnet har, at de var til fornævnte ting 24/5 sidst forleden og da hørte og seet, det Palle Rodsteen havde stævnet Jacob Lykke med herredsfogdens stævning der til tinget den dag for rigens æskning og dom, og da ville herredsfogden Knud Nielsen have opsat sagen i 14 dage, og at Palle Rodsteen skulle have begæret, at han ville sætte sagen op i seks uger, efterdi han skulle til København til herredage, men så satte han sagen op i fem uger, og så fik han Godske Christensen skriver herredsfogdens stævning og gik så af tinget og fik ikke stævningen med sig, og ikke Palle Rodsteen så den, førend fem ugers dag derefter var gangen, formenende samme vidne at være mod Palle Rodsteens egne ord og bekendelse: så og efterdi Anders Jacobsen og hans medfølgere såvel som og Jens Christensen og hans medbrødre udtrykkeligt har vidnet, det herredsfogden Knud Nielsen 24/5 ville have opsat sagen i 14 dage, endog Knud Nielsen ikke her i dag ved sin ed ville opholde, eftersom ham er forelagt, at han jo først samme dag sagen i 14 dage havde opsat, såsom Palle Rodsteen og edeligt her til landstinget har vedgået efter fornævnte landstings doms indhold, dog det straks på tinget til fem uger i opskriften skulle være blevet forandret, som forskrevet står, Anders Jacobsen og hans medfølgere og udtrykkeligt har vidnet, det Godske Christensen samme stævning på tinget af Palle Rodsteen skulle være blevet leveret, og ikke Palle Rodsteen skulle seet den igen, førend fem ugers dag derefter var forgangen, endog fornævnte vidnesbyrd på adskillige steder har deres bopæl, så de ikke des midlertid alle har været i Palle Rodsteens omgængelse, så

dem så ---- burde været bevist, hvad heller Palle Rodsteen midlertid den kunne have seet eller ikke, bemeldte otte mænds vidne, som den dag skulle været tinghørere, ikke heller med Anders Jacobsen og hans medfølgeres vidne stemmer overens, idet dem ikke skulle være bevist, skriveren samme stævning skulle have beholdt eller ikke, det og ikke aleneste befindes begge vidner på fersk fod at være vidnet, men lang tid efter samme makulerede opsættelse opskrift på stævningen her til landstinget ved endelig dom er underkendt, og stævningen, efter Peder Christensen hans begær på Jacob Lykkes vegne her i retten under forsegling er lagt, at være vidnet og forhvervet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme to vidner, nu hid stævnet er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(99)

** var skikket velb Palle Rodsteen til Hørbylund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham at have stævnet Godske Christensen i Egebjerg, herredsskriver i Ginding herred, for han 8/12 1621 her på landstinget har benægtet, at den sag imellem Palle Rodsteen og velb Jacob Lykke, som blev forhandlet på Ginding herreds ting 24/5, ikke skulle have været opsat i fem uger, uanseet at han selv nu tilforn skal have vidnet 18/10, at sagen skulle have været opsat i fem uger, i lige måde for han har benægtet, at han samme dag, som var 24/5, skulle have leveret Palle Rodsteen samme stævning og opskrift fra sig, hvilke benægtelse og beretning Palle Rodsteen usandfærdig og løgnagtig at være: så efterdi det befindes hvis vidner, hvormed fornævnte Godske Christensens benægtelser skulle tilbage drives, allerede her i dag at være magtesløs dømt, så fordi intet lovligt derimod fremlægges, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på Godske Christensens benægtelser at dømme eller imodsige.

(100)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup på sine egne og på sin tjener Didrik Hansen i Eg og sin mors tjener Christen Nielsen i Eg deres vegne og havde stævnet Christen Poulsen i Grindsted med flere for et vidne, de til Skast herreds ting 28/3 vidnet har, om tre personer den anden lørdag efter hellig tre kongers dag skulle have kommet gående vest om Sønderby, og at de skulle have seet, de krøb eller gik eller bukkede sig, og ikke deres vidne med andre godtfolk eller synsgerning skulle bekræftes, og at have vidnet efter en oplæst seddel på tinget, hvorfor han formener, samme vidne burde magtesløs at være og ikke at komme hans og hans mors tjenere til hinder eller skade: da efter påskud blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(101)

** var skikket velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes visse bud Matias Nielsen, skriver der sst, og havde stævnet Kalle Andersen i Døstrup og hans medbrødre 15 mænd, for de forgangen år 21/7 skal have været fyldt og opkrævet til at sværge om den husfred og skade, som Niels Lauritsen i Randerup skal have gjort ved hendes tjener Knud Christensen sst hans dør, der han ved nattetide skal have sønderslået, og de skulle da have svoret Niels Lauritsen kvit, efterdi der intet bevis skulle have været for dem, mente dem ikke at have anseet, at Niels Lauritsen skulle have gjort slig husfred i mørke og mulm og ved nattetide, og ikke Knud Christensen derfor straks kunne have noget bevis: så og efterdi samme sag var husbrøde anlangende, som ikke tilhørte 15 mand om at sværge men sandemænd efter loven, da finder vi efter sådan lejlighed samme 15 mænds ed magtesløs at være og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(102)

** var skikket Laurits Nielsen i Harres og havde stævnet Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, for han til Lø herreds ting 16/2 sidst forleden har ladet ham fordele for 15 daler, hver daler til 33 skilling lybsk og halvandet års rente efter sit udgivne håndskrifts lydelse, uanseet Laurits Nielsen formener, det Matias Nielsen selv skulle have skrevet samme håndskrift på sin husbond afgangne Godske Rantzau til Trøjborg hans vegne, og Laurits Nielsen samme håndskrift med fængsel og jern at skulle være nødt og tvunget til at underskrive: så og efterdi for os i rette lægges Laurits Nielsens underskrevne brev på 15 daler, som indeholder ham dem af Matias Nielsen at have lånt, og ingen kvittants derimod fremlægges, ej heller lovligt gøres bevisligt, Laurits Nielsen med fængsel eller jern at have været tiltvunget samme håndskrift at udgive eller underskrive, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme håndskrift at sige ej heller Laurits Nielsen af den dele, han derefter i kommet er, at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(104)

** var skikket Niels Lauritsen i Randerup og havde stævnet Tomas Degn sst for en dele, han til Lø herreds ting 1/9 sidst forleden over ham forhvervet har for nogen ord, som han ikke skulle kunne bevise, hvilket ikke i sandhed skulle gøres bevisligt, at Niels Lauritsen skulle have sigtet eller beskyldt Tomas Degn for nogen uærlig sag, men aleneste af had og avind at være delt: så og efterdi ikke gøres bevisligt, Niels Lauritsen at have Tomas Degn nogen ord tilsagt, som kunne være hans ære eller lempe for nær, hvorfor han efter recessen burde at lide tiltale, og han dog er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed Niels Lauritsen af samme dele kvit at være.

(105)

** var skikket Niels Hansen i Harres og havde stævnet Laurits Andersen og Hans Jensen sst for et vidne, de til Lø herreds ting 4/3 1620 vidnet har, anlangende at de en dag for hellig tre kongers aften sidst forleden skulle have seet, at Laurits Nielsen i Harres skulle have jaget den fødeko, som han havde af Trøjborg, til Niels Hansen i Harres, og hvor den siden blev af, vidste han ikke, mener samme vidne ikke at være vidnet på hvad tid eller dag, det skulle være sket, og ikke deres vidne skulle formelde, at han samme ko skulle have annammet til sig i hans værge: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Laurits Andersen og Hans Jensen udtrykkeligt har vidnet, Niels Hansen samme ko at have bekommet, men deres vidne fast mere formelder, det han intet ville have med den at gøre, de og selv har lagt deres vidne i tvivl, bemeldte Laurits Nielsens sigtelse og ydermere sig heden tyder, end fornævnte vidne om formelder, som ikke med nogen nøjagtige vidner eller kundskab er bevist, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og sigtelse så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, og efterdi herredsfogden efter samme vidne og sigtelse, som nu er underkendt, har tildømt Niels Hansen for samme fødeko at stande Godske Rantzaus arvinger til rette og dem tilfredsstille, finder vi den hans dom magtesløs at være.

(108)

** var skikket Laurits Hansen i Harres hans visse bud Hans Nielsen sst og havde stævnet Jep Madsen sst og hans datter Bodil Jepsdatter der sst for en sigtelse og beskyldning, de ham til Lø herreds ting 8/12 sidst forgangen år sigtet og beskyldt har, det han skulle være Bodil Jepsdatters barnefar, hvilket Laurits Hansen hårdeligt ved sin sjæls salighed ved højeste ed benægter, såvel som

han og for tingsdom, straks samme beskyldning er gjort, det og med oprakte finger og højeste ed skal have gjort, og samme dag og tid skal have rakt Jep Madsen sin hånd og ville sig for samme hans sigtelse lovværge, og Jep Madsen da skulle have svaret, at han ikke ville hænde lov og ed af Laurits Hansen: så og efterdi Bodil Jepsdatter såvel som og hendes far Jep Madsen og lovværge for ting og dom ved deres højeste ed og oprakte fingre har sigtet og beskyldt Laurits Hansen for Bodil Jepsdatters rette barnefar at være, som loven dem tillader, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme sigtelse at sige, førend Laurits Hansen sig derimod lovligt kan forværge efter loven.

(109)

** var skikket Anders Hjerresen i Højbjerg hans visse bud Jens Christensen i Drengsted og havde i rette stævnet Matias Andersen i Borg for et delsvidne, han over ham til Lø herreds ting 28/7 1621 forhvervet harm anlangende for hvis skade og svine vrådsel, som skulle være sket i Misthusum enge efter synsvidnes indhold, endog Jens Christensen på Anders Hjerresens vegne formente, det ikke skulle bevises, at hans svin imod KM brev skulle have været uringet og ubrændt, ikke heller med syn skulle bevises, hvor og når hans svin har været i Misthusum enge og gjort velb Godske Rantzaus arvinger nogen skade: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi samme synsvidne, efter hvilket fornævnte dele drevet er, ikke er stævnet og kaldt, ved vi ikke på samme dele at dømme, førend den og lovlig stævnes og kaldes og da gå derom hvis ret er.

(111)

** var skikket Christen Brodersen i Ottersbøl og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for et tingsvidne, han til fornævnte herreds ting 30/3 næst forleden udstedt har og i samme tingsvidne dømt Christen Brodersen fra sin dele og tiltale, som han havde til Peder Ågesen i Mjolden for et afkaldsvidne, han skulle have været ham skyldig for salig Anders Hansens hus og gård i Mjolden, som han Peder Ågesen afkøbt og betalt har, og ikke Peder Tygesen skulle have villet agtet eller anseet Peder Ågesens brev og egne håndskrift, som for ham bar været i rette lagt: så og efterdi Christen Brodersen med dele har tiltalt Peder Ågesen for samme afkald, og han da ved tingsvidne af Peder Tygesen er afvist og ikke formedelst nogen dom under hans enige forsegling enten til eller fra har omkendt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(112)

** var skikket Jens Christensen i Drengsted og havde stævnet Bertel Jespersens arvinger i Aspe og Killou Lauritskone i Harres for et tingsvidne, de lader dem af berømme, som til Lø herreds ting 26/7 1600 skal være udstedt hans salig far Christen Nielsen anlangende, formeldende at hans salig far og Bertel Jespersen skulle have kommet nogen tvist imellem, men ikke skulle bevises, at de skulle have haft dem inden tinge, og de skulle have givet de otte mænd vold og magt, at de ord, som Christen Nielsen skulle have sagt til Bertel Jespersen, dem skulle han have sagt i hastmodighed og vidste der ingen skel til: så og efterdi Hans Lauritsen, Fedder Eskesen og deres medbrødre ikke har vidnet med oprakte fingre og ed efter recessen, der ikke heller findes noget varsel for samme vidne at være givet, tilmed også befindes samme sag for langsommelig tid siden at være bilagt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne nøjagtigt, at det bør nogen magt at have eller komme Jens Christensen på hans gode rygte og navn til hinder eller skade i nogen måde.

(113)

** var skikket Knud Andersen i Borg hans visse bud Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, og havde stævnet Claus Lauritsen sst for en uendelig dom, han lader sig af berømme, han her til landstinget nogen kort tid siden forleden forhvervet har over et købebrev, som Hans Christensen i Borg Knud Andersen der sst givet har, på en otting jord i Borg mark, formener samme dom med vrang undervisning og beretning at være forhvervet, og ikke derfor så lovligt stævnet og kaldt, som det sig burde, tilmed ikke heller skulle lyde endelig, og den fordi burde magtesløs at være og ikke komme ham til nogen forhindring, og samme købebrev ved magt at blive: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte Hans Christensen til tinge har solgt Claus Lauritsen en otting jord på Borg mark med alt hvad dertil hører med rette, og Godske Rantzaus fæstebrev tilholder ham at have sted og fæst Claus Lauritsen en fjerding jord i Borg for fæste, dog han skulle holde husene og gården ved magt og dem forbedre, som hans brev derom videre formelder, så deraf forstås, at være huse og gårdsrum til samme ejendom, og købebrevet i så måder dermed befæstes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme købebrev at sige eller magtesløs dømme.

(115)

** var skikket Peder Tygesen i Vium hans visse bud Niels Lauritsen i Harres og havde stævnet Mikkel Nielsen i Drengsted., for han skal have ladet ham fordele til Lø herreds ting for nogen efterstående medgift, som han formener, det Peder Tygesen skulle have lovet ham med hans datter, Mikkel Nielsen fik til ægte, uanseet han formener, det Mikkel Nielsen ikke med nogen sandfærdighed skulle bevise enten med brev eller segl eller nogen uvildig vidnesbyrd at have lovet ham nogen medgift med samme sin datter, videre end som han godvilligt ham ved ni år siden givet har, mener efter lovens første bogs 14. kapital, fader tør ej barn noget give, imens han og moderen lever, uden han vil, efter slig lejlighed formente samme delsvidne bør magtesløs at være. så mødte Jens Christensen i Drengsted på Mikkel Nielsens vegne og berettede, at han intet delsvidne i samme sag har forhvervet: da efter sådan lejlighed, dersom der findes noget delsbrev, bør det magtesløs at være.

** var skikket Anders Christensen i Drengsted hans visse bud Jens Christensen sst og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup for et tingsvidne, han til Lø herreds ting skal have forhvervet, formeldende at eftersom Anders Christensen tiltaler Matias Ibsen i Forballum på en mands vegne i Husum for 63 rigsdaler, som salig Anders Pedersen i Forballum skulle have været Peder Andersen skyldig, som var arv og medgift med hans hustru, og efterdi samme gæld ikke lovligt skulle være æsket og krævet, da har Peder Tygesen ikke vidst at stede dele over Matias Ibsen: så og efterdi samme tingsvidne indeholder, det Anders Christensen har haft tiltale til Matias Ibsen i Forballum på Peder Andersens vegne i Husum for 63 rigsdaler, som salig Anders Pedersen i Forballum skulle have været Peder Andersen skyldig, og han da af Peder Tygesen, formedelst tingsvidne er afvist, og ikke ved fogdens dom til eller fra under hans enige forsegling givet beskrevet, da kunne vi ikke kende samme tingsvidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(117)

** var skikket Hans Nielsen, Laurits Nielsen og Niels Hansen i Harres og havde stævnet Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, for han 16/2 sidst forleden til Lø herreds ting har ladet dem fordele for en tønde honning, som de skulle yde til årlig skyld på Trøjborg, og ikke Matias Nielsen skulle have

villet agtet eller anseet, det Hans Nielsen og Laurits Nielsen samme tønde honning den næste dag efter sankt mikkels dag sidst forleden på Trøjborg fuld og alt skulle have ydet, så de mente ikke nogen mangel på samme tønde honning skulle findes, og dem straks skulle have begæret, samme honning at måtte blive vejet, hvilket ikke skulle dem måttet tilstedes, og ikke Matias Nielsen skulle have krævet dem derfor, førend han pludselig skulle have ladet dem fordele: så og efterdi med købmanden Johan Kocks seddel gøres bevisligt, det fornævnte tønde honning har vejet to lispund for ringe, så Matias Nielsen derfor måtte afslå tre mark og syv skilling lybsk, hvilket med fru Anne Rantzaus seddel bevises, ham samme pending for fornævnte undervægt at måtte kvittere, og ikke Hans Nielsen, Laurits Nielsen og Niels Hansen derimod beviser dem fornævnte to tønder honning med fuld vægt at have ydet og derfor var kvitteret, så de derfor for samme rest og undervægt er delt blevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke dem af samme dele at kvitdømme, førend de retter for dem, som det sig bør.

(119)

** var skikket Niels Jensen, Jens Nielsens søn i Ølby, og havde stævnet Niels Jensen i Bastrup for en uendelig dom, han her til landstinget 16/2 sidst forleden forhvervet har over en dom, som Niels Jensen forhvervede til snapslandsting næst forleden over nogen vidne, sigtelse og dele, som Anders Lauritsen i Kærgård skulle have forhvervet over ham til Hjerm herreds ting om en tand, som skulle være slået af Niels Bastrups søn hans mund, ved navn Peder Nielsen, hvilken dom han formener med vrang undervisning at skulle have fået hans dom magtesløs dømt, formente samme dom ikke at skulle lyde endelig, og den fordi burde magtesløs at være: så og efterdi samme to landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Mads Christensen ikke udtrykkeligt har vidnet, Jens Nielsen Ølby at have gjort nogen håndgerning på Peder Nielsen, men alene at han slog ham med en handske og lagt i tvivl, om han ramte ham med hånden eller ej, samme hans vidne ikke heller er uden én persons kundskab, som regnes for intet vidne, bemeldte syn, klage og sigtelse, som og af Peder Nielsen som et umyndigt barn gjort er, ikke med nogen lovlige og nøjagtige vidner bekræftes, det Niels Jensen Ølby fornævnte Peder Nielsen nogen skade skulle have gjort, ej heller det på Peder Nielsen, som nu er her for retten til stede var, kunne synligt forfares ham sådan skade og bræk af noget slag at have, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, syn, klage og sigtelse eller fornævnte dele, derefter drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller at komme Niels Jensen Ølby til nogen forhindring.

(122)

** var skikket Peder Jensen i Vrå og havde stævnet Peder Olufsen i Kær, for han til Bølling herreds ting har ladet ham fordele for 12-15 daler skadegæld af Skjern mølledam udbrudt på kyndelmisse nat, endog samme skadegæld ikke skulle være ham overbevist, ikke heller samme mølledam skulle være ham lovligt tilskiftet, menende fordi samme dele burde magtesløs at være: så og efterdi med vidnesbyrd gøres bevisligt, samme mølledæmning omtvistes i 20 år mere og mindre at have været holdt ved magt af de mænd, som har boet i den gård i Vrå, fornævnte Peder Jensen iboer, det og bevises fornævnte Christoffer Gersdorff for nogle år siden samme dæmning at have ladet forfærdige, og Peder Jensen har lovet den derefter at ved magt holde, hvilket ikke sket er, men af synsvidner til adskillige tider forfares, den ikke at være ved magt holdt, og end på det sidste så brøstfældig, at mølleren i Skjern mølle, formedelst samme Peder Jensens dæmnings forfaldenhed, på nogle tider ikke kunne male, hvilke vidner og syn alle stander ved deres fulde magt, så Christoffer Gersdorff har været forårsaget fornævnte dæmning at lade forfærdige og med tingsvidne

i stykvis beviser, hvad derpå bekostet er, som sig til 13 kurant daler beløber, og ikke Peder Jensen det har villet erlægge eller fornævnte dæmning, som det sig burde, ved magt holdt, så han fordi er delt blevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke ham af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(125)

27/4 1622.

** var skikket Jens Sørensen i Tinggård og havde stævnet Jens Lauritsen i Bredvig for en uendelig landstings dom, som han til Hammerum herredsting 2/2 sidst forleden har ladet læse og påskrive, hvilken dom skulle formelde, at Jens Lauritsen her til landsting 3/4 sidst forleden skulle have fået magtesløs dømt et delsvidne, som Jens Sørensens fuldmægtig Christen Mortensen i Lind til Hammerum herreds ting skulle have forhvervet på Jens Lauritsen for kost og tæring, som han skulle være tildømt at give Jens Sørensen efter landstings doms indhold, formener samme dom ved vrang undervisning at være forhvervet: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(126)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jens Sørensen i Tinggård og havde stævnet Jens Lauritsen i Bredvig for en uendelig dom, han til Hammerum herreds ting 2/2 har ladet læse og påskrive, som skulle formelde, at Jens Lauritsen skulle have fået magtesløs dømt et delsvidne, Ulrik Sandbergs fuldmægtig Christen Mortensen i Lind til Hammerum herreds ting skal have forhvervet over Jens Lauritsen for en soldat at holde af en gård i Yllebjerg efter Jens Lauritsens egne strenge forpligt, hvilken dom Jens Sørensen på Ulrik Sandbergs vegne formener ulovlig at være forhvervet: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb Mogens Sehested til Trabjerggård hans visse bud Tyge Sørensen, borgmester i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævne Christen Andersen i Brogård, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom, han nogen tid siden til Hammerum herreds ting dømt og afsagt har, hvori han skulle have tildømt Peder Nielsen i Asbjerg at give sin lov og værn imod hams tjener Christen Nielsen i Østergård hans sigtelse, som han på hans søsters vegne, Maren Nielsdatter, barnfødt i Nygård, ham sigtet har efter tingsvidnes indhold, uanseet at hans tjener ikke den dag at skulle have været stævnet for nogen dom, ej heller skulle have været i rette med ham, og dog ligevel endelig dømt ham til hans lov, formente Christen Andersen dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette, og hans dom magtesløs at være: så og efterdi Christen Andersen samme sin dom har senteret endelig og tilfundet Peder Nielsen sin lov 14 dags dag derefter imod Maren Nielsdatter og hendes værges sigtelse at give, endog ingen for ham har været mødt til gensvar, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Christen Andersen sig jo dermed har forseet og bør derfor igen at give Mogens Sehested hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har ladet anvende, og samme dom ingen magt at have.

(127)

** var skikket velb Mogens Sehested til Trabjerggård hans visse bud Tyge Sørensen, borgmester i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet i rette stævne Peder Nielsen i Asbjerg med flere for en lov, de til Hammerum herreds ting 2/2 sidst

forleden gjort og svoret har, det Peder Nielsen ikke skulle være Maren Nielsdatter, barnfødt i Nygård, hendes barnefar til det barn, som hun og hendes bror for ting og dom ham sigtet for og beskyldt har, uanseet at Peder Nielsen ikke til herredsting eller landsting så lovligt at skulle være dømt eller tilfundet til samme sin lov, som det sig burde: så og efterdi det befindes herredsfogdens dom og forlæggelse, efter hvilken fornævnte lov er drevet og på senteret, allerede her i dag ved endelig dom at være magtesløs dømt, så Peder Nielsen fordi ikke lovligt har været tilfundet sin lov at edle, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme lovsvidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(129)

** var skikket Christen Jensen, tjenende på Randrup, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Niels Mogensen og fru Karen Munk til Ørnhoved for hvis adkomst, være sig pant, skøde eller hvis andre måder det befindes eller være kan, de ville dem den selvejer bondegård i neder Feldborg, Christen Pedersen påboer, imod hans skøde og lovlig adkomst, efterdi de understår dem at lade oppebære bondeskyld, i lige måde at have vedkendt fornævnte bondegård efter doms indhold, og mener dem ikke at skulle bevise med nogen lovlig adkomst fornævnte gård for ejendom at skulle tilhøre, mente der ikke skulle findes nogen lovlig adkomst på fornævnte bondegård til tinge gjort, menende efter sådan lejlighed fornævnte adkomst burde magtesløs at være: så og efterdi det befindes hovedsagen, som er det skøde Christen Jensen af fru Karen Nielsdatter på samme gård givet er, hvorefter han sig den tilholder, for KM og Danmarks riges råd til herredage at være indkaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i samme sag at dømme, førend på fru Karen Nielsdatters skøde bliver kendt, om det kan findes så lovligt, at Christen Jensen derefter han være samme gård berettiget og mægtig på Niels Mogensen og hans hustrus adkomst at tale, og hvem siden påskader da at stævne og kalde sig, og gå derom hvis ret er.

(131)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Poulsen i Grindsted med flere for et vidne, de til Slavs herreds ting 28/3 vidnet har, om tre personer den anden lørdag efter hellig tre kongers dag skulle have kommet gående vesten Sønderby, og at de skulle have seet, de krøb eller gik eller bukkede sig, kunne de ikke vide, og hvad de skød til svanen eller ikke, vidste de ikke, og ikke de vidste, hvem de tre personer var, før de kom op, og da så de, at det var Bendix Norby, Didrik Hansen og Christen Nielsen, og ikke deres vidne med andre godtfolk eller synsgerning skulle bekræftes, og at have vidnet efter en oplæst seddel på tinget, hvorfor han formener samme vidne burde magtesløs at være og ikke at komme hans og hans mors tjenere til hinder eller skade: så og efterdi Christen Poulsen og hans medfølgere udtrykkeligt har vidnet ved visse dag og tid dem at have seet Bendix Norby, Didrik Hansen og Christen Nielsen været på fornævnte åsteder, samme svane at være blevet skudt, siden af Christen Nielsen omslået og så bortbåret af jomfru Margrete Billes eng og grund, som deres vidne med sin omstændighed derom formelder, de og nu her for retten er mødt og med højeste helgens ed og oprakte finger samme deres vidne er bestendig, og intet derimod fremlægges, hvormed bevises kan ikke så at være sket, som bemeldte deres vidne, i så måder om slig synlig gerning vidnet er, om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(133)

** var skikket velb jomfru Margrete Bille til Donslund hendes visse bud Christen Pedersen i Risbøl og havde stævnet Oluf Madsen i Utoft, Christen Staffensen i Loft med flere for et vidne, de 28/3 sidst forleden til Slavs herreds ting med velb Bendix Norby til Urup vidnet har, anlangende hendes skytte Gregers Matiasen at skulle på adskillige bymarker og steder ved Grindsted å have skudt og bekommet både svaner og ænder, hvilket vidne Gregers Matiasen straks for tingsdom med oprakte fingre og ed skal have benægtet, at han ikke har skudt videre eller på andre steder, end som hans husbond har ejendom, lod og fællig, formener samme vidne ikke så nøjagtigt at være vidnet, at det bør nogen magt at have: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet ved nogen enkend dag eller tid, når sådant skytteri af Gregers Matiasen skulle være sket, de ikke heller har vidnet endelig men en del selv lagt deres vidne i tvivl, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(134)

** var skikket Poul Ibsen, Christen Mikkelsen og Poul Vilsen, tre sandemænd af Nørvang herred og gav til kende, dem og deres medbrødre i dag seks uger at have været hid kaldt at velb fru Margrete Lange til Engelsholm deres ed og tov der at skulle have gjort om Dorte Matises bane, og sagen med bevilling til i dag er optaget og fordi nu tilbød deres ed, og ingen er mødt nogen fylding på dem at begære, men blev tilkende givet fru Margrete Lange samme lysning og opkrævelse at have frastået, hvilket de begærede beskrevet, som vi ikke vidste dem at kunne benægte

(135)

** var skikket velb jomfru Margrete Bille til Donslund hendes visse bud Christen Pedersen i Risbøl og havde stævnet Hans Jensen, herredsfoged i Slavs herred, for en dom, han til fornævnte herredsting 12/4 sidst forleden dømt har og deri tildømt hendes tjener Gregers Matiasen at lide dele for 7 skæpper byg, som velb Bendix Norby da gav ham til sag for at skulle efterstå af et tingsel på nogen års tid, han skulle have gjort med ham om kirkens part af hans korntiende, og ikke fogden skal have anseet, at han 7/3 for samme sag skal have kvitdømt Gregers Matiasen for samme tiltale: så og efterdi samme herredstings dom ikke en endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovligt indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig burde.

(136)

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, og havde stævnet Peder Lauritsen i Grimstrup for et kaldsbrev, ham skulle være givet af Oluf Pedersen i Munkholm, foged på Brandbjerg, med flere, dateret Kollerup kirke 25/3 sidst forleden, der de da at skulle have kaldt og udvalgt i salig hr Daniel Jensens sted til deres sjælesørger og sognepræst hr Peder Lauritsen i Grimstrup, hvilket kald og udvælgelse Otte Brahe på KM vegne formener ikke at skulle være sket med hans vilje eller vidskab: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned.

** var skikket Sylvest Christensen i Kærgård og havde hid kaldt sandemænd af Hammerum herred om manddød at sværge over Mikkel Jepsen i Nyby for Mikkel Nielsen, som boede i Skerk, han dræbte og ihjelslog og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 30/3 sidst forleden, som indeholder Anders Knudsen i Skerk med flere at have vidnet,

at på den tirsdag næst efter fastelavns søndag om aftenen nu næst forgangen da kørte de med flere af deres grander af Holstebro, og da så de samme tid, at Oluf Nielsen i Skerk gik for dem på vejen, og straks efter kom Mikkel Jensen smed i Nyby kørende om dem, og lidt efter kom Oluf Nielsen mod dem og beklagede sig, at Mikkel Smed havde slået ham i hans hoved: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Mikkel Jepsen smed manddød over og fra hans fred for Oluf Nielsen, han ihjelslog.

(141)

** var skikket Niels Christensen i Sejrup og havde stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, han kort forleden her til landstinget skulle have forhvervet over en herredstings dom og dele, han til Nørherreds ting tilforn på Niels Christensen skulle have forhvervet for 17 sletdaler, som skulle reste af hvis løn og betaling, han skulle have lovet Laurits Lauritsen, født i sønder Bork, for han skulle gange en soldat for ham i dette år: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(142)

** var skikket Jens Nielsen og Hans Nielsen i Viuf på deres egne og Anne Nielskone hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Mikkelsen i Viuf, Mads Mikkelsen sst og Peder Mikkelsen i Håstrup for nogen lovbudsvidner, de til Brusk herreds ting skulle have forhvervet, anlangende dem der at skulle have lovbudt to bøndergårde og ejendom, som de havde arvet efter deres salig far Mikkel Basse og mor Mette Basses, den ene Jens Mikkelsen i Viuf iboer, den anden i Tyvkær, som Anders Jørgensen iboer. sammeledes havde stævnet Jens Mikkelsen, Mads Mikkelsen og Peder Mikkelsen for to skøder, de skulle have gjort Mikkel Jensen i Viuf og Hans Jensen i Håstrup på fornævnte to gårde og ejendom: så efterdi loven udtrykkeligt formelder, bonden at må sælge sin egen jord hvem han ville, om han lovbød det tre ting til hans næste frænder, de der ham skulle arve, og med tingsvidne gøres bevisligt, Anne Nielskone at være Jens Mikkelsen og hans brødres fuld søster og næste arving, om hun dem overlever, som Jens Mikkelsen og Mikkel Jensen og selv vedgår, her og med tingsvidne bevises Jens Nielsen på sine egne og hans mor Anne Nielskones vegne at have tilbudt sølv og penning imod fornævnte lovbud for fornævnte gård og ejendom, og i så måde som næste arvinger det ville købe og betale, da kunne vi efter sådan lejlighed og lovens bemelding ikke kende samme lovbydelse, tilbud og fornævnte skøde, hid stævnet er, så noksom og lovlig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(146)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård hams visse bud Jens Mortensen i Stensgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet i rette stævne velb Henrik Holck til Højgård og hans hustru velb fru Else Friis for 6000 rigsdaler hovedsum med deres rente, som han og andre gode mænd har lovet og godsagt for dem i land Holsten efter hovedbrevets indhold, og ikke Frederik Munk efter Else Friises forskrivning til forsagt tid skal have bekommet sin hånd og segl igen, hvorfor han formente Henrik Holck og fru Else Friis derfor pligtig at være at lide rigens æskning: så og efterdi for os af Frederik Munks fuldmægtig i rette lægges bemeldte fru Anne Friises underskrevne skadesløs brev såvel som og adskillige opskrivelser og maningsbreve, samme seks tusinde daler omtvistes, anlangende, som en del ikke har været for herredsfogden i rette, da han samme sin endelige dom har udgivet, og ikke de ej heller fru Anne Friises udgivne

hægtebrev i samme hans dom findes at være inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille og da i sin dom at lade inddrage hovedmeningen af hans breve og dokumenter, for ham bliver i rette lagt, samme sag angældende.

(151)

** var skikket Niels Christensen i Sejrup og havde stævnet Laurits Nielsen i Bindesbøl for en hoveddele og faldsmåls dele derefter, han ved sin fuldmægtig Visti Lauritsen i Vittarp 7/2 næst forleden til Nørherreds ting over ham forhvervet har for 17 sletdaler, som skulle reste af 40 sletdaler, Niels Christensen skulle have udlovet Laurits Lauritsen, født i sønder Bork, til sin løn og betaling, for han skulle gange en soldat for ham i KM bestilling fra påske 1621 og til næst forgangne påske efter Niels Christensens brev og kontrakts indhold, hvilket brev og 17 dalers rest Laurits Nielsens afgangne søn Laurits Lauritsen skulle have købt af fornævnte Laurits Lauritsen: på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(152)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jacob Mortensen i Bjødstrup og havde stævnet Niels Madsen i Brendgård for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over et forligelse tingsvidne og vedtægt, som til Hammerum herreds ting 11/11 1620 gjort er imellem hans husbonds tjener og KM tjener i Skibild, anlangende nogen dige lukkelser ved begge deres gårde, hvilket tingsvidne skulle være gjort dem begge til gavn og bedste og trætte dermed afskaffe: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(153)

** var skikket Tyge Juel og Peder Tygesen i Gunderup deres visse bud Søren Hansen i Esbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet i rette stævne Niels Hansen i Gunderup for et hjemgjort købebrev, han skal have forhvervet af Niels Jessen sst, på hans gård og gods, som han skulle have solgt ham, formente samme købebrev skal være imod recessen og dermed at ville fravende dem deres retfærdige gæld, som Niels Jensen skulle være dem pligtig, uanseet Peder Tygesen skulle have Niels Jessen delt og lovforvunden for en part af samme gæld: så og efterdi med delsbrev år 1620 udgangen gøres bevisligt fornævnte Niels Jessen at have været delt og lovforvunden, da han år 1621 samme købebrev udgivet har, hvilken dele da stod ved sin fuldmagt og ukaldet, så han i så måder efter loven ikke var mægtig sit gods at afhænde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme købebrev så noksom og lovlig, at det bør nogen magt at have, men efterdi af fornævnte delsvidne forfares, ikke lovligt varsel ved dag eller tid derfor at være hjemlet eller givet, det og med delsbrev gøres bevisligt, fornævnte Peder Tygesen selv at have været lovforvunden, da han 19/2 forleden den anden dele over Niels Jessen drevet har, da finder vi samme to delsbreve magtesløs at være, og efterdi det tredje delsbrev, nu hid stævnet er, ikke fremlægges, bør det ingen magt at have, indtil det fremkommer.

(156)

** var skikket Mads Christensen, barnfødt i Lemvig, og havde stævnet Anders Pedersen og Mads Madsen, borgere der sst, for nogen uendelige domme han kort tid siden her til landstinget

forhvervet har, anlangende en voldssag Mads Christensen skal være oversvoret, for han skulle have hugget i Mads Madsens planker, dog han ikke skulle have bevist ham samme gerning over, og Mads Christensen hårdeligt skulle benægte samme gerning ikke at have gjort, og sandemænd dog skulle have dristet dem til og ham vold oversvoret: så og efterdi fornævnte uendelige dom på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for sandemænd ej eller her for os fremlægges nogen vidnesbyrd eller lovlig bevisning, hvormed samme syn og sigtelse billigt kunne bekræftes, Mads Christensen samme gerning på fornævnte planker at have gjort, bemeldte sandemænds ed ikke heller navnlig indeholder, hvem der skulle sat fylding på sandemænd, ej heller findes at være svoret uden alene af én sandemand, og ikke med tingsvidne bevises den anden, siden han har ladet gøre skudsmål, sin ed at have gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sandemænds ed så noksom eller fuldkommen, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, disligeste efterdi samme kost og tærings dom ikke lyder ydermere, end dersom det findes fornævnte tre mænd af fornævnte Mads Christensen da at have været stævnet, og ikke bevises dem til det landsting af ham at have været hid kaldt, da bør samme dom ikke at komme Mads Christensen til nogen forhindring.

(159)

11/5 1622.

** var skikket Niels Lauritsen, slotsskriver på Hald, på hans husbond velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, hans vegne, så og velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Gudumkloster, på sine egne vegne og havde stævnet Jens Christensen i Dalgård, Niels Knudsen i Nørby med flere for et vidne, de til Bølling herreds ting 28/1 sidst forleden vidnet har, at de Lambæk og de Karsbæk mænd har haft frit brug i Lem hede ulast og ukæret til i fjor, hvilket deres vidne de formener vildig og ikke så sandfærdig at være, at de burde nogen magt at have: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til næste landsting efter sankt hans dag nu først kommende.

(160)

** var skikket Christen Hansen i Hulvig på hans søn Niels Christensens vegne så og på Visti Eriksen i Yderik, Peder Eriksen i Hodde skov, Anders Eriksen, Erik Staffensen i Hessel, Hans Christensen i Krarup, Laurits Pedersen i Hodde, Jens Pedersen og Anders Sørensen sst deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have hid i rette stævnet Bertel Nielsen i Krogager og hans medbrødre sandemænd i Østerherred for en deres ed og tov, de skulle have gjort her på landstinget 23/9 1620 og for samme deres ed og tov tit og ofte skulle være stævnet her til landstinget, for de skulle have svoret afgangne Anders Madsen hans egen bane på, eftersom de selv havde udspurgt og ikke efter de vidner, som i deres ed skulle være indført, tilmed ikke heller hvordan han skulle være omkommet, og ikke de skulle have svoret ham fra sin fred eller til hans fred, som de formente, sandemænd burde enten at rejse eller fælde efter loven: så og efterdi her for os i rette lægges endelig herredstings dom, funderet på Mogens Kåses udgivne seddel såvel som forrige landstings dom, hvori herredsfogden har kvitdømt bemeldte sandemænd for fornævnte Christen Hansen på Anders Madsens slægts vegne deres tiltale, hvilken herredstings dom endnu stander ved sin fuldmagt og ustævnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i samme sag at dømme, førend den dom og lovlig stævnes og kaldes, og da gå om hvis ret er.

(163)

** var skikket Christen Nielsen i Najbjerg og havde stævnet Niels Jensen i Ris og hans medbrødre nævninger af Timring sogn, for de 8/12 sidst forleden til Ulfborg herreds ting har ham kvitsvoret for for afgangne Maren Christensdatter i Trøstrup og Oluf Poulsen i Trælund deres sigtelse og beskyldning for trolddoms sag, formenende samme deres ed og tov at forsvare Apelone Poulsdatter i Sønderbygård og Maren og Maren Poulsdatter, barnfødt i Trøstrup, med deres lovværge, Oluf Poulsen og Jens Poulsen i Trælund, dernæst Jørgen Poulsen, boende i Kolding, endnu Adser Poulsen og Christen Pedersen i Trøstrup med hvis de herimod har at ville nyde og undgælde: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(164)

** var skikket Christen Nielsen i Najbjerg og havde stævnet afgangne Maren Christensdatter i Trøstrup hendes arvinger, som er Oluf Poulsen, Jens Poulsen i Trælund, Jørgen Poulsen, tjenende i Kolding, sammeledes Apelone Poulsdatter i Sønderbygård, Maren Poulsdatter i sønder Trøstrup og Adser Poulsen for et vidne og sigtelse, deres afgangne mor Maren Christensdatter på Christen Nielsen til Hammerum herredsting 10/11 sidst forleden vidnet har, anlangende hende for tingsdom at skulle have tilkende givet, at først kommende fastelavns tid tre år i Timring kirkes våbenhus da skulle der have faldt nogen skændsord imellem hende og Christen Nielsen, og da nogen få dage derefter, da skulle hun have vederfaret en stor sygdom, hvilken hendes sygdom hun for tingsdom skulle have beskyldt Christen Nielsen, for at han det skulle have gjort med trolddoms kunster: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger

(165)

25/5 1622.

** var skikket velb Eske Bille til Elling hans arvinger deres visse bud Lauge Madsen, ridefoged til Koldinghus, og havde stævnet velb Henrik Holck til Højgård, at eftersom de har ladet af ham efter rigens ret lovligt, som de formener, til fjerde og endelig ting udæske udlæg og betaling den halve part ud af 5000 daler hovedstol med rente, skadegæld og omkostning, som afgangne Eske Bille med Henrik Holck har været i løfte for Otte Christoffer Rosenkrantz i land Holsten til velb fru Anne Rantzau til Emkendorf, og en part af afgangne Eske Billes arvinger hovedbrevet derpå at skal have indfriet, til hvilke deres æskning Henrik Holck ikke skal have eller ladet svare for sig i de måder med rette, formener derfor bemeldte salig Eske Billes arvinger, at de bør over Henrik Holck, efter lovlig forfølgning til hjemting såvel som til landsting forhvervet er, her til landsting æskning at have beskrevet: så er Henrik Holck ikke nu mødt til gensvar, eftersom han ofte er påråbt, eller nogen på hans vegne ham at undskylde eller nogen modstand herimod at gøre, og efter sådan lejlighed blev Lauge Madsen undt samme æskning, så æskede han her i dag til Viborg landsting på Eske Billes arvingers vegne af Henrik Holck i lige måde, som til herredsting æsket er.

(167)

** var skikket Hans Iversen, borger i Kolding, og havde stævnet Mette, salig Peder Helts, sst, for at hun i hans fraværelse efter et pantebrevs formelding skulle have ladet ham vold oversværge, disligeste at have ladet hans hustru og børn fordele, for at de besidder den gård, de iboer, menende fornævnte pantebrev samt hvis dom og lovmål, som i den sag forhvervet er, ikke så lovfast at skulle være, thi da samme pantebrev skulle være udganget, skal Hans Iversen været vold oversvoret,

hvorefter han siden her til landstinget er fredløs dømt, menende at lovforvundne mænd ikke burde at stedes inden tinge i lov eller tov, eller til noget tingsvidne enten at udgive eller indtage at stedes. derhos i rette lagde Lauge Madsen efterskrevne tingsvidne af Kolding byting 6/2 dette år, som bemelder Niels Bjerndrup på sin datter Mette salig Peder Helts og hendes børns vegne har ladet fordele Hans Iversen, hans hustru Maren Sørensdatter og hans børn Maren Hansdatter, Kirsten Hansdatter og Anders Hansen, for de bruger og besidder den gård og ejendom i Kolding, de iboer, imod Mette, salig Peder Helts, og hendes børns minde imod det pantebrev, Hans Iversen til salig Peder Helt har udgivet: så og efterdi for os i rette lægges bytings dom såvel som forbud og synsvidner, hvorefter samme vold og dele drevet er, og de ikke er stævnet og kaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme sandemænds ed og dele at dømme, førend samme bytings dom, forbud og synsvidne og lovligt stævnes og kaldes, og da gå om hvis ret er.

(170)

** var skikket Jens Iversen i Bandsbøl og havde stævnet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for nogen uendelig landstings dom, som han skal have ladet forhverve, hvori han skal have ladet fælde og magtesløs gøre adskillige synsvidner og delsvidner, domme og lovmål, som han over Oluf Davidsen i Bandsbøl skal have forhvervet, endog han formener derfor ikke skulle være lovligt stævnet: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(171)

** var skikket Laurits Nielsen i Bindesbøl med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Laurits Jensen Lunderup, borger i Varde, for han 20/9 sidst forleden til Nørherreds ting har ladet ham fordele for 84 gode fuldgørende daler hovedstol, som Laurits Jensen og hans far Jens Iversen i Bandsbøl ved fuldmagt og følgebrev skal have bekommet i sin mødrene arv og for efterstående rente deraf, endog Jens Iversen selv at skulle have annammet og oppebåret af Laurits Nielsen fuld værd og nøjagtig betaling og for al den gæld, de har været imellem: da efter flere ord dem imellem var, blev der så forhandlet, at fornævnte Laurits Jensen afstod samme dele, og de på begge sider indgav samme deres sag og trætte om hvis gæld og regnskab, dem på deres egne såvel som fornævnte Laurits Nielsens afgangne søns vegne imellem er, på velb Niels Krag til Agerkrog og mig fornævnte Gunde Lange dem derom at skal imellem sige og tilende gøre, og hvis vi dem imellem gørende bliver skal stande for fulde og uigenkaldt.

(172)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Laurits Nielsen i Bindesbøl og havde stævnet Poul Skarisen i Vrå for nogen uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at have forhvervet over en dele, anlangende Eske Pallesen i Lønborg for nogen år siden skulle have ladet ham fordele, så og over nogen vidner, som Christen Pedersen i Vrå til Bølling herreds ting og Skjern birketing vidnet har, anlangende en kvinde, ved navn Anne Andersdatter, som skulle have været i hans hus: så og efterdi samme tre landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi med landstings delsbrev bevises, Poul Skarisen her at være delt blevet, hvilken dele ikke er stævnet og kaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på fornævnte vidne og herredstings deler at dømme, førend samme landstings dele og lovlig stævnes og kaldes, og da gå derom hvis ret er.

(174)

** var skikket velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand over Stavanger len, hans visse bud Jep Olufsen i Gødsbøl og havde stævnet Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for to uendelige domme og en endelig dom, han 26/3 dømt, hvori han skal have dømt velb Henrik Holck til Højgård og hans hustru fru Else Friis dem pligtig at være deres udgivne skadesløs brev og segl at holde og efterkomme og forskaffe Henrik Bille sin hånd og segl skadesløs igen, disligeste havde stævnet Henrik Holck og fru Else Friis for endelig dom i sagen, for de ikke har forskaffet Henrik Bille sin hånd og segl skadesløs igen, som det sig burde, og burde derfor at lide tiltale med rigens æskning efter rigens rets indhold: da efterdi for os i rette lægges Henrik Holck og fru Else Friises underskrevne forseglede skadesløs brev, hvori de bepligter dem at holde fornævnte Henrik Bille for samme 4000 dalers løfte skadesløs og under indmaning ham hans hånd og segl igen at forskaffe, og ikke bevises dem samme deres skadesløs brev at have efterkommet, så fornævnte Henrik Bille fordi har været forårsaget sin hånd og segl at fordre, som rigens ret indeholder, og endelig dom til herredsting ganget er, sagen og siden tre gange har været hid stævnet, og tre uendelige domme forhvervet, som for er rørt, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og ustævnet, og ikke Henrik Holck og fru Else Friis endnu er mødt eller nogen på deres vegne dem at undskylde eller nogen gensigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte Henrik Holck og fru Else Friis jo bør at forskaffe bemeldte Henrik Bille hans hånd og segl for samme 4000 dalers løft skadesløs igen efter deres brevs indhold eller derfor at lide æskning efter rigens ret.

(176)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård på velb jomfru Lisbet Friis til Agersbæk hendes vegne hans visse bud Jens Mortensen i Stensgård og havde stævnet velb fru Else Friis til Hvolgård med hendes lovværge velb Frederik Holck til Højgård for 710 rigsdaler hovedsum med efterstående rente, som han på hendes vegne til Nørvang herreds ting har forhvervet endelig dom på at betale, eller hende derfor at lide rigens æskning og tiltale, som det sig bør, hvilken dom Jens Mortensen på Frederik Munks vegne formener bør ved magt at blive: da efterdi for os i rette lægges fornævnte fru Else Friises udgivne og underskrevne breve til fornævnte jomfru Lisbet på bemeldte 710 rigsdaler med deres rente givet, og ikke med kvittants er eller i andre måder bevises samme pending at være erlagt og betalt, så fornævnte Frederik Munk på jomfru Lisbet Friises vegne fordi efter rigens ret dem lader fordre, og endelig dom til herredsting gangen er, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme forhvervet, som for er rørt, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, og ikke fru Else Friis, hendes lovværge eller nogen på deres vegne endnu er mødt dem at undskylde eller nogen gensigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Else Friis og hendes lovværge jo bør samme 710 rigsdaler med deres efterstående rente og erlidte skade at betale efter hendes udgivne breves indhold, eller derfor at lide æskning efter rigens ret.

(178)

** var skikket velb Christian Holck til Bustrup, KM befalingsmand på Silkeborg, hans visse bud Christen Rasmussen, rådmand i Viborg, og havde stævnet velb Henrik Holck til Højgård, for at eftersom fornævnte Christian Holck til herredsting og landsting har forhvervet endelig dom for æskning over ham, og siden i fire tingdage æsket til herredsting efter loven 4000 enkende rigsdaler

in specie hovedstol så og dobbelt rente og syv daler af hver hundrede, som han i hans nye forskrivning har måttet udlove til dette års rente samt skadegæld med mere, hvorfor Christen Rasmussen på bemeldte Christian Holcks vegne formente, fornævnte æskning retfærdig at være og ham her til landsting endelig æskning derfor burde at undes og meddeles: da efterdi for os i rette lægges bemeldte Henrik Holcks udgivne breve på samme penning og korn, han Jens Bertelsen er skyldig blevet, og ikke med kvittantser eller i andre måder bevises, samme gæld aflagt og betalt at være, så fornævnte Jens Bertelsen fordi ved retten derom at have fordret, og endelig dom til herredsting ganget er, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet og to uendelige domme forhvervet, som for er rørt, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og ustævnet, og ikke fornævnte Henrik Holck endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte Henrik Holck jo bør 115 enkende rigsdaler så og 137 sletdaler hovedstol, i lige måde 16 skæpper rug og tre mark med deres rente og anden interesse, derpå kan være anvendt, og hans breve om formelder, at betale eller derfor at lide æskning efter rigens ret, som det sig bør.

(184)

8/6 1622.

** var skikket Hans Iversen, borger i Kolding, og havde stævnet Mette, salig Peder Helts, for hun i hans fraværelse efter et pantebrev har ladet ham vold oversværge, disligeste at skal have ladet hans hustru og børn fordele, for at de skulle have besiddet den gård, de iboer, mente samme pantebrev med hvis dom og lovmål, som i den sag forhvervet er, ikke lovfast at være, efterdi der samme pantebrev skal være udganget, skal fornævnte Hans Iversen være vold oversvoret, hvorefter han siden her til landstinget skal være fredløs dømt, formener at lovforvundne mænd ikke bør at stedes inden tinge i lov eller tov, og loven formelder, at ingen må vidne efter lovforvunden mand: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(185)

** var skikket Christen Nielsen, tjenende i Glibstrup, og havde i rette stævnet Niels Davidsen ved åen og Jens Clemendsen sst for et vidne, de til Lønborg birketing 30/4 sidst forleden vidnet har, at fornævnte Christen Nielsen var sted med Niels Hansen, som boede i Møgelgård, og han skulle tjene ham fra Riber marked sidst forleden og til Riber marked først kommende, hvilket vidne han hårdeligt benægter: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(187)

** var skikket Frederik Hansen, borger og byskriver i Kolding, hans visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, og havde stævnet Hans Iversen sst for en uendelig landstings dom, som han formener med vrang undervisning skal være forhvervet, anlangende en dele, fornævnte Frederik Hansen på sin bror Anders Hansens vegne over ham har forhvervet for 200 rigsdaler in specie, Anders Hansen ham i hans store nød og trang forstrakt har, hvilke penning til pinsedag 1621 skulle have været betalt, og Hans Iversen skal have udgivet sin strenge obligation og forpligt på hans ære, tro og love samme penning til sin bestemte tid at ville erlægge, formener samme uendelige dom burde magtesløs at være: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, da blev samme sag opsat til i dag måned.

(188)

** var skikket Mette, salig Peder Helts efterleverske, i Kolding hendes visse bud Hans Mikkelsen, borger sst, og havde stævnet Hans Iversen, borger sst, for han til Kolding byting skal være vold oversvoret, både på hendes og hendes børns vegne, 10/5 1620 for en summa penning, han skal have været salig Peder Helt skyldig, og for samme gæld skal have pantsat Peder Helt sin gård i Kolding, som han med hans hustru og børn iboer, og byfogden skal have tildømt Mette, Peder Helts, og hendes børn samme gård for fri brugelig pant, indtil den blev ham lovligt fraløst, og Hans Iversen har siddet overhørig og ikke fuldkommet samme dom eller betalt samme gæld: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

22/6 1622.

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Jens Andersen, foged på Agersbøl, og havde i rette stævnet Anders Mortensen, foged på Engelsholm, for en dele, som han for nogen rum tid forleden siden til Tørrild herreds ting over en bemeldte Just Høgs tjenere, ved navn Peder Christensen i Tykhøj, skulle have forhvervet og beskyldt ham for 9 svin, han skulle have brændt til Svenstrup skov i år videre, end hver gård skulle være sat og takseret for, og ikke Anders Mortensen med nogen sandfærdig vidnesbyrd har det bevist, som han formener, men Peder Christensen samme svin at skulle have ladet brænde til Just Høgs egen skov og enemærke, som Peder Christensen påboer: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag måned.

(189)

** var skikket Christen Nielsen i Najbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet afgangne Maren Christensdatter i Trøstrup hendes arvinger, som er Oluf Poulsen, Jens Poulsen i Trælund, Jørgen Poulsen, tjenende i Kolding, sammeledes Apelone Poulsdatter i Sønderbygård, Maren Poulsdatter i sønder Trøstrup og Adser Poulsen for et vidne og sigtelse, deres afgangne mor Maren Christensdatter på Christen Nielsen til Hammerum herredsting 10/11 sidst forleden vidnet har, anlangende hende for tingsdom at skulle have tilkende givet, at først kommende fastelavns tid tre år i Timring kirkes våbenhus da skulle der have faldt nogen skændsord imellem hende og Christen Nielsen, og da samme tid skulle Christen Nielsen have sagt til hende, at han skulle fly en klaff lagt på hende, så hendes mund ikke skulle være så løtt, som den da var, og da nogen få dage derefter, da skulle hun have vederfaret en stor sygdom, hvilken hendes sygdom hun for tingsdom skulle have beskyldt Christen Nielsen, for at han det skulle have gjort med trolddoms kunster: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, og efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag måned.

(190)

6/7 1622.

** var skikket Jens Iversen i Bandsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet hid i rette stævne velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs for nogen uendelig landstings dom, som han skal have ladet forhverve, hvori han skal have ladet fælde og magtesløs gøre adskillige synsvidner og delsvidner, domme og lovmål, som han

over Oluf Davidsen i Bandsbøl skal have ladet forhverve, og ikke aleneste har sagen magtløs, men tilligemed synsvidner og andre vidner, i samme sag vidnet har, til deres tre mark fald, endog han formener derfor en part skulle være lovligt stævnet, efterdi Jens Iversen skal have Oluf Davidsen delt for hans tiende, han har indtaget imod hans vilje og minde ulovligt: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter begge parters bevilling, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(192)

** var skikket Jacob Clausen, rådmand i Varde, hans visse bud Hans Vistisen i Oksbøl og havde hid kaldt sandemænd af Vesterherred om hærværk at sværge over Claus Jensen i Hillerslev for et hus og ejendom, han bruger imod Jacob Clausens vilje og minde, efter han er lovligt fravist, og fremlagde Hans Vistisen Villum Hansen, borger i Ribe, hans efterskrevne brev, dateret Varde 27/2 1621, hvori han bekender sig at have solgt Jacob Clausen den gård, som Claus Jensen i Hillerslev iboer, og dernæst fremlagde Villum Hansens efterskrevne følgebrev, dateret Varde 2/6 1621, til Claus Jessen, hvori han lader ham vide, det han har solgt Jacob Clausen al den anpart, som hans salig far samt Mogens Grove på hans hustrus vegne og Bagge Pedersen der sst den part, som hans hustrumor alle samtlige havde i den gård i Hillerslev, Claus Jensen påboer, dog doktor Matias Jacobsens part i fornævnte gård undtagen, og derhos berettede Hans Vistisen, at Claus Jensen imod sådan adkomst samme gård har brugt, så Jacob Clausen fordi havde været forårsaget ham at udvise. så mødte Claus Jensen og berettede, at han har sted og fæst sin gård af fornævnte Villum Hansens far, som den da med rette tilhørte, hans og hans hustrus livstid og fremlagde efterskrevne brev, lydende jeg Hans Lambretsen, borger i Ribe gør vitterligt, at jeg på min søster Maren Lambretsdatters vegne har sted og fæst Claus Jensen i Hillerslev den gård, salig Hans Nielsen fradøde, at beholde og bruge i hans og salig Hans Nielsens datter Inge Hansdatter deres livstid, dog med slig forord de til rette tider udgiver den sædvanlige skyld og landgilde til min søster fornævnte Maren, salig mester Jens i Ribe, hans efterleverske, undtagen den part mester Jacob Madsen, kannik i Ribe domkirke, har i samme gård, datum Ribe 6/8 1585. endnu i rette lagde Claus Jensen efterskrevne brev, dateret 23/5 1621, som Laurits Hansen Riber tilskriver ham angående den lod og del hans morbror doktor Matias Jacobsen, KM hofmedicus, samt hans andre medarvinger har i den gård, Claus Jensen selv iboer i Hillerslev, og derhos fremlagde efterskrevne forsæt angående samme gård, ham med sin hustru at have arvet og købt, hvori doktor Matias i Århus og hans medarvinger har part: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, at efterdi seks mænd for dem har hjemlet, det Claus Jensen bruger Jacob Clausens anpart i fornævnte gård imod hans minde, og at så er ved ham brøtt, at han lovlig må dele det med hærværk, da svor de Claus Jensen hærværk over.

(196)

20/7 1622.

** var skikket Joen Andersen i Sædding og havde stævnet velb Frands Juul til Rækkergård for en bekendelse, som han 19/3 sidst forleden til Bølling herredsting efter en misdæders bekendelse, ved navn Birgitte Madsdatter, skulle have forhvervet, som for sine misgerninger blev heden rettet, anlangende det fornævnte misdæder skulle have udlagt og bekendt fornævnte Joen Andersens salig hustru Mette Nielsdatter skulle have købt nogen fjer af hende, som hun skulle have stjålet fra Frands Juul, hvilket vidne de hårdeligt benægtet, det de hverken har bekommet eller købt af Frands Juuls fjer: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag seks uger

(197)

** var skikket Christen Andersen i Struerdal og havde stævnet Niels Mouridsen i øster Ølby og hans medbrødre kirkenævninger af øster Ølby, for de til Hjerm herreds ting 5/6 sidst forleden skal have svoret Maren Pedersdatter i Struerdal kirkenævn over for trolddoms sag efter vidnesbyrds og sigtelsers indhold, mente samme deres ed og tov ret at være og burde ved magt at blive, og fremlagde Christen Andersen efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 17/4 sidst forleden, velb Maren Lunov, Mads Badskærs hustru i Holstebro at have vidnet, at nu ad jul var to år da kørte hun over ad Thy til hendes bror, og der hun kom i en dannemands hus i Struer, da kom Maren Pedersdatter i Struerdal imod og sagde til hende, eders hund løb efter min kok, da sagde hun, jeg kunne det ikke bedre, da sagde Maren Pedersdatter til hende, i skal få skam derfor, så drog hun over ad Thy, og da kom hun af vognen og slog hendes arm sønder, og siden hun lå på jorden, blev vognen kastet om på hende, og sigtede og beskyldte hun Maren Pedersdatter, at hun gjorde hende det med hendes trolddoms kunster: så og efterdi af bemeldte vidner, for nævninger såvel som her for retten fremlagt er, forfares og bevises, fornævnte Maren Pedersdatter at have lovet folk ondt, og det dem derefter i adskillige måder på helbred, liv og gods at være hændt og vederfaret, hun og derfor til hjemting såvel som her i dag af Maren Lunov, Mette Iversdatter, Oluf Jensen, Mads Badskær og Christen Andersen er sigtet og beskyldt, det hun dem sådan skade og ulykke med hendes trolddoms kunst og bedrift har tilføjet, som for er rørt, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men fast mere gøres bevisligt hende et ondt rygte for trolddom at have påhængt og efterfulgt, og loven formelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Maren Pedersdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(202)

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup og Erik Juel til Hundsbæk deres visse bud Christen Lauritsen i Fausing med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem efter en anden opsættelse at have ladet stævne Jep Terkildsen i Skodborg by for et vidne, han 2/6 1621 til Malt herreds ting på velb Gert Rantzau til Breitenburg hans vegne over nogle deres efterskrevne tjenere, i Malt herred boende, forhvervet har for brokorn, de med skulle efterstande til Foldingbros opbyggelse, hvilket korn at udgive de formente deres tjenere ikke ydermere pligtig at være, end kongens breve og benådning dem tilholder at udgive, mente samme dele burde magtesløs at være og ikke at komme deres tjenere til hinder eller skade: så og efterdi af fornævnte delsvidne, nu i rette lagt er, forfares, de to første af de otte mænd tinghørere selv og at have med været for samme deres egne vidner at hjemle varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende fornævnte delsvidne så noksom lovlig, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(205)

** var skikket Poul Skarisen i Vrå og havde stævnet Peder Dinesen i Skærup for udlæg her til landsting at annamme for de to stavhug og to sårmål, som han skal have ladet ham fordele for til Tørrild herreds ting, og faldsmål, mener han bør samme bøder og udlæg at annamme og ikke

længere forhærdelig at holde ham i samme dele: da efterdi fornævnte Poul Skarisen findes for samme bøder til herredsting at være delt, finder vi ham did at komme og der for sig at rette og gøre udlæg, som det sig bør, når han derfor lovlig stævner og kalder.

** var skikket Christen Nielsen, tjenende i Glibstrup, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Davidsen ved åen og Jens Clemendsen sst for et vidne, de til Lønborg birketing 30/4 sidst forleden vidnet har, at fornævnte Christen Nielsen var sted med Niels Hansen, som boede i Møgelgård, og han skulle tjene ham fra Riber marked sidst forleden og til Riber marked først kommende, hvilket vidne han hårdeligt benægter, og ikke samme vidne skulle medføre, at han skulle have sted sig med ham: så og efterdi fornævnte Niels Davidsen og Jens Clemendsen ikke har vidnet om nogen visse dag eller tid, når Christen Nielsen skulle sted sig til fornævnte Niels Hansen, ej heller hvor sådan skulle være sket, fornævnte Niels Tomasens kundskab også er et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet, eller lovlig varsel for givet, tilmed og bemeldte Christen Nielsen højlig benægter, det han ikke har sted sig til fornævnte Niels Hansen, som de ham påvidnet har, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og brev så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(207)

** var skikket Christen Nielsen, tjenende i Glibstrup, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Karen Anderskone i Lønborg for et vidne, hun til Lønborg birketing vidnet har, at hun skulle have hørt, det Christen Nielsen skulle have slået Anne Nielsdatter på hendes kind, og ikke hendes vidne skulle medføre, at hun skulle have det seet, og han det hårdelig benægter, at han ikke har slået hende, ikke heller lovligt varsel for samme vidne at være givet: så efterdi Karen Anderskone alene har vidnet, det hun skulle have hørt, fornævnte Christen Nielsen slået Anne Nielsdatter på hendes kind og ikke udtrykkeligt om nogen synlig gerning hende at have seet ham gjort, samme hendes vidne ikke heller er uden én persons kundskab, som regnes for intet vidne, det ikke heller lovligt bevises, fornævnte Christen Nielsen at have haft sin bopæl i Møgelgård, da de der for samme vidne, syn, sigtelse og sandemænds ed skulle have givet ham varsel, så han kunne have vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende fornævnte enige vidne, ej heller bemeldte ubeviste syn og sigtelse såvel som den sandemænds ed, derefter svoret er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(211)

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Jens Andersen, foged på Agersbøl, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have i rette stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte herredsting 8/6 dømt og afsagt har og deri tildømt Just Høgs fuldmægtig fra sit rette lovmål, som han formente sig at skulle have til Palle Jensen i Smidstrup, Hans Jensen og Niels Tøgersen sst for nogen ubrændte svin, de skulle have haft på Smidstrup skov i år efter et delsvidnes lydelse, som i fornævnte herredstings dom skulle være indført, uanseet at Anders Mortensen, foged på Engelsholm, selv til Tørrild herredsting nogen rum tid tilforn forleden siden forleden vedgået, at olden på Smidstrup skove skulle være i fællig, som Jens Andersen på Just Høgs vegne formente: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovligt indstævnes, dem imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(212)

** var skikket Matias Jørgensen i sønder Bork og havde stævnet hans bror Niels Jørgensen sst for nogen uendelige landstings domme, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have ladet forhverve over en forrige uendelig landstings dom, fornævnte Matias Jørgensen skulle have ladet forhverve over nogen fordulgt hjemgjort købebrev, hjemmelsbrev og lovbudsvidne, Niels Jørgensen sig berømmer at skulle have bekommet af Matias Jørgensen, hvilke uendelige domme Matias Jørgensen hårdeligt benægter aldrig at have været stævnet eller kaldt derfor i nogen måder: da efterdi samme landstings dom på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere nogen magt at have, men om hovedsagen opsatte vi til i dag seks uger.

(213)

** var skikket Jens Iversen i Bandsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for nogen uendelige landstings domme, han skal have ladet forhverve, hvori han skulle have ladet fælde og magtesløs gøre adskillige synsvidner og delsvidner med andre flere vidner, domme og lovmål, som han over Oluf Davidsen i Bandsbøl skal have ladet forhverve, endog han formener derfor en part ikke skulle være lovligt stævnet, efterdi Jens Iversen skal have Oluf Davidsen delt for hans tiende, han havde indtaget imod hans vilje og minde ulovligt imod KM forordning: da efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, fornævnte fem personers vidne faldsmål og er udrettet, da bør den ikke længere magt at have, og efter sådan fornævnte Oluf Davidsens benægtelse og erklæring, som for er rørt, og efter vores begæring afstod Jens Iversen samme vidne og deler, og fornævnte Oluf Davidsen her for retten til bepligtede sig for fornævnte to kornskade og afærje det første han hjemkommer at skal give fornævnte Jens Iversen tyve kurant daler og lade lægge tilbage igen hvis jord, han ham har fraårdet, så de dermed endeligt skal være forligt og fordragen, og alle hvis vidner, domme, deler og andre breve, som sagen anrørende, ganget er, ikke herefter at skal komme fornævnte Oluf Davidsen til hinder eller skade i nogen måde.

(215)

** var skikket velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand til Stavanger len, hans visse bud Jep Olufsen i Gødsbøl og havde stævnet Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for fire rigens æskninger, som han efter herredstings dom og landstings doms indhold og efter rigens rets formelding på Henrik Billes vegne over Henrik Holck til Hvolgård og hans hustru fru Else Friis til fornævnte ting udstedt har for samme rigens æskninger at forsvare, mener dem ret at være forhvervet og udstedt og burde ved magt at blive. sammeledes havde stævnet Henrik Holck og hans hustru fru Else Friis, for de ikke har anseet at fly og forskaffe Henrik Bille sin hånd og segl skadesløs igen, som han for dem med andre gode mænd udsat har, mener Jep Olufsen på Henrik Billes vegne, at Henrik Holck og hans hustru fru Else Friis burde i lige måde at lide æskning her til landstinget, som til herredsting æsket er: så er Henrik Holck og fru Else Friis ikke nu mødt til gensvar, eller nogen på deres vegne dem at undskylde eller nogen modstand herimod at gøre, og efter slig lejlighed blev ham samme æskning undt. så æskede Jep Olufsen på Henrik Billes vegne her i dag til landsting af Henrik Holck og fru Else Friis i lige måde, som til herredsting æsket er.

(218)

** var skikket Iver Stub, borger i Kolding, på sine egne og på Hans Jepsen Bøgvad, borger sst, hans vegne og havde stævnet Hans Jensen, salig Jens Gartners søn i Kolding, for nogen uendelige domme, han lader sig af berømme her til landsting at skulle have forhvervet over et skøde, som Iver Stub med skriftlig fuldmagt af hans søn salig Hans Iversen Stub og Maren Jensdatter, salig Jens Gartners datter, samtlige skal have gjort Hans Jepsen Bøgvad til Kolding byting 17/5 1620, og Iver Stub at skulle have solgt både Kirsten Gartners part og hendes salig søns part efter de skøder og afkald, som Hans Iversen tilforn af Kirsten Gartners og hendes værge skulle have bekommet, og Hans Jensen selv inden tinge skulle have gjort afkald, og Maren Jensdatter at have solgt på hendes egne vegne hendes fædrene arvelod i samme ejendom. dernæst fremlagde Iver Stub efterskrevne skøde af Kolding byting 17/5 1620, som indeholder Iver Stub at have stået for tingsdom med skriftlig fuldmagt af hans søn Hans Iversen Stub, fordum foged på nør Vrejlevgård i Vendsyssel, disligeste på Maren Jensdatter salig Jens Knudsen Gartners datters vegne og skødte og afhændede fra dem og deres arvinger og til Hans Jepsen Bøgvad og hans arvinger det hus og ejendom, liggende østen i Kolding imod Østerport imellem mester Poul Poulsens ejendom ved den søndre og Christen Bulls ejendom ved den nørre side, adelgaden ved den vestre og KM engjord ved den østre side, eftersom Hans Iversen Stub havde købt Kirsten Jens Gartners halve part disligeste hende søns fædrene arvepart i samme gård, og Maren Jensdatter selv personligt skødte fornævnte hendes fædrene arvepart i forbemeldte gård og grund, målt i efterskrevne sjællandske alen: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi loven udtrykkeligt formelder, møbarn aldrig at må sin jord afhænde, uden om hun vorder så fattig, at hun sælger det for livs føde, da skulle hun sælge det med næste frænders råd, og ikke gøres bevisligt fornævnte Iver Stub at have været Maren Jensdatters rette eller tilforordnede værge, der han samme skøde på hendes vegne såvel som hun selv gjort har, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skøde, så vidt den Maren Jensdatters part vedkommer, så lovlig at være, at det må komme hende på hendes fædrene arve anpart i fornævnte gård og ejendom til hinder eller skade.

(220)

** var skikket velb Frederik Munk til Krogsgård på velb jomfru Lisbet Friis til Agersbæk, som han er værge for, hendes vegne hans visse bud Jens Mortensen i Stensgård og havde stævnet velb fru Else Friis til Hvolgård med hendes lovværge velb Henrik Holck til Højgård for 710 rigsdaler hovedsum med efterstående rente, som Frederik Munk på hendes vegne ved sin fuldmægtig Jens Mortensen har ladet forhverve fire æsknings vidner, både efter herredstings domme og landstings doms lydelse, som skal være endelig, formente Jens Mortensen på Frederik Munks vegne, at han nu burde æskning her til landstinget at fange beskrevet, som han til herredsting bekommet har: så er fru Else Friis og Henrik Holck ikke nu mødt til gensvar, eller nogen på deres vegne dem at undskylde eller nogen modstand herimod at gøre, og efter sådan lejlighed blev ham samme æskning undt. så æskede Jens Mortensen på Frederik Munks vegne her i dag til Viborg landsting af fornævnte fru Else Friis og Henrik Holck i lige måde, som til herredsting æsket er.

(222)

** var skikket Sidsel Lauritskone i Hammerum hendes visse bud Mikkel Jensen sst og havde stævnet Peder Christensen i Bjødstrup for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet her til landstinget nogen tid forleden over nogen vidner og dele, som ham

skulle være overdrevet for en summa penning, som fornævnte Peder Christensen til sig har annammet, som er 16 daler for eet års soldatgang, som han blev forligt med hende 14 dage for sankt valborg dag 1621, så blev samme soldater aflyst igen samme år 14 dage for midsommer, så han intetsted kom for hende, så har de efter dannemænds råd for tingsdom voldgivet deres sag. dernæst fremlagde Peder Christensen efterskrevne voldgift af Hammerum herreds ting 16/2 dette år imellem Oluf Lauritsen i Hammerum på sin mor Sidsel Lauritskones vegne og Peder Christensen i Bjødstrup: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi med tingsvidne bevises, sagen på fire dannemænd at være voldgivet, og de ikke samtlig dem har imellem sagt, da finder vi samme sag til fornævnte fire voldgifts mænd igen at indkomme, og dem med første at forsamles, og begge parter med deres breve og bevisning for dem indkalde og samme voldgift endelig at fuldgøre, som det sig bør, og bemeldte to mænds afsigelse så og fornævnte dele ikke der på at komme dem eller Peder Christensen til nogen forhindring.

(224)

3/8 1622.

** var skikket Jørgen Hansen i Lovrup og havde hid kaldt sandemænd af Gørding herred om manddød at sværge over Søren Jørgensen i Holsted for hans stedfar Hans Christensen, han ihjelslog, og formente ham sagesløs at være af dage taget, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 22/7 sidst forleden, som formelder Ebbe Eskesen, Mette Jepsdatter med oprakte fingre og ed at have vidnet, at de i dag var tre uger sad inde i Hans Christensen i Lovrup hans stue og fik mad, og dis midlertid kom Søren Jørgensen af Holsted derind, hvor han kom i trætte med Hans Christensen, som sagde til ham, at han skulle ud djævlen i vold, han havde intet derinde, og efter en stund kom han ind igen og huggede til Mikkel Hansen og gjorde ham sår i hans hånd, og så fik Ingeborg Hanskone et slag af en vognkæp, at hun styrtede omkuld, og imidlertid hun lå på jorden, slog Søren Jørgensen Hans Christensen med en kniv og gjorde ham hans dødssår. Anne Jepsdatter at have vidnet som hendes mor Mette Jeppes vidnet har: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Søren Jørgensen manddød over og fra hans fred for fornævnte Hans Christensen, han ihjelslog.

(225)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Peder Nielsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet i rette stævnet Jens Jepsen, borger i Lemvig, for et vidne han der til bytinget 26/4 sidst forleden udganget, formeldende at tirsdagen tilforn 14 dage skulle Anders Madsen, borger i Lemvig, have slået Bertel Olufsen Højbjerg med hans knytnæve, disligeste om adskillige skænderi og unyttige ord dem da skulle være imellem faldet, ydermere Jens Jepsen ligeså på hans hustru Maren Madsdatters vegne at have vidnet, dog hun selv personligt ikke skulle have været på tinge og samme vidne at bekræfte efter recessen, hvilke vidner Anders Madsen hårdeligt benægter: så og efterdi fornævnte Jens Jepsens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for intet vidne, og ikke hans hustru selv har været til tinge noget vidne at børe, som det sig burde, fornævnte Christen Jensen Jegindbos enlige vidne ikke heller med nogen andre vidnesbyrd bekræftes, men Anders Madsen dem til tinge højligt har benægtet, som for er rørt, tilmed ikke heller findes lovligt varsel for samme vidne at være givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom ej heller den

sandemænds ed, derefter svoret er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(228)

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, hans visse bud Peder Nielsen i Hornumkær og havde stævnet velb Henrik Holck til Højgård for en summa pending, han ham skyldig er efter hans udgivne breves indhold med interesse og skadegæld, og Jens Bertelsen har været forårsaget at lade æskning forhverve over Henrik Holck til Nørvang herreds ting, formener at han nu i lige måde også her til landstinget burde æskning over ham at bekomme beskrevet, som til herredsting æsket er: så er Henrik Holck ikke nu mødt til gensvar, eller nogen på hans vegne ham at undskylde eller nogen modstand herimod at gøre, og efter fornævnte lejlighed blev ham samme æskning undt. så æskede Peder Nielsen på Jens Bertelsens vegne her i dag til Viborg landsting af fornævnte Henrik Holck i lige måde, som til herredsting æsket er.

(231)

** var skikket Christen Nielsen i Najbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelse at have hid i rette stævnet afgangne Maren Christensdatter i Trøstrup hendes arvinger, som er Oluf Poulsen, Jens Poulsen i Trælund, Jørgen Poulsen, tjenende i Kolding, sammeledes Apelone Poulsdatter i Sønderbygård, Maren Poulsdatter i sønder Trøstrup og Adser Poulsen for et vidne og sigtelse, deres afgangne mor Maren Christensdatter på Christen Nielsen til Hammerum herredsting 10/11 sidst forleden vidnet har, anlangende hende for tingsdom at skulle have tilkende givet, at først kommende fastelavns tid tre år i Timring kirkes våbenhus da skulle der have faldt nogen skændsord imellem hende og Christen Nielsen, og da samme tid skulle Christen Nielsen have sagt til hende, at han skulle fly en klaff lagt på hende, så hendes mund ikke skulle være så let, som den da var, og da nogen få dage derefter, da skulle hun have vederfaret en stor sygdom, hvilken hendes sygdom hun for tingsdom skulle have beskyldt Christen Nielsen, for at han det skulle have gjort med trolddoms kunster: så og efterdi fornævnte Maren Christensdatter og Oluf Poulsens sigtelser ikke med nogen nøjagtige og lovlige vidner bekræftes, det Christen Nielsen skulle have lovet dem ondt, og dem det derefter ved nogen trolddoms bedrift påført eller tilføjet, men gøres bevisligt ham alene at have tilrådet Maren Christensdatter med flere, at de skulle forvare dem, at der ikke kom en klaff på deres mund, som tilforn var kommet på Jens Asbjergs, såvel som og at Oluf Poulsens hustru i hendes skrøbelighed ikke at have klaget på nogen, men haft hendes sygdom af Gud aller mægtigste, som omvidnet er, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme Maren Christensdatters og Oluf Poulsens sigtelser så nøjagtige, at de bør nogen magt at have, og efterdi fornævnte Christen Nielsen for nævninger såvel som for her i dag med adskillige stokkenævn, sognevidner og kundskaber har bevist sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, og fornævnte nævninger fordi har ham for sådan ubevist sigtelse kvitsvoret, da ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(237)

** var skikket Christen Nielsen i Najbjerg og havde stævnet Jens Smed i Skibild, Christen Ibsen i Egbæk, Anders Svenningsen i Eskenkær, Niels Svenningsen sst, Lauge Madsen i Ljørring, Niels Jensen sst, Jens Pedersen, Christen Jensen i Lund, Peder Lauritsen i Hedeager, Tomas Andersen i Holling, Jens Christensen i Lund, Jep Laugesen i Vrå og deres medbrødre, som skal være sammen

sankede af 7 eller 8 sogne af Hammerum herred for et vidne, de hver særdeles til Hammerum herreds ting 1/6 sidst forleden vidnet har, anlangende et rygte Christen Nielsen skulle have været i for trolddom og spøgelse, mener dem selv at have gjort samme rygte deres slægt og frænde Oluf Poulsen i Trælund til befrielse for en usandfærdig sigtelse, han har gjort på ham til Vesterherreds ting, og fornævnte vidnesbyrd at være Oluf Poulsens egne søskendebørn og i slægt og svogerskab med ham: så og efterdi fornævnte Jens Smed i Skibild og hans medbrødre i fornævnte fem vidner alene har vidnet om rygte og tidende, og ikke om nogen deres egen vitterlighed dem at skulle være bevist, fornævnte Christen Nielsen nogen trolddoms bedrift, men fast mere ham en part selv for deres præst erklæret, fornævnte Christen Jensen i Lund, Peder Andersen i Birk og deres medfølgere og har vidnet efter Maren Christensdatter og Karen Jensdatters ord og sagden, og ikke om noget dem selv skulle være bevist, eller at de skulle have hørt, det Christen Nielsen skulle have lovet fornævnte to kvinder ondt, som dem skulle være vederfaret, fornævnte Jens Madsen og hans medbrødre i lige måde har vidnet om hvis kontrakt, fornævnte Christen Nielsen og Oluf Poulsen skulle være imellem gjort, som Christen Nielsen ikke er bestendig men højligt benægter og ikke med hans brev og segl fra sig har givet beskrevet eller for tingsdom indgået, og tingsvidne efter taget, da kunne vi efter sådan circumstantser og lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Christen Nielsen til nogen forhindring, og efterdi fornævnte hr Tomas Pedersens vidne, han for herredsprovsten vidnet har, ikke fremlægges, bør det magtesløs at være, indtil det fremkommer.

(242)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Olufsen, slotsskriver der sst, og havde stævnet Christen Mikkelsen i nør Bork med flere for nogen vidner, de til Nørherreds ting 11/10 sidst forleden vidnet har, at Mikkel Ibsen i sønder Bork såvel som Laurits Mikkelsen skulle have brugt i langsommelig tid nogle agre, og Christen Mikkelsen og Jørgen Mikkelsen ville tilvinde deres bror Laurits Mikkelsen fornævnte jord, mener samme vidne at skal være vildigt, idet de to personer skal være Laurits Mikkelsens brødre og Anne Ibsdatter hans søskendebarn: da på begæring blev samme sag opsat til i dag måned.

(243)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Olufsen, slotsskriver der sst, og havde stævnet Laurits Mikkelsen i sønder Bork for en uendelig landstings fældings dom, han over Tomas Pedersen i sønder Bork og hans medbrødre vidnesbyrds mænd forhvervet har, og i samme uendelige dom er magtesløs dømt et synsvidne og herredstings dom, som formelder om noget jord, som Laurits Mikkelsen har opbrudt af forten på sønder Bork mark, hvilket vidnesbyrd såvel som synsvidne, Laurits Mikkelsen ikke i nogen måde at skal have benægtet, og fornævnte vidnesbyrd deres vidne vil være bestendig, så vel som synsmænd og deres faldsmål at vil udlægge, menende de burde af samme fælding kvit at være, og deres vidner, syn og dom, derefter ganget er, burde ved magt at blive: da efterdi fornævnte fem vidnesmænd deres faldsmål nu har udrettet og været deres vidne gestendig, finder vi dem for samme fælding kvit at være, men efterdi breve påskydes, opsatte vi hovedsagen til i dag måned.

(244)

** var skikket Christen Pedersen i Damgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelse at have i rette stævnet Christen Nielsen i Nistrup med

flere for et vidne, de til Ulfborg herreds ting 27/4 dette år vidnet har, anlangende det Christen Pedersen den næste mandag efter fastelavns søndag sidst forleden skulle have sagt til Christen Nielsen, hvad pokker vil du på min husbonds stavn, og Christen Pedersen sagde til Christen Nielsen, at han skulle få pokker, hvilket deres vidne Christen Pedersen hårdeligt benægter sig aldrig slige ord at have haft: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter fornævnte Christen Nielsens ord, han for dem skal have haft, og ikke han sådanne ord for ting og dom skal have indrømmet, og straks tingsvidne efter taget eller fra sig med sit brev og segl bekræftet, han og ikke det vil være bestendig, men til tinge såvel som her i dag for retten det højligt benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det burde nogen magt at have men magtesløs at være.

(245)

17/8 1622.

** var skikket hr Knud Nielsen i Gadbjerg og havde stævnet Jep Olufsen i Gødsbøl og Jep Keldsen i Åst for to uendelige domme, de over ham her til landstinget forhvervet har, anlangende om noget tiendekorn, som de beretter dem ikke skulle være ydet i lov tid, og hr Knud Nielsen dermed skulle have gjort uret og sit fæste dermed forbrudt, endog samme korn noksom skulle være tilbudt i lov tid, og ikke de skulle have villet annamme: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag måned.

(246)

** var skikket Jep Olufsen i Gødsbøl og Jep Keldsen i Åst og havde stævnet hr Knud Nielsen i Gadbjerg, eftersom Søren Madsen i Jelling skal have udstedt en dom til Tørrild herreds ting 16/2 sidst forleden, anlangende det hr Knud Nielsen skulle have været did stævnet for Lindeballe kirkens part korntiende, som han skulle restere med, og som han tilholder sig at skulle have i fæste for 28 ørte rug at nyde årligt til fornævnte kirke, endog de mener, det ikke at være ydet i tilbørlig tid eller år, eftersom han skal reste med det til Jep Keldsen af det års avling 1618-1619-1620-1621, hvilket korn de har været forårsaget at betale af deres eget, formener hr Knuds fæstebrev på samme kirkens korntiende at være forbrudt. (dom ikke indført)

(247)

31/8 1622.

** var skikket Oluf Pedersen i Munkholm med flere og havde stævnet Lauge Madsen, ridefoged på Koldinghus, for en uendelig dom han skal have forhvervet på et kaldsbrev, de med flere sognemænd af deres sogne på mesten menige almues vegne der sst Peder Lauritsen Grimstrup til at være deres sognepræst givet har 25/3 sidst forleden, menende samme dom ikke så lovligt at være forhvervet, som det sig burde, efterdi fornævnte personer, som samme kaldsbrev pålyder og har det i forvaring annammet, ikke så lovligt at være stævnet, som de mener, som det burde: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte Peder Lauritsen Grimstrup ikke findes lovligt eller mundtligt med samme kaldsbrev at være stævnet, ved vi ikke i hovedsagen at dømme, førend han lovligt stævnes med samme kaldsbrev.

(248)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup. (overstreget)

(249)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup og havde stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han 20/6 til fornævnte herredsting dømt har imellem Bendix Norby og velb jomfru Margrete Bille til Donslund og deri har tildømt Bendix Norby at udlægge til hende et hundrede mark penning for en svane, som skulle være skudt og dræbt på Grindsted å, som hun skulle formene at være på hendes ensom grund og ejendom, uanseet hun ikke skulle have i rette lagt for ham enten sandemænds brev, lovhævder, hjemmelsbreve eller nogen domme og adkomst på nogen endel eller ornum: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(250)

** var skikket velb jomfru Margrete Bille til Donslund hendes visse bud Christen Pedersen i Risbøl og havde stævnet velb Bendix Norby til Urup for et hundrede mark penning, som han er tildømt hende at udlægge for en svane, som han på hendes grund og ejendom skulle have skudt og dræbt, som ham skulle være overbevist: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag seks uger.

** var skikket velb Bendix Norby til Urup på sin mors tjener Christen Nielsen, barnfødt i Eg, hans vegne og havde stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred for en dom, han til fornævnte ting 16/5 sidst forleden dømt har for en svane, og ikke han har villet anse, at Bendix Norby samme dag at skulle have bekendt sig at skulle have skudt samme svane og vandfugl i en åstrøm, som løber til fælles ved hans gods og mølle der i sognet, og formente at recessen ikke skal tilholde nogen adelsperson fra den frihed og ikke måtte skyde en vandfugl: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag seks uger.

(251)

** var skikket Søren Nielsen i Starup hans visse bud Christen Pedersen i Risbøl og havde stævnet velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, for tingbogen af Malt herred for år 1620 at lade i rette lægge, hvilken tingbog han formener Peder Tomasen i Stenderup, herredsskriver i Malt herred, skulle have forfalsket, idet han Søren Nielsens hustru deri for trolddoms sag har indskrevet, hvorimod Peder Tomasen berettede, at der i Starup by skal være boende to koner, den ene, som hedder Mae Sørens og den anden Mette Sørens, hvilket han ikke var bekendt, og fordi vel kunne være, det han den Mette Sørens navn for Mae Sørens kunne have indført, formedelst bulder og ulyd da på tinge med samme misdæder kunne have været: så og efterdi fornævnte tingbog såvel som herredstings dom, hid stævnet er, nu for os er i rette lagt, og vi ikke kunne se, samme Mette Sørens navn deri at være raderet eller dermed falskeligt omgået, men aleneste af forseelse det ene ord Mette for Mae at kan være indskrevet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke tilkende fornævnte Peder Tomasen nogen falskhed dermed at have beganget men alene sig deri at have forseet og bør derfor igen at give fornævnte Søren Nielsen hvis billig kost og tæring, han derpå har anvendt, og samme tingbog, bekendelse og dom, så vidt den Mette Sørens bavn anlanger, ikke at komme hende til hinder eller skade i nogen måde.

(253)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bus Niels Nielsen i Obling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet i rette stævne Laurits Mikkelsen i sønder Bork for en uendelig landstings dom, han af Tomas Pedersen sst og hans medbrødre vidnesmænd forhvervet har, og i samme uendelige dom skulle være magtesløs dømt et synsvidne og herredstings dom, som formelder om noget jord, som Laurits Mikkelsen har opbrudt af forten på sønder Bork mark, hvilke vidnesbyrd såvel som synsvidne Laurits Mikkelsen i ingen måder at skulle have nægtet, og fornævnte vidnesbyrd deres vidne ville være bestendig, såvel som synsmænd og deres faldsmål at ville udlægge, menende de burde af samme fælding kvit at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, fornævnte vidnesbyrd og tilforn deres faldsmål har udrettet, da bør samme dom ikke længere magt at have, og efterdi samme vidne og syn, nu fremlagt er, heden skyder sig på at være ejendom angældende, og ikke jorddrotten derfor har fanget noget varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og syn ej heller fornævnte herredstings dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(255)

** var skikket Niels Jørgensen i sønder Bork og havde stævnet Niels Graversen sst for et vidne, han til Lønborg birketing 13/8 sidst forleden vidnet har, anlangende at Niels Jørgensen skulle have ydet og givet sin bror Matias Jørgensen bondeskyld af sit gods siden tyve år, hvilket vidne han hårdeligt benægter sig ikke at have gjort: så og efterdi fornævnte Kirsten Jenskone og hendes medfølgere ikke har vidnet om nogen visse år, dag eller tid, når fornævnte Niels Jørgensen sådan bondeskyld til fornævnte Matias Jørgensen skulle udgive, men en part selv lagt deres vidne i tvivl, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have, og efterdi fornævnte Laurits Mikkelsen giver til kende sig for Niels Graversens vidne at ville frastå, da bør den i lige måde magtesløs at være.

(257)

** var skikket Niels Jørgensen i sønder Bork og havde stævnet Niels Knudsen i Nebel for et vidne, han til Vesterherreds ting 10/8 sidst forleden med Laurits Mikkelsen i sønder Bork vidnet har, at han skulle have med været i sønder Bork for fire år siden, da Matias Jørgensen i sønder Bork skulle have hentet nogen sække til Niels Jørgensen, som Matias Jørgensen skulle have sagt skulle være skyld af hans gods, hvilket vidne Niels Jørgensen hårdeligt benægter, at han ikke har fanget fornævnte korn af ham, som Niels Knudsen om vidnet har: så og efterdi fornævnte Niels Knudsens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for intet vidne, han ikke heller har vidnet om nogen visse år, dag eller tid, sligt skulle være sket, tilmed og vidnet efter Niels Jørgensens ord og mundheld, som han ikke er bestendig eller for ting og dom har indgået men højligt benægter, som for er rørt, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(258)

** var skikket Christen Andersen, boende ved stor Hedegård i Resen sogn og havde stævnet Jep Christensen i Brunsgård i Humlum sogn og Christen Jensen i Bramstrup der sst, for de til Skodborg herreds ting 29/7 sidst forleden ham med to delsvidner fordelt har for nogen gæld, han skulle være dem skyldig, dog Christen Andersen hårdeligt benægter, at han ingen gæld skulle være dem

skyldig: så og efterdi ikke med brev og segl eller nogen nøjagtig kundskab gøres bevisligt, fornævnte Christen Andersen at være bemeldte Christen Jensen og Jep Christensen samme gæld pligtig, han ikke heller det vil være bestendig men højligt benægter, som for er rørt, da finder vi efter sådan lejlighed fornævnte Christen Andersen af de deler kvit at være.

(259)

** var skikket Laurits Møller i Vium mølle, Laurits Pedersen i Åsted på deres egne vegne disligeste Christen Lauritsen i Vium på Anders Pedersen sst, Iver Christensen i Ulbæk, Laurits Lauritsen i Lyne, Jens Jepsen i Bork og Jes Christensens vegne i Pagård og havde stævnet Jens Andersen i Tarp og Maren Nielsdatter i Vejrup for et vidne, de til Vesterherreds ting 12/4 vidnet har, formeldende Christen Pedersen i Esløb (Esbøl) skulle have bekendt i Anne Eskes hus, at han skilte Anders Pedersen i Vium og salig Gunde Eskesen ad i Laurits Møllers lade, hvilket deres vidne både Christen Pedersen og Anders Pedersen hårdeligt benægter og et vildigt vidne at være. sammeledes havde hid kaldt Niels Christensen i Lydum hede for et vidne, han til fornævnte ting 18/4 vidnet har, at Christen Jensen i Glibstrup havde sagt til ham, at Laurits Møller og Laurits Pedersen i Åsted havde været til Christen Skrædder i Glibstrup og drukket med Anders Pedersen den næste nat efter, salig Gunde Eskesen var slået i Vium mølle, og sagde, de ville bøde med ham, om han havde slået et slag, hvilket vidne han hårdeligt for tingsdom skal have benægtet aldrig at have sagt samme ord: samme sag blev opsat til i dag seks uger.

(260)

** var skikket Jens Jepsen skrædder, borger i Odense i Fyn, hans visse bud Niels Mouridsen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Knudsen i Tjæreborg, Ingeborg Knudsdatter i Solbjerg og Karen Knudsdatter i Darum, alle Jens Jepsens morbrødre og morsøstre og arvinger efter salig Knud Jensen og hans hustru Dorte Knuds, som boede og døde i Tjæreborg, anlangende hvis oldearv han mener ham med rette efter dem kunne tilkomme, hvis arv fornævnte Jens Knudsen med hans salig afgangne bror Henrik Knudsens arvinger skulle have sig tilholdt efter et fledførings tingsvidne, som Knud Jensen på sin og hans hustrus vegne skulle have vedgået for nogen år siden på Skast herreds ting til fornævnte hans to morbrødre, som var to af Knud Jensens børn, hvilket tingsvidne han formener ikke så lovligt at være sket eller lovligt varsel for givet, som det sig burde: så og efterdi fornævnte Peder Hansen findes i samme lovbud og fledførings vidne indført at have med været det at gøre, og ikke hans arvinger findes stævnet og kaldt, så de kunne vide dertil at svare, om den skulle påkendes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme vidne at dømme, førend de og lovligt stævnes, og da gå om hvis ret er.

(262)

14/9 1622.

** var skikket Oluf Brun i Starup på sine egne og på Søren Andersen, Iver Tomasen, Mads Smed og Kirsten Olufs sst deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da at have i rette stævnet Peder Jensen i Dons for en dele, han lader sig af berømme at skulle have over dem drevet, for de skulle have hugget uforvist på Starup skov, uanseet fornævnte mænd formener, at det ikke lovligt skulle dem overbevises, at de skulle have hugget noget i fornævnte skov uforvist, tilmed formente at der ikke skulle være givet lovligt varsel for samme dele: så og efterdi fornævnte

Kirsten Olufs og Anne Dues findes i fornævnte dele med deres lovværger at være delt blevet, og de dog ikke derfor findes at have fanget noget varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dele så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(263)

** var skikket Oluf Brun i Starup på sine egne og på Iver Tomasen, Kirsten Olufs, Hans Andersen, Mads Hansen Smed, Laurits Svendsen og Iver Andersen sst deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Jens Lauritsen, slotsfoged på Koldinghus, for han til Brusk herreds ting 14/7 sidst forgangen år har ladet dem med flere fordele for hvis hjemmel og minde, de har at pløje på den hede imellem Starup og Ågård, formener samme dele skulle være imod de Starup mænd deres skøder og lovhævder, som de skulle have på samme ejendom: så og efterdi fornævnte Kirsten Olufs og Anne Dues findes i samme herredstings dele med deres lovværger at være delt blevet, og de dog ikke derfor findes at have fanget nogen varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme herredstings dele såvel som den landstings dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(265)

** var skikket Oluf Brun i Starup på sine egne og på Søren Andersen, Iver Tomasen, Mads Smed og Kirsten Olufs sst deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem efter en anden opsættelse at have hid i rette stævnet Jens Lauritsen, slotsfoged på Koldinghus, for han til Brusk herreds ting sidst forgangen år har ladet dem fordele, for de skulle have hugget uforvist på Starup skov, uanseet fornævnte mænd formener, at der ikke lovligt skulle dem overbevises, at de skulle have hugget det træ i fornævnte skov, og de hårdeligt benægter ikke samme træ at have hugget: så og efterdi fornævnte Kirsten Olufs findes i samme herredstings dele med hendes lovværge at være delt blevet, og hun dog ikke derfor findes at have fanget nogen varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme herredstings dele såvel som den landstings dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(266)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Christen Jensen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Søren Olufsen i Jelling for en dom, han til Tørrild herreds ting skal have afsagt 17/7 1619 imellem velb Frederik Munk til Krogsgård og Johan Brockenhuus og hans medarvinger og hans fuldmægtig Søren Pedersen, hvori han skulle have ladet inddrage, at ingen på Frederik Munks vegne skulle have mødt til gensvar: så og efterdi af fornævnte Søren Olufsens dom forfares, ham deri at have indført ingen på Frederik Munks vegne at være mødt til gensvar bemeldte 17/7 1619, og han dog siden sit skriftlige bevis har udgivet, det Frederik Munks fuldmægtig med hans beretning samme dag var mødt i rette, så hans dom fordi siden her til landstinget er underkendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Søren Olufsen sig jo dermed har forseet og bør derfor at stande Johan Brockenhuus til rette for hvis billig kost og tæring, han for den hans dom lidt og anvendt har, indtil den tid endelig landstings dom i sagen ganget er.

(269)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, befalingsmand på Hald, og Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Gudumkloster, deres visse bud Niels Lauritsen, slotsskriver på Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da efter en anden opsættelse at have ladet hid stævne Jens Christensen i Dalgård med flere for et vidne, de til Bølling herreds ting 28/1 sidst forleden vidnet har, at de Lambæk og de Karsbæk mænd har haft frit brug i Lem hede ulast og ukæret til i fjor, hvilket deres vidne de formener vildig og ikke så sandfærdig at være, at de burde nogen magt at have: så og efterdi her fremlægges synsvidne, hvormed samme vidnesbyrd bekræftes, samme tørv at være sammenkastet, og herredsfogdens dom på samme syn og er funderet, hvilket synsvidne ikke er stævnet eller kaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i samme sag at dømme, førend bemeldte syn og stævnes og kaldes, og da gå om hvis ret er.

(270)

28/9 1622.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet velb Henrik Holck til Hvolgård for en summa penning, han skal være ham skyldig af to løfter, som han med hans salig far skal være i kommet for afgangne Otte Christoffer Rosenkrantz, og efterdi Johan Brockenhuus hovedbrevet med sin store omkost alene har indløst, og Otte Christoffer Rosenkrantzes kreditorer, som i penningen allerede indført var, til sidste forgangne herredage er tildømt med hverandre at stå last og brast, enhver for sin kvota, da formener han derfor Henrik Holck pligtig at være ham igen at betale eller ham derfor nøjagtigt at bevare: da efterdi fornævnte Johan Brockenhuus for os i rette lægger to salig Otte Christoffer Rosenkrantzes hovedbreve, som af Johan Brockenhuus skal være indløst, for hvilke to breve Henrik Holck og findes forlover, sammeledes KM og Danmarks rigsråds dom, som tilholder kreditorerne, som i de nedersatte penning var indført, dem at skulle nyde og lide last og brast med hverandre, enhver for sin kvota, som de deri kunne være berettiget efter rigtig likvidation, i lige måder beviser med kommissariers likvidation sig for sin fulde summa ikke at have bekommet udlæg, så han fordi har været forårsaget Henrik Holck for samme rest efter bemeldte to indløste hovedbreve at tiltale, og endelig dom til landstinget ganget er, sagen og siden her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme forhvervet, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, og ikke fornævnte Henrik Holck endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte Henrik Holck bør jo at betale bemeldte Johan Brockenhuus fornævnte 652 rigsdaler, tre ort, tre skilling, elleve penning eller derfor forskaffe ham nøjagtig forsikring eller og derfor at lide æskning efter rigens ret, som det sig bør.

(274)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde ladet i rette stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han 6/11 1619 afsagt har imellem velb Frederik Munk til Krogsgård og Johan Brockenhuus, hvori han formedelst skudsmål skal have frafundet ham hvis æskning, han på sine medarvinger og sine egne vegne samme dag ville have beskrevet, formente ham at have burdet sagen til en vis tid at have opsat: så og efterdi fornævnte Christen Andersen efter forskrevne skudsmål ved dom har frafundet bemeldte Johan Brockenhuus hvis æskning eller lovmål, han den dag til fornævnte Frederik Munk kunne have haft, og ikke sagen til en bestemt tid opsat, som det sig burde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Christen Andersen sig jo dermed har forseet og bør derfor igen at give Johan Brockenhuus hvis

billig kost og tæring, han for den hans dom har lidt og ladet anvende, og samme dom magtesløs at være.

(275)

** var skikket Iver Stub, borger i Kolding, og havde stævnet Hans Jensen Gartner sst, for han 4/9 sidst forleden skal have ladet ham fordele til Kolding byting, for han med hans søster Maren Jensdatter samme dag skulle have stået inden tinge og skødt og solgt hendes arvelod i den gård, liggende i Kolding i Klosteret, og det uanseet at Maren Jensdatter selv personligt samme dag og tid skal have stået inden tinge og skødt og solgt hendes fædrene arvelod, som hende var tilfaldet efter hendes salig far Jens Knudsen Gartner, som hende var tilfaldet i fornævnte gård og ejendom, og fornævnte Hans Gartner i lige måde samme dag skulle have stået inden tinge og bekendt, at Iver Stubs søn skulle have opbudt hendes egen arvelod, og efter slig lejlighed skal Iver Stub budt sig i rette for dele med skriftlig beretning, om han burde derfor at lide nogen dele, efterdi hun selv personligt har solgt hendes ejendoms arvelod: så mødte fornævnte Hans Jensen og afstod samme delsbrev, og efter sådan lejlighed bør den ikke længere at komme Iver Stub til nogen forhindring.

(276)

** var skikket Iver Stub, borger i Kolding og havde stævnet Jacob Augustinusen, hattemager sst, og hans hustru Bodil Hermandsdatter, Maren Kalkslårs og Christen Boel, borger sst, for et vidne de til Kolding byting 4/9 sidst forleden med Hans Jensen Gartner på hans søster Maren Jensdatters vegne vidnet har om en bryggekedel og noget sengeklæder, og ikke deres vidne skulle stemme overens, tilmed ikke heller skulle have været vidnet ved nogen visse år, dag eller tid, at sådant skulle være sket: så og efterdi fornævnte Jacob Augustinusen og hans medfølgere ikke har vidnet om visse år, dag eller tid ej heller på fersk fod men lang tid efter, sligt skulle være sket, som tingsvidne om formelder, de og mesten del har vidnet efter sagden og ikke om deres egen vitterlighed, fornævnte Maren Jensdatters vidne og sigtelse og findes i hendes egen sag at være vidnet og gjort, sig selv dermed sligt gods at ville tilvinde og i så måde vildig, og ikke med brev eller segl bevises, fornævnte Iver Stub samme gods af hende at have lånt eller bekommet, men han det nu her i dag højligt har benægtet, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og sigtelse ej heller den dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme fornævnte Iver Stub til nogen forhindring.

(278)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde stævnet Peder Christensen i Brejnholt, foged til Tvis birketing, for en dom, han til fornævnte ting 15/3 sidst forleden dømt har, anlangende eftersom velb fru Anne Brock til Bramsløkke hendes søn afgangne Morten Mormand for velb Jacob Ulfeld Mogensen til Krogsdal efter hans nødtrængende begæring og anfordring år 1619 har optaget 3000 enkende rigsdaler in specie hovedstol på rente af Kaj von Ahlefeldt til Lindau og Casper Rantzau tilsammen, og Morten Mormand til dem på Jacob Ulfeld Mogensens vegne udgivet tre hovedbreve, og hvorfor Jacob Ulfeld til ham har udgivet sin æres skadesløsbrev og forpligt, at dersom han ikke forskaffer Morten Mormand hans hånd og segl igen, har han pantsat fra sig og sine arvinger og til Morten Mormand og hans arvinger alt hans gods og ejendom, hvilket han ikke har efterkommet, og da har Christen Andersen ikke andet vidst, end Jacob Ulfelds gård Krogsdal at følge fru Anne Lykke og hendes arvinger, til så længe samme gæld bliver rigtigt erlagt og betalt: så og efterdi Jacob Ulfeld Mogensen findes tilforn to gange hid til

landstinget af være stævnet og kaldt for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, og to landstings domme derfor er udganget, hvori samme birketings dom er ved magt fundet, indtil hvem der havde i at sige stævnet på ny, hvilken dom findes lovligt til tinge at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Jacob Ulfeld Mogensen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Knud Gyldenstjerne derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse fornævnte birketings dom ved magt at blive.

(282)

** var skikket velb fru Karen Lange, salig Holger Ulfstands, til Vosborg hendes visse bud Knud Gregersen, ridefoged til Bøvling, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have ladet i rette stævne Iver Christensen i Makholm og hans medbrødre nævninger i Resen sogn, for de til Skodborg herredsting 19/8 sidst forleden har Kirsten Jensdatter, som boede i Rotborg, kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst, for hun skal have forgjort fru Karen Langes tjener Niels Lauritsen i Bæk hans børn efter sigtelse og vidnesbyrds lydelse såvel som efter andre misdæderes udlæggelser, at hun skulle have forgjort hans børn, mener samme nævnings ed lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udtrykkeligt har vidnet, det fornævnte Kirsten Jensdatter skal have lovet folk ondt, og det dem derefter, nemlig fornævnte Niels Lauritsens børn med underlig og usædvanlig sygdom, og fornævnte Christen Nielsens søn på hans helbred til hans død at efter hendes løfte vederfaret, såvel som og andre på deres kvæg og i andre måder, hvilket og med præster og andre dannemænds vidner og kundskab bekræftes så at være sket, og fornævnte Maren Pedersdatters bekendelse, som for trolddoms sag er heden rettet, i lige måde med fornævnte Tøger Jensens vidne om fornævnte døde mands hovedben ---- at være fundet, bes----, så alle fornævnte vidner, bekendelser og sigtelser i så måder den ene med den anden om slig hendes onde bedrift bestyrkes, hun og her i dag af Niels Lauritsen og Christen Nielsen for en vitterlig troldkvinde er sigtet og vedkendes, som for er rørt, og intet nøjagtigt bevis hun fremlægger, hvormed hun sig kan befri, men mere med to sognevidner bevises, hende et ondt rygte for trolddom at have påhængt, såvel som og gøres bevisligt, der hun for sådan trolddoms gerning er eftertragtet har heden rømt og igen er fundet og pågrebet, så hun i så måde har sig slig sag påtaget, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte vidner og sigtelse ej heller Maren Pedersdatters bekendelse, så vidt den Kirsten Jensdatter anlanger, at sige eller magtesløs dømme, og efterdi loven bemelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Kirsten Jensdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, så de efter sådan tilgang og fornævnte vidner og sigtelse, nu er ved magt kendt, har hende kirkenævn oversvoret, ved vi ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(292)

** var skikket velb Niels Krag til Agerkrog, KM befalingsmand på Asmildkloster, på velb salig fru Bodil Kruses arvingers vegne og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til Ginding herreds ting 10/9 sidst forgangen imellem Niels Krags fuldmægtig og velb Jacob Lykke hans fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har og deri kvitdømt

Jacob Lykke for dom for rigens æskning for 200 daler med sin rente og skadegæld, som Jacob Lykke er forlover for Mikkel Nielsen på Kyø efter hans udgivne brevs indhold, som for nogen forgangen tid skulle have været betalt: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt bemeldte Mikkel Nielsens brev på fornævnte 200 daler med deres rente, for hvilke Jacob Lykke er en tro forlover, disligeste og gode mænds overregning på hvis gods, fornævnte Jacob Lykke, Erik Juel solgt har, og på hvis penning for samme gods, hos ham skal være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, Erik Juel samme pending på hans vegne skulle betale, hvori befindes bemeldte 200 daler med deres rente, som Niels Krag på fru Bodil Kruses arvingers vegne fordrer, at være inddraget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme pending i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og fornævnte fru Bodil Kruses arvinger at annamme udlæg i fornævnte summa penning, som Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs at dømme.

(295)

** var skikket velb fru Anne Lykke, salig Claus Maltesens, til Højris hendes visse bud Christen Tordsen, foged der sst, og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til Ginding herreds ting 12/9 sidst forleden imellem fru Anne Lykkes fuldmægtig og velb Jacob Lykkes fuldmægtig dømt har og i samme sin dom kvitdømt Jacob Lykke for rigens æskning for 1000 rigsdaler in specie med sin rente og skadegæld, som Jacob Lykke skulle være hende skyldig, efter hans udgivne brevs indhold, og derimod tildømt fru Anne Lykke for sin anpart, så vidt den kan sig hen strække, at skal have udlæg i de penning, som velb Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give, efterdi Jacob Lykke samme brev har udlagt og ville rette for sig med: så og efterdi for herredsfogden såvel som her for os er i rette lagt fornævnte Jacob Lykkes udgivne brev, hvori han for hans mor har lovet og godsagt til fornævnte fru Anne Lykke for tusind daler, disligeste også gode mænd overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, samme penning hos ham skulle være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, fornævnte Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betale, hvori befindes fornævnte 1000 daler med sin rente 60 daler, som fru Anne Lykke lader fordre, at være indregnet, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme penning i fornævnte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og fru Anne Lykke at annamme udlæg i for samme penning, som Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(298)

** var skikket Niels Jacobsen, borgmester i Randers, hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til Ginding herreds ting imellem Niels Jacobsens fuldmægtig og Jacob Lykke Nielsens fuldmægtig dømt har og i samme sin dom kvitsvoret Jacob Lykke for rigens æskning for 600 daler med sin rente, som Jacob Lykke ham skyldig var efter hans brevs indhold, og tildømt Niels Jacobsen for sin anpart at skulle have udlæg i de pending, som velb Erik Juel fornævnte Jacob Lykke skulle have for Torp hovedgård og gods efter rigens rets indhold: så og efterdi for fornævnte herredsfoged såvel

som for os er i rette lagt fornævnte Jacob Lykkes brev på 600 daler med sin rente, han fornævnte Niels Jacobsen pligtig er, disligeste også gode mænds overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis penning hos ham for samme gods skal være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos bemeldte Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, fornævnte Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betale, hvori befindes fornævnte 600 daler med sin rente, som Niels Jacobsen lader fordre, at være inddraget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme pending i fornævnte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og Niels Jacobsen at annamme udlæg i fornævnte summa pending, som Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(302)

** var skikket Oluf Pedersen i Munkholm, foged på Brandbjerg, Christen Terkildsen i Hygum og Christen Eskildsen sst deres visse bud Erik Olufsen i Munkholm og havde stævnet Søren Madsen i Jelling, for han til Tørrild herreds ting 7/9 sidst forleden har udstedt dele over dem anlangende et kaldsbrev, de Peder Lauritsen Grimstrup med flere på Kollerup og Vindelev sogn givet har, formenende samme dele ikke så lovlig at være drevet, som det sig bør, efterdi kaldsbrevet skal stande ved sin fuldmagt, førend delen blev drevet: så og efterdi der endnu tvistes om samme kaldsbrev, hvad heller det bør ved magt at være eller ej, og ikke nogen dom derom er udganget, og fornævnte mænd, som det udgivet har, dog er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed dem af den dele kvit at være.

(303)

** var skikket Oluf Pedersen i Munkholm, foged på Brandbjerg, hans visse bud Erik Olufsen sst og havde stævnet Søren Madsen i Jelling for en dele, han til Tørrild herreds ting 7/9 udstede har, anlangende Niels Roeds fortæring, imidlertid han var for hans uærlige gerning på Koldinghus anholdt, for han ikke for sin trussel og undsigelse ikke kunne sætte Oluf Pedersen borgen, formener fornævnte Erik Olufsen på Oluf Pedersens vegne, at det ikke skulle bevises, det han har ladet ham der indsætte, men KM brev at tilholde lensmanden velb Otte Brahe Pedersen, om Niels Roed ikke kunne sætte borgen, at lade ham anholde og borge for sig selv: så og efterdi af KM brev forfares såvel som af processen, tilforn ganget er, sagen af fornævnte Oluf Pedersen at være gjort anhængig, og fornævnte Niels Roed for hans skyld i fængsel indklaget, som og slotsskriverens bevis og bemelder, så Oluf Pedersen billigt burde ham at underholde, og ikke bevises ham samme hans fortæring at have holdt ej heller erlagt og betalt, og fordi derfor er delt blevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke Oluf Pedersen deri af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør, men hvad sig belanger den bekostning med fornævnte Niels Roed til København, efterdi han selv til herredage havde did stævnet Oluf Pedersen at møde, og tvistes om Oluf Pedersen fordi burde ham did at bekoste, og ikke nogen dom derom er udganget, finder vi Oluf Pedersen af samme dele i det punkt kvit at være, og den sag til herredsting ved dom at ordeles, som det sig bør.

(306)

12/10 1622.

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, høvedsmand på Bøvling, hans visse bud Søren Lauritsen i Vesterdal og havde stævnet Jens Christensen, borgmester i Lemvig, for to uendelige domme, som berygtes han over Peder Christensen Hovgård, borger i Lemvig, til Lemvig byting skal have forhvervet, anlangende et skrin med penning og andet gode i, som Anders Pedersen Eisen, borger i Lemvig, fornævnte Peder Christensen skal have frataget, uanseet ham ikke at skal være overbevist noget imod Lemvig nys privilegier og frihed at skal have begået, men Anders Pedersen Eisen og hans medfølgere samme skrin og medhavende gode imod KM højhed og loven uden al lovlig proces, vidnesbyrd og dom at skulle have frataget og bortført: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(307)

** var skikket Peder Jensen i Stensgård på sin søsterbørns vegne, som er Hans Nielsen, Karen Nielsdatter, Jens Nielsen og Peder Nielsen og havde stævnet Bolle Christensen i Styg for to deler, han over fornævnte børn til Lønborg birketing 2/4 og 30/4 sidst forleden drevet har, anlangende deres salig far Niels Hansen, som boede i Møgelgård, skulle have været salig Jes Iversen af Hoven tre rigsdaler pligtig, som hr Peder Jensen i Brøndum skulle have arvet med sin hustru Kirsten Christensdatter, formener fornævnte faderløse og moderløse børn ulovligt og uden dom at være delt blevet: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(308)

** var skikket Envold Clausen i sønder Bork præstegård og havde stævnet Jep Bertelsen, født i Overgård, for han imellem 15/6 og 16/6 næst forleden i sin egen fars gård om natten i mørke og mulm skal have hugget Envold Clausen to slag i sit hoved og arm, og ikke Jep Bertelsen skal have udæsket eller advaret Envold Clausen sig enten at have noget værge eller ville gøre ham nogen skade, menende Jep Bertelsen ikke at have hugget samme hug så ærligt og redeligt, som det sig burde, men burde derfor at straffes som vedbør: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket velb jomfru Margrete Bille til Donslund hendes visse bud Christen Pedersen i Risbøl og havde stævnet Anders Staffensen i Dal med flere for et vidne, de til Slags herreds ting 12/9 vidnet har, i lige måde hid kaldt Eske Pedersen i Nollund med flere for et vidne, de til fornævnte ting 19/9 vidnet har, anlangende at nogen folk, som skulle have været bosiddende på Urup, skulle have haft deres jagt med skytteri ved Grindsted å i Grindsted sogn så længe, de mænd kunne mindes, ligeså vel på den grund og ejendom, som ligger til Donslund, som på den grund og ejendom, der ligger til Urup, uanseet at Donslund og Urups tilliggende gods intetsteds ved fornævnte åsteder skal ligge i fællig sammen: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter begge parters bevilling, blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

(310)

26/10 1622.

** var skikket hr Jacob Hegelund, sognepræst til Gudum og Fabjerg sogne, hans visse bud Christen Pedersen i Havskov med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet stævne Simon Høg, hører i Holstebro skole og Niels Mand, borger sst, for et vidne, de til

Holstebro byting 19/9 sidst forleden vidnet har, anlangende at de skulle have hos været i Holstebro skolekammer og der seet, at hr Jacob skulle have ladet forsegle skabsdøren i samme kammer, som hans salig bror Hans Hegelunds gods var i, og ikke de skulle have vidnet udtrykkeligt, hvem på hans vegne samme forsegling skulle have gjort: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag endnu opsat til i dag 14 dage.

** var skikket Peder Pedersen i Abterp på hans søsterdatter Margrete Rickertsdatter i Harres hendes vegne hans visse bud Claus Knudsen i Ribe og havde stævnet Hans Nielsen og Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en uendelig landstings dom, de lader dem af berømme på Mikkel Matiasens vegne i Harres skulle have forhvervet, hvori de skulle have fanget en anden uendelig landstings dom magtesløs, anlangende at Margrete Rickertsdatter nogen tid forleden skulle have ladet forhverve og fanget Peter Tygesens dom magtesløs, formeldende at Peder Tygesen skulle have kvitdømt Mikkel Matiasen for en sigtelse, som Peder Pedersen på Margrete Rickertsdatters vegne til Lø herreds ting nogen tid forleden fornævnte Mikkel Matiasen sigtet og beskyldt havde, at han var hendes barnefar til hendes pigebarn, hun har, hvilken uendelig dom han formener med vrang undervisning at være forhvervet, uanseet at Mikkel Matiasen for ting og dom skulle have bekendt og vedgået, at han ikke kunne benægte, at han jo havde haft med Margrete Rickertsdatter i så måder at bestille: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede og efter begge parters bevilling, blev samme sag endnu opsat til i dag måned.

(312)

9/11 1622.

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, KM befalingsmand på Koldinghus, på KM vegne hans visse bud Lauge Madsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet hid i rette stævne Peder Lauritsen Grimstrup for et kaldsbrev, han skal være givet af Oluf Pedersen i Munkholm med flere, dateret Kollerup kirke 25/3 sidst forleden, de da skulle have kaldet og udvalgt i salig afgangne hr Daniel Jensens sted til deres sjælesørger og sognepræst Peder Lauritsen Grimstrup til Kollerup såvel som og til Vindelev kirker, hvilket kalds og udvælgelses brev Lauge Madsen på Otte Brahe Pedersens vegne formener ikke skal være sket med hans vilje og vidskab: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag endnu opsat til i dag 14 dage.

(313)

23/11 1622.

** var skikket Jens Eskesen i Risballe og efter Christian den fjerdes oprejsnings brev havde hidkaldt sandemænd manddød at sværge over Staffen Madsen i Holtum for Melkor Eskesen i Lindved, han nogen tid siden forleden dræbte og ihjelslog, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 22/10 sidst forleden, som indeholder Laurits Ibsen i Lindved med flere at have vidnet, at de hos var 19/9 i salig Melkor Eskesens stue i Lindved og så det hul, som var igennem skudt Melkor Eskesens venstre arm og ind i hans venstre side, da syntes dem, at samme skud var hans bane og dødssår. så er Staffen Madsen ikke nu mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Staffen Madsen manddød over og fra hans fred, for Melkor Eskesen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt.

(314)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Christen Ostersen, tjenende sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet stævne velb Henrik Holck til Hvolgård for en summa pending, han skulle være ham skyldig blevet på to løfter, som han med hans salig far Keld Brockenhuus har i været for afgangne Otte Christoffer Rosenkrantz, og efterdi Otte Christoffers kreditorer, som i penningen indført var, til sidst forgangne herredage er tildømt at stå last og brast, enhver for sin kvota, hvorfor Johan Brockenhuus på fornævnte to løfter en stor sum efter likvidation er blevet afkortet, da formente han Henrik Holck pligtig at være ham igen at betale og fornøje hvis, ham af samme afkortning og skade kan tilkomme, som sig skal beløbe 672 enkende rigsdaler, og efterdi han ved herredsting og landstings dom er tildømt derfor æskning at lide, og Johan Brockenhuus æskning til Nørvang herreds ting over ham har ladet forhverve, da formente han, samme æskning lovlig og ret at være, og at han i lige måde burde her til landstinget æskning over ham at have beskrevet: da efter sådan lejlighed blev ham undt samme æskning.

(317)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Christen Ostersen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for nogen pending han af hans fuldmægtig 2/9 sidst forleden på Jelling birketing skal have annammet og oppebåret for de bøder, han selv samme dag på fornævnte ting skal have dem tilfundet, nogen af hans tjenere i Hover by, at udgive for en dele, menige Jelling grander over dem skal have forhvervet for noget lyng, de skulle have slået i Jelling hede, og ikke Christen Madsen fornævnte hans bønder af samme dele at skulle have villet kvitdømme og erledige: så og efterdi fornævnte Johan Brockenhuuses tjenere i Hover her til landstinget er dømt i dele for samme lyngslæt, indtil de retter for dem, som det sig burde, og Christen Madsen siden ved endelig birketings dom har dem deres bøder forvist, hvilket og straks på tinge er blevet udlagt, som tingsvidne om formelder, hvilket Christen Madsen selv tilstår sig at have i sin forvaring i retten nederlagt, så de dermed deres bøder og fald har udrettet, da bør samme dele efter sådan lejlighed ikke længere magt at have eller komme Johan Brockenhuuses tjenere til forhindring.

(319)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Christen Ostersen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have i rette stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han 24/2 sidst forleden til fornævnte ting dømt har imellem ham og Niels Jensen i Høgsholt, hvori han, formedelst skudsmål, skal have fradømt hans fuldmægtig hans anden æskning, som han samme dag over ham skal have været begærende at have beskrevet, anlangende to kasserings breve, Johan Brockenhuus 4/3 1621 på fornævnte ting skal have ladet læse og påskrive: så og efterdi fornævnte Johan Brockenhuus har til tinge ladet indstævne Niels Jensen for samme æsknings vidne imod at svare, og Niels Jensens skudsmål ved to personer samme dag derimod er gjort ham i hans husbonds forfald at have forhindret, og Christen Andersen derfor har fradømt Johan Brockenhuuses fuldmægtig samme æsknings vidne, og ikke sagen til en visse dag efter fornævnte skudsmål opsat, så Johan Brockenhuuses sag dermed er opholdt og forhalet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke

andet derom at sige, end Christen Andersen sig jo dermed har forseet og bør derfor igen at give Johan Brockenhuus hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har lidt og ladet anvende, og samme dom ingen magt at have.

(321)

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Gudumkloster, med en opsættelse her af landstinget 14/9 sidst forleden hans visse bud Christen Pedersen i Havskov bemeldende ham da efter en anden opsættelse at have hid stævnet Niels Olufsen på Stien i Flynder sogn for et syn, han til Skodborg herreds ting 1/7 sidst forleden forhvervet har over nogen huse sønden og nogen i øster fra Fabjergdal og over nogen skortørvegrøft i en mose, hvilket vidne skal findes imod vedkendelse og synsvidne, som på samme åsteder tilforn taget og forhvervet er: så og efterdi samme syn er ejendom angældende, og ikke jorddrotten derfor har fanget noget varsel, så de kunne have vidst dertil at svare, da finder vi efter sådan lejlighed samme synsvidne magtesløs at være.

(322)

** var skikket velb Hartvig Brun til Vindum overgård og havde stævnet Niels Gregersen på Fabjergbol med flere for et syn, de til Skodborg herreds ting 25/8 1617 synet har, anlangende en mose, og dem ikke at have hjemlet, hvad samme mose har været kaldt, eller hvem samme mose skulle tilhøre, men dem selv at skulle have sat deres syn i tvivl, formener samme syn bør magtesløs at være og ikke komme Hartvig Brun på sin rette ejendom til hinder eller skade: på begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende.

(323)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, høvedsmand på Bøvling, hans visse bud Gregers Mikkelsen i Kelder med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Jens Christensen, borgmester i Lemvig, for to uendelige domme, som berygtes han over Peder Christensen Hovgård, borger i Ringkøbing, til Lemvig byting skal have forhvervet, anlangende et skrin med penge og andet gode i, som Anders Pedersen Eisen, borger i Lemvig, fornævnte Peder Christensen skal have frataget, uanseet ham ikke at skulle være overbevist noget imod Lemvig bys privilegier og frihed at skulle have begået, men Anders Pedersen Eisen og hans medfølgere samme skrin og medhavende gode imod KM frihed og loven uden al lovlig proces, vidnesbyrd og dom at skulle have frataget og bortført: så og efterdi samme bytings domme findes uendelig og tilmed ikke til Peder Christensen Hovgårds rette værneting forhvervet, men af byfogden i Lemvig, som selv i sagen er interesseret, dømt og udgivet, da finder vi efter sådan lejlighed samme to uendelige domme magtesløs at være, og hvem videre påskader, da sagen til Peder Christensens værneting ved dom at ordeles, som det sig bør.

(325)

** var skikket hr Jacob Hegelund, sognepræst til Gudum og Fabjerg sogne, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have ladet i rette stævne Simon Høg, hører i Holstebro og Niels Mand, borger sst, for et vidne, de til Holstebro byting 19/9 sidst forleden vidnet har, anlangende at de skulle have hos været i Holstebro skolekammer og der seet, at hr Jacob skulle have ladet forsegle skabsdøren i samme kammer, som hans salig bror Hans

Hegelunds gods var i, og ikke de skulle have vidnet udtrykkeligt, hvem på hans vegne samme forsegling skulle have gjort: da efterdi samme sag findes langsommelig tid over seks uger at være opsat, og ikke fornævnte vidnesbyrd ej heller bemeldte Jens Christensen, borgmestre, råd og byfoged eller nogen på deres vegne nu er mødt med samme vidne, og vi efter recessen uden bevilling ikke kan deri gøre længere forhaling, da finder vi samme vidne magtesløs at være og ikke komme hr Jacob Hegelund til nogen forhindring.

(327)

** var skikket velb Herluf Eriksen til Fuglebjerg hans visse bud Jens Lauritsen, foged på Lynderupgård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han 10/10 sidst forgangen imellem hans fuldmægtig og velb Jacob Lykkes fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har, og deri kvitfundet Jacob Lykke for dom for rigens æskning for 200 enkende rigsdaler in specie hovedstol med sin rente og skadegæld, som han efter hans udgivne brevs indhold skal være ham skyldig, som for fogden skal være i rette lagt og i dommen indført, som for nogen forgangen tid skulle have været betalt og dog ikke sket er, og derimod tildømt Herluf Eriksen for sin anpart, så vidt det sig kunne forstrække, at have udlæg i de penning, som Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård skulle give: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Jacob Lykkes brev på fornævnte 200 daler med deres årlig rente, han Herluf Eriksen pligtig er, disligeste og gode mænds afregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis pending hos ham for samme gods skal være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betales, hvori befindes bemeldte 200 daler med deres rente, som Jens Lauritsen på Herluf Eriksens vegne fordrer, at være inddraget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme pending i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og Herluf Eriksen at annamme udlæg i fornævnte summa pending, som Erik Juel Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredsfogeds dom at sige eller magtesløs dømme.

(330)

** var skikket Sigward Pogwisch, KM holstenske råd, hans visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet Jens Jørgensen i Risum for en dom, han til Ginding herreds ting 24/10 sidst forleden imellem hans fuldmægtig og velb Jacob Lykkes fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har, og i samme sin dom kvitdømt Jacob Lykke for dom og rigens æskning for et tusinde rigsdaler in specie hovedstol med sin rente og skadegæld, som Jacob Lykke efter hans udgivne brevs indhold skal være ham skyldig, som for fogden skal være i rette lagt og i hans dom indført, som for nogen forgangen år og tid skulle have været betalt og dog ikke sket er, og derimod tildømt Sigward Pogwisch for sin anpart, så vidt det sig kunne forstrække, at have udlæg i de penning, som Erik Juel til Hundsbæk Jacob Lykke for Torp hovedgård skulle give: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Jacob Lykkes brev på fornævnte 1000 daler med sin årlige rente, han Christoffer Pogwisch er skyldig blevet, hvilken gæld Sigward Pogwisch skal være tilfaldet, disligeste gode mænds overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis penning hos ham for samme gods skulle være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, som Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betale, hvori befindes

fornævnte tusinde daler med sin rente, som Peder Christensen på Sigward Pogwischs vegne fordrer, at være inddraget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme penning i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og Jens Jørgensen fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og Peder Christensen på Sigward Pogwischs vegne at annamme udlæg i fornævnte summa penning, som Erik Juel Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(333)

** var skikket velb Gunde Lange til Agersvold, hans visse bud Peder Christensen i Hindsels, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for han til fornævnte ting 12/9 sidst forgangen imellem hans fuldmægtig og velb Jacob Lykkes fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har, og deri kvitdømt Jacob Lykke for dom og rigens æskning for 1600 daler hovedstol med sin rente og skadegæld, som han efter hans udgivne brevs indhold skal være ham skyldig, som for fogden skal være i rette lagt og i hans dom indført, som for nogen forgangen år og tid skulle have været betalt og dog ikke sket er, og derimod tildømt Gunde Lange for sin anpart, så vidt det sig kunne forstrække, at have udlæg i de penning, som Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård skulle give: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Jacob Lykkes brev på fornævnte summa penning med sin årlige rente, han Gunde Lange skyldig er, disligeste og gode mænds overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis penning hos ham for samme gods skal være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, som Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betale, hvori befindes bemeldte summa med sin rente, som Peder Christensen på Gunde Langes vegne fordrer, at være inddraget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme penning i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og Gunde Lange at annamme udlæg i fornævnte summa, som Erik Juel Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(336)

** var skikket velb jomfru Margrete Bille til Donslund hendes visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til fornævnte ting 12/9 sidst forgangen imellem hendes fuldmægtig og velb Jacob Lykkes fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har, og i denne sin dom kvitdømt Jacob Lykke for dom for rigens æskning for 1500 daler hovedstol med sin rente og skadegæld, som han efter hans udgivne brevs indhold skal være hende skyldig, som for fogden er i rette lagt og i hans dom indført, som for nogen forgangen år og tid skulle have været betalt og dog ikke sket er, og derimod tildømt jomfru Margrete Bille for sin anpart, så vidt det sig kunne forstrække, at have udlæg i de penning, som Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård skulle give: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Jacob Lykkes brev på fornævnte summa penning med sin rente, han jomfru Margrete skyldig er, disligeste og gode mænds overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis penning hos ham for samme gods skal være i beholdning, efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, Erik Juel

samme penning på hans vegne skulle betale, hvori befindes bemeldte summa med sin rente, som Peder Christensen på jomfru Margrete Billes vegne fordrer, at være inddraget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme penning i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og jomfru Margrete Bille at annamme udlæg i fornævnte summa, som Erik Juel Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(339)

** var skikket Anne Andersdatter i Svejgård salig Peder Gundesens efterleverske og Mikkel Christensen i Rotbøl på sin hustrus vegne deres visse bud Peder Christensen i Hindsels, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for han til fornævnte ting 12/9 sidst forgangen imellem deres fuldmægtig og velb Jacob Lykkes fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har og deri kvitdømt Jacob Lykke for dom for rigens æskning for 200 gamle fuldgørende daler hovedstol med sin rente og skadegæld, som han deres salig husbond og hustrufar efter hans udgivne brev skyldig er, som for fogden skal være i rette lagt og i hans dom indført, som for nogen forgangen år og tid skulle have været betalt og ikke sket er, og derimod tildømt dem for deres anpart, så vidt det sig kunne forstrække, at have udlæg i de penning, som Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård skulle give: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Jacob Lykkes brev på fornævnte 200 daler med deres årlige rente, han Peder Gundesen skyldig var, disligeste og gode mænds overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis penning hos ham for samme gods skal være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betale, hvori befindes bemeldte 200 daler med deres rente, som Peder Christensen på Peder Gundesens hustru og hendes medarvingers vegne fordrer, at være inddraget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme penning i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og bemeldte Peder Gundesens hustru og arvinger at annamme udlæg i fornævnte summa, som Erik Juel Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(342)

** var skikket Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til fornævnte ting 12/9 sidst forgangen imellem ham og velb Jacob Lykkes fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har, og deri kvitdømt Jacob Lykke for dom for rigens æskning for 200 rigsdaler interesse, hovedstol med sin rente og skadegæld, som han ham efter hans udgivne brevs indhold skyldig er, som for fogden er i rette lagt og i hans dom indført, som for nogen forgangen år og tid skulle have været betalt og dog ikke sket er, og derimod tildømt ham for sin anpart, så vidt det sig kunne forstrække, at have udlæg i de penning, som Erik Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård skulle give: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Jacob Lykkes brev på fornævnte 200 daler med deres årlige rente, han Peder Christensen pligtig er, disligeste og gode mænds overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis penning hos ham for samme gods skal være i beholdning efter Erik Juels derpå

udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betale, hvori befindes bemeldte 200 daler med deres rente, som Peder Christensen fordrer, at være inddraget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme penning i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og Peder Christensen at annamme udlæg i fornævnte summa, som Erik Juel Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(345)

** var skikket Albret Reinicke, borger i Holstebro hans visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til fornævnte ting 12/9 sidst forgangen imellem hans fuldmægtig Peder Christensen og velb Jacob Lykkes fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har, og i samme sin dom kvitdømt Jacob Lykke for dom og rigens æskning for 1600 rigsdaler in specie hovedstol med sin rente og skadegæld, som han ham efter hans udgivne brevs indhold skyldig er, som for fogden er i rette lagt og i hans dom indført, som for nogen forgangen år og tid skulle have været betalt og dog ikke sket er, og derimod tildømt ham for sin anpart, så vidt det sig kunne forstrække, at have udlæg i de penning, som Erik Juel fornævnte Lykke for Torp hovedgård skulle give: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Jacob Lykkes breve, det ene på 2000 rigsdaler med sin rente, han i Tyskland på Jacob Lykkes vegne skulle optage og til hans børns underholdning udgive, den anden på 600 enkende rigsdaler, som Jacob Lykke og hans hustru hos Albret Reinicke skulle have taget krangods for, efter breves indhold, disligeste og gode mænds overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis penning hos ham for samme gods skal være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betale, hvilken fortegnelse sig heden tyder til Jacob Lykkes udgivne brev på samme penning i Tyskland, til hans børn skulle være optaget, såvel som og til hvis kramgods hans hustru hos kræmmere og købmænd skulle have udtaget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme penning i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og Albret Reinicke at annamme udlæg i fornævnte summa, som Erik Juel Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme, imedens Jacob Lykkes udgivne gældsbreve for sin tilbørlige dommer stander urykket.

(349)

** var skikket Villads Pedersen kræmmer, borger i Viborg, hans visse bud Peder Christensen i Hindsels med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til fornævnte ting 12/9 sidst forgangen imellem ham og hans fuldmægtig og velb Jacob Lykkes fuldmægtig Jens Jepsen i Nørkær dømt har, og i samme sin dom kvitdømt Jacob Lykke for dom og rigens æskning for 400 enkende rigsdaler in specie hovedstol med sin rente og skadegæld, som han efter hans udgivne brevs indhold skal være ham skyldig, som for fogden er i rette lagt og i hans dom indført, som for nogen forgangen år og tid skulle have været betalt og dog ikke sket er, og derimod tildømt ham for sin anpart, så vidt det sig kunne forstrække, at have udlæg i de penning, som Erik

Juel fornævnte Jacob Lykke for Torp hovedgård skulle give: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Jacob Lykkes udgivne brev til Villads Pedersen på 400 daler med sin rente, som han ham er skyldig blevet for kramgods, han og hans hustru hos Villads Pedersen udtaget har, disligeste og gode mænds overregning på hvis gods, Jacob Lykke Erik Juel solgt har, og på hvis penning hos ham for samme gods skal være i beholdning efter Erik Juels derpå udgivne brevs indhold, og derhos Jacob Lykkes underskrevne fortegnelse til hvem, Erik Juel samme penning på hans vegne skulle betale, hvilken fortegnelse sig heden tyder til Jacob Lykkes udgivne brev på fornævnte summa for kramgods, han og hans hustru skal have udtaget, og Jacob Lykkes fuldmægtig for samme penning i bemeldte summa, Erik Juels brev om formelder, har tilbudt at ville gøre udlæg, som rigens ret ham tillader, og herredsfogden fordi efter sådant tilbud har Jacob Lykke for æskning kvitfundet, og Villads Pedersen at annamme udlæg i fornævnte summa, som Erik Juel Jacob Lykke for Torp hovedgård og gods skulle give til de tider, hans brev om formelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme, imedens Jacob Lykkes udgivne brev for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(352)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han 20/6 til fornævnte herredsting dømt har imellem Bendix Norby og velb jomfru Margrete Bille til Donslund, og deri har tildømt Bendix Norby at udlægge til hende et hundrede mark penning for en svane, som skulle være skudt og dræbt på Grindsted å, som hun skulle formene at være på hendes ensom grund og ejendom, uanseet hun ikke skulle have i rette lagt for ham enten sandemænds brev, lovhævder, hjemmelsbreve eller nogen domme og adkomst på nogen endel eller ornum: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt fornævnte jomfru Margrete Billes skøde på fornævnte Grindsted gods og derhos med vidnesbyrd, som her til landstinget er ved magt kendt, er bevist, bemeldte svane på de åsteder ved Grindsted å at være skudt og afført, som jomfru Margrete Bille havde enge og grund på begge sider åen, og Bendix Norby til tinge, førend dom ganget er, selv har bekendt og vedgået sig samme svane at have skudt og bekommet, hvilket han og her i dag for retten har tilstået, og ikke Bendix Norby med skøder eller nogen anden lovlig adkomst gør bevisligt sig at have lod og del på de åsteder, samme svane er skudt og afført, så han derefter kunne være berettiget sådant skytteri på de åsteder at bruge, og herredsfogden fordi har tildømt Bendix Norby et hundrede mark pending til jomfru Margrete Bille at udlægge efter recessen, da ved vi ikke efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige men ved magt at blive, og efterdi Anders Staffensen, Eske Pedersen og deres medbrødres vidner udførlige heden tyder, hans folk på vejen at skulle have jaget og skudt på den ejendom, som lå til Donslund, endog ikke bevises Urup by nogen lod eller del i Donslund ejendom at have haft på de åsteder, nu omtvistes, hvormed samme deres vidne kunne bekræftes, tilmed og med forbudsvidner gøres bevisligt, dem af Donslund adskillige tider at have ladet forbyde nogen at jage eller skyde på den grund eller ejendom, da kunne vi efter slig tilgang ikke kende samme vidner så nøjagtige, at de bør nogen magt at have, belangende fornævnte tre forbudsvidner Bendix Norby har hid kaldt og for varsel beskyldt, da efterdi Bendix Norby eller nogen hans formænd ikke i samme vidner benævnes eller nogen deres grund eller ejendom, men aleneste heden strækker sig på deres egen grund og ejendom til Donslund, ved vi fordi ikke samme forbudsvidner at imodsige, men efterdi jomfru Maren Norby i hendes underskrevne brev vedkender sig en søsterlod i den vesterste gård i Loft, og hun med hendes lovværge dog ikke har fanget noget varsel, da bør samme vidne og syn magtesløs at være.

(364)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup på hans mors tjener Christen Nielsen, barnfødt i Eg, hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred for en dom, han til fornævnte ting 16/5 sidst forleden dømt har for en svane, og ikke han har villet anse, at Bendix Norby samme dag at skulle have bekendt sig at skulle have skudt samme svane og vandfugl i en åstrøm, som løber til fælles ved hans gods og mølle der i sognet, og formente at recessen ikke skal tilholde nogen adelsperson fra den frihed og ikke måtte skyde en vandfugl. så mødte Christen Pedersen på jomfru Margrete Billes vegne med samme herredstings dom og ransdele og gav til kende sig på hendes vegne dem at skulle afstå: så og efter sådan lejlighed bør samme dom og ransdele magtesløs at være og ikke at komme Christen Nielsen til hinder eller skade.

(365)

** var skikket velb jomfru Margrete Bille til Donslund hendes visse bud Christen Pedersen i Risbøl med en opsættelse har af landstinget i dag seks uger, lydende hende da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Bendix Norby til Urup for 100 mark penge, som han er tildømt til hende at udlægge for en svane, som han på hendes grund og ejendom skal have skudt, som ham skulle være overbevist såvel og selv skulle have bekendt: så og efterdi hovedsagen, om Bendix Norby var pligtig samme hundrede mark at udlægge eller ej, har hængt i trætte og nu først i dag endelig er omkendt, og fogden dog tilforn har tildømt Bendix Norby for samme hundrede mark med sin skade at lide æskning, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom ikke at komme Bendix Norby til nogen forhindring.

(367)

** var skikket Niels Lauritsen i Bække og havde stævnet Peder Christensen i Kokholm og hans medbrødre kirkenævninger af Resen sogn, for de til Skodborg herreds ting har Anne Iversdatter i Resen kirkenævn oversvoret for trolddoms gerninger, hun skal have brugt og beganget efter adskillige vidner og sigtelsers indhold, formener samme deres ed og tog lovlig og ret at være og burde ved magt at blive, og fremlagde Niels Lauritsen efterskrevne tingsvidner af Skodborg herreds ting: så og efterdi af fornævnte vidner, for nævninger såvel som her for os er i rette lagt, forfares og bevises Anne Iversdatter at have lovet folk ondt, og det dem efter samme hendes løfte en del på helbred, en part på deres kvæg og fæmon, mælken og i andre måder er hændt og vederfaret, for hvilke hendes trolddoms bedrift hun til hjemting af adskillige personer såvel som her i dag for retten af Niels Lauritsen, Peder Lauritsen og Peder Sørensen med helgens ed og oprakte fingre for en vitterlig troldkvinde er sigtet, beskyldt og vedkendes, som forskrevet står, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men fast mere med stokkenævn og sognevidner af mange og adskillige sogne bevises, hende et ondt rygte for trolddom at have påhængt, disligeste og med tingsvidne gøres bevisligt, hendes egen mand fornævnte Hans Hundmand selv hende til tinge at have vedersagt, for hun skulle omgås med trolddom og spøgeri, som hun med Kirsten Rotborg og andre skulle beganget, hvilket og med Kirsten Rotborg, som er heden rettet, hendes bekendelse ----, hvilket og Mette Hjort, som nu her for trolddom er dømt blevet, hendes bekendelse, hun godvilligt og utvunget til hjemting såvel som her for retten gjort har, befæstes, så og af fornævnte akter forfares Anne Iversdatter i trolddoms bedrift skyldig at være, og loven formelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det

på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Anne Iversdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(374)

** var skikket Sibast Sørensen i Lystlund hans visse bud Jens Graversen, borger i Hobro, og havde stævnet Peder Lauritsen i Lystlund for et snapvidne, han har forhvervet til Ulfborg herreds ting nogen tid siden, lydende iblandt andet Sibast Sørensen skulle have sagt på fornævnte ting, at Peder Lauritsen skønnede intet hvad han svor, hvilke Sibast Sørensen hårdeligt benægter, og han alligevel derover har ladet ham fordele for en løgner, formener samme vidne og dele bør magtesløs at være: så og efterdi Peder Lauritsen findes tilforn to gange hid til landstinget stævnet og kaldt at være for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, og to landstings domme derfor er udganget, hvori samme vidne og dele er magtesløs fundet og ikke at komme Sibast Sørensen til hinder eller skade i nogen måder, indtil hvem der har i at sige stævner på ny, hvilken dom findes lovligt til tinge at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Peder Lauritsen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Sibast Sørensen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse fornævnte vidne og dele magtesløs at være og ikke komme Sibast Sørensen til hinder eller skade i nogen måder.

(375)

** var skikket Jens Nielsen i Nørum og havde stævnet Jørgen Christensen i Bjødstrup, Frands Jensen sst med flere for et vidne de nogen tid siden forleden til Hammerum herreds ting vidnet har, anlangende Poul Nielsen i Hesselbjerg og Maren Nielsdatter i Nørum deres løsagtigheds bedrift, at de skulle have været i sengen tilsammen og der har haft deres hemmelige bedrift med hverandre, mener samme deres vidne sandfærdigt at være og bør ved magt at blive. derimod havde Jacob Mortensen i hans mor Maren Nielsdatters nærværelse stævnet Jørgen Christensen i Bjødstrup, Frands Jensen sst med flere for samme efterskrevne vidne, de 21/9 sidst forleden efter en skriftlig seddel vidnet har, hvilket deres vidne Maren Nielsdatter hårdeligt benægter og mener, samme deres vidne vildigt at være, Jørgen Christensen er Jens Nielsens datters stedsøn, og Frands Jensen hans egen søn: så og efterdi med delsbrev bevises, Jens Nielsen at have været delt og lovforvunden og i så måde umyndig, da han Jørgen Christensen og Frands Jensens vidne forhvervet har, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende det vidne så nøjagtig, at det bør nogen magt at have, men belangende Peder Christensen, Laurits Jensen og Oluf Poulsens vidner såvel som Jens Nielsens klage opsatte vi til snapslandsting nu først kommende, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(377)

** var skikket hr Mogens Gregersen, præst i Skjern, hans visse bud Jep Christensen, borger i Varde, og havde stævnet Christen Pedersen, rådmand i Ringkøbing, og hans medbrødre for et tingsvidne de til Ringkøbing byting vidnet har 25/10, anlangende at der ikke skulle have været klage på det

gårdsted, Jens Christensen nu iboer i 20 år og mere, og ikke i deres vidne anseer, det ikke skal være nær 20 år siden, han Jens Christensen førte bygning derpå eller købte samme partgård eller hus til Vestergade, mener derfor samme vidne burde magtesløs at være og ikke komme hr Mogens Gregersen til hinder eller skade på hans jord og halve gårdsted i Ringkøbing med skøde og skiftebrev i nogen måde: da efter begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende, og dem da at møde og gå derom, så meget som lov og ret han findes.

(378)

** var skikket Jens Nielsen i Nørum og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup for nogen dele, han sig af berømmer han til Hammerum herreds ting over dem skulle have forhvervet for efterstående skat af Sunds sogn for en 4 år siden, og ikke i nogen måde skulle være bevist, at Jens Nielsen har været lægdsmand det år eller oppebåret noget af KM skat. dernæst stævnet Jacob Mortensen for nogen dele, han sig af berømmer at skulle have over Jens Nielsen og hans sønner Frands Jensen og Laurits Jensen, endog de ved dem intet at være ham skyldig i nogen måde: så og efterdi Jacob Mortensen ikke fremlægger nogen rigtig restants eller anden kundskab, hvormed kunne bevislig gøres, Jens Nielsen og hans sønner med samme skat at reste og tilbagestå, og de dog derfor er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed dem af de deler kvit at være.

(379)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Sødal, KM befalingsmand på Ørum slot, på KM tjener i Skyum Søren Lauritsen hans vegne hans visse bud Peder Hansen, ridefoged der sst, og havde stævnet Niels Jensen, forrige bysvend i Lemvig, for et vidne han 29/4 sidst forleden vidnet har til Skodborg herreds ting, anlangende imod 24 mænds stokkenævn, at Søren Lauritsen, barnfødt i Bjerregård, for 20 år forleden i den store pestilents skulle have været afsindig, så han derfor skulle være bundet i bolt og jern, formener samme vidne ikke så noksom, at det bør imod 24 mænds stokkenævn at komme KM bonde til hinder eller skade i nogen måde: så og efterdi Niels Jensens vidne ikke er uden én persons vidne, som efter recessen regnes for intet vidne, det ikke heller er vidnet på fersk fod eller om nogen visse år og dag, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(380)

** var skikket Christen Poulsen i Dyrby hans visse bud Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde stævnet Christen Christensen i Dyrby for et vidne, han lader sig af berømme her til landstinget 28/9 sidst forleden forhvervet har på en dom til Kærgård birketing 20/7 1621, som Christen Poulsen på stolestand i Henne kirke imellem Christen Christensen og Christen Poulsen forhvervet har, hvilken uendelige landstings dom, han mener med vrang undervisning at være forhvervet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi der tvistes om fornævnte stolestand, og det tilhører provsten med præsten og syv sognemænd stolestade at udvise, finder vi samme sag til dem at komme, og dem enhver sin bekvemme stolestand at udvise, som det sig bør, og fornævnte birketings dom ikke at komme dem til forhindring på hvis, de deri gørende og udvisende vorder.

(381)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde stævnet Christen Mikkelsen i nør Bork og Jørgen Mikkelsen i Vium, Anne Ibsdatter i sønder Bork, Christen Jørgensen hans arvinger, som er Jørgen Christensen, Jens Christensen og Karen Christensdatter, Søren Bendsen, Niels Graversen, Niels Lauritsen på Nyland, Anne Lauritsdatter i sønder Bork, Laurits Nielsen og Christen Hansen sst for nogen vidner, de til Nørherreds ting 11/10 og 26/9 1621 vidnet har, at Mikkel Ibsen af sønder Bork såvel som Laurits Mikkelsen sst skulle have brugt to agre såvel som en andens ager, liggende i vang nør fra Laurits Mikkelsens gård, hvilke vidner Niels Nielsen på Ulrik Sandbergs vegne beskylder vildige vidner at være, efterdi Christen Mikkelsen og Jørgen Mikkelsen skal være Laurits Mikkelsens brødre, og Anne Ibsdatter hans søskendebarn, og Anne Lauritsdatter og Niels Lauritsen hans hustru og hans hustrus bror, tilmed skulle deres vidne ikke formelde på visse åringer, Laurits Mikkelsen eller hans far skulle have brugt fornævnte agre eller hvor længe. derimod havde Laurits Mikkelsen hid stævnet Knud Bertelsen i Sielsbill, Matias Bertelsen i Obling, Dorte Bertelsdatter i nør Bork, Laurits Christensen i sønder Bork, Matias Jørgensen sst, Karen Jeskone i Obling, Anne Pa i nør Bork, og Birgitte Clausdatter i Obling, Jørgen Lausen sst, Anne Nielsdatter i Nordenå og Laurits Jensen i Lunderup for nogen vidner, de til Nørherreds ting 27/9 og 15/11 forgangen år vidnet har om to agre, liggende norden den gård, Laurits Mikkelsen nu iboer, at skulle være brugt til den gård i Obling, salig Christen Nielsen og Jes Olufsen fradøde, og beskylder samme deres vidne Laurits Jensen og sine medarvinger skal tilhøre halvparten af fornævnte gård i Obling, som de fradøde, og Birgitte Clausdatter og Karen Jeskone at have været salig Christen Nielsen og Jes Olufsens hustruer, de andre vidnesfolk at være deres søskende og søskendebørn, og skulle samme deres vidner medføre, at skulle være givet særskyld af samme agre til kronen. disligeste havde stævnet salig Christen Nielsen, Jes Olufsen og Jens Iversen deres arvinger, som er Claus Christensen, Niels Christensen, Christen Christensen, Jens Christensen, Lisbet Christensdatter, Else Christensdatter, Kirsten Christensdatter, Maren Christensdatter, Mette Christensdatter, Anne Christensdatter, Birgitte Christensdatter og Maren Christensdatter, Mette Jesdatter, Maren Jesdatter, anden Maren Jesdatter, Laurits Jensen, Jens Jensen, Iver Jensen, Jacob Jensen, Envold Jensen, Iver Jensen, Maren Jensdatter, Anne Jensdatter, Lisbet Jensdatter og Maren Jensdatter, om de havde noget dertil at svare. derefter blev i rette lagt efterskrevne tingsvidner af Nørherreds ting 11/10 sidst forgangen, Christen Mikkelsen at have vidnet, at han kunne mindes i 26 år, førend han blev gift fra hans salig far Mikkel Ibsen, som boede i den gård i sønder Bork, Laurits Mikkelsen iboer, og da brugte hans far de to agre, som nu omtvistes, Knud Bertelsen i Sielsbill at have vidnet, at for 36 år siden, da blev han gift fra sin salig far Bertel Lauritsen, som boede i den gård, Christen Nielsen og Jes Olufsen i Obling iboer, Dorte Bertelsdatter i nør Bork at have vidnet, at for 30 år siden da blev hun gift fra hendes salig far Bertel Lauritsen, Karen Jeskone i Obling at have vidnet, at for 15 år siden da blev hun gift og kom til den gård i Obling, Christen Nielsen og Jes Olufsen iboer, Birgitte Clausdatter i Obling at have vidnet, at for 29 år siden da blev hun gift og kom til den gård i Obling at bo, som Christen Nielsen nu iboer, og de vidnede alle som Christen Mikkelsen havde vidnet: så og efterdi fornævnte Knud Bertelsen, Matias Bertelsen og deres medfølgere 15/11 1621 udtrykkeligt har vidnet, samme ager til fornævnte gård i Obling at være brugt for særskyld til kronen, og samme vidne med underskreven jordebog bestyrkes, samme tre stykker jord i vang til stugjord deri for særafgift til Lundenæs at være indskrevet, hvilket og med fornævnte to fæstebreve bekræftes, og ikke bevises nogen anden stugjord i fornævnte vang at være liggende, som gives særlig afgift af til Lundenæs, Laurits Mikkelsen ikke heller vil påskyde det at gøre bevisligt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, og Christen Mikkelsen og hans medfølgeres vidner, som mesten part er vildige og en del lagt i tvivl, derimod ikke at komme Ulrik Sandberg på samme stugjord til nogen forhindring.

(388)

** var skikket Matias Jørgensen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet hid stævne hans bror Niels Jørgensen sst for nogen uendelige landstings domme, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over forrige uendelige landstings dom over nogen fordulgte hjemgjorte breve, hjemmelsbreve og lovbudsvidner, Niels Jørgensen sig af berømmer at skulle have bekommet af Matias Jørgensen, hvilke domme han benægter aldrig at have været stævnet eller kaldt for. disligeste havde stævnet salig Laurits Jørgensens arvinger Jørgen Lauritsen, Christen Lauritsen, Laurits Lauritsen, Knud Lauritsen, Apelone Lauritsdatter og Kirsten Lauritsdatter for fornævnte købebreve, de lader dem af berømme, Niels Jørgensen og deres salig far Laurits Jørgensen skulle have bekommet på Matias Jørgensens arvepart, som er en fuld broderlod i den bondegård i sønder Bork, Niels Jørgensen iboer, hvilket Matias Jørgensen ved sin højeste ed benægter sig aldrig at have gjort. disligeste havde stævnet hr Claus i sønder Bork hans arvinger, som er hr Oluf Clausen i nør Bork, Jørgen Clausen, Sindersen Clausen, Envold Clausen, Birgitte Clausdatter. Maren Clausdatter, Else Clausdatter, Mette Clausdatter, anden Mette Clausdatter, Henrik Nielsen, Jørgen Nielsen, Claus Nielsen, Laurits Nielsen, Albret Nielsen og Ingeborg Nielsdatter, alle med deres lovværger: så og efterdi for os er i rette lagt fornævnte Matias Jørgensens forseglede brev, som to præstemænd med ham til vitterlighed har forseglet, hvori han bekender sig at have solgt og afhændet til sin bror Laurits Jørgensen en fuld broderlod, han havde i den gård, Niels Jørgensen iboer, hvilket brev findes dateret 23/2 1602, og ikke Matias Jørgensen eller Laurits Mikkelsen gør bevisligt forinden 20 år efter samme brevs dato, af Matias Jørgensen eller nogen på hans vegne på samme køb at være anket eller talt, ikke heller bevises ham siden den tid nogen bondeskyld eller rettighed af samme gods at have bekommet eller sig tilholdt, så deraf forfares, samme anpart i fornævnte gård og gods over 20 år efter recessens hævd skødet roligt at have efterfulgt, Matias Jørgensen ikke heller samme brev vil vide for falsk eller urigtigt, som ham er tilspurgt, da ved vi efter sådan lejlighed og recessens hævd ikke imod samme købebrev at sige men det ved magt at blive, og efterdi Matias Bertelsen og hans medbrødre deres vidner i så måde med fornævnte købebrev og hævd befæstes, ved vi ikke dem at magtesløs dømme, men efterdi fornævnte herredstings dom, hjemmel, lovbud og dele ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil de stævnes på ny og de i rette bæres.

(394)

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Krogholm, KM befalingsmand på Koldinghus, på KM vegne hans visse bud Christen Andersen i Jelling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Peder Lauritsen Grimstrup for et kaldsbrev, ham skal være givet af Oluf Pedersen i Munkholm med flere, dateret Kollerup kirke 25/3 sidst forleden, da der at skulle have kaldt og udvalgt i salig afgangne hr Daniel Jensens sted til deres sjælesørger og sognepræst Peder Lauritsen Grimstrup til Kollerup såvel som til Vindelev kirker, hvilket kalds og udvælgelses brev Christen Andersen på Otte Brahe Pedersens vegne formener ikke skal være sket med hans vilje og vidskab, ikke heller med herredsprovstens vilje og samtykke. så mødte Peder Lauritsen Grimstrup og fremlagde efterskrevne kaldsbrev samt efterskrevne fuldmagter: så og efterdi med superintendents opsættelse i Ribe gøres bevisligt, sagen hos ham og stiftsamtmanden at være indstævnet og gjort anhængig anlangende provstens forsegling ---- samme kaldsbrev, af hvad brugelig årsag han den ikke med fornævnte syv sognemænd har villet bekræfte, efterdi han har overværet, der samme kald er sket, og ikke derom (som er hovedpunktet, om samme kald skal være lovligt) er ordelt, ikke heller de to fuldmagter, som af mesten part de andre sognemænd fornævnte syv mænd er givet, og kaldsbrevet på funderet, er stævnet eller kaldt,

da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme kaldsbrev at dømme, førend efter fornævnte opsættelse bliver kendt og dømt om provstens forsegling, og hvem siden påskader, og fornævnte fuldmagter i lige måde lovligt blive stævnet og kaldt, da at gå derom hvis ret er.

(399)

** var skikket Søren Jensen i Kvistgård og havde stævnet Niels Sørensen i Overby og hans medbrødre kirkenævninger af Rom sogn for de til Skodborg herreds ting har Mette Hjort kirkenævn oversvoret for trolddom, hun skal have gjort og begået efter adskillige vidner, sigtelse, stokkenævn og kundskab, hvilket deres ed og tov, han formener ret at være svoret og burde ved magt at blive, og fremlagde Søren Jensen efterskrevne tingsvidner af Lemvig byting og Skodborg herreds ting: så og efterdi af fornævnte vidner, for nævninger såvel som her for os er i rette lagt, forfares Mette Jensdatter Hjort at have lovet folk ondt, hvilket dem efter hendes løfte på mælken, kvæg og fæmon såvel som og ved ildebrand og på helbred er hændt og vederfaret, og det en del med andre vidner bekræftes så at være sket, som og med andre trolddoms spøgeri og bedrift, hun beganget har, befæstes, og hun derfor til hjemting er sigtet og beskyldt, i lige måde her i dag af Mikkel Lauritsen, Laurits Christensen og Søren Jensen med deres helgens ed og oprakte fingre for en vitterlig troldkvinde er vedkendes, hun og tilforn af Kirsten Rotborgs for slig trolddoms bedrift er udlagt, hvilket hun og selv for ting og dom har vedgået, tilmed og selv til tinge såvel som nu her for retten har bekendt og tilstået, det hun har lært trolddoms kunst, forsvoret Gud aller mægtigste og hendes dåb og kristendom, som hendes bekendelse videre indeholder, og loven formelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Mette Jensdatter Hjort boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de efter fornævnte vidner, sigtelse og hendes egen bekendelse har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(405)

** var skikket Jens Madsen i Vium og havde stævnet Christen Pedersen i Bjerrum og hans medbrødre kirkenævninger af Gudum sogn, for de til Gudum birketing 1/11 sidst forleden har Kirsten Jensdatter Skov kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster, hun skal have gjort og brugt efter adskillige vidner, sigtelse og udlæggelse, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive, og fremlagde Jep Madsen efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 21/10: så og efterdi af fornævnte vidner, for nævninger såvel som her for os i rette lagt er, forfares og bevises Kirsten Jensdatter Skov at have lovet folk ondt, og det dem efter sådan hendes løfte en del på førlighed og helbred, en part på kvæg og fæmon og en del med ildebrand og i andre måder at være hændt og vederfaret, hvilket og en part med andre vidner bekræftes så at være sket, hvorfor hun for sådan hendes trolddoms bedrift til hjemting i mange måder er sigtet og beskyldt, såvel som og her i dag for retten Jep Madsen, Niels Lauritsen, Peder Sørensen, Mogens Pedersen og Mikkel Christensen hende med helgens ed og oprakte fingre har sigtet og vedkendes for en vitterlig troldkvinde at være, og at hun med sin trolddoms bedrift dem sådan skade og ulykke har tilføjet, som for er rørt, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kunne bevise sig ærligt at have forholdt og for sådan trolddoms gerning befri, men fast mere med mange og adskillige stokkenævn og sognevidner bevises hende langsommelig tid en ondt rygte for trolddom at have påhængt og derfor fra et sted til et andet at være fordrevet, det og befindes hende af en anden misdæder, ved

navn Kirsten Rotborgs, for sådan trolddoms kunst at være udlagt, hvilket og Mette Jensdatter Hjort, som her i dag for sådan sin misgerning er pådømt, hendes bekendelse, hun her for retten såvel som tilforn til tinge gjort har, bestyrkes Kirsten Jensdatter Skov i trolddoms kunst skyldig og brødig at være, og loven formelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Kirsten Jensdatter Skov boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(415)

** var skikket Christen Poulsen i Dyreby hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde stævnet Christen Christensen i Dyreby (sagen gennemstreget)

** var skikket Peder Jensen i Stensgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet hr Niels Iversen, sognepræst til sønder Bork kirke, for et vidne, han for sin herredsprovst hr Gregers Gabrielsen 21/2 til Jens Sørensen i Pagård, Jep Nielsen i Hus og Anders Pedersen i Lønborg udgivet har, at salig Niels Hansen af Møgelgård skulle have bekendt for ham, at han skulle have været ovennævnte Jens Sørensen og sine ovennævnte søskende en stor summa pending pligtig, og ikke hans vidne skulle medføre nogen visse dag eller tid, salig Niels Hansen sligt for ham skulle have bekendt, ej heller skulle bekræftes med salig Niels Hansens hånd eller segl. andre at have vidnet, at salig Niels Hansen skulle have bekommet noget gods og børnepending i Pagård på salig Søren Karlsens børns vegne. disligeste havde stævnet Jens Sørensen for en dele han over fornævnte børn Hans Nielsen, Karen Nielsdatter, Jens Nielsen og Peder Nielsen til Lønborg birketing forhvervet har: da efterdi det befindes sagen i seks uger at have været opsat, og Jens Sørensen samme breve, hid stævnet er, ikke fremlægger, og vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre deri videre forhaling eller opsættelse, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, dom og dele magtesløs at være.

(417)

** var skikket Peder Jensen i Stensgård på sine søsterbørns vegne, som er Hans Nielsen, Karen Nielsdatter, Jens Nielsen og Peder Nielsen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Bolle Christensen i Styg for to deler, han over fornævnte børn til Lønborg birketing 2/4 og 30/4 sidst forleden drevet har, anlangende deres salig far Niels Hansen, som boede i Møgelgård, skulle have været salig Jes Iversen af Hoven tre rigsdaler pligtig, som hr Peder Jensen i Brøndum skulle have arvet med sin hustru Kirsten Christensdatter, den anden skulle formelde salig Niels Hansen skulle have været Christen Pedersen i Tarm mølle en rigsdaler pligtig, formener fornævnte faderløse og moderløse børn ulovligt og uden dom at være delt blevet: da efterdi det befindes sagen i seks uger at have været opsat, og ikke Bolle Christensen, hr Peder Jensen, Kirsten Christensdatter, Christen Pedersen nu er mødt eller nogen på deres vegne med samme delsbreve, og vi imod recessen ikke deri kan gøre længere forhaling eller opsættelse, da finder vi efter sådan lejlighed samme delsbreve magtesløs at være.

(418)

** var skikket Jens Lauritsen Hallundbæk og havde stævnet Poul Christensen i Hedeager, for han nogen tid siden til Ginding herreds ting har ladet ham fordele for nogen gæld, hans salig far Laurits Christensen, som boede i Vridsted, skulle have været forlover til Poul Christensens far Christen Brun i Resen, og formente Jens Lauritsen samme gæld at skulle være betalt: så og efterdi Poul Christensen findes tilforn to gange hid til landstinget stævnet og kaldt at være for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, og to landstings domme derfor er udganget, hvori samme brev og dele er fundet magtesløs og ikke at komme Jens Lauritsen eller hans medarvinger til hinder eller skade i nogen måder, indtil hvem der har i at sige stævner på ny, hvilken dom findes til tinge at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Poul Christensen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Jens Lauritsen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse fornævnte brev og dele magtesløs at være og ikke komme Jens Lauritsen eller hans medarvinger til hinder eller skade i nogen måder.

(419)

7/12 1622.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Jens Sørensen i Viborg og havde stævnet velb Truid Bryske for en summa pending, han skal være ham skyldig blevet på to løfter, som han med hans salig far er i kommet for afgangne Otte Christoffer Rosenkrantz, og efterdi Johan Brockenhuus hovedbrevet med sin store omkost og besværing alene har indløst, og Otte Christoffers kreditorer, som allerede i pendingen indført var, til sidst forgangne herredage er tildømt med hverandre at stå last og brast, enhver for sin kvota, efter dommes og likvidations videre indhold, da formener han Truid Bryske pligtig at være igen at betale ham hvis, han for ham i så måder efter likvidation har taget skade: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til snapsting først kommende.

(1)

17/1 1624.

** var skikket velb Mette Hardenberg, salig Predbjørn Gyldenstjernes, til Skovsbo på hendes tjener Jens Sørensen i øster Bølling hans vegne hendes visse bud Claus Nielsen i Tang med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende hende da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Erik Pedersen i Ganer, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han 25/8 sidst forleden til fornævnte herredsting imellem Christen Olufsen, skriver på Lundenæs, og fornævnte hendes tjener Jens Sørensen dømt har, at han den tid ikke andet har kunnet kende, end Jens Sørensen burde at frastå KM anpart korntiende af Bølling sogn og levere fæstebrevet fra sig, som han derpå havde, uanseet at han ikke i nogen måder samme fæstebrev skulle have forbrudt, efterdi velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs på KM vegne har sted og fæst Jens Sørensen samme Bølling sognetiende hans livstid uden al exception: da efterdi det befindes sagen i seks uger, som er til i dag, at være optagen, og ingen nu er mødt med samme dom nogen gensigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling sagen længere kan forhale, da finder vi efter sådan lejlighed samme herredstings dom magtesløs at være.

(2)

** var skikket Bertel Hansen i Aspe på sine egne og på Peder Christensen sst, Søren Hansen i Borg og deres medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til fornævnte ting 18/10 sidst forleden dømt har, hvori han har kendt et brev ikke så nøjagtigt at være, at Hans Nielsen i Harres derfor burde at lide dele og tiltale men for Bertel Hansen og sine medarvinger deres tiltale kvit at være, formener at herredsfogden ikke burde at dømme på nogen breve eller kende dem unøjagtige, mener og at han skulle have funderet sin dom på det, som ikke har været for dem i rette lagt, og Hans Nielsen i Harres 14/6 sidst forleden på hans steddatter Anne Jenskones vegne skal have begæret seks mand i salig Jens Hollesens gård, hvorefter Bertel Hansen 19/6 næst forleden på sine egne og medarvingers vegne tilbød Anne Jenskone, at når hun ville gøre dem rigtigt regnskab og skifte og deling, da ville de gerne skifte og dele med hende: så og efterdi fornævnte herredsfoged Peder Tygesen har dømt på Hans Nielsens underskrevne brev og den unøjagtig kendt, som dog ikke var hans dom, men på andre steder burde at pådømmes, og tilmed imod samme brev Hans Nielsen for tiltale kvitfundet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge men magtesløs at være.

(4)

** var skikket Jørgen Jensen og Laurits Jensen i Askov og havde stævnet Peder Knudsen i Sinkær og hans medbrødre kirkenævninger af Omme sogn, for de 8/1 sidst forleden til Hind herreds ting har Maren Villumsdatter kirkenævn oversvoret for trolddoms bedrift, hun skal have gjort og bedrevet efter adskillige tingsvidner og sigtelses lydelse, formener deres ed og tov lovlig at være og burde ved magt at blive, og fremlagde Jørgen Jensen og Laurits Jensen blandt andre efterskrevne tingsvidne af Tiim birkering 12/12 sidst forleden: så og efterdi for fornævnte nævninger såvel som her i dag med adskillige vidner er bevislig gjort, det Maren Villumsdatter på underskedelige tider og steder har lovet folk ondt, hvilket dem derefter en del på liv og helbred, en part på fæmon og i andre måder at være hændt og vederfaret, hvilke vidner om sådan hendes onde løfter såvel som hvis ulykke, derefter er sket, med andre vidnesbyrd bestyrkes, hvorfor hun til hjemting såvel som her i dag for en vitterlig troldkvinde er sigtet og beskyldt og vedkendes, som for er rørt, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevislig gøre sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men fast mere med stokkenævn af adskillige ting, hvilke hun en del selv har været begærende, bevises hende i langsommelig tid og mange år, siden hendes mor blev brændt, et ondt rygte for trolddom at have påhængt og efterfulgt, og loven formelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Maren Villumsdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(14)

** var skikket Christen Lauritsen, Niels Jepsen, Knud Pedersen og Laurits Pedersen i Lovrup på deres egne og deres medbrødre menige Lovrup og Overby bymænds vegne deres visse bud Peder Christensen i Lovrup med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til Lø herreds

ting 30/9 1620 dømt har, og i samme sin dom skulle have tildømt Lovrup, Overby og Drengsted bymænd at lukke og grave deres lykker imellem dem efter loven, men dersom Lovrup mænd ville have noget hegnet efter høsten, da burde de Lovrup og Overby mænd at lukke det ustraffeligt, formener samme dom at være dømt imod beseglet tingsvidne udganget på fornævnte ting 1552, som skulle formelde, at Broder Pedersen og Bunde Pedersen i Drengsted skulle have lovet og forpligtet dem på menige Drengsted mænds vegne, at de skulle holde deres lykker færdige og ved magt imellem Drengsted forte og Lovrup enge indtil Guds helgens dag, Lovrup bymænd uden skade: da efter flere ord og tale dem imellem var, blev de for retten derom så forenet, at Peder Christensen på sine egne Lovrup og Overby bymænds vegne lovede og tilsagde dem, at ville lade lukke og grave halvparten lukkelse imellem deres byers marker og Drengsted mark, hvor deres enge og forter sammenstøder, og så vidt markskel svoret er, og Anders Christensen derimod i lige måde på sin og Drengsted bymænds vegne til forpligtede dem at skal lukke deres anparter i fornævnte skel, lukkelser og grøfter, såvel i ondt som godt jord, hvor deres lod falder at lukke, så samme lukkelser, indtil vinter tager, skal dem på begge sider skadesløs holdes, og dermed afstod de på både sider hvis domme, vidner og breve, i sagen ganget er, ingen at skal komme til hinder eller skade.

(16)

** var skikket Bertel Hansen i Aspe på sine egne og på Peder Christensen sst, Søren Hansen i Borg og deres medarvingers vegne og havde stævnet Anders Jespersen i Vollum, Mads Jensen, Peder Lauritsen, unge Hans Nielsen i Harres med flere deres medbrødre for en dom, de 20/9 sidst forleden til Lø herreds ting forhvervet har, hvori Bertel Hansen og sine arvinger er tildømt at betale lige ved Anne Jenskone i Harres i afgangne Jens Hollesens gæld, uanseet de formener det ikke for fogden skulle være bevist, Bertel Hansen eller hans medarvinger skulle have været gæld skyldig efter salig Jens Hollesen. så mødte Hans Nielsen på sine egne og medgældneres vegne og berettede, at Bertel Hansen og hans medarvinger har taget arv efter salig Jens Hollesen lige ved hans hustru Anne Jenskone, og herredsfogden fordi har tildømt dem halv gælden med hende at betale: så og efterdi Bertel Hansen og hans medarvinger alene befindes for samme dom at være givet varsel til salig Jens Hollesens hus og stavn, og ikke enten mundtligt til deres egen bopæl eller sognekirke, så de kunne have vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom, som derefter udgivet er, så nøjagtig at være, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(18)

** var skikket Bertel Hansen i Aspe på sine egne og Peder Christensen sst, Søren Hansen i Borg og deres medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Peder Nielsen ved Bredebro, Christen Christensen i Harres og Anne Christensdatter i Borg, for de til Lø herreds ting kort forleden har ladet dem fordele, som de lader dem af berømme, anlangende det afgangne Jens Hollesen, som boede i Harres, skulle være dem penning og gæld skyldig, uanseet Bertel Hansen, Peder Christensen og Søren Hansen på deres egne og på deres medarvingers vegne formener, det Jens Hollesen ingen gæld at have været dem skyldig og ikke på trødningsdag at være krævet: så og efterdi fornævnte delsbrev, nu fremlagt er, ikke formelder varselsmændene at have bestandet dem at have gjort Bertel Hansens medarvinger navnlig varsel, ej heller hvor eller hvad dag eller tid, de derfor skulle have givet Bertel Hansen varsel, da finder vi efter sådan lejlighed Bertel Hansen og hans medarvinger af samme dele kvit at være, og efterdi de andre delsbreve ikke i rette lægges, endog sagen i seks uger har været optaget, så deri ikke længere kan gøres forhaling, da bør samme deler ingen magt at have.

(20)

** var skikket Bertel Hansen i Aspe på sine egne og på Peder Christensen sst, Søren Hansen i borg og deres medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende dem da at have ladet stævne Anders Iversen i Vollum, Peder Lauritsen i Harres og Mads Jensen sst for tre delsvidner, de til Lø herreds ting 4/10 sidst forleden over dem forhvervet har for efterskrevne gæld, salig Jens Hollesen skulle have været dem skyldig, formener at de ikke med brev og segl eller testamente skulle bevise, at salig Jens Hollesen har været dem nogen gæld pligtig: da efterdi det befindes, sagen i seks uger, som er til i dag, at være optaget, og ingen nu er mødt med samme delsbreve dem at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen sagen uden bevilling længere kan forhale eller opsætte, da finder vi efter sådan lejlighed samme delsbreve magtesløs at være.

(21)

** var skikket Dines Tomasen på Christen Jensen i Tegltoft ved Ålborg hans vegne og gav til kende, hvorledes en fattig almisse mand, ved navn Laurits Pedersen, nu kort tid siden skal være bortdød i Christen Jensens hus og væring og der efterladt sig nogen ringe pjalte, og Christen Jensen ikke er bevidst, hvem hans arvinger skulle være, at dersom Laurits Pedersen har nogen arvinger, som samme hans fattigdom ville annamme, skulle være dem til gode rede på det, Christen Jensen ikke siden derfor skulle videre trætte påføres.

(22)

** var skikket Knud Offersen, borger i Kolding, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 541 daler, som Frederik Munk med sin strengheds magt skal have Knud Offersen på et års regnskab antegnet, som han skal have forstanden på Vosnæsgård, hvilke mangler Frederik Munk skal have Knud Offersen påført på det fjerde år, efter han har leveret gårdens regnskab fra sig til Frederik Munk, dernæst et rådstuevidne af Århus rådhus tilmed andre breve og beviser, som han skal have forhvervet det år, han stod for regnskab på Vosnæsgård, hvilke 541 daler hr Jens Hundevad i Kolding på Knud Offersens vegne endeligt måtte Frederik Munk med sit strenge brev kontentere: så efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi befindes samme sag og fornævnte mangler for KM og Danmark riges råd at have været indstævnet, og Knud Offersen da er tildømt at betale Frederik Munk otte foler, for hver ti rigsdaler in specie, og tilmed at svare Frederik Munk, så vidt af tilforordnede skriver kunne kendes mangelhaftig at være, og med to KM renteskrivere, som dertil har været forordnet, deres forseglede og underskrevne likvidation bevises, Knud Offersen for samme mangel videre at have udgivet, end han med rette burde 313 sletdaler, og der foruden i samme mangler en post på 98 sletdaler, som noget korn skulle være for ringe solgt for, hvilket bemeldte skrivere ikke endelig har om for afskrevet, efterdi Knud Offersens regnskab ikke var for dem til stede, og ikke for herredsfogden ej heller endnu for os er bevist, kornet at have været solgt for dyrere pris, end Knud Offersen det havde ført til regnskab, og herredsfogden fordi har tildømt Frederik Munk at betale Knud Offersen 317 sletdaler såvel som og bemeldte 98 daler, ved vi ikke deri hans dom at imodsige, men efter hvis dokumenter, for os er fremlagt, tilfinder vi Frederik Munk at betale Knud Offersen fornævnte 411 sletdaler, hvad sig belanger herredsfogdens dom i det punkt, det han har tildømt Frederik Munk at give Knud Offersen 80 rigsdaler, som Frederik Munk havde annammet af Knud Offersen for folerne, videre end KM dom ham tilholdt, da efterdi bemeldte renteskrivers afsigt indeholder, samme 80 daler i deres overslag at være afkortet, ved vi ikke herredsfogdens dom i det punkt at følge, og eftersom Knud Offersen begærer, det ham

måtte ved to gode mænd indlægges i Frederik Munks gods for samme summa penning, da tilfinder vi velb Iver Vind til Grundet og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Knud Offersen dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger begiver dem til Frederik Munks gård og der at gøre Knud Offersen udlæg for samme 411 sletdaler med sin interesse, som formeldt er, i Frederik Munks løsøre, hvor det findes kan, og det for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, så han bekommer fuldt udlæg for hans gæld efter KM forordning, som der sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(30)

** var skikket Albret Bomhoff af Bremen hans visse bud Anders Jensen med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende ham da at have ladet stævne velb Frederik Munk til Haraldskær, fru Sofie Friis og Jens Madsen kældersvend, for at eftersom han hos Niels Callesen i Tjæreborg har indsat i forvaring 500 rigsdaler in specie daler og guld, indtil så længe de 18 læster rug, han af fru Sofie Friis afkøbt har, var betalt, hvorpå Albret Bomhoff har udgivet sin seddel og forskrivning med fornævnte kældersvend, som da var på Krogsgård, Jens Madsen og Niels Kældersvend deres underskrivelse, som da blev antvordet Jens Madsen, hvilke hans 500 rigsdaler eller samme seddel efter des indhold ikke igen kunne bekomme, uanseet han de 18 læster rug til fru Sofie rigtigt med rede penning har erlagt og betalt: er herpå således blevet afsagt for rette, at fornævnte forhandling, imellem Jens Madsen på Frederik Munks vegne og Albret Bomhoff oprettet er, bør på begge sider at efterkommes, og imidlertid pengene at blive i det beslag, derpå er gjort, til stede.

(36)

** var skikket Peder Terkildsen i Vindelev og havde stævnet Eske Sørensen sst for et købebrev, han har på en dam og damsted, som han skulle have købt fra deres gård, Peder Terkildsen til stor brast og skade, formener samme købebrev ikke så lovligt at være gjort, som det sig burde og burde magtesløs at være. så mødte Eske Sørensen og fremlagde efterskrevne brev, skrevet i Vindelev 6/12 1613, i hvilket Morten Eskesen i Vindelev kendes at have afhændet med hans bered hu og hans hustru Kirsten Mortens at have solgt fra sig og sine arvinger og til Eske Sørensen og hans arvinger al den lod og part, som han har i det damsted i Eske Sørensens toft, og derhos fremlagde Eske Sørensen sit skriftlige svar, som blev påskrevet, hvori han giver til kende sig samme stykke jord af Peder Terkildsens konefar og mor Morten Eskesen og Kirsten Mortens at have købt, formente samme brev burde ved magt at blive: så og efterdi samme købebrev er grund og ejendom angældende, og ikke det findes til tinge lovligt at være lovbudt eller og til tinge solgt og skødet efter loven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme købebrev så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(37)

** var skikket Christen Nielsen snedker i Slesvig og havde stævnet Jens Christensen borgmester, Otte Madsen, Jens Olufsen og Niels Jensen, alle boende i Lemvig, for et vidne de 19/9 til Lemvig byting vidnet har, anlangende hans formand salig Niels Madsen hans lig skulle være blevet fundet ved Vesterhage vesten Ålborg, eftersom han var bortsejlet fra Lemvig med hans medhavende gods, uanseet at fornævnte vidnesfolk skulle have vidnet Jens Madsen, borger der sst, til behjælpning i deres egen sag, hvad de med samme lig havde udrettet, og samme vidne skulle være vidnet om hvad, der for tre år siden skule være sket og ikke at være vidnet på fersk fod, mener dem med sligt

sankevidne ville forslå Christen Nielsen hans retfærdige gæld, som skulle være afskåret og med nøjagtigt kvittants skulle bevises, til gode nøje skulle være klartgjort og betalt, mener fordi samme vidne samme vidne burde magtesløs at være. derimod havde Jens Madsen på Ertvinus Ertmand, borger til Lübeck, hans vegne stævnet Maren Mortensdatter, salig Niels Madsen Jegindbo hans efterleverske, og hendes lovværge fornævnte Christen Nielsen snedker for en kvittants, som han til Lemvig rådstue 18/4 sidst forgangen år i rette båret har, anlangende nogen gæld, som hans formand salig Jens Madsen Jegindbo skulle have været Ertvinus Ertmand skyldig efter salig Niels Madsens udgivne brev og Ertvinus Ertmands regnskabsbogs lydelse, hvilket kvittants skulle være dateret Lübeck 2/6 1620, at salig Niels Madsen skulle da have været til Lübeck og bekommet samme kvittants af Hans Ertmand på hans bror Ertvinus Ertmand hans vegne, endog det skulle bevises med nøjagtige vidnesbyrd, at salig Niels Madsen skulle være druknet vesten ved Ålborg i samme år tilforn, førend samme kvittants er udgivet: så og efterdi her for os i rette lægges Hans Ertmands underskrevne kvittants, som indeholder 41 mark lybsk på Niels Madsens håndskrift, Ertvinus Ertmand givet, at være betalt, og intet derimod fremlægges ikke så at være sket, Jens Madsen ikke heller vil vide samme kvittants for falsk eller urigtig at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kvittants at sige eller magtesløs dømme, men Jens Madsen og hans medbrødres vidne, som ikke på fersk fod er vidnet, derimod ikke at komme Christen Nielsen til nogen forhindring.

(40)

** var skikket Karl Hansen i lille Darum, herredsfoged i Gørding herred, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en summa pending, han ham efter hans udgivne brev, som skulle være betalt forgangen philippi jacobi dag 1623, hvilket ikke endnu sket er, men han måtte forårsages til hans værneting i Tørrild herred at lade stævne og der dom forhverve over ham, mener det Frederik Munk pligtig at være sit udgivne brev og forpligt at holde og efterkomme: så og efterdi fornævnte herredsfoged alene har tildømt Frederik Munk pligtig sit brev at fuldkomme og betale eller derfor at lide tiltale, og ikke underskedet til hvilken tid og termin samme pending burde at betales, som omtvistes, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være, som den udømt var, og hvem videre påskader, da indstævne sig sagen til herredsting igen, og der ved endelig dom at ordeles, som det sig bør.

(43)

** var skikket Knud Jensen Korsgård, borger i Holstebro, og havde stævnet Christen Pedersen, borger og rådmand sst, for en bekendelse han efter en misdæders mund, ved navn Sidsel Møller, noget forleden skulle have forhvervet, hvori hun skal have tilmodet og beråbt Knud Jensen Korsgård, det han skulle have dragedukker, hvilken bekendelse Knud Jensen ved sin højeste ed benægter sig aldrig at have haft, ej heller nogen tid tilforn derfor at være berygtet for nogen uærlig sag, men mener sig med stokkenævn og vidnesbyrd at ville bevise sig ærligt, kristeligt og vel at have skikket og forholdt, og recessen bemelder at intet udedisk menneskes ord skal stå til troende, formener samme bekendelse, så vidt den Knud Jensen anlanger, burde magtesløs at være: så og efterdi forskrevne Peder Christensen med flere mænd findes tilforn to gange hid til landstinget stævnet og kaldt at være for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, og to landstings domme derfor er udganget, hvori fornævnte bekendelse, så vidt den Knud Jensen anlanger, er fundet magtesløs og ikke at komme ham på hans gode rygte og navn til nogen forhindring, indtil hvem der havde i at sige stævner på ny, hvilke domme findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte mænd har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog

ikke sket er, og Knud Jensen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme bekendelse, så vidt den Knud Jensen anlanger, magtesløs at være og ikke komme ham på hans gode navn og rygte til nogen forhindring.

(44)

** var skikket Christen Pedersen, borger i Lemvig, hans visse bud Jep Olufsen sst og havde stævnet Jens Svendsen der sst for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over Christen Pedersen, imidlertid han skal have været udenlands på hans rejse til Lübeck, anlangende på hans ---- fældet for et vidne, han sidst forgangen år til Lemvig byting 8/8 vidnet har, formeldende at Jens Svendsen skulle have løbet ind ad Mads Jørgensens port med en dragen kniv i hans hånd og der været i uenighed med Mads Jørgensen og hans hustru, formener Jens Svendsen hverken har eller kan bevise med nogen fornævnte Christen Pedersens vidne løgnagtig eller usandfærdig, men aleneste er magtesløs fundet, formedelst det kun var én persons kundskab, som regnes for intet vidne, formener samme uendelige dom med vrang undervisning at være forhvervet og burde magtesløs at være: så efterdi samme uendelige landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

** var skikket Bolle Christensen i Styg og havde stævnet Jep Christensen ved Lønborg kirke for uendelige landstings domme, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle være forhvervet, og deri fanget nogen landstings domme magtesløs såvel som et vidne, som skulle være ganget til Lønborg birketing anlangende om nogen ord, Jep Christensen skulle have tilsagt Bolle Christensen på Lønborg birketing for dom 13/6 1618 og kaldet ham en fordelt hund, hvilke domme han formener ikke lovligt at være stævnet for, ikke heller dem at skulle lyde endelig, mente fordi samme dom magtesløs at være: så og efterdi samme uendelige landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have.

(45)

31/1 1624.

** på Viborg landsting, som holdtes på Asmildkloster, var skikket Jep Madsen og havde stævnet Jens Poulsen i Ørgård og hans medbrødre kirkenævninger af Resen sogn, for de 26/1 sidst forleden til Skodborg havde Christen Lauritsen i Havgård kirkenævn oversvoret efter adskillige klagevidner og sigtelsers indhold, hvilken deres ed og tov han formener lovlig og ret at være og burde ved magt at blive, og fremlagde Jep Madsen efterskrevne tingsvidner af Skodborg herreds ting 12/1 sidst forleden: så og efterdi for nævninger såvel som her i dag er bevislig gjort, det Christen Lauritsen Havgård har lovet folk ondt, og det dem efter sådant hans løfte en del på deres kvæg og helbred og endelig Peder Pedersen på hans liv at være hændt og vederfaret, hvilket og med andre vidner befæstes, de sligt at være tilføjet, såvel som og Peder Pedersen i hans sygdom og indtil hans dødsdag på Christen Lauritsen for hans sygdom at have klaget, for hvilket Christen Lauritsen til hjemting såvel som og her i dag for retten er sigtet og beskyldt, som forskrevet står, og intet Christen Lauritsen imod samme vidner og sigtelser fremlægger, hvormed han kan sig befri, men fast mere med adskillige sognevidner og stokkenævn såvel som præstens kundskab bevislig gøres, ham i langsommelig tid et ondt rygte at have påhængt og efterfulgt, tilmed og befindes af adskillige misdædere, som for trolddom er heden rettet, at være påråbt og udlagt for trolddom og spøgeri, han

med dem skulle med været at have gjort og beganget, så det ene med det andet om hans onde gerning og bedrift bestyrkes, og loven formelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Christen Lauritsen boende er og bedst hans lejlighed ved, fordi har været opkrævet ham for trolddom enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har ham kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(53)

** var skikket Laurits Iversen i Harres og havde stævnet Anders Pedersen i Randerup for en dele, han 16/12 sidst forleden over ham forhvervet har, for 26 mark lybsk for kost og badskærløn for sår og skade, som Anders Pedersen formente Laurits Iversen skulle have gjort ham, uanseet Laurits Iversen formener sig ikke at have lovet ham nogen kost og badskærløn og formente, at hvis sår og skade, som Anders Pedersen skulle have bekommet, det skulle han og hans bror selv have voldet og været årsag til: så og efterdi her ikke bevises med kontrakt eller anden kundskab, det Laurits Iversen samme badskærløn til Anders Pedersen at skulle have udlovet, han ikke heller er tildømt den at udgive, og han dog derfor er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed Laurits Iversen af samme dele kvit at være.

(54)

** var skikket Laurits Iversen i Harres og havde stævnet Mads Iversen i Vollum, for han 29/11 sidst forleden til Lø herreds ting skal have ladet hans mor fordele for 15 rigsdaler og 12 års rente, som hans salig far Iver Lauritsen skulle have været ham skyldig, uanseet Laurits Iversen formener ikke enten med hans salig fars brev og segl eller anden nøjagtig kundskab skulle bevises, det hans salig far var Mads Iversen slig gæld skyldig med rette, at ham, hans mor og hans søskende burde at svare dertil: så og efterdi befindes Maren Ivers at have børn og medarvinger efter hendes salig husbond, som til hans gæld, hvor den fandtes, med hende burde at svare og deri betale, og hun dog alene for samme gæld er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed Maren Ivers af den dele kvit at være.

(55)

** var skikket Laurits Iversen i Harres og havde stævnet Tomas Pedersen og Hans Bertelsen i Vollum for et vidne, de til Lø herreds ting 15/11 sidst forleden vidnet har, anlangende dem 19/4 sidst forleden skulle have overværet i sønder Vollum, det Laurits Iversen skal have lånt tre rigsdaler af Mads Iversen i Vollum og skulle betale ham samme tre rigsdaler igen inden tre dage, og hvis han ikke betalte ham samme penning igen til fornævnte tid, da skulle Laurits Iversen have solgt ham en sorthjelmet stud for 14 mark lybsk, hvilket deres vidne Laurits Iversen benægter ikke så i sandhed skulle være: så og efterdi Laurits Iversen selv bekender sig samme tre rigsdaler af Mads Iversen at have lånt og med ham om samme stud været i forhandling, så fornævnte vidne i så måde med hans egen vedgåelse bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(56)

** var skikket Peder Clemendsen i Hesselbjerg hans visse bud Jørgen Jensen, ridefoged til Lundenæs, og havde stævnet Mikkel Jensen i Hammerum og Niels Svenningsen sst for et vidne, de til Hammerum herreds ting 1/3 sidst forleden vidnet har, anlangende at Maren Nielsdatter, da værende i Hammerum, skulle den dag have sagt til dem, at hun havde antvordet Peder Clemendsens hustru Birgitte Nielsdatter adskilligt boskab, tinfade, tallerkener, lysestager og bækkener. samme herredsfoged havde stævnet Niels Mortensen i Hagelskær for et vidne, han samme dag til fornævnte ting vidnet har, at han nogen tid tilforn efter hans mor fornævnte Maren Nielsdatters befaling skulle have været hos Birgitte Nielsdatter om hvad boskab, som hun havde af hendes. dernæst havde stævnet Jens Nielsen i Nørum for vidner, han til fornævnte ting kort tid siden forhvervet har, som Jens Jacobsen i Højris, Jens Mortensen i Bjødstrup, Frands Jensen og deres medbrødre skulle have vidnet i sit indhold, det Peder Clemendsens hustru Birgitte Nielsdatter skulle have bekendt for dem, det hende skulle være i pant sat af Jens Nielsen tre tinfade, fire tintallerkener og en lysestage, hvilke vidner hun hårdeligt benægter sig ikke sligt at have bekendt. så mødte fornævnte Jens Nielsen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 1/3 sidst forgangen år, Mikkel Jensen i Hammerum, Niels Svenningsen og Jens Mortensen i Nørum for otte mænd at have vidnet, at de efter Jens Nielsen hans anfordring og begæring var indganget til hans hustru Maren Nielsdatter, da værende i Hammerum, og tilspurgt hende, hvor hendes boskab var blevet, som han savnede var borte af deres bo i Nørum, da samme tid svarede hun dem, at hun havde antvordet Birgitte Nielsdatter i Hesselbjerg i forvaring adskillige boskab: så og efterdi fornævnte Mikkel Jensen og hans medbrødre har vidnet efter Maren Nielsdatters ord, det hun skulle have sagt for dem, sig at have antvordet Birgitte Nielsdatter samme gods og ikke om deres egen vitterlighed, eller samme deres vidne med nøjagtigt kundskab bekræftes, de andre og har vidnet efter Birgitte Nielsdatters ord og mundheld, som hun ikke er bestendig men her i dag højligt benægtet, sig ikke slige ord til dem at have haft eller samme gods (fornævnte sølvstob undtaget) at have bekommet, bemeldte Laurits Jensen og Frands Jensens vidne i lige måder findes vildige, deres egen far til behjælpning at være vidnet, og ikke på fersk fod, da finder vi efter sådan lejlighed fornævnte vidner såvel som deler, Birgitte Nielsdatter derefter i kommet er, magtesløs at være.

(60)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, og havde stævnet Niels Olufsen i Vognbjerg og Christen Nielsen sst for et vidne, de til Bølling herreds ting 19/5 sidst forgangen år vidnet har, at de skulle have seet samme år, at Christen Poulsen i Sønderby, Peder Christensen i Fruergård, Christen Christensen sst og Niels Christensen i Høllet skulle have gravet tørv på de åsteder imellem Knudgård og Vognbjerg, som synsmænd samme dag har omhjemlet, og Christen Nielsen ydermere at have vidnet, at Mads Jepsen i Sønderby med flere skulle også have gravet tørv på fornævnte åsteder, og endog samme grøft ikke skal være gravet på ulovlige steder men i KM og flere deres sammen bundne og uadskilte mark: så og efterdi Niels Olufsen og hans medbror ikke har vidnet om nogen visse dag eller tid, når samme tørv skulle være gravet, varselsmændene for samme vidne og syn ikke heller navnlig har forklaret, hvem de derfor har givet varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og syn ej heller fornævnte dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme KM tjenere til nogen forhindring.

(64)

** var skikket velb Frederik Markdanner til Langesø hans visse bud Anders Hansen med en opsættelse her af landstinget 20/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Henrik Holck,

for at eftersom Frederik Markdanner for nogen tid forleden skal have sig efter KM dom ved rigens ret ladet indføre hos Henrik Holck i Hvolgård hovedgård og ejendom såvel som i noget af deres bøndergods, så agter han på samme indførsel at hænde dom: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsel, det de har indført Frederik Markdanners fuldmægtig i bemeldte gårde og gods for samme summa pending, hvilken indførsel stander i sin fuldmagt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end samme gård og gods jo bør Frederik Markdanner for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag lovligt igen efter rigens ret bliver udfriet eller og nøjagtigt igen bliver kontenteret, som det sig bør.

(67)

** var skikket Josua Jensen i Bjødstrup med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende ham da at have ladet stævne Christen Jespersen i Langlund for to vidner, han til Hammerum herreds ting 26/6 vidnet har og 15/11 sidst forleden på ham og hans hustru Maren Christensdatter vidnet har, anlangende salig Knud Christoffersens død, og ville med samme vidner påvidne ham og hans hustru ved forgift at være skyldig i hans død, mener samme vidne usandfærdigt og af had og avind at være vidnet, ikke heller at skulle stemme overens. dernæst havde stævnet Maren Andersdatter og Gyde Jensen i Langlund, Jens Olufsen i Langlund og hans hustru Kirsten Jensdatter og Frands Jensen i Bjødstrup med flere for vidner, de til fornævnte ting vidnet har, samt Peder Andersen i Burgårde og hans medbrødre sandemænd af Hammerum herred, for de har svoret Josua Jensen Knud Christoffersens bane på og fra hans fred efter ubevist rygte og tidende, uanseet der har været vidnesbyrd for dem, at salig Knud Christoffersens lig ikke skulle have været anderledes, der det blev klædt og lagt i kiste, end som det menneskes lig, der dør af alderdoms skrøbelighed. nu havde Ulrik Sandberg derimod stævnet efterskrevne for et vidne, de 29/11 til Hammerum herreds ting vidnet har, at førend salig Knud Christoffersen døde, da var de i Langlund og seet han sad i en stol i Josua Jensens stue og var blevet syg og sad død i stolen og blev lagt på hans seng for et dødt menneske og blev dog noget tilpas igen, hvilket vidne Ulrik Sandberg formener vildigt at være, idet Jens Nielsen i Nørum, Niels Jensen og Frands Jensen i Bjødstrup at have vidnet deres egen søn og bror Josua Jensen til behjælpning, såvel som og Gøde Jensen, Maren Andersdatter og Maren Gødesdatter i Langlund med dem er besvogret: så og efterdi Christen Jespersen og Birgitte Christensdatter udtrykkeligt har vidnet dem at have seet bemeldte Knud Christoffersen om dagen, førend han om natten er død blevet, at have været i sine klæder, ganget i gården, og ikke da haft nogen sygdom anderledes, end han plejede, hvilket og med Gøde Jensens vidne befæstes, Christen Jespersen og nu her ydermere ved højeste ed tilstår, at Knud Christoffersen samme dag var i hans hus og begærede hans vogn om andendagen at ville flytte fra Josua Jensens, efterdi han ikke med hans hustru kunne komme overens, det og ud af fornævnte vidner forfares, at Josua Jensens hustru om natten derefter har opråbt bemeldte folk og sagt, Knud Christoffersen ville dø, og de da med aller snarest er indkommet i Josua Jensens hus og befundet, Knud Christoffersen allerede tilforn at være død, og en ond stank og lugt i huset hos ham, og dog ikke da der i huset været tændt lys, men Josua Jensen da at skulle været standet på gulvet, som han nyligen skulle have været fra sin seng opstanden, og fornævnte vidner alle heden tyder sig, at der straks samme tid skal være rygtet, det Knud Christoffersen ved forgift af Josua Jensen skal være ombragt, det og i nogen måder af Gøde Jensen og hans hustrus vidne om deres hund kan eragtes, samme aften tilforn der i gården med forgift at være omganget, og med adskillige tingsvidner, som ikke alene har vidnet om rygte og tidende men en del om deres egen mening, befæstes straks at være berygtet, Josua Jensen ham med forgift at have ombragt, så det ene i så måder om samme gerning med det andet bestyrkes, og over alt dette der Josua Jensen nu her i dag har standen for retten sig at ville undskylde, er han dog, førend dommen er afsagt, retten undveget og begivet sig på flugt og med benene sig selv

salveret og i så måde gerningen vedgået og kendt sig skyldig, da ved vi efter sådanne circumstantzer ikke imod fornævnte vidner, Ulrik Sandberg fremlagt har, ej heller fornævnte sandemænds ed, som derefter, såvel som og eftersom de selv har udspurgt, svoret er at sige eller magtesløs dømme, men Maren Christensdatter, Niels Jensen og deres medfølgeres vidner, som dog er vildige, derimod ingen magt at have.

(78)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde stævnet Hans Jensen, skriver på Lønborggård, for et hjemgjort bænkebrev, han Laurits Mikkelsen i Bork givet og tilskrevet har, anlangende et langt fyrretræ, som Ulrik Sandberg ved sin fuldmægtig har ladet bekoste og opsætte østen sønder Bork ved en høj til en bavne, at Laurits Mikkelsen skulle lade samme bavnetræ hjemføre til sin gård, uanseet at han ikke skulle have nogen befaling: så og efterdi Hans Skrivers sendebrev med Niels Krag, som i Ulrik Sandbergs fraværelse efter KM befaling har haft opsyn med kaptajn og officerer i Riberhus og Lundenæs len, hans tilstand bestyrkes og bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod Hans Skrivers brev, han Laurits Mikkelsen om samme bavne tilskrevet har, at sige eller magtesløs dømme.

(80)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han 23/1 1623 dømt imellem Niels Nielsen i Obling på velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup hans vegne og Laurits Mikkelsen, og tilfundet Laurits Mikkelsen at give Ulrik Sandberg kost og tæring og derefter at stande til rette for en vedkendelse, han skulle have gjort til Nørherreds ting nogen tid siden, anlangende to agre, liggende norden den gård, han iboer, for kronens og kapitlets grund og ejendom, hvilken vedkendelse Laurits Mikkelsen benægter sine ord ikke at have så udtrykkelig været, som Laurits Lauritsen i hans dom eller frafindelse 27/9 1621 har ladet indføre: da formedelst vores underhandling blev Laurits Mikkelsen og Niels Nielsen nu her for retten i velb mand Henrik Lange til Oldager så og Christen Olufsens nærværelse venligt og vel forligt og fordragen, så de på begge sider afstod alle hvis bisager, dem på enten sider i samme trætte om fornævnte to agre er indfaldet, såvel som og om den vedkendelse, Mikkel Bonum ---- anlangende, så alle hvis vidner, breve og domme, de på begge sider i fornævnte bisager forhvervet eller udgivet har, skal være kasseret, død og magtesløs og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde, hvad belangende er om fornævnte agre, de omtvister, derom at gås ved lovlig proces til deres værneting hvis ret er, som det sig bør.

(86)

** var skikket Peder Madsen i sønder Bork og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til fornævnte ting nogen år er siden dømt har imellem Niels Nielsen i Obling på velb Ulrik Sandbergs vegne og Peder Madsen, og fradømt Peder Madsen et stykke eng på sønder Bork mark, kaldes Grobeng, hvilken dom skulle være forhvervet efter to uendelige domme, uanseet fornævnte eng skulle have været brugt til den gård, Peder Madsen iboer, længe over recessens hævd, som med tingsvidne skulle være at bevise. så mødte Niels Nielsen og fremlagde efterskrevne pergament skødebrev af Var sysselting, dateret år 1530, indeholdende Peder Tomasen i Varde for sig og sine søskende, Nis Degn på sin hustrus vegne og Morten Tuesen på sine

datterbørns vegne de stod lydeligt inden alle fire tingstokke på fornævnte ting og gjorde Niels Iversen og Sønnich Mikkelsen dem og deres arvinger fuld skøde og ejendom på en eng, som hedder Grobeng, som ligger imellem Niels Sørensen i Obling og sønder Bork kirkeenge: så og efterdi Peder Madsen for os i rette lægger skøde og breve, samme eng omtvistes angældende, såvel som og tingsvidne, at samme eng i langsommelig tid til den gård, han iboer, har været brugt, hvilke gamle breve ikke for herredsfogden har været i rette lagt, der han sin dom har udgivet eller deri ---- indført, da finder vi efter sådan lejlighed samme herredstings dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovligt indstævnes, dem endeligt imellem at dømme og adskille, og da i sin dom at lade indføre hovedmeningen af hvis breve, for ham bliver i rette lagt, som det sig bør.

(89)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde stævnet Laurits Mikkelsen i sønder Bork, Christen Adsersen i Obling, Niels Sørensen, Søren Ibsen, Christen Nielsen, Søren Madsen og Niels Lauritsen på Nyland for et vidne, de til Nørherreds ting 17/7 sidst forleden med Peder Madsen i sønder Bork vidnet har, anlangende en stug og kronens eng liggende på Grobenge i sønder Bork mark, at den skulle været brugt til den gård i sønder Bork, Peder Madsen iboer, hvilket deres vidne ikke i nogen måde skal komme overens, og nogen på en død mand at have vidnet, og tilmed er samme vidner vildige og af Peder Madsens egne søskendebørn og hans egen bror, som ikke i nogen måder med andre sandfærdige vidnes skal bekræftes, så mødte Peder Madsen og fremlagde efterskrevne vidne af Nørherreds ting 17/7 sidst forgangen år, hvori de indstævnede vidner, som mindes op til 30 år, vidnede om samme eng: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alene har vidnet om bjergning, hvor længe dem var bevidst, samme stykke eng til fornævnte gård, Peder Madsen iboer, at være brugt og bjerget, og intet derimod fremlægges, hvormed bevises kan ikke så at være, som de omvidnet har, hvormed deres vidne kunne tilbage drives, de og en del her er mødt og været samme deres vidne bestendig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(90)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde stævnet Niels Sørensen i nør Bork, Peder Laugesens arvinger af nør Bork, som er Else Pedersdatter, Maren Pedersdatter og Anne Pedersdatter med deres lovværge med flere for et syn, de til Nørherreds ting 30/4 1618 hjemlet har, at de skulle have seet noget jord i nør Bork ved den gård, Mikkel Jensen iboer, at det skulle være indelukket af forten, hvilket syn han formente ikke skal være givet lovligt varsel for, idet der findes to mænd i den halve bondegård, Mikkel Jensen og Hans Madsen iboer, som ikke begge skulle have fanget varsel for, og formente samme deres syn burde magtesløs at være og ikke komme Laurits Mikkelsen på sin bondeejendom til nogen forhindring: så og efterdi fornævnte Laurits Mikkelsen alene er givet varsel for samme syn og ikke Peder Nielsen, som han giver til kende, da på samme ejendom at have boet, for fornævnte syn har fanget noget varsel, så han kunne vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme synsvidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(91)

** var skikket velb fru Ellen Stygge til Frøstrup hendes visse bud Christen Andersen i Kyvling med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende hende da at have ladet hid i rette stævne

Laurits Pedersen i Hodde for et synsvidne, han til Østerherreds ting 4/8 sidst forleden forhvervet har, formeldende at Søren Tomasen i Hoddeskov med flere har været til syn til en ålegård sønden og østen Hodde by, og de da skulle have synet, at samme ålegård skulle have gjort skade i Hodde bys forte, uanseet at de samme åsteder, som de har omvidnet, at skulle være Hodde bys forte og hendes særdeles ensom grund og ejendom, som med lovhævd og skøder skulle være at bevise, tilmed skulle hun ikke for samme syn og vidne have fanget varsel: så og efterdi samme syn og klage skal være fornævnte fru Ellen Stygges grund og ejendom, som hende skal være berettiget, anlangende, og hun dog ikke med hendes lovværge for fornævnte syn og klage befindes at være noget varsel givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn og klage ej heller fornævnte dom og dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(94)

** var skikket Hans Pedersen i Tyvkær og havde stævnet Anders Joensen og Jep Ibsen i Gelballe for et vidne, de til Brusk herreds ting 29/11 sidst forleden vidnet har, at de skal have været hos i Tyvkær den første tirsdag efter midsommer 1623, den tid Mikkel Iversen i Gelballe blev trolovet med Karen Pedersdatter, fornævnte Hans Pedersens søster, og da skulle Hans Pedersen have lovet at ville give hans søster 100 sletdaler, hvilket Hans Pedersen straks for tingsdom ved hans højeste ed har benægtet, mener samme vidne bør magtesløs at være. så mødte Iver Stub, borger i Kolding, på Mikkel Iversens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 29/11 sidst forleden: så og efterdi fornævnte Anders Joensen og Jep Ibsen har vidnet efter fornævnte Hans Pedersens ord og løfte, det han skulle lovet at ville give sin søster hundrede sletdaler, og ikke samme deres vidne og slig pennings løfte med hans brev og segl befæstes, han ikke heller det for tingsdom har indgået eller været bestendig, men straks til hjemting imod fornævnte vidne såvel som og her i dag højligt benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(95)

14/2 1624.

** på Viborg landsting, som holdtes i Asmildkloster, var skikket Peder Sørensen i lille Humlum og havde stævnet Christen Nielsen sst og hans medbrødre kirkenævninger af Resen sogn, for de 9/2 sidst forleden til Skodborg herreds ting har Karen Jensdatter Rotborg kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst og bedrift, hun skal have brugt og gjort efter adskillige vidner og sigtelsers indhold, formente samme deres ed og tov lovlig og ret at være svoret og burde ved magt at blive, og fremlagde Peder Sørensen efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 26/1 sidst forleden: så og efterdi for nævninger såvel som her for os med adskillige vidner er bevislig gjort, det Karen Jensdatter Rotborg har lovet folk ondt, som dem derefter på liv og helbred er vederfaret, hvilket og med andre vidner bekræftes så at være sket, for hvilke Karen Jensdatter til hjemting såvel som her for retten er sigtet og beskyldt, som for er rørt, hun og selv har bestået og vedgået, det hun har forsvoret Gud aller mægtigste, dåb og kristendom og den part, hun skulle have hos Gud og igen givet sig i pagt med satan og djævlen, hvilken hendes bekendelse, hun nu her har bekræftet og synligt vist tegn og mærke, som hun bekender, den onde ånd at have sat på hende, der hun gav sig med ham i forbund, såvel som og tilstår og bekender sig adskillige trolddoms bedrift og gerninger at have med været at gøre og bedrive, og loven formelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og

tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Karen Jensdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddom enten at skære eller skylde, og de efter fornævnte vidner og hendes egen bekendelse har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved sin fuldmagt at blive.

(112)

** var skikket Jens Christensen i Havreballe og havde stævnet Niels Gregersen på Fabjergbol og hans medbrødre kirkenævninger af Fabjerg sogn, for de til Skodborg herreds ting 9/2 sidst forleden har Karen Andersdatter Vinter, som nogen tidlang har været ved Fabjerg sande, kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst og bedrift efter adskillige vidnesbyrd, sigtelse og bekendelses lydelse, formener samme deres ed og tov ret at have svoret og burde ved magt at blive, og fremlagde Jens Christensen efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 2/1 dette år: så og efterdi for nævninger såvel som her i dag for os med adskillige vidner er gjort bevisligt, det Karen Andersdatter Vinter har lovet folk ondt, som dem derefter på livet, helbred og i andre måder er hændt og vederfaret, hvilket og med andre vidner bestyrkes så at være sket, hvorfor Karen Andersdatter til hjemting såvel som og her i dag for retten af adskillige personer er sigtet, beskyldt for en vitterlig troldkvinde vedkendes, som forskrevet står, og intet Karen Andersdatter derimod fremlægger, hvormed hun kan bevislig gøre, det hun sig ærligt og kristeligt har skikket og forholdt, men fast mere bevises, hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddoms kunst at have påhængt og efterfulgt, hun og af to andre misdædere, som for deres trolddoms gerninger er heden rettet, at være beråbt og udlagt, og loven formelder om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og efterdi fornævnte nævninger, som i sognet hos Karen Andersdatter Vinter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde men ved sin magt at blive.

(122)

** var skikket velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes visse bud Matias Nielsen, skriver der sst, og havde stævnet Tomas Andersen i Døstrup og hans medbrødre sandemænd i Lø herred for et æsknings vidne, de til Lø herreds ting 26/4 sidst forleden forhvervet har, hvori de skulle have æsket af fru Anne Rantzau 29 sletdaler for to rejser, de her til landstinget skulle have ladet gøre, eftersom fru Anne Rantzau skulle have ladet dem hid stævne, formener dem samme vidne med vrang undervisning at have forhvervet: så og efterdi samme æsknings vidne ikke bemelder, varselsmændene at have givet fru Anne Rantzau med hendes lovværge derfor varsel, ikke heller hvor eller på hvad sted, de hende for samme vidne skulle have stævnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme æsknings vidne så noksom lovlig, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(123)

** var skikket Bertel Hansen i Aspe, Peder Christensen sst, Søren Hansen i Borg og hans medarvinger deres visse bud Anders Christensen i Drengsted og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 18/10 sidst forleden dømt har, hvori han skulle

have kendt et brev ikke så nøjagtig at være, at Hans Nielsen i Harres derfor burde at lide dele og tiltale, men for Bertel Hansen og sine medarvingers tiltalt kvit at være: så og efterdi Peder Tygesen tilforn for sin dom har været hid kaldt, og den da er magtesløs kendt af den årsag, han har dømt på Hans Nielsens underskrevne brev, som dog ikke var hans dom, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Tygesen sig jo deri har forseet og bør derfor igen at give Bertel Hansen og hans medarvinger hvis billig kost og tæring, de for den hans dom har lidt og ladet anvende.

(124)

** var skikket Hans Pedersen i Ballum på sine egne og på Anders Lauritsen og Hans Bartskær i Sejerslev deres vegne og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 18/10 sidst forgangen år dømt har, hvori han skal have tilfundet Maren Ibs i Bysted at være hendes salig søster Sidsel Madsdatters rette arving, hvilken arv hun og med hendes lovværge skal have solgt og afstået til Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, hvilken dom Hans Pedersen formente at være dømt imod et kontrakts vidne, som er gjort imellem Maren Ibs og hendes stedsøn Hans Ibsen, at Maren Ibs, eftersom hun havde været fledført til Niels Simonsen i Bysted, skulle have sin underholdning af den gård Bysted hendes livstid, som hun og bekommet havde: så efterdi ikke bevises Sidsel Hanskone at have haft andre arvinger end hendes søster bemeldte Maren Ibs, og fogden fordi efter loven har tildømt Maren Ibs at være hendes rette arving til hendes efterladende gods og gæld, og samme arv fornævnte Matias Nielsen, som hun med hendes lovværge det har opladt, at følge, såvel som og tilfundet hvis, Maren Ibs af hendes ophold og underhold havde sig efterladt, at følge Niels Simonsen efter kontrakts indhold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(127)

** var skikket Tomas Madsen Pog i Kolding, tingskriver i Elbo herred, hans visse bud Hans Nielsen i stor Ullerup og havde stævnet Niels Mikkelsen i Kongsted for en uendelig dom, han til sidst forleden landsting forhvervet har, anlangende hvis ejendom Tomas Madsen har sig til forhandlet i den ejendomsgård, som Niels Mikkelsen påboer, hvilken uendelig dom Hans Nielsen på Tomas Madsens vegne formener med vrang undervisning at være forhvervet, eftersom Niels Mikkelsen i fornævnte dom skal have ladet indføre, at have været på hans sygeseng, da skøderne skal være gjort på fornævnte ejendom, og derfor skulle have ladet gøre skudsmål, hvilket han mente, han ikke sandfærdigt kunne bevise, hvorfor han formente samme dom burde magtesløs at være. herhos fremlagde Hans Nielsen efterskrevne skøde af Elbo herreds ting 12/3 1622, som lyder Nis Gris i Taulov Nebel med hans hustru Ellen Mikkelsdatter og Oluf Pedersen i Herslev med hans hustru Margrete Mikkelsdatter at have skødet fra dem og deres arvinger og til Tomas Madsen Pog og hans kære hustru Margrete Clausdatter og deres arvinger al den ejendoms lod og anpart, som Ellen Mikkelsdatter og Margrete Mikkelsdatter kunne være arveligt tilfaldet efter deres salig forældre Mikkel Nielsen og Anne Mikkels i den ejendoms gård i Kongsted, som deres forældre påboede: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Jesper Hansen, Nis Gris og Oluf Pedersen for ting og dom har skødet og afhændet deres og deres hustruers lod og anpart, dem kunne være tilfaldet i fornævnte ejendoms gård i Kongsted, og samme skøder indeholder, det bemeldte ejendom fandtes lovligt lovbudt tre samfulde ting efter loven, førend skødet gik, og ingen da var fremkommet, som var medarvinger til fornævnte gård, det at ville sig til forhandle, og ikke Niels Mikkelsen gør bevisligt dem videre at have solgt i samme ejendom end deres egen lod og anpart,

ikke heller beviser sig imod samme lovbud nogen fyldest at have tilbudt, det han med dem ville købe, hvormed fornævnte skøder lovligt kunne forhindres, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skøder at sige eller magtesløs dømme, og efterdi fornævnte syn og dele, nu hid stævnet er, ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil der stævnes på ny, og de fremkommer.

(131)

** var skikket Inger Jepsdatter Kolli på Varhede hendes visse bud Mads Madsen Trans, borger i Lemvig, og havde stævnet Oluf Clemendsen, borger sst, for en misdæders bekendelse, ved navn Maren Jensdatter, 13/6 sidst forleden skal have forhvervet, anlangende at fornævnte Maren Slader skulle have navngivet hende, hvilken bekendelse Inger Jepsdatter hårdeligt ved sin saligheds ed benægter, at hun aldrig har været med Maren Slader at bruge nogen trolddoms bedrift i nogen måde. så mødte Oluf Clemendsen og fremlagde efterskrevne bekendelse: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyv, forræder, troldkarle eller troldkvinder at skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder hvad de vil sige eller vidne på nogen, og Maren Jensdatter Sladers, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, hvis ord ikke bør at agtes, men med sognevidne bevises Inger Jepsdatter sig ærligt at have skikket og forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme misdæders bekendelse (så vidt den Inger Jepsdatter anlanger) så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme hende på hendes ære eller liv til nogen forhindring.

(132)

** var skikket Margrete Christensdatter i Ejdal i nør Nissum sogn hendes visse bud Mads Madsen Trans, borger i Lemvig, og havde stævnet Oluf Clemendsen, borger sst, for en misdæders bekendelse, ved navn Maren Jensdatter Slader, 13/6 sidst forleden han forhvervet har, anlangende Maren Slader skal have navngivet hende, hvilken bekendelse Margrete Christensdatter hårdeligt ved sin saligheds ed benægter, at hun i fornævnte sager er uskyldig og hende af had og avind at være pådigtet og påløgnet, formedelst en løgnagtig ånds indskydelse. så mødte Oluf Clemendsen og fremlagde Maren Sladers efterskrevne bekendelse: så og efterdi recessen bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyv, forræder, troldkarle eller troldkvinder at skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder hvad de vil sige eller vidne på nogen, og Maren Jensdatter Slader, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, hvis ord ikke bør at agtes, men med sognevidne bevises Margrete Christensdatter sig ærligt at have skikket og forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme misdæders bekendelse (så vidt den Margrete Christensdatter anlanger) så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme hende på hendes ære eller liv til nogen forhindring.

(134)

** var skikket Niels Christensen i Kurhøj i Nissum sogn på hans hustru Karen Christensdatter hendes vegne hans visse bud Mads Madsen Trans, borger i Lemvig, og havde stævnet Oluf Clemendsen, borger sst, for en misdæders bekendelse, han efter en troldkvinde, ved navn Maren Jensdatter Slader hendes ord og mundheld skal have forhvervet, hvori hun skulle have udlagt og beskyldt Karen Christensdatter for trolddom, endog Karen Christensdatter hårdeligt benægter sig ikke at have lært eller brugt nogen trolddom eller bedrift i nogen måder: så og efterdi recessen

bemelder, intet udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder at skal stå til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder hvad de vil sige eller vidne på nogen, og Maren Jensdatter Sladers, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, hvis ord ikke bør at agtes, men med sognevidne bevises, Karen Christensdatter sig ærligt at have skikket og forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme misdæders bekendelse (så vidt den Karen Christensdatter anlanger) så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme hende på hendes ære eller liv til nogen forhindring.

(136)

28/2 1624.

** på Viborg landsting, som holdtes i Asmildkloster, var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Møgelkær, KM befalingsmand på Bergenhus, hans visse bud Morten Ganz, foged på Møgelkær, og havde stævnet Christen Andersen i Jelling for en dom, han til Tørrild herreds ting 31/1 sidst forleden imellem ham og velb Frederik Munk til Haraldskær dømt har, anlangende en summa penning, han til omslag 1624 på Frederik Munks vegne har udlagt til velb fru Magdalene, Bertram Pogwischs, som bemeldte Frederik Munks anpart i hovedstol og rente 1600 specie daler, hvilken summa penning fornævnte herredsfoged har tildømt Frederik Munk at erlægge og betale Knud Gyldenstjerne eller og at stå til rette efter KM forordning, og derpå uendelig dom her til landsting at være forhvervet, mener samme dom lovlig og ret at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi for os fremlægges fornævnte gamle hovedbrev på 3000 daler, som Frederik Munk har været forlover i med, og Knud Gyldenstjerne for samme summa har gjort sig til hovedmand og med nyt brev samme gamle brev, Holger Bille på Frederik Munks vegne har været en forlover, hvilket nyt brev Knud Gyldenstjerne og selv har været forårsaget at indfri, efter at han hverken af Frederik Munk eller hans forlover Holger Bille for hans anpart nogen pending er tilstillet, som af deres skrivelse er at forfare, og sagen til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der ganget er, hvori Frederik Munk er tildømt sit brev at efterkomme, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig sin anpart af samme pending med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfindes velb Laurits Ebbesen til Tulstrup og Laurits Lindenov til Oregård, som Morten Ganz på sin husbonds vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden seks uger at begive dem til Frederik Munks gård og gods og der gøre Knud Gyldenstjerne udlæg for samme summa med sin interesse, som for er meldt, i Frederik Munks løsøre eller gods, hvor det findes kan, og det for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, så han bekommer udlæg efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(140)

** på Viborg landsting, som holdtes i Asmildkloster, var skikket Niels Andersen, borger og rådmand i Varde, på sine egne og på Laurits Jensen og hans medarvingers vegne såvel som på Otte Rasmussen, borgmester sst, Maren salig Niels Tomasens, Jens Nielsen og Apelone Nielsdatter sst deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have ladet stævne velb Frederik Munk til Haraldskær og fru Sofie Friis, Frederik Munks, for gæld, de til dem pligtig er efter regnskabsbøger, domme og andre rigtig bevis skal være dem pligtig og ikke nøjagtig ville betale: så og efterdi samme to regnskabsbøger for os i rette lægges, hvori samme gæld i stykvis findes indskrevet, hvilke bøger stander ved deres fuldmagt, og ikke for nogen urigtighed er videt, og

herredsfogden derefter har tildømt Frederik Munk og fru Sofie Friis for resten af samme gæld, så vist ikke med kvittantser kan af bevises betalt at være, at lide æskning, eftersom hans dom indeholder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk og fru Sofie Friis jo bør fornævnte medarvinger for samme gæld, så vidt ikke med kvittantser kan bevises at være betalt, at kontentere, og efterdi Niels Andersen begærer det ham på sin og sine medarvingers vegne måtte ved to gode mænd indlægges i Frederik Munks og fru Sofie Friises gods for samme rest, da tilfinder vi velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Niels Andersen dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger at begive dem til Frederik Munks og fru Sofie Friises gårde og gods og der gøre Niels Andersen og hans medarvinger udlæg for samme rest af fornævnte gæld, så vidt ikke nøjagtig kan bevises at være betalt, i Frederik Munks og fru Sofie Friises løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, og det for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, så de bekommer fuldt udlæg for deres rest med des derpå anvendte interesse efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(143)

** på Viborg landsting, som holdtes i Asmildkloster, var skikket Mads Hansen, borger i Ribe, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 500 rigsdaler in specie og 30 enkende rigsdaler årlig rente, han efter sit brevs indhold Mads Jensen skyldig er, nu til forgangen jul skulle efter lovlig opsigelse være betalt, og det ikke sket er, formener Frederik Munk dermed uret at have gjort, om Mads Jensen ikke bør at have udlæg i Frederik Munks jordegods, hvor det findes kan: så og efterdi for os i rette lægges Frederik Munks forseglede og underskrevne brev, han til Mads Hansen på samme pending udgivet har, og ikke med kvittants bevises dem at være erlagt, sagen og til herredsting ved endelig dom er ordelt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo bør samme pending med sin efterstående rente og interesse til Mads Jensen at betale, og efterdi Frederik Munk lader tilbyde for samme gæld i sit jordegods at vil gøre udlæg, da tilfinder vi bemeldte Gunde Lange og Iver Vind med fordeligste lejlighed og inden i sag seks uger dem til fornævnte gods eller andet Frederik Munks jordegods eller løsøre, hvor det kan findes, at begive og det for en billig værd at taksere og siden imod gælden likvidere, så Mads Hansen bekommer fuld udlæg og betaling for hans gæld og anfordring efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(145)

** var skikket velb fru Kirsten Juul til Kærsholm hendes visse bud Peder Jensen i Vattrup og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte ting dømt har og tildømt velb Frederik Munk til Haraldskær at betale fru Kirsten Juul 500 rigsdaler med sin rente og interesse, han hende skyldig er efter hans brevs indhold, hvilken hans dom Peder Jensen på fru Kirsten Juuls vegne formener lovlig og ret at være og burde ved magt at blive, og hende at ske udlæg efter KM forordning: da efterdi fornævnte Gregers Hvid på Frederik Munks vegne vedgår gælden rigtig at være, fornævnte Frederik Munk i sin underskrevne fortegnelse og tilbyder derfor i sit jordegods at ville gøre udlæg, da tilfinder vi Iver Lykke, Christoffer og Erik Krabbe med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fornævnte gods (eller andet Frederik Munks jordegods eller løsøre, hvor det kan findes, om det samme, tilbudt er, ikke tilrækker) at begive og det for en billig værd at taksere og siden imod gælden likvidere, så fornævnte fru Kirsten Juul bekommer fuld udlæg og betaling for hendes gæld og anfordring efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(148)

** var skikket Niels Simonsen i Bysted og havde stævnet Hans Pedersen i Ballum og Matias Nielsen på Trøjborg for en uendelig landstings dom, de her til landsting 14/2 sidst forleden på deres egne og deres medbrødres vegne forhvervet har, anlangende at de skal have fanget fogden Peder Tygesens dom ved magt dømt, at Peder Tygesen skal have tildømt Niels Simonsen at give Hans Pedersen, Matias Nielsen og deres medbrødre rente en skilling lybsk af hver mark lybsk af det gods, som Niels Simonsen ved vurdering har i boet hos sig, der han kom til Bysted, som beløber sig en summa 474 daler lybsk, hvilken dom Niels Simonsen formener, Hans Pedersen og Matias Nielsen med vrang undervisning at have forhvervet, og samme dom burde magtesløs at være: da efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Matias Nielsen samme herredstings dom, hidstævnet er, afstår, da bør den efter sådan lejlighed at være som udømt var, og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde.

(149)

** var skikket Niels Simonsen i Bysted og havde stævnet Hans Pedersen i Ballum, Matias Nielsen, tjenende på Trøjborg, for en uendelig landstings dom, de her til landstinget 14/2 sidst forleden på deres egne og deres medbrødres vegne forhvervet har, anlangende at de skal have fanget et testamente magtesløs dømt, som salig Hans Ibsen i Bysted 18/8 1609 for præsten i dannemænds overværelse bekendt har, at alt hvis ud og indgæld, som Hans Ibsen i Guds sandhed tilstod og bort skyldig var efter bemeldte testamentes lydelse, hvilken dom Niels Simonsen formente Hans Pedersen og Matias Nielsen med vrang undervisning at have forhvervet og burde magtesløs at blive, og ikke komme ham til nogen skade eller forhindring: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på by, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi samme testamente ikke befindes af salig Hans Ibsen selv at være forseglet eller underskrevet, ikke heller med hans brev og segl bekræftes, det han sådan gæld skulle have været heden skyldig, som testamentet om formelder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme testamente ej heller fornævnte tingsvidne, så vidt det på testamentet sig refererer, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(152)

** var skikket velb Frederik Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Tryggevælde, hans visse bud Mogens Mikkelsen, foged på Lystrup, og havde stævnet Anders Graversen i Hestlund for to uendelige langstings domme, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over en hans tjenere, Niels Sørensen i Torlund, her ved landstinget efter hans brev og segl, som skulle lyde på 120 slette pending, han Anders Graversen skulle have givet, hvilken håndskrift Mogens Mikkelsen på Frederik Reedtzes vegne formente, Niels Sørensen i adskillige måder skulle Anders Graversen med rede penge og gode varer erlagt og betalt, som noksom med Anders Graversens kvittants skulle være at bevise: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for os i rette lægges fornævnte Niels Sørensens forseglede og underskrevne brev, han til Anders Graversen på 120 daler udgivet har, som til sankt mikkels dag forleden skulle have været betalt ved hans gode tro, ære og love, og samme termin lang tid siden forgangen er, og ikke med kvittants eller i andre måder nøjagtigt bevises, Niels Sørensen samme sin æres forpligt at have holdt og efterkommet, som det

sig en ærlig mand burde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Sørensen jo efter hans egen forpligt bør æreløs at være, og dernæst nu her for rette opdrog og afhændede Anders Graversen samme sag og breve til velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, så han den skal være berettiget i alle måder som sin egen, og bemeldte Knud Gyldenstjerne dermed fornævnte Anders Graversen kontenterede efter hans egen nøje.

(156)

** var skikket Oluf Andersen i Bjerremose hans visse bud Christen Hansen i Hulvig og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund, herredsfoged i Østerherred, for en dom han 20/10 sidst forleden imellem Oluf Andersen og menige Horne sognemænd dømt har, anlangende ham ikke at kunne tilfinde fornævnte sognemænd at tiende deres tiende i dette år i kærven eller at give til Oluf Andersen videre korn, end som er givet i samme part tiende til KM af gammel tid, formener at herredsfogden har dømt imod den seddel, Oluf Andersen af Gregers Ottesen, borgmester i Kolding, og Hans Jensen, slotsfoged på Koldinghus, forhvervet har, mener ham at have dømt imod recessen: så og efterdi samme dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(157)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, hans visse bud Niels Lauritsen, slotsskriver sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet stævne Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred for en dom, han 25/8 1621 imellem Knud Gyldenstjerne og velb Elsebe Juel til Pallesbjerg dømt og afsagt har, anlangende ham at have tildømt fornævnte den gode mands tjenere i Fjand at give fru Elsebe Juel nogen rettighed af den ejendom, som de til deres gårde, de påboer, har at bruge, uanseet at for ham samme dag var i rette lagt kong Frederik den andens skiftebrev, i hvilken afgangne salig Peder Gyldenstjerne samme gård i Fjand med den ganske tilliggelse er tilskiftet, såvel som afgangne fru Birgitte, salig Mogens Juels, skøde, i hvilket fru Elsebe Juel en part ejendom, til samme gård skulle findes i brug, være solgt og skødet, hvilken dom Niels Lauritsen på den gode mands vegne formente ikke at kunne tilkomme ham at dømme, men det fra sig og indtil sin tilbørlige dommer at skulle have indfundet: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, hvem som landgilden omtvister bør at følge med rette efter hvis breve og dokumenter for ham bliver i rette lagt, som det sig bør.

(159)

** var skikket Peder Jensen i Odderup og Jørgen Pedersen sst på deres egne og på Jens Pedersens vegne og havde stævnet Peder Pedersen i Vrå med flere for et vidne de til Bølling herreds ting 26/1 sidst forleden med Christen Olufsen i Kær vidnet har, at de skulle have seet, at Peder Jensen og hans to sønner Jørgen Pedersen og Jens Pedersen, at de i sommer sidst forfangen skulle have afført korn af Vrå mark, som skulle have været Christen Olufsen tilvurderet, hvilket deres vidne ikke skulle formelde om nogen visse dag eller tid, de samme korn skulle have afført: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet om nogen visse dag eller tid, når Peder Jensen og bemeldte hans to sønner samme korn skulle have bortført, en del ikke heller har vidnet på fersk fod men lang tid efter samme gerning skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme

vidner, så vidt de om fornævnte korns afførelse vidnet er, ej heller fornævnte nævnings ed, derpå er funderet, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(162)

** var skikket Christen Andersen i Kyvling på hans far Anders Christensen sst hans vegne og havde stævnet Jens Christensen i Kyvling, Karen Christenskone og Else Bertelsdatter sst for et vidne de til Nørherreds ting for nogen tid siden at have vidnet, at Christen Andersen og hans datter Anne Andersdatter skulle have aget tørv tilmed tørveklode, som skulle være sat i en vej vesten hans gård, hvilket de benægter, disligeste skulle have vidnet at hans hustru Anne Anderskone skulle have lagt fornævnte tørv i en klode, og ikke de skulle have vidnet på nogen visse dag eller tid, sligt skulle være sket. disligeste havde stævnet hans kones søn Niels Christensen: så og efterdi nu gives til kende, den ene synsmand, ved navn Niels Pedersen i Forsum, som om samme tørv, klode og vej hjemlet har, siden ved døden er afgangen, og ikke hans arvinger findes dertil stævnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i samme sag at dømme, førend de og lovlig stævnes og kaldes, og da gå om hvis ret er.

(164)

** var skikket velb Henrik Holck hans visse bud Mikkel Lauritsen og havde stævnet velb Iver Munk for en dom, som han på sin bror Jørgen Munks vegne har ladet forhverve til Nørvang herreds ting 16/12 sidst forleden, anlangende den rugsæd, som var sået forgangen år til Hvolgård, førend Iver Munk på hans bror Jørgen Munks vegne blev indført i Hvolgårds hovedgård og ejendom, og ikke samme rugsæd er indført i ridebrev, mener at samme rugsæd regnes for løsøre og hvis andet løsøre, som dem er udlagt ved ridemænd skulle være specificeret i ridebrev: på begæring blev samme sag opsat til første landsting efter påske nu først kommende.

(165)

13/3 1624.

** var skikket Niels Knudsen, borgmester i Vejle, hans visse bud Oluf Ibsen, borger der sst, og havde stævnet velb Iver Munk til Hvolgård for 73 daler, han Niels Knudsen skyldig er efter hans underskrevne håndskrifts indhold og Niels Knudsens underskrevne regnskab, formener ham uret at have gjort, efterdi han ikke har efterkommet hans brev, men burde derfor at stande til rette, som han ved endelig dom af Nørvang herreds ting er tildømt: da efterdi for os i rette lægges bemeldte Iver Munks underskrevne brev på fornævnte penning såvel som og fornævnte Niels Knudsens underskrevne udtog og regnskab på hvis, Iver Munk ham pligtig er, og intet derimod fremlægges, samme gæld at være betalt og afklaret, sagen og til herredsting har været i rette stævnet, og endelig dom der ganget, tilmed og to gange hid indkaldt, og to uendelige domme forhvervet, som for er rørt, hvilke stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, og ikke Iver Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne ham at undskylde eller herimod at svare, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Iver Munk jo bør Niels Knudsen samme gæld at betale, og fordi tilfinder velb Iver Vind til Grundet og Jacob Krabbe til Væbnersholm med førdeligste lejlighed og inden seks uger dem til Iver Munks løsøre eller jordegods at begive og deraf rigtigt og for en billig værd at taksere og siden, så meget fornøden gøres, imod fordrede summa med dis interesse likvidere, så Niels Knudsen bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de ville ansvare og være bekendt.

(167)

** var skikket Jens Bertelsen, borger og rådmand i Vejle, hans visse bud Oluf Ibsen, borger sst, og havde stævnet velb fru Sofie Friis til Haraldskær med hendes lovværge velb Frederik Munk for en summa pending, hun ham skyldig er efter to hendes udgivne håndskrifters formelding, jomfru Ingeborg Munk og fru Sofie Friis efter hans regnskabsbogs formelding hos ham har udtaget, og eftersom Jens Bertelsen tit og ofte har ladet fordre og kræve samme gæld og dog sin betaling ikke bekomme kunne men måtte det ved dom til Tørrild herreds ting ladet udfordre, hvorfor han har forhvervet uendelige domme, hvorfor han nu er endelig dom begærende: da efterdi for os fremlægges fru Sofie Friises underskrevne brev til Jens Bertelsen på samme pending udgivet, og sagen til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget er, tilmed og siden to uendelige domme her til landstinget forhvervet, som for er rørt, bemeldte Gregers Hvid på Frederik Munk og fru Sofie Friises vegne og nu her for retten tilstår samme gæld rigtig at være og tilbyder dem derfor udlæg at ville gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk og fru Sofie Friis jo er pligtig samme gæld at betale, og fordi tilfinder velb Gunde Lange til Bregning, befalingsmand på Koldinghus og Iver Vind til Grundet, som af Oluf Ibsen på Jens Bertelsens vegne dertil nævnt og betroet er, med fødeligste lejlighed og inden seks uger dem til Haraldskær at begive og der eller andetsteds, hvor det findes kan, af Frederik Munk og fru Sofie Friises løsøre eller gods for en billig værd at taksere og siden, så vidt fornøden gøres, imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse at likvidere, så Jens Bertelsen bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(170)

** var skikket Niels Hansen i Gunderup og havde stævnet Niels Jensen sst for et delsvidne, han lader sig af berømme, han over ham til Skast herreds ting ved sankt mikkels dags tide 1623 forhvervet har, mener samme dele skal være drevet imod Albret Skeels kontrakt, dernæst skulle samme mand, som fornævnte dele drevet har, tilforn at være delt og lovforvunden, mener Niels Hansen samme dele burde magtesløs at være: så og efterdi med delsbrev gøres bevisligt, det Niels Jensen har været delt og lovforvunden, da han samme dele over Niels Hansen drevet har, og samme landstings dom ikke er endelig eller lyder ydermere, indtil igen blev stævnet og kaldt, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele og uendelige dom ingen magt at have.

(171)

** var skikket velb Laxmand Gyldenstjerne til Bjersgård hans visse bud Tyge Skov, foged på Tyrrestrup, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for et hovedbrev, han til velb Gert Rantzau til Breitenburg udgivet har, i hvilket hovedbrev Laxmand Gyldenstjerne har forlovet for Frederik Munk for 3000 rigsdaler in specie hovedstol med deres rente efter hovedbrevets lydelse, hvilken summa Frederik Munk ikke har ladet erlægge, men Laxmand Gyldenstjerne selv skal have været forårsaget nu til sidst forgangne omslag 1624 samme hovedbrev at indfri, og ikke Frederik Munk for sig rette ville, hvorfor Tyge Skov på Laxmand Gyldenstjernes vegne formente, Frederik Munk jo pligtig at være samme summa med sin rente med mere at betale: da efterdi for os i rette lægges Frederik Munks udgivne brev til Gert Rantzau på fornævnte 3000 daler med sin rente, og Laxmand Gyldenstjerne derfor befindes en forlover, hvilket brev findes påskrevet af Laxmand Gyldenstjerne at være indløst og eet års rente betalt, og sagen til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der ganget er, som forskrevet står, Frederik Munk ved sit underskrevne svar

tilbyder for samme gæld i Haraldskær hovedgård at ville gøre udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme 3000 daler med sin rente og interesse til Laxmand Gyldenstjerne at betale, og fordi tilfinder velb Niels Friis til Skumstrup og Johan Brockenhuus til Lerbæk med førdeligste lejlighed og inden seks uger dem til Haraldskær hovedgård eller andetsteds, hvor Frederik Munks gods findes, at begive og rigtigt for en billig værd at taksere og så meget fornøden gøres imod fornævnte fordrede summa med sin rente og interesse at likvidere, så Laxmand Gyldenstjerne bekommer fuld udlæg og betaling for fornævnte gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(174)

** var skikket Niels Grøn i Borup hans visse bud Morten Eriksen i Troelstrup og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en summa pending, han ham efter hans udgivne brev skyldig er, og han til herredsting har forhvervet endelig dom over ham, at han for fornævnte penge er tildømt sit skadesløs brev at holde og betale med hovedstol, rente, skadepenning så og kost og tæring og al interesse, som derpå er anvendt, og at stande til rette efter KM forordning i det femte kapitel om gældssager, og mener at han nu burde endelig dom at bekomme: da efterdi her fremlægges Frederik Munks udgivne brev på fornævnte 250 daler med sin rente, som ikke bevises at være betalt, og sagen til herredsting ved endelig dom er ordelt såvel som og siden her til landstinget to uendelige domme udganget, som forskrevet står, tilmed Frederik Munk selv lader tilbyde for samme gæld at vil gøre udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme summa pending med sin efterstående rente og interesse til Niels Grøn at betale, og fordi tilfinder velb Iver Mund til Merringgård og Jørgen Mund til Serreslevgård, som Morten Eriksen på Niels Grøns vegne dertil nævnt og betroet har, med førdeligste lejlighed og inden seks uger dem til fornævnte syv stykker jord at begive og det for en billig værd at taksere og siden det eller andetsteds, hvor hans gods findes, så meget deraf fornøden gøres imod fornævnte Niels Grøns fordrede summa med dis rente og interesse at likvidere, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(176)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm hans visse bud Christen Hansen og havde stævnet Frederik Munk til Haraldskær for et brev, Frederik Munk til velb fru Lisbet Friis, salig Jacob Huitfeldts efterleverske, til Berridsgård udgivet har, lydende på 2220 rigsdaler hovedsum, som skulle have været erlagt og betalt, dog det ikke sket er, og Hans Lange samme Frederik Munks hovedbrev selv har indløst, hvorfor han har været forårsaget at lade Frederik Munk stævne til Tørrild herreds ting og der forhvervet to uendelige domme og én endelig dom over ham, hvorfor han formener, Frederik Munk sit skadesløs brev bør at holde og efterkomme: da efterdi for os i rette lægges Frederik Munks udgivne brev til fru Lisbet Friis på 2220 rigsdaler med deres årlige rente, som Hans Lange befindes at være forlover for, hvilket hovedbrev befindes ham at have indløst, disligeste og i rette lægges Frederik Munks skadesløs brev, han til Hans Lange på samme løfte givet har, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget er, tilmed og fru Sofie Friis i Frederik Munks fraværelse tilbyder udlæg imod samme gæld, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme summa pending med sin rente og interesse Hans Lange at betale, og fordi tilfinder velb Christen Lange til Hesselmed og Iver Lange til Bramming, som Christen Hansen på Hans Langes vegne dertil nævnt og betroet har, med førdeligste lejlighed og inden seks uger dem til fornævnte gods i Falster at begive det for en billig

værd at taksere og siden så meget deraf fornøden gøres imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(179)

** var skikket Laurits Jensen i Langdal på velb Axel Rosenkrantz til Buderupholm hans efterladende hustru og arvingers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jep Nielsen på Holm, herredsfoged i Hind herred, for en dom han imellem velb fru Maren Juel til Rybjerg og ham dømt har og kvitdømt hende for 400 daler hovedsum imod hendes hægtebrev, som han har hægtet for salig fru Birgitte, afgangne Mogens Juels, som han lovet for hende til salig Jørgen Due, og mere anseet hendes beretning og kvittants end hendes udgivne hægtebrev: da efter flere ord dem på begge sider derom var, blev det så forhandlet, at fru Maren Juel skal give Axel Rosenkrantzes arvinger halvparten af samme hovedsum, som er 200 enkende rigsdaler, og Erik Christensen og Christen Madsen lovede til først kommende landsting derpå at skal skaffe fru Maren Juels forvaring, og dermed lod Laurits Jensen på Axel Rosenkrantzes arvingers vegne sig benøje, så samme trætte dermed skal være bilagt.

(180)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Mikkel Blymester i Grejs og havde stævnet Knud Sørensen, borgmester i Vejle, for en vedkendelse han, som en regnskabsprovst til Hover og Sindbjerg kirker, har indskrevet i Hover kirkebog, formeldende Johan Brockenhuus at blive fornævnte kirker inderst skyldig af Gryds enemærke i Hover mark liggende, uanseet Gryds enemærke af arilds tid skal have ligget til Lerbæk usted og ufæst i alle måder, men aleneste deraf som en anden kirkegård at være ydet årligt en ørte byg og nogen pending deraf til Hover kirke: da efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, men hovedsagen belangende blev efter begge parternes bevilling opsat til næste landsting for pinsedag nu først kommende, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(182)

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup hans visse bud Knud Offersen, borger i Kolding, og havde stævnet velb Frederik Munk anlangende en del af hans jordegods i Skast herred og Gørding herred liggende, som han skal have ham til brugelig pant i hånd pantsat for 3000 rigsdaler in specie, hvilket gods nu forleden omslag skulle have været fra ham hjemløst og ham fornævnte 3000 rigsdaler skulle være betalt, hvilket han ikke har efterkommet, hvorfor Knud Offersen på Tomas Juels vegne formener, at samme pantsatte jordegods burde ham for ejendom at følge: på begæring blev samme sag opsat til andet landsting efter påske nu først kommende.

(183)

** var skikket Margrete, afgangne Hermand Reinnings efterleverske, og Anneken, afgangne Gert Greves efterleverske, i Kolding deres visse bud Anders Christensen Keldkær og gav til kende, at eftersom de for nogen tid siden har været forårsaget en summa penning, som beløber sig med skade og omkostning 2063 sletdaler, med rigens ret af velb Hans Pogwisch at søge og æske, hvilke penning salig Otte Christoffer Rosenkrantz dem har skyldig været, og efter samme forfølgning ved

gode mænd har ladet sig indføre i 1000 rigsdaler hos velb jomfru Margrete Bille til Donslund, som hun Hans Pogwisch skyldig er efter indførsels vidnes formelding, hvorfor Anders Christensen på Margrete Hermands og Anneken Gerts deres vegne formener samme indførsel burde ved magt at blive: så og efterdi fornævnte gode mænd i samme deres indførsels seddel har dem forbeholden, den med sådan kondition at være gjort, eftersom hvis der om samme gæld til herredage bliver omkendt og afsagt, og nu bevises samme sag om fornævnte gæld til første almindelige herredage af KM og rigens råd at være optaget, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i sagen at dømme, førend ud af KM og rigens ret derom bliver påkendt, som det sig bør

(185)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Peder Ambrosiusen i Søndermølle, for han nogen tid siden skal have været i en hans tjenere Tomas Skomagers gård i Vestrup og der at skal uførmet ham med ord og gerning, og han for samme hans ulov og forseelse skal være gårdfred oversvoret, og han i samme lovmål skal have sig forhindret og hverken settet, rettet eller borgen sat for sig, mener Peder Ambrosiusen burde derfor at stande til rette efter recessen og fare som andre fredløse mænd: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Søren Nielsen og hans medfølgeres vidnesbyrd ikke udtrykkeligt har vidnet, det Peder Ambrosiusen skulle have gjort nogen uførm med hug eller håndgerning i fornævnte Vestrupgård enten på folk, huse eller andet gården tilhørende, hvormed han kunne bryde gårdfred, så samme klage og sigtelse (som dog ikke er fuldkommen) med lovlige vidner bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, klage og sigtelse ej heller den sandemænds ed, derefter svoret er, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke ved os på Peder Ambrosiusens fredløsmål derfor at dømme.

(188)

** var skikket Bastian Albretsen skrædder, borger i Ribe, og havde stævnet Niels Jensen i Hoven for en kvittants og bænkebrev, han 27/11 1622 til Johan Henriksen vintapper, borger i Ribe, udgivet har, anlangende at Johan Vintapper skulle have betalt Niels Jensen 65 daler på det byg, Bastian Albretsen til sig og Johan Vintapper af ham skulle have købt efter derpå udgiven håndskrifts lydelse, og Niels Jensen skulle have Bastian Albretsen for fornævnte penning i hans brev kvitteret, uanseet at Bastian Albretsen beretter, at han alene selv har betalt Niels Jensen de seks læster byg, som han og alene skal have udgivet hans håndskrift til Niels Jensen på pendingen på samme byg, også selv hjemløst og betalt samme sin håndskrift: så og efterdi fornævnte mænd findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme kvittants og vidner er magtesløs fundet, indtil hvem der har i at sige stævnet på ny, hvilken lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Tomas Barfoed, Niels Jensen og Johan Vintapper har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Bastian Albretsen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse fornævnte kvittants og vidne magtesløs at være.

(189)

** var skikket Christen Andersen i Kyvling og havde stævnet Christen Jørgensen i Vostrup med flere for et syn og vidne de 16/12 næst forleden til Lønborg birketing vidnet og hjemlet har, anlangende at de 3/12 skulle have været til syn over Jørgen Raskesen i Vostrup hans sår og skade, og da skulle de have seet, at Jørgen Raskesen skulle have haft et hul i hans hoved og et hul på hans højre arm, og ikke de har vidnet hvad heller det var hugget eller stukket, ej heller om han klagede på ham i nogen måder, mener samme deres vidne og syn ikke skal være vidnet eller hjemlet på fersk fod, og Christen Andersen hårdeligt ved sin højeste ed benægter, det han ikke gjorde Jørgen Raskesen samme sår og skade: så og efterdi med tingsvidne bevises Christen Andersen til Lønborg birketing, førend sandemænd svoret har, at have tilbudt sig imod Jørgen Raskesens sigtelse efter loven at ville forværge, hvilken han og siden her til landstinget såvel som nu her i dag for retten har tilbudt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme syn, sigtelse, klage og sandemænds ed at dømme, førend Christen Andersen imod samme sigtelse sig selv tolvte forværger efter loven, når ham af fogden lovs dag bliver forlagt, dog samme sandemænds ed midlertid ikke at komme ham på hans lov at edle til forhindring.

(194)

** var skikket Laurits Jensen i Molbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Jepsen, borger i Holstebro, for nogen landstings dom han lade sig af berømme anlangende et skøde, Kirsten Jensdatter med hendes rette lovværge Anders Knudsen gjort har Laurits Jensen, lydende på tredje parten i halv Langergård 19/7 1602, og berettede, at den ejendom efter skødets indhold har fulgt ham tyve år og mere i rolig hævd for sit rette købte køb, mener at søskende, som har den største part i en bondegård, må købe med andre søskende, som har den ringeste part, og fornævnte dom burde magtesløs at være og ikke komme Laurits Jensen på hans skøde til hinder eller skade, og fornævnte skøde, som hans søster Kirsten Jensdatter med hendes rette lovværge Anders Knudsen har gjort ham på den tredje part i fornævnte halve Langergård, og hans to forrige domme og opsættelser ved magt at blive. disligeste havde stævnet Maren Nielsdatter og Else Nielsdatter med deres lovværger, om de har noget dertil at svare. derimod havde Peder Jepsen stævnet Laurits Jensen for to uendelige domme, han lader sig af berømme her til landstinget over en anden uendelig landstings dom, som Peder Jepsen skulle have forhvervet, anlangende fornævnte skøde Laurits Jensen til Hind herreds ting 12/9 1622 skulle have båret Peder Jepsen under øjne, formeldende om den tredje part i fornævnte halve Langergård, og med samme skøde ville fraholde Peder Jepsen med sin hustru hvis arvepart, hun efter sin salig mor Kirsten Jensdatter i Langergård kunne arve, såvel som hvis bemeldte skøde af samme arvepart i hendes umyndige år, da hun var været under Laurits Jensens værgemål, kunne tilhøre med rette, uanseet Laurits Jensen selv skulle have været Peder Jepsens hustru Else Nielsdatters værge, tilmed formente samme skøde at være imod lovens første bogs 35. kapitel samt samme bogs 3. kapital. dernæst skulle samme gods være købt af Else Nielsdatters rette lovværge og solgt til hendes stedfar Anders Knudsen i hendes umyndige år, uanseet Anders Knudsen ikke selv skulle have haft bondegods, hvormed han sin hustrus børn kunne vederlægge for deres mødrene, formenende samme skøde og uendelige domme burde magtesløs at være. dernæst bød Laurits Jensen sig om hovedsagen i al rette og fremlagde efterskrevne skøde af Bølling herreds ting 19/7 1602, otte mænd vidnet har, at de så og hørte den dag på fornævnte ting, at Anders Knudsen i Tiphede og sin hustru Kirsten Jensdatter stod der den dag inden tinge for tingsdom af deres fri vilje og velberåd hu, ja og samtykke med samlede hænder med muld og kniv efter gammel vis og landsens rette ærlige sædvane og efter loven solgte og skødte fra dem og deres arvinger og til Laurits Jensen i nør Molbjerg og hans arvinger den tredje part af halv Langergård, som Anders Knudsen sidst iboede,

som Kirsten Jensdatter havde arvet efter hendes salig far, mor og bror, Jens Madsen, Maren Jenskone og Christen Jensen, og som Laurits Jensen tilforn de to parter af samme halve gård arvet har. derhos fremlagde Anders Knudsen hans efterskrevne forseglede svar, at han 1602 med hans hustrus fri vilje og beråd hu, i den store pestilents og dyre tid af livs hungersnød, samme skøde til Laurits Jensen at have gjort, og han siden har hjemlet ham samme skøde efter loven i tyve vintre rolighed, mener at hans vanhjemmel ikke deri skal findes, men samme skøde bør ved magt at blive: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi befindes samme tredje part gård anno 1602 til tinge Laurits Jensen at være solgt og skødet, og bemeldte skøde indeholder, godset i tre ting tilforn lovligt at være lovbudt, det og derefter Laurits Jensen har efterfulgt, og ikke bevises forinden recessens hævd derpå at være æsket eller samme skøde påtalt, som det sig havde burde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skøde at sige eller magtesløs dømme.

(197)

** var skikket Mads Nielsen i Lavstrup hans visse bud Jep Christensen ved Lønborg kirke og havde stævnet Anders Nielsen i Lønborg by og Jep Andersen sst for et vidne, de med brev og segl skal have givet Lauge Pedersen i Lavstrup og hans mor og søskende, og dermed ville nøde ham til en forligelse og ville fravidne ham en stor summa gæld med deres bænkebreve, og samme bænkebrev skulle medføre, at Mads Nielsen skulle have annammet to daler på en forligelse og skulle have et skrin og en dyne, og dermed skulle alle Mads Nielsens gæld og breve være død og magtesløs, hvilket Mads Nielsen hårdeligt ved sin højeste ed benægter: på begæring blev samme sag opsat til andet landsting efter påske.

(198)

10/4 1624.

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, og havde stævnet Jesper Nielsen i Sønderby og hans medbrødre sandemænd i Bølling herred for et markskel, som de 15/12 sidst forleden skal have gjort og svoret og det 22/12 til Bølling herreds ting afsagt imellem Sædding mark på den ene og Stensig mark på den anden side og begyndte deres tov på en eng, kaldes sønder Stensig, hvor de satte den første sten, hvorfra de gik videre og satte sten som efterfølger, hvilket de svor for ret markskel at være. dertil svarede Ulrik Sandberg og formente, samme sandemænd med deres skel og gang at have ganget KM tjenere på deres ejendom og rettighed, som altid har været deres fri fælled, for nær, dem til forhindring og skade, mener same deres ed ikke lovlig at være, og den fordi ikke burde nogen magt at have: på de med samme sag kunne komme til endelig ende, vedtog de på begge sider at ville have ridemænd på samme markskel, og Ulrik Sandberg på sin side ville bevilge velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Koldinghus, og Peder Lange til Kærgård, og Rasmus Hansen på sin husbonds vegne ville til betro velb Jens Mogensen til Sindinggård og Jørgen Krag til Endrupholm, og de begge partene samtlig med fordeligste lejlighed, om KM vor aller nådigste herres befaling til fornævnte gode mænd ville lade gøre anfordring, som dem siden om samme markskels trætte kunne adskille, som det sig bør.

(201)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, og havde stævnet Poul Christensen, barnfødt i Stengård, med flere for et vidne, de til Bølling herreds ting 29/9 sidst forleden vidnet har, hvori de har vidnet, at de folk i Stensig har holdt det for markskel imellem Stensig og Sædding fra en eng, liggende norden Hanning mølle og østen på, som efterfølger, hvilket deres vidne ikke med nogen lovlig eller rolig hævd og brug bestyrkes, ikke heller med vedkendelse, lovlig adkomst eller med nøjagtige vidnesbyrd af de personer, der sst bosiddende er, at være vidnet: så mødte Rasmus Hansen og afstod samme vidne, og efter sådan lejlighed bør det ingen magt at have.

(202)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, og havde stævnet Knud Sørensen i Avsumdal, for han til Hjerm herreds ting 15/10 sidst forleden meget groft har overfaldet KM svorne herredsskriver i Hjerm herred, ved navn Jens Sørensen i Tinggård, med mange ubillige ord, så han ikke kunne få lyd på KM ting for retten at oplæse KM nye forordninger og breve for menigheden, men måtte dem oplæse i ulyd, og ingen årsag Jens Sørensen havde givet dertil, og Knud Sørensen for slig hans trættelighed er tildømt derfor tilbørlig at stande til rette, hvorefter han atter igen til fornævnte ting 17/12 har overfaldet fornævnte skriver, som han har siddet hos fogden for en besiddende tingsdom, høttet, truet og undsagt ham, og 10/3 sidst forleden er han fremganget for retten og slået Jens Sørensen i hans hoved og ansigt og gjort ham sår og skade, mener Knud Sørensen dermed uret at have gjort imod KM højhed og burde at være i KM nåde og unåde og straffes på hans hals: da efterdi denne sag ikke til Knud Sørensens værneting er ordelt, finder vi den did at komme, og der ved dom at ordeles, som det sig bør.

** var skikket velb Johan Rantzau til Estvadgård hans visse bud Jens Andersen i Nørlund og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup for en dom, han 20/3 sidst forleden til Hammerum herredsting dømt har imellem hans tjener Jens Andersen i Nørlund og Oluf Pedersen, barnfødt i Hedegård, anlangende lovens bøder, Oluf Pedersen skal være faldet for for en kvinde, ved navn Elle Madsdatter i Ravnsvad, som han skulle have beligget og avlet barn ved, og i samme hans dom fradømt Johan Rantzau sine rette lovens bøder, som han burde at udlægge efter loven til Johan Rantzau med rette, efterdi det er bevist, at Oluf Pedersen har haft sit rette værelse på Johan Rantzaus stavn. sammeledes havde stævnet Laurits Schiønning i Grarup for en kvittants, han Oluf Pedersen givet har, at han skulle have oppebåret Oluf Pedersens bøder: så og efterdi med tingsvidner er bevislig gjort, det Oluf Pedersen på de tider, samme beliggelse skal være sket, skal have haft hans værelse og bopæl til Christen Andersen i Tulstrup og undertiden til Niels Christensen i Hedegård, som er hans stedfar, og ikke de har vidst ham andetsteds nogen bopæl og husværing at have haft, tilmed og med sognepræstens og sognemænds vidner bevislig gøres, det Elle Madsdatter for præsten og menigheden har udlagt Oluf Pedersen i Hedegård at være hendes barnefar, og Laurits Nielsens kundskab, han derimod udgivet har, det Oluf Pedersen hos ham skulle have haft sit værelse, er kun et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet eller lovligt varsel for givet, da finder vi efter sådan lejlighed samme bænkebrev ingen magt at have, og efterdi Laurits Schiønnings kvittants ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer, og fornævnte herredstings dom, som på bemeldte brev og kvittants funderet er, ikke at komme Johan Rantzau på Oluf Pedersens bøder at følge til forhindring.

(205)

** var skikket Albret Bomhoff, borger til Bremen, og havde stævnet velb fru Sofie Friis med hendes lovværge, at eftersom hun hos Niels Callesen i Tjæreborg har indsat i forvaring 500 rigsdaler in specie og guld, som hun efter en kontrakt imellem Albret Bomhoff og Jens Madsen kældersvend oprettet på fru Sofies vegne har ladet arrestere, uanseet hun med hendes hånd har sig til forpligtet nu forgangen sommer til sankt hans dag for samme penning skulle have leveret ham smør, og dersom hun ikke da kunne betale ham den summa penning med samme smør, da til sig forpligtede at stille ham tilfreds uden hans skade, hvilken forpligt hun i ingen måder har holdt eller efterkommet, hvorfor han har været forårsaget at indstævne sagen til landsting og er tildømt på begge sider deres forhandling at efterkomme, hvilket hun i ingen måde agtet eller gjort har, mener fordi, at fornævnte 500 rigsdaler bør at følge ham ubehindret: da efterdi Frederik Munks fuldmægtig Gregers Hvid her for retten fremlægger Frederik Munks underskrevne seddel, hvori han tilbyder udlæg at vil gøre i Haraldskærs bygning, grund og ejendom, og i så måder selv vedgår gælden vitterlig at være, da tilfinder vi Iver Vind og Johan Brockenhuus med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til Haraldskærs gård og gods at begive og deraf, så vidt nøjagtig kan bevises at være frit og uudlagt, for en billig værd at taksere, og siden så meget fornøden gøres imod Albret Bomhoffs anfordring likvidere, og dersom Albret Bomhoff ikke på de steder kan ske fuldt udlæg efter at han befrygter samme gård og des ejendom tilforn til andre at kunne være udlagt, da at indvise Albret Bomhoff i bemeldte deponerede penning hos Niels Callesen, så Albret Bomhoff bekommer fuldt udlæg og betaling for hans gæld med des interesse efter KM forordning, som der sig bør, eftersom de vil ansvare og være bekendt, og samme penning hos Niels Callesen imidlertid efter vores forrige doms indhold at blive i deposito.

(210)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Bergenhus, og havde stævnet velb Laurits Ebbesen til Tulstrup, befalingsmand på Skanderborg, og Laurits Lindenov til Oregård, befalingsmand på Havreballegård, for en indførsel de 13/3 1624 gjort har imellem Knud Gyldenstjerne og velb Frederik Munk, og blev Knud Gyldenstjerne indsat i Haraldskær hovedgård med noget des tilliggende agerjord for en summa pending, Knud Gyldenstjerne på Frederik Munks vegne erlagt og betalt har, hvilken deres indførsel Knud Gyldenstjerne formener lovlig og ret at være, og at han og hans arvinger efter samme deres indførsel burde at nyde og følge for ejendom Haraldskær hovedgård med det jord, han er indført i: så og efterdi Frederik Munks fuldmægtig nu her for retten er mødt og givet til kende, at han intet ved samme indvisning at kan beskylde eller påtale, men befindes Knud Gyldenstjerne af to gode mænd efter KM forordning og endelig landstings dom i fornævnte gård og gods for samme summa pending at være lovligt indvist, da ved vi ikke andet derom at sige, end samme gård og gods efter fornævnte gode mænds indvisnings indhold jo bør Knud Gyldenstjerne og hans arvinger for ejendom at nyde og efterfølge, med mindre det bliver ham inden år og dag lovligt fraløst efter KM forordning, som det sig bør.

(212)

** var skikket velb Niels Skade til Østergård og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund, foged i Østerherred, for en dom han til Østerherreds ting 25/10 1619 dømt har, hvori han har kvitdømt hans søster Karen Peders, som boede i Vallund, for Niels Skade hans tiltale, som han fornævnte dag havde haft til hende for tre års skyld og landgilde, hun rester med til ham, siden han har købt den gård i Vallund, Karen Peders påboede. dertil svarede Laurits Lauritsen i Vestergård på Karen Peders og Niels Lauritsens vegne, at sagen om fornævnte gård har hængt i trætte, hvem den skulle følge, indtil KM dom gangen er, og salig Mads Nielsen skylden af samme halve gård samme tre år

har oppebåret, både af salig Peder Frandsen selv såvel som og af Karen Peders efter hans død: så og efterdi Karen Peders børn og medarvinger med deres lovværger, som dog i sagen er interesserede, ikke befindes for samme herredstings dom at være stævnet og kaldt, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom at være, som den udømt var, og hvem videre påskader, da arvingerne samtlige at stævnes og kaldes, og siden gås derom hvis ret er.

(214)

** var skikket velb Niels Skade til Østergård og havde stævnet Søren Pedersen i Tarm for en kvittants, han 22/1 sidst forleden på Nørherreds ting imod hans fuldmægtig skulle have fremlagt, som salig Mads Nielsen til Østergård skulle have givet ham 20/5 1623, formeldende at han skulle have gjort klart regnskab med Niels Madsen om alt hvis, dem til den dag imellem været har, og at salig Mads Nielsen takkede ham godt for godt regnskab og betaling, hvilket skulle være med salig Mads Nielsens hånd underskrevet. så mødte Søren Pedersen og berettede, at samme kvittants er ham fra hænde kommet og fordi fremlagde efterskrevne dom af Nørherreds ting 22/1, som indeholder Niels Skade og hans to brødre deres fuldmægtig Christen Christensen i Adsbøl da efter opsættelse at have stævnet Søren Pedersen for en summa gæld, deres salig farbror Mads Nielsen skulle have lovet for ham til Peder Hansen i Varde: så og efterdi for herredsfogden ej heller endnu for os er bevist med Mads Nielsens regnskabsbog eller andet nøjagtigt brev eller segl, det Søren Pedersen skulle have været Mads Nielsen samme gæld pligtig, og Christen Pedersen, før samme dom ganget er, har tilbudt Søren Pedersen, om han ved hans enige ed gælden ville benægte, ville han samme tiltale afstå, hvilken hans ed han straks derimod har gjort efter doms indhold, og herredsfogden fordi har Søren Pedersen for samme tiltale kvitdømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme, men efterdi fornævnte kvittants ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(216)

** var skikket Christen Lauritsen Bøl og havde stævnet Niels Nielsen i Obling og Visti Lauritsen i Bindesbøl for et vidne, de til Nørherreds ting 24/7 sidst forleden deres husbond velb Ulrik Sandberg til behjælpning i hans sag, anlangende at de skulle have hos været i Obling i Niels Nielsens gård og der skulle have hørt og seet, at Christen Lauritsen Bøl og hans bror Niels Lauritsen på Nyland havde der til stede 20 øksne, og Christen Lauritsen da skulle have bekendt, at han og hans søn Clemend Christensen hørte samme øksne til, som han skulle have med været at købe i Vendsyssel og skulle være faldet i hans lod og skulle være overdrevet ved Felding kirke på hjemrejsen med samme øksne, og for det første beskylder samme vidne, at Niels Nielsen og Visti Lauritsen har vidnet deres husbond til behjælpning og med samme deres vildige vidne ville fravidne ham hans hånd og mund og de ord, han aldrig for dem skal have haft, som han og samme dag for tingsdom ved sin Gud og salighed har benægtet. så mødte Jørgen Jensen, ridefoged til Lundenæs, på Ulrik Sandbergs vegne og fremlagde efterskrevne vidne af Nørherreds ting 24/7 sidst forleden, Niels Nielsen i Obling og Visti Lauritsen i Bindesbøl at have vidnet, at Christen Lauritsen Bøl og hans bror Niels Lauritsen på Nyland havde købt øksne i Vendsyssel og var drevet med samme øksne på hjemrejsen ved Felding kirke, og da samme tid hørte de, at Christen Lauritsen bad Ulrik Sandberg til købs ud af samme øksne, hvad han ville have et par til gave eller for betaling, da Ulrik Sandberg at have svoret Christen Lauritsen og sagt, at han havde ulovligt købt samme øksne imod KM forordning og tilmed fordrevet KM toldsted over Skjern å, og fordi samme tid forbød Niels Lauritsen, som samme øksne havde til græsning, og Christen Lauritsen, at de ikke samme øksne skulle afhænde, førend den sag ved dom og rettergang var ordelt: så og efterdi Niels Nielsen og

Visti Lauritsen udtrykkeligt har vidnet, dem at have seet Christen Lauritsen bemeldte dag haft 27 øksne i Niels Nielsens gård, hvoraf Christen Lauritsen skulle bekende, at han og hans søn Clemend Christensen tilhørte 20 øksne, som han skulle med været og købt i Vendsyssel og var faldet i hans lod, som på hjemrejsen var overdreven ved Felding kirke, hvoraf han straks har ladet Ulrik Sandberg et par enten til gave eller købs, og samme vidne indeholder, det Christen Lauritsen selv for ting og dom har tilstået, at han ville have undt Ulrik Sandberg et par af samme øksne enten til gave eller købs, så samme vidne i så måde med hans egen bekendelse bekræftes, det og gøres bevisligt, det Christen Lauritsen har med været og drevet samme øksne på rejsen, og ikke han beviser dem i toldstedet at være fortoldet, som det sig burde, ej heller nogen nøjagtige vidner fremlægges, hvormed Niels Nielsen og Visti Lauritsens vidne han tilbage drives, ikke sanddru at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige, og efterdi Niels Lauritsen efter samme vidne, recessen og KM forordning har tildømt Christen Lauritsens part i samme øksne til KM at være forbrudt, og ham derover at stande til rette som vedbør, kunne vi ikke herredsfogdens ulempe deri at være eller dem hans dom at fælde, belangende den dom over Clemend Christensen ganget er, som Christen Lauritsen formener ham ikke lovligt at være for stævnet, og Jørgen Jensen derimod vil bevise ham at have sin bopæl i Vor herred, som han er stævnet blevet, den sag opsatte vi til i dag seks uger, dem da der at møde, og gå derom hvis lov og ret kan findes.

(220)

** var skikket velb Niels Skade til Østergård og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund, herredsfoged i Østerherred, for en dom han på Østerherreds ting 9/2 sidst forleden dømt har imellem Niels Skade og Jens Nielsen Dejgård i Vallund, anlangende at han skulle have kvit dømt Jens Nielsen for hvis tiltale for skyld og landgilde, som han restede i otte år at den halve gård, han iboer, og dømt Niels Skade til regnskab, uanseet for ham skulle være bevist med de fem mænds afsigelse, som de fra dem skulle have givet beskrevet 13/12 sidst forleden år i Lyne kirke, der de var over rede og regnskab, såvel som imod sin forrige dom: så og efterdi samme sag om fornævnte otte års landgilde tilforn har været hid stævnet, og Niels Skade og Jens Nielsen da er fundet til regnskab efter endelig landstings doms indhold, de og samtlig siden har ombedt fem dannemænd samme deres regnskab at skulle forhøre, hvilke derom har været forsamlet og dog ingen endelig likvidation dem imellem gjort efter deres udgivne brevs indhold, og herredsfogden fordi har Jens Nielsen for tiltale kvit dømt, til så længe de med hinanden havde været til regnskab efter landstings doms indhold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige, men indfinder samme sag til fornævnte fem dannemænd at komme, og dem Niels Skade og Jens Nielsens regnskab imod hverandre at likvidere og til ende gøre, og hvilken hinanden siden skyldig bliver, derom at gås hvis ret er.

(223)

** var skikket Jørgen Pedersen i Odderup med en opsættelse her af landstinget 28/2 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Olufsen i Kær, for han til Nørherreds ting 23/1 sidst forleden skal have beskyldt en dele urigtig, som Jørgen Pedersen skulle have båret i rette til Bølling herredsting 12/1 sidst forleden, af den årsag den skulle være dateret 6/1 1623: så og efterdi Christen Olufsen har beskyldt samme dele, som Jørgen Pedersen til Bølling herreds ting har i rette lagt, for urigtig af den årsag, den skulle være dateret Nørherreds ting 8/1 1623, og Jørgen Pedersen nu i rette lægger samme delsbrev over Christen Pedersen trommeslår og hans søn Peder Christensen, som han bekender sig til Bølling herreds ting at have fremlagt, som findes at være dateret Nørherreds ting 8/1 1624, som med tingbogen, hid stævnet er og af lensmandens fuldmægtig fremlagt, stemmer

overens og i tingbogen bemeldte dag indført, og ikke befindes i samme herredstings tingbog 8/1 1623 nogen tingdag at være på falden, meget mindre samme delsvidne da at være ganget eller indtegnet, Christen Olufsen ikke heller med nøjagtige tingsvidner beviser, det Jørgen Pedersen bemeldte 12/1 andre delsvidner til Bølling herredsting over hans fornævnte varselsmænd at skal have i rette lagt, end han nu har frembåret, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Christen Olufsens beskyldning, ej heller den dele, derefter drevet er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have eller komme Jørgen Pedersen til nogen forhindring.

(228)

** var skikket Jørgen Pedersen i Odderup med en opsættelse her af landstinget 28/2 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Olufsen i Kær for en uendelig dom, han lader sig af berømme, han til Nørherreds ting skal have forhverver 5/2 sidst forleden, hvori Jørgen Pedersen skulle være tildømt for nogen ord og beretning, han imod Christen Olufsen skulle have gjort, at lide dele og tiltale, endog Christen Olufsen ikke skulle have bevist, det Jørgen Pedersen skulle have i nogen måder berettet eller beskyldt ham for nogen usandfærdig sag, menende samme dom burde magtesløs at være: da efterdi samme herredstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen for herredsfogden igen blev indkaldt, da hvem, som dom påskader, indstævner sig den for herredsfogden igen og der gå om hvis ret er, men om delen at pådømme, opsatte vi til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, dog samme deler imidlertid ikke at komme Jørgen Pedersen til nogen forhindring.

(229)

** var skikket velb Christen Lange til Hesselmed hans visse bud Hans Vistisen i Oksbøl med en opsættelse her af landstinget 13/3 sidst forleden, lydende ham da at have ladet stævne velb Frederik Munk til Haraldskær, for han efter hans venlige begæring skal være kommet i forløfte for ham til velb fru Helvig Pems til Haderslev hendes salig husbond Frederik Brede for 1000 rigsdaler hovedstol med deres rente, hvilken sin venlige forløfte Frederik Munk skal have lovet ved sin adelige ære at holde Christen Lange uden al skade, hvilket han ikke har holdt, men Christen Lange har været nødt til at tilfreds stille fru Helvig Pems for hovedstol og rente, og efterdi Frederik Munk skal sig fortrykke og ikke vil betale og tilfreds stille Christen Lange for samme gæld, formente at han bør at have indførsel i Frederik Munks løsøre og hovedgård: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi for os i rette lægges Frederik Munks udgivne skadesløs brev til Christen Lange for samme tusinde dalers løfte, hvilket skadesløs brev ikke bevises ham at have efterkommet, så Christen Lange fordi har været forårsaget hovedbrevet, som han er forlover for, at indløse og nu ukasseret for os er i rette lagt, og sagen til herredsting har været indstævnet, og endelig dom efter to uendelige domme der udgivet, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme tusinde rigsdaler med sin rente og interesse til Christen Lange at betale, og fordi tilfinder velb Iver Vind til Grundet og Iver Lange til Bramming, som Hans Vistisen på Christen Langes vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger at begive dem til Frederik Munks gård og gods, og der gøre Christen Lange udlæg for samme summa med sin interesse, som for er rørt, i Frederik Munks løsøre eller gods, hvor det findes kan, og det for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, så han bekommer fuldt udlæg efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(232)

** var skikket Helmer von Lutzen og Gert Møllemand, borgere i Flensborg, deres visse bud Bertel Nielsen, skrædder i Varde, og havde stævnet velb fru Sofie Friis, Frederik Munks, til Haraldskær, for hun skal sig fortrykke og ikke vil betale dem 241 kurant daler lybsk, som hun dem efter hendes derpå udgivne skadesløs brevs indhold pligtig skal være, hvorover de har været forårsaget til hendes herredsting at lade forhverve to uendelige domme og den tredje endelig, hende deri tilholdende samme gæld med des interesse at betale, menende de bør at have indførsel i hendes og hendes husbond velb Frederik Munk til Haraldskær deres løsøre, jordegods, hovedgård og indførsels gods, indtil de bliver kontenteret og betalt: da efterdi Frederik Munk ved hans fuldmægtig med hans underskrevne seddel tilbyder at ville gøre udlæg i Arreskov bygning, som ham af kommissarier blandt andet i hans gæld er udlagt, og i så måde gælden vedgår, da tilfinder vi velb Hans Lange til Nørholm og Iver Lange til Bramming, som Bertel Skrædder på Helmer von Lutzen og Gert Møllemand deres vegne har opnævnt dertil at ville bevilge, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at begive til Arreskov bygning, og der Frederik Munks anpart at taksere og imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse at likvidere, sker Helmer von Lutzen og Gert Møllemand ikke der fuldkommen udlæg, da for resten i andet Frederik Munks løsøre eller gods, hvor det findes, at gøre dem udlæg, så Helmer von Lutzen og Gert Møllemand bekommer fuldt udlæg og betaling for deres gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(234)

** var skikket velb Anders Friis til Krabbesholm, KM befalingsmand på Sejlstrup, og gav til kende, hvorledes velb Frederik Munk skal have forhvervet KM missive anlangende hvis tiltale, han skal have til Anders Friis og fru Anne Friis, afgangne Gert Rosenkrantzes, for nogen gælds sager og indbyrdes forvaring, de hinanden skal have givet. så er mødt Gregers Hvid på Frederik Munks vegne og fremlagde hans efterskrevne angivende, og dernæst fremlagde Anne Friis i lige måde hendes efterskrevne underskrevne angivende: da har vi været forårsaget at optage samme sag til først kommende landsting.

(237)

24/4 1624.

** var skikket Svend Christensen, borger og rådmand i Lemvig, og havde stævnet Jens Christensen borgmester, Mads Lauritsen og Oluf Jensen, borgere og rådmænd sst, for en dom, de til Lemvig rådstue 12/3 sidst forleden udgivet har imellem Jens Christensen, borgmester der sst, og hans bror fornævnte Svend Christensen, anlangende værgemål på deres salig brors børns vegne og skulle have senteret deres dom på et skifte, som skulle være gjort efter deres bror salig Christen Christensen, uanseet at der intet skifte skulle være sket eller gjort efter ham, men aleneste et udlæg, som salig Christen Christensens fire særlige børn skal være udlagt for deres arv efter deres salig mor som en vitterlig gæld, og skal Jens Christensen være den ældste bror og fordi formener efter loven, at være fornævnte børns rette værge, og ikke han skulle have bevist i nogen måde, at han jo noksom skulle være vederhæftig for samme værgemål, tilmed ikke heller dem i deres dom skulle have forklaret, om Svend Christensen skulle videre være værge for fornævnte børn end som for deres mødrene, eftersom KM mandat formelder, at der skal være to værger, den ene på fædrene og den anden på mødrene side sligt værgemål at forestå: så og efterdi samme borgmestre og råds dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til borgmestre og råd igen at komme,

fornævnte tvistige parter endelig imellem at dømme, når det for dem lovlig bliver indstævnet efter hvis dokumenter, for dem bliver i rette lagt.

(238)

** var skikket velb Mogens Sehested til Trabjerggård hans visse bud Tyge Sørensen, borgmester i Holstebro, og havde stævnet Oluf Christensen i Hyldgård og hans medbrødre synsmænd for et syn, de til Skodborg herredsting 13/10 sidst forleden afhjemlet har mellem stor Borum og lille Borum, hvilket deres syn iblandt andet skulle formelde, at et gammelt dige og nogen sten skulle være skel mellem begge fornævnte gårde, uanseet det ikke skulle bekræftes enten med sandemænds breve eller ejeres breve noget skel at være: da efter flere ord dem imellem var, afstod Tyge Sørensen og Knud Gregersen på deres husbonders vegne på begge sider samme syn, vidne og vedkendelse såvel som og bemeldte vidne, dom og nævningers ed, hid stævnet er, så de skal være som uudgivet var, og de på deres husbonders vegne ville stande hverandre for varsel og lade kalde på sandemænd, rigtige og lovlige markskel på fornævnte tvistige åsteder at lade gøre, som det sig bør.

(240)

** var skikket Anders Pedersen, borger i Lemvig, og havde hid stævnet Niels Pedersen i Mosekær for et klagevidne, han 11/8 sidst forleden til Skodborg herreds ting klaget har, at Anders Pedersen imellem onsdag og trosdag næst tilforn om natten skulle have nedkørt Niels Pedersens dige, hvilket han hårdeligt benægter sig at have gjort, men indkommet ad hans gårdsled på god fortrøst og der at have villet blive natten over, af den årsag han ej kunne finde hjem for nattens mørkheds skyld. så og hidkaldt Anne Jensdatter, Niels Pedersens hustru og hans børn Peder Nielsen og Jens Nielsen for et vildigt vidne, de vidnet har, Niels Pedersen til behjælpning: så og efterdi med vidnesbyrd og syn for fornævnte sandemænd og nævninger har været bevislig gjort, det Anders Pedersen Eisen har nedkørt Niels Pedersens dige, såvel som og ham siden i hans gård uførmet og overfaldet, hvorfor Niels Pedersen ham til tinge udtrykkeligt har sigtet og beskyldt, og ikke Anders Pedersen, førend nævninger eller sandemænd har tovet, imod sådan sigtelse sin lovhævd tilbød, ikke heller endnu vil understå sig den at tilbyde, så samme klage, vidner, syn og sigtelse i så måde med hverandre bekræftes, og ingen nøjagtige vidnesbyrd Anders Pedersen derimod fremlægger, hvormed han sig kan erklære, og fornævnte sandemænd fordi for samme dige, han har nedkørt, efter lovlig proces såvel som og bemeldte nævninger for fornævnte skade og uførm, han Niels Pedersen i sin gård gjort har, har ham hærværk og gårdfred oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod bemeldte klage, syn og vidner, ej heller fornævnte sandemænds og nævningers ed, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Christen Jensens dom, hid stævnet er, ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(245)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen i sønder Vinkel og fremlagde efterskrevne åbne papirsbrev, lydende at Christen Olufsen og hans hustru Maren Mogensdatter vitterlig gør at have solgt fra dem og deres arvinger og til Iver Juul og hans arvinger efterskrevne gård, bol, gods og ejendom i Hardsyssel, Hjerm herred, Vejrum sogn liggende, først Avsumgård, som årligt skylder 4 ørte rug med mere samt flere bol, og de har ombedt deres kære svoger mester Peder Lauritsen Lime, sognepræst i Vejrum, og hr Anders Pedersen, sognepræst i Hjerm og Gimsing med dem at besegle, datum Kvistrup 17/4 1624 Maren Mogensdatter egen hånd Christen Olufsen signet: og dernæst var Christen Olufsen og Maren

Mogensdatter her til stede og nu for retten tog Knud Gregersens hånd og gjorde og gav ham på Iver Juuls vegne et fuldkommen trygt skøde og forvaring på fornævnte gård, gods og ejendom efter fornævnte købebrevs indhold, Iver Juul og hans arvinger for evordelig ejendom at skulle nyde og efterfølge i alle måder, eftersom forskrevet står, at så her i dag ganget og faret er, bekender vi med vores signet herunder trykt.

(247)

** var skikket Oluf Jensen i Viuf og havde stævnet Knud Hansen sst og hans medbrødre kirkenævninger af Viuf sogn, for de 10/4 sidst forleden til Brusk herreds ting har Anne Jenskone i Viuf kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster og bedrift, hun skulle have beganget, brugt og gjort efter adskillige vidner, klager og sigtelsers indhold, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være svoret, og fremlagde Oluf Jensen efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 6/3 sidst forleden: så og efterdi Hans Pedersen og hans medfølgere har vidnet dem på marken at skulle have hørt, det Anne Jenskone skulle bandet Oluf Jensen og lovet ham ondt, og fornævnte Oluf Jensen selv tilstår, at han ikke samme tid var til stede men på andre steder, så fordi ikke kan eragtes dem samme tid nogen tvist at have imellem været, og samme vidne ikke udtrykkeligt er vidnet om nogen ulykke, Anne Jenskone ved hendes trolddoms bedrift Oluf Jensen skulle tilføjet, men en del efter rygte og tidende, Knud Hansen og hans medbrødres vidne og befindes at være vidnet efter to døde mænds ord, som dog i ingen måder i det ringeste er bevist, Amme Jenskone dem nogen ulykke at have lovet, men med præstens kundskab, som dem i deres sygdom har besøgt, bevislig gøres, dem ikke da på hende at have anket eller klaget, bemeldte Houli Nielsen og selv stiller sit eget vidne i tvivl, så Oluf Jensens klage og sigtelse ikke lovligt og nøjagtigt er bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, klage og sigtelse, ej heller fornævnte nævningers ed, derefter svoret er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have eller komme Anne Jenskone på hendes liv til nogen forhindring, ej heller ved imod hr Jens Jensens kundskab, hvorimod intet fuldkomment vidne fremlægges, at sige, førend hende anderledes overbevises kan.

(252)

** var skikket Laurits Christensen i Lundsby og havde stævnet Christen Munk i Børring og hans medbrødre kirkenævninger i Fabjerg sogn, for de 8/3 til Skodborg herreds ting har hans hustru Karen Andersdatter Reff kirkenævn oversvoret. (sag overstreget)

(253)

** var skikket Jep Madsen i Veje med en opsættelse her af landstinget 18/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i Skodborg og hans medbrødre kirkenævninger af Gudum sogn, for de skal have Christen Pedersen i Havskov og hans hustru Kirsten Eskesdatter kirkenævn oversvoret for trolddoms sager og bedrift efter adskillige sigtelser, vidner og bekendelser, som for dem var fremlagt, hvilken nævningers ed han formener lovlig og ret at være svoret. disligeste havde stævnet efterskrevne personer for vidner, de til Skodborg herreds ting vidnet har: så og efterdi fornævnte vidner for nævninger såvel som nu for os er i rette lagt ikke udførligt har forklaret eller om vidnet, det Christen Pedersen og Kirsten Eskesdatter med trolddoms gerninger eller bedrift skal nogen på liv eller helbred have skade tilføjet, men belangende den sygdom, Peder Sørensen har dem for besigtet at skulle hans hustru på ført, derimod med adskillige vidner gøres bevisligt. hende i langsommelig tid, førend hun med Kirsten Eskesdatter skulle have været i tvist af rosen at have været behæftet, iblandt hvilke vidner hendes egen søn og selv om

sådan hendes sygdom, hun i langsommelig tid haft har, har båret kundskab, som han og her i dag har været gestendig, hvilket Peder Sørensen ikke heller selv fuldkommeligt har villet benægte, anlangende den beskyldning for Jacob Gregersens sygdom og død befindes i ingen måder at være bevist, det Kirsten Eskesdatter skulle have lovet ham ondt, men af præstens vidne, som ham i hans yderste besøgte, forfares, at han da ingen for sin sygdom og skrøbelighed har beskyldt eller påanket, de andre fornævnte vidner og sigtelser ikke med nøjagtige fuldkomne og uvildige vidner bestyrkes, men fast mere befindes en part af had og avind for hvis lovmål, Christen Pedersen på sin husbonds vegne har dem med forfulgt, ham og hans hustru at have påvidnet og sigtet, en part og vildige og i deres egne sager både at have vidnet og sigtet, dem selv til bestyrkelse og behjælpning, en del fornævnte vidner og sigtelser og befindes funderet efter misdæderes ord og bekendelse, hvilke dog med en del selv har fragået, og en part her til landstinget ved endelig dom er magtesløs kendt, hvilke vi ikke ved at forandre, det og befindes Jep Madsen selv for ting og dom forgangen år at have undskyldt Peder Christensen og hans hustru Kirsten Eskesdatter, så han ikke ville have med dem at gøre andet end ære og godt i alle måder, da kunne vi efter sådanne circumstantser ikke kende samme vidner, sigtelser såvel som fornævnte misdæderes bekendelser, Christen Pedersen nu hid kaldt har, ej heller fornævnte to nævningers ed, de efter svoret og funderet er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have og ikke komme Christen Pedersen og hans hustru Kirsten Eskesdatter på deres ære, gode rygte og navn til hinder eller skade, førend dem anderledes lovligt overbevises kan, og efterdi fornævnte stokkenævn og sognevidner sig heden tyder, det de ikke har vidst eller fornemmet nogen trolddoms sag med Christen Pedersen og hans hustru, førend de af samme misdædere er beråbt, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises, dem tilforn for sådanne gerninger at være beskyldt, ingen nøjagtige vidner heller imod Maren Sørensdatters egen søn Peder Christensen og hans medfølgeres vidner om hendes sygdom, hun tilforn skal have haft, fremlægges, hendes husbond ej heller det benægter, ved vi ikke samme stokkenævn, sognevidner og vidnesbyrd at imod sige, belangende Svend Mortensen, Peder Jensen, Jens Christensen i Tang og deres medbrødres vidner, som ikke er fremlagt, finder vi magtesløs, indtil de fremkommer, såvel som og fornævnte to uendelige landstings domme ingen magt at have.

(292)

** var skikket velb Hans Skram til Ristrup og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte ting 3/4 sidst forleden dømt har, hvori han har tildømt velb Frederik Munk til Haraldskær at betale og fornøje Hans Skram halvpart af 80 rigsdaler hovedstol med dobbelt rente, skadegæld, kost og tæring, forsømmelse og al anden interesse, han for Frederik Munk lidt og anvendt har, efter hovedbrevs lydelse, formener samme dom lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: da efterdi for os i rette lægges KM og Danmarks riges råds dom, at Frederik Munk er tildømt pligtig at være Hans Skram den bevislige udlagte rente og skadegæld at betale, og ellers hovedstolens erlæggelse med Hans Skram sig efter opskriften at rette og forholde, det og bevises Hans Skram og nu med hovedbrev beviser sig gælden at have betalt og hovedbrevet indløst, og Frederik Munk tilbyder udlæg at vil gøre, da ved vi ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig Hans Skram samme fordrede summa med des rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Verner Parsberg til Lynderupgård, og Verner Parsberg til Sødal, som Hans Skram dertil nævnt og betroet har, med førdeligste lejlighed og inden seks uger dem til fornævnte gods at begive, og da for dem bevisligt at gøres Frederik Munk til samme gods at være berettiget, så han dermed lovligt kan gøres udlæg, og fornævnte to gode mænd siden af samme gods rigtigt og for en ærlig værd at taksere, og imod Hans Skrams fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem ikke deri fyldest, da i andet Frederik Munks løsøre

eller gods, hvor det befindes, at gøre indvisning, så Hans Skram bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(295)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Terkild Terkildsen i Lindet med flere for et synsvidne, de til Nørvang herreds ting 7/7 sidst forleden afhjemlet har om nogen hulgrøft, som skulle være gravet klynetørv ud af, hvilket han formente, ingen skadelig grøft skulle være i mosejord, som klyner og tørv kan graves af, og den tid selv skulle have sted og fæst, formener sig ikke heller dermed at have forbrudt: så og efterdi ikke befindes Tomas Jensen at være givet varsel for hvilken dag eller tid, synsmændene skulle være på åstederne samme hulgravne jord og gærder at syne og bese, så han kunne have vidst for dem at møde dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme synsvidne eller den dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at det bør nogen magt at have men magtesløs være.

(296)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Anders Rasmussen i Lindet med flere for et vidne, de til Nørvang herreds ting 24/9 1622 vidnet har, anlangende at Tomas Jensen skulle have været Peder Poulsen, foged på Rørbæk, modvillig, genstridig og ulydig for i begge deres husbonds arbejde, både i salig fru Else Lindenovs tid og siden med ploven, til tinge og andet steds mere end andre hans husbonds tjenere havde været: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har forklaret eller om vidnet ved visse dag, år eller tid, når Tomas Jensen skulle have været Peder Poulsen modvillig og ulydig, ikke heller med nogen vidnesbyrd bevises, Tomas Jensen at være blevet tilsagt noget på Peder Poulsen eller husbondens vegne at skulle gøre eller udrette, som han skulle siddet overhørig og ikke efterkommet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller herredstings dom og dele, derefter funderet og drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, og efterdi samme udviselse vidne ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(299)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Christen Madsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han 16/12 sidst forleden dømt har, anlangende at efterdi velb fru Else Lindenovs arvinger ikke var stævnet for nogen bøder at oppebære eller for dom, vidste fogden ikke at dømme Tomas Jensen til nogen bøder eller udlæg, men siden skulle fogden have tilfundet ham at udlægge for helligbrøde, hvilket han og straks har gjort efter doms indhold, og hvis bøder, Tomas Jensen var tiltalt og fordelt for, skulle han for tingsdom have udlagt, såvel for helligbrøde som for bordag, menende sig at have udlagt hvis bøder, landstings dom ham tilholdt: så og efterdi samme herredstings dom i fornævnte punkt ikke er endelig, bør den i de måder at være, som den udømt var, og efterdi med synsvidne gøres bevisligt, det Jørgen Jørgensen har haft to sårmål, som han har sigtet Tomas Jensen for, hvilken sag han har givet Peder Poulsen på hans husbond salig fru Else Lindenovs vegne, og Tomas Jensen for samme bordag og skade har lovet sig at være i sin husbonds egen minde og ---- for bondesag og kongesag, og ikke han beviser sig det at have efterkommet, og fordi for samme bøder er delt blevet, han ikke heller beviser sig fuldkommen bøder lovligt at have tilbudt og udlagt, eller og i retten nedersat efter landstings doms indhold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke Tomas Jensen af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(303)

** var skikket Knud Christensen i Li og havde stævnet Christen Jensen i Viuf og Oluf Jensen sst for et vidne, de med Laurits Iversen i Gesten til Brusk herreds ting 7/2 sidst forleden vidnet har, at Jens Jensen i Viuf havde den gård Li i Jerlev herred i pant af Oluf Joensen, som var Karen Olufsdatters far, og ingen andre den skulle have hjemløst uden Peder Joensen med købebrev, formente samme vidne vildigt og ham af had og avind at være påvidnet, formente dem ikke udtrykkeligt at have vidnet, at de kunne huske, at Jens Jensen, deres far, havde Li i pant, og dem at have vidnet om Oluf Joensen og om det, som skulle være sket mange år, førend de blev født, mente samme vidne burde magtesløs at være og ikke komme Knud Christensen på samme bondegård og ejendom, han påboer, som han har mesten parten arvet og købt, til hinder eller skade: så og efterdi Christen Jensen og Oluf Jensen har vidnet om det pant, deres egen far på samme gård skulle have haft, og at Peder Joensen den fra ham skulle have løst, så de i så måder findes vildige, det og med endelig landstings dom bevises samme pantebrev tilforn at være underkendt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, her stævnet er, så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(304)

** var skikket Knud Christensen i Li og havde stævnet Iver Jensen i Torsted med flere for et vidne, de 11/2 sidst forleden til Jerlev herreds ting vidnet har, at Oluf Joensen boede i Li og Peder Joensen siden efter sin salig fars død, Joen Olufsen, og så mindede Peder Joensen Jens Jensen og hans hustru Karen Olufsdatter fra sig, og de skulle have draget til Viuf, og at Peder Joensen og hans hustru Kirsten Peders boede derefter ene i Li, og der Peder Joensen var død, så var hans datter Karen Pedersdatter hans eneste rette fødte arving til fornævnte gård Li, og Kirsten Peders og Knud Christensen de blev og var begge gift på gården, og de vidste ikke andet, end de var begge fremmede til gården. dernæst hid kaldt Poul Jensen i Bølling med flere for et vidne, de 24/3 til fornævnte ting vidnet har, at Peder Joensen og hans søster Johanne Joensdatter var begge to født i Li og boede i fornævnte gård, til Peder Joensen købte Jens Jensen og hans hustru Karen Olufsdatter af gården, og så fik Peder Joensen Iver Lauritsens datter i Gesten Kirsten Iversdatter til ægte, og efter Peder Joensens død kom Knud Christensen ind i gården til Kirsten Iversdatter, og de skulle begge være indkommet fremmede på samme ejendom, hvilke vidner han formente ikke så lovlige og ret at være, at de burde nogen magt at have men magtesløs at være. disligeste havde stævnet Laurits Iversen i Gesten, som samme vidne forhvervet har, og Karen Pedersdatter i Gesten med hendes lovværge. dernæst blev fremlagt efterskrevne dom her af landstinget 12/3 1608, hvori blev fremlagt et samfrænders brev, underskrevet af Peder Sørensen, borger i Vejle, med flere, hvilket brev formelder, det Knud Christensen og hans arvinger samme bondegård at skulle nyde, bruge og beholde: så efterdi samme to landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte samfrænders brev ikke befindes af samfrænderne samtligen at være samtykt og forseglet, men af de seks uforseglet, af hvilke de fem endnu lever og ved deres brev giver til kende, det ikke at have bejaet, som og en del af dem nu her har været her til stede, så samme samfrænders afsigelse fordi ikke så noksom fuldkommen, som det sig bør, eftersom sagen her fra landstinget til dem har været indfundet, og det endnu i synderlighed omtvistes, hvor vidt Karen Pedersdatter i samme gård Li kan tilkomme og være berettiget med rette, da finder vi efter sådan lejlighed dette samfrænders brev at være, som det ugjort var, og sagen til fornævnte samfrænder, så mange af dem levende er, og andre i de afgangnes sted at tiltages, igen at komme, og dem samtlig at udregne og omkende, hvor vidt Karen

Pedersdatter såvel som og Knud Christensen eller og andre lodsejere i samme gård Li, efter deres skødebreve og adkomsts indhold, med dis ejendom at have og tilkomme med rette, og det i lensmandens eller hans fuldmægtigs overværende lovligt at ske, som det sig bør, og fornævnte vidner, hid stævnet er, ikke at forhindre fornævnte samfrænder i hvis, de derom kendendes og afsigendes vorder.

(311)

** var skikket Laurits Christensen i Lundsby og havde stævnet Christen Munk i Børring og hans medbrødre kirkenævninger af Fabjerg sogn, for de 8/3 sidst forleden til Skodborg herredsting har Mikkel Jensen i Børring hans hustru Karen Andersdatter Reff kirkenævn oversvoret for trolddoms kunst og bedrift efter adskillige vidner og sigtelsers lydelse, mener samme deres ed og tov lovlig og ret at være svoret og burde ved magt at blive, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skodborg herredsting 1/3 sidst forleden: så og efterdi med ingen nøjagtige og uvildige vidner bevises, det Karen Andersdatter skal have lovet nogen ondt, som dem derefter ved hendes trolddoms bedrift og gerninger skulle være hændt, ej heller bevislig gøres hende med dem at have været i trætte og uenighed, hvoraf hun kunne være forårsaget dem nogen skade at tilføje, men de aleneste med sådanne deres egne vidner og sigtelser hende trolddoms sag ville anmode, de og en part har vidnet om rygte og ikke om deres egen vitterlighed, såvel som og en part efter ord og sagden, hvilket hun højligt benægter, som for er rørt, hun og med stokkenævn og sognevidner gøres bevisligt, hende sig kristeligt at have skikket og forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og sigtelser, ej heller den nævnings ed, derefter svoret er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Karen Andersdatter til nogen forhindring, førend hende anderledes overbevises kan.

(322)

** var skikket Laurits Christensen, byskriver i Lemvig, og havde stævnet Christen Lauritsen, borger sst, for en uendelig dom, han her til landstinget har ladet forhverve, anlangende et tilbudsvidne Laurits Christensen på hans egne og hans hustru Kirsten Jensdatters vegne til Lemvig byting gjort har, og der kendtes løsning på de huse, jord og ejendom, Christen Lauritsen og hans svoger Søren Pedersen Ovesen påboer og i pant har, og samme tilbudsvidne formedelst samme uendelige dom er magtesløs kendt, uanseet fornævnte huse og ejendom af Laurits Christensens hustrus salig forældre til hr Clemend Nielsen, hr Villads i Holstebro og Mads Mikkelsen for 150 rigsdaler skal have pantsat, hvilken pant de igen i deres levende live og velmagt til Christen Lauritsens formand salig Laurits Christensen afstået, og efterdi pantet ikke formelder til nogen visse år at løse, men aleneste når det skulle løses, da derpå skulle kendes løsning til snapsting. så mødte Mads Lauritsen på hans bror Christen Lauritsens vegne og fremlagde efterskrevne pantebrev af Lemvig byting 5/4 1583, som indeholder Hans Christensen Riber, borger der sst, kendtes sig skyldig at være hr Clemend, sognepræst til Nissum og Husby, hr Villads i Holstebro og Mads Mikkelsen i Hedegård 150 gode enkende daler, og derfor pantsatte efterskrevne huse, og derhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af Lemvig byting 23/11 1621, som indeholder, at omtalte pantsatte huse, de var salig Jens Christensen, forrige bordmester i Lemvig, og hans hustru salig Maren Christensdatter, Kirsten Jensdatter hendes far og mor, deres rette ejendom: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på nu, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og Laurits Christensen med tingsvidne beviser samme hus og ejendom at have været Kirsten Jensdatters forældres, så hun dertil kunne findes arving, og bemeldte pantebrev indeholder, at når samme penning igen skulle løses, skulle der kendes løsning ad snapsting til Lemvig byting, og løsfindedag påske der næstefter, så Laurits Christensen efter pantebrevet sig har forholdt og efter

dens indhold kendt løsen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme tilbuds vidne at sige eller magtesløs dømme.

(325)

** var skikket Magnus Grave, rådmand og borger i Ribe, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 100 rigsdaler in specie hovedstol, han ham efter hans håndskrifts lydelse skyldig var, med efterstående rente, skadegæld, kost, tæring og al anden interesse, som derpå anvendt er, formener ham uret at have gjort, idet han ikke har erlagt og betalt fornævnte summa penning, hvorfor han har været forårsaget samme penning efter KM forordning at æske og fordre og sagen her til landsting har indstævnet, efterdi derpå til Tørrild herredsting endelig er gangen dom: da efterdi for os i rette lægges Frederik Munks forseglede og underskrevne brev, han til Magnus Grave udgivet har, hvorpå befindes at reste og tilbage stå 100 rigsdaler in specie, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være betalt, og herredsfogden fordi har tildømt Frederik Munk samme hundrede rigsdaler til Magnus Grave at betale eller derfor efter KM forordning at stande til rette, sagen og siden to gange her til landstinget har været indkaldt, og to uendelige domme udganget, som forskrevet står, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og ustævnet, og ingen endnu er mødt på Frederik Munks vegne nogen gensigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme hundrede rigsdaler med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Below til Hastrup og Iver Vind til Grundet, som Anders Christensen på Magnus Graves vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til Frederik Munks løsøre eller gods at begive og deraf rigtigt og for en billig værd at taksere og siden imod fornævnte fordrede summa med dis reste og interesse at likvidere, så Magnus Grave bekommer fuld udlæg og betaling for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de selv vil ansvare og være bekendt.

(326)

** var skikket Morten Madsen Lime, borgmester i Ribe, på salig Bertel Strucks børns vegne, som han er værge for, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde stævnet velb fru Sofie Friis, Frederik Munks, til Haraldskær med hendes lovværge for 50 rigsdaler in specie hovedstol, hun salig Bertel Strucks børn efter hendes udgivne håndskrifts lydelse skyldig er, med efterstående rente, skadegæld, kost, tæring og al anden interesse, som derpå anvendt er, formener fru Sofie uret at have gjort, idet hun ikke har erlagt og betalt fornævnte summa penning, hvorfor han har været forårsaget samme penning efter KM forordning at æske og fordre og sagen her til landsting at indstævne, efterdi derpå til herredsting endelig er gangen dom, hvilken han formener ret at være: da efterdi for os i rette lægges fru Sofie Friises underskrevne håndskrift på 50 rigsdaler med sin rente, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være erlagt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og fru Sofie Friis med hendes lovværge der ved endelig dom er tildømt samme pending at betale, hvilket og siden to gange her til landstinget ved to uendelige domme er stadfæstet, som endnu stander ved deres fuldmagt og ustævnet, og ikke fru Sofie Friis eller hendes lovværge endnu er mødt nogen gensigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Sofie Friis og hendes lovværge jo er pligtig samme 50 rigsdaler med sin rente og skadegæld at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Below til Hastrup og Iver Vind til Grundet, som Anders Christensen på Morten Limes vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fru Sofie Friis og hendes lovværge deres løsøre eller gods at begive og deraf rigtigt og for en billig værd at taksere og siden imod fornævnte fordrede summa

med dis reste og interesse at likvidere, så Morten Lime bekommer fuld udlæg og betaling for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de selv vil ansvare og være bekendt.

(328)

** var skikket Jacob Clausen, rådmand i Varde, hans visse bud Bertel Skrædder, borger sst, og havde stævnet Peder Tygesen i Gunderup for et pantebrev, han til Skast herredsting af Peder Hansen i Øse forhvervet har på hans hus, gård og gods, uanseet Jacob Clausen skulle have haft Peder Hansen delt og lovforvunden den tid, han fornævnte pant til Peder Tygesen udsat har: så efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere at have magt, og efterdi med delsbrev, som lovligt til tinge er læst og forkyndt, bevisligt gøres, Peder Hansen at have været delt og lovforvunden, da han samme pant gjort har, så han fordi efter loven ikke var mægtig sit gods at afhænde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme pantebrev så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs være.

(330)

8/5 1624.

** var skikket velb Adolf Frederik Sehested Ditlevsen, boende til Nienstedt, hans visse bud Niels Tomasen, borger i Vejle, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 3500 rigsdaler in specie, som Frederik Munk ham skyldig er, efter to udgivne håndskrifters lydelses indhold, hvorfor Niels Tomasen på Adolf Frederik Sehesteds vegne formener, at Frederik Munk har gjort uret, idet han hverken hovedstol eller rente har erlagt og betalt, formener ham samme pending med efterstående rente, skade og kost og tæring, forsømmelse og interesse at betale, som han ved herredstings dom af Tørrild herredsting er tildømt: da efterdi for os i rette lægges Frederik Munks to udgivne breve til Adolf Frederik Sehested Ditlevsen på 3500 daler med sin rente, og ikke med kvittants eller i andre måder gøres bevisligt, samme summa penninge at være erlagt og betalt, sagen og til herredsting har været i rette, og endelig dom der ganget er, såvel som og siden to uendelige domme her til landstinget forhvervet, hvilke stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, og ikke Frederik Munk eller nogen på hans vegne nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme summa pendinge med sin rente og interesse til Adolf Frederik Sehested Ditlevsen at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Below til Hastrup og Jacob Krabbe til Væbnersholm med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til Frederik Munks løsøre eller gods at begive, hvor det findes kan, og deraf rigtigt og for en billig værd at taksere og siden så meget deraf fornøden gøres imod fornævnte fordrede summa med dis reste og interesse at likvidere, så Adolf Frederik Sehested bekommer fuld udlæg og betaling for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de selv vil ansvare og være bekendt.

(332)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget 3/3 sidst forleden, lydende ham da at have ladet stævne Clemend Sørensen, borgmester i Vejle, for en vedkendelse, han, som en regnskabs provst til Hover og Sindbjerg kirker, har indskrevet i Hover kirkebog, formeldende Johan Brockenhuus at blive fornævnte kirker indfæst skyldig af Gryds enemærke, uanseet Gryds enemærke af arilds tid skal have ligget til Lerbæk usted og ufæst i alle

måder, men aleneste deraf som en anden kirkegård at være ydet årlig en ørte byg og nogle penning deraf til Hover kirke: så efterdi af fornævnte kirkebog, nu er fremlagt, forfares Clemend Sørensen nogle ---- i salig Keld Brockenhuus levende live og velmagt samme kirkes regnskaber at have hørt og des indtægt og udgift i kirkebogen ---- og ikke han da sådan indfæstning af samme jorder har om ----, salig Keld Brockenhuus at skulle med restere og tilbage stå, da han har vidst dertil at svare, det ikke heller i nogen måder bevises, Keld Brockenhuus samme indfæstning at have udlovet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme Knud Sørensens egen opskrift at må komme Johan Brockenhuus og hans medarvinger, på samme indfæst rest at bemeldte jorder at udgive, til nogen forhindring, men hvad sig belanger om hvem, samme jorder og ejendom har i brug, bør det at fæste eller leje, der gås om til herredsting hvis ret er.

(339)

26/4 1624.

** var skikket velb Anders Friis til Krabbesholm, KM befalingsmand på Sejlstrup, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, som bemelder Anders Friis da at have givet tilkende, hvorledes velb Frederik Munk skal have forhvervet KM missive, anlangende hvis tiltale, som han skal have til Anders Friis og fru Anne Friis, afgangne Gert Rosenkrantzes, for nogen gældssager, da efterdi KM missive os tilholder, at vi samme sag for os tager og deri kender, hvis ret er, så efterdi Frederik Munk ingen stævning i den sag hos os har affordret, havde Anders Friis med vor stævning nu for os stævnet Frederik Munk og fru Anne Friis med alle hvis beskyldning og andet, som de i den sag kan have for at give: så og efterdi Anders Friis sig ikke har til forpligtet de fornævnte breve, Frederik Munk om fordrer, at levere fra sig, førend han nøjagtigt bliver kontenteret, hvilket efter kommissariernes afsigt ikke er sket i Holstebro men først nogen rum tid derefter i Varde efter fornævnte afsigts indhold, Anders Friis sig også i Holstebro har erbudt den fornævnte seddel, i København udgivet, at ville levere fra sig, men før han den iblandt sine breve kunne opsøge, er Frederik Munk draget af byen, som os af kommissariernes afsigt, der sket er, er at bevise, og samme seddel siden i Varde, førend udlæg sket er, er blevet fremlagt, vi ikke heller kunne eragte fru Anne Friises forbud imod Frederik Munks indgangne kontrakt, KM dom og udgangne kommission til gode mænd, kunne forhindre nogen udlæg i hans gods at ske, da frifinder vi Anders Friis for Frederik Munks beskyldning og tilmæle, disligeste efterdi for os i rette lægges en likvidation, gjort og sket i København 10/7 1622, at velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, og Verner Parsberg til Lynderup efter KM befaling, fornævnte Anders Friis og fru Anne Friis imellem, om hvis gæld, Anders Friis ud af hende krævede, hvor ud af befindes da for fornævnte gode mænd at være fremlagt indløste gældsbreve for 23400 rigsdaler, som fru Anne Friis er blevet Anders Friis skyldig, og derhos nye gældsbreve på 15000 rigsdaler, som hun til Anders Friis i betaling for fornævnte indløste breve har udlagt, så endda rester 8400 daler, som han siden med rigens forfølgning har bekendt udlæg for, som i lige måde med gode mænds indførsel, som med KM dom er blevet stedfæstet, og nu for os er blevet i rette lagt, er gjort bevisligt, det og bevises med andre indløste breve og hvis indførsel, derefter er sket, Anders Friis foruden denne fornævnte gæld at have bekendt udlæg i Henrik Holck og Hans Markdanners gods, såvel som og med pantebrev, som siden af KM og rigens råd er stadfæstet, for samme gæld (disse forskrevne gældsbreve, fornævnte Anne Friis kræves for, undtagen) at have bekendt udlagt i Truid Bryskes gods, for os også fremlægges fornævnte brev til Kaj von Ahlefeldt, som endog den ikke til ham kan være udsat og igen fra ham indløst, så formelder den dog på samme brevs indhavende, og fordi ud af Anders Friis, som den ukasseret fremlægger, lovligt nok kan være indløst, findes ikke heller i fornævnte gode mænds likvidation samme brev at være påanket, bevises også med kommissariernes afsigt,

anlangende det udlæg, Frederik Munks kreditorer gjort er i hans gods, at Anders Friis ikke har bekommet uden for halvparten af den gæld, Didrik Pogwisches brev om formelder, Anders Friis ikke heller videre har æsket efter hans anfordring i Holstebro, som med Frederik Munks egen hånd findes påskrevet, da kunne vi ikke ud af fru Anne Friises indlagte forfare, Anders Friis videre udlæg for den summa, han ud af hende kræver, at have bekommet end som han kan være til berettiget, for os ikke heller er bevist, ham dobbelt udlæg for nogen af fornævnte breve (som foregives) at have annammet, ej heller fornævnte breve, som ikke skal have været udsat, at have bekommet udlæg, og efter bemeldte circumstantser finder vi Anders Friis fri for fru Anne Friises tilmæle, men hvad belanger fornævnte ---- afgift for KM ---- så og tilmæle og beskyldning for os, om de ikke det sligt Anders Friis overbeviser, bør at beholde det hos sig selv og tilbørligt at stande derfor til rette, efter som for os er i rette sat, derom hvem påskader gåes for sin tilbørlige dommer hvis ret er.

(352)

22/5 1624.

** var skikket Baldser Brabrand, apoteker i Kolding, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne velb fru Sofie Friis, Frederik Munks, til Haraldskær og deres datter velb jomfru Ingeborg Munk og begge deres lovværger for 42 sletdaler, de ham efter hans regnskabsbog for adskillige slags varer skyldig er, formente dem pligtig at være samme summa pending at betale, og eftersom der er ganget dom på herredsting, og efterdi han ikke endnu har bekommet sine pending, har han været forårsaget sagen for landsting at indstævne: da efterdi for os i rette lægges Baldser Brabrands underskrevne udtog på samme gæld, som stander ved sin fuldmagt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom udganget er, såvel som og to uendelige landstings domme forhvervet, som stander ved deres fuldmagt og ustævnet, og Frederik Munk tilbyder i jordegods, han gælden for sig at vil rette og i så måder gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme gæld at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Jørgen Below til Hastrup, som Anders Christensen på Baldser Brabands vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fornævnte gods at begive, og det for en billig værd rigtigt at taksere og siden imod fornævnte fordrede summa med sin rente og interesse at likvidere, sker dem ikke deri fyldest, da i andet Frederik Munks jordegods, hvor det findes kan, at gøre Baldser Brabrand indvisning, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(354)

** var skikket Clemend Christensen hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder Christen Lauritsen i Bøl på hans søn Clemend Christensens vegne da at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han efter nogen uendelige domme til fornævnte ting dømt har, og deri fradømt Clemend Christensen nogen øksne og derover som en forpranger at stande til rette, uanseet Clemend Christensen skulle være en skatteborger i Ringkøbing, og ikke han skal være stævnet for samme dom enten mundtligt eller for hans bopæl: på begæring bevilgede Jørgen Jensen, ridefoged til Lundenæs, samme sag endnu til i dag seks uger at måtte opsættes.

(355)

** var skikket Jens Svendsen i Mårupgård, kapitelstjener i Ribe, og havde stævnet efterskrevne folk Oluf Mortensen i Sønderby, Christen Madsen Vinter i Sønderby og hans hustrumor Anne Nielsdatter med flere for et vidne, de til Vandfuld herreds ting 21/9 sidst forleden vidnet har, anlangende om nogen kær og hedespratninger, som han formener burde med rette at ligge til den gård Mårupgård, han iboer, og fornævnte vidnesfolk ville ham for had og avind fravidne samme ejendom og til kronens tjenere, som altid af gammel arilds tid skal have ligget og været brugt til Mårupgård. endnu havde hid kaldt Jep Vibe ved Skalkhøj og hans hustru Inge Lauritsdatter, Peder Nielsen Klit og hans mor Inge Christensdatter ved Skalkhøj, Peder Poulsen i Overby og hans hustru Johanne Svendsdatter, Jacob Tomasen og hans mor Gertrud Svendsdatter, Eske Pedersen i Fjaltring og hans hustru Karen Svendsdatter, Christen Nielsen i Prebdal og hans mor Gertrud Christensdatter, Laurits Pedersen på Mærsk og hans mor Maren Jensdatter med flere for et vidne, de til fornævnte ting 3/4 sidst forleden vidnet har om samme kær, mener deres vidne ikke skal være sandfærdigt og ikke skal komme overens med hverandre. så mødte Mogens Simonsen med samme vidner og syn og gav til kende, det han på hans husbonds vegne disse vidner og syn at ville afstå, og efter sådan lejlighed bør de at være, som de uvidnet var, og derhos lovede Jens Svendsen, at han nu med det aller første efter lovligt varsel ville lade kalde på sandemænd at komme på fornævnte tvistige åsteder og der at gøre retfærdige markskel om ----, som det sig bør.

(357)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jørgen Jensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Niels Jensen i Trandum med flere, for de for nogen tid siden skulle have med været, skiftet og vurderet den halve lod, som Mette Clemendsdatter i Gråsand var til arv kommet efter hendes salig far, mor og bror, formente dem ganske ringe og så godt som for halv værd skal have det vurderet, og i samme deres vurderingsvidne skal være bevilget en fremmed mand Niels Andersen i Grove Mette Clemendsdatters gods og arv at oppebære og til sig annamme og måtte beholde af det, hvis han ville for penning efter vurderingen. så mødte Niels Andersen og fremlagde efterskrevne tingsvidne efter samme skifte og vurdering af Sevel birketing 5/11 1602, som indeholder vurderingsmænd at have skiftet og vurderet Clemend Jensens bo i Haderup imellem hans børn, og da tilfaldt Mette Clemendsdatter efterskrevne indbo og løsøre: så efterdi det befindes fast over 20 år siden samme skifte og vurdering er gjort og skete i Jens Jespersen i Herup, som da var hendes rette lovværge, hans overværelse, Mette Clemendsdatter og, siden hun er kommet til lovalder, for ting og dom har tilstået sig samme hendes tilfaldne gods at have annammet, og hendes rette lovværge samme dag til tinge har gjort Jens Jespersens arvinger en tryg og fuldkommen afkald, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skifte og vurdering, ej heller fornævnte kvittering at sige eller magtløs dømme, men efterdi Peder Andersen hans medfølgere så og hr Jens Christensens vidner ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer.

(360)

** var skikket Jes Envoldsen i Tjæreborg hans visse bud Lauge Jepsen sst og havde stævnet velb fru Sofie Friis med hendes lovværge velb Frederik Munk til Haraldskær for en sum pending efter hendes udgivne brevs lydelse, som hun ikke har holdt eller fuldkommet, hvorover hun er tildømt med herredstings endelige dom og to landstings domme, at hun burde hendes brev og segl fyldest gøre med hovedsum, rente, omkost og al anden interesse, eller at lide tiltale med rigens æskning og gøre udlæg efter den ny forordning, hvorfor Lauge Jepsen på Jes Envoldsens vegne formener, samme dom ret at være, og Jes Envoldsen at have udlæg i fru Sofie Friis og hendes lovværges

jordegods: da efterdi for os i rette lægges fru Sofie Friises udgivne brev på fornævnte summa pending med deres rente, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være aflagt og betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, såvel som og to uendelige domme her til landstinget forhvervet, som stander ved deres fuldmagt, Frederik Munk og lader tilbyde med gods for sig at ville rette og i så måde gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme 50 rigsdaler med deres rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Iver Lange til Bramming, som Lauge Jepsen på Jes Envoldsens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fornævnte gods at begive, og det rigtigt for en billig værd at taksere og siden imod fornævnte fordrede summa med sin rente og interesse at likvidere, sker ham ikke der fyldest, da Jes Envoldsen i andet Frederik Munks gods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(363)

** var skikket Jens Callesen i Tjæreborg hans visse bud Lauge Jepsen sst og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær på velb fru Sofie Friis, Frederik Munks, for en summa pending efter deres udgivne brevs lydelse, som de ikke har holdt eller fuldkommet, hvorover de er tildømt med herredstings endelige dom og to landstings domme, at de burde deres brev og segl fyldest gøre med hovedsum, rente, omkost og al anden interesse, eller at lide tiltale med rigens forfølgning og gøre udlæg efter den ny forordning, hvorfor Lauge Jepsen på Jens Callesens vegne formener samme dom ret at være, og Jens Callesen at have udlæg i Frederik Munk og fru Sofie Friises jordegods eller løsøres, hvor det findes: da efterdi for os i rette lægges Frederik Munk og fru Sofie Friises udgivne brev på fornævnte summa pending med deres rente, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være aflagt og betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, såvel som og to uendelige domme her til landstinget forhvervet, som stander ved deres fuldmagt, Frederik Munk og lader tilbyde med gods for sig at ville rette og i så måde gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk og fru Sofie Friis jo er pligtig samme 200 rigsdaler med deres rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Iver Lange til Bramming, som Lauge Jepsen på Jens Callesens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fornævnte gods at begive, og det rigtigt for en billig værd at taksere og siden imod fornævnte fordrede summa med des rente og interesse at likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Jens Callesen i andet Frederik Munks gods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(365)

** var skikket Jes Knudsen i Tjæreborg hans visse bud Lauge Jepsen sst og havde stævnet velb fru Sofie Friis, Frederik Munks, til Haraldskær for en sum pending efter hendes udgivne brevs lydelse, som hun ikke har holdt eller fuldkommet, hvorover hun er tildømt med herredstings endelig dom og to landstings domme, at hun burde hendes brev og segl fyldest gøre med hovedsum, rente, omkost og al anden interesse, eller at lide tiltale med rigens forfølgning og gøre udlæg efter den ny forordning, hvorfor Lauge Jepsen på Jes Knudsens vegne formener, samme dom ret at være, og Jes Knudsen at have udlæg i fru Sofie Friis og hendes lovværges jordegods eller løsøre, hvor det findes: da efterdi for os i rette lægges fru Sofie Friises udgivne brev på fornævnte summa pending med deres rente, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være aflagt og betalt, sagen og

til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, såvel som og to uendelige domme her til landstinget forhvervet, som stander ved deres fuldmagt, Frederik Munk og lader tilbyde med gods for sig at ville rette og i så måde gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme 60 daler med deres rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Iver Lange til Bramming, som Lauge Jepsen på Jes Knudsens vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fornævnte gods at begive, og det rigtigt for en billig værd at taksere og siden imod fornævnte fordrede summa med sin rente og interesse at likvidere, sker ham ikke der fyldest, da Jes Knudsen i andet Frederik Munks gods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(367)

** var skikket Jacob Clausen, rådmand i Varde, hans visse bud Bertel Skrædder med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet velb fru Sofie Friis, Frederik Munks, til Haraldskær, for hun skal sig fortrykke og ikke vil betale ham 160 sletdaler, som hun ham efter hans regnskabsbogs indhold pligtig skal være, hvorfor han har været forårsaget til hendes herredsting at lade forhverve to uendelige domme og den tredje endelig, hende deri tilholdende hvis hu ham efter hans regnskabsbog pligtig er med des interesse at betale, menende han burde at have indførsel i hendes og hendes husbonds, velb Frederik Munk til Haraldskær, deres løsøre, jordegods, hovedgård og indførsels gods: da efterdi for os i rette lægges Jacob Clausens regnskabsbog, hvori fornævnte gæld og rest findes indskrevet, som stander ved sin fuldmagt, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være aflagt og betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, såvel som og to uendelige domme her til landstinget forhvervet, som stander ved deres fuldmagt, Frederik Munk og lader tilbyde med gods for sig at ville rette og i så måde gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme 166 daler med deres rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Jørgen Below til Hastrup, som Bertel Skrædder på Jacob Clausens vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fornævnte gods at begive, og det rigtigt for en billig værd at taksere og siden, hvis fornævnte gods kan være bedre end den summa belanger, Tomas Juel har deri pant for, imod fornævnte fordrede summa med sin rente og interesse at likvidere, sker ham ikke der fyldest, da Jacob Clausen i andet Frederik Munks gods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(368)

** var skikket Niels Ravn, borger i Kolding, og havde stævnet Frederik Hansen, ---- skriver sst, for nogen tingsvidner og breve, som skulle være ham ----, både i dette år og nogen åringer tilforn, som endnu skulle være hos ham, være sig mesten parten delsvidner for gældssager, som hans seddel om formelder, som han har ham tilskrevet ved to af byens tjenere og ved dem ladet begære sine breve og vidner efter sin seddels lydelse, og ikke han ham bekommet sine vidner fra Frederik Hansen, formener han ham deri uret at have gjort og bør for hvis skade, han derfor lider, at stå Niels Ravn til rette: da efterdi Frederik Hansen med fire mænds kundskab gør bevisligt, det han har ladet tilbyde Niels Ravn hvis vidner og breve, han havde af hans, når han derfor ville give ham skriverpenge, og Niels Ravn derimod giver til kende sig at være overbødig dem at betale, da tilfinder vi Frederik

Hansen imod rigtig betaling at levere til Niels Ravn hvis vidner og breve, han har ham vedkommer, som det sig bør.

(370)

** var skikket Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde stævnet velb fru Anne Huitfeldt, som boede i Varde, hendes arvinger og gældnere indenlands og udenlands, for dom for æskning og udsætning i hendes efterladende, som skulle være vedersagt og findes at skulle være indsat i sankt jacobi kirke i Varde, hvilken dom han eller hans fuldmægtig her til landsting at vil lade forhverve for 11 sletdaler med sine tilbørlige rente og skadegæld efter hendes udgivne brevs indhold: da efterdi for os i rette lægges fru Anne Huitfeldts underskrevne brev på bemeldte 11 daler, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, dem at være erlagt og betalt, sagen og til byting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, såvel som og siden to uendelige domme her til landstinget forhvervet, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jens Sørensen jo bør at have udlæg af fru Anne Huitfeldts efterladende gods med sin interesse, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Iver Lange til Bramming, som Tomas Lauritsen på Jens Sørensens vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fru Anne Huitfeldts løsøre at begive, og deraf så meget, som fornøden gøres, rigtigt for en billig værd at taksere og siden imod fornævnte summa og interesse at likvidere, så Jens Sørensen bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(371)

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, og havde stævnet Frederik Munk til Haraldskær for en indførsel, han har bekommet i et stykke eng kaldes Rodskær, liggende til Haraldskær, for en summa pending Frederik Munks frue fru Sofie Friis har været Jens Bertelsen skyldig efter hendes udgivne håndskrifters indhold, formener samme indførsel lovlig og ret at være gjort, og samme eng burde Jens Bertelsen og hans arvinger ubehindret for ejendom at følge: så efterdi for os i rette lægges gode mænds indvisning, dem at have gjort Jens Bertelsen udlæg i samme eng for 293 sletdaler indtil så længe, han blev kontenteret og igen skadesløs indfriet, sagen og endnu to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udgået, hvilke stander ved deres fuldmagt ustævnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte eng efter indvisnings indhold jo bør Jens Bertelsen for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, dog han det igen til frie folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(372)

** var skikket mester Søren Andersen, domprædiker og kannik i Ribe, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 600 rigsdaler in specie hovedstol, han mester Søren Andersens søster Anne, salig Bertel Strucks skyldig er efter hans udgivne håndskrifts lydelse med efterstående rente, skadegæld, kost og tæring og al anden interesse, som derpå anvendt er, formener Frederik Munk uret at have gjort, idet han ikke har erlagt og betalt fornævnte summa pending, hvorfor han har været forårsaget to uendelige domme til landstinget at have ladet forhverve, formener han nu burde endelig dom at have: da efterdi for os i rette lægges Frederik Munks udgivne breve på bemeldte summa pending med deres rente, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være aflagt og betalt, sagen og til herredsting har

været indkaldt, og der endelig dom ganget er, såvel som og to uendelige domme her til landstinget forhvervet, som stander ved deres fuldmagt, Frederik Munk og lader tilbyde med gods for sig at ville rette og i så måde gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme 600 rigsdaler med deres rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Jørgen Below til Hastrup, som Anders Christensen på mester Søren Andersens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fornævnte gods at begive, og det rigtigt for en billig værd at taksere og siden, hvis fornævnte gods kan være bedre end den summa belanger, Tomas Juel har det i pant for, imod fornævnte fordrede summa med des rente og interesse at likvidere, sker ham der ikke fyldest, da mester Søren Andersen i andet Frederik Munks gods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(374)

** var skikket Otte Rasmussen, borgmester i Varde, Niels Andersen Hedbo, Anne salig Mads Joensens med flere sst deres visse bud Bertel Nielsen skrædder, borger i Varde, og havde stævnet salig velb fru Anne Huitfeldt, som døde i Varde, hendes arvinger og gældnere indenlands og udenlands, alle dem som nyder og undgælder eller befatter sig med hendes gods og løsøre, som fandtes indsat i Varde, formenende dem i samme gods for 113 sletdaler, som de kostede på hendes begravelse og lejersted og i andre måder at være dem pligtig, hendes begravelse skulle være sket i Varde i sankt jacobs kirke 5/6 1623, mente dem nu efter to uendelige landstings domme at have endelig dom og indførsel i fornævnte gods: da efterdi Bertel Skrædder for os fremlægger bemeldte kreditorers æsknings sedler på samme deres fordrende gæld, hvilke stander ved deres fuldmagt, sagen og til Varde byting har været indkaldt, og der endelig dom der er ganget, såvel som og siden her til landstinget to uendelige domme er forhvervet, som nu for os er fremlagt, og ikke fru Anne Huitfeldts arvinger eller andre gældnere nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Otte Rasmussen og hans medkreditorer jo bør at have udlæg i fru Anne Huitfeldts efterladende gods, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Iver Lange til Bramming, som Bertel Skrædder dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem til fru Anne Huitfeldts gods og løsøre at begive, det rigtigt for en billig værd at taksere og siden imod fordrede summa med des interesse at likvidere, så enhver af fornævnte gældnere bekommer udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(376)

** var skikket Oluf Jørgensen i Estrup og Knud Pedersen, borger i Varde, deres visse bud Bertel Skrædder, borger i Varde, og havde stævnet Maren Olufs i Transbøl og hendes datter Karen Olufsdatter og hendes husbond Tomas Vistisen for et tingsvidne, de lader dem af berømme til Østerherreds ting skal være forhvervet, Karen Olufsdatter, som er slegfred født, skal være lyst i køn og kuld af hendes salig far Oluf Jørgensen at være hans rette arving, og formener samme vidne ikke bør at komme dem til nogen forhindring på hvis arv, som de kunne tilkomme efter salig Oluf Jørgensen af Transbøl. så mødte Tomas Vistisen i Transbøl og fremlagde samme vidne af Østerherreds ting 14/10 162x udganget, som indeholder Oluf Jørgensen i Transbøl at have bekendt, at Karen Olufsdatter var hans ægte barn, og han havde avlet hende med Maren Jensdatter, som han havde til ægte, og fordi havde lyst hende og forkyndt hende i køn og kuld at være hans eneste barn og hans rette arving, og at hun fordi skulle nyde og beholde alt hvis gods og gode, som efter hans

død findes kunne: så og efterdi fornævnte tingsvidne indeholder, bemeldte Oluf Jørgensen i Transbøl inden tinge at have kendt Karen Olufsdatter for sin datter og hende at have avlet med Maren Jensdatter, som han da havde til ægte, og ud af fri vilje lyst og forkyndt hende i kuld og køn for sit ægte barn, som loven ham tillader, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige, men den ved magt at blive.

(377)

** var skikket Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde stævnet Jacob Clausen, borger i Varde, for et pantebrev han 27/5 1622 på Varde byting af Simon Orten, borger sst, på hans gård forhvervet har, og i samme pantebrev skulle være indført en stor summa pending, videre end det på tinget skulle være benævnt eller pantsat for, og Simon Orten derfor sit pantebrev ikke skulle ville forsegle, tilmed de otte mænd, som samme dag har været tinghørere på fornævnte ting, ikke været så lovfaste alle, at samme pant burde efter loven nogen magt at have, som med delsvidne er at bevise, formener efter fornævnte lejlighed samme ulovlige pantebrev burde magtesløs at være: da efterdi for os bevises med tingsvidne og dom af Varde byting, det Jacob Clausen og Simon Orten har indgivet deres sag på velb Albret Skeel, hvad han dem imellem sagde, ville han orges og nøjes med, og ikke bevises sagen siden for den gode mand at have været til forhør, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme pantebrev at dømme.

(378)

** var skikket Hans Friis, borgmester i Ribe, hans visse bud Clemend Pedersen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet stævne velb Frederik Munk til Haraldskær, for at eftersom han er blevet indført i noget Frederik Munks jordegods og ejendom ved Haraldskær liggende, mener at samme ejendom og jordegods burde ham efter indførselens lydelse og den ny forordning for ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges fornævnte gode mænds indførsel, at de har indført Hans Friis i bemeldte skove for 216 rigsdaler in specie, og ikke Frederik Munk er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse at gøre, dog sagen i seks uger efter Frederik Munks fuldmægtigs egen begæring har været opsat, så vi imod recessen deri ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte skove jo bør Hans Friis, efter samme gode mænds indførsel, for ejendom at efterfølge, undtagen det ham inden år og dag lovligt bliver fraløst, dog han det igen til adelsperson skal afhænde efter håndfæstningen.

(379)

5/6 1624.

** var skikket Christen Christensen Dall og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herred om manddød at sværge over Laurits Sørensen i Lundgård for Jens Christensen Dall i Begsgård, han har dræbt og ihjelslagen og mente ham sagesløs at være af dage taget, og fremlagde Christen Christensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skodborg herredsting 10/5 sidst forleden, Bodil Jensdatter i Begsgård for otte mænd at have vidnet, at da i går var 14 dage, siden solen var nede, kom hun til Jens Christensen Dall sønden for hans gård, og der han lå på hans egen muld, som han havde harvet, og hans øg stod hos ham, og da sagde han, at Laurits Sørensen på Stor havde gjort ham hans død, og ikke hun ved, hvorledes det sig tildrog. Anders Mikkelsen på Krabbesmark at have vidnet, at da i går var 14 dage, da prædiken var endt i Lønborg kirke, kørte han lidt før aften

sin hjemvej, og da kom Laurits Sørensen på Stor kørende med en vogn, og han gik over marken til Jens Dall, og da ordes de, og Jens Dall stupte til jorden, og da tog han en sten og søgte efter Laurits Sørensen, og Laurits Sørensen veg tilbage og sagde, du har gjort mig ondt nok, du har slået mit barn, lad mig være i fred for Guds skyld, så føg de sammen med to dragne knive, og der fik Jens Dall sit banesår: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Laurits Sørensen manddød over og til hans fred for Jens Christensen Dall, han ihjelslog, eftersom de havde dem selv sandhed derom at have forfaret.

(382)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård hans visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, for han i Viborg 21/5 skulle have indganget til hans hustru velb fru Else Munk med en opskrift på salig fru Maren Juels herkomst og levned, og hans hustru da at have antvordet ham en anden opskrift med hendes egen hånd under, hun havde ladet anskrive, så vidt hende var bevidst, af fru Maren Juels herkomst og siden hendes livs levned og endeligt, som han af hende begærede at måtte lade en anden skrive efter, som han har ladet indføre om sygdom og endeligt fast vidtløftigere, end som den var ham antvordet at efterskrive, og aldrig han skulle kunne bevise, fru Maren Juel at skulle have haft sygdom eller bræk på sin hukommelse eller forstand, formente ham for slig løgnagtig skrivelse burde at stande til rette: da efterdi de gode landsdommere ikke nu er til stede, da efter begge parternes bevilling blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(383)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård på sin hustrus vegne, Christian Ulfeld til Tvis på sin mors, søskendes og egne vegne deres visse bud Peder Christensen i Hindsels og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, eftersom Gud aller mægtigste havde heden kaldt salig velb fru Maren Juel til Rybjerg fra denne verden og til evige glæde, og efter hende skal findes en stor summa gæld, som hun skulle være godtfolk skyldig, og Frederik Munk er en medarving med dem efter salig fru Maren Juel, så formente de, Frederik Munk med dem burde og forpligte efter loven, at ved to gode mænd at lade udlægge og fuldgøre alle salig fru Maren Juels kreditorer og skyldnere at må rigtigt erlægges og afbetales af fællesbo, løsøre og jordegods: da efterdi de gode landsdommere ikke nu er til stede, da efter begge parternes bevilling blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(384)

19/6 1624.

** var skikket Peder Villadsen i Moeslund og havde stævnet Jes Nielsen i Hovvinkel og Niels Lauritsen i Bække for et snapvidne, de på deres husbonds vegne efter Anne Rasmusdatters mund 3/5 på Skodborg herredsting forhvervet har, hvilken vidne han formener ikke så lovligt og ret at være, at det bør nogen magt at have: da efterdi de gode landsdommere ikke nu er til stede og efter Peder Villadsens egen begæring blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse der forinden lovligt at læses.

(385)

3/7 1624.

** var skikket velb Christian Ulfeld til Tvis på sin bror velb Corfitz Ulfeld til Selsøgård såvel som og på hans søster velb jomfru Anne Ulfeld til Udstrupgård deres vegne hans visse bud Niels Andersen, foged på Tvis, og havde stævnet velb Jacob Ulfeld Mogensen til Krogsdal efter en dom, Christian Ulfeld til Tvis birketing 4/6 sidst forleden over ham forhvervet har, anlangende adskillige slags løsøre og gode, Jacob Ulfeld af deres fælles bo til sig har annammet efter opskrivelses lydelse, hvilken dom Niels Andersen på Christian Ulfelds vegne formener ret at være og bør ved magt at blive: da efterdi de gode landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, og denne opsættelse der forinden lovligt at læses.

17/7 1624.

31/7 1624.

** var skikket velb Mogens Sehested til Trabjerggård hans visse bud Tyge Sørensen, borgmester i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Peder Nielsen i Bjerregård og hans medbrødre vidnesfolk for et vidne, de til Skodborg herreds ting på hans tjener Morten Hansen i Kærgård 24/5 vidnet har, anlangende nogen pending Elle Eriksdatter, som døde i Bjerregård i Lem sogn, skulle have leveret hans tjener, uanseet samme vidne ikke skulle være vidnet på fersk fod, men efter et dødt menneskes mund og ord, disligeste benægtede hans tjener hårdeligt ingen pending at have været hende skyldig: da efterdi samme vidne tilforn findes hid stævnet, og den da først i seks uger og siden i 14 dage til i dag er optaget, og ikke fornævnte vidnesbyrd og Jens Christensen nu er mødt eller nogen dem at undskylde, vi ikke heller imod recessen uden bevilling sagen længere kan forhale eller opsætte, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(386)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for han 5/6 sidst forleden ham sin ret skal have fraspildt og forvendt, formedelst en ---- hjemmel, som Claus Sørensen, borgmester i Vejle, har været Søren Olufsen i Ure til en kvindestol i Hover kirke, som han ulovligt, som han formente, har ladet indsætte, imod den forordning, Clemend Sørensen selv efter KM dom og gode mænds befaling gjort har om stolestand i Hover kirke. dernæst mødte Anders Christensen i Keldkær på sin far Christen Andersens vegne og formente, hans ulempe ikke at skulle findes, efterdi fornævnte breve for ham var i rette lagt, hvorimod han ikke kunne være dommer: så og efterdi Christen Andersen sin dom har funderet på Otte Brahe Pedersens sendebrev såvel som og Clemend Sørensens hjemmel og ikke dømt i sagen enten til eller fra, eftersom for ham var indstævnet, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovligt indstævnes, dem endelig imellem at dømme, som det sig bør, og Otte Brahe Pedersens missive såvel som Clemend Sørensens hjemmel, derpå er funderet, ikke at forhindre ham hvis han deri lovligt kendendes vorder.

(388)

** var skikket Søren Knudsen i Kølholt hans visse bud Jens Andersen, tjenende på Lerbæk, og havde stævnet velb Truid Bryske for en summa penning, han er ham skyldig, både som han skulle have lånt ham og udlagt for ham, både i Horsens og andetsteds, og efterdi han ikke har bekommet sin penning, har han været forårsaget Truid Bryske med ret at søge og til Tørrild herredsting over ham har forhvervet dom, hvilken dom han formener lovlig og ret at være, og at Truid Bryske burde enten at forsikre Søren Knudsen, eller han burde have indvisning i hans løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges breve og sedler på fornævnte gæld, Truid Bryske en del selv en del med hånd har underskrevet, og intet derimod fremlægges, hvormed bevises samme gæld at være erlagt, men Truid Bryske i hans skriftlige tilbud erbyder sig at ville gøre udlæg og i så måde gælden vedgår, sagen og til herredsting har været i rette, og endelig dom der ganget, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Truid Bryske jo er pligtig samme penning med interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Below til Hastrup og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Jens Andersen på Søren Knudsens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og gør Søren Knudsen udlæg i samme Hans Jepsen Bøgvads håndskrifter for Skibet kirkegæld, og det endelig imod fornævnte fordrede summa med des interesse at likvidere, sker ham der ikke fyldest, da Søren Knudsen i andet Truid Bryskes gods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(392)

** var skikket Knud Offersen, borger i Kolding, hans visse bud Mikkel Blymester i Grejs og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, for at eftersom han har fanget indvisning i hans gods for en summa penning, han har været ham skyldig, og formener han at godset, som han i så måder er blevet udlagt ved gode mænd, burde ham for ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Knud Offersen udlæg i Skibetballe og Mølhave for bemeldte summa penning indtil så længe, han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udgået, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte ejendom efter indvisnings indhold jo bør Knud Offersen for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, dog han det igen til fine folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(393)

** var skikket Albret Bomhoff, borger i Bremen, hans visse bud Hans Gremersen, borger i Randers, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne velb Frederik Munk til Haraldskær, for at eftersom Albret Bomhoff for nogen tid siden ved gode mænd har bekommet indlæg i hans gods for en summa penning efter gode mænds afsigt, menende ham det, så vidt forordningen tilholder, for ejendom at efterfølge angerløst: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Albret Bomhoff udlæg i fornævnte gård for bemeldte summa penning indtil så længe, han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udgået, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, såvel som og siden efter seks uger findes at være opsat, og ingen endnu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gårde og ejendom efter indvisnings indhold jo bør Albret Bomhoff for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, dog han det igen til fine folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(395)

** var skikket Bend Villadsen i Svenstrup og havde stævnet Jep Nielsen i øster Skovlending for et synsvidne, sigtelse og dom over Bend Villadsen forhvervet, havde og stævnet Kirsten Jepsdatter i Skovlending og hendes lovværge og Jørgen Jørgensen sst for et vidne, de til Ginding herredsting 17/6 dette år vidnet har, og Kirsten Jepsdatter at være Anne Tomasdatter hendes egen datter og Jørgen Jørgensen sin søn fornævnte Anne Tomasdatter til behjælpning i den sag vidnet har, uanseet at Kirsten Jepsdatter og Jørgen Jørgensen skal være Bend Villadsens klage og han dem med herredsnævn med husfred og gårdfred forfulgt har: så mødte Villads Frandsen og afstod samme vidne, syn, sigtelse og dom, og efter sådan lejlighed bør de ingen til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(396)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg hans visse bud Villads Frandsen, foged på Stubbergård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Villads Bendsen i Svenstrup og Jens Bendsen sst for et vidne, de til Ginding herredsting 24/6 vidnet har, det Anne Tomasdatter i øster Skovlending, Kirsten Jepsdatter sst såvel og Jørgen Jørgensen i Skovlending skulle nogen tid tilforn have været i deres far Bend Villadsens hus og kålgård i Svenstrup, og Anne Tomasdatter skulle have gjort Bend Villadsen uførm, stukket hul på hans væg og revet et dørhængsel sønder, hvilket deres vidne Anne Tomasdatter højligt har benægtet: så og efterdi Villads Bendsen og Jens Bendsen befindes at være Bend Villadsens egne sønner og i så måder vildige, deres egen far til behjælpning at have vidnet, tilmed og fornævnte kvindespersoner ikke med deres lovværger for samme vidner har fanget noget varsel, da finder vi efter sådan lejlighed fornævnte vidner, syn og sigtelse magtesløs at være, og efterdi fornævnte dom ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(398)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup og havde stævnet Jens Lauritsen i Bredvig for en uendelig som, han her til landstinget forhvervet har over et vidne, Jep Lausen i Vrå og Tomas Andersen i Holing til Hammerum herredsting 18/8 1619 vidnet har, anlangende 8 daler som hans tjener Jacob Pedersen Jens Lauritsen givet har for 4 tønder rug kronskyld og bondeskyld af den gård i Gellerup, som Jacob Pedersen iboer, for det år, han rugsæden afflyttede, menende samme uendelige dom burde magtesløs at være: så efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på nogen visse dag eller tid, fornævnte Jens Lauritsen samme penning skulle have annammet, ej heller på fersk fod men rum tid efter sligt skulle være sket, Jens Lauritsen og her i dag for retten med højeste helgens ed at have benægtet, det han samme penning ej heller anden betaling på sin egen eller sin søns vegne for samme års landgilde har oppebåret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller den dom, derefter dømt er, i det punkt så nøjagtig at være, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(400)

** var skikket velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand over Stavanger len, hans visse bud Jep Olufsen i Gødsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slags herred, for en dom han til Slags herred 1/4 imellem Henrik Bille og jomfru Margrete Bille til Donslund dømt har, formente ham ikke at have dømt, eftersom brevene om formelder, som for ham blev læst og påskrevet, desuden skulle han have senteret og dømt på adelsbrev og indsat for sin over og tilbørlig dommer: så efterdi samme herredstings dom ikke er, bør den at være, som den udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovligt indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(402)

** var skikket Christen Lauritsen i Slav hans visse bud Jep Olufsen i Gødsbøl og havde stævnet Mads Tomasen i Røgbjerg for et enligt bagvidne, han 12/5 sidst forleden vidnet har, at Hans Pedersen i Røgbjerg ikke ville optænde den hedeild i Røgbjerg mark 5/4 sidst forleden, og ikke Hans Pedersen har villet benægte samme gerning, der han stod til vedermåls ting, der vidnet om samme gerning er vidnet, og da er sigtet efter loven derfor, og ville sin ed tilbyde. så mødte Hans Pedersen i Rødbjerg og fremlagde samme tingsvidne af Jerlev herredsting 12/5 sidst forleden, som bemelder Mads Tomasen at have bekendt, at den ild, som han 5/4 sidst forleden havde udbåret i Røgbjerg hede, da samme tid gravede Hans Pedersen i Røgbjerg tørv op, og så under samme tørv lagde Mads Tomasen samme ild, førend det ild blev optændt, da sagde Hans Pedersen, at de ikke ville tænde samme ild den dag, for det var så stor en blæst, og Hans Pedersen sagde, at han intet ville have med samme ild at gøre, og så gik de fra samme ild: så og efterdi Gunde Lange, som en del af samme ejendom, hvor samme ildskade sket er, har i forbed og forsvar, ikke heller Christen Lauritsen, som i sagen skal være interesseret, ikke for samme vidner har fanget noget varsel, så de kunne have vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være

(403)

** var skikket Peder Svendsen ved Bredebro på sine egne og på sin bror Hans Svendsen, borger i Tønder, og sin søster Margrete Svendsdatter deres vegne hans visse bud Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet deres farbror Jørgen Hansen i Mollerup for en uendelig dom, han her til landstinget skal have forhvervet lader sig af berømme, hvori han skulle have fanget et hjemgjort bænkebrev ved magt kendt, som salig mester Anders Jacobsen, fordum sognepræst til Visby kirke, Mads Pedersen, den tid foged på Trøjborg, og Jes Svendsen i Mollerup ham givet har, hvori de skulle have givet til kende, at deres salig far skulle have takket Jørgen Hansen godt for god betaling for hvis, han kunne arve og tilkomme i hans fars gård i Mollerup, som Jørgen Hansen nu iboer, endog de formener, at deres salig far Svend Hansen ikke skulle have bekommet nogen betaling, fyldest eller værd af deres salig fars gård og gods og mente, samme hjemgjorte bænkebrev burde magtesløs at være: da efterdi fornævnte mænd findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme uendelige dom og bænkebrev er fundet magtesløs at være og ikke at komme Hans Svendsen, Peder Svendsen og Margrete Svendsdatter på deres retfærdige arv efter deres salig far til hinder eller skade i nogen måder, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilken dom findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte

mænd har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Matias Nielsen på Hans Svendsen, Peder Svendsen og Margrete Svendsdatter deres vegne derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme uendelige dom og bænkebrev magtesløs at være, og ikke at komme Hans Svendsen, Peder Svendsen og Margrete Svendsdatter på deres retfærdige arv efter deres salig far til hinder eller skade i nogen måder.

(405)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Ågård, KM befalingsmand på Bohus, hans visse bud Rasmus Pedersen i Uldum og havde stævnet velb Henrik Holck for en summa pending, han skulle være Knud Gyldenstjerne skyldig efter hans udgivne brevs lydelse og ikke dem at have betalt til tid og termin, som det sig burde, og fordi har ladet forhverve endelig dom til herredsting, hvilken Rasmus Pedersen på Knud Gyldenstjernes vegne formente burde ved fuldmagt at blive, og Henrik Holck samme gæld med skadegæld og interesse at betale eller derfor at have udlæg i hans løsøre eller gods: da efterdi for os i rette lægges Henrik Holcks udgivne breve, han Knud Gyldenstjerne på samme 490 rigsdaler hovedstol, og intet derimod fremlægges samme pending at være erlagt og betalt, og sagen til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der ganget, Henrik Holcks fuldmægtig gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Henrik Holck jo er pligtig samme penning med sin interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Morten Pax til Bjerre, som Rasmus Pedersen på Knud Gyldenstjernes vegne nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med KM foged at drage til Henrik Holcks løsøre eller jordegods, og deraf rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, at de deri gør Knud Gyldenstjerne indvisning, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for samme sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(406)

** var skikket hr Peder Christensen, præst til Bølling og Sinding sogne, hans visse bud Jørgen Jensen, ridefoged til Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet stævne Jens Sørensen i Østerby i Bølling sogn for et tilbudsvidne, han 22/9 sidst forleden skulle have ladet i et tingsvidne forfatte til Bølling herreds ting, anlangende en på ---- på hr Peder Christensens tiendekorn og præsterente, hvormed Jørgen Jensen på hr Peder Christensens vegne formener ham aldeles intet at skal have med hans tiendekorn at ---- byde i nogen måde, ikke heller han turde eller ville, om han mere eller mindre ville give, således imod kongelig højhed og benådning såvel som imod landsens skik og brug sådan med ham forhandle, formener ikke heller nogen af hans sognemænd skal være med sådan forp---- og tolderi, som han tilbyder, med ham tilfreds, formener samme hans egennyttige tilbudsvidne burde magtesløs at være og ikke komme ham til nogen forhindring. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 22/9 sidst forgangen, hvori Jens Sørensen lod læse et skriftligt tilbud til hr Peder, at han ville give ham 44 tønder hårdt korn som tiende af de to sogne, som han havde i fæste: da kunne vi ikke kende samme tilbud så noksom, at der bør at komme hr Peder Christensen til hinder eller skade i nogen måde.

(407)

** var skikket Christen Tomasen i Bastrup og havde stævnet Tomas Nielsen, tjenende Hans Pedersen Skriver i Bønstrup, for et vidne, han til Anst herreds ting 15/7 sidst forleden vidnet har om noget slagsmål og bordag, Hans Pedersen skulle have gjort på Christen Tomasen i Hans Pedersens gård på Christen Tomasens rette hjemvej fra sin bror Iver Tomasen, og mener Christen Tomasen, Hans Pedersen ikke sandfærdigt skal bevise, at han skulle have udæsket ham fra hans hus eller fortørnet ham med ord eller gerning: så og efterdi Tomas Nielsens vidne ikke er uden én persons kundskab, som agtes og regnes for intet vidne, og ikke det med andre sandfærdige vidner bestyrkes og bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme hans enige vidne så nøjagtigt, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(409)

** var skikket Laurits Iversen i Harres på sine egne og på sin mors og søskendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han kort forleden til fornævnte herreds ting dømt har, hvori han skal have tildømt Laurits Iversen sin mor og søskende 30 daler og nogen års rente at skulle betale til Anders Iversen og Mads Iversen i sønder Vollum af deres salig far Iver Lauritsens gæld, og han ved 20 år forleden ved døden skulle være afgangen, uanseet Laurits Iversen såvel som hans mor og søskende ved deres ed højligt benægter dem aldeles ingen gæld at være Anders Iversen og Mads Iversens far pligtig i nogen måder: så og efterdi ikke for herredsfogden har været fremlagt salig Iver Lauritsens brev og segl eller anden lovlig og nøjagtig bevis på samme gæld, hans arvinger ej heller udtrykkeligt det har vedgået, men Laurits Iversen nu her i dag det har benægtet, som forskrevet står, og herredsfogden dog har tildømt Maren Ivers og hendes medarvinger samme gæld at betale, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom såvel som fornævnte dele og vurdering, derefter drevet er, ingen magt at have.

(411)

** var skikket Maren Ivers i Harres hendes visse bud Laurits Iversen i Harres med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en anden opsættelse at have ladet i rette stævne Søren Hansen i Kringlum for en dele, han til Lø herreds ting 31/1 næst forleden forhvervet har for 8 kurant daler og 6 års efterstående rente, som hendes salig husbond Iver Lauritsen skulle have været ham skyldig, uanseet Maren Ivers formente, at Søren Hansen ikke med hendes salig husbonds brev, segl eller anden lovlig kundskab skulle bevise, hendes salig husbond var ham slig gæld skyldig, hvorfor Laurits Iversen på Maren Ivers vegne formente, samme dele burde magtesløs at være: så efterdi samme delsbrev formelder, Maren Ivers og hendes børn for 8 daler og 8 års rente at være fordelt blevet, og ikke befindes nogen dom for samme dele at være ganget efter KM forordnings indhold, da finder vi efter sådan lejlighed dem af den dele kvit at være.

(412)

** var skikket Bertel Hansen i Asp på sine egne og på Peder Christensen sst, Søren Hansen i Borg og deres medarvingers vegne deres visse bud Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da at have stævnet Anders Iversen i Vollum med flere, for de nogen tid siden til Lø herreds ting har ladet dem fordele for 15 rigsdaler og 3 års rente, hvilke dele til landstinget ved endelig dom er magtesløs dømt, og efter samme delsvidne har Anders Iversen og hans medbrødre haft vurderingsmænd i Bertel Hansen og hans medarvingers gods og huse og dem deri fravurderet, som vurderingsvidne om formelder, og efterdi

samme delsbrev her til landstinget ved endelig dom er magtesløs dømt, da formener Matias Nielsen på Bertel Hansen og hans medarvingers vegne, at samme vurdering bør magtesløs at være: så og efterdi Laurits Iversen selv tilstår og bekender det delsbrev, hvorefter samme nam og vurdering er efter drevet og gjort, ved dom at være vedersagt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vurdering så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(413)

** var skikket Hans Nielsen i Harres med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Bertel Hansen og Peder Christensen i Asp for et forseglet brev, som de med Hans Nielsen på hans steddatters vegne 18/5 1623 skal have indgået, hvilket forligelsesmål Bertel Hansen samme år 14/6 inden tinge skal have opsagt og afvist Hans Nielsen i den sag, og Bertel Hansen og Peder Christensen 9/8 derefter at have i samme sag gjort et andet forligelsemål med Hans Nielsens steddatter selv, som med velb Henrik von der Wisch, lensmand på Tønderhus, hans brev og segl klarligt er at bevise, at de samme sag har voldgivet på fire vederhæftige mænd, som skulle forlige dem om alle de stridige punkter, som dem imellem var, og ikke Hans Nielsen derefter at skulle have med at skaffe med sin steddatters gods og værgemål i nogen måder. så mødte Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, på Bertel Hansen og Peder Christensens vegne og berettede, at Hans Nielsen på sin steddatters vegne sig har til forpligtet at betale Bertel Hansen, Peder Christensen og deres medarvinger 230 mark lybsk uden skifte og deling efter deres salig morbror Jens Hollesen: så og efterdi af Henrik von der Wisches underskrevne indlæg udførligt forfares, det punkt om fornævnte mindepenning såvel som anden stridig tvist, fornævnte arv anlangende, på fornævnte fire mænd at være indgivet, og ikke bevises bemeldte fire mænd derom noget at have kendt eller afsagt, da indfinder vi samme sag til fornævnte fire mænd at komme, og dem eftersom de er til betroet i sagen endelig at sige og kende, og rigtigt fra dem at give beskrevet, og samme dele imidlertid ikke at komme Hans Nielsen til nogen forhindring.

(417)

** var skikket Mikkel Jensen i Viuf, Jens Nielsen, Oluf Nielsen og Oluf Jensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da at have stævnet Anders Tordsen i Møsvrå og hans medbrødre kirkenævninger, for de til Brusk herreds ting 3/7 sidst forleden har Jens Nielsens hustru, Anne Jenskone, i Viuf kirkenævn oversvoret for trolddoms sag efter adskillige vidner, sigtelser og beskyldninger, formenende deres ed lovlig og ret at være, og dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidner af Brusk herreds ting: så og efterdi fornævnte vidner udtrykkeligt har vidnet, dem at have hos været og hørt, det Anne Jenskone har lovet Hans Mikkelsen og Jens Nielsen ulykke, og det dem derefter på liv og helbred er hændt og vederfaret, hvilket og med andre vidnesbyrd bestyrkes så at være sket, tilmed og bevises Hans Mikkelsen og Niels Jensen at have været to stærke karle, førend de med Anne Jenskone er kommet i tvist om den jord, de hende skulle have fra muldet, og de straks derefter sådan sygdom og ulykke er tilslagen, hvilket og med 24 mænds vidne bestyrkes, hvorfor Anne Jenskone til hjemting er beskyldt såvel som og her i dag for retten sigtet og beskyldt for en vitterlig troldkvinde vedkendes, som forskrevet står, så det ene i så måder om samme hendes trolddoms gerninger med det andet befæstes, og intet sognevidne eller stokkenævn hun herimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og sigtelser at sige eller magtesløs dømme, og efterdi loven bemelder, om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i

sognet hos Anne Jenskone boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de, efter fornævnte vidner og sigtelser nu er ved magt kendt, ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi nogen tilfald dem for den deres ed og tov at kunne fælde men ved magt at blive.

(424)

** var skikket velb Johan Rantzau til Estvadgård hans visse bud Jens Jepsen i Nørkær og havde stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for han har ladet sig til fordriste at inddrage i lille Humlum i den gård, som Peder Sørensen Skøt iboede, siden Peder Skøt var fængsligt anholdt på Estvadgård, og der gjort udlæg af det halve bo og gods, som da var Johan Rantzau tilfaldet, og ladet det bortføre, og siden Peder Skøt var åråd oversvoret og derover var dom overgangen og dømt til en falskner og løgner, menende Christen Jensen deri uret at have gjort og derfor burde at stande til rette: så og efterdi det befindes, Christen Jensen efter rigtigt gældsbrev og lovlig dele at have gjort Jep Christensen udlæg i Peder Skøts bo, som loven ham tilholder, og ikke bevises nogen dom tilforn på hans hovedlod at være gangen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Christen Jensens ulempe deri at være.

(425)

** var skikket velb Johan Rantzau til Estvadgård hans visse bud Jens Jepsen i Nørkær og havde stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for han uden hjemmel og forlov har sig til fordristet en part af Peder Skøt, som boede i lille Humlum, hans gods at forsegle, og ikke han har ladet seet og bevist hvad i hans kiste fandtes, førend han den forseglede, og kisten siden skulle være blevet brudt, og hvis gods og andet deri ---- at være borttaget, formener Christen Jensen deri uret at have gjort og burde derfor at stande Johan Rantzau til rette: så og efterdi Christen Jensen, som KM betroet herredsfoged, samme kiste med hvis deri var på en ret har forseglet, på det intet af fornævnte gods skulle forkommes men blive til stede, hvem det kunne tilkomme med rette, og ikke bevises ham dermed sin fordel at have søgt eller noget af godset forrykket eller forvendt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Christen Jensen deri nogen uret at have gjort, eller hans ulempe deri at findes.

(426)

** var skikket velb Henrik Holck Mikkel Lauritsen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne velb Jørgen Munk for et løfte, som han har lovet for ham til Jens Bertelsen, borger i Vejle, for 150 rigsdaler in specie med tre års efterstående rente, kost, tæring og interesse efter hovedbrevs lydelse og efter den seddel, Jens Bertelsen ham derpå givet har, som han har indløst fra Jens Bertelsen, og Henrik Holck der udover har forhvervet endelig dom til Nørvang herreds ting 6/4, og formende Jørgen Munk ikke at afhænde sig enten løsøre eller jord og gods, førend han gør Henrik Holck udlæg og betaler ham efter rigens ret og hovedbrevs lydelse: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks indløste hovedbrev, som han til Jens Bertelsen på 150 rigsdaler udgivet har, og Henrik Holck som en forlover, en for alle, med ham har forseglet og underskrevet, såvel som og Jens Bertelsens udgivne bevis, det Henrik Holck samme summa penning med tre års rente og skadegæld til ham har erlagt og betalt, og sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget er, her og bevises to uendelige domme her til landstinget at være forhvervet, som stander ved deres fuldmagt, sagen og siden efter seks ugers opsættelse har været optagen, og ingen endnu er mødt til gensvar, da ved vi efter sådan

lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme summa penning med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Below til Hastrup og Jacob Krabbe til Væbnersholm, som Mikkel Lauritsen på Henrik Holcks vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Jørgen Munks løsøre og gods, og deraf rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse at likvidere, og deri indvise Henrik Holck, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(429)

** var skikket Peder Olufsen i Åsted hans visse bud Søren Nielsen i Dejgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Kirsten Olufs i Kvie og hendes rette lovværge for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, at deres husbond Bendix Norby til Urup skal have forhvervet her til landsting med underfundighed og vrang undervisning over et skadesløs brev, som Kirsten Olufs hendes forrige husbond salig Niels Hansen af Debel har givet hendes stedfar Peder Olufsen, anlangende hendes fædrene arv, som Niels Hansen skulle have oppebåret med hende, som hun ikke ved hendes saligheds ed skal benægte, og ikke Bendix eller Kirsten Olufs eller af Oluf Madsen skulle kunne gøre bevisligt, at de har ladet Peder Olufsen stævne eller kalde for samme dom i nogen måder, menende samme uendelige dom burde magtesløs at være: da efterdi det befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og den der først i seks uger og siden fremdeles til i dag er optagen, og ikke Kirsten Olufs, Oluf Madsen og Bendix Norby nu er mødt eller nogen på deres vegne dem at undskylde, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme uendelige landstings dom magtesløs at være.

(430)

** var skikket Søren Nielsen i Dejgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Christensen i Torbøl og Terkild Jensen i Ovtrup for et vidne, de til Vesterherreds ting 5/10 1623 med Laurits Mikkelsen i Bork vidnet har, anlangende den bordag, som skete ved Ovtrup kirkegård med Poul Smed i Allerslev og Niels Nielsen i Bækhuse, og de da at skal have vidnet så meget, som var dem vitterligt i den sag om Niels Andersen og hans søn Niels Nielsen, og de siden til Vesterherreds ting 22/2 har optænkt og sammen sanket nogen flere ord, end som de tilforn i deres forrige vidne har vidnet: da efterdi samme vidne tilforn findes hid stævnet, og den da først i seks uger og siden i 14 dage til i dag optagen, og ikke fornævnte vidnesbyrd og Laurits Mikkelsen nu er mødt eller nogen dem at undskylde, vi ikke heller imod recessen uden bevilling sagen længere deri kan forhale eller opsætte, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(431)

** var skikket Jens Madsen i Dusgård på hans hustru Karen Rasmusdatters vegne hans visse bud Christen Jensen i Bjerregård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Lauritsen i Bække og Søren Jensen i Kvistgård for to misdæderes bekendelse, ved navn Kirsten Rotborg og Mette Hjort, som de af dem skulle have forhvervet, at hun med dem skulle have brugt spøgeri og trolddoms kunster, menende samme deres bekendelse usandfærdige, løgnagtige og af had og avind at være Jens Madsens hustru påført, mener

og samme misdæderes bekendelse efter recessen ikke burde at stå til troende, men Jens Madsen formener sig noksom med sognevidner og tingsvidner at ville bevise, hans hustru Karen Rasmusdatter sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt i alle måder: da efterdi det befindes samme sag tilforn at have været hid stævnet, og sagen da først i seks uger og siden atter i 14 dage, som er til i dag, er optagen, og ikke Niels Lauritsen og Søren Jensen nu er mødt eller nogen på deres vegne med samme bekendelse at i rette lægge eller dem at undskylde, og vi ikke imod recessen uden bevilling sagen længere kan forhale, da finder vi efter sådan lejlighed samme to misdæderes bekendelse, så vidt de Karen Rasmusdatter anlanger, magtesløs at være, og ikke komme hende på hendes liv, ære og gode navn til nogen forhindring.

(432)

** var skikket Christen Lauritsen Bøl på hans søn Clemend Christensens vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom, han efter nogen uendelige domme tul fornævnte ting dømt har og deri fradømt Clemend Christensen nogen øksne og derover samme forpranger at stande til rette, uanseet Clemend Christensen skulle være en skatteborger i Ringkøbing, og ikke han skulle været stævnet for samme dom enten mundtligt eller for hans bopæl, ikke heller samme uendelige dom for ham skulle være forkyndt, at han havde kunnet stævne i sagen, førend endelig dom var ganget, mener efter sådan lejlighed, samme dom burde magtesløs at være: da efter bevilling blev samme sag endnu opsat til i dag måned, og Christen Lauritsen eller hans søn her forinden at bevislig gøre, hos hvem og på hvad sted samme øksne omtvistes skal være fortoldet over Skjern å, for det andet om Clemend Christensen har haft sit stadige ophold hos Niels Pedersen i Ringkøbing, både før ham hans borgerskab er fradømt og siden, for det tredje præstens kundskab om Clemend Christensen som en borger har kommuniceret i Ringkøbing, eller hvor det er sket, og Jørgen Jensen på sin husbonds vegne nu her for retten bevilgede at stande dem for varsel for vidner til Ringkøbing byting på fredag først kommer 14 dage og til Nørherreds ting på torsdag først kommer 14 dage.

(433)

** var skikket Christen Jensen i Sejbjerg hans visse bud Peder Mortensen i Visby med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Madsen i Påkær for en skifteseddel, han til Skodborg herreds ting 26/4 har ladet læse og tingsvidne efter taget, anlangende to gårds ejendom, ved navn Sejbjerg, som Christen Jensen påboer, så og den gårds ejendom, Maren Lauritsdatter Vidkær påboer, at skal være rebet 30/3 dette år, uanseet fornævnte to gårds ejendomme tilforn skal være lovligt rebet og adskilt fra hverandre, som skal stande ved sin fuldmagt, og ikke fornævnte rebning af Christen Jensen skal være forårsaget eller samtykt: da efterdi det befindes, samme skifte efter bemeldte Claus Dås befaling at skal være gjort, og tingsvidne i hans navn og på hans vegne er forhvervet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme vidne at dømme, førend Claus Då og lovligt stævnes og kaldes, og da gå om hvis ret er.

(435)

** var skikket velb Henrik von der Wisch til Glatzow hans visse bud Mads Jørgensen i Skive med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden seks ugers opsættelse at have stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han til

fornævnte herreds ting 15/5 sidst forleden dømt har, og tildømt velb Jacob Skram til Fruergård hans udgivne brev at holde og efterkomme, lydende på 1088 rigsdaler hovedstol med sin efterstående rente med al anden interesse, som han for velb Gunde Rostrup til Stårupgård lovet og godsagt har til Henrik von der Wisch, formente Jacob Skram pligtig at være hans udgivne brev at holde og efterkomme, og derhos mente herredsfogdens dom lovlig og ret at være og burde her til landstinget at konfirmeres og stadfæstes: så og efterdi fornævnte herredsfoged ikke udførligt har dømt efter de punkter, for ham har været i rette sat, men alene tildømt Jacob Skram hans udgivne brev at fuldt gøre, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovligt indstævnes, endeligt at kende og dømme om hvis punkter, for ham bliver i rette sat, som det sig bør.

(437)

** var skikket velb Anders Friis til Krabbesholm, KM befalingsmand på Sejlstrup, hans visse bud Jacob Christensen, foged på Visselbjerg, og havde stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en hjemmel, han har anseet og ved tingsvidne udstedt til fornævnte ting 8/6 sidst forleden, anlangende en eng, liggende i Visselbjerg mark inden sten og grøft, uanseet ikke fornævnte dag for retten skal være fremlagt nogen rigtige lodder, skøder, jordebøger eller nøjagtigt kundskab, som samme ejendom vedkommer i nogen måder, samme hjemmel med at bekræfte, men meget mere Anders Friises fuldmægtig at have standen for ting og dom og på sin husbonds vegne vedkendtes sig fornævnte eng for hans husbonds grund og ejendom: så og efterdi samme hjemmel er ejendom angældende, som Jacob Christensen tilstår Anders Friis at være berettiget, og Anders Friis dog ikke befindes for samme hjemmel noget varsel at være givet, at han kunne have vidst dertil at svare, da finder vi efter sådan lejlighed samme hjemmels vidne magtesløs at være.

(438)

** var skikket velb Niels Krag til Trudsholm, KM befalingsmand på Asmildkloster, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Jørgen Jensen, boende på kirkens bol ved Ovtrup kirke, for sin hjemmel og fæstebrev at føre til stede, dernæst havde stævnet hr Peder Madsen i Varde, Guds ords tjener til sankt ibs kirke sst, og Jørgen Jørgensen skolemester der sst for deres tilhold og adkom at fremlægge på kirkens bol, som ligger ved Ovtrup kirke, formener dem ingen del eller rettighed at have i fornævnte bol til nogen at leje eller bortfæste til nogen afgift deraf af oppebære, formener det at skulle være imod KM udgivne brevs indhold, som tilholder ham at oppebære herlighed af al kirkeejendom i Var syssel: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og den da først i seks uger og siden fremdeles til i dag er optagen, og ikke Jørgen Jensen, hr Peder Madsen og Jørgen Jørgensen nu er mødt eller nogen på deres vegne dem at undskylde eller samme fæstebrev at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme fæstebrev magtesløs at være.

** var skikket Søren Nielsen i Dejgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Torbensen i Østergård med flere for et vidne, de til Nørherreds ting 31/7 næst forleden år vidnet har, anlangende at Søren Nielsen på ære og redelighed skulle have udæsket Christen Christensen i Kyvling at slås med sig den dag, han der ved tinget fik den skade i hans hoved, hvilket deres vidne han mener ikke skal stemme overens, tilmed og en del usandfærdigt og løgnagtigt at være, som han og straks for ting og dom har

benægtet: så og efterdi samme vidne ikke fremlægges, og sagen over seks uger har været optagen, og vi ikke imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være, hvad belangende er Christen Christensens ære eller og fornævnte lemlæst, ved vi ikke for den sag på ham at dømme eller nogen vurdering udstede.

(440)

** var skikket Laurits Sørensen i Havlund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Pedersen i Mø—vang, for han 24/2 sidst forleden til Østerherreds ting har ladet ham fordele for 10 sletdaler og en halv ørte rug til rente hvert år, uanseet der ikke for samme dele skulle have givet lovligt varsel, formener samme dele burde magtesløs at være af den årsag, der ikke skal være om kendt, hvis hovedstolen skal være, fordi han så ubillig rente, som er imod recessens 66. kapitel, mente fordi hovedstolen at være forbrudt, halvdelen til kongen og halvdelen til den på klager: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten så forligt og forenet, at Laurits Sørensen skal give og betale Jens Pedersen otte sletdaler og dem det første, han hjemkommer, at erlægge og betale, og hvis tiltale Laurits Sørensen kunne have til Jens Pedersen for den køring, han forgangen år har kørt over hans enge, har Laurits Sørensen efterladt, så al hvis trætte, dem til denne dag om samme gæld såvel som fornævnte køring har imellem været, skal være ganske nederlagt, og hvis breve, dele, vidner eller andet på enten sider, deri forhvervet er, skal være kasseret og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(441)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Claus Nielsen i nør Tang, Niels Christensen i Brogård for to uendelige domme, han lader sig af berømme, som de skulle have forhvervet her til landstinget over nogen endelige og uendelige landstings domme, som han og hans tjener fornævnte Jens Lauritsen skal have forhvervet, menende samme domme med vrang undervisning at være forhvervet, og ikke Otte Marsvin skulle findes derfor at være stævnet og kaldt, formener samme dom burde magtesløs at være, og Niels Christensen forpligtig at være at igen give Otte Marsvin sin omkost og skade og skadegæld, som han af samme dom lidt har og derfor at stande til rette for hvis, han derefter derpå lader gøre og anvende: for nogen lejlighed sig heri begiver opsatte vi samme sag til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(442)

** var skikket Tyge Henningsen i Eltang hans visse bud Hans Nielsen i Viuf og havde stævnet Poul Nielsen Gris i Vilstrup for to uendelige domme, han her til landstinget skal have forhvervet, anlangende på et skøde, som Tyge Henningsen skal have skødet efter skødets indhold belangende den bondegård og ejendom, Tyge Henningsen iboer, og Hans Nielsen på Tyge Henningsens vegne formener, at Poul Nielsen samme dom med vrang undervisning og underfundighed skal have forhvervet, formener at samme uendelige domme burde magtesløs at være og ikke komme Tyge Henningsen til nogen forhindring på hans gård, skøde, dom eller breve. så mødte Poul Nielsen og fremlagde en dom her af landstinget 10/4 dette år, hvori samme skøde er magtesløs fundet og ikke komme Anne Terkildsdatter, Dorte Terkildsdatter og Else Terkildsdatters rette sande arvinger til hinder eller skade: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have.

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård hans visse bud Bolle Christensen i Styg og havde stævnet Christen Andersen i Kyvling for nogen uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet her til landstinget, hvori han skal have ladet noget syn, sigtelse, vidner og sandemænds ed magtesløs dømme, som ham til Lønborg birketing var oversvoret, endog ikke for samme dom skulle være lovligt stævnet eller kaldt, som det sig burde, hvorfor han formener, samme dom burde magtesløs at være, og samme syn, sigtelse, sandemænds ed og volds vidne ved magt at blive, og Christen Andersen i samme vold at blive, indtil han forværger sig med sin køns ed selv tolvte: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(443)

** var skikket Karl Hansen i lille Darum, herredsfoged i Gørding herred, hans visse bud Lauge Jepsen i Tjæreborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en summa pending, han ham efter hans udgivne brev skyldig er, som skulle have været betalt til philippi jacobi dag 1624, hvilket ikke sket er, og fordi har været forårsaget at lade forhverve dom til Tørrild herreds ting, formener samme dom ret og lovlig at være, og Frederik Munk sit brev og forpligt at holde og betale eller og i Frederik Munks gods ved gode mænd efter KM den ny forordning Karl Hansen udlæg at gøre: da efterdi for os i rette lægges Frederik Munks udgivne brev til Karl Hansen på samme 400 daler med deres rente, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der ganget er, bemeldte Frederik Munk og nu ved sin fuldmægtig lader tilbyde at vil gøre udlæg, da ved vi ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme 400 daler med deres rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Peder Lange til Kærgård, som Lauge Jepsen på Karl Hansens vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Frederik Munks hovedgård og udæske fyldest af hans løsøre, og gøres dem der ikke udlæg, da rigtigt og for en billig værd af det gods, Frederik Munk tilbyder, at taksere og siden, hvis det kan være bedre end den summa, Tomas Juel det har i pant for, eller og allerede til andre kan være udlagt, imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Karl Hansen i andet Frederik Munks løsøre eller gods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for samme sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(445)

14/8 1624.

** var skikket Jørgen Hansen i Frisvad og havde hid kaldt sandemænd af Østerherred om manddød at sværge over Oluf Eskesen i Stenderup for Niels Jørgensen, som tjente sst, han dræbte og ihjelslog, og fremlagde Jørgen Hansen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 12/7 næst forleden, som formelder Jens Pedersen i Stenderup at have vidnet, at på søndag tre uger næst forleden, der han havde fanget mad, lagde han sig på sin seng, da kom hans kone ind og sagde deres karle sloges, så gik han op af sengen og skilte Niels Jørgensen og Oluf Eskesen ad, så gik Niels Jørgensen ud. en tid lang derefter sagde Oluf Eskesen, at han ville ride heden til Kølskov efter en fiol, var brøden, der han kom ud, da var de kommet sammen igen, og da havde Niels Jørgensen den skade og sårmål, som var i hans arm, som han siden døde af. Else Jensdatter og Mette Jensdatter i Stenderup at have vidnet, som deres far Jens Pedersen om samme bordag vidnet

har: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Oluf Eskesen manddød over og fra hans fred for Niels Jørgensen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(446)

** var skikket vel Johan Rantzau til Estvadgård hans visse bud Jens Jepsen i Nørkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, for han til Skodborg herreds ting 5/7 sidst forgangen ikke kar villet unde hans fuldmægtig Jens Jepsen vidner beskrevet, som han havde ladet stævne for deres sandhed at skulle vidne om et øg, Niels Sørensen i Hyldgård skal have bekommet af Peder Skøts øg, siden han blev anholdt på Estvadgård, og ikke han da sagen ville forflytte eller give ham beskrevet hvad årsag og hvorfor, han ikke ville unde ham samme vidne beskrevet: så og efterdi her fremlægges skriftlig forseglet opsættelse, det Christen Jensen sagen efter samme skudsmål imod bemeldte varsel i otte dage har optagen, og ikke bevises nogen på Johan Rantzaus vegne til den bestemte dag efter opsættelsens indhold at være mødt, samme vidner at fordre, her og med tingsvidne bevislig gøres, Jens Jepsen samme opsættelse at være tilbudt, dog han den ikke har villet annamme, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende fornævnte Christen Jensens ulempe deri at være.

(448)

** var skikket Claus Nielsen i nør Tang og havde stævnet Jens Lauritsen i Bredvig for en dom om kost og tæring, han det næste landsting efter sankt mauritii dag sidst forleden skal have forhvervet over Christen Andersen i Tjørring, forrige herredsfoged i Hammerum herred, for han har tildømt ham at skulle bøde tre onde mark for uhjemlet gods, for hvilke tre marks bøder med mere Jens Lauritsen skal have aftinget hos Claus Nielsen, som med kontrakt til landsting, dem imellem ganget er, skal være at bevise, des uanseet derimod at have forhvervet dom på afgangne Christen Andersen, Claus Nielsen aldeles ubevidst, uden al lovlig kaldelse, hvorfor Claus Nielsen mener Jens Lauritsen samme dom ulovligt med vrang undervisning at have forhvervet, og den fordi ikke burde at komme afgangne Christen Andersens arvinger til nogen forhindring: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket hr Peder Christensen, præst til Bølling og Sædding kirker, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, som indeholder velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans bud Jørgen Jensen, ridefoged sst, da på hr Peders vegne efter en 14 dages opsættelse havde stævnet Jørgen Pedersen med flere i Bur for et vidne, de til Ulfborg herreds ting 29/11 1623 vidnet har, anlangende et beliggelse mål, hr Peder Christensen beskyldes for at skulle have beganget, midlertid han var en studenter, hvorimod Jørgen Jensen på Ulrik Sandbergs vegne formener, ikke at skulle kunne være muligt eller troligt, at fornævnte folk skulle have noget kendskab om sådan sag og hemmelig bedrift, at de derefter sandelig kunne gøre noget vidne ved deres ed og oprakte fingre, ikke heller den kvinde at have sigtet ham for samme sag, og tilmed efter et dødt menneskes mund at være vidnet, og i sin levende live en løsagtig kvinde, som tilforn var beligget. så mødte Claus Nielsen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herreds ting 29/11 sidst forgangen år, Jørgen Pedersen med flere i Bur at have vidnet, at hr Peder Christensen, præst til Bølling og Sædding kirker belå en kvinde, Maren Christensdatter, som boede i Bur, og avlede en drengebarn med hende, imidlertid han var hjemme hos hans far i Burgård, efter han var hjemkommet fra København og var studenter: så og efterdi fornævnte vidnesmænd udtrykkeligt har

vidnet dem at være vitterligt, det hr Peder Christensen belå Maren Christensdatter, midlertid han var studenter, og Maren Christensdatter, der hun tog åbenbarligt skrifte i Bur kirke, udlagde hr Peder Christensen for hendes rette barnefar, hvilket deres vidne og med sognepræsten hr Søren Sørensens kundskab, som bemeldte kvindesperson har absolveret, bekræftes, og intet derimod fremlægges ikke så at være, fornævnte vidnesbyrd (mesten del) såvel som hr Søren Sørensen og tilforn her er mødt og været deres vidner bestendig, bemeldte hr Peder Christensen og to gange tilforn har været injungeret her personlig at skulle kompareret, hvilket ikke er sket, og der nu han tredje gang har sig indstillet, har han dog ikke sig ved sin ed for samme gerning villet befri ej heller benægter jo for fornævnte vidne at to personer, ved navn, som for er rørt, lovligt at være kaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne, ej heller hr Søren Sørensens kundskab, at sige eller magtesløs dømme.

(451)

** var skikket Christian Ulfeld til Tvis på sine egne og bror Corfitz Ulfeld til Selsøgård såvel og på sin søster velb jomfru Anne Ulfeld til Udstrupgård deres vegne hans visse bud Niels Andersen, foged på Tvis, og havde stævnet velb Jacob Ulfeld Mogensen til Krogdal for en dom, Christian Ulfeld til Tvis birketing 4/6 sidst forleden over ham forhvervet har, anlangende adskilligt gods og løsøre, Jacob Ulfeld Mogensen af deres fælles bo til sig skal have annammet og oppebåret efter opskrifts lydelse, hvilken dom Niels Andersen på Christian Ulfelds vegne formener ret at være og ved magt at blive, og at have på sine egne og søskendes vegne efter KM forordning udlæg i Jacob Ulfelds løsøre og gods: da efterdi for os fremlægges underskrevne registre og fortegnelse på hvis, Jacob Ulfeld Mogensen af sine søskendes gods og løsøre til sig har annammet, hvilket han og selv til birketing har bekendt og tilstået, han og i lige måder ved sin fuldmægtig her i dag for retten sligt bejaet og tilbyder for sig at vil rette, det og befindes endelig dom til birketing at være ganget, som for er rørt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jacob Ulfeld Mogensen jo er pligtig at betale og fuldgøre Christian Ulfeld på sine egne og brors og søsters vegne for hvis, han af deres gods til sig har annammet, og fordi tilfinder velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup og Christoffer Gersdorff til Søbygård, som Niels Andersen på Christian Ulfelds vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Jacob Ulfeld Mogensens gård og gods, og der udæske og gøre Christian Ulfeld på sine egne og søskendes vegne udlæg af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede gæld med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Christian Ulfeld på sine egne og sine søskendes vegne i andet Jacob Ulfeld Mogensens løsøre eller gods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for samme oppebørsel og gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(455)

** var skikket velb Anders Friis til Krabbesholm, KM befalingsmand på Sejlstrup, hans visse bud Niels Sørensen på Krabbesholm og havde stævnet velb Henrik Holck, for at eftersom de samtlige har været i løfte sammen for Truid Bryske for 5000 rigsdaler med deres rente til hertugen til Sønderborg, og Anders Friis hovedbrevet at måtte indløse, formener Henrik Holck pligtig er ham for hans anpart at betale, eftersom han til Nørvang herreds ting har forhvervet endelig dom, at han pligtig er at kontentere Anders Friis, såvel som her til landstinget forhvervet en uendelig dom 22/5 sidst forleden, og mener han nu burde endelig dom at have: da efterdi for os i rette lægges Truid Bryskes udgivne hovedbrev, som Anders Friis skal have indløst, og Henrik Holck samme brev som en forlover har med forseglet og underskrevet, hvilket han og ved hans fuldmægtig vedgår, og

tilbyder for sin anpart at ville rette, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget er, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Henrik Holck jo er pligtig sin anpart, hvis ham med rette kan tilkomme, af samme summa penning med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Oluf Parsberg til Jernit og Johan Anrep til Grønkær, som Niels Sørensen på Anders Friises vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Henrik Holcks gård, og der udæske og gøre Anders Friis udlæg af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse, så vidt Henrik Holck deraf bør at betale med rette, likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Anders Friis i andet Henrik Holcks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(456)

** var skikket Hans Lauritsen i Lemvig og havde stævnet Elias Bartskær der sst, for han til Lemvig byting 24/7 sidst forleden har ladet ham fordele for en summa penning efter en tegnebog og rådstuedoms lydelse, uanseet at der var gjort en kontrakt imellem Hans Lauritsen og Elias Bartskær, hvori Elias Bartskær skal have lovet sig at ville gøre Hans Lauritsens staldbror Oluf Lauritsen til sin førlighed og vel tilpas igen, hvilket hans løfte han ikke skal have holdt og efterkommet, så den fattige karl derover er blevet en stymper i sin hånd: da efter flere ord dem imellem var, blev de nu her for retten så forenet, at Hans Lauritsen for samme bartskærløn skal give Elias Bartskær 16 sletdaler, hvilke han lover ham, det første de hjemkommer, at skal kontentere og betale, og dermed skal samme dele og hvis dom og breve, i sagen gangen er, være kasserede, døde og magtesløs, og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde.

(458)

** var skikket Bend Villadsen i Svenstrup og havde stævnet Jep Nielsen i Østerskov ----, for han 29/7 sidst forleden har ladet Bend Villadsen så og Jens Jensen i Svenstrup fordele for noget kornskade og engskade, hvilket skal være 7 eller 8 år siden samme skade skal være gjort, og ikke han skal have bevist, at Bend Villadsens eller Jens Jensens fæmon eller kvæg har gjort ham nogen skade, men formener hans eget fæmon samme skade at skal have gjort, formener samme dele magtesløs at være: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og de dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes.

(459)

** var skikket Jep Eskesen i Tangsgård hans visse bud Morten Frandsen og havde stævnet Jens Nielsen i Hovvinkel, for han i Skodborg herreds ting 22/12 sidst forleden har i rette båret en misdæders bekendelse, som Kirsten Rytter i Bække nogen tid tilforn skulle have gjort, anlangende at Jep Eskesen skulle have været med hende og brugt trolddom, hvilken hendes bekendelse Jep Eskesen ved sin højeste ed benægter, sig aldrig at have været med hende lært og brugt nogen trolddom, men hende det løgnagtigt og af had og avind at være ham påsagt, og mener sig med sognevidne og stokkenævn vil gøre bevisligt, sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt: så og efterdi fornævnte mænd findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige domme derfor er udganget, hvori fornævnte bekendelse, så vidt den Jep Eskesen anrører, er magtesløs fundet og ikke at komme ham på hans liv eller ære til nogen

forhindring, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilken dom findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte mænd har haft noksom lang respit, samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Jep Eskesen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme bekendelse, så vidt den Jep Eskesen anrører, magtesløs at være, og ikke at komme ham på hans liv eller ære til nogen forhindring.

(460)

** var skikket Jep Eskesen i Tangsgård hans visse bud Morten Frandsen og havde stævnet Jep Madsen i Vium for en bekendelse, han skal have taget beskrevet på Gudumkloster efter en misdæder, ved navn Christen Hovsgård, og siden til Skodborg herreds ting 23/2 sidst forleden skal have i rette båret, hvori samme misdæder skal have navngivet Jes Eskesen, at han skulle have været med ham og brugt trolddoms kunster og bedrift, hvilken bekendelse Jep Eskesen ved hans højeste ed og salighed benægter, at han aldrig enten har lært eller brugt trolddoms kunster, men meget mere med sognevidne og stokkenævn vil bevise, sig ærligt og vel i liv og levned at have forholdt: så og efterdi fornævnte mænd findes tilforn tre gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og tre uendelige domme derfor er udganget, hvori fornævnte bekendelse, så vidt den Jep Eskesen anrører, og klagevidne er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny, hvilken dom findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte mænd har haft noksom lang respit, samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Jep Eskesen derfor har været forårsaget atter på ny fjerde sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme bekendelse, så vidt den Jep Eskesen anrører, så og fornævnte klagevidne magtesløs at være, og ikke at komme Jes Eskesen på hans liv eller ære til nogen forhindring.

(462)

** var skikket Christen Olufsen i Ringkøbing på hans mor Kirsten Olufs hendes vegne hans visse bud hans bror Niels Olufsen og havde stævnet Jep Pedersen i Hovensgård på Klitten, Christen Pedersen i Hovgård og hans bror Gravers Pedersen sst for nogen gældsbreve, de lader dem af berømme, anlangende en summa penning, som Hans Christensen i Ringkøbing skulle være dem efter samme breves indhold skyldig, formener at Hans Christensen ikke skulle være dem så mange penning skyldig på et køb, og ikke han heller skal have lånt så mange penning af dem, ikke heller det skal være adskilt i deres breve, hvad samme penning skal være for lån eller køb, hvorfor Christen Olufsen formener, at samme breve skal være gjort på det vilkår, at hans mors arv, som hun kunne tilkomme efter hendes salig søster Hans Christensens hustru, skal blive forvakket, og dersom deres breve kunne med nøjagtig bevis eller højeste ed bekræftes, at Hans Christensen havde været Jep Pedersen, Christen Pedersen og hans bror samme gæld pligtig med rette, førend hendes salig søster, Hans Christensens hustru, ved døden afgik, da ville hun være overbødig at tage halv gælden til sig: efter sådan lejlighed opsatte vi samme sag til i dag måned, og da her Hans Christensen selv personlig at møde sig ved sin ed at erklære, og gås derom, hvis lov og ret kan findes.

(464)

28/8 1624.

** var skikket velb Hans Skram til Skovgård og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for dom og rettergang, han her til landstinget med ham at i gange, eftersom han for nogen tid siden ved gode mænd efter rigens ret har ladet sig indføre i den gård i Soel i Nørvang herred liggende, som Mikkel Iversen påboer, for en summa pending med sin rente, skade, kost, tæring og forsømmelse, han for hans skyld lidt, gjort og anvendt har, efter KM doms lydelse, hvilken gård med sin ejendom, herlighed, ret og rettighed Hans Skram formener, bør ham for ejendom at efterfølge efter gode mænds indførsels lydelse: da efterdi for os i rette lægges bemeldte fire mænds indførsels brev, dem at have indført Hans Skram i bemeldte gård i Soel for samme summa pending, indtil så længe han blev kontenteret og igen skadesløs udført efter rigens ret, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så Hans Skram har været forårsaget atter på ny for endelig dom at lade kalde, og ikke Frederik Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård med sin ejendom og herlighed, efter fornævnte indførsel, jo bør Hans Skram for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indførsel for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(465)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Claus Nielsen i nør Tang og Niels Christensen i Brogård for to uendelige domme, de lader dem af berømme, som de skulle have forhvervet her til landstinget over nogen endelige og uendelige landstings domme, som han og hans tjener fornævnte Jens Lauritsen skal have forhvervet, menende samme domme med vrang undervisning at være forhvervet, og ikke Otte Marsvin skulle findes derfor at være stævnet og kaldt, formener samme dom burde magtesløs at være, og Niels Christensen forpligtig at være at igen give Otte Marsvin sin omkost og skade og skadegæld, som han af samme dom lidt har, og derfor at stande til rette for hvis, han derefter derpå lader gøre og anvende: så og efterdi samme to uendelige landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have.

(466)

** var skikket Christen Pedersen på Hede i Fjaltring sogn med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Lisby for et klagevidne, han til Vandfuld herreds ting 15/5 forhvervet har, anlangende at Anne Christensdatter på Hede skulle have lovet Christen Madsens hustru ondt og en ond færd, endog han mener, hvis sygdom, hun har, skulle være hende påkommen i hendes barselsseng, disligeste hid kaldt Jens Madsen i Gadegård og Maren Tordsdatter sst for et vidne, de samme dag vidnet har, at de skulle have hos været i marken og hørt, fornævnte Anne Christensdatter skulle have lovet Kirsten Pedersdatter en ond færd, mener dem usandfærdigt at have vidnet, og det ene vidnesbyrd at være Christen Madsens bror og det andet hans slægt og byrd, mener deres vidne i så måde vildigt: så og efterdi det befindes, fornævnte vidnesbyrd en del at være vildige, og i deres egen sag selv både har sigtet og vidnet, og en part efter rygte og tidende og ikke om deres egen vitterlighed, ej heller noksom udførligt med uvildige vidnesbyrd

bekræftes, det Anne Christensdatter nogen trolddoms gerning og bedrift at have gjort eller beganget, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage, vidner og sigtelser, hid stævnet er, ej heller fornævnte nævnings ed, derpå funderet er, så nøjagtig, at de må komme Anne Christensdatter på hendes liv til hinder eller skade, førend hende anderledes overbevises kan.

(474)

** var skikket Laurits Andersen i Ørre Brændgård og havde stævnet Laurits Sørensen i Ørre by med flere for et vidne, de til Hammerum herreds ting 1/5 næst forgangen vidnet har, anlangende at de på nogen års tid skulle have seet, Christen Madsen i Ovstrup undertiden agede for Laurits Andersen i Ørre Brændgård, og om han havde haft hans vogn årligt, det vidste de ikke, hvilke vidner ikke skal være vidnet på nogen visse år, eller hvor meget i hvert år skulle være aget, eller hvad agen det skulle være, han for ham aget har: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet om nogen visse dag eller tid, når Christen Madsen sådan agen for Laurits Andersen skulle have gjort, de ikke heller har vidnet på fersk fod men rum tid efter, de siger sådant skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller fornævnte dom og dele, derefter drevet er, så nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(475)

** var skikket Christen Madsen i Østergård hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Mikkel Nielsen og Niels Andersen i Lustrup for to vidner, de hver særdeles nogen tid siden til Hammerum herredsting vidnet har, at Laurits Andersen i Ørre Brændgård af sin gode vilje skulle have givet og foræret sin brorsøn Christen Madsen i Ovstrup et brev og dermed skulle have lovet at igen give Laurits Andersen et genbrev, at samme penning skulle stande ubetalt, imedens Laurits Andersen levede, hvilket deres vidne han hårdeligt benægter sig, det ikke at have lovet. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 22/5, Niels Andersen i Skarrild at have vidnet, at Christen Madsen i Ovstrup var fulde 18 år, der hans far Mads Andersen døde. Oluf Ibsen i Brogård at have vidnet, at den tid Christen Madsen i Ovstrup blev født i Torup, da boede han i Sunds kærgård, som ligger næst op til Torup, da blev hans mor Maren Pedersdatter budt og kaldt til jordemor til Christen Madsens mor, da blev Christen Madsen i Ovstrup født, og samme tid var Oluf Ibsen fadder til ham i hans fars stue: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet om visse dag eller tid, ikke heller samme deres vidne om Christen Madsens løfte med brev eller segl bestyrkes, de og ikke heller har vidnet endeligt men en del selv sat deres vidner i tvivl, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(477)

** var skikket Christen Madsen Bøl på hans søn Clemend Christensens vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han efter nogen uendelige domme til fornævnte ting dømt har, og deri fradømt Clemend Christensen nogen øksne og derover som en forpranger at stande til rette, uanseet Clemend Christensen skulle være en skatteborger i Ringkøbing, og ikke han skulle være stævnet for samme dom, enten mundtligt eller for hans bopæl, mente efter sådan lejlighed samme domme burde magtesløs at være: så og efterdi Niels Nielsen og Niels Jørgensen og deres medbrødres vidne såvel som og hr Niels Iversens kundskab ikke er endelig, men de selv stiller det i tvivl, at det er dem ikke vitterligt, det Clemend Christensen nogen tid har haft andet tilhold end på Nyland, da kunne vi ikke kende samme vidne og kundskab bør

nogen magt at have, og efterdi fornævnte uendelige bytings dom, 13/6 1623 udgangen, formelder, Clemend Christensen hans borgerskab at være fradømt, og Christen Lauritsen derimod fremlægger borgmester Peder Pedersen i Ringkøbing hans underskrevne seddel, nogle dage derefter 21/6 udgangen, hvori han formener Clemend Christensen med det første at skulle flytte til byen, såfremt han ikke hans borgerskab ville kvitteres, og i så måde forbi ---- fornævnte uendelige dom, hvorpå de andre findes at være funderede, i lige måder og med Dorte Christoffersdatters underskrevne seddel bevises, Clemend Christensen nu dette ---- at være til stede øksne der for ---- købing at skibe og fortolde som en anden borger, alle fornævnte domme, som borgmestre og råd selv har ladet forhverve uagtet, hvorpå ---- og penning på tolden har udgivet, så deraf forfares han borgerlig rettighed at være tilstedt, siden samme dom ganget er, og ikke bevises Clemend Christensen der til hans bopæl for samme herredstings dom at være stævnet eller og til hans værneting forhvervet, da finder vi efter sådan lejlighed samme herredstings dom ikke at komme Clemend Christensen til hinder eller skade men magtesløs at være.

(483)

** var skikket Claus Nielsen i nør Tang med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Lauritsen i Bredvig for en dom på kost og tæring, han det første landsting efter sankt mauritii dag sidst forleden skal have forhvervet over Christen Andersen i Tjørring, forrige herredsfoged i Hammerum herred, for han skulle have tildømt ham at bøde tre onde mark for uhjemlet gods, for hvilke tre marks bøder med mere Jens Lauritsen skal have aftinget hos Claus Nielsen, som med kontrakt til landsting, dem imellem ganget er, skal være at bevise, des uanseet derimod at have forhvervet dom på afgangne Christen Andersen, Claus Nielsen aldeles ubevidst, uden al lovlig kaldelse, hvorfor Claus Nielsen mener, Jens Lauritsen samme dom ulovligt med vrang undervisning at have forhvervet, og den fordi ikke burde at komme afgangne Christen Andersens arvinger til nogen forhindring, og Jens Lauritsen dermed uret at have gjort og burde derfor tilbørligt at stande til rette: så og efterdi samme landstings dom er endelig, ved vi ikke den at forandre, men om kan befindes Jens Lauritsen at have gjort imod fornævnte kontrakt eller ej, som omtvistes, der gås om til hjemting hvis ret er.

(484)

** var skikket hr Peder Christensen, sognepræst til Bølling og Sædding sogne, hans visse bud Christen Pedersen i Kye og havde stævnet Erik Pedersen i Ganer, herredsfoged i Bølling herred, for han til Bølling herreds ting 15/3 sidst forleden har tildømt sognemændene i Bølling KM og kronens anpart korntiende af Bølling sogn, endog for ham skulle have været i rette lagt KM missive til lensmanden, indeholdende KM at have undt og bevilget hr Peder Christensen samme tiende, og Jens Sørensen alene sit stedsmål at igengive, hvilket han og har været tilbydende både til mindelighed og ret, da har Erik Pedersen ikke aleneste mere agtet Jens Sørensens fæstebrev imod KM missive men aldeles gået KM brev forbi, som for ham den dag har været i rette sat, formener Erik Pedersen deri uret at have gjort, og samme hans dom magtesløs at være. dernæst fremlagde Claus Nielsen på Ulrik Sandbergs vegne efterskrevne fæstebrev, dateret Lundenæs 12/10 1612, som indeholder ham på KM vegne at have stedt og fæst Jens Sørensen i Bølling KM anpart korntiende af Bølling sogn at skal have, nyde, bruge og beholde sin livstid: så og efterdi for fogden har været i rette lagt Ulrik Sandbergs udgivne fæstebrev, det han har sted og fæst Jens Sørensen KM anpart korntiende af Bølling sogn, og ikke bevises samme fæste at være forbrudt, eller Jens Sørensen den at have frastået eller endelig hr Peder forundt, førend samme tiende forgangen år forfalden var at skulle oppebæres, og fogden fordi har tildømt sognemændene Jens Sørensen samme års tiende at

yde efter fæstebrevs indhold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme herredstings dom at imodsige, men efterdi Claus Nielsen samme dele har frastanden, bør den ingen til hinder eller skade at komme.

(487)

** var skikket Mads Hansen, borger i Ribe, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, at eftersom han er blevet indført i Frederik Munks mølle ved Haraldskær liggende og i en gård i Kolding, liggende på Østergade, efter gode mænds indførsel og ridebreves indhold, formener samme gods og mølle bør ham at efterfølge, og han det igen at må sælge og afhænde: da efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds indvisning, dem at have gjort Mads Hansen udlæg i Frederik Munks gård i Kolding såvel som og i Haraldskærs mølle for forbemeldte summa penning, indtil han bliver kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden her til landstinget to gange har været indkaldt, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og urykket, så Mads Hansen fordi har været forårsaget atter på ny for endelig dom at lade stævne, og ikke Frederik Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne herimod at svare, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård i Kolding såvel som og bemeldte Haraldskærs mølle, efter indvisnings indhold, jo bør Mads Hansen for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket, dog han samme møllegods igen til frie folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(489)

** var skikket Mads Hansen, borger i Ribe, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, at eftersom han er blevet indført i Frederik Munks gårde og et hus liggende i Grettrup i nør Snede sogn og i noget engjord liggende ved Haraldskær efter gode mænds indførsel og ridebreves indhold, formener samme gods og eng bør ham at efterfølge, og han det igen at må sælge og afhænde: da efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds indvisning, dem at have gjort Mads Hansen udlæg i fornævnte gård, hus og eng for forbemeldte summa penning, indtil så længe han bliver kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange her til landstinget har indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og urykket, så Mads Hansen fordi har været forårsaget atter på ny for endelig dom at lade stævne, og ikke Frederik Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modsigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård, hus og eng med dis herlighed jo bør Mads Hansen for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket, dog han det igen til frie folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(491)

** var skikket Baldser Brabrand, apoteker i Kolding, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, at eftersom han er blevet indført i noget gods liggende til Haraldskærs mølle, og kaldes Lindholt, efter gode mænds indførsel og ridebreves indhold, formener samme jord bør ham at efterfølge, og han det igen at må sælge og afhænde: da efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds indførsels brev, som indeholder dem med herredsfogden iblandt andet at have indført Christen Andersen i bemeldte stykke jord, liggende ved Haraldskærs mølle, for samme overblevne rest af den fordrede summa penning indtil så længe, han

bliver kontenteret og igen skadesløs udfriet, og sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og urykket, så Baldser Brabrand har været forårsaget atter på ny for endelig dom at lade stævne, og ikke Frederik Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte stykke jord, som kaldes Lindholt, med dis herlighed efter indvisnings indhold jo bør Baldser Brabrand for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket, dog han det igen til frie folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(493)

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde stævnet velb Iver Munk, Frederik Munks søn til Haraldskær, for en summa pending, han ham skyldig er efter hans derom udgivne brevs indhold: da efterdi for os i rette lægges Iver Munks udgivne brev på 68 kurant daler med sin rente, og ikke bevises samme penning at være Jens Bertelsen betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget, såvel som og siden to uendelige domme her til landstinget forhvervet, hvilke alle stander ved deres fuldmagt, og ikke Iver Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Iver Munk jo er pligtig samme summa penning med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Below til Hastrup og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Anders Christensen på Jens Bertelsens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Iver Munks gård og udæske fyldest af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere, og imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jens Bertelsen i andet Iver Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for samme sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(495)

** var skikket velb Oluf Krabbe til Damsgård og havde stævnet Christen Christensen i Brændgård og hans medbrødre kirkenævninger af Ferring sogn, for de 14/8 sidst forleden har Bodil Andersdatter Finck kirkenævn til Vandfuld herreds ting oversvoret for trolddoms kunst og bedrift, hun skal have gjort og brugt, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive, og fremlagde Oluf Krabbe efterskrevne tingsvidne af Vandfuld herreds ting 19/6 sidst forleden: så og efterdi for nævninger såvel som her i dag med adskillige vidner er bevislig gjort, det Bodil Andersdatter Finck har lovet folk ondt, og det dem efter sådan hendes løfte på helbred, fæmon og i andre måder at være hændt og vederfaret, hvilket og mesten del med andre vidner bestyrkes og bekræftes så at være sket, og Bodil Andersdatter Finck derfor til hjemting er sigtet såvel som og her i dag for retten for en vitterlig troldkvinde beskyldt og vedkendes, som forskrevet står, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men fast mere med stokkenævn, sognevidne såvel som præstens kundskab bevislig gøres, hende i langsommelig tid et ondt trolddoms rygte at have påhængt og efterfulgt, det og bevises Bodil Andersdatter Finck for sådanne gerninger at være rømt, hvilket hun selv og for tingsdom bekendt har og i så måder sagen vedgår, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Bodil Andersdatter Finck boende er og bedst

hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, så de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at blive.

(500)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig og Christen Poulsen i Trabjerg på deres egne og deres medarvingers vegne og havde stævnet Christen Simonsen ved Yllebjerg for et vidne, han 17/6 til Ginding herreds ting vidnet har, anlangende at han for seks år forleden og mere skulle have sted den femte part af den fælles eng, liggende ved Yllebjerg å, af Elle Christensdatter i Tinkerdal. dertil svarede Jens Lauritsen, at han havde lod og anpart i samme eng, som ham er skødet og solgt, og fremlagde efterskrevne skøde af Ginding herreds ting 11/12 1617, som indeholder Jørgen Laugesen, barnfødt i Fleng, at havde stået for tingsdom og afhændet fra sig og sine arvinger og til Jens Lauritsen og hans arvinger alle hans anparter i de stug enge, som tilforn har været brugt til Trabjerg og til Kviesgård og liggende ved den store å i Yllebjerg, som Jørgen Laugesen havde arvet efter hans salig far Lauge Christensen, som boede i Fleng: så og efterdi Jens Lauritsen med skødebrev beviser sig at have lod og del i samme gård og ejendom, fornævnte eng skal være tilliggende, og ikke han for fornævnte vidner har fanget varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så lovlig forhvervet, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(502)

** var skikket Niels Mikkelsen i Skanderup på Hans Pedersen i Bønstrup, tingskriver til Anst herreds ting, hans vegne og havde stævnet Christen Tomasen i Bastrup for en skriftlig klage, han har ladet læse og påskrive og taget tingsvidne, eftersom han i sin klage formelder, at Hans Pedersen skulle have ganget bag til ham og slået ham tre slag med en stang, hvilket Hans Pedersen hårdeligt benægter, det han aldrig har gjort: så og efterdi Christen Tomasens klage i ingen måder med noget lovligt syn eller vidner bevises, det Hans Pedersen skulle have gjort ham nogen hug, slag eller skade, men aleneste det at være hans egne ord, som hans klage ej heller med nøjagtig sigtning befæstes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme hans klage seddel så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(503)

** var skikket Christen Tomasen i Bastrup og havde stævnet Hans Pedersen i Bønstrup, herredsskriver i Anst herred, for et vidne han bærer ham under øjne til Anst herreds ting, som formelder, at Hans Pedersen selv skulle inden tinge have skældt Christen Tomasen for en skælm og tyv, og ikke Hans Pedersen ville skrive ham genpart til samme vidne, ikke heller sådanne skændsord skulle bevise ham over, enten han var tyv eller skælm, og med sådant skælds vidne forvise Christen Tomasen fra sin ret og tiltale til tinge, og han mener samme vidne burde magtesløs at være: så og efterdi med tingsvidne gøres bevisligt, det Christen Tomasen og Hans Pedersen for tingsdom har bekendt dem at være forligt og fordragen om deres trætte og uenighed, og deres breve på begge sider ikke skulle komme hinanden til skade, da bør samme deres forlig at holdes, og hvis vidner, dem tilforn imellem ganget er, ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde.

(504)

** var skikket Claus Iversen i Måbjerg by med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen ---- for en klage han 19/5 sidst forleden til Hjerm herreds ting gjort har, lydende Claus Iversens hustru Maren Madsdatter at have kommet i hans gård onsdagen for pinsedag sidst forleden og høttet, truet, bandet og undsagt ham. dernæst hid kaldt Mette Jensdatter, Christen Pedersens hustru, for et vidne, hun samme dag til fornævnte ting vidnet har, lydende fast ved samme hendes mands klage til stadfæstelse vidnet har. så mødte Jens Jørgensen og berettede, at Claus Iversen i andre måder skulle være delt og lovforvunden, som ikke hid stævnet er, og fremlagde efterskrevne delsbrev af Hjerm herreds ting 9/5 1621, som bemelder Jens Jørgensen iblandt andre at have ladet fordele Claus Iversen, for han ikke har jævnet KM herrestræde vej og gjort vognvej efter KM brev og forordning: så efterdi med delsbrev bevislig gøres, Claus Iversen for samme veje at færdige at være delt blevet, og samme dele ikke er stævnet eller kaldt, da ved vi ikke Claus Iversen at dømme, førend den og lovlig stævnes og kaldes og siden gå derom hvis ret er.

(505)

** var skikket velb Sivert Pogwisch til Hagen, fyrstlig holstensk råd og provst til Üttersen, hans visse bud Casper Skrædder, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet stævne velb jomfru Margrete Bille til Donslund for 1000 enkende rigsdaler in specie med des rente og interesse, som hun efter KM og rigens råds dom, dateret i København 9/7 sidst forleden, er blevet tildømt ham at betale, hvilket hun ikke har efterkommet, hvorfor Casper Skrædder på Sivert Pogwischs vegne formener, hende deri uret at have gjort og bør derfor at have indvisning i hendes jordegods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgivne brev på 1000 daler med sin rente, hun og for KM og rigens ret er tildømt dem at betale, og hun derimod ved hendes fuldmægtig lader tilbyde med gods at ville gøre udlæg, da tilfinder vi velb Johan Anrep til Grønkær og Verner Parsberg til Sødal, som Casper Skrædder på Sivert Pogwisches vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for jomfru Margrete Billes gård og udæske fyldest af hendes løsøre, gøres dem der ikke udlæg, da fornævnte tilbudte gods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Sivert Pogwisch i andet jomfru Margrete Billes løsøre eller gods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(508)

** var skikket Jep Christensen, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Jensen i Askov for to delsvidner, han til Varde byting 10/11 1623 og 23/2 sidst forleden forhvervet har over Poul Nielsen, borger der sst, for 32 daler, som han efter brev og segl har været skyldig, og 16 daler skadegæld, kost og tæring for samme penning, ikke efter hans brev er blevet ham betalt, hvilke deler han formente ikke lovlig eller ret at være blevet drevet eller forhvervet, efterdi der ingen dom efter KM forordning er ganget for samme deler. disligeste havde stævnet Poul Nielsen Dover og hans hustru Maren Pouls, om de har noget dertil at svare: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Poul Nielsen i hans udgivne brev har sig til forpligtet til visse tid og termin Jens Jensen samme penning skadesløs at betale, eller derfor at stande dele og fjerde ting til Varde byting, hvilken tingdag påæskes, og ikke bevises ham samme sin forpligt at have efterkommet, så han fordi for hovedsum og skadegæld er delt blevet, og

byfogden derefter har tildømt Jens Jensen at have udsætning i Poul Dovers gård og ejendom, så vidt som vurderingen kunne strække sig over pantet, efter KM forordning, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme deler, ej heller fornævnte bytings dom at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Peder Andersen og hans medbrødre vurderings mænd ikke har navngivet, når eller hvilken dag de skulle have gjort Jens Jensen samme udlæg i Poul Nielsens ejendom, da kunne vi ikke kende den vurdering så nøjagtig, at den bør nogen magt at have.

(511)

11/9 1624.

** var skikket Mads Christensen i Velling og havde stævnet Tord Ankersen, ung Jens Sørensen og Lauge Laugesen sst for et vidne, de til Holman herreds ting 31/5 vidnet har med Peder Ravn og Lauge Ravn i Velling, at Mads Christensen skulle have givet dem ukvemsord den dag, Peder Ravn og Lauge Ravn slog Mads Christensen, at der skulle fare djævlen i dem, de tyve og skælme, hvilket vidne han hårdeligt benægter ved sin højeste helligånds ed, at han ikke havde talt eller givet dem nogen ukvemsord: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alene har vidnet efter Mads Christensens ord og mundheld, de siger han skulle have haft, som han ikke er bestendig eller for tingsdom har indgået, men her i dag højligt har benægtet, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(512)

** var skikket Mads Christensen i Velling og havde stævnet Mads Jørgensen i Velling og Hans Klinkhammer og deres medbrødre for et synsvidne, de 31/5 med Peder Ravn og hans bror Lauge Ravn på Holman herreds ting vidnet har, at de var til syn til Mads Christensens hus i Velling, at det skulle være forfalden for tømmer og tag, og noget jord skulle være ilde pløjet og fordærvet, som han med Peder Ravn og Lauge Ravn var i trætte om, hvilket synsvidne ikke skulle findes så lovligt opkaldt til tinge, som det sig bør: så og efterdi samme synsvidne ikke indeholder, varselsmændene at have hjemlet hvilken dag eller tid, ej heller på hvad sted, de skulle have gjort Mads Christensen varsel for samme synsmænd, når de skulle være på åstederne, så han kunne have vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn, ej heller den dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(513)

** var skikket Mads Christensen i Velling og havde stævnet Lauge Ravn sst for et delsvidne, han over ham til Holman herreds ting 26/1 sidst forleden forhvervet har for nogen skyld og tiende, hvilket Mads Christensen ved sin højeste helligånds ed benægter, at han ikke tilbage står enten med skyld eller tiende til dem for den bolig, han iboer, men skal have Lauge Ravn rigtigt betalt og af kvitteret i sin løn, ikke heller samme delsbrev skulle formelde på hvilket år, fornævnte skyld og tiende skulle findes ubetalt: så og efterdi samme delsbrev ikke formelder eller indeholder om nogen visse år, når Mads Christensen med samme skyld og tiende skulle reste og tilbage stå, da finder vi efter sådan lejlighed Mads Christensen af den dele kvit at være.

(514)

** var skikket Peder Ravn i Velling og havde stævnet Niels Ravn sst for en dom, han til Holman herreds ting 23/2 sidst forleden forhvervet har, formeldende blandt andet otte mænd at være tildømt af tinge at skulle skifte og dele noget jord imellem Peder Ravn og hans medarvinger og Niels Ravn efter en kontrakt og forlig, som skulle være gangen i salig velb Henrik Belows tid, som da var lensmand på Koldinghus, hvilket Peder Ravn formener at skal være gjort med en gammel kontrakt, som siden er gjort til tinge 14/8 1569 imellem salig Lauge Ravn og Niels Ravn, at de var venlig og vel fordragen om deres gårds jord i Velling vestermark i efterskrevne måder. så mødte Hans Nielsen på sin far Niels Ravns vegne og berettede, at i salig Henrik Belows tid skulle være gangen en kontrakt imellem Kirsten Ravns og Henrik Ravn på den ene og Lauge Ravn på den anden side om hvis uenighed, dem om samme ejendom havde imellem været, så det dem skulle imellem deles og skiftes i to lige parter: da efter flere ord og tale dem imellem var, og på det de én gang om samme skifte og trætte kan komme til en endelig ende, indgav de på begge sider samme sag på otte uvildige dannemænd, Hans Nielsen Ravn på hans fars vegne dertil betroet Peder Basse i Velling, Søren Hansen, Peder Hansen og Hans Nielsen sst, og Peder Ravn på sin side dertil bevilget Mogens Staffensen i Velling, Niels Koed sst, Lad Jepsen og Mads Pedersen i Smidstrup, hvilke otte mænd skal møde på åstederne en gang inden sankt mortens dag først kommende, og da i lensmandens eller hans fuldmægtigs nærværelse skifte og dele fornævnte Niels Ravn og Peder Ravn samme ejendom omtvistes imellem, hvad enhver bør med rette og det afmærke, så enhver sin anpart kan vide sig efter at forholde, og hvis de fornævnte otte mænd dem imellem skifter og siger skal stande for fulde og af begge parterne ustævnet og upåtalt i alle måder, og hvis skifter og dom, tilforn ganget er, skal være som ugjort, ingen til skade eller forhindring at komme.

(517)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, befalingsmand på Hammerhus, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Mikkel Nielsen i sønder Tørlund, Laurits Andersen i Simmelkær og deres medbrødre vidnesmænd for et vidne, de nogen tid siden vidnet har, anlangende at de skulle have hørt Maren Nielsdatter i nør Tørlund skulle være berygtet for at være i løsagtighed med Peder Nielsen i Asbjerg. sammeledes havde stævnet hr Christen Pedersen, præst til Ørre kirke, Mikkel Nielsen i Tørlund med deres medbrødre menige Ørre sognemænd for et brev og segl, de udgivet har samme hendes berygtelse anlangende, uanseet der skulle have været lyst til band og gjort bøn af prædikestolen i Ørre kirke for Maren Nielsdatter og hendes stedfar Christen Skrædder i nør Tørlund hendes berygtelse anlangende: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(518)

** var skikket Hans Munk i Skærup hans visse bud Hans Nielsen Ravn i Velling og havde stævnet Mads Pedersen i Amhede for en uendelig dom, har her til landstinget skal have forhvervet i april måned sidst forleden over en dele, Hans Munk over ham skal have forhvervet til Jerlev herreds ting, efter hans udgivne forpligts brev og segl, for 100 daler for den forfølgning, som han, hans hustru Karen Madskone og hans datter Anne Madsdatter var i for nogen geder, de skulle have taget fra Knud Knudsen skovrider, formener samme dom med vrang undervisning at være forhvervet og ikke endelig at lyde: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Hans Sørensen og hans medbrors vidne ikke er vidnet om nogen visse dag og tid, ej heller med kvittants eller andet nøjagtigt bevis bekræftes, det Hans Munk sådanne pendinge for Mads Pedersen skulle have udlagt eller derfor lidt nogen krav eller skade, men Mads Pedersen selv i rette lægger bemeldte Hans

Munks udgivne forløfte brev på samme hundrede daler, som findes påskrevet at være aflagt og betalt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtigt, at den bør nogen magt at have, og fordi finder Mads Pedersen af samme dele, han derefter i kommen er, kvit at være.

(520)

** var skikket velb Frederik Markdanner til hans visse bud Christen Jensen og havde stævnet velb Jørgen Munk til Hvolgård for 2000 enkende rigsdaler in specie med sin rente og skadelidelse, som han for ham skal være i løfte, hvilke 2000 daler Frederik Markdanner skal være blevet forårsaget med sin store omkost og skade at indfri, og derfor skal have været forårsaget ham derfor til herredsting at have ladet tiltale og endelig dom over ham bekommet, formener at han i lige måde burde her til landsting dom over ham at have beskrevet, og at han burde i hans gods derfor at have indvisning: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne hovedbrev, som af Frederik Markdanner skal være indfriet, eftersom han findes en med forlover derhos, og ikke bevises samme summa af Jørgen Munk at være betalt, men Gregers Hvid på Jørgen Munks vegne selv vedgår gælden at være rigtig, sagen til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der ganget er, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme summa med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Hans Oldeland til Trellerup og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Christen Jensen på Frederik Markdanners vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, og der udæske og gøre Frederik Markdanner udlæg af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Frederik Markdanner i andet Jørgen Munks jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(521)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Henrik Holck for 1000 daler, som er hans anpart af et hovedbrev på 2000 daler, som han er en med forlover i, og Frederik Munk alene har indløst brevet, og han derfor har været forårsaget at hænde dom på Henrik Holck, og herredsfogden har tildømt ham sin anpart at betale, og samme dom med to uendelige landstings domme at være stadfæstet, og formener Gregers Hvid på Frederik Munks vegne, det han nu burde at have endelig dom og burde at have indvisning i Henrik Holcks løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges Peder Galts udgivne hovedbrev på 2000 daler med deres rente, som Henrik Holck som med forlover har forseglet og underskrevet, hvilket brev findes påskrevet af Frederik Munk at være betalt og indfriet, og ikke bevises Henrik Holck sin anpart der ud af at have betalt, sagen og siden til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der forhvervet, såvel som og to uendelige domme her til landstinget udganget, hvilke alle ved deres fuldmagt stander ustævnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Henrik Holck jo er pligtig sin anpart af fornævnte summa penning med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og Jørgen Mund til Serreslevgård, som Gregers Hvid på Frederik Munks vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Henrik Holcks bopæl og der udæske og gøre Frederik Munk udlæg af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Frederik Munk i andet Henrik Holcks jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg

og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(523)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Henrik Holck for 3000 daler hovedsum med deres rente og interesse, som er hans anpart af to hovedbreve, som han er med forlover i, og Frederik Munk alene har indfriet, og han derfor har været forårsaget at hænde dom på Henrik Holck for hans anpart deraf at betale, og herredsfogden har tildømt ham sin anpart at betale, hvilken dom findes med to uendelige landstings domme at være stadfæstet, og Gregers Hvid på Frederik Munks vegne formener, at han bør at have indvisning i Henrik Holds gods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Truid Bryskes udgivne hovedbrev på 6000 daler med deres rente, som Henrik Holck som tro forlover og egenskyldner har forseglet og underskrevet, hvilket brev findes påskrevet derfor at være gjort udlæg i Frederik Munks gods, og ikke bevises Henrik Holck hans anpart der af at have betalt, sagen og siden til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der forhvervet, såvel som og to uendelige domme her til landstinget udganget, som forskrevet står, hvilke alle stander ved deres fuldmagt ustævnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Henrik Holck jo er pligtig sin anpart af samme summa penning med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og Jørgen Mund til Serreslevgård, som Gregers Hvid på Frederik Munks vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Henrik Holcks bopæl, og der udæske og gøre Frederik Munk udlæg af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Frederik Munk i andet Henrik Holcks jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(525)

25/9 1624.

** var skikket Hartvig Pedersen Helt, barnfødt i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Frederik Hansen, byskriver i Kolding, for en dom han har forhvervet på Kolding byting 16/6 sidst forleden på Jørgen Helt i Kolding hans vegne, hvori byfogden skal have tildømt hans farbror og formynder Jørgen Helt en bondegård, liggende i Hatting herred i sønder Aldum, efter kontrakts lydelse, som skulle være gjort imellem hans mor Mette, salig Peder Helts, og hans farbror og formynder med Hans Jepsen, borger i Kolding, sin svoger, hans bevilling og samtykke, disligeste Niels Bjørndrup, rådmand der sst, på hans og hans søskendes vegne i deres umyndige år, hvilket deres vidne og kontrakt han formener aldeles imod al lov og rets indhold at være gjort og samtykt, og formener han, at hans mor eller nogen anden ikke at være mægtig eller myndig på hans eller hans umyndige søskendes vegne at bort pante, sælge, skøde eller afhænde noget af hans såvel og hans søskendes jordegods efter hans salig far Peder Helts dødelige afgang. så blev fremlagt Mette Peder Helts efterskrevne brev, som Jep Bøgvad borgmester, Niels Bjørndrup og Anders Andersen Hår, borger og rådmand i Kolding, med hende forseglet har, dateret Kolding 18/8 1621, som hun til Jørgen Helt har udgivet på en summa penning, hendes salig husbond efter adskillige håndskrifter skulle være ham pligtig, hvilke hun lovede med det snareste, hun kunne få boet og godset registreret, at betale. dernæst fremlagde efterskrevne kontrakt imellem Mette, Peder Helts, med hendes svoger Hans Jepsen Bøgvad, betroet værge på hendes vegne,

disligeste på salig hustru Maren Pedersdatters vegne, og Niels Bjørndrup på salig Peder Helts fire børn, ved navn Anne Pedersdatter, Hartvig Pedersen, Peder Pedersen og Jørgen Pedersens vegne, deres betroede værge i den sag, dateret Kolding 22/5 1622, hvorefter blev fremlagt byfogdens efterskrevne dom af Kolding byting 16/6 sidst forleden, som så besluttes at efterdi Mette, Peder Helts, med Niels Bjørndrup og Hans Jepsen Bøgvad på hendes og hendes børns vegne har udgivet brev og forpligt på 1000 rigsdaler hovedstol, som skulle have været betalt til Jørgen Helt 22/5 1623, eller Jørgen Helt for samme summa pending skulle have en selvejer bondegård i Aldum, da vidste fogden ikke andet derom at sige, end Mette, Peder Helts, med hendes far Niels Bjørndrup og hendes svoger Hans Jepsen Bøgvad jo pligtig var deres udgivne breve, forpligter og kontrakter at holde og efterkomme, og at fornævnte selvejer bondegård i sønder Aldum burde at følge Jørgen Helt og hans arvinger for et fuldkomment køb: så og efterdi for os i rette lægges adskillige kontrakter om samme gæld og forhandling gjort og udganget, og de ikke alle med lensmanden og andre dannemænd, som dem har forseglet og underskrevet, er stævnet, da ved vi ikke i sagen at dømme, førend de samtligen stævnes, og siden gås derom hvis ret er.

(528)

** var skikket Niels Ravn, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mogens Rasmussen, byfoged der sst, og Frederik Hansen, byskriver sst, for en vidne og klage, de til Kolding rådhus 23/7 sidst forleden forhvervet har, anlangende at han skulle have gjort ulyd på tinget, så de ikke kunne med rolighed besidde KM ting og administrere retten, som deres embede udkræver, hvilket deres vidne han formener af had og avind at være vidnet og fordi burde magtesløs at være: så og efterdi fornævnte 24 mænd ikke har vidnet ved nogen visse år, dag eller tid, når Niels Ravn sådan ulyd på tinge skulle have gjort, eller det straks efter hans ord af otte mænd er vidnet og tingsvidne efter taget, så Mogens Rasmussens og Frederik Skrivers klage, de i deres egen sag gjort har, ikke nøjagtigt er bevist, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende, samme rådstuevidne og klage bør nogen magt at have eller komme Niels Ravn til nogen forhindring.

(530)

** var skikket Niels Ravn, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget havde stævnet Frederik Hansen, byskriver sst, for et rådstuevidne og forpligt, han på Kolding rådhus har fremlagt, som for nogen år siden skulle være udgivet, formeldende blandt andet, at eftersom han for nogen tid forleden der i rådstuen for borgmestre og råd har ladet falde nogen ord imod sin øvrighed, for hvilke ord han var lovmål overgangen til Kolding byting, da formedelst velb Otte Brahe, da befalingsmand på Koldinghus, hans forbøn er samme sag ham efterladt, med sådanne vilkår, at han ved god tro og love skulle have forpligtet sig ikke at måtte påtale eller trætte på nogen sager ved sin lovmåls forbydelse, hvilken forpligt Niels Ravn beretter sig aldrig at have hørt eller af vidst, førend den samme tid blev oplæst, mener Henrik Skriver det af had og avind at have skrevet: så og efterdi fornævnte rådstuevidne, efter Niels Ravns forpligt, med tingsvidne af Kolding byting udgangen bestyrkes, og samme tingsvidne ikke er stævnet og kaldt, ej heller borgmestre og råd, som samme rådstuevidne har udstedt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme rådstuevidne at dømme, førend det samtlig stævnes og kaldes, og siden går derom hvis ret er.

(532)

** var skikket Tomas Degn i Randerup og havde stævnet Niels Lauritsen sst for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme her til landstinget skulle være forhvervet, hvori han skulle have fanget en herredstings dom magtesløs, udgivet 3/7 1619, anlangende degnerente, formener samme uendelige landstings dom ved vrang undervisning at være forhvervet og burde magtesløs at være, og fornævnte herredstings dom ved magt at blive, hvori Niels Lauritsen er tildømt at skulle give Tomas Degn degnerente af en halv gård i Randerup, uanseet hans far Laurits Juel bruger samme gård: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi der tvistes om Niels Lauritsen er pligtige videre degnerente end for en redsel og herskab at udgive af den ejendom, han i fæste har eller ej, og herredsfogden intet derom har kendt, da finder vi denne hans dom såvel som den dele, derefter drevet er, ingen magt at have, og sagen igen til herredsting at indkomme, og fogden, når det for ham indstævnes, dem endelig derom imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(534)

** var skikket Christen Madsen i Østergård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Christen Henriksen i Brendgård, Anne Lauritskone og Karen Lauritsdatter sst for to vidner, de nogen tid siden vidnet har, anlangende meget og adskillig gæld, som Christen Madsen skulle være Laurits Andersen skyldig, som han skulle have bekommet for 7-14 år siden, hvilke deres vidner han hårdeligt har benægtet, og mener samme vidne vildigt at være, idet den ene er hans hustru og de andre to hans datter og svoger. sammeledes havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup for en dom, han efter samme ulovlige vidner dømt har og tildømt Christen Madsen samme gæld at betale, i lige måde for samme gæld er delt blevet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod men nogle år efter, de siger Christen Madsen sådan penning skulle have lånt og blevet Laurits Andersen skyldig, og ikke samme deres vidner med Christen Madsens brev og segl bekræftes, men han det højligt benægtet, som forskrevet står, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner såvel som fornævnte dom og dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(536)

** var skikket Jens Andersen i øster Vamdrup hans visse bud Hans Jensen i Vamdrupgård og havde stævnet Anne Peders, værende i Kolding, og Peder Jensen sst for et vidne, de til Kolding byting 3/3 sidst forleden vidnet har, anlangende en sølvkande, som Jens Andersen i Vamdrup skulle have foræret Mads Jensen Dons i Kolding samme sølvkande, som har var arveligt tilfalden på hans hustrus vegne efter salig Peder Frandsen Kock i Ålborg, og Jens Andersen skulle have stået for tingsdom og hårdelig ved hans højeste helligånds ed benægtet deres vidne, og mener at de med deres usandfærdige vidne ville ham hans sølvkande fravidne. så mødte Mads Jensen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Kolding byting 3/3 sidst forleden, Anne salig Peder Smeds og Peder Jensen i Kolding at have vidnet, at de nærværende hos var i Kolding 24/7 1623, der skifte skulle stå efter salig Peder Frandsen Kock der sst imellem hans efterleverske på den ene side og Dorte Frandsdatter i Kolding og Jens Andersen i Vamdrup på hans hustrus vegne på den anden side, da sagde Jens Andersen til Mads Jensen Dons, at dersom han ville være på hans bedste og tale i hans sag på hans arvingers vegne, da ville han give ham en foræring derfor, da svarede Mads Jensen, at han ikke agtede hans foræring, men dersom han ville betale ham efter hans vilje og minde, da ville han tage hans sag.: så og efterdi det befindes, Peder Jensen at være en ung og umyndig dreng, som

ikke så til alders er kommen, at han nogen kan vidne til skade, så Anne Peders fordi ikke kan eragtes uden for et enligt kundskab, som regnes for ingen vidne, Jens Andersen og til tinge samme deres vidne højligt har benægtet sig, ikke sin anpart i samme sølvkande at have bort givet, og ikke heller det med hans brev og segl bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, hid stævnet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(538)

** var skikket Gøde Pedersen i Røgbjerg hans visse bud Hans Sørensen i Vilstrup og havde stævnet Albret Nielsen i Røgbjerg for en ulovlig dele, han 25/8 sidst forleden til Jerlev herreds ting over Gøde Pedersen forhvervet havde, på menige Røgbjerg granders vegne, for en sandemændsbrev om Røgbjerg mark, han ikke ville unde dem at høre på tinge, og ikke Albret Nielsen havde haft minde eller tilladelse af menige bygrander, enten den halve tredje af samme grander, at forfølge samme sag, og så havde Gøde Pedersen ladet samme sandemænds brev på fornævnte ting oplæse og påskrive tilforn 23/6, som af de andre bygrander da tog tingsvidne efter: så og efterdi samme delsbrev indeholder, Albret Nielsen den på egne og menige Røgbjerg granders vegne at have drevet, og ikke han med fuldmagt beviser sig dertil af sine med grander at være mægtig gjort samme dele at forhverve eller nogen fuldmagt derpå skyder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dele så lovlig forhvervet, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(539)

** var skikket lille Nis Pedersen i vester Vamdrup med flere deres visse bud Claus Knudsen, borger i Ribe og havde stævnet Hans Jensen Buck på Vamdrupgård for en herredstings og landstingsdele, han skulle have dem overdrevet og beskyldt dem for noget jord, de har iført sæd og gødning, og ikke han skal have navngivet i stykvis, hvilken jord skal være dem forbudt at føre sæd og gødning på, og mener de, at han ikke heller skal bevise med nogen forbydelse vidne, nogen jord ved navn at skulle være dem forbudt: så og efterdi der tvistes om hvem samme jord med rette bør at tilhøre og følge enten til vester Vamdrup eller og til Vamdrupgård, og ikke nogen dom derom er udgangen, men fornævnte vester Vamdrup mænd for er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed Nis Pedersen og hans medbrødre af den dele kvit at være.

(540)

** var skikket Niels Ravn, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Frederik Hansen, skriver der sst, for nogen tingsvidner og breve, han skulle have hos ham, som skulle være gangen der til byting og rådhus, hvilke tingsvidner og breve Niels Ravn siger sig tit og ofte at have æsket og begæret efter hans register og sedler, som findes læst og påskrevet til tinge, og derfor tilbyder rigtig betaling efter landstings doms lydelse, som for kort tid siden er udgivet, og eftersom Frederik Skriver, formedelst samme landstings dom, har frembåret på Kolding rådhus en stor hob gamle tingsvidner, genparts domme og breve, hvilke som for lang tid og åringer er udganget, som Niels Ravn ikke fornøden var, og han dem og måtte betale, eftersom Frederik Hansen gør sin undskyldning der på tinge, at han det ikke kunne finde i tingbogen, som han årligt havde fra sig leveret, som det sig burde: så og efterdi Niels Ravn nu har til sig annammet samme tingsvidne om fornævnte bøders udlæggelse, og ikke han navngiver hvilken år eller dag samme tre delsbreve skulle være ganget, eller beviser sig dem på fersk fod, førend tingbogen fra skriveren var leveret, at have æsket eller fordret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Frederik Hansens ulempe deri at være.

(542)

** var skikket Hans Hansen i Viuf og havde stævnet Oluf Pedersen i Herslev og hans medbrødre kirkenævninger i Herslev og Viuf sogne, for de 18/9 til Brusk herreds ting har Elle Nielsdatter kirkenævn oversvoret efter tingsvidners lydelse og efter hendes egen bekendelse, mener samme deres ed og tov lovlig og ret at være svoret og burde ved magt at blive, og fremlagde Hans Hansen efterskrevne tingsvidner af Anst herreds ting 26/8 sidst forleden: så og efterdi for fornævnte nævninger såvel som her for os med tingsvidne er bevist, det Elle Nielsdatter for tingsdom har tilstået og bekendt hende for 25 år siden har lært trolddom, og at hendes onde dreng, hun da har givet sig med i pagt, hedder Lucifer, såvel som og opnævnt medfølgere og rodemester, som med hende havde været i adskillige spøgelse og trolddoms bedrift og taget livet af Niels Jensen i Viuf, hun og i lige måder har tilstået sig at ville for sådan hendes trolddoms kunst rømt Anst herred og Koldinghus len, såvel som og penning at ville udgive, dersom hun måtte komme på hendes fri fod, hun og til hjemtinget såvel som her i dag for sådan hendes trolddoms bedrift er sigtet og beskyldt, som for er rørt, og intet hun derimod fremlægges sig med at erklære, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Elle Nielsdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, så de ved deres ed efter sådan sigtelse og hendes egen bekendelse har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at blive.

(544)

** var skikket velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand over Stavanger len, hans visse bud Søren Nielsen, foged på Tirsbæk, og havde stævnet Peder Mortensen i Dejgård for et vidne, han til Hind herreds ting 5/8 sidst forleden forhvervet har, anlangende Jesper Pedersen i Pilgård med flere at skal have vidnet, hver efter deres alder og minde, at Peder Mortensen skulle have haft sin drift over Henrik Billes grund og ejendom og over hans tjeneres ager, liggende imellem Dejgård og Pilgård i hegne tid mere end i 20 år: så og efterdi fornævnte vidne ikke formelder eller indeholder Jens Dirksen, som og på godset boende er, og en part deraf har i stede og fæste, for samme vidne at være givet nogen varsel, som sig med rette burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller den dom, derefter dømt er, så lovlig, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(547)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jens Sørensen i Tinggård med en opsættelse har af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Knud Sørensen i Avsumdal for en benægtelse, som han med hans oprakte fingre og ed til Hjerm herreds ting 21/5 1623 for ting og dom gjort har imod mester Peder Lauritsen, sognepræst i Vejrum, hans brev, vidne og kundskab, som han efter hans herredsprovsts befaling har givet fra sig beskrevet, at Søren Knudsen i Avsumdal lod forbyde ham at give band for en skelsten, som var forrykket og borttaget ved Vælds mølle, som han tilforn af prædikestolen tre søndage har lyst til band, for hvilken Knud Sørensens benægtelse Jens Sørensen på Ulrik Sandbergs vegne formente løgnagtig at være svoret, og Knud Sørensens ord og bekendelse skulle gøres bevisligt og burde

derfor magtesløs at være: da efterdi det befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er optagen, og ikke Knud Sørensen nu er mødt eller nogen andre med samme benægtelse at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling samme sag længere kan opsætte eller forhale, da finder vi efter sådan lejlighed samme benægtelse magtesløs at være.

(548)

** var skikket Clemend Sørensen, borgmester i Vejle provst over Jelling syssel, på Skibet kirkes vegne og havde stævnet Morten Bundesen i Jerlev for et syn, han har brugt til noget kirkens jord på Vilstrup mark 25/8 sidst forleden og samme dag til Jerlev herreds ting taget beskrevet, hvilket syn han formener ikke at skal gøres bevisligt med tingsvidne at være lovligt til tinge opkrævet, ej heller for nogen syns opkrævelse skal have fået varsel: da for nogen lejlighed sig deri begiver, blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(549)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Mogens Simonsen, slotsskriver der sst, og havde stævnet Hans Andersen, borger i Ringkøbing, for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over hvis vidner, syn, sigtelse og dele, Iver Juul på KM vegne over ham til Ringkøbing byting skulle have ladet forhverve for hvis bordag, han skal have gjort i Nyminde birk, og formenende at Iver Juul ikke for samme dom skal være stævnet eller kaldt, så han kunne have vidst dertil at svare, formente samme dom burde magtesløs at være, og fornævnte dele og vidner ved magt at blive: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi med vidnesbyrd er bevist, det Hans Andersen har slået Karen Christensdatter, såvel som og at hun har haft blå slag og skade, og hun derfor til tinge ham ved hendes højeste ed har sigtet og beskyldt, så samme vidne, syn og sigtelse med hinanden bestyrkes, og Hans Andersen derefter for samme volds bøder er delt blevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne og sigtelse ej heller den dele, der derefter drevet er, at sige eller magtesløs dømme, med mindre Hans Andersen sig derimod kan forværge efter loven.

(550)

** var skikket velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand over Stavanger len, hans visse bud Søren Nielsen, foged på Tirsbæk, og havde stævnet Niels Lauritsen Årgab, borger i Ringkøbing, for en uendelig dom, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have forhvervet over en uendelig dom, Rasmus Hansen, forrige foged på Vennergård, 14/2 sidst forleden skulle have her til landstinget bekommet, anlangende i sin mening at Knud Christensen i Rindum hans hustru Edel Jensdatter og hendes børn Tomas Knudsen, Jens Knudsen, Maren Knudsdatter og Kirsten Knudsdatter skulle være kvit dømt for et gældsbrev, som hendes forrige mand Knud Tomasen, borger i Ringkøbing, havde udgivet, såvel som for en dele og en dom forhvervet er, hvilken landstings dom Søren Nielsen formener ikke så lovlig at være, at den burde magt at have: så og efterdi samme landstings dom på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte håndskrift ukasseret for os i rette lægges, og ikke bevises Knud Tomasen sin anpart deraf at have erlagt og betalt, Knud Christensen ej heller vil vide den for falsk eller urigtig at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke

imod samme brev at sige, ej heller Edel Jensdatter og hendes børn af den dele, de derefter i kommet er, at kvit dømme, førend de retter for dem, som det sig bør.

(552)

** var skikket Svend Christensen, borger og rådmand i Lemvig, og havde stævnet Jens Jørgensen borgmester, Mads Lauritsen og Oluf Jensen, rådmænd sst, for en dom de til Lemvig rådstue 7/5 sidst forleden imellem Svend Christensen og hans bror Jens Christensen borgmester dømt og afsagt har, og i samme deres dom skulle have tilfundet Svend Christensen at være hans salig bror Christen Christensen, som døde i Norge, hans børns værge, uanseet loven ikke i det ringeste skulle medføre at tilholde Svend Christensen nogen værgemål på sig at tage, men Jens Christensen, som er den ældste farbror, som loven om formelder, at være ret værge, og Jens Christensen har solgt hans salig brors gård i Århus, som skulle være de fire børn udlagt i deres mødrene arv, hvorover Jens Christensen skal have indtrådt i deres værgemål, og formener han, samme dom burde magtesløs at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi loven tilholder een at skal være små børns værge, og fornævnte borgmestre og råd dog samme værgemål har adskilt og tildømt Jens Christensen en del og Svend Christensen en part deraf at antage og forestå, da finder di efter sådan lejlighed denne deres dom at være, som den udømt var, og sagen til borgmestre og råd igen at komme og dem, når det lovlig indstævnes, endelig at kende og dømme, hvilken af fornævnte brødre samme deres salig børns værge bør at være med rette.

(554)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Mogens Simonsen, slotsskriver der sst, og havde stævnet Gravers Pedersen i Sønderbygård med flere for et vidne, de til Hind herreds ting 19/7 1623 vidnet har, anlangende en kontrakt, som skulle være gangen imellem Mads Christensen på Laurits Jacobsens vegne om hvis, Jacob Madsen tilhørte i Sanddalgård og ejendom, om Peder Jensen det ville afstå til Jacob Madsens børn og arvinger, og Peder Jensen da skulle have lovet at give dem hundrede daler til to terminer at betale, hvilke deres vidne i ingen måde med skriftlig kontrakt med Peder Jensens hånd eller segl stadfæstes, og dog med samme kontrakt at ville tiltvinge Peder Jensen fornævnte summa penning at udgive, uanseet fornævnte partgård at være Peder Jensens på sin datters vegne og Laurits Jacobsen skødt og solgt, så han ikke gøres behov det på ny af Jacob Madsens arvinger at købe: da efter flere ord og tale dem derom imellem var, da blev det nu her for retten således forenet, at Peder Jensen i Sanddal lovede at skal give Niels Pedersen på hans hustrus og hendes medarvingers vegne 120 sletdaler, og dem, med det første de hjemkommer, derpå at give forsikring, og derimod skal Niels Pedersen og hans hustrus medarvinger inden sankt mortens dag først kommende gøre Peder Jensen og hans arvinger tryg skøde og nøjagtig forvaring til Hind herreds ting på deres anparter i Sanddalgård mølle og ejendom, så det Peder Jensen og hans arvinger for ejendom at skal efterfølge, som det sig bør.

(556)

** var skikket Jens Sørensen, kældersvend på Hammergård, og havde stævnet Niels Madsen i Kærbølling for et vidne, han og Niels Møller i Keldkær mølle til Tørrild herreds ting 17/4 sidst forleden vidnet har, bemeldende ham kort tid efter jule helligdage sidst forleden var tilsagt at age skyldmel fra Keldkær mølle og til Fårupgård, og han da skulle have haft syv sække mel på, hvori der skulle have været 5 ørter og 5 skæpper mel, og han at have seet og hos været, der samme mel er

tilmålt Jens Rasmussen kældersvend, hvilket hans enige vidne han formener ikke sandfærdigt at være, ej heller med andre vidnesbyrd bekræftes: så og efterdi Niels Madsen enlige har vidnet, samme 5 ørter mel og 5 skæpper at skulle være ydet, og samme hans enige vidne ikke med Jens Pedersens kundskab, om hvor meget mel, det skulle været, bekræftes, men Jens Pedersen sit vidne stiller i tvivl, Jens Kældersvend og nu her i dag ved højeste ed og oprakte fingre benægter sig ikke så meget mel at have bekommet, som Niels Madsen om vidnet har, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derpå funderet er, så nøjagtig at være, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(558)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet mester Niels Villumsen i Balle, sognepræst til Bredsten kirke og herredsprovst i Tørrild herred, for en antegnelse han skal have gjort for nogen år siden, formedelst hvilken Clemend Sørensen, borgmester i Vejle, skulle ville tilholde sig herligheden af noget skov på Hover kirkes vegne, hvilken Niels Villumsens antegnelse Jacob Brockenhuus formener, han ikke at skulle kunne bevise, efterdi han ikke i Hover kirkebog den åbenbarligt skulle have indskrevet, som der sig havde burdet. så mødte Clemend Sørensen og fremlagde efterskrevne bog, dateret mandag efter invocavit 1601, indeholdende samme antegnelse: så og efterdi det befindes samme opskrift over 20 år siden i fornævnte gamle bog at være indtegnet, kirken samme skov at skulle have, som Keld Brockenhuus brugte, som dog den rette kirkebog samme år ikke om formelder, og ikke bevises samme skov siden eller før med oldengæld, skovhugst eller anden herlighed Hover kirke at skulle efterfulgt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme optegnelse bør at komme Johan Brockenhuus på herligheden af samme skov til hinder eller skade i nogen måde.

(559)

** var skikket Jens Nielsen i Nørum på sine egne og på Laurits Jensen i Søby og Niels Jensen i Bjødstrup hans vegne og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup for en dom, han lader sig af berømme til Hammerum herreds ting at skulle have forhvervet over Jens Nielsen og flere lodsejere til Bjødstrup by for nogen enge at skifte, hvilke enge Jens Nielsen formener sig ikke mægtig at være på hans datterbørns vegne, som han er værge for, at bortskifte og afhænde eller gøre nogen mageskifte, fornævnte umyndige børn til skade på samme enge, men at blive ved det skifte, som havde været i hundrede år. endnu havde stævnet Christen Andersen i Brogård, som samme dom og dele har udstedt, og hans arvinger og hustru Mette Nielsdatter i Brogård, Niels Christensen, Dorte Christensdatter, Niels Christensen sst og hr Anders i Sunds, om de har noget dertil at svare. derhos fremlagde Jacob Mortensen efterskrevne dom af Hammerum herreds ting 23/8 1623, hvori fogden ikke vidste anderledes derpå at kunne kende, end fornævnte Jens Nielsen på sin dattersøns Jens Christensens vegne, Jørgen Christensen i Bjødstrup, Josua Jensen, Niels Jensen sst og Gøde Jensen i Langlund på deres egne vegne og dem i Bjødstrup samtlige burde at være forpligtet at skifte og dele Bjødstrup bys fælles enge: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi det befindes samme eng af arilds tid har ligget til græsskifte, hvilket Jacob Mortensen og selv i hans tid vedgår så at være, og ikke han udtrykkelig beviser sig i sin skifte at være forkortet, og herredsfogden dog har tildømt samme bys fælles enge til en evig og evindelig skifte, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom, ej heller fornævnte deler, derefter drevet er, bør nogen magt at have.

(561)

** var skikket Envold Christensen i Åsted og havde stævnet Jens Jensen sst for et vidne, han til Østerherreds ting 16/8 næst forleden forhvervet har, anlangende at i sommer ved sankt ibs dags tide da skulle der være blevet 16 mark smør borte for ham, og Jens Jensen derefter havde ladet lyse til bands i Ølgod kirke, og siden til tinge sigtet og beskyldt en menneske af hans grander derfor ---- og har forhvervet en sognevide, som Ølgod sognemænd skal have gjort med hverandre om grandestævne, og grander og naboer da at være mødt og gjort deres ed efter samme deres sognevides videre indhold, og Envold Christensen ved sin ed og salighed benægter, at han eller hans folk aldrig at have taget Jens Jensens smør. så blev fremlagt et sognevide, som Ølgod sognemænd gjort har 2/2 1623, som indeholder dem at have indgået efterskrevne sognevide og grandeed på det, at enhver måtte nyde og beholde sit eget for onde mennesker, og derefter blev fremlagt efterskrevne tingsvidne efter samme grandevide af Østerherreds ting 16/8 sidst forleden: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi ikke kan befindes samme deres sognevide på loven eller recessen at være grundet, at den ene for den andens gerning burde at svare, eller stjålne koster så at skulle eftersøges, sådan deres vide ej heller findes med øvrigheds tilladelse at være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sognevide, ej heller den grandeed, derefter svoret er, så nøjagtig at være, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(564)

** var skikket velb Niels Skade til Østergård og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund, foged i Østerherred, for en dom han til Østerherreds ting 14/7 sidst forleden dømt har og kvit dømt hans søster Karen Peders og hendes børn, som boede i Vallund, for Niels Skade hans tiltale for tre års skyld og landgilde, de rester med, siden han havde købt den gård i Vallund, Karen Pedersdatter påboede, endog det noksom for ham skulle have været bevist med Mads Nielsens skøde og følgebrev, at samme gård i Vallund var ham skødt og solgt med skyld og landgilde, menende samme hans dom burde magtesløs være. disligeste havde stævnet Karen Peders, som boede i Vallund, som nu skal være på Forsomhoved, med hendes lovværge, Tomas Sørensen i Vallund og hans hustru Maren Pedersdatter, Frands Pedersen født i Vallund, Kirsten Pedersdatter, Anne Pedersdatter, Clemend Pedersen, Lene Pedersdatter, Hans Pedersen, Laurits Pedersen, Sidsel Pedersdatter, alle født i Vallund med deres lovværger, fornævnte Karen Pedersdatter hendes børn: da efterdi Clemend Pedersen befindes navnlig i samme stævning er være benævnt her at skulle møde, og den dog ikke til hans bopæl er læst og forkyndt, endog sagen ham såvel som hans mor og søskende skal være anlangende, da ved vi efter sådan lejlighed ikke efter denne stævning at dømme.

(565)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Møgelkær, KM befalingsmand på Bergenhus, hans visse bud Rasmus Pedersen i Uldum og havde stævnet velb Morten Pax til Bjerre og Jacob Krabbe til Væbnersholm for en indførsel, de skal have gjort i noget Henrik Holcks købstadsgods, i Ribe liggende, for en summa pending, Henrik Holck Knud Gyldenstjerne skyldig er efter hans udgivne brevs lydelse, formener samme indførsel lovlig og ret at være: da efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds indvisning, dem at have gjort Knud Gyldenstjerne Henriksen udlæg i fornævnte otte boder med sin tilliggelse for samme summa penning, indtil så længe han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, Henrik Holcks fuldmægtig og nu er mødt og til kende giver, Henrik Holck ikke samme indvisning at beskylde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom

at sige, end fornævnte boder med deres tilliggelse, efter indvisnings indhold, jo bør Knud Gyldenstjerne Henriksen for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(567)

** var skikket velb fru Else Marsvin, salig Envold Kruses til Stenalt, hendes visse bud Niels Christensen i Kærgård og havde stævnet Søren Mikkelsen, byskriver i Ringkøbing, for en dom og afsigelse, han forholder og ikke vil fly hendes tjener Jens Lauritsen i Vognbjerg beskrevet, som borgmestre og råd på Ringkøbing rådhus den næste fredag efter deres snapsting sidst forgangen skal have dømt og afsagt imellem hendes tjener Jens Lauritsen Laurits N og Kirsten N i Ringkøbing om en brev, de skulle have sønder rykket for ham, endog Søren Mikkelsen da havde til sig annammet hvis brev og lovligt bevis, han derpå havde, og ikke hendes tjener måtte igen bekomme hans egen brev, ej heller borgmestre og råds dom, som de derefter dem imellem skal have dømt og afsagt: da efterdi ikke bevises, samme breve hos borgmestre og råd og hvem dem skulle forsegle, at være æsket, skriveren og sig erklærer, når de er forseglet, imod betaling at ville fra sig levere, da tilfinder vi Søren Mikkelsen samme dom og afsigelse, når de forseglet er, til parterne imod billig betaling efter recessen at levere, som det sig bør.

(568)

9/10 1624.

** var skikket velb Hans Skram til Skovgård hans visse bud Jørgen Jensen, tjenende der sst, og havde indstævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for dom og rettergang, han agter at i gange med ham her til landstinget, at eftersom han for nogen tid siden ved gode mænd efter KM forordning har ladet sig indføre i Holmgård med tilliggende gods liggende i Bølling herred i Lem sogn, for en summa pending med sin rente, skade, kost, tæring og forsømmelse, han for hans skyld lidt, gjort og anvendt har, hvilken gård med sin ejendom, herlighed, ret og rettighed han formener, bør ham til evindelig ejendom at efterfølge efter hans lovlige forfølgning, så vidt han efter gode mænds indførsels brevs lydelse kan være berettiget: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse der forinden lovlig at læses.

(569)

** var skikket velb Frederik Markdanner til Søgård hans visse bud Christen Jensen, tjenende velb Johan Brockenhuus til Lerbæk, og havde stævnet Jørgen Munk til Hvolgård for hans anpart af 3000 rigsdaler in specie med sin rente og skadegæld, som han med Frederik Markdanner skal have lovet og godsagt for afgangne Otte Christoffer Rosenkrantz, og efterdi Frederik Markdanner hovedbrevet ene måtte have indløst, og derfor har været forårsaget dom til herredsting over Jørgen Munk at lade forhverve, formener Christen Jensen, det Frederik Markdanner bør og dom her til landstinget over Jørgen Munk at have beskrevet, at han bør efter KM forordning i Jørgen Munks gods at have indvisning: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, og efter Christen Jensens egen begæring blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse der forinden lovlig at læses.

** var skikket Tomas Jensen, borger i Holstebro, og havde stævnet Gravers Madsen, borger sst, og hans medbrødre vidnesmænd for et vidne, de 10/8 sidst forleden til Holstebro byting vidnet har, at Tomas Jensen skulle have sagt Christen Nielsen Hvingel, borger sst, hvilket han hårdeligt benægter, at de ikke ret og sandfærdig har ham påvidnet men af had og avind: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, og efter Tomas Jensens egen begæring blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse der forinden lovlig at læses.

(570)

23/10 1624.

** var skikket Terkild Jensen i Ryde mølle og havde stævnet Peder Nielsen i Rydlund og Peder Pedersen sst for to vidner, de 23/9 sidst forleden til Ginding herreds ting vidnet har, formeldende at han en gang i høst sidst forleden skulle have ganget til velb fru Anne Lykke til Rydhave hendes ruse, som den stod i åen og stokket i den med en pulse, og den tid han gik til samme ruse, skulle der have været ål i den, men den tid han gik derfra igen, var der ingen, hvilke vidner Terkild Jensen ved sin højeste ed har benægtet, at han ikke sådan ulovlig gerning skulle have gjort: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod, ej heller om nogen enkende visse dag eller tid, når sådant skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(572)

** var skikket velb Mogens Sehested til Trabjerggård hans visse bud Tyge Sørensen, borgmester i Holstebro, og havde stævnet Peder Nielsen i Asbjerg og Jens Lauritsen i Bredvig for nogen uendelige domme, de lader dem af berømme at skulle have forhvervet her til landstinget for nogen tid forleden efter nogen vidner, som hans fuldmægtig Tyge Sørensen på hans vegne til Hammerum herreds ting forhvervet har, anlangende den lov Peder Nielsen imod hans tjener Christen Nielsen i Østergård hans sigtelse givet har, disligeste for nogen uendelige domme, de i lige måde lader dem af berømme at skulle have forhvervet oven en uendelig landstings dom, Mogens Sehested der til landstinget skal have ladet forhverve over Peder Nielsen og hans lovsmænd, hvor de skulle være falden for samme lov, formenende samme uendelige domme med vrang undervisning at være forhvervet, menende fordi samme domme burde magtesløs at være, og Mogens Sehesteds vidner og domme ved magt at blive, og Peder Nielsen og hans lovsmænd burde fældet at være. derimod havde Jens Lauritsen på Otte Marsvins vegne, efter en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, hid stævnet Mikkel Nielsen i nør Tørlund og hans medbrødre vidnesmænd for et vidne, de nogen tid siden vidnet har, anlangende at de skulle have hørt Maren Nielsdatter i nør Tørlund ikke skulle være berygtet for anden løsagtighed end for Peder Nielsen i Asbjerg. dernæst blev fremlagt efterskrevne delsbrev af Hammerum herreds ting 18/2 1609, som indeholder Christen Ulf i Havnstrup der at have ladet fordele Mikkel Nielsen i Torlund for tre skæpper korn, som Christen Ulfs hustru har i en gård i Yllebjerg, Jens Villadsen og Mikkel Nielsen forholdt Christen Ulf og hans hustru for, så de ikke havde måttet dem bekomme i nogen år: så og efterdi samme landstings dom på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi med delsbrev bevises, Mikkel Nielsen at have været delt og lovforvunden, da han og hans medbrødre vidnede samme vidne og kundskab, da finder vi efter sådan lejlighed samme Mikkel Nielsens vidner, såvel som deres efter ham vidnet har, i lige måde hr Christens enige kundskab magtesløs at være, sammeledes efterdi fornævnte lov alene findes at være undersagt, fordi

herredsfogdens dom og forlæggelse, hvorpå den var funderet, ikke var lovlig, og ikke den for nogen usandfærdig lov er magtesløs dømt, da ved vi ikke på Peder Nielsen og hans lovsmænds fælding at dømme.

(576)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Clemend Sørensen, borgmester i Vejle og regnskabsprovst i Jelling syssel, for han i Hover kirkebog har indskrevet, at den afgift, som går af det bol i Ure til Hover kirke, skulle gange af det jord, som ligger til samme bol, dermed formedelst den afgift, som deraf går, i fremtiden at heden tyde, at det skulle være kirkens jord, hvilken hans antegnelse, han formener, burde magtesløs at være og ikke at komme ham på den herlighed, som hans forældre dem har af KM tilskiftet, til hinder eller skade: så og efterdi med kong Frederiks mageskiftebrev bevislig gøres, KM og kronens rettighed og herlighed af samme kirkebol i Ure at være Johan Brockenhuuses salig far for magelav tilskiftet, Hover kirkes rette landgilde deraf alene undtagen, sådan afgift ikke heller tilforn i Hover kirkes bog findes at være anskrevet af det jord, til bolet liggende er, at skulle udredes, som Clemend Sørensen og selv i sin skriftlige svar tilstår, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme Clemend Sørensens opskrift, hid stævnet er, at må komme Johan Brockenhuus på herligheden af samme bol og jord til nogen forhindring

(579)

** var skikket Jens Nielsen bødker i Viuf hans visse bud Poul Andersen i Håstrup og havde stævnet Hans Hansen i Viuf og Oluf Jensen sst for nogen bekendelse og udlæggelse, de skal have bekommet til Brusk herreds ting 11/9 sidst forleden efter røget Elle Nielsdatters mund og tale, og iblandt andet skal have udlagt Jens Nielsen for trolddom, hvilket Jens Nielsen straks for ting og dom ved hans højeste ed at have benægtet, så han ikke ved af nogen trolddom at sige, ej heller har været med i nogen måde, og han noksom ville bevise med hans ærlige skudsmål af sognekirke og af herredsting sig ærligt at have handlet: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder, at skal stå til troende, enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Elle Nielsdatter, som samme bekendelse gjort har, at have været en troldkvinde, og for hendes misgerninger heden rettet, og ikke samme hendes bekendelse med nogen nøjagtig vidne bestyrkes, det Jens Nielsen bødker skulle have lovet nogen ondt, som dem derefter skulle være hændt, men fast mere med stokkenævn og sognevidne bevislig gøres, han sig kristeligt og ærligt at have skikket og forholdt, da finder vi efter sådan lejlighed samme Elle Nielsdatters bekendelse, så vidt den Jens Nielsen bødker anlanger, magtesløs at være og ikke komme ham på liv og ære til hinder eller skade i nogen måde.

(581)

** var skikket Hans Terkildsen i Viuf og havde stævnet Hans Hansen og Oluf Jensen sst for nogen bekendelser og udlæggelser, de 11/9 til Brusk herreds ting efter røget Elle Nielsdatters mund og tale har bekommet, at hun skal have beskyldt hans hustru Mette Hanskone for trolddom, og skulle bevises med tingsvidne af fornævnte ting 4/9, som to dannemænd, ved navn Jens Sørensen i Viuf og Søren Jensen sst, skulle have vidnet efter røget Elle Nielsdatters mund, at hun for dem skulle have bekendt, at hun ikke vidste med Mette Hanskone andet end al ære og godt i alle måder, ikke heller hun vidste hende for trolddom at beskylde, men fast mere ville bevise med stokkenævn og

vidnesbyrd, at hun sig ærligt har skikket og forholdt: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder, at skal stå til troende, enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Elle Nielsdatter, som samme bekendelse gjort har, at have været en troldkvinde, og for hendes misgerninger heden rettet, og ikke samme hendes bekendelse med nogen nøjagtige vidner bestyrkes, det Mette Hanskone skulle have lovet nogen ondt, som dem derefter skulle være hændt, men fast mere med stokkenævn bevislig gøres, hende sig kristeligt og ærligt at have forholdt, da finder vi efter sådan lejlighed samme Elle Nielsdatters bekendelse, så vidt den Mette Hanskone anlanger, magtesløs at være og ikke komme hende på liv og ære til hinder eller skade i nogen måde.

(582)

** var skikket Poul Andersen i Håstrup og havde stævnet Hans Hansen i Viuf for en bekendelse og udlæggelse, han 11/9 til Brusk herreds ting forhvervet har efter en misdæder, ved navn røget Elle Nielsdatter hendes ord og mundheld, hvori hun skal have bekendt og beråbt, at Poul Andersens hustru Maren Pouls at være berygtet for trolddom, hvilken hendes bekendelse Maren Pouls hårdeligt benægter sig i trolddoms bedrift uskyldig og ubrødig at være, og mener hende samme bekendelse af had og avind at være gjort, som samme misdæder siden skal være ganget for tinget ledig og løs og udømt, og mener sig med stokkenævn og sognevidne vil bevise, det Maren Pouls sig ærligt at have skikket og forholdt: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder, at skal stå til troende, enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Elle Nielsdatter, som samme bekendelse gjort har, at have været en troldkvinde, og for hendes misgerninger heden rettet, og ikke samme hendes bekendelse med nogen nøjagtige vidner bestyrkes, det Maren Pouls skulle have lovet nogen ondt, som dem derefter skulle være hændt, men fast mere med stokkenævn og sognevidne bevislig gøres, hende sig kristeligt og ærligt at have forholdt, da finder vi efter sådan lejlighed samme Elle Nielsdatters bekendelse, så vidt den Maren Pouls anlanger, magtesløs at være og ikke komme hende på liv eller ære til hinder eller skade i nogen måde.

(584)

** var skikket Knud Jørgensen i Viuf og havde stævnet Hans Hansen i Viuf for en bekendelse og udlæggelse, han skal have bekommet til Brusk herreds ting 11/9 sidst forleden efter en misdæder, ved navn røget Elle, hendes bekendelse og udlæggelse, hvori hun skal have udlagt Knud Jørgensens hustru Maren Knuds for trolddoms bedrift, hvilken samme misdæder siden efter skulle have fragået til fornævnte ting ledig og løs og udømt, at hun ikke vidste med Maren Knuds andet end ære og godt i alle måder, mener samme bekendelse af had og avind at være gjort: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske eller nogen anden, som forvunden er for nogen for nogen uærlig sag, tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder, at skal stå til troende, enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Elle Nielsdatter, som samme bekendelse gjort har, at have været en troldkvinde, og for hendes misgerninger heden rettet, og ikke samme hendes bekendelse med nogen nøjagtige vidner bestyrkes, det Maren Knuds skulle have lovet nogen ondt, som dem derefter skulle være hændt, men fast mere med stokkenævn bevislig gøres, hende sig kristeligt og ærligt at have skikket og forholdt, da finder vi efter sådan lejlighed samme Elle Nielsdatters bekendelse, så vidt den Maren Knuds anlanger, magtesløs at være og ikke komme hende på liv og ære til hinder eller skade i nogen måde.

(585)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jens Sørensen i Tinggård og havde stævnet Knud Sørensen i Avsumdal for en løgnagtig benægtelse, som han med hans oprakte fingre og helgens ed til Hjerm herreds ting 21/5 1623 for ting og dom gjort har imod mester Peder Lauritsen Lime, sognepræst til Vejrum hans brev, vidne og kundskab, som han efter hans herredsprovsts befaling har givet fra sig beskrevet, at Knud Sørensen i Avsumdal lod forbyde ham at give band for en skelsten, som var forrykket og borttagen ved Vælds mølle, som han tilforn af prædikestolen tre søndage for bands søndag havde lyst til band for, hvilken Knud Sørensens benægtelse skulle findes løgnagtig at være, og formente Jens Sørensen på Ulrik Sandbergs vegne, at Knud Sørensen bør en løgner og meneder at være og bør at straffes på hans lemmer efter recessen, efterdi hans benægtelse her til landstinget er magtesløs dømt: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(587)

** var skikket Hans Munk i Skærup hans visse bud Peder Tomasen i Pjedsted og havde hid kaldt sandemænd af Holman herred om manddød at sværge Hans Hansen for Erik Hansen, han dræbte og ihjelslog og mente ham sagesløs at være af dage taget. så mødte Hans Hansen i Skærup på manddræberen ung Hans Hansens vegne og først for sandemændene fremlagde efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting 27/9 sidst forleden, Anne Olufsdatter, født i Herslev, at have vidnet, at da på søndag otte dage om aftenen, som var 19/9 sidst forleden, da kom Erik Hansen Munk af Skærup indgangende i Hans Mikkelsens stue og havde ung Hans Hansen med sig, og de satte dem ved bordet, og da kom dem nogle onde ord imellem, og de kom på gulvet sammen, og Erik Hansen fik ung Hans Hansens fingre i hans mund og bed ham, så han råbte og bad ham slippe sig, og i det slog Erik Munk ham omkuld, så han fik et sår i hans hoved, så at blodet randt ham under øjne og ansigt, og da udfik ung Hans Hansen sin kniv og slog Erik Munk, så han derfor fik sit banesår: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor ung Hans Hansen manddød over og til hans fred for Erik Hansen Munk, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(588)

** var skikket velb Niels Krag til Trudsholm, KM befalingsmand på Asmildkloster, hans visse bud Peder Nielsen, foged der sst, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 60 daler for kost og tæring, han skal være ham med sin medbror skyldig bleven efter en KM og rigens råds dom, dateret København 8/7 1624, formener Frederik Munk pligtig at være samme summa pending at erlægge og betale: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(589)

** var skikket velb Niels Krag til Trudsholm, KM befalingsmand på Asmildkloster, på hans egne og hans med kommissarier velb Mogens Kås til Støvringgård, Gunde Lange til Bregninggård deres medbrors vegne deres visse tjener Peder Nielsen, foged på Asmildkloster, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 100 rigsdaler til kost og tæring, han skal være dem skyldig bleven

efter en KM og rigens råds dom, dateret 25/6 1624, formener Frederik Munk pligtig at være samme summa pending at erlægge og betale: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

** var skikket velb Niels Krag til Trudsholm, KM befalingsmand på Asmildkloster, på hans egne og hans med kommissarier velb Verner Parsberg til Lynderupgård, Gunde Lange til Bregninggård og Jørgen Krag til Endrupholm deres vegne, deres visse tjener Peder Nielsen, foged på Asmildkloster, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 120 rigsdaler til kost og tæring, han skal være dem skyldig bleven efter en KM og rigens råds dom, dateret 3/7 1624, formener Frederik Munk pligtig at være samme summa pending at erlægge og betale:
på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(590)

** var skikket Peder Nielsen i Rydlund hans visse bud Clemend Pedersen og havde stævnet Terkild Jensen i Ryde mølle og hans medbrødre vidnesfolk for to vidner, de til Hind herreds ting 23/9 på ham og hans søn Peder Pedersen vidnet har, at de skulle have brugt velb fru Anne Lykkes ruse og fisket ål og andet fisk med den, hvilket deres vidner ikke formelder på nogen visse år eller dag eller tid, ej heller på fersk fod at være vidnet, formener efter slig lejlighed samme deres vidne burde magtesløs at være: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd en del selv har lagt deres vidne i tvivl og ikke endelig, en part ikke heller har vidnet på fersk fod eller om nogen visse dag eller tid, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(591)

** var skikket Laurits Dyre, rådmand i Middelfart, og havde stævnet Mogens Rasmussen, byfoged i Kolding, for en dele, han over ham til Kolding byting efter Jep Olufsens anfordring, hvilken dele Laurits Dyre mener med uret at være forhvervet, først skulle samme dele ikke til hans værneting være forhvervet, og dernæst skulle samme dele tilforn her af landstinget være undersagt: så og efterdi samme gæld ikke med Laurits Dyres brev og segl eller anden rigtig kundskab bevises ham at være Jep Olufsen pligtig, men Laurits Dyre det hårdeligt benægter, han ikke heller til hans værneting lovligt er tiltalt og forfulgt, som det sig burde, da finder vi efter sådan lejlighed Laurits Dyre af samme dele kvit at være, og dernæst afstod Søren Nielsen samme landstings dele ikke at skulle komme Laurits Dyre til forhindring, og Laurits Dyre derimod afstod hans beskyldning, han havde til byfogden, som bemeldte dele over ham havde udstedt, så han derfor skal kvit være.

(593)

** var skikket velb Jørgen Munk hans visse bud Søren Tomasen i Skejby og havde stævnet velb Truid Bryske og frue fru Karen Friis for 4000 rigsdaler hovedstol med deres efterstående rente, som Jørgen Munk, som en forlover, samme brev har indløst, og derfor har været forårsaget at hænde dom på dem derfor til herredsting, og herredsfogden har tildømt dem at betale fornævnte 4000 daler med sin rente og interesse, formener Søren Tomasen på Jørgen Munks vegne, samme dom burde ved magt at blive og ham at have indvisning i Truid Bryskes og fru Karen Friises løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Truid Bryske og fru Karen Friises underskrevne hovedbrev, som er indløst, og Jørgen Munk og Iver Munk findes med forlovere i, og ikke med

kvittants eller i andre måder bevises, samme summa af Truid Bryske eller fru Karen Friis at være erlagt, men Truid Bryske i hans udgivne seddel gælden vedgår, og tilbyder i sit gods, hvor det findes, udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Truid Bryske og fru Karen Friis jo er pligtig samme summa penning med dis rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Mogens Juel til Juellingsholm og Knud Sørensen til Tredje, som Søren Tomasen på Jørgen Munks vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Truid Bryske og fru Karen Friises bopæl og der udæske og gøre Jørgen Munk udlæg af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jørgen Munk i andet Truid Bryske og fru Karen Friises jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for samme sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(596)

** var skikket Jacob Grøn i Hesselballegård hans visse bud Rasmus Pedersen i Uldum og efter KM oprejsning havde stævnet Niels Sørensen i Harresø med hans medbrødre, som er tolv nævninger for en åråds tov, de til Nørvang herreds ting 13/1 1618 efter vrang undervisning, som han mente, og efter nogen magtesløs vidner, som da for dem var lagt i rette, som tilforn skulle være magtesløs dømt, og dog efter samme vidner skal have svoret Jacob Pedersen åråd over, for salig Niels Sørensen, han ihjelslog, og for samme gerning er fredløs svoret, og Jacob Pedersen højligt benægtede, at han gjorde ikke nogen håndgerning på ham eller gjort ham noget ondt: så og efterdi fornævnte mænd findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand derimod at gøre, og to uendelige domme derfor er udganget, hvori fornævnte åråds tov er magtesløs fundet, og ikke komme Jacob Pedersen til nogen forhindring, indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny, hvilke domme findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte mænd har haft noksom lang respit, samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Jacob Pedersen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme åråds tov magtesløs at være, og ikke at komme Jacob Pedersen til nogen forhindring.

(597)

** var skikket Peder Clemendsen i Have og havde stævnet Anne Jensdatter i Gellerup og Inger Jensdatter sst for et vidne, de til Hammerum herreds ting 17/7 sidst forleden vidnet har, at da skulle have seet Peder Clemendsen på maria besøgelses dag næst forgangen skulle have udtaget en høle af Christen Christensen i Gellerup hans lade, og dermed ville ham en ran påvidne, og ikke de skulle have vidnet, om det var Christen Christensens høle eller hvis den var, man samme vidner skal være vildige, sin egen husbond og svoger at have vidnet til vilje: så og efterdi samme uendelige dom på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi med delsbrev bevises, Christen Christensen at have været delt og lovsøgt, da han samme vidner, forfølgning og nævnings ed drevet og forhvervet har, og i så måder ikke myndig inden tinge at sysle, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, forfølgning og nævnings ed så nøjagtig at være, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(600)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for indførsel, som Hans Lange har ladet sig indføre i Frederik Munks gård og gods i Haraldskærs hovedgård med rugsæden til fornævnte gårds ager og eng, så og i hvis møg, som i gården fandtes, hvilken indførsel skal være gjort for 2476 rigsdaler, og formener Tomas Lauritsen på Hans Langes vegne, samme gods Hans Lange for ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Hans Lange udlæg i Haraldskærs mark, eng, hovedgård, ladegård og gødning for forbemeldte summa penning, indtil han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så Hans Lange fordi har været forårsaget for endelig dom at lade kalde, og ikke Frederik Munk eller nogen på hans vegne endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte mark, rugsæd, eng, og så vidt i hovedgård og ladegård, efter indvisnings indhold jo bør Hans Lange for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(602)

** var skikket Svend Christensen, borger og rådmand i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Christensen, borgmester der sst, for en vedkendelse, han til Lemvig byting 11/6 sidst forleden vedkendt har, anlangende et stykke ejendom der i byen og har sig vedkendt for kirkens jord og ejendom og ikke fuldkommelig, som det sig burde, mente det at være imod gamle skøder, bevis og adkomsts lydelse, men Svend Christensen mente sig noksom at kunne bevise, samme stykke ejendom har tilhørt salig Svend Nielsen til med gamle skøder, som skulle være et halvt hundrede år gamle og derover: da efter flere ord dem imellem var blev de efter vores underhandling nu her for retten om samme trætte venlig og vel forligt og fordragen i så måder, at Svend Christensen skal beholde hans ejendom efter hans skøder, vidner og adkomsts indhold, som ham med rette kan tilhøre, med hvis planker og lykkelser på samme åsteder omtvistes findes sat og bygget, dog han derimod samme planker og lykkelse efter dannemænds sigelser skal betale, og det siden med ejendom efterfølge, og til betror de på begge sider fire dannemænd dem derom at imellem sige, Svend Christensen på sin side til betroet hr Peder Gregersen, præst i Lemvig, og Jens Jørgensen, borgmester sst, og Jens Christensen tog Knud Gregersen i sønder Vinkel og Niels Andersen, byfoged i Lemvig, hvilke skal møde i Lemvig på mandag otte dage først kommer, dem der og til endelig ende at imellem sige og adskille, og hvis de deri gørende vorder, skal stande for fulde og uigenkaldt, og dermed skal samme deres tvist om fornævnte ejendom og lykkelse aldeles være bilagt, og hvis domme, vidner og vedkendelse deri på begge sider forhvervet er ingen til hinder eller skade at skal komme i nogen måde.

(604)

** var skikket Christen Pedersen i Vostrup og havde stævnet Jens Olufsen i Vostrup og hans medbrødre otte mænd tinghørere til Lønborg birketing 21/10 1617 for et vidne, de til fornævnte ting vidnet har, anlangende at Christen Pedersen skulle have haft dele til Christen Nielsen i Vostrup for en sengeklæde og molling, og dem at skulle have vidnet, det Christen Nielsen skulle have stået udenved tinget og svaret, at Maren Hofmands bar noget ---- til hans, den tid hans bryllup var, og

noget derefter skulle Christen Pedersen have sagt, bær Niels Bertelsens breve hjem, som blev stjålet, formente dem ikke at have vidnet, det Christen Pedersen da skulle have standet for tingsdom, der samme ord skulle være sagt, eller forklaret i deres vidne, hvem han skulle have sagt slige ord til eller navngivet nogen person: så og efterdi fornævnte mænd og Christoffer Gersdorff findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand derimod at gøre, og to uendelige domme derfor er udganget, hvori fornævnte vidner og dom er magtesløs fundet, og ikke komme Christen Pedersen til hinder eller skade i nogen måde, indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny, hvilke domme findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte mænd og Christoffer Gersdorff har haft noksom lang respit, samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Christen Pedersen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme vidner og dom magtesløs at være, og ikke at komme Christen Pedersen til nogen forhindring.

(606)

6/11 1624.

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Søren Sørensen i Kloborg for en delsvidne, han til Nørvang herreds ting 6/7 sidst forleden over ham forhvervet har og givet ham til sag for hulgrøft i hans eng, hvori Tomas Jensen formener ingen skadelig grøft kunne være i mosejord, som klynetørv kunne graves: så og efterdi ingen bevisning fremlægges, det Tomas Jensen samme tørv skulle have gravet eller ladet grave, der ikke heller befindes nogen dom for samme dele at være gangen, det han for samme grøft burde at lide tiltale, og han dog er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed Tomas Jensen af den dele kvit at være.

** var skikket velb Erik Bille til Rørbæk hans visse bud Søren ---- i Kloborg og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred for hærværk at sværge over Tomas Jensen i Skovsbøl for den gård Skovsbøl, han bruger og besidder imod Erik Billes vilje og minde, eftersom han derfra er dømt og lovligt udvist, efterdi han ikke havde ydet sin skyld og landgilde i rette tide: så og efterdi det befindes, Tonas Jensen 13/7 nu forleden at være sin fæste fradømt og udvist, og han 25/9, som er førend rette fardag, er hærværk tillyst, og ikke dermed forbiet, indtil tiden var forbi gangen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke efter den lysning at stede fylding på fornævnte sandemænd.

(608)

** var skikket Peder Pedersen i Vinum på sine egne og på Niels Hansen i Drengsted hans vegne og havde stævnet Jens Christensen i Drengsted for en uendelig dom, han her til landstinget nogen tid siden forhvervet har, hvori han skal have fanget en sognevidne magtesløs, som Peder Pedersen på sine egne og på Niels Hansens vegne i Døstrup kirke den femte søndag efter påske på deres bror og søsterdatter Else Brodersdatters vegne forhvervet har, som hr Mikkel Andersen i Døstrup, Christen Nielsen i Vinum og flere deres medbrødre vidnet har, i lige måde at have fanget et tingsvidne magtesløs til Lø herreds ting 11/9 sidst forleden, og fremlagde Peder Pedersen efterskrevne sognevidne, dateret Døstrup kirke femte søndag efter påske sidst forleden, som indeholder Jep Nielsen i Vinum og hans medbrødre tolv mand med menige sognemænd, ingen undtagen, som da kirkestævne søgte, foruden alene Jens Christensen i Drengsted, som talte Else Brodersdatter noget

ilde og utilbørligt og sagde åbenbarligt i hver mands påhørelse, at hun havde løgnet ham på som en hore og sæk, og Else Brodersdatter først er født af ærlige forældre, hendes far var Broder Hansen i Drengsted, nu allerede salig i herren, og mor Maren Pedersdatter af Vinum, og hun havde skikket sig som en from og uberygtet pige i alle måder, indtil Jens Christensen i Drengsted havde, desværre for hende, lokket og bedraget hende. derhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af Lø herreds ting 11/9, som indeholder Anders Christensen i Drengsted at have bekendt, at nogen tid efter min bror Jens Christensens hustru salig Anne Jenskone er ved døden afgangen, da har han tit og ofte begæret, om jeg ville unde ham min steddatter Else til ægte, og bekender Peder Brodersen i lige måde, at jeg har hørt, hvorledes Jens Christensen tiltalte min kære stedfar og begærede af ham min søster Else til ægte: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Jens Christensen ingen bevisning imod samme sognevidne fremlægger, det Else Brodersdatter i nogen utilbørlig levned eller gerning sig skulle have ladet befundet, førend han, eftersom han selv tilstår, hende krænket og beligget har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme sognevidne, hende deri anlangende, at imodsige, men efterdi Anders Christensen og Peder Brodersens brev og kundskab alene er udganget efter Jens Christensens ord og mundheld, som han ikke er gestendig, men højligt benægtet, som forskrevet står, kunne vi ikke kende den deres brev og tingsvidne, derefter taget er, nøjagtig, men finder den magtesløs at være.

(611)

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Jens Poulsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet stævne velb Frands Juul til Rækkergård og Johan Anrep til Grønkærgård, for de nogen tid siden 27/5 sidst forgangen har udlagt og tilvurderet velb Hartvig Kås til Møldrup Agerkrog hovedgård og tilliggende gods med mere for en summa pending med sin rente og interesse, Hartvig Kås med flere gode mænd var i forløfte for Just Høg, fornævnte gode mænd i deres afsigelse har tilsagt Hartvig Kås hvis kornsæd, som findes at være sået i år på Agerkrog mark, og intet vederlag Just Høg derfor at være til regnet: så og efterdi for os i rette lægges forbemeldte Frands Juul og Johan Anrep deres udgivne indvisning under deres hånd og segl, hvorledes de Hartvig Kås samme gods med des tilliggelse har udlagt, over hvilke deres indvisnings brev vi ikke er dommer, da hvem påskader indkalder sig den sag for sin tilbørlig dommer, og der gå om hvis ret er.

(614)

** var skikket Jens Poulsen i Junged og havde stævnet Maren Jepsdatter i Egebjerg, Maren Andersdatter og Anne Andersdatter sst for et vidne, de til Ginding herreds ting 23/9 vidnet har, anlangende at Jens Poulsen og Svend Poulsen i Junged med andre karle skulle være kommet til Anders Graversens gård i Egebjerg og i hans hus gravet en grav som til en menneske, i hvilken grav Jens Poulsen var i en kiste, og at der blev sunget, og at de så, at Jens Poulsen stod op i kisten og sad i øster enden af kisten og iførte sig sine bukser, hvilke vidner Jens Poulsen mente ikke burde nogen magt at have: så og efterdi med delsbreve bevislig gøres Peder Mikkelsen ---- at have været delt og lovforvunden og i så måder umyndig, da han samme vidne og klage forhvervet har, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og klage så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(617)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Olufsen, slotsskriver der sst, og havde stævnet velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand over Stavanger len, og hans fuldmægtig Jep Olufsen i Gødsbøl for et sandemænds brev, som Jep Olufsen nogen tid siden til Bølling herreds ting har i rette båret imod Ulrik Sandberg og KM tjenere i Fiskbæk og deres ejendom, hvilket gamle fordulgte sandemænds brev skal være et hjemgjort bænkebrev, dateret 1540, hvori sandemænd har svoret om ret markskel imellem Fasterlund og Fiskbæk. så mødte Jep Olufsen og fremlagde efterskrevne sandemænds brev under dato 1540, som Nis Tyresen i vester Holgård, Peder Poulsen i Klokmose, Poul Pedersen i Astrup, Peder Nielsen i Halby, Oluf Christensen i Søndergård i Sædding, Oluf Jensen i Finderup og Jens Nielsen i Egeris, sandemænd i Bølling herred, udgivet har: da efterdi bemeldte sandemænd, som samme tov gjort har, deres arvinger ikke er stævnet og kaldt, ved vi ikke på samme sandemænds brev at dømme, førend de og lovlig stævnes og kaldes, og da gå om hvis ret er.

(618)

** var skikket Niels Grøn i Borup hans visse bud Peder Bhi i Hjordbjerg og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en indførsel, Niels Grøn af to gode mænd velb Niels Mund til Bjerkevold og Jørgen Mund til Serreslevgård for en summa pending gjort er, iblandt andet i en eng, kaldes Rodskær, hvilken deres indførsel Peder Bhi på Niels Grøns vegne formener lovlig og ret at være, og ham samme eng efter KM forordning for ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds indvisning, dem at have gjort Niels Grøn udlæg iblandt andet i samme eng for fornævnte rest og summa, indtil han igen blev skadesløs udfriet, sagen og siden her til landstinget har været indkaldt, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og urykket, så Niels Grøn fordi har været forårsaget tvinde sinde for endelig dom at lade kalde, og ingen endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte anpart i samme eng efter indvisnings indhold jo bør Niels Grøn for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket, dog han det igen til frie folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(620)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og velb fru Anne Brock til Bramsløkke hendes vegne og havde stævnet Jens Nielsen, borger i Holstebro, og Christen Torbensen sst for et varsels vidne, som de skal have afhjemlet til Hjerm herreds ting 6/10 sidst forleden med Claus Johansen sst, indvåner i den Hagen i Holland, at de den dag seks uger skulle have været på Bramsløkke og der varsel givet fru Anne Brock for vidner, som Claus Johansen ville lade tage til Hjerm herreds ting den fornævnte dag, hvorimod Knud Gyldenstjerne på fru Anne Brock hendes vegne formener, at ikke skal befindes fornævnte varselsmænd den dag seks uger tilforn at have været på Bramsløkke, som de på fornævnte onsdag omvidnet har: da efterdi Claus Johansen ikke her i landet bosiddende, han ikke heller befindes med seks ugers stævning eller mundtlig at være kaldt, da ved vi ikke efter denne stævning at dømme.

(622)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm og Niels Lange til Rønnovsholm deres visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær og Rybjerg for en summa pending, de for ham til velb fru Helvig Pentz, salig Wulf Breides, udlagt har, eftersom de af

KM og rigens råd er tildømt, som beløber sig i en summa 2238 rigsdaler in specier, menende Frederik Munk pligtig at være at igen give Hans Lange og Niels Lange fornævnte summa pending med deres tilbørlig rente, kost, tæring og andet interesse. så mødte Gregers Hvid på Frederik Munks vegne og gav til kende, at hans husbond med jordegods ville for sig rette, og i rette lagde en fortegnelse på efterskrevne jordegods i Vennebjerg herred, Åsted sogn, samt i Skast herred i Træden: så og efterdi for os i rette lægges Frederik Munks udgivne hovedbrev, som Niels og Hans Lange som forlovere med ham har forseglet og underskrevet, hvilket brev de af KM og Danmarks riges råd er tildømt at efterkomme, det og med kvittants bevislig gøres, dem samme hovedbrev at have indfriet, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget er, bemeldte Frederik Munks fuldmægtig og tilbyder med jordegods at ville gøre udlæg og i så måder gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo pligtig er samme summa penning med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Vogn Vognsen til Stenshede og Iver Dyre til Hvidstedgård, som Tomas Lauritsen på Niels og Hans Langes vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Frederik Munks hovedgård, og der udæske udlæg af hans løsøre, gøres dem deri ikke udlæg, da fornævnte tilbudte gods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Niels og Hans Lange i Frederik Munks løsøre eller gods, hvor der findes kan, at indvise, så de bekommer fuldt udlæg og betaling for samme deres gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(625)

** var skikket velb Jens Juel til Keldgård, KM befalingsmand på Aggershus og statholder i Norge, hans visse bud Jørgen Pedersen på ny Åbjerg og havde stævnet Niels Graversen i Stabildal, Niels Bendsen sst og Niels Graversen i Staby for et vidne, de til Ulfborg herreds ting 11/9 sidst forleden vidnet har, anlangende der skulle ligge en eng i Møgelvig, som skulle høre til Staby kærgård og skulle have været brugt til fornævnte Staby kærgård, den tid salig Gregers Hansen boede deri, også den tid Mads Mikkelsen boede deri, førend det blev øde af vand, hvilke deres vidner Jørgen Pedersen på Jens Juels vegne formener vildigt at være, idet Niels Lauritsens to sønner er Jep Madsen i Kærgård hans hustrus brødre, tilmed ikke heller så sandfærdigt eller så noksom lovlig varsel for givet, at den burde nogen magt at have, og ikke at komme ham på hans ejendom til hinder eller skade i nogen måder: så og efterdi samme tingsvidne ikke bemelder eller indeholder, fru Anne Høgs børn navnlig derfor at være stævnet eller givet varsel, endog de skal være lodsejere og i sagen interesserede, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(627)

** var skikket velb Jens Juel til Keldgård, KM befalingsmand på Aggershus, hans visse bud Jørgen Pedersen, foged på ny Åbjerg, og havde stævnet Jens Pedersen i Madum med flere for et syn de 24/7 sidst forleden til Ulfborg herreds ting skal have hjemlet og afsagt, formeldende at de den dag, fornævnte ting holdtes, var til efterskrevne syn i Staby kærgårds mark og en agervej, som løber til Staby kærgård. disligeste havde stævnet Christen Iversen i Sønderby, hans hustru Anne Christenskone, hans søn Iver Christensen og hans datter Kirsten Christensdatter: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd ikke har vidnet om nogen vis dag eller tid, når de skulle have seet sådan gerning at være sket, som deres vidner om bemelder, der ikke heller befindes i samme synsvidner udførligt at være hjemlet for hvilken tid, de skulle stævnet for synsmændene at være på åstederne,

som det sig med rette burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og syn, ej heller de deler, derefter drevet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(630)

** var skikket Søren Lauritsen i Kodal på sine egne og på Christen Nielsen i Sønderskov, Oluf Mortensen, Niels Eriksen med flere sst deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Laurits Andersen i vester Ånum, Gøde Jespersen sst med flere for de 7/8 sidst forleden skulle have svoret dem en fuld vold over til Skjern birketing for parlament og bordag, de skulle have været i med hverandre på Kodbøl mark, endog Kodbøl mark ikke at skulle findes i Skjern birk efter KM birkebrevs indhold: da efter flere ord dem derom imellem var, afstod Christen Olufsen samme vidner, syn, sandemænds ed og forfølgning, så det skal være, som det uvidnet og uudgivet var, og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde.

(632)

** var skikket Anne Jensdatter i Gellerup på hendes husbond Christen Christensens vegne og havde stævnet Jørgen Christensen i Gellerup og hans medbrødre for et vidne, de 4/9 på Christen Christensen om rygte og tidende vidnet har, at han skulle påstanden en tyverygte i langsommelig tid, somme at have vidnet på 15 år og somme på 2 år, endog de alle skal have boet i en by og sogn, som han er født og boet, og ikke de skal have seet eller fornemmet, ham gjort noget tyveri eller uærlig bedrift, ej heller beskyldt eller påklaget af nogen for nogen tyveri, uanseet at en part af fornævnte vidnesbyrd for to år siden at have givet ham en ærlig vidnesbyrd. disligeste havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup for to domme, han til Hammerum herredsting dømt har på Christen Christensens liv og ære, uanseet at Christen Christensen ikke har været for ham på tinget med nogen ulovlige koste, eller nogen tyvesag at være oversvoret, som loven om bemelder, og formente samme vidner, deler og domme burde magtesløs at være og ikke komme Christen Christensen på hans liv eller ære til hinder eller skade i nogen måde: da formedelst vores forbøns skyld afstod Mogens Hjort samme vidner, stokkenævn og deler, hid stævnet er, så de ikke skal komme Christen Christensen til hinder eller skade, og Anne Jensdatter, Jens Nielsen og Mikkel Jensen derimod lovede, det Christen Christensen samme hans udgivne forpligt skal efterkomme og til fjerde påskedag først kommende fradrage og ryddelig gøre den halve gård i Gellerup, han har påboet, og ikke derefter bosætte eller lade sig befinde i Gellerup sogn, såfremt sagen ikke derefter skal stande åben, og som den nu sluppet er.

(637)

** var skikket Jens Nielsen Dejgård i Vallund og havde stævnet velb Niels Skade til Østergård for en register og opskrift, han for dannemænd, som deres regnskab 30/4 sidst forleden skulle forhøre, fremlagt har, og der i samme regnskab skulle være godtgjort, hvilken seddel og opskrift Jens Nielsen formener Niels Skade ikke skulle bevise med nøjagtig vidnesbyrd sandfærdig at være skrevet: så og efterdi fornævnte seks mænd ikke i deres afsigelse har indført eller forklaret ved dag eller tid, når sådan indtægt og udgift skulle været sket, ej heller af hvad årsag en part i samme regnskab er godtgjort, og en del ikke bleven anseet, da finder vi efter sådan lejlighed samme deres afsigelse og den dom, derefter dømt er, at være som ugjort var, og parterne på begge sider med deres dokumenter igen for dem at indkomme, og da udgift og indtægt ved dag og tid rigtigt imod hinanden at forklares, såvel som og fornævnte mænd at give beskrevet, hvad de i samme regnskab

godtgjort, og hvis de derimod gør til mangel, ---- ud af hvis årsag sligt skete, og siden ---- likvidere og ---- hvad den ene den anden kan skyldig blive med rette, som det sig bør.

(640)

** var skikket Laurits Ibsen i Tarm bisgård og havde stævnet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme for nogen tid forleden her til landstinget at skulle have ladet forhverve, og Jens Hansen i Tarm, hvori Ulrik Sandberg skal have ladet dem falde til deres halve boeslod, for de 12/7 1621skal have kvit svoret Hans Christensen i Forsum for husfred til Nørherreds ting, som Ulrik Sandberg lod dem med forfølge, som de skulle have forbrudt på hans tjener: da efter flere dem imellem var, blev de nu her for retten så forenet, at Laurits Ibsen lovede at skal udgive til Christoffer Gersdorff et par staldfærdige øksne og dem, nu det første han hjemkommer, fra sig at levere, og dermed afstod Bolle Christensen på Christoffer Gersdorffs vegne alle hvis domme, vidner, breve og forfølgning i den sag udgangen er, så de skal være kasseret, døde og magtesløs, og ingen til hinder eller skade at skal komme i nogen måde.

(641)

20/11 1624.

** var skikket velb Hans Skram til Skovgård og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for dom og rettergang, han agter at i gange med ham her til landsting, at eftersom han for nogen tid siden ved gode mænd efter KM forordning har ladet sig indføre i Holmgård med des tilliggende gods, liggende i Bølling herred i Lem sogn, for en summa penge med sin rente, skade, kost og forsømmelse, han for hans skyld lidt, gjort og annammet har, hvilket gods med sin ejendom, herlighed ret og rettighed, han formener bør ham at efterfølge efter hans lovlige forfølgning: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Hans Skram udlæg i bemeldte gods for samme fordrede summa, indtil så længe han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så Hans Skram fordi har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade kalde, og ikke Frederik Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne dertil at svare, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård og gods med dis herlighed jo bør Hans Skram for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(645)

** var skikket mester Søren Andersen, sognepræst og kannik i Ribe, efter KM forordning, på sin søster Anne, salig Bertel Strucks sst, hendes vegne hans visse bud Knud Pedersen og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 600 rigsdaler hovedstol med des efterstående rente og skadegæld og interesse, og han derfor skal have skal have forhvervet endelig dom over Frederik Munk til indførsel i noget af hans gods, som Tomas Juel til Estrup skal have af ham til pant, at han deri skulle hænde og annamme sin betaling, formener han samme gods at nyde og beholde, indtil han så længe på sin søsters vegne bliver kontenteret og udløst: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort mester Søren Andersen udlæg i samme gård og gods, så vidt det er bedre end Tomas Juel har det i pant, for forbemeldte fordrede summa, indtil sålænge han

blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så mester Søren Andersen fordi har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade kalde, og ikke Frederik Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne dertil at svare, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård og gods med dis tilliggelse, så vidt det det er bedre end Tomas Juels pant, efter indvisnings indhold jo bør mester Søren Andersen for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket, dog det igen til frit folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(648)

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld hans visse bud Henrik Ravn i Børkop og havde stævnet velb Henrik Holck for en summa penning, han har været i forløfte for ham og selv måtte indløse samme hans forløfte, og eftersom Henrik Holck har givet Otte Brahe hans skadesløs og derhos pantsat ham Højgård med des tilliggende gods og tjenere, hvilket pant ikke så lovlig at skulle være gjort, som det sig bør, men af KM og Danmarks riges råd til sidste almindelige herredage at være vedersagt og magtesløs dømt, hvorfor han har været forårsaget det ved dom til Nørvang herreds ting hos ham at lade indføre, hvor Otte Brahe skal have bekommet endelig dom, Henrik Holck sin håndskrift at betale, og eftersom han da for sig ikke rette ville, da er han forårsaget sin dom at lade hid stævne, formener samme herredsfogeds dom ved magt at blive, og Otte Brahe Pedersen at have indvisning i Henrik Holcks jord, gods og løsøre: da efterdi Otte Brahe Pedersens fuldmægtig for os i rette lægger bemeldte indløste hovedbreve, som Henrik Holck er med forlover for, og ikke bevises ham sin kvota deri at have betalt, eller Otte Brahe Pedersen for sin udlæg nogen nøjagtig betaling eller vederlag at have bekommet, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget, såvel som siden to uendelige domme her til landstinget, som før er rørt, og ikke Henrik Holck endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Henrik Holck jo er pligtig Otte Brahe Pedersen sin fordrede summa med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Gunde Lange til Bregning og Jens Mogensen til Sindinggård, som Henrik Ravn på Otte Brahe Pedersens vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Henrik Holcks bopæl, og der udæske og gøre Otte Brahe Pedersen udlæg af Henrik Holcks løsøre og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Otte Brahe Pedersen i anden Henrik Holcks jordegods, hvor det findes kan. at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(651)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Jep Nielsen på Holm, herredsfoged i Hind herred, for en dom, han 16/10 1617 dømt har, i hvilken han har dømt velb jomfru Lisbet Friises tjenere til Agersbækgård kvit for deres skyld og landgilde, uanseet at han var hendes værge, og det efter jomfru Lisbet Friises kvittantser, som efter loven ikke var hendes egen værge, imod KM befaling, ham om samme hendes værgemål tilskrevet, formener Jep Nielsen uret imod loven at have gjort, og samme hans dom magtesløs at være: så og efterdi for herredsfogden såvel som og nu her for os er i rette lagt bemeldte jomfru Lisbet Friises udgivne underskrevne kvittantser, som hun bønderne på deres landgilde anno 1616 givet har, og dem for

kvitteret, og herredsfogden fordi ikke har vidst at tildømme fornævnte mænd samme års skyld til Frederik Munk at udgive, da ved vi ikke efter sådan lejlighed ikke den hans dom at imod sige, imens samme hendes kvittantser for sin tilbørlig dommer er urykket.

(653)

** var skikket Tomas Hansen i Gårslev og havde stævnet Anders Christensen i Gårslev og hans medbrødre kirkenævninger af Gårslev sogn, for de har svoret Kirsten Nielsdatter i Gårslev kirkenævn over og trolddoms sag på efter tingsvidners indhold, formener samme deres ed og tov ret at være svoret og burde ved magt at blive, og fremlagde Tomas Hansen efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting 25/10 sidst forleden: så og efterdi hvis vidner for nævninger såvel som for os her i dag er fremlagt mesten del befindes at være vildige, som eneste dem selv, deres egen far, søskende og slægtninge til behjælpning vidnet har, og ikke noksommelig med uvildige vidner om nogen trolddoms bedrift, Kirsten Nielsdatter skulle beganget, befæstes, en del og har vidnet efter rygte og en misdæders ord og mundheld, som efter recessen ikke står til troende, præstens kundskab ej heller indeholder, det fornævnte to kvindes personer i deres sygdom eller yderste skulle for deres sygdom haves klaget på Kirsten Nielsdatter, endog han dem tit og ofte skulle besøgt, så Tomas Hansen og Clemend Poulsens sigtelser ikke nøjagtigt er bevist, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og nævnings ed, derefter svoret er, så nøjagtig at være, at de bør at komme Kirsten Nielsdatter på hendes liv til nogen forhindring, førend hende anderledes lovlig overbevises kan.

(656)

** var skikket Tomas Hansen i Andkær og havde stævnet Jens Andersen sst for en udlæggelse og bekendelse, han til Holman herreds ting skal have i rette båret imod Else Skovgårds sst, formeldende at røget Elle Nielsdatter, som skal være henrettet, skulle have udlagt Else Skovgårds, at hun skulle have brugt trolddom, hvilket hun hårdeligt benægter, aldrig sådant at have lært eller af vidst i nogen måder, men mener røget Else sådant at være tilskyndet af Anders Ebbesen Skovgårds. herhos blev i rette lagt efterskrevne tingsvidne af Holman Herreds ting 25/10 næst forleden: så og efterdi fornævnte røget Elle Nielsdatter, som samme bekendelse gjort har, har været en misdæder, så hendes ord efter recessen ikke står til troende, Christen Ibsen eller hans medfølgere ikke heller udtrykkelig har forklaret, af hvad årsag Else Skovgårds skulle have lovet Jens Andersens hustru eller kreatur ulykke, ej heller udførlig om nogen trolddoms bedrift, Peder Ravn, Hans Munk og deres medbrødre selv sætter deres vidner i tvivl og ikke endelig vidnet, så Jens Andersens klage og sigtelse ikke noksom er bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse, vidner, ej heller den nævnings ed, derefter svoret er, så nøjagtig, at de må komme Else Skovgårds på hendes liv eller ære til nogen forhindring, førend hende anderledes lovlig overbevises kan.

(659)

** var skikket Gregers Hvid og lod læse efterskrevne åbne forseglede brev, som blev påskrevet, lydende eftersom Gud har bortkaldt min søn Iver Munk fra denne verden, så lader jeg Frederik Munk til Haraldskær på Viborg landsting opsige al arv eller gæld efter ham, så at jeg aldeles intet vil arve eller gælde efter ham, enten på mine egne eller på min hustru eller børns vegne, dateret Haraldskær 17/11 1624.

** var skikket velb fru Sofie Below til Fårup hendes visse bud Mads Hansen i Agervig og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund, herredsfoged i Østerherred, for er uendelig dom, han skal have dømt imellem hende og velb Hartvig Kås til Agerkrog og velb Christen Kås hans fuldmægtig sst om to stykker enge, som Hartvig Kås ville sig tilholde i hendes tjeneres Hessel mark efter et indførsels brev, som han og gode mænd har bekommet på Agerkrog hovedgård, og ikke samme indførsels brev skulle formelde videre på nogen særlige enge enten i mark eller udmark, som det har været brugt til af arilds tid, og da har fogden ikke vidst at kunne dømme, hvem samme enge burde at følge, førend at samme indførsels breve og vidner har været for sin tilbørlig dommer: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som den udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovligt indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør

(660)

** var skikket Henrik von der Wisch til Glatzow hans visse bud Mads Jørgensen, borger i Skive, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom, han til fornævnte herredsting 2/10 sidst forleden dømt har, og tildømt velb Jacob Skram til Fruergård at holde indmaning eller og at betale med rede penning 1000 rigsdaler in specie, et års dobbelt rente 140 rigsdaler in specie med al anden omkostning og interesse, som han for velb Gunde Rostrup til Stårupgård lovet og godsagt har, formener herredsfogdens dom lovlig og ret at være dømt og burde her til landsting at konfirmeres: da efterdi for os i rette lægges Gunde Rostrups udgivne hovedbrev på bemeldte 1000 rigsdaler med dis rente, som Jacob Skram som tro forlover og egenskyldner har forseglet og underskrevet, og deri sig til forpligtet samme penning, daler for daler, at betale eller og lide indmaning, her og fremlægges fortegnelse under Henrik von der Wisches egen hånd på samme hovedstol med dis rente og anvendt skadegæld, hvilke breve og for herredsfogden har været i rette lagt, og han derefter har tildømt Jacob Skram at lide maning eller og med pending at betale, ved vi ikke den hans dom at imod sige, men tilfinder Jacob Skram pligtig at være samme summa med rente og interesse at betale, og efterdi Jacob Skram, efter KM udgangne mandat, tilbyder med jordegods for sig at vil rette, og Mads Jørgensen på Henrik von der Wisches vegne ikke vil bevilge gode mænd samme gods imod gælden at likvidere og udlægge, har vi på rettens vegne tilfundet velb Frands Juul til Rækkergård og velb Henrik Lange til Oldager med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jacob Skrams hovedgård, og udæske fyldest af hans løsøre, gøres dem der udlæg, da fornævnte opbudne gods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik von der Wisch i andet Jacob Skrams jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(664)

** var skikket Knud Sørensen, borger i København, hans visse bud Niels Nielsen i Overgård og havde stævnet Birgitte Sørensdatter i Lemvig, Mads Lauritsen og Svend Bertelsen, borgere sst, for et hjemgjort pant, købebrev og skøde, der siges de skulle have gjort Offer Lauritsen i Lemvig på Birgitte Sørensdatters gård der sst, mener samme pant, købebrev og skøde at være gjort ud af den årsag, at hun dermed at ville forvende og forslå Knud Sørensen sin retfærdig gæld for, som han hende ved dom lovlig har besøgt og tiltalt, formener samme stue og bænkebrev, som en ejendom angældende, dog ikke for tingsdom gjort eller på rådstue, ikke så nøjagtig at være, at de må komme

Knud Sørensen på hans lovlige nam, han agter at føre på hendes gods, til nogen forhindring: da efter skudsmål og efter begge parternes bevilling blev samme sag opsat til næste landsting efter snapslandsting nu først kommende, og dem da her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** var skikket Carsten Smed i Reckløseng hans visse bud Claus Knudsen i Ribe med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Søren Jespersen i Hjarup, Anne Jespers og Tyra Sørens sst for et vidne, de 26/2 sidst forleden til Anst herreds ting vidnet har på Jørgen Carstensen, fornævnte Carsten Smeds søn, at de skulle have seet ham i Jesper Pedersens gård den næste søndag for hellig tre kongers dag ved aften sidst forleden, og samme tid skulle Jørgen Carstensen have taget en brunstjernet mærhoppe af Jesper Pedersens gård ulovligt og uden hjemmel, uanseet Jørgen Carstensen samme dag skulle have været to mil og flere ind i land Holsten i en by, som hedder Jels hos hans svoger Evert Smed, som med tingsvidne af Gram herreds ting skulle være at bevise, formente derfor, fornævnte vidner hans søn usandfærdig at have påvidnet, synderlig efterdi en smedesvend Jørgen Christensen samme gerning til Kolding byting bekendt har at have gjort. derhos fremlagde Claus Knudsen efterskrevne vidne af Anst herreds ting 26/2, som indeholder Carsten Smed at have givet last og kære på det vidne, Søren Jespersen i Hjarup og hans hustru Tyra Sørens og Jesper Pedersen og hans hustru Anne Jespers den dag på hans søn Jørgen Carstensen vidnet har: så og efterdi Søren Jespersen og hans medfølgere udtrykkeligt har vidnet ved dag og tid, dem at have seet Jørgen Carstensen borttage samme brunstjernet hoppe af Jesper Pedersens gård, og Peder Nielsen og hans medfølgere i lige måder endelig har vidnet, dem at have seet Jørgen Carstensen samme dag og tid været i Hjarup, så det ene vidne i så måde med det andet bekræftes, fornævnte vidnesbyrd mesten del og nu her er mødt og været deres vidne bestendig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, men Jørgen Christensen smedesvends enige kundskab, som ikke med andre nøjagtige vidnesbyrd befæstes, derimod ingen magt at have.

(667)

** var skikket Lubert Widow, borger i Tønder, hans visse bud Clemend Pedersen og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, for at eftersom han ved rigens ret og gode mænd er blevet indført i noget Frederik Munks jordegods ved Haraldskær liggende, menende samme gods burde ham efter den ny forordning at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges gode mænds indførsels brev, dem at have gjort Lubert Widow udlæg i Frederik Munks gods for forbemeldte summa penning, indtil så længe han blev for samme gæld kontenteret, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udgivet, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så Lubert Widow har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade kalde, og ikke Frederik Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård og gods med dis tilliggelse og herlighed efter indførslens bemelding jo bør Lubert Widow for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket, dog han det igen til frie folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(669)

4/12 1624.

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, hans visse bud Gregers Hvid med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mikkel Terkildsen, byfoged sst, for han til Vejle byting 1/7 sidst forleden har kvit dømt Mads Tomasen, rådmand der sst, for Jens Bertelsens tiltale, uanseet Jens Bertelsen ikke skulle have haft nogen tiltale til Mads Tomasen, andet end aleneste at have været begærende, at Mads Tomasen enten ved ja eller nej ville vedkende eller befatte sig ydermere med den okse, som Jens Bertelsen har sat lovlig hjemmel på hans at være, uden dom, mener samme dom burde magtesløs at være: og efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, og efter bevilling blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes, og den opsættelse her forinden lovlig at læses.

(670)

18/12 1624.

** var skikket Mads Nielsen i Skyggebjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Sørensen i Viuf med flere for et vidne, de 16/10 til Brusk herreds ting vidnet har efter røget Elle Nielsdatter hendes mund, at hun skulle have bekendt otte dage tilforn, at Maren Nielsdatter i Skyggebjerg skulle have været med og forgjort Laurits Lauritsen i Hostrup, og de skulle have vidnet otte dage efter, røget Elle Nielsdatter var heden rettet, og ikke i hendes levende live, at hun sådanne ord skulle bekræfte, men sådan vidne efter en død misdæders mund har vidnet, og fremlagde Mads Nielsen efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 16/10 sidst forleden: så og efterdi samme vidner for nævninger såvel som nu for os er fremlagt, en del har vidnet efter en misdæders ord og mund eller og en del om rygte og tidende, og ikke med nogen fuldkommen sigtelse er bekræftet, som det sig burde efter loven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller den nævnings ed, derefter svoret er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Maren Nielskone til nogen forhindring, førend hende anderledes overbevises kan.

(675)

** var skikket Tue Hansen i Sellerup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Morten Ulf og Tomas Hansen sst for nogen vidner, de har forhvervet til Brusk herreds ting 18/9 sidst forleden, formeldende blandt andet at røget Elle Nielsdatter, som blev henrettet og brændt ved Brusk herreds ting, skulle have udlagt Tue Hansens hustru Anne Enkes, at hun skulle kunne trolddom, hvilket han mener, røget Elle Nielsdatter at være tilskyndet af andre hendes uvenner sådan snak på hende at fremføre, og formener at sådan hendes bekendelse og udlæggelse burde magtesløs at være: så og efterdi for nævninger såvel som nu for os med adskillige vidnesbyrd er bevislig gjort, det Anne Enkes har lovet folk ondt, og i synderlighed Iver Jørgensen og hans hustru, hvilke dem efter sådan hendes løfte er hændt og vederfaret, så hans hustru er falden i en sælsom og usædvanlig sygdom og deraf på det sidste død bleven, og i hendes sygdom og yderste da klaget på Anne Enkes, fornævnte Tomas Hansen efter fornævnte bekendelse har haft og lidt stor tab og skade på hans kreatur og fæmon, hvorfor han Anne Enkes til hjemting for nævninger såvel som her i dag med højeste helgens ed og oprakte fingre har sigtet og beskyldt, det og er bevisligt gjort med præstens og dannemænds kundskab, hende i langsommelig tid et ondt trolddoms rygte at have påhængt og efterfulgt, såvel som af andre misdædere at være beråbt og udlagt, så det ene i så måder om sådan hendes onde gerning med det andet bestyrkes og bekræftes, og intet Anne Enkes derimod fremlægger, hvormed kan bevises hende imidlertid sig ærligt og kristeligt at have

skikket og forholdt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige, og efterdi loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Anne Enkes boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, så de efter fornævnte vidner, som er ved magt kendt, har hende kirkenævn oversvoret, kunne vi ikke finde nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at blive.

(679)

** var skikket Peder Ravn i Skærup hans visse bud Tue Hansen i Sellerup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Hansen i Viuf for en udlæggelses vidne, han skal have forhvervet til Brusk herreds ting 4/9 sidst forleden efter en kvindes bekendelse, som da sad anholdt i Viuf, for trolddoms sag, som lod sig kalde røget Elle Nielsdatter, hvori hun skulle have beskyldt Ursula Peders i Håstrup at skulle omgås med trolddoms sag, i lige måde for et vidne, Hans Hansen skal have forhvervet til fornævnte herredsting 11/9 sidst forleden, formeldende blandt andet røget Elle den tid at skulle have vidnet på Ursula Peders at skulle have kunnet trolddom i 14 eller 15 år, hvilke vidner Ursula Peders 18/9 har benægtet, at hende var sagt løgn på, og røget Elle selv at skal have standet til vedermåls ting og med højeste helgens ed hende årsaget og sagt, at hun ikke vidste andet med Ursula Peders end al ære og godt i alle måder, og ikke hun vidste hende for nogen trolddom at beskylde: så og efterdi fornævnte mænd findes tilforn to gange her til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige domme derfor er udganget, hvori fornævnte vidner og bekendelse er magtesløs fundet, og ikke komme Ursula på hendes liv eller ære til nogen forhindring, indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny, hvilke domme findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte mænd har haft noksom lang respit, samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Peder Ravn derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme vidner og bekendelse magtesløs at være, og ikke at komme Ursula Peders til nogen forhindring.

(681)

** var skikket Eske Nielsen i Påbøl og havde stævnet Niels Nielsen ved Oddum kirke, for han ikke har mødt med en voldgiftsmand ved Hoven kirke efter voldgifts tingsvidnes lydelse, som var den næste søndag efter vorfrue dag Riber marked, og da samme dag og tid give sin afsigelse skriftligt fra sig beskrevet, men på en anden tid efter deres egen vilje, hvilken afsigelse skulle lyde på 18 rigsdaler, som Eske Nielsen skille give Niels Nielsen, og da de skulle have sagt Niels Nielsen til at gøre Eske Nielsen lovlig skøde og forvaring på fornævnte gods, som han skulle have for fornævnte rigsdaler, hvilket Eske Nielsen højligt benægter, at han ikke har voldgivet sin sag på andre tider, end som tingsvidne om formelder, mente fordi samme voldgifts mål og afsigelse burde magtesløs at være: så og efterdi Nis Nielsen findes tilforn to gange her til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige domme derfor er udganget, hvori samme voldgifts mål og afsigelse er fundet magtesløs at være og ikke komme Eske Nielsen til hinder eller skade i nogen måder, indtil

hvem, der har i at sige, stævner på ny, hvilke domme findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, så Nis Nielsen har haft noksom lang respit, samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Eske Nielsen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi Nis Nielsen ikke endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme voldgifts mål og afsigelse magtesløs at være, og ikke at komme Eske Nielsen til hinder eller skade i nogen måder.

(682)

** var skikket velb Adolf Frederik Sehested, boende til Nienstedt, hans visse bud Niels Tomasen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en indførsel, Frederik Adolf Sehested i Frederik Munks jordegods bekommet har efter gode mænds indførsels indhold, formener samme gods at følge Adolf Frederik Sehested og hans arvinger ubehindret for ejendom: på begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende.

(683)

** var skikket Mads Nielsen i Skyggebjerg og havde stævnet Peder Basse i Velling for et delsvidne, som han til Brusk herreds ting forhvervet har 14/11 1622 over fornævnte Mads Nielsen Lund, og at Mads Nielsen skulle have slået boven sønder på en stud. i lige måder havde hid kaldt Peder Nielsen i Tyvkær og Knud Poulsen sst for et vidne, de til Brusk herreds ting vidnet har 9/11 samme år i den mening, at Mads Nielsen skulle have gjort samme stud sin skade, og ikke deres vidne stemmer overens eller medfører, at de har seet eller hørt, at Mads Nielsen havde slået boven sønder på samme stud: så og efterdi fornævnte vidner ikke udtrykkeligt formelder, nogen at have seet Mads Nielsen gjort samme stud nogen skade eller boven på den sønder slagen, han det og til hjemting såvel som her i dag for retten højligt har benægtet, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne eller den dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Mads Nielsen til nogen forhindring.

(684)

** var skikket Bend Villadsen i Svenstrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jep Nielsen i Skovlending, for han 4/11 sidst forleden til Ginding herreds ting har ladet ham fordele, anlangende nogen ord, han skulle have sagt og begæret andre lægdsmænd af Sahl sogn til den skat at lægge i år end dem, som var i fjor, som fordærvede hver mand i fornævnte sogn, og mener ikke for samme dele skulle være ganget nogen dom: så og efterdi samme vidne ikke indeholder, Bend Villadsen at have tilsagt Jep Nielsen nogen ord for ting og dom eller ham besigtiget, hans ære og lempe kan være anrørende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne eller den dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(685)

** var skikket velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand over Stavanger len, hans visse bud Jep Olufsen i Gødsbøl og havde stævnet Jørgen Mikkelsen i Ejsbøl for en dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet til Nørherreds ting 11/3 næst forleden, anlangende hr Gregers

Envoldsen, sognepræst til Hemmet og Vium sogne, med flere sognemænd at skulle være tildømt at udvise Jørgen Mikkelsen og hans hustru to stolestader i Vium kirke, og ikke findes bevist for herredsfogden, at Jørgen Mikkelsen og hans hustru var misholden eller brøstfældig med skammel eller stol i fornævnte kirke i nogen måde, hvori han mener fogden des uanseet har dømt, og Jørgen Mikkelsen med vrang undervisning samme dom forhvervet har, og burde derfor magtesløs at være og ikke komme hans tjener Peder Villumsen til hinder eller skade på hans stolestade i nogen måde: så og efterdi samme sag er stolestand og kirkeskik anlangende, og herredsfogden fordi først har indfundet det til herredsprovsten, sognepræsten, kirkeværger og bedste sognemænd derom at skulle adskille, og de siden deres afsigt og forordning har gjort og udgivet, og deri tilfundet Jørgen Mikkelsen og hans hustru, som både fandtes at være ældre personer og ældre gift end Peder Villumsen og hans hustru, at stande udenfor fornævnte Peder Villumsen og hans hustru i fornævnte to stole efter ordinantsen, og herredsfogden siden derefter har tildømt enhver efter fornævnte afsigt sin stolestand at søge, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme afgift og forordning, ej heller fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(688)

** var skikket Hans Nielsen i Harres med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Matias Nielsen, tjenende på Trøjborg, Anders Christensen i Drengsted, Peder Nielsen i Svenstrup og Peder Andersen i Borg for et vidne og afsigt, de til Lø herreds ting 23/10 sidst forleden vidnet, dømt og afsagt har, hvori de skulle have tildømt Hans Nielsen 230 mark lybsk at udgive til Bertel Hansen i Asp og sine medarvinger, som han på sin steddatters vegne har udlovet, efter en forligelse brevs lydelse imellem Bertel Hansen og sine medarvinger på den ene og salig Jens Hollesens efterleverske Anne Hansdatter på den anden side, til en minde, foruden hvis skifte og deling, dem kunne tilfalde efter deres salig morbror Jens Hollesen:
så og efterdi Hans Nielsen i sin underskrevne brev på sin steddatters vegne har lovet Bertel Hansen og hans medarvinger 230 mark lybsk at skulle give, hvilket punkt om fornævnte penge iblandt andre deres iringer på fire mænd er voldgivet, men efter fornævnte voldgiftsmænd tilforn ikke derom havde adskilt, er sagen her fra landstinget til dem hjemfundet, endelig derom at skulle dømme og det fra dem at give beskrevet, så de derefter har tilkendt Hans Nielsen sin udgivne håndskrift at holde og efterkomme, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme deres afsigelse at imodsige eller magtesløs dømme, og dernæst blev Bertel Hansen og Hans Nielsen nu her for retten forligt og forenet, så Hans Nielsen lovet og til forpligtet sig bemeldte 230 mark lybsk til Bertel Hansen og hans medarvinger at skal udgive, halvparten deraf til påske og anden halvparten til sankt mikkels dag nu først kommende i rede penning og ingen anden vare uden al videre tøe eller trætte, så det skal være Bertel og hans medarvinger uden videre skade, og dermed afstod Bertel Hansen hvis dele, Hans Nielsen for samme penning i kommen er, så det skal være kasseret og ikke komme ham til nogen skade, men denne deres trætte dermed aldeles at være nederlagt.

(692)

** var skikket velb fru Vibeke Bild, Erik Rantzaus, til Aggersborg gård hendes visse bud velb Mogens Kås til Støvringgård og havde stævnet velb Johan Rantzau til Palstrup, for at eftersom han skal findes at være bleven hendes husbond Erik Rantzau en summa pending pligtig efter hans udgivne brev, for hvilken summa med dis interesse og skade, hun ikke til fulde skal være blevet fornøjet og betalt, så hun fordi ved vidtløftig proces efter rigens ret har været forårsaget hos ham sin betaling at søge og er blevet indført i noget Johan Rantzaus jordegods, hvilket jordegods, Mogens

Kås på fru Vibeke Bilds vegne formener, bør hende for ejendom at efterfølge: på begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu næst kommende, og da dem her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(693)

** var skikket Tomas Jensen i Husum på sin bror Clemend Jensen smed af Ure hans vegne i hans egen nærværelse og havde stævnet Jens Tomasen og hans medbrødre vidnesbyrd for vidner, de til Hastrup birketing 8/10 sidst forleden vidnet har, at de skulle have hørt rygte og tidende, at Clemend Jensen smed skulle have haft sin omgængelse med falsk mønt, og ikke samme deres vidne ---- det ringeste skulle have vidnet, nogen af dem havde seet ham med sådan mønt at have omgået, men aleneste vidnet efter hvis, de af løst folk havde kunnet hørt sige og ikke om deres egen vitterlighed. sammeledes havde stævnet hr Antonius Hansen, sognepræst til Brande kirke, for et vidne han i Omme kirke 2/12 sidst forleden for hans herredsprovst hr Jens Nielsen skulle have vidnet, at han og havde hørt rygte derom. for det sidste blev fremlagt Christen Madsen i Givskud og hans medbrødre domsmænd deres efterskrevne dom af Nørvang herreds ting 7/12 sidst forleden, som indeholder ---- Clemend Jensen smed har støbt, slået og omganget med falsk mønt, ---- da har de ikke andet derom at kunne kende, end Clemend Jensen jo dermed har sit liv forbrudt, efterdi han har slået penning uden KM forlov og med falsk mønt omgangen og derfor at stande til rette: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alene har vidnet efter rygte og tidende og ikke udtrykkeligt om nogen vitterlighed, det Clemend Jensen skulle have møntet nogen falske penge eller med dem omganget eller udgivet, eller sådan mønt, da han er fængsligt bleven anholdt, eller og enten før eller siden, hos ham skulle været befunden, men fornævnte bekendelse og findes af en misdæder at være gjort, hvis ord efter recessen ikke står til troende, men som Clemend Jensen med sognevidne af Brande sogn, hvor han har været bosiddende, beviser sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme rygtevidner, kundskab og bekendelse, ej heller fornævnte dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Clemend Jensen på hans liv til nogen forhindring.

(699)

** var skikket Tomas Madsen på Keldbjerg og Peder Pedersen ved Kær og havde stævnet Mads Jørgensen i Eskesgård med flere for et vidne, de med Jens Svendsen til Vandfuld herreds ting 13/11 sidst forleden vidnet har, at der havde årligt ganget to pund smør af Keldbjerg til årlig skyld til Mårupgård og to tønder byg af den bol ved Kærside, Peder Pedersen iboer, til årlig skyld til Mårupgård: så og efterdi samme ejendom, Tomas Madsen og Peder Pedersen påboer, tilhører Ribe kapitels herrer, som det har i forbed, for samme vidne, som om slig skyld og landgilde vidnet er, ikke har fanget nogen varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom og lovlig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(700)

** var skikket Peder Jensen i --- gård på sine stedbørn ---- deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Anders Matiasen i Vesterby i Bøl med flere for et vidne, de 1/10 1622 til Lønborg birketing vidnet har, anlangende, at de ---- gård, eftersom de af tinge var tiltagen at vurdere de huse, som fandtes i Mølgård, som salig Niels Hansen fradøde, og da samme huse, onde og gode, skulle have vurderet tilhobe for 44 sletdaler. dernæst blev fremlagt et tingsvidne af Nørherreds ting samme år ----,

synsmænd at have afhjemlet, at de var til syn og vurdering over efterskrevne huse, som findes i Mølgård, som salig Niels Hansen og Mette Jensdatter fradøde ---- : ---- umyndige børn og arvinger og deres lovværger ikke for samme første vurdering har fanget nogen varsel, for hvilken dag eller tid vurderings mændene skulle være på åstederne samme hus at taksere, de ikke heller samme deres vurdering stykvis har forklaret, tilmed med andre dannemænds vurdering, hvori husene i stykvis findes specificeret, bevises husene mere at være værd, så samme første vurdering i så måde skulle være de umyndige børn til skade, ---- vi efter sådan ---- Anders Madsen ---- medbrødres vurdering ---- at være.

(702)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen på ---- 18/2 1623 til Nør ---- ladet ham fordele, for han skulle være af Peder Poulsen forfulgt, uanseet han samme dag for tingsdom skulle have haft sin svar imod samme dele, som med tingsvidne skulle være at bevise, hvori han benægter sig ikke at have haft andre ord for sin husbond, end han agtet at ville have i sin beskyldning og benægtelse her på landsting, mener sig at være delt for det, han er uskyldig i: og nu mødte Peder Poulsen og afstod samme dele, beskyldning og sigtelse, og efter sådan lejlighed bør det ingen magt at have eller komme Tomas Jensen til nogen forhindring.

(703)

** var skikket Tomas ---- i Skovsbøl med en opsættelse ---- landstinget i dag seks uger ---- at have ---- Peder Poulsen på Vengegård ---- af Nørvang herreds ting ---- for helligbrøde ----, formente samme delsvidner burde ingen magt at have: så og efterdi det befindes Tomas Jensen ved endelig landstings dom at være tilfundet til sin rette ting, som han er delt blevet, sine bøder at skulle udlægge og for sig rette, og han derefter har udlagt både for samme bordag og sårmåls bøder såvel som og sin faldsmål efter loven, hvilke hans bøder herredsfogden bekender sig i retten at have annammet, efterdi ingen var til stede dem at oppebære, endog det befindes til for samme udlægs vidne at være gjort ---- da bør han for fornævnte deler kvit at være.

(707)

** ---- fru Kirsten Juel ---- hendes visse bud ---- stævnet Frederik Munk til ---- indførsel, Peder Nielsen på fru Kirsten Juels vegne formener lovlig og ret at være, og fornævnte jordegods og løsøre burde hende til ---- at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges gode mænds indvisning, dem at have gjort --- Kirsten Juel udlæg i bemeldte --- og enghaver ----, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte ---- og enghaver efter indvisnings indhold jo bør fru ---- ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ---- år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(708)

** var skikket ---- hans visse ---- og nu fremlagde Mikkel Bertelsen Jacob Ulfeld Mogensen hans underskrevne brev, dateret København 4/11 1622, i hvilket han bekender sig skyldig at være Staffen Rode 700 kurant daler for varer, han ham afkøbt ---- : ---- fuld udlæg og betaling ---- gæld efter KM forordning, som det ---- og eftersom de ---- svare og være bekendt.

(710)

** var skikket Jens Sørensen i Tinggård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Knud Sørensen i Avsumdal og hans hustru Bend Nielsdatter for vidner, klage og sigtelser, de fra deres værneting og til Volstrup birketing 5/3 sidst forleden gjort har, i hvilke de både har vidnet, klaget og sigtet Jens Sørensen, at han skulle have lovet dem ondt og derfor besigtet ham på hans gode navn, ære og rygte: så og efterdi ---- og hans hustru Bennid ---- og sigtelse ikke med nogen ---- byrd eller kundskab bestyrkes eller bekræftes, det Jens Sørensen nogen trolddoms gerning skulle have gjort, Niels Andersen og hans medbrødre og ---- og rygte og tidende og ikke med nogen vitterlighed, det og befindes Jens Sørensen imod samme klager og sigtelse sig efter loven med nævninger at have befriet, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage og sigtelse ej heller fornævnte rygtevidne så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Jens Sørensen til nogen forhindring, og efterdi Mikkel Jensen og hans medbrødres vidne af Hammerum herreds ting ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(713)

** ---- velb Otte Marsvin ---- hans visse bud Jens Lauritsen i ---- stævnet Jens Madsen i Avsumdal, Mads Mikkelsen i Lund og hans medbrødre otte mænd for et vidne, de til fornævnte ting 10/3 sidst forleden vidnet har, at de skulle have hørt og seet hans tjener Knud Sørensen, da at skulle have forpligtet sig at være i velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup hans minde og stille ham tilfreds for nogen løgnagtige ord, som han imod mester Peder Lauritsen, præst i Vejrum, skulle have talt, og for han havde bortpløjet noget af en harrie og skel, som ligger til skel imellem Vejrum præstegårds ejendom og Avsumdals ejendom, eftersom han derfor var delt blevet, hvilke vidne og forpligt han hårdeligt benægter det aldrig at have samtykt eller gjort: da efterdi Jens Jensen i --- gård og hans medbrødre otte mænd, som samme sidste forpligts vidne afvidnet har, såvel som ikke heller Christen Andersen herredsfoged, som begge forpligter har udstedt, ikke er stævnet og kaldt, ved vi ikke i samme sag at dømme, førend de og lovlig stævnes, og siden gå derom hvis ret er.

(716)

** var skikket velb Otte ---- Dybæk hans visse bud Jens Lauritsen ---- og havde stævnet Laurits Lauritsen i Alstrup med flere ---- tingsvidne, at Knud Sørensen havde bekendt, at han havde sagt Jens Sørensen nogen løgnagtige ord på, og vidste der hverken skel eller rede til, og derfor var og delt for en løgner, da fremkom Knud Sørensen i Avsumdal gangende ind på tinget for dom, råbte, svor og gav mange ukvems ærerørige ord, og havde ingen lyd af fogden eller begærede lyd på tinge for dom, idet gik han til Jens Sørensen tingskriver, som han sad på tingstokken hos fogden for en besiddende ---- og slog ham to slag i hans hoved ---- tingsvidne af Hjerm herreds ting 28/4 dette år, Christen Sørensen i Alstrup og hans medbrødre otte mænd at have vidnet, at Jens Lauritsen i Bredvig og Knud Sørensen i Avsumdal stod der den dag for tingsdom, førend der faldt dom imellem Jens Jensen på KM vegne og lensmands og Jens Lauritsen i Bredvig for den ulov og slagsmål, som Knud Sørensen i Avsumdal havde slået Jens Sørensen i Tinggård der på tinge for dom 10/3 sidst forgangen, og tilbød tre hele daler for samme slagsmål: da efter --- at Jens Lauritsen og ---- bøder for samme slagsmål skulle tilbudt, ej heller de otte mænd, den vidnet har, ikke er stævnet og kaldt, ved vi ikke i samme sag at dømme ----.

(1)

15/1 1625.

** var skikket Hans Pedersen i Randerup med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Karen Nielsdatter og hendes far Niels Pedersen i Randerup, for de 20/3 sidst forleden til Lø herreds ting har sigtet og beskyldt Hans Pedersen, Peder Andersens søn i Randerup, for at han skulle være Kirsten Nielsdatters barnefar, hvilke deres sigtelse Hans Pedersen ved sin Gud og sjæls salighed hårdeligt benægter, ikke heller at have haft nogen legemlig omgængelse med hende, mener sig med tingsvidne at ville bevise, det han har været udenlands, imidlertid hun skulle have avlet sit foster: så og efterdi Karen Nielsdatter og hendes far og rette lovværge Niels Pedersen fuldkommelig for ting og dom har sigtet og beskyldt Hans Pedersen for hendes barnefar at være, som loven dem tillader, Karen Nielsdatter og nu her i dag for retten samme sigtelse har været gestendig, og ved sin ed og oprakte fingre ham for sin barnefar beskyldt, som forskrevet står, og ikke Hans Pedersen sig derimod vil forværge efter loven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme sigtelse vidne at sige, ej heller Hans Pedersen af den dele, han derefter for samme beliggelse bøder i kommen er, at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør, eller og sig forværger efter loven.

(3)

** var skikket velb Adolf Frederik Sehested, boende i Nienstedt, hans visse bud Niels Tomasen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en indførsel, Adolf Frederik Sehested i Frederik Munks jordegods bekommet har, formener samme indførsel lovlig og ret at være, og samme gods at følge Adolf Frederik Sehested og hans arvinger ubehindret for ejendom: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds indvisning, dem at have gjort Adolf Frederik Sehested udlæg i samme gods for bemeldte summa pending, indtil han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, hvilken deres indvisning stander ved sin fuldmagt og for sin tilbørlig dommer ustævnet og ukaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård og ejendom, efter indvisnings indhold, jo bør Adolf Frederik Sehested for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og bemeldte indvisning, af hvem påskader, for sin tilbørlig dommer bliver indstævnet og rykket.

(5)

** var skikket Søren Andersen i Børkop hans visse bud Mads Jensen Dons, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forgangen år, lydende ham da at have stævnet Jens Nielsen i Vium med flere hans medbrødre for et bænkebrev, de under deres forsegling i Viuf efter en troldkvindes mund, som for sin misgerning skal være heden rettet, udgivet har, formeldende at hun har udlagt Karen Anderskone i Børkop og Maren Peders sst, at de skulle kunne trolddom, uanseet de aldrig har været bekendt eller haft omgængelse med hende, ej heller i nogen måder for sådan tilforn at være berygtet, formener samme misdæder til sådan at være tilskyndet, efterdi hun siden til Brusk herreds ting for tingsdom samme dannekvinder igen har erklæret, at hun ikke vidste andet med dem end al ære, dyd og godt i alle måder, ikke heller vidste noget uærligt dem at beskylde: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og den da efter Henrik Ravns begæring til i dag, som er seks uger, er optagen, og ikke Jens Nielsen og hans medbrødre eller Henrik Ravn nu er fremkommen eller nogen på deres vegne dertil at svare eller nogen modstand at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da

finder vi efter sådan lejlighed samme bænkebrev og misdæders sigtelse magtesløs at være og ikke komme Karen Anderskone og Maren Peders til nogen forhindring.

(7)

** var skikket velb jomfru Margrete Bille til Donslund hendes visse bud Christen Pedersen i Risbøl med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til fornævnte herredsting 23/9 sidst forleden imellem hende og velb Henrik Bille til Tirsbæk hans fuldmægtig dømt har, og da skulle have tildømt hende enten at forskaffe Henrik Bille forlovning for 1000 rigsdaler, så vidt han deri kunne være berettiget, eller derfor at lide tiltale efter forordningen, uanseet at ikke for ham skulle være i rette lagt nogen hendes udgivne breve til Henrik Bille, men anlangende de 1000 daler, hun af salig Ejler Bryske har oppebåret, som hendes arvinger efter hendes død igen til ham eller hans arvinger skulle erlægge, har hun i hendes skriftlig forsæt været begærende, at Henrik Bille skulle bevise sig alene at være til berettiget at påtale, så ville hun være overbødig ham med godt jordegods og nøjagtige løsøre at kontentere: så og efterdi for herredsfogden ej heller endnu er bevisligt gjort, det Henrik Bille på hans hustrus vegne alene samme 1000 daler skulle være tilfalden, så han ene dem kunne fordre, men mere for herredsfogden bevises med en beskikkelse, Just Høg til jomfru Margrete Bille på samme 1000 daler på hendes umyndige søskendes vegne, har ladet gøre, hvoraf kan eragtes ham og i samme penning at være berettiget, og fogden det aldeles har forbi gangen, og tildømt jomfru Margrete at forskaffe Henrik Bille nøjagtig forsikring for 1000 daler, så vidt han deri kunne være berettiget, eller derfor at lide tiltale, og ikke i samme sin dom specificeret eller navngivet hun denne summa skulle forsikre for, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom at må komme jomfru Margrete Bille til nogen forhindring, eller derefter ved nogen indvisning at udstede.

(10)

** var skikket Peder Lauritsen i Hindum hans visse bud Christen Pedersen i Risbøl og havde stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slags herred, for en dom han 18/11 sidst forleden til fornævnte herredsting dømt har, hvori han skal have kvit dømt Jes Villumsen i Vorbasse for nogen gæld, Peder Lauritsen på hans fader og moderløse søsterbørns vegne skulle have ladet ham tiltale for, som var årlig afgift af en halvgård, han på nogen års tider i brug har, formedelst en kontrakts tingsvidne dem imellem ganget, og fogden skulle have ham kvit dømt, efterdi Jens Villumsens brev ikke lyder til andre at udgive samme korn end til Kirsten Bertels selv, og hun er ved døden afgangen: så og efterdi fornævnte herredsfoged i samme sin dom ikke har underskedet eller forklaret hvad eller hvor meget af samme afgift, Jes Villumsen burde med rette at udrede, da finder vi den hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille om hvor meget, Jes Villumsen med rette bør at udgive, som det sig bør.

(12)

** var skikket Karen Pedersdatter, salig Christen Kærs, i Holstebro hendes visse bud Christen Olufsen, slotsskriver på Lundenæs, og havde stævnet Jens Lauritsen i Bredvig, for han 1/5 1624 på Hammerum herreds ting skal have i rette lagt en kvittants under dato 9/5 1620, formeldende på hvis gæld, han til den dag havde været Christen Kær skyldig, og dermed forslagen hendes fuldmægtig for hendes tiltale for hendes retfærdige gæld på 4 rigsdaler, som Christen Olufsen på Karen

Pedersdatters vegne formener skal være ubetalt: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Mikkel Terkildsen, byfoged i Vejle, for at eftersom han for nogen tid siden til fjerde ting har fradømt hans fuldmægtig høring, som han over Jørgen Sørensen og Oluf Jensen, borgere i Vejle, har været begærende, efterdi han tilforn i de næste tre ting dem lovligt har forfulgt med lovdag, som byfogden selv havde ham udstedt, og samme hans dom den tid, den her til landstinget har været indstævnet, skal være undersagt, formedelst den ikke var endelig og igen hjemfundet til ham, formener Johan Brockenhuus ham med samme sin uendelige dom imod recessens 15. kapitel ham sin ret at have forspildt til fjerde ting, formedelst hans egne vildige vidnesbyrd dem til behjælpning og sin egen dom til bestyrkelse: så og efterdi samme bytings dom udførligt indeholder, det Markus Lauritsen har været bemeldte mænds hjemmel til samme træer, de havde hugget, og byfogden fordi den dag havde dem for tiltale kvit dømt, hvilken dom siden har været hid stævnet, og da er kendt at skulle være, som den udømt var, fordi den ikke var endelig, og sagen til bytinget igen er hjemfundet, og ikke bevises Johan Brockenhuus siden sin ret at have søgt hos Markus Lauritsen, som samme hjemmel gjort har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke videre på samme uendelige bytings dom at kende, end tilforn dømt er, men hvem videre påskader da sagen igen til hjemting at forfølge, som det sig bør.

(15)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på Søren Knudsen i Kølholt hans vegne og havde stævnet Jens Mortensen i Stensgård for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over nogen delsvidner, som Søren Knudsen skulle have på Peder Pedersen i Tyrsting, Kirsten Madsdatter sst og Søren Madsen i Stensgård, at han skulle have fordelt dem for hans fogedpenning, imidlertid han var Truid Bryskes tjener og foged på Haraldskær, og de da var hans tjenere til Haraldskær og fæstede deres gårde imidlertid, og de dog alligevel forholdt ham hans rettighed, som Truid Bryske bevilget og forundt ham, som andre adelsfolk her i landet under deres fogder hver tiende penning af sagefald og stedsmål, formente samme dom med vrang undervisning at være forhvervet og burde magtesløs at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi samme delsbreve ikke findes årlig til tinge at være læst og forkyndt, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende dem så nøjagtige, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(17)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, og havde stævnet Jens Lauritsen i Bredvig og hans søn Christen Jensen der sst for nogen pantebreve og adkomst, de lader dem af beråbe at skal have, hvormed de ville sig tilholde nogen bondeskyld i Lumsmark i Hjerm herred i Asp sogn, hvilke adkomst og pantebreve Iver Juul formener ikke så lovlig og ret at være forhvervet for ting og dom, som det sig burde, men formener at skal være nogen hjemgjort stuebreve og ikke burde at komme ham på hans ejendom Lumsmark til hinder eller skade, men burde magtesløs at være: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Niels Ibsen, som samme pantebrev har udgivet, og de med ham forseglet har, eller deres arvinger ej heller

Christen Jepsen samme opladelse har hjort ikke er stævnet, ved vi ikke i hovedsagen at dømme, førend de og lovlig stævnes og kaldes, og siden gå derom hvis ret er.

(19)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, og havde stævnet velb Henrik Bille til Vennergård, KM befalingsmand over Stavanger len, hans fuldmægtig Jep Olufsen i Gødsbøl, for Jep Olufsen nogen tid siden til Bølling herreds ting skal have i rette lagt en gammel fordulgt sandemænds brev, dateret 1540 på det tiende, formeldende om markskel, som syv sandemænd i Bølling herred skal have gjort imellem Fasterlund og Fiskbæk, og derefter i dølgsmål gjort en bænkebrev, som han formente uden al varsel, og ikke samme sandemænds tov at være lyst og kundgjort på tinge, som loven om formelder. sammeledes havde hid kaldt afgangne Niels Tyresen i vester Halby, Peder Poulsen i Klokmose, Poul Pedersen i Astrup, Peder Nielsen i Halby, Oluf Christensen i Søndergård i Sædding, Oluf Jensen i Finderup og Jens Nielsen i Egeris, forrige sandemænd i Bølling herred, deres arvinger, som er Else Madskone i Østerby, Ellids Jenskone i Halby, Maren Christenskone sst, Maren Andersdatter i Abildtrup, Kirsten Andersdatter i Oksbjerg, Peder Ibsen i Viumkrog, Karen Pedersdatter tjenende på Lundenæs, Maren Poulsdatter i Kragsig, Kirsten Jeppes i Marup, Else Mogensdatter i Klokmose, Jens Poulsen i Vium by, Maren Bendsdatter i Gjaldbæk Poul Jacobsen sst, Karen Bendsdatter i Ringkøbing, Anne Jacobsdatter i Holstebro, Peder Jespersen i Østerby, Christen Madsen i Nørkærgård hans hustru Else Nielsdatter, Maren Dineskone i Skårup, Christen Nielsen i Sønderby i Bølling, Maren Nielsdatter i Sædding, Anne Nielsdatter sst, Kirsten Olufsdatter i Langergård, Maren Olufsdatter i Ringkøbing, Maren Olufsdatter i Lem kærgård, Anne Jensdatter i nør Fastrup, Christen Nielsen i Skårup, Christen Jensen i Egeris, Niels Jensen sst, alle fornævnte sandemænds arvinger med deres lovværger for samme sandemænds tov og brev, som disse bemeldte personer deres afgangne forældre og arvinger har gjort, svoret og beseglet. så mødte Jep Olufsen og fremlagde efterskrevne pergaments brev med syv hængende indsegl forseglet, lydende vi efterskrevne Niels Tyresen i vester Halby, Peder Poulsen i Klokmose, Poul Pedersen i Astrup, Peder Nielsen i Halby Oluf Christensen i Søndergård i Sædding, Oluf Jensen i Finderup og Jens Nielsen i Egeris, sandemænd i Bølling herred gør vitterligt, at år efter Guds byrd MDXL på det tiende på sankt olufs dag var vi forsamlede på Astrup mark at sværge og gøre ret markskel imellem Fasterlund og Fiskbæk, og da satte vi den første sten vesten for Havelsvad i bakken imellem Fasterlund og Fiskbæk, siden fulgte vi vester op med samme bakke og fulgte så op ned den gamle sønderste grob, som ligger på kæret, hart imod som en anden ---- grob løber, der satte vi den anden sten imellem Astrup og Fiskbæk, der gjorde vi vores ed og ret markskel vester derfra til Seden mark vedtager, og så øster fra samme sten igen til den første sten, vi satte vesten Havelsvad, og siden øster til Ejstrup mark vedtager, der gjorde vi vores tov og svor ret markskel imellem Fasterlund og Fiskbæk, imellem Astrup og Fiskbæk, og undertog vi stug og særmark og hver mands rette lodskifte enge: så og efterdi af fornævnte sandemænds brev befindes, samme markskel ikke fuldkommelig af otte sandemænd at være svoret efter loven, tilmed og forfares den ene af de syv sandemænd, samme tov har gjort, selv både at have gjort markskel og opskrevet og fyldt sig og sine medbrødre til samme tov at gøre, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sandemænds brev så noksom og fuldkommen, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(23)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, KM befalingsmand over Christians Len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Knud Pedersen i Aggergård og Jens Madsen i Avsumdal

for to vidner, de 27/2 1622 til Hjerm herreds ting i en sag vidnet har, anlangende at hans tjener Knud Sørensen i Avsumdal skulle have dem ombedt ved og i Vejrum kirke, at de ville forbyde sognepræsten i Vejrum at give band for en skelsten, skulle være forrykket ved Vælds mølle, hvilke to vidner i nogen ord og punkter skulle være uens lydende: så og efterdi Knud Pedersen og Jens Madsen udtrykkelig har vidnet, dem at have været ombedt af Knud Sørensen at forbyde mester Peder Lauritsen at give band for samme skelsten, som han havde lyst til band for, der var borttagen ved Vælds mølle, hvilket de og efter hans begæring skal have gjort, og samme deres vidne med mester Peder Lauritsens kundskab bekræftes, dem samme forbud hos ham at have gjort, Knud Sørensen og siden for ting og dom har været tilspurgt, om han sligt ved sin ed ville benægte, og han da ikke det ved sin ed har villet fragå, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne og mester Peder Lauritsens kundskab at sige eller magtesløs dømme.

(26)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, befalingsmand over Christians len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Christen Jensen i Måbjerg og hans medbrødre otte mænd, for et vidne til Hjerm herreds ting 10/3 sidst forleden under deres navn skal være udganget, formeldende Knud Sørensen i Avsumdal at skulle have forpligtet sig i lensmandens minde for nogen løgnagtige ord, som han skulle have talt med mester Peder Lauritsen, sognepræst i Vejrum, hvilke vidne fornævnte otte mænd skulle benægte dem ikke at have vidnet eller skulle have hørt oplæst ottende dagen der næstefter: så og efterdi syv af de otte mænd tinghørere i den første forpligts vidne tilforn her er mødt og ved deres ed tilstandet dem ikke at have hørt Knud Sørensen gjort samme forpligt, som tingsvidne om bemelder, de og en del ottende dags dag derefter har været til tinge og ikke heller da hørt samme forpligts vidne oplæst, som der sig burde, Jens Jensen i Sirgård og hans medfølgere syv af de otte mænd, som nu er levende, samme sidste forpligt 17/3 har vidnet i lige måde her i dag har været til stede og særligen forhørt, og da ved deres ed tilstår, at Knud Sørensen samme dag stillet sig i lensmandens minde for den ulov, han skulle gjort med den ren, præsten skulle være frapløjet, hvilket og herredsfogden i lige måder bekender så at være sket, de og samtligen ved deres højeste ed benægter, dem ikke samme dag i fornævnte forpligt at have hørt repetere eller omtale samme benægtelse, imod præsten skulle være gjort, eller og samme skelsten fra Vælds mølle skulle være forrykket, så bemeldte tinghøring og fogden i så måder samme forpligts vidner fragår, ikke at være ganget og gjort, som de er skrevet og om formelder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme to forpligts vidner så rigtig eller nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(30)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, befalingsmand over Christians len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Jens Sørensen i Tinggård, for han har ladet Knud Sørensen i Avsumdal fordele for en benægtelse, han skal have gjort imod hvis breve og kundskab, mester Peder Lauritsen, sognepræst i Vejrum, om en forbud, han skal have udgivet, og ingen dom for samme dele skulle være gangen, formente ikke heller Knud Sørensen samme benægtelse at have gjort, eftersom tingsvidne skulle om formelde, formente derfor samme dele ikke burde at komme Knud Sørensen til hinder eller skade i nogen måde: da efter begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde, og bemeldte otte mænd her forinden personlig at stævnes, og dem såvel som mester Peder Lauritsen da her at møde, og gå derom hvis lov og ret kan findes.

(31)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, befalingsmand over Christians len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Christen Jensen i Måbjerg og hans medbrødre otte mænd for et vidne, de under deres navn til Hjerm herreds ting 10/3 sidst forleden udgivet, at forantvorde, hvilket vidne blandt andet formelder, at hans tjener Knud Sørensen i Avsumdal skulle have indkommet samme dag der på tinget til Jens Sørensen i Tinggård, som han sad med tingbogen i sin hånd, og slået ham to slag oven i hans hoved og et slag i hans ansigt, hvilke fornævnte otte mænd ikke ydermere er bestendig, end han lagde sin hånd tre gange på Jens Tinggård og sigtede ham for trolddoms kunster: så og efterdi Erik Eskesen og hans medbrødre otte mænd udtrykkelig har vidnet, dem for ting og dom at have seet Knud Sørensen slået Jens Tinggård tre slag med sin hånd, som han sad hos fogden med tingbog i hånden, de syv af fornævnte otte mænd og tilforn her er mødt og om samme slagsmål været deres vidne bestendig, samme vidne og med bemeldte Christen Jensen ved Kær og hans medbrødres kundskab befæstes og overens kommer, såvel som og med synsmænds hjemmel bevises, Jens Sørensen samme skade at have haft, hvorfor han og Knud Sørensen udførlig har sigtet og beskyldt, så han derefter er klage overganget, tilmed og med otte mænds vidne bevislig gøres, Jens Lauritsen og Knud Sørensen bøder for samme slagsmål inden tinge at have tilbudt, hvilke de otte mænd såvel som herredsfogden og her i dag har været gestendig, og ingen nøjagtig vidner eller kundskab fremlægges, ikke så med samme slag og uførm at være sket, som omvidnet, synet, sigtet og klaget er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, syn, sigtelse og klage (samme slagsmål anlangende) at sige, og efterdi herredsfogden for sådan kundskab Knud Sørensens grove forseelse og gerning, han imod KM svorne herredsskriver på tinge for retten gjort har, tildømt ham at være i KM nåde og unåde, kunne vi ikke finde nogen tilgang den hans dom at undersige, men ved magt at blive.

(37)

** var skikket velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand over Stavanger len, hans visse bud Jep Olufsen i Gødsbøl med en opsættelse her af landstinget 6/11 sidst forgangen år, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Erik Pedersen i Ganer, herredsfoged i Bølling herred, for en dom, han 13/9 sidst forleden dømt har, som han mener imod en lovlig og rigtig, ukasseret sandemænds brev anlangende en eng liggende i Fasterlunds mark efter fornævnte sandemænds brevs indhold, som skal være indsvoret og indstenet med sandemænds gang og tov til hans gård Fasterlund. derhos blev fremlagt efterskrevne vidisse her af landstinget efter en gammel landstingsdom år 1540 på det tiende, indeholdende Peder Nielsen i Fiskbæk at have stævnet Poul Pedersen i Astrup for en dom, han havde fanget til Bølling herreds ting på nogen enge, som ligger i Fiskbæk kær, og han havde der KM købebrev på. sammeledes havde og stævnet Bend Poulsen, herredsfoged i fornævnte herred, for samme dom, han havde dømt, havde og da stævnet Peder Nielsen for et stykke eng, han havde i Fasterlunds mark, som hans farbror indvordet med lovhævd, den godset var forbrudt under kronen, da har landsdommerne så afsagt, at de kunne ikke rettere finde, end Peder Nielsen bør jo al den eng og ejendom, som ligger til fornævnte gård Fiskbæk, som der til lå den tid, han købte Fiskbæk af KM uigenkaldt, og endelig fremlagde Christen Olufsen efterskrevne ejermænds ed af fornævnte herredsting 11/10 sidst forleden, hvori Peder Mortensen i Klokmose og hans medbrødre tolv selvejerbønder kundgjorde deres ed og tov om nogen enge, liggende til kronens gård Fiskbæk, og satte de skelsten, som efterfølger: så og efterdi for herredsfogden med gamle langstings dom år 1550 udgangen er bevislig gjort, fornævnte enge kronens bønder i Fiskbæk at være tildømt, sammeledes og med gamle tingsvidne bevist, fornævnte enge at være brugt til Fiskbæk uden last og kære, førend deres gods gik i fald, såvel som siden, og ikke Jep Olufsen derimod har bevist samme enge i rolighed at skulle have fulgt hans husbonds

gods, eller dertil har været berettiget, og fogden fordi ikke har vidst KM tjenere i Fiskbæk samme ejendom og enge at kunne fradømme, da ved vi efter slig lejlighed ikke den hans dom at imodsige, og efterdi Jens Christensen og hans medbrødre udtrykkeligt har hjemlet, dem at have synet samme enge i sin længde og bredde, sted fra sted, som de er beliggende, og for samme syn findes lovlig varsel at være givet, Bend Pedersen og hans medbrødre og udførlig har vidnet samme enge, synsmænd omhjemlet, i langsommelig tid fast over recessens hævd, ulast og ukæret, med høle og rive at have været brugt til Fiskbæk, og ingen nøjagtig bevis Jep Olufsen derimod fremlægger, hvormed kan bevises, samme enge dem ikke roligen at have efterfulgt, som omvidnet er, og herredsfogden fordi har tilfundet Christen Olufsen på hans husbonds vegne fylding på ejermænd, så de derefter af to dannemænd er tilfyldt og har gjort deres ed, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan circumstantser ikke finde nogen tilgang samme syns vidnesbyrds vidne, ej heller fornævnte dom og fylding, såvel som den ejermænds tov, derefter drevet og svoret er, at magtesløs dømme men ved sin fuldmagt at blive.

(47)

** var skikket Poul Skarisen i Vrå og havde stævnet Mourids Pedersen i Kragsig og hans medbrødre for nogen adskillige vidner, de 29/11 næst forleden til Bølling herreds ting på ham vidnet har, det Poul Skarisen en tidlang ikke skulle have agtet hans ord, hvad han talte og sagde om godtfolk, og at han skulle være en æreskænder og skulle have været beskyldt for en barnemorder, og i Skjern kirke om morgenen, før gudstjeneste begyndtes, havde de hørt, at han skældte hr Mogens Gregersen for en horekarl, hvilke vidner han formente at være forhvervet af hans uvenner, tilmed alle vegne sammen sanket i herredet og ikke i by og grandelav hos ham: så og efterdi Mourids Pedersen, Peder Olufsen såvel som og Reinholt Jensen og deres medbrødre har omvidnet, det Poul Skarisen en tid lang ikke havde agtet hans ord, hvad han sagde på nogen, men været en æreskænder, her og nu fremlægges tingsvidne, det Poul Skarisen for nogen tid siden har skældt hr Mogens Gregersen offentlig i kirken på hans gode rygte og navn, hvorfor Poul Skarisen for en løgner er delt blevet, hvilket vidne og dele her til landsting ved endelig dom er ved magt dømt, så fornævnte vidner, nu fremlægges, om sådan hans letfærdige skælden og ærerørige ord dermed bestyrkes og bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, nu hid stævnet er, at sige eller magtesløs dømme.

(50)

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, og havde stævnet Tomas Bertelsen i Bredballe, Anne Tomases, Iver Tomasen og Anne Tomasdatter sst for et vidne, de til Tirsbæk birketing 13/11 sidst forleden vidnet har, anlangende dem at skulle have seet, at der kom en sorthjelmet vaks okse til Bredballe om sankt martins dags tide 1622, og ikke fornævnte tid vidnet findes på fersk fod at være
vidnet, og ikke heller så lovligt varsel for givet, som det sig burde, formenende samme bagvidne burde magtesløs at blive og ikke komme ham på hans okse, som han havde ført lovlig hjemmel til, til hinder eller skade. derhos berettede Hans Andersen, at samme okse for nogen år siden er kommen vaks på hans husbonds stavn, så han den lovligt har ladet oplyse, hvortil Jens Bertelsen svarede, at samme okse skulle være hans købte køb, så den ham med rette skulle tilhøre, eftersom han dertil skal have ført lovlig hjemmel, mente fordi den burde ham at følge: da efter flere ord dem imellem var, blev Jens Bertelsen og Hans Andersen nu her for retten således om samme sag forligt og fordraget, at Jens Bertelsen skal give og betale Hans Andersen otte specie daler for hvis græs og fodring, samme okse har fortæret, siden den er kommen på hans husbonds stavn til Tirsbæk, og skal

samme okse, straks de hjemkommer, være Jens Bertelsen følgagtig uden al forhindring, og dermed skal alle hvis vidner, domme og breve, i sagen på alle sider tagen og forhvervet er, være kasserede, døde og magtesløs, og samme oksetrætte aldeles nederlagt, ingen efter denne dag at komme til hinder eller skade i nogen måde.

(52)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, befalingsmand over Christians len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, dommer til Hammerum herreds ting, for en dom, han nogen tid siden dømt havde og med samme dom at skulle have omkendt, at hans tjener Jens Lauritsen skulle have gjort imod en kontrakt, som er ganget imellem fornævnte hans tjener og Claus Nielsen i nør Tang, hvori Jens Lauritsen på Otte Marsvins vegne formener, fornævnte hans tjener ikke at skulle have gjort imod fornævnte kontrakt, ikke heller fogden har omkendt, hvad fornævnte forseelse skulle være: da efter flere ord dem imellem var, blev Jens Lauritsen og Villads Frandsen på Claus Nielsens vegne så forenet, at Jens Lauritsen ikke skal fordre eller have nogen tiltale til Christen Andersens arvinger for nogen kost og tæring i samme sag, men alting, den sag angældende, skal blive ved den gamle kontrakt bilagt, og hvis domme og dele, siden i sagen ganget er, skal være kasserede og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde.

(53)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, befalingsmand over Christians len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom, han dømt har, og skal have tilfundet hans tjener Jens Lauritsen at udgive til Hans Andersen, borger i Ribe, kaptajn to eller tre gange 18 rigsdaler af hans jordejergård Brogård, som skulle være sold på en soldat: så og efterdi for herredsfogden ikke udtrykkeligt har været bevist, det Jens Lauritsen til sig skulle have annammet al skyld og landgilde, kongens såvel som bondens anpart af Brogård i tre år, samme adelbursch deraf skulle holdes, ej heller bevislig gjort, det Jens Lauritsen i samme tre år eller førend anno 1624 at være tilsagt, samme adelbursch af Brogård at skulle holde, og herredsfogden dog har tildømt ham samme tre års besolding at udgive, da finder vi efter sådan lejlighed, denne hans dom at være, som den udømt var, og hvem videre påskader da slig dokumenter at til stede føre, og siden gå derom hvis ret er.

(54)

** var skikket Christen Pedersen i Omvrå på sine egne og på Niels Lauritsen og Christen Olufsen sst deres vegne og havde stævnet Mogens Juel til Juellingsholm, hr Jens Nielsen, herredsprovst i Nørvang herred og sognepræst til Omme og Hoven kirker, Eske Nielsen i Møbjerg med flere for deres hustruers stol i Omme kirke, de skulle have dem frataget og igen indsat andre kvinder i det sted igen, uanseet samme stole skulle fulgt Omvrå af arilds tid og langt over nogen mands minde, der tilmed skal Omvrå være den aller bedste bondegård i Omme sogn og bedre end præstegården eller nogen bondegård i samme sogn og deraf at skulle gives større tiende end af nogen gård i sognet. så mødte Mogens Juel så og hr Jens Nielsen og fremlagde efterskrevne ordinants om stolestader i Omme kirke gjort er, som Poul Lauritsen, ridefoged på Koldinghus, på Gunde Langes vegne, Mogens Juel, hr Jens Nielsen, Jens Nielsen i Filskov med flere har gjort, dateret Omme kirke den tredje søndag efter trinitatis 1624, som indeholder dem at have gjort forordning med stolestand efter lensmandens befaling, så at de bedste gårde, som mest har tiendet til kongen og kirken, er kommen i de fremmerste stand, og så efter hverandre lige så som gårdene er gode for at tiende til

kongen og kirken, og de som er kommen i stol sammen skulle stå hver, som de er gamle og gift, karle såvel som kvinder, efter KM derom udgang ordinants: så og efterdi det befindes, Mogens Juel at have medværet samme kirkeordinants om stolestand at gøre, og han da med sin signet har forseglet og bekræftet, så vi fordi ikke over den er dommer, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme forordning at dømme, men hvem påskader den for sin tilbørlig dommer at indstævne, og der gå om hvis ret er.

(57)

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Jens Poulsen, foged sst, og havde stævnet velb Hartvig Kås til Møldrup, for han 18/10 sidst forleden har ladet vurdere rug, byg og boghvede, som stod i Agerkrog laden og ikke aftærsket, og dog ladet det for tønder og skæpper korn taksere og sætte, og Jens Poulsen på Just Høgs vegne formener, fornævnte kornavl med korn og fodring med rette bør ham at efterfølge angerløst, uanseet at hovedsagen om samme korn var indstævnet til landsting, og der at være gangen opsættelse i sagen: så efterdi fornævnte to gode mænds indvisning formelder, dem at have udlagt avlen, som til Agerkrog var sået forgangen år, såvel som mere gods til Hartvig Kås, og samme indførsel tilforn har været hid stævnet og for sin tilbørlig dommer er indfundet, og ikke der endnu er omkendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme vurderings vidne at dømme, førend i hovedsagen bliver omkendt, og siden gå derom hvis ret er.

(59)

** var skikket Jens Christensen, borgmester i Lemvig, og havde stævnet Jens Jørgensen borgmester, Mads Lauritsen og Laurits Madsen, rådmænd sst, for en dom de til Lemvig rådstue 29/10 sidst forleden imellem Jens Christensen og Svend Christensen, rådmand sst, dømt og afsagt har, hvori de har tildømt Jens Christensen at være salig Christen Christensen, som boede på Lilfossen i Norge, hans børns værge, uanseet af Jens Christensen efter lovens første bogs 30. kapitel og KM stadsret ikke skulle være vederhæftig fornævnte børns gods under sit værgemål at annamme og forestå: så og efterdi ikke befindes Jens Christensen for borgmestre og råd med nøjagtig kundskab at have bevislig gjort sig ikke at være vederhæftig samme sine broderbørns værgemål at forestå, ej heller har villet sig understå nogen at påskyde, som det med ham ville vidne, eftersom han derom for retten er bleven tilspurgt, og fornævnte borgmestre og råd fordi ikke har vidst ham, som er ældste farbror til samme børn, for bemeldte værgemål at kvit dømme, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme deres dom at sige

(61)

** var skikket Niels Matiasen i Ure og havde stævnet Ebbe Sørensen i Tyregodlund med mange flere for to vidner, de til Hastrup birketing 28/10 sidst forleden vidnet har, hvorledes de skulle have hørt rygte og tidende om Niels Matiasen, at han skulle have ord for et omgås med falsk mønt, og ikke i samme deres vidner det ringeste skal være vidnet om hvem, samme tidender fra skulle have hørt eller spurgt, men aleneste vidnet efter løse rygter og tidender, og ham formedelst slig deres løse digt og vidner påbragt stor skade og omkostning, mener samme vidner burde magtesløs at være, og fornævnte vidnesfolk pligtig at være samme deres letfærdige vidner her på landstinget at udtyde: så og efterdi Jens Tomasen, Christen Andersen og deres medbrødre alene har vidnet om rygte og andre deres sagden, og ikke om nogen deres egen vitterlighed, Terkild Pedersens bekendelse og i lige måder formelder om rygte, og ikke i nogen måder med nøjagtige vidnesbyrd bekræftes, det Niels Matiasen sådan falsk mønt skulle have gjort eller dermed været befundet, men han med sognevidne

beviser sig ærligen at have forholdt, og ikke at være beskyldt for med sådan falsk mønt at skulle omganget eller nogen dermed bedraget, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og bekendelse, hid stævnet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Niels Matiasen til hinder eller skade i nogen måde.

(66)

29/1 1625.

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, befalingsmand over Christians len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Sørensen i Tinggård, for han har ladet Knud Sørensen i Avsumdal fordele for en benægtelse, han skal have gjort imod hvis breve og kundskab, mester Peder Lauritsen, sognepræst i Vejrum, om en forbud, han skal have udgivet, og ingen dom for samme dele skulle være gangen, formente ikke heller Knud Sørensen samme benægtelse at have gjort, eftersom tingsvidne skulle om formelde, formente derfor samme dele ikke burde at komme Knud Sørensen til hinder eller skade i nogen måde: da efterdi med endelig landstings dom bevises, Knud Sørensens benægtelse at være underkendt, og delen fordi frastået, da finder vi efter sådan lejlighed samme delsbrev magtesløs at være og ikke at komme Knud Sørensen til nogen forhindring.

(67)

** var skikket Knud Sørensen, borger i København, hans visse bud Søren Nielsen i Harring med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forleden, lydende ham da at have ladet stævne Birgitte Sørensdatter i Lemvig, Mads Lauritsen og Svend Bertelsen, borgere sst, for en hjemgjort pant købebrev og skøde, det siges de skulle have gjort Offer Lauritsen i Lemvig på Birgitte Sørensdatters gård, der sst, menende samme pant købebrev og skøde at være gjort ud af den årsag, at hun dermed ville forvende og forslå Knud Sørensen sin retfærdige gæld for, som han hende ved dom og ret lovlig har søgt og tiltalt for, mener samme stue og bænkebrev, som er ejendom angældende og ikke for tingsdom eller på rådstue gjort, ikke så noksom eller nøjagtig at være, at de må komme Knud Sørensen på hans lovlige nam, han agter at føre på hendes gods eller jord, til nogen forhindring men magtesløs, og Knud Sørensen at have fuld vurdering efter hans lovlige forfølgning. så mødte Mikkel Bertelsen i Viborg på Offer Lauritsens vegne og berettede, at borgmestre og råd i Lemvig har til forordnet Mads Lauritsen og Svend Bertelsen efter salig Peder Svendsens død at være hans hustru Birgitte Sørensdatters værge, og derhos fremlagde deres efterskrevne brev: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte Mads Lauritsen og Svend Bertelsen, som af borgmestre og råd var til forordnet Birgitte Sørensdatters værger at være, deres underskrevne brev, med hendes vilje og samtykke udgivet, hvori de har forpligtet dem at gøre Offer Lauritsen skøde og forvaring på samme ejendom til Lemvig byting, og ikke nøjagtig bevises, Knud Sørensen i samme ejendom at være berettiget, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme deres forpligt at sige.

(69)

** var skikket Anders Graversen i Hestlund og havde stævnet Søren Madsen i Bodholt for nogen deler, han lader sig af berømme, han til Ginding herreds ting forhvervet har for noget korn og penning, Anders Graversen og Søren Poulsen i Hestlund skulle være ham skyldig, hvilket de hårdeligt benægter ved deres højeste ed: så og efterdi Søren Madsen findes tilforn to gange her til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på hans

vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udgivet, hvori samme deler er fundet magtesløs at være og ikke komme Anders Graversen til nogen forhindring, indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny, hvilke domme findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, så Søren Madsen har haft noksom lang respit, samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Anders Graversen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi Søren Madsen ikke endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme delsvidner magtesløs at være, og ikke at komme Anders Graversen til nogen forhindring. (sag overstreget)

(70)

** var skikket Jep Christensen Bøl, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget 11/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Jensen i Askov for en landstings dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet på ham på kost og tæring efter hans egen beretning, endog han benægter det højligt, at han ikke skulle have stævnet ham til den landsting, som han har berettet, ikke heller det skulle bevises: så og efterdi Svend Andersen og Gunde Hansen alene har vidnet efter Jep Christensens ord og mundheld, som han ikke er bestendig men højligen benægter, de ikke heller har om vidnet, dem at have hørt sådan stævning for Jens Jensen at skulle have været forkyndt, hvorefter han til 25/9 her skulle møde, så dermed ikke udførligt er bevist, Jens Jensen til den landsting at have været indkaldt, som dommen om formelder, Jens Jensen her at have til kende givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne såvel som fornævnte dom og dele så noksom, at det bør nogen magt at have, eller komme Jep Christensen til nogen forhindring.

(73)

** var skikket velb Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld hans visse bud Christen Mortensen, borger i Vejle, og havde stævnet Henrik Holck for en summa penning, han skulle have været i forløfte for ham, og måtte selv indløse samme hans løfte, og eftersom Henrik Holck har givet Otte Brahe hans skadesløs brev at holde ham samme hans løfte skadesløs, og derhos pantsat ham Højgård med dens tilliggende gods og tjener, hvilke pant ikke så lovlig at skulle være gjort, som det sig burde, men af KM og rigens råd at være undersagt, hvorfor han har ladet samme gæld fordre, og til Nørvang herreds ting skulle have bekommet endelig dom, Henrik Holck sin håndskrift at betale, og eftersom han ikke rette ville, er Otte Brahe forårsaget samme dom at lade hid stævne, mener samme dom burde ved magt at blive, og ham at have indvisning i Henrik Holcks jordegods og løsøre: da efterdi Otte Brahe Pedersens fuldmægtig for os i rette lægger bemeldte indløste hovedbreve, som Henrik Holck er med forlover for, og ikke bevises ham sin kvota deri at have betalt, eller Otte Brahe Pedersen for sin udlæg nogen nøjagtig betaling eller vederlag at have bekommet, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget, såvel som siden to uendelige domme her til landstinget, som før er rørt, og ikke Henrik Holck endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Henrik Holck jo er pligtig Otte Brahe Pedersen sin fordrede summa med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Erik Krabbe til Søndersthoved og Jacob Krabbe til Væbnersholm, som Christen Mortensen på Otte Brahe Pedersens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Henrik Holcks bopæl, og der udæske og gøre Otte Brahe Pedersen udlæg af Henrik Holcks løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke

fyldest, da Otte Brahe Pedersen i anden Henrik Holcks jordegods, hvor det findes kan. at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(76)

** var skikket Niels Hansen smed, borger i Varde, og Jens Bøssemager sst deres visse bud Christen Andersen i Kyvling og havde stævnet Peder Christensen Hedager, borger i Varde, og hans hustru Sidsel Peders så og Karen Clauses i Varde for et vidne, de til Varde byting 18/6 1621 vidnet har, anlangende at Niels Hansen og hans hustru Mette Svendsdatter Jens Bøssemager og hans hustru skulle have været i skænderi med hverandre og kaldt hverandre horer og tyve, uanseet at fornævnte vidne ikke skal medføre, hvilke af fornævnte folk samme ord skulle have sagt til den anden, mener samme vidne at være vidnet af had og avind. så og stævnet Niels Hvolvad, som samme vidne forhvervet har: så og efterdi fornævnte vidnesfolk og Niels Hvolvad findes tilforn to gange her til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udgivet, hvori samme vidner er fundet magtesløs at være og ikke komme Niels Hansen og Jens Bøssemager eller deres hustruer på deres ære eller rygte til nogen forhindring, indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny, hvilke domme findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte vidnesfolk og Niels Hvolvad har haft noksom lang respit, samme domme at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Niels Hansen og Jens Bøssemager derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi fornævnte vidnesfolk og Niels Hvolvad ikke endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme vidner magtesløs at være, og ikke at komme Niels Hansen og Jens Bøssemager eller deres hustruer på deres ære eller rygte til nogen forhindring.

(77)

12/2 1625.

** var skikket velb Gert Rantzau til Breitenburg, holstenske råd og statholder, befalingsmand på Haderslevhus, hans visse bud Niels Madsen i Brendgård og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom, han til fornævnte ting 27/11 sidst forgangen dømt har imellem Gert Rantzau og velb Jens Mogensen til Sindinggård, anlangende hans anpart i 2270 rigsdaler, som kan beløbe sig 793 rigsdaler med interesse og anvendt bekostning, derpå gjort er, som Gert Rantzau har ladet Jens Mogensen tiltale for, som er af de penning Boller og Rosenvold er solgt for, og Jens Mogensen af Gert Rantzau annammet har efter hans kvittantses lydelse, og i samme sin dom skudt sig til KM dom og ville den heden tyde og Jens Mogensen kvit dømt for sin medforlovers anpart at betale, uanseet at Jens Mogensen skulle have alene annammet fornævnte penning, både for sig og sin medforlover, og i sin kvittants skulle have sig til forpligtet Gert Rantzau skadesløs at holde, formente Jacob Mortensen ikke skulle have fulgt KM dom, som skulle lyde i sin beslutning, Jens Mogensen at være tildømt sin anpart Gert Rantzau at udlægge skadesløs: så og efterdi KM og Danmark riges råds dom udførlig formelder, det Jens Mogensen tildømt sin egen kvota af samme 2000 daler med dis rente og udlæg at betale, og han har tilbudt for sin anpart med rede penning for sig at ville rette, og derfor ladet give bemeldte Gert Rantzau seks ugers varsel for hans gård Skovgård, som han selv holder fogder og folk, og straks rede penning for tingsdom udlagt, og endnu i retten findes hos fogden nedersat, og ikke bevises det Jens Mogensens

kvota i samme 2000 dalers summa med dis rente og interesse videre kan forstrække, end som udlagt er, og herredsfogden fordi ikke har vidst æskning over Jens Mogensen at udstede, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hans dom, ej heller fornævnte tilbuds vidne at sige eller magtesløs dømme.

(81)

** var skikket Christen Nielsen Munk, borger i Holstebro, og havde stævnet Simon Nielsen glarmester for en dom, han har ladet forhverve her til snapsting sidst forleden over en dom, Christen Munk skal have forhvervet 20/11 sidst forleden her til landstinget efter en delsvidne, han skal have ladet fordele ham til Holstebro byting, efter tingsvidnes indhold, og derhos formener, at samme dom med vrang undervisning at være forhvervet: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Christen Vind ikke fremlægger skøder eller adkom samme hus og ejendom, Christen Munk har påboet, ham og Simon Nielsen at skulle tilhøre, og de dog for samme besiddelse har ladet ham fordele, da finder vi efter sådan lejlighed Christen Munk af den dele kvit at være.

(83)

** var skikket Christen Munk, borger i Holstebro, og havde stævnet Christen Vind, borger sst, for en sigtelse, Christen Munk til Holstebro byting på ham gjort har for sår og skade, hvilken sigtelse Christen Vind skal have forhvervet nogen uendelige domme over her til landstinget med vrang undervisning, som han formente, og ikke samme domme skulle lyde endelig og derfor burde magtesløs at være: da efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi samme sigtelse vidne ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(84)

** var skikket velb fru Sofie Below til Fårup hendes visse bud Mads Hansen i Agervig og havde stævnet Niels Lauritsen i Grimlund, herredsfoged til Østerherreds ting, for en dom han 12/12 til fornævnte ting sidst forleden dømt har imellem fru Sofie Below og velb Hartvig Kås til Villerup hans fuldmægtig, anlangende to stykker eng i Hessel mark, som skal være Hesselgårds rette grund og ejendom, og herredsfogden der tvært imod skal have tildømt Hartvig Kåses fuldmægtig fornævnte to stykker eng at efterfølge efter en indførsels lydelse, uanseet fru Sofie Below skal være indført i Hesselgård med des tilliggende ejendom at efterfølge: så og efterdi for herredsfogden såvel som her for os er i rette lagt bemeldte to gode mænds indvisning, hvori de har udlagt til Hartvig Kås, nemlig to stykker eng i Hessel mark liggende, og herredsfogden derpå sin dom har funderet og ikke vidst fru Sofie Below samme engskifte at tildømme, imedens bemeldte indførsel står ved magt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme herredstings dom at imod sige, al den stund samme indvisning for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(86)

** var skikket Jens Lauritsen i Smedegård i Tiim sogn og havde stævnet Jørgen Nielsen i Skarregård hans arvinger og Anders Jensen i Nørby for et vidne, de til Tiim birketing 15/7 1608 vidnet har. disligeste havde stævnet Anders Olufsen i Nørgård med flere for et vidne, de til Tiim birketing 28/5 1619 vidnet har, anlangende nogen ord, som Jens Lauritsen i Smedegård skulle til to

tider have haft til og om hr Jørgen Jensen, sognepræst til Tiim, hvilke ord han ved sin højeste ed og salighed benægter ikke at have haft: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alene har vidnet efter Jens Lauritsens ord, han til hr Jørgen Jensen skulle have haft, som han dog ikke er bestendig, eller for tingsdom har indgået, men til birketinget såvel som og her i dag for retten ved sin højeste ed har benægtet, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så nøjagtige, at de bør nogen magt at have, og efterdi samme dom og dele ikke fremlægges, finder vi dem magtesløs at være, indtil de fremkommer.

(88)

** var skikket velb Hartvig Bille til Damsgård og havde stævnet Jep Nielsen på Holm, herredsfoged i Hind herred for en dom, han til Hind herreds ting 13/1 sidst forleden dømt har imellem velb jomfru Lisbet Friis til Vosnæsgård og Knud Offersen i Kolding, og deri tildømt hende endelig uden nogen omstændighed 2500 sletdaler, for otte foler og heste der på Vosnæsgård skulle have hentaget, med al anden sin interesse, rente og skadegæld at give og betale Knud Offersen, og ikke Hind herreds ting skal være hendes værneting, efterdi Agersbækgård skal være til velb Truid Bryske og hans frue fru Karen Friis heden pagtet: så og efterdi bevislig gøres Truid Bryske Agersbækgård at have i besiddelse og forpagtning, og ikke jomfru Lisbet Friis der holder hus, dug eller disk, men Hartvig Bille giver til kende, Vosnæsgård at være hendes rette bopæl, og Lisbjerg herreds ting hendes værneting, og dog befindes jomfru Lisbet Friis for Agersbæk at være stævnet, og samme dom til herreds ting over hende forhvervet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så nøjagtig, at den bør nogen magt at have eller komme jomfru Lisbet Friis til nogen forhindring.

(91)

** var skikket velb Jørgen Munk til Højgård og havde stævnet velb Truid Bryske og hans hustru fru Karen Friis for 2800 rigsdaler hovedsum med sin rente og interesse, som han for dem skal have udlagt, og han derfor har været forårsaget at lade forhverve dom på dem til Hind herreds ting, og herredsfogden har tildømt dem fornævnte summa penning at betale, formente Jørgen Munk, at samme dom burde ved magt at blive, og han at have indvisning i deres løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges bemeldte Truid Bryske og fru Karen Friises udgivne hovedbreve på fornævnte summa penning, og ikke med kvittantser eller anden nøjagtig kundskab bevises, dem til fulde at være erlagt og betalt, men Truid Bryske selv i hans udgivne fuldmagt gælden vedgår, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Truid Bryske jo er pligtig resten af samme summa med dis rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Falk Gøye til Bratskov og Knud Sørensen til Tredje, som Jørgen Munk dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Truid Bryskes gård og der udæske og gøre Jørgen Munk udlæg af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede rest med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jørgen Munk i bemeldte Truid Bryskes jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for samme sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(95)

** var skikket velb Sivert Pogwisch til Hagen, fyrstlige holstenske råd og provst til Üttersen, hans visse bud Niels Sørensen og havde stævnet velb jomfru Margrete Bille til Donslund for 1000 enkende rigsdaler hovedstol med dis rente og interesse, som hun efter KM og rigens råds dom er blevet tildømt at betale, hvilket hun ikke har efterkommet, formente hende deri uret at have gjort, og bør derfor at have indvisning i hendes jordegods eller løsøre: da efterdi for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgivne brev på 1000 daler med sin rente, hun og for KM og rigens råd er tildømt dem at betale, og hun derimod ved hendes fuldmægtig lader tilbyde med gods at ville gøre udlæg, da tilfinder vi velb Anders Friis til Krabbesholm og Johan Anrep til Grønkær, som Niels Sørensen på Sivert Pogwisches vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for jomfru Margrete Billes gård og der udæske fyldest af hendes løsøre, gøres dem der ikke udlæg, da fornævnte tilbudsgods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Sivert Pogwisch i andet jomfru Margrete Billes løsøre eller gods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for samme sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(98)

** var skikket velb Gert Rantzau til Breitenburg, holstensk råd og statholder, befalingsmand på Haderslevhus, hans visse bud Christen Sørensen i Skovbølling og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte ting 8/1 sidst forleden dømt har imellem velb Gert Rantzau og velb Johan Brockenhuus til Lerbæk, anlangende hans anpart i 2070 rigsdaler, som kan beløbe sig 587 rigsdaler med al interesse og anvendt bekostning, derpå gjort er, som Gert Rantzau har ladet Johan Brockenhuus tiltale for, som er af de penning Boller og Rosenvold er solgt for, og Johan Brockenhuus af Gert Rantzau annammet har efter hans kvittantses lydelse, og i samme sin dom skudt sig til KM dom og ville den heden tyde og Johan Brockenhuus kvit dømt for sin medforlovers anpart at betale, uanseet at Johan Brockenhuus skulle have alene annammet fornævnte penning, både for sig og sin medforlover, og i sin kvittants skulle have sig til forpligtet Gert Rantzau at holde ham og hans arvinger skadesløs, formente Christen Andersen ikke skulle have fulgt KM dom, som skulle lyde i sin beslutning, Johan Brockenhuus at være tildømt sin anpart Gert Rantzau at udlægge skadesløs: så og efterdi KM og Danmark riges råds dom udførlig formelder, at Johan Brockenhuus er tildømt sin egen kvota af samme 2000 daler med dis rente og udlæg at betale, og han derefter har ladet give Gert Rantzau seks ugers varsel for hans gård Skovgård, som han selv holder fogder og folk, for tilbud, og siden til tinge ladet tilbyde sin kvota efter dommens indhold at ville udlægge, og straks med rigsdaler for sig rettet, hvilke penning endnu skal findes hos fogden i retten nedersat, og ikke skulle være bevislig gjort, det Johan Brockenhuuses egen kvota videre sig kunne forstrække, end som udlagt er, og herredsfogden fordi har tildømt Johan Brockenhuus sin tilbud efter sådan lovlig varsel at have beskrevet, såvel som og derefter ham for tiltale kvit fundet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme to herredstings domme, ej heller fornævnte tilbudsvidner, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi samme tilbudsvidne 11/9 skulle være udgangen, som hid stævnet er, ikke fremlægges, da dersom den findes, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(103)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Mikkel Terkildsen, byfoged i Vejle, for en dom, han 21/10 sidst forleden imellem ham og Clemend Sørensen, borgmester i Vejle og regnskabsprovst i Jelling syssel, på fornævnte byting dømt har, hvori han i sentensen havde

indført de gamle Hover kirkebøger og den udskrevne lod, som hans salig far, morfar og faster imellem gangen, som skulle synes at være imod hverandre, og derfor indsat for sin tilbørlig dommer: så og efterdi for byfogden har været i rette sat, om samme Gryds enemærke såvel som de ni mark sølv jords gård i Hover, kirkens afgift undtagen, ikke burde Johan Brockenhuus at efterfølge med al sin herlighed, rente og tilliggelse, som den hans forældre i langsommelig tid fulgt har, og fogden dog intet derom har kendt, enten til eller fra, da finder vi den hans dom at være, som den udømt var, og hvem påskader da sagen til hjemting at indstævnes, og der ved endelig dom at omkendes, hvem samme ejendom med sin herlighed bør at efterfølge, som det sig bør.

(105)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Clemend Sørensen, borgmester i Vejle, for en antegnelse han i Hover kirkes regnskabsbog, som en regnskabsprovst i Jelling syssel, skal have indskrevet dermed at ville sig tilholde indfæst af Gryds enemærke såvel som af 9 marks sølv jords gård i Hover, endog Johan Brockenhuus til Vejle byting hos ham, samme sin antegnelse at bevise, skal have gjort anfordring: så og efterdi for os i rette lægges fornævnte lod, som salig Keld Brockenhuus og hans medarvinger med egne hænder har underskrevet, som udtrykkeligt formelder, samme Gryds enemærke såvel som de ni mark sølv jord på Hover mark, salig Keld Brockenhuus at være tilskiftet, den skyld til Sindbjerg kirke deraf gives undtagen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift i fornævnte bog bør at komme Johan Brockenhuus på nogen indfæstning af samme jorder og ejendom at udgive, til hinder eller skade.

(107)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Mikkel Terkildsen, byfoged i Vejle, for en uendelig dom, han 21/10 sidst forleden dømt havde, og kvit dømt Maren Mortensdatter, afgangne Jørgen Sørensens hustru, Anne Olufs, Karen Olufsdatter og Dorte Olufsdatter afgangne Oluf Jensens hustru og børn, for de uden Johan Brockenhuuses hjemmel og minde havde inddraget i hans endels skov og der omhugget en bøg og en eg: så og efterdi det befindes samme sag tilforn for Mikkel Terkildsen at have været indstævnet, og han da deri har dømt uendelig, så den hans dom fordi er påkendt at være, som den udømt var, og sagen til ham er hjemfundet endelig deri at skulle dømme og adskille, hvilken hjemfindelse for ham har været i rette lagt, og han dog den uagtet endnu har uendelig dømt, og ikke enten til eller fra, men indtil anderledes kunne bevises, og i så måde i sagen gjort Johan Brockenhuus ophold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Mikkel Terkildsen sig jo dermed har forseet og bør derfor igen at give Johan Brockenhuus hvis billig kost og tæring, han for denne hans dom har anvendt, og samme dom ingen magt at have, men sagen endnu igen til ham at hjemkomme og endelig deri at dømme og adskille, når det for ham bliver indstævnet, som det sig bør.

(110)

** var skikket Niels Knudsen, borgmester i Vejle, hans visse bud Rasmus Jensen og havde stævnet velb Truid Bryske for en summa penning, Truid Bryske Niels Knudsen skyldig skal være efter hans udgivne håndskrifts indhold, hvilken håndskrift Truid Bryske ikke skal have efterkommet og betalt, hvor udover Niels Knudsen har været forårsaget Truid Bryske til Tørrild herreds ting at lade stævne, og bekommet endelig dom, Truid Bryske at være tildømt sin håndskrift at betale, hvilken dom burde ved magt at blive, og Truid Bryske samme dom at fyldest gøre, eller og Niels Knudsen at have indvisning i Truid Bryskes jordegods eller løsøre: da efterdi for os i rette lægges Truid Bryskes

underskrevne breve på samme gæld, han Niels Knudsen og hans hustru Ingeborg pligtig er, og ikke med kvittantser eller i andre måder beviser at være betalt, men hans fuldmægtig selv tilstår ham det at være gestendig, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der ganget er, som fornævnt står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Truid Bryske jo er pligtig samme gæld med sin interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Below til Hastrup og Jacob Krabbe til Væbnersholm med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Truid Bryskes bopæl og der udæske og gøre Niels Knudsen udlæg af hans løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Niels Knudsen i bemeldte Truid Bryskes jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(112)

** var skikket Jørgen Pedersen i Odderup og havde stævnet Christen Olufsen i Kær for nogen uendelige landstings domme, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have forhvervet over en herredstings dele, som Jørgen Pedersen skulle have forhvervet over Christen Olufsen for nogen ord og en beskyldning, som Christen Olufsen skulle have besigtet og beskyldt Jørgen Pedersen, at han burde at stande til rette som dem med urigtighed omgås: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte ord, Christen Olufsen er fordelt blevet, er ære anlangende, og der dog ikke findes nogen dom for samme dele at være ganget, da finder vi efter sådan lejlighed Christen Olufsen af denne dele kvit at være.

(114)

** var skikket Jørgen Pedersen i Odderup og havde stævnet Christen Olufsen i Kær for nogen uendelige landstings domme, han skulle have forhvervet over en uendelig landstings dom og bekom den magtesløs, som Jørgen Pedersen havde ladet forhverve over en herredstings dom og dele, som Christen Olufsen skulle have over ham bekommet til Nørherreds ting for nogen tid siden, lydende nogen ord og beretning, som Jørgen Pedersen skulle have gjort imod Christen Olufsen anlangende seks nød, som ham skulle være fradømt, for han dem ulovligt havde bekommet: så og efterdi samme herredstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen for herredsfogden blev indstævnet, da hvem den påskader indkalder sig den for herredsfogden igen, og der gås om hvis ret er, og efterdi samme dele og uendelige domme ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer.

(115)

** var skikket Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Jørgen Pedersen i Odderup for en dom, han til Bølling herreds ting rum tid skulle have forhvervet, hvori Christen Olufsen skulle være tildømt at betale sine 3 mark for uhjemlet seks nød anlangende, som han beretter sig at være frataget, som endnu skulle være ubevist, som skulle findes at være de seks nød, som Peder Knudsen for en soldat Peder Høllet i Vrå ved nam lod fratage, mener samme dom med vrang undervisning at være forhvervet: da efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, men om hovedsagen opsatte vi til i dag seks uger, og da dem her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(117)

** var skikket Peder Jensen i Odderup og havde stævnet Christen Olufsen i Kær for nogen uendelig landstings domme, han lader sig af berømme nu nylig her til landstinget at have forhvervet over nogen uendelige landstings domme, Peder Jensen tilforn skulle have forhvervet over nogen synsvidner, domme, dele, forpligt og vurdering, som Christen Olufsen skulle have på Peder Jensen og hans folk, menende Christen Olufsens dom med vrang undervisning at være forhvervet: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** var skikket Peder Jensen i Odderup og havde stævnet Christen Olufsen i Kær for en vurderings vidne, han 21/4 1623 til Bølling herreds ting skal have forhvervet, lydende vurderingsmænd at have vidnet, at de skulle have været i Vrå og udvurderet af Peder Hølles bohave og til Christen Olufsen for to deler 4 ungsvin med mere, uanseet Peder Jensen mener Christen Olufsen ikke skulle med nogen lovlig deler bevise Peder Jensen skulle være ham slig gæld pligtig: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og Peder Jensen imidlertid for samme forfølgning kvit at være.

(119)

** var skikket Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Simon Knudsen, født i Tarm mølle, for en dele, han 19/4 sidst forleden over ham forhvervet har, hvilken dele han efter sin egen og sin brors vidne skulle have forhvervet, for Christen Olufsen skulle have benægtet, at dem ingen dom skulle være gangen imellem til landsting, og ikke Christen Knudsen skulle have skældt Simon Knudsen på ære og lempe, som han burde efter recessen at lide nogen dele for, hvorfor han formener sig med urette at være delt i sin fraværelse og høje forfald: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, og Simon Knudsen imidlertid for samme forfølgning kvit at være.

(121)

26/2 1625

** var skikket Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet Bolle Christensen i Styg med flere for et regnskab, de 7/12 næst forleden skal have overværet imellem Jens Nielsen Dejgård og velb Niels Skade til Østergård, som de fra dem skulle have givet beskrevet, hvilket regnskab Jens Nielsen formener ikke så rigtigt skal være forhørt efter de gode landsdommeres dom, som for dem blev fremlagt, bemeldende at de skulle ligne og likvidere alle hvis dokumenter, som af begge parter for dem blev fremlagt, såvel som hvis Jens Nielsen havde i Sjælland og Norge på Niels Skades ærinde fortæret, anvendt og udlagt, det skulle ham i hans restendes skyld og landgilde kvitteres: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, og efter Jens Nielsens egen begæring blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden lovligt at læses.

(122)

12/3 1625.

** var skikket Claus Nielsen i nør Tang hans visse bud Hans Mortensen, tjenende på Vosborg, og havde hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred om manddød at sværge over Laurits Pedersen, født i Ebbensgård, på Niels Adsersen i Kyttrup, han dræbte og ihjelslog. og først fremlagde Hans Mortensen for sandemændene efterskrevne tingsvidner af Ulfborg herreds ting 26/1 sidst forleden, Lauge Nielsen degn i Ulfborg og Margrete Pedersdatter at have vidnet, at på mandag da sidst forleden var 14 dage kom Niels Adsersen, som boede i Kyttrup, til deres og købte noget humle af en mand havde hjemme i Ribe, og om aftenen da han gik ud, hørte deres pige Maren Lauritsdatter, at han sagde, står i her i tre tyve, og da boltrede nogen folk i gården, og da hun åbnede døren, så hun, at Niels Adsersen lå død i gården. Christen Pedersen i Nørgård med flere at have vidnet, at da de havde været til syn i Lauge Degns gård, da så de Niels Pedersen, født i Ebbensgård, gik øster på fra Ulfborg kirke, og da sagde Claus Nielsen til Staffen Christensen i Lillelund, tal til ham, jeg vil spørge ham ad, om han ved, hvem der var Niels Adsersens bane, og da han rendte efter ham, da kastede han hans træsko af fødderne og løb til Dystrup og kom ind imellem en tørvestak og en husende, og den tid de fik fat på ham, da bekendte han, at hans bror Laurits Pedersen slog ham ihjel. dernæst blev fremlagt efterskrevne beretning af Niels Kærgård på hans husbond velb fru Else Marsvin hendes tjener Laurits Pedersen i Ebbensgård hans vegne, at sandemændene med en god samvittighed kan sværge ham til hans fred for det manddrab, han desværre gjorde på Niels Adsersen, efterdi Niels Adsersen er kommet af degnens hus med en fork og søgt ham med den og slog og stak ham uden at skyld og brøde og kaldte ham en tyv, og da kom han for skade at drage en liden kniv og ville fri sig med og af stor våde og ulykke gjorde ham skade dermed: dernæst gjorde sandemændene deres ed og svor Laurits Pedersen fra hans fred for Niels Adsersen, han ihjelslog, eftersom de sagde dem selv sandhed derom at have udspurgt og forfaret.

(125)

** var skikket Anders Graversen i Hestlund på sine egne og på Søren Poulsen sst hans vegne og havde stævnet Søren Madsen i Bodholt for nogen delsvidner, han lader sig af berømme til Ginding herreds ting over dem skulle have forhvervet for korn og pending, de skulle være ham pligtig, hvilke de ved deres højeste ed hårdelig benægter, at de hverken er ham eller Jens Bodholt noget pligtig, dernæst formente, at den testamente, som efter Jens Bodholt skal være forhvervet, ikke så lovligt eller noksom, som det sig burde. sammeledes hid stævnet Søren Madsen og hans hustru Anne Rasmusdatter, Jens Sørensen i Bredlund og hans hustru Karen Christensdatter med flere for nogen uendelige landstings domme, de lader dem af berømme, de her til landstinget skulle have forhvervet over nogen deler, Anders Graversen over dem skulle have forhvervet, endog Anders Graversen skulle have standen for tingsdom på Vrads herreds ting tre eller fire ting med sin regnskab, i stykvis hvad de har oppebåret af ham: da efterdi fornævnte Søren Madsen, Anne Rasmusdatter, Knud Nielsen, Peder Sørensen, Christen Andersen, Jens Sørensen og Karen Christensdatter findes tilforn til dette landsting at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme deler, uendelige domme og testamente er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilken domme findes lovligt at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og fornævnte folk har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og fornævnte Anders Graversen og Søren Poulsen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi fornævnte folk endnu er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme deler, uendelige domme og testamente magtesløs at være.

(127)

26/3 1625.

** var skikket velb Ulrik Sandberg, KM befalingsmand på Lundenæs, og havde stævnet Erik Pedersen i Ganer, birkefoged til Skjern birketing samt hans medbrødre domsmænd for en dom, de til Skjern birketing 18/3 sidst forleden dømt og udgivet har og deri tildømt Peder Nielsen skrædder, som langsommelig tid har været anholdt på Lundenæs, at han skulle have forbrudt sit liv for adskillige hans uhørlige og skælms bedrifter, som Ulrik Sandberg skal have ladet gøre bevisligt, formenende fordi samme deres dom lovlig og ret at være og burde ved magt at blive. og nu fremlagde Ulrik Sandberg samme Erik Pedersen og hans medbrødre domsmænds efterskrevne dom af Skjern birketing 18/3 sidst forleden, som indeholder Ulrik Sandberg at have stævnet Peder Nielsen skrædder, barnfødt i Bislev sogn i Hedegård ved Halkær, for han har medværet, gjort og beganget uhørsommelig og ukristelig gerning i Hjerm herred, og tilskyndet en kvinde Karen Christensdatter at skulle spå og sige om adskillige tegn og ulykke, som en part mennesker skulle overkomme, om blod og rug, som på adskillige steder skulle være udstænket og udstrøet, Gud alene til spot og vanære, item han har og digtet og skrevet adskillige skrifter om samme vildfarelse og det iblandt folk udspredt og bortsolgt, og i lige måde for nogen adskillige kvindes personer, som han både i ægteskab og uden har beligget, og siden en efter en anden forløben, og sig i så måder groft har forseet imod Gud og verslig lov og burde derfor tilbørlig at straffes til en ild eller og til stejle og hjul, og i rette lagde efterskrevne opskrift og tingsvidner: så og efterdi for fornævnte birkefoged og domsmænd med Peder Nielsen skrædders egen bekendelse, det han for 15 år siden har ladet sig trolove med Karen Nielsdatter der i Skjern birk, som endnu skal være i live, han og ved et år derefter skal have givet sig i fællig med en anden kvinde i Skodborg herred, ved navn Anne Jensdatter, og avlet med hende to børn, siden derefter begivet sig i ægteskab med Kirsten Andersdatter i store Astrup ved Halkær, og i lige måder avlet med hende to børn, han og siden er draget fra hende til Humlum og der lagt sig efter en, ved navn Inger Pedersdatter, og avlet med hende et barn, fornævnte Karen Christensdatter og siden ham har beskyldt til tinge såvel som her i dag, at han hende har beligget, så han i så måder har ladet en og taget en anden indtil den femte i sådan løsagtig levned imod KM forordning, fornævnte Karen Christensdatter og ham tilforn og nu i dag her for retten udførlig har sigtet og beskyldt for, at han skulle have tilæsket hende sådan spådom at sige, og han selv derefter adskillige tegn med blod og andet skulle have gjort, såvel som og spådom og fantasi med hans egen hånd skrevet og på adskillige steder iblandt folk udbragt, som hendes forrige bekendelse om formelder, og birkefogden med domsmændene fordi har tilfundet Peder Nielsen skrædder dermed sit liv at have forbrudt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme deres dom at imod sige, men den ved magt at blive.

(139)

** var skikket Christen Jensen i Hvolby, Sidsel Jenskone og Peder Christensen i Vibholm deres visse bud Claus Nielsen i nør Tang og havde stævnet Christen Jepsen i Kærgård, Niels Christensen, Christen Christensen, Karen Christensdatter og Mette Christensdatter i Kortborg for et vidne, de til Ulfborg herreds ting 12/2 sidst forleden vidnet har, anlangende at de skulle have seet, at Christen Christensen i Kortborg skulle have antvordet afgangne Peder Jensen Hvolby tre tønder rug til fæste på en kedel, han skulle købe ham hjem af Hamborg, hvilket vidne skulle findes vildig, efterdi de fire personer er Christen Christensens egne børn: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod men rum tid efter sligt var sket, som deres vidne om bemelder, de og en part findes at

være vildig, og tilmed på en død mand at have vidnet og ikke i hans levende live, da han kunne have vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(141)

** var skikket Jens Sørensen i øster Bølling med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Erik Pedersen i Ganer, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han 11/10 sidst forleden dømt har og tildømt Jens Sørensen sin fæstebrev fra sig at levere, som han af velb Ulrik Sandberg på KM korntiende af Bølling sogn bekommet har, hvori han mener foruret at være sket, eftersom KM brev intet om hans fæstebrev formelder: så og efterdi her til kende gives, det Jens Sørensen endnu hænger i trætte med Bølling sognemænd om nogen tiende, de skal være pligtig ham at give, midlertid samme hans fæstebrev stod ved sin esse, såvel som og med ---- hr Peder Christensen om samme ---- hvis han deraf skulle oppebære, så Jens Sørensen efter samme fæstebrev det alene har at kræve, og dermed ikke endnu er kommen til endelig ende, KM brev ikke heller tilholder, det Jens Sørensen sit fæstebrev skulle fra sig levere, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom ej heller den dele, derefter drevet er, bør at komme Jens Sørensen på samme fæstebrev fra sig at antvorte til nogen forhindring, førend samme tvistige sag om fornævnte tiendes rest endelig bliver ordelt, som det sig bør.

(143)

** var skikket velb Frederik Munk hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Søren Olufsen i Jelling, for han på Tørrild herreds ting 17/7 1620 skal have dømt imellem ham og velb Johan Brockenhuus og hans medarvinger, og han skulle have dømt, at der ingen skulle have været på Frederik Munks vegne i rette for ting og dom og derfor skulle have dømt uendelig, og Frederik Munks fuldmægtig skulle have været for ting og dom med en skriftlig forsæt, og hans dom derfor skulle være med landstings dom dømt, som den udømt var, og Søren Olufsen derfor at stande til rette: så og efterdi Søren Olufsen for samme sin dom tilforn har været hid stævnet, og han da ved endelig dom er tilkendt sig at have forseet og burde derfor at stande Frederik Munk til rette, og den hans dom ingen magt at have, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme endelige dom at forandre, men Søren Olufsen pligtig at være at igen give bemeldte Frederik Munk hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har lidt og ladet anvende.

(145)

** var skikket Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Simon Knudsen, født i Skjern mølle, for en dele, han 19/4 sidst forleden over ham forhvervet har, hvilken dele han efter sin egen og sin brors vidne skulle have forhvervet, for Christen Olufsen skulle have benægtet, at der ingen dom skulle være gangen dem imellem til landsting, det ham vedkom, ikke heller skulle have givet ham de 24 rigsdaler, deres vidne om formeldte, som Simon Knudsen i delen skulle have sig på beråbt, som med kontrakt skulle bevises, hvilke Christen Olufsen formener i det ringeste. ikke et ord om dele og dom i nogen kontrakt skulle findes berørt, men anderledes af landstings opsættelse skulle forfares: da efter flere ord dem på begge sider imellem var, tilstod og bekendte Simon Knudsen nu her for retten, sig ikke at vide med Christen Olufsen andet, end som med en ærlig dannemand i alle måder, og dermed blev de med sammenlagte hænder venligt og vel forligt og fordragen, så at alle hvis vidner, domme og breve, dem hid indtil imellem gangen er, skal være kasserede, døde og magtesløs og ingen til hinder eller

skade at komme i nogen måder, de og nu her for retten dem til forpligtede, at dersom herefter nøjagtigt kan bevises, uden billig årsag, den ene sig på den anden med nogen trætte at indføre, skal han give sin husbond en par staldfærdige øksne og dertil bøde til den, han i så måder uforrettede, 20 daler, og dermed denne deres trætte aldeles at være nederlagt.

(147)

** var skikket velb Sivert Pogwisch til Hagen, fyrstlige holstenske råd og provst til Üttersen, hans visse bud Kasper Skrædder, borger i Viborg, og havde stævnet velb jomfru Margrete Bille til Donslund for 1000 enkende rigsdaler hovedstol med deres rente og interesse, som hun efter KM og rigens råds dom, dateret København 9/7 sidst forleden, er blevet tildømt ham at betale, hvilke hun ikke skal have efterkommet, formener hende deri uret at have gjort og burde derfor at have indvisning i hendes løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgivne brev på 1000 rigsdaler med sin rente, hun og for KM og rigens råd er tildømt dem at betale, og hun med hendes fuldmægtig lader tilbyde med gods at vil gøre udlæg, da tilfinder vi velb Anders Friis til Krabbesholm og Johan Anrep til Grønkær, som Casper Skrædder på Sivert Pogwisches vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for jomfru Margrete Billes gård og udæske fyldest af hendes løsøre, gøres dem der ikke udlæg, da fornævnte tilbudte gods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med des rente og interesse likvidere, sker der dem ikke fyldest, da Sivert Pogwisch i andet jomfru Margrete Billes løsøre eller gods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(149)

** var skikket Jørgen Adsersen i nør Bork hans visse bud Laurits Lauritsen i Vestergård og havde stævnet Anne Jørgensdatter, barnfødt i Lønne, for hun i Lønne kirke for nogen tid siden skal have beskyldt ham for hendes barnefar at være til hendes børn, hvilke hendes beskyldning Jørgen Adsersen hårdeligt har benægtet, sig aldrig at have været far til nogen af de børn, Anne Jørgensdatter skulle have født til verden, menende samme hendes beskyldning usandfærdig at være og burde magtesløs at blive: da efterdi Anne Jørgensdatter findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og hun dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme beskyldning er fundet magtesløs at være og ikke komme Jørgen Adsersen til hinder eller skade i nogen måde, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Anne Jørgensdatter har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Jørgen Adsersen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi Anne Jørgensdatter ikke endnu er mødt eller nogen på hendes vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme beskyldning magtesløs at være og ikke komme Jørgen Adsersen til hinder eller skade i nogen måde.

(151)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig på sine egne og på Niels Jørgensen i Hessel, Poul Brun i hedegård, Christen Nielsen i Lundgård, Christen Lauritsen barnfødt i Egelund, på sine egne og

søskendes vegne og Christen Jensen, barnfødt i Obedsø, deres vegne og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en uendelig dom, han nogen tid siden dømt har og med samme sin dom at skulle have tildømt deres tjener Simon Christensen ved Yllebjerg at give Peder Nielsen i Grove og Peder Madsen i Vestorp bondeskyld af den partgård, han iboer, uanseet at der ingen bondeskyld skulle findes at have fulgt dem eller deres formænd i 20 år og mere af fornævnte partgård, og ikke Jens Lauritsen og hans medarvinger skulle findes for samme dom at være stævnet, mener fordi samme dom burde magtesløs at blive. (sag overstreget)

(152)

** var skikket Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende han da at have stævnet Jørgen Pedersen i Odderup for en dom, han til Bølling herreds ting skal have forhvervet, hvori Christen Olufsen skulle være tildømt at bøde sine 3 mark for uhjemlet 6 nød anlangende, som han berettet sig at være frataget, som endnu skulle være ubevist, som skulle findes at være de seks nød, som Peder Knudsen for en soldat Peder Høllet i Vrå ved nam lod fratage, som med KM og Danmark riges råds dom er over delt, som ham ikke til nogen 3 mark eller uhjemmels bøder skulle tilholde at bøde, mener at Jørgen Pedersen ingen sand kundskab at skulle have for fogden fremlagt, så den dag kunne være ham berettiget at tale på: nu mødte Peder Jensen og Jørgen Pedersen og afstod samme herredstings dom, og efter sådan lejlighed finder vi den magtesløs at være og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(153)

** var skikket Peder Jensen i Odderup med en opsættelse her af landstinget i sag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Olufsen i Kær for en vurderings vidne, han 21/4 1623 til Bølling herreds ting skal have forhvervet, lydende vurderingsmænd at have vidnet, at de skulle have været i Vrå og udvurderet af Peder Hølles bohave og til Christen Olufsen for to deler 4 ungsvin med mere, uanseet Peder Jensen mener, Christen Olufsen ikke skulle med nogen lovlig deler bevise, Peder Jensen skulle være ham slig gæld pligtig: da på det fornævnte tvistige parter en gang for alle kunne komme til endelig ende, voldgav de deres sager på fire dannemænd, Peder Jensen og hans søn Jørgen Pedersen på deres side til betroede Christen Olufsen, slotsskriver på Lundenæs, og Visti Lauritsen i Bindesbøl, og Christen Olufsen i Kær på sin side bevilget Mads Ibsen i Marup og Eske Jensen i Revstrup, hvilke fire dannemænd skal ved Skjern birketing på fredag nu først kommer otte dage, og da have fuldkommen fuldmagt, Peder Jensen og Jørgen Pedersen på den ene, og Christen Olufsen på den anden side om alle hvis iringer og tvist, dem hid indtil imellem været har, at imellem sige, og hvis de fire dannemænd dem imellem sigendes og gørendes vorder skal stande for fulde og af dem på begge sider uigenkaldt i alle måder, og når det sket er, skal alle hvis vidner, dom, breve og andet, dem i samme deres trætte og tvist imellem ganget og forhvervet er, være kasserede, og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måder, ej heller enten ---- domme eller deler at forhindre voldgiftsmændene parterne imellem at gøre til en endelig ende, de og nu her for retten har dem til forpligtet, at hvilken af parterne, som lovlig kan over bevises efter den dag uden lovlig og billig årsag at indføre sig på hinanden med nogen trætte, skal han give til sin husbond et par staldfærdig øksne og der foruden bøde til den, han i så måder uforrettet 20 sletdaler, og hermed blev de med sammenlagte hænder venlig forligt, så al deres trætte dermed skal være nederlagt.

(157)

** var skikket Oluf Davidsen i Bandsbøl hans visse bud Christen Olufsen, slotsskriver på Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Anne Jenskone i Bandsbøl, Laurits Jensen Lunderup, borger i Varde, Jens Jensen, Maren Jensdatter, Anne Jensdatter, Iver Jensen, Jacob Jensen, Iver Jensen, Envold Jensen, Tomas Jensen, Lisbet Jensdatter og Maren Jensdatter, alle salig Jens Iversen i Bandsbøl hans arvinger for nogen adskillige vidner og delsvidner, herredstings domme og landstings domme om frapløjning såvel som andre tvistige punkter, afgangne Jens Iversen og Oluf Davidsen skulle have imellem været, og ham samme breve og vidner til stor skade i hans egne sager betrædes og under øjne bæres, endog al deres iring og trætte til landsting skal være forligt, og breve kasseret, ingen til hinder eller skade at komme: så og efterdi det befindes, samme sager tilforn at have været hid stævnet, og da imellem Jens Iversen og Oluf Davidsen ved endelig kontrakt er bilagt, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke videre i samme sag at dømme, men hvis vidner, domme og deler, dem tilforn var imellem gangen efter fornævnte kontrakts indhold, ikke at komme Oluf Davidsen til hinder eller skade i nogen måder.

(159)

** var skikket Oluf Davidsen i Bandsbøl og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård for nogen deler, han lader sig af berømme, som han både på sine egne og sine medarvingers vegne skulle have forhvervet, og ikke Oluf Davidsen ved dem skal have fanget lovlig varsel eller måtte fange genpart ved dem, mener samme dele ikke lovlig og ret at være men magtesløs at blive. så mødte Laurits Lauritsen og fremlagde et delsbrev af Nørherreds ting 9/12 1624, som indeholder Laurits Lauritsen at have ladet fordele Oluf Davidsen i Bandsbøl for noget jord, han skal have pløjet fra salig Jens Iversens jord: så og efterdi ikke med syn eller vidnesbyrd er bevislig gjort, det Oluf Davidsen jo samme jord skal have tilbage lagt efter kontrakts indhold, og han dog før er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed Oluf Davidsen af den dele kvit at være.

(160)

** var skikket Niels Nielsen i Obling hans visse bud Christen Olufsen, slotsskriver på Lundenæs, og havde stævnet Birgitte Pederskone med sin egen hånd og Else Sørensdatter med hendes farbror, ham til behjælpning, udgivet har imod Niels Nielsen, anlangende noget honning og en bistok, hvilket deres vidne ikke skal være vidnet for tingsdom, mener deres vidne usandfærdigt at være. disligeste havde stævnet Peder Madsen, som samme brev forhvervet har: så og efterdi samme brev ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer, og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(161)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig på sine egne og på Niels Jørgensen i Hessel, Poul Brun i Hedegård, Christen Nielsen i Lundgård, Christen Lauritsen, barnfødt i Egelund, på sine egne og søskendes vegne og Christen Jensen, barnfødt i Obedsø deres vegne og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en uendelig dom, han nogen tid siden dømt har og med samme sin dom at skulle have tildømt deres tjener Simon Christensen ved Yllebjerg efter skiftebrevs indhold at give Peder Nielsen i Grove og Peder Madsen i Vestorp bondeskyld af den partgård, han iboer, uanseet at der ingen bondeskyld skulle findes at have fulgt dem eller deres

formænd i 20 år og mere af fornævnte partgård, og ikke Jens Lauritsen og hans medarvinger skulle findes for samme dom at være stævnet, mener fordi samme dom burde magtesløs at blive: så og efterdi samme herredstings dom ikke lyder længere, indtil sagen for fogden igen blev indkaldt, da hvem, den påskader, indstævner sig den for fogden og der ved endelig dom at ordeles, og samme delsbrev midlertid ikke at komme Simon Christensen til forhindring.

(162)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Jens Pedersen, fordum foged på Agersbæk, for han om nattetide har rømt af hans gård i mørke og mulm, foruden rigtig afsked og forlov, og taget med sig velb jomfru Lisbet Friises og hans penninge, og ikke han skal have forklaret hans regnskab, som han med streng æres forpligt skal have sig til forpligtet i sit efterskrevne brev: da efterdi Jens Pedersen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori Jens Pedersen er tilfundet samme sin forpligt ikke at have holdt eller efterkommet og burde derfor at stande til rette, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Jens Pedersen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Frederik Munk derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi Jens Pedersen ikke endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse Jens Pedersen samme sin æres forpligt ikke at have holdt og efterkommet og bør derfor at stande til rette.

(164)

** var skikket Jens Nielsen i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Bolle Christensen i Styg med flere for et regnskab, de 7/12 sidst forleden skal have overværet imellem Jens Nielsen Dejgård og velb Niels Skade til Østergård, som de fra dem skal have beskrevet, hvilke regnskab Jens Nielsen formener ikke så rigtig at skal være forhørt efter to de gode mænds landsdommeres dom, bemeldende at de skulle ligne og likvidere al hvis dokumenter, som af begge parter blev fremlagt, såvel som hvis, Jens Nielsen havde i Sjælland og Norge på Niels Skades ærinde fortæret, anvendt og udlagt, det skulle han i hans resterende skyld og landgilde kvitteres, og tilmed mente Jens Nielsen sig at være sket forkort med udgifter i hans ærinde i Norge: da efterdi Jep Christensen på Niels Skades vegne såvel som Jens Nielsen nu her har bevilget samme tvistige regnskab på to skrivere, som dertil kunne have forstand, at indkomme, det at igennem se og derpå kende og gøre mangel, som ret er, og Jep Christensen på Niels Skades vegne dertil har betroet Niels Mouridsen såvel som og bemeldte Jens Nielsen på sin side Niels Rasmussen, og de to dannemænd nu samme regnskab har igennem seet og derpå under deres hænder givet beskrevet, hvis dem synes billigt og ret, som forskrevet står, da bør fornævnte seks mænds afsigt derimod ikke at komme Jens Nielsen til forhindring, men dem efter fornævnte deres egne til betroede skriveres likvidation at forholde, hvad sig belanger den punkt foregives om fornævnte skellert om det kan være betalt eller ej, der gåes om til deres værneting hvis ret er.

(168)

** var skikket Christen Villadsen i Holstebro og havde stævnet Maren Pedersdatter, borgerske i Lemvig, og hendes tjenestepige, ved navn Karen Pedersdatter, for et vidne, de til Lemvig byting 11/2 vidnet har, at Christen Villadsen skulle have sønder slaget en kærte i Jens Olufsens store hus og havde været i parlament med ham efter tingsvidnes indhold, hvilket han hårdeligt har benægtet, som er med tingsvidne at bevise, formener samme vidne burde magtesløs at være: da efterdi samme syn og sigtelse ikke er stævnet og kaldt, ved vi ikke på samme vidne og sandemænds ed at dømme, førend de og lovlig stævnes og kaldes, og siden gå derom hvis ret er.

(169)

** var skikket Lauge Ravn i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham de efter en anden opsættelse at have hid i rette stævnet Niels Ravn sst for nogen klagevidner, han til tinge har gjort på Dommerlykke enemærke, hvilke klager, som han har gjort, skulle være imod hans egen forpligt og skøde, som han har gjort deres salig far Lauge Ravn i Velling på fornævnte Dommerlykke enemærke for nogen tid forleden, formeldende at være skødet og solgt fra ham og hans arvinger og til Lauge Ravn og sine arvinger, hvorfor han formener, samme hans klager burde magtesløs at være. i lige måder havde stævnet hans søn Hans Nielsen Ravn sst for en klage, han til Holman herreds ting 20/12 sidst forleden gjort har, formeldende salig Lauge Ravns sønner Peder Ravn og Lauge Ravn at skulle ---- mere i Dommerlykke enemærke end halvparten, hvilket de formener dem med rette burde at gøre efter så hans fars skøde. sammeledes havde kaldt Niels Ravn og hans søn Hans Nielsen Ravn med hvis klager, de har på Dommerlykkes enemærke. derimod fremlagde Hans Ravn efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting 4/8 1589 formeldende at Lauge Ravn og Niels Ravn skulle have standet der for tingsdom, kendte og tilstod, at de var så forligt, at enhver af dem skulle nyde halvpart af den hele bondegård, de selv iboede, mente samme vidne, som er vidnet imod fornævnte kontrakt, burde magtesløs at være og ikke komme ham til nogen forhindring på al halvpart af fornævnte hele gårds ejendom, enten i Dommerlykke eller andetsteds, efterdi han findes at være indskrevet i KM jordebog for den halve part af samme gård, som salig Frederik Ravn afdøde, og hans far siden har iboet. dertil svarede Lauge Ravn, at Hans Ravns far Niels Ravn selv for ting og dom afhændet al hans anpart i Dommerlykkes enemærke til hans salig far gammel Lauge Ravn, så Niels Ravn eller hans søn Hans Ravn fordi nu intet deri skulle være berettiget: så og efterdi med Niels Ravns skødebrev bevises, det han anno 1618 har solgt og afhændet til Lauge Ravns far og hans arvinger al den lod og anpart, han havde i Dommerlykke enemærke, så det ham skulle efterfølge, hvilken skøde stander ved sin fuldmagt og urykket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme to klagevidner så nøjagtige, at de imod fornævnte skøde bør nogen magt at have eller komme Lauge Ravn til nogen forhindring, og efterdi Hans Nielsen og hans medbrødre ikke udførligt har vidnet, hvem samme jord til fornævnte gård skulle have brugt, de og selv har lagt deres vidne i tvivl og ikke endelig vidnet, da finder vi denne deres vidne ingen magt at have.

(173)

** var skikket Hans Ravn i Velling og havde stævnet Jørgen Sørensen i Nebbe mølle for en pantebrev, han skal have gjort afgangne Lauge Ravn i Velling, dateret kyndelmisse dag 1589, som skulle formelde, at Jørgen Sørensen skal have pantsat hans hustrus ejendom og arvelod i den bondegård, Lauge Ravn iboede, og al hendes lod i Dommerlykke med mere, hvilke skulle være mod en kontrakt, som skulle findes om samme ejendom, dateret Velling 1581, som formelder at Lauge Ravn eller hans arvinger ikke skulle befatte sig med videre end halvparten af fornævnte halve gårds ejendom, formener samme pantebrev burde magtesløs at være. disligeste hid stævnet Lauge Ravns

arvinger Peder Ravn, Niels Ravn, Dorte Laugesdatter, Karen Laugesdatter. så mødte Lauge Ravn og fremlagde Jørgen Sørensen, da borger i Vejle, hans efterskrevne pantebrev, som hr Rasmus Bredal i Vejle og Iver Nielsen, der sst, med ham til vitterlighed skal have forseglet, dateret Vejle torsdag næst for kyndelmisse dag 1589, hvori Jørgen Sørensen bekender sig skyldig at være Lauge Ravn i lille Velling fire daler, som han ham venligt lånt havde til ham og hans hustrus nytte og brug, for hvilke fire daler Jørgen Sørensen med sin hustru Dorte Jørgensdatter hendes vilje og samtykke havde pantsat Lauge Ravn og hans hustru (alt hvis) Dorte Jørgensdatter kunne med rette arve og tilfalde efter hendes salig far Jørgen Ravn eller efter hendes salig oldefar og oldemor Peder Ravn og Kirsten Ravns i den halve bondegård, som Lauge Ravn derpå boede: så og efterdi samme pantebrev er bønder ejendom angældende, og den ikke til tinge er gjort efter loven, ej heller godset lovligen lovbudt, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme pantebrev (så vidt den er ejendom anrørende) så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(174)

** var skikket velb Erik Bille til Møllegård, landsdommer på Langeland, hans visse bud Peder Knudsen og havde stævnet velb jomfru Margrete Bille til Donslund for en hægtelse, hun til ham for Peder Bille skal have hægtet og lovet for en summa penge, efter hovedbrevs indhold, og skulle have lovet skadesløs at holde, hvilket ikke skal findes at være efterkommet, men endnu 884 rigsdaler in specie at stande til rest, som han intet udlæg for har bekommet, over hvilken rest han dom til Slags herreds ting skal have bekommet, og hun burde ham at betale, formener han til landsting i lige måde burde dom at have og indvisning i hendes løsøre eller gods: da efterdi for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgangne hægtebrev for hvis, Erik Bille af Peder Bille af samme gæld ikke blev betalt, såvel som og rigtige underskrevne fortegnelse på hvis resten sig belanger, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der er ganget, som forskrevet står, jomfru Margrete Billes fuldmægtig og nu her er mødt og til kende giver hende at vil gøre udlæg og i så måder gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end jomfru Margrete Bille jo er pligtig samme resterende summa med sin interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Peder Lange til Kærgård, som Peder Knudsen på Erik Billes vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for jomfru Margrete Billes gård og der udæske og gøre Erik Bille udlæg af hendes løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Erik Bille i andet jomfru Margrete Billes løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(177)

** var skikket velb Erik Bille til Møllegård, landsdommer på Langeland, hans visse bud Peder Knudsen og havde stævnet velb jomfru Margrete Bille for 1500 rigsdaler in specie, han for hende formedelst forlov til velb Falk Lykke til Bollerup skal have udlagt, som med indløse brev og skadesløs brev skal være at bevise, hvorom han til Slags herreds 3/3 sidst forleden skal have forhvervet dom og agter nu her til landsting at forhverve dom og indvisning i hendes løsøre eller jordegods: da efterdi af Erik Billes fuldmægtig for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgangne hovedbrev til Falk Lykke på 1500 daler med sin rente, som Erik Bille er forlover for, i lige måde jomfru Margrete Billes skadesløs brev til Erik Bille for samme løfte udgivet, og ikke gøres bevisligt jomfru Margrete Bille samme penning at have betalt eller hendes brev efterkommet,

sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der er ganget, som for er rørt, jomfru Margrete Billes fuldmægtig og nu her er mødt og beretter hende at vil gøre udlæg og i så måder gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end jomfru Margrete Bille jo er pligtig samme summa penninge med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Peder Lange til Kærgård, som Peder Knudsen på Erik Billes vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for jomfru Margrete Billes gård og der udæske og gøre Erik Bille udlæg af hendes løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Erik Bille i andet jomfru Margrete Billes gods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(179)

** var skikket Peder Jepsen i Vesterbæk og havde stævnet Ingeborg Jensdatter, værende i Øse, for hun til Skast herreds ting 6/7 sidst forleden skal have beskyldt ham at være far til en barn, som hun for 2 år siden har født til verden, og deri beskyldt det Peder Jepsen skulle have tilkøbt hende derfor at udlægge en anden, hvilke hendes sigtelse og beskyldning, Peder Jepsen straks for tingdom ved sin sjæls salig har benægtet, at han ikke skal være hendes barnefar, ikke heller med hende at have haft nogen legemlig bedrift, ikke heller tilkøbt hende at udlægge nogen: så og efterdi med tingsvidne bevislig gøres, det Ingeborg Villumsdatter først har sigtet og beskyldt Poul Christensen for hendes rette barnefar, det og bevises en ægtemand for løsagtighed, han med hende har bedrevet, til lensmanden at have optinget, så deraf kan eragtes hende en letfærdig kvinde at være, som lader en og tager en anden, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme hendes sidste beskyldning, hun på Peder Jepsen gjort har, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(181)

** var skikket Anders Pedersen i Lemvig med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hermand Jepsen, borger sst, for en dele, han, efter hans egen tielse om kost og tæring, brevpenge, vognleje og andet til Viborg landsting, burde at udgive, og samme dele skal være imod KM mandat, menende samme dele burde magtesløs at blive: så og efterdi der ikke til hjemting findes nogen dom for samme dele at være ganget efter KM forordning, varselsmændene ikke heller har forkyndt hvor eller på hvad sted, de skulle givet Anders Pedersen varsel for samme dele, da finder vi efter sådan lejlighed Anders Pedersen for den dele kvit at være.

(182)

** var skikket Peder Madsen i Jerlev og havde stævnet hans bror Niels Madsen sst for en uendelig dom, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle være forhvervet over en forligelse tingsvidne, som dem imellem ganget er til Jerlev herreds ting 28/10 1612, menende samme dom med vrang undervisning at være forhvervet og fordi burde magtesløs at være, og fornævnte forligelse vidne om deres fælles bondegård i Jerlev ved magt at blive: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder længere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, bør den ikke længere nogen magt at have, og efterdi Peder Madsen og Niels Madsen selv for ting og dom har tilstået og bekendt dem at være forligt og fordragen, som forskrevet står, og tingsvidne af otte mænd straks derefter er vidnet og udgivet, hvilket loven formår så stærkt at være, at der imod må ej lov

gives, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme forligelse tingsvidne at sige, men ved sin fuldmagt at blive

(184)

** var skikket Svend Jensen i Hedegård hans visse bud Jørgen Nielsen Holm i No med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Maren Jensdatter på Holm med flere for et vidne, de til Hind herreds ting 14/10 sidst forleden vidnet har, anlangende en skrin og en sæk, Svend Jensen med sin hustru skal have ført fra Holm og til Hedegård af Maren Madskones hus i Rødklit, som hun skulle have fanget dem med nogen penning i, hvilke deres vidner ikke stemmer overens: da efterdi det befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og den da over seks uger til i dag er optaget, og ingen nu er mødt til at svare eller samme vidner at fremlægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(185)

** var skikket Hans Iversen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Frederik Hansen, byskriver der sst, for to stykker jord, som Frederik Skriver skal have ladet sig indføre i af Hans Iversens ejendom, da han har været udenlands, efter et gældsbrevs lydelse, lydende på 200 rigsdaler, Hans Iversen skulle være hans bror Anders Hansen Ling skyldig bleven efter hans efterskrevne brev, dateret London 6/2 1621, hvor Hans Iversen var skipper på det skib Pelikanen af Kolding: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, bør de ingen magt at have, og efterdi vi befinder i fornævnte indførsel ikke at være navngivet for hvad summa, Frederik Hansen i samme jorder skulle være indført, ej heller sådan udlæg til tinge lovlig afsagt og varsel for givet, det og befindes samme ejendomme over år og dag efter samme indførsel sket er først af dannemænd at være takseret og vurderet for hvad, det skulle være værd, og ikke straks på fersk fod der det skulle være blevet ham udlagt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indførsel og vurdering så noksom og lovlig dreven, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, men efterdi her for os fremlægges Hans Iversens udgivne forseglede og underskrevne brev på 200 specie daler, han Anders Ling er pligtig bleven, og ikke han med kvittants eller andre nøjagtige kundskab beviser sig dem at have erlagt, eller Anders Hansen derfor tilfreds stillet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke Hans Iversen af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(191)

** var skikket Hans Iversen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Frederik Hansen, byskriver der sst, for en indførsel og vurdering i Hans Iversens ejendom, Frederik Skriver skal have bekommet efter en håndskrift, lydende på 200 kurant daler, Hans Iversen skulle være Anders Ling skyldig bleven, som han ham i hans store nød, da han var fængsligt anholdt i England, venlig lånt og med forstrakt har. herhos blev fremlagt efterskrevne brev, hvori Mogens Rasmussen, byfoged i Kolding, med flere gør vitterligt, at 18/6 1624 har de gjort Frederik Skriver, borger i Kolding, på sin bror Anders Hansens vegne udlæg af Hans Iversen hus og gård, liggende her i Kolding norden fra Søndergade hos Rendbanen imellem Hans Bagers ejendom ved den østre og Knud Rodebæks ejendom ved den vestre side, og i Hans Iversens hustru Maren Hanses, disligeste i Hans Iversens bror Knud Iversens nærværelse. dernæst

blev fremlagt Anders Hansens efterskrevne brev, lydende at eftersom den dannemand Hans Iversen, borger i Kolding, en tid lang var anholdt i England og der med retten har været tiltalt, og han da af dommeren for al tiltale for den sag er fri dømt, hvilken dom endnu med andre breve endnu hos skriveren der i England liggende er, hvorfor jeg Anders Hansen Ling lover, så snart Gud aller mægtigste mig under at komme til England, samme dom og breve at betale skriveren og Hans Iversen dem at tilskikke, dateret København 22/8 1623 Anders Hansen Ling egen hånd: så og efterdi det befindes, Hans Iversen alene med otte dages stævning for samme dom at være kaldt, endog han den tid skal have været udenlands forrejst, som Frederik Skrivers fuldmægtig ikke selv vil benægte, byfogden og samme sin dom endelig har senteret, endog ingen gensvar for ham har været i rette, tilmed og befindes Frederik Hansen for den ganske summa at have fordret, endog med Anders Lings egen håndskrift bevises, den halve hundrede kurant daler at være ham bedaget, indtil Anders Hansen forskikket Hans Iversen hans dom med andre breve fra England, hvilket ikke bevises endnu at være efterkommet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme byfogdens dom ej heller den indførsel, derefter var gjort, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Hans Iversen på hans ejendom til hinder eller skade i nogen måde.

(196)

9/4 1625.

** var skikket Jørgen Knudsen, ridefoged til Koldinghus, på KM og lensmandens vegne og havde stævnet sandemænd af Elbo herred Niels Hansen, forrige kornskriver på Koldinghus, som er død fundet på vandet ved Snoghøj færgebro, hans bane at udlede, hvad var ham til bane og livs lagt, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Elbo herreds ting 8/3 sidst forleden, Mads Jørgensen i Middelfart at have vidnet, at Niels Hansen, forrige kornskriver på Koldinghus, kom til hans hus 1/3 sidst forleden om aftenen og begærede hus om natten, men en tid efter kom Jep Riber i Middelfart og tilspurgte Niels Hansen, om han ville over om aftenen, hvortil han svarede, jeg har været borte så længe, jeg vil over i aften, og næste aften kom Mads Jørgensens søn Jørgen Madsen hjem og sagde, at Niels Hansen gik på Snoghøj færgebro, siden hørte de intet om ham førend tredje dagen derefter, da kom der nogen karle og spurgte efter ham: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Niels Hansen af våde og vanlykke at være kommen i vandet og druknet, og det ham at være til bane og livs lagt, eftersom de sagde dem selv sandhed derom at have udspurgt og forfaret. derhos gjorde den ottende sandemand, ved navn Anders Iversen i Hannerup hans skudsmål, at han er så syg og skrøbelig, at han ikke her i dag kunne møde at gøre sin ed.

(199)

23/4 1625.

7/5 1625.

** var skikket Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, og havde stævnet Iver Markorsen, byfoged i Varde, for han 25/1 1619 på Varde byting skal have tildømt Hans Christensen No, borger i Varde, anpart i et stykke mark, som Else Lauritskone i Varde skulle tilhøre, og Jens Sørensen skulle have i pant og brug af hende, og det efter nogen gamle skøder og pantebreve, salig hr Ib i Varde for mere end 50 år forleden forhvervet af Tomas Clemendsen sst, uanseet fornævnte skøde og pant aldeles intet formelder om det stykke eng i nogen måder. disligeste for fogden bevistes med tingsvidne der

af byen 1618, at salig Tomas Clemendsen, fordum borger i Varde, og afgangne salig Maren, salig hr Ibs, de var Else Lauritskone sst hendes fuld ægte bror og søster, hvormed Hans Christensen No beviste, hans hustru at være en medarving til fornævnte stykke eng, og Jens Lauritsen ikke på hans mor Else Lauritskones vegne for fogden fremlagde skiftebrev, fornævnte eng hans mor Else Lauritskone alene at være tilskiftet, og da vidste fogden ikke andet derom at kende, end hans Christensen No jo burde at have sin anpart i fornævnte eng, så vidt han kunne tilkomme med hans hustru Karen Ibsdatter med rette: så og efterdi ikke bevises Hans Christensen No sin anpart af hvis pending, Clemend Tomasen samme eng har heden forpantet for, at have udlagt, og fogden dog har ham sin anpart i engen tilkendt, førend det ud af pantet var indfriet, det og bevises samme pant til Jens Sørensen at være opdraget, førend samme udsætning sket er, og han dog ikke derfor har fanget noget varsel eller været kaldt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom lovlig, at den må komme Jens Sørensen på hans opladelse og pant til nogen forhindring.

(203)

** var skikket Sidsel Jenskone i Hvolby, Christen Jensen sst og Peder Christensen i Vibholm deres visse bud Villads Frandsen, foged på Stubbergård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have ladet stævne Christen Jepsen i Brandbjerg med flere for et vidne, de 28/8 sidst forleden til Ulfborg herreds ting vidnet har, anlangende at de den næste søndag for sankt hans dag var år, at de skulle have fulgtes til Ringkøbing med Jep Lauritsen, som havde seks tønder rug med sig, og så at han ydede samme rug på afgangne Peder Hvolbys skib, som da lå for Ringkøbing, hvilket deres vidne ikke skulle være vidnet på fersk fod, ikke heller med afgangne Peder Hvolbys hånd eller segl bekræftes, formener samme vidne ikke så noksom eller nøjagtig, at den burde nogen magt at have men magtesløs at være. sammeledes stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han efter samme vidne 25/6 sidst forleden dømt har og tildømt dem at betale Jep Lauritsen samme seks tønder rug, formener samme dom ikke så endelig og lovlig at være, at den burde nogen magt at have: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og den da først efter skudsmål i en måned og siden fremdeles til i dag, som er sjette ugers dag, at være optaget, hvilken opsættelse befindes lovlig til tinge at være læst og forkyndt, og ingen nu er fremkommen nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling sagen længere kan forhale, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og domme magtesløs at være.

(204)

** var skikket velb Axel Rosenkrantz til Glimming hans visse bud Niels Christensen, foged på Landting, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet David Mortensen i Torp for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, han skulle have forhvervet her til landstinget 12/3 sidst forleden over to sandemænds breve, som er sysselskel og markskel anlangende, hvilken dom Niels Christensen på Axel Rosenkrantzes vegne formener ikke at skulle lyde endelig, og mener samme dom fordi burde magtesløs at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder længere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, det og af stævningens opskrift forfares, Axel Rosenkrantz, som en udenlands, ikke fuldkommen med seks ugers stævning for samme dom at være kaldt, da finder vi efter sådan lejlighed samme uendelige dom ikke længere magt at have men magtesløs at være.

(204)

** var skikket velb Axel Rosenkrantz til Glimming hans visse bud Niels Christensen, foged på Landting, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet David Mortensen i Torp for en kopi, som han har i rette båret og fremlagt imod Niels Christensen til Rødding herreds ting såvel som og til Ginding herreds ting 31/3 sidst forleden nogen eng anlangende, hvilken kopi han lader sig af berømme at skulle være ret kopi og skrevet efter velb Erik Rosenkrantzes udgivne brev, og med samme kopi ville ham hans husbonds ejendom fravidne: så og efterdi af opskriften på samme brev forfares, det alene at skal være en løs kopi, hvilket David Mortensen og selv tilstår, og ikke samme kopi med hovedbrevet i sig selv under salig Erik Rosenkrantzes hånd og segl bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kopi så nøjagtig, at dem bør at komme Axel Rosenkrantz til hinder eller skade i nogen måde.

(206)

** var skikket velb fru Sofie Brahe, salig Jørgen Lunges, til Odden hendes visse bud Jens Sørensen, ridefoged til Riberhus, og havde stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, foged til Skast herreds ting, for han 14/9 sidst forleden på Skast herreds ting skal have dømt Morten Nielsen og Søren Jensen i Alslev kvit for den tiltale, hun fornævnte dag ved hendes fuldmægtig har haft til dem, for de skal være dragen på hendes tjenere Tøste Nielsen og Terkild Joensen i Myrtue deres agre imod minde og forlov og oppebåret og annammet kirketiende, som Maren Rasmusdatter i Varde skulle have i fæste: så og efterdi der befindes, Niels Callesen først ved sin uendelige dom at have tilfundet Morten Nielsen og Søren Jensen med samme tiende uret at have gjort og burde derfor at stande til rette som vedbør, indtil hvem der havde i at sige stævnet på ny, og der Jens Sørensen sagen igen for han havde indstævnet, har han bemeldte to personer aldeles for tiltale kvit fundet, uagtet hans forrige dom stod ved fuldmagt og uigenkaldt, han og i samme hans sidste dom har dømt og senteret ydermere, end for ham var indstævnet eller i rette sat, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme hans sidste dom at følge men magtesløs at være.

(208)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg hans visse bud Villads Frandsen, foged på Stubbergård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen i Vittarp for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, at han over en voldgifts dom og afsigelse, som imellem hans tjener Søren Mortensen i Puglund og fornævnte Peder Jensen og hans sønner Christen Pedersen og Niels Pedersen ganget er, forhvervet har, i hvilken dom bemeldte afsigelse skulle være magtesløs dømt: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder længere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Peder Jensen på sin og sine sønners såvel som og Søren Mortensen på sin og sin hustrus vegne for ting har voldgivet al hvis tvist og uenighed, dem havde imellem været, på fire dannemænd dem derom at skulle imellem dømme og adskille, og hvad de derom sagde, skulle de på alle sider orges og nøjes med, som tingsvidne efter deres voldgift om formelder, og samme afsigelse efter slig voldgift dem er imellem gjort og afsagt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod voldgiftsmænds afsigelse at sige eller magtesløs dømme.

(211)

** var skikket velb Christian Ulfeld til Tvis hans visse bud Niels Andersen, foged der sst, og havde stævnet hans bror velb Jacob Ulfeld Mogensen til Krogsdal for en summa penning, han ham er pligtig bleven, som han i Holland skal have forstrakt Jacob Ulfeld efter hans brev, hvorefter dom til

Tvis birketing 29/4 sidst forleden er forhvervet, hvilken hans dom Niels Andersen på Christian Ulfelds vegne formener ret at være, og burde at have udlæg i Jacob Ulfelds gods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Jacob Ulfeld Mogensens udgivne brev til hans bror Christian Ulfeld på 500 specie daler med dis rente og interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, dem at være erlagt og betalt, men Jacob Ulfelds fuldmægtig til birketinget såvel som og her i dag ved sin skriftlig forsæt gælden vedgår og erbyder udlæg i gods at gøre, sagen og til birketinget har været indstævnet, og endelig dom der ganget er, som for er rørt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jacob Ulfeld Mogensen jo er pligtig samme summa penninge med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup og Knud Sørensen til Tredje, som Niels Andersen på Christian Ulfelds vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med KM foged drage for Jacob Ulfelds bopæl og der udæske og gøre Christian Ulfeld udlæg af Jacob Ulfelds løsøre, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Christian Ulfeld i andet Jacob Ulfelds jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(214)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet stævne Jens Andersen i Fjand med mange flere for et vidne, de 29/1 sidst forleden til Ulfborg herreds ting vidnet har, indeholdende at alt hvis ejendom, salig Jesper Ravn havde at bruge til den gård han på Nørklit iboede, det skulle Niels Jespersen, Peder Tøgersen og Christen Nielsen til samme gård bruge, menende samme vidne ikke så lovlig og ret at være vidnet, at det burde nogen magt at have: da efter begge parternes bevilling blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(215)

** var skikket Christen Christensen i Gellerup og havde stævnet Mogens Hjort i Amtrup, for en dele han 19/3 til Hammerum herreds ting på Christen Christensen forhvervet har for to agre, som han skulle have sået med rug på Gellerup mark, uanseet den gode frue fru Mette Rosenkrantz har selv befalet ham at pløje og så, som han formener, og fremlagde Christen Christensen efterskrevne brev, som hans farbror Mikkel Jensen i Hammerum med ham har forseglet og underskrevet, dateret Tanderup 27/6 1624, som indeholder at eftersom hans bror Peder Christensen har indgået på Tanderup og der udtaget ulovligt to tønder rug efter hans egen bekendelse, og for samme hans misgerning var pågreben til galge og gren, da efterdi Mogens Hjort på hans husbonds vegne har bevilget, at hans bror Peder Christensen måtte rettes og halshugges med et sværd og siden lægges i jorden, disligeste efterdi Mogens Hjort ikke ville stå Christen Christensen efter med nogen uærlig lovmål over ham at drive i nogen måde, da lovede og til forpligtede Christen Christensen sig at flytte af den halve gård i Gellerup by, han iboede: så og efterdi med Christen Christensens udgivne forpligt bevises, det han 27/6 1624 har sig til forpligtet ikke efter den dag at skulle befatte sig med at så nogen sæd til fornævnte halve gård i nogen måder, og han dog selv vedgår sig sæd i samme jord at have sået, og ikke bevises det med husbondens eller nogen hans fuldmægtiges bevilling at være sket, så han fordi derfor er delt blevet, da ved vi ikke Christen Christensen af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(217)

** var skikket Christen Christensen i Gellerup og havde stævnet Mogens Hjort i Amtrup for en dele, han 19/3 næst forgangen til Hammerum herreds ting over ham forhvervet har for en skriftlig klage, som han skulle have klaget og fanget sin husbond velb Christen Tomasen i hånd, og i samme dele skulle Christen Christensen være delt for en løgner, endog at Mogens Hjort ikke i nogen måder har bevist, fornævnte klage usandfærdig at være: da blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, og Christen Christensen her forinden samme uendelige dom igen for herredsfogden at indstævne og midlertid for samme dele kvit at være.

(218)

** var skikket velb fru Else Marsvin, salig Envold Kruses, til Stenalt hendes visse bud Niels Christensen i Kærgård og havde stævnet Christen Pedersen i Lundgård og hans medbrødre synsmænd for et syn, de til Skodborg herreds ting 28/3 sidst forleden skal have afhjemlet, og de i samme deres syn skulle have vidnet om Haldbjerg jord og ejendom, hvor det skulle ligge, og dernæst om en gammel dige, som skulle ligge imellem Haldbjerg jord og strømmen øster Nørby skov, og der skulle være fædrift imellem Haldbjerg jord og Sønderby skov. dernæst blev fremlagt efterskrevne synsvidne af Skodborg herreds ting 28/3 sidst forleden, hvori herredsfolk, som mindes op til 40 år, vidnede om samme jord og dige: så og efterdi fru Else Marsvins børn ikke navnlig med deres lovværger for fornævnte vidner er givet varsel, endog det skal være deres ejendom anrørende, som dem endnu imellem skulle være uskiftet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn, vidner og vedkendelse så lovlig at være forhvervet, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(223)

** var skikket velb fru Else Marsvin, salig Envold Kruses, til Stenalt hendes visse bud Niels Christensen i Kærgård og havde stævnet Jens Mølgård i Lemvig og hans hustru Anne Struer for nogen uendelige domme, de lader dem af berømme, de her til landsting skal have ladet forhverve over to uendelige landstings domme, som hun har ladet forhverve over hans uendelige domme, og formener, at dersom Jens Mølgård og hans hustru havde nogen domme over hendes domme, da skulle han hverken have ladet stævne hende eller hendes fuldmægtig: så og efterdi de to uendelige landstings domme, Jens Simonsen fremlagt har, ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, men efterdi Niels Christensens i rette lagte dom befindes i fru Else Marsvins navn at være forhvervet, og hun ikke er stævnet og kaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i hovedsagen at dømme, førend hun og lovlig stævnes og siden gå derom hvis ret er.

(224)

** var skikket velb Jens Mogensen til Sindinggård hans visse bud Jesper Eskesen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 5/3 sidst forleden imellem Jens Mogensen og velb Mogens Kås til Støvringgård dømt har, anlangende et løfte på 7000 daler hovedstol, Jens Mogensen og Mogens Kås med flere har lovet og godsagt for velb Frederik Munk i lante Holsten til Wolf Haken, og Jacob Mortensen har tildømt

Jens Mogensen at forskaffe Mogens Kås, som en forlover i samme hovedbrev, hans hånd og segl igen, efterdi Jens Mogensen har taget udlæg på sine egne og medforlovers vegne, formener at Mogens Kås burde at kræve hans hånd og segl igen hos hovedmanden Frederik Munk og ikke hos ham, og herredsfogden fordi ham deri uret at have gjort, og hans dom burde magtesløs at være: så og efterdi det forfares, Frederik Munk som en hovedmand i samme sag at være interesseret, og han dog ikke for samme herredstings dom er stævnet eller kaldt, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom at være, som den udømt var, og hvem videre påskader, da at stævne Frederik Munk, og siden gå derom hvis ret er.

(226)

** var skikket velb Erik Bille til Møllegård, landsdommer på Langeland, hans visse bud Peder Knudsen og havde stævnet velb jomfru Margrete Bille, for at efter han ved lovlig proces er ved gode mænd indført i jomfru Margrete Billes jordegods for en summa penning, nemlig 930 enkende rigsdaler in specie, hvilken indførsel han mener lovlig og ret at være, så den bør ved magt at blive, og godset efter indførsels lydelse Erik Bille for ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Erik Bille udlæg i fornævnte gods for fornævnte summa penning, indtil så længe han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, jomfru Margrete Bille og i hendes underskrevne fuldmagt selv tilstår ingen modsigelse at have derimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård og ejendom efter indvisnings indhold jo bør Erik Bille for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham efter KM forordning bliver fraløst, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(228)

** var skikket velb Erik Bille til Møllegård hans visse bud Peder Knudsen og havde stævnet velb jomfru Margrete Bille, for at efter han ved lovlig proces er ved gode mænd bleven indført i jomfru Margrete Billes jordegods for en summa penning, nemlig 1309 enkende rigsdaler in specie, hvilken indførsel Peder Knudsen på Erik Billes vegne formener lovlig og ret at være, så den bør ved magt at blive, og godset efter indførsels lydelse at følge ham for ejendom: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Erik Bille udlæg i fornævnte gods for fornævnte summa penning, indtil så længe han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, jomfru Margrete Bille og i hendes underskrevne fuldmagt selv tilstår ingen modsigelse at have derimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård og ejendom efter indvisnings indhold jo bør Erik Bille for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham efter KM forordning bliver fraløst, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket

(230)

** var skikket Mads Nielsen i Forsomhoved på sin hustru Karen Peders, salig Peder Frandsens efterleverske, og Jens Lauritsen i Hie på salig Peder Frandsens børns vegne, som han er værge for, deres visse bud Clemend Pedersen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Niels Skade til Østergård, for en uendelig dom, han her til landstinget kort forleden forhvervet har over en endelig herredstings dom, som forgangen år til Østerherreds ting 14/6 dømt og afsagt er imellem Niels Skade og Karen Peders og hendes børn, anlangende nogen års skyld og landgilde af den gård i Vallund, Peder Frandsen fradøde: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi med KM og Danmark rigens råds dom bevislig

gøres, Mads Nielsens skøde og følgebrev at være ved magt dømt, og gården at følge Niels Skade efter bemeldte Mads Nielsens skøde og følgebrevs lydelse, så deraf forstås, Niels Skade efter følgebrevs lydelse til landgilden af samme gård at oppebære at være berettiget. det og med endelig landstings dom bevislig gøres, den forrige herredstings dom, om samme skyld og landgilde udgangen, ikke at skulle forhindre Niels Skade på dis afgift efter KM dom at oppebære, og herredsfogden dog siden har kvit dømt Karen Peders og hendes børn for fornævnte tre års landgilde, ved vi ikke hans dom deri at følge, og efterdi for herredsfogden ikke har været bevist, det Karen Lauritsdatter eller hendes børn havde påført Niels Skade nogen trætte, men de alene har standet på Mads Nielsens udgivne kvittantser, som stod ved magt, og dem dermed, for samme skyld og landgilde igen at udgive, ville befri, her ikke heller fremlægges nogen dom eller skadesløs brev, hvorefter de kunne være pligtige nogen kost og tæring at udgive, men KM dom tilholder Mads Nielsen at skulle være pligtig for kost og tæring 30 daler til Niels Skade at udrede, og herredsfogden fordi har kvit dømt Karen Lauritsdatter og hendes børn for Niels Skades tiltale for kost og tæring, da ved vi ikke samme hans dom i den punkt at imod sige.

(235)

** var skikket Christen Villadsen, barnfødt i Holstebro, og havde stævnet Maren Pedersdatter, borgerske i Lemvig, og Karen Pedersdatter, tjenende sst, for et vidne, de 11/2 sidst forleden til Lemvig byting vidnet har, formeldende at Christen Villadsen skulle på kyndelmisse dag næst tilforn have sønder slaget en lysestage i Jens Olufsen Struer hans hus og borttaget to skilling af hans bord, hvilket han nu som tilforn på fersk fod højligt har benægtet: så og efterdi fornævnte hovedvidne, Jens Svendsen nu fremlagt har, og genparten dertil af Christen Villadsen er i rette lagt, ikke med hinanden stemmer overens, enten med de otte mænd, som skulle være tinghørere, ej heller i varselen, men i adskillige steder konkorderer, det og i hovedvidnet findes inddraget, Christen Villadsen at skulle have været til vedermåls ting, hvilket genparten intet om formelder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller fornævnte syn, sigtelse og sandemænds ed, derpå funderet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(238)

** var skikket Christen Nielsen, borger i Lemvig, og havde stævnet Svend Bertelsen, borger sst, for efterskrevne bekendelse, han til Lemvig byting i rette båret har, som han af en misdæder, ved navn Niels Skomager, som for sine misgerninger er heden rettet, bekommet har, anlangende at han skulle have bekendt, at Christen Nielsen skulle have fanget sin søn Niels Christensen sin nøgle til hans kiste til at gemme noget gods i. dernæst skal samme misdæder have bekendt, at han skulle have indlagt i Christen Nielsens hus en økse, hvilken bekendelse Christen Nielsen ved sin højeste helgens ed og sjæl salighed benægter sig eller sin hustru aldrig at have været i råd, dåd, gerning eller i slig andre måder, eller vidst noget af den misdæders tyveri: så og efterdi Christen Nielsen selv for ting og dom har tilstået og bekendt, det Niels Skomager og Morten Pallesen samme nat var kommet i hans hus og selv oplukket hans dør, og siden derinde om natten bleven til driks og solgt hans søn nogen knive, som han var over køb med. disligeste og at de havde indlagt samme økse i hans hus, som bekendelsen om lyder, så samme bekendelse i så måde med hans egne ord og mundheld, han for ting og dom haft har, bekræftes, såvel som og med borgmesters vidne bestyrkes, disligeste og med Helvig Ottesdatter og Anne Ottesdatter deres kundskab, det Morten Pallesen og Niels Skomager sådant gods i Christen Nielsens hus samme nat at have haft, befæstes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme bekendelse, så vidt den Christen Nielsen anlanger, at imod sige eller magtesløs dømme.

(242)

** var skikket Jep Hansen i Tjæreborg på sine egne og på Hans Urbansen sst hans vegne og havde stævnet Hans Jessen i Uglvig og Ib Hansen i Novrup, for de 4/5 1624 på Skast herreds ting skal have bekræftet nogen ord, som Peder Christensen i Strandby samme dag på fornævnte ting skal have berettet, anlangende det Jep Hansen på sine egne og Hans Urbansens vegne 1/5 næst tilforn skulle have gjort forlig med Christen Callesen i Tjæreborg på Riberhus, hvad afgift han årligt skulle give dem af det eng og ejendom, han bruger fra bondegården i Tjæreborg, uanseet Jep Hansen benægter, han ingen forlig skal have gjort med Christen Callesen på Riberhus: så og efterdi Hans Jensen og Ib Hansen har vidnet om samme forlig på Riberhus skulle være sket, og ikke sådan kontrakt med Albert Skeels forsegling bekræftes, da kunne vi ikke kende den deres vidne nøjagtig, og efterdi herredsfogden ikke i sin dom har dømt og forklaret om de punkter, for ham var i rette stævnet, da finder vi denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, endelig at dømme og adskille om hvis punkter, for ham bliver i rette sat, som det sig bør.

(245)

** var skikket Villum Mouridsen i Bjert og havde stævnet Mikkel Jepsen sst for en uendelig dom, han nogen tid forleden her til landstinget skulle have forhvervet, anlangende om en bordag, som skulle være sket imellem Mikkel Jepsen og Villum Mortensen og hans hustru nu forgangen høst sidst forleden, hvor Mikkel Jepsen havde slået dem begge med en fork: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi vidnerne i sagen, hvorefter delen drevet er, ikke er stævnet og kaldt, ved vi ikke i hovedsagen at dømme, førend de og lovlig stævnes, og siden gå derom hvis ret er.

** var skikket Hans Tomasen i Tjæreborg hans visse bud Jep Hansen sst og havde stævnet Niels Callesen og Christen Callesen i Tjæreborg for nogen delsvidner, de lader dem af berømme, de over ham til Skast herreds ting skulle have forhvervet, anlangende nogen tiendekorn, som han ikke skulle have ydet, uanseet Hans Tomasen intet tiendekorn at skulle efter stande, enten til kongen eller kirken: så og efterdi ingen bevisning fremlægges, det Hans Tomasen skal være Niels Callesen nogen tiende pligtige, ej heller delsbrevet indeholder for hvad år, det skulle reste, tilmed sådan dele ikke findes påskrevet årlig til tinge at være forkyndt, som det sig burde, da finder vi efter sådan lejlighed samme delsbrev magtesløs at være.

(246)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling for en dom, han 22/1 sidst forleden dømt har imellem Frederik Munk og Jens Frandsen, Jens Eskesen, Jørgen Pedersen, Knud Pedersen og Ove Sørensen Rytter i Rugballe anlangende noget skyldkorn og landgilde, de skulle være pligtige at udgive af deres gårde, de iboer, og samme sag har han sat fra sig og til sin tilbørlig dommer, for der skulle være adskillige adelspersoners breve imod hverandre: da efterdi det befindes sagen tilforn har været hid stævnet, og da efter Christen Andersens skudsmål til i dag, som er seks uger, er optagen, og ingen nu er mødt nogen gensigelse eller modstand

herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme Christen Andersens dom magtesløs at være.

(247)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for han 22/10 1608 ikke har siddet KM ting, ikke heller sat nogen på hans vegne der at sidde KM ting at forskaffe ham og andre, hvis lov og ret kunne være efter loven og recessen, hvorover hans æsknings vidne er ham forspildt, formener ham dermed uret og imod loven og hans egne svorne ed at have gjort, og burde derfor at stande ham til rette, som det sig burde: da efterdi denne sag ikke til Christen Andersens værneting er ordelt, finder vi den did at komme, og der en uvildig dommer at sættes, som, efter sagen for ham bliver indkaldt, deri kan dømme og adskille, som det sig bør.

(248)

** var skikket Niels Madsen i Søgård på sine egne og på Peder Madsen og Hans Madsen i Kelstrup deres vegne og havde stævnet Christen Madsen i Andrup for en dom, han 12/7 sidst forleden på Bølling herreds ting over dem forhvervet har, i hvilken dom han har ladet dem tildømme at kvit holde ham for Kirsten Christensdatter, født på Fasterkær, hendes arv efter hendes salig mors brevs lydelse, uanseet samme deres salig mors brev ikke aldeles kvitterer Christen Madsen for Kirsten Christensdatters arv og gods at svare til, men skulle medføre at Christen Madsen skulle gøre bevisning på hvis, Kirsten Christensdatter tilfaldt, og på hvor meget deraf, der skulle være kommen i boet, hvilket Christen Madsen endnu aldrig skulle have gjort, at samme breve skulle være kommet af Søgård, eller bevist hvor meget enhver broder burde i samme arv at betale, så de kunne have vidst, hvor stor summa det kunne sig beløbe i den broderlod: da efterdi Christen Madsen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme dom og dele er magtesløs fundet, indtil hvem, der havde i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Christen Madsen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Niels Madsen, Peder Madsen og Hans Madsen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og doms lydelse samme dom og dele magtesløs at være.

(249)

21/5 1625.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Christensen i Brandborg og hans medbrødre 24 mænd for et vidne, de 25/1 sidst forleden til Ulfborg herreds ting vidnet har, at alt hvis, som var brugeligt af hvis ejendom, salig Jesper Ravn havde at bruge til den gård på Nørklit, han iboede, det har Niels Jespersen, Peder Tøgersen og Christen Nielsen i brug til samme gård: så og efterdi med tingsvidne bevislig gøres, det fru Elsebe Juels

fuldmægtig Christen Christensen 1/5 1624 af Knud Gyldenstjerne selv har begæret, at samme trætte dem imellem om Fjand grønne måtte bero og opstå, indtil Niels Trolle kom her i landet, at han og Knud Gyldenstjerne kunne selv komme til ords med hverandre derom, på det at det måtte da komme til en venlig forligelse, hvilket Knud Gyldenstjerne og har bevilget, og frafalden hvis vidner, han havde ladet stævne og kalde for, og ikke bevislig gøres det bemeldte to gode mænd siden her i landet har været tilsammen om fornævnte lejlighed til ords, og Christen Christensen dog, imod sin egen begæring med sagen at måtte bero, siden samme Knud Nielsen og hans medbrødres vidne har forhvervet, bemeldte Christen Jensen og hans medfølgere ikke heller har vidnet om nogen visse dag eller tid, når Niels Trolle siden skulle have været her i landet til stede, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Knud Gyldenstjerne til nogen forhindring, og efterdi for birkefogden i deres birk har været rettergang, om fru Elsebe Juel burde samme genpart vidne at have eller ej, og han da sagen i 4 uger har optaget, og der, den dag er kommen, gøres med tingsvidne bevisligt, ham at have tilbudt sig i sagen at ville dømme såvel som og tilbudt samme genpart vidner, og ingen på fru Elsebe Juels vegne da er fremkommen enten at hænde dom eller vidnerne at ville annamme, ej heller bevises dem siden af fogden eller skriveren at være æsket eller fordret, da kunne vi efter sådan tilfald ikke kende fornævnte birkefogdens og skriverens ulempe deri at være.

(253)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Mikkel Terkildsen, byfoged i Vejle, for en dom han 3/3 sidst forleden afsagt har på Vejle byting imellem hans fuldmægtig og Maren Mortensdatter, Anne Olufs, Karen Olufsdatter og Dorte Olufsdatter, som er afgangne Jørgen Sørensen og Oluf Jensens efterladte hustruer og børn i Vejle, med alle deres lovværger, i hvilken han i sentens og eller beslutning skal have kvit fundet nogen af dem og tildømt de andre at stå til rette, formener samme hans dom tvært imod sig selv at være, og ham deri uret at have gjort: så og efterdi ikke for byfogden er bevislig gjort, det Anne Olufs eller hendes børn noget skulle have hugget eller afført af forbemeldte Johan Brockenhuuses skov eller gjort ham nogen skade, så de derfor, som for nogen ulovlig gerning, burde at lide tiltale, men nu befindes deres husbond og far Oluf Jensen i hans levende live, da han for samme skovhugst er tiltalt, inden tinge at have ført fri hjemmel til samme træer at hugge, og byfogden fordi har Anne Olufs og hendes børn for tiltale kvit dømt, da ved vi ikke hans dom i den punkt at imod sige, men hvad sig belanger det Mikkel Terkildsen sin dom på Maren Mortensdatter endelig har senteret og dømt, endog ingen var mødt til gensvar, sagen tilforn i seks uger optagen, da ved vi ikke samme hans dom deri at følge, men ingen magt at have.

(255)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Clemend Sørensen, borgmester i Vejle, for en antegnelse, han i Hover kirkes regnskabsbog, som en regnskabs provst i Jelling syssel, nogle år efter hverandre skal have indskrevet, at en afgift, som udgives af en kirkegård i Jennum, skulle gange af det jord, som ligger til samme gård, hvorefter han for nogle år siden har villet tilholde sig indfæste af samme gård, dog dem til herredsting den tid er blevet ham fradømt, og Clemend Sørensen det uanseet siden i fornævnte kirkebog samme gårds afgift til kirken har indskrevet: så og efterdi fornævnte herredsfoged har sin dom senteret på bemeldte fru Anne Friises udgivne fæstebrev, hun til Søren Madsen givet har på samme gård i Jennum og sin ejendom med kirkejord og andet, og derefter tildømt ham samme jord at nyde efter fæstebrevs indhold, mens den

stod ved magt, og samme hendes fæstebrev endnu for sin tilbørlig dommer standet upåtalt, da ved vi ikke samme herredstings dom at mod sige, eller fornævnte antegnelse derimod at komme Johan Brockenhuus til forhindring, imens samme fæstebrev i så måder for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(258)

** var skikket Hans Nielsen i Viuf på Tyge Henningsens vegne i Eltang og havde stævnet Hans Ravn i Bjert for to pantebreve, Tyge Henningsen skal have gjort Hans Jørgensen Ravn anlangende pant på nogen penning og nogen stykker jord, hvilke pantebreve Hans Nielsen formener ikke til tinge skal være gjort, som det sig burde, men mener, det Tyge Henningsen den tid, han samme breve skulle have udgivet, skulle have været delt og lovforvunden: så og efterdi med delsbrev bevislig gøres, det Tyge Henningsen har været delt og lovforvunden, da han samme pantebrev udgivet har, så han fordi ikke var mægtig sit gods at afhænde eller bort pante efter loven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme to pantebreve, så vidt de er ejendom angældende, ej heller den dom, derefter dømt er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men efterdi Tyge Henningsens forseglede gældsbrev for os i rette lægges, og ikke med kvittants eller nøjagtig kundskab bevises, den at være betalt, ved vi ikke samme brev at imod sige.

(261)

** var skikket Hans Nielsen i Viuf og havde stævnet Jens Mikkelsen og Mads Mikkelsen sst for en kontrakts brev, som de skal have gjort Peder Mikkelsen i Håstrup på den bondegård i Frids Tyvkær og bebrevet ham samme gård, som skulle ligge i et andet sogn, fra ret fælles ejendoms gård i Viuf, som Jens Mikkelsen og Mads Mikkelsen påboer, og samme to gårde skal have været under en gårdseje, og Peder Mikkelsen nu skal bruge samme gård i Frids Tyvkær fra den ejendoms gård i Viuf og til en krongård i Håstrup med Kirsten Nielskones vilje og samtykke, som var deres fulde ægte søster. så mødte Peder Mikkelsen og fremlagde efterskrevne tingsvidne efter samme kontrakt af Brusk herreds ting dateret 1591, otte mænd vidnet har, at Jens Mikkelsen i Viuf og anden Jens Mikkelsen og Hans Mikkelsen, som er Peder Mikkelsens brødre, de stod lydeligt for tingsdom, kendtes og tilstod, berettede og samtykte, at de med deres mors Mette Mikkels vilje og samtykke var så forligt og fordragen med hverandre, at Peder Mikkelsen måtte og skulle nyde og beholde den bondegård i Frids Tyvkær, Poul Poulsen da iboede, hans ganske livstid, og når Peder Mikkelsen er død og afgangen, da skal samme bondegård i Frids Tyvkær ubehindret følge den bondegård i Viuf, Mikkel Basse iboede, som den gjorde tilforn: så efterdi samme kontrakts vidne findes for ting og dom lovligt at være gjort og ganget, og ingen nøjagtig vidnesbyrd derimod fremlægges, det og befindes samme kontrakts vidne tilforn her ved endelig dom at være ved magt kendt, da ved vi ikke samme landstings dom at forandre, men ved magt at være.

(263)

** var skikket Jens Christensen Mølgård, borger i Lemvig, hans visse bud Jens Svendsen, borger sst, og havde stævnet Christen Christensen i ---- for to uendelige domme, han ved sin fuldmægtig Niels Christensen i Kærgård under salig fru Else Marsvin til Stenalt hendes navn forhvervet har anlangende noget gæld, Christen Christensen skulle have været salig Morten Jørgensen, fordum byfoged i Lemvig, pligtig efter hans regnskabsbogs lydelse, hvilken gæld Christen Christensen selv skal have vedgået ---- til Lemvig byting, som dom derefter gangen er, er med at bevise, uanseet det Christen Christensen skulle have nogen usandfærdige vidner forhvervet, det han skulle have ydet

Anne Jensdatter, salig Morten Jørgensens hustru, en tønde rug på samme gæld: så og efterdi samme tre landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi samme vidne, hidkaldt er, ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(264)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jørgen Jensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Christen Andersen i Nørby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han 6/4 sidst forleden dømt har, og i samme sin dom fradømt Karen Christensdatter Timling hendes liv for falske tegn og spådom, hun skal have gjort, spået og udsagt efter hendes egen bekendelse, hvilken Jørgen Jensen på Ulrik Sandbergs vegne formener lovlig og ret at være: så og efterdi fornævnte herredsfoged alene hans enige forsegling samme dom på Karen Christensdatters liv har udgivet, og ikke taget domsmænd til sig derom at kende, som recessen ham tilholder, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være, som den udømt var, og hvem videre påskader, da indkalde sig sagen til herredsting igen, og der fogden med domsmænd endelig i sagen at dømme, som det sig bør.

(265)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jørgen Jensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Christen Andersen i Nørby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han 4/5 sidst forleden dømt har, og i samme sin dom fradømt Jens Sørensen i Tinggård hans liv for falske tegn og spådom, han skal have med været i råd og gerning at lade gøre, spå og udsige efter bekendelse og vidners lydelse, hvilken dom Jørgen Jensen på Ulrik Sandbergs vegne formener lovlig og ret at være. derimod havde Jens Sørensen hid stævnet Jørgen Jensen for efterskrevne bekendelser, han til Hjerm herreds ting 6/4 sidst forgangen i rette båret har, formeldende at satan og den onde ånd har talt igennem en besat kvinde Karen Christensdatters mund, som blandt andet formelder, at Jens Sørensen skal have tilrådet samme besatte kvinde at gøre jærtegn og brænde godtfolks gårde af, hvilken bekendelse Jens Sørensen ved hans højeste helgens ed benægter: på Jørgen Jensens begæring blev samme sag opsat til næste landsting efter pinsedag nu først kommende, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, og Anders Lauritsens klage her forinden lovligt at stævnes.

(267)

** var skikket velb Sivert Pogwisch til Hagen, fyrstelig holstensk råd og provst til Üttersen, hans visse bud Casper Skrædder, borger i Varde, og havde stævnet velb jomfru Margrete Bille til Donslund for 1000 enkende rigsdaler hovedstol med des rente og interesse, som hun efter KM og rigens råds dom, dateret København 9/7 1624 er blevet tildømt ham at betale, hvilket hun ikke har efterkommet, formente hende deri uret at have gjort, og burde derfor at have indvisning i hendes jordegods eller løsøre: da efterdi for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgivne brev på 1000 daler med sin rente, hun og for KM og rigens råd er tildømt dem at betale, og hun derimod ved hendes fuldmægtig lader tilbyde med gods at vil gøre udlæg, da tilfinder vi velb Anders Friis til Krabbesholm og Johan Anrep til Grønkær, som Casper Skrædder på Sivert Pogwisches vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for jomfru Margrete Billes gård og udæske fyldest af hendes løsøre, gøres dem der ikke udlæg, da fornævnte tilbudte gods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod

fornævnte fordrede summa med des rente og interesse likvidere, sker der dem ikke fyldest, da Sivert Pogwisch i andet jomfru Margrete Billes løsøre eller gods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(268)

18/6 1625.

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, høvedsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 7/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Kirsten, hr Peders, i Brøndum præstegård, for hun først i langsommelig tid efter hendes salig husbonds død og afgang skal have siddet i en uregistreret bo, og så skal have tagen nogen af hendes slægt og venner til sig og gjort skifte med hendes børn, uanseet boen ikke lovlig skulle være registreret, eller børnenes gods skulle være vurderet og særdeles fra hverandre adskilt, så ethvert barn med sin lovværge kunne vide, hvad dem tilkom, børnene til stor skade, børnenes rette værger efter loven ubevidst. disligeste havde stævnet Kirsten, hr Peders, Christen Pedersen, Jens Pedersen, Søren Pedersen og deres lovværger. herhos blev i rette lagt et skifteregister på hvis gods, salig hr Peders børn Christen Pedersen, Jens Pedersen og Søren Pedersen er tilfaldet efter hans død, dateret Brøndum præstegård 18/9 1624. disligeste blev fremlagt Peder Pedersen, skriver i Allerup, hans fuldmagt, at han består samme skifte, og han på Søren Pedersens vegne, som han formente hans rette fødte værge på fædrene side, har ladet sit samtykke, til hans mor annammet hans gods til sig. Jens Sørensen berettede, at salig hr Peders børn tilforn skal have købt nogle arveparter, som Hans Pedersen i Brøndum og Jens Jensen Husbond efter salig Anne Jenskone af Hovum kunne tilfalde, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herredsting under dato 1621, det Hans Pedersen i Brøndum tilstod, at han med hans hustru Anne Jensdatters vilje og samtykke havde solgt fra dem og deres arvinger og til Christen Pedersen, Jens Pedersen og Søren Pedersen, barnfødt i Brøndum præstegård, og deres arvinger al den arvelod og anpart, som han med hans hustru Anne Jensdatter efter salig Anne Jenskone af Hovum arveligt kunne tilfalde. endnu efterskrevne tingsvidne samme dag udganget, det Jens Jensen Husbond i lige måde til fornævnte tre brødre har solgt al den arvelod, som ham efter salig Anne Jenskone af Hovum kunne tilfalde. og derhos berettede Jens Sørensen, at han med skifteregister, dateret Hovum 30/4 1621, ville bevislig gøre, Anne Jenskone en summa i penning og gods efter hendes salig husbond Jens Iversen at være tilfalden: så og efterdi ikke befindes eller for os bevislig gøres, det salig hr Peders efterladende bo og gods på fersk fod efter hans død i børnenes næste frænders nærværelse rigtigt at være registreret eller skiftet, så enhver kunne vide sin anpart, som recessen klarligt tilholder at skulle ske, men rum tid og med nogle måneder efter hans dødelige afgang sligt først at være sket, og hans hustru dog midlertid har siddet i en uregistreret bo og befattet sig med hans efterladende gods, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skifte register eller den dom, derpå funderet er, så nøjagtig og lovlig, at de bør at komme Søren Pedersen, som er umyndig, på hans lod og anpart, ham kan være berettiget, til hinder eller skade i nogen måde.

(272)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 7/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Kirsten, hr Peder Jensens, i Brøndum præstegård for en skifte, hun skulle have gjort med hendes børn, siden fogden skal have dømt den første skifte ved magt, hvilken skifte dog ikke

til tinge skal være gjort, men samme skifte såvel som den første ulovlig imod loven at skulle være gjort og burde derfor magtesløs at være: så og efterdi det befindes, de første skifteregistre, som imellem Kirsten hr Peders og hendes tre sønner efter deres salig far er gjort, her i dag ved endelig dom at være påkendt, ikke at skulle komme Søren Pedersen på hans anpart til forhindring, da kunne vi ikke kende denne sidste skifteregister, som efter den første kasserede gjort er, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have.

(274)

** var skikket hr Joen Madsen, Guds ords tjener til Brøndum og Nebel kirker, hans visse bud Christen Olufsen, slotsskriver på Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget 7/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han 22/2 sidst forleden imellem ham og salig hr Peders arvinger og Kirsten, hr Peders, i Brøndum præstegård dømt har, anlangende ham at være tildømt at betale de huse og bygning, som fandtes i Brøndum præstegård den tid, salig hr Peder Jensen døde, og det mest af den årsag efter et kongebrev, højlovlig ihukomst kong Christian salig hr Hans i Brøndum præstegård givet har, indeholdende i sin mening, at hr Hanses arvinger skulle have betaling for hvis bygning, som da fandtes i Brøndum præstegård efter hans død, og det af den årsag, Brøndum præstegård formedelst ildebrand at være afbrændt, hvilket KM brev han formente ikke at kunne heden tydes videre end til hr Hanses arvinger. disligeste havde stævnet fornævnte hr Peders arvinger, Christen Pedersen, Søren Pedersen, Peder Pedersen i Allerup, Niels Pedersen i Kravens, Elle Pedersdatter i Livstrup og hendes lovværge. så mødte Kirsten, hr Peders, og fremlagde efterskrevne dom af Skast herreds ting 22/2 sidst forleden, som så beslutes, efterdi salig hr Hans Warder, fordum præst i Brøndum, Brøndum præstegårds huse, som var afbrændt, på sin egen bekostning at have opbygget, og salig hr Peder Jensen, hans efterkommer, af lensmanden efter KM brev var tilholdt samme hr Hanses arvinger fornævnte huse at betale, da vidste fogden ikke salig hr Peder Jensens efterleverske og arvinger den værd, samme huse, som deres husbond og fars købte køb, at kunne fradømme. derhos fremlagde salig ihukomst kong Christians efterskrevne brev, dateret 1540, og dernæst fremlagde efterskrevne kontrakt, gangen imellem Jacob Hansen i Varde på hans far hr Hans Warder og salig hr Peder Jensen i Brøndum præstegård, dateret Riberhus 28/7 1578, angående præstegårdens bygninger. videre fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting dateret 1578, i lige måder indeholder Jacob Hansen med hans hustru Maren Nielsdatter at have givet hr Peder Jensen og hans arvinger afkald for Brøndum præstegårds bygning, som hans salig far hr Hans Warder havde med sin penning opbygget: så og efterdi KM brev alene tilholder hr Hans hans efterladende arvinger at være efter hans dødelige afgang bevilget at skulle have fyldest for hvis nyttig bygning, han på præstegården, som ---- tilforn var afbrændt havde af ---- Brøndum kirke og præstegård igen i befaling og forsvar fik, og ikke samme kongelige brev sig videre heden strækker til hans ---- så den ene præstemand efter anden til sådan bygning kunne være berettiget, ikke heller med slig præstegårdes bygning der i herredet andetsteds er sædvanlig således at skulle forholdes, og herredsfogden dog ikke har vidst hr Peders efterleverske og arvinger værd for samme huse at fradømme, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge, men ingen magt at have.

(277)

** var skikket velb fru Elsebe Juel, salig Poul Munks, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen, foged der sst, og havde stævnet Niels Pedersen i Bendsgård, Jens Bendsen, Kirsten Bendskone sst og Niels Jørgensen i Kirkeby samt Peder Bendsen, borger i Holstebro, for vidner, de 19/6 og 26/6 til Ulfborg herreds ting vidnet har, at det er dem fuldt vitterligt, at salig Mads

Mikkelsen, som boede i Tokesdal og salig Laurits Jørgensen, som boede i Bendsgård, blev venligt og vel forligt om al hvis gæld, som salig Bend Jensen og salig Mads Mikkelsen imellem var: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om kontrakt, som imellem salig Mads Mikkelsen og Laurits Jørgensen skulle være gjort, og ikke samme vidne med fornævnte mænds brev og segl bekræftes, de ikke heller har vidnet på fersk fod, men på to døde mænd, og ikke i deres levende live, da de kunne have vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(279)

** var skikket velb Frederik Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Tryggevælde, hans visse bud Christoffer Luloff, foged på Barritskov, og havde stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han skal have sig tiltagen til fornævnte herredsting 204 sidst forleden at dømme og afsige imellem Frederik Reedtz og velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, anlangende en mark landgilde på Nørklit, som de tre mænd iboer, ved navn Niels Jespersen, Peder Tøgersen og Christen Nielsen skulle udgive årligt til Frederik Reedtz af Fjand grønne, og da opsat sagen i 5 uger og da samme dag falden fra hans dom og gjort frafindelse i steden for dommen, formedelst en landstings stævning, som Knud Gyldenstjerne lod læse samme dag på fornævnte ting, uanseet Christen Madsen var tildømt her til landstinget at dømme endelig om samme landgilde, hvem den burde at følge, og ikke Frederik Reedtz endnu har bekommet enten dom eller frafindelse: så og efterdi Christen Madsen selv bekender, at han til femte ugers dag dømte i sagen efter opsættelsens indhold, dog af den årsag Frederik Reedtzes fuldmægtig ikke ville betale skriveren, sine breve i dommen at inddrage, kunne han fordi ikke give dem i pennen beskrevet, her ikke heller bevises Frederik Reedtzes tjener samme tid at have begæret domme beskrevet, bemeldte Christoffer Luloff og selv tilstår, budene sine breve fra tinget med sig at have hjemført, så deraf kan eragtes, at han ikke ville dem fra sig levere, så dommen derefter kunne gives beskrevet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende fogdens ulempe deri at være.

(281)

** var skikket Bertel Tomasen i Lindvig hans visse bud Christen Olufsen, ridefoged til Lundenæs, og havde stævnet Niels Madsen i Aller for et vidne, som han til Hammerum herredsting 29/11 1623 vidnet har, anlangende om Skjern å, som skulle være brudt igennem Aller mark, og at han derefter skulle have haft hans brug og drift over samme å, som skulle være igennem brudt, hvilket vidne han ikke har vidnet på nogen visse dag eller tid. disligeste havde stævnet adskillige personer for efterskrevne vidner, de har vidnet om bemeldte åsteder, hvor åen har haft sit løb og gang, og om laksegårde og brug, de mænd fra Aller og Lindvig har haft tilsammen, samt om markskel imellem de to byer: da efterdi Christen Olufsen giver til kende, allerede at være kaldt på sandemænd ret markskel imellem Aller og Lindvig at gøre, da bør samme vidner på begge sider ikke at forhindre sandemænd retfærdig markskel imellem Aller og Lindvig at udsværge og gøre, når de dertil bliver tilfulgt, som det sig bør.

(289)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte ting 16/12 1620 dømt har, anlangende ham at have frafundet ham fra nogen vidnesbyrd formedelst et skudsmål, som Christen Sørensen i Vollund skulle have ladet gøre fornævnte dag, hvilket Gregers

Hvid på Frederik Munks vegne formener, at han ikke havde burdet at gøre, og dømme ham fra sin lovlig stævning og varsel, men havde burdet sagen at opsætte, at han sin varsel kunne have nydt: så og af fornævnte herredstings dom forfares, det Christen Sørensen i Vollund med flere, i sagen har været interesserede, at have fanget varsel for vidner, Frederik Munk den dag agtet at lade forhverve, og Christen Sørensens skudsmål da lovlig er gjort, det han var i KM bestilling forhindret, og Christen Andersen fordi har frafundet Frederik Munks fuldmægtig samme vidner, og ikke efter skudsmål til en bestemt tid sagen opsat, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Christen Andersen jo sig dermed har forseet og bør derfor at igen give Frederik Munk hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har lidt og ladet anvende, og samme hans dom ingen magt at have.

(290)

** var skikket Joen Hansen i Bølling og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en uendelig dom, han her til landstinget nogen tid siden forleden ved sin fuldmægtig over ham skulle have ladet forhverve, hvilken dom han formener med vrang undervisning at være forhvervet, efterdi ikke skulle befindes, at han havde fratagen Frederik Munk sin ret eller lovmål anderledes, end den dag skudsmål blev gjort: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi af samme herredstings dom forfares, bemeldte Frederik Munk at have ladet did stævne Jes Jensen for dom, og hans skudsmål da er gjort, det han var så syg, han ikke kunne møde, og fogden fordi ikke har vidst nogen lovmål over Jes Jensen at udstede, og ikke efter samme skudsmål sagen til en visse tid har optagen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Joen Hansen sig jo dermed har forseet og bør derfor at igen give Frederik Munk hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har lidt og ladet anvende, og samme hans dom ingen magt at have.

(292)

** var skikket Christen Christensen i Gellerup med en opsættelse her af landstinget 7/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mogens Hjort i Amtrup for en dele, han 19/3 sidst forleden til Hammerum herredsting over ham forhvervet har for en skriftlig klage, han skulle have klaget og fanget sin husbond velb Christen Tomasen i hånd, og i samme dele skulle Christen Christensen været delt for en løgner, endog at Mogens Hjort ikke i nogen måder har bevist fornævnte klage usandfærdig eller løgnagtig at være, eller endelig dom for samme dele at være ganget. så mødte Mogens Hjort og fremlagde efterskrevne klage lydende, gunstige husbond, Gud aller mægtigste sparer og bevarer eder til sjæl og liv med al lykke og velfærd, kære Christen Tomasen og kære husbond, bedende eder for Guds skyld, at i ville høre denne min fornødne klage, som mig er vederfaret i eders fraværelse, for det første har min bror forseet sig i eders gård Tanderup og der ulovligt taget noget korn, så han dermed har forbrudt sit liv, så har jeg besøgt eders foged Mogens Hjort i flere godtfolks nærværelse, om jeg måtte bekomme den anden halvpart af den gård, jeg iboer, til det jeg har i gæste, at han ville behjælpe mig hos eders fromhed, at min bror for hans misgerning måtte komme ud for penning eller aflives ved sværd, da har han lovet mig godt og derpå annammet 15 rigsdaler af mig, så har han besøgt eders kære frue og far og givet mig så for svar, at dersom jeg ikke ville afstå gården alt sammen og flytte fra den til påske, da måtte han ikke komme til sværdet, hvorfor jeg måtte nødes til at forpligte mig fra gården at vige. dernæst er mig til vidende vorden, at eders gode frue har bevilget, at han måtte aflives ved sværd, af den årsag har jeg rejst til København og besøgt eders gode frue, da har hun givet mig for svar, at jeg skulle drage hjem og avle og bjerge det bedste jeg kunne, har han taget forpligt af dig, at du skal rømme din gård

for din brors skyld, da skal han have utak derfor: så og efterdi med Christen Christensens skriftlige klage bevislig gøres, ham at have angivet Mogens Hjort for hans kære husbond i adskillige punkter, som kunne eragtes ham på hans gode rygte og navn til forkleinring, og ikke Christen Christensen sådan hans angift med nøjagtige vidner har bevislig gjort sandfærdig at være, og herredsfogden fordi sin forrige uendelige dom har efterfulgt og tildømt Christen Christensen at lide tiltale, som vedbør, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme hans endelige dom at imod sige, og efterdi Christen Christensen befindes alene efter en uendelig herredstings dom at være delt, førend endelig dom i sagen var udganget, da finder vi Christen Christensen af den dele kvit at være.

(296)

** var skikket Kirsten, Clemend Staffensens, borgerske i Vejle, hendes visse bud Jesper Jensen, rådmand der sst, og havde stævnet Jørgen Christensen, borger sst, for uendelig dom, han her til landstinget har ladet forhverve med vrang undervisning og vedkendelse for en kålhave, liggende sønden Vejle, som Kirsten Clemends er arveligt tilfalden i Norge for nogle få år forleden, og ikke Jørgen Christensens hustru eller hendes forrige mand Hans Pedersen har sig den vedkendt, imedens Niels Andersen levede, men at have haft den for årlig leje og afgift, og fremlagde efterskrevne pantebrev, som Anders Finds i Vejle til sin søn Niels Andersen på ti daler har udgivet, og derfor i pant sat ham hans kålgård, dateret vejle 1589: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Anders Finds, som samme pantebrev har udgivet, såvel som Gøde Lauritsen og Clemend Staffensen, den med ham forseglet har, deres arvinger ikke er stævnet, ved vi ikke i hovedsagen at dømme, førend de og lovlig kaldes, og siden gå derom hvis ret er.

(297)

** var skikket velb Gert Rantzau til Breitenburg, befalingsmand på Haderslevhus, hans visse bud Christen Sørensen i Skovbøl og havde stævnet Jørgen Jørgensen i Holtum og Laurits Christensen sst for et vidne, de til Nørvang herredsting 8/3 sidst forleden vidnet har på hans tjener Jens Sørensen i Vindelev, at han den næste fredag for fastelavn skulle have hugget en bøg på Jørgen Jørgensens skovskifte: så og efterdi det ikke befindes, Jens Sørensen med kendetegn at være taget ved stub eller stavn eller dermed fulgt til hus, og straks ladet koster til syne med vidnesbyrd efter loven, tilmed og befindes Jørgen Jørgensen både at have vidnet i sagen og selv bunden bogsed, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, bogsed eller den nævnings ed, derefter svoret er, så noksom, at de burde nogen magt at have men magtesløs at være.

(299)

** var skikket Anne Lauritsdatter, som tjener i Lægård mølle, hendes visse bud Peder Nielsen, borger i Holstebro, og havde stævnet Villads Frandsen, foged på Stubbergård, for to uendelige domme, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have forhvervet over hende, for hun skulle være draget af Sevel birk imod arrestering for seks rigsdaler lovens bøder, for hun skulle have ladet sig beligge, uanseet at det ikke skulle være hende overbevist, at hun skulle være beligget på den gode mand velb Knud Gyldenstjernes stavn, thi hendes husbond Tomas Andersen, som da såvel som nu tjener, har fået sin venlig pas og afsked fra Knud Gyldenstjerne 6/5 1623, og hun skulle have født barn der næstefter ved påsketide, hvor ud af noksom er at eragte, at hun skulle være bleven med barn, siden hun og hendes husbond, som hun tjener, var afskilt fra Knud Gyldenstjerne, og hun nu i forgangen sommer 26/7 har udlagt sine lovens bøder til velb Ulrik Sandberg: så og

efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte 24 mænd udførligt har vidnet, det Anne Lauritsdatter var hos Tomas Møller i Hjelm møllegård til noget efter sankt hans dag i høslæt 1623, og intet derimod fremlægges hvormed bevises kan ikke så at være, eller hende midlertid på andre steder at have haft nogen barsel, det og befindes Anne Lauritsdatter med to mænd i birket lovlig at være arresteret, og derimod retten foragtet og bortdraget, og hun fordi er vold oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme 24 mænds vidne, ej heller fornævnte arrestering og den vold, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme.

(302)

** var skikket Søren Jensen i Bredvig hans visse bud hans bror, Jens Jensen, med hans fuldmagt med en opsættelse her af landstinget 7/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet fornævnte Søren Jensens far Jens Lauritsen i Bredvig for efterskrevne skøde, han nogen tid siden efter hans bror Christen Jensen i Hvamgård hans fuldmagt til Ginding herredsting skal have givet og gjort Jens Sørensen i Tinggård, på velb Niels Mogensen til Ørnhoved hans vegne, på en selvejer bondegård, liggende i Ginding herred i neder Feldborg, Christen Pedersen Brogård påboer, mente samme skøde ulovligt og uretfærdigt at være, og mener han og hans søskende var nærmere til at købe end en fremmed: da efter flere ord dem imellem var, blev de formedelst vores underhandling her for retten så forenet, at Niels Mogensen lovet at skal give Jens Lauritsens børn og svogre, bemeldte Jens Jensen, Søren Jensen, Christen Pedersen i Hvamgård, Christen Jensen og Mette Jensdatter, født i Bredvig, til en villighed en halv hundrede sletdaler til sankt olufs dag nu først kommende at betale, og dermed skal samme skøde blive ved sin fuldmagt, og af Jens Lauritsen, hans børn og svogre upåtalt i alle måder.

(303)

** var skikket Niels Ravn i Bredsted med en opsættelse her af landstinget 7/5 sidst forleden, lydende ham da at have ladet i rette stævne Niels Pedersen i Pjedsted for en uendelig dom, han for kort tid siden til landstinget forhvervet har over en mageskifte brev, om er udganget imellem salig Jens Ravn og Lauge Pedersen i Bredstrup, som skal være gjort på Elbo herredsting, og formener Niels Ravn efter det magelav, som har fulgt hans forældre og ham ved 24 år ulast og ukæret, det bør at følge ham angerløst, og samme uendelige dom, med vrang undervisning at være forhvervet, burde magtesløs at være: så og efterdi samme uendelige landstings dom ikke fremlægges, endog sagen over seks uger har været optaget, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte mageskiftebrev for os i rette lægges, som Jens Ravn og Lauge Pedersen år 1601 for ting og dom med hinanden bevilget og indganget har, så der straks er tingsvidne efter taget, og ikke for os bevises, at i så langsommelig tid, fast over recessens hævd, derpå at være ilet eller klaget, det enhver sin del jo roligt har efterfulgt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme mageskifte vidne at sige eller magtesløs dømme.

(305)

** var skikket Lauge Ravn i Velling og havde stævnet Niels Ravn i Velling, Niels Klinkhammer og deres medbrødre otte mænd for et vidne, de til Holman herredsting 16/5 næst forleden vidnet har, indeholdende dem 8/5 næst tilforn at have hos været i salig Lauge Ravns gård på lille Velling gade og der hørt, Lauge Ravn skulle have kaldt Peder Basse og Peder Hansen i Velling tyve, og flere ord dem på tinget skal være imellem faldet, hvilke deres vidner han med højeste helgens ed benægter

slige ord ikke at have haft: så og efterdi Nis Ravn og hans medfølgere har vidnet efter Lauge Ravns ord og mundheld, som han ikke er gestendig, eller for tingsdom indgået, og da straks tingsvidne efter taget, men dem højligt benægter, og tilmed Peder Basse og Peder Hansen erklæret, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, bemeldte ord anlangende, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, og efterdi samme dom ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(307)

** var skikket Søren Pedersen i Odderup og havde stævnet Niels Tomasen, borger i Vejle, for en dom, han til Tørrild herreds ting på Brun Store, borger til Kiel, hans vegne 21/5 sidst forleden over ham forhvervet har, anlangende 100 sletdaler, Søren Pedersen skulle være Adrian Nissen, fordum borger til Kiel, skyldig efter hans hovedbrevs indhold, uanseet Søren Pedersen skal på Adrian Nissens vegne handlet ham korn til, hvilket hans brev han blev tildømt at betale inden 15 dage: så og efterdi samme dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, uden videre forhaling dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(308)

** var skikket velb fru Kirsten Juel til Grundet hendes visse bud Clemend Pedersen og havde stævnet Knud Offersen, borger i Kolding, for en summa pending, han efter hans brevs lydelse hende skyldig er, formenende ham pligtig at være fornævnte summa penning med sin efterstående rente hende skadesløs at erlægge og betale: da efterdi for os i rette lægges Knud Offersens forseglede og underskrevne brev på bemeldte summa pending, han fru Kirsten Juel er skyldig bleven, og ikke med kvittants beviser dem at være erlagt, sagen og til bytinget har været indstævnet, og endelig dom der er ganget, Knud Offersen og selv her er mødt gælden bekender og tilstår og tilbyder i Skibet balle og møllehave at ville gøre udlæg og for sig rette, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Knud Offersen jo er pligtig samme summa pending med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og Jens Juel til Lindbjerg, som Clemend Pedersen på fru Kirsten Juels vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Skibet balle og møllehave, som Knud Offersen tilbudt har, og det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da fru Kirsten Juel i andet Knud Offersens løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så hun bekommer fuldt udlæg og betaling for samme sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(309)

** var skikket Niels Hansen i Skanderup hans visse bud Niels Ravn i Velling med en opsættelse her af landstinget 7/5 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses lydelse at have stævnet Birgitte Peders i Skanderup for et vidne, hun 22/7 1624 til Anst herreds ting vidnet har, at hun skulle have seet, at han skulle haft hans utugt med en af hans køer, og ikke at have vidnet, at Niels Hansen skulle have haft begge hans hænder om en bjælke og standet og hoppet op og ned bagved koen, hvori han mener noksom kan forfares, hvor usandt hendes vidne skulle være, hvilket vidne han højligt for tingsdom har benægtet sig aldrig sådan gerning at have gjort: da efterdi det befindes sagen tilforn at have været hid kaldt, og den da til i dag, som er seks uger optaget, og ikke

fornævnte vidnesfolk eller Eske Andersen eller nogen andre nu er mødt nogen gensigelse eller modstand her imod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri videre forhaling kan gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(311)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Mikkel Terkildsen, byfoged i Vejle, for en dom han 3/3 sidst forleden dømt har imellem hans fuldmægtig og Anne Olufs, Karen Olufsdatter, Dorte Olufsdatter, Maren Mortensdatter i Vejle, med alle deres lovværger, i hvilken han i sentensen eller beslutning skal have kvit fundet nogen af dem og tildømt de andre at lide for en og den selv samme gerning, og således hans dom tvært imod hver andre at være, hvorfor samme hans dom af samme årsag her til landstinget skal være underkendt, da formener Johan Brockenhuus Mikkel Terkildsen deri uret at have gjort og pligtig derfor at stå til rette: så og efterdi Mikkel Terkildsen samme sin dom på Maren Mortensdatter endelig har dømt, endog ingen var mødt til gensvar, og samme hans dom fordi er magtesløs kendt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Mikkel Terkildsen jo sig dermed har forseet, og bør derfor igen at give Johan Brockenhuus hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har ladet anvende.

(312)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Jesper Jensen, borger i Vejle, med flere borgere sst for et vidne, de til Vejle byting 3/6 sidst forleden vidnet har om nogen ord, Clemend Sørensen, borgmester i Vejle, skulle have haft i Hover kirke til sognepræsten og menige sognemænd, anlangende at han skulle have tilspurgt dem om nogen stolestade i Hover kirke, som 1612 var indsat i koret i den krog, som trappen tilforn opgik til den gamle prædikestol, og at sognepræsten og menige sognemænd, som da til stede var, skulle have svaret ham, at de ikke skulle have klaget på samme indsatte stol for ham, hvilket deres vidne han formente sig med sognemænds vidne at ville bevise, dem hverken således at have været tilspurgt eller at have svaret, som fornævnte fire mænd om vidnet har, formente dem i deres vidne mere deres borgmester til vilje at have vidnet, hans uretfærdige sag og unødige trætte dermed at besmykke, og at samme deres vidne burde magtesløs at være: så og efterdi Jesper Jensen og hans medbrødre ikke udførligt har vidnet eller forklaret, hvem af Hover sognemænd navnlig der bemeldte tredje pinsedag skulle have givet Clemend Sørensen sådan svar, som de om vidnet har, da finder vi den deres vidne magtesløs at være, og efterdi Jens Olufsen, Jens Bjørnsen, Bertel Frederiksen og deres medfølgeres vidne såvel som hr Søren Staffensens kundskab ikke er vidnet på fersk fod, men i et andet år nogen måneder efter, samme ord skulle være faldet, da kunne vi ikke kende samme deres vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men efterdi Clemend Sørensen alene har benægtet, at ingen af Hover sognemænd har klaget for ham på den liden stol, som stod i koret i Hover kirke, og ikke med nøjagtige vidnesbyrd bevislig gøres, sligt for ham tilforn at være angivet, eller bevises ham at have ind hjemlet nogen i stolestand i Hover kirke imod sognemænds minde, da ved vi ikke samme hans benægtelse at imod sige.

(318)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Olufsen, slotsskriver sst, med en opsættelse her af landstinget 21/5 sidst forleden, lydende ham da at have ladet hid stævne Christen Andersen i Nørby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han 4/5 sidst forleden dømt har, og i samme sin dom fradømt Jens Sørensen i Tinggård hans

liv for falske tegn og spådom, han skal have med været i råd og gerning at lade gøre, spå og udsige efter bekendelser, sigtelser og tingsvidners lydelse, hvilken dom Christen Olufsen på Ulrik Sandbergs vegne formener lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi Peder Skrædders bekendelse findes af en misdæder at være gjort, hvis ord efter recessen ikke står til troende, det og befindes Karen Christensdatter at være af en ond ånd besat, der hun samme beråbelse på Jens Sørensen gjort har, og ikke samme bekendelse og beråbelse med nøjagtige vidner bestyrkes og bekræftes, men bemeldte præster såvel som og fornævnte 24 mænd har vidnet om rygte og tidende og ikke om nogen gerning eller deres egen vitterlighed, ikke heller Jens Sørensen findes i Anders Lauritsens klager at være benævnt eller navngivet, det han ham for nogen utilbørlig sag ville sigte eller anmode, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse, sigtelse, vidner og klager ej heller herredsfogdens enige dom så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Jens Sørensen på hans liv til hinder eller skade i nogen måde.

(326)

** var skikket Jens Christensen i Timling på hans hustru Karen Tomasdatters vegne og havde stævnet Jørgen Jensen, ridefoged til Lundenæs, for to bekendelser, han til Hjerm herreds ting 6/4 dette år i rette båret har, den første forhvervet til Hjerm herreds ting 19/1 sidst forleden, som han om tirsdagen tilforn i Holstebro efter en besat kvinde ved navn Karen Christensdatters ord er tagen beskreven, den anden forhvervet 3/4 og 4/4 i Nørby efter fornævnte besatte kvinde hendes ord er tagen beskreven, den tredje efter en misdæder ved navn Peder Skrædders ord, som han i Holstebro 5/4 skulle have bekendt, samme besatte kvindes hendes ord sandfærdige at være, anlangende at hans hustru Karen Tomasdatter skulle have tilrådet dem at tegne med det blod, hvilken bekendelse hun højligt benægter aldrig at have gjort og uskyldig dermed at være: så og efterdi Anders Lauritsen giver til kende, det Karen Jensdatter i Bastrup vil kalde på nævning og Karen Tomasdatter efter loven forfølge, da ved vi ikke på fornævnte bekendelser, vidner og kundskab at dømme, førend nævninger har gjort deres ed og siden gå derom hvis ret er, men efterdi herredsfogden Christen Andersen alene har dømt på Karen Tomasdatters liv, og ikke tiltaget sig domsmænd, som recessen ham tilholder, kunne vi ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have.

(329)

2/7 1625.

** var skikket velb Jacob Skram til Fruergård hans visse bud Hans Ravn i Højslev og havde stævnet Jens Pedersen i Ågård og hans medbrødre kirkenævninger af Borris sogn, for de til Bølling herreds ting nogen tid siden har Anne Lauritsdatter, som boede ved Borris kirke, kirkenævn oversvoret for trolddoms sag efter vidnesbyrd og sigtelser lydelse, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive. derimod havde Søren Lauritsen i Kodbøl på sin søster Anne Lauritsdatters vegne hid stævnet Jacob Skram, for han til fornævnte herredsting efter en seddel, som hans fuldmægtig Christen Nielsen har fremlagt 30/5, og deri sigtet Anne Lauritsdatter for sin sygdom, eftersom hun, efter nogen vidnesbyrds indhold, at hun skal have truet ham og sagt, han skulle ligge så længe på sin seng, at orme og maddiker skulle æde ham. endvidere havde stævnet mange andre efterskrevne personer for et vidne, de om rygte og tidende til fornævnte ting vidnet har: da efterdi Hans Ravn denne nævnings ed har fra standet, bør den ingen magt at have, og efterdi til kende gives igen at ville kalde på nævninger, da ved vi ikke på samme vidner og sigtelse, hid stævnet er, at dømme, førend nævninger har gjort deres ed, og hvem siden påskader da stævne og kalde sig og gå derom hvis ret er.

(331)

** var skikket Christen Tomasen til Tanderup, hertug Christian den femtes hovmester, hans visse bud Peder Ibsen i Vinkrog med en opsættelse her af landstinget 21/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Anders Pedersen i øster Høgild og hans medbrødre 12 kirkenævninger, for de 30/4 sidst forleden til Hammerum herreds ting har Anne Gouls i Vognbjerg kirkenævn oversvoret for trolddoms sag efter adskillige efterskrevne vidnesbyrds indhold, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så efterdi vi ikke befinder Anne Nielsdatter for nævninger fuldkommeligt med oprakte fingre og ed at være sigtet for nogen trolddoms gerning eller bedrift, eller det så udførlig hende over bevist, som det sig burde, og nævninger dog har hende kirkenævn oversvoret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres ed så noksom, at den bør at komme Anne Nielsdatter på hendes liv til nogen forhindring, førend hende anderledes lovlig over bevises kan.

(339)

** var skikket velb fru Elsebe Juel, salig Poul Munks, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen, foged der sst, og havde stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged til Ulfborg herreds ting og Jens Hansen, herredsskriver i fornævnte herred, for de modvilligt, som hun formener, forholder bønder og hendes fuldmægtig en opsættelse, som skal være gangen til fornævnte ting og at være indskreven i tingbogen under sin datum 1611, fru Elsebe Juels grund og ejendom anlangende, og hvis tingsvidner og opsættelser, som findes indskrevet i gamle tingbøger, hende af KM at være bevilget af tingbogen at måtte bekomme, hvis deri findes skrevet, som kan være genpart til adskillige opsættelser, domme, vidner, ejendomsbreve og adkomster, som fru Elsebe Juel ulykkeligt fra hænde kom i den skadelige brand, som for nogen forleden skete på Pallesbjerg: så og efterdi Christen Christensen ikke beviser samme opsættelse, han om fordrer, under forsegling at være ganget beskrevet, så Christen Madsen fordi genpart dertil kunne udstede, Christen Madsen og til tinge såvel som her i dag har tilbudt de tingsvidner, af ham har været begæret, og Christen Christensen dem ikke har villet annamme, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Christen Madsens ulempe deri at være.

(341)

** var skikket mester Poul Poulsen, sognepræst i Kolding og provst i Brusk herred, på Kolding skoles vegne hans visse bud Iver Stub, borger i Kolding, og havde stævnet Peder Buck i Lilleballe, Christen Bull sst, Hans Bull i Bjert med flere for en uendelig dom, de samtlige her til landstinget nogen kort tid forleden skal have forhvervet, anlangende en hjemmel, som velb Otte Brahe Pedersen, forrige lensmand på Koldinghus, skal have ladet udgive til Brusk herreds ting 31/5 1623 på nogen græsning til det bolig, som ligger ved Eltang kirke, og Kolding skole efter ordinantsen tilhører, hvilken uendelige dom, han formener ikke at være så lovlig, som det sig burde, af den årsag af Otte Brahe Pedersen ikke skulle være stævnet og kaldt derimod: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere eller længere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(343)

** var skikket velb Axel Rosenkrantz til Glimming hans visse bud Niels Christensen, foged på Landting, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til fornævnte herredsting 12/5 sidst forleden dømt har imellem hans husbond og velb Christian Holck til Bustrup, KM befalingsmand på Silkeborg, anlangende et stykke eng, som man Gisels eng kalder, hvilken eng Christian Holck vil sig tilholde efter nogen beviser, som salig fru Maren Juel udgivet og skreven har, uanseet at samme eng skal være indvordet til Landting. så mødte David Mortensen på Christian Holcks vegne og fremlagde efterskrevne dom af Ginding herreds ting 12/5 sidst forleden, hvori for fogden var fremlagt efterskrevne lovhævd af Ginding herreds ting, dateret 1447, hvori Niels Eriksen ridder af Landting vordede sig til den grund, som man kalder Gisels eng. dernæst for fogden at være i rette lagt biskop Hartvig af Ribe med flere gode mænds efterskrevne dom, udgivet i Lemvigs bykirke under dato 1494 bemeldende den lovhævd, som Niels Eriksen havde gjort, burde ved sin fuldmagt at blive. derhos blev fremlagt efterskrevne vidisse her af landstinget, dateret 1561, som indeholder fru Inger til Landting var mødt med den lovhævd, hendes far Niels Eriksen havde gjort på Gisels eng, og den burde ved sin fuldmagt at blive. endnu fremlagt efterskrevne lovhævd, dateret 1505, indeholdende Axel Nielsen til Landting at have indvordet Gisels eng: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt adelspersoners lovhævd domme med andre breve på samme Gisels eng, Landting at skulle tilhøre, og derimod fru Maren Juels udgivne breve samme eng fra Bustrup at skulle være forlenet, som forskrevet står, hvilke breve i så måder sig imod hinanden heden tyder, og fogden fordi ikke har vidst sig deri at dømme, men sagen for sin tilbørlig dommer indfundet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hans dom at sige.

(346)

** var skikket velb fru Elsebe Juel, salig Poul Juels, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen, foged der sst, og havde stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han til fornævnte ting dømt har 27/1 1616, og fradømt Mads Mikkelsen i Tokesdal hans retfærdige gæld, og samme hans dom her til landstinget skal være magtesløs dømt, hvorfor hun formener, Christen Madsen uret at have gjort og burde derfor at stande til rette: så og efterdi det befindes Christen Madsens dom tilforn og har været hid stævnet, og den da ved endelig dom er underkendt, efter de lejligheder den landstings dom bemelder og indeholder, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Madsen sig jo med samme sin dom har forseet, og bør derfor at igen give fru Elsebe Juel hvis billig kost og tøring, hun for den hans dom har lidt og ladet anvende.

(347)

** var skikket Laurits Smed, borger i Varde, og havde stævnet Daniel Phillipsen, byens kæmner, for en dele, han over ham forhvervet har efter en dom, syn og klagevidne, som Peder Andersen, byens kæmner sst, har ladet forhverve, anlangende en dige og løkke ved Arnbjerg, som skulle være lukket for Laurits Smeds kålgård, hvilke diger borgmestre og råd skal have ladet nedkaste og nedlægge, mener at efterdi borgmestre og råd har ham i dele for samme løkke, som han selv har ladet nedkaste, burde magtesløs at være: så og efterdi med tingsvidne bevislig gøres Laurits Smed for ting og dom at have taget øvring, og derefter sig til forpligtet inden en visse tid samme dige at indflytte så vidt i hans kålgård, som dem burde med rette, og ikke bevises ham samme sin forpligt at have efterkommet, så han fordi er delt bleven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke Laurits Smed af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(348)

** var skikket Søren Nielsen i Kelst hans visse bud Niels Andersen, borger og rådmand i Varde, og havde stævnet Terkild Hansen i Kelst, for han til Vesterherreds ting har ladet ham fordele for to byens videbreve at forsegle, uanseet Niels Andersen på Søren Nielsens vegne formener, at der ikke for samme dele skulle være gangen nogen dom: så og efterdi det befindes samme vider af menige grander at være gjort og samtykt, og recessen klarligt formelder, at hvad almuen pålægger i nogen by eller torp om hegnet, gærder, særhjord og anden byens nytte og tarv, det må ej en grande eller to kuldkaste, og Søren Nielsen dog sig har forholdt samme vide ikke at ville forsegle og samtykke, så han derfor er delt blevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke Søren Nielsen af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(350)

** var skikket Søren Villumsen i Jelling og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en dom, han til Jelling birketing 20/6 sidst forleden har ladet forhverve, anlangende kost og tæring efter en ubillig opskrift, som Christen Andersen, foged på Højgård, samme dag i rette skal have lagt på fornævnte sin husbonds vegne, lydende på 250 rigsdaler for en uendelig dom, han til Tørrild herreds ting for en rum tid siden skal have dømt, og samme dom her til landstinget 12/2 1620 skal være underkendt, og nu 20/6 er Søren Villumsen til Jelling birketing tildømt samme summa at betale: på begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og går derom så meget som lov og ret kan findes.

(351)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Hans Mogensen i Fjallerup og Søren Sørensen i Kloborg og havde stævnet Christen Iversen i Givskud og hans medbrødre synsmænd for et vidne, de 24/5 til Nørvang herreds ting skal have vidnet, anlangende om Skovsbøl gårds bygning og sæden og avling og utærsket korn, hvilke fornævnte mænd ikke skal have vidnet eller navngivet nogen, som samme korn sået har, efterdi der har været forrige syn til samme gård Skovsbøl 24/6 1624, og de fornævnte synsmænd da har vidnet, fornævnte gård og huse var brøstfældige for ler, tømmer og tag, og ikke så ved magt holdt, som det sig bør efter recessen: så og efterdi fornævnte synsmænd i deres syn udtrykkeligt har specificeret og forklaret i stykvis, hvordan samme gård med sine huse nu er bygget og ved magt holdt, så en bondemand sig deri kunne hjælpe, og intet imod samme deres hjemmel fremlægges, hvormed bevises kan, samme gård og huse ikke nu så at være bygget, som deres syn indeholder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme synsvidne at sige eller magtesløs dømme.

(353)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Hans Mogensen i Fjallerup og Søren Sørensen i Kloborg og havde stævnet Inger Jørgensdatter i Skovsbøl, Albret Jensen og Anne Jensdatter sst og Maren Jensdatter sst for nogen adskillige vidner, som de om noget kornsæd skal have vidnet, som skulle være sået i Skovsbøl jord, som Tomas Jensen lader sig af berømme at skulle være sået iblandt hans korn og sæd, hvilke korn og sæd, han formener, Tomas Jensen ingen lov eller minde skal til have at så nogen slags korn i den gode mands jord til Skovsbøl gård, efterdi han er fradømt sit fæste år og dag siden, hvilket deres vidne skal være er vildigt vidne, efterdi det er hans egen hustru og børn, som samme vidne vidnet har: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udtrykkeligt har vidnet om den isæd og gerning, de har seet, Erik Billes folk og tjenere sået og gjort

på samme jord over Tomas Jensens sæd, og det ved visse dag og tid, og intet derimod fremlægges, hvormed bevises kan ikke så at være gjort og sket, men Erik Billes fuldmægtig fast mere vedgår, samme sæd i fornævnte jord at være kommet, og formener Erik Bille at være berettiget det at lade så, så vidnerne dermed bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme.

(355)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Søren Sørensen i Kloborg for en dom, han til Nørvang herreds ting 12/7 sidst forgangen år, på velb Erik Bille til Rørbæk hans vegne, over Tomas Jensen forhvervet har, bemeldende Tomas Jensens gårds fæste skulle være ham fradømt for nogen efterstandende skyld, hvorimod Tomas Jensen højlige benægter sig ikke at efterstå med noget af den sædvanlige skyld, som han plejer at give efter Rørbæks gamle jordebog: så og efterdi fornævnte to herredstings domme er uendelig, og der vi fogdens endelige dom har igennem seet, befindes ikke for ham med restants eller anden kundskab at være bevisligt gjort eller specificeret, hvad landgilde eller hvilket år Tomas Jensen dermed skulle reste eller tilbage stande, han ikke heller for sådan landgilde tilforn var lovsøgt, og fogden dog har ham hans fæste fradømt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme domme så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Tomas Jensen til nogen forhindring.

(357)

** var skikket Niels Villadsen i Lyager på hans søster Kirsten Mikkels i Rabjerg hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have ladet stævne Maren Christens i Bækbo for et vidne, hun til Bølling herreds ting 16/5 sidst forleden vidnet har i hendes mands uretfærdige sag om nogen sygdom, som et deres børn skulle have haft, og det at skulle beskylde Kirsten Mikkels for. endnu havde stævnet adskillige andre personer for vidner, de til fornævnte ting vidnet har om løs snak, rygter og tidende efter en misdæders ord, som for mange år siden er heden rettet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd en part har vidnet i deres egne sager og en del efter andre deres ord og sagden, såvel som om rygte og tidende, og ikke samme vidner, sigtelser ej heller præstens kundskab med nøjagtige og fuldkomne vidner bestyrkes, det Kirsten Mikkels skulle lovet nogen ondt, som hun dem derefter med trolddoms bedrift skulle tilføjet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og sigtelser så nøjagtig, at de bør at komme Kirsten Mikkels på hendes liv til nogen forhindring, ej heller ved imod samme nævnings ed, som hende kvit svoret har, at sige eller magtesløs dømme.

(363)

** var skikket Søren Olufsen i Jelling og havde stævnet velb Frederik Munk til Højgård for en dom, han her til landstinget 12/2 1620 forhvervet har, i lige måde for en dom, han 26/3 nu sidst forleden her til landstinget derefter havde ladet forhverve, i sin mening at han skulle igen give Frederik Munk hvis billig omkost og tæring, han for den hans dom har lidt og ladet anvende, hvilke to domme, han formener med vrang beretning og undervisning at være forhvervet af den årsag, at hverken hans hånd eller signet skal findes for fornævnte dom: da efter begæring blev samme sag opsat til i dag 14 dage, da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes.

(364)

16/7 1625.

** var skikket Jens Eskesen i Stenderup og havde hid kaldt sandemænd af Tørrild herred Anne Rasmusdatter i Stenderup hendes bane at udlede, som Christen Jensen, født i Knabberup uden skyld og brøde har ihjel skudt, og først fremlagde Jens Eskesen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Tørrild herreds ting 4/7 sidst forleden, Jørgen Christensen i Stenderup med flere at have vidnet, at de nærværende hos var den næste fredag efter vor herres himmelfarts dag næst forleden i Munkskov på Trædballe, og da samme tid hørte og så, hvorledes Christen Jensen, barnfødt i Knabberup, kom til Anne Rasmusdatter af Stenderup og først overfaldt hende med skænds ord og ville tage hendes heste fra hende, og hun tilbød ham betaling, på det de kunne blive ham kvit, om han da ikke sagde og bad, at djævlen skulle besætte ham, dersom hun ikke ville give ham 10 daler, ellers ville han skyde hende straks, men hun bad ydermere, at han for Guds skyld skulle have sligt fordrag, om han ikke da sagde igen, det han hverken ville gøre det for Guds skyld eller nogen menneskes, og så straks skød hende hendes banesår igennem begge hendes lår i ynkelig jammerlig måde: dernæst gjorde sandemændene deres, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Jensen, født i Knabberup, at være Anne Rasmusdatters bane og hende uskyldig at have ihjel skudt, og derfor svor ham fra hans fred.

(365)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, KM befalingsmand over Christians len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Sørensen i Tinggård for tre tingsvidner, han har sig til fordristet at skrive og skrive lade, der han var herredsskriver i Hjerm herred, og dem i tingbøgerne indført, den første formeldende, at hans tjener Knud Sørensen i Avsumdal nogen tid siden på Hjerm herreds ting skulle med helgens ed benægtet, at han ikke lod forbyde mester Peder Lauritsen, sognepræst i Vejrum, at give band for en engskel, som skulle være forrykket, imellem Hans Sørensens enge og Kvistgårds enge ved Vælds mølle, og siden for samme benægtelse har ladet ham fordele for en løgner, hvilke vidner Knud Sørensen hårdeligt benægter: da efter skudsmål blev samme sag endnu opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(366)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Christen Andersen i Nørby med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Jens Sørensen i Tinggård, som var herredsskriver i Hjerm herred, for et benægtelse vidne, han falskeligt skal have skrevet så og taget beskrevet i lensmandens navn og på hans vegne, at Knud Sørensen i Avsumdal 21/5 1623 skulle have standen for ting og dom på Hjerm herreds ting og benægtet med helgens ed og oprakte fingre, at han aldrig har ladet gøre forbud eller gjort forbud hos præsten i Vejrum, at der ikke måtte gives band for den skelsten, som var forrykket ved Vælds mølle: da efter skudsmål blev samme sag endnu opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(367)

** var skikket Peder Jensen Plovsgård, borger i Ringkøbing, hans visse bud Strange Madsen, borger sst, og havde stævnet Jep Hansen, Niels Jensen væver, Christen Andersen og Morten Nielsen,

sandemænd i Ringkøbing, for de har ham vold oversvoret, for han skal have været i bordag med Niels Jensen, borger der sst, 20/5 sidst forleden, uanseet at Niels Jensen skulle have uførmet Peder Jensen Plovsgård og hans hustru i deres egen hus med mange utilbørlige skælds og ubekvems ord og stukket i hans dør og vindue med en spyd, og udæsket Peder Plovsgård, så han ikke kunne have fred i hans eget hus: så og efterdi Peder Jensen Plovsgård selv for ting og dom har vedgået og bekendt, sig at have gjort Niels Jensen sår og skade, og han derfor med vold er forfulgt, og sandemænd har ham det oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke deri imod samme deres ed at sige eller magtesløs dømme.

(368)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Joen Hansen i Bølling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han på Jerlev herreds ting 4/4 1621 dømt har imellem ham og Jes Jensen i Tågelund, anlangende Frederik Munk skulle have ladet ham tiltale for en skudsmål, som han har gjort der på fornævnte ting imod ham, og samme skudsmål har herredsfogden anseet og dømt ham fra sin ret, formedelst skudsmål, hvilket han mener, han ikke havde burdet gøre, men sagen at have burdet at opsætte, formener ham dermed uret at være sket: så og efterdi det befindes, Frederik Munk at have ladet stævne Jes Jensen til tinge for dom og rettergang, og han da har ladet gøre sin lovlig skudsmål, det han ikke var så før, at han den dag kunne møde, og fogden fordi har Frederik Munks fuldmægtig hans tiltale frafundet, og ikke sagen til en visse tid opsat, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Joen Hansen sig jo dermed har forseet og bør derfor at igen give Frederik Munk hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har lidt og ladet anvende, og samme dom ingen magt at have.

(369)

** var skikket Søren Olufsen i Jelling mede en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have i rette stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en dom, han til Jelling birketing 20/6 sidst forleden har ladet forhverve, anlangende kost og tæring efter en ubillig opskrift, som Christen Andersen, foged på Højgård, samme dag i rette skal have lagt på sin husbonds vegne, lydende på 250 daler for en uendelig dom, han til Tørrild herreds ting for en rum tid siden skal have dømt, og samme dom her til landstinget 12/2 1620 skal være underkendt, og nu 20/6 Søren Lauritsen i Jelling, som den dag stod i dommersted til Jelling birketing, dømt Søren Olufsen til at betale fornævnte summe til Frederik Munk, formente samme hans dom burde magtesløs at være og imod landsdommernes dom og KM hjemfindelse at være dømt: da blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og samme endelige dom da at til stede føre, eller og tingbogen til den tid at hid stævne.

** var skikket Jens Pedersen i Åsted hans visse bud Christen Christensen i Kyvling og havde stævnet Jens Mortensen i Åsted, Peder Nielsen sst og deres medbrødre for en syn og vidne, de 2/7 sidst forleden til Vesterherreds ting for dom afhjemlet har, formeldende et stykke grøn jord, som de skal have synet at have været forte, uanseet det skulle være hans vitterlig gårds eng og ejendom og findes med sten at være fra forten adskilt: så og efterdi samme syn og vidne er ejendom angældende, og lodsejerne dog ikke derfor har fanget nogen varsel, tilmed og en part af synsmændene både har synet og vidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn og vidne så nøjagtig, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(371)

** var skikket Niels Poulsen, borger i Holstebro, og havde stævnet Else Jacobsdatter i Lysgård i Vildbjerg sogn og hendes børn Jørgen Christensen, Anne Christensdatter og deres andre medsøskende og deres lovværger for den arv og gode, bo og bohave, som Niels Poulsen på hans hustru Maren Jørgensdatters vegne efter hendes salig mor Inger Lauritsdatter, som døde i Lysgård i Vildbjerg sogn 18/5 sidst forleden er arveligt tilfalden, og Niels Poulsen beretter at han skulle have været i Lysgård den rette tredvingsdag, som var den næste fredag for sankt hans dag sidst forgangen, og der udæsket hvis arv, som han på hans hustrus vegne var tilfaldet efter hendes salig mor Inger Lauritsdatter og hendes salig far Jørgen Christensen og efter deres søn Anders Jørgensen, som døde i Vorgod by, og efter hendes morsøster Else Lauritsdatter, som døde i Vildbjerg præstegård. så mødte Jacob Pedersen i Mosegård og fremlagde efterskrevne vidne af Hammerum herreds ting 27/6 1607, som indeholder Christen Lauritsen i Baggeskær at have standen der til fornævnte ting, og var den dag den tredje ting, på Christen Jørgensens vegne i Lysgård og således tilbød med Anders Jørgensen sst og Niels Poulsen, borger i Holstebro, og hans hustru Maren Jørgensdatter, Iver Pedersen i Birkmose og hans hustru Kirsten Jørgensdatter, om nogen af dem ville tage deres mor og hustrumor Inger Lauritsdatter i Lysgård med alt hvis hende var tilskiftet og forse hende med klæde og føde, imens hun levede, da var Christen Jørgensen overbødig og ville gerne lade det fare og aldeles intet begærede af alt hvis, hun da havde og var tilskiftet i nogen måde: så og efterdi samme tilbuds vidne formelder, det Christen Lauritsen har tilbudt Inger Lauritsdatter med hendes gods, om hendes børn eller svogre hende ville annamme, og ikke befindes hende efter samme tilbud sig til Christen Lauritsen på tinge lovligt at have fledført, som loven tilholder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme tilbudsvidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(indlagt ufolieret tingsvidne)

** Niels Krag til Trudsholm, Erik Juel til Hundsbæk, landsdommere i Nørjylland, og Peder Bertelsen, landstings hører sst, gør vitterlig år efter Guds byrd 1625 den 16/7 på Viborg landsting var skikket doktor Iver Iversen Hemmet, superintendant over Ribe stift, hans visse bud Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde stævnet velb Niels Skade til Østergård, Niels Jensen, Niels Pedersen og Simon Gregersen sst, for eftersom doktor Iver Iversen til Nørherreds ting har ladet dem tilbyde en landstings granskning anlangende den markskel, som sandemænd for en rum tid siden skal have gjort imellem Nærild mark og Knude mark, og nu nyligt skulle Niels Skade såvel som Iver Iversen have ført syn over markskel, og mente Laurits Mikkelsen på doktor Iver Iversens vegne, det ikke at skulle være ret sandemænds sten, Niels Skade skulle have synsmændene påvist, og efterdi der tvistes om samme markskel, formente at Niels Skade og de bønder, i Nærild er boende, burde at holde landstings granskning med ham. så mødte Jep Christensen i Glibstrup på Niels Skades vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidner af Nørherreds ting 1/8 og 15/8 1622, Christen Gregersen i Lundtarp med flere, som mindes op til 40 år, at have vidnet om omtalte åsteder. derhos fremlagde han efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting, dateret 1518, indeholdende sandemænd at have gjort markskel imellem Nærild mark og efterskrevne marker, og de satte sten, som efterfølger. dertil Laurits Mikkelsen fremlagde efterskrevne sandemænds brev, hvori Christen Madsen i Tarm og hans medbrødre sandemænd i Nørherred gør vitterlig, at de 1548 under sin dato var forsamlet på Knude mark at om sværge samme mark, og da satte de sten, som efterfølger. herhos fremlagde Laurits Mikkelsen efterskrevne synsvidne af Nørherreds ting 31/10 1622, synsmænd at have vidnet, at de var til syn på efterskrevne åsteder, hvor Laurits Mikkelsen viste dem de omtvistede skelsten.

(372)

** var skikket doktor Iver Iversen Hemmet, superintendant over Ribe stift, hans visse bud Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde stævnet velb Niels Skade til Østergård, Niels Jensen, Niels Pedersen og Simon Gregersen sst, for eftersom doktor Iver Iversen til Nørherreds ting har ladet dem tilbyde en landstings granskning anlangende den markskel, som sandemænd for en rum tid siden skal have gjort imellem Nærild mark og Knude mark, og nu nyligt skulle Niels Skade såvel som Iver Iversen have ført syn over markskel, og mente Laurits Mikkelsen på doktor Iver Iversens vegne, det ikke at skulle være ret sandemænds sten, Niels Skade skulle have synsmændene påvist, og efterdi der tvistes om samme markskel, formente at Niels Skade og de bønder, i Nærild er boende, burde at holde landstings granskning med ham. så mødte Jep Christensen i Glibstrup på Niels Skades vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidner af Nørherreds ting 1/8 og 15/8 1622, Christen Gregersen i Lundtarp med flere, som mindes op til 40 år, at have vidnet om omtalte åsteder. derhos fremlagde han efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting, dateret 1518, indeholdende sandemænd at have gjort markskel imellem Nærild mark og efterskrevne marker, og de satte sten, som efterfølger. dertil Laurits Mikkelsen fremlagde efterskrevne sandemænds brev, hvori Christen Madsen i Tarm og hans medbrødre sandemænd i Nørherred gør vitterlig, at de 1548 under sin dato var forsamlet på Knude mark at om sværge samme mark, og da satte de sten, som efterfølger. herhos fremlagde Laurits Mikkelsen efterskrevne synsvidne af Nørherreds ting 31/10 1622, synsmænd at have vidnet, at de var til syn på efterskrevne åsteder, hvor Laurits Mikkelsen viste dem de omtvistede skelsten: så og efterdi der tvistes om samme åsteder og skelsten, hvor ret markskel skulle være imellem fornævnte byer efter fornævnte sandemænds breve og synsvidners bemelding, på begge sider er fremlagt, og vi ikke har haft åstederne i besigtning, så vi fordi billigt kunne kende, da indfinder vi samme tvistige sag til en granskning, efter den lovligt bliver tilbudt gode mænd at komme på åstederne dis lejlighed at granske og forfare, hvor samme skel med rette bør at være, og siden gås derom hvis ret er.

(377)

** var skikket Jens Mortensen i Leding med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Andrup for hans søsterdatter Kirsten Christensdatters arv og gods, som hun arveligt var tilfalden efter salig far og mor og søster på Fasterkær, som Christen Madsen har annammet til sig efter skiftebrevs lydelse, mener at han burde samme arv fra sig at lægge. derimod havde Christen Madsen hid kaldt Jens Mortensen for et æsknings vidne at fremlægge, som skulle formelde, at han havde til ret trøndingsdag været i Søgård, salig Bodil Madskone døde, og da udæsket fornævnte arv af hendes bo. dernæst blev fremlagt efterskrevne skiftebrev, som Christen Eriksen i Klokmose med flere udgivet har, dateret Fasterkær 15/2 1603, hvori de bekender dem at have været over skifte og jævning imellem Knud Mortensen i Rabjerg på sin salig bror Christen Mortensens børns vegne, ved navn Laurits Christensen og Kirsten Christensdatter, på den ene og Christen Madsen i Søgård og Jens Madsen sst på fornævnte to deres søsterbørns vegne på den anden side om hvis efterskrevne arv, de to børn kunne tilfalde efter deres salig far og mor, som døde på Fasterkær. derhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 25/3 1616, som indeholder at Søren Lauritsen, barnfødt på Fasterkær, på sine egne vegne, Jens Mortensen i Sandager på Laurits Christensen, barnfødt på Fasterkær, hans vegne og Christen Madsen i Søgård på Kirsten Christensdatter, barnfødt på Fasterkær, hendes vegne at have standet der lydeligt for tingsdom og tog Hans Lauritsen på Fasterkær i hånd, gjorde og gav ham afkald for al den arv, som Søren Lauritsen var arveligt tilfalden efter hans salig far og mor Laurits Sørensen og Karen Madsdatter, og som Laurits Christensen og Kirsten Christensdatter var arveligt

tilfaldet efter deres salig far og mor Christen Mortensen og Karen Madsdatter i den bo på Fasterkær hos Hans Lauritsen: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi med skiftebrev bevislig gøres, Christen Madsen og hans bror Jens Madsen på Kirsten Christensdatters vegne at have været over skifte, og Christen Madsen skiftebrevet selv har forseglet og ikke Jens Madsen, så han fordi derfor er frikendt, det og med afkald høres bevislig, at Christen Madsen alene på Kirsten Christensdatters vegne har gjort afkald og derfor betaling oppebåret, og fogden fordi har tildømt Christen Madsen Kirsten Christensdatters arv fra sig at udlægge, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(382)

30/7 1625.

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Joen Hansen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom, han på Jerlev herreds ting 11/4 1621 dømt har imellem ham og Jes Jensen i Tågelund, anlangende Frederik Munk skulle have ladet ham tiltale for en skudsmål, som han har gjort der på Tørrild herreds ting imod ham, og Jes Jensen skulle have ladet gøre skudsmål på Jerlev herreds ting 11/4 for sig, og samme skudsmål skal herredsfogden have anseet og dømt ham fra sin ret, formedelst skudsmål, hvilket Gregers Hvid på Frederik Munks vegne mener, han ikke havde burdet gøre, men sagen at have burdet at opsætte, formener ham dermed uret at have gjort, og hans dom derfor burde magtesløs at være: så og efterdi det befindes, Frederik Munk at have ladet stævne Jes Jensen til tinge for dom og rettergang, og han da har ladet gøre sin lovlig skudsmål, det han ikke var så før, at han der den dag kunne møde, og fogden fordi har Frederik Munks fuldmægtig hans tiltale frafundet, og ikke sagen til en visse dag opsat, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Joen Hansen sig jo dermed har forseet og bør derfor at igen give Frederik Munk hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har lidt og ladet anvende, og samme dom ingen magt at have.

(383)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Christen Andersen i Jelling for en hjemsættelse, som han har dømt på Tørrild herreds ting 21/5 imellem ham og Jens Frandsen, Jørgen Pedersen, Knud Pedersen, Jens Eskesen og Kirsten Hanskone i Rugballe, anlangende en halv ørte byg og en ørte havre skyld og landgilde korn, som skal være beholden endnu i hver gård i Rugballe, som ikke befindes at være indført i de gode mænd KM kommissariers afsigt at være hans kreditorer udlagt til nogen betaling, og ikke han har dømt i hovedsagen, som han havde burdet gøre: så og efterdi fornævnte herredsfoged intet har kendt i samme sag om fornævnte landgilde, til eller fra, som for ham var indstævnet, da findes vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(385)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet velb Henrik Holck, for at eftersom han skal være indført i noget af hans jordegods, hovedgårds bygning, grund og ejendom for en summa pending, som han har udlagt for ham, efter hvilken

indførsel han formener samme jordegods, hovedgårds bygning, grund og ejendom burde ham til ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Frederik Munk udlæg i Henrik Holcks gods for fornævnte summa penning, indtil sålænge han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så Frederik Munk fordi har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade kalde, og ingen endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods med dis ejendom og tilliggelse efter indvisnings indhold jo bør Frederik Munk for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(389)

** var skikket Joen Nielsen i Jerlev og havde stævnet Niels Poulsen, borger i Vejle, Hans Sørensen i Vilstrup og Mads Nielsen i Jerlev for en vidne, de til Jerlev herreds ting 13/7 sidst forleden med Germand Joensen i Jerlev vidnet har, anlangende et forlig, som de har Joen Nielsen påvidnet, at han den næste onsdag for pinsedag sidst forleden skulle have gjort med Germand Joensen om en brun øg, som Germand Joensen uden al hjemmel og minde brugte i hans plov og så deraf blev død, hvilket forlig Joen Nielsen hårdelig benægter aldrig at have været gjort, men det et vildigt vidne at være, efterdi Germand Joensen er Niels Poulsens svoger og havde hans søster til ægte: så og efterdi Niels Poulsen og hans medbrødre har vidnet om den kontrakt, imellem Joen Nielsen og Germand Joensen skulle være gjort, hvilke Joen Nielsen ikke er bestendig eller for tingsdom har indgået, men til hjemting såvel som her i dag for retten højligt benægtet, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(390)

** var skikket Søren Jensen i øster Sejrup og havde stævnet Anders Terkildsen sst for nogen vidner, han har forhvervet til Hastrup birketing 21/7 sidst forleden, indeholdende at Anders Terkildsen skal have standen på fornævnte ting samme dag til tredje ting og givet last og klage på, at Søren Jensen uførmet ham 4/7 sidst forleden, der han skulle have sagt, at han var ikke en ærlig mand, hvilke ord og klage Søren Jensen samme dag skal have benægtet ved hans højeste helgens ed: så og efterdi Jens Christensen og hans medbrødre har vidnet efter Søren Jensens ord og mundheld, som han ikke er bestendig, eller med sit brev og segl fra sig bebrevet eller for tingsdom indgået, og straks tingsvidne efter taget, men her i dag for retten højligt benægtet såvel som og Terkild Andersen ved sin ed erklæret, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og klage, hid stævnet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(392)

** var skikket Poul Offersen i Agerskov og havde stævnet Søren Christensen i Kammersgård, for han 2/7 nu sidst forleden til Vandfuld herreds ting har fremlagt et delsvidne over ham, at han skulle have haft ham fordelt for en tønde hestehavre og dermed forspildt Poul Offersen fra hans ret, endog Poul Offersen hårdeligt benægter ved hans højeste ed og salighed, at han intet havre er ham skyldig: så og efterdi ikke med Poul Offersens brev og segl eller anden nøjagtig kundskab bevislig gøres, ham samme havre at være pligtig, men han det ved sin højeste helgens ed benægtet, som forskrevet

står, og han dog for samme havre er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed Poul Offersen af den dele kvit at være.

(393)

** var skikket velb fru Anne Friis, salig Gert Rosenkrantzes, til Stensballegård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have ladet stævne velb Anders Friis til Krabbesholm, for han ved hans fuldmægtig Jens Nielsen, foged på Hvolgård, har ladet to personer gårdfred oversvoret til Nørvang herreds ting 25/1 sidst forleden, for de skulle være indkommen i Hvolgårds ladegård 14/11 og der uførmet ham, dog i deres vidne ikke skal have forklaret i hvad måder, det skulle have været, enten med ukvemsord eller nogen håndgerning, hvormed de kunne forbryde dem imod recessen: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er optagen, og ikke nogen nu er mødt fornævnte vidner, forfølgning og nævnings ed at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, forfølgning og nævnings ed, hid stævnet er, magtesløs at være.

(394)

** var skikket Lauge Ravn i Velling og havde stævnet Peder Basse sst for nogen adskillige tingsvidner, han til Holman herreds ting nogen tid forleden forhvervet har, anlangende nogen ord, Lauge Ravn og Peder Basse på Velling gade og på Holman herreds ting skulle være imellem faldet, og Peder Basse tingsvidne efter forhvervet og siden dom efter taget, og formente Peder Basse samme vidne og dom ret at være, hvorimod Lauge Ravn med højeste helgens ed og oprakte fingre svor og benægtede sig ikke slige ord om Peder Basse at have haft, som tingsvidne indeholder, og ved lige svoren ed nu her for retten tilstod og bekendte, det han ikke ved med Peder Basse andet end det som alt ærligt er og en dannemand i alle måder vel anstår, og efter sådan Lauge Ravns høje benægtelse og erklæring afstod Peder Basse samme vidne og dom, så den skal være som uudganget var og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde.

(395)

** var skikket Lauge Ravn og havde stævnet Anders Poulsen, borger i Kolding, for en skriftlig kundskab, han hos hr Laurits Iversen i Smidstrup skal have forhvervet, hvorefter han dom til Holman herreds ting har forhvervet, anlangende hr Laurits med samme kundskab skulle have vidnet, eftersom han af Anders Poulsen skulle have været ombedt at lyse efter fire svin, for ham var blevet borte, og straks efter han lyste efter samme svin, skulle Lauge Ravn have bekendt for præsten, at de skulle være hos ham indtaget i deres gårde for skade, de skulle have gjort dem i deres haver, hvilket kundskab Lauge Ravn højligt benægter, men aleneste sagt, at de svin var indtaget og igen udslået, hvad mærke de havde eller hvis svin det var, vidste han ikke: så og efterdi hr Laurits Iversens kundskab alene er en løs seddel, som ikke for nogen et er vidnet eller lovlig varsel for givet, Tyge Nielsen og Jens Tygesens vidne ikke heller specificerer eller navngiver hvad pant, de for samme svin skulle have sat eller penning udgivet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme præstens kundskab eller fornævnte vidne så lovlig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(397)

** var skikket Tomas Madsen på Keldbjerg og Peder Pedersen ved Kær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Mads Jørgensen i Eskesgård i Fjaltring, Maren Lauritsdatter født i Eskesgård og Ellen Knudsdatter i Bøvling sogn for et vidne, de til Vandfuld herreds ting 4/6 sidst forleden vidnet har, at der i nogle åringer skulle være afgangen til årlig skyld til Mårupgård af den bolig, Tomas Madsen påboer, to pund smør om året og af den bolig, Peder Pedersen påboer, årlig tre tønder byg, hvilket deres vidne de højligt benægter, ikke så meget skyld af deres ringe boliger at være udgivet, ikke heller deres boliger at være gode for så meget skyld årligt at udgive til den tønde smør, Jens Svendsen yder i Ribe for dem og de andre omliggende boliger, mener samme deres vidne vildigt at være, Mads Jørgensen at være Jens Svendsens hustrus far, Maren Lauritsdatter at være Jens Svendsens hustrus søster, og Ellen Knudsdatter at være Jens Svendsens gårdmand Jeppe Knudsens søster, som samme skyld skulle oppebære: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om skyld og landgilde af fornævnte boliger, Tomas Madsen og Peder Pedersen påboer, til Mårupgård årligt skulle udgive, og ikke samme deres vidne med Riber kapitels jordebog, som godset tilhører, bekræftes, samme deres vidne og indeholder om bygskyld af Peder Pedersens bolig skulle udredes, endog af vidisse af gammelt stedsmåls brev, Jens Svendsens formand givet, forfares, samme Mårupgård med sin gods alene skulle skylde en tønde smør og ikke indeholder nogen byg til landgilde at skulle udredes, bemeldte vidnesbyrd og befindes en part at være vildige, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(399)

** var skikket Jens Svendsen i Mårupgård og havde stævnet Jens Christensen i Trans kirkeby for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, anlangende syn på noget eng, hvor der skulle være gjort skade at kreatur, som han næst forgangen år til Vandfuld herreds ting forhvervet har, formente at der ikke skulle være givet så lovlig varsel for samme syn at afhjemle på de åsteder, som det sig burde, så at den burde nogen magt at have: så og efterdi samme landstings dom, Tomas Madsen fremlagt har, ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, Jens Svendsen og sin uendelige dom har frastandet, da bør de på begge sider ikke længere magt at have, og efterdi ikke befindes for samme synsvidne at være givet varsel for hvilken dag, synsmænd skulle være på åstederne samme engskade at besigtige, fornævnte vidnesbyrd ikke heller har vidnet ved nogen visse dag, når de skulle have seet samme fæ i Jens Christensens eng, ej heller sådan deres vidne på fersk fod derom vidnet er, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn og vidner, ej heller den dom, derefter dømt er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Jens Svendsen til nogen forhindring.

(401)

** var skikket Jens Madsen i vester Ramme og havde stævnet Peder Christensen i Pugholm med flere for et vidne, de til Vandfuld herreds ting 12/3 sidst forleden afhjemlet har, i sin indhold at de skulle have været til syn til Mads Madsens gård og seet, der skulle være en hus nedtaget og i andre måder at være bygfældig, uanseet at han nylig skal have ladet opbygge nye huse i samme gård og ellers den i andre måder meget forbedret, siden på en seks års tid han kom til den: så og efterdi det ikke befindes, Mads Madsen at være giver nogen varsel for hvilken dag eller tid, synsmændene skulle være på åstederne samme gårds bygfældighed at bese, så han kunne vidst dertil at svare og sig derimod erklære, Christen Jepsen og hans medfølgere ikke har vidnet ved nogen visse dag og tid, når de Mads Madsen om nogen arbejde skulle have tilsagt eller udførlig hvad arbejde, det skulle været, sådan deres vidner ikke heller er taget på fersk fod men langsommelig tid efter, det skulle

være sket, her ikke heller fremlægges nogen restants eller nøjagtig bevis, det Mads Madsen sådan efterstandende skyld skulle være pligtig, som han er delt for, eller nogen dom for samme dele ganget er, som det sig burde, ej heller bevises Mads Madsen ved endelig dom sin fæste at være fradømt, førend han er blevet udvist, men samme udvisning aleneste efter en uendelig dom at være sket, og siden, efter bemeldte syn og vidner, først endelig dom på hans fæste at være udgivet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn og vidne, ej heller fornævnte dele og udvisning såvel som bemeldte dom, derpå funderet er, så lovlig at være --- og forhvervet, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Knud Jensen og hans medbrødre har vidnet efter Mads Madsens ord og mundheld, det han skulle have lovet at udflytte, hvilket han ikke er bestendig eller for tingsdom indgået men højligt benægter, som for er rørt, da bør samme vidne (så vidt den efter hans ord vidnet er) ikke at komme ham til forhindring.

(406)

** var skikket Mads Madsen i vester Ramme og havde stævnet Søren Christensen i Kastbjerg for et delsvidne, han 26/3 sidst forleden over ham til Vandfuld herreds ting har fremlagt, hvilken delsvidne han formener, at Søren Christensen på pratiske vis at have samlet og lånt sig til, formener samme delsvidne ikke så lovligt at være, at det bør nogen magt at have: så og efterdi det befindes, samme delsbreve år 1618 at være udganget, og de dog ikke førend nu dette år findes påskrevet at være læst og forkyndt, som det sig burde, men i så langsommelig tid at være fortøvet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme delsbreve så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være

(407)

** var skikket velb Sivert Pogwisch til Hagen, fyrstlig holstensk råd og provst til Üttersen, hans visse bud Christen Rasmussen, borger og rådmand i Viborg, og havde stævnet velb jomfru Margrete Friis til Donslund for 1000 enkende rigsdaler hovedstol med des rente og interesse, som hun efter KM og rigens råds dom, dateret København 9/7 1624, er blevet tildømt ham at betale, hvilke hun ikke har efterkommet, formener hende deri uret at have gjort, og burde derfor at have indvisning i hendes jordegods eller løsøre: da efterdi for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgivne brev på 1000 daler med sin rente, hun og for KM og rigens råd er tildømt dem at betale, og hun derimod ved hendes fuldmægtig lader tilbyde med gods at vil gøre udlæg, da tilfinder vi velb Anders Friis til Krabbesholm og Johan Anrep til Grønkær, som Christen Rasmussen på Sivert Pogwisches vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for jomfru Margrete Billes gård og udæske fyldest af hendes løsøre, gøres dem der ikke udlæg, da fornævnte tilbudte gods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med des rente og interesse likvidere, sker der dem ikke fyldest, da Sivert Pogwisch i andet jomfru Margrete Billes løsøre eller gods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(409)

** var skikket Christen Nielsen i Søgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Terkild Clausen i Søgård for en uendelig dom, han lader sig af berømme at skulle have ladet forhverve i hans fraværelse over en vidne, anlangende at Terkild Clausen skulle have slået ham ned i vandet i søen ved Søgård, hvilke han ikke selv skulle benægte, som med

tingsvidne af Vesterherreds ting 14/6 nu sidst forleden bevises, som Jep Christensen i Søgård og Christen Christensen sst med deres far Christen Nielsen vidnet har: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Jep Christensen og Christen Christensen findes vildige med deres egen far Christen Nielsen at have vidnet, og ikke samme deres vidne med andre uvildige vidner eller syn bestyrkes, Christen Nielsen det og højligt benægter, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, disligeste efterdi med tingsvidne bevislig gøres, det Terkild Clausen og Christen Nielsen deres sag på dannemænd har indgivet, da bør samme dele ikke at komme Terkild Clausen til forhindring, men samme deres tvist til fornævnte fire mænd at indkomme, og dem samtlige fornævnte tvistige parter at imellem sige, eftersom sagen på dem er indgivet, som det sig bør.

(412)

** var skikket Christen Mogensen i Lilleballe på sine egne og menige bymænds vegne i Lilleballe og havde stævnet Poul Hansen med flere i Almind for et vidne, de 16/7 næst forleden med Jens Terkildsen i Almind vidnet har, anlangende et markskel imellem Lilleballe og Almind, så de havde kendt Fuglsig for ret markskel, hvori han mener, de har veget fra den rette skelsten, hvorunder der skulle være fundet flint og kul, og dermed ville vidne de Lilleballe mænd deres mark fra. så mødte Jens Terkildsen og fremlagde efterskrevne vidne af Brusk herreds ting 15/7 sidst forleden, personer, der mindes op til 66 år, at have vidnet om samme markskel: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd og synsmænd har vidnet og synet om markskel, som ikke tilhører vidnesbyrd eller synsmænd at om vidne, og ikke samme deres vidner og syn med sandemænds brev bestyrkes, ret markskel på de åsteder at være, som deres vidner og syn om formelder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og syn så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(413)

13/8 1625.

** var skikket Niels Sørensen i Gesing og efter KM oprejsningsbrevs lydelse havde hid kaldt sandemænd af Skast herred om manddød at sværge over Søren Jessen, født i Gammelby, for salig Jørgen Nielsen, han skal have ihjelslået til Gregers Pedersens i Boldesager ved kyndelmisse sidst forleden, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 8/2 sidst forleden, Laurits Pedersen i Jerne med flere at have vidnet, at de nærværende hos var tredje søndag efter hellig tre kongers dag sidst forleden i Gregers Pedersens hus i Boldesager, og der hørte og så, at salig Jørgen Nielsen, født i Gesing, og Søren Jessen, født i Gammelby, kom nogen ord imellem, som de gik og danset på gulvet, og Søren Jessen gav spillemanden en halvfjerde skillings stykke og sagde, nu skal du lægge så meget for mig, som jeg har behov i aften, da svaret Søren Nielsen til ----, da svaret Søren Jessen ham, hvad er det du siger, din kælling unge, og det fortrød Søren Jessen straks og klappet ham på sin aksel, og bad ham give sig det til, thi det var deres ordsprog, da sagde Jørgen Nielsen, gør det ikke heller, og så derefter imidlertid som de gik og danset, skød Jørgen Nielsen Søren Jessen på ilden, og Maren Eskilds tog ham op af ilden igen, og så for de sammen på gulvet, og Jørgen Nielsen førte Søren Jessen op til stuedøren, og så slog Søren Jessen Jørgen Nielsen to knivslag, og så straks sagde Jørgen Nielsen, nu har jeg fanget nok, Gud være mig arme synder nådig, og i det samme straks døde han. Christen Mikkelsen i Bollesager at have vidnet, at da det manddrab skete, da stod han ved barselskvindens seng og snakket med hende, og imidlertid hørte han, at de skreg på gulvet og sagde, nu er Jørgen Nielsen stukket, da vendte han

sig om og sagde, da grib den skælm, der gjorde det. Apelone Nielsdatter at have vidnet, at ikke hun vidste, samme skade var sket, førend blodet randt ned på hende, som hun sad ved ilden på arnestedet: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og svor Søren Jessen manddød over og fra hans fred, for Jørgen Nielsen han ihjelslog.

(414)

** var skikket velb Otte Marsvin til Dybæk, KM befalingsmand over Christians len, hans visse bud Jens Lauritsen i Bredvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne Jens Sørensen i Tinggård for tre tingsvidner, han havde sig til fordristet at skrive og skrive lade, der han var herredsskriver i Hjerm herred, og dem i tingbøgerne indført, den første formeldende, at hans tjener Knud Sørensen i Avsumdal nogen tid siden på Hjerm herreds ting skulle med helgens ed benægtet, at han ikke lod forbyde mester Peder Lauritsen, sognepræst i Vejrum, at give band for en engskel, som skulle være forrykket, imellem hans tjeners enge og Kvistgårds enge ved Vælds mølle, og siden for samme benægtelse har ladet ham fordele for en løgner. de andre to formeldende, at hans tjener skulle have indgået på fornævnte ting 10/3 og 17/3 1624 og da at skulle have til fordristet sig at være i velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup hans minde, og stille ham tilfreds for fornævnte benægtelse, hvilke vidner Knud Sørensen hårdeligt benægter aldrig at have samtykt eller indgået: så og efterdi samme to forpligts vidner findes i den forseglede tingbog, lensmand leveret er, med Jacob Sørensens egen hånd at være indskrevet, de otte mænd tinghørere, samme vidner skulle have vidnet, som nu levende er, såvel som og herredsfogden tilforn og nu her i dag ved deres højeste ed og oprakte fingre fragår samme to forpligts vidner ikke inden tinge at være gjort eller ganget, som de lyder og indeholder, ej heller ottende dags dag for dommen at være blevet oplæst, som det sig burde, tilmed og ridefogden Jørgen Jensen selv fragår sig ikke samme sidste forpligt således at have forhvervet, som den formelder, og samme forpligts vidner af forberørte årsager her til landstinget er kendt ikke så rigtig, at de burde nogen magt at have, og ikke bemeldte Jens Tinggård da eller tilforn har påskudt eller fremlagt nogen fuldmagt, det bemeldte otte mænd og herredsfogden skulle være samme sidste forpligt bestendige, da ved vi efter sådanne circumstantser ikke andet derom at sige, end Jens Sørensen jo med tingbogen falskeligt har omgået, og bør derfor efter recessen som en falskner at straffes.

(422)

** var skikket velb Iver Juul til Villestrup, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Anders Lauritsen i Kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Sørensen i Tinggård, som var herredsskriver i Hjerm herred, for en benægtelse vidne, han falskeligt skal have skrevet så og taget beskrevet i lensmandens navn og på hans vegne, at Knud Sørensen i Avsumdal 21/5 1623 skulle have standen for ting og dom på Hjerm herreds ting og benægtet med helgens ed og oprakte fingre, at han aldrig har ladet gøre forbud eller gjort forbud hos præsten i Vejrum, at der ikke måtte gives band for den skelsten, som var forrykket ved Vælds mølle, som tilforn var om vidnet, hvilket benægtelse vidne han ville bevise med tingsvidne, at den aldrig var gangen for ting og dom, ej heller formener, at Jens Sørensen skulle have nogen hjemmel eller tilstand af hans lensmand Ulrik Sandberg til slige vidner at skrive, tage eller forhverve: så og efterdi for os i rette lægges forseglet tingbog af Hjerm herreds ting, hvori findes med Jens Sørensens hånd indskrevet, det Knud Sørensen i Avsumdal samme benægtelse imod bemeldte forbud hos præsten om fornævnte skelsten aldrig at skulle have gjort, hvilken benægtelse vidne Jens Sørensen selv tilforn her for retten har frembåret, og de otte mænd tinghørere fornævnte benægtelse skulle vidnet, såvel som herredsfogden den skulle udstede, samtlig ved deres

højeste ed fragår og benægter samme benægtelse aldrig for ting og dom at være ganget, eller af dem vidnet eller udstedt, hvilket de og til tinge ved deres ed benægtet har, og ingen nøjagtig bevis Jens Tinggård derimod fremlægger, hvormed han kan bevise, samme benægtelse inden tinge af Knud Sørensen at være gjort, som han i tingbogen har indskrevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jens Sørensen jo med samme tingbog falskeligt har omgået, og bør derfor efter recessen som en falskner at straffes, og ikke ved os imod fornævnte herredsfoged og otte mænds benægtelse at sige, men efterdi med delsbrev gøres bevisligt, den første af de otte mænd tinghørere, ved navn Christen Jensen i Blæsbjerg, som 6/4 forleden efter Knud Sørensens ord og benægtelse vidnet har, den tid at have været delt og lovforvunden, kunne vi ikke kende hans og hans medbrødres vidne, som efter ham vidnet har, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(429)

** var skikket Søren Olufsen i Jelling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet stævne velb Frederik Munk til Haraldskær for en dom, han til Jelling birketing 20/6 sidst forleden har ladet forhverve, belangende kost og tæring efter en ubillig opskrift, som Christen Andersen, foged på Højgård, samme dag skal have i rette lagt på sin husbonds vegne, lydende på 250 rigsdaler for en uendelig dom, han til Tørrild herreds ting for rum tid siden skal have dømt, og hans dom her til landstinget 12/2 1620 skal være underkendt, og nu 20/6 til Jelling birketing Søren Olufsen er tildømt at betale samme summa: så og efterdi Søren Olufsen tilforn er tilkendt at igen give Frederik Munk hvis billig kost og tæring, han for den hans dom havde lidt og ladet anvende, og efter vi nu samme opskrifter har igennem seet og likvideret hvis omkost og tæring, Frederik Munk for samme Søren Olufsens uendelige dom har gjort og anvendt, som han ham billigt bør at kontentere, tilfinder vi Søren Olufsen 100 sletdaler for samme kost og tæring til Frederik Munk at udgive, og samme birketings dom ikke videre at komme ham til forhindring.

(431)

** var skikket Christen Nielsen i Hvejsel og havde stævnet Anne Olufsdatter i Bjerlev, Anne Andersdatter i Hvejsel, Oluf Pedersen og Anders Andersen sst for et vidne, de 5/7 sidst forleden til Nørvang herreds ting vidnet har, anlangende det Christen Nielsen skulle have været udenfor Oluf Lauritsen i Hvejsel hans gård og udæsket ham og kaldt ham ukvemsord, hvilke deres vidner ved sin højeste ed for tingsdom har benægtet og mener, samme vidne vildigt at være, idet Anne Olufsdatter er Oluf Lauritsens egen datter, og Anne Andersdatter hans søsterdatter, og de andre hans slægt: så og efterdi med tingsvidne bevises, samme sag at være givet fru Kirsten Juel, og hun ikke er stævnet og kaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i samme sag at dømme, førend hun og lovlig stævnes og kaldes, og da gå derom hvis ret er.

(432)

27/8 1625.

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og efter KM oprejsningsbrev havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred om hærværk at sværge over velb Erik Bille til Kærsgård, Jens Jensen i Vesterlund, Christen Pedersen, Peder Pedersen, Jørgen Hansen Fynbo, Jens Olufsen i Tyregodlund, Christen Christensen og Peder Christensen i Lindet, Peder Mikkelsen og Dorte Mikkelsdatter i

Damgård, for de på adskillige tider skal have gjort ham stor skade på hans brugning og kornsæd på Skovsbøl mark, og formener sig stor uret og forkort at være sket: derefter gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Jens Jensen i Vesterlund, Jørgen Hansen Fynbo. Christen Pedersen og Peder Pedersen hver dem hærværk over for hver sinde, de Tomas Jensens sæd har nedharvet og fordærvet efter tingsvidnes lydelse, men Erik Bille, Jens Olufsen, Peder Mikkelsen og Dorte Mikkelsdatter, som ikke lovligt er over bevist nogen gerning at have gjort, dem svor de kvit.

(436)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Søren Sørensen i Kloborg for et forligs vidne, han til Nørvang herreds ting 21/6 sidst forleden på velb Erik Bille til Rørbæk hans vegne forhvervet har, indeholdende at han efter en skriftlig seddel har forlagt hvis ulovlig sæd, som var sået i hans gårds jord Skovsbøl, hvorimod Tomas Jensen beretter, at hvis, på hans gårds fæste er forhvervet, stander i trætte og med dom er magtesløs dømt, siden fornævnte forligsvidne er forhvervet, ikke heller skulle være navngivet i samme forligs vidne, det korn og sæd, som Tomas Jensen har ladet så, ikke heller at være ham fradømt, hvorfor han formener samme forligs vidne og dom burde magtesløs at være: så og efterdi ikke befindes Tomas Jensen for samme herredstings dom at være stævnet eller varsel givet, så han kunne vidst dertil at svare, den ikke heller er endelig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom, ej heller den forligs vidne, derefter forhvervet er, som ikke heller befindes lovlig varsel at være for givet, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at blive

(439)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork på sin egen og Staffen Sørensen i Magård og Christen Lauritsen i Bøl deres vegne og havde stævnet Niels Knudsen i nør Bork med flere, for de til Nørherreds ting skulle være stævnet efter landstings dom på adskillige tider for deres sandhed at vidne efter recessen, hvilken stævning de har foragtet og hverken enten ville vidne til eller fra efter stævnings indhold. så mødte Christen Olufsen, ridefoged til Lundenæs, på fornævnte mænds vegne og berettede, at de 11/8 deres sandhed til herredsting i samme sag har bekendt, hvortil Laurits Mikkelsen svarede, at de intet havde om vidnet, hvem dem havde befalet samme træ at bortage, mente derfor de burde deres sandhed derom at bestå: da efter sådan lejlighed, at dersom fornævnte mænd videre i samme sag vitterlig er, end de allerede vidnet har, tilfinder vi dem deres sanden til deres værneting at være bekendt, når de did lovlig stævnes og kaldes og bliver lovlig varsel for givet.

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork på sin egen og på Staffen Sørensen i Magård og Christen Lauritsen i Bøl deres vegne og havde stævnet Jens Christensen i Obling for hans sandhed at vidne med hans ed, som han her til landstinget skulle være tilfundet, om han ikke på påske mandag morgen sidst forleden, førend solen stod op, var ude ved fjorden vesten Kirkehøj på nogen agre med hans heste og vogn, og da pålæssede noget tømmer, sparrer, deller med mere, og samme tid efter Niels Nielsen i Obling hans vilje og begæring hjemkørte til Obling i hans gård, og om samme arbejde ikke var sket, førend prædiken og gudstjeneste begyndtes i kirken. så er Jens Christensen ikke nu mødt til gensvar eller nogen på hans vegne ham lovlig at undskylde: da efter sådan lejlighed finder vi Jens Christensen for hans hjemsiddelse og uhørsom til hans 3 mark fald at være, indtil hvem, der havde i at sige, stævner på ny, kommer her og vil være i rette.

(440)

** var skikket Hans Jensen, skriver på Lønborggård, hans visse bud Laurits Mikkelsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jep Christensen i Glibstrup, som boede ved Lønborg kirke, for nogen uendelige domme, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet her til landstinget, anlangende nogen vidnesbyrd at være magtesløs dømt om det jord på Bøl mark ved Vostrup møllevej, som de omtrætter, hvilke domme, han formener, ikke skal lyde endelig: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør ikke længere magt at have, og efterdi ikke kende gives Christoffer Gersdorff i samme sag, som er ejendom angældende at være interesseret, og han ikke er kaldt, ved vi ikke i hovedsagen at dømme, førend han og lovlig stævnes, og siden gå derom hvis ret er.

(441)

** var skikket Søren Pedersen i sønder Bork hans visse bud Bolle Christensen i Styg og havde stævnet Laurits Christensen i sønder Bork og hans medbrødre for en syn, de til Nørherreds ting kort tid siden skal have hjemlet med Niels Nielsen i Obling, anlangende noget jord ved den hus, Søren Pedersen iboer, menende for samme syn ikke lovlig varsel at være givet Christoffer Gersdorff, som er jorddrotten i samme sag, formener samme syn burde magtesløs at være: så og efterdi fornævnte synsmænd udførlig har hjemlet, dem at have seet samme fure jord var pløjet fra bemeldte rugager indtil fornævnte bygager efter visse mål, og ruggen, som på samme fure jord var groet, dermed var kvalt, og intet derimod fremlægges, hvormed bevises kan, ikke så i sandhed at være, som de har omhjemlet, samme syn og alene er afærje angældende, og Søren Pedersen derfor befindes at være givet lovlig varsel, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme synsvidne at sige eller magtesløs dømme, og efterdi den anden synsvidne og dele, hid kaldt er, ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil der stævnes på ny, og de i rette lægges.

(443)

** var skikket velb Palle Rodsteen til Lundsgård hans visse bud Jens Lauritsen, byfoged i Kerteminde, og havde stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, dommer i Skast herred, for en dom, han 9/8 afsagt har imellem ham og velb Claus von Buchwald, anlangende ubillig rente Claus von Buchwald har taget af Palle Rodsteen på adskillige tider, hvilken dom Jens Lauritsen på Palle Rodsteens vegne formener ret at være og burde til landstinget at bekræftes, og at ham burde gøres udlæg af Claus von Buchwaldts gods efter fornævnte doms indhold. herhos fremlagde Jens Lauritsen efterskrevne kopi, under Palle Rodsteens hånd, af gode mænds indvisning, som indeholder dem med herredsfogden Anders Olufsen i Gunderup at have indført Claus von Buchwaldts fuldmægtig for samme summa penning med sin rente og interesse, først i Ås hovedgård i Tårs sogn Børglum herred med rette tilliggelse, samt efterskrevne gårde med deres specificerede skyld, her iblandt en gård i Drustrup, som Søren Sørensen iboer, Krogen, som Maren Jenses iboer, i Vrejlev sogne en gård Bastholm, Niels Jensen iboer, Bastholm mølle, Søren Jensen iboer, Stokbro, som Oluf Nielsen iboer: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt såvel som og nu her for retten til stede bemeldte Palle Rodsteens forseglet og underskrevne breve, han på bemeldte summa penning med sin rente har udgivet, som Mogens Kås med andre gode mænd har været forlover og siden selv gjort sig til hovedmand for, hvorefter indvisning ved gode mænd i Mogens Kåses gods er sket, og brevene kasserede efter opskrifts indhold, da kunne vi ikke kende herredsfogden i den sag dommer at være, ej heller ved os i samme sag at dømme, eller Palle

Rodsteen nogen indvisning for samme udgivne rente at tilstede i bemeldte Claus von Buchwald gods, men indstiller den sag for sin tilbørlig dommer.

(449)

** var skikket velb Christen Kås på velb Hartvig Kås til Villerup hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Just Høg til Bjørnholm, for at eftersom Hartvig Kås af gode mænd efter KM forordning og landstings tilfindelse er indvist i Just Høgs jordegods for 4188 specie daler hovedstol, rente og interesse, og eftersom han to uendelige domme har ladet forhverve her til landstinget, da formener han, det burde ham at følge til ejendom: så og efterdi samme to landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Hartvig Kås udlæg i Agerkrog hovedgård og gods med mere, indtil så længe han blev kontenteret og igen udført, hvilken deres indvisning stander ved sin fuldmagt, og vi derover ikke er dommer, men for sin tilbørlig dommer er indfundet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end samme gods efter indvisnings indhold jo bør Hartvig Kås for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(453)

** var Germand Joensen i Jerlev på Niels Madsen sst hans vegne og gav til kende, at Niels Madsen til dette landsting skulle være stævnet og kaldt af Peder Madsen sst, og bød sig på Niels Madsens vegne i al rette. så var Peder Madsen her til stede og berettet sig ingen stævning til dette landsting over Niels Madsen at have: da efter sådan lejlighed, at dersom det kan bevises, Niels Madsen til dette landsting af Peder Madsen at være stævnet, og ikke han er mødt eller nogen på hans vegne at give Niels Madsen sag, da finder vi Niels Madsen for den stævning kvit at være, og Peder Madsen pligtig at igen give ham hvis billig kost og tæring, han på denne rejse lader anvende.

(454)

** var skikket Peder Madsen i Jerlev og gav til kende sig til dette landsting af hans bror Niels Madsen at være stævnet og kaldt og bød sig imod ham i alle rette. så mødte Germand Joensen i Jerlev på Niels Madsens vegne og dog ingen stævning over Peder Madsen fremlagde: da efter sådan lejlighed, at dersom det kan bevises, Peder Madsen til dette landsting af Niels Madsen at være stævnet, og ikke han er mødt eller nogen på hans vegne at give Peder Madsen sag, da finder vi Peder Madsen for den stævning kvit at være, og Niels Madsen pligtig at igen give ham hvis billig kost og tæring, han på denne rejse lader anvende.

** var skikket Margrete Jørgensdatter på Rømø og havde stævnet hr Poul Pedersen, sognepræst sst, for et bænkebrev, han 5/2 sidst forleden skulle under sin egen hånd har udgivet, disligeste for et vidne han 5/8 sidst forleden på Ballum birketing vidnet har, i hvilken vidne og seddel han skal have vidnet efter hendes mundheld, at hun skulle have siddet ved hendes fars bord på Rømø og skammelig med ærerørige ord overtalt Abild Christens, Christen Pedersens hustru i Kronemose, og sagt, at der var en hund i Kronemose, som hed Misser, og når Abild Christens råbte på hundens navn, så skulle karlen komme og bruge ond lyst med hende og ligge hos hende, og sagde ydermere, at samme karl sprang en gang ud af et vindue i sin skjorte, hvilke seddel og vidne Mette Jørgensdatter straks inden tinge ved hendes højeste helgens ed har benægtet med oprakte fingre i tre

samfulde ting efter hverandre højligt har benægtet. disligeste havde stævnet Laurits Lauritsen landfoged med flere, for de på samme ting har bekræftet, at de 30/7 var hos Mette Jørgensdatter, hr Pouls hustru, da skulle hun have bekendt for dem, at hun har hørt af hendes søster Margrete Jørgensdatters mund lige de samme ord, som hr Poul har skriftlig givet fra sig beskrevet:
så og efterdi hr Poul Pedersens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, han ikke heller sådan hans vidne for herredsprovsten havde vidnet, som det sig burde med rette, Laurits Lauritsen og hans medfølgere og har vidnet efter Mette Jørgensdatters ord og mundheld, og ikke om deres egen vitterlighed, og ingen bemeldte vidner formelder om nogen visse dag eller tid, når Margrete Jørgensdatter slig ord skulle have haft, og ikke hun fornævnte ord er bestendig, men her i dag højligt benægtet, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, men den såvel som hvis dom, derefter ganget er, magtesløs at være.

(458)

** var skikket Hans Ravn i Velling og havde stævnet Peder Ravn og Lauge Ravn sst for en uendelig dom, som han formener, de efter vrang beretning skulle have ladet forhverve her til landstinget, anlangende en skøde, som salig Jørgen Ravns arvinger Mads Jørgensen i Velling og hans medarvinger har gjort Hans Ravn på deres ejendom og arvelod, som de kunne have i den bondegård i Velling, Hans Ravn iboer og har husbondhold på, som dem er arveligen tilfalden efter deres salig far, som var fuld bror til Hans Ravns far, disligeste halvpart af al deres lod i halv Dommerlykke enemærke, som er af fornævnte gårds ejendom, og samme gård er bleven adskilt i to gårde, og af hver part udgives til KM lige meget i skyld, landgilde og ledings penge, og gør hver part fuld for en helgård med skat og al tynge, mener dem uret at gøre, idet de lader bruge videre end halvpart af fornævnte gårds ejendom, som er imod efterskrevne kontrakt, dateret 1581. herhos fremlagde Hans Ravn efterskrevne skøde af Holman herreds ting 16/5 dette år, som indeholder Mads Jørgensen i Velling på sine egne vegne, Søren Sørensen i Nebbe mølle med sin hustru Dorte Jørgensdatter, Mogens Sørensen i Velling med sin hustru Kirsten Jørgensdatter, de samtlige solgte og afhændede fra dem og deres arvinger og til Hans Ravn og hans arvinger al den lod og del og ejendom, som dem var arveligen tilfalden efter deres salig far Jørgen Ravn og deres oldemor Kirsten Ravns i den halve bondegård i Velling, som Hans Ravns far Nis Ravn påboer, intet undtaget af en fuld broderlod i halvparten af den hele bondegård, som salig Lauge Ravn og Nis Ravn påboede: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Mads Jørgensen og hans medarvinger alene har solgt og afhændet til Hans Ravn den lod og del, som dem efter deres far Jørgen Ravn og oldemor Kirsten Ravns var tilfalden i bemeldte halve bondegård i Velling og i Dommerløkke enemærke, og ikke bevises dem videre til ham at have bortskødet, end de med rette tilhørte, samme skøde og formelder, godset tilforn lovligt at være lovbudt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skøde at sige eller magtesløs dømme.

(460)

** var skikket Lauge Ravn i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid i rette stævnet Peder Basse, Hans Nielsen sst med flere for en afsigelse og skifte, de skulle have gjort på efterskrevne to stykker engjord, liggende på vester Velling skov og mark, som har fulgt dem og deres afgangne far Lauge Ravn i en rolig hævd og brug, ulast og ukæret, over lovens og recessens hævd, og Nis Ravn i Velling skulle have vederlag for samme jord, og ikke de skulle have udlagt Lauge Ravn og Peder Ravn deres lod af Niels Ravns vederlag: så og efterdi

Lauge Ravns bror Peder Ravn på sin og sine medarvingers vegne så og Hans Ravn tilforn om samme tvistige sag har været i rette, og de da på begge sider har indgivet samme sag på bemeldte otte dannemænd, som samme ejendom omtvistes imellem Peder Ravn og Nis Ravn skulle skifte og dele, i lensmanden eller hans fuldmægtigs nærværelse, og hvis, bemeldte otte mænd dem imellem skiftet og sagde, skulle stande for fulde, og af begge parter ustævnet og upåtalt, og efter fornævnte otte mænd, efter samme voldgift, har fornævnte parter samme ejendom imellem skiftet og delt, og det i lensmandens fuldmægtigs nærværelse er sket efter voldgifts indhold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme otte mænds skifte og afsigelse at imod sige eller magtesløs dømme.

(464)

** var skikket velb fru Anne Friis, salig Palle Rosenkrantzes, til Stensballegård hendes visse bud Søren Skriver og havde stævnet Jørgen Jensen i Kollerup og hans medbrødre nævninger, for de 25/1 sidst forleden til Nørvang herreds ting skal have svoret Niels Tomasen Bagge, borger i Horsens, gårdfred over, for han 19/11 sidst forleden skulle have været i Hvolgård, og der gjort velb Anders Friis og hans gæster uførm, dog det skulle bevises med tingsvidne, at Niels Tomasen ikke havde været på fornævnte åsteder samme tid, som det vidnet er: så og efterdi for fornævnte nævninger med tingsvidne har været bevislig gjort, det Niels Tomasen skulle været på Hvolgård inden porten, og der sst uførmet Anders Friis og hans folk dem han ville have i fred, hvilke vidne den tid har standet i sin esse og ved fuldmagt, og nævninger derefter deres ed og tov over Niels Tomasen har gjort, eftersom ingen undskyldning på hans vegne er fremkommen, hvilken deres ed siden har været hid stævnet, og da alene formedelst sagen i seks uger var optagen, og ingen gensvar er mødt, og ikke for nogen uretfærdig ed er underkendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på fornævnte nævningers fælding for den deres ed at dømme eller videre, end tilforn om kendt er.

(466)

** var skikket Svend Olufsen og Morten Biesch, barnfødt i Ringkøbing, deres visse bud Clemend Pedersen og havde stævnet Clemend Bendsen, borger sst, for nogen uendelige landstings domme, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over nogen bytings og landstings deler, de over ham bekommet har, anlangende den norske rejse, mener samme dom ikke endelig at lyde og fordi burde magtesløs at være: da efterdi samme domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, men om hovedsagen opsætter vi til i dag 14 dage, og da dem her at møde, og da gå derom så meget, som lov og ret kan findes.

(467)

** var skikket Søren Pedersen i sønder Bork og havde stævnet Hans Pedersen i Sønderdiger, Oluf Gienstigsen i Lyne og Morten Jensen sst for et vidne, de til Nørherreds ting 3/2 vidnet har, at de skulle have seet, at Søren Pedersen skulle have bekommet noget klæde af Jens Mortensen i Lyne, hvilket deres vidne Søren Pedersen har ved sin højeste ed hårdeligt benægtet, sig ingen klæde at have bekommet af Jens Mortensen: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om gods, Søren Pedersen af Jens Mortensen skulle bekommet, som ikke med hans brev og segl eller rigtig regnskabsbog bekræftes, men han det højligt benægter, de ikke heller har vidnet på fersk fod eller om nogen visse dag eller tid, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner ej heller bemeldte sigtelse, dom og dele, derefter drevet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Søren Pedersen til nogen forhindring.

(469)

** var skikket velb Jacob Skram til Fruergård hans visse bud Hans Ravn i Højslev og havde stævnet Jens Pedersen i Ågård og hans medbrødre kirkenævninger af Borris sogn, for de har Anne Lauritsdatter, som boede ved Borris kirke, kirkenævn oversvoret efter vidnesbyrds og sigtelsers lydelse, mener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive. derimod havde Søren Lauritsen i Kodbøl på sin søster Anne Lauritsdatters vegne hid stævnet Jacob Skram, for han til fornævnte herredsting efter en seddel, som hans fuldmægtig Christen Nielsen har fremlagt 30/5, og deri sigtet Anne Lauritsdatter for hans sygdom, som hun efter nogen vidnesbyrds indhold skulle have truet ham og sagt, han skulle ligge så længe på sin seng, at orme og maddiker skulle æde ham op. endvidere havde stævnet mange andre efterskrevne personer for et vidne, de om rygte og tidende til fornævnte ting vidnet har: så og efterdi Anne Mouridsdatter og Inger Jenskone udtrykkeligt har vidnet, dem at have hørt, Anne Lauritsdatter lovet Jacob Skram ondt, at maddiker skulle æde ham, hvilken deres vidne de ved deres højeste ed her har været bestendig, og med Anne Nielsdatter og hendes medfølgeres vidne bevislig gøres, Jacob Skram sådan sælsom sygdom og hændelse med orm og maddiker at være påkommen, hvorom han har ladet hende advare, og derefter noget med ham bedredes, for hvilken hans sygdom og skrøbelighed han ved hans forseglede brev til tinge og her hende har besigtet ved sin ed, fru Dorte Friis og nu her for retten på hendes husbonds vegne samme sigtelse har været bestendig, og med hendes ed Anne Lauritsdatter for en troldkvinde sigtet og beskyldt, det og er bevislig gjort, Anne Lauritsdatter at have lovet andre folk ondt, som dem en del på deres gods og en del på deres liv er vederfaret, og derfor til deres yderste på hende anket og klaget, så samme vidner og sigtelser om sådan hendes onde bedrift i så måder det ene med det andet bestyrkes og bekræftes, og ingen nøjagtig vidner imod sådan deres beskyldning og sigtelser fremlægges, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og sigtelser, hid kaldt er, at sige, og efterdi loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Anne Lauritsdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed efter fornævnte vidner og sigtelser, som nu er ved magt kendt, har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi ikke nogen tilgang dem for den deres ed og tov at fælde, men ved magt at blive.

(485)

** var skikket Jacob Clausen, rådmand i Varde, hans visse bud Bertel Skrædder, borger sst, og havde stævnet Jørgen Jensen, skipper i Husum, for han til Varde byting nogen tid siden skal være vold oversvoren, for et borgmestre og råd i Varde deres pas, han imod deres vilje og minde modvilligen har med sig heden ført, som han af dannemænd var meddelt til Norge, ham til behjælpning, at på Jacob Clausens vegne skulle bekomme egetømmer, og han samme pas, ikke på Jacob Clausens vegne men på sine egne vegne, som han formener, ulovligen skal have brugt, og seks ugers dag og mere siden forgangen er, og ikke han har bødet, sat eller borgen sat, ej heller sandemænds ed rykket, mener fordi Jørgen Jensen at fare som andre fredløse mænd: da efterdi Jørgen Jensen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori Jørgen Jensen er tilfundet at fare som andre fredløse mænd, indtil hvem, der havde i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Jørgen Jensen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Jacob

Clausen derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da efter sådan lejlighed og doms lydelse ved vi ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, Jørgen Jensen at fare som andre fredløse mænd.

(486)

** var skikket Johanne Nielskone i Aspe hendes visse bud Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Peder Tygesen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 17/11 1621 for fornævnte ting dømt har, og deri tildømt hendes husbond afgangne Niels Jensen hans gældnere, som havde pantebreve og delsbreve på hendes gods og arv, og ikke herredsfogden har villet agte eller anse hendes salig fars pantebreve og gældsbreve, som for ham skal være i rette lagt, hvilke hun mener først burde at betales af hendes salig fars gård og gods, og ikke Niels Jensen med rette skulle kunne pantsætte eller af hendes salig fars gård og gods, førend han havde det hjemløst og indfriet: da efterdi Peder Tygesen, Peder Lauritsen og Niels Andersen findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og han dog nu ikke er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og tre uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori samme dom og vurdering er magtesløs fundet og ikke komme Johanne Nielskone til nogen forhindring, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen i sig selv bemelder, og Peder Tygesen, Peder Lauritsen og Niels Andersen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Johanne Nielskone derfor har været forårsaget atter på ny fjerde sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme dom og vurdering magtesløs at være og ikke komme Johanne Nielskone til nogen forhindring.

(487)

10/9 1625.

** var skikket velb fru Sofie Below til Fårupgård hendes visse bud Mads Hansen i Agervig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have ladet i rette stævne velb Hans Skade til Agerkrog for nogen vidner, han til Østerherreds ting forhvervet har, anlangende at der skulle være indførsel og købebreve, som han på Agerkrog hovedgård forhvervet har, og dermed ville sig tilholde to stykker eng i Hessel mark af den årsag, at Niels Krag havde både Agerkrog og Hessel tilsammen, og ingen trætte der fandtes på, førend fru Sofie Below ved gode mænd i Hesselgård er indført. disligeste havde stævnet Peder Nielsen i Snorup og hans medbrødre for et uendelig syn, de afhjemlet har til Østerherreds ting 13/6 for en skade, der skulle være gjort på samme enge, formente samme vidne og syn burde magtesløs at være, efterdi han mener, det ikke var bevist for dem, hvis enge det var: så og efterdi Peder Nielsen og hans medbrødre ikke udførligt har vidnet eller navngivet hvis fæ, det skulle have været, samme engskade skulle have gjort, ej heller om det ---- befindes uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, der og ikke findes nogen varsel for samme syn at være givet, når synsmændene skulle være på åstederne, så de anklagere kunne vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og syn, ej heller den klage, dom og dele, derpå funderet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(491)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm og Niels Lange til Rønnovsholm deres visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da at have ladet stævne velb Frederik Munk, for at eftersom de har været i forløfte for ham til salig Wulf Breide og derover udlagt en summa penning til velb fru Helvig Pentz, wohnhaftig til Haderslev, og de derover har været forårsaget Frederik Munk at tiltale for samme summa penning efter KM forordning, og med ridemænd i Frederik Munks gods dem da indføre, formener samme gods dem for ejendom at efterfølge, og nu fremlagde Tomas Lauritsen efterskrevne indvisning, dateret Stenshede 28/12 1624, hvori der bliver gjort dem indførsel i efterskrevne gårde i Vennebjerg og Skast herred: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indvisning, dem at have gjort Niels og Hans Lange udlæg i fornævnte gods for bemeldte summa pending, indtil sålænge de blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så Hans og Niels Lange fordi har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade kalde, og ikke Frederik Munk eller nogen på hans vegne endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gårde og ejendom, efter indvisnings indhold, jo bør Hans og Niels Lange for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke dem inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(495)

** var skikket Hans Dinesen i Tvild med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Karen Hanskone i Holsted og Søren Svendsen i Bækbølling for et vidne, de til Malt herreds ting 6/8 sidst forleden vidnet har, anlangende nogen ord Hans Dinesen skulle have tilsagt Karen Nielskone, hr Niels Lauritsens kone i Bækbølling, i Holsted mølle og kaldt hende en tæve, hvilket vidne han formener ikke så lovligt at være, at det burde nogen magt at have: så og efterdi Karen Hanskone og hendes medfølgere har vidnet om hvis ord, Hans Dinesen i Holsted mølle om Karen Nielskone skulle have haft, som han ikke er gestendig eller for tingsdom har indgået eller tingsvidne efter taget, men han dem ved sin højeste ed her for retten har benægtet og Karen Nielskone erklæret og undskyldt, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi fornævnte dom, hid stævnet er, ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(497)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jens Jørgensen i Risum og havde stævnet Bend Villadsen i Svenstrup og hans medbrødre kirkenævninger af Sahl sogn, for de 18/8 sidst forleden til Ginding herreds ting har Maren Svendsdatter Norre i Trabjerg kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster, hun skal have brugt og beganget efter adskillige vidner og sigtelsers lydelse, hvilken deres ed og tov han formener lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi for nævninger såvel som nu her for os er bevislig gjort, det Maren Svendsdatter Norre har lovet folk ondt, hvilket dem efter hendes løfte, en part på deres liv og en del på deres helbred og fæmon, er hændt, som og med andre vidner bekræftes dem at være vederfaret, og Jørgen Nielsen på hende indtil sin yderste for sådan hans sygdom at have klaget, hvorfor hun til hjemting er sigtet og beskyldt, såvel som og her i dag for

retten for en vitterlig troldkvinde er besigtiget, som forskrevet står, og ingen nøjagtig vidnesbyrd hun derimod fremlægger, hvormed hun sig afbevise kan, eller sig ærligt og kristelig at have skikket og forholdt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Maren Svendsdatter Norre boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(501)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Jens Jørgensen i Risum og havde stævnet Christen Christensen i Hoager og hans medbrødre 12 kirkenævninger af Borbjerg sogn, for at de 28/8 sidst forleden har svoret Anne Sørensdatter i Trabjerg kirkenævn over for trolddoms sag, hun skal have brugt og beganget efter adskillige vidner og sigtelsers indhold, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi for nævninger såvel som her for retten er bevislig gjort med adskillige vidnesbyrd, det Anne Sørensdatter har lovet folk ondt, som dem efter hendes løfte på liv, helbred og i andre måder er hændt og vederfaret, og bevises Jørgen Nielsen for sin sygdom og skrøbelighed, indtil hans yderste, derfor på hende at have anket og klaget, hvorfor hun til hjemting såvel som og her i dag for retten er sigtet, beskyldt og for en vitterlig troldkvinde vedkendes, som forskrevet står, tilmed og nu i dag af Maren Svendsdatter, som allerede er dom overganget, er påtiet en vitterlig troldkvinde at være, og sådan trolddoms bedrift for 26 år siden af Karen ---- at have lært, som for er meldt, og ingen nøjagtig vidnesbyrd Anne Sørensdatter derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt og kristeligt at have skikket og forholdt, men mere bevislig gøres hende i langsommelig tid og mange år et ondt rygte for trolddom at have påhængt og efterfulgt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og fornævnte nævninger, som i sognet hos Anne Sørensdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for samme deres ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive.

(505)

** var skikket Mads Jensen i Lemming og havde stævnet hr Jens Christensen i Haderup, for et tilbuds vidne og en fledførings vidne, han til Ginding herreds ting forhvervet har, anlangende at hans mor skulle have tilbudt hendes søn, fornævnte Mads Jensen, at fledføre sig til ham med al hendes eje, hvilke begge deres vidner han højligt benægter ved hans højeste helgens ed, aldrig at have fanget varsel eller af vidst i nogen måder af samme fledføring og hendes jordegods, liggende i Hids herred, som samme hendes ældste søn påboer og var hendes rette værge, og den fledføring at være gjort til Ginding herreds ting, ham uafvidst. så mødte hr Jens Christensen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Ginding herreds ting 15/9 1608, indeholdende Godske Christensen i Egebjerg med fuldmagt på Karen Christensdatters vegne og den dag til tredje ting tilbød Mads Jensen i Lemming og Laurits Jensen, født i Serup, Karen Christensdatter med sin gods, pending og jordegods, om de hende ville annamme til sig og underholde hende derfor hendes livstid. dernæst

fremlagde efterskrevne vidne af samme ting samme dag, indeholdende at Karen Christensdatter, salig hr Jens Jensens i Serup hans efterleverske, stod den dag for tingsdom og tog hr Jens Christensen i hånd og tilbød ham sin gods, pending og jordegods for hendes underholdning hendes livstid: så og efterdi med tingsvidne bevises, Karen Christensdatter sig med sit gods lovligt at have opbudt, hvem hende derfor hendes livstid ærligen ville underholde, og hun derefter sig til fornævnte hr Jens har fledført efter loven, og befindes Mads Jensen med flere derfor lovlig varsel at være givet, hvilken fledføring i mange år i hendes livstid har standet upåtalt, indtil hun ved døden er afgangen, og intet Mads Jensen fremlægger, hvormed han samme fledføring kan tilbage drive, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme tilbud og fledføring at sige eller magtesløs dømme.

(506)

** var skikket Lauge Ravn i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Nielsen, Peder Hansen og Lauge Pedersen, Peder Basses søn sst, for et vidne, de til Holman herreds ting 27/6 sidst forleden vidnet har, anlangende de samtlige skulle have været i Lauge Ravns gård 20/6 sidst forleden og da skulle have stævnet Lauge Ravn med en landstings stævning her til landsting, hvilken han skal have fra dem taget og den sønder revet med magt, hvilket vidne han mente usandfærdig at være ham på vidnet: så og efterdi Hans Nielsen og Peder Hansen udførlig har vidnet om Lauge Ravns gerning, dem at have seet ham tage samme stævning fra Lauge Pedersen og den sønder revet imod hans vilje og minde, hvilket Lauge Pedersen ved sin ed har bekræftet, de og nu samtligen her i dag er mødt og med deres højeste ed været samme deres vidne bestendig, og ingen nøjagtig vidner derimod der imod fremlægges, hvormed kan bevises Lauge Ravn ikke samme stævning at have sønder revet, som omvidnet er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme deres vidne at imod sige, men efterdi Peder Ravns vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, bemeldte Dorte Laugesdatter og Lauge Laugesen og har lagt deres vidne i tvivl og ikke om vidnet eller forklaret hvem, samme stævning skulle i sønder revet, da kunne vi ikke kende samme deres vidner så nøjagtige, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(509)

** var skikket Clemend Bendsen i Ringkøbing og havde stævnet Svend Olufsen og Morten Biesch sst for et delsvidne, som de lader dem af berømme, efter en rådhusdom, at have forhvervet, anlangende nogen regnskab, som de skulle have med hverandre, uanseet de skulle have været, i dannemænds overværelse, med hverandre til regnskab anlangende det gods, som var udtaget der i byen og blev taget med til Norge, i Sylvester Biesches hus, siden borgmestre og råds dom er udgangen: så og efterdi med tingsvidne gøres bevisligt, Clemend Bendsen med Svend Olufsen og Morten Biesch at have været over rede og regnskab, siden samme borgmestre og råds dom er udganget, og han dog derefter for samme regnskab at gøre, både til byting og landsting, er delt bleven, samme bytings dele ikke heller befindes årlig til tinge at være forkyndt, som det sig havde burdet, da finder vi efter sådan lejlighed Clemend Bendsen af de deler kvit at være.

(512)

** var skikket Anders Svendsen i Trabjerg og havde stævnet Christen Poulsen sst for et synsvidne og klage, han til Ginding herreds ting over ham forhvervet har over noget jord, som skulle have været synet at have været ærjet fra hans ager: så efterdi samme synsvidne ikke bemelder eller indeholder, nogen varsel for samme syn at være givet, hvilken tid synsmændene skulle være på

åstederne, så Anders Svendsen kunne vidst dertil at svare, og ikke samme klage med vidnesbyrd lovlig er bevist, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn og klage så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(513)

** var skikket Laurits Lauritsen i Mejsling på sine egne og på Mads Nielsen sst hans vegne og havde stævnet Hans Madsen, Tomas Madsen med flere for et vidne, de med Laurits Jacobsen i Ødsted på Jerlev herreds ting 24/8 sidst forleden vidnet har, anlangende at da på søndag var fem uger, da skulle Laurits Lauritsen, Niels Madsen og Anders Tomasen være kommet iblandt Ødsted fæ og tog Laurits Jacobsens ko og jaget den over på Mejsling mark, og da var samme ko hel og før, og på mandag morgen derefter da havde samme ko de sår og skader, som synsvidne om formelder: så og efterdi Hans Madsen og hans medbrødre vidnesbyrd ikke udtrykkeligt har vidnet, dem at have seet eller været vitterligt, det Laurits Lauritsen og hans medfølgere skulle gjort fornævnte ko nogen slag eller skade, ej heller det i andre måder med nøjagtig vidnesbyrd bevises, dem slig gerning at have gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(515)

** var skikket Mette Pedersdatter i Guldager hendes visse bud Torsten Christensen i Boldesager og havde stævnet Kirsten Jørgens i Guldager for et vidne, hun til Skast herreds ting 1/3 vidnet har, at Mette Pedersdatter for to år forleden skulle have fået et barn, og ikke hendes vidne skulle medføre, hvad det var et drengebarn eller pige, levende eller død, ej heller hun skulle med nogen sandfærdig menneske bevise sådanne ord, hvilket hendes vidne hun højligt benægter: da efterdi fornævnte personer findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt, som forskrevet står, nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori fornævnte vidner er magtesløs fundet og ikke komme Mette Pedersdatter på hendes gode rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen om formelder, og fornævnte vidnesbyrd og Niels Olufsen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, og Mette Pedersdatter derfor har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi Kirsten Jørgens, Karen Jørgens, Hans Tøgersen og Niels Olufsen ikke endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse fornævnte vidner magtesløs at være og ikke komme Mette Pedersdatter på hendes gode rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder.

(516)

24/9 1625.

** var skikket velb Christian Holck til Bustrup, høvedsmand på Silkeborg, og Jørgen Below til Hastrup deres visse bud Frands Hammer, slotsskriver på Silkeborg, og Christen Jensen, foged på Hastrup, og havde stævnet Peder Andersen i Burgårde og hans medbrødre for et sandemænds tov, som de 18/6 sidst forleden skal have gjort og svoret til markskel imellem Bjerregårds mark og Harild mark på den ene og Voerlunds mark på den anden side, og samme deres ed og tov til

Hammerum herreds ting 25/6 der næst efter skal have afhjemlet, hvilke sandemænds ed og tov fornævnte fuldmægtige på deres husbonds vegne formente ikke så lovligt at være begyndt, drevet og fuldendt, som det sig burde. så mødte Christen Olufsen, ridefoged til Lundenæs, og fremlagde efterskrevne tingsvidne, efter samme sandemænds ed, af Hammerum herreds ting 25/6 sidst forleden, som indeholder Peder Andersen i Burgårde og hans medbrødre sandemænd at have kundgjort deres tov og ret markskel, at de havde sat den første sten ved Søby skel ved bækbredden og derefter satte de øvrige sten, som efterfølger: så og efterdi fornævnte fyldings vidne, som indeholder, det Jens Madsen og Laurits Nielsen har fremæsket sandemænd at være Erik Tygesen følgagtig på marken at skulle gøre deres tov, og ikke udførlig indeholder dem at have tilfyldt fornævnte sandemænd samme markskels tov at gøre efter loven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sandemænds ed, som efter den fylding drevet er, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(518)

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup og havde stævnet Niels Callesen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til fornævnte ting 26/7 sidst forleden dømt og afsagt har imellem mester Søren Andersen, kannik og sognepræst i Ribe, Karl Hansen i lille Darum, Jacob Clausen i Varde, Jens Callesen i Tjæreborg, Jens Envoldsen og Jens Knudsen sst på den ene og nogle bønder i Skast herred og Gørding herred på den anden side, hvilke bønder med deres gårde og afgift Tomas Juel til en fri brugelig pant efterfølgende er, efter velb Frederik Munks pantebrev og følgebrevs indhold, og Niels Callesen dog derimod har tildømt fornævnte bønder at yde deres skyld og landgilde, fast videre end for ham var sat i rette og affordret, til mester Søren, Calle Hansen, Jacob Clausen, Jens Callesen, Jens Envoldsen og Jens Knudsen, eftersom de af gode mænd skulle være indvist der deres betaling af Frederik Munks gods at søge, uanseet at hverken landstings dom eller de andre gode mænds indvisning skulle sig videre henstrække, end hvis samme gods bedre kunne være, end det er pantsat: så og efterdi Niels Callesen i sin dom ikke har forklaret eller underskedet, hvor vidt fornævnte bønder burde at svare participanter, som i godset findes indlagt efter deres indvisninger, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, når det for ham lovlig indstævnes, efter fremlagte dokumenter og rigtig likvidering dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(520)

** var skikket mester Søren Andersen, sognepræst og kannik i Ribe, Jacob Clausen, rådmand i Varde, Karl Hansen i lille Darum, Jens Callesen, Jens Envoldsen og Jens Knudsen i Tjæreborg og deres visse bud Bertel Skrædder, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da at have stævnet velb Tomas Juel til Estrup, for han skulle forholde dem deres retfærdige gæld, som de i velb Frederik Munk hans gods efter KM forordning af landsting skal være tilkendt, og derefter af gode mænd indført, og det efter en brev Frederik Munk ham givet har, at han skulle have pantsat ham samme gods indtil tredje juledag 1624 for 3000 rigsdaler, og hvis Tomas Juel da ikke for fornævnte summa penning blev kontenteret og betalt, skulle Frederik Munk lide indmaning: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er fremlagt Frederik Munks udgivne brev, det han Tomas Juel samme gods i en fri brugelig pant har sat, hvilket hans pantebrev stander ved sin fuldmagt, og vi ikke derover er dommer, og herredsfogden efter samme pantebrev har tildømt Tomas Juel samme gods at følge, da ved vi ikke den hans dom at imod sige, men hvem samme pantebrev påskader, da indkalder sig den for sin tilbørlig dommer, og der gå om hvis ret er.

(523)

** var skikket mester Søren Andersen, sognepræst og kannik i Ribe, Jacob Clausen, rådmand i Varde, Karl Hansen i lille Darum, Jens Callesen, Jens Envoldsen og Jens Knudsen i Tjæreborg deres visse bud Bertel Skrædder, borger i Varde, og havde stævnet velb Tomas Juel til Estrup, for han sig fortrykker og ikke ville skifte og dele det gods i Skast og Gørding herreder, som de i efter KM forordning og landstings dom for gæld, velb Frederik Munk dem pligtig var, skulle være tilkendt og derefter af gode mænd at være indvist: da efterdi denne sag ikke til bemeldte Tomas Juels værneting er ordelt, finder vi den did at komme, og gå derom hvis ret er.

(524)

** var skikket velb Niels Skade til Østergård hans visse bud Jep Christensen i Glibstrup og havde stævnet Jep Christensen Høst i Glibstrup, Eske Tækker, Christen Sørensen i Sønderdiger, for de den næste lørdag for vor herres himmelfarts dag sidst forleden skulle have været i hans tjeners gård i Glibstrup og der udvurderet til Niels Jensen i Hovens hvis rug, som var sået, for nogen gæld, som en ved navn Peder Christensen, som tilforn boede på samme gård, skulle være ham pligtig, og først beskylder dem, at de har vurderet kornet og ikke anseet, at Niels Skades skyld og landgilde stod ubetalt, og rugskylden såvel som tienden burde at have været berettiget: så og efterdi fornævnte vurderings vidne indeholder, Peder Christensen efter hans skadesløs brevs indhold at have været tildømt at betale Niels Jensen samme 60 daler og to ørte rug med sin skadegæld, og Niels Jensen derefter med fogden og dannemænd har besøgt Peder Christensens bo, og af hans boskab, løsøre og rugsæd for samme gæld er tilvurderet udlæg, hvilket og herredsfogden har hjemlet dem at udlægge, Niels Jensen og samme dag har tilbudt Peder Christensen, at dersom han samme gods inden 14 dage kunne løse, skulle det være ham følgagtig, hvilket dog ikke er igenløst, og ikke bevislig gøres samme boskab eller løsøre andre end Peder Christensen at have tilhørt, men han selv for vurderingsmænd har bekendt det hans at være, og ej heller bevises hans hustrus anpart deri, formedelst nogen uærlig sag at være forbrudt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vurderingsvidne at sige eller magtesløs at være.

(526)

** var skikket velb Christen Lange til Hesselmed hans visse bud Bertel Nielsen Skrædder, borger i Varde, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en summa pending, Christen Lange for ham skulle have betalt og udlagt til velb fru Helvig Pentz til Haderslev, og dessen efterstandende rente, som Frederik Munk var hendes husbond Frederik Breide skyldig, og Christen Lauritsen ved to gode mænd er indført i Haraldskær hovedgård for 1157 rigsdaler, formener samme hovedgård, hus og ejendom burde Christen Lauritsen at efterfølge: da og efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Christen Lange udlæg i Haraldskærs hovedgårds bygning og alle andre dis tilliggende ejendom, skove og mark og anden herlighed og tilliggelse for fornævnte summa penning, indtil sålænge han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden tre gange her til landstinget har været indstævnet, og tre uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så Christen Lange fordi har været forårsaget atter på ny fjerde sinde for endelig dom at lade kalde, og ingen endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte bygning med dis ejendom og tilliggelse efter indvisnings indhold jo bør Christen Lange for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket.

(528)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet Søren Madsen i Jelling, Søren Frandsen, Niels Eskesen, Mads Nielsen, Jens Lauritsen, Jens ----, Søren Jensen og Mads Frandsen i Jelling, som var otte mænd tinghørere på Jelling birketing 27/6 sidst forleden, for deres sandhed at vidne, om ikke Gregers Hvid da sagde, at han tjente en ærlig mand, han burde at stå på hans ret, og om Søren Olufsen i Jelling ikke da sagde, at Gregers Hvis hans husbond Frederik Munk var ingen mand: da efterdi ikke bevises fornævnte mænd deres vidnesbyrd til deres værneting at have bekendt, finder vi dem did at komme og der at vidne hvis, dem deri kan vitterlig være, når de did lovlig stævnes og bliver lovlig varsel for givet.

(529)

** var skikket Maren Mikkelsdatter, salig Mads Villumsens efterleverske, i Lem sogn hendes visse bud Gregers Lang, borger i Lemvig, og havde stævnet Anders Pedersen i ---- for en gældsbrev, han til Skodborg herreds ting i rette båret har, formeldende på 20 sletdaler hendes salig husbond skulle have været salig Peder Munk skyldig, og Anders Pedersen skal have sig den til forhandlet. så mødte Anders Pedersen og fremlagde efterskrevne gældsbrev, lydende at jeg Mads Villumsen, boende i Splidsgård i Lem sogn, kendes skyldig at være Peder Munk, boende i Trabjerg i Gudum sogn, 22 sletdaler, dateret Trabjerg 1619, hvilket brev findes påskrevet 27/3 1625 er den gæld æsket i Mads Villadsens bo den rette trødvingsdag efter hans død. derhos i rette lagde Anders Pedersen Anne Christoffersdatter, salig Peder Munks efterleverske, hendes fuldmagt, dateret Herning 3/11 1621: så og efterdi Mads Villumsen, som til kende gives, selv kunne læse og skrive, ikke samme gældsbrev har underskrevet, ikke heller den signet, derfor er trykt med hans indsegl, nu her er fremlagt, i sin bogstav overens kommer, det og befindes samme brev indeni såvel som den opskrift ved 5 år efter, da gælden skulle være æsket, er påtegnet, med en hånd og blæk synes at være skrevet og gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme gældsbrev og fuldmagt bør at komme Maren Mikkelsdatter på nogen udgift til hinder eller skade i nogen måde.

(530)

** var skikket Anders Tomasen og Gregers Lang, borgere i Lemvig, og havde stævnet Peder Knudsen, der sst, for deler han lader sig af beråbe at skulle have over dem forhvervet til Lemvig byting 29/7 sidst forgangen, hver især for gældssag efter en delsbrevs indhold, uanseet de samme tid rede penge på fornævnte ting for retten har udlagt og tilbudt Peder Knudsen fuldt og alt at ville betale hvis penge, som rester på deres brev: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi ikke befindes nogen dom for samme dele at være ganget efter KM forordning, da finder vi efter slig lejlighed Anders Tomasen og Gregers Lang af de deler kvit at være.

(533)

** var skikket velb Sivert Pogwisch til Hagen, fyrstlig holstensk råd og provst til Üttersen, hans visse bud Christen Rasmussen, rådmand i Viborg, og havde stævnet velb jomfru Margrete Bille til Donslund for 1000 enkende rigsdaler hovedstol med des rente og interesse, som hun efter KM og rigens råds dom, dateret København 9/7 1624, er blevet tildømt ham at betale, hvilke hun ikke har efterkommet, formente hende deri uret at have gjort, og burde derfor at have indvisning i hendes

jordegods eller løsøre: da efterdi for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgivne brev på fornævnte 1000 daler med sin rente, hun og for KM og rigens råd er tildømt dem at betale, og hun derimod ved hendes fuldmægtig lader tilbyde med gods at vil gøre udlæg, da tilfinder vi velb Niels Skinkel til Søholm og Claus Ucke til Gerskov, som Christen Rasmussen på Sivert Pogwisches vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for jomfru Margrete Billes gård og udæske fyldest af hendes løsøre, gøres dem der ikke udlæg, da fornævnte tilbudte gods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med des rente og interesse likvidere, sker der dem ikke fyldest, da Sivert Pogwisch i andet jomfru Margrete Billes løsøre eller gods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(535)

** var skikket Peder Andersen, borger i Varde, og havde stævnet Jens Lauritsen og Karen Lauritsdatter og hendes lovværge for en uendelig dom, de over ham her til landstinget skulle have forhvervet, anlangende nogen deler, han skulle have ladet forhverve over dem til Varde byting for deres vitterlige gæld, de skulle være ham skyldig efter hans regnskabsbogs lydelse, mente samme dom med vrang undervisning at være forhvervet og ikke endelig at lyde: så efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Jens Lauritsen og Karen Lauritsdatter deres underskrevne forpligt, til Peder Andersen har udgivet, til en visse tid at betale hvis, de ham pligtig var én for alle, eller derfor til Varde byting at stande dele, og ikke med kvittants bevises, samme forpligt at være efterkommet, så Jens Lauritsen fordi er delt blevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke Jens Lauritsen af samme dele at kvitdømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(536)

** var skikket velb Ditlev Pogwisch til Abengiøng ? hans visse bud Bolle Nielsen, foged på Rugballegård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling for en endelig dom, han efter to uendelige domme, han skulle have dømt på Tørrild herreds ting 29/8 sidst forleden, og deri tildømt hans tjenere i Rugballe, ved navn Jens Eskesen, Jens Frandsen, Jørgen Pedersen, Knud Pedersen, Søren Madsen, Christen Pedersen og Kirsten Hanskone at udgive nogen skyld og landgilde til velb Frederik Munk, uanseet at fornævnte gårde og al deres tilliggende grund og ejendom, herlighed, skyld og landgilde og al anden rettighed er af gode mænd udlagt til Ditlev Pogwisch for en ganske summa pending: så og efterdi det ikke befindes samme to uendelige domme til tinge eller andetsteds lovlig at være læst og forkyndt, så Ditlev Pogwisch eller hans fuldmægtig og tjener kunne have vidst dem at igen kalde eller imod endelig dom at svare, men med processen er over ilet, da finder vi efter sådan lejlighed samme domme at være, som de udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, efter parternes fremlagte dokumenter dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(538)

** var skikket Niels Knudsen, borgmester i Vejle, hans visse bud Bolle Nielsen, foged på Rugballegård, og havde stævnet salig Iver Munks arvinger, for at eftersom Niels Knudsen har ladet tilforn forhverve to uendelige domme her til landstinget på efterskrevne gods, i Hind herred og

Bølling herred liggende, som han er blevet indført i for en summa penning, han ham skyldig været har, formener Bolle Nielsen på Niels Knudsens vegne samme gods bør ham for ejendom at efterfølge: da og efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, dem at have gjort Niels Knudsen udlæg i Iver Munks gods for samme summa penning, indtil så længe han blev kontenteret og igen skadesløs udfriet, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, så Niels Knudsen fordi har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade kalde, og ingen endnu er fremkommen nogen modsigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods med dis tilliggelse efter indvisnings indhold jo bør Niels Knudsen for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke ham bliver fraløst efter KM forordning, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer bliver rykket, dog han det igen til frie folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(540)

** var skikket Jep Olufsen, borger i Lemvig, og havde stævnet Svend Christensen, rådmand der sst, for en uendelig dom, han her til landstinget sidst forleden skal have ladet forhverve over en endelig borgmestre og råds dom, til Lemvig rådstue 1/4 sidst forleden dømt er, og over nogen lodsedler imellem Svend Christensen, Simon Christensen og ham gangen er, anlangende Lemtorps ejendom, som de samtligen velb Christoffer Friis afkøbt har, og enhver deraf at betale lige meget, og som de samtlige skal have af rebet og adskilt og derefter kastet uvildigt lod, som er med lodsedler at bevise, med alle deres hænder underskrevet, og ej heller Svend Christensen skal have bevist, Jep Olufsens lodder at være bedre end sine: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi de på begge sider tilstår dem om samme sags bekostning at have gjort udlæg, og borgmestre og råd fordi har dem til regnskab, efter dannemænds tykke, indfundet, ved vi ikke borgmestre og råds dom deri at imod sige, disligeste efterdi her fremlægges lodsedler med Svend Christensen, Simon Christensen og Jep Olufsen samtlige deres hænder underskrevet på hvis, Jep Olufsen i samme Lemtorps ejendom, dem er imellem skiftet, ved lod er tilfalden, kunne vi ikke kende Svend Christensens klage imod hans egen underskrevne lodder bør at komme Jep Olufsen til hinder eller skade i nogen måde.

(542)

** var skikket Simon Christensen, borger og rådmand i Lemvig, og havde stævnet Svend Christensen, rådmand sst, for en uendelig dom, der siges at han har ladet forhverve over hans uvildige og retfærdige lodsedler, som imellem Svend Christensen, Jep Olufsen og ham skal være skiftet og delt med reb og afdeling, som de samtlige på Lemtorp ejendom med hverandre skal have gjort, og hans lodder siden derefter med gøde og anden omkast forbedret meget mere, end hans bror Svend Christensen og Jep Olufsen imidlertid deres lodder gjort har. herhos fremlagde Simon Christensen efterskrevne lodsedler på den jord, de havde skiftet dem imellem, samt efterskrevne synsvidner på samme jord: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Svend Christensen såvel som Simon Christensen og Jep Olufsen samme lodsedler samtligen med egne hænder har underskrevet og bekræftet, ved vi ikke imod Simon Christensens fremlagte lodsedler eller borgmestre og råds dom, derpå funderet er, at sige, ej heller kunne kende samme synsvidner så nøjagtig, at de imod bemeldte underskrevne sedler bør at komme Simon Christensen til hinder eller skade.

(546)

** var skikket Simon Christensen, borger i Lemvig, og havde stævnet Peder Lang, sandemand her sst, for han har hans tjenere Christen Jørgensen og Jesper Andersen i Lemtorp vold oversvoret, imens Simon Christensen skal have været udenlands, for de skulle have tøjret deres øg på Gammeltoft, som Simon Christensen i brug har: så og efterdi Svend Christensen alene vedkendes den tredje part i samme gamle toft, og tilstår Simon Christensen den tredje del deri at være berettiget, og ikke bevises Simon Christensen videre på samme toft at have brugt end hans fællig kunne tåle, og Peder Lang dog har hans tjenere Christen Jørgensen og Jesper Andersen vold oversvoret, da finder vi efter sådan lejlighed dem for samme vold kvit at være.

(547)

** var skikket Christen Jensen i Bjerregård, herredsfoged i Skodborg herred, og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom, han til Ginding herreds ting 16/12 sidst forleden dømt og afsagt har, bemeldende at han ej skulle have turdet sig til fordriste at tildømme velb Johan Rantzau til Estvadgård eller Jens Jepsen i Nørkær at give Christen Jensen kost og tæring, eftersom recessen om bemelder og ham tilholder, som Johan Rantzau og Jens Jepsen skulle have ladet stævne Christen Jensen tre gange til landsting for sin dom, opsættelse og vurdering, han til Skodborg herreds ting har udgivet, og ved lov og ret gjort udlæg og vurdering i Johan Rantzau hans tjeners bo, hvilke her til landstinget at være ved magt fundet, mener Knud Nielsen uret at have gjort, og burde at give ham dem kost og tæring, han Johan Rantzau og Jens Jepsen for kvit dømt har: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovligt indstævnes, dem endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(548)

** var skikket Christen Pedersen i Østerby hans visse bud Otte Nielsen i Strellev og havde stævnet Jep Christensen i Glibstrup for nogen uendelig dom, han lader sig af berømme at skal have forhvervet her til landstinget for en rum tid siden, hvilken dom han formener med vrang undervisning at være forhvervet. derimod havde Jep Christensen på hans hustru Anne Gienstigsdatter stævnet Christen Pedersen og Peder Hansen skriver for en tingsvidne, som skulle være indskrevet i tingbogen den næste tirsdag for jul sidst forleden, anlangende 21 daler, som hun skulle have udlagt for de to vold, som Peder Hansen har ladet hendes mand oversværge, for han skulle have taget en dom fra ham, endog han det hårdeligt benægter: da efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, men om hovedsagen opsatte vi til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(549)

** var skikket velb Otte Kruse til Trudsholm hans visse bud Niels Christensen i Kærgård og havde stævnet Jens Mølgård, borger i Lemvig, og hans hustru Anne Jensdatter sst for tre uendelige landstings domme, de lader dem af berømme at skulle have ladet forhverve på en af hans tjenere Christen Christensen i Sinkbæk efter en opskrift, som fornævnte Anne Jensdatter hendes forrige husbond salig Morten Jørgensen skulle have opskrevet, at fornævnte hans tjener skulle være ham seks daler skyldig, hvilket hans tjener hårdeligt benægter: så og efterdi samme landstings domme på

begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for os i rette lægges Morten Jørgensens regnskabsbog, hvori samme gæld klarlig findes indtegnet, og ikke Christen Christensen den vil vide for falsk eller urigtig, men fast mere med herredstings dom bevises, ham gælden at have vedgået, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme opskrift at sige, ej heller kunne kende fornævnte vidne, som ikke er vidnet på fersk fod eller på nogen visse dag og tid, så nøjagtig at den derimod bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(551)

** var skikket velb Hartvig Bille til Damsgård hans visse bud Niels Christensen i Kærgård og havde stævnet Jens Mølgård i Lemvig og hans hustru Anne Jensdatter for tre uendelige landstings domme, de lader dem af berømme at skulle have ladet forhverve en tid lang siden på en af hans tjenere Christen Nielsen i Kærgård for noget gæld, som han skulle være dem skyldig, men skulle være betalt: så og efterdi samme landstings dom på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for os fremlægges Anne Jensdatters bog og opskrift, hvori samme deres køb og forhandling klarlig findes indtegnet, og hvad derpå er oppebåret, Christen Nielsen og til bytinget sådan forhandling har vedgået, og fogden fordi har tildømt ham resten at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme opskrift og dom at imod sige, ej heller Christen Nielsen af den dele, han derefter i kommen er, at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(554)

** var skikket Hans Sørensen i Gårdhøj og havde stævnet Jens Jensen, som boer i Navr by, Christen Møllers søn Christensen med flere for hvis vurdering, som Hans Sørensen over sig agter her til landstinget at forhverve, anlangende hvis skade og stymperdom, som de samtlige ham gjort har 8/9 1624 østen Navr by i heden, som han stod ved hans vogn at samle noget lyng, da er disse karle og kvinder kommen til ham, stødt og slået ham imod jorden, og samme tid stødt hans lår af led, og siden de har gjort sådan ulovlig gerning, er de veget fra ham, og han derover af samme skade er blevet liggende. så er Jens Jensen, Christen Christensen og deres medfølgere ikke mødt eller nogen på deres vegne hertil at svare: da blev Hans Sørensen her for retten opnævnt seks dannemænd, hvilke seks dannemænd udgik og igen indkom, og sagde dem Hans Sørensens skade og stymperdom at have beseet, og tilstod og bekendte, ingen af dem ville have sådan skade for 150 sletdaler, og fordi samme hans skade derfor vurderet.

(556)

** var skikket Morten Madsen Lime, borgmester i Ribe, med skriftlig fuldmagt af Hans Nielsen Friis, borgmester der sst, og solgte og skødte fra Hans Friis og hans arvinger og til velb Erik Juel til Hundsbæk og hans arvinger efterskrevne gods liggende i Jerlev herred, som Hans Friis ved retten i sin gæld er blevet udlagt efter indførsels bemelding og landstings dom.

(557)

8/10 1625.

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Olufsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Erik Pedersen i Ganer, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han til fornævnte ting 23/5 sidst forleden dømt har, og deri tilfundet KM tjenere med flere i Bølling sogn, at de enhver for sin person med 12 mænds ed skulle fra dem levere og udlægge til en deres sognemænd, Jens Sørensen i Bølling, den korntiende, som de skulle restere med for år 1623, endog for Erik Pedersen var i rette lagt KM missiver, at KM har bevilget hr Peder Christensen i Bølling samme Bølling tiende, hvorfor sognemændene og efter Ulrik Sandbergs fuldmægtigs befaling skal være befalet samme 1623 års tiende at levere til fornævnte præst i Bølling: så og efterdi herredsfogden i hans dom ikke udførligt har underskedet, hvem af samme sognemænd samme års tiende burde fra sig at lægge, eller hvilke det havde klart gjort og burde at være forskånet, så de kunne vidst dem at efter rette, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem udførligt derom imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(558)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Olufsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til fornævnte ting 21/7 sidst forleden dømt har, og deri kvit dømt hans svoger Laurits Mikkelsen i sønder Bork for Ulrik Sandbergs tiltale for fire staldøksne, som Laurits Mikkelsen i forgangen vinter på foder skal have købt til forprang af en kongens bonde, ved navn Peder Jensen i Vittarp, endog Laurits Mikkelsen til sådan køb ingenlunde skal være tilladt: så og efterdi for herredsfogden med tingsvidne har været bevisligt gjort, det Laurits Mikkelsen samme 4 øksne om vinteren på foder imellem jul og kyndelmisse har købt part for 33 daler, så deraf kan eragtes, det staldøksne at have været, som bønderne imod KM brev sig ikke må til forhandle, han og seneste her til landstinget har påskudt sig at ville bevislig gøre, to af samme øksne til sin huses behov at være slagtet, den tredje død, og den fjerde endnu i hans hævd, hvilken hans påskud ikke med nøjagtig og uvildige vidnesbyrd er bevisligt gjort, og fogden dog imod tingsvidne har Laurits Mikkelsen for tiltalt kvit dømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge, men ingen magt at have.

(561)

** var skikket Mads Jørgensen, borger i Lemvig, hans visse bud Jens Eriksen i Viborg og havde stævnet Maren Tomasdatter, salig Niels Nielsen Overgård hans efterleverske, med hendes lovværge så og hendes børn med deres lovværger for en dom, afgangne Niels Nielsen på Knud Sørensen af København hans vegne til Lemvig byting 17/9 forhvervet har, anlangende det Mads Jørgensen påhans hustrus vegne skal være tildømt at betale hans anpart af hvis gæld, salig Christen Sørensen skulle have været Knud Sørensen skyldig, uanseet at salig Niels Nielsen ikke skulle have bevist med salig Christen Sørensens brev, regnskabsbog eller anden kundskab nogen gæld at have været skyldig: da efterdi fornævnte personer findes tilforn to gange hid til landstinget at være stævnet og kaldt for samme sag, og de dog nu ikke er mødt, som forskrevet står, nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, og to uendelige landstings domme derfor er udganget, hvori fornævnte samme dom og dele er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften på dommen om formelder, og Maren Tomasdatter med hendes børn og deres lovværger har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og det dog ikke sket er, så Mads Jørgensen derfor har været forårsaget atter på ny tredje

sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi Maren Tomasdatter, hendes børn og deres lovværger ikke endnu er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme dom og dele magtesløs at være, og ikke komme Mads Jørgensen på hans hustru og hendes børns vegne til nogen forhindring.

(563)

** var skikket Joen Hansen i Bølling med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Frederik Munk til Højgård for nogen domme, han ved sin fuldmægtig over Joen Hansen forhvervet har, anlangende at Joen Hansen for en ganske ringe forseelse skulle være Frederik Munk en skellig og billig kost og tæring tildømt, og Frederik Munk derover har ladet en stor register og opskrift antegne, hvilken opskrift Joen Hansen formente at være for højt og ubilligt opskreven, og imod KM brev, mener samme opskrift burde magtesløs at være: da efterdi vi samme opskrift har igennem seet og likvideret, tilfinder vi Joen Hansen pligtig at være 40 sletdaler for samme kost og tæring til bemeldte Frederik Munk at udrede, og dermed for samme tiltale kvit at være.

** var skikket Peder Christensen i Forballum hans visse bud Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, og havde stævnet Peder Knudsen i Forballum for en uendelig dom, han lader sig af berømme kort tid siden her til landstinget skal have forhvervet, hvori han skal have fanget en tingsvidne magtesløs dømt, som Matias Nielsen, Hans Pedersen i Randerup, Anders Nielsen og Mikkel Christensen i Forballum 5/6 næst forgangen år til Lø herreds ting vidnet har, hvilken uendelig dom han mener med vrang undervisning og beretning at være forhvervet. så mødte Matias Nielsen og fremlagde samme efterskrevne tingsvidne af Lø herreds ting 5/6 1624, som indeholder at Matias Nielsen og Hans Pedersen 3/5 sidst forleden har været, efter deres kære husbond velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes befaling, i Forballum til at forlige to hendes tjenere, ved navn Peder Knudsen og Peder Christensen i Forballum om noget agerjord, de omtvister. og da har de skiftet samme tvistagtige agerjord i to efterskrevne parter og lodder: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil den blev stævnet på ny, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Peder Knudsen ikke samme forlig vil være bestendig eller for tingsdom at have indgået men her i dag højligen benægter, som for er rørt, Matias Nielsen og Hans Pedersen for ting og dom har tilstået dem ingen fuldmagt af bemeldte tvistige parter at have haft sådan forlig imellem dem at forhandle, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at det burde nogen magt at have.

(465)

** var skikket velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes visse bud Matias Nielsen, skriver på Trøjborg, og havde stævnet Jeppe i Visby, Peder Andersen i Randerup og deres medbrødre nævninger i Lø herred, for de 24/9 sidst forleden har kvit svoret Niels Nielsen og Christen Christensen i nør Vollum for nogen kærhugst, som de ulovlig har hugget og afført i deres kærenge skifter, som skulle være ved 128 buske og stubbe efter synsmænds vidnes lydelse, uanseet at de det aldrig efter loven skal have benægtet: da efter flere ord dem imellem var, afstod Matias Nielsen denne stævning og tiltale, så samme nævnings ed skal blive ved sin fuldmagt.

(567)

** var skikket velb fru Anne Friis, salig Gert Rantzaus, til Stensballegård hendes visse bud Søren Skriver med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have ladet i rette stævne Niels Mouridsen i Give, Svend Andersen sst og deres medbrødre nævninger, for de 25/1 sidst forleden til Nørvang herreds ting har svoret Peder Hansen gårdfred over, for han 14/11 forleden år skal have været i Hvolgård og gjort velb Anders Friis og hans gæster uførm, dog det skulle bevises med tingsvidne og vidnesbyrd, at Peder Hansen ikke havde været på fornævnte åsteder samme tid, som om vidnet er: da efter flere ord dem imellem var, afstod Søren Skriver samme opsættelse, så bemeldte nævninger derfor for videre tiltale af fru Anne Friis skal være kvit og forskånet i alle måder.

(568)

** var skikket Espen Nielsen i Sønderby på sine egne og sine medbrødres vegne hans visse bud Bertel Tomasen i Lindvig med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da at have ladet stævne Reinholt Jensen i øster Skjern med flere for et vidne, de til Skjern birketing 22/7 sidst forleden vidnet har, anlangende at skulle have hentet nogen tingsel korn af Stavning til Skjern bro, og ikke deres vidner skulle stemme overens, endnu stævnet Christen Andersen med en dom, han 8/8 på Bølling ting forhvervet har, i hvilken de er tildømt at udgive en summa korn efter hans egen opskrift, uanseet at det ikke var bevist for fogden, at nogen af dem havde holden nogen tingsel eller lovet ham nogen korn, mente samme dom magtesløs at være: så og efterdi Reinholt Jensen og hans medbrødre ikke har vidnet på nogen enkende visse dag eller tid, når samme brokorn skulle være oppebåret, ej heller på fersk fod, men på nogen døde mænd, som ikke kunne vide dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derefter dømt er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(569)

** var skikket vel Jacob Skram til Fruergård hans visse bud Hans Ravn med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Bertel Tomasen i Lindvig for en sandemænds ed og tov, han til Bølling herreds ting 18/7 sidst forleden forhvervet har, som skulle være gjort imellem Jacob Skram hans gård Aller og Lindvig, som Bertel Tomasen iboer, formenende samme sandemænds ed og tov ikke så lovlig at skulle være dreven og gjort, som det sig burde. herhos blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 18/7 sidst forleden, som indeholder sandemænd at have kundgjort deres ed og sandemænds tov og gang, at de havde sat den første sten midtstrøms og derefter de næste sten sted fra sted, som efterfølger: så og efterdi samme sandemænds ed alene beskyldes for, at der ikke skulle være givet lovlig varsel for samme forfølgning, opkrævelse og sandemænds ed, og Bertel Tomasen med tingsvidne bevislig gør, Jacob Skram såvel som de mænd i Vandbæk og Aller, samme tov påstøder, lovlig at være givet varsel for klage, æskning, opkald og krævelse på sandemænd, så og for fylding og sandemænds tov derefter at tage beskrevet, det og befindes ved to mænd at være sat fylding på bemeldte sandemænd, så de derefter har svoret markskel sted fra sted, og ikke derimod bevises dem nogen ulov i samme deres ed at have gjort, men deri undtaget ornum, stug, særkøb eller endel efter loven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme sandemænds ed at sige eller magtesløs dømme.

(572)

** var skikket Jes Tomasen i Vinding og havde stævnet Anne Jepsdatter i Svinholt og Jens Jensen sst for et vidne, de til Holman herreds ting 19/9 sidst forleden vidnet har, Anne Jepsdatter med sin

egen mand og Jens Jensen med sin egen husbond, anlangende han skulle have været på de søndre ender på Eskholts ager, og der med Poul Sørensens gods sig skulle have befattet, hvilke han hårdeligt skal have benægtet, og formener samme vidne vildigt at være. så mødte Poul Sørensen og berettede, at nogle af hans breve skulle være hos skriveren: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** var skikket Jep Tomasen i Vinding og havde stævnet Jens Lauritsen i Vinding og Gertrud Tomaskone i Svinholt for et vidne, de til Holman herreds ting 19/9 sidst forleden vidnet har med Poul Sørensen i Svinholt, som skal være Jens Lauritsens svoger og Gertrud Tomaskones bror, anlangende at han skulle have kommen til dem i Vinding og der klaget på Jes Tomasen for dem efter tingsvidnes indhold, hvilket Jes Tomasen usandfærdig formener at skal være, og samme vidne at være et vildigt vidne. så mødte Poul Sørensen og berettede, at nogle af hans breve skulle være hos skriveren: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(573)

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Niels Poulsen Ammidsbøl, borger sst, for en opskrift han skal have gjort i sin regnskabsbog nogen år forleden og indskrevet, Jens Bertelsen at skulle have lovet eller udtaget hos Niels Poulsen humle for 16 daler til velb salig Henning Bille til Vrejlev, hvilke Jens Bertelsen højligen benægter sig aldrig at have udtaget: så og efterdi for os i rette lægges Niels Ammidsbøls regnskabsbog, hvori klarligen ved dag og datum findes indtegnet, Jens Bertelsen samme humle for fornævnte 16 daler at have købt og lovet ham at betale, det og med tingsvidne gøres bevisligt, Jens Bertelsen at have til forpligtet sig samme seks tønder til Niels Ammidsbøl at udgive, og tilmed forfares Jens Bertelsen salig Henning Billes tjener for samme penning, han for ham har lovet, at have ladet fordele, så Niels Ammidsbøls bog dermed bestyrkes og bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme bog og opskrift at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Tomas Jensens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, Niels Ammidsbøl den og højligen benægter, da kunne vi ikke kende samme vidne, så vidt den Niels Ammidsbøl vedkommer, så nøjagtig, at den bør nogen magt at have

(575)

** var skikket Germand Joensen i Jerlev hans visse bud Niels Poulsen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Joen Nielsen sst for en klage, han 13/7 til Jerlev herreds ting skal have forhvervet over ham, for han skulle have tagen en hans øg uden hjemmel og minde og kørte den i hans plov og aget med den, uanseet at han ikke skal have brugt hans øg videre, end han har gjort Joen Nielsen skel og fyldest med hans heste i Joens Nielsens plov igen, eftersom de har gjort mageskifte med hverandre, hvilken klage han formener ikke sandfærdig at være, at han nogen tid skal have aget med samme øg, mente fordi den burde magtesløs at være: så og efterdi med endelig landstings domme bevises, Joen Nielsen og Peder Madsen at være ran oversvoret, og i så måder lovfældet, og ikke bevises dem deres bøder og fald for samme lovmål til KM at have udredt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage og vidne, som Joen Nielsen forhvervet har, førend han af samme lovmål var befriet, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have.

(577)

** var skikket Jep Christensen i Glibstrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i Vostrup, birkefoged i Lønborg birk, for han skal have opsat en sag imellem ham og Hans Jensen, skriver på Lønborggård, tre uger, anlangende noget jord, Jep Christensen skulle have i brug, hånd og hævd i ti år og mere, og fornævnte birkefoged siden i 14 dage opsat samme sag igen, og med samme opsættelse skal have ham fravendt hans korn, som stod på samme jord, og endnu skal have samme opsættelse hos sig beholdt såvel som dom, han siden derom dømt har, som han ikke igen må bekomme: så og efterdi Jep Christensen ikke bevislig gør, det birkefogden sagen over seks uger skulle have opsat eller forhalet imod recessen, ej heller beviser sig nogen breve af fogden at have æsket eller fordret, som ham imod retten skulle være forholdt, men Peder Tomasen nu tilbyder Jep Christensen hvis breve og vidner, til tinge gangen er, som ham tilkommer, når han dem vil betale, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende birkefogdens ulempe deri at være.

(578)

** var skikket Jep Christensen i Glibstrup og havde stævnet Christen Pedersen i Vostrup, birkefoged i Lønborg birk, og Peder Hansen, birkeskriver der sst, for de til Lønborg birketing har annammet en kontrakt og forligelse mål af ham, som skulle være gjort imellem Laurits Nielsen i Bøl og ham om nogen trætte, dem imellem været har, hvilken kontrakt de skulle have villet indføre i en tingsvidne, som Christen Pedersen selv udstedt har, sig selv til behjælpning og befrielse, og da udover forholder ham samme kontrakt, så han den ikke kan bekomme: så og efterdi Jep Christensen og Laurits Christensen samme kontrakt for ting og dom har indrømmet, og straks tingsvidne findes efter taget, som loven formår så stærk at være, at der ej må lov mod gives, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kontrakts vidne at sige eller magtesløs dømme.

(579)

** var skikket Jep Christensen i Glibstrup på sin hustru Anne Gienstigsdatters vegne og havde stævnet Christen Pedersen i Vostrup for et tingsvidne, som skulle være indskrevet i tingbogen 21/9 1619, anlangende 21 daler, som hun skulle have udlagt for ting og dom for de to vold, som Peder Hansen havde ladet hendes mand oversværge, for han skulle have taget en dom fra ham og skudt hans far imod en kiste, endog han det hårdelig benægter ved sin salighed, at han aldrig skal have taget nogen dom fra ham, men skulle have betalt ham den, før han fik den af ham: så og efterdi Jep Christensen ikke beviser sig eller sin hustru på fersk fod, efter sådan vidner skulle være ganget, dem lovlig at have æsket og fordret, og de da dem skulle være forholdt, hvormed de kunne være forurettet, kunne vi ikke kende fogdens ulempe deri at være.

(580)

** var skikket hr Knud Nielsen i Gadbjerg og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han 10/4 sidst forleden dømt har imellem hr Knud Nielsen og Jep Olufsen i Gødsbøl og Jep Keldsen i Åst, kirkeværger i Lindeballe kirke, anlangende at hr Knud Nielsen ikke skulle have ydet ham kirkens anpart korntiende til ret tilbørlig tid af år 1624, og derfor skulle have dømt ham fra sin fæste, uanseet hr Knud Nielsen ikke skal være Lindeballe kirkeværger noget skyldig af kirkens afgift tiende år 1624: da efter skudsmål blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes.

(581)

** var skikket Christen Villadsen, barnfødt i Holstebro, og havde stævnet Niels Andersen, byfoged i Lemvig for nogen delsvidner, rygte og tidende afgår, ham at skulle have forhvervet og forhvervet lade over Christen Villadsen til Lemvig byting og her til landsting, dog han ikke ved sig at være ham noget pligtig, ej heller nogen ulov at have beganget: så og efterdi ikke bevises Christen Villadsen nogen sværgen eller banden på tinge at have brugt, hvorfor han burde at rette, og han dog for tre marks bøder er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed Christen Villadsen af den dele kvit at være.

** var skikket Christen Villadsen, barnfødt i Holstebro, og havde stævnet Niels Andersen, byfoged i Lemvig, og Jens Svendsen Bjerregård, borger sst, for de skal have ladet ham vold oversværge til Lemvig byting, endog han ved sig ingen uret at have gjort eller brudt, for hvilke han med rette burde nogen vold at oversværges: da efterdi med synsvidne bevises, Jens Svendsen at have haft sår og skade, og bemeldte synsmænd ikke er stævnet eller kaldt, da ved vi ikke i sagen at dømme, førend de og lovlig stævnes og kaldes, og siden gå om hvis ret er.

(582)

22/10 1625.

** var skikket velb Christen Lange til Hesselmed hans visse bud Tøste Matiasen i Skødstrup og havde stævnet velb Jørgen Munk til Højgård for 800 specie rigsdaler med dobbelt rente og skadegæld, han for ham til velb fru Helvig Rantzau i Kiel udlagt og betalt har, hvilken gæld Jørgen Munk skal være af KM og Danmark riges råd tildømt Christen Lange skadesløs at betale, formener derfor at han burde at have indvisning i hans gods og løsøre: da efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden lovligen at læses.

(583)

5/11 1625.

** var skikket Jens Bertelsen, rådmand i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet velb Frederik Munk til Højgård for 300 sletdaler med sin efterstående rente og skadegæld, og 14 skæpper humle, han er ham skyldig bleven af Højgårds avling efter gode mænds taksering og afsigelse, hvilken taksering Frederik Munk ikke har fuld gjort og betalt, som det sig burde, men Jens Bertelsen det ved dom til Nørvang herreds ting såvel som og til Tørrild herreds ting har været forårsaget at måttet udfordre, og eftersom han der har bekommet endelig dom, Frederik Munk samme gæld at betale eller og at gøre udlæg, mener derfor Frederik Munk forpligtet at være ham samme 300 sletdaler at betale, eller og at have indvisning i hans løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds forseglede brev, som indeholder dem efter KM missive og befaling at have sat og takseret samme avl på Højgård, og Frederik Munk en del deraf til herredsting har udlagt og med pending for sig rettet, han og nu her i dag ved sin fuldmægtig tilbyder for resten i jordegods at ville gøre udlæg og i så måder selv gælden vedgår, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom da ganget, som for er rørt, da ved vi

efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig resten af fornævnte avling til Jens Bertelsen at betale, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og Erik Krabbe til Søndersthoved, som Jens Bertelsen dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med kongens foged drage for Frederik Munks gård og der udæske fyldest af hans løsøre, gøres dem der ikke udlæg, da bemeldte opbudne gods rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jens Bertelsen i andet Frederik Munks gods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for samme rest efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(586)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård og efter KM oprejsnings brev havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred om hærværk at sværge over Tomas Jensen i Skovsbøl med sine medfølgere for fornævnte gård Skovsbøl, de bruger og besidder imod dom og udvisning. så fremlagde Erik Bille efterskrevne vidne af Nørvang herreds ting 6/4 sidst forgangen år, som indeholder Visti Jensen i Vesterlund og hans medbrødre synsmænd at have kundgjort, at 24/3 sidst forleden da synede de den store brøstfældighed, som fandtes på Skovsbøl: derefter gjorde de syv af sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Tomas Jensen hærværk over, disligeste gjorde Tomas Jensen efter fornævnte fylding selv sin ed og svor sig for samme hærværk kvit.

(589)

** var skikket velb Frederik Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Tryggevælde, hans visse bud Christoffer Luloff, foged på Borrisskov, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom, han skal have sig tiltagen til fornævnte herredsting 204 sidst forleden at dømme og afsige imellem Frederik Reedtz og velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, anlangende en mark landgilde af tre mænd, som boer på Nørklit, ved navn Niels Jespersen, Peder Tøgersen og Christen Nielsen, at skulle årligt udgive samme mark landgilde til Frederik Reedtz, hvilken landgilde de ikke har udgivet af Fjand grønne, som de burde at gøre, og Christen Madsen har senteret sin dom således, at han ikke vidste sig dommer i den sag at være: så og efterdi fornævnte herredsfoged burde udtrykkeligen have omkendt, hvilke af de interesserede fornævnte ---- bør at efterfølge efter de dokumenter, for ham har været i rette lagt, da bør denne hans dom at være, som den udømt var, og når sagen for ham lovligen igen bliver indkaldt, da deri endeligen parterne imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(592)

** var skikket velb Jørgen Skram til Fruergård hans visse bud Jørgen Jørgensen i Døvelmose og havde stævnet Christen Pedersen i Odderskær og hans medbrødre kirkenævninger i Borris sogn, for de har svoret Anne Pedersdatter i Døvelmose kirkenævn oversvoret, mente samme deres ed og tov burde ved magt at blive: så og efterdi Peder Nielsen og hans medbrødre vidnesbyrd har vidnet efter rygte og tidende, og tilmed i deres egen sag, og ikke samme deres vidner med andre uvildige vidner bestyrkes, det Anne Pedersdatter skulle have været med dem i nogen trætte eller lovet dem ondt, som dem efter hendes løfte på liv, gods eller velfærd skulle være hændt og vederfaret, forbemeldte Jacob Skram såvel som og Niels Degn, Jens Sørensen og Jørgen Jørgensen deres sigtelser og findes

på en misdæders bekendelse (hvis ord og mundheld efter recessen ikke stå til troende) at være funderet, og ikke med andre nøjagtige vidner bevist, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, bekendelser og sigtelser, ej heller den nævnings ed, derefter svoret er, at må komme Anne Pedersdatter på hendes liv eller ære til nogen forhindring, førend hende anderledes overbevises kan.

(599)

** var skikket hr Knud Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han 10/9 sidst forleden dømt har imellem hr Knud Nielsen og Jep Olufsen i Gødsbøl og Jep Keldsen i Åst, kirkeværger til Lindeballe kirke, anlangende at hr Knud Nielsen ikke skulle have ydet ham kirkens anpart korntiende til rette tilbørlig tid af år 1624, og derfor skulle have dømt fra sit fæste, uanseet hr Knud Nielsen ikke skulle være Lindeballe kirkeværger noget skyldig af kirkens afgift tiende af år 1624 uden to skæpper rug til Jep Olufsen, som han tit og ofte har tilbudt ham: så og efterdi hr Knud Nielsen selv i sin egen stævning vedgår og bekender, det han til bemeldte kirkeværger rester og tilbage står med en del af den afgift tiender, han for anno 1624 skulle udrede, så deraf forfares samme afgift ikke til sin rette tid at være udkommet, og herredsfogden fordi ved endelig dom, efter to forrige uendelige domme, har dømt hans fæste på samme tiende at være forbrudt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(600)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm hans visse bud Jep Christensen i Glibstrup og havde stævnet velb Jørgen Munk til Højgård for en summa penning, som er 2280 rigsdaler in specie med deres rente, som Hans Lange har godsagt med en anden god mand for Jørgen Munk til velb Adolf Frederik Rantzau til Seekamp 1622, og da for Jørgen Munks forsømmelse måtte indfri hans hovedbrev med dobbelt rente skadegæld: på begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(601)

** var skikket Mads Lauritsen Thybo i Ålborg hans visse bud Mourids Lauritsen i Viborg og havde stævnet Morten Christensen i Ansager for et vidne, udganget til Østerherreds ting 3/5 1624, han imod Mads Lauritsen til fornævnte ting kort tid forleden i rette båret har, da han havde tiltale til ham for nogen gæld, Morten Christensens salig bror Tomas Christensen ham skyldig var efter hans regnskabsbogs lydelse, og i samme vidne har Morten Christensen givet til kende, at han havde været til bemeldte ting to ting, førend vidner var gangen, og den tredje ting deri er forhvervet og afsagt arv og gæld efter sin bror Tomas Christensen, så han hverken ville arve eller kendes gæld efter ham at betale, og ikke de otte mænd, som samme vidne har vidnet, i deres vidne har indført, at Morten Christensen selv personlig har været der til tinget i tredje ting, som brugelig og sædvanlig er, men samme vidne på ingen sandfærdig grund andet end efter sin egne ord at være forhvervet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi med tingsvidne bevises, Morten Christensen for ting og dom at have sig afsagt arv og gæld efter sin salig bror, Tomas Christensen, og ikke derimod bevislig gøres det han sig med noget sin salig brors gods skulle befattet, eller noget

deraf i nogen måde forrykket, eller sig tilvendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme afsigelse vidne at sige eller magtesløs dømme.

(602)

** var skikket Hans Sørensen i Bolkær hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde stævnet Christen Nielsen i Søgård for et vidne, han til Vesterherreds ting med Niels Sørensen i Vittarp vidnet har, formeldende det Christen Nielsen i Søgård for tingsdom lod læse og påskrive en afkald, anlangende, at Hans Sørensen i Vittarp har gjort Christen Nielsen afkald på hans søster Else Sørensdatters vegne, fornævnte afkald der af fornævnte ting 4/2 1609 udganget, at den næste tingdag, eftersom fornævnte afkald blev gjort der til fornævnte ting om lørdagen, da antvortede Christen Nielsen Hans Sørensen hans søsters penning og gode i Lund præstegård, hvilken hans vidne han beskylder at være vidnet ved otte lovfaste dannemænd deres vidne, som har været otte tinghørere 4/2 1609 på Vesterherreds ting, som formelder det Christen Nielsen antvortet Hans Sørensen hans søster Else Sørensdatter hendes penning og gæld fra sig på Vesterherreds ting 4/2, hvilket hans vidne han formener usandfærdig at være, og burde derfor at straffes som vedbør. disligeste havde stævnet Niels Sørensen, født i Vittarp, med samme vidne, som det forhvervet har. så mødte Niels Sørensen og afstod samme vidne: da efter sådan lejlighed bør den ingen magt at have.

(603)

** var skikket Christen Pedersen i Dueholm med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have ladet i rette stævne Laurits Vistisen i Borbjerggård og Lauge Vistisen sst for et vidne, de til Hjerm herreds ting nogen tid siden vidnet har, anlangende en skifte, som de skulle have overværet i neder Kilsmark imellem Jep Christensen sst, Niels Christensen og deres mor Anne Nielsdatter i Kilsmark, formener samme deres vidne ikke at være vidnet på nogen visse år, dag eller tid, men skulle være vidnet efter en død menneske, mener dem ikke heller at have vidnet, hvor meget enhver kunne tilkomme, tilmed stillet deres vidne i tvivl: da efterdi samme sag findes først i seks uger og siden i 14 dage, som er til i dag, at være optagen, og ikke fornævnte folk nu er mødt eller nogen på deres vegne nogen gensigelse herimod at gøre efter opsættelsens indhold, vi og ikke heller imod recessen deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, bænkebrev og dom, hid kaldt er, magtesløs at være, og ikke komme Christen Pedersen til nogen forhindring.

(604)

** var skikket Niels Sørensen, født i Vittarp, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, foged til Kærgård birketing, for han 6/5 sidst forleden skal have tildømt Niels Sørensen sit brev fra hans bror Hans Sørensen i Bolkær at indløse med gode fuldgørende daler til 33 lybske skilling, uanseet det for ham skulle være bevist, Niels Sørensen en part af samme penning at have betalt. så blev fremlagt Søren Nielsen og Niels Sørensens efterskrevne brev, hvori de kendes sig skyldig at være Hans Sørensen i Vittarp på hans søster Else Sørensdatters vegne 47 daler af de penning, hun er arveligt tilfaldet efter hendes salig forældre: så og efterdi Søren Nielsen og Niels Sørensen deres udgivne brev, de på 47 daler med dis rente udgivet har, bepligter hver daler til 32 skilling efter KM brev, som da gik, og fogden dog har tildømt dem deres brev med gode fuldgørende daler at indløse, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme hans dom at følge, men magtesløs at være.

(607)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Jens Jørgensen, tjenende sst, og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han 8/10 sidst forleden har dømt imellem ham og Mads Hansen, borger i Ribe, i hvilken hans dom han ikke skulle have villet agtet eller anseet, det køb og skøde var dømt tilbage, og dog dømt Mads Hansen til pendingen i sit værd: så efterdi herredsfogden i sin dom har tildømt ejendommen Frederik Munk at efterfølge, og pengene straks at følge Mads Hansen, og derefter i sin sentens indført, at dersom Frederik Munk ikke straks vil betale Mads Hansen, da ejendommen Mads Hansen at efterfølge, indtil han lovlig blev udfriet, og i så måder selv lagt sin dom i tvivl, og ikke endelig sluttet, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, hvem samme gods bør at følge, og hvilken pengene bør at annamme, som det sig bør.

(608)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Jens Jørgensen, tjenende sst, og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han 8/10 sidst forleden har dømt imellem ham og Baldser Braband, borger i Kolding, i hvilken hans dom han ikke skulle have villet agtet eller anseet, det køb og skøde var dømt tilbage, og dog dømt Baldser Braband til pendingen i sit værd: så og efterdi herredsfogden i sin dom har tildømt ejendommen Frederik Munk at efterfølge, og pengene straks at følge Baldser Braband, og derefter i sin sentens indført, at dersom Frederik Munk ikke straks vil betale Baldser Braband, da ejendommen Baldser Braband at efterfølge, og i så måder selv lagt sin dom i tvivl, og ikke endelig sluttet, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, hvem samme gods bør at følge, og hvilken pengene bør at annamme, som det sig bør.

(609)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Jens Jørgensen, tjenende sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet velb fru Sofie Below til Fårup for et købebrev, som hun ved hendes fuldmægtig Mads Christensen i Keldkær på Tørrild herreds ting 1/10 havde ladet læse og påskrive og lægge i rette mod ham, som Mads Hansen, borger i Ribe, til hende skal have udgivet på Kvak mølle samt to enge, som han ved gode mænd har været indvist i, hvilket samme købebrev, han formente, imod KM forordning, rigens ret og landstings dom såvel som imod lov og ret at være gjort og udgivet som hjemgjort, og burde magtesløs at være: så og efterdi det befindes, Mads Hansen at være en bosiddende borger i Ribe, og hans brev der findes at være dateret og udgivet, og vi ikke over de Riber deres breve er dommere, da hvem påskader indkalder sig samme hans brev for sin tilbørlig dommer og da gå om hvis ret er.

(610)

** var skikket Jørgen Lauritsen i Nebel hans visse bud Tomas Lauritsen i Præstbøl og havde stævnet Maren Jeppes og hendes søn Peder Jepsen, dernæst hendes svogre Niels Knudsen sst og Morten Sørensen i Lønne for en dom, da lader dem af berømme her til landstinget at skulle have ladet forhverve, anlangende nogen gældsbreve, som salig Jep Nielsen af Nebel skulle have givet og

gjort salig Jens Jørgensen af Nebel, og amme gældsbreve skulle være magtesløs dømt, mener samme uendelige dom burde magtesløs at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder længere eller ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, men hovedsagen opsatte vi til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå om hvis ret er, og delen imidlertid ikke at komme fornævnte folk til nogen forhindring

(611)

19/11 1625.

** var skikket Jens Tomasen i Vinding og havde stævnet Anne Jepsdatter, Poul Sørensens hustru, og Jens Jensen sst for et vidne, de til Holman herreds ting 19/9 sidst forleden vidnet har, anlangende de den dag 14 dage var gangen på Vinding mark at lede efter nogen får, da skulle Jens Tomasen have kommen gangende på Eskholts ager og da skulle have haft et bidsel om sin arm og et spyd i hans hånd, og det spyd skulle have været Poul Sørensens, hvilket deres vidne han straks på tinge ved sin højeste ed og oprakte fingre skulle have benægtet: så og efterdi det befindes Anne Jepsdatter og Jens Jensen vidnesbyrd at være vildige, Poul Sørensens egen hustru og dreng, de og selv har stillet deres vidne i tvivl og ikke vidnet endelig, så Poul Sørensens klage ikke lovlig med uvildige vidner er bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og klage så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(612)

** var skikket Poul Sørensen i Svinholt og havde stævnet Jens Sørensen i Vinding, Kirsten Lauritsdatter i Vejle og Maren Jepsdatter i Vinding for et vidne, de 26/9 sidst forgangen til Holman herreds ting vidnet har, anlangende at 5/9 sidst forleden da Jens Tomasen og Poul Sørensen havde været i slagsmål sammen ved den dybe grob i Vinding skov, da skulle Jens Tomasen have fulgtes med Jens Sørensen til Vejle til bartskær, og Jens Sørensen da hverken at have seet eller fornemmet, at Jens Tomasen havde noget af det gods hos sig, som Poul Sørensens vidnesfolk på mandag tilforn vidnet, formente at samme vidne et sankevidne og bagvidne at være: så og efterdi Anne Jepsdatter og Jens Jensen, som først i sagen vidnet har, ikke befindes navnlig at have fået nogen varsel for Jens Sørensen og hans medfølgeres vidne, de siden derimod vidnet har, så de kunne vist dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sidste vidne så lovlig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(614)

** var skikket Mads Jensen Dons, borger i Kolding, på Anne Hansdatter sst hendes vegne hans visse bud Tomas Hansen i Svinholt og havde stævnet Mads Sørensen i Vinding, Jens Bull og Jens Clausen sst for et vidne, de 7/11 sidst forleden til Holman herreds ting vidnet har, anlangende dem at have været i Jens Clausens hus i Vinding næste lørdag efter sankt mikkels dag 1624 og da seet og hørt, at Mads Hansen, som døde i Vinding, gav hans brordatter Bodil Nielsdatter, som er Jens Lauritsens steddatter, en sorthvid ko, som var hos hans søster i Vejle, endog der ingen af salig Mads Hansens søskende eller arvinger skulle have vidst noget deraf, førend salig Mads Hansen ved døden er afgangen, formener samme vidne at være vidnet på en død mand og lang tid efter, han ved døden er afgangen: så og efterdi Mads Sørensen og hans medfølgere ikke har vidnet på fersk fod, men næsten år og dag efter, sådan gave skulle være sket, de og tilmed har vidnet på en død mand, og

ikke i hans levende live og velmagt, da han kunne have vidst dertil at svare, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(615)

** var skikket Tomas Hansen i Svinholt og havde stævnet Inger Sørensdatter i Vinding og Jens Jensen sst for et vidne, de 24/10 sidst forleden til Holman herreds ting vidnet har, anlangende at fornævnte Tomas Hansen skulle have opbrudt den kiste, som Mads Hansen havde sit gods i, med to økser, og tog nogen breve og klæder, som var Mads Hansens, deraf, hvilket deres vidne Tomas Hansen ved hans højeste ed hårdeligt benægter og formente, at samme vidne skal være vildigt, idet Inger Sørensdatter er Jens Lauritsen i Vinding hans egen søster og Jens Jensen hans søn: så og efterdi samme tingsvidne bemelder og indeholder, det Tomas Hansen selv har været til vedermåls ting, da samme tingsvidne imod ham vidnet er, og ikke har villet samme deres vidne benægte, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme deres vidne at sige eller magtesløs dømme.

(616)

** var skikket Hans Hansen i Kringlum og havde stævnet Anders Christensen i Drengsted for en dom, han 24/9 sidst forleden til Lø herreds ting dømt har, hvori han har tildømt Hans Hansen at afskaffe en kvinde, ved navn Anne Pedersdatter, af hans gård, og ham uret at have gjort og burde at stande hans husbond til rette eller derfor at lide tiltale. så mødte Anders Christensen og berettede, at Hans Hansen har indtaget Anne Pedersdatter, som han tilforn selv har beligget, til sig på fru Anne Rantzaus stavn imod hendes vilje og minde, efterdi de var så nær beslægtet, det de ikke lovligt kunne komme i ægteskab sammen, og to mænd på fru Anne Rantzaus vegne havde været i Kringlum til Hans Hansens og i Randerup til Peder Tygesen, eftersom han havde indført sin datter Anne Pedersdatter i Kringlum med kiste og seng til Hans Hansens i Kringlum, og da havde forbudt Hans Hansen at beholde Anne Pedersdatter på hendes stavn: så og efterdi med tingsvidne bevises, det fru Anne Rantzau ved to mænd har ladet Hans Hansen forbyde at holde Anne Pedersdatter hos sig på hendes stavn, men endelig hende afskaffe, efterdi de ikke var trolovet eller for slægtskabs skyld nogen ægteskab kunne tillades uden benådning, og Hans Hansen ikke slig forbud har agtet, men alligevel holdt Anne Pedersdatter hos sig på fru Anne Rantzaus stavn imod hendes minde, og Anders Christensen fordi har tildømt Hans Hansen dermed uret at have gjort og burde derfor at stande hans husbond til rette, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme hans dom at imod sige.

(618)

** var skikket Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Bertel Hansen i Aspe for en kontrakt og forligelse mål, Hans Nielsen og Bertel Hansen med hverandre her til landstinget 18/12 sidst forleden indganget har, hvori findes at Hans Nielsen skulle give Bertel Hansen 230 mark lybsk, hvilke penning Hans Nielsen på hans datter Anne Hansdatters vegne skulle udlægge i to terminer, og Bertel Hansen dem ikke har villet annamme og give rigtig kvittants derpå: da efter flere ord dem derom imellem var, udlagde Hans Nielsen nu her for retten 115 mark lybsk, som er den sidste rest, han til Bertel Hansen skulle udgive efter landstings kontrakts indehold, dateret 18/12 1624, hvilke pending Bertel Hansen nu straks til sig annammet, og Hans Nielsen derfor kvitteret og vil have ham skadesløs holden efter fornævnte kontrakts indhold.

(619)

** var skikket Jep Ulf i Havnstrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mikkel Nielsen i Tørlund for to uendelige landstings domme, han lader sig af berømme at have ladet forhverve over nogen domme og deler, Jep Ulf og hans salig far til Ginding herreds ting og Hammerrum herreds ting har forhvervet over Mikkel Nielsen og Simon Bertelsen i Libjerg, anlangende hans mors arvepart i den gård, Simon Bertelsen iboer, hvilke domme han mener med vrang undervisning at være forhvervet: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid kaldt, og den da i seks uger til i dag er optagen, og ikke Mikkel Nielsen eller nogen anden nu er mødt med samme dom nogen gensigelse eller modstand derimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme domme magtesløs at være.

(620)

** var skikket Frands Jensen i Bjødstrup og havde stævnet Niels Knudsen, borgmester i Vejle, for en stykke enghave og humlegård for Vejle nedenfor salig Peder Brahes gård liggende, han sig tilholder efter en købebrev, som Niels Knudsen og hans hustru sig af berømmer, at de af salig Mads Nielsen til Østergård i Nærild skulle have bekommet på fornævnte ejendom, uanseet at salig Mads Nielsen ikke selv skal have bekommet nogen lovlig adkom på fornævnte ejendom eller betalt, mener fordi at hvis adkom, som Niels Knudsen eller hans hustru Ingeborg Nielskone på fornævnte ejendom af salig Mads Nielsen forhvervet har, burde magtesløs at blive, og fornævnte enghave og humlegård, så vidt som salig Knud Christoffersen var til vurderet, burde hans arving Frands Jensen at efterfølge: på begæring blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende, og da dem her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(621)

3/12 1625.

** var skikket Niels Mikkelsen i Kongsted og havde stævnet Tomas Pog, herredsskriver i Elbo herred for en landstings dom, han antvordet fra sig på Elbo herreds ting at lade læse og påskrive, og ikke han den igen måtte bekomme, men Tomas Pog har ham den forholdt, hvormed Niels Mikkelsen formener sig at være sket stor uret: da efterdi denne sag ikke til deres værneting er ordelt, finder vi den did at komme, og gå derom hvis ret er.

** var skikket Tomas Madsen Pog i Kongsted med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Mikkelsen i Kongsted for en uendelig dom, han her til landstinget 24/9 sidst forleden forhvervet har, anlangende Tomas Madsens skøde og adkom, han har på den gård, han påboer, sammeledes samfrænders ed og afsigt, som af lensmanden på Koldinghus med efterskrevne vederhæftige mænd skal være afsagt, og i samme hans uendelige dom skal have ladet indføre, at samfrænders afsigt skulle være sket uden hans vidskab og overværelse, og ikke de skulle have været på åstedet og i gården forsamlet, som det sig burde, hvorimod Tomas Hansen formente, han havde købt med rette arvinger til fornævnte gård, og fornævnte køb lovligen at være lovbudt og skødet, og de for deres trang fornævnte ejendom at have afhændet: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, og ikke Niels Mikkelsen samme uendelige dom nu fremlægger, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme uendelige dom magtesløs at være.

(622)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Vosborg hans visse bud Villads Frandsen, foged på Stubbergård, og havde stævnet Anne Lauritsdatter i Lægård mølle, for hun nogen tid siden skal have sig til fordristet imod lovlig arrest og beslag at være rømt af Sevel birk for hendes faldsmål at udlægge til Knud Gyldenstjerne for beliggelse, for hvilken entvigelse hun til Sevel birketing skal være vold oversvoret, og hun siden her til landstinget skal være dømt i samme vold, og hun dog siden i så langsommelig tid ikke har villet rettet for sig, formente hun burde derfor efter recessen at fare som andre fredløse folk: så og efterdi med tingsvidne bevises, Anne Lauritsdatter at være vold oversvoret, for hun imod arrest er draget af birket, hun og ved endelig dom er dømt i samme vold, og seks ugers dag og mere siden forganget, og ikke Anne Lauritsdatter har rettet eller borgen sat, men sagen befindes her til landstinget to gange at være indstævnet, og to uendelige domme forhvervet, som forskrevet står, hvilke domme stander ved deres fuldmagt og ustævnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, Anne Lauritsdatter at fare som andre fredløse folk.

(624)

** var skikket Peder Basse i Velling og havde stævnet Lauge Madsen i Skærup og hans medbrødre ransnævninger i Holman herred for en ed og tov, de til fornævnte herreds ting 31/10 sidst forleden gjort har, anlangende dem at have kvit svoret Lauge Ravn i Velling håndran, som Peder Basse havde ham tillyst, for en stævning, som han havde taget af Peder Basses søn Lauge Pedersens hånd og den sønder revet efter tingsvidnes indhold, mener dem samme ed at have svoret imod tingsvidne, hvilket tingsvidne her til landstinget skal være ved magt dømt. så blev velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Koldinghus, hans skrivelse fremlagt, hvori han er begærende, sagen sig nogen tid måtte bero: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(626)

** var skikket Jens Lauritsen i Høstrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Peder Andersen i Overlund med flere for et vidne, de til Hjerm herreds ting 14/9 sidst forleden med Niels Christensen i Kærgård i Ulfborg sogn vidnet har, anlangende at de aldrig skulle have hørt eller dem vitterlig skulle være, at salig afgangne Christen Jensen, som boede i Dalgård, skulle have bekommet de penning af Jens Lauritsen i Hallundbæk efter hans brevs lydelse, han til fornævnte ting har æsket, og at salig Christen Jensen i Dalgård aldrig fik den søsterlod i Lundbygård, Jens Lauritsens gældsbrev om formelder. herhos fremlagde Jens Lauritsen Christen Jensens efterskrevne brev, dateret Holstebro 17/2 1602, i hvilken han bekender af ret vitterlig gæld skyldig at være Jens Lauritsen 40 gode gamle sølvdaler, som han ham pligtig var for Elise Knudsdatters lod og anpart i Lundbygård, som hun deri var arveligen tilfaldet efter hendes salig far Knud Andersen, som boede i Lundbygård: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet endelig, men selv lagt deres vidne i tvivl, tilmed og på en død mand, og imod hans eget brev og segl på samme gæld, han til Jens Lauritsen har udgivet, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør at komme Jens Lauritsen imod samme brev til nogen forhindring.

(628)

17/12 1625.

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Tomas Jensen i Skovsbøl, for han her til landstinget 8/11 sidst forleden har svoret sig selv kvit for hærværk, som Erik Bille havde ladet ham tillyse og med forfølge for fornævnte gård Skovsbøl, han bruger og besidder imod hans husbonds vilje og minde, eftersom han derfra er lovligen udvist og fradømt, og Tomas Jensen har ganget imod syv andre sandemænd og svoret sig selv kvit, som han mener imod lovlig syn, dom, udvisning såvel som imod de syv sandemænd deres ed og tov, hvorfor Erik Bille formente, Tomas Jensen dermed uret at have gjort, og samme hans enige ed burde magtesløs at være: så og efterdi med delsbrev bevislig gøres, den første af de otte mand tinghørere for bemeldte første syn, ved navn Laurits Jensen i Hover, at have været delt og lovforvunden, da han og hans medbrødre samme vidne afvidnede, og fordi i så måder til hans tre mark falden, og ikke mægtig inden tinge at sysle, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme synsvidne, ej heller fornævnte dom, udviselse og syv sandemænds ed, derefter drevet og funderet er, såvel som ikke heller Tomas Jensens enige ed så lovlig og nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(633)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, KM befalingsmand på Stjernholm slot, hans visse bud Niels Christensen i Kærgård og havde stævnet Hans Nielsen, foged på Bregninggård, for en landstings dom, han skal have forhvervet på en af hans tjenere Niels Christensen i Ulfborg kærgård, lydende på kost og tæring, for han skulle have stævnet en af velb Gunde Langes tjenere til landsting og ikke givet ham sag. så blev Gunde Langes skrivelse fremlagt, hvori han er begærende, at sagen nogen tid måtte opstå: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til snapslandsting nu først kommende, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(1)

15/1 1631.

** var skikket Jens Nielsen i Hoddeskov og havde stævnet Mads Sørensen sst og Hans Sørensen i Hodde for en vidne, de til Østerherreds ting 15/10 1629 vidnet har med deres bror Erik Sørensen i Hessel, i hvilket vidne de til deres brors hjælp og befrielse, parlament angående, har vidnet tvært imod de otte tinghørere, som på forskrevne ting 17/8 i samme år derom vidnet har: så og efterdi fornævnte to vidner, nu for os i rette lagt, befindes ikke direkte at være vidnet imod hverandre, ikke heller Mads Sørensen og Laurits Sørensens vidne for nogen usandfærdighed er underkendt, men alene ved endelig dom efter to uendelige, og ikke endnu udførlig bevises, samme tingsvidne løgnagtig at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på Mads Sørensen og Laurits Sørensens deres fælding at dømme.

(3)

** var skikket Christen Frandsen i Smedegård hans visse bud Poul Jepsen i Tarm med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Ebbe Poulsen i Tarm for en voldgifts tingsvidne, han til Nørherreds ting med Christen Jepsen i Tarm, ham til behjælpning, gjort har, anlangende nogen skade Christen Jepsens datter Dorte Christensdatter skulle have bekommet af Christen Frandsens brorsøn Christen Jepsen, født i Tarm, at hun skulle have aget med ham og kommet af en vogn og stødt sin arm, uanseet Ebbe Poulsen ingen fuldmagt skulle have haft af

Christen Frandsen, som er Christen Jepsens rette lovværge: så og efterdi samme voldgifts vidne, Christen Jepsens morbror Ebbe Poulsen, som han da var hos og havde sin værelse, lovligen for ting og dom er gjort, og tingsvidne efter taget, så samme afsigelse derefter er sket, og ingen anden da har kendt sig for Christen Jepsens værge at være, da kunne vi ikke kende Christen Frandsen at være mægtig på samme voldgift at tale

(5)

** var skikket Jens Pedersen Munk i Hvilsbjerg med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet salig Dorte, Peder Munks, som boede og døde i Hvilsbjerg hendes arvinger, som er Anders Munk, Niels Munk, Gertrud Pedersdatter Munk og Else Pedersdatter Munk, for to lovbuds vidner og to skøder, salig Dorte, Peder Munks, og hendes sønner Niels og Anders Munk skal have udgivet og gjort salig Hans Munk og hans hustru Maren Berentsdatter til Holman herreds ting 8/7 og 25/8 anno 1627 på nogen arvelodder i den bondegård og ejendom i Hvilsbjerg, Jens Munk er født og båren på, og er ret arving til, hvilke arvelodder skal være af fornævnte Jens Munks rette fædrene arv og eje, og ham i hans umyndige år fraskødt til stor skade og afbræk, endog ham har været nærmere til at købe og samle gårdens ejendom end Maren Berentsdatter, som dertil er en fremmed kvinde. disligeste hid stævnet salig Hans Munks arvinger, som er Maren Hansdatter og Berete Hansdatter så og Maren Berentsdatter. nu mødte hr Berent Fahlenkamp i Pjedsted og fremlagde efterskrevne skøde af Holman herreds ting 8/7 1621, som indeholder, at Dorte Jensdatter i Hvilsbjerg, salig afgangne Peder Munks efterleverske, med sin søn og rette lovværge Anders Pedersen Munk, borger i Vejle, hans samtykke afhændede fra sig og alle sine arvinger og til Hans Pedersen og hans fæstemø Maren hr Berents datter i Pjedsted og deres arvinger fjerdeparten af den bondegård Hvilsbjerg, som de da påboede, som hun med sin salig husbond Peder Munk tilfælles havde indkøbt. dernæst fremlagde et andet skøde af fornævnte ting 26/2 samme år, Niels Munk Pedersen at have afhændet fra sig og sind arvinger og til Hans Munk i Hvilsbjerg og alle sine arvinger al den lod, som ham var arveligt tilfaldet efter sin salig far Peder Munk i den bondegård Hvilsbjerg, han da påboede, og berettede hr Berent Fahlenkamp, at salig Hans Munk i den forleden fejdetid i hans egen hus ynkeligen af fjenderne blev ihjel skudt, og samme lovbudsvidner med flere hans breve da af fjenderne er blevet opbrændt og ødt, såvel som hans ganske boskab spoleret og forkommet, hvis der i huset fandtes, endog bemeldte to skøder på den tid med noget andet hans gods var forsendt udenlands, så de derfor blev beholden, tingbøgerne og i samme ufredstid er heden vendt, så lovbuds vidnerne ikke deraf kunne bekommes: så og efterdi Niels Munk og Dorte Jensdatter med hendes lovværges samtykke samme to skøder lovligen for ting og dom har gjort, og endog hvis lovbuds vidner tilforn gangen var i denne forleden farlig fejdetid, der Hans Munk er blevet ihjel skudt, og hans hus spoleret af krigsfolk, og hans gods ødt og forkommet, så indeholder dog samme skøder, godset tilforn tre samfulde ting til fædrene og mødrene slægt efter loven at have været lovbudt, og ikke Jens Munk i nogen måder beviser, det Niels Munk eller Dorte Jensdatter videre i samme bondegods skal have solgt eller afhændet, end de selv tilhørte og var berettiget at kunne afhænde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme to skøder, hid stævnet er, at sige eller magtesløs dømme.

(8)

** var skikket Simon Christensen i Hoddeskov hans visse bud Christen Smed i Hulvig og havde stævnet Jens Nielsen og hans hustru Anne Jenskone i Hoddeskov for nogen uendelige landstings domme, han lader sig af berømme fornævnte Jens Nielsen skulle have forhvervet, at han skulle være tildømt så god en medgift af den fælles bohave, som Jens Nielsen havde bekommet med hans

hustru, der hun er kommet af Hoddeskov og til Ude, af fælles bo, og hvis uendelige domme, han forhvervet har, burde magtesløs at være og ikke komme ham til hinder eller skade på hans medgift, efterdi de begge skal være lige rige i fællig, og fornævnte Anne Pedersdatter skal have arvet hendes far, da burde Simon Christensen at arve sin mor Kirsten Pedersdatter, og Simon Christensens gods har altid været der i fællig og holden gården ved magt, både førend Jens Nielsen og hans hustru er dragen til Ude og til salig Peder Olufsens gård i Hoddeskov igen, og da dem at være draget i uskiftet gods og gode: da efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og dernæst nu her for retten voldgav Christen Smed og Jens Nielsen samme tvistige sag og trætte på fire dannemænd, Jens Nielsen på sin side til betroet Visti Lauritsen i Bindesbøl og Mads Madsen i Hodde, og Christen Smed på Simon Christensens vegne tilnævnte Christen Olufsen i Yderik og Knud Jensen i Hulvig, vi og dertil har dem tillagt hr Hans Sørensen i Ølgod, hvilke fem dannemænd forinden mourits dag samme tvistige parter til visse tid og sted for dem skal beskedige, og da have fuldmagt dem om al samme deres tvist og trætte til endelig ende at imellem sige, og hvad bemeldte fem mænd, samtlige eller de fleste, deri sigende og gørende vorder, skal stande for fulde, og af parterne upåtalt i alle måder.

(9)

** var skikket Mads Sørensen i Hoddeskov og havde stævnet Jens Nielsen sst for nogen deler, han lader sig af berømme, at han på sine egne og menige Hoddeskov mænd deres vegne skal have over Mads Sørensen forhvervet til Østerherreds ting nogen kort tid forleden, anlangende en hjorddreng, fornævnte Hoddeskov mænd ville med magt, at Mads Sørensen skulle lade vogte sit kvæg, og fornævnte mænd ikke ville sige god for samme hjorddreng, at han samme Mads Sørensens kreatur skulle forvare og vogte, som det sig burde: da efter flere ord dem derom imellem var, lovede Mads Sørensen nu her for retten, det han efter deres vide og vedtægts indhold skal holde samme hyrdedreng med de andre bymænd, og dermed afstod Jens Nielsen samme dele, så den fordi ikke videre skal komme Mads Sørensen til hinder eller skade.

(10)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm hans visse bud Christen Smed i Hulvig og havde stævnet Salmand Skrædder i Fruerlund med flere for et vidne, de på hans tjener Niels Poulsen ved Horne kirke og hans hustru vidnet har til Østerherreds ting 10/5 næst forleden, at han skulle have bekendt for dem, at der skulle nogen gange have ligget en karl til hans og hørt, at han skulle have noget at skringle med i en pung, som han syntes skulle have været af en kalk og disk, hvilke han højligen benægter aldrig de ord at have haft, disligeste Niels Hansen i Asp med flere for et vidne, de til fornævnte ting 24/5 sidst forleden vidnet har, at hans hustru Maren Nielskone skulle i nogle år været berygtet for trolddom og skulle have bekommet noget af en messesærk og en hagel: efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, i hvilken fornævnte vidner er magtesløs fundet, og ikke at komme Niels Poulsen og hans hustru på deres gode rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes påskrevet lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så fornævnte mænd og folk har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Christen Hansen Smed på Hans Langes vegne har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes

lydelse samme vidner magtesløs at være, og ikke komme Niels Poulsen og hans hustru på deres gode rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder.

(12)

** var skikket hr Hans Sørensen, Guds ords tjener til Ølgod og Strellev kirker, og havde stævnet Jep Jensen i Glibstrup og hans medbrødre nævninger i Nørherred for gårdfred, de en af hr Hanses tjenere, ved navn Peder Nielsen i Nørtarp, 9/9 sidst forleden på Nørherreds ting skal have oversvoret efter en usandfærdig sigtelse, uanseet ikke for dem skulle være bevist, Peder Nielsen at have været i Topgård samme dag eller at have slået Inger Christens eller gjort hende sår eller skade, hvorfor han formener samme nævnings ed burde magtesløs at være: så og efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, i hvilken samme nævnings ed er magtesløs fundet indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes påskrevet lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så fornævnte nævninger samt Jens Lauritsen og Laurits Jensen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor hr Hans Sørensen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme nævnings ed magtesløs at være.

(13)

** var skikket Henrik Laugesen i Bredstrup og havde stævnet Niels Ravn i Velling for en dom, han har forhvervet til Elbo herreds ting 23/11, som i sin hovedmening skulle formelde, Hans Jensen i Søholm, herredsfoged i fornævnte herred da at have tildømt Henrik Laugesens far Lauge Pedersen Borre, at han skulle lide dele og tiltale for den skøde, han har gjort Niels Ravn, som skulle i nogen punkter være magtesløs dømt, hvilket Henrik Laugesen formener, sin far ikke at være årsag i, men hvis han har skødt Niels Ravn og nu kunne være ham fravidnet, og mente Niels Ravn selv skal være næst årsag deri, idet han har selv haft Lauge Pedersen i dele: så og efterdi herredsfogden selv i hans dom tilstår, det Lauge Pedersen ikke var mødt sig at erklære, eller nogen ham at undskylde, og han dog har dømt endelig, kunne vi ikke kende den hans dom så noksom, at der bør nogen magt at have.

(14)

** var skikket Niels Ravn i Velling og havde stævnet Lauge Pedersen i Bredstrup for en uendelig dom, han her til landstinget kort forleden forhvervet har, hvori han skal have fanget magtesløs gjort nogen deler, som ham, efter hans egne udgivne håndskrifter og forpligter, skal være overdrevet til Elbo herreds ting, samme sine forpligter og håndskrifter, lydende ham og hans arvinger i alle måder skadesløs at holde, hvilke sine forpligter han med sin underfundighed agtede sig at ville kvit blive. herhos fremlagde Niels Ravn efterskrevne brev sålydende, kendes jeg Lauge Pedersen i Bredstrup mig af ret vitterlig gæld pligtig er min hustrufar Lauge Ravn i Velling ti gode enkende sølvdaler, actum Velling 2/7 1618: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Lauge Pedersen for tingsdom såvel som i hans udgivne brev har til forpligtet sig samme penning og havre til Niels Ravn og hans far at betale, eller stande for høring, når påæskes, uden varsel eller undskyldning, og ikke bevises ham samme hans forpligt og brev at have efterkommet, og fordi derefter er delt blevet,

da ved vi ikke Lauge Pedersen af samme dele at kvit dømme, førend han for hvis, derpå rester, retter for sig, som det sig bør.

(15)

** var skikket velb Otte Skeel til Hammelmose, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen i Vinkel og havde stævnet Christen Nielsen i Lydbæk og Christen Rasmussen i Gammelby, som er præstens medhjælpere i Torsted for en vidne, de til Hind herreds ting 5/8 sidst forgangen år vidnet har, efter en landstings stævning, som deres sognepræst hr Jacob Sørensen dem har forhvervet, bemeldende dem af hr Jacob at være udvist til Christen Vilsen, som boede i Brendgård, om en kvinde, ved navn Anne Lauritsdatter, Christen Vilsen tilforn havde besovet, og de da at have vidnet, at de 25/7 skulle mundtlig have talt med Christen Vilsen på Torsted kirkegård og begærede, at han ville skille sig af med samme kvinde, da svarede Christen Vilsen dem, jeg vil have hende i mit gavn og arbejde, når jeg lyster, og ingen spørger der ad: så og efterdi Christen Nielsen og Christen Rasmussen 5/8 forleden til Hind herreds ting udførlig har vidnet, det de den søndag otte dage tilforn (som indfaldt 25/7) skulle efter deres sognepræst hr Jacob Sørensens befaling talt med Christen Vilsen på Torsted kirkegård, og derimod med sognepræsten i nør Nissum og sognemændene der sst deres kundskab og vidner bevises, det Christen Vilsen den dag var i nør Nissum kirke, som er nogen mils vej fra Torsted, så Christen Vilsen fordi ikke den dag kunne været på Torsted kirkegård, som fornævnte to mænd har om vidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Christen Nielsen og Christen Rasmussen deres vidne så sandfærdig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(18)

** var skikket velb Otte Skeel til Hammelmose, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen i Vinkel og havde stævnet Anders Pedersen Eisen, borger i Lemvig, for et brev og segl, Peder Hansen på Tøving ham skulle have udgivet 22/9 1629, da han med flere af kejserens soldater var indkvarteret til Anders Pedersens i Lemvig, angående hvis af Anders Pedersens boskab midlertid blev afhændet: så og efterdi Peder Hansen nu her for retten samme brev har viet falskeligen i datum at være raderet, og derfor Anders Pedersen sigtet, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i sagen at dømme, førend Anders Pedersen sig imod samme sigtelse selv tolvte forværger, efter ham lovsdag bliver forlagt, som det sig bør.

(20)

** var skikket Jacob Tomasen, borger i Lemvig, hans visse bud Poul Offersen i Agerskov og havde stævnet Christen Jepsen sst for en bænke registrering, som han skulle have ladet gøre i Jacob Tomasens formand Jens Jepsens gård og bo i Lemvig, og i samme registrering ladet indskrive hans hustru Maren Madsdatter for at skulle blive Christen Jepsen skyldig 70 daler, hvilket Maren Madsdatter højligen ved sin Gud og salighed benægter sig ingen pending til Christen Jepsen at have udlovet. så blev fremlagt efterskrevne skiftebrev, hvori Simon Christensen med flere rådmænd og borgere i Lemvig gør vitterligt, at de 19/2 1626 var over registrering, vurdering og skifte i Maren Madsdatter hendes salig mand Jens Jepsen bo såvel som i salig Jep Jensens efterladende gård og løsøre imellem Maren Madsdatter med hendes bror Niels Madsen i Østergård i Thy på den ene side og hendes salig mand Jens Jepsens arvinger, som er Christen Jepsen, borger i Lemvig, på hans egne og hans mor Maren Sørensdatter, salig Jep Jensens, hendes vegne, som han er værge for, så og Søren Jepsen, borger sst, på hans hustru Birte Jepsdatters vegne på den anden side: så og efterdi vi

befinder samme skiftebrev og registrering til trønding dag efter salig Jens Jepsen i boen lovligen, i borgmestre og rådmænd såvel som byfogden og andre dannemænd deres overværelse, at være sket og gjort, og Christen Jepsen såvel som Maren Madsdatters bror Niels Madsen på hendes vegne, eftersom han ud af sig selv har været ombedt samme skiftebrev har med underskrevet, arvingerne og straks en part af godset til dem har annammet, og samme skiftebrev indeholder. Maren Madsdatter at være bleven skyldig Christen Jepsen, hans mor og svoger 70 daler, og dermed skulle hun beholde al den gård og ejendom, salig Jens Jepsen tilhørte, og ikke bevises Maren Madsdatter samme penning til hendes medarvinger at have erlagt og betalt, så hendes husbond og hun fordi af borgmestre og råd er tildømt samme penning til Christen Jepsen at udgive eller derfor at lide tiltale, og Jacob Tomasen derefter er delt bleven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skiftebrev og registrering såvel som den dom, derpå funderet er, at sige, ej heller Jacob Tomasen af den dele, han derefter i kommen er, at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(25)

** var skikket Karl Hansen i Sædding og havde stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, birkefoged til Kærgård birketing, for en dom, han til fornævnte ting 12/11 sidst forleden dømt har imellem Jacob Clausen, borger i Varde, og Karl Hansen, anlangende 216 daler, han på sin hustru Lisbet Simonsdatters vegne skulle være Jacob Clausen skyldig bleven, formedelst hun en gældsbrev på en summa penning, hendes salig husbond Tomas Barfoed til Jacob Clausen skal have udgivet, med ham at skulle have underskrevet, i hvilken dom Christen Gregersen skal have afsagt, at Karl Hansen burde at efterkomme hans hustrus efterskrevne brev: så og efterdi for herredsfogden såvel som her for os er i rette lagt Tomas Barfoed og Lisbet Simonsdatters underskrevne brev, som de til Jacob Clausen på 216 daler udgivet har, og bepligter dem eller deres arvinger alle for én og én for alle til ham at betale, så herredsfogden fordi har tildømt Karl Hansen og hans hustru Lisbet Simonsdatter samme brev til Jacob Clausen inden 15 dage at betale eller derfor have udsætning af deres bo og gods, da ved vi ikke den hans dom at imod sige eller magtesløs dømme.

(27)

** var skikket Niels Nielsen i Bækhus og havde stævnet Niels Graversen i Vittarp, for han den næste torsdag for pinsedag 1629 forleden da huggede ham i hans højre arm med en skarp tørvespade, som han stod og vidste sig ingen fare af ham, formener samme værge et ulovligt værge at være, som ikke nogen ærlig karl vel anstår at hugge og lemlæste en anden: da efter flere ord dem imellem var, blev Niels Graversen og Niels Nielsen med sammenlagte hænder nu her for retten venlig og vel forligt og fordragen, så at Niels Graversen på sine egne og sin søn Gravers Nielsens vegne skal give Niels Nielsen 10 sletdaler, inden påske først kommende at betale, og dermed skal af samme sag og trætte om deres parlamenter og bordag aldeles være nederlagt og ikke på enten sider at oprippes eller påtales i nogen måde.

(28)

** var skikket Christen Jensen i Gesing på sine egne og på Joen Hansen med flere deres vegne og havde stævnet Joen Terkildsen i Brøndum, for en dele, han dem i ---- har, anlangende nogen regnskab, han skulle have haft med dem i kejserens tid, uanseet han ikke har udlagt mere som hans egen part: så og efterdi der tvistes i samme sag, og ingen dom deri er udgangen, og Christen Jensen og hans medbrødre dog er før delt bleven, da finder vi dem af den dele kvit at være, og sagen til herredsting ved dom at ordeles, som det sig bør.

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christoffer Hansen, ridefoged der sst, og fremlagde efterskrevne opbydelse, indeholdende det Ulrik Sandberg på KM vegne og efter hans befaling her til landstinget at have ladet opbyde det gods, som afgangne Christen Hansen til Nørgård KM skænket og givet har, og i Lundenæs len liggende er, om nogen adelspersoner det begærer at købe og til forhandle for en billig pris, som det af gode mænd kan blive sat og takseret, og nu her i dag anden gang opbød Christoffer Hansen samme gods.

(29)

** var skikket Peder Jensen i Skarrild og havde stævnet Oluf Christensen i Ronum for en dele, han lader sig af berømme, han nogen tid siden til Hammerum herreds ting over ham forhvervet har, anlangende nogen kirketiende, Peder Jensen skulle reste med til ham at udgive på Skarrild kirkes vegne, uanseet ikke skal kan bevises, Peder Jensen skal reste med tiende til ham eller fornævnte kirke. så mødte Oluf Christensen med samme delsbrev af Hammerum herreds ting 18/7 1629, bemeldende Christen Lauritsen i Ronum på sin fars vegne iblandt andet at have ladet fordele Peder Beg for rug 4 skæpper: så og efterdi der tvistes om Peder Jensen er pligtig samme rug at betale eller ej, og ikke nogen dom tilforn til Hjemtinget derom er udganget, men Peder Jensen dog før er delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed Peder Jensen af den dele kvit at være.

(30)

** var skikket Laurits Madsen i Skave og havde stævnet Søren Poulsen i Hedegård for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, han kort tid forleden her til landstinget skal have forhvervet, hvori han skal have fået en uendelig landstings dom magtesløs dømt, som Laurits Madsen tilforn har forhvervet, anlangende en stolestand i Borbjerg kirke, som de omtrætter: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi hr Mogens Sørensen med syv af sognemændene har gjort deres afsigelse og udlagt Laurits Madsen hans stolestand i kirken, eftersom dem syntes bekvemmeligt, da ved vi ikke den deres udviselse at imod sige eller magtesløs dømme.

(31)

** var skikket Jep Jepsen i Ovnbøl og havde stævnet Søren Christensen i Dejgård og Karen Sørens i Stundsig med hendes lovværge for et vidne, de til Østerherreds ting 31/5 vidnet har, at de skulle have hos været i Dejgård henved fem år forleden og der seet, at salig Christen Lauritsen, som er barnfødt i Lervad, skulle lånt Jep Jepsen 13 rigsdaler, som Jep Jepsen skulle have lovet at betale ham skadesløs: så og efterdi Jep Jepsen ved sin ed benægter sig ikke samme penning at have lånt eller bekommet, som på ham vidnet er, og ikke samme vidne med Jep Jepsens brev og segl befæstes, det han enlig samme penning skulle lånt eller forpligtet sig at betale, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og brev ej heller den dom, derefter dømt er, bør at komme Jep Jepsen på videre udgift end den halve part af samme 13 rigsdaler, som han i sin brev har sig til for obligeret at betale, til hinder eller skade.

(32)

** var skikket Clemend Jensen i Terpling og havde stævnet Knud Tomasen i Terpling med flere for et vidne, de til Gørding herreds ting 13/12 sidst forleden år med Oluf Hansen i Tvild vidnet har, anlangende nogle døre og en trappe, at Clemend Jensen skulle have sagt til Villum Hansen i Ribe, at han den tid ingen hjemmel kunne påskyde, hvilke ord og vidne han på fornævnte ting med højeste ed at have benægtet: og efter flere ord dem imellem var, afstod de på begge sider alle hvis vidner og breve, i sagen gangen er, så de skal være, som de uudgivet var, og ingen til hinder eller skade at komme, men sagen ganske at være bilagt, og ikke igen at oprippes eller påtales i nogen måde.

(33)

** var skikket Hans Grummesen i Terpling hans visse bud Oluf Hansen i Tvild og havde stævnet Niels Knudsen i Rosthøj med flere for en vidne, de til Skast herreds ting 2/11 nu sidst forleden med Clemend Jensen i Terpling vidnet har om nogen ord, han skulle have sagt til ham i Sønderskov enemærke om Clemend Jensen i Terpling, og Hans Grummesen samme dag på fornævnte ting samme deres vidne med højeste ed hårdeligen at have benægtet. dernæst havde hid kaldt Hans Nielsen i Terpling med flere for et vidne, de til Gørding herreds ting 8/10 sidst forleden vidnet har om Hans Grumsens søn Grumme Hansen: da efter flere ord dem imellem var, afstod de på begge sider alle hvis vidner og breve, i sagen gangen er, så de skal være, som de uudgivet var, og ingen til hinder eller skade at komme, men sagen ganske at være bilagt, og ikke igen at oprippes eller påtales i nogen måde.

(34)

** var skikket Hans Christensen i Bredhoved og havde stævnet Gravers Nielsen i Mejls med flere for tre uendelige domme, som de lader dem af berømme her til landstinget at skal have ladet forhverve over nogen vidner, som Hans Christensen til Østerherreds ting forhvervet har, anlangende nogle gælds sager, hvilke uendelige domme han formener dem med vrang undervisning skal have ladet forhverve: da efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, men efterdi Hans Christensen vil give samme gældnere cor om de gælden ved deres ed vil benægte, og de ikke selv er til stede dertil at svare, da opsatte vi hovedsagen til i dag måned, og da dem selv her at møde, såfremt de ikke på mandag først kommer 14 dage til deres værneting dem erklærer, da til fornævnte tid her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(36)

** var skikket Jens Tomasen i Risager og Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Christen Christensen i Grarup med flere for et voldgifts mål, de til Nørvang herreds ting 5/10 sidst forleden afsagt har, og først at have sagt, at salig Peder Andersen i Vesterlund, Niels Ibsen i Lindet og Christen Christensen sst deres arvinger slet kvit for deres anpart af 100 rigsdaler til Jens Tomasen og Tomas Jensen at betale deres vitterlige gæld, som de havde udlagt for dem for tre gårde i Vester sogn, dernæst havde de to voldgiftsmænd sagt Terkild Terkildsen i Lindet, Jens Sørensen og Søren Jensen i Vesterlund holdt tre andre gårde kvit for halv deres kvota, og andre to voldgiftsmænd at have sagt dem til ti rigsdaler af hver af de tre gårde, hvori de mener dem at være sket uret, at de ikke har fanget betaling for deres penning, de har udlagt: så efterdi fornævnte voldgiftsmænd ikke samtlig og udførlig parterne om samme tvist har imellem kendt, eftersom sagen på dem var indgivet, finder vi denne deres afsigelse at være som ugjort var, og indfinder sagen igen til

fornævnte fire dannemænd, vi og til forordner hr Peder Jensen, præst til Nykirke, til den femte med dem, hvilke dannemænd med første lejlighed skal forsamles, parterne for dem beskedige, og efter forrige voldgift dem endeligen imellem sige, og hvad de samtligen eller og de fleste deri gørende vorder skal stande for fulde uden al videre appellation i alle måder.

(37)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christoffer Hansen, ridefoged der sst, og havde stævnet Oluf Christensen i Ronum for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at have bekommet over nogle vidner, som skal være over Peder Jensen i Skarrild forhvervet, for han skulle have kaldt Peder Jensen i Skarrild en tyv på Skarrild kirkegård i menighedens forsamling, uanseet fornævnte vidner ikke alle så lovlig at være stævnet, som det sig burde: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(38)

** var skikket velb fru Anne Munk, salig Børge Trolles, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen i Svendsholm med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende hende da at have ladet stævne Christen Madsen i Bundgård for en dom, han 22/5 sidst forleden til Ulfborg herreds ting dømt og afsagt har, hvori han efter en løs seddel skal have kvit dømt Gregers Tomasen, nu boende i Idumlund, for hans bøder, for en kvinde har lokket og beligget på hendes stavn i Svendsholm, imidlertid de var der i gården tilsammen, hvilken dom og løs seddel Christen Christensen på fru Anne Munks vegne formener ikke så lovlig og ret at være, at de burde nogen magt at have: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, i hvilke fornævnte dom og seddel er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften derom formelder, så Christen Madsen og Gregers Tomasen har haft noksom lang respit samme dom at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Christen Christensen på fru Anne Munks vegne har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme dom og seddel magtesløs at være.

(39)

** var skikket velb fru Anne Munk, salig Børge Trolles, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen i Svendsholm og havde stævnet Christen Andersen, barnfødt i Husby, for han for nogen tid siden tjente afgangne velb fru Elsebe Juel på Pallesbjerg for en kusk, for han dismidlertid skulle have sig til fordristet, lokket og beligget hendes nøglepige, ved navn Anne Henriksdatter, som og da tjente i gården: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, i hvilke fornævnte Christen Andersen er fundet uret at have gjort og burde derfor efter gårdsretten at straffes og stande til rette som for andet tyveri indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes at være læst og forkyndt, som opskriften derom formelder, så Christen Andersen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Christen Christensen på fru Anne Munks vegne har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som

tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse Christen Andersen dermed uret at have gjort og bør derfor efter gårdsretten at straffes og stande til rette.

(40)

** var skikket Peder Jensen i Vittarp hans visse bud Christen Pedersen sst og havde stævnet velb fru Karen Rostrup til Rækkergård, for hun nogen tid forleden skal have været ham en summa penning pligtig efter hendes brevs indhold, og efterdi han ikke samme sin gæld kunne bekomme, har han været forårsaget dem ved retten at fordre, og derefter fanget dom til herredsting og landsting, og ved to gode mænd at have indvisning og nam i hendes gods og løsøre efter landsdommeres tilfindelse: da efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds indvisning, dem at indlagt Peder Jensen i bemeldte to bol og gods for hans gæld, sagen og siden to gange her til landstinget har været indkaldt, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fuldmagt og findes lovlig at være læst og påskrevet, så Peder Jensen har været forårsaget tredje sinde for endelig dom at lade kalde, og ikke fru Karen Rostrup endnu er mødt eller nogen på hendes vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi ikke andet derom at sige, end fornævnte to bol og jordegods, efter indvisnings formelding, jo bør Peder Jensen for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer rykket, dog han det igen til frit folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(42)

** var skikket Jens Sørensen i Sig hans visse bud Jacob Christensen i Holm og havde stævnet Christen Madsen i Bål for han skal have sig understået og voldgiven en sag, anlangende ni sletdaler, som salig Hans Pedersen af Rottarp var salig Tomas Christensen af Bål pligtig, som med hans skadesløs brev skal være at bevise, uanseet fornævnte Jens Sørensen, som er for Gud og verden Tomas Christensens børns rette værge, højligen det benægter, at han på fornævnte børns vegne aldrig skal have givet Christen Madsen fuldmagt deres retfærdige gæld at voldgive: så og efterdi med tingsvidne bevises, samme sag om fornævnte gæld for ting og dom på fire dannemænd at være voldgiven, og fornævnte fire mænd ikke i deres afsigelse derom endelig har adskilt eller derom stemmer overens, da finder vi disse deres afsigelser at være som ugjort var, og sagen til fornævnte fire voldgiftsmænd såvel som Visti Lauritsen i Bindesbøl, vi til den femte mand dertil forordnet har, igen at komme, og dem med første belejlig tid og sted parterne for dem at beskedige, og om fornævnte gæld til endelig ende imellem sige og kende, og hvad, de samtlig eller og de fleste deri gørende vorder, skal stande for fulde og af parterne upåtalt i alle måder.

(44)

29/1 1631.

** var skikket Christen Poulsen i Jattrup og havde stævnet Inger Pedersdatter i Brøndum for et vidne, hun til Hindborg herreds ting 19/7 sidst forleden vidnet har, at hun nærværende hos var norden Sevel kirke ved vejen, den tid hun tjente i Jattrup 1629, og da samme tid hørte, at Maren Christensdatter i Jattrup skulle sagt til Mogens Andersen i Søgård en søndag noget efter påske 1629, at hun skulle betale ham for den garn, som blev borttagen fra hende i søen, og at han skulle få en ulykke og en ufærd, og han skulle være visse derpå, hvilket vidne Maren Christensdatter højligen benægter samme ord aldrig at have sagt, og Inger Pedersdatter skal være Mogens Andersens hustrusøster og en vildig vidne: så og efterdi Inger Pedersdatter og hendes medfølgere alene har

vidnet efter Maren Christensdatters mundheld, som hun højligen benægter, samme deres vidne ikke heller er vidnet på fersk fod eller nogen visse dag og tid, Niels Pedersen og hans medbrødre og har vidnet om en øg, Mogens Andersen skulle mistet, såvel som om hans køer og mælken, og ikke de udførlig vidner, det Maren Christensdatter ham sligt med trolddoms kunst skulle tilføjet, Christen Madsens vidne og bemelder om rygte og ikke om nogen vitterlighed, eller med andre nøjagtige vidner befæstes, Anne Pedersdatters kundskab og er vildig og i hendes husbonds egen sag, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller Mogens Andersens sigtelser, som derpå funderet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have eller komme Maren Christensdatter til hinder eller skade, ej heller ved os imod nævningers ed, som Maren Christensdatter for trolddom har kvit svoret, at sige eller magtesløs dømme.

(49)

** var skikket Claus Nielsen i nør Tang, ridefoged til Visborg, og havde stævnet Mikkel Lauritsen i Skodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han 13/12 sidst forleden til fornævnte ting dømt og afsagt har, formeldende i sin slutning ham at have kvit dømt Niels Jensen i Stokkendal for dele og tiltale for ærerørige ord, Niels Jensen til fornævnte herredsting 20/9 næst tilforn i hans skriftlige beretning skal have Claus Nielsen pludseligt tillagt, idet han skal have beskyldt ham for falskhed, uret og tyranni, endog Niels Jensen ikke i det ringeste skal kunne gøre det bevislig: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborg, hans visse bud Christen Olufsen i Enner og havde stævnet Laurits Jensen i Lyne for et vidne, han til Nørherreds ting med Laurits Mikkelsen Bork på en hans tjener Christen Jepsen i Lyne vidnet har, at han skulle have hørt, Christen Jepsen at have lovet Laurits Mikkelsen en halv tønde rug og en tønde havre, om han kunne vorde svoret kvit for den ran, som Jep Christensen ham med forfølger, hvilket hans vidne er enlig, som regnes for ingen vidne, hvilket Christen Jepsen hårdeligen benægter: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Laurits Jensens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, Christen Clemendsen og har vidnet efter Christen Jepsens ord og mundheld, som ikke med brev eller segl befæstes, da kunne vi ikke kende den deres vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, men efterdi fornævnte dom og dele ikke fremlægges, bør de magtesløs at være, indtil de fremkommer.

(51)

** var skikket velb Henrik Lange til Oldager hans visse bud Jep Christensen i Glibstrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Jensen i nør Bork, Niels Pedersen i Adsbøl og Christen Nielsen i Nørhede, for de skal have været ransnævninger til Nørherreds ting 17/12 1629 og har kvit svoren Christen Jepsen i Glibstrup for den ran, han var tillyst for en øg, han skulle have taget fra Henrik Langes tjener Jep Christensen, uanseet det noksom skal have været bevist for nævninger med tingsvidne: så og efterdi vidnerne, hvorefter nævningerne skulle gøre deres ed, ikke befindes i deres afsigelse at være indført, samme ed og befindes af tre nævninger alene at være gjort, og ikke fuldkommen, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den nævnings ed, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(53)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Søren Knudsen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, Jep Olufsen i Gødsbøl. Søren Jensen sst og deres medbrødre domsmænd for en dom, de 13/11 på Tørrild herreds ting afsagt har, hvori de skulle have kvit dømt Hans Jespersen, som tjente på Lerbæk, for hans tiltale, uanseet de tilforn, efter de samme vidner og beviser, skal have kendt hans overbeviste gerninger så ulovlig at være, at de skal have tildømt ham at straffes som en tyv, hvilke deres første domme en part endnu skal stå ved magt: så og efterdi Johan Brockenhuus for herredsfogden og domsmænd har i rette ført Hans Jespersen, og i sin forsæt fornemmelig for dem i rette sat, om Hans Jespersen ikke havde tjent som en tyv og misdæder, og om han ikke for hans løgn, tyveri og skalkhed burde at straffes til en galge på sin hals, og ikke bevises for fogden eller domsmænd med Hans Jespersen at være til stede ført nogen stjålen koste, som han Johan Brockenhuus skulle frarøvet, hvorfor han med galge burde at straffes efter loven, ikke heller udførlig ham nogen tyvesag er over bevist og dermed procederet, som loven tillader, og herredsfogden med domsmændene fordi ikke har turdet dem understå at tildømme Hans Jespersen deri at lide på sin liv, da ved vi efter sådan lejlighed i de måder ikke samme deres dom at imod sige eller magtesløs dømme, belangende at de har tildømt Hans Jespersen efter sin forpligt at gøre sin husbond rigtig forklaring på hvis, han har annammet, hvor det igen er blevet af, hvilket ikke for dem har været i rette sat, da kunne vi ikke kende deres dom i den punkt bør nogen magt at have.

(56)

** var skikket Jens Vilsen i Amtrup med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have hid kaldt sandemænd af Hind herred, Christen Vilsen, som boede i Brendgård, og som om nattetide blev myrdet i Brendgård, hans banemand at udlede, og sagen da formedelst bevilling til i dag er optagen, og nu var her til stede Peder Poulsen i Torsted og Tue Lauritsen i Gammelsogn, to sandemænd, og berettet på deres egne og deres medbrødres vegne, at nu nyligen skal være pågreben en ung person, som skal vide nogen kundskab om fornævnte drab, hvorfor de var begærende, sagen nogen tid måtte bero, at de om des lejlighed kunne komme i nogen forfaring og kundskab, da bevilget de på begge sider, samme sag endnu til i dag seks uger måtte bero, og sandemændene da under samme hesteleje her at møde og gøre deres ed, som de i dag skulle have gjort.

** var skikket velb Christoffer Skade til Kærbygård, Niels Skade til Østergård og Hans Skade til Rolsegård deres visse bud Claus Knudsen, foged på Rolsegård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Kirsten, hr Peders af Brøndum hans efterleverske, og Christen Pedersen, indvåner i Ribe, for et bænkebrev og sankevidne, de med velb Hans Lange til Nørholm vidnet og udgivet har, hvilke deres vidne og bænkebrev de beskylder for et vildig vidne, idet de skal have vidnet dem selv til behjælpning deres gæld at fordre af Hans Lange, samme vidner og at være vidnet på to døde mænd, som for rum tid siden ved døden skal være afgangen, mener og samme vidne usandfærdig at være, idet de har vidnet i deres brev, at salig Mads Nielsen skulle have ladet 400 rigsdaler forrente hos Christen Pedersen indtil martini 1625, og noksom skulle bevises salig Mads Nielsen at være ved døden afgangen førend martini 1623. nu mødte Christen Hansen Smed i Hulvig på Hans Langes vegne og fremlagde efterskrevne underskrevne brev, lydende vi efterskrevne Kirsten, salig hr Peders efterleverske af Brøndum, nu boende i Ribe, og Christen Pedersen Brøndum, borger sst, eftersom velb Hans Lange er vores kundskab begærende anlangende

de 400 rigsdaler, som salig Jens Iversen af Hoven havde hans brev på, og vi efter salig Anne Jenskone af Hoven er fornævnte 400 rigsdaler arveligen tilfalden, hvilke 400 rigsdaler salig velb Mads Nielsen af Nærild har nogen år hos mig Kirsten, hr Peders, og mim salig mand ladet forrente efter salig Jens Iversens død, disligeste har salig Mads Nielsens arvinger hos mig Christen Pedersen samme 400 rigsdaler lader forrente i nogen år, siden jeg var og dem arvelig tilfalden efter min salig far og indtil martini 1625, for hvilke 400 rigsdaler med rente og skadegæld, Hans Lange har med jordegods gjort mig udlæg, datum Ribe 16/10 1630 Kirsten, hr Peders, egen hånd, Christen Pedersen egen hånd: så og efterdi Kirsten, hr Peders, og Christen Pedersen Brøndum deres udgivne brev indeholder, det salig Mads Nielsen og hans arvinger efter ham samme 400 daler hos dem skulle forrentet indtil martini dag 1625, Otte Rasmussens kundskab og indeholder, det Hans Lange hos ham skulle været indmanet for en løfte, han skulle været i for salig Mads Nielsen til Østergård til Jens Iversen i Hoven, og nu fremlægges Mads Nielsens underskrevne sendebrev, det han år 1616 har ombedt Hans Lange, at han ville love for ham for 400 daler, såvel som og med Jens Iversens sendebrev til Hans Lange, det han i marts 1619 har ladet kræve Hans Lange for renten af 400 daler, han havde lovet for Mads Nielsen, hvilket og med Jens Iversens kvittants bevises, det Hans Lange 1619 samme 400 dalers rente fornævnte løfte, som han for Mads Nielsen til ham har lovet, har udgivet, sammeledes og Mads Nielsen i sin underskrevne brev 1620 bekender sig at have haft renten af de penning, Hans Lange stod for, hos Jens Iversen og dem ladet tilbyde, bemeldte Niels Skade og i hans egen underskrevne brev, 5/11 1620 udgivet, bekender sig af sin farbror at være ombedt at drage til Hans Lange om de 400 daler, han var forlover for til Jens Iversen i Hoven, hvilke 400 dalers rente og kost og tæring, som er 24 rigsdaler, han bepligter sig at holde Hans Lange skadesløs, fornævnte Christoffer Skade og Hans Skade og i deres underskrevne sendebrev til Hans Lange vedgår, at dersom deres bror Niels Skade ville sin anpart af samme 400 daler erlagt, skulle Hans Lange ikke have bleven manet eller lide nogen skade, så af alle fornævnte breve noksom erfares, fornævnte Hans Lange samme 400 daler med sin rente på Mads Nielsens vegne til Jens Iversen at have udlovet, og Kirsten Peders, Christen Pedersen og Otte Rasmussen deres breve i så måder med salig Mads Nielsen og Jens Iversen såvel som og Mads Nielsens egne arvinger deres underskrevne breve bestyrkes og bekræftes samme 400 daler at have været Mads Nielsens gæld, og Hans Lange derfor været manet, og intet nøjagtig derimod fremlægges ikke så at være eller bevises, Mads Nielsen andre 400 daler end dem, nu omtvistes, at have været Jens Iversen pligtig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod Kirsten Peders, Christen Pedersen ---- såvel som Otte Rasmussens udgivne breve at sige eller magtesløs dømme, og efterdi herredsfogden efter bemeldte dokumenter har tildømt Niels Skade at betale sin anpart i fornævnte penning, hovedsum, rente og interesse, kunne vi ikke finde nogen årsag den hans dom at underkende, men ved magt at blive

(63)

12/2 1631.

** var skikket Jens Vilsen i Amtrup hans visse bud hans søn Vill Jensen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have hid kaldt sandemænd af Hind herred, Christen Vilsen, som boede i Brendgård hans banemand at udlægge, og sagen da formedelst bevilling til i dag at være optagen, og først fremlagde Vill Jensen for sandemænd hr Jacob Sørensen, Guds ords tjener i Torsted hans efterskrevne kundskab, at eftersom han imellem 14/8 og 15/8 om natten var kaldt til Christen Vilsen at meddele ham Kristi legeme og blods sakramente, da har han tilspurgt ham, om han kendte nogen af dem, som ham om natten har overfalden, hvilket han nægtede men dog mente, at Iver Houlisen havde og været med, og der han ham tilspurgte, hvoraf han slig kunne slutte, svarede han, at der var sådan en kumpan på størrelse

som ham. dernæst efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting 2/9 sidst forleden år, Christen Jensen ved Torsted kirke med flere at have vidnet, at de samme nat var indkaldt i Christen Vilsens går, da lå han på gulvet på en dyne, yndeligen og groveligen såret, som han da klagede for dem, at den nat var indkommen i hans hus en menneske parti og selskab og ham i mørke og mulm på morderisk vis overfalden, og så udstjålet og bortrøvet af hans hus alt, hvad han havde såvel og hans hest. endvidere efterskrevne tingsvidne af samme ting 16/9 sidst forleden, Christen Jensen ved kirken med flere at have vidnet, at de tit og ofte på kirkegården og sognestævne har hørt, Christen Vilsen, Houli Lauritsen og hans sønner Laurits Houlisen og Iver Houlisen har været i skænderi om Frands Houlisens død, og klaget på ham at være årsag til. dernæst efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 2/9 samme år, Anne Lauritsdatter i Brendgård at have vidnet, at fornævnte nat kom der ind i Christen Vilsens hus nogle karle, gik til sengen til Christen Vilsen, som han lå og sov, sagde til ham, hvor gjorde din skælm af Frands Houlisen og den brogede hest, da svarede Christen Vilsen dem, hesten købte jeg af den korporal, som lå indkvarteret til Christen Juels, jeg ved intet af Frands Houlisen, og bad dem de skulle give ham liv for Jesu død og pines skyld. da svarede de, ret nu skal du få dit liv, og så slog og stak på ham så længe, indtil han faldt ned på gulvet imellem dem. endnu et tingsvidne af Ulfborg herreds ting 8/1 dette år, hvor blev læst hr Christen Christensen, sognepræst til Bøvling og Flynder med flere deres efterskrevne brev, at 7/1 1631 bekræftede Christen Christensen hans forrige bekendelse, at i sidst forleden Skjern marked, da kom Peder Holdt og Niels Hedegård gangende til ham og havde solgt nogle øg, som de havde stjålen østen Silkeborg, der blev de uens i deres drukkenskab om nogle penge, som de sagde dem at være given af dem i Torsted for Christen Vilsen at myrde. Christen Christensens bror Peder Christensen at have vidnet, at han af sin brors tilskyndelse havde vandret med Peder Holdt og Niels Hedegård til Christen Vilsens i Brendgård: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, at efterdi Peder Christensen selv har vedgået, det han har været i flok og følge til skade og fra, der samme drab og mord er gjort, såvel som og været delagtig i hvis gods, af Christen Vilsens hus samme tid er blevet bort røvet, da udlagde de Peder Christensen at være Christen Vilsens bane, og derfor svor ham mord og manddød over og fra hans fred.

(73)

** var skikket velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes visse bud Matias Andersen i Borg og havde stævnet Maren Anderskone i Drengsted og hendes søn Peder Brodersen, der sst, for to uendelige landstings domme, som de lader dem af berømme kort forleden her til landstinget skal have ladet forhverve, hvori de skal have fanget en herredstings dom, dateret på Lø herreds ting 30/10 1630, magtesløs dømt, hvilke uendelige domme Matias Andersen på fru Anne Rantzaus vegne formener med vrang undervisning og beretning at være forhvervet, og ikke heller hun for samme domme så lovligt stævnet at være, idet hun har ladet hende stævne i hendes fraværelse, der hun havde været uden riget. derimod havde Peder Brodersen på sin mor Maren Anderskones vegne hid stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom, han skulle have afsagt til Lø herreds ting 31/10 forgangen år imellem velb fru Anne Rantzau og Maren Anderskone, anlangende en gård, som Maren Anderskone med hendes salig mand Broder Hansen i brug og fæste haft har, førend hun fik den sidste mand, som desværre ---- død slagen gjort har, hvorover fru Anne Rantzau skal have ladet annamme al hans hovedlod, eftersom det var hende tilfalden efter recessen, og derefter skal Maren Anderskone været samme hendes gård begærende til fæste igen, og skulle have bekommet KM missive til Albret Skeel på Riberhus, at han skulle forhjælpe enken til rette, og da han dem ikke kunne forlige, har han dem henvist til herreds og landsting: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den at være

som udømt var, og sagen til hjemting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(74)

** var skikket Hans Christensen i Bredhoved med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Gravers Nielsen i Mejls med flere for tre uendelige domme, som de lader dem af berømme her til landstinget at skal have ladet forhverve over nogen vidner, som Hans Christensen til Østerherreds ting forhvervet har, anlangende nogle gælds sager, hvilke uendelige domme han formener dem med vrang undervisning skal have ladet forhverve, ikke heller endelige at lyde, menende de fordi burde magtesløs at blive. disligeste stævnet dem i egen person og tilbød, om de hver i egen person turde benægte, at de ikke samme gæld skyldig er, da ville Hans Christensen afstå fornævnte vidner, som de vidnet har: så og efterdi Hans Christensen tilforn her til landstinget har givet fornævnte mænd på deres ed, om de gælden ville benægte, ville han dermed være benøjet, og bevises fornævnte mænd siden til herreds ting at have gjort deres benægtelse med oprakte fingre og ed, at de ikke var salig Niels Tomasen nogen gæld pligtig, skilling eller skillings værd, der han ved døden afgik, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner bør at komme fornævnte mænd på nogen krav for bemeldte gæld til hinder eller skade, men derfor kvit at være.

(77)

26/2 1631.

** var skikket Peder Justsen i Tarm hans visse bud Jens Nielsen i Vallund og havde hid kaldt sandemænd af Nørherred Anne Justes i Forsum, som hastig er bleven død i Forsum, hendes banemand at udlede, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 27/1 sidst forleden, Christen Justsen i Forsum at have vidnet, at på tirsdag da næst forleden var otte dage, da kom hans mor Anne Jensdatter ind til hans noget over middag til imod aften og gik så fra ham, og en stund derefter kom der bud til ham, at hun ville dø, straks løb han ind til Kim Hansen, som hans mor var til næring, da lå hun for en seng og kunne intet tale, da tog Christen Justsens hustru Anne Christensdatter noget vand og øste i hendes mund, og da sagde hun, at hun havde ondt i sit bryst, og hendes hjerte ville sprække, og at Kim gav hende noget vælling, og da tilspurgte hans Else, Kims hustru, om hans mor havde fået noget vælling, da sagde hun, hun vidste det ikke, så indkom Kim selv og bekendte, at hun havde fået noget vælling. Christen Justsens hustru Anne Christensdatter at have vidnet det samme. Maren Sørensdatter sst at have vidnet, at Anne, Christen Justsens hustru, sagde til Anne Jensdatter, morlille, har i fået noget, siden i kom hjem fra vores, og da straks sagde Anne, Christen Justsens, hører i det i godtfolk, hun sagde, Kim gav hende noget vælling, og da kom Kim ind og bekræftede det, og at hans hund blev syg af det, den slikkede op af det, Anne Jensdatter havde kastet op: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Kim Hansen at være Anne Justes bane og hende med forgift at have ombragt, og fordi svor ham fra hans fred, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(80)

12/3 1631.

** var skikket Hans Lauritsen, indvåner i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Mads Madsen sst for en usanddru vidne, han i hans egen sag ham påsagt har, at Hans Lauritsen skulle have drukken mjød i hans hus i den ufredstid med nogle soldater, som der havde kvarter. disligeste stævnet Oluf Jensen, der sst, for en enlig vidne, han i hans egen sag vidnet har, at have bedt at hente mjød til soldater, hvilke vidner skal have ham af had og avind påvidnet, men han dertil af officererne har været tvunget af rigens fjender, som i Lemvig indkvarteret var, at spille for dem, ikke heller skal bevises Hans Lauritsen nogen Guds fortørnelse at have brugt nogen drik, men dersom de havde ham med ren vand eller det, bedre var, tildrukken, måtte han gøre beskeden: så og efterdi Mads Madsen og hans medbrødre vidnesbyrd selv hver særlig har vidnet i deres egen sag og en part efter Hans Lauritsens ord og mundheld, som han ikke er bestendig, men højlig benægter, som for er rørt, Anders Pedersen og hans medfølgeres vidne ikke fremlægges (endog sagen over seks uger har været optagen) da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, ej heller Bertel Jepsen og hans medfølgeres vidne, som om det gods, Hans Lauritsen af sine egne varer til Lübeck skulle solgt, og ikke bevises nogen anden deri med ham at have været berettiget, bør at komme ham til hinder eller skade.

(83)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Anders Tomasen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Mikkel Blymester i Grejs, hr Knud Gregersen i Grejs med flere for hvis hjemler, som de 16/11 sidst forleden til Nørvang herreds ting med ham og hans søn Jørgen Munk skal have ladet forhverve og ved tingsvidne taget beskrevet, hvilke deres hjemler han formener ikke så lovlig og ret at være, som det sig burde, men aldeles imod loven og recessen og KM om hjemmel udgangne mandat ikke skal være lovlig eller vederhæftig, efterdi Jørgen Munk nu om stunder ikke befindes så vederhæftig, at han for slig afhug og skade at vederlægge og gøre ham den grund og åsteder så god, som de tilforn før slig afhug og skade været har. herhos blev fremlagt Jørgen Munks efterskrevne hjemmels sedler: så og efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks underskrevne sedler til en part af fornævnte mænd, på de træer han dem i Højgårds skov undt, har udgivet, hvori han dertil er deres hjemmel, så fornævnte hjemmels vidner i så måder med hans underskrevne sedler bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme hjemmels vidner at dømme, imens fornævnte sedler for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(86)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Anders Kældersvend i Skjern og Reinholt Jensen sst for fire løse sedler og bænkebreve, som på Skjern birketing 26/11skal være læst og påskrevet, fra dem skal have udgivet til Christen Olufsen i Kær, anlangende Christen Olufsen i fjendernes tid skal have udlagt en summa penning for Tomas Christensen i Albæk og flere KM tjenere i Skjern sogn af den skat og andet til kejserens officerer, som de endnu skulle med reste efter bemeldte to lægdsmænds sedlers videre indhold, efter hvilke løse sedler Christen Olufsen 16/11 til Skjern birketing dom over Tomas Christensen forhvervet har for samme restants, hvilke løse sedler og dom Ulrik Sandberg formener ikke så nøjagtig at være, som det sig burde: så og efterdi for os i rette lægges Anders Pedersen og Reinholt Jensens underskrevne sedler, som har været for ---- til lægdsmænd bønderne at imellem ligne, hvad enhver til samme skat skulle udgive, som Christen Olufsen har været betroet at oppebære og for bønderne

skal have klart gjort, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises fornævnte lægdsmænd nogen af dem i samme skat ubilligen at have lagt, men befindes den største part af bønderne deres kvota deri at have udgivet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme lægd sedler at sige, men hvad sig belanger fornævnte dom og vurdering, som ikke er til stede, bevilget vi på begge sider til i dag 14 dage at opstå, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(87)

** var skikket Tomas Christensen i Albæk med opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Gøde Villadsen i Ånum, Christen Gødesen sst med flere for vidner, de til Skjern birketing til adskillige tider har vidnet på Tomas Christensen og hans børn Kirsten Tomasdatter og Christen Tomasen, hvilke vidner de højligen benægter usandfærdig at være dem påvidnet: så og efterdi Gøde Villadsen og hans medfølgere udtrykkelig har vidnet, det Kirsten Tomasdatter på sankt dionissi dag sidst forleden i Skjern kirke, siden hr Mogens Gregersen har begyndt sin tjeneste og haft folk for sig at skrifte, er opgangen i kirken, gjort hr Mogens Gregersen uførm, ham truet og undsagt, så han har været forårsaget fra sin bestilling at opstå og beklaget sig, det han ikke kunne have fred for hende at fuldkomme hans embede, hvilke deres vidner derom, den ene med den anden, bekræftes, hende slig uførm i kirken hr Mogens at have gjort, og intet derimod fremlægges, ikke så at være sket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme deres vidne ej heller den klage, derefter gjort er, at imod sige, men efterdi Jens Lauritsen, Envold Pedersen og deres medfølgere, hver særlig, har vidnet om parlament og slagsmål imellem Tomas Christensen og hans børn Kirsten Tomasdatter og Christen Tomasen på underskedelige tider skulle være sket, og ikke samme deres vidner stemmer overens, men Tomas Christensen nu her for retten benægter sig i så måder ikke af hans børn at være uforrettet, som omvidnet er, da kunne vi ikke kende de vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have.

(90)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Anders Tomasen, tjenende der sst, og havde stævnet velb Jørgen Munk for et tingsvidne, som han skal lade sig af berømme, som Hans Mortensen på Højgård for ham til Nørvang herreds ting 8/2 sidst forleden 1631, belangende nogen proviant, han skulle have forskaffet hans folk på hans gårde, imidlertid han selv skulle være til herredage, dog ikke formeldt hvor meget, det skulle være. så mødte Niels Lauritsen, borger i Vejle, på Jørgen Munks vegne og begærede sagen på 14 dags tide sig måtte bero: og efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(91)

** var skikket Jens Nielsen, borger i Varde, hans visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund og havde stævnet velb Bendix Norby til Urup for en summa penning, han Jens Nielsen pligtig er efter sine breves indhold, for hvilken gæld han til Slags herreds ting endelig dom over ham skal have forhvervet, og han sig dog forholder samme gæld ikke at vil betale, mente ham fordi pligtig at være samme gæld bør at betale, eller derfor at have indvisning i hans gods: da efterdi for os i rette lægges Bendix Norbys udgivne brev til Jens Nielsen i Varde på samme penning med sin interesse, og ikke med kvittantser eller i andre måder bevises, det at være betalt, men Bendix Norby i hans fremsendte indlagt gælden vedgår og tilbyder derfor at vil gøre udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der gangen, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet

derom at sige, end Bendix Norby jo er pligtig samme penning med sin rente og interesse til Jens Nielsen i Varde at betale, og fordi tilfinder velb Christen Krag til Lydumgård og Christoffer Hvas til Hennegård, som Jens Dejgård på Jens Nielsens vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte opbudne gård i Loft by og der udæske og gøre Jens Nielsen udlæg, det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jens Nielsen i andet Bendix Norbys løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(93)

** var skikket Anne Nielskone, salig Niels Andersens efterleverske i Varde, hendes visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund, og havde stævnet velb Bendix Norby til Urup for en summa penning, han hende pligtig er efter sine breves indhold, for hvilken gæld hun til Slags herreds ting endelig dom over ham skal have forhvervet, og han sig dog forholder samme gæld ikke at vil betale, mente ham fordi pligtig at være samme gæld bør at betale, eller derfor at have indvisning i hans gods: da efterdi for os i rette lægges Bendix Norbys udgivne brev til Niels Andersen i Varde på samme penning med sin interesse, og ikke med kvittantser eller i andre måder bevises, det at være betalt, men Bendix Norby i hans fremsendte indlagt gælden vedgår og tilbyder derfor at vil gøre udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der gangen, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Bendix Norby jo er pligtig samme penning med sin skade og interesse til Anne Nielskone at betale, og fordi tilfinder velb Christen Krag til Lydumgård og Christoffer Hvas til Hennegård, som Jens Dejgård på Anne Nielskones vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte opbudne gård i Loft by og der udæske og gøre Anne Nielskone udlæg, det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod den fordrede summa med dis interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Anne Nielskone i andet Bendix Norbys løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så hun bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(94)

** var skikket Christen Christensen Lønborg, borger i Varde, og havde stævnet Daniel Phillipsen, byfoged i Varde, for en dom, han til Varde byting 11/1 1630 dømt har imellem på den ene og Mads Buck og Christen Torp, borgere i Varde, anlangende halv femte deger huder, fornævnte Christen Lønborg har overskibet til Holland med Christen Torp år 1629,og Mads Buck skulle have bekendt, at han har taget tal på pengene for samme huder, og Christen Torp skulle bekende, at have annammet 14 rigsdaler af samme penge, som i samme dom skal være indført, og Jacob Jensen skulle have skreven ham hjem fra Holland, at de skulle have haft hans penge for samme huder, hvoraf noksom er at forfare, de og har solgt samme huder, og han formente, at de burde at levere ham hans penge for samme huder, og han ikke deri har dømt, enten til eller fra, og intet senteret efter stævningen: så og efterdi byfogden i samme sine domme ikke endelig og udførlig har omkendt hos hvem, Christen Lønborg for samme sine huder skulle søge sin betaling, så han kunne vide sig at rette, hvem ham skulle betale, da finder vi efter sådan lejlighed disse bytings domme at være som udømt var, og sagen til byting igen at komme, og fogden, når det ham lovlig indstævnes, dem endelig derom at dømme og adskille, som det sig bør.

(95)

** var skikket hr Hans Sørensen, Guds ords tjener i Ølgod og Strellev kirker og provst i Østerherred, hans visse bud Jens Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mogens Rasmussen, fordum byfoged i Kolding, for en endelig dom, han på Kolding rådhus for nogen tid forleden 1/3 1626 skal have dømt imellem hr Hans Sørensen og Jens Jensen Ammidsbøl, borger i Kolding, og deri kvit dømt ham med andre flere der i byen for gæld, de skulle være afgangne Niels Sørensen Livstrup, borger i Ribe, pligtig efter hans regnskabsbogs formelding, som de en part på deres egne vegne og en part ved arv tilkom at betale, hvilken regnskabsbog Niels Sørensen skal have pantsat hr Hans Sørensen for en summa penge, han ham pligtig var: så og efterdi med endelig dom af Ribe gæsteting er bevislig gjort, det Niels Livstrups regnskabsbog er tilkendt at være hr Hans Sørensen følgagtig, deraf sin gæld at fordre, efter KM forordning, af hvis rigtig gæld i bogen fandtes, hvilken endelig dom for Mogens Rasmussen har været i rette lagt, og han dog formedelst en dele, siden samme endelige dom gangen er, er fremkommen, har fornævnte Kolding borgere for tiltale efter samme regnskabsbog kvit fundet, efter hvilken hans dom Niels Bertelsen og siden sine to domme funderet har, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme domme så nøjagtig, at de bør at komme hr Hans Sørensen på sin gæld, efter Niels Livstrups regnskabsbog at fordre, til nogen forhindring, imens fornævnte dom af Ribe gæsteting står ved sin fuldmagt.

(98)

** var skikket doktor Jens Dinesen, superintendant over Ribe stift, hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom, han til Nørherreds ting nogen tid siden imellem ham og Laurits Mikkelsen i sønder Bork dømt har, og i samme dom tildømt sognemændene i sønder Bork sogn at yde Laurits Mikkelsen kronens part korntiende af fornævnte sogn efter et gammelt fæstebrev, han af forrige biskop forhvervet har: så og efterdi for fogden har været i rette lagt salig doktor Iver Iversens fæstebrev, det han har sted Laurits Mikkelsen kronens anpart korntiende af sønder Bork sogn hans livstid, for visse afgift at nyde og beholde, hvilken hans fæstebrev stander ved sin fuld magt, og vi ikke derover er dommer, som herredsfogden sin dom derpå har funderet, og tildømt sognemændene samme anpart korntiende til Laurits Mikkelsen at yde efter fornævnte fæstebrev, imens den står ved magt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at imod sige, al den stund samme fæstebrev for sin tilbørlig dommer er urykket.

(100)

** var skikket doktor Jens Dinesen, superintendant over Ribe stift, hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred for en dom, han nogen tid siden dømt har, og i samme dom tildømt Vium sognemænd at yde Christen Lauritsen i Vium kronens part korntiende af fornævnte sogn efter efterskrevne gamle fæstebrev, som han af forrige heden døde biskop forhvervet har, uanseet rigtig kopi af KM brev skal være for ham i rette lagt, at samme tiende skal være doktor Jens Dinesen til sin underholdning udlagt, og Laurits Lauritsen dog alligevel imod KM brev og forbud har tildømt Christen Lauritsen samme tiende for en ringe afgift, han i sin fæstebrev har ladet indføre, og efterdi en sognepræst ikke kan bebreve hans sognemænd den tiende, han kan være berettiget, længere end han derfor råder, mener fordi og en biskop ikke heller kan bebreve end sin efterkommer den indkomst, som han med rette bør at have efter KM brev og reces, hvorfor Niels Nielsen på Jens Dinesens vegne formener, herredsfogden

imod KM brev at have dømt, og hans dom fordi burde magtesløs at være: så og efterdi der tvistes om samme KM anpart korntiende af Vium sogn efter salig mester Peder Hegelunds fæstebrev, over hvilken vi ikke er dommer, bør Christen Lauritsen at følge fornævnte afgift, eller og Jørgen Mikkelsen efter doktor Jens Dinesens fuldmagt den skulle annamme, og doktor Jens Dinesen i så måder i sagen har været interesseret, og han dog ikke for samme dom er stævnet eller kaldet, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom ingen magt at have.

(102)

** var skikket Clemend Christensen i Toftum hans visse bud Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde stævnet Laurits Lauritsen i Kongensgård, Christen Hansen sst, Godske Lauritsen, Maren Lauritsdatter og Jens Lauritsen på Nygård for nogen vedersigelse tingsvidne, de til Lønborg birketing skal have forhvervet, anlangende at de skulle have opsagt arv og gæld efter afgangne Hans Christensen og Maren Hanskone af Kongensgård, dog alligevel skal en part af dem bleven i samme bo og gård og brugt husene med andet mere gods, som Hans Christensen og Maren Hanskone lod efter dem, og intet Clemend Christensen deraf for sin gæld har kunnet bekomme. disligeste hid kaldt fornævnte Laurits Lauritsen, Christen Hansen, Maren Hansdatter, Godske Lauritsen og Jens Lauritsen med fornævnte tingsvidne, så og Peder Hansen i Varisbøl, Eske Pallesen af Lønborg hans hustru Sidsel Eskes, Mette Palles, Jørgen Pallesen, Johanne Pallesdatter og fornævnte Peder Hansen og Eske Pallesen, som samme vidne har udstedt. så mødte Laurits Lauritsen i Vestergård og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Lønborg birketing 23/3 1630, Christen Hansen da for tingsdom på sine egne og på sine søskende Maren Hansdatter, Laurits Lauritsen, Godske Lauritsen og Jens Lauritsen deres vegne at have stået og lydelig vedersagde arv og gæld efter deres salig mor Maren Hanskone, som døde i Kongensgård og blev begravet på palmesøndag da næst forleden, så de intet efter hende ville arve ej heller gæld efter hende at betale, men hvis hendes efterladende gode og gods at tilhøre og følge hendes gældnere: så og efterdi med tingsvidne bevises, det Christen Hansen for ting og dom på sine og fornævnte sine søskendes vegne har afsagt arv og gæld efter deres salig mor Maren Hanskone, så de ikke ville arve eller gælde efter hende i nogen måde, og ikke derimod bevises dem noget af hendes efterladende gode siden at have sig med befattet eller dem til bedste heden vendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vedersigelse vidne at sige eller magtesløs dømme.

(104)

** var skikket Laurits Jensen i Skonager og havde stævnet Niels Hansen i Biltoft for en delsvidne, han for nogen tid forleden på ham til Skast herreds ting forhvervet har, belangende for 5 daler, han skulle reste med til skat, hvilket ikke noksom at være bevist med skatteregister eller anden nøjagtig bevisning, det Laurits Jensen har restet og tilbage standen enten med hestepenning, ølpenning eller andet kontribution, han med rette for sin anpart til krigsfolk i fjendernes tid skulle udgive: da efterdi der befindes sagen tilforn to gange at være hid stævnet, og to uendelige domme udgangen, hvilke stander ved deres fuldmagt og ustævnet, og samme dele og vurdering ikke endnu er fremlagt, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme dele og vurdering magtesløs, og herredsfogden forpligtet igen at forskaffe Laurits Jensen sin halvanden vogn, som ham frataget er.

** var skikket Hans Christensen i Bredhoved med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Hans Skade til Rolsegård for nogen vidner, som han har ladet forhverve, anlangende en sort engelsk kappe med to små forgyldte spænder, som Laurits Hansen i Krarup med flere omvidnet har, hvilke deres vidner Hans

Christensen formener ikke så lovlig at være vidnet, og ikke heller Maren Pedersdatter, som samme kappe skal tilhøre, har fanget nogen varsel for samme vidne, og mente fordi Maren Pedersdatter ikke burde at lide nogen forhindring på hendes kappe: da efterdi det befindes samme vidner tilforn at have været hid stævnet, og dem da tid efter anden over seks uger til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme vidner at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(105)

** var skikket Christen Jessen i Kvong hans visse bud Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet Lisbet Christensdatter i Vostrup og hendes datter Anne Christensdatter sst med deres lovværge for nogen uendelig landstings domme, de lader dem af berømme, at de skulle have ladet forhverve her til landsting kort tid siden over en uendelig birketings dom, anlangende 17 sletdaler, som salig Christen Pedersen af Vostrup skal have været Christen Jessen pligtig efter hans udgivne brev: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi bevislig gøres Lisbet Christensdatter og Anne Christensdatter til tinge at have ladet afsige arv og gæld efter Christen Pedersen i Vostrup, hvilken afsigelse vidne ved endelig dom her til landstinget er konfirmeret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme birketings dom bør nogen magt at have eller komme Lisbet Christensdatter og Anne Christensdatter på nogen udgift for samme gæld til hinder eller skade.

(107)

** var skikket velb fru Edel Ulfeld, salig Keld Brockenhuuses, til Østergård hendes visse bud Hans Ravn i Hindsted og havde stævnet Claus von Buchwald til Krogsgård for et hendes udgivne brev til Claus von Buchwald, lydende på halvfjerde tusinde rigsdaler, som han hende skal forholde, uanseet fru Edel Ulfeld skal have betalt Claus von Buchwald samme penge, og han både til herredsting og landsting skal være tildømt at tilstille hende samme hovedbrev skadesløs igen, hvilket dog ikke skal være sket. så mødte Johan Styrck, foged på Krogsgård, og berettede, at Claus von Buchwald, førend samme stævning for Krogsgård er læst, har samme gård og gods solgt, så han fordi ikke der havde nogen bopæl men har sin gård Brangstrup i Fyn: da efter sådan lejlighed ved vi ikke efter denne stævning at dømme.

(108)

** var skikket Hans Christensen i Bredhoved med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Hans Skade til Rolsegård for nogen domme og deler, hoveddeler og faldsdeler, som han Hans Christensen og Peder Christensen i Gårde til Østerherred ting har ladet forhverve, dem for regnskab at gøre for Tistrup sogn for hvis skat, de på kejserens vegne har oppebåret: så og efterdi med Peder Jørgensen og Jens Christensen deres underskrevne skrift bevises samme regnskab af dem eftersom de er ombedt at være forhørt siden Hans Christensen og hans medbror samme forpligt gjort har, tilmed og samme dom og hoveddele ikke fremlægges, da bør Hans Christensen og Peder Christensen for samme deler kvit at være.

(110)

** var skikket Søren Christensen i Kammersgård og havde stævnet Oluf Clemendsen, borger i Lemvig, for en tiltvungen seddel med Søren Christensens hånd underskrevet, han til rigens fjende,

ved navn Phillip Gardien Fændriks hovmester, imod hans vilje skal være til tvungen at underskrive på ti tønder rug og seks skæpper byg, hvilket korn bemeldte fjende skal have forlenet en letfærdig kvinde, ved navn Anne Madsdatter, som sig til fornævnte hovmester i forbemeldte ufredstid har begivet og i løsagtighed med ham blandet, des uanseet Søren Christensen og hans sognemænd skal have udredt og forklaret al den deres pålagte skat og kontribution, som de til bemeldte fændrik og hans hovmester udgive skulle. da efter flere ord dem imellem var, blev Søren Christensen og Oluf Clemendsen her for retten om samme deres tvistighed venligen og vel forligt og fordragen, så at Søren Christensen skal give Oluf Clemendsen seks tønder rug og fire tønder byg, hvilket Søren Christensen lovet ham skadesløs at skulle give halvparten nu straks, de hjemkommer, og anden halvpart til sankt martini dag først kommende, og dermed skal samme deres trætte aldeles være nederlagt, og alle hvis breve og vidner i sagen gangen er skal være kasserede og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(112)

** var skikket Hans Christensen i Ballegård hans visse bud Anders Pedersen i Lemvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Oluf Christensen i nør Vinkel for en dele, han nogen år forleden over ham forhvervet har, anlangende to skæpper byg, at være årlig skyld af et stykke eng ved Heldum kirke, skulle afgå: da efter flere ord dem imellem var, lovede Anders Pedersen nu her for retten på Hans Christensens vegne, at han det første, de hjemkommer, skal yde og betale til Oluf Christensen alt hvis, Hans Christensen med rette findes at være kirken skyldig, og når sligt sket er, skal samme dele ikke videre komme Hans Christensen til hinder eller skade i nogen måde.

(113)

** var skikket Laurits Hansen i Ballegård hans visse bud Anders Pedersen, borger i Lemvig, og havde stævnet Oluf Christensen i nør Vinkel, for han snapsting sidst forleden skal have forhvervet landstings dom på Laurits Hansen for kost og tæring, for han skulle have stævnet ham, uanseet Laurits Hansen ingen trætte på den tid vidste sig at have med Oluf Christensen, men skulle have forkyndt stævning på hans far Hans Christensens vegne: så og efterdi samme dom ikke lyder anderledes, end at dersom lovlig befandtes Oluf Christensen til snapslandsting af Laurits Hansen at være stævnet, og ikke gav ham sag, da burde han ham kost og tæring at igen give, og ikke Oluf Christensen bevislig gør, sig til fornævnte snapsting af Laurits Hansen at være stævnet eller kaldt, men alene en stævning til næste landsting efter på Hans Christensens vegne for ham at være forkyndt, da bør samme landstings dom, på nogen kost og tæring at være udgivet, ikke at komme Laurits Hansen til hinder eller skade i nogen måder.

(114)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Hans Jeppesen, som tjente på Lerbæk, for at eftersom han formedelst fjendernes ankomsts forværrelse i september 1627 skal have været forårsaget at begive sig fra sin gård, og i sådan il og hast ikke skal have bekommet uden en såre ringe ting med sig af sin løsøre, bøger og bohave, men skal have måttet ladet det blive tilbage, såvel som og hans bedste breve i en tyk mur skal ladet indmure, efterdi han frygtede sig dem med sig at ikke at skulle kunne sikkerligen medføre, at de jo skulle blive forødt og ophugges af krigsfolk, som alle vegne strejfede på vejen at plyndre og røve, og derfor i sin fraværelse befalet sin foged, ved navn Jens Mortensen, at have opsyn med gården og hvis, der fandtes, men senere havde

Johan Brockenhuus fra Norsminde, hvor han da var at lade det ringe løsøre skibe og bortføre, som han havde bekommet med did med sig, skikket Hans Jespersen tilbage til sin gård at hjælpe fogden til gode, og skønt han havde svoret at være Johan Brockenhuus så hold og tro, som han selv kunne være til stede, da har han fordristet sig uden Johan Brockenhuuses hjemmel at gøre sig selv til foged og fra fogden til sig ladet tage fæ, får, svin, heste og hopper mad alt andet, som fandtes på gården og det forødt efter sin egen vilje, og den tid Johan Brockenhuus skal være kommet i landet igen og da spurgt Hans Jespersen om hvis ham vitterligt kunne være om hvis brede og alt andet løsøre, skal han men sværgen og banden stadfæstet, det alt sammen af fjenderne at være borttaget, uanseet Johan Brockenhuus dagligen af fremmede folk skal have kunnet udspørge, ham meget af hans gods at have bortsolgt og bort givet, hvorfor Johan Brockenhuus skal have begæret af ham, at han måtte få at vide, hvor hans bøger, breve og godt var hen kommet, da ville han gerne give ham, hvad han begærede, hvilket Hans Jespersen skal have sig til forpligtet skriftlig inden otte dage at gøre ham regnskab: da efterdi denne sag ikke til hjemting har været i rette, finder vi den did at komme og der først at ordeles, som det sig bør.

(115)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han 4/12 sidst forleden på Tørrild herreds ting afsagt har, hvori han formener ham ikke i stykvis at have dømt på hver punkt, eftersom det for ham har været i rette sat, men aleneste funderet sin dom på velb Frederik Munk til Haraldskær hans benægtelse, og formedelst en punkt skulle formelde om tre mark bøder, indfunden samme sag for sin overdommer alt sammen, uanseet han formener ham at burdet dømme, om Frederik Munk var pligtig at betale ham hvis skade og omkostning, formedelst det huses opsættelse i Hover, var påført, eller ikke: da er Christen Andersen ikke nu mødt eller nogen på hans vegne ham at undskylde: da efter sådan lejlighed finder vi samme Christen Andersens udgivne dom ikke så nøjagtig, som der sig bør, og ham endnu pligtig være at dømme på hvis punkter, for ham bliver i rette sat efter landstings doms indhold, når sagen for ham lovlig bliver indstævnet indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny lovlig kommer her og vil være i rette.

** var skikket Erik Christensen i Degnbol på velb Knud Sørensen til Tredje hans vegne og fremlagde Knud Sørensens efterskrevne underskrevne tilkendegivelse, lydende eftersom velb Niels Mogensen til Ørnhoved såvel som og hans velb frue de begge ved døden er afgangen, og der skal findes noget gæld efter dem, så er Knud Sørensen på deres børns vegne begærende, at de gode landsdommere ville forordne to gode mænd til at likvidere gods og gælden på Ørnhoved, og der at gøre alle kreditorer udlæg først i løsøre og så i jordegods. Tredje 5/3 1631 Knud Sørensen egen hånd. og derhos fremlagde Erik Christensen efterskrevne underskrevet registrering såvel som fortegnelse på Niels Mogensens efterladende jordegods og løsøre, som fandtes på Ørnhoved 16/2 1631, røremde som urørende, som efterfølger, hvilken fortegnelse her i dag blev læst og påskrevet, og nu var Erik Christensen på Knud Sørensens vegne begærende, at ovennævnte efterladende bo måtte af to gode mænd takseres og til kreditorer likvideres, skiftes og udlægges: da tilfinder vi velb Christen Krag til Lydumgård og Hans Krabbe til Søgård, som dertil nævnt er, Niels Mogensen og hans hustrus kreditorer med førdeligste og ved sjette ugers dag i deres efterladende bo at lade citere, og da hans efterladende gods og løsøre at taksere og til kreditorerne og dem, dertil kan være lovlig berettiget, likvidere efter KN forordning, og dersom nogen af fornævnte gode mænd for lovlig forfald ikke kan være til stede, da den, som møder, en anden vederhæftig god mand i den sted til sig at tage, og dermed kan blive forrettet, som vedbør, efter KM forordning og som de vil ansvare og være bekendt.

(120)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Olufsen, ridefoged til Lundenæs, og havde stævnet Christen Olufsen i Kær for en uendelig dom, han her til landstinget 29/1 sidst forleden forhvervet har over en dom, Erik Skriver i Ganer skal have dømt til Skjern birketing 26/11 sidst forleden efter en skudsmål fradømt Christen Olufsens morbror Oluf Olufsen i Kær dele og fjerde ting, som han da skulle have haft over nogen fattige folk, KM tjenere i Ånum for nogen skat, han beretter, de skulle reste med til ham, hvilken rest de højligen benægter ikke at være ham skyldig: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi det befindes Christen Olufsen i Kær 5/11 at have haft to varselsmænd til stede, som har hjemlet dem at have givet fornævnte mænd 14 dages varsel for dele, og birke fogden da såvel som siden, tid efter anden, formedelst skudsmål sagen indtil 26/11 har opsat, og han da, formedelst der ikke skulle være givet varsel på Christen Olufsens vegne, har dømt ham fra høring, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Pedersen jo sig dermed har forseet, og bør derfor at igen give Christen Olufsen i Kær hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har lidt og anvendt.

(122)

26/3 1631.

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Peder Stål i Rottarp og efter KM oprejsnings brev havde hid kaldt sandemænd af Malt herred Iver Nielsen, som boede i Vejen, hans bane at udlede, hvad ham blev til bane og livs lagt, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidner af Malt herreds ting, indeholdende Birgitte Ivers i Vejen 24/12 1629 på Skodborgholm at have vidnet, at hendes salig husbond Iver Nielsen var blå og blodig, der han kom hjem fra præstegården, og han bekendte for hende på hans sidste tid, der døden tvang ham, som var 20/11 tilforn, det hr Mads Hansen i Varde havde slået ham, at han havde fanget deraf hans død. Jens Poulsen bartskær i Vejen med flere at have vidnet, at Iver Nielsen havde klaget, at hr Mads havde stødt ham om i kælderen i Vejen præstegård 15/11, hr Christens Hansens bryllup var i Vejen præstegård, og Mette Lambrets tog salig Iver Nielsen af den gamle præstekvinde Kirsten, hr Peder Bucks, og da lå han faldet om ved skorstenen i salen, og hun bad hende følge den fattige drukken mand hjem. Peder Hansen i Vejen at have vidnet, at han var til hr Christens Hansens bryllup 15/11 sidst forleden, da så han, at hr Mads i Varde gik og dansede i salen, og samme tid førte han salig Iver Markmand i Vejen fra sig med sin arm, og samme tid gik Iver Markmand om kuld på gulvet. Karen, hr Christens i Vejen, Maren, Morten Frederiksens i Ribe, Kirsten, mester Nielses, hr Niels Mortensen i Gamst med flere at have vidnet, at salig Iver Nielsen var drukken, førend han kom til samme bryllup. Iver Markmands kone Birgitte Ivers at have vidnet, at hun bad hendes farsøster Kirsten, hr Peders i Vejen, om noget eddike til hendes mand: dernæst gjorde efterskrevne sandemænd, efter at der var sat fylding på dem, at eftersom de med flid og i sandhed har udspurgt og forfaret, det Iver Nielsen nogen tid, førend samme bryllup stod, sig skal have beklaget af en hest at være stødt og trådt, så og med blodsot, der i byen var gængs, at have været behæftet, og ikke han for præsten eller nogen i sin sygdom og yderste har klaget på nogen menneske at skulle være skyldig til hans død, da udlagde vi Iver Nielsen Markmand af sygdom og skrøbelighed at være død bleven, og det ham til bane og livs lagt.

(132)

23/4 1631.

** var skikket Niels Jensen Tersbøl, borger i Slagelse, hans visse bud Søren Tomasen, borger i Vejle, og efter KM oprejsnings brev havde hid kaldt sandemænd af Skast herred hans bror Iver Jensen, barnfødt i Tersbøl i Verst sogn, som boede i Vrenderup, hans bane at udlede, hvad var ham til bane og livs lagt, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidner af Skast herreds ting 25/1 sidst forleden, Mette Lauritsdatter i Vrenderup at have vidnet, at om morgenen, som synsmænd var syn over salig Iver Jessen Tersbøls døde lig, som lå ihjelskudt, sagde hun, at i aftes tog Iver Jessen af Maren Lauritskones ødel gulv halvtolvte snese rigsdaler, som stod i en gryde, og satte dem i hans vognkurv. item Niels Jessen da at have tilspurgt Jep Jensen i Fåborg med flere, om de ikke har hørt rygte og tidende, at Niels Knudsen og Oluf Pedersen i Vrenderup med andre flere skulle have ligget på vejen for salig Iver Jessen og taget livet af ham den næste søndag for sankt mikkels dag 1628 mod aften, og at de for samme gernings skyld skulle være anholdt af den musketer, som lå i kvarter til Jep Jensens i Fåborg, dertil fornævnte mænd at have svoret, at de ikke har hørt rygte og tidende derom. dernæst Anne, salig Iver Jessens efterleverske, at have vidnet, at hun har hørt rygte og tidende, at Niels Knudsen og Oluf Pedersen har ligget på vejen for hendes salig husbond og taget livet af ham. dernæst efterskrevne vidne af fornævnte herredsting 14/12 sidst forleden, Mads Jensen i Agerbæk med flere at have vidnet, at den næste mandag for sankt mikkels dag 1628 var de syn over salig Iver Jessen hans døde lig, som lå dødskudt imellem Vrenderup og Agerbæk norden adelvejen imellem Varde og Kolding imod nogen høje kaldes Hvillinghøje, da så de, at der var mange huller i hans skulder, og salig Iver Jessens hest og vogn med nogle sengeklæder og en hel hob hoser i nogen sække og en bryggekedel stod samme tid ved hans døde lig: dernæst gjorde efterskrevne sandemænd, efter der var sat fylding på dem, og eftersom de sagde dem i Guds sandhed at have udspurgt og forfaret og deres egen samvittigheds vitterlighed udlagde de Niels Knudsen i Vrenderup at være Iver Jessens bane ham at have ihjelskudt og derfor svor ham manddød over og fra hans fred.

(135)

** var skikket Christoffer Hansen, ridefoged til Lundenæs, og havde hid kaldt sandemænd af Hjerm herred Knud Pedersen, som tjente i Munksgård, at udlede hvad han var til bane og livs lagt. så var sandemændene her til stede og begærede nogen tid respit, at de om samme sag sandhed kunne forfare: da blev bevilget på begge sider samme sag til i dag 14 dage at opstå, og sandemændene bepligtet dem under samme hesteleje da her at møde og gøre deres ed, som de i dag skulle have gjort.

** var skikket Peder Sørensen, borger i Kolding, hans visse bud Clemend Andersen Brun, borger der sst, og havde stævnet Gregers Pedersen Lilleballe, for han en sag og trætte imellem sig og Peder Sørensen har opdragen, som her til landsting af begge parter på dannemænd skal være voldgiven, som af landstinget er givet beskrevet, og Gregers Pedersen efter fornævnte dannemænds afsigelse sig ingenlunde har villet rette eller efterkomme, men ham på ny stævnet her til landstinget, og forhvervet domme i sagen, og derved ham videre skade og trætte påført, hvorfor Peder Sørensen formener ham at have gjort uret, og bør derfor at stande til rette: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte voldgift tilholder fornævnte to dannemænd parterne om deres tvist, samme hest anlangende, til endelig ende at skulle imellem sige, og de det, som er hovedsagen,

aldeles har forbigangen, og intet derom kendt, men alene om kost og tæring, som de har tilkendt Gregers Lilleballe at udgive, da finder vi efter sådan lejlighed denne deres afsigelse at være som ugjort var, og sagen til fornævnte to voldgiftsmænd at indkomme, og dem i hovedsagen parterne at imellem sige, eftersom sagen på dem voldgivet er.

(136)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Anders Tomasen, tjenende sst, med en opsættelse her af landstinget 26/3 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Jørgen Munk for et tingsvidne, som han skal lade sig af berømme, som Hans Mortensen på Højgård for ham til Nørvang herreds ting 8/2 sidst forleden 1631 belangende nogen proviant, han skulle have forskaffet hans fars folk på fem gårde, imidlertid han selv skulle være til herredage, dog ikke formeldt hvor meget det skulle være: så og efterdi Hans Mortensens vidne ikke er uden én persons vidne, som agtes og regnes for ingen vidne, og ikke det med andre lovlig vidner bestyrkes, da finder vi efter sådan lejlighed samme Hans Mortensens enige vidne magtesløs at være.

(137)

** var skikket Hans Lauritsen Knivsmed, borger i Kolding, og havde stævnet Niels Bertelsen, byfoged sst, for en dom, han til Kolding byting 24/11 sidst forleden dømt har imellem Hans Lauritsen knivsmed og Peder Pedersen Hjerting i Ribe, belangende nogen gæld Hans Lauritsens hustru hendes forrige husbond salig Christen Poulsen postdriver skulle have været Peder Hjerting skyldig efter hans regnskabsbogs lydelse, hvilke gæld byfogden har uden al exception tildømt Hans Lauritsen knivsmed halvparten at betale, og det aleneste af den årsag, at han nu har salig Christen Poulsens hustru til ægte, uanseet for ham har været nøjagtig bevist, at Hans Lauritsens hustru Anne Stigsdatter rum tid tilforn, førend fornævnte dom er gået, har frasagt sig al arv og gæld efter hendes salig husbonds død og afgang. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Kolding byting 27/10 sidst forleden, indeholdende Niels Sørensen med flere, som var salig Christen Poulsen postdriver og hans hustrus næste naboer i forgangen fejdetid, at have vidnet, at Christen Poulsen og hans hustru blev af fjenderne udjaget af deres hus om nattetide: så og efterdi for byfogden såvel som her er bevislig gjort, det Anne Stigsdatter efter hendes forrige husbonds død og afgang har sig frasagt arv og gæld, så hun efter ham ikke ville arve eller gælde, og ikke bevises hende noget af hans efterladende gods at have nydt eller sig til bedste heden vendt, og byfogden dog har tildømt Hans Knivsmed på hendes vegne halvparten af samme gæld til Peder Hjerting at betale, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bytings dom bør at komme Hans Lauritsen og hans hustru på samme gæld at betale til nogen forhindring.

(139)

** var skikket Oluf Sørensen skibbygger, borger i Kolding, hans visse bud Gregers Pedersen Lilleballe, borger sst, og havde stævnet Maren, salig Peder Årøs, sst for to uendelige domme, som hun skal have ladet forhverve ved hendes fuldmægtig imod en dom, Oluf Sørensen har forhvervet på hans hustrus vegne 28/11 sidst forleden ved hans fuldmægtig Gregers Pedersen, anlangende nogen regnskab, der hans hustru Kirsten Tomasdatter har tjent Peder Iversen Årø og hans hustru, der fjenderne desværre kom her i landet, førend hun kom i ægteskab, for hvis øl hun havde i regnskab, og formedelst fjenderne rømte Peder Årø både fra sit hus og hvis øl, Kirsten Tomasdatter havde i regnskab, og da de tilsammen var kommet til Landskrona i Skåne, har Peder Iversen taget fra Kirsten Tomasdatter al hvis penning, som hun havde sammen sanket utalt, og samme tid gjort

klart regnskab med Peder Årø for hvis, hun havde haft i regnskab: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Simon Christensen sætfoged sin dom endelig har udgivet, endog ingen er mødt til gensvar, sagen ej heller i seks uger har været optagen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så nøjagtig, at den bør nogen magt at have.

(141)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Peder Pedersen, foged på Rørbæk, og havde stævnet Keld Pedersen i Vesterlund med flere for et vidne, de til Nørvang herreds ting 30/11 sidst forleden vidnet har, at der tit og ofte skulle have ligget krigsfolk, ryttere og soldater til Visti Jensen i Vesterlund og andre steds der omkring, røvet og jaget fra ham fra hus og gods og borttaget både hans og andre deres, som der var ført til ham i forvaring, hvorimod Peder Pedersen på Erik Billes vegne formener, fornævnte vidnesfolk at være nogen sankevidner, som ikke skal stemme overens: så og efterdi en part fornævnte vidner til Nørvang herreds ting udførligt har vidnet, det Visti Jensen af krigsfolkene har været jaget fra hus og gård med hustru og børn, og fra ham taget hans egen gods og gode såvel som og andre deres, som var ført til ham i forvaring, og intet derimod fremlægges, hvormed kan tilbage drives, ikke så at være sket, som de har om vidnet, der og befindes lovlig varsel for samme vidne at være givet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne, ej heller fornævnte herredstings dom, så vidt den derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi det befindes, Erik Bille udenlands at være bosiddende, og han dog ikke for fornævnte to vidner af Vrads herreds ting er givet seks ugers varsel, som det sig burde, da kunne vi ikke kende samme to vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(143)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Anders Tomasen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget 26/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Søren Knudsen i Kølholt for tre syns og tingsvidner, som han skal lade sig af berømme til Tørrild herreds ting på adskillige tingdage på sin husbond velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans vegne skal have forhvervet på de bolshuse i Jennum, som har ligget til Haraldskær, siden den dom og likvidering i Vejle 17/3 sidst forleden 1636 udganget og gjort imellem hans husbond og ham: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udtrykkeligen har om vidnet, hvorledes samme gadehuse i Jennum omtvistes findes at være bygget og har deres kålgårde på de gårdes grund, Johan Brockenhuus er udlagt og tilhører, såvel som og noget deraf på fælles gade, hvilket og med synsvidne bestyrkes, og vi ikke kan eragte samme vidner i deres rette hovedmening at være imod hinanden, ikke heller nogen bevis derimod fremlægges, samme huse ikke at være bygget og beskaffen på de åsteder og ejendom, samme vidner og syn om bemelder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og syn at sige, og efterdi kommissarierne i deres afsigt samme tvist om fornævnte huse, hvem dem burde at følge, til lovlig og der til tjenlig proces har heden vist, og herredsfogden efter samme vidner og syn har tildømt Johan Brockenhuus samme huse og kålgård steder, så vidt det findes på hans grund og hans tjeners rebdragne ager at efterfølge, disligeste og hvis som findes på fælles gadejord, så vidt hans lod og anpart tåle, da kunne vi ikke finde nogen årsag den hans dom at underkende, men ved magt at blive.

(149)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget 25/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han 4/12 sidst forleden på Tørrild herreds ting afsagt har, hvori han formener ham ikke i stykvis at have dømt på hver punkt, eftersom for ham har været i rette sat, men aleneste funderet sin dom på velb Frederik Munk til Haraldskær hans benægtelse, og formedelst en punkt skulle formelde om tre mark bøder, indfunden samme sag for sin overdommer alt sammen, uanseet Johan Brockenhuus formener ham at burdet dømme, om Frederik Munk var pligtig at betale ham hvis skade og omkostning, formedelst det huses opsættelse i Hover, var påført, eller ikke: så efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Johan Brockenhuus i hans skriftlige beretning for herredsfogden har i rette sat, om Frederik Munk ikke med samme bygning havde gjort uret, og burde at stande ham og hans medarvinger til rette, for det andet om Frederik Munk ikke havde ladet pløje på anden mands jord, og i lige måder burde derfor at stande ham til rette, og for det tredje om Frederik Munk ikke burde hans vedkendelse nøjagtig at bevise, og herredsfogden dog intet i fornævnte tre punkter har dømt, enten til eller fra, da indsætter vi de punkter til herredsting at komme, og fogden, når det for han lovlig indstævnes, dem derom at imellem dømme, som det sig bør. belangende den punkt, det Johan Brockenhuus formener Frederik Munk som samme huses bygning som ikke efter loven igen er afbrudt, og fordi burde at bøde sine tre mark, og Frederik Munk derimod beskylder herredsfogden, det han ikke hans benægtelse skulle have anseet, endog bemeldte Frederik Munks benægtelse ikke fuldkommeligen ved hans ed for fogden er fremlagt eller gjort, så han fordi ikke har vidst sig i den sag at dømme, men for sin overdommer indstillet, kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende hans ulempe deri at være.

(154)

** var skikket Jørgen Jensen Risum, byfoged i Holstebro, på sine egne, sin mors og søskendes vegne og havde stævnet Niels Pedersen i Telling og Villads Nielsen sst for et vidne, de 5/5 1630 til Hjerm herreds ting vidnet har, anlangende en summa penge, salig afgangne Jens Jørgensen, som boede i Risum, skal have været velb fru Dorte Munk til Sødal skyldig, som var 500 rigsdaler, hvorfor han skulle have pantsat hende hans bondeeje Risum. disligeste stævnet Lisbet, Jens Andersens, af Ribe for en kvittants, hun til Jens Jørgensen skal have udgivet om 30 rigsdaler, han skulle have ydet hende på fru Dorte Munks vegne til rente af 500 rigsdaler, hvilken kvittants Jørgen Jensen formener ikke så nøjagtig at være, at den bør at komme ham eller hans medarvinger på deres gård og ejendom til nogen forhindring, og efter samme vidner er Jørgen Jensens mor Maren Jepsdatter blevet tildømt hendes anpart af samme penge at betale. endnu hid kaldt Kirsten, salig Anders Sørensens, af Ribe for et sendebrev, hun Dorte Munk tilskrevet har om samme penge: så og efterdi for os i rette lægges fru Ingeborg Parsbergs bevis under hendes hånd og segl, hvormed Niels Pedersen og hans medfølgeres vidne bestyrkes og bekræftes, over hvilken hendes bevis vi ikke er dommere, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme vidner og dom, nu fremlagt er, at dømme, imedens fru Ingeborg Parsbergs bevis for sin tilbørlig dommer er urykket. hvad sig belanger Kirsten Anderses og Lisbet Jens Andersens breve af Ribe, da hvem der påskader appellere på tilbørlige steder og der gå om hvis ret er, og efterdi Anders Lauritsen de vidner af Nørlyng herreds ting har afstanden, bør de ikke længere magt at have.

(157)

** var skikket Jens Tollesen i Sjælland hans visse bud Anders Lauritsen i Kærgård og havde stævnet Edel Eskesdatter i Navr torp og hendes børn Jens Christensen, Niels Christensen, Maren

Christensdatter, Anne Christensdatter, Johanne Christensdatter, Kirsten Christensdatter, Mette Christensdatter og deres lovværge så og Eske Christensen i Korning for et vedersigelse vidne, de til Hjerm herreds ting 6/10 1630 sidst forleden forhvervet har, formeldende at de har vedersagt og forsvoret arv og gæld efter deres salig husbond og fars død, hvilket vidne Jens Tollesen formener ikke så lovlig at være taget og forhvervet, som det sig bør, og ikke at komme ham til nogen forhindring på hans retfærdige gæld. så mødte Christoffer Hansen, ridefoged til Lundenæs, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 5/10, indeholdende blandt andet, at søndagen 15/8 1630, da hr Christen Nielsen i Navr præstegård havde endt sin prædiken, og gudstjeneste var ude over graven over salig Christen Madsens lig, da så de, at Edel Eskesdatter og Jens Eskesen i Frøjk straks derefter i menighedens forsamling og nærværelse kastede nøglen på graven, og der i lige måder da vedersagde arv og gode efter hendes salig husbonds død såvel på sine egne og som på alle hendes børns vegne, så hun eller de intet i nogen måde ville tage ved nogen arv eller gode efter ham, ej heller at ville svare eller betale nogen gæld efter ham: så og efterdi med tingsvidne bevises, det Jens Eskesen og hans søster Edel Eskesdatter lovligen til tinge på hendes og hendes børns vegne har afsagt arv og gæld efter hendes salig husbond Christen Madsen, og ikke bevislig gøres det Edel Eskesdatter eller hendes børn noget af hans efterladende gods eller bohave siden at have forrykket eller dem til nytte heden vendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vedersigelse vidne at sige eller magtesløs dømme.

(158)

** var skikket Jørgen Christensen, borger i Lemvig, og havde stævnet velb Just Friis til Vadskærgård for en ulovlig nam og vurdering, han til Lemvig byting over Jørgen Christensen hans hus og gård 11/3 1631 forhvervet har efter en dom og dele, som af landstinget tilforn var magtesløs dømt, hvilket nam og vurdering Jørgen Christensen formente at være sket og uretfærdig at være dreven, af den årsag Jørgen Christensen hårdelig benægter ved sin Gud og sjæls salighed aldrig at være Just Friis skyldig eller bekommet af ham videre end 12 tønder byg for 12 rigsdaler, som Jørgen Christensen skal have givet ham sin håndskrift på, endog Just Friis ikke samme håndskrift ville i rette bære, og formente Jørgen Christensen samme nam og vurdering imod bemeldte dom at være drevet, hvortil Just Friis svaret, at han ikke afviste samme uendelige dom var forhvervet, og fordi var stævning over dem begærende, og sagen sig måtte bero: da efter sådan lejlighed og efter parternes bevilling blev samme sag opsat til næste landsting efter sankt hans dag først kommende, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(159)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tvis, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget 12/3 sidst forleden, lydende ham at have stævnet Christoffer Hansen, ridefoged til Lundenæs, for at eftersom midlertid han tjente på Tvis, skulle han have påført ham en unødig trætte, anlangende en fiskegård, som ligger til hans gård Stagshede til fortrængsel, og den tid han ville have syn til samme nye fiskegård, har han ham nogle gange, såvel som også 30/6 1627 fornævnte dag, det fraslagen med skudsmål, at han skulle have været i hans husbonds forfald på rejse ad Kolding med nogen skattepenge, hvilke skudsmåls seddel har forårsaget ham med andre sandfærdige vidnesbyrd at bevise, at han samme dag for middag skulle have været på hans gård Tiim, og der blevet til om søndagen over middag, så sagen for slig årsags skyld her til landstinget er indstævnet. derhos berettede Knud Gyldenstjerne, at han ikke vidste hvem samme vidne vidnet har og fordi ikke kunne dem hid stævne: da efterdi samme vidnesbyrd ikke er stævnet, vidste vi ikke på deres vidne at dømme, førend de og lovlig kaldes, og da gå om hvis ret er.

(161)

** var skikket Henrik Holst, rådmand til Kiel, hans visse bud Niels Rasmussen, rådmand i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 26/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Johan Styrck, foged på Krogsgård, for en uendelig landstings dom, han her til landstinget 12/3 sidst forleden forhvervet har, og deri fået fem adskillige uendelige herredstings domme magtesløs dømt, som til Skast herreds ting 15/2 sidst forleden imellem hans principaler og Claus von Buchwald til Krogsgård om gældssager skal være dømt, hvilken dom ikke skal lyde endelig, indtil den bliver stævnet på ny, formener derfor den bør ej længere magt at have: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

** var skikket mester Laurits Pedersen Hegelund, skolemester i Lemvig, hans visse bud Christen Jørgensen i Viborg med en opsættelse her af landstinget 26/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Svend Bertelsen med flere for en vidne, de til Lemvig byting vidnet har efter borgmester Simon Christensens begæring der sst om nogen ord, mester Laurits og borgmesters søn Christen Simonsen der sst til en bryllup i Lemvig forgangen år skulle være imellem falden, hvor Christen Simonsen tildrak mester Laurits med en pægl mjød i en pasglas, da sagde mester Laurits nej, han drak ham intet til, hvilket deres vidne mester Laurits højlig ved sin ed benægter: så og efterdi varselsmændene i fornævnte vidner ikke udførlig har hjemlet eller navngivet hvor eller på hvad sted, de skulle have gjort mester Laurits Hegelund varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have.

(164)

** var skikket Laurits Christensen Bøl med en opsættelse her af landstinget 26/3 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Christensen i Kyvling med flere for et vidne, de til Lønborg birketing 20/4 næst forleden på ham vidnet har, at de den næste tirsdag efter sankt peders dag skulle have seet og hørt, det Laurits Christensen kom løbende ind på fornævnte ting og kaldte Christen Olufsen i Kær både tyv og skælm, og sagde, det han skulle have livet af ham, det han skulle end klæde fire stejler, løb af tinget, spændte en langbøsse, lagt krudt derpå og satte mange steder ind iblandt folk: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udførlig har vidnet, dem at have seet Laurits Christensen spændt sin bøsse, lagt krudt og hane derpå, satte mange steds ind iblandt folket og ville skudt Christen Olufsen, havde det ikke blevet forhindret, og i så måder om den synlig gerning, de har seet ham gjort ----, og intet derimod fremlægges, hvormed samme vidne kan tilbage drives, ikke så at være sket, det og befindes Laurits Christensen for samme vidne lovlig varsel at være givet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne, så vidt den om Laurits Christensens gerninger vidnet er, at sige eller magtesløs dømme, men hvis, de efter hans ord og mundheld har vidnet, som han ikke er bestendig men højligen benægter, som for er rørt, bør samme vidne deri ikke at komme ham til forhindring, og efterdi Christen Olufsen samme domme har afstanden, finder vi dem ingen magt at have.

(166)

** var skikket Jørgen Christensen Vibholm, borger i Lemvig, og havde stævnet Laurits Christensen sst med flere for en vidne, de til Lemvig byting vidnet har 26/11 1630, anlangende nogen ord, Jørgen Christensen skulle have sagt i Mads Gregersens hus, at Jørgen Christensen skulle sige, at

Mads Lauritsen havde gjort ham en puds tilforn, hvilke ord Jørgen Christensen højligen benægter: så og efterdi varselsmændene ikke har navngivet eller omhjemlet hvor eller på hvad sted, de skulle have givet Jørgen Vibholm varsel for samme vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(167)

** var skikket Jens Christensen Ferring, borger i Lemvig, og havde stævnet Mads Lauritsen, borger der sst, for en dom, han til Lemvig rådstue på nogen husleje, efter en kasseret seddel og Mads Lauritsens opskrift, over ham forhvervet har, hvilken husleje Mads Lauritsen at have forgivet for langsommelig tid siden at skulle være forfalden, hvorimod Jens Christensen formener, at samme seddel skulle være magtesløs gjort og ganske kasseret: så og efterdi for os i rette lægges Jens Christensens underskrevne brev på samme gæld, og ikke med kvittants bevises dem at være betalt videre, end opskriften indeholder, og borgmestre og råd derfor har tildømt Jens Ferring samme rest at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme breve, ej heller den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(168)

** var skikket Mette Christensdatter i Hedegård hendes visse bud Søren Poulsen sst og havde stævnet Christen Lauritsen Egelund, boende i Hvam i Rinds herred, for en dom, han 8/3 1626 til Hjerm herreds ting forhvervet har, at Christen Andersen, da herredsfoged, at have tildømt hendes afgangne husbond Poul Christensen i Hedegård at skulle give Laurits Christensen og hans medsøskende deres bondeskyld og anden rettighed, som de efter deres salig far Laurits Christensen i Egelund arvet har, som han da skulle stande efter med til dem af Hedegård på fornævnte år, uanseet Poul Christensen de åringer alene har holdt en soldat. dernæst hid stævnet Christen Jensen, født i Obedsø, for en dom, han 23/3 sidst forleden til fornævnte ting forhvervet har, at hun og hendes medarvinger og børn bør til ham og hans medarvinger samme efterstående skyld og landgilde at betale. endnu hidkaldt fornævnte Christen Lauritsen, Christen Jensen, Søren Pedersen og Peder Jensen i Egelund på deres hustruers vegne, Jens Lauritsen, Peder Lauritsen, Laurits Lauritsen, Christen Lauritsen, Maren Lauritsdatter, Johanne Lauritsdatter, alle født i Egelund, med deres lovværge, dernæst Anders Lauritsen i Hviding med samme dom, så og Jens Jensen i Timling og fornævnte Christen Andersen hans arvinger, som er Maren Pedersdatter, Peder Christensen, Mads Christensen, Anders Christensen, Jens Christensen, Maren Christensdatter, Else Christensdatter og Anne Christensdatter, hver med deres lovværger: så og efterdi fornævnte første herredstings dom indeholder, for fogden at være i rette sat, om Poul Christensen ikke var pligtig samme bondeskyld til Christen Lauritsen og hans medarvinger at udgive, og fogden ikke derom udførligt har kendt og dømt, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom såvel som den anden herredstings dom, derpå funderet er, at være, som de udømt var, og sagen til fornævnte ting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem derom endelig imellem at adskille, som det sig bør.

(170)

** var skikket Hans Madsen i Billum på sine egne og på Simon Barkensen i Tarp og havde stævnet Søren Jensen i Billumtarp med flere for et vidne, de til Vesterherreds ting 28/11 vidnet har, anlangende det Hans Madsen og Simon Barkensen, som var lægdsmænd i Billum sogn, de skulle have skattet og oppebåret halvanden ugers skat af dem foruden deres rette ugeskat, som de har

udgivet til kejserens krigsfolk, hvilket deres vidne de ved deres Gud og salighed højligen benægter: så og efterdi fornævnte Billum sognemænd mestendel har vidnet i deres egen sag, fornævnte beskyldninger og sigtelser ikke heller med uvildige vidnesbyrd bekræftes eller bevislig gøres, det Hans Madsen og Simon Barkensen noget af samme kontribution hos dem at have beholdt eller til deres nytte heden vendt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, beskyldninger og sigtelse bør at komme Hans Madsen og Simon Barkensen til hinder eller skade i nogen måde, og efterdi Hans Jepsen med samme dom er befriet efter de lejlighed, den indeholder, ved vi ikke den at imod sige.

(172)

** var skikket Christen Pedersen Brøndum i Ribe hans visse bud Jep Christensen Bøl, borger i Varde, og havde stævnet velb Hans Lange til Nørholm for efterskrevne gods, han skal have udlagt ved gode mænd, som de har indført Christen Pedersen på i sin gælds betaling, og formener Hans Lange jo bør samme gods fra han igen at indløse inden år og dag, eller samme gods Christen Pedersen for ejendom at følge: da efterdi for os i rette lægges forbemeldte to gode mænds indvisning, det de Christen Pedersen Brøndum samme gods for hans gæld har udlagt og ham deri indvist, og Christen Smed på Hans Langes vegne ingen gensigelse derimod gør, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods jo bør Christen Pedersen Brøndum for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer rykkes, dog han der til frit folk igen skal afhænde efter håndfæstningen.

(174)

** var skikket Jens Pedersen Brøndum, borger i Ribe, hans visse bud Jep Christensen Bøl, borger i Varde og havde stævnet velb Hans Lange til Nørholm for efterskrevne gods, han skal have udlagt ved gode mænd, som de har indført Jens Pedersen på og udsat ham i sin gæld, og formener Hans Lange jo bør samme gods fra han igen at indløse inden år og dag, eller samme gods Jens Pedersen for ejendom at følge: da efterdi for os i rette lægges forbemeldte to gode mænds indvisning, det de Jens Pedersen Brøndum samme gods for hans gæld har udlagt og ham deri indvist, og Christen Smed på Hans Langes vegne ingen gensigelse derimod gør, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods jo bør Jens Pedersen Brøndum for ejendom at efterfølge, såfremt det ikke inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer rykkes, dog han der til frit folk igen skal afhænde efter håndfæstningen.

(176)

7/5 1631.

** var skikket Christoffer Hansen, ridefoged til Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende han da at have hid kaldt sandemænd af Hjerm herred Knud Pedersen, som tjente i Munksgård, som 20/3 sidst forleden blev dødfunden i Munksgård, at udlede hvad ham blev til bane og livs lagt, og først fremlagde Christoffer Hansen efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 13/4 sidst forleden Inger Madsdatter, som tjente på Munksgård, at have vidnet, at på søndag var tre uger om morgenen, der hun kom gangendes ud af deres lade og gik ind ad salsdøren med noget foder i hendes arm at give deres får at æde, som stod i en bøgel i salsen, da kom Mads Christensen ud af stuedøren med Knud Pedersen på hans ryg, og da stod stuedøren åben og da var Karen Eskildsdatter, hans hustru, og hans to børn lille Christen og lille Kirsten i stuen, og ingen andre, og

da lagde Mads Christensen Knud Pedersen ved den østre ende af salshuset, og da sagde Mads Christensen, førend han gik til kirken, til hans søn lille Christen, du skal gå op til mig i kirken og vare mig ad og sige, at Knud Pedersen ligger død for østerenden af salshuset, så ville han tage synsmænd med af kirken. Mads Christensens datter Maren Madsdatter og søn lille Christen Madsen vidnede det samme: dernæst gjorde de syv sandemænd deres ed, efter at fylding var sat på dem, og udlagde Mads Christensen i Munksgård at være Knud Pedersens bane, og derfor svor ham manddød over og fra hans fred, og fornævnte Mads Christensen, som er den ottende sandemand, svor sig selv manddød over og til sin fred, efterdi han sagde sig i Knud Pedersens død at være uskyldig.

(177)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget 15/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Søren Ibsen i Obling for et vidne, han til Nørherreds ting 19/11 sidst forleden vidnet har, og med samme sin egen vidne ville tilvidne sig selv og sin husbond velb Niels Lange til Skrumsager KM og kronens ejendom, som er det grønne jord vesten Niels Nielsens i Obling sin hus og gård, som af arilds tid har været brugt til den gård, han iboer, og beskylder samme vidne at være i sin egen sag: så og efterdi med delsbrev bevises, den ene varselsmand Lauge Jørgensen at have været delt og lovforvunden, og i så måde umyndig, da han og hans medbrødre har hjemlet varsel for samme vidner, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller den dom, derpå funderet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(182)

** var skikket Niels Andersen i Nebel hans visse bud Peder Joensen, borger i Kolding og havde stævnet Hans Andersen i Nebel for en dom, han til Brusk herreds ting skal have forhvervet over ham, anlangende nogen gæld hans fornævnte bror Niels Andersen skal være ham skyldig bleven, og Hans Andersen af sin bror på fornævnte gælds betaling skal have korn, huder og andet gods oppebåret på samme gæld, så og deres falds penge til sig annammet: så og efterdi Niels Andersens forseglede brev i rette lægges på samme penning og korn, han Hans Andersen er skyldig bleven, og ikke med Hans Andersens kvittants bevises det at være betalt, og herredsfogden fordi har tildømt Niels Andersen samme gæld at udgive eller derfor at lide tiltale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at imod sige.

(183)

** var skikket Jens Jensen i Bandsbøl på sine egne og på Laurits Jensen, borgmester i Varde, hans vegne på deres tjener Christen Nielsen i Gundesbøls vegne med en opsættelse her af landstinget 12/3 sidst forleden, lydende ham da at have hid stævnet Oluf Davidsen i Bandsbøl for nogen uendelige og endelig domme, han over deres tjener forhvervet har efter et brevs forpligt, Oluf Davidsen af ham bekommet har, på 12 ørte rug for 20 daler: da efter flere ord dem imellem var, blev de nu her for retten derom så forenet, at Oluf Davidsen skal fra sig lægge til Christen Nielsen 23 sletdaler, og dermed skal Oluf Davidsen beholde hvis, ham er udsat for fornævnte gæld efter brev og doms indhold, og den sag dermed ganske bilagt.

(184)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christoffer Hansen, ridefoged der sst, og fremlagde efterskrevne opbydelse, indeholdende det Ulrik Sandberg på KM vegne og efter hans befaling har ladet opbyde det gods, som afgangne Christen Hansen til Nørgård KM skænket og givet har, i Lundenæs len liggende, om nogen adelspersoner det begærer at købe og sig til forhandle for en billig pris, og nu her i dag og tredje gang opbød samme gods, om nogen af adelen sig det ville til forhandle.

(185)

** var skikket Anders Hansen i vester Gasse med en opsættelse her af landstinget 23/4 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Envold Hansen i Lustrup med flere for et vidne, de til Lustrup birketing vidnet har 28/2 sidst forleden, anlangende at Mads Hansen skulle have dræbt og ihjelslagen Simon Pedersen i Seem på de åsteder, de har været til syn, tvært imod det vidne, Jesper Hansen og Margrete Lauritskone i Seem samme tid vidnet har, at de hos været har på de åsteder, da Simon Pedersen blev dræbt, hvilket befindes at være imod et andet vidne, at samme drab skulle være sket i Mads Hansens gårdsrum, som han og hans folk har standen og spændt for deres plov. endnu havde hid kaldt sandemænd i Lustrup birk, for de har svoret Mads Hansen fra sin fred, og ikke har villet agte eller anse, at bonden burde at have fred ved sin plov, ikke heller efter recessens formelding, at hvem som farer til bondens gård med rådende råd der gør ham skade, skulle han have skaden for hjemgæld: da efterdi opsættelsen indeholder, vidnesbyrd i egen person at være hid stævnet, og de dog ikke er fremkommen deres vidner at forantvorde, da dersom Anders Hansen med stævning for opsættelsen kan bevise, dem i egen person at være hid kaldt, finder vi dem hver for deres hjemsiddelse og uhørsom til deres tre mark fald, og deres vidne såvel som den sandemænds ed, derefter svoret er, ingen magt at have, indtil hvem, der har i at sige, stævner på ny, lovlig kommer her og vil være i rette.

(186)

21/5 1631.

4/6 1631.

** var skikket Hans Hansen, foged på Kvistrup, hans visse bud Anders Lauritsen i Kærgård og havde hid kaldt sandemænd af Hjerm herred Christen Jensen, som boede i Agger i Mors, hans bane at udlede, som 27/3 sidst forleden er blevet dødfunden i Kvistrup fiskedam, og først fremlagde Anders Lauritsen efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 4/5 sidst forleden, synsmænd at have hjemlet deres syn, at de 27/3 sidst forleden var til syn over Christen Jensen, som boede på Agger, som lå druknet i Kvistrup fiskedam, og han var i hans klæder og hans sko på hans fødder og en hætte på hans hoved, og samme hætte var bagvendt over hans ansigt, og de ikke kunne kende på ham nogen håndgerning andet, end han af vand kunne være druknet. dernæst Jens Nielsen og Knud Villadsen at have vidnet, at 27/2 ad aften gik de og Christen Jensen i deres senge i stuen, og om morgenen var døren åben, og Christen Jensen var borte. dernæst fremlagde hr Jørgen Nielsen i Karby hans vidne, at Christen Jensen og hans hustrus datter Mette Nielsdatter har været i rygte og ry, for de skulle have haft deres legemlige samkvem mand og kvindes beblandelse med hverandre: dernæst gjorde efterskrevne sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Jensen sig selv i dammen at have druknet og omkommet, og fordi svor ham sin egen bane på.

(190)

18/6 1631.

2/7 1631.

16/7 1631.

** var skikket Jørgen Jensen, byfoged i Holstebro, og havde stævnet Christoffer Christoffersen skrædder og hans medbrødre kirkenævninger i Holstebro, for de 21/6 sidst forleden til Holstebro byting har Maren Olufskone der sst kirkenævn oversvoret for trolddoms kunster og bedrift, hun skal have gjort og begangen efter adskillige vidnesbyrd og sigtelsers formelding, formente samme deres ed og tov lovlig og ret at være svoret og burde ved magt at blive: så og efterdi med bemeldte vidner er bevislig gjort, det Maren Olufs har lovet salig Mads Lind ondt, og det ham derefter på helbred og endelig til hans liv er hændt og vederfaret, såvel som og hans hustru Mette Pedersdatter på hendes helbred og førlighed, efter hendes løfte, sådan svaghed, som hun synlig er med behæftet, skal være tilføjet, for hvilke hendes trolddoms bedrift hun her for retten af Mette Pedersdatter såvel og af Jep Christensen for hans skrøbelighed er sigtet, beskyldt og vedkendes, hendes sønnebarn Anne Jensdatter og i lige måder hende har udlagt og påtiet, det hun har villet tilnødt hende at lære trolddoms kunst, og på underskedelige tider haft hende på kirkegården og andet steds og hende sligt ville tilbragt at lære og øve, og begæret af hende, at hun skulle bære voksbørn, hvilket og med andre vidner befæstes Anne Jensdatter for sådan hendes ugudelige tilskyndelse på fersk fod sig for andre folk at have beklaget, og intet Maren Olufs derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt og kristeligt at have forholdt, men fast mere bevises med stokkenævn hende en ondt rygte for sådan gerning at have påhængt, hun og tilforn for sådan utilbørlighed har været pågreben, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger fordi, som i Holstebro boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende enten at skære eller skylde, så de ved deres ed har hende kirkenævn oversvoret, ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for den deres ed og tov at kunne fælde, men ved sin magt at blive.

(195)

** var skikket Tøger Knudsen, borger i Kolding, og havde stævnet Tomas Gregersen med flere sst for et vidne, de til Kolding byting 25/10 1625 vidnet har, at de 16/10 sidst forleden var indkaldt i Tomas Gregersens hus om nogen uenighed imellem Mogens Rasmussen og Tøger Knudsen og hans hustru, at de havde købt seks bukkeskind af en pige, som skulle have tjent Mogens Rasmussen, som han sig skal have vedkendt, uanseet han ikke har ført sandfærdig hjemmel, hvem han samme skind afkøbt har: da efterdi fornævnte vidner ikke fremlægges, men Mogens Rasmussen i hans underskrevne indlæg tilstår, sagen at være bilagt, og intet vil have videre dermed, men takket Tøger Knudsen ære og godt, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(196)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborggård, hans visse bud Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i sag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Knud Nielsen, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han 2/6 sidst forleden

imellem Christoffer Gersdorff og Mourids Nielsen, foged på Landting, på sin husbonds vegne dømt og afsagt har, hvori han har sig ikke turdet fordriste Mourids Nielsen på sin husbonds vegne fra forbuds vidne, fiskeri anlangende i åen, den hel, så vidt lovhævd pålyder, at fradømme, med hvilken dom Christen Olufsen på sin husbonds vegne formener sig at være sket forkort: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(197)

** var skikket Christen Tomasen i Bastrup på sine egne og på Eske Mortensen i Lejrskov hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Iversen i Bønstrup for en uendelig dom, han ved sin fuldmægtig her til landsting 23/4 sidst forleden forhvervet har over en dele, som Christen Tomasens fuldmægtig Peder Mortensen i Lejrskov skal have forhvervet over salig Iver Tomasens arvinger til Anst herreds ting 25/11 1630 for hvis gæld, som salig Iver Tomasen var hans bror Christen Tomasen skyldig efter udgivne brev, formener samme dom med vrang undervisning at være forhvervet og bør magtesløs at være. herhos i rette lagde efterskrevne delsbrev af Anst herreds ting 25/11 sidst forleden, Christen Tomasen at have ladet fordele alle salig Iver Tomasens arvinger i Bønstrup, som er Peder Iversen og hans mor Mette Ivers, Johanne Iversdatter i Roved, Anne Iversdatter og Maren Iversdatter i Bønstrup og deres rette lovværger, for hans salig brors Iver Tomasens håndskrift, dateret 1591 og 1592: så og efterdi samme uendelige landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi vi befinder samme gældsbreve, nu er fremlagt, fast over 20 år efter KM mandat om sådan breve udgangen er, at være fortovet, og ikke renoveret og på fersk fod krævet, som KM brev om formelder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme gamle breve så nøjagtig, at derefter nogen gæld kunne fordres, og fordi finder samme dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(199)

** var skikket Mads Bull i Bjert hans visse bud Gregers Pedersen Lilleballe, borger i Kolding, og havde stævnet Mette Hanskone i Eltang og hendes børn for dom og dele, hun lader sig af berømme at skal have på Mads Bull, som hendes salig mand skal have forhvervet til Brusk herreds ting kort forleden, anlangende nogen gæld, Mads Bull skulle været hendes mand Hans Jørgensen Bull skyldig, som han havde lovet ham til vilje og minde, der han drog af hans fars gård, og det dog ikke med brev og segl skal være bevist, ham det ringeste at have været Hans Jørgensen skyldig: så og efterdi fornævnte herredstings dom indeholder, det Mads Bull ikke har vidst samme gæld at benægte, men det vedgået, og fogden fordi har tildømt ham samme gæld inden 15 dage at betale, eller derfor at gøres udlæg af hans bo efter KM forordning, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(200)

** var skikket Hans Staffensen og Jørgen Staffensen, boende i Lilleballe, deres visse bud Gregers Pedersen Lilleballe, borger i Kolding, og havde stævnet Christen Hansen, forrige borger i Kolding, for en uendelig dom, han skal have kort forleden forhvervet her til landstinget, anlangende deres ejendom, som de med deres søskende arvinger tilfaldt efter deres forældre, og ikke skal findes lovlig skøder eller adkomst, at bevise sig til fornævnte ejendom, eller nogen arvelod i fornævnte

bondegård, eftersom deres stedmor med en ringe medgift er indkommen i deres fars bo i et uskiftet bo, og efter deres salig fars død har holdt rigtig skifte og jævning med deres stedmor Anne Jensdatter, så hun samme til lod sig orves og nøjes, som skal være for en 10 eller 14 år siden har sig udgiftet til Kolding med Christen Hansen, og ikke skal bevises med arv eller hendes ejendom, hun har i hendes salig fars gård i Bølling, har solgt og indlagt og indkøbt i deres bondegård i deres fars levende live, og vil nu vedkendes sig ved ejendom, som ikke med skøder og adkomst kan sig til bevise, og efterdi herredsfogden har dømt dem kvit for hendes tiltale, efter forrige landstings doms indhold, og formener samme forrige dom ved magt at blive: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil de blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi befindes herredsfogden sin dom at have funderet på den uendelige landstings dom, nu er underkendt, da finder vi hans herredstings dom magtesløs at være.

(201)

** var skikket Jens Nielsen i Viuf hans visse bud Gregers Lilleballe, borger i Kolding, og havde stævnet Markor Andersen i Bjert for en uendelig dom, som han kort forleden forhvervet har imod hans udgivne skadesløs håndskrift og egen forpligt til Brusk herreds ting, og ikke lovligt derfor stævnet eller kaldt at være. herhos fremlagde Gregers Lilleballe Markor Andersens efterskrevne brev, dateret 20/2 1630, lydende Markor Andersen, boende i Skartved, gør vitterlig af ret vitterlig gæld skyldig at være Villum Mouridsen i nør Bjert 90 sletdaler, som er til vilje og minde, for han har opladt mig sin hus i nør Bjert, som han bepligter sig at betale ham eller hans arvinger: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fremlægges Markor Andersens udgivne brev, såvel som og hans forpligts vidne for fogden findes fremlagt, og ikke bevises samme hans brev at være fuld gjort, da ved vi ikke imod samme brev og forpligt, så vidt derpå findes at restere, ej heller herredsfogdens dom, derpå funderet, at sige eller magtesløs dømme.

(203)

** var skikket Christen Jørgensen Bull i Lilleballe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Markor Andersen i nør Bjert for en uendelig dom, han har ladet forhverve her til landstinget kort tid forleden, anlangende nogen gæld, som Villum Mouridsen i Bjert skulle have været bort skyldig, som Markor Andersen og hans hustru siden har vedtaget og bepligtet sig at betale, og en part i samme sin uendelige dom skal have ladet indføre, som salig Villum Mouridsen i sin velmagt har bepligtet sig at være skyldig. herhos fremlagde Christen Jørgensen efterskrevne brev, lydende kendes jeg Markor Andersen i nør Bjert, at jeg på Gertrud Staffensdatter, salig afgangne Villum Mouridsens hustrus vegne, som jeg er ret værge for, og Jørgen Jacobsen, borger i Kolding, på hans datter Kirsten Villumsdatters vegne, som han er ret værge for, har opladt og afhændet til Christen Jørgensen Bull i Lilleballe ham, hans hustru og arvinger en halv otting jord over al Bjert skov og mark for 220 daler, dateret Kolding 2/7 1630: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Markor Andersen selv samme brev har udgivet og med forseglet, ved vi ham ikke mægtig på den at må tale, sammeledes efterdi herredsfogden sin dom har funderet på Christen Bull og Markor Andersens breve og forpligter, og tildømt dem samme deres forpligter at holde og efterkomme, kunne vi ikke finde nogen årsag den hans dom at imod sige eller magtesløs dømme.

(205)

** var skikket Søren Olufsen i Livstrup hans visse bud Jens Sørensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Olufsen i Varde for to uendelige domme, han lader sig af berømme her til landstinget at have forhvervet over en opsigelse vidne, Søren Olufsen skal have forhvervet, at han har opsagt både arv og gæld efter sin salig søn Niels Sørensen, borger i Ribe, hvilke domme Søren Olufsen ved sin højeste ed benægter, at han er aldrig stævnet for samme to domme, men dem med vrang undervisning at være forhvervet, og ikke heller skal bevises, at Søren Olufsen skal have befattet sig med noget af sin salig søns gode eller gods i nogen måder, men at have æsket sin gæld såvel som andre gældnere: da efterdi det befindes, sagen tilforn at være hid stævnet, og den da til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme domme at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme uendelige domme magtesløs at være.

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup, KM befalingsmand på Kalø, hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Madsen i Brendgård med flere for en vidne, de til Hammerum herreds ting 18/9 1630 vidnet har, at den dag den misdæder Christen Nielsen blev rettet og gjort sin bekendelse på fornævnte ting, da skulle fornævnte misdæder, siden han var dømt, og rettermanden havde bagbunden ham, bekendt, at om natten i ugen før pinsedag stjal han en hest fra Peder Villadsen i Romvig, som han tog ham med ved Middelfart sund, og da fandtes hos ham 60 sletdaler, og tog Peder Villadsen samme 60 daler fra ham i Vejle i byskriverens nærværelse, og Peder Villadsen dertil at skulle have svaret, at de var ikke så mange, hvilket han hårdelig benægter ikke så at have sagt, formener samme vidne bør ikke at komme hans tjener til nogen forhindring: så og efterdi Niels Madsen og hans medbrødre såvel som og Peder Graversen og hans medfølgere har vidnet efter en misdæders bekendelse og sagen, hvis ord efter recessen ikke står til troende, og en del efter Peder Villadsens mundheld, som han ikke er bestendig men højlig benægter, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner ej heller fornævnte klage og dom, som derpå funderet er, så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(208)

** var skikket Jens Olufsen, borgmester i Ringkøbing, hans visse bud Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Niels Lauritsen i Kirkegård og hans medbrødre sognemænd i Hover sogn for to uendelige domme, de lader dem påberåbe her til landstinget at skal have forhvervet eller ladet forhverve over en herredstings dom, Jens Olufsen var forårsaget at forhverve for deres efterstandende tiende af Hover sogn for anno 1627 efter deres udgivne brev og forpligt, de salig hr Christen, deres forrige sognepræst, givet har, samme deres tiende i borgmesterens hus at levere: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi bemeldte herredstings dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og hvem påskader, da sagen til herredsting igen at indkalde, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(209)

** var skikket velb Christen Tomasen til Tanderup, befalingsmand på Kalø, hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden

opsættelse at have stævnet Peder Olufsen i Old og Oluf Olufsen skrædder for et bænkebrev, de skal have udgivet, at hans tjener Peder Villadsen i Romvig skulle være Christen Olufsen i Kær to skæpper humle skyldig, dateret Skjern 3/3 1630, og efter samme bænkebrev tiltaler Peder Villadsen, formener samme bænkebrev ikke så lovlig at være, at den bør at komme hans tjener til hinder eller skade: da efterdi det befindes, Peder Olufsen og Oluf Olufsens udgivne brev tilforn at være hid stævnet, og sagen tid efter anden over seks uger er optagen, og ikke Christen Olufsen samme brev nu fremlægger, vi ikke heller uden bevilling imod recessen sagen længere kan opholde, da finder vi efter sådan lejlighed samme brev magtesløs at være, og efterdi fornævnte herredstings dom på samme brev, nu er undersagt, er funderet, bør den ingen magt at have.

(210)

** var skikket Henrik Staffensen i Vejle med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Henrik Guldsmed i Horsens og Lisbet Henriks sst for et vidne, de samtligen har vidnet til Vejle byting 30/9 1630, formeldende Henrik Staffensen Hvid i ufredstid at have solgt dem i Johanne Hans Hermandsens nærværelse et stykke sort sammen slagen sølv, og Henrik Guldsmed i sit vidne at have vidnet, at det har været af en pundert, og Johanne Hanses og Henrik Staffensen at have benægtet, at det ikke var af nogen pundert. item og hid kaldt Anders Jensen, borger i Vejle, for en vedkendelse, han til Vejle byting og rådhus på fornævnte stykke sølv gjort har, hvilken vedkendelse Henrik Staffensen formener usandfærdig at være, eftersom han har vedkendt det, som han ikke har seet eller fundet i deres havende værge: da efter flere ord dem imellem var, blev de nu her for retten således forenet, at Henrik Staffensen skal give Anders Jensen tre sletdaler, som er halvparten af de penning, han for samme sølv bekommet har, og dem med det første til Anders Jensen erlægge og betale, og dermed skal alle hvis vidner, breve og domme, i den sag gangen er, være som de uudgivet var, og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måde.

(211)

** var skikket Mads Pedersen i Vittarp hans visse bud Bertel Sørensen i Varde og havde stævnet Kirsten Hansdatter i Vittarp, Mette Ottesdatter, tjenende i Søgård, Niels Nielsen i Vittarp og Niels Graversen sst for en vidne, de til Vesterherreds ting 21/5 med Tyge Nielsen i Vittarp vidnet har, anlangende en bordag, som skete på Vittarp mark, og de skal have vidnet, at Mads Pedersen skal have slået Tyge Nielsen med en plovstav, hvilket vidne Mads Pedersen højligen benægter. disligeste hid stævnet Maren Hanskones datter Kirsten Hansdatter og Mette Ottesdatter, for de skal have vidnet, at Mads Pedersens hustru Ingeborg Madskone skal have skældt på Tyge Nielsen: så og efterdi vi befinder Kirsten Hansdatter at være et umyndig barn og ikke kommen til lovalder, og Maren Hanskone og er vildig, Tyge Nielsens egen hustru, så Mette Ottesdatters vidne ikke kan regnes uden for én persons kundskab, som agtes for ingen vidne, de og en del har vidnet efter Ingeborg Madskones ord og mundheld, som hun ikke er bestendig, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være, og efterdi de andre vidner, stævnet er, ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer.

(212)

** var skikket Tyge Nielsen i Vittarp og havde stævnet Knud Bodsen, tjenende i Vittarp, for en vidne, han til Vesterherreds ting med Mads Pedersen sst vidnet har 21/5, at Tyge Nielsen med ærerørige ord skulle have skældt på Ingeborg Madskone og hende uhøfligt har tiltalt og kaldt hende en hore og en sæk, der skulle gå hjem og grave de børn op, hun havde myrdet. dernæst hid kaldt

Knud Bodsen og Hans Jensen for en anden vidne, de samme dag har vidnet og deri vidnet om bordag, som de skulle have været i med hverandre: så og efterdi vi befinder, Knud Bodsen og Hans Jensen at være to umyndige børn, som ikke er kommen til lovalder, de og en del har vidnet om Tyge Nielsens ord, som han ikke er bestendig, men højligen benægter, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være, og efterdi de andre vidner ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer.

(214)

** velb Ulrik Sandberg cit Christen Tomasen i Albæk. så mødte Tois Christensen på sin søns vegne og berettede, at han ikke nu kunne møde sin vidne at forantvorde, gav derhos til kende Jens Christensen i Møbjerg og Iver Christensen sst har vidnet deres vidne til Slavs herreds ting 17/3 forleden, og den ikke er stævnet og kaldt: da efterdi fornævnte vidne af Slavs herreds ting ikke er stævnet, opsatte vi samme sag til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes.

** velb Christen Tomasen cit Christen Nielsen i Vostrup. så mødte Christen Olufsen i Kær og berettede, at vidnerne i sagen ikke nu var til stede, men begærede respit, at de kunne fremkomme: efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger.

** var skikket Jep Nielsen i Strellev og havde stævnet velb Jens Juel til Lindbjerg for en dele, Jens Juel ved sin fuldmægtig Peder Friis i List til Østerherreds ting 13/12 1630 over ham forhvervet har, og givet ham til sag for en tyv, i lige måde 23/5 1631 givet ham til sag for en løgner, og beskyldte samme to deler hans ære og rygte at være for nær: så og efterdi ikke befindes nogen endelig dom for samme deler at være gangen, om Jep Nielsen burde for samme sager at lide tiltale eller ej, og han dog er før delt blevet, da finder vi efter sådan lejlighed ham af de deler kvit at være, og eftersi samme herredstings dom ikke lyder ydermere, indtil den igen blev indkaldt, da hvem påskader indstævner sig sagen for herredsfogden, og der gå om hvis ret er.

(215)

** var skikket Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Nielsen i vester Ånum for en seddel, han 9/2 1627 til Skjern birketing i rette lagt, som 21/3 sidst forleden i en bytings dom er inddragen, hvorefter Anders Rolandsen Oluf Væver har befriet, hvilken seddel Christen Olufsen skulle have udgivet efter dens bemelding, ikke at skulle have af Oluf Væver for sin belønning uden en daler for en gæld, hos hr Mogens at indfordre: så og efterdi ikke for byfogden eller her er bevislig gjort, det Oluf Væver sig skal have til for obligeret Christen Olufsen nogen kost og tæring for samme gælds fordring at udstå, men Christen Olufsen selv fremlægger Oluf Vævers seddel, han ham givet har, at dersom Christen Olufsen kunne fly ham 16 sletdaler, ville han for sin part være fornøjet, hvilke penning ikke bevises Oluf Væver af ham at være tilstillet, og med tingsvidne efter Christen Olufsens seddel har været bevist, det Christen Olufsen ikke skulle have videre for sin besværing end en daler, og byfogden fordi ikke har vidst at tildømme Oluf Væver videre til ham at udgive, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme bytings dom at sige, belangende om Niels Nielsen er pligtig samme seddel at fremlægge eller ej, der gåes om til hans værneting hvis ret er.

(217)

** var skikket Anders Pedersen Munk, borger i Vejle, og havde stævnet Peder Sørensen Hvid, som er afgangne Tomas Pedersens børns tilforordnede værge, for en uendelig landstings dom, han på fornævnte børns vegne 13/3 1630 forhvervet har over et pantebrev, som fornævnte Tomas Pedersens børns første og rette født værge, salig Peder Gregersen, som boede og døde i Vejle, har gjort ham på et fuld redselsgårds ejendom der for byen for 10 daler, han Peder Gregersen til Tomas Pedersens børns fornødenhed, da han dem af barmhjertighed og stor medynk indtog i sit hus med deres forældre, der de af fjenderne var forjaget fra deres egen hus og bolig, og fratagen deres gods og formue, og var falden i en stor heftig sygdom, hvoraf forældrene og nogle deres børn bort døde, formenende Peder Hvid på fornævnte børns vegne, som er Hans Tomasen, Niels Tomasen, Gertrud Tomasdatter og Mette Tomasdatter, bør at igen give ham sine udlagte pending: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi samme pant er ejendom angældende, og den dog ikke til tinge er gjort efter KM forordning, som det sig bør, da finder vi efter sådan lejlighed samme pantebrev, så vidt den ejendom anlanger, magtesløs at være.

(219)

** var skikket Jørgen Christensen, borger i Lemvig, og havde stævnet Mads Lauritsen, borger sst, for en dom og dele, han til Lemvig byting 25/3 dette år forhvervet har, og Jørgen Christensen hårdelig benægter, at han ikke er Mads Lauritsen nogen gæld skyldig: så og efterdi samme bytings dom ikke er endelig, og ikke med Jørgen Christensens brev bevises, ham samme gæld at være skyldig, men han det benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom og dele så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(220)

** var skikket Jørgen Christensen Vibholm, borger i Lemvig, og havde stævnet Simon Christensen, borgmester i Lemvig, og Christen Poulsen for en afsigelse, de imellem Mads Lauritsen, borger og rådmand i Lemvig, og hans børn, som er Karen Madsdatter og Christen Poulsens hustru, og hans svoger Jørgen Christensen sst afsagt har, uanseet de ingen fuldmagt af Jørgen Christensen har haft til at sige dem imellem, mener samme deres afsigelse ulovlig at være: så og efterdi vi befinder Mads Lauritsen og Jørgen Christensen deres tvistige sag på fire dannemænd at have indgivet, og hvad de dem imellem sagde skulle stande for fulde ukaldt og upåtalt, og fornævnte fire dannemænd derefter har gjort og givet fra dem beskrevet, da ved vi ikke Jørgen Christensen og Mads Lauritsen at være mægtig videre på samme sag at må tale.

(222)

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård og havde stævnet Jørgen Christensen og Anders Pedersen, borgere i Lemvig, for en uendelig dom, Anders Pedersen 28/8 sidst forleden år her til landstinget på Jørgen Christensens vegne skal have forhvervet over en dom og to deler, som Just Friis har forhvervet over Jørgen Christensen for 32 sletdaler, som han skal have været ham skyldig for 16 tønder byg, hvilken uendelig dom Just Friis formener med underfundighed og usand forretning at være forhvervet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, men om hovedsagen opsatte vi til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, og samme pantebrev her forinden at stævnes.

(225)

** var skikket Christen Gregersen i Lundtarp og havde stævnet Karl Hansen i Sædding for en uendelig dom, han her til landstinget på ham forhvervet har, lydende på hans fælding, formener samme dom med vrang undervisning at være forhvervet. derimod havde Karl Hansen stævnet Christen Gregersen for en dom, han 25/1 1628 til Kærgård birketing dømt og afsagt har, og deri tildømt Karl Hansen at betale hr Niels Iversen, præst til sønder Bork, og hr Oluf Clausen, præst til nør Bork 400 kurant daler efter Karl Hansens brev, uanseet deres skadesløs brev, de ham givet har, skal være derimod, formener samme hans dom for venskab, gunst og gaves skyld at være dømt. og fremlagde Karl Hansen efterskrevne dom her af landstinget 15/1 sidst forleden, i hvilken Christen Gregersen er fundet deri forsætlig uret at have gjort, og burde derfor efter recessen at stande til rette, og formente Karl Hansen samme dom ret at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi bemeldte Karl Hansens stævning befindes først på tirsdag at være læst, som ikke er uden fire nætter for landsting, ved vi ikke efter den at dømme.

(226)

** var skikket Anders Pedersen i Ålsgård og havde stævnet Peder Jensen i Rosdal for en uendelig dom, han lader sig af berømme 23/4 sidst forleden her til landstinget skal have forhvervet over nogen vidnesbyrd, som skal have vidnet om nogen klæde, som Anders Pedersen skal have haft i pant af Peder Jensen, og dem fanget magtesløs, hvilken dom han mener med vrang undervisning at være forhvervet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, Anders Pedersen i Ålsgård og nu bemeldte to personers faldsmål har udredt, da bør samme dom ikke længere magt at have eller komme dem på deres fælding til hinder eller skade i nogen måde.

(228)

** var skikket velb fru Sofie Below til Boltinggård hendes visse bud Anders Christensen i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Rasmus Skomager i Hover for en vidne, han på Tørrild herreds ting 31/10 1629 vidnet har, at han skulle have hørt, at Jens Bjørnsen begærede af rytterne, som lå i gårde, at de måtte bryde den gård ned, som bønderne var af dragen, Christen Knudsen i Hørup at have vidnet, at Jens Bjørnsen med flere af Hover mænd nedbrød Jep Tomasens gård og bar hjem af samme gård, som den stod om morgenen, og inden middag var den nedbrudt. Niels Vilsens arvinger, nemlig Johanne Nielsdatter med hendes lovværge og Dorte Lauritskone med hendes lovværge for et vidne, de 28/11 vidnet har, at Jens Bjørnsen og hans svende med nogle flere skulle med været og aget nogle bjælker og nogle teglsten af skorstenen af Vilsgård i Hover. nu mødte Johan Brockenhuus med samme vidner og forfølgning, formente det ret at være: dog for vores forbøns skyld afstod Johan Brockenhuus samme vidner, dom og dele, så de ikke skal komme fru Sofie Belows tjenere til hinder eller skade i nogen måde, og Anders Christensen på sin husbonds vegne lovet at skal give Johan Brockenhuus en god færdig okse, med det første ham at forskaffe, og sagen dermed bilagt.

(229)

** var skikket Jens Eskesen i Øse med en opsættelse her af landstinget4/6, lydende ham da at have stævnet Hans Madsen i Agervig, for han skal ved tag og nam ladet til sig udsætte seks af hans

rugagre, som han havde ved Næsbjerg kirke til den gård, han afflyttet, for nogen gæld, som han efter nogen håndskrifter skal være skal være afgangne Mads Hansen, som boede i Agervig, skyldig, og han i samme udsætning har ladet til sig udsætte fuld værd og betaling for al den summa, fornævnte håndskrifter skal om formelde, uanseet der skal findes at være betalt på den ene brev en stud: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som den udømt var, og efterdi samme dele og vurdering findes efter samme dom, som nu er undersagt, findes at være drevet, kunne vi ikke kende dem så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være,

(230)

** var skikket Christen Pedersen Brøndum, borger i Varde, hans visse bud Jep Christensen sst og havde stævnet velb Niels Lange til Skrumsager for 500 rigsdaler hovedsum med deres efterstående rente, som han har været salig Jens Iversen af Hoven pligtig efter sit udgivne brevs indhold, hvilke penge nu skal være Christen Pedersen arvelig tilfalden, som han formener Niels Lange bør at til ham betale, eller han at have indvisning i Niels Langes løsøre og efterskrevne jordegods i Skast og Vesterherred: da efterdi for os i rette lægges fru Amme Vinds udgivne brev på samme gæld til Jens Iversen, som Niels Lange findes at være forlover og med forseglet og underskrevet har, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være betalt, men Niels Lange til herredsting såvel som her gælden vedgår og tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der er ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Lange jo er pligtig samme penning med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Christen Krag til Lydumgård og Jørgen von Ahlefeldt til Visselbjerg med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte opbudne gods, og der udæske og gøre Christen Pedersen udlæg, det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrende summa med dis rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Christen Pedersen i andet Niels Langes løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(233)

** var skikket velb fru Karen Rostrup, salig Frans Juuls, til Rækkergård hendes visse bud Jens Tomasen, tjenende der sst, og havde stævnet Erik Pedersen i Ganer for en dom, han til Bølling herreds ting 9/5 sidst forleden imellem hende og Peder Møller i Bundsbæk mølle dømt har, anlangende en års toldmel af Ruorgårds mølle, som skulle efterstå, som han blev tildømt at betale: så og efterdi samme dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(234)

** var skikket Jep Christensen Bøl, borger i Varde, og havde stævnet Niels Christensen i Lønborg med flere for en dom, de skal have forhvervet over ham 1/6 sidst forleden, at han skulle være Bolle Christensen i Tøstrup hans værge og hans gods at tage under sin værgemål, uanseet Jep Christensen skal være en enlig ugift karl, hvorfor han formener, samme dom bør magtesløs at være: så og efterdi Jep Christensen for herredsfogden såvel som her selv tilstår sig at være fornævnte barns nær slægt, og ikke for fogden er bevist nogen at være nærmere i byrd til samme barn, som er vederhæftig, hans gods at tage under værgemål, og herredsfogden fordi har tildømt Jep Christensen samme barns

værge at være og dens gods at annamme, eftersom loven tilholder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(235)

** var skikket doktor Christen Borum, kannik i Ribe, hans visse bud Jens Jensen i Bandsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Jensen i Kyvling for en voldgiftsmål, som han skal have indgået med en hospitalstjener Jørgen Nielsen i Kyvling, sammeledes for en voldgifts afsigelse efter samme voldgiftsmål skal være afsagt af nogen Kyvling bymænd, og deri tilsagt Jørgen Nielsen at nederlægge et stykke indelukket jord sønden hans gård, som han mener skel være brugt og indhævdet til fornævnte hospitalsgård, Jørgen Nielsen iboer, i over 20 år, menende fordi Jørgen Nielsen og Christen Christensen ikke er mægtig at voldgive fornævnte sag om fornævnte jorder, uden de har haft deres husbonds minde og samtykke: da efter flere ord dem imellem var, blev det så forhandlet, at Jørgen Nielsen her for retten lovet og sig til forpligtet inden sankt mauritii dag først kommende at skal nederlægge samme diger og lykker, som voldgiftsmændene ham har tilkendt, og dersom det ikke sker, så bymændene derover bekommer nogen skade, skal han derfor stande dem til rette, og dermed afstod Christen Christensen og Jens Christensen alle hvis deler og forfølgning, i samme sag drevet og ganget er, så de ikke videre skal komme Jørgen Nielsen til hinder eller skade.

(237)

** var skikket doktor Christen Borum, kannik i Ribe, hans visse bud Jens Jensen i Bandsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Christensen og Jens Christensen i Kyvling for en dele, de 23/7 1629 til Nørherreds ting på Jørgen Nielsen i Kyvling forhvervet for en rigtig lægdsseddel på kejserens skat, uanseet han skal være vist af retten med andre deler, og ikke måtte fange så lang respit og rum at forskaffe den samme lægdsseddel: så efterdi det befindes, sagen over seks uger at være optagen, og samme delsbreve, hid stævnet er, ikke fremlægges, vi ikke heller uden bevilling kan gøre videre forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme deler magtesløs at være.

(238)

** var skikket Jens Lauritsen, borger i Ringkøbing, hans visse bud Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen, borger og rådmand i Ringkøbing, for en dom, han til Ringkøbing rådstue 19/11 sidst forleden over Jens Lauritsen forhvervet har, og deri ladet ham tildømme seks sletdaler og tre tønder korn inden 15 dage at betale, hvorimod Jens Lauritsen højligen benægter ingen gæld at være Christen Pedersen pligtig: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, i hvilke samme dom og opskrift er magtesløs fundet indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, og findes samme domme lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften om bemelder, så Christen Pedersen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og han det dog ikke gjort har, hvorfor Jens Lauritsen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og sagen er optagen til i dag, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da efter sådan lejlighed og dommes lydelse finder vi samme dom og opskrift magtesløs at være.

** var skikket Jørgen Nielsen i Kyvling med en opsættelse har af landstinget 2/7 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Lauritsen i Bjerregård og Jens Clemendsen ved åen for et vidne, de til Lønborg birketing 1/3 vidnet har, bemeldende de på fastelavns søndag sidst forleden skulle have seet, at Christen Christensen i Kyvling havde nøglen til Lønborg kirkedør og ville have den lukket den tid, gudstjeneste var endt, så kom Jørgen Nielsen og greb fat om nøglen med Christen Christensen og skød ham fra døren og sagde, han skulle lade den stå ulukket, og ikke Christen Christensen kunne fange døren lukket, hvilket vidne han formener at Jens Clemendsen er Christen Christensens svoger, og fordi hans vidne vildig at være: da efterdi det befindes, sagen over seks uger at være optagen, og samme vidne, sigtelse, syn og sandemænds ed, hid stævnet er, ikke fremlægges, vi ikke heller uden bevilling imod recessen deri kan gøre videre forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, syn, sigtelse og sandemænds ed magtesløs at være.

(239)

30/7 1631.

(240)

13/8 1631.

** var skikket Villum Hansen, borger i Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Sørensen, foged på Sønderskov, Jens Møller i Holsted mølle og Peder Jensen i Tusbøl for et vidne, de 19/2 sidst forleden på Malt herreds ting vidnet har, anlangende at fornævnte Jens Sørensen at have vidnet, at han 19/1 tilforn skal have ydet Villum Hansen to tønder og to skæpper rug på en møllesten, han på velb Tomas Juel til Sønderskov hans vegne ham afkøbt har, Jens Møller og Peder Jensen at have vidnet, at Jens Sørensen ydet to tønder og en halv skæppe rug, mener samme deres vidne ikke at stemme overens: da efter flere ord dem imellem faldt, voldgav Tomas Juel og Villum Hansen al samme deres tvistige sag på to dannemænd, Tomas Juel dertil betroet Ditlev Hansen, byfoged i Ribe, og Villum Hansen på sin side tilnævnte Peder Sørensen, forrige slotsskriver på Riberhus, hvilke to dannemænd skal forsamles i Ribe på fredag nu først kommer, og da have fuldmagt Tomas Juel og Villum Hansen at imellem sige, og til endelig ende likvidere hvis, Tomas Juel til Villum Hansen for samme møllesten såvel som for hvis andet, Villum Hansen i fjendernes tid for Tomas Juels kvæg og i andre måder kan have udlagt, som Tomas Juel billigen bør ham igen at kontentere, og hvis bemeldte to dannemænd deri gørende vorder skal stande for fulde, og af parterne upåtalt, og dermed afstod de på begge sider alle hvis vidner, dom og breve, som til herredsting eller i Ribe taget og forhvervet er så de ingen skal komme til hinder eller skade i nogen måder.

(241)

** var skikket Iver Staffensen i Bredballe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Bertelsen, borgmester i Vejle, for en uretfærdig trætte, Iver Staffensen formener, det Jens Bertelsen ham påført har efter en uendelig dom, han dette år over ham og Peder Iversen her til landstinget forhvervet har, anlangende for hvis gæld, Iver Staffensen formener, at de ikke burde at lide nogen tiltale for af Jens Bertelsen, efterdi han ikke kan bevise, det han har lånt dem penning eller andre varer, men dersom salig Tomas Iversen, fordum borger i Vejle, har været Jens Bertelsen nogen gæld skyldig, da efter hans

efterladende gods betalt Jens Bertelsen en kort tid, førend kejserens folk kom her i landet: så og efterdi samme uendelige landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(242)

** var skikket Terkild Pedersen, borger i Horsens, og havde stævnet Christen Nissen i Holsted for en pergaments skøde, han lader sig af berømme til Malt herreds ting nogen tid forleden at have forhvervet, som Terkild Pedersens bror salig Jens Pedersen i Holsted skal have udgivet, og siges Terkild Pedersen skulle have til sin bror samtykt, anlangende hvis jordegods og bondeeje, Terkild Pedersen kunne tilfalde i den bondegård i Holsted, som hans salig far Peder Christensen iboede, hvilken skøde skal være gjort langsommelig tid, førend hans far døde, og ikke den af Terkild Pedersen skal være forseglet eller underskrevet, som det sig burde, formener samme skøde ulovligt og imod hans vilje og minde at være gjort. disligeste havde stævnet salig Jens Pedersens datter Dorte Jensdatter i Stenderup, som er hans arving, med hendes lovværge, sammeledes salig Tomas Nielsen af Surhave, den tid herredsfoged i Malt herred, som samme skøde udstedt har, hans hustru og børn, som er Kirsten Tomaskone, Niels Tomasen, Jens Tomasen, Hans Tomasen, Ingvard Tomasen, Frands Tomasen på Sønderskov, Karen Tomasdatter i Sekær, Anne Tomasdatter i Eskelund, Lene Tomasdatter, Else Tomasdatter, Johanne Tomasdatter og Maren Tomasdatter, som tjener i Kolding, med deres lovværger. så mødte velb Tomas Juel til Estrup på hans tjener Christen Nissens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Malt herreds ting 14/1 1609, som indeholder Terkild Pedersen solgte og skødede fra sig og sine arvinger og til hans bror Jens Pedersen og hans hustru Mette Jenskone og deres arvinger al den lod, del og rettighed, som han kunne arve efter hans salig mor Maren Pedersdatter og hans far Peder Christensen, som endnu lever: så og efterdi Terkild Pedersen selv samme skøde inden tinge har gjort og straks tingsvidne efter taget, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Terkild Pedersen at være mægtig imod samme skøde at tale.

(243)

** var skikket Peder Pedersen, borger i Ribe, hans visse bud Jesper Knudsen, borger sst, og havde stævnet Hans Laugesen Knivsmed, borger i Kolding, for en dom han lader sig af berømme nogen tid siden her til landstinget skulle have forhvervet, anlangende at han skulle have fanget Niels Bertelsen, byfoged i Kolding, hans dom magtesløs, som han til Kolding byting 24/11 1630 dømt har, at han har tildømt Hans Laugesen på hans hustru Anne Stigsdatters vegne hendes forrige mand Christen Poulsens halve gæld, som han Peder Pedersen med rette skyldig skulle være efter hans regnskabsbogs lydelse, at betale: så og efterdi det befindes, Anne Stigsdatter til tinge efter hendes forrige husbonds død arv og gæld at have afsagt, det og med tingsvidne bevises, hende og hendes salig husbond i fjendernes tid af deres hus fra hvis de formåtte at være frajaget, og ikke bevises Christen Poulsen sig noget gods at have efterladt, som Anne Stigsdatter har nydt eller sig til bedste heden vendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme afsigelse at sige, og efterdi bemeldte landstings dom er endelig, ved vi ikke den at forandre.

(245)

** var skikket Søren Tomasen i Hoddeskov og havde stævnet Villum Nielsen i Lintrup for et vidne, han for sig selv samt Niels Nielsen i Surhave og Niels Tomasen sst for en vidne, de til Malt herreds ting 16/4 næst forleden vidnet har, formeldende Villum Nielsen for sig selv og Niels Nielsen og Niels Tomasen efter Karen Hanskone hendes ord og mund vidnet har, at den sidste år fjenderne var

her i landet heden ved sankt valborg dags tide, da skulle de have været i Sekær og der at have hørt og seet, at Hans Buck skal have købt salig Niels Tomasens gods, som blev ihjelskudt ved Sekær, af hans bror Søren Tomasen i Hoddeskov for 30 sletdaler, hvor han kunne det opsøge, hvilket deres vidne han hårdeligen benægter: så og efterdi Villum Nielsens vidne ikke er uden én persons kundskab, men Niels Nielsen og Niels Tomasen har vidnet efter en andens ord og mund og ikke om deres egen vitterlighed, ikke heller Jep Jensen og hans medbrors vidne med Søren Tomasens kvittants bekræftes, men han det højlig benægter, som forskrevet står, tilmed og varselsmændene ikke for samme vidne har hjemlet hvor eller på hvad sted, de skulle have gjort Søren Tomasen varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom eller nøjagtig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(247)

** var skikket hr Christen Mikkelsen, præst til Torstrup og Horne kirker, hans visse bud Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet Jep Jepsen i Ovnbøl for en uendelig dom, han lader sig af berømme, han kort tid forleden her til landstinget forhvervet har over en endelig herredstings dom, som herredsfogden i Østerherred til fornævnte ting 28/3 næst forleden dømt har, i hvilken han har tildømt Jep Jepsen at yde og give hr Christen Mikkelsen 12 skæpper rug, som rester af hans tiendekorn til hr Christen Mikkelsen af år 1630 og 1629, hvilken uendelige dom Jens Nielsen på hr Christen Mikkelsens vegne formener bør magtesløs at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Jep Jepsen selv har vedgået med samme 12 skæpper tienderug til hr Christen Mikkelsen at restere og tilbage stå, og fogden fordi ved endelig dom efter to uendelige har tildømt ham det inden 15 dage at betale, eller hr Christen derfor at have udlæg i hans bo, og ikke bevises Jep Jepsen samme dom inden bestemte tid at have efterkommet, så fordi ved dannemænd i herredsfogdens fuldmægtigs nærværelse er gjort udlæg af hans bo, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom ej heller den vurdering, derefter gjort er, at sige eller magtesløs dømme.

(249)

** var skikket hr Peder Mikkelsen, præst til Kvong og Lyne kirker, og hr Peder Christensen Høst, præst til Nebel kirke, på sin søster Karen Christensdatters vegne deres visse bud Jep Jepsen i Ovnbøl og havde stævnet Niels Nielsen i Bredhus for en bænkebrev, han sin far Niels Andersen til behjælpning givet har, anlangende at Niels Nielsen skal have i Lunde præstegård hos salig Christen Høst, og der talt med ham om efterstående tiendekorn, hvilke salig hr Christen da skulle have befalet, at Niels Nielsens far måtte tage fornævnte tiendekorn hjem, og siden ville han en anden tid gøre klaring med dem derom, hvilket korn faldt i hr Peder Mikkelsen og Karen Christensdatter deres skifte for fuld arv, som er med deres lodseddel at bevise: da efter flere ord dem imellem var, blev de så forenet, at Niels Nielsen på sin fars vegne erbød sig at ville betale samme tiendekorn nu med første inden sankt mauritii, hvorimod Jep Jepsen på hr Peders vegne og lod sig benøje, og de dermed på begge sider afstod alle hvis domme, vidner og breve, i samme sag ganget er, at skal være som uudgivet og ingen til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(250)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Niels Rasmussen, rådmand i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Morten Lauritsen i Kokspang og hans medbrødre nævninger

for de 17/5 sidst forleden til Skast herreds ting i deres nævnings ed og tov har Apelone Madsdatter af Toftnæs kvit for kætteri svoret, som hende var tillyst imod hendes egen bekendelse og tingsvidners indhold, hvori han formener dem uret at have gjort, og samme deres ed og tov magtesløs at være, og nu fremlagde Niels Rasmussen efterskrevne tingsvidne efter nævningers ed af Skast herreds ting 17/5 sidst forleden, som indeholder for nævninger at være fremlagt et tingsvidne af Ribe gæsteting 30/3 dette år, indeholdende Apelone Madsdatter af Toftnæs at have bekendt, at Christen Tomasen, Tomas Ulfs søn i Varde, har ligget hos hende, som skete den sommer, før fjenderne kom her i landet, dog formedelst han var så ung, da kunne han ingen skade gøre hende. dernæst siden fjenderne var kommen af landet, da kom hun gående fra Varde og ville gået hjem, da kom Tomas Ulf til hende på marken og voldtog hende, og siden, der hun redte til barsel med hans barn, gik hun til ham og begærede, at han ville give hende ---- daler til hendes føde, da svarede han, jeg vil forskaffe din en drik, som skal fordrive fosteret, og vil du tage den til dig, så skal det ikke blive kendt, da svarede hun, nej hun ville ikke gøre det, så blev han vred på hende, for hun ikke ville lægge en anden ud til hendes barnefar, og intet han ville give hende. da har nævningene gjort deres ed, at efterdi ikke bevises Apelone Madsdatter har haft nogen legemlig omgængelse med Christen Ulf, og hun det ved ed benægter, da vidste fornævnte kirkenævninger ikke Apelone Madsdatter at kunne derfor kætteri oversværge: så og efterdi Apelone Madsdatter selv for ting og dom har bekendt, det Christen Ulf har ligget hos hende, såvel som og det hun siden har avlet barn ved hans far Tomas Ulf, og tilmed befindes hende tilforn at have haft til ægte Christen Ulfs kødelige morbror, og nævninger dog har hende for kætteri kvit svoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den deres ed at følge men magtesløs at være.

(252)

** var skikket Jørgen Christensen Vibholm, borger i Lemvig, og havde stævnet Christen Lykke i Sønderby for en dele, han på velb Just Friises vegne til Lemvig byting 25/9 1629 forhvervet har over Jørgen Christensen, hvilke dele Jørgen Christensen formener ulovlig og uretfærdig at være forhvervet. dernæst hid kaldt velb Just Friis for efterskrevne nam og vurdering, som han i Jørgen Christensens hus bekommet har: så og efterdi med delsbrev bevises, den ene varselsmand, ved navn Niels Kock, at have været delt og lovforvunden, da han og hans medbror hjemlet varsel for samme dele, og i så måde umyndig ikke inden tinge at måtte sysle, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele, så vidt den Jørgen Vibholm anlanger, såvel som den vurdering og udlæg, efter fornævnte dele sket er, magtesløs at være.

(255)

** var skikket Karl Hansen i Sædding og havde stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, foged til Kærgård birketing, for en dom han 25/1 1628 på fornævnte ting dømt og afsagt har, og deri tildømt Karl Hansen at betale hr Niels Iversen, præst til sønder Bork kirke og hr Oluf Clausen, præst til nør Bork kirke 400 kurant daler efter Karl Hansens brev med hovedsum, rente og skadegæld, uanseet deres skadesløs brev, de ham derimod givet har, disligeste købmændenes rigtig beviser såvel som den regnskab, Karl Hansen med hr Oluf Clausen gjort har, formente samme hans dom formedelst vild og venskab, gunst og gaves skyld at være dømt: så og efterdi Christen Gregersens dom tilforn har været hid stævnet og da er undersagt, formedelst han ikke havde anseet præsternes genbrev men den forbi ganget, så befinder vi dog ham sligt ikke forsætligvis at have gjort, men i sin dom undtagen hvis, Karl Hansen kunne have hos præsterne efter deres brev at fordre, da ved vi efter slig lejlighed ikke på hans fælding at dømme, men dermed sig at have forseet, og bør Karl Hansen at

udgive 40 mark efter birkeretten og der foruden stande hver til rette, og igen give ham billig kost og tæring efter birkeretten.

(256)

** var skikket velb Hans Lange til Nørholm hans visse bud Christen Smed i Hulvig og havde stævnet velb Niels Skade til Østergård for hans anpart at betale af 400 rigsdaler og deres efterstående rente, kost, tæring og skadegæld, som han er tildømt at betale Hans Lange efter brevenes indhold, som hans salig farbror Mads Nielsen i Østergård var salig Jes Iversen af Hoven pligtig, og skulle have været betalt 1618, og Hans Lange stod for fornævnte 400 daler til salig Jes Iversen og hans arvinger for ommeldte Mads Nielsen og hans arvinger, og Niels Skade og hans arvinger har fortrykket dem siden år 1625 og har ej udlagt deres tilbørlig rente og hovedsum til salig Jes Iversens arvinger, som er fornævnte 400 daler tilfalden. på begæring blev samme sag i seks uger opsat, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(258)

** var skikket Bertel Sørensen Skrædder og Jens Nielsen, borgere i Varde, på deres egne og på nogen af rådmændene og mesten part af borgerne deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da efter anden opsættelse at have stævnet Jens Nielsen og hans mor Maren Rasmusdatter og hendes lovværge for en rådstuevidne, han på hans egen og hans mors vegne skulle have forhvervet på Varde rådhus 7/2 1628, som skulle formelde, at alle borgere og ganske menighed i Varde skulle have været samme tid til stede og til vedermål og samtykt samme brev, hvilket ingenlunde sket skulle være, som med tingsvidne skulle være at bevise, ikke heller otte mænd vedgår samme brev, men tvært imod at have vidnet, ikke heller noget varsel derfor at være givet, uanseet at de er frafunden deres vidne, for de ikke har givet fjenderne varsel. disligeste stævnet efterskrevne borgmestre og råd, der iblandt borgmester Peder Munk hans arvinger, som er Maren Peders og Karen Pedersdatter med deres lovværge, Hans Bagers arvinger, som er Maren Hans Bagers, Hans Hansen, Peder Hansen, Karen Hansdatter, Lene Hansdatter og Else Hansdatter med deres lovværge. dernæst blev i rette lage efterskrevne tingsvidner, og fremlagde Peder Terkildsen og Jacob Clausen deres efterskrevne erklæring, dateret Varde 8/3 1631, indeholdende at der de blev betynget af deres fjender med uges kontribution, da lovede oberstløjtnant Sprintzendorf dem, ikke at skulle blive besværet med nogen indkvartering uden alene en salvegarde at underholde, straks kom der en officer med deres medfølgere efter en anden og hver dag tog logement, som de ville og de kunne få først traktement, hvad breve de, som havde store officerer i deres huse, på de tider begæret havde de lettelig lejlighed til at bekomme, thi ingen af dem turde tale fast mindre gøre derimod, fordi de var så underkuet, at de en part det gjorde, for de ikke skulle føre dem værre i besværing, men det havde intet hjulpet dem, thi der var indlagt en trop soldater efter anden og slig en uafladelig durktræk af andre kvarterer, som hos dem tog natteleje, så de og hver mand fik nok så meget besværing i deres huse, både af officerer og soldater at underholde, og en part at besolde, så enhver havde haft sin store indkvartering og besværing: så og efterdi vi befinder, at der fjenderne i landet er indkommen, har menigheden i Varde samtlige, eftersom de dertil af øvrigheden har været sammenkaldt, vedgået at ville blive med hverandre, og holde indkvartering og udgifter efter deres formåen, og bevises Maren Rasmusdatter hendes anpart, eftersom hun står i skat, i fejdens tid i penning, korn og andet at have udgivet, og hun der foruden skal have haft i sin hus indlagt en hopmand med sin folk og heste, så borgmestre og rådmænd, såvel som menige borgere, da har været til stede for råd og ret har lovet efter byens lejlighed og formåen derfor hende at ville betale, dog hendes egen anpart deri at afkortes, og derpå given hende forsikring efter rigtig regnskab af

byens rettighed og indkomst, indtil hun blev betalt, hvilket og med 24 mænds vidne bekræftes. Maren Rasmusdatters regnskab og siden en del i borgmestre, rådmænd og nogen af borgernes nærværelse har været til forhør, og da er lovet hende derfor at skulle forsikres, så fornævnte rådstuevidne, som af otte mænd straks for retten vidnet er, dermed bestyrkes, tilmed og borgerskabet i de fuldmagter, Bertel Skrædder og Jens Nielsen nu har fremlagt, vedgår samme rådstuevidne, endog de dem selv til vilje og behjælpning nu vil heden tyde, det for frygt og overfald at skulle været sket, befindes og hvis vidner, de imod samme rådstues forpligt i deres egen sag dem selv til befrielse vidnet har, her i dag at være underkendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme rådstuevidne, så vidt enhver for sin kvota efter deres orlogsskat til samme indkvartering bør at udgive, at imod sige, dog Maren Rasmusdatter selv for hendes person at kvittere så vidt, hende deri kan tilkomme, som for er rørt, og efterdi byfogden derefter til rigtig regnskab har dem indfundet, kunne vi ikke finde årsag den hans dom at underkende, men ved magt at blive.

(267)

** var skikket Bertel Sørensen Skrædder og Jes Nielsen, borgere i Varde, på deres egne og på nogen af rådmændene og mesten part af borgerne deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da efter anden opsættelse at have stævnet Rasmus Gellerup, borger der sst, for en rådstuevidne, han i sankt jacobi kirke i Varde 28/8 1628 skal have forhvervet, som skulle formelde, at alle borgere og ganske menighed i Varde skulle have været samme tid til stede og til vedermål og samtykt samme brev, hvilket ingenlunde sket skulle være, som med tingsvidne skulle være at bevise, ikke heller otte mænd vedgår samme brev, men tvært imod at have vidnet, ikke heller noget varsel derfor at være givet, uanseet at de er frafunden deres vidne, for de ikke har givet fjenderne varsel. disligeste stævnet efterskrevne borgmestre og råd, der iblandt borgmester Peder Munk hans arvinger, som er Maren Peders og Karen Pedersdatter med deres lovværge, Hans Bagers arvinger, som er Maren Hans Bagers, Hans Hansen, Peder Hansen, Karen Hansdatter, Lene Hansdatter og Else Hansdatter med deres lovværge: så og efterdi vi befinder, at der fjenderne i landet er indkommen, har menigheden i Varde samtlige, eftersom de dertil af øvrigheden har været sammenkaldt, vedgået at ville blive med hverandre, og holde indkvartering og udgifter efter deres formåen, og Rasmus Gellerup foruden sin rette kontribution skal være i sin hus indlagt en korporal med sine folk og heste at underholde, og borgmestre og rådmænd såvel som menige borgere, da har været til stede for råd og ret, har lovet efter byens lejlighed og formåen derfor at ville ham betale, dog hans egen anpart deri at afkorte, og derpå gjort ham forsikring efter rigtig regnskab af byens rettighed og indkomst, indtil han blev betalt, så samme deres løfte straks for retten er vidnet af otte mænd og taget beskrevet, borgerskabet og i de fuldmagter, Bertel Skrædder og Jens Nielsen nu fremlagt har, vedgår samme rådstuevidne, endog de dem selv til vilje og behjælpning nu vil heden tyde, det for frygt og overfald at været sket, befindes og hvis vidner, de imod samme rådstues forpligt, i deres egen sag dem selv til befrielse, vidnet har, her i dag at være underkendt, da ved vi efter sådan lejlighed, så og efter at ikke for os er bleven bevist hvem for ---- denne kontribution at have været forskånet, ikke samme rådstuevidne (så vidt enhver for sin kvota efter deres orlogsskat til samme indkvartering bør at udgive) at imod sige, dog Rasmus Gellerup selv for sin person at kvittere så vidt han deri kan tilkomme, som for er rørt, og efterdi byfogden derefter til rigtig regnskab har dem indfundet, kunne vi ikke finde årsag den hans dom at underkende, men ved magt at blive.

(273)

** var skikket Bertel Sørensen Skrædder og Jens Nielsen, borgere i Varde, på deres egne og på nogen af rådmændene og mesten part af borgerne deres vegne, med deres fuldmagter, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Otte Rasmussen, borgmester der sst, for en rådstuevidne, han i sankt jacobi kirke i Varde 28/8 1628 skal have forhvervet, som skulle formelde, at alle borgere og ganske menighed i Varde skulle have været samme tid til stede og til vedermål og samtykt samme brev, hvilket ingenlunde sket skulle være, som med tingsvidne skulle være at bevise, ikke heller otte mænd vedgår samme brev, men tvært imod at have vidnet, ikke heller noget varsel derfor at være givet, uanseet at de er frafunden deres vidne, for de ikke har givet fjenderne varsel: så og efterdi for os i rette lægges Christen Langes udgivne brev, som formelder, det fornævnte kvartermester for ham skulle have sagt og bekendt, det han i Otte Rasmussens hus skulle have holdt sig selv til vin, øl og anden sin opholds bekostning, imidlertid han der var indlagt, som Bertel Hansen felbereder og hans medbrødres brev om formelder, og derimod fremlægges Erik Årings underskrevne kundskab, det Otte Rasmussen selv udstod al den bekostning, som blev gjort til de officerer med deres heste og daglig gæster, som var i hans hus, hvilke to gode mænds brev endnu findes ustævnet og ukaldt, ved vi ikke at kunne dømme, førend de lovligen stævnes og kaldes, og siden gås derom hvis ret er.

(281)

** var skikket Otte Rasmussen, borgmester i Varde, og Maren, salig Niels Tomasens, der sst deres visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da at have stævnet Christen Christensen Lønborg, Morten Knudsen med mange flere efterskrevne borgere i Varde for en vidne, de til Varde byting 28/6 1630 med Jens Nielsen, borger i Varde, vidnet har, formeldende at de i fejdens tid skal have holdt indkvartering og udgiven brandskat, ugeskat, pendingskat både med korn, penge, vognægter og alt andet, så vidt og videre efter deres evne og formue, end som Otte Rasmussen, Maren Rasmusdatter og Rasmus Gellerup efter deres evne og formue, og ikke de da syntes, enten Otte Rasmussen borgmester, Maren Rasmusdatter eller Rasmus Gellerup var jo så vel ved evne og formue med gods, ejendom, køb og salg og al anden håndtering, som førend fjenderne kom her i landet, og beskylder de samme deres vidne, at de har vidnet i deres egen sag, dem selv til befrielse for den anvendte omkostning, som Otte Rasmussen, Maren Rasmusdatter og Mads Gellerup i fjendernes tid for dem og den hele borgeri har udstanden, og at de har vidnet om en andens formue, som dem aldeles skal være ubevidst, som noksom er at eragte, at deres gods og formue ikke skal bevises at være registreret, hverken førend at fjenderne er kommet her i landet, såvel som ikke heller siden: så og efterdi fornævnte vidnesmænd har vidnet i deres egne sager, dem selv til behjælpning, dem dermed at ville befri for hvis udgift, de for anmodes at betale, som for indkvartering i fjendernes tid sket er, skulle udgives efter rådstuevidner og forpligters indhold, og ikke samme deres vidner med andre uvildig og nøjagtig vidner bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner såvel som fornævnte beskyldning så nøjagtig, at de bør nogen magt at have.

(293)

27/8 1631.

(294)

10/9 1631.

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård (sag overstreget)

** nu mødte Jørgen Christensen Vibholm i Lemvig på Mads Madsens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne efter sandemænds ed, at de har svoret Mads Madsen bordag over for slagsmål med Erik Hansen i Lemvig. (sag overstreget)

(295)

10/9 1631.

(296)

(var Viborg landsting, som holdtes i Asmildklosters kirke)

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Lauritsen og Christen Nielsen Romme, sandemænd i Lemvig, for to vold, som de på kongens og byens vegne 22/7 sidst forleden til Lemvig byting hans tjener Mads Pedersen, tjenende på Vadskærgård, har oversvoret for bordag og slagsmål, han i Lemvig på sankt hans dag sidst forleden skal have begangen, uanseet at Mads Pedersen først har været overfalden og udæsket og højligen har været forårsaget at værge sig: så og efterdi vi befinder ikke i sandemænds eden at være inddragen hvis vidner og bevis, de for dem skulle haft, hvorefter de deres ed har funderet, ej heller bevises slig kundskab samme dag for dem at være læst og påskrevet, da kunne vi efter den lejlighed ikke kende den deres ed bør at komme Mads Pedersen til hinder eller skade, men magtesløs at være.

(297)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Anders Tomasen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Søren Knudsen i Kølholt, for at eftersom der til den almindelige herredag i København 5/7 1630 er faldet dom imellem ham og Søren Knudsen i Kølholt, belangende hans gårds tiende, han påboer, formeldende blandt andet i sin beslutning mig uret at være sket, og samme tiende bør at følge mig: da efterdi denne sag ikke til værneting er ordelt, finder vi den did at komme, og hvem påskader sagen did at indkalde og der gå om hvis ret er.

(298)

** var skikket velb Henrik Rantzau til Schmoel og Hagenfeld, KM holstensk råd og befalingsmand på Rendsborg, hans visse bud Sibast Clemendsen i Vindelev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Pedersen i Ildved og Maren Jensdatter ved Hvejsel kirke for en vidne, de 29/3 sidst forleden til Nørvang herreds ting på hans tjener Jens Nielsen i Ildved vidnet har, anlangende en skæppe rug, som skulle have ganget af den halve gård i Ildved til degneløn, som Tomas Nielsen iboer: så og efterdi Jens Pedersen og Maren Jensdatter udførlig har vidnet i bemeldte år efter deres minde årligen har ganget en skæppe rug til degnerente af den halve gård i Ildved, Tomas Nielsen iboer, og intet derimod fremlægges, hvormed bevises kan, samme degnerente ikke at være givet, som de omvidnet har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne ej heller den dom, derpå funderet er, at sige, og efterdi

Tomas Nielsen for samme skæppe rug degnerente for anno 1630 efter samme dom er delt blevet, kunne vi ikke finde årsag ham af den dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(299)

** var skikket Jens Svendsen i Mårupgård hans visse bud Svend Joensen sst og havde stævnet Knud Tordsen ved Gavlshøj for en hjemgjort bænkeseddel, han af hans søn Svend Jensen med Jens Svendsen at være forseglet, ham ganske uafbevidst, i næst forgangen fejde skulle have sig til forhandlet på noget Mårupgårds agergrund og ejendom, som skal være sket, imidlertid Jens Svendsen med langsommelig svaghed skulle være betagen, hvilken udgivne bænkeseddel skal være sket imod mans vilje og minde: så og efterdi vi befinder, Jens Svendsen og hans søn Svend Jensen selv samme brev at have udgivet og forseglet, ved vi ikke dem at være mægtig derimod at tale.

(301)

** var skikket velb Jørgen von Ahlefeldt, sitzhaftig til Kiel, hans visse bud Niels Rasmussen, rådmand i Viborg, og havde stævnet velb Claus von Buchwald til Krogsgård for 4000 rigsdaler hovedstol, som han som en selvskyldner borget for velb Henrik von der Wisch til Glatzow efter hovedbrevs indhold, er blevet skyldig, og fornævnte pending ikke til rette tid er forrentet og hovedstolen afbetalt, hvorfor Niels Rasmussen på Jørgen von Ahlefeldts vegne formente, Claus von Buchwald bør sit udgivne brev at holde og efterkomme, eller have indvisning i hans løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Henrik von der Wisches udgivne hovedbrev til Jørgen von Ahlefeldt på 4000 rigsdaler med sin rente, som Claus von Buchwald, som en tro forlover og egenskyldner har forseglet og underskrevet, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme gæld at være betalt, men Johan Styrck på Claus von Buchwaldts vegne, efter hans skriftlige indlæg med den kondition om formelder, tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der er ganget, såvel som og to uendelige domme derefter til landstinget forhvervet, som for er rørt, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Claus von Buchwald jo er pligtig samme summa med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Verner Parsberg til Lynderupgård og Peder Lange til Kærgård, som Niels Rasmussen på Jørgen von Ahlefeldts vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte hovedgård og des opbudne gods, og der udæske og gøre Jørgen von Ahlefeldt udlæg, det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrende summa likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jørgen von Ahlefeldt i andet Claus von Buchwaldts løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(303)

** var skikket velb fru Anne Pogwisch, velb Ove Pogwisch til Grønhus hans hustru, hendes visse bud Niels Rasmussen, rådmand i Viborg, og havde stævnet velb Claus von Buchwald til Krogsgård for 6000 rigsdaler hovedstol, som han som en selvskyldner for velb Henrik von der Wisch til Glatzow efter hovedbrevs indhold er blevet skyldig, og fornævnte pending ikke til rette tid er forrentet og hovedstolen afbetalt, hvorfor Niels Rasmussen på fru Anne Pogwischs vegne formente, Claus von Buchwald bør sit udgivne brev at holde og efterkomme, eller have indvisning i hans løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Henrik von der Wisches udgivne hovedbrev til fru Anne Pogwisch på 6000 rigsdaler med sin rente, som Claus von Buchwald, som en tro forlover

og egenskyldner har forseglet og underskrevet, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme gæld at være betalt, men Johan Styrck på Claus von Buchwaldts vegne, efter hans skriftlige indlæg med den kondition om formelder, tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der er ganget, såvel som og to uendelige domme derefter til landstinget forhvervet, som for er rørt, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Claus von Buchwald jo er pligtig samme summa med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Verner Parsberg til Lynderupgård og Peder Lange til Kærgård, som Niels Rasmussen på Jørgen von Ahlefeldts vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte hovedgård og des opbudne gods, og der udæske og gøre fru Anne Pogwisch udlæg, det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrende summa likvidere, sker dem der ikke fyldest, da fru Anne Pogwisch i andet Claus von Buchwaldts løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(307)

** var skikket velb Hans Rantzau til Glatzow hans visse bud Niels Rasmussen, rådmand i Viborg, og havde stævnet velb Claus von Buchwald til Krogsgård for 3000 rigsdaler, som hans afgangne bror Ove von Buchwald, som en selvskyldner borget for velb Henrik von der Wisch til Glatzow efter hovedbrevs indhold, og fornævnte pending ikke til rette tid er forrentet og hovedstolen afbetalt, hvorfor Niels Rasmussen på Hans Rantzaus vegne formente, Claus von Buchwald bør sin salig brors udgivne brev at holde og efterkomme, eller have indvisning i hans løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Henrik von der Wisches udgivne hovedbrev til Hans Rantzau på 3000 rigsdaler med sin rente, som Claus von Buchwaldts bror salig Ove Buchwald, som en tro forlover og egenskyldner har forseglet og underskrevet, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme gæld at være betalt, men Johan Styrck på Claus von Buchwaldts vegne, efter hans skriftlige indlæg med den kondition om formelder, tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der er ganget, såvel som og to uendelige domme derefter til landstinget forhvervet, som for er rørt, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Claus von Buchwald jo er pligtig samme summa med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Verner Parsberg til Lynderupgård og Peder Lange til Kærgård, som Niels Rasmussen på Hans Rantzaus vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte hovedgård og des opbudne gods, og der udæske og gøre Hans Rantzau udlæg, det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrende summa likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Hans Rantzau i andet Claus von Buchwaldts løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(309)

** var skikket velb fru Anne Sehested til Beckmund hendes visse bud Niels Rasmussen, rådmand i Viborg, og havde stævnet velb Claus von Buchwald til Krogsgård for 1000 rigsdaler hovedstol, som hans afgangne bror Ove von Buchwald, som en selvskyldner borget for velb Henrik von der Wisch til Glatzow efter hovedbrevs indhold, og fornævnte pending ikke til rette tid er forrentet og hovedstolen afbetalt, hvorfor Niels Rasmussen på fru Anne Sehesteds vegne formente, Claus von Buchwald bør sin salig brors udgivne brev at holde og efterkomme, eller have indvisning i hans

løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Henrik von der Wisches udgivne hovedbrev til fru Anne Sehested på 1000 rigsdaler med sin rente, som Claus von Buchwaldts bror salig Ove Buchwald, som en tro forlover og egenskyldner har forseglet og underskrevet, hvilken brev findes påtegnet, ikke at være videre udsat end for 500 daler med des rente, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, de resterende 500 rigsdaler at være betalt, men Johan Styrck på Claus von Buchwaldts vegne, efter hans skriftlige indlæg med den kondition om formelder, tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der er ganget, såvel som og to uendelige domme derefter til landstinget forhvervet, som for er rørt, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Claus von Buchwald jo er pligtig samme 500 rigsdaler med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Verner Parsberg til Lynderupgård og Peder Lange til Kærgård, som Niels Rasmussen på fru Anne Sehesteds vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte opbudne gods, og der udæske og gøre fru Anne Sehested udlæg, det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrende summa likvidere, sker dem der ikke fyldest, da fru Anne Sehested i andet Claus von Buchwaldts løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(312)

** var skikket velb Christian Pentz til ----, KM guvernør i Glückstadt, hans visse bud Niels Rasmussen, rådmand i Viborg, og havde stævnet velb Claus von Buchwald til Krogsgård, for at eftersom han såvel som sin kære far salig afgangne Markor Pentz, som selvskyldig borge har lovet og godsagt for velb Henrik von der Wisch til Glatzow til velb fru Iben Rantzau for 4000 rigsdaler hovedstol og til jomfru Margrete Rantzau Ovesdatter for 2000 rigsdaler hovedstol med des efterstående rente, hvoraf Claus von Buchwald hans anpart, som er den halve part, skyldig er at udlægge, og formener derfor at have indvisning i hans løsøre og gods: da efterdi for os i rette lægges Henrik von der Wisches udgivne hovedbrev til fru Iben Rantzau på 4000 rigsdaler med sin rente, såvel som og hans udgivne brev til jomfru Margrete Rantzau på 2000 rigsdaler med sin rente, som Claus von Buchwald med salig Markor Pentz, som en tro forlover og egenskyldner har forseglet og underskrevet, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, hans anpart i samme gæld at være betalt, men Johan Styrck på Claus von Buchwaldts vegne, efter hans skriftlige indlæg med den kondition om formelder, tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der er ganget, såvel som og to uendelige domme derefter til landstinget forhvervet, som for er rørt, hvilke endnu stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Claus von Buchwald jo er pligtig sin anpart af samme fordrende summa med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Verner Parsberg til Lynderupgård og Peder Lange til Kærgård, som Niels Rasmussen på Christian Pentzes vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte hovedgård og des opbudne gods, og der udæske og gøre Christian Pentz udlæg, det rigtigt og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrende summa likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Christian Pentz i andet Claus von Buchwaldts løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(316)

24/9 1631.

** var skikket velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes visse bud Matias Nielsen i Brede kro med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Maren Anderskone i Drengsted og hendes søn og lovværge Peder Brodersen sst for en uendelig landstings dom, de lader dem af berømme, de nogen tid forleden her til landstinget skal have forhvervet, hvori de skal have fanget en herredstings dom uendelig magtesløs dømt, som til Lø herreds ting skal være dømt imellem fru Anne Rantzau og Maren Anderskone i Drengsted 28/3 sidst forleden, hvilken uendelige landstings dom hun formener med vrang undervisning at have forhvervet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi herredsfogden sin dom har funderet på recessen såvel som håndfæstning, og ikke vidste at tildømme fru Anne Rantzau at være pligtig at fæste Maren Anderskone samme gård i Drengsted, og efterdi hun selv bruger samme gård og ejendom, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(317)

** var skikket Peder Brodersen i Drengsted på hans mor Maren Anderskone sst hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Matias Nielsen i Brede for en dele, han nogen tid forleden over hans mor forhvervet har, anlangende at han har fordelt hende for den hele års skyld og landgilde af hendes gård den år, hendes husbond Anders Christensen gjorde den manddrab, og brugte tag og nam til hende derfor, formener Peder Brodersen på hans mors vegne, at hun den år ikke burde at betale uden den halve skyld, efterdi at hendes husbond tog den halve boeslod, hendes mands part, efter recessen: så og efterdi der tvistes om hvor meget, Maren Anderskone for samme års udgift bør at udrede, og ikke nogen dom derom udganget, og Maren Anderskone dog før er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele og den vurdering, derefter gjort er, ingen magt at have.

(319)

** var skikket Laurits Christensen, foged på Bregning, hans visse bud Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han 7/6 sidst forleden på ham har dømt og afsagt, endog i stævningen til samme dom findes indført, Laurits Christensen at være stævnet på Bregning til en fremmed ting og ikke til sin værneting Bølling herreds ting, i hvilken sin dom han har tildømt Laurits Christensen at forskaffe velb Erik Bille sin klokke og sejerværk igen, eller derfor at stande til rette, hvori han formener sig at ske forkort, efterdi han ikke til hans rette værneting der tiltalt, som det sig burde, tilmed ikke heller har eragtet den tids tilstand, hvori landet af fjenderne var indtaget og undertvunget, så ingen nu billigen bør eller kan føre det til stede, som de ikke har, så om endskønt med soldater kunne have købt og i nød og trang og livsfare igen afhændet til sin livs defension og fængsels befrielse: så og efterdi det befindes samme dom til Nørvang herreds ting at være udgivet, og ikke til Laurits Christensens værneting, som han da havde sin bopæl og burde at søges, ikke heller bevises samme sejerværk i hans værge at være befundet, siden fjenderne af landet er uddraget, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom bør nogen magt at have eller komme Laurits Christensen til nogen forhindring.

(321)

** var skikket Peder Poulsen i Givskud og havde stævnet Anders Pedersen i Ildved for et vidne, han til Nørvang herreds ting 9/8 vidnet har imod sin egen og sine medbrødre otte mænds vidne, idet han har først 7/6 med sine medbrødre otte mænd vidnet en fuld tingsvidne, det varselsmændene hjemlet med oprakte fingre efter recessen, at de gav Terkild Grøn på Ål varsel, som nogen af de andre, og siden 9/8 vidnet, at de ikke gav fornævnte Terkild Terkildsen varsel, men skulle have sagt nej, mener samme hans ene vidne otte uger efter det første udgangen ikke så nøjagtig at være, at den bør nogen magt at have: så og efterdi fornævnte vidner ikke er vidnet på fersk fod, men rum tid efter slig ord på tinge skulle være falden, og ikke ved otte mænds vidne straks givet beskrevet. vidnesbyrden og mesten part selv har lagt deres vidne i tvivl, at de ikke vidste hvad ord, det skulle være, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(323)

** var skikket velb Iven von Buchwald til Rybjerg hans visse bud Peder Pedersen, foged der sst, og havde stævnet Christen Mortensen i Kærgård, Niels Madsens arvinger i Hindhede, som er Peder Nielsen, Mads Nielsen, Jens Nielsen, Karen Nielsdatter med flere for et vidne, de til Bølling herreds ting 28/7 næst forleden vidnet har, hvori de skal have vidnet, at de personlig har selv aget tørv til Rybjerg for Klapbro at holde ved magt, men ikke vidnet, at deres folk og vogne jo efter deres befaling at have gjort: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet i deres egen sag, dem selv til behjælpning, for tørveagen til Rybjerg, for Klapbro at holde ved magt, at befri, de ikke heller udførlig har vidnet, det deres folk samme tørv kunne aget, endog de det ikke selv har gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(324)

** var skikket Peder Andersen i Dal med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Erik Skriver i Ganer, birkefoged til Skjern birketing, for en dom han 27/7 1627 til fornævnte ting dømt og afsagt har imellem ham og Christoffer Olufsen i Ånum, anlangende nogen børnepenge, som Christoffer Olufsen hos sig skal have, som han burde fra sig levere til Peder Andersen, som er børnenes rette værge, ud af hvilke penge skal være leveret til børnenes mor Anne Tomasdatter, salig Peder Juels, som beløber sig 40 daler, og da har Erik Skriver tildømt Peder Andersen at kvittere Christoffer Olufsen fornævnte 40 daler, og den øvrige summa til sig at annamme på fornævnte børns vegne, hvori Peder Andersen formener ham at være forurettet, efterdi han dem ikke til ham selv leveret: så og efterdi birkefogden har tildømt Peder Andersen samme to børns anpart penning at annamme, og derfor gøre Christoffer Olufsen en nøjagtig afkald for deres fædrene arv, endog ikke er bevist al sammen deres penning og gods til ham at være leveret, eller resten deraf til deres nytte og ophold at være kommen, så han derfor i sin tid burde kvitteres, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom bør at komme Peder Andersen til videre afkald at gøre end for hvis, han til sig annammet har, til forhindring, og fordi finder ham af samme dele kvit at være.

(327)

** var skikket velb Søren Knudsen til Tredje hans visse bud Erik Christensen i Degnbol med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Peder Mortensen i Dejgård med flere for en vidne, de til Hind herreds ting 1/7 1630 vidnet har,

anlangende at alle de mænd i Lem sogn, så mange øg og vogn har, at de har aget et læs tørv til Rybjerg for Klapbro af holde ved magt, hvilket vidne han formener ikke sandfærdig at være: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udtrykkeligen har vidnet, bemeldte Klapbro i langsommelig tid og mange år at have ligget under Rybjerg, og de, som har boet på Rybjerg, den har holdt ved magt, hvorfor bønderne ud af Lem sogn, som har haft heste og vogn, årligen har agen en læs tørv til Rybjerg, for samme bro at holde ved magt, og intet derimod fremlægges, hvormed kan bevises ikke så at være sket, men fast mere samme vidne med gammel herredstings dom bestyrkes og bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne, ej heller Erik Skrivers dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(330)

** var skikket Christen Tomasen til Tanderup, befalingsmand på Kalø, hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup med en opsættelse har af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Nielsen i Vostrup og Niels Christensen i Lønborg by for et vidne, de 29/5 1630 på Hammerum herreds ting vidnet har, at en misdæder, ved navn Christen Nielsen, som da sad anholdt på Tanderup for en hest, han havde stjålet fra en hans tjenere, ved navn Peder Villadsen i Romvig, og samme to vidnesfolk at have vidnet, at han købte den hest i Vindelev den næste torsdag for pinsedag da sidst forleden af en karl, som sagde sig at hedde Claus Lauritsen, og fornævnte misdæder, der han er dømt for retten på fornævnte ting, har bekendt og vedgået, at han samme hest imellem onsdag og torsdag om natten for pinsedag, da sidst forleden, skulle den fra Peder Villadsen have stjålet: så og efterdi ikke befindes nogen fuldkommen tingsvidne ved otte mænd efter Christen Nielsen og Niels Christensens vidne at være udstedt, men de formedelst varsel samme vidne er frafunden, og ikke heller samme frafindelse med genparten om deres ed stemmer overens, da ved vi efter sådan lejlighed ikke efter samme frafindelse på Christen Nielsen og Niels Christensens fælding at dømme, ikke heller kunne kende Mikkel Jensen og hans medfølgeres vidne, som ikke på fersk fod vidnet er, ej heller fornævnte misdæders bekendelse så noksom, at de bør nogen magt at have.

(333)

** var skikket Jens Nissen i Vostrup med en opsættelse har af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jep Nielsen i Bork, Kirsten Christensdatter og Peder Christensen, født i Vostrup, for et bænkebrev, de skal have udgivet til Christen Pedersen i Vostrup, anlangende det Christen Pedersen skulle have betalt Jens Nissen for al den umag og bestilling, som Jens Nissen har haft og bestilt for Christen Pedersen i Viborg, hvilket brev de siden til Lønborg birketing skal have været bestendig, hvilke deres brev og vidne Christen Pedersen hårdelig benægter, og Kirsten Christensdatter og Peder Christensen skal være Christen Pedersens egne børn og Jep Nielsen hans svoger: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og den tid efter anden er optagen, og ingen nu er mødt samme brev at i rette lægge, vi ikke heller uden bevilling imod recessen sagen længere kan forhale, da finder vi efter sådan lejlighed samme brev, vidne og dom magtesløs at være.

** var skikket Jens Nissen i Vostrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Nielsen i Bjerregård for en dom, han til Lønborg birketing 15/2 sidst forleden dømt har, og fradømt Jens Nissen at han ikke måtte fange skreven på hans æsknings seddel, anlangende nogen breve, tingsvidner og genparter, som han æsket, som var udgangen på Lønborg birketing månedsdag tilforn, som var 18/1, og som var bleven læst på

fornævnte ting Peder Hansen og Søren Nielsen, foged og skriver, ottende dag derefter, endog han ikke da samme breve måtte bekomme, men skal have dømt, at han ikke vidste fogdens og skriverens ulempe deri, hvorfor han formener samme dom burde magtesløs at være: så og efterdi samme dom ikke er endelig bør den at være, som den udømt var, og hvem påskader sagen til herredsting igen indkalde, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(334)

** var skikket Jens Nissen i Vostrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Olufsen i Kær for en klagevidne, han skal have gjort og forhvervet over ham til Lønborg birketing 22/12 sidst forleden, anlangende om det gode, som han tilforn 17/4 var udvurderet for sin gæld i Kongensgård, som han siden, efter en landstings forligelse imellem alle salig Hans Christensens kreditorer, har indført i Kongensgård 7/12 næst forleden, formener at det ikke skal befindes, at han skal have udført eller bekommet mere gode for sin gæld af Kongensgård, end som han 7/12 der indført har: så og efterdi ikke bevises, det Jens Nissen videre af samme gods i Kongensgård at have bekommet, end han igen efter landstings kontrakt har indført, og samme klage dog over ham er gjort, da kunne vi ikke kende samme klage så noksom, at den bør nogen magt at have, og efterdi Christen Pedersen tingholder samme klage har anseet, og derefter vist Jens Nissen fra rettergang og lyd inden tinge ikke at sysle, endog samme klage ikke kan eragtes for nogen fuldkommen lovmål, hvorfor han burde at bøde sine tre mark, da finder vi efter sådan lejlighed den hans fraviselse magtesløs at være.

(337)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborggård, hans visse bud Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Jep Andersen, Niels Davidsen ved åen med flere for et vidne, de 28/6 sidst forleden til Lønborg birketing, Jens Nissen til vilje og behjælpning, vidnet har, at de 17/4 1630 skulle have været i Kongensgård, og Tomas Andersen skulle have været deres hjemmel at gøre Jens Nissen og sig selv udlæg for nogen gæld, og vidtløftig forklaret, hvad enhver til sin lod skulle have bekommet, hvilket deres vidne formenes usandfærdigt at være, efterdi de enhver tilforn har vidnet til adskillige tider og i adskillige måder, og samme møgelhed i ingen af deres vidner skal stemme overens: så og efterdi det befindes Christoffer Gersdorff, som en kreditor i samme gods i Kongensgård er blevet udlagt og igen indført, at have været berettiget, og han dog for fornævnte vidne ikke har fanget noget varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så lovlig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(339)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborggård, hans visse bud Christoffer Olufsen i Kær og havde stævnet Jesper Jensen, byfoged i Vejle, Søren Tomasen, Maren Madsdatter, salig Jens Bertelsens efterleverske, Mads Jensen, Bertel Jensen, Augustinus Jensen, Anne Jensdatter, Johanne Jensdatter, Lene Jensdatter, salig Jens Bertelsens arvinger, for et kundskab og bænkebrev, de Hans Jensen i Løvlund med flere til vilje og behjælpning givet og meddelt har, og siden samme bænkebrev til vejle byting samtykt, hvori de skulle givet til kende, ovennævnte mænd at have været fængsligt anholdt i Vejle for 4 rigsdaler og en okse at udlove til obersten af hver gård i Slavs herred, efterdi de var fogder og befalingsmænd, befalede han, de skulle det oppebære og ham det straks yde og levere, hvilket de forholdt dem i og

ikke straks ville gøre, hvorfor de nødtes dertil af stor nød, om de ville beholde livet, og Jens Bertelsen, Jesper Jensen og Søren Tomasen af en stor kristelig medynk måtte love og borge for dem, førend de måtte løs komme og denne skat oppebære i herredet: så og efterdi Christen Olufsen fremlægger adskillige vidner og kundskaber, samme hans husbonds tjeneres kontributioner anlangende, som ikke er stævnet og kaldt, ved vi ikke i sagen at dømme, førend de og lovlig stævnes og kaldes, og efterdi samme vidner ikke har været for herredsfogden, da han sin dom har udgivet, finder vi den hans dom som udømt, og hvem påskader sagen for herredsfogden igen at indkalde, og derom efter hvis breve, som for han bliver i rette lagt, at adskille, som det sig bør.

(342)

** var skikket Tomas Andersen i Lønborg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jesper Hansen og Niels Christensen sst for en dom og dele, de på deres egne og på Christen Olufsen i Kær hans vegne med flere over Tomas Andersen har forhvervet, anlangende at han ikke efter landstings forpligt har indført det gods og gode i Kongensgård, som han efter deres begæring skulle have ladet udtage, uanseet at han det højligen skal have benægtet sig intet med samme gods at have befattet: så og efterdi fornævnte birkefoged sin dom har funderet på samme landstings kontrakt, og tildømt Tomas Andersen den at holde og efterkomme, ved vi ikke deri imod samme birketings dom at sige eller magtesløs dømme, og efterdi bemeldte delsbrev ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(344)

** var skikket Laurits Lauritsen i Vestergård og havde stævnet Christen Pedersen i Vostrup, birkefoged i Lønborg birk, og Søren Nielsen, birkeskriver sst, for en endelig dom han 19/7 næst forleden imellem ham og Lønborg sognemænd dømt har, anlangende den soldat, han holdt i fjendernes tid i 37 uger, og alle Nørherred og Lønborg sogne skulle betale ham det, eftersom de det ved stokkenævn har dem til forpligtet, eftersom de ikke havde uden den samme soldat at holde på kost i den hele herred, hvilket de blev tildømt: så og efterdi fornævnte birketings dom indeholder, sagen i alene fem uger at være optagen, og ingen den dag er mødt til gensvar, og fogden fordi sin uendelige dom har udgivet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende hans ulempe deri at være.

(345)

** var skikket Inger Christensdatter i Sædding på sine egne og Houli Christensen i Toftum på hendes børns vegne deres visse bud Laurits Lauritsen i Vestergård med en opsættelse her af landstinget, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i Vostrup for en dom, han til Lønborg birketing 29/3 næst forleden dømt har imellem Inger Christensdatter og hendes børn på den ene og Hans Jensen i Bøl på den anden side, og deri tildømt Inger Christensdatter og hendes børn at gøre regnskab med Hans Jensen om en ganske hob adskillige varer, som Hans Jensen og hans hustru skal have ladet sammen skrive, det salig Jens Christensen af Sædding skulle have fanget af dem: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og den til i dag er optagen, og ingen nu er mødt samme dom at i rette lægge, vi ikke heller uden bevilling imod recessen sagen længere kan forhale, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(346)

** var skikket Henrik Splet, rådmand i Kolding, og havde stævnet Mads Jensen Dons, byens kæmner, for en dom han kort forleden til Kolding byting på salig Johan Rømmiches børns vegne over Henrik Splet, som han var, førend ufredstid, formynder for, for en summa pending, som er med Johan Rømmiches regnskabsbøger at bevise, at Henrik Splet ikke har bekommet så vidtløftige guld, end som fornævnte summa pending kan tilstrække, som fjenderne desværre har røvet hans hus og frataget både hans gods og børnenes gods og pending, som hver ærlig mand vel vitterligt er, så Henrik Splet ikke har beholden børnenes gods eller penge, at han kan erlægge og betale, men byder sig til en rigtig regnskab at betale, hvis af børnenes gods er beholden, formener samme dom ikke så lovlig at være, at den bør nogen magt at have: så og efterdi fornævnte bytingsdom ikke formelder eller indeholder, for fogden at være bevist, hvad Henrik Splet har taget under værgemål, ej heller Henrik Splets erklæring hvor meget og af hvad årsag han en del deraf ikke har kunnet indkræve og bekomme, eller andre rigtig dokumenter, samme poster om fornævnte værgemål anlangende, i hans dom findes inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed denne bytings dom at være som udømt var, og sagen til bytinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem efter hvis dokumenter for ham bliver i rette lagt, hvilke han og i hans dom skal lade indføre, endelig at adskille, som det sig bør.

(348)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom som han 8/1 dette nærværende år 1631 på Tørrild herreds ting har dømt og afsagt imellem velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans fuldmægtig Søren Knudsen i Kølholt og ham, belangende om hvis oldensvin, som Johan Brockenhuuses tjenere i Jennum uden hans hjemmel og tilladelse har indslagen på deres fælles otting i den mark og skov til Jennum liggende, og ikke ladet dem brænde med hans brænde såvel som med deres husbond Johan Brockenhuuses brænde, derpå Christen Andersen ikke som hovedsagen har påkendt eller dømt i nogen måde, men aleneste omtalt, som intet for ham har været sat i rette, og i så måder dømt Johan Brockenhuuses tjenere ganske kvit for hans beskyldning: da efter flere ord dem imellem var, blev Frederik Munk og Johan Brockenhuus her for retten så forenet og fordragen, at de samtlig skal lade tage uvildige dannemænd på samme skov til Jennum, som i deres egen eller deres fuldmægtiges nærværelse skoven imellem dem skal skifte, hvor vidt enhver deri er berettiget, og siden, når olden er, skal de pro kvota med fælles brænde lade indbrænde svin på samme skov, som det sig bør, og dermed samme dom afstanden, og denne deres trætte nederlagt.

(349)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, for at eftersom salig fru Maren Juel til Landting skal have været salig Keld Brockenhuus 30 rigsdaler skyldig, som for rum tid siden skulle have været betalt, uanseet Johan Brockenhuus hos Frederik Munk til venlighed om hans anpart deraf skal have gjort anfordring, skal han alligevel ikke noget dermed erlanget: da efter flere ord dem imellem var, indgav Frederik Munk og Johan Brockenhuus samme deres tvistige sag og regnskab på to gode mænd, Frederik Munk på sin side til betroet mig Erik Juul og Johan Brockenhuus tog velb Tønne Friis til Hesselager, KM befalingsmand på Stjernholm, som skal møde i Vejle 26/10 først kommende, og da i fornævnte gode mænds nærværelse Jennum skov ved dannemænd dem at imellem skifte og om oppebørsel og hvis anden gæld og regnskab, dem kan imellem være, til endelig ende at forene og fordrage.

(350)

** var skikket Christen Skriver i Øgelstrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Christensen i Burlund for en uendelig dom, han her til landstinget forhvervet har over hvis vidner, syn, klage eller andet, som han skal ham for angivet, anlangende hans lås for svingel og bro ved Øgelstrup mølle, som skal være sønder slagen, da Jens Christensen er kommen over samme bro: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Sørens Hansens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, fornævnte syn og klage ikke heller lovlig er bevist, ej heller taget på fersk fod, men rum tid efter gerningen skulle være gjort, og fornævnte vidne derom er udganger, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, syn og klage, ej heller Peder Bavnsbæks enige kundskab så noksom, at de bør nogen magt at have, og efterdi fornævnte bænkebrev og dele ikke fremlægges, bør de magtesløs at være, indtil de fremkommer.

(352)

** var skikket Christen Skriver i Øgelstrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen, herredsfoged i Ulfborg herred, for en tingsvidne, han 7/5 næst forleden udstedt har, anlangende en soldats hold, som med sin kvinde, dreng og to heste forleden ufredstid var indkvarteret i Øgelstrup, og Peder Simonsen i lille Blæsbjerg skulle også koste lige med en anden, dog det ikke har gjort, men Christen Skriver måtte nødes i den sted at koste ham, efterdi han havde kvarter i hans hus, hvilket han formener, vildigt af Peder Simonsens egne børn vidnet: så og efterdi det befindes Peder Pedersen, Karen Pedersdatter og Simon Pedersen at være Peder Simonsens egne børn, og i så måder vildig, deres egen far til behjælpning at have vidnet, og ikke deres vidne med andre uvildige vidner bestyrkes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(354)

** var skikket Jep Jepsen i Ovnbøl og havde stævnet Christen Christensen i ---- bøl for en dom, han skal have forhvervet til Østerherreds ting, anlangende noget klæde, som velb Hans Skade til Rolsegård skulle have antvordet Jep Jepsen her i Viborg by ad snapsting sidst forleden, som Jep Jepsen skulle hjemføre og levere til hans foged Christen Christensen, som ottende dagen derefter skulle være kommet med samme klæde og sagde, at der skulle være noget blevet borte af samme klæde, imidlertid Jep Jepsen skulle have haft det i sin værge, hvilket Jep Jepsen ved sin Gud og sjæls salighed benægter. disligeste stævnet Christen Christensen og Niels Jensen sst for en bænkebrev, de skal have udgivet til fornævnte Christen Christensen, anlangende at han skulle have ladet måle samme klæde. så mødte Jens Nielsen Dejgård med samme dom og formente den ret at være, dog ikke fremlagde Christen Christensen og Niels Jensens brev: og efter sådan lejlighed finder vi samme brev såvel som den dom, derpå funderet er, magtesløs at være, indtil den stævnes på ny, og samme brev fremlægges.

** var skikket Bertel Sørensen Skrædder, borger i Varde, på sine egne og på Jes Nielsen, borger sst, hans vegne og havde stævnet Daniel Phillipsen, rådmand og byfoged i Varde, for en dom han til Varde byting 28/6 1630 dømt har, og frafunden dem deres sandheds vidne, for de ikke har givet fjenderne, som var en kvartermester, varsel, som recessen formelder: så og efterdi Daniel Phillipsen

har frafunden Jens Nielsen og Bertel Sørensen samme vidne ikke at udstede, formedelst kvartermesteren ikke derfor var given varsel eller vedermåls ting, endog fornævnte kvartermester, som en af fjenderne, tilforn var bortdraget og landet kvitteret, da kunne vi ikke andet derom kende, end Daniel Phillipsen sig jo dermed har forseet, og bør derfor at igen give Bertel Skrædder og Jes Nielsen hvis billig kost og tæring, de for den hans dom har anvendt.

(355)

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård og havde stævnet Svend Olufsen, borger i Lemvig, for en dom, han til Lemvig byting 12/9 sidst forleden imellem Just Friis og Jørgen Christensen Vibholm, borger i Lemvig, dømt har, der han har ladet stævne Jørgen Christensen i rette og ham tiltalt for en løgner og meneder, i hvilken dom Svend Olufsen hverken ville dømme i samme sag, ej heller den for nogen anden tilbørlig dommer har indfundet: så og efterdi Svend Olufsen intet har dømt i sagen, til eller fra, som for ham var indstævnet, ej heller den på andre steder heden vist, da finder vi denne hans dom som udømt var, og sagen til bytinget igen at komme og der ved endelig dom at ordeles, som det sig bør.

(356)

** var skikket Tomas Madsen Pog i Kongsted og havde stævnet Oluf Hansen Lund i stor Ullerup for en dom, som skulle være ganget på Elbo herreds ting 8/2 sidst forleden, anlangende hans otting jord, som han skulle have liggende på Kongsted mark, hvilken otting jord skulle være brugt til den gård i Kongsted, Tomas Madsen påboer i mange år, og dismidlertid at være givet særskyld deraf til Koldinghus, som skulle være ti skæpper kverst havre og to grot leding, og Oluf Lund fremlagde en lovhævd 1589, som Poul Tordsen af Ullerup har forhvervet, i sin mening at han havde indvordet alle sine jorder såvel som en otting jord på Kongsted mark: så og efterdi der tvistes om fornævnte landgilde, og ikke samme herredstings dom indeholder, samme sag for herredsfogden at have været i rette lagt, og han dog uden al stævning har sig dom tiltagen og udgivet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør nogen magt at have.

(358)

** var skikket Peder Hansen i Børup og havde stævnet Lauge Pedersen i Torp for et sigtelses vidne, han skulle have fremlagt på Elbo herreds ting 4/3 1630, anlangende at en tyv og ugerningsmand, ved navn Nis Jørgensen af Torp, skulle have gjort om havde til kende givet, at han formente, at Peder Hansen skulle have været i råd og gerning med to andre, som han har udlagt at have stjålet to heste fra ham, hvorefter han skulle have forhvervet dom af herredsting over Peder Hansen, og da har herredsfogden ikke vidst at dømme på hans liv og ej heller at have vidst at finde ham fri, efterdi fornævnte sigtelse skulle have været ved sin fuldmagt: så og efterdi samme bekendelse og vidne befindes af en misdæder at være gjort, hvis ord og mundheld efter recessen ikke står til troende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme misdæder Niels Jørgensens bekendelse, ej heller den dom, derpå funderet er, bør at komme Peder Hansen til hinder eller skade i nogen måder, men magtesløs at være.

(359)

** var skikket Mads Dinesen i Glibstrup hans visse bud Gregers Pedersen Lilleballe, borger i Kolding, og havde stævnet Eske Sørensen i Gesten, Lauge Olufsen med flere for et vidne, de 25/8

sidst forleden til Anst herreds ting på ham vidnet har, at der de drog sønder hen at ville lede efter de øg, som var blevet borte fra dem, og de drog fra en by til en anden, og de ingen spore kunne, da kom de til en by Uldal, og da skulle en mand havde sagt til dem, at Mads Dinesen i Glibstrup han havde taget samme øg, de ledte efter: så og efterdi Eske Sørensen og hans medfølgere har vidnet efter andre deres ord og sagden, og ikke om nogen deres egen vitterlighed, dem at skulle have seet eller været bevist, det Mads Dinesen samme øg eller heste skulle have taget eller bortført, de ikke heller vidner om nogen visse år, sligt skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Mads Dinesen på ære eller lempe til hinder eller skade i nogen måder.

(361)

** var skikket Christen Poulsen i Jordrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Nielsen i Sevel, forrige dommer til Sevel birketing, for en dom han til fornævnte ting 3/7 1629 imellem Christen Poulsen, Laurits Christensen i Kærgård og Anders Jensen i Roe dømt har, anlangende et værgemål salig Jens Christensens børn i Sevel, ved navn Christen Jensen, Jacob Jensen, Mette Jensdatter og Anne Jensdatter, deres gods og penge, som dem efter deres salig far og mor er tilfalden, i hvilken dom Niels Nielsen har tildømt Laurits Christensen kun halvpart af fornævnte børns arvepenge og gods under sit værgemål at annamme, og Christen Poulsen den anden halvpart at være værge for, uanseet Laurits Christensen at skulle være fornævnte børns rette født værge på fædrene side, tilmed vederhæftig, rig og formuende: så og efterdi fornævnte birkefoged i sin dom har partieret samme børnegods under to værger, og ikke endelig omkendt, hvilken af dem næst var i byrd til samme børn, og deres værgemål efter loven burde at forestå, da kunne vi ikke kende den hans dom bør nogen magt at have.

(363)

** var skikket Jep Hansen Bøgvad, borger i Kolding, hans visse bud Niels Bertelsen, byfoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Anders Jensen i Gelballe for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme kort forleden at skal have forhvervet over et pantebrev, som fornævnte Jep Hansen borgmester har af Hans Iversens arvinger for ret vitterlig gæld, salig Hans Iversen ham skyldig været har, formener Jep Hansen samme pantebrev bør ham og hans arvinger at være følgagtig: så og efterdi samme dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

** var skikket Søren Jensen, tjenende på Overgård i Mors, hans visse bud Oluf Andersen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Lauritsen, staldmester på Kvistrup, Laurits Møller i Kvistrup mølle og deres medfølgere for vidner, de til Hjerm herreds ting vidnet har, anlangende salig Christen Jensen, som boede på Agger i Mors, og som var anholdt på Kvistrup, og som siden er blevet død funden i en fiskedam, mente samme deres vidne ikke ret og Hans Hansen på Kvistrup til vilje at være vidnet, som uden dom og lovlig proces skal have ladet tage, gribe og anholde Christen Jensen uden skyld og brøde: så og efterdi Peder Lauritsen og hans medbrødre udtrykkelig har vidnet, det Christen Jensen nogen tid lang har været på Kvistrup og ikke anholdt enten i stok eller fængsel men søgt kirken, dug eller disk, når ham lystede, indtil han imellem 27/2 og 28/2 er borte bleven, og ikke kunne igen findes, førend han er død funden i Kvistrup fiskedam, det og med Jens Nielsen og Knud Villadsens vidne bevises, det Christen Jensen om aftenen er fulgtes med dem af borgestuen til sin seng, og om morgenen var

døren åben og han borte, og derefter funden død i dammen, det og med synsvidne bekræftes, at Christen Jensen, der han af dammen er optagen, er befundet i sine klæder og en hætte bagvendt over hans ansigt, og ikke der fandtes blå eller blodig håndgerning på ham, hvoraf han kunne fanget sin død og bane, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises anderledes med Christen Jensen at være omgået, eller nogen anden at være årsag i hans død, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og syn, ej heller den sandemænds ed, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme.

(368)

** var skikket Tøger Knudsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Mads Nielsen, Søren Eskildsen med flere for en vidne, de til Kolding byting 22/6 sidst forleden vidnet har, at Tøger Knudsen skulle have udæsket Jacob Poulsen, forrige vægter, hvilke han højligen benægter, ikke at have skældt Jacob Vægter andet end at bevise den, som han har Tøger Knudsen udskældt for, indtil så længe Jacob Vægter kan bevise, at Tøger Knudsen havde stjålet noget fra ham: så og efterdi Mads Nielsen og hans medfølgere, såvel som Søren Madsen og hans medbrødre har vidnet efter Tøger Knudsen og hans hustrus ord og mundheld, som de ikke er bestendig, men Anne Tøgers til tinge såvel som Tøger Knudsen i dag for retten det ved helgens ed benægtet, og sig derimod erklæret, da kunne vi efter sådan lejlighed kende de vidner, såvel som Mogens Rasmussen og Eske Remsnider deres uforklaret vidne så nøjagtig, at de bør nogen magt at have, men efterdi Peder Jensen klejnsmed og hans medbrødre deres vidne formelder om hvis ord Jacob Poulsen skulle have haft, hvilke ord han for tingsdom har vedgået, og straks otte mænds vidne er efter taget, så fornævnte vidner i så måde med hans egen bekendelse bekræftes, da kunne vi ikke finde nogen årsag imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(373)

** var skikket Niels Block i Gerholm i hans bror Peder Block sst hans nærværelse med en opsættelse har af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, Jep Olufsen i Gødsbøl med flere for en dom, de skal have dømt til Tørrild herreds ting 20/11 1630 imellem velb Johan Brockenhuus og fornævnte Niels Block, hvori de skal have dømt Niels Block til galge og gren som en anden vitterlig tyv, og det aleneste efter nogen løse ord og bekendelser, han skal have gjort, som ikke kunne henregnes til nogen tyveri at være, så og fordi han skal have brudt sit fængsel på Lerbæk, og dermed skulle påtaget sig sagen, som han beskyldes for af Johan Brockenhuus, uanseet Johan Brockenhuus aldrig til denne dag har kunne ham nogen tyveri over bevise, men hvis, som skal være sket formedelst fjendernes magt og vold, som da regeret landet, på hvilken tid han var ikke sit eget liv mægtig, meget mindre andres gods og formue, som han aldrig har haft i regnskab. nu mødte Johan Brockenhuus og fremlagde efterskrevne dom af fornævnte herreds ting 20/11, da efterdi Niels Block for tingsdom har været bestendig, at han, førend fjenderne kom her i landet, borttog en af sin husbonds hopper og solgte i Horsens, og siden at have brudt muren, som hans husbonds fornemmeste breve og bøger fandtes indmuret, og deraf udtagen af sin husbonds bøger, og brudt skrin og bortkastet breve og brændt regnskab, hvilke han selv har været bestendig, da fandt de ham sig dermed at have forseet og at straffes på sin hals til galge og gren, og bonden til sine koste: så og efterdi fornævnte to Christen Anderens udgivne uendelige domme angår Niels Block sin liv at have forbrudt, som ikke var hans dom alene uden domsmænd at påkende, da kunne vi efter sådan

lejlighed ikke kende samme to uendelige domme, ej heller den tredje endelig dom, på de forrige funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(375)

** var skikket Sibast Clemendsen i Vindelev med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Maren Christensdatter i Vesterlund med flere for et vidne, de 17/3 sidst forleden til Nørvang herreds ting vidnet har, anlangende to øksne, som han skulle have været med Laurits Christensen og tagen af Visti Jensens gård i Vesterlund, hvilke deres vidne han højligen har benægtet, at han aldrig var med at tage nogen øksne af Visti Jensens gård, men han kom engang uforvarende i følgeskab med Laurits Christensen, der han lod to øksne drive fra Vesterlund, som han købte af en soldat, som lå i kvarter på Hastrup: så og efterdi samme vidner ikke er vidnet på fersk fod men fast tre år efter, samme øksne skulle være tagen, det og befindes i fjendernes tid at være sket, så samme øksne da fra en til en anden kan være partieret og ikke nu findes til stede, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner ej heller den dom, efter dømt er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være og ikke komme Sibast Clemendsen til nogen forhindring.

(377)

** var skikket Anders Tomasen, tjenende på Haraldskær, på hans husbond velb Frederik Munk til Haraldskær hans vegne og lod læse hans efterskrevne brev, at han efter denne dag ikke vil svare til nogen gæld eller gældsbreve, uden hvor hans eget segl og hånd rigtig og ret under findes.

8/10 1631.

** var skikket velb Knud Sørensen til Tredje hans visse bud Erik Christensen i Degnbol med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 28/5 sidst forleden dømt har, og da tildømt salig Niels Mogensen til Ørnhoved hans børn velb Mogens Nielsen, Søren Nielsen, jomfru Karen Nielsdatter og jomfru Inger Nielsdatter at betale Anders Sørensen, borgmester i Holstebro, Jørgen Jensen, byfoged med flere borgere i Holstebro efter nogen gamle regnskabsbøger og registre, som de siger salig Niels Mogensen skulle være dem skyldig: så og efterdi vi befinder samme deres bøger og opskrifter på hvis gods, salig Niels Mogensen af dem skulle bekommet, for nogen år siden mesten part at skulle være udtagen, og ikke bevises sådan gæld i salig Niels Mogensens levende live at være fordret, eller og deres bøger i så lang tid klareret eller underskrevet, efter KM forordning, og fogden dog har tildømt salig Niels Mogensens arvinger samme gæld at betale, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, og ikke komme Niels Mogensens arvinger til forhindring.

(379)

** var skikket Peder Skriver i Stagshede hans visse bud Niels Miltersen der sst og havde stævnet Peder Christensen i Brejnholt, birkefoged i Tvis birk, for en dom han til Tvis birketing 22/4 sidst forleden imellem Peder Skriver og Albret Reinicke, borger i Holstebro, hans fuldmægtig Christen Mikkelsen, borger sst, dømt har, anlangende en vedkendelse, som Peder Skriver til Holstebro byting 12/6 1627 efter hans lidkøbs vidne skulle have ladet gøre på to fag hus i Holstebro by, som Albret Reinicke og han skulle have om tvistet, i hvilken dom birkefogden ikke har vidst at kvitdømme

Peder Skriver for Albret Reinickes tiltale: så og efterdi samme birketings dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og sagen til birketinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(381)

** var skikket velb fru Edel Ulfeld, salig Keld Brockenhuuses, til Østergård hendes visse bud Christen Madsen i Givskud og havde stævnet velb Claus von Buchwald for et hendes udgivne brev til ham på 3500 rigsdaler med sin rente, som han hende skal forholde, uanseet hun skal have betalt ham samme pending, og efterdi han både til herredsting og landsting skal være tildømt samme brev hende igen at tilstille, hvilket han endnu ikke har villet gøre og efterkomme, da formener hun, at hun bør at have indvisning i hans løsøre og jordegods: da efterdi for herredsfogden såvel som for os er bevislig gjort, fru Edel Ulfeld samme 3500 daler hovedsum med sin rente at have ladet erlægge og betale, og ikke bevises ham hovedbrevet hende igen at have forskaffet, og han fordi til herredsting er tilkendt hende sit hovedbrev igen at skulle tilstille, hvilken herredstings dom her til landstinget ved endelig dom er konfirmeret, og ikke bevislig gøres det at være efterkommet, så sagen fordi to gange her til landstinget har været indkaldt, og to uendelige domme udgangen, som forskrevet står, så fru Edel Ulfeld har været forårsaget atter på ny tredje gang for endelig dom at lade kalde, og ikke Claus von Buchwald endnu er fremkommen eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end Claus von Buchwald jo er pligtig samme hovedbrev fru Edel Ulfeld at tilstille, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og Palle Rodsteen til Lundsgård, som Christen Madsen på fru Edel Ulfelds vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Claus von Buchwaldts bopæl, og der udæske og gøre fru Edel Ulfeld udlæg af hans løsøre og jordegods, hvor det findes kan, indtil hun samme hovedbrev bliver tilstillet og skadesløs kontenteret efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(383)

** var skikket Christen Jensen Varde, indvåner i Viborg, og lod læse og påskrive efterskrevne købebrev og fuldmagt, hvori Claus Dahusen, borger i Braunsweig, giver ham fuldmagt til at skøde til Erik Juel til Hundsbæk efterskrevne to afgangne Otte Christoffer Rosenkrantzes gårde i Gørding herred og Østerherred, som han er blevet indført i, dateret 1/10 1631.

(385)

22/10 1631.

** var skikket Anders Pedersen i Døs og havde stævnet Christen Jensen i Måbjerg by for et vidne, han til Hjerm herreds ting 16/3 sidst forleden vidnet har, at eftersom det skulle være sagt for ham, da har Peder Christensen i Døs og Christen Jensen hans mor, ved navn Anne Christensdatter, een mand til far, som hed Christen Pedersen og boede i Måbjerg by. dernæst hid kaldt Christen Pedersen Hål og Oluf Jensen Frøjk, borgere i Holstebro, for et bænkebrev, de 8/3 næst tilforn udgivet har, at det var dem vitterligt, at Jens Christensen i Måbjerg by var næstsøskendebarn til fornævnte Anders Pedersen, og han var søskendebarn til ham, så at de er i andet og tredje led slægt til hinanden: så og efterdi Christen Jensen i Måbjerg alene har vidnet, eftersom andre for han skulle sagt, Christen Jensen i Nørlund og hans medbroder og har lagt deres vidne i tvivl, det de ikke

vidste, hvornår Anders Pedersen og Jens Christensen skulle være i selskab med hverandre, og Gravers Pedersen og hans medbroders kundskab alene er et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet eller lovlig varsel for givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og brev ej heller fornævnte klage og nævnings ed, derefter gjort og svoret er, så nøjagtig, at de bør at komme Anders Pedersen til hinder eller skade i nogen måder.

(387)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Søren Knudsen i Kølholt og havde stævnet Jens Bjørnsen i Hover for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at have over nogen vidner, som hans tjener Søren Madsen i Hover har ladet forhverve, anlangende hvis gods og boskab, Jens Bjørnsen ham skal have frataget, imidlertid han af fjenderne skal have været fængsligen anholden i Kolding: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Mette Sørens og Peder Sørensen befindes at være Søren Madsens egen hustru og søn, og i så måder vildig, deres egen husbond og far til behjælpning at have vidnet, og ikke samme deres vidne med andre uvildige vidner bestyrkes, men Jens Bjørnsen det højligen benægter, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(388)

** var skikket velb Just Brockenhuus hans visse bud Søren Knudsen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for hans anpart, som er den halve part af halv sjette rigsdaler årlig udgift af nogen kirkegård, som salig fru Maren Juel skyldig er at udgive årlig hver snapsting til salig Keld Brockenhuuses arvinger, og efterdi Frederik Munk skal være tildømt samme hans anpart at betale, da formener han, samme dom ret at være og ham pligtig at være enten straks hans anpart at betale, eller Just Brockenhuus bør at have indvisning i hans løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges fru Maren Juels underskrevne sendebrev, hvori hun lover for sig og sine arvinger årligen hver snapsting at give Keld Brockenhuus og hans arvinger ni rigsdaler af samme kirkegods, og ikke med kvittantser eller i andre måder bevises, det at være erlagt, og endelig dom derom til herredsting er udganget, som for er rørt, sagen og i seks uger her til landstinget er optagen, og ingen endnu er mødt på Frederik Munks vegne nogen modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig sin anpart af samme efterstående rest til Just Brockenhuus at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Hartvig von Sax til Fårup, som Søren Knudsen dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Frederik Munks bopæl, og der udæske og gøre Just Brockenhuus udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod den fordrede rest likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Just Brockenhuus i andet Frederik Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for samme gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(390)

** var skikket Christen Pedersen i øster Skjern hans visse bud Staffen Nielsen, slotsskriver på Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Reinholt Jensen i øster Skjern med mange flere for et vidne, de til Skjern birketing 15/7 sidst

forleden vidnet har, dog i adskillige måder, anlangende KM anpart korntiende, han i fæste har, dem selv til vilje og deres usandfærdige angivende, som han formener, til bestyrkning, mener fordi samme deres vidne ikke sandfærdig at være men ham af had og avind at være på vidnet. så mødte Christen Olufsen i Kær og afstod samme vidner: og efter sådan lejlighed finder vi dem ingen magt at have.

(391)

** var skikket Jens Pedersen Munk i Hvilsbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet hr Berent i Pjedsted for et tingsvidne, han skal have forhvervet til Holman herreds ting 23/7 1621, som skal formelde, at Hans Munk da skal have standen for dom og gjort hans hustru Maren Berentsdatter lige god med sig, i så vidt han havde, i den bondegårds ejendom, han iboede, både ved arv og køb, hvilket Jens Munk mener ikke lovlig og ret at skulle være, og ej af hans arvinger samtykt: så og efterdi Hans Pedersen for ting og dom har kendt Maren Berentsdatter og hendes arvinger at være lige god med ham i samme bondegård i Hvilsbjerg, og Hans Pedersen har efterladt sig livsarvinger, som kunne være næst, om de ikke samme bevilling ville tilstå, derpå at fordre, og ikke Jens Pedersen Munk befindes at være deres rette lovværge, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Jens Munk at være mægtig på samme tingsvidne at må tale.

(392)

** var skikket Jens Munk i Hvilsbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet hr Berent i Pjedsted for en uendelig landstings dom, som han lader sig af berømme for nogen kort tid til landstinget over en uendelig dom, Jens Munk tilforn her til landstinget har forhvervet over en herredstings dom, som til Holman herreds ting 31/1 næst forleden, hvilke landstings dom, Jens Munk formener ret at være dømt, og herredsfogdens dom burde magtesløs at være, og ikke komme ham til hinder eller skade på hans arvelod eller købte køb i den bondegård i Hvilsbjerg, han iboer: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Hans Pallesen samme forligs vidne frastår og beretter, ingen dom i den sag at være falden, da finder vi samme forligs vidne såvel som fornævnte dom, om den findes at være gangen, magtesløs at være.

(393)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Staffen Nielsen, slotsskriver der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Olufsen i Kær med flere for nogen deler, de lader sig af berømme over mange efterskrevne Skjern sognemænd at have forhvervet, og dem for gamle rest beskyldt af skatten i fjendernes tid, og dog den største part formenes at være betalt: så og efterdi lægdsmændene har tillagt, hvad enhver af sognemændene til samme skat burde at udgive, hvilke lægdssedler her til landstinget ved endelig dom er stadfæstet, og Oluf Tomasen, Karen Nielsdatter og Jesper Christensen dog dem forholder ikke deres kvota at vil betale, og fordi er delt bleven, da ved vi ikke dem af samme dele at kvit dømme, førend de retter for dem, som det sig bør, og hvad de andre sognemænd belanger, erbød Christen Olufsen sig, at når de deres kvota til hjemting ville tilbyde og udlægge, ville han det annamme, og hvis deler, dem over drevet er, afstå.

(395)

** var skikket Christen Nielsen og Niels Christensen i Lønborg deres visse bud Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup og Søren Jensen skriver i Lund præstegård for en dele, de til Hammerum herreds ting 29/5 1630 Mogens Hjort i Amtrup til vilje i sin skarpe forfølgning, angående den hest, som blev stjålet fra Peder Villadsen i Romvig, skal have meddelt, og der forandret og skreven anderledes om oprakte fingre, end det sig havde burdet, og tvært imod genparten: så og efterdi at der samme hoved frafindelse med tingbogen er konfereret, befindes at komme overens, og endog de ord, oprakte fingre, af forseelse i genparten kan være forglemt og udelukket, bevises dog ikke nogen derfor at have lidt nogen skade, eller det af forsæt at være gjort, men Christen Nielsen og Niels Christensen for samme deres ed her til landstinget for fælding er frikendt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Jacob Mortensen eller Søren Skriver dermed nogen falskhed at have gjort og beganget, eller derfor på dem at dømme.

(397)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Staffen Nielsen, slotsskriver der sst, og havde stævnet Peder Olufsen i ---- gård for en fuldmagt, han 13/8 sidst forleden på Skjern birketing har i rette lagt, som en af KM tjenere til Lundenæs, Niels Pedersen i Albæk med flere af Skjern sognemænd skulle have til ham udgivet deres fuldmagt til at tale deres sag til herreds og landsting, deres sognetiende KM og kirkens anpart anlangende, og Niels Pedersen da for tinget fremgik og benægtede samme fuldmagt, hvorfor Staffen Nielsen på Ulrik Sandbergs vegne formente, Peder Olufsen med samme fuldmagt falskeligt at have omgået: så og efterdi med delsbrev bevises, Niels Pedersen at have været delt og lovforvunden, og i så måder umyndig ikke inden tinge at måtte sysle, da han samme benægtelse gjort har, bemeldte fuldmagt ikke heller udførligen findes at være videt for falsk, som endnu stander ved sin fuldmagt og urykket, da ved vi ikke om samme fuldmagt at kunne dømme eller deri kende, nogen falskhed at være begangen.

(400)

5/11 1631.

19/11 1631.

** var skikket Jørgen Knudsen, ridefoged til Koldinghus, hans visse bud Peder Poulsen i Ferup og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred Hans Poulsen i Revsinghoved, som skal være blevet ihjelslagen 9/10 sidst forleden, hans bane at udlede, hvad ham da blev til bane og livs lagt, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 27/10 sidst forleden, Maren Christens i Revsinghoved at have vidnet, at søndagen 9/10 nu sidst forleden der hendes søn Hans Poulsen kom ind til Niels Christensens i Revsinghoved og ønskede herrens fred over dem, og de bød ham herrens fred igen, og Niels Skrædder bad ham sidde, og han satte sig på en stol, og de drak om i huset en gang, to eller tre, så sagde Hans Poulsen til Jens Sørensen hjuler i Gejsing, hvi bagtaler du mig, ved du mig noget at beskylde, da sig det nu, så søgte de hverandre, og så tog Niels Christensen et værge, som stod dragen, og det samme værge stak han ind i Hans Poulsens hals, og deraf fik hans banesår: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter der var sat fylding på dem, og udlagde Niels Christensen skrædder at være Hans Poulsens bane og svor ham manddød over og fra

hans fred, efterdi ikke er bevist, det Hans Poulsen har givet Niels Christensen skrædder nogen årsag til sin død, eftersom de selv sandhed havde udspurgt og forfaret.

(402)

** var skikket Jørgen Knudsen, ridefoged til Koldinghus, hans visse bud Peder Poulsen i Ferup og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred Maren Christensdatter i Seest, som er blevet død funden i Seest å 7/10 sidst forleden, hendes bane at udlede, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 20/10 sidst forleden, synsmænd at have vidnet, at 7/10 sidst forleden var de med Jørgen Knudsen til syn på en kvinde, ved navn Maren Christensdatter, som lå druknet ved Seest made, da synede de ingen sår eller gjort gerning på hende i nogen måder: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at fylding var sat på dem, og udlagde Maren Christens af våde og vanlykke i hendes alderdom at være falden i åen og druknet, og det hende til bane og livs lagt.

(403)

** var skikket Hans Nielsen i Harres og havde hid kaldt sandemænd af Lø herred hærværk at sværge over Ulrik Sitzer, husfoged til Løgumkloster, Peder Nielsen i Svanstrup, klosterets delefoged i Lø herred, med flere, for de 13/10 sidst forleden med rådden råd skal have draget til Hans Nielsens hus i Harres, som var muret med teglsten. og indstødt tavler og sten og dertil sønder slagen vinduer, og mesten parten af søndre side af huset var nedbrudt, og ikke skal have agtet, at samme hus stod på hans egen og på hans hustrus rette otting bøndergrund: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Ulrik Sitzer, Hans Jørgensen og deres medbrødre en fuld hærværk over.

(405)

3/12 1631.

** var skikket Peder Christensen i Lemvig på Hans Pedersen, Christen Pedersen og Peder Pedersen, salig Peder Munks børn i Lemvig, som han er ret værge for, deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Svend Christensens hustru Maren Lauritsdatter og hans datter Maren Svendsdatter med deres lovværge, såvel Anders Madsen, forskrevne børns stedfar, for skifte og jævning, de skal have gjort med salig Svend Christensen på deres løsøre, hus, jord og ejendom i Lemvig såvel som på deres bondegods, deres mor Johanne Jensdatter og de er arveligen tilfalden efter salig afgangne Peder Munk, som boede i Staby kærgård, som de kendes dem lod og anpart i, og samme skifte og jævning skal være gjort i deres umyndige alder, og aldrig de selv, deres rette lovværge eller samfrænder har været over samme skifte og jævning. så fremlagde Peder Christensen efterskrevne brev, så lydende bekender jeg Jan Sibeck, KM bestilter kaptajn i Gønge herred, at eftersom mig først efter min salig mor Johanne Nielsdatter og siden efter min salig far Svend Nielsen, borgmester i Lemvig, i lige måde efter min salig halvbror Peder Munk, som boede i Staby kærgård arveligen, både i købstadgods og frit bondegods og løsøre, er tilfalden, og samme arv i min fraværelse den stund jeg i mange år har været udenlands mig til gode er beholden både hos min salig fars hustru Sidsel Pedersdatter i lige måde hos min salig brors hustru velb fru Karen Munk, så efterdi nærværende Peder Christensen Munk, borger i Lemvig, har min salig bror Jens Svendsens datter Johanne Jensdatter til sin ægte hustru, så har jeg af et venligt og godt kærligt hjertelag det opladt og givet ham og hans hustru, min brordatter, såvel som og min brorsøn Jens Jensen og deres arvinger al fornævnte min tilfalden arv, dateret 2/5 1616,

og formente Peder Christensen, det salig Peder Christensen Munk, som ved døden er afgangen, førend samme skifte er gjort, hans børn i samme gods såvel som deres mor at være berettiget. så mødte Laurits Jensen, borger i Lemvig, og berettede, at salig Svend Christensen havde tilkøbt sig noget af den arvepart, som Jens Jensen deri var givet, så der fordi er sket skifte og deling imellem Svend Christensen og Johanne Jensdatter, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Lemvig byting 20/8 1619, at Svend Christensen lod læse en lodseddel, som var gangen imellem ham og Johanne Jensdatter og hendes børn, som blev læst og påskrevet, angående salig Peder Munks jordegods, som i to parter er skiftet imellem Svend Christensen og Johanne Jensdatter, salig Peder Christensens efterleverske, da er ved lod tilfalden Svend Christensen på hans lod efterskrevne specificerede bøndergods: så og efterdi det befindes, Jan Sibeck sin tilfaldne arv i købstadsgods, løsøre og bøndergods at have givet Peder Christensen Munk og hans hustru Johanne Jensdatter, såvel som hans brorsøn Jens Jensen og deres arvinger, og Peder Christensen Munk ved døden har været afgangen, førend samme skifte er gjort, og efterladt sig livsarvinger bemeldte Jens Pedersen og hans brødre, og ikke deres lovværge eller nogen på deres vegne samme skifte har overværet, eller befindes dem noget deri efter deres salig far at være tilskiftet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skiftebrev og sedler bør at komme Jens Pedersen Munk og hans brødre på hvis dem i samme arv kunne være berettiget til forhindring.

(408)

** var skikket Christen Mørk i Fårbæk på Bertel Tisteds vegne i Horsens med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom, han til fornævnte ting 13/5 1630 imellem ham på Bertel Tisteds vegne og Niels Christensen Rolle i Horsens, forrige foged på Landting, dømt har, hvori han skal have tildømt Bertel Tisted og Niels Christensen til regnskab med hverandre, uanseet at Christen Mørk har i rette lagt Bertel Tisteds rigtige regnskabsbog, hvori formeldes ham at være Bertel Tisted skyldig 51 daler for adskillige varer, samt om et øksnekøb, som ikke skal være holdt: da efterdi det befindes, sagen tilforn at være hid stævnet, og den til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme dom og breve at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og breve magtesløs at være.

(410)

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård hans visse bud Søren Nielsen i Maegård og havde stævnet Svend Olufsen, borger i Lemvig, for en dom han til Lemvig byting 14/10 sidst forleden dømt har, formeldende i sin beslutning, at hans tjener Mads Pedersen burde at lide tredje ting for nogen bordag, han skal have gjort i Lemvig på sankt hans dag midsommer, uanseet at sandemænd i Lemvig har svoret ham vold over for samme sag, og deres ed og tov her til landsting er magtesløs dømt, hvorfor Just Friis formener, Svend Poulsen uret at have gjort: så og efterdi byfogden i sin dom ikke har specificeret eller om kendt hvad bøder, Mads Pedersen for samme bordag burde at udgive, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være som udømt var, og hvem påskader, sagen til bytinget igen at indkalde, og fogden dem endelig imellem at dømme og underskede, som det sig bør.

(411)

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård hans visse bud Søren Nielsen i Maegård og havde stævnet Jens Lauritsen og Christen Nielsen Romme, sandemænd i Lemvig, for et vold, de på kongens vegne 22/7 sidst forleden til Lemvig byting Mads Pedersen, tjenende på Vadskærgård, har oversvoret for bordag og slagsmål, han i Lemvig på sankt hans dag midsommer skal have beganget, uanseet at samme sandemænds ed ikke skal formelde, nogen bevisning for dem at være fremlagt, at Mads Pedersen nogen volds gerning skulle have gjort, hvorfor Just Friis på Mads Pedersens vegne formener, fornævnte sandemænd uret at have gjort: så og efterdi ikke befindes i samme sandemænds ed at være inddraget hvis vidner og bevis, de for dem skulle have haft, hvorefter de deres ed har funderet, ej heller bevises slig kundskab samme dag for dem at være læst og påskrevet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den deres ed bør at komme Mads Pedersen til hinder eller skade, men magtesløs at være.

(412)

** var skikket Laurits Christensen i Barbesgård og havde stævnet Knud Christensen i Sønderby, Christen Christensen sst med flere for en vidne, de 30/9 sidst forleden til Tiim birketing vidnet har, at de om vinteren 1630 på Tiim birketing at skulle have seet og hørt, den tid Laurits Christensen og Anders Pedersen i Skarregård trættes om en kedel, som i fjendernes tid skulle være pantsat, da skulle Laurits Christensen og Anders Pedersen svoret imod hverandre, og begge taget jord og sand op i deres hænder og ønsket dem ondt, det ikke var sandhed, de sagde begge, hvilke deres vidner Laurits Christensen højligen benægter: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod, men lang tid efter samme ord på tinge skulle være falden, bemeldte deres ord ej heller da straks ved tingsvidne er taget beskrevet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom eller nøjagtig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(413)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborg bisgård, hans visse bud Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Jep Christensen, født i Lønborg, for en dele, han over hans tjener Niels Lauritsen i Varisbøl har forhvervet for en landstings genpart til en dom, Jep Christensen har ham hjemløst her fra landsting, hvori han er delt bleven for 9 mark efter den saggivelse, og efterdi at han for ubillig er delt, at en genpart skulle regnes for fuldt lige ved hoveddommen, da formener bemeldte gode mand, at den dele er ulovlig og meget for højt på en genpart: så og efterdi Niels Lauritsen befindes at være delt blevet for videre end samme genparts dom kunne koste, og ikke er bevist ham så mange penning derfor at have udgivet, da finder vi efter sådan lejlighed Niels Lauritsen af den dele kvit at være.

(414)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborg bisgård, hans visse bud Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Christensen i Vostrup, for han for en rum tid og nogle år siden skal være en vold oversvoret for nogen bier, han skal have taget fra en fattig enke, og ikke til rette tid har rettet for sig og hverken bødet eller borgen sat, hvorfor han formener, at han nu burde at fare som andre fredløse mænd: så og efterdi med voldsvidne bevislig gøres, det Christen Christensen 10/8 1630 til Lønborg birketing er vold oversvoret, og ikke bevises ham at have ret og sat eller sandemænds eden forinden seks ugers dag rykket, men endnu stander ved sin fuldmagt, og ikke Christen Christensen fremlægger nogen oprejsning, det han nu så lang tid efter samme sandemænds

ed må på tale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, Christen Christensen at fare som andre fredløse mænd.

(415)

** var skikket Niels Lauritsen i Varisbøl og Jens Mortensen i Tarm deres visse bud Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen i Lønborg med flere, for de 7/6 næst forleden år har standen på Lønborg birketing og kendt Jep Christensen ---- god og vederhæftig for at være salig Christen Laugesen af Tøstrup hans børns værge, uanseet at fornævnte mænd ikke med sandhed og en god samvittighed skal gøre nogen forklaring nogen hans formue, evne og gods at udvise: så og efterdi birkefogden i Lønborg birk tilforn efter fornævnte fem mænd deres vedgåelse, som er barnens frænder, har tildømt Jep Christensen samme barns værge at være, eftersom de har kendt ham dertil at være næst i byrd og vederheftig, hvilken birketings dom siden har været hid kaldt, og ved endelig dom er konfirmeret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke videre i samme sag at dømme.

(417)

** var skikket Tyge Nielsen i Vittarp og havde stævnet Mads Pedersen sst for en dom, han til Vesterherreds ting 22/10 over ham forhvervet har, anlangende Tyge Nielsen at være tildømt at deles efter recessen for en løgner, for han skulle anmode Mads Pedersens hustru Ingeborg Madskone for trolddom, disligeste for han skulle have sagt, at hun på påskemorgen, før sol droges, barhalset og barbenet bar en trug fuld at gul skarn til hans mødding, siden havde hans folk og kreatur været i stor ulykke: så og efterdi Tyge Nielsen giver til kende, det han vil lade kalde på nævning over Ingeborg Madskone for samme trolddoms beskyldning at sværge, ved vi ikke på samme vidne at dømme, førend nævninger derom har svoret, siden gås derom hvis ret er, og samme herredstings dom midlertid ikke at komme Tyge Nielsen til forhindring.

(418)

** var skikket Peder Andersen i Geil og havde stævnet Christen Nielsen i Lærkeholt, for at eftersom for nogen rum tid siden til Østerherreds ting skal have ladet ham fordele for 5 skæpper rug, som hans kreatur skulle have gjort ham skade for i sin korn, og efter samme dele havde taget fra Peder Andersen derfor, og ikke leveret samme dele fra sig igen efter loven, hvorfor Peder Andersen formener at hvis, Christen Nielsen har taget af hans bo, at han burde at indføre det igen: da efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, Anders Pedersen og sin faldsmål har udrettet, da bør samme dom ikke at komme ham på hans fælding til nogen forhindring, men efterdi Jens Nielsen påskyder Christen Nielsens breve og begærer respit, opsatte vi den sag til snapsting nu først kommende, og da dem der at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes.

(419)

** var skikket Christen Christensen teglbrænder i Gammelby hans visse bud Peder Sørensen i Viborg og havde stævnet Tomas Smed i Nyby og Søren Tomasen, tjenende på Hundsbæk, for et vidne, de til Malt herreds ting vidnet har, lydende at Christen Teglbrænder skulle sagt til Peder Lauritsen sst og kaldt ham en rødskægget tyv, han skulle have ham hængt i en tyvegalge, når hans

husbond kom hjem, for to læs hø, han havde stjålet fra hans husbond. så mødte Erik Juel og afstod samme vidne: da efter sådan lejlighed bør den ikke nogen at komme til forhindring eller skade.

(420)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Søren Pedersen i Ollerup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han 27/9 sidst forleden afsagt har, hvori han ikke skal have dømt enten til eller fra i de tre punkter imellem velb Frederik Munk til Haraldskær og ham, anlangende det huses opsættelse i Hover, eftersom han ved landstings dom skal være tilfunden, såvel som den punkt om tre marks bøder, som til sin overdommer fra landsting er indfunden: så og efterdi hovedsagen om samme huses bygning og tre marks sag tilform for sin tilbørlig dommer er indfundet, de andre tvistige punkter i lige måder synes sig til samme bøder at heden tydes, og herredsfogden fordi ikke har vidst der Frederik Munk at tildømme ---- at stande til rette, førend bemeldte hovedsag for sin tilbørlig dommer blev omkendt, kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være.

(422)

** var skikket Oluf Andersen i Mullesgård med en opsættelse her af landstinget, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Kirsten Jepsdatter, født på Hygumbjerg for en usandfærdig beskyldning og tielse, hun på Oluf Andersen gjort har og hemmeligen tillagt ham hendes barnefar at være, hvilken hendes beskyldning han ved sin højeste ed hårdeligen benægtet, aldrig at have haft nogen legemlig omgængelse med hende, ej heller hende at have været i herred og sogn med Oluf Andersen, hvorfor han ved retten har ladet hende forfølge og husfred oversværge: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, i hvilke samme hendes beskyldning og tielse er magtesløs fundet indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften om bemelder, så Kirsten Jepsdatter har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og hun det dog ikke gjort har, hvorfor Oluf Andersen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og efterdi ingen endnu er mødt nogen gensigelse eller modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme beskyldning og tielse magtesløs at være og ikke komme Oluf Andersen til forhindring.

(423)

** var skikket velb Jens Juel til Lindbjerg hans visse bud Niels Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jep Nielsen, nu boende i Strellev, for en genpart tingsvidne, som han lader sig af berømme, at skal have på en hans tjenere, nemlig Tomas Nielsen i List, udgangen på Østerherreds ting 27/8 1627, hvori Tomas Nielsen skal have sig indstillet i sin husbond Jens Juels egen minde og ret for en kvie, som Jep Nielsen har beskyldt Tomas Nielsen, for at han skulle have stjålen, hvilket vidne han formener, at Jep Nielsen ikke skal være så lovlig og ret ad kommen, som det sig bør, og samme vidne burde magtesløs at være: da efterdi det befindes, sagen tilforn at være hid stævnet og da til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme vidne at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(425)

3/12 1631.

** var skikket Otte Rasmussen, borgmester i Varde, hans visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Lønborg, Morten Knudsen med mange flere efterskrevne borgere i Varde for et vidne, de til Varde byting 28/6 1630 med Jens Nielsen, borger sst, vidnet har, formeldende at de i fjendernes tid skal have holdt indkvartering og udgiven brandskat, ugeskat, pendingskat, både med korn, penning, vognægt og alt andet så vidt og videre efter deres evne og formue, end som Otte Rasmussen efter hans evne og formue, og ikke de syntes, at Otte Rasmussen var jo såvel ved evne og formue med gods, ejendom, køb og salg og al anden håndtering, som førend fjenderne kom her i landet, og beskylder samme deres vidne, at de har vidnet i deres egen sag, dem selv til befrielse for den anvendte omkostning, som Otte Rasmussen i fjendernes tid for dem og den hele borgeri har udstanden, og at de har vidnet om en andens formue, som dem aldeles skal være ubevidst, som noksom er at eragte, at hans gods og formue ikke at skal være registreret, hverken førend at fjenderne er kommet her i landet eller siden. derefter blev i rette lagt adskillige efterskrevne tingsvidner, domme, kundskaber og breve samme sag angående: så og efterdi bemeldte første vidner såvel som og Bertel Skrædder og hans medbrødres beskyldning 13/8 forleden har været hid stævnet, og da endelig er underkendt, efter de lejlighed den dom om formelder, da ved vi ikke den vores dom at forandre eller videre på de vidner og beskyldning at dømme, men efterdi Bertel Hansen felbereder og hans medfølgere har vidnet om fornævnte kvartermester hans ord og mundheld, såvel som og om Otte Rasmussens gensvar, hvilket han ikke er bestendig, men straks for ting og dom højligen har benægtet, som forskrevet står, forbemeldte Christen Langes udgivne kundskab og i lige måder bemelder efter kvartermesterens sagden og ikke endelig om hans egen vitterlighed, Gravers Pedersens vidne og befindes en enige kundskab, som regnes for ingen vidne, Niels Pedersen, Peder Lauritsen såvel som Christen Christensen i Sig, Jacob Svendsen i Nebel og deres medbrødres vidner ikke findes at være forklaret, hos hvem samme krigsfolk skulle være indkvarteret, eller og hvor samme kontribution skulle være heden kommen, enten til obersten eller andre, men de såvel som Hans Pedersen og hans medbrødre selv lægger deres vidner i tvivl, Peder Andersen og selv med samme fuldmagt i sin indlæg, med egen hånd underskrevet, vedgår sig samme rådstuevidne med andre dannemænd at have samtykt og beseglet, hvilket han og er gestendig. Hans Simonsens udgivne kundskab ikke heller er uden én persons kundskab, som ikke til tinge med oprakte fingre og ed vidnet er, han den og selv ved sin egen hånd både vedgår og fratræder. Bertel Felbereder og hans medfølgere og har vidnet om de ord og sigtelse, her til landstinget tilforn af Laurits Øse skulle være sket, det han skulle vidstet samme brev for falsk, hvilket os selv er bevist, ikke for fuldkommeligen at være sket, som de har omvidnet, slig sigtelse ikke heller da straks er givet beskrevet. Hans Christensen No og hans medfølgere eneste har vidnet, det de ikke har seet, Laurits Øse forseglet samme brev eller den samtykt, og ikke fuldkommeligen deres vidne formelder, ham det ikke at have gjort. Karl Hansen i Sædding, Mikkel Jensen i Borre og deres medbrødre i lige måde har vidnet om den lov, Laurits Pedersen Øse til Varde byting skulle have villet give imod samme brev, endog i ingen måder er bevist, ham nogen lov at være tilfunden, ej heller fest efter loven at han den inden tinge kunne tilstedes at give, som de har omvidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og kundskaber bør at komme Otte Rasmussen på hans billige anfordring til forhindring, og efterdi borgerne i Varde samtlig har vedgår med hverandre at holde indkvartering og udgift efter deres formåen, og Otte Rasmussen i sin hus er bleven indlagt em kvartermester med sine folk og heste at underholde, borgmestre og råd såvel som

borgerne ---- for råd og ret har lovet efter byens lejlighed og formåen derfor at ville ham betale (dog hans egen anpart deri at afkortes) og derpå ham forsikre efter rigtig regnskab, indtil han blev betalt, hvilket og med 24 mænds vidne bekræftes. Otte Rasmussen og af byens mølleskyld og indkomst noget i sin betaling er tillagt, og siden af borgmestre og råd en visse dag forlagt hans regnskab at skulle forhøre, så fornævnte rådstuevidne, som af otte mænd straks for retten vidnet er, dermed bekræftes, disligeste og borgerskabet i de fuldmagter, nu er fremlagt, vedgår samme rådstuevidne, dog de dem selv til behjælpning ville heden tyde det for fjendernes frygt og overfald at skulle være sket, befindes og hvis vidner i samme sag imod fornævnte rådstuevidne dem til befrielse vidnet er, tilforn såvel som nu her i dag at være underkendt, derfor ved vi efter sådan lejlighed ikke samme rådstuevidne (så vidt enhver for sin kvota efter deres orlovs skat til samme indkvartering bør at udgive) at imod sige, dog Otte Rasmussen selv for sin person at kvittere så vidt ham deri kan tilkomme, som for er rørt.

(456)

** var skikket Bertel Sørensen Skrædder, borger i Varde, på Laurits Øses vegne og havde stævnet Daniel Phillipsen, byfoged sst, for han 31/10 sidst forleden på Varde byting ikke skal have villet unde Laurits Øse hans lov beskreven, som han gav imod den mærke, som findes under den brev, som Otte Rasmussen, borgmester i Varde, Varde borgere med anmoder, anlangende indkvartering, dog ligevel at der skulle være given lovlig varsel for: så og efterdi det befindes Daniel Phillipsen alene efter forrige opsættelse sagen endda i 14 dage at have tagen i beråd, om samme lov at tilstede eller ej, og ikke bevises ham sagen over seks uger imod recessen at have forhalet, da kunne vi ikke kende ham deri uret at have gjort, og efterdi bemeldte to domme ikke er endelig, bør de at være som udømt var, og hvem videre påskader, sagen til byting at indkalde, og der ved endelig dom at ordeles, som det dig bør.

(458)

** var skikket Bertel Sørensen Skrædder, borger i Varde, og havde stævnet Mads Gellerup, rådmand og byskriver sst, for han har forholdt både tingsvidner og domme, som i den sag (indkvartering anlangende) til Varde byting gangen er, og han dem ikke i rette tide skal have bekommet, disligeste for han 10/1 sidst forleden ikke skal have indført i tingsvidne sådan som for otte mænd vidnet er, som Hans Christensen No med flere borgere i Varde samme dag for tingsdom vidnet har: så og efterdi Bertel Skrædder selv tilstår sig hvis domme og breve, han af skriveren har æsket, at være tilstillet, og ikke han beviser sig sådan breve af skriveren at være forholdt, og derefter lidt nogen skade, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Mads Gellerups ulempe deri at være, men efterdi nu fremlægges tingbogen af Varde byting, hvori Hans No, Knud Christensen og deres medbrødres vidne 10/1 vidnet ---- og der forseglet tingsvidne, nu i rette lægges, i adskillige ord og mening ikke med tingbogen stemmer overens, da ved vi ikke andet derom at sige, end Mads Gellerup sig jo dermed har forseet og bør at stande til rette.

(462)

17/12 1631.

** var skikket Peder Eriksen, barnfødt i Ganer, og havde hid kaldt sandemænd af Bølling herred Erik Pedersen, som boede i Ganer, og som blev død funden sønden Christen Olufsens i Kær 13/11 sidst forleden, hans bane at udleve, hvad ham er vorden til bane og livs lagt, og først fremlagde

Peder Eriksen efterskrevne tingsvidner af Bølling herreds ting, Anne Pedersdatter i Bølling præstegård at have vidnet, at 13/11 da var salig Erik Pedersen til hendes far hr Peder, og da han red derfra fulgtes han med deres svend Jens Andersen. samme Jens Andersen at have vidnet, at Erik Skriver havde befalet ham at ride tilbage igen, dog red efter ham, men på vejen kom han ham af syne, da red han til Ganer og spurgte om ham, da var han ikke hjemme, så red de ud at lede efter ham, og der de kom til Christen Olufsens i Kær, da svarede Christen Olufsens kvinde, at to af deres drenge havde set en ride sønden om deres gård vester på, og der fandt de ham i en grob liggende død. Ulrik Sandberg da at have stilspurt hr Peder Christensen, om han og Erik Skriver havde drukket brændevin, da svarede han kun halvanden rømer, hvoraf hver drak, som de lystede: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Erik Pedersen af våde og vanlykke at være kommen fra hesten i vandet og groben og der omkommen, og det ham at være til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(1)

25/2 1632.

** var skikket Niels Christensen ved Sønderside hans visse bud Niels Lambertsen i Malle og havde hid kaldt sandemænd af Nørherred at udlægge Christen Christensen, som tjente i Strellev kærgård, hans bane, som skal være ihjelskudt der sst 18/12 1631, sandemænd at udlægge, hvem hans bane har været, og fremlagde Niels Lambertsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 6/1 dette år, Frands Nielsen med flere at have vidnet, at de nærværende var i Strellev kærgård 18/12 næst forleden om morgen tidlig, da kom Christen Jepsen i Kærgård med en bøsse og lagde den på den nederste dør og ville have skudt ud af døren til nogle fugle sad på en dige, da ville den ikke gå af, og da han ville se, hvad der manglet, dismidlertid kom Christen Christensen gangende og ville gå ind ad døren, og i det gik bøssen af og gjorde salig Christen Christensen den skade i hans venstre arm og side, som han fik hans bane af: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Jepsen at være Christen Christensens bane, ham af våde og vanlykke at have ihjelskudt, og fordi svor ham manddød over og til hans fred efter fornævnte vidner, og som de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(4)

10/3 1632.

** var skikket Christen Jepsen i Darum og havde hid kaldt sandemænd af Gørding herred at udlægge Jep Knudsen der sst hans bane, som af Jacob Jensen i Darum skal være ihjelslagen, og fremlagde Christen Jepsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 27/2 sidst forleden, Niels Lund i Darum med flere at have vidnet, at de hos var, sidst forgangen lørdag var syv uger, og så den skade, som salig Jep Knudsen af Darum var slagen i sin hoved tvært over højre øje, for hvilke Jep Knudsen beskyldte Jacob Jensen smed af Darum, at han havde gjort ham samme skade. da er Jacob Jensen ikke mødt nogen gensigelse herimod at gøre: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Jacob Jensen manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Jep Knudsen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(5)

** var skikket velb fru Anne Munk, salig Børge Trolles, til Pallesbjerg hendes visse bud Christen Christensen i Svendsholm med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have stævnet Clemend Tøgersen i Udstrup, for han 16/10 1630 til Ulfborg herreds ting skal have været Niels Christensen i Ulfborg kærgård, Ide Nielsdatter, Karen Nielsdatter sst, Christen Nielsen i Dystrup, Jep Christensen i Nørgård, Niels Christensen på Toft og Jens Christensen i Hundhale deres hjemmel og tilstand til seks agres rugsæd afgrøde på Nistrup mark, som fornævnte syv personer om nattetide høstet og afført, endog fru Anne Munk havde deri hendes anpart, som en anden gældner, såvel som og KM og kirkens anpart korntiende, som hun i fæste har, hvorfor Christen Christensen på sin husbonds vegne formener, samme ulovlige hjemmel magtesløs at være: så efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, bør de ikke længere magt at have, og efterdi befindes Knud Knudsen en del af samme vidner i sagen at have forhvervet, og ikke han er stævnet, da ved vi ikke i hovedsagen at dømme, førend han og lovlig stævnes, og da gå om hvis ret er.

(6)

** var skikket Jørgen Jensen Risum, byfoged i Holstebro, på sine egne, sin mor og søskendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet hr Peder Jensen i Rødding og hans medbrødre for et vidne, de til Nørlyng herreds ting 18/6 sidst forleden vidnet har, anlangende 500 rigsdaler, hans salig far afgangne Jens Jørgensen i Risum skulle have bekendt at være velb fru Dorte Munk til Sødal skyldig og deraf nogle gange givet hende rente, efter hvilket vidne fru Dorte Munk salig Jens Jørgensens arvinger tiltaler, uanseet samme gæld ikke i den salig mands levende live skal være krævet, førend nu på det tredje år efter hans død, ej heller fornævnte vidnesbyrd at stemme overens med hverandre: så efterdi hr Peder Jensen og hans medbrødres vidne med Oluf Parsberg, Verner Parsberg og fru Ingeborg Parsberg deres underskrevne kundskaber bestyrkes og bekræftes, det Jens Jørgensen skulle været fru Dorte Munk samme 500 daler pligtig, over hvilke adelspersoners kundskab vi ikke er dommere, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme vidner ej heller på fornævnte domme, derpå funderet er, at dømme, imens fornævnte adelspersoners kundskaber og beviser for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(9)

** var skikket velb fru Dorte Munk til Sødal hendes visse bud Anders Larsen i Kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Tygesen i Hodsager med flere for vidner, de til Ginding herreds ting 12/5, 23/6 og 30/6 sidst forleden med Jacob Jensen i Holstebro vidnet har, formeldende en part af dem at have vidnet, at dismidlertid de har tjent salig Jens Jørgensen, da han ikke at have været budt eller tilsagt nogen ægt eller arbejde at gøre til Sødal, hvilket deres vidner fru Dorte formener ikke sandfærdig og ret at være: så og efterdi Anders Lauritsen giver til kende, fru Dorte Munk og hendes børns jordegods endnu at være dem imellem uskiftet, så de, såvel som hun, fordi om noget af samme gårds rettighed skulle mistes, er interesserede, og hendes børn dog ikke befindes for samme vidne at være givet nogen varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(13)

** var skikket velb Niels Lange til Rønnovsholm hans visse bud Laurits Mikkelsen i Bork og havde stævnet Jens Hansen i nør Bork for nogen uendelig landstings dom, han lader sig af berømme her til

landstinget at have forhvervet og ladet forhverve over nogen vidnesbyrd, sigtelser og en ransnævnings tov, som Niels Lange ved sin fuldmægtig har ladet forhverve til Nørherreds ting over Jens Hansen, anlangende en håndskrift, Jens Hansen skal være skyldt for at have frataget Niels Langes tjener Niels Christensen i Obling, hvilke uendelige landstings domme Niels Lange formener ikke så lovlig at være stævnet og kaldt for og fordi burde magtesløs at være: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, bør de ikke længere magt at have, og dernæst afstod Laurits Mikkelsen samme klage, bogsed og nævningers forfølgning, hid stævnet er, og efter sådan lejlighed bør det ingen at komme til hinder eller skade i nogen måder.

(15)

** var skikket mester Hans Olesen, ærkedegn i Ribe domkirke hans visse bud Jørgen Matiasen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Nielsen i Vinum og Hans Jørgensen i Drengsted for et vidne, de til Lø herreds ting 30/7 sidst forleden vidnet har, anlangende det Peder Jensen og Mads Christensen i Drengsted og deres medbrødre ---- mænd har tilbudt dem deres tiendekorn til Døstrup kirke efter deres kontrakts lydelse, og fornævnte kirkeværge da skal have svaret fornævnte mænd, at de havde opsagt deres kirkeværge ---- og derfor det ikke ville annamme, hvilke deres vidne mester Hans på Døstrup kirkes vegne formener ikke lovlig at være, efterdi det ikke formelder ved nogen visse dag eller tid eller sted, når sligt tilbud skulle være sket: da efterdi befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og sagen tid efter anden over seks uger til i dag er optagen, og ingen endnu er mødt med samme vidner og dom nogen modstand derimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og dom magtesløs at være.

(17)

** var skikket Anders Nielsen i Hie hans visse bud Jep Christensen i Glibstrup og havde stævnet Maren Jensdatter i Ølgod sogn, for hun skal tilmode ham at være hendes barnefar til de to børn, hun nu sidste gang har født til verden, og hun det af had og avind at have gjort, formedelst bordag Anders Nielsen skal have i været med hendes far, hvorfor han formener, at han for hendes løgnagtige påmanelse og digt bør aldeles kvit at være. da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori Anders Nielsen er tilfundet for Maren Jensdatters beskyldning aldeles kvit at være indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så Maren Jensdatter har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og hun det dog ikke gjort har, hvorfor Anders Nielsen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke Maren Jensdatter endnu er fremkommen eller nogen på hendes vegne nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse Anders Nielsen for Maren Jensdatters beskyldning aldeles kvit at være.

(18)

** var skikket Tomas Jensen i Vinding og havde stævnet Mads Mikkelsen, barnfødt i Højen, og hans hustru Maren Troelsdatter sst for vidner, de lader dem af berømme, de selv vidnet har, anlangende det Tomas Jensen skulle have været i en galge og afklædt en tyv af sine klæder, hvilke

deres vidne Tomas Jensen hårdeligen benægter sig aldrig slig gerning at have beganget. disligeste stævnet Inger Jeskone i Vinding, som samme vidne forhvervet har: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten så forenet, at Jes Lauritsen afstod samme vidner og domme, så hvis, de i sagen på begge sider havde forhvervet, skal være kasseret, død og magtesløs, og ingen til hinder eller skade at komme, og derhos lovede de på begge sider, at skal komme til Holman herreds ting nu på mandag, først kommer otte dage, på deres egne såvel som på deres hustruers vegne og der erklære hinanden, så de ikke ved hverandre andet at beskylde end det, som ærligt er, og dermed samme sag ganske at være bilagt.

(19)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborggård, hans visse bud Niels Christensen i Vostrup og havde stævnet Peder Hansen i Varisbøl for en dom, han til Lønborg birketing 17/6 næst forleden imellem hans tjenere og Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred. dømt har, og deri har dem tildømt en stor pending til Laurits Lauritsen at udgive for soldat med sine folk og heste, han skal have haft at bekoste i fjendernes tid, såvel som også til andre soldaters løn, hvorfor han formener, hans tjenere deri uret at være sket, idet de selv har haft og holdt soldater i deres sogn: så og efterdi det befindes fornævnte oberstløjtnants udgivne seddel for fogden at have været i rette lagt, at de i Lønborg sogn skulle være fri for videre salvegarde at holde, end de hos dem selv har, og birkefogden dog ikke samme seddel i sin dom har ladet inddrage, men forbi ganget, da finder vi den hans dom, som den udømt var, og sagen til birketinget igen at indkomme, og fogden, når det lovlig for ham indstævnes, dem endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør, og hovedmeningen af hvis breve, som for han bliver i rette lagt, i sin dom at lade indføre.

(20)

** var skikket Jep Christensen i Glibstrup og havde stævnet Niels Jensen i nør Bork, Niels Pedersen i Ejsbøl og Christen Nielsen i Nørhede, som var tre af ransnævninger i Nørherred, for de 17/9 1629 har kvit svoren Christen Jepsen i Glibstrup for ran, som velb Henrik Lange har ladet ham tillyse for hans tjener Jep Christensen for en blakket øg, som Christen Jepsen tog fra Jep Christensen imod hans vilje, som med tingsvidne er at bevise, hvilket vidne fornævnte ransnævninger ikke har anseet: så og efterdi fornævnte nævnings ed alene findes at være underdømt, formedelst brevene ikke deri var indført, og navnene ikke var fuldkommen, og ikke deres ed er påkendt uret at være svoret imod loven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på fornævnte nævningers fælding at dømme, eller videre end tilforn derom kendt er.

(21)

** var skikket Jep Christensen i Glibstrup og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård for en dom, han 16/9 1630 til Nørherreds ting dømt og afsagt har, og deri tildømt Jep Christensen at lide efter recessen af Christen Jepsen i Glibstrup for en bogsed, Jep Christensen har bundet på Christen Jepsen for en øg, han havde ham frakommet, og ransnævninger har ham kvit svoren derfor, uanseet det med tingsvidne skal være bevist, at Christen Jepsen har taget en øg fra Jep Christensen imod hans vilje: så og efterdi Laurits Lauritsen sin dom har funderet på nævnings ed, som da stod ved fuldmagt, hvilke nævnings ed siden til landsting er magtesløs dømt, såvel som Laurits Lauritsens dom derpå var grundet, og ikke befindes herredsfogdens dom, formedelst nogen uretfærdighed, han

vitterlig skulle gjort, at være pådømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på Laurits Lauritsens fælding derfor at dømme.

(23)

** var skikket Peder Olufsen i Kogsgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Erik Pedersen i Ganer hans arvinger Peder Eriksen, Claus Eriksen, Gregers Eriksen, Sidsel Eriksdatter, Kirsten Eriksdatter og Maren Eriksdatter, født i Ganer, for to domme salig Erik Pedersen til Skjern birketing dømt har, hvori han har befriet Christen Pedersen i øster Skjern for at igen give eller betale den fulde tiende, KM anpart, som han i 1628 hårdelig og strengelig lod kræve, annamme og oppebære, midlertid fjendernes store beskatning, dagligen stor tvang påstod, ikke heller KM lod nogen oppebørsel kræve i fjendernes tid, men ved gode mænd og kommissarier at have ladet gøre ordinants i de åringer, fjenderne var her i landet, burde ingen tiende kræves, og i beslutningen, at dersom nogen allerede fuld tiende eller anderledes end efter den ordinants har oppebåret, skulle det dem igen gives: så og efterdi samme første birketings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og efterdi birkefogden sin sidste dom har funderet på kommissariernes anordning, ved vi ikke den hans dom at imod sige.

(24)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Bertel Mortensen og Jørgen Bertelsen i Pradsgård for en uendelig dom, de her til landsting 11/2 sidst forleden over nogen vidner, anlangende hans tjener Peder Christensen Vibholm, hvis sår og skade han efter syn har forleden Hjerm marked ved Ulfborg kirke er overfaldet, hvilke stævning, hvorefter samme uendelige dom er forhvervet, ikke så lovlig forkyndt at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen bliver stævnet på ny, og det nu sket er, bør den ikke længere magt at have.

(25)

** var skikket Peder Sørensen Hvid, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Henrik Staffensen i Hvolbøl i Lejrskov sogn, Anne, Christen Bysvends, i Vejle hendes søn Tue Christensen og Mette Skøts sst, for en bekendelse de på Vejle rådhus 19/4 i næst forleden år gjort har, formeldende iblandt andet, at Hans Jensen, barnfødt i Vejle, opslog en skrin i Jørgen Skøts skude på Vejle fjord ved sankt mikkels dag 1627, og Henrik Staffensens farbror Peder Hvid skulle have med været og skiftet det og ført i landet: så og efterdi fornævnte Henrik Staffensens bekendelse er én enige persons, den såvel som ej heller Anne Christens og hendes medfølgeres kundskaber i befindes at være gjort eller vidnet med oprakte fingre og ed efter recessen, de og en part har lagt deres vidne i tvivl og ikke endelig. samme bekendelse og vidne og ikke er gjort eller vidnet på fersk fod, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse og vidner ej heller den uendelige dom, derpå funderet er, så nøjagtig, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(28)

** var skikket Troels Hansen, borger i Ribe, og havde stævnet Søren Spillemand i Kolding og Oluf Hansen spillemand i Middelfart for en usandfærdig klage og sigtelse, de til Kolding byting

forgangen år, at Troels Hansen skulle have gjort fornævnte spillemænd nogen sår og skade, hvilket Troels Hansen ved hans højeste ed benægter, og han var gangen til seng at sove i en anden stue, den tid fornævnte bordag skete: så og efterdi fornævnte landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi samme klage ikke med nøjagtig vidnesbyrd er bevist, det Troels Hansen skulle gjort dem nogen skade, han ikke heller derfor fuldkommelig er sigtet efter loven, men Troels Hansen fast mere beviser sig ikke at have hos været, der samme parlament er sket, eller gjort bemeldte spillemænd nogen uførm, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage, ej heller fornævnte deler, derefter drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Troels Hansen til hinder eller skade i nogen måde.

(30)

** var skikket Tøger Knudsen, borger i Kolding, og havde stævnet Gregers Ottesen, Søren Andersen borgmestre, Hans Jensen Viuf, Frederik Skriver, Lyder Henriksen, Jørgen Knudsen, Niels Andersen rådmænd for en forligels mål, som de skal have været overværende, som skal være gangen på Kolding rådhus den næste onsdag for fastelavns søndag sidst forleden imellem Tøger Knudsen og Jacob Poulsen vægter sst, anlangende en usandfærdig skælden Jacob Poulsen på Tøger Knudsen sagt har, hvilken forligelse mål Tøger Knudsen samme tid på steden ved sin højeste ed benægtet har, og endnu benægter samme forligels mål: da efter flere ord dem nu her imellem var, blev samme Tøger Knudsen og Jacob Poulsens tvistige sag så forhandlet og forenet, at Jacob Poulsen nu her for retten erklæret Tøger Knudsen, så han ikke ved nogen skel til de ord, han Tøger tilsagt har, eller ved andet ham at beskylde end det, som en ærlig dannemand vel egner og anstår, og derhos lovet Niels Bertelsen på Jacob Poulsens vegne at skal give Tøger Knudsen for sin omkostning 25 rigsdaler, det første de hjemkommer, at betale, og dermed blev Tøger Knudsen og Jacob Poulsen med sammenlagte hænder venligt og vel forligt og fordragen, så alle hvis vidner, domme og breve, i den sag på enten sider taget eller forhvervet er, skal være kasseret død og magtesløs, og ingen til hinder eller skade at komme, men samme deres trætte aldeles nederlagt, og af ingen af dem igen at oprippes i nogen måder.

(31)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, på KM tjenere Envold Pedersen i Ålbæk og Kirsten Madskone i Halby deres vegne hans visse bud Christoffer Hansen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Tomas Olufsen i Kærgård formedelst noget jordegods, han lader sig forlyde at skal have i Albæk bondegård, som hans hustru Helvig Andersdatter arveligen skal være tilfalden, hvilke han og sin hustru Helvig Andersdatter til Christen Olufsen i Kær har solgt efter skøde af Skjern birketing 28/8 nærværende år, og Christen Olufsen i Kær sig efter samme skøde nu indvældiger og formenende sig bemeldte Helvig Andersdatters arvepart i den ejendom, Envold Pedersen i Albæk og Kirsten Madskone i Halby, som hendes salig husbond og hun Niels Pedersen i Albæk sted har, endog han aldrig kan bevise, det Envold Pedersen og Kirsten Madskone har haft noget af Helvig Andersdatters arvepart at bruge. så mødte Oluf Olufsen på sin bror Christen Olufsens vegne og fremlagde Christen Olufsens svar, som blandt andet indeholder, at salig Tomas Christensen i Ganer hans hustru og arvinger ikke så fuldkommeligen stævnet med deres udgivne skøde, som de til hendes far Anders Tomasen udgivet har i samme bondegård, som ved 40 år har standen upåtalt, og salig Jens Nielsen i Revstrup og hans hustru Kirsten Tomasdatter med deres arvinger ikke stævnet for deres skøde, de i samme bondegård har udgivet, som har fuldt

Helvig Andersdatters far sin livstid, endvidere for flere skøder af salig Christen Mikkelsen af Bækbo og hans hustru endnu ikke er stævnet. derhos fremlagde Oluf Olufsen efterskrevne skøde af Skjern birketing 3/6 1597, som indeholder Tomas Christensen i Ganer og hans hustru Johanne Tomasdatter, som er barnfødt i Albæk, at have solgt fra dem og deres arvinger og til Anders Tomasen i Albæk og hans hustru og deres arvinger al den lod, som dem kunne tilfalde i den bondegård i Albæk, som Tomas Christensen i Albæk havde arvet efter hans far og forældre. endnu fremlagde efterskrevne pergaments brev af fornævnte birketing 13/10 1582, som indeholder Jens Nielsen i Revstrup og hans hustru Kirsten Tomasdatter at have solgt og afhændet til Anders Tomasen og hans arvinger den lod og arvepart, som Jens Nielsen og hans hustru kunne tilfalde i den bondegård i Albæk, som salig Tomas Christensen havde arvet efter far og forældre. sammeledes fremlagde efterskrevne skøde af fornævnte birketing 22/5 1601, som indeholder Christen Mikkelsen i Bækbo og hans hustru Maren Madsdatter at have solgt fra dem og til Anders Tomasen i Albæk hans hustru og arvinger al den lod, som Christen Mikkelsen og hans hustru og deres børn kunne tilfalde i den bondegård i Albæk, salig Tomas Christensen havde arvet efter far og forældre, som Maren Madsdatter kunne arveligt tilfalde efter hendes oldefar og oldemor, som er en fuld søsterlod: da efterdi fornævnte skøde er fremlagt, samme gård anlangende, ikke stævnes, ved vi ikke i sagen at dømme, førend det lovlig kaldes, og da gå derom hvis ret er.

(33)

** var skikket Peder Olufsen i Kogsgård på sine egne og menige sognemænds vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Envold Pedersen i Albæk med mange flere efterskrevne for nogen adskillige vidner, de til Bølling herred og Skjern birketing vidnet har efter Ulrik Sandbergs befaling, og formener at samme deres vidne skal være tvært imod de vidner, førend er deri forhvervet. endnu hid kaldt Christen Mortensen i Bølling med flere for et syn, de 12/10 sidst forleden til Skjern birketing skal have afhjemlet, Christen Pedersen i øster Skjern til vilje, anlangende hans skæppe at være blevet beskyldt og siden om vidnet at være omgjort, og ved en skæppe for stor på hver tønde: så og efterdi ikke befindes for første vidner 8/8 og 18/8 nogen varsel at være givet, som recessen tilholder, ikke heller Mads Ibsen i Marup for den tredje vidne har erlanget nogen varsel, tilmed og med delsbrev bevises, nogen af fornævnte vidnesmænd at have været delt og lovforvunden, da de og deres medbrødre vidnede samme vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, hid stævnet er, så nøjagtig at de bør nogen magt at have, og efterdi bemeldte synsvidne, hid kaldt er, ikke er fremlagt, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(41)

** var skikket Christen Olufsen i Kær hans visse bud Oluf Olufsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen, som sidder i hus hos sin svoger Envold Pedersen i Albæk med flere for nogen vidne, de Staffen Nielsen, Envold Pedersen og Niels Pedersen til vilje vidnet har, at det skulle været dem fuld vitterligt den tredje part, de påboer og i brug har, 24 år og mere at skal have fulgt ulast og ukæret. dernæst at Helvig Andersdatter skulle være født i den gård Albæk, Laurits Hansen iboer, og den part Niels Pedersen i Albæk påboer, som han sted og fæst af salig Mads Jespersen i Halby og hans hustru Kirsten Madskone, har fulgt dem i 24 år, hvilke vidner han formener meget vildige at være: så og efterdi Peder Jensen og hans medbrødre udførlig har vidnet samme part bondegård, Envold Pedersen i Albæk påboer, i 24 år og mere ham ulast og ukæret skal fulgt, endog med dom bevises Tomas Olufsen midlertid at have talt på hvis ejendoms breve, Envold Pedersen sig dermed kunne tilholde, efterdi Helvig

Andersdatter skulle være en medarving til godset, så i de måder befindes derpå, midlertid de har om vidnet, at være ilsket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, og efterdi Jens Mortensen og hans medbrødres vidne ikke fremlægges, finder vi den magtesløs at være.

(44)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og havde stævnet Frederik Munk til Haraldskær for 30 rigsdaler, som salig fru Maren Juel til Landting har været hans far salig Keld Brockenhuus efter hans brev skyldig, som for lang tid siden skulle have været betalt, og efterdi han ved herredstings dom er tilfundet samme sin anpart at betale eller derfor at have indvisning i hans bo og gods, da formener Johan Brockenhuus samme dom ret at være og ham at have udlæg af hans løsøre og jordegods efter KM forordning: da efterdi for os i rette lægges salig fru Maren Juels udgivne brev til salig Keld Brockenhuus på 30 sletdaler skadesløs at betale, og ikke med kvittants bevises dem at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der er gangen, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig sin anpart af samme penge med sin interesse at betale, og fordi tilfinder velb Niels Friis til Skumstrup og Eskild Gøye til Brandholm, som Johan Brockenhuus dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Frederik Munks bopæl, og der udæske og gøre Johan Brockenhuus udlæg af Frederik Munks løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod den fordret summa med des rente og interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Johan Brockenhuus i andet Frederik Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(47)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Block, for at eftersom han har været hans dreng og var betroet til hans nøgle og kister og at indpakke hans klæder med mere, som skulle bortføres, men han det ikke at have gjort, men sig undskylder det at være bort plyndret, siden han var bortdragen, og eftersom han med en båd var oversendt fra Fyn på det, han dermed skulle have tilbage skikket noget af det bedste gods, så meget båden kunne føre, og der fandtes både heste, hopper og vogne på Lerbæk, som kunne have aget det til stranden, og han det ikke det har villet gøre, endvidere har han opbrudt muren, på det at han selv først kunne udtage hvis han ville og siden overladt fjenderne samme hans breve, med andet mere, hvorfor han formener ham forræderligt mod ham at have handlet og derfor pligtig at stå til rette. dertil svarede Peder Block i Gerholm på hans bror Niels Blocks vegne og i rette lagde hans efterskrevne beretning, som blandt andet lyder, at han uden al billig årsag blev fangen og bunden af Johan Brockenhuus, blev pint i jern, tårn, frost og kulde, hunger og kummer, og tilsloges sygdom og krankhed, og måtte den ganske kolde vinter igennem i sådan elendig måde, at en hednings hjerte derover måtte sig forbarme, og han tvang hans medtjener til med fængsel og jern at han måtte vidne på ham, hvad han ville have sagt: så og efterdi hvis vidner, som har vidnet om Johan Brockenhuuses godses forrykkelse, som en del af Niels Block selv og en part med hans videnskab skulle være sket, tilforn har været hid stævnet, og da de såvel som den dom, herredsfogden derefter har dømt Niels Block derfor at stande Johan Brockenhuus til rette, er ved magt kendt, Johan Brockenhuus og selv i sin beskyldning tilstår Niels Block at have tjent ham for en dreng og ikke nogen karl, som tog klæde og penning eller havde noget under regnskab. gårdsretten og formelder, hvad drenge deres straf bør at være. det og befindes sådan godses

forrykkelse og bortkommelse at være sket i fjendernes tid, der de var landet mægtig, da ved vi ikke efter fornævnte beskyldning på Niels Blocks ære at dømme, men hvad sig belanger den tiltale til Niels Block for fængslet, han skulle brudt, om det billigen kan bevises, efterdi Niels Block med KM beskærmelse er forlovet mod retten sig at forsvare, der gås først om til hjemtinget, som det sig bør.

(57)

24/3 1632.

** var skikket Christen Knudsen i Birk med en opsættelse har af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Knudsen i Sinkær for et vidne, han til Bølling herreds ting 9/1 sidst forleden vidnet har, at for 4 år siden agede han deres soldat til Viborg, og da så han, det Mads Simonsen i Gellerup skulle have købt et brunblisset øg, som han samme dag var Christen Tomasen i Langergård hans hjemmel til, hvilke vidne han formener ikke er vidnet på fersk fod, tilmed en enligt vidne og ikke lovligt varsel for givet: så og efterdi Peder Knudsens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, det også befindes Simon Madsen at være en umyndig dreng, som ikke er kommen til lovalder vidne at bære, han og er vildig sin egen far Mads Simonsen til behjælpning at have vidnet, samme køb og forhandling også findes at være gjort, midlertid fjenderne var landet mægtig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres vidner, ej heller hjemler såvel som den dom, derpå er grundet, så nøjagtig, at de bør at komme Christen Knudsen til hinder eller skade, men efterdi Niels Lauritsen og hans medfølgere såvel som Jens Christensen og hans medbrødre udførligt har vidnet, samme brunblisset hoppe at være Christen Knudsen frastjålen, og han den af Anne Christensdatter havde købt, hvilket og med Anne Christensdatters hjemmel og tilstand bekræftes, og intet nøjagtig derimod fremlægges, hvormed det tilbage drives kan ikke så at være, da ved vi ikke imod samme deres vidner ej heller Anne Christensdatters hjemmel at sige eller magtesløs dømme.

(61)

** var skikket Jep Jensen i Smedshave og havde stævnet Jens Gregersen på Bjerge, Gregers Jensen og Søren Jensen sst for en uendelig langstings dom, de dem lader af berømme over en hjemtingsdom til Vandfuld herreds ting 26/3, formeldende at Jep Jensen er kvit dømt for hvis gæld, han salig Jens Madsen Hvas skel have skyldig været, efter den kvittants Jens Hvas derpå udgivet har, hvilke Jep Jensen mener lovlig og ret at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen bliver stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi for os i rette lægges bemeldte Jens Madsens udgivne kvittants, det Jep Jensen, siden samme håndskrifter er udgiven, har betalt ham hvis gæld, han ham har pligtig været, og derfor død og magtesløs gør samme håndskrifter, hvilken kvittants to dannemænd med fornævnte Jens Madsen til vitterlighed har underskrevet, som de og til tinge har været gestendig, og ikke Gregers Jensen vil vide samme kvittants for falsk eller urigtig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kvittants, ej heller herredsfogdens dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(64)

** var skikket Niels Christensen i Tulstrup og havde stævnet Niels Madsen sst for efterskrevne kontrakt, han lader sig af berømme, det hr Jens Tomasen, præst i Vildbjerg, på Niels Christensen og hans hustru Mette Jensdatter deres vegne med ham i Tulstrup 10/1 skulle have gjort og indganget,

og deri på Niels Christensens vegne lovet Niels Madsen 40 sletdaler for hvis sår og skade, han i Niels Christens hus næste onsdag aften efter nytårsdag sidst forleden skal have bekommet, der han er der indgangen med radende råd og Niels Christensens hustru med voldtægt angreben og overfalden, som skal være at bevise: så og efterdi Niels Christensen giver til kende, det Niels Madsen skal have eftertragtet hans hustru med voldtægt, og vil lade forhverve oprejsning sagen med sandemænd at forfølge, efterdi det ikke på fersk fod sket er, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kontrakt, som han ikke er gestendig, når sagen lovlig eftermæles og med sandemænd forfølges, bør at komme Niels Christensen til nogen forhindring.

(65)

** var skikket velb fru Dorte Munk til Sødal hendes visse bud Christen Andersen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Jensen i Timling, tilforordnet herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til fornævnte ting 20/7 sidst forleden imellem hende og salig Jens Jørgensen i Risum hans efterleverske hustru og børn dømt og afsagt har, anlangende om de burde at udgive til fru Dorte Munk den årlige afgift, som af Risum udgives, efter KM mageskiftebrev. herhos i rette lagde Christen Andersen efterskrevne KM mageskiftebrev på en del gårde, der iblandt Risumgård, actum Hafnia 20/4 1598. dertil svarede Jørgen Jensen, at samme gård Risumgård er hans forældre af kongen undt og bevilget uden al kongelig tyngsel og leding, og i rette lagde efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting snapsting 1555, hvor da blev læst salig kong Christians brev under dato 1517, som blandt andet indeholder, at have undt Niels Skriver og hans hustru Mette Jepsdatter Risumgård med al sin tilliggelse. dernæst fremlagde Jørgen Jensen efterskrevne salig kong Frederiks udgivne låsebrev, dateret 4/10 1581, at KM har tildømt Jørgen Nielsen i Risumgård og hans arvinger Risumgård at have, nyde og beholde til evindelig eje: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt vidisse under velb Iver Vinds hånd af KM mageskiftebrev, det salig Christoffer Parsberg bemeldte Risumgård med al sin tilliggelse for ejendom skal være tilskiftet, såvel som og derimod kongelige benådninger Jørgen Jensen og hans medarvingers forældre samme Risumgård at være forundt og under låsebrev tildømt, så fogden syntes, det at være imod hverandre, og fordi ikke vidste sig deri at dømme, men for sin tilbørlig dommer heden vist, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende fogdens ulempe deri at være, men hvem påskader for sin tilbørlig dommer at indkalde og der gå om hvis ret er.

(68)

7/4 1632.

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Joen Olufsen i Varde og havde hid kaldt sandemænd af Skast herred Hans Sørensens bane, som er død bleven til Jesper Pedersen i Gellerup 13/2 sidst forleden, at udlede, hvad ham blev til bane og livs lagt, og først fremlagde Joen Olufsen efterskrevne tingsvidner af Skast herreds ting 6/3 sidst forleden, Søren Clemendsen i Rovst med flere at have vidnet, at Hans Sørensen ofte havde klaget, at han var en gammel skrøbelig stakkel, og at han havde fanget nogen hug, men hvem der havde slaget ham, det vidste de ikke: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Hans Sørensen af alderdoms skrøbelighed og sygdom at være død og bortkaldt, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt.

(71)

21/4 1632.

** var skikket Søren Madsen i Hover hans visse bud Peder Sørensen sst og havde hid kaldt sandemænd af Tørrild herred Espen Sørensen, som tjente i Kærbølling, hans bane at udlede, hvad ham blev til bane og livs lagt, og først fremlagde Peder Sørensen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Tørrild Herreds ting 25/2 sidst forleden, Peder Sørensen i Bredal med flere at have vidnet at onsdag, da var 14 dage, som de var på jagt, da var der to drenge, som stak en kæp imellem Espen Sørensen ben og løftede ham op i vejret, så slap de kæppen og lod ham falde ned, og da slog han sig og frygtede sig ikke at skulle beholde livet, og 14 dage derefter døde ham. andre at have vidnet, at samme dag hørte de ikke Espen Sørensen klagede sig, og han fortærede hvis mad, han havde med sig, ligevis som en af de andre: derefter gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Espen Sørensen at sygdom og skrøbelighed at være død bleven, og det ham at være til bane og livs lagt, eftersom de selv derom sandhed har udspurgt.

(72)

** var skikket Jørgen Simonsen i Fasterlund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Knud Christensen i øster No for et vidne, sigtelse og klage, han 8/5 sidst forleden på Hind herreds ting vidnet og sigtet har, hvori han har beskyldt Jørgen Simonsen med trolddom og djævels kunst at have taget livet af noget hans øg og fæ disligeste hans datter Mette Knudsdatter, og taget sig årsag til samme sigtelse af den trætte, de skulle have imellem været, anlangende minde af Knud Christensen, hvilke hans vidne aldrig i sandhed skal kan bevises, at de har haft nogen trætte tilsammen, og aldrig Knud Christensen skal bevise, Jørgen Simonsen at have lovet ham eller sin datter ondt, og ikke hans datter i hendes levende live ham klaget på: så og efterdi at ingen af de tingsvidner, for nævninger såvel som nu for os er i rette lagt, befindes ikke i deres ed at være indført, hvorpå de dog deres ed har funderet, her og fremlægges adskillige vidner, i sagen gangen, som ikke har været for nævninger eller af Jørgen Simonsen er hid stævnet, da efter slig lejlighed finder di samme nævnings ed at være som den usvoret var, og hvem påskader nævninger på ny igen at opkalde, og da fornævnte vidner dokumenterne for dem i rette lægge, og i deres ed inddrages, og siden gå derom hvis ret er.

(78)

** var skikket Peder Christensen i Brede med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jes Bendsen i Harres og Hans Hermandsen i Højer for en uendelig landstings dom, de lader dem af berømme, de kort forleden her til landstinget skal have forhvervet, hvori de skal have fanget en fledførings vidne magtesløs dømt, hvilken dom han formener med vrang undervisning at være forhvervet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen bliver stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

** var skikket velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes visse bud Matias Nielsen i Brede kro med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 29/5 1630 dømt har imellem fru Anne Rantzau og hendes bønder og tjenere, menige Trøjborg tjenere, og i samme sin dom har tildømt sine tjenere, at de jo bør at holde og fuldkomme deres udgivne kontrakt, hvilke hans dom hendes tjenere har siddet overhørig og ikke det ville efterkomme: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som udømt var, og sagen igen til herredstinget at

komme, og fogden, når det lovligen indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(79)

** var skikket Broder Terkildsen i Døstrup og havde stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en æskning og dele, som han til Lø herreds ting kort forleden over ham udstedt har, idet han skulle have ladet ham fordele af velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes fuldmægtig Niels Lauritsen i Randerup, for han ikke har villet tage ved sandemænds ed, uanseet det ikke lovlig skal bevises, at der skal findes nogen brøst for sandemænd i Lø herred, men alene skal være sket i den mening, at velb fru Anne Rantzau ville aftage en sandemand, ved navn Jes Jensen i Vinum, og tvinge Broder Terkildsen til at tage ved ed og tov i hans sted, givende til sag at Jes Jensen har opladt sin gård til sin svoger Mads Jepsen, og tilmed er en gammel skrøbelig mand, som samme sandemands embede ikke længere kan forestå: så og efterdi der tvistes om Broder Terkildsen bør samme sandemænds tov at antage eller ej, og ikke nogen dom derom er udgangen, men Broder Terkildsen dog for er delt bleven, da kunne vi ikke kende samme æskning og dele bør at komme Broder Terkildsen til hinder eller skade.

(81)

** var skikket Laurits Hansen i Harres på sine egne, sine søskende og medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Hans Nielsen i Harres for en vidne og kontrakt, han lader sig af berømme til Lø herreds ting 14/1 1609 at have forhvervet, som han formener at skal have gjort og oprettet med deres farbror Carsten Lauritsen, den tid boende i Tønder, som i sin mening skulle formelde, at Carsten Lauritsen skulle have standen for tingsdom og bekendt, at der var ikke mere frit gods efter deres salig fars død end 23 rigsdaler, og derfor skulle han opdrage de fattige umyndige børn og nyde og beholde hvis kreatur, gods og løsøre for sit eget. dernæst havde hid kaldt Carsten Lauritsen, nu boende i Abterp, Laurits Hansen og sine medarvinger, som er Kirsten Hansdatter, Anne Hansdatter og Maren Hansdatter med deres lovværger, og nu fremlagde Hans Nielsen efterskrevne kontrakts vidne af Lø herreds ting 14/1 1609 angående hvis gods, som fandtes efter salig Hans Møller i Harres: så og efterdi fornævnte kontrakt alene tilholder, det Hans Nielsen samme gods for sit skulle beholde, og han siden i langsommelig tid har levet i ægteskab med Laurits Hansen og hans søskendes mor, og har deres løsøre og bo i fællig, og ikke kontrakten tilholder ham alt samme gods efter hendes død at skulle beholde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kontrakt bør at komme Laurits Hansen og hans søskende på deres mødrene arv til forhindring i nogen måder.

(84)

** var skikket Villum Hansen, borger i Ribe, og havde stævnet Niels Lauritsen i Maltbæk for et vinde, han til Malt herreds ting 12/11 1631 vidnet har, anlangende 36 øksne, som Villum Hansen skal have til græsning på Estrupgårds mark i 1629, og Niels Lauritsen holdt en dreng til kost og løn for at vogte samme øksne, og Villum Hansen skulle have befalet Niels Lauritsen, at han skulle købe kost til drengen af den årsag, at fjenderne lod intet efter dem på gården, enten øl eller mad såvel som andet var bort røvet, og det ville Villum Hansen betale, hvilket vidne Villum på fersk fod skal have benægtet: så og efterdi Villum Hansen benægter sig ikke så mange hopper at have haft der til græsgang, som Niels Lauritsen om vidnet har, såvel som ikke heller sligt ord eller løfte til ham om fornævnte kost penge og løn, og ikke Niels Lauritsens vidne er uden én persons kundskab, som

regnes for ingen vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme enige vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(85)

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup og havde stævnet Peder Espensen i Plovstrup, herredsfoged i Malt herred, for en dom han 10/3 sidst forleden dømt har, og i samme hans dom skal have dømt Tomas Juel til en kost og tæring at erstatte Villum Hansen i Ribe, for han ikke så snart udlagde de 37 rigsdaler til Villum Hansen, som de to voldgiftsmænd i Ribe ham tilfandt efter deres afsigelse, som er for hvis køer, får og andet, Villum Hansen for ham i fjendernes tid udlagde: så og efterdi bemeldte to voldgiftsmænd deres afsigelse alene tilholder Tomas Juel 37 rigsdaler til Villum Hansen at skulle udgive og ikke formelder om nogen skadegæld eller omkost, og fogden dog har tildømt Tomas Juel at stande Villum Hansen til rette for billig omkost, samme hans dom ikke heller er endelig, han ikke heller i den anden punkt om Villum Hansens anfordring har dømt enten til eller fra, eftersom for han har været indstævnet, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom magtesløs at være.

(89)

** var skikket Mads Jacobsen i Svinholt og Niels Jacobsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Anders Jensen i Svinholt og Poul Sørensen sst for et vidne, de til Holman herreds ting 6/2 vidnet har, at der lå en egeblok på en savlad i Svinholt skov, som var hugget af KM tjenere og bønder, og samme blok skulle Mads Jacobsen og Niels Jacobsen ladet save og bortføre, men hvor heden den blev ført, vidste de ikke, hvilket vidne de hårdeligen benægter ved deres højeste ed: så efterdi vidnesbyrd ikke udførligen har vidnet, dem at have seet, Mads Jacobsen og Niels Jacobsen save eller afføre samme blok, deres vidne ikke heller bemelder om nogen enkende visse dag eller tid, når sligt skal være sket, tilmed ikke er endelig, men en part i tvivl, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende fornævnte vidne, ikke heller den bogsed og forfølgning, derefter svoret og drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(90)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk, befalingsmand på Gudumkloster, så og velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, Jørgen Brahe til Hvedholm, Henrik Bille til Tirsbæk og Casper Gersdorff til Ristrup deres visse bud Oluf Nielsen i ---- og Jesper Olufsen i Gødsbøl og havde stævnet Mads Jensen i Almstok for en delsvidne, han 10/11 til Slags herreds ting forhvervet har over enhver deres efterskrevne tjenere, hvilke deler de formener imod KM påbudne skattebrev at være forhvervet, eftersom den tilholder enhver god mand selv at lade sine tjeneres skat oppebære. så mødte Søren ---- ridefoged til Koldinghus, og på sin husbonds vegne afstod bemeldte dele: og efter sådan lejlighed bør samme dele ikke at komme fornævnte mænd til nogen forhindring.

(91)

** var skikket velb Just Brockenhuus hans visse bud Søren Pedersen i Ollerup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for 6 rigsdaler årlig afgift af nogen kirkegårde, som fru Maren Juels arvinger skyldig er at udgive årligen hver snapsting til salig Keld Brockenhuuses arvinger, af hvilke penge Frederik

Munk til herredsting skal være tildømt hans anpart at betale, hvorfor han formener samme dom ret at være, og han bør at have indvisning i hans løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges salig fru Maren Juels underskrevne brev til Keld Brockenhuus, det hun årligen ad snapsting giver ham af noget kirkegods 6 rigsdaler, og ikke bevises det at være fuld gjort og efterkommet, Frederik Munk og i hans brev, Just Brockenhuus tilskrevet, selv begærer, det han med processen ville lade bestå, indtil han fik dom imellem sig og sine medarvinger, og deri ikke samme afgift fragår, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der er gangen, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk, som en af salig fru Maren Juels arvinger, jo bør hans anpart af samme penge til Just Brockenhuus at betale, og fordi tilfinder velb Niels Friis til Skumstrup og Eskild Gøye til Brandholm, som Søren Pedersen på Just Brockenhuuses vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Frederik Munks bopæl, og der udæske og gøre Just Brockenhuus udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod Frederik Munks anpart af gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Just Brockenhuus i andet Frederik Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for Frederik Munks anpart i samme gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(94)

** var skikket Hans Jensen i Håstrup og havde stævnet Niels Laugesen Ravn i Velling for to uendelige domme, han lader sig af berømme jer til landstinget at skal have forhvervet, og deri skal ville magtesløs gøre nogen letfærdig vidner, som Hans Jensen skal have forhvervet imod Niels Ravn for to stykker jord af Hans Jensens ejendom, som Niels Ravn sig vil tilegne imod al lovlig hævd og brug, uanseet det noksom skal bevises, at samme to stykker jord er Hans Jensens og Peder Munks rette gårds ejendom liggende til den bondegård i Smidstrup, som Niels Hansen nu iboer. så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have.

** var skikket Karl Hansen i Sædding og havde stævnet Peder Buck og Niels Hansen Skamstrup, borgere i Varde, for et vidne de til Varde byting 27/2 næst forleden vidnet har, formeldende at de 9/2 sidst forleden skulle have været i Markor Jepsen Todbøl hans hus i Varde og der at have hørt og seet, det Markor Todbøl klaget på Karl Hansen en messing kærte sønder på Niels Jensen Rod i Nebel hans hoved, samme vidne formelder og, at Niels Jensen samme tid klaget, at Karl Hansen slog ham en stor sår i hans hoved med fornævnte kærte, og beskylder Karl Hansen deres vidne, det de har vidnet efter Markor Todbøl og Niels Jensens mund, at de slig klage for dem skulle have gjort. så mødte Niels Knudsen, borger i Varde, på borgmester Otte Rasmussen, Daniel Phillipsen rådmand og byfoged såvel som og fornævnte vidnesbyrd og sandemænds vegne, med deres fuldmagter, og afstod samme vidner, forfølgning og sandemænds ed: og efter sådan lejlighed bør det ikke at komme Karl Hansen til hinder eller skade i nogen måder.

(96)

** var skikket Laurits Nielsen, tjenende i Hindsels i Thy og havde stævnet Peder Buck og Niels Skamstrup, borgere i Varde, for et vidne de til Varde byting 27/2 næst forleden vidnet har, formeldende at de 9/2 tilforn skulle have været i Markor Todbøls hus i Varde, og der at have hørt Markor Todbøl klaget hårdelig på Laurits Nielsen, født på Nyland, det han den sidste dag tilforn var indkommen i hans hus og der samme tid har slaget og overfalden ham og hans hustru: så mødte

Niels Knudsen, borger i Varde, på borgmester Otte Rasmussen, Daniel Phillipsen rådmand og byfoged såvel som og fornævnte vidnesbyrd og sandemænds vegne, med deres fuldmagter, og afstod samme vidner, forfølgning og sandemænds ed: og efter sådan lejlighed bør det ikke at komme Laurits Nielsen til hinder eller skade i nogen måder.

(98)

** var skikket Kirsten, salig Gøde Hansen i Galthoved hans efterleverske, hendes søn Hans Gødesen der sst og havde stævnet Peder Andersen i Krarup for en dele, han over hende til Østerherreds ting 27/6 sidst forleden forhvervet har, hende aldeles uafvidende, anlangende to rigsdaler, som lægdsmændene skulle have ham tillagt for en arkeli hest, hvilke deres pålæggelse hun formener ej så rigtig at være, at den bør at komme hende til skade i nogen måder, efterdi noksom kan gøres bevisligt, at hun har udlagt til samme hest. så mødte Laurits Hansen i Krarup på Peder Andersens vegne med samme delsbrev og dog ikke fremlagde lægdssedlen, hvorefter delen dreven er, som og er hid stævnet: da efter sådan lejlighed finder vi samme lægdsseddel såvel som den derpå funderet er magtesløs at være, indtil den stævnes på ny, og samme dele fremkommer

(99)

** var skikket Kirsten, salig Gøde Hansens i Galthoved, hendes søn Hans Gødesen sst og havde stævnet Laurits Hansen i Krarup for en uendelig dom, han her til landstinget næst efter mauritii sidst forleden forhvervet har over hans egen forpligt og over hvis domme, efter forpligten ganget er, hvilke uendelige dom han formener med vrang undervisning at være forhvervet og bør magtesløs at være. dernæst stævnet Laurits Hansen for to tingsvidner, han til Østerherreds ting 17/10 og 31/10 sidst forleden forhvervet har, at Mads Madsen i Hodde med flere skulle have hos været på Krarup mark noget efter fjenderne var draget af landet, og da at have seet, det Laurits Hansen skulle have antvordet Hans Gødesen to øksne, som han skulle have drevet nør på med, hvilke vidner Kirsten Gødes og Hans Gødesen har benægtet, at de ej har fanget nogen af Laurits Hansen, siden han gav sin forpligt, som han efter forfulgt er: så og efterdi fornævnte landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen bliver stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Mads Madsen, Niels ---- og deres medfølgere ikke har vidnet ved nogen visse dag eller tid, når Laurits Hansen samme to øksne til Hans Gødesen skulle levere, så deraf kunne forfares, om det er sket, siden forpligten er udgangen eller ej, da kunne vi ikke kende deres vidne så nøjagtigt at de bør nogen magt at have, men efterdi Laurits Hansen samme forpligt for ting og dom har gjort, og straks tingsvidne efter tagen, og ikke nøjagtig bevises den af Laurits Hansen at være efterkommet, men med Hans ---- og hans medbrødres vidne udførligen bevises, Kirsten Gødes eller hendes søn ikke samme øksne af Laurits Hansen efter samme forpligt at være leveret, så deres vidne med bemeldte uigenløst forpligt bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme forpligt og vidne ej heller den endelig herredstings dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(103)

** var skikket doktor Christen Bordum, kannik i Ribe, hans visse bud Peder Sørensen i Ribe og havde stævnet Laurits Hansen, borger der sst, for en dom, som han har forhvervet over ham til Lustrup birketing formedelst et brev, som Laurits Jensen Dal i Tværsig ham i sin betaling svigagteligen over antvordet har og gjort ham vis på, at hvis, som fandtes uafskreven på samme brev, skulle være ubetalt: så og efterdi det befindes, doktor Christen Borum at være bosiddende i Ribe by, hvor brevene, gælden efter fordres, dateret og udgivet, og ikke bevises doktor Christen

Borum nogen gæld i birket at have gjort eller til forpligtet sig der at betale, så han til Lustrup birketing burde at lide tiltale, birkefogden og har dømt endeligen, endog ingen er mødt til gensvar, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør nogen magt at have men magtesløs at være, hvad brevene belanger, hvem den påskader, der gås om for sin tilbørlig dommer hvis ret er.

(104)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mads Jensen i Merrild for en skøde, han til Bølling herreds ting 22/8 hr Peder Gregersen i Vorgod gjort har på den gård, han og Oluf Olsen og Karen Andersdatter iboer, dog Mads Jensen har solgt den del, hans hustru eller ham selv aldrig har arvet, i lige måder er samme gård en part forbrudt, for de ikke har givet eller gjort den gamle kone hans tjener Maren Anderskone den del, som de hende efter deres udgivne brev har lovet, og den, som skødet gjort har, er Mikkel Andersens søsterdatter, menende derfor at Mikkel Andersen er nærmere samme gård at købe og betale med rede pending som enten hr Peder eller en fremmed, så hans fædrene og mødrene gods ikke skulle komme i nogen fremmed deres hænder, samt at samme skøde, som Mads Jensen gjorde hr Peder på samme gård, burde magtesløs at være. dernæst fremlagde Knud Gyldenstjerne efterskrevne brev, lydende at Mourids Jørgensen i Trøstrup, Niels Andersen i Barde, Jørgen Andersen i Abildtrup og Mikkel Andersen sst gør vitterligt, at efterdi vores kære mor Maren Anderskone i Abildtrup har nu opladt til os al den arvelod i hendes jordegods, som os nogen tid efter vores fader salig anders Nielsens afgang kunne tilfalde, da lover vi hende efterskrevne til sin føde og ophold, dateret 1605. derhos fremlagde efterskrevne skøde af Bølling herreds ting 6/11 1626, som indeholder Peder Andersen i Trøstrup og hans hustru Else Mouridsdatter at have afhændet til Mads Jensen og hans arvinger den halve bondegård i Barde i Vorgod sogn, som Oluf Nielsen og Niels Pedersen da iboede, som Else Mouridsdatter var arvelig tilfalden efter hendes salig far og mor Mourids Jørgensen og Kirsten Andersdatter. disligeste og fremlagde efterskrevne skøde af Bølling herreds ting 22/8 1631, indeholdende det Mads Jensen i Merrild og hans hustru Johanne Mouridsdatter at have solgt til hr Peder Gregersen og hans arvinger den hele gård i Barde, som Oluf Nielsen iboede: så og efterdi med skøde bevises, det Niels Andersen i Barde 10/1 1603 har solgt og skødet samme gård til Mourids Jørgensen, undtagen den lod Mourids Jørgensen med hans hustru selv deri var tilfalden, hvilke skøde siden her til landsting har været indstævnet, og ved endelig dom er ved magt kendt, det og med skøde bevises, at Peder Christensen i Trøstrup år 1626 sin hustru Else Mouridsdatters anpart, som er halvparten i fornævnte bondegård til Mads Jensen har solgt og afhændet, så Mads Jensen med sin hustru da samme gård alt sammen har ejet, og Mads Jensen efter tingsvidnes indhold bemeldte gård lovlig har ladet lovbyde efter loven og til hr Peder Gregersen solgt og afhændet, og ikke bevises andre end Mads Jensen i samme gård har haft lod og del, der han den bortskødet har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod Mads Jensens skøde at sige eller magtesløs dømme al den stund bemeldte endelige landstings dom stander urykket.

(107)

** var skikket velb Henrik Lange til Oldager hans visse bud Simon Knudsen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Jepsen i Glibstrup med flere for et vidne, de 2/8 1627 med velb Hans Skade til Rolsegård vidnet har, anlangende de to stykker jord på Glibstrup mark norden kirkevejen ikke skulle have været brugt andre steder end til den bol, Jens Jørgensen iboer, i lige måde da hid kaldt salig Jep Christensen hans arvinger, Anne Jeps i Glibstrup, Jens Jepsen, Christen Jepsen, Else Jepsdatter, Bend Jepsdatter, Anne Jepsdatter og

Kirsten Jepsdatter i Korsgård med deres lovværge for et vidne, salig Jep Christensen 27/8 1627 med velb Hans Skade vidnet har, anlangende samme to stykker jord: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udførlig har vidnet, at for 7 år siden blev samme to agre på Glibstrup mark opbrudt af hede og siden har været brugt til den boltoft, Jens Jørgensen iboer og ingen andensteds, og intet derimod fremlægges, hvormed det kan tilbage drives ikke så at være, som fornævnte vidnesbyrd om vidnet har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte vidner ej heller fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme, og efterdi samme vedkendelse ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(109)

** var skikket Tomas Andersen i Lønborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i ---- birkefoged for en dom, han til Lønborg birketing 22/11 næst forleden imellem ham og Niels Christensen i Vostrup på sine egne og på Mads Pedersen i Vostrup og Jens Lauritsen på Nygård deres vegne, dømt har, anlangende noget gods og gode, de skal have berettet, at Tomas Andersen skulle være til vurderet i Kongensgård, som birkefogden skal have tildømt Tomas Andersen at indføre i Kongensgård, eller derfor at stande til rette: så og efterdi birkefogden sin dom har funderet efter vores forlig og afsigelse, og tildømt Tomas Andersen godset at indføre i Kongensgård igen eller og deres værd eller og derfor at stande til rette, og ikke Tomas Andersen beviser sig samme forlig at have efterkommet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige, ej heller Tomas Andersen af de deler, han derefter i kommen er, at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(111)

** var skikket Christen Lauritsen i Bøl hans visse bud med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Hansen i Varisbøl for en dom, han 7/2 til Lønborg birketing imellem ham og Jens Nielsen i Vostrup dømt har, anlangende et forløfte, Christen Lauritsen år 1629 for sin søn Laurits Christensen skal have indgangen til Jens Nielsen om 40 rigsdaler, og Jens Nielsen på samme brev skal have oppebåret af Laurits Christensen både i penge og adskillige købmands varer noget mere end samme håndskrifts indhold: så og efterdi her fremlægge Christen Lauritsens forløftes brev, som han med hans søn Laurits Christensen har underskrevet, det han har lovet til Jens Nielsen for 40 rigsdaler, og ikke bevises ham samme sin brev at have fuldkommet, så han fordi ved to mænd er arresteret i birket, og af birkefogden dømt ham arrest, indtil han sættet for sig, det og bevises ham derimod at være befunden uden birket og fordi vold oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme arrest, ----, dom og vidne, ej heller den sandemænds ed, derefter svoret er, som findes lovlig varsel at være for givet, at sige eller magtesløs dømme.

(114)

5/5 1632.

(ingen dommer, Peder Bertelsen alt ene)

19/5 1632.

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Morten Bundesen i Jerlev og havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred Jens Poulsen i Egtved, som Poul Madsen bødker i Starup skal have dræbt, og først for sandemænd fremlagde efterskrevne tingsvidne af Jerlev herreds ting 16/5 sidst forleden, otte mænd at have vidnet, at de så og hørte samme dag på fornævnte ting, at Bertel Sørensen i Vilstrup på sine egne og medbrødre sandemænd deres vegne tilspurgte menige herredsmænd, om det ikke var dem vitterligt, at Poul Madsen i Starup var bort rømt, for at han desværre havde dræbt Jens Poulsen i Egtved, dertil at have svaret Niels Buck i Vork og hans medbrødre 24 dannemænd og dannesønner med deres oprakte fingre og helgens ed og siden menige herredsmænd, som den dag ting søgte, at det var dem enhver fuld vitterlig i Guds sandhed, at Poul Madsen er bortrømt, for han desværre dræbte salig Jens Poulsen: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at fylding var sat på dem, og svor Poul Madsen bødker manddød over og fra hans fred, for sagesløs mand Jens Poulsen i Egtved han ihjelslog, eftersom de sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(115)

2/6 1632.

(ingen dommer)

16/6 1632.

(ingen dommer)

30/6 1632.

** var skikket Jep Olufsen i Gødsbøl og havde stævnet Jørgen Knudsen, borger i Kolding, for en dom, han til Tørrild herreds ting 21/4 sidst forleden over ham forhvervet har, hvori herredsfogden har tildømt ham til 3 marks bøder efter lovens 2. bogs 41. kapital, om den ran lyser og vil ej siden følge nævninge til, hvilke dom han formener med vrang undervisning og imod al billig lov og ret at være forhvervet: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den, som den udømt var, og hvem påskader sagen til herredstinget at indstævne, og fogden der da dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(116)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup og havde stævnet Peder Sørensen i Elkær for en dom, han til Slags herreds ting 21/1 1630 over hans tjenere dømt har, som er Christen Andersen i Urup med flere, i hvilken hans dom hans tjenere er tildømt nogen øksne og pending til Hans Jensen i Løvlund, Christen Lausen i Slav og Mads Jensen i Almstok at skulle udgive, hvorover de nu lader sig af berømme, fornævnte hans tjenere både til herredsting og landsting at have delt: så og efterdi samme herredstings dom ikke lyder længere, indtil sagen for herredsfogden blev indstævnet, da hvem påskader indkalde sig sagen til herredstinget igen, og der endeligen gå om hvis ret er, og efterdi samme delsbrev ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(117)

** var skikket Jens Christensen, borgmester i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Christensen ---- for en dom, han over ham forhvervet har til Lemvig byting, anlangende et gældsbrev på 395 sletdaler, som Jens Christensen skal være salig Christen Christensens arvinger skyldige for en værgemål, han har haft for dem, hvorfor han har dem i pant sat en part i hans gård og jord, efter pantebrevs indhold, med sådanne kondition og vilkår, at dersom Jens Christensen kunne formøje dem fornævnte summa til forgangen påske, skulle fornævnte pantebrev være død og magtesløs, og for fornævnte Jens Christensen endog ikke samme lov kunne holde, formedelst stor besværing, han i fjendernes tid haft har, og for samme værgemål, som noksom bevisligt er, og derud af har Jens Christensen tilbudt Christen Christensen på fornævnte betaling i fornævnte huse og jord efter uvildige dannemænds vurdering for samme summa, så han intet skal komme til afkortning, hvilket Christen Christensen ikke ville annamme, men mener det for ejendom skulle følge ham: så og efterdi KM forordning udtrykkeligen formelder, at hvem som ville hænde dom på pant i ejendom, da skal han alene tage fyldest af pant efter gode mænds sigelse, og ej videre hvorledes og pantebrevet for ----, og ikke for fogden med dannemænds sigelse og vurdering er bevist hvor vidt, Christen Christensen arvinger for den gæld i samme ejendom kunne være berettiget, og han dog dem al ejendom har tildømt at efterfølge, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom ingen magt at have.

(119)

** var skikket Anders Staffensen i Dal og havde stævnet Tomas Jensen i Ganer for en dom, han her til landstinget 17/3 sidst forleden over ham forhvervet har, anlangende kost og tæring, for han her til landstinget skal have stævnet Jens Jensen i Løvlund, Christen Lauritsen i Slaug og Mads Jensen i Almstok og Peder Sørensen i Elkær, og ikke fremkom dem sag at give, hvilken dom han formener ulovlig at være, thi det aldrig skal bevises ham samme mænd at hane ladet stævne: så og efterdi med fornævnte stævning, som over Hans Jensen i Løvlund og hans brødre 23/2 på Slags herreds ting er bleven læst, bevises den Bendix Norbys navn ---- og han deri at være hovedmand, dog Anders Staffensen den alene på hans vegne har ladet forkynde, det og bevises, det Bendix Norbys fuldmægtig straks samme stævning at have frastanden, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kost og tærings dom bør længere magt at have eller komme Anders Staffensen til nogen hinder eller skade.

(121)

** var skikket velb Karen Bild, salig Henrik Ganzes, i Kolding hendes visse bud Christen Olufsen i Kær og havde stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg for en dom, han til Skodborg herreds ting dømt har 5/3 sidst forleden, belangende han i samme dom har fru Karen Bild dømt til at annamme skel og fyldest i salig Anders Nielsens jord og ejendom i Kolding, og dermed frifundet salig Anders Nielsens arvinger, som er Niels Nielsen i Kamstrup, Anne Nielsdatter, Anne Andersdatter og Karen Nielsdatter sst med deres lovværger, og det tvært imod skadesløs håndskrift: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være, som den udømt var, og sagen til herredstinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovligen indstævnes, dem endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(122)

** var skikket velb Casper Gersdorff til Ristrup hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have

stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom, han 24/3 til Tørrild herreds ting dømt har imellem Casper Gersdorff og velb Frederik Munk til Haraldskær, og deri tildømt Frederik Munk at erlægge og betale Casper Gersdorff 150 enkende rigsdaler, formener sig derfor at have indvisning og udlæg i Frederik Munks løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Frederik Munks udgivne skadesløs brev til Casper Gersdorff på 150 rigsdaler, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være erlagt og betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget er, som for er rørt, det og befindes sagen over seks uger her til landstinget at være opsat, og ikke Frederik Munk eller nogen på hans vegne nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme pending med des interesse til Casper Gersdorff at betale, og fordi tilfinder velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og Eskild Gøye til Brandholm, som Oluf Nielsen på Casper Gersdorffs vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Frederik Munks bopæl, og der udæske og gøre Casper Gersdorff udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod fornævnte fordrede summa med des interesse likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Casper Gersdorff i andet Frederik Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(124)

** var skikket velb Casper Gersdorff til Ristrup hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg og havde stævnet Christen Nielsen i Mosegård med flere for et vidne, de til Slags herreds ting om en hedebrand har vidnet, at den samme dag, som var 27/4 nu sidst forleden, straks efter ilden var optændt, skulle de have tilspurgt Niels Hansen i Skjoldbjerg, hvorfor han har gjort samme skade, og ikke de i det ringeste om gerningen har vidnet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udtrykkelig har vidnet, samme ild at skulle være optændt på Skjoldbjerg mark, og de dog ikke har underskedet, hvem samme ild først skulle anstukket, bemeldte Tomas Nielsen og Poul Christensen og har båret kundskab efter Niels Hansens ord og mundheld, som han ikke er bestendig, men straks for tingsdom højligen har benægtet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have.

(126)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø og havde ladet stævne Niels Jørgensen i Hvolbøl i Erts sogn i Anst herred, givende ham til sag for rygte og tidende, det han 1629 skal have beligget og krænket hans hustru Johanne Mogensdatters kødelige søster Lene Mogensdatter, og var derover bortrømt. (sag overstreget)

** var skikket kaptajn Jens Rasmussen af Hjelmdrup hans visse bud og havde stævnet Lauge Ravn i Velling for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, han 21/4 sidst forleden at have ladet forhverve, og deri magtesløs at ville gøre en herredstings dom af Holman herreds ting på nogen gæld, som Lauge Ravn er tildømt Jens Rasmussen at betale, som han ham med rette skal være skyldig bleven af hvis landgilde, bemeldte Lauge Ravn til en officer skulle have ydet: så efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi ikke bevises for herredsfogden at have været fremlagt nogen jordebog eller underskrevet restants og i hans dom inddraget, hvorefter samme landgilde fordres, da finder vi denne herredstings dom at være som udømt var, og hvem videre

påskader, sagen igen for herredsfogden at indkalde, dokumenterne for ham at fremlægge, og derefter dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(127)

** var skikket Gregers Pedersen, borger i Kolding, og havde stævnet Peder Sørensen Købmand, borger sst, og Mikkel Hansen sst for en dom, de nogen kort tid siden til Kolding byting, hvori de skal være bleven kvit dømt for Gregers Pedersen hans tiltale for den sortstjernet hest, som Peder Sørensen på marken ulovligt har optaget: så og efterdi fornævnte landstings dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og efterdi Peder Sørensens voldgiftsmand Mogens Rasmussen ved døden er afgangen, blev nu her for retten forhandlet, at Peder Sørensen i hans sted betror Torben Poulsen, borger i Kolding, som med Mikkel Hansen skal forsamles i Kolding på onsdag nu først kommer otte dage, og da har fuldmagt bemeldte tvistige parter om samme deres trætte til endelig ende at imellem sige, og hvis de deri gørende vorder, skal de på begge sider nøjes med, og ikke igen af parterne igen repeteres eller påtales i nogen måde.

(129)

** var skikket Gregers Pedersen Lilleballe, borger i Kolding, og havde stævnet Peder Sørensen Købmand, borger sst, Hans Kock med flere for et vidne, de til Kolding byting 7/3 vidnet, at Gregers Pedersen skal have påført dem en ufornøden trætte, som de af had og avind har gjort og dermed ville ført ham i ugunst med hans øvrighed, uanseet Peder Sørensen Købmand har frataget ham en hoppe, som de endnu stander i trætte om: så og efterdi Hans Kock og hans medfølgere har vidnet i deres egen sag, og ikke bevises Gregers Lilleballe at have gjort nogen ulov eller dem uforrettet, videre end forfulgt sin sag både på sin og andre deres vegne med rette, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller fornævnte dom, derpå funderet er, bør nogen magt at have.

(130)

** var skikket Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 29/4 til fornævnte ting dømt har imellem ham og hans stedbørn, Laurits Hansen i Harres og hans søskende og medarvinger, anlangende arv de hos ham fordrer efter deres mor hans afgangne hustru, hvilke dom han formener ikke så lovlig og ret efter lovens 1. bogs 20. kapitel at være funderet, og den fordi ikke bør at komme ham til nogen forhindring, men ham at nyde sit gods, som ikke er lagt i fællig, som loven ham tilholder: så og efterdi herredsfogden sin dom har funderet på loven og recessen, og tildømt boen imellem Hans Nielsen og hans hustrus børn at skiftes og deles, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at imod sige, men efterdi Hans Nielsen beklager sig ikke at have hos været, der samme vurdering og skifte er gjort, afstod Laurits Hansen samme skifte og vurdering, og de på begge sider vedtog i fire dannemænds nærværelse, Laurits Hansen på sin og sine søskendes vegne tog Hans Jensen i Borg og Jørgen Smed i Drengsted, og Hans Nielsen på sin side Anders Iversen i Vollum og Hans Jørgensen i Borg, hvilke fire dannemænd skal i herredsfogdens overværelse møde i boen i Harres på mandag først kommer otte dage, og da skifte og dele Hans Nielsen og hans stedbørn bo og gods imellem, og dermed gøre til endelig ende, som billig og ret er, og hvis af boen kan være udkommen tilforn igen at indføre, og fornævnte fire dannemænd næste tingdag efter samme skifte til tinge uden videre varsel at afsige og tage beskrevet.

(133)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og gav til kende sig her til landstinget at være stævnet af velb Frederik Munk til Haraldskær, og sagen til i dag er bleven opsat, og bød han sig i rette imod Frederik Munk, så er han ikke nu mødt Johan Brockenhuus nogen sag at give: da finder vi efter sådan lejlighed Johan Brockenhuus for den opsættelse kvit at være, og Frederik Munk pligtig at igen give Johan Brockenhuus hvis billig kost og tæring, han på den rejse frem og tilbage lader gøre og anvende.

** var skikket Jørgen Knudsen, ridefoged til Koldinghus, på hans husbond velb Ernst Normand til Selsø, befalingsmand på Koldinghus, hans vegne og havde stævnet Hans Thulesen i Gejsing med flere for et vidne, de til Anst herreds ting 23/2 sidst forleden vidnet har, at det er dem hver vitterligt i Guds sandhed, at den krongård Noes, som herredsfogden Erik Pedersen påboer, er ikke kun ganske ringe på vangjord og agerjord, og er en ret underkvaren mark til Gejsing og Noes, som har markfællig tilhobe, hvilke deres vidne han formener dem for vild og venskab at have vidnet og i deres egen sag, eftersom de har markfællig tilsammen: så og efterdi samme vidne er ejendom angældende, og lensmanden, som godset har i forlening og forsvar, ikke befindes derfor at have fanget nogen varsel, så han kunne vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(134)

** var skikket Jørgen Knudsen, ridefoged til Koldinghus, på sin husbond Ernst Normand til Selsø, befalingsmand på Koldinghus hans vegne og havde stævnet Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, for en dom han til fornævnte ting 1/3 dømt har, anlangende en blodskams sag, som Niels Jørgensen i Hvolbøl med hans egen hustrus søster Lene Mogensdatter skal have beganget, i hvilke doms beslutning fogden skal have kendt den sag at være en gejstlig sag og ære og liv anrørende, og fordi ikke vidst sig deri dommer at være: så og efterdi ikke befindes nogen bevis for herredsfogden at være fremlagt, hvorefter han sin dom kunne sentere, da finder vi denne hans dom at være som udømt var, og hvem påskader sagen igen til herredsting at indkalde og deri procedere, som det sig bør.

** var skikket Iven von Buchwald til Rybjerg hans visse bud Peder Pedersen der sst og havde stævnet Jens Nielsen på Holm, herredsfoged i Hind herred, for en dom, han på Hind herreds ting dømt har 19/4 1632, og deri tilfundet velb Iven von Buchwald at udgive til Velling kirkes formyndere 4 ørter korn, og det at yde og udgive inden 15 dage, eller og kirkens formyndere at have indvisning i den gode mands løsøre: så og efterdi kontrakts brev, af gode mænd oprettet, imellem salig Iver Juel og Ringkøbings borgere udtrykkelig formelder, at skulle gives årligen til Velling kirke 4 ørter korn, hvilke salig Iver Juel og i hans brev tilstår sig at have udlovet, det og med kirkebogen bevises i langsommelig tid over recessens hævd til Velling kirke at være udgivet og fulgt, og ikke samme fire ørter korn i Iven von Buchwaldts skøde undtages, ham derfor at skulle være fri, og herredsfogden fordi har tildømt Iven von Buchwald, som nu besidder Rybjerg, samme korn til Velling kirkes formyndere at udgive, da ved vi ikke den hans dom deri at imod sige, men Iven von Buchwald pligtig den efterstående rest i hans tid kan tilbage, at betale, og fordi tilfinder velb Hans Krabbe til Søgård og Knud Sørensen til Tredje, som Søren Nielsen på Henrik Billes vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Iven von Buchwaldts bopæl, og der udæske og gøre Henrik Bille på Velling kirkes vegne udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod

fornævnte fordrede rest likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik Bille i andet Iven von Buchwaldts løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(138)

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård med en opsættelse her af landstinget 5/5 sidst forleden, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Svend Olufsen, borger i Lemvig, at eftersom han 24/9 sidst forleden her til landstinget er bleven tildømt, at han endelig burde at dømme om Jørgen Christensen Vibholm, borger i Lemvig, efter hvis tiltale, Just Friis havde til ham, ikke burde at være løgner og meneder: så og efterdi ikke befindes byfogden sagen over seks uger imod recessen at have opsat, efter jule helligt midlertid er indfalden, og ingen ting bleven holdt, da kunne vi ikke kende Svend Olufsens ulempe deri at være, men efterdi Svend Olufsen har tildømt Jørgen Christensen en meneder at være, som er hans ære anlangende, ---- hvilket ikke er Svend Olufsens dom at påkende, ved vi ikke den hans dom at følge, sammeledes efterdi Jørgen Christensen for borgmester Jens Christensen og Oluf Jensen rådmand selv har bekendt og vedgået samme fornævnte 32 daler for 16 tønder byg, og de derfor har tildømt ham at betale Just Friis samme penge eller lide tiltale, da ved vi ikke imod samme deres dom, ej heller Anders Mikkelsens vidne, som med Jørgen Christensens egen vedgåelse bekræftes at sige eller magtesløs dømme.

(142)

** var skikket Hans Ravn i Velling og havde stævnet Niels Ravn sst for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, at have forhvervet nogen kort tid forleden, som iblandt andet skulle formelde om en skøde, Hans Ravn skal have forhvervet af Lauge Pedersen i Bredstrup og hans børn Henrik Laugesen, Lauge Laugesen og deres søskende og medarvinger, som skal melde på en søsterlod, de skal være arveligen tilfalden i Dommerløkke enemærke efter deres afgangne mor Karen Laugesdatter, som han har købt af ham for 20 sletdaler, og er en af de otte søsterlodder, Niels Ravn sig har vedkendt med sine medarvinger at være berettiget og i fornævnte enemærke, hvilket skøde Hans Ravn formener lovlig og ret at være. havde og stævnet Niels Ravn for han i samme dom skal have ladet inddrage hvad adkom, Hans Ravns far eller han kunne have på halvparten på en have, som kaldes Ulsbæk, som skulle været faldet til arv efter afgangne Peder Ravn, som fordum boede i Velling, og da skal samme halvpart være tilskiftet en hans søn, nemlig hr Lauge Ravn imod pante løsøre, eftersom det var særkøb og ikke gårdens rette ejendom, som med samme skiftebrev er at bevise, dateret sankt sørens dag 1572, som formelder at hr Lauge Ravn er da samme halv Ulsbæk tilskiftet og straks at annamme og evig at beholde, hvilket ham af hans brødre og medarvinger samtykt, og det af Niels Ravns egen far Lauge Ravn, som med deres breve har han det annammet og har fulgt ham ulast og ukæret i 60 år: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi de, som samme skøde har udgivet, ej heller fogden, dommen skulle dømt, ikke er stævnet, ved vi ikke i hovedsagen at dømme, førend de og lovlig stævnes, og da gå om hvis ret er.

(144)

** var skikket Nis Ravn i Velling hans visse bud Hans Ravn der sst og havde stævnet Niels Ravn sst for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at have forhvervet, anlangende de

ungnød stude, ham at være til vurderet efter tingsvidnes indhold af Holman herreds ting 5/7 1630 for kirkens tiende, som skal gives af den gård, Niels Ravn og Lauge Ravn iboer, som de og var tildømt at udgive og betale: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

** var skikket Søren Andersen Skrædder, borger i Viborg, og Laurits Christensen i Pallesgård på deres hustruers vegne og havde stævnet velb Niels Mogensen til Ørnhoved hans efterladte børn og arvinger, nemlig velb Mads Nielsen, Søren Nielsen og jomfru Inger Nielsdatter med samtlige deres lovværger for værgemål og des rigtige betaling, deres salig afgangne far Niels Mogensen på bemeldte sine søskendes vegne har haft at forestå, eftersom han samme værgemål for sin egen farbror salig Frands Nielsen i Ørs har annammet, og ikke samme børn alle sammen skal være tildømt til samme værgemål at svare: så og efterdi det befindes efter salig Niels Mogensens død, opbud på hans efterladende gods at være gjort, og her af landstinget tilnævnt to gode mænd Hans Krabbe og Christen Krag godset imellem hans kreditorer at likvidere, hvilke de og skal have efterkommet, dog Søren Andersen og Hans Christensen beklager dem på deres hustruers vegne for samme værgemål intet at være udlagt, endog deres anfordring for dem har været i rette lagt og påskrevet, og fornævnte to gode mænd med deres erklæring, de derimod kunne have, ikke er stævnet, ved vi ikke nogen indvisning at udstede, førend de og lovlig stævnes, og da gå om hvis ret er.

(145)

** var skikket Niels Jensen i Stokkendal på sine brorbørn Mogens Lauritsen og Maren Lauritsdatters vegne for deres fædrene arv såvel som på deres salig bror Godske Mogensen, som døde i Fyn, deres vegne og havde stævnet velb Niels Mogensen til Ørnhoved hans efterladte børn og arvinger, nemlig velb Mogens Nielsen, Søren Nielsen og jomfru Inger Nielsdatter med samtlige deres lovværger for værgemål og des rigtig betaling, bemeldte deres afgangne bror velb Niels Mogensen på bemeldte sin brors vegne har haft at forestå: så og efterdi det befindes efter salig Niels Mogensens død, opbud på hans efterladende gods at være gjort, og her af landstinget tilnævnt to gode mænd Hans Krabbe og Christen Krag godset imellem hans kreditorer at likvidere, hvilke de og skal have efterkommet, dog Niels Jensen beklager sig på bemeldte børns vegne for samme værgemål intet at være udlagt, endog hans anfordring for dem har været i rette lagt og påskrevet, og fornævnte to gode mænd med deres erklæring, de derimod kunne have, ikke er stævnet, ved vi ikke nogen indvisning at udstede, førend de og lovlig stævnes, og da gå om hvis ret er.

(147)

** var skikket Niels Laugesen Ravn i Velling og havde stævnet Peder Ravn i Skærup, skriver ved Holman herred, for nogle forsætter, klager og seddel, som han har i rette lagt til adskillige tider, hvilke hans klager og seddel anholdes for ham, og dermed vil føre ham i stor belastning med opsættelser og uendelige domme: så og efterdi med tingsvidne bevises, det Peder Ravn har tilbudt Niels Ravn hvis vidner, domme og opsættelser, han har taget beskrevet der til tinge og ikke hjemløst, og Niels Ravn da til sig har annammet sine egne sedler, men hvis opsættelser, domme og vidner, derefter var gangen, ville han ikke annamme eller derfor nogen skriver penning udlægge, så deraf forfares Peder Ravn ham ikke samme sine breve at have forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Peder Ravns ulempe deri at være.

** var skikket Hans Ravn i Velling på sine egne og Peder Ravn i Skærup og Søren Bull i Follerup deres vegne og havde stævnet Niels Ravn sst for en ----, han skal have gjort på dem på Holman herreds ting 9/1 sidst forleden: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Niels Ravns klage ikke med vidnesbyrd er bevislig gjort, ej heller Mads Jørgensen og hans medbrødres vidne med syn om nogen gjort gerning befæstes, de ikke heller på enten sider hinanden for nogen hug eller slag fuldkommeligen har sigtet, som det sig burde efter loven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage, ej heller Mads Jørgensen og hans medfølgeres vidne, så noksom, at de bør nogen til hinder eller skade at komme, men magtesløs at være.

(149)

** var skikket Christen Poulsen i Trabjerg på sine egne og Christen Visitisen i Borbjerg hans vegne med en opsættelse her af landstinget 21/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Else Christensdatter i Tinkerdal og hendes søn Jens Pedersen i Hammerum, som rygte og tidende ganger skal have dem understået at pantsætte til Peder Jespersen i Tinkerdal fire skæpper rugskyld af den bolig, Christen Simonsen påboede, som er femte part af hvis korn, der ganger til bondeskyld af samme bolig, hvor udover de beretter, samme bolig af Else Christensdatter med hendes fire brødre samtligen ---- arv tilfalden efter deres salig mor, så hendes arvelod, som er den niende part i samme bolig, ikke kan sig mere beløbe ungeferligen end to skæpper rug, disligeste formener Christen Poulsen og Christen Vistisen, at deres hustruer, som er arvinger og lodsejere til samme bolig, ikke at være for samme lovbudsvidne varsel givet: da efterdi det befindes sagen i seks uger og mere at have været optagen, og samme lovbudsvidne ikke nu fremlægges, at deraf kan forfares, om der for lovlig varsel givet er, som den for beskyldes, vi ikke heller uden bevilling imod recessen deri kan gøre videre forhaling, finder vi efter sådan lejlighed samme lovbudsvidne magtesløs at være, og efterdi fornævnte pant efter samme lovbudsvidne, som nu er underkendt, findes at være gjort, bør den i lige måde ingen magt at have.

(151)

14/7 1632.

** var skikket Claus Knudsen, slotsskriver på Haderslevhus, hans visse bud Søren Pedersen i Ollerup og gav til kende, hvorledes han har bekommet indførsel i velb Frederik Munk til Haraldskær hans gods for en summa pending, hvorfor han har ladet forhverve to uendelige domme her til landstinget, formeldende samme gods efter indførsels indhold bør Claus Knudsen for ejendom at efterfølge, hvorfor Søren Pedersen på Claus Knudsens vegne formener, det samme gods bør ham for fuld ejendom at efterfølge: så og efterdi for os i rette lægges gode mænds indvisning, det de har indført Claus Knudsen fuldmægtig i samme gårde og gods for hans fars gælds betaling, hvilke deres indvisning for KM og Danmarks riges råd er nøjagtig kendt, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme forhvervet, som forskrevet står, og ikke Frederik Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end samme gårde og gods efter indførselens formelding jo bør Claus Knudsen for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst efter KM forordning, dog han det til frit folk igen skal afhænde efter håndfæstning.

(154)

** var skikket velb jomfru Dorte Abildgård hendes visse bud Niels Bertelsen, byfoged i Kolding, og havde stævnet Niels Poulsen, borger i Vejle, for en dom han til Vejle byting 19/4 dømt har efter en opsættelse, han til fornævnte byting 1/3 opsat har, imellem hende og Jesper Jensen, byfoged i Vejle, anlangende noget boskab, som jomfru Dorte Abildgård Jesper Jensens hustru Karen Sørensdatter godvilligen skal have lånt til at bruge til salig Jens Bertelsens datters bryllup der sst, og samme hans dom efter 24 mænds vidne at have funderet, at skal have vidnet, at hvis gods, Jesper Jensen og hans hustru tilhørte, såvel som hvis boskab, hans hustru af jomfru Dorte Abildgård lånt har, skal være af fjenden bortrøvet, og dermed hans dom afsagt, at Jesper Jensen ikke bør samme boskab at betale: så og efterdi samme bytingsdom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og sagen til byting igen at komme og der ved endelig dom at ordele, som det sig bør.

(155)

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, og Morten Gødesen, borger i Horsens, deres visse bud Jesper Jensen, byfoged i Vejle, og havde stævnet Niels Christensen i Skærup for en uendelig dom, han lader sig af berømme, han til seneste landsting skal have forhvervet over hvis lovlig indførsel og dom, de skal have på en part af den bondegård, Niels Christensen i Skærup påboer, det magtesløs at ville have, uanseet samme indførsel at skal være gjort i Margrete salig Hans Munks levende live, og før Niels Christensen har bekommet skøde på nogen part i samme gård, formener samme uendelige dom bør magtesløs at være, og ikke han bør at befatte sig med deres anpart i fornævnte bondegård, førend ham dem kontenterer: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(156)

** var skikket velb Jørgen Peder Marsvin til Avnsbjerg hans visse bud Peder Knudsen i Sneptrup og havde stævnet Mikkel Jensen i Hammerum for efterskrevne gældsbrev, han til Hammerum herreds ting imod hans tjener Mikkel Nielsen i Torlund i rette har lagt, som salig Søren Jensen i Albæk skal have udgivet til Mikkel Jensen, og hans tjener Mikkel Nielsen skal være tildømt sin anpart at betale, endog han eller hans hustru ikke skal have arvet Søren Jensen: så og efterdi samme gældsbrev befindes år 1601 at være udgivet, og ikke med nogen lovlig og nøjagtig kundskab bevises, gælden forinden 20 år at være krævet efter KM forordning, da kunne vi ikke kende samme brev ej heller den herredstings dom, derpå funderet er, bør at komme Mikkel Nielsen til hinder eller skade, men magtesløs at være.

(157)

** var skikket Hans Jørgensen Gesten i Brejning og havde stævnet Hans Jørgensen sst for en dele, han 12/3 næst forleden til Holman herreds ting over ham forhvervet har for kobberpiber af en brændevinstønde, Hans Gesten har lånt af Hans Jørgensen, og ikke Hans Gesten for samme dele skal have fanget varsel: så og efterdi ikke befindes Hans Gesten for samme dele at være givet lovlig varsel, så han kunne vidst sig deri at erklære, da finder vi efter sådan lejlighed samme delsbrev ingen magt at have.

(158)

28/7 1632.

** var skikket velb Christen Krag til Lydumgård og havde stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom han på fornævnte herred 25/2 sidst forleden dømt har, og i sin dom tildømt Christen Krag at betale en summa pending til Jens Christensen i Nebel, som hans salig mor fru Kirsten Kruse til Lydumgård skal have været afgangne Jens Iversen af Hoven skyldig, og Jens Christensens hustru arveligen efter hendes bror tilfalden, dog samme gæld skal være Christen Krags søster fru Margrete Krag, Erik Billes, til Vardhoved på lod tilfalden: så og efterdi fru Kirsten Kruses udgivne brev ikke tilholder hendes arvinger, én for alle, samme gæld at skulle betale, og befindes bemeldte Christen Krag at have søstre og medarvinger efter sin salig mor, som og kunne være interesserede til samme gæld at svare, og fogden da har tildømt Christen Krag alene gælden at betale, da kunne vi ikke kende den hans dom bør nogen magt at have.

(161)

** var skikket Jacob Mikkelsen i Holleskov og havde stævnet Peder Espensen i Plovstrup, herredsfoged i Malt herred, for en dom han 14/4 sidst forleden på Malt herreds ting imod en landstings dom dømt har, hvilken dom skal være sluttet på en magtesløs vidne, her til landsting 11/2 er underkendt, anlangende en ambolt og noget gods, som skulle være Karsten Smeds i Ribe, hvilken ambolt Jacob Mikkelsen benægter aldrig at have haft ikke heller af Karsten Smeds gods, videre end han har hjemmel til: så og efterdi samme ambolt omtvistes på for bemeldte Erik Juels grund skal være funden, og af hans foged til tinge oplyst, dog ingen den har vedkendtes, og fordi endnu på rettens vegne skal findes på Hundsbæk til stede, og ikke Erik Juel eller hans foged, som samme ambolt i forvaring har, for samme dom findes stævnet eller kaldt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så lovlig forhvervet, at den bør nogen magt at have.

(162)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Niels Christensen og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en endelig dom han til fornævnte ting 14/6 sidst forleden dømt har imellem ham og Anne Christens ved Lønne kirke, anlangende horeri og løsagtighed, som hun skal have beganget og avlet to eller tre børn ved sin far, dog alligevel imod KM forordning opholder sig her i Lønne sogn hos den samme person, som samme gerning gjort og beganget har: så og efterdi fornævnte herredstings dom ikke indeholder nogen bevisning, for herredsfogden at være fremlagt, ved hvem Anne Christensdatter samme børn skulle avlet eller for hendes barnefar beskyldt, herredsfogden ikke heller har dømt i sagen til eller fra, som for ham hr været i rette sat, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være som udømt var, og hvem påskader sagen til herredsting igen at indstævne, dokumenterne for ham fremlægge, og derefter endelig dømme og adskille, som det sig bør.

(163)

** var skikket Peder Christensen i Kolle hans visse bud Laurits Mikkelsen i Bork og havde stævnet Christen Gregersen i Lundtarp for en dom, han til Kærgård birketing 10/2 sidst forleden dømt har imellem Hans Karlsen i Kolle og Peder Christensen, og deri tildømt Peder Christensen at give Hans Karlsen rente af 196 daler fra den tid, brevene er dateret, og til penningen er blevet erlagt, uanseet af birkefogden, at Peder Christensen skulle have købt med Hans Karlsen den arvepart, som han var tilfalden i boen hos Peder Christensen efter sin salig bror Christen Karlsen af Kolle hans død, og lovet ham penningen på tre terminer at betale: så og efterdi Christen Gregersen ikke i sin dom har underskedet, hvor vidt Peder Christensen til rente efter brevs indhold burde at betale, så han derefter

kunne vide for sig at rette, da finder vi den hans dom at være som udømt var, og sagen til birketing igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, parterne endelig imellem at dømme, hvor megen rente Peder Christensen bør at udgive, som det sig bør.

(164)

** var skikket Peder Christensen i Kolle hans visse bud Laurits Mikkelsen i Bork og havde stævnet Hans Karlsen i Kolle for et bænkebrev, han med sin søn Peder Hansen i Sædding har ladet læse til Kærgård birketing, og tingsvidne derefter taget, indeholdende at han skulle have betalt Peder Christensen i Kolle ti sletdaler på sin søn Karl Hansen i Sædding hans vegne i år 1627: så efterdi Hans Karlsens kundskab findes at være et bænkebrev, som ikke af ham til tinge med oprakte fingre og ed er vidnet, og lovlig varsel for givet, Peder Hansen og Maren Christens og befindes vildig, Karl Hansens egne søskende, ham til behjælpning at have båret kundskab, som ikke med nøjagtig kvittants befæstes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bænkebrev og vidne så nøjagtig, at de bør nogen magt at have.

(166)

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Ørum slot, hans visse bud Niels Andersen i (blank) og havde stævnet Jesper Knudsen, værende i Ribe, for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme, han en kort tid forleden her til landstinget skal have forhvervet over en landstings dom, som hans tjener Niels Andersen i Tarm tilforn til landsting over en herredstings dom, som Jesper Knudsen 5/11 1630 til Nørherreds ting på hans tjener forhvervet har for en summa pending med mere, hvilke uendelig dom han med vrang undervisning skal have forhvervet. så mødte Jesper Knudsen og berettet sig ingen herredstings domme eller landstings domme, som stævnet er, at have forhvervet: og efter sådan lejlighed, dersom han har samme domme, bør de ingen magt at have.

(167)

** var skikket Jesper Knudsen i Ribe og havde stævnet Niels Andersen i Tarm for to uendelige landstings domme, som han lader sig af berømme, at han skal have ladet forhverve her til landsting over en endelig bytings dom, som Jesper Knudsen skal have forhvervet til Ribe gæsteting 16/11 1631 over Niels Andersen, at han skal være tildømt at betale ham nogen gæld efter regnskabsbog og opskrifts indhold. så mødte Niels Andersen og berettet sig ingen uendelige domme over Ribe bytings dom at have forhvervet: og efter sådan lejlighed, at dersom Niels Andersen har fornævnte uendelige dom, bør den ingen magt at have.

** var skikket hr Peder Iversen, sognepræst til Lønborg og Egvad sogne, og havde stævnet Jesper Hansen i Bøl og Christen Christensen i Kyvling for nogen uendelige domme, de lader dem af berømme, de skulle have forhvervet her til landsting dette år over en stokkenævn og vidne, som hr Peder Iversen til Lønborg birketing 6/3 næst forleden forhvervet har, anlangende hvorledes han har skikket og forholdt sig i Lønborg sogn, siden han blev kaldet at være deres sognepræst, endog han hårdelig ved sin ed benægter ikke sig at af vide at være stævnet med samme stokkenævn og vidne: da efterdi hr Peder Iversen selv tilstår samme stævning at have været uforseglet, da den for Christen Andersen er bleven forkommet, da ved vi ikke efter samme stævning at dømme.

(168)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Søren Knudsen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær, for det eftersom de for nogen tid lang siden her til landstinget med hverandre skal have vedtaget og bevilget uvildige dannemænd i deres egne eller deres fuldmægtiges nærværelse at skifte og dele Jennum skov, som samme landstings kontrakt i sig selv ydermere formelder, og Frederik Munk samme kontrakt ikke endnu har villet fuldgøre, hvorfor Johan Brockenhuus til herredsting har bekommet endelig dom for æskning over ham, og formener at han her til landsting i lige måde bør at have endelig dom: da efter flere ord dem imellem var, bevilget de på begge sider fire dannemænd samme skov imellem dem at skifte, og Søren Knudsen på Johan Brockenhuuses vegne dertil betroede Jep Olufsen i Gødsbøl og Anders Christensen i Keldkær, og fru Sofie Friis og Hans Pedersen på Frederik Munks vegne tilnævnte Hans Sørensen og Bertel Sørensen i Vilstrup, hvilke fire mænd skal møde i bemeldte Jennum skov omtvistes 7/8 først kommende, og da fornævnte ---- og Johan Brockenhuus samme deres skov omtvistes imellem skifte lade og dele, som billigt og ret er, og deres afsigt næste tingdag derefter uden videre varsel afsige og give beskrevet, og fornævnte herredstings dom ikke videre at komme Frederik Munk til hinder eller skade.

(171)

** var skikket Maren, salig Niels Andersens efterleverske i Lemvig, og havde stævnet Svend Olufsen, borger sst, for en dom han til Lemvig byting 22/6 1632 dømt og afsagt har imellem Maren Poulsdatter og Mads Lauritsen, hvori Maren Poulsdatter formener sig i samme dom uret at være sket, at Svend Olufsen har tildømt hende frøgæld at annamme af Mads Lauritsen for den sæd, som er kommen i jorden i minde, og ikke samme pant på samme jord er lovlig løst: så og efterdi samme bytingsdom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og efterdi samme syn og vidne ikke med lovlig dom bekræftes, sæden inden midsommer at være afdelt efter loven, da kunne vi ikke kende samme syn og vidne bør at komme Maren Poulsdatter på afgrøden til nogen forhindring.

(173)

** var skikket Tomas Gregersen, borger i Kolding, og havde stævnet Peder Saxen, borger sst, for en dom, som han har forhvervet til Kolding byting kort forleden, anlangende på en ejendoms part, som han har standende i den gård i Kolding, Tomas Gregersen nu iboer, efter skiftebrevs indhold, og eftersom samme hus og gård er endnu i fællig, og Peder Saxens part ikke er solgt eller skødt eller afhændet til Tomas Gregersen, men hvis vurdering efter skiftebrevs indhold er sket for 12 eller 13 år siden, og nu desværre fjenderne har været her i landet og fordærvet fornævnte gård og ejendom, og uanseet har Niels Bertelsen byfoged tildømt Tomas Gregersen Peder Saxesens arvepart at betale. så mødte Peder Saxen og berettet, at han efter hans oldefar Anders Saxen er tilfalden en arvelod, som i penge er blevet sammen regnet og i gården hos hans oldemor bestående, hvilken gård Tomas Gregersen har brugt og besidder, og med ham har indgået kontrakt, det samme penge skulle blive hos ham på rente, indtil de af enten af parterne blev opsagt, og fremlagde et skiftebrev, som borgmestre og råd med andre dannemænd har forseglet, dateret Kolding 14/4 1606, som skal være gjort efter salig Anders Saxen imellem hans arvinger, som blandt andet indeholder, at hvad sig belanger med Saxe Andersens barn af Randers Peder Saxesen hans arvepart, som ham efter sin oldefar Anders Saxesen er tilfalden, beregnet tilhobe i penge 47 daler, det blev bestående i gården hos hans oldemor. derhos fremlagde Peder Saxesen, da indvåner i Kolding, efterskrevne kontrakt imellem ham og hans svoger Tomas Gregersen angående samme gård, som de har bedt deres svoger Niels Pedersen Hoven med dem til vitterlighed at underskrive, actum Kolding 5/7 1622: så og

efterdi fornævnte skiftebrev udførlig indeholder, det Peder Saxesens arvepart i ejendom og løsøre tilsammen regnet for 87 daler er bleven i gården bestående, ham til fremtarv, og Tomas Gregersen siden har oprettet kontrakt med Peder Saxesen, det samme penge hos ham skulle blive på årlig rente, indtil de blev opsagt, og ikke bevises samme hovedstol eller rente at være Peder Saxesen erlagt, så byfogden fordi har tildømt Tomas Gregersen fornævnte hovedstol og efterstandende rente at betale eller derfor at have indvisning i bemeldte gård og ejendom, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme.

(175)

** var skikket velb Henrik Rantzau til Schmoel, KM holstenske råd og befalingsmand på Rendsborghus, hans visse bud Gregers Hvid, foged på Skærsø, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en summa penge, hovedstol med sin efterstandende rente og interesse, som han skal være ham skyldig blevet efter hans strenge breve og kontrakts indhold, hvilke Frederik Munk ikke skal have holdt og efterkommet, og han skal have været forårsaget at forhverve to uendelige domme her til landstinget over ham til indvisning, hvorfor Henrik Rantzaus fuldmægtig formener, at han bør at have endelig dom: da efterdi for os i rette lægges oprettet kontrakt imellem Frederik Munk og Henrik Rantzaus fuldmægtig, hvori tilholdes Frederik Munk samme penge Henrik Rantzau at skulle kontentere, hvilken kontrakt for KM og Danmark riges råd er for godt anseet, her og fremlægges bemeldte Frederik Munks udgivne hovedbrev til Adolf Frederik Sehested, og Frederik Munk i hans skriftlige indlæg og fortegnelse tilbyder at gøre udlæg, sagen og til herredsting har været i rette, og endelig dom gangen, som for er rørt, såvel som og siden to uendelige domme her til landsting forhvervet, hvilke stander uigenkaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme gæld efter kontrakten til Henrik Rantzau at betale, og fordi tilfinder velb Laurits Ebbesen til Tulstrup og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Gregers Hvid på Henrik Rantzaus vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Frederik Munks bopæl, og der udæske og gøre Henrik Rantzau udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik Rantzau i andet Frederik Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(179)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget 30/7 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Søren Mikkelsen, borger i Ringkøbing, for en uendelig dom, han lader sig af berømme her til landstinget 24/3 nu sidst forleden at have forhvervet, anlangende nogen vidner, som Knud Gyldenstjerne over Søren Mikkelsen på hans tjener Peder Silvestersen i Alrum hans vegne til Hind herreds ting forhvervet har, og efter samme vidner er Søren Mikkelsen vold oversvoren, og formener samme dom ikke er endelig: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi med synsvidne bevises, Peder Silvestersen at have haft sår og skade, hvorfor han til tinge Søren Mikkelsen udførlig har sigtet og beskyldt, så bemeldte vidne og syn med samme sigtelse bestyrkes og bekræftes, og ingen nøjagtig vidner Søren Mikkelsen derimod fremlægger, hvormed han kan bevise sig til slig sin gerning at have været forårsaget, efter at de i husene har været ----, som Søren Skriver selv her for retten vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne, syn og

sigtelse, ej heller den sandemænds ed, derefter svoret er, at sige, med mindre Søren Mikkelsen sig imod samme sigtelse kan forværge efter loven.

(182)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiimgård med en opsættelse her af landstinget 30/7 sidst forleden (uafsluttet)

(183)

25/8 1632.

** var skikket Margrete Hansdatter salig hr Peders, forrige præst i Stadil, hans efterleverske hendes visse bud Henning Knudsen, ridefoged til Bøvling, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jep Nielsen på Holm, herredsfoged i Hind herred, for en dom han 3/3 1631 til fornævnte herredsting imellem hendes fuldmægtig og Stadil sognemænd dømt har, i sin mening at efterdi forordningen formelder de to år, fjenderne var landet bemægtiget, burde ingen tiende at kræves og halv for år 1629, vidste han ikke at tildømme hende videre tiende, end forordning og ordinantsen hende for år 1629 tilholder, hvorimod hun formener den forordning, om tienden udgangen er, ikke at forhindre præsterne deres tiende som deres fortjente løn at indkræve og oppebære: så og efterdi herredsfogden ikke sin dom endeligen har afsagt, tilmed ikke heller dømt om alle hvis punkter, for ham har været i rette sat, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovligen indstævnes, dem om hvis punkter, for ham bliver i rette sat, endeligen at dømme og adskille, som det sig bør.

(184)

** var skikket Mette Jensdatter i Ilved og havde stævnet Peder Nielsen sst og Mads Knudsen i Havstrup for en vidne, de til Horsens byting 24/4 sidst forleden vidnet har, anlangende at da de på skærtorsdag sidst forleden var hos Mette Nielsdatter i Ilved, at hun skulle komme ud og, efter borgmester Oluf Hansens befaling, gøre hendes arbejde, lige ved hendes naboer, de andre tjenere til hospitalet, hvortil hun skulle have svaret dem, at hun ville give dem djævlen til hospitalet, men hun ville drage til kongen at klage, at de skulle få skam, for hendes mand, de tog af dage, hvilke ord hun hårdelig benægter ved hendes højeste helgens ed, men mener de har sagt hende usandfærdigt på: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om Mette Nielsdatters ord, som hun ikke er bestendig eller for tingsdom har indgået, men højligen benægter, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(185)

** var skikket Oluf Hansen, borgmester i Horsens, hans visse bud Peder Hansen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Nielsen i Ilved for en dele, han til Nørvang herreds ting skal have forhvervet over hans søster Mette Nielsdatter i Ilved for ti rigsdaler efter en håndskrift, hun ham givet har, sig selv til behjælpning og de fattige i hospitalet til skade, så han formener samme håndskrift ikke skulle være fundet i boen eller krævet, der registrering er gjort efter hendes husbond Jens Madsen, der han for hans tyveri blev forgangen

år henrettet: så og efterdi det befindes Mette Nielsdatter efter hendes udgivne forpligt lovligen at være fordelt, og herredsfogden, efter han den med er besøgt, ved fire dannemænd har gjort Jens Nielsen udlæg i hendes bo og gods, og ikke bevises dem samme gods for ringe at have vurderet, nogen til skade, men hendes forpligt såvel som delen, da udlæg sket er, af herredsfogden kasseret, da ved vi ikke imod samme vurdering og udlæg at sige eller magtesløs dømme.

(187)

** var skikket Nis Madsen i Jerlev, Jens Lauritsen sst, Søren Jensen i Mejsling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da at have stævnet Laurits Slajkær, Hans Møller og deres medbrødre sandemænd i Kolding, for de 4/6 på Kolding byting har dem vold oversvoret for en parlament og oprør, de har været i med Mads Gødesen i Horsens på Bramdrup mark, og ikke det da for dem bevist, at det har været i Kolding frihed, og ikke heller Mads Gødesen har sigtet dem for til fulde mål: så og efterdi det forfares, de tre sandemænd at have gjort deres ed og tov 20/6, og ikke med tingsvidne bevises den fjerde sandemænd hans skudsmål da at være gjort efter loven, ikke heller befindes Niels Madsen og hans medbrødre at være varsel givet for samme sandemænds ed 14/7 at tages beskrevet, eller den, da de første sandemænd skulle have svoret, at være udganget, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sandemænds ed så lovlig at være drevet, at den bør nogen magt at have.

(189)

** var skikket hr Søren Andersen i Glud på sine egne og på sin bror Laurits Andersen og på sin søster Lisbet Andersdatters vegne og havde stævnet Maren Jensdatter i Jelling og hendes søn Staffen Sørensen, barnfødt i Jelling, med deres lovværge for en afsigelse vidne, som de skal dem af berømme af have forhvervet, og dermed vedersagt arv og gæld efter salig hr Søren Staffensen, som boede i Jelling, hvilke vedersigelse vidne hr Søren Andersen formener ikke så lovlig at være gjort, som det sug burde, eftersom Maren Jensdatter drog af landet, førend fjenderne kom her ind, og da tog det bedste formue med sig at befri fra fjenderne, og det beholdt og ikke lovlig indførte igen i boen, så gældnerne kunne betales, og de fattige børn at have først bekommet deres gæld ud, efterdi det var børnepenge, som dem var arveligen tilfalden efter deres forældre. så mødte hr Jørgen (blank) i Jelling på hans hustru og hendes søns vegne og fremlagde efterskrevne vidne af Jelling birketing, som indeholder Peder Jørgensen i Krarup, foged til Fårupgård, da at have fremlagt efterskrevne vedersigelse, actum Borup præstegård 16/4 1630 underskrevet af Maren Jensdatter, salig hr Sørens, og hendes rette lovværge hr Jens Block, præst i Borup: så og efterdi ikke bevislig gøres, det Maren Jensdatter eller hendes søn Staffen Sørensen noget af salig hr Søren Staffensens bohave eller efterladende gods at have forrykket, eller dem til fordel og gældnerne til skade bortvendt, men arv og gæld efter hr Søren Staffensen til tinge afsagt, og intet nøjagtig derimod fremlægges, samme vedersigelses vidne og tilforn har været hid stævnet, og her ikke har været årsag den at underkende, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vedersigelses vidne at sige men ved magt at blive

(191)

** var skikket Søren Andersen Skrædder i Viborg og Laurits Christensen i Pallesgård på deres hustruers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Niels Mogensen til Ørnhoved hans efterladte børn og arvinger, nemlig velb Mogens Nielsen, Søren Nielsen. jomfru Ingeborg Nielsdatter med deres lovværger for

værgemål og des rigtige betaling, deres salig far Niels Mogensen på fornævnte sine søskendes vegne har haft at forestå for arv efter deres salig far Mogens Nielsen, eftersom han samme værgemål fra sin egen farbror salig Frands Nielsen i Ørs har annammet og ham derfor kvitteret: så efterdi vi befinder salig Niels Mogensens efterladende bo og gods efter hans afgang til hans kreditorer at være opbudt, og to gode mænd derefter har gjort udlæg, hvori Søren Andersen og Laurits Christensen intet for samme værgemål er udlagt, endog de ved skriftlige sedler har æsket regnskab og betaling, og ikke fornævnte gode mænd udlæg ej heller fornævnte æsknings sedler for fogden har været i rette lagt, der han sin dom har udgivet eller i den findes inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, og sagen igen til herredsting komme, og fogden, når den for ham lovlig indstævnes, uden videre forhaling derom endelig enten at dømme og adskille, som det sig bør, og hovedmening af hvis dokumenter for ham bliver i rette lagt i hans dom at inddrage.

(195)

** var skikket Oluf Hansen, borgmester i Horsens, hans visse bud Peder Hansen, borger der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen, herredsfoged i Nørvang herred, for en skriftlig forsæt, han til Nørvang herreds ting 29/5 sidst forleden har ladet i rette lægge, og der læst og påskrevet, iblandt andet formeldende nogen utilbørlige ord og tale, Mette Nielsdatter i Ilved sig har ladet med forlyde, hvorover han ingen sentens måtte bekomme, hvis hun for sådan hendes utilbørlig tale skulle lide: så og efterdi ikke for herredsfogden har været bevist, det Mette Nielsdatter havde haft nogen ord, som kunne være nogens ære angældende, hvorfor han efter recessen kunne dømme hende at lide tiltale, men han alene har dømt hovedsagen, som for ham var indstævnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Peder Poulsens ulempe deri at være.

(196)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Søren Stålsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Niels Ravn i Velling for en uendelig dom, han lader sig af berømme at skal have forhvervet her til landstinget over en dele, som til Holman herreds ting 25/6 sidst forleden over ham er forhvervet for ægt og arbejde, som han til slottet et ganske år har været forsømmelig, hvilken dom Søren Stålsen på Ernst Normands vegne formener med vrang undervisning at være forhvervet og fordi bør magtesløs at være, og samme dele ved magt at blive: så og efterdi samme dom ikke lyder længere, indtil sagen bliver stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(197)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Søren Stålsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dale, lydende ham da at have stævnet Niels Ravn i Velling for en uendelig dom, han her til landstinget 21/4 sidst forgangen med vrang undervisning skal have forhvervet over syn og vidne, af Holman herreds ting 8/9 1623 og 19/9 og 14/11 1631 er forhvervet på KM og kronens grund, som af Niels Ravn og hans far Lauge Ravn findes at være bort hævdet og forkommet og til den deres jord indtaget. så og over en dom af fornævnte ting 13/2 sidst forgangen afsagt, hvori herredsfogden har tildømt Niels Ravn at udlægge kronens jord, som til hans findes indtaget, hvilke synsvidne og dom Søren Stålsen på Ernst

Normands vegne formener ret at være, og den uendelige landstings dom bør magtesløs at blive: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen bliver stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(198)

** var skikket Hans Pedersen i Vranderup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Mikkel Iversen i Gelballe, for han skal have beskyldt ham til Anst herreds ting 21/5 for et par plovjern, hvilket Hans Pedersen straks på stedet har benægtet, og mener samme løgnagtige beskyldning burde magtesløs at være: så og efterdi Mikkel Iversens beskyldning ikke er gjort med oprakte fingre og ed ej heller lovligen bevist, Peder Smeds vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, Hans Lauritsen, Iver Thulesen og deres medbrødre og har vidnet efter hans ord og mundheld, som han ikke er bestendig eller for tingsdom indgået, men højligen benægter, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme beskyldning og vidne så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(200)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, KM befalingsmand over Trondheim len, hans visse bud Niels Nielsen i Kamstrup og havde stævnet velb Jacob Vognsen til Kongensgård for 309 rigsdaler in specie hovedstol med al sin efterstandende rente og interesse, som han Oluf Parsbergs tjenere Anne Andersdatter og Karen Nielsdatter i Kamstrup skyldig er efter hans udgivne breve, og ved endelig dom til hans værneting er tildømt at betale, eller de derfor bør at have indvisning og udlæg i hans bøndergods i Nissum by, hvorfor Niels Nielsen på Oluf Parsbergs vegne formener, at han på hans fornævnte tjeneres vegne at have udlæg i samme gårde: da efterdi for os i rette lægges Jacob Vognsens udgivne brev, som han til Anne Andersdatter og Karen Nielsdatter på samme summa pending med dis rente og interesse udgivet har, og ikke med kvittantser eller i andre måder bevises dem at være erlagt og betalt, men Jacob Vognsen ved sin skriftlig fuldmagt gælden vedgår og tilbyder derfor at gøre udlæg, sagen og til herredsting har indstævnet, og endelig dom der gangen, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jacob Vognsen jo er pligtig samme pending med des rente og interesse til Anne Andersdatter og Karen Nielsdatter at betale, og fordi tilfinder velb Just Friis til Vadskærgård og Erik Lunov til Strandbjerggård, som Niels Nielsen dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jacob Vognsens bopæl, og der udæske og gøre dem udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Anne Andersdatter og Karen Nielsdatter i andet hans løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(202)

** var skikket Jens Christensen, borgmester i Lemvig, og havde stævnet Hans Christensen Kræmmer, boende i Ballegård for en dom, han over ham har ladet forhverve ved hans søn Laurits Hansen til Lemvig rådhus, anlangende for en beklikke brev, lydende på 12 daler, som salig Laurits Jørgensen skulle være Hans Kræmmer skyldig bleven for 20 år siden ungefer, og ikke Hans Kræmmer eller nogen på hans vegne samme gæld har æsket i Laurits Jørgensens levende leve, hvorfor Jens Christensen formener, at samme gæld skal være betalt, og derfor ikke burde at komme

salig Laurits Jørgensens umyndige fader og moderløse børn til hinder eller skade: så og efterdi fornævnte brev, for os er fremlagt, findes at være platzerede, så man ikke kan læse eller forfare hvad visse dag, den er dateret, om kunne befindes den over 20 år at være fordulgt imod KM forordning, ikke heller bevislig gøres, samme gæld i så langsommelig tid enten efter Laurits Jørgensen eller hans hustru at være krævet på skiftet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme brev ej heller fornævnte dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have.

(205)

** Niels Jensen i Stokkendal på sine brorbørn Mads Lauritsen og Maren Lauritsdatter deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Niels Mogensen til Ørnhoved hans efterladte børn og arvinger, nemlig velb Mogens Nielsen, Søren Nielsen og jomfru Inger Nielsdatter med deres lovværge, først for resten af deres fædrene arv, han havde under værgemål, dernæst for værgemål og rigtig betaling for hvis dem kunne tilkomme efter deres salig bror Godske Mogensen, han havde at forestå, eftersom han samme værgemål for deres salig farbror salig Frands Nielsen i Ørs har annammet og ham derfor kvitteret, som med afkald skal være at bevise, og fornævnte børn ikke alene skal være tildømt dem til samme værgemål at svare, men de og ved herredstings dom er derfor til indvisning, formenende dem og i lige måder her af landstinget ved gode mænd i fornævnte børns gods at have indvisning: så og efterdi vi befinder salig Niels Mogensens efterladende bo og gods efter hans afgang til hans kreditorer at være opbudt, og to gode mænd derefter har gjort udlæg, hvori Niels Jensen intet for samme værgemål og gæld er udlagt, endog han ved skriftlig seddel har æsket regnskab og betaling, og ikke fornævnte gode mænd udlæg ej heller fornævnte æsknings seddel for fogden har været i rette lagt, der han sin dom har udgivet eller i den findes inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, og sagen igen til herredsting komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, uden videre forhaling derom endelig at dømme og adskille, som det sig bør, og hovedmeningen af hvis dokumenter, for ham bliver i rette lagt, i hans dom at inddrage.

(207)

** var skikket Niels Graversen i Vittrup og Gravers Nielsen sst deres visse bud Christen Smed i Hulvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Andersen i Bækhuse og hans søn Anders Nielsen sst for nogen uendelige domme, de lader dem af berømme, at de skulle have ladet forhverve her til landstinget over dem, anlangende den bordag og trætte, som dem imellem været har, uanseet fornævnte bordag og parlament her til landstinget skal være vedersagt: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, bør de ikke længere magt at have, og efterdi med kontrakt gøres bevislig samme sag og fornævnte parlament her til landstinget at være forenet, så Niels Graversen på sine egne og på sin søn Gravers Nielsens vegne skulle give Niels Nielsen ti sletdaler, og dermed samme sag og trætte om fornævnte parlament og bordag aldeles at være nederlagt og ikke på enten sider at oprippes eller påtales i nogen måder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke for den sag på Gravers Nielsens ære at dømme.

(209)

** var skikket Christen Madsen, indvåner i Vejle og fordum herredsfoged i Nørvang herred, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Nielsen i Østerhoved for en dom, han til Nørvang herreds ting 27/7 1630 dømt har imellem Christen Madsen

og Tomas Jensen Skovsbøl, og i samme sin dom har tildømt Tomas Jensen at give Christen Madsen kost og tæring, hvis landsdommere efter hans seddel og opskrifts lydelse vil for godt anse: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(210)

** var skikket Hans Jepsen i Kolding på sine egne og på Hans Bøgvads arvinger sst deres vegne og havde stævnet hr Hans Bertelsen, præst i Ansager, med hans voldgifts mænd, for de ikke har villet møde i Vejle og afsige den voldgifts dom, som han selv har begæret. derimod havde hr Hans Bertelsen stævnet Hans Jepsen og Niels Jepsen, borgere i Kolding, Magdalene salig Jep Bøgvads efterleverske, og Dorte Jepsdatter med deres lovværge, som er salig Jep Bøgvads arvinger, for nogen uendelige domme, de lader dem af berømme her til landstinget at have forhvervet over sig og sine voldgifts mænd: da efter flere ord dem imellem var, blev det så forhandlet, at Hans Jepsen Bøgvad i bemeldte salig Jens Bertelsens sted til betroet Mogens Eriksen, borger i Kolding, og de samtlig lovet og vedtog med fornævnte fire deres voldgifts mænd at skal møde i Kolding ---- dag først kommende, og da bemeldte fire mænd parterne om samme tvistige sag til endelig ende uden videre forhaling imellem sige og til ende gøre efter forrige voldgifts indhold.

(217)

** var skikket Niels Lauritsen i Leding og havde stævnet Christen Olufsen i Kær for en uendelig dom, han lader sig af berømme her til landstinget at have forhvervet ved Jesper Hansen i Bøl og deri ladet magtesløs dømme nogen vidner og købebreve, som melder om en part af Leding Bundgård, formener sig dertil ikke at have været lovlig stævnet og kaldt, formener han den ikke længere burde magt at have. disligeste hid kaldt Morten Knudsen, født i Skjern mølle, for en købebrev, han til Christen Olufsen i Kær har udgivet, på hans hustrus Anne Madsdatters arvelod i Leding Bundgård, uanseet Morten Knudsens hustru Anne Madsdatter ikke skal være det ringeste i bondegodset berettiget, og aldrig Niels Lauritsen i sin hustrus levende live har købt nogen køb i samme gård. dernæst fremlagde Christen Olufsen et Oluf Olufsen i Kær og Simon Knudsen i Skjern mølle deres udgivne brev, dateret Skjern 13/8 1631, hvori de bekender, at Niels Lauritsen i Leding købte af Niels Christensen i Nørhoved fjerde parten af Leding Bundgård, og i blandt anden betaling undte ham de tre part gård i Skydstoft, som han og sin hustru salig Kirsten Mortensdatter iboer, så den køb skete med fælles gårde: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, bør den ikke længere magt at have, og efterdi Oluf Olufsen og Simon Knudsen såvel som Niels Villadsen og hans medfølgere deres kundskaber på begge sider findes at være bænkebreve, som ikke til tinge er vidnet, eller lovlig varsel for givet, finder vi dem magtesløs at være, såvel som hvis domme derpå funderet er, sammeledes efterdi ikke lovlig bevises Morten Knudsen på sin hustrus vegne at have nogen lod eller del i samme ejendom, eller den i hendes mors levende live i ---- at være indkøbt, kunne vi ikke kende hans udgivne skødebrev nøjagtig, men efterdi Oluf ---- og hans medfølgere i deres udgivne forpligt har dem til obligeret at gøre Niels Lauritsen skøde og forvaring på deres lodder i fornævnte ejendom, da ved vi ikke den deres forpligt deri at imod sige.

(221)

** var skikket Christen Christensen i Vostrup hans visse bud Laurits Mikkelsen i Bork med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Madsen i Vostrup, Christen Jellosen sst, Vostrup byhyrde, for et vidne de til Lønborg birketing dømt har år 1628 velb Christoffer Gersdorff til behjælpning, at de i den onde og ufredstid på vor herres himmelsfærds dag skulle have hos været, det Christen Christensen Bøl skulle have skudt Christen Christensen og Jens Hansen omkuld på øster Kærager. i lige måder stævnet salig Jens Pedersen af Vostrup hans arvinger, som er Peder Jensen i Vostrup, Gjøren Jensdatter, Kirsten Jensdatter og Karen Jenskone for et vidne, fornævnte Jens Pedersen til fornævnte ting vidnet har, at han skulle have seet en skulle have slaget Christen Christensen og Jens Hansen omkuld. sammeledes havde stævnet Jep Jensen i Lønborg og hans medbrødre sandemænd i fornævnte birk, for de år 1628 i fjendernes tid har ham vold oversvoret, uanseet det er ikke bevist. desuden stævnet efterskrevne der iblandt salig Eske Pallesen af Lønborg hans arvinger Jørgen Pallesen i Lønborg, Sidsel Eskesdatter sst, Johanne Pallesdatter i Styg, som fornævnte volds forfølgning og sandemænds ed udstedt har: så og efterdi ingen oprejsning i de første tre voldssager fremlægges, dem at må påtales, efterdi de langt over seks uger drevet er, tilmed og bevises med Christoffer Gersdorffs opskrift, dem at være aftinget, da ved vi ikke nu på dem at dømme, men efterdi fornævnte fremlagde sandemænds eder, de bier anlangende, og KM oprejsning om bemelder, ikke indeholder nogen dokumenter deri at være indført, hvorefter sandemænd deres ed kunne fundere og sværge, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den sandemænds ed så nøjagtig, at den bør nogen magt at have.

(224)

** var skikket Tyge Nielsen i Vittarp med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mads Pedersen sst for en dele, han til Vesterherreds ting 19/5 sidst forleden skal have forhvervet, anlangende det Tyge Nielsen skulle have beskyldt Mads Pedersens hustru Ingeborg Madskone, for at hun skulle have båret noget gul smol og skarn til hams mødding, som deri skal have fandtes alle hånde tøj, både hår og klude, og skal være sket på påskemorgen, førend solen opgik år 1630, som kan ansees at bruges til spøgelse, og derfor han Tyge Nielsen krævet kirkenævn over hende, og nævninger hende derfor kvit svoret: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi ikke er bevist det Tyge Nielsen fuldkommelig har sigtet Ingeborg Madskone for nogen trolddom eller uærlighed, men alene hende anmodet at skulle båret noget smol og troldskab til hans mødding, så nævninge ---- for trolddom har kvit svoret, og fogden dog har tildømt ham at lide tiltale efter recessen, da ved vi ikke den hans dom ej heller fornævnte dele, derefter drevet er, bør nogen magt at have eller komme Tyge Nielsen til skade.

(227)

** var skikket Poul Sørensen i Svinholt og havde stævnet Niels Jacobsen sst for en klage, vidne og dom, han påberåber sig at skal have forhvervet over ham til Holman herreds ting nogen rum tid siden, førend fjenderne blev landet mægtig, at han skulle have slaget ham, uanseet at samme sag der til herredsting skal være forligt og aftalt: så og efterdi Laurits Jacobsen for tingsdom ved sin oprakte finger og ed har sigtet Poul Sørensen for samme slag og jordskud, han ham skulle gjort, og intet derimod fremlægges ikke så at være sket, da ved vi ikke imod samme hans sigtelse at sige, med mindre Poul Sørensen sig derimod forværger efter loven, og efterdi fornævnte herredstings dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(230)

** var skikket Henrik Splet den ældre, borger i Kolding, hans visse bus Laurits Hansen i ---- med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Bertelsen, byfoged i Kolding, for en dom han 29/2 sidst forleden dømt har imellem ham og borgmestre og råd deres fuldmægtig på Johan Rimecks arvingers vegne sst, og i samme doms slutning tilkendt ham at betale 2555 daler efter skriftlig beskyldning for de mangler og rest, som skal findes i samme regnskab for det værgemål, han af borgmestre og råd er til betroet, efter hvilken dom byfogden siden har gjort indvisning i den gård og ejendom, han iboer, liggende i Østergade imellem Peder Helts og hendes børns gård ved den østre og den ejendom, Rasmus Clausen påboer, ved den vestre side, uanseet de ingen endelig regnskab om fornævnte børnegods har med ham oversiddet og til nogen ende forhørt. item stævnet Lisbet Johansdatter med hendes lovværge: så og efterdi for byfogden med rigtig registrering har været bevislig gjort, hvad Henrik Splet under sin til betroet værgemål for Johan Rimecks børn har annammet, såvel som og hans regnskab og hvis mangel, der over slagen er, forfares ham at være bleven dem 2555 daler pligtig, og byfogden fordi har tildømt Henrik Split for samme rest sig at erklære og gøre rigtig udlæg inden 15 dage eller derfor at lide indvisning og vurdering i hans ejendom, bo og gods efter KM forordning, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme bytings dom ej heller den vurdering og indlæg, derefter sket er, at sige eller magtesløs dømme.

(233)

8/9 1632.

** var skikket Anders Bundesen i Spettrup hans visse bud Niels Nielsen sst og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred at udlægge Oluf Pedersen, som blev ihjelslagen til Mikkel Jensen i Sole, hans bane, sandemænd at oplede, hvad ham var til bane og livs lagt, og nu fremlagde Niels Nielsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Hatting herreds ting 1/8 sidst forleden, Jens Andersen i Spettrup med flere at have vidnet, eftersom de 23/7 blev fra Hatting herreds ting af Anders Bunde til at syne hvis skade, som Oluf Pedersen, barnfødt i stor Dalby, som tjente Mikkel Jensen i Sole, havde, da så de han havde hans banesår bag det venstre øre, som dem syntes at være hugget med penen af en hammer. endnu efterskrevne tingsvidne af Nørvang herred, Rasmus Pedersen på Anders Bunde hans vegne lod hans efterskrevne klage læse og påskrive, at han formener samme gerning ikke så ærligt at være gjort, som det sig bør, idet han havde sit banesår bagtil, og herhos lyser for hvis lovmål, som efter kan følge, herhos opkalder sandemænd, ex Spettrup 7/8 1632 Anders Bunde egen hånd: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde ---- Christensen, som tjente Mikkel Jensen i Sole og for gerningen er bortrømt, at være Oluf Pedersens bane, ham sagesløs at have af dage taget, og fordi svor ham fra hans fred, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(234)

22/9 1632.

** var skikket velb Henrik Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand over ---- len, hans visse bud Jens Mikkelsen. foged på Vennergård, og havde stævnet Simon Nielsen i Kirkeby med flere for et vidne de 6/9 sidst forleden på Hind herreds ting skal have vidnet, anlangende en eng liggende i Nykær,

som skal være brugt under Rybjerg, hvilket deres vidne Jens Mikkelsen på Henrik Billes vegne formener ikke så lovligt at være vidnet, at den bør at komme ham på hans ejendom til hinder eller skade: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd (Jens Christensen undtagen, som ikke er uden én persons kundskab) ikke udførlig har vidnet om samme eng ved sin længde og bredde, men fast en part har lagt deres vidne i tvivl og ikke endelig, da kunne vi ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men efterdi fornævnte synsmænd udførligen har hjemlet hvorledes de har seet samme eng at være beskaftet og intet derimod fremlægges, hvormed samme deres syn kan tilbage drives, ikke sådan at være, som de om hjemlet har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme deres syn deri at imod sige eller magtesløs at dømme.

(237)

** var skikket Iven von Buchwald hans visse bud Peder Pedersen, foged på Rybjerg, og havde stævnet Else Nielsdatter i Vesttarp, Anne Nielsdatter på Vennerholm med flere for nogen vidner, de 23/8 sidst forleden har vidnet til Hind herreds ting med Jens Mikkelsen, foged på Vennergård, som skal have taget og forhvervet i sin husbonds navn, såvel som sin husbonds tjener fornævnte Else Nielsdatter, hvori hun selv i sin egen sag har vidnet, sig til hjælp og egen ejendoms samling, såvel som sin søster Anne Nielsdatters og sine to tjenestekarle, og ikke deres medbrødre nævnes, som skulle have gjort engskel med dem, hvilke vidner alle sammen har vidnet om den brug, som de skulle haft på Nykær: så og efterdi Else Nielsdatter selv har vidnet i hendes egen sag, sig selv dermed samme engs brug at ville tilegne, og ingen de andre vidnesbyrd har vidnet om nogen fuldkommen rolig hævd efter recessen, men alene om syv eller otte års brug, som ikke lovlig kan regnes for nogen hævd, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller samme syn så nøjagtig, at de bør nogen magt at have.

(239)

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, og Morten Gødesen, borger i Horsens, deres visse bud Clemend Sørensen, borgmester i Vejle, og havde stævnet Niels Christensen i Skærup for en hjemgjort købebrev på den bondegård i Skærup, som salig Margrete Munks iboede, såvel som og for en ufuldkommen skøde, han forhvervet har, siden Mads Tomasen og Morten Gødesen har bekommet indførsel i samme gård, hvilket købebrev og skøde de formener ikke så nøjagtig at være, at det dem på deres lovlige indførsel og gæld bør at komme til hinder eller skade. disligeste stævnet salig Margrete Munks arvinger, hr Christen Hårbo i Starup, Visti Lauritsen i Bindesbøl på sin ugifte datters vegne, Mads Pedersen i Amhede, Peder Tomasen i Pjedsted, Anders Jørgensen i Nebel, Jørgen Knudsen i Kolding, ridefoged i Koldinghus len, og Peder Ravn i Skærup, værge for salig Margrete Munks børn søn børn. item afgangne Hans Hansens arvinger, som samme købebrev skal have underskrevet og siden derefter gjort skøde, hans hustru Sofie Hanskone i Skærup og hendes lovværge, ung Hans Hansen sst, Peder Jensen i Dons, Morten Uld i Sellerup på sine børns vegne, Peder Sørensen og Jørgen Grøn, borger i Vejle, på deres børns vegne, Mikkel Poulsen i Seest, om de har noget dertil at svare. derimod havde Niels Christensen i Skærup stævnet Mads Tomasen og Morten Gødesen for to indførsler, de 4/12 1630 i hans gård og ejendom i Skærup skal have forhvervet, uanseet han dem ingen gæld skal være skyldig. så og stævnet Hans Hansen i Skærup med alle hvis regnskaber, som fandtes på salig Margrete Munks gård efter salig Hans Hansens død, såvel som alle salig Margrete Munks arvinger, som er Margrete Hansdatter i Starup, Anne Hansdatter i Pjedsted, Karen Lauritsdatter i Amhede og Visti Lauritsens børn i Bindesbøl Anne Vistisdatter og Margrete Vistisdatter, Anders Grøns børn i Skærup Hans Andersen og Margrete Andersdatter, alle med deres lovværger. derefter de på begge sider tilnævnte to dannemænd

Clemend Sørensen på Mads Tomasen og Morten Gødesens vegne tog Søren Hår i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, og Niels Christensen på sin side betroede Anders Hår i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, hvilke to dannemænd i parternes eller deres fuldmægtiges nærværelse skal møde i Skærup på sankt mortens dag nu først kommer, og dersom parterne ikke da selv om samme ---- kan forenes, skal fornævnte to dannemænd have fuldmagt af Niels Christensens gods til Mads Tomasen og Morten Gødesen at vurdere og udlægge for deres gælds betaling, og dermed til ende gøre, men dersom det ikke sker, skal deres indførsel og forfølgning blive ved fuldmagt.

(241)

** var skikket velb jomfru Dorte Abildgård hendes visse bud Niels Andersen og havde stævnet Niels Poulsen i Vejle for en dom, han til Vejle byting 19/4 sidst forleden dømt og afsagt har, i hvilken dom han skal have fradømt jomfru Dorte Abildgård hvis boskab, hun af hendes godvillighed har lånt Jesper Jensens hustru der sst at drage med til salig Jens Bertelsens datters bryllup sst, hvilken hans dom her til landstinget er magtesløs kendt, som den udømt var, og han på ny at om kende, og siden derefter skal have tildømt Jesper Jensen at stille den gode jomfru tilfreds for hendes udlånte boskab: så og efterdi Niels Poulsen tilforn for sin dom har været hid stævnet, og den da alene er kendt som udømt var, formedelst den ikke var endelig, og ikke for nogen uretfærdighed at være sagt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke at tilfinde Niels Poulsen nogen kost og tæring at udgive, men derfor kvit at være.

(242)

** var skikket Christen Lauritsen i Slav og havde stævnet Christen Sørensen i Gammelby for en vidne, han til Tørrild herreds ting 18/8 1632 vidnet har, at første år fjenden kom i landet, da var han hos på Limager, hørte og så, at Christen Lauritsen i Slav og Mads Jessen i Almstok, som den tid kom fra Vejle, lovede hverandre, at de skulle være lige gode i hvis pending, de lånte at udgive i hvis summa, de havde udlovet for deres herredsmænd at betale igen, anlangende den første store skat, som blev til fjenderne udgivet, som da kaldtes brandskat, og at være lige gode i indtægt og udgift, hvilke vidne Christen Lauritsen benægter og beskylder for en ulovlig sanke bagvidne: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alene har vidnet efter Christen Lauritsens ord og mundheld, som han ikke er bestendig, for tingsdom indgået og tingsvidne efter taget, ej heller med sin brev og segl fra sig bebrevet, men højligen benægter, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(244)

** var skikket Laurits Lauritsen i Vestergård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Hansen i Varisbøl, foged til Lønborg birketing, for en dom han til fornævnte birketing 26/6 næst forleden imellem ham og Carsten Olufsen på Lønborggård på sin husbonds efterskrevne tjeneres vegne i Lønborg birk dømt har, anlangende 7 sletmark af hver lægdsgård, som de for deres anpart kunne tilkomme at give ham for den soldat, sin kvinde, en dreng og tre heste, han holdt i 37 uger i fjendernes tid, eftersom de det ved tingsvidne og stokkenævn har godvilligen indgået med Nørherred at betale til ham, item 12 skilling danske af hver lægdsgård for deres anpart at betale til ham på en soldats kost, han holdt i 12 uger, siden den første kom bort, så og 20 skilling danske af hver lægdsgård til en soldat at lønne, som lå på Vennergård, siden de to første kom bort, og når nogen af birkemændene ikke ville udlægge sin skat, da skulle de soldater, han holdt, rejse derhen det at udpante fra dem, og tilmed når skatten skulle ydes, da skulle hans

soldater følge med, for de ikke af de andre soldater på vejen skulle plyndres: så og efterdi for birkefogden har været fremlagt stokkenævn af 24 mænd såvel som af menige birkemænd i Lønborg birk udgivet, hvori de har dem til for obligeret at betale Laurits Lauritsen hver for deres anpart, som af et andet sogn der i Nørherred, for samme soldaterhold udgives, og birkefogden samme stokkenævn ganske har forbi gået og dem for tiltale kvit dømt, ved vi ikke hans dom deri at følge, men ingen magt at have.

(247)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Niels Christensen Råle, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 3/3 sidst forleden dømt har, et gadehus anlangende, som er bygget på neder Feldborg gadeforte, som Tyge Pedersen, som var i neder Feldborg, skal være med foræret af hans afgangne far Peder Tygesen, uanseet for ham har været bevist, at samme hus er bygget på almindelig neder Feldborg gadeforte og fælled: så og efterdi samme gavebrev er ejendom angældende og ikke til tinge er gjort eller tilforn lovlig lovbudt, det og bevises samme hus at være bygget på forte og fælled, så Peder Tygesen ikke kunne være mægtig det at afhænde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme gavebrev ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(249)

** var skikket hr Oluf Clausen i Bork hans visse bud Laurits Lauritsen i Vestergård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Pedersen i Vostrup, birkefoged i Lønborg birk, for en dom han til fornævnte birketing 26/7 1631 imellem hans fuldmægtig og Søren Nielsen i Vostrup dømt har, anlangende 55 daler hovedstol med deres rente og skadegæld, Søren Nielsen efter en skadesløs brev skulle være hr Oluf pligtig, som er hans anpart af 110 rigsdaler, Søren Nielsen og Laurits Lauritsen for Hans Jensen i Bøl hans resterende gæld ham pligtig er, og samme birkefoged i sin dom har tildømt hr Oluf at kvittere Søren Nielsen 11 rosenobler i sin summa: så og efterdi hr Oluf Clausen i hans underskrevne opskrift tilstår, at dersom ikke blev bevist, de 11 rosenobler i de 140 rigsdaler, han af Hans Skriver havde bekommet, at være indregnet, da skulle Laurits Lauritsen og Søren Nielsen derfor kvitteres i den brev, de for Hans Skrivers rest ham givet havde, og ikke nogen bevis for fogden er fremlagt samme 11 rosenobler i de 140 dalers ---- at være indregnet, og birkefogden fordi har tildømt samme 11 rosenobler at kvitteres, og Søren Nielsen at betale hvis, han derover kunne blive hr Oluf skyldig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme birketings dom at sige eller magtesløs dømme.

(252)

** var skikket Hans Dinesen i Tvile hans visse bud Jacob Mikkelsen i Holleskov og havde stævnet Peder Espensen i Plovstrup, herredsfoged i Malt herred, for han til fornævnte ting ikke skulle ville have anseet 14 dages varsel, som for ham skulle være hjemlet, og derefter udstedt hvis vidner, som da for ham var stævnet at forhøre, og derover forspildt ham sin sag: da efter begæring, eftersom han ikke nu havde samme breve til stede, blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå om hvis lov og ret kan findes.

(253)

** var skikket Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde stævnet Anders Pedersen i Skjern by, Jesper Jensen i Bøl, Reinholt Jensen i øster Skjern for en bænkebrev, de til Christen Olufsen Kær givet har, lydende i sin mening at Troels Olufsens hund skulle have gjort ham nogen skade på hans laks i deres logement i Viborg, hvor hunden om natten kom ind i sengekammeret og skamferede og åd samme laks, som var god for 6 mark, og der Christen Olufsen klaget sig for værten, slig skade at være sket, tildømte værten samme hund for sin tyveri at dø, med mindre nogen ville svare hans gerning, da tog Troels Olufsen hunden i forsvar og lovede for ham at betale hvis skade, han havde gjort: så og efterdi Anders Pedersen og hans medbrødres kundskab findes at være et bænkebrev, som ikke til tinge eller lovlig varsel for givet, da kunne vi ikke kende samme brev nøjagtig at være, men finder den såvel som fornævnte hjemgjort dom magtesløs at være.

(254)

24/9 1632.

** var skikket Jens Lauritsen i Daler hans visse bud Anders Christensen i Borg og havde stævnet hr Peder Hansen sst for en dele, han har ladet han fordele til Møgeltønder birketing for en summa penge, uanseet han skal have brugelig pant for samme penge, dog har han ladet ham fordele uden dom: så og efterdi Jens Lauritsen i sin udgivne brev har til forpligtet sig at betale Peder Hansen hundrede mark lybsk uden nogen rettergang, og ikke det bevises at være efterkommet, han og selv har været til vedermåls ting, der birkefogden dele over ham har udstedt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke Jens Lauritsen af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør, ej heller kunne kende birkefogdens ulempe deri at være.

(255)

** var skikket Jens Lauritsen i Daler hans visse bud Anders Christensen i Borg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Hansen i Østerby med flere for vidner, de 21/3 sidst forleden til Møgeltønder birketing vidnet har, anlangende at de mindes hver særlig i nogen år, at de 12 skår enge, kaldes Hår mark, skal have været slået og brugt til Daler præstegård, formenende samme vidner ikke ret, eftersom det er ejendom angældende, og ingen varsel findes for givet: nu mødte Hans Nielsen i Harres og berettet, at hr Peder Hansen samme vidner har afstanden og igen på ny ville forhverve, og fordi ikke fremlagde samme vidner: da efter sådan lejlighed, og efterdi sagen i seks uger har været opsat, finder vi samme vidner, hid stævnet er, magtesløs at være.

(256)

** var skikket Hans Nielsen i Harres på hans hustru Anne Hansdatters vegne hans visse bud ældre Hans Nielsen i Harres og havde stævnet hendes egen bror Laurits Hansen sst, for han imod hendes og hendes lovværges vilje og minde har ladet kalde samfrænder på hendes og hendes medarvingers grund og ejendom på Harres mark, uanseet samme samfrænder ikke alene skal være taget af Jylland, men nogen at være tagen af fyrstedømmet i land Holsten, som formenes ikke at svare her til landstinget. så blev fremlagt efterskrevne tingsvidne at Lø herreds ting 18/8 sidst forleden, hvori efterskrevne 12 samfrænder vidnede, at de har været forsamlet i Harres og der takseret den

ejendom, som Laurits Hansens far Hans Lauritsen i Harres tilforn iboede, og sat den, som er en tredje part gård, for 300 daler: så og efterdi bemeldte samfrænder har sat og takseret samme bønder eje for penge og ikke for skæppeskyld, som loven tilholder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres afsigelse så noksom, at den bør nogen magt at have.

(257)

** var skikket Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Jep Nielsen i Vinum med flere for en vurdering, de 8/9 sidst forleden til Lø herreds ting afsagt har, anlangende imellem fornævnte Hans Nielsen og hans stedsøn Laurits Hansen i Harres, hvilken vurdering han formener skal være imod landstings voldgifts afsigelse, som er hjemfundet til fire dannemænd at sige dem imellem: så og efterdi ikke befindes Hans Nielsen at være givet nogen varsel for hvilken dag, vurderingsmænd skulle være på åstederne, samme hus at vurdere og taksere, så han kunne vidst dertil at svare, efterdi den var ham anliggende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vurdering så nøjagtig, at den bør nogen magt at have, og efterdi ikke bevises voldgiftsmændene at have været til tinge nogen voldgift at ville afsige, og herredsfogden dem den skulle afslaget eller deri gjort forhindring, da kunne vi ikke kende herredsfogdens ulempe deri at være.

(260)

** var skikket Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for han kort forleden har frafunden Hans Nielsen hans fyldingsmænd, at skulle sætte fylding på nævninger at tove og sværge over Peder Nielsen, tjenende i Harres, for en jernhæl, som han skulle have røvet og borttaget af deres fælles øg: så og efterdi ikke bevises Peder Nielsen Hans Nielsen samme jernhæl at have fra røvet, eller derfor nogen bogsed på ham bunden, men han alene har lyst og kaldt på nævninger, og ikke bevises han siden at have begæret nogen fylding eller derfor givet nogen lovlig varsel, så fogden derimod hans ret skulle have fraslagen eller forspildt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende herredsfogdens ulempe deri at være.

(262)

** var skikket Erik Sejersen i Vadsted hans visse bud Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget 25/8 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Peder Christensen, byfoged i Ringkøbing, for en dom han 15/10 1624 til fornævnte byting dømt har, hvori har dømt Erik Sejersens fuldmægtig fra tilbuds og lysnings vidne på den halve gård, Oluf Christensen iboer, med al sin rettighed, al den stund vurderings vidne, tilbud og skiftebrev stod ved magt, formener Christen Olufsen på Erik Sejersens vegne sig i samme dom at ske forkort både på sin hustru og hustrus søsters vegne, som er begge deres sag og arve fuldmægtig at påtale, som de begge efter deres salig mormor er arveligen født at påtale, og indløse hvis pant med vilkår kan være pantsat, tilmed er den vurdering og opbydelse sket og gjort i samme to børns unge og umyndige år, midlertid de for deres brød tjente på Søbygård og andetsteds, og derfor aldrig bekom nogen varsel på de steder, tingsvidne videre skal udvise, og som recessen formelder, formener derfor at den hans dom, opbud, vurdering og skiftebrev ikke er så noksom, at de kan komme Erik Sejersen på sin hustru og hustrus søstres oldearv til nogen skade men magtesløs at være. disligeste stævnet Peder Christensen, som samme afvisning gjort har, samt mange andre efterskrevne eller deres arvinger med al den nøjagtighed, som de enhver på deres egen eller deres forfædres vil nyde eller undgælde: da efter flere ord dem imellem var, blev nu her for retten så forenet, at Claus Nielsen på Oluf Christensens vegne lovede at skulle give Christen Olufsen på Erik Sejersens vegne 40 sletdaler nu

straks her i byen at betale, og dermed er afstanden og ophævet al den formente tiltale og anfordring, Erik Sejersen på sin hustru og hustrus søster vegne kunne have, samme halve gård anlangende, så de ingen videre rettighed dertil skal have, men følge Oluf Christensen og hans arvinger for dem og deres arvinger upåtalt i alle måder.

(264)

** var skikket Søren Andersen Stokholm, tjenende Gregers Christensen i Nissum by, og havde stævnet velb Jacob Vognsen i Kongensgård for 40 rigsdaler med sin efterstandende rente og interesse, som han ham efter hans udgivne æresbreves indhold skyldig er, og han ved endelig dom til hans værneting er tildømt at betale, eller derfor at have indvisning i Jacob Vognsens løsøre eller jordegods, og han ikke Søren Andersen siden at have fornøjet: da efterdi for os i rette lægges Jacob Vognsens to udgivne skadesløs breve til Søren Andersen udgivet, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være erlagt og betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, såvel som og her til landstinget to uendelige domme udgivet stander ved deres fuldmagt og ukaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jacob Vognsen jo er pligtig samme penge med des interesse til Søren Andersen at betale, og fordi tilfinder velb Just Friis til Vadskærgård og Erik Lunov til Strandbygård, som Søren Andersen dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jacob Vognsens bopæl og der udæske og gøre Søren Andersen udlæg af hans løsøre, det billigen at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Søren Andersen i andet Jacob Vognsens løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuldt udlæg for sin gæld efter KM forordning, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(266)

** var skikket velb Henrik Rantzau til Schmoel hans visse bud Gregers Hvid og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en summa pending med sin efterstandende rente og interesse, som han skal være ham skyldig bleven efter hans breve og kontrakts indhold, hvilke hans breve han ikke skal have efterkommet, hvorfor han har været forårsaget at lade forhverve to uendelige domme her til landstinget over ham til indvisning, hvorfor Henrik Rantzaus fuldmægtig formener, at han nu bør at have endelig dom: da efterdi for os i rette lægges oprettet kontrakt imellem Frederik Munk og Henrik Rantzaus fuldmægtig, hvori tilholdes Frederik Munk samme penge Henrik Rantzau at skulle kontentere, hvilken kontrakt for KM og Danmark riges råd er for godt anseet, her og fremlægges bemeldte Frederik Munks udgivne hovedbrev til Adolf Frederik Sehested, og Frederik Munk i hans skriftlige indlæg og fortegnelse tilbyder at gøre udlæg, sagen og til herredsting har været i rette, og endelig dom gangen, som for er rørt, såvel som og siden to uendelige domme her til landsting forhvervet, hvilke stander uigenkaldt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme gæld efter kontrakten til Henrik Rantzau at betale, og fordi tilfinder velb Laurits Ebbesen til Tulstrup og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Gregers Hvid på Henrik Rantzaus vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Frederik Munks bopæl, og der udæske og gøre Henrik Rantzau udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik Rantzaus fuldmægtig i bemeldte opbudne gods at indvise, og dersom det ikke til strækker i andet Frederik Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(270)

** var skikket Svend Poulsen, borger i Lemvig, og havde stævnet Mads Olufsens hustru Johanne Nielsdatter sst for en uendelig dom, hun lader sig af berømme, hendes salig husbond Mads Olufsen her til landstinget 13/3 1630 har ladet forhverve over en endelig borgmestre og råds dom i Lemvig og sandfærdig vidnesbyrd, anlangende en halv tønde smør, salig Jep Olufsen har ladet hen skibe til Lübeck på Laurits Jensens skude anno 1620 efter tingsvidnes lydelse, og aldrig salig Mads Olufsen har påtalt i samme sag i 5 år, som salig Jep Olufsen har levet, efter at dommen er falden, men 5 år efter han ved døden var afgangen, og hans hustru Karen Jensdatter Bjerregård har siddet i hendes enkesæde med hendes umyndige børn, og ingen forsvar har haft, og ikke Karen Jensdatter eller hendes lovværge nogen varsel for samme uendelige dom for givet, formenende samme dom bør magtesløs at være: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder længere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(271)

** var skikket Ingeborg Andersdatter i Vejle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have ladet stævne Kirsten Gødes i Galthoved og hendes børn med deres lovværge for en uendelig dom, de lader dem af berømme nu til landsting næst forleden forhvervet har, ved hendes fuldmægtig Jens Dejgård i Vallund, over en herredstings dom af Østerherreds ting 23/7 1627, hvori Kirsten Gødes og hendes børn Hans Gødesen, Jep Gødesen, Kirsten Gødesdatter og Maren Gødesdatter er tildømt en summa gæld at betale til Ingeborg Andersdatter efter hendes regnskabsbogs indhold og en register, som hendes forrige salig husbond Niels Knudsen selv har underskrevet: da efter flere ord dem imellem var, blev de nu her for retten så forenet, at Hans Gødesen på sine egne, hans mor og søskendes vegne skal give Ingeborg Andersdatter ti rigsdaler til jul først kommende at betale for al hvis gæld, salig Gøde Hansen Ingeborg Andersdatter og hendes salig husbond Niels Knudsen har skyldig været, og dermed alting til denne dag klart, og hvis opskriften derpå kan findes hermed kasseret, og ingen til videre hinder og skade at komme.

(272)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Jørgen Knudsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Anders Madsen i Seest og Iver Poulsen sst for en samfrænders ed, de lader dem af berømme at skal have forhvervet på den bondegård og tilliggende ejendom i Seest, som de bruger og besidder, og Rasmus Pedersen i Ørnstrup med sin hustru Kirsten Madsdatter en søsterlod deri arveligen skal være tilfalden efter hendes farbror Poul Andersen, som boede og døde i Seest, hvilke samfrænders ed Rasmus Pedersen eller sin hustru ikke skal have samtykt eller overværet, ikke heller derfor stævnet: da efterdi samme samfrænders ed tilforn har været hid stævnet, og sagen i seks uger og til i dag er optagen og ikke fornævnte Anders Madsen nu er mødt eller nogen på hans vegne med samme samfrænders ed, vi ikke heller uden bevilling imod recessen deri kan gøre længere ophold, da finder vi efter sådan lejlighed samme samfrænders ed magtesløs at være.

(273)

** var skikket Poul Nielsen i Eskesgård og havde stævnet Jens Christensen, borgmester i Lemvig, for et vidne han der til bytinget på byens vegne 4/11 sidst forleden af to kvindes personer, ved navn

Gertrud Frandsdatter og Mette Nielsdatter, forhvervet har, anlangende hvis parlament imellem Niels Madsen i Volder og Bertel Jepsen i Lemvig skal være begivet: så og efterdi for sandemænd med fornævnte to kvinders vidnesbyrd har været bevist, hvorledes med samme drab er tilganget, og ikke de hørte Niels Madsen og Bertel Jepsen gav hverandre nogen onde ord, der samme skade skete, hvilke deres vidne de og her i dag for retten med højeste ed har været gestendig, synsmænd og har omhjemlet, dem Bertel Jepsens lig at have beseet og befundet på højre side i hans bryst en åben hul langt ind i livet, som syntes var gjort med en kniv, så samme vidner, syn og klage med hinanden bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme vidne at imod sige, ej heller kunne finde nogen tilgang sandemændene for deres ed at fælde, med mindre KM og Danmarks riges råd Niels Madsen deri vil benåde.

(282)

20/10 1632.

** var skikket Villum Hansen af Ribe citat Tomas Juel for tre opskrifter. så mødte Oluf Nielsen i Estrup på Tomas Juels vegne med hans fuldmagt, hvori han formente et tingsvidne, som Christen Jensen i ---- på hans vegne har forhvervet, ikke lovlig at være stævnet, begærede derfor sagen måtte optages, indtil den stævnes: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde.

** item Villum Hansen citat Jens Sørensen, foged på Sønderskov. så mødte Oluf Nielsen i Estrup på Tomas Juels vegne og formente, alle vidner ikke lovlig at være stævnet, hvorimod Villum Hansen berettede, at hans stævning, der den for Tomas Juel er forkyndt, er blevet reven og den ene stævningsmand hårdt antastet og ilde medhandlet, og fordi begærede sagen at måtte opsættes: efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned, og dem da her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(283)

** endnu Villum Hansen citat Niels Lauritsen i Molbæk. så mødte Oluf Nielsen i Estrup på Tomas Juels vegne med hans fuldmagt og formente, at Villum Hansen ikke så lovlig har stævnet og kaldt, som det sig burde, idet han ikke har stævnet den tingsvidne, som Christen Madsen i Knabberup på hans vegne forhvervet til Malt herreds ting, anlangende den drengs kost og løn, som vogtede Villum Hansens øksne, og begærede at sagen for den årsag måtte optages, indtil han lovlig stævner, som det sig bør. dertil svarede Villum Hansen, at han ikke vidste samme vidne og fordi begærede respit den at stævne: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned.

(284)

** var skikket Niels Iversen i vester Vamdrup og havde stævnet Hans Jensen Horskær på Vamdrupgård, for en dom han til Anst herreds ting 5/7 næst forleden over ham forhvervet har, anlangende nogen ukvemsord, han skulle have tilsagt Hans Jensen, uanseet Niels Iversen ikke skal have ham andet tilsagt, end det som Guds sandhed er, at han havde handlet med ham og hans bror som en tyv og skælm, og ikke tjente kongen, kirken eller lensmanden med troskab, for han har brudt ned af KM huse på Vamdrupgård og solgt tømmer og sten derfra, tilmed skal Vamdrup kirke være meget brøstfalden, siden han blev kirkeværge, uanseet at han årligt oppebærer kirkens indkomst: så efterdi samme herredstings dom ikke tilholder Niels Iversen for sin ubevislige ord at skulle lide

tiltale efter recessen, den ikke heller er endelig, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom som udømt var, og Niels Iversen af den dele, han derefter er over dreven, kvit at være.

(285)

** var skikket velb fru Ingeborg Parsberg, salig Iver Juuls, til Villestrup hendes visse bud Anders Lauritsen i Kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter anden opsættelse at have stævnet Jens Christensen, Simon Christensen, borgere og borgmestre i Lemvig, og Oluf Jensen, rådmand sst for en dom, de til Lemvig rådstue 5/8 1631 dømt har, og deri kvit dømt Svend Poulsen, borger i Lemvig, for hendes fuldmægtigs tiltale for 40 store fyrretræer, han for Løgstør 1627 har aflagt af hendes salig husbonds tømmer, og ikke for Struer med andet deres tømmer, han inde havde, har indført: så og efterdi ikke for borgmestre og råd, ej heller endnu fremlægges noget fragtbrev eller sart, hvoraf kunne forfares Svend Poulsen sig at have til for obligeret, samme tømmer på andre steder at levere, men Jens Troelsen i hans kundskab udførlig tilstår, sig samme tømmer efter hans husbonds fogeds befaling for Løgstør at have annammet, og borgmestre og råd fordi ikke har vidst Svend Poulsen derfor nogen tiltale at lide, førend andre bevis fremkom, hvilket endnu ikke sket er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod Jens Troelsens bevis ej heller for borgmestres dom at sige eller magtesløs dømme.

(288)

** var skikket fru Ingeborg Parsberg, salig Iver Juuls, til Villestrup hendes visse bud Anders Lauritsen i Kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter anden opsættelse at have stævnet Oluf Jensen, rådmand i Lemvig, for en dom han til Lemvig rådstue 5/8 1631 dømt har imellem hende og hans medborger Svend Poulsen der sst, og kvit fundet ham for hendes fuldmægtigs tiltale, hun kunne have til ham, formedelst en sendebrev, Hans Hansen, forrige foged på Kvistrup, ham tilskrevet har, så og et kundskab Jens Christensen og Simon Christensen, borgmestre i Lemvig, og deres medbrødre Svend Poulsen til vilje givet har, og da kvit fundet ham for hendes tiltale, for han ikke efter hendes fragtbrevs indhold var nedsejlet for Lundbæk og der indtaget hendes gods og gode, men efter lang forhaling til hendes og hendes børns største skade er han for Vejbjergland og der imod hendes vilje indtaget hendes gods og gode fra Kvistrup, og dermed sejlet til Lemvig, hvor det hende skammeligen er fravendt, idet de skulle have begivet sig til Lundbæk: så og efterdi Svend Poulsens fragtbrev tilholder ham, med første gode vind at skulle begive sig med sin skude for Lundbæk der gods at indtage, og med borgmestre og andre søfarende mænd i Lemvig deres kundskab bevises, det ikke at have været den vind, der han kunne komme fra byen med, førend næste søndag efter sankt mikkels dag, da han af hendes fuldmægtig foged Hans Hansen har været fordret for Vejbjergland, og der efter hans begæring hans husbonds gods indtaget, og intet imod samme kundskaber fremlægges ikke så at været, og Oluf Jensen fordi ikke har kunnet kende Svend Poulsens ulempe deri at findes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte mænds kundskab og Hans Hansens skrivelse ej heller Oluf Jensens dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(291)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Skovsbo hans visse bud Villads Frandsen, foged på Stubbergård, og havde stævnet Jørgen Christensen i Lundgård på hans tjener Peder Jensen i Karstoft hans vegne for et kontrakts brev og forligels mål, som skulle være gjort imellem ham og Simon Jensen, som døde i Lundgård, lydende at de skulle have gjort regnskab om husleje af den

gård i Holstebro: da efter flere ord dem imellem var, blev Jørgen Christensen og Peder Jensen nu her for retten så endeligen forligt og fordragen, det Jørgen Christensen skal give Peder Jensen 30 sletdaler, halvparten til snapsting og anden halvpart til påske nu først kommende at betale, og dermed skal samme sag ganske være nederlagt, og samme skøde blive i sin esse uden videre påtale.

(293)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Skovsbo hans visse bud Villads Frandsen i Bersholm og havde stævnet Jørgen Christensen i Lundgård på hans tjener Peder Jensen i Karstoft hans vegne for et kontrakts brev og forligels mål, som skal være gjort imellem ham og salig Simon Jensen, som døde i Lundgård, lydende at de skulle have gjort regnskab med hverandre om husleje af den gård i Holstebro: så og efterdi Simon Jensen anno 1629 har opladt og givet bemeldte Peder Jensen Jørgen Christensens brev, på bemeldte husleje med sin indhold og rettighed at udkræve og oppebære, og Peder Jensen samme brev leveret, som endnu findes i hans værge, og Simon Jensen dog anno 1631 har kvitteret Jørgen Christensen for samme husleje imod hans egen opladelse, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans kvitterings brev bør at komme Peder Jensen på samme husleje at indkræve til nogen forhindring.

(295)

** var skikket hr Mikkel Sørensen, præst i Oddum, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende han da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård for en dom, han til Nørherreds ting 12/7 sidst forleden dømt har, hvori han har tildømt ham at betale 11 rigsdaler til hr Oluf Clausen i Bork, som han sig af berømmer i kejsers skat for hr Mikkel at have udlagt, endog han ikke havde nogen kommando af officererne noget af herredspræster at udkræve og dem levere: da efter flere ord dem derom imellem var, indgav de samme tvistige sag på 4 dannemænd, hr Mikkel på sin side til betroede Visti Lauritsen i Bindesbøl og Jens Lauritsen i Vittarp, og Laurits Lauritsen i Vestergård på hr Oluf Clausens vegne tilnævnte hr Gregers i Henne og Niels Nielsen i Obling, hvilke 4 dannemænd skal have fuldmagt parterne om samme deres iring, bemeldte kontribution anlangende, at imellem likvidere og kende, og hvis de deri gørende vorder skal stande for fulde og af parterne upåtalt.

(296)

** var skikket Laurits Lauritsen i Vestergård med en opsættelse her af landstinget i sag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Olufsen i Yderik, Jens Nielsen i Vallund, Søren Tomasen i Hoddeskov med flere menige herredsmænd i Østerherred for nogen opskrifter, sedler og bænkebreve, de 13/8 næst forleden skal have ladet lægge i rette imod hans fuldmægtig, da han ville hænde dom på dem for betaling for den soldater bekostning, Niels Lauritsen holdt for Østerherred i fjendernes tid, efter stokkenævn og dannemænds afsigelse, hvilke sedler skal formelde på mange nætter og dage, de skulle have holden Niels Lauritsen og fornævnte soldat og om penge og adskillige varer, Niels Lauritsen skulle have bekommet af en part af dem i betaling i samme soldats bekostning: da efterdi det befindes sagen tilforn at have været hidstævnet, og den da tid efter anden i seks uger er optagen, og ingen nu er mødt med samme breve at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme opskrifter, breve og dom magtesløs at være.

(298)

** var skikket Laurits Lauritsen i Vestergård og havde stævnet Peder Hansen i Varisbøl, birkefoged til Lønborg birketing, for han 26/6 næst forleden har kvit dømt Lønborg birkemænd for nogen pending, de skulle udgive til Laurits Lauritsen for soldaterhold, han holdt og udlagt for dem i fjendens tid, uanseet Laurits Lauritsen samme dag for fornævnte birkefoged fremlagde beviser og stokkenævn af fornævnte birketing, hvori fornævnte birkemænd havde dem til forpligtet at betale deres anpart i fornævnte soldaterhold. så mødte Christen Olufsen i Kær på Peder Hansens vegne og lovede, at når Laurits Lauritsen ville gøre anfordring, skulle han bekomme sin betaling, så vidt hovedstolen anlanger, og dermed lod Laurits Lauritsen sig benøje.

(299)

** var skikket Peder Christensen, født i Tarm, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård for en dom, han på ham dømt har 5/4 sidst forleden, i hvilken dom Peder Christensen er tildømt at bevise sine ærerørige ord og trolddoms beskyldning mod Ebbe Poulsen i Tarm og Maren Andersdatter i Tarm bisgård: så og efterdi Peder Christensen sin beskyldning og sigtelse tilstår og derefter vil lade forhverve vidne og vil lade kalde på sandemænd, så sagen ikke er kommen til udregt, da bør samme dom og dele ikke at komme Peder Christensen til nogen forhindring.

(301)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær og havde stævnet sin far for en dom af Tørrild herreds ting 22/10 1631, for han ikke har fremlagt nogen hjemmel på tinget at inddrage på Haraldskær med sin formue og folk, uanseet tilforn havde beråbt sig velb Christen Lange til Hesselmed hans hjemmel, som siden til fornævnte ting er læst og påskrevet, hvilken dom, han formener, bør at være som den udømt var: så og efterdi Christen Langes hjemmels brev til Jørgen Munk findes at være udgivet, og den dog ikke for herredsfogden har været i rette lagt eller i hans dom findes inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem imellem lovlig at dømme og adskille, og parternes dokumenter for ham at fremlægges, og hovedmeningen deraf i hans dom at indføre, som det sig bør.

(303)

** var skikket Karen, Johan Borkersens, i Odense hendes visse bud Jens Clemendsen i ---- med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter seks ugers opsættelse at have stævnet velb Eskild Gøye på Brandholm for en summa penge, han hende efter hans brev og forpligts indhold er skyldig bleven, og efterdi han sig har entholdt og ikke villet betale, har hun været forårsaget ham til hans værneting at søge, og der bekommet endelig dom over ham for samme penge, hvilket hun formener ret at være, og her til landstinget at konfirmeres, så hun derefter bør at have indvisning i hans løsøre og gods: da efterdi for os i rette lægges Eskild Gøyes udgivne brev såvel som rigtige regnskaber, som han selv en del har underskrevet, på samme gæld, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, såvel som og siden til landstinget over seks uger opsat, så vi ikke uden bevilling imod recessen deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Eskild Gøye jo er pligtig samme penge med sin interesse til Karen, Johan Borkersens, at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Morten Pax til

Bjerre, som Jens Clemendsen på Karen, Johan Borkersens vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte Eskild Gøyes bopæl og gøre Karen, Johan Borkersens, udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Karen, Johan Borkersens, i andet Eskild Gøyes løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så hun bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(305)

** var skikket Karen, Johan Borkersens, borgerske i Odense, hendes visse bud Jens Clemendsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet velb fru Karen Breide og Eskild Gøye, samtlige på Brandholm, for 721 kurant daler med sin rente, de hende efter breve og adkomst skyldig er, og efterdi de sig har entholdt og ikke villet betale, har hun været forårsaget dem til deres værneting, Nørvang herreds ting, ved retten at søge, hvorefter hun over dem har forhvervet endelig dom, hvilken dom Jens Clemendsen på hendes vegne formener ret at være, og her til landstinget at konfirmeres, så hun derefter bør at have indvisning i deres løsøre og gods: da efterdi for os i rette lægges fru Karen Breides udgivne håndskrift på samme pending, hun og hendes datter Emmerentze Rosenkrantz er bleven Karen, Johan Borkersens, skyldig, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget, som for er rørt, såvel som og siden til landstinget over seks uger opsat, så vi ikke uden bevilling imod recessen deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Karen Breide og Eskild Gøye jo er pligtig samme penge med sin interesse til Karen, Johan Borkersens, at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Morten Pax til Bjerre, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Karen Breide og Eskild Gøyes bopæl og der udæske og gøre Karen, Johan Borkersens, udlæg af deres løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Karen, Johan Borkersens, i andet fru Karen Breide og Eskild Gøyes løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så hun bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(307)

** var skikket Niels Mouridsen, borger i Viborg, som er tilforordnet værge for salig Mads Staffensen Skrædder, fordum borger der sst, på hans børn deres vegne og havde stævnet Peder Gregersen i Brørup for en købebrev og afkald, han lader sig af berømme, han af hans stedsøn fornævnte Mads Staffensen Skrædder skulle have bekommet, anlangende Mads Staffensen Skrædder skulle have solgt hans stedfar Peder Gregersen hvis arvelod, han og hans medarvinger efter hans mor Anne Jensdatter, Peder Gregersens hustru, kunne tilfalde, uanseet syv af Mads Staffensens børn, der han samme deres arvelod solgt har, skal have været ufødt, tilmed skal Mads Staffensen ungefer for ni år ved døden at være afgangen, førend hans mor Anne Jensdatter skal være død bleven, og formener Niels Mouridsen, det Mads Staffensen ikke måtte eller burde at sælge de børn, den tid var ufødt, deres rette oldearv, som falde kunne efter hans død. så mødte Peder Gregersen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skodborg herreds ting 25/7 1608, som indeholder Christen Andersen, degn i Bøvling sogn, på sin hustru Maren Staffensdatters vegne og Mads Staffensen, født i Skræddergård i Møborg sogn på sine egne vegne gjorde Peder Gregersen afkald og kvittering for al det rørende gods med mere, som dem arveligen kan påkomme og tilfalde

efter deres mor Anne Jensdatter, når hun ved døden er afgangen: så og efterdi Mads Staffensens mor ham har overlevet, så han fordi ikke nogen arv i hans tid efter hende kunne tilkomme, men arv nu først, efter hun ved døden er afgangen, hans børn efter deres oldemor at tilkomme, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme hans kvittering og afkald bør at komme bemeldte børn på hvis arv, dem efter deres oldemor kan være berettiget, til hinder eller skade i nogen måder.

(308)

** var skikket Christen Christensen Bøl i Vostrup hans visse bud Christen Lauritsen Bøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Hans Skriver, da værende på Lønborggård, for en uendelig dom, han til Lønborg birketing 23/2 1630 dømt efter to uendelige domme har afsagt, og deri tildømt Christen Christensen at betale velb Christoffer Gersdorff 68 daler, som skulle reste af de huse, han iboer, som Christen Pedersen fradøde, og skulle være bemeldte gode mand udsat i sin gæld. sammeledes blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af fornævnte birketing 14/8 sidst forleden, Christen Mortensen i Bøl med flere at have vidnet, at arv og gæld efter salig Christen Pedersen af Vostrup blev vedersagt, så Lisbet Christensdatter, salig Christen Pedersens efterladte hustru, da var aldeles fra gården og boen, og hørte kreditorerne til, og Christoffer Gersdorff lod forsamle til sig gældnerne og kreditorerne, og formedelst bemeldte gode mands forbøn og underhandling, blev nogen hundrede daler af Christen Pedersens gæld af gældnerne eftergivet, og Lisbet Christensdatter bekom boen for en billig værd, såvel som også husene, som bemeldte gode mand i sin gæld for 100 sletdaler blev udsat, dog ligevel de var meget bedre, hvilket alt sammen Christen Christensen, som fornævnte Lisbet Christensdatter tog til ægte og fornævnte gård i Vostrup af hans husbond fæste, beholdt i boen, sig og Lisbet Christensdatter til fordel, gavn og bedste: så og efterdi med tingsvidne bevises, samme huse efter Christen Pedersens død at være Christoffer Gersdorff i sin gæld udsat og derefter tildømt ham at efterfølge, og det med stokkenævn og tingsvidne bevislig gøres, husene der i sognet bønderne selv at tilhøre og som anden løsøre dem imellem at gange i arv og skifte, Christoffer Gersdorff også siden samme huse til Christen Christensen og hans hustru har opladt, og birkefogden fordi efter to uendelige domme endelig har tilkendt Christen Christensen samme 68 daler til Christoffer Gersdorff at betale, eller derfor at have indlæg i hans bo efter KM forordning, hvorefter udlæg og vurdering sket er, og intet for os fremlægges, hvormed bevises kan samme vurdering ubilligen at være sket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme domme ej heller fornævnte vurdering, derefter gjort er, at sige.

(316)

3/11 1632.

** var skikket velb Henrik Rantzau til Schmoel, holstenske råd og KM befalingsmand på Rendsborghus, hans visse bud Niels Rasmussen, rådmand i Viborg, og havde stævnet velb Frederik Munk til Haraldskær for en summa penge, som han skal være ham skyldig bleven efter hans breve og kontrakts indhold, og han ikke til rette tid skal have betalt, hvorfor Henrik Rantzau har været forårsaget at lade hænde endelig indvisnings dom her til landstinget, hvorfor Niels Rasmussen på Henrik Rantzaus vegne formener, Frederik Munk nu bør ham at betale eller og have indvisning i hans jordegods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges oprettet kontrakt imellem Frederik Munk og Henrik Rantzaus fuldmægtig, hvori tilholdes Frederik Munk samme penge Henrik Rantzau at skulle kontentere, hvilken kontrakt for KM og Danmark riges råd er for godt anseet, her og fremlægges bemeldte Frederik Munks udgivne hovedbrev til Adolf Frederik Sehested, og Frederik

Munk i hans skriftlige indlæg og fortegnelse tilbyder at gøre udlæg, sagen og til herredsting har været i rette, og endelig dom gangen, som for er rørt, såvel som og siden to uendelige domme her til landsting forhvervet, hvilke stander uigenkaldt, og ingen modstand Frederik Munks fuldmægtig endnu derimod ----, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Frederik Munk jo er pligtig samme gæld efter kontrakten til Henrik Rantzau at betale, og fordi tilfinder velb Laurits Ebbesen til Tulstrup og Anders Friis til Vrejlev, som Niels Rasmussen på Henrik Rantzaus vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Frederik Munks bopæl, og der udæske og gøre Henrik Rantzau udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik Rantzaus fuldmægtig i bemeldte opbudne gods at indvise, og dersom det ikke til strækker i andet Frederik Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(321)

** var skikket Peder Jensen i Dyrby i Allerslev med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Jespersen sst for et vidne, han til Vesterherreds ting 11/8 sidst forleden med Grumme Nielsen i Løftgård vidnet har, at han skulle have gjort en kobbelstok for Grumme Nielsen, som var spændt i Peder Jensens plov, beskylder samme hans ---- at ikke have omvidnet, at han slog jern på alt kobbel men på begge ender på den: da efter flere ord dem imellem var, blev Grumme Nielsen og Peder Jensen venligen forenet, at de på begge sider afstod al hvis vidner og breve, i samme sag forhvervet er, så de aldeles skal være kasseret, og ingen af parterne til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(322)

** var skikket velb Jens Juel til Keldgård, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Christen Christensen i Kyvling og havde stævnet Christen Christensen i Adsbøl for en dom, han til Nørherreds ting 17/7 sidst forleden dømt og afsagt har imellem Laurits Lauritsen i Vestergård, Mikkel Nielsen i Grimlund og salig Niels Lauritsens børn på den ene side og sin tjener Hans Jensen i Odderup sin hustru Maren Nielsdatter og hendes børn Jens Pedersen, Niels Pedersen og Karen Pedersdatter på den anden side, og deri tildømt dem at betale 20 rigsdaler med sin rente og skadegæld inden 15 dage eller derfor at lide dele: så og efterdi nu gives til kende, det Jens Pedersen og Niels Pedersen skal være umyndige, og de dog ikke med deres lovværge for samme dom er stævnet og kaldt, da finder vi efter sådan lejlighed denne dom at være som udømt var, og hvem videre påskader, sagen lovlig til herredsting at indstævne, og der ved endelig dom ordeles, som det sig bør.

(324)

** var skikket Jørgen Brunkertsen, forvalter på Hvolgård, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Lauritsen i Ganer og Ingeborg Nielsdatter sst for et vidne, de til Skjern birketing 3/8 sidst forleden vidnet har, formeldende at Jørgen Brunkertsen skulle have taget en hest fra Jens Nielsen i Vindelev, hvilke samme deres vidne Jørgen Brunkertsen formener løgnagtigt at være og tilmed et vildig vidne, efterdi Niels Lauritsen er Jens Nielsens egen far og Ingeborg Nielsdatter er hans søster: da efterdi det befindes sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger har været optagen, og ingen nu er mødt med samme vidner nogen

modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(326)

** var skikket mester Anders Pedersen Romdrup, rektor i Ribe skole, hans visse bud Laurits Mikkelsen i Bork og havde stævnet hans tjener Jep Jensen i Fåborg, for han til Skast herreds ting 7/2 sidst forleden skal have sig understået at vidne et vidne med oprakt finger og ed imod velb Niels Krag til Trudsholm, bemeldende at han på Øllufgård, to dage førend der stod bryllup nu i forgangen år, skulle have ganske overfaldet Hans Buck af Særkær og ham truet til en summa penge at udlove, med hvilket han ville kvit vidne Hans Buck, som var hans svoger, for hans forseelse, som han til sin husbond Niels Krag falden var. item stævnet Hans Buck, som samme vidne forhvervet har, hans arvinger Karen Hanskone, Jep Hansen, Anne Hansdatter, Iver Hansen, Laurits Hansen, Maren Hansdatter, Søren Hansen, Kirsten Hansdatter og deres lovværger med samme vidne. så fremlagde Laurits Mikkelsen efterskrevne vidne af Skast herreds ting 7/2, Jep Jensen at have vidnet, at han på Ølluf hørte, at Niels Krag lod Hans Buck for sig i en stue indkalde og der overfaldt ham med truen og onde ord og sagde, du skal give mig 100 specie daler for det gods, du i fjendernes tid bekom, og da svarede Hans Buck, jeg var af fjenderne tvungen dertil, og jeg fattige mand har ingen penge, så jeg nødes til at afstå min gård, og han græd og klagede sig såre: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Jep Jensens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, kunne vi ikke kende den nøjagtig, dog efterdi ikke udførlig bevises Jep Jensen jo at have været på de steder, hans vidne om formelder, eller nogen udførlige vidner derimod fremlægges, at han jo på Ølluf har været, hvilket og Niels Krag selv er gestendig, da ved vi ikke derfor hans vidne usandfærdig at kende eller på hans fælding at dømme.

(329)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, og havde stævnet Gravers Knudsen og Christen Knudsen i Fårbæk for et vidne, de nogen tid forleden til Ginding herreds ting vidnet har, anlangende at de den næste søndag efter nytårsdag 1627 skal have været nærværende til stede i deres far Knud Christensens stue i Fårbæk og seet, at Tomas Christensen i Dagbjerg lånte af deres far ti hele sølv dalere, hvilket deres vidne Knud Gyldenstjerne formener, et vildigt vidne at være, og deres far til vilje at have vidnet: så og efterdi Gravers Knudsen og hans medfølger Christen Knudsen har nu vidnet om bemeldte penge, deres far Knud Christensen skulle have lånt Tomas Christensen, så de i så måder er vildig, og ikke samme gæld med Tomas Christensens brev og segl bekræftes, han ikke heller den vil være bestendig men højlig benægter, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(330)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Jørgen Christensen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jep Christensen Smed, boende på Enemærkeskov ved Slelde, og hans hustru Maren Jeps for et vidne, de til Tørrild herreds ting 4/8 sidst forleden for Søren Knudsen i Kølholt, på hans husbond velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans vegne, vidnet har, at de i 23 år skal have brugt det engskifte i Boelmade til et hus i Slelde, han nu skal ibo, med hvilke deres vidne han formener dem uret at have gjort: så og efterdi

Jep Smed og hans hustru alene har vidnet om den brugelighed, de selv har haft i samme eng og ikke forklaret, om samme eng befindes at være brugt til huset som dens ejendom, eller af Haraldskær ---- for nogen ---- foregiver eller ej, da finder vi efter sådan lejlighed denne deres vidne som uvidnet var, og når de lovlig til tinge stævnes og varsel for gives deres vidne udførlig at forklare, som det sig bør.

(332)

** var skikket Åge Christensen i Vinkel og havde stævnet Oluf Christensen sst for en uendelig dom og to delsvidner, han efter samme uendelige dom til Skodborg herreds ting forgangen år forhvervet har, anlangende noget resterende tiendekorn, Åge Christensen skulle være ham skyldig for 1629 og 1630, såvel skulle formelde om ejendomsbreve på nør Vinkel: så og efterdi samme tre herredstings domme, bemeldte breve og tiendekorn anrørende, ikke er endelig, finder vi dem som udømt var, og Åge Christensen af de deler, han derefter i kommet er, kvit at være. belangende fornævnte kost og tærings dom og dele blev de her så for retten om forener, at Åge Christensen skal give Oluf Christensen tre sletdaler med det første at betale, og dermed skal samme dom og dele være kasseret og ikke videre at komme Åge Christensen til hinder eller skade i nogen måder.

(334)

** var skikket velb Frederik Munk til Haraldskær hans visse bud Jørgen Christensen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen i Jennum, Peder Madsen med flere sst, for de uden lovlig varsel med fire gode mænds beskrevne jordebog og afsigt, dateret Haraldskær 18/10 1601, i et synsvidne, som de på Tørrild herreds ting 20/8 1631 afhjemlet har om Jep Smeds hus, som boer på enemærkeskoven ved Slelde, liggende til de to gårde i Jennum, som Mads Mortensen og Jep Knudsen og Knud Nielsen nu påboer, og Peder Troelsen og Oluf Ibsen før iboede, har benævnt Jep Smed i Slelde: så og efterdi fornævnte synsmænd alene har hjemlet om fornævnte huse, Jep Smed iboer, hvorledes de på bygfældighed er beskaffen, og intet derimod fremlægges ikke så at være, der og befindes lovlig varsel for givet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme synsvidne at imod sige, men hvad sig belanger, om samme huse findes at være beliggende i Slelde by eller og i den enemærkeskov, som ligger til den gård, Mads Mortensen, Knud Nielsen og Christen Sørensen i Jennum iboer, som omtvistes, da hvem påskader des lejlighed ved rigtig syn eller granskning til hjemting at lade forfare, og siden gå derom hvis ret er.

(338)

** var skikket Jens Pedersen i Ågård hans visse bud Peder Jensen sst og havde stævnet Mads Christensen i Djævelmose, Niels Degn i Borris og Faster, Christen Mouridsen i Djævelmose og velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for en udlæggelse og bekendelse, de dem af berømmer, efter en misdæder Anne Friiskone hendes mund og ord skulle have forhvervet nogle kort tid, førend hun for sin misgerning er blevet henrettet, hvori hun skulle udlagt Karen Jenskone i Ågård, for at hun med hende skulle have været i trolddoms bedrift, hvilke hendes udlæggelse og beklikkelse hun hårdeligen benægter, hende usandfærdeligen sligt at være pådigtet: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme bekendelse og uendelige domme er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så Mads Christensen, Niels Degn, Christen

Mouridsen og Ulrik Sandberg har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det ikke gjort har, hvorfor Jens Pedersen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke Mads Christensen, Niels Degn, Christen Mouridsen og Ulrik Sandberg endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne, nogen undskyldning og gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed samme uendelige domme magtesløs at være.

(339)

** var skikket Morten Hjerresen i Højbjerg hans visse bud Anders Christensen i Borg og havde stævnet Anders Mikkelsen i Mjolden med flere for et sognevidne, de kort forleden i Mjolden kirke vidnet har, anlangende at de skulle have hørt, det Morten Hjerresen skulle have snakket så højt i fornævnte kirke, at præsten hr Peder Pedersen ikke fuldkommeligen kunne gøre sin tjeneste, og at degnen ikke heller kunne stemme og komme i sin tone, hvilket deres vidne Morten Hjerresen hårdelig ved hans højeste ed benægter: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme vidne er magtesløs fundet indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes og lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så fornævnte folk har haft noksom lang respit, samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Morten Hjerresen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke de endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme sognevidne magtesløs at være.

(340)

17/11 1632.

1/12 1632.

** var skikket Niels Lauritsen, borger og indvåner i Vejle, på sin egen og medarvingers vegne deres visse bud Henrik Sørensen og havde stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en dom han til fornævnte herredsting dømt har, og deri tildømt Niels Lauritsen at stævne Mette Sørens stedbørn og medarvinger, uanseet ingen har mødt, som på nogen medarvinger har skødt, ej heller nogen på Mette Sørens vegne har mødt og det i nogen måder modsagt, formener ham deri uret at have gjort og derfor at stande til rette. derimod havde Søren Hår i Nebbe på salig Anders Hår i Kolding hans efterladende børn, Adser Andersen, Gertrud Andersdatter og Maren Andersdatters vegne stævnet Maren, salig Jens Bertelsens, i Vejle med hendes børn, lovværger og medarvinger for to uendelige landstings domme, de nogen tid forleden på et tingsvidne og to domme af Brusk herreds ting, belangende at Søren Bertelsens børn og arvinger i Dons skulle tage skade på hvis, af deres arvegods i fjendernes tid er spoleret, hvilke herredstings domme og tingsvidne Søren Hår formener ret at være, og salig Søren Bertelsens børn og arvinger pligtig være at lide skade og tab med Anders Hårs børn på hvis arvegods, som var bestandende i Mette Sørens bo i Dons og blev spoleret, imidlertid fjenderne var i landet. desligeste stævnet Bertel Sørensen, Poul Sørensen, Søren Sørensen, Anne Sørensdatter, Bodil Sørensdatter og Johanne Sørensdatter, alle salig Søren Bertelsens børn: så og efterdi Anders Jørgensen ved endelig dom har frafunden salig Jens Bertelsens arvinger deres tiltale, endog ingen for ham er mødt nogen rettergang eller

undskyldning at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge, men ingen magt at have.

(342)

** var skikket Inger Sørensdatter i Vinding og havde stævnet Søren Hår i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 12/11 sidst forleden dømt har og fradømt hende hendes gård og ejendom, som hun og hendes børn er ret arvinger til og nu påboer, og hendes stedsøn Hans Nielsen i Andkær tildømt, som ikke havde været i fornævnte gård opdragen, og Inger Sørensdatter med hendes børn har holdt gården ved magt i fjendernes tid, og deraf udgivet en meget stor kontribution hver ugedag, så der al hendes formue for samme gård var udgivet, og hendes husbond hende var undveget, formedelst han vidste sig intet at have med fornævnte gård. så fremlagde Hans Nielsen efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting 22/10 sidst forleden, som indeholder Jens Lauritsen i Vinding der at have fremkommet med et tingsvidne af fornævnte ting 9/10 sidst forleden, som indeholder at Jens Lauritsen på sine egne og hustrus vegne og Hans Nielsen Bunde, barnfødt i Vinding, på sine egne vegne at have kaldt på efterskrevne samfrænder, som skulle udregne, hvem havde den største lod i den bondegård i Vinding, Jens Lauritsen nu i brug har, og da tilkom Hans Nielsen 5 fulde søsterlodder og to parter i en søsterlod, og Inger Sørensdatter derimod 3 søsterlodder ringene en fjerdedel, dernæst tilkom hendes børn Søren Nielsen, Hans Nielsen og Bodil Nielsdatter de fem parter i to søsterlodder og i en halv søsterlod: så og efterdi bemeldte samfrænder, efter lensmandens bevilling og i hans fuldmægtigs nærværelse, har udregnet, hvor meget enhver af arvingerne i samme bondegård kunne tilkomme, og da befundet Hans Nielsen deri at have den største part, hvilke deres udregning og afsigt Inger Sørensdatter og hendes husbond til tinge har samtykt, og herredsfogden fordi har tildømt Hans Nielsen besiddelsen på samme gård efter recessen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme samfrænders afsigelse ej heller den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme, men belangende om P Ravn bør lensmanden ---- sig at lige eller ej, der gås om til hjemting hvis ret er.

(347)

** var skikket velb Jørgen Ahlefeldt hans visse bud Morten Nielsen i Allerslev med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter anden opsættelse at have givet til kende, hvorledes han for nogle år forleden skal have pantsat hans salig far Kaj Ahlefeldt, sitzhaftig zu Eckernförde, hans gård Visselbjerg, og efterdi hans efterladende søn og rette arving Jørgen Ahlefeldt nu skal erfare sig i nogle år med samme pantebrev af Anders Friis at være opholdt og endnu opholdes for ham, da formener han, det Anders Friis bør ham samme summa penning med sin interesse at kontentere, eller Visselbjerg hovedgård med des efterskrevne tilliggende gods herefter at bør følge ham og hans arvinger for evig ejendom: da efterdi vi befinder samme gods alene at være en pantsættelse, hvorefter det og af gode mænd i possesion er annammet, og ikke bevises godset imod gælden at være takseret og likvideret, så deraf kunne forfares hvor vidt Jørgen Ahlefeldt for hans pant bør at følge, ved vi ikke samme gård og gods ham for ejendom at tildømme, førend med likvidationen efter forordningen først bliver procederet, som det sig bør.

(352)

3/12 1632

** var skikket velb Jørgen Brahe til Hvedholm, KM befalingsmand på Hagenskov slot, hans visse bud Jep Olufsen i Gødsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Sørensen i Vorsnæs for en dom, han til Tørrild herreds ting 22/9 over hans tjenere Søren Jensen og Søren Madsen i Stensgård, på velb jomfru Lisbet Friises vegne, forhvervet har, hvilken dom han formener med vrang undervisning efter jomfru Lisbet Friises egen opdigt og skrivning i sin egen sag, såvel hendes svoger og søsters sankebrev og uforklaret kundskab at være forhvervet, idet han hans tjenere har tildømt at lide tiltale, uanseet at fornævnte hans tjenere samme dag straks for ting og dom har benægtet, de aldrig at have været leveret noget af det gods, som jomfru Lisbet Friis beskylder dem for: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Frederik Munk og fru Karen Friis deres udgivne kundskaber, samme gods at være Søren Jensen og Søren Madsen leveret, over hvilke deres breve vi ikke er dommere, og fogden i sin dom på samme beviser har funderet, da ved vi ikke samme dom at imod sige, imedens Frederik Munk og fru Karen Friis deres kundskaber for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(354)

** var skikket Tomas Andersen i Lønborg hans visse bud Christen Christensen i Kyvling og havde stævnet Jesper Hansen i Bøl med flere for nogen domme og deler såvel som faldsdeler, de selv eller deres fuldmægtige over ham har ladet forhverve, anlangende en gæld de enhver formener dem at tilstå i Kongensgård, som de hos Tomas Andersen alene ville søge, endog sagen således til landsting forligt og forenet, at enhver skulle indføre, så vidt de ved nam havde bekommet, så han formener, at efterdi han for sin kvota har indført efter vurdering og tingsvidnes indhold, så vel som de usædvanlige faldsbøder ikke er så lovlig, at de bør imod rigtig udlæg, som sket er, at komme han til hinder eller skade: så og efterdi med endelig kontrakt bevises, parterne her for retten at være forenet, det enhver sin kvota eller dis værd igen at til stede føre i Kongensgård, hvilke med tingsvidne bevises, Tomas Andersen at have efterkommet, og fogden det i forvaring at have annammet, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og dele ikke videre at komme Tomas Andersen til hinder eller skade, og efterdi de andre domme og deler, stævnet er, ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer.

(357)

** var skikket velb Holger Rosenkrantz til Landting hans visse bud Mourids Nielsen, foged der sst, og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund for en dom, han til fornævnte birketing 25/10 sidst forleden imellem hans husbond og velb Johan Rantzau til Estvadgård afsagt har, og ikke dem endelig imellem dømt har, som landstings dom tilholdt, ej heller har anseet låsebrev, skøde, lovhævd og tingsvidne, den dag for ham har været fremlagt. så mødte Jep Jensen i Nørkær på Johan Rantzaus vegne og fremlagde efterskrevne dom af Ginding herreds ting 25/10 sidst forleden, hvori for fogden var fremlagt efterskrevne låsebrev, dateret 1455, samt efterskrevne skøde fra Stubber kloster til Niels Eriksen af Tiim på al den grund, som ligger østen ved åen hin helle, hvorimod de skulle igen have Niels Eriksens efterskrevne gårde, dateret 1450. dernæst fremlagde efterskrevne låsebrev, dateret 1550, indeholdende efterskrevne skøde år 1547 lydende, at vi har solgt til Iver Juel og hans arvinger Stubbergård, som nogen tid tilforn hed Stubber kloster, med sin grund og ejendom. dernæst en KM efterskrevne befaling til gode mænd, at de skal imellem dømme Iver Juel til Stubbergård og Folmer Rosenkrantz til Landting, dateret 1549, for nogen diger og grøfter, som Folmer Rosenkrantz skulle have ladet grave på Iver Juels forte: så og efterdi vi befinder fornævnte gamle fremlagte breve og adels kundskaber for fogden har været fremlagt, samme å den helle

anlangende, ikke direkte om samme fiskeri at være imod hverandre, og herredsfogden dog sagen har fra sig fundet, og intet deri kendt til eller fra, da finder vi den hans dom som udømt var, og sagen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem efter deres dokumenter at imellem kende, som det sig bør.

(362)

** var skikket hr Peder Iversen, sognepræst til Lønborg og Egvad sogne, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Nielsen i Vostrup for en ubevislig klage, han skal have gjort på ham til Lønborg birketing med hans egen opskrift og bænkebrev 13/12 1631om nogen ord, hr Peder Iversen skal have haft af prædikestolen, hvilke ord hr Peder Iversen højligen ved sin Gud og salighed benægter sig aldrig at have haft. herhos blev fremlagt efterskrevne klage af Lønborg birketing 13/12 1631, Christen Nielsen i Vostrup da at have fremlagt en klage, eftersom hr Peder Iversen mig fattig mand på sankt staffens dag sidst forleden hårdeligen truet, at jeg skulle blive så ---- at min hjerte skulle vrides og vendes i mit liv, og det skulle skære igennem til marv og ben, og eftersom hans onde løfter er mig underlig hændt, så jeg hårdt klager over hr Peder, at han har mig samme ulykke tilføjet, som han mig lovet har: så og efterdi samme vidner formelder om nogen ond løfte, hr Peder Iversen Christen Nielsen skulle lovet, hvilket hans klage formelder ham at være vederfaret, og vil ham ydermere sigte og til lovens ende udfølge, da ved vi ikke på samme klage og vidner at dømme, førend sagen ved nævninger bliver forfulgt, som det sig bør.

(364)

** var skikket hr Peder Iversen, sognepræst til Lønborg og Egvad sogne, med en opsættelse her af landsting i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Christensen i Kyvling for et bænkebrev, han lader sig af berømme, det han af Jens Mogensen i Tarm med flere Egvad sognemænd skal have udgivet, anlangende nogen ord hr Peder Iversen skulle have haft af prædikestolen i Egvad kirke, hvor han blandt andet skulle have forkyndt band over Jens Hansen i Tarm, for han af stor fornødenhed gik ud af kirken, og deraf kortede sin prædiken den tid, og bad alle menighed skulle sige amen: så og efterdi samme kundskab alene er et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet eller lovlig varsel for givet, da kunne vi ikke kende samme brev så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(365)

** var skikket hr Peder Iversen, sognepræst til Lønborg og Egvad sogne, og havde stævnet Jesper Hansen i Bøl og Christen Christensen i Kyvling for nogen uendelige domme, de lader dem af berømme, de skulle have forhvervet til Viborg landsting dette år over et stokkenævn og vidne, som hr Peder Iversen til Lønborg birketing 6/10 næst forleden forhvervet har, anlangende hvorledes han havde skikket og forholdt sig i Lønborg sogn, siden han blev kaldet at være deres sognepræst, endog han hårdelig ved sin Gud og salighed benægter ikke sig af vidste at være stævnet med samme stokkenævn: så og efterdi samme landstings domme over fornævnte stokkenævn og vidne ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi med landstings dom bevises, den sjette af de otte mænd tinghørere, Christen Pedersen i Kongensgård, såvel som den tredje af bemeldte 24 mænd, Jep Jensen i Lønborg, at have været fældet, der de og deres medbrødre vidnede samme vidne, da finder vi efter sådan lejlighed

samme vidne magtesløs at være, og så mange, som efter fornævnte fældte mænd vidnet har, til deres tre mark fald efter recessen, indtil de retter for dem, som det sig bør.

(367)

** var skikket hr Peder Iversen, sognepræst til Lønborg og Egvad sogne, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Andersen i Bøl for et vidne, han til Lønborg birketing 17/4 på ham vidnet har, at han måtte give ham 3 mark 11/7 1628, for han skulle begrave hans fars lig, hvilke hans vidne han ved sin Gud og salighed højligen benægter, sig aldrig at have begæret eller taget noget af ham for hans fars lig at begrave: så og efterdi fornævnte vidner er ikke vidnet på fersk fod, men en part rum tid og en del nogle år efter sådant skulle være sket, og ikke bevises derpå straks at være anket eller klaget, de og har vidnet mesten del i deres egen sag og en part vildige, hr Peder Iversen og ved sin højeste ed benægter sig ikke penge eller penges værd af dem for samme begravelse eller skriftemål at have taget eller annammet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(371)

** var skikket hr Peder Iversen, sognepræst til Lønborg og Egvad kirke, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Sidsel Christensdatter i Tarm mølle for et vidne, hun 16/8 til Nørherreds ting på ham vidnet har, at den næste lørdag efter sankt andreas dag 1631 skulle hun have været hos ham i Egvad kirke og begæret af ham, at han ville skrifte hende, da viste han hende ned og svaret hende, at han ikke ville skrifte hende, hvilket hendes vidne han højligen benægter: så efterdi Sidsel Christensdatter har vidnet i hendes egen sag, og ikke fornævnte vidner og klage på fersk fod er vidnet og gjort, men rum tid og en part ved år, efter slig skulle være sket, og ikke da straks derom båret kundskab, hr Peder Iversen og ved højeste ed benægter sig ikke sligt at have gjort eller sagt, men med sognevidne beviser sig i Egvad sogn ærlig og kristelig at have skikket og forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og klage så nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(375)

** var skikket Iver Nielsen ved Borris kirke hans visse bud Christen Christensen i Kyvling og havde stævnet Mads Christensen i Djævelmose, Niels Degn i Borris, Christen Mouridsen i Djævelmose og velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for en udlæggelse og bekendelse, de dem af berømmer efter en misdæder Anne Friiskone hendes ord og mundheld skulle have forhvervet nogen kort tid, førend hun for sin misgerning blev henrettet, hvori hun skal have udlagt Kirsten Pedersdatter, for at hun skulle have været i trolddoms bedrift, hvilken hendes udlæggelse hun hårdelig benægter, og ikke heller samme misgernings kvinde har standen ved sin bekendelse til sin død men den aldeles frafalden: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme bekendelse er magtesløs fundet indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes og lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så fornævnte folk har haft noksom lang respit, samme domme at kunne have ladet igen kalde, og han det dog ikke gjort har, hvorfor Iver Nielsen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke fornævnte personer eller gode mænd ej heller nogen på deres vegne nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang

undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme misdæders bekendelse og uendelige domme magtesløs at være og ikke komme Kirsten Pedersdatter på sin ærlige rygte og navn til nogen forhindring.

(378)

** var skikket Niels Block, barnfød i G ---- holm og havde stævnet efterskrevne otte nævninger for en ransnævnings ed, de har svoret over Niels Block på Tørrild herreds ting 10/12 1631, i hvilken ed de aleneste efter Johan Brockenhuuses fuldmægtig Søren Knudsen i Kølholt hans enlige og ubevislige sigtelse, at han der på herredstinget 3/12 har tillyst Niels Block en fuld tyveri, og ej Søren Knudsen enten slig tillysning og sigtelse enten med vidnesbyrd, bekendelse, tingsvidne eller nogen raning eller rans sag at have Niels Block overbevist: så og efterdi KM ved sin stævning har indkaldt vores domme, hvori vidnerne er ved magt kendt, såvel som herredsfogdens dom, og bemeldte nævninger for deres ed til første herredage at skal møde og da gå om hvis ret er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i sagen eller på Niels Blocks hals at dømme, førend efter KM stævning i sagen bliver ordelt, som det sig bør.

(380)

** var skikket Tomas Jensen i Vinding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Hansen i Skærup for en dom, han til Holman herreds ting 11/7 sidst forleden forhvervet har, anlangende det han skulle stande til rette efter loven, for han af Inger Jenskone i Vinding er sigtet for, at skulle have berøvet en heden rettet misdæder af kejserens folk i ufredstid sine klæder fra, og afstanden hvis tiltale, han havde til hende for samme sigtelse og en kontrakt derom indgået, hvilken gerning han hårdelig benægter sig aldrig at have beganget: så og efterdi befindes endelig kontrakt imellem Tomas Jensen og Jens Lauritsen at være oprettet, så alle hvis vidner og breve, deri var forhvervet, skulle være kasseret og ingen til hinder eller skade, dog de hinanden til tinge skulle erklære, og ikke bevises Tomas Jensen nogen lovmål i sagen at være overdrevet, og fogden dog har tildømt ham bøder at udgive, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør at komme Tomas Jensen til nogen forhindring.

(382)

** var skikket Christen Olufsen i Kær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jacob Pedersen i Kongensholm og hans medbrødre otte mænd for et vidne, de til Bølling herreds ting 3/9 sidst forleden vidnet har, anlangende nogen ord, han skulle haft til Troels Olufsen i Kærgård, hvilke ord Christen Olufsen benægter. havde og stævnet Keld Tomasen, tjenende i Kærgård, og hans medfølgere for nogen vildige vidner, de skulle have vidnet Troels Olufsen til hjælp og befrielse i sin sag, den tid ran var ham påganget for fem stude, han Christen Olufsen skulle have frarøvet: da efter mange ord dem på begge sider imellem var, blev Troels Olufsen og Christen Olufsen nu her for retten således forligt og fordragen, at Christen Olufsen samme fem øksne til sig igen skal annamme, og de begge til betroet Troels Olufsen på sin side Christen Mortensen i Bølling og Jacob Pedersen i Kongensholm, og Christen Olufsen tog Tomas Nielsen i Andrup og Peder Olufsen i Kogsgård, vi og på rettens vegne har der tillagt Jørgen Jensen i Herborg, hvilke fem dannemænd skal forsamles nu på mandag først kommer otte dage ved Bølling herreds ting, og da have fuldmagt samme fem øksne at syne og taksere og om kende hvor meget de kam være forværret, siden de hos Troels Olufsen er befundet, og hvad fornævnte dem dannemænd samptlig eller og de fleste derom siger og kender, skal Troels Olufsen Christen Olufsen betale og

kontentere, og dermed skal alle hvis vidner, domme og nævnings ed om fornævnte øksne trætte, være sig om ord eller i andre måder, den sag angældende, aldeles være kasseret og nederlagt og ingen videre til hinder eller skade at komme, så de ikke på enten sider ved med hverandre noget at beskylde uden al ære og godt til denne dag i nogen måder.

(383)

15/12 1632.

** var skikket Anders Pedersen, borger i Lemvig, og havde stævnet Mads Madsen, Morten Christoffersen og Simon Christensen Fog, borgere der sst, for et vidne de til Lemvig byting 20/7 sidst forleden skal have vidnet, anlangende nogen øksne, som Anders Pedersen skulle have solgt i Holland på salig Svend Christensens vegne år 1627, hvilke deres vidne vildig at være. dernæst hidkalde Jens Christensen borgmester og rådmænd for en dom, de til Lemvig rådstue 3/11 sidst forgangen dømt har, og har tildømt Anders Pedersen at gøre salig Svend Christensens arvinger regnskab for samme øksne, endog det ikke med salig Svend Christensens håndskrift befindes, at Anders Pedersen skulle være ham noget skyldig for samme øksne, og Anders Pedersen beretter sig ikke at have været uden en øksnekarl for salig Svend Christensen på samme rejse, og salig Svend Christensen selv skal have været i Holland samme tid og gjort hans marked, både med øksne og andet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet om nogen enkende dag ej heller på fersk fod, men nogle år efter samme øksne skulle været solgt, og ikke deres vidne med nogen sandfærdig kundskab bekræftes, Anders Pedersen nogen øksne af salig Svend Christensen at have annammet under sin forvalt, ham at skulle gøre regnskab for, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller den dom, derpå funderet er, bør nogen magt at have.

(385)

** var skikket Sidsel Pedersdatter, salig Bertel Jepsens, i Lemvig hendes visse bud Jens Christensen Hornum i Viborg og havde stævnet Jens Mølgård i Lemvig for en gæld og summa pending, han lader sig af berømme, hendes salig husbond skulle være ham skyldig efter hans regnskabsbogs indhold, hvilke gæld hun beretter i hendes husbonds levende live at skal være betalt: så og efterdi det befindes Sidsel Pedersdatter og Jens Mølgård deres tvistige gældssag på fire uvildige dannemænd at have indgivet, som dem derom endeligen skulle imellem kende, hvilket ikke bevises endnu fuldkommelig at være sket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i sagen at dømme, men indfinder den til fornævnte fire dannemænd dem derom at adskille, eftersom det på dem er voldgivet.

(386)

** var skikket Maren Lauritsdatter og Maren Svendsdatter, salig Svend Christensens efterleverske og arving, i Lemvig deres visse bud Laurits Jensen, der sst, og havde stævnet Anders Eisen sst for to gamle regnskabsbøger og nogen løse register, han til Lemvig rådstue 13/4 sidst forgangen i rette båret har, indeholdende salig Svend Christensen at skulle blive Anders Eisen adskillig gæld skyldig, hvilken salig Svend Christensens arvinger hårdelig benægter: så og efterdi den ene opskrift befindes en løs klokkebog, og samme gæld i fornævnte bøger en del ikke findes rigtigen ved dag og datum antegnet, ikke heller bevises samme gæld efter Svend Christensens død lovlig at være æsket og fordret, men nu befindes med salig Svend Christensens hånd en del i Anders Pedersens gæld på

regnskab at være betalt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrifter deri så nøjagtig, at de bør at komme Svend Christensens arvinger til nogen forhindring.

(388)

** var skikket Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Claus Ibsen i Borup og havde hid kaldt sandemænd af Elbo herred, at udrette ---- som er død funden på Erritsø mark, hvad var ham til bane og livs lagt. så mødte sandemændene og begærede respit, at de kunne forhøre om de i sagen kunne noget forfare: da bevilgede de på begge sider samme sag til næste landsting efter pinsedag først kommende at opstå, og sandemændene bepligtede dem da under samme hesteleje at møde og sværge deres ed, som de i dag skulle have gjort.

** var skikket velb Christian Rantzau til Breitenburg hans visse bud Christen Ibsen i Birk og havde stævnet Laurits Lauritsen, borger i Vejle, for nogen vidner, dele, beslag, kontrakter og domme, han lader sig af berømme til Vejle byting at have forhvervet, så og for nogen uendelige domme, han her til landsting skal have forhvervet, og med samme vidner, dele, beslag og domme at være inddømt i nogen gæld, som Peder Olufsen Påby, borger der sst, er en af hans tjenere ved navn Frands Jensen skyldig, og dermed vil fravende Frands Jensen sin retfærdige gæld, uanseet det Laurits Lauritsen ikke skal have nogen rigtig bevis, at salig Knud Christoffersen skal være ham nogen gæld skyldig: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme vidner, dele, beslag, kontrakter og domme er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes og lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så Laurits Lauritsen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og han det ikke gjort har, hvorfor Christian Rantzau har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke Laurits Lauritsen endnu er fremkommen eller nogen på hans vegne, nogen undskyldning og gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme vidner, domme, deler og kontrakt magtesløs at være.

(391)

** var skikket Jørgen Simonsen i Fastergård og havde stævnet Knud Christensen i Øster---- for en vidne, sigtelse og klage, han 8/3 sidst forleden på Hind herreds ting ham påvidnet og sigtet har, hvori han har beskyldt Jørgen Simonsen med trolddoms og djævels kunst at have taget livet af hans øg og fæmon, disligeste hans datter Mette Knudsdatter, og taget sig årsag til samme sigtelse af den trætte, de skulle have imellem været, anlangende minde af Knud Christensens gård, hvilke hans vidner Jørgen Simonsen hårdelig benægter, aldrig Knud Christensen eller hans datter noget ondt at have lovet, ikke heller dem at have klaget på Jørgen Simonsen, enten for præsten eller noget andet menneske, der hans datter ved døden afgik, førend nu, han har ladet sig dertil skynde, formener fordi samme vidne bør magtesløs at være: så og efterdi Knud Christensen udførlig har vidnet, at siden han er kommen i trætte med Jørgen Simonsen om nogen pending og gård minde, har han derefter mistet fæmon, og hans datter Mette Knudsdatter med usædvanlig sygdom bleven beladen, og endelig deraf ved døden er afgangen, hvorfor Knud Christensen til tinge ham fuldkommeligen har sigtet og beskyldt, det han og i dag her for retten med højeste ed og oprakte finger har været gestendig, det og med Jørgen Simonsens egen udgivne brev og kontrakter bevises, ham med Knud Christensen om fornævnte summa pending og minde at have været i tvist og uenighed, som for er meldt. Kirsten Mikkels i Astrup og hendes medfølgere også udtrykkeligen vidner, at formedelst Laurits Mikkelsen skal have pløjet en ager imellem Astrup og Fasterlund, skal Jørgen Simonsen

være blevet vred, hvor udover Laurits Mikkelsen straks skal være i en unaturlig sygdom og vanmægtighed, som og med synsmænds afsigt bekræftes, det han har ladet sig bære ind på tinget på en dyne, hvor han Jørgen Simonsen til fuld mål for samme sin sygdom har sigtet og siden været på rejsen her til landstinget det her at ville bekræfte, endog tiden ham er bleven forkortet, formedelst han her i byen er død bleven. det og bevises, at Knud Christensens datter såvel som Laurits Mikkelsen tilforn, førend de er kommen i trætte med Jørgen Simonsen, at have været ved helbred og vel tilpas, dog siden sådan sygdom tilslagen, her og er bevist, det Jørgen Simonsen ved hans bror Christen Simonsen her i byen har ladet kontrahere Knud Christensen, at han samme sin sigtelse skulle afstå, derfor lovede ham ti daler, hvor ud af Jørgen Simonsen selv den ene daler har aftinget, så de ni straks er bleven betalt, som og nu for retten blev fremlagt, Jørgen Simonsen i lige måde at overbevises med dragedukker og spøgeri at have omganget, og i langsommelig tid et ondt rygte om trolddom at have påhængt og efterfulgt, såvel som og af Anne Friiskone for trolddoms bedrift beråbt, hvilke alle fornævnte vidner, sigtelser og bekendelser med hinanden om Jørgen Simonsens onde bedrift bestyrkes og bekræftes, og ingen nøjagtige vidner derimod fremlægges, hvormed han lovligen sig kan befri og undskylde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og sigtelser, hid stævnet er, at sige eller magtesløs dømme, og efterdi loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger i Faster sogn, som næst hos Jørgen Simonsen boende er og bedst hans lejlighed ved, fordi har været opkrævet ham for trolddoms sag enten at skære eller skylde, ham ved deres ed har ham trolddoms sag over svoret, kunne vi ikke finde nogen tilfald dem for den deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at blive. belangende Christen Simonsens benægtelse, hid kaldt er, efterdi udførlig er bevist ham kontrakt med Knud Christensen at have indgået og penge udgivet, som han selv vedgår, samme benægtelse ikke heller fuldkommen er gjort med oprakte finger, da bør den magtesløs at være.

(1)

snapslandsting 1634.

** (fortsat fra ikke bevaret blad) derhos fremlagde en dom af landstinget 1/11 1633, som besluttes, at fogden ikke vidste andet derom at sige, end Johanne Christensdatter og hendes børn med deres rette lovværge jo burde at betale Jens Mølgård hvis, de ham med rette skyldig er, og forskaffe ham hans gods og gode igen efter samme regnskabsbogs indhold, imens Jens Mølgårds regnskabsbog og opskrift stander ved sin fuldmagt, indtil hvem, som har i at sige, stævnet på ny, kommer her og vil være i rette: så efterdi forbemeldte opskrift i fornævnte bog ikke formelder om nogen visse dag eller dato, når Johanne Christensdatter og hendes børn sådan gods af Jens Mølgård skulle bekommet eller været leveret, samme opskrift ikke heller med rigtig brev eller anden nøjagtig kundskab bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bog og opskrift deri så noksom, at den såvel som den uendelige dom, derpå funderet er, bør nogen magt at have eller komme Johanne Christensdatter og hendes børn til forhindring.

** var skikket velb Jørgen Brahe til Hvedholm, KM befalingsmand på Hagenskov slot, hans visse bud Jep Olufsen i Revsgård og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, Anders Christensen i Keldkær og Knud Mikkelsen i Hopballe mølle for en vidne, de til Jelling birketing 22/7 sidst forleden vidnet har, anlangende at de hos var 2/12 1625 i Hopballe over skifte og jævning efter salig Find Sørensen, som boede og døde i Hopballe at registrere hvis gods og gode der fandtes, og da var salig Mads Nielsen, som boede og døde i Jelling, ret tilfød at værge

for hans mor og hans søster, Mette Finds og Anne Findsdatter i Hopballe, og boen og godset blev beholden i boen. der tilmed har Christen Andersen vidnet, at der var ingen mødt i Jelling til skifte og jævning efter salig Mads Nielsen, som boede og døde i Jelling, at kræve eller æske nogen arv eller værgemål på Mette Finds og Anne Findsdatters vegne, hvilke deres vidne ikke formelder hvor meget, hver af fornævnte arvinger er tilfalden eller hvem, det til sig annammet: da efter flere ord dem imellem var afstod de hvis afsigelse, allerede sker er, og endnu indgav samme sag på de efterskrevne forrige fire voldgifts mænd, og der foruden til betroet Jep Olufsen på sin husbond deres vegne Søren Jensen i Gødsbøl, og Christen Andersen tilnævnte Oluf Nielsen i Gadbjerg, vi og på vores vegne har tillagt Søren Knudsen i Kølholt, hvilke 7 dannemænd skal forsamles ved Jelling birketing på mandag, først kommer tre uger, og da har fuldmagt parterne om samme deres tvistige sag og trætte til endelig ende at imellem sige, og hvis, de deri gørende vorder, skal stande for fulde og uigenkaldt.

(3)

** var skikket velb Jørgen Brahe til Hvedholm, KM befalingsmand på Hagenskov, hans visse bud Jep Olufsen i Revsgård og havde stævnet Jørgen Lauritsen i Gadbjerg, Johanne Jørgensdatter sst og Else Niskone i Tøsby for en vidne, de til Tørrild herreds ting 20/7 sidst forleden vidnet har, formeldende hans tjener Karen Hanskone i Lindeballe bekom efter salig Morten Skøt, som døde i Gadbjerg, en gammel hoveddyne, to gamle dyner og en lædertrøje, og ikke udlagt førløn deraf til hans husbond: så og efterdi Jørgen Lauritsen og hans medfølgere ikke har vidnet om nogen visse dag eller tid, når Karen Hanskone sådan gods skulle have bekommet eller afført, som deres vidne om bemelder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller den dele, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have eller komme Karen Jenskone til nogen forhindring.

(5)

** var skikket Jesper Hansen i Bøl med en opsættelse her af landstinget 9/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jep Christensen, borger i Varde, Jens Christensen i Kovstrup for et vidne, de til Lønborg birketing 22/10 sidst forleden med Hans Jensen i Bøl vidnet har, i samme deres vidne har sat og vurderet fem køer for 40 daler, hvilke køer Jesper Hansen skal have Hans Jensen og hans hustru Maren Hanskone deres fuldkomne købebrev på, og ikke Jesper Hansen for samme vurdering skal have fanget varsel: så og efterdi Hans Jensen og hans hustru i deres underskrevne brev har pantsat til Jesper Hansen fem køer, tre hopper og en fol for 100 sletdaler til en visse tid at løse, eller og Jesper Hansen for en købt køb at følge, beholde og føre efter hans egen vilje, hvorefter han samme køer skal have ladet annamme, og Hans Jensen dog imod sin egen brev har ladet ham vold over sværge, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme forfølgning og vold bør at komme Jesper Hansen til hinder eller skade, men efterdi bemeldte Jesper Hansen samme dag, pantet gjort er, har udgivet sit genbrev til Hans Jensen og hans hustru, gælden ikke at være højere end 30 sletdaler, han og selv tilstår hvis gæld pantet højere formelder under et skin at være gjort Hans Jensen til bedste, da bør samme pantebrev ikke videre end for 30 daler at komme Hans Jensen til skade, sammeledes efterdi med delsbrev bevises, den første mand, Laurits Jensen, i fornævnte vidne at have været delt og lovforvunden, da han og hans medbrødre vidnede samme vidne, Niels Davidsen og hans medbrødres kundskaber ikke til tinge er vidnet og lovlig varsel for givet, finder vi samme vidner og bænkebrev magtesløs at være.

(10)

** var skikket Jens Lauritsen i Bredvig og havde stævner Anders Tomasen og Niels Tomasen i Brogård for en vidne, de nogen tid siden til Ginding herreds ting i deres egen sag vidnet har, anlangende at de skulle have leveret Jens Lauritsen kongelig afgift af hans gård, de iboer, siden den blev anskreven at holde en adelsbursch eller en knægt, hvilket deres vidne han benægter aldrig eller nogen på hans vegne i ingen måde at have oppebåret eller annammet, synderlig efterdi hverken han eller de måtte selv skaffe en knægt, men lensmanden eller kaptajnen ville den selv forskaffe, som og skulle være Jens Lauritsens tjenere i Brogård til forskaffet, og imidlertid oppebåret selv al kongelig redsel og afgift af Brogård: så og efterdi Niels Tomasen og Anders Tomasen har vidnet i deres egen sag, dem selv til befrielse, imod Jens Lauritsens høje benægtelse, og ikke samme deres vidne med Jens Lauritsens kvittants eller anden nøjagtig bevis bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, og efterdi herredsfogden, efter samme vidne og andre dokumenter, har tildømt Jens Lauritsen samme 36 rigsdaler til Christen Olufsen at betale, da kunne vi ikke kende samme dom ej heller den vurdering, derefter sket er, bør at komme Jens Lauritsen til hinder eller skade i nogen måder.

(14)

** var skikket Laurits Jensen i Kvistrup mølle med en opsættelse her af landstinget 9/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Kirsten Nielsdatter, Maren Nielsdatter og Niels Nielsen i Balle i Gimsing sogn for et vidne, de til Hjerm herreds ting 5/6 sidst forleden vidnet har, anlangende at de forgangen høbjergning 1632, da skulle de have seet, Laurits Jensens hustru og deres dreng, Mads Nielsen, skulle have taget noget hø af en holm på Kvistrup enge østen møllen, og fornævnte Barbara Jepsdatter at skulle have haft noget af samme hø i hendes forklæde og drengen noget på sin ryg, hvilket deres vidne Barbara Jepsdatter og Mads Nielsen straks har benægtet: da efter flere ord dem imellem var, erklærede Barbara Jepsdatter og Mads Nielsen så og Bend Jepsdatter, Kirsten Nielsdatter, Maren Nielsdatter og Niels Nielsen nu her for retten hverandre på begge sider, så de ikke ved hinanden andet end det, som ærlig og godt er i alle måder, at beskylde, og derhos lovet Bend Jepsdatter så og Peder Jensen i Herup på hendes husbonds vegne, at de til påske nu først kommende skal gøre det værsted Balle, de påboer, ryddelig, dog de skal nyde deres rugavl fri at flytte og føre efter deres vilje, og landgilden deraf udgive, og Peder Ibsen derimod lovet at forskaffe dem af den værsted igen skal besidde 16 rigsdaler, så samme sag dermed skal være bilagt, og alle hvis vidner, deri gangen er, at være kasserede og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(16)

** var skikket Houli Tuesen i Gammelsogn på Holm med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet hr Lambret Laugesen, præst på Holm, for en vurdering og nam, han har efter en dom ladet føre i hans bo og der udtagen en bryggekedel for 19 daler, eftersom han selv syntes han, ville taksere kornet for anno 1629 og 30, dog ubevidst hvad landkøb samme to år har været: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten således venlig forligt og fordragen, at Houli Tuesen lovede og sig til forpligtet inden i dag 14 dage at skal give hr Lambret Laugesen 24 sletdaler for samme tiendekorn skadesløs at betale, og dermed skal Houli Tuesens gods, ham er fra vurderet, igen leveres, dersom samme penge ikke bliver hr Lambret betalt til fornævnte tid, skal han godset efter vurderingen beholde. dermed skal samme trætte om fornævnte tiende være nederlagt, og hvis breve, deri gangen er, kasseret og ingen videre til hinder eller skade at komme.

(18)

** var skikket Jep Jepsen i Ovnbøl og havde stævnet Visti Lauritsen i Bindesbøl for en dom, han skal have dømt 1/4 sidst forleden imellem Christen Christensen i Sig på Eske Christensen i Gellerup hans vegne og sig, anlangende nogen rente og skadegæld, hvorfor Jep Jepsen formener herredsfogden deri uret at have gjort, efterdi Christen Christensen en gang tilforn for samme sag har ved tag og nam ladet udføre af hans bo: så og efterdi samme sag om rente og skadegæld her fra landsting hjem til herredsting er funden, endeligt at skulle om kendes, hvad Jep Jepsen derfor burde at udrede, og herredsfogden da har tilkendt Jep Jepsen renten af de 12 daler efter recessen at udgive såvel som og de to parter, som er 19 daler, af skadegæld efter opskrift, hvilket ikke synes ubilligt at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige, og efterdi Jep Jepsen ikke samme dom har efterkommet, har herredsfogden med fire dannemænd besøgt hans bo og der af hans gods, som han dem selv har påvist, gjort udlæg, hvilke deres vurdering og vidne de til herredsting har afsagt og vidnet, Jep Jepsen og da har været til vedermåls ting og ikke derimod gjort nogen modstand, da kunne vi ikke finde nogen årsag samme vurderings vidne at underkende men ved magt at blive.

(22)

** var skikket Niels Block med en opsættelse her af landstinget23/11 1633, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for adskillige ubevislige og uretfærdige domme, som han over ham utilbørligen imod al lov og ret skal have udstedt og given beskreven, som angælder hans ære, liv og velfærd. disligeste for en dom, som han med hans efterskrevne domsmænd har dømt og afsagt på Tørrild herreds ting 20/11 1630 uskyldigen har dømt Niels Block fra sit liv i hans afsiendt og fraværelse ham som en vitterlig tyv til galge og gren, og bonden til sin koste igen, uanseet at de ikke havde for dem nogen tyv ej heller nogen koster, hvilken særlige dom her til landsting er magtesløs dømt og til sidste almindelige herredag i København 26/6 1633 af KM og Danmarks riges råd er konfirmeret og ved magt kendt, og dem tilkendt til hjemtinget for sådan deres vitterlig og uretfærdige dom tilbørlig at stande til rette: da efter lang underhandling er denne sag på alle sider således til ende bleven bilagt og fordragen, at Christen Andersen i Jelling på sin egne, fornævnte domsmænd og nævningers vegne skal give Niels Block for al hvis kost, tæring og besværing, han i den sag har bekostet og anvendt 300 rigsdaler in specie, det første hundrede til påske nu først, den anden hundrede til martini der næst efter, den tredje og sidste hundrede rigsdaler til snapsting 1635 her i Viborg at betale skadesløs i alle måder uden al tøe og trætte, dog har fornævnte domsmænd og nævninger deres fuldmægtige på deres egen og medbrødres vegne lovet og tilsagt til fornævnte udlovede summa, enhver dem pro kvota, at erlægge og betale til Christen Andersen i Jelling 10 rigsdaler in specie, halvparten forinden påske først kommer, og den anden halve part inden martini næst efter i lige måde skadesløs, og dermed er den ganske sag på alle sider aldeles dæmpet og nederlagt forskrevne tvistige parter imellem, så den efter denne dag ikke mere skal oprippes eller påtales af dem selv eller nogen på deres vegne i nogen måder.

(25)

** var skikket Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende han da at have stævnet Christen Christensen i Svendsholm for to uendelige domme, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have

forhvervet over ham nogen tid lang siden på hans husbonds vegne, lydende på kost og tæring, anlangende en hjemmel han skulle have udstedt og uden lovlig varsel, uanseet Christen Christensen på sin husbonds vegne samme hjemmel har samtykt og ikke begæret noget varsel dertil, men samme dag frastanden samme sag uden dom og rettergang, som han havde til Niels Christensen i Kærgård: da efterdi befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og den da i seks uger er optagen, og ingen nu er mødt med samme uendelige domme at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme to uendelige domme magtesløs at være.

1/2 1634.

** var skikket velb Peder Lange til Kærgård og havde stævnet Karl Hansen i lille Darum, herredsfoged i Gørding herred, for en dom han 19/8 sidst forleden dømt har imellem ham og Anders Clemendsen i Tømmerby, hvori han skal have fradømt Peder Lange herlighed med ægt og arbejde af Anders Clemendsens gård i Tømmerby, og Hans Nielsen Mulvad sig for fri gods vil tilholde, og det efterdi Peder Lange eller hans formand ikke skal have haft nogen herlighed af fornævnte gård, hvilken frihed salig Niels Mulvad med andet mere skal være undt for hans tjeneste og anden besværing, han ham og hans salig forældre en langsommelig tid gjort og bevist har: så og efterdi ikke for fogden med nogen dokumenter eller breve er bevislig gjort, det Tomas Nielsen Mulvad eller Anders Clemendsen skulle været tilladt samme gods i Tømmerby som fri gods, uden herligheden at udgive, at skulle beholde, eller sligt i hans dom at være inddraget, da finder vi den hans dom som udømt var, og hvem påskader, sagen til herredsting igen at indkalde, begge parternes breve for fogden at fremlægges, og dem endeligen imellem at kende, som det sig bør.

(27)

** var skikket velb Peder Lange til Kærgård og havde stævnet Karl Hansen i lille Darum, herredsfoged i Gørding herred, for en dom, han til fornævnte herredsting 19/8 1633 imellem ham og Anders Clemendsen i Tømmerby dømt har, hvori han skal have fradømt Peder Lange tiltale til Anders Clemendsen for den bordag, han på sin hustrumor Maren Christens sst beganget har, så og herlighed af fornævnte gård, Anders Clemendsen iboer, efterdi han ikke med adkomsts breve sig til samme bondegård at være berettiget, uanseet han for ham skal have fremlagt kopi af en skøde, til salig Niels Mulvad på samme bondegård udgivet, så og et tingsvidne, at det Mulvad over 20 år ulast og ukæret har efterfulgt, mente fordi at efterdi ejendommen og bondegodset følger hans gård Mulvad, det kongesagen og anden herlighed at følge ham som Mulvads husbond. hvilken dom indeholder Hans Mulvad for fogden at have fremlagt efterskrevne skøde af Gørding herreds ting 7/1 1605 i sin mening, det Anders Villadsen i Lovrup skødte fra sig og sine arvinger og til Niels Mulvad og Johanne Hansdatter og deres arvinger al den lod, Anders Villadsens salig søster Mette Niskone, som boede i Tømmerby, havde tilhørt, som er al den lod og del, Mette Niskone og hendes husbond Nis Staffensen ved køb og pant har købt, pantet og indfriet af Clemend Staffensen, Hans og Mads Staffensen, Gravers Hessellund og hans børn efter købebrevs lydelse, af Tomas Jensen i Tømmerby på hans datters vegne, så og af Ib Jensen i Tømmerby på hans hustrus vegne: så og efterdi for fogden har været fremlagt skødebrev, det Niels Mulvad samme gods i Tømmerby har sig til forhandlet, og ikke er bevist nogen anden end de øvrigheden til Molvad af samme gods nogen herlighed at have sig tilholdt eller være berettiget, og herredsfogden dog har Anders Clemendsen fri dømt, da kunne vi ikke kende den hans dom bør at komme Peder Lange på Anders Clemendsens bøder at fordre til nogen forhindring.

(30)

** var skikket Clemend Jensen i Terpling hans visse bud Niels Andersen i Hadsten og havde stævnet Maren Hanskone i Terpling og Kirsten Nielsdatter sst for vidner, de til Gørding herreds ting vidnet har, at have seet at Ingeborg Clemendsdatter er ganget på hendes fars ager og skal have sået boghvede der og på Knud Tomasens ager. så mødte velb Tomas Juel til Estrup og afstod samme vidne: og efter sådan lejlighed bør de ingen magt at have.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Skovsbo hans visse bud Jens Christensen Hammerum og havde stævnet Søren Pedersen i Ollerup for 200 enkende rigsdaler in specie hovedstol med sin efterstandende rente, han ham efter hans brevs lydelse skyldig er, som skulle have været betalt til snapsting 1632, hvorfor Jens Hammerum på Knud Gyldenstjernes vegne formener sig at have indvisning i hans bo, jordegods og løsøre for 200 rigsdaler med sin efterstandende reste, skadegæld og interesse, eftersom han til herredsting har bekommet dom: da efterdi for os i rette lægges Søren Pedersens underskrevne skadesløs brev på samme penge, at han Knud Gyldenstjerne er skyldig blevet, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være erlagt og betalt, men Søren Pedersen i sin skriftlig fuldmagt tilstår gælden og tilbyder udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Søren Pedersen jo er pligtig samme penge med dets interesse at betale, og fordi tilfinder to selvejer bønder, nemlig Peder Lauritsen i Søskov og Peder Pedersen i Ollerup med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Søren Pedersens bopæl, der udæske og gøre Knud Gyldenstjerne udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Knud Gyldenstjern i andet Søren Pedersens bondegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld betaling for sin gæld efter KM forordning, og som de vil ansvare og være bekendt.

(32)

15/2 1634.

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk, KM befalingsmand på Gudumkloster, og havde stævnet Iver Jørgensen i Kirkeby og hans medbrødre efterskrevne nævninger af Hornstrup sogn, for de til Grundet birketing 29/1 næst forleden har svoret Christen Christensen, som tjente på Grundet, kvit for kætteri for en hoppe, han desværre er i skammelig gerning med befunden, efter vidner og en del hans egen bekendelses lydelse, formener deres ed og tov bør magtesløs at blive, og dem uret at have gjort, idet de i deres tov har dømt om den del, for dem ikke har været i rette sat: så og efterdi fornævnte nævninger har været tilkaldt og fylding påsat, om Christen Christensens onde gerning at sværge og tove, og de dog derom intet har svoret til eller fra, men alene dømt ham fri sin liv ikke at have forbrudt, som ikke var deres dom, da kunne vi ikke kende den deres afsigelse så noksom, at den bør nogen magt at have.

(33)

** var skikket Christen Jepsen i Staby kærgård og havde hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred Silvester Sibastsen manddød at over sværge for Gravers Iversen i Staby, han skal have ihjel slagen i Pallesbjerg, mente ham sagesløs at være af dage tagen, og først fremlagde Christen Jepsen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herreds ting 18/1 sidst forleden, Jens Christensen med flere, tjenende på Pallesbjerg, at have vidnet, at den næste lørdag efter hellig tre kongers dag

var Gravers Iversen i Staby og Silvester Sibastsen i Pallesbjerg borgerstue og drak noget tilsammen, og da sagde Gravers Iversen til Silvester Sibastsen, kys din mor bag og to dig først, førend du drikker folk til, da sagde Silvester til Gravers Iversen, kys du din far bag, og slog så til ham med en kande og rømte straks ud af døren, og Gravers Iversen søgte efter ham i borggården, og da hørte de, at Gravers Iversen sagde, nu har jeg min besked og faldt så til jorden og døde straks: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Silvester Sibastsen manddød over og fra hans fred for Gravers Iversen, han ihjelslog, eftersom de sagde dem selv derom sandhed at have udspurgt og forfaret.

(34)

** var skikket Rasmus Olufsen, ladegårdsfoged på Koldinghus, og havde stævnet Peder Tordsen i Højby med flere for et vidne, de til Elbo herreds ting 28/1 med Poul Pedersen i Højby vidnet har, så at Rasmus Olufsen skulle have slaget, skattet og ellers i andre måder handlet sig uskikkeligt imod dem, som han dog med højeste ed og med oprakt finger straks har benægtet slig gerninger aldrig at have gjort eller beganget, men dem at have ham det på vidnet af vild og venskab, slægt og frændskab med hans uven og avindsmand, ham til vilje, på det de kunne bringe ham i sin husbonds vrede og ugunst: så og efterdi Niels Simonsen og hans medfølgere ikke har vidnet om nogen enkende dag og tid, når Rasmus Olufsen dem skulle have uforrettet eller dem nogen penge eller korn af skattet, de og en del har vidnet efter sagden i deres egen sag, tilmed lagt deres vidne i tvivl, sognefogderne ---- slig korn til Rasmus Olufsen at have oppebåret, såvel som og Rasmus Olufsen holder ved sin første ed, sig ikke sådanne penge og korn af dem at have begæret eller annammet, han og med stokkenævn beviser, sig i sin tjeneste og omgængelse som en ærlig karl at have forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme Rasmus Olufsen til hinder eller skade.

(37)

** var skikket velb Jørgen Brahe til Hvedholm, KM befalingsmand på Hagenskov, hans visse bud Christen Lauritsen i Lindved og havde stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for to domme som han over hans tjenere Christen Lauritsen og Anne Christensdatter i Lindved på Nørvang herreds ting 17/12 dømt har, hvori han har tildømt fornævnte hans tjenere at udlægge og betale nogen skyld, restance og brøstfældighed af et hus i Plovstrup til Hvolgård, hvormed han formener hans tjenere uret at være sket, thi han formener, ikke for ham skal være bevist, hvilken tid det skal være sket, og samme hus skal være synet langsommelig tid, efter hun med vild og venskab er der fra kommen: så og efterdi Niels Christensen og hans medfølgere ikke har vidnet på fersk fod, ej heller om nogen visse tid og år, Anne Christensdatter samme hus skulle besiddet eller sådan bygningstømmer udvist og fornævnte møg bortført, som de om vidnet har, der ikke heller befindes sådan syn om fornævnte huses bygfældighed, straks efter Anne Christensdatter er frakommen, at være tagen eller afhjemlet, men henved halvanden år derefter påtalt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og syn ej heller de domme, derpå grundet er, så noksom, at de bør nogen magt at have.

(40)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff, KM befalingsmand på Lønborg bisgård, hans visse bud Carsten Olufsen, der sst, og havde stævnet Christen Christensen i Kyvling og hans medbrødre kirkenævninger i Lønborg sogn, for de 4/3 næst forleden har svoret Margrete Hansdatter, som sidst

boede i Lønborg, tov og trolddoms sag over, menende samme deres ed og tov lovlig og ret at være og bør ved magt at blive: så og efterdi for nævninger er bevislig gjort, det Margrete Hansdatter for hendes sognepræst og andre dannemænd har bekendt sig i adskillige måder om trolddoms spøgeri og bedrift at være vitterlig, hvormed folk på deres helbred og kvæg er ulykke tilført, hvilket hun og mestendel til tinge har tilstået og været bekendt, det og udførligen er bevislig gjort, hende og at have lovet Morten Sørensen ondt, for han slog hende, så han derefter er falden i en heftig sygdom og stedse indtil hans død klaget hende deri at være skyldig, for hvilke hans sygdom og død Laurits Jensen til hjemting såvel som og her i dag for retten hende har sigtet og beskyldt, det med hendes trolddoms kunst at have gjort, i lige måde er bevisligt hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have påhængt og efterfulgt, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligt at have skikket og forholdt, og loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånden, da værger den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger i Lønborg, som Margrete Hansdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende enten at skære eller skylde, og de ved deres ed har hende trolddoms sag påsvoret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke finde nogen årsag dem den deres ed og tov at fælde, men ved magt at blive.

(45)

** var skikket Jep Pedersen i Kringel og Christen Olufsen i Nejrup og havde stævnet Niels Offersen på Hovmade, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom, han til Vandfuld herreds ting 14/12 1633 dømt og afsagt har imellem dem og Jens Madsen i Byskov på hr Jørgen Andersen, præst i Engbjerg, hans vegne, anlangende det kirkegård Kringel, Jens Pedersen påboer og i fæste har. og noget kirkeejendom, Christen Olufsen i fæste har, eftersom sagen tildorn i fem uger har været opsat, og aldrig de siden har kunnet bekomme genpart ved samme dom, så de kunne vide dem derefter at rette, hvad han i samme sag har senteret og afsagt: så og efterdi vi befinder samme sag her fra landsting til herredsting at være hjemfunden endelig at skulle påkendes, og fogden siden sagen i fem uger har opsat, det og af opskrift på Jep Pedersen og Christen Olufsens breve og dokumenter forfares, dem efter opsættelsen at være mødt og ganget i rette, og herredsfogden dog intet har undt dem beskrevet, til eller fra, så deres sag dermed er forspildt, dem til skade, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Offersen sig jo dermed har forseet, og endelig forpligtet i sagen uden videre forhaling endelig at dømme og adskille, som det sig bør.

(47)

** var skikket Mette Christensdatter i Hedegård hendes visse bud Søren Poulsen sst og havde stævnet Christen Jensen, fød i Obedsø, for en dom, han til Hjerm herreds ting 25/9 sidst forleden har forhvervet, lydende at hun bør at udgive til ham og Christen Lauritsen i Hvam hvis efterstandende bondeskyld, dem af Hedegård efter skøde og skiftebrev og kontrakter kan med rette tilkomme for år 1622-1627. herimod berettede hun først, at deres salig farmor Mette Harrisdatter, som døde 1625, tilhørte anpart af Hedegårds bondeeje og tilkom og oppebar en part af den skyld, som de efter samme doms indhold vil have af hende betalt, dernæst at hendes salig husbond Poul Brun, som da levede, har i fornævnte åringer holdt en adelsbursch og soldat af samme gård, der tilmed tit og ofte tilbudt dem, som deri havde lod og anpart, at dersom de ville være med ham at holde samme soldat, da ville han derimod give dem enhver sin anpart bondeskyld: så og efterdi herredsfogden i sin dom ikke har dømt eller underskedet, hvad og hvor meget bondeskyld, Mette Christensdatter burde til fornævnte arvinger at udgive, eller og for hvilke år det skulle udredes, at

hun sig derefter kunne vide at rette, da finder vi den hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, uden videre forhaling dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør, og parterne deres dokumenter for ham at fremlægge og i hans dom at indføres, som det sig bør.

(49)

** var skikket Christen Christensen Strellev i Kyvling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Staffen Nielsen, slotsskriver på Lundenæs, for en bekendelse han lader sig af berømme, efter en misdæder Christen Olufsens ord og mund skal have forhvervet kort tid, førend han for sin misgerning er bleven henrettet, hvilke han skal have bekendt efter hans bror Olufs mund, som skal være hen rømt lang tid tilforn for en falskner anlangende en kontrakt, som med salig Christen Kærs hånd skulle være underskrevet, men var af Christen Strellev efterskrevet, hvilken hans bekendelse han hårdelig ved sin Gud og salighed benægter, ham usandfærdeligen slig at være pådigtet: da efterdi det befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og den da tid efter anden over seks uger er optagen, og ingen endnu er mødt med samme bekendelse den at fremlægge eller nogen modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse, så vidt den Christen Christensen anlanger, magtesløs at være.

** var skikket Søren Skriver i Ringkøbing med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jep Christensen Ulf i Havnstrup, for han 1622 på Ringkøbings rådstue har ham sigtet, at han to år ungefer, førend fjenderne kom her i landet, skulle efter hans udgivne brevs indhold derpå blevet ham 10 daler skyldig for en okse, hvilke Søren Skriver på fersk fod højligen benægtet har: så efterdi sagen over seks uger har været optagen, og samme brev nu ikke fremlægges, vi ikke heller imod recessen deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme sigtelse, vidner og domme, hid stævnet er, magtesløs at være.

(51)

** var skikket Niels Jensen i Hesselå med en opsættelse her af landstinget 1/3 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for to uendelige og to endelige herredstings domme, han skal have dømt og afsagt til Ginding herreds ting 22/9 1631 og 1633 imellem Niels Jensen og Laurits Jensen, barnfødt i Bjødstrup ?, og tildømt Laurits Jensen i samme sin dom udlæg af Hesselå gårds ejendom, eftersom han har skæppeskyld, og formener Niels Jensen, at Knud Nielsen skal have dømt imod recessen, og at ikke mere end én arving må besidde et bondegård: efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på efterskrevne fire dannemænd, og vi og på rettens vegne har tillagt velb Villads Frandsen i Bersholm, hvilke fem dannemænd skal forsamles ved Ginding herreds ting på torsdag nu først kommende otte dage, og da have fuldmagt Niels Jensen og Laurits Jensen at imellem sige og kende, hvad og hvor meget Niels Jensen til Laurits Jensen bør at udgive for efterstandende bondeskyld af hans anpart i samme gård Hesselå, og hvis, fornævnte fem dannemænd samtligen eller og de fleste deri sigende vorder, skal stande for fulde, af parterne ustævnet og upåtalt, og samme dom og dele ikke videre at komme Niels Jensen til forhindring.

(53)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborg bisgård, hans visse bud Carsten Olufsen, foged på Lønborggård, og havde stævnet Oluf Christensen i Bøl og hans medbrødre kirkenævninger i Lønborg sogn, for de 4/3 næst forleden har svoret Gunder Christensdatter, som sidst boede i Bøl, tov og trolddoms sag over, menende samme deres ed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd en del har vidnet i deres egen sag, og ikke med uvildige vidner bestyrkes eller bevises, Gunder Christensdatter at have lovet nogen ondt, som dem derefter på liv eller helbred skulle være hændt og vederfaret, de og en del har båret kundskab om rygte og ikke om deres egen vitterlighed, så fornævnte sigtelse ikke udførlig er bevist, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sigtelse, vidner og klage ej heller den nævnings ed, derpå funderet er, så noksom, at de bør at komme Gunder Christensdatter på hendes liv til skade, førend hende anderledes lovlig overbevises kan.

(59)

** var skikket Christen Knudsen i Halby, Peder Eskesen sst på deres egne og deres bymænds vegne deres visse bud Mads Madsen i Tarm bisgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Poul Andersen i vester Venner for et vidne, han til Bølling herreds ting 20/8 næst forleden vidnet har, anlangende at han skal have tagen fornævnte mænd i Halby deres øg på velb Iven von Buchwald hans enge, i lige måde hid stævnet Niels Simonsen i Kirkeby med flere for et vidne, de til Hind herreds ting 15/8 sidst forleden vidnet har, at de skal have fundet nogen hopper og gildinger på Anders Nielsens enge: så og efterdi Poul Andersens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, Niels Simonsen og hans medfølgere ikke heller udførligen har vidnet, det Niels Nielsen, Karen Sørensdatter og Mette Christensdatter skulle taget nogen gildinger og hopper fra Iven von Buchwaldts tjener, der de skulle haft i hægte eller hævd, ej heller med syn bevislig gøres, nogen skade på samme enge at være gjort, eller fornævnte personer nogen pant for samme heste eller hopper at have udsat, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner ej heller den dom og dele, derefter drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(63)

** var skikket Peder Knudsen Sneptrup, indvåner i Holstebro, på velb Jørgen Marsvin til Avnsbjerg hans tjenere i Borbjerg og Asp sogne deres vegne og havde stævnet Jens Jensen i Timling for to domme, han 1632 til Hjerm herreds ting dømt har, i hvilke han har tilfundet Borbjerg sognemænd og Asp sognemænd med flere at burde at levere Albert Reinicke, rådmand i Holstebro, det brokorn i hans hus der i byen, som de efter efterskrevne KM brev pligtig er årligen til ham at udgive, hvilke domme Peder Knudsen formener ikke så nøjagtig at være, at de bør hans husbonds tjenere til hinder eller skade at komme: så og efterdi KM brev ej heller nogen anden bevis, hvor samme brokorn bør at ydes, for fogden har været fremlagt eller i hans domme indført til underretning, hvor samme brokorn burde at annammes, da finder vi disse domme som udømt var, og sagen til hjemting at komme, der lovlig at indstævnes, dokumenterne at fremlægge, og der endelig at om dømme, som det sig bør.

(65)

29/3 1634.

** var skikket Tomas Jensen i Knorborg og havde hid kaldt sandemænd af Malt herred Poul Sørensen i Lintrup hans bane at udlede, som Mads Knudsen i Gravlund 1/2 sidst forleden skal have dræbt og ihjelslagen, og først fremlagde Tomas Jensen efterskrevne tingsvidne af Malt herreds ting 22/2 sidst forleden, Søren Andersen i Gravlund med flere at have vidnet, at de hos var i Gravlund 1/2 sidst forleden, hørte og så, at Mads Knudsen sagde til Poul Sørensen, at han skulle lade ham fange hans øksne igen, som Poul Sørensen havde fanget af ham, så gik Mads Knudsen til Poul Sørensen og slog ham ned på jorden, så at han ikke selv kunne gå af samme sted, så bar de ham i seng, og om anden dagen bar de ham i en vogn agede ham derfra, og da han lå på sit yderste bekendte han, at han havde sin bane af det slag, som Mads Knudsen i Gravlund havde slagen ham: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Mads Knudsen manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Poul Sørensen, han uskyldig ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(66)

12/4 1634.

** var skikket velb Henrik Rantzau til Schmoel og Hagenfeld, KM holstenske råd, hans visse bud Mads Tomasen i Grejs med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Vistisen i Hover for en klage, han til Nørvang herreds ting 12/11 sidst forleden gjort har, formeldende at Jørgen Brunkertsen næst forleden sommer skulle have lade Hans Vistisens køer indtage i hus på Hvolgård, og en af hans køer skal være stungen og fordærvet, der den igen udkom, så den blev død deraf: så og efterdi Niels Pedersen, Bertel Pedersen og deres medfølgere ikke har vidnet på fersk fod ej heller på nogen visse dag eller tid, tilmed ikke heller om vidnet eller navngivet, hvem samme køer skulle have indtaget, så Hans Vistisens klage ikke udførlig er bevist, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og klage ej heller den herredstings dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(68)

** var skikket Jens Pedersen Munk i Skærup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Hansen i Skærup for et bænkebrev, han skal have forhvervet af Niels Christensen, som da boede i den gård, Jens Munk nu iboer, anlangende han skulle have opslagen og afstanden et mageskifte med ham på to bønderagre i Jens Munks toft, hvilket Jens Munk formente at være gjort under et skær, dismidlertid Niels Christensen samme gård havde frastanden, og ikke Hans Hansen sig til samme agre med lovlig adkomst eller mageskifte skal have til bevist, som det sig burde. nu fremlagde Hans Hansen efterskrevne brev, dateret Skærup 12/3 1631 anlangende mageskifte at to agre imellem afgangne Hans Munk, som boede i Skærup i den bondegård, Niels Christensen nu har i besiddelse, og salig Anne Hanskone, som boede i den gård, Hans Hansen nu påboer: så og efterdi samme kontrakt og bænkebrev er bønder ejendom belangende, og den dog ikke til tinge lovlig er gjort og ganget, som det sig burde efter loven, tilmed ikke heller deri benævnes hvad vederlag, Jens Pedersen til hans gård imod samme afståelse skulle følge, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kontrakt ej heller den dom og dele, derefter drevet er, så noksom, at den bør nogen magt at have, og efterdi fornævnte vidne, hid kaldt er, ikke fremlægges, da bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(71)

** var skikket Anders Pedersen, barnfød i Højby, nu borger i Trondheim i Norge, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen i Søholm, herredsfoged i Elbo herred for en dom, han til tinget 4/2 dømt har, og uendeligen tilfundet hans farbror Knud Poulsen i Ullerup og hans mor Johanne Peders med Anders Pedersens fædrene arv dem at have forseet og derfor at stande ham til rette, uanseet han aleneste har søgt og tiltalt hans farbror for han, som hans rette fød værge, ikke efter recessen har ladet registrere og haft opsyn med hans fædrene arv, som ham er arveligt tilfalden efter hans salig far Peder Poulsen: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig uden videre forhaling imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(72)

** var skikket Christen Jørgensen Bull i Lilleballe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Nielsen i Viuf for tre domme, han til Brusk herreds ting 16/8, 19/10 og 16/11 sidst forleden forhvervet har på Kirsten Villumsdatters vegne, som han er værge for, anlangende Kirsten Villumsdatters arvelod efter hendes salig far Villum Mouridsen, hvori herredsfogden Anders Jørgensen i Nebel skal have tilfunden Jens Nielsen at søge hendes arvelod og gods med indførsel i den halve otting jord på Bjert mark, som Christen Bull i pant har, uanseet herredsfogden har imod voldgifts afsigelse, som han selv er en af voldgifts mændene, dog alligevel derimod har tildømt Christen Bull at udgive en summa penge. så fremlagde Jens Nielsen efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 30/4 1631, som indeholder Tyge Henriksen i Vilstrup og hans hustru Dorte Nielsdatter med deres fri vilje og velberåd hu samt med Christen Hansen i Eltang og Hans Nielsen i Viuf deres nærværelse, ja og samtykke til et fuldt brugeligt pant pantsat Christen Jørgensen Bull i Lilleballe og hans hustru Margrete Christens og begge deres sande arvinger en halv otting jord over al Bjert skov og mark. dernæst fremlagde et skiftebrev af Brusk herreds ting 10/7 1630 efter salig Villum Hansen, hvori befindes tilovers af Tyge Henriksens pantebrev 116 sletdaler, som moderen og datteren har at skifte med hverandre: så og efterdi fornævnte skiftebrev og pantebrev ikke in originali for fogden har været i rette lagt eller i hans domme findes inddraget, da finder vi disse domme som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, parterne deres dokumenter for ham at fremlægge, og derefter endelig at dømme og adskille, hvad Kirsten Villumsdatter efter skiftebrevs indhold for hendes tilfaldne lod bør at gives, som det sig bør.

(75)

** var skikket Søren Hår i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, hans visse bud Henrik Ravn i Børkop og havde stævnet Hans Hansen i Skærup for en kontrakts brev, han af salig Anders Hår i Kolding bekommet har, og dermed ville tilholde sig en medgift hos salig Anders Hårs børn, uanseet der ikke nu den formue efter ham at kan findes, hvormed de kunne ske tillige medgift og fremtarv ved hvis, Hans Hansens hustru Bodil Sørensdatter bekommet har, menende derfor samme kontrakt ikke burde at komme dem til nogen forhindring på deres fædrene arv. disligeste stævnet salig Hans Hansens arvinger Hans Hansen, Anne Hansdatter, Anne Grøns, Karen Hansdatter med deres lovværger, item salig Jens Bertelsens arvinger i Vejle Mads Jensen, Bertel Jensen, Anne Jensdatter, Johanne Jensdatter og deres lovværger og medarvinger, salig Tim Sørensens arvinger i Børkop Søren Timsen og hans medarvinger. så mødte Hans Hansen og fremlagde efterskrevne kontrakt, dateret Skærup 2/7 1627, som findes med to signeter forseglet, og Hans Hansen, Anders Andersen, Jens Bertelsen, Tomas Sørensen og Morten Ulf med egne hænder har underskrevet, som blandt

andet indeholder, det Anders Andersen med sin hustru Mette Poulsdatter lover, at de skal og vil give Bodil Sørensdatter efterskrevne medgift, som hende skal intet tilregnes i hendes fædrene arv. derhos fremlagde efterskrevne dom af Kolding byting 28/8 1633, i hvilken fogden ikke har vidst andet at sige, end Søren Christensen og Søren Hår på Nebbe på Gertrud Andersdatter og Maren Andersdatters vegne jo pligtig var forskrevne udlovede medgift efter kontraktens indhold at betale: så og efterdi samme kontrakt, imellem parterne oprettet, findes af Anders Andersen selv at være underskrevet, hvori han med sin hustru har dem til obligeret samme medgift til Hans Hansens hustru Bodil Sørensdatter at udgive, og ikke bevises samme kontrakt til fulde at være efterkommet, og byfogden fordi har tilfundet Anders Andersens børns værge samme udlovede medgift at betale, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kontrakt, så vidt derpå kan restere, ej heller fornævnte dom deri at sige eller magtesløs dømme.

(76)

** var skikket Anders Pedersen, fød i Højby og nu boende i Trondheim i Norge, det han har tiltale til Knud Poulsen og hans hustru Dorte Knuds i Ullerup for en pantebrev, han til Elbo herreds ting 25/3 sidst forleden gjort har, og deri pantsat sin gård og ejendom til Iver Madsen, som skal have sin tilhold i Engum, uanseet samme gård og ejendom, som han formener, ikke lovlig skal være lovbudt til næste frænder efter loven: så og efterdi samme pantebrev er bonde ejendom angældende, og ikke bevises det tilforn lovlig at være lovbudt efter loven, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme pantebrev (ejendommen anlangende) så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(78)

** var skikket Anders Pedersen, fød i Højby nu boende i Trondheim i Norge, og havde stævnet Hans Jensen i Søholm, herredsfoged i Elbo herred, for han til fornævnte herredsting kort forleden har ladet ham fordele for ulyd, Anders Pedersen skulle have gjort ham på tinget, hvilket Anders Pedersen hårdelig benægter ikke i det ringeste at have gjort, anderledes end han var begærende, at han måtte få en stævning læst og påskrevet, hvilket ikke måtte ham tilstedes: så og efterdi ingen bevisning fremlægges, det Anders Pedersen nogen ulyd på tinge skulle gjort, der ikke heller nogen dom for samme dele er ganget, eller lovlig varsel for givet, da finder vi efter sådan lejlighed Anders Pedersen af den dele kvit at være.

(80)

** var skikket Henrik Ravn i Børkop med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Peder Tomasen i Pjedsted for en skøde, han har sig tilvendt af Jens Andersen Munk i Skærup på en ejendoms anpart i en bondegård og bolig i Børkop, uanseet Henrik Ravn kort tid tilforn har købt og afhandlet Jens Munk samme ejendoms anpart i hans formynder Peder Ravn i Skærup hans nærværelse og samtykke, som med tingsvidne, som han på Holman herreds ting har gjort 26/8 sidst forleden, er at bevise. så mødte Anders Pedersen på Peder Tomasens vegne og fremlagde efterskrevne skøde af Holman herreds ting 30/9 1633, som indeholder, det Jens Andersen Munk, barnfød i Skærup, solgte og skødte til Peder Tomasen og hans hustru Anne Hansdatter al den lod, Jens Andersen Munk er arvelig tilfaldet efter sin salig oldefar Hans Munk, som døde i Skærup, i den bondegård i Børkop, Jørgen Nielsen iboer: så og efterdi med Jens Andersens udgivne købebrev bevises, det han 25/2 sidst forleden har solgt og afhændet hans lod og anpart i samme gård og bol til Henrik Ravn og bepligtet sig derpå at gøre ham fuldkommen

skøde, og han derimod ved hans fuldmægtig 30/9 derefter samme ejendom til Peder Tomasen har skødt og afhændet, sin forrige købebrev uagtet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skøde så lovlig at være gjort, at den bør nogen magt at have.

(82)

** var skikket Hans Nielsen i Viuf på sine egne og menige trendingsmænds vegne, som giver eller yder af deres skyld og landgilde til Viuf eller Herslev trendingslægd, og havde stævnet Christen Mogensen Buck i Lilleballe for en uendelig dom, han til Brusk herreds ting forhvervet har 22/3 sidst forleden, anlangende at Anders Jørgensen i Nebel herredsfoged har efterskrevne trendingsmænd, som giver Viuf og Herslev trendingslægd, som er efterskrevne selvejer bønder tildømt at yde og udgive Eltang trendingslægd hver fuldgårdsmand 11 skilling, hvilke dom Anders Jørgensen har dømt efter et vidnesbyrd imod KM jordebog, som Hans Christensen i Bramstrup sin mor og søskende til vilje vidnet har, som giver af deres landgilde i Eltang trendingslægd, og som Hans Mogensen i Påby, Morten Jensen i Almind og Jens Staffensen i Bjert i lige måde har vidnet deres tre brødre til vilje, imod KM jordebog, som er Christen Mogensen Buck i Lilleballe, Jens Jensen og Hans Staffensen sst, som og er trendingsmænd: så og efterdi varselsmændene for samme vidne ikke navnlig her forklaret de mænd i Tyvkær de derfor skulle givet varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikkekende samme vidne ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(84)

** var skikket Christen Jørgensen Bull i Lilleballe på sine egne og medbrødres vegne, nemlig Bertel Hansen i Eltang, Jesper Tomasen sst med flere med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Sørensen i Viuf, Hans Nielsen sst og deres medbrødre af Tyvkær og af Håstrup for en uendelig dom, de lader dem af berømme nogen tid siden her til landstinget at skal have forhvervet, anlangende nogen vidner, de til Brusk herreds ting skal have taget og forhvervet om trendingslægd sildepenge, som de med dem til Koldinghus bør at udgive efter samme vidnes videre indhold: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Jens Sørensens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, der ikke heller findes lovlig varsel for det at være givet, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være, og i lige måde efterdi delsbrevet ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(85)

** var skikket Mikkel Sørensen i Tolstrup hans visse bud Henrik Ravn i Børkop med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Lauge Laugesen Ravn i Velling for en dele, som han lader sig af berømme over ham til Brusk herreds ting forhvervet har, anlangende nogen gæld, som han skulle have været både ham og hans salig bror Peder Laugesen Ravn i Velling skyldig, og han formener en part af samme gæld skulle være betalt både til salig Peder Laugesen Ravn og til Lauge Laugesen selv med rede penge og andre varer. dertil svarede Henrik Ravn, at Lauge Ravn ikke alene samme gæld skulle være berettiget, men hans bror Niels Ravn og søster Dorte Laugesdatter i Landerupgård efter deres bror salig Peder Ravn deri skulle tilkomme: så og efterdi Lauge Ravn ikke alene har været sin bror Peder Ravns arving, men Niels Ravn og hans søster og dertil har været berettiget, og de deres anpart har annammet og Mikkel

Sørensen for kvitteret, og han dog for al summen af Lauge Ravn er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed Mikkel Sørensen af den dele kvit at være.

(88)

** var skikket Henrik Ravn i Børkop på salig Jørgen Pedersens børns vegne, som han er værge for, og Anders Munk, borger i Vejle, på hans søster Else Pedersdatters vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en opsættelses indhold at have stævnet Peder Ulf i Sellerup for et brev, han skal have sig tilvendt på sin oldefar Peder Tomasen, som døde i Andkær bondegård, og hans hustru Gertrud Peders, lydende på 200 rigsdaler, hvilke summa penge han nu fordrer udsæt og vurdering for i hans efterladte gods og bønderejendom, og derfor dom forhvervet har, uanseet de dem noksom formener, at han ikke skal turde ved sin ed vedgå eller bekræfte ej heller med nogen sandfærdighed gøres bevisligt, at han nogen tid har haft så megen formue, at han kunne have forstrakt dem med korn og rede penge: så og efterdi fornævnte Mejling Peder Tomasen samme brev til Peder Mortensen Ulf på 200 rigsdaler har udgivet, og herredsfogden med to andre dannemænd den til vitterlig har forseglet, den og straks efter til tinge er læst og påskrevet, Mejling Peder Tomasens hustru og den til tinge har været gestendig, og ikke Henrik Ravn samme brev vil vide for falsk eller urigtig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme brev ej heller herredsfogdens dom, derefter dømt er, at sige eller magtesløs dømme.

(90)

** var skikket Jens Christensen og Simon Christensen, borgmestre i Lemvig, deres visse bud Gregers Lang, borger der sst, og havde stævnet Laurits Nielsen Agerskov, borger i Lemvig, for en uendelig landstings dom, han her til landstinget 15/2 sidst forleden skal have forhvervet over en forbydelses vidne, til Lemvig byting udgangen er 18/10 1633, lydende blandt andet fornævnte borgmestre at have mundelig for tingsdom befalet Laurits Niels Agerskov skulle begive sig der af byen, efterdi den dag til tinge gaves til kende af deres sognepræst, det Laurits Nielsen skal være berygtet for letfærdighed og en slem levned, som han skulle have beganget med Anders Høsts hustru, som af prædikestolen var forkyndt: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi ikke lovlig er bevist Laurits Nielsen Agerskov nogen utugtig gerning eller letfærdighed med Anders Høsts hustru at have beganget eller på nogen ulovlige steder med hende befunden, da kunne vi ikke kende samme vidne bør at komme Laurits Nielsen til nogen forhindring men magtesløs at være.

(92)

** var skikket mester Jens Skytte, sognepræst til Lønborg og Egvad kirker, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Peder Hansen i Varisbøl for en dom, han til Lønborg birketing 19/11 sidst forleden dømt har, i hvilke han har tildømt hr Peder Iversen, forrige præst i Lønborg og Egvad sogne, at skulle nyde og oppebære af menige mænd i Lønborg sogn, som i birker er bosiddende er, så vidt af den præstelige indkomst i 1633, som kan regnes han har gjort tjeneste for, uanseet det ham ikke aleneste selv vitterligt er, men det end også for ham samme dag blev berettet og i rette sat, at hr Peder Iversen den tid allerede havde oppebåret og annammet af fornævnte sognemænd mere tiende og præstelig indkomst, end han enten selv havde tjent eller ladet tjene for, efterdi han ikke var præst i fornævnte sogne fuldt i fem år, og dog alligevel annammet fem fulde års tiende og indkomst derfor: da efter flere ord dem

på begge sider imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på to dannemænd, mester Jens Skytte på sin side til betroet doktor Jens Dinesen, superintendant i Ribe stift, og Jens Nielsen Dejgård på hr Peder Iversens vegne tiltog hr Poul Jørgensen i Øse, herredsprovst i Skast herred, som skal beramme en visse tid og sted forinden pinsedag føret kommende, parterne for dem beskedige, og mester Jens Skytte og hr Peder Iversen om samme tiende, de om tvister, til minde eller ret imellem at sige og forhandle, og hvis de deri sigende eller gørende vorder skal stande for hulde og af parterne upåtalt i alle måder.

(95)

** var skikket Niels Laugesen Ravn på Velling og havde stævnet Lauge Laugesen Ravn, der sst, for nogen pante eller købebreve, han lader sig høre at skulle have af Lauge Pedersen, boer i Bredstrup, og Villads Nielsen i Landerupgård på deres hustruers ejendom, de skulle have i den bondegård, Niels Ravn iboer, hvilke pant eller købebrev Niels Ravn formener at skal være bænkebreve og ikke i nogen måde skulle være lovlig lovbudt til tinge, som det sig burde. så mødte Lauge Laugesen og fremlagde efterskrevne brev, kendes vi os Lauge Pedersen i Bredstrup, Henrik Laugesen, Lauge Laugesen og Dorte Laugesdatter, at vi har afhændet fra os og vores arvinger og indtil Lauge Ravn i Velling og hans arvinger al den lod og ejendom, som vi samtlige er arvelig tilfalden, jeg Lauge Pedersen efter min salig hustru Karen Laugesdatter og min søn Peder Laugesen, og jeg Henrik Laugesen og mine fornævnte søskende efter fornævnte Karen Laugesdatter, vores salig mor, i den bondegård i Velling, Lauge Ravn nu iboer, disligeste al den lod og arvepart jeg Laurits Pedersen mine børn, som jeg er ret værge for, kunne arveligen tilfalde i fornævnte bondegård efter deres salig mor, som er Anne Laugesdatter så og Else Laugesdatter, Jens Laugesen, Hans Laugesen, Anders Laugesen, Jørgen Laugesen og Maren Laugesdatter, samtligen fornævnte hele søsterlod, uden den lod de kan have i Dommerløkke og Henningstoft, liggende ved Velling, actum Velling 2/6 1630. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 2/4 1626, som indeholder Villads Nielsen i Landerupgård at have oppebåret af Lauge Ravn i Velling 13 sletdaler og derfor pantsatte så meget ejendom, som hans hustru havde i den bondegård i Velling: så og efterdi Lauge Pedersen i samme købebrev har solgt hans børns mødrene bondeeje såvel og Henrik Laugesen hans søskendes ejendom, som de efter loven ikke var mægtig at afhænde, der ikke heller med tingsvidne bevises, samme bondegods, Villads Nielsen pantsat har, tilforn til tinge at være lovbudt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme købebrev og pant, så vidt ejendom anlangende, så lovlig gjort, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(98)

** var skikket Jens Pedersen i Nordenå og havde stævnet Apelone Jepsdatter for en usandfærdig og løgnagtig beskyldning og sigtelse, hun har gjort på ham på Nørherreds ting den næste torsdag for alle helgens dag nu sidst forleden, at han skulle være far til den barn, hun sidste gang fødte til verden, hvilken hendes beskyldning han hårdelig ved sin Gud og salighed benægter, at han ikke er hendes barnefar eller har haft nogen legemlig omgængelse med hende: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme sigtelse er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes og lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så Apelone Jepsdatter og Clemend Christensen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Jens Pedersen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke Apelone Jepsdatter og Clemend Christensen endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne, nogen undskyldning og gensigelse herimod at

gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme sigtelse magtesløs at være.

(99)

26/4 1634.

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Niels Christensen Råle, ridefoged der sst, og havde stævnet Otte Eskesen i Tøstrup for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skulle til nu sidste forleden landsting have forhvervet over nogen vidner, domme og dele, som over ham til Nørherreds ting forhvervet er, hvilken uendelige dom Ulrik Sandberg formener med vrang undervisning at være forhvervet og bør magtesløs at være, og Niels Christensen fremlagde efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 26/9, Christen Pedersen i Tøstrup med flere at have vidnet, at de hos var i Oddum kirke på søndag var otte dage, der Otte Eskesen i Tøstrup og Søren Mortensen i Puglund var opkaldt i altergulvet for præsten og sine medhjælpere, anlangende nogen ærerørige ord, Otte Eskesen blev tilspurgt, om han ville bestå, at han skulle have sagt om Søren Mortensen, da sagde Otte Eskesen, jeg ville ikke sige nej, for det jeg har sagt, thi jeg har en ond mistanke til Søren Mortensen, at han har taget livet af min kvæg og kreatur med trolddom: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Clemend Knudsen og hans medbrødre ikke har vidnet på fersk fod men rum tid efter, sådanne ord skulle være falden, Otte Eskesen og benægter sig ikke slige ord at have haft, eller bevises ham udførlig Søren Mortensen eller hans hustru for nogen uærlig sag at have besigtet, men til tinge såvel som her i dag for retten dem erklæret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner ej heller fornævnte domme og dele, derefter drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Otte Eskesen til forhindring.

(102)

** var skikket velb Holger Rosenkrantz til Landting hans visse bud Mourids Nielsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget 15/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han 4/12 sidst forleden til Hjerm herreds ting imellem velb Holger Rosenkrantz og Albret von Nasted i Handbjerg hovgård dømt og afsagt har, fiskeri anlangende i å den helle, som Albret von Nasted brugt har, og i hans dom har om kendt, efterdi Albret von Nasted kender sig en adelsmand at være, og derfor vidste han sig ikke dommer i den sag, men den for sin tilbørlig dommer at indkomme: da efterdi samme sag har været tilforn hid stævnet, og den da i seks uger har været optagen, og ikke Albret von Nasted eller Niels Christensen nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme herredstings dom magtløs at være, og fogden, når sagen lovlig for ham indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør

(104)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, høvedsmand på Riberhus, hans visse bud Peder Børgesen, foged på Lergrav, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Maren Christensdatter, som tilforn var i Hoager og nu er i Hvam, for et løgnagtig vidne, de til Ginding herreds ting 5/9 1633 vidnet har, at det dem vitterligt var, at Christen Bertelsen

i Hoager ikke var til alders uden 17 år, den tid han blev trolovet med Johanne Andersdatter, som er barnføed i Borbjerg mølle, og med samme deres vidne Christen Bertelsen at ville befri fra den trolovelse, han med Johanne Andersdatter har indgangen, hvorimod med præstens kundskab og andre dannemænds sandfærdige vidnesbyrd er at bevise, at Christen Bertelsen var på hans 22. år, den tid han blev trolovet med Johanne Andersdatter, hvorfor Peder Børgesen på Albret Skeels vegne formener det Maren Christensdatter løgnagtigt at have vidnet for vild og frændskab, efterdi hun er Christen Bertelsens farsøster, og samme deres vidne bør magtesløs at være, og hun derfor en løgner at blive og straffes på hendes fingre efter recessen, og Christen Bertelsen såvel som hun for en løgner at blive: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne usandfærdig og bør magtesløs at være.

(105)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, høvedsmand på Riberhus, hans visse bud Peder Børgesen, foged på Lergrav, med en opsættelse her af landstinget Christen Tygesen i Hoager, Knud Christensen i Stendis og Jens Madsen sst for et vidne, de til Ginding herreds ting 5/9 1633 vidnet har, at det er dem vitterligt, at Johanne Andersdatter, barnfød i Borbjerg mølle var berygtet for løsagtighed, både før hun blev trolovet med Christen Bertelsen i Hoager og siden, og derimod med et fuldt stokkenævn af 23 dannemænd i Borbjerg sogn er at bevise det Johanne Andersdatter, som af barndom har været i Borbjerg sogn, ikke har været berygtet for løsagtighed med andre end Christen Bertelsen i Hoager, som hun er trolovet med og avlet børn ved: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne usandfærdig og bør magtesløs at være.

(107)

24/5 1634.

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud ---- Hansen i Skærup og havde hid kaldt sandemænd af Holman herred Mads Skrædder i Tyvkær hans bane at udlede, som den næste nat for sankt volborg dag 1629 ynkeligen er myrdet og ihjelskudt, hvem hans banemand har været, og først fremlagde Hans Hansen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 24/7 1630, Peder Jensen i Dons, delefoged i Brusk herred, lod efterskrevne klage læse og påskrive, at den næste nat for sankt volborg dag 1629 er kommet Hans Hansen skrædder i Viuf og havde med sig Tomas Jensen skomager i Tyvkær, som blev stejlet for Kolding, og begærede hus hos os, som dem blev bevilget og gav dem mad og øl, da så jeg fattige kvinde ud ad vinduet og så nogen sortklædte folk kom da til huset og sagde, eja hvad skal det være for nogen folk, da svarede Hans Hansen, det er fribyttere og tog sin køllert og bøsse og løb til døren imod dem og bad, de skulle binde ham først, så kom indspringende Peder Jensen Liemand, født i Viuf, med flere, tog min fattige afgangne husbond af sin seng og min datter og bandt os, og så udtog de af vort fattige hus alt hvis gods boskab, køer og anden formue, tog så min mand, min datter og Peder Sørensen med dem ud af huset, og så hængte de vores bryggekedel på min mands hoved og han måtte bære den til det sted, de dræbte ham på, og straks de kom ud, gav de Hans Hansen løs, og han bar godset med dem, og gav min datter løs på vejen og tog hendes klæder af hende til hendes enlig særk og en gammel skindkjortel, og Peder Sørensen bandt de hænder og fødder på og lagde

ham på jorden og slog kroge over bindslet og pindede ham til jorden og der lod ham ligge: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Hans Hansen i Viuf at være Mads Skrædders bane, ham uskyldig at have myrdet og ihjelskudt og fordi svor ham mord og manddød over og fra hans fred, efter deres egen vitterlighed og som de selv sandhed havde udspurgt og forfaret.

(109)

7/6 1634.

** var skikket Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Niels Nielsen i Ånum med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til fornævnte ting 21/11 sidst forleden imellem KM tjener Laurits Lauritsen i Obling og hans svoger Laurits Mikkelsen i sønder Bork dømt har, anlangende noget græs, Laurits Mikkelsen skal have sigtet og beskyldt Laurits Lauritsen for at skulle have reven fra velb Niels Langes eng og græs og til hans græs, hvilke hans sigtelse Laurits Lauritsen straks for tingsdom har benægtet: så og efterdi med tingsvidne er bevislig gjort, det Laurits Mikkelsen for ting og dom har sigtet Laurits Lauritsen i Obling, at han har bort revet græs fra Niels Langes og til sin græs, og ikke han Laurits Lauritsen sådan gerning nøjagtig har over bevist at have gjort, og herredsfogden dog ikke har dømt, eftersom for ham har været i rette sat, men sin dom heden vendt, efter den 73. kapitel i lovens anden bog, som slig sag ikke vedkommer men alene om afslet, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom magtesløs at være.

(111)

** var skikket velb fru Sofie Below til Fårupgård hendes visse bud Peder Christensen, ridefoged på Silkeborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en frafindelse dom han på Nørvang herreds ting 9/7 sidst forleden dømt har, og deri frafundet hendes fuldmægtig fra hvis syn, han til bemeldte den gode frues grund, i øde mark liggende, har ført, hvor vidt deri findes at være indpløjet og med havre sået: så efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi samme synsmænds hjemmel er skelsten anlangende, som for bemeldte fru Dorte Juuls ejendom ved den ene side skal påstøde, og ikke hun for samme syn har været lovlig stævnet og kaldt, så fogden fordi ikke har vidst den at udstede, førend hun derfor blev givet varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende herredsfogdens ulempe deri at være, eller imod den hans dom at sige.

(114)

** var skikket velb Just Brockenhuus hans visse bud Søren Knudsen Kølholt, byfoged i Vejle, og havde stævnet Henrik Christoffersen i Vejle for nogen uendelige domme, han lader sig af berømme at have forhvervet, anlangende en indførsel han her til landstinget skulle ville have konfirmeret, uanseet han hverken for samme uendelige domme ikke heller for hvis indvisning, hvorefter samme indførsel skal være gjort, skal have ham så lovlig stævnet og kaldt, som det sig burde: så og efterdi Niels Ammidsbøl ingen uendelige domme fremlægger, da dersom nogen findes i sagen forhvervet, bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer, og efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds indvisning, det de har indført Henrik Christoffersen i Just Brockenhuuses anpart i samme

gods for 308 rigsdaler, over hvilke deres indvisning vi ikke er dommere, da ved vi ikke andet at sige, end samme anpart, så vidt Just Brockenhuus deri kan være berettiget, jo bør Henrik Christoffersen at efterfølge efter indvisnings formelding, uden det ham lovligen bliver afløst, eller samme indvisning for sin tilbørlig dommer rykket, dog han det til frit folk igen skal afhænde efter håndfæstning.

(118)

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård hans visse bud Erik Sejersen i Vadsted med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Laurits Terkildsen i Kolding med flere for et synsvidne, de til Nørvang herreds ting 10/6 1632 skal have vidnet og afhjemlet, formeldende en opstemning skulle være gjort ved Risager mølle, og dermed opstævnet vand over fornævnte mølledam på Jens Christensens eng i Tinnet, at der skal være gjort skade for fire læs hø, disligeste at skulle være gjort en overfalds kværn, og et stykke hus skulle være rejst sydvest fra mølledæmningen, hvorefter hans tjener Jens Mortensen i Risager mølle er delt blevet, og fire læs hø fratagen af sin fattige formue: så og efterdi fornævnte synsmænd udførligen har hjemlet, hvorledes de har seet samme mølle og opstemning at være beskaffet, og intet derimod fremlægges ikke så at være, som de om hjemlet har, der og befindes lovlig varsel for samme syn at være givet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme synsvidne at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Søren Knudsen samme deres vidne har afstanden, bør den ikke videre at komme Jens Møller til hinder eller skade.

(120)

** var skikket velb Hans Casper von Reibnitz til Bækmark hans visse bud Knud Skarisen. så mødte Oluf Andersen i Mulesgård med Hans Tomasen, ridefoged til Bøvling, hans skrivelse, hvori han er begærende samme sag nogen tid måtte bero: så efter begge parter måned opsat.

** var skikket velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborg bisgård, hans visse bud Mads Madsen i Tarm bisgård og havde stævnes Anders Matiasen i Bøl og hans medbrødre kirkenævninger i Lønborg sogn, for de 13/5 næst forleden har svoret Anne Jensdatter, som sidst boede i Bøl, tov og trolddoms sag over, mente samme deres ed og tov lovlig og ret at være og bør ved magt at blive: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alle har vidnet om Anne Jensdatters trolddoms bedrift, hun dem på helbred, formue og i andre måder har skade tilføjet, hvilket en del med andre vidner befæstes, og i synderlighed Maren Ottesdatter og Karen Andersdatter udførligen har vidnet, det Anne Jensdatter har været i skændsel med Anders Matiasen i Bøl om hans søn og hendes datters giftermål, hun da skal have lovet Anders Matiasen ondt, det han skulle få andet at tage vare på, hvorefter han er falden i en usædvanlig sygdom, og derfor klaget på hende indtil hans død, hvilket og med rygte vidner bevises, hende for hans død og siden derfor at være berygtet, Anders Matiasens frænde Niels ---- Anne Jensdatter og til tinge såvel som og her i dag derfor udførlig har sigtet og beskyldt, det og bevises med en misdæder Margrete Hansdatters bekendelse, som hun upint gjort har, det Anne Jensdatter med flere var skyldig i Anders Matiasens død, og navnlig hvad middel de dertil havde brugt, Niels Davidsen ved åen og udtrykkeligen har påtiet Anne Jensdatter, det han havde seet hende i lignelse slaget imellem dem, og hun da var bleven i sin person, som hun nu her står, og han der skrøbelighed så og skade på hans fæmon er tilslagen, som han hende i lige måde har for sigtet og beskyldt, så alle fornævnte vidner, bekendelse og saggivelse med hinanden om hendes onde bedrift stemmer overens, og intet hun derimod fremlægges, hvormed hun kan bevise sig ærligen og kristeligen at have forholden, da ved vi efter

sådan lejlighed ikke imod samme vidner og sigtelser at sige, og efterdi loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og nævninger som i sogn hos Anne Jensdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet enten at skære eller skylde, så de ved deres ed har hende trolddoms sag over svoret, kunne vi ikke finde nogen årsag dem for den deres at fælde, men ved magt at blive.

(134)

** var skikket Peder Skriver i Stenderup på hans hustru Kirsten Jeskones vegne og havde stævnet Peder Espensen i Plovstrup, herredsfoged i Malt herred, for en dom han har dømt og afsagt 19/4 sidst forleden til fornævnte ting, anlangende en arvelod, som Kirsten Jeskone formener sig lovlig at være tilfalden efter hendes salig datterbarn, salig Dorte Hanskone i Surhave, som hun var oldemor ad, som nogen stund har været hos sin oldemor, førend hun blev gift til Surhave, og har bekostet meget på hende og mener efter loven og KM forordning, at oldemor er næste arving til hendes arv at tage, dog Peder Espensen herredsfoged det ikke at have anseet, som han formener, men i sin dom senteret, at eftersom Dorte Hanskone ikke har andre slægt på fædrene side levende end farbror og farsøster, desligeste på mødrene side oldemor og hendes børn, og fornævnte oldemors sønner er morbrødre til Dorte Hanskone, som død er, og samme frænder er de næste arvinger til den arv at tage: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt at være, og sagen igen til herredsting at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem uden forhaling endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(136)

** var skikket Mikkel Pedersen i Særkær og havde stævnet Maren Peders i Holsted og Hans Pedersen sst for et vidne, de til Malt herreds ting 24/5 sidst forleden vidnet har, anlangende om en halv hundrede daler, som Mikkel Pedersen skulle have lovet Peder Terkildsen i Holsted, hvilke vidne Mikkel Pedersen beskylder vildig og i deres egen sag, efterdi det er Peder Terkildsens egen hustru og hans egen søn: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes at være vildige, tilmed og vidnet om Mikkel Pedersens løfte, som han ikke er bestendig, fra sig bebrevet eller for tingsdom indgået, men her i dag højligen benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme Mikkel Pedersen til nogen forhindring.

(137)

** var skikket Mikkel Lauritsen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen, borger i Vejle, for en opskrift, som han i hans regnskabsbog skal have indtegnet, at Mikkel Pedersen skal 1631, der han tjente på Hvolgård, have bekommet stål og Lønborg salt, hvilket Mikkel Pedersen skal højligen benægte, at han hverken har annammet samme stål eller salt, ej heller lovet ham betaling derfor, men det skal være udlovet i den køb, der Christen Madsen købte den gård, han iboer, af Henrik Holck: så og efterdi ikke befindes samme gælds opskrift at være krævet og klareret på fersk fod efter KM forordning, Henrik Holck i hans skrivelse og tilstår sig samme gæld Christen Madsen at have betalt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift ej heller den dom, derpå funderet er, bør at komme Mikkel Lauritsen til hinder eller skade.

(139)

** var skikket Niels Christensen i Nørkærgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Iversen, barnfød i Nordenå og Maren Ibsdatter i Toftum for et vidne, de til Nørherreds ting 13/2 sidst forleden med Niels Christensen smed i Lavstrup vidnet har, anlangende at Niels Christensen på det andet år skulle have lånt af salig Christen Smed af Nordenå 13 rigsdaler, og Niels Christensen skulle have givet ham hø til rente af samme penge, hvilke vidne han højligen benægter og usandfærdig at være, og ikke at have været salig Christen Smed fornævnte penge pligtig, der han ved døden afgik, og Maren Ibsdatter skal være salig Christen Smeds kones datter: så og efterdi fornævnte vidne og løse opskrift ikke med Mikkel Christensens brev og segl befæstes, men han gælden højligen benægter, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller den dom og vurdering, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(143)

** var skikket Anders Pedersen, barnfød i Højby, og havde stævnet Knud Poulsen i Ullerup, for at eftersom han efter loven befindes at have været hans rette værge, hans fædrene gods at registrere og annamme, og nu Anders Pedersen er kommen til sin lovalder, efter han i fremmed land har søgt sin næring, og begærer samme sin fædrene arv og besked derpå af sin bemeldte farbror, har hans farbror under et skin sat sig i en bundløs gæld og givet Iver Madsen i Egum hans brev på en stor summa pending ved 800 rigsdaler, uanseet han intet skal være ham skyldig, men alt sådant at være sket med underfundighed, at han intet skulle have Anders Pedersen med at betale, endog det er børnepenge, han fordrer, som efter loven og recessen først bør at betales af fælles bo: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Anders Pedersen på sin side til betroet Niels Ravn i Velling og Jens Nielsen i Pugdal, og Knud Poulsen opnævnte Mads Madsen i Sønderby og Tomas Terkildsen i Ødsted, vi og på rettens vegne dertil har nævnt Søren Hår i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, hvilke fem dannemænd skal forsamles i Knud Poulsens gård i stor Ullerup i dag otte dage, og da have fuldmagt dem at imellem sige og likvidere, hvad Knud Poulsen til Anders Pedersen på sine egne og sin brors (blank) vegne for samme deres tilfaldne arv bør at udlægge, og derfor skal Knud Poulsen gøre ham nøjagtig forsikring i hans bondegods efter lovlig lovbud, som det sig bør, hvad fornævnte fem mænd samtlige eller og de fleste deri sigendes vorde skal stande for fulde og af parterne upåtalt, og hvis pant eller domme, på Knud Poulsens gods gjort er, ikke at komme parterne til forhindring, dog lovede Anders Pedersen at hvis forsikring, han i så måder bekommer, skal han med forlene på sin og hans brors vegne Knud Poulsen kvit og fri hans livstid at nyde og bruge.

(144)

** var skikket Jacob Pedersen i Højby hans visse bud hans bror Anders Pedersen sst og havde stævnet Palle Pedersen, barnfød i Ullerup, for en klage. han for rum tid siden til Elbo herreds ting over ham forhvervet har, anlangende at han skulle have gjort Palle Pedersen skade på Højby mark, der Jacob Pedersen gik og holdt på sin mors plov, hvilket han hårdeligen benægter aldrig det ringeste at have gjort ham nogen skade: så og efterdi Palle Pedersens klage ikke formelder om nogen enkende dag eller tid, samme gerning skal være sket, Niels Tuesen og hans medfølgere ikke heller har vidnet på fersk fod, men først år og dag efter sligt skulle være gjort, Anne Hanskones kundskab og er en bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet, eller lovlig varsel for givet, da kunne vi

efter sådan lejlighed ikke kende samme klage, vidne og bænkebrev så noksom, at de bør nogen magt at have, ved ikke heller nogen vurdering derefter at udstede.

(147)

** var skikket Anders Nielsen Gråhede i Sædding på sine egne og medbrødre Gøde Christensen, Morten Christensen og Jacob Tomasen i Sædding og havde stævnet Karl Hansen i Sædding med flere sst for et vidne og skiftebrev, de dem af berømmer at Anders Nielsen og sine medbrødre skulle have gjort og indgangen med dem om Bolkær at ophævde, hvilke Anders Nielsen og sine medbrødre benægter ikke at ville indgå eller forsegle af den årsag, de har syntes, at Karl Hansen og sine medbrødre, som er boende i øster Sædding, har deres dør forte, fædrift og udgang østen fra Sædding by, og Anders Nielsen og sine medbrødre ikke har anden dør forte eller til græsning og tøjren til deres køer og heste end Bol klinker: så og efterdi samme skifte er ejendom angældende og ikke bevises det med lensmandens vilje eller i hans fuldmægtigs nærværelse at være sket, eller for fornævnte syn givet varsel, da finder vi efter sådan lejlighed samme skiftebrev og syn såvel som den dom, derpå funderet, magtesløs at være.

(150)

** var skikket Laurits Svendsen i Sørup, KM bestalter kaptajnløjtnant, hans visse bud Søren Sørensen i Rejsdal med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hams Jørgensen Lang i Starup, Frederik Jørgensen Lang, Hans Due og Ellen Madsdatter sst for et vidne, de til Brusk herreds ting 12/4 sidst forleden vidnet har, at de skal have seet den næste fredag for Laurits Løjtnants bryllup stod i Starup søndagen næst efter fastelavn 1620, da skulle de have seet Anne Christensdatters kiste og seng så og øl og mad komme ud fra hr Christens gård og hjem i bryllupsgården, Laurits Løjtnants gård, og at salig hr Christen lovede Laurits Svendsen fire års tiende af hans egen gård, og da holdt hr Christensen og hans hustru Margrete Grøn halv bryllups kost og halv bekostning, hvilke deres vidne han formener ikke skal stemme overens: så og efterdi Hans Jørgensen og hans medbrødres vidne ikke er vidnet på fersk fod eller om nogen visse dag og tid, Niels Tomasens kundskab og er et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet, eller varsel for givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og brev ej heller dem dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have.

(152)

** var skikket Iver Jensen Nebel, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget 15/3 næst forgangen, lydende ham da at have stævnet Peder Hansen i Varisbøl, tingholder i Lønborg birk, for en dom, han til Lønborg birketing 8/11 sidst forleden dømt og afsagt har, og deri tildømt Iver Jensen at betale Søren Nielsen, tingskriver i fornævnte birk, 50 daler hovedstol og 18 daler rente efter et kontrakts seddel, Iver Jensen skal have givet Hans Jensen, forrige skriver på Lønborggård, nu boende i Varisbøl, på nogen øksne hos ham på Lønborggård at opsætte på foder, hvilken seddel han for en vitterlig gæld til Søren Nielsen har afhændet: så og efterdi ikke udførlig for fogden har været bevist, hvor længe samme øksne har været bestandende på foder, så der kunne vides, hvad visse summa derfor burde at betales, og fogden dog har tildømt Iver Jensen samme penge at betale med sin rente og skadegæld, som hans brev ikke udførlig formelder, så han derefter er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed denne dom og dele ikke at komme Iver Jensen til nogen forhindring, men efterdi Iver Jensen samme forhandlings brev med egen hånd har underskrevet,

hvilken Hans Jensen igen til Søren Nielsen i hans betaling har opdraget, da ved vi ikke samme forhandling og følgebrev at imod sige.

(155)

** var skikket Lauge Ravn i Velling og havde stævnet sin bror Niels Ravn sst for en dom, han af Holman herredsting skal have forhvervet 24/2 nu sidst forleden, anlangende en summa pending, Lauge Ravn skulle være Niels Ravn pligtig, en del efter nogen kontrakter, som Lauge Ravn og hans afgangne bror skulle have gjort 1623, anlangende arv efter deres salig forældre, hvilke kontrakter Lauge Ravn ikke skulle have efterkommet: så og efterdi fornævnte kontrakt og brev for herredsfogden har været i rette lagt, som Lauge Ravn med egen hånd har underskrevet på hvis, han og hans bror Peder Ravn har været Niels Ravn skyldig, og herredsfogden har tildømt Lauge Ravn sin part deraf at betale, da ved vi ikke samme kontrakt og brev ej heller herredsfogdens dom, så vidt derpå funderet er, at imod sige. belangende Niels Ravns opskrift og regnskabsbog, som ikke med Lauge Ravns hånd bekræftes, eller på fersk fod findes krævet og klareret efter KM forordning, såvel som fornævnte herredstings dom i den punkt, kunne vi ikke kende så noksom, at det bør at komme Lauge Ravn til hinder eller skade.

(158)

** var skikket Lauge Pedersen Borre i Bredstrup med en opsættelse her af landstinget 12/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Lauge Laugesen Ravn i Velling for en uendelig dom, han lader sig af berømme her til landstinget forleden over ham at skal have forhvervet over en anden uendelig landstings dom 18/1 næst forleden, anlangende nogen gæld Lauge Pedersen skulle være Lauge Ravn og Søren Jensen i Mejsling skyldig, uanseet Lauge Pedersen skal have betalt Lauge Ravn syv øksne på regnskab, så og Søren Jensen at være betalt med rede penge og godt gods: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi bemeldte opskrift, i tingsvidne er indført på samme gæld, ikke med Lauge Ravns brev og segl bekræftes, eller han den for tingsdom har indgået, meget mindre vil være gestendig, men højligen benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift og vidne så noksom, at det bør nogen magt at have eller komme Lauge Ravn til hinder eller skade.

(160)

** Anders Nielsen i Hede cit Christen Pedersen. så mødte Jens Dejgård i Vallund på Laurits Bertelsens vegne og mente, samme vidne ret at være: da for nogen lejlighed, sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag måned, og fornævnte korn Anders Nielsen at tilbydes.

(161)

** var skikket Anders Pedersen, født i Højby og nu borger i Trondheim i Norge, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen i Søholm, herredsfoged i Elbo herred, for at eftersom Anders Pedersen for ham har ladet indstævne hans farbror Knud Poulsen i Ullerup for hans fædrene arv, han som hans rette lovværge ikke har ladet registrere, og fogden da første gang ikke har villet dømt endelig i sagen, men gjort sin dom uendelig, og Anders Pedersen dermed opholdt, så han har været forårsaget den at hid kalde, hvor samme hans dom er funden (uafsluttet)

(162)

** (fortsat fra ikke bevaret blad) så mødte Poul Jensen i Kolding på Hans Jensens vegne med hans skriftlige svar, som blandt andet indeholder, det han formener Anders Pedersen gør ham uret, idet han ham tit og ofte tribulerer med landstings stævning, ham til bekostning og udgift, førend endelig dom er gangen, og sagen bliver ordelt med hans seks ugers betænkende efter recessen, sætter derfor i rette, om Anders Pedersen ikke bør for sådan unødig trætte at give ham billig kost og tæring: så og efterdi Hans Jensen tilforn har dømt i samme sag om fornævnte arv, hvilken hans dom her til landstinget har været indstævnet, og formedelst den var uendelig kendt som udømt, sagen til ham hjemfunden uden forhaling endelig at dømme, og han dog efter lovlig kald og stævning med hans opskrift sagen i 14 dage har optagen, efterdi ej var lovlig stævnet, dog ikke navngivet i hvad måde, det var ulovlig, men alene med hjemfindelse til sagens forhaling, da ved vi ikke andet derom at sige, end Hans Jensen sig dermed har forseet og bør at igen give Anders Pedersen hvis billig kost og tæring, han for den hans opsættelse anvendt har.

(163)

** var skikket Jørgen Nielsen i Kyvling på sine egne og på sin hustru Margrete Jørgens, Mae Nielskone i Bøl og Else Jenskone i Stavning, så og Tomas Andersen i Lønborg på sin hustru Kirsten Tomaskones vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Carsten Olufsen, foged på Lønborggård, for et vidne han til Lønborg birketing 11/2 næst forleden på sin husbonds vegne forhvervet har efter en misdæders Margrete Hansdatters mund, at hun i Lønborggårds borgestue havde bekendt, at en kvinde ved navn Gunder i Bøl skulle have sagt for hende, at fornævnte folk skulle have været forsamlet i Lønborg præstegård i en dans med mere, som i samme bekendelse er indført, og der fornævnte misdæder har været for tingsdom og været samme bekendelse bestendig, har hun sagt, at hun ikke vidste fornævnte folk andet at beskylde, end Gunder har sagt for hende, og Gunder Christensdatter og samme dag har været for tingsdom og sagt, at hun ikke vidste dem noget at beskylde, og Margrete Hansdatter siden ydermere i fængsel såvel som på birketinget 25/3 næst forleden efter en opskrift, som for hende har været læst, har sagt, at fornævnte personer skal været lige gode i trolddoms bedrift med hende, hvilke to udlæggelser skal være tvært imod hverandre: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske, som forvunden er for nogen uærlig som tyve, forrædere, troldkarle eller troldkvinder, står til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville sige eller vidne på nogen, og Margrete Hansdatter at have været et udedisk menneske, som for sin misgerning er heden rettet, samme bekendelse gjort har, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse magtesløs at være og ikke komme Jørgen Nielsen, Margrete Jørgens, Mae Nielskone, Else Jenskone og Kirsten Tomaskone på deres ære og rygte til hinder eller skade.

(164)

** var skikket Jørgen Lauritsen i Kyvling, Jens Pedersen i Bøl og Jes Andersen sst på sin hustru Sidsel Jeskones vegne med en opsættelse (uafsluttet)

(165)

** var skikket Mads Lauritsen, borger i Varde hans visse bud Jep Christensen sst og havde stævnet salig Maren Gødesdatters arvinger og rette lovværge for en usandfærdig udlæg og vidne, hun til

Varde byting 30/9 sidst forleden på ham vidnet og gjort har, anlangende at han skal været hendes barnefar til den sidste barn, hun har fået, hvilket hendes udlæg og vidne Mads Lauritsen straks samme dag for tingsdom med hans oprakte fingre har benægtet, og ikke hendes udlæg er sket på fersk fod, men det at være langt over 7 år siden, hun barnet har fået: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme udlæggelse er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så Maren Gødesdatters arvinger har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Mads Lauritsen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke salig Maren Gødesdatters arvinger endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne, nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme udlæggelse vidne magtesløs at være.

(167)

5/7 1634.

** var skikket Anders Hansen, borger i Ribe, og havde hid kaldt sandemænd af Lø herred Hans Pedersen i Overby hans bane at udlede, som på anden pinsedag sidst forleden er dræbt og ihjelslagen af Jens Hansen i Døstrup, og først fremlagde Anders Hansen efterskrevne tingsvidne af Lø herreds ting 21/6 sidst forleden, Jens Pedersen i Lovrup at have vidnet, at på anden pinsedag, som var 26/5 sidst forleden, der de var forsamlet til sogneøl i Karl Andersens hus i Døstrup, så gik Jørgen Spilmand af Kloster om og legte og begæret penge om i laget, en part havde penge at give ham, og en part havde ikke, men der han kom til Hans Pedersen nu salig, da gav han ham 1 skilling lübsk, og Jens Hansen i Døstrup gav ham en søsling, så begyndtes de derom at trættes, han skulle også give ham 1 skilling lübsk, da svarede Jens Hansen, du må give ham hvad du vil, jeg vil give ham hvad jeg vil, så begyndte de at kives, så slog Hans Pedersen til Jens Hansen med et stob, og Jens Hansen drog sin kniv og slog til Hans Pedersen: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Jens Hansen i Døstrup manddød over og fra hans fred, for Hans Pedersen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt, og derefter blev den ottende sandemand Niels Lauritsen i Randerup hans skudsmål gjort, det han er forhindret i hans rejse udenlands, så han ikke i dag kunne være til stede og gøre sin ed, men på begge sider bevilget dermed til næste landsting efter mauriti først kommende.

(169)

** var skikket Hans Nielsen Smed i Pjedsted og havde stævnet Iver Madsen sst for en sigtelse og klage, han efter en tyv og letfærdig misdæders bekendelse har gjort på ham til Holman herreds ting 10/3 sidst forleden, så Hans Smed skulle have købt og afhandlet samme tyv en skæppe byg og et langjern, som han skulle have vidst, han havde frastjålen Iver Madsen, hvilket Hans Smed dog højligen benægter, så samme tyv ham slig sagen har påsagt af had og hans uvenners tilskyndelse: så og efterdi fornævnte bekendelse befindes af en tyv og misdæder at være gjort, hvis ord efter recessen ikke står til troende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse ej heller fornævnte klage og sigtelse, såvel som den nævningsed, derefter funderet og svoret, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Hans Smed på hans ære og gode rygte til hinder eller skade i nogen måde.

(171)

** var skikket Jes Gødesen i Galthoved hans visse bud Hans Gødesen der sst og havde stævnet Peder Andersen i Krarup for et vidne, han til Østerherreds ting 11/3 1633 med sin husbond, velb fru Sofie Below til Fårupgård, vidnet har, og i hans vidne indført at han skulle have kommet til Jep Gødesen og en karl i Krarup lund den næste søndag efter kyndelmisse at da skulle have seet, det de skulle have standen og læsset en læs ris, og Peder Andersen da at skulle have tilspurgt dem, hvem der havde givet dem forlov at hugge ris i deres lund: så og efterdi Peder Andersen udførlig har vidnet, det Jep Gødesen er befundet på steden i Krarup lund med samme ris og læssede dem på vognen, det og her bevises ham derefter med samme ris uden lunden på vejen ad Galthoved at være befunden og straks pant frataget, og intet derimod fremlægges jo så at være sket, hvormed Jep Gødesen for samme gerning lovlig kan befris, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne ej heller fornævnte herredstings domme, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(173)

** var skikket hr Niels Bøgvad i Pugdal hans visse bud Jens Nielsen der sst med en opsættelse her af landsting i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jep Clausen i Børup og Tomas Pog i Kongsted for et købebrev og tingsvidne, de har forhvervet til Elbo herreds ting af Ludvig Ibsen i Randers og Rasmus Jacobsen der sst, med hvilke de på arvingernes vegne efter afgangne Rasmus Mouridsen i Højby, forrige herredsskriver i Elbo herred, ville tilholde sig et stykke ejendoms bol i Højby, som hr Gregers Envoldsen i Hemmet sig med rette vedkender og tilholder efter sine salig forældre: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi samme skøde er bondeejendom angældende, og ikke bevises samme bondeejendom tilforn lovlig at være lovbudt efter loven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skøde så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, belangende de andre breve, hid stævnet er, ikke fremlægges, da bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer.

(175)

** var skikket hr Niels Bøgvad i Pugdal hans visse bud der sst og havde stævnet Henrik Ravn i Børkop for et købebrev, han lader sig af berømme at have bekommet af Jens Andersen Munk i Skærup på nogen ejendoms part i en bondegård i Børkop, som Jens Andersen arvede efter sin salig oldefar Hans Munk, som boede i Skærup, og Henrik Ravn ville i så måde tilholde sig nogen anpart i fornævnte bondegård i Børkop, som Jørgen Nielsen nu iboer, og den imod recessen ville adskille, uanseet han er aldeles fremmed til samme gård at kunne indkøbe, men befindes at Peder Tomasen i Pjedsted med sin hustru, fornævnte Jens Andersens farsøster, den halve part af fornævnte gård arvelig at være tilfalden efter hendes salig far, og derfor nærmere til den at samle og indkøbe: og efter flere ord dem imellem var, voldgav de samme tvistige sag på fire dannemænd, Henrik Ravn på sin side til betroede Peder Ravn i Skærup og Hans Hansen sst, og Jens Nielsen på hans fars vegne tilnævnte Hans Ravn i Velling og Søren Bull i Follerup, hvilke fire dannemænd skal forsamles ved Holman herreds ting på mandag først kommende otte dage, og da have fuldmagt parterne endelig at imellem kende, og hvad de deri sigendes vorder skal stande for fulde upåtalt i alle måder.

(176)

** var skikket Jens Lauritsen i Kongensgård, Jørgen Lauritsen i Kyvling, Peder Jespersen sst, Mette Tures sst og Mae Nielskone i Bøl, Else Jenskone i Stavning deres visse bud Visti Lauritsen i Bindesbøl, herredsfoged i Østerherred, og havde stævnet Karsten Olufsen, foged på Lønborggård, for to udlæggelser og bekendelser, han på sin husbond velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, befalingsmand på Lønborggård, hans vegne til Lønborg birketing efter to misdædere, Margrete Hansdatter og Anne Jensdatter, deres ord forhvervet har, hvilke deres bekendelser findes at være tvært imod hverandre, tilmed benægter fornævnte folk samme deres udlæggelser ved deres Gud og sjæls salighed dem i slig gerning uskyldig at være: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske, som for nogen uærlig sag forvunden er, deres ord at skulle stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder i hvad, de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Margrete Hansdatter og Anne Jensdatter, som samme bekendelser gjort har, at have været to misdædere og troldkvinder, som for deres gerninger er heden rettet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres bekendelser så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Jens Lauritsen, Peder Jespersen, Mette Tures, Mae Nielskone og Else Jenskone på deres ære og gode rygte til nogen forhindring.

(178)

** var skikket Jens Pedersen i Bøl, Peder Matiasen i Vostrup, Maren Peders sst og Else Gødes i Bøl deres visse bud Visti Lauritsen og havde stævnet Carsten Olufsen, foged på Lønborggård, for to udlæggelser og bekendelser, han på sin husbond velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, befalingsmand på Lønborggård, hans vegne til Lønborg birketing efter to misdædere, Margrete Hansdatter og Anne Jensdatter, deres ord forhvervet har, hvilke deres bekendelser findes at være imod hverandre, tilmed benægter fornævnte folk samme deres udlæggelser ved deres Gud og sjæls salighed dem i slig gerning uskyldig at være, og det dem løgnagtigt at være påsagt: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske, som for nogen uærlig sag forvunden er, deres ord at skulle stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder i hvad, de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Margrete Hansdatter og Anne Jensdatter, som samme bekendelser gjort har, at have været to misdædere og troldkvinder, som for deres gerninger er heden rettet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres bekendelser så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Jens Pedersen, Peder Matiasen, Maren Peders og Else Gødes på deres ære og gode rygte til nogen forhindring.

(180)

** var skikket Tomas Andersen i Lønborg by på sen hustru Kirsten Tomaskone såvel som og Maren Nielskone i Bøl og Sidsel Jenskone sst deres vegne og havde stævnet Karsten Olufsen, foged på Lønborggård, for en udlæggelse og bekendelse, han 25/3 næst forleden på Lønborg birketing efter en opskrifts formelding, som da for hende har været læst, og derhos sagt at fornævnte personer skulle være lige gode i trolddoms bedrifter med hende, hvilken hendes løgnagtige bekendelse de højligen benægter usandfærdig at være: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske, som for nogen uærlig sag forvunden er, deres ord at skulle stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder i hvad, de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Margrete Hansdatter, som samme bekendelser gjort har, at have været en misdæder og troldkvinde, som for hendes misgerninger er heden rettet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme hendes bekendelser så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme Kirsten Tomasdatter, Maren Nielskone og Sidsel Jenskone på deres ære og gode rygte til nogen forhindring.

(182)

** var skikket Jørgen Nielsen i Kyvling og hans hustru Margrete Jørgens deres visse bud Visti Lauritsen i Bindesbøl, herredsfoged i Øster herred, og havde stævnet Carsten Olufsen, foged på Lønborggård, for to udlæggelser han på sin husbond, velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, befalingsmand på Lønborggård, hans vegne forhvervet har til Lønborg birketing, som bemelder, at Margrete Hansdatter dem har beskyldt efter en kvinde, ved navn Gunder i Bøl, hendes ord, at hun skulle have sagt for hende, at de skulle været med flere, som i samme bekendelse er indført, forsamlet i Lønborg præstegård i en dans, og fornævnte Gunder samme dag fornævnte folk at have undskyldt, at hun ikke vidste med dem andet end ære og godt, og Margrete Hansdatter i den sidste bekendelse at have dem udlagt, at de var lige gode i trolddoms bedrift med hende, hvilke to udlæggelser skal være tvært imod hverandre, endvidere efter en anden misdæder, Anne Jensdatter, som boede i Bøl, hendes udlæggelse til fornævnte birketing, som bemelder at hun har udlagt Bodil Nielskone og Kirsten Olufs at være lige gode i trolddoms bedrift med hende, og hun har beskyldt Kirsten Olufs hendes to døtre Apelone og Else, som den første misdæder i hendes udlæggelse gjort har, og der Anne Jensdatter er kommen til ilden, har hun sagt nej for alt hvis, hun til dem har bekendt, des uanseet ikke med nogen sandfærdig vidnesbyrd skal Jørgen Nielsen eller hans hustru noget uærligt enten for trolddom eller andet over bevises: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske, som for nogen uærlig sag forvunden er, deres ord at skulle stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder i hvad, de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Margrete Hansdatter og Anne Jensdatter, som samme bekendelser gjort har, at have været to misdædere og troldkvinder, som for deres gerninger er heden rettet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres bekendelser så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Jørgen Nielsen eller hams hustru Margrete Jørgens på deres ære og gode rygte til nogen forhindring.

(184)

** var skikket Niels Mouridsen i Tarm på sin hustru Bodil Nielskone hendes vegne, Oluf Mogensen i Kroge på sin hustru Kirsten Olufs hendes døtre Apelone og Else deres vegne hans visse bud Visti Lauritsen i Bindesbøl og havde stævnet Carsten Olufsen, foged på Lønborggård, for to bekendelser han efter den misdæder, Margrete Hansdatter, hendes mund på hans husbond, velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, hans vegne forhvervet har, som bemelder at hun til Lønborg herreds ting dem i den første udlæggelse har beskyldt, at de har været forsamlet i Lønborg præstegård i en dans, og i den sidste at have dem udlagt, at de var lige gode i trolddoms bedrift med hende, og hun i den sidste nogle godtfolk at have undskyldt, som hun i den første har udlagt, så samme to bekendelser findes imod hverandre, og den sidste ydermere at have gjort end den første på det, hun pine kunne være kvit. endvidere efter en anden misdæder, Anne Jensdatter, som boede i Bøl, hendes udlæggelse til fornævnte birketing, som bemelder at hun har udlagt Bodil Nielskone og Kirsten Olufs at være lige gode i trolddoms bedrift med hende, og hun har beskyldt Kirsten Olufs hendes to døtre Apelone og Else, som den første misdæder i hendes udlæggelse gjort har, og der Anne Jensdatter er kommen til ilden, har hun sagt nej for alt hvis, hun til dem har bekendt, des uanseet ikke nogen med sandfærdig vidnesbyrd skal Bodil Nielskone, Kirsten Olufs eller hendes døtre noget uærligt enten for trolddom eller andet over bevise: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske, som for nogen uærlig sag forvunden er, deres ord at skulle stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder i hvad, de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Margrete Hansdatter og Anne Jensdatter, som samme bekendelser gjort har, at have været to misdædere og troldkvinder, som for deres gerninger er heden rettet, da kunne vi efter sådan

lejlighed ikke kende samme deres bekendelser så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Bodil Nielskone, Kirsten Olufs og hendes døtre Apelone og Else på deres ære og gode rygte til nogen forhindring.

(186)

** var skikket velb Hans Casper von Reibnitz til Bækmark hans visse bud Knud Skarisen, foged på Bækmark, med en opsættelse her af landstinget 7/6, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for et 24 mænds vidne, han under hans eget og herreds segl med flere har beseglet, udgivet og samtykt til Skodborg herreds ting 17/3 sidst forleden i hans egen sag imod Hans Casper von Reibnitz udstedt. sammeledes stævnet Oluf Jensen i Grønkær og hans medbrødre 24 mænd, for et vidne, de til fornævnte ting 17/3 skal have vidnet om de mænd i Skalstrup i Nees sogn, deres korns fordærvelse og forrådnelse, disligeste om Storå og bække imellem Bækmark og Ølby, så og om rygte og tidende at Hans Casper von Reibnitz har ladet deres korn i Nees, Lomborg og Rom sogne med sit folk og heste nedtrække og omkaste, såvel som fængsel til sine egne såvel som andre vejfarende folk med andet mere, med hvilke deres vidne han formener sig storligen at være uforrettet, og de ikke skal bevise han dem selv i det ringeste har uforrettet: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(187)

** var skikket velb Hans Casper von Reibnitz til Bækmark hans visse bud Knud Skarisen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Christensen i ved Høje for et vidne, han 17/3 sidst forleden på Skodborg herreds ting gjort har, at Hans Casper von Reibnitz skulle have ladet hans mor af hendes værsted udkaste og otte faderløse børn uden al dom, udvisning og rettergang, hvilket hans vidne han formener ikke sandfærdig skulle være, men det anderledes vil bevise. i lige måde hid stævnet Jens Andersen i Sakskærgård med flere for hvis vidner, de 17/3 til fornævnte ting gjort har om deres tiende, de i fjendernes tid på Bækmark har udgivet, hvilke deres vidne han formener ikke aleneste er imod KM mandat, men og Hans Casper von Reibnitz ikke den tid havde noget med Bækmark at bestille, og fru Birgitte Brahe selv mistede al hendes løsøre, som hun havde, og var den stund, de var her i landet, hos Christoffer Gersdorff, formener de ham storligen har uforrettet, og deres vidne derfor burde magtesløs at være: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(188)

** var skikket velb Hans Casper von Reibnitz til Bækmark hans visse bud Knud Skarisen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Hans Christensen i Ulsundby med flere for et vidne, de 17/3 sidst forleden til Skodborg herreds ting gjort har, at Hans Casper von Reibnitz for nogen tid lang siden lod Tomas Nielsen, som boede på Skovhede, indsætte i hullet på Bækmark og var der så ilde medhandlet, at han måtte bæres af fængslet og på en vogn hjemages. sammeledes Maren Madsdatter, som boede i

Rojgård, for et vidne, hun samme dag gjort har, at Hans Casper von Reibnitz for nogen tid siden, der hendes mand Anders Knudsen var ved Silkeborg og gjorde en vognægt, og der han kom hjem igen til Bækmark, tog Hans Casper en tornekæp og selv med mange hug og slag gennede hendes mand ned i hullet uden al årsag, hvilke hendes vidne han i lige måder formener at være usandfærdig, og aldrig skal bevises, at han har slået nogen bonde med kæp, siden haner kommet på Bækmark at bo: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være og ikke komme Hans Casper til forhindring.

(189)

** var skikket velb Hans Casper von Reibnitz til Bækmark hans visse bud Knud Skarisen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Søren Christensen på Midsommersbjerg og hams medbrødre 24 mænd for et vidne, de samtlig på deres egne og menige herredsmænd, tilstede var 19/4 næst forleden, til Vandfuld herreds ting gjort har, i hvilke deres vidne de har vidnet og bekendt om de mænd i Skalstrup i Nees sogn deres korns forrådnelse og fordærvelse, om Storå og bække imellem Bækmark og Ølby, så og farlig vand imellem Nees og Bækmark, disligeste og rygte og tidinger, at Hans von Reibnitz har ladet deres korn i Nees, Lomborg og Rom sogne med sine folk og heste nedertrække og omkaste samt fængsel og ubarmhjertighed til sine egne såvel andre vejfarende folk, med hvilke vidner han formener sig storligen at være uforrettet: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(190)

** var skikket Christen Christensen i Vostrup hans visse bud Visti Lauritsen i Bindesbøl med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet velb Christoffer Gersdorff til Søbygård, KM befalingsmand på Lønborggård, for to uendelige domme og en endelig dom, han til Lønborg birketing for en kort tid forleden på ham forhvervet har, og i samme dom er fradømt sin fæste og sin gård til første fardag at afvige, for han til Lønborg birketing skulle være delt for en løgner: så og efterdi ikke befindes for birkefogden at være bevislig gjort, det Christen Christensen i nogen de måder, recessen om formelder, sin fæste at have forbrudt, og birkefogden dog har ham samme gård at bruge fradømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme domme at følge, eller nogen magt at have.

(191)

** var skikket Christen Madsen i Vejle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Hans Andersen i Assendrup for en indførsel, han ved sin fuldmægtig Terkild Lauritsen, byskriver i Vejle, har ladet sig indføre i hans gård og grund, som han påboer, i hans fraværelse og ej efter forordningen først søgt nogen løsøre: så og efterdi for byfogden såvel som for os er i rette lagt Christen Madsens udgivne skadesløs brev, som han til Hans Andersen på samme penge givet har, og byfogden fordi efter Christen Madsens begær har tildømt Hans Andersen indvisning i hans hus og gård, hvorefter og indlæg og vurdering ved

dannemænd er sket, hospitalets pant uforkrænket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom ej heller den vurdering, derefter sket er, at sige eller magtesløs dømme.

(193)

** var skikket Peder Jensen i Herup og havde stævnet Peder Pedersen i Blakskær for en vidne, han til Sevel birketing 4/6 vidnet har, at han var i Herup og hørte den næste søndag for pinsedag, at Peder Jensen truede og undsagde Anders Skrædder i Månebjerg, hvilke Peder Jensen hårdeligen benægter: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Peder Jensens ord og mundheld, som han ikke er gestendig, fra sig bebrevet eller for tingsdom indgået, men højligen benægter, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(194)

** Mads Iversen Bartskær i Holstebro bød sig i rette imod Anders Nielsen sst. kost og tæring.

(195)

** var skikket Christen Madsen i Vejle og havde stævnet Hans Andersen i Assendrup for en dom, han til Vejle byting på Mads Jørgensen i Svends mølle hans vegne forhvervet har, anlangende 15 daler, endog Christen Madsen formente samme gæld 1627 med adskillige gods at være betalt efter hans regnskabsbogs indhold, og han det dog igen er tildømt at betale: så og efterdi for byfogden såvel som for os er i rette lagt Christen Madsens underskrevne brev på 15 daler, han Mads Jørgensen for malt er pligtig bleven, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være betalt, og byfogden fordi har tildømt Christen Madsen samme penge at betale eller indlæg i hans bo efter KM forordning, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(196)

19/7 1634.

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Peder Poulsen i Ferup og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred en person, ved navn Svend Keltring, hans bane at udlede, som er bleven ihjelskudt på Bække mark i Anst herred, hvad var ham til bane og livs lagt, og først fremlagde Peder Poulsen efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 10/7 sidst forleden, Peder Pedersen i Gejsing og Søren Sørensen sst at have vidnet, at de mandag otte dage var hos Peder Olufsen, markvogter i Gejsing, og begærede af ham, at han ville møde til Anst herreds ting og der at ville bekende hvad den keltring hed, som skød Svend Keltring på Bække mark, da svarede Peder Olufsen dem, at han havde intet til tinget at bestille, men navn på de to keltringer ville han vel sige dem, den ene hed Christen Keltring Hvidskæg, den anden Rasmus Keltring, som skød ham i hans lår: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Keltring Hvidskæg at være Rasmus Keltrings bane ham sagesløs at have ihjelskudt, og fordi svor ham fra hans fred, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt.

(197)

** var skikket Mads Jensen i Starup og havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred, Laurits Jensen i Ammidsbøl hans bane at udlægge, som Niels Madsen sst skal have dræbt og ihjelslaget, og mente ham sagesløs af dage at være taget, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Jerlev herreds ting 18/6 dette år, at Mads Jensen i Starup, ret eftermålsmand efter salig Laurits Jensen, lod læse og påskrive efterskrevne klage, indeholdende hvorledes Laurits Jensen og hans hustru Karen Lauritskone blev overfaldet af Niels Madsen Buck i Ammidsbøl og hans hustru Mette Nielskone, som slog dem med en langskaftet økse og en kæp: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Madsen i Ammidsbøl manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Laurits Jensen, der sst, han ihjelslog.

(198)

** var skikket velb fru Sofie Staverskov, salig Otte Kruses, til Donneruplund hendes visse bud Hans Pedersen i Askær og efter KM oprejsnings brev havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, Hans Clemendsen i Bregnhoved hans bane at oplede, som skal være fundet død og ihjelslagen imellem Ilved og Sindbjerglund, og fremlagde Hans Pedersen efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 24/6 sidst forleden, hvori Jep Nielsen i Hedensted gør vitterligt, at 17/6 var en mand hos ham, som er barnfød i Bøllund i Give sogn, ved navn Niels Lauritsen, og bekendte, at han natten imellem 30/5 og 31/5 da mødte han sin hustrus far Hans Clemendsen, boende i Bregnhoved i Give sogn, som beskyldte ham for at have stjålet ham en hest, en tørvespade og en tømme fra, hvorover de kom i parlament, så Niels Lauritsen slog sin hustrufar med en fork og dermed gjorde ham hans bane, og bad Niels Lauritsen Jep Nielsen det at åbenbare, på det ingen andre skulle mistænkes. så blev Jep Nielsen tilholdt, at han edeligen skulle vidne, hvad ham vitterligt var, så stod Jep Nielsen og vidnede med oprakte fingre og ed, at han vidste aldeles intet af denne sag eller ville have dermed at bestille, andet end Tomas Sørensen i Sindbjerglund havde sagt for ham og kom ham til at skulle vidne, som brevet om formelder: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Tomas Sørensen i Sindbjerglund at være Hans Clemendsens bane, ham uskyldig at have ihjelslagen, og fordi svor ham manddød over og fra hans fred, eftersom de sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(201)

** var skikket velb Hans Casper von Reibnitz til Bækmark hans visse bud Mads Mikkelsen i Flyndergård og gav til kende, at Hans Casper von Reibnitz har sig til forhandlet at velb Jacob Vognsen noget hans gods samt Kongensgård hovedgård med mere tilliggende gods, og fremlagde et tingsvidne af Skodborg herreds ting 23/6 dette år, hvori Knud Skarisen på sin husbond Hans Casper von Reibnitz hans vegne har ladet læse velb Jacob Vognsens pergaments skødebreve, dateret Holstebro 29/4 1634, bemeldende at han har solgt efterskrevne gods til Hans Casper von Reibnitz.

(202)

2/8 1634.

** var skikket Mads Christensen i Svenstrup og havde hid kaldt sandemænd af Ginding herred en dreng, ved navn Jens Poulsen, hans bane at udlede, som er bleven død funden på Bersholm mark, hvad ham blev til bane og livs lagt, og fremlagde Mads Christensen efterskrevne tingsvidne af Ginding herred 10/7 sidst forleden, Maren Christensdatter, tjenende i Bersholm, at have vidnet, at

på søndag var otte dage, da hun gik og vogtede ungfæ, da hørte hun en dreng skreg, og da så hun, at tyren havde Jens Poulsen under sig og stak på ham, og da hun ikke turde give sig ene over til ham, løb hun hjem og tog Johanne Mikkelsdatter med sig, thi de andre folk var alle ad kirken, og der de kom til fornævnte sted, da havde han allerede stukket ham ihjel: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde samme grå tyr Jens Poulsen at have ihjel stukken og ombragt, og fordi svor den hans bane på.

(203)

16/8 1634.

(Peder Bertelsen hører ene)

30/8 1634.

(Peder Bertelsen hører ene, var hos mig kun en opsættelse, som var med Eggert Kock i Nørskov, de andre blev påskrevet)

13/9 1634.

** var skikket Tomas Juel til Estrup hans visse bud Niels Andersen i Hadsten og havde hidkaldt sandemænd af Gørding herred, Jacob Lauritsen i Terpling hans bane at udlede, som for nogen tid siden skal være slagen og ilde medfaren i en af hans tjeneres hus sst og siden døde 30/7 sidst forleden, og fremlagde Niels Andersen efterskrevne tingsvidne af Malt herreds ting 23/8 sidst forleden, Jens Sørensen, foged på Sønderskov, med flere at have vidnet, at de var i Terpling i Jacob Lauritsens hus, som han lå på hans sygeseng, som var 15/7 sidst forleden, da tilspurgte de Jacob Lauritsen, hvem han klagede på, som han havde gjort ham hans skade, det han lå syg af, da svarede han dem og sagde, at Knud Jensen sst hans hustru og børn, de havde slået ham i Knud Jensens hus, og klagede hårdelig på dem, at han ikke havde været til pas siden, men mest lagt på sin sotteseng siden den dag: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Jacob Lauritsen ved sygdom og skrøbelighed af Gud aller nådigste at være heden kaldt, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(207)

27/9 1634.

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Mads Sørensen i Vilstrup med en opsættelse her af landstinget snapslandsting sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have hidkaldt sandemænd af Elbo herred at udlægge en persons bane, som er død funden på Erritsø mark, hvem ham var til bane og livs lagt, og først fremlagde Mads Sørensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 13/11 1632, Niels Poulsen i Bjert og Hans Hansen at have vidnet, at 11/7 sidst forleden var de i Niels Madsens gård og ledte efter Jacob Sørensen, som havde tjent Niels Madsen, da svarede Niels Madsens tjenestepige, at han var fra dem, og han sagde til hende, at han turde ikke blive hos hans husbond for de Elbo sandemænd, og at han var så bange, at han måtte gå igennem jord, og da hun spurgte ham hvorfor, da sagde han, fordi i ikke ved det jeg ved. derhos efterskrevne tingsvidne af Kolding byting 3/9 sidst forleden Peder Simonsen knivsmed med flere at have vidnet, at de 23/8 forleden var

på Koldinghus, og da så de, at der var brudt hul igennem væggen, og der hængte to håndklove, og der lå en jernbolt hos stenene: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Jacob Sørensen, fød i Kolding, at være bemeldte karlspersons bane, ham at have myrdet og ihjelslagen, og fordi svor ham fra sin fred.

(210)

11/10 1634.

** var skikket Niels Christensen i stor Darum i Gørding herred og havde hid kaldt sandemænd af Gørding herred, Karen Christens i stor Darum hendes bane at udlede, som er bleven slagen og ilde medfaren i hendes hus 14 dage førend Riber marked og døde 7/9 sidst forleden, hvad hende blev til bane og livs lagt, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 21/9 sidst forleden Maren Graverskone i Darum at have vidnet, at ungefer for halv tredje uge forleden da kom hun ind til Karen Christens sst, som da lå syg på hendes seng, og da spurgte hun hende, hvad sygdom hun havde, da svarede Karen Christens og sagde, at hun havde ingen anden sygdom, end Anne Gerlevs havde gjort hende, og Karen Christens klagede hårdt på Anne Gerlevs, at hun havde slået hende fordærvet: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Anne Gerlevs at være Karen Christens bane hende at have ihjelslagen, og derfor svor hende fra hendes fred.

(217)

25/10 1634.

** var skikket velb fru Anne Lykke, salig Claus Maltesens, til Rydhave hendes visse bud Jens Pedersen i sønder Bjert og havde hid kaldt sandemænd af Ginding herred Tomas Jensen, som tjente på Rydhave, hans bane at udlede, som på Landting mark er fundet død og formyrdet, hvad var ham til bane og livs lagt, og først fremlagde Jens Pedersen efterskrevne tingsvidne af Ginding herreds ting 2/10 sidst forleden, Christen Pedersen skrædder, barnfødt i Ryde sogn, at have bekendt, at han havde holdt sig i vejen for Jens Pedersen i sønder Bjert hans søn Tomas Jensen, der han kom ridende fra Rydhave med en summa penge, og myrdet ham med en sten: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Pedersen skrædder, efter sin egen bekendelse, at være Tomas Jensens bane og svor ham mord og manddød over og fra hans fred.

(218)

8/11 1634.

** var skikket Niels Eskildsen i Grenkrog og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, Anders Mikkelsen i Ølholm manddød at oversværge for Jørgen Eskildsen i Langskov, han skal have ihjelslagen, mente ham sagesløs at være af dage tagen, og først fremlagde Niels Eskildsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Nørvang herreds ting 21/10 sidst forleden, Rasmus Lauritsen ved Langskov med flere at have vidnet, at 4/10 om aftenen i mørkning, som Anders Mikkelsen i Ølholm kom kørende fra Vejle igennem Langskov by på sin rette adelvej hjem, da så de, at Jørgen Eskildsen snedker kom løbende efter ham, da greb Anders en sten i hånden, da sagde Jørgen Eskildsen, det er en skælm, der slår med sten, da kastede Anders Mikkelsen stenen fra sig og sagde,

jeg vil intet have med dig at bestille, da sagde Jørgen Eskildsen, du er mig 6 skilling skyldig, betal mig dem, din skælm, så stak Jørgen Eskildsen Anders Mikkelsen med en fork forpå hans hoved, så han gik i knæ, og blodet randt, og i det samme fik Anders en sten og ramte Jørgen Snedker i hans hoved, så han døde af samme slag: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Anders Mikkelsen manddød over og til hans fred for Jørgen Eskildsen, han af nødværge ihjelslog, som de selv sandhed derom har udspurgt.

(219)

22/11 1634.

** var skikket velb Hans Krabbe til Søgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Niels Nielsen i Arnborg for en klage og sigtelse, han til Hammerum herreds ting 6/9 gjort har, og skal have klaget på Laurits Pedersen i Arnborg for ni sårmål og jordskud, han siger Laurits Pedersen skulle have gjort ham 13/8 sidst forleden på Arnborg mark, endog Laurits Pedersen højlig benægter, at han ikke har gjort ham skade, men aleneste været med Jens Mogensen ved Laurits Pedersens gård og skilt hr Laurits Nielsen og Niels Nielsen ad den tid, de var i bordag med hverandre om deres korn at tælle: så og efterdi ikke med vidnesbyrd er bevislig gjort, det Laurits Pedersen skulle have gjort Niels Nielsen nogen skade eller været med ham i parlament, men mere er bevislig gjort, det Niels Nielsen med præsten har været i slagsmål, hvorom de og siden er bleven forligt efter tingsvidnes indhold, der ikke heller befindes nogen varsel for samme syn at være givet, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme ubeviste klage, sigtelse og syn så noksom, at det bør nogen magt at have.

(221)

23/11 1634.

** var skikket Niels Jensen af Ålborg, forrige skriver på Ørum, (sag overstreget)

(222)

** var skikket Niels Jensen af Ålborg og havde stævnet velb Reinhart Heidersdorff for en summa penge, han af ham har at fordre, som til snapsting og sankt volborg dag sidst forleden skulle have været erlagt og betalt, efter hans udgivne brev og segl, hvilket ikke skal være efterkommet, så han har været forårsaget det ved lov og ret at udfordre, og to domme til Tørrild herreds ting derpå forhvervet, hvilke han formente her burde at konfirmeres: så og efterdi for os i rette lægges Reinhart Heidersdorffs underskrevne skadesløs brev til Niels Jensen på 700 rigsdaler, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være betalt, Reinhart Heidersdorff og i hans skriftlig indlæg gælden vedgår og tilbyder udlæg, der og befindes endelige domme til herredsting at være ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Reinhart Heidersdorff jo er pligtig samme penge med sin interesse, efter hans skadesløs brevs indhold, til Niels Jensen at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Bersholm og Christen Kås til Skibstedgård, som Niels Jensen dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed dem at forsamle og med KM foged drage for Reinhart Heidersdorffs bopæl, der udæske og gøre Niels Jensen udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Niels Jensen i andet i bemeldte opbudne gods (så vidt det kan til strække) eller og i andet bemeldte

den gode mands gods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld betaling for sin gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(225)

** var skikket Oluf Pedersen i Søhale med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Andersen i Kovtrup, Tomas Jensen sst og Niels Jensen i Risager mølle for et vidne, de til Nørvang herreds ting 22/4 sidst forleden vidnet har, at det skal være dem vitterlig, at Niels Nielsen, barnfød i Stouby sogn, skulle have på en halvanden års tid tit og ofte kommen op til Kovtrup og ganget til Søhale og fra, og skulle have hørt, at han meget skulle have haft sin værelse der, førend han skulle have udbrudt på Ørnhoved, hvorimod Oluf Pedersen formener, ingen at have seet den person, de har om vidnet, gangen i hans gård, tilmed højlig benægter sig ikke at have haft nogen omgængelse med nogen tyve: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke udførlig har vidnet, det Oluf Pedersen skulle huset og hellet Niels Nielsen, de ikke heller på fersk fod derom har båret kundskab, eller befindes Niels Nielsen for samme vidner at være givet varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(226)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jep Nielsen på Holm, herredsfoged i Hind herred, for en dom og dele, han over Knud Gyldenstjernes tjenere i Hoven og Hee sogne udstedt har, anlangende for nogen havre og hø, som Henning Knudsen, forrige ridefoged til Bøvling, hos dem lader affordre, hvilke havre og hø af Knud Gyldenstjernes tjenere ikke skal bevises til Henning Knudsen at være udlovet: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da til i dag er optagen, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(227)

** var skikket Søren Poulsen i Hedegård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Simon Christensen i Munksgård med flere for et vidne, de 4/6 sidst forleden til Hjerm herreds ting vidnet har, anlangende nogen ord, som Søren Poulsen skulle have tilsagt velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, befalingsmand på Lundenæs, i Jørgen Jensens stue i Holstebro, og da tilspurgte Ulrik Sandberg Søren Poulsen ad, hvor hans søster var, som sagdes at have fået et barn og det myrdet og omkommen i Hedegård, da svarede Søren Poulsen den gode mand og sagde, at djævlen skulle fare i sig, om han vidste om hvem havde fået et barn, og djævlen skulle tage Ulrik Sandberg så sandt, som han løj, hvilke ord Søren Poulsen højlig benægter, at han aldrig skal have tilsagt den gode mand de ord, som de på ham vidnet har: så og efterdi Tomas Påskesen, Jesper Jensen og deres medbrødre såvel som og hr Jens Andersen alle udførligen har vidnet om de ord, Søren Poulsen til Ulrik Sandberg i byfogdens hus i ærlige forsamling, der Ulrik Sandberg efter KM brev bønderne for gevær skulle taksere, haft har, og intet Søren Poulsen derimod fremlægger, hvormed han sig derimod kan erklære, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme vidner, ej heller fornævnte 24 mænds vidne i den punkt, at imod sige eller magtesløs dømme, men efterdi Niels Christensen i Gammelby og hans medfølgere ikke har vidnet om nogen visse år, dag eller tid, når Søren Poulsen sådan ulyd på tinge skulle gjort, finder vi den

deres vidne magtesløs at være, og efterdi herredsfogden endog både har dømt Søren Poulsen i KM og unåde og at lide tiltale, så han derefter for en løgner er delt bleven, da bør samme domme og dele at være som udømt og uudgiven var, og ikke at komme Søren Poulsen til nogen forhindring

(231)

** var skikket Reinholt Reinicke, borger i Holstebro, og havde stævnet Simon Christensen, borgermester i Lemvig, Oluf Jensen og Laurits Jensen, rådmænd sst, for en dom, de på Lemvig rådstue 5/9 sidst forleden dømt har, i hvilken de har tildømt ham at annamme udlæg af Svend Poulsen, rådmand der sst, hans gods og gode efter uvildige dannemænds vurdering for 100 rigsdaler, han ham efter sit udgivne skadesløs brev pligtig er, i enkende rigsdaler og ingen andre vare at betale, og dem i hans hus i Holstebro at betale, og i samme deres dom forbigår at indføre, hvor pendingen skulle leveres: så og efterdi af fornævnte rådhusdom forfares, parterne derfor alene at have ladet stævne med Knud Byfoged, og ikke med to personer lovlig, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(233)

** var skikket Christen Jensen på Bommerhede og havde stævnet Jens Nielsen i Hovvinkel med flere for et usandfærdigt vidne, de til Vandfuld herreds ting 6/9 sidst forleden vidnet har om nogen ord, Christen Jensen og Hans Tomasen, ridefoged på Bøvling, skulle have haft med hverandre ved Vandfuld herreds rettersted nogen kort tid tilforn. så mødte Hans Tomasen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Vandfuld herreds ting 6/9, Jens Nielsen i Vinkel med flere at have vidnet, at 23/8, der Hans Tomasen på KM og lensmandens vegne havde forhvervet dom på fornævnte ting over en misdæder, som samme tid for sine misgerninger skulle heden rettes, da gik Hans Tomasen med menige herredsmænd ud til retterstedet, da stod skarpretteren og sig beklaget, at stigen ikke var sat til retterstedet, ej heller var han selv så mægtig, at han samme stige kunne på oprejst, og dersom de ikke ville forskaffe samme stige op, ville han pakke sig den vej, han kom, hvorfor Hans Tomasen på KM og lensmandens vegne befalede herredsfogden og samt kronens tjenere skulle anfatte og behjælpe, at stigen kunne blive sat til rettersteden, efterdi det ikke var én mands løft, på det den fattige fange ikke længere skulle blive opholdt, efterdi han da der på steden var udledt og skarpretteren antvordet i hånden til at udstå sin ret, da hørte og så de, at Christen Jensen på Bommerhede holdt på en hest og svarede Hans Tomasen med megen trodsen, at djævlen i hans sted måtte til hjælpe og sagde til ham, at ville give din skælm en djævel derfor, da spurgte Hans Tomasen, hvad det var for en staldbror, som udøste så mange unyttige skændsord, da svarede de samtligen, at han havde altid været en mundhård selle, som ikke skødte meget om hvad, han sagde: så og efterdi Jens Nielsen og hans medbrødre har vidnet om Christen Jensens ord, han i retterstedet skulle haft, som han ikke er gestendig, fra sig bebrevet eller for tingsdom indgået, og tingsvidne efter taget, men nu her for retten højligen benægter, og Hans Tomasen erklærer, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og de domme, derpå funderet er, så noksom at de bør nogen lagt at have, og efterdi klagen ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(236)

** var skikket velb Jørgen Urne til Alslev, KM befalingsmand på Vestervig kloster, hans visse bud Poul Offersen i Agerskov på hans tjener Anne Jensdatter i Påkær hendes vegne og havde stævnet

Niels Offersen i Hovmade, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom han 6/9 sidst forleden til fornævnte ting dømt har imellem Hans Tomasen, ridefoged til Bøvling, på Anne Christensdatters vegne, født i Påkær, og Jørgen Urnes tjener Anne Jensdatter, anlangende en afkald, Christen Offersen skulle have gjort Mads Christensen i Påkær for hvis fædrene og mødrene arv, Anne Christensdatter efter hendes far og mor skulle være tilfalden, og for arv efter hendes bror salig Mads Christensen, i hvilke dom han i sin beslutning har tildømt Christen Offersens hustru og arvinger 114 rigsdaler at betale til Hans Tomasen på Anne Christensdatters vegne for fornævnte arv og gæld: så og efterdi af fornævnte dom forfares, Anne Jensdatter med hendes og hendes børns lovværger alene derfor at være stævnet, fogden og på Christen Offersens hustru og arvinger har senteret, og ikke hans børn deri navnlig er kaldt eller indført, dog sagen dem hver for deres kvota angår, da finder vi efter sådan lejlighed denne dom som udømt var, og hvem påskader, sagen lovlig for herredsfogden at indkalde, og endelig at ordeles, som det sig bør.

(238)

** var skikket velb Jochum Beck til Gladsakse, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Hans Tomasen, ridefoged der sst, på Poul Vistisen i Estrup hans vegne og havde stævnet Anders Christensen, da tilforordnet i herredsfogden Christen Madsen i Bundgård hans sted, som han skal have med to mænd, efter Christen Jepsen i Stouby på Jep Christensens vegne hans begæring, søgt Poul Christensens bo og der, uden nogen endelig tingsdom eller varsel for nam eller vurdering, ham frataget to køer og to kvier, uanseet han allerede en gang for samme gæld, han ham har søgt for, her til landstinget skal være kvit dømt: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og efterdi bemeldte vurdering findes efter samme uendelige dom, som nu er vedersagt, sket at være, kunne vi ikke kende den så nøjagtig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(240)

** var skikket Anne Gerlevs i stor Darum med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have stævnet Maren Graverskone sst og hendes medfølgere for vidner, de til Gørding herreds ting på hende vidnet har, at salig Karen Christens skulle klaget for dem, at Anne Gerlevs skulle slaget hende fordærvet. item stævnet efterskrevne synsmænd for et syn, de i samme sag hjemlet har, samt Bodil Christensdatter, salig Karen Christens egen datter, for et vidne, hun i samme sag berettet har, at hendes mor skulle have klaget på Anne Gerlevs: så og efterdi Maren Graverskone, Mae Hanskone og deres medfølgere alle har vidnet efter Karen Christens ord og ikke om nogen deres egen vitterlighed, dem at have seet Anne Gerlevs slaget hende, Mikkel Graversen og har vidnet efter Anne Hillerups sagden, som hun har benægtet sig, ikke slige ord at have haft, synsmændene ikke heller har om hjemlet, Karen Christensdatter har haft nogen sår eller skade, som kunne være årsag til hendes død, de og ikke med deres syn stemmer over eet ---- bevises, Karen Christens, siden de skulle været i parlament, på adskillige tider at have været tilpas gjort i sin gerning med høst og i andre måder, de andre vidnesbyrd alene har vidnet om rygte og tidende og ikke om deres egen vitterlighed, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og syn ej heller fornævnte sandemænds ed, derefter svoret er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Anne Gerlevs til hinder eller skade.

(245)

** var skikket velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård hans visse bud hans visse bud Christen Pedersen i Herup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Mikkelsen på Hygumbjerg for et brev, han lader sig af berømme, han en tid lang siden skulle have bekommen fra en hans søsters værge Christen Pedersen i Herup, anlangende at han skulle have lovet at igen give hvis, han havde annammet og oppebåret med hans trolovede fæstemø Margrete Jepsdatter, som da var meget syg, og berettes at han ikke anderledes skal have given nogen besked, end om hans fæstemø havde død den tid af den sygdom, førend han havde bekommet hende til sin ægte hustru, og Margrete Jepsdatter havde levet i ægteskab med ham så længe, hun havde født tre børn med ham, formener fornævnte brev ikke så rigtig at være, at det bør at komme hans hustrus værge til nogen forhindring: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvist på fire dannemænd, Christen Pedersen på sin side til betroede Eske Pedersen i Flansmose og Peder Christensen i Pugholm, og Niels Mikkelsen betroede Peder Tomasen på Veje og Jens Madsen i Byskov, hvilke fire dannemænd skal møde ved Vandfuld herreds ting på lørdag kommer otte dage, og da have fuldmagt parterne at imellem sige, hvad Christen Pedersen til Niels Mikkelsen bør at udgive for hvis, han efter Margrete Jepsdatter kan være berettiget, og hvad, fornævnte fire mænd deri siger og kender, skal stande for fulde af parterne upåtalt, og alle hvis breve og andet, i sagen ganget er, dermed kasseret død og magtesløs, ingen videre til skade at komme, men fornævnte tvist ganske bilagt.

(247)

** var skikket Mikkel Nielsen i Højrup og havde stævnet Staffen Jespersen Bull i Follerup for en dom, han til Brusk herreds ting 18/10 næst forleden forhvervet har, anlangende 11 sletdaler, Mikkel Nielsen skulle være salig Mads Ebbesen i Hørup skyldig for 20 år forleden, hvilke gæld Mikkel Nielsen ved sin højeste ed benægter, at han for 15 år siden i Mads Ebbesens levende live har ham samme gæld betalt, og ikke han sin brev igen kunne bekomme af den årsag, at den var Mads Ebbesen frakommen: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Mikkel Nielsens forseglede brev på 11 sletdaler, han Mads Ebbesen er skyldig bleven, og ikke med kvittants bevises dem at være erlagt, så fogden fordi har tildømt ham samme penge at betale eller derfor at gøres udlæg af hans bo, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme brev og dom at imod sige, men efterdi Jep Hansen, Niels Tuesen og deres medbrødres kundskab eneste er et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet, eller varsel for givet, kunne vi ikke kende den så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(249)

** var skikket Jens Jacobsen i Dejbjerg kærgård hans visse bud Niels Madsen i Herning præstegård og havde stævnet Laurits Lauritsen, herredsfoged i Vestergård, for efterskrevne dom han til fornævnte herredsting 27/3 dømt har imellem Jesper Jensen i Uglbjerg på Oluf Pedersen i Drongstrup hans vegne og Maren Hanskones børn, som så besluttes, at efterdi det bevises med skødebrev, at Bodil Hansdatters mor salig Maren Pedersdatter har købt den arvelod bondegård, som Christen Christensen har arvet efter sin salig far Christen Nielsen af Stovstrup, og som han kunne arve efter hans mor Dorte Christenskone sst i den halve øster bondegård i Stovstrup, dernæst bevises med et andet skødebrev, Niels Christensen i Stovstrup har solgt Hans Christensen og Maren Pedersdatter al den lod i bondegods, som han har arvet efter sin far Christen Nielsen og som han kunne arve efter sin mor Dorte Christenskone i den halve øster bondegård i Stovstrup, dernæst bevises med registrerings vidne, at Hans Christensen har ladet sin bo registrere efter sin hustru Maren Pedersdatters død, og den ikke formelder, at Hans Christensen da har givet til kende, at han

vil arve i sin kones jord med sin datter Bodil Hansdatter, dernæst bevises med skiftebrev, at boen er skiftet efter salig Hans Christensens død, og Bodil Hansdatter deri kun har fanget udlæg for den halve bo efter sin mor, da efter slig lejlighed kunne fogden da ikke andet derom kende, end fornævnte bondegods, som Bodil Hanskones mors skøde om formelder, burde hende at følge: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(250)

** var skikket Hans Jensen smed i Tyvkær hans visse bud Hans Hansen sst med en opsættelse her at landstinget i sag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jesper Sørensen i Hornstrup, Kirsten Jørgensdatter og Karen Jørgens sst for en vidne, de skal have vidnet til Grundet birketing 13/8 sidst forleden, som skulle formelde, at de skal have overværet en kontrakt og forligelse mål imellem Hans Smed og en person, ved navn Jens Jørgensen tømmermand, 1632, anlangende Jens Tømmermand skulle have beligget Hans Smeds datter, og Jens Tømmermand da skulle have leveret Hans Smed to stude og en kvie, hvilke forlig og vidne Hans Smed ved sin højeste ed hårdeligen benægter, og ham for vild og venskab påvidnet, eftersom det findes at være hans mor, søster og svoger: så og efterdi Jesper Sørensen og hans medfølgere ikke har vidnet på fersk fod men ved to år efter, slig kontrakt skal være sket, Hans Smed den ikke heller vil være bestendig, eller med hans forsegling bekræftes, men benægter, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne såvel som fornævnte domme og dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(253)

** var skikket Peder Nielsen i Lemvig hans visse bud Christen Jensen i Mølgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Offersen i Hovmade, herredsfoged i Vandfuld herred, for han imod recessen og forordningen, tid efter anden, har forholdt ham og ikke ville gøre ham udlæg hos Søren Christensen i Kammersgård for 100 rigsdaler hovedstol med sin efterstandende rente efter brev, dom og delsvidnes indhold: så mødte Jens Nielsen i Vinkel på Niels Offersens vegne med hans svar, hvori han giver til kende, det han vil være overbødig at gøre udlæg, når han derom anmodes, og efter sådan lejlighed tilfinder vi Niels Offersen at være Peder Nielsen eller hans fuldmægtig følgagtig, når han derom besøges, og gøre ham udlæg efter lovlig forfølgning, som det sig bør.

(254)

** var skikket velb Henrik Thott til Boltinggård hans visse bud Peder Jørgensen i Krarup og havde stævnet Niels Poulsen i Tønning med flere for et vidne, de til Østerherreds ting 4/8 sidst forleden vidnet har, anlangende at det skulle være dem fuldt vitterlig, at de øksne og stude, som Hans Gødesen i Galthoved forgangen sommer 1633 havde solgt til Jens Pedersen Brøndum og hans bror Søren Pedersen i Ribe, det at være af hans mors gårds opfødning, endog så en del af samme øksne til deres plov at have dem til forhandlet, og ikke de i deres vidne har specificeret, det at være de samme øksne, som velb Henrik Thott og hans mor tilforn har ladet forhverve vidner og dom på: så og efterdi Henrik Thott 2/6 har ladet forhverve dom på samme øksne, ham på hans søsters vegne at være tildømt, og han dog ikke for bemeldte vidne, 4/8 derefter vidnet er, har fået nogen varsel, ligevel han deri var interesseret, vidnesbyrden ikke heller deres vidne om samme øksne

fuldkommen har forklaret, som det sig burde, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(256)

** var skikket Jens Mortensen i Kølvrå med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Gregersen i Vrå, Jacob Pedersen i Vådde og Johan Ibsdatter sst for et vidne, de 31/5 nu sidst forleden vidnet har til Hammerum herreds ting, at Jens Mortensens far afgangne salig Morten Sørensen, som boede og døde i Ravnholt for nogle år forleden skulle have bekommet noget hø af Niels Pedersen i Vådde for hvis gæld, han befindes efter sin udgivne brev og segls indhold Morten Sørensen med rette skyldig at være, og samme hø Erik Mortensen i Pårup at skulle annammet på sin fars vegne, formener samme vidner at være nogen sankevidner, som på en død mand at være vidnet: så og efterdi samme vidne ikke på fersk fod er vidnet, men på en død mand og ikke i hans levende live, da han vidste den noget til at svare, samme deres vidne ej heller med nogen kvittants eller opskrift på Niels Pedersens udgivne brev bestyrkes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(257)

** var skikket velb fru Sofie Below til Fårupgård på sine egne og medarvingers vegne deres visse bud Peder Jørgensen i Krarup og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til bemeldte ting 22/5 sidst forleden dømt har imellem salig Jørgen Belows arvinger og Søren Pedersen i Ollerup, anlangende 960 rigsdaler, som Søren Pedersen skal være dem skyldig, og herredsfogden har tilfundet ham at lide rigens æskning, hvilke dom fru Sofie Below formener lovlig og ret at være, eftersom der skulle være forhvervet her til landstinget to uendelige domme, mener nu endelig dom at have: da efterdi fremlægges kommissarius likvidation såvel som overregning det, Søren Pedersen er bleven Jørgen Belows arvinger skyldig 960 rigsdaler, hvilket og med Søren Pedersens udgivne indløste hovedbrev, som Jørgen Below har været forlover for, og hans skadesløs brev bekræftes, som han ved din skadesløs brev har sig til forpligtet ham at friholde, og ingen kvittants eller lovlig bevis derimod er fremlagt, og herredsfogden fordi har tildømt ham samme pending at betale eller lide æskning, sagen og siden to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udgivet, hvilke stander ved deres fuldmagt ukaldt, så fordi tredje sinde for endelig dom er stævnet, og ikke Søren Pedersen endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen gensigelse herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke imod samme herredstings dom at sige, men ved magt at blive.

(261)

** var skikket Troels Olufsen i Skjern kærgård og havde stævnet Peder Olufsen i Kogsgård, Mads Christensen i Hede og Niels Pedersen i Marup for et vidne, de til Bølling herreds ting 2/5 sidst forleden med Peder Christensen i Engsig vidnet har, anlangende at de skulle have været i Engsig en tirsdag for påske med herredsfogden og skulle der have taget fra Peder Christensen for Troels Olufsen, og da at skulle have forligt dem, at Peder Christensen skulle give Troels Olufsen 11 sletdaler, hvilke deres vidne ikke formelder om nogen endelig forlig: så og efterdi Peder Olufsen og hans medfølgere har vidnet om den forlig, Troels Olufsen og Peder Christensen skulle indganget, såvel som og om de penge, Troels Olufsen skulle oppebåret, hvilke Troels Olufsen ikke er bestendig, for tingsdom indgået eller med hans brev og kvittants bekræftes, men højligen benægter,

som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og tilbud ej heller den dele, derefter drevet er, så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(263)

** var skikket Jens Christensen, borger i Århus, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Søren Knudsen Kølholt, borger i Vejle, for en dom han til Vejle byting 21/8 sidst forleden dømt har imellem Niels Svenske, borger sst, og ham, anlangende betaling for 216 tønder havre, Niels Svenske skal have bekommet af noget korn, de samtlig havde afkøbt salig Hans Skram efter deres underskrevne brevs lydelse, hvilke brev Jens Christensen fra Hans Skram har indfriet, og fornævnte byfoged i samme sin dom finder dem til regnskab at komme, formedelst en liden regnskabsbog, Niels fremlagde, som formenes er ingen rigtig regnskabsbog med alfabet i, som rigtige købmands bøger bør: så og efterdi for fogden har været i rette stævnet, om Niels Sørensen ikke burde samme 250 tønder havre at betale, og derpå af Jens Christensens fuldmægtig fremlagt deres samtlige indløste købebrev, som formelder om én for alle, og af Jens Christensen indfriet, disligeste og fortegnelse hvor og hvor meget Niels Sørensen af samme havre har bekommet, som han med egen hånd har underskrevet, og byfogden des uanseet, formedelst andre deres indlæg, har fundet det til regnskab, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(265)

** var skikket velb Claus Kås til Sø hans visse bud Niels Poulsen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jacob Jensen i Ganer for en dom, han 11/3 1633 dømt har imellem velb Knud Sørensen til Tredje hans fuldmægtig Erik Christensen i Degnbol og Mikkel Sørensen i Hedagergård, hvilke dom Claus Kås formener ikke så retfærdig at være om kendt, efterdi han har fundet Knud Sørensen kvit for hans tiltale for fru Anne Basses skøde, som han formener at skal forstås og heden tydes på salig Jesper Nielsens arvelod videre end hendes egen anpart, som hun dertil kunne være berettiget, formener herredsfogden deri uret at have gjort og bør derfor at stande til rette: så og efterdi ikke for fogden er bevislig gjort, Claus Kås eller hans hustru at være berettiget nogen arv hos Knud Sørensen at fordre, og fogden har ham fordi kvit dømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(267)

6/12 1634.

** var skikket Jørgen Sørensen i ---- og havde hid kaldt sandemænd af Hammerum herred, Laurits Andersen, barnfød i Frølund, manddød at oversværge for Mikkel Sørensen i Birk han dræbte, og først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 15/11 sidst forleden, Christen Knudsen i Birk ned flere at have vidnet, at det var dem fuld vitterlig, at Laurits Andersen, barnfød i Frølund, har dræbt og ihjelslagen Mikkel Sørensen i Birk: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Laurits Andersen manddød over og fra hans fred for Mikkel Sørensen, han ihjelslog.

** var skikket Jørgen Nielsen Due, borger i Vejle, og havde stævnet Henrik Christoffersen, rådmand sst, og hans hustru Ingeborg Andersdatter for en pantebrev, de påberåber dem at skal have

haft af Jørgen Nielsens hustrufar afgangne Jacob Pedersen hattemager, fordum borger der sst, som skulle være ganget og gjort til Vejle byting 9/8 1627 på hans hus og gård, han der havde og påboede, uanseet Jacob Pedersen ti år tilforn skal samme hans huse og gård have udsat i pant til hans svoger afgangne Iver Pedersen, Jørgen Nielsens hustrus forrige husbond, for en summa penge, han ham skyldig var, som Jørgen Nielsens hustru siden efter hans død er tilfalden, hvilke penge Jacob Pedersen ikke har betalt eller nogen tid samme hans hus og gård af den første pant indfriet, hvorfor Jørgen Nielsen, efter at fjenderne havde fornævnte hus og gårds bygning ødet og slet nederbrudt, har taget vurdering på grunden og byggestedet, og efter samme vurdering og fornævnte pantebrevs formelding forhvervet dom på, at det ham for ejendom burde at følge og tilhøre, hvilket ham og siden har roligen efterfulgt. tilmed skal Jørgen Nielsens hustrubror Jørgen Jacobsen, borger i Kolding, have til Vejle byting 7/8 næst forleden ved sin ed vidnet, at den håndskrift, som han til Henrik Christoffersens hustru på en summa penge har udgivet, er af den gæld, som hans salig far Jacob Hattemager har pantsat hans hustru Ingeborg Andersdatter hans hus, grund og bohave, og efter slig lejlighed formener han, at Henrik Christoffersen og hans hustrus pant bør magtesløs at være, og ikke komme ham på fornævnte gårds grund og byggested til hinder eller skade: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme pantebrev er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så Henrik Christoffersen og Ingeborg Andersdatter har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Jørgen Nielsen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke Henrik Christoffersen og Ingeborg Andersdatter endnu er fremkommen, eller nogen på deres vegne, nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme pantebrev magtesløs at være.

(269)

** var skikket Lauge Laugesen Ravn i Velling på sine egne såvel som og på Søren Jensen i Mejsling hans vegne og havde stævnet Niels Ravn i Velling for nogen skøder og købebreve, som han med vrang undervisning skal have forhvervet på nogen arveparter og ejendom i den bondegård i Velling, de nu iboer, hvilke skøder og breve, Lauge Ravn og Søren Jensen formener ikke at skal være forhvervet så lovlig og ret, som det sig burde, idet at Søren Jensens hustrus arvelod skal være deri bortsolgt imod deres vilje og samtykke, og tilmed skal samme skøder være imod hvis køb, Lauge Ravn på samme ejendom tilforn forhvervet har, såvel som han mener at ville bevise, at Niels Ravn skal tilforn lade sig kontrahere fra samme gård, så han ej skulle befatte sig med den i besiddelse og brug, og han ej heller har befatter sig dermed førend på en tre års tid, han sig derpå til ham skal have indtvunget, og Lauge Ravn altid og efter sin fars død i langsommelig tid og i rolig hævd skal have haft samme gård i besiddelse, og holden den ved hævd og magt, og i den forgangne ufredstid lidt og udstået meget ondt både med fængsel, bånd og bast, hug og slag, og udgivet sin pending, gods og formue, for gården ikke skulle blive øde og nedbrudt, som mangen anden blev, og Niels Ravn da såvel som tilforn har haft sin hus og gård i Kolding. disligeste hid kaldt Niels Ravn, som samme skøder forhvervet har, så og Lauge Ravn i Bredstrup, Dorte Villadses i Landerupgård, som samme skøder gjort har, disligeste deres børn og arvinger, nemlig Henrik Laugesen, Lauge Laugesen, Jens Laugesen, Jørgen Laugesen, Hans Laugesen, Anders Laugesen, Else Laugesdatter, Maren Laugesdatter og deres lovværge, Jep Villadsen, Peder Villadsen, Niels Villadsen, Lauge Villadsen, Karen Villadsdatter, Dorte Villadsdatters arvinger Lauge Hansen og Oluf Hansen, Gertrud Villadsdatter, Kirsten Villadsdatter, og deres lovværge, som samme breve skulle have

samtykt. så mødte Niels Ravn og berettet, at Søren Jensen har udgivet sin fuldmagt til Lauge Pedersen Borge i Bredstrup samme skøde ham at skulle gøre: og efterdi Søren Jensen samme fuldmagt til Lauge Borge, skøde at gøre, i hans indlagte stævning fragår, han dog ikke er selv til stede, opsatte vi samme sag til næste landsting efter snapslandsting først kommende, og da dem og Søren Jensen her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og bemeldte to fuldmagter, her i dag er påskrevet, da at til stede føres.

(272)

** var skikket Morten Knudsen, borger i Varde, og havde stævnet Tøste Christensen, Oluf Nielsen og deres medbrødre kirkenævninger af sankt Jacobs sogn i Varde for en ed og tov, de har gjort til Varde byting 1/9 sidst forleden over Cathrine Jacobsdatter, Hans Pedersens hustru i Varde, for trolddom hun skal have brugt og begangen efter adskillige efterskrevne tingsvidners lydelse, hvilke fornævnte nævningers ed, Morten Knudsen formener lovlig og ret at være: så og efterdi alle fornævnte vidner og sigtelser for nævninger har været i rette lagt, der vi dem nu flitteligen har igennem seet, befindes de ikke noksom med uvildige vidner eller beskyldninger at være bekræftet, som det sig bør, så vi fordi ikke kan kende disse vidner og sigtelser såvel som den nævnings ed, derpå funderet er, så nøjagtig, at de bør at komme Cathrine Hanskone på hendes ære og liv til skade, førend hende anderledes lovlig over bevises kan.

(287)

20/12 1634.

(var hos mig dette landsting kun tre uendelige domme og fem små breve)

(1)

17/1 1635.

** var skikket velb Holger Rosenkrantz til Rosenholm hans visse bud ---- Hjort i Amtrup med en opsættelse her af landstinget 11/11 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet efterskrevne vidnesfolk, for et vidne, de til Hammerum herreds ting 31/8 1633 vidnet har, der iblandt Anders Eskildsen i Stokkildhoved at have vidnet, at i 22 år mindes han og er ham vitterlig, at det stykke eng på Arnborg mark, som kaldes Engebæk, har været brugt med høle og riven til den gård, Laurits Pedersen i Arnborg iboer, og ikke han har seet andre har brugt den. andre, som mindes op til 31 år, vidnede også derom: så og efterdi fornævnte fremlagte vidner, syn og vedkendelse findes tvært imod hverandre, den ene part samme ejendom at skulle fulgt Laurits Pedersens gård med høslæt og riven for eng i langsommelig tid, og de andre derimod fremlægges, det at skulle være forte og fælled til Arnborg by, og i så måder derom tvistes, og vi ikke har haft samme ejendom i besigtning, da indfinder vi denne sag til en uvildig granskning, gode mænd at komme på åstederne dets lejlighed at granske og forfare, efter at den lovligen bliver tilbudt, og hvem siden påskader at gås derom hvis ret er.

(7)

** var skikket velb Hans Krabbe til Søgård hans visse bud Houli Nielsen i ---- med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Oluf

Pedersen i Birkebæk og Anders Simonsen sst for et vidne, de til Hammerum herreds ting 6/9 sidst vidnet har, at de skulle have seet forgangen år 1633 otte dage efter sankt hans dag, Laurits Pedersens heste stod tøjret i Niels Nielsens eng i Riskrog, hvilke Laurits Pedersen ved sin højeste ed benægter, at hans heste ikke har været tøjret i Niels Nielsens eng, men skal have standet ved deres forte ved Riskrog: så og efterdi samme vidne ikke er vidnet på fersk fod, men rum tid, og en del over år og dag, efter samme tøjring skulle været sket, som de om vidnet har, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(8)

** var skikket Jens Lauritsen i Vittarp og havde stævnet Peder Madsen i Fasterkær for to uendelige domme, han lader sig af berømme at skal have forhvervet her til landstinget efter en endelig herredstings dom, som Peder Madsen selv skal have forhvervet til Nørherreds ting 16/10 næst forleden, anlangende 40 rigsdaler efter brev, dateret 1626, som Jens Lauritsen skal have været Peder Madsen hans mor skyldig, hvilke domme Jens Lauritsen formener med vrang undervisning, og ham aldeles uafbevidst, at være forhvervet, i dis midlertid han på sin husbonds vegne har været i København, menende samme domme ikke at lyde endelig, og fordi burde magtesløs at være: så og efterdi samme to landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Jens Lauritsen samme brev på 40 daler til Margrete Madskone har udgivet, hende at skulle betale, og hendes husbond Christen Sørensen, hun siden har haft til ægte, for ting og dom har tilstået sig samme 40 rigsdaler på hendes vegne at have annammet, Jens Lauritsen derfor kvitteret og breve kasseret, hvorefter straks tingsvidne taget er, og herredsfogden fordi har Jens Lauritsen for tiltale frikendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme tingsvidne ej heller fornævnte herredstings dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(11)

** var skikket velb Godske Rathlou til Krogsgård hans visse bud Morten Nielsen i Allerslev og havde stævnet Niels Olufsen, herredsfoged i Skast herred, for en dom han 9/9 1634 til Skast herreds ting afsagt har, og i sin dom skal han have fradømt Godske Rathlou en hans gård, liggende i Hostrup sogn og by, som Christen Staffensen iboer, uanseet at samme gård er velb Adolf Frederik Rantzau lovlig og ret udsat af KM kommissarier i hans gæld 26/11 1623: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt Adolf Frederik Rantzaus udgivne skøde, det han samme gård, Christen Staffensen i Hostrup iboer, til Godske Rathlou har afhændet, hvilken skøde stander ved fuldmagt, og for sin tilbørlig dommer urykket, det og med kommissariers underskrevne lod bevises samme gård Adolf Frederik Rantzau at være udlagt, og herredsfogden dog har Godske Rathlou samme gård fradømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge, Godske Rathlou til forhindring.

(16)

** var skikket Jesper Jensen i Uglbjerg og havde stævnet Jens Jacobsen i Dejbjerg kærgård for nogen uendelige landstings domme, han lader sig af berømme her til landstinget, på sin søster Maren Hanskone i Stovstrup på hendes børns vegne, kort forleden har ladet forhverve, hvori to skøder, som Jesper Jensens hustru Bodil Hansdatters salig mor Maren Pedersdatter, født i Drengstrup, har bekommet på den halve part at den østre bondegård i Stovstrup, at være magtesløs dømt. så fremlagde Jesper Jensen efterskrevne skøde af Nørherreds ting 14/4 1614, som indeholder

Christen Christensen, født i Stovstrup, at have afhændet fra sig og sine arvinger og til Peder Lauritsen i Drengstrup på sin datters vegne Maren Pedersdatter og hende arvinger al den lod og del, arv og anpart bondegods, som har arvet efter hans salig far Christen Nielsen, og som han kunne arve efter sin mor Dorte Christenskones død i den halve bondegård i Stovstrup, som Dorte Christenskone da iboede: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi det befindes samme skøde over 20 år siden er gjort og givet, og ikke bevises den forinden recessens hævd at være påanket, eller godset jo den at have efterfulgt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme skøde at imod sige.

(18)

** Jep Tomasen af Ystad i Skåne hans visse bud Gregers Lilleballe, borger i Kolding, citat Jesper Tomasen i Eltang, og derhos berettede Gregers Lilleballe, det Jep Tomasen en uendelig dom i sagen har ladet forhverve. så mødte Jesper Tomasen begæret stævning over samme uendelige dom, og sagen sig så længe måtte bero: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov.

(19)

** var skikket velb Jørgen Ahlefeldt til Visselbjerg hans visse bud Morten Nielsen i Allerslev og havde stævnet Jørgen Nielsen i Tulsmark for en sigtelse, han til Skast herreds ting 18/10 1632 skal have gjort på Christen Nissen i Laustmark, at han imellem tirsdag og onsdag næst for sankt mikkels dag samme år skulle være kommen ind i Jørgen Nielsens lade i Tulsmark af ladedøren, uanseet der var lukkelse for døren, og skulle have begyndt at tage noget halm, og der han havde hørt folk og et barn skrige, skulle han være undløben. disligeste havde stævnet Rasmus Jepsen og Maren Lauritsdatter i Tulsmark og Christen Christensen i Tobøl for vidner, de har vidnet, som de Jørgen Nielsens sigtelse skal have med bestyrket, hvilke vidner her til landstinget er underkendt, hvorfor Morten Nielsen på Jørgen Ahlefeldts vegne formener, de indstævnede folk at have gjort uret og bør derfor som løgnere at straffes på deres fingre efter recessen: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori bemeldte personer er tilfundet at straffes på deres fingre som løgnere efter recessen, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så fornævnte folk har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Jørgen Ahlefeldt har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og fornævnte folk ikke endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne, nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse Jørgen Nielsen, Maren Lauritsdatter, Rasmus Jepsen, Christen Christensen og Christen Nielsen usandfærdig at have vidnet og bør derfor fældet at være.

(20)

** var skikket Mads Jensen, borger i Vejle, og havde stævnet Søren Knudsen, byfoged der sst, for en dom han til Vejle byting 27/3 sidst forleden imellem Mads Jensen og Find Jensen, der sst, dømt har, og efterdi der er sat i rette for fornævnte byfoged, om Find Jensen ikke forpligtig var at betale hans hustrus far salig hr Peder Poulsens skadesløs håndskrift, efterdi hans salig er en af hr Peders børn og arvinger, og hr Peder skal have forpligtet sig til i sin håndskrift, een for alle, af sine

arvinger at betale, hvilken forpligt byfogden ikke har ville anseet, men han i sagen har dømt uendelig, og alle hr Peders arvinger hver sin kvota at betale: så og efterdi samme dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og sagen til bytinget at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(21)

** var skikket Jens Mortensen i Kolding og Christen Iversen i Boldesager deres visse bud Torsten Christensen i Guldager og havde stævnet Daniel Phillipsen, byfoged i Varde, for han har tilmeldt høring over dem og udstedt dele til Varde byting 18/8 sidst forleden, for de voldeligen, efter Jes Nielsens beretning, 2/6 tilforn om morgenen ved Varde bro skulle som stimænd ligget i skjul for ham, også for hvad hjemmel, de havde til samme gerning at gøre, hvori de mener dem at være forurettet, idet ham noksom var bevidst, de ikke lå der som stimænd imod ham, ej heller gjorde ham nogen gevalt, man alene var vidnesmænd at se, det var rav, som Jes Nielsen og Ebbe Pedersen samme nat voldeligen imod forbud førte over broen, og derom har gjort deres vidne til Varde byting 16/6 sidst forleden: så mødte Jes Nielsen og Ebbe Pedersen afstod samme dele, og efter sådan lejlighed bør den ingen magt at have.

** var skikket Laurits Lauritsen i Vestergård på sine egne og på hr Oluf Clausen i Bork hans vegne med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende ham der efter anden opsættelse at have stævnet velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, for en seddel og skrift, han 12/6 sidst forleden på Nørherreds ting skal have ladet læse, som en misdæder, ved navn Christen Olufsen af Kær, skulle have sammen digtet og skrevet, i sin mening at hr Oluf og Laurits Lauritsen skulle have med været og om skrevet et brev, som Hans Jensen i Bøl for rum tid siden til hr Oluf skulle have udgivet om 11 rosenobler, som Laurits Lauritsen skulle have skrevet Hans Jensens hånd derunder, og de ved højeste ed benægter, at samme seddel er dem løgnagtig på digtet og skrevet, formener efter slig lejlighed fornævnte klak seddel og skæld skrift bør magtesløs at være: så efterdi recessen formelder, ingen udedisk menneske, som for nogen uærlig sag forvunden er, deres ord at skulle stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder i hvad, de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Christen Olufsen Kær at have været en udedisk menneske, som for sin misgerning er heden rettet, som fornævnte bekendelse gjort har, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans bekendelse så noksom, at den bør nogen magt at have.

(24)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Jørgen Knudsen, ridefoged der sst, og havde stævnet Knud Jensen Buck i Hjarup for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at skal have forhvervet efter nogle vidner, som Jørgen Knudsen skal have forhvervet til Anst herreds ting 30/10 sidst forleden, anlangende nogle skud af en bøsse, som skal være afgået i Koldinghus len og KM frihed og vildtbane, som Knud Buck er blevet beskyldt for at have ladet afgå, hvilke vidner han med en endelig landstings dom skal have fanget magtesløs kendt, uanseet Knud Buck hverken dertil har stævnet vidnerne, som i samme sag vidnet har, ej heller lensmanden: så efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke udtrykkeligen har vidnet, dem at have seet Knud Buck skudt samme skud, eller ham hos noget skytteri eller dyr befunden, men de en part selv har lagt deres vidne i tvivl, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have.

(26)

** var skikket Niels Madsen i Volder og havde stævnet Peder Nielsen, borger i Lemvig, for en gældsbrev, han til Lemvig byting 23/6 sidst forleden har i rette lagt, og derefter hændet dom over Søren Christensen i Kammersgård, at han burde til ham og salig Bertel Jepsens arvinger at betale de hundrede rigsdaler, som han og Poul Nielsen i Eskesgård havde lovet og godsagt for Niels Madsen, deres kære far og svoger, for den sår og skade han gjorde salig Bertel Jepsen, som han skulle give ham på efterskrevne kontrakt, dem samme tid imellem gik, hvilken kontrakt ej er holden af dem, hvorfor de imod samme kontrakt har ladet Niels Madsen gøre fredløs, og hans boeslod til KM er optagen. disligeste stævnet Sidsel Pedersdatter og Maren Bertelsdatter med deres lovværge: så og efterdi Søren Christensen og Poul Nielsen deres underskrevne brev til Bertel Jepsen på fornævnte 100 daler har udgivet, ham eller hans arvinger skadesløs at betale én for alle, og byfogden fordi har tildømt Søren Christensen, som derfor er bleven tiltalt, samme penge at betale, da ved vi ikke forskrevne Søren Christensens underskrevne brev eller bytings domme at imod sige, men efterdi bemeldte bytings dom, 18/7 udganget er, ikke er endelig, finder vi den som udømt var.

(29)

** var skikket Maren, salig Jens Hansens, i Tarm hendes visse bud Poul Jensen sst og havde stævnet Peder Clemendsen sst med flere for en vidne, de til Nørherreds ting 13/3 sidst forleden vidnet har, at Maren Knudsdatter, Jens Hansens, og hendes børn skulle være dragen i boen, efter Jens Hansen var død og begraven, disligeste at der skulle have standen fremmed kvæg på fodring indtil trøndingsdag, hvor imod hun formener ikke skal bevises, at hun eller hendes børn skulle have formindsket eller dermed brugt falskhed i nogen måder, mener gældnerne den fodring intet at vedkomme, men ved stavnen at blive: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har om vidnet, hvem samme fæ, der skulle være på foder, skulle tilhøre, eller der ladet indsætte, de ikke heller med deres vidne stemmer overens, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men efterdi med tingsvidne bevises, Maren Jenses og hendes børn lovligen dem at have frasagt arv og gæld efter salig Jens Hansen, og ikke lovlig bevises dem noget af hans efterladende gods at have forrykket eller sig tilvendt, hans kreditorer til skade, ved vi ikke samme vedersigelse vidne at imod sige eller magtesløs dømme.

(33)

** var skikket Gertrud Jensdatter, fød i Lydum sogn, hendes visse bud Laurits Mikkelsen i Bork med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Malte Mogensen, ridefoged til Lundenæs, og Laurits Lauritsen i Obling for en delsvidne, de lader dem af berømme for nogen kort tid siden til Nørherreds ting over Gertrud Jensdatter at have forhvervet, anlangende at hun skulle have veget og rejst af sin tjeneste fra Laurits Lauritsen, uanseet at der ikke i nogen måder var bevist, Gertrud Jensdatter skal have lovet, klaget på eller at have haft nogen tiltale til hende noget nær en års tid, eftersom han beretter, hun skulle have tjent ham: så og efterdi ikke bevises Gertrud Jensdatter at have sagt Laurits Lauritsens tjeneste, ej heller er ham bortveget, og ikke nogen dom for samme dele gangen er, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele magtesløs at være.

(34)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk, KM befalingsmand på Gudumkloster, og havde stævnet Jens Christensen Vildmose, Jens Christensen på Bjerg i Fovsing, Jens Nielsen ved Ørevejle og hans søn Vill Jensen, item hans konedatter Anne for vold, de for nogen kort tid siden til Gudum birketing skal være oversvoret, for de har været i parlament med hverandre, hvilke ikke de skal have i nogen måder om agtet, og efter recessen inden seks ugers dag ville rettet for sig: da efterdi med tingsvidne bevises, fornævnte personer til Gudum birketing vold at være oversvoret, som findes 40 marks sag at være, og seks uger og langt mere forgangen er, og ikke de har bødet og sat, ej heller sandemændenes ed rykket, sagen og to gange her til landstinget har været indstævnet, og to uendelige domme udganget er, som stander ved deres fuldmagt ustævnet, befindes og til tinge at være læst og forkyndt, så Erik Juel har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade kalde, og ingen endnu er fremkommen nogen modstand her imod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end Jens Christensen Vildmose, Jens Christensen på Bjerg, Jens Nielsen, Vill Jensen og Anne N jo efter recessen bør at fare som andre fredløse folk.

(36)

31/1 1635.

** var skikket Peder Simonsen i nør Dybe med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Anders Høst og Jens Høst, borgere i Lemvig, for en løgnagtig og usandfærdig vidne, de på ham til Lemvig byting 7/2 sidst forleden vidnet har om nogen ord, Peder Simonsen til dem skulle have haft ved Skodborg herredsting snapsmandag næst tilforn, og da at skulle have svoret om Gud, at når han kunne få de skælme over Lemvigs bakker, da skulle han sparke dem, så at der skulle skinne både sol og måne igennem dem, hvilke deres usandfærdige vidne, Peder Simonsen ved sin højeste ed benægter, aldrig samme ord til dem at have haft: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(37)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær hans visse bud Jørgen Christensen sst og havde stævnet Mogens Clemendsen i Arnborg for en uendelig landstings dom, han sig påberåber, som han med vrang undervisning har forhvervet, og Jørgen Munk såvel som jomfru Lisbet Friis til Vosnæsgård ikke så lovlig at være citeret, som det sig bør, thi jomfru Lisbet Friis har hendes bopæl i Fyn i Odense. dernæst for bænkebreve, som Mogens Clemendsen har fremlagt på Hammerum herreds ting, hvori hans søn Jens Mogensen Øvig med flere har vidnet, jomfru Lisbet Friis at have afkøbt Mogens Clemendsen to øksne for 25 daler, og skal reste 9 daler: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori bemeldte uendelige landstings dom, bænkebrev og vidner er magtesløs funden, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så fornævnte folk har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Jørgen Munk har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og fornævnte folk ikke endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne, nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme uendelige landstings dom, bænkebrev og vidne magtesløs at være.

(38)

14/2 1635.

** var skikket Peder Jensen i Novrup og havde hid kaldt sandemænd af Gørding herred Frands Jensen i Tved manddød at oversværge for hans bror Jep Jensen af Fåborg, han 27/9 1634 ihjelslog, mente ham sagesløs at være af dage tagen, og først fremlagde Peder Jensen efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 12/1 sidst forleden, Ingeborg Jørgens ved Gredstedbro med flere at have vidnet, at 17/12 sidst forleden da kom Jep Jensen af Fåborg indtil Jørgen Lauritsen ved Gredstedbro, der han kom fra Ribe, da sad Poul Terkildsen i Sadderup og Frands Jensen i Tved og drak brændevin, så bød de ham, at han skulle drikke med dem, og da han ville betale, da sagde Ingvard Hansen i Sadderup, at han ville betale for ham, da sagde Poul Terkildsen, du skal selv betale, og da sagde Jep Jensen, jeg regner ikke dig uden for en dreng i de måder til at gøre regnskab, så udgik han til hans vogn og ville have kørt hjem, da kom Poul Terkildsen løbende efter ham med en fork og sagde, du skal slås med os, og da slog Poul Terkildsen til ham med en fork, så han faldt til jorden, så huggede Frands Jensen til ham med en værge i hans arm og hoved, der han lå på jorden: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Frands Jensen manddød over og fra hans fred for Jep Jensen, han sagesløs ihjelslog, eftersom de sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(40)

** var skikket velb Karl von Krackau cit Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom. så mødte Jens Mortensen på Hans Casper von Reibnitz såvel på herredsfogdens vegne, og efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag 14 dage.

** var skikket hr Jørgen Jensen i Tiim citat Mads Christensen i Oksbjerg. derimod havde Mads Christensen på Christen Christensen ved Kær hans vegne hid stævnet Jens Lauritsen på Gaden: og efter begge parternes bevilling blev samme sag endnu opsat til næste landsting efter sankt volborg dag nu først kommende, og der dem og Anne Christenskone og hendes medfølgere personlig her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, såvel som og tingbogen at til stede føres.

** var skikket salig N Pedersens arvinger i Ringkøbing deres visse bud citat Peder Munk i Holstebro. så mødte Peder Munk og berettede, at hvis håndskrifter og forfølgning, samme vurdering er efter gjort, har han til byfogden leveret og ikke havde dem til stede: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger, og dem da her at møde, og hvis håndskrifter og forfølgning, samme vurdering er efter drevet, da her at til stede føres.

(41)

** var skikket Troels Olufsen i Kærgård citat Jacob Jensen i Gårde.

28/2 1635.

** var skikket Morten Nielsen i Kvong og havde hid kaldt sandemænd af Vesterherred Frands Nielsen af Hallum hans bane at udlægge, som skal være død funden i hans kilde, hvad ham blev til bane og livs lagt, og først fremlagde Morten Nielsen efterskrevne tingsvidne af Vesterherreds ting

14/2 sidst forleden Gregers Christensen i Kammersgård med flere at have vidnet, at Frands Nielsen i Hallum i mange år har haft den farlige sygdom, faldende sot, og han i samme hans sygdom af våde og vanlykke er falden i hans egen kilde, som han der stod og drog vand op og er død bleven: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Frands Nielsen af våde og vanlykke at være falden i kilden og druknet, og det ham til bane og livs lagt. derefter blev den fjerde sandemand, Mads Pedersen i Todbøl hans skudsmål gjort, det han er så syg og skrøbelig, at han ikke kunne møde her i dag at gøre sin ed.

(42)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Nielsen i Østergård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund med flere for et vidne, de til Ginding herreds ting 21/8 vidnet har, anlangende at Niels Jensens hustru, Anne Christensdatter, skulle have kommet gangende med vejen efter Laurits Jensen og dem, og i samme deres vidne heden ledet, at hum skulle været i skjul for en dige og kommet imod Laurits Jensen og skulle have gjort ham skade, hvilke hun ved hendes højeste helgens ed benægter, at hun ikke var været i skjul eller Laurits Jensen berøvet, men aleneste kom gangende efter herredsfogden og talte med Knud Nielsen østen Skovby: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, nævnings tov og syn magtesløs at være.

(43)

28/2 1635.

** var skikket velb Karl von Krackau, resident på de høj magende herrer Statter general, hans visse bud Mogens Jensen i Skive med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til fornævnte herredsting 19/1 sidst forleden dømt har, og da tildømt Karl von Krackau at have indvisning i hvis gods, som velb Hans Casper har bekommet med velb fru Birgitte Brahe i Skåne, efter hans opbydelses indhold, for hvis gæld salig velb Niels Sehested har været de hollændere skyldig, hvilken dom Mogens Jensen på Karl von Krackaus vegne formener lovlig og ret at være, og han at udnævnes to mænd, som kan gøre ham indvísning og udlæg efter KM forordning: da efterdi for os i rette lægges oprettet kontrakt imellem Karl von Krackau og Tyge Brahe om samme summa penge, og hvad efterskrevne gods, liggende i Skåne, Karl von Krackau derfor skulle annamme, og Hans Casper i sin underskrevne indlæg tilstår sig derfor at ville gøre udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Hans Casper von Reibnitz jo er pligtig samme kontrakt at efterkomme, og fordi tilfinder velb Christian Bülow til Ingelsted og Palle Urne til Gyllebo, som Mogens Jensen på Karl von Krackaus vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og med kongens foged drage til fornævnte opbudne gods, det rigtigen at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Karl von Krackau i andet Hans Caspers jordegods at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(45)

** var skikket Troels Olufsen i Kærgård og havde stævnet Villads Ibsen i Engsig med flere for en vidne, de til Bølling herreds ting vidnet har 2/6 sidst forleden, anlangende at de nærværende hos var i Engsig til Peder Christensens, den næste søndag efter påske sidst forleden, og der skulle have seet, at Peder Christensen skulle have givet Troels Olufsen syv rigsdaler, som skulle være på den brev og segl, som Peder Christensen skulle være Troels Olufsen skyldig, hvilke vidner Troels Olufsen formener noksom kan agtes tvært imod hverandre, og Villads Ibsen og Jens Christensen bør for samme deres vidner fældet at være og straffes efter recessen: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi af forrige landstings dom forfares, Villads Ibsen og hans medbrødres vidne ikke for nogen lejlighed at være underkendt, eller bevises dem nogen usandfærdighed at have vidnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke derfor på deres fælding at dømme.

(49)

** var skikket Laurits Andersen, barnfød i Frølund, hans visse bud Niels Madsen i Tulstrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Knud Pedersen i Skibild og hans medbrødre sandemænd i Hammerum herred, for de 6/12 sidst forleden her til landstinget har Laurits Andersen manddød oversvoren og fra sin fred, for han desværre skal have dræbt Mikkel Sørensen i Birk, uanseet fornævnte sandemænd noksom skal have været vitterligt, hvor hårdelig Laurits Andersen har været forårsaget, nødt og tiltvungen at gøre nødværge og fri sit liv, og en part af sandemændene selv skal have været tinghørere til samme vidner og syn: da efterdi det befindes samme sandemænds ed tilforn at have været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er optagen, og ikke Jørgen Sørensen nu er mødt eller nogen på hans vegne samme sandemænds ed at fremlægge eller nogen modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme sandemænds ed ikke at komme Laurits Andersen på hans fredløs mål til nogen forhindring.

(50)

** var skikket Morten Madsen Lime, borgmester i Ribe, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa penge, han ham skyldig og pligtig er efter hans derpå udgivne skadesløs brevs indhold, formener ham pligtig at være samme sin udgivne håndskrift at betale med al efterstående rente og interesse, og efterdi derpå er forhvervet endelig dom til herredsting, hvilken han formener ret at være og bør ved magt at blive, og han nu burde her at have endelig dom: så og efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks skadesløs brev til Morten Lime på fornævnte penge, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem til fulde at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der dom ganget, som forskrevet står, såvel og siden to uendelige domme her til landsting forhvervet, hvilke stander ved deres fuldmagt uigenkaldt, og ikke Jørgen Munk endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo pligtig er sin brev at efterkomme, resten af fornævnte penge med dis interesse til Morten Lime at betale, og fordi tilfinder velb Henrik Bille til Tirsbæk og Casper Gersdorff til Revstrup, som Anders Christensen på Morten Limes vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre ham fyldest af hans løsøre, og det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Morten Lime i andet Jørgen Munks løsøre eller gods, hvor der findes kan, at indvise, så han

bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(52)

** var skikket Mads Jensen i Almstok med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han fornævnte ting 14/8 sidst forleden dømt har, og tildømt Mads Jensen skulle have sig forseet og bør at stande til rette: så og efterdi herredsfogdens dom ikke indeholder, for ham at være bevislig gjort, det Mads Jensen med samme skat sig utroligen skulle forholdt, nogen dermed uforrettet eller videre oppebåret, end han igen skulle leveret, og fogden dog har tildømt ham sig at have forseet, bør at stande til rette og straffes som vedbør, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom ingen magt at have.

(53)

** var skikket Mads Jensen i Almstok med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han 23/9 sidst forleden til fornævnte ting dømt har, og da tildømt Mads Jensen at stande til rette for 3 mark førløn, han har oppebåret, og ikke han har anseet slotsskriverens kvittants, som for ham var i rette lagt: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den ingen magt at have, og efterdi Mads Jensen efter samme uendelige dom, som nu er undersagt, er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed ham af den dele kvit at være.

(55)

** var skikket Mads Jensen i Almstok med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han til fornævnte ting 27/11 dømt har, og tildømt Mads Jensen at stande til rette, som den uhjemlet har gjort, formedelst han ikke har fremlagt lensmandens hjemmel til kongelig skat og førløn at oppebære, og ikke har anseet hane egne forrige domme, i hvilke den gode mands fuldmægtig, Jep Olufsen, udtrykkeligen selv har til kende givet på sin husbonds vegne, at Mads Jensen slig anfordring var befalet og til betroet at gøre: så og efterdi det befindes, Mads Jensen som en delefoged at have været til betroet skat og anden restants der i Slavs herred at indfordre og oppebære, hvilket han og efter befaling gjort har, og ikke for fogden er bevist, han uden kommis noget at have oppebåret og hos sig nederlagt, ham til fordel, og fogden dog har tildømt ham at stande til rette som den, uhjemlet har gjort, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge, men magtesløs at være.

(56)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Christensen Hammerum i Viborg og havde stævnet Bertel Sørensen skrædder af Varde for et brev, han til Varde, iblandt hans breve fra Viborg landsting, skal have hjemført, formeldende Otte Rasmussen, borgmester i Varde, noget af vandmølle skyld skulle være bevilget, som Bertel Sørensen i en ærlig forsamling i Mads Gellerups hus i Varde 23/1 1633 for Daniel Phillipsen med flere borgere det sst har været bekendt, som deres vidne videre formelder, hvilke deres vidne Bertel Sørensen både på Varde byting og for herredsprovsten med oprakte fingre og helgens ed har

benægtet: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori bemeldte er tilfunden at straffes på hans finger som en meneder efter recessen, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så Bertel Skrædder har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og han det dog ikke gjort har, hvorfor Albret Skeel har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og fornævnte Bertel Skrædder ikke endnu er fremkommen eller nogen på hans vegne, nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse Bertel Sørensens benægtelse løgnagtig og magtesløs at være.

(57)

** var skikket Jørgen Jacobsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Henrik Christoffersen, borger i Vejle, for en vold han til Vejle byting 17/8 sidst forleden år på Jørgen Jacobsens forhvervet har, anlangende halvanden hundrede sletdaler, Jørgen Jacobsen skulle være Ingeborg Andersdatter skyldig, uanseet er med Ingeborg Andersdatters egen hånd at bevise, at hun har en pant 40 daler, og dertil ladet Jørgen Jacobsen fordele for en 50 daler i fornævnte sum, og ligevel ladet Jørgen Jacobsen vold sværge for al summen til Vejle byting, som formenes er imod Jørgen Jacobsens udgivne brev, som lyder at betale i Kolding, og er imod Kolding bys privilegier og stadsret: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi samme delsbrev ikke årligen til tinge findes læst og forkyndt, kunne vi ikke kende den nøjagtig, men efterdi Jørgen Jacobsen i sin udgivne brev har sig til for obligeret til Vejle byting at lide tiltale, og ikke bevises ham samme sit brev at have efterkommet, og fordi ved to mænd der i købing lovlig arresteret, varsel givet og med sandemænd forfulgt, så de har ham vold oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme sandemænds ed at sige eller magtesløs dømme.

(61)

** var skikket Ebbe Pedersen og Jes Nielsen, borgere i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da efter en anden opsættelse at have stævnet Hans Nielsen Brande på Fanø, Jens Mortensen, borger i Kolding, Christen Iversen i Boldesager, Clemend Christensen, Anders Hansen og Poul Christensen i Varde for en vidne, de til Varde byting 16/6 sidst forleden vidnet har, at Hans Nielsen Brande og Jens Mortensen skal have vidnet, at de på trefoldigheds søndag om natten imellem 12 og 1 slet på Varde bro, indenfor porten, da skulle have hørt og seet, at Jes Nielsen og Ebbe Pedersen kom kørende med en vogn, og deri skulle findes en sæk på størrelse til en seks eller syv skæpper korn, som skulle have ligget fuld af rav, og de havde haft deres hænder på samme rav og synlig seet, at det var rav, hvilke deres vidne de højligen benægter, at der var ikke nogen rav på fornævnte vogn eller noget i fornævnte sække uden noget tørfisk, som var i en liden sæk, tilmed har de vidnet i deres egen sag, og dermed ville dem befri for den overlast og ulovlig gerning, de formener de har gjort, idet at de som stimænd efter loven formenes har ligget for dem i skjul på deres ret farende vej og overfalden dem og tagen tømmen af hestene, så de er bleven løbsk, så Ebbe Pedersen derover været i stor livsfare, og vognen straks overdrog, er blevet splittet ad og ilde medhandlet: så og efterdi Hans Brande og Jens Mortensen udførligen har vidnet, dem hellig trefoldigheds søndag om natten at have seet Jes Nielsen og Ebbe Pedersen på Varde bro inden porten med samme vogn og rav, som de egentlig har kendt, og Jes Nielsen da imod forbud med magt opstødt porten, så Ebbe Pedersen er udkørt med samme rav, hvilke med Christen Iversen såvel

som Clemend Christensen portneres vidne bekræftes, i lige måde med byens tjeneres vidne bevises, Jes Nielsens vogn anden dag ved stenbroen at ligget væltet, og der på stedet fandtes nogle stykker rav, som de har optagen og synlig til tinge har vist, byens tjenere og siden om dagen har seet to sække med rav liggende i Skovbodal, som en dreng har tagen vare på, og dernæst af to karle er bleven båret på Jes Nielsens vogn og kørt til Varde, så samme vidner med hinanden befæstes, fornævnte rav hos Jes Nielsen og Ebbe Pedersen at være befundet, i lige måder bevises Jes Nielsen og Ebbe Pedersen i langsommelig tid at være berygtet sådan ravhandel at have brugt, såvel som og nogle de personer med dem købt og handlet har selv derom båret kundskab, i lige måder er bevislig gjort, det Jes Nielsen og Ebbe Pedersen ved den samme tid, de med samme rav er ertappet, ved to lybskers skrivelse er beskedet til Kolding med samme rav, som budet, dem samme brev førte, offentlig her for retten har været bestendig, så samme vidner i så måder alle med hinanden bestyrkes, og ingen nøjagtige vidnesbyrd derimod fremlægges, hvormed kan bevises, samme rav ikke hos dem at være befundet, som om vidnet er, da ved vi ikke efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, og efterdi byfogden efter samme vidner har tildømt Jes Nielsen og Ebbe Pedersen imod KM brev at have gjort uret og burde at stande til rette, ved vi ikke hans dom i den punkt at underkende, men ikke videre at følge, og Jes Nielsen og Ebbe Pedersen i samme dele, dem derefter drevet er, at blive, indtil de retter for dem, som det sig bør, kunne ikke heller kende Jacob Lauritsen og hans medfølgeres vidne, som ikke udførlig har vidnet, samme rav jo at have været fundet på Jes Nielsens vogn om nattetid ved broen, ej heller fornævnte bænkebreve, som ikke til tinge er vidnet, eller varsel for givet, så noksom, at de bør nogen magt at have, belangende Daniel Phillipsens dom, det han har frakendt Jes Nielsen og Ebbe Pedersen deres klage og sigtelse af årsag, Hans Brande ikke for Jacob Drejers dør havde fået varsel, endog for ham med to mænd var bevist, Hans Brande at være varsel givet på Fanø for Peder Jacobsens dør og bopæl, som han har hjemme efter det tingsvidne, han selv i sagen vidnet har, da ved vi ikke andet derom at sige, end Daniel Phillipsen sig jo dermed har forseet, og bør at igen give Jes Nielsen og Ebbe Pedersen hvis billig kost og tæring, de derpå har anvendt, og samme hans dom ingen magt at have.

(73)

28/3 1635.

(Peder Bertelsen ene. var til denne landsting intet at bestille)

11/4 1635.

(Peder Bertelsen ene. var kun en opsættelse denne landsting)

25/4 1635.

(Peder Bertelsen ene. var kun to opsættelser denne landsting i Riber stift og en afsigelse, velb Erik Juel og hans søskende vedersagde arv og gæld efter salig fru Maren Juels til Brandbjerg, Jacob Ulfelds)

(74)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk, KM befalingsmand på Gudumkloster, Jens Juel til Lindbjerg, jomfru Lene Juel og jomfru Margrete Juel til Alsted deres visse bud Jens Christensen

Hammer, indvåner i Viborg, og lod læse efterskrevne brev, lydende Erik Juel til Hundsbæk på mine egne samt mine søsterbørn Niels Vind og Margrete Vinds vegne, som jeg er værge for, deres vegne, Jens Juel til Lindbjerg, Lene Juel og Margrete Juel til Alsted på vores egne vegne gør vitterligt, at eftersom vores søster salig fru Maren Juel, Jacob Ulfelds, er ved døden afgangen, så ville vi ikke for nogen hendes efterladte gæld, men for anden vidtløftigheds skyld hermed har os frasagt arv og gæld, så vi intet efter hende enten vil arve eller gælde, datum Vejle 12/4 1635.

9/5 1635.

(Peder Bertelsen. denne landsting syv opsættelser, kun 14 dage opsat)

23/5 1635.

(Peder Bertelsen ene)

6/6 1635.

(Peder Bertelsen ene)

(75)

20/5 1635.

** var skikket Peder Jensen i Dons hans visse bud Jørgen Knudsen, ridefoged til Koldinghus, og havde hid kaldt sandemænd af Brusk herred en gammel mands bane at udlede som skal være død funden i Heinicke Pedersens gård i Vilstrup i en mødding flod, hvad ham vorde til bane og livs lagt, og først fremlagde Jørgen Knudsen efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 16/5 sidst forleden Staffen i Vilstrup med flere at have vidnet, at de på onsdag da sidst forleden var med Peder Jensen i Dons delefoged til syn over et lig, som fandtes i Heinicke Pedersens gård i Vilstrup, da så de, at der lå en gammel mand død i en mødding flod i Heinicke Pedersens gård, og at der lå en krykke bagved ham, og var han gråskægget, og ikke de kunne se eller kende noget sår eller skade nogen sted på samme lig: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde fornævnte gamle mand Rasmus Lepper af alderdom, sygdom og vanmægtighed at være død og omkommen, og det ham til bane og livs lagt.

(77)

** var skikket Hans Jensen i Holm med en opsættelse her af landstinget 23/5 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Anneken Hermandsdatter, forrige oldfrue på Koldinghus, for et usandfærdig klagevidne, hum imod ham efter rådstuevidnes indhold gjort, ham påsagt har og angivet har, i den mening at han ikke skulle have været omhyggelig til at hjælpe og skaffe middel til at salvere KM gods, den tid indfald her i landet desværre skete, men at han skulle skaffe tre bøndervogne, hvilke skulle have aget, den ene velb Bendix Sehesteds, og de andre to velb Gunde Langes gods, desligeste at Hans Jensen skulle have ladet udtage af den ganske slottets kirke to tønder salpeter, som han ved to sine tjenere skulle have lagt på en postvogn, hvilke hendes vidne han ved sin højeste ed skal have benægtet, at han hverken havde seet eller befattet sig med noget salpeter, han også med sandfærdig vidnesbyrd har bevist, som er med velb Bendix Sehested, som den tid har været velb Gunde Langes staldmester på Koldinghus, og andre gode folks vidnesbyrd, at

Hans Jensen slet ingen vogne har haft at salvere KM gods med, formedelst den store plyndring, som på den tid skete allesteds omkring slottet og byen, såvel som og i Kolding: så og efterdi det befindes Anneken Hermandsdatters kundskab, hvormed hun hendes egen angivne klage selv ville bekræfte, ikke at være uden én persons vidne, som ikke agtes, og ikke den med andre nøjagtige vidner befæstes, Hans Jensen noget af KM gods med sig at have bortført, men fast mere bevises ham at have udskikket fogedsvenden efter vogne og bønder KM gods at ville med salvere, og ikke de formedelst krigsfolkens plyndring og forvigelse kunne fremkomme, men en part på vejen at være optagen, Bendix Sehested og benægter sig ingen vogne fra slottet at have bekommet, men alene der fra redet, og tilmed lånt Hans Jensen sin hest sig med at salvere, hvormed han er undkommen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Anneken Hermandsdatters enige vidne ej heller Iver Pedersens kundskab, som efter hendes ord og mundheld vidnet er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Hans Jensen til hinder eller skade.

(86)

** var skikket Peder Mortensen i neder Feldborg på hans hustru Kirsten Iversdatters vegne med en opsættelse her af landstinget 9/5, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jørgen Lauritsen, Kirsten Christensdatter med flere, alle i Feldborg, for et vidne de 28/6 sidst forleden til Ginding herreds ting vidnet har, nogen af dem at have vidnet, at på sankt gravers aften da skulle Kirsten Iversdatters ko have løben til Nørgård i Feldborg, og hun skulle have sagt, at de slog samme hendes ko, og skulle have ønsket ondt over dem, en part at have vidnet, det Kirsten Iversdatter skulle have været en skænds kvinde, og hun skulle have kaldt mange ukvems navne og sagt, at Anne Knudsdatter skulle have ligget hendes barn ihjel: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Kirsten Iversdatters ord og mundheld, som hun ikke er bestendig eller for tingsdom indgået, men benægter, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, og efterdi samme sigtelse, klage og dom ikke fremlægges, endog sagen i seks uger har været optagen, da finder vi den magtesløs at være.

(88)

** var skikket Christen Christensen i sønder Bork på sine egne og Bertel Christensens vegne i ----hans vegne og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til Nørherreds ting 28/4 nu sidst forleden dømt har, og dømt dem at betale en brev, lydende på 20 sletdaler med rente og skadegæld, som deres afgangne bror og hustrubror Peder Christensen i Skovling og Jørgen Pedersen i Høllet udgivet har, hvilke brev Oluf Nielsen i Kastkær sig til forhandlet har af Jørgen Pedersen, dog fornævnte Bertel Christensen og Christen Christensen aldrig aldeles ingen arv at have annammet efter Peder Christensen, som blev omkommen i fjendernes tid. så mødte Søren Nielsen, foged på Dejbjerglund, og fremlagde efterskrevne dom af Nørherreds ting 23/4 sidst forgangen, hvori fogden ikke vidste andet derom at kende, end Bertel Christensen og Birgitte Christensdatter bør hver sin anpart af fornævnte brev at betale: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(89)

** var skikket Jørgen Joensen i Højen og havde stævnet Hans Jensen i Jennum for to uendelige domme, han lader sig af berømme, han her til landstinget skal have forhvervet på sine egne og Poul

Nielsen i Jerlev og deres medarvingers vegne, anlangende over nogle domme, lovbuds vidner og vurderinger desligeste en bekendelse vidne, som Knud Nielsen i Jerlev for tingsdom fuldkommelig bekommet har hvis arv og gods, som han sine stedsønner, fornævnte Jørgen Joensen og Jes Joensen i Jerlev, skyldig var, formener samme uendelige domme og opsættelser bør magtesløs at være og ikke komme Jørgen Joensen, Jes Joensen eller deres stedbørn Knud Nielsen til hinder eller skade, og fornævnte herredstings domme, vurdering og bekendelser bør ved magt at blide, og efter sådan lejlighed formente Jørgen Joensen, det han burde at have endelig dom beskrevet: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme uendelige domme, opsættelser og tingsvidner er magtesløs funden, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så bemeldte personer har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Jørgen Joensen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke fornævnte mænd endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne, nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme uendelige domme, opsættelser og vidner magtesløs at være.

(93)

** var skikket Terkild Tøstesen og Hans Tøstesen, begge i Andkær, på deres egne samt deres mor og medarvingers vegne og havde stævnet Morten Ulf i Sellerup, Laurits Jørgensen i Hvilsbjerg med flere for et vidne, de har vidnet med Anders Munk i Andkær på Holman herreds ting 1/7 sidst forleden, anlangende at det skulle være dem vitterlig, at den bolig, Anne Tøsteskone iboer, skulle ligge til Andkær bondegård, og hun og hendes husbond deraf har gjort ægt og arbejde, hvilke Anne Tøstes og hendes sønner højligen benægter, aldrig at have gjort eller givet af fornævnte bolig, men hvis de gav og gjorde til Peder Tomasen, lånte han dem særdeles af sin bondegårds jord for: derimod havde Anders Munk hid stævnet Laurits Jørgensen i Hvilsbjerg og Søren Keldbæk i Andkær for et vidne, de til Holman herreds ting 23/3 sidst forleden vidnet har, anlangende at Tøste Terkildsens far, Terkild Nielsen, skulle haft en broderlod i Andkær bondegård, og hans brødre Hans Nielsen og Tomas Nielsen har bortsolgt på deres og deres søskendes vegne den halve bondegård: så og efterdi Morten Ulf og hans medfølgeres vidne ikke medfører, Anne Tøstes og hendes børn derfor navnlig at være varsel givet, som det sig burde, Laurits Jørgensen og hans medfølgeres vidne ikke heller er endeligt, men selv lagt den i tvivl, og ikke Peder Tomasens kundskab til tinge er vidnet men alene et bænkebrev, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner på begge sider så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(95)

** var skikket Anders Munk i Andkær og havde stævnet Anne Tøstes i Andkær med sine sønner Terkild Tøstesen og Hans Tøstesen sst for efterskrevne bænkebrev, de dem på beråber, at afgangne Tøste Terkildsen skal have bekommet af salig Peder Tomasen i Andkær bondegård, hvori han skulle bekende, at Tøste Terkildsens lod i samme bondegård, han iboede, skulle være erkøbt, og derfor tillagt dem det bolig, Tøste Terkildsen iboede, med sin tillæg, hvilket brev er dateret 20/9 1620: så og eftersom samme brev er bondeejendom anlangende, og ikke den til tinge er gjort efter loven, ej heller bevises ejendommen den at have efterfulgt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme brev ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(97)

** var skikket Find Jensen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Maren, salig Jens Bertelsens efterleverske, samt og hendes ældste sønner, Mads Jensen og Bertel Jensen, sst for en dom, de ved deres fuldmægtig Laurits Nielsen til Vejle byting over ham forhvervet har 21/2 næst forleden, anlangende et gældsbrev på 100 rigsdaler, som Find Jensens hustrufar salig hr Peder Poulsen, fordum sognepræst til Højen og Jerlev sogne, til Maren, Jens Bertelsens, udgivet har, og deri forpligtet sig og sine arvinger én for alle at betale, og Find Jensen skal være tildømt alene at samme penge at betale, uanseet at den salig mand havde mange flere børn: så og efterdi hr Peder Poulsens udgivne brev, han til Maren, salig Jens Bertelsens. udgivet har, formelder hr Peder hans arvinger én for alle, og Find Jensen på hans hustrus vegne befindes at være en hans arvinger, og ikke bevises ham efter hr Peder Poulsen at have afsagt arv og gæld, og byfogden fordi har ham tildømt samme gæld at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(100)

** var skikket Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Vilsen i øster Hoven for en dom, han til Nørvang herreds ting 24/2 sidst forleden dømt har, anlangende at han har dømt ham fra sin bestilling herredsfoged og sat sig selv i steden, endog dømt ham i KM og lensmandens nåde og unåde, menende ham ikke med rette at kunne være dommer i deres sag, eller har villet anset, at for ham er givet til kende, at Peder Poulsen har stævnet samme dele til landsting: så mødte Jørgen Knudsen, ridefoged til Koldinghus, med samme dom, og formente den ret at være, dog ikke fremlagde samme vidner og klage, hid stævnet er: da efter sådan lejlighed finder vi samme vidner og klage magtesløs at være, indtil de fremlægges, såvel som den dom, derpå funderet er.

(101)

** var skikket Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid i rette stævnet Mads Tomasen i Grejs for nogen uendelige domme, han her til landsting skal have forhvervet, hvori skal være underkendt samme dom, Peder Poulsen imellem velb Henrik Rantzaus fuldmægtig og Oluf Iversen, møller i Hvolgårds mølle, hvori han skal have fridømt Oluf Møller for vurdering for mølleskyld indtil sankt valborg dag, som den burde at udredes, var forfalden, formenende samme uendelige domme burde magtesløs at være: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for herredsfogden har været bevist, Oluf Møller at have udlovet og sig til forpligtet, samme mølleskyld til sankt mikkels dag at udgive, og fogden fordi ikke har vidst at dømme vurdering i hans bo førend sankt valborg dag, mølleskylden burde at ydes var forfalden, ved vi ikke den hans dom at imod sige.

(102)

** var skikket Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mads Tomasen i Grejs for nogen uendelige domme, han her til landstinget forhvervet har over Peder Poulsens dom, det han ikke vidste at stede udvisning over Oluf Møller i Hvolgårds mølle, efterdi ikke var bevist, han hans fæste at have forsiddet, formenende samme uendelige domme ikke burde magt at have: så og efterdi

samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi ikke for fogden er bevist, Oluf Iversen samme mølle at have forsiddet, sin fæste derpå forbrudt, eller deri nogen dom at være gangen, og han fordi ikke har vidst samme udvisning over ham at udstede, kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være.

(103)

** var skikket Niels Ravn i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Lauge Ravn sst for nogle domme, han nogen tid siden forhvervet har her til landstinget, anlangende nogen skøder at skulle have magtesløs gjort efter en fuldmagt, han skal have sig til forhandlet af Søren Jensen i Mejsling, på en engpart hans hustru skal have arvet efter hendes salig mor, som kan være den 19. part af hendes part, uanseet hans fornævnte hustrufar for nogen rum tid siden har gjort samme skøder efter en fuldmagt, fornævnte Søren Jensen da til ham har udgivet, hvorfor han formener samme dom med vrang undervisning og løgnagtighed at være forhvervet: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere mat at have, og efterdi de andre to domme, hid stævnet er, ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer.

(104)

** var skikket Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mads Tomasen i Grejs for to uendelige landstings domme, han lader sig af berømme at have forhvervet over en dom, at han har dømt Jørgen Skriver til at stande til rette for, mens vidnerne stod ved sin fuldmagt, mener samme dom ret, og fornævnte uendelige domme bør magtesløs at være: så og efterdi samme to landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi sagen har været tilforn hid kaldt, og endelig dom deri gangen er, efter dis lejlighed den medfører, ved vi ikke den at forandre eller videre derpå at dømme

(105)

** var skikket Hans Jensen, borger i Horsens, og havde stævnet mester Poul Poulsen, sognepræst i Kolding, for nogen uendelige domme, han lader sig af berømme at have ladet forhverve over Hans Jensen til Kolding byting, anlangende en regnskab mester Poul Poulsen skulle have gjort med Hans Lauritsen, borger i Ribe, på Hans Jensens vegne uden hans fuldmagt, vilje eller minde eller vidskab, efter en skadesløs brev, Hans Jensen har givet mester Poul Poulsen for en forløfte, han såvel som hr Anton Hansen, Guds ords tjener til Brande sogn, og hr Jacob Hansen Buck, Guds ords tjener til Skanderup sogn har været i forløfte for fornævnte Hans Jensen til Hans Lauritsen i Ribe fra 1/3 1625 og til philippi jacobi 1626 og ikke længere: så og efterdi byfogden har dømt endelig, endog ingen på Hans Jensens vegne er mødt imod samme to domme at svare, ikke heller befindes nogen uendelige domme tilforn at være udgivet, eller sagen i seks uger at være opsat, da finder vi efter sådan lejlighed samme domme magtesløs at være.

(107)

** var skikket Terkild Jensen i Vallund hans visse bud Jens Nielsen Dejgård sst og havde stævnet velb Niels Skade til Agerkrog for et brev og vidne, han med Envold Christensen, nu boende i

Vallund, anlangende fire alen klæde, som han skulle have hos været, Terkild Jensen skulle have givet hans hustru oven i deres gård minde, som de har gjort med hverandre, hvilke gave og brev Terkild Jensen ved sin ed benægter, at han aldrig lovet ham videre end hvis pending, som straks til ham er betalt: så og efterdi Niels Skades enige kundskab ikke formelder om visse dag og tid, tilmed og med købmandens kundskab bevises, det Terkild Jensen ham har tilfreds stillet for hvis, han Envold Christensen har udlovet, da bør samme brev såvel som samme dom, derefter funderet, ikke at komme Terkild Jensen til hinder eller skade, og efterdi delen ikke fremlægges, bør den magtesløs at være, indtil den fremkommer.

(109)

** var skikket Peder Mikkelsen, født i Gransgård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jens Christensen og Søren Christensen, borgmestre i Lemvig, for et vidne de 30/1 sidst forleden på Lemvig byting forhvervet har, anlangende de skal have forvist Peder Mikkelsen Lemvigs by under fængsel med gabestok og kælder at straffes, for han nogen kort tid tilforn om natten skal have hugget en ung karl i Lemvig, ved navn Simon Lauritsen, en sårmål i hans hoved, uanseet Peder Mikkelsen ved sin højeste ed højlig bekræfter, at han samme nat gik for en af Lemvigs borgere, Anders Høst, på vagt, og da samme nat, der han gik på KM vagt, blev overfalden af Simon Lauritsen, med en dragen værge blev jagen af gaden og måtte undfly for ham ind på kirkegården, så han derud over af største nød nødtes til at værge sig: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt, nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri videre kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, klage og sandemænds ed magtesløs at være.

(111)

** var skikket velb Henrik von Qualen til Nordsee hans visse bug Gregers Hvid, foged på Skærsø, og havde stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for 1000 rigsdaler in specie hovedstol med sin efterstandende rente og interesse, som han skal være ham skyldig efter hans brevs indhold, og ikke han til rette tider ham skal have betalt, hvorfor Henrik von Qualen skal have forhvervet dom over ham til Tørrild herreds ting, og herredsfogden har tildømt ham at betale, hvorfor han formener, Jørgen Munk fornævnte 1000 rigsdaler med sin efterstandende rente, omkostning og interesse et betale eller at have indvisning ved to gode mænd: så og efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne skadesløs brev til Henrik von Qualen på 1000 rigsdaler med dets rente, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises det at være betalt, Jørgen Munk i hans skriftlige indlæg selv gælden vedgår, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo pligtig er samme tusinde daler med sin interesse til Henrik von Qualen at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Jesper Lunov til Restrup, som Gregers Hvid på Henrik von Qualens vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, og der udæske og gøre Henrik von Qualens fuldmægtig udlæg af hans løsøre, og det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik von Qualen i andet Jørgen Munks jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(112)

** var skikket Peder Mortensen i Feldborg og havde stævnet Jens Christensen sst for en dele. ham på ham noget for jul 1634 forhvervet har for noget hø ærje, som synsmænd har om hjemlet at være gjort skade på hans ager for et halvt læs hø, og ikke for samme dele skal være bevist, at Peder Mortensens fæmon skal have gjort Jens Christensen den skade, men alene at være delt efter Jens Christensens ord: så og efterdi ikke nøjagtigen er bevislig gjort, det Peder Mortensen samme engskade med sin fæmon skulle gjort, og han derfor uden dom er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed Peder Mortensen af den dele kvit at være.

(113)

** var skikket Søren Skriver i Ringkøbing og havde stævnet Jens Olufsen Jens Nielsen, borgmestre i Ringkøbing, Christen Pedersen, Hans Hermandsen, Peder Christensen og Gregers Nielsen, rådmænd sst, for en dom de på Ringkøbing rådstue 20/9 1633 efter opsættelse 16/8 næst tilforn dømt har imellem Jep Ulf i Havnstrup hans fuldmægtig Laurits Andersen og Søren Mikkelsen, hvilke opsættelse skal være forandret og omgjort, hvor efterdi så har indført videre i samme deres dom, end han 16/8 var given til sag for, og således tildømt Jep Ulf mere end han har ladet begære 16/8: så og efterdi fornævnte vurderings vidne indeholder, Søren Mikkelsen hovedsummen med rente efter sin brev i rede penge til Jep Ulf at have leveret, da bør samme dom og vurdering ikke videre at komme Søren Mikkelsen til skade, mens Jep Ulf lovet samme salt og stål igen til ham at skulle leveres.

(115)

** var skikket velb Henrik von Buchwald til Preen på sine egne og sine medarvingers vegne deres visse bud Gregers Hvid, foged på Skærsø, og havde stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for 1000 rigsdaler in specie, som han er dem skyldig efter hans brevs indhold, og Jørgen Munk skal være af KM og regens råd tildømt fornævnte 1000 rigsdaler at betale, og han dog det ikke skal have gjort, hvorfor Henrik von Buchwald formener, at Jørgen Munk bør hans brev såvel som KM dom at efterkomme og fornævnte 1000 rigsdaler med al sin efterstandende rente, omkostning og interesse at betale, eller og at have indvisning i hans jordegods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne hovedbrev på 2000 rigsdaler, hvorefter nu alene fordres 1000 rigsdaler med sin rente, bevises og med KM og rigens råds dom, Jørgen Munk at være tilkendt samme 1000 daler at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo pligtig er samme penge at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Jesper Lunov til Restrup, som Gregers Hvid på Henrik von Buchwalds vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, og der udæske og gøre Henrik von Buchwald hans fuldmægtig udlæg af hans løsøre, og det rigtigen imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik von Buchwalds fuldmægtig i andet Jørgen Munks jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(116)

** var skikket Anders Mortensen af Ribe hans visse bud Jesper Knudsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet velb fru Karen Rostrup, Frands Juuls, til Rækkergård for en summa penge, hun efter hendes udgivne skadesløs brevs indhold ham pligtig er, hvilke hendes brev, han formener, hun ikke har holdt og efterkommet,

men han ved retten hende derfor måtte lade tiltale, og eftersom han har forhvervet uendelige dom her til landstinget 28/2, så formener at han bør nu endelig dom at have: så og efterdi for os i rette lægges fru Karen Rostrups udgivne skadesløs brev til Anders Mortensen på fornævnte 100 sletdaler, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være erlagt og betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget, som for er rørt, befindes og siden, tid efter anden, over seks uger her til landstinget at være opsat, så der uden bevilling imod recessen ikke kan gøres videre forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Karen Rostrup jo er pligtig samme hundrede daler efter hendes skadesløs brev til Anders Mortensen at betale, og fordi tilfinder velb Henrik Lange til Oldager og Knud Sørensen til Tredje, som Jesper Knudsen på Anders Mortensens vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Karen Rostrups bopæl, og der udæske og gøre Anders Mortensen udlæg af hendes løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere, imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Anders Mortensen i andet fru Karen Rostrups jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(119)

15/7 1635.

** var skikket Maren, salig Niels Tomasens efterleverske, i Varde hendes visse bud Christen Olufsen, borger i Varde, og havde stævnet velb Niels Skade til Agerkrog for en summa pending, han skal være hende pligtig, hovedstol og rente med des interesse og skadegæld, hvilket han sig fortrykker og ikke vil betale, beretter herhos at have forhvervet på ham herredsfogdens endelig dom til Nørherreds ting samme gæld at betale, og siden to uendelige domme her til landstinget, menende ham derfor bør hende samme pending at betale, eller derfor ved to gode mænd at have indvisning i hans bo: så og efterdi for os i rette lægges Niels Skades udgivne skadesløs brev til Jens Nielsen på 95 sletdaler, hvilken gæld igen til Maren Rasmusdatter er opdragen, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom ganget, som for er rørt, såvel som og to uendelige domme her til landsting forhvervet, som stander ved fuldmagt og ustævnet, og Niels Skade ikke endnu er mødt eller nogen ham herimod at undskylde, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end Niels Skade jo er pligtig samme pending med des efterstandende rente og interesse til Maren, Niels Tomasens at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Christen Krag til Lydumgård, som Christen Olufsen på Maren, Niels Tomasens vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Niels Skades bopæl, der udæske og gøre hende fyldest af hans løsøre, og det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Maren, Niels Tomasens i andet Niels Skades gods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så hun bekommer fuld udlæg for hendes gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(121)

** var skikket velb jomfru Lene Juel til Alsted hendes visse bud Mads Christensen i Bjerlev og havde stævnet Peder Vilsen i Østerhoved for en dom, han til Nørvang herreds ting 30/3 næst forleden dømt har, hvori han har tildømt fornævnte hendes tjener Mads Christensen 69 rigsdaler til Henrik Rantzau at betale eller vurdering i hans bo efter doms lydelse, uanseet hendes tjener højligen benægter ikke at være velb Henrik Rantzau samme pending skyldig, hvori han formener Peder

Vilsen uret at have gjort, at han således uden rigtige brev segl har tildømt hendes tjener at betale: så og efterdi samme løse opskrift ikke med brev og segl ej heller med hans hånd bestyrkes, den ikke heller en del om nogen år eller tid bemelder, han det skulle være bleven pligtig, men Mads Christensen ved højeste ed det benægter, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(123)

** var skikket velb jomfru Lene Juel til Alsted hendes visse bud Mads Christensen i Bjerlev og havde stævnet Peder Vilsen i Østerhoved for en dom, han over hendes tjener fornævnte Mads Christensen til Nørvang herreds ting 10/3 næst forleden dømt har, hvori han har tildømt Mads Christensen 70 rigsdaler til Jørgen Brunkert på sin far Christen Madsens vegne at betale, uanseet hendes tjener højligen benægter aldrig at have lovet for sin far eller på hans vegne har været ham nogen penge skyldig: så efterdi samme løse opskrift ikke med Mads Christensens brev, segl eller egen hånd bekræftes ham slig gæld til Jørgen Brunkert at have udlovet, men han det højligen benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have.

(124)

** var skikket Oluf Keldsen, borger i Vejle, på sin hustrubror Hans Hansen, Hans Andersens Møllers søn der sst, hans vegne og havde stævnet Peder Terkildsen og hans medbrødre sandemænd af Vejle, for de 18/6 næst forleden har svoret Hans Hansen manddød over og fra sin fred, for han 8/5 næst forleden skal have med en vognkæp stødt Bertel Mortensen, som var byens tjener der sst, for sit bryst. disligeste havde stævnet Anders Mortensen, boende i Skærbæk i Elbo herred, som er Bertel Mortensens bror og eftermålsmand efter ham, for en klage han til Vejle byting 28/5 sidst forleden skal have gjort, og efter rygte og tidende har lyst Hans Hansen manddød over. endnu stævnet Hans Poulsen skrædder, borger sst, med flere for et vidne, de 28/5 vidnet har, anlangende at de pinsedag næst forleden skal have været til syn til Bertel Mortensen, som da lå død i huset, han iboede, og da at have synet ham at have en liden blå plet på hans venstre bryst, og fornævnte sandemænd, efter samme deres vidne, skal have svoret Hans Hansen fra sin fred, uanseet at Bertel Mortensen ikke skal have for sognepræsten der sst, der han berettede ham om aftenen, førend han om natten derefter døde, ej heller for de godtfolk, som da til stede var, har anket eller klaget på Hans Hansen, at han var årsag til hans svaghed eller død i nogen måde, mente derfor samme sandemænd heri uret at have gjort: så og efterdi ikke udførlig er bevislig gjort, det Hans Hansen skulle gjort nogen håndgerning på Bertel Mortensen, han ikke heller i hans levende live derfor har klaget på Hans Hansen eller ham i nogen måder derfor beskyldt, hvormed Anders Mortensens klage kunne bekræftes, men bevislig gøres ham at have været en gammel og svag, skrøbelig mand, som han selv sig for godtfolk har beklaget, og Hans Hansen i sin sidste stund undskylder og derpå rakt ham sin hånd, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage, syn og vidne, ej heller den sandemænds ed, derefter svoret er, bær nogen magt at have eller komme Hans Hansen til forhindring eller skade i nogen måde.

(127)

** var skikket velb Peder Gersdorff til Søbygård på hans tjenere Niels Frandsen og Gertrud Sørensdatter i Grindsted deres vegne hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg og havde stævnet

Staffen Jørgensen i Hindum og Søren Jørgensen sst for et vidne, de til Slags herreds ting 18/6 sidst forleden vidnet har, at der skulle have været en bryggekedel i Hindum til Jep Iversens den tid han døde der, som ikke kom til skifte efter ham på trøndings dag, men de så Niels Frandsen i Grindsted gik vester på med en bryggekedel, og Gertrud Sørensdatter hun ledte vester på med en ko, som var salig Jep Iversens, der han levede: så og efterdi samme vidner ikke er vidnet på fersk fod, men på fire år efter sligt skulle være sket, de ikke heller bemelder og nogen visse dag eller tid, Ebbe Christensen og selv tilstår sig at have gjort afkald for arven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have med magtesløs at være.

(128)

** var skikket velb Christen Lange til Hesselmed og havde stævnet Anne, salig Niels Andersens, i Varde for to uendelige domme, hun her til landstinget over nogen af hans tjenere med vrang undervisning har ladet forhverve, og efterdi fornævnte domme ikke lyder længere, indtil de bliver stævnet på ny, formener han, de nu bør magtesløs at være: så og efterdi to landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for os i rette lægges Christoffer Friises underskrevne fæstebrev, det han har sted og fæst Anne Nielsdatter og hendes salig husbond samme enge, begge deres livstid, for en visse afgift at bruge og beholde, hvilke hans fæstebrev stander urykket, og ikke bevises at være forbrudt, fornævnte vidnesbyrd og en del har vidnet om Anne Nielsdatters ord, som hun ikke er bestendig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme tilbud, forbud og vidner så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Anne Nielsdatter imod hendes fæstebrev til forhindring.

(135)

** var skikket Henrik Christoffersen, rådmand i Vejle, og havde stævnet Terkild Lauritsen, byskriver sst, for et vidne han på Vejle rådstue 21/2 1634 har skrevet, anlangende hvis regnskaber, som kunne være imellem Mads Tomasen rådmand og salig Niels Knudsen, fordum borgmester, og hans hustru Ingeborg Andersdatter efter en skriftlig angivelse, som Mads Tomasen skulle på rådstuen have fremlagt og bleven læst og påskrevet, Henrik Christoffersen da skulle have svaret, at han ottende dag derefter skulle møde i Mads Tomasens hus, og dersom hans formand salig Niels Knudsen eller hans hustru blev Mads Tomasen noget skyldig, ville han findes overbødig at klart gøre og afbetale, hvilke vidne Hans Christoffersen højligen ved sin ed benægter: så og efterdi fornævnte otte mænds vidne for besiddende ret efter Henrik Christoffersens ord er vidnet og givet beskrevet, samme vidne og med rådstuebogen bestyrkes og overens kommer, de otte mænd og det er gestendig i alle måder så at være ganget, og intet derimod fremlægges, hvormed det kan tilbage drives, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme otte mænds vidne at sige eller magtesløs dømme, ej heller byfogdens ulempe deri at være.

(137)

** var skikket Christen Lauritsen i Lindved og havde stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han over hans hustru Anne Christensdatter i Lindved og hendes faderløse børn på fornævnte ting 1/7 1634 dømt har, anlangende nogen uvisse skyld og restants, som han formener, af et hus i Plovstrup, som han har tilfundet hende og hendes børn til velb Henrik Rantzau at betale, hvilket ikke til rette trødningsdag og skifte efter hendes mands død er forelagt hende at betale: så og efterdi ikke bevislig gøres til trødningsdag efter Jens Christensen at være til kende givet eller æsket, nogen gæld til Hvolgård at skal være pligtig, som det sig burde

efter loven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift ej heller den dom, derpå funderet er, deri bør at komme Anne Christensdatter til hinder eller skade.

(139)

** var skikket Christen Lauritsen i Lindved og havde stævnet Mads Tomasen i Grejs for en dom, han på sin husbond, velb Henrik Rantzau til Schmoel, hans vegne her til landstinget 31/1 sidst forleden forhvervet har, hvori Christen Lauritsen i Lindved er tildømt at udgive nogen kost og tæring til Henrik Rantzau for en landstings stævning, han på sin husbonds vegne på Nørvang herreds ting 11/11 1634 har ladet forkynde over Peder Poulsen i Givskud, som samme dag blev læst og påskreven, og mener Christen Lauritsen, at han ikke skal være nævnt i samme stævning, og ej heller den sag, som samme stævning om formelder, er hans person angældende: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder anderledes, end at dersom Henrik Rantzau fandtes af Christen Lauritsen til dette landsting stævnet og kaldt at være, og nu med stævningen i sig selv, som til Nørvang herreds ting er læst og påskrevet, bevislig gøres, velb Jørgen Brahe sagen at have ladet hid kalde og i stævningen været hovedmanden, og ikke Christen Lauritsen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kost og tæring dom ej heller den herredstings dom, derpå funderet er, bør at komme Christen Lauritsen til hinder eller skade i nogen måder.

(141)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Malte Mogensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til fornævnte herredsting 5/6 1634 imellem Jacob Clausen, borger i Varde, og KM tjener Jens Jensen i Tarm dømt har, og deri tildømt Jens Jensen at udlægge i hans afgrøde af en eng i Tarm kær, uanseet at Jens Jensen ikke skal være overbevist, at have høstet og afført den afgrøde af fornævnte eng i ti år, og ikke heller har uden det ringeste part i gården, han iboer, som kan være ved den ottende part, og Mette Poulsdatter, som havde den halve gård at bruge, er dog for samme engs afgrøde i fornævnte dom kvit dømt: så og efterdi fornævnte uendelige domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi herredsfogden i sin første dom alene har tildømt Jens Jensen efter loven at udlægge så meget og så godt afgrøde eller dets værd til Jacob Clausen, som han af samme eng bjerget har, og ikke udførlig underskedet, hvor meget han skulle udlægge, så han derefter kunne vide sig at rette, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom som udømt var, og forskrevne æsknings dom, derpå funderet er, ingen magt at have.

(143)

** var skikket Rasmus Madsen i Varde hans visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund og havde stævnet Søren Pedersen i Ollerup for en indvisning, som han 1/2 1634 har fremlagt for herredsfoged og vurderingsmænd, anlangende en bol og bondeeje i Balle, hvilken indvisning og vurdering Rasmus Madsen formener lovlig og ret at være: da efterdi for os i rette lægges indvisning og vurdering, det Rasmus Madsen af herredsfogden og dannemænd samme bol med sin ejendom for sin gæld er til vurderet og udlagt, sagen og to gange her til landsting har været indkaldt, og to uendelige domme gangen er, hvilke står ved deres fulde magt uigenkaldt, og ikke Søren Pedersen endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte bol med sin ejendom jo bør Rasmus Madsen for ejendom at efterfølge, med mindre den bliver ham fraløst efter KM forordning, som det sig bør.

(145)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Malte Mogensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Otte Eskesen i ---- for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at have forhvervet over en herredstings dom, hvori Otte Eskesen er tildømt at lade nedertage en misdæder Mette Nielsdatters hoved, som han på Nørherreds galge har ladet fraslå, uanseet hun ikke videre har været tildømt, end at straffes efter landsens lov og vis for samme tyveri at have forbrudt sin liv, som ikke anderledes kan forstås, end at straffes på sin hals, og kroppen med hovedet i jorden at heden lægges, og Otte Eskesen ikke benægter, det han jo befalede rettermanden at slå fornævnte misdæders hoved på galgen: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, bør den ikke længere magt at have, og efterdi bemeldte herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som udømt var, og hvem videre påskader, sagen igen til herredsting at indkalde, og der igen ved endelig dom at ordeles, som det sig bør.

(147)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Malte Mogensen, ridefoged der sst, og havde stævnet Otte Eskesen i Tøstrup for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme her til landsting at have forhvervet over nogle vidner, herredstings dom og dele, anlangende det Otte Eskesen burde fra sig at levere, efter loven, hvis klæder og gode, som han hos sig har beholden af fornævnte misdæders, efterdi tyve og misdædere deres hovedlod kongen alene tilhører: da efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, men om hovedsagen opsætter vi til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes, og Otte Eskesen midlertid af samme dele kvit at være.

(148)

** var skikket Christen Lauritsen i Vork hans visse bud hans søn Peder Christensen sst og havde stævnet Mads Madsen i Bølling for et hjemgjort bænkebrev, han lader sig af berømme at skal have forhvervet, formeldende at hans hustrumor salig Sidsel Peders, som døde i Vork, skulle have solgt ham hvis ejendoms lod, som hende kunne være arveligen tilfalden i den halve gård i Bølling, som Mads Madsen nu iboer, hvilke hjemgjorte bænkebrev, han formener ikke så lovlig og ret at være gjort, som der sig bør, og ikke at komme ham eller hans hustru til hinder eller skade på fornævnte halve bondegård. så mødte Mads Madsen og fremlagde efterskrevne brev, dateret Vork 19/5 1631, lydende Søren Svendsen i Revsgård på sine egne og på sin hustru Johanne Sørens vegne, Sidsel Peders i Vork på sine egne vegne og med Niels Jensen Buck i Vork, hendes rette lovværge, kendes at vi har solgt fra os og vores arvinger og til Mads Madsen i Bølling og hans hustru Mette Joensdatter og deres arvinger al den arvelod, som vi er arvelig tilfalden i den halve bondegård i Bølling, Mads Madsen nu påboer, efter deres salig far Jens Jensen og mor Maren Jenskone, som boede og døde i Bølling, og efter deres salig bror Peder Jensen, som døde i Bølling, og efter deres salig farbror Jørgen Joensen, som boede og døde i Torsted. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Jerlev herreds ting 19/5 1630, som indeholder Christen Lauritsen i Vork på hans hustru Maren Christens vegne gav Niels Jensen sst afkald for al hvis arvelod, Maren Christens kunne være arveligen tilfalden efter hendes salig far Peder Jensen, som boede og døde i Vork, og efter hendes mor Sidsel Peders, når hun ved døden afgår, i den gård i Vork Niels Jensen Buck og

hans hustru Else Nielskone nu iboer, og kendes efter denne dag ingen arvelod eller rettighed at have hos Niels Jensen Buck og hans hustru Else Nielsdatter og deres arvinger: så og efterdi med tingsvidne bevises, Christen Lauritsen at have gjort fuld afkald for alt hvis, hans hustru Maren Christens kunne tilfalde efter hendes mor, Sidsel Peders, når hun ved døden afgår, hvor som helst det findes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Christen Lauritsen at være mægtig på samme købebrev at tale.

(150)

** var skikket Jørgen Andersen i Tyvkær hans visse bud Poul Joensen i Kolding med en opsættelse her af landstinget 20/6 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Tordsen i Håstrup for en dom og en dele, han lader sig af berømme at skal have forhvervet til Brusk herreds ting i dette år efter et gammelt gældsbrev, som Jørgen Andersens far, ved navn Anders Jørgensen, skal have udgiven, hvilken dom og dele skal lyde på salig Anders Jørgensens arvinger, og formener Jørgen Andersen samme gamle gældsbrev skal være afbetalt i deres salig fars levende live. derhos fremlagde efterskrevne delsbrev af fornævnte herreds ting 16/5 sidst forleden, bemeldende Jens Tordsen at have ladet fordele Mikkel Andersen i Tyvkær, Jørgen Andersen, Johanne Andersdatter og Ingeborg Andersdatter, som er salig Anders Jørgensens arvinger, som boede i Tyvkær:
så og efterdi af fornævnte herredstings dom forfares, ingen den dag på vederpartens vegne at være mødt til gensvar, sagen ej heller i seks uger har været optagen, og fogden dog har dømt endelig, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom såvel som den dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(152)

** var skikket Jacob Nielsen, borger i Kolding, og havde stævnet Gregers Pedersen Lilleballe sst for to uendelige landstings domme, han her til landsting skal have forhvervet over en bytings dom, dog samme to uendelige domme findes magtesløs gjort med andre uendelige domme, Jacob Nielsen har forhvervet over ham, at Gregers Pedersen burde sit udgivne brev og kontrakt at holde og efterkomme, så at hjemle ham hvis, han i så måder har solgt ham, som den dom bemelder, og Gregers Pedersen med fornævnte landstings domme og vil svige ham sin pending fra. derhos fremlagde Jacob Nielsen efterskrevne kontrakt, dateret Kolding 16/5 1633, lydende, kendes vi Gregers Pedersen, borger i Kolding, og Jacob Nielsen skrædder, borger der sst, at være venlig forligt, at Jacob Nielsen skal give Gregers Pedersen for hvis, han har til sig købt af min kære bror danske skolemester i Kolding, ved navn Morten Nielsen, som han er arveligen tilfaldet efter sin salig far Niels Mikkelsen, skolemester i Kolding, værende hus og gård, liggende i Vestergade, for 12 rigsdaler og en sort engelsk kappe at betales, når Gregers Pedersen gør mig Jacob Nielsen skøde:
så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for byfogden såvel som nu for os er i rette lagt en kontrakt imellem Jacob Nielsen og Gregers Lilleballe oprettet, som Gregers Lilleballe med egen hånd har underskrevet, og Jacob Nielsen forseglet, hvilken byfogden har tildømt dem på begge sider at holde og efterkomme, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kontrakt ej heller fornævnte bytings dom at sige eller magtesløs dømme.

(155)

** var skikket Christen Christensen ved Kær på hans datter Maren Christensdatters vegne i hendes egen nærværelse og havde stævnet Bodil Albretsdatter, hr Jørgen Jensen, sognepræst til Tiim og

Madum sogne, hans hustru for et vidne de til Tiim birketing 3/7 næst forleden vidnet har, at de efter deres øvrigheds begæring beså Maren Christensdatter, da kunne de se og kende på hende, det hun havde fået barn, med hvilken deres vildige vidne, han formener, hun hende storligen har forurettet: så og efterdi at endog Bodil Albretsdatter udførlig har vidnet, det hun kunne se og kende på Maren Christensdatter, det hun havde fået barn, hvilket og med de andre dannekvinders vidne bekræftes, dem ikke ligere at kunne se og forfare, og med andre vidner bevises at have været tyk og frugtsommelig bestyrkes, såvel som og bevises der sligt er rygtet hende nogen tid lang at være undveget, så har vi på rettens vegne Maren Christensdatter tilskikket to forfarne jordemødre her i byen, nemlig Ursula Møllers og Maren Christensdatter, hvilke hende har beseet og derefter fremkommen og ved deres højeste ed tilstod og bekendte dem, de sande tegn på hende at have forfaret, det hun endelig havde fået et barn, så de forrige vidner med fornævnte to jordemødres kundskab overalt bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, hid stævnet er, at sige eller magtesløs dømme.

(159)

** var skikket Mads Pedersen, tjenende velb Jens Juel til Lindbjerg, hans visse bud Jens Dejgård i Vallund og havde stævnet Visti Lauritsen i Bindesbøl, herredsfoged i Østerherred, for en endelig herredstings dom, han 15/6 sidst forleden til Østerherreds ting imellem fornævnte Frands Pedersen og Anne, salig Laurits Jørgensens, i Bøllund og hendes børn dømt har, og deri fradømt Frands Pedersen sin lovlig skyld og gæld, Laurits Jørgensen efter rigtig håndskrift har skyldig været, og ikke for ham er ført bevis eller nøjagtig vidnesbyrd, at samme penge er betalt. disligeste stævnet Anne Lauritskone i Bøllund, Claus Lauritsen billedsnider og Jørgen Lauritsen med sin lovværge. så fremlagde Jens Vallund efterskrevne gældsbrev, dateret Horsens 3/9 1607, som Laurits Jørgensen i Mejlvang til Staffen Nielsen, rådmand i Horsens, på syv gode fuldgørende daler givet har: så og efterdi samme gældsbrev befindes anno 1607 at være udgivet, og ikke bevises samme gæld forinden 20 år at være fordret, eller brevet fornyet, efter KM forordning og recessen, og herredsfogden fordi ikke har vidst at tildømme Laurits Jørgensens arvinger nogen gæld derefter at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(161)

** var skikket velb Henrik Lange til Oldager hans visse bud hans visse bud Søren Nielsen, ridefoged der sst, og havde stævnet Morten Jensen i Korsbæk, Anne Mortensdatter og Maren Mortens for et vidne, de til Bølling herreds ting 23/2 næst forleden vidnet har, at hans tjener Oluf Jensen i Korsbæk på snapsmandag nærværende år skulle have taget to nød fra deres, hvilken deres vidne han formener usandfærdig at være, thi Oluf Jensen ikke i nogen måder tog noget fra dem, men hvis han fra ham bekommet har, er ham ved dannemænd til vurderet for hans lovlig skyld og gæld: så og efterdi Henrik Lange, som fæet tilforn er til vurderet, ej heller vurderingsmændene befindes for samme sidste vidne at være givet varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(164)

** var skikket hr Jørgen Jensen, sognepræst til Tiim og Madum sogne, og havde stævnet Mikkel Knudsen i Madum for en uendelig dom, han 1/3 sidst forleden her til landstinget forhvervet har over en uendelig dom, som hr Jørgens fuldmægtig på hans vegne skal have forhvervet 28/4, angående tiende og løn i to år af Madum sogn, som skal reste, formener samme uendelige dom med vrang

undervisning at være forhvervet og bør magtesløs at være, og herhos berettede hr Jørgen, det han har ladet forhverve to uendelige domme her til landstinget, mente fordi han nu burde at have endelig dom: da efterdi samme sag tilforn findes to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme uendelige dom er magtesløs funden, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke domme findes lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, og Mikkel Knudsen har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og han det dog ikke gjort har, hvorfor hr Jørgen Jensen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke Mikkel Knudsen endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne, nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme uendelige dom magtesløs at være.

(167)

12/8 1635.

** var skikket velb Corfits Ulfeld til Tvis hans visse bud Peder Christensen i Brejnholt og havde stævnet Peder Christensen i Skavtrup og hans medbrødre tolv kirkenævninger i Tvis birk og sogn, for de 31/7 sidst forleden til fornævnte birketing har Anne Christensdatter, Oluf Sørensen Munk hans hustru, i Tvislund kirkenævn oversvoren for trolddoms kunster og bedrift, hun skulle have gjort og beganget efter adskillige vidnesbyrd og sigtelsers formelding, hvilke kirkenævn han formener lovlig og ret at være svoret og burde ved magt at blive: så og efterdi Maren Christensdatter alene vidner om den sygdom, hendes mor skulle haft, hvorfor hun skulle klaget på Anne Christensdatter og hende derfor beskyldt, hvilke hendes vidne og sigtelse ikke med andre uvildige vidner om sådan hendes løfte at være gjort, Johanne Nielsdatter og hendes medfølgeres vidne ikke heller med nogen fuldkommen sigtelse bestyrke, de andre fornævnte vidner og en part har vidnet i deres egen sag, en del om rygte og tidende, og ikke om deres egen vitterlighed, så ikke fuldkommeligen er bevislig gjort, det Anne Christensdatter skulle lovet nogen ondt, som dem efter hendes løfte på deres liv skulle være vederfaret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den nævnings ed bør at komme Anne Christensdatter på hendes liv til forhindring, førend hende anderledes overbevises kan, men efterdi hun til hjemting såvel som her for retten tilstår og bekender sig at kan og have brugt adskillige signelser des ord og formalia opregnet, som heden tydes den hellige trefoldighed til bespottelse, da bør hun efter KM udgivne mandat at rømme hans majestæts lande og provinser, og ikke mere lade sig der befinde under den straf vedbør.

(173)

** var skikket Niels Block af Gerholm med en opsættelse her af landsting i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb Johan Brockenhuus til Lerbæk for 120 rigsdaler in specie, som han skal være Niels Block skyldig efter KM og rigens råds dom, og har Niels Block forhvervet to uendelige såvel som en endelig dom derefter til Tørrild herreds ting, hvori Johan Brockenhuus er tildømt at afbetale til Niels Block, hvorfor Niels Block har været forårsaget at lade indstævne Johan Brockenhuus til landstinget, efterdi samme penge ikke endnu er bleven erlagt og betalt, formente Niels Block her til landstinget at have indvisning i Johan Brockenhuuses bedste jordegods eller løsøre: så efterdi for os i rette lægges KM og rigens råds dom, i hvilken Johan Brockenhuus er tilkendt 120 daler for kost og tæring at udgive, og det ikke bevises, det at være fuldgjort eller efterkommet, da ved vi ikke andet derom at sige, end Johan Brockenhuus jo er pligtig samme summa penge og sin interesse til Niels Block at erlægge, og fordi tilfinder velb Morten Pax til

Bjerre og Jacob Krabbe til Væbnersholm, med fordeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Johan Brockenhuuses bopæl, og der udæske og gøre Niels Block udlæg af hans løsøre, det og rigtigen og for en billig værd imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Niels Block i andet hans løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans fordrede summa efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(176)

** var skikket Hans Tomasen, foged på Bøvling, hans visse bud Peder Christensen Bering, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da af have stævnet fru Birgitte Brahe til Bækmark for en summa pending at fordre efter hendes salig husbond velb Niels Sehesteds udgivne håndskrift, og derfor til hendes værneting ladet hende tiltale, og herredsfogden derover har hende tildømt samme gæld og des anvendt omkostning og interesse at betale, eller indvisning i hendes gods og løsøre, hvilken dom han her til landstinget har indstævnet: da efterdi for os i rette lægges Niels Sehesteds udgivne skadesløs brev til Laurits Krummelbein på fornævnte summa guld, og ikke bevises med kvittants eller i andre måder, det at være erlagt og betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, fru Birgitte Brahe i lige måde i hendes skriftlige indlæg selv gælden vedgår og tilbyder derfor at ville gøre udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Birgitte Brahe jo er pligtig samme summa med des interesse til Hans Tomasen ---- at betale, og fordi tilfinder velb (blank) med fordeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte opbudne gods, det rigtigen og for en billig værd at taksere, imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Hans Tomasen i andet fru Birgitte Brahes gods at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(178)

** var skikket Lauge Ravn i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet sin bror Niels Ravn sst for en dom og en dele, han over ham til Holman herreds ting skal have forhvervet, anlangende nogen skifte efter deres afgangne bror salig Peder Ravn, uanseet han noksom kan gøres bevislig, at der skal være gjort skifte efter deres salig bror, og ikke Niels Ravn skal kunne bevise, det Lauge Ravn har noget af sin salig brors gods uskiftet, som Niels Ravn burde at have nogen lod i: så og efterdi herredsfogden endelig har tildømt Lauge Ravn at holde rigtig skifte med hans bror om hvis uskiftet var efter registrerings indhold, og Lauge Ravn derefter for ting og dom har sig til forpligtet samme skifte forinden en visse dag at fuldgøre efter fire uvildige dannemænds tykke, eller stå Niels Ravn for seks høringer uden varsel eller undskyldning, og ikke bevises Lauge Ravn sådan sin forpligt at have efterkommet, så han fordi er delt bleven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke bemeldte Lauge Ravn af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(181)

** var skikket velb Jens Høg til Vang hans visse bud David Mortensen i Torp med en opsættelse her af landstinget 20/6 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet velb Holger Rosenkrantz til Glimming, KM befalingsmand på Bornholm, for et vidne hans fuldmægtig Mourids Nielsen på Landting til Sevel birketing 6/3 sidst forleden forhvervet har, lydende at Anders

Mortensen i Åle og Niels Espensen i Roest vidnet har, at for en lang tid siden skulle have været en fold på Lav hede, hvilke de skulle have haft Bustrup fæ i indtagen, og ikke deri formelder visse dag, tid eller år, når samme fæ skulle have været indtagen, tilmed ikke heller om rørt, hvem det tilkom eller da havde Bustrup i besiddelse, ikke heller så lovligt skal være stævnet for samme vidne, som det sig bør: så og efterdi bemeldte Jens Nielsen befindes for det første vidne af Sevel birketing i sønder Lem at være givet varsel, endog bevises ham ikke der, men i vester Lem at være bosiddende, Anders Christensen i Egebjerg, Jep Christensen sst, Oluf Mortensen i Roest og deres medfølgere i de tre vidner og mesten part har vidnet i deres egen sag og i så måder vildige, samme vidner og en del har vidnet om ejendom, som ikke tilhørere vidnesbyrd at om vidne, det ikke heller befindes Oluf Tomasen, som i Egebjerg skal være en lodsejer, for det vidne af Rødding herreds ting udganget at være givet nogen varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner på begge sider, hid kaldt er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(188)

** var skikket Henrik Christoffersen i Vejle hans visse bud Jens Clausen i Kølholt og havde stævnet Mads Tomasen, rådmand der sst, for nogle opskrifter eller regnskabsbøger disligeste gamle håndskrifter, han sig af berømmer og derefter lader tiltale Henrik Christoffersen samt hans hustru Ingeborg Andersdatter og hendes medarvinger for gæld, hendes salig husbond salig Niels Knudsen, fordum borgmester, ham skulle være pligtig, uanseet den salig mand for rum tid siden ved døden er afgangen, og ikke slig gæld efter ham på trødningsdag skal være krævet eller æsket: så og efterdi Henrik Christoffersen på Vejle rådhus har vedtaget med Mads Tomasen at være til regnskab efter rådstuevidnes indhold, hvilke vidne her til landsting endelig er konfirmeret, og sådan regnskab endnu ikke er efterkommet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i samme sag at dømme, men det til regnskab, som vedtaget er, at indkomme, og hvem siden påskader at gås derom hvis ret er.

(189)

** var skikket Mads Tomasen, rådmand i Vejle, hans visse bud Jens Madsen, der sst, med en opsættelse her af landstinget 15/7, lydende ham da at have stævnet Søren Knudsen, rådmand og byfoged sst, for en dom han til Vejle byting 28/5 næst forleden imellem ham og Henrik Christoffersen, rådmand sst, afsagt har, anlangende en lovdag Mads Tomasens tjener, Jens Madsen, har da begæret over Henrik Christoffersen på sin husbonds vegne for nogen vidtløftige regnskab, han efter hans egen forpligt der til rådhuset for nogen rum tid siden skal have gjort, som er imod borgmestre og råds doms formelding, som skal besluttes, at Henrik Christoffersen er tilfunden at være over regnskab med Mads Tomasen, eller at lide tiltale derfor: så og efterdi samme bytingsdom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og hvem siden påskader, sagen til byting igen at indkalde, og der gås og hvis ret er.

(191)

** var skikket Niels Juel i Hygum og havde stævnet salig Frederik Munk til Haraldskær hans arvinger, som er velb fru Sofie Friis og hendes børn velb Jørgen Munk, Christen Munk, Peder Munk, jomfru Anne Munk, jomfru Mette Munk, jomfru Edel Munk og jomfru Sofie Munk med deres lovværge for en summa pending, nemlig 200 rigsdaler in specie med to års efterstandende rente, nemlig 24 rigsdaler, efter velb Frederik Munks skadesløs brevs lydelse, hvorover han har forhvervet endelig dom til Tørrild herreds ting, og bemeldte arvinger er tildømt fornævnte gæld at betale eller at have indvisning i deres jordegods og løsøre, hvorfor han er begærende, ham ved gode

mænd at måtte indvises i deres jordegods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges salig Frederik Munks udgivne brev til Niels Pedersen Juel på fornævnte summa penge med des rente og skadegæld, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme penge til fulde at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, såvel som og siden to uendelige domme her til landsting udgivet, som stander ved fulde magt og uigenkaldt, og ikke fornævnte arvinger endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang entholder, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end salig Frederik Munks arvinger jo er pligtig samme fordrede summa med sin efterstandende rente og interesse til Niels Pedersen Juel at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Niels Juel dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for fornævnte arvingers bopæl, der udæske og gøre Niels Juel udlæg af deres løsøre, det rigtigen og for en billig værd at vurdere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Niels Juel i andet bemeldte arvingers gods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(194)

** var skikket Kirsten Terkilds i ---- med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da at have stævnet Peder Jørgensen og Christen Ibsen i Mollerup for vidner, de til Lø herreds ting vidnet har, Peder Jørgensen at have vidnet, at han havde betalt hendes salig mand Terkild Mortensen i ---- på Christen Ibsens vegne i Mollerup 20 mark lybsk, og Christen Ibsen 7/3 sidst forleden på Lø herreds ting har svoret derpå, at Kirsten Terkilds havde lovet ham, at de 20 mark lybsk skulle blive afskrevet, som Peder Jørgensen i Mollerup havde betalt på hans vegne, og da Kirsten Terkilds at skal have svaret i hastmodighed, din meneder og din løgner, efterdi hun har svoret imod hans egen udgivne håndskrift og på en død mand, endog hun ingen har navngivet, hvilken samme deres vidne Kirsten Terkilds formener en snapvidne, ulovlig og usandfærdig at være: så mødte Peder Nielsen, borger i Viborg, på Peder Jørgensens vegne og Christen Ibsens vegne med samme vidne og dom, og formente det ret at være, hvortil Kirsten Terkilds svarede og nu for retten erklærede Christen Ibsen, så hun ikke vidste ham at beskylde andet end al ære og godt, som en dannemand vel anstår i alle måder: og dermed for vores bøns skyld afstod Peder Nielsen på Christen Ibsens vegne samme vidne og dom, så det skal være som uudgivet var, og ingen videre at komme til hinder eller skade i nogen måder, men samme sag dermed ganske at være bilagt.

(196)

** var skikket Niels Nielsen i Andrup hans visse bud Niels Pedersen Juel i Hygum og havde stævnet afgangne Frederik Munk til Haraldskær hans arvinger, som er velb fru Sofie Friis og hendes børn velb Jørgen Munk, Christen Munk, Peder Munk, jomfru Anne Munk, jomfru Mette Munk, jomfru Edel Munk og jomfru Sofie Munk med deres lovværge for en summa pending, nemlig 100 rigsdaler in specie med efterstandende rente, som salig Frederik Munk skal have været ham skyldig efter hans udgivne brevs indhold, hvilke summa pending skulle have været betalt og dog ikke sket er, hvorfor Niels Pedersen på Niels Nielsens vegne formener, efterdi han har forhvervet dom til Tørrild herreds ting og er forårsaget her til landsting to uendelige domme at lade forhverve, mener sig nu endelig dom at bekomme: så og efterdi for os i rette lægges salig Frederik Munks udgivne skadesløs brev til Niels Nielsen på fornævnte summa penge med des rente, skadegæld og interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme penge at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, såvel som og siden to uendelige

domme her til landsting udgivet, som stander ved deres fuldmagt og uigenkaldt, og ikke fornævnte arvinger endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang entholder, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end salig Frederik Munks arvinger jo er pligtig samme fordrede summa penge med sin efterstandende rente og interesse til Niels Nielsen at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Niels Juel på Niels Nielsens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for fornævnte arvingers bopæl, der udæske og gøre Niels Nielsen udlæg af deres løsøre, det rigtigen og for en billig værd at vurdere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Niels Nielsen i andet bemeldte arvingers gods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(198)

** var skikket Christen Hansen i Veldbæk hans visse bud Niels Pedersen Juel i Hygum og havde stævnet salig afgangne Frederik Munk til Haraldskær hans arvinger, som er velb fru Sofie Friis og hendes børn velb Jørgen Munk, Christen Munk, Peder Munk, jomfru Anne Munk, jomfru Mette Munk, jomfru Edel Munk og jomfru Sofie Munk med deres lovværge for en summa pending, som salig Frederik Munk skal have været ham skyldig efter hans udgivne brevs indhold, hvilke summa pending skulle have været betalt og dog ikke sket er, hvorfor Christen Hansen formener velb fru Sofie Friis og hendes børn og medarvinger bør nu uden videre ophold samme summa penge at betale, eller han burde at have indvisning ved gode mænd i deres jordegods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges salig Frederik Munks udgivne skadesløs brev til Christen Hansen på fornævnte summa penge med des rente, skadegæld og interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme penge at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, såvel som og siden to uendelige domme her til landsting forhvervet, som stander ved fuldmagt og uigenkaldt, og ikke fornævnte arvinger endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang entholder, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end salig Frederik Munks arvinger jo er pligtig samme fordrede summa penge med sin efterstandende rente og interesse til Christen Hansen at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Niels Juel på Jes Jensens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for fornævnte arvingers bopæl, der udæske og gøre Christen Hansen udlæg af deres løsøre, det rigtigen og for en billig værd at vurdere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Christen Hansen i andet bemeldte arvingers gods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(200)

** var skikket Jes Jensen i Brønding og havde stævnet salig afgangne Frederik Munk til Haraldskær hans arvinger, som er velb fru Sofie Friis og hendes børn velb Jørgen Munk, Christen Munk, Peder Munk, jomfru Anne Munk, jomfru Mette Munk, jomfru Edel Munk og jomfru Sofie Munk med deres lovværge for en summa pending, nemlig 100 rigsdaler in specie med to års rente efter velb Frederik Munks skadesløs brevs lydelse, hvorover han har forhvervet endelig dom til Tørrild herreds ting, og bemeldte arvinger er tildømt fornævnte gæld at betale eller at have indvisning i deres jordegods og løsøre, hvorfor han er begærende ham ved gode mænd at måtte indvises i deres jordegods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges salig Frederik Munks udgivne skadesløs brev

til Jes Jensen på fornævnte summa penge med des rente, skadegæld og interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme penge at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, såvel som og siden to uendelige domme her til landsting forhvervet, som stander ved fuldmagt og uigenkaldt, og ikke fornævnte arvinger endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, men dem endnu såvel som tilforn fra rettergang entholder, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end salig Frederik Munks arvinger jo er pligtig samme fordrede summa penge med sin efterstandende rente og interesse til Jes Jensen at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Niels Juel på Jes Jensens vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for fornævnte arvingers bopæl, der udæske og gøre Jes Jensen udlæg af deres løsøre, det rigtigen og for en billig værd at vurdere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jes Jensen i andet bemeldte arvingers gods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(202)

** var skikket Staffen Hansen i Norup hans visse bud Niels Juel i Hygum og havde stævnet velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks efterleverske, til Haraldskær med hendes lovværge for en summa penge, nemlig 100 rigsdaler in specie efter skadesløs brevs lydelse med efterstandende rente, hvorefter han har lader forhverve endelig dom til Tørrild herredsting, og tildømt hende fornævnte gæld at betale eller at have indvisning i hendes jordegods og løsøre, hvorfor han har været forårsaget at indstævne her til landstinget og begæret ham ved gode mænd at have indvisning i hendes jordegods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte fru Sofie Friis hendes tre udgivne og underskrevne skadesløs håndskrifter til Staffen Frandsen på fornævnte summa penge med des rente og interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme penge at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, såvel som og siden to uendelige domme her til landstinget udgivet, som stander ved deres fulde magt og uigenkaldt, og ikke fru Sofie Friis endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, men hende endnu såvel som tilforn fra rettergang entholder, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end bemeldte fru Sofie Friis jo er pligtig samme fordrede summa penge med sin efterstandende rente og interesse til Staffen Hansen at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Niels Juel på Staffen Hansens vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Sofie Friises bopæl, udæske og gøre Staffen Hansen udlæg af hendes løsøre, det rigtigen og for en billig værd at vurdere, imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Staffen Hansen i andet bemeldte fru Sofie Friises gods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(204)

13/8 1635.

** var skikket Niels Nielsen i Dejrup og havde stævnet Christen Nielsen i Ovtrup med flere for et vidne, de til Vesterherreds ting 26/4 1634 vidnet har, formeldende at det skal være dem fuld vitterlig, at den stykke eng i Hallum, som Niels Pedersen og Niels Nielsen nu om tvister, den skulle have været brugt til den halve gård, Niels Pedersen påboer, hvilke deres vidne han beskylder for at

være vildig, idet en part af fornævnte vidnesfolk er Niels Pedersens egne husfolk: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil hvem der har i at sige stævner på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi befindes Albret Skeel på KM vegne samme gods og ejendom at have i forbed, og han dog ikke for samme vidner har fanget varsel, så han kunne have vidst dertil at lade svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner ej heller fornævnte herredstings dom, hid stævnet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(207)

** var skikket Mads Jessen i Almstok med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han til fornævnte ting 25/9 sidst forleden dømt har, hvori han skal have tildømt Mads Jessen at lide og stande til rette som en uhørsom tjener, efter hvilke dom han siden 23/9 er bleven delt og lovforvunden, og mener Mads Jessen sig med samme dom storligen at være forurettet, efterdi ikke for fogden har været bevist, han sin lensmand og øvrighed eller nogen hans ombudsmænd at have været ulydig eller modvillig belangende KM skat: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid kaldt, og tid efter anden i seks uger til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme dom og dele og vidner at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme domme, dele og vidner, hid stævnet er, magtesløs at være.

(210)

** var skikket Mads Jessen i Almstok med en opsættelse af landstinget i da måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han til fornævnte ting 14/8 1634 dømt har, og da straks foruden al opsættelse eller betænkelse tildømt Mads Jessen at stande til rette og lide straf, uanseet at han ikke var sigtet eller nogen sag overbevist, hvorfor han burde at lide, hvorfor Mads Jessen formener, Hans Jensen ham storligen at have forurettet og bør for slig ulovlig dom at stande til rette: da efterdi det befindes sagen tilforn at have været hid kaldt og tid efter anden i seks uger til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme dom at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom, hid stævnet er, magtesløs at være.

(211)

** var skikket Anders Jensen i Troldtoft og havde stævnet Niels Christensen i Ulfborg kærgård for en vurdering, som han nogen tid siden har taget og forhvervet på Jørgen Tomasen i Spåbæk hans bo for nogen resterende stedsmål og landgilde, han til husbonden har skyldig været, hvor han skulle have godsagt for, hvilken vurdering han formener ikke så lovlig har været drevet og gjort, at den bør nogen magt at have: så og efterdi bemeldte vurderingsmænd ikke udførligen har forklaret hvor højt hver post er vurderet, så deraf kunne forfares om det billigen var takseret eller ej, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vurderingsvidne så noksom lovlig, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(213)

** var skikket Jens Nissen i Vostrup på Lønborg kirkes vegne med en opsættelse her af landstinget x/6 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen i --- for en dom, han 11/3 1634 imellem dem og hr Oluf Clausen i sønder Bork og Niels Nielsen i Obling dømt har, anlangende Lønborg kirkes gæld, som dem i Lønborg birk har udlovet til Lønborg kirke at betale hvis gæld, salig Christen Pedersen, som boede i Vostrup, var Lønborg kirke skyldig efter en registrering, endog Jens Nielsen har tiltalt dem i Lønborg birk, som Lønborg kirke er i, efter deres udgivne skadesløs brevs, eller de derfor burde at lide dele og tiltale, og Peder Jensen dog ligevel har sig til fordristet at tildømme dem til deres værneting, hvori Jens Nielsen på Lønborg kirkes vegne formener ham deri uret at have gjort. disligeste stævnet Niels Nielsens arvinger, som er Niels Nielsen, Christen Nielsen, Maren Nielskone, Maren Nielsdatter, Kirsten Nielsdatter, Anne Nielsdatter hver med deres lovværge: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da til i dag er optagen, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(214)

** var skikket Jørgen Pedersen i Vejle med en opsættelse her af landstinget 20/6 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Hansen i Lysholt med flere for en løgnagtig tingsvidne, som de med Frands Mortensen i Lysholt til Tirsbæk birketing 23/5 næst forleden vidnet har, anlangende at Frands Mortensen skulle have givet ham 18 sletdaler for et skimlet øg, hvilke penge Frands Mortensen til sig igen annammet og gemte af den årsag, at de ikke kunne forenes om købet, og Frands Mortensen siden har beholdt både pengene såvel som øget hos sig, og han det ikke kunne bekomme: så og efterdi Iver Hattemager og hans medbrødre varselsmænd ikke har om hjemlet, hvor de skulle givet Jørgen Pedersen varsel for samme vidne, enten til hans bopæl eller mundtlig, samme vidne om fornævnte køb ej heller med Jørgen Pedersens brev bestyrkes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(219)

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på ---- slot, hans visse bud Laurits Christensen i ---- havde hid kaldt sandemænd af ---- Dines Nielsens bane at udlede, som fandtes død i Janderup å kort tid forleden, og fremlagde efterskrevne tingsvidner af Varde byting og Vesterherreds ting: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Dines Nielsen af våde og vanlykke i åen at være druknet og omkommet, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(221)

9/9 1635.

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, og havde hid kaldt sandemænd af Anst herreds ting hr Niels Nielsen Alslev, sognepræst til Bredstrup og Kongsted sogne, hans bane at udlede, som er blevet død funden for hr Madses bordende i Verst 4/8 sidst forleden, hvad ham vorde til bane og livs lagt, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 20/8 sidst forleden, Oluf Nielsen Buck i Verst, barnfød i Egtved præstegård, at have vidnet, at 6/8 da kom hr Niels Nielsen Alslev til hr Mads Staffensen i Verst præstegård, og der de kom til

bords, da begyndte de at tale om nogle penge, og de tvistedes derom, og hr Mads Staffensen sagde, at hr Niels Nielsen gjorde ham stor uret og begærede, at han ville give ham kvittants på 20 daler, og sad de og drak øl og brændevin tilhobe, men ikke de havde uden en halv potte brændevin, da tog hr Mads en langbøsse i sin hånd, som lå på bordet, og skød hr Niels Nielsen ihjel. så mødte Knud Christensen i Lie på hr Mads Staffensens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting 27/8 sidst forleden, Apelone hr Madses at have vidnet, at 6/8 der den drab skete i Verst, desværre, da hørte hun, at bøssen gik af, da løb hun og Maren Staffens op i stuen, da stod hr Mads Buck op til væggen med hans ryg, klagede og sagde, oh ve --- mig arme mand, hvor ulykkeligen er det tilganget med mig, at bøssen var spændt, jeg vidste det ikke: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på den, og svor hr Mads Staffensen manddød over og fra hans fred for sagesløs mand hr Niels Nielsen han ihjelskød, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(223)

** var skikket Hans Jensen i Søholm med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Tomas Terkildsen i Ødsted for en dom, han til Elbo herreds ting 16/6 sidst forleden over ham skal have dømt for ulydighed, han imod KM skal have bevist, at have sin gårds fæste forbrudt, formedelst han ikke i fjendernes indfald her i landet KM gods har kunnet gemt og forvare, uanseet KM egne og følgende krigsfolk har iligen forrykket, plyndret både byer og på slotte, hvis dem gefallig var, så Hans Jensen sig ikke det ringeste af KM eller sit eget til nogen fordel har kunnet tilveje bringe, men måtte blot fra skottet og byen entvige, så den beskyldning han efterpå dømt er, ej er bevist, og havde Hans Jensen stævnet salig Tomas Terkildsens hustru, Gertrud Jørgensdatter, og hans to børn, nemlig Dorte Tomasdatter og Hans Tomasen, som er hans rette arvinger, med deres formyndere, og formente de burde for al omkostning at stande ham til rette. derhos fremlagde Ernst Normand sin efterskrevne forsæt, som indeholder, at 18/9 1627 der KM forrejste fra slottet til Middelfart, da har Hans Jensen sig understanden og straks bortrømt fra slottet, førend fjenderne der anlangede og tvært imod KM befaling til ham, ladet den overste port for slottet stå åben efter sig, så der kunne gå op og ned, hvem der ville: så og efterdi af fornævnte herredstings dom forfares, ikke udtrykkeligen for fogden at have været bevislig gjort, Hans Jensen sig at have forseet i de måder, recessen om formelder, han sin gårds fæste kunne forbryde, og sætfogden har ham dog den fradømt, han ikke heller i de andre punkter, for ham har været i rette sat, har kendt enten til eller fra, men ganske fra sig funden, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(228)

** var skikket Hans Jensen Buck i Kolding med en opsættelse her af landstinget i 14 dage, lydende ham da at have stævnet Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, for en dom hans fuldmægtig Jørgen Knudsen, ridefoged der sst, over fornævnte Hans Jensen til Kolding byting forhvervet har, anlangende et forløfte, som Hans Jensen at skal have gjort til Ernst Normand på Knud Buck, forrige foged på velb Hans Ulrik Gyldenløves gård Vindingegård, for sit regnskab at forklare efter obligation og doms indhold, dateret Kolding byting 24/12 1634: så og efterdi for os i rette lægges Wenzel Rothkirck hans udgivne kvittants, det Knud Buck hos ham har klart gjort hvis korn og humle, han til Ernst Normand på Hans Ulrik Gyldenløve på hans regnskab er skyldig bleven efter kommissarius afregning, hvilken kvittants ikke har været i rette for byfogden, der han sin dom har udgivet, han ikke heller i sin sidste dom har specificeret og forklaret nogen visse

summa, hvorfor udlæg skulle ske, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende disse domme bør nogen magt at have eller at komme Hans Jensen til nogen forhindring.

(231)

** var skikket Søren Hår på Nebbe, herredsfoged i Holman herred, på Maren Andersdatters vegne i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Søren Christensen i Kolding for en dom, han kort forleden til Kolding byting forhvervet har, og der på Gertrud Andersdatter, salig Anders Andersen Hår, fordum rådmand her sst, hans datters vegne ville forholde hendes søster Maren Andersdatters anpart af hvis arv, som hende er falden efter hendes salig far og søskende, uanseet Søren Christensen ikke efter loven enten til trødningsdag eller inden år eller dag ej heller for denne dag, som er ved otte år siden Gertrud Andersdatter er bortrejst, har gjort bevisligt, at hun levede og burde at kunne dem arve: så og efterdi Søren Christensen af borgmestre og råd er til forordnet at være Gertrud Andersdatters værge og formynder, og ikke for fogden er bevislig gjort, Gertrud Andersdatter ved døden at være afgangen, så hendes gods til arv kunne være hendes søster følgagtig, og fogden fordi har Søren Christensen for tiltale kvit funden, indtil sligt lovlig kunne bevises, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(233)

** var skikket Søren Hår på Nebbe, herredsfoged i Holman herred, på Maren, Anders Hårs datters vegne, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Bertelsen, byfoged i Kolding, for en dom han 17/12 sidst forleden dømt har, og deri funden Maren Andersdatter nogen anfordring at svare til, som borgmestre i Kolding hende med andre Anders Hårs arvinger gav til sag for både regnskab, gæld og arvejorden, hvilke dog i ingen måder for ham er blevet bevist, menende derfor samme dom bør magtesløs at blive: så og efterdi samme bytingsdom ikke er endelig, finder vi den som at være som udømt var, og sagen igen til bytinget at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(235)

** var skikket Peder Jespersen i Kyvling hans visse bud Christen Pedersen i Vostrup og havde stævnet Niels Christensen i Lavstrup med flere for et vidne, de til Lønborg birketing 7/10 sidst forleden med mester Jens Skytte, præst i Lønborg og Egvad sogne vidnet har, at de skulle have hørt, at Peder Jespersen skulle have sagt den tid, Anne Jesdatter var ved rettersteden blevet brændt, og mester Jens Skytte prædiket for hende, at hun ikke skulle tage prædiken for hendes salighed, hvilke deres vidner Peder Jespersen ved sin sjæls salighed benægter, at han ikke havde de ord, som de om vidnet har: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme vidner er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes og lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften om bemelder, så fornævnte folk har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det ikke gjort har, hvorfor Peder Jespersen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke fornævnte folk nu er fremkommen eller nogen på deres vegne, deres lovlige undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme vidner magtesløs at være.

(237)

** var skikket Søren Hår på Nebbe, herredsfoged i Holman herred på Maren, Anders Hårs datter i Kolding, hendes vegne og havde stævnet Søren Christensen i Kolding for en dom, han til Kolding byting 12/8 sidst forleden forhvervet har, og dermed ville sig tilegne, besidde og bruge Maren Andersdatters anpart i hendes salig fars gård, som er imod hendes og hendes lovværges hjemmel, vilje og minde: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvist på fire dannemænd, Søren Hår på sin side til betroet Søren Hår og Mogens Eriksen, borgere i Kolding, og Søren Christensen tilnævnte Hans Jepsen, rådmand der sst, og Niels Bertelsen, byfoged der sst, som skal forsamles i Kolding i dag 14 dage først kommende og taksere, hvad af salig Anders Hårs gård og ejendom til leje billigen bør at udgives, og hvor meget hver af hans døtre deri for deres anpart kan tilkomme, imens Søren Christensen den besidder, og hvis de deri gør skal stande for fulde, af parterne upåtalt, og hvis domme, i sagen gangen er, ingen videre at komme til hinder eller skade.

(238)

** var skikket Knud Christensen i Hedeager og havde stævnet Niels Christensen i Ulfborg kærgård for nogle breve, fuldmagt og kvittantser, han ham til Ulfborg herreds ting, såvel som og et tingsvidne til fornævnte ting udganget, som ham af Jens Nielsen, født i Nørris by skal have bekommet, anlangende Knud Christensens hustru Maren Christensdatters fædrene og mødrene arv, som han beretter, Jens Nielsen af ham skal have oppebåret, des midlertid hun var under Knud Christensens værgemål og forsvar, uanseet Jens Nielsen ikke var hendes værge, ej heller vederhæftig samme hendes arv og gods at annamme, ej heller dertil havde nogen fuldmagt, men Niels Christensen, som er hendes morbror, samme hendes arv til sig skal have annammet, og derfor gjort afkald: da efter flere ord dem imellem var, indgav fornævnte parter deres tvistige sag på tre dannemænd, Niels Christensen på sin side til betroede Claus Nielsen i nør Tang, og Jens Christensen i Bundgård, og Niels Christensen tog Christen Madsen i Bundgård, hvilke skal forsamles ved Ulfborg herreds ting på lørdag først kommende otte dage, og have fuldmagt dem at imellem sige, hvad Niels Christensen til Knud Christensen på hans hustrus vegne for hvis værgemål, han for hende haft har, bør at udgive, så hvis de deri siger skal stande for fulde, af parterne upåtalt, og hvis breve og andet, i sagen ganget er, ingen videre skal komme til hinder eller skade.

(239)

** var skikket Oluf Nielsen i Lindved og havde stævnet hr Knud Christensen i Grejs for en dom, han til Nørvang herreds ting 9/6 næst forleden over ham forhvervet har, og i samme dom har ladet ham fradømme sin fæste på sin gård, for han ikke har ydet en fjerding smør og noget rug i rette lovtid, uanseet der ingen smørskyld er gangen af annekspræstegården i Lindved: så og efterdi Oluf Nielsen selv gælden har vedgået og forevist fogden med vurderingsmændene hvis, de derfor har vurderet og udlagt, og ikke bevises det ubilligen for ringe at være takseret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme vurdering at imod sige, men efterdi fornævnte dom på Oluf Nielsens fæste ikke fremlægges, bør den ingen magt at have, indtil den fremkommer.

(241)

** var skikket velb Casper Gersdorff til Ristrup hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte ting 25/4 sidst forleden dømt og afsagt har imellem velb fru Sofie Below til Fårupgård og Casper Gersdorff, anlangende fru Sofie Below at ville have tørveskær og ildebrand i Tofthøj mose til hendes gård Fårupgård, og derfor begæret reb over samme moser og ikke over heden, hvorimod Casper Gersdorff formener, at der såvel bør gå reb over heden som mosen, at hver kan vide sin andel, såvel i heden som andetsteds: så og efterdi herredsfogden alene har tildømt fru Sofie Below reb over moserne i Tofthøj mark, og ikke for ham er bevist hvor vidt tilforn i samme bys hede og mark rebet er, eller derpå for ham nogen rebsbrev fremlagt, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom som udømt var, og hvem påskader, sagen igen til herredsting at indkalde, forrige rebsbrev for fogden at fremlægge, og ved endelig dom at ordeles, som det sig bør.

(243)

** var skikket Søren Christensen, borger i Kolding, og havde stævnet Niels Lauritsen i Andkær for to uendelige landstings domme, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet her til landsting kort forleden, uanseet Søren Christensen aldrig dertil at være lovlig stævnet eller kaldt, og med samme uendelige domme ville forvende ham fra hans retfærdige gæld imod Søren Christensens regnskabsbog og dom, som derefter drevet er, som salig Iver Kortsen var ham skyldig, som Niels Lauritsen har hans gods til sig annammet efter hans dødelige afgang, menende samme uendelige domme burde magtesløs at være og ikke komme Søren Christensen på hans retfærdige gæld til hinder eller skade: så og efterdi samme uendelige herredstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ingen magt at have, og efterdi hr Mogens Jensens kundskab alene er et bænkebrev og ikke til tinge med hans ed bekræftet, Poul Pedersen og hans medfølgere ikke heller har vidnet på nogen visse dag og tid, ej heller på fersk fod, da findes vi efter sådan lejlighed samme vidne såvel som samme bytings dom, som endelig er afsagt, og ingen er mødt til gensvar, magtesløs at være.

(245)

** var skikket velb fru Ide Lange, salig Jens Juels, til Keldgård hendes visse bud Claus Nielsen i nør Tang med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have ladet stævne Villads Christensen i Mouridsgård og Peder Lauritsen sst for en ulovlig vedkendelse, de 9/7 næst forgangen år til Hjerm herreds ting uden fuldmagt og lovlig adkomst skal have gjort på nogen eng og ejendom, som kaldes Stenrøgel, som langt over loven og recessens hævd har været brugt med høle og riven til hendes gård i øster Ølby, Niels Ungmand iboer, formener samme ulovlige vedkendelse har forspildt hendes syn, som hendes tjener Christen Jensen i stor Hvolby da samme dag over Stenrøgel eng og ejendom for uhegnet, og skade derpå var gjort, hvorfor Claus Nielsen på fru Ide Langes vegne formener, samme ulovlige vedkendelse bør magtesløs at være, og ikke komme hende på hendes ejendom til hinder eller skade i nogen måder: så og efterdi Claus Nielsen de forgangne års vidner fragstår og fordi nu ikke fremlægges, bør de ingen magt at have, men efterdi Christen Nielsen i Humlum, Laurits Pedersen og deres medfølgere udførlig har vidnet, somme på 40 år, somme 30 år mindre og mere, samme ---- enge og engbårer med høle og rive at have været brugt til fornævnte gård i Ølby, Niels Ungmand påboer, ulast og ukæret, i fem lodsejeres tid, en efter anden, så Niels Ungmands vidne bekræftes, og i så måder over recessens hævd, og intet nøjagtig kundskab derimod fremlægges, hvormed det kan svækkes og tilhave drives, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme deres vidner at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Iver

Christensen, Oluf Jensen og deres medfølgere alene har vidnet om drift og tøjring, og ikke nogen fuldkommen hævd imod fornævnte vidner, som nu er ved magt fundet, kunne vi ikke kende den deres vidne, ej heller fornævnte granskning og syn, som ikke befindes nogen varsel for, hvilke tid de skulle være på åstederne, at være givet, så noksom, at de bør nogen magt at have, sammeledes efterdi ikke befindes fru Ingeborg Parsbergs vidnesbyrd for fornævnte syn af Tiim birketing udgangen, at være givet nogen varsel, finder vi den syn ingen magt at have.

(252)

** var skikket Jørgen Pedersen i Vejle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Poul Jensen Assendrup, birkefoged til Tirsbæk birketing, for en dom han 9/5 sidst forleden dømt har, og i sin dom har tildømt Jørgen Pedersen og hans hustru Maren Sørensdatter falskeligen at have gjort, som skal være deres ære anrørende, og Jørgen Pedersen formener, at det ikke er Poul Jensens dom at dømme på nogen deres ære. endnu stævnet Hans Andersen i Assendrup for nogle domme, han til fornævnte birketing i samme sag over ham og hans hustru forhvervet, anlangende at de skulle lide tiltale for løgnen, og ikke i samme sag tildømt at lide som en falskner. disligeste stævnet efterskrevne otte mænd, for de 21/5 næst forleden har påvidnet ham, at hans husbond har betalt ham hans stedsmål, hvilket Jørgen Pedersen benægter, at han ikke videre har fornøjet ham end for hans rugsæd og bygning, i lige måder hid kaldt Poul Jensen i Assendrup med flere for et vidne, de til fornævnte birketing 25/4 sidst forleden vidnet har, anlangende Hans Andersen i Assendrup skulle lovet Jørgen Pedersen 30 sletdaler for hans fæste af den gård i Lysholt, hvilke samme deres vidne Jørgen Pedersen benægter, at det var ikke for hans fæste men for hans rugsæd og bygning, thi han udgav sin husbond Henrik Bille 100 sletdaler til indfæst af samme gård: da efter flere ord dem imellem var, indgav Jørgen Pedersen og Hans Andersen samme tvistige sag på fire dannemænd, Jørgen Pedersen på sin side til betroede Iver Jensen i Grundet og Simon Knudsen Kølholt, byfoged i Vejle, og Hans Andersen på Frands Mortensens vegne tiltog Tomas Pedersen i Bredal og Søren Hachballe i Engum, vi og på rettens vegne dertil har nævnt Niels Lauritsen Nim, borger i Vejle, hvilke fem dannemænd skal forsamles i Vejle på mandag først kommer otte dage, og der sige og omkende, hvad Frands Mortensen skal give Jørgen Pedersen til minde for hans fæste og omkostning af samme gård, som Frands Mortensen skal have i besiddelse, (de 30 daler ham allerede givet er dermed uforkrænket at beholde) og hvis, bemeldte fem dannemænd eller og de fleste deri sigendes vorder, skal stande for fulde af parterne upåtalt i alle måder, dog hvis Frands Mortensen kan blive tilkendt Jørgen Pedersen at give, lovede Hans Andersen på Frands Mortensens vegne at ville være god for ham skadesløs at kontentere, og dermed afstod de på begge sider alle hvis vidner og breve, i samme sag ganget er, så det skal være kasserede og ingen videre at komme til hinder eller skade i nogen måder, men sagen dermed ganske at være bilagt.

(255)

23/9 1635.

** var skikket Jens Jensen i Viuf og havde stævnet Jens Nielsen sst med flere for et vidne, de til Brusk herreds ting 18/8 sidst forleden vidnet har, det salig Oluf Nielsen, som boede i Viuf, førend fjenderne kom her i landet, skulle have fremlagt en tryg skøde på Brusk herreds ting, hvilke vidne ikke ved nogen visse dag eller tid skal være vidnet. disligeste stævnet Oluf Nielsens arvinger, nemlig hans hustru Maren Jensdatter og Karen Knuds, Knud Hansens hustru i Viuf, endvidere Mikkel Jensen i Viuf, for han på sin søster Maren Jensdatters vegne og Karen Knuds på sine egne

vegne 15/8 har været på Brusk herreds ting og lyst efter nogen ejendomsbreve, som i ufredstid skulle blevet borte. dernæst stævnet Hans Nielsen i Viuf med flere for de i samme vidne vidnet har, at de skulle hos været i Kolding og seet, at Niels Jensen Viuf og hans bror Jens Jensen de skulle trættes om en skøde at forsegle, imidlertid Mads Andersen i Kolding var herredsskriver. så mødte Mikkel Jensen og Karen Knuds og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 15/8 sidst forleden, som indeholder Jens Nielsen i Viuf og Søren Germandsen sst at have vidnet, at det næste år, førend kejserens krigsfolk kom her i landet, da var Oluf Jensen, nu boende i Ågård, der til tinget og fremæskede af Oluf Nielsen i Viuf skøder og adkomster på hans salig far Jens Jensens lod og anpart i den bondegård og ejendom i Viuf, Oluf Nielsen iboede, da fremkom Oluf Nielsen og fremlagde en tryg skøde, som lyder at salig Jens Jensen havde gjort hans bror Niels Jensen, som boede i Viuf, på hans lod og anpart at betale i fornævnte bondegård i Viuf, som Oluf Nielsen iboede: så og efterdi Jens Nielsen og hans medbrødre vidnesmænd ikke har vidnet på fersk fod, ikke heller om nogen visse dag eller tid sligt skulle være sket, der ikke heller befindes de interesserede for samme vidner at være givet lovlig varsel, ej heller Oluf Nielsens vidne at være forseglet men alene en løs kopi, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, og efterdi den lysnings vidne, efter fornævnte brev skal være gjort, ikke fremlægges, finder vi den magtesløs at være, indtil den fremkommer,

(257)

** var skikket Jacob Skrædder i Kolding og havde stævnet Gregers Pedersen Lilleballe, for han tit og ofte til Kolding byting skal have tilbudt at ville holde rede og regnskab med Gregers Lilleballe i dannemænds overværelse, og ikke han sådant har villet efterkomme, men tit og ofte her til landsting med samme regnskab skal have hen stævnet, Jacob Nielsen ikke uden stor bekostning, eftersom Gregers Pedersen hverken selv eller nogen på hans vegne ikke mødte til gensvar, mener Gregers Pedersen bør gøre regnskab med ham i dannemænds overværelse: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Jacob Skrædder på sin side til betroede Gregers Ottesen, borgmester i Kolding, og Hans Jepsen Bøgvad, rådmand i Kolding, og Gregers Lilleballe på sin side Niels Bertelsen, byfoged i Kolding, og Christen Pedersen Brenderup, borger sst, hvilke fire dannemænd skal forsamles i Kolding i dag 14 dage først kommende, parterne for dem med deres dokumenter at møde, og da have fuldmagt dem om al deres iring og tvist til endelig ende at imellem sige, og hvis, fornævnte fire mænd deri gørende vorder, skal stande for fulde og af parterne upåtalt, så alle hvis domme eller breve, på enten sider forhvervet er, ingen videre skal komme til hinder eller skade i nogen måder.

(259)

** var skikket Mads Dinesen i Glibstrup og havde stævnet Iver Jepsen i Gejsing for en vidne, han 13/8 sidst forleden til Anst herreds ting vidnet har, formener samme vidne løgnagtig at være vidnet, bør magtesløs at blive, og ham derfor at straffes efter recessen, disligeste stævnet Iver Thulesen i Skanderup og hans medbrødre 20 mænd for et vidne, de til fornævnte ting samme dag vidner har, formener og samme deres vidne og usandfærdig at være, og ikke komme Mads Dinesen på hans ærlige rygte og navn til hinder eller skade: så og efterdi Iver Jepsen har vidnet i sin egen sag, sig selv til befrielse, fornævnte 24 mænds vidne og bemelder om rygte og tidende og ikke deres egen vitterlighed, ej heller bevislig gøres Mads Dinesen at være tagen med nogen ulovlig koste i hænde efter loven, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(261)

** var skikket Henrik Rantzau til Schmoel og Hagenfeld, KM holstenske råd, hans visse bud Mads Tomasen i Grejs med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Clausen i Ildved med flere for et syn, de til Nørvang herreds ting 28/10 1634 afsagt har, anlangende et hus i Ølholm, som Jens Pallesen iboer, og et øde byggested sst, som blev afbrændt i fjendernes tid, som Terkild Jensen iboede, hvilke øde byggested Henrik Rantzau mener at ligge til Hvolgård, og ikke fornævnte synsmænd at have forklaret, hvad heller samme hus eller øde byggested er bygget eller findes på velb Christen Tomasens gårds jord eller på Henrik Rantzaus jord, ej heller synet om hvor mange bindinger hus, som er blevet afbrændt, eller hvor mange binding hus, som er blevet bygget igen: så og efterdi ikke befindes for samme synsvidne at være givet Henrik Rantzau nogen varsel, hvilken dag og tid synsmændene skulle være på åstederne, så han kunne vidst dertil at lade svare, da kunne vi ikke kende den syn så noksom, at den bør nogen magt at have, og efterdi for os i rette lægges KM og rigens råds dom, hvori samme gadehus i Ølholm, som befindes at stande på de gårdes grund, fru Dorte Juel skødet er, at være tildømt hende ubehindret at følge, og hun siden samme gods såvel som fornævnte hus til bemeldte velb Christen Tomasen har afhændet, og derefter har fulgt til Stovgård, så samme vidner dermed befæstes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, ej heller fornævnte herredstings dom, at sige eller magtesløs dømme.

(266)

** var skikket Niels Christensen i Nørkærgård og havde stævnet Christen Christensen i Vostrup med flere fort en vidne, de til Lønborg birketing 16/8 næst forleden vidnet har, at den rødblisset øg, som Niels Christensen smed blev udvurderet af Niels Christensen hans bo, var da så god med og vel ved magt, som den var den tid, den blev Niels Smed udvurderet, hvilket Niels Christensen benægter, at samme øg ikke den tid og dag skal have været så god, som den var den tid, han den fra ham tog, som noksom kan eragtes, at Niels Smed har været budt 22 rigsdaler for samme øg: da efter flere ord dem imellem var, blev de nu her for retten med sammenlagte hænder venligen forligt og fordragen, så Niels Smed lovet at skal give Niels Christensen for samme øg 14 rigsdaler, og dem ved Nørherreds ting i rede penge uden videre forhaling i morgen otte dage skadesløs at betale, dermed skal samme øg Niels Smed tilhøre, og sagen ganske at være bilagt, så alle hvis vidner, domme og breve på enten sider, deri forhvervet er, skal være kasserede, ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(269)

** var skikket velb Hartvig Huitfeldt til Rammegård hans visse bud Gregers Poulsen med en opsættelse her af landstinget 12/8 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Jensen på ---- hede for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at have forhvervet her til landstinget nogen kort tid forleden over Christen Jensen i Kær og hans medbrødre vidnesmænd for et vidne, de til Vandfuld herreds ting 23/5 sidst forleden vidnet har, anlangende at Christen Jensens hustru Karen Mortensdatter 3/5 sidst forleden har omkuld stødt Hartvig Huitfeldts tjeners hustru Else Sørensdatter i hendes rette stolestade i Ramme kirke, for Else Sørensdatter ikke ville stande til side i samme stol og lade Karen Mortensdatter stå næst knappen, uanseet Else Sørensdatter har været ægte gift kone mere end 32 år, og Karen Mortensdatter havde da ikke været gift over et fjerding års tid, og forordningen og landsting dom formelder, at den ældste gift skal stande næst knappen i stolen, disligeste samme uendelige dom at skulle formelde, at Christen Jensen har fået magtesløs dømt herredsnævningers ed, som har svoret Karen Mortensdatter

kirkefred over, hvilken uendelig dom, Hartvig Huitfeldt formener ikke så lovlig at være stævnet for, som det sig havde burdet: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da over seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme uendelige dom magtesløs at være.

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Peder Graversen i Lindet for en dom, han til Nørvang herreds ting 21/10 sidst forleden på velb Erik Bille til Kærsgård hans vegne forhvervet har, hvori Tomas Jensen er sin gårds fæste fradømt, givende til sag for to års skyld skulle tilbage stå af Skovsbøl 1625 og 1626, såvel som og er tildømt at lide som vedbør for samme tiende i to år, så og derefter skal være dømt til at lide udvisning 14/7, og så ved tingsvidne udvist 28/7, hvorimod Tomas Jensen formener, fornævnte gård på de tider at have været ham fradømt og brugning forbudt, så han intet har avlet fornævnte to år, og han ingen tiende er skyldig for de åringer, for hvilken årsag han formener fornævnte dom og udvisning bør magtesløs at være: så og efterdi for os i rette lægges adskillige tingsvidner, det Tomas Jensen sin skyld og landgilde, såvel som tiende, har ladet tilbyde og en part deraf udgivet, hvilke vidner ikke har været for herredsfogden eller findes i hans dom inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, parternes dokumenter for fogden at fremlægges, og ham derefter dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(272)

** var skikket Mogens Clemendsen i Arnborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en gammel fortidig gældsbrev, han på sin morsøster velb jomfru Lisbet Friis til Vosnæsgård hendes vegne til Hammerum herreds ting har i rette lagt, som skulle reste seks daler ubetalt på, hvilke brev er langt over 20 år gammel, tilmed og med tingsvidne er at bevise, som endnu står ved magt, det samme gæld er betalt: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, bør de ikke længere magt at have, og efterdi det befindes at være over 20 år siden, Mogens Clemendsens brev er udgivet, og ikke bevises den siden at være renoveret og fornyet efter KM forordning, som det sig bør, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme gamle brev, ikke heller fornævnte domme, derpå funderet er, så noksom, at de bør at komme Mogens Clemendsen til hinder eller skade, men magtesløs at være.

(275)

** var skikket Jørgen Heitwinkel af Laubeck og havde stævnet Anders Sørensen, borgmester i Holstebro, Jørgen Jensen, Erik Christensen og deres medbrødre rådmænd der sst for en dom, de der til rådhuset 7/4 sidst forleden dømt har, og deri kvit fundet Albret Reinicke, borger der sst, for hans tiltale, anlangende en summa penge, han Jørgen Heitwinkel skyldig er, uanseet han for dem har ladet i rette lægge Albret Reinickes underskrevne håndskrift på fornævnte gæld, som aldeles stander ukasseret og ved sin fuldmagt, som lyder til visse tid og termin at skulle betales, hvilke ikke efterkommet er, og de dog der tvært imod har frifundet Albret Reinicke for hans tiltale: så og efterdi salig Søren Andersen og Albret Reinickes udgivne brev til Jørgen Heitwinkel formelder, én for alle at skulle betale, og borgmestre og råd dog derimod har Albret Reinicke for tiltale, resten anlangende, kvit dømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge, men magtesløs at være.

(277)

7/10 1635.

** var skikket Mads Nielsen i Vejrup og havde stævnet Margrete Tomasdatter for en usandfærdig sigtelse og beskyldning, hun 13/11 på Nørherreds ting i hendes bror Markor Tomasens nærværelse på ham gjort har, at Mads Nielsen skulle være hendes barnefar til den barn, hun sidste gang fanget har, hvorimod han højligen benægter samme hendes sigtelse og beskyldning usandfærdig at være, mente fordi samme sigtelse bør magtesløs at være: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori samme sigtelse er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes og lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så fornævnte folk har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det ikke gjort har, hvorfor Mads Nielsen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og ikke fornævnte folk eller nogen på deres vegne endnu er mødt nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse samme vidner magtesløs at være.

(279)

** var skikket Gregers Ottesen og Søren Andersen Skriver, borgmestre i Kolding, deres visse bud Poul Jensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Mikkel Jensen i Viuf for en dom, han til Brusk herreds ting 18/10 1634 forhvervet har, anlangende begge borgmestre på deres hustruers, såvel som på deres medarvingers vegne har gjort dem fuld vedkendelse i den selvejer bondegård i Viuf, ung Mikkel Jensen nu iboer, for en fuld broderlod efter deres hustruers far salig Jens Jensen Viuf, fordum rådmand i Kolding, som han har i samme gård med sin fuldbror den gamle Mikkel Jensen Basse, som førend boede i fornævnte gård, og ikke ung Mikkel Basse enten med skøde, pant eller nogen adkomst at skal have på fornævnte gård af for berørte salig Jens Jensen Viuf eller hans arvinger, men efter Mikkel Basse den gamles dødelige afgang har hans søn Jens Mikkelsen samme selvejer bondegård besiddet. derimod havde Mikkel Jensen Basse stævnet Gregers Ottesen og Søren Andersen Skriver på deres hustruers vegne og på Maren Jensdatters vegne i Ribe, så og Hans Jensen Viuf, rådmand i Kolding, og Jens Jensen Ammidsbøl sst for en vedkendelse, de til Brusk herreds ting 2/8 1634 gjort har, anlangende de kendes dem ved en fuld broderlod i den bondegård i Viuf, Mikkel Jensen nu iboer: så og efterdi ikke for herredsfogden er bevislig gjort med skiftebreve, skøder eller anden adkomst, det fornævnte borgmestre og deres medarvinger nogen lod eller anpart i samme bondegård er berettiget, og herredsfogden fordi ikke har vidst nogen forbud derpå at udstede, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men samme vedkendelse, skriftlig forbud og tingsvidne ikke at komme Mikkel Jensen til hinder eller skade.

(282)

** var skikket Mikkel Jensen Basse i Viuf på hans søster Maren Jensdatter, salig Oluf Nielsens efterleverske, i Viuf hendes vegne og havde stævnet Jens Jensen sst for en dom, han 23/9 næst forgangen her til landsting forhvervet har over et lysnings vidne af Brusk herreds ting 1/8 sidst forleden, hvilke landstings dom ikke skal formelde videre, end samme lysnings vidne at være underkendt, indtil Mikkel Jensen samme lysnings vidne i rette lægger, hvorfor Mikkel Jensen formener samme lysning bør ved magt at blive: så og efterdi samme landstings dom i den punkt

ikke er endelig, da bør den deri ikke længere magt at have, men efterdi samme lysnings vidne ikke navnlig formelder om nogen breve, ikke heller bevises samme breve hos Jens Jensen eller hans medarvinger at være befunden, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den lysnings vidne bør at komme dem til hinder eller skade, men magtesløs at være.

(284)

** var skikket Mikkel Jensen Basse i Viuf og havde stævnet Gregers Ottesen, borgmester i Kolding, og Hans Jensen Viuf, rådmand sst, for en dom over et gældsbrev, de til Kolding byting 23/7 1634 forhvervet har, hvori Mikkel Jensen og hans medarvinger er fradømt deres retfærdige gæld, uanseet det ikke skal bevises, noget af fornævnte gæld at skal være betalt, formener samme dom bør magtesløs at være. herhos fremlagde Mikkel Jensen efterskrevne gældsbrev, dateret Kolding 12/9 1698, hvori Kirsten, Jens Viufs, borgerske i Kolding kendes at være velagte svend Mads Mikkelsen, barnfød i Viuf, 20 gamle daler: så og efterdi vi befinder samme gældsbrev ikke at være renoveret og fornyet forinden 20 år efter dens dato efter KM forordning, men i så måder fortovet, og byfogden fordi ikke har vidst at tildømme salig Kirsten Viufs arvinger samme gæld at betale, da kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være, eller imod den hans dom at sige.

(285)

** var skikket Jens Jensen i Viuf på Karen Nielsdatters vegne, der sst, og havde stævnet Mikkel Jensen sst for en håndskrift, salig Oluf Nielsen ham givet har på 40 rigsdaler for den otting jord, han gav Maren Jensdatter, og Mikkel Jensen nu tilholder sig både jorden og pengene og har taget udlæg, både for hovedstolen og rente, efter salig Oluf Nielsens dom efter samme brev, formener samme brev magtesløs at være, efterdi derefter er gjort udlæg: så og efter Oluf Nielsens underskrevne brev tilholder ham at skulle give Mikkel Jensen 40 rigsdaler, når han annammet samme jord i brug, og Jens Jensen selv tilstår, det Oluf Nielsen jorden har annammet og brugt, så fordi er gjort udsætning af hans bo for samme penge, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme brev at sige.

(286)

21/10 1635.

(ingen dommere denne gang)

4/11 1635.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, hans visse bud Knud Sørensen i øster Ølby med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Christensen i Hedekær og hans medfølgere herreds nævninger i Hjerm herred, for de til fornævnte herredsting 15/8 næst forleden har bemeldte Knud Sørensen i øster Ølby gårdfred oversvoren for uførm, han i hans egen gård skulle have gjort Ludvig Eriksen i Skikkild samt Mikkel Jensen i Linde med tagsmænd efter syn, vidne, klage og sigtelses formelding til fornævnte ting 15/7, 22/7 og 29/7 næst forleden, hvilke syn, sigtelser og vidner, som fornævnte nævningsed er på funderet, ikke at stemme overens: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udførlig har vidnet, det Knud Sørensen har uførmet bemeldte vurderingsmænd og sætfogden, der de har villet gjort udlæg hos ham, sønderrevet delsbrevet og gjort Ludvig Eriksen skade i hans hånd, hvilket og med synsvidne og klage befæstes, og intet Knud Sørensen derimod fremlægger, hvormed

han sig kunne befri, så nævninger fordi har ham gårdfred oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne, syn og klage, ej heller den nævnings ed, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme.

(288)

** var skikket Anders Munk i Andkær og havde stævnet Peder Tomasen i Pjedsted, Nis Pedersen i Andkær, Niels Smed i Vinding, Anne Hansdatter i Hvilsbjerg og Sidsel Hansdatter i Vejle for et usandfærdigt vidne, de på Holman herreds ting 13/7 sidst forleden vidnet har, først Peder Tomasen at have vidnet, at han var født i Andkær bondegård, og hans salig far havde den halve gård, og da havde Tomas Nielsen og Hans Nielsen den anden halve gård, og Terkild Nielsen skulle have brugt det bolig på Kær for sin lod, han skulle have i Andkær bondegård hos sine brødre Tomas Nielsen og Hans Nielsen, uanseet med skøder og gamle dokumenter noksom bevises, at fornævnte to brødre har solgt og afhændet til Mejling Peder Tomasen, som boede i fornævnte bondegård, halvparten af al fornævnte gård og jordlodder, som Peder Tomasen og selv i samme sit vidne giver til kende, Anne Hansdatter at have bekendt, at Terkild Nielsen og Tøste Terkildsen da har gjort ægt og arbejde, skyld og landgilde af samme bolig til hendes far, som var Hans Nielsen, såvel som til Peder Tomasen. dernæst stævnet Anne Tøstes med sin lovværge og hendes sønner, Terkild Tøstesen og Hans Tøstesen, med deres medarvinger: så og efterdi Peder Tomasen og hans medfølgere mesten del har lagt deres vidne i tvivl, det og med oprettet kontrakt bevises, Peder Tomasen samme Tøste Terkildsens bolig med sin ejendom at være tilskiftet at skulle beholde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(291)

** var skikket Hans Tøstesen i Andkær på sine egne, på hans bror Terkild Tøstesen så og på hans mor og deres medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Morten Ulf i Sellerup, Laurits Jørgensen i Hvilsbjerg med mange flere for et vidne, de til Holman herreds ting 17/8 sidst forleden, anlangende at det skulle være dem vitterligt, så længe hver især kunne mindes, som var fra 10 til 35 år, at det bolig, Anne Tøstes iboer, skulle ligget til Andkær bondegård, og hun og hendes husbond deraf har gjort ægt og arbejde, hvilke Anne Tøstes med sine sønner højligen benægter aldrig at have gjort af samme bolig, men hvis de gjorde til Peder Tomasen, lånte han dem særdeles af sin bondegårds jord, hvorfor de formener samme vidne usandfærdig at være vidnet af Anders Munks bror, morbror, egne tjenere og gode venner, og dermed at fravidne den fattige enke og hendes faderløse børn deres rette fædrene arv: så og efterdi fornævnte vidnesfolk har vidner om ejendom, som ikke tilhører vidnesbyrd at omvidne, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(292)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Skovsbo hans visse bud Villads Frandsen i Bersholm og havde stævnet Søren Pedersen i Ollerup for en indvisning, udlæg og vurdering, som han ved to selvejer bønder, Peder Madsen i Søskov og Peder Pedersen i Ollerup, gjort er 8/2 1634 i den halve bondegård i Ollerup, som han iboer, for 261 rigsdaler af den summa penge, han ham efter hans brevs indhold skyldig var, formener samme bondegård bør at følge ham til ejendom: da efterdi for os i rette lægges to selvejerbønder deres indvisning, det de har gjort Knud Gyldenstjerne udlæg i Søren Pedersens halve bondegård, han iboer, med dets ejendom for fuld udlæg, sagen og to gange

her til landsting har været indstævnet, og to uendelige domme udganget, hvilke stander ved deres fulde magt og uigenkaldt, og ikke Søren Pedersen endnu er mødt eller nogen på hans vegne nogen modstand herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da ved vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse ikke andet derom at sige, end fornævnte halve bondegård jo bør Knud Gyldenstjerne for ejendom at efterfølge.

(294)

** var skikket velb Christen Lange til Hesselmed hans visse bud Iver Henriksen i Torp og havde stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til fornævnte ting 15/8 dømt har imellem Christen Lange og Anne, salig Niels Andersens efterleverske, af Varde, anlangende et fæstebrev, Christen Lange har ladet i rette stævne, som Anne, salig Niels Andersens, i rette fremlægger, hvormed hun ville sig tilholde efterskrevne enge, som Christen Lange har købt og sig til forhandlet, og i samme sin dom har om kendt, at han ikke vidste imod Anne Nielsdatters fæstebrev at sige, og ikke har agtet Christen Langes lovlige skøde: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt Christoffer Friises underskrevne fæstebrev, det han har sted salig Niels Andersen og hans hustru samme enge at skulle have, nyde, bruge og beholde i fæste, begge deres livstid, og fogden fordi ikke har vidst imod samme fæstebrev at kende, imens den er ved sin fuldmagt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige.

(296)

** var skikket Niels Pedersen, borger i Varde, hans visse bud Iver Henriksen i Torp og havde stævnet Niels Christensen og Peder Terkildsen i Borup for et vidne, de til Varde byting vidnet har 28/10 sidst forleden med Hans Andersen, borger i Varde, anlangende to gange 17 skæpper rug, som Hans Andersen skulle have lovet Niels Pedersen Sønderside, borger i Varde, hvilke deres vidner han formener ikke så lovlig og nøjagtig at være vidnet, og de ikke skulle stemme overet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod, men nogle år efter sligt skulle være sket, samme vidne ej heller med Niels Pedersens kvittants bestyrkes, rug ham at være leveret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(298)

** var skikket Søren Hansen, møller i Kvak mølle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Christensen, tjener på Haraldskær, for en klage han på sin husbond velb Jørgen Munks vegne efter en skriftlig seddel 29/6 til Tørrild herreds ting over ham gjort har, at han skulle have truet og undsagt Jørgen Munk og kaldt ham en skælm, hvilken klage Søren Hansen ved sin højeste ed har benægtet, som med tingsvidne er at bevise: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme klage, vidner og dom magtesløs at være.

(299)

** var skikket velb Niels Trolle til Trolholm hans visse bud Christen Christensen i Svendsholm med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for han 27/4 sidst

forleden skal have tilstedt Niels Christensen i Ulfborg kærgård med hans lovsmænd at give lov for KM og kirkens anpart korntiende af seks rugagres afgrøde, som Niels Christensen og to hans døtre Ide Nielsdatter og Karen Nielsdatter med flere ulovligt om nattetide har høstet og afført på Nistrup mark, endog Christen Madsen tilforn skal have tildømt Niels Christensen og hans to døtre, enhver efter loven, at udlægge al afgrøden af fornævnte seks rugagre, og derover bøde deres tre mark for deres ulov, des uanseet at have tilstedt Niels Christensen på sine egne og fornævnte hans to døtres vegne at give lov, formener Christen Madsen dermed uret at have gjort og bør derfor at stande til rette: da efterdi sagen tilforn har været hid stævnet, og den da over seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme tre love magtesløs at være.

(300)

** var skikket velb Manderup Abildgård til Skodborg hans visse bud Keld Lauritsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet nogen vidnesfolk, boende i Kolding, som skal have seet 19/6, hvorledes hans foged salig Niels Jensen blev ynkeligen og slemmeligen myrdet og taget af dage at fire mænd i Nebel, uden al skyld og brøde, som han drog af Kolding og havde forrettet sin husbonds ærinde: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd, og i synderlighed Niels Hansens og Anders Pedersen klejnsmed, udførlig har vidnet, det salig Niels Jensen er kommen tvært over vejen fra sin vogn og uførmet Keld Christensen og Mads Brun og siden søgt Niels Hjuler og hugget ham over sin hånd, så at blodet efterfulgt, og Niels Hjuler at have værget sig og hugget til Niels Jensen med sin økse, så han styrtet til jorden, som og med andre vidnesbyrd bestyrkes, hvilke deres vidner nu her for retten, der de såvel som deres medfølgere særligen er bleven eksamineret og forhørt, har været bestendig, så i alle måder at være tilgået, og intet nøjagtig derimod fremlægges, hvormed kan bevises, jo så at være sket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige, og efterdi sandemænd efter slig lejlighed, og deres egen sandheds udspørgelse, som loven dem tillader, har svoret Niels Hjuler til sin fred, kunne vi ikke finde årsag den deres ed at underkende, men ved magt at blive, men efterdi de andre indstævnede vidner ikke er fremlagt, bør de ingen magt at have, indtil de fremkommer.

(305)

** var skikket Troels Olufsen i Kærgård og havde stævnet Peder Christensen ---- for en dele, han 24/8 sidst forleden på Bølling herreds ting over ham forhvervet har, anlangende en gældsbrev at fra sig lægge, som Peder Christensen en rum tid til ham udgivet har, uanseet ikke er bevist med nogen kundskab eller bevis, at samme gældsbrev at skal være Troels betalt, tilmed findes at være endelig dom over samme brevs indhold, som også stander ved magt, men har delt ham efter en underdømt vurdering, formener derfor samme dele bør magtesløs at være: og efter flere ord dem imellem var, indgav de samme tvistige sag på fire dannemænd, Troels Olufsen tog Christen Mortensen i Bølling og Tomas Lauritsen i Kastbjerg, og Steffen Nielsen på Peder Christensens vegne til betroede Niels Jensen i Rebstrup og Jens Lauritsen i Østerby i Stavning, hvilke 4 mænd skal møde ved Bølling herreds ting på mandag først kommer otte dage, og da have fuldmagt Troels Olufsen og Peder Christensen til endelig ende at imellem sige og hvis iring, dem til denne dag imellem været har, og hvad, fornævnte 4 mænd deri gør, skal stande for fulde af parterne upåtalt, og alle hvis vidner, domme eller breve, på enten sider deri forhvervet er, skal være kasserede, ingen videre til hinder eller skade at komme.

(307)

** var skikket Bertel Hansen i Eltang og havde stævnet Mads Nielsen sst for to uendelige landstings domme, han her til landstinget 9/9 sidst forleden og 7/10 sidst forhvervet har over en forlig, anlangende deres enge, Mads Nielsen med menige Eltang bymænd på Brusk herreds ting og dom indgået har, og nu igen med underfundighed ville gå fra fornævnte forlig, og bemeldte mænd formener, samme domme ikke lyder endelig eller længere, indtil de blev stævnet på ny, og fordi bør magtesløs at være: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Mads Nielsen selv med menige Eltang bymænd samme forlig for ting og dom har indgået med lensmandens bevilling og samtykke i hans fuldmægtigs nærværelse, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kontrakts vidne at sige eller magtesløs dømme.

(308)

** var skikket Nis Madsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Rasmussen i Hjelmdrup, KM kaptajn i Koldinghus len, for et gavebrev eller skøde, han til Jerlev herreds ting 8/6 1625 forhvervet har af Niels Christensen Holm, den tid boende i Kattrup og nu boende i Lindballe, og dermed skødet den femte part i den bondegård i Jerlev, Niels Madsen nu påboer, uanseet Niels Christensens hustru Kirsten Madsdatters ikke har uden den tolvte part i fornævnte bondegård, og Nis Madsen rum tid tilforn har tilbudt Niels Holm sølv og penge for samme sin hustrus anpart: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og efterdi befindes sagen i seks uger at være opsat, og samme gavebrev, skøde, lovbud og dele, stævnet er, ikke fremlægges, vi ikke heller uden bevilling imod recessen deri kan gøre længere ophold, da finder vi efter sådan lejlighed samme gavebrev, skøde, lovbud og dele magtesløs at være.

(310)

** var skikket Søren Lauritsen i Livstrup hans visse bud Keld Lauritsen på Skodborgholm og havde stævnet Jens Hansen i Made for en dom, han til Skast herreds ting 21/10 næst forleden dømt har imellem ham og Niels Nielsen i Tjæreborg, anlangende to grå stude, Søren Lauritsen skal have købt af sin bror Keld Lauritsen, og Keld Lauritsen dem af Søren Sørensen i Livstrup skal have købt, og i samme sin dom senteret, at Søren Lauritsen bør at forskaffe Niels Nielsen hans stude igen, eller derfor at lide som vedbør. dernæst hid kaldt Peder Skriver i Allerup, som samme dom skrevet har, og beskyldt dem, at 9/9 næst forleden har Søren Laugesen været på Skast herreds ting med et hjemmelsbrev af Keld Laugesen, dateret Livstrup 22/7 1634, som han vel selv for ting og dom skulle have bekræftet, men af årsag han var i Norge, kunne det ikke ske: så og efterdi samme to hjemmels sedler, nu fremlægges, ikke har været for herredsfogden, der han sin dom har udgivet eller deri findes indført, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det lovlig for ham indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør, og fornævnte hjemmels sedler der for ham at fremlægges.

(312)

18/11 1635.

(Peder Bertelsen ene)

2/12 1635.

(dommer Niels Krag ene, Peder Bertelsen hører, var denne landsting ingen endelige domme, kun seks uendelige domme og opsættelser)

16/12 1635.

** var skikket Hans Jensen i Søholm med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Staffensen i Kongsted for en dom, han til Elbo herreds ting 13/10 afsagt har, og den sag imellem lensmanden velb Ernst Normand og ham til gårdsretten har henfundet, anlangende Hans Jensen sin bestilling på Koldinghus i ufredstid skulle have entveget, uanseet han ikke var mægtig enten slottet, sig selv eller det ringeste han havde at kunne defendere, men ganske blot sig derfra begivet: så og efterdi det befindes Hans Jensen i Elbo herred at have sted og fæst og er bosiddende, så han fordi der til herredsting bør at svare, og ikke nu er nogen hovtjener, og Niels Staffensen dog sagen til gårdsretten har heden fundet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør nogen magt at have eller komme Hans Jensen til nogen forhindring.

(313)

** var skikket Christen Pedersen Bramdrup i Kolding og fremlagde genpart til en opsættelse her af landstinget 4/11 sidst forleden, som indeholder Niels Ravn i Velling da at have stævnet Christen Pedersen Bramdrup for en klage, og sagen i seks uger til i dag er optagen, og nu bød Christen Pedersen Bramdrup sig imod Niels Ravn i alle rette: så er Niels Ravn eller nogen på hans vegne ikke nu mødt ham sag at give, og efter sådan lejlighed finder vi Christen Pedersen Bramdrup for samme opsættelse kvit at være, og Niels Ravn pligtig at igen give ham hvis billig kost og tæring, han på denne rejse lader gøre og anvende.

(1)

20/1 1636.

** var skikket Jens Iversen i ---- hans visse bud Peder ---- og efter KM oprejsnings brev hid kaldt sandemænd af Anst herred ---- i Vranderup hans bane at udlede ---- skal være dræbt og omkommen, og først for sandemænd fremlagde efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 14/9, Peder Tøgersen i ---- og Peder Sørensen sst at have vidnet, at de på søndag, som de havde været til arveøl efter ---- hustru i Vranderup, og de ville gå hjem, hørte de nogle råbe i Hans Iversens gård, og da de kom ----, hørte de at Christen Jensen i Vranderup og ---- var i parlament med hverandre, og i det samme så de, at Christen Jensen tog en sten op og slog Jens Iversen i hans hoved med, så han straks styrtede til jorden og talte aldrig mere siden men blev liggende på steden, og to kvinder bar ham ind i Hans Iversens hus, og han døde så kort tid derefter: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Jensen i Vranderup at være bemeldte lille Jens Iversens bane, ham sagesløs at have ihjelslagen, og derfor svor ham fra sin fred.

(5)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Peder Gregersen i Lindet og havde stævnet Inger Jørgensdatter i Skovsbøl og hendes børn Albret Jensen, som tjente og rømte fra Hammergård, og Anne Jensdatter i Bjerlev for et vidne, de til Nørvang herreds ting 15/12 1625 vidnet har, at de 19/9 og 3/11 tilforn i samme år skal have været i Rørbæk for Tomas Jensen i Skovsbøl med hans landgilde: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi det befindes Inger Jørgensdatter at være Tomas Jensens egen hustru, og Albret Jensen og Anne Jensdatter hans stedbørn, og i så måder vildige ham til behjælpning og befrielse samme vidner at have vidnet, og ikke sådan deres kundskab med andre uvildige vidner bestyrkes eller bekræftes, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(7)

** var skikket Christen Lauritsen i Gårdsvig og havde stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til fornævnte ting 18/3 1634 dømt og afsagt har, og deri kvit dømt Mads Christensen i Hallundbæk for 18 daler, han ham for en engelsk kappe er skyldig bleven, uanseet at samme gæld med nøjagtig tingsvidne og derhos fru Dorte Friises brev for ham har været bevist, i hvilken Mads Christensen og hans sønner det selv bekendt har, at han samme kappe af Christen Lauritsen bekommet har, dog det ikke i nogen måder ville agte, men alene Mads Christensen kvit dømt efter KM forordning, som formelder hvem hinanden har til at tale formedelst fjendernes indfald i Jylland, hvilken forordning slig deres køb og gæld imellem hverandre ikke skal vedkomme: så og efterdi ikke for fogden er bevislig gjort, det Mads Christensen med Christen Lauritsen skulle gjort nogen endelige køb om samme kappe, eller sin brev og segl til ham på slig penning, som han for tiltales, udgivet, men slig forhandling i fjendernes tid sket, og ikke i tilbørlig tid påtalt, så fogden fordi ikke har vidst nogen nam derfor i Mads Christensens bo at udstede, kunne vi ikke kende fogdens ulempe deri at være eller imod hans dom at sige.

(8)

** var skikket Nis Hansen i Hjarup hans visse bud Jep Nielsen sst og havde stævnet Oluf Knudsen Buck i Skanderup med flere for et vidne, de til Anst herreds ting 23/7 1635 om en sæd i Sellegyde, som de Gregers Mikkelsen i Hjarup for vild og venskab vidnet har, som han formener, at han sig dermed kan tilvidne ind i Hjarup forte og gårds jord, formener samme ulovlige vidne bør magtesløs at være og ikke komme Nis Hansen og hans søn Jep Nielsen til hinder eller skade: så og efterdi Oluf Lauritsen og hans medfølgere en part har vidnet om ejendom, og ikke lodsejere derfor er given nogen varsel, de og en del har lagt deres vidne i tvivl, Jens Mikkelsen Stub og hans medbrødre og har båret kundskab om de ord, Jep Nissen til dem skulle have haft, som han ikke er gestendig eller for tingdom indgået, men højligen benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(10)

** var skikket Nis Hansen i Hjarup hans visse bud Jep Nissen sst og havde stævnet Mads Hansen i Hjarup, Kirsten Jørgens sst med flere for et vidne, de til Anst herreds ting 1/10 1635 om adskillige års datoer og alder, som tingsvidner udviser, at der ingen har brugt Hvolbæks ager end Iver Knudsen og hans salig far Iver Jepsen, som de skal have brugt med le og riven, og formener samme vidnesfolk usandfærdig og løgnagtig at have vidnet, idet Iver Knudsens salig far skulle have brugt fornævnte ager, som de om trættes, som med tingsvidne er at bevise, at salig Knud Jepsen skal være

død for 53år forleden, som formener ikke over en efter deres år og datoer at have kendt ham, ydermere kan erfares at Kirsten Jørgens har vidnet, at været hos hendes far i 20 år, at han des midlertid skal have brugt samme agre og er død for 53år siden, formener samme vidne bør magtesløs at være: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi en part fornævnte vidnesbyrd befindes at være vildig, deres egen far til behjælpning at have vidnet, de og nogen har vidnet om ejendom, som ikke tilhører vidnesbyrd at omkende, tilmed og en part lagt deres vidner i tvivl, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(12)

** var skikket velb fru Dorte Munk til Sødal hendes visse bud Peder Ibsen, foged på Kvistrup, og havde stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en frafindelse han til Hjerm herreds ting 20/5 sidst forleden gjort har imellem fru Dorte Munk og Karen Jepsdatter i Risum, anlangende en skovvogn, som hun rester og stander tilbage med i fire år efter fru Dorte Munks jordebog, uanseet for ham har været bevist og i rette lagt med velb Iver Vind til Grundet, KM sekretær, hans vidisse efter KM skiftebrev formelder, herligheden om samme skovvogn med mere at udgives af fornævnte gård Risum årligen til fru Dorte Munk, des uagtet samme sag for sin overdommer har indfunden, formener ham dermed uret at have gjort, og samme hans henfindelse magtesløs at være: så og efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi for fogden har været i rette lagt KM mageskiftebrev, samme Risumgård iblandt anden udgift at skylde en skovvogn, og derimod gode mænds brev, samme gård for afgift at være takseret for, såvel som og kong Frederiks låsebrev, hvori samme skovvogn ikke er benævnt, så fogden fordi ikke har vidst sig i sagen at dømme, men for overdommere heden funden, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans afsigt at imodsige, eller hans ulempe deri at findes.

(14)

** var skikket Søren Andersen Skrædder, borger i Viborg, og Laurits Christensen i Pallesgård på deres hustruers vegne deres visse bud Niels Jensen i Stokkendal og havde stævnet velb Niels Mogensen til Ørnhoved hans efterladte børn og arvinger, nemlig velb Mogens Nielsen, Søren Nielsen og jomfru Inger Nielsdatter, samtligen med deres lovværger, for at eftersom deres salig far Niels Mogensen har været Søren Andersens og Laurits Christensens hustruer og deres medarvingers rette lovværge og formynder, og til sig annammet hvis arveparter, de efter deres salig far var berettiget, såvel som også efter deres salig mor og bror var tilfalden efter rigtig afkald og skiftebrevs indhold, afgangne Niels Mogensen sin egen farbror salig Frands Nielsen i Ørs given har, først Søren Andersen og Laurits Christensen deres hustruers anpart i efterskrevne summer efter deres salig bror Godske Mogensen, som beløber sig i rigspenge 540 daler i slette penge 81 daler, som er tilsammen beregnet hovedsummen med sin medfølgende rente i 24 år, foruden hans part i den bondegård, som beløber sig en tønde hartkorn til en broderlod. dernæst blev fremlagt efterskrevne dom af Hammerum herreds ting 26/9 sidst forleden, som så besluttes, at eftersom bevises velb Niels Mogensen har annammet hans søskende salig Godske Mogensens, Dorte Mogensdatter og Karen Mogensdatter deres fædrene arv til sig, da bør salig Niels Mogensens arvinger at gøre Dorte Mogensdatter og Karen Mogensdatter rigtig rede og regnskab for alt hvis, de efter deres salig far Mogens Nielsen og bror Godske Mogensen og mor kan være tilfalden: da efterdi for os i rette lægges KM og rigens råds dom, hvori tilholdes Søren Andersen Skrædder og andre interesserede billigen tilkrav til Niels Mogensens arvinger at have, og ikke for likvidations

skyld at miste sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom ganget er, Knud Sørensen og på sin søsterbørns vegne tilbyder at gøre rede og regnskab, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Knud Sørensen på Niels Mogensens børns vegne jo er pligtig at gøre Søren Andersen og Laurits Christensen på deres hustruers vegne rede og regnskab for samme værgemål, og fordi tilfinder velb Erik Lunov til Viskumgård og Corfitz Ulfeld til Tvissel, som Niels Jensen på Søren Andersens og Laurits Christensens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Niels Mogensens børns bopæl, der udæske og gøre dem udlæg for hvis, de dem på samme værgemål skyldig bliver, af deres løsøre, det for en billig værd at vurdere og likvidere, sker dem der ikke fyldest, da i anden deres jordegods at indvise, så de bekommer fuld udlæg efter KM forordning, eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(17)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde stævnet Peder Madsen i sønder Bork og hans medbrødre 12 kirkenævninger, for de har været kirkenævn af sønder Bork sogn og oversvoren Maren Nielskone fuld trolddoms sag efter vidnesbyrds indhold, og som hun var tillyst, menende fornævnte nævningsed og tov lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: så og efterdi at endog adskillige vidner for nævninger har været i rette lagt anlangende Maren Nielskones onde løfter og gerninger, så befindes alligevel ingen fuldkommen sigtelse for trolddoms bedrift, hende at være for besigtet, for dem fremlagt eller gjort, som det sig burde efter loven, og efter sådan lejlighed kunne vi ikke kende denne nævnings ed bør nogen magt at have.

(21)

** var skikket Jens Christensen Damgård hans visse bud Claus Nielsen i nør Tang og havde stævnet Reinholt Reinicke, Hans Albretsen og Jørgen Albretsen, borgere og sandemænd i Holstebro, for de 10/11 sidst forleden der til bytinget har Mads Mortensen i Sønderkær kvit svoret for salig Niels Christensen Damgård, han skal have slagen og gjort sin banesår på sankt mikkels dag sidst forleden i Holstebro, uanseet for dem med synsvidne var bevist, det Niels Christensen havde en stor sårmål over hans venstre øje, og var hul på hud og ben, så og bevises med Mads Bartskærs vidne, det Niels Christensen har klaget på Mads Mortensen for samme gerning og skade: så efterdi ikke for sandemænd er bevislig gjort, det Mads Mortensen i det ringeste skulle have været i parlament med Niels Damgård, eller nogen seet Mads Mortensen slaget eller gjort ham nogen skade, men aleneste af enlige personer, efter andre deres ord og sagden og ikke nogen gjort gerning vidnet, det og bevises Niels Damgård siden at have været forrejst her til Viborg sin ---- og fulgtes tilbage med andre, og ikke da klaget på Mads Mortensen i nogen måder, og sandemændene fordi har Mads Mortensen kvit svoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den deres ed at sige.

(25)

** var skikket Hans Jørgensen Gesten i Brejning med en opsættelse her af landstinget 16/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Tomas Hansen i Sellerup med flere for et vidne, de til Holman herreds ting 14/9 sidst forleden vidnet har, anlangende dem at skulle have seet Hans Jørgensen og hans to svende skulle have hugget to egeblokke i Sellerup skov og hjemført til hans gård i Brejning, hvilke Hans Jørgensen hårdeligen ved sin højeste ed med oprakte fingre benægter, at han aldrig har hugget eller hjemført noget ulovligt af fornævnte skov: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet, dem at have taget Hans Jørgensen ved stub og stavn, fulgt ham til hus med samme træ, og dermed procederede efter loven, som det sig burde, da kunne vi efter sådan

lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(26)

** var skikket Niels Jensen i Stokkendal på sine brorbørn Mogens Lauritsen og Maren Lauritsdatter deres vegne og havde stævnet velb Niels Mogensen til Ørnhoved hans efterladte børn og arvinger, nemlig velb Mogens Nielsen, Søren Nielsen og jomfru Inger Nielsdatter, samtlige med deres lovværger, for eftersom deres salig far Niels Mogensen har været fornævnte to børn deres værge og ældste bror og til sig annammet alt hvis arveparter, de efter deres salig far, mor og bror var berettiget, først for resten af deres fædrene arv med renter i 24 år, foruden hans anpart i den bondegård og to boder, samt efter deres salig bror Godske Mortensen: da efterdi for os i rette lægges KM og rigens råds dom, hvori tilholdes Søren Andersen Skrædder og andre interesserede billigen tilkrav til Niels Mogensens arvinger at have, og ikke for likvidations skyld at miste, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom ganget er, Knud Sørensen og på sin søsterbørns vegne tilbyder at gøre rede og regnskab, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Knud Sørensen på salig Niels Mogensens børns vegne jo er pligtig at gøre Niels Jensen på sine brorbørns vegne rede og regnskab for samme værgemål, og fordi tilfinder velb Erik Lunov til Viskumgård og Corfitz Ulfeld til Tvissel, som Niels Jensen på sine brorbørns vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Niels Mogensens børns bopæl, der udæske og gøre dem udlæg for hvis de dem på samme værgemål skyldig bliver af deres løsøre, det for en billig værd at vurdere og likvidere, sker dem der ikke fyldest, da i anden deres jordegods at indvise, så de bekommer fuld udlæg efter KM forordning, eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(28)

** var skikket Nis Iversen i vester Vamdrup og havde stævnet Niels Lauritsen i Gelballe for en dom, han til Anst herreds ting 14/3 1633 dømt har, anlangende at han har tildømt Nis Iversen at lide efter recessen, og ikke i samme hans dom har navngivet, hvad han skulle lide dele eller tiltale i andre måder, tilmed skal Nis Iversen ikke været given lovlig varsel for samme dom. dernæst stævnet Niels Lauritsen for en dele, han over Nis Iversen udstedt har, efter fornævnte dom, og ladet ham fordele for en løgner, og ikke agtet at Nis Iversen til 2. 3. og 4. ting, førend delen er gangen, formener sig noksom at have erklæret imod Erik Olufsen i Noes: så og efterdi med tingsvidne er bevislig gjort, det Niels Iversen for ting og dom har klaget sig retteløs og kastet sine tre mark, og i så måder herredsfogden Erik Olufsen forulempet, hvilken hans beskyldning han ikke har bevislig gjort, men Erik Olufsen derimod beviser sig ham ikke at have forurettet, og fornævnte vidner her til landstinget ved endelig dom konfirmeret, så sætfogden fordi har tildømt Niels Iversen at lide tiltale efter recessen, og han derefter er delt bleven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom og dele at sige eller magtesløs dømme.

(31)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Jesper Andersen, ridefoged sst, og havde stævnet Niels Ravn i Velling for nogen uendelige domme, han lader sig af berømme at skulle have et delsvidne udstedt på Holman herreds ting 22/10 1632, så og over nogen andre vidner, anlangende skovhugst og andre sager, ham er over dreven, for han har frataget og ranet Mads Gødesen i Bredstrup en mile og slagen ham to slag: så og efterdi med

tingsvidne bevises, Niels Ravn for ting og dom at have sig til forpligtet at stille Ernst Normand tilfreds for den mile, han Mads Gødesen har fratagen, og de to slag, han ham slagen har efter klages indhold forinden otte dage, eller da at stande for høring uden varsel, skudsmål eller undskyldning, og ikke bevises Niels Ravn sligt at have efterkommet, og fordi efter hans egen forpligt er delt bleven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke ham af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig.

(33)

** var skikket Hans Bendsen i Vilslev på hans søsterdatter Birgitte Pedersdatter sst hendes vegne med en opsættelse her af landstinget 4/11 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Karl Hansen i lille Darum, herredsfoged i Gørding herred, for en dom, han til fornævnte ting 17/8 sidst forleden imod to kontrakt tingsvidners lydelse dømt har, uanseet Hans Bendsen formener, at herredsfogden ikke har haft noget bevis for sig, hvad heller hans søn Hans Pedersen døde førend hans far Peder Hansen, eller han døde før hans søn, som fornævnte hans dom er funderet på, tilmed formener Hans Bendsen, at de 120 daler, som Peder Hansen skulle give hans to børn, Hans Pedersen og Birgitte Pedersdatter, efter deres salig mor Karen Bendsdatters dødelige afgang, for deres part i løsøre og rørende gods, er ingen gave, som fornævnte herredsfoged i hans dom mener, hvorfor Hans Bendsen formener, samme hans dom bør magtesløs at være: så og efterdi af vurderings vidne forfares, bemeldte Peder Hansen, som en vitterlig gæld har lovet at give hans to børn 120 sletdaler, for han ikke nogen trætte for deres mødrene arv skulle påføres, og fogden dog har tildømt de andre børn, efter deres far, lige dermed at have, ved vi ikke hans dom i den punkt at følge, men hvad den anden post sig belanger, da efterdi for fogden ikke er bevislig gjort, Hans Pedersen førend hans salig far ved døden var afgangen, og fogden fordi har tilfunden Hans Pedersens søskende efter ham at tage i arv efter loven, ved vi ikke deri imod hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(35)

** var skikket Hans Jensen, borger i Horsens, hans visse bud Johan Clausen og havde stævnet Jens Andersen Kældersvend, forrige borger i Kolding, hans arvinger, nemlig Jep Andersen, Eske Andersen i Nagbøl og Mette Andersdatter med hendes lovværge Hans Hansen i Skudstrup for en sandemænds ed, de lader dem af berømme, at fornævnte deres afgangne bror skulle have ladet forhverve ved hans fuldmægtig Poul Bysvend, og ladet ham voldsværge til Kolding byting 9/11 1631 for nogen gæld, Hans Jensen skulle restere Jens Andersen, og ikke skal befindes Hans Jensen at være givet lovlig varsel for samme sandemænds ed: så og efterdi samme to landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi ikke bevises nogen lovlig arrestering for sandemændene at være fremlagt, eller sandemændenes ed indeholder, Hans Jensen derfor nogen varsel at være givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sandemænds ed så noksom, at den bør nogen magt at have.

(37)

** var skikket Laurits Jepsen i Lejrskov og havde stævnet Jens Sørensen i Vrå og Thule Hansen sst og deres medbrødre, for at de skal have synet på en have på Lejrskov mark, som Laurits Jepsen Ravn tilhører, og er hans bondeejendom og ligger til den gård, som han nu iboer, af arilds tid, og synet at han skal have sat staver på ejerjord, som Laurits Ravn formener, at de skal have usandfærdigt synet og vidnet, eftersom det er lovlig bevist, at det er Laurits Jepsens fri ejendom og

bondejord: så og efterdi ikke befindes Magdalene Nielsdatter, som til samme bondeejendom skal være en medarving, for samme syn med hendes lovværge at være givet nogen varsel, kunne vi ikke kende den synsvidne bør nogen magt at have, og efterdi Bunde Envoldsen samt Hans Nielsen og deres medfølgeres vidne ikke fremlægges, finder vi den, såvel som den dom og dele, derefter drevet er, magtesløs at være, indtil de fremkommer.

(39)

** var skikket Jørgen Mogensen i Velling og havde stævnet Niels Ravn sst for en uendelig landstings dom, han efter vrang undervisning skal have forhvervet her til landsting forleden år, hvori skal være magtesløs dømt en uendelig landstings dom, som Jørgen Mogensen skal have ladet forhverve over en dele, Niels Ravn har ham overdreven efter to vildige vidner, som har påvidnet ham noget skovhugst, og dog ikke at have vidnet samtlig med hverandre, men hver for sig såsom enlig og vildig vidner, hvorfor de og er magtesløs kendt, eftersom han og selv samme vidner hårdelig benægter: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi Lauge Ravn og Peder Pedersen deres vidne enhver ikke befindes uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, såvel som den dom og dele, derefter drevet er, bør nogen magt at have, belangende den punkt om fornævnte brev og sårmål opsatte vi til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget, som lov og ret kan findes.

(41)

** var skikket Hans Andersen i Kummerlev, Tomas Andersen, Peder Andersen sst og Christen Andersen i Drengsted deres visse bud Anders Christensen i Borg og havde stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 28/2 sidst forleden dømt har, hvori han har tildømt Hans Hansen Møller i Brede og sine medarvinger jo bør at skifte og dele efter salig Mette Peders af Vollum, ligesom deres forældre havde levet, uanseet de formener, at KM forordning ikke så at holde, som hans dom om formelder. dernæst mener, at herredsfogden ikke har agtet eller anseet, det fornævnte fire brødre deres afgangne far salig Anders Sørensen af Kummerlev ved døden var afgangen langt førend deres farsøster Mette Peders, som de skulle arve, er heden død, såvel som Hans Møllers far og tilforn at være død, og fornævnte Hans, Tomas, Peder og Christen Andersen at være fuld søskendebørn til Hans Møller, dog de ingen fuldkommen arv efter deres farsøster Mette Peders har bekommet, uanseet de formener dem at være hver lige så nær i arv efter deres salig farsøster som Hans Møller: så og efterdi her nu fremlægges adskillige dokumenter, som for fogden ikke har været fremlagt, finder vi den hans dom som udømt var, sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det lovlig indstævnes, dem uden forhaling endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(42)

** var skikket Anders Pedersen, borger i Lemvig, og havde stævnet Amor Jensen, borger sst, for en frasigelse dom, han imod ham der til bytinget 6/11 sidst forleden udstedt har, uanseet Anders Pedersen har for ham i rette lagt et hans skriftlig begæring, hvori han begærer genpart af kongens tingbog til hvis vidner og domme med mere, som borgmestre og byting sst over ham forhvervet har, da han i KM fængsel og jern er hendømt, disligeste begæret hans skrin, breve og medhavende gods igen, som ham i Holstebro er bleven fratagen, da han fængsligen blev henført, såvel som hvis

skøder, købebreve, brev og segl og håndskrifter på hvis hans ejendom var anlangende, som af hans hus skal være udtaget, såvel samme dag at have i rette lagt hans begæring, hvori han begærer genpart ved samme vidner og domme, som i samme sag over ham forhvervet var, og Amor Jensen i samme dom har frafundet Anders Pedersen nogen æskning i samme sag beskrevet, uanseet Svend Olufsen, byfoged der sst, selv vedkender, at han har en part af Anders Pedersens breve og såvel som hans regnskabsbog i forvaring, formener derfor Amor Jensen derfor bør tilbørlig at stande til rette. disligeste havde hidkaldt salig Jens Christensen borgmesters arvinger og hustru Dorte Christensdatter, arvinger nemlig Bend Jensdatter, Mads Lauritsen, Simon Lauritsen, Karen Lauritsdatter og Bend Lauritsdatter, for en dom, han til Lemvig byting over ham skal have forhvervet, anlangende Anders Pedersen Eisen skulle rømme byen, dog som han formener med vrang undervisning, og ikke noget over ham skal være bevist, at have beganget imod hans borgerlige ed: så og efterdi Amor Jensen i hans udgivne dom ikke har vidst nogen æskning at give beskrevet, førend Jens Juel, som en del af brevene har ladet forhverve, hans arvinger dertil blev stævnet og kaldt, og efterdi befindes samme sag om Anders Pedersens æreskænderi og ulempe tilforn har været hid stævnet, og vi da ikke har vidst imod Mads Lauritsens og Oluf Jensens og deres medbrødres vidne at dømme, imens den 24 mænds vidne stod ukaldt, og ikke endnu findes at være stævnet, ved vi ikke i sagen at dømme, førend samme 24 mænds vidne lovlig stævnes og kaldes efter forrige doms indhold.

(45)

** var skikket Søren Pedersen i Ollerup og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dele han udstedte 11/4 over Søren Pedersen i Ollerup for en brev, han formener at være betalt, hvorfor han formener Christen Andersen har deri gjort ham uret, og samme dele bør magtesløs at være: så og efterdi ikke befindes nogen dom for samme dele at være ganget efter KM forordning, som det sig burde, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele magtesløs at være.

** var skikket Søren Pedersen i Ollerup og havde stævnet Christen Andersen i Jelling for en vurdering, han med to mænd gjorde i hans gård i Ollerup, og der udsatte fire køer og en kvie til Christen Andersens svoger Niels Ibsen i Jerlev i hans fraværelse, imens han var til landsting, formener at samme vurdering af fornævnte mænd ikke skulle være rigtig sat og vurderet, som burde at være, og heller der er ham så lovlig tilbudt, som der burde at være, eller ham måtte fange at vide, hvad de samme køer og kvie i stykvis for vurderet: så og efterdi samme vurdering vidne ikke bemelder eller indeholder, derfor at være stævnet og varsel givet, som det sig burde, da findes vi efter sådan lejlighed samme vurdering vidne magtesløs at være.

(47)

** var skikket Søren Pedersen i Ollerup og havde stævnet fru Sofie Below til Fårupgård for en uendelig dom, hun lader sig af berømme at skal have forhvervet ved hendes fuldmægtig her til landstinget, ham ubevidst, over en vurdering og indvisning, som er tagen beskrevet på Tørrild herreds ting samme dag, den vurdering og indvisning er sket, og hans breve og domme er straks på steden for dom kasseret og sønderskåret af Søren Olufsen i Jelling, som den dag var i fogdens sted, formener samme uendelige dom bør magtesløs at blive, og samme vurdering og indvisnings vidne ved magt at blive. så mødte Jens Terkildsen, foged på Fårupgård, på fru Sofie Belows vegne og berettede, hende ingen uendelig dom i den sag at have ladet forhverve: da efter sådan lejlighed, dersom samme uendelige dom findes, da bør den ingen magt at have.

(48)

** var skikket Anders Pedersen, borger i Lemvig, og havde stævnet Laurits Jensen, Anders Høst, borgere i Lemvig, og Christen Christensen i Lemtorp for en vidne, de til Lemvig byting 18/12 1635 vidnet har med oprakte fingre, formeldende iblandt andet, at dersom Anders Eisen leveret Anders Høst 11 rigsdaler i Hamborg samme rejse til at købe Jens Lauritsen lærred for, skulle Jens Lauritsen, når han det bekom, gøre ham opladelse derpå, eller deres forligelse har intet på sig, og intet Jens Lauritsen bekom den tid af Anders Eisen derpå, hvilke vidne, Anders Eisen formener, usandfærdig og løgnagtig at være og imod hans såvel hans hustru Kirsten Bertelsdatters sandfærdige sigtelse og vidne, og de derfor på deres fingre efter recessen bør at straffes: så og efterdi Laurits Jensen og hans medbrødres vidne om fornævnte køb og forhandling ikke med nogen rigtig købebrev bestyrkes, Kirsten Bertelsdatter og findes vildig, hendes egen husbond til behjælpning, samme vidne at have vidnet, såvel som og Anders Høst besigtet, og ikke sådan hendes vidne og sigtelse, såvel som ikke heller Morten Stokkendals enige vidne med andre uvildige vidner bekræftes, samme vidner og sigtelse ej heller på fersk fod vidnet og gjort er, Anders Høsts opskrift ikke heller med brev og segl bestyrkes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, sigtelse og opskrift, den punkt anlangende, så noksom, at de bør nogen magt at have, eller ved os imod Jens Lauritsens og Anders Høsts benægtelse, som intet nøjagtigt imod fremlægges, at sige, men efterdi med tingsvidne bevises, det Anders Pedersen først 18/12 ved stor ønske har tilstået, det han gav Anders Høst 11 rigsdaler i Lübeck, som hans brev om formeldte, og han derimod 8/1 ved sin ed og oprakte fingre har på teet Anders Høst, det han fik og leverede ham samme 11 daler i Hamborg år 1633, som udførlig befindes imod hinanden at være vidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme hans sigtelse så sandfærdig, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(52)

** var skikket Jens Olufsen, borgmester i Ringkøbing, med en opsættelse har af landstinget 2/12 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jens Nielsen, borgmester sst, gammel Jens Olufsen, Peder Christensen, Mogens Olufsen og Gregers Nielsen, rådmænd sst, for en dom de 24/4 næst forleden til Ringkøbing rådstue imellem Niels Frederiksen Buck i Hedegård og ham dømt og afsagt har, anlangende seks håndskrifter og gældsbreve, Jens Olufsen på Niels Bucks vegne har hjemfriet og betalt, og i samme deres dom skal have adskilt ham fra sine seks håndskrifter i to hobe, nemlig tre i hver part, og efter Niels Bucks forsæt og begæring indfundet de andre tre håndskrifter i et knippe, af årsag et af samme breve lydende på 9 gylden til Margrete Johansdatter formelder om en felttegn derfor at være pantsat, som Jens Olufsen Niels Bucks bror, Christen Buck, skal have over leveret efter hans derpå udgivne revers: så og efterdi for borgmestre og råd findes at være fremlagt seks Niels Bucks underskedelige håndskrifter, og ikke borgmestre og råd dem har adskilt, og ikke derom senteret efter KM forordning, tilmed og dømt om en felttegn, som ikke for dem var i rette sat, eller hovedmanden, samme felttegn havde annammet, derfor at være stævnet og kaldt, da finder vi efter sådan lejlighed denne deres dom som udømt var, og sagen til rådhuset igen at komme, og borgmestre og råd, når det for dem lovlig indstævnes, efter rigtig overregning og KM forordning dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(53)

** var skikket velb Jochum Beck til Gladsakse, KM befalingsmand på Bøvling slot, med en opsættelse her af landstinget 4/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en afsigt, han skal have gjort på fornævnte herredsting 13/7 sidst forleden imellem velb Henrik Lange til Oldager, domprovst i Ribe, og nogle KM tjenere i Skodborg herred, anlangende nogen kirkens ejendom, som Henrik Lange ved sin fuldmægtig Søren Nielsen foregiver, de skulle have i brug imod recessen og KM forordning uden fæste, og formedelst adskillige breve, domme og kirkebøger og andet mere, som for ham skal være lagt i rette, har han tildømt KM tjenere at være i domprovstens minde og give ham af kirkens skyld en billig fæste og kendelse efter recessen: så og efterdi herredsfogden i sin dom har tilfunden bemeldte mænd og folk af fornævnte kirkejorder at give en billig fæste og kendelse, kirken til gavn og bedste, hvilke ikke har været for ham indstævnet eller i rette sat, da finder vi den hans dom som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, efter hvis dokumenter for ham bliver indstillet, endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(55)

** var skikket velb Henrik Rantzau til Schmoel og Hagenfeld, KM holstenske råd, hans vidde bud Jørgen Brunkertsen, foged på Hvolgård, og havde stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han til fornævnte herredsting forleden år dømt har, og deri tildømt velb Henrik Rantzau hans skriver og forvalter Jørgen Brunkertsen på Hvolgård at lide dele og tiltale for 48 sletdaler for fire øksne, som Jørgen Brunkertsen på sin husbonds vegne skulle have bekommet af Mads Christensen i Bjerlev, hvilke fire øksne Mads Christensen skulle have ydet for betaling for adskillige ting, han af Jørgen Brunkertsen på sin husbonds vegne bekommet har efter Hvolgårds regnskabsbog og registers lydelse: da efter flere ord dem imellem var, voldgav de deres tvistige regnskab og gælds fordring på fire dannemænd, Jørgen Brunkert på sin side til betroede Rasmus Pedersen i Uldum og Anders Christensen i Keldkær, og Mads Christensen tog Peder Hansen i Hvejsel og Christen Lauritsen i Fausing, hvilke fire dannemænd skal forsamles til Peder Hansens nu på mandag først kommer otte dage, og da have fuldmagt parterne om samme deres regnskab og tvist til endelig ende at imellem sige, og hvad de gørende vorder, skal stande for fulde og af parterne upåtalt i alle måder, og hvis breve, i sagen gangen er, skal dermed være kasserede, ingen videre til skade at komme i nogen måder.

(56)

** var skikket velb Jochum Beck til Gladsakse, KM befalingsmand på Bøvling slot, og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom, han skal have afsagt på fornævnte ting 30/5 sidst forleden imellem Jep Ulf i Havnstrup og Poul Vistisen i Ejstrup, anlangende noget fæmon, som er to køer og to kvier, som Jep Ulf for nogen tid siden skal have ved en herredstings uendelig dom ladet fra Poul Vistisen vurdere, hvilken dom og vurdering siden her til landstinget er magtesløs kendt, hvor udover Poul Vistisen skal have æsket sit fæ igen så godt, som det var, der Jep Ulf det til sig annammet, hvilket ikke skal være sket, men både håndskrifter, hvorefter Jep Ulf tiltaler Poul Vistisen, så og bemeldte fæmon, Poul Vistisen til stor skade og afbræk, har endnu til des forholdt: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten så forenet, at Jep Ulf skal give Poul Vistisen to rigsdaler og forskaffe ham hans gælds breve igen med hvis forfølgning, derefter ganget er, og Jep Ulf skal beholde samme køer og kvier, ham er tilvurderet, dermed skal sagen ganske være bilagt.

(57)

** var skikket Anders Sørensen på Hindø hans visse bud Jens Christensen i Viborg og havde stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til Hjerm herreds ting 19/8 næst forleden imellem ham og Christen Nielsen i Østergård, delefoged til Lundenæs, på hr Christen Christensen, sognepræst i Mejrup, hans vegne dømt og afsagt har, efter hr Christens vidtløftig formørket beretning fradømt ham og hans hustru Drude Nielsdatter kornet af Hornshøj, præstens anpart, som hr Christen 1619 Drude Nielsdatter med sin åbne brev, hånd og segl har bebrevet sin livstid at beholde, af den årsag Drude Nielsdatter og sin mand er dragen fra Hornshøj til en anden gård, herred og sogn, uanseet hr Christen hans brev intet formelder, hende samme tiende at følge, mens hun boer i Hornshøj, men sin og hr Christens livstid at beholde: så efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, uden videre forhaling dem endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(58)

** var skikket Mikkel Jensen Basse i Viuf på hans søster Maren Jensdatters vegne sst og havde stævnet Jens Jensen, barnfød i Viuf, for to landstings domme, han 23/9 og 7/10 sidst forleden forhvervet har over et kopi efter et tingsvidne og kontrakt, som Oluf Nielsen i Viuf og hans hustru Maren Jensdatter imellem ganget er, med Knud Hansen i Viuf hans nærværelse og samtykke på hans og hans hustrus vegne, af Brusk herreds ting 25/2 1628 og et lysningsvidne af fornævnte ting 1/8 sidst forleden, så og over et tingsvidne af Brusk herreds ting 15/8 sidst, at Jens Nielsen i Viuf og hans medbrødre da vidnet har, at de på fornævnte ting i det næste år, for kejserens krigsfolk kom her i landet, skal have hørt og seet, at Oluf Nielsen i Viuf da har fremlagt et forseglet pergaments skøde, som hans farbror Jens Jensen i Viuf havde gjort hans far Niels Jensen på al hans lod og arvepart i den bondegård og ejendom i Viuf, som Niels Jensen iboede, i hvilken landstings dom fornævnte kopi og tingsvidne skal være fundet magtesløs, som Mikkel Jensen formener er forhvervet med vrang undervisning, efterdi der findes skøde på fornævnte lod og part i fornævnte bondegård, hvilken skøde på Brusk herreds ting for dom er frembåren 21/11 sidst forleden, som Karen Knuds sig da har vedkendtes efter tingsvidnes lydelse, formener derfor samme landstings dom bør magtesløs at være. disligeste stævnet Jens Jensen for en fuldmagt, Karen Knuds, barnfød i Viuf, skal have givet ham, så og for et købebrev og kontrakt, hun ham gjort har, på al den lod og part, hun kunne tilfalde i den bondegård, Maren Jensdatter nu iboer, hvilket købebrev Mikkel Jensen formener skal være gjort imod forseglet tingsvidne, så og stævnet Karen Knuds med hendes lovværge, Oluf Jensen i Ågård, Peder Jensen i Viuf, Kirsten Jensdatter i Herslev med hendes lovværge, og salig Jørgen Andersens arvinger i Nebel, forrige herredsfoged, så og Anders Jørgensen, herredsfoged i brusk herred, som samme tingsvidner og dom udstedt har: så og efterdi samme landstings domme er endelige, ved vi ikke dem at forandre, eller videre derom at dømme, end fornævnte domme formelder og indeholder.

(59)

** var skikket Jens Jensen i Viuf og havde stævnet Mikkel Jensen Basse sst på hans søster Maren Jensdatters vegne for to domme, han til Brusk herreds ting forhvervet har 1635, og i samme dom skal være tildømt at Maren Jensdatter skulle med lensmanden og andre lodsejere kalde samfrænder på den bondegård og ejendom i Viuf, hvem den skulle besidde, som Jens Hansen nu påboer og er ret arving til med sine medarvinger, og han har hjemmel og minde af dem til den at bruge, og

Maren Jensdatter ikke har nogen lod eller del deri i nogen måder, thi hendes salig husbond og hun ikke havde nogen livsarvinger tilsammen, formener samme dom bør magtesløs at være, efterdi de så tit og ofte stævner landsdommers endelige domme, hvori hun er dømt fra samme ejendom, efterdi Jens Jensen og hans medarving ikke har fanget noget varsel for samme gavebrev, da den er udgivet: så og efterdi herredsfogden i hans første dom ikke har forklaret, hvor vidt Maren Jensdatter i samme ejendom burde at have vederlag og fyldest, samfrænderne til underretning, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom, såvel som den dom, derpå funderet er, at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og underskede, som det sig bør.

(60)

** var skikket Oluf Jensen i Ågård og havde stævnet Mikkel Jensen i Viuf for en dom, han over ham til Jerslev herreds ting 23/12 1635 har ladet forhverve efter to breve, endog den ene brev for lang tid siden skal være betalt, og formener den anden ikke så rigtig med Oluf Jensens segl at være forseglet, at der bør nogen gæld efter at kræves, tilmed benægter samme brev ikke at have udgivet, formener samme dom, såvel som fornævnte to breve, bør magtesløs at være og ikke komme Oluf Jensen til forhindring i nogen måder: så og efterdi for fogden såvel som for os er i rette lagt Oluf Jensens to udgivne gældsbreve på otte daler, og ikke bevises dem at være erlagt og betalt, men fast mere gøres bevisligt, Oluf Jensen for den ene brev at have gjort sin forpligt til tinge, og fogden fordi har tildømt ham samme gæld at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(61)

** var skikket Villads Andersen i Hedeby hans visse bud Mads Madsen i Tarm bisgård og havde stævnet Jørgen Jensen i Herborg, for han 13/4 sidst forleden på Bølling herreds ting har kvit funden Ursula Pederskone i Bovsø for den lovlig og rette tiltale, som var til hende, for hun har fortrykket hans hustru Karen Anderskone af hendes rette stolestand i Stavning kirke, uanseet det udtrykkelig for ham samme dag med tingsvidne har været bevist, hans hustru Ursula Pederskone at være fortrykket af hendes rette stolestand i Stavning kirke, dog ligevel intet i den sag at have omkendt, som for ham var i rette sat: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at adskille, som det sig bør.

(62)

** var skikket velb Niels Krag til Trudsholm, KM befalingsmand på Asmildkloster, og havde stævnet Hans Madsen i Havrvig, for han til Skast herreds ting 23/9 1634 er gårdfred oversvoren, for han med hug og slag har uførmet og overfalden den gode mands tjener Laurits i Skonager i hans egen gård, og ikke han inden seks ugers dag eller endnu har rettet for sig, formenende ham derfor bør at fare som andre fredløse mænd. så mødte Hans Madsen og nu her for retten til forpligtet sig efter denne dag at være Niels Krags tjener ubevaret med ord og gerning, såfremt denne sag og forfølgning ikke igen skal stande åben, og dermed afstod Niels Krag denne forfølgning.

(63)

** var skikket Søren Pedersen i Ollerup og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han på Tørrild herreds ting 26/9 1635 dømt har imellem ham og velb fru Sofie Below samt alle salig Jørgen Belows arvinger for hendes anpart af efterskrevne korn og penning, og herredsfogden ikke dømt hende til samme penning at betale eller at udlægge efter hans forrige forsæt, som i dommen for ham er indført, hvorfor han formener Christen Andersen deri at have gjort ham uret og burde derfor at stande til rette: så og efterdi herredsfogden i hans domme ikke har dømt enten til eller fra, eftersom for ham har været i rette sat, da finder vi disse hans domme som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem, efter for ham bliver i rette lagt, endelig at dømme og adskille, som det sig bør.

(64)

3/2 1636.

** har vi seet og hørt læse efterskrevne åbne papirsbrev, lydende Jens Madsen, tingholder på den tid til Østerherreds ting, Laurits Ibsen i Malle, Peder Eisen i Kvie, Peder Jepsen i Hover og Christen Iversen i Vallund, sandemænd i Østerherred, gør vitterligt, at år efter Guds byrd 1527 den mandag næst efter sankt laurids dag da kundgør vi vor tov og ed, som vi var tiltalt til ret tov og markskel i så måder imellem Asp, Bovnum og Lervad, og satte sten, som efterfølger.

(65)

17/2 1636.

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, hans visse bud Mads Christensen i Oksbjerg og havde hid kaldt sandemænd af Hind herred Laurits Skomager, som boede i Tiim, hans bane at udlede, som er død funden ved Høbro, hvad ham vorde til bane og livs lagt, og først fremlagde Mads Christensen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting, Christen Lauritsen i Rindum at have vidnet, at anden tirsdag for juleaften, han stod i sin lade at tærske, så han om morgen tidlig, der gik en grå hoppe på heden, og gik der af og til indtil halv gangen middag, så gik de til samme hoppe, og da de så dem om, så de en død mand ligge i en hul sandvej sønden Høbro, og da syntes dem, at det var Laurits Nielsen skomager: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Laurits Skomager af våde og vanlykke, formedelst frost og kulde at være omkommen, og det ham til bane og livs lagt. derefter blev to sandemænd deres skudsmål gjort, at de er så syg og skrøbelig, at de ikke her i dag kunne gøre deres ed.

(66)

2/3 1636.

** var skikket Søren Jensen, borger i Middelfart, i hans bror Christen Jensens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 3/2 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Andersen i Vranderup, Peder Knudsen, Karen Jenskone, Mette Hansdatter med flere for to vidner, de til Anst herreds ting 17/9 1635 med Hans Iversen i Vranderup vidnet har, hvilke deres vidner lader sig anse at være ikke uden Hans Iversen til befrielse og behjælpning, så og funderet efter rygte og tidende, og aldeles intet skal formelde, de at have enten hørt eller seet, Christen Jensen med ord eller gerning at have været i parlament eller slagsmål med salig ung Jens Iversen, eller hvorledes

han sin død og bane bekommet har, mener derfor deres vidner ikke bør at komme ham til hinder eller skade: så og efterdi Peder Tøgersen og Peder Sørensen udtrykkeligen har vidnet, dem at have seet Christen Jensen taget en sten op og slaget Jens Iversen i hans hoved med, så han styrtet til jorden, og talte ikke mere, men blev indbåren i Hans Iversens hus, som og med andre vidner bekræftes, Peder Tøgersen og Peder Sørensen og nu her i dag for retten samme deres vidne ved højeste ed så fuldkommelig at have været gestendig, det og er bevislig gjort Christen Jensen der i Hans Iversens gård ---- og lille Jens Iversen da uskadt af hans brors hus er udganget, og kort tid efter er kommen tidende, det han lille Jens Iversen havde ihjel slagen, Christen Jensen og i Koldinghus borgestue i præsten og andre godtfolks nærværelse har bekendt, at dersom han havde dræbt Jens Iversen, havde han det gjort i drukkenskab, så han det ikke vidste, hvilke sin bekendelse han og for ting og dom har været bestendig, og tingsvidne efter taget, sammeledes og bevises Christen Jensen for gerningen at være undveget og på adskillige steder sig forstukken i moradser og vand, og i så måder sig ville salvere, om det kunne ham omgået, indtil han endelig er antastet og pågreben, så alle fornævnte dokumenter og vidner med hinandre om samme drab og hans gerning bestyrkes, og intet nøjagtig derimod fremlægges, hvormed Christen Jensen kan befries, så sandemændene fordi har ham manddød oversvoret og fra hans fred, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke finde nogen årsag imod samme vidner, hid stævnet er, ej heller fornævnte sandemænds ed at sige eller magtesløs dømme.

(77)

** var skikket Maren Christensdatter, salig Jens Pedersens efterleverske, i Holstebro med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende at have stævnet Anders Sørensen og Jørgensen, borgmestre i Holstebro, og efterskrevne rådmænd sst for en endelig dom efter to uendelige domme 8/12 sidst forleden på Holstebro rådhus dømt og afsagt har, anlangende at de i samme deres dom skal have tildømt Maren Christensdatter, salig Jens Pedersens efterleverske at betale Albret Reinicke en summa penge efter en underskrevet seddel, han af hans regnskabsbog udskrevet har, hendes salig husbond skulle være ham skyldig, og ikke samme gæld til trødningsdag at være æsket eller krævet: så mødte Albret Reinicke og formedelst vores bøns skyld afstod samme domme såvel som fornævnte gæld, så Maren Christensdatter derfor skal være kvit og sagesløs.

(78)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork og havde stævnet Søren Jensen i sønder Bork med hans medbrødre kirkenævninger af sønder Bork sogn, for de har oversvoret Maren Nielskone i Hus fuld trolddoms sag efter sigtelse og vidnesbyrds indhold, formener samme deres ed og tov lovlig og ret at være svoren og bør ved magt at blive: så og efterdi for nævninger er udførlig bevislig gjort Maren Kone i Hus har lover folk ondt, som dem en del på liv og en part deres fæmon og gods er hændt og vederfaret, og i synderlighed Gertrud Jenskone i Stensgård, som efter hendes onde løfte er falden i en usædvanlig sygdom, og stedse derfor klaget på Maren Kone i Hus indtil hendes yderste for præsten og andre godtfolk, hvorfor og Maren Kone i Hus til hjemting såvel som her for retten af Peder Jensen for sin mors sygdom og død fuldkommelig er sigtet og beskyldt, det og er bevist, Maren Kone i Hus i langsommelig tid har ondt rygte for trolddom at have fulgt og påhængt, såvel som af andre misdædere derfor påråbt og udlagt, og intet nøjagtig hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligen og kristeligen at have forholden, loven og formelder at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, og efterdi fornævnte nævninger, som i sognet hos Maren Kone er og bedst

hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende for trolddoms sag enten at skære eller skylde, og de ved deres ed hende har oversvoret, ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag fornævnte nævninger for den deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at blive.

(83)

** var skikket velb Holger Rosenkrantz til Rosenholm hans visse bud Mogens Hjort i Amtrup og havde stævnet Peder Pedersen i Birkebæk, Anders Dinesen i Hølund, Else Christensdatter i Arnborg med flere for et vidne, de til Hammerum herreds ting 3/8 1633 vidnet har, anlangende en forte på Arnborg mark, at det skulle været eng, som noksom skal være bevist, at det er forte, med syn og vidne, såvel som med gode mænds granskning, tilmed de, som vidnet har, skal være søskende og svogre, og mere for vild og venskab at have vidnet end efter sandfærdighed, mener samme usandfærdige vidner bør magtesløs at være: så og efterdi samme to uendelige landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte vidner og syn på begge sider tilforn har været hid stævnet, og af årsag de befandtes med hverandre til en gode mænds granskning er indfunden, så to gode mænd siden har været på åstederne, og des lejlighed forfaret, og befundet det at have været forte og fædrift, uden hvor det befandtes formedelst bløde at kunne hegnes, og Hans Krabbes forhvervede vidner og syn dog formelder, samme åsteder at være eng, som skulle været brugt til den gård, Laurits Pedersen iboer, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og syn, eg heller den vedkendelse og dom, derpå funderet er, så noksom, at de må komme Arnborg bymænd på samme forte til hinder eller skade, ej heller ved os imod Holger Rosenkrantzes forhvervede vidne og syn, som med bemeldte gode mænds granskning bestyrkes og bekræftes, at sige eller på fornævnte granskning at være dommer, belangende Jens Christensens birkebrev, som ikke fremlægges, finder vi magtesløs, indtil den fremkommer.

(90)

** var skikket Anders Munk i Andkær bondegård og havde stævnet Niels Espensen Bull i Herslev, Terkild Pedersen i Harte, Jørgen Terkildsen i Andkær, Tomas Pedersen i Gårslev og Hans Pedersen i Børkop for en vildig vidne, de har vidnet 19/12 og 15/1 til Brusk og Holman herreds ting, anlangende det bolig på Kær skulle være Terkild Nielsen tillagt for en broderlod, han havde i Andkær bondegård, hvilket deres vidne dog ikke i nogen måder med kontrakter eller tingsvidner kan bevises, men Anders Munk har med to skøder at bevise, at Terkild Nielsens brødre Tomas Nielsen og Jens Nielsen har bortsolgt og skødet halvparten af Andkær bondegård med sine boliger, som de i samme deres skøder bekendt at have arvet og dem tilkøbt af deres andre søskende, hvori samme bolig ikke findes undtagen, hvorfor samme bolig uden al trætte har efterfulgt Peder Tomasen og hans efterkommere, og til dem givet skyld og landgilde, hvorfor Anders Munk formener, samme deres vidne løgnagtigt at være vidnet og bør magtesløs at være: så og efterdi Niels Espensen, Jørgen Terkildsen og deres medfølgere har vidnet, det Terkild Nielsen, Tøste Terkildsen og hans børn skulle brugt samme bolig for deres egen arv og ejendom, og ikke samme deres vidner med lovlig skøder eller adkomst bekræftes, men der imod med oprettet kontrakt bevises, samme bolig Peder Tomasen at være tilskiftet at skulle beholde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller vedkendelse og dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, ej heller ved os imod Anders Munks forbuds vidne at sige eller magtesløs dømme.

(94)

** var skikket Tomas Andersen i Lønborg med en opsættelse her af landstinget, lydende ham da at have stævnet Peder Madsen i Vostrup, Kirsten Hansdatter sst med flere for nogen uendelige domme, de lader dem af berømme, de nogen tid forleden her til landstinget forhvervet har over nogen uendelige og endelig landstings domme, som Tomas Andersen tilforn her forhvervet har over nogen domme og dele, som de over ham til Lønborg birketing for nogen tid siden har forhvervet, anlangende noget gods at indføre i Kongensgård til at betale en gæld med, som de formener dem enhver at der tilstå og være berettiget, og hos Tomas Andersen at ville søge, endog sagen således til landstinget at være forligt og forenet, at enhver skulle indføre, så vidt de ved nam havde bekommet ud af Kongensgård, formenende, efterdi han for sin kvota har indført, samme domme og dele bør magtesløs at være: så og efterdi samme uendelige domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på nu, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, men efterdi det befindes samme sag tilforn endelig at være forenet, det enhver sin kvota eller dets værd af samme gods igen i Kongensgård skulle indføre, hvilke Tomas Andersen med tingsvidne har bevist sig at have efterkommet, så fogden det i sin forvaring har annammet, og Tomas Andersen fordi ved vores endelige dom er frikendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den vores dom at forandre eller videre deri at dømme, end fornævnte vores dom formelder og indeholder.

(97)

** var skikket hr Oluf Clausen, Guds ords tjener til Bork kirke, så og Niels Nielsen i Obling på sine egne og på sin mor og søskendes vegne deres visse bud Laurits Mikkelsen i Bork og havde stævnet Christen Christensen i Vostrup for en dom, han til Lønborg birketing 15/9 1635 dømt har imellem dem og Jens Nielsen i Vostrup, anlangende nogen gæld, salig Christen Pedersen af Vostrup skulle have været skyldig til Lønborg kirke, som de skulle have lovet at betale, og han i sin dom har tildømt dem at betale 189 sletdaler skadesløs efter en seddel og opskrift, som gælden skal have ladet antegne efter Christen Pedersens død, hvilken seddel, de mener, skal være makuleret, tilmed skal den ikke stemme overens med kirkens bøger: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi for fogden såvel som for os er fremlagt en registrering, af hr Oluf Clausen og Niels Nielsen med andre dannemænd underskrevet 24/2 1627 i salig Christen Pedersens efterladende bo, hvori findes antegnet kirkens gæld 189 daler, og hr Oluf Clausen og Niels Nielsen straks samme dag ved deres underskrevne seddel har lovet at tilfreds stille Lønborg kirke for salig Christen Pedersens gæld efter registreringen, og med salig Eske Pallesens ---- kundskab bestyrkes, så Christen Christensen fordi har tilfunden hr Oluf Clausen og Niels Nielsens arvinger samme gæld at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(99)

** var skikket Jens Jensen i Viuf med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Karen Knuds i Viuf for et ubeseglet skøde, hun på Brusk herreds ting 27/11 sidst forleden med andre flere tingsvidner og breve har sig vedkendt, Jens Jensen nogen tid tilforn både til herredsting og landsting har fremæsket, om nogen havde enten skøder eller andre breve på samme gård og ejendom i Viuf, de det da ville fremlægge, og der da ingen var fremkommen med samme breve, formener samme skøde bør magtesløs at være og ikke komme Jens Jensen eller hans medarvinger på deres ejendoms part og køb til forhindring i nogen måder. derimod havde Mikkel Jensen i Viuf på hans søsters vegne stævnet Karen Knuds, barnføð i Viuf, for fuldmagt at have gjort Jens Jensen i Viuf at bruge hendes lod og anpart af den bondegård i Viuf, hendes bror salig Oluf Nielsen iboede, og for et købebrev og kontrakt, som hun til Jens Jensen gjort og udgivet har, dateret

Ågård 25/11 1636. så fremlagde Karen Knuds efterskrevne pergaments skødebrev af Brusk Herreds ting 9/2 1611, hvilken indeholder Jens Jensen i Viuf med sin hustrus vilje og samtykke at have solgt fra dem og deres arvinger og til hans bror Niels Jensen og hans hustru Mette Nielskone og deres arvinger al den arvelod, han havde i den bondegård i Viuf, Niels Jensen da iboede, og derhos gav fornævnte Karen Nielsdatter til kende, at dersom Jens Jensen ville holde ved hans ed, samme skøde ikke ret at være gjort, og samme bondegods den efterfulgt, ville hun være overbødig det at frastå: da og efterdi at indseglene i fjendernes tid fra samme skøde kan være forrykket, befindes den alligevel tilforn på tinge at være læst og påskrevet, og ikke Jens Jensen tør sig understå fuldkommelig at benægte, samme skøde jo at være ganget, og godset at have efterfulgt, som ham på hans ed er givet, men fast mere bevises med fuldmagt og købebrev, det han samme gods af Karen Nielsdatter ville til forhandle, og i så måder selv vedgår, hende dertil at være berettiget, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skøde at sige eller magtesløs dømme, belangende fornævnte fuldmagter og købebreve at pådømme, opsatte vi til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(103)

** var skikket Viffert Christensen i Kastkær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Lambretsen i Malle for en dom, han lader sig af berømme til Østerherreds ting 10/8 forgangen år at have forhvervet, som skal lyde i sin mening, at Niels Lambretsen skal være kvit funden for dele og herredsting, som Viffert Christensen havde til ham efter hans brevs lydelse for 43 daler, han ham pligtig er, af den årsag Niels Lambretsen den dag for ting og dom har beskyldt hans gældsbrev, at den ikke skal være så rigtig, som det sig burde, og den signet, der findes under trykt, aldrig i Jens Eskesens velmagt med hans vilje at være derfor trykt, hvilken dom Viffert Christensen mener ikke at være så lovlig og ret, at den bør magtesløs at være: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(104)

** var skikket Jens Jensen i Viuf og havde stævnet Jens Nielsen i Viuf med flere for et vidne, de til Brusk herreds ting 20/5 sidst forleden vidnet har med Mikkel Basse i Viuf, anlangende at de skulle have indlagt hans søster Maren Jensdatter i hendes husbonds jord og ejendom i en bondegård i Viuf for en søsterlod, han havde solgt, som hende var tilhørig i Mikkel Basses gård sst, hvilket vidne han formener at være et vildigt vidne, vidnet af hendes egen slægt og venner, som hende samme ejendom vil tilvidne fra de rette interesserede arvinger, uanseet de dem erbyder at betale hende, for så vidt ejendom han hende kan have frasolgt eller skødet, efter sin værd eller sætning, samfrænder har gjort på bemeldte bondegård, hun har haft lod i, som Mikkel Basse nu iboer: så og efterdi ikke befindes samfrænder at have sat fornævnte gods for skæppeskyld, så deraf kunne forfares, hvor vidt af Maren Jensdatters gods kunne være solgt, som hende igen burde at gøres vederlag for, men fornævnte vidnesbyrd alene derom har vidnet, som dem syntes, og i så måder ikke efter recessen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derpå funderet er, nogen magt at have, men hvem påskader ved samfrænder at ordeles, som det sig bør.

(105)

** var skikket Jørgen Mogensen i Velling og havde stævnet Niels Ravn i Velling for en kontrakt, han lader sig af berømme, som Poul Andersen i Velling med flere skulle have forseglet eller underskrevet, som skulle formelde, at de skulle have overværet et forlig, Jørgen Mogensen og Niels Ravn om den bordags sag, som imellem Jørgen Mogensens far Mogens Staffensen og Niels Ravn sket var, hvilke fornævnte mænd såvel som Jørgen Mogensen ved deres højeste helligånds ed benægter, at de samme kontrakt ikke har forseglet eller underskrevet: så og efterdi samme bænkebrev ikke til tinge er vidnet, eller varsel for givet, Jørgen Mogensen den ikke vil være bestendig, eller findes under fuld forsegling, da finder vi efter sådan lejlighed same brev magtesløs at være.

(107)

16/3 1636.

** var skikket Laurits Simonsen i Kirkeby og havde hid kaldt sandemænd af Hind herred hans bror Peder Simonsen for hans bror Niels Simonsen, han skal have dræbt og ihjelslagen, og mente ham sagesløs at være af dage tagen, og først fremlagde Niels Simonsen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting 18/2 sidst forleden, Karen Simonskone, Sidsel Simonsdatter og Anne Jensdatter at have vidnet, hvorledes Niels Simonsen har sig forholdt imod hans bror Peder Simonsen, siden han hjemkom, har han tit og ofte om nattertide med ladte pistoler og gevær udjaget Peder Simonsen af sit hus, truet og undsagt ham, at han skulle skyde ham ihjel, førend han drog bort, så han vidste sig ingen fred for ham nat eller dag, derpå at have bedt sig Gud til hjælp: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Peder Simonsen manddød over og til hans fred, eftersom han af Niels Simonsen har været eftertraktet på livet, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(109)

** var skikket velb Godske Rathlou hans arvinger deres visse bud Gregers Clemendsen i Andrup og havde stævnet Anne Nielsdatter, salig Jep Jensens i Fåborg, og hendes lovværge for et skriftligt kundskab eller hjemmels seddel, hun til hendes far Niels Olufsen i Tjæreborg har udgiven, hvori hun kender sig at have ladet skrive den supplikation, som har været i kancelliet, om hendes mands død, og det i hans bror Peder Jensens navn, efterdi han har været eftermålsmand, i den agt og mening, de til hjemting at ville befri sig i hvis sag og tiltale, de har til Niels Olufsen og hans datter belangende den supplikations bevis og forklaring, de har ladet skrive og fremsende, formenende samme hjemmels seddel ikke lovlig at være og bør derfor magtesløs at være: så og efterdi Anne Nielsdatter selv i hendes seddel og tingsvidne har tilstået sig samme supplikation at have ladet skrive, som i kancelliet er indlagt, hendes salig husbonds død anlangende, som er bleven dræbt og ihjelslagen, og intet derimod fremlægges jo så at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme seddel og tingsvidne at sige eller magtesløs dømme.

(111)

** var skikket velb Ulrik Sandberg til Kvelstrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Mads Jensen i Tørring og havde hid kaldt sandemænd af Østerherred, Jens Lauritsen af Vittarp hans bane at udlede, som 9/2 sidst forleden i Peder Friis i List hans hus er død funden, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 29/8 sidst forleden, Maren Eriksdatter, Peder Friises hustru, at have vidnet, at den dag tre uger kom salig Jens Lauritsen af

Vittarp ridende til deres fra ting, og der han havde lagt hans handsker fra sig og stod og varmede sig for ilden, begærede han noget at drikke, så bredte hun dugen, og salig Jens Lauritsen og Peder Friis gik til bords, og Jens Lauritsen fik slet intet mad, men beklaget sig, at han var noget ilde tilfreds, og efter Peder Friis havde fået mad, gjorde de regnskab om nogen brevpenning, og næste morgen, der de kom til skiven og tog sig noget mad, tog Jens Lauritsen sig en ganske ringe ting, og klagede sig, at han intet kunne fortære, og dog drak de to eller tre potter varm øl, så kom der en vogn, der skulle age Peder Friis til Kolding, og Jens Lauritsen blev siddende for ilden på en stol og snakkede med hende og sagde, han var så svag og ilde tilfreds, og gik så til bordet og satte sig, og hun tog en hynde og lagde på bordet og en hovedpude ovenpå, så faldt han i søvn, så kom Jens Lauritsens tjenestedreng og rørte ved ham, og da var han død: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Jens Lauritsen af sygdom og skrøbelighed at være død bleven, og det ham til bane og livs lagt.

(112)

** var skikket Godske Rathlou til ---- og Krogsgård hans børn og arvinger deres visse bud Gregers Clemendsen i Andrup og havde stævnet Niels Olufsen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han 9/9 sidst forleden har udgiven, i hvilken dom han skal have fradømt Godske Rathlou en sin gård i Torstrup, Christen Staffensen iboer, hvilke fornævnte herredstings dom til landstinget skal være underkendt og magtesløs dømt, formenende Niels Olufsen uret at have gjort, idet han imod adelens udgivne skøde og kontrakter dømt har, og derfor at stande til rette og betale hvis bevislig skade og kost og tæring, de derover lidt, fanget og anvendt har: så og efterdi fornævnte sætfoged intet har dømt i sagen, til eller fra, da finder vi denne hans dom som udømt var, og hvem påskader sagen igen til herredsting at indstævnes, og der ved endelig dom at ordeles, som det sig bør.

(113)

** var skikket Søren Jensen Kræmmer, borger i Køge i Sjælland, hans visse bud Hans Jensen, borger der sst, og havde stævnet velb fru Birgitte Brahe, salig Niels Sehesteds efterleverske, til Bækmark med hendes lovværge for efterskrevne summa penge med sin rente, hendes salig husbond har været Johan van de Poll af Arnhem og hans hustru Eva van Rijn skyldig, hvilken gæld til Søren Jensen siden findes opdragen, hvorfor han derfor over hende til hendes værneting, Skodborg herreds ting, har ladet forhverve endelig dom, hvilken dom han formener ret at være, og at ham her til landsting tilnævnes to gode mænd, som kan gøre ham indvisning og udlæg i hendes løsøre og jordegods: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte Niels Sehesteds udgivne brev på fornævnte summa penning, han Johan van de Poll, Eva van Rijn udgivet har, som igen til Søren Jensen er overgivet, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, dem at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, fru Birgitte Brahe og i hendes skriftlige indlæg det ikke fragår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end bemeldte fru Birgitte Brahe jo er pligtig samme penge med des interesse til Søren Jensen Kræmmer at betale, og fordi tilfinder velb Claus Urne til ---- og Erik Grubbe til ----, som Hans Jensen på Søren Jensens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte opbudne skånske gods, det billigen at taksere og imod gælden at likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Søren Jensen i andet fru Birgitte Brahes jordegods eller løsøre, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(115)

30/3 1636.

** var skikket hr Anker Jensen Buck, Guds ords tjener til Ballum kirke, og havde stævnet 24 mænd i Ballum birk, som efter fogden Hans Feddersen i Bådsbøl hans udnævnelse, for efterskrevne stokkenævn, de på Ballum birketing 8/1 sidst forleden vidnet har, hvilke han formener ikke så lovlig at være vidnet med oprakte fingre efter recessen, som det sig bør, og deres vidner er funderet på løs rygte og tidende, at han har holdt ilde hus og haft klammeri med sin ægtehustru, og han har taget skænk og gave for bøndernes begravelse, og af prædikestolen har han skældt hans sognefolk for umælende bæster, ydermere Anders Hansen i Buntje hans hustru, som døde forgangen høst 1635, og fik hr Anker bud en dag tilforn og lovede da at begrave samme lig anden dagen ved 10 slet, og folkene kom med samme lig, da var hr Anker ikke til stede, men i andre byer sad han og drak sig fuld af øl og vin, så folkene fik bud efter en anden præst, hr Anders, at begrave samme lig, og derefter kom hr Anker drukken og fuld til samme mand til ære øl: så og efterdi fornævnte 24 mænds vidne ikke formelder ---- nogen visse dag eller tid, når hr Anker sligt skulle begået, de og en del har vidnet om rygte, og ikke samme deres stokkenævn med denne vidne bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme 24 mænds vidne så noksom, at den bør at komme hr Anker Jensen til hinder eller skade.

(120)

** var skikket velb Just Høg til Gjorslev, hovmester på det kongelige og adelige akademi i Sorø, hans visse bud Christen Madsen, borger i Varde, og havde stævnet Jørgen Dinesen i Alslev med flere for et vidne, de til Skast herreds ting 12/1 sidst forleden vidnet har, enhver så længe de kan mindes op til 60 år, at det er dem fuldt vitterligt, at den fiskeri, så vidt voddræt belanger, i den å imellem Alslev og Toftnæs, som kommer fra Alslev mølle, har altid uden klage fulgt til Visselbjerg, og i så måde skal have vidnet deres husbond muligt til vilje: så og efterdi samme vidner ikke alene har vidnet om brug ---- men og om ejendom, som ikke tilhører vidnesbyrd at om vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(122)

13/4 1636.

(Peder Bertelsen ene. dimmeluge)

27/4 1636.

(Peder Bertelsen ene)

11/5 1636.

(Peder Bertelsen ene)

25/5 1636.

(Peder Bertelsen ene)

8/6 1636.

(Peder Bertelsen ene)

22/6 1636.

** var skikket Niels Christensen i Obling og havde stævnet Mikkel Nielsen i nør Bork med flere for adskillige vidner, de har vidnet til Nørherreds ting på hans morsøster Maren Nielskone om trolddoms bedrift, og beskylder deres vidner, at de ikke medfører, at de har hørt eller seet Maren Nielskone har lovet dem eller nogen anden menneske noget ondt, men aleneste og rygte og tidende, uanseet fornævnte mænd, fleste parten, til Nørherreds ting nogen år forleden skal have vidnet, at de vidste ikke andet med Maren Nielskone og hendes salig husbond Niels Jørgensen som al ære og godt: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd, en del er enlige vidner, en part og efter andre deres mundheld og om rygte og tidende, de ikke heller med uvildige vidner bestyrkes, dem at have hørt Maren Nielskone lovet nogen ondt, som dem derefter på liv eller velfærd kunne været hændt eller vederfaret, så fornævnte sigtelser ikke fuldkommelig er gjort eller bekræftet, Maren Kone i Hus, som samme bekendelse gjort har, og befindes en misdæder, hvis ord efter recessen ikke står til troende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, sigtelser og bekendelser, ej heller den nævningsed, derefter svoret er, så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Maren Nielskone til nogen forhindring, førend hende anderledes overbevises kan.

(129)

** var skikket Christen Christensen i Kyvling med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet en berygtet kvinde, ved navn Maren Kvinde, som har været i Kyvling nogen tid, for en løgnagtig sigtelse, hun til Nørherreds ting 20/8 sidst forleden på ham gjort har, at han skulle være far til et barn, hun sidst fødte til verden, hvilken hendes løgnagtige sigtelse han ved sin ed højligen benægter usandfærdig at være: så og efterdi Anne Jepsdatter, som kaldes Maren Kvinde, for ting og dom ved hendes ed har sigtet Christen Christensen for hendes rette barnefar, hvilke hendes sigtelse hun og nu her for retten fuldkommeligen har været bestendig, og intet Christen Christensen derimod fremlægger, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme sigtelse, ikke heller den herredstings dom, derpå funderet er, at sige, førend Christen Christensen sig derimod forværger efter loven, som det sig bør.

(131)

** var skikket Søren Nielsen i Hygum og havde stævnet Niels Olufsen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en endelig dom, han på ham dømt har 26/1 sidst forleden, anlangende nogen penge, hans salig søn Søren Sørensen skulle give Anne Madsdatter, fød i Varde, hendes søn, som hun selv skal oppebære efter voldgiftsmænd deres afsigelse, uanseet Niels Olufsen skal selv den næste mandag tilforn, som var 15/12, udstedt en tingsvidne til fornævnte ting, at salig Søren Sørensen har Anne Madsdatter kontenteret og betalt: så og efterdi ikke befindes fogden i hans dom at have inddraget nogen breve eller dokumenter på samme penge og korn, hvorefter han den kunne have senteret og udgivet, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom som udømt var, og hvem påskader sagen til herredsting igen at indstævne, og fogden efter hvis bevis, for ham bliver i rette sat, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(132)

** var skikket Niels Hansen Kræmmer i Husum hans visse bud Anders Christensen i Borg og havde stævnet Hans Svendsen i Bådsbøl for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme her til landstinget at skulle have ladet forhverve, anlangende over en birketings dom, som Niels Hansen havde forhvervet over Hans Svendsen for gælds sag til Ballum birketing, desligeste over et pantebrev, som Hans Svendsen til Niels Hansen har udgivet på en ager, som samme uendelige landstings dom videre indholder: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi vi befinder birkefogden sin dom endeligen har udgivet, endog ingen gensvar for ham er mødt, eller befindes nogen uendelige domme derom tilforn at være udganget, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom bør nogen magt at have.

(133)

** var skikket Simon Lauritsen, borger i Lemvig, og havde stævnet Søren Jessen, Jens Sørensen med flere borgere i Lemvig for et vidne, de 26/2 sidst forleden har vidnet, at de den tid de var med Svend Olufsen 8/2 sidst forleden og udtage Simon Lauritsen af hans salig fars gård og henførte Simon Lauritsen i rådhuskælder, da skulle Simon Lauritsen have truet og undsagt både dem og Svend Olufsen, og han skulle have stødt Svend Olufsen for hans bryst med hans fod, såvel skulle have givet og slagen Knud Bysvend nogle ørefigen, og samme tid givet dem mange onde ord og øgenavne: så og efterdi Søren Jessen og hans medbrødre vidnesbyrd udførlig har vidnet, det Simon Lauritsen har slaget bysvenden nogle ørefigner, såvel som og stødt byfogden Svend Olufsen for sin brøst med hans fod, der de på rettens vegne ham for hans forseelse har antastet, og i så måder om den gerning de gørligen har seet ham gjort, og intet derimod fremlægges, hvormed kan tilbage drives jo så at være sket, så Svend Olufsens klage med fornævnte vidner bestyrkes, og sætfogden fordi har tildømt Simon Lauritsen at stande til rette, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, håndgerningen anlangende, såvel som fornævnte klage og dom at sige eller magtesløs dømme, og efterdi Simon Lauritsen samme forpligt selv har udgivet, og ikke bevises ham dertil at have været nødt og tvungen, den ikke heller befindes ubilligen at være, da ved vi ikke samme hans egen forpligt at under dømme.

(136)

** var skikket Hans Svendsen i Bådsbøl og havde stævnet Hans Feddersen, birkefoged i Ballum birk, for en dom han til Ballum birketing 29/5 1635 dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt Hans Svendsen at stande Hans Simonsen og Peder Simonsen til rette og lade dem følge sin salig hustrus klæder, sølv, skrin og kiste, men hvis udgæld og indgæld er anlangende, vidste han ikke at påkende, hvilken dom Hans Svendsen formener ulovlig og imod recessen at være dømt, efterdi fogden samme sin dom har funderet på deres egne blotte ord, og ikke nogen sand kundskab eller bevis for fogden at være i rette lagt: så og efterdi samme landstingsdom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi vi befinder birkefogden sin dom endeligen at have dømt, dog ingen gensvar for ham har været mødt, ej heller nogen uendelig dom tilforn i samme sag udganget, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom magtesløs at være.

(138)

** var skikket Hans Svendsen i Bådsbøl og havde stævnet Hans Feddersen, birkefoged i Ballum birk, for en dom han til Ballum birketing 8/4 sidst forleden dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt Hans Svendsen at udgive til Hans Simonsen og Peder Simonsen halvparten af 1100 rigsdaler, så meget af samme penge fri kan være, når al vitterlig gæld er betalt, og derpå at gøre regnskab i seks uvildige dannemænds nærværelse, og birkefogden i samme sin dom ikke har villet agtet eller anseet sin forrige dom, i samme sag udgivet 29/5 1635, hvori han skal have tildømt Hans Svendsen at stande Hans Simonsen og Peder Simonsen til rette, og lade dem følge Hans og Peder Simonsen uden nogen skade eller bekostning, men hvis udgæld og indgæld er anlangende, vidste han ikke at kende på, og Hans og Peder Simonsen efter samme doms indhold har dem samme gods tiltaget og bortført, om ingen regnskab har villet gøre på samme gods, som de efter deres salig søster har borttaget: så og efterdi vi befinder ingen rigtige beviser eller dokumenter for birkefoged at have været i rette lagt på samme penge og gæld, uden alene Hans Simonsen og hans brors egne løse opskrifter, og han dog har tildømt Hans Svendsen at betale og gøre regnskab, samme hans dom ikke heller formelder om nogen visse summa, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have.

(139)

** var skikket hr Anker Jensen Buck, præst i Ballum, og havde stævnet et kvindfolk, ved navn Maren Tygesdatter i Ballum, som har tjent ham forgangen sommer fra to uger efter pinsedag til sankt mikkelsdag sidst forleden, hvilken er nu besovet og ganger trind med sin tredje barn, da har hun hemmeligt om nattertide hos delefogden Peder Nielsen i Ballum, som hr Anker offentlig for Gud og verden giver klage på, at han er hans hadsmand og forfølger fra det første, han skal være kommen til kald og kirke i Ballum sogn og birk indtil denne dag, angivet og besigtet ham for hendes barnefar, og straks derefter er hemmeligen bortrømt og have været mange uger i døl og skjul ovre i Holsten, hvilken hendes besigtelse hr Anker Buck ved Gud og hans hellige ord på sin højeste ed benægtet. nu fremlagde Peder Stål efterskrevne tingsvidne af Ballum birketing, Maren Tygesdatter med hendes opholden finger og helligånds ed, eftersom hun er krænket, da sigtet hun hr Anker, præst i Ballum, den dag for tingsdom, at han er hendes rette barnefar for Gud og verden, og skete samme gerning den tid, hr Ankers hustru var i Ribe at låne smykke til at besmykke hans søster med i Nagbøl, og desligeste skete samme gerning i hr Ankers egen ægteseng på en fredag morgen, som var den næste fredag for midsommer 1635: så og efterdi Maren Tygesdatter for ting og dom udførlig har sigtet og beskyldt hr Anker Jensen for hendes barnefar, som hun og for lensmanden og bispen skal have tilstået, hun og siden i hendes barnefødsels nød for jordemor og dannekvinder, såvel som og derefter for præsten i åbenbarlig skrifte sligt fuldt og været gestendig, hun og i lige måder nu her for retten med stor formaning hr Anker Jensen sligt har anmodet og på teet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hendes sigtelse at sige, med mindre hr Anker sig derimod kan forværge efter loven, som det sig bør.

(156)

** var skikket Frands Jessen i Tved med en opsættelse her af landstinget 27/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Ingeborg Jørgens ved Gredstedbro med flere for to vidner, de til Gørding herreds ting 12/1 og 9/2 næst forleden år på ham vidnet har efter nogen skriftlige sedler, de har ladet læse, som de til tinge skal have samtykt, og ikke udtrykkeligen og mundeligen efter recessen vidnet og forklaret, anlangende de skulle have seet Frands Jessen skulle have hugget salig Jep Jensen i hans hoved og hans arm ved Gredstedbro, af hvilken skade han skulle være død bleven, efter hvilke vidner sandemænd i Gørding herred har udlagt Frands Jessen at være Jep Jensens

banemand og svoret han fra hans fred, uanseet Frands Jessen med nøjagtig og sandfærdig vidnesbyrd kan bevise, det Jep Jensen uden al årsag har med sin kniv søgt Frands Jessen og slagen ham en stor skade i brysten med kniven, og i så måde traktet ham efter livet: så og efterdi Ingeborg Jørgens, Jørgen Lauritsen og deres medfølgere vidnesbyrd udførligen har vidnet, det Jep Jensen har haft sin fod på sin vognnav og ville køre af gården, og da af Poul Terkildsen at være forhindret, så de har haft en kniv imellem dem, hvoraf Frands Jessen har fået nogen skade, og efter Poul Terkildsen siden har slagen Jep Jensen til jorden med en fod, har Frands Jessen med en værge huggen ham i hans venstre arm såvel som i hans hoved, der han lå på jorden, hvilket hug i hans hoved med bartskærens kundskab bevises at have været hans banesår, fornævnte vidnesbyrd og en part nu er mødt og ved deres højeste ed, efter de er bleven forhørt, har været deres vidner gestendig, i alle måder så at være tilgået, som samme vidner såvel præstens og bartskærens kundskab med hinanden bestyrkes, Frands Jessens fremlagte bagvidne, hvorover vi dog ikke er dommer, ikke heller kan eragtes, der imod sig at heden tyde, men fast mere bestyrker Jep Jensen af Frands Jessen at være huggen sit banesår, siden han til jorden lå nedslagen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, hid stævnet er, at sige eller magtesløs dømme, og efterdi sandemænd efter samme vidner og deres egen sandheds forfaring, som loven dem tillader, har svoret Frands Jessen manddød over og fra hans fred, kunne vi ikke finde nogen årsag dem for den deres ed og tov at fælde, men ved sin magt at blive.

(162)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Ravn i Kongsted og hans medfølgere 47 vidnesmænd for et vidne, de til Elbo herredsting 16/6 1635 vidnet har, hvilke deres vidne Ernst Normand formener på KM vegne ikke så lovlig at være vidnet, som det sig burde, idet at de ikke efter recessen for ting og dom med ed og oprakte fingre en efter anden, som han formener, har vidnet, som det sig burde, eftersom de mesten skal have vidnet på deres svende og drenges vegne, endog de ikke har været til vedermåls ting, og de ikke skal have vidnet ved år og dag, når de eller deres svende med deres vogne skulle være på vejen til Koldinghus, KM fadebur at bortføre, men deres vidne vidnet dem selv til befrielse for deres modvillig overhørelse, de ikke har villet fremkomme, Hans Jensen med sådan sanke vildige vidner for hans forseelse hans bestilling imod KM til besmykkelse, og ikke heller Ernst Normand skal have fået lovlig varsel derfor, så han formener, samme vidner bør magtesløs at være: så og efterdi vi befinder samme sag her tilforn at have været indstævnet, og Hans Jensen da Peder Ravn og hans medbrødres kundskab og vidner, sig til befrielse, her har i rette lagt, hvorpå vi og da vores dom har funderet, så de er agtet, og de forhvervede vidner der imod er underkendt, sagen og siden for KM og Danmarks riges råd har været i rette, hvor samme deres kundskaber i lige måde er anseet og i dommen inddraget, så vores dom endeligen er konfirmeret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke videre på samme deres vidne og kundskaber at dømme.

(164)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen i Søholm, herredsfoged i Elbo herred og forrige slotsfoged på Koldinghus, for en uendelig dom, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet til landsting, endog der ikke skal være given så lovlig varsel for, som det sig burde, som han formener, ikke heller har Hans Jensen lader samme uendelige dom her til herredsting læse, som han burde, på det Ernst Normand kunne vidst sig mod hans angivende

at erklære, hans angivende skal muligt være, at han af Ernst Normand efter KM skal være tinget, på hans herredsfogderi bestilling, forbudt at besidde, formedelst hans uflittighed og ---- forholdende, som KM formener, han sig har betroet sin tjeneste førend fjendernes indfald i landet skete, og der udover tilføjet KM stor skade: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi ikke bevises Hans Jensen, formedelst fælding eller andre grove forseelser, hans herredsfogderi at være fradømt eller have forbrudt, kunne vi ikke kende samme forbuds seddel, og vidne derpå, bør at komme ham til forhindring

(166)

** var skikket hr Anker Jensen Buck, Guds ords tjener til Ballum kirke, og havde stævnet Jep Nielsen i Bådsbøl og hans medbrødre 24 mænd, for de efter fogden Hans Feddersens udnævnelse på Ballum birketing 22/4 sidst forleden har udgivet og vidnet imod hr Anker nu atter på ny anden gang i den samme sag efterskrevne stokkenævn, indeholdende de punkter og poster, som de har vidnet tilforn i deres første stokkenævn 8/1 sidst forleden, hvilket første stokkenævn her til landstinget 30/3 sidt forleden er magtesløs dømt, hvorfor hr Anker formener fornævnte 24 mænd har imod deres egen samvittighed nu anden gang vidnet sådan vidne og stokkenævn, som de aldrig for Gud eller nogen kristen øvrighed kan forsvare, af idel had og avind, som han formener, den letfærdige og partiske kvinde og hore Maren Tygesdatter, som er en del af fornævnte mænds slægt og svogerskab, som ham løgnagtig besigtet har, til bestyrkelse: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd i den ene post har vidnet om rygte og tidende, såvel som og om hr Ankers ord og skælden, som han ikke er gestendig men højligen benægter, tilmed de og om den skænk, de ham selv på alteret skulle foræret, som er i deres egen sag, kunne vi ikke kende deres vidne deri nøjagtig men magtesløs at være, belangende 24 mænd at have vidnet om hr Ankers druk, parlament og Anders Hansens hustrus begravelse, som er hans gerning anlangende, og intet derimod fremlægges, hvormed de kan tilbage drives, da ved vi ikke samme vidner i de poster at imod sige eller magtesløs dømme.

(169)

** var skikket Morten Hjerresen i Højbjerg og havde stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 14/5 sidst forleden dømt har, anlangende ham at have tildømt Morten Hjerresen at betale Laurits Sørensen i sønder Sejerslev 38 rigsdaler, som Morten Hjerresen skulle have annammet af en kvinde i Holland, ved navn Cathrine i Enkysen, hvilke penge skulle have tilhørt Laurits Sørensen, som nu ved døden er afgangen, hvilke penge Morten Hjerresen ved hans højeste ed hårdelig benægter sig aldrig af Cathrine at have annammet eller bekommet: så og efterdi af fornævnte herredstings dom forfares, herredsfogden sin dom har funderet til Højer herredsting i fyrstendømmen er forhvervet, så vi over dem ikke er dommere, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme dom at dømme, imens samme vidner for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(170)

** var skikket Morten Hjerresen i Højbjerg og havde stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til Lø herredsting 30/4 næst forgangen dømt og afsagt har imellem Morten Hjerresen og Peder Jørgensen, borger i Tønder, og sin hustru Kirsten Hanses, og i samme sin dom tildømt Morten Hjerresen at betale Kirsten Hanses 30 rigsdaler inden 15 dage efter tre præstemænd deres afsigelse i Tønder for en usandfærdig beretning, hun for dem skal have

indlagt, at han til Kirsten Hanses i hendes enkesæde skulle være trolovet, hvilket i sandhed aldrig skal kan gøres bevisligt, at de med hverandre nogen trolovelse at have indgået: så og efterdi fornævnte borgmestre og råds dom, såvel som konsistorieherrer deres afsigt, findes i fyrstendømmen at være udgivet, så vi ikke over dem er dommere, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme herredstings dom at dømme, imens fornævnte afsigter for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(172)

** var skikket Mads Pedersen i Torbøl hans visse bud Niels Nielsen i Durup med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Inger Jensdatter og Kirsten Jensdatter i Hallum for en vidne, de til Vesterherreds ting 20/2 sidst forleden vidnet har med deres far Jens Christensen i Hallum, at Mads Pedersen og hans kones søn Jens Nielsen sst hentede en ørte rug i Hallum år 1631, som da gjaldt en mark nær 7 daler, og det rug tog Mads Pedersen for rente af 10 daler i 3 år, som Jens Christensen skulle være ham pligtig, og da lovede Mads Pedersen, at han ingen uret skulle gøre ham i nogen måde, dertil svarede Mads Pedersen og vider deres vidne for løgnagtigt: så og efterdi det befindes Inger Jensdatter og Kirsten Jensdatter at være Jens Christensens egne døtre, og i så måder vildige, deres egen far til behjælpning at have vidnet, og ikke samme deres vidne med andre uvildige vidner bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(173)

** var skikket Peder Christensen i Stokbro i Møgeltønder sogn hans visse bud Anders Christensen og havde stævnet Mads Christensen sst for et vidne, han til Møgeltønder birketing 15/5 1633 med Laurits Nielsen sst vidnet har, anlangende at Peder Christensens hus ikke skulle have været fuld opbygget længere end 16 år, hvilke vidne han formener et enlig vidne at være, som regnes for ingen vidne, tilmed mener samme vidne at være vidnet på en død mand og tvært imod andre lovlige vidner, som i samme sag om fornævnte hus vidnet er, hvorfor han formener samme vidne ikke lovlig og burde magtesløs at være: da efterdi samme sag findes tilforn to gange at være hid stævnet, og ingen da er mødt, hvorfor to uendelige domme er udganget, hvori bemeldte vidne er magtesløs fundet, indtil hvem, der har i at sige, stævnet på ny, hvilke to domme findes og lovlig at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, så fornævnte folk har haft noksom lang respit samme domme at kunne have ladet igen kalde, og de det dog ikke gjort har, hvorfor Peder Christensen har været forårsaget atter på ny tredje sinde for endelig dom at lade stævne, og fornævnte folk fordi ikke endnu er fremkommen eller nogen på deres vegne nogen undskyldning eller gensigelse herimod at gøre, men sig endnu såvel som tilforn fra rettergang undholder, da finder vi efter sådan lejlighed og dommes lydelse fornævnte vidner magtesløs at være.

(175)

22/6 1636.

** var skikket Hans Jensen i Søholm med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Staffensen i Kongsted for en dom, han til Elbo herredsting 9/2 sidst forleden afsagt har efter en skriftlig forsæt, velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans ridefoged Jesper Andersen imod ham i rette har lagt, menende Hans Jensen sin gårds fæste har forbrudt, efterdi han ikke har ydet dette års landgilde af

sin gård, og han derefter skal have ham tildømt sin gårds fæste at have forbrudt, uanseet han for ham i rette har lagt et tingsvidne af Elbo herredsting 10/5 1633, deri indført KM missive, som han og de andre herredsfogder i Koldinghus len har ladet forhverve, at de skal nyde deres gårde fri for skyld og landgilde, ægt og arbejde, tilmed for ham ikke skal være bevist, at han enten er fældet eller i andre måder dømt fra sin bestilling: så efterdi KM brev tilholder herredsfogderne i Koldinghus len deres gårde fri for landgilde, ægt og arbejde for deres bestilling at skulle nyde, og ikke bevises KM brev at være renoverede og uigenkaldt, eller befindes Hans Jensen sig modvilligen fra sin bestilling at have entholden, men med tingsvidne, efter Ernst Normands brev, her i dag er bleven bevist, det Ernst Normand ham har forbudt, det han herredsfogeds bestilling straks skulle fratræde, og ikke derefter besidde tinget, indtil han sig lovlig erklæret ved lov og ret, han og ved hans underskrevne seddel på KM vegne har befalet Tomas Terkildsen i ---- at besidde samme herredsting og forskaffe hver mand lov og ret, og Niels Staffensen dog formedelst samme restants har dømt Hans Jensen sit fæste at have forbrudt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme Hans Jensen på hans gårds fæste til nogen forhindring.

(178)

** var skikket Hans Jensen i Søholm og havde stævnet Niels Staffensen i Kongsted for en dom, han skal have afsagt til Elbo herredsting 29/3 sidst forleden og tilkendt nogen vidnesfolk deres vidne at afsige i lensmandens nærværelse efter ridefogdens irettesættelse, efter der ej skulle være lovlig skudsmål gjort, uanseet Hans Jensen har fremsendt to personer, som efter hans fuldmagts indhold skulle gøre hans skudsmål, at han da lå på hans sygeseng, og endog samme hans skudsmål er bleven læst og påskreven, har sætfogden ligevel ikke hans skudsmålsmænd ville stede til forhør, men straks i en hast tildømt vidnesbyrden at vidne og give dom i sagen uden stævning. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af samme herredsting samme dag, Staffen Hansen i Skærbæk at have vidnet, at han tjente Hans Jensen i Søholm den tid, som fjenderne kom i Jylland, og da drog han ud til Hans Jensen til Koldinghus, som da tjente der for slotsfoged, og talte med ham om hans gods at bortflytte fra Søholm, og da befalede Hans Jensen ham straks at rejse til hans gård Søholm, og der udenfor på alfar vej tage vare på, når KM bønder kom med deres vogne at skulle ud til slottet og age kongens gods, og da skulle han lade bønderne, så mange som ville, køre ind i hans gård og age Hans Jensen slotsfogeds gods derfra og til stranden: så og efterdi det befindes Hans Jensen samme dag at have fremsendt to personer at gøre hans skudsmål på sygeseng med hans skriftlige fuldmagt, hvilket hans fuldmagt og skudsmål på tinge findes læst og påskrevet, og den dog ikke er anseet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom, såvel som den vidne, derefter vidnet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(182)

** var skikket Hans Jensen i Søholm og havde stævnet Niels Staffensen i Kongsted for nogen vidner, han har udstedt til fornævnte ting 29/3 næst forleden imod skudsmål og Hans Jensens seddel, som blev læst og påskrevet, at have ligget på hans sygeseng, sammeledes havde stævnet Peder Ravn i Kongsted med flere, som skulle have vidnet, at de ikke vidste enten dag eller tid, der de blev tilsagt at skulle have aget KM gods fra Koldinghus og til Middelfart sund for fjendernes tid: så og efterdi det befindes Hans Jensen 29/3 til Elbo herreds ting at have fremskikket to personer at gøre hans lovlig skudsmål på sygeseng efter skriftlig fuldmagt, som samme dag findes læst og påskreven, og fogden dog har udstedt vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(183)

** var skikket Hans Jensen i Søholm og havde stævnet Niels Staffensen i Kongsted sætfoged for en dom, han skal have afsagt til Elbo herreds ting 20/4 sidst forleden imellem Hans Jensen og velb Ernst Normands fuldmægtig Jesper Andersen, ridefoged til Koldinghus, og deri tildømt Hans Jensen at skaffe sig hjemmel for nogen oppebørsel, som han skulle have annammet af nogen bolsmænd, han i fæste har, eller lide efter loven, og ikke anseet Hans Jensens irettesættelse, at han har tillagt bolsmændene, derpå boende, en del af sit bondejord og endelig forundt dem deres tiender fri: så og efterdi for fogden er bevislig gjort, det Hans Jensen har forhøjet skyld og afgift på de huse og boliger, han har haft i fæste, videre end de efter KM jordebog burde at udgive, og dem til andre bortsted og fæst, hvortil han ikke beviser sig af lensmanden at have haft bevilling eller tilladelse, så sætfogden fordi har tildømt ham sig dermed at have forseet, og at forskaffe sig hjemmel eller derfor at lide efter loven, og Hans Jensen dog ikke for fogden har bevislig gjort, det han forgangen år sin landgilde af fornævnte huse i rette tide at have udgivet eller tilbyder, og Niels Staffensen fordi efter recessen har dømt hans fæste på samme huse at være forbrudt, såvel som og tilfunden Hans Jensen efter kong Frederiks forordning samme nye boliger at afbryde eller have det i øvrigheds minde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(191)

** var skikket Søren Nielsen i Gesager og Peder Ulf i Andkær og havde stævnet salig Hans Jepsens arvinger i Kolding, Maren Pedersdatter og Peder Hansen, desligeste Lauge Ravns arvinger sst, Henrik Ravn i Børkop, Karen Jensdatter og Dorte Jensdatter i Tolstrup for en uendelig dom, de lader dem af berømme, som salig Hans Jepsen og salig Lauge Ravn har ladet forhverve over to indførsler og domme, Søren Nielsen og Peder Ulf har bekommet i salig Peder Tomasens bondegård og ejendom i Andkær for gæld, han dem pligtig var efter sine udgivne breves indhold, efterdi der ikke fandtes gods eller løsøre, hvoraf de kunne ske fyldest for deres penge: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi det bevises med Mejling Peder Tomasens udgivne breve, ham at have været Søren Nielsen og Peder Mortensen Ulf enhver dem 200 rigsdaler pligtig, for hvilke pending de efter indvisnings domme i fornævnte ejendom (efterdi ikke fandtes løsøre) ved fogden og dannemænd er bleven indlagt, hvilke indlæg stander ved deres fulde magt, og herredsfogden fordi har tildømt dem det for ejendom at følge, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(194)

** var skikket Nis Simonsen i Ottersbøl og havde stævnet Maren Eskilds i Gesing med hendes lovværge visse bud Anders Christensen i Borg for en uendelig landstings dom, hun ved hendes fuldmægtig Anders Christensen Snedker i Borg skal have forhvervet sidst forleden snapsting, hvori hun skal have fanget en herredstings dom, som til Lø herredsting 21/6 1634 dømt og afsagt er, ved magt kendt, hvilke landstings dom han formener med vrang undervisning at være forhvervet, efterdi at herredsfogden eller Nis Simonsen dertil er stævnet eller kaldt, at de dertil havde at kunne svare, og uanseet at han benægter, at han aldrig er Maren Eskilds nogen gæld skyldig, og den gamle håndskrift er fuldkommeligen betalt til Troels Lauritsen, sin farbror og sin søn, Peder Troelsen. disligeste stævnet Maren Eskilds med hendes lovværge og hendes søn Eskild Pedersen: så og efterdi samme landstings domme på begge sider ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi samme gældsbrev befindes

fast over 20 år gammel, og ikke siden er renoverede og fornyede efter KM udgangne mandat og reces, da finder vi efter sådan lejlighed samme brev og den dom, derpå funderet er, magtesløs at være.

(197)

** var skikket Erik Nielsen i Vostrup med en opsættelse her af landstinget 13/4nærværende år, lydende da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Christensen i Lønborg og Christen Jensen i Lavstrup for et vidne, de til Lønborg birketing anno 1634 vidnet har, anlangende det Karen Andersdatter i Kyvling skulle have sagt for dem, at dersom hun var frugtsommelig, da havde Gert Nielsen gjort det, hvilke deres vidne og hendes ord Gert Nielsen hårdeligen benægter ved sin Gud, helligånds ed, og tilmed formener, at hun ikke skal være slig ord og snak bestendig: så og efterdi Niels Christensen og hans medbrødre har vidnet efter Karen Andersdatters ord og mundheld, beliggelse anlangende, og ikke det med hendes egen sigtelse fuldkommelig befæstes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(198)

** var skikket Troels Olufsen i Kærgård med en opsættelse her af landstinget 8/6 dette år, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Madsen i Herning præstegård for en dom, han 18/1 sidst forleden til Bølling herreds ting dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt Troels Olufsen, at han skulle lide recessens dele for nogen ord og snak, de siger han skulle have haft om Jørgen Jensen i Herborg og Niels Nielsen i Ånum, at de skulle have gjort ham uret og retten forvist på Bølling herreds ting ---- findes at være stævnet til landsting en kort tid siden, og samme sag at være kontenteret og voldgiven, som han formener skal være ham fradømt og forholden, og Troels Olufsen formener, at der ikke havde burdet videre at påtales eller dømmes på samme sag: dernæst for vores bøns skyld afstod Jørgen Jensen samme dom og dele, så det ikke skal komme Troels Olufsen til hinder eller skade.

(200)

** var skikket Jens Pedersen i Mollerup med en opsættelse her af landstinget 13/4 dette år, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jep Jepsen i Sædding og Søren Jensen i Bork for et hjemgjort bænkebrev, de 11/4 1635 til Grune Nielsen i Løftgård udgivet har, anlangende en sort blisset øg, som de vider at være skulle stjålet af Nørup sogn, og ved loven igen der kommet til rette ejermand, og at være den selv samme hoppe, Grune Nielsen skal have bekommet af Jens Pedersen: så og efterdi samme Jep Jensen, Laurits Olufsen og deres medbrødres breve, i dommen inddraget, alene befindes nogle bænkebreve, som ikke til tinge er vidnet, eller lovlig varsel for givet, da finder vi efter sådan lejlighed samme bænkebreve og dele, derefter drevet er, magtesløs at være, og efterdi bemeldte sidste vidne, fremlagt er, ikke er vidnet på fersk fod, men langsommelig tid efter sligt skulle være sket, som de om vidnet har, kunne vi ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have.

(203)

** var skikket Henrik Ravn i Børkop ---- med en opsættelse her af landstinget 3/6 nærværende år, lydende ham da på salig Jørgen Pedersens børn i Andkær bondegård, som han er værge for, nemlig

Laurits Jørgensen, Hans Jørgensen, Peder Jørgensen og Jens Jørgensen, at have stævnet Else Pedersdatter i Bølling med hendes lovværge og Hans Iversen sst for en skriftlig kontrakt, de skal have indgangen med hendes bror Anders Pedersen Munk, forrige borger i Vejle, anlangende at de til ham skal have bort solgt halvparten af Andkær bondegård for den årsag, at han hende med medgift skulle udgive, uanseet hendes børn efter deres salig far var halvparten deri berettiget, som han formener deres mor ej var mægtig for at bort sælge, men samme kontrakt at være gjort imod loven: så og efterdi med skiftebrev bevises, det Jørgen Pedersens efterladende bo og løsøre, såvel som og fjerdeparten af fornævnte bondegård ikke at kunne tilstrække hans gæld med at betale, men til hans kreditorer hver for sin kvota er bleven udsat, så børnene fordi i samme ejendom ikke nogen lod kunne tilfalde, det og bevises Anders Munk at have indfriet fra Mads Tomasen i Vejle og Tomas Terkildsen i Ødsted hvis pant og indvisning, de i samme fjerdepart gård var tilsat, og Else Pedersdatter sig har påtagen kreditorerne at betale, så hun derfor har kontraheret med Anders Munk, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kontrakt at sige eller magtesløs dømme.

(207)

** var skikket Morten Knudsen i Skjern mølle og havde stævnet velb Hartvig Sax, befalingsmand på Lønborggård, for en genpart dom, han har ladet forhverve ved sin bud Mads Madsen i Tarm bisgård til Bølling herreds ting 18/1 nu sidst forleden, anlangende at Oluf Olufsen, som var i Kær, skulle have ladet Morten Knudsen tildømme til 3 mark for noget bondegods, som Morten Knudsen skulle have solgt hans bror Christen Olufsen, som var i Kær, hvilken dom, Morten Knudsen beretter, skal være forhvervet, ham aldeles uvitterlig, tilmed ikke heller skal have solgt Oluf Olufsen noget gods: så og efterdi med landstings dom er bevislig gjort Morten Knudsens skøde at være underdømt, af årsag han havde solgt det, han ikke havde lod eller del i, og fordi ikke kunne hjemle, så Jørgen Jensen fordi har tildømt ham værdien at igen give, og bøde sine 3 mark efter loven, da ved vi ikke den hans dom at imod sige eller magtesløs dømme, men efterdi ingen bevis i den anden dom findes indført, det Jørgen Knudsen sin fæste at have forbrudt, finder vi den dom og dele som uudgivet var.

(209)

** var skikket Anders Munk i Andkær med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Hans Tøstesen sst for en uendelig landstings dom, han her til landstinget med vrang undervisning 18/3 sidst forleden, anlangende et kontrakt brev, forbuds vidne og dom, som Anders Munk havde forhvervet på et sine bønderboliger, kaldes Påkær, Hans Tøstesen og sin mor nu iboer, skulle være magtesløs kendt, indtil den blev stævnet på ny, uanseet fornævnte kontrakt og forbuds vidne har tilforn været hid stævnet og at være kendt ved magt: da efterdi vi befinder sagen tilforn at være hid stævnet, og da den over seks uger til i dag er opsat, og ikke Hans Tøstesen eller nogen på hans vegne nu er mødt med samme breve at i rette, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme uendelige landstings dom, frafindelse og vedkendelse magtesløs at være.

(210)

6/7 1636.

** var skikket Christen Christensen i Kyvling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet en rømningsmand, ved navn Oluf

Olufsen, fød i Skjern sogn, for en løgnagtig vidne og sigtelse, han på Nørherreds ting 7/4 sidst forleden gjort og vidnet har, anlangende at Christen Christensen skulle have skrevet i Kær den hånd under den kontrakt, som Christen Olufsen har gjort og mistet sit liv for, som skulle været salig Christen Kær ridefogeds hånd, hvilke Christen Christensen ved hans højeste ed og oprakt finger hårdeligen benægter, at han aldrig samme kontrakt og brev har seet, førend de den i rette lagde på fornævnte ting: så og efterdi for os i rette lægges fru Ide Langes udgivne brev under hendes hånd, hvormed bevises Christen Christensen for samme tillagte sag at have tinget med salig Jens Juel for en halvhundrede rigsdaler, og i så måder sagen vedgået, så bemeldte bekendelse og Laurits Jensen og hans medbrødres vidne dermed bekræftes, hvilke fru Ide Langes udgivne kundskab stander urykket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme sigtelse og vidne, ej heller den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme

(214)

** var skikket Niels Poulsen i Hove kirkeby på sine egne og på sin bror Christen Poulsen sst hans vegne og havde stævnet Laurits Nielsen i Halgård og Anders Nielsen i Søgård for en dele, de lader at skal have forhvervet efter en herredstings dom, de 28/11 1635 sidst forleden til Vandfuld herredsting bekommet har, i hvilken dom Niels Offersen i Hovmade, herredsfoged i Vandfuld herred, har tildømt for bemeldte Poul Pedersens børn og arvinger at gøre Laurits Nielsen og Anders Nielsen rede og regnskab for salig Tomas Nielsens børns fædrene arv og gode, og fornævnte dele at være forhvervet efter samme dom i den mening, at Laurits og Anders Nielsen ville have udlæg af salig Poul Pedersens børn og arvinger for Tomas Nielsens børns fædrene arv og gode, des uanseet Poul Pedersens børn og arvinger formener, at efterdi Laurits og Anders Nielsen var fornævnte børns farbrødre og rette lovværger efter loven selv har standen til tinge til vedermåls ting med deres far salig Poul Pedersen, som var fornævnte børns morfar, samtykt og hjemlet, det salig Tomas Nielsens børns fædrene arv og gode skulle blive i boen hos deres mor og stedfar bestående efter tingsvidnes indhold, og der deres mor ved døden skal være afgået, skal Laurits og Anders Nielsen, efter Poul Pedersens død, have gjort kontrakt med fornævnte børns stedfar Jens Pedersen i Juelsgård, at han skulle give Laurits og Anders Nielsen på salig Tomas Nielsens børns vegne syv snese sletdaler for deres fædrene arv: så og efterdi samme herredstings dom i den første punkt er uendelig, fogden ikke heller i den sidste post udførlig har forklaret eller adskilt navnlig, hvem af arvingerne, der burde til samme gæld at svare, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom at være som udømt var, og den dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(215)

** var skikket Nis Hansen i Hjarup og havde stævnet Iver Knudsen sst for en uendelig landstings dom, som han lader sig af berømme at have ladet forhverve her til landsting 2/3 sidst forleden, som han formener ulovlig og imod landsdommeres endelige dom her af landstinget 20/1 sidst forleden, mener samme uendelige dom bør magtesløs at være, og Nis Hansens endelige dom og hvis, i den sag anrørende er, bør ved magt at blive, dernæst havde hid kaldt Gregers Mikkelsen i Hjarup med flere for et vidne, de til Anst herreds ting 12/5 1636 vidnet har, hver efter deres alder og minde, at Iver Knudsen skal have brugt Hvolbæks ager til den halve bondegård, han påboer, og skal have haft to boghvedekærver og rugkærver i samme ager, og ikke de vidste hvem grunden tilhørte, og skal erfares at en del af samme vidner har vidnet et vidne tilforn, som er endelig magtesløs dømt: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Gregers Mikkelsen og hans medbrødre selv har lagt deres vidner i tvivl, og ikke endelig vidnet, Espen Iversens vidne befindes alene én persons

kundskab, som regnes for ingen vidne, da kunne vi ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, i lige måde efterdi Jens Knudsen Buck og hans medfølgere har vidnet om ejendom, som ikke tilhører vidnesbyrd at om vidne, der ikke heller befindes for samme tre synsvidner at være givet lovlig varsel til Hjarup bymænd navnlige, ej heller for hvilken dag og tid synsmændene skulle være på åstederne, så de kunne vidst dertil at svare, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og syns vidner, såvel som den dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(219)

** var skikket Poul Offersen i Agerskov og havde stævnet Jens Offersen i Ellemose for en enig vidne, han lader sig af berømme at skal have forhvervet til Vandfuld herredsting over salig Christen Offersen, som boede i Påkær, anlangende nogen udlæg, han skal have med været og gjort fra Poul Offersen til Jens Offersen for gælds sag efter deres kontrakts lydelse, og i samme sit vidne skal have vidnet, at Jens Offersen ikke ville samme udlæg annamme, og aldrig det med nogen sandfærdige vidnesbyrd skal kan bevises, Poul Offersen samme udlæg eller gods til sig igen at skal have annammet: så og efterdi Christen Offersens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, kunne vi ikke kende den nøjagtig, og efterdi det befindes anno 1630 en kontrakt imellem fornævnte brødre at være oprettet om deres gæld, som var 33 rigsdaler, Poul Offersen Jens Offersen pligtig var, hvoraf Jens Offersen skulle eftergive 11 rigsdaler, det og med opskrift på deres brev, som Niels Offersen i Hovmade over ham har udstedt, Jens Offersen selv fremlagt har, bevises 13 rigsdaler 1631 at være betalt, hvilke opskrift ikke har været for herredsfogden, der han sin dom har udgivet, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom magtesløs at være, men efterdi samme delsbrev ikke befindes årligen til tinge at være læst og forkyndt, som det sig burde, finder vi den magtesløs at være.

(222)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, og havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred, manddød at sværge over Laurits Mortensen, barnføds i Bøgvad, for Jens Rasmussen hyrde i Rugsted, han ihjelslog, og først fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Jerlev herreds ting 1/6 sidst forleden, Søren Tomasen i Rugsted og Anders Jensen sst at have vidnet, at 22/5 sidst forleden på Rugsted gade da så de, at Jens Rasmussen hyrde i Rugsted og Laurits Mortensen, tjenende i Rugsted, kom nogen ord imellem, og da gik Jens Rasmussen med en dragen kniv i hans højre hånd og et stykke træ i den venstre hånd, og samme tid søgte han Laurits Mortensen med samme kniv og stak nogle gange efter ham, og Laurits Mortensen flyede tilbage og begærede, at han måtte fare med fred for ham, da sagde Jens Rasmussen, slå fra dig om du er en ærlig karl, eller det ret nu skal koste dit liv, og i det samme tog Laurits Mortensen til en tøjrkølle, og kom de med hverandre i nogen slagsmål, og slog han så til Jens Rasmussen hyrde for til i hans hoved, så at han af samme slag faldt til jorden, ydermere samme mænd at have vidnet, at Laurits Mortensen var højligen forårsaget til dermed at værge sit liv: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Laurits Mortensen manddød over og til hans fred for Jens Rasmussen hyrde, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(223)

** var skikket Karl Hansen i lille Darum, herredsfoged i Gørding herred, og havde stævnet Jens Tomasen i Hunderup, foged til Hunderup birketing, for en dom han til fornævnte birketing 17/6

sidst forleden imellem Karl Hansen og Hans Bendsen i Vilslev dømt har, anlangende en arvepart i Vilslev, som Karl Hansen til Gørding herredsting har om dømt, hvilke hans dom Hans Bendsen har indstævnet her til landsting, og i den post er funden ved sin fuldmagt, hvorfor Karl Hansen har været forårsaget ham til hans værneting for kost og tæring efter recessens 8. kapitel og landstings dom at tiltale, og birkefogden des uanseet pludseligen både imod recessen og landstings dom har ham for hans tiltale kvit funden: så og efterdi med landstings dom bevises, Karl Hansens hid stævnede dom i den punkt endelig at være ved magt kendt, og birkefogden dog har Hans Bendsen frikendt for kost og tæring at udgive, kunne vi ikke kende den hans dom bør nogen magt at have.

(224)

** var skikket Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, på hans hustru og medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Anne, Knud Kusks datter i Kolding, for en dom hun ved hendes fuldmægtig til Kolding byting nogen rum tid forleden forhvervet har, og deri er tildømt at skulle have 200 daler i den gård i Kolding, som hendes far salig Knud Kusk for rum tid tilforn havde i pant sat hr Poul i Lejrskov og Tomas Jensen i Noes, og ikke agtet hans strenge forpligt og pantebrev, som formelder, at han ej kan det til andre pantsætte eller afhænde, førend de blev skadesløs betalt hvis, de har ham med forstrakt, hvilken gård, straks efter pantet var gjort, hr Poul Nielsen er tildømt at bruge, såvel som tage vurdering derpå, og det da af dannemænd er vurderet meget ringere, end deres summa var, de havde ham med forstrakt. så mødte Hans Jensen Horskær, borger i Kolding på Anne Knudsdatters vegne og fremlagde samme dom af Kolding byting 22/1 1633, som indeholder Jens Hansen i Kolding på hendes vegne at have stævnet Erik Olufsen samt salig Tomas Jepsens arvinger og kreditorer: så og efterdi ikke befindes Erik Olufsen for samme dom lovligen til hans bopæl at være stævnet, men alene her til landstinget at være givet kald, endog han her i landet er bosiddende, byfogden og har dømt endelig, dog ingen gensvar er mødt for ham i rette, da finder vi efter sådan lejlighed samme bytings dom magtesløs at være.

(225)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, befalingsmand på Riberhus, og Peder Lange til Kærgård deres visse bud Jens Tomasen i Hunderup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Sørensen, foged på Sønderskov, for et hjemmel han i et tingsvidne skal have gjort til Gørding herreds ting 16/5 sidst forleden, hvori han skal have indhjemlet en i Darum, ved navn Jens Nielsen, over Darum mark i hede og mose for en halvgård, uanseet de med tingsvidne beviser, at altid tilforn, førend fjenderne kom her i landet, da har fornævnte Jens Nielsens formand, som på den samme bolig boede, altid givet KM skat med andre bolsmænd, da han med dem er blevet lagt i skat: så og efterdi for os i rette lægges salig Frederik Munks udgivne pantebrev til Tomas Juel, hvori samme halve gård, Jens Nielsen nu påboer, for en fuld halvgård med skyld og afgifter findes indført, hvilken pantebrev endnu er i sin fulde esse, og Jens Sørensen fordi har indhjemlet Jens Nielsen for en halvgård i Darum hede og mose, hvilke Tomas Juel er ham gestendig, så samme hjemmel i så måde med pantebrev bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hjemmel at sige eller magtesløs dømme.

(226)

** var skikket Tomas Eskildsen Hjarup i Kolding hans visse bud Hans Jensen Horskær, borger i Kolding, og havde stævnet Johan Clausen felbereder sst for en dele, som over ham til Kolding

byting 16/9 sidst forleden dreven har efter et synsvidne af fornævnte ting 26/8, synsmænd at have været til åsyn med Johan Felbereder, anlangende en gavesti bagved Tomas Eskildsens egen gård ud i den stræde, som kaldes Kattesund, at skulle være udsat på byens forte, Johan Felbereders indkøring og udkøring til forhindring: så og efterdi der tvistes om samme gavestis afbrydelse, og ikke nogen dom derom er udgangen, men Tomas Eskildsen dog før er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed ham af den dele kvit at være.

(227)

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev og havde stævnet Niels Jensen der sst og hans hustru Karen Nielskone for to klager og sigtelser, de 20/4 og 8/6 forleden på Jerlev herredsting over ham klaget har, at Niels Ibsen 2/4 næst for, der han uforvarende har funden og vedkendt sig sin hustrus hjulrok i hans hus, skulle have slået, stødt og uførmet hende og givet hende ærerørige ord, og ikke de kommer overens, hvilke vidner Niels Ibsen straks har benægtet og endnu benægter sig, aldrig Karen Nielskone at have slagen, stødt eller med ærerørige ord uforrettet: og efter flere ord Niels Ibsen og Niels Jensen imellem var, blev de nu her for retten venligen og vel forligt og fordragen, så de på begge sider afstod alle hvis vidner, sigtelser, dele og breve, i samme sag gangen er, så de skal være som uudgiven, og ingen at komme til hinder eller skade i nogen måder.

(232)

20/7 1636.

** var skikket velb Eskild Gøye til Brandholm hans visse bud Christen Nielsen, tjenende der sst, og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, om manddød at sværge over Peder Christensen i Omvrå for Jens Gregersen, som tjente for hyrde der sst, han skulle have ihjelslagen, og mente ham sagesløs at være af dage taget, og først fremlagde Christen Nielsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Nørvang herredsting 28/6 sidst forleden, Peder Pedersen skrædder i Krog og Oluf Mortensen i Tovdal at have vidnet, at den næste dag for vor herres himmelfarts dag næst forleden sad de og syede til Christen Pedersens i Omvrå, da kom Peder Christensen i Omvrå ind og sagde, at da han kom af østen, da gik Christen Olufsens dreng Jens Gregersen med køerne i sin fars eng, og han sagde til ham, at han skulle jage dem deraf, så stod han så stiv og ikke ville, derfor tog han en voller og slog ham om hans fødder og ben med. Christen Christensen i Torp at have vidnet, at 4/6 sidst forleden var han tiltagen af Eskild Gøye, efter Anne Jensdatter i Tved hendes begæring, til syn til hendes søn Jens Gregersen, og da lå han på hans seng og klagede på Peder Christensen i Omvrå, at han kom til ham, mens han gik og vogtede køer, og slog ham to slag under hans øren: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, at efterdi der ikke var befunden nogen sår eller skade på Jens Gregersen, som kunne være årsag til hans død, men for sin sygdom at have været før og vel tilpas, svor de Peder Christensen for samme tillyste drab fri, og udlagde Jens Gregersen at sygdom og helsot at være død bleven, og det ham til bane og livs lagt.

(234)

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup hans visse bud Niels Nielsen i Gamst og havde hid kaldt sandemænd af Malt herred, en mand, som har boet i Glibstrup, ved navn Mads Dinesen, hans bane at udlede, som er bleven død og formyrdet funden ved Skodborg å, hvad ham vorde til bane og livs lagt, og først fremlagde Niels Nielsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Malt herredsting 11/6 sidst forleden, Niels Eskesen i Tusbøl med flere at have vidnet, at på mandag sidst forleden

ved en tre uger tilforn ved Sønderskov så de, at Peder Pedersen af Gammelby kom hastig løbende om ved dem og var barfodet og havde en værge under sin arm og løb sønder på, og de kunne grangiveligen se, at det var det samme værge, som var der på tinget samme dag, som fandtes i Peder Pedersens hus i Gammelby, Mads Jepsen, foged på Tusbøl, med flere at have vidnet, at samme dag som synsmænd havde synet salig Mads Dinesen, da fandt de en stål stikplade af en værge ved en busk i den eng, hvor den døde blev fundet, og efter rygte og tidende, at Peder Pedersen i Gammelby skulle have med været, der Mads Dinesen skulle have bleven myrdet, drog i de i hans hus og fandt en værge, hvori samme stikplade skulle have siddet, som blev fundet i engen, hvilket Peder Pedersen bekendte: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Peder Pedersen af Gammelby at være Mads Dinesens bane, uskyldig at have formyrdet, og fordi svor ham mord og manddød over og fra hans fred.

(237)

3/8 1636.

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom han til fornævnte herredsting dømt har imellem Niels Ibsen på hans hustru Bodil Christensdatters vegne samt hendes to børn, nemlig Christen Mortensen og Anne Mortensdatter, og Anders Bundesen, borger i Vejle, for 113 sletdaler, i hvilken sin dom han skal have tildømt Niels Ibsen på hans hustru og stedbørns vegne den ganske summa at betale, uanseet han i samme sin dom ikke ville agte eller anse, at Niels Ibsen ikke er fornævnte to umyndige børns lovværge, men deres morfar Christen Andersen i Jelling, som samme deres arvepart under værgemål annammet har: så og efterdi med skiftebrev bevises, Anders Bundesen at være tillagt sin fornævnte gæld af Morten Bundesens efterladte fællesbo at skulle betales, og det ikke sket er, så herredsfogden fordi har tildømt Bodil Christensdatter og hendes børn samme gæld inden 15 dage at betale eller derfor at gøres udlæg af boen efter KM forordning, der det ikke er efterkommet, har herredsfogden med dannemænd besøgt boen, og da efter Niels Ibsen og hans hustrus tilbud gjort vurdering og udlæg i løsøre og kornavl, som dem er påvist, hvilke gods siden til hjemting såvel som her i dag for retten er budt Niels Ibsen til løsen, og ikke han det ville indfriet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom, ej heller bemeldte vurdering, derefter sket er, at sige eller magtesløs dømme.

(240)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk, KM befalingsmand på Gudumkloster, på Christen Tomasen til Tanderup med flere adelsmænd deres vegne med en opsættelse her af landstinget 22/6 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Otte Lauritsen i Dalby med flere for et vidne, de til Hatting herreds ting 6/10 1634 vidnet har, anlangende den å, som løber imellem Krollerup mark og Løsning mark, at den bro, som er over samme å, er ret adelvej fra Ribe og til Horsens disligeste fra Ribe til Skanderborg, og at den å er ret herredsskel imellem Hatting herred og Nørvang herred, hvilket vidne ikke skal findes at være givet nogen varsel for til nogen i Nørvang herred, ikke heller at være så lovlig opkaldt, at den bør nogen magt at have: så og efterdi Otte Lauritsen og hans medbrødre vidnesbyrd har vidnet om herredsskel, som ikke med sandemænds brev bekræftes, lodsejerne ikke heller derfor har fået varsel efter recessen, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne såvel som bemeldte to domme, derpå funderet er, magtesløs at være.

(242)

** var skikket Jens Sørensen Bølling, nuværende i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Hansen i Varisbøl for en delsvidne, han 13/10 sidst forleden til Lønborg birketing udstedt har over Sidsel Hansdatter, Jens Sørensens hustru i Lønborg, og deri ladet hende fordele, uden dom eller nogen lovlig bevis, for 3 mark og tre fjerdingkar salt, hun lånte og bekom 1629, formener Jens Sørensen samme dele bør magtesløs at være, og Peder Hansen deri uret at have gjort og bør derfor at stande til rette: så og efterdi Christen Lauritsen og hans medfølgere ikke har vidnet om nogen visse dag og tid, ikke heller på fersk fod, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dele, derefter drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have.

(244)

** var skikket Jens Sørensen, nuværende i Varde, med en opsættelse her af landstinget 22/6 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Hansen i Varisbøl for en dom, han til Lønborg birketing 27/10 sidst forleden dømt og afsagt har, og i sin dom kvit dømt Christen Lauritsen i Bjerregård i Lønborg for den tiltale, som Jens Sørensen har til Christen Lauritsen efter hans egen udgivne forpligt tingsvidnes indhold, som han selv personlig for ting og dom gjort har, tilmed ikke heller har anseet landsdommers dom, som formelder at Christen Lauritsen forpligtet at være ham skadesløs at betale, hvilken dom skal endnu være ved sin fuldmagt: så og efterdi samme dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen til herredstinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem uden videre forhaling endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(245)

** var skikket Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, og havde stævnet Terkild Andersen i Søskov for en uendelig dom, han lader sig af berømme at skal have ladet forhverve her til landstinget 5/7 1634, anlangende hvis han pro kvota burde at udgive for kost og tæring til Christen Andersen i Jelling på Niels Blocks vegne efter landstings kontrahøring og afsigts indhold 18/1 1634, hvorimod han erholder sig og ikke vil udgive mere end 10 rigsdaler, des uanseet han har været en af domsmændene i samme sag 20/11 1620, og siden igen har været en af nævninger 10/12 1631 i samme sag: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, men om hovedsagen opsatte vi til i dag seks uger, og da dem her at møde.

(246)

** var skikket Jens Sørensen Bølling, nuværende i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Nissen i Vostrup for nogen dom og delsvidner, han lader sig af berømme at skulle have forhvervet over Sidsel Hansdatter, både til landsting og Lønborg birketing, anlangende en brev hr Oluf Clausen i Bork og Niels Nielsen har udgivet, og Jes Nissen har selv haft den i langsommelig rid i brug, hvilke Jens Sørensen formener, at hvis domme eller deles, den brev anlangende, bør magtesløs at være: da efterdi befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme dom og deler at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og deler magtesløs at være.

(247)

** var skikket Jens Sørensen Bølling, nuværende i Varde, med en opsættelse har af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Sørensen og Jep Bertelsen i Glibstrup for et bænke seddel, de imod Jep Pedersen udgivet har imod hans egen brev og forpligt, som han selv personlig til salig Eske Pallesen udgivet har, hvorfor Jens Sørensen formener, at samme sankevidne såvel som hvis domme, derefter drevet er, bør magtesløs at være: da efterdi befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme bænke seddel at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bænke seddel magtesløs at være.

** var skikket Morten Poulsen i Risum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Svenske i Hindsels i Thy for en uendelig herredstings dom, han lader sig af berømme, han til Ginding herreds ting 30/7 1635 på sin og sin hustru Anne Jensdatters vegne skal have forhvervet, anlangende det Morten Poulsen skal være fradømt nogen enge i Tved fælled, som han en tid lang skal have brugt til den gård i Risum by, han iboer, for de var tilskiftet Anne Jensdatter efter skiftebrevs indhold, hvilken dom Morten Poulsen formener ikke så lovlig, nøjagtig og endelig at være, som det sig burde: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det lovlig for ham indstævnes, dem uden forhaling imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(248)

** var skikket Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til fornævnte herredsting 30/4 samme år dømt har imellem Hans Nielsen og hans stedbørn, Laurits Hansen og sin søster og medarvinger, og deres lovværge, og i samme sin dom ikke anderledes at have villet dømme og sentere, end at have henvist Hans Nielsen til en sin forrige dom 28/4 1632 udgiven, hvori Hans Nielsen og salig Else Hanskones børn og arvinger er tildømt, at de bør jo at skifte huse, bo, fæ, løsøre og købejord i to lige lodder efter loven, hvilken dom Hans Nielsen hid indtil aldrig har måttet nyde eller efterkomme, af den årsag storlig har været forårsaget sig at beklage, og fogden dog ligevel i samme sin dom har vidnet, at Hans Nielsen efter samme doms lydelse har borttagen sin lod og skifte, hvilket formenes han aldrig sandfærdig skal kan bevise: så og efterdi det befindes herredsfogden tilforn anno 1634 sin endelige dom i samme sag om fornævnte arv og skifte har udgivet, og tilfunden dem at skifte og dele efter loven, hvilken dom her til landstinget ved vores endelige dom er konfirmeret, så herredsfogden fordi ikke har vidst anderledes end hans forrige dom at efterfølge, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Hans Pedersens ulempe deri at være, eller imod den hans dom at sige.

(251)

** var skikket Laurits Hansen i Harres på sine egne og sine søskendes vegne og havde stævnet Laurits Nielsen i Harres og Peder Nielsen ved Bredebro for et vidne, de til Lø herreds ting 2/4 sidst forleden vidnet har, deres egen bror Hans Nielsen til vilje, i samme deres vidne skal have vidnet, at Hans Nielsen skal have solgt sin arvegrund i Harres og Lovrup mark, og derfor havde fanget 111 rigsdaler, 4 øksne med mere, som han indførte i boen til sin afgang hustru Elle Hanskone i Harres, hvilken vidne de formener at være et vildig vidne, og af hans to brødre vidnet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes at være vildig, fornævnte Hans Nielsens egne brødre, og i så måder ham til behjælpning at have vidnet, og ikke samme deres vidne formelder om nogen visse år, dag

eller tid, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(252)

** var skikket Christen Rasmussen i Husum og Hans Rasmussen i Rejsby deres visse bud Hans Nielsen i Harres og havde stævnet Hans Feddersen i Bådsbøl, birkefoged i Ballum birk, for en dom han til fornævnte birketing 3/7 næst forgangen dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt Christen Rasmussen og Hans Rasmussen at stande Anders Tomasen i Ballum til rette på hans hustru Gyde Hansdatters vegne for deres salig far Rasmus Boisen i Husum sit værgemål, som han på fædrene side, eftersom han har været salig Hans Obbesens næste slægt, skulle have været Gyde Hansdatters lovværge, og igen forskaffe ham hendes bønderland og andet mere, Gyde Hansdatter selv efter salig Rasmus Boisens dødelig afgang har solgt og afhændet med en anden hendes lovværge, ved navn Tolle Nielsen af Kærgård, ikke heller Gyde Hansdatter eller hendes bror, søster og medarvinger til nogen tider skal have givet klage eller kæremål på Rasmus Boisen sit værgemål efter sin dødelige afgang førend nu, Anders Tomasen, som er Gyde Hansdatters ægtemand og hendes lovværge: så og efterdi Hans Feddersen alene har dømt Christen Rasmussen at stå i hans far Rasmus Boisens sted, endog der skal findes flere medarvinger efter Rasmus Boisen, som og kunne være interesserede dertil at svare, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom som udømt var.

(254)

** var skikket Hans Nielsen Arnsbjerg, rådmand i Varde, hans visse bud Jens Sørensen, indvåner sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han har dømt 17/9 næst forleden til Nørherreds ting, og da dømt Anne Jepsdatter og Anne Christensdatter i Nørhede kvit for hans tiltale, imens tingsvidne står ved magt, hvilken tingsvidne skal formelde, at de og deres lovværge har ladet arv og gæld vedersige efter Christen Nielsens død i Nørhede, og derefter var boen delt imellem hans gældnere, og efterdi Hans Nielsen ikke var mødt til tredve dag eller seks uger eller inden år og dag, da er han i så måder funden fra sin tiltale, hvori han formener sig at være sket uret, for efter Christen Nielsens død er ingen ret egentlig vidskab om når, hvor eller hvad år og dag, han døde, så hverken hans hustru eller nogen her i landet kunne vide 30. dag seks uger eller år og dag, derefter at kræve deres gæld: da efterdi befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og den i seks uger til i dag er optagen, og ingen nu er mødt med samme vedersigelse, delings vidne og dom at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vedersigelse, delings vidne og dom magtesløs at være.

(255)

17/8 1636.

** var skikket velb fru Dorte Juul, salig Jørgen Kåses, til Mejlgård hendes visse bud Mikkel Andersen i Ørum med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mads Olufsen i Ullerup med flere for to synsvidner, de til Bjerre herreds ting 18/7 næst forleden vidnet har, anlangende det hus i Nyborg, som Anders Jensen sst har ladet opbygge for en fem år siden, og mener hun, at de har gjort uret, idet at de har af Bjerre herred og ind i Nørvang herred, og der seet og synet samme hus, og siden indgangen i Bjerre herred og der afsagt deres syn. lige som de ville, på det at der ingen svar skulle komme der imod, ikke heller at være så lovlig

varsel derfor givet, som det sig burde: så og efterdi ikke befindes fru Dorte Juul for samme fornævnte tre synsvidner at være givet nogen varsel, for hvilken dag synsmændene skulle være på åstederne, så hun kunne vidst dertil at have ladet svare, Christen Mikkelsen og hans medfølgeres klage og vedkendelse og i deres egen sag er gjort, og ikke nøjagtigen bekræftes, Peder Hansen, Mette Pedersdatter, Gertrud Andersdatter og deres medfølgere har vidnet om skel, som ikke med rebsbrev eller ejeres brev befæstes, de og en del selv har lagt deres vidne i tvivl, og ikke endelig vidnet, da kunne vi ikke kende samme synsvidner, såvel som fornævnte klage, vedkendelse og vidner så noksom og lovlig, at de bør nogen magt at have, i lige måde efterdi Anders Pedersen i Havgård og hans medfølgere ikke har vidnet om nogen visse år, så det kunne regnes for fuldkommen hævd, det ikke heller i fornævnte to synsvidner benævnes Frands Lykke at være givet varsel for synsmænd på åstederne samme vedkendelse, ej heller noksom er bestyrket, Gertrud Peders, Bodil Lauritses, Anne Olufs og Mette Christens og Anders Juels og hans medbrødres vidne med deres lovværge er givet varsel, da finder vi efter sådan lejlighed samme syn, vidner og vedkendelse, såvel som herredsfogdens frafindelse magtesløs at være.

(265)

** var skikket Morten Panck, indvåner i Kolding, hans visse bud Poul Joensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til fornævnte herredsting 13/6 1633 imellem ham og salig Anders Nielsen, forrige underskriver på Koldinghus, hans arvinger Anne Andersdatter i Kamtrup og hendes datter Karen Nielsdatter dømt og afsagt har, anlangende deres anpart i nogen gæld, Morten Panck på hans formand Jeremias Hansens vegne har at fordre, som han på hans regnskab skal befindes skyldig at blive, i hvilken hans dom Morten Panck formener sig at være forurettet, idet han mere skal have funderet sagen på Anne Andersdatter og Karen Nielsdatter deres fuldmægtigs indlæg og løse ord: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen nu er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

17/8 1636.

(266)

** var skikket mester Christen Friis, læsemester i Ribe og hospitalsforstander der sst, hans visse bud Christen Nielsen i Bjerremose med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Envold Christensen i Østbæk for han med hospitalstjener Oluf Nielsen i Sielsbill skal have gjort gårdskifte i så måder, at Envold Christensen skulle have den bol i Sielsbill og Oluf Nielsen skulle have den halve gård i Østbæk, Envold Christensen påboede, som med dom af Nørherreds ting 5/12 1633 er at bevise, efter hvilket skifte fornævnte hospitalsforstander har bortfæstet Envold Christensens halve gård til Oluf Nielsens kones søn, eftersom Oluf Nielsen den for ham opladt har, såvel som og den bol i Sielsbill bortfæstet efter Envold Christensens opladelse, hvilke fornævnte halve gård i Østbæk, Envold Christensen sig fortrykker og ikke ville afflytte og frastå, uanseet fornævnte hospitalsforstander har ladet Envold Christensen tiltale for den at fraflytte, som med dom af Østerherreds ting 29/6 næst forleden er at bevise, hvori fogden har ikke vidst at fradømme Envold Christensen samme halve gård, imens fæstebrevet stod ved magt, som Envold Christensen har fremlagt, som han 1613 bekommet har: så og efterdi det befindes samme fæstebrev af hospitals forstander såvel som husholdere i fornævnte hospital der i Ribe at være udgivet, og fornævnte kontrakt sammesteds oprettet, og vi ikke over fornævnte fæstebrev er dommere, men

befindes herredsfogden sin dom på samme fæstebrev at have funderet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på fornævnte herredstings dom at dømme, mens samme fæstebrev for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(268)

** var skikket Jens Lauritsen, borger i Lemvig, hans visse bud Samuel Olufsen, byfoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Eisen i Lemvig for en ukristelig og løgnagtig ønske, han på Lemvig byting 18/12 sidst forleden imod ham gjort har, anlangende han skulle have leveret Anders Høst på Jens Lauritsens vegne 11 rigsdaler til Lübeck, endnu hid kaldt Anders Eisen for et vidne, som han 8/1 sidst forleden på Lemvig byting for tingsdom og imod fornævnte løgnagtige og ukristelige ønske med hans oprakte finger og helgens ed har svoren, at han har givet Anders Høst fornævnte 11 rigsdaler til Hamborg på Jens Lauritsens vegne, formener derfor Anders Eisen bør derfor at straffes på hans fingre efter recessen: så og efterdi Anders Eisen efter tingsvidnes indhold 18/12 ved stor ønske og formaning har bekendt, det han gav Anders Høst de 11 rigsdaler i Lübeck, som hans brev om formeldte, og han derimod 8/1 til tinge ved sin ed med oprakte finger har sigtet og på teet Anders Høst, det han fik og leverede ham samme 11 rigsdaler i Hamborg, udførlig imod hans første ed og formaning, så samme hans sigtelse fordi her til landstinget er usandfærdig kendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Anders Pedersen jo for samme hans løgnagtig sigtelse bør fældet at være.

(270)

** var skikket Frands Mortensen i Lysholt og havde stævnet Foch Albretsen, borger i Horsens, for en dom har forhvervet over ham til Tirsbæk birketing 28/6 sidst forleden, anlangende noget klæde, han skulle have udtaget 27/12 1629 hos salig afgangne Jacob Hollænder, som han formener skal være indført i hans regnskabsbog for 15 sletdaler, hvilke 15 sletdaler Frands Mortensen har ham afbetalt i hans levende live, så sandt Gud skal hjælpe ham, og ikke han var samme penge krævet af nogen siden, og KM mandat er udgangen 1623, en gang hver år købmands bøger ved dag og datum og alting endelig at klarere, og salig Jacob Hollænder levede i tre år efter, at han var pengene afbetalt: så og efterdi det befindes, birkefogden sin dom endelig at have udgivet, endog ingen er mødt for ham til gensvar, sagen ikke heller tilforn i seks uger har været optagen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(271)

** var skikket velb Corfitz Ulfeld til Tvis hans visse bud Peder Christensen i Viskum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende han da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Knud Gyldenstjerne, KM befalingsmand på Hald, for en synsvidne han til Tvis birketing 30/11 1633 forhvervet har, anlangende noget lyngslæt, hr Hans Christensen i Felding skal have ladet slå og afført østen og sønden adelvejen, som løber om ved Felding kirke og øster på til Stagshede, hvilke synsvidne Corfitz Ulfeld formener Knud Gyldenstjerne til vilje at være gjort, idet fornævnte synsmænd at have vidnet, at samme lyng på Knud Gyldenstjernes grund og ejendom skal være slagen, som ligger til Tolstrup, formener de ikke både kunne syne og om ejendom vidne i samme deres syn: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og ingen dog nu er mødt nogen modstand

herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, forpligter, syn, klager, vedkendelser, uendelige og sandemænds ed magtesløs at være.

(273)

** var skikket Jens Tomasen i Tusbøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Espensen i Plovstrup, herredsfoged i Malt herred, hans arvinger for en delsvidne, han har udstedt til fornævnte ting 1/4 1631 over Jens Tomasen og hans bror Niels Tomasen, som Hans Buck i Sekær over dem forhvervet har, hvilke de højligen benægter sig ikke at have været ham nogen gæld skyldig, ej heller nogen gæld for fogden at være dem overbevist, og dog ligevel uden dom sted dele over dem: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele magtesløs at være.

(274)

** var skikket Hans Jensen i Holm og havde stævnet Jens Staffensen i Kongsted, sætfoged til Elbo herreds ting, for et vidne han skal have udstedt til fornævnte ting 26/7 sidst forleden efter ridefogdens Jesper Andersens irettesættelse, dernæst stævnet Staffen Hansen i Skærbæk og hans medbrødre vidnesbyrd for deres vidne, de til fornævnte ting vidnet har, anlangende noget Hans Jensens gods, der i fjendernes indfald skal være ført fra Søholm samt fra Kolding, og dermed ville tilmelde ham at være årsag at KM gods på Koldinghus skal være bleven opholdt og ikke salveret og fra slottet henført, som deres vidne vidtløftigen indeholder og ikke kommer overens med deres forrige bagvidner, hvilke deres vidner Hans Jensen højligen benægter, de og har vidnet om den del, dem ikke kunne være vitterligt, men imod forrige landstings dom, såvel som imod velb Bendix Sehesteds brev og Adser Fogedsvends vidne, at der aldeles ingen vogne på de steder var at ind bekomme, desligeste har de vidnet imod mange adskillige vidner, som samme tid var i Elbo herred tilsagt, og ikke kumme fremkomme formedelst plynderi, som her til landstinget er ved magt kendt, som af KM og rigens råd til sidste herredage skal være konfirmeret: så og efterdi Adser Fogedsvend og hans medbrødre tilforn har vidnet i sagen, hvorledes Hans Jensen har udskikket ham efter vogne, KM gods med at ville salvere, endog de ikke for krigsfolkenes forhindring kunne fremkomme, men på vejen bleven optagen, hvilke deres vidner her til landstinget, såvel og siden for KM og Danmarks råd er anseet, og bemeldte vidnesbyrd dog nu derimod har båret kundskab, mesten del efter Hans Jensens ord og mundheld, som han ikke er gestendig, men højligen benægter, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bagvidner så noksom, at de bør nogen magt at have.

(278)

** var skikket Gregers Pedersen Lilleballe, borger i Kolding, og havde stævnet Iver Knudsen i Hjarup med flere for adskillige sankevidner, som de til Anst herredsting 14/7 1636 vidnet har, at Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, skal med 4 eller 5 mænd 25/6 på Hjarup gade og i Espen Iversens gård skal have Espen Iversen tilvurderet 4 øksne og en nødkalv for 11 daler, uanseet de ikke skal have været i den gård, som Laurits Nielsen tjente og havde hans bopæl, ikke heller Laurits Nielsen selv personligt har hos været og gjort adskil på hvad, det var hans egne øksne eller af dem, han skal have solgt Gregers Pedersen: så og efterdi Iver Knudsen og hans medbrødre vurderingsmænd i herredsfogdens nærværelse efter doms indhold har tilvurderet Espen Iversen samme fem nød for gæld, Laurits Nielsen ham pligtig var, og ikke lovligen bevises samme fem nød

jo Laurits Nielsen at have tilhørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vurdering at sige eller magtesløs dømme.

(279)

** var skikket velb Hartvig Huitfeldt til Rammegård hans visse bud Gregers Poulsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have givet tilkende, hvorledes han for nogen tid siden har ladet forhverve to uendelige domme og nu 11/6 sidst forleden har ladet forhverve endelig dom på Christen Jensen på Bommerhede for kost og tæring, som bemeldte gode mand har ladet bekoste til herredsting og landsting, anlangende den kirkefred Christen Jensens hustru Karen Mortensdatter blev oversvoren forgangen år, som Christen Jensen har ladet stævne her til landsting, og det da skal være ved magt dømt, hvilke dom Hartvig Huitfeldt formener lovlig og ret at være, og Christen Jensen samme kost og tæring at betale efter samme doms indhold: så og efterdi KM forordning alene formelder om kost og tæring i de sager, for hans majestæt og rigens råd bliver indstævnet, recessen ikke heller tillader slig kost og tæring at udgives, og herredsfogden dog har tildømt Christen Jensen det at udrede, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende, den hans dom deri bør at komme Christen Jensen til nogen forhindring.

(281)

** var skikket Hans Mogensen Kock, Jacob Poulsen, Mads Sørensen og Peder Sørensen, borgere i Kolding, deres visse bud Poul Sørensen, borger sst, og havde stævnet Gregers Pedersen Lilleballe, borger der sst, for to uendelige domme, han her til landstinget nogen tid forleden forhvervet har, anlangende et deres vidne, som de til Kolding byting 7/3 1632 vidnet har, at han skal dem trætte påført, og i samme landstings domme samme vidne magtesløs dømt at være, og formener samme domme med vrang undervisning at være forhvervet og bør magtesløs at være: så og efterdi samme vidne tilforn har været hid stævnet, og den da ved endelig dom er underkendt, af den årsag de havde vidnet i deres egen sag med videre den indholder, og ikke befindes samme deres vidne for nogen løgnagtighed at være undersagt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på fornævnte mænds fælding at dømme eller videre derom at kende, end fornævnte forrige dom medfører.

(282)

** var skikket Niels Pedersen Juel i Hygum på hans egne og hans medkonsorters vegne, som er Jens Jensen i Brøndum og Niels Nielsen i Andrup, deres visse bud Niels Nielsen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet salig velb Frederik Munks arvinger til Haraldskær, nemlig velb fru Sofie Friis og alle hendes børn og lovværge for en gård i Hatting herred, liggende i Davgård sogn og by, Jacob Envoldsen og Hans Christensen påboer, som de er indført i efter indførsels indhold, som er af KM og rigens råd ved magt funden, hvilke gård Niels Juel formener bør at følge dem angerløs for deres ejendom: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, det de har indlagt Jes Jensen og Niels Nielsen for deres fordrede gæld i en gård i Davgård, sagen og siden her til landstinget har været indstævnet og i seks uger til i dag optagen, hvilken opsættelse findes lovligen at være forkyndt, og ingen endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods efter indvisnings bemelding jo bør Jes Jensen og Niels Nielsen for ejendom at efterfølge, med mindre det dem inden år og dag bliver fraløst, dog de det til frit folk skal afhænde efter håndfæstnings indhold.

(284)

** var skikket Niels Juel i Hygum på hans medkonsorter Christen Hansen i Veldbæk og Staffen Hansen i Novrup deres vegne deres visse bud Niels Nielsen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb salig Frederik Munks arvinger til Haraldskær, nemlig velb fru Sofie Friis og alle hendes børn og lovværge for en gård i Hatting herred, liggende i Engum sogn i Assendrup, Mikkel Sørensen påboer, eftersom de er indført i samme gård, indførselen videre om formelder, som er af KM og rigens råd ved magt funden, hvilke gård de formener bør at følge dem angerløs for deres ejendom: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, det de har indlagt Christen Hansen og Staffen Hansen for deres fordrede gæld i samme gård i Assendrup, sagen og siden her til landstinget har været indstævnet og i seks uger til i dag optagen, og ingen endnu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods efter indvisnings bemelding jo bør Christen Hansen og Staffen Hansen for ejendom at efterfølge, med mindre det dem inden år og dag bliver fraløst, dog de det til frit folk skal afhænde efter håndfæstnings indhold.

(287)

14/9 1636.

** var skikket Kirsten Jenskone i Bøllund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en anden opsættelse at have stævnet Henrik Christoffersen i Vejle for en dom, han lader sig af berømme over hende til Slavs herreds ting 1634 har ladet forhverve, hvori hun skal være tildømt en summa penge til ham at betale, på hans hustru Ingeborg Andersdatters vegne, efter en gammel fordulgt regnskabsbog, hvori Kirsten Jenskone skulle findes indskrevet at have lovet Ingeborg Andersdatter at betale hende en brun klædeskørt for 15 daler og fire hynder for 9 daler, som salig Jens Ebbesen af Billund skulle have bekommet af hende, hvilke Kirsten Jenskone ved sin Gud og salighed benægter, aldrig at have bekommet nogen skørt eller hynder af Ingeborg Andersdatter: så og efterdi ikke befindes samme gæld efter Jens Ebbesens død lovlig at være æsket og fordret, den samme regnskabsbog ikke heller efter KM forordning er renoverede og underskrevet, som det sig burde, Kirsten Jenskone og ved højeste ed benægter samme løfte, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke i den punkt kende samme bog, opskrift, ej heller de domme, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, eller komme Kirsten Jenskone til nogen forhindring.

(288)

** var skikket Else Jenskone i nør Bork, Bodil Jeps i sønder og Anne Sørens i ---- deres visse bud Christen Lauritsen i Vium og havde stævnet Laurits Mikkelsen i sønder Bork for en udlæggelse og bekendelse, som en misdæder Maren Kone i Hus skal have gjort, førend han lod hende fordele rette, og dem for trolddoms bedrifter udlagt, uanseet de aldeles deri skal være uskyldig, men hun slig af had og avind på dem gjort har: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske at skal stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Maren Kone i Hus, som samme bekendelse gjort har, at have været en troldkvinde, som for hendes misgerning er heden rettet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse deri så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme Else Jenskone, på deres ærlig rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder.

(289)

** var skikket Matis Olufsen i Overgård hans visse bud Christen Lauritsen i Vium og havde stævnet Laurits Mikkelsen i sønder Bork for en bekendelse, han efter en misdæder Maren Kone i Hus hendes mund skal have bekommet, som han for trolddom skal have ladet heden rette, og hun da iblandt andet skal have sagt, at Matis Olufsens dreng skulle hedde Karsten, tilmed skal samme hendes bekendelse ikke formelde, at Matis Olufsen skulle have brugt nogen trolddom: så og efterdi recessen bemelder, ingen udedisk menneske at skal stande til troende enten i vidnesbyrd eller i andre måder, hvad de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Maren Kone i Hus, som samme bekendelse gjort har, at have været en troldkvinde, som for hendes misgerning er heden rettet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse deri så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme Matis Olufsen på hans ærlig rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder.

(291)

** var skikket hr Mads Hansen i Torstrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet mester Jørgen Pallesen, sognepræst i Varde, og hr Jens Pedersen, sognepræst i Guldager, for en vidne de 18/8 1634 ved en bænkebrev til Varde byting vidnet har, anlangende en seddel de skal have seet i hr Mads Hansens gemme, lydende på en af Torstrup præstegårds enge, hvis afgrøde han skulle have hjemlet Tomas Pedersen Buck, skolemester i Varde, det afflytte og føre efter hans vilje, og det ham uden skade at holde, hvilke vidne hr Mads Hansen formener ikke så lovlig og nøjagtig at være vidnet, som det sig bør efter recessen, og formener samme vidne af samme slægt og svogerskab, Tomas Buck til behjælpning, at være gjort: da efter flere ord dem imellem var, blev hr Mads Hansen og Tøste Christensen på Tomas Bucks vegne nu her for retten så forenet, det hr Mads Hansen lovet, nu straks han hjemkommer, at skal betale Tomas Buck tre læs hø efter hans brev, og dermed afstod de på begge sider samme indstævnede vidner, såvel som fornævnte dom og dele, så det ingen videre skal komme til hinder eller skade i nogen måder.

(292)

** var skikket Jørgen Pedersen i Billum med en opsættelse har af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en uendelig dom han 24/3 nu sidst dømt og afsagt har, hvori han skal have tildømt Niels Nielsen i Obling at søge sin betaling hos Jørgen Pedersen for en hest, som ham skulle være afhandlet, formedelst Jørgen Pedersens vanhjemmels brøsts skyld, uanseet Jørgen Pedersen ikke for samme dom skal findes lovlig stævnet: efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på to dannemænd, Laurits Lauritsen på Niels Nielsens vegne til betroede Christen Lauritsen i Vium, og Jørgen Pedersen på sin side tog Mads Jessen i Almstok, hvilke to dannemænd skal møde ved Oddum kirke på søndag først kommer tre uger, og have fuldmagt dem endeligen imellem sige, hvad Jørgen Pedersen til Niels Nielsen for samme hests værd skal udgive, og hvis de deri gør skal stande for fulde, af begge parterne upåtalt i alle måder, dermed skal alle breve og domme, i sagen ganget er, være kasseret, ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(293)

** var skikket Christen Olufsen, borgmester i Varde, hans visse bud Christen Lauritsen i Vium med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Maren, Søren

Olufsens i Livstrup, Oluf Sørensen, Jørgen Christensen, Jens Sørensen, Hans Sørensen og Poul Sørensen, Kirsten Sørensdatter i Maribæk og Anne Sørensdatter i Tjæreborg, alle afgangne Søren Olufsen af Livstrup hans børn og arvinger for en vedersigelse vidne, deres salig far til Skast herredsting 9/9 1628 forhvervet har, hvori han har vedersagt arv og gæld efter hans søn Niels Sørensen, som da nyligen udenlands ved døden skulle være afgangen, og dog i samme vedersigelse søgt udflugt, således at han i sin søns efterladte gods og gode ville søge sine betalinger for hvis, han ham kunne være skyldig, eftersom han skal have ladet fordre og erlange af salig Niels Sørensens tilstandende gæld, og ikke dertil har ladet advare andre hans kreditorer og gældnere, at de på én tid kunne samtlig mødt til stede, hans efterladte gods dem imellem at likvidere, eftersom enhver havde gæld til: så og efterdi Anders Lauritsens enige kundskab er et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet, eller lovlig varsel for givet, kunne vi ikke kende den så lovlig, at den bør nogen magt at have, men efterdi Søren Olufsen til tinge har afsagt arv og gæld efter hans søn Niels Sørensen, og ikke lovligen bevises Søren Olufsen derefter med hans gods at have befattet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vedersigelse vidne at sige eller magtesløs dømme.

(297)

** var skikket velb Steen Bille til Ålstrup, KM befalingsmand på Rugård, hans visse bud Christen Lauritsen i Vium med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til fornævnte ting 5/5 sidst forleden dømt har, og deri kvit dømt hans tjener Niels Iversen i Viumgård for dom på hans fæste, som han har ladet ham stævne for, for han har siddet overhørig og været hans fuldmægtig ulydig, og ikke ville age hans tjener til Kærgård og Bøvling, som han er blevet tilsagt om, eftersom der var tre gårde af deres medtjenere, som burde at køre førend Viumgård, og dømt efter et hjemgjort brev, som Niels Iversens egen søn, ham til befrielse udgivet har: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det lovlig for ham indstævnes, uden forhaling endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør, og efterdi samme indstævnede brev ikke fremlægges, dog sagen i seks uger har været optagen, finder vi den magtesløs at være.

(298)

** var skikket velb Steen Bille til Ålstrup, KM befalingsmand på Rugård, hans visse bud Christen Lauritsen i Vium med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jørgen Jensen i Herborg, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han til fornævnte ting 8/11 1635 dømt har, anlangende 4 pund smør landgilde af Kastbjerg gård, Tomas Lauritsen iboer, som velb jomfru Birgitte Kruse efter hendes salig bror velb Otte Kruse var arveligen tilfalden, som med lodseddel, som velb fru Else Marsvin på hendes egne og hendes døtre jomfru Ingeborg Kruse og Birgitte Kruses vegne, Jørgen Kruse og Tyge Kruse med egne hænder underskrevet har, hvilken lodseddel nogen gange til Bølling herreds ting for ham skal være læst og påskrevet, førend samme dom er gjort, hvorfor Steen Billes fuldmægtig formener, Tomas Lauritsen bør årligen, siden fornævnte lod er falden, betale ham fornævnte 4 pund smør, formener derfor samme dom uret at være, og Jørgen Jensen burde at have tildømt Tomas Lauritsen fornævnte smør og arbejde penge til ham at yde og betale: så og efterdi for fogden at have været fremlagt adelspersoners underskrevne lodder såvel som skøde, samme fire pund smørskyld anlangende, imod hverandre, og herredsfogden fordi ikke har vidst derpå at dømme, men for overdommer indfunden, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende hans ulempe deri at være.

(300)

** var skikket Jens Jørgensen Væver, barnfød i Holstebro, og havde stævnet Karen Christensdatter, fød der sst, for en løgnagtig udlæggelse og bekendelse, hun i Holstebro kirke 13/9 sidst forleden i åbenbar skriftemål for præsten, i menighedens nærværelse, gjort har, og da Jens Jørgensen Væver for sin barnefar udlagt, dog Jens Jørgensen hårdelig benægter sig aldeles ingen omgængelse med Karen Christensdatter at have haft i nogen måder, ej heller har været i Holstebro by men tjente på andre steder, tilmed er også at bevise med nøjagtig vidne, stokkenævn og andre kundskaber, det Karen Christensdatter sig letfærdig og løsagtig skal have forholdt, såvel som og søgt seng med en anden: så efterdi samme landstings domme ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør de ikke længere magt at have, og efterdi ingen skriftlig beskyldning eller sigtelse, af Karen Christensdatter gjort, fremlægges, dog sagen i seks uger er optagen, da dersom nogen findes, bør de magtesløs at være, men efterdi Jøllen Andersdatter og hendes medfølgere udførlig har vidnet, dem at have seet Karen Christensdatter og Peder Madsen Lind adskillige tider at have ligget i seng sammen af klæderne, hvilke og med 24 mænds vidne om rygte samme deres letfærdighed anlangende bestyrkes, og i så måder vidnet om det, de synligen har seet, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(302)

** var skikket velb Just Høg til Bjørnholm hans visse bud Oluf Andersen i Hummelgård og havde stævnet Iver Pedersen og Jørgen Pedersen i Sønderlund for et vidne, de til Hjerm herredsting 17/8 sidst forleden vidnet har, at enhver af dem ikke kunne avle uden fem læs hø om året til de to gårde, de påboer, af den årsag deres enge er så skarpe og onde, tilmed ikke at kunne så hver uden 2 tønder rug, 2 tønder byg og 11 tønder havre om året, Berent Christensen med flere at have vidnet lige som Iver og Jørgen Christensen vidnet har, nok hidkaldt Christen på Bjerg med flere for et vidne de fornævnte dag til bemeldte herredsting vidnet har, at den gård ved Fovsing Ørevejle, Hans Vilsen påboede, og Jens Andersen nu påboer, den gårds mark skal være meget skarp og ond, så der næppelig om året nogle steder på marken kan avles så meget korn, som der såes: så og efterdi Iver Pedersen og Jørgen Pedersen selv har været til vedermåls ting og tilstået ved deres ed, hvad de kunne så og avle, hvilket og med Berent Christensen og hans medbrødres vidne bekræftes, og intet derimod fremlægges, men befindes Just Høg for samme vidne lovlig varsel at være givet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme, men efterdi ikke befindes Jens Andersen, som på den gård ved Fovsing Ørevejle boende er, for Christen på Bjerg, Kynde Andersen og deres medbrødres vidne at være givet nogen varsel, da kunne vi ikke kende den deres vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(304)

** var skikket Albret Reinicke, rådmand i Holstebro, hans visse bud Jens Clemendsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Christensen Hauff, byfoged der sst, for en dom han 12/7 sidst forleden der til bytinget dømt har, og deri kvit funden Maren Pedersdatter, salig Knud Jensens efterleverske, for hvis tiltale Albret Reinicke til hende var begærende for adskillige indbygge, som efter synsvidnes indhold nyligen var bortført af den gård i Holstebro, hun kort tid tilforn var afflyttet, og det for den årsags skyld ikke da for ham skulle være bleven bevist noget af det boskab, som den synsvidne, da for retten fremlagde om formelder, skal være borttaget, det at være Albret Reinickes eller ham at tilhøre, hvorimod han

beretter samme synsvidne formelder om døre, dørlåse, jern, stabel og klinke, item fjæl af loftet, vinduer og en panelsang, som stod i væggen, med bænkepanel og andet mere at være borttagen, og en part deraf endnu denne dag at findes i den hus, hun nu iboer, formener byfogdens dom ikke så nøjagtig at være, at den bør ham til hinder skade at komme: så og efterdi samme bytings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen igen til byting at komme, og foged, når det lovligen for ham indstævnes, dem uden forhaling endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(305)

28/9 1636.

(ingen dommer, PB ene)

12/10 1636.

(ingen dommer, PB ene)

(306)

26/10 1636.

** var skikket velb Christian Rantzau til Breitenburg hans visse bud Niels Jensen i Stokkendal og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herred, Hans Nissen på Vejbjerg hans bane at udlede, som 20/9 sidst forleden er bleven død funden og ynkelig at være formyrdet og omkommen ved fjordsiden uden Vejbjerg nørre port, og først fremlagde Niels Jensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skodborg herredsting 3/10 sidst forleden. Margrete Nielsdatter, tjenende på Vejbjerg, med flere at have vidnet, at på tirsdag var tre uger om aftenen hørte de, at en skød en bøsse af, og da løb de af nørreport den til stranden, og da fandt de Hans Nissen lå død og dræbt på strandsiden, Jens Jensen Møller i Åmølle at have vidnet, at den næste tirsdag, før salig Hans Nissen på Vejbjerg blev dræbt, købte Mads Christensen, fød i Bredalsgård, en lang bøsse af ham, Peder Jensen i Brunsgård med flere at have vidnet, at kort tid siden salig Hans Nissen blev dræbt, blev en brun hoppe borte af Vejbjerg, og at de havde hørt rygte og tidende gået, at Mads Christensen, fød i Bredalsgård, skulle borttaget samme hoppe og bortrømt på. dernæst efterskrevne vidne af samme ting Peder Jensen i Brunsgård med flere at have vidnet, at de nærværende hos var på Vejbjerg på tirsdag, da sidst forleden var 14 dage, der herredsfogden Mikkel Lauritsen med flere var til syn over salig Hans Nissens lig, da begærede Mikkel Lauritsen af Christen Madsen i Bredalsgård, at hans søn Mads Christensen måtte fremkomme og lægge sin hånd på Hans Nissens lig sig at befri, om han var uskyldig i hans død, eller Christen Madsen selv på sin søns vegne ville gøre det, da svarede Christen Madsen, at han det ikke ville gøre, og han ikke havde seet sin søn i tre dage, og han havde altid været ham en ulydig barn: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Mads Christensen, fød i Bredalsgård, at være Hans Nissens bane, ham at have formyrdet, og derfor svor ham mord og manddød over og fra hans fred, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(308)

** var skikket Oluf Hansen i Stenderup og havde hid kaldt sandemænd af Østerherred, manddød at sværge over Peder Jørgensen i Hessel for Laurits Hansen i Krarup, han 19/8 skulle have huggen sin dødssår, og han siden derefter 22/9 sidst forleden er død, og først fremlagde Oluf Hansen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 10/10 sidst forleden, Hans Gødesen i Galthoved at have vidnet, at 19/8 næst forleden om morgen tidlig kom Peder Jørgensen i Hessel og Laurits Hansen i Krarup til ham østen ved Galthoved, da sagde Peder Jørgensen, jeg skal vide hvad fuldmagt du har til at lægge skat, din hundsfot, så gik Peder Jørgensen til sin vogn og tog en stakket bred kårde og søgte til Laurits Hansen med, da sagde Laurits Hansen, vil du den vej, da lad mig tage noget i min hånd, og i det samme slog han ham nogen slag over sin hoved med samme kårde: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der sar sat fylding på dem, og svor Peder Jørgensen manddød over og fra hans fred, for Laurits Hansen han ihjelslog.

(311)

** var skikket Anders Jensen i Troldtoft hans visse bud Peder Andersen sst og havde hid kaldt sandemænd af Hind herred, manddød at sværge over Jens Nielsen i Molbjerg for Oluf Christensen i Odderbæk, han skal have dræbt og ihjelslagen, og først fremlagde Peder Andersen efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting 13/10 sidst forleden, Christen Nielsen at have vidnet, at den dag tre uger da kom han og Oluf Christensen i Odderbæk gangende og ville gå om Kærgård og gik langs sønden ud med åen til Vandam, da kom Jens Nielsen i Molbjerg af norden af Vandam og da hørte han, at Jens Nielsen sagde til Oluf Christensen, est du nu ved så god en sind, som du varst det sidste, vi taltes ved, da svarede Oluf Christensen, jeg er altid ved et godt sind, i det samme så han sig om, da lå Oluf Christensen på engen, og Jens Nielsen gik fra ham, og da havde han to knivslag i hans ryg og på siden: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Jens Nielsen Molbjerg manddød over og fra hans fred, for Oluf Christensen, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(313)

9/11 1636.

(ingen dommer)

(314)

23/11 1636.

** var skikket Hans Jørgensen Gesten i Brejning med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Mads Nielsen i Gaverslund for en sigtelse og klage, han på ham skal have gjort til Holman herreds ting 22/2 sidst forleden, anlangende at Hans Gesten skulle have opskåren tørv på hans engjord, kaldes Påballe på Gaverslund mark, hvilket Hans Jørgensen højligen benægter, men formener Mads Nielsen har ham det usandfærdelig pådigtet af had og avind, dermed at ville føre ham i skade og udgift: så og efterdi Mads Nielsens klage og sigtelse ikke med nøjagtige vidner bestyrkes, samme tørv Hans Jørgensen at have skåren i hans engjord, men fast mere med deres egen forhvervet synsvidne bevislig gøres, samme tørv at være skåren i fælles drift, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage og sigtelse så sandfærdig, at det bør nogen magt at have, og efterdi Gertrud Madskone befindes at være Mads Nielsens egen hustru og i så måder vildig, så ---- Madsens enige kundskab ikke kan eragtes uden for

én persons vidne, det ikke heller er vidnet på fersk fod, da bør den såvel som den dom, derpå funderet er, magtesløs at være.

(316)

** var skikket Anders Munk i Andkærgård med en opsættelse her af landstinget 14/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Hans Tøstesen i Andkær for et gammel kontrakts brev, som skal være gjort imellem Terkild Nielsen og hans brødre Tomas Nielsen og Hans Nielsen, dateret Holman herreds ting 1572, hvormed han sig og sine medarvinger ville tilholde det bondebolig Pajkær for ejendom, uanseet Tomas Nielsen og Hans Nielsen efter skøder og adkomster har bortsolgt til Mejling Peder Tomasen halvparten af samme bondegård, såvel som i fornævnte bolig og anden gårds tilliggelse, som de i deres skøder bekender dem at have til forhandlet fra deres andre søskende. så mødte Hans Tøstesen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting, som 1572 mandagen næst for jul udganget, det Terkild Nielsen, Hans Nielsen og Tomas Nielsen i Andkær tog hverandre i hånd, således at de er venligt forligt, at eftersom Terkild Nielsen er udflyttet fra os af den bondegård, vi påboer i Andkær med minde og til det bolig Pajkær, det at have til sin arvepart og ejendom med dets tilliggelse, og han lod sig dermed orge og nøje: så og efterdi fornævnte gamle kontrakts vidne befindes en afhændelse på fornævnte bondeejendom, som Terkild Nielsen skulle beholde, og ikke derfor nogen lovbud er sket efter loven, men bevises med en kontrakt, 1630 oprettet, Peder Tomasen samme bolig at være tilskiftet, og ikke bemeldte gamle kontrakt da i det ringeste er omtalt eller påstået, meget mindre til tinge eller andre steder, førend nu i juni forleden, at være læst, forkyndt eller påskrevet, Tomas Pedersen, Hans Pedersen og deres medbrødre og tilforn har vidnet i lige mening om samme boligs brug, hvilke deres vidne ved vores endelige dom er underkendt, og de dog den nu atter har fornyet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme forgemte kontrakt, ej heller fornævnte bagvidne og dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(319)

** var skikket Hans Jørgensen Gesten i Brejning med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Mads Nielsen i Gaverslund for et vildig og usandfærdig vidne, han til Holman herreds ting 15/2 sidst forleden har forhvervet, anlangende at Hans Jørgensen skulle have lovet Mads Nielsen at holde hans søn Peder Madsen kvit for soldat eller og leje en karl for ham, om han blev udskreven, hvilke vidne at være vidnet af Mads Nielsen egen hustru og umyndige datter, Hans Jørgensen dog højligen benægter med sine oprakte fingre og ed, så han det aldrig lovet har og ikke heller var mægtig at holde: så og efterdi det befindes Gertrud Madskone og Bodil Madsdatter at være vildig, de og har vidnet efter Hans Jørgensens ord og løfte, som han ikke er bestendig, men højligen benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom og deler, derefter drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(321)

** var skikket Hans Jørgensen Gesten i Brejning med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Hans Hansen i Skærup, delefoged i Holman herred, for en dom han over ham skal have forhvervet, som han skulle stande til rette for ulydighed, for han ikke mødte på Koldinghus, da soldater blev udskreven, uanseet at Hans Gesten var med sin vogn i holdsægt og age en af KM kancelli bude til Haderslev, som han har med portnerens seddel at

bevise, og kunne i den hårde vinter og vejr ikke komme hjem så hastig, at han kunne møde, formener fordi samme dom bør magtesløs at være: så og efterdi med Jacob Poulsens portners seddel bevises, det Hans Jørgensen 2/2 har været i holdsægt at age en kancelli bud til Haderslev, så han fordi ikke kunne komme så tidlig hjem, det han kunne komme til Koldinghus til samme udskrivelse, og han dog er tildømt for ulydighed at stande til rette, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom bør at komme Hans Jørgensen til nogen forhindring.

(322)

** var skikket Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Vesterherred, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Nielsen i Styg, birkefoged til Lønborg birketing, for en dom han fil fornævnte birketing 17/5 næst forleden skal have afsagt imellem Laurits Lauritsen og Peder Hansen Varisbøl, forrige birkefoged, anlangende en dom Peder Hansen 26/6 1632 dømt og afsagt har om betaling for soldaters hold, eftersom birkemændene ved stokkenævn har dem til forpligtet at betale Laurits Lauritsen for samme soldaters hold, og Peder Hansen ved en ubillig udflugt har fornævnte birkemænd kvit dømt, og samme hans dom her til landsting skal være magtesløs dømt, og birkeretten formelder, at når nogen birkefoged ved ulovlig udflugt retten spilder, da skulle de stande sagvolderen til rette for hvis skade, kost og tæring, han derover har lidt, og Christen Nielsen dog ligevel imod birkeretten har Peder Hansen derfor kvit dømt: så og efterdi samme birketings dom ikke er endelig, bør den at være som udømt var, og sagen igen til birketinget at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem uden videre forhaling eller ophold endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(323)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Christen Mouridsen i Hede med flere for to vidner, de til Ginding herredsting 23/7 og til Tvis birketing 19/6 næst forleden vidnet har, anlangende nogen fælles brug, som de præsten, som har boet i Felding præstegård, skulle have haft i heden østen og norden den adelvej, som går fra Felding kirke, og somme har vidnet på 40 år og somme mindre, og en part vidnet, at imidlertid ej skulle være om tvistet, uanseet tvært imod med adskillige klage tingsvidner og breve skal bevises, at der tilforn tit og ofte om samme hedebrug skal være påklaget og omtvistet: så og efterdi de mænd, i Tolstrup boende, ikke befindes for det første vidne ved deres rette navn at være givet varsel, Christen Henriksen og Christen Pedersen i Dal og i det andet vidne har været to af de otte mænd tilhørere, og tilmed stævningsmænd, der og ikke befindes for samme synsvidne at være givet varsel for hvilken tid, de skulle være på åstederne, ikke heller Knud Gyldenstjerne for samme vedkendelse er givet nogen varsel, samme sidste birketings dom og er uendelig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme Jens Christensen Halgård og hans medbrødres vidner ej heller fornævnte synsvidne, uendelige dom og vedkendelse så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Knud Gyldenstjerne har tilkendt sig at vil lade kalde på sandemænd, ret markskel at sværge og gøre, da bør Jørgen Jensen, Peder Jepsen og deres medfølgeres vidner såvel som fornævnte birketings dom ikke deri at komme han til nogen forhindring.

(329)

** var skikket velb fru Anne Munk, salig Børge Trolles, til Pallesbjerg på hendes tjener Christen Nielsen i Tokesdal hans vegne hendes visse bud Christen Christensen i Svendsholm med en

opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Jepsen i Nørgaard og hans to døtre Karen Christensdatter og Anne Christensdatter for et vidne, de til Ulfborg herredsting vidnet har, bemeldende at de skulle have seet, at Jens Villadsens dreng Christen Nielsen i Tokesdal kom ridende hjem på en øg og red så straks tilbage igen ned ad Bøtvang med en fork i hans hånd, og nogen stund derefter kom han igen og havde fået skade, hvilken vidne fru Anne Munks fuldmægtig formener vildig at være, idet Christen Jepsen er Christen Christensens far, og de to piger hans søstre, endnu hid stævnet Simon Jensen i Meldgård for et vidne, han 11/6 til fornævnte ting forhvervet har, anlangende sårmål, Christen Christensen skal have haft, og ikke fornævnte syn skal stemme overens: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, syn og sigtelse magtesløs at være.

(330)

** var skikket velb Jacob Grubbe til ---- hans visse bud Villads Jensen i Byskov og havde stævnet Jens Christensen i Vintersgård og hans medbrødre 12 nævninger, for de 7/11 sidst forleden til Skodborg herredsting har svoret Else Jensdatter Degn, som boede på Hede i Fabjerg, en fuld kirkenævn over for trolddomssag efter adskillige vidner og sigtelsers indhold, hvilke med deres nævnings ed videre skal være at bevise og erfares kan, hvorfor Jacob Grubbes fuldmægtig formener, samme deres ed og tov ret at være, og Else Jensdatter Degn for slig hendes trolddoms bedrift bør at straffes på sit liv: så og efterdi ikke befindes i fornævnte nævnings ed at være inddraget nogen vidner, sigtelse eller anden kundskab, som Else Jensdatters onde løfter eller trolddoms gerning, hvorefter de deres ed kunne fundere, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme nævnings ed så lovlig, at den bør at komme Else Jensdatter til skade, og efterdi Villads Jensen beråber sig igen at ville kalde på nævninger, ved vi ikke på vidnerne at dømme, førend nævninger derom igen om tovet har, og hvem siden påskader, da gås derom hvis ret er.

(334)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til Nørvang herredsting 3/5 sidst forleden dømt har, iblandt andet hvis det belanger sig, han ikke kan bevise fornævnte åringer sin tiende at have ydet, det endelig at yde og klart gøre, eftersom han har avlet til i fredens tid, hvorefter han 16/8 har sted høring over ham til fornævnte ting og ladet han fordele for fornævnte tiende: så og efterdi ikke for fogden er bleven fremlagt rigtig restants, det Tomas Jensen med samme tiende skulle restere og tilbage stå, og han dog er tildømt det at yde og klart gøre, så han derefter er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom i den punkt at være som udømt var, og Tomas Jensen af den dele, han derefter i kommen er, kvit at være.

(336)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Peder Poulsen i Givskud, for han ikke 3/5 sidst forleden ville dømme i den sag imellem Erik Bille til Kærsgård og Tomas Jensen, som han ved sin udgivne stævning har stævnet Erik Bille til Nørvang herredsting for sig i rette med sine jordebøger og andet for adskillige ulovlig, det Erik Bille har ladet ham påføre for 15 år siden, og brugt dertil adskillige middel, som han formener burde ikke at have været brugt, findes han at have været dømt fra sin gård, hvori han mener Erik Bille at have gjort imod lov og ret, og formente Tomas Jensen, at efterdi Peder Poulsen intet har dømt efter hans stævning, han dermed har gjort

ham uret, og burde derfor at stande til rette: så og efterdi det befindes Peder Poulsen at have meddelt Tomas Jensen sin skriftlig stævning over Erik Bille, som han siden i sin dom har ladet inddrage, og dog intet derefter har dømt enten til eller fra, da ved vi ikke andet derom at sige, end Peder Poulsen sig jo dermed har forseet, og bør derfor at igen give Tomas Jensen hvis billig kost og tæring, han derover har lidt og anvendt.

(337)

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl med en opsættelse her af landstinget 28/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til Nørvang herreds ting 22/12 sidst forleden har dømt velb Johan Brockenhuus til Lerbæk syv svin til, skulle være fundet i Tinnet skov, indtil så længe det anderledes blev bevist, eller samme svin ville sig vedkende, dernæst for en anden dom, Peder Poulsen 8/12 dømt har Johan Brockenhuus samme syv svin til, hvorimod Tomas Jensen formener sig at være sket forkort, og mener samme svin burde ikke så at have været ham fradømt, efterdi de ikke skal have været uden to ting oplyst: så og efterdi med tingsvidner og hjemtings opsættelse bevises, samme syv svin tre tingdage, efter at de af Johan Brockenhuuses skov er bleven indtagen, lovlig at være oplyst, og ingen har dem vedkendtes, Tomas Jensen og selv har været til tinge, der samme to domme udgivet er, og ikke heller han da udførligen har villet vedkendt sig samme svin at tilhøre, så fogden fordi har tildømt Johan Brockenhuus samme svin at følge, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme domme at sige eller magtesløs dømme.

(339)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, befalingsmand på Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Tomas Henriksen i Dal, Erik Knudsen i Tvislund og Poul Knudsen i Dyrmose, tre af sandemænd i Tvis birk, for de til Tvis birketing 5/8 næst forleden har Niels Miltersen i Stagshede, Mads Knudsen med flere, tjenende i Stagshede, hver en fuld vold oversvoren, formedelst nogen lam og små kreatur skulle være kommen over hr Hans i Felding præstegård hans korn, og samme deres ed og tov grundet og funderet på nogle ufuldkomne vidner, ej agtet eller anseet, det ikke for sandemænd skal være bevist, at der nogen syn eller synsgerning på de åsteder, fornævnte vidnesfolk skulle have om vidnet: og nu mødte Christoffer Hansen og afstod samme vidner, syn og volds forfølgning, og efter sådan lejlighed bør det ingen magt at have, eller nogen til hinder eller skade at komme.

(340)

** var skikket Christen Christensen Skrædder i Hundkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Peder Lauritsen i Åby for to uendelige og en endelig dom, han på ham til Hammerum herreds ting skal have forhvervet 25/6 og 4/7, anlangende 10 sletdaler, en forgyldt spænde med mere, han ham skal have i pant sat, hvilke domme Peder Lauritsen på hans hustrus vegne og hendes medarvingers vegne skal have på ham forhvervet, som er Maren Pedersdatter, Laurits Pedersen, Peder Christensen, Maren Christensdatter, Anne Christensdatter og Mette Christensdatters vegne, hvilke fornævnte domme han formener ikke på ham forhvervet var efter nogen rigtig brev og segl, men aleneste efter en testamente, som salig Jep Pedersen i Herborg skal have gjort på hans yderste 11/1 1636 i Tjørring by, formente ham ikke pligtig være nogen gæld at betale: så og efterdi samme testamente ikke med Christen Skrædders brev og segl befæstes, ham at have været Jep Pedersen samme gæld pligtig, han det ikke heller vil være bestendig, men højligen benægter, fornævnte vidner og befindes på en død mand og efter

Christen Skrædders ord at være vidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme testamente, ej heller fornævnte vidner og den dom, derpå funderet er, bør at komme Christen Skrædder til hinder eller skade i nogen måder.

(343)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim, KM befalingsmand på Hald, på sin tjener Niels Miltersen i Stagshede hans vegne og havde stævnet Peder Christensen i Brejnholt, birkefoged i Tvis birk, for en dom han til Tvis birketing 19/8 næst forleden dømt har, hvori han har tildømt Niels Miltersen og Mads Knudsen i Stagshede at føre deres hjemmel til stede til nogen kampesten, skulle være af kirkens, som skulle ligge på salig Peder Skriver, som boede og døde i Stagshede, hans grav på Felding kirkegård, eller at stande til rette som for andet uhjemlet gerning, uanseet det ikke i det ringeste for birkefogden er bevist, at Niels Miltersen og Mads Knudsen skulle have lagt nogen sten på den salig mands grav. så mødte Christoffer Hansen og afstod samme vidner og dom: og efter sådan lejlighed bør det ingen magt at have, eller komme nogen til forhindring i nogen måder.

(344)

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Ålborghus, og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged til Nørherreds ting, for en dom han 16/1 sidst forleden dømt har imellem ham og afgangne Christen Pedersen i Gyris hans efterleverske, ved navn Inger Sørensdatter, som nu i Gyris boer, anlangende noget kapitels ejendom, liggende i Tarm by, som Gunde Lange er med forlenet af høje øvrighed, hvori han ikke har anseet salig mester Anders Vedels fæstebrev, som for ham blev i rette lagt, som indeholder at samme ejendom skal påføres bygge inden år og dag, eller fæsten dermed at være forbrudt, hvorfor Gunde Lange formener. hans dom magtesløs at være: så og efterdi det befindes samme bol i Tarm at være en særdeles kapitels ejendom, som Christen Pedersen i Gyris har sted og fæst med den kondition, han derpå skulle føre bygge inden år og dag, og ikke det er efterkommet, men Christen Pedersen og hans hustru Inger Sørensdatter det ligevel langsommelig tid har brugt, og fogden hende dog for tiltale fridømt, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom magtesløs at være.

(346)

** var skikket Mette Christensdatter i Hedegård hendes visse bud hendes søn Søren Poulsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til fornævnte herred 16/4 1634 dømt har, og deri tildømt hende den ganske resterende bondeskyld af Hedegård at udgive, uanseet hun og hendes salig husbond og medarvinger har holdt adelbursch af gården, hvis løn og bekostning løber ganske højt op, fast så meget som bondeskylden, og hendes salig husbonds arvinger ikke for samme dom skal findes at være stævnet, tilmed skal Christen Lauritsen, barnfød i Egelund, Christen Jensen sst og deres medarvingers fars mor afgangne Mette Harildsdatter, som døde 1625, skulle have tilhørt en part af fornævnte hele gårds bondeeje. dernæst hid stævnet Christen Lauritsen og Christen Jensen item Peder Lauritsen, Laurits Lauritsen, Maren Lauritsdatter og Johanne Lauritsdatter, alle fød i Egelund, med deres lovværger: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, finder vi efter sådan lejlighed samme domme magtesløs at være.

(347)

** var skikket Mads Christensen i Knabberup med en opsættelse her af landstinget 28/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han på fornævnte herredsting 9/7 sidst forleden dømt har, og tildømt Mads Christensen straks at betale både hans tiendekorn og anden omkostning til Johan Brockenhuus for år 1635, og ikke Christen Andersen har tildømt ham respit enten 8 eller 15 dage fornævnte tiende at betale efter forordningen, efterdi det beløber sig højere end 3 rigsdaler, og ej hovedsagen er vidnet for nogen kost og tæring, hvad han burde ham dem at give eller ej: så og efterdi Mads Christensen i hans skriftlig indlæg for herredsfogden, da dommen gangen er, har tilbudt Johan Brockenhuus samme tiendekorn at ville kontentere og betale med korn eller penge, som det gjaldt, om han derfor måtte blive forsikret, han og siden samme tiendekorn på Lerbæk, såvel som til herredstinget har tilbudt, og fogden dog har tildømt Mads Christensen omkostning til Johan Brockenhuus at udgive, hvorfor han og er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og dele i den punkt magtesløs at være, men belangende tienderne i sig selv, fogden har tildømt ham at udgive, som han ikke har efterkommet, ved vi ikke deri imod samme dom at sige, eller Mads Christensen for den post af samme dele at kvit dømme, førend han retter for sig, som der sig bør.

(350)

** var skikket velb Knud Gyldenstjerne til Tiim med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Sørensen, tjenende i Felding præstegård, Maren Pedersdatter og Niels Jensen sst for et vidne, de til Tvis birketing 8/7 næst forleden vidnet har, bemeldende at de den næste tirsdag tilforn syv uger skulle have seet, at Peder Christensen i Stagshede, Tomas Christensen sst og deres medfølgere 12 personer skulle have samlet, læsset og bortført hver dem med en læs lyng af heden øster adelvejen, som går fra Felding kirke og sønder på, og ført samme lyng til Tolstrup, hvilke vidne mener tvært imod med tingsvidne skal bevises usandfærdig at være vidnet: så og efterdi ikke befindes Johanne Christensdatter, Anne Nielsdatter, Karen Christensdatter, Inger Poulsdatter og anden Anne Nielsdatter med deres lovværger for samme vidnet at være given nogen varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og klage så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(351)

** var skikket Peder Nielsen i Fugdal med en opsættelse her af landstinget i sag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Karen Jørgens i Sønderby for en sigtelse og klage, hun har gjort over ham på Slavs herredsting 9/7 sidst forleden, at han skulle have slagen hende i hendes gård, hvilke han højligen benægter. dernæst hid stævnet Peder Madsen i Grindsted og hans medbrødre 12 nævninger, for de 30/6 har ham gårdfred oversvoren efter hendes egne ord og ubevist klage og sigtelse, hvorfor han formener samme deres tov bør magtesløs at være: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, og ingen nu er mødt med samme klage, sigtelse og nævnings ed at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme klage, sigtelse og nævnings ed magtesløs at være.

(352)

** var skikket Peder Jørgensen i Hessel hans visse bud Christen Pedersen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Anne Lauritsdatter og Hans Lauritsen i Krarup for et vidne, de 10/10 til Østerherreds ting vidnet har, anlangende at Peder Jørgensen skulle være kommen til Knabdrup den næste fredag for sankt bartolomei dag næst forleden, og da at have tre bud efter Laurits Hansen, at han skulle drage med ham til Galthoved efter en lægdsseddel, hvilke deres vidne han højligen benægter, at han ikke havde bud til Laurits Hansen, og ikke de i deres vidne forklarer, hvem samme bud har været. sammeledes stævnet Hans Gødesen i Galthoved og Laurits Poulsen sst for et vidne, de samme dag vidnet har, at Peder Jørgensen først med ukvemsord og siden med hug og slag overfalden Laurits Hansen, hvilke deres vidne Peder Jørgensen formener uret at være og af had og avind, af årsag Peder Jørgensen har på hans husbonds vegne tilforn har haft trætte med Hans Gødesen: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udførlig har vidnet om, hvorledes Peder Jørgensen er kommen i parlament med Laurits Hansen, ham slaget og gjort sår i hans knæ, så han derefter har holdt ved sengen og er død bleven, og intet derimod fremlægges, ikke så at være sket, da ved vi ikke imod samme vidner at sige, ---- befindes Laurits Hansen at have levet nogle uger, efter han havde fået slig skade i hans knæ, og da tilslagen andre bræk i lår, ben og andetsteds, som bevisligt er gjort, og bartskæren selv har tilstået sig at have skåren hul på hans sår, og fordi misligt om han af samme første skade er død eller og af bartskæren forsømt, og sandemænd for samme gerning har svoret Peder Jørgensen fra sin fred, da ved vi ikke den deres ed at kunne imodsige, med mindre af høje øvrighed ham benådes.

(357)

** var skikket Hans Dinesen i Tvild på sine egne så og Oluf Hansen sst og Peder Terkildsen i Holsted deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da med en seks ugers stævning at have stævnet alle salig Hans Buck i Sekær hans arvinger og kreditorer, anlangende en dom, Hans Dinesen, Oluf Hansen og Peder Terkildsen til Malt herreds ting 9/7 sidst forleden har forhvervet om hvis gæld, de kan have at fordre, og derfor at have indvisning i Hans Buchs gods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges fornævnte Hans Bucks udgivne brev til Karl Nielsen på 400 rigsdaler, som Hans Dinesen og hans medbrødre er forlovere for, og med Karl Nielsens brev at have indfriet, og ikke bevises med kvittants samme gæld at være betalt, men endelig dom derom til herredsting ganget er, sagen og her til landsting i seks uger er optagen, og ingen endnu er mødt nogen modstand derimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Hans Bucks arvinger jo er pligtig samme penge med des interesse til Hans Dinesen og hans med forlovere at betale, og fordi tilfinder Peder Lambretsen i Holsted og Hans Tuesen i Gørdinglund, som Hans Dinesen dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Hans Bucks arvingers bopæl, der udæske og gøre dem udlæg af deres løsøre, det rigtigen for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da dem i andet Hans Bucks efterladende løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(358)

** var skikket Mads Pedersen i Nybo hans visse bud Mikkel Jensen i Lund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Maren Jepsdatter i Krogsdal og hendes datter Maren Jensdatter sst for et vidne, de til Tvis birketing 3/6 næst forleden vidnet har, formeldende om nogen ord, Mads Pedersens hustru Karen Pedersdatter skulle på vores herres himmelsfærds dag og den næste søndag efter, sidst forleden, har

dem tilsagt om en ost, som Maren Jepsdatter hendes datter Inger Jensdatter skulle have hende frataget, hvilke vidne han mener vildigt at være, idet den ene er Inger Jensdatters mor og den anden hendes søster:
så og efterdi Maren Jensdatter og Maren Jepsdatter befindes vildig, og i deres egen sag at have vidnet, Christen Jensens kundskab ikke heller er uden én enige persons kundskab, som regnes for ingen vidne, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, såvel som samme dom og dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(360)

** var skikket Oluf Andersen i Mullesgård hans visse bud Knud Skrædder i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Laurits Mikkelsen i Vrågård for en dele, han 20/6 sidst forleden til Skodborg herredsting har forhvervet, anlangende to skæpper byg, han beretter at skal findes indskrevet i kirkens bog under en mands navn Laurits Nielsen, som skulle have boet i Mullesgård, som ingen mand der nu lever, kender eller ved af at sige, og endog har han forhvervet herredstings dele over Oluf Andersen for fornævnte skæpper byg, endog han aldrig skal findes samme mands arving: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele og opskrift magtesløs at være.

(361)

** var skikket velb fru Sofie Friis til Haraldskær hendes visse bud Tomas Christensen i Vejle med en opsættelse her af landstinget 28/9 sidst forleden, lyden de hende da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han på fornævnte herredsting 27/2 sidst forleden dømt har over hendes tjener Søren Hansen, møller i Haraldskær mølle, og i samme sin dom tildømt ham at tiende, alligevel har han ikke andet at bruge til møllen, end han af Haraldskærs indsvorne mark og endel en kort tid har været bevilget, og aldrig det skal bevises, at der er gangen nogen tiende af tilforn: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og dele magtesløs at være.

(362)

** var skikket Christen Nielsen i Skræddergård hans visse bud Jørgen Jensen, borgmester i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Niels Lauritsen i Vestergård og hans medbrødre for et vidne, de 6/7 dette år til Hjerm herredsting vidnet har, at Christen Nielsen skal have fæstebrev i gemme på KM anpart korntiende af Asp sogn, som menige sognemænd i fæste har. herhos fremlagde efterskrevne fæstebrev, dateret 4/5 1608: så og efterdi Christen Nielsen endnu har samme fæstebrev i sin værge, som han her i dag har fremlagt og igen i forvaring, sognemændene til bedste, annammet, så fornævnte vidner dermed bestyrkes og bekræftes, ham samme brev at have haft, som om vidnet er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, men efterdi fornævnte herredstings dom ikke er endelig, finder vi den såvel som fornævnte klage og dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(364)

** var skikket velb Jørgen Grubbe til Tostrup hans visse bud Stax Pedersen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Eskild Gøye til Brandholm for en endelig dom, den gode mand til Nørvang herreds ting 24/10 sidst forleden over Eskild Gøye forhvervet har, for en summa penge, nemlig 66 enkende rigsdaler in specie med sin efterstandende rente, efterdi han ikke har efterkommet hans brev og segl, hvilken dom Stax Pedersen på Jørgen Grubbes vegne formener ret at være, og Eskild Gøye pligtig at være og bør samme penge at betale efter hans skadesløs brevs indhold, eller og ved to gode mænd at have indlæg i Eskild Gøyes bedste gods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges fornævnte Eskild Gøyes udgivne skadesløs brev til Bendix Breide på fornævnte summa penge, hvilket igen til Jørgen Grubbe er opdragen at indfordre efter fuldmagts indhold, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme penge at være betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der gangen, såvel som her til landsting i seks uger opsat, så vi deri imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere ophold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Eskild Gøye jo er pligtig samme penge med sin rente og interesse til Jørgen Grubbe at betale, og fordi tilfinder velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og Jacob Krabbe til Væbnersholm, som Stax Pedersen på Jørgen Grubbes vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Eskild Gøyes bopæl, der udæske og gøre Jørgen Grubbe fyldest af hans løsøre, det rigtigen for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jørgen Grubbe i anden hans løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(1)

18/1 1637.

** var skikket Søren Hansen, møller i Haraldskær mølle, og havde stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til forskrevne herredsting 7/1 sidst forleden dømt og afsagt har, og i samme hans dom tildømt ham at tiende, alligevel han ikke har andet at bruge til møllen, end han af hans husbond fru Sofie Friis af Haraldskær indsvoret mark, og en del er bort lejet, har være bevilget for hans løn og daglige malen, og aldrig det skal bevises, at der er gangen nogen tiende af tilforn, og samme sag har her til landsting indstævnet 23/11 sidst forleden, Christen Andersens dom og dele er her magtesløs kendt for adskillige årsagers skyld: så og efterdi Hans Jensen og hans medbrødre har vidnet, det Søren Hansen har avlet både rug, byg og havre til Kvak mølles, hvilke Søren Hansen selv vedgår, såsom med vidne dermed befæstes, og herredsfogden fordi 7/1 sidst forleden har tildømt Søren Hansen møller tiende af samme avl at udgive, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne og dom at sige eller magtesløs dømme.

(2)

** var skikket velb fru Anne Gyldenstjerne, salig Ulrik Sandbergs, til Kvelstrup hendes visse bud Jacob Mortensen i Bjødstrup med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, lydende hende da efter en anden opsættelse at have stævnet Anders Christensen i Videbæk for en bænkebrev, han lader sig af berømme, som Peder Christensen i Pårup, Laurits Christensen ved Assing kirke og Jens Mogensen ved Arnborg kirke skal have udgivet, såvel som nogen domme og

deler over Troels Tomasen, Mads Sørensen og Tomas Christensen derefter skal være forhvervet, anlangende at de den næste torsdag efter påske anno 1634 i Videbæk til Anders Christensens skal have været nærværende til stede, da han efter hans salig hustru Margrete Madsdatter skal have holdt skifte og deling, som han formener med hendes efterladte børn, og da skulle hørt, at Troels Tomasen i Herborg, Mads Sørensen og Tomas Christensen skulle have lovet at gøre Anders Christensen afkald efter salig Margrete Madsdatters død for hvis, hendes efterladte børn kunne tilfalde efter hende, hvilke de højligen benægter aldrig at have lovet, men dem endnu som tilforn over Anders Christensen beklager, at han ikke har villet lade de fattige moderløse børn ske dem del, billig og ret var, hvorfor de ikke ville samtykke noget skifte at holde med ham: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, så finder vi efter sådan lejlighed samme bænkebrev, domme og deler magtesløs at være.

(3)

** var skikket velb Frands Kås til Indiur, KM befalingsmand over Nordlandene, hans visse bud Gabriel Mouridsen i Mariager og havde stævnet Poul Jensen i Assendrup, dommer til Tirsbæk birketing, for en dom han til fornævnte birketing 22/10 1636 dømt har, hvori han har fradømt Frands Kås 350 rigsdaler med sin rente og omkostning, som Frands Kås efter høje øvrigheds befaling har været forårsaget at indfordre, anlangende en arv efter salig Anne Jørgensdatter, forrige præstekvinde på Hinderø, hvilken arv Henrik Bille til Tirsbæk skal have sig tilholdt, og der ud af annammet fornævnte 350 rigsdaler 5/5 1631, hvorfor Gabriel Mouridsen på Frands Kåses vegne formener, samme birkefogeds dom bør magtesløs at være og ikke komme ham til nogen forhindring: da efterdi det befindes Henrik Bille at have mægtig gjort Henrik Hansen over Anne Jørgensdatters gods og formue at annamme, og han deraf 350 rigsdaler af ham har oppebåret efter hans kvittantsers indhold, hvilke 350 daler igen af lensmanden er tilfunden Frands Kås at skulle søge hos Henrik Bille ved mindelighed eller rettens proces, og birkefogden da endelig derom har sluttet, da bør den hans dom ingen magt at have, men Henrik Bille pligtig samme 350 rigsdaler med skadegæld og dets interesse til Frands Kåses fuldmægtig at betale, og fordi tilfinder velb Christen Kås til Skibstedgård og Verner Parsberg til Sødal, som Gabriel Mouridsen på Frands Kåses vegne dertil nævnt har, og inden i dag seks uger dem at forsamles og med herredsfogden drage for Henrik Billes bopæl, der udæske og gøre Frands Kåses fuldmægtig udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Frands Kåses fuldmægtig i anden hans gods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(7)

** var skikket Mette Villumsdatter i Brogård hendes visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, lydende hende da efter anden opsættelse at have stævnet Jep Lauritsen og Søren Lauritsen i sønder Bork for efterstå vidne og bænkeseddel de, Laurits Mikkelsen i sønder Bork til behjælpning, 3/8 næst forleden udgivet har, at det skulle være dem vitterlig i Guds sandhed, at salig Christen Ibsen, som boede i Brogård, var i sønder Bork med en øg, som blev holdt til Laurits Mikkelsens hest i år 1629, og samme tid fik han humle 3 skæpper med sig fra Laurits Mikkelsens, i år 1631- 1632- 1633-1634-1636 havde Mette Villumsdatter øg til Laurits Mikkelsens, og fik samme tid humle, hvilke deres bænkeseddel og kundskab Mette Villumsdatter hårdeligen ved hendes Gud og salighed benægter, at hun eller hendes salig husbond

aldrig har bekommet af Laurits Mikkelsen enten penge eller sligt: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme bænkeseddel, opskrift og dom magtesløs at være.

(8)

** var skikket Christen Christensen i Styg hans visse bud Jep Nielsen sst med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i Vostrup for en dom, han til Lønborg birketing for nogen år siden dømt har, og i samme sin dom tildømt Lisbet Christensdatter og Anne Christensdatter 17 daler at betale Jørgen Staffensen i Lyne hans hustru Maren Mikkelsdatter, som Christen Pedersen af Vostrup skulle have været Maren Mikkelsdatter pligtig, endog Lisbet Christensdatter og Anne Christensdatter skal have ladet arv og gæld opsige efter Christen Pedersens død: så og efterdi for Christen Pedersen sætfogden er i rette lagt Christen Pedersen i Vostrup hans forseglede brev til Maren Mikkelsdatter på 24 sletdaler, og ikke er bevist dem til fulde at være betalt, ej heller arv og gæld efter Christen Pedersen at være afsagt, og fogden fordi har tildømt hans hustru og datter Lisbet Christens og Anne Christensdatter samme gæld at betale, så de derfor er delt bleven, det og befindes Christen Christensen nu at have Lisbet Christens til ægte og hendes datter Anne Christensdatter hos sig, og birkefogden fordi har tildømt Christen Christensen dem at udlægge eller nam i hans bo, hvorefter i birkefogdens nærværelse i hans bo er udlæg og vurdering gjort, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme to domme, ej heller fornævnte vurdering, derefter sket er, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi vurderingen sket er, bør samme dele ikke videre at komme dem til skade.

(10)

** var skikket Gyritte Espensdatter i Fjerbæk hendes visse bud Jep Oldager med en opsættelse her af landstinget 7/10, lydende hende efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Bonniksen, ladefoged på Lønborg bisgård, for et vidne han 14/6 sidst forleden forhvervet har, formeldende i sin første indhold, at Christen Jensen i Vostrup, Christen Jensen i Lavstrup fornævnte dag vidnet har, at de skulle være opnævnt til Nis Bonniksens lovshøring, og at have hørt og seet, at han gav sin lov, bad sig Gud til hjælp, at han er ikke far til den barn, Gyritte Espensdatter fød og fanget har, som hun har ham der den dag derfor sigtet og beskyldt: så og efterdi Christen Jensen i Lavstrup og Christen Jensen i Vostrup har været tilnævnt at være Niels Bonniksens lovhøringe, og han da selv tolvte har givet sin lov og værn lovtid dags med gilde og lovfaste mænd imod Gyritte Espensdatters sigtelse og beskyldning, det han jo var hendes barnefar, hvilken lov hun af ham inden tinge har hændet,og intet imod samme lov fremlægges, hvormed den kan tilbage drives, ej heller bevises nogen af samme lovsmænd at være nederfældig, som på æsket er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme lovsed at sige eller magtesløs dømme.

(12)

1/2 1637.

** var skikket mester Jens Skytte, præst til Lønborg og Egvad, hans visse bud Jep Nielsen i Vostrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Laurits Sørensen i Lavstrup, Niels Sørensen, ladefoged på Lønborggård, med flere for en vidne, de 30/8 sidst forleden til Lønborg birketing gjort har, i hvilken en part af dem har vidnet,

at der ikke skal være gengen tiende eller kvægtiende af Lønborggård til de fremfarende præster i Lønborg, og en part har vidnet, at de aldrig har hørt eller fornemmet, at de formere præster i Lønborg har krævet eller begæret nogen korntiende eller kvægtiende af Lønborggård: så og efterdi ordinantsen udtrykkeligen formelder, lensmændene af alle KM og kongens slotte og gårde at skal give tiende, på det andre deraf kunne tage godt eksempel, og fornævnte vidnesbyrd dog med deres vidner Lønborggård for tiende til præsten ville befri, samme deres vidne ikke heller er endelig vidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller den dom, derpå funderet er, bør nogen magt at have, eller komme mester Jens Skytte nogen forhindring.

(15)

** var skikket Niels Nielsen i Avsumgård på sine egne og på hans mor Anne Anderskone i Kestrup og hans svoger Mikkel Jepsens vegne med en opsættelse her af landstinget i sag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Morten Panck i Kolding for nogen vidner, han til Kolding byting 22/6 1636 forhvervet har, formeldende Jørgen Knudsen, borgmester i Kolding, at have vidnet, at den næste søndag førend salig Anders Nielsen døde, kom salig Jeremias Hansen ind til ham, som han lå syg i hans hus, med en restants, som blev oplæst for salig Anders Nielsen, og han for sin svaghed undskyldte, den ikke at kunne underskrive, og nogen tid efter salig Anders Nielsen var begravet, kom hans arvinger til Kolding i Jørgen Knudsens hus og registreret indgæld og udgæld, og da berettet Jørgen Knudsen at have talt med Niels Nielsen, foged på Avsumgård, i Holstebro at han med hans medarvinger ville komme til Kolding og kontentere sin hustrus bror Anders Nielsens kreditorer, hvortil han svarede, at han med førderste lejlighed ville komme til Kolding og sin hustrus brors gæld at betale: da efter flere ord dem imellem var, blev de nu her for retten med sammenlagte hænder venligen og vel forligt, så Niels Nielsen på sine egne og sine medarvingers vegne lovet at skal give Morten Panck 250 sletdaler og dem erlægge i rede penge i hans hus i Kolding, halvparten til påske, og anden halvpart til mauritii først kommende, skadesløs i alle måder, eller derfor at lide dele til Kolding byting, hvilken tingdag derefter påæskes uden al varsel eller skudsmål, og dermed skal samme sag, fornævnte gæld anlangende, være bilagt, og alle vidner, restants og domme, deri forhvervet er, kasseret og ingen videre til hinder eller skade at komme.

(17)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne åbne pergaments brev, lydende som efterfølger, kendes vi efterskrevne Niels Brun i Sallinge, herredsfoged i Sallinge herred, Jens Bøg i Lundelse, Niels Lange i Espe, Jep Hansen i Pilgård, Hans Espensen i Højrup, og Jens Madsen i Bjerget gører alle vitterligt ved dette vort åbne brev, at år efter Guds byrd 1524 den tirsdag næst for sankt andrei apostoli dag på Sallinge herreds ting, da var skikket velb Anders Jacobsen på Søbo, hvilken der bedis, fik og fremlede et fuldt tingsvidne af otte efterskrevne trofaste dannemænd, der alle samdræktelig vidnede på deres gode tro og rette sandheds ord, det de den samme dag sandelig hørte og så, det Claus Olufsen af Fjællebro og Knud Urne af Søgård de hjemlede inden tinge og sagde så, at de var Anders Jacobsens lovhøring til en lov, han gjorde en lovhævd, hvilken lovhævd han gjorde lovlig dags med gildemænd og ---- som var gode ridemænds mænd og jordegne bønder at gøre ham sin efterskrevne hævd på Søbogård med al sin rette tilliggelse

(18)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Hjulebjerg hans visse bud Villads Jensen i Byskov med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Munk under

Tørring bjerg for en uendelig landstings dom, han lader sig af berømme nogen tid forleden at skal have forhvervet her til landstinget over nogen vidnesbyrd, Jacob Grubbe til Skodborg ting 16/5 sidst forleden skal have ladet forhverve på Christen Munks vegne for hvis overfald, han Jacob Grubbes tjeners hustru Maren Olufsdatter gjort har efter vidnesbyrds lydelse: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi bemeldte vidnesbyrd udførlig har vidnet ved dag og tid, dem at have seet Christen Munk slaget Maren Olufsdatter og i så måder om synlig gerning, og intet nøjagtigt Christen Munk derimod fremlægger, hvormed han samme vidne kan tilbage drive, da ved vi ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(20)

** var skikket Jacob Pedersen i Ullerup hans visse bud Niels Mouridsen i Viborg og havde stævnet Anders Pedersen, barnfød i Hyby, for et gældsbrev, han skulle have bekommet på en summa penge, nemlig 400 daler, hvilken brev han formener med stor praktik og underfundighed og ham til ulidelig skade skal være forhvervet og sammendigtet, og ikke af ham skal således være samtykt, ej heller det at have forseglet, men af andre på hans vegne uden hans fuldmagt, og at have til lokket hans egen morbror Peder Jensen i Ullerup og svoger Niels Sørensen i lille Ullerup det at forsegle, hvorfor han formener fornævnte brev bør magtesløs at være. dernæst fremlagde et tingsvidne af Elbo herredsting 16/6 1634, som indeholder Anders Pedersen at have ladet læse efterskrevne forseglede kontrakt lydende Knud Poulsen i stor Ullerup og Anders Pedersen, barnfød i Hyby, gør vitterligt, at eftersom os har imellem falden nogen iring og tvist, anlangende den arv, som jeg Anders Pedersen og min bror Jens Pedersen efter vores salig far Peder Poulsen i Hyby er til berettiget i Hyby, såvel som i den gård i Ullerup, som Knud Poulsen nu påboer, da efterdi jeg Knud Poulsen, som fornævnte min brorbørns værge nogen forseelse med samme arvs registrering er i kommen, så vi da samme sag på 5 dannemænd indgiven, og da er vi venligen og vel forligt, så at jeg Knud Poulsen forpligter mig at pantsætte til Jacob Pedersen for 600 sletdaler, af hvilke penge Jacob Pedersen skal udgive 400 sletdaler til Anders Pedersen og Jens Pedersen, og 200 sletdaler til Poul Pedersen at erlægge, dog skal Knud Poulsen og hans hustru Dorte Knuds selv nyde og beholde deres ejendom deres livstid: så og efterdi det befindes samme sag om fornævnte arv her til landstinget på dannemænd at være voldgivet, og derefter imellem dem oprettet kontrakt, det Jacob Pedersen 400 sletdaler til Anders Pedersen og Jens Pedersen skulle udgive, hvilken kontrakt Hans Pedersen i Ullerup på hans brors vegne til tinge har samtykt, så Jacob Pedersens brev dermed bestyrkes og bekræftes, og herredsfogden fordi har tildømt Jacob Pedersen sin brev at holde, og han derefter er delt bleven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme brev og dom at sige, ej heller Jacob Pedersen af den dele, han derefter i kommen er, at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(24)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Hjulebjerg hans visse bud Villads Jensen i Byskov med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Poul Jensen i Vestergård, Søren Lauritsen i Nørgård og deres medbrødre 12 nævninger af Fabjerg sogn, for de 9/1 sidst forleden til Skodborg herredsting efter adskillige vidner og sigtelser, for dem har været fremlagt, har svoret Else Jensdatter kirkenævn over for trolddoms kunst, formener samme deres tov og ed lovlig og ret at være svoret og burde ved fuldmagt at blive, og Else Jensdatter for samme sin onde bedrift og trolddoms kunst bør at straffes på hendes liv: så og efterdi udførlig er bevislig gjort, det Else Jensdatter på underskedelige tider og steder har lovet Mogens Olufsens børn, nemlig Jens

Mogensen og Maren Mogensdatter ondt, som dem efter sådan hendes onde løfter, Jens Mogensen på hans liv og Maren Mogensdatter på hendes helbred og førlighed med en voldsom og pinagtig sygdom, er hændt og vederfaret, hvorfor de Else Jensdatter har påklaget og beskyldt, det og er bevist hende med dem og deres far har været i tvist og uenighed, det hun dem slig ulykke lovet har, så Mogens Olufsen hende til hjemting, såvel som nu her for retten fuldkommelig har sigtet og beskyldt, det og med adskillige andre vidner bevises, Else Jensdatter efter sine løfter andre folk skade at have tilføjet, så hun langsommelig tid for trolddom har været berygtet, så alle fornævnte vidner og sigtelser i så måder om hendes onde gerninger med hverandre bestyrkes og bekræftes, og intet nøjagtigt hun derimod fremlægger, hvormed hun fornævnte vidner kan tilbage drive, eller beviser sig kristeligt at have forholden, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og sigtelser at sige eller magtesløs dømme, og efterdi loven bemelder, at om nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, så fornævnte nævninger, som i sognet hos Else Jensdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende enten at skære eller skylde, og de ved deres ed efter forskrevne vidner, nu er ved magt kendt, har hende kirkenævn oversvoret, da kunne vi ikke finde nogen årsag dem for den deres ed at fælde, men ved magt at blive.

(31)

1/3 1637.

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, hærværk at sværge over Tomas Jensen i Skovsbøl for den gård Skovsbøl, han bruger og besidder imod Erik Billes vilje og minde, efterdi hans fæste er ham fradømt og lovligen udvist: så efterdi det befindes samme udvisning i november sidst forleden at være gjort og forhvervet, og ikke nogen fardag siden er forbi passeret, ved vi ikke nu at stede fylding på sandemænd.

(32)

** var skikket hr Eske Gregersen, sognepræst i Lomborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mette Sørensdatter, fød i Fjaltring præstegård, for et vidne og klage, hun til Bøvling birketing vidnet og gjort har 25/11 sidst forleden, blandt andet indeholder at hun skulle have været i Lomborg præstegård den næste mandag for pinsedag sidst forleden og bedt om almisse, og skulle have talt med hr Eske Gregersen, hvilke hr Eske Gregersen ved sin ed højligen benægter, at hun ikke har været i Lomborg præstegård samme dag, men noksom skal bevises, at hr Eske Gregersen var i en anden gård, men at have vidnet om ublu gerninger, han skulle have gjort med hende, og han endnu såvel som tilforn ved sin højeste ed benægter, en hun det af letfærdighed og af had og avind løgnagtig at have ham påsagt, mener samme hendes vidne og klage bør magtesløs at være og ikke at komme hr Eske Gregersen på hans hæderlige rygte og navn til hinder eller skade: så og efterdi med fornævnte vidner, hr Eske Gregersen nu fremlægger, bevislig gøres, Mette Sørensdatter i fjendernes tid at have ført et letfærdigt levned og efterfulgt rytterne på adskillige steder fra en kvarter til en anden, og af en part dem for samme onde smitsom syge været berygtet, som hendes egen mand og i lige måde under bartskærs hånd har påklaget, det hun ham sådan smitte har påført, så alle fornævnte vidner i så måde med hinanden bestyrkes og bekræftes, og intet derimod fremlægges, hvormed de kan tilbage drives, og hr Eske Gregersen og med stokkenævn, sognevidne, såvel med syn beviser, sig ærligen og kristeligen at have levet med

sin ægtehustru forholdt, og ikke med sådan smitte være beladen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, stokkenævn at sige eller magtesløs dømme, men Mette Sørensdatters enige letfærdige og ubeviste beskyldning dermed magtesløs at være, og ikke at komme hr Eske Gregersen på sit ærlige rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder.

(40)

** var skikket Niels Pedersen i Varde hans visse bud Jens Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Jensen Rerup, borger sst, for et brev, han til Jens Christensen Haderslev, borger i Varde, udgivet, dateret 12/7 1635 i sin mening at han skulle være Jens Christensen 8 sletdaler skyldig at betale til sankt mortens dag der næstefter, og dersom samme penge ikke udkom, da skulle Jens Christensen have forlov til sig at annamme den røde ko, han da havde, og den at beholde for en fuld køb, hvilket brev han beskylder for en bænkebrev: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi det befindes Christen Jensen Rerup 12/7 1635 at have pantsat samme ko til Jens Christensen Haderslev for 8 daler efter hans brevs indhold, hvilke og med Peder Andersens vidne bestyrkes, det og med tingsvidne bevises, Christen Rerup 15/2 1636 samme ko til Jens Christensen at have solgt og derpå drukket lidkøb, så samme pantebrev, vidne og lidkøb med hinanden bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme brev, vidne og lidkøb at sige eller magtesløs dømme, men Christen Rerups udgivne brev til Niels Pedersen, såvel som Hans Christensens dom og dele, derefter dreven er, derimod ikke at komme Jens Christensen hans brev på samme ko til forhindring, sammeledes efterdi Daniel Phillipsens intet har dømt i sagen til eller fra, finder vi den som udømt var.

(44)

** var skikket Gravers Pedersen i Sønderbygård på sine egne og på Peder Olufsen i Nu hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Just Madsen i Lysgård for et bænkebrev og vidne, han under hans forsegling har udgivet, hans brødre såvel som ham selv til behjælpning, imod hvis tiltale, Gravers Pedersen og Peder Olufsen på salig Maren Madsdatters børns vegne har til Christen Madsen i Langtind anlangende fornævnte børns anpart i hvis gæld, Herning kirke var salig Mads Jensen pligtig, og med sådan hans enige vidne selv ville tilvidne sig og sine brødre hvis, fornævnte børn efter deres salig oldefar i samme gæld burde være berettiget, uanseet Gravers Pedersen og Peder Olufsen har afstanden den rette oldearv, de efter deres salig far efter loven kunne være tilfalden. dertil stævnet Niels Madsen i Lervad, om han har noget dertil at svare. derhos fremlagde Gravers Pedersen efterskrevne tingsvidne af Bølling herredsting 2/6 1634, Erik Christensen i Degnbol med flere at have vidnet, at de 16/5 sidst forleden var de over en venlig skifte og jævning mellem Kirsten Madskone i Langtind på den ene og salig Mads Justsens arvinger, som er Just Madsen, Niels Madsen, Christen Madsen på deres egne vegne, Henrik Christensen i Skadstoft på sin hustru Bodil Madsdatters vegne, Gravers Pedersen i Sønderbygård på salig Morten Olufsen af Nugård sine to børns vegne, Peder Olesen i Nugård på sine to børns vegne, som er salig Mads Justsens børn og børnebørn, på den anden side: så og efterdi med skiftebrev bevises, det fornævnte arvinger samtligen har bevilget søstre og søsterbørn at tage lige lod ved bror, så de derefter har gjort skifte, og Just Madsen dog derimod fornævnte seddel har udgivet, det han ikke havde samtykt hans søsterbørn en broderlod i samme kirkegæld, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme

seddel, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det må komme fornævnte børn imod fornævnte skiftebrev på deres anpart i samme gæld til hinder eller skade i nogen måder.

(47)

** var skikket Niels Olufsen Skipper, borger i Ribe, hans visse bud Peder Christensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opaættelse at have stævnet Peder Pedersen i Tvismark på Rømø for en sognevidne, han i Rømø kirke 13/2 1602 skal have forhvervet, lydende at Hans Pedersen Holm på Rømø stod fornævnte dag på sognestævne i Rømø kirke, og sagde sig at have fuldmagt af sin bror Christen Pedersen, borger i Ribe, at på sin brors vegne skøde og sælge Peder Pedersen og sin bror Mads Pedersen deres faderlige arv og eje, dog ikke skal befindes eller bevises, at Hans Pedersen Holm samme dag nogen fuldmagt af sin bror skal have fremlagt, men aleneste sine egne blotte ord, hvormed han kunne være sine halvbrødre til behjælpning, og ikke nogen rigtig skifte og deling om samme arvedeling i nogen måder skal være gjort, dog ligevel Peder Pedersen og sine bror Mads Pedersen fornævnte Niels Olufsen på sin hustru Kirsten Christensdatter hendes retfærdige faderlige arv og eje efter samme sognevidne i langsommelig tid skal have hende opholdt, hende til stor skade og afbræk. da er sagen opsat til i dag, hvilken opsættelse findes på Ballum birketing 24/2 og på Rømø for Peder Pedersen, Mads Pedersen, Hans Holms arvinger Peder Hansen Holm, Christen Hansen Holm og hr Jesper Gundesens arvinger Peder Jespersen 22/2 sidst forleden at være læst og forkyndt: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme sognevidne og bænkebrev magtesløs at være.

(48)

** var skikket Poul Pedersen i Bjert med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen i Dons, delefoged i Brusk herred, for en endelig dom han efter to uendelige han til Brusk herreds ting kort tid forleden forhvervet har over Poul Pedersen, og tildømt ham at betale 12 rigsdaler til sagefald efter Dorte Olufsdatters sigtelse, eftersom hun skal have beskyldt ham for hendes barnefar, hvilke hendes sigtelse ikke til tinge skal være gjort i hendes lovværges nærværelse, ej heller med præstens kundskab eller de dannekvinders bevis, som har været hos hende i hendes barns fødsel, skal bevises, at hun ham har udlagt for hendes barnefar, hvilken hendes sigtelse han højligen benægter, at han i det ringeste har haft nogen legemlig omgængelse med hende: så og efterdi det befindes sagen i seks uger at have været optagen, og ikke samme sigtelse nu fremlægges, vi ikke heller uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme sigtelse, såvel som de domme, derefter dømt er, magtesløs at være.

(49)

** var skikket Jens Mortensen i Vork og Peder Mortensen i Tudvad med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Tomas Sørensen, barnfød i Tudvad, for en skriftlig klage og sigtelse, han 3/2 sidst forleden på Jerlev herreds ting fremlagt har, klaget og sigtet dem til fulde mål, at de 20/1 skulle have været på vej og sti for ham og da at have slagen sand og skarn i hans øjne og ansigt og berøvet ham 6 sletdaler, hvilken klage og sigtelse Jens Mortensen straks på fersk fod, såvel og her for retten hårdelig benægter. disligeste stævnet Søren Pedersen i Tudvad og hans hustru Kirsten Sørens for et vidne, de fornævnte dag med deres søn vidnet har: så og efterdi Søren Pedersen og hans hustrus vidne befindes vildige med deres egen søn at være

vidnet, så fornævnte sigtelse ikke med nøjagtig og uvildige vidner er bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sigtelse, vidne og syn så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(54)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, foged på Lergrav, med en opsættelse her af landstinget 18/1 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mads Jensen i Fleng for et vidne, han til Hammerum herredsting 24/12 sidst forleden vidnet har, at han nu i den anden sommer sidst forleden skal have tjent i Bredvig og vogtet Jens Lauritsens køer, og ikke Jens Lauritsen skal have været ene med hans køer, disligeste stævnet Christen Christensdatter, tjenende i Nygård, med flere, for de har vidnet, at de på adskillige tider skulle have seet Jens Lauritsen stande bag ved en hvid ko og haft sin legemlige omgængelse med den, og siden skulle have ladet den slagte: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd, nemlig Peder Nielsen, Kirsten Lauritsdatter, Jens Lauritsen, Kirsten Christensdatter og Ellen Nielsdatter udførlig har vidnet dem adskillige tider og steder skinbarligen og øjensynligen at have seet Jens Lauritsen haft sin fællig og uhørlige bedrift med samme hvide ko, hvilke de og straks efter for andre folk har åbenbaret og tilkende givet, dem at have seet, som de og til tinge har om vidnet, bemeldte vidnesbyrd og samtligen nu her i dag for retten ved højeste ed samme deres vidne har været gestendig dem i alle måder at have seet og være vitterlig, som forskrevet står, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, hvormed de kan tilbage drives, så nævninger fordi har Jens Lauritsen kætteri oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, ej heller den nævnings ed, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme, men de vidner og syn, Jens Lauritsen derimod fremlagt har, kunne vi ikke kende så noksom, at de ham derimod for slig ublu gerning kan befri, men magtesløs at være.

(70)

** var skikket Niels Madsen i Herning præstegård med en opsættelse har af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Joen Pedersen i Gammelgård, Erik Pedersen i Degnbol med flere for en vidne, de til Bølling herredsting 15/8 sidst forleden vidnet har, hvori de har vidnet, at alle de agre, enge og ejendom, som bruges til Søndergård, har været brugt til fornævnte gård så længe, de kan mindes af de mænd, som har boet i Søndergård, i hvilke vidne de ikke forklarer ved hvad brug, fornævnte ejendom brugt til fornævnte gård med plov, harve, drift eller grift, eller om det er brugt under én redsel og afgift eller ikke, tilmed har vidnet om ejendom, som er imod loven, mener samme vidne burde magtesløs at være. dernæst stævnet Jørgen Jensen i Herborg, tingholder på Bølling herreds ting, for en henfindelse dom, han til fornævnte ting 5/9 næst forleden afsagt har, hvor da Niels Madsen for fogden har stævnet Jesper Jensen i Søndergård, for han bruger hans bondeejendom imod hans vilje og minde uden afgift og fæste, som hans formænd efter anden har udgivet til hans forældre, søskende og medarvinger. i lige måder stævnet Christen Madsen og hans hustru Anne Jacobsdatter i Lem kærgård, Niels Christensen sst Jens Nielsen i Højsgård for et vidne, de til Bølling herredsting 29/8 sidst forleden vidnet har, anlangende om nogen skyld og landgilde, de mænd i Søndergård skal have ydet til Lem kærgård. dernæst fremlagde efterskrevne brev, med to segl forseglet, lydende Jep Miltersen og Markor Christensen i Søndergård i Lem sogn kendes at have sted og fæst af Mads Nielsen i Lem kærgård to efterskrevne øde byggesteder, som ligger vesten ved vores gård Søndergård, actum Søndergård i Lem sogn 5/6 1590. derhos fremlagde et skiftebrev, dateret præstegården på Holm 26/4 1590, som indeholder Mads Nielsen i Kirkeby i Vium sogn og Laurits Nielsen i Sønderbygård i Holm sogn i

dannemænds nærværelse at have været over skifte og jævning om al deres urørende arvegods, som de efter deres salig far og mor er tilfalden, som indeholder Mads Nielsen iblandt andet at være tilskiftet en gård, kaldes Agerbo, med to øde byggesteder i Lem sogn, som Jep Miltersen og Markor da i brug havde. endnu fremlagde to pergaments brev med hængende indsegl, dateret 1532, samt efterskrevne lovhævd under dato 1524 indeholder Mads Lauritsen at have været på vester Kærgård og indvordet vester Kærgård med al sin rette tilliggelse, som efterfølger: så og efterdi med adskillige gamle dokumenter, skiftebreve, taksering og lovhævd bevises, samme ejendom i langsommelig tid at have tilhørt Niels Madsens forældre og ham, så samme stedsmåls brev, vidne og tilbud dermed bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme stedsmåls vidne og tilbud at sige eller magtesløs dømme, men Joen Pedersen og hans medfølgeres vidne derimod ikke at komme Niels Madsen på samme ejendom til hinder eller skade, og efterdi Jørgen Jensen ikke har dømt i sagen til eller fra, findes vi den hans henfindelse at være som udømt var.

(76)

** var skikket Hans Andersen i Assendrup hans visse bud Jesper Staffensen i Bredballe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Søren Knudsen, byfoged i Vejle, for en dom han skal have dømt og afsagt imellem ham og Jørgen Pedersen i Davgård, hvori han skal have tilfunden Hans Andersen at betale Jørgen Pedersen 110 kurant daler efter et voldgifts vidnes indhold, hvori Hans Andersen formener sig storligen at være forurettet, idet Søren Knudsen imod loven og recessen har draget ham fra sit rette værneting og til Vejle byting: så og efterdi det befindes samme sag her til landsting på dannemænd at være voldgiven, som skulle møde i Vejle parterne at imellem sige, hvilket de og har gjort og tilkendt Hans Andersen på Frands Mortensens vegne at give Jørgen Pedersen 110 kurant daler, så gælden fordi der i købing er gjort og efter birkeretten burde at betales, og byfogden fordi har tildømt Hans Andersen samme afsigelse at efterkomme og pengene at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(77)

** var skikket velb Verner Parsberg til Lynderupgård hans visse bud Mogens Christoffersen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Birgitte Pedersdatter i Engvig for et vidne eller sigtelse, hun til Bølling herredsting 7/11 sidst forleden skal have gjort og vidnet, anlangende at Søren Lauritsen noget efter sankt peders dag sidst forleden skal have sendt bud efter hende, at hun skulle komme til ham og gøre regnskab om nogen vævning, og hun da skal være kommen til ham, og formedelst hun ikke ville ligge hos ham, skulle han blevet vred og lovet hende ondt, som hun siden straks skulle have vederfaret: så og efterdi Birgitte Pedersdatters vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, tilmed i hendes egen sag, de andre og har vidnet om hendes ord og mundheld, og ikke om nogen deres egen vitterlighed, da kunne di efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og kundskaber så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(80)

** var skikket hr Simon Andersen, sognepræst i Seest, hans visse bud Gregers Pedersen Lilleballe i Kolding og havde stævnet Hans Jensen af Søholm for en dom, han til Kolding byting 28/1 1637 forhvervet har, at han såvel som salig hr Antonius Hansen, forrige Guds ords tjener til Brande kirke, skal have forlovet for salig hr Peder Poulsen, forrige Guds ords tjener til Højen og Jerlev kirker, for

150 sletdaler med efterstående rente, som salig hr Peder Poulsen for 38 år til forleden har været salig Peder Helt, fordum rådmand i Kolding, skyldig, som samme dom indeholder, og imidlertid har salig Peder Helt eller hans arvinger aldrig krævet eller tiltalt hr Simon Andersen i Seest eller salig hr Antonius Hansen i Brande: så efterdi af bemeldte dom forfares, hr Simon Andersen ikke at være mødt til gensvar, og samme dom dog er endelig udgivet, endog sagen tilforn ikke i seks uger har været optagen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have.

(81)

** var skikket Mikkel Jepsen i Kamstrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til fornævnte herredsting 1/6 1635 dømt har imellem Mikkel Jepsen på Dorte Sørensdatter, fød i lille Borum, hendes vegne, som han er værge for, og salig Peder Sørensen, som boede i Bjerrum, hans hustru og arvinger og deres fuldmægtige, anlangende at Dorte Sørensdatters fædrene arv, oldearv, såvel arv efter hendes salig søster, som salig Peder Sørensen har haft under sin værgemål, og derfor ikke i det ringeste aldeles ingen rede og regnskab har gjort Dorte Sørensdatter, og samme sag for fornævnte herredsfoged forgangen år 1634 har været indstævnet, og at han da har salig Peder Sørensens hustru og arvinger kvit dømt for samme arv og regnskab, hvilken dom her til landstinget er magtesløs dømt, og Peder Sørensen tildømt for samme arv at stande til rette, og eftersom sagen nu på ny har været for herredsfogden indstævnet, og han nu såvel som tilforn salig Peder Sørensens arvinger kvit dømt for samme arv og regnskab, efterdi for fogden bevistes at Dorte Sørensdatter mor og stedfar har til dem annammet hvis klæder, Dorte Sørensdatter har arvet efter hendes salig søster, og hvad Dorte Sørensdatters oldearv sig belanger, hendes mor Maren Andersdatter deraf at have oppebåret af salig Peder Sørensen 20 sletdaler, dog Mikkel Jepsen formener, herredsfogden uret i samme sag at have dømt, og samme hans dom burde magtesløs at blive. havde og hid stævnet Maren Sørensdatter i Bjerrum med hendes lovværge, Jens Olufsen i Højbjerg, Jens Christensen i Brejnholt på deres hustruers vegne og Peder Mørk i Østergård hans umyndige børn Kirsten Pedersdatter og Ingeborg Pedersdatter med deres lovværge og Christen Pedersen, som boede på Nissumbol, om han har noget dertil at svare: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør, og parternes dokumenter for ham at i rette lægges.

(83)

** var skikket Erik Olufsen i Noes med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anne Knudsdatter i Kolding og hendes lovværge for et pantebrev, hun efter gammelt kasseret skiftebrev, som han formener, skal lade sig af berømme, anlangende den gård og grund, som hendes salig far Knud Kusk til hr Poul Nielsen, fordum i Lejrskov, skal have lovlig i pant sat for en summa pending, og hun efter hendes salig far skal befindes en ret arving og kreditor skulle ville påføre ham og hans medarvinger en unødig trætte for samme deres sandfærdige pant, og efterdi ikke nogen pantebrev hos hende skal befindes, formener samme pant lovlig og ret at være, som hendes salig far salig hr Poul Nielsen i Lejrskov givet og gjort har, bør ved sin magt at blive: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og den da i seks uger til i dag er optagen, og ikke Anne Knudsdatters fuldmægtig samme pantebrev i rette lægger, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme pantebrev, Anne Knudsdatter sig af berømmer, magtesløs at være.

(84)

** var skikket Johan Friis, borger i København, hans visse bud Clemend Madsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til Nørherreds ting 1/12 sidst forleden afsagt har imellem hans fuldmægtig Clemend Madsen og hr Gregers Envoldsen, sognepræst til Hemmet og Vium kirker, anlangende en stor summa penge, nemlig 227 rigsdaler, som Johan Friis skal have forstrakt og godsagt hr Gregers Envoldsen Niels Gregersen, som imidlertid studeret i København, hvilken gæld med Niels Gregersens skadesløs brev bevises, og hr Gregers har Johan Friis tilskrevet, at han ville betale ham al hvis penge, han har forstrakt til hans søn, og Laurits Lauritsen dog ligevel har hr Gregers af fornævnte 227 rigsdaler for 109 sletdaler kvit fundet, tagende sig til årsag, at det var en stor summa på én tid at tage: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(85)

** var skikket Jacob Clausen, borger og rådmand i Varde, hans visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jens Jensen i Tarm, for han i 10 år modvilligt imod hans vilje og minde har brugt og afført hø og afgrøden af et hans stug i Tarm enge liggende, ved navn Balle brosted, hvilke hans ulovlige brug noksom gøres bevislig med en dom af Nørherreds ting 8/6 1634, da Jacob Clausen at have ladet stævne Jens Jensen og Mette Poulsdatter, som tilforn boede i gården med Jens Jensen, for samme brug, hvilken brug og afgrøde af uvildige dannemænd er sat og vurderet, hvorpå er forhvervet endelig dom til Nørherreds ting, Jens Jensen at gøre udlæg eller lide rigens æskning: så og efterdi det befindes fornævnte fem synsmænd i oktober måned, siden afgrøden var afhøstet, samme eng at have sat for seks læs hø, hvert læs 1 rigsdaler, og siden til høstegrøde for 3 læs og hver læs 3 sletmark, endog de på de tider ikke kunne se, hvad derpå kunne gro, men med 18 synsmænds hjemmel bevises dem i juni, da engen stod i sin grøde, den at have beseet og takseret for 4 læs hø, hver læs 1 sletdaler, til engleje, når en skulle det selv avle, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme fem mænds syn og taksering, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, eller Jens Jensen nogen æskning derefter at lide.

(89)

** var skikket Jacob Clausen, borger og rådmand i Varde, hans visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund med en opsættelse har af landstinget 18/1 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Birgitte Jepsdatter, salig Knud Hansens, af Skødstrup og hendes søn Hans Knudsen sst for en vedersigelse vidne, de lader sig af berømme for nogen tid siden at have ladet forhverve til Kærgård birketing, og der at have ladet vedersige arv og gæld efter deres salig husbond og far Knud Hansen, og ikke de straks efter hans død har rømt boen eller leveret nøglerne til godset fra sig: så og efterdi med tingsvidne bevises, det Hans Knudsen lovligen til tinge på sine egne, sin mors og søskendes vegne har afsagt arv og gæld efter hans far Knud Hansen, og ikke lovligen gøres bevisligt, dem noget af salig Knud Hansens gods, som ham tilhørte, siden at have forrykket eller bortvendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vedersigelse vidne at sige eller magtesløs dømme.

(91)

** var skikket velb Iver Lange til Bramming hans visse bud Jep Jepsen i Ovnbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han 17/1 sidst forleden på Nørvang herredsting imellem Iver Lange på jomfru Margrete Vognsdatter og Anne Vognsdatter deres vegne og velb Eskild Gøye til Brandholm på hans hustrus vegne dømt har, hvori han skal have kvit fundet Eskild Gøye for 800 rigsdaler, som hans hustru Dorte Rosenkrantzes farbror salig Otte Rosenkrantz bemeldte jomfruer skal have given og foræret, og det af den årsag, at gavebrevet ikke til nogen visse dag eller tid med betalingen skulle formelde, uanseet for ham skal være fremlagt Otte Rosenkrantzes udgivne gavebrev, hvori han for sig og sine arvinger samme 800 daler til forpligtet at betale til jul 1625: så og efterdi for herredsfogden, såvel som for os, er i rette lagt salig Otte Rosenkrantzes udgivne brev på 800 rigsdaler, han jomfru Margrete Vognsdatter og jomfru Anne Vognsdatter har givet, såvel som og Carsten Rosenkrantzes to missiver, hvori han samme gæld vedgår, det og er bevist Carsten Rosenkrantz at have sig til for obligeret al salig Otte Rosenkrantzes gæld at betale, og herredsfogden dog ikke har Eskild Gøye for indvisning frikendt, ved vi ikke den hans dom at følge, men Eskild Gøye på hans hustrus vegne pligtig samme penge med des interesse til Iver Lange på fornævnte jomfruers vegne at betale, og fordi tilfinder velb Jørgen Krag til Endrupholm og Peder Lange til Kærgård, som Jep Jepsen på Iver Langes vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed dem at forsamle og med herredsfogden drage for Eskild Gøyes bopæl, der udæske og gøre Iver Lange udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Iver Lange i anden hans jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(94)

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev og lod læse og påskrive efterskrevne underskrevne brev, at efterdi jeg erfarer, at min salig bror Mourids Podebusk ved den timelige død skal være henkaldt, og eftersom han langsommelig tid har været udenlands, og ikke ved hvorledes hans lejlighed er, hvorfor jeg aldeles siger mig fra arv og gæld efter ham, actum Kørup 18/2 1637 Henrik Podebusk. og nu i dag afsagde Niels Ibsen på Henrik Podebusks vegne arv og gæld efter Mourids Podebusk, som forskrevet står.

(95)

** var skikket Nis Hansen i Hjarup hans visse bud Gregers Lilleballe i Kolding og havde stævnet Oluf Knudsen Buck i Skanderup med flere for et vidne, de til Anst herredsting 10/11 1636 vidnet har, at sønder Hvolbæks agerjord skal have fulgt Knud Iversen og Iver Knudsen i Hjarup, uanseet det med sandfærdige vidner er at bevise, at det er Nis Hansen i Hjarup hans rette rebdragne jord: så og efterdi Knud Jensen Buck, Peder Eskildsen og deres medbrødre har vidnet om ejendom, som vidnesbyrd ikke tilhører at om vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men efterdi Oluf Knudsen Buck, Markor Nielsen og deres medfølgere udførligen har vidnet, hver efter deres alder og minde, og en del over recessens hævd, samme jord at have været brugt med plov og harve, le og rive til den halve bondegård i Hjarup, Knud Iversen og hans far Iver Knudsen påboer, ulast og ukæret, og intet nøjagtig derimod fremlægges, hvormed kan bevises ikke så at være sket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme deres vidne at sige eller magtesløs dømme.

(98)

29/3 1637.

** var skikket Henrik Sørensen, tjenende velb Christoffer Ulfeld til Svenstrup, KM befalingsmand på Helsingborg, hans visse bud Søren Sørensen på Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter 14 dages opsættelse at have stævnet Anne Lauritsdatter, tjenende i Krarup, og Hans Lauritsen sst for et vidne, de til Østerherreds ting 10/10 vidnet har, anlangende fornævnte Laurits Hansens bane, hvilke vidne i nævnings eden skal være indført, så det ikke i nogen måder formelder, Henrik Sørensen at have gjort Laurits Hansen noget imod, enten med ord eller gerninger, formener samme vidne bør magtesløs at blive, disligeste da hid kaldt Hans Gødesen i Galthoved for et vidne, han til fornævnte ting 10/10 vidnet har, at der skulle være kommen en karl med Peder Jørgensen og Laurits Hansen i Krarup og til Galthoved, hvilke vidne, han formener ikke at kan heden tydes, ham at have fortørnet Laurits Hansen enten med ord eller gerninger: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag et være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, sigtelse, klage og nævnings ed magtesløs at være.

(101)

** var skikket Claus Madsen i Omme med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Anders Gregersen i Nebel med flere for en ubillig vurdering, han til Skast herreds ting 22/11 sidst forleden gjort og afsagt har på noget utjenlig vare, som Clemend Mikkelsen i Vang udlagde til den gæld, han var Claus Madsen skyldig, og de samme vare højere har vurderet, end det billigen kunne gælde, og han derfor måtte forårsages, samme vare at lade føre til Gørding herredsting 19/12 sidst forleden, og der ladet opnævne 12 uvildige dannemænd, som samme vare der ville tage i besigtning, det billigen og ret vurdere, som det kunne gælde efter sit værd: da efterdi befindes sagen i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskreven efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme første vurdering magtesløs at være.

(102)

** var skikket Mogens Olufsen i Engelund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Villads Jensen i Byskov for en bekendelse, han 13/2 sidst forleden på Skodborg herredsting har ladet læse, og tingsvidne efter taget, anlangende en troldkone, ved navn Else Jensdatter i hendes pinsel under bøddelens hånd skulle have beskyldt ham for nogen ublulig gerning, han med hende for mange år siden skulle have begået, hvilken bekendelse Mogens Olufsen ved hans højeste ed hårdelig benægter usandfærdig og løgnagtig at være: så og efterdi recessen formelder, ingen udedisk menneske, som for nogen uærlig sag forvunden er, deres ord at skal stande til troende, i hvad de ville vidne eller sige på nogen, og befindes Else Jensdatter, som samme bekendelse gjort har, at have været en udedisk menneske, som for sin misgerning er heden rettet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme hendes bekendelse så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke at komme Mogens Olufsen til nogen forhindring.

(103)

** var skikket Iver Hansen i Verst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Peder Tomasen i Verst med flere for et vidne, de til Anst herredsting 15/10 1635 vidnet har, anlangende at det skulle være dem vitterlig, at der skulle være gjort fuld ægt og arbejde af den otting jord i Verst, som Iver Hansen nu påboer, hvilke deres vidner ikke skal stemme overens, og at være vidnet imod kong Christians Brev, dateret Koldinghus 1545, såvel som og imod et andet Danmark riges råds fordrag og afsigt, dateret Koldinghus 1547, og en skødes indhold, dateret Anst herreds ting 1589, af hvilke breve noksom kan eragtes fornævnte otting jord med sin tillæg at være et samtlig ejendom med den gård i Erst Højrup, som salig Mads Clausen har påboet, som den benådning forhvervet har: så og efterdi Anders Hansens og hans medfølgeres vidne ikke fremlægges, endog sagen i seks uger har været optagen, da finder vi den magtesløs at være, men efterdi Peder Vidisen og hans medbrødre, såvel som Christen Hansen og hans medfølgere udførlig har vidnet, at der i langsommelig tid, efter enhver deres minde, har været gjort fuld ægt af samme gård i Verst, Jens Hansen iboede, og intet derimod fremlægges, jo så at være sket, som om vidnet er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme.

(105)

** var skikket velb Erik Lykke til Højris hans visse bud Niels Basse i Årup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Madsen i Tulstrup for to løgnagtige og usandfærdige skudsmål, som han har ladet gøre til Hastrup birketing 19/5 og 27/5, og er begge skudsmål gjort i hans husbonds forfald, uanseet han havde ingen befaling af hans husbond eller hans fuldmægtig, så han havde noget at bestille den tid, han lod gøre samme skudsmål: så og efterdi ikke bevises Jens Pedersen, Envold Jensen, Niels Madsen og Rasmus Nielsen at have svoren eller gjort Niels Madsens skudsmål med deres oprakte fingre og ed, så der straks efter er tagen tingsvidne eller opsættelse beskrevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på fornævnte personers eller Niels Madsens fælding at dømme.

(106)

** var skikket Peder Graversen i Ganer med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Mads Ibsen i Marup, for han har pantsat ham Marup bondegård for en summa penge efter pantebrevs lydelse, Peder Graversen samme gård at skulle have, nyde, bruge og beholde, indtil hovedstol, rente med dis omkostning bliver ham skadesløst erlagt og afbetalt, hvilket ikke i det ringeste er efterkommet, hvorfor Peder Graversen med rigens ret og forfølgning har ladet sig indføre på samme gård, item ladet den taksere og sat for penge, item budt den til løsen: da efter flere ord dem imellem var, blev de nu her for retten venlig forligt og fordraget, så Christen Ibsen lovet at skal give Peder Graversen 400 specie daler i rede penge og ingen andre varer, halvparten til sankt olufs dag først kommende, og anden halvpart til påske dernæst efter uden rente skadesløs at betale, og dermed nu straks leverede Peder Graversen til Christen Ibsen fornævnte Mads Ibsens udgivne pantebrev, såvel som hvis domme og forfølgning, derefter drevet er, så samme deres tvist dermed skal være bilagt i alle måder.

(107)

** var skikket Søren Mikkelsen, byskriver i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham efter anden opsættelse at have stævnet Jep Christensen Ulf i Havnstrup for en skriftlig forsæt, med hans egen hånd underskrevet, som han 16/8 og 20/9 1633 ved sin fuldmægtig Laurits Andersen, stadstjener i Ringkøbing, har på Ringkøbing rådstue for retten ladet frembære, læse og påskrive, og først derefter opsættelse og dernæst endelig dom forhvervet, med hvilken forsæt han groveligen har beskyldt Søren Mikkelsen, for at han imod al retfærdighed og samvittighed, som Jep Mikkelsen mente, ham for hans retfærdige gæld med trætte og pendings spilde har drillet og tumlet, og, som han formente, skulle Søren Mikkelsen samme gæld falskeligen under en skin have benægtet, hvilke han formente urigtig at være og burde at stande til rette: så og efterdi der tvistes om Jep Ulf bør sin beskyldning at bevise eller at lide tiltale, og intet fogden derom har dømt til eller fra, men sagen ganske fra sig funden, da finder vi efter sådan lejlighed den hans frafindelse som ugjort var, og sagen igen til bytinget at komme, og der ved endelig dom at ordeles, som det sig bør.

(108)

** var skikket Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, Søren Jessen, Peder Spend og Laurits Vinkel, der sst, på deres egne og på Niels Andersen og Knud Bysvend deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem at have stævnet Anders Pedersen Eisen i Lemvig for et vidne, han til Gudum birketing 3/2 dette år, efter hans skriftlige klage, skal have forhvervet, lydende blandt andet at 18/8 1636 her til landstinget skulle Svend Olufsen, Søren Jessen og Christen Spend ladet angribe Anders Pedersen her for retten og ladet ham fængsle sagesløs, hvilke hans klage, de formener, ikke lovlig at være, eller de at have gjort ham noget imod loven, efterdi han var dømt fældet på hans fingre, menende samme hans klage bør magtesløs at være: så og efterdi det befindes Anders Eisen her til landstinget ved endelig dom for hans løgnagtige sigtelse at være fældet bleven, og Svend Olufsen fordi, efter at han er kommen fra retten, med sine medfølgere ham har antastet og pågreben, på det han ikke skulle undvige, så han er bleven fængsligen hjemført og eksekution sket, da kunne vi ikke kende Svend Olufsen og hans medfølgere deri at have forseet, og hans klage fordi ikke bør at komme dem til hinder eller skade, og efterdi fornævnte syn og sigtelse ikke i nogen måder med nøjagtig vidner er bevislig gjort, det fornævnte personer skal slaget, stødt eller brudt ham, som han dem for besigtet har, da finder vi samme syn og sigtelse magtesløs at være.

(112)

** var skikket velb Jochum Beck til Gladsakse, KM befalingsmand på Bøvling, på KM vegne hans visse bud Knud Gregersen i sønder Vinkel med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, Søren Pedersen Oksen med flere, alle borgere i Lemvig, for de 28/8 sidst forleden til Lemvig byting har tildømt Anders Pedersen Eisen, borger sst, efter recessen og landstings dom burde at straffes på hans to fingre, uanseet landstings dom ikke skal medføre, han på hans fingre skulle straffes, dog sligt uagtet skal Svend Olufsen med flere ham have angreben inden Viborg domhus dør, som han fra retten fra landstinget nedgået straks samme dag, dommen der sst var falden, og fængsligen i rådhuskælder indført sst, ham hans værge, penge og breve fratagen, og ham fremdeles derfra med sig til Lemvig fangen ført og i en mørk fængsel sst ladet indsætte, og ham stedse holden fangen, indtil på tiende dagen af samme mørke fængsel er optaget, fulgt til bytinget, hvor han da straks uden al betænkelse eller opsættelse hans to fingre er fradømt, og dem straks samme dag på steden af rettermanden afslagen: så og efterdi det befindes Anders Eisens sigtelse, som han med oprakte fingre og ed gjort, har her til landstinget 20/1 1636 ved endelig dom at være usandfærdig og magtesløs kendt, han og

siden 17/8 derefter er fældet bleven, så han fordi af byfogden og domsmænd, der han selv personlig har standet til vedermåls ting, efter recessen er tildømt at straffes på hans to fingre, og derefter eksekution sket er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme bytings dom at sige eller magtesløs dømme.

(115)

** var skikket velb Jochum Beck til Gladsakse, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Knud Gregersen i sønder Vinkel og havde stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en dom han der til bytinget 3/3 sidst forleden afsagt har, i sin beslutning formeldende, at tienden af en gård i Lemtorp, Christen Tomasen iboer, bør efter KM privilegier at følge Lemvig kirke og præsten sst efter ordinantsen, hvilken dom han grunder på adskillige åringers kvittantser, af Lemvigs kirkeværger til Christen Tomasen udgivet på korntienden deraf til fornævnte kirke den at være leveret, siden det skal være kommet under Lemvigs frihed: så og efterdi for byfogden Svend Olufsen har været fremlagt bemeldte kirkeværgers kvittantser, det Christen Tomasen samme tiende til dem i fire år har ydet og udgivet, han og tilstår med sin hustru og folk midlertid at have søgt Lemvig kirke og der hørt Guds ord og annammet sakramente, det og med adskillige KM benådninger og breve er bevislig gjort, samme Lemtorp og fornævnte ejendom at være privilegeret til Lemvig under deres frihed at skulle følge og bruges, og deri alene exeperes og undtages skat af Lemtorp, når påbydes, og ikke formelder nogen tiende deraf andet stedes at skulle udgives, men fast mere bevises samme ejendom ud af 24 mænd, som efter KM til forordnede kommissarier, skulle taksere al Lemvig mark, hvad enhver kunne så og avle og deraf til tiende kunne udredes, at være takseret og sat, og byfogden Svend Olufsen, som nu er, såvel som den forrige Niels Andersen fordi har tildømt samme tiende Lemvig kirke og præst at efterfølge, da ved vi efter sådan lejlighed ikke mod samme dom, ej heller fornævnte kvittantser at sige eller magtesløs dømme.

(122)

12/4 1637.

(ingen dommere)

26/4 1637.

(ingen dommere)

10/5 1637.

(ingen dommere)

(127)

24/5 1637.

** var skikket Niels Ibsen i Sønderby hans visse bud Anders Ibsen, tjenende på Vosborg, og havde hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred, om manddød at sværge over Niels Sibastsen, fød i Torup, for Christen Nielsen, fød i Søndergård, han på påske mandag sidst forleden dræbte og ihjelslog, og først fremlagde Anders Ibsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herreds ting 29/4

dette år, Knud Christensen i Pilgård med flere at have vidnet, at på påske mandag sidst forleden var Christen Nielsen, fød i Nissum, og Niels Sibastsen, fød i Torup, i Pilgård og drak nogen stund, så kom de sammen med to knive, og da fik Christen Nielsen skade og faldt på jorden og døde straks: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Sibastsen manddød over og fra hans fred, for Christen Nielsen han uskyldig ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

7/6 1637.

** var skikket Mae Christensens i Vork og havde stævnet Christen Pedersen og Søren Christensen Brun sst for et vidne, de 26/4 sidst forleden med Peder Christensen i Vork vidnet har, at det var dem fuld vitterligt, at de talte med Maren Christens i Vork noget førend hun døde, og da skulle hun have sagt, at hun har aldrig været før, siden hun tog det trend ---- fra Mae Christens i Vork, og hun klagede hårdt på Mae Christens for hendes død, hvilket vidne Mae Christens straks på fersk fod benægtet har, at hun ikke var skyldig i Maren Christens sygdom, ej heller med noget trolddoms bedrift har forgjort hende: så og efterdi fornævnte nævnings ed ikke er endelig, finder vi den som usvoret var, og ikke ved os på fornævnte vidne at dømme, førend nævninger derom endelig tovet har, og hvem siden påskader gås derom hvis ret er.

(129)

** var skikket Jens Nielsen Bromose på Holm med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Mads Mogensen i Strandgård for en seddel, han til Hind herreds ting 9/3 i rette båret har, anlangende en halv ørte korn til bondeskyld af en søsterlod, afgangne Laurits Christensen i Strandgård sig tilkøbt har i den halve gård ved søen, Laurits Jensen påboer, som er den syvende part i fornævnte halve gård, uanseet samme søsterlod ikke er regnet i søskendeskifte uden for tre skæpper korn efter skiftebrev, dateret 16/2 1602. havde og hid kaldt Laurits Jensen, som samme seddel har udgivet, så og Margrete Jensdatter, Jens Lauritsen, Peder Lauritsen og Laurits Lauritsen med deres lovværger, om de har noget dertil at svare: så og efterdi Laurits Jensen har til forpligtet sig videre bondeskyld til Laurits Christensen at samme syvende part i fornævnte halve gård at udgive, end den i søskendeskifte er for takseret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme seddel bør at komme de andre lodsejere på deres anpart i samme halve gård til nogen forhindring.

(130)

** var skikket Knud Pedersen i Skibild på sine egne og salig Peder Olufsen i Ildshoveds arvinger, som er Markor Knudsen i Nyborg, Ib Lauritsen i Pugdal med mange flere med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Madsen i Brendgård for en seddel, han 3/12 sidst forleden til Hammerum herredsting har i rette lagt, formeldende at salig Peder Olufsen af Ildshoved skulle have givet til Sunds kirke en bondeeje i Skibild, som skulle skylde to skæpper rug, hvilke Knud Pedersen skulle have i brug, hvilken seddel er dateret Ildshoved 18/3 1632: så og efterdi samme gavebrev ikke er gjort til tinge, som bondegods bør at afhændes efter loven, men nu befindes en løs seddel, som ikke af dannemænd eller Peder Olufsens arvinger er underskrevet, godset ikke heller straks har fulgt kirken, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme seddel, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(132)

** var skikket Tomas Gregersen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet borgmester Søren Andersen, så og rådmænd sst, for et pantebrev, de skal have bekommet af Jørgen Helts arvinger, og lader dem af berømme det Niels Pedersen Hoven, fordum borger i Kolding, skal have pantsat fra Else, Anders Saxens efterleverske, og hendes arvinger, anlangende hendes ejendoms lod i den hus og gård i Kolding, hendes svoger Tomas Gregersen påboer, til Peder Helt i Kolding, uanseet det ikke skulle bevises, det Niels Pedersen Hoven skulle have haft nogen fuldmagt eller myndighed eller haft nogen værgemål under hænder for Else, Anders Saxens, i nogen måder slig hendes ejendom at bort pante, men hendes bror Frederik Hansen, byskriver i Kolding, har været hendes rette lovværge, så længe hun levede, og ikke heller Else, Anders Saxens, rette arvinger skal have fanget lovlig varsel, nemlig hr Anders Andersen, som boede i Sjælland, Peder Andersen i Kolding, Anne Andersdatter og Else Andersdatter, der sst. nu mødte Peder Jensen, borger i Kolding, på borgmester og råds vegne med deres fuldmagt og fremlagde samme pantebrev af Kolding byting 25/9 1616, som indeholder Else Hansdatter, salig Anders Saxens efterleverske, i Kolding med hendes svoger Niels Pedersen Hoven, borger der sst, at have standen for tingsdom, og hun bekendte sig og sine arvinger af vitterlig gæld skyldig at være Peder Helt 100 sletdaler, som han til hendes gælds betaling at indløse det pant, Hans Andersen Dansken på salig Jens Fynbos børns vegne har i hendes gård, hende efter hendes begæring venligen lånt har, og til et fri pant og fuld forvaring pantsatte Else, Anders Saxens, med hendes svoger Niels Hoven på hendes vegne fra hende og hendes arvinger og indtil Peder Helt og hans arvinger den sin ejendoms lod og part i den hus og gård, hun bruger og iboer, liggende i Kolding i Lusby imellem Peder Jensen husfogeds ejendom ved den ene og Hans Nielsen remsniders ejendom ved den anden side: så og efterdi Else Hansdatter, Anders Saxens enke, som en enke selv til tinge i hendes svoger og til betroede værges nærværelse samme hendes partgård og grund til Peder Helt har forpantet, som loven hende tillader, og ikke bevises pendingen at være erlagt, og godset indløst, som det sig burde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme pantebrev, ej heller den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs at dømme.

(135)

** var skikket velb Jørgen Ahlefeldt til Visselbjerg hans visse bud Morten Nielsen i Allerslev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dale, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Morten Sørensen i Varde for et vidne, han til Varde byting 25/4 næst forgangen år vidnet har, anlangende at for 27 år forleden skulle det være ham vitterlig, at både de i Alslev og Toftnæs skulle have brugt fri fiskeri og voddræt, såvel som ålegårde i Alslev og Toftnæs å, formener samme hans vidne et enlig vidne at være, og Morten Sørensen at skal have været bosiddende uden den herred, som fornævnte fiskeri skulle bruges, en langsommelig tid, så at hans vidne ikke skal bestyrkes eller stemme overens med nogen af Skast herred: så og efterdi ikke befindes Niels Andersen med de andre Alslev bymænd for samme vidne at have fået nogen varsel, endog han der skal være bosiddende og i sagen interesseret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(137)

** var skikket hr Hans Bertelsen i Ansager med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Ebbesen i Kvie og Anne Andersdatter, tjenende der sst, for nogen vidner, de til Østerherreds ting 27/5 1636 vidnet har, anlangende hr Hans Bertelsen skulle

have tilsagt Anne Andersdatter, at Tomas Ebbesen og hun skulle give hr Hans Bertelsen 60 rigsdaler for den forseelse, de er kommet i med hverandre, inden han ville tage dem til skrifte: så og efterdi Christen Ebbesen og Anne Andersdatter har vidnet efter hr Hanses ord og mundheld om de ord, han til Anne Andersdatter skal have haft, som han ikke er bestendig, eller for tingdom har indgået, men det, såvel som fornævnte penge, han af Tomas Ebbesen skulle have lånt, som ikke med hans brev og segl bekræftes, højligen benægter, samme vidner ikke heller er vidnet på fersk fod, men en part vildig og i deres egen sag, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(139)

** var skikket Tomas Ebbesen i Kvie med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Kvie, Christen Tomasen sst med flere for et vidne, de til Østerherreds ting 11/5 næst forleden vidnet har, anlangende at de har hos været i Kvie i dimmelugen 1636 den tid, hr Hans Bertelsen talte og snakkede med Anne Andersdatter i Kvie, som hun stod i en dige og kastet jord, at hr Hans Bertelsen ikke da skulle have omtalt til hende, at hun og Tomas Ebbesen skulle udgive 60 rigsdaler, førend de skulle bekomme skriftemål for deres forseelse, hvilke deres vidne befindes at være imod Tomas Ebbesens forrige vidne, som Christen Ebbesen i Kvie og Anne Andersdatter i samme sag om vidnet har: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod, ej heller om nogen visse dag og tid, samme ord skulle være falden, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(140)

** var skikket Houli Andersen i Møgeltønder hans visse bud Anders Christensen i Borg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Sidsel Lauritses sst og hendes børn, nemlig Hans Lauritsen, Christen Lauritsen og Anne Lauritsdatter, der sst, for et vidne de 12/4 sidst forleden til Møgeltønder birketing, efter en skriftlig seddel, vidnet har, anlangende at Houli Andersen skulle have beklaget sig, at han i nogen dage har ledt efter en stud, som fra sin far skulle være bleven borte, og da skulle en mand have sagt til ham, han turde ikke lede efter den stud, men han skulle gange hen til Jacob Nissens og se på hans lovæg, der skulle huden hænge af samme stud: så og efterdi Sidsel Lauritsdatter og hendes medfølgere har vidnet om Houli Andersens ord og mundheld, som han ikke er bestendig men til tinge højligen benægtet, de og har vidnet om en mands svar, som ikke i deres vidne er navngivet, samme deres vidne ikke heller er vidnet på fersk fod eller nogen visse dag og tid, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(142)

** var skikket Gregers Pedersen Lilleballe i Kolding hans visse bud Mads Gregersen sst og havde stævnet Peder Jensen, borger sst, for en dom han til Kolding byting over ham forhvervet har for en summa pending, han skulle være ham skyldig efter hans eget digt, og ladet ham indføre i et skiftebrev efter hans salig hustru Else Gregersdatters død, og ikke det har bevist med regnskabsbog eller Gregers Pedersens brev eller segl, hvilken gæld Gregers Pedersen højligen benægter ved hans højeste ed: så og efterdi samme bytings dom findes endelig, endog Gregers Lilleballe ikke er mødt til gensvar, eller sagen tilforn i seks uger opsat, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(143)

** var skikket Jens Andersen i Hovstrup hans visse bud Viffert Christensen i Kastkær med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Johanne Nielsdatter og hendes lovværge sst for en birketings dom, hun til Kærgårds birketing 22/7 sidst forleden på ham forhvervet har, anlangende et vidne som Jens Andersen til samme birketing 6/5 1636 på Johanne Nielsdatter vidnet har, anlangende Jens Andersen den dag med andre sognemænd i Henne sogn at være stævnet af velb Christoffer Hvas til Hennegård, KM befalingsmand på ----, om Johanne Nielsdatters uskikkelige levneds løsagtighed, og hvis dem vitterligt var, og hvis løsagtighed, rygte og tidende om hende i Henne sogn var, og da har han vidnet hvad Christen Mikkelsen i Hovstrup for ham bekendt har og Johanne Nielsdatters løsagtighed, som han med hende bedrevet har: så og efterdi Jens Andersen såvel som andre dannemænd, i by hos ham boende er, har vidnet om hvis løsagtighed Christen Mikkelsen og Johanne Nielsdatter skulle være for berygtet, hvilke deres vidne endnu stander ved magt og urykket, og Jens Andersen alene er tildømt at lide tiltale. da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den dom så noksom, at den bør nogen magt at have.

(145)

** var skikket Søren Hansen i Håstrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jacob Clausen i Varde for en dom, han ved hans fuldmægtig Anders Sørensen i Bramdrup til Brusk herreds ting 12/11 sidst forleden forhvervet har over Søren Hansen for en summa pending, han skulle være ham skyldig efter hans regnskabsbog, som han har funderet sin dom på findes i dommen indført, ej heller hvor højt samme summa skulle være, som han skulle betale, tilmed benægter Søren Hansen ved hans højeste ed, at han ikke er Jacob Clausen en skilling skyldig: så og efterdi samme opskrift befindes anno 1625 i bemeldte bog at være indskrevet, og ikke den siden i så langsommelig tid er renoveret, eller den med Søren Hansens hånd eller segl efter KM forordning, Søren Hansen det og højligen benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at den bør nogen magt at have, eller komme Søren Hansen til nogen forhindring.

(147)

** var skikket Mads Madsen i Bølling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Germand Jensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom han til fornævnte herredsting 21/12 sidst forleden over ham forhvervet har, anlangende et stykke jord, de skal have indhegnet samtlig, og ladet indgærde til at ympe en humlegård, hvilken dom han forener ikke så lovlig og ret at være forhvervet, som det sig bør, efterdi han har standen for tingsdom og ved sin samvittighed bekræftet, at han med Germand Jensen har været på det stykke fælles jordsmon og det målt i to lige lodder og samtligen satte to stager til skel imellem begge parter og kastet rigtigt lod derom, og da Germand Jensen den nørdeste part af samme stykke jord at være tilfalden, men da de havde ladet samme jordsmon indhegne, førend det er dem vitterlig imellem skiftet, da vidste fogden ikke da andet herpå at kunne kende, end hvis jordsmål, som Mads Madsen deri har ørket, dermed sig at have forseet, og derfor efter rettens tilladelse at stande til rette: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det lovlig for ham indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør, og efterdi det befindes

Mads Madsen efter samme uendelige dom, som nu her er undersagt, er delt bleven, finder vi ham af den dele kvit at være.

(149)

** var skikket Christen Iversen, født i Borbjerggård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Nielsen i Rydlund for en dele han nærværende år på ham til Sevel birketing og her til landsting forhvervet har for 2 rigsdaler, han skal have ham antvordet på Ginding herredsting torsdagen næst for sankt mikkels dag sidst forleden, disligeste for 1 rigsdaler han af ham skal have bekommet, hvorimod benægter han sig, intet i så måder af Peder Nielsen at have bekommet, videre end han ham betalt har: så og efterdi ---- fornævnte gæld, og ikke befindes nogen dom for samme deler at være ganget, men Christen Iversen for er delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed Christen Iversen af de deler kvit at være.

(151)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær hans visse bud Søren Lauritsen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget 29/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han har dømt imellem Jørgen Munk og Søren Hansen, møller i Kvak mølle, 23/7 1636, hvilken dom Jørgen Munk formener bør magtesløs at være, så vidt Søren Hansen frikendt er, efterdi den er dømt imod recessen: så og efterdi herredsfogden sin dom har funderet på salig Frederik Munks og fru Sofie Friises hjemmels sedler, som stander ved fulde magt, over hvilke vi ikke er dommere, og derefter Søren Hansen for tiltale kvit dømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at imod sige.

(152)

21/6 1637.

(Peder Bertelsen ene)

5/7 1637.

** var skikket Jacob Christensen i Døstrup og havde hid kaldt sandemænd af Lø herred, manddød at sværge over Peder Andersen i Døstrup for Christen Hansen sst, han 17/5 sidst forleden ihjelslog, og først fremlagde Jacob Christensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Lø herreds ting 6/6 sidst forleden, Jens Nielsen, tjenende i Vinum med flere at have vidnet, at de nærværende hos var på Lovrup mose 17/5, og da har de seet, at Peder Andersen i Døstrup har standen hos Christen Hansen sst og snakket med ham, og i det samme gav de hverandre nogle onde ord, og da sprang Christen Hansen og af tørvegraven og slog efter Peder Andersen med en tørvespade, så rømte Peder Andersen baglæns for ham et rum stykke og værgede sig med en fork ---- over sit hoved: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Peder Andersen manddød over og fra hans fred for Christen Hansen, han sagesløs ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(153)

** var skikket ---- med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Iversen i Svenstrup, Søren Iversen og Jens Hermandsen sst for et vidne, de til Ulfborg herredsting 5/3 1636 vidnet har, at på den sidste tirsdag efter sankt hans år 1627 var Laurits Mikkelsen i Salholt i Svenstrup, og da samme dag han drog derfra skulle have annammet med sig tre køer og en stud og en hesteplag af salig Hermand Jørgensens børns fædrene arv, og Jens Hermandsen, født i Svenstrup, skulle have gennet samme kvæg bort, hvilket vidne Laurits Mikkelsen formener ikke lovlig at være og tilmed et vildigt vidne, som Niels Iversen med sin bror og stedsøn vidnet har. endnu hidkaldt salig Hermand Jørgensens hustru Sidsel Jensdatter og børn Jørgen Hermandsen, Jens Hermandsen, Christen Hermandsen, Poul Hermandsen, Anne Hermandsdatter, Margrete Hermandsdatter, Inger Hermandsdatter og Sidsel Hermandsdatter med deres lovværger: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod, men langsommelig tid og år efter sligt skulle være sket, samme deres vidner ej heller med nogen skiftebrev eller Laurits Mikkelsens bevis bekræftes, de og tilmed en part findes vildig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(155)

** var skikket Niels Miltersen i Holstebro og havde stævnet Jens Christensen i Torsted Bundgård for et vidne, han 9/11 sidst forleden til Ulfborg herredsting forhvervet har, formeldende at Peder Pedersen i Kyttrup med flere at have vidnet, at de ved sankt mortens dags tide 1635 skulle have været til skifte i Damgård efter afgangne Niels Christensen, og da Niels Miltersen på hans hustrus vegne at skulle have bekommet efter Niels Christensen en ko og en lædertrøje til arv, og ikke deres vidne med skiftebrev bekræftes nogen arv efter ham at have bekommet, men Niels Miltersen at have vedersagt arv og gæld efter Niels Christensens død: så og efterdi Peder Pedersen og hans medbrødres vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod, men ved år og dag efter slig skifte skulle være stået, samme deres vidne ej heller med nogen skiftebrev bekræftes, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(156)

** var skikket Inger Mikkelsdatter i Lydum, Anne Jørgensdatter i Høllet og Maren, Hans Jepsens hustru, i Bork deres visse bud Viffert Christensen i Kastkær og havde stævnet Laurits Mikkelsen i Bork for en udlæggelse, som han har forhvervet af en misdæder, ved navn Maren Kone i Hus, hvilke hendes udlæggelse og løgnagtige beskyldning de højligen ved deres ed benægter, at de aldrig har med været i råd, gerning eller ord nogen trolddoms kunst lært eller gjort i nogen måder: så og efterdi det befindes Maren Kone i Hus, samme bekendelse gjort har, at have været en misdæder, som for sin trolddoms bedrift er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ikke står til troende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse så noksom, at den bør at komme Inger Mikkelsdatter, Anne Jørgensdatter og Maren, Hans Jessens, på deres gode rygte og navn til hinder eller skade, men magtesløs at være.

(158)

** var skikket Jens Christensen i Kvorup hans visse bud Viffert Christensen i Kastkær med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Søren Nielsen i Åsted og Christen Nielsen sst for en vidne, de til Vesterherreds ting 15/10 næst forleden vidnet har, formeldende at de kan mindes i 30 år, da skal der altid have været køren og vej imellem Jeps Jepsen

i Åsted hans engdige ved Lydum å og Jens Christensen hans ager på nør ende, hvilken deres vidne han beskylder løgnagtig at være, mener samme vidne bør magtesløs at være: så og efterdi med tingsvidne bevises bemeldte tvistige sag imellem Jens Christensen og Jens Jepsen på dannemænd at være voldgivet, og ikke de dem har imellem sagt, da ved vi ikke i samme sag at dømme, men til voldgiftsmænd at indkomme, og dem at adskille som det sig bør.

(159)

** var skikket Tomas Ebbesen i Kvie med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter 14 dages opsættelse at have stævnet Laurits Sørensen i Hodde for nogen dom, han lader sig af berømme til Østerherreds ting for en rum tid siden skal have forhvervet over Tomas Ebbesen og Christen Ebbesen i Kvie, anlangende at deres salig bror Søren Ebbesen af Hodde skal have været ham 13 rigsdaler skyldig efter en brev, uanseet at samme gæld til trøndings dag er blevet æsket efter en løs seddel, dateret 1624, som skal være uforseglet: så og efterdi for herredsfogden, såvel som for os er i rette lagt Søren Ebbesens udgivne brev, han til Laurits Sørensen på 13 rigsdaler udgivet har, og ikke Tomas Ebbesen vil vide den for urigtig, ej heller beviser med kvittants, gælden at være betalt, så herredsfogden fordi har tildømt Tomas Ebbesen og Christen Ebbesen, som arvinger, enhver deres anpart i samme gæld at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme brev og vidne, ej heller fornævnte herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(161)

** var skikket Jens Sørensen på Sønder ---- hans visse bud Niels Christensen, foged på Kollerup, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Nielsen i Darum og Gravers Jørgensen sst med flere for en vidne, de med Jens Pedersen til Gørding herredsting 27/4 1635 vidnet har, anlangende at de skal være kommet til Jens Pedersen i Darum, da skulle Jens Sørensen havde siddet derinde, da skulle de have seet, at Jens Pedersen talte nogen penge, og hvad det var for penge vidste de ikke, og ikke de skal have seet, at Jens Sørensen skulle have annammet nogen af samme penge, hvilket vidne han beskylder for vildig, efterdi Søren Pedersen skal være Jens Pedersens bror, og Maren Hansdatter skal være Jens Pedersens ægtehustru: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes meste part at være vildig, de og en del har lagt deres vidne i tvivl, tilmed ikke vidnet på fersk fod, eller samme deres vidne med Jens Sørensens bevis på pengene bekræftes, men han til tinge højligen har benægtet dem ikke at have annammet, som om vidnet er, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(163)

** var skikket Erik Hansen i Skanderup med en opsættelse her af landstinget 14/5 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Christen Maltesen i Lovrup for en besigtelse, dog uden lovlig bevis, han skal have beskyldt Erik Hansen på Koldinghus fruerstue 15/2 i Adser Andersen, Mads Jørgensen i Kolding med flere deres påhørelse, anlangende at Erik Hansen skal have købt Christen Maltesen en hest af i fastelavns marked sidst forleden for 13 halve kroner, og derpå drak lidkøb i dannemænds nærværelse og påhørelse, og på anden dags aften er Christen Maltesen opkommet på Koldinghus og fremvist velb Ernst Normand nogen falsk mønt, som han berettet, at skulle have bekommet af Erik Hansen for fornævnte hest, hvilket han højlig benægter ved sin højeste ed: så og efterdi fornævnte kundskaber på Koldinghus fruerstue udgivet, såvel som

den tingsvidne, der 2/3 derefter ganget er, ikke befindes noget varsel til Erik Hansen at være for givet, da kunne vi ikke kende samme kundskab og vidne, ej heller dem dom, derpå funderet er, nøjagtig men magtesløs at være, men efterdi Adser Andersen og hans medbrødre siden 16/3 udførlig har vidnet, det Christen Maltesen på fersk fod har klaget på Erik Hansen, det han ham samme 13 halve kroner havde givet for en hest, for hvilke vidne Erik Hansen er givet lovlig varsel, og selv været til vedermåls ting, det og med den tingsvidne, Erik Hansen selv fremlagt har, bekræftes ham samme 13 halve kroner til Christen Maltesen for samme hest at have udgivet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(167)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Peder Nielsen, slotsskriver sst, og havde stævnet hr Oluf Clausen, sognepræst til sønder og nør Bork kirker, for en registrering, hvori skal findes indført Lønborg kirkes gæld 189 sletdaler under dato 24/2 1627, som han samt Niels Nielsen af Obling med egen hånd skal have underskrevet, og dermed begge deres udgivne håndskrift samme sag bekræftet, hvori de forpligter dem fornævnte gæld på salig Christen Pedersen, som var kirkeværge, hans vegne at betale, hvilke de ej siden ville efterkomme: så og efterdi det befindes samme regnskab at have været hid stævnet, og endelig dom derom udganget, hvori hr Oluf Clausen og Niels Nielsens arvinger er tilfundet samme kirketiende at betale, hvilken dom af KM og Danmarks riges råd er stadfæstet, så hr Oluf Clausen nu beskyldes på sit embede og kald for samme urigtige fortegnelse, og vi ikke deri er dommere, da hvem påskader, indkalder sig samme sag for sin tilbørlige dommer, og da gå om hvis ret er.

(170)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, foged på Lergrav, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Pedersen i ---- med flere for en syn og vidne, de 20/1 sidst forleden til Hammerum herredsting vidnet og afhjemlet har, at de på mandag sidst forleden var otte dage var til syn på åstederne på marken imellem Nygårds eng og Bredvig moseager, da målte de fra den sted på Nygårds eng, som Kirsten Christensdatter i Ommosegård berettet for dem, at hun havde været på den tid, hun så Jens Lauritsen i Bredvig på Bredvig moseager bagved hans hvide ko, efter hendes forrige vidnes indhold, da begyndte de at måle fra den sted på engen, som hun stod på, og til Bredvig moses ager, da befandtes der imellem 18 snese skaft, hver skaft to trin, og den tid de stod på engen og så op til fornævnte ager, da kunne de ikke kende, hvad for en karl det var, som stod på ageren, uden de havde vidst det tilforn, og stod der samme tid en nød på fornævnte på ager, da kunne de ikke kende, hvad det var en ko eller en stud, uden de havde kendt den tilforn: så og efterdi Jens Sørensen selv tilstår, de første synsmænd at have målt noget op på ageren. og de sidste alene til ageren, som Tomas Pedersen og hans medfølgeres syn om formelder, så fordi ikke udtrykkeligen er imod hverandre i fornævnte synsvidne, såvel som bemeldte vidnesbyrd ikke heller befindes for nogen løgnagtighed at være underkendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på fornævnte synsvidne og vidnesbyrds fælding at dømme.

(173)

** var skikket Søren Christensen, borger i Kolding, på afgangne salig Anders Hår, fordum rådmand i Kolding, hans efterladte datter Gertrud Andersdatter og Henrik Denton hendes husbonds vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet afgangne salig

Niels Bertelsen, fordum byfoged i Kolding, hans efterladte hustru, ved navn Karen Mikkelsdatter, og arvinger for en dom, Niels Bertelsen 14/9 1636 på Kolding byting har dømt og afsagt imellem borgmester og råd i Kolding og Søren Christensen på Gertrud Andersdatter og hendes husbonds vegne, hvori Niels Bertelsen har tildømt borgmester i Kolding at have magt til at forlene Gertrud Andersdatters anpart, som hende i udenbys jorder efter hendes salig afgangne forældre er arveligen tilfalden, til hvem de ville, hvilken dom Søren Christensen formener ikke så lovlig at være dømt, som det sig burde, efterdi samme jorder ikke er nogen forlenings jorder, men Gertrud Andersdatters far salig Anders Hår dem for frit ejendoms jorder købt og sig til forhandlet har. herhos blev fremlagt efterskrevne dom af Kolding byting 14/9 1636, som så besluttes, at efterdi bevisligt er med en missive fra Gertrud Andersdatter erfares, at hun skal være boende i Rusland i Moskva, og ikke for fogden er bevislig gjort på hendes vegne der i Kolding at opholdes kongelig og borgerlig tynge, hvorfor hun i bemeldte udenbys jorder og ejendom kunne være interesseret, eftersom det markjord, som til Gertrud Andersdatters gård har været liggende, efter forbemeldte kontrakt, med andre udenbys jorder er siden falden i arv efter hendes to brødre Anders Andersen og Anker Andersen, vidste fogden ikke andet derpå for retten at afsige, end Gertrud Andersdatters anpart i udenbys jorder og markjord jo bør at følge borgmester, råd og Kolding by. dernæst blev fremlagt efterskrevne skøder af Kolding byting 22/10 1606 til Iver Poulsen, rådmand i København, og 9/1 1611 til Anders Hår og hans hustru på efterskrevne stald, toft og ejendom, og dernæst fremlagde efterskrevne skifteregister, dateret Kolding 20/11 1623 imellem Anders Andersen Hår og hans børn efter deres salig mor. fremlagdes og efterskrevne vurdering, gjort på salig Anders Hårs ejendom, dateret 3/2 1630, og efterskrevne kontrakt, oprettet imellem Anders Andersens sidste hustru Mette Poulsdatter og Anders Andersens tre børn, dateret 21/6 1631. derhos berettet Søren Christensen, at Gertrud Andersdatter endnu skal være i levende live og agtet sig i Kolding at ville bo: så og efterdi for os i rette lægges adskillige skøder, hvormed bevises, samme jorder og ejendom til Gertrud Andersdatters far, forældre og arvinger for ejendom at være solgt og skødet, det og siden Gertrud Andersdatter og hendes søskende i deres fulde lod er tilskiftet, som borgmester og råd selv har overværet, hvilke breve ikke befindes i byfogdens dom at være inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom som udømt var, og sagen igen til bytinget at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endeligen imellem at dømme og adskille, parterne på begge sider deres dokumenter for ham at fremlægge, og hovedmeningen deraf i hans dom at indføre, som det sig bør.

(177)

** var skikket hr Knud Christensen, sognepræst til Ho og Oksby sogne, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Søren Olufsen i Kærgård med flere for en vidne, de til Kærgård birketing 5/8 sidst forleden vidnet har, at en eng. som hr Knud Christensen og Anne Hanskone i Mosevrå om trætter, den har ligget til Mosevrå henved 30 år, hvilke vidne han formener ulovlig at være, at de ville vidne ejendom fra en gård til en anden, ikke heller skal være given lovlig varsel, og ikke at komme hr Knud Christensen på samme eng, som han har i fæste, til nogen forhindring: så og efterdi det ikke befindes Niels Krag, samme ejendom i forsvar har, for samme vidne at være givet nogen varsel, bemeldte dom ikke heller er endelig, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(179)

** var skikket Niels Clemendsen i ---- på hans hustru Anne Madsdatters vegne hans visse bud Mads Nielsen med en opsættelse her af landstinget 29/3 sidst forleden, lydende ham da efter 14 dages opsættelse at have stævnet Rasmus Sørensen, foged på Gudumkloster, for en opskrift han på

Gudumkloster 5/7 sidst forleden optegnet har efter en misdæders mund, ved navn Tomas Nielsen Uglev, skrevet og optegnet har, i hvilken opskrift blandt andet samme misdæder skal have påråbt Niels Clemendsens hustru Anne Madsdatter, at skulle have været lært i trolddoms bedrift, og med været det at bruge, hvilket hun ved hendes højeste ed benægter sig aldrig i sligt at være skyldig: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme opskrift magtesløs at være.

** var skikket Christen Jensen, bromand ved Skjern bro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Laurits Christensen i Skjern by, Abild Pedersdatter sst og Hans Eriksen for en vidne, de til Skjern birketing 13/1 sidst forleden over Christen Jensen vidnet har, anlangende at Christen Jensen skal have overfalden Laurits Christensen i Christen Jensens eget hus tredje juledag ad aften sidst forleden, og skulle have slagen ham med fladen af sin værge, hvilke deres vidne han højligen benægter, tilmed deres vidne vildig, Laurits Christensen hans farbror, Abild Pedersdatter hans farbrors hustru, Hans Eriksen hans søskendebarn: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed fornævnte vidner, klage, lysnings vidne, opkrævelses vidne og sandemænds ed magtesløs at være.

(180)

** var skikket Jens Pedersen i Ødsted på Mette Madskones vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en anden opsættelse efter en seks ugers stævning at have stævnet Søren Madsen i Vesterby for et gammel hjemgjort bænkebrev, han 25/5 sidst forleden på Jerlev herredsting fremlagt har, indeholdende Mads Iversen i Ødsted og sin bror Jello Iversen i Vesterby at skulle i Casper Markdanners overværelse, bevilling og samtykke at være så forligt, at deres mor Karen Ivers skulle beholde til den gård i Vesterby hendes livstid al den eng, som ligger til samme gård, hvilket bænkebrev Søren Madsen, nu boende i den fæstegård i Vesterby efter Jello Iversen, vil sig tilholde, uanseet alle de mænd, samme brev gjort har, er ved døden afgangen. herhos blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 25/6 1606, som indeholder Mads Iversen i Ødsted og hans bror Jello Iversen i Vesterby kundgjorde at være forligt om den lille have, liggende vesten Ødsted, og forpligtet dem at efterkomme det forligelses brev 5/8 1588, som de selv havde gjort imellem hverandre om samme have: så og efterdi Mads Iversen og Jello Iversen selv har oprettet kontrakt imellem dem om samme jord og have, hvilken kontrakt salig Casper Markdanner, da lensmand på Koldinghus, med dem har samtykt og forseglet, de og siden til tinge har til forpligtet dem den at holde og efterkomme, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kontrakt eller tingsvidne at sige, al den stund den for sin tilbørlig dommer er urykket, men efterdi fornævnte herredstings dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var.

(183)

** var skikket Hans Ravn i Bjert med en opsættelse her af landstinget 29/3 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold af have stævnet Søren Jørgensen i Bjert, Christen Bull i Lilleballe, Mads Bull i Bjert med flere for et vidne, de til Brusk herreds ting 28/1 vidnet har, for vild og venskab, imod endelig dom af Brusk herreds ting for en langsommelig tid siden imod en uendelig kontrakt og forlig, som i samme sag gangen er, formener Hans Ravn fornævnte vidner og klage, som Christen Hansen i Eltang har nylig gjort og forligelse breve, så hvis uendelige domme,

som i den sag vrangeligen forhvervet er, burde magtesløs at være, og ikke komme Hans Ravn til hinder eller skade. dertil fremlagde Hans Ravn efterskrevne forlig, dateret 2/2 1607: så efterdi med oprettet kontrakt imellem Tyge Henningsen og Hans Ravn bevislig gøres, enhver af dem at skulle have i samme jord, som enhver af deres formænd haft har, og bemeldte tingsvidne intet har om vidnet, Hans Ravn sig videre at tilholde, end som kontrakten om bemelder, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller fornævnte ubeviste klage bør nogen magt at have eller komme Hans Ravn imod fornævnte kontrakt til nogen forhindring.

(184)

19/7 1637.

(ingen dommer. 24 opsættelser)

2/8 1637.

** var skikket Tomas Jensen i Skovsbøl og havde stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til Nørvang herreds ting 3/5 1636 dømt har Tomas Jensen sin gårds fæste fra for nogen efterstandende skyld, som velb Erik Bille til Kærsgård ved sin fuldmægtig Peder Graversen, som boede i Lund, havde ladet forhverve, givende til sag for to års landgilde: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt Erik Billes underskrevne jordebog, såvel som restants, det Tomas Jensen bemeldte to år 1625 og 1626 med samme sin skyld at skal restere og tilbage stå, og ikke Tomas Jensen beviser sig samme afgift at have ydet eller i rette tide tilbudt, og fogden fordi har ham hans fæste fradømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hans dom at sige, men efterdi fogden i sin anden dom Tomas Jensen sin sæd har fradømt, og ikke bevises lovlig ---- og fornævnte gæld tilbudt, ved vi ikke den at følge.

(188)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt og havde stævnet Anne Jensdatter i Bjerlev og Maren Jensdatter i Skovsbøl for et vidne, de til Nørvang herreds ting 6/6 sidst forleden har vidnet, at de nærværende hos var, hørte og så, at de fire ørte rug, Tomas Jensen i Skovsbøl skal have ydet på Koldinghus 4/2 1626, at han tog det i Skovsbøl af sit eget rug, hvilke deres vidne ikke er vidnet på fersk fod, men 11 år efter fornævnte korn skulle have været ydet, de også hverken kan læse eller skrive, efter så langsommelig tid siden har efter almanakken vidnet ved dag og datum: så og efterdi Anne Jensdatter og Maren Jensdatter såvel som Karen Tomasdatter befindes vildig, Tomas Jensens eget barn og stedbørn, de andre og ærlige vidner ikke heller de har vidnet på fersk fod, eller om nogen visse dag eller tid, tilmed og en part lagt deres vidne i tvivl, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(190)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, hærværk at sværge over Tomas Jensen i Skovsbøl, Inge Jørgensdatter, Maren Jensdatter, Niels Tomasen, Karen Tomasdatter, Mette Tomasdatter og Maren Tomasdatter for den gård Skovsbøl, de bruger og besidder imod Erik Billes vilje og minde, efterdi hans fæste er ham fradømt og lovligen udvist: da efterdi det befindes, Jens Clausen på Erik Billes

vegne 18/4 sidst forleden, som er siden påske, at have forhvervet fjerde og sidste udvisning over Tomas Jensen, hans hustru, børn og folk, og ikke nogen ret faredag siden den tid er forbi gået, da ved vi efter sådan lejlighed ikke at stede fylding på sandemænd.

(193)

** var skikket velb Manderup Abildgård til Skodborghus hans visse bud Christen Jensen i Dellerup og havde stævnet Jens Bertelsen i Tovstrup med flere for en vurdering, de til Hjerm herreds ting 12/4 sidst forleden har hjemlet og afsagt, at de har med herredsfogden Niels Christensen i Gammelby til vurderet Christen Iversen i Skovby to rugagre på Sønderlunds mark af det rug, som var sået til den gård, Christen Pedersen i Sønderlund iboede, uanseet at Christen Pedersen selvsamme rug til Manderup Abildgård har pantsat, førend vurderingen er afsagt: så og efterdi det befindes, samme vurdering lovlig i herredsfogdens nærværelse at være sket, førend samme pantebrev til tinge er læst og forkyndt, så de kunne vidst deraf at sige eller dem at efter rette, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vurdering at sige eller magtesløs dømme.

(195)

** var skikket velb Christian Friis til Kragerup, KM befalingsmand over sankt knuds kloster, hans visse bud Christen Jensen i Blæsbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da med en 14 dags opsættelse at have stævnet Niels Tomasen i Skovgård for en vidne, han til Skodborg herreds ting 25/4 1635 i rette båret har, imod hans foged bemeldte Christen Jensen, og dermed forslagen ham hans rette tiltale, som han formente falsk og usandfærdig at være, men dog forslagen ham dermed fra hans ret, som han ---- tiltale til ham for hans tjener Mads Nielsen i Ølby hans hustrus retfærdig fædrene arv, som Niels Jensens far salig Tomas Jensen, som da boede i Ravnsbæk, havde under værgemål, hvilket vedersigelse vidne, som skal formelde at være udgangen på Skodborg herreds ting 6/11 1602, lydende at Niels Tomasen skal have stået for tingsdom på sine egne og på sin mors vegne og vedersagt arv og gæld efter fornævnte sin far, uanseet at Niels Tomasens far at have været en vel formuende mand, der han ved døden afgik: da efterdi sagen findes i seks uger optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vedersigelse vidne magtesløs at være, og ikke komme Mads Nielsen på sin hustrus rette tilfaldne arv til hinder eller skade i nogen måder.

(196)

** var skikket Christen Christensen i Odby på sine egne og på Knud Pedersen i Søndbjerg hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Rasmus Sørensen, foged på Gudumkloster, for en bekendelse, han på Revs herreds ting 11/7 forgangen år for retten skulle have fremlagt og ladet forkynde, at Tomas Nielsen, som tilforn boede i Agde på Thyholm, skulle have gjort og bekendt på Gudumkloster 5/7 fornævnte år, og i samme bekendelse Tomas Nielsen at have bekendt, at for rum tid siden skulle han have lært trolddoms bedrift, som Kirsten Knudsdatter i Odby og Johanne Andersdatter i Søndbjerg skulle have lært ham på en juleaften, og siden skulle han have været dem følgagtig i adskillige trolddoms bedrift og have forgjort Peder Christensen i Odby hans hustru og Mette Christensdatter, hvilken hans bekendelse Kirsten Knudsdatter og Johanne Andersdatter ved deres højeste ed hårdeligen benægter: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen

modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse, så vidt den Kirsten Knudsdatter og Johanne Andersdatter anrører, magtesløs at være, og ikke komme dem på deres ærlige rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder.

** var skikket Dorte Madsdatter i Sejrup hendes visse bud Knud Christensen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Rasmus Sørensen, foged på Gudumkloster, for en opskrifts bekendelse, han efter en misdæders mund, ved navn Tomas Nielsen Uglev på Gudumkloster 5/7 1636 antegnet og opskrevet har, i hvilken opskrift og bekendelse fornævnte misdæder skulle have på råbt og beskyldt Dorte Madsdatter at skulle have med været og gjort trolddoms kunst, og ikke med nogen sandfærdige vidnesbyrd skal kan bevislig gøres hende i sligt at være skyldig, hvilke hun ved hendes højeste ed benægter sig aldrig i nogen trolddoms kunst at være skyldig: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse magtesløs at være, og ikke komme Dorte Madsdatter på hendes gode rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder.

(197)

** var skikket Mae Christens i Vork og havde stævnet Christen Pedersen i Vork og Søren Christensen Brun sst for et vidne, de 26/4 sidst forleden med Peder Christensen i ---- vidnet har, at det var dem fuld vitterligt, at de talte mundeligt med Maren Christens i Vork, noget førend hun døde, og da beskyldte hun Mae Skrædderkone havde brugt trolddoms kunster imod hende, og hun derover havde mistet sit liv: så og efterdi at der vi fornævnte vidner har igennem seet og forfaret, befindes ikke Mae, Christen Skrædders, noksom overbevist med nogen trolddoms gerning Maren Christens nogen ulykke at have tilføjet, men alene vildige og enlige vidner, det ikke heller befindes Mae Christen Skrædders tilforn for sådan trolddoms bedrift at have været berygtet, men mere med stokkenævn bevises hende ærligen og kristeligen at have forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, sigtelser og nævnings ed så noksom, at de bør at komme Mae, Christen Skrædders, på hendes ære og liv til nogen skade, førend hende anderledes overbevises kan, ej heller ved os imod hendes forhvervede stokkenævn at sige.

(204)

** var skikket Niels Jensen i Stokkendal på sin brorbørn Mogens Lauritsen og Maren Lauritsdatters vegne, så og på Margrete Mogensdatters vegne, item Søren Andersen i Viborg på sine børns vegne, så og på Søren Lauritsen i Pallesgård hans hustrus vegne deres visse bud Søren Andersen Skrædder, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet salig Mogens Nielsen til Ørnhoved hans efterladte børn og arvinger, nemlig Mogens Nielsen, Søren Nielsen og jomfru Inger Nielsdatter, for at eftersom han har været sin umyndige søskendes værge og ældste bror, og dem nu for samme værgemål og betaling ved to gode mænd, Erik Lunov til Viskumgård og Ove Blik til Nørbeggård, som var kommissarier, er i deres nærværelse udlagt efterskrevne bol i Rind sogn, hvorfor formener samme gods bør at være Niels Mogensen hans søskende og søskendebørn for ejendom følgagtig (sag uafsluttet)

(207)

** var skikket Maren Nielsdatter og anden Maren Nielsdatter i sønder Bork deres visse bud Anders Hansen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da med en seks ugers stævning at have stævnet Niels Nielsen af Obling hans arvinger, nemlig Maren Nielskone, Niels Nielsen, Christen Nielsen, Maren Nielsdatter, Anne Nielsdatter og Kirsten Nielsdatter sst for et tingsvidne, Niels Nielsen 23/12 1630 til Nørherreds ting efter Tomas Pedersen i sønder Bork hans mund, som boede på Anne Nielsdatter og Maren Nielsdatter og deres medarvingers bondegods, i den mening at Tomas Pedersen skulle have sagt, at han har ydet Niels Nielsen skyld af hans bondegods, han brugte, og Niels Nielsens arvinger med samme snapvidne ville bekræfte et gammel kontrakt, som ved 40 år siden skulle være gangen, om otte skæpper korn, som skulle udgives af deres forældres bondegods, uanseet begge Maren Nielsdøtre deres far skulle have boet i fornævnte bondegård ved 20 år, efter samme kontrakt skulle være ganget, og ikke skal bevises de imidlertid nogen afgift af samme gård efter samme kontrakt skulle have udgivet: så og efterdi ikke befindes Maren Nielsdatter og anden Maren Nielsdatter eller deres medarvinger for samme vidne at have fået nogen varsel, endog de deri skal være interesserede, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(208)

** var skikket Laurits Nielsen, fordum boende i Krogsgård og nu boende i Flyndergård, på sine egne og på Christen Nielsen, nu tjenende i Lemtorp, hans vegne og havde stævnet Knud Christensen ---- i Gudum sogn med flere for et vidne, de 16/1 1635 til Gudum birketing vidnet har, at Knud Christensen skulle 4/9 1634 om aftenen i mørkning have seet, at Christen Nielsen skulle have taget nogen skafte byg af en vogn, som han skulle age korn med til Kloster, og lagt det på en boghvedeager, item at han noget derefter skulle have kommen kørende med Laurits Nielsens vogn på hjemvejen til Krogsgård, og da skulle han have haft samme byg i samme vogn, hvilke vidne, de højligen ved deres saligheds ed benægter. så mødte Erik Juel og afstod samme vidner, vold og forfølgning: og efter sådan lejlighed bør det ikke at komme Laurits Nielsen og Christen Nielsen til hinder eller skade i nogen måder.

(210)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Niels Nielsen i Obling og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, og hans medfølgere Christen Lauritsen i Vium med flere domsmænd over Karen Lauritsdatter Badskær, anlangende at de 20/7 sidst forleden på Nørherreds ting ved deres endelige dom og sentens skal have dømt hende fra sit liv for et barn, hun efter hendes egen bekendelses formelding i næst forleden sommer 1636 skal have avlet med Niels Madsen i Adsbøl og den kvalt og ombragt, og siden med Niels Madsen samme barn nedgravet i Tomas Sørensen i Vallund hans kålhave: så og efterdi Karen Lauritsdatter selv har bekendt sig at have født levende barn, og tilforn havde ladet købe drik og brugt på det, at hun kunne blive samme barn kvit, og derefter født det i dølgsmål, og ladet det nedgrave, hvilke hendes bekendelse hun og her i dag har været bestendig, og fogden med domsmænd fordi hende dømt sit liv at have forbrudt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den deres dom at sige eller magtesløs dømme.

(213)

** var skikket hr Mads Hansen i Torstrup præstegård hans visse bud Envold Christensen i Øsebæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Mads Buck, borger i Varde, for en dom han 15/9 1634 har ladet forhverve over ham til Varde byting, anlangende en summa penge han fordrer af ham, nemlig 27 daler, for hvilken gæld han nu straks søger udlæg efter nogen løse opskrifter, som samme dag blev fremlagt, og ikke af nogen rigtig regnskabsbogs lydelse: så og efterdi ikke befindes for fogden har været fremlagt provstens dom, samme sag for verdslig ret at være indfunden, ikke heller nogen regnskabsbog eller rigtig bevis i hans dom inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom som udømt var, og sagen igen til bytinget at komme, dokumenterne for fogden at fremlægges, og dem derefter endelig imellem at dømme og adskille, når det for ham lovlig bliver indstævnet.

(214)

** var skikket Envold Christensen i Øsebæk med en opsættelse. (ikke beskrevet)

(215)

** (fortsat fra ikke bevaret blad) så mødte Christen Lauritsen og fremlagde samme dom her af landstinget 20/1 forgangen år udgivet, i hvilken samme urigtige kvittants, bænkebrev og dom er magtesløs funden, indtil hvem der havde i at sige stævnet på ny: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have.

(216)

** var skikket Tomas Lauritsen i Kastbjerg hans visse bud Christen Madsen i Andrup i Stavning sogn med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måned opsættelse at have stævnet Tomas Christensen, foged på Bregninggård, med flere for en seddel og bænkebrev, de til Christen Christensen i Bregning og Jes Christensen sst udgivet har, hvori de har vidnet, at Christen Christensen og Jes Christensen ikke skulle kunne forestå nogen værgemål for salig hr Niels Pedersen, forrige præst til Omme og Bregning, hans børn for deres bort skyldige gæld: da efterdi det befindes samme breve og vidner tilforn har været hid stævnet, og sagen befindes i seks uger at være optagen, og ikke fornævnte breve og kundskaber nu fremlægges, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme breve, såvel som den dom, derpå funderet er, magtesløs at være.

(217)

** var skikket Frands Mortensen i Lysholt med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 6/6 sidst forleden dømt har for nogle træer, er huggen i Lysholt lund, og i samme sin dom har tildømt Frands Mortensen at stande sin husbond til rette for samme træer, endog han det højlig benægter, at han ikke har taget eller hugget lade samme træer: så og efterdi Frands Mortensen er bosiddende i Tirsbæk birk, og samme dom dog til Nørvang herredsting og ikke til hans værneting er forhvervet, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(218)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Hans Hansen i Skærup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Tomas Hvid i Vinding og hans medbrødre herreds nævninger for en stimands ed og tov, de til Holman herredsting 26/7 sidst forleden over Poul Svinholt svoret og gjort har, for han imod loven har ligget på mord sti i skov skjul for KM tjener Hans Pedersen i Svinholt og ham slaget, ilde medfaren og jaget ham fra sin gods på sin retfærdige vej efter klage, syn, sigtelse, tingsvidner og hans egen bekendelse, mener samme deres ed lovlig at være og burde ved magt at blive. Poul Sørensens hustru Anne Ibsdatter derimod at have stævnet Hans Pedersen i Svinholt, for han 5/6 på fornævnte ting har klaget på Poul Sørensen, at han på morderisk vis har lagt sig i skjul på vej og sti for ham i Vejle skov: så og efterdi Hans Krog og hans medfølgere udførlig har vidnet, dem at have seet Poul Sørensen slagen og overfalden Hans Pedersen på vejen til Vejle, huggen ham med en dragen kårde, og haft både samme kårde og en stor kniv hos sig, som Poul Sørensen selv til tinge har været gestendig, det og med Niels Jacobsens vidne bevislig gøres, det Poul Sørensen i skoven Hans Pedersen har slaget og eftertraktet, jaget ham fra sin hat og klæder, som og med synsvidne bestyrkes, så fornævnte klage, bogsed og sigtelse dermed befæstes, og ingen nøjagtige vidner Poul Sørensen derimod fremlægger, hvormed han kan bevise, ikke så at være sket som om vidnet, og nævninger fordi har Poul Sørensen stimands tov over svoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, klage, bogsed og sigtelse, ej heller fornævnte nævnings ed, derefter svoret er, at sige eller magtesløs dømme.

(222)

** var skikket Staffen Madsen i Lilleballe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Jens Pedersen i Lilleballe med flere for et vidne, de til Brusk herredsting 18/3 sidst forleden vidnet har om nogen ukvemsord, Staffen Madsen skulle have tilsagt Christen Mogensen i Lilleballe, hvilke vidne Staffen Madsen formener et vildig vidne at være, af Christen Mogensens to tjenestedrenge at være vidnet, tilmed efter Staffen Madsens ord og mundheld, som han ikke er bestendig: så og efterdi fornævnte vidner på begge sider en del har vidnet efter andre deres mundheld, som de ikke er bestendig, de og en part har lagt deres vidner i tvivl og ikke endelig vidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner på begge sider, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(226)

** var skikket Viffert Christensen i Kastkær med en opsættelse her af landstinget i sag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Lambertsen i Malle for en bænkebrev, han lader sig af berømme, som Christen Jepsen i Strellev kirkegård Oluf Nielsen i Kastkær og Laurits Jensen i Lyne udgivet har, lydende at de var forsamlet til Niels Christensens i Lydum hede 26/2 1636 og der forligte Niels Lambertsen og Viffert Christensen i så måder, at Niels Lambertsen skulle give Viffert Christensen 22 rigsdaler for den gæld, som han har lovet for salig Jens Eskesen af Lunde efter hans brevs lydelse, hvilke usandfærdige bænkebrev Viffert Christensen ved sin Gud og salighed benægter, at han aldrig har samtykt samme bænkebrev og aldrig været med i samme selskab: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilke opsættelse findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og bænkebrev magtesløs at være.

(227)

** var skikket Tomas Pedersen i sønder Bork, Maren Nielsdatter og anden Maren Nielsdatter sst deres visse bud Anders Hansen sst og havde stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til fornævnte ting 9/3 sidst forleden dømt og afsagt har imellem Niels Nielsen i Obling hans mor og søskende på den ene og Tomas Pedersen på den anden side, og der tildømt den bondegård, Tomas Pedersen iboer, under samfrænder, uanseet af herredsfogden fornævnte Tomas Pedersen med hans afgangne hustru og hendes børn har brugt fornævnte bondegård langt over recessens hævd, hvorfor Tomas Pedersen og hans medarvinger formener, at den ringe bondegård, han iboer, ikke bør eller kan regnes uden aleneste for en søsterlod i alle salig Laurits Mikkelsen af Obling hans bønder ejendom, hvilke søsterlod hans formands mor salig Anne Lauritsdatter har arvet efter hendes salig far Laurits Mikkelsen af Obling, og sig tilkøbt af hendes salig bror Jørgen Lauritsen, og formener at dersom Niels Nielsen hans mor og deres medarvinger vil kræve samfrænder over fornævnte ringe gård, at de da bør at kræve samfrænder over alle Laurits Mikkelsens efterskrevne bondegods, og herredsfogden ikke anseet i sin dom, at Tomas Pedersens medarvinger i fornævnte bondegård, som er Maren Nielsdatter, anden Maren Nielsdatter med flere, som var salig Niels Sørensen, som tilforn ejede fornævnte bondegård, hans børn og rette arvinger ikke skal findes at være stævnet for samme dom: så og efterdi ikke befindes Maren Nielsdøtre for samme dom at være stævnet og kaldt, endog de i samme gods skal være interesseret, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(228)

** var skikket Mads Jørgensen Bull i Bjert med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Karen, salig hr Hanses, i Stenderup damgård for et skiftebrev, vurdering eller udsætning, hun ved hendes tiltagne værge Bertel Hansen i Eltang har ladet gøre i Stenderup damgård 7/10 1635, som skal formelde iblandt andet, at der er udsat til Eltang kirkeværger for 43 sletdaler, hr Hans og Karen Christensdatter var Eltang kirke skyldig. item stævnet salig hr Hanses børn, nemlig hr Christen i Vejen på hans og hans bror Søren Hansens vegne, Maren Hansdatter i Højrup, Dorte Hansdatter, Christen Hansen, Niels Hansen, Jens Hansen, Margrete Hansdatter, Johanne Hansdatter og Maren Hansdatter hver med deres rette lovværge: så og efterdi ikke befindes kirken for sin gæld at være udlagt af de bedste varer, som det sig burde, ikke heller bevises kirkeværgerne samme varer til nøje at have annammet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skifteregister og udsæt så noksom, at det bør at komme Eltang kirke på sin gælds fordring til hinder eller skade.

(230)

** var skikket Maren Torbensdatter i Kyvling hendes visse bud Jens Christensen Bøl, borger i Varde, og havde stævnet Peder Jørgensen i Bøl med flere for et vidne, de til Lønborg birketing 13/5 1634 vidnet har, anlangende Maren Olufsdatter, da værende i Lønborg sogn, skulle have sagt for dem den dag, Maren Torbensdatter hendes barn blev kristnet i Lønborg kirke, at Søren Nielsen i Vostrup var far af samme barn, hvilket deres vidne Maren Torbensdatter hårdelig benægter, at hun ikke slig ord skal have haft, som Maren Olufsdatter skal have sagt af hendes mund, ej heller Søren Madsen er far til samme barn: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter andres ord, som de ikke er bestendig, eller med Maren Torbensdatters fuldkomne sigtelse bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(231)

16/8 1637.

** var skikket velb Gunde Rostrup til Stårupgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han har Gunde Rostrup fradømt sin tiltale, som han havde til Johan Styrck Petersen på Krogsgård, for 1000 rigsdaler in specie med sin rente og omkostning, som ---- har forligt, det Gunde Rostrup skulle love til velb Wolf Pogwisch, som Johan Styrck tilforn har med hans bror Albret Rostrup akkorderet om samme gæld og ved lands notarius i København der erbudt sig samme gæld at ville betale ham Wolf Pogwischs gældsbrev, når ham det blev tilstillet: så og efterdi ikke for herredsfogden er fremlagt nogen fuldkommen opdragelse, det Albret Rostrup har gjort til Gunde Rostrup, samme sag hos Johan Styrck, som sin egen ----, men Gunde Rostrup alene i sin egen navn har stævnet, og herredsfogden fordi har Johan Styrck for den tiltale kvit funden, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(232)

** var skikket Jep Lauritsen Skrædder, borger i Varde, hans visse bud Jens Nielsen i Vallund og havde stævnet Jens Christensen Haderslev med flere for en stokkenævn, de til Varde byting 19/6 sidst forleden med Peder Nielsen Brun vidnet har, at Jep Skrædder skulle være berygtet for utroskab, hvilket stokkenævn han formener ikke sandfærdigt at være vidnet, at den bør nogen magt at have: så og efterdi fornævnte vidner har vidnet efter rygte og tidende og ikke endelig, men selv har lagt deres vidne i tvivl, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør at komme Jep Lauritsen Skrædder til hinder eller skade i nogen måder.

(234)

** var skikket Peder Nielsen i Rydlund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mads Pedersen i Skovby og Mads Clausen i Felde for et vidne, de til Sevel birketing 28/4 sidst forleden vidnet har, at de nærværende hos var på Ginding herredsting den næste torsdag for sankt mikkels dag år 1636, og da hørte og så, at Christen Iversen, født i Borbjerggård, annammet af Peder Nielsen i Rydlund til betaling for en seks favne høstak, Peder var ham skyldig efter sin brev og segls indhold, og da samme tid igen antvordet Christen Iversen han der på tinget den brev, han ham på samme hø givet har: så og efterdi Mads Pedersen og Mads Clausen ikke har vidnet på fersk fod men langsommelig tid efter, de siger samme penge til tinge skulle være annammet, og ikke deres kundskab med 8 mænds vidne bekræftes, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(236)

** var skikket Christen Jensen i Ommegård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende han da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Christensen i Bundgård for en dom, han lader sig af berømme over ham til Hind herreds ting 31/5 sidst forleden skal have forhvervet for noget gæld, Christen Jensen sine stedbørn pligtig er efter hans forpligts indhold, hvilken gæld Jens Christensen på Christen Jensens stedbørns vegne endelig vil have ud af Christen Jensens lod og

anpart, og ikke det af fælles bo på brorbørns vegne vil annamme, uanseet at al vitterlig gæld bør efter recessen af fælles bo at udlægges. dernæst kaldt Maren Svendsdatter, Kirsten Svendsdatter, Karen Svendsdatter, Mette Svendsdatter og Anne Svendsdatter med deres lovværge: så og efterdi Christen Jensen sig har til for obligeret en visse underholdning og udgift til sine stedbørn at være pligtig, som eragtes for vitterlig gæld, og Christen Jensens hustru siden ved døden er afgangen, og fordi af fælles bo bør at betales, og fogden dog har tildømt Christen Jensen alene samme sit brev at efterkomme, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom bør at forhindre Christen Jensens stedbørn eller deres lovværge af fælles bo forlods at udgøres, hvis dem til deres underholdning såvel som andet, efter Christen Jensens brev lovet er, forlods førend skiftet sker, og hvis over bliver at skiftes og deles som det sig bør.

(239)

** var skikket Mads Nielsen på Glarbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Jepsen i Ravnsbæk med flere for et usandfærdig og sankevidne, de til Skodborg herredsting 20/2 sidst forleden med Søren Jensen i Søgård vidnet har, at de skulle have hos været ved Skodborg herredsting otte dages tid tilforn, siden tinget var splittet, og da at skulle have hørt, Mads Nielsen skulle have sagt til Søren Jensen, at han skulle have stjålen en stud fra Poul Pedersen i Ravnsbæk og mel i Klostermølle som en tyv, hvilke deres vidne Mads Nielsen ved sin højeste ed ikke at have tilsagt Søren Jensen sådanne ord: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, og vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være og ikke komme Mads Nielsen til nogen forhindring.

** var skikket Hans Gregersen i Gesten med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dale, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Iver Maltesen i Kragelund for en dom og en dele, han til Anst herreds ting forhvervet har over ham, som han lader sig af berømme, for nogen gælds sag, hvilken gæld er Hans Gregersen ganske ubevidst og ved sin højeste ed benægter: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og dele magtesløs at være og ikke komme Hans Gregersen til nogen forhindring.

(240)

** var skikket Søren Hansen i Hulkær mølle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Hans Frandsen i Rue med flere for et vidne, de til Tørrild herreds ting 18/3 sidst forleden vidnet har, at de næst 8/3 tilforn skulle have været med to af velb Jørgen Munks tjenere, Jørgen Sørensen og Christen Hansen, og forbudt Søren Hansen at flytte eller føre noget af hans gods fra Kvak mølle, førend Jørgen Munk kom hjem fra Fyn, ligeledes havde stævnet fornævnte tjenere for et vidne, de til samme ting 13/5 sidst forleden vidnet har, at de skulle have seet og hørt, det Søren Hansen skulle have ladet læsse i Kvak mølle 9 læs gods, som han skulle ladet derfra bortføre: så og efterdi Hans Frandsen og hans medbrødres vidne ikke fremlægges, endog sagen i seks uger har været optagen, så deri ikke længere kan gøres forhaling, da finder vi den deres vidne magtesløs at være, og efterdi med tingsvidne bevises, det Jørgen Munk har ladet forbyde Søren Møller og hans hustru at bruge eller befatte dem med Kvak mølle, men den ---- at gøre ryddelig, og ikke bevises Søren Møller andet end sit eget gods derfra at have ladet føre, eller for nogen sin efterstandende landgilde at være lovsøgt, bemeldte otte mænds

vidne ikke heller indeholder, Søren Møller at have benævnt eller navngivet Jørgen Munks anpart i Haraldskær, Jens Iversen såvel som Christen Jensen og deres medfølgere og i lige måde har vidnet efter Søren Hansens ord og mundheld, som han ikke er bestendig men højligen benægter, som for er rørt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller den klage og dele, derefter drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(244)

** var skikket Søren Hansen i Kvak mølle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Peder Hansen i Rue med flere for et vidne, de til Jerlev herredsting 23/12 1635 vidnet har, anlangende en ko, Søren Hansen ulovligen skulle have taget i Ravnsbøls have, hvilke vidne Søren Hansen formener af Jørgen Munks egne folk og tjenere at være vidnet, ham og dem til behjælpning, og kan anderledes der tvært imod med tingsvidne såvel som fru Sofie Friises hjemmel bevises: så og efterdi Søren Hansen møller med fru Sofie Friises underskrevne seddel beviser sig at have hjemmel til fædrift i Haraldskærs mark, og fornævnte vidnesbyrd dog har vidnet ham samme ko ulovligt at have udtagen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, såvel som den dom og dele, derefter drevet, så noksom, at det bør nogen magt at have eller komme ham til nogen forhindring.

(246)

30/8 1637.

** var skikket Jørgen Staffensen i Lilleballe hans visse bud Hans Ravn i Bjert og havde stævnet Peder Buck i Lilleballe, Hans Mogensen i Påby, Jørgen Buck i Lilleballe, Staffen Nielsen sst med flere for et vidne, de til Brusk herredsting 29/4 sidst forleden vidnet har, anlangende noget jord på Lilleballe mark. dernæst stævnet Peder Sørensen i Viuf og hans medfølgere synsmænd for en syn, de til fornævnte ting 1/4 sidst forleden hjemlet har, at de samme dag skulle have målt nogen agre på Lilleballe mark, som Christen Mogensen dem påviste, hvilke vidne Jørgen Staffensen formener et vildig vidne at være, og af Christen Mogensens brødre og svoger vidnet, eftersom Peder Buck og Christen Mogensens farbror, Hans Mogensen, er hans bror, Jørgen Buck er hans farbrors søn, Staffen Nielsen farsøster søn: så og efterdi Peder Buck i Lilleballe og hans medfølgere udførligen har vidnet, hver efter deres alder og minde, fast over recessens hævd samme ejendom at have været brugt til den gård, Christen Mogensen iboer, som og synsmænd har om hjemlet, hvorledes det sted fra sted er beskaffet, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, hvormed kan bevises ikke så at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne og syn at sige, eller magtesløs dømme, men efterdi ikke befindes Christen Mogensens bror Peder Buck i Kolding, som i ejendommen med ham skal være berettiget, for Jørgen Staffensens forhvervede syn og vidne at være given nogen varsel, da finder vi samme syn og vidne, såvel som fornævnte forbud, magtesløs at være.

(253)

** var skikket Christen Lauritsen i Vium med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham at have stævnet Iver Nielsen på Nyland, Christen Nielsen i Viumgård, Anne Nielsdatter i Gundesbøl og Maren Nielsdatter i Viumgård for et vidne, de samtligen med deres far Niels Iversen i Viumgård forgangen år til Nørherreds ting om en vognægt vidnet har, som han skulle have gjort til Vejle efter en møllesten, hvilke deres vidne han beskylder for vildig og usandfærdig at være: så og efterdi her fremlægges Steen Billes underskrevne brev, hvori han bekender, samme sag at være

afstillet, og fordi kasserer hvis breve, deri gangen er, da bør samme vidner og Laurits Lauritsens uendelige dom ingen videre at komme til skade, og efterdi Christen Christensen sin dom har funderet på Steen Billes seddel, og Niels Iversen for tiltale kvit dømt, ved vi ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(256)

** var skikket Anders Hansen, fordum skriver på Koldinghus, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Søren Andersen skriver og Jørgen Knudsen, borgmester i Kolding, Niels Jepsen, Lyder Splet, Niels Andersen Bøgvad, Mourids Nielsen Panck, Mogens Eriksen og Simon Sejrup. rådmænd der sst, for en dom de på Kolding rådstue 22/2 sidst forleden har afsagt og udgivet over Anders Hansen, anlangende en forpligt han til sin husbond velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, har måttet give, i hvilken doms slutning formelder, Anders Hansen pligtig er sin udgivne forpligt at holde og efterkomme, uanseet ikke noget for dem skal være bevislig gjort i hvad måder, han sig imod samme forpligt har forseet: så og efterdi det befindes, Anders Hansen alene ved en person og én nats stævning for samme dom at være kaldt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så lovlig forhvervet, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(257)

27/9 1637.

** var skikket Niels Jensen i Hesselå med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Johanne Tomasdatter i Isen og hendes rette lovværge, salig Peder Christensens børn og arvinger, Hans Pedersen, Mads Pedersen og Maren Pedersdatter for et skiftebrev, de lader dem af berømme, som skulle være gjort efter salig Kirsten Jensdatter, som boede og døde i Søby, på hvis gods som Jens Pedersen kan tilfalde efter hans salig mor fornævnte Kirsten Jensdatter, hvilke brev Niels Jensen formener ulovlig og uret at være gjort, og ikke jordegodset med løsøre at være indført i fornævnte brev, hvilket brev skal være dateret 5 år efter Kirsten Jensdatters død, men salig Peder Christensen skal have giftet sig straks efter sin forrige hustru Kirsten Jensdatters død, og ingen rigtig skifte og jævning har holdt med sin søn Jens Pedersen, førend Johanne Tomasdatter er kommen i hans bo, som kan være ved 10 år siden, og formener Niels Jensen, at Johanne Tomasdatter og sine børn er forpligtet at gøre ham regnskab på hans søstersøn Jens Pedersens vegne, som han er værge for, for hvis arvegods, som han er arveligen tilfaldet efter hans mor Kirsten Jensdatter. herhos blev fremlagt efterskrevne skiftebrev, dateret 30/6 1625, med vurdering af bo, boskab, kvæg og anden løsøre, som fandtes i Peder Christensens og salig Kirsten Jensdatters bo: så og efterdi samme vurdering og skifte er bøndergods anrørende, og ikke befindes nogen på mødrene side det at have overværet efter forordningen, samme vurdering og skifte ikke til rette trødvingsdag er sket og gjort, som det sig burde, da finder vi efter sådan lejlighed samme skifte og vurdering magtesløs at være.

(259)

** var skikket Claus Madsen i Omme hans visse bud Peder Christensen i Endrupholms mølle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Christensen i Strandby med flere for en vidne, de til Skast herreds ting 6/6 sidst forleden vidnet har, at eftersom de var otte mænd 10/1 på Skast herreds ting, da de skulle samme dag have seet, at Anders

Gregersen og Poul Brixen i Nebel og deres medbrødre seks høringer skulle have udlagt og tilbudt Claus Madsen en summa rede penge for det gods, som de ham ubilligen har til vurderet for Clemend Mikkelsen i Vong for hans gæld, og ikke i de fuldkommeligen i deres vidne har vidnet hvor mange penge, der for retten blev udtalt, og ikke deres ord og tilbud skal findes sådan i tingbogen den dag at være indtegnet: så og efterdi Peder Christensen og hans medfølgere deres vidne ikke befindes på fersk fod at være vidnet, men lang tid efter sådanne ord til tinge skulle være falden, og ikke straks på fersk fod med tingsvidne bekræftet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(261)

** var skikket Claus Madsen i Omme hans visse bud Peder Christensen i Endrupholms mølle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til Skast herreds ting 23/5 sidst forleden dømt har imellem Claus Madsen på den ene og Anders Jørgensen, Poul Brixen i Nebel og Jørgen Hansen i Gummesmark på den anden side og deres medbrødre seks høringer, anlangende en ubillig vurdering de til Skast herredsting 22/11 sidst forleden gjort og afsagt har på nogen utjenlig varer, som Clemend Mikkelsen i Vong udlagde til den gæld, han var Claus Madsen skyldig efter hans skadesløs håndskrifts lydelse, og de samme varer mesten part dobbelt så dyrt har vurderet, end som det var god for, så Claus Madsen måtte forårsages samme deres uretfærdige vurdering her til landsting at lade indstævne, og intet de vidste derimod at sige eller svare, som med endelig dom her af landstinget er at bevise, og formente Claus Madsen at fornævnte høringer burde at stande ham til rette for hvis omkostning, han formedelst deres ubillige vurdering har anvendt: så og efterdi samme dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endeligen imellem at dømme og adskille, som der sig bør.

(263)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jacob Jensen, ridefoged sst, og havde stævnet Karen, Christen Mikkelsens, i Børsmose, Niels Christensen på Sønderside med flere for en vidne, de til Kærgårds birketing 18/11 vidnet har, anlangende det skulle være dem hver vitterligt, at Christen Mikkelsen i Børsmose kom ikke fra hans hus den nat, han beskyldes han skulle have tagen de bier i Grærup, fra solen sattes om aftenen og til morgen, den droges igen: så og efterdi Karen, Christen Mikkelsens, og hendes medfølgere befindes at være vildig, Christen Mikkelsens egen hustru og folk, ham til behjælpning at have vidnet, de andre og en del har vidnet om rygte og tidende og ikke om deres egen vitterlighed, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, såvel som fornævnte ubevist ---- magtesløs at være.

(264)

** var skikket Christen Mikkelsen i Børsmose med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Johanne Simonsdatter og Maren Simonsdatter i Grærup for et vidne, de til Kærgårds birketing 11/11 med deres mor Maren Simons vidnet har, at de, da i går var måned, på marken, henved en stund før dag, skulle de have seet Christen Mikkelsen skulle have ganget af deres fars kålgård med en bistok med bier, som var deres og deres fars bier: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes at være vildig, deres egen far og dem

selv til behjælpning at have vidnet, så Maren Simons sigtelse ikke er nøjagtig bevislig gjort, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og sigtelse magtesløs at være.

(266)

** var skikket Jens Olufsen, barnfød i Ølby, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Jensen i Blæsbjerg for en vurdering, han har ladet gøre i hans fars gård og bo, i hans fraværelse imidlertid han har været i Sjælland og udenlands i Helsingborg og har været sin egen værge, tilmed kan bevises med tingsvidne, at hans salig far har haft mere gods og gode, end som er vurderet bleven, og formener samme vurdering gjort for vild og venskabs skyld for den karl hans skyld, der bekom hans fars gård for gunst og gaves skyld. så mødte Mikkel Lauritsen i Sodborg på Christen Jensens vegne i Blæsbjerg og fremlagde efterskrevne vurderings vidne af Hjerm herreds ting 26/10 1631, at Christen Jensen lod læse efterskrevne vurdering, som er gangen og gjort i Ølbygård efter hans salig bror salig Oluf Jensens død, som tilfaldt hans børn Jens Olufsen, Laurits Olufsen, Maren Olufsdatter, Anne Olufsdatter, Apelone Olufsdatter, Johanne Olufsdatter, anden Apelone Olufsdatter, lille Maren Olufsdatter: så og efterdi det befindes Jens Olufsen i hans underskrevne fuldmagt at have mægtig gjort Christen Jensen samme hans tilfaldne arv at annamme og oppebære, og Christen Jensen derefter til tinge samme registrering, skifte og vurdering har ---- og samtykt i alle måder, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skifte og vurdering at sige eller magtesløs dømme.

(270)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da have stævnet Christen Pedersen i Ejstrup, birkefoged til Hastrup birketing, for en dom han 22/6 på fornævnte ting udgivet har, hvori han skal have kvit dømt Jens Christensen i Dørslund og hans børn, Christen Jensen, Søren Jensen, Else Jensdatter og Mette Jensdatter for halvparten at betale af hvis bygfældighed, som fandtes på Johan Brockenhuuses gård i Torlund, som Jens Christensens datter Anne Jensdatter iboede og afdøde, straks efter hendes dødelige afgang, uanseet Jens Christensen eller hans børn har været Anne Jensdatters arvinger, og tagen en god formue til arv efter hende: så og efterdi birkefogdens første dom ikke er endelig, ej heller for ham bevislig gjort, når Anders Christensens hustru ved døden afgik, så deraf kunne forfares, om samme bygfældighed til tredvingsdag lovlig er æsket og til kende givet, da finder vi den hans dom som udømt var, og sagen til birketing igen at komme, dokumenterne for fogden at fremlægges, og ham derefter endelig at dømme og adskille, når det lovlig bliver indstævnet, og efterdi birkefogden i den anden dom har frikendt Jens Christensens børn for førløn, og tildømt Jens Christensen, som selv alene arvet sin datter, det at udlægge, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(271)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Hagsholm, KM befalingsmand over Trondheim len, hans visse bud Søren Bøg, ridefoged til Hagsholm, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Jens Pedersen i Måbjerg by med flere for en vurdering, de til Hjerm herreds ting 3/5 sidst forleden har hjemlet og afsagt, at de skulle havet været med herredsfogden Niels Christensen i Gammelby og til vurderet Jacob Christensen, født i Ballegård, borger i Holstebro, 2 rugagre på Måbjerg bymark i hans gæld for 5 sletdaler, og ikke de i

deres vurderings vidne har afsagt, hvad samme vurdering skulle have sket, og Mette Jensdatter skulle have dragen af samme værsted i Måbjerg by ved sankt gravers dags tide sidst forleden: så og efterdi Jens Pedersen og hans medbrødre vurderingsmænd udførlig har afsagt, dem samme vurdering ved visse dag og tid at have gjort, og det i herredsfogdens nærværelse, og intet imod samme vurdering fremlægges, eller bevises samme rug ubillig at være sat og takseret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vurdering at sige eller magtesløs dømme.

(273)

** var skikket Jens Lauritsen i Gårdsvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Envold Christensen i Øsebæk for en falsk og urigtig kvittants, han her til landstinget 3/3 1627 har i rette lagt, hvilke kvittants her til landstinget er kendt urigtig, og ved en endelig dom undersagt og magtesløs dømt, formener Envold Christensen falskeligen med samme kvittants at have omgået, og bør derfor at straffes som en falskner: så og efterdi med landstings dom bevises, det Envold Christensen samme kvittants her til landstinget har i rette lagt, som Christen Lauritsen med egen hånd skulle have underskrevet, hvilket er befundet ikke Christen Lauritsens håndskrift at være, hvorfor samme kvittants er kendt urigtig, og ikke Envold Christensen samme kvittants nu ville fremlægge, som ham er forelagt, efter opsættelsens formelding, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Envold Christensen jo med samme kvittants falskeligen har omgået og bør derfor at stande til rette,

(275)

** var skikket Christen Madsen Givskud, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da med en seks ugers stævning at have stævnet Niels Lauritsen Nim sst, for han har solgt og skødet Jørgen Brunkertsen, forvalter på Hvolgård, hans gård og ejendom for 350 sletdaler, uanseet at han ikke selv har skøde på fornævnte gård, ikke heller er ham tildømt for ejendom at følge. så mødte Mads Tomasen i Grejs på Jørgen Brunkertsens vegne og fremlagde efterskrevne skøde af Vejle byting 9/6 nærværende år, som indeholder Niels Lauritsen skødte og solgte fra sig, sin hustru Anne Jensdatter og deres arvinger og til Jørgen Brunkertsen, på hans husbond og arvingers vegne, al den part, som Niels Lauritsen over skifte efter hans hustrus far salig Jens Bertelsen, fordum borgmester der sst, er arveligen tilfalden i den gård, Christen Madsen Givskud, borger der sst, nu iboer, hvilken gård med have der nedenfor, liggende der i byen i Nørregade imellem Anders Bundesens gård på den søndre og Laurits Lauritsens gård på den nørre side, Jørgen Brunkertsen på sin husbonds og arvingers vegne skal have, nyde og beholde for et fuldt køb til evindelig eje og ejendom: så og efterdi Niels Lauritsen samme gård har fuldkommeligen bort skødet, endog han derpå alene havde pant, og ikke for ejendom ham var tildømt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skøde, ej heller fornævnte dom og udvisning, derefter drevet er, såvel som bemeldte vurdering, som ikke befindes lovlig varsel for åsteder at være givet, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(278)

** var skikket Søren Mikkelsen, byskriver i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham med en seks ugers stævning at have stævnet gammel Jens Olufsen, Peder Christensen, Gregers Nielsen, rådmænd i Ringkøbing, så og salig Christen Pedersen, fordum rådmand der sst, hans arvinger Gunder Christenskone, Anne Christensdatter, Maren Christensdatter, Mette Christensdatter, Peder Christensen, Niels Christensen og Mikkel Christensen for en dom, som

fornævnte fire mænd på Ringkøbing rådstue 8/2 1633 dømt har, og deri tildømt Jep Ulf i Havnstrup 10 daler, som Søren Mikkelsen skulle blive ham skyldig, to år førend fjenderne kom her i landet, for en økse, hvilken gæld han ikke var ham pligtig, hvorfor samme dom med andre her til landstinget var magtesløs dømt: så og efterdi ikke bevises Søren Mikkelsen eller nogen på hans vegne for rådmændene at have til kende givet eller bevist, de to uendelige domme at være kasseret, førend de deres sidste endelige dom har udgivet, samme sidste dom og alene efter seks ugers opsættelse, for dem ikke er fremlagt, findes at være underkendt, og ikke formedelst nogen uretfærdighed, da ved vi efter sådan lejlighed ikke videre deri at dømme end tilforn gjort er og samme vores dom bemelder og medfører.

(279)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Skivehus, hans visse bud Jep Ulf i Havnstrup og havde stævnet Morten Pedersen, byfoged i Ringkøbing, for en dom han 23/6 sidst forleden på fornævnte byting dømt og afsagt har, og deri ved endelig dom tildømt hans tjener Jep Ulf i Havnstrup at stande til rette for en beretning som vedbør for en beretning, hans fuldmægtig Laurits Andersen, stadstjener i Ringkøbing, to gange 16/8 og 20/9 anno 1632 på Ringkøbing rådstue imod Søren Mikkelsen, byskriver i Holstebro, skulle have fremlagt, som Jep Ulf har underskrevet, hvilke beretning Jep Ulf beretter sig ikke at have skrevet eller underskrevet, eller ved af at sige, ej heller skal ham overbevises at have beskyldt Søren Mikkelsen på ære eller lempe: så og efterdi ikke er bevislig gjort, sagen i seks uger at have været optagen, og byfogden dog har dømt endelig, endog ingen er mødt til gensvar, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, hvad de deler, indstævnet er, opsatte vi til i dag 14 dage, og da dem her at møde, og Jep Ulf midlertid for samme deler forskånet.

(281)

** var skikket velb Jochum Beck til Gladsakse, KM befalingsmand på Bøvling, hans visse bud Mads Nielsen på Glarbjerg og havde stævnet Peder Christensen, som boede på Pugholm, hans arvinger Jens Simonsen og hans lovværge for en dele, han på kronens tjener Maren Madsdatter på Glarbjerg til Skodborg herreds ting 12/9 1631 for 6 rigsdaler skal have forhvervet, uanseet hun hårdelig benægter hende aldeles intet at være skyldig: så og efterdi ikke med brev og segl eller anden nøjagtig kundskab bevises, Maren Madsdatter at have været Peder Christensen samme penge pligtig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dele og domme så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(283)

** var skikket Tomas Pedersen Buck, latinske skolemester i Varde, hans visse bud Niels Knudsen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Christen Hansen i Hulvig, Peder Christensen i Gammelgård med flere for en vurdering, de til Østerherreds ting 15/5 1637 gjort har, og tilvurderet Tomas Buck hans fuldmægtig Niels Knudsen adskillige varer, ubilligen skal være vurderet, og samme dag til fornævnte ting tilbudt Christen Hansen og hans medbrødre vurderingsmænd fornævnte varer 3 rigsdaler, som det af fornævnte 12 mænd er sat og vurderet: så og efterdi Christen Hansen og hans medbrødre vurderingsmænd ikke underskedelig har specificeret hver post især, hvor for de det har vurderet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vurdering så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(284)

** var skikket velb Christoffer Friis til Astrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Peder Christensen i Omvrå og Jørgen Nielsen sst for et vidne, de 13/6 sidst forleden til Nørvang herredsting vidnet har på begge deres fædre Christen Pedersen og Niels Andersens vegne i Omvrå, at de skulle have tilbudt Tomas Jensen, foged på Juellingsholm, på næst forgangen sankt mortens dag sidst var, begge deres anpart af 35 rigsdaler in specie på deres husbond Christoffer Friises vegne, som de mænd i Omvrå årligt skal have lovet ham, hvilket vidne han formener et vildigt vidne, de deres fædre til vilje og behjælpning skal have vidnet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udførlig har vidnet bemeldte penge, Christoffer Friises foged på Juellingsholm at være tilbudt, hvilket hans fuldmægtig og til tinge har vedgået, endog han dem ikke ville annamme, med mindre han fik hans husbonds seddel at se, det tredje vidne og alene er vidisse efter Christoffer Friises underskrevne brev, som med originalen aldeles stemmer overens, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme.

(287)

** var skikket Laurits Madsen på Lisbjerg og havde stævnet Jens Nielsen i Brunsgård for en usandfærdig opskrift og vidne, som han 3/7 sidst forleden til Vandfuld herreds ting forhvervet har, anlangende nogen penge, som Keld Andersen idelig skulle have antvordet, hvilken hans usandfærdige opskrift Keld Andersen hårdeligen med helgens ed benægtet har, at han ikke har bekommet af fornævnte penge undtagen 14 rigsdaler, som han efter Jens Nielsens befaling udgivet til badskærløn, item stævnet Jens Nielsen for hans usandfærdige opskrift og tingsvidne, han 17/6 sidst forleden til fornævnte ting forhvervet har, han til adskillige tider skulle have bekostet på hans steddatter Mette Tomasdatters sygdom, hvilket skal befindes at være imod hans egen forpligt, som han 30/3 1633 udgivet har, at han skal gøre imod hans to steddøtre Maren Tomasdatter og Mette Tomasdatter, som de var hans egne børn: så og efterdi Jens Nielsens opskrift ikke alene formelder om hvis, Jens Nielsen skulle have bekostet på Mette Tomasdatter hendes helbred at søge, til lægeløn, vognleje og andet, men og om hvis hun midlertid har fortæret, endog han i skiftebrev har sig til for obligeret at holde hende, til hun var 20 år gammel, til øl, mad, sko og klæder, og intet hun midlertid af hendes fædrene skulle fortære, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift, hendes kost og tæring anlangende, bør at komme Jens Nielsen for hendes fædrene arv til befrielse, videre end han til hendes helbreds fornødenhed har udgivet, ej heller den dom, derefter gangen er.

(289)

** var skikket velb Henrik Lange til Oldager hans visse bud Søren Nielsen, provstiskriver i Ribe stift, og havde stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han til fornævnte herredsting 3/10 1635 dømt har, og tildømt Iver Andersen i Pogager at betale hans anpart af de to håndskrifter, samme dag skal have været fremlagt, og ikke samme breve i hans dom har ladet indføre ved dag og dato, uanseet Iver Andersen er fremmed til den sag, så at brevene ikke lyder på ham, men hovedmanden, som brevene har udgivet, er ved døden afgangen, og ingen af hans arvinger, hverken hustru eller børn, for samme dom er stævnet: så og efterdi samme gældsbreve ikke befindes i fogdens første dom udførlig ved dag og dato at være inddraget, kunne vi ikke kende samme domme så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(291)

** var skikket Jacob Pedersen i København hans visse bud Peder Terkildsen, forrige foged på Tiimgård, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for at eftersom han 5/8 sidst forleden har ladet indstævne Niels Jepsen Bøgvad, rådmand i Kolding, til en gæsteret at sidde, anlangende 15 sletdaler med des pågående rente og omkostning for 1627, som Jacob Pedersen, forrige foged på Mattrup og nu indvåner i København, efter sin udgivne brevs indhold skyldig er, hvilke håndskrift han har forbigået, og aleneste efterfulgt Niels Jepsens egne ord og snak, som af hans frafindelse er at erfare, mener det ikke at være lovens gemes en gæsteret i 14 dage at heden sætte, men mere at have søgt udflugt Niels Jepsen til vilje og ham til pengespild: så og efterdi Peder Terkildsen på Jacob Pedersens vegne alene har besøgt byfogden om samme gæsteret at udstede, endog det ikke tilhører ham, men borgmestre og råd, deri at kende efter stadsretten, så han fordi ikke den har udstedt, kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være.

(293)

** var skikket Christen Mortensen i Kyvling med en opsættelse har af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da med en seks ugers opsættelse at have stævnet Laurits Andersen i Kyvling med flere for en vidne, de 25/5 næst forleden på Nørherreds ting vidnet har, formeldende at Christen Mortensens hustru, Anne Christens, skal have sagt til Karen Anderskone i Kyvling, Gud straffe dig din tyv, du har stjålet vort gode fra os, hvilket deres vidne hun højligen benægter, at hun aldrig har haft eller sagt de ord: så efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, sigtelse og klage magtesløs at blive.

** var skikket Mourids Pedersen i Finderup hans visse bud Christen Lauritsen i Gårdsvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Anne Mortensdatter, født i Lem, for en sigtelse hun til Bølling herreds ting 14/4 1634 båret har, hvori hun har tiet og sigtet ham for sin rette barnefar til et barn, hun på tinget med sig havde, hvilken sigtelse han højligen benægter usandfærdig at være imod hendes forrige bekendelse, som hun ved ed for præsten og den ganske menighed i Omme kirke har gjort, i hvilken hun har udlagt en person i Varde, ved navn Niels Christensen: så efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse magtesløs at blive.

(294)

** var skikket velb Jørgen Grubbe til Tostrup hans visse bud Sakarias Jensen på Vedbygård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet velb Eskild Gøye til Brandholm for en endelig dom, bemeldte gode mand til Nørvang herreds ting 4/10 sidst forleden over Eskild Gøye forhvervet har for en summa penge 1665 daler in specie med sin efterstående rente, hvilken dom Sakarias Jensen på Jørgen Grubbes vegne formener ret at være, og Eskild Gøye bør samme penge med sin rente og interesse til Jørgen Grubbe at betale, eller ved to gode mænd at have indlæg i Eskild Gøyes bo, gods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges fornævnte Eskild

Gøyes udgivne skadesløs brev til Bendix Breide på fornævnte summa penge, hvilket igen til Jørgen Grubbe er opdragen at indfordre efter fuldmagts indhold, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, samme penge at være betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der gangen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Eskild Gøye jo er pligtig samme summa penge med sin rente og interesse til Jørgen Grubbe at betale, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og Jacob Krabbe til Væbnersholm, som Sakarias Jensen på Jørgen Grubbes vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Eskild Gøyes bopæl, der udæske og gøre Jørgen Grubbe fyldest af hans løsøre, det rigtigen for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jørgen Grubbe i anden hans løsøre eller jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(295)

11/10 1637.

** var skikket Grune Joensen i Vejrup og havde hid kaldt sandemænd af Gørding herred, Lene Jensdatter i Vejrup hendes bane, som blev død anden søndag for vor frue dag Riber marked sidst forleden, at udlede, og først fremlagde Grune Joensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 18/9 sidst forleden, Mikkel Sørensen med flere at have vidnet, at Lene Jensdatter havde den faldende syge og faldt nogen gange om dagen, og den 27/8 der de kom til Bækvig mark til Christen Joensen at rejse boghvede, da så de, at Lene Jensdatter lå på jorden, sådant som hun plejede at gøre, når hun var anfægtet af den faldende syge, og kunne ikke tale med blodig fråde for hendes mund: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Lene Joensdatter af den onde sygdom, hun var med behæftet, at være død bleven, og det hende til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(296)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Peder Nielsen, ridefoged sst, og havde stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han imellem hans forrige skriver Anders Hansen og ham til Kolding byting 20/9 dømt har, med hvilken dom Ernst Normand formener ham højlig at have uforrettet, eftersom han aldeles imod al lov og ret har hendømt sagen til gode mænd kommissarier, ham og hans forrige skriver om deres tvistige sag at forhøre efter en kongelig befaling, Anders Hansen forhvervet har: så og efterdi for byfogden er i rette lagt underskrevne vidisse og kopi at KM missive, Tønne Friis og Erik Grubbe tilskrevet, det de Ernst Normand og Anders Hansen for dem skulle fordre, og om hvis tvistige punkter, dem imellem er, enten til mindelighed eller ved retten at skille, på det de én gang for alle kunne komme til ende, og ikke bevises sligt at være efterkommet, så byfogden fordi ikke har vidst i sagen at dømme, men til bemeldte kommissarier indfunden, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige, eller hans ulempe deri at være.

(298)

** var skikket velb Eskild Gøye til Brandholm hans visse bud Hans Christensen i Hyvild med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til Nørvang herreds ting imellem Eskild Gøye og

Christen Tomasen afsagt har 14/6 1636, anlangende et tov, som Eskild Gøyes tjener var tilnævnt at gøre til Nørvang herreds ting efter dommens videre formelding, hvilke dom han formener samme sin tjener at være forurettet, så hans dom bør derfor bør magtesløs at være: så og efterdi ikke for herredsfogden er bevislig gjort, det fornævnte mænd har været til tinge, der de skulle være opnævnt til samme tov at gøre, eller og lovlig advaret derom at sværge, da kunne vi ikke kende samme dom bør at komme fornævnte mænd til skade i nogen måder.

(299)

** var skikket Peder Bjerring, borgmester i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Maren Olufsdatter, salig hr Jens Mariager, forrige sognepræst til Ølby og Fovsing sogne, hans efterleverske, for 60 specie daler, hendes salig husbond Jens Mariager er ham skyldig efter hans udgivne brev og Peder Bjerrings bogs indhold, og efter hendes salig husbond ved døden er afgangen, har hun gjort efterskrevne akkord med hendes salig husbonds far, Knud Jensen, borger i Mariager, hans efterladende gæld at skulle betale, dateret 1/6 1637: så og efterdi Peder Bjerring beviser sig til tredvingsdag at have fordret sin gæld efter salig hr Jens Mariagers bo efter hans udgivne håndskrift og sin regnskabsbog, og ikke ham for samme gæld af fælles bo er gjort nogen udlæg efter recessen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kontrakt bør at komme Peder Bjerring på hans gæld til hinder eller skade.

(301)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Hans Nielsen i Kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Jørgen Krag til Buderupholm og Peder Lange til Kærgård for en uendelig dom, de 4/11 1635 her til landstinget har ladet forhverve over en dele, Hans Hansen af Kærgård, forrige KM delefoged i Kærgårds birk, over deres efterskrevne tjenere i Oksby forhvervet har for deres penge og madskat til KM 1631-32-33 og 1634 burde at udgive, uanseet bemeldte gode mænd ikke at skulle kunne bevise, samme skat at være ubetalt eller klart gjort: så og efterdi samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og det nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi fornævnte to herredstings domme ikke er endelige, finder vi dem som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovligen indstævnes, dem endeligen imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(303)

** var skikket Christen Godskesen i Gesten hans visse bud Niels Nielsen i Gamst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Sidsel Nielsdatter i Grisbæk for en skøde, hun nogen år forleden til Gørding herreds ting af Peder Mikkelsen, Peder Matiasen i Vejrup og Christen Pedersen i Askov forhvervet har, anlangende på en halv bondegård og ejendom i nør Grisbæk, som salig Mads Clausen tilforn var en selvejer bonde på samme gård, og havde samme gård alene i brug, som han arvet og skøde på, formener det salig Mads Clausen har ikke indskødet hans hustru Maren Madskone i den halve bondegård i nør Grisbæk, som ikke er erklæret med købebrev og skødebrev eller pantebrev eller nogen adkomst, formener at de ville fravidne og skille Christen Godskesen og hans medarvinger ved deres rette arvelod. dernæst fremlagde Eskild Sørensen i Grisbæk efterskrevne skøde af Gørding herreds ting 17/11 1623, som indeholder det Peder Matiasen i Vejrup, Peder Mikkelsen sst og Christen Pedersen i Askov, enhver på deres hustruers Anne Pedersdatter, Birgitte Pedersdatter og Bodil Pedersdatter deres vegne, og

alle på deres hustruers mor Birgitte Peders hendes vegne solgte og skødte fra dem og deres arvinger og til hr Niels Pedersens datter, Sidsel Nielsdatter, og hendes arvinger den halve part af den bondegård nør Grisbæk, som dem efter deres salig søster og Birgitte Pedersdatter, Maren, salig Mads Clausens, af Grisbæk arveligen tilfalden er, og berettede Eskild Sørensen, at salig Mads Clausen og hans hustru Maren Pedersdatter samme gods i fællig har indkøbt, så Maren Pedersdatters arvinger efter hendes død deri har haft lod og anpart, hvilke de til Sidsel Nielsdatter har afhændet, og fremlagde efterskrevne skøde af Gørding herreds ting mandagen efter sankt volborg dag 1591, som indeholder Joen Clausen på hans egne vegne, Knud Joensen på hans hustru Maren Knuds vegne solgte og skødte fra dem og deres arvinger og til Mads Clausen og hans hustru Maren Madskone og deres arvinger al den lod og anpart, som de kan arveligen tilkomme efter deres far Claus Joensen og efter deres mor Lisbeth Clauses i den gård i Grisbæk, som Claus Joensen og Mads Clausen da iboede. endnu fremlagde efterskrevne skøde af Gørding herreds ting mandagen næst for sankt anders dag, indeholdende Niels Nielsen i Jerne på hans hustru Anne Nielsdatters vegne, Tyge Nielsen i Grisbæk på hans egne vegne skødte og solgte fra dem og deres arvinger og til Mads Clausen og hans hustru Maren og deres arvinger al den lod og anpart, som de kan arve og tilkomme i den bondegård i nør Grisbæk, som de har arvet efter deres salig far Niels Tygesen. sammeledes i rette lagde efterskrevne skøde af Gørding herreds ting 26/4 1602, som indeholder Mads Hansen i Tjæreborg på sine egne og sine søskende Jep Hansen og Kirsten Hansdatter deres vegne, som han kendte sig at være værge for, og med deres stedfar Niels Callesen i Tjæreborg og deres morbror Peder Matiasen i Vejrup skødte og solgte fra dem og deres arvinger og til Mads Clausen og hans hustru Maren Pedersdatter og deres arvinger al den lod og anpart. som Mads Hansen, Jep Hansen og Kirsten Hansdatter arveligen tilfalden var efter deres salig oldefar og oldemor Claus Jensen og Else Clauses i den bondegård i nør Grisbæk, Mads Clausen da iboede: så og efterdi med adskillige skøder bevislig gøres Mads Clausen i Grisbæk og hans hustru Maren Pedersdatter at have købt lodder og anparter i nør Grisbæk i fællig, så Maren, Mads Clausens, fordi i samme ejendom har været berettiget, og hendes arvinger siden al den lod og anpart, de efter hende i samme gård og gods kunne være tilfalden, til Sidsel Nielsdatter har solgt og afhændet, efter det i tre ting var lovbudt efter loven, og ikke bevises Christen Godskesen til noget det, de solgt har, at være berettiget, eller dem videre at have afhændet, end de selv tilhørte, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skøde, hid stævnet er, at sige eller magtesløs dømme.

(306)

8/11 1637.

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jacob Jensen i Ribe, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Christen Lange til Hesselmed for et vidne, han ved hans fuldmægtig Jens Jepsen i Oksbøl 22/3 1616 til Kærgårds birketing har ladet forhverve, eftersom den dag var hans tredje ting, og de forbød han nogen af dem, som boer på Sønderside og Føjnæring fiskeleje at indelukke enten toft eller kålhave i Ho eller Oksby mark, eller at grave i fornævnte bymark. disligeste stævnet efterskrevne synsmænd, der iblandt Peder Jepsen af Oksbøl hans hustru og arvinger, Maren Peders, Anne Pedersdatter, Maren Pedersdatter, Christen Pedersen, Jep Pedersen med deres lovværge, Niels Pedersen i Ho, Laurits Pedersen i Søgård og Christen Pedersen i Rottarp for et synsvidne, de 5/9 1634 til fornævnte ting hjemlet har, at der fandtes tofter og kålgårde ved deres huse i Sønderside såvel som det østre fiskeleje ved Sønderside, de kalder Føjnæring. endnu hid stævnet Børge Gregersen i Janderup med flere for en synsvidne, de til Vesterherreds ting vidnet har, anlangende tre huse, Niels Skrædder, Lene Hansdatter og Peder

Jessen skulle have ladet opsætte norden ved den gamle leje på Ho og Grønbjerg forte, disligeste om nogen huse på samme leje, og dersom samme huse skulle blive stående, da var det de mænd i Ho og Grønbjerg til skade, uanseet de personer ikke kan bygge eller bo nærmere havet for vand og havflod, end som fornævnte huse findes hensat, og ikke nær så højt at være fra havet som den højeste flodmål opskylder og indfalder, tilmed af stor fornødenhed har været forårsaget af frygt at vige Guds vejr og vand, som deres forrige våninger, steder og huse havde hen skyllet og borttaget: så og efterdi bemeldte forbud alene formelder om hede og opbydelse og forte som bemeldte fiskeleje ikke skal være til berettiget, og intet derimod fremlægges, men befindes lovlig varsel at være for givet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme forbud at sige eller magtesløs dømme, men efterdi bemeldte klage vidner ikke med vidnesbyrd nøjagtigt er bevislig gjort, samme gerning at være sket, det ene og befindes at være et bænkebrev, som ikke til tinge er gjort, eller varsel for givet, ej heller befindes Albret Skeel, som samme fiskelejer på KM vegne i forsvar har, for samme synsvidner at være givet nogen varsel, de ikke heller deres syn udførlig har forklaret, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage og synsvidne, ej heller den dom og dele, på funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(313)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Skivehus, hans visse bud Jep Ulf i Havnstrup med en opsættelse har af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Morten Pedersen, byfoged i Ringkøbing, for en dele han 28/7 sidst forleden over Jep Ulf udstedt har, uanseet ingen dom var gangen, at han burde lide tiltale og dele, som forordningen om formelder, hvorfor Mogens Sehested formener hans tjener Jep Ulf uden bevis at være delt bleven, og fornævnte dele bør magtesløs at være: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele magtesløs at være.

** var skikket Hans Nielsen, borger i Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til Lø herreds ting 29/4 samme år dømt og afsagt har imellem Hans Nielsen på den ene og Laurits Hansen i Harres og sine søskende og medarvinger på den anden side, og i samme sin dom tildømt Hans Nielsen ikke at kunne tilfinde nogen part i den bøndergrund, som afgangne Hans Lauritsen har købt i den bøndergård i Harres, som Hans Nielsen i langsommelig tid har brugt og besiddet med Laurits Hansens og sine medarvinger deres mor, og ikke Laurits Hansen har villet fremlægge den rette hovedskøde og købebrev, som hans far Hans Lauritsen havde bekommet af Joen Madsen i Harres på samme gårdspart, som han ham afkøbt havde, men aleneste en skøde, som han sig af nogen udejer skal have til forhandlet, som samme tid ingen lod og del havde i samme bøndergård eller grund, ej heller Hans Nielsen har kunnet bekomme nogen betaling for sin solgte arve og ejendom. disligeste stævnet sine andre medarvinger Kirsten Hansdatter og Anne Hansdatter med deres børn og lovværge. så mødte Laurits Hansen og fremlagde efterskrevne dom af Lø herreds ting 29/4 sidst forleden, som indeholder Laurits Hansen da at have i rette lagt efterskrevne skødebrev, dateret Lø herredsting 26/7 1606, som i sin mening blandt andet indeholder, at Peder Madsen i Harres solgte og skødte Hans Lauritsen i Harres al den lod og part, han kunne arve efter far og mor i det bøndergods i Harres, som sin salig far Mads Ovesen påboede. dernæst Ove Hansen, Laurits Hansen og Christen Hansen med sin hustru Kirsten Hansdatter i Harres solgte og skødte Hans Lauritsen al den lod og part, som dem kunne arveligen tilfalde af det bøndergods i Harres, som deres salig far Hans Madsen og deres oldefar Mads Ovesen påboede tilforn. item Anders

Brodersen i Harres med sin hustru Bodil Madsdatter, Anders Pedersen i Borg med sin hustru Kirsten Madsdatter, Iver Lauritsen i Borg med sin hustru Gunder Madsdatter, Knud Jepsen i Borg med sin hustru Anne Madsdatter, Anders Pedersen i Vodder med sin hustru Karen Madsdatter skødte og solgte Hans Lauritsen i Harres al den arvelod lod og del, som fornævnte fem søstre kunne tilfalde efter far og mor af det bøndergods i Harres, som deres salig far Mads Ovesen påboede. disligeste Hans Christensen, Christen Christensen, Peder Christensen og Mads Christensen og Peder Nissen i Borg med sin hustru Kirsten Christensdatter skødte Hans Lauritsen al den lod og part, som deres salig mor Maren Madsdatter kunne med rette tilfalde af det bøndergods i Harres, som hendes salig far Mads Ovesen påboede: så og efterdi for herredsfogden med skødebrev er bevislig gjort, det Laurits Hansens far Hans Lauritsen har købt samme bøndergrund i Harres, som Laurits Hansen nu påboer, til sig og sine arvinger, og ikke Hans Nielsen for fogden eller endnu har bevislig gjort, sig at have haft ---- bøndergods, der han har fået Laurits Hansens mor Elle Hanskone til ægte, eller og nogen grund med hende i fællig at have indkøbt, så han til samme bondeeje kunne være berettiget, og herredsfogden fordi ikke har vidst ham nogen bøndergrund at tilfinde i det, Laurits Hansens far købe havde, det og for fogden er bevist med vurderings vidne, Hans Nielsens huse for hans vitterlige gæld at være udsat, så fogden fordi ikke har vidst ham nogen æskning derpå at udstede, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme, men efterdi ingen bevis for fogden er fremlagt, Hans Nielsen sin anpart løsøre at have annammet, og dog ham sin æskning frafunden, ved vi ikke samme dom i den post at følge, i lige måde efterdi fornævnte vurderings vidne udførlig formelder, dem i herredsfogdens nærværelse stykvis at have udsat og vurderet til Hans Nielsens kreditorer i hans og hans hustrus huse, enhver for sin kvota, og intet derimod fremlægges, hvormed kan bevises nogen uret at være sket, men befindes Hans Nielsen, som han holdt hus, derfor at være lovlig varsel givet, da kunne vi ikke finde nogen årsag, samme vurderings vidne at underkende men ved magt at blive.

(319)

** var skikket velb Hans Skade til Rolsegård på sin tjener Niels Madsen i Adsbøl hans vegne hans visse bud Søren Christensen i Forsum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Iver Vind til Oksholm, KM befalingsmand på Lundenæs, for en bekendelse og sigtelse han til Nørherreds ting, efter en misdæders Karen Lauritsdatter Badskærs hendes mund, 13/7 næst forleden har forhvervet, at Karen Lauritsdatter skulle have bekendt, at hun har født et barn, som Niels Madsen var far til, og at hun skulle have født samme barn til Tomas Sørensens i Vallund, og Niels Madsen skulle have lagt den ned i Tomas Sørensens kålgård, disligeste også bekendt, at Niels Madsen også skulle have sagt for hende, at han har ligget i et løsagtigt levned med Otte Nissens hustru i Adsbøl, ved navn Maren Ottes, og hun selv det skulle have seet, hvilken hendes bekendelse Mads Nielsen ved sin sjæls salighed for tingsdom benægtet, at han aldrig var med hende i Vallund: så og efterdi det befindes Karen Lauritsdatter, som samme bekendelse og sigtelse gjort har, at have været en misdæder, hvis ord og mundheld efter recessen ikke står til troende, de andre vidnesbyrd og en part har vidnet efter hendes ord og mundheld, såvel som og en del om rygte og tidende, og ikke deres egen vitterlighed, tilmed ikke heller om nogen visse dag og tid, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse, sigtelse og vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(324)

** var skikket Christen Lange til Hesselmed og havde stævnet Anne, salig Niels Andersens, af Varde for et fæstebrev, hun sig af berømmer, hendes salig husbond skal have forhvervet,

anlangende nogen enge i Billum og Janderup mark liggende, og ham med mere gods for rum tid siden er berettiget nogen år efter salig Niels Andersens død, som var hovedmand i samme fæstebrev, og efterdi Christen Lange selv fornævnte enge er fornøden at lade hjem bruge til sin hovedgård Hesselmed, da har han til Varde byting ladet hende indfæst penge tilbyde, og Anne Nielsdatter dog modvillig lader sig understå samme hans grund og ejendom imod hans vilje og minde vil forholde: så og efterdi samme fæstebrev befindes af en adelsmand at være udgivet, over hvis brev vi ikke er dommere, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme fæstebrev at dømme, men hvem påskader den for sin tilbørlige dommer at indstævne, og der gå om hvis ret er. (sag overstreget)

(325)

** var skikket Søren Frandsen i Kannikehus hans visse bud Niels Lauritsen i Randerup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Møgeltønder, birkefoged i Møgeltønder birk, for en dom han til fornævnte ting 3/5 sidst forleden dømt har, anlangende at han har tildømt Hans Jepsen i Emmerlev, at han skulle holde en rigtig regnskab med Søren Frandsens far, Frands Sørensen, om hvis land, som Hans Jepsen har i pant og årligt brugt af Frands Sørensens, siden de sidste regnskab sankt tomas dag 1621 for jul med hverandre regnet og gjort har: så og efterdi ikke befindes Søren Frandsen, som gården har fæstet og besidder, for samme dom at være stævnet og kaldt, men alene hans far Frands Sørensen, som endnu befindes i levende live, og fogden dog har tildømt Søren Frandsen som sin fars arving samme gæld at betale, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør at komme Søren Frandsen til hinder eller skade i nogen måder.

(327)

** var skikket Søren Frandsen i Kannikehus hans visse bud Niels Lauritsen i Randerup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen, birkefoged i Møgeltønder birk, for en dom han til fornævnte birketing 16/8 næst forgangen dømt har imellem Hans Jesper i Emmerlev på velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Lundenæs, hans vegne og Søren Frandsen, og i samme sin dom tildømt Søren Frandsen at have forbrudt sit fæste, og sin gunstige husbonds uminde og minde at være, for han imod recessen skal have pantsat noget eng, som Søren Frandsen af Iver Vind for kort tid forleden i fæste og brug bekommet har, hvilke Søren Frandsen formener aldrig sandfærdelig skal kan gøres bevisligt, enten ved sin hånd eller segl, men aleneste nogen løse sedler og bænkebreve, som Søren Frandsen skal have forsamlet af nogen Søren Frandsens misundere: så og ikke befindes Søren Frandsens gensvar i det ringeste i birkefogdens dom at være inddraget, og han dog har dømt endelig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør nogen magt at have.

(329)

** var skikket Anne Nielsdatter, salig Niels Andersens, i Varde hendes visse bud Staffen Nielsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom han 27/5 næst forleden til Vesterherreds ting dømt og afsagt har, anlangende noget hø, som hende af nogen enge, hun af velb Christoffer Friis i fæste har, 4/7 og 5/7 1634 efter tingsvidnes formelding uden dom er fratagen, hvorpå hun tilforn to uendelige domme, af Christen Gregersen dømt, forhvervet har, og eftersom han 27/5 tog sig dom til, er Henrik Didriksen fremkommen med en fuldmagt af

velb Christen Lange udgivet, som den formelder at træde i hjemmels sted på hans tjeneres vegne, hvilket Christen Gregersen har anseet og deraf søgt udflugt, hendes lovlige tiltale at forhindre, formener han deri har gjort uret: så og efterdi recessen udtrykkelig formelder, ingen hjemmel at skal stå for fulde, uden den der vederhæftig er, eller fuldmyndig af den, der bør at svare dertil med rette, det og befindes Henrik Didriksen selv at være påklaget og vidnet at have med været, der samme gerning gjort er, og ikke er bevist ham at være vederhæftig på alle fornævnte påklagede personers vegne at stande til rette, og herredsfogden alene har tildømt Henrik Didriksen at bøde 3 mark, endog adskillige personer er beskyldt og på vidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(337)

** var skikket Niels Tordsen i Follerup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Christensen i Have og Hans Christensen i Egholm for et usandfærdigt vidne, de skal have vidnet til Nørvang herredsting 7/3 sidst forleden med Jørgen Sørensen i Ildved, anlangende det skulle være dem vitterligt, at Niels Tordsen skulle være Hans Vistesen i Have 13 sletdaler skyldig for en hest, han skulle have bekommet af ham otte dage for Kolding marked det næste år for fjenderne kom her i landet, hvilke Niels Tordsen højligen benægter, såvel som han for ting og dom skulle have gjort efter tingsvidnes indhold, så han intet er ham skyldig, og ingen hest har han heller bekommet af ham, men dem at have ham usandfærdigt på vidnet for vild og venskab: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og dom magtesløs at være.

** var skikket Hans Nielsen i Kærgård hans visse bud Niels Nielsen i Obling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Tomas Lauritsen i Præstbøl for en dom, han til Kærgårds birketing 23/12 1636 dømt og afsagt har, hvori han har kvit dømt Niels Gundesen i Marskel for Hans Nielsens tiltale, som Hans Nielsen har haft til ham, anlangende 16 sletdaler for en øg, som Niels Gundesen har afkøbt salig Hans Hansen af Kærgård, som med den salig mands opskrift er at bevise, og ikke Niels Gundesen har bevist i nogen måde den at have betalt: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(338)

** var skikket Hans Nielsen i Kærgård hans visse bud Niels Nielsen i Obling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Hansen i Vittarp med flere for et vidne, de til Vesterherreds ting 16/9 1637 med Hans Pedersen i Tarp og hans brødre Bunde Pedersen og anden Hans Pedersen vidnet har, at de har været med i Billumtarp i Johanne Pederskone i hendes hus på skærtorsdag år 1636, og de da skal have sagt, det Hans Pedersen i Tarp og hans bror Bunde Pedersen, anden Hans Pedersen, de skulle have afbetalt Hans Hansen af Kærgård med rede penge og korn, hvilke deres vidne han beskylder for vildigt vidne, for han har Johanne Pederskones datter og Hans Pedersen, Bunde Pedersen, anden Hans Pedersens søster: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(339)

** var skikket Niels Aukesen, borger og indvåner i København, hans visse bud Jens Clemendsen, borger i Viborg, og fremlagde velb Erik Lykke til Højris hans udgivne brev, dateret Roskilde 20/9 nærværende år 1637, indeholdende det han til Niels Aukesen i sin gælds betaling har udlagt og ham henvist en hans gård og gods, liggende i Jylland i Tulstrup by, som Niels Madsen påboer, og derhos gav Jens Clemendsen til kende, at samme sag til Hammerum herredsting har været i rette, og endelig dom der ganget er, hvori herredsfogden har tilfunden Niels Aukesen at have indvisning i bemeldte gård i Tulstrup: da efterdi Erik Lykke selv har sig til for obligeret at stande Niels Aukesen for al varsel og stævning indtil sagens uddrag til indvisning, lige som han selv eller hans fuldmægtig til stede var, her og fremlægges hans udgivne brev på 770 rigsdaler, hvori han selv samme gård i Tulstrup til Niels Aukesen for sin gælds betaling har opdraget, ham deri ved gode mænd at lade sig indføre, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der gangen, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Aukesen jo i Erik Lykkes gård og gods i Tulstrup bør at have indvisning og udlæg, og fordi tilfinder (blank), som Jens Clemendsen på Niels Aukesens vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte gård i Tulstrup, og der udæske Niels Aukesen fyldest for sin gæld, samme gård rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, så Niels Aukesen bekommer udlæg for sin gæld efter Erik Lykkes brevs formelding, som der sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(340)

** var skikket Mads Hansen, borger i Slagelse, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Jensen, indvåner i Kolding, forrige herredsfoged i Elbo herred, for en dom han over ham til fornævnte ting 1/6 1630 dømt og afsagt har, efter en misdæder, nemlig Niels Jørgensen, hans beskyldning, hvori Hans Jensen har tildømt Mads Hansen at lide en tyv straf, uanseet Mads Hansen højligen ved sin højeste ed benægter sig aldrig at have været i køb eller handel med fornævnte misdæder, ej heller Mads Hansen til fornævnte bekendelse eller fornævnte dom skal have bekommet nogen stævning eller varsel, eftersom han har boet i et andet land, og ikke vidste deraf førend nu, han hører rygte og tidende derom, og Hans Jensen alene dømt efter fornævnte misdæders bekendelse, som for sin misgerning er heden rettet, hvorfor Niels Madsen formener fornævnte misdæders bekendelse ikke bør at stande for fulde, såvel som den dom, derefter dømt er, bør magtesløs at være, og ikke komme Mads Hansen på hans liv, ære, rygte og navn til nogen forhindring: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse og dom magtesløs at være.

** var skikket Christen Iversen i Borbjerggård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Olufsen i Stendis med flere for et vidne de 25/5 sidst forleden til Ginding herredsting vidnet har, at de den torsdag næst for sankt mikkels dag 1636 skulle have hos været på fornævnte ting, hørt og seet, at Christen Iversen der for dem lod læse en brev, lydende at Peder Nielsen i Kyvling skulle være ham en stak hø pligtig, eller tre sletdaler i steden, da samme tid for retten fremkom Peder Nielsen og der for dom antvortet Christen to daler, og derhos sagde, at han aldrig gav ham samme brev, item at han måtte ligeså vel have stjålet ham de penge fra: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten så forener, at Peder Nielsen lovet at skal give Christen Iversen for hans omkostning 10 sletdaler til påske først

kommende at betale, og dermed samme trætte ganske bilagt, så alle hvis vidner, breve og andet på begge sider, i den sag tagen og forhvervet er, skal være kasserede og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(342)

** var skikket velb fru Birgitte Brahe, salig Hans Casper von Reibnitz til Bækmark, hendes visse bud Mads Mikkelsen i Flyndergård med en opsættelse her af landstinget i sag måned, lydende hende da at have stævnet Peder Jensen i Skadhedegård og Christen Jensen i Godballe, sandemænd i Bøvling birk, for de 11/8 sidst forleden har svoret Niels Jensen i Ilkær vold over, uanseet ikke for dem er bevist, at Niels Jensen skal have sat nogen pæle eller boringer i Mølgårds eng, men i Ilkær eng, som er med hans ed at bekræfte, og ikke for dem er bevist med syn, at de pæle var sat i Mølgårds eng: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme tvistige sager på fire dannemænd, Mads Mikkelsen på hans husbonds og hendes tjeneres vegne tog Villads i Byskov og Peder i Ovsgård, og Hans Kortsen på Christen Madsens vegne til betroede Jens Nielsen i Hovvinkel og Claus Nielsen i nør Tang, hvilke fire dannemænd skal møde på åstederne ved Mølgård på lørdag først kommer otte dage, og have fuldmagt parterne om al hvis tvist dem imellem er, være sig om fornævnte svingel, kørevej, eng, tørvegrøft og alt andet til endelig ende at imellem sige, og hvis de deri gør skal stande for fulde, af parterne upåtalt i alle måder, og dermed skal alle hvis breve, vidner, volds forfølgning og andet på enten sider, i de sager taget og forhvervet er, være kasseret, død og magtesløs, ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(345)

** var skikket velb Just Høg til Gjorslev, rigsråd og hovmester på Sorø, hans visse bud Jens Nielsen i Hovvinkel med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Tue Villumsen i Filsø for en vidne, han med Gregers Tomasen i Idumlund til Hjerm herredsting 28/8 1635 ham til behjælpning vidnet har, at den nordeste sig runde i Alling mark sønden ved Niels Jepsens i Ive hans afstenede eng, som Niels Jepsen og Gregers Tomasen om tvister, skal have ligget og været brugt til den gård, Gregers Tomasen iboer, siden den sandemænds tov og ed, som Tue Villumsens salig far forhvervet har: så og efterdi der tvistes om fornævnte ejendom, og ikke befindes Just Høg, som dertil er lodsejer, derfor at være stævnet og kaldt, ej heller nogen varsel givet for hvilken tid, synsmændene skulle være på åstederne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og syn så noksom, at det bør nogen magt at have.

(347)

22/11 1637.

(ingen dommer)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clemendsen i Kølholt og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, om hærværk at sværge over Tomas Jensen i Skovsbøl, Inger Sørensdatter, Maren Jensdatter, Niels Tomasen, Karen Tomasdatter, Mette Tomasdatter og Maren Tomasdatter for den gård Skovsbøl, de bruger og besidder imod Erik Billes vilje og minde, efterdi Tomas Jensen hans fæste er ham fradømt, og lovlig udvist: da efterdi der tvistes om her bør at stedes fylding på sandemænd eller ej, som af de gode mænd landsdommere skal påkendes, og de

ikke nu er til stede, blev sagen opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og da undgælde hvis lov og ret er, sandemænd og bepligtet dem under samme hesteleje da at være her til stede.

(348)

6/12 1637.

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet sandemænd af Nørvang herred, om hærværk at sværge over Tomas Jensen i Skovsbøl (overstreget)

** var skikket Claus Berentsen, pottemager i Kolding, og havde stævnet Jens Christensen af Seest og Hans Nielsen af Skanderup for en vidne, de til Kolding byting 29/11 sidst forleden vidnet har, at de har været ombedt af Jacob Staffensen at læse en stævning for Claus Pottemagers bopæl 17/11 forleden, og midlertid skulle Claus sønderrevet landsdommers stævning, og ikke deres vidne medfører, dem med oprakte finger og ed at have vidnet, til Claus nogen stævning dem at have frataget og sønderrevet: så og efterdi Hans Nielsen Skanderup og Jens Christensen Seest udtrykkeligt har vidnet, det Claus Pottemager sønderrev samme landstings stævning, som de var udsendt med for ham at forkynde, og i så måder om håndgjort gerning, hvilket og med Tøger Knudsen og Mikkel Jacobsens vidne bekræftes, og intet nøjagtigt Claus Pottemager derimod fremlægger, hvormed han samme deres vidne kan tilbage drive, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, ej heller den klage, derefter gjort er, at sige eller magtesløs dømme.

(352)

** var skikket Claus Berentsen, pottemager i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jacob Staffensen sst for en dele, som han ham til Kolding byting overdrevet har 30/8 sidst forleden efter en synsvidne til samme byting samme dag udganget, fire mænd at have vidnet, at Claus Pottemager skulle forhindret ham hans tagdrop, så det ikke kan have sit rette løb til Kolding å, at der skal være lagt tømmer fast under hans tagdrop, og samme vidne medfører, at tømmeret skal ligge tæt og digt op til Jacob Staffensens hus, og ikke de heller i deres vidne formelder, hvem grunden tilhører, som tømmeret påligger i Claus Pottemagers gård, og ej heller Jacob Staffensen har bevist, endnu nogen tagdrop at have i Claus Pottemagers egen gård, men Claus Pottemager kan bevise med tingsvidne af fornævnte ting 15/3 sidst forleden, at have ringere jord, end hans skøde om formelder, og Jacob Staffensen at have mere jord, end hans skøde om formelder, og ej byfogden i hans dom har dømt endeligen, og formener at samme dele, som ikke er gangen nogen dom for, bør magtesløs at blive. dernæst havde hid kaldt Mette Hansdatter og Maren Madsdatter, begge tjenende Jacob Staffensen i Kolding, for et vidne de til Kolding byting 6/11 sidst forleden vidnet har, at Claus Pottemager 30/8 næst forleden har standen i hans gård og skældt på sin næste nabo, Jacob Staffensen, og sagt, hør du Jacob Bager, din skælm, i dag har du ladet mig fordele, nu må jeg sige hvad jeg vil, du est en forløgen skælm, og som Anneken Jacobs hørte hans skælden, gik hun i hendes køkken og sagde til Claus Pottemager, min mand er ingen skælm, og som Claus Pottemager hørte og så Anneken Jacobs, skældte og sagde han til hende, du est en hore og en troldkone, du og din mand skal få en ulykke, hvilket deres vidne han højligen benægter. dernæst stævnet Gregers Pedersen Lilleballe med flere borgere i Kolding for en vidne, de til Kolding byting 18/10 sidst forleden vidnet har, at på det 23. år forleden har salig Mikkel Simonsen, fordum borger sst, bygget og opsat gavlhus sønden fra gaden næst østen til den gård, Claus Pottemager nu iboer, og det bryggershus, som endnu stander, det har standet over 30 år,

og ikke da har været gjort last eller klagemål på samme ejendom, førend Claus Pottemager for kort tid siden har begyndt nogen trætte. sammeledes stævnet Maren Pedersdatter, salig Hans Jepsen Bøgvads efterleverske, og hendes rette lovværge såvel som Barbara Nielskone og hendes børn Niels Nielsen og Jens Nielsen og Peder Hansen, enhver med sin rette lovværge, om de ikke bør at forsvare, så vidt salig Hans Jepsens skøde og adkomst om formelder, såvel Niels Jepsen Bøgvad, rådmand i Kolding, på salig Hans Jepsens søns vegne, ved navn Peder Hansen Bøgvad, som han er værge for. herhos fremlagde Claus Pottemager efterskrevne skøde af Kolding byting 11/6 1634, som indeholder Hans Jepsen Bøgvad at have skødt Claus Pottemager den hus og gård, liggende ved Rendbanen, i sin breddelse ved den nørre ende imod gaden 21 sjællandske alen, med sin tilliggende tagdrop: så og efterdi der ikke befindes nogen dom for samme dele at være ganget, som det sig burde, Søren Olufsen og hans medfølgere og har vidnet efter Claus Pottemagers og hans hustrus ord og mundheld, som de ikke er gestendig, eller for ting dom har indgået, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele og vidne magtesløs at være, men efterdi Gregers Lilleballe og hans medbrødre udførlig har vidnet, hvorledes samme hus har standet bygget fast over recessens hævd, og intet derimod fremlægges jo så at være, da ved vi ikke samme deres vidne at imod sige, men efterdi Peder Simonsen og hans medbrødre afhjemlede om samme tagdrop og ejendom, og ikke ---- for dem har været til stede, kunne vi ikke kende denne deres syn nøjagtig, men parterne ved uvildige synsmænd efter begge deres skøder samme ejendom at lade besigtige, som det sig bør.

(356)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, hærværk at sværge over Tomas Jensen i Skovsbøl, Inger Jørgensdatter, Maren Jensdatter, Niels Tomasen, Karen Tomasdatter, Mette Tomasdatter og Maren Tomasdatter sst for den gård Skovsbøl, de bruger og besidder imod Erik Billes vilje og minde, efterdi Tomas Jensen hans fæste er ham fradømt, og lovlig udvist efter tingsvidnes indhold: da efterdi det befindes de domme på Tomas Jensens fæste forhvervet, som er hovedsagen, for KM og Danmarks riges råd til første almindelige herredage at være indstævnet, ved vi ikke at stede fylding på sandemænd, førend sagen der bliver ordelt, som det sig bør.

(358)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Skivehus, hans visse bud Christen Christensen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til Skodborg herreds ting 4/9 sidst forleden dømt og afsagt har, og deri han fradømt Jens Tordsen i (blank) gård fra hans fæste, for han har siddet overhørig, såvel som ikke ydet hans skyld og landgilde efter jordebogens indhold, efter hvis dele og forfølgning, som for han har været lagt i rette, og hans dom på recessen at have funderet og siden i hans sentens indført, Jens Tordsen selv at fæste sin gård igen hos hans husbond, hvori Mogens Sehested formener sig selv at råde for hvem han vil stede og fæste sin gård, formener ham deri uret at have gjort, og hans dom i den punkt magtesløs at være: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom i den punkt, det Hans Tordsen selv skulle fæste gården igen, magtesløs at være.

(359)

** var skikket Bo Andersen i Højer hans visse bud Anders Christensen i Borg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Pedersen, herredsfoged i Lø herred, for en dom han til fornævnte herredsting 20/5 sidst forleden dømt har imellem Bo Andersen og hans medarvinger på den ene og Niels Andersen i Døstrup på den anden side, og der efter nogen kvitteringer og Niels Andersens egen beretning tildømt Niels Andersen for Bo Andersens retfærdige tiltale kvit at være, indtil den kontrakt, som Niels Andersen, anderledes bevises, og efterdi fogdens dom findes uendelig at være dømt, og Bo Andersen samme deres forlig, som imellem Niels Andersen og Hermand Nolting i Lübeck gjort er, med Hermand Noltings sendebrev er at bevise, det Niels Andersen har aftinget og forligt sig om al den arvelod, både på sine egne og medarvingers vegne, for 180 rigsdaler og ham samme penge er erlagt og betalt, formenende derfor samme uendelige dom ikke bør at komme Bo Andersen og sine medarvinger på deres retfærdige arv til hinder eller skade, men magtesløs at være: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

** var skikket Peder Christensen ved Stokbro på hans hustru Anne Andersdatters vegne hans visse bud Anders Christensen i Borg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Bleg ved Stokbro med flere for et vidne, de 13/9 sidst forleden til Møgeltønder birketing vidnet har, anlangende Anne Andersdatter skulle have været drukken, og at hun skulle have given Tomas ved Stokbro onde ord, hvilke deres vidne Anne Andersdatter ved hendes højeste ed benægter sig, ikke slige ord at have haft, ikke heller det for ting og dom har sagt, eller tingsvidne efter taget, men det af hendes uvenner at være hende til skyldt, hvorfor Peder Christensen på hans husbonds vegne formener samme vidne løgnagtigt at være og bør magtesløs at blive: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(361)

** var skikket Mads Jensen i Oksby og havde stævnet hr Knud Christensen i Ho og hr Anders Sørensen sst, Guds ords tjenere til Ho og Oksby kirker, Hans Jensen i Vejers med flere for to sognevidner, de til Ho og Oksby kirker 15/10 vidnet har, disligeste stævnet Poul Hansen i Sønderside med flere, for de i adskillige måder skal have vidnet på Maren Christensdatter Rank på Sønderside til Kærgård birketing om hendes trolddoms kunster, hun skal have brugt og bedrevet, i lige måder stævnet Jacob Christensen, skolemester på Sønderside, med flere for et vidne, de til fornævnte birketing vidnet har, anlangende at Maren Christensdatter Rank har selv vedganget hendes trolddoms kunster og tilbudt, at hun ville betale den hest, som hun var fængslet for, og derhos lovet at hun ikke skulle skade Mads Jensen mere på hans kvæg eller kreatur, hvilke vidnesbyrd han formener ret og sandfærdig at være og bør ved magt at blive: så og efterdi for nævninger såvel som for os er bevislig gjort, det Margrete Christensdatter Rank har lovet adskillige personer ondt og ulykke, som dem derefter en part på deres liv, og en del på helbred, kreatur og i andre måder er hændt og vederfaret, hvorfor hun til hjemting, såvel som her i dag er sigtet og beskyldt, det og er bevist hende at have ombedt dannemænd, de ville overtale Mads Jensen, som hende nu har ---- at måtte komme ud, hun ville betale ham hans hest, hvilket hun selv vedgår så vidt hun dermed ville befri hendes liv, det og er bevist hende i langsommelig tid et ondt rygte for trolddom at have påhængt, og af andre heden rettede misdædere at være udlagt, og intet nøjagtigt

hun derimod fremlægger, hvormed hun kan bevise sig ærligen og kristeligen at have forholden, og loven bemelder, at dersom nogen mand vider anden, at han har forgjort ham med trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, da efterdi fornævnte nævninger, som i sognet hos Maren Christensdatter boende er og bedst hendes lejlighed ved, fordi har været opkrævet hende at skære eller skylde, så de ved deres ed har hende trolddom oversvoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen årsag eller tilfald dem for den deres ed at kunne fælde, men ved sin fuldmagt at blive.

(365)

** var skikket Søren Christensen i Kammersgård hans visse bud Hans Tomasen i Viborg og havde stævnet Niels Offersen i Hovmade, herredsfoged til Vandfuld herreds ting, for en dom han til Vandfuld herreds ting 10/6 sidst forleden med Peder Jensen i Borup døm og afsagt har, anlangende at Niels Offersen har tildømt Søren Christensen og Simon Nielsen at annamme en pantebrev af Peder Jensen i steden for 100 rigsdalers gode af hvis arv, som Anne Ovesdatter i Lemvig, som de er værger for, er tilfalden i Borup, lydende i sin mening at Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, har pantsat Peder Jensen på Anne Ovesdatters vegne den halve gård, som han selv iboer, for 100 rigsdalers gode, efterdi hun tilforn havde arvet den anden halve gård efter hendes salig far Ove Christensen, hvilken som Søren Christensen og Simon Nielsen formener ikke ret at være, idet Anne Ovesdatter er tilfalden sin arv i Borup efter sin farbror salig Christen Pedersen, mener fordi hun bør hendes arv i Borup at annamme og ikke i Lemvig: så efterdi herredsfogden har heden dømt Anne Ovesdatters lovværge af boen, som arven hende tilfalden er, i et pant i Lemvig hendes arv at skulle annamme, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom bør at komme Anne Ovesdatters formynder på samme hendes arvs fordring til nogen forhindring.

(367)

** var skikket Mads Christensen i Fabjerg mølle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til fornævnte ting 18/9 sidst forleden efter Jens Christensen, foged på Kabel, hans vrange beretning, ham til befrielse, dømt har, og skal have kvit dømt Jens Christensen for halvfemte tønder skyldmel, Mads Christensen skal have ydet ham af Fabjerg mølle for anno 1630, tvært imod Jens Christensens håndskrift og kvittants, af den årsag Jens Christensen ikke samme mel i sit regnskab har ville indført: så og efterdi det befindes herredsfogden at have dømt endelig, endog ingen er mødt til gensvar, sagen ikke heller tilforn i seks uger har været optagen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør nogen magt at have, men efterdi befindes Jens Christensen samme kvittants til Mads Møller på halv femte tønder mel at have udgivet og med egen hånd underskrevet, ved vi ikke den at imod sige eller magtesløs dømme.

(369)

** var skikket Nomen Jensen i Møgeltønder hans visse bud Anders Christensen i Borg og havde stævnet Hans Christensen med flere i Møgeltønder for et vidne, de til Møgeltønder birketing 2/8 sidst forleden vidnet har, anlangende nogen ord Nomen Jensen skulle have haft der inden tinge om nogen tørv på Abild mose, ham var blevet henne, og da fandt han en kulkule, og da tænkte han, at den mand der har brændt de kul, han ved vel, hvor mine tørv er bleven, hvilke vidne de skal have vidnet, eftersom deres gunstige lensmand havde befalet dem at vidne, og ikke om deres egen

vitterlighed, tilmed benægter han ikke de ord at have haft, som de på ham vidnet har: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Nomen Jensens ord og mundheld, han nogle uger tilforn skulle have haft, og ikke straks på fersk fod ved tinget er taget beskrevet, fornævnte vidne ikke heller bemelder, Nomen Jensen nogen navnlig at have besigtet, som dem på ære og lempe kunne anrøre, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(370)

** var skikket Peder Christensen i Stokbro hans visse bud Anders Christensen i Borg og havde stævnet Laurits Lauritsen, birkefoged i Møgeltønder birk, for en dom han til fornævnte birketing 29/3 dette år dømt har, og i samme sin dom kvit dømt Laurits Nielsen ved Stokbro for hvis tiltale, Peder Christensen da havde til ham for kost og tæring, i hvilken hans dom, han mener, skal have anseet vild og venskab end retten, og dømt endeligen, alligevel ingen til gensvar var mødt: så og efterdi det befindes birkefogden at have dømt endelig, endog ingen er mødt til gensvar, sagen ikke heller i seks uger tilforn har været optagen, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom ingen magt at have.

(371)

** var skikket Johan Wesseling, borger og rådmand i Ringkøbing, hans visse bud Anders Mortensen Skrædder i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Laurits Slajkær, borger i Kolding, for en dom han til Kolding byting har forhvervet over Johan Riff, også forrige borger i Kolding, som ved døden er afgangen 12/9, for en summa penge, og salig Johan Riff findes i stor vidtløftig besværing med indenlandsk, såvel som udenlandsk gæld, og salig Johan Riffs efterladte gods, som under forsegling er, ikke nær til strækker gælden at betale, og Laurits Slajkær har på Kolding byting 26/9 ladet læse en dom over salig Johan Riff, og af byfogden begæret, at han ville gøre ham indførsel i salig Johan Riffs gods, og efterdi han sådant erfarer og er en kreditor for en stor summa penge, han har at fordre med mange flere, som også vil fordre deres betaling, når dem vitterlig bliver salig Johan Riffs dødelige afgang, og efterdi Laurits Slajkær i salig Johan Riffs gods bekom udlæg, formener Johan Wesselings fuldmægtig samme dom burde magtesløs at blive: så og efterdi det befindes byfogden at have dømt endelig, endog ingen er mødt til gensvar, sagen ikke heller tilforn i seks uger har været optagen, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom ingen magt at have.

(373)

** var skikket Niels Nielsen i Obling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Andersen og Maren Nielsdatter i sønder Bork for et vidne, de til Nørherreds ting 12/11 sidst forleden vidnet har, og deres vidne medfører, at de skulle have hos været i Tomas Pedersen i sønder Bork hans hus, og der skulle Tomas Pedersen have bleven forligt med Niels Nielsen om kirkens anpart korntiende, at Tomas Pedersen derfor skulle give Niels Nielsen en ørte byg, hvilke deres vidne Niels Nielsen højligen benægter, ikke at have gjort nogen forlig med Tomas Pedersen, eller at have budt ham enten lidet eller meget, og beskylder samme vidne, at Maren Nielsdatter er Tomas Pedersens steddatter, og Niels Andersen hans datters søn: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om den kontrakt, Niels Nielsen og Tomas Pedersen skulle være imellem ganget, Niels Nielsen ikke er gestendig, for tingsdom indgået, eller med hans brev og segl bekræftes, men højligen benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan

lejlighed ikke kende samme vidne og den dom, derefter dømt er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(375)

** var skikket Tomas Pedersen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Frandsen i Tarm med flere, som var tinghørere på Nørherreds ting 30/2 1634, med Niels Nielsen i Obling vidnet har, i den mening at 30 mænd der i herredet for et stokkenævn, de til Nørherreds ting 24/2 1634, at give af enhver gård 24 skilling, og hver halv gård og bol 12 skilling til at holde en afsindig karl på en fjerding års tid, og samme deres vidne besluttes, at menige herredsmænd, som den dag til tinge var, det samme skulle have indgået. dernæst stævnet Søren Nielsen i Vium præstegård og Niels Hansen i Skodsbøl for et vidne, de med fornævnte Niels Nielsen 24/8 dette år vidnet har, at de skulle have hos været på Nørherreds ting den tid, fornævnte stokkenævn og fornævnte penges udgift blev beskreven, og de skulle have seet, Tomas Pedersen ved den østre tingstok, der menigheden blev tilspurgt, og han ikke da skulle have sagt nej dertil, at han den ville samtykke at udgive nogen penge til at underholde til Søren Lauritsen, ikke heller var til tinge den tid, den stokkenævn gik beskrevet, men kom til tinget siden sligt skulle være sket, hvilket deres vidne han højligen benægter, at han ikke havde de ord, som de på ham om vidnet har: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Niels Nielsen på sin side til betroede Laurits Jensen, borgmester i Varde, og Visti Lauritsen i Bindesbøl, og Tomas Pedersen på sin side Christen Madsen, borger i Varde, og Laurits Mikkelsen i sønder Bork, hvilke 4 mænd skal forsamles ved Nørherreds ting i morgen kommer 14 dage, og da have fuldmagt parterne til endelig ende at imellem sige, og hvis de deri gør skal stande for fulde af upåtalt, og hvis vidner og breve, i sagen gangen er, ingen videre til hinder eller skade at komme.

(377)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Gregers Lauritsen, ridefoged der sst, og havde stævnet Knud Nielsen i Stavlund for en dom, han til Ginding herreds ting 16/11 sidst forleden dømt har, og deri efter KM skattebreve og efter for ham i rette lagte lægdsseddel med hans hånd underskrevet ikke har tildømt KM skat og landhjælp af hvis jordejet gods, som af bonde til anden bortfæstet er, lige så højt at have, som af det bondegods, bonden selv påboer, men det fra sig dømt og for sin tilbørlig dommer indsat, des uanseet kong Christian den tredje i sin konfirmat og stadfæstelse brev på kong Hanses brev og privilegier, kronbønderne i Ginding herred er givet, til beslutning ikke anderledes skal formelde, end indtil så længe nogen kommer på hans nådes retterting med bedre bevisning, eller hans nåde da med rette havde andet deri at sige, dateret 1540, hvilken hans dom han mener magtesløs at være og derfor til rette at stande som vedbør. og nu fremlagde Gregers Lauritsen efterskrevne underskrevne kopi af KM skattebrev samt efterskrevne kong Hanses brev på pergament med hængende indsegl, lydende som efterfølger, givet i vor købstad Viborg søndagen næst efter sankt severini dag år Guds byrd 1500 quinto, under vor signet. disligeste kong Christians efterskrevne stadfæstelse på kong Hanses brev, datum anno 1540: så og efterdi for herredsfogden har været i rette lagt højlovlig ihukomst kong Hanses brev, hvori hans nåde har undt og tilladt kronens bønder i Ginding herred og deres arvinger deres årlige skat eller leding ej at forhøjes, men blive ved sådan årlig skat og skyld, som de da af arilds tid gjort og givet har, disligeste med 24 mænds vidne for fogden er bevist, fornævnte bønder, som af selvejere har sted og fæst, aldrig så længe dem kunne mindes højere skat, når nogen er bleven påbudt, at have udgivet end andre KM og adelens bønder, KM udgangne skattebreve ikke

heller synes at tilholde bønderne, som ikke selv har frit gods, men har fæstet deres gårde, højere skat at udrede, og derimod findes for ham fremlagt Iver Vinds underskrevne lægdsseddel, indeholdende dem, som havde fæst deres gårde af jordejer bønder, at skulle udgive lige skat ved jordejere, så herredsfogden fordi ikke har vidst sig dommer i den sag at kunne være, men for sin tilbørlig dommer at indkomme, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende hans ulempe deri at være, eller ved os på fornævnte 24 mænds vidne at sige.

(386)

** var skikket Søren Andersen Skrædder, borger i Viborg, på egne og sine børns vegne, så og på Niels Jensen i Stokkendal hans brorbørns Mogens Lauritsen og Maren Lauritsdatters vegne, disligeste på Margrete Mogensdatters vegne, sammeledes og så Laurits Christensen i Pallesgård hans hustrus vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter forrige opsættelse at have stævnet salig Niels Mogensens arvinger til Ørnhoved, nemlig Mogens Nielsen, Søren Nielsen og jomfru Inger Nielsdatter, for at eftersom han har været sine umyndige søskendes værge og ældste bror Mogens Nielsen, Søren Nielsen og jomfru Inger Nielsdatter, for at eftersom han har været sin umyndige søskendes værge og ældste bror, og dem nu for samme værgemål og til betaling ved to gode mænd, Erik Lunov til Viskumgård og Ove Blik til Nørbeggård, som var kommissarier, er i deres nærværelse udlagt efterskrevne bol i Rind sogn, disligeste er dem indvist i efterskrevne gård i Gullestrup, hvorfor formener samme gods bør at være Niels Mogensen hans søskende og søskendebørn for ejendom følgagtig, indtil de bliver erlagt og afbetalt efter indvisnings indhold. så fremlagde Søren Andersen gode mænds efterskrevne indvisning, dateret Viborg 18/2 163x, som indeholder det de parterne på begge sider til mindelighed har underhandlet og endelig forligt, så at Knud Sørensen på sine søsterbørn, Mogens Nielsen, Søren Nielsen og Inger Nielsdatters vegne skal udgive til Niels Mogensens søskende og svogre 409 sletdaler, og da forskrevne summa penge dem imellem skiftet, som efterfølger, først for den arvelod dem samtligen efter deres salig bror Godske Mogensen kunne tilfalde, Søren Andersen på hans hustru Karen Mogensdatters vegne, Laurits Christensen på hans hustru Dorte Mogensdatters vegne, Niels Jensen på Margrete Mogensdatters vegne, og på hans brorbørn Mogens Lauritsen og Maren Lauritsdatters vegne, endnu Niels Jensen på Margrete Mogensdatters vegne efter hendes salig far Mogens Nielsen, og på hans brorbørn salig Niels Mogensens halvsøskende, Mogens Lauritsen og Maren Lauritsdatters vegne efter deres salig far Laurits Jensen, som boede og døde i Pallesgård: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, hvori bemeldte arvinger for deres gælds fordring i samme gård og gods er indlagt, sagen og her til landsting er indstævnet og i seks uger opsat, og ingen nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods, efter bemeldte gode mænds indvisning, jo bør fornævnte arvinger for ejendom at efterfølge, med mindre det dem inden år og dag ---- fraløst, eller og fornævnte indvisning ---- sin tilbørlig dommer rykket, dog de det til frit folk igen at afhænde efter håndfæstningen, som det sig bør.

(1)

x/1 1638.

** var skikket ---- : ----.

(4)

** var skikket ---- Jensen i Ommegård ---- og fremlagde efterskrevne vidne af Hind herredsting 26/8 sidst forleden, indeholdende Christen Jensen i Ommegård stod den dag inden tinge for tingsdom og tilbød Jens Christensen i Bundgård at møde i Ommegård da om morgenen, da ville han gøre ham udlæg for hvis, han sine stedbørn pligtig er for deres fædrene arv, så og for klæder og kost efter samme forpligt oplægge efterskrevne fire mænd, Christen Jensen tog ---- og Oluf Jørgensen i Spåbæk, og Jens Christensen på sine brorbørns vegne tog Oluf Graversen i Gammelby og Christen Jensen ved Torsted kirke at kende og sige på, hvad fornævnte børn skulle have årligt for efterstående kost og klæder: ---- og voldgiven sagen på dannemænd, hvilke og derefter deres afsigt har gjort, og bemeldte Oluf Graversen og hans medfølgere udførlig har vidnet, det Christen Jensen godvilligen derefter samme gods til Jens Christensen på hans brorbørns vegne har udlagt og ham for ----.

(6)

** var skikket ---- hans salig bror Jens Lauritsen i Vittarp var arveligen tilfalden i samme gård, uanseet samme anpart i tre ting til Nørherreds ting på Christen Andersen og Anne Lauritsdatter deres vegne skal være lovbudt til Anders Christensen og sine søskende, som er Anne Lauritsdatters arvinger efter loven, hvorimod Anders Christensen samme tid sig på sine egne såvel som på sine søskende deres vegne har tilbudt med sølv, guld og rede penning samme bondegods, som hans mor i så måder var arvelig tilfalden, at ville befri og indløse, det aldeles uagtet har Christen Andersen i Kollund og hans hustru Anne Lauritsdatter ladet bemeldte arvelod i Vittarpgård skøde til Maren Hansdatter i Vittarp, salig Jens Lauritsens, og hendes arvinger, og i så møder med praktiker og under et skin har fravendt Anders Christensen og sine søskende samme bondegods: så efterdi det befindes Christen Andersen og Anne Lauritsdatter, Anders Christensens far og mor, som samme skøde ved deres fuldmægtig gjort har, begge endnu at være i levende live, da ved vi ikke Anders Christensen i hans forældres tid at være mægtig samme skøde at påtale. (sag overstreget)

(11)

** var skikket velb Johan Brockenhuus ---- og havde stævnet ---- med videre fælled at bruge, end hun havde ret til, efterdi han mener, hun ikke skal bevise, ham at have ladet brænde flere svin, end han med rette tilkommer, så fru Sofie Friis ham for nogen ulov med rette kunne tiltale, for han skal have ladet indtage hvis brændte og ubrændte svin, som fandtes på hans egen skov ---- : ---- Johan Brockenhuus lod påbrænde, i lige måde jomfru Edel Munks bevis, det hun har ladet indbrænde 12 svin på Knabberup skov efter hendes mors skrivelse, i lige måde KM missive til Jørgen Urne at han forholder Jørgen Munk at sig med ----.

(17)

** var skikket Christen Vistisen i Aggergård med en opsættelse her af landstinget 8/11 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Maren Nielsdatter i Smørpøt og Anne Tomasdatter, tjenende Poul Pedersen på Østerlind, for et vidne de til Gudum birketing 4/8 sidst forleden vidnet har, anlangende at 3 uger for sankt hans dag om aftenen skulle de have seet, Christen Vistisen sidde på en hest, og der skulle stået to af hans øg i Poul Jensens eng i Krogsgård, hvilke deres vidne Christen Vistisen hårdelig benægter, at han nogen tid skulle have ladet hans øg på i Poul Jensens eng: ---- ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Maren Nielsdatter og Anne Tomasdatters vidne jo findes løgnagtig og bør magtesløs at være.

(19)

** var skikket Jens Clausen i Kølholt ---- og 18/10 derefter har Jens Clausen haft tiendekorn og penge for ti skæpper havre for Haraldskærs port og det der tilbudt, disligeste på Tørrild herredsting 28/10 haft samme korn tilstede og tilbudt, om Sofie Friis eller nogen på hendes vegne det ville annamme, og efterdi hun ikke har ville ladet det annamme, har han det hos herredsfogden i rette nedsat ---- : så og efterdi Jens Clausen for fogden med tingsvidne har bevislig gjort, det velb jomfru Edel Munk har krævet Jens Clausen hans tiendekorn på skæppe, som hun med hendes mor på hans vegne havde gjort fortingning om forleden år, nemlig 18 skæpper rug ---- den hans dom at følge men magtesløs at være.

(22)

** var skikket velb Albret Skeel til Fussingø, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Sørensen, foged på Lergrav, og havde stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, og hans medfølgere domsmænd Mogens Hjort i Amtrup med flere for en dom, de til Hammerum herreds ting 7/10 sidst forleden dømt har, da at have dømt Kirsten Knudsdatter, født i Langbo, fri fra kagen, og at have senteret deres dom så og efterdi der for dem bevises med tingsvidne og præstens kundskab, det Kirsten Knudsdatter selv er gangen til sandheds bekendelse ved seks uger efter hun stod åbenbarlig skrifte i Ørre kirke, og forordningen udførlig formelder, da såfremt nogen løgnagtig skrifter, selv inden fjerding år dernæst går til sandheds bekendelse skulle de så vidt benådes, at de står åbenbarlig skrifte for sådan deres forargelse: ---- selv har gået til sandheds bekendelse, hvem hendes rette barnefar var, og KM forordning udførligen tilholder, dem som løgnagtig skrifter og selv inden fjerding år derefter går til sandheds bekendelse, skulle de så vidt benådes, at de står åbenbar skrifte for sådan deres forargelse, og herredsfogden med ----.

(25)

** var skikket ---- efterdi Mads Christensen ikke aleneste har borttaget sit korn, alt hvis Johan Brockenhuus for tienden tilkom, imod KM og lensmandens fæstebreve, af det ganske år 1635, som tienden var forfalden i, men der foruden 9/7 1636 protesteret, at han ikke burde at yde Johan Brockenhuus tienden, endog fru Sofie Friis aldrig havde nogen brev på kirkens part og KM anpart samme år. i lige måder stævnet Mads Christensen i Bjerlev og Niels Clemendsen i Knabberup for et vidne, de i en herredstings frafindelse 3/9 1636 vidnet har, at de skulle have tilbudt 3 tønder rug, 2 tønder byg, 1 tønde havre og 4 skæpper boghvede på Lerbæk, hvilke tilbud han formener ikke så fuldkommelig eller nøjagtig at være. så mødte Christen Madsen og fremlagde efterskrevne dom af Tørrild herredsting 11/11 sidst forleden, hvori Mads Christensen blev tildømt at stille Johan Brockenhuus tilfreds for samme tiende: ---- da finder vi efter sådan lejlighed denne dom deri som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, den fordrede summa at navngives, og fogden derom endelig at dømme, som det sig bør, og efterdi herredsfogden har Mads Christensen for fornævnte 3 onde mark kvit dømt, efterdi han tilforn for samme tiende var lovforvunden, ved vi ikke deri imod hans dom at sige, men efterdi Christen Madsen og Jens Christensen har vidnet ----.

(27)

** var skikket velb Holger Rosenkrantz ---- Knud Nielsen, herredsfoged i Ginding herred, for en hjemfindelse dom, som han har afsagt og dømt til fornævnte herredsting 31/9 sidst forleden imellem Holger Rosenkrantz og Jens Høg til Bustrup, anlangende sandemænds og herredsskel, markskel så

og Bustrup fædrift, og ikke Knud Nielsen har ville agtet sandemænds gang, lovhævder, vedkendelse og andre tingsvidner og forsæt, som er samme dag i rette lagt, men har samme sin dom indfunden for sine overdommere, dem derpå at kende og dømme, Holger Rosenkrantz til stor skade, pengespild med andre omkostninger, hvorfor han mener sig uret og forkort at være sket, og hans henfindelses dom bør magtesløs at være ---- dernæst at have fremlagt efterskrevne lovhævd af Ginding herredsting sankt margrete dag 1447, bemeldende at velb Niels Eriksen havde været på den grund, som ligger sønden ved den udsvorne fælled, som man Gisels eng kalder, vorde Niels Eriksen sig til en fuld ejer, eftersom han er ejer i Egebjerg og Kellerup. endnu fremlagde efterskrevne vidisse her af landstinget lørdag næst efter sankt andrei apostoli dag 1561, hvori velb Erik Rosenkrantz til Landting lod læse et kong Hanses brev ----, endnu at have fremlagt efterskrevne sandemændsbrev der af tinget MDX ---- angående ret skel imellem Kellerup mark og Kærgårds mark. derhos fremlagde David Mortensen Jens Høegs efterskrevne indlæg, eftersom Holger Rosenkrantz har ladet ham stævne, anlangende forte og fædrift i Kellerup hede og Egebjerg fælled, formenende mig ingen rettighed deri at have, uanseet min kære far velb Christian Holck til Hastrup mig Bustrup hovedgård solgt og afskødet har: så og efterdi ---- så samme breve synes imod hverandre, og herredsfogden fordi har indfundet sagen for sin tilbørlig dommer, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller hans ulempe deri at være.

(38)

** var skikket Gregers Keldsen, boende i Hjarup, ---- og Jens Hansen med hvad bevis, han har at holde sig til samme gæld ---- samt Erik Olufsen i Noes, foged i Anst herred, som samme dom har udstedt: så og efterdi ikke befindes for fogden at have været i rette lagt nogen gældsbrev eller anden lovlig bevis på samme gæld, Gregers Keldsen at skulle være skyldig bleven, og fogden dog har ham tildømt det at betale, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom magtesløs at være.

(39)

** var skikket velb fru Ingeborg Parsberg, salig Iver Juuls efterleverske, til Kvistrup hendes visse bud Anders Lauritsen i Lindtorp med en opsættelse her af landstinget 20/12, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet ----, forrige ---- på Kvistrup, for 1500 rigsdaler, sammeledes da stævnet fornævnte Peder Ibsen, for han imod forpligt har annammet betaling på gældsbreve, som han til Ingeborg Parsberg har afhændet, og derpå udgivet sin kvittants, og dermed forspildt og forvendt hendes penge, som han dog har sig til forpligtet under hans ære og livs fortabelse ikke nogen kvittants at have udgivet: så efterdi denne opsættelse alene formelder, det fru Ingeborg Parsberg formener, Peder Ibsen bør at straffes på hans liv, hvilke ----.

(40)

** var skikket Peder Ibsen i ---- hans visse bud ---- i Viborg og havde stævnet velb fru Ingeborg Parsberg ---- til Villestrup for et ---- brev, hun ham i maj 1636 imod hans vilje skal have ladet aftvinge på en summa penning, at skulle være skyldig bleven på sine regnskaber, hvilke hun i lige måder imod hans vilje skal ham ladet fratage det sidste års, ufærdige gjort, dog dersom det endnu af uvildige godtfolk måtte igennem sees, mener han skulle befindes, aldrig med rette derpå at blive noget skyldig: så og efterdi Peder Ibsen selv samme forpligter og breve har forseglet og underskrevet, den ene og findes af andre dannemænd med ham til vitterlighed at være undertegnet, og ikke nøjagtigen bevises Peder Ibsen samme forpligter med fængsel eller i andre måder imod hans vilje at være aftvunget, vi os og ikke turde understå forseglingen under håndskriften at åbne,

og dermed håndskriften at kassere, hvori han sig på beråber ved et underskreven seddel i vokset indlagt at have protesteret, brevet ham at have været aftvungen, uanseet noksom var at synes, nogen papir i vokset at være forborget, da ved vi dog efter sådan lejlighed ikke nu imod samme hans udgivne breve og forpligter at sige.

(47)

** var skikket Oluf Jensen, rådmand i Lemvig, og Svend Olufsen, byfoged sst, og beviste med tingsvidne ---- af Lemvig byting 18/11 sidst forleden, dem af Laurits Nielsen ---- sst hid til dette landsting skal være stævnet og kaldt, og nu bød de dem imod ham sig i rette: ---- til dette landsting med en opsættelse at være indkaldt, og ikke Laurits Nielsen eller nogen på hans vegne er mødt at give dem sag, da finder vi efter sådan lejlighed Oluf Jensen og Svend Olufsen for denne opsættelse kvit at være, og Laurits Nielsen pligtig at igen give dem billig kost og tæring.

31/1 1638.

** var skikket ---- Anne Ebbesdatter for en udlæggelse hun i Skjern kirke for præsten i menighedens påhørelse skal have gjort og udlagt Malte Mogensen for barnefar til det barn, hun har avlet, hvilket Malte Mogensen hårdeligen fragår, sig ikke deri skyldig at være, formener samme hendes beskyldning og udlæggelse bør magtesløs at være: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme sigtelse og udlæggelse magtesløs at være.

(49)

28/2 1638.

** var skikket mester Ingvard Nielsen ----, sognepræst til Ballum kirke, hans visse bud ---- og havde stævnet ---- at da mester Ingvard havde givet Hans Feddersens hustru Sidsel Hanskone brødet, at han da ikke mere skulle have på disken, og siden skulle vendt sig til alteret og have taget brødet ud af en æske, og derefter igen til dem, som ikke havde fået brødet ---- : så og efterdi Gyde Mikkels, Jens Jacobsen Degn, Dorte Pedersdatter og Maren Pedersdatter deres bekendelse ikke gjort til tinge, eller lovlig varsel for givet, Jens Jacobsen sin vidne til Ballum birketing ikke ved sin ed har ville bekræftet, som ham er forelagt, samme deres bekendelse og vidner ikke heller er endelig, men ---- lagt i tvivl, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse og vidner så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være og ikke komme mester Ingvard til nogen forhindring.

(53)

** var skikket Jens Adsersen på Strandbjerggård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Mads Mikkelsen i Flyndergård og ---- for et vidne, de til Skodborg herredsting 14/8 sidst forleden vidnet har, formeldende at forgangen pinsedag var år da kom Jens Adsersen til Mikkel Madsen i Flyndergård der ved tinget og begærede, at han ville tjene ham en måneds tid i hans fraværelse, han ville give ham en klædning for hans umage, hvilke deres vidne Jens Adsersen højlig benægter ikke at have lovet Mikkel Madsen nogen klæder eller klædning for sin tjeneste, men Mads Mikkelsen sin søn Mikkel Madsen samme sin

vidne at have vidnet til behjælpning: så og efterdi Mads Mikkelsen og Søren ---- har vidnet om Jens Adsersens ord og løfter, som han ikke er gestendig men benægter, de ikke heller har vidnet på fersk fod, men over år og dag efter sligt skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(54)

** var skikket velb Christian Friis til Kragerup, befalingsmand over sankt knuds kloster i Odense, hans visse bud Christen Jensen i Blæsbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til Skodborg herredsting 11/12 1637 dømt og afsagt har imellem hans tjener Mads Nielsen i Ølby og Niels Tomasen i Skovgård, som så besluttes, at efterdi Niels Tomasen ikke kan enten læse og skrive, men Niels Tomasen sig på beråber samme vedersigelse vidne at være i hånd ført af tingskriveren, finder vi efter slig lejlighed Niels Tomasen for tiltale i den sag kvit at være, undtagen hans overdommer kan det anderledes påkende, hvorfor Christian Friis formener, at efterdi Niels Tomasen er tiltalt for Mads Nielsens hustrus fædrene arv ---- : så og efterdi det befindes sagen i seks uger at have været opsat, som i dommen er indført, og Mikkel Lauritsen dog til sjette ugers dag har dømt uendelig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Mikkel Lauritsen sig jo derimod at have forseet, og bør derfor at igen give Christian Friis hvis billig kost og tæring, han for den hans dom har ladet anvende, og samme dom magtesløs at være.

(55)

** var skikket Niels Pedersen, borger i Varde, på sin hustru Mette Nielskones vegne hans visse bud Niels Envoldsen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Mads Jensen, boende i Oksby, for en udlæggelse han 22/12 til Kærgårds birketing efter en misdæders mund, ved navn Maren Christensdatter, som for hendes misgerninger er blevet heden rettet, forhvervet har, mener at samme Maren Christensdatters bekendelse imod recessen ikke bør at komme Niels Pedersen hans hustru Mette Nielskone til hinder eller skade på hendes liv, ære, lempe eller gode rygte i nogen måder, men bør magtesløs at blive: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og den da tid efter anden til i dag har været opsat, hvilken opsættelse til hjemting efter KM forordning findes læst og påskrevet, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme udlæggelse og bekendelse, så vidt den Mette Nielskone vedkommer, magtesløs at være.

(56)

** var skikket Mads Mikkelsen i Elkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte herredsting 14/10 sidst forleden dømt har, og i samme dom dømt Jens Clemendsen i Vejle at have nam og vurdering i Mads Mikkelsens bo og gods for en arvelod, og ikke er navngivet eller bevist for herredsfogden, hvor meget den arvelod er, Mikkel Rasmussen skulle lide nam, vurdering og dele for: da efter flere ord dem imellem var, voldgav de samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Mikkel Rasmussen tog Niels Bondegård i Gammelby og Christen Clemendsen i Elkær, Jens Clemendsen på sin side til betroede Niels Bund i Ravning og Søren Jensen i Høgsholt, hvilke fornævnte fire dannemænd skal mødes ved Tørrild herredsting lørdag først kommer otte dage, og da have fuldmagt parterne om al deres tvist og uenighed til

endelig ende at imellem sige, og hvad de deri gørende vorder, skal stande for fulde, af parterne upåtalt i alle måder, dermed skal alt hvis domme, vidner, dele og andet, i sagen forhvervet er, være kasserede og ingen videre til hinder eller skade at komme.

(57)

** var skikket Hans Nielsen i Gammelby mølle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jens Pedersen i Follerup med flere for et vidne, de til Brusk herredsting 29/7 vidnet har, at en part af dem skulle have med været for de Tolstrup bymænd at slå de enge, som ligger sønden og vesten ved Gammelby mølledam, og en part skulle have vidnet, at Hans Nielsen skal have givet de Tolstrup bymænd hvert år mad og en tønde øl til mindelighed af noget eng ved hans mølledam, hvilke vidner ikke skal stemme overens, men imod hverandre, efterdi de Tolstrup mænd skulle selv have ladet slå det eng, de omtvister, og da ligevel have bekommen minde derfor af Hans Møller: så og efterdi befindes en part af Tolstrup bymænd at have vidnet i deres egen sag, dem selv til behjælpning, ---- da vidste vi efter sådan lejlighed ---- samme vidner, syn og ---- ej heller domme, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(63)

** var skikket Jens Adsersen på Strandbjerggård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mads Mikkelsen i ---- gård for en dom, han til Skodborg herredsting 4/12 1637 forhvervet har, formeldende Søren Jensen i Kvistgård, som den dag har været i dommers sted, at have tildømt Jens Adsersen at betale Mads Mikkelsen de to øksne, han Mads Mikkelsen for 16 daler afkøbt har og kvitteret ham hvis korn, han ham har leveret i betalingen på samme køb, og resten med første at betale, og hvis omkostning, Mads Mikkelsen har anvendt på samme køb, indfunden på fire mænd dem at skulle imellem sige, hvorimod Jens Adsersen beretter, at Mads Mikkelsen og hans søn Mikkel Madsen har taget korn af ham på Strandbjerggård for 12 rigsdaler: så og efterdi Søren Jensen ikke udførlig har dømt i de punkter, for ham har været indstævnet, men en del til 4 mænd indfunden, derom at skulle sige, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør nogen magt at have.

(65)

** var skikket ---- og fremlagde Mads Mikkelsen efterskrevne dom af Skodborg herredsting 4/9 sidst forleden, som indeholder Jens Adsersen på Strandbjerggård efter en opsættelse at have stævnet Mads Mikkelsen for dom, han ville lade forhverve for gælds sag, angående to øksne Jens Adsersen har Mads Mikkelsen afkøbt ---- : så og efterdi Mikkel Lauritsen intet har dømt i sagen, hverken til eller fra, eftersom for ham var indstævnet men den til fire mænd indfunden at påkende ---- for dem var voldgivet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme ---- ej heller ---- afsigt så noksom, at det bør nogen magt at have.

(67)

** var skikket Gregers Christensen i Broksgård hans visse bud Jens Adsersen på ---- med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 24/6 1637 dømt har, hvori han har tildømt Christen Sørensen i Kastbjerg fra sig til

Gregers Christensen at levere hvis registrering og vurdering, som over salig Knud Pedersens børns gods gangen er, ved rigtig regnskab, hvor samme børns gods er og kan bekommes: så og efterdi Mikkel Lauritsen i sin herredstings dom har tildømt Christen Sørensen at gøre Gregers Christensen rigtig rede og regnskab, for så vidt hans salig far havde under hans værgemål for samme børn, være sig brev eller andet, hvilken hans dom stander ved fuldmagt, og han i sin sidste dom har tilkendt Christen Sørensen at levere Gregers Christensen registrering og vurdering, over samme børns gods gået er, ved rede og regnskab efter sin forrige dom, hvor samme børns gods er og kan bekommes, og Christen Sørensen dermed kvit at være, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sidste dom bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(68)

** var skikket Karl Hansen i lille Darum, herredsfoged i Gørding herred, hans visse bud Hans Nielsen i Mulvad med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa penge, nemlig en hundrede rigsdaler, han ham pligtig er, som henved 14 års tid har været uforrentet, hvorfor Karl Hansen har været forårsaget til hans værneting at lade forhverve endelig dom over ham og to uendelige domme her til landstinget, hvori Jørgen Munk er tilkendt samme gæld at betale eller derfor indvisning i hans jordegods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks og Iver Munks udgivne brev til Karl Hansen på 100 rigsdaler med sin rente én for alle at betale ---- og ikke bevises at være Karl Hansen betalt, men endelig dom til herredsting ganget er, hvori Jørgen Munk i sin skriftlige indlæg gælden har vedgået og begæret respit at ville betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme hundrede rigsdaler med des interesse at betale, og fordi tilfinder velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og Jacob Krabbe til Væbnersholm, som Hans Mulvad på Karl Hansens vegne dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, og der udæske og gøre Karl Hansen ----.

(71)

14/3 1638.

(ingen dommere)

28/3 1638.

(ingen dommere)

(72)

11/4 1638.

(ingen dommere)

25/4 1638.

(ingen dommere)

(73)

** (sag overstreget)

9/5 1638.

** var skikket ---- Tomas Sørensen formener, at samme vidner bør magtesløs at være, og ikke komme ham til hinder eller skade i nogen måder. havde og da stævnet Jens Nielsen i Vallund, som samme vidne forhvervet har, og Visti Lauritsen i Bindesbøl, som samme vidner udstedt har, om han havde noget dertil at svare. derimod havde Jens Nielsen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage stævnet Karen Lauritsdatter i Forsomho, Maren Olufs i Nørtarp og Laurits Pedersen i Forsomho for et vidne, de til Østerherreds ting 27/11 sidst forleden med Tomas Sørensen i Vallund vidnet har, anlangende et stykke jord, liggende ved Jens Nielsens lade, at skulle været fælles jord til Vallund, hvilke deres vidne Jens Nielsen beskylder vildig at være, idet Karen Lauritsdatter er Tomas Pedersens hustrumor, og Maren Olufs er hans hustrus fars søster, og Laurits Pedersen er hans hustrus bror: ---- i dag otte dage først kommende, og da at have fuldmagt Tomas Sørensen og Jens Nielsen til endelig ende at imellem sige om al tvist, være sig jordtrætte, parlament og alt andet, dem hid indtil imellem været har, og hvis de samtligen eller og de fleste deri siger skal stande for fulde, og af parterne upåtalt, og dermed skal alle hvis breve, de på begge sider forhvervet har, være kasserede, ingen videre til hinder eller skade at komme.

(76)

** var skikket ---- Peder Lange ingen varsel findes derfor at have bekommet, som en lodsejer i fornævnte Darum, formener han samme tingsvidne bør magtesløs at være. dernæst hid kaldt Oluf Nielsen med flere, disligeste Ingvard Tomasen med samme synsvidne, så og Christen Jensen i Tang, som samme synsvidne udstedt har: ----.

(77)

x/x 1638.

** var skikket velb Christian Rantzau til ---- hans visse bud Peder Brodersen, foged på ----, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb Peder Bille til Brandbjerggård for en ubevist klage vidne, han til Tørrild herredsting 10/9 1636 har både klaget og taget beskreven, anlangende at han har givet last og klage over Bertel Jensen i Kollerup, for han skal have taget noget underskov i en skovs part i Kollerup mark, som kaldes Østerskov, disligeste at være slagen græs og bortført af fornævnte skovspart imod forbud, uanseet at Peder Bille ikke har bevist, Bertel Jensen at have afryddet eller bort taget noget underskov, som ligger til den gård i Kollerup Bertel Jensen påboer: ----.

(81)

** var skikket Peder Bille Ovesen til Brandbjerggård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Hans Madsen i Lime for efterskrevne syn, han skal have frasagt til Tørrild herredsting 10/6 1637, anlangende grund og ejendom imellem to gårde og ejendom i Kollerup, som Niels Pedersen og Bertel Jensen iboer, i hvilke deres syn de beretter at hans gærder, som omtvistes, skal Peder Brodersen dem ---- har at

stande på hans husbond velb Christian Rantzaus gårds jord: så og efterdi Hans Madsen og hans medbrødre synsmænd udførlig har hjemlet, hvorledes Niels Pedersen samme gærde har flyttet af sin arilds stand ind på Bertel Jensens gårds jord, og i ---- hvorledes samme toft og ejendom fandtes beskaffen, såvel som og om bemeldte ---- fremlægges, hvormed det kan tilbage drives ikke så at være, bemeldte vidnesbyrd og en part udførlig har vidnet, Niels Pedersen samme gærde at have flyttet af sin gamle stand, og i så måder om synlig gerning, hvilket ikke heller af bevises jo så at være sket, da ved vi efter sådan lejlighed ---- næste landsting efter mauritii ---- og da dermed her at møde og gå derom så meget lov og ret kan findes, og Peder Bille midlertid ---- forskånet.

(87)

23/5 1638.

(ingen dommere, hører P Bertelsen)

x/x 1638.

** var skikket ---- 229 kurant daler ---- med efterstandende rente i 15 år efter hans udgivne skadesløs brevs indhold, som beløber sig in summa 446 kurant daler, som han sig fortrykker og ikke vil ham betale, eftersom derpå til hans værneting er forhvervet endelig dom, at have indvisning i hans løsøre og jordegods ---- : da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne brev på 229 kurant daler med des rente og skadegæld, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises samme penge at være erlagt og betalt, der og befindes endelig dom til herredsting at være ganget, sagen og her til landsting har været indstævnet og i seks uger optagen, så vi deri uden bevilling imod recessen ikke kan gøre længere forhaling, samme opsættelse og befindes til tinge lovlig at være forkyndt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme penge med des rente og interesse at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Christoffer Pax til Stensballegård, som ---- med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre ---- udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da i anden Jørgen Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(89)

** var skikket Hans Nielsen i Ribe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jørgen Smed i Drengsted med flere for tingsvidner, som de på Lø herredsting 28/4 næst forgangen vidnet har, og i samme deres vidne skal have vidnet, at de seks år forleden skal have været over skifte og deling imellem Hans Nielsen og Laurits Hansen, sine søskende og medarvinger i Harres, og at have skiftet og adskilt nogle bæster og løsøre, hvilke deres skifte og vurdering fornævnte mænd hid indtil ikke til tinge har ville været bestendig, hvorover Hans Nielsen tit og ofte havde sig at beklage, både til herredsting og landsting: så og efterdi Hans Jensen, Jørgen Smed og deres medbrødre, såvel som og Hans Troelsen, Mads Iversen og deres medfølgere udtrykkelig har vidnet, dem i visse tid i herredsfogdens nærværelse at have skiftet og delt samme huse, løsøre og bofæ imellem Hans Nielsen, Laurits Hansen og hans medarvinger i to lige parter, og at enhver sin part til sig annammet, og intet derimod fremlægges jo så at være sket, Hans Nielsen

ikke heller udførlig benægter samme gods at have bekommet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vurdering at sige eller magtesløs dømme.

(92)

** var skikket ---- med en opsættelse har af landstinget ----, lydende ham da at have stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for han i langsommelig tid har opholdt ham med skifte og arvedeling imellem Hans Nielsen på den ene og Laurits Hansen i Harres og sine søskende og medarvinger på den anden side ---- herredsting og landstings dom 30/6 1630 havde, boen at skiftes og deles i to lige lodder, hvilke dom Hans Nielsen hid indtil ikke har måtte nyde og derfor har været forårsaget for vores aller nådigste herre og konge at beklage, som med kongelig benådnings brev er at bevise, dateret Haderslev slot 5/6 1636, hvilket herredsfogden ikke har taget i agt, men retten nu såvel som tilforn er Hans Nielsen opholdende: så og efterdi det befindes Hans Pedersens dom, i den post belangende æskning for Hans Nielsens løsøre, at være underkendt, af årsag ingen bevisning for fogden har været fremlagt og ikke formedelst nogen uretfærdighed, da ved vi efter sådan lejlighed ikke derfor på Hans Pedersens fælding at dømme eller videre end bemeldte landstings dom bemelder og medfører.

(94)

** var skikket Hans Nielsen, borger i Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mads Pedersen i Harres for en dom, han til Lø herredsting 15/8 1636 dømt har imellem Hans Nielsen og herredsfogden Hans Pedersen i Randerup, og i samme sin dom tildømt Hans Nielsen at stande Hans Pedersen til rette og lide dele og tiltale, for han i en landstings stævning havde ladet berette, at herredsfogden i sin dom ikke sandfærdig skal kunne bevise, det Hans Nielsen sin lod og skov ---- har i den hus og gård i Harres: så og efterdi Hans Nielsen med underskreven seddel af Ribe rådhus beviser sig 7/9 1636 i Ribe at have taget borgerskab, og samme dom dog befindes derefter 16/10 til Lø herreds ting, som ikke da var hans værneting, at være dømt og udgivet, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(95)

** var skikket ---- imod KM brev og forbud ---- at have forhvervet og taget andre instrumenter til hans bryllups højtid, endog han med sine folk har tilbudt sin tjeneste efter KM brev, som tilholder at ingen instrumentist eller spillemand må bruges i Koldinghus len, enten i købstæder eller på landet, andre end hans og hans konsorter, hvilke Laurits Bertelsen ikke har villet ---- brugt fremmede spillemænd og forskudt hans folk, som han har fremæsket: så og efterdi Ambrosius Leppelmand ved dom har ladet søge Laurits Bertelsen, og han sig har undskyldt, ikke at have bestilt nogen spillemænd til samme bryllup, og fogden dog ikke har dømt enten til eller fra, eftersom har været for ham i rette lagt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør nogen magt at have.

(96)

** var skikket Niels Graversen ved Lervad kær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Mads Christensen i Bjerlev for en dele, han til Hammerum herredsting 9/12 over ham forhvervet har, for en summa penge, han skal have været

en karl af Risum mor skyldig, ved navn Peder Sønnichsen, uanseet Niels Graversen ved sin ed hårdelig benægter sig ingen gæld at være Peder Sønnichsen skyldig, eller nogen forpligt med hans vanlige signet undertegnet på nogen gæld udgivet har: så og efterdi Niels Gregersen samme brev har udgivet, og sin mærke undertegnet, som andre dannemænd og med ham til vitterlighed har underskrevet, da ved vi ikke imod samme forpligt at sige, ej heller Niels Graversen af den dele, han derefter i kommen er, at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(99)

** var skikket ---- for nogen vidner, de har vidnet til Brusk herredsting 8/5 1637, hvilke vidner Christen Mogensen formener usandfærdigt at være vidnet ---- nu fremlagde Christen Mogensen en dom her af landstinget 30/8 sidst forleden, som indeholder Hans Pedersen og hans medbrødres vidne da at have være hid stævnet, og findes så påsagt, at efterdi ikke befandtes Christen Mogensens bror Peder Buck i Kolding, som i ejendommen med ham skulle være berettiget, for Jørgen Staffensens forhvervede syn og vidne at være givet nogen varsel, er de magtesløs funden: så og efterdi det befindes fornævnte vidner alene for ulovlig varsel og ikke for nogen løgnagtighed at være underkendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på fornævnte vidnesbyrds fælding at dømme.

(100)

** var skikket Hans Hansen i Velling hans visse bud hans søn Hans Hansen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Niels Ravn sst for nogen uendelig landstings dom, han lader sig af berømme at have forhvervet her til landstinget nogen tid forleden, anlangende et tingsvidne udgangen af Holman herredsting 24/1 1631, formeldende at Niels Ravn skal have lånt en hest af salig Hans Hansen, og ikke forskaffet ham den igen, som Niels Ravn ej heller selv skal kunne benægte, og han dog efter vrang undervisning samme dom skal have forhvervet, og ikke stævnet eller kaldt så lovlig derfor, som det sig burde, hvorfor han mener, samme dom burde magtesløs at være: så og eftersom samme landstings dom ikke lyder ydermere, indtil sagen blev stævnet på ny, og der nu sket er, da bør den ikke længere magt at have, og efterdi Niels Ravn selv ved ---- at have bekommet, som ---- så vidnet dermed bestyrkes, da ved vi ikke den at imod sige, i lige måde efterdi herredsfogden endelig har tildømt Hans Hansen samme gæld at betale, endog ingen gensvar for ham er mødt, eller sagen tilforn i seks uger er optagen, da bør den hans dom såvel som fornævnte dele, ikke nu er fremlagt, magtesløs at være.

(103)

** var skikket ---- er de bleven i boen hos deres far Nichel Falkertsen, til han døde, og siden hos Rauert Nichelsen og hans søster Karen af klareret, så vidt Falkert Nichelsen efter hans fem søskende lovlig er til berettiget, og bemeldte rådmænd har sluttet deres dom, at Falkert ikke i hans fars levende lige skulle have på samme arv talt, ikke heller bevist at han forkort skulle være sket, uanseet Falkert Nichelsen tre års tid ungeferlig for hans fars død skal have sig derover beklaget, og der foruden for rådmændene i rette lagt Falkert Nichelsens salig fars egen håndskrift og loddebrev, som udførligen bemelder, det hans bror, søster og han skulle have delt samme deres fem søskendes arv imellem dem: så og efterdi ---- da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme deres dom at sige eller magtesløs dømme.

(104)

** var skikket Broder Clemendsen i ---- Vesterland Før og havde stævnet Eske Knudsen og hans medbrødre rådmænd i Hardes Vesterland Før og Amrum for en uendelig dom, de 2/8 1635 afsagt har, og deri tildømt Broder Clemendsen at betale Jens Broders, rådmand sst, hvad skade hans heste skulle have haft, som de skulle have bekommet, der Broder Clemendsen havde dem i hus ladet indtage, hvilken dom Broder Clemendsen formener, bemeldte rådmand har dømt deres medbroder Jens Broder ham til vild og venskab: så og efterdi Jens Jensen og hans medfølgere har vidnet efter Broder Clemendsens ord og mundheld, som han ikke er gestendig, men højligen benægter, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være, og efterdi samme dom ikke er endelig, bør den at være som udømt var, og sagen ved endelig dom at ordeles, som det sig bør

(106)

** var skikket Mads Sørensen, borger i Kolding, ---- Simon Mikkelsens vegne ---- og eftersom recessen i den 18 kapitel noksom formelder, at sådan misdæders ord skal ikke stande til troende i hvad de ville sige på nogen, så har de dog i sådan langsommelig tid intet kunne Simon Mikkelsen overbevise, at han i sådan uhørlig gerning skulle være skyldig, hvorfor byfogden har ham for deres tiltale kvit kendt, hvorfor han formener, de har hans bror forurettet, idet de efter sådan misdæders bekendelse har ladet ham fængsligt anholde, hvor ud over han fattige mand er på hans fattige formue og næring bleven meget forsvækket, og de derfor med rette burde at stande ham til rette, og formener han og byfogdens dom burde ved magt at blive, og hans bror at hans fængsel erlediget: så og efterdi det befindes ---- Laurits Nielsen Kær, som er bort bleven ---- hvilke ikke har været for byfogden, der han sin dom har udgivet, da finder vi efter sådan lejlighed samme hans dom som udømt var, og sagen for sin tilbørlig dommer at indkomme, dokumenterne fremlægges, indføres og endelig i sagen at dømme, som det sig bør.

(109)

** var skikket Niels Madsen Brun i Bølling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Oluf Sørensen Skibbygger i Kolding for en dom, han til Kolding byting med vrang undervisning 10/1 nærværende år over ham forhvervet har, anlangende nogen gæld, hvilken gæld og urigtig opskrift Niels Madsen formener ikke skal ham lovligen være overbevist, og Niels Madsen ved sin højeste ed hårdeligen benægter. så mødte Oluf Skibbyggers hustru Kirsten Tomasdatter og fremlagde efterskrevne dom af Kolding byting 10/1 sidst forleden, hvori Niels Madsen blev tildømt at betale samme gæld inden 15 dage: så og efterdi for os i rette lægges Oluf Skibbyggers regnskabsbog, hvori Niels Madsen Brun for samme gæld findes indskreven, han og ---- år og dag findes krævet og tiltalt derfor, og intet nøjagtigt han derimod fremlægger, ikke heller vil vide samme bog og opskrift for urigtig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke deri imod samme bog, opskrift, ej heller den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(110)

** var skikket Jens Sørensen i Dalager med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Johanne Pedersdatter, salig Laurits Madsens i Albæk mølle, hans efterleverske og Anne Hansdatter for et vidne, de på Skjern birketing 18/12 næst forleden vidnet har, at Jens Sørensen skulle have været Laurits Madsen 20 sletdaler skyldig den tid han døde, hvilke deres vidne Jens Sørensen beskylder vildig at være, Johanne Pedersdatter

er Laurits Madsens hustru og den anden hans tjenestekvinde: ---- og ikke samme deres vidne med Jens Sørensens brev eller segl befæstes, men han samme gæld højligen benægter, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have.

(112)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, hærværk at sværge over Tomas Jensen i Skovsbøl, Inge Jørgensdatter, Maren Jensdatter, Niels Tomasen, Karen Tomasdatter, Mette Tomasdatter og Maren Tomasdatter sst en fuld hærværk til for den gård Skovsbøl, de i langsommelig tid har brugt og besiddet imod Erik Billes vilje og minde, efterdi Tomas Jensen hans fæste er ham lovlig fradømt og udvist: dernæst gjorde nogle sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Tomas Jensen hærværk over, der imod svor Tomas Jensen sig selv kvit.

(116)

** var skikket Christen Mogensen i Lilleballe på hans egne og på Peder Buck sst hans vegne efter en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Nielsen i Viuf med flere for et syn og granskning, de har vidnet og afsagt på Brusk herreds ting 19/3 sidst forleden, at de 13/3 var de i Lilleballe skov forsamlet, da kastede de først det fald, som kaldes Holmskrog vesten Skiden, hver mand til sin lod, og da faldt Christen Mogensens lod i Skiden og øster derfra, så han havde hans fulde lod og mere, og dermed ville frakaste og granske Christen Mogensen noget af hans rette bondeskov, som har været brugt til den bondegård, han iboer, som med tingsvidne og dom at bevise, og ikke de dem ville agte eller høre: ----.

(119)

** var skikket ---- Jacob Skrædder med en opsættelse her af landstinget den dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet salig Niels Jepsens arvinger i Kolding, nemlig Barbara salig Niels Jepsens, og hendes børn og deres lovværge Anders Nielsen, Niels Nielsen, Jens Nielsen, Anne Nielsdatter og Maren Nielsdatter, item Niels Bertelsens arvinger Vinter Hattemager i Vejle, hr Christen Nielsen, præst i Vejle, Mads Bertelsen, Karen Mikkelsdatter med deres lovværge for en afsigelse Gregers Pedersen Lilleballe, borger der sst, imellem sig og Jacob Skrædder forhvervet har, anlangende salig Gregers Ottesen, Niels Jepsen rådmand, Niels Bertelsen byfoged og Christen Bramdrupdam, borger sst, 15/1 imellem Jacob Skrædder og Gregers Lilleballe gjort har, formenendes deres afsigelse bør magtesløs at være: ---- da ved vi ikke imod samme deres afsigelse, ej heller byfogdens dom ---- at sige, men derved efter voldgiften og afsigelsen at forblive, og efterdi sagen befindes i seks uger at have været optagen, og samme dele og breve, hid stævnet er, dog ikke fremlægges, finder vi dem magtesløs at være.

(121)

** var skikket Jørgen Mogensen i Velling og havde stævnet Niels Ravn sst, hans søstersøn Lauge Laugesen, nu værende i Pjedsted, så og Dorte Madsdatter, nu værende i Bredstrup, for et vidne de har vidnet til Holman herreds ting med Lauge Ravn i Velling 12/4 1630, som skal formelde at Jørgen Mogensen skulle have bort taget to bylter med klæder af Lauge Ravns gård, og ikke de udførligen skal have vidnet, hvad klæder det var, eller hvor det blev han båret, tilmed skal Lauge

Laugesen da have været i sine umyndige åringer, og Dorte Madsdatter dem at have tjent og været en letfærdig og løsagtig kvinde, mener fordi Jørgen Mogensen samme vidne bør magtesløs at være: så og efterdi Lauge Laugesen og hans medfølgere ikke har vidnet om nogen visse dag eller tid, tilmed og en del befindes vildig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(123)

** var skikket ---- Søren Madsen til Skast herreds ting har lovet, at når Hans Karlsen til hr Jens i Guldager to tønder korn fornøjet, at han da samme kvittants ville forsegle, hvilke to tønder og skal befindes til hr Jens at være udlagt, Hans Karlsen endog der foruden ved sin højeste ed har benægtet, Søren Madsen det ringeste af hans tiendekorn at være pligtig, dog har herredsfogden imod bemeldte kvittantser, vidner og benægtelse, såvel som efter Søren Madsens egen bekendelse Hans Karlsen samme korn at udlægge tildømt: så og efterdi ikke for fogden, ej heller for os, er bevislig gjort med nogen nøjagtig kvittants, det Hans Karlsen samme afgift tiende korn for anno 1633 til Søren Madsen at have ydet og leveret, og fogden fordi har tildømt Hans Karlsen det at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme.

(124)

** var skikket Joen Nielsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag, lydende ham da efter ---- opsættelse at have stævnet Anne Rasmusdatter i Jerlev ---- Joen Nielsen straks på fersk fod hårdelig har benægtet sig aldrig at have høstet eller afført rug af Niels Ibsens gård i nogen måder, og videre beskylder han samme vidne for et vildigt vidne, fordi Anne Rasmusdatter var Niels Ibsens tjenestepige og Anne Mortensdatter et umyndigt barn og Niels Ibsens egen steddatter. havde og stævnet Niels Ibsen for efterskrevne uendelige dom af Jerlev herredsting 8/11 1637, som så besluttes efterdi for fogden bevises med tre personer, Joen Nielsen i Jerlev at have høstet af Niels Ibsens gårds jord og afført imod forbud eller tilladelse, da vidste fogden ikke rettere derpå at kende for rette, end Joen Nielsen jo dermed har sig forseet, og bør derfor at lide tiltale. desligeste et vidne af Jerlev herredsting 7/6 1637, at Niels Ibsen i Jerlev har standen for tingsdom i tre samfulde ting og har besat så meget ulovlig kornsæd, som er sået i kronens jord, liggende til den gård i Jerlev, han påboer, og derhos forbudt alle og enhver at høste eller høste lade eller og afføre noget kornsæd eller afgrøde af hans gårds jord: så og efterdi befindes Anne Rasmusdatter og ---- Mortensdatter at være vildige, Niels Ibsens egen steddatter og pige, de ikke heller udførlig har vidnet, hvad korn der blev anført, det ikke heller er bevist Joen Nielsen ---- at have gjort Niels Ibsen nogen kornskade, ej heller befindes nogen dom om samme boghvede tiende at være udgivet, førend Joen Nielsen er derfor delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, forbud, domme og deler magtesløs at være.

(127)

** var skikket Niels Madsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse og seks ugers stævning at have stævnet Laurits Madsen, født i Tved, for et vidne, han til Tørrild herredsting 3/6 sidst forleden vidnet har, at han skulle have hos været i Niels Ibsens stue i Jerlev 22/10 1635, der Niels Madsen og hans hustru skulle have afkøbt Niels Ibsen en side flæsk og lovet ham seks mark for den, og undertiden købte Maren Nielskone både sild og torsk af Niels Ibsen, og at han nogle gange skulle have krævet ---- : så og efterdi Laurits Madsen, Mads Hansen og deres medfølgere har vidnet om hvis 2 sider, tilforn skulle været sket, og i så måder ikke på fersk fod, ej heller forklaret, hvor meget Niels Madsen skulle være Niels

Ibsen for samme ---- for tingsdom indgået men benægter, da finder vi den deres vidne magtesløs at være.

(131)

** var skikket velb Johan Styrck på Krogsgård og havde stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han 17/4 sidst forleden på Hans Jensen i Hunderup hans anfordring dømt har, og deri tildømt Johan Styrck ---- at betale velb Gunde Rostrup til Stårupgård tusinde rigsdaler med sin rente og skadepenge, uanseet ingen skadesløs forskrivning eller bevis for ham er fremlagt, han den gode mand nogen penge er eller har været skyldig, som af den kontrakt og forlig, velb Claus von Buchwald hans fuldmægtig Johan Styrck i København gjort har, noksom er at erfare, formenende Hans Christensen deri uret at have dømt: så og efterdi for herredsfogden med Johan Styrcks egen underskrevne opskrift på KM dom er bevist, ham samme sag at have afstanden ikke at skulle komme Albret Rostrup til skade, i lige måde for ham fremlagt Mogens Kås og Anders Friises kundskab, det Johan Styrck samme tid lovet at ind forskaffe Albret ---- Gunde Rostrup at betale, imens samme opskrift, såvel som Mogens Kåses og Anders Friises kundskab stander ved magt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(134)

** var skikket Jens Olufsen, borgmester i Ringkøbing, hans visse bud Jens Christensen Hammerum, borger i Ringkøbing, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Christen Simonsen i Bregning præstegård ---- Jens Olufsen for gælds sag efter hans egen forpligt skal nogen tid tilforn være lovfældt, og mener han samme pantebrev at være ulovlig og burde magtesløs at være og ikke komme ham til nogen forhindring i sin lovlige gælds fordring: så og efterdi med delsbrev bevises, Christen Simonsen at have været delt og lovforvunden, der han samme pantebrev gjort og udgivet har, og i så måder ikke mægtig sit gods at afhænde efter loven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme pantebrev så noksom, at den burde nogen magt at have men magtesløs at være.

(136)

** var skikket ---- tre alen længere end som Niels Jensens rette lodskifte, som om trættes, og den sten og stage, som Jørgen Buck på klaget for falsk, skulle findes ---- fire sjællandske alen inde på Niels Jensens skifte, og som er med Mikkel Basse og hans medbrødres vidne at bevise. endnu hid kaldt Christen Staffensen med flere for et ulovligt bænkebrev, dateret Lilleballe 12/11 1637, om den eg, som fornævnte seddel ----, som ikke er bekræftet til tinge, item stævnet Mikkel Basse i Viuf for en dom, som han efter et bænkebrev dømt har, hvori fornævnte Niels Jensen formener sig uret at være sket, og Mikkel Basse at stande til rette ---- dertil fremlande Niels Jensen efterskrevne tingsvidne af Brusk herredsting 12/8 1637, som bemelder Christen Bull i Lilleballe med flere synsmænd at have vidnet, at de i går var til syn i Lilleballe skov, og der kastede de ---- hver til sin lod efter otting tal, da syntes dem at den sten og stage, som Jørgen Buck har tilforn klaget på, at de stod ikke Jørgen Buck for nær, men at de stod Niels Jensen noget for nær: ---- der ikke heller befindes for samme synsvidne lovlig varsel at være given, da finder vi efter sådan lejlighed samme syn, bænkebrev og vidner, såvel som samme klage og dom, derefter forhvervet er, magtesløs at være.

(140)

** var skikket Baldser Braband, badskær i Kolding, hans visse bud Anders Christensen i Keldkær med en opsættelse har af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet velb Peder Bille til Brandbjerg for en summa penning han dem på salig Margrete, Hermand Apotekers, i Kolding skyldig og pligtig er efter hans derpå udgivne håndskrifts formelding, hvorfor i Fyn er forhvervet herredstings og landstings dom over ham, efterdi han den tid havde sin bopæl i Fyn, og eftersom han nu har sin bopæl i Jylland, formener ---- : ---- det og befindes ---- her at være indstævnet og i seks uger optagen, så vi imod recessen deri ikke kan gøre forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig resten ad samme gæld at betale, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og Jacob Krabbe til Væbnersholm, som Anders Christensen på Baldser Brabands vegne dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre Baldser Braband udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da i anden Peder Billes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(141)

** var skikket ----.

4/7 1638.

** var skikket Christen Villadsen i Hessel hans visse bud Christen Jensen i Grejs og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, manddød at sværge over Niels Sørensen i Hornstrup for Jørgen Villadsen sst, han 20/5 sidst forleden skal have dræbt, og han siden om andendagen er død bleven, og først fremlagde Christen Jensen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Nørvang herredsting 19/6 sidst forleden, som indeholder Peder Hansen i Hornstrup med flere for otte mænd at have vidnet, at søndag som var 20/5 næst forleden, da var de til Laurits Hansens i Hornstrup til videøl ---- slog til ham med den anden hånd, og Niels Sørensen stak en ---- i hans hånd og slog bag på ham med den, så kom der bud indtil Laurits Hansen og sagde, nu slår de Jørgen Villadsen ihjel, så kom de og skilte dem af, så kom Jesper Sørensen i Hornstrup gangende med en møgkrog i hans hånd, og da slog Jørgen Villadsen til ham med en kniv i hans hånd, så vendte Jesper Sørensen sig og slog til Jørgen Villadsen med samme møgkrog, så han styrtede og faldt omkuld på jorden, så rejste Jørgen Villadsen aldrig sig eller talte. Christen Jensen gav til kende og klaget, at Niels Sørensen, som nogen tid havde sin ophold i Hornstrup, den 20/5 næst forleden har dræbt og ihjelslagen en mand, ved navn Jørgen Villadsen, som havde sin værelse på sin husbonds stavn i Hornstrup: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Sørensen manddød over og til hans fred for Jørgen Villadsen han ihjelslog, eftersom de selv derom sandhed har udspurgt og forfaret.

(144)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Mads Jensen i Tjørring og havde hid kaldt sandemænd af Hammerum herred, ---- dernæst efterskrevne vidne af fornævnte ting 30/6 sidst forleden Jens Nielsen sst med flere at have vidnet, at de som da i morgen 5 uger var til syn over Christen Jepsen Ålænding, som da var optagen af åen sønder og øster Karstoft og synede og beså hans bare legeme, og ikke der fandtes enten sår eller synet gerning

på ham, eller anderledes at være omkommen end druknet og død af vandet i åen: dernæst gjorde sandemændene deres ed ----.

(145)

18/7 1638.

** var skikket Poul Vintersen i Skærup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Pedersen sst for en usandfærdig klage og sigtelse, han skal have gjort på ham til Holman herredsting 15/1 sidst forleden, så han skulle have slaget hans hustru Gertrud Jenskone nogen hug og slag, hvilket Poul Vintersen ved hans ed højlig benægter ikke at have gjort hende sår eller skade, men aleneste hendes mand af had og avind at have gjort samme klage og sigtelse: så og efterdi Niels Klinkhammer og hans medfølgere ikke har vidnet eller synet om nogen sårmål eller blåslag. hr Nielses kundskab og befindes ---- da kunne vi ---- ikke kende samme ---- og kundskab, ej heller ---- derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have eller komme Poul Vintersen til nogen forhindring.

(147)

** var skikket Tomas Pedersen i Ganer med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter 6 ugers opsættelse at have stævnet Inger Jensdatter, født i Nordenå, for hun usandfærdelig beskylder, han har ladet hende stævne til hendes værneting, og hun da ikke har mødt i rette og givet ham sag, så han derfor efter loven kunne have sig erklæret, hvorfor herredsfogden har ham for samme hendes beskyldning kvit dømt, og Tomas Pedersen endnu formener, at Anne Jensdatters udlæggelse og beskyldning usandfærdig at være ham pålagt: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme udlæggelse og beskyldning magtesløs at være.

** var skikket Peder Buck i Lilleballe hans visse bud Jens Pedersen i Skærup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Jensen sst for en uretfærdig dele, han over ham til Brusk herredsting 1/7 1637 drevet har, og deri delt Peder Buck for en god tønde øl, han mener Lilleballe mænd skulle have lovet til begravelse for hans tjenestesvends lig, uanseet at Niels Jensen ikke skulle have fuldmagt af menige bymænd i Lilleballe: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele magtesløs at være.

(148)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for han 9/5 1637 har kvit kendt Tomas Jensen af Skovsbøl for borgen at sætte Erik Bille for hvis, Tomas Jensen ham med rette skyldig er, af den årsag Tomas Jensen da skal have tilbudt nogle pending for to års efterstandende skyld for 1625 og 1626 med vilkår, hvilket dog ikke var nogen gørlig tilbud, efterdi Tomas Jensen samme pending straks til sig annammet igen: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen

er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(149)

** var skikket ---- nu fremlagde Christen Iversen genpart til samme delsvidne af Sevel birketing 10/2 sidst forleden, bemeldende Peder Nielsen i Rydlund at have ladet fordele Christen Iversen, barnfødt i Borbjerg for hovedgæld, søgende ham to hele rigsdaler, han skulle være Peder Nielsen skyldig: så og efterdi det befindes Christen Iversen selv at have været til tinge, der delen er udstedt, og ikke bevises ham da at have protesteret eller budt sig i rette om dom i sagen, han og ved endelig dom for samme dele er fri kendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke videre deri at dømme eller fogdens ulempe at kende.

(151)

** var skikket ---- lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Hansen ----, borger i Varde, og hans hustru Anne Madsdatter for et bænkebrev, de deres datter Maren Nielsdatter i Varde 20/3 1638 ---- skal have udgivet, anlangende at det skal være dem vitterlig, at hvis gods Matias Spillemand har fået af deres datter, det har hun aldrig bekommet penge for, hvilket bænkebrev han beskylder usandfærdigt at være og benægter ved hans højeste ed, at han aldrig har bekommet af hende enten gods eller andet videre, end han hende afkøbt har: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme bænkebrev, opskrift og dom magtesløs at være.

** var skikket Christen Madsen i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged i Varde, for en dom han til Varde byting ----, uanseet for ham er bevist med rigtig registrering af Christen Madsens bo for to år forleden efter hans salig hustrus dødelige afgang at være til kende givet, Christen Madsen at være Christen Olufsen skyldig 47 daler, hvoraf kan eragtes, at dersom han har været mere skyldig til Christen Olufsen end fornævnte 47 daler, havde det vel blevet fordret, efterdi Christen Olufsen har selv været over samme skifte og registrering: ---- efterdi for byfogden ---- i rette lagt Christen Madsens udgivne brev til Christen Olufsen på 145 daler vitterlig gæld, og ikke med kvittants bevises dem at være erlagt og betalt, så byfogden fordi har tildømt Christen Madsen dem at betale, eller derfor udlæg at ske efter forordningen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at imod sige eller magtesløs dømme, men belangende anden deres regnskab da efterdi Christen Madsens nu fremlagte bog ikke for fogden har været i rette lagt, da finder vi den hans dom som udømt var, og sagen igen til bytinget at komme, bogen med andre dokumenter for ham at i rette lægges, og ham deri endelig at dømme, når det lovlig for ham indstævnes.

(157)

** var skikket ---- vidne af Skodborg herredsting 7/2 1631, at Niels Gregersen på Fabjerg bol og Christen Nielsen i Ravnsbæk tilstod, at eftersom der er begiven sig trætte og uenighed imellem dem om hvis penge, Niels Gregersen på Peder Krogs børn, som boede i Ravnsbæk, deres vegne havde til sig på deres vegne annammet for deres salig far Peder Krogs død, da er de blevet forligt, at Niels Gregersen skal give Peder Krogs fire sønner 80 daler: ---- da kunne vi efter sådan lejlighed ikke

kende samme kontrakt, ej heller hans voldgifts afsigt og dom, derpå funderet er, så noksom, at de må komme Jens Pedersen og Mads Pedersen på deres anfordring til hinder eller skade.

(162)

** var skikket Jep Jepsen ---- med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Anne Nielsdatter, salig Mads Andersens, borgerske i Varde, med hendes rette lovværge for en ulovlig tag og nam, som han formener, at være gjort i hans bo 5/5 1632, og han formener en part af det gods, som hun har ladet vurdere til sig, som er to kalve, hvilke han ikke har ladet opdrage eller købt, som de har ladet tage i vildmarken, og ejermanden til samme kalve har ladet lyse efter dem i kirken: så og efterdi med herredstings dom bevises, Jep Jepsen at være tildømt samme tiende at udgive, og han derefter så vidt kommissariers afsigt er delt bleven, og derefter ved to mænd i herredsfogdens fuldmægtigs nærværelse er gjort udlæg af hans bo, da ved vi ikke samme vurdering at imod sige eller magtesløs dømme, i lige måde efterdi med tingsvidne bevises, Jep Jepsen med landstings stævning at have ladet stævne Anne Nielsdatter 1632, og han dog ikke er mødt at give hende ---- og likvideret, tilfinder vi Jep Jepsen for samme kost og tæring 17 sletdaler at udgive, og for så vidt ikke imod samme opskrift eller Visti Lauritsens dom at sige.

(169)

** var skikket ---- 23/5 1635 til Vandfuld herredsting ---- hans umyndige konedatter Margrete Jensdatter ---- anlangende Niels Pedersen ---- skulle have lånt en spand af Peder Simonsens hustru Anne Brun og udganget med samme spand og malket hendes to køer, og skjult det så i laden under noget havre, hvilket deres usandfærdige vidne Niels Pedersen højligen benægter aldrig samme gerning at have gjort: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og klage magtesløs at være.

(170)

** var skikket ---- for en dom ---- på Østerherreds ting ---- over ham forhvervet har, og en dele ---- på fornævnte ting 27/9 1634, og ladet ham fordele for en løgner, for han 31/3 har sigtet Christen Christensen i Tåstrup med flere af hans medbrødre for noget hø, de har bortført, hvori han formener, samme dom og dele er forhvervet med vrang undervisning: ---- komme Jep Jepsen til nogen ----.

** var skikket Søren Frandsen i Kannikehus hans visse bud Frands Sørensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen, birkefoged i Møgeltønder birk, for en dom han til fornævnte birketing 16/3sidst forleden dømt har imellem Søren Frandsen og Hans Jensen i Emmerlev på velb Iver Vind til Nørholm hans vegne, og i samme sin dom dømt Søren Frandsen fra sin fæste af gården at forvises, for han ikke i rette tide har ydet sin skyld og landgilde, og ikke birkefogden i samme sin dom har villet agtet eller anseet, at Søren Frandsen sin tilbørlig skyld og landgilde i rette tid har tilbudt at udgive til Mads Lauritsen, borger i Ribe, som og det næst forgangne års skyld på Iver Vinds vegne havde annammet: så og efterdi ikke for fogden er specificeret og bevislig gjort, hvad heller hvor meget landgilde, Søren Frandsen skulle med restere, men at være betalt for nogle års rest, førend han fik gården i fæste, ikke heller er bevist ham at have bort lejet ager eller eng, såvel som gården ikke at være bygfældig uden noget ringe tag,

og fogden dog har Søren Frandsen sin fæste fradømt, ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge, men magtesløs at være.

(174)

** var skikket ---- bevises med tingsvidne af Skast herredsting, at Elle Jeppes har haft Tomas Hansen i forfølgning til fjerde ting for 60 daler rentepenge af den gæld, han var hende skyldig, og han da har standen for tingsdom og tilbudt rede penge og gode varer at udlægge og betale hende alt hvis, han var hende pligtig, thi han ingen rente ville stå for, og efterdi hendes fuldmægtig ikke da samme penge og varer havde villet annamme, har herredsfogden Tomas Hansen kvit dømt: ---- er bleven nedsat, da kunne vi ikke kende samme vidne bør nogen magt at have, og efterdi samme fire mænds afsigelse for herredsfogden har været i rette lagt, og han dog efter samme vidne har Tomas Hansen kvit funden, da ved vi ikke den hans dom at følge men magtesløs at være.

(176)

** var skikket Markor Nielsen i ---- med flere med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter andre opsættelser at have stævnet Knud Nielsen i Hjarup for en klage, han til Anst herredsting kort forleden, at de skulle have slaget ham og gjort ham sår og adskillige skade, og ikke at skal være klaget på fersk fod, ej heller inden seks ugers dag, ikke heller er given lovlig varsel for samme klage, at de derfor kunne svaret og erklæret dem: så og efterdi Knud Nielsens klage ikke med nøjagtig vidnesbyrd er bevislig gjort anderledes end hans egne ord, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage, såvel som den dele, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, og efterdi den anden indstævnede dele og sigtelse ikke fremlægges, endog sagen i seks uger har været optagen, finder vi dem magtesløs at være.

(177)

** var skikket velb fru Birgitte Brahe, salig Hans Casper von Reibnitz, til Bækmark hendes visse bud Iver Christensen i Havgård i Nees sogn med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jens Høst, borger i Lemvig, for en uendelig dom, han til Lemvig byting 30/7 1637 over Iver Christensen forhvervet har, for 16 sletdaler og to kalveskind, som hans formand salig Laurits Jensen var ham skyldig, hvilket Iver Christensen benægter: så og efterdi den første dom ikke fremlægges, endog sagen i seks uger har været optagen, da finder vi samme dom og de deler, derefter drevet er, magtesløs at være, og efterdi ikke bevises samme gæld på tredvingsdag efter salig Laurits Jepsens død at være æsket og krævet, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sidste dom og dele så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(180)

** var skikket Knud Sørensen i Ølby (sag overstreget, samme som på 185)

(181)

** var skikket ---- sandemænds ed og tov, de til Vejle byting 28/6 163x svoret og gjort har, hvori de har svoret Poul Hansen i Vejle kvit for vold, for han med vred hu er kommen for Anders Bendsens dør med en draget værge i hans hånd og ham utilbørligt udæsket og indslagen hans vindue: da efter

flere ord dem imellem var, blev Anders Bendsen og Poul Hansen her for retten så forligt og forenet, så de på begge sider afstod samme volds forfølgning og dele, at alle hvis vidner og breve, deri forhvervet er, ingen efter denne dag skal komme til hinder eller skade, de ikke heller på enten sider ikke vidste hunanden andet at beskylde end ære og godt i alle måder, og dermed samme deres tvist ganske bilagt.

(182)

** var skikket ---- i Vejle ---- som er med tingsvidne at bevise ---- Anders Bygs synsmænd ---- skal have synet og vidnet, og ikke udtrykkelig har specificeret og forklaret samme syn og vidne: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme tvistige sager på fire dannemænd, Anders Byg på sin side til betroet Knud Tomasen og Hans Viuf, borgere i Vejle, og Anders Bendsen Søren Knudsen og Mads Tordsen sst, hvilke fire dannemænd skal forsamles på åstederne omtvistes i morgen kommer otte dage, dem endelig imellem at sige og udvise og afmærke, hvor ret skel imellem deres ejendomme skal være, hvis de deri siger og gør ---- for fulde, ---- upåtalt i alle måder, og dermed skal alle hvis breve, vidner, i sagen forhvervet er, ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(183)

** var skikket Else, salig Søren Andersen, forrige borgmester i Lemvig, hans efterleverske hendes visse bud Niels Mouridsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jens Jørgensen Hår, forrige overformynder i Kolding, for en dele han 22/11 1627 over hendes salig husbond til Kolding byting forhvervet har, og der i hans indlæg ham salig borgmester angivende, formener ham af Kolding kirkes kapitel at skulle have bekommet for nogle år forleden en summa penge, som han formener salig afgangne Anders Hår, forrige rådmand i Kolding, skulle der sst have ladet nedsætte, da formente han, at fornævnte Søren Skriver burde sig at erklære for de penge, som han skulle have bekommet ad Kolding kirkes kapitel, hvor mange de var: så og efterdi ikke befindes nogen ---- på samme penge ---- fremlagt ---- tilfunden ---- med borgmestres egen ---- eller sandfærdige vidnesbyrd at bevise, at de ham samme penge har leveret eller derfor at stande til rette, endog begge borgmestre ved døden er afgået, da kunne vi ikke kende samme dom bør at komme Søren Skrivers arvinger til nogen forhindring.

(185)

** var skikket Knud Sørensen i Ølby med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Nielsen i Skræddergård og efterskrevne, som var otte mænd og tinghørere til Hjerm herredsting på snapstings onsdag 10/6 næst forleden, for vidner de til fornævnte ting 28/2 næst forleden vidnet har, hvori de skal have ladet læse og forkynde en landstings opsættelse snapstings onsdag 30/1 næst forleden, som iblandt andet skal formelde, det Christen Graversen, født i Ølby, og hans medbrødre skulle møde til næste landsting derefter, og ikke samme vidne på fersk fod skal være vidnet, ej heller at skal have vidnet, det Knud Sørensen under hans eget navn skal have ladet læse og forkynde nogen stævning eller opsættelse over Christen Graversen og hans medbrødre: så og efterdi Søren Christensen og hans medbrødre 8 mænd udførlig har vidnet, det Knud Sørensen 10/1 sidst forleden har ladet læse samme opsættelse inden tinge, det Christen Madsen og hans medfølgere skulle møde til snapslandsting næst kom, og intet derimod fremlægges jo så at være sket, og Knud Sørensen dog ikke er mødt bemeldte mænd sag at

give, og fordi er tilfunden kost og tæring at udrede, da ved vi ikke imod samme tingsvidne at sige eller vores dom at forandre, men deri samme opskrift har igennem seet og likvideret tilfinder vi Knud Sørensen for samme kost og tæring at udgive 16 sletdaler, og så vidt ikke imod samme opskrift og herredstings dom at dømme.

(187)

** var skikket Anne Pedersdatter, salig mester Jacob Jacobsen, forrige læsemester i Odense i Fyn, hans efterleverske hendes visse bud hr Jacob Jacobsen, sognepræst i Østofte i Lolland ---- deres egne og medarvingers vegne deres visse bud Oluf Nielsen i Ollerup med en opsættelse ---- 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb fru Sofie Friis, Frederik Munks, til Haraldskær med hendes lovværge for 100 rigsdaler, som hun for hendes søn Jørgen Munk er forlover for, hvorfor Oluf Nielsen på fornævnte arvingers vegne formener, hun pligtig er at betale, eller de bør ved to gode mænd at have indvisning i hendes jordegods eller løsøre: da efterdi for os i rette lægges fru Sofie Friises udgivne gældsbrev på fornævnte penge, såvel som hendes forløftes brev til Jørgen Munk, i lige måde salig Frederik Munks udgivne bevis på Mogens Godskes brev, han til sig har annammet, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises gælden at være betalt, eller og brevene igen forskaffet, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom ganget, fru Sofie Friis i hendes indlæg og tilbyder udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Sofie Friis jo er pligtig hendes udgivne breve at efterkomme og betale, såvel som hendes anpart af salig Frederik Munks brev, og fordi tilfinder velb Eskild Gøye til Brandholm og Peder Gersdorff til Søbygård, som Oluf Nielsen på mester Jacobs vegne dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger at forsamles og med herredsfogden drage for ---- bopæl, der udæske og gøre ---- udlæg af hendes løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da fornævnte arvinger i bemeldte opbudne gods eller anden fru Sofie Friises jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(189)

** var skikket Hans Mandixen, borger i København, hans visse bud Anders Sørensen i Sæby med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet velb Peder Bille, nu residerende på Brandbjerg, skal være ham en summa penge skyldig efter hans udgivne brevs indhold, og formedelst Hans Mandix ej samme penge er blevet betalt, har han været forårsaget at forhverve KM og rigens dom over Peder Bille, ham bør at betale, og efterdi samme penge endnu er blevet erlagt, formener Hans Mandixen ham bør to gode mænd af landstinget at udnævnes, som ham i Peder Billes jordegods og løsøre at indføre og deraf gøre ham udlæg: da efterdi for os i rette lægges Peder Billes udgivne skadesløs brev på fornævnte penge, og ikke med kvittants bevises dem at være erlagt, men Peder Bille af KM og Danmarks riges råd er tildømt Hans Mandix at betale, Peder Bille og gælden vedgår og tilbyder udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig samme penge med dets interesse til Hans Mandixen at betale, og fordi tilfinder velb Gunde Rostrup til Stårupgård og Erik Lunov til Viskumgård, som Anders Sørensen på Hans Mandixens vegne dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre Hans Mandixen udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Hans Mandixen i bemeldte opbudne gods, så vidt det kan til strække, eller og i Peder Billes andet gods eller løsøre,

hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(191)

** var skikket Christian Weiner, KM sekretær, hans visse bud Anders Sørensen i Sæby med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have givet til kende, hvorledes velb Peder Bille til Brandbjerg skal være skyldig bleven hans salig formand afgangne Tomas Lorck i København 104 kurant daler efter hans udgivne håndskrift 1623, hvilke hovedstol med rente og interesse ikke er blevet betalt, hvorfor Tomas Lorck har ladet forhverve dom over Peder Bille til hans værneting, bemeldende Peder Bille skulle ham betale eller og ham at ske indvisning i hans gods, formener han at samme herredstings dom retfærdig at være ----: da efterdi for os i rette lægges Peder Billes udgivne brev på fornævnte penge, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom ganget, som forskrevet står, Peder Bille i sin indlæg gælden vedgår og tilbyder udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig samme penge med des interesse at betale, og fordi tilfinder velb Gunde Rostrup til ---- og Erik Lunov til Viskumgård, som Anders Sørensen på Christian Weiners vegne dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre Christian Weiner udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Christian Weiner i bemeldte opbudne gods, så vidt det kan til strække, eller og i Peder Billes andet gods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(193)

8/8 1638.

** var skikket ---- Mortensen i Dollerup og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred, manddød at sværge over Niels Andersen soldat, barnfødt i Roved i Anst herred, for Jes Iversen i Gejsing han 17/6 sidst forleden skal have gjort sin banesår, og siden om anden dagen er død bleven, og først fremlagde Hans Mortensen efterskrevne tingsvidne af Anst herredsting 12/7 sidst forleden udganget, Oluf Knudsen i Vrå med flere at have vidnet, at de 17/6 nærværende hos var i stuen i Hans Buchs gård i Højrup om aftenen, der lys var optændt, og da hørte han, at de råbte der i gården og sagde, at Niels Andersen havde slagen Jes Iversen i Gejsing ihjel med en kniv: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Andersen soldat manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Jes Iversen i Gejsing han ihjelslog.

(194)

15/8 1638.

** var skikket velb Jørgen Brahe til Hvedholm, KM befalingsmand på Hagenskov slot, hans visse bud Niels Ibsen i Amlund og havde hid kaldt sandemænd af Tørrild herred, hærværk at sværge over Poul Pedersen, tjenende Christoffer Jensen i Vejle, og Mads Andersen, tjenende Karen Jenses sst, for de imellem 12/7 og 13/7 sidst forleden om natten skal have indbrudt i Niels Christensen Skomagers hus og gård og nedslagen døren og med vold udtagen 4 heste, som Jørgen Brahes tjener

havde indtagen af hans enge udenfor Vejle: derefter gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Poul Pedersen og ---- hver en fuld hærværk over.

(195)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Skivehus, på Hans Sørensen i Gårdhøj hans vegne hans visse bud Niels Miltersen i Stagshede med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Kynde Andersen i Fovsing og Christen Pedersen i Provstegård for et vidne, de til Hjerm herredsting 2/5 næst forleden vidnet har, anlangende dem 14/3 1636 at have hos været i Holstebro, og Hans Sørensen i Gårdhøj da samme tid at have lovet at fly og forskaffe Albret Maltesen i Damgård alle hans gælds breve, han har af salig Mads Skøt og Niels Madsen, som boede i Fovsing, hvilke vidne ikke på fersk fod skal være vidnet, tilmed at være imod kontrakten, som Albret Maltesen selv samtykt har, som ham og Hans Sørensen bemeldte 14/3 i Holstebro om fornævnte gæld og breve imellem ganget er, samme vidne og vildig at være, idet Kynde Andersen har afgangne Niels Madsens hustru til ægte, som er Albret Maltesens egen datter, og Christen Pedersen har Kynde Andersens søster til ægte: så og efterdi Kynde Andersen og ---- ikke har vidnet på fersk fod men fast 2 år efter sligt skulle være sket, tilmed og om Hans Sørensens løfte, som han ikke er gestendig eller ved brev og segl bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(197)

** var skikket Jep Lauritsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag i dag måned, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Karen Nielsdatter, værende i Krasborg for et usandfærdig beskyldning, hun skal have gjort på ham i sønder Bork kirke såvel som og en sigtelse, hun skal have gjort på ham til Nørherreds ting, at han skulle være hendes barnefar og jomfrukrænker til det barn, hun har født imellem jul og kyndelmisse, hvilket Jep Lauritsen højligen benægter usandfærdig at være, og vil sig derfor erklære efter loven og give sin lov og værn derpå, når han må blive det lovlig tilfunden: så og efterdi Laurits Nielsen, Niels Nielsen og deres medfølgere ikke har vidnet på fersk fod, men rum tid efter slig skulle været sket, da kunne vi ikke kende deres vidne nøjagtigt, men efterdi Karen Nielsdatter til herredsting udførlig har sigtet og beskyldt Jep Lauritsen for hendes rette barnefar at være, hvilken hendes sigtelse, hun og nu her i dag for retten ved højeste ed og oprakte fingre har været bestendig. og intet derimod fremlægges, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hendes sigtelse at sige, førend Jep Lauritsen sig efter loven forværger, som det sig bør.

(200)

** var skikket Niels Hansen i Fredskær med en opsættelse har af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en uendelig dom, han 5/3 sidst forleden til fornævnte herredsting imellem sig og ---- Andersen og Jørgen Andersen i Fredskær dømt har, anlangende sår og skade, som de begge 14 dage for juleaften på Hans Smeds søn Niels Hansen på Fredskær gade gjort har, og da i samme sin dom tildømt Mikkel Andersen alene at stande Niels Hansen til rette for hvis skade, han den tid har bekommet: så og efterdi Jens Nielsen og Svend Nielsen ikke har vidnet endelig, men selv lagt deres vidne i tvivl, da kunne vi ikke kende den deres vidne nøjagtig, men efterdi for os fremlægges en

kontrakt, oprettet imellem Niels Hansen og Mikkel Andersen om samme skade og bordag, hvilke kontrakt ikke har været for fogden, der han sin dom har udgivet, da finder vi den hans dom som udømt var, og sagen igen til herredsting at indstævnes, kontrakten at fremlægges, og ved endelig dom at ordele, som det sig bør.

(202)

** var skikket Jens Pedersen i Skærup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham efter en måneds opsættelse at have stævnet Jes Lauritsen sst for et vidne, han 13/11 1637 til Holman herredsting vidnet har, anlangende at han skulle have skrevet et fæstebrev imellem ham og hans husbond Hans Mikkelsen i Skærup på et bolshus, Jens Pedersen påboer, som tilhører Hans Mikkelsen og hans hustru og stedbørn, som ligger til den gårds grund, Hans Mikkelsen påboer, hvilke vidne han såvel som Hans Mikkelsen hårdelig benægter, at de aldrig har ombedt Jens Lauritsen at skrive fæstebrev imellem dem, men dem usandfærdeligen påvidnet har og det for vild og venskab: så og efterdi Jens Lauritsens vidne indeholder, det han skulle skrevet samme fæstebrev imellem Hans Mikkelsen og Jens Pedersen, og ikke samme hans vidne med den fæstebrev, han selv skulle have skrevet, befæstes, men af fremlagte Hans Mikkelsens fæstebrev til Jens Pedersen fast anderledes bevises, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller og Niels ---- som ikke er vidnet en visse dag eller tid, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi Jens Lauritsens vidne nu er underkendt, og Jens Pedersen dog er tildømt for sin benægtelse og ---- at lide dele og tiltale som en løgner, da bør den dom ikke at komme ham til hinder eller skade.

(206)

** var skikket velb fru Ide Lange, salig Jens Juels, til Keldgård ---- på hendes tjenere Christen Hermandsen, Anne Hermandsdatter, Margrete Hermandsdatter og Inger Hermandsdatter deres vegne hendes visse bud Christen Jensen i Hvolby med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han 3/3 1632 til fornævnte herredsting dømt og afsagt har, hvori han efter vrang beretning skal have tildømt en ved navn Christen Mikkelsen Smed, som for nogen rum tid siden boede i Bjerggård i sønder Lem, at være værge for fornævnte hendes tjenere, endog Christen Mikkelsen ikke er vederhæftig nogen værgemål at forestå, formedelst stor armod, gæld og besværing, og ikke samme dom til Christen Mikkelsens værneting skal være dømt: så og efterdi befindes samme arv at være falden i Ulfborg herred, Christen Mikkelsen Smed og der er bosiddende, og Jacob Mortensen dog har dømt på ham til Hammerum herredsting, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom bør nogen magt at have.

(207)

** var skikket Poul Jacobsen, tjenende på Skrumsager, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Tomas Pedersen i sønder Bork med flere for en usandfærdig ---- de på ham til Nørherreds ting 14/7 sidst forleden vidnet har, i sin mening at de skulle have hørt rygte og tiding, at Poul Jacobsen og Karen Nielsdatter, som forgangen år tjente på Skrumsager, skulle have været berygtet for hverandre for løsagtighed, og de skulle have haft noget i en krus, som de skulle have villet forgive fostret med, hvilket vidne Laurits Mikkelsen i sønder Bork skulle have taget beskrevet af had og avind, af den årsag hans søn Jep Lauritsen har bedraget Karen Nielsdatter, imens hun tjente på Skrumsager, som hun til tinge har ham sigtet og

beskyldt for, og med slig underfundigheds vidner sin søn Jep Lauritsen for samme sag ville besmykke: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alene har vidnet om rygte og tidende, og ikke om deres egen vitterlighed, samme deres vidne ikke heller med udførlig vidner bekræftes, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(210)

** var skikket velb Jørgen Hartvigsen til Terpgård hans visse bud Jacob Lauritsen, borger i Århus, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter 14 dags opsættelse at have givet til kende, hvorledes gode mænd efter KM befaling har tilkendt og likvideret ham en summa penge at reste med sin interesse hos velb Peder Bille til Brandbjerg at betales: så og efterdi for os i rette lægges Jørgen Hartvigsens kvittants, hvori han kvitterer Peder Bille for hvis dem har imellem været, ved vi ikke indvisning over Peder Bille at udstede, imedens samme kvittants for sin tilbørlig dommer stander urykket.

(211)

** var skikket velb Laurits Skinkel til Gerskov på sine egne, Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Lundenæs, på sin hustrus og jomfru Dorte Skinkel på sine egne vegne deres visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Peder Bille til Brandbjerg for hans anpart af 550 rigsdaler med sin efterstående rente og interesse efter hans salig far Ove Bille til Lindved hans udgivne skadesløs brev, han til velb fru Karen Skram til Egeskov udgivet har, som deres salig far Niels Skinkel til Gerskov har været forlover for, hvilken hovedstol med rente ikke er blevet betalt, hvorfor de har været forårsaget at lade forhverve dom over Peder Bille til Tørrild herresting, bemeldende det Peder Bille skulle dem betale, eller og dem at ske indvisning i hans gods og løsøre, hvilken dom de formener ret at være, og dem at ske udlæg ved gode mænd: da efterdi for os i rette lægges salig Ove Billes udgivne brev, som Niels Skinkel har været forlover for, det og befindes gælden forinden 20 år at være fordret, og brevet af Peder Bille renoveret, og ikke med kvittants bevises, samme gæld at være betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig hans anpart af fornævnte 550 daler med dets rente og interesse til Laurits Skinkel og hans medarvinger at betale, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og ---- Krabbe til Væbnersholm, som Oluf Nielsen dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre bemeldte arvinger udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da fornævnte arvinger i bemeldte opbudne gods, så vidt det kan til strække, eller og i andet Peder Billes løsøre eller jordegods at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(214)

** var skikket Tomas Jensen, boende i Skovsbøl, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da med en seks ugers stævning at have stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til Nørvang herredsting 12/6 sidst var dømt har velb Erik Bille til Kærsgård det korn til, som er sået til Skovsbøl på Skovsbøl mark, hvorimod Tomas Jensen beretter, intet korn at have sået på Skovsbøl mark, uden rugsæden aleneste, og ikke er bevist noget at være sået deraf, siden han

sidste gang blev udvist og brugelighed forbudt i forgangen år: så og efterdi det befindes Peder Poulsen 12/6 forleden at have dømt endelig efter tre ugers opsættelse, dog ingen genmæle for ham har været, da finder vi den hans dom magtesløs at være, men efterdi den anden hans dom 6/6 forgangen år befindes endelig at være påkendt, og af KM og rigens råd stadfæstet, da ved vi ikke videre derpå at kende eller på Peder Poulsens fælding at dømme, belangende fornævnte forlægs vidner, hid stævnet er, da efterdi befindes Tomas Jensen sin fæste til hjemting og landsting at være fradømt, hvilke domme af KM og rigens råd er konfirmeret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme forlægs vidne at imod sige.

(218)

** var skikket Christen Jensen i øster Kastkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet mester Jørgen ----, præst i Varde, hr Christen ----, præst i Lunde, ---- for et brev og forordning de 28/5 sidst forleden i Lunde kirke skal have udgivet, og formener samme deres udgivne brev ikke at bør at komme ham til nogen forhindring på sin rette stolestade i fornævnte kirke men magtesløs at være, efterdi øster Kastkær giver mere tiende og har fulgt dem af arilds tid, tilmed er han meget ældre, både i alder og giftermål, end Oluf Nielsen: så og efterdi Oluf Nielsen selv vedgår og bekender, det Christen Jensen er ældre både i år og giftermål end han er, og Peder Tomasen og hans medbrødre har tillagt Oluf Nielsen at stå uderst i stolen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres afsigelse bør nogen magt at have.

(219)

** var skikket Bøl bymænd deres visse bud Jesper ---- med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Nielsen og hans medbrødre for et vidne, de 1/5 1636 på Lønborg birketing afsagt har, at de skulle have været til syn på nogen forter ved Lønborggård, mener samme deres syns vidner ikke så nøjagtig at være, at de bør at komme fornævnte mænd i Bøl til skade på deres særlig bys forte. dernæst stævnet velb Hartvig Sax på Lønborggård, for han efter fornævnte vidner har dem forbudt at bruge deres forte, hvorfor de formener, at de har det i stede og fæste, at de bør det at have og gøre dem det så nyttig, som alle ejendomme der i byen kan være gavnlig: ---- og ikke byens forte skal være adskilt fra hverandre, og det med tingsvidne bevises at Lønborggård har haft deres svin på fornævnte forte på græs, i den former lensmand på Lønborggård hans tid, da efter slig lejlighed vidste fogden ikke andet derom at kende, end fornævnte forte bør at være og blive en almindelig fælles forte og drift, såvel til Lønborggård som til andre, som den kan være berettiget, imens fornævnte tingsvidne stod ved magt, så og efterdi Jens Nielsen og hans medfølgere både har synet og vidnet, det og ikke befindes lensmanden, som samme ejendom har haft i ---- og forsvar, for samme vidner, forbud og dom at være stævnet og varsel givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, forbud og dom så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(222)

** var skikket Jens Jessen i Lundby med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dages opsættelse at have stævnet Søren Gregersen i Harboøre for en dom, til Harboøre birketing 30/5 sidst forleden falden er, formeldende Søren Gregersen burde at nyde og beholde salig Christen Sørensen gods gode, imens fledførings vidne står ved magt, hvilket vidne Jens Jessen formener ingen ret fledførings vidne at være, men alene salig Christen Sørensen eget

tilbuds vidne, men ikke efter loven så lovlig med sit gods gode i penge på tinge til Søren Gregersen skal være fledført, som det sig burde, ej heller skal Christen Sørensens søster, nemlig Maren i Bjerrum hendes rette lovværge være navngivet i samme vidne, hvilke tilbuds vidne, Jens Jessen formener bør magtesløs at være, og ikke at komme ham på Amme Lauritsdatters rette arv til hinder eller skade, ej heller skal Søren Gregersen have ladet Jens Jessen af vide, da Christen Sørensen, hans salig farbror, ved døden afgik: så og efterdi Christen Sørensen i tre tingdage har lovbudt sig ---- for hans livs ophold, og ingen er fremkommen ham at annamme, så han fordi ---- til sin bror ---- i hans levende live, derpå har ---- eller klaget, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme fledførings vidne, ej heller den dom, derefter dømt, at sige men ved magt at blive

(224)

** var skikket Jens Jessen i Lundby og havde stævnet Laurits Jessen, birkefoged til Harboøre birketing, for en dom han 30/5 til samme ting udstedt har, hvori han skal have frafunden Jens Jessen et halvt hundrede rigsdaler og des brev, som skal være salig Laurits Jessens egen håndskrift, uanseet Jens Jessen er svaret af Søren Gregersen selv, at når Jens Jessen betalte ham hvis breve, han havde af ham og hans far, da skulle samme brev straks blive Jens Jessen følgagtig, disligeste benægter Jens Jessen højligen aldrig at have været salig Christen Sørensen nogen gæld, enten på hans egne eller på hans bror salig Laurits Ibsens vegne, skyldig videre end som Jens Jessens brev om formelder. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte birketing 2/2 1631, lydende at Christen Tomasen og Jens Jessen gav Søren Gregersen, der sst, fuldmagt med en brev, som lyder på et halvt hundrede daler, at indkræve på deres vegne af salig Laurits Jessens arvinger, som boede på Stavsholm: så og efterdi med tingsvidne bevises samme halve hundrede dalers brev at være Søren Gregersen leveret, og hvis han derefter kunne indkræve at skulle levere Christen Sørensen, hans fledføring, hvilken 50 dalers brev Søren Gregersen og nu her for retten har kasseret, ikke at skal komme Jens Jessen eller nogen andre til hinder eller skade, da ved vi ikke imod samme birketings dom at sige eller magtesløs dømme.

(227)

** var skikket Hans Mikkelsen i Skærup og Jens Pedersen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Anders Hansen, forrige slotsskriver på Koldinghus, for en vurdering og udlæg, han til Holman herredsting 7/3 ---- halve bol, som Jens Pedersen påboer, for 32 daler for resterende skyld og landgilde, hvilken vurdering og udlæg Hans Mikkelsen formener ikke til tinge er taget beskrevet, som ej heller er lovlig varsel for givet, tilmed skulle de have udlagt af Hans Mikkelsens konejord og ejendom. dernæst hid kaldt Hans Nielsen Ravn i Velling for en dom, han til fornævnte herredsting 24/7 1637 dømt har, og deri tildømt Anders Hansen samme halve bol at efterfølge for ejendom, formener og den ikke bør at komme Hans Mikkelsens kone og hendes børn på deres rette bondejord til nogen forhindring, efterdi Jens Andersen Munk, som er Hans Mikkelsens konesøn og Margrete Andersdatters bror ikke for samme indførsel har fanget noget varsel. disligeste stævnet Jens Pedersen Ravn i Skærup og hans hustru Christence Lauritsdatter med hendes lovværge med samme indførsel, domme, vidner og alt hvis andet, de i denne sag forhvervet har: så og efterdi ikke befindes ---- vurdering og udlæg efter lovlig ---- at være sket ---- KM forordning, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vurdering og indlæg, ej heller ---- forbud og vidner ---- ganget er, så lovlig at være drevet, at det burde nogen magt at have men magtesløs at være.

(233)

** var skikket Jens Villadsen i Vrå hans visse bud Mads Madsen i Tarm bisgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have støvnet Christen Nielsen i Stensig med flere for et vidne, de 1/8 1636 på Bølling herredsting vidnet har, formeldende at de i høbjergning sidst forleden skal have været til syn over nogen af velb Henrik Lange og fru Karen Rostrup deres enge, at der skal være heden slået på fornævnte enge, hvilket deres vidne han beskylder ikke at skal formelde på nogen visse dag eller tid, de skal have det seet, ej heller formelder om hvem, dem det skulle have forevist eller af dem været begærende: da efterdi sagen findes over 6 uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse findes til hjemting at være læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme syn, vidne, dom og deler magtesløs at være.

(235)

** var skikket Just Høg til Bjørnholm på sine egne og sin søsters vegne hans visse bud ---- i Mariager med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet velb Peder Bille, eftersom at han skal have ladet forhverve endelig dom over ham 7/4 1633, hvor herredsfogden har tildømt Peder Bille at betale Just Høg ---- deres anpart af 500 rigsdaler, da formener Just Høg på sin svoger og søsters vegne bør at have dom og indvisning her til landstinget, ved to gode mænd at gøre dem udlæg: da efterdi for os i rette lægges jomfru Margrete Billes udgivne brev, såvel som Peder Billes egen forpligt, han til Just Høg på sin og sin søster fru Mette Høgs anpart af 500 rigsdaler med sin efterstående rente i otte år udgivet har, og ikke bevises dem at være erlagt og betalt, men Peder Bille selv gælden vedgår og tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig samme anpart penge med des rente og interesse til Just Høg at betale, og fordi tilfinder velb Mogens Kås til Krabbesholm, KM befalingsmand på Dueholm kloster, og Iver Kås til Ulstrup, som Gabriel Mouridsen på Just Høgs vegne dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre Just Høg fyldest af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Just Høg i bemeldte opbudne gods eller andet Peder Billes at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(237)

** var skikket Anders Hansen i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag ----, lydende ham da efter ---- opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting dømt og afsagt har 2/11 sidst forleden, hvori han har frafunden borgmester Jørgen Knudsen og Anders Hansen at gøre afregning med handel, uanseet han tilforn 20/9 har henvist dem at gøre afregning inden månedsdagen næst efter: da efter flere ord dem imellem var, indgav Jørgen Knudsen og Anders Hansen samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Jørgen Knudsen til betroede Poul Bertelsen og Søren Hår, borgere i Kolding, og Anders Hansen på sin side Morten Panck borgmester og Søren Christensen, borger der sst, hvilke 4 dannemænd skal forsamles i Kolding rådhus på mandag først kommer otte dage, og parternes regnskaber foretage og til endelig ende dem imellem regne og likvidere, hvad den ene den anden skyldig bliver med rette, og hvad de deri gør skal stande for fulde uigenkaldt, og dermed samme deres tvist aldeles bilagt.

(238)

** var skikket Christen Vistesen i Aggergård med en opsættelse her af landstinget i dag ----, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Maren Nielsdatter og Anne Tomasdatter ---- Christen Vistisen formener, Maren Nielsdatter og Anne Tomasdatter bør for samme deres løgnagtige og usandfærdige vidne fældet at være og straffes på deres fingre efter recessen, ydermere stævnet Poul Pedersen på Østerlind og hans hustru Karen Nielsdatter og Poul Jensen i Krogsgård, som samme vidne har forhvervet, og dem dertil købt og brugt har: da efterdi befindes samme sag tilforn at have været hid stævnet ---- tid efter anden i seks uger til i dag at være optagen, Maren Nielsdatter og Anne Tomasdatters vidne tilforn for løgnagtighed at være underkendt, og ikke nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen ---- deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Maren Nielsdatter og Anne Tomasdatter jo for samme deres løgnagtige vidne bør fældet at være, og Poul Pedersen, Karen Nielsdatter og Poul Jensen ikke agtes bedre end de, som løgn vidnet har.

(239)

** var skikket Jens Christensen i ---- hans visse bud Mads Madsen i Tarm bisgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom han til Vesterherreds ting for en kort tid siden dømt har, anlangende 10 sletdaler, som Jens Christensen skulle være Mads Pedersen i Todbøl pligtig, hvilken dom Jens Christensen skulle være dømt for vild og venskab: da er sagen opsat til i dag, og nu er fornævnte indstævnede ikke mødt eller nogen på deres vegne, hvorfor samme sag blev opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå om hvis ret er, og samme deler og forfølgning imidlertid ikke at komme Jens Christensen til nogen forhindring. (sag overstreget)

(240)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Tomas Jensen, som boede i Skovsbøl, for han 6/6 sidst forleden har understået sig i sin egen sag, sig selv til behjælpning, og svoret sig kvit for hærværk imod de andre syv sandemænds ed og tov, endog noksom har været bevist, at Erik Bille er så af Tomas Jensen vedbrudt, at han må dele hærværk lovlig, menende at Tomas Jensen deri forsætlig uretfærdelig at have svoret, og mere sin egen halstarrighed mere end retten deri har fulgt, og derfor samme enige og vildig ed ikke så lovlig og ret at være, at den bør at komme ham imod de andre syv sandemænds ed til nogen befrielse men magtesløs at være: så og efterdi det befindes for sandemænd med dom af herredsting og landsting at være bevislig gjort, Tomas Jensen sin gårds fæste at være fradømt, hvilken dom af KM og rigens råd er konfirmeret, det og med synsvidne er bevist, Tomas Jensen samme gård derimod at have besiddet, så Iver Christensen i Givskudlund og hans medbrødre seks mænd fordi her for retten har hjemlet og tilstået Erik Bille så at være vedbrudt, at han måtte deles for hærværk lovlig, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, så de syv sandemænd fordi har Tomas Jensen hærværk over svoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme seks mænds hjemmel, ej heller fornævnte syv sandemænds ed at sige eller magtesløs dømme, ---- Tomas Jensens enige ed, som sig selv derimod har kvit svoret, magtesløs at være.

(247)

** var skikket Peder Helt, hans fyrstelige nåde prinsens ---- skriver, hans visse bud Tomas Pedersen, indvåner i København, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet salig borgmester Jep Bøgvads arvinger, borger i Kolding, nemlig Niels Jepsen rådmand og hans arvinger, nemlig hans hustru Barbara Nielsdatter og børn Niels Nielsen, Anders Nielsen, Jens Nielsen, mester Ankers hustru Maren Nielsdatter i Kolding, Anne Nielsdatter og Kirsten Nielsdatter med deres lovværge, så og Hans Jepsen Bøgvad hans arvinger, nemlig hans hustru Maren Pedersdatter (Peder Helts søster) og barn Peder Hansen med hans lovværge, og Iver Nielsen sst på Jep Bøgvads vegne, Gregers Ottesen, borgmester sst, hans og hans hustrus arvinger, som er Anton Ottesen, Niels Jepsens hustru Barbara Nielsdatter, der sst, Hans Bertram hans hustru Maren Nielsdatter i Haderslev, og Hans Jensens hustru Else Nielsdatters børn, nemlig Claus Jacobsen, Niels Jacobsen, Frederik Jacobsen, Jacob Hansen, Jens Hansen, Johanne Hansdatter og Inger Hansdatter med deres lovværge, Jacob Pedersen Tønder hans arvinger, som er Otte Sørensens hustru Karen Ottes, Jacob Pedersen og Simon Skomagers hustru Karen Simons, Hans Jensen Viuf, Henrik Splet, Søren Andersen Skriver hans hustru Else Jensdatter og arvinger Henrik Henriksen, Bertel Henriksen og Anne Henriksdatter med deres lovværge, Anders Andersens arvinger Gertrud Andersdatter, Maren Andersdatter med deres lovværger, endnu Niels Jepsen hans arvinger på hans egne vegne, som er hans hustru Barbara, Niels Jepsens, og børn, Niels Eriksen, Anders Nielsen, Jens Nielsen, mester Ankers hustru Maren Nielsdatter, der sst, Anne Nielsdatter, Kirsten Nielsdatter i Kolding med deres lovværge, samt og Frederik Hansen, byskriver der sst, for en registrering fornævnte mænd 11/12 1621 gjort og forhvervet har, indeholdende at de skulle have registreret hans far Peder Helt, fordum rådmand i Kolding, hans bo, og deri ville dem kvit holde for tiltale, uanseet salig Peder Helt er død 1619, så de har ladet boen blive uregistreret så lang tid efter. så mødte Niels Iversen, byfoged i Kolding, og fremlagde efterskrevne registrering af salig Peder Helts bo, dateret 11/12 1621, og dernæst fremlagde efterskrevne skiftebrev, dateret 19/5 1625, efter salig Peder Helt imellem hans efterleverske Mette Nielsdatter med hendes tilbetroede værge i den sag Henrik Splet, rådmand i Kolding, og hendes børn, ved navn Hartvig Pedersen med hans tilbetroede formynder i den sag Gregers Pedersen Lilleballe, borger der sst, Anne Pedersdatter med hendes formynder Johan Wesseling, Peder Pedersen med hans formynder Iver Danielsen og Mads Jensen Dons, borger i Kolding på Jørgen Pedersen, som nu er udenlands, hans vegne, hvilket skifte blev holdt i den hovedgård, hun nu selv iboer, liggende i Kolding i Østergade, næst østen op til Henrik Splets gård, som hun skal beholde for 1565 sletdaler, derimod tilfaldt salig Peder Helts børn i ejendom samptligen det hus, som blev købt af Jens Lauritsen Tarm, liggende næst østen op til den hovedgård, Mette, salig Peder Helts, iboer, som blev takseret for 400 sletdaler, de tre boder i Østergade liggende imellem Gert Trommeslagers ejendom ved den nørre og Peder Christensen Skrædders ejendom ved den søndre side efter sin vurdering for 200 sletdaler, item de fire fag hus i Nørregade, som Mikkel Kortsen til salig Peder Helt har pantsat, som er beregnet for 200 sletdaler, item det bo dernæst vesten hos liggende på hjørnet, som salig Peder Helt købte af Niels Rygbjerg, vurderet for 100 sletdaler, item efterskrevne stalde, kålgård og et pudset hus, liggende vesten Kolding. videre blev fremlagt en seddel lydende, 1606 er Peder Helt den unge født og døbt på en fastelavns søndag, underskrevet af Mette, salig Peder Helts, egen hånd og Hartvig Pedersen Helt egen hånd: så og efterdi at endog registrering ud af borgmestre og råd, da var i bestillingen, ikke findes på fersk fod og straks efter salig Peder Helts død med registrering i boen at være procederet, så befindes dog i de umyndige deres tilforordnede værgers, borgmestre og råds, så og Peder Helts egen nærværelse, som der efter hans mors og brors skriftlige kundskab var sin egen værge efter loven, og ved 19 år gammel, en endelig skifte i boen at være ----, såvel som også Peder Helt selv at have for partieret og afhændet en stor part af den lod, ham på skifte er tilfalden, og i så måde skiftet vedgået, og ikke, da skiftet i boen er holdt, i det ringeste derimod protesteret eller fornævnte registrering påanket, da kunne vi ikke finde nogen lejlighed fornævnte registrering, ej heller det

skifte, derefter gjort er, magtesløs at dømme, med mindre KM og rigens råd det anderledes kan om kende.

(257)

29/8 1638.

** var skikket Niels Jensen i Lemtorp med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Svend Olufsen i Lemvig byfoged, for han 8/6 sidst forleden på Lemvig byting imod recessen, som han mener, har ved dom funden ham fra hvis vidne, han der samme tid ville have beskrevet på Christen Christensen Lemtorp, anlangende hans kalve, som på pinsedag næst tilforn havde ganget i hans rug, og det af den årsag at Simon Christensen, borgmester i Lemvig, ikke havde fanget varsel for samme vidner: da efter flere ord dem imellem var, afstod Simon Christensen samme vidner og volds forfølgning, så det fordi ikke skal komme Niels Jensen til hinder eller skade, og dernæst indgav Simon Christensen og Iver Albretsen deres sag om de 3 agre i Lemtorp mark om tvistes på fire dannemænd, Iver Albretsen til betroede Knud Gregersen i Vinkel og Peder Lang, borger i Lemvig, og Simon Christensen betroede Mads Madsen og Peder Trans, borgere der sst, hvilke 4 dannemænd med første lejlighed skal forsamles på Lemtorp mark, og da havde fuldmagt parterne at imellem sige. hvad Iver Albretsen skal give Simon Christensen til vederlag for samme tre agre, som Simon Christensen kan være så vel belejlig ---- og hvis de deri gør skal stande for fulde, og dermed skal sagen ganske være bilagt.

(259)

** var skikket Niels Jensen i Lemtorp og havde stævnet Simon Christensen, borgmester i Lemvig, for han 18/7 sidst forgangen på Lemvig byting har ladet ham fordele, for han med pløjning skal have forment hans tjener sin fædrift for, hvorimod han formener ikke at skal være bevist noget af det jord, han pløjet har, at tilhøre Simon Christensen: så og efterdi der ikke befindes nogen dom for samme dele at være ganget, som det sig burde, og Niels Jensen før er delt bleven, da finder vi ham efter sådan lejlighed af samme dele kvit at være.

(260)

** var skikket Niels Jensen i Lemtorp og havde stævnet Oluf Ottesen og Laurits Lauritsen, borgere i Lemvig, for et syn de 20/7 sidst forleden på Lemvig byting hjemlet og afsagt har, at de har været til et syn over Oluf Nielsen, tjenende i Lemtorp, og da at have seet på ham glar splitter og blod, hvilket han beskyldte Niels Jensen for, hvilken synsvidne de både har synet og vidnet, og det dog ikke med ed og oprakte fingre bekræftet: så og efterdi Jens Christensen og Johanne Jensdatter udførlig har vidnet, det Niels Jensen slog Oluf Nielsen, som hans vidne om bemelder, og i så måder om den gørlige gerning, de har seet, hvilket og med synsvidne om hans skade bekræftes, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, hvormed det kan tilbage drives, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og syn at sige, men efterdi ikke befindes i sandemænds ed dokumenterne at være inddraget, hvorefter de skulle gøre deres ed, kunne vi ikke kende samme sandemænds tov nøjagtig, i lige måde efterdi Jens Christensen og Johanne Jensdatter i deres andet vidne har vidnet om Niels Jensens ord og mundheld, som han ikke er gestendig eller for tingdom indganget, da finder vi efter sådan lejlighed den deres vidne magtesløs.

(262)

** var skikket Christen Christensen i Lemtorp og havde stævnet sandemænd i Lemvig ved navn Christen Sørensen og Tomas Skrædder, for de har svoret hans ---- ved navn Oluf Nielsen, Jens Christensen og Johanne Jensdatter vold over efter en syn og sigtelse, som Niels Jensen har dem sigtet og for beskyldt, at de har jaget ham fra hans tørvevogn og slaget ham på hans skulder, og ikke i nogen måde bevises med nogen sand vidnesbyrd, at de ham nogen uførm har gjort: så og efterdi fornævnte syn og sigtelse ikke med nøjagtig vidner bekræftes, det Jens Christensen og Johanne Jensdatter skal slaget Niels Jensen eller gjort ham sår eller skade, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn og sigtelse, ej heller den sandemænds ed, derefter funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(264)

** var skikket Knud Sørensen i øster Ølby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Gravers Lauritsen og Mads Nielsen sst for et vidne, de til Hjerm herredsting 23/5 sidst forleden vidnet har, at for to år siden den anden dag i sjette uge for sankt hans dag skulle de have seet, at Knud Sørensen gik sønder fra Ølby med en spade i sin hånd, og da han kom lige ad siden af en grå hest, var Christen Jensens sst, da han at have optagen en sten og slog samme hest med, hvilke vidne ikke på fersk fod at skal være vidnet: så og efterdi Gravers Lauritsen og hans medfølgere ikke har vidnet på fersk fod, men ved 2 år efter slig skulle være sket, Christen Nielsen og hans medbrødres syn, såvel som fornævnte sigtelse ikke er nøjagtig bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, syn og sigtelse så noksom, at de bør nogen magt at have, og efterdi Jep Christensen og hans medbrødres vidne så og fornævnte klage ikke fremlægges, dog sagen i seks uger har været optagen, da finder vi dem magtesløs at være.

(266)

** var skikket Knud Sørensen i øster Ølby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mads Nielsen i øster Ølby og hans medbrødre for et vidne, de til Hjerm herredsting 12/7 1637 vidnet har, Knud Sørensen at være en oprørsk menneske og æreskænder, hvilket vidne han formener usandfærdig at være, disligeste tiltale til Gertrud Christensdatter, Mads Nielsens hustru sst, Elle Jepsdatter, Hans Kortsens sst, Karen Lauritsdatter, Christen Jensens sst, og Birgitte Andersdatter, Lauge Jensens sst, for en vidne de 19/7 til samme ting sidst forleden vidnet har om ukvemsord og slagsmål, Knud Sørensen og hans hustru skal have begået med og på Christen Graversen, hvilke deres vidner han højligen benægter, men formener deres vidner formedelst had og avind at være ham på vidnet, af årsag han tog en halv ødegård der sst og opbyggede, som KM tilhørte, og de dermed nu igen ville fordrive ham og måske selv, som han mener, tilforn brugt kongens ejendom for indtægt (sag uafsluttet)

(270)

** var skikket Viffert Christensen i Lunde med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Visti Lauritsen i Bindesbøl, herredsfoged i Østerherred, for en dom han til Østerherreds ting 9/5 1636 dømt har, og fradømt Viffert Christensen sin lovlig tiltale, som han havde den dag til Niels Lambretsen i Malle for 13 daler med disse efterstående rente og skadegæld efter Niels Lambretsens brevs lydelse, uanseet at de gode landsdommeres dom har været i rette for ham lagt, indeholdende at han er tilkendt Viffert Christensen og Niels Lambretsen endelig imellem at dømme og adskille, og har dog i sin dom mere anseet et bænkebrev og stuevidne, Niels

Lambretsen har i rette lagt, som er indeholdende at Niels Lambretsen skulle være enet med Viffert Christensen om samme gæld, hvilket bænkebrev skal findes ældre i sin dato end de gode landsdommeres hjemfindelse, hvori samme bænkebrev og herredsfogdens dom, derpå funderet er, er magtesløs kendt, menende herredsfogden deri uret at have gjort og bør derfor tilbørlig at stande til rette: så og efterdi samme to domme ikke er endelig, finder vi dem som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(271)

** var skikket Søren Hansen i Lønne hans visse bud Viffert Christensen i Lunde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Dorte Eskesdatter i Lønne for en tingsvidne, hun lader sig af berømme, som hun til Henne birketing 26/8 1636 forhvervet har, som skulle indeholde i sin mening, det Søren Hansen ved Henne birketing skulle have sagt til Dorte Eskesdatter ----, hvilke ord han ved sin sjæl benægter aldrig at have haft: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, domme og dele magtesløs at være.

(272)

** var skikket Jens Christensen i Holm med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom han til Vesterherreds ting for kort tid siden dømt har, anlangende ti sletdaler, som Jens Christensen skulle være Mads Pedersen i Todbøl pligtig, hvilken dom han formener skule være dømt for vild og venskab, gunst og gave, endog det for fogden var berettet, at Mads Pedersen har taget videre rente, end han burde, efterdi recessen i den 66. kapitel forbyder at tage videre rente end den 20. parts værd, ellers skal hovedstolen være forfalden, halvparten til kongen og anden halvparten til den derpå kærer: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner ---- magtesløs at være.

(273)

12/9 1638.

(ingen dommere)

(274)

26/9 1638.

** var skikket velb Iver Lange til Bramming på velb jomfru Anne Mogensdatter og jomfru Margrete Mogensdatter deres vegne hans visse bud Jep Jepsen i ---- med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have givet til kende, hvorledes han ---- på bemeldte to jomfruers vegne har haft velb Eskild Gøye til Brandholm i forfølgning for en summa penge, nemlig 800 rigsdaler hovedstol, som hans hustrus farbror ? salig Otte Rosenkrantz

bemeldte jomfruer har givet og med foræret, for hvilke han her af landstinget har bekommet over Eskild Gøye endelig indvisnings dom, hvorefter Iver Lange ved gode mænd straks har ladet gøre udlæg i nogen hans jordegods i Skåne, og efterdi det skal være over år og dag siden samme indvisning er fuldendt, og Eskild Gøye samme jordegods ikke har indløst, formener Iver Lange derfor, det samme gårde ham på bemeldte jomfruers vegne bør for samme gæld for ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indvisning, det de har udlagt fornævnte gods til Iver Lange på fornævnte jomfruers vegne for bemeldte gæld, og sagen nu i seks uger har været optagen, og ikke Eskild Gøye eller nogen på hans vegne er mødt nogen modstand herimod at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods med dets rettighed jo bør Iver Lange på bemeldte jomfruers vegne for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller fornævnte indvisning for sin tilbørlig dommer rykket.

(276)

** var skikket velb fru Christence Krag til Ølluf hendes visse bud Laurits Bertelsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Madsen, borger i Varde og tingholder til Vesterherreds ting, for en dom han til samme ting 16/6 sidst forleden dømt har, anlangende nogen enge, liggende i Hillerslev enge, som hun har sig tilkøbt af velb Manderup Abildgård til Skodborgholm efter hendes skødebrevs indhold, og i samme sin dom senteret sig ikke at være dommer i den sag, efterdi der var to adelsmænds breve, som ikke kommer overens, og i så måder gjorde en henvisning til andre dommere, som hun formener, han ikke burde at have gjort. havde og stævnet Maren, salig Niels Tomasens, i Varde og Christen Nielsen, borger i Varde, om de havde noget dertil at svare. (fortsættes på 320)

(277)

(fortsat fra 321) : så og efterdi for herredsfogden findes at være i rette lagt adels personers breve imod hverandre, og han ---- det for sin tilbørlige dommer har heden funden, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

** var skikket Laurits Nielsen i Hjarup og havde stævnet Gregers Pedersen Lilleballe i Kolding for et vidne, han til Anst herredsting 2/8 nærværende år forhvervet har, anlangende et forlig som Laurits Nielsen og Gregers Lilleballe skal have gjort, hvilke forlig han højligen benægter, at han aldrig har været Gregers Lilleballe noget skyldig: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd har vidnet efter Laurits Nielsens ord og forligelse mål, som han ikke er gestendig, for tingdom indgået eller ---- segl bekræftes, men højligen benægter, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(278)

** var skikket Jens Nielsen i Pugdal med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Henrik Ravn i Børkop på Jens Andersen Munks vegne i Skærup for et indførsels brev, Henrik Ravn til Holman herredsting over Jens Munk forhvervet har, anlangende at Jens Munk skulle have været Henrik Ravn en summa pending skyldig, nemlig 37 daler, hvilken gæld Jens Munk har til Holman herredsting 2/5 sidst forleden ved sin højeste ed benægtet sig at være Henrik Ravn den ringeste penning skyldig, dog Henrik Ravn i Jens Munks fraværelse, der han såvel som nu er i KM tjeneste, har ladet sig gøre indførsel i Jens Munks ejendoms part i et bondebol i Skærup, som Hans Pedersen nu påboer: så og efterdi det ikke

befindes her til landstinget at være tilnævnt to selvejer bønder at gøre indvisning i fornævnte bondegods efter KM forordning, sætfogden og alene efter seks ugers varsel endelig har tildømt Henrik Ravn for ejendom at følge, endog sagen ikke tilforn i 6 uger var optagen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indlæg og dom så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(282)

** var skikket Morten Sørensen i Jerne hans visse bud Jens Pedersen i Kærsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Hansen i Rovst have for en delsbrev, han sig på Morten Sørensens formand salig Peder Tygesen af Gunderup skal have tilvendt og forhvervet, dateret 15/3 1601, og deri skal have delt Peder Tygesen for hans brev, han ham forholdt, som han foregav skulle være betalt, hvilket deres brev han Morten Sørensen på Skast herredsting 20/2 sidst forleden skal have ---- og dermed slagen ham for hans lovlig ---- og ret, som han for ham for samme gæld skal have haft: så og efterdi ikke befindes nogen dom for samme dele at være ganget, fornævnte vidnesbyrd ikke heller har vidnet på fersk fod, men ---- rum tid efter, at ---- skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dele og vidne, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(284)

** var skikket Christen Madsen Smed, borger i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Christensen Fejring, borger der sst, for en usandfærdig vidne han til Lemvig byting 25/5 sidst forleden vidnet har efter efterskrevne seddel, at 1625 hyrede Jens Høst og Christen Smed mig til at drage i Tyskland at føre 8 hopper og en føl, som de havde købt til hobe, som Christen Smed havde hen lovet hinsides Hamborg, og der jeg kom dertil, leverede de mig 80 rigsdaler og sagde for mig, at Christen Smed havde annammet 20 rigsdaler tilforn på fornævnte hopper, og da jeg kom hjem, gik jeg ind i Jens Høsts hus, og Christen Smed annammede samme 80 rigsdaler, hvilket Christen Smed højligen ved sin højeste ed benægter, at han aldrig fik nogen af de 80 rigsdaler, og at samme vidne er sammen sanket og digtet for svogerskabs skyld, formedelst at Oluf Ottesen, som fornævnte vidne har forhvervet, har Jens Høsts datter til ægte hustru, og Jens Fejring har Oluf Ottesens mors søster til ægte hustru, item stævnet Karen Christensdatter, Jens Høsts hustru: så og efterdi Jens Christensen Fejrings vidne er ikke uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, Karen Christensdatter og er vildig, de ikke heller har vidnet på fersk fod eller om nogen visse dag og tid, Jens Christensen Fejring og i sit andet vidne har vidnet om Christen Smeds ord, som han ikke er gestendig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det burde nogen magt at have men magtesløs at være.

(287)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Tomas Jensen, som boede i Skovsbøl, for en tilbud han til Nørvang herredsting 24/7 sidst forleden skal have gjort, og der at have nedsat nogle penge for en hærværks tov, han ---- forleden til landsting er blevet over svoret, som 15/8 næst efter findes at være kendt ved magt, formenende fornævnte tilbud og penges nedsættelse ikke så lovlig og ret at være sket efter recessen inden sjette ugers dag, siden at ham af sandemænd hærværk på landsting var over svoret: så og efterdi det befindes ---- Tomas Jensen at

have ---- og sandemænds eden her til landstinget indkaldt, dog førend endelig dom om samme hærværk sine bøder tilbudt og i retten nedersat, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme tilbuds vidne at sige eller på Tomas Jensens fredløs mål at dømme.

(289)

** var skikket Knud Jensen Buck i Hjarup hans visse bud Gregers Pedersen Lilleballe i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Gregers Keldsen og Lauge Gregersen sst for et vidne, de til Anst herredsting 12/7 sidst forleden vidnet har, at de tit og ofte har seet, Anders Pendingmønter kommen til Knud Buck i Hjarup i mørke og mulm med to eller tre heste, som har ganget i Knud Buchs toft, og videre at have vidnet, at de skulle have seet, Knud Jensen Buck kom ridende på en hest og havde et rådyr i en sæk, og det at være sket siden Knud Buck kom fra Bremerholm, og dernæst vidnede de, at der skulle være gangen dom på Knud Buck for en tyv for to hopper, han skulle have fordrevet KM told med: så og efterdi Gregers Keldsen, Lauge Gregersen og deres medfølgere udførlig har vidnet, dem at have seet Anders Mønters nogle gange at have været til Knud Buchs og haft hans heste i hans toft, og i så måde synlig om det, de har seet, hvilket og med kundskab efter Anders Mønters egen bekendelse befæstes, det og med dom af Kolding byting bevises, Knud Buck med to hopper at have fordrevet KM told, som Gregers Keldsen og Lauge Gregersen har om vidnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner i de poster at sige eller magtesløs dømme, men belangende fornævnte vidnesbyrds vidner om skytteri og dyr, som ikke er vidnet på fersk fod eller om nogen visse dag eller tid, tilmed ikke heller endelig, men mestendel lagt i tvivl, kunne vi ikke kende fornævnte vidner deri bør at komme Knud Buck til nogen forhindring.

(293)

** var skikket Søren Pedersen i Roved og Jens Pedersen i lille Anst på sin mors vegne deres visse bud Niels Sørensen i Gejsing og havde stævnet Hans Sørensen Krag i Gamst for en dom, han til Anst herredsting 8/6 1637 forhvervet har på sine egne og søskendes vegne, anlangende en arvelod i deres mors sted at være tildømt efter salig Mikkel Pedersen, som boede og døde i Fårekrog i fyrstendømmet i Haderslevhus len, hvilke dom de formener uendelig at være, bør derfor magtesløs at være, og derfor formener de ej bør forpligtet at være, dem nogen arvelod på deres bekostning her hjem i landet at føre, og her med dem igen at skifte, men på arvesteder, som den forfalden er, der at skifte, gælde og ordele hvis lov og ret kan findes: så og efterdi det befindes samme arv at være falden i fyrstendømme, og ikke end ---- endeligen er skiftet og ordelt, og fogden i Anst herred dog før sin dom har udgivet, finder vi den ingen magt at have.

(294)

10/10 1638.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk ned en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for han til Tørrild herreds ting 1/7 sidst forleden har kvit kendt Mads Christensen i Knabberup for Johan Brockenhuuses tiltale, anlangende korntiende 1635, af den årsag Mads Christensen samme dag skal have haft på tinget tre øksne og nogle få penge, og ingen omkostning register for ham skal være fremlagt, indtil Johan Brockenhuus kunne bevise, samme fæ at være købt og kommen fra de steder, som sygdom skulle have været iblandt fæ af lungesot eller

fæsyge: så og efterdi KM forordning tilholder, at hvem, som udlæg vil gøre, skal det gøre af de redeste og bedste varer i boen er, og herredsfogden ikke har besøgt Mads Christensens bo, men ved tinget stedt ham til udlæg at gøre og for tiltale kvit dømt, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom ingen magt at have, og efterdi bemeldte indstævnede tingsvidne ikke fremlægges, endog sagen i seks uger har været optagen, finder vi den magtesløs at være.

(296)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Hjulebjerg hans visse bud Jens Jensen i Prebensgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Laurits Sørensen i Byskov for nogen vidner, klage, deler og afsigelse, som han over hans tjener Niels Knudsen, fordum boende i Engelund skal have ladet forhverve, anlangende det han i fjendernes tid skulle have med været og taget heste og hopper, lam og andet ulovligt, som ham på vidnet er efter rygte og tiding, som Niels Knudsen højligen har benægtet sligt aldrig at have beganget: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er nødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, klage, dele og afsigelse magtesløs at være.

(297)

24/10 1638.

(ingen dommere, var 19 opsættelser)

7/11 1638.

** var skikket Anders Svendsen i Trabjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Envold Christensen sst for et vidne, han har indæsket Anders Svendsen og hans hustru Kirsten Christensdatter i boet til sig, og ikke fornævnte vidne er navngivet eller bemelder ---- der skulle være efter hendes mor Anne ---- datter, som var død, om de ville indføre hvis, de skulle have fanget til medgift, og ikke de har fanget videre arv end hendes fædrene arv efter sin salig far, som var Envold Christensens stedfar, og en arvelod efter hendes salig bror Christen Christensen, som var hendes halvbror: så og efterdi samme tingsvidne indeholder Envold Christensen at have indæsket Anders Svendsen og hans hustru, så og Maren Christensdatter i boen at skulle indføre efter loven, og ikke det til samfrænder heden stillet efter forordning, da finder vi efter sådan lejlighed samme æskning vidne magtesløs at være, og samme dom og dele, som ikke er fremlagt, ingen magt at have.

(299)

** var skikket Peder Lauritsen i Rugsted og havde hid kaldt sandemænd af Brusk herred, om manddød at sværge over Laurits Hansen, som tjente i Dons, for Niels Lauritsen i ----, som han næste tirsdag efter sankt hans dag har gjort sin banesår, og siden 1/10 sidst forleden er død bleven, og først fremlagde Peder Lauritsen efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 24/10 sidst forleden, Poul Pedersen i Rugsted med flere at have vidnet, at de hørte, så og hos var til bryllup i Dons den næste tirsdag morgen efter sankt hans dag midsommer sidst forleden, at Laurits Hansen, som da samme tid tjente i Dons, tog en stor sten i sin hånd og slog til Niels Lauritsen i Rugsted med samme sten i hans hoved, som han gik og danset i salen, så han af samme store slag styrtede om

kuld på jorden, uadvaret og foruden al skyld og brøde i alle måder, og siden derefter af samme store slag fik sin bane og dødssår: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Laurits Hansen manddød over og fra hans fred for sagesløs mand, han ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(300)

** var skikket velb fru Sofie Friis til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter seks ugers opsættelse at have stævnet velb Henrik Rantzau til ----, for at eftersom hun har ladet æske og begære af ham hendes husbonds rigtig brev og segl, om han har eller kunnet være ham noget skyldig, efterdi han har ladet sig indføre i deres gods: så og efterdi det befindes sagen om Henrik Rantzaus gælds fordring af KM og Danmarks høje vise råd til ridemændene af være hjemfunden, den udlagte gods på ny at skulle taksere efter sin rette landgilde, som de ----, og ---- nogle gange ---- villet efterkomme ---- formedelst ophold ---- sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme æskning vidne så noksom, eller ved os nogen æskning over bemeldte Henrik Rantzau at udstede, førend KM dom bliver efterkommet, som det sig bør.

(307)

** var skikket Hans Jensen, forrige herredsfoged i Elbo herred, hans visse bud Gregers Lilleballe i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet salig Knud Madsen, som boede og døde i Kongsted torp, hans hustru, børn og arvinger for et pantebrev, som de 24/9 1618 skal have forhvervet til Elbo herredsting af salig Niels Gris og hans hustru Dorte Pedersdatter, som boede og døde i Kongsted torp, på 200 rigsdaler, hvilket Hans Jensen formener usandfærdig at være forhvervet, og ikke er bevist eller skal bevises, at Knud Madsen hans hustru Karen Mikkelsdatter skal have fornævnte penge udlagt, som pantebrev om formelder, som Hans Jensen formener ikke heller skal være så lovlig beseglet til tinge, og formener samme pantebrev bør magtesløs at være. dernæst ---- Knud Madsen hans sande arvinger Karen Mikkelsdatter, nu boende i Vejlby, med hendes lovværge, hans søn Lauge Knudsen i Torp, Anne Knudsdatter med deres lovværge, disligeste Antonis Ottesen, borger i Kolding, bror og arving, om han på hans brors vegne salig Gregers Ottesen, som samme pantebrev til Elbo herredsting udstedt har, om han vil have noget dertil at svare: så og efterdi det befindes samme pantebrev for ting og dom at være gjort og ganget, og med tingsvidne bevises Hans Jensen selv at have haft samme lovbuds vidne i forvaring, så deraf ---- agtes at være ----, og ikke bevises samme pant ---- at være indfriet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme pantebrev at sige eller magtesløs dømme.

(309)

** var skikket velb Claus Dyre til Vingegård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have givet til kende, hvorledes salig og velb fru Helvig Kås til Restrup skal have været velb fru Edel Rodsteen et tusinde enkende rigsdaler in specie skyldig efter hendes udgivne skadesløs brevs indhold, hvilke penge for nogen rum tid skulle have været betalt, hvilket ikke endnu sket er, hvorfor Claus Dyre har forhvervet dom over velb Peder Bille, sitzhaftig på Brandbjerg, for hans anpart af samme sum penge med sin rente og al anden interesse, hvilken dom han formener lovlig og ret at være, og Peder Bille bør at betale ham sin anpart af samme penge eller derfor at lide indvisning i hans jordegods og løsøre: så og efterdi Peder Bille over skifte efter salig fru Helvig Kås imod samme tre tusinde dalers brev har protesteret, og

den punkt af kommissarier fordi for sin tilbørlig dommer er indfunden, og Peder Bille nu fremlægger KM stævning over samme brev til første herredag at være indstævnet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke nogen indvisning deri at udstede, førend sagen for sin tilbørlig dommer bliver ordelt, som det sig bør.

(311)

** var skikket Christen Sivekær, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Peder Munk, borger sst, for en opskrift, han til Holstebro rådstue skal have i rette lagt, hvori han skal have indført, at Christen Sivekær 31/1 1623 skal være bleven Peder Munk 15 daler skyldig efter deres første regnskabs afregning, hvilken rådstuedom og vurdering, som de efter hans urigtig opskrift og regnskab gjort, dømt og udlagt har, Christen Sivekær formener magtesløs at blive: så og efterdi for os i rette lægges Peder Munks og Christen Sivekærs underskrevne afregning, det de 31/x rigtigt regnskab om --- dem imellem var ---- benævnt, det Christen Sivekær skal være bleven Peder Munk noget skyldig, og Peder Munk dog i hans opskrift og bog har indført, det Christen Sivekær samme dag skulle restere til ham 15 daler med andre species, han ham tilforn skulle været skyldig, hvilket dog en del med kvittants bevises at være betalt, da finder vi efter sådan lejlighed samme bog og opskrift i den punkt, såvel som den dom og vurdering, derefter drevet er, magtesløs at være.

(316)

** var skikket velb Holger Gagges arvinger, nemlig Claus Gagge til Dragsholm, Jens Gagge til Boelstoft og Daniel Bille til Havslund deres visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb Peder Bille til ---- for en ---- 400 rigsdaler, som ---- i rede penge lånt og ----, hvilke 400 rigsdaler med efterstående ----, omkostning og skadegæld, Claus Gagge og Daniel Bille mange gange har gjort anfordring om med stor bekostning, oh dog intet de dermed har udrettet, hvorfor de til Tørrild herreds ting har hændet dom over ham, at han er tildømt at betale, hvilken dom de formener ret at være, og burde ved magt at blive, og her til landsting at tilnævnes to gode mænd, som kunne gøre dem, udlæg og indvisning i hans gods og løsøre: så og efterdi for os i rette lægges Peder Billes udgivne brev på 400 rigsdaler til Holger Gagge med des interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, dem at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig samme 400 rigsdaler med des interesse til Holger Gagges arvinger at betale, og derfor tilfinder velb Morten Pax til ---- og Jacob Krabbe til ----, som Oluf Nielsen på Holger ---- arvingers vegne dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, og udæske og gøre Holger Gagges arvinger udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da fornævnte arvinger i andet Peder Billes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(317)

** var skikket velb Palle Rodsteen til Lundsgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet velb Peder Bille, sitzhaftig på Brandbjerg, for fem skæpper hartkorn, han skal være bleven ham skyldig på skifte efter deres salig

moster Helvig Kås, hvorfor han over ham skal have forhvervet dom til Tørrild herredsting, hvilken dom han formener ret at være og bør til landstinget at konfirmeres, ---- eller derfor at lide indvisning i hans ---- efter KM forordning: da efterdi for os i rette lægges gode mænds underskrevne lod, hvoraf erfares Peder Bille at være Palle Rodsteen 5 skæpper hartkorn skyldig, hvilket Peder Bille i sin underskrevne seddel selv vedgår, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, ---- pligtig samme gæld ---- til Palle Rodsteen at betale, og derfor tilfinder velb Steen Rodsteen til Lerbæk og Axel Urne til Kellerup, som Palle Rodsteen dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, og udæske og gøre Palle Rodsteen udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Palle Rodsteen i andet Peder Billes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(320)

(fortsat fra 276). derimod har Maren Rasmusdatters fuldmægtig i rette lagt efterskrevne brev, hvori Manderup Abildgård til Skodborg kendes, at eftersom Maren, salig Niels Tomasens, har min hustrus salig far velb Jens Juel til Juellingsholm hans fæstebrev på nogle enge vesten Varde, som er 7 stykker, hendes livstid, da lover jeg for mig og mine arvinger, at samme fæstebrev skal stande ved sin fuldmagt og følge Maren Rasmusdatter, datum Varde 5/8 1625 Manderup Abildgård egen hånd.
(fortsættes på 277)

(322)

** var skikket velb Palle Rodsteen til Lundsgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han 14/7 sidst forleden imellem ham og velb Peder Bille, sitzhaftig ---- dømt har, anlangende ---- dem om tvistes, hvilken dom ---- ikke så noksom at være, særdeles efterdi fogden har funderet sin dom på fru Helvig Kåses forpagtningsbrev, hvilket tilholder Peder Bille at gøre sig Brandbjerggård så nyttig, som han bedst kan, og ikke var bevist samme geder eller bukke at have gjort nogen skade, da vidste fogden ikke Peder Billes ulempe deri at befindes: så og efterdi for fogden er bevist ---- at have Brandbjerg ---- i forpagtning ----, og ikke bevislig gjort ---- på gårdens skove at have gjort nogen skade, så herredsfogden fordi ikke deri har vidst hans ulempe, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(324)

** var skikket velb Palle Rodsteen til Lundsgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet velb Peder Bille, sitzhaftig på Brandbjerg, på hans hustru velb fru Kirsten Skeels vegne for 56 sletdaler, han skal være ham skyldig bleven, hvorfor han over ham skal have forhvervet dom til Tørrild herredsting, hvilken dom han formener ret at være og bør til landstinget at konfirmeres, og formener han bør betale ham samme summa pending, eller derfor at lide indvisning i hans jordegods eller løsøre: da efterdi for os i rette lægges fru Kirsten Skeels udgivne brev på samme penge, hvilken gæld Johan Elken til Palle Rodsteen har opdraget, og ikke med kvittants bevises, det at være betalt, men Peder Bille selv gælden vedgår, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som

forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, at Peder Bille på sin hustrus vegne jo er pligtig samme gæld til Palle Rodsteen at betale, og derfor tilfinder velb Steen Rodsteen til Lerbæk og Aksel Urne til ---- med førderligste lejlighed og inden seks uger dem at forsamle og med ---- for Peder Billes bopæl, og udæske og gøre Palle Rodsteen udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Palle Rodsteen i andet Peder Billes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(327)

** var skikket Anne Madsdatter i Sædding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Nissen i Styg, birkefoged til Lønborg birketing, for en dom han til fornævnte ting 12/2 1637 dømt og afsagt har, og deri fradømt Anne Madsdatter sin lovlige tiltale, som hun havde til Margrete Hansdatter og hendes børn for 60 sletdaler: da efterdi befindes sagen i seks uger har været optagen ---- recessen ikke uden ---- ikke fremlægges, da finder vi efter sådan lejlighed samme ---- magtesløs at være.

** var skikket Anne Madsdatter i Sædding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Nissen i Styg, birkefoged til Lønborg birketing, for han har sig til fordristet og udstedt volds forfølgning over hende til bemeldte birketing, som Peder Hansen i Varisbøl har hende tillyst og forfulgt med sandemænd, og ikke har agtet eller anseet, Anne Madsdatter to tingdage tilforn har haft hendes fuldmægtig der til stede for dom og ret, førend hun er blevet vold tillyst, og har tilbudt med rede penge at ville rette for hende, om det kunne bevises, hun var Peder Hansen, sin søster Margrete Hansdatter, salig Niels Smeds hustru, og hendes børn Christen Nielsen, anden Christen Nielsen og Maren Nielsdatter i Vostrup noget pligtig: så og efterdi ikke er bevislig gjort, det Anne Madsdatter nogen lovmål der i birket skulle være overganget ved dom eller i andre måder, hvorefter hun burde at lide ----, hun ikke heller der i birket har gjort nogen gæld, eller sig til forpligtet at stande til rette, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner nogen magt at have eller forbud, ej heller den sandemænds ed, derefter svoret er, så noksom, at det bør at komme Anne Madsdatter til hinder eller skade men magtesløs at være.

(331)

** var skikket Niels Ravn i Velling og havde stævnet Hans Hansen sst for en vidne, han kort tid siden skal have forhvervet på sin far gammel Hans Hansens vegne, hvilket vidne skal være vidnet af hans egne brødre, sønner og næste frænder, nemlig Oluf Hansen, Hans Hansen, Mogens Pedersen og Mads Nielsen Bull sst, formeldende at Hans Hansen skulle have fødet nogen stude og øksne i adskillige tider for Niels Ravn, uanseet de ikke har vidnet på nogen år eller visse tid: så og efterdi Oluf Hansen og hans medfølgeres vidne ikke er vidnet på fersk fod eller om nogen visse tid, Hans Hansen og hans medbrødres kundskab og er en bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet, eller lovlig varsel for givet, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne ----, såvel som den dom, derpå funderet er, magtesløs at være, i lige måde efterdi ingen rigtig brev eller bevis på fornævnte 25 daler for det par øksne og en læs hø fremlægges, finder vi den dom deri ingen magt at have.

(333)

** var skikket gamel Hans Hansen i Velling hans søn Hans Hansen og havde stævnet Niels Ravn sst for den dom, han har forhvervet til Holman herredsting 20/8 sidst forleden på 18 sletdaler for to øksne, han af Niels Laugesen bekommet har, efter to urigtige og ubeseglede breve, dateret 18/6 1630, som Niels Ravn selv skal have digtet og sammenskrevet, Hans Hansen uvitterlig i alle måder, eftersom han ved sin højeste ed benægter, at han samme breve aldrig har beseglet eller samtykt: så og efterdi i rette lægges Hans Hansens udgivne breve til Niels Ravn, og ikke Hans Hansen vil vide dem for urigtig, ej heller beviser med kvittants dem at være betalt, så herredsfogden fordi har tildømt Hans Hansen samme penge at betale, hvorefter han er delt bleven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme breve og dom at sige, ej heller Hans Hansen af den dele, som han derefter i kommen er, at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør.

(336)

** var skikket Jørgen Mogensen i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Kirsten Tomasdatter i Viuf og Dorte Lauritsdatter i Velling for et skriftlig kundskab, de skal have udgivet til Niels Ravn i Velling, som skulle formelde blandt andet, at det vidne Lauge Laugesen og Dorte Madsdatter har vidnet, at Jørgen Mogensen skulle have båret nogen klæder af Niels Ravn og Lauge Ravns gård, den tid registeret skete efter deres afgangne bror Peder Ravn. dernæst hid stævnet Niels Ravn for en klage, han usandfærdeligen skal have gjort på hans far Mogens Staffensen, at han skulle have slaget ham 3/9 1632 på hans fingre og skuldre, og straks derefter anden dagen er afrejst til landsting, efter samme bordag skulle være sket, da han slog Mogens Staffensen, at han blev trælbåren: så og efterdi Kirsten Tomasdatters og Dorte Lauritsdatters kundskab alene er et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet, eller lovlig varsel for givet, finder vi den magtesløs at være, og efterdi Niels Ravns klage og sigtelse ikke er med nøjagtig vidnesbyrd bevislig gjort, det Mogens Staffensen skulle slaget Niels Ravn eller gjort ham sår eller skade, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage og sigtelse, ej heller den dom og dele, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(340)

** var skikket Niels Ravn i Velling og havde stævnet Jørgen Mogensen sst for en vidne, han for kort tid skal have forhvervet, formeldende Niels Andersen i Kær med flere at skal have vidnet, at Niels Ravn og Jørgen Mogensen skulle i drukkenskab være kommen nogen ord imellem om noget gods, som Jørgen Mogensen med en kvindfolk skal have båret af Niels Ravn og Lauge Ravns fædrene gård, som Niels Ravn nu iboer, og i Jørgen Mogensens fars gård og hus, som han nu iboer, den dag registreret blev gjort i Niels Ravn og Lauge Ravns fædrene gård efter deres salig bror Peder Ravn: så og efterdi Niels Andersen og hans medbrødre udførlig har vidnet, det Niels Ravn har skældt Jørgen Mogensen for en tyv, og sagt han havde tyvevidner på ham, og med tingsvidne bevises, Niels Ravn samme dag inden tinge har anmodet Jørgen Mogensen, det han har gjort som en tyv og ikke som en ærlig karl, så han deri sine forrige ord har vedgået, og fornævnte vidne dermed bestyrket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod Niels Andersen og hans medbrødres vidne at sige eller magtesløs dømme.

(341)

** var skikket Jep Nielsen Smed i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Hans Koed i Velling for et mageskiftebrev,

han lader sig af berømme, som skulle være gjort imellem begge deres formænd, anlangende et stykke engjord, som skulle findes indhegnet i Jep Smeds indgærdede have, og Hans Koed efter samme hjemgjorte bænkebrev vil tilholde sig ejendoms lod og anpart i samme indgærdede have, hvor udover han formener sig af Hans Koed stor uret at ske. så fremlagde Hans Koed efterskrevne mageskiftebrev, dateret Velling 8/8 1591, som ver gjort imellem Hans Koed i Velling og Niels Hansen sst: så og efterdi samme mageskifte er kronens ejendom angældende, og ikke lensmand på KM vegne den har samtykket, men bønderne den imellem dem selv har gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme mageskiftebrev, ej heller fornævnte vidner, sig derpå refererer, såvel som den dom, derefter ganget er, så noksom, at det bør nogen magt at have, eller komme Jep Smed på hans rette gårds grund at bruge til nogen forhindring.

(345)

** var skikket Laurits Jensen i Præstbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Maren Tomasdatter sst for et vidne, hun til Kærgård birketing 4/5 vidnet har, indeholdende at Anne Lauritskone i Præstbøl skal have sagt til hende, at Kirsten Madsdatter, Jens Lauritsens hustru, skal have standen i deres kålgård ved en tørve klod og taget skinden af en får ved måneskin, hvilken hendes enlige og usandfærdige vidne han beskylder, den ikke på fersk fod at være vidnet, og af had og avind at være vidnet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter andres ord og mundheld, som de ikke er bestendig, det ikke heller er vidnet på fersk fod, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derefter ganget er, bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(349)

21/11 1638.

** var skikket Mads Tomasen, borger og rådmand i Vejle, hans visse bud Jens Madsen, borger der sst, og havde stævnet Christen Hansen i Gammelby, Frands Pedersen i Sindbjerglund, Sidsel Pedersdatter i Hedeby, Laurits Sørensen, født sst, Jørgen Christensen og Laurits Lauritsen sst for et vildig, partisk og usanddru vidne, som han formener, de til Nørvang herredsting 9/10 1638 vidnet har, bror med bror, sønner og datter med forældre om den landgilde, som deres forældre skal have ydet ham for år 1624 og 1625, dog befindes skal at en part af dem, som derom vidnet har, ikke skal have været på fornævnte tider uden to eller tre år gammel, formener samme deres vidne bør magtesløs at være: så og efterdi Christen Hansen og hans medbrødre befindes vildig, de ikke heller har vidnet om nogen visse dag eller tid, ej heller på fersk fod, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være, og efterdi med kvittantser bevises, en del af fornævnte landgilde, restantserne om formelder, at være betalt, det og ikke befindes samme restants i så langsommelig tid, efter det skulle være udgivet, at være fordret eller krævet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme restants, såvel som den dom, derefter dømt er, bør at komme Henrik Rantzaus tjener på nogen udgift til hinder eller skade.

(353)

** var skikket Søren Frandsen i Kannikehus hans visse bud hans Frands Sørensen sst og havde stævnet Laurits Lauritsen i Møgeltønder, birkefoged i Møgeltønder birk, for en dom han til Møgeltønder birketing 12/9 næst forgangen dømt og afsagt har imellem Søren Frandsen og velb Iver Vind til Nørholm hans fuldmægtig, og i samme sin dom dømt Søren Frandsen fra sin fæste i

den gård i Kannikehus, fordi han ikke har ydet sin skyld 1637, og ikke i sin dom har villet agte, at Søren Frandsen jo har ladet sin husbond samme efterstandende skyld og landgilde tilbyde: så og efterdi ikke for birkefogden er bevislig gjort eller specificeret, hvad Søren Frandsen skulle reste med, eller det i sin dom stykvis inddraget, og birkefogden dog ham sin fæste har fradømt, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom som udømt var, og sagen igen til birketinget at komme, udførlig restants at fremlægges, og fogden derom endelig at dømme, når det for ham lovlig bliver indstævnet.

(354)

** var skikket Niels Nielsen i Obling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Anders Hansen i sønder Bork og Mette Jensdatter, født i Lundager, for en vidne de 11/1 sidst forleden vidnet har, i den mening at de i år 1635 skulle hos været i Tomas Pedersen i sønder Bork hans hus og da hørt, at Niels Nielsen og Tomas Pedersen blev forligt om kirkens part korntiende, at Tomas Pedersen derfor skulle give Niels Nielsen 1 ørte byg, og beskylder samme vidne usandfærdigt, og Anders Hansen at være Tomas Pedersens svoger og Mette Jensdatter også hans frænde: så og efterdi Anders Hansen og hans medfølgere har vidnet om hans ord og kontrakt, Niels Nielsen og Tomas Pedersen skulle være imellem ganget, og ikke derom på fersk fod båret kundskab, ej heller samme kontrakt med Niels Nielsens brev og segl bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(356)

** var skikket Peder Madsen, borger i Holstebro, på sine egne og på Christen Nielsen Hedegårds vegne og havde stævnet Christen Jensen og Niels Iversen, borgere sst, for en vidne de til Holstebro byting 30/10 sidst forleden vidnet har, anlangende to salshuse der i byen, som Peder Madsen og Christen Nielsen 8/5 sidst forleden har til vurderet Niels Skøtsen, borger sst, i hans gæld af Peder Mikkelsen Alstrup for 45 rigsdaler, og Niels Skøtsen fra sig at lægge 20 daler, og Christen Jensen og Niels Iversen da at have til vurderet Niels Skøtsen samme to salshuse for 60 sletdaler, uanseet at den vurdering, som Peder Madsen og Christen Nielsen Hedegård har afsagt om to salshuse endnu stander ved fuld magt, og da ikke den dag der Peder Madsen og Christen Nielsen Hedegård afsagt deres vurdering har været til stede med denne deres vurdering at afsige, tilmed skal være frafunden 23/10 til Holstebro byting nogen vidner eller vurdering i den sag at gøre, førend sagen for højere dommere bliver ordelt: så og efterdi med Anders Sørensens dom bevises, Christen Hauff 23/10 samme vidne at være frafunden ikke at få beskrevet, førend sagen her var ordelt, og Christen Hauff den selv 14 dags dag derefter har udstedt, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(358)

** var skikket Peder Madsen, borger i Holstebro, på sige egne og på Christen Keldsen, borger der sst, hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have givet til kende, at eftersom de 8/5 1638 skal have til vurderet Niels Skøtsen, borger sst, to salshuse vester i Holstebro for 45 rigsdaler, og Niels Skøtsen skulle fra sig levere 9 sletdaler, hvilket vurderings vidne Peder Madsen og Christen Nielsen Hedegård formener ikke skal være tagen vurdering eller dannemænds sigelse over dem i nogen måde, men alene af Niels Skøtsens fuldmægtig Christen Tomasen, borger sst, tre ting at være tilbudt fornævnte vurdering på

samme to salshuse, om de vil tiltænke at give Niels Skøtsen hans penning og selv i steden beholde samme to salshuse: så og efterdi med tingsvidne bevises, Peder Madsen og Christen Nielsen i byfogdens nærværelse at have til vurderet Niels Skøtsen samme hus for sin gæld, og ikke med andre vurderingsmænds vidne derover bevises, samme huse for højt og ubilligt at være takserede, og byfogden dag har udstedt tilbud og derefter tildømt Peder Madsen og Christen Nielsen samme vurdering til dem at tage, da finder vi efter sådan lejlighed samme tilbuds vidne og dom magtesløs at være.

(360)

** var skikket Knud Sørensen i Ølby med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Jensen i Blæsbjerg for to æsknings vidner, han til Hjerm herredsting forhvervet har, om borgen Knud Sørensen skulle sætte Christen Jensens husbonds tjener, dog ikke navngiven hvem han skulle sætte borgen til, for bordag han skulle være i kommet med Christen Jensen: da efterdi ikke er bevislig gjort det Knud Sørensen sig har forseet med de gerninger, billigen burde at sætte borgen for efter recessen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme æsknings vidner, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(362)

** var skikket Jens Nielsen i Vilslev hans visse bud Peder Pedersen i Stenderup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Espen Nielsen og Jep Andersen i Vilslev for en vidne, de til Gørding herredsting 25/6 sidst forleden vidnet har, anlangende det Jens Nielsen skulle have sagt til Jep Andersen, at hans bror Villads var en skælm, hvilke ord han ved sin højeste ed benægter aldrig at have sagt, tilmed efterdi den ene bror har vidnet med den anden, formener samme vidner vildig at være og for slig lejlighed burde magtesløs at være: da efterdi sagen findes i seks uger at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(365)

5/12 1638,

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse har af landstinget i dag måned, lydende ham da efter 14 dages opsættelse at have stævnet Mads Christensen i Knabberup for en vidne, han til Tørrild herredsting 31/3 sidst forleden vidnet har i sin egen sag om mærke på nogen svin, hvilke Johan Brockenhuus formener med tingsvidne og 8 uvildige mænds syn at skal bevises, han usandfærdeligen måtte have vidnet, og ikke nogen svin på Lerbæk at være indtaget, som har været mærket således, som hans vidne om formelder, og derfor magtesløs at blive: så og efterdi Mads Christensens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, tilmed og i hans egen sag, Jens Christensen, Mette Hansdatter og deres medfølgeres vidne og formelder, fru Sofie Friis at skulle lade brænde tolv svin til Knabberup skov den næste måned efter sankt mikkels dag, endog med Johan Brockenhuus og Jørgen Munks underskrevne register bevises, samme svin for sankt mikkels dag at være indbrændt, og samme fortegnelse næste dag efter sankt mikkels dag til tinge at være læst og påskrevet, som og med fru Sofie Friises egen seddel, såvel som og med jomfru Edel Munks kundskab bekræftes, det og

befindes samme indtagne svin omtvistes næste dag efter sankt mikkels dag at være påklaget tilforn på skoven at være indbrændt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Mads Christensens enige kundskab, såvel som Mette Hansdatter og hendes medfølgeres vidner, ej heller den sigtelse, derefter gjort er, så noksom, at de bør nogen magt at have, men efterdi Søren Jensen i Høgsholt og hans medbrødre 8 uvildige synsmænd udførlig har hjemlet, dem at have seet seks svin på Lerbæk var indtagen, hvorledes de var mærket og lød, det og med Peder Jørgensen og Mads Jensens vidne bekræftes, det at have været de samme svin på Lerbæk var indtagen og ingen andre, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, hvormed kan bevises ikke så at være ----, da ved vi ikke imod samme syn og vidne at sige eller magtesløs dømme.

(371)

** var skikket Knud Jensen Buck i Hjarup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet borgmester Jørgen Knudsen, forrige ridefoged på Koldinghus, for en uendelig dom han til Kolding byting 3/5 1630 forhvervet har, anlangende to hopper, Knud Buck skulle have udført over ulovlige vadesteder, og ikke er lovlig bevist, eller skal kunne bevises, at Knud Buck det gjort og bedrevet har, og ej heller nogen endelig dom i den sag at være forhvervet, og formener samme dom bør magtesløs at være: så og efterdi samme bytings dom ikke er endelig, byfogden og alene har tildømt Knud Buck at straffes som for andet tyveri, som er hans liv angældende, og ikke taget domsmænd til sig efter recessen, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(373)

19/12 1638.

(ingen dommere. Peder Bertelsen hører. havde jeg denne landsting 17 op. alle til snapslandsting opsat)

(Gud herren være lovet for denne forgangne år, den hellige trefoldighed giv lykke, nåde og velsignelse til dette tilkommende år, Gud aller mægtigste til lov og ære, mig til glæde timelig og evig gode, amen i Jesu navn. J Christensen Hammer egen hånd.

(1)

16/1 1639.

** var skikket ---- mente fordi Peder Poulsen for Albret Jensens tiltale kvit at være, dertil svarede Albret Jensen, at sagen ikke er forligt, så vidt hans tiltale til Peder Poulsen anlanger, og fremlagde efterskrevne kontrakts brev, så lydende kendes vi underskrevne Albret Jensen i Skovsbøl og Kirsten Christens i sønder Kollemorten og hendes datter Kirsten Christensdatter, at vi i dag som er 15/12 1638 i godtfolks nærværelse er bleven venlig og vel forligt og hvis iring og trætte, os har været imellem til denne dag: så og efterdi Albret Jensen ---- kontrakt sagen at være ---- hvis breve på enten sider forhvervet var skulle være kasseret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Albret Jensen mægtig videre derpå at tale.

(2)

** var skikket Jens Jørgensen i Kongsted torp med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Rasmus Christensen Lund sst for en dom, han skulle have forhvervet til Elbo herredsting 4/9 sidst forleden efter et vidne, som skal være vidnet om et stykke engjord, som skulle være givet Rasmus Lunds far og ham selv minde af for 30 og 18 år siden, dog ikke skal være om vidnet endelig, hvem samme stykke engjord tilhørte: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Jens Jørgensen tog Peder Villadsen i Kongsted og Bertel Nielsen sst, og Rasmus Lund på sin side ---- og dermed skal alle hvis vidner, domme og breve, de på enten sider, samme ejendom og skælderi anlangende, forhvervet har, være kasserede og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(4)

** var skikket Jacob From, Mads Nielsen og Anders Hansen, indvånere i Kolding, deres visse bud ---- med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, lydende dem da efter måneds opsættelse at have stævnet Niels Iversen ---- for en dom, han til Kolding ---- 12/3 sidst forleden skal have afsagt, og deri tildømt Laurits Slajkær, borger i Kolding, hans betaling ---- salig Johan Riber hans bo, og formener byfogden har gjort uret, idet han skal betales først af fælles bo, og de andre, som med rette har at fordre, skulle miste deres lovlig gælds fordring: så og efterdi Niels Iversen byfoged ved endelig dom har tildømt Johan Riber at betale Laurits Slajkær inden 15 dage, endog ingen er mødt ---- til gensvar, sagen ikke heller i seks uger har været optagen, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom, såvel som den anden hans dom, derefter dømt er, ingen magt at have, og efterdi med tingsvidne bevises, Laurits Slajkær at have indæsket byfogden i boen at gøre sig udlæg efter bemeldte hans endelige dom, som da stod ved sin fuldmagt, og ikke han har været ham følgagtig, da kunne vi ikke andet kende, end Niels Iversen sig jo dermed har forseet.

(7)

** var skikket velb Mogens Kås til Støvringgård, befalingsmand på Nyborg slot, og havde stævnet velb Peder Bille, wohnhaftig på Brandbjerg, for 100 rigsdaler efter hans skadesløs brevs indhold, som var forfalden til pinsedag sidst forleden, hvorfor Mogens Kås skal have været forårsaget at lade Peder Bille tiltale til Tørrild herredsting og der hænde dom, at Peder Bille er tildømt samme summa penge med sin rente og interesse at betale eller derefter indvisning i Peder Billes løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges to Peder Billes udgivne skadesløs brev til Mogens Kås på bemeldte penge med dis rente og interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises det at være erlagt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom er gangen, som for er rørt, Peder Bille og i hans skrivelse gælden vedgår og tilbyder udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig samme fordrede summa med dis rente og interesse til Mogens Kås at betale, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og Johan Brockenhuus til Lerbæk, som Mogens Kås dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre Mogens Kås udlæg af hans løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker ham der ikke fyldest, da Mogens Kås i anden Peder Billes løsøre eller jordegods at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(9)

** var skikket Niels Nielsen i Obling og havde stævnet Anders Sørensen i Glibstrup og Dines Pedersen i sønder Bork for en vidne, de til Nørherreds ting 20/12 sidst forleden begge deres hustrufar Tomas Pedersen i sønder Bork til behjælpning vidnet har, hvilke deres vidne medfører, at Tomas Pedersen nogle åringer skulle have haft sin tiende, kirkens part, for årlig tingsel først af Niels Nielsens salig far, der han levede, og siden af Niels Nielsen selv, hvilke deres vidne Niels Nielsen hårdeligen benægter aldrig nogen tingsel med Tomas Pedersen at have gjort: så og efterdi Anders Sørensen og hans medfølgere ikke har vidnet ved nogen visse år og tid, de og befindes at være Tomas Pedersens egen svogre og vildig, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(11)

** var skikket Tomas Pedersen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget 21/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Obling og Laurits Lauritsen sst for et vidne, de 3/11 vidnet har, at de den tredje fredag for sankt ibs dag næst forleden var hos Tomas Pedersen i sønder Bork og på Niels Nielsens vegne ---- forbød ham at indføre noget af hans kornavl, førend han tilsagde Niels Nielsen, så han kunne deraf tage kirkens anpart korntiende, hvilke deres vidne Tomas Pedersen højligen benægter, fornævnte mænd skulle have været hos ham på de tider: så og efterdi Christen Andersen og Laurits Lauritsen udførlig har vidnet ved dag og tid, dem at have været hos Tomas Pedersen og forbudt ham hans korn at indføre, før han advaret har Niels Nielsen, og intet derimod fremlægges, hvormed deres vidne kan tilbage drives, det og befindes Tomas Pedersen derfor lovlig varsel at være givet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(13)

** var skikket Christen Jensen i Fredsted og havde stævnet Anders Nielsen, som lader sig kalde Anders Christensen, barnfødt i Holstebro, såvel som Christen Møller, som nu i fængsel og jern på Koldinghus er anholdt, for en bekendelse de på Koldinghus 1/9 sidst forleden over Christen Jensen gjort har ---- at han med Niels Jørgensen i Hvolbøl skulle være kommen hen til Christen Jensen i Fredsted, og Christen Jensen da skulle have flyet dem to brune hopper, som skulle være tagen i Blåkær, hvilken bekendelse Christen Jensen straks på fersk fod hårdelig med oprakt finger og ed benægtet har, at han aldrig havde kendt Anders Nielsen, som lader sig kalde Anders Christensen, ej heller seet ham eller han havde været i hans hus, og formente hans ord burde ikke stå til troende, efterdi han skal være en pinlig forhørt misdæder: så og efterdi samme bekendelser, af Anders Nielsen Mønter og Christen Møller gjort, befindes nogen misdæders ord og mundheld, som efter recessen ikke står til troende, kunne vi ikke kende dem så noksom, at de bør at komme fornævnte Christen Jensen til hinder eller skade, og efterdi Niels Jensen Fogedsvend, David Pedersen og Niels Frandsen deres vidner ---- hver befindes enlig, som regnes for ingen vidne, Maren Hanskone og Niels Madsen og er vildig, tilmed vidnet om Christen Jensens ord, som han ikke er bestendig, Laurits Christensen i Vallund og hans hustru og medfølgeres vidne ikke heller med nogen lovlig lidkøbs vidne bekræftes, Mads Hansen Smed og hans medfølgere ikke heller har vidnet på Christen Jensens person, det han samme takker i dammen skulle nederlagt eller sig med befattet, Jens Olufsen og hans medbrødre ikke heller har vidnet på fersk fod, eller straks tingsvidne forhvervet, men efter Jens Christensen, Peder Christensen og Hans Christensen deres ord og mundheld, som de ikke er gestendig, men lovlig benægter, samme supplikat og klage ikke heller lovlig er bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, supplikat og klage så noksom, at det bør nogen magt at have, men efterdi Hans Købmand udførlig har vidnet, Anders Mønter at have

været i Christen Jensens hus og der købt en rødsodet hest af ham, hvilke med Maren Sørensdatter og Hans Madsens vidne bekræftes, samme køb og handel dem imellem til Christen Jensens at være gjort, og straks lidkøb derpå drukken med øl og brændevin, og intet derimod fremlægges jo så at være sket, da ved vi efter sådan lejlighed deri ikke imod samme deres vidner at sige, men Christen Jensens benægtelse, han derimod gjort har, ---- bør magtesløs at være.

(38)

** var skikket Berent de Behr, rådmand i Tønder, hans visse bud Peder Christensen Bering, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have i rette stævnet Hans Jepsen i Gerup for en vidne, han 28/2 næst forleden til Møgeltønder birketing vidnet har, og i samme vidne har vidnet at i foråret 1628 hyrede Nomen Jensen i Møgeltønder ham for en styrmand på sit skib, og samme rejse de udløb fra Højer, blev de tagen af KM kaptajn Frederik von Buchwald, og skibet ført til Glückstadt, hvor ruggen blev opskibet og ført i ---- kompagnihus. dernæst et vidne af samme birketing 16/5 sidst forleden, menige birkemænd at have vidnet, at Nomen Jensen var selv skipper på sit skib i foråret 1628, og ikke sin søn Tomas Nomensen, midlertid han blev taget af KM folk, og havde Berent de Behrs og Johan Clausens rug og gods inde at fare med, og kom kold og nøgen hjem fra dem. dertil svarede Peder Christensen Bering og fremlagde efterskrevne fragtbrev, lydende på dansk, imellem Berent de Behr og Johan Clausen på den ene og Tomas Nomensen skipper på den anden side oprettet angående to rejser, for hver rejse 70 rigsdaler, som ham efter hver rejse skal erlægges og betales: så og efterdi med Tomas Nomensens underskrevne sart bevises, han som skipper samme sin skib at have bort fragtet til Berent de Behr og Johan Clausen, og fornævnte vidnesbyrd dog har vidnet, Nomen Jensen at have været skipper på samme skib imod fornævnte fragtbrev, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(42)

** var skikket velb Casper Gersdorff til Ristrup hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg mede n opsættelse her af landstinget 5/12 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Mads Jensen i Almstok for en dele, han til Slavs herreds ting 1/10 sidst forleden forhvervet har, og deri delt hans tjener Niels Hansen i over Skjoldbjerg for en halv rigsdaler KM skat, han skulle reste med, og ikke agtet at Niels Hansen ikke boer på uden en halv gård, og ikke Mads Jensen skal bevise, det at være mere end en halv gård: så og efterdi det befindes at have været tvist om rettergang om hvor meget, Niels Hansen skulle give i skat, så der har været tvivl i sagen, og ikke derom nogen dom er udgangen, da finder vi efter sådan lejlighed Niels Hansen af den dele kvit at være, og sagen til herredsting at ordeles, som det sig bør.

(44)

** var skikket velb Claus Gagge til Dragholm, Jens Gagge til Boelstoft og Daniel Bille til Havslund deres visse bud Steen Steensen, borger i Landskrona, og havde stævnet Peder Bille til Brandbjerg, for eftersom deres fuldmægtig har forhvervet indvisnings dom her af landstinget 2/11 næst forleden i velb Peder Bille hans løsøre og jordegods for 400 enkende rigsdaler med des interesse, og formedelst de ikke har kunnet bekomme ridemænd inden seks ugers dag, er de forårsaget ny indvisning at lade forhverve, er derfor endnu som tilforn deres tiltale til Peder Bille for 400 enkende rigsdaler, som deres salig far ham i rede penge lånt og med forstrakt har, og Peder Bille skulle til

forsikring have sat deres salig far en bondegård i Salling til brugelig pant, men den tid Holger Gagges fuldmægtig skulle have annammet godset og pantet, da var det allerede bort tagen af ridemænd, hvorfor Peder Bille til Tørrild herredsting er tildømt at betale hovedstol, rente og omkostning, og er dom her til landsting begærende, og to mænd måtte tilnævnes, som kunne gøre dem udlæg og indvisning i hans løsøre og jordegods: så og efterdi for os i rette lægges Peder Billes udgivne brev på 400 rigsdaler til salig Holger Gagge med des interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, dem at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som for er rørt, Peder Bille og gælden vedgår og tilbyder udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig samme 400 rigsdaler med des interesse til Holger Gagges arvinger at betale, og derfor tilfinder velb Niels Munk på ---- og Niels Fredberg til Fredbjerggård, som Steen Steensen dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, og udæske og gøre Holger Gagges arvinger udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da fornævnte arvinger i fornævnte opbudne gods eller andet Peder Billes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(46)

** var skikket Ferdinandus Kock, borger i Kolding, hans visse bud Peder Gregersen i Kolding og havde stævnet Mads Nielsen, borger sst, for en dom han på Poul Andersens vegne til Kolding byting 22/8 sidst forleden i nærværende år forhvervet har, at Poul Andersen har givet Fernandus Kock til sag, for forsikring at gøre Poul Andersen til Kolding byting på hundrede sletdaler, som han skulle have udlovet og skulle været indført i et skiftebrev efter salig Poul Andersens søn, Poul Andersen, har i rette sat om Fernandus Kock ikke pligtig var sit løfte at holde eller derfor at lide dele, da har Niels Iversen byfoged tilfundet Ferdinandus Kock at gøre forsikring for 100 sletdaler eller derfor at lide dele, uanseet Ferdinandus Kock ved sin salighed benægter, aldrig at have været salig Anders Poulsen eller hans hustru fornævnte penge skyldig i nogen måder: så og efterdi ikke befindes i byfogdens dom at være inddraget, dokumenterne hans dom, ej heller nogen at være mødt til genmæle, og dog dømt endelig uden opsættelse, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være som udømt var, og sagen til bytinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, og hovedmeningen af hvis, for ham bliver i rette lagt, i sin dom at inddrage, som det sig bør.

(48)

** var skikket Simon Mikkelsen i Kolding med en opsættelse her af landstinget 5/12 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Salomon Svendsen, som skal være til Christianspris fæstning i Holsten, for et vidne han til Kolding byting 17/10 sidst skal have vidnet, at han skal have i Kieler fjord for en lang rum tid siden leveret en skipper noget gods ind af hans skude på sin, og ikke have vidnet udtrykkelig, at Simon Mikkelsen skal have bekommet fornævnte gods eller karl på sin skude, som Salomon Svendsen om vidnet har, som han selv har lagt hans vidne i tvivl, at han syntes det skulle være Simon Mikkelsen, og ikke fuld og fast har sagt eller kan med en god samvittighed sige, hvilke Simon Mikkelsen højlig ved sin sjæls salighed benægter, aldrig at have seet eller kendt Salomon, førend den dag i Kolding der han på ham vidnet har, formener at Salomon Svendsen skal være hentet fra Christianspris af had og avind at vidne ham fra liv og ære, ellers kunne han vel have vidnet hans sandhed til hans værneting. desligeste havde

stævnet Jørgen Nielsen Teglmand, borger i Kolding, og hans hustru Anne Jørgenskone for et vidne, de til Kolding byting samme dag vidnet har, at en ved navn Laurits Hvetbo skulle have sejlet med Simon Mikkelsen, og der han skulle have udsejlet, skulle han ikke have mere end 2 mark, og der han skulle have kommet hjem igen, skulle han og hans hustru talt en hel hob pendinge på hans loft: så og efterdi Salomon Svendsen udtrykkelig har vidnet, det han tog Laurits Nielsen Kjær og hans medhavende gods, smør og kød ind i sin skib i Ålborg fjord og sejlede med ham til Christianspris, og Laurits Kjær der solgte noget af sit gods og med det øvrige sejlede til Kiel, hvor Laurits Kjær akkorderet med en skipper af Kolding, som havde en bådsmand med sig, som var en ---- karl og havde en ---- hår, med hvilken skipper Laurits Kjær, efter han havde hentet sine penge, til Christianspris bort sejlet, og siden den tid så han ham ikke mere, og ingen andre Kolding skuder den tid var til Kiel end Simon Mikkelsen, og han da kendte hans skude, som lå sunken i Kolding å, det og med borgmestres skrivelse, såvel som med ---- bevis til Kiel bevislig gøres, Simon Mikkelsen samme tid med sin skude at have været for Kiel, endog han det selv har benægtet og siden igen vedgået, Salomon Svendsens vidne og bekræftes, Laurits Kjær fra Vendsyssel er udsejlet og ikke siden noget steds funden, og endog Laurits Hvetbos bekendelse er en misdæders, befindes den dog udførlig, det han med Simon Mikkelsen sejlede fra Kiel med Laurits Kjær, og på rejsen skød han ham med en bøsse, dog han ikke deraf døde, men Simon Mikkelsen slog ham ihjel med en økse og kastede ham for borde, det og er bevist Simon Mikkelsen af samme rejse fra Femern at være hjemkommen med hvede og haft en karl ved navn Hartvig med sig, såvel som og bemeldte karl med det gule hår, som hjalp ham med sin skib og gods, Jørgen Jensen Teglmand og hans hustru og har vidnet, det Laurits Hvetbo samme år sejlede med Simon Mikkelsen for en bådsmand, og bevises hans kvinde at have budt noget hvede fal, da de med samme skude skulle være hjemkommen, befindes og Maren Jensdatter at have tilstået, det hendes far Jens Viborg ikke sejlede med Simon Mikkelsen samme år ---- som han sig har på beråbt, så alle fornævnte vidner og kundskaber med hinanden bestyrkes og bekræftes, og intet nøjagtig derimod er fremlagt, hvormed Simon Mikkelsen sig kunne befri eller bevise, Laurits Kjær levende fra ham at være skilt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme indstævnede vidner og kundskaber, ej heller den sandemænds ed, derpå funderet er, at sige men ved sin fuldmagt at blive

(66)

** var skikket Mads Jacobsen i Pjedsted med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Nielsen i Pjedsted og Niels Bull i Skærup for et synsvidne, de til Holman herredsting 9/11 1635 forhvervet har, at Søren Nielsen i Surkær med flere har vidnet, at de næste lørdag tilforn har været og seet den gård, Mads Jacobsen påboer, at den på gavl og andet mere skulle have synet skulle være bygfældig, siden han kom til den, for 20 rigsdaler, dog de ikke har et fuldt syn, som det sig bør. dernæst stævnet Peder Nielsen for et synsvidne, han til fornævnte herredsting 8/8 1636 forhvervet har, at Henrik Ravn i Børkop, Søren Bull i Follerup og deres medbrødre, at de 2/8 næst tilforn skulle have været med Peder Nielsen i Mads Jacobsens gård, synet og seet, at det skulle være meget bygfældig i adskillige måder, og salshuset ikke skulle kunne opbygges under 90 sletdaler, uanseet Mads Jacobsen samme gård kort tid tilforn havde fæst af lensmanden, så den ikke i nogen måder var forfalden, siden han den fik i fæste: så og efterdi Peder Nielsen selv giver til kende, at alle hvis syn, vidner, domme og deler, i sagen er gangen, førend Mads Jacobsen sin forpligt har udgiven, at være frastanden og kasseret, da bør det ikke at komme Mads Jacobsen til hinder eller skade, men efterdi Mads Jacobsen for ting og dom selv har sig til forpligtet til to visse tider samme gårds huse med sin behørig ustraffelig at opbygge, og otte mænds vidne efter hans forpligt straks taget er, og ikke Mads Jacobsen sligt skal have efterkommet, men med synsvidne bevises, samme gård endnu at være

bygfældig og forfalden, han og med ægt og arbejde har været overhørig imod hans forpligt, og han fordi er tildømt hans fæste at have forbrudt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hans egen forpligt og tingsvidne, ej heller bemeldte syn, såvel som den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme, og efterdi Poul Svinholt, som samme bekendelse gjort har, findes at have været en misdæder, hvis ord efter recessen ikke står til troende, finder vi den hans bekendelse, Mads Jacobsen anlangende, magtesløs at være, i lige måde efterdi ingen delsbrev fremlægges, endog sagen i seks uger har været optagen, bør det ingen magt at have. belangende Niels Jacobsen og hans medfølgeres vidne, efterdi de ikke har vidnet på fersk fod, men efter Peder Nielsens ord, som han ikke er gestendig men her i dag benægtet, finder vi denne magtesløs at være, sammeledes efterdi Henrik Ravn har frafunden Mads Jacobsen vidner, formedelst derfor ikke var lovlig varsel for givet, kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være.

(77)

** var skikket Christen Jensen, født i Kirkeby i Velling, hans visse bud Hans Jensen, født sst, med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Ib Christensen i Melby og hans medbrødre herredsnævn for en ed og tov, de til Hind herredsting 27/9 svoret har og oversvoret ham gårdfred, for han 3/9 skal have været i Juel Mortensens gård, uanseet at i ingen måder for dem er bevist, ham der i gården med slagsmål, høden, truen eller nogen skændsord at have uførmet eller overfalden husbonden, hjon eller gæst, menende samme deres tov imod loven og recessen at være gjort og bør derfor magtesløs at være: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme nævnings ed magtesløs at være.

** var skikket Jens Tollesen i Søller hans visse bud hans søn Jens Christensen sst med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til Hjerm herredsting 23/9 1635 imellem ham og Albret Maltesen i Damgård på sin datter Maren Albretsdatter og datterbarn Karen Nielsdatter i Fovsing deres vegne dømt har, hvori han har fradømt Jens Tollesen sin lovlig arv på hans hustru Anne Madsdatters vegne, som hun var arvelig tilfalden efter hendes salig far og mor Mads Skøt og Karen Christensdatter, som boede og døde i Fovsing, uanseet ikke for Niels Christensen skulle have været bevist, at Jens Tollesens hustru skulle have bekommet nogen arv efter hendes salig forældre, fædrene eller mødrene. dernæst stævnet Albret Maltesen for en indæsknings vidne, han til fornævnte ting 8/7 samme år forhvervet har, at det ikke skal bevises, at Jens Tollesen skal have været indbudt til nogen skifte eller arv på rette trødvingsdag: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme domme og vidne magtesløs at være.

(78)

** var skikket Jørgen Mogensen i Velling og havde stævnet Niels Ravn i Velling, for han 11/2 sidst forleden har ham med sin løgnagtig mund skændsvis og pludselig overfaldet i Smidstrup præstegård i ærlig forsamling og selskab, og der skældt ham på sin ære og kaldt ham en tyv, som med tingsvidne er at bevise af Holman herredsting 26/2 sidst forleden, og Niels Ravn selv på tinge har samme ord bekræftet og sagde, han havde gjort som en tyv og ikke som en ærlig karl, efterdi Jørgen Mogensen havde været i Niels Ravns fædrene gård, den dag registrering efter hans salig bror Peder

Ravn gik imellem Niels Ravn og hans medarvinger, og bortført to bylter sengeklæder: så og efterdi med tingsvidne bevises, det Niels Ravn i ærlig forsamling har skældt Jørgen Mogensen for en tyv, hvilket han og til tinge har bekræftet, og tingsvidne efter taget, så samme vidne ved endelig dom her til landstinget er konfirmeret, og ikke Niels Ravn sådan sin ærerørige skældsord bevist har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Ravn jo bør at være den samme mand, han Jørgen Mogensen tilmeldt har, og efterdi Lauge Laugesen og Dorte Madsdatter tilforn har vidnet med Niels Ravn i samme sag, hvilke deres vidne ved endelig dom er underkendt, og Niels Ravn dog nu at have forhvervet vidner af dem og deres medfølgere, som ikke er vidnet på fersk fod men bag på vores endelig dom, kunne vi ikke kende samme vidner nøjagtig, men Niels Ravn pligtig at give Jørgen Mogensen for slig hans påførte omkostning til kost og tæring tyve sletdaler.

(83)

** var skikket Hans Jensen, født i Velling kirkeby, med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels i Smedegård i Velling for en vidne, han til Hind herredsting 13/9 vidnet har, det Hans Jensen med sin bror Christen Jensen mandag da var 8 dage skal være kommen af sønden med bøsser i deres hænder gangende rundt om Juel Mortensens gård og satte sig på en dige, og de selvfjerde den nat for frygt og fare bevogtede gården, uanseet hans vidne i ingen måder formelder, dem i nogen måder at have uførmet nogen i gården, og dog med sådan deres enlige vidne ført dem i skade og nævningers hænder: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, klage, sigtelser og herredsnævn magtesløs at være.

(85)

30/1 1639.

** var skikket velb Jørgen Grubbe til Tostrup hans visse bud Zacharias Jensen, foged på Vedbygård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet og givet til kende, at eftersom han 12/10 1637 ved gode mænd, efter landstings kommission her af landstinget 27/9 da næst tilforn udstedt, er indført i velb Eskild Gøye til Brandholm hans gods for en summa penge, han ham på velb Bendix Breide til Erikstrup hans vegne skyldig var, nemlig efterskrevne gårde i Nørvang herred, og efterdi samme gods ikke inden år eller dag af Eskild Gøye er indløst, da formener han samme gods bør Jørgen Grubbe for ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indvisning, det de har indført Jørgen Grubbes fuldmægtig på hans vegne i fornævnte tre bøndergårde for den fordrede summa, nemlig for 995 rigsdaler, og ikke bevises ham igen at være udløst, det og befindes sagen i seks uger at være opsat, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte tre gårde og gods jo bør Jørgen Grubbe for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indførsel for sin tilbørlige dommer rykket.

(87)

** var skikket velb Knud Sørensen til Tredje hans visse bud Erik Christensen i Degnbol med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jørgen Jensen i Herborg, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han til Bølling herredsting

22/10 sidst forleden dømt har imellem Knud Sørensen og Gregers Pedersen i Engsig for noget hø, han har slået ham fra og bortført af hans eng efter syn og vidnesbyrds lydelse, og ikke Jørgen Jensen har anseet hans synsvidne, som har vidnet på længelse og breddelse på samme eng, ej heller hans vidner, som har vidnet på 30 års brug til Tredje: så og efterdi samme dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det dig bør, og efterdi bemeldte synsmænd har synet samme sten og skel, som ikke med ejers brev bekræftes, det ikke heller er bevist Gregers Pedersen til samme ejendom at være berettiget, da finder vi efter sådan lejlighed samme synsvidne magtesløs at være.

(89)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks til Haraldskær, for nogen ukvemsord, eftertale og skælden, hun skal have haft om ham for ting og dom på Tørrild herreds ting, endog han hverken var til stede eller gav hende nogen årsag til i nogen måder, og endog han til herredsting har været begærende, om hun ikke var pligtig sådanne hendes skælden at bevise eller derfor at stå til rette, da har herredsfogden sagen for sin overdommer indfunden: så og efterdi for os i rette lægges en beseglet tingsvidne, det fru Sofie Friis inden tinge har sagt, det Johan Brockenhuus var en tyran, en prakker og en djævelskrop, hvilke ord hun en part har benægtet, en part deraf til tinge såvel som nu i sin skriftlige indlæg vedgår, og herredsfogden fordi sagen for sin overdommer har indfunden, ved vi ikke den hans dom at imod sige, men hvem påskader for sin tilbørlig dommer at indkalde, og der at gås om hvis ret er.

(92)

** var skikket velb Laurits Pogwisch til Skrumsager på hans tjener Karen Nielsdatter, som tjente der sst, hendes vegne hans visse bud Poul Jacobsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jep Lauritsen, født i sønder Bork, for et opsigelse tingsvidne han 31/8 sidst forleden til Ringkøbing byting under et skin ved en ulovlig udflugt sig til behjælpning forhvervet har, hvori han sin borgerskab, som han lang tid haft har, skulle have opsagt, og han sig med samme vidne ville befri og gøre udflugt for hvis tiltale, bemeldte gode mand kan have til ham for han, des midlertid han var borger der sst, har beligget fornævnte hans tjener, som var betroet lås og lukke til hans gods og gode, des uanseet han tilforn, førend han samme opsigelse gjort har, ved endelig dom af Ringkøbing byting tildømt for samme sin gerning at stande til rette, eller sig derfor ved lov at værge: så og efterdi det befindes Karen Nielsdatter 31/5 til Nørherreds ting at have sigtet og beskyldt Jep Lauritsen for hendes barnefar, hvilket hun og til Ringkøbing byting 17/8 har bekræftet, han og her til landstinget 15/8 er tilfunden sig at forværge, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opsigelse vidne bør at komme Jep Lauritsen til befrielse på sin lov at edle til Ringkøbing byting, som da hans værneting var, men fornævnte uendelige bytings dom, såvel som Frands Pedersens dom, derpå funderet er, og den lovsed, derefter drevet er, ingen magt at have, men efterdi Morten Pedersen i sine to domme har tildømt Jep Lauritsen efter gårdsretten at stande til rette, endog ikke er bevist ham at have tjent på Skrumsager, da bør samme dom ikke deri at komme Jep Lauritsen til nogen forhindring.

(97)

** var skikket velb fru Sofie Friis til Haraldskær hendes visse bud Mads Christensen i Knabberup og havde stævnet Peder Jørgensen og Mads Jensen, tjenende på Lerbæk, for et usandfærdigt vidne, de til Tørrild herredsting 26/5 sidst forleden vidnet har, idet at de har vidnet, at der ingen andre svin været indtagen på Lerbæk andre end seks svin, nogle synsmænd har om vidnet, endog fornævnte synsmænd ikke har vidnet om hendes eller hendes tjeneres svin, som Johan Brockenhuus hos sig har, og har selv vedgået, hvilket vidne ved dom her af landstinget 5/12 sidst forleden er ved magt kendt: så og efterdi det befindes Peder Jørgensen og Mads Jensens vidne tilforn at have været hid stævnet, og den da ved uendelig dom er stadfæst, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den vores dom at forandre, eller videre derom at dømme, end bemeldte landstings dom bemelder og medfører.

(99)

13/2 1639.

** var skikket Maren Pedersdatter i Vejle og havde hid kaldt sandemænd af Holman herred, om manddød at sværge over Hermand Kock, skovrider i Vejle, for Laurits Jørgensen Skøt, barnfødt i Middelfart, han på hellig tre kongers aften sidst forleden skal have skudt i hans højre ben ved knæskallen, og af samme sår og skade 8/1 dernæst efter er død bleven, og først fremlagde Maren Pedersdatter efterskrevne tingsvidne af Holman herredsting 28/1 sidst forleden, Hans Nielsen Bunde, tjenende Hans Hansen i Vinding, med flere at have vidnet, at på hellig tre kongers aften sidst forleden kom de over Vinding mark, og da kom Laurits Skøt gående imod dem på adelvejen og havde en bøsse på sin aksel, siden mødte Hermand Kock i Vejle dem og spurgte dem om samme karl, og så gik han flux efter ham, og siden gik de efter og ville se, hvad ende det kunne få, og da de kom til dem, stod Laurits Skøt på adelvejen og støttede sig på sin bøsse, og da var han skudt, og Hermand Kock sagde til ham, nu har du fået det, jeg længe har lovet dig: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Hermand Kock manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Laurits Skøt, han dræbte og ihjelskød, eftersom de sagde dem selv sandhed derom at have udspurgt og forfaret.

(103)

** var skikket Laurits Nielsen, borger i Vejle, hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter 14 dages opsættelse at have stævnet Karen, salig Jens Sørensen Hjuler fordum borger i Vejle, hans efterleverske der sst, og hendes børn Søren Jensen, Peder Jensen, Maren Jensdatter, Mette Jensdatter, Anne Jensdatter og Margrete Jensdatter med deres lovværge for endelig dom, han agter her til landstinget at lade forhverve og over dem tage beskrevet, anlangende et pant og indførsel, han skal have indfriet i den hus, grund og jordsmon, som Laurits Nielsen nu påboer, og derpå til bytinget hændet dom, at det skal være ham efter vurdering og tilbud tildømt for ejendom, hvilken dom han formener nu her til landstinget efter KM forordning bør at konfirmeres. og nu fremlagde Oluf Nielsen efterskrevne dom af Vejle byting 23/8 sidst forleden, og da for fogden at være fremlagt et pantebrev, som indeholder Jens Sørensen Hjuler kendte sig skyldig at være Simon Munk, da rådmand sst, 100 rigsdaler og 50 sletdaler at betale Simon Munk til påske 1627, og derfor pantsatte Jens Sørensen Simon Munk og hans arvinger hans hus og gård, han da iboede, liggende i vejle i Nørregade imellem Jørgen Snedkers hus på den sønder og salig Niels Knudsens ---- hus på den nør side. dernæst at være fremlagt et vidne til fornævnte ting 15/2 da næst forleden, som indeholdt Simon Munk da at have opdrager fra sig og sin hustru Bodil Pedersdatter og til Laurits Nielsen hans hustru Dorte Knudsdatter al den pante rettighed, han har i Jens Sørensen Hjulers hus, grund og jord: da efterdi det befindes sagen tilforn at

have været hid stævnet, og den da tid efter anden i seks uger er optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere ophold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme bytings dom at sige, men fornævnte hus, grund og jord Laurits Nielsen at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og pantet rykket.

(106)

** var skikket Henrik Ravn i Børkop med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Mikkel Sørensen i Tolstrup for en skøde, han ved sin fuldmægtig Hans Jørgensen Hår i Starup skal have gjort til Brusk herredsting til Christen Jensen, barnfødt i Herslev, og hans datter Johanne Mikkelsdatter på den halve bondegård, han iboer, uanseet Mikkel Sørensen tilforn om en ejendoms anpart af samme gårds grund har i pant sat til Henrik Ravn, i hvilket pantebrev Mikkel Sørensen har sig til forpligtet ikke at skulle være mægtig samme gård at bort sælge eller afhænde imod Henrik Ravns vilje og minde, førend han blev lovlig udløst og betalt, og ikke Mikkel Sørensen samme sit pantebrev og forpligt har ville efterkommet, men Henrik Ravn ganske uvidende uden al lovlig kald og varsel gjort samme skøde imod sin hustru og andre børns vilje og minde, formener Henrik Ravn sig derfor stor uret at ske, efterdi pantet ikke er ham fraløst, desligeste formener sin søster, Mikkel Sørensens hustru, Dorte Mikkels derved og at ske forkort, efterdi hendes bønderejendom imod hendes vilje og minde bortskødes af hendes husbond til en fremmed, ikke agtende han ingen videre ejendom har, som hun derimod kan ske nogen fyldest i. nu mødte Christen Jensen i Tolstrup og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 3/9 1637, indeholdende at Hans Hår i Starup på Mikkel Sørensens vegne i Tolstrup, Niels Tomasen i Erritsø på hans hustru Birgitte Jepsdatters vegne, Niels Jensen i Pjedsted på hans egne og på hans to søstre Maren Jensdatter og Anne Nielskones vegne i Bredstrup solgte fra dem og deres arvinger og til Christen Jensen Herslev og hans formodende fæstemø Johanne Mikkelsdatter i Tolstrup al så meget lod og anpart, som de har arvet eller pantet ----, undtagen Mikkel Sørensens bror Niels Sørensens lod i samme ejendom, og derhos berettede, det han har kontraheret med Mikkel Sørensen, det han skal have hans datter til ægte, og tilmed udgive en stor summa penge i hans gæld, såvel som og unde ham og hans hustru deres ophold i gården deres livstid: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten venlig forligt og fordragen, så Christen Jensen lovede og sig til forpligtet, forinden fastelavn først kommende, at skal betale Henrik Ravn hvis pending, han har af samme gårds ejendom i pant for, og med førligste indlader sig i trolovelse og ægteskab med Mikkel Sørensens datter, og siden i alle måder holde den kontrakt, dem imellem er ganget, og dermed afstod Henrik Ravn al den beskyldning, han såvel som Mikkel Sørensen og hans hustru kunne have til samme skøde, så den skal blive i sin esse, og deres tvist dermed ganske at være bilagt.

(110)

** var skikket Peder Pedersen Murmand i Kørom med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Svend Jacobsen i Kisum med flere for en vidne, de til Ginding herredsting 23/8 sidst forleden vidnet har, anlangende nogen ord Peder Pedersen skulle have haft om Regina Nøglepige på Estvadgård, og skulle have sagt, Gud forbyde den hore skal længe så regere, hun skal ligevel snart få en skam færd derfra, den skands hore, og ikke han har navngivet nogen, ikke heller i samme deres vidne har vidnet om nogen ved navn at være skældt på, hvilke ord han ikke er gestendig, men det ham af had og avind at være påvidnet: så og efterdi Svend Jacobsen, Christen Mortensen og deres medfølgere har vidnet efter Peder Pedersens ord og mundheld, som han ikke er bestendig, for tingsdom indgået, eller fra sig med brev og segl bebrevet, men højlig

benægter, og tilmed med Regina N undskylder, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller den dom og dele, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(113)

** var skikket Morten Nielsen Styvel i Jelling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Søren Olufsen sst for adskillige sankevidner, så og en dom, han ud af Jelling birks tingbog bekommet har, med hvilke vidner og domme han stræber Morten Nielsen Styvel efter ære og velfærd, uanseet en anden fornævnte vidne over ham har forhvervet, og samme sag er afsonet og forligt både hos sagvolderen og øvrigheden, så den sag ikke videre burde eller skulle komme ham til hinder eller skade i nogen måder, og ikke heller vedkommer Søren Olufsen i nogen måder: så og efterdi Søren Olufsen, Niels Olufsen og Hans Lauritsen deres vidner, en part er vidnet om rygte og tidende, og ikke om deres egen vitterlighed, de og en part ikke har vidnet på fersk fod, Kirsten Peders sigtelse ikke heller er bevislig gjort, Christen Hansen i Hørup hans vidne ikke heller fremlægges, dog sagen i seks uger har været optagen, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og dom magtesløs at være, men efterdi Jens Lauritsen og hans medbrødre udførlig har vidnet ved visse dag og tid, dem at have hørt på Jelling grandestævne i forsamling, at Morten Nielsen Styvel sagde til Søren Olufsen, at han var en tyv og havde stjålet mere end han, og intet derimod fremlægges, hvormed Morten Styvel kan bevise, sig ikke slig ord at have haft, som på ham vidnet er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme deres vidne at sige, og efterdi fogden har dømt Morten Styvel til tyv, som ikke er hans dom, da bør den hans dom ikke at komme Morten Nielsen Styvel til forhindring.

(118)

** var skikket velb Iver Krabbe til Albæk, KM befalingsmand på Mariager kloster, hans visse bud Hans Nielsen Drostrup og havde stævnet Peder Bille til Revstrup, for at eftersom han til mageskifte har tilskiftet Iver Krabbe en gård i Vendsyssel i Voer sogn, kaldes Togård, efter hans udgivne skødes indhold, hvilken gård Iver Krabbe, formedelst gode mænds indførsel, ikke har kunnet blive mægtig at bekomme eller følgagtig, formener derfor Peder Bille pligtig er igen at vederlægge Iver Krabbe så godt jordegods efter gode mænds taksering, hvorover Peder Bille derfor dom til Tørrild herredsting er overgangen: da efterdi for os fremlægges Peder Billes udgivne mageskiftebrev, det han iblandt andet har tilskiftet Iver Krabbe samme gård Togård med sin landgilde og herlighed, og med ridemænds brev bevises, samme gård tilforn til en anden i Peder Billes gæld at være udlagt, så Iver Krabbe fordi ikke kunne blive den mægtig, men begærer derfor vederlag, Peder Bille og i hans skriftlige indlæg selv tilbyder at ville gøre udlæg, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der gangen er, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo bør at vederlægge Iver Krabbe med så meget og godt ejendom igen imod fornævnte Togård, og fordi tilfinder velb Christen Lange til Tjered og Jacob Seefeld til Ovegård, som Hans Nielsen på Iver Krabbes vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre Iver Krabbe vederlæg af Peder Billes jordegods, sker dem der ikke fyldest, da Iver Krabbe i bemeldte tilbudne gods og anden Peder Billes jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for fornævnte Togård efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(120)

13/3 1639.

(ingen dommer. hører PB)

27/3 1639.

** var skikket Oluf Christensen i Almstok og havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred, manddød at sværge over Keld Jørgensen, som havde sit tilhold i Fitting, for Oluf Christensens søn, Christen Olufsen, han 21/2 sidst forleden om natten med en værge skal have dræbt, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Jerlev herredsting 13/3 sidst forleden, som indeholder Bend Snedker i Vandel med flere at have vidnet, at de så og hos var i Oluf Christensens hus og stue torsdag aften 21/2 sidst forleden, da samme tid så de, at Keld Jørgensen i Fitting kom gående ind i stuen med en dragen værge og talte aldrig et ord til nogen menneske, og så gik Keld Jørgensen hastig frem og stak til salig Christen Olufsen i livet og brystet, som han stod på gulvet, så han styrtede straks ned på jorden død, og ikke de hørte nogen ord eller tale imellem dem: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Keld Jørgensen manddød over og fra hans fred for sagesløs mand, Christen Olufsen, han ihjelstak, eftersom de selv sandhed havde udspurgt og forfaret.

(121)

** var skikket Gregers Pedersen Lilleballe i Kolding på Søren Christensen, borger sst, hans vegne og gav til kende, det Søren Christensen i dag måned forleden af Jens Bang, borger i Ålborg, var hid kaldt, og sagen til i dag er bleven optagen, og nu bød Gregers Lilleballe på Søren Christensens vegne i al rette. så mødte Jens Jacobsen i Ålborg på Jens Bangs vegne og berettet, det han ikke havde samme opsættelse til stede at i rette lægge, men Jens Bang at være rejst udenlands: da efterdi det befindes Søren Christensen af Jens Bang at være hid kaldt, og sagen til i dag optagen, og ikke Jens Bang eller hans fuldmægtig samme opsættelse fremlægger eller Søren Christensen sag gives, da finder vi efter sådan lejlighed Søren Christensen for samme opsættelse kvit at være, og Jens Bang at igen give ham hvis billig kost og tæring, han derpå har ladet anvende.

(122)

** var skikket Poul Vintersen i Skærup med en opsættelse her af landstinget 13/3 sidst udgangen, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Pedersen Boelsmand i Skærup for nogen klager og sigtelse, som hans hustru Gertrud Jenskone skal have gjort på Poul Vintersen for nogen slag og skade, hun ham for beskyldt, han skal have gjort hende for mere end år og dag siden, som dog ikke straks efter med syn og vidner har bevist, hvilke klager, sigtelser, vidner, kundskab og syn alle skal være forhvervet bag på landstings endelige dom i samme sag 18/7 sidst forleden, hvilke fornævnte vidner, syn og sigtelse da her er underkendt, formener fordi alle bagvidner, sigtelser, klager, syn, såvel den dom, derefter drevet er, bør magtesløs at være: så og efterdi det befindes Jens Pedersen tilforn sagen med klage, syn, vidner og dom at have procederet, hvilken forfølgning her til landstinget ved endelig dom er underkendt, og Jens Pedersen dog på ny igen sagen har oprippet, og samme vidner, klage, syn og dom forhvervet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bagvidner og forfølgning, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Jens Pedersen pligtig at igen give Poul Vintersen til kost og tæring fire rigsdaler.

(126)

** var skikket Gertrud Jørgensdatter, salig Tomas Terkildsens, i Ødsted hendes visse bud Gregers Lilleballe i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Søren Bull i Follerup, Henrik Ravn i Børkop og Hans Ravn i lille Velling for et vidne, de til Holman herreds ting 21/1 sidst forleden vidnet har, anlangende et skadesløs seddel, Søren Hår på Nebbe, herredsfoged i fornævnte herred, som den tid var Gertrud, salig Tomas Terkildsens værge og forsvar, til Peder Ravn i Skærup udgivet har, på hendes forrige søn Axel Ganzes vegne, den tid skiftet stod i Ødsted efter hendes salig husbond Tomas Terkildsen 16/9 1635, for han i sin fædrene arv skulle annamme Hans Jepsen i Kolding hans brev, lydende på 45 sletdaler, hvilket hun inden tinge ved hendes højeste ed benægtet har, at det aldrig har været med hendes vilje og samtykke, samme seddel at være udgivet af ham: så og efterdi Henrik Ravn og hans medbrødres vidne med Søren Hårs udgivne seddel, de om vidnet har, i sig selv bestyrkes og bekræftes, han og i hans underskrevne indlæg tilstår, sig samme seddel efter Gertrud Jørgensdatters begæring, som hendes værge, at have udgivet, og intet imod samme vidne fremlægges, hvormed det kan tilbage drives, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(128)

** var skikket Jens Nielsen i Tjæreborg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen i Novrup for en dom, han til Skast herreds ting 9/5 1637 skal have forhvervet, som han formener en del med vrang undervisning at være sket, i hvilke dom Peder Jensen, som ret eftermålsmand, skal være tildømt åråds bøder, som Poul Terkildsen i Sadderup skulle udgive for sine medfølgere til salig Jep Jensens død, uanseet samme sag på børnenes vegne af deres oldefar og rette lovværge tilforn, dem til bedste, for dobbelt bøder var aftinget: så og efterdi herredsfogden i sin første dom har tildømt Poul Terkildsen samme åråds bøder til Peder Jensen at udlægge, endog med tingsvidne var bevist, Niels Olufsen, som var børnenes morfar og næste værge, dem tilforn at have annammet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den dom, derpå funderet, såvel som de deler, derpå drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(131)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Christensen, Mette Hansdatter og Ursula Mortensdatter på Haraldskær for et vidne, de til Tørrild herredsting 19/5 sidst forleden vidnet har, at den næste måned efter sankt mikkels dag da sidst forleden da lod velb fru Sofie Friis til Haraldskær brænde 12 svin til Knabberup, og hende endnu rester 7 af samme svin, som er hendes og hendes tjeneres, som blev brændt med fru Sofie Friises brænde og navn, som blev optagen til Lerbæk, endog med tingsvidne og andre dokumenter bevises, samme deres vidne løgnagtig at være: så og efterdi det befindes hovedsagen om samme syn, vidnerne om formelder, for KM og Danmarks råd til første herredage at være indstævnet, da ved vi ikke på fornævnte vidner at dømme, førend sagen der bliver ordelt, og hvem siden påskader, da at gå derom hvis ret er.

(132)

** var skikket Peder Bille Ovesen til Brandbjerg hans visse bud Morten Pedersen Jyde med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for to domme og et delsvidne, dateret 29/7, 19/8 og 23/9 1637, med hvilke domme og delsvidne han formener sig storlig at være forurettet, idet han skal have dømt ham til at lide som for uhjemlet og bøde sine tre mark, uanseet at hvis syn, vidner eller hjemmels brev, som for ham har været i rette, ikke er så endelig eller nøjagtig, så han burde så pludselig slig domme derefter at have udstedt: så mødte Peder Brodersen på Christian Rantzaus vegne og afstod samme domme og deler, i sagen gangen er, så vidt de Peder Bille vedkommer, og efter sådan lejlighed bør de ikke at komme ham til hinder eller skade i nogen måder.

(133)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en vurdering han 7/6 sidst forleden med Jens Lauritsen i Jelling og Mads Mortensen i Jennum har gjort i Mads Christensens bo i Knabberup til Christen Madsen i Rue på velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, til Haraldskær hendes vegne efter et delsvidnes lydelse, hvilke vurdering og delsvidne han formener ikke så lovlig og ret at være, efterdi der ikke skal være gangen nogen dom for samme dele og vurdering efter KM forordning: så og efterdi det befindes fru Sofie Friis efter delsbrev at have annammet vurdering i Mads Christensens bo for den gæld, han hende efter hans brev og forpligt pligtig var, og ikke bevises Johan Brockenhuus tilforn i samme løsøre at være indlagt eller berettiget, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Johan Brockenhuus at være mægtig på samme vurdering at tale.

(135)

** var skikket Jep Nielsen Smed i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Poul Andersen i Velling, Jens Andersen i Smidstrup, gammel Hans Hansen i Velling, Mads Bull og ung Hans Hansen sst for et vildig bagvidne, de skal have vidnet med deres svoger og frænde Hans Koed i Velling 21/1 sidst forleden, formeldende at Hans Koed skulle have noget vederlags bondejord i Jep Smeds krongårds enghave, uanseet Jep Smed med nøjagtig tingsvidne har bevist, at der ikke er indhegnet eller hævdet, siden marken er bleven lignet og rebet, som er 60 år forleden, og altid siden er fulgt til samme krongård i rolig hævd og brug, ulast og ukæret i alle måder: da efter flere ord dem imellem var, indgav Jep Smed og Hans Koed samme deres tvistige sager på fire dannemænd, Hans Koed på sin side til betroede Peder Ravn i Skærup og Jens Lauritsen sst, og Jep Smed tog Hans Ravn i Velling og Jørgen Mogensen sst at komme på åstederne forinden påske først kommende og i lensmandens fuldmægtigs overværelse gøre Hans Roed nøjagtig udlæg i det mageskifte jord, han tilforn har haft, efter den gamle skiftebrev, imod hvis engjord den gamle skiftebrev har ham tilholden i Jep Smeds enghave, og dermed gøre til endelig ende, så de nu straks de hjemkommer lensmanden skal til kende give.

(138)

** var skikket Peder Jensen i Ulkind med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Pedersen i Nørskov med flere for nogen vidner,

de til Tørrild herreds ting vidnet har, at Peder Jensen skulle have sagt til hr Niels Pedersen i Ringgive i Peder Mikkelsens gård i Ulkind 29/7, de var til barsel, at havde han sagt de ord til hans husbond, som han havde sagt til ham igen, da havde han sagt som en tyv og skælm og som ingen ærlig præstemand, hvilke ord Peder Jensen benægter aldrig at have sagt til hr Niels, men Peder Clausen, Jens i Nørskov, Søren Olufsen og Christen Lauritsen at have været i bordag med Peder Jensen efter klagens indhold, og derfor ville Peder Jensen af had og avind ham hans mund fravidne. endnu fremlagt efterskrevne tingsvidne af fornævnte ting bemeldte år og dag udgangen, Peder Mikkelsen i Ulkind med flere at have vidnet, at Maren Jepsdatter, Peder Jensens hustru, i Ulkind hendes brødre Jens Jepsen og Knud Jepsen, barnfødt i Hammerum herred i Tjørring by, ikke var nærværende til stede i Ulkind om sankt olufs dag om aftenen næst forleden den tid, den parlament skete med Peder Jensen i Ulkind. derimod havde hr Niels Pedersen med en opsættelse her af landstinget i dag måned stævnet Peder Jensen for en klage, han efter en skriftlig seddel, til Nørvang herreds ting 21/8 1638 på hr Niels og hans stedsønner Claus Clausen og Peder Clausen samt Kirsten, hr Nielses i Ringgive, med flere for de skulle have overfaldt ham, og med mange hug og slag slagen ham og sønderreven hans klæder: så og efterdi Jens Iversen, Christen Lauritsen, Søren Olufsen, Peder Mikkelsen og deres medfølgere har vidnet efter Peder Jensens ord og mundheld, som han ikke er bestandig eller for tingsdom indgået, anlangende en Peder Jensens skælden og trussel, det ikke heller er bevist ham nogen gerning med samme bøsse at have gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne deri, såvel som de domme, derpå funderet er, så noksom, at de burde nogen magt at have men magtesløs at være, men belangende hvis de har vidnet om Peder Jensens parlament, det han har overfaldet godtfolk og dem stødt, slaget og ilde medfaret, og i så måder om den synlig gerning, de har seet ham gøre, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, ikke så at være sket, da ved vi ikke samme vidner i den punkt at imod sige eller magtesløs dømme, men efterdi Peder Jensens klage, syn og sigtelse ikke udførligen er bevislig gjort, eller i dem selv og med hans forhvervede vidner stemmer overens, fornævnte vidnesbyrd og en part er vildige, ham til befrielse at have vidnet, og en del efter hr Nielses ord, som han ved sin ed benægter

da kunne vi ikke kende samme klage, syn, sigtelse og vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men efterdi Peder Jensen beskyldes for ærerørige ord, han hr Niels skulle tilsagt, og herredsfogden har tildømt ham for sådanne ærerørige ord at stande til rette, som ikke var hans dom efter KM forordning, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom, såvel som den dele, derefter drevet er, ingen magt at have.

(150)

** var skikket Laurits Nielsen i Flyndergård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Mikkel Lauritsen i Sodborg, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til fornævnte herredsting 9/7 sidst forleden på ham dømt og afsagt har, og tildømt Laurits Nielsen at være i hans husbonds vilje og minde, for han skulle have gjort imod hans borgen, som han skulle have sat hans husbond velb fru Birgitte Brahe til Bækmark, og derefter udstedt dele over ham for en okse og siden derefter tagen med nam en okse fra ham for samme borgen, og ikke skal være bevist for fogden, det han samme borgen har forbrudt i nogen måder, og ikke heller de skal have søgt hans bo med nam men ude på marken tagen fire okser, hvorfor Laurits Nielsen formener samme dom og dele ulovlig og uretfærdig at være dreven og bør fordi magtesløs at blive. i lige måder stævnet Mikkel Lauritsen for to endelige domme, han til fornævnte ting på Laurits Nielsens ære og lempe 15/10 1638 dømt har, Laurits Nielsen at straffes for en løgner og en falskner, anlangende en benægtelse, han imod en lovlig vidne til Skodborg

herredsting gjort har for en seddel, Laurits Nielsen skulle have skrevet en anden mands hånd under, uanseet det ikke endnu er bevist det hans hånd at være: så og efterdi for herredsfogden ikke udførlig er bevislig gjort, Laurits Nielsen sin borgen at have forbrudt, og han dog har tildømt ham at være i hans husbonds minde, da kunne vi ikke kende samme dom, såvel som den dele og nam, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have. i lige måder efterdi Mikkel Lauritsen i de andre to domme har dømt Laurits Nielsen til falskner og løgner, som er hans ære angældende, og fordi ikke hans dom men imod KM forordning, da finder vi samme to domme magtesløs, og herredsfogden Mikkel Lauritsen at give Laurits Nielsen til kost og tæring ti rigsdaler. sammeledes efterdi der ikke befindes nogen dom for den anden dele over Laurits Nielsen for en løgner at være udgangen, ej heller bevist ham samme tønde øl at være pligtig at udgive, Maren og Lisbet Madsdøtres vidne og findes vildig, deres egen far til behjælpning at være vidnet, da kunne vi ikke kende samme vidne, såvel som fornævnte to deler så nøjagtig, at de bør nogen magt at have. fremdeles efterdi Christen Miltersen har vidnet efter Laurits Nielsens ord, det han ville købt ham til at vidne løgn, hvilket han ikke er gestendig, ved vi ikke hans vidne deri at følge, men belangende fornævnte seddel, Christen Miltersen har om vidnet, det Laurits Nielsen ham skulle have antvordet, og Laurits Nielsen beskyldes at have skrevet og underskrevet i Jens Christensens navn, og med tingsvidne bevises Laurits Nielsen, der han for ting og dom er tilspurgt om samme seddel, har han vedgået, at det vel kunne være muligt, han kunne have skrevet den en tid lang siden, men han kunne ikke huske, når det var, han og har vedgået, at han ikke mente Jens Christensen med samme seddel, så Christen Miltersens vidne i så måder med Laurits Nielsens egen ord, såvel som fornævnte seddel, nu i sig selv er fremlagt, bestyrkes og bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i den punkt imod Christen Miltersens vidne at sige eller magtesløs dømme.

(156)

** var skikket Mads Pedersen i Torbøl hans visse bud Gravers Nissen i Torbøl med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Christen Jensen i Hallum og Else Jenskone sst for et vidne, de til Vesterherreds ting 12/11 1636 med Jens Christensens egen far og Else Jenskone hendes egen mand vidnet har, anlangende en ørte rug, Mads Pedersen i Torbøl og hans konesøn Jens Nielsen skulle have hentet af Jens Christensen i Hallum til rente af ti daler i 3 år, hvilken rug Mads Pedersen samme tid gav Jens Christensen kvittants på: så og efterdi for os i rette lægges Mads Pedersens forseglede kvittants på samme ørte rug, og ikke Gravers Nielsen ville vide den for falsk eller urigtig, så samme vidner med Mads Pedersens udgivne kvittants bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, ej heller fornævnte kvittants at sige eller magtesløs dømme.

(158)

** var skikket Henrik Ravn i Børkop med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Nielsen i Pugdal for nogen hjemgjort bænkebreve og købebreve, han lader sig af berømme at have bekommen af en soldat, ved navn Jens Andersen Munk, på en ejendoms anpart, Jens Andersen har arvet i en bondegård i Skærup, Hans Mikkelsen iboer, med des tilliggende jorder og boliger, Jens Pedersen iboer, dermed at ville forvende og forsnilde Henrik Ravn fra sin retfærdige gæld og penge, Jens Andersen ham pligtig er, eftersom han ikke ved andre middel samme sin gæld kan søge end ved indførsel på samme gods: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og den dog tid efter anden i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning,

og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme købebrev magtesløs at være.

(159)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk på hans tjeneres vegne hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Mads Christensen i Knabberup for en paskvil eller håndskrift, i en klage befattet, som han med egen hånd har skrevet og underskrevet, over nogen af hans tjenere og folk deres ære og lempe for nær: så og efterdi for os i rette lægges Mads Christensens klage, med egen hånd skrevet og underskrevet, hvori han på adskillige steder anmoder Jens Clausen og Mikkel Skøt for forræderi og uærlig gerning, hvilke er deres lempe for nær, og ikke han samme sine ærerørige ord og klage har bevist, og herredsfogden fordi har tildømt ham derfor at stande til rette og lide som vedbør, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at imod sige, men Mads Christensen at blive den samme mand, han Jens Clausen og Mikkel Skøt tilmeldt har.

(162)

** var skikket Johan Wesseling, borger i Ringkøbing, hans visse bud Gregers Hvid, foged på Skærsø, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Jørgen Knudsen, Morten Panck borgmestre, Lyder Henriksen. Niels Andersen, Mogens Eriksen, Simon Christensen Sejrup, Poul Bertelsen og Søren Jørgensen Hår, rådmænd i Kolding, for en dom de til Kolding rådstue 10/12 forleden udstedt har imellem ham, som en forlover på hr Magnus Grunckerus af Kiel hans vegne på den ene og Ejler Qvitzow til Lykkesholm hans fuldmægtig Staffen Jensen på den anden side, hvilke deres dom de skal have funderet efter Staffen Jensens egen digt, og ikke skal være for dem lagt i rette hverken hovedbreve eller kvittantser, at hr Magnus Grunckerus skal have sig nogenlunde deri forseet at have oppebåret mere rente eller skadegæld, end han af sin principal har haft fuldmagt til at oppebære: så og efterdi det befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og da den tid efter anden i seks uger har været optagen, hvilken opsættelse findes påskrevet, lovlig at være forkyndt, og ingen nu er mødt samme rådstue dom at i rette lægge, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme rådstue dom magtesløs at være.

(163)

** var skikket hr Hans Bertelsen i Ansager hans visse bud Bertel Hansen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Iver Vind til Nørholm, befalingsmand på Lundenæs og KM øverste sekretær, for en bekendelse den gode mand på Koldinghus forhvervet har efter en misdæder, ved navn Anders Nielsen Mønter, som var fangen på Koldinghus og aflivet 14/1 sidst forleden i Lejrskov sogn, liggende i Anst herred, hans ord og bekendelse, hvori han med nogen ærerørige ord, hr Hans Bertelsen til beklikkelse, skal have påsagt, uanseet fornævnte fange på sin yderste afsked fra denne timelige liv samme sin bekendelse ved sin højeste saligheds ed siges at have benægtet og kasseret for hæderlige præstemænd og andre ærlige folk, som omkring stod på retterpladsen, der han nedsteg af vognen til galgen, som er bygget østen Hvolbøl. så mødte Peder Nielsen, slotsskriver på Lundenæs, på Iver Vinds vegne og fremlagde efterskrevne bekendelse, dateret Løgum birk 30/8 1638, som indeholder Anders Nielsen der da at have bekendt, hr Hans Bertelsen, sognepræst i Ansager, og hans bror guldsmed Peder Bertelsen har møntet adskillige penge for andre, der iblandt kejserens oberst, som lå på Riberhus i

krigstiden: så og efterdi det befindes Anders Mønter, som samme bekendelse gjort har, at have været en misdæder, som for sin udediske gerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld ikke står til troende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme hr Hans Bertelsen på hans rygte og navn til hinder eller skade i nogen måder.

(165)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær hans visse bud Niels Terkildsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, formedelst han har fundet ham fra syn til sin egen grund, vidner og klage, han ville lade forhverve og tage beskreven, om at de nørre Vilstrup mænd har ulovlig imod hans hjemmel og minde pløjet, sået og harvet i hans mark, item volddrevet den, som erfares af efterskrevne domme og vidner af Tørrild herreds ting 7/7 og 21/7 1638: så og efterdi det befindes KM befaling til gode mænd at være udgangen, samme åsteder at besigtige, og ride og gøre ret markskel, som det sig bør, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i samme sag at dømme, førend KM befaling bliver efterkommet, som det sig bør.

(168)

** var skikket velb Erik Bille til Kærsgård hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Tomas Jensen, som boede i Skovsbøl, for han 6/6 sidst forleden har understået sig, sig selv til behjælpning, og svoret sig kvit for hærværk imod de andre syv sandemænds ed og tov, endog noksom har bevist at Erik Bille var så af Tomas Jensen nedbrudt, at han må dele hærværk lovlig: så og efterdi for sandemænd er bevislig gjort, Tomas Jensen sin gårds fæste til herredsting og landsting er fradømt, hvilken dom af KM og rigens råd er konfirmeret, og Tomas Jensen dog gården har besiddet, og fordi af de syv sandemænd er hærværk over svoret, så deres ed ved endelig dom er stadfæst, og Tomas Jensens enige ed er magtesløs dømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Tomas Jensen jo for samme sin ed bør fældet at være.

(170)

** var skikket Henrik Ravn i Børkop med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Jens Andersen Munk, barnfødt i Skærup, for 37 sletdaler, som han skal tilkomme at erlægge og betale til Henrik Ravn efter hans egen forpligt og voldgifts afsigelses indhold, eftersom sagen her fra landstinget skal være hjemfunden, formedelst Jens Andersen for nogen tid siden skal have afhændet til Henrik Ravn en anpart i en bondegård i Børkop, på hvilket køb han skal have oppebåret en sabel og bidsel, og han dog siden en anden samme ejendom skal have afhændet, så Henrik Ravn derover har lidt bekostning og skade, hvorfor Jens Munk til hjemting er tildømt samme penge at betale eller at lide indførsel, hvilken dom Henrik Ravn formener her til landstinget at konfirmeres. herhos fremlagde Henrik Ravn efterskrevne tingsvidne af Holman herredsting 26/8 1633, som indeholder Jens Andersen Munk, barnfødt i Skærup, at have solgt fra sig og sine arvinger til Henrik Ravn, hans hustru og arvinger al den anpart, som han var arvelig tilfalden i den bondegård i Børkop, Jørgen Nielsen iboer, desligeste i det bol, Anders Pedersen påboer: da efterdi for os i rette lægges Jens Munks udgivne skadesløs forpligt, såvel som og voldgiftsmænds afsigelse og Henrik Ravns underskrevne opskrift på samme skadegæld, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, såvel som

og nu her til landstinget i seks uger optagen, så vi deri ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jens Munk jo er pligtig samme fordrede skadegæld til Henrik Ravn at betale, og fordi tilfinder Anders Munk i Andkær bondegård og Peder Ravn i Skærup i herredsfogdens nærværelse at gøre Henrik Ravn udlæg i Jens Munks løsøre eller jordegods, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(172)

** var skikket Søren Bull i Follerup hans visse bud Henrik Ravn i Børkop med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet hr Berent Fahlenkamp i Pjedsted, herredsprovst i Holman herred, for 50 sletdaler med sin rente og interesse, han er ham pligtig på sine datterbørn Maren Hansdatter og Birgitte Hansdatters vegne af lånte penge, han deres mor med sin husbond forstrakt har på et stykke eng. herhos fremlagde Henrik Ravn efterskrevne tingsvidne af Holman herredsting 13/5 1633, som indeholder Hans Pallesen i Hvilsbjerg kendtes skyldig at være Søren Bull 200 sletdaler, og derfor pantsætter ham efterskrevne eng: da efterdi for os i rette lægges Hans Pallesens udgivne pantebrev på samme eng på 200 sletdaler, og dersom deri skulle findes nogen skade, skulle Søren Bull have sin opretning med nam og vurdering i Hans Pallesens gård uden al modsigelse, og med tingsvidne bevises samme eng at være vurderet for 100 rigsdaler, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget, som for er rørt, sagen og siden her til landstinget i seks uger har været optagen, så deri ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Søren Bull jo efter Hans Pallesens forpligt bør at have udlæg i samme gård for 50 daler, og fordi tilfinder Anders Munk i Andkær bondegård og Peder Ravn i Skærup med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger i herredsfogdens nærværelse at gøre Søren Bull udlæg bemeldte ejendom for samme rest efter KM forordning, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(176b)

** var skikket velb Hans Krabbe til Søgård hans visse bud Houli Nielsen i Bandsbøl på den ene og havde stævnet Jens Nielsen i Bandsbøl, Anne Jenskone og Anne Jensdatter på den anden side for en vidne, de til Hind herreds ting 7/2 vidnet har, lydende hans tjener Houli Nielsen skulle have været i deres gård 29/10 og med dem haft nogle ord, som Jens Jensen gik og røgtede sin fars heste, og Anne Jenskone og Anne Jensdatter sad og malkede deres køer, tagen i sin lomme og optagen nogle rigsdaler og lagt i Anne Jenskones højre hånd, hvilke vidne de ved deres højeste ed med oprakt finger har bekræftet og vidnet til tinge efter recessen, hvilket vidne han mener usandfærdigt at være, og samme vidne hans tjener Houli Nielsen ved hans højeste ed og sjæls salighed benægter, og hans tjener Houli Nielsen samme dag var i Varde med hans egne heste og vogn, der den sidste mønstring stod, og formener han samme vidne usandfærdigt at være og bør derfor magtesløs at være: så og efterdi Jens Jensen og hans medbrødres vidne er vildig, Jens Christensens egen hustru og børn, samme sigtelse ej heller formelder om nogen gerning, Iver Envoldsen og hans medfølgeres vidne og er vidnet efter sagden, og ikke om deres egen vitterlighed, såvel og Houli Nielsens vidne, han i hans egen sag vidnet har, Jens Olufsens og hans medbrødres vidne ikke heller er vidnet på fersk fod, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner på begge sider magtesløs at være, og efterdi herredsfogden har tildømt Jens Christensen bemeldte Karen Houlis for sådan påtale enten åbenbarlig at sigte eller årsage, eller derfor at lide tiltale, endog ikke for ham er bleven bevist, Jens Christensen hende nogen uærlig sag at have tillagt, da bør den hans dom ingen magt at have, og Jep Nielsen at give Jens Christensen til kost og tæring 5 sletdaler.

(181)

10/4 1639

(Peder Bertelsen ene)

24/4 1639.

(Peder Bertelsen ene)

8/5 1639.

(Peder Bertelsen ene)

22/5 1639.

(Peder Bertelsen ene)

5/6 1639.

(Peder Bertelsen ene)

19/6 1639.

(182)

** var skikket velb Vincents Bille til Valbygård hans visse bud Anders Christensen i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for 1500 daler in specie, Jørgen Munk er Vincents Bille skyldig og pligtig på jomfru Anne Grubbes vegne efter Jørgen Munks håndskrift og jomfru Anne Grubbes opladelses brevs videre formelding, hvilke 1500 rigsdaler Jørgen Munk endnu ikke har erlagt og betalt, hvorfor Anders Christensen på Vincents Billes vegne har ladet forhverve endelig dom over ham til Tørrild herredsting, hvilken han formener ret at være, og er nu endelig landstings dom begærende: så og efterdi det befindes sagen til herredsting alene i 8 dage at have været opsat, og Jørgen Munk sig besværger, ikke at have haft sine breve til stede, hvormed han sig imod samme tiltale skulle befri, da finder vi efter sådan lejlighed denne herredstings dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at ind komme, og fogden, når det for ham indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(183)

** var skikket Hans Mortensen Skøt, født i Bøgvad, og havde stævnet velb Ernst Normand til Selsø. KM befalingsmand på Koldinghus, for en bekendelse og kundskab, han 11/1 sidst forleden har ladet forhverve på Koldinghus af en misdæder, ved navn Anders Nielsen Pengemønter, som da var dømt fra livet, og pinlig skulle bleven forhørt, han da iblandt andet har bekendt, at Hans Mortensen skulle have tagen en sølvkande på Koldinghus og solgt præsten i Ansager, så og at han skal have skudt dyr og budt ham huden til købs, hvilken hans løgnagtige bekendelse han ikke udførlig har forklaret på

hvad sted, år, dag eller tid sådant skulle være sket, men med andre deres tilskyndelse af had og avind ham løgn påsagt, så bemeldte misdæders bekendelse ikke bør at komme Hans Mortensen på sin ære, gode navn, rygte eller livs fortabelse til forhindring eller skade i nogen måder: så og efterdi samme bekendelse befindes af en misdæder, som for sine misgerninger at være heden rettet gjort, hvis ord efter recessen ikke står til troende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bekendelse så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(184)

** var skikket Søren Jepsen i Gråsand med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Mikkel Christensen i Vestorp for en vidne, han 9/8 sidst forleden til Ginding herredsting på ham vidnet har, at han skulle have fordulgt noget af KM kvægtiende sidst forleden sommer, hvilke hans enige vidne Søren Jepsen ved sin højeste ed benægter, sig ikke at have gjort i nogen måder, som han formener, både præsten og kirkeværge ikke skal kan benægte eller påklage, at de jo har været i hans gård og retfærdig at have tiendet og annammet deres kvægtiende efter gammel vis og sædvane: da efterdi sagen findes over 6 uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og dom magtesløs at være.

(185)

** var skikket Jens Eskesen, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Christensen i gammel Stenum for en vurdering, han lader sig af berømme på den gård i Holstebro, som Jens Eskesen iboer, for 450 sletdaler efter to pantebreve, og samme gård til løsning har tilbudt, og efter fornævnte vurdering og tilbud forhvervet endelig dom til Holstebro byting på fornævnte gård 13/11 sidst forleden, at den bør ham for ejendom at følge og tilhøre: da efterdi sagen findes over 6 uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vurdering, tilbud og dom magtesløs at være.

(186)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Skivehus, på sin tjener Christen Jepsen i Staby kærgård hans vegne hans visse bud fornævnte Christen Jepsen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Søren Olufsen, byfoged i Lemvig, for en dom han til Lemvig byting 8/3 dette år afsagt har, at han ikke vidste at kunne dømme Iver Albretsen, borger og indvåner der sst, at lide nogen tiltale for 176 daler, han og hans hustru Maren Svendsdatter Christen Jepsen skyldig er efter deres to håndskrifter, efterdi Iver Albretsens fuldmægtig Simon Lauritsen der for ting og dom tilbød guld, enkende rigsdaler, fløjl, damask, silke, grovgrin og andre gode redelig varer for fornævnte summa pending efter dannemænds vurdering: så og efterdi ikke bevises samme tilbudne gods at have været til stede, byfogden ikke heller har søgt Iver Albretsen og hans hustrus bo efter forordningen, men dog Iver Albretsen for tiltale kvit dømt, da finder vi efter sådan den hans dom ingen magt at have.

** var skikket Anders Joensen i Gelballe med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet hr Jens Hundevad, Guds ords tjener til Kolding kirke, og Peder Sørensen

Skrædder sst for et vidne, de til Kolding rådstue 22/1 1630 vidnet har, salig Hans Iversen og hans hustru Maren Hanskone sst skulle have udlovet til Jens Pedersen Skibbygger, borger i Kolding, til medgift med Hans Iversens datter Maren Hansdatter 200 rigsdaler efter vidners formelding, hvilke deres vidne Anders Joensen på hans salig brorbørns vegne af Norge, som han er ret værge for, formener at være vidnet efter en død mand og hans arvinger, som salig Søren Joensens børn af Norge har en stor gæld hos salig Hans Iversen, som er med rigtig håndskrift at bevise, og ej heller de eller andre kreditorer har fangen lovlig varsel for vidner eller nogen proces. havde og stævnet Niels Bertelsen, forrige byfoged i Kolding, for hvis dom og indførsel han i den sag udstedt har, hans arvinger hr Christen i Vejen, Mads Dover i Ålborg, Vinter Bertelsen i Vejle, Margrete Bertelsdatter i Nakskov, om de ville have noget dertil at svare, disligeste stævnet Mogens Rasmussens arvinger, Maren Mogensdatter, Mette Mogensdatter, alle i Kolding, og Anne Mogensdatter i Horsens for hvis vurdering deres salig far med flere mænd gjort har. så mødte Jens Pedersen og fremlagde efterskrevne indførsel, dateret Kolding 23/4 1630, som indeholder Jens Pedersen Skibbygger har været indførsel begærende i den forfaldne gård, salig Hans Iversen med hans hustru tilhørte, som i forgangen fejdetid er meget ruineret, liggende i Kolding i Vestergade imellem sognepræstens residens ved den vestre og det ejendom, Hans Tilsen med hans hustru fordum iboede, ved den østre side: så og efterdi hr Jens Hundevad, Peder Sørensen og Maren Hanses har vidnet om Hans Iversens løfte, og ikke det med hans brev og segl bekræftes, for tingsdom indgået, ikke heller på fersk fod vidnet, men på en død mand, da han ikke vidste dertil at svare, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, såvel som fornævnte dom og indførsel, derpå funderet er, magtesløs at være.

(189)

** var skikket velb fru Elisabeth Då til Bavelse hendes visse bud Anders Christensen i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet velb Peder Bille til Revstrup for en summa penge, han hende skyldig og pligtig er efter hans forpligt, hvorpå han har forhvervet endelig dom til Tørrild herredsting, og er nu endelig dom her til landstinget begærende: da efterdi for os i rette lægges Peder Billes udgivne brev til fru Lisbeth Då på 520 kurant daler, og ikke bevises dem til fulde at være afbetalt, Peder Bille og selv vedgår derpå at være skyldig og tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig resten af fornævnte gæld til fru Elisabeth Då at betale, og fordi tilfinder velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og Eskild Gøye til Brandholm, som Anders Christensen på fru Lisbeth Dås vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte opbudne gård, og udæske da gøre fru Lisbeth Då udlæg for hvis, Peder Bille til hende resterer og skyldig er, så hun bekommer fuld udlæg for hendes gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(191)

** var skikket Baldser Braband, apoteker i Kolding, på sine egne og medarvingers vegne deres visse bud Anders Christensen i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Peder Bille, sitzhaftig på Brandbjerg, for en summa penge han dem skyldig og pligtig er efter hans forpligts indhold, hvorpå han har forhvervet endelig dom til Tørrild herredsting, og er nu endelig dom til landsting begærende: da efterdi for os i rette lægges Peder Billes udgivne håndskrift til Baldser Brabrand på 276 sletdaler, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, dem at være erlagt og betalt, men Peder Bille selv gælden

vedgår og tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom gangen, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig samme penge med sin interesse til Baldser Brabrand at betale, og fordi tilfinder velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og Eskild Gøye til Brandholm, som Anders Christensen på Baldser Brabandts vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til fornævnte opbudne gård, og der gøre Baldser Brabrand udlæg for hans fordrede summa, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(192)

** var skikket Cort Kiellinghus til Flensborg på salig Hermand Hübert af København hans arvingers vegne, som han er værge for, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have givet til kende, hvorledes velb Peder Bille, sitzhaftig på Brandbjerggård, skal have været salig Hermand Hübert 1200 kurant daler skyldig efter gode mænds likvidering og afsigts indhold, hvilke penge skulle have været betalt, og det dog ikke endnu sket er, hvorfor Cort Kiellinghus har forhvervet endelig dom over ham til Tørrild herreds ting, i hvilke han er tildømt samme penge at betale, og ham nu på Hermand Hüberts arvingers vegne at tilnævnes to gode mænd, som kan gøre dem udlæg af Peder Billes jordegods og løsøre for fornævnte hovedstol med al efterstandende rente og interesse efter KM forordning: da efterdi for os i rette lægges fire gode mænds likvidation, efter KM befaling gjort, hvori formeldes det Hermand Hübert af sin forrige indførsel rester hos Peder Bille 1200 kurant daler hovedstol, for hvilken summa han intet i Lindvedgård eller gods kan bekomme eller nyde, og ikke bevises Hermand Hüberts arvinger endnu for samme rest at være kontenteret, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom gangen, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig samme rest efter likvidation til Cort Kiellinghus på Hermand Hüberts arvingers vegne at betale, og fordi tilfinder velb Niels Friis til Krastrup, KM befalingsmand på Sejlstrup, og Manderup Due til Halkær, som Cort Kiellinghus dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre dem udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Cort Kiellinghus i andre hans jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at gøre indvisning, så han bekommer fuld udlæg for samme gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(196)

** var skikket Oluf Nielsen i Darum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter 14 dages opsættelse at have stævnet Jes Tomasen i Hunderup, birkefoged til Hunderup birketing, for han 5/4 sidst forleden til fornævnte ting Oluf Nielsen ikke hans lovlig forseglet landstings stævning, hvormed han Jes Tomasen selv til landsting ville indstævne, og lade påskrive, uanseet det tit af Oluf Nielsen for en siddende ret af ham var begærende, formener Oluf Nielsen sig deri af Jes Tomasen at være forurettet: så og efterdi Christen Nielsen og hans medbrødre ikke har vidnet ved nogen visse dag og tid, når samme stævning skulle være læst, ej heller hvad den skulle om formelde, Frands Tocksens vidne ikke heller er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, ej heller ved os deri på Jes Tomasens ulempe at dømme.

(197)

** var skikket velb Peder Lange til Kærgård og havde stævnet Karl Hansen i lille Darum, herredsfoged i Gørding herred, for et vidne han til Gørding herredsting 8/4 sidst forleden har udstedt, anlangende det Peder Hansen i Darum med flere vidnet har, at de fulgtes med Oluf Nielsen i Darum fra Gørding herredsting mandag 18/2, og der skal to ungkarle være kommen til dem på vejen og forbudt Oluf Nielsen at drage af birket, dog de ikke vidste om det var på Hunderup eller Kragelund mark, da efterdi samme vidne er forhvervet lang tid efter Oluf Nielsen, for han imod arrest modvillig uden forlov birket undveg, er vold oversvoret, hvorom Karl Hansen noksom var bevidst, og han dog samme vidne har udstedt, og ikke Peder Lange, ej heller sandemændene, som samme vold svoret har, og ikke heller de to mænd, som arresten på Oluf Nielsen har gjort, ingen af dem derfor har bekommet varsel, hvorfor Peder Lange formener, samme bagvidne bør magtesløs at være: da efter flere ord dem imellem var, blev samme sag her for retten forligt og fordragen, så Oluf Nielsen lovede at skal betale Ras Nielsen 27 daler, han ham skyldig er efter doms indhold den næste fredag for vorfrue dag, først kommer Riber marked, ved Hunderup birketing uden videre trætte, og dermed afstod Peder Lange hvis volds ed, vidner og andet, i sagen ganget, så det skal være kasseret, og ingen videre til hinder eller skade at komme.

(198)

** var skikket Espen Iversen i Hjarup på sine egne og på Iver Pedersen i Dollerup hans vegne og havde stævnet Knud Nielsen i Hjarup for en dom, han til Anst herredsting 21/3 sidst forleden over dem forhvervet har, og til Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, som samme dom udstedt har, og formener samme dom skal være udstedt imod forlig og kontrakt, som er gjort 18/1 1638, at vidner og andet hvis, i den sag udgangen er, skal være død og magtesløs: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Iver Pedersens underskrevne håndskrift, han til Knud Nielsen på Espen Iversens vegne på 46 sletdaler udgivet har, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være betalt, og fogden fordi har tildømt Iver Pedersen pengene at betale, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme håndskrift, ej heller den dom, derefter dømt er, at sige eller magtesløs dømme.

(200)

** var skikket Morten Styvel i Jelling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Søren Olufsen i Jelling, for han 24/9 og 26/11 på Jelling birketing for tingsdom har sagt til fornævnte Morten Nielsen, at han var en åbenbarlig tyv, hvilke hans ord og tilsagn han formener aldrig skal bevises, ej heller skal have tagen ham med nogen tyves koster, ej heller stjålet noget fra ham, formener han bør samme ord at bevise eller derfor at stande til rette og lide som en løgner: efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten forenet og fordragen, at de på begge sider intet skal bevise hinanden andet end al ære og godt, og dermed afstod de alle hvis domme, vidner og breve, dem imellem ganget er, så de skal være kasseret, og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(201)

3/7 1639.

** var skikket Anders Pedersen i Ullerup i Elbo herred på sin hustru Margrete Andersdatter, barnfødt i Skærup i Holman herred, hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14

dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Søren Hår i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, for to domme som han på fornævnte ting dømt og afsagt har imellem Anders Pedersen på sin hustrus vegne og Peder Ravn i Skærup, anlangende at Peder Ravn har været til forordnet at være Margrete Andersdatters værge af velb Gunde Lange, den tid slotsherre på Koldinghus, og da har han tilfunden Peder Ravn at gøre rigtig rede og regnskab med Anders Pedersen på hans hustrus vegne inden 15 dage og ikke endnu er efterkommet. i lige måder stævnet borgmester Jørgen Knudsen i Kolding, for han forholder ham hans hustrus tilfaldne arvelod efter hendes farfar Hans Munk: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme tvistige sag, bemeldte værgemål og regnskab anlangende, på fire dannemænd, Anders Pedersen på sin side tog Mads Madsen i Sønderbygård og Niels Hansen i lille Ullerup, og Jørgen Knudsen og Peder Ravn på deres side til betroede Søren Hår i Nebbe og Hans Ravn i Velling, hvilke fire dannemænd skal forsamles i Nebbe i dag otte dage først kommende, og da parterne om fornævnte tvistige regnskab og arv til endelig ende imellem sige, hvad Jørgen Knudsen og Peder Ravn til Anders Pedersen på hans hustrus vegne bør fra dem at lægge, og hvis fornævnte fire dannemænd deri gør, skal stande for fulde, af parterne upåtalt. dernæst for vores bøns skyld afstod Peder Ravn såvel som Peder Jepsen på sine og sine medbrødres otte mænds og Tomas Hansen på sin og medbrødre 24 mænds vegne hvis tiltale, de kunne have til Anders Pedersen for de ord og benægtelser, han imod deres vidne sagt og gjort har, dog dersom han imod samme voldgift gør nogen ophold eller deri påfører dem nogen videre trætte, skal denne sag igen stande åben, som de den nu sluppet har.

(204)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Vestergård for nogen sendebreve, han lader sig af berømme, at Laurits Mikkelsen skulle have ham til skrevet 3/3 og 31/3 1623 om 50 rigsdaler, hvilke to sendebreve Laurits Lauritsen skal have ladet indføre i en herredstings dom, og findes indført i samme dom, at Laurits Lauritsen har skrevet bag på fornævnte to sendebreve således, 3/3 1623 sendte jeg Laurits Mikkelsen 20 rigsdaler, og 31/3 1623 sendte jeg Laurits Mikkelsen 30 rigsdaler, hvilke penge Laurits Mikkelsen højlig benægter, at han aldrig fornævnte penning har bekommet. og havde Apelone Christensdatter og Maren Christensdatter i sønder Bork stævnet Christen Christensen i Adsbøl for en dom, han til Nørherreds ting afsagt har, hvilken dom Laurits Lauritsen i Vestergård sig af berømmet at have forhvervet over dem, indeholdende at de skulle tildømt at føre kirkens anpart korntiende til stede af hvis rugsæd, de skulle have arvet efter deres salig bror Lauge Christensen af Nyland: da efter flere ord dem imellem var, indgav de på begge sider samme indstævnede tvistige sag på fire dannemænd, Laurits Lauritsen på sin side til betroede Christen Lauritsen i Vium og Laurits Jensen i Lyne, og Laurits Mikkelsen tog Niels Eskesen i Vium og Tomas Jepsen i Glibstrup, hvilke fire dannemænd skal forsamles ved sønder Bork kirke næste mandag efter sankt ibs dag først kommende, og da have fuldmagt parterne om fornævnte tvistige punkter til endelig ende at imellem sige, og hvad de deri gør, skal stande for fulde og upåtalt i nogen måder, og alle hvis domme, vidner og breve, deri forhvervet er, ikke at komme voldgifts mændene på deres afsigt til forhindring eller videre nogen til skade.

(207)

** var skikket Jens Tollesen i Søller hans visse bud Christen Jensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til fornævnte herredsting 23/9 1635 dømt har, og deri fradømt Jens Tollesen sin lovlig arv på hans hustru Anne Madsdatters

vegne efter hendes salig far og mor Mads Skøt og Karen Christensdatter, som boede og døde i Fovsing, hvilken dom her til snapslandsting sidst forleden er magtesløs dømt: så og efterdi det befindes sagen i seks uger at have været opsat, og herredsfogden Niels Christensen dag har dømt endelig, og hans dom her til landstinget er underkendt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Niels Christensen sig jo dermed har forseet og bør derfor at give Jens Tollesen til kost og tæring seks rigsdaler, men efterdi det befindes, Jens Tollesen at have indstævnet Maren Albretsdatter for fogden, og hendes skudsmål da efter recessen er gjort, så fogden fordi sagen i otte dage har optagen, da kunne vi ikke kende hans ulempe deri at være, men Jens Tollesen at give ham til kost og tæring fire rigsdaler.

(209)

17/7 1639.

(Peder Bertelsen ene)

31/7 1639.

** var skikket velb Eskild Gøye til Brandholm med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han har afsagt på fornævnte herredsting 27/11 1638 imellem Eskild Gøye og Peder Villadsen i Brande dømt har, anlangende hans bygtiende, KM og kirkens anpart, som han modvilligen har hos sig forholden og ikke i rette tid ydet og leveret efter recessen til den gode mand Eskild Gøye, som fornævnte tiender i fæste har, formenende herredsfogden uret at have gjort, at han har dømt Peder Villadsen at stande til rette, og ikke sin dom specificeret, hvad hans bøder skulle være for sådan hans modvillige forseelse: så mødte Peder Nielsen, ridefoged til Koldinghus, på Peder Villadsens vegne og efter hans begæring, såvel som for vores skyld afstod Eskild Gøye samme sag og tiltale, så Peder Villadsen derfor skal være kvit.

(210)

** var skikket velb Eskild Gøye til Brandholm med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han har afsagt til Nørvang herredsting 17/8 1638 imellem Eskild Gøye og Jens Clemendsen i Ure, anlangende at Jens Clemendsen er indgangen på den gode mands grund og ejendom på et engskifte og hulgravet 2000 tørv, formener herredsfogden uret at have gjort, at han har dømt Jens Clemendsen i sin forseelse at stande til rette, og ikke sin dom specificeret, hvad hans bøder for denne ulovlige gerning skulle være: så og efterdi herredsfogden ikke har dømt til eller fra, eftersom for ham har været i rette sat, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem om hvis, for ham bliver i rette sat, endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(211)

** var skikket Jens Christensen på Harboøre med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet hr Jørgen Andersen, sognepræst i Engbjerg og Harboøre, for et vidne han til Harboøre birketing 3/4 sidst ved Mads Christensen Smed, præstens

medhjælper, forhvervet har, Johan Clausen Degn med flere at have vidnet, at de efter hr Jørgens befaling var hos Jens Christensen ved havet og befalede ham at møde hr Jørgen ved kirken og tale med ham, førend salig Christen Jensens lig blev begravet. i lige måder vidnet, at de samme dag var i Brunsgård hos Jens Christensens mor og befalede hende at lade hendes søn komme til kirken til hr Jørgen, og hun svarede dem, at han var ved havet. sammeledes stævnet hr Jørgen Andersen for efterskrevne seddel, han for herredsprovsten hr Gregers Jensen i Vandborg har i rette lagt, formeldende eftersom Jens Christensen i Brunsgård er indkaldt, om han ved sig slet og aldeles uskyldig i hans søskendebarn Anne Madsdatter på Vrist hendes foster, som hun fødte i Ålborg, derfor sig at erklære, og på samme seddel var skreven, at samme seddel blev læst for Jens Christensen i Brunsgård, og Jens Christensen og Christen Christensen derpå svarede, at de ikke ville møde og formener Jens Christensen, at sådan indkald ikke lovlig er, efterdi han var ved havet at fiske, og ikke muligt da straks at møde, tilmed intet at have med Anne Madsdatter eller vidste af hendes foster i nogen måder: så mødte hr Jørgen Andersen og for vores bøns skyld afstod samme vidner, seddel og dom, og efter sådan lejlighed bør det magtesløs at være og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(212)

** var skikket hr Niels Pedersen, Guds ords tjener til Ringgive kirke, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Jensen i Ulkær, for han hr Niels tilsagt har på Tørrild herredsting 1/9 1638, at han skulle gjort bøddel af sig, idet han skulle have slået Peder Jensen på hans ryg og skulder nogen slag og sagt, han skulle rette ham så af, at ingen bøddel skulle rette ham, formener derfor at Peder Jensen bør at blive samme uærlige mand, han hr Niels tilsagt har, og ikke det ham overbevist: nu mødte Peder Jensen og her for retten erklærede hr Niels Pedersen, så han ikke vidste ham andet end ære og godt at beskylde og som en ærlig præstemand vel egner og anstår, og derefter for vores bøns skyld afstod hr Niels Pedersen samme tiltale og beskyldning, så Peder Jensen og hans vidnesbyrd derfor skal være fri, dog dersom Peder Jensen påfører hr Niels Pedersen nogen unyttig trætte, skal denne sag igen stå ham åben for.

(213)

** var skikket Peder Madsen, borger i Holstebro, på sine egne og på Christen Nielsen Hedegård hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Christen Christensen Hauff, byfoged der sst, for en dom han 28/6 1638 på Holstebro byting over dem dømt og afsagt har, og deri tildømt dem til sig at tage to huse der i byen, som de var tiltagen at skulle vurdere til Niels Skøtsen, borger sst, for hvis gæld Peder Mikkelsen Astrup ham pligtig var, eller og de skulle bøde tre mark efter stadsretten, des uanseet ikke for ham skal være bevist, samme deres vurdering for høj eller ubillig at være: så og efterdi det befindes Christen Hauff med hans dom at have forårsaget Peder Madsen og Christen Nielsen til bekostning og pending spilde, og hans dom her til landstinget er magtesløs kendt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Christensen jo bør at give Peder Madsen og Christen Nielsen til kost og tæring 12 sletdaler.

(214)

** var skikket velb Hartvig Sachs til Siuandt, KM befalingsmand på Lønborg bisgård, hans visse bud Christen Olufsen i Stavning med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da

efter måneds opsættelse at have stævnet Christen Jensen i Tovstrup for en dom, han 23/4 næst forleden på Lønborg birketing dømt og afsagt har imellem Clemend Christensen i Toftum og Hartvig Sachs på KM vegne om nogen øksne, Clemend Christensen nu næst forgangen vinter skal have opsat at stalde hos KM bønder i Lønborg birk, hvilken dom skal formelde, at birkeretten skulle formelde, at hvad man tager i birket, det skal han og svare til, og Clemend Christensen ikke noget at have taget af birket, ej heller forpligtet sig der at stande nogen mand til rette, men skød sig til sin værneting, da vidste fogden ikke andet derom at kende, end Clemend Christensen bør at søges til sin værneting: så og efterdi ikke for birkefogden er bevislig gjort, det Clemend Christensen har gjort nogen gæld i birken, eller ved sin brev til forpligtet sig der noget at lovmål at betale, og birkefogden fordi sagen til hans værneting har heden vist, da ved vi ikke imod samme dom at sige, eller birkefogdens ulempe deri at være.

(215)

** var skikket velb Mogens Bille til Skerrildgård på sine egne, søskende og medarvingers vegne hans visse bud Hans Andersen i Assendrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Nielsen i Morsbøl, Christen Nielsen i Sønderby, Dines Nielsen i Eg, Niels Andersen i Grindsted for et vildig og usandfærdig vidne, de deres bror og svoger Peder Nielsen i nør Grene til vilje og behjælpning på Slavs herredsting 29/3 sidst forleden vidnet har, disligeste stævnet Niels Hansen i Adsbøl, Peder Christensen i Grene, Jens Christensen i ---- for et villig usandfærdig vidne, de deres egen søn og morbror Christen Pedersen i Grene i deres egen sag til vilje og behjælpning på Nørherreds ting 1/4 sidst forleden vidnet har, anlangende de mænd i nør Grene skulle have haft deres fri fælled med fædrift, tørvegrøft og lyngslet over ret og sandfærdig markskel, og ikke de vidner om nogen visse tid, år eller dag, de nør Grene mænd skulle have skåren tørv eller slagen lyng i fornævnte Ørbæk mark, eller fuldkommen vidnet de Grene mænd nogen rigtighed til samme mark skal have haft i nogen måder: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, syn, klage, opsættelser og domme magtesløs at være.

(216)

** var skikket Karl Hansen i lille Darum med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Keldsen i Darum med flere for en vidne, de med Mikkel Graversen til behjælpning til Hunderup birketing 17/5 sidst forleden vidnet har, anlangende den bordag, som skete sankt volborg dag imellem Mikkel Graversen og Hans Karlsen, hvilke fornævnte vidnesfolk alle har været med Mikkel Graversen og forsætlig med beråd hu og værger indkommen i Hans Karlsens gård og ville pante ham, som han formener skete med åbenbarlig uret, og derover fangen en ganske stor skade, hvilke folk, som således i deres egen sag vidnet har, er tillyst gårdfreds forfølgning til Gørding herredsting, efter lovlig og nøjagtige folks vidner, som samme bordag har seet, formener samme deres ulovlige vidner bør magtesløs at være: da efter flere ord dem imellem var, blev det her for retten så forhandlet, at Peder Lange efter Karl Hansens begær og formedelst vores bøn afstod samme sag, så de på begge sider frafaldt alle hvis breve, vidner, sandemænds ed og lovmål, deri på begge sider taget og forhvervet er, at skal være kasseret, død og magtesløs, og ingen af parterne til hinder eller skade, men sagen dermed ganske bilagt.

(219)

** var skikket Jens Joensen i Jerlev hans visse bud Jørgen Joensen i Højen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Mads Espensen i Ødsted og Jep Albretsen sst for et forbuds vidne, de 25/5 sidst forleden til Tørrild herredsting vidnet har, at de i dag 14 dage sidst forleden skulle have været i Jerlev i den gård, salig Knud Nielsen afdøde, på Hans Jensen i Jennum, Niels Ibsen i Jerlev på hans stedbørn Christen Mortensen og Anne Mortensdatters vegne, og der på salig Knud Nielsens arvingers vegne æsket skifte og jævn, og der skulle have forbudt Jens Joensen i Jerlev, Maren Niskone der sst og Jørgen Joensen i Højen noget af salig Knud Nielsens gods at afføre, førend lovlig skifte og jævn er sket, uanseet samme gård at være en fæstegård, og Jens Joensen for rum tid, førend Knud Nielsens død, at have fæst den, og ikke efter hans død var noget gods at arve. derimod havde Hans Jensen i Jennum på sine egne og efterskrevne medarvingers vegne stævnet Jørgen Joensen i Højen for et forligelse tingsvidne, han med sin stedfar Knud Nielsen i Jerlev 1/12 1630 gjort har, at de skulle være forligt om al den arvepart korn og andet, som Jørgen Joensen var arvelig tilfalden efter sin farbror Søren Jørgensen, som døde i Jerlev, og efter hans salig far Joen Jørgensen og sin mor Anne Knuds, som boede og døde i Jerlev: så og efterdi Mads Espensen og Jep Albretsen alene har vidnet om den forbud og æskning, de skulle gjort, og intet derimod fremlægges, hvormed kan bevises, ikke så at være sket, da ved vi ikke den deres vidne at underkende, og efterdi Knud Nielsen de andre tre vidner for ting og dom har indrømmet og gjort, og straks otte mænds vidne er efter taget, og ikke bevises, ham den tid at have været lovfældig eller vinagtig, så han ikke måtte sysle inden tinge, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(222)

** var skikket Søren Mikkelsen, byskriver i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Morten Pedersen, byfoged i Ringkøbing, for en uendelig dom han efter seks ugers opsættelse der til bytinget 29/3 dette år imellem ham og Mads Knudsen, borger der sst, og hans hustru Else Madskone dømt har, anlangende den skade han på sin gård, Mads Knudsen iboede, formedelst ildebrand da torsdag næst for sankt andrei dag 1638 vederfaret og skete, og han ikke turde understå sig at tildømme dem derfor at stå til rette, uden det anderledes for ham bevistes, efterdi Søren Mikkelsen ikke beviste samme ildebrand var sket formedelst deres forsømmelse, og har ganske forbi ganget hvis nøjagtige kundskab, Søren Mikkelsen har for ham lagt i rette, endog deraf kan forfares, ilden at være henført i udskuddet, som ingen ildsted plejede at holdes: så og efterdi det befindes sagen i seks uger at have været optagen, og byfogden dog har dømt endelig, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom ingen magt at have, og Morten Pedersen at give Søren Mikkelsen til kost og tæring 8 sletdaler.

(223)

** var skikket Niels Pedersen i Dejrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mads Pedersen i Torbøl og Christen Knudsen i Dejrup for et vidne, de til Vesterherreds ting 7/6 1634 vidnet har, at Niels Pedersen for 12 år siden skulle have lovet Laurits Hansen og hans hustru til aftægt årlig 3 skæpper land hver år og to læs hø, mens den gamle mand levede, og siden efter hans død skulle han give ham årlig tre læs hø og et stykke kålgårds jord og den hus, han iboer, hvilke deres vidner Niels Pedersen højlig benægter ikke gjort har, og beskylder deres vidne for et vildig vidne, at Mads Pedersen er Laurits Hansens kones far, Kirsten Knudsdatter er Laurits Hansens kone og hendes farbrors hustru: så og efterdi Mads Pedersen og hans medbrødre har vidnet om den løfte, Niels Pedersen skulle lovet, som han ikke ville være bestendig, eller med

hans brev og segl bekræftes, men benægter, fornævnte vidnesbyrd ikke heller har vidnet på fersk fod, men ved 12 efter sligt skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, ej heller den dom, derefter dømt er, så noksom, at de bør nogen magt at have, og efterdi Laurits Hansen giver til kende, sig ikke at have samme brev, hid stævnet er, da dersom den findes bør det ingen magt at have.

(225)

** var skikket velb fru Dorte Vesteni til Balle hendes visse bud Peder Svendsen i Fovsing med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter måneds opsættelse at have stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til Hjerm herredsting 10/4 sidst forleden har hendes tjener Peder Svendsen tildømt at betale til Niels Christensen i Ulfborg kærgård 4 sletdaler efter en jordebog, dateret 1625, han skulle restere med, hvilket han højlig ved ed og oprakt finger for ting og dom har benægtet, intet at være Niels Christensen skyldig: så og efterdi fornævnte opskrift på samme restants, for os i rette lagt, ikke befindes af nogen at være forseglet eller underskrevet, ikke heller bevises samme restants i så langsommelig tid en husbond efter anden at være fordret eller krævet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrift i den punkt, ej heller den dom, derefter ganget er, så noksom, at det bør at komme fru Dorte Vestenis tjener til hinder eller skade.

(226)

** var skikket Oluf Nielsen i Darum med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter 14 dags opsættelse og andre opsættelsers indhold at have stævnet Jes Tomasen i Hunderup for nogen uærlig snak og tale, han ham og Volborg Jacobsdatter har tilsagt, at det skulle aldrig blive godt imellem dem, førend Oluf Nielsen opgravet den barn, som han og Volborg Jacobsdatter har nedsat for hans arnesten, hvilke skændsord og tale skulle være deres ære og lempe til stor forklejning: så og efterdi Niels Christensen, Jens Pedersen Degn, Ingvard Nielsen og deres medfølgere har vidnet efter Jes Tomasens ord og mundheld, som han ikke er bestendig, eller for tingdom indgået, men højlig benægter, de og såvel som Johanne Hanskone ikke har vidnet om nogen enkende dag eller tid, når sligt skulle være sket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi samme fremlagte løse seddel ikke findes dateret eller underskrevet, så deraf kunne forfares hvad den skulle være førend samme forlig eller siden, Oluf Nielsen ikke heller deri udførlig er besigtet, da ved vi ikke deri på Jes Tomasens ulempe at dømme.

(229)

** var skikket Jens Clemendsen i Hygum kloster med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Josep Christensen og hans søster Maren Christensdatter sst for et usandfærdig og løgnagtig vidne, de til Harboøre birketing 21/6 1639 vidnet har, at Jens Clemendsen skulle have sagt til Maren Christensdatter, at hun skulle sige til hendes bror Josep Christensen, at han skulle hente vin i to kirker og give hans mor Maren Jensdatter at drikke i Jesu navn, som da var syg, da skulle hun enten få hendes førlighed igen, eller vorherre skulle tage hende til himmerig nu midt i ugen, hvilke vidner Jens Clemendsen højlig benægter, aldrig at have haft de ord, og formener samme deres vidne magtesløs at være, og ikke skal bevises at han skulle være berygtet for nogen trolddoms sag førend nu: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM

forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(232)

** var skikket Søren Frandsen i Kannikhus med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Møgeltønder for en dom, han til Møgeltønder birketing 12/12 næst forgangen år dømt og afsagt har imellem Søren Frandsen og velb Iver Vind til Nørholm, og han i samme hans dom har dømt Søren Frandsen fra sin fæste i den gård i Kannikhus, fordi han ikke har ydet sin skyld anno 1637, og ikke i hans dom har ville agtet eller anseet, at Søren Frandsen jo har ladet sig hans husbond Iver Vind samme efterstående skyld og landgilde tilbyde, både i Ribe til Mads Lauritsen, som deres landgilde dette år næst tilforn oppebåret har i rette skyldtid, så og velb Iver Vind selv i Kolding 6/4 1638: så og efterdi for birkefogden med Iver Vinds underskrevne restants har været bevislig gjort, det Søren Frandsen rester med sin landskyld for anno 1637, og ikke er bevist det at være til sin husbond betalt eller i rette tide tilbudt, som det sig burde, og birkefogden fordi har tildømt Søren Frandsen sin fæste efter recessen at have forbrudt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme, og efterdi befindes Frands Sørensen samme breve at have udgivet og forseglet, kunne vi ikke kende ham selv mægtig på hans søns vegne derimod at tale.

(236)

14/8 1639.

** var skikket Poul Vintersen i Skærup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Jens Pedersen Boelsmand sst for to løgnagtig usandfærdig sigtelser, han har gjort på ham til Holman herredsting 24/12 1638, som han da for tingsdom har sigtet ham for en tyv, hvilke hans løgnagtige ord og sigtelser Poul Vintersen dog højlig benægter, og formener han aldrig med sandfærdighed skal ham overbevise nogen tyveri: nu mødte Jens Pedersen Boelsmand og her for retten erklæret Poul Vintersen, så han ikke ved ham andet end alt ærligt at beskylde, og derhos lovet at skal give Poul Vintersen tre sletdaler for hans omkostning på mandag først kommer otte dage at betale, eller derfor lide dele, når det efterpå æskes til Holman herreds ting uden al varsel og skudsmål, og dermed afstod de på begge sider alle hvis vidner, domme og breve, dem imellem ganget er, så de skal være kasseret og ingen videre til skade at komme, dog dersom Jens Boelsmand igen opripper sagen, skal den igen stå ham åben, som den nu sluppet er.

(237)

28/8 1639.

(Peder Bertelsen ene)

11/9 1639.

** var skikket Peder Madsen, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Staffen Christensen med flere borgere der sst for en vurdering, de til Holstebro byting 9/4 sidst forleden har hjemlet og afsagt og

tilvurderet Christen Lauritsen Solgård, rådmand der sst, en kålhave, liggende øster og sønder indtil Reinholt Reinickes gård, uanseet Reinholt Reinicke med hans egne underskrevne gældsbreve har pantsat fornævnte kålhave til Peder Madsen, hvilke gældsbrev der til tinget ottende dags dag tilforn, førend de til vurderede Christen Lauritsen Solgård samme kålhave, skal være læst og påskreven: så og efterdi med delsbrev bevises, Reinholt Reinicke at have været delt og lovforvunden, der han hans pantebrev til Peder Madsen har udgivet, og i så måder ikke mægtig sit gods at afhænde, da kunne vi ikke kende samme pantebrev og fuldmagt nøjagtig eller komme Christen Solgård på hans vurdering til forhindring, og efterdi vurderingsmændene i byfogdens nærværelse har tilvurderet Christen Solgård samme kålhave for sin gæld efter håndskrift og doms indhold, og intet derimod fremlægges, samme vurdering urigtig at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vurdering at sige eller magtesløs dømme.

(240)

** var skikket Claus Busk, rådmand i Helsingør, hans visse bud Niels Poulsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en ulovlig ophold, som han har gjort ham på hans rigtig og rene håndskrift, som for ham på underskellige tider er i rette lagt til doms, og dog den på samme tid efter anden og den ene år efter det andet ubillig har opholdt ham hans ret, det han mener, uanseet at han har optagen sagen nogen gange til doms, og ham alligevel med løs undskyldning og uendelige domme afvist, som han agter at vil gøre bevisligt: så og efterdi ikke bevises nogen på Claus Busks vegne efter den første opsættelse at være mødt til sjette uges dag at ville hænde dom, men opsættelsen da at være frafalden, indtil han igen har ladet stævne på ny, og byfogden da har tagen sagen i bero, som recessen ham tillader, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Niels Iversens ulempe deri at være, men efterdi nu fremlægges en registrering, gjort efter Jacob Hansens afgang i hans efterladende bo på gods og bortskyldig gæld, hvilken registrering ikke har været for byfogden, der han sin sidste dom har udgivet, da finder vi efter sådan lejlighed denne hans henfindelse at være som udømt var, og sagen til byting igen at komme, når det lovlig indstævnes, og dokumenterne for byfogden bliver fremlagt, byfogden uden forhaling dem endelig imellem at adskille, som det sig bør.

(243)

** var skikket Mads Pedersen i Torbøl hans visse bud Jens Nielsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Jensen i Hallum for en dom, han til Vesterherreds ting forhvervet har 4/2 sidst forleden på hans far Jens Christensen Degns vegne, anlangende Mads Pedersen, og har ham tildømt at skulle udvurdere fra ham efter domme og breve, og formener at samme domme, som vurdering er gjort efter, at skal være ustævnet og kaldt: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten så forenet, at Jens Christensen lovet at skal give Mads Pedersen 8 rigsdaler, halvparten til jul først kommende og anden halvpart til påske først kommende at betale, og når han ham derfor nøjagtig forsikrer, skal hvis gods, Mads Pedersen til vurderet er, igen være Jens Christensen følgagtig, og dermed samme deres trætte ganske bilagt, og hvis domme og breve, deri forhvervet er, kasseret, død og magtesløs.

(244)

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Ålborg slot, hans visse bud Hans Mouridsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter

andre opsættelser at have stævnet salig velb Holger Billes kreditorer, eftersom Gunde Lange har ladet forhverve dom til Hammerum herredsting 11/5 sidst forleden dømt er, belangende en summa penge med des efterstandende rente, afgangne salig Holger Bille til Bjørnsholm kirke pligtig er, hvori Gunde Lange formener, samme dom bør ved magt at være, og Gunde Lange på kirkens vegne at have indvisning i salig Holger Billes gods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Holger Billes udgivne breve på samme kirkepenge, han til sig har annammet, kirken til fremtarv, og ikke bevises dem igen at være erlagt og betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom der ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Gunde Lange på fornævnte kirkes vegne jo bør at have betaling i Holger Billes løsøre gods, og fordi tilfinder velb Mogens Juel til Vosborg og Mikkel Hvas til Sørup med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Holger Billes efterladende bopæl og løsøre, der udæske og gøre Gunde Lange på kirkens vegne udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Gunde Lange i anden Holger Billes efterladende gods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for kirkens gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(246)

** var skikket mester Jens Skøt, sognepræst til Lønborg og Egvad kirker hans visse bud Laurits Eriksen i Lønborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Nielsen i Vallund med flere for en vidne, de 15/9 1636 på Nørherreds ting vidnet har, at mester Jens skulle have sagt nogle ord tilforn, at han skøttet intet om lensmanden, ikke hverken han eller kongen kan tage det fra mig, som højøvrighed har undt mig, hvilken deres vidne han højlig ved sin ed benægter, og ham af had og avind at være på vidnet, lensmanden til vilje, som den tid var ham vred: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(248)

** var skikket Johan Iversen, KM forvalter på Tørring hans visse bud Laurits Eriksen i Lønborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Anders Nielsen i Hede og Jens Jensen i Bindesbøl med flere for nogen dom, de har forhvervet til Lønborg birketing på hans søster Maren Iversdatters vegne, som han er ret lovværge for, anlangende nogen gæld, som hendes salig husbond, Hans Jensen af Bøl, skulle have været dem pligtig, og Maren Iversdatter skulle have været forlover for. disligeste stævnet Christen Nielsen i Styg, birkefoged til Lønborg birketing, for han 6/6 1637 og 3/10 1638 til Lønborg birketing har tildømt hans søster, salig Hans Jensens efterleverske, at betale Anders Nielsen og Jens Jensen noget forlovnings gæld, som hun skulle have lovet for hendes salig husbond, hvilken dom indeholder, for fogden at være fremlagt efterskrevne tingsvidne af Lønborg birketing 4/8 1635, Mads Madsen i Tarm bisgård til 3.ting på afgangne Hans Jensen af Bølle hans børn Johan Hansen, Jens Hansen, Abel Hansdatter, Terkild Hansen, Iver Hansen, Jørgen Hansen og Hans Hansen deres vegne, såvel som og på hans efterladte hustru Maren Hanskone i Bøl hendes vegne lydelig afsagde og vedersagde arv og gæld efter Hans Jensen af Bølle, så de ikke ville arve efter ham og ikke heller i nogen måder gæld efter ham at betale: så og efterdi med tingsvidne bevises, arv og gæld efter Hans Tombøl på hans hustru og børns vegne at være afsagt og forsvoren, og loven formelder, nogen

mands hustru ej at må være borgen for penge eller andet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom, ej heller den dele, derefter drevet er, bør nogen magt at have eller komme Maren Iversdatter til hinder eller skade.

(250)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans visse bud Jens Jensen i Prebensgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Peder Madsen i Krogsgård og hans medbrødre seks synsmænd for et syn, de til Skodborg herredsting 3/9 sidst forleden afhjemlet har, anlangende efterskrevne enge ved åen, som skulle have været gammel ågang, og nu med græs eftergroet, på hvilke kunne være gravet en læs tørv og var afført og sat på bakken der vesten for, hvilke enge hvert andet år skulle have været brugt til Mosebæk og hvert andet år til lille Ørs: så og efterdi Niels Olufsen og hans medbrødre vidnesbyrd ikke har vidnet endelig, men en part selv lagt deres vidner i tvivl, der ikke heller befindes for samme synsvidne lovlig varsel til bonden at være givet, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og syn magtesløs at være.

(253)

** var skikket velb Claus Dyre til Vingegård hans visse bud Laurits Sørensen i Dragsgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Peder Bille til Revstrup hans anpart af tre tusinde enkende rigsdaler, han tilkommer at betale Claus Dyre på hans hustrus vegne, efter et salig velb fru Helvig Kås til Restrup hendes udgivne brevs formelding, for hvilken anpart Claus Dyre har forhvervet endelig dom over ham til Tørrild herredsting, og formener det han nu bør at have indvisning af Peder Billes jordegods: da efterdi for os i rette lægges salig fru Helvig Kåses udgivne brev til Claus Dyres frue på 1000 rigsdaler hendes anpart, som Peder Bille, som en arving, sin part af tilkommer at betale, og ikke med kvittants bevises, Claus Dyre på hans frues vegne at være kontenteret, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig sin anpart af samme penge med sin interesse til Claus Dyre at betale, og fordi tilfinder velb Steen Rodsteen til Lerbæk og Axel Urne til Kellerup med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre Claus Dyre udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Claus Dyre i anden Peder Billes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(255)

** var skikket Clemend Christensen Toftum, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Christen Jensen i Vostrup med flere for et syn, de skal have afhjemlet til Lønborg birketing 26/2 1639, at de skulle have været i Vostrup og beseet 12 øksne, som skulle stå til Christen Pedersen, derefter skulle de have seet 2 øksne, som stod til Christen Christensen i Vostrup, beskylder samme deres syn, at fornævnte to øksne skulle ikke have været øksne men plovstude, som Christen Christensen skulle føde for Clemend Christensen, og han at have lånt Christen Nissen slig til sin plov, menende samme deres syn fordi bør magtesløs at være. disligeste stævnet Christen Pedersen og Christen Christensen i Vostrup for en bekendelse, de til fornævnte birketing fornævnte dag gjort har, indeholdende de 12

øksne, som synsmænd har om hjemlet, det var Clemend Christensen Toftums, og at de staldede dem for ham, uanseet Clemend Christensen skal have afkøbt Christen Pedersen samme 12 øksne en rum tid siden, de er opsat på foder, hvilke deres vidne Clemend Christensen benægter, at de ikke har nogen øksne hos dem, ham at tilbyde: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(257)

** var skikket velb Casper Gersdorff til Ristrup hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han til Slavs herredsting 3/11 1638 dømt har imellem ham og hans tjener, ved navn Christen Nielsen, som boede i den halvgård i neder Skjoldbjerg, som Christen Nielsen er afflyttet uden den gode mands hjemmel, ikke heller at have opsagt samme gård, men pludselig rømt af den gode mands stavn, og Hans Jensen dog for slig hans gerning har Christen Nielsen kvit dømt, efterdi ikke er bevist nogen sin forrige herskabs afgift eller rettighed at restere eller efterstå, formener ham derfor uret at have gjort, og hans dom magtesløs at være: så og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, finder vi den som udømt var, og sagen igen til herredsting at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem uden forhaling endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(258)

25/9 1639.

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, høvedsmand på Ålborg slot, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Mikkel Hvas til Sørup og velb fru Birgitte Juul, Knud Galts, til Hersumgård for et deres håndskrift og skriftlige kundskaber, anlangende at Houli Nielsen på Holm med velb Hans Krabbes heste og vogn med rustning på skulle have været i Varde by 28/10, den tid mønstringen af adelen blev holdt, hvilke deres hjemgjorte kundskab er gjort og vidnet bag på imod landsdommers endelig dom i hovedsagen med vidnesbyrd på begge ingen magt at have: så og efterdi Mikkel Hvas og fru Birgitte Juuls kundskaber alene er bænkebreve, og de såvel som Lauge Hansen, Kirsten Tomasdatter og deres medbrødres vidner ikke er vidnet på fersk fod, men rum tid efter slig skulle være sket og bag på endelig dom, her til landstinget falden er, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kundskaber og vidner bør at komme Gunde Langes tjenere til hinder eller skade, og efterdi Jens Jensen og hans medfølgere deres vidne tilforn har været hid stævnet, og den da formedelst villighed, såvel som Jens Christensens egen vidne og sigtelse, derpå funderet, er underkendt, og ikke for nogen løgnagtighed, da ved vi ikke videre på deres fælding for samme vidner og sigtelse at dømme.

(261)

** var skikket Knud Gregersen i Vinkel med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Anne Olufsdatter Påske, født i Ballegård, og hendes lovværge for nogle vedersigelses vidner, hun sig af berømmer at skal have forhvervet, arv og gæld på hendes og hendes søskendes vegne efter hendes far Oluf Påskesens død at skal være

forsvoret og frasagt, og efterdi hendes far Oluf Påske anno 1593 og 1594 har pantsat, solgt og skødt til salig Christen Skriver i Vinkel ottende part i Ballegård, har Anne Påske samme pant og skøde til landstinget indstævnet, som da 1611, formedelst samme gods efter hendes mors død af hendes far Oluf Påske var afhændet, er unøjagtig kendt, så vidt Anne Påskes part deri kunne være, og ikke videre, så og efterdi skøden formelder, dersom noget af samme ottende part gård eller gods blev Christen Skriver eller hans arvinger afvendt, skulle Oluf Påskes arvinger ham med så godt gods igen vederlægge, og Anne Påskes part i samme gård og ejendom i stedet for dis værd Christen Skriver og hans arvinger til herredsting og landsting tildømt at efterfølge, så ikke alene hendes part deri men al forskrevne ottende part gård og ejendom derefter i 45 år stedse har fulgt Christen Skriver og hans arvinger, disligeste Knud Gregersen, som sig det af hans arvinger til forhandlet har, og ikke i så langsommelig tid før nu, 44 år efter hendes fars død, nogen vedersigelse vidner har været i rette lagt eller i det ringeste omtalt, eftersom hendes morsøster og hendes mand Hans Kræmmer med deres børn, som er søskendebørn med Anne Påske, altid har boet i Ballegård. sammeledes stævnet salig Hans Kræmmers arvinger, som er Laurits Hansen i Ballegård, Erik Hansen, Karen Hansdatter, Dorte Villumsdatter og Johanne Villumsdatter med deres lovværger, om de har noget dertil at svare. så er sagen opsat til i dag, hvilken opsættelse findes på Skodborg herredsting 16/9 sidst forleden at være læst og påskrevet: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilke opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vedersigelses vidner magtesløs at være.

(263)

** var skikket Niels Jensen i Sønderby på hans hustru Karen Madsdatter hendes vegne med en opsættelse her af landstinget 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Madsen Vinter og hans søn Jens Pedersen for en usandfærdig og vildig vidne, de til Vandfuld herredsting 22/6 sidst forleden, den ene sin søn og den anden sin bror Niels Pedersen Vinter til vilje vidnet har, at da de på pinsedag sidst forleden gik til Fjaltring kirke, da kom Karen Madsdatter i Sønderby gangende og hendes søn Mads Nielsen, boende i Gørding sogn, og da skulle der have falden nogen ord imellem Mads Nielsen og Niels Pedersen Vinter, og Karen Madsdatter og hendes søn gav ham mange skændsord og sagde, han skulle få en djævel, hvilket deres vidne Karen Madsdatter højlig benægter: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Karen Madsdatters ord og mundheld, som hun ikke er gestendig eller for ting og dom indgået men benægter, da kunne vi ikke kende samme vidne og den klage, derefter gjort er, bør nogen magt at have, og efterdi nævninger efter fornævnte vidne og klage har Karen Madsdatter kirkenævn oversvoret, dog ikke er bevist hende at have truet med vred hu eller ----, da bør den deres ed ikke at komme Karen Madsdatter til skade, men fornævnte nævninger at give hende til kost og tæring 12 sletdaler.

(266)

** var skikket mester Jens Skøt, præst til Lønborg og Egvad kirker, hans visse bud Laurits Eriksen i Lønborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Jensen i Bandsbøl med flere for en vidne, de til Nørherreds ting 17/1 sidst forleden vidnet har, formeldende at mester Jens 19/8 1638 på Hemmet kirkegård skulle have standen med kirkenøglen i sin hånd, og ikke efter hr Søren Gluds begæring ville oplukke kirkedøren, hvilke deres vidne han benægter ved sin højeste ed og sjæls salighed, og menige sognefolk noksom vitterligt er, at mester Jens den dag hverken havde nøglen til kirken i sin hånd eller oplukkede kirkedøren, men degnen det at have gjort: da efterdi sagen findes over seks uger til i

dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskreven efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(267)

9/10 1639.

** var skikket velb Palle Rodsteen til Lundsgård hans visse bud Anders Christensen i Keldkær og havde hid kaldt sandemænd af Tørrild herred, Hans Jensen Munk, som boede i Skrydstrup, som 20/8 sidst forleden i Lurby skal være myrdet og af dage tagen, at udlede, hvem hans bane har været, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Tørrild herredsting 21/9 sidst forleden, Gertrud Bertelsdatter i Lureby med flere at have vidnet, at 20/8 om aftenen på Lureby gade da så de fire karle, den ene af dem huggede til den anden med en kårde, i det samme slog den anden bag til ham med en bøsse i sit hoved, så han styrtet til jorden, så siden så de, at de samme karle drog ham af hans bukser: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding, og udlagde Laurits Jensen Faninger at være Hans Jensen Munk hans bane, og svor ham mord og manddød over og fra hans fred, eftersom de sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(268)

23/10 1639.

** var skikket Jens Pedersen i Bjerndrup og havde hid kaldt sandemænd af Brusk herred, Christen Pedersen i Asbo hans bane at udlede, som 9/9 sidst forleden i fornævnte herred skal være myrdet og ihjel slagen, hvad ham vorde til bane og livs lagt, og først fremlagde Jens Pedersen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Anst herredsting 3/10 sidst forleden, Niels Olufsen i Asbo at have vidnet, at 9/9 sidst forleden da var han og Christen Pedersen af Asbo i Kolding tilhobe og drak en kande øl eller to, og Blev Christen Pedersen noget rusende, og så fulgtes de af Kolding, og da de kom oven Kolding bjerge, så kørte Christen Pedersen frem ad vejen og Niels Olufsen med flere bagefter, og der de kom vesten Harte under bjerget, da lå Christen Pedersen, og hans heste og vogn stod hos ham: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Pedersen i sin drukkenskab af våde og vanlykke at være falden af vognen og omkommen, og det ham til bane og livs lagt.

(271)

6/11 1639.

** var skikket Nis Iversen i Hjarup og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred, om manddød at sværge over Nis Mikkelsen Soldat i vester Vamdrup, for Espen Iversen i Hjarup, han imellem 5/10 og 6/10 sidst forleden om natten på Bønstrup mark dræbte og ihjelslog, og først fremlagde Nis Iversen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Anst herredsting 17/10 sidst forleden, Poul Hansen i Bastrup og Espen Iversen, tjenende i Søgård, at have vidnet, at 5/10 sidst forleden de gik fra Kolding, og Nis Mikkelsen i Vamdrup og hans hustru Maren var med, da så de at Espen Iversen i Hjarup gik på sin hjemvej, og straks søgte Nis Mikkelsen til Espen Iversen og tog hans økse fra ham, og i det samme havde Nis Mikkelsen en dragen kniv i sin hånd og sagde til Espen Iversen, nu skal du få en ulykke, nu skal jeg have dit liv af dig, og kan jeg ikke anderledes hævne mig på dig,

da skal jeg brænde din gård af over dig, så du skal ikke have mere igen end din ovn og skorsten: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Nis Mikkelsen manddød over og fra hans fred, for sagesløs mand Espen Iversen han ihjelslog.

(274)

20/11 1639.

** var skikket velb Knud Sørensen til Tredje hans visse bud Erik Christensen i Degnbol med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have med en seks ugers stævning da stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han til Hammerum herredsting 27/7 dømt har imellem Knud Sørensen på hans søsterbørns vegne og salig Holger Billes arvinger og kreditorer, og tildømt Knud Sørensen på hans søsterbørns vegne, at han bør at have indvisning og udlæg i salig Holger Billes gods og løsøre, og er nu gerne begærende af de gode landsdommere at tilnævnes to gode mænd at gøre ham indvisning og udlæg på hans søsterbørns vegne i salig Holger Billes gods og løsøre for 180 rigsdaler, rente og skadegæld: da efterdi for os i rette lægges Holger Billes udgivne skadesløs breve på samme penge og dis interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være erlagt og betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom ganget, såvel som og tid efter anden her til landsting i seks uger optagen, så vi ikke imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Knud Sørensen jo bør betaling ad Holger Billes efterladende gods og løsøre, og fordi tilfinder velb Mikkel Hvas til (blank) og Hans Krabbe til Søgård, som Erik Christensen på Knud Sørensens vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Holger Billes efterladende bopæl og løsøre, der udæske og gøre Knud Sørensen udlæg for sin gæld, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Knud Sørensen i andet hans efterladte løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(275)

** var skikket Peder Ravn i Skærup hans visse bud Jesper Andersen, ridefoged til Koldinghus, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Hans Mikkelsen i Skærup og hans hustru Bodil Jensdatter sst for 15 sletdaler med sin efterstandende rente og interesse, de er ham pligtig efter deres udgivne brev og håndskrifts indhold, dateret Skærup 12/9 1636, som de har dem forpligtet én for alle eller og alle for én at betale, hvilket dog ikke af dem er efterkommet, og først Peder Ravn har forhvervet dele over dem, og ikke de har den formue i løsøre eller rørende gods, han samme sin gæld ved vurdering af deres bo kunne bekomme, har han forhvervet dom over dem til Holman herredsting 19/8 sidst forleden, så de ham inden 15 dage skulle betale eller derfor lude indvisning i deres bøndergods, hvilken dom Peder Ravn formener ret at være og bør ved landstinget at konfirmeres: da efterdi for os i rette lægges Hans Mikkelsen og hans hustrus skadesløs brev til Peder Ravn på 15 sletdaler, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises at være betalt, men Hans Mikkelsens fuldmægtig selv gælden tilstår, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Hans Mikkelsen og hans hustru jo er pligtig samme penge med des interesse til Peder Ravn at betale, og fordi tilfinder Anders Munk i Andkær og Hans Koed i Velling, som Jesper Andersen på Peder Ravns vegne dertil nævnt har, med

fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Hans Mikkelsens bopæl, der udæske og gøre Peder Ravn udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Peder Ravn i andet hans løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(277)

** var skikket Jens Andersen i Bredal på hans egne og på Hans Andersen i Assendrup hans vegne og havde stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa penge, han dem skyldig er efter hans håndskrifts lydelse, og derpå forhvervet herredstings dom, hvilken dom de formener ret at være, og Jørgen Munk pligtig at være straks at betale, eller og de bør straks at have indvisning i hans løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne skadesløs brev til Jens Andersen og Hans Andersen på samme penge med des interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem endnu at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom ganget er, som for er rørt, Jørgen Munk og i sin skriftlig indlæg selv gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme penge med des interesse til Jens Andersen og Hans Andersen at betale, og fordi tilfinder velb Christoffer Pax til Stensballegård og Jochum Normand til Hanstedgård, som Jens Andersen på sine egne og Hans Andersens vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre Jens Andersen og Hans Andersen udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jens Andersen og Hans Andersen i andet hans løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(279)

** var skikket velb Jørgen Brahe til Hvedholm, KM befalingsmand på Hagenskov slot, hans visse bud Mads Bendsen, foged på Engelsholm, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Poul Pedersen, som nu tjener Søren Thomsen i Vejle, for han næst forleden år 1638 imellem 12/7 og 13/7 om natten at skal have indbrudt i Niels Christensens Skomagers hus og gård uden for Vejle, som kaldes Hvedholm, og nedslagen døren med vold og magt uden vilje og minde og udtagen fire heste, som Jørgen Brahes tjener havde indtagen af hans enge udenfor Vejle: da efterdi for os med sandemænds ed bevises, Poul Pedersen at være hærværk oversvoret, og seks ugers dag og mere siden at være forgangen, og Poul Pedersen ikke at have enten bødet, seet eller borgen sat, ej heller sandemænds eden rykket, sagen og over seks uger til i dag at være optagen, så vi imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, og Poul Pedersen at fare som andre fredløse mænd.

** var skikket velb Vincents Bille til Valbygård hans visse bud Anders Christensen i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa penge, nemlig halvt andet tusinde rigsdaler in specie, Jørgen Munk Vincents Bille skyldig og pligtig er, på velb jomfru Anne Grubbes vegne, efter Jørgen Munks håndskrifts og jomfru Anne Grubbe hendes opladelses brevs videre formelding, hvilke penge Jørgen Munk ikke endnu har erlagt og betalt, hvorfor Vincents Bille har forhvervet endelig dom over ham til Tørrild herredsting, hvilken dom han formener ret at være og er endelig landstings dom

over ham begærende: da efterdi det befindes herredsfogden at have dømt endelig, endog ikke uden fem uger for den dom har været optagen, ej heller da nogen er mødt på Jørgen Munks vegne til gensvar, da kunne vi ikke kende den dom så nøjagtig, at vi nogen indvisning derefter kunne udstede.

(281)

** var skikket velb Christian Holck til Hastrup, KM befalingsmand på Silkeborg, hans visse bud Hans Jacobsen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Clemend Graversen i Ågård, som 10/1 sidst forleden sad i dommersted på Hastrup birketing, for et spørgsmåls vidne han samme dag Christen Pedersen Svarrer i Ejstrup udstedt har uden kald og varsel, som Inger Christensdatter ham skal have gjort, at han ikke skulle være hendes barnefar eller haft noget med hende at bestille, men for præsten havde hun udlagt Christen Lauritsen, Laurits Jørgensens søn i Ejstrup, formener samme vidne ikke så noksom at være, det bør nogen magt at have: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskreven efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(282)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Jesper Andersen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 31/7 sidst forleden imellem ham og borgmester og råd der sst dømt og afsagt har, idet Niels Iversen har tildømt Ernst Normand ydermere at bevise, og borgmester og råd dem modvillig og forsømmelig skulle have forholden med KM skatter af Kolding by at klarere, uanseet det noksom var bevist, at de selv kendes, at der stod adskillige skatter af Kolding by tilbage uforklaret: og efter flere ord dem imellem var og efter vores forhandling, afstod de på begge sider samme sag, så samme dom ikke videre skal komme nogen af parterne til hinder eller skade i nogen måder.

** var skikket Hans Gregersen i Gesten på sine egne og på Jens Gregersen sst hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Staffen Poulsen i Børkop for en dom, han har forhvervet over dem til Anst herredsting 19/4 1638, anlangende at deres salig bror Oluf Gregersen skulle været ham 14 sletdaler pligtig efter brevs formelding, da Erik Olufsen herredsfoged har tildømt samme penge at betale, uanseet de ikke 19/4 skulle have mødt i rette eller nogen på deres vegne: da efterdi det befindes, herredsfogden at have dømt endelig, endog sagen tilforn ikke var opsat, eller nogen mødt til gensvar, der ikke heller i hans dom findes indført nogen bevis på gælden, hvorefter han sin dom kunne fundere, sagen og nu tid efter anden i seks uger har været optagen, så vi imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være, og Erik Olufsen at give Hans Gregersen og Jens Gregersen til kost og tæring otte rigsdaler.

(283)

** var skikket Peder Jensen i Ulkær med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til Nørvang

herredsting for nogen tid siden over Peder Jensen dømt har for ærerørige ord, og han hr Niels i Ringgive skulle have tilsagt, og tildømt ham for sådanne ord at stande til rette, efter samme dom udstedt en dele over ham, og med samme dele forvist ham sin lovlige tiltale og forspildt hans ret, formener Peder Jensen Peder Poulsen ham uret at have gjort: da og efterdi det befindes Peder Poulsen har tilkendt Peder Jensen for ærerørige ord at stande til rette, som ikke var hans dom efter KM forordning, og hans dom fordi er underkendt, da ved vi efter sådan lejlighed andet derom at sige, end Peder Poulsen sig jo dermed har forseet og bør derfor at igen give ham til kost og tæring otte sletdaler.

(284)

** var skikket Peder Mogensen i Kragelund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Kirsten Jensdatter, Jep Andersens hustru i Kragelund, for nogen ærerørige ord hun på Nørvang herredsting 25/7 næst forleden har haft om Peder Mogensens hustru Anne Christensdatter, og formener Peder Mogensen, det Kirsten Jensdatter bør samme hendes ord at bevise eller derfor at lide efter recessen. endnu hid kaldt Kirsten Jensdatter for nogen ærerørige ord, hun på Låge fruerstue har haft om Peder Mogensens bror Mikkel Sørensen 27/5 sidst forleden: da efter flere ord dem imellem var, til forpligtede Jep Andersen sig, at han og hans hustru Kirsten Jensdatter skal møde til Nørvang herredsting nu på tirsdag først kommer og der erklære Anne Christensdatter og Mikkel Sørensen for hvis ord, hun i hastmodighed kan have haft, som det sig bør, og dermed skal alle hvis vidner, klage og breve, i sagen forhvervet er, være kasseret og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder, og dersom det til fornævnte tid ikke sker, da sagen at stå åben, som den nu sluppen er.

(285)

** var skikket velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks til Haraldskær, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter måneds opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte herredsting 1/2 1634 dømt og afsagt har, og i samme sin dom fradømt hendes salig husbond og hende et stykke eng, liggende i Haraldskærs indsvorne mark og endel, vesten Fruens dam i fornævnte mark, imod hendes retfærdige vidner, som efter recessen har vidnet og dem vitterligt er, at fornævnte eng var forlenet Niels Madsen i Jennum en tid lang, og i samme hans dom indført Niels Madsen og hans søn Jørgen Nielsens bekendelse og vedgået at have haft afgangne fru Anne Friises forlenings brev på samme eng, og det dog ikke anseet, mens i det sted at have heden seet til nogen partiske vidner, forrige i den sag forhvervet, at Jørgen Nielsen har vidnet i sin egen sag og hans to brødre med ham og Johan Brockenhuuses egen tjener, og ikke Johan Brockenhuus har kunnet bevise, at fornævnte eng altid tilforn har ligget til den gård i Jennum, men altid har været brugt til Haraldskær: så og efterdi for herredsfogden med tingsvidne er bevislig gjort, samme stykke eng at have fulgt den gård i Jennum, Jørgen Nielsen påboer, fast over recessens hævd ulast og ukæret, hvilken vidne her til landstinget ved endelig dom er ved magt kendt, det og med gode mænds indførsel er bevist, samme gård med sin ejendom er Johan Brockenhuus udlagt, og af KM og rigens råd tildømt, og herredsfogden fordi har tildømt samme stykke eng at følge bemeldte gård i Jennum, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme herredstings dom at sige eller magtesløs dømme.

(291)

4/12 1639.

** var skikket Hans Jørgensen i Brejning på sin egen og på Peder Hansen hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Jens Pedersen Skrædder i Brejning for nogen ærerørige ord, han skal have dem tilsagt i ærlig forsamling, at de skulle have ombragt en hjort, efter otte mænds vidne på Holman herredsting 22/7 forleden, hvilken hans løgnagtige ord og sigtelse, Hans Jørgensen og Peder Hansen højlig benægter, så de aldrig i deres livs dage har ombragt nogen af KM dyr: da efter flere ord dem imellem var, blev Hans Jørgensen, Peder Hansen, såvel som Jens Pedersen nu her for retten med sammenlagte hænder venlig forenet, så de tilstod dem ikke på enten sider at vide med hverandre eller deres hustruer og børn andet end det, som ærligt og godt er i alle måder, og dermed skal alle hvis vidner, breve og domme, deri på begge sider ganget er, være kasseret og ingen videre til skade at komme, dog Jens Skrædder lovet for sig og sin hustru ikke at skal uforrette Hans Jørgensen og Peder Hansen eller deres hustruer og børn med skændsord eller i andre måder, dersom det sker uden tilgiven årsag, skal sagen igen stå åben, som den nu sluppet er.

(296)

** var skikket hr Mads Christensen i Hejnsvig hans visse bud Jens Eskesen i Bølling og havde stævnet Tyge Nielsen i Grindsted med flere for et vidne, de 3/10 næst forleden til Slavs herredsting vidnet har efter en deres tilforn udgivne brev, anlangende at de skulle have tilspurgt en kvinde, ved navn Karen Nielsdatter, om hendes barnefar til et barn, hun har avlet i fjendernes tid, inden hun kom i ægteskab med Søren Nielsen, og hun for dem skulle have bekendt, hr Mads hendes barnefar at være, hvilken kvinde har undveget og bort dragen, straks efter slig hendes ord skulle være falden, og mener hr Mads Christensen, at samme deres vidne bør magtesløs være: så og efterdi Tyge Nielsen og hans medfølgere har vidnet efter Karen Nielsdatters ord og mundheld, og ikke deres vidne med nogen hendes fuldkomne sigtelse bestyrkes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(298)

18/12 1639.

** var skikket Peder Darum i Hejnsvig og havde hid kaldt sandemænd af Slavs herred, om manddød at sværge over Niels Jensen, født i Grene, for Johan Iversen i Hejnsvig han skulle have dræbt og ihjelslagen, og først fremlagde Peder Darum efterskrevne tingsvidne af Slavs herredsting 5/12 sidst forleden, som indeholder Jep Tøstesen i Hejnsvig med flere at have vidnet, at 15/11 sidst forleden hørte de, at Johan Iversen i Hejnsvig ledte og spurgte efter Niels Jensen og undsagde ham at ville have livet af ham, og de så at Niels Jensen gik fra Peder Graversens gård og vester på af sin stedfars gård, og Johan Iversen da kom ud og søgte til Niels Jensen med en økse i sin hånd, og så højlig forårsaget Niels Jensen at gøre nødværge og dermed dræbte Johan Iversen med sin værge: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Jensen i Grene manddød over og til hans fred for Johan Iversen, han af nødværge ihjelslog, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(1)

15/1 1640.

** var skikket velb Jacob Grubbe til Hjulebjerg hans visse bud Jens Jensen i Prebensgård med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Peder Pedersen i Overby og hans medbrødre seks synsmænd for efterskrevne syn, de til Skodborg herredsting 3/9 sidst forleden afhjemlet har, anlangende to små engdele vesten Mosebæk og vesten åen, som Jens i Mosebæk sagde at have været brugt til Mosebæk, som dem syntes at have været en gammel strømgang. dernæst stævnet Niels Olufsen på Veje og hans medfølgere vidnesbyrd for et vidne, de samme dag til fornævnte ting om samme enge vidnet har, at det efter deres alder og minde skulle ligget og været brugt til Mosebæk, hvilke vidne Jacob Grubbe formener at være vildig, som han formener, de har vidnet om tillæg og ejendom, som ikke tilhører vidnesbyrd at om vidne: så og efterdi Niels Olufsen og hans medbrødre vidnesbyrd har vidnet, samme to stykker enge i langsommelig tid, og en part over recessens hævd, at have været brugt til Mosebæk, og intet derimod fremlægges, hvormed det kan tilbage drives, men med syn befæstes, som og findes lovlig varsel at være for givet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne og syn, samme brugelighed anlangende, at sige eller magtesløs dømme, men så vidt de har vidnet om ejendom, kunne vi ikke kende nøjagtig, og efterdi herredsfogden 21/10 har fradømt Malte Juel og Mogens Sehesteds fuldmægtige fylding på ejermænd, formedelst Jacob Grubbe var forrejst til København til bryllup, og derimod tildømt Jacob Grubbes fuldmægtig anden kald på sandemænd, endog for ham var til kende givet, Malte Juel, såvel som Jacob Grubbe til samme bryllup var indbudt, og den tid udenlands, så han ikke havde fået lovlig varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom, ej heller fornævnte sandemænds forfølgning og vidner, derefter drevet er, som ikke findes udførlig varsel i indført, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(18)

** var skikket Jens Pedersen i Lystlund og havde stævnet Maren Jensdatter, Christen Bertelsens hustru i Lystlund, for en vidne, hun til Ulfborg herredsting 26/10 sidst forleden vidnet har, at ved sankt volborg dags tide sidst forleden vidste hun ikke andet, end hendes far var gangen ud af byen til en af hans børn, da gik hun hen til deres stalddør og ville give deres øg noget at æde, da var den tillukket, og haspen var af den, så stødte hun til den, så gik den op, og var en hoppe omvendt fra stalden og til en væg, bunden derved med grimeskaft, og åd af en gammel sold med havre, og da stod hendes far og drog hans bukser op og hægtet dem, da sagde hun til ham, oh fader hvo bruger i eder sådant, hver barn i har skal have skam der af, og sagde han, datter ti stille med mig, hvilken du eller nogen af mine børn skal finde mig mere i sådan stykker, hvilke hendes vidne han straks på fersk fod har benægtet, såvel som endnu højlig benægter: så og efterdi Maren Jensdatters vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, hendes husbond og har vidnet efter hendes ord og mundheld, og ingen af dem om nogen synlig gerning, de skulle seet Jens Pedersen begangen, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(20)

** var skikket Meinert Bucksen, felbereder i Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Johan Clausen, borger og felbereder i Kolding, for en henvisnings dom, som han har ladet forhverve til Kolding byting 21/8 1639, efterdi Meinert Bucksen og Johan Clausen havde uenighed, deres håndværk anlangende, hvilken tvist fogden henviste til deres lav der at ordeles, belangende deres ærerørige ord, de på begge sider har imod hverandre, derpå vidste fogden ikke at kende men indviste den sag for sin tilbørlig dommer, efterdi det er æren pågældende, og et tingsvidne i samme sag til Kolding byting 17/8

1638, at Johan Clausen har lagt et brev i rette på Kolding byting og det lod læse og påskrive, og ingen hjemmel eller fuldmagt at lægge sådant et brev i rette, formener sig derfor uret at være sket, og Johan Clausen derfor at stande til rette: så og efterdi Søren Lauritsens klage ikke er bevislig gjort, og Johan Clausen den til tinge har fremlagt, og tingsvidne efter forhvervet, endog han dertil ingen fuldmagt eller befaling har haft, og dog Meinert Bucksen dermed skade påført, da finder vi efter sådan lejlighed samme tingsvidne ikke at komme Meinert Bucksen til hinder eller skade, men Johan Clausen, såvel som Otte Jensen Skomager, som samme vidne uden nogen varsel udstedt har, enhver at give Meinert Bucksen til kost og tæring to sletdaler.

(23)

** var skikket velb Casper Gersdorff til Ristrup hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Hans Jensen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han 17/10 sidst forleden dømt og afsagt har imellem ham og hans tjener Christen Nielsen i neder Skjoldborg, og nu boende i Gilbjerg, for han ulovlig er flyttet og dragen af hans gård imod den gode mands hjemmel og minde, og ikke den at have opsagt efter loven, og Hans Jensen ham dog at have kvit dømt: så og efterdi for fogden er bevislig gjort, samme gård en anden til fæste at være forundt, og Christen Nielsen tid efter anden førlovspenge at have ladet tilbyde, så ikke bevises Casper Gersdorff nogen skade at have lidt, og fogden fordi sin dom derefter har udgivet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme.

(25)

** var skikket velb Holger Rosenkrantz til Glimming, KM befalingsmand på Hammerhus og over Bornholm, hans visse bud Mourids Nielsen, foged på Landting, med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Knud Nielsen i Stavlund, herredsfoged i Ginding herred, for en frafindelse dom, han har afsagt til Ginding herredsting 21/2 sidst forleden imellem Holger Rosenkrantz og Jens Høg til Bustrup, og ikke har villet agte og anse sandemænds gang, herredsskel, lovhævd og andre adskillige breve og tingsvidner, som samme dag er i rette lagt, men alene funderet sin dom, sig ikke videre i den sag at dømme, end som han tilforn gjort har, førend hovedsagen for sin tilbørlige dommer bliver påkendt: så og efterdi hovedsagen tilforn for sin tilbørlig dommer er indfundet, efterdi der fandtes adelsbreve imod hverandre, hvilken dom her til landstinget er konfirmeret, og herredsfogden fordi ikke har vidst i sagen at dømme, førend den for sin tilbørlig dommer blev påkendt, da ved vi ikke hans ulempe deri at være.

(26)

** var skikket Hans Andersen i Assendrup og Jens Andersen i Bredal deres visse bud Hans Christensen, borger i Viborg, og havde stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa pending, han dem skyldig er, som herredsfogden i Tørrild herred har tildømt Jørgen Munk dem at betale, hvorfor de formener Jørgen Munk dem at betale, eller også de bør at have indvisning i hans løsøre og jordegods ved to gode mænd: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne skadesløs breve til Jens Andersen og Hans Andersen på samme penge med des interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem endnu at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget er, som for er rørt, Jørgen Munk og i sin skriftlig indlæg selv gælden vedgår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme penge med des interesse til Jens Andersen og Hans Andersen at betale,

og fordi tilfinder velb Laurits Mund til Merringgård og Casper Gersdorff til Ristrup, som Hans Christensen på Jens Andersen og Hans Andersens vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre Jens Andersen og Hans Andersen udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Jens Andersen og Hans Andersen i andet hans jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(28)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Mads Jensen i Tørring med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet og efter en seks ugers stævning givet til kende, hvorledes han til Hammerum herredsting 14/9 sidst forleden har ladet forhverve dom over velb Erik Lykke Hansen til Højris for halvt andet hundrede rigsdaler, han til Sorø akademi for sin kost og exercitier er skyldig bleven, formenende samme dom ret at være og bør ved magt at blive og at have gode mænd opnævnt her til landstinget at gøre ham udlæg af Erik Lykke Hansen hans gods: da efterdi for os i rette lægges underskreven restants, Erik Lykke samme penge til akademiet i Sorø at være skyldig bleven, og ikke med kvittants det at være erlagt, sagen og til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som for er rørt, såvel og her til landstinget i seks uger optagen, så vi imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Lykke han jo er pligtig samme penge at betale, og fordi tilfinder velb Knud Sørensen til Tredje og Jacob Ulfeld til Karstoft, som Mads Jensen på Iver Vinds vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Lykkes bopæl, der udæske og gøre Iver Vind udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker ham der ikke fyldest, da Iver Vind i andet Erik Lykkes jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for fornævnte gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(29)

** var skikket velb Erik Lykke til Højris hans visse bud Niels Basse i Årup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Oluf Jensen med flere for et vidne, som de til Kolding byting vidnet har 17/4, anlangende den drab som skete i Laurits Slajkærs hus i Kolding imellem 1/4 og 2/4 om natten, og da har vidnet, at Erik Lykke skulle have sagt til Ambrosius, hvorfor ville du ikke blæse for mig i brudehuset i trompet, hvortil Ambrosius skulle have svaret, fromme junker jeg havde ingen trompet med mig, dismidlertid skulle Erik Lykke have dræbt Ambrosius, som blev liggende på stedet, som er tvært imod vidner, som har vidnet, at spillemandens dreng havde givet Erik Lykke nogen ord, i det skulle Erik Lykke have dragen sin degen og slaget ham oven hovedet, i det samme løb Oluf under samme degen og rendte ham omkuld på bænken og blev siddende med sin blottede degen i hånden, i det samme kom Ambrosius løbende hen mod Erik Lykke, og drengen havde ham i favn, og da havde han fået sin skade: da efterdi befindes sagen tilforn at været hid stævnet, og vi den dog tid efter anden over seks uger til i dag har optagen, så vi imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, og endog ingen er mødt herimod nogen modstand at gøre, finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(32)

** var skikket Jacob Nielsen Ammidsbøl, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Pedersen i Pjedsted og Tomas Pedersen sst for et vidne, de 22/10 1638 til Holman herredsting vidnet har, at Niels Nielsen i Pjedsted solgte Jacob Nielsen Ammidsbøl på Pjedsted mark 14 dage efter sankt hans dag sidst forleden 4 øksne, og Christen Pedersen i Surkær samme til skulle have solgt ham to øksne på Pjedsted mark, hvilke vidne Jacob Nielsen hårdelig benægter, at han aldrig købte øksne eller stude af fornævnte mænd på Pjedsted mark: så og efterdi Hans Pedersen og Tomas Pedersen har vidnet, det Niels Nielsen og Christen Pedersen skulle solgt Jacob Nielsen samme øksne på Pjedsted mark, og ikke samme deres kundskab med nogen lidkøbs vidne bestyrkes, men imod Jacob Nielsens øksnebog, da kunne vi ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derpå funderet er, bør nogen magt at have, og efterdi med delsbrev bevises, Christen Pedersen i Surkær og Niels Poulsen i Skærup at have været delt og lovforvunden, der de samme vidne med Jacob Nielsen vidnet har, Peder Nielsen i Vejle og befindes hans egen bror og vildig, så Niels Nielsens vidne ikke kan agtes uden for én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og benægtelse magtesløs at være.

(35)

** var skikket velb Hans Lange til Lunderup hans visse bud Hans Jensen i Stundsig med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa pending, han har lovet og godsagt for til Oluf Frederik Hansen i land Holsten, som er 2280 rigsdaler og deres tilbørlige rente, hvorfor han har været forårsaget at tage dom til herredsting, landsting og for kongen og råd, hvorfor han formener, at han bør at have dom på to gode mænd, som kunne ham på hans gods og løsøre indføre: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne indløste hovedbrev, såvel som og hans udgivne skadesløs brev til Hans Lange for samme hans løfte, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises ham samme sine breve at have efterkommet, men af KM og Danmarks riges råd er tildømt dem at fuldt gøre, han ikke heller i sin skriftlig indlæg gælden fragår, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme penge med des interesse til Hans Lange at betale, og fordi tilfinder velb Niels Skade til Agerkrog og Bendix Norby til Urup, som Jens Jensen på Hans Langes vegne dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre Hans Lange udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker ham der ikke fyldest, da Hans Lange i andet Jørgen Munks jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(38)

** var skikket Berent de Behr, rådmand i Tønder hans visse bud Gert Meisel sst med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende ham da efter 14 dages opsættelse at have stævnet Tomas Nomensen af Møgeltønder for en vidne, han 5/12 1638 til Møgeltønder birketing har vidnet, sin far Nomen Jensen i Møgeltønder til hjælpelighed, idet han har vidnet, at sin far var selv skipper, der Berent de Behrs gods blev taget, hvilken hans vidne han formener at være vildig og usandfærdig. disligeste stævnet Jens Nomensen i Møgeltønder og Hans Mikkelsen for en vidne, de til Møgeltønder birketing 27/3 sidst forleden vidnet har, der Nomen Jensen har haft Berent de Behr

og Johan Clausens gods indført i Nomen Jensens skib i fjendernes tid, da var Nomen Jensen selv skipper på sit skib, hvilken vidne Berent de Behr formener løgnagtig at være og burde magtesløs at blive, og burde at straffes på deres fingre: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten så forenet, at Jens Nomensen på hans far Nomen Jensens vegne tilstod at hvis ord, han kunne have haft, det at være sket af hastighed, og ikke vidste den gode mand Frederik von Buchwald, ej heller Berent de Behr andet at eftersige, end ærlige mænd vel egner og anstår, og derhos lovede Jens Nomensen at skal give Berent de Behr for hans omkostning hundrede rigsdaler, halvparten til påske og anden halvpart til martini skadesløs at betale, og dermed skal alle hvis vidner, domme og breve, ganget er samme ord anrørende, være kasseret og ingen videre til skade at komme.

(40)

** var skikket velb Claus Dyre til Vingegård hans visse bud Christen Christensen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet velb Peder Bille til Søndergård i stor Arden for hans anpart af tre tusinde enkende rigsdaler, ham tilkommer at betale Claus Dyre på hans hustrus vegne efter et afgangne fru Helvig Kås til Restrup hendes udgivne brevs formelding, for hvilken anpart Claus Dyre endelig dom over ham til Tørrild herredsting har forhvervet, hvilken dom her til landstinget også skal befindes at være stadfæstet, og indvisnings dom derpå udstedt, formenende ham at tilnævnes to gode mænd at gøre ham udlæg af Peder Billes jordegods: da efterdi for os i rette lægges salig fru Helvig Kåses udgivne skadesløs brev til Claus Dyres frue på 1000 rigsdaler, hendes anpart, som Peder Bille som en arving en part af tilkommer at betale, og ikke med kvittants bevises Claus Dyre på hans frues vegne at være kontenteret, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, såvel som og her siden i seks uger optagen, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere ophold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Bille jo er pligtig sin anpart af samme penge med sin interesse til Claus Dyre at betale, og fordi tilfinder velb Axel Urne til Kellerup og Erik Lunov til Viskumgård, som Christen Christensen på Claus Dyres vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Peder Billes bopæl, der udæske og gøre Claus Dyre udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker ham der ikke fyldest, da Claus Dyre i anden Peder Billes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(43)

** var skikket Niels Iversen, byfoged i Kolding, på sine egne og på Simon Christensen Sejrup, rådmand sst, hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Torben Poulsen, borger sst, for en dom han forleden 21/8 har afsagt imellem dem på KM og Kolding bys vegne og Hans Jensen Boel og Tomas Hansen i Vejlby i Elbo herred, anlangende seks heste, som de skal have solgt til to mænd af Angel, nemlig Didrik Markusen og Clemend Høg, tjenende Morten Kortsen i Adelby sogn i Angel, hvilket for ham skal være bevislig gjort med deres egen underskrevne bevis og bekendelse, så og med Mads Knudsens og Peder Ibsens skriftlige kundskab samt Iver Nielsen toldskrivers skriftlige vidnesbyrd, at Hans Jensen Boel har begæret fornævnte seks heste at fortolde i Morten Kortsens navn af Angel: så og efterdi Iver Nielsen, Peder Ibsen, Mads Knudsen, Didrik Markorsen og Clemend Høg deres kundskaber alle er bænkebreve, som ikke til tinge ved ed og oprakt finger er vidnet, og lovlig varsel for givet, da kunne vi ikke kende samme breve så noksom, at de bør nogen magt at have, og efterdi

ikke med nøjagtig vidner for sætfogden er bevislig gjort, samme heste ulovlig at være købt eller angiven, og han fordi har tildømt dem at være ejermanden følgagtig, ved vi ikke den hans dom at imod sige, men efterdi med tingsvidne bevises, Niels Iversen, straks efter samme dom dømt er, at have tilbudt fornævnte heste, som han på en ret havde annammet til sig, igen at ville levere, og Torben Poulsen i sin sidste dom har tildømt Niels Iversen samme heste at udlægge efter loven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den hans dom at følge eller komme Niels Iversen til hinder eller skade.

(49)

** var skikket Niels Iversen, byfoged i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Torben Poulsen, borger sst, for en dom han imellem velb Ernst Normand og ham afsagt har på Kolding byting 6/11 forleden, anlangende en hest, som for Niels Pedersen i Stallerup på en ret har været anholden, hvilken hest han til en fremmed med vilkår solgt har efter hans egen supplikations formelding, i hvilken han selv bekender derfor med borgmester i Kolding rådstue har aftinget for seks rigsdaler, hvilke penge Lyder Henriksen Splet på borgmester og råds vegne skal have oppebåret, des uanseet har Torben Poulsen tildømt Niels Pedersen at have gjort uret: så og efterdi af Niels Pedersens egen supplikat, han til lensmanden gjort har, erfares det han selv vedgår sig samme seks rigsdaler for borgmestre og råd at have udlovet, hvilke de og er gestendig med ham at have aftinget, det og bevises med Lyder Splets kvittants ham samme penge at have annammet, og Torben Poulsen dog har tildømt Niels Iversen at have gjort uret og burde at stande til rette, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom bør nogen magt at have eller komme Niels Iversen til forhindring.

(52)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Peder Nielsen, ridefoged der sst, og havde stævnet Jørgen Knudsen, borgmester i Kolding, Lyder Henriksen, Niels Andersen og Simon Sejrup, rådmænd der sst, for en dom som de i Kolding rådstue 27/3 1637 imellem ham på KM vegne og Hans Stue på sine egne og borgerskabet i købmandslavet i Kolding deres vegne dømt har, anlangende nogen øksne Hans Stue og fire borgere skal have sammen samlet af deres medborgere, såvel af præster og bønder, på landsbyen imod den rette øksnedrift og siden fornævnte staldøksne over toldstedet af riget at skal have ville uddrevet, hvilket øksenkøb Ernst Normand formener dermed skal være begangen stor misbrug imod KM udgangne mandat og forordning, dateret København 25/7 1623, efterdi borgerne ikke først skal have angivet dem for lensmanden og taget seddel hos ham: så og efterdi ingen særlig for borgmester og råd er beskyldt eller overbevist nogen ulovlig øksenkøb eller forhandling imod KM forordning at have gjort, og borgmester og råd fordi ikke har vidst at gøre dem forhindring på deres øksne, at de jo for KM tolds erlæggelse må udstedes, men dersom det kunne bevises, at de samme øksne, de hos tolderen har angivet, ikke lovlig havde indkøbt, da dem derfor at stande til rette, da ved vi ikke imod deres dom at sige eller magtesløs dømme.

(54)

** var skikket velb Christoffer Hvas til Hennegård, KM befalingsmand på Ørum slot, hans visse bud Bertel Nielsen i (blank) med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Anders Iversen i Ovtrup for en dom, han til Vesterherreds ting 21/9 næst forleden forhvervet har, anlangende kirkens anpart korntiende af den halve part af

Ovtrup sogn, som Anders Iversen ved dele og tiltale over bemeldte Ovstrup sognemænd for dis rest af bemeldte tiende 1639 ville sig tilholde, og det efter et fæstebrev, som Anders Iversen og Tomas Iversen af velb Niels Krags fuldmægtig for rum tid, hvilken af dem Ovstrup præstegård efter deres fars død i fæste og besiddelse kunne bekomme, givet var, og efter Tomas Iversens død har Christoffer Hvas fornævnte halve Ovstrup kirketiende i fæste bekommet efter hans fæstebrevs formelding, som til Vesterherreds ting har været i rette lagt, hvorefter herredsfogden har frafundet sig ikke dommer i den sag, efterdi for ham i rette lægges to fæstebreve på fornævnte kirketiende: så og efterdi hr Christen Høsts kundskab ikke for fogden har været i rette lagt, der han sin dom har udgivet, så han ikke har dømt i sagen til eller fra, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem efter hvis dokumenter, for ham bliver i rette lagt, endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(55)

** var skikket velb Christoffer Hvas til Hennegård, KM befalingsmand på Ørum slot, hans visse bud Bertel Nielsen i (blank) med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Gravers Nielsen i Torbøl og Peder Hansen i Vittrup for en vidne, de til Vesterherreds ting 12/10 sidst forleden vidnet har, at de noget før jul 1638 skulle have været på Asmildkloster og da at have hørt, at velb Niels Krag til Trudsholm skulle have begæret 30 rigsdaler af Anders Iversen i Ovtrup for den halve anpart kirkekorn tiende i Ovtrup sogn, hvilket Anders Iversen lovede ham, så beskylder han samme deres vidne imod hans lovlige fæstebrev, ham på samme tiende givet er, at være vidnet: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og vi den da tid efter anden i seks uger til i dag har opsat, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, og endog samme vidne ikke fremlægges, finder vi den magtesløs at være.

(56)

** var skikket Johan Wesseling, rådmand i Ringkøbing, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Jensen, borger i Kolding, som er fuldmægtig på Johan Ribers kreditorers vegne, for en regnskabsbog, de lader dem af berømme efter salig Johan Ribers er bekommet, hvori skal findes indtegnet 31/3 1634 at være gjort regnskab med far, og bleven skyldig 373 sletdaler, hvilken bog ikke skal at være uden en klakbog, og han med samme klakbog vil forholde Johan Wesseling sin rigtig gælds fordring, uanseet Johan Riber ikke var Johan Wesseling hans søn: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og klakbogs indtegnelse magtesløs at være.

(57)

** var skikket hr Christen Bendsen, forrige sognepræst til Jegindø, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Bertelsen i Kvium for en dom, han til Volstrup birketing 4/9 1635 forhvervet har, anlangende en værgemål hr Christen er tildømt for en liden pigebarn, ved navn Maren Olufsdatter, hvis far boede og døde i sønder Hjerm, ved navn Oluf Olufsen, og der foruden Jens Bertelsen at være tildømt samt med hr Christen, såsom en værge på fædrene side, at have indseende med hr Christen samme

værgemål at forrette, hvorimod hr Christen formener, at efterdi han er en fattig mand, som er fra kald og bestilling, og har hverken hus eller værelse eller tilhold, andet end som han har af den dannemand hans successor er med forlenet på en kort tid, tilmed uvist enten han i landet eller udenlands herefter skulle søge sit brød og lejlighed, da formener han, at Jens Bertelsen jo bør samme værgemål herefter ene sig at påtage, efterdi han er næste slægt på fædrene, sammeledes hid stævnet Niels Jensen i Elkær, som er nu barnens stedfar, og Helvig Bendsdatter, barnens mor: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være og ikke komme hr Christen på samme værgemål længere at forestå til forhindring.

(58)

** var skikket Laurits Olufsen i Visby på sin husbonds tjeners vegne, Christen Pedersen i Rævsgård på hans husbonds tjeners vegne, Peder Skøt i Smerupgård på hans husbonds tjeners vegne, Oluf Jensen i Holmgårds mølle og Mogens Christensen i Feldborg deres visse bud Laurits Olufsen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han til fornævnte ting dømt og afsagt har 2/11 sidst forleden imellem fornævnte personer på den ene og Claus Nielsen i nør Tang på hans velb husbonds vegne samt på Mette Jensdatters vegne i Øgelstrup på den anden side, for han har tildømt Claus Nielsen at fange nogle adskillige vidner beskreven, anlangende den arvelod, som salig Christen Skrivers arvinger er tilfalden i Øgelstrup, hvilken dom fornævnte personer beskylder, at fogden ikke har ville anseet tingsvidne, som har været for ham i rette lagt, såvel som deres skriftlige beretning, dog fogden det ikke i sin dom har villet indføre, men samme vidner udstedt uden kald og varsel. endnu da hid stævnet Claus Nielsen for et tilbudsvidne, han til fornævnte ting fornævnte dag forhvervet, at han skulle have tilbudt salig Christen Skrivers arvinger skifte og jævning, og for samme vidne ikke heller skal være given lovlig varsel. herhos fremlagde Laurits Olufsen fremlagde efterskrevne tingsvidne af Revs herredsting 28/9 1639, Poul Andersen i Heltborg, Christen Christensen, Christen Nielsen og Maren Lauritsdatter at have vidnet, at salig Christen Pedersen og salig Maren Jensdatter, som boede og døde i Heltborg, de havde tilsammen i ægte og rette efterskrevne børn, som er Christen Skriver, som boede og døde i Øgelstrup, Mogens Christensen i Heltborg, salig Niels Christensen sst, salig Peder Christensen, salig Maren Christensdatter i Heltborg, salig Karen Christensdatter, salig Anne Christensdatter, salig Kirsten Christensdatter og salig Dorte Christensdatter, og havde forskrevne salig Christen Skrivers søskende, som ved døden er afgangen, disse efterskrevne børn levende, som efterfølger, først salig Niels Christensens børn er Peder Nielsen i Heltborg og hans tre brødre og to søstre, salig Anne Christensdatters hendes søn er Christen Nielsen i Horsfeld, salig Kirsten Christensdatters børn er Christen Madsen i Villerslev med hans to brødre og en søster, salig Dorte Christensdatters børn er Jens Nielsen i Mors og hans søster, salig Karen Christensdatters børn er Oluf Jensen i Visby mølle og hans søster: så og efterdi Claus Nielsen selv tilstår, samme dom ikke at være udgangen, da dersom den findes, bør den ingen magt at have, og efterdi for fogden er protesteret og bevist alle salig Christen Skrivers arvinger ikke at have fanget varsel for samme tilbud, og fogden dog samme tilbuds vidne har udstedt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Madsen sig jo dermed har forseet og bør at give salig Christen Skrivers arvinger til kost og tæring ti sletdaler, og samme tilbuds vidne ingen magt at have.

(61)

** var skikket Hans Andersen i Assendrup og Jens Andersen i Bredal deres visse bud Niels Poulsen, borger i Viborg, og havde stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær, for eftersom de er ved gode mænd indført i hans jordegods for en summa penge, han dem skyldig har været, hvilken indførsel de formener ret at være, og godset dem for ejendom at følge: da efterdi for os i rette lægges bemeldte to gode mænds forseglede og underskrevne brev, det de har indført Hans Andersen og Jens Andersen i bemeldte gods for deres gæld, og Jørgen Munk i hans skriftlig indlæg giver til kende, sig intet derimod at sige, men dermed er tilfreds, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end bemeldte gods efter indførsels formelding jo bør Hans Andersen og Jens Andersen for ejendom at efterfølge, med mindre det dem inden år og dag bliver fraløst, eller og indførslen for sin tilbørlig dommer rykket, dog de det igen til frit folk skal afhænde efter håndfæstningen.

(63)

** var skikket Søren Mikkelsen, byskriver i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Hans Andersen med flere borgere i Ringkøbing for et vidne, de 18/1 næst forleden der til bytinget vidnet har, lydende iblandt andet dem vitterlig at være, at da ilden var optændt i Søren Mikkelsens hus i Ringkøbing, hvilket skete den torsdag for sankt andrei dag 1638, da led Matias Knudsen, som da boede i den have ---- stor skade på sin brygger redskab, sengeklæder, flæsk, fisk og andet, som til husholdning hører. medfører samme vidne Morten Smed med flere at have vidnet, at det første de kom til samme ildebrand, da gav de dem ind i huser og deraf med mange flere godtfolk ud bjergede kister, bænke, panel med anden løs boskab. ydermere stævnet Matias Knudsen og hans hustru Else Matiaskone for en benægtelse, de 15/10 sidst forleden til fornævnte ting med oprakt finger og ed gjort har imod den sigtelse, dem ottende dagen tilforn sigtet og påteet havde, formeldende samme ild, som ved middagstid optændt blev, for deres forsømmelse at være opkommen: så og efterdi Hans Andersen og hans medbrødre, såvel som og Jens Nielsen borgmester med nogle af rådmændene udførlig har vidnet, det Matias Knudsen i samme ulykkelige ildebrand i den hus, han iboede, led stor skade på hans gods, korn, fætalje og anden boskab, såvel som og stadstjeneren det han efter Matias Knudsens befaling skulle klemte klokken, og intet nøjagtig derimod fremlægges, hvormed det kan tilbage drives kan, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, ej heller fornævnte bytings dom, derefter dømt er, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Søren Mikkelsens forhvervede syn, vidner og sigtelse findes bag på byfogdens dom at være forhvervet, og ikke befindes varselsmændene at have benævnt, hvor de for samme syn og vidner skulle have givet varsel, da kunne vi ikke kende samme syn, vidner og sigtelse bør nogen magt at have. benægtelsen anlangende, efterdi forordningen forbyder dem ikke at udstedes, da bør samme benægtelse ingen magt at have, og byfogden, som den udstedt har, derfor at give Søren Skriver til kost og tæring seks sletdaler. (dom overstreget og tilføjet: ikke beskrevet)

(67)

** var skikket Gert Meisel, tjenende Berent de Behr, rådmand af Tønder, og havde stævnet Jens, Nomen Jensens søn i Møgeltønder, for en vidne han lader sig af berømme, han 27/3 sidst forleden til Møgeltønder birketing skal have forhvervet, som skal lyde i sin mening, at den hans tjener Gert Mejsel på sin husbond Berent de Behrs vegne gav last på den vidne, som Jens Nomensen og Hans Nielsen i Møgeltønder den dag inden tinge udgav og vidnet har, at Nomen Jensen skulle have været selv skipper, og ej Toman Nomensen, der Tomas Nomensen havde Berent de Behrs gods inde, formedelst han kender dem ikke god derfor og formener, de vidner for gunst og gave, og da Jens,

Nomen Jensens, svarede, at han formener sig, åbenbarlig løgn at være, indtil Gert Mejsel beviser dem over at have fanget gunst og gave derfor: så og efterdi Hans Nielsen og Jens Nomensens vidne her i dag er afstanden, bør den ikke længere magt at have, og efterdi Gert Meisel alene har sagt, det han ikke kendte fornævnte personer god for at vidne, men formente det for gunst og gave, og ikke han udførlig har sigtet dem for nogen sag, deres ære berørende, og birkefogden dog til Møgeltønder birketing har tildømt ham at stande til rette, da bør fornævnte birkefoged derfor at give Gert Meisel til kost og tæring ti rigsdaler, og samme vidne og dom magtesløs at være.

(71)

** var skikket Jørgen Buck i Lilleballe hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst udganget, lydende ham da efter 14 dags opsættelse at have stævnet Niels Jensen i Lilleballe for en dele, han har forhvervet over ham til Brusk herredsting 6/10 1638 for en landstings dom, som Niels Jensen skulle have leveret Jørgen Buck, uanseet Niels Jensen ikke har bevist at have leveret Jørgen Buck nogen dom og formener, at den dele og dom bør magtesløs være. endnu stævnet Niels Jensen for en dele, han skal have forhvervet til Brusk herredsting 15/10 1636 for nogen gærde imellem Jørgen Buck og Niels Jensen skulle holde ved hævd og magt, som Hans Staffensen og Jørgen Staffensen skulle gærde, uanseet aldrig er bevist, de har gjort nogen gærde, men Peder Buck har hans lodskifte gærde imod Niels Jensens med gærde at holde ved magt: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme deler og domme magtesløs at være.

(72)

** var skikket Laurits Jensen Skrædder i Stavning med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Dorte Christensdatter, tjenende i Sønderby i Bøvling, for hun skal have udlagt ham for hendes barnefar i Stavning kirke anden søndag efter ---- 1638, og ikke hun i sin barnefødsel har navngivet eller udlagt ham, for hvilken hendes usandfærdige beskyldning han er til Bøvling herredsting kvit dømt: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme Dorte Christensdatters beskyldning magtesløs at være.

** var skikket Laurits Jensen på Søndervang med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Maren Christensdatter i Staby for en beskyldning, hun ham i Stadil kirke for hendes barnefar skal have beskyldt og udlagt, hvilket han hårdelig fragår og benægter, og ikke heller samme hendes beskyldning ved højeste ed for dom og ret skal tør stadfæste, hvorfor han formener hun dermed uret har gjort, og hende derfor at stå til rette: da efterdi sagen findes over seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme Maren Christensdatters beskyldning magtesløs at være.

29/1 1640.

** var skikket Iver Albretsen, borger i Lemvig, hans visse bud Tomas Olufsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have

stævnet Henrik Block for en dom, han ved hans fuldmægtig Jens Jensen over ham til Lemvig byting skal have forhvervet, anlangende nogen penning, han efter sin brevs indhold har været Morten Porthus i Ålborg skyldig, uanseet han derpå skal have betalt 20 rigsdaler, og resten er fem sletdaler, som er ubetalt, hvor udover han formener sig deri uret at være sket: så efterdi Svend Olufsen sin endelige dom har udgivet, endog ingen er mødt for ham til gensvar, sagen ikke heller tilforn i seks uger var opsat, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom ingen magt at have, og Svend Olufsen at give Iver Albretsen til kost og tæring seks sletdaler.

(74)

** var skikket Niels Skøt, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet med en seks ugers stævning afgangne Holger Bille af Bjørnsholm hans arvinger og kreditorer på Svend Mikkelsen og Mikkel Christensen Vinters vegne, boende i Lolland i Rødby for en summa pending, som Niels Skøt på deres vegne fordrer efter afgangne Holger Billes udgivne skadesløs brev med sin efterstående rente og omkostning, hvorover Niels Skøt har forhvervet dom af Hammerum herredsting, og er tilfunden at have indvisning i Holger Billes gods og løsøre, formenende sig at udnævnes to gode mænd at gøre ham udlæg: da efterdi for os i rette lægges Holger Billes udgivne skadesløs breve på samme summa penge, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem til fulde at være betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, såvel som og her til landsting i seks uger til i dag opsat, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Skøt jo bør at have betaling af Holger Billes efterladende gods, og fordi tilfinder velb Mogens Juel til Vosborg og Mikkel Hvas til Sørup, som Niels Skøtsen dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Holger Billes efterladende gods, der udæske og gøre Niels Skøt fyldest af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker ham der ikke fyldest, da Niels Skøt i anden Holger Billes efterladende jordegods eller løsøre at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(76)

** var skikket Otte Kistmager, indvåner i Slesvig, hans visse bud Peder Christensen Bering, borger i Viborg, og havde stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en dom han til Lemvig byting 22/2 sidst dømt og afsagt har imellem Otte Kistmager og Svend Poulsen, rådmand i Lemvig, og samme sin dom funderet på en forpligt, Otte Kistmager på Viborg rådhus skulle have udgivet, så og en afregning imellem Otte Kistmager og Svend Poulsen skulle være gjort, hvilken forpligt Otte Kistmager formener ikke skal formelde, ham at være Svend Poulsen nogen penning skyldig, og Svend Poulsen dog har tildømt Otte Kistmager 93 mark lybsk inden 15 dage at betale: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme tvistige sag på fire dannemænd, Svend Poulsen til betroede Niels Rasmussen rådmand og Peder Sørensen sst, og Peder Christensen på Otte Kostmagers vegne tog Peder Bering borgmester og Just Bomand, rådmand her sst, hvilke skal forsamles i morgen og parterne om samme deres tvistige gæld til endelig ende imellem likvidere, og hvis Otte Kistmager befindes at være Svend Poulsen skyldig ham straks at kontentere, eller her i byen at lide arrest, indtil han betaler ham, som det sig bør.

(77)

12/2 1640.

(Peder Bertelsen ene)

26/2 1640.

** var skikket velb Gregers Krabbe til Torstedlund, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Peder Børgesen, slotsskriver der sst, og havde hid kaldt sandemænd af Skast herred, Niels Jepsen af Varde hans bane at udlede, som skal være funden død ved en å på Kravens enge 7/1 sidst forleden, hvad ham er vorden til bane og livs lagt, og først fremlagde Peder Børgesen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skast herredsting 28/1 sidst forleden, som indeholder Christen Lauritsen, tjenende i Varde, at have vidnet, at ved sankt mortens dags tide næst forleden da kom Maren, salig Otte Rasmussens pige, og talte til dem og sagde, at de skulle komme ind at bede Gud om nåde og til deres davre, og der de kom ind, faldt de på deres knæ, læste og sang, som de plejede at gøre, og der det var gjort gik de ud igen, og ville ikke have deres davre, for de tykte det var for tidlig, og der Niels Jensen gik ud, sagde han til Maren Ottes, i hetter så megen ny skik på med os, hvor mon i vil hen med os, og så gik de ud og talte dog ikke mere med hende, og da befalede hun pigerne, at de intet mad skulle give dem, inden klokken var tolv, og der de da kom ind til deres middags mad, da sad Maren Ottes for køkkenildet med en liden barn i hendes skød og sagde til dem, karle er i nu tidig til eders mad, da sagde Christen Lauritsen ja, og da sagde hun til Niels Jensen, ja du gode karl, hvad for ny skik tykkes du, at jeg hetter på med dig, at du skal ind til din davre at bede Gud om nåde, og da gav de hverandre nogle onde ord, og så slog hun efter ham med hendes tøffel, og da sagde Niels Jensen, slå i mig, da skal i slå mig i en djævels tid, og samme aften sagde Niels Jensen, jeg tror ikke andet, end jeg skal gå hen og tage livet af mig, og da de havde røgtet og kom ind, og Niels Jensen lod ilde med munden, da sagde Maren Ottes til ham, kan jeg ikke holde munden på dig, da skal jeg klage dig for Laurits Jensen borgmester, at jeg kan få straf på dig, og næste morgen stod Niels Jensen tidligt op, og da pigerne kom og kaldte til deres mad, var han borte: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Niels Jensen sig selv at have omkommet, og fordi svor ham hans egen bane på, eftersom de sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(87)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Peder Nielsen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Jensen i Fredsted for en benægtelse vidne, som han med oprakte finger på Kolding byting for retten gjorde 5/9 1638 imod sandfærdige vidnesbyrd, angående en hest, som skulle være solgt til en fremmed karl, og der blev drukket lidkøb, hvilke vidnesbyrd her til landstinget er ved magt kendt, og samme hans benægtelse vidne derimod er dømt usandfærdig og magtesløs, hvorfor Peder Nielsen på Ernst Normands vegne formener, at Christen Jensen for samme hans løgnagtige vidne, som han med oprakte fingre gjort har, bør fældet at være, og efter recessen at straffes på hans fingre: så og efterdi med landstings dom bevises, Maren Sørensdatter og Hans Madsens vidner ved endelig dom at være ved magt kendt, ved vi ikke videre på dem at dømme eller den vores dom at forandre, men efterdi befindes Christen Jensens benægtelse, han med oprakte finder og ed derimod har, gjort usandfærdig at være, kunne vi efter sådan lejlighed ikke andet derom kende, at han jo derfor bør fældet at være.

(90)

** var skikket velb fru Karen Sehested, salig Tyge Kruses, til Åstrup, Peder Skøt i Smerupgård, Christen Pedersen i Rævsgård, Mogens Christensen i Heltborg, Oluf Jensen i Holmgårds mølle og Christen Christensen i Gørslev og deres medarvinger deres visse bud Laurits Olufsen i Visby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Madsen med flere i Lillelund for et vidne, de til Ulfborg herredsting 2/8 sidst forleden vidnet har, i sin mening at salig Christen Skriver, som boede og døde i Øgelstrup, skulle have holden Øgelstrup mølle, såvel som nogen broer, ved magt, hvilke vidner fornævnte personer formener og beskylder et sankevidne at være, tilmed at være vidnet på en død mand, og ej heller for samme vidne skal være given lovlig varsel. sammeledes fremlagde Claus Nielsen efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herredsting 2/11 1639, som indeholder Jens Madsen i Lillelund med flere at have vidnet, at salig Christen Munk, som boede og døde i Øgelstrup, holdt Øgelstrup mølle og broer over åen ved møllen ved hævd og magt så længe han boede i Øgelstrup, og Christen Skriver, som også boede i Øgelstrup, holdt fornævnte mølle, bro, og møllested ved hævd og magt. dernæst fremlagde Laurits Olufsen efterskrevne tingsvidne af Revs herredsting 28/9 1639, Poul Andersen i Heltborg, Christen Christensen, Christen Nielsen og Maren Lauritsdatter at have vidnet, at salig Christen Pedersen og salig Maren Jensdatter, som boede og døde i Heltborg, de havde tilsammen i ægte og rette efterskrevne børn, som er Christen Skriver, som boede og døde i Øgelstrup, Mogens Christensen i Heltborg, salig Niels Christensen sst, salig Peder Christensen, salig Maren Christensdatter i Heltborg, salig Karen Christensdatter, salig Anne Christensdatter, salig Kirsten Christensdatter og salig Dorte Christensdatter, og havde forskrevne salig Christen Skrivers søskende, som ved døden er afgangen, disse efterskrevne børn levende, som efterfølger, først salig Niels Christensens børn er Peder Nielsen i Heltborg og hans tre brødre og to søstre, salig Anne Christensdatters hendes søn er Christen Nielsen i Horsfeld, salig Kirsten Christensdatters børn er Christen Madsen i Villerslev med hans to brødre og en søster, salig Dorte Christensdatters børn er Jens Nielsen i Mors og hans søster, salig Karen Christensdatters børn er Oluf Jensen i Visby mølle og hans søster: så efterdi det bevises for herredsfogden at være protesteret og bevist, alle salig Christen Skrivers arvinger for samme vidner og syn ikke at være givet varsel, og fogden dog dem har udstedt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christen Madsen sig jo dermed har forseet, og bør at give salig Christen Skrivers arvinger til kost og tæring ti sletdaler, og samme vidner og syn magtesløs at være.

(96)

** var skikket velb fru Karen Sehested, salig Tyge Kruses, til Åstrup, Mogens Christensen i Heltborg, Oluf Jensen i Holmgårds mølle, Peder Nielsen i Heltborg, Christen Nielsen i Horsfeld, Jens Nielsen i Nymølle i Mors og deres søskende deres visse bud Laurits Olufsen i Visby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Christensen i gammel Stenum, Jep Jensen i Knudsig, Simon Jensen og Christen Nielsen i lille Stenum for en stue og bænkebrev, de til velb fru Ide Lange udgivet har, dateret Rodsted 21/9 sidst forleden, hvilke stue og bænkebrev de formener skal være imod forordningen, og ikke heller for samme stuebrev skal være given lovlig varsel, menende fordi samme stuebrev bør magtesløs at være. item stævnet Christen Madsen i Bundgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han til Ulfborg herredsting dømt og afsagt har 5/10 sidst var seks ugers opsættelse, og i samme sin dom fradømt dem deres æskning over Mette Jensdatter, salig Christen Skrivers efterleverske, i Øgelstrup, for hun ikke vil have lagt rigtig registrering frem over salig Christen Skrivers efterladende bo, ej heller har måttet bekomme skifte og jævning, og Christen Madsen mere at have anseet fornævnte stue og sankebrev, som ikke formelder herredsfogden at have med været over nogen registrering efter loven, menende fordi samme hans dom bør magtesløs at være. så fremlagde

Claus Nielsen efterskrevne brev, lydende Peder Christensen i gammel Stenum med flere gør vitterlig, at de var ombedt af afgangne Christen Skriver i Øgelstrup hans efterskrevne arvinger at hos være i Øgelstrup anden dagen efter han var begravet, som var 19/7 sidst forleden, da de lod samme bo registrere efter ham ved Oluf Jensens søn Peder Olufsen i deres overværelse, inden døre og uden døre, som det forefandtes, ubehindret af Mette Jensdatter, salig Christen Skrivers. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Revs herredsting 28/9 1639, som indeholder vidne om salig Christen Pedersen og salig Maren Jensdatter, som boede og døde i Heltborg, hvem deres arvinger var. item fremlagde efterskrevne fuldmagt, dateret Visby 26/9 1639, indeholdende Christen Christensen, boende i Gørslev i Sjælland, at have givet Laurits Olufsen i Visby fuldmagt at oppebære hvis arvelod, ham kunne være tilfalden efter hans salig morbror Christen Skriver, som boede og døde i Øgelstrup: så og efterdi Peder Christensen og hans medfølgeres kundskab alene findes et bænkebrev, som ikke til tinge er vidnet, eller lovlig varsel for givet, da finder vi efter sådan lejlighed samme brev, såvel som den dom, derpå funderet er, magtesløs at være, og efterdi det befindes for herredsfogden at være protesteret og bevist, alle salig Christen Skrivers arvinger for samme fire mænds vidne, som bag på dommen forhvervet er, ikke at have fanget varsel, og han dog samme vidne har udstedt, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne ingen magt at have, og herredsfogden at give salig Christen Skrivers arvinger til kost og tæring ti sletdaler.

(100)

** var skikket hr Niels Christensen Gødstrup, præst til Verst og Bække sogne, hans visse bud Peder Christensen Bjerring i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, for to domme han til Anst herredsting afsagt og dømt har 20/7 1637 og 12/12, samtlig i den mening at Poul Staffensen i Bække præstegård skulle give sine jomfrukrænkelses bøder til lensmanden og kongen, eftersom han sig i samme gård har forseet og besovet Kirsten Nielsdatter, formener at samme dom ikke bør at komme ham til nogen hinder på samme sagefald, fordi han med Staffen Poulsens fæstebrev på samme gård og dannemænds vidner har bevist, sin formand og sine efterkommere at efterfølge stedsmål, ægt og arbejde og al herlighed, og derfor mener at samme bøder bør med rette ham at efterfølge: så og efterdi hr Niels tilholder sig samme lejermåls bøder, og han ikke for bemeldte dom er stævnet og kaldet, der heller ingen er mødt til gensvar, og fogden dog har dømt endelig, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom magtesløs at være, og efterdi den anden dom, hid stævnet er, ikke fremlægges, da dersom den findes, bør den ingen magt at have.

(101)

** var skikket Knud Berentsen, borger i Nykøbing, og fremlagde efterskrevne underskrevne fuldmagt, hvori Laurits Knudsen, borger i København, fuldmagt giver Knud Berentsen, borger i Nykøbing, at give på hans vegne skøde til Laurits Ebbesen til Donneruplund, KM befalingsmand på Skanderborg, anlangende en gård i Tulstrup, som Niels Madsen nu påboer, som han har bekommet af Niels Aukesen, borger her sst, som han har bekommet indvisning i ved gode mænd af Erik Lykke, hvilken fuldmagt blev påskrevet, og efter samme fuldmagt solgte og skødte han på Laurits Knudsens vegne fra ham og hans arvinger til Laurits Ebbesen og hans arvinger efterskrevne gård.

(102)

** var skikket hr Niels Sørensen i Bording med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham efter måneds opsættelse at have stævnet Jens Mortensen i Kølvrå for en dom, han

21/11 1639 sidst forleden til Ginding herredsting forhvervet har over hr Niels Sørensen og hans hustrubørn, anlangende nogen gæld Jens Mortensen lader sig af berømme, salig afgangne hr Jacob Christensen i Bording skal have været ham skyldig, såvel som også at han skulle have været hans afgangne far Morten Sørensen i Ravnholt skyldig, hvilken gæld han og hans hustru Kirsten Hansdatter højlig benægter, ej heller for samme dom findes stævnet deres lovværge Jørgen Hansen i Viborg, og ikke heller Jens Mortensens hustrus far, hr Jens Christensen i Haderup, eller hans svoger Niels Pedersen i Ravnholt: så og efterdi hr Jacob Christensens klak seddel ikke med hans udgivne brev på 20 daler befæstes, men fast mere på hvis tiendekorn, Morten Sørensen skulle være ham skyldig bleven, hr Jens og Niels Pedersens breve ikke heller med hr Jacobs hånd eller segl bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme breve, ej heller den dom, derpå funderet, bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(104)

11/3 1640.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Peder Olufsen i Oldrup med en opsættelse har af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård for en dom, han 17/10 sidst forleden på Nørherreds ting afsagt har, hvori han har kvit dømt Peder Lauritsen i Tarm, formedelst hans benægtelse, for Johan Brockenhuuses tiltale for en af hans okser, han til sig skal have annammet, som med hans egen seddel og andre nøjagtig kundskab, i en herredstings dom 8/9 1631 tilforn indført, for ham har været gjort bevislig, hvilken okse da blev fundet i Jep Olufsens plov, og Maren Tygesdatter og Christen Envoldsen, som nu er hendes mand, blev tildømt at betale den gode mand, for så vidt hun tog i arv efter Jep Olufsen: så og efterdi ikke for herredsfogden er bevislig gjort, det Peder Lauritsen samme okse til sig har annammet eller sig til fordel fordulgt eller underslagen, han og samme seddel benægter, og ikke den for fogden in originale er bleven fremlagt, og herredsfogden fordi har kvit dømt Peder Lauritsen for samme okse at betale og sine tre mark at bøde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme.

(106)

** var skikket velb Frands Lykke til Overgård hans visse bud Christen Pedersen i Agerskov med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Jens Mortensen i Hammerum for en ulovlig vedkendelse, han 3/12 1631 til Hammerum herredsting på et stykke svoren jord, liggende til Frands Lykkes gård stor Agerskov, hvilke stykke forte jord, Jens Mortensen har af forte oppløjet og vedkendt sig for sin rette endels jord til hans gård i Hammerum, som Sidsel Lauritskone og hendes sønner Jens Lauritsen og Oluf Lauritsen iboer, og med samme sin usandfærdige vedkendelse slagen Frands Lykkes tjener fra sin ret: så og efterdi samme vedkendelse ikke med nogen lovlig adkom bekræftes, kunne vi ikke kende den nøjagtig men bør magtesløs at være.

(107)

** var skikket Hans Nielsen, borger i Ribe, på hans egen og på hans to brødre Peder Nielsen og Hans Nielsen deres vegne og havde stævnet Niels Hansen i Seem, herredsfoged i Lustrup birk for en dom, han til fornævnte birketing 15/10 næst forgangen dømt og afsagt har imellem Hans Nielsen og hans to brødre på den ene og Laurits Madsen i Dalgård på den anden side, og i samme sin dom

funden Laurits Madsen kvit for Hans Nielsen og hans brødres tiltale, for deres salig mor Anne Lauritsdatter hendes arve og bønder ejendom, som dem efter deres mor arvelig kan være tilfalden i den bøndergård og ejendom i Lovrup mark, som Laurits Madsen kort forleden skal have solgt, og derpå fremlagt deres bror Laurits Nielsens skøde, som lyder på samme deres moderlige arv og ejendom, som og fornævnte birkefoged sin dom inden tinge skal have funderet og afsagt, og efter opsættelse til landsting forhvervet, har fogden igen forandret samme sin dom, at det ikke for ham var bevislig gjort, at Laurits Madsen nogen deres arv og ejendom skal have bort skødt, hvilke dog noksom er bevislig gjort, at han jo har skødt og solgt Tomas Brodersen i Lovrup al den arvegrund på Lovrup mark, såvel som fornævnte brødre deres mors arv og ejendom, som og sin egen faderlige arv, og Laurits Madsen ikke det kan benægte, at fornævnte brødre deres mor Anne Lauritsdatter jo er Laurits Madsen sin far Mads Lauritsens fulde søster både på fædrene og mødrene side, og en fød arving efter en søsterlod i samme bøndergård og grund: så og efterdi ikke for birkefogden har været bevist, ej heller endnu for os bevislig gøres, det Laurits Madsen skal have bort skødt noget af Hans Nielsens eller hans salig mors bøndergrund og ejendom, og fogden fordi har Laurits Madsen for tiltale kvit dømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme, men Hans Nielsen at give birkefogden til kost og tæring fire rigsdaler.

(108)

** var skikket Hans Nielsen, borger i Ribe, og havde stævnet Niels Hansen i Seem, birkefoged i Lustrup birk, for han 7/1 næst forleden på fornævnte birketing har opholden Hans Nielsen og hans brødre og ikke ville tilstede, at deres opsættelses dom, som de til landsting 18/12 skal have forhvervet, måtte blive læst og påskreven, og derved deres ret og tiltale i den sag imellem Laurits Madsen i Dalgård og Hans Nielsen og sine brødre, at de derover er bleven retsløs: så og efterdi ikke bevises Hans Nielsen at have været til birketinget og begæret samme breve påskrevet, og fogden det ham forsætlig skulle forment, da kunne vi ikke kende birkefogdens ulempe deri at være.

(110)

** var skikket velb Frands Lykke til Overgård hans visse bud Peder Christensen Hagenskov med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Oluf Christensen og Jens Christensen i Hammerum for et vidne, de til Hammerum herredsting 8/6 næst forleden vidnet har, det de den anden torsdag næst tilforn skulle seet hans tjener Jens Christensen i Agerskov hans sorte øg og brune hest standet tøjret i deres far Christen Andersen i Hammerum hans rug. dernæst stævnet Kirsten Tordsdatter og Mette Mikkelsdatter sst, for de i samme vidne har vidnet, at de fornævnte dag skulle have standen ved Hammerum tornebuske og seet hans tjenere Jens Christensen, Christen Jensen i Agerskov skulle taget stor Agerskov fæ og vogtet på fornævnte åsteder, som Jens Christensens hoppe og hest skulle have standen tøjret i rugen, hvilke vidner er vildige vidner, som er deres egen far og naboer til vilje, tilmed er med nøjagtig sandfærdig vidner derimod at bevise, det Jens Christensens hoppe og hest stod tøjret i hans egen forte samme aften og nat, der de blev borttaget: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten så forenet, at de på begge sider afstod alle hvis vidner, syn og breve, taget eller forhvervet er, samme kornskade, såvel som fornævnte indtagne hest og hoppe anlangende, så det skal være kasseret og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(114)

torsdag næst efter vorfrue dag 26/3 1640.

(Peder Bertelsen ene)

8/4 1640.

** var skikket Frederik Jacobsen, staldmester på Koldinghus, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Lauritsen, snedker i Kolding, for et vidne, han 15/6 til Kolding byting vidnet har, anlangende han skulle have hørt, at Frederik Jacobsen skulle have lovet Maren Jørgensdatter ægteskab, om det var hans alvor eller ikke, vidste han ikke. disligeste Mette Jørgensdatter, Maren Jørgensdatters søster, at have vidnet, at Frederik Jacobsen havde lovet hendes søster ægteskab i Hans Jørgensens hus i Kolding. Gyde Pedersdatter at have vidnet, at Frederik Jacobsen skulle have indkommet 25/8 1633 i hendes hus og bedt hendes salig husbond Jørgen Pedersen og hende om deres datter Maren Jørgensdatter til ægte, og den dag, barnet blev kristnet, som var 4/1 1635, da kom Frederik Jacobsen ind til hende og da lovede hende ægteskab: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Frederik Jacobsens ord og løfte lang tid efter sligt skulle være sket, og ikke på fersk fod, han ikke heller det vil være bestendig, men højlig benægter sådan ægteskabs løfte, ej heller med trolovelse er fuldkommet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, eller ved os imod Frederik Jacobsens benægtelse at sige eller magtesløs dømme.

(118)

** var skikket Peder Munk, borger og rådmand i Holstebro, hans visse bud Peder Christensen Bjerring, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Anders Sørensen borgmester, Skøt Simonsen, Peder Stærk og Christoffer Christensen, rådmænd sst, for en dom de til Holstebro rådhus 19/11 1639 sidst forleden imellem Peder Munk og Christen Lauritsen Solgård dømt og afsagt har, formeldende Peder Munk burde 40 rigsdaler med sin rente til Christen Solgård at betale, eller derfor udlæg af hans gods og gode efter recessen, uanseet Christen Lauritsen først efter opsættelsen har påskudt at have Peder Munks håndskrift på samme 40 rigsdaler med sin rente til snapsting 1629, som hverken blev læst eller påskrevet samme tid, ej heller skal have i rette lagt samme håndskrift: så og efterdi Peder Munks hovedbrev i sig selv ikke for borgmester og råd, ej heller her er i rette lagt, hvormed lovlig kunne bevises, ham at være Christen Solgård samme 40 rigsdaler pligtig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme borgmester og råds dom bør at komme Peder Munk til hinder eller skade.

(120)

** var skikket velb Gregers Krabbe til Torstedlund, befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Peder Børgesen, ridefoged sst, og havde stævnet. så mødte Laurits Jensen, borgmester i Varde, på Maren Ottes vegne og formente, at samme vidner og sandemænds ed lovlig og ret at være: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til 17/6 først kommende.

22/4 1640.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Jens Clausen i Kølholt og lod læse efterskrevne underskrevne brev, som her i dag blev læst og påskrevet, i hvilket brev han afsagde arv og gæld efter hans salig bror Just Brockenhuus.

(121)

6/5 1640.

(Peder Bertelsen ene)

** var skikket velb Erik Krabbe til Strandbjerggård, KM befalingsmand på Kristianopels befæstning, hans visse bud Jens Pedersen, foged på Strandbjerggård, og havde hid kaldt sandemænd af Skodborg herred, en kvinde, ved navn Maren Jacobsdatter, hendes bane at udlede, som er bleven død i Sønderskov på Venø om natten imellem 5/4 og 6/4, hvad hende vorde til bane og livs lagt, og først fremlagde Jens Pedersen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skodborg herredsting 27/1 sidst forleden, Jacob Nielsen, bartskær i Holstebro, at have vidnet, at på påske eftermiddag kom han til Keld Pedersen i Sønderskov, så noget ud på natten kom Keld Pedersen og råbte til hr Jacob, han skulle stå op, Maren Jacobsdatter var så bitter syg, så kom hr Jacob til hende, og da gav hun to gisp af sig. dernæst et tingsvidne at fornævnte herredsting 20/4, Christen Mogensen i Bredal at have fremlagt efterskrevne skriftlig syn og seddel, at 9/4 var de til syn til Maren Jacobsdatter, som tjente i Sønderskov, hendes lig, og konerne drog på siden af hendes bryster, da så de, at der flød mælk af dem, dernæst så de at hendes bug var stor, og syntes at det var af en stor barn, som konerne foreviste dem, og hendes hals og kinder var sortblå, og ikke dem syntes at have seet sådan en lig tilforn, uden den havde været forgiven: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, at efterdi det var bevist, præsten med andre folk at have været i husen, der Maren Jacobsdatter er død, og ikke bevises nogen at have været årsag til hendes død, udlagde de Maren Jacobsdatter formedelst hastig sygdom at være død bleven, og det hende til bane og livs lagt.

(125)

20/5 1640.

(Peder Bertelsen ene)

3/6 1640.

(Peder Bertelsen ene)

17/6 1640.

** var skikket velb Henrik Rantzau til Møgelkær på sin salig brødre børns, salig Johan Rantzaus, deres vegne hans visse bud Peder Henriksen, foged på Estvadgård, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa penning, nemlig 500 enkende rigsdaler med sin efterstandende rente, skadegæld og interesse, som han salig Johan Rantzau til Estvadgård skyldig var efter hans skadesløs brevs indhold, hvilken hovedstol med rente ikke er blevet betalt, hvorfor Henrik Rantzau har forhvervet dom over Jørgen Munk til Tørrild herredsting, bemeldende Jørgen Munk skulle ham betale, eller og dem at ske indvisning i hans løsøre og jordegods, hvilken endnu ikke sket er, mener fordi samme herredstings dom ret at være dømt, og den gode mand på hans brorbørns vegne her til landstinget at tilnævnes to gode mænd, som kan gøre dem udlæg i Jørgen Munks løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne brev på 500 rigsdaler, han af Peder Henriksen på hans husbonds vegne har annammet og bepligter sig med gods eller rede penge igen at

kontentere og skadesløs holde, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, det at være efterkommet, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom ganget, såvel som og hid stævnet og over seks uger optaget, så vi deri uden bevilling imod recessen ikke kan gøre længere ophold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme penge med sin interesse til Johan Rantzaus arvinger at betale, og fordi tilfinder velb Morten Pax til Bjerre og Jacob Krabbe til Væbnersholm, som Peder Henriksen på Henrik Rantzaus vegne dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre Johan Rantzaus arvinger udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da bemeldte arvinger i andet Jørgen Munks jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld efter forordningen, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(126)

** var skikket Claus Berentsen pottemager, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Iversen, byfoged sst, for en dom han på ham til Kolding byting afsagt har 31/10 1638, og ham tilfunden at bøde efter recessen hos lensmanden, eftersom han sig imod højheden har forseet for en stævning, han besigtes for at have sønder revet, hvilket han højlig benægter, aldrig at have gjort, ej heller samme landstings stævning skal være i rette lagt: så og efterdi det befindes med tingsvidne at være bevislig gjort, det Claus Pottemager samme landstings stævning har sønder revet, da den for ham er bleven forkyndt, hvilken tingsvidne her til landstinget ved endelig dom er konfirmeret, og byfogden fordi har tildømt Claus Pottemager dermed uret at have gjort og burde derfor at stande til rette, så han derefter er delt bleven, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige, ej heller Claus Berentsen af den dele, han derefter i kommen er, at kvit dømme, førend han retter for sig, som det sig bør, og Claus Pottemager for sin unødige trætte at give dem til kost og tæring 8 sletdaler.

(130)

** var skikket Rasmus Hansen, smed på Koldinghus, hans visse bud Peder Nielsen, ridefoged på Koldinghus, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Tomas Gregersen, borger i Kolding, for en dom han til Kolding byting 5/2 1640 over ham forhvervet har for en arvepart, Rasmus Hansen skulle levere til Tomas Gregersen efter en fuldmagts lydelse, hvori Rasmus Hansen formener sig ikke nogen arvepart til Tomas Gregersen at kunne levere, meget mindre ham regnskab derfor at gøre, eftersom han med underslæb samme arveparter skal have sig tilkøbt. så mødte Tomas Gregersen og fremlagde efterskrevne dom af Kolding byting 5/2 sidst forleden, hvori han har fremlagt en fuldmagt af Iver Johansen, borger i Bergen på hans egne og hans bror Jens Johansens vegne at oppebære hvad dem kunne arvelig med rette være tilfalden efter deres salig morbror Jens Iversen Gardener, som boede og døde i Kolding, hvilke arvepart Rasmus Hansen, smed på Koldinghus, har til sig annammet: så og efterdi for byfogden er bleven i rette lagt Iver Johansen Kolding hans fuldmagt, på sin og sin brors vegne givet Tomas Gregersen, samme arvelod på deres vegne at indfordre, og derfor give afkald, og ikke indeholder ham samme arv at have købt eller sig til forhandlet efter KM forordning, og byfogden derefter sin dom har udgivet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme fuldmagt og dom at sige eller magtesløs dømme.

(131)

** var skikket Anne Madsdatter i Sædding hendes visse bud Laurits Mikkelsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Nissen i Styg, for han i år 1637 har fradømt hendes fuldmægtig fra hendes lovlige tiltale, som hun har til Margrete Hansdatter i Vostrup og hendes børn, salig Niels Christensen Smeds arvinger af Vostrup, for en summa penning efter to Niels Christensens udgivne breves indhold, hvilke hans dom af de gode landsdommere er magtesløs dømt og underkendt: så og efterdi fornævnte to Niels Christensen Smeds gældsbreve formelder, pengene at skulle betales til hvem, samme breve har eller hos findes, og hun nu brevene mægtig er, så birkefogden dog ved sine to domme har forslaget hende hendes tiltale og lovmål, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom ikke at komme Anne Madsdatter på hendes gælds fordring til forhindring, men birkefogden at give hende til kost og tæring fire rigsdaler.

(133)

** var skikket Anne Gødesdatter i Bøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Nissen i Styg, for han 4/2 næst forleden på Lønborg birketing skal have kvit dømt Peder Nielsen i Varisbøl for hendes beskyldning, anlangende hendes jomfrukrænkelse og barnefar, formedelst hun ikke den dag personlig er mødt på tinge ham at beskylde, uanseet han ikke efter loven var sigtet samme tid, formenende ham deri uret at have gjort, og ikke mægtig at være, ham længere at have kvit dømt, indtil han efter loven blev sigtet: så og efterdi birkefogden i sin første dom har kvit dømt Peder Nielsen for Anne Gødesdatters udlæggelse og beskyldning, som ikke da til tinge gjort var eller hans dom at om kende, birkefogden og siden har fradømt hendes bror Anders Gødesen at få hendes sigtelse ved tingsvidne beskrevet, hun og her i dag udførlig har sigtet og beskyldt Peder Nielsen for hendes barnefar og jomfrukrænker, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme to birketings domme bør at komme Anne Gødesdatter til hinder eller skade, men birkefogden, som hende hendes sigtelse har fraslaget, derfor at give hende til kost og tæring ti rigsdaler.

(134)

** var skikket Markor Andersen i Kongsted med en opsættelse her af landstinget 22/4 sidst, lydende ham da at have stævnet efter andre opsættelsers indhold Mikkel Olufsen, Mads Bull og Jens Staffensen i Bjert for et vidne, de til Brusk herredsting 14/12 1639 vidnet har, at Mikkel Olufsen, som nammet skal være fratagen, har vidnet i hans egen sag, at Mads Bull og Jens Staffensen sst, som skal have været hans vurderingsmænd, og formener at skulle have været to mænd til i samme vurdering, som ikke har vidnet eller kendt i samme sag, og ej heller har været på fersk fod. nu mødte Jørgen Buck og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Brusk herredsting 14/12 sidst forleden, Mikkel Olufsen, Mads Bull og Jens Staffensen i Bjert at have vidnet, at de gjorde Markor Andersen udsæt hos Mikkel Olufsen i Bjert for 13 sletdaler, som var den gæld, hans hustru Gertrud Staffensdatter og hendes barn Kirsten Villumsdatter tilkom efter skiftebrevs indhold, dateret Brusk herredsting 10/7 1630: så efterdi Mikkel Olufsen og hans medfølgere har vidnet i deres egen sag, og tilmed syv år efter samme vurdering skulle være sket, deres vidne ikke heller med vurderings vidne, på fersk fod taget, bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derefter dømt er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(136)

** var skikket Markor Andersen i Kongsted med en opsættelse her af landstinget 22/4 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en dom han til Brusk herredsting 22/2 sidst forleden dømt har, eftersom Iver Markorsen i Kongsted på hans fars vegne har tiltale til Peder Buck i Lilleballe for hvis gods, som hans hustru Gertrud Markors har ført til ham, i dismidlertid hun var i splidagtighed med ham, som hun har fra ham tagen, og samme sag er på 4 mænd voldgiven, at Markor Andersen skulle have hans gods igen, hvilket han ikke kunne have bekommet: så og efterdi herredsfogden ikke har dømt i sagen til eller fra, eftersom for ham har været indstævnet, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(138)

** var skikket velb Eskild Gøye til Brandholm og havde stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han 9/6 dømt og afsagt har imellem ham og velb fru Barbara Breide, salig Otte Urnes, til (blank) 376 rigsdaler in specie med sin efterstående rente og interesse anlangende, som hun ham er skyldig bleven, hvori han har hende tildømt at betale, hvilken dom han formener ret at være: da efterdi for os i rette lægges fru Barbara Breides udgivne skadesløs brev, udgivet til Eskild Gøye på samme summa penge, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være betalt, men fru Barbara Breide i hendes underskrevne indlæg gælden vedgår og tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som for er rørt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Barbara Breide jo er pligtig samme summa penge med sin interesse til Eskild Gøye at betale, og fordi tilfinder velb Johan Brockenhuus til Lerbæk og Jørgen Juul til Agersbøl, som Eskild Gøye dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Barbara Breides bopæl, og der udæske og gøre Eskild Gøye udlæg af hendes løsøre eller tilbudne gæld, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Eskild Gøye i andet fru Barbara Breides løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(139)

** var skikket Christen Villadsen i Estvad på hans hustru Karen Eskildsdatter sst hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Andersen i Estvad med flere for et vidne, de til Ginding herredsting 5/3 sidst forleden vidnet har, og deri vidnet, somme på 10 år, 9 år og 8 år, at Karen Eskildsdatter har været berygtet, at hun har brugt andre deres konød og gode af deres mælken, dog ikke skal bevises nogen udediske mennesker hende at have beskyldt eller påråbt, at hun skulle have lovet nogen ondt, enten med trolddoms sag eller i andre måder at være befunden førend nu, Niels Andersen og hans medfølgere det af had og avind gjort har, og dem sådant at have vidnet efter rygte og tidende: så og efterdi sagen i seks uger har været opsat, så vi imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, og endog samme vidne ikke fremlægges, finder vi den magtesløs at være.

(141)

** var skikket Niels Jensen i Hee sogn og havde hid kaldt sandemænd af Hind herred, om manddød at sværge over Christen Andersen, født i Røgen, for Anders Jensen i Sønderkær han i morderisk vis har dræbt og ihjel skudt, og først fremlagde Jep Jensen efterskrevne tingsvidne af Hind herredsting 30/4 sidst forleden, som indeholder Margrete Madsdatter i Estrup at have vidnet, at da på tirsdag var otte dage så hun, det Christen Andersen Røgen, som tjente i Nørkær i vinter, gik på Estrup mark med en bøsse i sin arm, da kom Anders Jensen i Sønderkær gående med en kæp i sin hånd, og som hun stod og spredte møg, hørte hun, at bøssen gik af, da hun så sig op, lå Anders Jensen falden på jorden, og Christen Andersen løb flux øster på med bøssen: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Christen Andersen i Røgen mord og manddød over og fra hans fred, for Anders Jensen i Sønderkær han sagesløs ihjel skød.

** var skikket velb Gregers Krabbe til Torstedlund, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Peder Børgesen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 8/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Lauritsen, Hans Lauritsen, Maren Pedersdatter og Kirsten Lauritskone for et vidne, de til Varde byting 10/2 forleden har vidnet, og iblandt andet deres vidne skal formelde, dem ikke at have seet eller hørt Niels Jensen, som tjente Maren, salig Otte Rasmussens i Varde, i hendes hus og gård siden den torsdag aften ved mortens dags tide, hun gik fra ham af hendes køkken, og han om fredag morgen stod op af sengen og gik bort, uanseet samme vidnesfolk til Skast herredsting tilforn har vidnet, og en del af dem intet om slig hans bortgang har vidst andet, end de har hørt andre sige: så og efterdi Christen Lauritsen, Hans Lauritsen, Maren Pedersdatter og Kirsten Lauritskone udførlig har vidnet, dem ikke at have seet Niels Jensen været i Maren Ottes hus og gård eller omgængelse siden den torsdag aften, hun gik fra ham af hendes køkken, og han gik ud i sengekammeret til sin seng, og om fredag morgen stod op og gik bort, hvilken deres vidne ikke kan eragtes at være imod de vidner til Skast herredsting vidnet er, men mere stemmer overens, bemeldte fire personer og nu her er mødt og særlig forhørt og med hinanden samt deres forrige vidner overens kommer, såvel som og med højeste ed og stor formaning været gestendig, det Maren Ottes ikke med hug eller slag overfaldt Niels Jensen, eller havde nogen bismer ned af krogen, og intet imod samme deres vidner fremlægges, hvormed anderledes bevises kan, men fast mere med andre rygte vidner bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige, men efterdi for sandemændene er bevislig gjort, det Niels Jensen skulle beklaget sig at ville tage livet af sig selv, og derefter er bleven borte, indtil han i åen er død funden, så sandemænd efter slig lejlighed og deres sandheds egen udspørgelse, som loven dem tilholder, har svoret Niels Jensen hans egen bane på, kunne vi ikke finde nogen årsag den deres ed at underkende men ved magt at blive.

(153)

** var skikket Henrik Ravn i Børkop med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Bertel Markorsen, møller i Gudsø mølle, for en dom han til Holman herredsting 16/3 sidst forleden forhvervet har over Henrik Ravn, anlangende en gæld efter en håndskrift, som Henrik Ravn skulle have været Markor Pedersen, møller i Koldinghus mølle, pligtig bleven for 19 eller 20 år forleden, hvilken gæld Peder Ravn ved højeste ed beretter straks efter med nøjagtige varer, nemlig en hest, såvel som godt ren byg, som er med tingsvidne at bevise, og da blev lovet at samme brev ej skal komme ham til videre skade: så og efterdi for herredsfogden, såvel som her er i rette lagt Henrik Ravns underskrevne brev på bemeldte 29 daler, og ikke med kvittants bevises dem at være betalt, så herredsfogden derefter sin dom har udgivet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme brev og dom at sige eller magtesløs dømme.

(154)

** var skikket velb Vincents Bille til Valbygård hans visse bud Anders Christensen i Koldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa penge, nemlig 1500 rigsdaler in specie, Jørgen Munk ham skyldig og pligtig er på velb jomfru Anne Grubbes vegne, hvilke 1500 rigsdaler Jørgen Munk ikke endnu har erlagt, hvorfor Vincents Bille har ladet forhverve endelig dom over ham til Tørrild herredsting, og er Vincents Bille nu endelig landstings dom over ham begærende: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne forpligt til jomfru Anne Grubbe på bemeldte summa penge, hvilken gæld hun igen til Vincents Bille har opdragen, og Jørgen Munk sig har for obligeret til ham at betale, og ikke med kvittants bevises det at være efterkommet, sagen og til herredsting har været indkaldt, og endelig dom der ganget, såvel som og her til landstinget i seks uger opsat, så vi uden bevilling imod recessen ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme penge med sin interesse til Vincents Bille at betale, og fordi tilfinder velb Henrik Bille til Tirsbæk og Jørgen Juul til Agersbøl, som Anders Christensen dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre Vincents Bille udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Vincents Bille i andet Jørgen Munks løsøre eller jordegods, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, og det som de vil ansvare og være bekendt.

(157)

** var skikket Abild Jensdatter, salig Jens Christensen Hammerums efterleverske, i Viborg hendes visse bud Niels Mouridsen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Josua Jensen, født i Birk i Gellerup sogn, for 7 sletdaler, han Jens Christensens bror salig Anders Olufsen efter sit derpå udgivne skadesløs håndskrifts indhold er skyldig bleven, dateret Hammerum 2/6 1622, beretter endelig dom til Hammerum herredsting at være gangen, og Abild Jensdatter formener, Josua Jensen bør pligtig samme penge med tilbørlig 17 års rente at betale, eller hun derfor efter forordningen ved to selvejer bønder at have indvisning i Josua Jensens efterladte jordegods i Langlund i Gellerup sogn, synderlig for Josua Jensen for rum tid siden er for manddrab fredløs svoren: da efterdi for os i rette lægges Josua Jensens udgivne skadesløs brev, som han til Anders Olufsen på syv daler udgivet har, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises den at være betalt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom ganget, tilmed og her i seks uger optaget, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Josua Jensen jo bør samme penge med sin interesse at betale, og fordi tilfinder Jens Mortensen i Have Kær---- og Jens Mortensen i Hammerum, som Niels Mouridsen dertil nævnt har, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage til Josua Jensens efterladte bøndergods, og der udæske og gøre Abild Jensdatter fyldest for hendes gæld, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(159)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag a4 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Pedersen i Esbøl med flere for

en vidne, de til Nørherreds ting for nogen kort tid siden vidnet har med Laurits Christensen i Esbøl, ham til behjælpning, at det skulle være dem vitterligt, at Laurits Christensen skulle have betalt Laurits Mikkelsens bror salig Jørgen Mikkelsen af Vium hvis korn, Laurits Christensen salig Jørgen Mikkelsen pligtig været har, fra 1631 og til 1638, beskylder samme vidne, først at de ikke har om vidnet at have hos været, hørt eller seet samme korn skulle have været betalt, men aleneste at det var dem vitterligt, item at de har vidnet tvært imod Laurits Christensens underskrevne brev og på en død mand, menende samme deres vidne bør magtesløs at blive: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, testamente og domme magtesløs at være.

(160)

** var skikket velb fru Sofie Below til Fårupgård hendes visse bud Anders Christensen i Keldkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Oluf Nielsen i Gadbjerg for en dom, han til Tørrild herredsting 16/11 1639 dømt og afsagt har imellem hende og hendes tjener Jens Lauritsen i Lund, i hvilken hans dom han har kvit dømt Jens Lauritsen for hvis, han kan være falden for til sin husbond, for han har ligget i et ondt levned med en kvindes person, nemlig Anne Jensdatter, barnfødt i Stovby, des uanseet med tingsvidne, for ham i rette er lagt, er bevist, at hun for ting og dom har udlagt ham, tilmed og er sat i rette, om han ikke burde at straffes efter kirkeforordningen for samme begangne gerning: så og efterdi det befindes for samme dom at være stævnet og givet varsel på en søndag, som ikke tillades efter forordningen, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom ingen magt at have.

(161)

** var skikket Søren Mikkelsen, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Tomasen Tømmermand med flere, alle borgere i Ringkøbing, for en syn de 21/12 1631 til Ringkøbing byting har afhjemlet, dem samme dag, før ting holdtes, at skulle have været til syn over bageovnen i den salshus, som mesten var afbrændt, Matias Knudsen iboede, og Søren Mikkelsen tilhørte, og da at have ladet ild optænde i samme ovn, og seet at der kom nogen røg ud og var ikke tæt, hvilke Søren Mikkelsen formener ikke at være en fuldkommen syn, efterdi den ikke formelder på hvad steder, samme røg skulle have kommen igennem fornævnte bageovn, enten bag på, oven eller på hvilken af siderne, dernæst om skønt så havde været, kunne salshusene, der den af ildens forbrændthed nedfaldt, slagen den fordærvet, eller og da kunne i andre måder være forstyrret, efterdi fornævnte syn blev forhvervet og hjemlet 3 uger efter husene var borte, mener fordi samme syn og vidne bør magtesløs at være: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og vi den da i seks uger til i dag har optaget, så vi imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme synsvidner, benægtelse og dom magtesløs at være.

(163)

1/7 1640.

(Peder Bertelsen ene)

15/7 1640.

** var skikket velb fru Ide Lange, salig Jens Juels, til Vosborg hendes visse bud Claus Nielsen i nør Tang med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en seks ugers stævning at have stævnet Laurits Olufsen i Visby for en fuldmagt, han 26/2 sidst forleden skal have i rette lagt på landstinget, som en ved navn Christen Christensen i Gørslev i Sjælland skulle have udgivet, dateret Visby 26/9 1639, bemeldende at have fuldmagt givet Laurits Olufsen at oppebære hvis arvelod, han kunne være tilfalden efter hans salig morbror Christen Christensen Skriver, som døde i Øgelstrup, hvilke fuldmagt findes at være ført i to landstings domme, endog Christen Christensen ikke er boende i fornævnte Gørslev, og fordi formener fru Ide Lange samme fuldmagt bør magtesløs at være: så og efterdi samme forseglede fuldmagt for os fremlægges, og ikke Claus Nielsen den vider for urigtig, men med tingsvidne bevises, Christen Christensen at bo i en anden Gørslev i Sjælland i Bjæverskov herred, han og samme dag, fuldmagten er udgivet, til Hassing herredsting har solgt Laurits Olufsen hans anpart af samme arv, så fuldmagten dermed bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme fuldmagt at sige, eller for urigtig af underkende.

(165)

** var skikket hr Hans Bertelsen i Ansager med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Tomas Ebbesen og Christen Ebbesen i Kvie for en dele, som de lader dem af berømme, som de kort for jul 1639 skal have forhvervet over hr Hans Bertelsen for en summa pending, han skulle være dem pligtig, hvilke gæld hr Hans Bertelsen beretter sig med tingsvidne og domme at kan bevise at være voldgiven på efterskrevne mænd: så og efterdi med tingsvidne bevises, fornævnte tvistige gældssag tilforn på tre dannemænd at være indgiven, deres regnskaber at forhøre, og hvilken Visti Lauritsen af de andre to skulle stande og gælde, og ikke bevises fornævnte tre mænd samtlig at have været over deres regnskab, men hr Hans er før delt bleven, da finder vi efter sådan lejlighed hr Hans for disse deler kvit at være, og sagen til bemeldte tre mænd at indkomme, og parterne forinden seks uger for dem indkalde, og til endelig ende imellem sige efter voldgiftens formelding.

(167)

** var skikket hr Hans Bertelsen i Ansager med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jep Tomasen og Anders Knudsen i Bovnum og deres medbrødre for en vidne og stokkenævn, de til Østerherreds ting 9/12 næst forleden vidnet har, anlangende at hr Hans skulle være berygtet for falskmønt at skulle have med begået, uanseet de selv i samme deres vidne bekender dem ingen vidskab at have i sagen, hvoraf samme rygte skal være kommen. i lige måder da hid stævnet Mikkel Poulsen i Mølby og hans medbrødre vidnesmænd for en vidne, de til fornævnte ting 2/12 1639 vidnet har, i sit indhold, at hr Hans skulle have haft på to søndage én tekst at oplæse og forklare i Ansager kirke, hvilket vidne de ikke på fersk fod har vidnet eller givet til kende, om de havde dem noget derover at beklage, tilmed skal befindes at de fleste af fornævnte vidnesfolk skal være nogen ulærde bønderfolk, som ikke skal vide at forrede og kundgøre, enten hvad parter teksten er i delt, ikke heller skulle kunne opregne og fortælle nogle synderlige sentenser og forklaringer af hvis, som for dem samme dag er bleven forhandlet: så og efterdi Jep Tomasen og hans medbrødre alene har vidnet om rygte og tiding, og ikke om nogen deres egen vitterlighed eller synlig gerning, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men efterdi Mikkel Poulsen og hans medbrødre udførlig har vidnet, hvorledes hr Hans sig i kirken med sin prædiken og tjeneste har forhandlet ved visse dag

og tid, og intet derimod fremlægges, jo så at være sket, som de om vidnet har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme.

(169)

** hr Hans stævnet Maren Christensdatter for en sigtelse. så mødte Christen Olufsen i Stavning på Iver Vinds vegne, dog er Maren Christensdatter ikke selv fremkommen samme hendes sigtelse til fulde enten at vedgå eller fratræde: da efter parternes bevilling blev samme sag endnu opsat til i dag seks uger, og da parterne såvel som Maren Christensdatter at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** var skikket velb Mogens Bille til Skerrildgård, på sine egne og søskendes vegne, hans visse bud Hans Andersen i Assendrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han skal have dømt og afsagt på Nørherreds ting 26/9 1639 imellem ham og de nør Grene mænd, hvori Mogens Bille på sine egne, søskende og medarvingers vegne formener sig storligen at skal være uforettet, idet Mads Madsen ikke endelig skal have dømt på hvis syn, vidner, vedkendelser, lovhævder og andre dokumenter, som for han har ladet lægge i rette, som i hans dom er indført, men dømt sin dom i tvivl og uendelig, idet han beslutter, han ikke turde understå sig fornævnte sten for Ørbæks rette grund og ejendom at tildømme, men dermed at ville have frakendt ham og hans søskende fra deres lovlige og retfærdige grund: så og efterdi samme dom ikke er endelig, finder vi den at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at indkomme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, parterne efter hvis dokumenter, for ham bliver i rette lagt, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(171)

** var skikket Peder Hansen i Bøl, som Christen Sørensen sst hans arvepart efter salig Jep Christensen Bøl, borger i Varde, er berettiget, Christen Pedersen i Tøstrup på Christen Bollesen og Jens Bollesen, født i Styg, deres vegne, Bertel Hansen i Ansager på Strange Jensen i Lavstrup hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Laurits Terbensen i Møgelgård for en dom, han til Lønborg birketing over dem forhvervet har, at de skulle gøre ham fuld udsætning af salig Jep Christensen Bøl hans efterladende bohave, førend hans bo blev skiftet, for hans fædrene arv, han er tilfalden efter hans salig far Terben Christensen af Kyvling, som Jep Christensen havde under værgemål, som er 338 daler, daleren til 34 skilling lybsk, og for hans arv efter hans salig oldemor Johanne Christens af Bøl 200 daler, desuden har Laurits Terbensen ladet sig tildømme en stor gæld og taget udsætning af Jep Christensens bohave derfor, både for sig selv og på Jep Christensens brorsøn Christen Jensen i bemeldte sogn hans vegne, dernæst blev Laurits Terbensen i Møgelgård udlagt ved nam og vurdering hos efterskrevne salig Jep Christensens arvinger, hver deres anpart i fornævnte breve, som er Christen Sørensen i Bøl, Peder Jørgensens hustru Karen Sørensdatter, Niels Nielsens hustru Maren Sørensdatter, Anne Sørensdatter sst, Maren Bollesdatter i Lavstrup og Jens Bollesen i Styg: så og efterdi for os fremlægges afkald og bevis, det Laurits Terbensen sin fædrene arv af Jep Christensen har annammet og ham for kvitteret, såvel som og en del af ham efter Johanne Christens kunne tilkomme at have oppebåret, hvilke brev ikke har været for birkefogden, der han sin dom har udgivet, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, og sagen til birketing igen lovlig at indstævnes, dokumenterne for fogden at fremlægges, og derefter dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør, og efterdi bemeldte vurdering findes efter

samme dom, som nu er undersagt, at være gjort, kunne vi ikke kende den, ej heller den dom, siden derpå funderet er, bør nogen magt at have.

(175)

** var skikket Peder Hansen i Bøl, som Christen Sørensen sst hans arvepart efter salig Jep Christensen Bøl er berettiget, Christen Pedersen i Tøstrup på Christen Bollesen og Jens Bollesen, født i Styg, deres vegne, Bertel Hansen i Ansager på Strange Jensens i Lavstrup hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham efter andre opsættelser at have stævnet Mads Madsen, ridefoged til Lønborggård, for en dom han til Lønborg birketing 19/2 1639 på Bolle Christensen, født i Tøstrup, hans vegne forhvervet har, anlangende Bolle Christensens fædrene arv, Jep Christensen skulle have haft under sin værgemål, og ladet hans arvinger tildømme samme barns fædrene arv hver deres anpart at betale, hvorfor fornævnte personer formener, samme barns gods, som Jep Christensen skulle have haft under hans værgemål, ikke til trødingsdag eller seks ugers dag efter Jep Christensens død skal have været æsket. endnu stævnet Mads Madsen for en dele, han efter samme dom til fornævnte ting 7/1 sidst forleden forhvervet har, hvori han lod fordele Christen Sørensen i Bøl, Anne Sørensdatter sst, Maren Terbensdatter, Maren Niskone i Bøl, eftersom enhver af fornævnte personer kunne være berettiget til Bolle Christensen at betale: så og efterdi birkefogden i sin dom ikke navnlig har underskedet, hvem i birket til samme gæld burde at svare og betale, så de derefter kunne vide dem at rette, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom som udømt var, og den dele, derefter drevet er, ingen magt at have, og sagen til birketinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og underskede, som det sig bør.

(176)

** var skikket Peder Hansen i Bøl, som Christen Sørensen sst hans arvepart efter salig Jep Christensen Bøl er berettiget, Christen Pedersen i Tøstrup på Christen Bollesen og Jens Bollesen, født i Styg, deres vegne, Bertel Hansen i Ansager på Strange Jensen i Lavstrup hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jep Andersen og Jep Jensen i Lønborg by for to birketings domme, de til fornævnte ting for en kort tid, og en dele Jep Andersen Christen Sørensen efter hans dom forhvervet har, ladet dele, anlangende om nogen gæld de skulle være berettiget Jep Christensen til dem at skulle betale, hvilke gæld ikke heller til trødingsdag eller sjette ugers dag efter Jep Christensens død at være æsket: så og efterdi birkefogden i sin dom ikke navnlig har underskedet, hvem i birket til samme gæld burde at svare og betale, så de derefter kunne vide dem at rette, da finder vi efter sådan lejlighed samme domme som udømt var, og den dele, derefter drevet er, ingen magt at have, og sagen til birketinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og underskede, som det sig bør.

(177)

** var skikket Søren Nielsen i Bøl, som er Niels Sørensen og Terben Sørensen, født i Bøl, deres arvepart efter salig Jep Christensen er berettiget, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Laurits Terbensen i Møgelgård for en dom og nogen deler, han på dem til Bølling herredsting lader sig af berømme at have ladet forhverve, i den mening at betale ham hvis arv og gæld, Jep Christensen skulle være ham berettiget, deres anpart deri at betale, såvel som deres anpart oldearv efter salig Johanne Christens af Bøl, hvilke dom og

deler han formener bør magtesløs at være, og Laurits Terbensen at søge Jep Christensens bohave derfor: så og efterdi herredsfogden i sin dom ikke har underskedet, hvad Niels Sørensen og Torben Sørensen til Laurits Terbensen burde at betale, så de derefter kunne vide dem at rette, da bør den dom at være som udømt var, og fornævnte dele, derefter drevet er, ingen magt at have, og sagen igen til herredstinget at indkomme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og underskede, som det sig bør.

(178)

** var skikket Christen Pedersen i Tøstrup på sin hustru Anne Bollesdatter og Else Sørensdatters vegne i Lønborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Laurits Terbensen i Møgelgård for en dom, han og til Nørherreds ting lader sig høre at have forhvervet, at de skulle betale deres anpart til ham af hvis arv og gæld, Jep Christensen til ham burde at udgive, menende at Laurits Terbensen bør at søge sin betaling i Jep Christensens efterladte gods og gode. endnu stævnet Jep Andersen for en dom, han til Nørherreds ting på hende, og en dele til Lønborg birketing derefter forhvervet har, anlangende noget gæld, Jep Christensen skulle være berettiget til Jep Andersen at betale, og Maren Terbensdatter er delt for hendes anpart deri, og mente at Jep Andersen burde søge at hans betaling af Jep Christensens efterladte bo: så og efterdi herredsfogden i sin dom ikke har underskedet, hvor meget Maren Terbensdatter, Anne Bollesdatter og Else Sørensdatter til Jep Andersen burde at betale, så de derefter kunne vide dem at rette, da bør den dom at være som udømt var, og sagen igen til herredstinget at indkomme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og underskede, som det sig bør, og efterdi den anden dom og fornævnte deler, hid stævnet er, ikke fremlægges, dog sagen i seks uger har været opsat, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og deler magtesløs at være.

(179)

** var skikket Christen Jensen i Lavstrup hans visse bud Christen Pedersen i Tøstrup og havde stævnet Christen Nissen i Styg, birkefoged til Lønborg birketing, for en dom han til Lønborg birketing 2/6 næst forleden imellem ham og Mads Madsen i Tarm bisgård, ridefoged til Lønborggård, på KM tjener Maren, salig Hans Jensen af Bøl, hans efterladte hustrus vegne dømt og afsagt har, og fradømt ham sin retfærdige gæld, hun efter hendes skadesløs brevs indhold er ham pligtig, menende ham dermed uret at have gjort, og samme hans dom bør magtesløs at være: så og efterdi Maren Hanskones husbond Hans Jensen har været i levende live, da samme brev er udgivet, og arv og gæld siden efter ham er forsvoren, og loven formelder ingen mands hustru må være borgen for penge eller andet, så birkefogden fordi sin dom på loven har funderet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(181)

29/7 1640.

** var skikket Hans Jensen i Revsted og havde hid kaldt sandemænd af Brusk herred, manddød at sværge over Jens Christensen i Almind for Niels Madsen, som tjente i Viuf, han ihjel slog, og først fremlagde Hans Jensen efterskrevne tingsvidne af Brusk herredsting, som indeholder Anders Jensen i Almind at have vidnet, at tirsdag 2/7 sidst forleden var de til Hans Smeds i Viuf at hugge en ovn op for ham, da så og hørte han, at en ungkarl drak Jens Christensen i Almind til og sagde, godt tår

Jens Hellesen. og så lod han det i skænke og fik han det, og sagde det sende dig Gud Jens Christensen, da svarede han, mens du vidste mit rette fædrene navn, hvi kalder du mig ikke så tilforn, da svarede Niels Madsen, holder du ikke din mund, da skal du få en djævel i dag, og så slog de til hver andre, og i det samme fik Niels Madsen sit banesår af en kniv, men hvilken af dem der slog det første slag, det vidste han ikke: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Jens Christensen i Almind manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Niels Madsen han dræbte, eftersom de sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(183)

** var skikket Jørgen Lauritsen i Kyvling, nu boende i Hedegård, hans visse bud Laurits Lauritsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Christensen Smed i Lønborg og Jep Mikkelsen sst for et vidne, de til Lønborg birketing 9/4 1639 vidnet har, at de skal have hos været ved Lønborg kirke ved sankt peders dags tide og der hørte, at Jørgen Lauritsen da skulle have sagt til Christen Christensen, at han skulle få en ---- færd og ulykke, fordi han tilforn havde slået hans søn, og noget derefter havde styrtet hans ben i sønder, hvilke deres vidne Jørgen Lauritsen benægter ved sin højeste ed. sammeledes hid kaldt Peder Hansen i Bøl med flere for et vidne, de samme år og dag til Lønborg birketing vidnet har, at de skulle have nærværende været til stede i Lønborg kirke tredje søndag for jul da næst forleden og seet, mester Jens Skøt uddelte alterens sakramente og gav Jørgen Lauritsen det velsignede brød i hans mund, og der mester Jens gik fra ham til bordet, faldt samme brød fra Jørgen Lauritsens mund og ned på jorden, og Jørgen Lauritsen straks at have tagen det op og puttet det selv i hans mund, og mester Jens straks at have begæret af dem, at de ville vidne deres sandhed, af hvilken vidne noksom kan eragtes, at præsten ham ikke samme brød fuldkommelig i hans mund at have meddelt, ej heller kan synes ham samme højværdige brød at have foragtet, efterdi han det selv har straks optaget og puttet i hans mund: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme deler magtesløs at være.

(184)

** var skikket Hans Nielsen i Møleng med en opsættelse her af landstinget i sag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Nielsen i Møleng for nogen delsvidner, han lader sig af berømme at have forhvervet over Hans Nielsen, og Hans Nielsen ved sin Gud og salighed højlig benægter, at han er Peder Nielsen aldeles intet pligtig i nogen måder. da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme deler magtesløs at være.

(185)

** var skikket Jens Pedersen i Skærup og havde stævnet Hans Mikkelsen sst, for han 20/4 sidst forleden har pludselig og voldelig frarøvet og tagen for tingsdom og dermed bortgangen, som var et beseglet tingsvidne efter et købebrev, som Hans Mikkelsen og hans hustru havde udgivet til Jens Pedersen på halvparten at det bondebolig, han iboer, og han dermed mit retfærdige køb ville forspilde, og efter seks ugers opsættelse har herredsfogden samme sag indfunden for landsdommere, efterdi det findes ærerørig sag angældende, hvorfor Jens Pedersen formener, at

Hans Mikkelsen højlig har gjort imod lov og ret som en rettens foragter, og for sin begangne voldelige gerning bør at straffes på sin ære og hals: så og efterdi det befindes Jens Pedersen selv at have indstævnet Hans Mikkelsen for herredsfogden, og tilmed formedelst delsbrev afvist ham ikke at måtte svare for sig, da finder vi deres henfindelse at være som udømt var, og sagen til hjemtinget igen at indkomme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(186)

12/8 1640.

(Peder Bertelsen ene)

26/8 1640.

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Skivehus, hans visse bud Laurits Lauritsen i Viborg og havde stævnet Søren Jensen i Kvistgård, den dag i dommersted på Skodborg herredsting, Jens Jensen i Prebensgård og hans medbrødre domsmænd for en dom, de til Skodborg herredsting 20/7 sidst forleden dømt og afsagt har, og deri dømt Peder Jørgensen i Mostrup at straffes på hans hals for Søren Adsersen i Halby, han for nogen tid siden dræbt og ihjelslagen har, hvilken dom Mogens Sehested i den punkt formener lovlig og ret at være og ved sin magt at blive. belangende at de har om kendt, uden øvrigheden vil ham benåde, formener Mogens Sehested den punkt ikke at komme Peder Jørgensen til nogen befrielse for sådan hans begangne drabs gerning, men magtesløs at være. derimod har Peder Jørgensen fremlagt efterskrevne samfrænders brev, dateret Estrup 29/11 1595, lydende vi efterskrevne Peder Adsersen og Jens Adsersen i Nørgård i Hee sogn kendes for alle med dette vores åbne brev, at vi er nu venlig og vel forlige og fordragen med denne brevviser Peder Jørgensen Hvingel for hvis hans ulempe og forseelse kan findes imod os, idet han ud af våde og stor ulykke har dræbt og ihjelslagen vores bror Søren Adsersen, og har Peder Jørgensen stillet os tilfreds både på vores egne og på vores køns vegne med gode varer og rede penning, så vi aldrig mere enten vi eller nogen af vores skal hade eller fejde på Peder Jørgensen, og ej heller mere anklage ham for samme sag efter den dag i nogen måder: så og efterdi med sandemænds brev bevises, Peder Jørgensen for langsommelig tid og mange år siden at være fredløs svoren, for Søren Adsersen han har dræbt og ihjelslagen, og ikke han samme sandemænds ed har rykket, ej heller beviser sig af højøvrighed at have bekommet lejde eller oprejsning, og fogden med domsmænd fordi har tildømt ham at straffes på hans hals, da ved vi efter sådan lejlighed deri ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme, men fornævnte dom i den anden post ikke at komme ham til befrielse.

(189)

** var skikket velb Christian Rantzau til Breitenburg, KM befalingsmand på Rendsborg, hans visse bud Søren Jensen i Høgsholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa pending, nemlig 500 rigsdaler in specie, som Jørgen Munk Christian Rantzau og hans søster skyldig og pligtig er, hvilke 500 rigsdaler med sin tilbørlig rente Jørgen Munk ikke endnu har betalt, hvorfor Christian Rantzau har ladet forhverve dom over ham til Tørrild herredsting, og nu er Christian Rantzau endelig dom over Jørgen Munk begærende: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks skadesløs brev til Christian Rantzau og hans søstre og deres arvinger udgivet på fornævnte penge,

og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, dem at være erlagt, sagen og til herredsting har været indstævnet, og der endelig dom gangen, som for er rørt, såvel som og her til landsting i seks uger opsat, så vi imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig at betale Christian Rantzau og hans søskende bemeldte summa penge med dis rente og interesse, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Christoffer Pax til Bjerre, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre Christian Rantzau og hans søskende udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Christian Rantzau og hans søskende i andet Jørgen Munks jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(190)

** var skikket Laurits Olufsen i Visby på velb fru Karen Sehested, salig Tyge Kruses, til Åstrup hendes vegne, Christen Pedersen i Rævsgård på hans husbonds tjeners vegne, Mogens Christensen i Heltborg på sine egne og på Peder Skøt i Smerupgård hans husbonds tjeners vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter andre opsættelser at have stævnet Mette Jensdatter, salig Christen Skrivers efterleverske i Øgelstrup, med hendes lovværge, Christen Jensen i Hvolby og hans hustru Margrete Hermandsdatter med hendes lovværge, Gregers Tomasen i Idumlund og hans hustru for et lovbudsvidne, de lader dem af berømme, som skal være udganget til Ulfborg herredsting 3/12 1625, hvori Christen Skriver i Øgelstrup skal have ladet lovbyde hans selvejer bondegård Idumlund til nogen af hans arvinger, hans søskende, som er Niels Christensen i Heltborg i Thy, Mogens Christensen, Kirsten Christensdatter og Maren Christensdatter sst, dog ikke til hans søster Karen Christensdatters børn, nemlig Oluf Jensen i Holmgårds mølle og hans hustru Maren Jensdatter, i lige måder hans hustru salig Anne Christensdatters børn, Christen Nielsen i Horsfeld, salig Dorte Christensdatters børn, et Jens Nielsens børn, og hans søster, som ikke til samme lovbuds vidne skal være stævnet og kaldt, ej heller at have bekommet nogen lovlig varsel, menende fordi samme lovbudsvidne bør magtesløs at være. endnu stævnet Gregers Tomasen i Idumlund og hans hustru Anne Sørensdatter for et stue og bænkebrev, de har ladet dem af berømme, at salig Christen Skriver skulle have givet Anne Sørensdatter den halve part af den selvejer bondegård Idumlund, som tilhørte salig Christen Skriver i Øgelstrup, som de siger de af ham skulle have bekommet efter samme gavebrev. dernæst fremlagde Christen Skrivers efterskrevne forseglede brev, dateret 10/12 1625, lydende at eftersom jeg for nogen tid siden har lovet Søren Troelsen i Karstoft at skulle forsørge hans datter Anne Sørensdatter, som er min kære hustru Mette Jensdatter hendes søsterdatter, og hun siden har tjent mig i fast 16 år, da har jeg for hendes tro tjeneste undt og givet hende med hendes arvinger halvparten en gård i Idum sogn, som kaldes Idumlund. sammeledes i rette lagt efterskrevne skøde af Ulfborg herredsting 3/12 1636, hvori Claus Nielsen på Christen Skriver hans vegne skødte til Christen Jensen i Hvolby og hans hustru Margrete Hermandsdatter og deres arvinger halvparten af deres selvejer bondegård Idumlund, Gregers Tomasen påboer. dernæst fremlagde Christen Jensen en skøde af Ulfborg herredsting 29/10 1608, som indeholder Frands Nielsen til Ørs at have solgt til Christen Skriver al den lod og rettighed, han havde i Idumlund. endnu fremlagde en anden skøde af fornævnte herredsting 7/2 1624, Erik Mogensen, født på Sønderholm, at have solgt til Christen Skriver hans anpart i den vesterste gård i Idumlund, som han havde arvet efter hans mor Ide Nielsdatter: så og efterdi første lovbuds vidne ikke udførlig er gjort efter loven, Christen Skrivers gavebreve og alene tilholder samme partgård efter hans død og afgang først at skulle følge Gregers Tomasens hustru, da han det ikke kunne afhænde hans arvinger til skade, samme gods ej heller har fulgt efter breves

indhold, men befindes Christen Skriver i hans levende live sig selv det at have tilholdt, det ej heller befindes salig Christen Skrivers søsterbørn, som efter KM forordning ham kunne arve, for samme lovbud, hvorefter den skøde til Christen Jensen gjort er, at have fanget nogen varsel, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme lovbuds vidne, ej heller fornævnte gavebreve og skøde, så vidt det ejendom angælder, så noksom, at de bør nogen magt at have, og efterdi Gregers Tomasen den sidste lovbud, hid stævnet er, ikke fremlægger, bør den magtesløs at være, og efterdi herredsfogden i sin dom ikke har dømt til eller fra, finder vi den hans dom som udømt var, og hvem videre påskader ved endelig dom at ordeles, som det sig bør.

(196)

** var skikket Knud Sørensen i Ølby med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Søren Christensen i Sier med flere voldgiftsmænd på Christen Graversen i Ølby med flere deres vegne for et seddel, de til Hjerm herredsting 31/7 1639 i rette lagt har, som skal formelde, at hver skal have, som de har fanget, og takke hverandre godt, hvilke deres afsigelse Knud Sørensen formener ikke lovlig eller ret at være, men skal befindes efter lang forhaling, siden han hans sag på voldgiftsmænd med hans vederpart at have voldgiven, ikke ville til ende gøre, men måtte tage stævning i sagen af hans voldgiftsmænd, og sagen i rette stævnet, hvori noksom kan eragtes, ikke fornævnte mænd har villet agte hans stævnings breve, domme og hans store skade og uforrettelse, for Christen Graversen i Ølby med flere er kommen til ham på hane egen mark, slået og bundet ham og kørt ham bort i med hans egen vogn, formener samme deres afsigelse bør magtesløs at være, og dem uret at have gjort: så og efterdi det befindes Knud Sørensen og Christen Graversen at have voldgiven deres tvistige sager på fire dannemænd, såvel som og Knud Sørensen og Niels Christensen i Ølbygård på sin og sine bymænds vegne deres tvist har indgiven på fire andre dannemænd, som dem skulle imellem sige, og hvis de deri gør skulle de orges og nøjes med, og fornævnte voldgiftsmænd i deres afsigter dog ikke endelig til eller fra dem har imellem kendt, da finder vi efter sådan lejlighed disse deres afsigter at være som ugjort var, og sagen til bemeldte voldgiftsmænd igen at komme, parterne med det første inden michaeli at indkalde, og endelig om deres tvistige sager imellem at kende og sige, og hvad de samtlig eller og de fleste deri kendende vorder at skal stande for fulde efter deres voldgifts formelding.

(200)

** var skikket Laurits Olufsen i Visby på velb fru Karen Sehested, salig Tyge Kruses, til Åstrup hendes vegne, Christen Pedersen i Rævsgård på hans husbonds tjener vegne, Mogens Christensen i Heltborg på sin egne og på Peder Skøt i Smerupgård hans husbonds tjeners vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Christensen i gammel Stenum, Jep Jensen i Knudsig, Christen Christensen ved Heltborg kirke og Knud Jensen i Gerup for efterskrevne vurdering, de skal have gjort over salig Christen Skriver, som boede og døde i Øgelstrup, hans efterladende bo 8/8 1639, hvilken vurdering de beskylder et stue og bænkebrev at være, som ikke findes at nogen salig Christen Skrivers arvinger samtykt, mener fordi samme stue og bænke vurdering bør magtesløs at være: så og efterdi med tingsvidne bevises, det Mogens Christensen i Heltborg på sin og sine medarvingers vegne har af herredsfogden begæret to mænd, boen at registrere og vurdere, og herredsfogden ham har tilnævnt Peder Christensen i gammel Stenum og Jep Jensen i Knudsig, de og dertil har haft to mænd af Thy, nemlig Christen Christensen ved Heltborg kirke og Knud Jensen i Gerup, hvilke fire mænd boen har registreret og vurderet, så forfares det efter arvingernes begæring og vilje at være sket, da ved vi

efter sådan lejlighed ikke imod samme registrering og vurdering, så vidt den indeholder, at sige, dog dersom kan bevises noget udelukket, da ikke at forhindre Christen Skrivers arvinger derpå at tale, og efterdi for fogden er bevist, kornavlen at være indhøstet i laden, arvingerne til gavn og bedste, og ikke Mette Jensdatter noget deraf skulle ladet forrykke, så fogden fordi har hende for tiltale frikendt, da ved vi ikke den hans dom at imod sige, men efterdi befindes nogle Christen Skrivers arvinger, nemlig Maren Jensdatter og Maren Nielsdatter ikke for fornævnte klage, syn og vidner at være givet nogen varsel, da kunne vi ikke kende samme klage, vidner og syn så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(209)

** var skikket Peder Buck i Lilleballe hans visse bud hans søn, Jørgen Pedersen, sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jep Lauritsen i Horsted og Mads Lauritsen sst for nogen kontrakter og forlig, som de med deres salig bror Anders Lauritsen, som boede og døde i Horsted, gjort har, anlangende efterskrevne kontrakt og forlig, dateret Jerlev herredsting 1/10 1634, hvori Jep Lauritsen og Mads Lauritsen skal have afhændet til deres bror Anders Lauritsen al den bondegårds grund og ejendom i Horsted, som de er arvelig tilfalden efter deres salig forældre Laurits Jensen og Usse Lauritskone, uanseet at Peder Buchs hustru Anne Lauritsdatter skal have den største lod og ejendom i fornævnte bondegård, som hende skal være arvelig tilfalden efter hendes salig far Laurits Jensen og mor Maren Lauritskone efter efterskrevne skødes indhold, dateret Jerlev herredsting onsdag næst efter martini 1577, hvorfor Peder Buck formener sig på sin hustru Anne Lauritsdatters vegne uret at være sket, og at fornævnte kontrakter ikke at komme Anne Lauritsdatter eller hendes medarvinger, nemlig Jes Lauritsen i Højen, Maren Lauritsdatter i Hallund og Dorte Lauritsdatter i Velling på deres grund og ejendom til skade. disligeste stævnet salig Anders Lauritsens arvinger, som er Usse Andersdatter og Anne Andersdatter, så og salig Anders Lauritsens hustru Dorte Anderskone, item Staffen Lauritsens hustru Kirsten Staffens arvinger i Horsted, ved navn Niels Staffensen og Usse Staffensdatter. dertil svarede Jørgen Buck, at hans mor Anne Lauritsdatter skal have lod og part i samme bondegård, og fremlagde efterskrevne skøde, dateret onsdag næst efter martini episcopi 1577, Søren Christensen i Hoven på sin og sin søster Sidsel Christensdatters vegne og Niels Christensen i Ågård på sine egne vegne at have solgt til Laurits Jensen og hans hustru Maren Lauritskone al den lod, som dem er arvelig tilfalden efter deres mor Mette Madsdatter i den bondegård i Horsted, Laurits Jensen påboer, som er den fjerde part: så og efterdi samme kontrakter er bondeejendom anlangende, som ved skøde bevises Anne Lauritsdatter efter hendes far og mor at være berettiget, og ikke bevises samme gods lovlig at være lovbudt, som loven tilholder, førend det er afhændet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kontrakter, ejendommen anlangende, så noksom, at det bør at komme Anne Lauritsdatter til hinder eller skade i nogen måder.

(212)

** var skikket Morten Nielsen i Resen på sin egen og på hans søskende, nemlig Simon Nielsen i Gindingskov, Mikkel Nielsen i Trælund, Peder Nielsen sst, Maren Nielsdatter i Dagedal i Vridsted, Kirsten Nielsdatter i Sjørup og Johanne Nielsdatter i Vestorp deres vegne deres visse bud Simon Nielsen med en opsættelse her af landstinget i sag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Visti Pedersen i neder Feldborg for en gammel bekendelse, han 4/6 sidst forleden på Ginding herredsting har fremlagt, ladet læse og påskrive, og taget tingsvidne efter, belangende to udediske misdædere, Anders Sørensen Munk og Gertrud Skolders, som for 10 år siden ved Hind herredsting for deres misgerninger er bleven heden rettet, skal have bekendt og

beråbt på Morten Nielsen og hans søskende deres salig afgangne mor Mette Mikkelsdatter, som boede i Vestorp og døde i Trælund, at hun skulle have været en troldkvinde, hvilken bekendelse han formener usandfærdig at være, og ingen bevisning at være fremlagt, det den salig kone at have brugt eller beganget nogen trolddoms gerninger eller bedrift: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og bekendelse, så vidt de Mette Mikkelsdatter og hendes børn vedkommer, magtesløs at være.

(213)

** var skikket Anders Pedersen på Stavsholm og Poul Offersen i Agerskov med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Lykke i Sønderby, Peder Jensen sst, Gravers Jensen i Engbjerggård, Christen Madsen på Kæret og deres arvinger, nemlig Laurits Graversen i Engbjerggård og Margrete Christensdatter i Pågård samt deres medarvinger og deres lovværge for en vurdering de 14 dage for 11/10 1606 skal have gjort i salig Peder Andersen i Dalgård i Hygum hans efterladte bo og bohave, hvilke vurdering de har afhjemlet og kundgjort til Vandfuld herredsting 11/10, og da der til den vitterlige gæld var udlagt, skulle hans søn Anders Pedersen tilfalde 100 daler, hvilke vurdering Anders Pedersen og Poul Offersen formener ikke lovlig og ret at være, idet fornævnte vurderingsmænd ikke har specificeret, vurderet og registreret hvad gods og gode stykvis. sammeledes stævnet Christen Jensen i Nygård, som samme vurdering forhvervet har, hans arvinger ved navn Søren Christensen i Kongensgård, Laurits Christensen på Stavsholm, Jens Christensen i Dalgård hans arving Gertrud Jens Christensens datter i Lemvig, Mette Christensdatter i Byskov, Margrete Christensdatter i Påkær, Sidsel Christensdatter i Nygård, Johanne Christensdatter i Fjaltring og Maren Christensdatter i Sandholm og deres lovværge, så og Anne Pedersdatter i Nygård med hendes lovværge: så og efterdi det befindes, samme skifte og vurdering at være sket og gjort til trøndingsdag i Peder Andersens bo år 1606, og den i så langsommelig tid har standet upåtalt til nu, godset kan være forkommet, og en part folkene hendøde, vurderings vidne og indeholder, barnens værge samme skifte og vurdering at have samtykt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skifte og vurdering at sige eller magtesløs dømme.

(214)

** var skikket velb Frederik Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Vordingborg slot, hans visse bud Jørgen Phillipsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Nielsen Kær med flere i Fjand for et vidne, de til Ulfborg herredsting vidnet har, anlangende at de skulle have hørt, at Maren Nielsdatter i Fjand skulle have kaldt Peder Fiskers datter sst, Anne Pedersdatter en hore, hvilke deres vidne Maren Nielsdatter ved højeste ed benægter, at hun ikke har haft de ord om Anne Pedersdatter: da efterdi sagen findes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand herimod at gøre, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, dom og deler magtesløs at være.

(215)

** var skikket Niels Skøtsen, borger i Holstebro, på Svend Mikkelsen og Mikkel Christensen Vinters vegne, boende i Lolland og Rødby, deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have med en seks ugers stævning hid stævnet

afgangne Holger Bille af Bjørnsholm hans arvinger og kreditorer for en summa pending, som afgangne Holger Billes udgivne skadesløs breve med sin efterstående rente og omkostning om formelder, hvorover Niels Skøtsen har forhvervet dom af Hammerum herredsting udstedt, og af herredsfogden er tildømt at have indvisning i Holger Billes gods og løsøre, formener samme dom ret at være, og at udnævnes to gode mænd at gøre ham udlæg i hans gods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Holger Billes udgivne håndskrifter på samme summa penge, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem til fulde at være betalt, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, såvel som og her til landstinget over seks uger til i dag opsat, så vi uden bevilling imod recessen ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Skøtsen jo bør at have sin betaling af Holger Billes efterladende gods, og fordi tilfinder velb Mikkel Hvas til Sørup og Jens Bildt til Hæstrupgård, som Niels Skøtsen dertil at have bevilget, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Holger Billes efterladende gods, der udæske og gøre Niels Skøtsen fyldest af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Niels Skøtsen i anden Holger Billes efterladende jordegods eller løsøre at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(217)

9/9 1640.

** var skikket velb Frederik Rantzau til Asdal hans visse bud Jens Jepsen i Nørkær og havde hid kaldt sandemænd af Ginding herred, Søren Jensen i øster Ligård hans bane at udlede, som 7/8 sidst forleden noget fra hans gård er død funden, hvad ham vorden til bane og livs lagt, og fremlagde Jens Jepsen efterskrevne tingsvidne af Ginding herredsting 27/8 forleden, Jens Christensen i Vejlgård med flere synsmænd at have om hjemlet, at de var til syn fredag var 14 dage over Søren Jensen, som boede i øster Ligård, og som fandtes død under en læs hø, da syntes dem det at være sket af vanlykke, thi ingen folk derhos til stede var: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Søren Jensen af våde og vanlykke, formedelst høet, at være ihjelslaget, og det ham til bane og livs lagt.

** var skikket velb Gregers Høg til Rørbæk hans visse bud Mads Christensen i Bjerlev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Mikkel Sørensen i Ørum med flere for et syn, de til Nørvang herredsting 7/7 næst forleden afhjemlet og vidnet har, anlangende en eg, som skal være huggen på en skovskifte til den gård liggende i Båstrup, Erik Pedersen påboer, som hører Jørgen Juul til Agersbøl til, og i samme deres syn de har vidnet om skel og skelsten, som skulle ligge imellem Gregers Høg og Jørgen Juuls tjeneres skovskifte, som er grund og ejendom anlangende, og ikke Gregers Høg derfor skal være varsel given, såvel og fornævnte synsmænd i samme syn har vidnet, at de har målt samme skovskel efter en snor, formente Gregers Høg dermed at være urigtig og uret synet, eftersi ingen skelsten af ejermænd eller sandemænd sættes eller sværges nogetsteds efter snor: dernæst formedelst vores underhandling afstod Jørgen Juel samme vidner, klager, domme og forfølgning, så det skal være som ugjort var, og ingen parterne komme videre til hinder eller skade i nogen måder.

(220)

23/9 1640.

** var skikket Christen Lambretsen i Forsum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Madsen i Brosbøl for en vidne, han til Nørherreds ting 5/12 1639 med Jens Christensen i Forsum vidnet har, at henved 2 år siden skulle Niels Madsen kommen i Jens Christensens gård, og da skulle Christen Lambretsen have spurgt Jens Christensen ad, hvad endte det sig med den gæld med Jens Sørensen i Varde, og Jens Christensen da at have svaret, jeg fik den brev, han ville have 3 mark til rente, vil du lægge dem, da kan du fange din brev igen, og Christen Lambretsen da at have lovet at holde Jens Christensen kvit og uden skade, hvilke vidne Christen Lambretsen ved sin højeste ed og sjæls salighed benægter, at han ikke lovede at betale til Jens Christensen de 3 mark: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og vi den da tid efter anden i seks uger til i dag har opsat, hvilken opsættelse findes til hjemting læst og påskreven efter KM forordning, vi og ikke imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, dom og deler magtesløs at være, og Jens Christensen at give Christen Lambretsen for hans unødige påførte trætte til kost og tæring tre sletdaler.

(221)

** var skikket hr Hans Bertelsen i Ansager med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Maren Christensdatter Vorbasse, som i langsommelig tid har været anholden på Lundenæs, for en sigtelse, som hun på Skjern birketing 17/1 sidst forleden over ham gjort har, og ham for barnefar udlagt, hende derover for slig beskyldning i langsommelig tid på Lundenæs at være anholden og anseet, formener han at være af den årsag, det hun ikke skulle komme i sin egen frelse og blive ved sin forrige sandfærdige udlæg og bekendelse, at hun tilforn både i hendes barnefødsels nød og i åbenbare skriftemål en anden at have udlagt. havde og stævnet Maren Christensdatter med sin lovværge og hendes sigtelse enten at vedgå eller og fragå. så mødte Poul Jespersen i Gellerup på Iver Vinds vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skjern birketing 17/1 sidst forleden, Maren Christensdatter, værende i Vorbasse sogn, at have bekendt, at ungefer for 8 år siden tjente hun i Ansager præstegård hos hr Hans Bertelsen, og blev hun ved ham frugtsommelig, og ved påsketid derefter fik hun en drengebarn, og lod ham kalde Christen, hvilke søn endnu lever, og stod for hendes forseelse skrifte åbenbar i Ansager kirke af hr Hans Bertelsen selv, og da ved oprakt finger og højeste ed beskyldte hr Hans Bertelsen for ret barnefar dertil at være. derhos fremlagde stiftslensmanden i Ribe samt superintendantens dom 27/3 1640, hvori hr Hans Bertelsen sin kald er fradømt. (fortsættes 237)

(223)

(fortsat fra 246) så mødte Laurits Bertelsen på fru Christence Krags, såvel som på Hans Nielsen Friis og Morten Lauritsen deres vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herredsting 21/7 sidst forleden, som indeholder Christen Hansen i Veldbæk og hans medbrødre sandemænd i Skast herred at have kundgjort, at de i dag otte dage gjorde efterskrevne tov og markskel imellem Livstrup mark og Partbo mark og imellem Livstrup og Harhede mark, som bruges af Varde borgerskab, med flere marker, og da begyndte deres tov nordvest for Livstrup, og der satte de den første skel og sten med kul og flint under, og dernæst de næste sten, som efterfølger. (fortsættes 247)

(225)

** var skikket velb Gunde Lange til Bregning, KM befalingsmand på Ålborg slot, hans visse bud Niels Mouridsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Anne Tomaskone i Rødklit for en sigtelse, hun har gjort på hans tjener Jens Jensen ved Bregning kirke, anlangende sår og skade, han skal have gjort Anne Tomaskone, hvilke Jens Jensen højlig ved sin ed benægter med vilje eller vidskab at have gjort hende, tilmed skal Anne Tomaskone ikke have sigtet og beskyldt ham med oprakte fingre, som det sig burde: så og efterdi Niels Jensen, Hans Jepsen og deres medfølgere udførlig har vidnet, dem at have seet Jens Jensen indkørt på Anne Tomaskone og ramt hende imellem vognene, så hun der har fået sår og skade, hvilket og med synsvidne bestyrkes, så samme sigtelse dermed bevislig gjort, og intet derimod fremlægges, hvormed det kan tilbage drives, Jens Jensen og selv har været til vedermåls ting, da samme vidner, syn og sigtelse er forhvervet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, syn og sigtelse at sige eller magtesløs dømme, men efterdi med stedsmåls seddel bevises, Jens Jensen at have sted og fæst ved Bregning kirke, og han dog ikke til sin rette bopæl for samme sandemænds ed er stævnet, eller den dag været til vedermåls ting, da kunne vi ikke kende denne sandemænds ed bør at komme ham til hinder eller skade men magtesløs at være.

(229)

** var skikket hr Hans Sørensen, Guds ords tjener til Ølgod og Strellev kirke, hans visse bud Christen Pedersen i Tøstrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Madsen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom han 11/1 sidst forleden på Vesterherreds ting skal have dømt og afsagt imellem hr Hans Sørensen og Søren Jepsen i Hallum og hans hustru Kirsten Sørens, anlangende nogen afførsels penge og tiende af noget korn, som Kirsten Sørens har haft sået og avlet på Mosby mark, og ikke for ham har været bevist, det Kirsten Sørens har enten ydet eller tilbudt hr Hans Sørensen tiende af fornævnte korn, ikke heller for ham har været bevist, det hun nogen forlovspenge til hr Hans Sørensen at have udlagt, der hun med sit gods flyttet af hans annekspræstegård, dog det uanseet af dumdristighed og ved ulovlig udflugter at have Kirsten Sørens kvit dømt for tiltale: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd selv har lagt deres vidner i tvivl, og ikke fuldkommen vidnet, ej heller på fersk fod derom båret kundskab, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være, og efterdi samme herredstings dom ikke er endelig, bør den at være som udømt var, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(231)

7/10 1640.

** var skikket Albret Reinicke, rådmand i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Anders Sørensen, borger i Holstebro, for en dom han til Holstebro rådhus i maj sidst forleden i hans fraværelse har forhvervet, lydende, som han mener, at han bør at igen forskaffe ham sin hånd og segl fra et skadesløsbrev, de samtlig til velb Mogens Sehested til Holmgård, befalingsmand på Skivehus, 1633 udgivet har, lydende på 600 rigsdaler in specie, hvilke summa penge Albret Reinicke til den gode mands fuldmægtig har udlagt, og ikke Anders med kvittantser eller andet skal nøjagtig bevise sig det ringeste dertil at have udlagt: da efter flere ord dem imellem var, indgav de på begge sider samme deres tvistige regnskab, dem imellem er, på fire dannemænd, Albret Reinicke på sin side til betroede Jens Olufsen, borgmester i Ringkøbing, og Simon Christensen, borgmester i Lemvig, og Anders Sørensen på sin side tog Peder Ostenfeld, borgmester i Viborg, og Jens Madsen Bjerring, borger sst, hvilke fire dannemænd skal

forsamles her i Viborg til snapsting først kommende, og da have fuldmagt parternes regnskaber og tvist at igennem se og likvidere, hvad den ene den anden med rette kan skyldig blive, og hvis de deri gør skal stande for fulde og af parterne upåtalt i alle måder.

(232)

** var skikket Albret Reinicke, rådmand i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Jørgen Jensen, borgmester i Holstebro, Peder Munk, Peder Stærk, Christen Solgård og Christoffer Christensen, rådmænd der sst, for en dom de 28/4 sidst forleden på Holstebro rådstue dømt og afsagt har, ved hvilken de har kvit dømt Anders Sørensen, borgmester sst, for hvis tiltale Albret Reinicke var begærende til ham for halvparten af 600 rigsdaler hovedsum med anden interesse, de begge efter deres udgivne skadesløsbrev var bleven velb Mogens Sehested til Holmgård, befalingsmand på Skivehus, skyldig 1633 for øksne, lydende en for begge at betale, hvilken summa penning Albret ene har måttet udlægge og betale: så og efterdi borgmester og råd deres dom har sluttet, det de ikke vidste Anders Sørensen at tilfinde nogen gæld efter en kasseret og skåren håndskrift at betale, da ved vi ikke imod den deres dom at sige eller magtesløs dømme.

(233)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Christen Hansen i Hulvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Madsen, født i Agervig, for en dele han forhvervet har over hans tjener Bertel Christensen i Agervig 7/7 1640, anlangende nogen uvis gæld, som ingen bevis findes for, og tilmed noget registreret gods, som han har beskyldt hans tjener, ham og hans hustru skulle have taget fra ham, hvilke de, som han formener, ikke skal bevise. (fortsættes 238)

(237)

(fortsat fra 222): så og efterdi med tingsvidne bevises, Maren Christensdatter for ting og dom udførlig at have sigtet og beskyldt hr Hans Bertelsen for hendes rette barnefar at være, hun og underskellige tider er forelagt her at skulle møde, om hun samme sin beskyldning ville fragå, og ikke hun er fremkommen sig derimod at erklære, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme hendes beskyldning at sige, med mindre hr Hans Bertelsen sig derimod forværger efter loven, som det sig bør.

(238)

(fortsat fra 235): så og efterdi ingen nøjagtig brev eller segl fremlægges, det Jens Lauritsen og Bertel Christensen skulle være Hans Madsen samme gæld skyldig, og han dog derfor har ladet dem forlede, da kunne vi ikke kende samme delsbrev så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og Hans Madsen at give dem til kost og tæring fire sletdaler, og efterdi herredsfogden har tildømt Jens Lauritsen samme kedel fra sig at levere, og årlig bøde 3 mark, endog for ham med voldgiftsmænds afsigt har været bevislig gjort, kedlen at være pantsat og lovlig tilkommen, og fogden dog har tildømt Jens Lauritsen at bøde sine tre mark, kunne vi ikke kende den dom bør at komme Jens Lauritsen til nogen forhindring, eller ved os imod samme tilbudsvidne at sige, men efterdi Niels Hansen og hans medfølgere ikke har vidnet på fersk fod, men tre år efter sådant skulle være sket, da kunne vi ikke kende den deres vidne nøjagtig men magtesløs.

(239)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Gregers Lauritsen, ridefoged til Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Pedersen i Knurborg med flere for et vidne, de i en bænkebrev, dateret 11/11 1637, gjort har, anlangende de efter deres hustruers ord i samme deres vidne at have vidnet, Maren Christensdatter i Vorbasse, da værende i Knurborg, i hendes barnefødsel at have udlagt Christen Nielsen for hendes barnefar, som tjente med hende i Ansager præstegård, formenende samme deres vidne, som de ikke efter egen hørelse vidnet har, bør magtesløs at være, synderlig efterdi Maren Christensdatter en anden for sin barnefar skal have udlagt efter tingsvidnes indhold: da efterdi befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet, og vi den da i seks uger til i dag har optagen, hvilken opsættelse findes til hjemting efter KM forordning at være læst og forkyndt, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og bænkebrev magtesløs at være.

(240)

21/10 1640.

** var skikket Niels Jensen i Lemtorp med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Mads Madsen med flere borgere i Lemvig for efterskrevne syn, de 5/6 sidst forleden der til bytinget hjemlet og afsagt har, lydende de samme dag var med Simon Christensen, borgmester sst, til syn norden til en gård i Lemtorp, som Christen Bjerregård iboer, og da sønden og vesten for Niels Jensens havegårds dige så de, at der var gravet hundrede såd og flere, som var lagt på Niels Jensens havegårds dige: så og efterdi samme synsvidne, klage og forfølgning ikke med nøjagtig vidnesbyrd er bevislig gjort, det Niels Jensen samme tørv skulle have ladet grave eller gravet, der ikke heller befindes nogen varsel at være givet, når synsmændene skulle være på åsteden, men han det højlig benægter, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn, klage og sigtelse, ej heller den sandemænds ed, derefter svoret er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi sigtelsen og frafindelse dommen ikke fremlægges, endog sagen i seks uger har været optagen, bør det i lige måder ingen magt at have.

(242)

** var skikket Laurits Jensen, borger i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Svend Olufsen, byfoged der sst, for en dom han til Lemvig byting 28/2 dette år dømt har, og tildømt Laurits Jensen at lide tiltale, for han ikke har gjort rigtig regnskab, skifte og deling med Iver Albretsen sst, anlangende den arv dem imellem er, uanseet Laurits Jensen 31/1 næst tilforn har æsket og begæret regnskab, skifte og deling af Iver Albretsen, på det han kunne vide, hvad han med rette kunne tilfalde af hans salig mors gods, som Iver Albretsen til tro hænde har under hænderne: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til snapsting først kommende, og de interesserede her forinden i dannemænds overværelse i boen at forsamles, at de om samme arv og skifte kan forenes, og fornævnte indstævnede domme og dele her forinden ingen at komme til hinder eller skade.

(243)

4/11 1640.

** var skikket Laurits Jensen, borgmester i Varde, på sin egne og på KM, borgmester og råd og Varde bys vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Hansen i Veldbæk og hans medbrødre sandemænd i Skast herred, for en sandemænds tov og gang de 14/7 næst forleden svoret og ganget har på Livstrup mark, Partbo mark, Harhede, Gellerup og Skonager, og den siden 21/7 næst forleden til Skast herredsting ved oprakte fingre og ed vidnet og afhjemlet har, hvilke deres sandemænds tov og ed de blandt andet beskylder, at med samme deres sandemænds gang skilles Varde markrettighed og herlighed fra Skast herred, hvilke ikke alene kan eragtes markskel imellem by og birk men end også imellem herred og birk, og derfor sandemænd ud af samtlig herred og birk dertil burde lovlig at have været opkaldt, efterdi ingen tov eller markskel tilforn imellem herred og birk gjort er. (246)(fortsættes på 223) (247)(fortsat fra 224) endnu fremlagde KM efterskrevne pergaments brev, dateret København 22/7 1623, indeholdende KM på Riber kapitels vegne til fyldest og vederlag har udlagt til borgmester og råd i Varde på byens vegne Riber kapitels gård og gods, kaldt Partbo, som Hans Lange i fæste har. endnu fremlagde et tingsvidne af Skast herredsting 16/7 sidst forleden, som indeholder Niels Lauritsen i Tranbjerg at have ladet læse efterskrevne pergaments lovhævd, dateret MCDLXXX (1480), at Oluf Jensen gav sin lovhævd med ridemænds mænd og ejermænd på Mølbjerg mark: så og efterdi ikke bevislig gøres Harhede mark eller Partbo mark at være ind korporeret i Varde bys frihed eller birkeret, så deres sandemænd burde om samme markskel at tove, men alene Varde by at være forundt og tilskiftet med deres tilliggelse at bruge, endog de i Skast herred skal være beliggende, og herredsfogden fordi har dømt og stedt fylding på sandemænd i Skast herred imellem forskrevne marker, som uden byens friheder liggende var, at sværge og gøre skel, og ikke bevises sandemændene med samme deres gang nogen fornævnte marker at have forurettet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende herredsfogdens ulempe, eller af den årsag imod samme dom, fylding og sandemænds ed at sige, men hvem videre påskader at kalde sig på ridemænd, som det sig bør.

(253)

** var skikket Peder Andersen i Lillelund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet hr Hans Bertelsen i Ansager for en dom, han lader sig af berømme at have forhvervet til Østerherreds ting 6/7 nu sidst forleden over Peder Andersen, anlangende seks rigsdaler, dog uanseet hr Hans Bertelsen det ikke rigtig med nogen brev og segl skal kan bevise, at Peder Andersen skal være ham nogen pending skyldig. sammeledes eftersom samme dom indeholder, at Peder Andersen skal restere til hr Hans Bertelsen med nogen års efterstandende tiende korn, som Peder Andersen ved sin Gud og salighed højlig benægter, men ham årlig at have betalt: så og efterdi Peder Andersen højlig benægter sig ikke at være hr Hans samme seks daler pligtig, det ikke heller med hans brev og segl bevises, og fogden dog har tildømt ham samme seks daler at betale, da kunne vi ikke kende samme dom deri så nøjagtig, at den bør at komme Peder Andersen til hinder eller skade, men efterdi for os i rette lægges hr Hans Bertelsens to bøger, hvori Peder Andersen for samme resterende korn findes indskrevet, da ved vi ikke samme dom, så vidt den derpå funderet er, at imod sige, imens samme to bøger stander urykket.

(254)

** var skikket Søren Hår i Nebbe på Maren Andersdatters vegne og på salig Poul Sørensen, barnfødt i Dons, hans arvinger, Søren Sørensen i Dons, Hans Hansen i Skærup, Tomas Nielsen i Påby og Hans Christensen i Egtved deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Henrik Ravn i Kolding for en hjemgjort kontrakt og købebrev, han skulle have, som imellem ham og salig Poul Sørensen skulle være gjort, og dermed ville sig tilegne og tilholde salig Poul Sørensens fædrene gård og ejendom i Kolding, uanseet Henrik Ravn ikke skal kunne bevise, han samme gård og ejendom at have betalt: så og efterdi fornævnte kontrakt, imellem Henrik Ravn og Poul Sørensen oprettet, befindes i Helsingør at være gjort og udgivet, såvel som og fornævnte sendesbrev og udlæg der dateret, ved vi os ikke derover dommer, men vil have for sin tilbørlig dommer heden stillet, og ikke ved os imod byfogdens dom, derpå funderet, at sige, imens samme kontrakt og breve stander urykket, belangende Henrik Ravn og hans medrederes kontrakter og afhændelser, de om samme skib imellem hverandre gjort har, hvorimod intet fremlægges, hvormed de kunne rykkes, ved vi ikke imod sådan deres forhandling at sige eller magtesløs dømme.

(257)

** var skikket Peder Pedersen Skrædder i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Hansen i Bramdrup for et vidne, han til Brusk herredsting 15/2 sidst forleden vidnet har, anlangende nogen stave og ris Peder Pedersen skulle have taget af Anders Sørensens enghave i Bramdrup skov og kørt bort dermed, og samme tid skulle have frataget Peder Pedersen en økse, hvilket vidne Peder Pedersen ved sin højeste helgens ed højlig benægter: så og efterdi Jens Hansens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den fornævnte dom og dele, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have.

(258)

** var skikket velb fru Christence Krag til Ølluf så og Hans Nielsen Friis og Morten Lauritsen, borgmester i Ribe og hospitalsforstander, deres visse bud Laurits Bertelsen, foged på Ølluf, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Andersen med flere borgere og indvånere i Varde for efterskrevne vidner, de til Varde byting 29/6 sidst forleden vidnet, enhver efter alder, anlangende dreft og greft, lyngslet, de i Livstrup hede og mark har vidtløftig om vidnet, at de har brugt til Varde så vidt de ville, uanseet de selv i deres egen sag har vidnet, ikke heller de skal have given varsel til jorddrotter så lovlig, som det sig burde: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd, en part har vidnet i deres egen sag, og en del om markskel, som ikke tilhører vidnesbyrd at om vidne, eller med sandemænds brev bestyrkes og bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(261)

** var skikket velb fru Christence Krag til Ølluf og Hans Nielsen Friis, Morgen Lauritsen, borgmester i Ribe hospitalsforstander sst, deres visse bud Laurits Bertelsen, foged på Ølluf, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet borgmestre og råd i Varde for et ubevislig anklage til Skast herredsting 18/8 sidst forleden gjort har på den sandemænds tov og gang, som fru Christence Krag og hospitalsforstander ved loven har ladet drive imellem Livstrup mark, Partbo og Harhede mark, som bruges til Varde efter KM brev, med andre

omliggende marker, og ikke borgmestre og råd har bevist deres klage: så og efterdi samme klage befindes at være gjort på den sandemænds gang, hid stævnet er og allerede konfirmeret, kunne vi ikke kende samme klage så noksom, at den bør at komme fru Christence Krag eller Ribe hospitalsforstander imod samme sandemænds gang til hinder eller skade i nogen måder.

(264)

** var skikket Laurits Jensen, borgmester i Varde, på sin egne og på KM og Varde bys vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet velb fru Christence Krag, salig Fasti Staverskovs til Ølluf, for et forbuds vidne hun til Varde byting 10/6 1639 har ladet forhverve, hvori forbydes alle så mange, i Varde by bygger og boer, som har ladet grave på Livstrup mark og sønden Røverkælder, samme tørv at afføre under lovmål: så mødte velb Niels Krag til Trudsholm, KM befalingsmand på Lundenæs, på hans søster fru Christence Krags vegne og berettede, at efterdi sandemænd i Skast herred allerede har svoret og gjort markskel om fornævnte tvistige åsteder, og deres ed her er konfirmeret, ville han på hans søsters vegne for vidtløftigheds skyld fornævnte indstævnede vidner, forbud, klage og syn afstå, og efter sådan lejlighed bør de ikke at komme borgmester og råd på Varde bys vegne til hinder eller skade.

(268)

** var skikket Hans Madsen Brun i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Nielsen Dalby, borger i Kolding, for en regnskabsbog, som han sig alene tilholder imod beseglet skiftebrevs indhold, nemlig en fælles gæld, som skulle indfordres Hans Madsen Bruns hustru og hendes stedbørn, Mads Nielsen Dalby og Hans Nielsen Dalby til bedste, og eftersom Niels Iversen, byfoged i Kolding, har dømt Hans Nielsen til samme fælles gæld, formener han samme bytings dom bør magtesløs at være og ikke komme Hans Brun eller hans hustru Maren Knudsdatter, som var salig Niels Dalbys efterleverske. på hendes rette tilfaldne anpart på skifte til hinder eller skade: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og vi den da tid efter anden i seks uger til i dag har opsat, hvilke opsættelse til hjemting at være læst og påskrevet, efter KM forordning, vi og ikke imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og dom magtesløs at være.

18/11 1640.

** var skikket Cathrine Stangenet i Vejle hendes visse bud Hans Clemendsen i Vejle med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Anders Christensen i Jelling og Niels Ibsen i Jerlev for en dom, de til Vejle byting 17/9 næst forleden forhvervet har, anlangende betaling for 12 ørte rug, som hendes husbond Clemend Sørensen, lagmand i Tønsberg og forrige borgmester i Vejle, skal være afgangne Christen Andersen, som boede i Jelling, og som var Anders Christensens far, skyldig bleven efter et skriftligt bevis, dateret 1622: så efterdi det befindes Clemend Sørensen at være bosiddende lagmand i Norge og der har sin visse bopæl, og han dog ikke der for samme dom er lovlig stævnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have.

(269)

** var skikket velb Hans Markdanner til Søgård hans visse bud Peder Hansen (blank) og gav til kende, hvorledes han skal have forhvervet KM og rigens råds dom over velb Jørgen Munk til Haraldskær, anlangende forløfte han skal have været i for Sigward Pogwisch til Hagen efter indløste hovedbrevs indhold, som han selv har måttet betale, hvorover samme dom, dateret Hafnia 14/7 1623, til formelder, at Jørgen Munk er pligtig Hans Markdanner at betale, og eftersom han samme dom ej endnu skal have fuldgjort, da er Hans Markdanner begærende ham to gode mænd her af landstinget at udnævnes, som ham efter dommen i hans løsøre og jordegods udlæg gøre kunne: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne hovedbrev til Sigward Pogwisch på 2000 rigsdaler med des rente og interesse, som Hans Markdanner befindes en forlover for, såvel som og Jørgen Munks udgivne skadesløs brev til Hans Markdanner for samme løfte, i lige måder KM og Danmarks riges råds dom, hvori Jørgen Munk er tilkendt Hans Markdanner samme gæld at betale, og ikke bevises Jørgen Munk samme sine breve til fulde at have efterkommet, men han i hans underskrevne indlæg selv tilstår for resten at ville gøre udlæg, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig at betale Hans Markdanner hvis han ham for samme løfte skyldig bliver, og fordi tilfinder velb Mourids Aschersleben til Jerstrup og Christen Normand til Ølstedgård, som Hans Markdanners fuldmægtig beretter sig dertil at have bevilget, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre Hans Markdanner udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Hans Markdanner i anden Jørgen Munks jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(271)

** var skikket Søren Mikkelsen, byskriver i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Morten Pedersen, byfoged i Ringkøbing, for han nogen tid forleden til Ringkøbing byting skal have opsat Søren Mikkelsen hans sag med Matias Knudsen og hans hustru Else Matiaskone i seks uger, og derefter dømt uendelig. dernæst for han i samme dom har dem kvit funden efter nogle vidner, som ikke for ham var i rette, ej heller i hans dom indført, og sagen derfor her til landstinget er indstævnet, og dommen funden magtesløs, og ham at give Søren Mikkelsen kost og tæring, formener Morten Pedersen for slig sin forurettelse bør efter birkeretten at bøde 40 mark: så og efterdi samme dom tilforn har været hid stævnet og underkendt, så Morten Pedersen skulle give Søren Skriver til kost og tæring otte daler, da ved vi efter sådan lejlighed ikke videre derfor på byfogdens ulempe at dømme, men for den Søren Skrivers tiltale kvit at være.

(273)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Peder Christensen Bjerring, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Kirsten Tulles i Verst for et vidne, hun til Anst herredsting 30/4 sidst forleden vidnet har i hendes egen sag og ikke på nogen visse år, dag eller tid eller på fersk fod, og ikke heller med nogen anden sandfærdig vidnesbyrd skal kunne bekræftes, at for en tid lang siden da tjente hun i Bække præstegård, og der blev hun krænket og beligget, og da gav hun salig hr Staffen Sørensen i Verst, som samme tid var præst til Verst og Bække sogne, sine bøder og sagefald: så efterdi Kirsten Tulles vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have.

(274)

** var skikket Peder Munk, borger og rådmand i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Lauritsen Solgård, borger og rådmand i Holstebro, formedelst Christen Solgård i hans regnskabsbog skal have indført og skrevet 40 rigsdaler, Peder Munk skulle være ham skyldig, og de 1639 skulle have gjort regnskab med hverandre, og da skulle Christen Lauritsen Solgård være bleven Peder Munk to sletdaler skyldig, og Peder Munk formener for fornævnte 40 rigsdalers gæld her til landstinget at være kvit dømt, og Christen Solgårds urigtige regnskab burde magtesløs at blive: da efter flere ord dem imellem var, indgav de al deres tvist og uenighed på fire dannemænd, Christen Solgård på sin side til betroede Anders Sørensen, borgmester og Christen Hauff, byfoged, og Peder Munk på sin side tilnævnte Jørgen Jensen borgmester og Peder Madsen, borger der sst, hvilke fire dannemænd skal forsamles på Holstebro rådhus i dag otte dage først kommende, og da have fuldmagt Christen Solgård og Peder Munk om al hvis tvist, dem til denne dag imellem været har, være sig gæld, regnskab eller andet, til endelig ende at imellem sige, og hvis de deri gørende vorder skal stande for fulde, af parterne upåtalt i alle måder.

(276)

** var skikket Søren Mikkelsen, byskriver i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Morten Pedersen, byfoged i Ringkøbing, for en benægtelse vidne han til Ringkøbing byting imod Søren Mikkelsen hans sigtelse 25/10 1639 efter otte dages varsel udstedt har, uanseet Søren Mikkelsen både da såvel som rum tid tilforn og endnu har sin værelse og vis bopæl i Holstebro, seks mil fra Ringkøbing og i en anden herred, menende samme benægtelse vidne at være udstedt imod KM forordning og recessen om varsels forhold: så efterdi det befindes Søren Mikkelsen for samme benægtelse vidne alene at være given otte dags varsel, endog han den tid ikke havde nogen bopæl i Ringkøbing, men i Holstebro, som er uden herred, samme benægtelse og tilforn ved endelig dom alene efter seks ugers opsættelse er underkendt, da kunne vi ikke kende samme benægtelse bør at komme Søren Mikkelsen til forhindring, eller videre deri at dømme, og efterdi ikke for byfogden er bevislig gjort, samme ildebrand formedelst Matias Knudsen eller hans hustrus forsømmelse eller vangemme at være påkommen, så de deri kunne være årsag, men fast mere er bevislig gjort mesten del deres gode i huset at være bleven forbrændt, og byfogden fordi har dem for Søren Mikkelsens tiltale frikendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme, men sagen hermed ophævet, og ingen kost og tæring på enten sider at udgives.

(281)

** var skikket Søren Mikkelsen, byskriver i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 114 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Morten Pedersen, byfoged i Ringkøbing, for en dom han til Ringkøbing byting 20/9 1639 dømt har, og deri kvit funden Matias Knudsen, borger i Ringkøbing, og hans hustru Else Matiaskone for den tiltale, som Søren Mikkelsen havde til dem, for hvis skade han den torsdag næst for sankt andrei dag 1638 af deres ild, som de har ladet optænde, og formedelst deres grove skødesløshed og forsømmelse bekom på hans to huse der i byen, uanseet for Morten Pedersen var bevist, samme ild alene først at have udbrændt ved brotag på udskudden, som ingen ildsted plejede at holdes, og des uanseet dem kvit dømt: så og efterdi fornævnte byfogeds dom tilforn har været hid stævnet, og den da alene efter seks ugers

opsættelse og ikke formedelst nogen uretfærdighed skal være underkendt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke videre deri at dømme.

(283)

2/12 1640.

** var skikket Christen Pedersen i Roden med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Christen Jensen i Hodsager kirkegård, Oluf Graversen sst, Maren Knudsdatter og Anne Madsdatter sst, for et løgnagtig og usandfærdig vidne de til Ginding herredsting 1/10 sidst forleden på ham vidnet har, formeldende at 1639 på den næste lørdag for nytårsaften da sad Christen Pedersen i Mads Markorsens stue, og da hørte de, at Christen Pedersen sagde, at hans far havde en skalke brev på hans bror lydende på en stor summa penge, dersom han havde ham for sin hånd, da skulle han gøre ham til en skalk for den, og Christen Pedersen skal have lovet at fange Mads Markorsen den, og de fik hverandre sin hånd derpå, hvilke vidne Christen Pedersen ved sin højeste ed benægter, ikke de ord at have talt, og samme vidne vildig at være, som Mads Markorsens egen hustru og datter han til behjælpning at have vidnet: så og efterdi Christen Jensen og hans medbrødre vidnesbyrd har vidnet efter Christen Pedersens ord og mundheld, som han ikke er bestendig, eller for tingdom indgået, men højlig benægter, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(284)

** var skikket Lauge Ravn i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Ravn sst for en dele, han lader sig af berømme at have forhvervet over ham til Holman herredsting nogen rum tid forleden, for han da ikke skulle have holdt rigtig skifte med ham efter deres bror Peder Ravn, uanseet han samme gods ikke har haft i sin værge og gemme mere end Niels Ravn, og han siden skal have forhvervet dom til landsting efter samme dele efter sin vrange beretning, hvorimod Lauge Ravn nu skal have forhvervet ---- deres fælles brors gods er derefter dem imellem skiftet og delt, og efter slig lejlighed formener han samme dele burde magtesløs at være: så og eftersom samme dele tilforn har været hid stævnet, og vi da ikke har vidst, Lauge Ravn at fri dømme, førend han rettet for sig, som det sig bør, da ved vi efter sådan lejlighed ikke den vores dom at forandre, men dem i dannemænds overværelse at holde skifte og jævning, som det sig bør.

(285)

** var skikket ---- til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Jesper Andersen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Jensen, værende i Møgeltønder, for et skriftlig kundskab og villig bevis, han til Anders Hansen, forrige skriver på Koldinghus, har udgivet, dateret Riberhus 18/11 1638, som lyder ham at være vitterlig, at Anders Hansen har leveret og forskikket til Ernst Normand adskillige summa penge i det år fra philipi jacobi dag 1634 og til årsdagen 1635, des midlertid han tjente der i skriverstuen, han da var Anders Hansens egen tjener, hvilke hans kundskab og bevis Ernst Normand formener ikke udtrykkelig formelder at have seet eller hos været, ej heller ved dag og tid forklaret, tilmed i nogle poster højere end Anders Hansens leverede regnskab formelder, formener den derfor bør magtesløs at være: så og efterdi for os i rette lægges Johan Lyllofsens kundskab, hvormed Peder

Jensens bevis bekræftes, såvel som og kommissariers udgivne stævning, som tilholder dem Ernst Normand og Anders Hansen om deres regnskaber enten til mindelighed eller og ved endelig dom at adskille, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i sagen at dømme, men for de gode kommissarier efter KM befaling at ordeles, som det sig bør.

(287)

--/-- 1640.

(Peder Bertelsen ene)

(1)

19/1 1642.

** var skikket Simon ---- en opsættelse her af landstinget ---- stævnet Anne Knudsdatter ---- for en sigtelse, som hun skal have ---- Simon Nielsen 5/9 ---- hverken kan læse eller skrive ---- magtesløs at være: da efterdi bevises ---- tilforn at have været ---- over seks uger ----, hvilke opsættelse ---- efter KM ---- og forkyndt ---- recessen uden bevilling ---- kan gøre længere ---- finder vi efter sådan lejlighed samme vidner ----.

(2)

** var skikket velb Christoffer ---- hans visse bud Christen Jensen med en opsættelse her af landstinget 21/12 ---- kendetegn eller visse tal på fornævnte fæ, ikke heller hvad hyrden hans navn skal have været, ikke heller skal for samme vidne være given nogen lovlig varsel ---- : da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet og over seks uger til i dag opsat, hvilke opsættelse findes til hjemting efter KM forordning at være læst og forkyndt, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og syn magtesløs at være.

(3)

** var skikket velb fru Sofie Friis ---- til Haraldskær hendes visse bud Niels Poulsen ---- med en opsættelse her af landstinget x/11 sidst forleden, lydende hende da efter anden opsættelse at have stævnet efterskrevne ---- og hvor mange, som har fæstet deres gårde af ham, og hvad de enhver har givet ham til fæste: og efterdi ---- deres sandhed til ---- været bekendt ----.

(4)

3/2 1642.

** var skikket ---- med en opsættelse her af landstinget ---- lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet ---- Niels Jepsen og Christen Andersen i ---- for en vidne, de til Ulfborg herredsting vidnet har, at de så og hørte Peder Fisker hans datter, Anne Pedersdatter, førte hjelme og klittag hjem til hendes fars gård og taget det på de åsteder, som synsmænd om hjemlet har ----, uanseet det ikke for ham skal være bevist, det Peder Fisker nogen tid at have med været, meget mindre gjort slig gerninger, som på ham dømt var, tilmed hans datter, Anne Pedersdatter, højlig benægter, at hun

ikke har skåren eller oprykket, og ikke heller hjemført hjelme: så mødte Niels Eriksen, foged på Bratskov, på Frederik Reedtzes vegne og afstod samme synsvidner og dom, og efter sådan lejlighed bør det ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(5)

** var skikket Morten Pedersen, byfoged i Ringkøbing, på KM vegne, borgmestre og råd på byens vegne deres visse bud Simon Christensen Bjerring ---- i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag ----, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet ---- modvillig forholder ikke at have udgivet og betalt hans bøder ---- for hans begangne gerninger: da efter flere ord dem imellem var, afstod Simon Christensen på borgmester, råd og ---- vegne samme tiltale med Jens Jensen, så vidt hans fredløsmål anlanger, dog han sine rette bøder skal udrede, som det sig bør.

(6)

** var skikket velb Birte ---- til Fussingø hendes visse bud ---- Sørensen, foged på Lergrav, og havde hid kaldt sandemænd af ---- : så var fornævnte sandemænd her til stede og begærede dilation at de dem kunne opholde og spørge om samme sag, da bevilget Hans Sørensen samme sag til 30/3 først kommende at måtte bero, og sandemændene forpligtet dem under samme hesteleje at møde og gøre deres ed, som de i dag skulle gjort.

(7)

16/2 1642.

(intet beskrevet endeligt var her i stiftet)

2/3 1642.

** var skikket velb ---- til Breitenburg, KM ---- på Rendsborg slot hans visse bud Niels Madsen i Brendgård og havde hid kaldt sandemænd i Hammerum herred ---- i Birk hendes bane at udlede ---- imellem 23/1 og 24/1 sidst forleden ----, og først fremlagde Niels Madsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Hammerum herredsting 19/2 sidst forleden, det Terkild Nielsen i Birk at have vidnet, at han hos var i Birk den næste søndag aften for kyndelmisse dag sidst forleden, og da kom hans stedmor Anne Jepsdatter og råbte, at han skulle råbe folket op og komme ind og se den ulykke, som var sket, som var Mette Jepsdatter havde omkommet og hængt sig selv forved Niels Ibsen i Birk hans bageovn, og hun hængte i et bånd, som var bundet om en træ: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Maren Jepsdatter sig selv at have hængt og omkommen, og fordi svor hende hendes egen bane på.

(8)

** var skikket velb Peder Lange til Kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks til Haraldskær, så og velb ---- Normand til Brandholm, Jørgen Munk til Haraldskær, item jomfru Sofie Munk ---- Munk og jomfru Edel Munk til Haraldskær, hver med sin lovværge, anlangende et pantebrev, salig Frederik Munk havde pantsat noget sit jordegods for 3000 rigsdaler in specie til brugelig pant, som han formener dem pligtig at være at give ham 3000 rigsdaler hovedstol, eller og ham samme gods for

ejendom at følge: da efterdi Peder Lange beviser sig pantebreve og indførsel på samme gods at have til forhandlet, og tilbyder det endnu at vil lade til løsen, og ingen ham samme gods har villet fra løse, da tilfinder vi velb Niels Krag til Trudsholm og Christen Krag til Lydumgård forinden seks uger dem til samme gods at begive, det rigtig at taksere og imod Peder Langes fordrede summa at likvidere, og deraf gøre ham nøjagtig fyldest og udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør.

(11)

** var skikket Johan Wesseling, rådmand i Ringkøbing, på sin egen og sin hustru Dorte Christoffersdatters vegne deres visse bud Mogens Madsen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Morten Pedersen, byfoged i Ringkøbing, for en dom han til Ringkøbing byting 26/1 1638 imellem hr Hans Kær, herredsprovst i Hind herred og sognepræst i Ringkøbing kirke, og Johan Wesseling og hans hustru, anlangende 100 rigsdaler, afgangne Peder Pedersen, ---- i Ringkøbing, på Ringkøbing kirkes vegne har oppebåret af Stadil kirke ---- 1618, dømt og afsagt har, og på en forgemt og fordulgt bevis af Peder Pedersen udgivet 22/1 1618 tildømt Johan Wesseling og hans hustru fornævnte 100 rigsdaler, uanseet de ikke findes at være fornævnte borgmester Peder Pedersens arvinger, item er holden skifte i afgangne Peder Pedersens bo, der hans forrige hustru salig Lisbeth Iversdatter døde år 1619, og dernæst efter ham selv år 1628, og ikke fornævnte gæld skal findes fordret: da efterdi sagen befindes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bevis ---- magtesløs at være.

(12)

** var skikket Simon Lauritsen, borger og indvåner i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Svend Poulsen, rådmand der sst, for 16 rigsdaler han skal være indskrevet for i hans regnskabsbog 14/6 1636, og Simon Lauritsen benægter ved sin salighed aldrig samme 16 daler at have bekommen: så og efterdi for os i rette lægges Svend Poulsens regnskabsbog, hvori Simon Lauritsen for samme seksten daler klarlig findes indskrevet, og ikke Simon Lauritsen ville vide samme bog for falsk eller urigtig, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i den punkt imod samme bog at sige eller magtesløs dømme.

(13)

** var skikket Lauge Ravn i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Jens Christensen i Tudvad, Morten Ulf i Sellerup hans arvinger Anders Mortensen, Hans Mortensen, Staffen Mortensen og Maren Mortensdatter, Hans Pallesens arvinger ----, Søren Madsen i Stubdrup, Niels Jensen i ----, Christen Jensen i Fredsted, ---- i Velling hans arvinger Niels ---- Maren Hansdatter, Niels Klinkhammer ----, Oluf Hansen i Andkær, og Hans Bunde ----, for de skal have den understanden ---- samfrænders sætning på den bondegård ----, Lauge Ravn påboer, uanseet ikke ---- ikke skal befindes at være rette ---- eller ham beslægtet: så og efterdi bemeldte samfrænder i deres afsigelse alene har tilsagt Niels Ravn de to parter af samme halve bondegård, og intet om kendt eller udregnet, hvor vidt Lauge Ravn for sin anpart deri kunne være berettiget efter lensmandens bevillings indhold, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende ---- samfrænders afsigelse så noksom, at den bør nogen magt at have.

(15)

** Laurits Ebbesen stævnet (blank). så var Niels Madsen Lyngholm her til stede og højlig svor sig i samme sag og drab uskyldig at være, og begæret at han måtte tilstedes respit efter KM oprejsning, ham er meddelt at stævne og kalde og forhverve hvis vidner, han sig til undskyldning kunne bekomme: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde.

** Christian Rantzau stævnet Anders Lauritsen og hans datter Karen. så var Anders Lauritsen og Karen Andersdatter her til stede og formente dem ingen ---- gerning at have gjort: da for nogen lejlighed, sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde.

** Johanne Jacobsdatter, salig Oluf Rebslårs, stævnet Gertrud, hr Jensen, barnfødt sst. så mødte Søren Hår i Nebbe på Gertrud, hr Jenses, vegne: da for nogen lejlighed, sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem og Johanne Jacobsdatter personlig her at møde og gå derom hvis ret er.

** Anders Hansen, forrige skriver på Koldinghus, stævnet Niels Kreng i Brejning, Hans Jørgensen i Gesten. så mødte Søren Hår på Anders Jørgensens vegne: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag seks uger, da dem her at møde.

** Anders Hansen stævnet Anders Jørgensen i Nebel. og nu mødte Søren Hår på Nebbe på Anders Jørgensens vegne: da efter begge parters bevilling blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom hvis ret er.

** var skikket Maren, salig Peder Hvids efterleverske i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jacob Nielsen, borger i Vejle, for en dom han til Vejle byting 20/7 1641 efter et pantebrevs lydelse over hende forhvervet har, i sin mening at Anders Jensen, byfoged sst, har fradømt Maren Jensdatter hende og hendes umyndige børn deres gård og ejendom til Jacob Nielsen Ammidsbøl efter et pantebrevs lydelse, uanseet at Laurits Lauritsen, borger og rådmand i Vejle, på fornævnte Maren Hvids vegne har til Vejle byting tredje ting, såvel som Maren Hvids selv personlig til landsting har frembudt rede penge med rente og hovedsumma, som hun er ham skyldig: da efter flere ord dem imellem var, blev det så forhandlet, at de indgav samme deres tvistige sag om fornævnte gæld på fire dannemænd, Jacob Ammidsbøl på sin side til betroede Søren Hår i Nebbe og Hermand Joensen i Bølling, og Maren, Peder Hvids, på sin side Jesper Andersen, borgmester i Vejle, og Oluf Keldsen, borger der sst, hvilke fire dannemænd skal forsamles på Vejle rådhus i dag otte dage ved otte slet og likvidere og over regne hvis Maren, Peder Hvids, efter lovlig breve og kontrakt kan blive Jacob Ammidsbøl skyldig med rette, og dersom hun ikke inden sjette ugers dag derefter til Vejle byting ham rigtig ---- og betaler, da gården og des tillæg at følge Jacob Ammidsbøl for ejendom upåtalt, den anden punkt, bemeldte skældsord anlangende, afstod Jacob Ammidsbøl, så det ikke videre skal komme hende imod hendes erklæring ---- skade.

(18)

** var skikket velb Christoffer Hvas til Hennegård, KM befalingsmand på Ørum slot, hans visse bud Christen ---- med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Madsen i Lundtarp, birkefoged til Kærgård birketing,

for han 26/11 sidst forleden ikke at have vedkendt sig dom at udstede imellem Christoffer Hvas og hr Poul Christensen ----, dog sagen for ham har været opsat i seks uger, anlangende velb mand at have ladet i rette stævne hr Poul Christensen, og mener han derfor bør at lide dele: så og efterdi det befindes, præsten for herredsprovsten at have været indkaldt, og han det til verdslig ret har heden funden, og birkefogden dog intet har dømt i sagen til eller fra, som for ham har været indstævnet, da finder vi efter sådan lejlighed den hans afsigelse som ugjort var, og sagen til birketinget igen at indkomme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(20)

** var skikket Laurits Christensen på Stavsholm med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Sidsel Andersdatter og Margrete Andersdatter for et vidne, de med deres far Anders Christensen Sandholm 29/7 1640 til Harboøre birketing vidnet har, formeldende at hendes far og Maren Jensdatter fulgtes fra Harboøre med hverandre og gav hverandre onde ord, og hun da skulle have lovet ham en ond færd, hvilke vidne beskyldes vildig og af hans egne to umyndige pigebørn, og ikke at være taget på fersk fod. item stævnet Anders Pedersen på Stavsholm, som er Anders Sandholms konesøn, for et vidne han til fornævnte birketing 19/8 1640 efter en skriftlig seddel gjort har, indeholdende i sin mening at 16/4 1638, som var den dag Anders Pedersens trolovelse skete på Stavsholm, skulle Maren Jensdatter have sagt til ham, om han turde sværge på ikke at have haft legemlig omgængelse med hans fæstemø Margrete Poulsdatter, som han svor for Maren Lauritsdatter på Røn, og Maren Jensdatter da skal have sagt, havde han ikke endnu haft hans vilje med hende, da skulle han ikke heller herefter, og på tredje dag derefter har bleven skrøbelig og mistet hans mandlem, og for samme skrøbelighed han den tid havde besigtet Maren Jensdatter at have gjort det med trolddoms kunst: så og efterdi Anders Sandholms sigtelse ikke nøjagtig er bevislig gjort, at Maren Jensdatter skulle have lovet ham eller hans stedsøm noget ondt, som hun dem med trolddoms kunst eller bedrift skulle tilføjet, men med sognevidne og stokkenævn beviser hende sig ærlig og kristelig at have skikket og forholdt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme sigtelse og vidner så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Maren Jensdatter på hendes ærlige rygte og navn til nogen forhindring, men fornævnte nævnings ed ved sin fuldmagt at blive, og efterdi ---- fremlagte vidner ---- befindes enlig, en del ikke på fersk fod, og en del efter andre deres ord og sagden at være vidnet, finder vi dem magtesløs at være, og Anders Sandholm, som Laurits Christensen og hans hustru sådan unødig trætte har påført, at give dem til kost og tæring tyve rigsdaler

(38)

** var skikket Lauge Ravn i Velling på sin egne og Søren Madsen i Mejsling hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Ravn i Velling for nogen skøder og købebreve, som han med vrang undervisning skal have forhvervet på nogen arveparter og ejendom i den gård i Velling, de påboer, som Lauge Ravn efter sin fars død i langsommelig tid og rolighed skal have haft samme gård i besiddelse og brug og holden den ved hævd, og i forgangen ufredstid lidt og udstanden meget ondt med fængsel, hug og slag, og udgiven sine penge, gods og formue, for gården ej skulle blive øde og nedbrudt, som mange andre blev, og Niels Ravn da såvel som tilforn har haft sin hus og gård i Kolding, og ikke befattet sid med nogen brug eller besiddelse i samme gård, eller skal have udgiven det aller ringeste derfor at holde gården ved magt, og formener Lauge Ravn sig af Niels Ravn forurettet at være sket, idet han vil ham med sin underfundighed gården fratrænge. sammeledes stævnet Niels Ravn med

samme skøder og domme, så og Lauge, boer i Bredstrup, og Villadses arvinger i Landerupgård, som samme breve og skøder gjort har, disligeste stævnet deres børn og arvinger, nemlig Henrik Laugesen, Lauge Laugesen, Anders Laugesen, Else Laugesdatter, Maren Laugesdatter og deres lovværge, Jep Villadsen, Peder Villadsen, Niels Villadsen, Laurits Villadsen, Karen Villadsdatter, Dorte Villadsdatters arvinger, Lauge Hansen og Oluf Hansen, Gertrud Villadsdatter, Kirsten Villadsdatter med deres lovværger, som samme brev ---- : efter flere ord dem imellem var, indgav Niels Ravn og Lauge Ravn al hvis tvist og uenighed, dem til den dag imellem er, på fire dannemænd, Niels Ravn på sin side til betroede Jacob From, borger i Kolding, og Søren Hår i Nebbe, og Lauge Ravn på sin side tog Peder Ravn i Skærup og Hans Ravn i Velling, hvilke fire dannemænd skal forsamles i Velling i morgen 14 dage først kommer, og da have fuldmagt Niels Ravn og Lauge Ravn om al deres tvist og uenighed, dem hid indtil imellem er, til endelig ende at imellem sige og kende, og hvad bemeldte fire mænd deri gør skal stande for fulde af parterne upåtalt, og hvilken af dem derimod appellerer skal have forbrudt til de fattige tyve rigsdaler.

(40)

16/3 1642.

** var skikket Jep Christensen, barnfødt i Egtved, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter 14 dags opsættelse at have stævnet Iver Pedersen i Dollerup for en hjemgjort bænkebrev og kontrakts klakskrift, som han 16/10 1639 på Jerlev herredsting har fremlagt, og 27/11 næst efter har dom efter forhvervet, hvilke hjemgjorte bænkebrev Jep Christensen formener, Iver Pedersen selv har ladet skrive og gjort, og Jep Christensen ved sin ed hårdelig benægter, at han den ikke har underskreven, og formener Jep Christensen, at fornævnte dom, som på fornævnte bænke kontrakt funderet er, bør magtesløs at være: da efterdi sagen befindes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme kontrakt og dom magtesløs at være.

(41)

** var skikket Niels Nielsen i Obling på Else Mortensdatter i nør Bork hendes vegne, som han er værge for, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet ---- bænkebrev ville fravende deres umyndige søster Else Mortensdatter hendes fædrene og mødrene arv, og ikke efter lovens skal være sket nogen registrering i boen, men Jørgen Mortensen er kommen i ægteskab i samme fælles bo og den endnu bruger, tilmed er samme bænkebrev ikke heller gjort til tinge, og med samme deres umyndige søster uretfærdig at have handlet, menende samme brev bør magtesløs at blive: da efterdi sagen befindes i seks uger til i fag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bænkebrev og dom magtesløs at være.

(42)

30/3 1642.

** var skikket velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Tomas Juel til Estrup, for at eftersom han for nogen tid siden forleden skal have bekommet noget gods i pant af hendes husbond salig Frederik Munk, og han det for en kort tid siden skulle have afhændet uden hendes hjemmel og minde, og førend hende det lovlig har ladet opbyde efter KM forordning og pant, formenende ham derfor uret at have gjort og bør derfor at stande hende til rette: så og efterdi det befindes samme gods af Frederik Munk til Tomas Juel i pant at være sat, og bevises samme gods, så vidt det var bedre end Tomas Juel havde det i pant, til adskillige andre Frederik Munks kreditorer i deres gæld ved indførsel at være udlagt, og de derefter har hændet dom på hvis dem var udlagt for ejendom at skulle følge, hvilke indførsler og domme endnu stander ved deres fulde magt, så Tomas Juel fordi samme sin pant til Peder Lange, som og i samme gods var interesseret, har opdraget, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Tomas Juel nogen ulov dermed at have gjort, men for den fru Sofie Friises tiltale kvit at være.

(49)

** var skikket Hans Nielsen i Skovlund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Karen Sørensdatter i Lund for et vidne, hun til Østerherreds ting 26/10 1640 næst forleden vidnet har, i sin indhold Hans Nielsen for en seks års tid havde han bekommet i leje af hendes morsøstre Sidsel Graversdatter og Apelone Graversdatter en kvie med kalv, hvilke vidne Hans Nielsen højlig ved Gud og sin salighed benægter og vider den usandfærdig, ham at være på vidnet af Karen Sørensdatter: så og efterdi Karen Sørensdatters vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, den ikke heller er vidnet på fersk fod, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, såvel som den dom, derefter dømt er, magtesløs at være, og efterdi bemeldte to gælds breve er over 20 år gamle, og ikke befindes lovlig at være renoveret efter KM forordning, som det sig burde, da bør samme breve, såvel som den dom, derefter drevet er, ingen magt at have.

(51)

** var skikket Niels Hansen, barnfødt i Skovlund, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Mads Jensen i Kvie for en vidne, han 21/9 1641 på Østerherreds ting vidnet har, det han syntes Niels Hansen var drukken den tid, han kom i kirken elvte søndag efter trinitatis fornævnte år, og han skulle have kastet op, des midlertid præsten var i prædikestolen, hvilke vidne Niels Hansen formener usandfærdig at være: så og efterdi Christen Christensen udførlig har vidnet, det Niels Hansen samme søndag drak mjød og tobak i sin mølle, førend han gik i kirken, så Mads Jensen og hans medfølgere har vidnet ---- drukken i ---- og intet nøjagtig derimod fremlægges, men mere befindes samme vidner af bispen og stifts lensmanden at være anseet, så de derfor har tildømt Niels Hansen at tage åbenbarlig skrifte, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og dom at sige eller magtesløs dømme.

(54)

13/4 1642.

(ingen dommer)

27/4 1642

(ingen dommer)

11/5 1642

(ingen dommer, Peder Bertelsen ene)

(55)

25/5 1642.

** var skikket Jens Christensen i Tudvad hans visse bud Jens Jensen sst og havde hid kaldt sandemænd af Bølling herred, manddød at sværge over Oluf N rytter for Niels Jensen i Oksvig, han 20/3 sidst forleden har dræbt og ihjelslagen, og først fremlagde Jens Jensen efterskrevne tingsvidne af Bølling herredsting 11/5 sidst forleden, Bodil Jensdatter i ---- og Mette Lauritsdatter sst at have vidnet, at 20/3 sidst forleden da folkene gik til kirke, da red en rytter, som lod sig kalde Oluf N, i Jens Jensens vej, og da Niels Jensen kom og ville køre sin vogn, da så de at samme rytter slog Niels Jensen mange slag med en kæp, og der kæppen var sønder slagen, så drog fornævnte rytter hans værge ud og stak Niels Jensen i hans venstre side, og dermed gjorde ham hans bane og dødssår: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Oluf N Rytter manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Niels Jensen i Oksvig han ihjelslog, eftersom de sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(56)

** var skikket velb Mogens Juel til Vosborg hans visse bud Jens Jensen i Smedegård og havde hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred, om hærværk at sværge over Niels Christensen i Ulfborg Kærgård for den gård, han bruger og besidder imod Mogens Juels vilje og minde, efter at han er hans fæste fradømt og udvist, og først fremlagde Jens Jensen et tingsvidne af Ulfborg herredsting 27/11 1639, synsmænd at have hjemlet, at de på fredag sidst forleden var til syn over Ulfborg Kærgård bygning, da så de at alle huse var brøstfældig på tag for 20 rigsdaler: derefter gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Christensen et fuldt hærværk over.

(58)

8/6 1642.

** var skikket velb fru Birte Friis, salig Albret Skeels, til Fussingø hendes visse bud Jens Sørensen, foged på Lerbæk, med en opsættelse her af landstinget 30/3 sidst forleden, lydende hende da efter en anden opsættelse at have ladet hid kalde sandemænd af Ginding herred, Peder Christensen, barnfødt i Dueholm, hans bane at udlede, som 8/12 sidst forleden er død funden på Dueholm mark, og fremlagde Jens Sørensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Ginding herredsting 23/12 1641, som indeholder Christen Christensen i Skave og hans medfølgere synsmænd at have hjemlet og afsagt deres syn, at de 8/12 var til syn til Peder Christensen, barnfødt i Dueholm, som lå død på Dueholm mark, da så de, at han var blåplettet på hans arme, ryg, skulder og hals, og under højre knæ var huden af og venstre knæ var ganske blå, og var samme skade på knæene synet, som han selv skulle have krøbet det af på jorden: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat

fylding på dem, og udlagde Peder Christensen af skrøbelighed, frost og kulde at være omkommen, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de sandhed derom har udspurgt.

(63)

** var skikket velb Jørgen Rathlou til Krogsgård hans visse bud Gregers Tomasen i Andrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Godske Hansen i Plovstrup, herredsfoged i Malt herred, for en dom han til Malt herredsting 12/2 næst forleden imellem Jørgen Rathlou og Johan Styrck på Skodborghus dømt har, og deri skal have dem tilfunden til regnskab belangende en gælds sag, Jørgen Rathlou hos Johan Styrck havde at fordre, uanseet ---- Johan Styrcks åbne brev for ham skal være fremlagt, hvormed bevises Johan Styrck samme gæld pligtig ---- : så og efterdi for os i rette lægges to Jørgen Rathlous udgivne kvittantser, som ikke har været for herredsfogden, der han sin dom har udgivet, hvilke deri findes inddragen, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, ---- for fogden at i rette lægges, og parterne endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(64)

** var skikket velb Jørgen Høg til Todbøl hans visse bud Niels Hansen i (blank) med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han til Nørvang herredsting 23/11 sidst forleden har sig tiltagen at ville imellem kende Hans Nielsen i Båstrup og Mikkel Jensen i Soel, anlangende den tvistighed om deres stolestade i Snede kirke, og samme sag tre gange opsat, og dog ikke til sjette ugers dag dem har imellem kendt enten til eller fra, men sagen henstillet til sin tilbørlig dommer, uanseet for ham er bevist med lensmandens og herredsprovstens anordning, at ældst gifte karle såvel som kvindfolk at skulle nyde yderste stolestand, end også med tingsvidne er bevist, hans tjener Hans Nielsen at være ældre gift end Mikkel Jensen: da efterdi herredsfogden i sin dom intet har dømt til eller fra, finder vi den hans dom at være som den udømt var, og hvem påskader sagen til herredsting igen at indkalde, og der gå om hvis ret er.

(65)

** Anders Hansen, forrige skriver på Koldinghus, nu borger og indvåner i Helsingør, hans visse bud Hans Jørgensen, der sst, med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en dom han der af herredstinget udstedte 16/11 1639 imellem ham og velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hvilken dom har været indstævnet for landstinget, over hvilken dom han sig besværer, fordi han den uden lovlig kald og varsel har udstedt, alligevel for ham bevises, at Anders Hansen til holder i Helsingør, dog har agtet det kald og fyldest, som skulle være sket i Kolding, som Anders Hansen ikke var: da efterdi det befindes, sagen tilforn at have været hid stævnet og over seks uger til i dag at være opsat, så vi imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, samme dom ikke heller nu fremlægges, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(66)

** var skikket Anders Hansen, skriver på Koldinghus, nu borger og indvåner i Helsingør, hans visse bud Peder Nielsen sst med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Kreng i Brejning, Hans Jørgensen og Peder Jørgensen i Gesten, for de 21/10 1639 til Holman herredsting har vidnet, at ommeldte tid, han var skriver på Koldinghus, da at have forhøjet deres smør landgilde det ene år efter det andet: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd har vidnet i deres egen sag om de penning, de selv skulle udgivet, samme deres vidne og ikke er gjort på fersk fod, men nogle år og rum tid efter sådan skulle være sket, tilmed ikke heller for samme vidner lovlig varsel givet er, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(68)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Jørgensen Hår, borger sst, for en dom som han lader sig af berømme, at skal have forhvervet kort forleden over hendes salig husbond, Henrik Denton, til Kolding byting for en summa penge, som hendes salig far Anders Andersen Hår, fordum borger og rådmand i Kolding, og hendes salig bror Anders Andersen, uanseet ikke Jens Sørensen har det bevist med hendes salig fars og brors rigtig håndskrift: så og efterdi byfogden har tildømt Henrik Denton på hans hustrus vegne al samme gæld at betale, endog hun har haft flere medarvinger, som og dertil burde at svare, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom at være som udømt var. belangende samme afkald er med bevilling opsat til i dag 14 dage, og da gå om hvis ret er.

(70)

** var skikket Søren Hår på Nebbe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for et vidne han til Kolding byting 26/3 sidst forleden vidnet har, at han 1634 skal være indgangen i det hus, Knud Bertelsen nu iboer, som da salig Henrik Hansen og salig Mette Sørens i Dons og Søren Hår i Nebbe skal have været forsamlet, da var der et beslået skrin på bordet med nogen breve i, og Søren Hår tog en håndskrift deraf og spurgte Mette Sørens, om det var med hendes vilje, han måtte levere Frederik Skriver den, hvilket vidne Søren Hår højlig benægter. disligeste stævnet Maren, salig Frederik Skrivers, i Kolding, Gertrud Andersdatter sst med deres lovværger, Hans Hansen i Skærup, Søren Sørensens i Dons, Tomas Nielsen i Påby, Hans Christensen i Egtved, Søren Christensen i Kolding, Jens Jørgensen og Knud Bertelsen sst, om de vil have noget dertil at svare: så og efterdi samme vidne ---- er uden én mands kundskab, som regnes for igen vidne, den ikke heller er vidnet på fersk fod, men Niels Iversen selv har lagt sin vidne i tvivl, da kunne vi ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(71)

** var skikket Søren Hår på Nebbe, herredsfoged i Holman herred, med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anker Ibsen Kyed i Kolding for en bevis, han i Søren Hårs navn skal have skreven og til Kolding byting 26/1 sidst forleden fremlagt på nogen breve, Søren Hår 28/12 1639 skulle af ham annammet, i hvilket bevis Søren Hår bekender at have annammet af salig Maren, salig Frederik Hansen Skrivers efterleverske i Kolding, efternævnte breve, salig Anders Andersen Hår, fordum rådmand i Kolding, hans børn og arvinger anlangende, der iblandt et brev anlangende hvis, som salig Anders Hårs

stedbørn kunne tilkomme efter deres salig far Søren Bertelsen: så og efterdi fornævnte revers ikke befindes af Søren Hår at være skrevet eller underskrevet, men han benægter sig ikke samme brev at være leveret, som den pålyder, da kunne vi ikke kende samme revers, ej heller den vidne, derefter vidnet er, så noksom, at det bør nogen magt at have eller komme Søren Hår til nogen forhindring.

(74)

** var skikket Lyder Henriksen Split, rådmand i Kolding, og havde stævnet Gregers Lilleballe, anlangende at han havde overfaldet ham 16/3 sidst forleden uden for hans egen dør, der han kom fra København, med mange ublufærdige slemme skænds, trussels og urørige ord, hvilke ord han nu her for retten bør at bevise: derhos nu her for retten ved højeste ed svor og benægtede Gregers Lilleballe sig ikke slig ord og skælden imod Lyder Henriksen at have haft, som på ham vidnet er, og ikke heller han vidste ham andet at beskylde, end som en ærlig dannemand vel egner og anstår, og derefter for vores bøns skyld afstod Lyder Split samme vidner og kundskaber, så de ikke videre skal komme Gregers Lilleballe til forhindring.

(75)

** var skikket Gregers Lilleballe i Kolding og havde stævnet Lyder Henriksen, borger og indvåner i Kolding, for en dom han til Kolding byting over ham forhvervet har 2/3 sidst forleden efter et skriftlig indlæg, anlangende 22 sletdaler, og ikke Lyder Henriksen har æsket nogen gæld på skifte efter hans salig hustrus død, og formener Gregers Lilleballe, at Lyder Henriksen skal have fordulgt hans håndskrift, som skal være betalt for en langsommelig tid siden: så og efterdi der ikke befindes i byfogdens dom inddragen nogen bevis på samme gæld, Gregers Lilleballe skal være ham skyldig, hvorefter han sin dom kunne senteret, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom som udømt var, og sagen igen til bytinget at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(76)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Hans Jørgensen, der sst, med en opsættelse her af landstinget 13/4, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Jensen, nu værende i Møgeltønder, for en skriftlig kundskab og vildig bevis han til Anders Hansen, forrige skriver på Koldinghus har udgivet, dateret Riberhus 18/11, som lyder at være ham vitterligt, at Anders Hansen har leveret og forskaffet til Ernst Normand adskillige summa pending fra philipi jacobi 1634 og til årsdagen 1635, des midlertid han tjente der i skriverstuen, han da var Anders Hansens egen tjener, hvilket hans kundskab og bevis Ernst Normand formener ikke udtrykkelig formelder at have seet eller hos været, ej heller ved dag og tid forklares, tilmed i nogen poster højere end Anders Hansens leverede regnskab formelder: så og efterdi Anders Hansen har sig til for obligeret ikke at skrive Ernst Normand nogen udgift til, med mindre han havde hans underskrevne seddel derpå, og ikke Peder Jensen og Johan Lyllofsens kundskaber med Ernst Normands beviser bestyrkes, Ernst Normand ej heller vil være ham gestendig samme 300 daler at have annammet, samme deres beviser ikke heller til tinge er ----, eller varsel for givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme to indstævnede kundskaber så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(81)

** var skikket velb Laurits Ebbesen til Ristrup, KM befalingsmand på Skanderborg, hans visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget 13/4 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Anders Lauritsen i Snoghøj, Karen Andersdatter sst og Maren Frederiksdatter, barnfødt i Kolding, for en bekendelse de på Herningholm 29/10 sidst forleden i hr Anders Dolmer, sognepræst til Rind og Herning sogne, Henrik Reiner, forvalter på Lindved, Peder Jensen, foged på Herningholm, Christen Poulsen, Anders Olufsen i Holling og Adser Smed i Hedeager gjort har, anlangende den røveri som skal være gjort i Omme sogn i en bolig, kaldes Klink, at Niels Madsen i Tulstrup og Peder Bundgård sst skulle have taget to økser, en bøsse og to pistoler ---- og siden om natten er igen kommet med tre kvinde kjortler med mere: så og efterdi Anders Lauritsen og hans datter Karen Andersdatter udtrykkelig har vidnet og bekendt, det Niels Madsen kom til Snoghøj og begærede Karen Andersdatter ville gøre ham og hans medbror anvisning til Klink, hvilket hun og har gjort, og Niels Madsen og Peder Bundgård da er gangen til gården med bøsser og anden gevær, og noget derefter kommen tilbage med adskillig klæder og gods, og Niels Madsen har sagt, at han skød og slog kvinden og jaget hende i en kælder med mere deres vidne indeholder, hvilke deres vidne de og her i dag ved helgens ed og oprakte fingre har været bestendig, og sigtet og påteet Niels Madsen sådan slem handling at have gjort og begangen, samme deres vidne og med Maren Frederiksdatters kundskab om samme røvede klæder bestyrkes og bekræftes, Clemend Nielsen og udførlig ved sin ed har sigtet Niels Madsen på hånd for samme sag deri at være skyldig, det og med bartskærs, såvel som præstens kundskab, i lige måder med synsvidne bevises Clemend Nielsen, hans hustru og søn adskillige og mange dødelige sår og skade at have haft, da de straks andendagen er bleven beseet, så det ene med det andet bestyrkes, og intet nøjagtig Niels Madsen derimod fremlægger, hvormed han kan bevise sig for samme gerning uskyldig at være, eller sig på de tider på andre steder at have befundet, så sandemænd fordi har udlagt Niels Madsen at være Else Christensdatters bane, og svoret ham mord over og fra hans fred, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner, syn og kundskaber, Niels Madsen anlangende, ej heller fornævnte sandemænds ed, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme, men Anders Christensens og hans medfølgeres kundskaber, som de selv har fragået, derimod ingen magt at have.

(92)

** var skikket Henrik Christensen i Skadstoft hans visse bud Christen Nielsen i Marup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Bodil Eskesdatter, nu værende i Vorgård, for en usandfærdig udlæggelse, som hun på ham gjort har i Dejbjerg kirke, idet hun ham for hendes barnefar har beskyldt, og eftersom han på samme hendes beskyldning har forhvervet dom til Bølling herredsting, formener han at han også bør endelig dom til landsting at have: da efterdi sagen befindes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskreven efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme beskyldning og udlæggelse magtesløs at være.

(93)

** var skikket Peder Andersen i ---- på hans mor Kirsten Andersdatters vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Oluf Jensen i Agerbæk for en vidne, han 20/x 1639 til Sevel birketing vidnet har, i den mening at for seks år næst tilforn skulle Kirsten Andersdatters får været i Oluf Jensen i Agerbæk hans korn og gjort skade deri, og tre år derefter skal Oluf Jensen have mistet en ko, to stude og en øg. Jens

Madsen at have vidnet, at Kirsten Madsdatter skulle have sagt, det Oluf Jensen i Agerbæk skulle få både skam og skade, for han var årsag til, at hun blev dreven af Agerbæk, men Kirsten Andersdatter højlig benægter slige ord at have haft: da efterdi ---- befindes i seks uger til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen er mødt nogen modstand at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(94)

** var skikket Anders Christensen Høst, borger i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Simon Christensen borgmester, Oluf Jensen, Svend Poulsen og Laurits Hansen, rådmænd der sst, for en dom de til Lemvig rådstue 28/1 dømt har, anlangende imellem Christen Simonsen og Anders Høst for en hamborger gæld, de Christen Simonsens fuldmægtig, Gregers Lang, har tildømt Anders Høst at betale til ---- og Jesper Kock, indvåner i Hamborg, en summa penge, hvilken dom Anders Høst formener at være gjort imod KM mandat, dateret Flensborg 18/3 1637, i sin mening at forbydes ingen hamborger at må købe og sælge ---- i vores riger og ---- lande, eller sig med gæld at befatte, hvorfor han formener, at samme dom bør magtesløs at være: så mødte Jens Christensen Fejring på borgmester og råd, så og Gregers Langs vegne og afstod samme dom, så den ingen videre skal komme til hinder eller skade i nogen måder.

(95)

** var skikket Laurits Poulsen i Ammidsbøl på sin søn Mads Lauritsen og sin hustru Sidsel Lauritskones vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Mads Jensen i Ammidsbøl for en klagevidne, han til Jerlev herredsting 14/7 sidst forleden over Laurits Poulsen, sine børn og hustru gjort har, at de den lørdag efter vor herres himmelfarts dag, før solen gik ned, skulle Laurits Poulsens søn, Mads Lauritsen, kommen ridende med to hopper imod Mads Jensen, der han kom af marken, og da at skulle have sprungen fra samme hopper og slagen Mads Jensen et slag på hans ryg med en kølle, og skulle Laurits Poulsen og sin hustru være kommen med en økse og truet Mads Jensen med, hvilke klagevidne Laurits Poulsen ved sin ed benægter, sig aldrig at have truet Mads Jensen: da efter flere ord dem imellem var, indgav parterne samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Jens Ibsen på sin søn Mads Jensens vegne til betroede Anders Jørgensen i Nebel og Hans Christensen i Hesselballe, og Laurits Poulsen på sin egen, hustru og søns vegne tog Germand Joensen i Bølling og Iver Mortensen i Vilstrup, de og samtlig bevilget Oluf Nielsen i Gadbjerg, hvilke fem dannemænd skal forsamles i Ammidsbøl til Niels Lauritsens på tirsdag, først kommer otte dage, og da have fuldmagt parterne om samme deres tvistige sag til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad bemeldte dannemænd samtlig eller og de fleste deri gørende vorder, skal stande for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(101)

22/6 1642.

** var skikket Peder Sørensen i Skærup og havde hid kaldt sandemænd af Holman herred, om manddød og mord at sværge over Niels Andersen, barnfødt i Pjedsted, for Søren Pedersen i Børkop, han 12/4 sidst forleden skal have dræbt og ihjel slagen, og først fremlagde Peder Sørensen for

sandemænd efterskrevne tingsvidne af Holman herredsting 25/4 sidst forleden, Maren Peders i Børkop at have vidnet, at hun hørte og så på tredje påske dag sidst forleden, at Søren Pedersen i Børkop kom gangende, og så kom Niels Andersen, tjenende Niels Buck, efter ham med en vognkæp, og da kastede de nogen ord sammen, så slog Niels Andersen til Søren Pedersen med samme vognkæp over hans hoved, så han faldt omkuld: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Andersen i Børkop manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Søren Pedersen, han dræbte og ihjel slog.

(104)

** var skikket Anne, salig Tøger Knudsens efterleverske, borgerske i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 19/1 sidst forleden dømt og afsagt har, og deri tildømt Anne, salig Tøger Knudsens, at betale Laurits Tomasen, borger ----, 50 sletdaler, som hun skulle være ham pligtig, som hun formener ikke ret, efterdi hun højlig benægter sig aldeles ingen gæld at være Laurits Tomasen skyldig i ingen måder, det ikke heller med segl eller regnskabsbog skal gøres bevisligt: så og efterdi ikke befindes nogen bevis på samme gæld i byfogdens dom at være inddragen, endog han sin dom derpå har funderet, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom, såvel som fornævnte udlæg, derpå skrevet er, ingen magt at have, og ---- Iversen byfoged at give Anne, Tøger Knudsens, til kost og tæring ti sletdaler.

(106)

** var skikket Gertrud Andersdatter, salig Henrik Denton borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da at have stævnet Jens Jørgensen Hår, borger sst, og formente at han endelig bør at gøre hende rigtig rede og regnskab for hvis, han har haft under værgemål af hendes salig bror Anders Andersens, eller også fremlægge rigtig afkald, som skal være gjort til Kolding byting med hendes salig brors egen hånd underskreven. derimod havde Jens Jørgensen hid stævnet borgmestre og rådmænd i Kolding, at Jens Jørgensen sig beklager at nogen breve er ham frakommen og forvildet, nemlig en afkald, at salig ung Anders Andersen Hår har annammet sit værgemål af Jens Jørgensen og givet ham afkald 10/12 1630. så blev Kolding rådstuebog fremlagt, som findes i indskreven 10/12 1630, da var skikket Anders Andersen, afgangne Anders Hansen, fordum rådmands søn, og gav Jens Jørgensen og hans arvinger afkald og takkede ham for god rigtig regnskab og værgemål: da efterdi det befindes, salig Gregers Ottesen, Jacob Tønder, Hans Viuf og Søren Andersen Skriver, som samme afkald udstedt har, ikke samtlig eller deres arvinger at være hid stævnet og kaldt, ved vi ikke og på samme afkald at dømme, førend de og dertil lovlig stævnes og kaldes, som det sig bør.

(108)

** var skikket Søren Hår i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, hans visse bud Jens Ravn i Skærup og havde stævnet Anker Ibsen i Kolding for en usandfærdig bevis, han i Søren Hårs navn har skreven og udgiven, og 28/1 sidst forleden på Kolding byting for retten fremlagt, og dermed påført Søren Hår stor omkostning, uanseet Søren Hår den bevis ikke har udgiven eller underskrevet, formener derfor Anders Ibsen at have gjort uret og bør fældet at være og stå Søren Hår til rette for skade og omkostning: så og efterdi Anker Ibsens bevis og vidne tilforn at have været hid stævnet og da er underkendt, af den årsag Søren Hår den ikke har underskrevet eller ville være den gestendig,

og ikke formedelst nogen løgnagtighed at være på dømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på Anker Ibsens fælding at dømme, men for den Søren Hårs tiltale kvit at være.

(109)

** var skikket Laurits Vistesen i Odderup med en opsættelse her af landstinget 27/4 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Bend Degn, boende ved Oddum kirke, for han til Nørherreds ting 21/10 næst forleden har fremlagt for retten en skriftlig beskyldning, hvori han beskylder Laurits Mikkelsen, at han 21/10 skal have på vidnet ham, det han var en løgner og æreskænder: da efter flere ord dem imellem var, blev det så forhandlet, at Bend Degn nu her for retten erklæret Laurits Vistesen, at han ikke ved ham eller nogen hans sognemænd andet at beskylde, end al ære og godt i alle måder, og derhos for vores bøns skyld afstod Laurits Vistesen samme sag, så hvis vidner, domme og breve, deri gangen er, skal være kasseret, dog Bend Degn til forpligtede sig herefter ikke at påføre nogen sine sognemænd eller folk nogen unødig trætte med ord eller gerninger, og dersom det skulle ske og lovlig kan bevises, skal sagen igen stå åben, som den nu sluppet er, og Bend Degn straks at rømme Oddum sogn uden nogen forhaling.

(110)

** var skikket Mikkel Basse i Viuf hans visse bud Mourids Lauritsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Nielsen i Viuf med flere for et vidne, de til Brusk herredsting 26/2 næst forleden vidnet har, eftersom enhver kan mindes, at de to agre, som ligger norden Lunds made på Viuf mark, de har været til den gård, Hans Andersen boer, dog nogen bolsmænd skal have brugt samme ager og haft det i deres minde, som har boet i den gård, Hans Gris nu iboer, hvilke vidne Mikkel Basse beskylder at være vidnet imod gamle breve, som han har på samme agre: så og efterdi Jens Nielsen og hans medbrødre har vidnet om ejendom, som ikke tilhører vidnesbyrd at om vidne, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være og ikke komme Mikkel Basse til nogen forhindring.

(112)

** var skikket velb fru Anne Friis, salig Laurits Lindenovs, til Oregård hendes visse bud Jørgen Andersen i Viborg og havde stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær, for eftersom han er til Tørrild herredsting tildømt at betale hende en summa penning, som han hende skyldig er, da bør han hende straks betale eller at have indvisning i hans jordegods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne skadesløs brev til fru Anne Friis på 632 rigsdaler, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises, dem at være betalt, men Jørgen Munk selv gælden vedgår, sagen og til herredsting har været indstævnet, og endelig dom at være gangen, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er pligtig samme summa penning med sin interesse til fru Anne Friis at betale, og fordi tilfinder velb Christoffer Skade til Kærbygård og Torben Gabriel til Erholm, som Jørgen Skrædder berettede dertil at være bevilget, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, og der udæske og gøre fru Anne Friis fyldest af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da fru Anne Friis i anden hans løsøre eller jordegods at indvise, så hun bekommer fuld udlæg for hendes gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(113)

6/7 1642.

(ingen dommer, Peder Bertelsen ene)

20/7 1642.

** var skikket velb Christian Rantzau til Breitenburg, KM holstenske råd og befalingsmand på Rendsborg slot, hans visse bud Niels Madsen i Brendgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Lauritsen og hans datter Karen Andersdatter i Snoghøj, for de om natten imellem lørdag og søndag 17/10 har været i råd og dåd og tilskyndet og påvist tyve og mordere til Clemend Jensen på Klink i Omme sogn hans hus og gård, Clemend Nielsen og hans søn Jørgen Clemendsen overfalden med mange hug og slag, såvel som hans hustru Else Christensdatter morderisk har skudt, dræbt og ihjel slagen, som er med Anders Lauritsen og hans datter deres egen bekendelse og tingsvidne at bevise, skal og befindes det Anders Lauritsen skal have lovet Clemend Nielsen ondt, for han har gjort ham skade på hans gård: så og efterdi at endog ikke bevises, det Anders Lauritsen og hans datter Karen Andersdatter har været i Klink, der gerningen sket er, eller gjort nogen håndgerning, så befindes dog Anders Lauritsen at have tilskyndet hans datter at vise Niels Madsen og Peder Bundgård vejen did, som hun og gjort her, og i så måder været tilskynder, da kunne vi ikke finde årsag fornævnte nævninger, som dem åråd har oversvoren, for deres ed at fælde, dog samme ed og forfølgning ikke at komme dem på deres liv til skade, men Anders Lauritsen på Bremerholm at straffes hans livstid og hans datter i tugthuset, indtil høje øvrighed hende benåde vil.

(121)

** var skikket velb Christian Rantzau til Breitenburg, KM holstenske råd og befalingsmand på Rendsborg slot, hans visse bud Niels Madsen i Brendgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Iversen i Kvistgård for en vidne, han til Hammerum herredsting 6/4 sidst forleden, i sin egen sag sig selv til befrielse, imod hvis tiltale, velb Christian Rantzau kunne have til ham for hans søsterdatter Maren Jepsdatters fædrene og mødrene arvegods, hun til ham skal have forbrudt, hvilke vidne ikke skal være så lovlig, den bør at komme Christian Rantzau på Maren Jepsdatters efterladende gods til forhindring, har vidnet, at han ikke har opsagt den værgemål, han havde for hans søsterdatter Maren Jepsdatter. Laurits Vistesen, Lauge Vistesen med flere i Borbjerg i samme vidne at have vidnet, det de skulle hos været i Kvistgård og hørt, Maren Jepsdatter, barnfødt i Hajslund, bedt forlov af Jens Iversen at drage til hendes søster Anne Jepsdatter i Birk: så og efterdi Niels Ibsen og hans medfølgere udførlig har vidnet, det Maren Jepsdatter havde fæst hus i Birk lidet efter sankt mikkels dag forleden og haft det i Christian Rantzaus minde, og deraf givet en mark til husbond som andre inderster, og siden været i samme hus indtil hun sig selv ombragt, hvilket og med ---- vidner befæstes hende der at have haft husværing og søgt sognekirke, Christian Rantzau som hendes husbond har forhvervet sandemænds ed, der hun sig selv har ombragt, så samme vidner dermed bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Jens Iversen selv har vidnet i hans egen sag, de andre hans medfølgeres vidner ikke udførlig har vidnet, hende hos Jens Iversen at have haft nogen ---- eller fæste, da kunne vi ikke kende samme vidner eller kundskab, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(127)

** var skikket velb Holger Rosenkrantz til Demstrup, KM befalingsmand på Hammershus, hans visse bud Mourids ----, foged på Landting, og havde stævnet Jens Mortensen i ---- med flere for et vidne, de har vidnet til Rødding herredsting 30/4 sidst forleden, anlangende Bustrup fæ, de skulle have seet drive over Trøvelen herredsskel i Egebjerg bys forte og i Kellerup hede, og at Bustrup fæ er af de Egebjerg folk tagen og drevet til Egebjerg by, hvilke vidner hentyder sig på fædrift og græsgange, som velb Casper von Gersdorff af Bustrup i Bølling ville sig tilholde med sin fæ over den gamle sandemænds gang. derhos blev fremlagt adskillige tingsvidner og dokumenter, der iblandt KM låsebrev, dateret 26/3 1636, hvori Jens Høg har ladet drive Bustrup hovedgård med sin tilliggende gods til lås, dernæst efterskrevne lovhævd af Ginding herredsting sankt margrete dag 1447, som indeholder Niels Eriksen af Landting at have været på den grund, som man Gisel eng kalder, med mere, som han vordede sig til en ejer i. derefter efterskrevne lovhævd af Ginding herredsting under dato 1492, indeholdende Axel Nielsen var på Kellerup mark og Egebjerg mark og gjorde sin lovhævd på sin mors vegne, fru Inger af Landting, fremlagde og efterskrevne tingsvidne af fornævnte herred, sandemænd at have gjort ret tov imellem Kellerup mark og Kærgård mark. for det sidste fremlagde kong Frederik den anden hans udgivne låsebrev under dato 1582, som indeholder salig velb Palle Juel til Strandet at have ladet inddrive til lås tre gårde i Ejsing sogn i Egebjerg: så og efterdi Jens Mortensen i Mølvig, Laurits Pedersen i Håsum, Christen Pedersen i vester Lem, Henrik Christensen og deres medbrødre udførlig har vidnet, hver efter sin alder og minde, det Bjødstrup fæ har drevet vidt over Bjødstrup Trøvel til Egebjerg enge afstøtter og i Kellerup hede og Rushede, og der ganget til vand og græs, og i så måder alene vidnet om brugelighed, som de af Bustrup på fornævnte åsteder langt over recessens hævd, førend nogen klage og forbud af Landting derpå er gjort, hvilket og med låsebrev og andre dokumenter bestyrkes, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, hvormed kan bevises ikke så ----, Peder Olufsen og Niels Nielsen og udførlig har vidnet, at Bustrup fæ at være taget i Gisel eng, som med salig Christian Holcks brev bestyrkes og bekræftes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Christen Jepsen i Egebjerg, Christen Jepsen i Geddal og deres medbrødre, Mourids Nielsens fremlagde vidner en part har vidnet i deres egen sag, dem selv til behjælpning, og tilmed mesten del om ejendom og endel, som ikke tilhører vidnesbyrd at om vidne, det og er bevist samme ejendom ikke at være nogen endel, som deres ----, klage, syn og vedkendelse om bemelder, men andre lodsejere deri at være berettiget, så ikke fornævnte lovhævd og gamle breve rolig skal have efterfulgt, det og med Peder Olufsen og Peder Nielsens vidne bevises, Bustrup fæ at være indtaget af Gisel eng og ikke i forten, som Oluf Mortensen, Peder Eskesen og deres medbrødres vidner om formelder, hvilket og af Christian Holcks skrivelse forfares, som for er rørt, da kunne vi efter sådanne circumstantser ikke kende samme vidner og dom, ej heller bemeldte forbud, klage, syn og vedkendelse så noksom, at de imod Casper von Gersdorffs forhvervede vidner, som nu allerede er ved magt kendt, bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(145)

** var skikket Mikkel Basse i Viuf med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Andersen Gris i Viuf for en vedkendelse, som han har gjort og forhvervet til Brusk herredsting 12/2 sidst forleden, som formelder at han da for tingsdom har været to mænd i Almind deres fulde hjemmel til noget græs, som de har bekommet på to agre, som ligger norden Lunds made, som skal være brugt til den gård, Hans Gris iboer, i 60 år

efter KM hjemmel, hvilke hjemmel dog ikke skal formelde om fornævnte to agre, formener derfor samme hans hjemmel og vedkendelse bør magtesløs at være: da efterdi det befindes, sagen i seks uger at være optagen, så vi imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme hjemmel og vedkendelse magtesløs at være.

(146)

** var skikket Else Lauritsdatter, salig Christen Pedersens efterleverske, i Holstebro hendes visse bud Peder Orgemester med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter anden opsættelse at have stævnet Albret Reinicke, rådmand sst, for en vurderings vidne han 13/7 sidst forleden til Holstebro byting ved sin visse bud Christen Mikkelsen, borger sst, har ladet forhverve, lydende fire mænd med byfogden i hendes søn Peder Orgemester hans bo at gøre Albret Reinicke udlæg for 41 sletdaler, han ham efter håndskrifts lydelse skyldig var, og ikke fandtes i boen så meget gode til samme gæld, så begav de dem ud på Holstebro østre bymark, og der til vurderede Albert Reinicke bemeldte tre agre for fornævnte gæld: så og efterdi med skiftebrev og tingsvidne bevises, samme agre, vurderingsvidne om formelder, at være Else Lauritsdatter og hendes søn Laurits Christensen på skifte tilfalden, og det dog i Peder Orgemesters gæld er vurderet og udlagt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vurdering så noksom, at det bør nogen magt at have, eller komme Else Lauritsdatter og Laurits Christensen på deres ejendom til hinder eller skade i nogen måder.

(149)

** var skikket Maren Andersdatter i Stabildal med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb fru Ingeborg Parsberg, salig Iver Juuls, til Villestrup for en skøde, hun lader sig af berømme ved hendes fuldmægtig Peder Ibsen til Hjerm herredsting at have ---- forhverve på den selvejer bondegård ----, og ikke hendes søn Poul Sørensen skal have haft nogen fuldmagt af Maren Andersdatter til samme skøde at udgive, ej heller skal fru Ingeborg have haft KM tilladelse sådan ufrit bondegods sig at til forhandle. så mødte Anders Lauritsen i Lindtorp på fru Ingeborg Parsbergs vegne og fremlagde efterskrevne skøde af Hjerm herredsting 17/4 1633, da at være fremkommen Peder Sørensen i Stabildal på sine egne og hustru Kirsten Eriksdatters vegne, dernæst Poul Sørensen sst på sine egne og på sin mor Maren Andersdatters vegne, og med alle deres velberåd hu, fri vilje og samtykke, tog muld med kniv efter gammel skik og landsens sædvane, solgte og skødte fra dem og deres arvinger og til fru Ingeborg Parsberg og hendes arvinger al deres bonde ejendom i Stabildal i Navr sogn: så og efterdi ikke bevises Maren Andersdatter nogen fuldmagt at have udgivet til hendes søn Peder Sørensen, hendes bondeeje at skøde eller afhænde, det ikke heller findes lovbudt efter ----, førend skøden gik, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skøde bør at komme Maren Andersdatter på hendes anpart i fornævnte gård til hinder eller skade.

(150)

** var skikket Jacob Clausen, borger og rådmand i Varde, hans visse bud Peder Lauritsen i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Andersen i Kyvling for et fæstebrev, han lader sig af berømme, og han på Nørherreds ting har ladet fremlægge 24/2 næst forleden, som han med vrang undervisning skal have bekommet på den halve gård i Kyvling, han påboer, af mester Lauge Andersen, sognepræst til sankt katharine kirke i Ribe, som iblandt andet skal formelde, at den skulle være ham arvelig tilfalden

efter hans salig forældre, uanseet Jacob Clausen med rigtig købebrev udførlig beviser at have ni søsterlodder i fornævnte gård, som er fri bøndergods, og Jacob Clausen formener, at Christen Andersen ikke med nøjagtig kvittants skal bevise, at mester Lauge Andersen har oppebåret skyld og landgilde eller nogen rettighed af fornævnte bondegods, så vidt de ni søsterlodder, Jacob Clausen der i er berettiget, vedkommer, formener derfor fornævnte fæstebrev bør magtesløs at være: så og efterdi mester Lauge Andersen, samme brev udgivet har, befindes i Ribe boende, og samme brev der dateret, da ved vi os ikke dommere over fornævnte brev at være, men hvem påskader den på sine tilbørlige steder indkalde, og der gå om hvis ret er.

(151)

13/8 1642.

** var skikket Jens Skrædder i Kolding og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred, manddød at sværge over Jep Jacobsen i Seest for Otte Jensen sst, han dræbte og ihjel slog, og først fremlagde Jens Skrædder for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Anst herredsting 7/7 sidst, som indeholder Hans Eskesen i Seest at have vidnet, at på midsommerdag sidst forleden om eftermiddag, som han sad inde ved hans skive og fik sig noget mad med hans barn på hans knæ, da kom Otte Jensen løbende og Jep Jacobsen løbende efter ham med en fork i hans hånd, så stod Hans Eskildsen op fra bordet og ville se, hvor de blev af, da så han at Otte Jensen lå styrtet omkuld på jorden i hans kålgård. så mødte Hans Jacobsen i Seest på dræberen Jep Jacobsens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af bemeldte herredsting 27/7 sidst, som indeholder Bertel Pedersen i Seest med flere at have vidnet, at da lidt før jul sidst forleden, der Otte Jensen og Jep Jacobsen var i bordag tilsammen i Kolding, siden den tid kunne Jep Jacobsen ikke være i fred for Otte Jensen: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Jep Jacobsen i Seest manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Otte Jensen sst, han ihjel slog.

(153)

** var skikket velb Hartvig Sachs til Siuandt, KM befalingsmand på Lønborg bisgård, hans visse bud Axel Nielsen, skriver der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Anders Nielsen i Lønborg med flere for et vidne, de 15/2 næst forleden på Lønborg birketing vidnet har, deres børn, svogerskab og frændskab til vilje, som skal formelde at dersom en part af Lønborg og Bølling skulle gøre så mange ægter til Lønborggård, som de tilforn gjort har, siden Hartvig Sachs den fik i forpagtning, da kunne de ikke blive ved magt eller besidde deres gårde, hvilket deres vidne har formener usandfærdigt at være vidnet: så og efterdi Anders Nielsen og Anders Christensen har vidnet i deres egen sag, dem selv til behjælpning, de og tilforn har vidnet i lige mening, og samme deres vidne ved endelig dom her er underkendt, da bør samme deres bagvidne ingen magt at have, og efterdi Axel Nielsen, Niels Brunkertsen og Apelone Christensdatter og har vidnet i deres egen sag, og ikke befindes for deres vidner, såvel som Axel Nielsens spørgsmåls vidne lovlig varsel at være givet, bør de ingen magt at have, men efterdi Christen Jensen og hans medbrødre ved deres fuldmægtig selv til tinge har ladet svare til Mads Madsens spørgsmål og dem undskyldt, og intet derimod fremlægges, da ved vi efter sådan lejlighed ikke samme deres vidne at imod sige eller magtesløs dømme.

(156)

** var skikket velb Hartvig Sachs til Siuandt, KM befalingsmand på Lønborg bisgård, hans visse bud Axel Nielsen, skriver sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Anders Matiasen i Bøl med flere for et vidne, de 19/5 1640 på Lønborg birketing vidnet har, formeldende Anne Gødesdatter i Bøl kan ikke formå at udgive mere end to rigsdaler til KM for den beliggelse, hun har beganget med Peder Nielsen i Varisbøl, hvilke deres vidne den gode mand formener usandfærdig at være, som med andre personers vidne tværtimod er at bevise: så og efterdi Christen Bøl og hans medbrødre udførlig har vidnet, det Anne Gødesdatter var så formuende, at hun hendes bøder for samme beliggelse kunne udrede, og befindes hende at kan væve håndværk, hvormed hun kan søge sin næring og fortjeneste, da ved vi ikke samme vidne at imod sige, men Anders Matiasen og hans medfølgeres vidne derimod ikke bør at komme Hartvig Sachs på samme bøder til nogen forhindring.

(158)

** var skikket Niels Christensen i Lønborg by på sine egen og på Jep Jensen sst hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Nielsen stift birkefoged i Lønborg birk for en dom, han 24/8 sidst forleden imellem dem og Mads Madsen i Tarm bisgård på deres husbond velb Hartvig Sachs på Lønborggård afsagt har, bemeldende at efterdi KM forordning formelder, at ingen øksne må købes til at drives eller udføres, uden de bevises at være købt af KM ladegårde eller adelens gårde, såvel som ingen at må sælge sine øksne til nogen udlandsk, men alene til adelen eller borgere her i riget, da har han tildømt dem at lade den gode mand vide, hvor de samme øksne har solgt, eller derfor at stande til rette: så og efterdi ikke for fogden er bevislig gjort, det Niels Christensen og hans medbrødre har solgt eller afhændet nogen øksne imod KM forordning, og fogden dog har tildømt dem at stande til rette, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom, såvel som den dele, derpå ----, ikke at komme fornævnte mænd til hinder eller skade.

(160)

** var skikket Peder Hansen i Smedebæk mølle med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb fru Maren Below til Hasdorf for en tingsvidne klage og beskyldning, som hun har ladet forhverve til Hasdorf birketing 14/4 sidst forleden, anlangende det Anne Pedersdatter i Tykskov by skal have beskyldt Peder Hansen, for at han skulle have taget hende med vold, hvilke Peder Hansen nu såvel som tilforn efter et tingsvidnes indhold hårdelig benægter, at han aldrig har gjort hende noget ondt, og loven i den anden bogs 17. kapitel tilholder, at hvem som vil klage sig voldtagen at være, da skulle de klage det, så snart de kommer i deres egen frelse, og hun har ikke klaget førend mange dage og tider efter den dag, som hun har beskyldt ham for den gerning: så og efterdi Anne Pedersdatters klage og beskyldning ikke med nogen nøjagtige vidnesbyrd beviser, det Peder Hansen hende slig overlast skulle gjort, hun ikke heller derfor på fersk fod straks har klaget på ham, det hende voldtægt skulle være sket efter loven, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage og beskyldning, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have.

(162)

** var skikket velb Christoffer Skade til Kærbygård hans visse bud Frands Pedersen i Vittarp med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Nielsen i Vallund med flere for en vidne, de til Østerherreds ting 25/4 sidst forleden

vidnet har, at en hans tjenere, nemlig Maren Tomaskone i Vallund skulle have uførmet velb fru Ide Gøye, salig Jens Juels, til Lindbjerg hendes tjener Karen Niskone i Vognslund i hendes stolestand i Ølgod kirke på påskedag sidst forleden, idet Maren Tomaskone holdt sig uderst i fornævnte stol næst op til knappen, så at Karen Nielskone ikke kunne fanget rum til enten at sidde tilbage eller stå i hendes forordnede stolestand, og ikke heller kunne vel få rum at falde på knæ og gøre hendes bønner, som det sig bør: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd udførlig har vidnet, det Maren Tomaskone i Vallund uførmede Karen Nielskone i kirken og satte sig på hendes klæder og fortrykte hende i hendes rette stolestade imod kirkeforordning, og intet imod samme vidner fremlægges, hvormed den kan tilbage drives, ikke så at være sket, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne, ej heller den nævnings ed, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(165)

** var skikket velb fru Berte Friis, salig hr Albret Skeels, til Fussingø hendes visse bud Jens Sørensen, foged på Lergrav, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have stævnet Bertel Tomasen i Hodsager og hans medbrødre sandemænd i Ginding herred, for de skal have ladet dem understå at til fordriste her til landstinget 8/6 sidst forleden at have svoret Peder Christensen, barnfødt i ----, til bane sag skrøbelighed, frost og ---- for dem var bevist med syn, det Peder Christensen at have været blå stødt, trådt og slagen og ilde medhandlet, der han er blevet død funden: så og efterdi Søren Jepsen i Gråsand udførlig har vidnet, det Peder Christensen gik uden skade fra over Feldborg og ikke var stødt eller slagen i nogen måder, hvilke og med Anne Lauritsdatter og Johanne Olufsdatters vidne befæstes, såvel som og med Christen Sands naboers vidne bestyrkes, og intet imod samme vidner fremlægges, hvormed de kan tilbage drives ikke sanddru at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner at sige, og efterdi ikke for sandemænd er bevislig gjort, nogen at have været årsag i Peder Christensens død eller slagen og gjort nogen håndgerning på ham, så sandemændene efter hvis dokumenter, for dem er bleven fremlagt, og deres egen sandheds udspørgelse, som loven dem tilholder, har svoret Peder Christensen af skrøbelighed, frost og kulde at være omkommen, kunne vi ikke finde nogen tilgang dem for den deres ed og tov at kunne fælde men ved sin magt at blive.

(168)

17/8 1642.

(ingen dommer, Peder Bertelsen ene)

** var skikket velb jomfru Lene Juel til Alsted hendes visse bud Christen Lauritsen i Fausing og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, Hans Hansen i Ilved hans bane, som 10/7 sidst forleden skal være myrdet og uskyldig af dage taget, at udlede, og først fremlagde Christen Lauritsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Nørvang herredsting 28/7 1642, som indeholder Knud Christensen, tjenende i Ilved, med flere at have vidnet, at de søndag 10/7 nærværende var i Peder Rasmussens hus i Ilved, som samme tid gjorde sin datters bryllup, og da gik Peder Jensen Hauff til Hans Hansen, og de kom i parlament på gulvet, så kom Terkild Jensen til sin bror Peder Jensen, så fik de Hans Hansen omkuld og de lå begge på ham og slog ham, så kom Peder Rasmussen og rev dem af ham, så råbte deres far Jens Pedersen Hauff til sine sønner og bad dem, at de skulle slå Hans Hansen, den tyv og skælm, for han havde slået ham, så søgte de alle tre ind på Hans Hansen, og Peder Jensen drog en kniv og slog Hans Hansen et knivslag i hver hans øjne igennem øjenlågene og et knivslag i hans højre side i hans hals, af hvilke Hans Hansen fik sin død:

dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Peder Jensen Hauff at være Hans Hansens bane, ham uskyldig at have ihjel slagen, og fordi svor ham manddød over og fra hans fred. derefter gjorde den tredje sandemand Peder Nielsen hans skudsmål, at han ligger på hans sygeseng, så han ikke kunne møde her i dag at gøre sin ed.

(169)

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup hans visse bud Hans Svendsen i Hjortlund og havde hid kaldt sandemænd af Malt herred, manddød at sværge over Peder Hansen i Holsted, for Mads Svendsen han ihjel slog, mente ham sagesløs at være af dage taget, og først fremlagde Hans Svendsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Malt herredsting 16/7 sidst forleden, som indeholder Søren Hansen i Holsted at have vidnet, at han nærværende hos var søndag 26/6, der han kom af marken, da så han at Mads Svendsen løb i gården med en dragen kniv efter Jens Nielsen og Peder Hansen i Holsted, og i det samme slog Peder Hansen til Mads Svendsen, at han styrtet, hvormed vidste han ikke: derefter gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Peder Hansen i Holsted manddød over og fra hans fred, for sagesløs mand Mads Svendsen han ihjel slog, eftersom de sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(171)

31/8 1642.

** var skikket Jens Tordsen i Hostrup og havde hid kaldt sandemænd af Brusk herred, om manddød at sværge over Anders Andersen, som tjente Oluf Ravn i Bjert, for Jens Pedersen, barnfødt i Vilstrup, han 17/7 sidst forleden dræbte og ihjel slog, og først fremlagde Jens Tordsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Brusk herredsting 6/8 sidst forleden, Christen Olufsen, som tjente Hans Nebel i Bjert, at have vidnet at 17/7 sidst forleden da kom han af marken og kom til det nørre vangled ved Bjert, der stod Oluf Ravn og hans svend Anders Andersen, som havde en degen i hånden, og så gav Anders Andersen sig imellem leddet og Jens Pedersen, da sagde Jens Pedersen, jeg tror ikke, at du vil stjæle livet af mig, så drog Anders Andersen sin degen ud og huggede ham over hovedet, i sin venstre aksel og tredje gang stak han ham i sin venstre side, som blev hans banesår: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Anders Andersen manddød over og fra hans fred, for sagesløs mand Jens Pedersen, han dræbte og ihjel slog.

(172)

** var skikket velb Christoffer Friis til Astrup hans visse bud Christen Jensen i Hemmed med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han dømt har imellem Christoffer Friises fuldmægtig og hans tjener Maren Christens i Omvrå, i hvilke dom han skal have kvit dømt Maren Christens i Omvrå at gøre hendes husbond nogen ægt og arbejde, og af den årsag at Christoffer Friis skal have givet de tre Omvrå mænd en seddel, at han skal have bevilget hans tre tjenere i Omvrå for årlig afgift, som er skyld og landgilde, ægt og arbejde, for 35 rigsdaler, uanseet ikke skal befindes, at Christoffer Friis skal have givet hendes afgangne husbond Christen Pedersen nogen brev, hvormed Maren Christens kunne sig tilholde at være fri for ægt og arbejde: da efterdi det befindes, sagen tilforn har været hid stævnet, den da tid efter anden over seks uger til i dag er optagen, og ikke alle domme nu fremlægges, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan

gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være og ikke komme Christoffer Friis til nogen forhindring.

(174)

** var skikket velb Christoffer Friis til Astrup hans visse bud Christen Jensen i Hemmed med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han 29/3 sidst forleden dømt har imellem Christoffer Friises fuldmægtig og Peder Christensen i Omvrå, anlangende et stykke kirkeeng, som kaldes Gårdkær, som Peder Christensen skal have af Omme kirke i fæste, hvilken kirke jordskyld Peder Christensen ikke skal have ydet til den rette tid, hvilket fogden dog ikke skal have anseet, men dog pludselig dømt Peder Christensen fri for Christoffer Friises tiltale: så og efterdi ikke befindes nogen fæstebrev eller restants på samme kirkeeng for fogden at være fremlagt eller i hans dom inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, parterne uden forhaling efter deres dokumenter dem endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(175)

** var skikket Laurits Sørensen, borger i Varde, hans visse bud Jens Pedersen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Jacobsen Buck, rådmand i Varde, og Hans Hansen Brøns, borger sst, for en bænkebrev de til Mads Pedersen Buck, borger der sst, udgivet har på en ager, som Laurits Sørensen har opbrudt af bar hede, som med tingsvidne er at bevise, liggende på Varde mark sønden byen, hvilken deres købebrev Laurits Sørensen formener og beskylder, at Mads Bucks far Peder Jacobsen hans søn til vilje og behjælpning at have udgivet, og formener dem ingen rettighed til samme ager at have: så og efterdi samme brev er ejendom angældende og alene et bænkebrev, som ikke til tinge ved lovlig skøde er fuldkommen, som det sig burde, da finder vi efter sådan lejlighed samme bænkebrev, såvel som den dom, derefter funderet er, ikke så lovlig og ret at være, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(176)

** var skikket Christen Lauritsen Solgård i Holstebro med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham efter andre opsættelser at have stævnet Christen Christensen Hauff, byfoged sst, for en udlæg han 7/7 1640 med dannemænd i Peder Stærk og Christoffer Christensen, rådmænd der sst, deres bo til Christen Solgård skal have gjort, og deri til vurderet ham på kirkens vegne, der sst, for resterende gæld, nemlig 178 sletdaler, hvilke udlæg Christen Solgård lovlig skal have tilbudt til løsen, og formener Christen Hauff uret at have gjort, formedelst han først skal have gjort ham udlæg på et sted og siden tildømt ham udlæg på en anden sted: så og efterdi det befindes, Christen Solgård ved byfogden og domsmænd at være gjort udlæg i Peder Stærk og Christoffer Christensens ejendom for samme kirkegæld, hvilke udlæg endnu skal stande ved sin fulde magt, da kunne vi ikke kende samme to byfogeds domme bør at komme Christen Solgård imod sin vurdering og udlæg til forhindring, imens den stander ved sin fuldmagt.

(178)

** var skikket velb Peder Lange til Kærgård hans visse bud Hans Sørensen, der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, til Haraldskær, Jørgen Munk til Haraldskær, velb Knud Gabrielsen til ---- Brandholm, jomfru Anne, ----, Edel og Sofie Munk, alle salig Frederik Munks arvinger, for at eftersom han for nogen tid siden har indfriet noget gods, som Frederik Munk til Tønne Friis har pantsat for 3000 rigsdaler in specie, og derpå dom på ejendom forhvervet, hvorpå han efter landstings dom har ført gode mænds likvidation på samme gods, hvorfor han formener dem pligtig samme likvideret gods ham inden år og dag at fra løse, eller fornævnte gods ham for ejendom at efterfølge: da efterdi befindes, sagen til første almindelige herredag at være indstævnet, da ved vi ikke deri at dømme, førend sagen bliver ordelt, som det sig bør.

** var skikket Søren Sørensen i Åstrup på sin egne, sin hustru Mette Tomaskone og på sin steddatter Karen Tomasdatters vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til Skast herredsting 8/2 næst forleden dømt og afsagt har imellem dem og salig Hans Olufsens og salig Anne Hanskone af Åstrup deres arvinger, som formelder i sin sentens, efterdi det fledførings vidne med hvis bænkebreve og hvis andet, som i den sag dreven og forhvervet her til landstinget, er af landsdommere underkendt og magtesløs dømt, så fordi salig Hans Olufsen og Anne Hanskones gods nu stander hos Søren Sørensen, Mette Tomaskone og Karen Tomasdatter, såvel som brugt af dem, desligeste bevises med stokkenævn, Hans Olufsen og Anne Hanskone at have været to rige formuende folk, og deres efterladte gode og gods ikke at være skiftet imellem deres rette arvinger efter loven, som det sig ----, da vidste han ikke rettere derpå at kende, end fornævnte Mette Tomaskone og Karen Tomasdatter, med deres lovværge, samt Søren Sørensen, som samme bo og gode bruger og hos dem har, bør jo samme gods til Hans Olufsen og Anne Hanskones rette arvinger med deres kønsed at udlægge efter loven, og beskyldes samme sentens, at landsdommeres dom ikke heden tyder enten på kontrakter og forpligter, som imellem Hans Olufsen, Tomas Pedersen, Mette Hanskone, Karen Tomasdatter og Hans Olufsens arvinger ganget og gjort er om samme arv, siden fledføringen var sket: da efter flere ord dem imellem var, indgav Søren Sørensen og Jens Christensen samme tvistige sag på fire dannemænd, Jens Christensen på fru Christence Krag sine egne og de andre deres vegne efter fuldmagter til betroede Jacob Svendsen i Nebel og Oluf Christensen i Allerup, og Søren Sørensen tog Hans Nielsen borgmester og Jacob Jensen, borger og rådmand i Varde, de og samtlig dertil nævnte Niels Lauritsen i Tranbjerg, hvilke fem dannemænd skal forsamles ved Skast herredsting på tirsdag først kommer tre uger, og da have fuldmagt parterne om samme arvetvist til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste deri gørende vorder, skal stande for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(180)

** var skikket Anne, salig Søren Hansens i Allerup, hendes visse bud Eskild Sørensen i Grisbæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Morten Sørensen i Jer og Maren Mortens sst for et vidne, de til Gørding herredsting 2/5 næst forleden efter en skriftlig seddel har vidnet, at de skulle været i salig Peder Tygesens bo i Tranbjerg 5/3 1636, da der skulle bleven skiftet og over delt imellem Morten Sørensen, Maren Mortens og salig Peder Tygesens børn, nemlig Hans Pedersen, Maren Pedersdatter, Karen Pedersdatter, Kirsten Pedersdatter, Anne Pedersdatter og Bodil Pedersdatter, deres vidne og medfører Anne Sørens husbond, salig Søren Hansen, da i boen skulle med været og samme børnegods til sig taget, og under hænder og værgemål annammet, endog samme deres vidne ikke med nogen vurderings vidne eller nøjagtig kundskab skal kan bekræftes, Søren Hansen efter loven

burde at være værge, men har det annammet på sin bror Jørgen Hansen i Ribe hans vegne: da efter flere ord dem imellem var, indgav Eskild Sørensen på Anne Søren Hansens vegne, så og Hans Hansen på sin bror og sin mors vegne samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Eskild Sørensen på Anne Søren Hansens vegne til betroede Hans Tomasen i Skylvad og Jacob Jensen i Tømmerby, og Hans Hansen på sin og sin mors vegne tog Morten Nielsen i Alslev og Jens Jensen i Made, de og samtlig til betroede Hans Christensen i Tjæreborg, hvilke fem dannemænd skal forsamles i Allerup i dag 14 dage først kommende, og til endelig ende rigtig over regne, hvad Anne Sørens med rette bliver boen skyldig, som hun og dem straks skal forsikre for, og hvad fornævnte fem mand deri samtlig eller de fleste gørende vorder, skal stande for fulde og af parterne upåtalt i alle måder.

(183)

** var skikket Laurits Poulsen i Pjedsted med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Simonsen i Rands med flere for en ed og tov, de har gjort over ham til Holman herredsting 27/7 sidst forleden, og ham åråd over svoren, for han skal have med været i flok og følge, der Søren Pedersen i Børkop blev slagen i sit hoved af Niels Andersen, som fornævnte Niels Andersen er fredløs svoren for, uanseet Laurits Poulsen har bevist med tingsvidne, at han ikke var hos, der fornævnte drab skete, havde og ingen parlament med Søren Pedersen, hvorfor han og ikke heller skal have på ham i sin levende live for nogen skade eller åråd: så og efterdi Mette Sørensdatter og Else Nielsdatter har vidnet efter Laurits Poulsens ord og mundheld, som han ikke er gestendig eller for tingsdom indgået, men højlig benægter, som for er rørt, så samme klage og sigtelse ikke udførlig er bevislig gjort, det Laurits Poulsen skulle have gjort nogen åråd eller håndgerning på Søren Pedersen, men fast mere bevist ham ikke at have hos været i gården, der samme drab sket er, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Mette Sørensdatter og Mette Nielsdatters vidne, såvel som fornævnte klage og sigtelse, ej heller den nævnings ed, derefter svoren er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs eller komme Laurits Poulsen til hinder eller skade i nogen måder.

(186)

** var skikket Peder Sørensen i Skærup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Søren Pedersen og Søren Andersen i Gårslev og deres medbrødre nævninger over Peder Andersen Knabe i Børkop, for de 27/6 sidst forleden har kvit svoren ham for ran efter nogen bagvidner, som i samme sag forhvervet er, Peder Andersen Hvid i Børkop at have vidnet, at Peder Andersen Knabe kom op ad gaden med Kirsten Peders, og han da ikke vidste til visse, hvad samme parlament var sket eller ej, Morten Tomasen i Børkop og Maren Mortens at have vidnet, at Peder Andersen Knabe ikke skal have været hos, der parlamenten skete: så og efterdi Peder Andersen Hvid og hans medfølgere udførlig har vidnet, det Peder Andersen Knabe ikke var i Søren Tomasens gård, der samme drab skete men kom siden med andre folk følgende der til gården, og intet derimod fremlægges, hvormed kan bevises Peder Andersen at have været hos eller gjort nogen håndgerning på Søren Pedersen, så nævninger fordi for åråd har ham kvit svoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte vidner, ej heller fornævnte nævnings ed at sige, men ved magt at blive.

(190)

** var skikket Peder Sørensen i Skærup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Kreng i Svenstrup og Iver Sørensen sst, for de 27/6 sidst forleden har fri svoren ung Peder Andersen Knabe, som og skal have været i flok og følge med, den tid Søren Pedersen blev slagen, og ikke de har villet fulgt deres medbrødre ti mænd, som ham åråd har over svoret, menende dem også uret at have gjort, og samme deres ed og tov burde magtesløs at være: så og efterdi ikke for nævninger er bevislig gjort, fornævnte unge umyndige dreng Peder Knabe skulle have hos været, der samme drab er sket, meget mindre gjort nogen håndgerning på ham eller tilskynder til hans død i nogen måder, og Hans Kreng og Iver Sørensen ---- fordi har ham for åråd kvit svoret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den deres ed at sige eller magtesløs dømme, men Niels Jensen Basse og hans medfølgere deres nævnings ed, som ung Peder Knabe har åråd over svoret, deres ed derimod ingen magt at have eller komme ham til forhindring, og fornævnte ti nævninger at give hans far Anders Pedersen til kost og tæring ti sletdaler.

(192)

** var skikket Søren Jepsen Kastbjerg i Lemvig med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Lauritsen, barnfødt sst, for et vidne, han 13/3 sidst forleden 1640 der til bytinget vidnet har, lydende at Søren Jepsen Kastbjerg skulle have givet ham en rigsmark for at underskrive en seddel, anlangende nogen penge, han til Christen Jepsen, borger sst, hans afgangne hustru Gertrud Jensdatter skulle have udgivet 1638, for en hest, han hende afkøbt har, hvilke Søren Jepsen højlig ved hans Gud og salighed benægter, at han aldrig gav ham samme rigsmark: så og efterdi Christen Lauritsens vidne er ikke uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(193)

** var skikket Jacob Terkildsen Stag, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Terkild Lauritsen, borger i Vejle, og Knud Tomasen sst for et vidne, de til Vejle byting 8/4 1641 på byens vegne med Niels Knudsen, byens kæmner der sst, vidnet har, at det udskud, som stod tilforn til adelgaden her i byen i Torvegade, som Jacob Terkildsen har ladet opsætte et ny bygning, det skulle Gregers Sørensen, fordum byfoged sst, ladet opsætte med øvrigheden, som da var der i byen, deres bevilling: så og efterdi samme vidner ikke er vidnet om nogen visse dag og tid, den ikke heller med nogen lovlig syn eller vedkendelse bekræftes, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, såvel som den dom og dele, derefter drevet er, magtesløs at være.

(195)

** var skikket Eske Jensen, barnfødt i Tåstrup mølle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Nielsen Bøgvad, borger i Kolding, for nogen skifter og indtægter, han ham påskrevet har, som ikke skal findes med Eske Jensens hånd at være underskrevet og stadfæst, hvilke Eske Jensen vil ved sin ed benægte, og eftersom Eske Jensen ved byfogdens dom måtte fordre Niels Nielsen til at gøre ham regnskab, eftersom han har været hans betroede tjener og krambod svend, på det han kunne blive entlediget for ham uden vidtløftig proces for indtægter, som han bekommet har af Niels Bøgvad, formener sig ikke burde at være til videre indtægt, end som findes med hans hånd underskrevet: så og efterdi det befindes, samme regnskab og tvist for overkøbmænd i Kolding at have været gjort anhængig, og de

intet deri har gjort til eller fra, da finder vi samme sag for overkøbmænd og dannemænd i Kolding igen at indkomme, og dem parterne om fornævnte deres købmands handel og regnskab endelig imellem likvidere, som det sig bør.

(197)

14/9 1642.

** var skikket Jacob Mortensen i Bjødstrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet afgangne Claus Pedersen, som boede i Sædding i Nebel sogn i Vesterherred i Kærgård birk, alle hans arvinger og kreditorer inden eller udenlands, hvor de findes kan, for 100 rigsdaler med sin efterstående rente i 18 år, som han er for rum tid bleven hans far salig Morten Jacobsen skyldig efter hans skadesløs brevs indhold, og derfor pantsat ham en sin bondegård og ejendom i Sædding, som Claus Pedersen da selv iboede, og Maren Jepskone nu iboer, og efterdi hans gods ikke anderledes er at søge, thi arv og gæld skal være forsvoren efter Claus Pedersen, har Jacob Mortensen vært forårsaget at hænde dom til birketing 4/6 sidst forleden på vurdering og udlæg i bemeldte bondegård, og formener samme dom ret at være og af landstinget at opnævnes to selvejer bønder af fornævnte herred til at gøre indvisning og udlæg, og nu fremlagde efterskrevne brev så lydende, jeg Claus Pedersen i sønder Sædding kendes mig skyldig at være Morten Jacobsen i Vådde et hundrede enkende fuldgørende daler, hvorfor jeg ham til forvaring og pant sat har den bondegård i sønder Sædding med sin ejendom, datum Vådde pinsedag 1600, det bekender jeg Claus Pedersen med min egen hånd. derhos fremlagde KM efterskrevne missive, Albret Skeel tilskrevet, så lydende at eftersom nærværende Jacob Mortensen i Bjødstrup os underdanigst har ladet til kende givet, hvorledes hans afgangne far Morten Jacobsen skal have sig til forpantet en selvejer bondegård i Vester herred i Sædding by, som Claus Pedersen da påboede, og efterdi han har været forsømmelig og ikke deraf i nogle år udredt til vort slot Riberhus den sædvanlige afgift efter jordebogens formelding, er samme gård skuren i fald, og der under slottet til os og kronen annammet, og siden der samme bonde er ved døden afgangen, er arv og gæld forsvoret, så at Jacob Mortensen og hans børn der ud over har lidt stor skade, underdanigst begærende at vi ham nådigst ville bevilge og tillade, at han samme gård igen måtte bekomme og indfri af fald, da beder vi eder og bevilger, at i Jacob Mortensen fornævnte bondegård uden stedsmål lader igen bekomme, dog han den af fald indfrier og udlægger al den resterende landgilde, så vidt samme gård er kommen i fald for, dateret 10/4 1633 Christian: da efterdi for os i rette lægges Claus Pedersens udgivne pantebrev på samme bondegård til Jacob Mortensens far på 100 rigsdaler med sin interesse, og ikke bevises den at være hjemløst, så Jacob Mortensen fordi har forhvervet KM brev, samme gård af fald at være befriet, og nu deri søger sin betaling, sagen og til birketinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfinder vi Christen Jensen og Christen Christensen i Dybvadgård, som Jacob Mortensen beretter sig dertil at have bevilget, med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med birkefogden gøre Jacob Mortensen udlæg i bemeldte bondegård og des rettighed for samme 100 daler med sin interesse, så han bekommer sin betaling efter KM forordning, som der sig bør, eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(200)

** var skikket Abild Jensdatter, salig Jens Hammerums efterleverske, i Viborg hendes visse bud Niels Mouridsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da med seks ugers stævning at have stævnet Josua Jensen, født i Birk, og sin hustru Maren

Christensdatter, som boede i Bjødstrup, for at eftersom Abild Jensdatter har været forårsaget at hænde dom til herredsting og landsting på indvisning i deres bonde ejendom i den anpart gård i stor Langlund, som Christen Andersen nu påboer, for en summa penning, og er derfor udlagt og til vurderet bondeskyld i bemeldte gård, og derefter forhvervet dom til herredsting 8/9 1641, det samme indførte anpart hende for ejendom at efterfølge, og formener samme anpart bondeskyld hende for ejendom at efterfølge, efterdi Josua Jensen og hans hustru for manddrab og åråd er fredløs svoren: da efterdi for os i rette lægges to selvejer bønder deres indlæg, at de har til vurderet Abild Jensdatter udlæg i fornævnte gård for en tiendedel skæppe hartkorn bondeskyld, takseret for 5 sletdaler, og ikke det hende igen er fraløst, da ved vi ikke andet derom at sige, end samme anpart i fornævnte gård jo bør Abild Jensdatter efter udlægget for ejendom at følge, med mindre det hende inden år og dag bliver fraløst, som det sig bør.

(202)

** var skikket velb Christoffer Hvas til Hennegård, KM befalingsmand på Ørum slot, hans visse bud Peder Madsen, skriver der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Knudsen i Hennebjerg med flere for et vidne, de til Kærgård birketing 18/3 sidst forleden vidnet har, enhver efter sin alder og minde, des midlertid de præster, som har boet i KM præstegård i Henne, såvel som hr Poul Christensen, som nu der påboer, at have altid haft tørvegrøft på den hede imellem Søgård og Råtrup norden den vej, som løber over samme hede omkring og på de åsteder, som hr Poul Christensen den næst forgangne år har ladet sine tørv grave, og ikke de har hørt last eller klage derpå i nogen måder før nu, velb Christoffer Hvas til Hennegård vil gøre forhindring derpå, hvilke vidne Christoffer Hvas beskylder at være imod hans lovlig skøder og adkomst: da efterdi sagen i seks uger befindes til i dag at være optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes læst og påskrevet efter KM forordning, og dog ingen nu er mødt nogen modstand herimod at gøre, vi og imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere ophold, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(204)

28/9 1642.

** var skikket Peder Christensen, organist i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Pedersen Skrædder, barnfødt i Hjerm hede, for en dom han til Holstebro rådstue 22/1 1639 forhvervet har for 67 sletdaler, som skulle reste for 8 års leje og rente af 50 sletdaler, 50 rigsdaler, tilhobe 125 sletdaler hovedstol, som han har 9 agre jord i pant for, liggende på Holstebro nørre mark, og ingen var mødt i rette med ham, des uanseet Christen Skrædder ikke skal bevise enten med tingsvidne, håndskrift eller nogen bevis, Peder Organist at have lovet ham årlig 10 sletdaler, formenende at være ubillig og imod recessen: efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Peder Christensen på sin side til betroede Jørgen Jensen borgmester og Christen Solgård, og Christen Pedersen Skrædder tog Anders Sørensen borgmester og Christen Knudsen, hvilke fire dannemænd skal forsamles på Holstebro rådstue på sankt mortens dag først kommende, og parterne om samme deres tvistige iring til endelig ende imellem sige og forhandle, og hvad de deri sigende vorder, skal stande for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(206)

** Niels Vind stævnet Jørgen Mogensen: så efterdi Hans Pedersen Randulf skovrider ikke selv nu kunne være til stede, begærede Bo Bossen sagen endnu måtte bero, og efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom, så meget som lov og ret kan findes.

(207)

** var skikket velb Erik Qvitzow til Tanderup hans visse bud Anders Pedersen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Sørensen, borgmester i Holstebro, Albret Reinicke, Peder Stærk og Christoffer Christensen, rådmænd sst, for en dom de på Holstebro rådstue 22/2 sidst forleden mellem ham og Niels Christensen Solgård i Holstebro dømt og afsagt har, anlangende en summa pending, Niels Solgård Erik Qvitzow skyldig er, hvori de ganske har Niels Solgård kvit dømt, formedelst nogen regnskab imellem Erik Qvitzow, Niels Solgård og hans far Christen Solgård skulle imellem være, hvilke dog ikke kan opløbe den fulde summa, Niels Solgård Erik Qvitzow efter udgivne brev skyldig er, men har eragtet hvis regnskab, som Christen Solgård hans søn til vilje har i rette lagt, som ikke vedkommer hans søns udgivne håndskrift: så og efterdi der tvistes om, hvor meget Niels Solgård skal på hans håndskrift være skyldig, og borgmester og råd i deres dom intet deri har underskedet, så han kunne vide for sig at rette, da finder vi samme borgmester og råds dom som udømt var, og sagen igen til rådhuset at komme, parternes dokumenter at fremlægges, og derefter endelig at dømme og underskedes, som det sig bør.

(208)

** var skikket Johan Styrck på Skodborghus med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Gregers Jørgensen og Niels Hansen i stor Darum for et vidne, de til Skast herredsting 14/4 1640 efter deres søn og svoger Tomas Nielsen, boende i Tjæreborg, hans begæring vidnet har, anlangende en halv gård, Johan Styrck for nogle år siden til Tomas Nielsen skal have sted og bort fæst med sådan kondition og vilkår, at dersom Tomas Nielsen ville gøre af samme gård fuld arbejde, han da skulle give til fæste 30 daler, men ville han gøre halv arbejde, han da skulle give 50 daler, hvilken vidne Johan Styrck højlig benægter enten med slig kondition ikke at have bort fæst, men beretter at han 1637 har sted og fæst Gravers Jørgensen og Niels Hansen i Darum en halv gård i Tjæreborg til deres søn Tomas Nielsen, som den tid var en soldat og i KM tjeneste, på det de ham der ud af kunne befri, men efter deres egne praticerede vidner og forhvervede dom har æsket og krævet en del af deres penge ud af Johan Styrck igen: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod, men langt efter slig kontrakt skulle være sket, Johan Styrck ikke heller er samme vidne bestandig men benægtet, tilmed og ikke med hans fæstebrev, Tomas Nielsen selv fremlagt har, stemmer overens, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør at komme Johan Styrck til nogen forhindring men magtesløs at være.

(210)

12/10 1642.

(ingen dommer)

26/10 1642.

(ingen dommer)

9/11 1642.

(ingen dommer, Peder Bertelsen alene)

23/11 1642.

(ingen dommer, Peder Bertelsen hører)

** var skikket Peder Hansen i Skærup og havde hid kaldt sandemænd af Holman herred, Jørgen Mortensen, som tjente i Vinding, hans bane at udlægge, som blev stukken på adelvejen imellem Skærup og Vinding 14/10, så han derover døde 16/10 sidst forleden, og først fremlagde Peder Hansen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Holman herredsting 14/11 sidst forleden, Hans Nielsen Bunde i Vinding og Niels Hansen sst at have vidnet, at 14/10 sidst forleden kørte de fra Skærup og til Vinding på deres rette hjemvej, og Jørgen Mortensen, som død blev, agede med dem, og der de kom til Voldmandsbjerg, holdt der to hofkarle i vejen for dem, og en af dem sagde til Jørgen Mortensen, du skal alligevel få skam for din umage, det skal jeg love dig, hvortil Jørgen Mortensen svarede, du skal selv få skam, for du ---- din bøsse til os her på vores rette hjemvej i kongens frihed, og der de ville have kørt dem forbi, kom Jørgen Mortensen af vognen til fornævnte karle, og råbte til Hans Bunde, han for Guds skyld ville hjælpe ham, og sagde til den ene af fornævnte hofkarle, du stak mig som en skælm: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Mikkel Trompeter at være Jørgen Mortensens bane, og svor ham fra hans fred, eftersom de selv sandhed havde udspurgt.

(212)

7/12 1642.

** var skikket velb Tomas Juel til Estrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb fru Sofie Friis til Haraldskær, for at hun 21/8 1641 på Malt herredsting for fogden, Godske Hansen i Plovstrup, har ladet fremlægge hendes skriftlige indlæg, og ham deri skal have angiven, formenende ham at skal uden hjemmel og minde have afstanden det gods i Skast og Gørding herreder, som hendes husbond Frederik ham til en følgende og brugelig pant hade i pant sat, nemlig for 3000 rigsdaler hovedstol, og til velb Peder Lange til Kærgård, item hun ham deri skal have beskyldt, at han ulovlig dermed skal have omgået, og for slig hans ulovlig forhandling bør at stå til rette: da efterdi fru Sofie Friis angivende er Tomas Juels lempe angældende, ved vi os ikke deri at være dommere, men hvem påskader det for sin tilbørlige dommer at indkalde, og der gås om hvis ret er.

(214)

** var skikket Peder Bertelsen i Ovsgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en skøde han til Lemvig byting 8/5 1640 har udstedt, formeldende det Laurits Jensen, rådmand sst, har den dag standen for tingsdom, skødt og aldeles afhændet fra sig og sine arvinger og til Søren Jessen og Niels Andersen, borgere i Lemvig, og deres arvinger efterskrevne stykke jord med kær og mose,

liggende i Lemvig vestermark af salig Peder Tomasens ejendom, des uanseet Laurits Jensen har standen på Lemvig byting 27/10 1637 og kendt sig på sin egne og på sin hustru mors Maren Poulsdatters vegne skyldig at være Peder Bertelsen i Ovsgård 20 enkende rigsdaler og et halvt hundrede rigsdaler efter to Laurits Jensens og salig Niels Andersen, forrige byfoged i Lemvig, deres udgivne brevs videre bemelding, og derfor til en fri underpant har pantsat til Peder Bertelsen og hans arvinger fornævnte jord og ejendom: så og efterdi med tingsvidne bevises, det Laurits Jensen anno 1637 samme jord og ejendom til Peder Bertelsen for en halv hundrede og tyve rigsdaler har i pant sat, og ikke bevises det igen af pant at være indfriet, og han dog anno 1640 samme ejendom til Søren Jessen og Niels Andersen har solgt og afhændet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skøde så noksom, at den bør at komme Peder Bertelsen imod hans pantebrev til hinder eller skade i nogen måder.

(216)

** var skikket Mads Lauritsen, rådmand og KM tolder i Ribe, og Laurits Jensen, byskriver sst, deres visse bud Hans Nielsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Christensen i Gundesbøl og Laurits Sørensen i sønder Bork for en vidne, de til Nørherreds ting 13/1 sidst forleden vidnet har, at de 4/6 1635 var på Ribe gæsteting, så og hørte det Niels Nielsen Obling, borger i Varde, leverede til Mads Lauritsen og Laurits Jensen to håndskrifter, lyder på salig Hans Hansen, fornemme borger i Ribe, hvorefter Mads Lauritsen, som da var byfoged, da skulle have tagen sig dom til, hvilke deres vidne Mads Lauritsen højlig benægter, at han ikke i den sag har taget sig dom til, ej heller annammet samme breve til sig, formener samme deres vidne ikke så lovlig at være, at den bør nogen magt at have: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet og over seks uger til i dag opsat, hvilke opsættelser findes til hjemting efter KM forordning at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(218)

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Germand Joensen i Bølling for en dom, han til Jerlev herredsting 27/10 1641 dømt har, og tildømt Bodil Christensdatter, Niels Ibsen og hendes børn at betale til Anders Hansen, slotsskriver på Koldinghus, 105 sletdaler efter en uretfærdig opskrift, som Anders Hansens tjener, Erik Pedersen, fremlagde, på adskillige summa penge for resterende skyld og landgilde for 1631 og siden fremad, som Niels Ibsen kan med tingsvidne bevise, at de til tinge har været tilbudt til boen til rette trøndingsdag efter salig Morten Bundesens død, så mange som kendte dem ved arv og gæld, og ikke nogen restants blev krævet, som man plejer efter lovens 1. bogs 23. kapitel: så og efterdi samme skiftebrev og kvittants, nu er i rette lagt, ikke har været for herredsfogden, der han sin dom har udgivet eller deri findes inddraget, da finder vi efter sådan lejlighed denne dom som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, dokumenterne for fogden at fremlægges, og ham derefter parterne endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(220)

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Germand Joensen i Bølling for to domme, han over Niels

Ibsen dømt har 19/5 og 25/8 1641, hvori han har tildømt Niels Ibsen at fremvise sin adkomst eller derfor at stande til rette, endnu stævnet Germand Joensen for en dele, han 7/12 1641 over Niels Ibsen udstedt har, hvilke dom og dele, Niels Ibsen formener, står hans ære for nær efter samme rettergang, såvel som og det Niels Ibsen for uhjemlet, og ikke Germand Joensen ville eragte at samme tingsvidne, som han udstede dom og dele efter, tilforn til landstinget var magtesløs dømt: så og efterdi Germand Joensen sin første dom 19/5 har funderet på et tingsvidne af Grundet birketing, som siden her til landstinget ved endelig dom er underkendt, der og i den anden dom for ham er fremlagt salig Hans Markdanners hjemmels seddel på samme hopper og kalve, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme to domme, ej heller hvis deler og hedenfindelser, derefter udgangen er, så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, og Germand Joensen at give Niels Ibsen til kost og tæring ti sletdaler.

(223)

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Laurits Lauritsen i ---- og Joen Nielsen i Jerlev for et løgne vidne, de til Grundet birketing 17/2 1741 vidnet har, at Niels Ibsen skulle have stjålet to bjælker i Velling skov imellem 21/6 og 22/6 1641, hvilke tingsvidne her til landsting er magtesløs kendt og siden løgnagtig dømt, hvorfor Niels Ibsen formener, at de for deres åbenbare løgn bør at være fældet og straffes på deres fingre: da efterdi befindes sagen i seks uger at være optagen, så vi uden bevilling imod recessen deri ikke kan gøre længere forhaling, og med endelig landstings dom bevises, Laurits Lauritsen og Joen Nielsens vidne at være løgnagtig kendt, hvilken dom af KM og Danmarks riges råd er konfirmeret, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Laurits Lauritsen og Joen Nielsen jo for samme deres løgnagtige vidne bør fældet at være.

(224)

** var skikket Oluf Hansen Ravn i Bjert med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Olufsen, som tjener Hans Nebel i Bjert, for et vidne han 6/8 sidst forleden til Brusk herredsting ham på vidnet har, anlangende at der Anders Andersen forgangen 17/7 har stukken Hans Pedersen hans banesår i Bjert, at Oluf Ravn da skulle have taget to tøjrekøller i sin hånd og sagt, hvem der tager min svend, han skal få djævlen, hvilke ord Oluf Ravn ved sin helgens ed benægter aldrig at have sagt: så efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet og over seks uger til i dag opsat, hvilke opsættelse findes til hjemting efter KM forordning at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(225)

** var skikket velb Ernst Normand til Selsø, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Peder Nielsen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Anders Christensen på Lerbæk med flere, alle tjenende sst, for et vidne de til Tørrild herredsting 21/5 sidst forleden vidnet har, dem at skulle være vitterligt, at Peder Sørensen, tjenende for skytte på Lerbæk, skulle have været på skærtorsdag sidst forleden i Hover kirke og hørt prædiken, og den tid den var ude, skulle Peder Sørensen været til deres husbonds svendebord med andre gårdens folk, dog har ikke nogen af fornævnte personer udtrykkelig vidnet, hvor Peder Skøt har været for prædiken på fornævnte skærtorsdag, men bevises

med Hans Randulf, KM skov ----, hans to skrivelser, at Peder Sørensen skulle have været i KM vildtbane i Velling skov på fornævnte skærtorsdag: så og efterdi Anders Christensen, Morten Jepsen og deres medfølgere, Peder Skøts forhvervede vidner, udtrykkelig har vidnet, det Peder Skøt på skærtorsdag forleden var i Hover kirke og efter prædiken hjemme til bords, og ikke var reden uden Lerbæk gårdsport med hans hest den dag, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, hvormed det kan tilbage drives, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme, og efterdi Jørgen Mogensen, Hans Ravn og deres medbrødre ikke udførlig og navnlig har vidnet, hvad skytter de skulle seet i KM vildtbane, der at have brugt nogen skytteri eller ulovlig gerning, ej heller taget dem med noget i hænde og dem dermed andrevet, Peder Tomasens vidne og ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, Laurits Bjerg og Peder Fallesen og har vidnet efter Mikkel Madsens og Jens Madsens ord og mundheld, som de ikke er bestandig, men for tingsdom har fragået, så Hans Randulfs angivende og vidne ikke nøjagtig er bevisligt gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, angivende og æskning så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Peder Skøt på hans liv til skade i nogen måder.

(237)

** var skikket velb Niels Vind til Grundet, KM befalingsmand på København slot, hans visse bud Christen Jensen i Grejs med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jørgen Mogensen i Velling for en vidne, han til Holman herredsting 27/6 sidst forleden vidnet har, at han på skærtorsdag eftermiddag næst forleden at have seet to skytter i KM vildtbane med lange bøsser, Peder Tomasen i Sellerup at have vidnet, at otte dage for sankt mikkelsdag næst forleden, at der han var i skoven med Hans Randulf, da en skytte at være kommen imod dem, ved navn lange Peder Skøt, og ikke har vidnet, om samme skytte har fulgt vejen eller ikke, eller har ført nogen lange bøsser eller hunde med sig, men det at skulle have seet igennem en tåge, dersom de skulle have seet nogen skytte til visse, kunne de vel have seet på hesten og skudt ham, efterdi de var begge skovridere: så og efterdi Jørgen Mogensen, Hans Ravn, Peder Ravn og deres medfølgere vidnesmænd ikke udførlig eller navnlig har vidnet, hvad skytter de skulle have seet i KM vildtbane, der at have brugt nogen skytteri eller ulovlig gerning, ej heller taget dem med noget i hænder og dem dermed andrevet, Peder Tomasens vidne ikke er uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, Laurits Bjerg og Peder Tomasen og har vidnet efter Mikkel Madsen og Jes Madsen deres ord og mundheld, de for dem skulle haft, som de ikke er bestendig, men for tingsdom har fragået, og Peder Skøt samme ord højlig benægter, som forskrevet står, så ---- Randulfs angivende og vidne ---- er bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner ---- og æskning så noksom, at de bør nogen magt at have eller komme Peder Skøt på hans liv til nogen forhindring.

(246)

** var skikket Christen Lauritsen i Vejlby med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen Bull sst for nogen ærerørige og utilbørlige ord, som han skal Christen Lauritsen tilsagt på Elbo herredsting 1/3 sidst forleden, at Christen Lauritsen skal have fortjent sin degneløn med skælmeri, og han havde berøvet Hans Jensen hans fornuft og førlighed fra ham, desligeste stævnet Hans Jensen Bulls far Jens Hansen Bull for nogen skælderi, han skal have Christen Lauritsen tilsagt, og formente Christen Lauritsen at Hans Jensen Bull og Jens Hansen Bull burde at være og blive samme mand, de ham tilsagt har: da efter flere ord dem imellem var ---- forhandlet ---- Hans Jensen ---- erklæret ---- andet at beskylde, end det som ærligt og godt er i alle måder, og derhos lovede sig efter denne dag ikke at skal påføre Christen Lauritsen

nogen unyttig trætte, og dermed afstod Hans Bull på sin og sin fars vegne samme vidner og tiltale, så det ikke videre skal komme dem til skade.

(248)

** var skikket borgmester og råd i Vejle deres visse bud Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for et ---- vidne han til Vejle byting 19/8 1641 udstedt har, i meningen at Anders Madsen Byg og Vinter Bertelsen i Vejle skulle efter en skriftlig seddel have vidnet, at de har været med Laurits Pedersen Bjerg i Vejle skov og synet en bøgestub, som skulle have været borte, og ikke Anders Jensen byfoged skal have agtet eller ville anseet, at for samme syn ikke var givet varsel enten til de synsmænd, som tilforn har synet skoven, eller til de vidnesbyrd, som om samme træer tilforn vidnet har, formedelst han dermed 26/8 ved en afvisnings dom kunne så vidt spilde byens sag og tiltale, Laurits Bjerg til vilje, for sådan skovhug, formener Anders Jensen byfoged uret imod recessen at have gjort og bør efter recessens 9. og birkerettens 5. kapitel at lide: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet, og i seks uger til i dag opsat, hvilke opsættelser findes til hjemting læst og påskrevet efter KM forordning, vi og ikke imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og dom magtesløs at være.

** var skikket Gregers Pedersen Lilleballe, borger i Kolding, og havde stævnet Anne Tøgers, borgerske sst, for en dom hun til Kolding byting kort forleden skal have forhvervet, at han skulle være hende skyldig for nogen fisk og rug, hun skal have ham opskreven for i en klakbog, hvilke Gregers Pedersen ved hans sjæls salighed højlig benægter, men hvis han har bekommet af hende, siden hendes salig husbond ved døden er afgangen, har hun ham foræret, fordi han har været hendes værge over skifte: så mødte Hans Jensen på ---- og afstod samme dom og opskrift, og efter sådan lejlighed bør det ikke at komme Gregers Lilleballe til nogen forhindring eller skade.

(249)

** var skikket Søren Christensen, borger i Kolding, hans visse bud Hans Jensen sst og havde stævnet Niels Rasmussen rådmand, Jens Madsen Bjerg, Niels Nipgård og Claus Christensen, borger i Viborg, for at eftersom den tvistige sag imellem og Gertrud Andersdatter i Kolding, hendes arv anlangende, til dem er voldgiven dem at foretage, og dem imellem regne og parterne om fornævnte arv at adskille, så har de ikke dog ville anseet hans erklæring og bevisning, om at Gertrud Andersdatter selv med sin mand, Henrik Denton, deres gods at have bemægtiget på nogle hundrede dalers gode af de interesserede, men enhver efter hendes mor og oldemor kunne være berettiget, bortsolgt og en part pantsat ---- skiftebreve efter hendes salig mor Maren Sørensdatter, disligeste formener han, at de også har ham forurettet i det, at de Mogens Eriksen har frikendt, som var Anker Andersens værge, videre lader de i deres afsigt indføre, at Søren Christensen skulle have det skiftebrev efter Maren Sørensdatter, Gertruds mor, forseglet og underskreven, som ej sandfærdig kan bevises, disligeste i deres afsigt indført en kontrakt, dateret 21/6 1631, som deraf kan eragtes mere arvinger at være end Gertrud alene med hendes søster Maren. endnu videre kan eragtes, at Søren Christensen 16/3 1640 har da såvel som tilforn erbudt sig til regnskab, men Henrik Denton mødt med sit regnskab på engelsk og begæret en rum tids dilation, hvoraf kunne været agtet, at det ikke er Søren Christensens forsømmelse eller opholden. i lige måder stævnet Gertrud Andersdatter med hendes lovværge samt hendes børn Anders Henriksen, Sara Henriksdatter og Maren Henriksdatter med deres lovværge, Jens Tomasen i Kolding, endnu stævnet Søren Hår på Nebbe,

herredsfoged i Holman herred, som er Maren Andersdatters værge, samt Mette Poulsdatters arvinger, som var Anders Hårs efterleverske, hendes børn og svogre, nemlig Søren Sørensen i Dons, Hans Hansen i Skærup, Hans Christensen i Egtved, Laurits Nielsen i Påby, som er Maren og Gertrud Andersdatters rette medarvinger efter forbemeldte kontrakts bemelding, under dato 21/6 1631, både i mor og oldearv. disligeste Mogens Eriksen på Anker Andersens vegne, som han var værge for, og Jens Jørgensen på Anders Andersens vegne, som han er værge for, så og Jacob From, om han vil på arvinger Mette Poulsdatters vegne have noget dertil at svare. anlangende Gertrud Andersdatters oldearv, som hende efter salig Else Pouls i Kolding er tilfalden, da har de inddraget hendes kvota deraf, udregnet som den 7. part: så og efterdi det befindes sagen på fornævnte fire dannemænd at være voldgiven, parterne om samme deres tvist til endelig ende at skulle imellem sige og likvidere, da finder vi denne deres afsigelse som ugjort, undtagen hvis de om kost og tæring har afsagt, og sagen til bemeldte fire voldgiftsmænd igen at komme, og parterne samtlig uden nogen forhaling for dem her i Viborg at møde med alle deres breve og dokumenter 25/1 først kommende, og voldgiftsmændene dem til endelig ende at imellem sige og kende efter forrige voldgifts indhold.

(254)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding ---- opsættelse i dag 14 dage ---- betale hr Søren Poulsen i Egtved ---- på sin egne og på hans børns vegne, og for den gælds betaling har han til sig annammet 3 boder, liggende i Kolding, og har beholdt samme boder uskiftet til den gælds betaling, som hendes salig mors skiftebrev om formelder, som hendes salig far har udlagt hende og hendes søskende for deres mødrene arv 5 boder, liggende i Provstegade, og siden hendes salig far ved døden er afgået, da har fornævnte Mogens Eriksen, Søren Christensen, Søren Hår på Nebbe udsat samme boder godvillig til hr Søren i Egtved, uanseet de aldrig skal bevise med hendes salig fars hånd, at han skulle i hans levende live pantet eller udlagt noget af hans børns mødrene arv. sammeledes stævnet salig hr Søren Poulsen i Egtved hans arvinger, nemlig Inger, hr Sørens, mester Anker i Kolding, hr Poul i Hjarup, Maren Pedersdatter med hendes lovværge. da er sagen opsat til i dag, og da havde Gertrud Andersdatter ned en stævning hid stævnet salig hr Søren Poulsen i Egtved hans arvinger, nemlig Anker Pedersen, Tomas Pedersen, Christen Pedersen, Frederik Pedersen, Staffen Hansen, Margrete Hansdatter og Mette Hansdatter, så og Staffen Staffensen og Mette Staffensdatter, om de ville have noget til eller imod fornævnte sag at svare, anlangende en skøde, som Gertrud Andersdatter her til landstinget har ladet indstævne, udstedt til hr Søren Poulsen i Egtved. så mødte Laurits Hansen, borger i Århus, på Mogens Eriksens vegne og fremlagde hans efterskrevne indlæg, at eftersom Gertrud Andersdatter har ladet mig stævne til landstinget, anlangende nogen våninger, som jeg med hendes formyndere Søren Christensen og Søren Hår på Nebbe har udsat i hendes fars gæld til hr Søren Poulsen i Egtved og indfriet hendes salig fars rigtige håndskrift, som efter død bør at indfries, da indgav vi vores tvistige sager på dannemænd, mest efter Gertrud Andersdatters egen begæring, og de fire dannemænd har sagt os imellem, og mig for hendes tiltale frikendt, da formener jeg, at jeg bør for hendes tiltale kvit at være. dernæst fremlagde efterskrevne skriftlige indlæg, at eftersom Gertrud Andersdatter har os underskrevne stævnet til Viborg landsting anlangende nogen boder i Kolding, som vores salig far hr Søren Poulsen i Egtved har i sin gælds betaling annammet ---- ikke at svare førend vores brorbarn, salig Staffen Sørensen, fordum materialskriver på Bremerholm, hans søn i København og andre vor søsterbørn og medarvinger efter vores salig far lovlig did kaldes og stævnes, endnu der foruden bekender jeg Poul Sørensen fornævnte stævning: da efterdi det befindes samme skøde tilforn at have været hid stævnet, og sagen over seks uger ---- opsat, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme skøde magtesløs at være.

(256)

** var skikket Poul Offersen i Agerskov med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Offersen i Hovmade for to domme, han til Vandfuld herredsting dømt og afsagt har 13/6 og 16/10 1641, og i samme sin dom fradømt Poul Offersen hans retfærdige tiltale, som han havde til Christen Madsen i Nygård og Anne Pedersdatter sst for Anders Pedersens fædrene arv på Stavsholm, som Poul Offersen skal være interesseret i, såvel som efter andre rigtig adkomst breve, som på samme arv skal være i rette lagt for ham, hvilke domme Poul Offersen formener og beskylder, at Niels Offersen uret at have gjort, og mere anseet en dom af Harboøre birketing end sin egen dom. disligeste stævnet Laurits Jessen på Harboøre for en dom, han til Harboøre birketing 13/10 1641 dømt og afsagt har, og der i sin dom kvit dømt Christen Madsen i Nygård og Anne Pedersdatter sst for Anders Pedersens fædrene arvelod, som hans hustrufar Christen Joensen i Nygård, som var Anders Pedersens oldefar, og rette lovværge, og Christen Madsen, som har Christen Joensens datter, og burde i så måder svare, såvel som hans oldemor Anne Pedersdatter efter Christen Joensens død og afgang, og burde at forskaffe Poul Offersen på Anders Pedersens vegne fornævnte hans fædrene arvelod. derimod havde Søren Christensen i Kammersgård på sin egne og på Anne Pedersdatter, salig Christen Joensens efterleverske i Nygård, og samtlig Christen Joensens børn og arvingers vegne stævnet Poul Offersen for et bænkebrev, han lader sig af berømme at have bekommet af hans svoger Anders Pedersen på Stavsholm, anlangende nogen hans hustrus anpart arv, som i Stavsholm bo skulle stå ubetalt, uanseet Poul Offersen for nogle år forleden skal have gjort Anders Pedersens formand salig Mads Sørensen, som da havde Poul Offersens konesøster, ved navn Margrete Poulsdatter afkald for al hvis arv, Poul Offersens kone efter hendes salig forældre, som begge er døde, på Stavsholm var tilfaldet, skal og befindes at kort tid førend Anders Pedersen er indgift i Poul Offersens konesøster Margrete Poulsdatters bo på Stavsholm, al hvis arv og gæld, enhver der i boen tilstod, da at være æsket og krævet, som var 22/12 1637, i Poul Offersen på hans konesøster Margrete Poulsdatters vegne i hendes enkebo, og da skal boen have beløbet sig over gælden 132 sletdaler: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Søren Christensen og Christen Madsen på deres vegne og Anne Pedersdatters vegne til betroede Knud Gregersen og Jens Nielsen i Vinkel, og Poul Offersen på sin egne og Anders Pedersens vegne tog Eske i Flansmose og Mads Mikkelsen i Skidenvad, hvilke fire dannemænd skal forsamles til Jens Kældersvends i Byskov på mandag først kommer otte dage, og da have fuldmagt parterne om al deres iring til endelig ende at imellem sige, hvis de deri gørende vorder skal stande for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(258)

** var skikket Poul Offersen i Agerskov med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Madsen i Rævskov for en dele, han til Vandfuld herredsting 7/11 1640 taget og forhvervet har, hvilke deler Poul Offersen formener og beskylder at Peder Madsen imod KM forordning har pludselig samme dele forhvervet, menende ham deri uret at have gjort, og samme dele bør magtesløs at være: så og efterdi ingen bevis på samme havre fremlægges, Poul Offersen det til Søren Christensen at være skyldig, men han det højlig benægter, som forskrevet står, det og er over ---- dalers værd, og ingen dom for dele gangen er, da finder vi efter sådan lejlighed samme delsbreve magtesløs at være, og Niels Offersen, som samme ulovlige dele udstedt har, at give Poul Offersen til kost og tæring seks rigsdaler.

(260)

** var skikket Jørgen Andersen i Tyvkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Poul Pedersen i Ammidsbøl for en klage, han til Kolding byting 4/5 sidst forleden gjort har over Jørgen Andersen, for han skal have stukken hans bror Jens Pedersen i Tyvkær i Peder Bertelsens hus i Kolding, hvilke vidner, klage og syn Jørgen Andersen højlig benægter, at han aldrig har gjort Jens Pedersen sår og skade, som de om vidnet har: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet og over seks uger til i dag opsat, hvilke opsættelse findes til hjemting efter KM forordning at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme klage vidner, syn og dom magtesløs at være.

(261)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Otte Sørensen, borger og sætfoged sst, for en dom han til Kolding byting har tildømt Gertrud Andersdatter at betale Barbara Nielsdatter, salig Niels Ibsens efterleverske, og børn i Kolding en summa pending, som de skal have udlagt til den spanske kompagni, eftersom de beretter, at hendes salig far skulle have været forvalter for, uanseet Gertrud Andersdatter aldeles ubevidst, og ikke heller har udfordret nogen gæld eller penning på det spanske kompagnis vegne over registrering, der gods og gæld er registreret, som burde at fordre efter trødningsdag efter 1. bogs 23. kapital efter død mand. disligeste stævnet Barbara, salig Niels Ibsens med hendes og hendes børns lovværge, Niels Nielsen, Anders Nielsen, Jens Nielsen, Anne Nielsdatter og Kirsten Nielsdatter: da efterdi befindes sagen tilforn at have været hid stævnet og over seks uger til i dag opsat, hvilke opsættelse findes til hjemtinget efter KM forordning at være læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(1)

20/1 1647.

** var skikket Søren Jensen og Jens Jensen i Tudvad med en opsættelse her af landstinget 16/x sidst forleden, lydende dem da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom, han 19/8 sidst forleden på Jerlev herredsting over dem dømt har, og dem tildømt at stande lensmanden til rette og lide som vedbør efter tingsvidne, som da skal være fremlagt, anlangende bukke og geder, som de beskyldes af fogden at skulle have forringet for ham, des uanseet samme tingsvidne ikke formelder, enten Peder Jensen eller Jens Jensen det ringeste at have forjaget eller bortført af stedet enten bukke eller geder, eller dem derfor noget at være overbevist, førend fogden dem uden bevis har tildømt dem at stande til rette, formener derfor fogden uret at have dømt, og hans dom bør magtesløs at være, havde og stævnet Simon Salmandsen i Hesselballe med flere for et vidne, de på fornævnte ting 25/7 sidst forleden vidnet har, at de 9/6 næst tilforn var med ridefoged Jens Madsen at optage geder og bukke at drive til slottet, og da på Tudvad gade skulle have fundet 30 stykker, som de skulle have drevet, og Søren Jensen skulle have reden for og spurgt, hvor samme bukke skulle hen, og ridefogden skulle have sagt, de skulle til slottet, og Søren Jensen da skulle have sagt, det sker ikke i dag, og han så skulle have jaget samme bukke heden i buskene, så de ikke kunne drive dem længere, hvilke vidne Søren Jensen højlig ved helgens ed benægter, sig aldrig de ord til Jens Madsen at have sagt, ej heller enten jaget bukke eller geder fra dem i nogen måder: så og efterdi bemeldte forfølgning om samme geder og bukke at

afskaffe ej befindes lovlig procederet med nøjagtig forbud til tinge gjort, og lovlig varsel derfor til bønderne givet, så de kunne vidst dem derefter at rette, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnede vidner, syn, dom og dele så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(4)

** var skikket Niels Hansen i Jerlev på sin egne og andre hans brødre Jens Hansen og Hans Hansens vegne og havde stævnet Niels Ibsen sst for en voldgift, han med deres salig far Niels Bunde 30/8 1643 har indgået, anlangende et slagsmål, som de tilforn imellem været har, og dog den sag om fornævnte slagsmål på fem dannemænd voldgivet har, som skulle påkende, hvad Hans Bunde for sig og sine sønner skulle give Niels Ibsen for den skade, han bekommet havde, sammeledes stævnet fornævnte voldgiftsmænd for deres voldgifts afsigt, de 2/11 1643 i Nebel gjort har, og da tilsagt Hans Bunde for sig og sine sønner en stor summa pending, 260 sletdaler, til Niels Ibsen at udgive, og sat hverandre borgen på et halvt tusinde rigsdaler, som de med hverandre holdt harm, til rum tid efter at fjenderne var af landet udrejst, så er samme borgen igen af borgens mænd opsagt, hvilken ubillige summa penge såvel som også og en stor borgen, der sat var Niels Hansen og sine brødre ---- aldrig nogen steds har til forpligtet, samtykt eller med deres far indganget enten at udgive eller i nogen måder at sætte borgen, formener derfor at samme borgen nu efter deres salig fars død ikke at komme dem til hinder eller skade, men for den kvit at være: så og efterdi befindes Hans Nielsen Bunde på sin egne og sine sønners vegne her til landsting at have indgivet deres tvistige sag på fem dannemænd, som dem til endelig ende skulle imellem sige, hvad Hans Bunde og hans sønner skulle give Niels Ibsen for hvis sår og ---- med omkostning og forsømmelse, de ham havde gjort og forårsaget, og ---- sætte hinanden nøjagtig borgen for et halvt tusinde rigsdaler ---- dannemænd hinanden at være ube ----, hvilke fem dannemænd siden efter fornævnte voldgift har dem imellem kendt og tilfunden Hans Bunde for sig og sine tre sønner at skulle give Niels Ibsen 260 rigsdaler, såvel som og borgen at sætte, og herredsfogden fordi har tildømt Hans Nielsen for sig og sine tre sønner den resterende summa pending at betale Niels Ibsen såvel som og borgen at sætte, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme voldgift og dis afsigt, som derefter gjort er, ej heller den dom og dele, derpå dømt og udstedt er, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Niels Ibsen ikke bemeldte klage har bevislig gjort, det han af dem noget på liv eller i andre måder er angrebet eller tilføjet, da bør samme klage ingen magt at have men magtesløs at være.

(8)

** var skikket velb Peder Lange til Kærgård hans visse bud Christen Mogensen, borger i Viborg, og havde hid kaldt sandemænd af Hind herred, Christen Friis af Ribe hans bane at udlede, som skal være død funden på den gode mands tjeneres grund i Askov 30/11 sidst forleden, under et humlelæs liggende, og nu fremlagde Christen Mogensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Hind herredsting 7/1 sidst forleden, det Christen Mikkelsen og Niels Pedersen i Omme at have vidnet, at 30/11 sidst forleden kom der bud til dem, som velb Erik Juel havde udskikket, at der la en død mand på Askov hede under en humlelæs, og fandtes samme lig, vogn, heste og gode sønden Præstebjerg vad på Askov hede: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Friis at våde og vanlykke at humlelæsset, som var væltet på ham, at være død og omkommet, og det ham til bane og livs lagt.

(9)

** var skikket velb fru Margrete Pax, salig Erik Qvitzows til Tanderup, hendes visse bud Jacob Ulf, der sst, som her i dag lod læse og påskrive et hendes efterskrevne forseglede og underskrevne indlæg, at da hun formener, hendes salig husbond sig nogen vidtløftig gæld at have efterladt, så vil hun hermed have tilbudt alle den salig mands kreditorer af hans efterladte jordegods og løsøre deri at tage deres betaling og udlæg, actum Viborg 17/1 16--, Margrete Pax, hvorefter Jacob Ulf på sin husbonds vegne var begærende, at to gode mænd måtte forordnes al ting dermed at gøre til endelig ende: hvorfor vi og nu tilfinder og forordner velb Jørgen Seefeld til Vosborg gård, KM befalingsmand på Hald, og Jørgen Rosenkrantz til Keldgård, som fru Margrete selv har ladet tilnævne, Erik Qvitzows kreditorer til visse tid og sted at lade vide og tilsammen kalde, hans jordegods og løsøre at taksere og imod gælden til kreditorerne likvidere efter KM forordning og reces, som det sig bør, og dersom nogen af fornævnte to gode mænd for lovlig forfald ikke møder, da en anden vederhæftig god mand, som dertil kunne bevilges, i hans sted at tages, så samme likvidation kan fuldkommes, som forskrevet står, og at fornævnte gode mænd det siden til de interesserede giver fra dem beskrevet, som de ville ansvare og være bekendt.

(10)

** var skikket Jesper Andersen, borgmester i Vejle, med en opsættelse her af landstinget 18/11 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Søren Hår på Nebbe, herredsfoged i Holman herred, for to afvisninger eller uendelige domme i en sag 23/3 1646 og 31/8 sidst forleden, over hvilke domme han sig besværer, at eftersom han har haft to øksne til foders i Vinding herred til Tomas Hvids, og de Vinding bymænd har ladet tage dem og ydet til svenskens folk i Kolding for byens fælles kontributions skat, og han derfor har ladet dem tiltale, da har Søren Hår dømt de Vinding mænd til at betale Jesper Andersen hans øksne eller lide tiltale, og derefter Søren Hår imod hans forrige dem befriet for 4 rigsdaler, de efter egen tykke har frembudt, og ikke ville betale eller rette for dem: da efter flere ord dem imellem var, blev Jesper Andersen og Hans Hansen nu her for retten om samme deres tvistighed således forenet, at Hans Hansen på sin egne og Vinding bymænds vegne lovede og sig til forpligtede, det han på først kommende torsdag 14 dage, som er 4/2, på Vejle byting skal betale og erlægge til Jesper Andersen borgmester 8 enkende rigsdaler, under et fuld volds bøder at være forfalden, dersom der ikke af ham da bliver efterkommet, og dermed samme deres tvistighed bilagt, og herredsfogden der foruden at give Jesper Andersen til kost og tæring to rigsdaler.

(11)

** var skikket Peder Ravn i Skærup på sin datter Lene, salig Jacob Ammidsbøls, i Vejle og hendes umyndige barn Niels Jacobsens vegne og havde stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en dom han til Vejle byting har dømt 16/8 sidst forleden, og deri tildømt Lene, salig Jacob Ammidsbøls, og hendes fattige faderløse barn at betale 80 rigsdaler inden 15 dage, eller derfor lide nam, til salig afgangne hr Niels Christensen, forrige skolemester i Vejle, hans arvinger, som hendes husbond salig Jacob Ammidsbøl skulle være ham skyldig. havde derfor stævnet Hans Jensen i Vissing, som samme dom forhvervet har, såvel som alle afgangne hr Niels Christensen, født i Sneptrup som døde i Vejle, hans arvinger, nemlig Hans Jensen i Storring, hr Christen i Tammestrup, hans mor Anne i Sneptrup og hendes datter Karen, med deres lovværger, sammeledes Maren Hansdatter og Kirsten Hansdatter i Vissing, Maren Sørensdatter i Eriknaur med deres lovværger: så og efterdi for os fremlægges skifte og udlæg, som i salig Jacob Ammidsbøls bo gjort er, hvori findes indført Peder Ravn på sin datters vegne og Jens Nielsen på hendes barns vegne at have opgivet til kreditorerne al den salig mands bo, gods og formue, hvilken skifte og udlæg ikke for byfogden har været i rette, der

han sin dom har udgivet, da efter slig lejlighed bør den hans dom at være som udømt var, og sagen til bytinget igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dokumenterne for ham at fremlægges, og i hans dom at lade inddrage, og parterne endelig imellem at dømme og adskille, som det sig bør.

(14)

** var skikket velb Peder Lange til Kærgård hans visse bud Morten Jørgensen i Vilslev med en opsættelse her af landstinget 16/12 sidst forleden, formeldende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet velb Iver Lange til Bramming, for at eftersom han for nogen tid siden har sagt god for ham til Tomas Jensen af Ringkøbing for en summa pending, hvilke han ham ej har betalt, så han derfor har været forårsaget ved gode mænd at lade sig i hans jordegods indføre, hvilket gods han ikke til dis har villet ham fraløse, hvorfor han formener, han nu straks bør med rede penge ham at fraløse, eller bemeldte gods ham for ejendom bør at følge: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indvisning, at de har udlagt fornævnte gods til Peder Lange for fornævnte sin gælds fordring, og sagen nu over seks uger har været optagen, hvilke opsættelse til hjemting forkyndt, og ikke Iver Lange eller nogen på hans vegne herimod er mødt at svare, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods med sin rettighed jo bør Peder Lange for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og indførslen for sin tilbørlig dommer rykket.

(15)

** var skikket velb Jørgen Juul til Agersbøl hans visse bud Mikkel Andersen i Ørum med en opsættelse her af landstinget 4/11 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Peder Poulsen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han 4/8 sidst forleden på fornævnte ting dømt har, anlangende Anders Mortensen i øster Snede, som ulovlig har draget ind i Kragelund skov at hugge på velb Jørgen Juuls skovspart på langfredag 1645, og er da påpantet ved stub og stavn, og Peder Poulsen ikke vil anse pant og vidner, men dømt ham fri for al tiltale, hvori Jørgen Juul formener, at herredsfogden Peder Poulsen deri har dømt uret og derfor at stande til rette, og hans dom magtesløs at være: da efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag at være optagen, og ingen er mødt med samme indstævnede dom, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme indstævnede domme magtesløs at være.

(16)

** var skikket Jesper Holst i Bøl med en opsættelse her af landstinget 18/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged i Varde, for en dom han til Varde byting 4/5 sidst forleden imellem hr Hans Hansen Bager, sognepræst til sankt nikolaj kirke i Varde og Jesper Hansen dømt og afsagt har, og grunder han samme sin dom på nogen bænke og hjemgjorte stuebrev og sedler af Christen Nielsen Obling, hr Peder Clausen i Ål og Jens Pedersen i Varde udgivet, i sin mening hr Peder og Christen Nielsen som arvinger skulle være participanter i Jens Munks gård i Varde, hvilke Jens Pedersen i betaling for gæld skulle være berettiget, som han ved en anden hjemgjort seddel skulle have solgt hr Hans, i hvilken ejendom Daniel Phillipsen Jesper Hansen til betaling for sin vitterlig gæld at annamme, dis uanseet ikke for byfogden er bevislig gjort enten med skiftebrev, lodsedler eller med andre medarvingers bevis, hr Peder eller Christen Nielsen i

fornævnte ejendom at have enten lod eller del. desligeste stævnet hr Hans Hansen, hr Peder Clausen til Ål kirke, Christen Nielsen Obling, Jens Pedersen i Varde, Niels Nielsen Obl ----, Maren Nielskone i Obling og Maren Nielsdatter i Ål præstegård: så og efterdi Daniel Phillipsen iblandt andet har tildømt Jesper Holst at annamme fyldest efter hr Hanses tilbuds seddel og breve i noget grund og ejendom i Varde, så vidt det kunne tilstrække i hovedstol og rente, imod Jesper Holsts vilje, såvel som og hvis for ham var i rette sat, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme hans dom i den post så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Daniel Phillipsen deri at give Jesper Holst til kost og tæring ti sletdaler.

(18)

** var skikket Christen Lauritsen i Slav hans visse bud Christen Christensen sst med en opsættelse her af landstinget 2/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Kirsten Jesdatter i Bølling og hendes mand Christen Hansen for en skøde, som Hans Jessen Brum skal have udgiven til Jerlev herredsting år 1618 til Jep Pedersen, anlangende den bondegårds ejendom i Bølling, som Christen Lauritsens hustrufar salig Jes Brun påboede, formenende samme skøde ikke så rigtig lovlig gjort, som det sig bør, årsagen at salig Jes Brun, som fornævnte ejendom da tilhørte, ikke har det bort skødet, efterdi slig i hans levende live og velmagt sket er, men hans søn Hans Jessen Brun, som ikke da enten havde haft lod eller skøde, dertil berettiget var, der han slig skøde eller afhændelse at have gjort til en fremmed karl Jep Pedersen, skal ikke heller været lovlig varsel given enten for lovbydelse eller skøde til Christen Lauritsens hustru, Mette Jesdatter, som det arve skulle. disligeste stævnet Kirsten Jesdatter og hendes lovværge Christen Hansen med samme skøde, Hans Jepsen Brun til hendes forrige mand Jep Pedersen skulle have udgivet, samt salig Jep Pedersens arvinger og børn, Mette Jepsdatter, Karen Jepsdatter, Anne Jepsdatter og Maren Jepsdatter, hver med deres lovværge, så og salig Joen Hansen af Bølling, forrige herredsfoged i Jerlev herred, som lovbydelse og skøde udstedte, hans arvinger Germand Joensen i Bølling, Anne Joens i Kolding. så mødte Laurits Mortensen i Bøgvad på Jep Pedersens børns vegne og fremlagde efterskrevne pergament tingsvidne af Jerlev herredsting 29/4 1618, formeldende det Hans Jessen i Bølling at have afhændet fra sig og sine arvinger en fuld broderlod i den halve bondegård i Bølling, som Jes Olufsen da påboede, som han kunne arve efter sin far Jes Olufsen og efter sin mor Karen Jeskone, når de ved døden afgik, og til Jep Pedersen Dollerup og hans arvinger: så og efterdi samme skøde befindes anno 1618 gjort og udgivet, og samme bondeeje efter skødens indhold rolig fulgt langt over recessens hævd, og ikke bevises derpå enten at være klaget, påtalt eller forbud gjort, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skøde at sige eller magtesløs dømme.

(20)

** var skikket Tomas Andersen i Lønborg hans visse bud Hans Kall, prokurator i Viborg, efter hans fuldmagt og nu her for retten i hånd tog velb fru Margrete Ulfstand, Mogens Juels, til Vosborg hendes fuldmægtig Rasmus Svendsen, foged på Vosborg, solgte og skødte fra ham og hans arvinger og til fru Margrete og hendes arvinger en skæppe rug åbomål med videre, som ham for hans gælds fordring på likvidationen efter salig Mogens Juel i en gård i Ulfborg herred og sogn liggende, kaldes Rævsgård, er tilfalden og udlagt.

** var skikket Morten Christensen Høst, borger i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget 16/9 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet Christen Ibsen rådmand og Peder Tranborg sst for et vidne, de 3/4 sidst forleden på Lemvig byting vidnet har, så og Hans Madsen og hans hustru Karen Christensdatter, i hvilket vidne de vidner om adskillige trusler og

andet, hvormed Erik Hansen skal have ville tiltvunget sin bror Laurits Hansen, rådmand sst, og hans hustru Karen Simonsdatter i fjendernes tid adskilligt, dog de ikke har egentlig vidnet, at de har hos været eller seet, at Laurits Hansen har givet sin bror Erik Hansen noget. så og stævnet Laurits Hansen for en opskrift og brev, han har i rette lagt, og æsket betaling efter en død mand, salig Laurits Jensen, på en af landsens fjenders vegne for 170 sletdaler, uanseet samme pantebrev er magtesløs dømt, efter hans bog for en hoppe og en hest samt kappe, hvilke gælds fordring ikke skal vedkomme Morten Høst, men salig Laurits Jensens arvinger derfor at være stævnet, ikke heller Morten Høst på de tider skulle have været alle salig Laurits Jensens børns værge: så og efterdi Christen Jepsen, Peder Jensen ----, Knud Simonsen og deres medfølgere har vidnet om Erik Hansens ord og trusler, så og hvis han imod sin bror skulle gjort, der han sig i rigens fjenders tjeneste har indladt, for salig Laurits Jensens gæld, han ham skulle skyldig være, som Laurits Hansen foregiver, og ej sådan lovlig efter KM forordning, om hvis i fjendernes tid tildraget er, gjort anhængig, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende fornævnte vidner, såvel som Laurits Hansens bogs opskrift og den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør at komme salig Laurits Jensens børn, så vidt det dem vedkommer, til nogen forhindring men magtesløs at være.

(25)

** (til fru Sofie Staverskovs opsættelse med Peder Poulsen i Givskud): så er Mikkel Tomasen, såvel som nogen af de indstævnede personer ikke mødt, hvorfor denne sag er opsat til i dag seks uger, og efterdi Mikkel Tomasen ikke er mødt eller nogen på hans vegne her imod at svare, som forskrevet står, da dersom han findes lovlig hid kaldt, bør han at give fru Sofie Staverskov til kost og tæring 4 sletdaler.

** var skikket Niels Pedersen Juel, boende i Hygum, med en opsættelse her af landstinget 16/12 sidst forleden, lydende ham da efter en 6 ugers opsættelse at have stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til fornævnte ting 5/5 sidst forleden dømt og afsagt har, lydende i sin sentens at efterdi Niels Juel selv fremlægger et opladelse brev på nogen krone stug ager og eng på Tjæreborg mark, at Jens Jepsen må stede og fæste af KM lensmand, tilmed og fremdragen den gode mands fæstebrev på samme ager og eng, at må have det i fæste hans livstid, så og det hans livstid efter samme opladelse og fæstebrev nydt og brugt har, så vidste han ikke at tilfinde Morten Hansen og hans hustru Gertrud Jørgensdatter at udlægge til Niels Juel hvis minde, han af salig Jens Jepsen annammet har: så og efterdi Hans Christensen herredsfoged sin dom på bemeldte opladelse, såvel som og på lensmandens derefter udgivne fæstebrev, har funderet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(29)

** var skikket velb fru Ingeborg Arenfeldt, salig Ernst Normands, til Selsø hendes visse bud Peder Henriksen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 13/11 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Ibsen i Jerlev, den dag sætfoged til Jerlev herredsting, for nogen vidner, som han skal have ---- Jørgen Stålsen af fornævnte herredsting 7/1 sidst forleden, hvorfor fru Ingeborg Arenfeldt formener ikke at være så lovlig kald og varsel ved kalds seddel ----, som det sig burde: så og efterdi Germand Joensen, Jens Rasmussen, Niels Buck, Jens Lauritsen og Hans Jensen udførlig har vidnet, at de fra år 1638 og til 1639, førend de af KM bekom afslag på bemeldte Nygårds marks forpagtning, at have ydet og klart gjort på Koldinghus for den års afgift 70 sletdaler, som de årlig plejer at give, og siden de har bekommet KM missive til Ernst Normand, at de marken måtte beholde for 500 sletdaler fornøje og betale Jørgen Stålsen, som

da var slotsskriver, til dem fornævnte fem mænd igen penge 200 sletdaler, hvilke deres vidner de i deres skriftlige indlæg, såvel som og Jens Rasmussen der foruden her i dag for retten er mødt på sin egne og medbrødre vidnesbyrds vegne, og fuldkommen været samme deres vidne gestendig, såvel som og den rette dato og måned skal 21/1 KM missive er på dateret at have ---- vidnet, og intet derimod fremlægges ikke så at være, som de om fornævnte marks forpagtning vidnet har, men samme deres vidne fast mere i adskillige måder bekræftes, både med underskrevne kopier af KM missive, såvel som og med Ernst Normands og Jørgen Stålsens egne underskrevne foræring, som de i kommissariernes overværelse skulle have om hvis poster indbyrdes imellem dem at forklare, hvori udtrykkelig formeldes, at eftersom fra anno 1638 til 1639 er ført i KM regnskab til indtægt fornævnte Nygårds marks forpagtning 333 rigsdaler, og derimod i samme års ugebog ført lensmanden til udgift at have annammet 420 rigsdaler af bønderne at være udgivet, dersom det kunne befindes samme 420 rigsdaler af bønderne at være udgivet, førend afslaget efter KM brevs dato sket er, da Jørgen Stålsen for videre Ernst Normands krav at være fri, hvilke års ugebog og for os er fremlagt, findes påskrevet at være kontraheret imod Ernst Normands egen genpart, så og påtegnet at den efter rentemesterens befaling er regnet og efterlagt, bevises og der foruden med Ernst Normands egen underskrevne kvittants, det han anno 1638 har annammet af Germand Joensen i Bølling 140 sletdaler for hans anpart af Nygårds mark fra philipi jacobi samme år og til årsdagen 1639, så det ene med det andet i så måder derom bestyrkes, og byfogden deri har Jørgen Stålsen frifunden for samme omtvistede post, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod bemeldte indstævnede vidne og dom i den post at sige eller magtesløs dømme, men efterdi befindes herredsskriveren Iver Lauritsen, som dog af forseelse kan være sket, det han den ret ---- måneds dato, KM missive på dateret, som vidnesbyrdene skal have om vidnet, ikke at have indført, og i så måder sig forseet, og fru Ingeborg Arenfeldt omkostning tilføjet, bør han at give hende til kost og tæring tyve sletdaler.

(36)

** var skikket Morten Christensen Høst og Peder Jensen Trans, borgere i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget 16/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Simon Christensen og Peder Lang, borgmestre der sst, for de 28/6 sidst forleden har tilsagt Morten Høst og Peder Trans at være værger for salig Laurits Jensens børn, idet de er børnenes næste frænder og vederhæftige: så og efterdi befindes Morten Høst og Peder Trans af borgmestre efter deres underskrevne seddel at være til forordnet og befalet Laurits Jensens børns værgemål at forestå, og rådmændene fordi har tilfunden Morten Høst og Peder Jensen Trans borgmestres befaling at efterkomme, da ved vi ikke imod den deres ---- at sige eller magtesløs dømme, og efterdi Morten Høst og Peder Trans her i dag for retten erbyder dem regnskab af Laurits Hansen for samme børns værgemål at ville annamme, da bør samme dele ikke videre at komme dem til forhindring men magtesløs, og Laurits Hansen derimod forpligt at være at gøre Morten Høst og Peder Trans rigtighed, rede og regnskab for fornævnte børns værgemål, han under hænder haft har, som han vil ansvare og være bekendt.

(38)

** var skikket Hans Nielsen, rådmand i Mariager, og havde stævnet velb fru Susanne Krabbe med hendes lovværge, salig Niels Friises til Krastrup, for hendes anpart af 213 rigsdaler, så og hendes anpart af 114 rigsdaler, som hendes salig husbond til Hans Nielsen skyldig var efter hovedbrevs formelding, hvilke summa han formener Susanne Krabbe pligtig er at betale ham, eller Hans Nielsen derfor at have indvisning og udlæg af fru Susannes bedste løsøre eller jordegods: så og

efterdi for fogden, såvel som for os i rette lægges Niels Friises skadesløs brev på 213 rigsdaler, han Hans Nielsen er skyldig bleven, såvel som adskillige sendebreve og hans fogeds beviser, samt og afregning imellem salig Niels Friis og Hans Nielsen gjort, det han da ham er bleven skyldig 114 rigsdaler, disligeste fortegnelse af Susanne Krabbe underskrevet på ---- Hans Nielsen har købt og udlagt til den salig mands begravelse 26 ----, og fogden fordi bemeldte håndskrift og beviser har tildømt fru Susanne Krabbe ---- anpart deraf at betale, da ved vi ikke den hans dom at imod sige, men tilfinder velb Hans ---- til Søgård og Peder Seefeld til Dalsgård, som Hans Nielsen dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Susanne Krabbes bopæl, der udæske og gøre Hans Nielsen udlæg af hendes løsøre, for så vidt som hun med rette af den fordrede summa kan tilkomme at betale, den rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Hans Nielsen i andet fru Susanne Krabbes jordegods og løsøre at indvise, hvor det findes kan, så han bekommer fuld udlæg for hendes anpart deraf, og det efter KM forordning, som de ville ansvare og være bekendt.

(42)

** var skikket Hans Pedersen Randulf i Børkop, KM skovrider i Holman herred og Elbo herred, hans visse bud Peder Ravn i Skærup med en opsættelse her af landstinget 16/x sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han skal have dømt til Kolding byting 12/8 sidst forleden imellem ham og Mogens Eriksen, rådmand der sst, og deri ikke endelig senteret, efter Hans Randulf ham beskylder for 45 tønder havre, Mogens Eriksen ham afkøbt, men han ham dog imod sin løfte sin betaling for samme havre forholder og ikke vil betale, med mindre det bevises, de andre som fik korn på Koldinghus, det år svenskens indfald skete, det betalte, hvori Hans Randulf sig formener stor uret at være sket, efterdi samme korn var hans fortjente løn, som han Mogens Eriksen for et fuldt køb solgt har, og ikke at vedkomme enten KM eller slottens korn, hvilket byfogden alt samme skal have forbigangen, og ej i sagen endelig at have dømt, eller sin betaling for sit havre har ville tilfunden: da efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag er optagen, og Niels Iversen og Mogens Eriksen ikke nu er mødt eller nogen på deres vegne nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være og ikke komme Hans Pedersen Randulf til nogen forhindring.

(43)

** var skikket Niels Pedersen Juel i Hygum på salig Peder Tygesens børns vegne, som han er værge for, med en opsættelse her af landstinget 16/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til fornævnte ting 21/3 1643 har kvit dømt Claus Jensen i Rovst for 80 sletdaler og 8 års rente efter brevs lydelse, og beskyldes hans dom i følgende måder, først at Hans Christensen 1642 har draget til Rovst til Claus Jensen og Mette Clauses og begæret brev på 10 sletdaler, for han skulle dømme ham kvit for Niels Juel, som da på salig Peder Tygesens børns vegne havde ham i forfølgning for en summa pending, dernæst for at brevene skal være over 20 år, og ikke anseet en uendelig dom og to opsættelser, som for ham var i rette lagt, at sagen har været i proces i langsommelig tid tilforn, førend brevene blev 20 år, som i dommen er indført, formener Hans Christensen deri for gunst og gave har ham på fornævnte faderløse børns vegne gjort stor uret: da efter flere ord dem imellem var, da afstod de på begge sider bemeldte indstævnede dom, vidne og brev, så det skal være kasseret, død og magtesløs, og ingen videre til hinder eller skade, men Niels Juel der foruden at give Hans Christensen herredsfoged til kost og tæring 4 rigsdaler.

(45)

** var skikket Søren Sørensen i Astrup med en opsættelse her af landstinget 16/12 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Else Anderskone i Astrup, Volborg Christensdatter i Guldager, Gertrud Andersdatter i Myrtue og Christen Christensen i Gesing for et vidne, de til Skast herreds ting 2/8 1642 med Anders Lauritsen i Astrup vidnet har, anlangende Søren Sørensen skulle have overfaldet Anders Lauritsen med skændsord, og kaldt ham en hestegilder, en hundsfot og en tyv, og truede og undsagde ham og kaldte ham en djævels krop, hvilke ord Søren Sørensen højlig benægter aldrig af ham talt, men ham af Else Anderskone, som er Anders Lauritsens hustru, og Volborg Christensdatter og Gertrud Andersdatter, som er hans egen datter og steddatter ham til vilje og af avind at være Søren Sørensen påvidnet: så og efterdi Else Anderskone og hendes medfølgeres vidne, som 2/8 1642 skulle være udgået, hid stævnet er, ikke fremlægges, endog sagen over seks uger til i dag er optagen, Iver Nielsen og hans medfølgere ikke heller udførlig har vidnet, dem at have seet Søren Sørensen skulle slaget Anders Lauritsen med samme sten, så fornævnte syn og sigtelse ikke deri fuldkommelig er bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnede vidner, syn og sigtelse, såvel som den dele, derefter forhvervet er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Søren Sørensen til nogen forhindring, men Anders Lauritsen at give Søren Sørensen til kost og tæring 3 rigsdaler.

(48)

3/2 1647.

** var skikket Laurits Nielsen i Amtrup med en opsættelse her af landstinget 2/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Sørensen Skrædder, borger i Holstebro, Søren Jensen Ladefoged og Christen Swertfejer for en villig vidne, de 27/10 til Holstebro byting efter en skriftlig seddel med oprakte finger og ed gjort har, at på torsdag, da sidst forleden var 14 dage, skulle Laurits Nielsen kommen ind i Peder Madsens gård, borger sst, og der søgt efter Laurits Jensen, tjenende Jonas Hansen Blymester, som den tid tjene ham at arbejde, og der han skulle have fundet ham i Peder Madsens gård, skulle han have overfaldet ham med mange skændsord, parlament og slagsmål, og skulle have kaldt ham landrøver, og skulle Laurits Nielsen have løbet til Laurits Jensen og slagen ham med en kæp: så og efterdi Christen Sørensen Skrædder, Søren Jensen Ladefoged og Christen Swertfejer udtrykkelig har vidnet om visse dag og tid at have seet Laurits Nielsen kommet i Peder Madsens gård, og Laurits Jensen ved parlament og slagsmål overfalden, og slagen ham med en kæp, hvilke deres vidne med syn bekræftes, Laurits Jensen at have haft en blå plet på hans højre hånd, så sandemænd fordi har ham iblandt andet på sagvolderen Laurits Jensens, KM og byens vegne vold oversvoren, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne, syn og den sandemænds ed, så vidt deri svoret er, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi fornævnte sandemænd i lige måde har Laurits Nielsen vold oversvoren på Peder Madsens vegne, formedelst han samme parlament i Peder Madsens gård skulle gjort, endog ej bevises ham noget imod Peder Madsen at have gjort med slagsmål eller andet, da bør deres ed deri ingen magt at have, og efterdi Laurits Nielsens benægtelse befindes imod fornævnte vidner, som nu er ved magt kendt, at være gjort, da finder vi den ingen magt at have men magtesløs at være.

(51)

** var skikket Laurits Nielsen i Nørkærgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han 22/10 sidst forleden på Nørherreds ting imellem ham og hans kære husbond velb Jacob Grubbe til Kabbel dømt og afsagt har, og deri tildømt ham efter recessen at udvises af sin gård, formedelst at han ikke skal have ydet sin skyldsmør til sankt hans dag midsommer næst forleden, hvilken dom Laurits Nielsen beskylder i efterfølgende måder, først ham ikke at have agtet adskillige skrivelser fra hans husbonds fuldmægtig, som for ham samme dag har været i rette lagt, formeldende at årlig skulle give rede penge i enkende rigsdaler for alt hans, såvel som andre hans medtjenere, deres skyldsmør og anden årlig landgilde, hvilken skrivelser han år efter anden altid har efterkommen og ydet rede penge, ikke heller for herredsfogden har været bevist, han i denne forgangen år skal være advaret eller tilsagt at yde smør eller andet til landgilde end rede penge, som han altid tilforn i langsommelig tider gjort har, menende herredsfogden deri uret at have gjort, og hans dom bør magtesløs at være: så og efterdi befindes for herredsfogden udførlig har været i rette sat, om Laurits Nissen ikke havde sin gårds fæste efter recessen forbrudt, og fogden dog alligevel ikke egentlig derom har underskedet, da bør den hans dom at være som udømt var, sagen til herredstinget igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, endelig om hvis for ham bliver i rette sat, at dømme og adskille, som han vil ansvare og være bekendt.

(54)

** var skikket Niels Gertsen, borger i Kolding, og havde stævnet Hans Hansen og Knud Bertelsen, overformyndere der sst, for en kontrakt og forlig, som de skal have gjort og oprettet imellem ham og hans svoger Gerhard Ortwein 10/4 næst forleden, anlangende en oldearv, som Niels Gertsens datter Maren Nielsdatter, Gerhard Ortweins hustru, skulle være arvelig tilfalden efter hendes morfar, Jep Madsen Smed i Kolding, for en rum forleden tid, hvilken tvistighed dem derom imellem var: så og efterdi for byfogden såvel som for os er i rette lagt et kontrakts brev og forening imellem Niels Gertsen og Erhard Ortwein gjort og oprettet, som de begge med egen hånd har underskrevet, og byfogden fordi har tildømt Niels Gertsen samme kontrakt at holde og efterkomme, og at betale hans svoger Erhard Ortwein samme summa penge, eller lide nam og vurdering, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme kontrakt eller den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(57)

** var skikket Johan Pouch, borger og rådmand i Ribe, hans visse bud Hans Jessen i Lunderup med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet velb Iver Lange til Bramming, anlangende noget jordegods som Johan Pouch ved to gode mænd efter landstings dom har ved indvisning har bekommet for en summa penge, Iver Krabbe ham skyldig var, hvilke jordegods Iver Lange ikke endnu har indløst, hvorfor Johan Pouch formener Iver Lange pligtig at være ham samme jordegods nu straks at fraløse, eller samme jordegods Johan Pouch bør for ejendom at følge og tilhøre: da efterdi for os i rette lægges fornævnte to gode mænds indvisning, det de har indført Johan Pouch i Iver Langes fornævnte jordegods for samme summa penge til sin gælds betaling, sagen og her til landsting har været indkaldt og i seks uger optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end samme udlagte gods jo efter bemeldte gode mænds indførsels brevs formelding bør Johan Pouch for ejendom at efterfølge, såfremt indførselen ikke for sin tilbørlig dommer bliver rykket, dog han det igen efter håndfæstningen til frit folk at skal afhænde.

(58)

** var skikket Laurits Mortensen i Tvevad og havde stævnet Knud Pedersen i Skibild for nogen ord, som han Laurits Mortensen på Nøvling kirkegård i menigheds og ærlig forsamling tilsagt har, hvilke ord skal være Laurits Mortensen hans ære og lempe anrørende, hvorfor han formener, at Knud Pedersen slig hans ord og tilsagn bør at gøre bevisligt, eller for slig hans ærerørige ord efter forordning at lide dom og dele: så mødte Knud Pedersen og erklærede Laurits Mortensen, det han ikke vidste med ham andet end hvis ærligt og godt er, og efter sådan lejlighed afstod Laurits Mortensen samme sag og tiltale, så samme vidne og dom, som deri kan være forhvervet, dermed skal være kasseret og ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(59)

** var skikket Jes Pedersen i lille Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Henrik Ravn i Børkop for et lovbud og vedkendelse, han på Holman herredsting 3/8 sidst forleden gjort har og lovbudt og vedkendt sig en fuld broderlod i samme halve bondegård, Jes Pedersen iboer. endnu havde stævnet Peder Ravn i Skærup med flere for et vidne, de på Holman herredsting 10/8 sidst forleden gjort har, at Henrik Ravns far, salig Jens Ravn, han var barnfødt i lille Velling i den bondegård, Hans Ravn og Jes Pedersen iboer, som da var én gård og arvede en fuld broderlod efter sin salig far Peder Ravn og mor Kirsten Ravns, såvel i den bondegård, Jes Pedersen iboer, som i den bondegård, Hans Ravn påboer, men om samme hans broderlod i Jes Pedersens gård var solgt eller ikke, det kunne erfares af breve og dokumenter, disligeste at den salig mand Niels Ravn og Lauge Ravn langsommelig tid har trættet om samme ejendom, og gården først Niels Ravn tildømt i brug og besiddelse: så og efterdi Henrik Ravns lovbud og vedkendelse til fornævnte bondegods ikke befindes med lovlig adkomst, skøder, lodder eller andet bekræftet, som det sig burde, Peder Ravn, Jens Tomasen og deres medfølgere vidnesbyrd og mesten part befindes uendelig vidnet, og deres vidne derom i tvivl heden stillet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme lovbud, vedkendelse og vidne, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(62)

** var skikket Henrik Ravn i Børkop og havde stævnet Søren Hår i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, Hans Hansen i Skærup, Peder Ravn og Hans Ravn sst for en afsigt og brev, de skal have afsagt og gjort, hvori de skal have til berettiget Lauge Ravn og salig Niels Ravn i lille Velling al den gård i lille Velling, som Niels Ravn og hans bror Lauge Ravn påboede, for deres ejendom at være, uanseet Henrik Ravns far salig Jens Ravn havde arvet en fuld broderlod i fornævnte ejendom efter sine salig forældre Peder Ravn og Kirsten Ravns, som ejede al fornævnte ejendom, og ikke samme Frederik Ravns fars arvedel skal være solgt eller afhændet. så fremlagde Jes Pedersen ovennævnte efterskrevne afsigt, dateret lille Velling 17/3 1642, at eftersom de ikke kunne forene Niels Ravn og Lauge Ravn, da har de afsagt, at samme ejendom kunne være 600 rigsdaler værd, hvori Niels Ravn efter skøder og dokumenter kunne være til berettiget 540 sletdaler, Lauge Ravn for sin egen arvepart 270 sletdaler, og derforuden Jørgen Ravns broderlod, som Lauge Ravn sig har tilkøbt, beregnet for den ottende part af samme gård, i penge anslagen for 88 sletdaler, blev Lauges anpart derved 358 sletdaler, og formente Jes Pedersen, Henrik Ravn ikke med nogen adkom, skøder eller lodder skulle bevise sig i samme bondegård at være berettiget: så og efterdi Henrik Ravn ikke med nogen lovlig adkomst, breve, skøder, lodder eller andre nøjagtig bevis beviser sig i samme

bondegård og dis ejendom lovlig til berettiget at være, men fast mere bevises fornævnte gård og ejendom efter landstings voldgift af fire mænd at være Niels Ravn og Lauge Ravn imellem forhandlet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Henrik Ravn deri mægtig på samme fire mænds afsigt at tale

(64)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt efterskrevne forseglede brev, så lydende jeg Niels Juel til Astrup gør vitterligt at jeg har annammet af Otte Krumpen, høvedsmand på Hald, fem beseglede pergamentsbreve, lydende på noget Grindeslev klosters gods, den første brev, som skal være et tingsvidne af Nørherreds ting 1470, lydende at hr Mikkel, prior af Grindeslev, lod opkræve sandemænd at gøre markskel imellem Grindeslev og Rærup, den anden en dom af landsting 1470 lydende på fornævnte markskel, den tredje brev et Eskild Nielsens skiftebrev, lydende på to gårde i Roslev og Tustrup, han har skiftet til Grindeslev kloster, dateret 1435, den fjerde et sandemænds brev på Lyby mølledam, damsbund og fiskeri, den femte et lovhævds brev på Lyby mølle, dateret 1454, hvilke breve jeg forpligter mig at igen udskikke her i Viborg i KM brevkiste, dateret Viborg under sin dato 1556 min hånd Niels Juel.

(65)

17/2 1647.

** var skikket Peder Henriksen på velb fru Ingeborg Arenfeldt til Selsø hendes vegne og gav til kende, hvorledes fru Ingeborg Arenfeldt af Jørgen Stålsen i Vejle efter adskillige opsættelser til dette landsting skulle være hidkaldt og bød sig imod ham i rette. så er Jørgen Stålsen ikke for retten mødt med samme opsættelse at gå i rette: da bør fru Ingeborg Arenfeldt for samme opsættelse kvit at være, og Jørgen Stålsen pligtig at give hende til kost og tæring 4 rigsdaler.

** (til fru Ingeborg Arenfeldts opsættelse) og nu mødte Christoffer Lauritsen på Jørgen Stålsen hans vegne og fremlagde efterskrevne seddel, lydende eftersom velb fru Ingeborg Arenfeldt til Palsgård har ladet Anders Jensen, byfoged i Vejle, stævne til Viborg landsting for adskillige domme, han imellem den gode frue og underskrevne dømt har, og jeg med svaghed og sygdom på min seng er behindret, da er jeg af gode velb landsdommere begærende, at hvis domme og sager, som lovlig er indstævnet, måtte opsættes til næste landsting: da efter slig lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og dem da her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** (til hr Anders Nielsen i Uldum hans opsættelse) så mødte Niels Graversen i Lervads kær på Jørgen Nielsens vegne og begærede sagen nogen tid at måtte sig bero: da efter parternes bevilling er samme sag opsat til næste landsting efter pinsedag først kommende, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og fornævnte dom og forfølgning imidlertid ikke at komme hr Anders Nielsen til nogen forhindring eller skade.

(66)

** (til Mogens Billes opsættelse om den brev med Tudvad mænd): da for nogen lejlighed sig heri begiver og efter begge parternes bevilling blev samme sag opsat til næste landsting efter pinsedag, og dem da her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og bemeldte indstævnede otte mænd da samtlig personligt her at møde, og da tingbogen her at til stede føre.

3/3 1647.

(var ingen dommer, men hører Henrik Jensen)

17/3 1647.

** var skikket Hans Tomasen Riis af Bergen i Norge med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet velb fru Inger Hvas, Iver Langes til Bramming, og velb Jens Lange til Bramming for to kundskaber eller beviser, de deres husbond og far velb Jens Lange til Bramming givet har, at Hans Tomasen Riis skulle have kommen til Bramming i kejserens tid med fjendernes folk med sig og truede sig en håndskrift til af Iver Lange med ild og brand, at om han ikke ville give ham nøjagtig hvad han var begærende, da at hente flere til sig, og inden aften den gode mands gård ellers at skulle sættes i ild og rød lue, hvorover han var nødt til at udgive den, hvilke deres kundskaber han i ingen måder er gestendig, men var forårsaget at komme her i landet at fordre betaling for hvis, han af god vilje på fremmede steder til den gode mands barn forstrakt havde, og i så måde lige ved andre landsens indbyggere gerådet under fjendernes tvang og gevalt: så og efterdi fru Inger Hvas og Jens Langes kundskaber, såvel som og Morten Jørgensen og Peder Eskildsens kundskaber og vidner befindes at være gjort og vidnet imod Iver Langes udgivne gælds brev og forpligt, tilmed og Inger Hvas og Jens Lange deri befindes vildig, Iver Lange til behjælpning vidnet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kundskaber og vidne så noksom, at de bør at komme Hans Tomasen Riis til nogen forhindring men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden efter Iver Langes forseglede og underskrevne skadesløs håndskrift har tildømt ham samme seks hundrede rigsdaler at betale, så ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte dom og håndskrift at sige, men Iver Lange pligtig samme summa penge skadesløs til Hans Riis bør at betale, og fordi tilfinder velb Claus Dyre til Vingegård og Hartvig Rostrup til Stårupgård, som Hans Riis selv dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Iver Langes bopæl, der udæske og gøre ham udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Hans Tomasen Riis i andet Iver Langes løsøre og jordegods, hvor der findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som det sig bør, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(71)

** var skikket velb Jens Høg til Vang på sin egne og på velb Gunde Lange til Kølbygård, KM befalingsmand på Ålborg slot, hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet velb Erik Krabbe, at eftersom han skal have for nogen rum tid siden sat bemeldte gode mænd to hans ejendoms gårde og gods i pant, liggende i Hardsyssel i Skodborg herred, som kaldes Brejnholt og Korkholm, for hvis løfter, de skal være i for ham i land Holsten, og eftersom de gode mænd for samme deres løfte skal have lidt skade, maning og pendings udlæg, har de været forårsaget at gøre annammelse i samme panter, og efterdi Erik Krabbe ikke hidtil har indløst samme pant, er de forårsaget at hænde dom på samme pantegods, om det ikke bør at følge de gode mænd til ejendom: da efterdi for os fremlægges Erik Krabbes pergaments hovedbrev, som Gunde Lange og Jens Høg som tro forlover nu i forgangen snapsting 1647 efter dis opskrift med 2000 rigsdaler og syv procent, såvel som 40 rigsdaler, som er rejse omkostning, har indløst, såvel og derforuden Erik Krabbes to breve på 250 rigsdaler med seks procent, som Jens Høg som en forlover og har indløst, for hvilke løfte han dem til forsikring har i

pant sat for bemeldte hans jordegods det at lade annamme, hvorefter de og har ladet gøre annammelse i fornævnte gods, og fordi sagen her til landsting ladet indkalde, to gode mænd at til forordnes samme annammede pantsatte gods dem at til likvidere, da efter sådan lejlighed tilfinder vi velb Iver Kås til Ulstrup og Jacob Grubbe til Kabbel, som Christen Christensen på Gunde Lange og Jens Høgs vegne dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og i KM fogeds overværelse gøre Gunde Lange og Jens Høg ved rigtig likvidation udlæg i fornævnte pantsatte gods for deres gæld efter KM forordning, som det sig bør.

(75)

** var skikket Matias Mogensen og gav til kende, for at eftersom velb Iver Lange til Bramming er ham en summa pending skyldig bleven, og ikke endnu er blevet betalt, har han været forårsaget ham derfor med rette at lade søge til Gørding herredsting, og der 14/12 forhvervet dom, at han skal betale, og agter til landstinget den at lade konfirmere, og at ham må opnævnes to gode mænd, som efter KM forordning kunne gøre ham indvisning og udlæg af velb Iver Langes løsøre eller jordegods: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Iver Langes underskrevne brev og forpligt på 300 rigsdaler, som hans søn er bleven ham skyldig, som han bepligter sig ham skadesløs i alle måder at holde, og ikke med kvittants eller i andre måder nøjagtig bevises, samme penge at være ham betalt, så fogden fordi har tildømt Iver Lange samme summa penge at betale med interesse, da ved vi ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme, og fordi tilfinder velb Claus Dyre til Vingegård og Hartvig Rostrup til Stårupgård med førdeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Iver Langes bopæl, der at udæske og gøre Matias Mogensen udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Matias Mogensen i andet Iver Langes jordegods eller løsøre at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter Iver Langes skadesløs brev og forpligt, som det sig bør, og det eftersom de ville ansvare og være bekendt.

(78)

** var skikket Hans Justsen, borger og rådmand i Århus, hans visse bud Niels Madsen, der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Iver Lange til Bramming, for at eftersom han ved to gode mænd er gjort indførsel i Iver Langes hovedgård Bramming for 1680 rigsdaler hovedstol, rente og interesse, han til Hans Justsen efter hans skadesløs brev har skyldig været, hvorfor han er udlagt i Bramming hovedgård 18 tønder rugskyld og 11 tønder bygskyld, og formener Hans Justsen samme udlæg bør at følge ham og hans arvinger for ejendom: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsel, det de Hans Justsen for 18 tønder rugskyld og 11 tønder bygskyld i Bramming hovedgård for hans fordrede gæld har udlagt, sagen og her til landsting har været indkaldt og i seks uger optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte udlagte kornskyld i Bramming hovedgård jo efter bemeldte gode mænds indførsels brevs formelding bør Hans Justsen for ejendom at følge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indførsel for sin tilbørlig dommer rykket, dog han det igen efter håndfæstningen til frit folk skal afhænde.

(80)

** var skikket Niels Jensen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Ibsen sst for en gammel forgemt dele, han på

Jerlev herredsting 18/11 fremlagt, og der ladet den læse og påskrive, belangende nogen penge, som Niels Jensen skulle være ham skyldig, og ikke at han kunne få sin visse sum at vide, ej heller hvor gammel samme dele skulle være, på det han ville holde ham længe i samme dele, des uanseet at han tre ting har sine bøder på Jerlev herredsting tilbudt, og ikke at Niels Ibsen dem annamme ville, og Niels Jensen nu forårsages sine bøder til landsting at udlægge, og formener derfor samme dele bør magtesløs at være: da efterdi befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og den over seks uger til i dag er optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, og dog ingen af fornævnte indstævnede nu her er mødt at gange i rette eller nogen modstand herimod at gøre, vi og ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele magtesløs at være og ikke komme Niels Jensen til nogen forhindring.

(81)

** var skikket Hans Lauritsen i Lemvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Andersen, borger sst, for nogen sankevidner han til Lemvig byting forhvervet har, belangende Morten Høst og Laurits Agerskov at have vidnet, at Hans Lauritsen skulle have lovet Peder Andersen betaling for en hest, en svensk løjtnant skulle fra ham have bekommet, hvilke Hans Lauritsen hårdelig benægter sig aldrig at have gjort i sine dage. fremdeles stævnet Peder Andersen for en dom, han til Lemvig rådstue efter samme vidner forhvervet har, belangende rådmænd at have tilfunden Hans Lauritsen at betale Peder Andersen ti rigsdaler, uanseet Hans Lauritsen beviste for dem med kæmnerne Mads Madsen og Christen Andersen sst, at de al den stund, svensken var landet mægtig, krævede Peder Andersen for sin skat, han til dem skulle udlægge, da svarede han dem, han ikke ville udgive den skat, han var lagt for, førend han fik betaling for hans hest, som løjtnant Suck bekom: da efterdi samme sag befindes i seks uger at være optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt efter opskriftens indhold, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og dom magtesløs at være, og ikke at komme Hans Lauritsen til nogen forhindring, og Peder Andersen at give Hans Lauritsen til kost og tæring 4 rigsdaler.

(83)

** var skikket Simon Rasmussen Skomager, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da have stævnet Laurits Ibsen Kyed, borger sst, for et pantebrev, han lader sig af berømme han til Kolding byting nogen tid siden forhvervet har, anlangende det Simon Rasmussen skulle have været Laurits Ibsen en summe penning, nemlig 200 sletdaler, skyldig, og Simon Rasmussen ved sin fuldmægtig, Niels Iversen, byfoged i Kolding, for samme penning skulle have sat Laurits Ibsen sin gård og ejendom i pant, dog han ikke har udgivet sin fuldmagt til Niels Iversen, slig pant at udgive, og ikke Simon Rasmussen enten kan læse eller skrive, ikke heller nogen med ham slig fuldmagt har til vitterlighed underskrevet, dog Niels Iversen imod Simon Rasmussens minde og vilje har sat Laurits Ibsen samme gård i pant, den at bruge eller bruge lade. dernæst stævnet Niels Iversen, byfoged sst, for en dom han 15/10 1645 til Kolding byting i samme sag dømt har, formeldende at bemeldte byfoged har tildømt Simon Rasmussen samme pant at indfri, eller Laurits Ibsen sig det at nyttig gøre, uanseet Simon Rasmussen formener sig ingen fuldmagt dertil at have udgivet, så vidt at pantsætte, tilmed formener samme dom ikke ret, efterdi sagen ikke lovlig er forfulgt, ikke heller nogen mødt til gensvar, men straks dømt uden opsættelse: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistighed på fire dannemænd, Simon Rasmussen på sin side tog Morten Panck, borgmester i Kolding, og Laurits Slajkær sst, hvorimod

Laurits Ibsen tog Peder Nielsen skipper og Hans Hansen, borger sst, de og samtlig tilnævnte Søren Hår, rådmand sst, hvilke fem dannemænd skal møde i Morten Pancks hus i dag tre uger, og da have fuldmagt dem om samme deres tvistighed at imellem forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende eller gørende vorder, skal stande for fulde, af parterne upåtalt i alle måder, og såfremt nogen af parterne da bliver ved og gør ophold, da den at oprette sin vederpart skaden, som derover forårsages.

(85)

** var skikket Envold Jensen, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Terkild Turesen, overkæmner i Varde, for et opskrift eller restants, såvel som et fremlagt indlæg, han kalder byens protokol, han 5/10 1646 på Varde byting har fremlagt, hvori Envold Jensen skal findes indskrevet for adskillige rest af engpenge, nemlig 158 rigsdaler, han 1640, 1642 og 1643 skulle være Varde by skyldig, hvilke restants og protokol beskyldes i efterfølgende måder, blandt andet at ham ikke er overbevist, han har udlovet penge at betale af de enges brug i de åringer, han findes for i overkæmnerens fremlagte restants, ikke heller han har brugt eller nydt samme egne i fornævnte åringer, og dog er han efter slig unøjagtig opskrift til Varde byting tildømt fornævnte summa penning at betale: så og efterdi befindes Envold Jensen sig i Varde bys bog og protokol at have ladet indskrive og gjort sin borgerlig ed, sig efter de skrevne artikler at forholde, hvilket han med egen hånd har underskrevet, hvorefter han og i fornævnte protokol findes indført fornævnte summa penge for forbemeldte engleje har udlovet at ville give i fornævnte åringer, som ikke med kvittants bevises af ham at være betalt, men resterer, han og der foruden, efter bemeldte rådstue vidnes indhold, iblandt andet har lovet og indgået, enhver for sin eng i byens bog indskreven at holde byen det skadesløs, og byfogden fordi har tildømt Envold Jensen at betale fornævnte summa penge engleje med rente, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme Varde bogs protokol og restants, såvel som den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme, og Envold Jensen deri pligtig for unyttig trætte imod hans egen forpligt og love at give borgmester og råd til kost og tæring ti sletdaler.

(88)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans visse bud Hans Kall, prokurator her i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet velb Iver Lange til Bramming, for at eftersom han for nogen tid siden ved gode mænd har bekommet indvisning for hans gælds fordring, 150 rigsdaler, i Bramming hovedgårds takst, hvorfor Jacob Grubbe efter slig lejlighed formener, Iver Lange enten bør samme udlæg fra ham at indløse, eller og det siden bør at følge ham og hans arvinger for ejendom efter KM forordning: da efterdi for os i rette lægges to gode mænds indførsels brev, hvori de Jacob Grubbe for hans gælds fordring har indført i fornævnte Bramming gods bygtakst for halv tredje tønde bygskyld, Iver Langes fuldmægtig og her i dag er mødt og berettet, at Iver Lange intet derimod har at sige, som forskrevet står, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte anpart bygskyld i Bramming hovedgårds korntakst efter bemeldte gode mænds indførsel jo bør Jacob Grubbe for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indførsel for sin tilbørlig dommer rykket.

(89)

** var skikket Hans Frederiksen i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen Buck, sætfoged til Kolding byting 14/10 sidst forleden dømt har, og Hans Frederiksen tildømt at lide tiltale for en bordag, han skal have gjort med Niels Pedersen, knivsmed sst, uanseet aldrig er ham overbevist, det han har gjort ham sår og skade, eller derfor til tinge at være sigtet eller beskyldt med helgens ed og oprakte fingre efter loven: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, og dog ingen mødt med samme indstævnede vidner, dom og dele at i rette lægge, vi og ej imod recessen kan gøre uden bevilling længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, dom og dele magtesløs at være, og ikke at komme Hans Frederiksen til nogen forhindring, men Hans Buck og Niels Iversen byfoged at give Hans Frederiksen hver to rigsdaler til kost og tæring.

(90)

** var skikket Jep Pedersen Skrædder ved Heldum kirke med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Eskesen i Ballegård med flere for et syn og vidne, de 23/11 sidst forleden på Skodborg herredsting synet og hjemlet har, at de fornævnte dag var med Kynde Christensen i Heldum præstegård på hans mor Kirsten Jørgensdatters vegne til syn på efterskrevne åsteder, hvor var gravet nogen digetørv, som var afført, som var i længden 33 skaft, og i breddelsen en trin somme steder to trin, hvilke deres usandfærdige sanke og vildige købevidne Jep Skrædder hårdelig benægter ikke sandfærdig at være vidnet, formedelst vild, frændskab, gunst og gave, uanseet at Jep Skrædder i mange år har brugt samme jord: så og efterdi for fornævnte vidne og syn ej befindes varsel til jorddrotten at være given, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og syn så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(93)

** var skikket Søren Villumsen, orgemester i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Hans Glarmester samt andre efterskrevne sandemænd i Vejle formedelst deres ed og tov, de har gjort og afsagt til Vejle byting 26/11 sidst forleden imellem ham og Lene, salig Anders Munks der sst, i sin mening at de da skulle have ham en fuld vold oversvoren og funderet deres ed og tov efter en sammen rottet og usandfærdig vidne, og ikke har ville anseet, at Søren Villumsen som en fattig fremmed karl om nattetide på gaden er overfalden af Peder Andersen og Anders Andersen Munk, og næppelig med livet undkommen, og da han er kommet hjem og lå i hans seng, er de kommen for hans dør og udæsket ham med mange ukvemsord, og indslaget fire vinduer på hans hus, og dog frikendt dem for vold at bøde, som lader sig anse at være gjort for svogerskab, vild og venskab, eftersom formanden Hans Glarmester er Peder Andersen og Anders Andersens svoger: dernæst afstod Søren Villumsen orgemester så og Anders Andersen på begge sider bemeldte indstævnede vidner, klage, syn, forfølgning og sandemænds ed, så det ingen videre til hinder eller skade skal komme i nogen måder,

(96)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Oluf Nielsen i Gadbjerg med flere, for at de 9/12 1644 har været i Førstballe i den gård, afgangne Jens Mortensen iboede og afdøde, og der skiftet og vurderet gods, indgæld og udgæld, som fandtes efter ham, eftersom det da skulle have været trøde dag, og da udsat til Jacob Brockenhuus seks skæpper rugsæd for 10 skæpper rug og 20 skæpper havre, som de

angiver ham at restere af hans landgilde for 1653, dog ikke navngiver på hvad steder, samme sæd skulle befindes at være sat, og efterdi Johan Brockenhuus den tid var i Fyn, og ikke i det ringeste om sådan deres foretagne partiering noget tilforn er blevet til kende givet, men dem efter lovens første bogs 23. kapitel tilsteder når kreditorerne er udenbys eller udenlands af deres egen tiltagne myndighed og uden lovlig opkald af tinge boen at have udbyttet, hvorfor han formener dem pligtig at være selv tolvte at gøre boen igen så god som den var, før de den udbyttede og partierede. disligeste stævnet Johanne Jenses i Førstballe, Niels Mortensen, Kirsten Mortensdatter og Anne Mortensdatter i Smidstrup, Maren Jenses og Knud Jensen i Mørup, Else Nielsdatter i Amlund, Anne Jensdatter i Søgård og Maren Jenses i Tofthøj, samtlig afgangne Jens Mortensens hustru og arvinger, om de vil have noget herimod at svare: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, og ikke Oluf Nielsen, Søren Lauritsen eller nogen andre herimod er mødt at svare, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme udlæg og domme magtesløs at være.

(98)

** var skikket Jørgen Stålsen, indvåner i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet efterskrevne vidnesfolk for efterskrevne vidner, de til Elbo herredsting 11/4 1643, Anst herredsting 13/4 1643, Holman herredsting 17/4 1653 og Kolding byting 12/4 1643 vidnet har, anlangende den gode mand lensmanden i de åringer 1633 - 1634, 1638, 1640 - 1642 skal med sine ridefogder og delefogder har ladet tilholde KM bønder og tjenere, under Koldinghus beliggende, at de skulle yde deres landgilde fra dem og til Jacob Madsens tjener af Christianshavn i Kolding, hvilke efter deres vidnes formelding af bønderne med korn og penge skal være efterkommet, hvilke vidner Jørgen Stålsen formener at være sammen sanket for vild og venskab i deres egen sag at have vidnet, en part eftersom de tilforn skal have udlagt med hverandre at ville vidne, og nogle af dem skal have vidnet, at de skulle have givet Jørgen Stålsen og hans tjener penge for en del af deres landgilde, nogen og skal have vidnet, at de har ladet yde til borgerskabet deres landgilde korn, og ikke med vidner skal bekræfte, hvem samme korn har leveret, eller hvem det har annammet, hvorfor Jørgen Stålsen formener, samme vidner ikke så lovlig og ret at være, at de bør magtesløs at blive og ikke at komme ham til hinder eller skade: så og efterdi bemeldte vidner, som Jørgen Stålsen nu efter 14 dags opsættelse til underkendelse har ladet hid kalde, i bemeldte bytings dom befindes i rette lagt, så sagen og sig derpå beror, og Peder Henriksen alene begærer dom over fornævnte bytings dom, formedelst sagen dermed i seks uger er optaget, og ikke deri vil gå i rette imod Jørgen Stålsen, som samme vidner alene efter en 14 dags opsættelse har indkaldt, som forskrevet står, han ikke heller opsættelse vil bevilge om fornævnte dom, så vi derover efter slig lejlighed ikke kunne dømme på fornævnte dom, alligevel sagen i seks igen er optagen, men det frafunden, indtil sagen lovlig bliver igen på begge sider indkaldt, og de med hverandre vil gå i rette, som det sig bør.

(108)

** var skikket Jochum Irgens, KM kammertjener, hans visse bud Hans Kall, prokurator sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han på Kolding byting har afsagt imellem ham og borgmester Morten Panck, Lyder Henriksen, Mogens Eriksen, rådmænd i Kolding, en gæld anlangende og ham da tilfunden at føre rigtig bevis, hvor han den håndskrift bekommet har, hvilket han og har efterkommet, og det ved notarius publicus af Hamborg bevist, mener derfor fornævnte hans dom burde ved magt at blive, og fornævnte mænd deres brev at indfri og fyldest gøre: så og efterdi for os

fremlægges bemeldte tre certifikater, bemeldte gæld anrørende, som ej for fogden har været i rette lagt, der han sin dom har udgivet, eller deri inddragen, da bør samme dom at være som udømt var, og sagen til byting igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dokumenterne i hans dom at lade indføre, og endelig i sagen at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(109)

** var skikket Peder Jensen i Borup på sin egen samt Mogens Jensen i Kølhede, Søren Christensen i Kammersgård og Jens Madsen i Byskov, salig Knud Gregersens børns værger, deres vegne og havde på fornævnte børns vegne stævnet Jens Andersen ved Rom led og Mads Pedersen i Overby for et bænkebrev og kundskab, de Vill Skrædder i Lemvig til behjælpning har udgivet, dateret 19/5 1645, som de siden til Skodborg herredsting 12/10 sidst forleden har bekræftet, indeholdende at de 17/5 1645 skulle have været inde til salig Knud Gregersen i Lemvig, der hørt at Knud Gregersen har lovet Vill Christensen Skrædder 10 rigsdaler og to sølvskeer, han ham skulle have leveret på en halv gård i Overby, efterdi han ikke skulle have fanget stedsmåls brev på samme halvgård, og han ikke heller den beholdt, og Knud Gregersen da skulle have lovet Mads Pedersen samme halve gård, og Vill Skrædder sine ti rigsdaler og to sølvskeer igen, hvilken gæld salig Knud Gregersens arvinger og børn formener ikke at være sandfærdig og vidnet på en død mand: så og efterdi Jens Andersen og Mads Pedersen har vidnet på en død mand, og ikke sligt med hans brev eller segl bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, såvel som fornævnte klakbog og den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(111)

** var skikket Peder Jensen i Borup på sin egen og salig Knud Gregersens børns værger, nemlig Mogens Jensen i Kølhede, Søren Christensen i Kammersgård og Jens Madsen i Byskov deres vegne, efter deres fuldmagt, på salig Knud Gregersens børns vegne og havde stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for nogen domme han til Lemvig byting 13/11 sidst forleden imellem dem på fornævnte børns vegne på den ene side og nogle af Lemvigs borgere på den anden side dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt dem på salig Knud Gregersens børns vegne at betale til efterskrevne Lemvig borgere for adskillige gæld efter deres regnskabsbøgers formelding, salig Knud Gregersen dem skulle skyldig være for adskillige varer og gode, han hos dem skulle have ladet udtage, uanseet formenende aldeles ingen af bemeldte Lemvig borgere deres bøger med salig Knud Gregersens hånd skal findes underskrevet. dernæst blev fremlagt efterskrevne regnskabsbøger: så og efterdi alle fornævnte indstævnede og nu for os fremlagte regnskabsbøger ikke med Knud Gregersens, hans hustrus eller hans datters beviser stadfæstes, de og ikke heller findes renoveret efter forordningen, men sligt alene fordres efter fornævnte bøgers opskrifter, siden Knud Gregersen og hans hustru ved døden er afgangen, og ej i deres levende live bevises derpå at være talt og regnskab derom med dem gjort, så de da dertil kunne svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bøgers opskrift, så vidt de salig Knud Gregersens børn og arvinger anlanger, såvel som og de domme, derefter forhvervet er, så noksom, at de bør at komme dem til nogen forhindring, men magtesløs, dog undtagen Mads Lauritsens bogs opskrift på noget brændevin, som skulle beløbe tre sletdaler, hvilke til salig Knud Gregersens begravelse skal være udtaget, som Peder Jensen dog har erbudt sig her i dag for retten børnene at skulle betale. disligeste og efterdi med Knud Gregersens seddel, Christen Jensen om ---- savdeler tilskrevet, bevises, han ham skulle forunde, dem bør og fornævnte børn at betale, og efterdi Christen Andersen, Søren Kastbjerg og Jens Gregersen ikke er mødt, da så vidt samme sag med dem er anlangende, opsætter vi til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(115)

** var skikket Peder Jensen i Borup på sin egen og medbrødre Mogens Jensen i Kølhede, Søren Christensen og Jens Madsen, samtlig Knud Gregersens børns værger, med deres fuldmagt og havde på fornævnte børns vegne stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for to domme han til Lemvig byting dømt og afsagt har 13/11 sidst forleden, og deri i den ene dom tildømt dem på salig Knud Gregersens børns vegne at betale til Gregers Lang, byskriver der sst, for hvis breve Knud Gregersen skulle have forhvervet til Lemvig rådstue og byting, og i den anden dom tildømt dem på fornævnte børns vegne at betale til Jens Guldsmed ni sletdaler efter en ubevist seddel og opskrift, uden anden lovlig bevis: så og efterdi Gregers Lang og Jens Guldsmeds opskrifter ikke med nogen nøjagtig bevis bekræftes, og byfogden dog har tildømt salig Knud Gregersens børns formyndere deres anparter deraf at betale, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme opskrifter såvel de domme, derpå funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(118)

** var skikket fru Ingeborg Arenfeldt, salig Ernst Normands, til Selsø hendes visse bud Peder Henriksen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en dom han skal have dømt på Vejle byting 1/10 nu næst forleden ham på sin husbonds vegne på den ene og Jørgen Stålsen på den anden side, eftersom Peder Henriksen skal have Jørgen Stålsen tiltalt for nogen nummererede beviser, hvilke beviser salig Ernst Normand Jørgen Stålsen skal have på fru Ingeborg Arenfeldts vegne afbetalt, og er sat for ham i rette, om Jørgen Stålsen ikke jo bør samme beviser fra sig og til fru Ingeborg Arenfeldt at levere: så og efterdi befindes Jørgen Stålsen på Vejle byting, der dom er falden, har tilbudt Peder Henriksen bemeldte beviser og sedler at ville levere, og han derfor at kvitteres, såvel som og siden ---- på fornævnte ting ham dem og tilbudt, dog han ikke da dem ville annamme efter et otte mænds vidnes indhold, så Jørgen Stålsen endnu her i dag for retten har Peder Henriksen dem tilbudt at ville levere, og han for retten vedgik og lovede dem at ville annamme, og i så måder fornævnte bytings dom efterkommet, da ved vi ikke imod samme dom i den post at sige ---- Jørgen Stålsen videre tiltale for fornævnte nummererede og nu fra sig leverede sedler og beviser at lide, men derfor kvit at være.

(121)

31/3 1647.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene, var to opsættelser til bedste)

14/4 1647.

** var skikket velb Mogens Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Christen Jensen Hestbæk, borger i Viborg, og havde hid kaldt sandemænd af Holman herred, Jens Iversen, som tjente Niels Buck i Børkop i Holman herred, hans bane at udlægge, som skal være kørt til skoven og stævnet i et træ og deraf forklemt, og siden deraf død bleven: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på den, og udlagde Jens Iversen af våde og vanlykke af grenen, som han af træerne har nedstævnet, og siden deraf død bleven, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(122)

28/4 1647.

(Henrik Jensen ene, ingen dommere)

12/5 1647.

(Henrik Jensen ene, ingen dommere)

26/5 1647.

(Henrik Jensen ene, ingen dommere)

9/6 1647.

(ingen dommer. Henrik Jensen hører)

** var skikket Peder Hansen i Orre hans visse bud Laurits Nissen i Bork og havde hid kaldt sandemænd af Skast herred at udlede Jep Hansen i Orre hans bane, som 8/4 sidst forleden skal være dræbt bleven. så mødte Niels Christensen i Ansager på sandemændenes vegne og gav til kende, hvorledes de med markskels tov, som de er tilnævnt at gøre, er forhindret, så de ikke her i dag kunne møde og gøre deres ed, som de er til opkaldt, og fordi begærede samme sag at bero: da formedelst slig lejlighed og forfald bevilget Laurits Nissen på Peder Hansens vegne, bemeldte sag om tov til i dag 14 dage at opstå, og sandemændene da her at møde og gøre deres ed, som de i dag skulle gjort.

(123)

23/6 1647.

** var skikket Peder Hansen i Orre med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da ved sin fuldmægtig Laurits Nissen i Bork at have hid kaldt sandemænd af Skast herred, at udlede Jep Hansen i Orre hans bane, som 8/4 sidst forleden skal være dræbt bleven, og nu fremlagde Peder Hansen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Skast herredsting 27/4 sidst forleden, som indeholder Peder Nielsen i Skonager med flere at have vidnet, at 8/4 sidst forleden var de med flere godtfolk indbudt af Mads Clemendsen i Skonager til sin datters fæstensøl, og samme dag ad aften, der lysene var tændt, da så og hørte de, at Jep Hansen i Orre kom nogen ord imellem med Hans Dinesen i Skonager, og Jep Hansen drog sin kniv, da sagde Jens Hansen til Jep Hansen, hvorfor drager i så eders kniv til nogen med vred hu i sådant selskab, og i det samme slog han Jens Hansen med sin knyttede næve under hans øje, og førend Jens Hansen da kunne komme til at gøre nogen modstand, da greb Jep Hansen og hans bror Peder Hansen i Orre ham og slog ham ned på jorden, så han lå under dem, og Jep Hansen havde en dragen kniv i sin hånd, og siden de fik ham fra dem, da havde en stor skade i sin hånd. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herredsting 29/5 sidst forleden, som indeholder Anne Christensdatter og Maren Dinesdatter i Skonager at have vidnet, at de den næste torsdag for skærtorsdag om natten var inde til Hans Jensens i Skonager, og da hørte og så, straks efter Jep Hansen i Skonager var indkommen, at Jep Hansen ombad sine

brødre Peder Hansen og Hans Hansen i Orre og hans hustru Kirsten Jeps, de skulle ikke stræbe Jens Hansen efter, thi han havde selv forvoldt den skade, han havde fået. sammeledes et tingsvidne af fornævnte herredsting 11/5 sidst forleden, det Gregers Jepsen med flere i Skonager at have vidnet, at de nærværende hos var på Orre kirkegård 11/4 sidst forleden, den tid salig Jep Hansen i Orre blev begravet, og der blev lyst manddød over graven for Jep Hansens død og bane, og da hørte de og så, at Maren Hanskone i Skonager kendtes manddød over på sin søn Jens Hansens vegne, og bød bod og bedring til: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Jens Hansen at være Jep Hansens bane, ham efter fornævnte vidne af nødværge at have dræbt, og fordi svor ham manddød over og til hans fred, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(127)

** var skikket Søren Andersen i Bovsø med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Eriksen i Lønborg og Peder Nielsen i Varisbøl for et vildig vidne, de til Vesterherreds ting 27/2 sidst forleden vidnet har, formeldende de den næste mandag for sankt peders dag 1643 skal have ganget ind i Stavning våbenhus at ville sidde og hvile dem, at de da skulle have seet, at Søren Andersen i Bovsø og Karen Nielsdatter, Christen Smeds hustru, boende ved Stavning kirke, lå bag våbenhus døren i en lang ris vognkurv, og alt hendes klæder var opkiltet, og hans bukser om hans hæle, og de bedrev horeri med hverandre, hvilke deres vidne Søren Andersen påberåber ham usandfærdig at være på vidnet, og han ved sin højeste ed benægter sig den dag ikke at have været på de åsteder, som deres vidne om formelder: da efterdi her fremlægges endelig dom af Ribe kapitel, det Karen Nielsdatter efter samme tingsvidne er tilfunden sit ægteskab med Christen Christensen at have forbrudt, og ham fri for sig med en anden i ægte fællig at begive, hvilken dom endnu stander i sin fulde esse uigenkaldt, da efter sådan lejlighed vidste vi ikke deri på bemeldte indstævnede vidne at dømme, men hvem påskader indkalde sig samme dom på tilbørlig steder og der gås om hvis ret er.

(129)

** var skikket hr Anders Nielsen Bøgvad i Uldum, Guds ords tjener til Uldum og Langskov sogne, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til Nørvang herredsting dømt og afsagt har 10/11 1646, hvori han har tildømt hr Anders Nielsen at stande til rette og lide for en rødsodet rytterhoppe med stjerne i panden, som Jørgen Nielsen i Leret sig hos ham vedkender, og var ham fra stjålet 1644, og han ikke derimod ville anse KM udgivne forordning, som samme dag for retten blev læst, formeldende hvor længe der på sligt opkommen trætte, formedelst fjendernes indfald, måtte tales, ej heller hans fremlagte vidne og Laurits Andersens hjemmels vidne i Tørring på samme hoppe og rigtige dokumenter, hvorover hr Anders Bøgvad formener sig højlig af ham at være forurettet: så og efterdi befindes Peder Poulsen herredsfoged samme sin dom efter fornævnte vidner at have dømt og udgivet, siden den tid KM forordning om formelder, hvis sig i ufredstid er tildraget skulle anhængig gøres, han og derfor uden videre har dømt end han med rette burde, da bør han deri at give at give hr Anders Nielsen til kost og tæring ti sletdaler, og den hans dom, såvel som og Peder Poulsen, Jens Sørensen, Knud Mortensen, Jørgen Jensen og deres medfølgere indstævnede vidner magtesløs at være og ikke komme hr Anders Nielsen til forhindring i nogen måder, og efterdi hr Anders Nielsen derimod udførlig beviser, hvorledes han til samme omtvistede hoppe i ufredstid er kommet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod Anders Andersen, Knud Sørensen og deres medbrødres vidne, såvel som den hjemmel, derpå gjort er, at sige eller magtesløs dømme.

(134)

** var skikket Poul Lauritsen i Brørup lod læse og påskrive efterskrevne seddel, hvori Sivert Brockenhuus på hans hustru Sofie Sandberg og jomfru Elsebe Sandberg deres vegne frasiger arv og gæld efter salig Henrik Holck, dateret Ullerup 12/6 1647.

** var skikket Otte Eskesen i Tøstrup og havde stævnet Christen Pedersen, nu boende i Puglund i Oddum sogn, for en syn og vidne, sigtelse og klage, han til Nørherreds ting 20/11 og 27/11 1645 forhvervet har, hvilke syn, vidne, sigtelse og klage Otte Eskesen beskylder, først at samme syn ikke er lovlig optagen til tinge, men Christen Pedersen at have bedt nogle mænd se sig, som ham deri til vilje ville være, og nogle af de samme mænd, som har synet, også har vidnet, at der de var sammen og sloges, kom de og skilte dem fra hverandre, og Otte Eskesen da skulle have taget sig til og slagen Christen Pedersen et slag med hans næve, hvilke deres vidne han højlig benægter ikke så at være, som de om vidnet har: så og efterdi Christen Pedersens sigtelse ikke med fuldkommen vidnesbyrd om samme sårmål udførlig er bevislig gjort, men fast mere med Iver Vinds seddel bevises, Christen Pedersen at være efterladt den slagsmål og bordag, som han havde beganget imod Otte Eskesen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnede syn, sigtelse, vidne og klage, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Otte Eskesen til nogen forhindring, og Christen Christensen, som samme dom dømt har, at give Otte Eskesen to rigsdaler, og Christen Pedersen at give ham og i lige måde for unødig trættes påførelse til kost og tæring to rigsdaler.

(136)

** var skikket Henrik von Senden, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse 3/2 sidst forleden på den ene at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged der sst, på den anden side for en dom, han 12/10 1646 imellem Henrik von Senden på den ene og velb fru Anne Munk til ---- på den anden side sidst forleden dømt og afsagt har, og deri tildømmer Henrik von Senden at betale Anne Munk 347 daler, og samme sin dom grunder og funderer først på nogen sendesedler og breve, Henrik von Senden hende skulle have tilskrevet, for det andet funderes hans dom på Varde bys tingbog, hvoraf skulle erfares at Henrik von Senden 1643 skal endelig være tildømt af hans middel at betale eller vurdering have: så og efterdi Henrik von Sendens obligationer på fornævnte summa penge ikke for byfogden, såvel som og ej heller for os in originali er bleven fremlagt, han og ved højeste ed hårdelig benægter sig samme summa penge ikke at være fru Anne Munk skyldig, men at have hende betalt, og sin brev indløst og kasseret, og intet nøjagtig fremlægges, hvormed udførlig kunne bevises fornævnte summa penge til fru Anne Munk at være ubetalt, og byfogden dog har tildømt Henrik von Senden en visse summa penge at betale, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende denne hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Henrik von Senden til nogen forhindring.

(141)

** var skikket Laurits Nissen i Nørkærgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have Mads Madsen i Tarm bisgård herredsfoged for en dom, han 4/3 sidst forleden på Nørherreds ting imellem ham og hans kære husbond velb Jacob Grubbe til Kabbel dømt og afsagt har, og deri tildømt Laurits Nissen sin fæste at have

forbrudt, for han ikke skal have ydet sin skyldsmør til sankt hans dag midsommer næst forleden, hvilke dom Laurits Nissen beskylder i adskillige efterfølgende måder, først at have dømt, at hans fæste skulle være forbrudt, uanseet at hans fæstebrev ikke skal være stævnet for herredsfogden i rette eller i rette lagt, for det andet han ikke har anseet adskillige skrivelser fra hans husbonds fuldmægtig, som for ham samme dag har været i rette lagt, formeldende at årlig skulle gives rede penning i enkende rigsdaler for al hans, såvel som for andre hans medtjenere deres skyldsmør og andet årlig landgilde: så og efterdi restants for fogden fremlagt, Laurits Nissen med smørskyld og landgilde at restere til rette tid ej ydet og klareret, hvilket han og selv har vedgået, og derfor sig erbudt med penge at ville betale, og i så måder restantsen vedgået, og fogden fordi ham sin gårds fæste efter recessen at have fradømt, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme dom at sige eller magtesløs dømme, og dernæst afstod Jens Jensen fornævnte syn og klage, gårdens bygfældighed anlangende, hid stævnet er, så det ej skal komme Laurits Nissen til nogen skade.

(143)

** var skikket Hans Nielsen, borgmester i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Envold Jensen, borger sst, for eftersom han har 1645 betalt til byen afgrøden af byens eng, øster Skibskrog, 25 rigsdaler og ladet den slå og sammen rive med sine folk 9/7 om eftermiddag, og om morgenen, før solen gik op, var den bedste part i samme stakke bortført af hans bestilte vogne og ført i hans gård, men som han er advaret på hans seng og er kommet ned imod broen, da har han ladet opkalde af deres senge efterskrevne næste naboer, som skulle se vognene og høre deres ord, hvor de har taget samme hø, da skulle han være hastig kommen til dem på brovasen med en sølvslagen rør og svunget den og sagt til ham, hvorfor han forholdt hans vogne, at han ikke måtte køre med hans hø, og han da skulle have svaret, at han ikke forholdt hans hø, men det hø, som var på de vogne og hvis der var hændt i nat, for jeg mener, det er tagen af øster Skibskrog eng og var hans, for han havde købt og betalt det: da efter flere ord dem imellem var, blev Hans Nielsen borgmester og Envold Jensen her for retten således forenet, at Envold Jensen lovede og sig til forpligtede inden i dag 14 dage at betale Hans Nielsen borgmester 25 rigsdaler hovedstol, som han har udlagt af Skibskrog eng, såvel som og der foruden 10 sletdaler omkostning, og derhos bekendte Envold Jensen Hans Nielsen borgmester, sig ikke at vide andet med ham end alt ærligt og godt, tilmed benægtede hvis ord, som ham på vidnet er, ej at have haft, og da formedelst vores underhandling afstod Hans Nielsen borgmester samme indstævnede vidner, dom, dele og breve, så det ikke videre skal komme nogen til hinder eller skade efter denne dag, men deri magtesløs at være.

(150)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget 17/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til Nørherreds ting 10/12 1646 sidst forleden imellem Laurits Mikkelsen og Clemend Christensen Toftum, borger i Varde, dømt har, og deri tildømt Laurits Mikkelsen renten af 23 rigsdaler, som Laurits Mikkelsen med sin brev har lovet til Clemend Christensen fra Christen Pedersen i Skulbøl, uanseet af herredsfogden, at Laurits Mikkelsen straks samme dag for retten har nedsat og frembudt til Clemend Christensen fornævnte 23 rigsdaler efter brevens indhold, og derhos berettet, at fornævnte brev ikke formelder om nogen rente af fornævnte penge, eller at samme penge skulle opsiges, ej heller Clemend Christensen skal have krævet samme penge førend fornævnte dag, han har stævnet for dem om fornævnte penning: så og efterdi for herredsfogden, såvel som for os er fremlagt Laurits Mikkelsens underskrevne skadesløs brev og forpligt, til Clemend Toftum udgiven,

på bemeldte 32 rigsdaler til en visse dag at betale, hvilke han ej har efterkommet, og fogden fordi har tildømt ham sin brev at holde og efterkomme, med tilbørlig rente at betale skadesløs inden 15 dage, eller hans bo ved nam at søges, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(152)

** var skikket hr Niels Pedersen i Ringgive på sin egen og Christen Knudsen i sønder Langlund og Laurits Ibsen i Risbjerg deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet velb Herluf Mormand til Brandholm og hans velb fru Mette Munk med hendes lovværge for nogle pendinge, de dem skyldig er efter deres udgivne breve, hvorover de herredstings dom forhvervet har, og herredsfogden har dem tilfunden samme deres breve til dem skadesløs at betale, hvilket ikke sket er, hvorfor fornævnte mænd er forårsaget samme dom til landsting at indstævne, den at lade konfirmere, og formener der bør at udnævnes to gode mænd, som dem kan gøre indvisning i velb Herluf Mormand og fra Mette Munks bo, løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Herluf Mormands og fru Mette Munks underskrevne skadesløs breve til hr Niels, Christen Knudsen og Laurits Ibsen udgivet til visse dag at betale, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom gangen, såvel som og siden her til landsting i lige måde indstævnet, og over seks uger til i dag optagen, opsættelsen og til hjemting findes læst og påskrevet efter opskriftens formelding, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Herluf Normand og fru Mette Munk jo bør fornævnte summa penge til hr Niels, Christen Knudsen og Laurits Ibsen skadesløs at betale, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Bendix Norby til Urup, som hr Niels på sin egen, Laurits Ibsen og Christen Knudsens vegne dertil nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Herluf Mormands og fru Mette Munks bopæl, der udæske og gøre dem udlæg af deres løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden at likvidere, sker dem der ikke fyldest, da hr Niels, Laurits Ibsen og Christen Knudsen i andet deres jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld, og det efter KM forordning, som de ville ansvare og være bekendt.

(154)

** var skikket velb Laurits Pogwisch til Skrumsager på sin tjener Peder Jensen i Stensgård hans vegne hans visse bud Bendix Jensen, foged der sst, med en opsættelse har af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til Nørherreds ting 11/8 1646, lav svensken var landet mægtig, dømt har imellem Niels Nielsen i Obling og Peder Jensen i Stensgård med flere, og deri tildømt bemeldte gode mands hans tjener Peder Jensen at betale til Niels Obling 9 skæpper rug, 8 skæpper byg og 7 rigsdaler penge, uanseet af herredsfogden, at der ingen bevis har været for ham i rette lagt, at Peder Jensen skulle Niels Nielsen fornævnte korn og penge pligtig være, og Peder Jensen ved sin højeste ed benægter sig intet at være Niels Nielsen pligtig: så og efterdi Niels Obling benægter sig ikke samme dom at have, som hid stævnet er, da dersom sådan dom befindes, og den nu ej fremlægges, endog sagen over seks uger er optagen, da bør den ingen magt at have, men efterdi der tvistes om samme vurdering, hid kaldt er, efter fornævnte dom, som nu er underkendt, eller og efter den anden dom, Niels Obling nu fremlagt har, skal være gjort eller ej, da er vi forårsaget sagen med bemeldte vurdering anlangende til i dag seks uger at optage, og da parterne her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(155)

** var skikket Anders Christensen, født i Nordenkær, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse 28/4 sidst forleden at have stævnet Jørgen Tømmermand i Ringkøbing for en bænkebrev og skriftlig kundskab, som han 13/11 sidst forleden har udgivet og meddelt de godtfolk i Mølgård i Bøvling sogn, dem til behjælpning, at han så vinduer var indslagen i deres østerstue, og Anders Christensen beretter, at han og hans bror på deres mors vegne var i Mølgård og stævnet for deres retfærdige gæld, og formener Anders Christensen, at de Mølgård folk selv under et skin har ihjel stukket deres hund, item indslaget deres vinduer. dernæst hidstævnet Christen Madsen i Mølgård for en klage, han 15/1 sidst forleden til Bølling herredsting på Anders Christensen gjort har, førend hans mor Johanne Christensdatter og hans søster Maren Madsdatter vidnet har, at 13/11sidst forleden, der folkene var ad kirke, da sad de i deres vesterstue, da sprang deres hund op og gøede, da så de Anders Christensen i Nordenkær og hans bror kom ridende, og der de kom til døren, så de Anders Christensen var i lænken hos hunden, tilmed var dem begge vitterlig, at Anders Christensen var skyldig, uanseet de intet deraf har seet, ham at have gjort nogen uførm eller gerning i nogen måder: så og efterdi Johanne Christensdatter og hendes datter har vidnet i deres egen sag, dem selv til behjælpning, Jørgen Tømmermands vidne og kundskab og befindes enlig, som ikke regnes for nogen vidne, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som fornævnte syn, og de sigtelse, klager og dele, som derefter gjort og udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Anders Christensen til nogen forhindring eller skade.

(160)

** var skikket Niels Knudsen i Ammidsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Tomas Pedersen i Vesterby med flere for et vidne, de 21/4 sidst forleden på Jerlev herredsting vidnet har, at de 15/4 næst tilforn skulle have været med Niels Jensen Buck i Vork, KM delefoged i Jerlev herred, til syn til Jep Jensen i Ammidsbøl, og der havde seet nogen blåslag på ham, som han skulle have klaget på Niels Knudsen i Ammidsbøl for, des uanseet at Jep Jensen ikke selv har været til tinget der enten klaget eller sigtet Niels Knudsen enten for sår, slag eller skade: så og efterdi bemeldte syn ikke med nøjagtig vidner er bestyrket eller bevislig gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme syn, ej heller den klage, deri gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Niels Knudsen til nogen forhindring.

(162)

** var skikket velb Mogens Bille til Tirsbæk, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Jens Madsen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Christensen i Tudvad i Jerlev herred, for han skal have til fordristet sig på Jerlev herredsting 22/4 sidst forleden og med magt der for retten taget et forseglet og underskreven brev, som af Peder Jensen i Rugsted skal være fremlagt, lydende på et stykke enemærke jord på Rugsted mark, hvilke han var tingsvidne begærende, og han samme brev for retten skal have i stykker revet med vold og magt: så og efterdi bemeldte otte mænds vidne bemelder, det Jens Christensen skulle have taget fornævnte brev med vold og magt fra sin søn Peder Jensen inden tinge og den sønder revet, da ved vi ikke imod den at sige, så vidt gerningen ved brevet angår, at den i sønder revet er, men efterdi samme otte mænds vidne ikke udførlig formelder, at Peder Jensen da offentlig for nogen ulovlig gerning straks på fersk fod at have klaget over sin far

for vold og magt imod sig begået, meget mindre proces eller tiltale med ham derfor begyndt ---- ikke heller egentlig ære eller lempe angår, som ingen klage og sigtelse er fuldt derpå gjort, Jens Christensen og hans søn Peder Jensen samtlig nu her i dag for rette har tilstået sig ingen tvistighed med hinanden om samme kasserede brev at have haft, men derom været med hverandre indbyrdes tilforn venlig forligt og fordragen, da har vi efter sådan lejlighed ikke deri vidst at kunne tilfinde Jens Christensen som rettens foragter at stå til rette.

(165)

** var skikket Mads Gregersen i Kolding og havde stævnet Niels Iversen, byfoged sst, for en afvisnings dom, som imellem ham og Hans Jørgensen, der sst, på hans hustru Gertrud Andersdatter til Kolding byting 9/11 1646 udgivet har, i sin beslutning til formelding, eftersom på begge sider findes vidtløftig regnskab efter indlagte dokumenters videre bemelding, at sådan vidtløftighed ikke til besværing skulle geråde, har han samme deres tvistige regnskab henfunden til Lyder Henriksen overkøbmand, Hans Due bisidder, Christen Bramdrup og Hans Jensen Horskær, dem efter parternes anfordring at imellem regne 18/9 næst følgende, og da hverken af parterne den anden skyldig bliver straks at betale eller være nam undergiven, dis uanseet at Mads Gregersen samme dag på bemeldte ting har fremlagt sit skriftlige indlæg, til formening at Mads Gregersens far salig Gregers Pedersen Lilleballe ikke anden regnskab har haft med Hans Jørgensens hustru, Gertrud Andersdatter, end som deri befindes med den salig mands hånd underskrevet: da efter flere ord dem imellem var, indgav Mads Gregersen såvel som Gertrud Andersdatter på sin egen og hendes husbond Hans Jørgensens vegne samme deres tvistige sag på to dannemænd, så vidt de indstævnede domme ikke på urigtige håndskrifter er forhvervet, Gertrud Andersdatter tog Lyder Henriksen Split, og Mads Gregersen derimod tog Mogens Eriksen, de og samtlig tilnævnte Niels Iversen byfoged, hvilke tre dannemænd skal forsamles på først kommende fredag til Mogens Eriksens i Kolding klokken 12 slet om middagen, og da have fuldmagt parterne om samme deres tvist, som for berørt er, til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste dem derom imellem sigende vorder, skal stande for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(167)

** var skikket Jens Pedersen i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Kirsten Tomasdatter i Velling og Lauge Laugesen sst for et vidne, de på Holman herredsting 18/1 sidst forleden vidnet har, at det skulle være dem vitterligt, at Lauge Ravn havde to stykker savskåren træ ved sin fars gård, dem skulle Jens Pedersen have taget imod hans minde, dernæst skulle Jens Pedersen og hans hustru have ladet tage fra Lauge Ravn tre egefjæl, en egekiste og fuld skive, som Lauge Ravn havde stående der i bolshuset, og at Jens Pedersen skulle have taget hans møg, gødning og jord, som han tilforn har haft i brug, og udkastet hans fodring med mere, hvilke vidner er hans egen hustru og hans egen søn er vildige i sagen, og eftersom befindes Lauge Ravn at være fordelt til herredsting, for han ikke gården efter afsigten ikke ville gøre ryddelig, så formener Jens Pedersen, han er ikke den mand, der burde at sysle inden tinge og føre en fattig mand skade på: så og efterdi Kirsten Tomasdatter befindes at være Lauge Ravns hustru, og Lauge Laugesen hans søn, som samme vidne vidnet har, og i så måde Lauge Ravn til vilje at have vidnet, de og ikke heller har om vidnet eller forklaret, hvor sligt er heden ført, som de om vidner, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den deres vidne, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og Lauge Ravn at give Jens Pedersen til kost og tæring tre rigsdaler.

(168)

** var skikket Bertel Mariusen i Gudsø mølle med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse 17/3 sidst forleden at have stævnet Iver Jacobsen i Kolding for et pant, som han har sig til forhandlet af Laurits Skrædder i Kolding, for det værgemål som han havde for Karen Poulsdatter, barnfødt i Kolding, som nu sidst forleden sommer er kommen i ægteskab med Bertel Mariusen, efter en opdragelse, som Laurits Skrædder har gjort til Iver Jacobsens fuldmægtig, Otte Sørensen, på en summa penge efter et tingsvidnes formelding 6/5 1646, og dermed at gøre sig Bertel Mariusens pantebrev så nyttig, som han bedst kan, hvilke pant er beliggende i Kolding klostergård, hvorefter Iver Jacobsen har 28/4 1646 forhvervet dom over Bertel Mariusen til Kolding byting, at Otte Sørensen sætfoged har tildømt Iver Jacobsen samme ejendom at være følgagtig, uagtet at sådan pants afhændelse skal være Bertel Mariusen aldeles i alle måder ubevidst: da efter flere ord dem imellem var, blev Niels Iversen på Iver Jacobsens vegne med Bertel Mariusen således forenet, det Bertel Mariusen lovede og sig til forpligtede nu til sankt mikkelsdag først kommende at betale til Iver Jacobsen hovedstolen 76 sletdaler efter pantebrevs lydelse, med efterstående rente, og rente på rente, og såfremt det ikke til fornævnte tid af Bertel Mariusen efterkommes, da bemeldte pant efter fornævnte vurdering og dom Iver Jacobsen efter forordningen at følge, som det sig bør.

(170)

** var skikket Clemend Jensen i Brande med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Else Nielsdatter, barnfødt vester i Brande sogn, for en usandfærdig beskyldning, hun ham for præsten i Brande sognekirke i hende skriftemål gjort har og udlagt ham for sin barnefar, hvilken han benægter sig deri uskyldig at være, tilmed har han i tre samfulde ting standen på Nørvang herredsting og fremæsket, om hun havde ham noget at beskylde, og ikke hun eller nogen på hendes vegne er fremkommen, ham noget at beskylde: da efterdi befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og den over seks uger til i dag er optagen, hvilken opsættelse til hjemtinget findes læst og forkyndt, som opskriften derom bemelder, og dog ingen af forskrevne indstævnede nu her er mødt at gange i rette eller nogen modstand herimod at gøre, vi og ikke heller imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere ophold, da ved vi efter sådan lejlighed samme Else Nielsdatters beskyldning og udlæg magtesløs at være, og ikke komme Clemend Jensen til nogen forhindring.

** var skikket Henrik Christoffersen, borger og rådmand i Vejle, hans visse bud Jørgen Stålsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet salig afgangne Eskild Gøyes arvinger, nemlig velb fru Emmerentze Rosenkrantz og velb Henrik Gøye, jomfru Birgitte Gøye og Sibylle Gøye, hver med sin lovværge, for en summa penge, den salig mand ham skyldig var efter hans skadesløs brevs indhold, hvorpå Henrik Christoffersen til herredsting har hændet fogdens dom til betaling, menende derfor han bør at tilnævnes to gode mænd her af landstinget at gøre ham indvisning af deres løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges salig Eskild Gøyes underskrevne skadesløsbrev til Henrik Christoffersen på 190 sletdaler, hvorpå er betalt 40 sletdaler, sagen og derom til herredsting er indkaldt, og der endelig dom ganget, såvel som her til landsting og over seks uger optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end salig Eskild Gøyes arvinger jo er pligtig at betale Henrik Christoffersen resten af fornævnte summa skadesløs, og derfor tilfinder velb Jacob Krabbe til Væbnersholm og Peder Munk til Merringgård med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og med

herredsfogden drage for Eskild Gøyes arvingers bopæl, der udæske og gøre ham udlæg af deres løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker ham der ikke fyldest, da ham i andet deres jordegods og løsøre at indvise, så Henrik Christoffersen bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(173)

** var skikket velb Gunde Lange til Kølbygård, KM befalingsmand på Ålborg slot, og Jens Høg til Vang deres visse bud Christen Christensen i Nordenkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Erik Krabbe til Strandbjerggård, at eftersom han skal have sat bemeldte gode mænd to hans gårde og gods i pant for hvis løfte, de er i for ham i land Holsten, nemlig Kokholm og Brejnholt, liggende i Skodborg herred, efter dis pantebrevs videre formelding, og eftersom de har været manet for samme deres løfte, såvel som har betalt hovedstol, rente og skadegæld og indløst hans udgivne breve, hvorfor Gunde Lange og Jens Høg efter deres pantebrev har ladet gøre annammelse i bemeldte to gårde, og efterdi Erik Krabbe ikke hidtil har igenløst samme pantegods, er de forårsaget at hænde dom derpå for ejendom at efterfølge, hvorfor de formener, at samme to gårde ned al dis herlighed bør at efterfølge dem til ejendom: da efterdi for i rette lægges to gode mænds indførsels brev, det de har indført og gjort Gunde Lange og Jens Høg udlæg i Kokholm og Brejnholt for fornævnte summa penge til deres gælds betaling, sagen og befindes over seks uger til i dag optagen, og ikke Erik Krabbe eller nogen på hans vegne er mødt noget herimod at svare, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte to gårde med dis ejendom og herlighed jo bør Gunde Lange og Jens Høg for ejendom efter bemeldte indførsels og pants tilvurderings formelding at efterfølge, med mindre det dem inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indlæg og vurdering for sin tilbørlig dommer rykket.

(174)

** var skikket velb Jens Høg til Vang hans visse bud Christen Christensen i Nordenkær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Erik Krabbe til Strandbjerggård, for at eftersom Jens Høg har lovet og godsagt for ham her i landet på adskillige steder, og derfor pantsat ham en gård, liggende i Hillerslev herred i øster Vandet, efter dis pantebrevs formelding, og eftersom Jens Høg har betalt hovedstol, rente og skadegæld, og indløst hans udgivne brev, hvorfor Jens Høg har ladet gøre annammelse i samme gård, og efterdi Erik Krabbe ikke hid indtil har igenløst samme pantegods, er Jens Høg forårsaget at hænde dom på samme gård med dis tilliggelse, og det ham ubehindret til ejendom at efterfølge, formener derfor at samme gård med dis tilliggelse bør at efterfølge ham til ejendom: da efterdi for i rette lægges to gode mænds indførsels brev, det de har indført og gjort Jens Høg udlæg i bemeldte gård i Vandet for fornævnte summa penge til sin gælds betaling, sagen og befindes i seks uger til i dag optagen, og ikke Erik Krabbe eller nogen på hans vegne er mødt noget herimod at svare, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård med dis ejendom og herlighed jo bør Jens Høg for ejendom efter bemeldte indførsels og pants tilvurderings formelding at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indlæg og vurdering for sin tilbørlig dommer rykket.

(176)

** var skikket Jens Rasmussen kaptajn på Hjelmdrup med en opsættelse her af landstinget 3/3 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en dom han på Brusk herredsting 24/10 1646 dømt har, og i samme hans sentens indført, da fremlagdes en genpart af en herredstings dom 18/7 tilforn udgangen, hvori han har tildømt Søren Møller i Koldinghus mølle at forskaffe Jens Rasmussen hans hoppe igen, som han har beholden, for en billig købepenge, hvis sig belanger at skaffe til stede eller at lide som for uhjemlet, vidste han ikke at kende, efterdi det er sket i ufredstid, og ikke har agtet at Jens Rasmussen kaptajn ikke har sat i rette eller begæret dom på nogen hoppe eller føl, men aleneste om Søren Møller ikke burde at skaffe sin hjemmel eller derfor at lide som for uhjemlet, og da vidste han ikke imod samme hans dom at kende eller dømme, imens den stod ved magt, formener efter slig lejlighed samme afvisnings dom bør magtesløs at være, og fogden at give kost og tæring og stå til rette: da efter flere ord dem imellem faldt, indgav Jens Rasmussen og Christen Hansen i Eltang samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Jens Rasmussen på sin side tog Jens Jørgensen i Boløv og Peder Jørgensen sst, hvorimod Christen Hansen på Søren Markorsens vegne tog Jens Jørgensen i Kolding og Niels Iversen, byfoged sst, de og samtlig tilnævnte Mogens Eriksen, rådmand sst, hvilke fem dannemænd skal forsamles i Mogens Eriksens hus nu på mandag kommer otte dage klokken otte slet, og da have fuldmagt parterne om al deres fornævnte tvistighed til endelig ende at imellem sige, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende eller gørende vorder skal stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(177)

** var skikket velb fru Anne Rantzau til Trøjborg hendes visse bud Matias Andersen i Borg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han 13/1 sidst forleden til Kolding byting dømt og afsagt har imellem fru Anne Rantzau og Mogens Eriksen i Kolding, og i samme sin dom har tildømt Mogens Eriksen fri for fru Anne Rantzaus tiltale for 60 rigsdaler græspenge, som han hende for hendes mark Østerbyg skyldig var, uanseet at for fogden har været bevist med et tingsvidne af Frøs herredsting, som i fyrstendømmet Slesvig er udganget, som samme hendes mark er i beliggende, dateret juli 1646, bemeldende at Mogens Eriksen har 1644, der fjenderne var her i landet, lejet og fæstet græsning i Østerbyg mark, som han har nydt og brugt, for 60 rigsdaler at betale hende til jul næstefter: så og efterdi fornævnte omtvistede sag er den græsning anlangende, som Mogens Eriksen i forleden ufredstid til hans fæmon og kreatur skulle have i Østerbyg mark, og ej befindes samme sag efter KM forordning at være gjort anhængig forinden den tid, den om formelder, som det sig burde, det og ej heller med Mogens Eriksens brev og forpligt bevises, han om samme græsning har gjort nogen akkordering, og deraf nogen penge ved forpligt udlovet, og fogden fordi har Mogens Eriksen fri funden, da ved vi efter sådan lejlighed ikke deri så vidt imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(179)

** var skikket Jørgen Stålsen. indvåner i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en afvisnings dom, som han skal have dømt på Vejle byting 15/10 sidst forleden imellem Jørgen Stålsen og Peder Henriksen, tjenende velb fru Ingeborg Arenfeldt, anlangende eftersom Peder Henriksen på Vejle byting for retten skal have beskyldt hvis ugebøger og andre beviser, Jørgen Stålsen til erklæring imod hans tiltale skal have i rette lagt, ikke at skulle befindes underskreven af

salig Ernst Normand, hvilket dog straks for retten er bevislig gjort, Peder Henriksens ord usandfærdig at være, og eftersom byfogden i slig sager imod recessen ikke bør at dømme, er Jørgen Stålsen forårsaget samme sag til landsting at lade indstævne: så og efterdi befindes Vejle byting ikke at være Peder Henriksens værneting, eftersom berettes han i Sjælland er bosiddende, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bytings dom, hid stævnet er, så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og hvem videre på skader, indkalder sig sagen på tilbørlige steder, og der gås om hvis ret er.

(180)

** var skikket Søren Olufsen i Trelde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Jensen Bull i Vejle for en dom, han nogen tid siden har ladet forhverve til Elbo herredsting over Søren Olufsen, anlangende nogen gæld, som Hans Jensen Bull lader sig på beråbe, han skulle være hans salig far Jens Bull skyldig, hvilken gæld Søren Olufsen ved sin højeste ed hårdelig benægter, at han aldrig var hans salig far skyldig, enten penge eller penges værd, den tid han ved døden afgik: så og efterdi for herredsfogden ikke er fremlagt nogen nøjagtig bevis på samme gæld, og fogden dog har tildømt Søren Olufsen samme penge med rente at betale, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Søren Olufsen til forhindring eller skade i nogen måder.

(181)

** var skikket velb fru Ingeborg Arenfeldt, salig Ernst Normands, til Selsø hendes visse bud Christen Christensen, foged på Palsgård, og havde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en dom han skal have dømt på Vejle byting imellem hende og Jørgen Stålsen, nu tilholdende i Vejle, 1/10 1646, anlangende hun skal have ladet Jørgen Stålsen ved hendes fuldmægtig tiltale for hvis restantser, som af hendes salig husbond har annammet Antvorskov, Korsør og Sæbygård KM bønder at skulle indfordre, efter hans derpå strenge forpligts indhold, som han sig til salig Ernst Normand har for obligeret, at skulle gøre sin flid samme restants at indfordre: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte restants, såvel som adskillige kvittantser, som ej befindes for byfogden at være i rette lagt, der han samme sin dom har udgivet, da efter sådan lejlighed bør denne hans dom at være som udømt var, og sagen til bytinget igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dokumenterne for ham in originali at fremlægges, og i hans dom at lade inddrage, og ham derefter parterne at imellem domme og adskille, som han vil ansvare og være bekendt.

(183)

** var skikket Peder Madsen i Ødsted og gav til kende, hvorledes han af Iver Pedersen sst til dette landsting skal være hid kaldt og bød sig imod ham i rette, så er Iver Pedersen ikke mødt ham sag at give: blev fordi her afsagt, at han for den stævning bør kvit at være, og Iver Pedersen at give ham til kost og tæring fire rigsdaler.

** var skikket Broder Klempten på Vesterlands Før med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Anke Knudsen, Nichels Thayen og deres medbrødre rådmænd på Vesterlands Før for en dom, de x/4 1645 udgivet har, og deri ham tildømt at betale Karen Arfestersen for 29 års løn 100 mark lybsk, eller og sig med tolv

mænds ed befriet inden 14 dage, uanseet ej for dem er bevislig gjort, at han sig en summa pending for hendes løn er skyldig bleven: da efter flere ord og tale dem imellem var, blev Broder Klempten og Jens Dejgård på fornævnte rådmænd og herredsfogdens vegne om deres tvistighed til endelig ende forligt og fordragen i så måder, at bemeldte rådmænd og herredsfoged skal igen udlægge til Broder Klempten hvis landeri ham er frataget for Karen Arfestersens løn, såvel som og igen forskaffe ham hvis andre varer, som ham er fra vurderet, og dersom varerne ikke er til stede, da dis betaling i rede penge igen til Broder Klempten at betales, som det sig bør, uden videre molest eller ophold, når han det er begærende, og dermed skal alle hvis domme og vurderinger, som derpå kan være forhvervet og udganget, ganske være kasserede, og ingen videre til skade i nogen måde. belangende hvis skælden og andre utilbørlige ord, som på enten siden kan være falden og i pennen forfattet, skal aldeles og i lige måde være kasserede, eftersom og befindes dom her til landsting om forrige skælden udgangen og magtesløs gjort, så sligt ingen videre til forklejning efter denne dag skal komme, men fornævnte sager ved denne kontrakt ganske dæmpet og bilagt.

(185)

** var skikket Anders Pedersen i Middelfart med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jacob Tomasen i Søholm, herredsfoged i Elbo herred, for en dom han til Elbo herredsting 3/11 sidst forleden imellem Anders Pedersen og hr Peder Nielsen Bøgvad i Pugdal dømt og afsagt har, og deri tilfunden hr Peder Nielsen Bøgvad at kontentere og betale Anders Pedersen en summa penninge efter hans udgivne forpligt og skadesløs brev inden 15 dage, hvorfor hr Peder har 1/12 næst forleden rettet for sig med to heste for skadegæld og en part af hovedstolen, som på obligationen skal findes afskreven, og samme dag har Anders Pedersen æsket og begæret af Jacob Tomasen, at han ville gøre ham indvisning i en beslagen vogn, som stod ved tinget, for den øvrige rest: så og efterdi for os fremlægges Jacob Tomasens udgivne dom, hvori han efter hr Peder Nielsens underskrevne brev og forpligt har tildømt ham 60 sletdaler skadesløs at betale inden 15 dage eller lide udlæg af hans bo efter forordningen, hvilke hans dom han ej har efterkommet og gjort Anders Pedersen fuldkommen udlæg for fornævnte summa penge med des billig skadegæld, som det sig burde, men kun alene efter fremlagte vurdering ved tinget udlagt to heste, den ene for 28 rigsdaler, den anden for 18 rigsdaler, for så vidt de 60 daler kunne beløbe, hvorfra han endda skulle lægge efter hr Peders begæring 6 rigsdaler, og i så måde intet for skadegæld til vurderet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jacob Tomasen sig jo deri har forseet og bør at give Anders Pedersen til kost og tæring fire rigsdaler, og der foruden efter samme dom at forskaffe ham nøjagtig og billig udlæg for skadelidelse, som det sig bør.

(187)

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet ung Hans Nielsen i Jerlev, Maren, salig Hans Bundes, og Anne Hansdatter sst for et vidne, de på Jerlev herredsting 24/3 vidnet har, at de 25/2 var i salig Hans Bundes hus i Jerlev og skulle have hørt og seet, at Jens Madsen, ridefoged på Koldinghus, førte Tomas Hansen i Mejsling derind, og Jens Madsen skulle være af lensmanden befalet at føre Tomas Hansen og Anders Nielsen savmænd til slottet, at de skulle gøre efterretning om den store kongeeg, og imidlertid kom Niels Ibsen i Jerlev og Mads Espensen i Ødsted derind og med stor uførm, skælden, banden og med magt ville udtage Tomas Hansen, og Niels Ibsen skulle have sagt, jeg pudser djævlen på dig eller ridefogden, der skulle fare djævlen i ham, om bly kan bide på ham: så og efterdi ung Hans Nielsen i Jerlev og hans medfølgere vidnesbyrd har vidnet efter Niels Ibsens ord og mundheld, at han skulle

have truet Jens Madsen og skældt på ham, hvilket han her i dag højlig har benægtet, fornævnte vidnesbyrd ikke heller udførlig har vidnet, Niels Ibsen at have ved hug eller slag Tomas Hansen af huset udtagen eller ham hos sig eller bortført, men Tomas Hansen straks i huset er indgangen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke deri kende fornævnte vidner, såvel som fornævnte klage, æskning og borgens begærelse vidner, derefter gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi ikke bevises Niels Ibsen noget imod hans benægtelse Jens Madsen at have tilføjet eller gjort, da ved vi den ikke at imod sige, sammeledes efterdi Jens Christensen i Tudvad og hans medbrødre borgens mænd for ting og dom har at have tilbudt borgen, dog ikke navnlig efter KM missives indhold, da bør samme borgens tilbydelse ----.

(195)

** var skikket velb Manderup Abildgård til Rugballegård hans visse bud Laurits Pedersen i Handest med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Ibsen i Jerlev, for han uden hans hjemmel og minde er inddraget på hans gård Rugballegård, indgangen på hans fruerstue, der bort tagen hans jern kakkelovn, som stod der sst i det år 1644 ved påske helligdage, samme kakkelovn udbåren, lagt på en vogn og dermed bortkørt til den gård i Jerlev, han iboer, hvori han formener, Niels Ibsen uret at have gjort: så og efterdi Hans Nielsen, Gregers Pedersen, Anne Pedersdatter og deres medfølgere udførlig ved visse dag og tid har vidnet, det Niels Ibsen af fruerstuen på Rugballegård skulle have udtaget bemeldte kakkelovn og med den bortkørt, Gregers og Anne Pedersdatter og her i dag for retten ved højeste ed har tilstået, ingen salvegarde da den tid på Rugballegård at have været, såvel og samme kakkelovn Manderup Abildgård at have tilhørt, og intet nøjagtig derimod fremlægges ikke så at være, som de om vidnet har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidne at sige eller magtesløs dømme, men Mikkel Hansen og Poul Nielsens indstævnede vidne deri ikke så noksom sandfærdig vidnet, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(199)

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mads Nielsen i Jerlev for et vidne, han på Jerlev herredsting 2/12 sidst forleden vidnet har, at Niels Ibsen 1645 skulle have skudt en hare, og hans klæder skulle have bleven blodig af samme hares blod, og kvinderne i huset skulle have tvættet blodet af hans klæder, og videre vidner, at en tid lang derefter, siden freden var sluttet, da var Niels Ibsen i Vejle og skulle have tagen Mads Nielsen med sig og kørt i Vejle skov og skulle have skudt et rådyr og en råbuk, som han førte til Vejle, hvilke Niels Ibsen højlig benægter, ikke at have skudt eller ført, men Mads Nielsen ham af had og avind har på vidnet: så og efterdi Mads Nielsens vidne er ikke uden én persons kundskab, som regnes for ingen vidne, han og ikke heller har vidst at svare, hvor samme dyr var af bleven, da han derom inden tinge er tilspurgt, så samme hans vidne ikke med andre uvildige vidner bekræftes, uden alene hans søster Anne Nielsdatter, som synes ham til vilje har vidnet, at hun skulle seet dyrene i Niels Ibsens vogn, dog ikke seet hvor de er heden kommen, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne deri så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Niels Ibsen til nogen forhindring.

(202)

** var skikket Pope Olufsen på Toftum på land Før med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Anke Knudsen, Arfest

Olufsen med flere rådmænd på Vesterlands Før og Amrum, for en dom de 25/8 sidst forleden dømt har, og deri fradømt ham en stor del af hans fæstejord, uden lovlig bevis, som Pop Olufsen mange adskillige tider efter bevises formelding har æsket, men aleneste funderet deres dom på nogen løse ubeviste beretning, og ikke anseet velb ---- Friises fæstebrev, tilmed bevises med sognepræstens afregning, at han kirken intet er skyldig bleven: da efter flere ord dem imellem var, blev Pope Olufsen og Jens Dejgård på fornævnte rådmænd, så og herredsfogden Erik Olufsen, Olde Knudsen og deres medbrødres vegne om samme tvistighed til endelig ende forligt og fordragen i så måder, at Pop Olufsen skal igen nyde og beholde hans fra vurderede landeri og jord, som ham efter salig Albret Skeels fæstebrev og derpå konfirmation er til berettiget, som forskrevet står, hvorimod Pope Olufsen lovede at tage kirkeværgemålet an, og det at forestå, som han vil ansvare og være bekendt, indtil en anden i hans sted efter lensmandens befaling til kirkeværge bliver forordnet, og dermed skal ganske være kasserede hvis indstævnede domme, vidner og vurdering, som på fornævnte Pop Olufsen deri kan være forhvervede, og ingen af parterne efter denne dag videre at komme til forhindring eller skade i nogen måder.

(204)

** var skikket Niels Pedersen i Meltang på Mads Christensen ved Fabjerg kirke hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Oluf Pedersen på Vrist på Harboøre, Mads Jespersen og Skaris Jespersen med flere for et vidne, de til Skodborg herredsting 12/10 sidst forleden vidnet har, så og Mads Jespersen og Skaris Jespersen i samme vidne efter deres mor Mette Skarisdatters ord, samtligen formeldende, at de alle nærværende var på Vrist 9/9 sidst forleden på en bededag på Harboøre efter tjeneste til Mette Skarisdatters, der hr Jørgen Andersen, sognepræst til Engbjerg og Harboøre, berettet Jørgen Christensen Blexgård, borger i Holstebro, som da lå syg på gulvet, og der han var bleven berettet, klagede han sig, at hvis skade han havde, havde Mads Christensen ved Fabjerg kirke gjort ham, som kom til ham nogen tid tilforn på sin rejse til Harboøre, og havde to eller tre med sig, tog ham noget salt fra, og slog ham fra al hans velfærd: så og efterdi Niels Eriksen i ----, Niels Christensen i Skød og deres medfølgere vidnesbyrd udførlig har vidnet, Jørgen Christensen Blexgård at være kommen syg fra Viborg og klaget sig ganske svag at være, hvilket og med hans egen søster Karen Christensdatter Blexgård hendes vidne bekræftes, det han og klagede sig for hende at have haft sygdom en tid lang i hans embede, og var slagen op for brystet i hans ----, så han troede sig ikke at komme derfra med livet, og ikke Jørgen Blexgård da at skal have klaget på Mads Christensen eller sig ladet syne hvad skade, Mads Christensen ham på hans rejse og hjemvej fra Viborg skulle have gjort eller tilføjet, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises Mads Christensen enten at have slaget eller gjort Jørgen Blexgård sår eller skade, men fast mere erfares af den ene vidnesbyrd, Christen Jensen i Rom by, som i sagen tilforn vidnet har, og nu her i dag for retten er mødt sin sandhed ydermere at tilstå, eftersom han derom iblandt andet er hid kaldt, og bekendt sig ikke da at turde vidne sin sandhed, som han dog nu ikke med en god samvittighed kunne dølge, og fordi ved sin højeste ed her udtrykkelig har vidnet og bekendt, det han fornævnte tid, som Jørgen Blexgård har gjort klage på, af Mads Christensen skulle at skulle være slaget, da ham med sin bror at have været på Rom bys mark at binde korn, ungefer en stens kast fra vejen, og seet Jørgen Blexgård og Mads Christensen mødtes med hverandre, og Mads da at have fået nogen saltsten i minde af Jørgen Blexgård, og ingen fork at haft i sine hænder uden en liden svøbe eller voller, og ikke at have slaget eller gjort Jørgen Blexgård noget, men skiltes fra hverandre, hvilket og med hans bror Jens Jensens underskrevne vidne og kundskab, nu for os fremlagt er, bestyrkes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod fornævnte indstævnede vidner at sige eller magtesløs dømme, men belangende de andre indstævnede vidner, kundskaber, klage, syn og sigtelse, da efterdi det dog alene er vidnet og gjort

efter Jørgen Blexgårds egen ubeviste ord og mundheld, så og rygte og tidende, og ikke med nogen vidnesbyrds synlighed, eller nogen nøjagtig syn, på fersk fod taget, bekræftes, da kunne vi ikke kende den dom så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi bemeldte vidner, som nu er ved magt dømt, ikke befindes da forhvervet eller for sandemændene fremlagt, der de deres ed gjort har, så de kunne vidst derefter at rette, men med sandemænds eden så hastig procederet efter lysnings tagelse, så Mads Christensen vidner til sin uskyldighed ikke har kunnet føre, eller dilation dertil meddelt, da bør samme sandemænds ed ikke deri at komme Mads Christensen på hans fredløsmål til forhindring, men magtesløs at være.

(223)

7/7 1647.

** var skikket Jacob Eskesen i Fabjerg på sin egen og på Peder Eskesen i Mølgård og Christen Eskesen i Lomborg præstegård deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Frands Jensen i Overby for en dom, han til fornævnte herredsting 6/7 sidst forleden dømt og afsagt har imellem salig Christen Christensen i Nordenkær, som dræbt blev, hans arvinger på den ene og Jacob Eskesen, Peder Eskesen og Christen Eskesen på den anden side, og tildømt dem at bøde 40 mark til salig Christen Christensen i Nordenkær, hans arvinger over andre bøder, formedelst deres bror Jørgen Eskesen har gjort drab på Christen Christensen Nordenkær i Lomborg kirke med kniv, og derfor fredløs svoret, uanseet Jørgen Eskesens frænder at have udlagt den rette landbod efter lovens 3. bogs 22. kapitel: så og efterdi recessen og forordningen udførlig formår, hvad bøder til bod skal udgives, og fogden dog tildømt dem 40 mark over den landbod, som allerede efter tingsvidnes indhold til den dødes frænder leveret er, at udgive, da kunne vi ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(225)

** var skikket Peder Jensen i Borup på sin egen, Søren Christensen i Kammersgård og Jens Madsen i Byskov deres vegne på salig Knud Gregersens børns vegne, de er værger for, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Simon Olufsen, byfoged i Lemvig, for tre domme han til Lemvig byting 15/11 sidst forleden imellem dem på fornævnte børns vegne på den ene og Christen Andersen, Søren Jepsen Kostbæk og Jens Gregersen, alle borgere i Lemvig, på den anden side dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt dem på salig Knud Gregersens børns vegne at betale til Christen Andersen, Søren Kostbæk og Jens Gregersen for adskillig gæld efter deres regnskabsbøgers formelding, salig Knud Gregersen i Vinkel dem skyldig skulle være for adskillige varer og gode, de ham i deres bøger skal have ladet indskrive for, han og hans datter Mette Knudsdatter hos dem skulle have ladet udtage, og i andre måder skyldig bleven, uanseet formenende ingen af deres bøger med salig Knud Gregersens hånd skal findes underskreven: så og efterdi bemeldte gæld ikke med salig Knud Gregersens hånd eller segl i bemeldte bøgers opskrifter bekræftes, eller derom i hans levende live gjort regnskab og anfordring, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnede bøgers opskrifter, så vidt de salig Knud Gregersen og hans børn anlanger, såvel som fornævnte domme, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(227)

21/7 1647.

** var skikket Jep Lauritsen ved Høj hans visse bud Jesper Jepsen sst og havde hid kaldt sandemænd af Vandfuld herred, Laurits Jepsen, født ved Høj, hans død og bane at udlede, som 12/6 sidst forleden er bleven dræbt og ihjel slagen, og først fremlagde Jesper Jepsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Vandfuld herredsting 3/7 sidst forleden, Mads Pedersen i Fladhede med flere at have vidnet, at den dag tre uger, da de kom kørende sønden Rammegård, da så de at der lå en karl på grønen imellem to veje, og en anden karl stod hos ham, og som de kom nærmere til dem, så de, at det var Jep Lauritsens sønner ved Høj ved navn Laurits Jepsen, som lå, og Jep Jepsen, som stod ved ham, da sagde Jep Jepsen til dem, at Henrik Lauritsen i Hjortkær havde slagen hans bror Laurits Jepsen med en kniv, så kørte de sønder fra, da så de, at Henrik Lauritsen i Hjortkær løb sønder på og tørrede hans kniv i hans trøjeflaske: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Henrik Lauritsen i Hjortkær at være Laurits Jepsens bane, ham at have ihjel slagen, og fordi svor ham manddød over og fra hans fred.

(229)

** var skikket Mads Simonsen i Oksvig og havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred, hans søn Simon Madsen i Jerlev hans bane at udlægge, som imellem 7/6 og 8/6 sidst forleden om natten uden skyld og brøde med en kniv i sin bug af Niels Hansen i Højen da myrdet og ihjel slagen, og først fremlagde Mads Simonsen efterskrevne tingsvidne for sandemænd af Jerlev herredsting 30/6 sidst forleden, som indeholder Oluf Jørgensen i Stubberup med flere at have vidnet, at de 10/6 sidst forleden var de med Niels Jensen Buck i Vork, KM delefoged i Jerlev herred, til syn at syne og se hvis sår og skade, som Simon Madsen i Jerlev havde, da så de, et sår var gjort med en kniv i hans rør på den højre side, så tarmene gik derud af, hvilke sår og skade Simon Madsen klaget for dem, at Niels Hansen i Højen har gjort samme morgen før dag i Hans Pedersens gård i Højen uden al skyld og brøde: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Hansen mord og manddød over og fra hans fred for sagesløs mand, Simon Madsen, han uskyldig har dræbt og ihjel slagen, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(230)

** var skikket Peder Feddersen i Møgeltønder hans visse bud Mads Tomasen i Grejs med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Laurits Lauritsen i Møgeltønder, birkefoged til Møgeltønder birketing, for en dom han 24/2 næst forleden dømt og afsagt har imellem Peder Feddersen og Peder Andersen, nu boende i Møgeltønder, anlangende en summa penge, han skal have dømt Peder Feddersen til at betale og give Peder Andersen, eller nam og vurdering i hans bo, inden 15 dage, uanseet han ikke skal have anseet kvittants med Peder Andersens egen hånd underskrevet: så og efterdi ikke befindes nogen nøjagtig bevis om samme fordrede gæld for birkefogden at være fremlagt eller i hans dom inddragen, og han dog har tildømt Peder Feddersen bemeldte 63 mark lybsk inden 15 dage at betale eller lide indvisning i hans bo, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og birkefogden, Laurits Lauritsen, at give Peder Feddersen til kost og tæring fire rigsdaler.

(231)

** var skikket Hans Juel i Jerne på ---- Niels Juels vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Svend Jepsen i Gredsted, Hans Jensen sst med flere for et vidne, de til Gørding herredsting 8/6 sidst forleden med Joen Pedersen i Vilslev og Claus Karlsen i lille Darum vidnet har, formeldende at de skulle have hos været i Jerne, den tid Terkild Christensens bo og gods blev registreret, og de da skulle have seet og hørt, at Hans Juel skulle have lovet at give salig Terkild Christensens fire drengebørn hver 200 daler, en ustraffelig seng og en kiste, så god som fire daler og to hele års skolegang, dernæst benægtede Hans Juel og Niels Juel ved Gud og deres salighed, at de aldrig har gjort kontrakt med fornævnte børn, og efterdi Svend Jepsen har børnene deres farsøster, og Hans Jensen deres svoger, formener Hans Juel og Niels Juel, at deres vildige vidne bør magtesløs at være og ikke at komme dem til hinder eller skade: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på nogen visse år, dag eller tid, når sådant er sket, som de om vidnet har, tilmed vidnet efter Hans Juels og Niels Juels ord og mundheld, som de ej er gestendig, eller med deres brev og segl bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(233)

** var skikket Hans Due, borger i Kolding, hans visse bud Hans Kall, prokurator i Viborg, og havde stævnet Niels Iversen i Kolding for en dom og sentens, som han skal have med været Kolding rådstue 29/6 og da med borgmester og rådmænd i rådstuen så for retten afsagt efter en anfordring, som Jørgen Beyer, KM toldskriver i Helsingør, for retten det sst i rådstuen har angiven, at Hans Due skulle være ham skyldig bleven for to års rente, imidlertid fjenderne bar landet mægtig, af en summa kapital, som Hans Due er Jørgen Beyer skyldig bleven af den gårds betaling, han skal i besitz have og han Jørgen Beyer afkøbt har: så og efterdi befindes Hans Due af byens tjenere mundelig at være stævnet på rådhuset til gæsteret at møde, og han dog ej er mødt, så borgmester og råd med byfogden har tildømt Hans Due at betale Jørgen Beyer fire års rentepenge, forfalden til michaeli 1646 af 500 rigsdaler hovedstol, som han Hans Due efter hans skadesløs brev pligtig var, inden tre solemærker, eller derfor i hans gods og bo at lide vurdering, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den deres dom at sige eller magtesløs dømme.

(237)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud Peder Vistisen i Vium og havde hid kaldt sandemænd af Vandfuld herred, Niels Jensen, boende i værsted på nør Dyby mark, hans hustru Gertrud Nielskones bane at udlægge, som 3/6 sidst forleden var død funden på fornævnte mark i en skortørve pyt, og først fremlagde Peder Vistisen for sandemænd efterskrevne tingsvidne at Vandfuld herredsting 3/7 sidst forleden, Niels Pedersen i nør Dybe og hans hustru Anne Brun at have vidnet, at næste torsdag for pinsedag da var Niels Jensen der i nør Dyby og fik noget brød, og så gik han hjem med samme brød, og så straks derefter kom han til dem og klagede sig, at hans hustru var bleven borte, og da gik de med ham til en mose norden hans hus, og der var nogle skortørve pytter, og da ledte de i alle pytter, og på det sidste kom de til en pyt, hvor de fandt hende, og hun var død. endnu et tingsvidne af fornævnte herredsting 12/6 sidst forleden, synsmænd at have hjemlet, at de var til syn over Niels Jensen, boende på nør Dyby stavn, hans hustru Gertrud Jensdatters lig, som lå i en kiste uden hans dør, og da to gange lagde Niels Jensen hans hånd på hende med grædende tårer og gjorde sin bøn til Gud, at dersom han var skyldig i hendes død, at hun ville give nogen tegn fra sig, og aldeles ingen tegn hun gav fra sig: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Gertrud Nielskone af

våde og ulykke at være falden i forskrevne skortørve pyt og der druknet og omkommet, og det hende til bane og livs lagt.

(239)

** var skikket Niels Pedersen i Melsøgård hans visse bud Peder Nielsen sst og havde stævnet Poul Pedersen med flere for et syn, de til Harboøre birketing 6/7 1642 afhjemlet har, at de skulle have seet en engholm, nordvest fra Plet, som skulle være slagen med høleer, og noget skulle være bortført, og noget skulle ligge på åstederne igen, hvilke syn Niels Pedersen formener og beskylder ikke då lovlig at være dreven eller gangen, idet de ikke skal have specificeret, hvor vidt hjemmels brev skal om formelde, mener samme syn bør magtesløs at være og ikke komme Niels Pedersen til hinder eller skade på hans gods eller ejendom: da efter flere ord dem imellem var, indgav Peder Nielsen på sin far Niels Pedersens vegne og Clemend Tomasen samme deres tvistighed på fire dannemænd, Clemend Tomasen tog på sin side Peder Jensen i Borup og Jens Madsen i Byskov, hvorimod Niels Pedersen tog Anders Christensen på Sandholm og Søren Christensen i Kammersgård, de og samtlig tilnævnte ridefogden Poul Jensen, som på lensmandens vegne med fornævnte fire mænd skal møde i dag seks uger på de omtvistede åsteder, og hvad de da samtlig, eller og de fleste, om Niels Pedersens og Clemend Tomasens tvistighed forhandlende eller gørende vorder, det skal derved forblive, og af ingen af parterne videre påtale i nogen måder.

(242)

** var skikket Jørgen Jensen, borgmester i Holstebro, og Christen Christensen Hauff, byfoged der sst, på KM og byens vegne deres visse bud Jacob Christensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter en måneds opsættelse at have stævnet Laurits Nielsen i stor Amtrup, for han har uførmet og slaget Laurits Jensen, barnfødt i Holstebro, og sandemænds tov, derefter svoret og forhvervet, er af landsdommere kendt ved sin fuldmagt, og seks uger og mere er forgangen, og Laurits Nielsen ikke har bødet, sat, rettet eller borgen sat, ej heller sandemænds tov eller landstings dom rykket, hvorfor Jørgen Jensen og Christen Christensen formener, Laurits Nielsen bør at fare som andre fredløse mænd: så og efterdi her i dag ingen er mødt at benægte samme voldsbøder, som bemeldte vidnesbyrd har om vidnet, han og her for retten tilbyder for sig at vil rette, da endog sagen i seks uger er optagen, er vi forårsaget endnu den at opsætte til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, såfremt fornævnte voldsbøder ikke da forinden bliver annammet, men belangende Laurits Nielsen på hans fælding for hans benægtelse er hid stævnet, og ikke samme hans benægtelse endnu er usandfærdig kendt, men alene magtesløs funden, efter landstings doms formelding, da vidste vi ikke efter den stævning deri på hans fælding at dømme.

(245)

** var skikket Henrik Schuldt til Slesvig hans visse bud Jens Nielsen Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Iver Lange til Bramming for en summa penning, han Henrik Schuldt efter hans udgivne brev er skyldig bleven, dog Iver Lange hverken hovedstol eller rente har villet betale, som det sig burde, har Henrik Schuldt derfor været forårsaget ham først til hans værneting ladet indstævne, og der endelig dom erlanget, det han er tilfunden hovedstol med sin interesse at betale eller lide indvisning, hvilket han dog ej har efterkommet, menende fordi Iver Lange pligtig samme summa penge at betale, eller Henrik Schuldt at have indvisning af hans bo eller bedste gods: da

efterdi for os i rette lægges Iver Langes underskrevne og forseglede skadesløsbrev, til Henrik Schuldt udgivet, på 140 rigsdaler med des interesse, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, såvel som og siden her til landstinget indstævnet og i seks uger til i dag optagen, opsættelsen til hjemting forkyndt, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi ikke andet derom at sige, end Iver Lange jo er pligtig samme summa penge med sin interesse, efter hans skadesløs brevs indhold, at betale, og derfor tilfinder velb Tomas Juel til Estrup og kaptajn Otte Skade til Kærbygård, som Jens Nielsen beretter, Henrik Schuldt dertil skulle nævnt at ville begære, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og med herredsfogden drage for Iver Langes bopæl, der udæske og gøre ham fyldest af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik Schuldt i andet Iver Langes løsøre og jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(247)

4/8 1647.

** var skikket Niels Frandsen i Allerup hans visse bud Hans Jessen i Hunderup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged til Skast herred, for en dom han til Skast herredsting 21/7 1646 dømt og afsagt har, og dermed tildømt Jes Sørensens hustru i Allerup den uderste stolestand i Sneum kirke i den stol, Niels Frandsen og Jes Sørensens hustru i står, og det uanseet salig Mette Ingvards hendes vidne, hun i den sag vidnet har, som udførlig formelder, at det uderste kvinde stolestand hørte til den partgård, Niels Frandsen påboer, og blev hende bevilget af den årsag, salig Ingvard Frandsen var ridefoged til Riberhus, efter hans død siden hun kom i ægteskab med salig Peder Skriver, og han kom i KM bestilling og blev herredsskriver hans søn Laurits Pedersen, som fik gården efter ham, og så var først KM delefoged og derefter herredsskriver, så de mænd, der har boet på samme gård, har været i KM bestilling, så den uderste kvinde stolestand af den årsag har derfor været deres hustruer undt og bevilget, men Hans Christensen mere har anseet nogen vildig og sankevidner, som har vidnet, at salig Mette Ingvards har ejet denne hendes livstid og over recessens hævd, endog Nis Frandsen formener, at det ikke bør at regnes for nogen hævd, som er bevilling eller løn, tilmed er Nis Frandsens hustru 20 år ældre gift end Jes Sørensens hustru. disligeste stævnet salig Mette Ingvards arvinger, Laurits Pedersen i Rovst, Anne Ingvardsdatter sst, så og Jes Sørensens hustru Bodil Jenskone med hendes lovværge: så og efterdi der tvistes om uderste stolestade i fornævnte stol i Sneum kirke, da bør provsten efter ordinantsen i dannemænds overværelse, det til ende at midle, som det sig bør, og fornævnte dom magtesløs at være, og hvis vidner, som i dagen på enten sider kan være gangen, ikke deri at komme dem på deres afsigt til forhindring.

(248)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, KM befalingsmand over Skanderborg og Åkær len, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, bemeldende bemeldte den gode mands fuldmægtig da at have givet til kende, hvorledes Didrik Fri af Flensborg på Steffen Klink og Didrik Klöcker, borgere der sst, deres vegne har gjort afregning med Oluf Parsberg, og de er ham da skyldig bleven 300 rigsdaler, og Didrik Fri på hans principalers vegne til dis betaling har opdraget til Oluf Parsberg en indvisning i Iver Lange til Bramming og sin hustru fru Inger Hvas deres hovedgård Bramming

for halv sjette hundrede rigsdaler, som de Didrik Klöcker og Steffen Klink har skyldig været, hvorfor Oluf Parsberg efter forberørte opdragelses indhold formener, at fornævnte udlæg i Bramming hovedgård nu bør ham for ejendom at efterfølge: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsels brev, dem at have indført Didrik Fri på Steffen Klink, Didrik Klöcker og Villum Kopman deres vegne i Bramming hovedgård for ti tønder bygskyld, og sat hver tønde for 55 rigsdaler, som sig beløber 550 rigsdaler, hvilke gode mænds indførsel og udlæg bemeldte Didrik Fri på Steffen Klinks og Didrik Klöckers vegne siden igen til Oluf Parsberg har opdraget, efter bemeldte opdragelses bemelding, sagen og her til landstinget har været indkaldt, og i seks uger til i dag optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi ikke andet derom at sige, end forbemeldte udlæg i Bramming hovedgård efter bemeldte gode mænds indførsels bemelding, og Didrik Fri hans opdragelses indhold, jo bør at følge Oluf Parsberg for ejendom, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og fornævnte indførsel for sin tilbørlig dommer rykket.

(251)

** var skikket Malte Mogensen, værende i Havnstrup, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, for en dom han til fornævnte ting 24/12 sidst forleden imellem ham og hr Niels Christensen i Verst dømt og afsagt har, anlangende nogen gæld hr Niels Christensen ham skyldig er efter brevs formelding, hvori Erik Olufsen ikke har dømt på de poster, for ham har været i rette sat, som formeldte på dele og forfølgning, men det ganske forbigået, og efter sin egen vilje og tykke tildømt ham inden 15 dage at betale, eller derfor at lide nam og vurdering i hans bo og gods: da efter flere ord dem imellem var, da efter vores underhandling lod Malte Mogensen samme gælds fordring og dis tiltale imod hr Niels Christensen forblive ved 45 rigsdaler, som han ham i dag tre uger i rede penge skal erlægge og betale, og dersom det ikke sker, at Malte Mogensen da bliver bemeldte penge betalt, da lovede Erik Olufsen herredsfoged her for retten, det han straks, når Malte Mogensen det af ham begærende er, at gøre ham nøjagtig udlæg i hr Niels Christensens bo og gods i gode varer, som for penge kan sælges for fornævnte 45 rigsdaler, som det sig bør.

(252)

** var skikket Hans Jensen i Tyvkær hans visse bud Jens Hansen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Tomasen i Tyvkær med flere for et vidne, de til Brusk herredsting 10/4 sidst forleden vidnet har, anlangende et stykke jord, som ligger i den nedre enemærke på Tyvkær mark, og dem at have vidnet, hver eftersom de kunne mindes, det skulle være brugt til Hans Pedersens gård i Tyvkær, uanseet at samme enemærke findes at være et uskiftet jord, som skoven er afhugget, og ikke det er brugt med plov eller sæd førend nu, en part af de Tyvkær mænd har sig det til taget, og ikke det findes at være tillagt KM tjenere: så og efterdi fornævnte indstævnede vidner, en part findes vildig og en del uedelig, tilmed en part ikke udførlig om recessens tillagt har vidnet, såvel som og ej for dem lovlig varsel givet, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner deri så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(256)

** var skikket Wenzel Rothkirck til Krogsgård, befalingsmand på Antvorskov slot, hans visse bud Hans Jensen i Hunderup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da

at have stævnet Jens Jørgensen i Lydum og Peder Madsen Rosengård i Varde for et vidne, de til Varde byting 12/4 næst forleden efter Maren Lauritsdatter og Mette Hansdatter sst deres mund vidnet har, at de den dag skulle have vidnet for dem, at Anne Christensdatter, født i Vesterbæk, skulle have været til Laurits Jensen borgmesters, 8 dage efter han havde gjort sin datters bryllup i nærværende år, og Else, Laurits Jensens, da skulle have betalt hende hvis, hun havde tjent hende af, og dertil spurgt hende, om hun havde forlovet sig til tjeneste i tilkommende sommer, hvortil hun skulle have svaret nej, og Else Lauritskone da skulle have tilspurgt hende, om hun ville tjene hende i sommer, og hun skulle have svaret ja, hvilke deres vidne beskyldes, at de efter Maren Lauritsdatters og Mette Hansdatters mund og ord at skulle have vidnet, og Anne Christensdatter højlig benægter, at hun ikke har lovet Else Lauritskone at tjene hende, hvorfor Wenzel Rothkirck formener, fornævnte vidne ikke så lovlig og noksom at være, at den bør nogen magt at have: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og ikke fornævnte indstævnte tingsvidne er i rette lagt, bemeldte Hans Jensen og i sin skriftlig indlæg fornævnte dele afstår, da efter sådan lejlighed bør samme vidne og dele magtesløs at være, og ikke at komme Anne Christensdatter til nogen forhindring.

(257)

** var skikket Morten Christensen Høst, borger i Lemvig, på hans søn Christen Mortensens vegne på den ene og havde stævnet Frands Jensen i Overby, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til fornævnte herredsting 26/4 sidst forleden dømt og afsagt har, at Frands Jensen har fradømt Morten Høsts søn, som er degn i Heldum, hans plovkorn i 5 år på anneks præstegård i Heldum, uanseet de forrige mænd, som der boede tilforn, førend Christen Smed og hans hustru Kirsten Jørgensdatter kom der, og Frands Jensen har ham fradømt hans korn efter en sætfoged Mikkel Sodborg hans dom, som han for vild og venskab har en fattig enke med hendes tre sønner fradømt 2/4 1638: da efter flere ord dem imellem var, blev de her for retten således forenet, at Jens Christensen på bemeldte hans mors vegne nu til sankt mortens dag først kommende lovede at give Morten Høsts søn, Christen Mortensen, for resterende degnekorn, som de til den tid forfalden er, en tønde godt byg, og dermed fornævnte dom magtesløs, og samme deres tvist bilagt.

(258)

** var skikket Anders Madsen, borger i Lemvig, på sin hustrus vegne på den ene og havde med en seks ugers stævning stævnet Svend Pedersen, Jens Pedersen, Christen Pedersen og Peder Pedersen, indvånere sst, på den anden side, for de ville vedkendes dem noget bondegods efter en gavebrev, som de påstår, at en som lader sig kalde Johan Sibeck skulle have givet deres far salig Peder Christensen noget arv, hvilke gavebrev deres far aldrig har haft, ej heller noget arv efter samme gavebrev i hans levende velmagt har bekommet, enten i Staby kærgård eller andre steder, uden aleneste på hans hustru Johanne Jensdatters vegne, som er rette fød arvinger med hendes bror salig Jens Jensen, som har gjort hende lige med sig i al arv, som er med kundskab at bevise, at samme bondegods er deres mor Johanne Jensdatter og hendes bror med rette arvelig tilfalden efter deres farbror salig Peder Munk i Staby kærgård, som er med æskning, dom og kundskab at bevise, som til Ulfborg herredsting 15/6 1616 derom er udgangen, som til landstinget er ved magt kendt, såvel som med skiftebrev i Staby kærgård 17/10 fornævnte år i adelsmænds overværelse, med Peder Christensens egen hånd bekræftes, og ikke heller deres far fornævnte Peder Christensen har haft nogen bondegods, end han på hans hustrus vegne i Staby kærgård annammet og arvet har, som hun alene vedkendes, hendes børn ingen arv eller rettighed at have i samme bondegods, mens hun lever, hvorfor Anders Madsen på hans hustru Johanne Jensdatters vegne mener, eftersom fornævnte

hendes sønner deres far salig Peder Christensen aldeles ingen arve oppebørsel eller nogen bondegods efter samme gavebrev har bekommet, så vidste han sig intet til samme Johan Sibecks gavebrev at svare, ikke heller samme gavebrev efter deres salig fars død ikke i registreringen er indført videre end som deres mor har arvet efter hendes farbror salig Peder Munk i Staby kærgård, og nu fremlagde Peder Pedersen efterskrevne kopi af en dom her af landstinget 3/12 1631, hvori findes indført et brev, så lydende bekender jeg Jon Sibeck, KM bestilter kaptajn i Gønge herred, at eftersom mig først efter min salig mor Johanne Nielsdatter og siden efter min salig far Svend Nielsen, borgmester i Lemvig, i lige måde efter min salig halvbror Peder Munk, som boede i Staby kærgård arveligen, både i købstadgods og frit bondegods og løsøre, er tilfalden, og samme arv i min fraværelse den stund jeg i mange år har været udenlands mig til gode er beholden både hos min salig fars hustru Sidsel Pedersdatter i lige måde hos min salig brors hustru velb fru Karen Munk, så efterdi nærværende Peder Christensen Munk, borger i Lemvig, har min salig bror Jens Svendsens datter Johanne Jensdatter til sin ægte hustru, så har jeg af et venligt og godt kærligt hjertelag det opladt og givet ham og hans hustru, min brordatter, såvel som og min brorsøn Jens Jensen og deres arvinger al fornævnte min tilfalden arv, dateret 2/5 1616: så og efterdi for os fremlægges kopi af landstings dom, hvori for bemeldte Johan Sibecks gavebrev findes indført, såvel som og fornævnte landstings dom iblandt andet derpå funderet er, samt og fremlægges en registrering og vurdering, gjort i salig Peder Christensen Munks bo, såvel som og fornævnte domme, som endnu står urykket, og ikke befindes sagen endnu endelig til hjemting om fornævnte omtvistede arv at være ordelt, som det sig burde, da efter sådan lejlighed finder vi samme sag did at komme, og der ved endelig dom at ordeles og påkendes, hvor vidt Peder Pedersen og hans søskende af deres fædrene arv i bondegods og andet lovlig kan være tilfalden og berettiget, som det sig bør.

(262)

** var skikket Niels Nielsen på Lindbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet efter anden opsættelses indhold Laurits Mikkelsen i sønder Bork for en dom, han til Nørherreds ting 22/6 1646 sidst forleden imellem Niels Nielsen på den ene og velb Laurits Pogwisch til Skrumsager og Christoffer Hvas til Hennegård på deres tjeneres vegne, Laurits Nielsen i sønder Bork, Søren Smed sst, Laurits Bertelsen i Obling og Laurits Lauritsen, der sst, dømt har, så beskyldes hans dom blandt andet, for han ikke har anseet hans underskrevne restants, og imod fornævnte restants sig selv kvit dømt for 6 rigsdaler, han derpå findes at være skyldig, og af dommen udelukket sit eget navn, eftersom han med samtlige sognemænd for samme restants stævnet var, og for det sidste efter seks ugers opsættelse dømt uendelig, og ikke meldes, hvor meget enhver betale bør: så og efterdi Laurits Mikkelsen sætfoged i sin doms slutning ikke navnlig har om kendt, hvem der burde fri at være, eller hvem der burde at betale, eller hvor højt enhver betale skulle, da bør denne hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, og der endelig at underskedes og påkendes, som det sig bør.

(263)

** var skikket Peder Andersen i Krarup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Jacobsen og Jacob Lauritsen i Ødsted for et vidne de til Jerlev herredsting 4/11 sidst forleden vidnet har, anlangende at om Kolding marked sidst forleden var 4 år skulle Peder Andersen have været i Ødsted og fæstet Karen Bertelsdatter, og lovet hende til løn årlig 5 sletdaler og et par sko, og hun skulle have tjent ham på det tredje år, og samme fornævnte løn skulle udgives hendes lovværge, Hans Ibsen i Revsgård, hvilke deres vidne Peder Andersen højlig ved sin ed ville benægte, deres vidne ikke heller er vidnet straks efter gerningen

skulle være sket: da efterdi ingen er mødt med fornævnte vidne og dom at fremlægge, endog sagen i seks uger er optagen, opsættelsen til hjemting læst og forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da efter slig lejlighed finder vi samme vidne og dom magtesløs at være, og ikke at komme Peder Andersen til hinder eller skade i nogen måde.

(265)

** var skikket Bertel Nielsen i Sønderby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Madsen i Sønderby og hans hustru Karen Jørgens sst for en sigtelse og klage, de på ham har gjort på Slavs herredsting 9/7 næst forleden, og der sigtet og beskyldt ham at være årsag i deres barns død, som kort tid tilforn ved døden var afgangen, og de ikke har agtet eller anseet deres egen forhvervede syn, de på samme barn brugt har, formelder at der ingen håndgerning på hende var kendt, ikke heller var bevist Bertel Nielsen på samme deres barn nogen håndgerning at have gjort: så og efterdi Jørgen Madsen og hans hustru Karen Jørgens deres klage og sigtelse ikke med uvildige vidner er bevislig gjort, at Bertel Nielsen enten skulle have slaget eller gjort nogen håndgerning på deres barn, som med syn eller i andre måder kunne være bekræftet, men fast mere med præstens kundskab og andre deres vidne bevises, deres barn af sprinkel sygdom at være død bleven, hun og ikke for præsten på Bertel Nielsen at have klaget, men med syn, som hendes far til liget taget har, bevises, ingen håndgerning på den at være synet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnte klage, sigtelse og vidner deri så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke at komme Bertel Nielsen til nogen forhindring.

(268)

** var skikket Morten Christensen Høst og Peder Trans, borgere i Lemvig, på den ene og havde stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, på den anden side for en dele, han til Lemvig byting 25/6 sidst forleden over dem udstedt har, for de ikke på Christen Jepsens og Laurits Hansen interesserede overleveret formynderskabs regnskab har ville leveret dem deres endelig mangel, salig Laurits Jensens børn anlangende, og gjort derpå en endelig ende efter dom og deres forpligts formelding, hvilken dele Morten Christensen og Peder Trans beskylder Svend Olufsen uret at have udstedt: så og efterdi for os bevises med syv af de otte mænd tinghørere til Lemvig byting 4/6 deres forseglede og underskrevne kundskab, at Laurits Hansen og Christen Jepsen ikke Morten Høst og Peder Transes beskyldninger på deres regnskaber at ville annamme, og Morten Høst og Peder Trans det ikke ved tingsvidne måtte bekomme, hvilket deres kundskab bemeldte syv tinghørere og i deres skriftlig fuldmagt, her i dag for retten fremlagt, er gestendig, og Morten Høst og Peder Trans dog i fornævnte vidne 4/6 er tilfunden at levere deres mangler, efter deres forpligt, eller tiltale at lide, og ikke byfogden samme sin dom under hans enige segl har givet beskreven, som det sig burde, men Morten Høst og Peder Trans derefter er delt bleven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme tingsvidne, og deri indførte dom, såvel som og de indstævnede deler så noksom lovlig, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Svend Olufsen byfoged, såvel som og Laurits Hansen og Christen Jepsen i så måder Morten Høst og Peder Trans deri omkostning har tilføjet, da bør de enhver at give dem til kost og tæring fire rigsdaler. sammeledes efterdi Svend Poulsen rådmand i sin dom har tildømt Laurits Jensens børns rette formyndere, Morten Høst og Peder Trans, at betale på børnenes vegne til Simon Christensen borgmester på skolens vegne 3 års efterstandende rentepenge, eller udlæg i deres bo, endog ikke bevises Morten Høst eller Peder Trans da i de åringer, samme rente er forfalden, at have været fornævnte børns rette hovedformynder og

værge, da kunne vi og efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være. belangende de omtvistede mangler og beskyldninger på Laurits Hansen og Christen Jepsens regnskaber, da efterdi Laurits Hansen nu her i dag for retten af Morten Høst og Peder Trans er leveret de omtvistede mangler, da bør Laurits Hansen og Christen Jepsen engang inden i dag seks uger i borgmester, råd og overformynderes nærværelse at svare Morten Høst og Peder Trans til samme mangler, og siden derefter at gøre dem rigtig rede og regnskab for fornævnte børns værgemål, som det sig bør, eller da derfor at stå til rette, og når sligt er efterkommet, og med samme regnskab og mangler er til ende gjort, da Morten Høst og Peder Trans at give Laurits Jensen og Christen Jepsen afkald for samme værgemål, som det sig bør.

(277)

** var skikket Niels Ibsen i Jerlev med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Niels Andersen Gris i Bølling, Hans Christensen i Egtved, Jens Jensen i Vork, Jens Pedersen i Ødsted, Laurits Mikkelsen i Højen med flere for et synsvidne, de på Jerlev herredsting 13/5 sidst forleden afvidnet har, at de har været til syn til Jerlev herreds skove, og iblandt andet synet en egestub på Jerlev skov skulle være tre alen i bredden, og lodsejeren vidste ikke på åsteden at give til kende, hvem den havde huggen eller ladet hugge. endnu havde stævnet Hans Nielsen i Jerlev, Simon Madsen, Poul Jørgensen med flere sst for en klage, de på Koldinghus 14/8 sidst forleden gjort har og klaget, at Niels Ibsen skulle have huggen en stor eg på Jerlev skov i fjendernes tid det år 1644 og forbrugt til bygningstømmer, endnu stævnet fornævnte vidnespersoner for et vidne, de på Jerlev herredsting x/12 vidnet har, hvilke synsvidne, klage og vidne ikke stemmer overens, eller har synet og vidnet, at Niels Ibsen den har huggen, eller vidnet på dag eller tid, når det skulle være sket, og Niels Ibsen i fjendernes tid var fra hans gård i 24 uger, undtagen han undertiden hemmelig om nattetide rejste til den, og han beretter sådan ikke af hans naboer at være forskyldt, eftersom han tid efter anden flyede dem deres heste og hopper og deres børn igen, som fjenderne havde dem fratagen, og han engang på en tid tog fra fjenderne i Kærbølling by, som de havde tagen fra hans naboer der omkring, 26 heste og hopper, og de fik hver sin igen uden betaling, og han i lige måder gjorde fjenderne afbræk efter kommissariers befaling, og dog for intet vovet liv og blod for sit fædrene land, og nu har sådan løn, og beretter de ham af had har på vidnet, og mener efter slig lejlighed samme syn og vidner bør magtesløs at blive: så og efterdi befindes Hans Bunde, Hans Nielsen og deres medbrødre først at have klaget og bekendt på Koldinghus, at Niels Ibsen havde ladet hugge en stor kongeeg i Jerlev skov i fjendernes tid 1644, og det forbrugt til bygningstømmer, hvilke deres bekendelse og klage de siden til tinge har med deres egen vidne bekræftet, og dog ej udførlig bevises, Niels Jensen samme eg at have hugget eller ladet hugge ved visse dag eller tid, meget mindre ved stub eller stavn taget, tilmed ikke heller sligt tømmer og træ hos ham af samme eg er vedkendtes, Niels Ibsen og ikke heller for den synsvidne, som til samme ege stub tagen er, navnlig er varsel givet eller deri indført, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnede vidner, syn, klage, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, men efterdi Laurits Mikkelsen i Højen, Jørgen Buck i Horsted og deres medfølgere synsmænd udførlig har hjemlet, dem at have synet hvis, som af fjenderne på Niels Ibsens gård var spoleret, og hans gård da at være befunden brøstfældig på tømmer, vægge, boskab, lofter og døre, og der ikke da var forbrugt eller forbygget noget savskåren egetømmer på samme gård, siden fjenderne kom i landet, og intet derimod fremlægges ikke så at være, som om synet er, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme syn at sige eller magtesløs dømme.

(286)

** var skikket Niels Nielsen på Lindbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Laurits Mikkelsen i sønder Bork, for han 16/11 1637 udførlig for tingdom har beskyldt et tingsvidne, som seks dannemænd samme dag med ed og oprakte fingre har afvidnet, for løgnagtig. endnu stævnet Laurits Mikkelsen, for han 8/5 1645 har beskyldt en kvittants for løgnagtig, som Niels Nielsen har givet en dannemand i Bork på hans skat, han har betalt, og har begæret samme seddel indlagt i god forvaring, lige så mente som den skulle have været både løgnagtig og falsk, endog Niels Nielsen vedstår samme kvittants og er gestendig at have skreven. sammeledes stævnet Laurits Mikkelsen for han 1643 og 1645 imod Niels Nielsens vilje har indhøstet halvparten kirkens anpart korntiende, som Niels Nielsen i fæste har, uden hjemmel og forlov, menende ham af Laurits Mikkelsen ikke aleneste i mangfoldige måder trætte er påført, men endogså på sin gode rygte og lempe, som ærerørig ham har angreben, uret at have gjort og hans beskyldning løgnagtig at være: da efter flere ord dem imellem var, indgav Laurits Mikkelsen og Niels Nielsen Obling nu her for retten deres tvistige sag på fire dannemænd, Laurits Mikkelsen på sin side tog Mads Madsen i Tarm bisgård og Visti Lauritsen i Bindesbøl, hvorimod Niels Nielsen tog på sin side Peder Friis i List og Jep Gødesen i Galthoved, de og samtlig tilnævnte Niels Poulsen i Tønning, hvilke fem dannemænd skal forsamles til Visti Lauritsens nu på fredag først kommer 14 dage, og da have fuldmagt parterne om al deres gælds fordring og tvistighed, som dem til denne dag har imellem været, såvel som og om hvis iring Laurits Mikkelsen og Niels Oblings mor Mette Jensdatter har imellem været, det være sig om tiende eller andet, og hvem som befindes af dem at have given årsag til deres trætte og uenighed, da den af fornævnte voldgifts mænd at tilsiges billig kost og tæring, og hvad de samtlig eller og de fleste parterne imellem sigende vorder, skal stande for fulde, af dem upåtalt i alle måder, og dermed erklærede Laurits Mikkelsen Niels Obling sig intet andet at vide med ham end alt ære og godt, og deres tvistighed bilagt, så hvis i sagen gangen er skal være kasseret og ingen af parterne videre til skade, men dersom nogen af dem samme sag igen opripper eller hinanden utilbørlig skælder eller og uden billig årsag den anden unødig trætte påfører, da den, som herimod forbryder sig, at give til de fattige et hundrede rigsdaler.

(290)

18/8 1647.

(ingen dommer, hører Henrik Jensen)

** var skikket Anders Iversen i Brogård hans visse bud Hans Christensen i Hyvild og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred, Peder Iversen, som tjente Hans Gregersen i Seest, hans bane at udlede, som 8/7 sidst forleden er overfalden med hug og slag udenfor Steffen Olufsens gårdsled af nogen personer, og siden den tredje dag der næst efter 11/7 er død bleven, og først fremlagde Hans Christensen på Anders Iversens vegne for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Anst herredsting 29/7 sidst forleden, som indeholder Niels Christensen i Seest og Søren Jepsen sst med flere at have vidnet, at de nærværende hos var 8/7 efter middag, og da så de at Peder Iversen sprang af vognen udenfor Steffen Olufsens gårdsled og søgte ind på Knud Lauritsen, der han var i parlament med Oluf Jensen i Seest, og greb ham i hans hår og slog ham til jorden, og som de kom begge op igen, søgte Peder Iversen efter Knud Lauritsen, så han måtte vige tilbage til hans vogn og fik et ledrag skaft i sin hånd og ramte Peder Iversen dermed i sit hoved, så at han gjorde nødværge og var nødt og tvungen til at værge sit liv: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Knud Lauritsen at være Peder Iversens bane, ham at have ihjel

slagen, og fordi svor ham manddød over og fra hans fred, efterdi ej er bevist Peder Iversen ham med nogen håndværge at have søgt, så han kunne vide forårsaget sin liv at nødværge Knud Lauritsen, og for gerningen er veget og holder sig i skjul.

(292)

** var skikket velb Herluf Mormand til Brandholm og lod læse og påskrive efterskrevne tilkendegivelse seddel, at efterdi formedelst svenskens indfald min formue meget er bleven forkrænket og svækket, at jeg ikke, som jeg gerne ville, penge til mine kreditorer kan til veje bringe, hvorfor jeg desværre og på det, de godtfolk næst Guds hjælp kunne bekomme fyldest, er jeg forårsaget min formue at opbyde, hvorfor jeg er begærende, at de gode landsdommere ville tilforordne to gode mænd, nemlig velb Jørgen Juul til Agersbøl og Jørgen Høg til Hammergård, samme mit løsøre og jordegods at likvidere og taksere, indtil samme opbydelse kunne fuld drives, dateret 18/8 1647: så efterdi de gode mænd landsdommere ikke nu er til stede, da dermed optagen til i dag 14 dage, og da at ske hvis ret er.

1/9 1647.

** var skikket Bertel Olufsen i Dalager og Niels Nielsen i Hvollig deres visse bud Søren Nielsen på Hestbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Jensen i Herborg, herredsfoged til Bølling herredsting, for en dom han til fornævnte ting 22/3 næst forleden imellem dem på den ene og menige sognemænd i Borris sogn norden åen på den anden side dømt og afsagt har, anlangende kirkens anpart korntiende af Borris kirke for 1643, og samme dom har henstillet og grundet på KM forordning, såvel som på en anordning KM kommissarier skulle have gjort, og dermed frikendt fornævnte Borris sognemænd for tiende til Borris kirke at yde og udgive for 1643, uanseet at den tiende var falden, førend fjenderne blev landet mægtig: så og efterdi befindes Borris sognemænd at restere til kirken med deres afgift korntiende for 1643, og dog ikke bevises dem det af fjenden at være fra plyndret og forødt, så de jo vel kirken det kunne have ydet, eftersom og befindes kirkernes indkomst i korn at være sat og takseret, hvor vidt derfor til regnskab skulle gives, og kirken til indtægt ført, og fogden dog bemeldte sognemænd for fornævnte års tiende iblandt andet har kvit funden, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom deri så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi han og i sin dom om bemeldte 1645 års tiende ikke egentlig har dømt enten til eller fra, da bør den hans dom i den post at være som udømt, og sagen derom igen til ham at komme, og endelig at dømme og underskede, som han vil ansvare og være bekendt.

(294)

** var skikket Mikkel Christensen på Slumstrup hans visse bud Søren Nielsen på Hestbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Jensen i Herborg, herredsfoged til Bølling herredsting, for en dom han til fornævnte ting 18/3 næst forleden imellem dem på den ene og menige Sinding sognemænd på den anden side dømt og afsagt har, anlangende kirkens anpart korntiende af Sinding sogn for 1643, og samme dom at have heden stillet og grundet på KM forordning, såvel som på en anordning KM kommissarier skulle have gjort, og dermed frikendt fornævnte Sinding sognemænd for tiende til Sinding kirke at yde og udgive for 1643, uanseet at den tiende var falden, førend fjenderne blev landet mægtig: da efterdi samme sag i seks uger til i dag er optagen og opsat, til hjemtinget forkyndt, som forskrevet står, vi uden bevilling

imod recessen ikke heller deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være, og ikke komme kirken på fornævnte års tiende til forhindring.

(295)

** var skikket velb Herluf Mormand til Brandholm hans visse bud Knud Pedersen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham at have ladet læse og påskrive efterskrevne tilkendegivelse seddel, at efterdi formedelst svenskens indfald min formue meget er bleven forkrænket og svækket, at jeg ikke, som jeg gerne ville, penge til mine kreditorer kan til veje bringe, hvorfor jeg desværre og på det, de godtfolk næst Guds hjælp kunne bekomme fyldest, er jeg forårsaget min formue at opbyde, hvorfor jeg er begærende, at de gode landsdommere ville tilforordne to gode mænd, nemlig velb Jørgen Juul til Agersbøl og Jørgen Høg til Hammergård, samme mit løsøre og jordegods at likvidere og taksere, indtil samme opbydelse kunne fuld drives, dateret 18/8 1647. og fremlagde Knud Pedersen Herluf Mormands efterskrevne forseglede og underskrevne fortegnelse på hans kreditorer og hans løsøre og jordegods, hvilke fortegnelse og jordebog vi nu straks her til landstinget har forkyndt, læst og påskrevet, og Knud Pedersen på Herluf Mormands vegne gav til kende, at han har til bevilget velb Jørgen Juul til Agersbøl og Jørgen Høg til Hammergård samme hans løsøre og jordegods at likvidere og taksere imod gælden til hans kreditorer, hvorfor vi tilfinder og forordner bemeldte to gode mænd Herluf Mormand hans kreditorer til visse tid og sted at lade vide og tilsammen kalde, og Herluf Mormand hans opbudne gods og løsøre at taksere og imod gælden til kreditorerne at likvidere efter KM forordning og reces, som det sig bør, og dersom nogen af fornævnte gode mænd for lovlig forfald ikke møder, da en anden vederhæftig god mand, som dertil kunne bevilges, i hans sted at tages, så samme likvidation kan fuldkommes efter forordningen, som forskrevet står, og at forskrevne gode mænd det siden til de interesserede give fra dem beskrevet, som de ville ansvare og være bekendt

(298)

** var skikket Mikkel Christensen på Slumstrup hans visse bud Søren Nielsen på Hestbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Jensen i Herborg, for en dom han til fornævnte ting 25/3 næst forleden imellem ham på den ene og menige Bølling sognemænd på den anden side dømt og afsagt har, anlangende kirkens anpart korntiende af Bølling sogn, som han fæsten er berettiget for 1643, og i samme dom at have heden stillet og grundet på KM forordning, såvel som på en anordning KM kommissarier skulle have gjort, og dermed frikendt fornævnte Bølling sognemænd for tiende til Bølling kirke at yde og udgive for 1643, uanseet at den tiende var forfalden, førend fjenderne blev landet mægtig: så og efterdi fornævnte års tiende til Bølling kirke befindes at være forfalden det år 1643, førend fjenderne kom her i landet, og ikke bevises sognemændene det fra dem af fjenderne at være fra plyndret, men bevises kirkens korn og indkomst af Henrik Lange at være takseret, hvor vidt fornævnte års tiende skulle i kirkens regnskab sættes for og kirken til indtægt ført, og herredsfogden dog iblandt andet har fornævnte sognemænd for fornævnte års tiende fri funden, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom i den post så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Bølling kirke på bemeldte års tiende til nogen forhindring.

(300)

** var skikket Gregers Nielsen, danske skolemester i Kolding, og havde stævnet Hans Jensen Buck, Peder Sørensen Skrædder med flere, alle borgere i Kolding, eftersom de efter loven til bemeldte

byting er lovlig opkrævet fornævnte 15 mænd kirkenævn deres lov at gøre over Johanne Hanskone Krøbelkvinde, Hans Lauritsens hustru, eftersom Gregers Nielsen med hans fuldmægtig Jacob Nielsen har dem til deres lov lovlig ladet forfølge med to lovfaste mænd 26/8 sidst forleden, og efter at Gregers Nielsen havde sig bemeldte Johanne Hanskone både i rådstuen såvel som på Kolding byting har sig vedkendt trolddoms sag at overbevise, som han med tingsvidne og dokumenter har for dem bevislig gjort, såvel som hendes egen bekendelse med trolddoms sager at have omgået, item med signen og igenvisning, hvorefter fornævnte mænd har 25/8 gjort deres ed til bemeldte ting og hende trolddoms sag over svoren, og samme dag, førend de deres lov har gjort, Johanne Hanskone for retten at være tilspurgt, om hun vidste sig imod bemeldte vidner at erklære, eller nogen på hendes vegne ville have noget dertil at svare, og ingen at være fremkommen, hvorfor Gregers Skolemester (hans hustru Inger Jacobsdatter) forårsaget samme sag til landstinget at indstævne, og formente samme 15 mænds ed burde ved magt at blive: så og efterdi af fornævnte vidner forfares og med bevises Johanne Krøbelkvinde at have omgået med adskillige spøgeri, signelse og andet, hvilke hun og til hjemting, såvel som her for retten nu har vedgået, og beråbt sig på en kvinde Lisbet, som hun tit og ofte skulle haft omgængelse med, og vidste vel at bukket Maren, så vel som og de andre, hun nu her for retten på bekendt har, at være troldfolk, og i synderlighed bukket Maren, dersom hun blev påtaget, fik de vel andet at vide, hun og tilstår sig de to små poser at skulle bekommet af Lisbet, som nu her for retten er fremvist, som hun egentlig vidste at sige, hvad deri var, nemlig rønne, salt og rugkorn, såvel som og iblandt andet tilstår sig at have været i råd at fly Bodil Tomasdatters fæstemand hjem, hvilke og skete, at han kom hjem en pinsenat derefter, så det ene med det andet om Johanne Krøbelkvinde efter hendes egen bekendelse, såvel som og i andre måder befæstes hende i trolddoms bedrifter og spøgeri skyldig at være, og aldeles hun intet derimod fremlægger sig med at bevise kristelig og ærlig at have forholdt, men fast mere med stokkenævn og 24 mænds vidne bevises, at hun i lang tid har påhængt et ondt rygte for spøgeri, og loven formår, at hvo der vides for trolddom, da værge sig med nævn derfor, så nævninger fordi har været opkrævet, som hende ved deres ed har for hendes trolddoms bedrifter kirkenævn oversvoret, da ved vi efter for berørte lejlighed ikke dem for den deres ed og tov at fælde, men ved magt at blive.

(313)

** var skikket Hans Tomasen Russ med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Iver Lange til Bramming, for at eftersom han har været Hans Tomasen Russ er summa penning skyldig, hvorfor han nogen tid siden fået ved to gode mænd indførsel i nogen hans jordegods samt mølle og hovedgårds bygning, og nu agter han samme de gode mænds indførsel at lade her til landstinget konfirmere, og formener han samme gods ham at følge for ejendom: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsels brev, det de har indført Hans Russ for hans gælds fordring i bemeldte mølle, jordegods og Bramming hovedgårds bygning, efter samme indførsels bemelding, sagen og i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte anparter i bemeldte mølle, jordegods og hovedgårds bygning, så vidt det Hans Russ efter indførselens indhold udlagt er, jo bør ham for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og indførselen for sin tilbørlig dommer rykket, dog Hans Russ det igen til frit folk efter forordningen eller håndfæstningen at afhænde.

(315)

** var skikket Jens Nielsen, borger i Varde, og Laurits Baggesen i Ribe deres visse bud Jens Clemendsen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mads Jensen af Ringkøbing for nogen anselig summa penge, han efter sine udgivne breve ham er skyldig bleven, dog Mads Jensen hverken hovedstol eller rente har villet betale, som det sig burde, hvorfor Jens Nielsen og Laurits Baggesen har været forårsaget Mads Jensen først til hans værneting ladet indstævne, og der 4 endelige domme erlanget, hvori Mads Jensen er tilfunden hovedstolen med des interesse at betale inden 15 dage, eller lide indvisning i hans fædrene arv, hvilke domme han dog ej har efterkommet, hvorfor Jens Nielsen og Laurits Baggesen formener dem ved to selvejerbønder at have indvisning i Mads Jensens bøndergods. herhos fremlagde Jens Clemendsen ovennævnte domme, hvori er indført Mads Jensens gældsbreve til hans svogre Laurits Baggesen og Jens Nielsen: da efterdi for os i rette lægges fornævnte domme, hvori findes indført bemeldte breve og beviser, hvorefter Mads Jensen er bleven Laurits Baggesen og Jens Nielsen samme fornævnte summaer penge skyldig skadesløs med sin rente at betale, det og til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, Mads Jensen og i sin skriftlig indlæg til sin gælds betaling erbyder sig af sin bøndergods, som han efter hans far er tilfalden, udlæg at ville gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Mads Jensen jo pligtig er Laurits Baggesen og Jens Nielsen at betale bemeldte summaer penge skadesløs, og fordi indfinder (blank) selvejere, som Jens Clemendsen dertil på deres vegne nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med KM foged gøre Laurits Baggesen og Jens Nielsen udlæg af Mads Jensens bøndergods, så vidt det kan tilstrække, hvor det findes, det at taksere og imod gælden likvidere, som de efter KM forordning vil ansvare og være bekendt.

(320)

** til borgmester og råd i Kolding deres opsættelse anlangende Gregers Nielsen skolemester: så mødte Gregers Nielsen skolemester, og for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og dernæst nu her for retten lovede og til forpligtede Gregers Nielsen sig under sin hals fortabelse ikke nogensteds at vige eller rømme men blive til stede til lovens yderste udendregt, som det sig bør

(321)

29/9 1647, som indfaldt sankt mikkelsdag, og holdtes næste torsdag derefter, som var 30/9.

** var skikket Søren Knudsen Kølholt, borger og rådmand i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, til Haraldskær for hendes kvota af 130 daler med efterstandende rente og omkost, som salig jomfru Lisbeth Friis har været Søren Knudsen skyldig efter hendes håndskrifts formelding, hvorfor han har forhvervet dom på Sofie Friis til hendes herredsting, hvori hun er tildømt sin kvota at betale, eller at have indvisning i hendes løsøre og jordegods, hvilken dom Søren Knudsen formener ret at være, og fru Sofie Friis sin anpart at betale, eller bør at have indvisning i hendes løsøre og jordegods: så og efterdi befindes fru Sofie Friis ikke lovlig for samme dom at være stævnet eller med hendes lovværge varsel givet, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom deri så noksom, at den bør nogen magt at have, men hvem videre påskader indkalde sig sagen lovlig igen til hjemting, og der gå om hvis ret er.

(323)

** var skikket Mads Jessen i Almstok med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Iversen i Løvlund, herredsfoged i Slavs herred, for en dom han til fornævnte ting 11/3 1646 imellem ham og Søren Jensen i Høgholt på sin husbonds vegne dømt har, og der tildømt Mads Jensen at have gjort uret og stå til rette, for han ikke har kunne taget velb Christian Rantzau den sag og skifte og på hans vegne til tinge beskrevet, og ikke anseet at ingen på den gode mands vegne var det begærende eller endnu ville have det beskrevet til tinge, hvor meget der blev krævet til skifte deraf af hans fromheds tjener Bertel Nielsen i Sønderby til forbemeldte husbond efterstandende landgilde, eftersom Bertel Nielsen og har tagen samme gode og gods til sig på forbemeldte husbond og de andre gældneres vegne: da efter flere ord dem imellem var, da nu her for retten vedtog Søren Jensen og Mads Jessen, at de nu på tirsdag først kommende 8 dage, som er 12/10, skal møde i ---- i dannemænds nærværelse, som Søren Jensen på Christian ---- tilnævnte Christen Risbøl og Anders Steffensen i Dal, hvorimod Mads Jessen på sin og sine medkonsorters vegne tilnævnte Mads Nissen i Vorbasse og Søren Pedersen sst, og da i fornævnte dannemænds, såvel som herredsfogdens hosværelse af salig Knud Dinesens efterladte bo og gods til hans kreditorer og gældnere efter rigtig fordring pro kvota at ---- så vidt med ret bør og til strække kan, og fornævnte mænd det siden til tinge uden varsels forgivelse eller nogen modstand at afsige, og hvis dom og vurdering, som på enten sider forhvervet er, heri at være kasseret, og ingen videre til forhindring eller skade.

(325)

** var skikket Hans Clemendsen i Vejle med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Olufsen i Helsingør for en skriftlig vidne og bænkebrev, han på Koldinghus 15/8 1646 har fra sig given, i sin mening at han 11/8 næst tilforn var med Hans Madsen ridefoged og mester Henrik Eriksen i Vejle og hr Peder Iversen i Egtved, Henrik Christoffersen i Vejle, Niels Knudsen sst, Anders Madsen sst at de skulle være overværende, imens Søren Knudsen og Hans Clemendsen leveret Jens Madsen nogen breve, Jelling syssels provsti anlangende, som tilforn Niels Olufsen igen skulle leveres, og nogle gamle breve skulle have fremlagt, og Søren Knudsen skulle have tagen de 3 mænds og gangen bort, og Hans Clemendsen siden i deres logement skulle have budt dem flere til: så og efterdi Niels Olufsens kundskab om fornævnte breve befindes i hans egen sag at være udgivet, som dog ej til tinge er vidnet eller varsel for givet, mester Henrik Eriksen og hr Peder Iversens vidner ikke heller udtrykkelig formelder om hvis breve, Hans Clemendsen skulle have fremlagt, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme kundskab og vidner så noksom, at det bør nogen magt at have, og efterdi Hans Clemendsen til bytinget i hans skriftlig indlæg, såvel som nu her for retten har tilbudt Bredsten kirkebog, såvel som og juris patronatus, dom og fortegnelse, som 15/10 findes påskrevet, at være læst på Vejle byting, fra sig at ville levere med hvis andre breve, om han derfor måtte kvitteres, at de af ham annammet er, som dog ikke er sket, at han bevis på dis levering er meddelt, og byfogden dog har tildømt ham samme breve fra sig at levere, eller at lide og stå til rette, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom, såvel som den dele, han derefter over ham udstedt har, magtesløs at være, og fornævnte byfoged pligtig at give Hans Clemendsen til kost og tæring seks rigsdaler.

(331)

** var skikket Anders Munk i Vejle hans visse bud Hans Clemendsen, borger sst, og havde stævnet Anders Christensen i Jelling for en dom, han 13/5 1647 til Vejle byting på velb Mogens Bille, lensmand på Koldinghus, hans vegne over ham forhvervet har, anlangende lejermål han skal have bedrevet, med hvilke dom han formener sig uret at være sket, idet han med tingsvidne kan bevise,

sagen at være aftinget hos den gode mands fuldmægtig ridefoged Jens Madsen, som har annammet penge derfor og lovet at holde Anders Munk derfor skadesløs: så og efterdi for os fremlægges tingsvidne, det Anders Munk med Jens Madsen for sådan lejermål skulle have aftinget, og at Jens Munk skulle leveret ham på Anders Munks vegne fire rigsdaler, hvilke tingsvidne ikke befindes for byfogden at have været i rette lagt, eller noget deraf i hans dom indført, da bør den hans dom, såvel som den dele, derefter udstedt er, magtesløs at være, og hvem videre påskader, indkalde sig sagen til bytinget, dokumenterne for fogden at fremlægges, og ham derefter at dømme og adskille, som han vil ansvare og være bekendt.

(333)

** var skikket Hans Nielsen i Darum på hans hustru Kirsten Jesdatters vegne deres visse bud Hans Jensen i Hunderup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Peder Lauritsen i lille Darum og Anne Lauritskone i Darum, salig Laurits Pedersens arvinger sst, for to tingsvidner til Gørding herredsting 18/1 1641 og 31/7 1643 af Laurits Pedersen forhvervet, anlangende at Oluf Nielsen i Darum har til vederlag udlagt til Laurits Pedersen adskillige engskifter af den bondegårds tilliggelse i Darum, han iboede, for hvis han af Laurits Pedersen havde heden pantet, da efterdi Jes Tomasen i Hunderup langt tilforn på hans datter Kirsten Jesdatters vegne har afkøbt Oluf Nielsen halvparten af fornævnte bondegård og gods og halvparten at fornævnte engskifter, som hører til samme gård, ikke i fornævnte tingsvidner er undtagen, og efterdi det er bondegods og ejendom, og ikke lovlig er lovbudt, førend det til vederlag er udlagt, thi mener Hans Nielsen samme vederlag ikke så nøjagtig og udførlig at være gjort, at den bør at komme hans fornævnte hustru på nogen hendes fornævnte halve bondegårds tilliggelse til nogen forhindring, men magtesløs at være: så og efterdi ikke befindes for fornævnte magelavs vidne, nu fremlagt er, 31/7 1643 udgivet, af Oluf Nielsen gjort på fornævnte bondeejendom, at være lovbudt, eller og bevises Oluf Nielsen da at have haft nogen bondeeje og omgået efter loven, så han kunne været mægtig sådant at afhænde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme tingsvidne, såvel som bemeldte dom, så noksom, at det bør at komme Hans Nielsen på bemeldte bondegårds ejendom til nogen forhindring, og efterdi den anden tingsvidne, som 18/1 1641 skal være udstedt, såvel som fornævnte pantebrev, hid kaldt er, ej fremlagt er, endog sagen over seks uger til i dag er optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme tingsvidne og pantebrev magtesløs at være.

(336)

** var skikket velb fru Ingeborg Skeel, salig Palle Rodsteens, til Brandbjerg hendes visse bud Tomas Pedersen, foged på Brandbjerg, og havde med en opsættelse her af landstinget i dag måned stævnet Peder Poulsen i Givskud for en dom, han til Nørvang herredsting 8/12 sidst forleden dømt og afsagt har imellem fru Ingeborg Skeel på den ene og Søren Lauritsen i Givskud på den anden side, hvori han skal have Søren Lauritsen fri kendt for Ingeborg Skeels lovlig proces og tiltale, uanseet ikke for fogden har været bevist, at Søren Lauritsen var mere nødt og tvungen til at drage fra den gård i Harresø, han iboede, end som hans naboer var på lige adelvej med ham, som dog sad og holdt deres gårde ved magt, men har ham for alle lovmål i en dom fri kendt, og ikke herredsfogden har ville anseet KM brev, som for ham har været i rette, som lyder at det er adelen frit for at handle med deres egne bønder og tjenere med skyld og landgilde, som de ville: så og efterdi bevises, endelig dom her til landstinget tilforn imellem fru Ingeborg Skeel og Søren Lauritsen at være udgangen, fornævnte gård anlangende, hvori en part iblandt andet af dis dokumenter er underkendt, og ikke bevises Søren Lauritsen for år 1644 at have boet i samme gård,

men af rigens fjender derfra at skulle været jaget og forødt, og fogden fordi ikke har vidst ham nogen lovmål at kunne tildømme at lide, da ved vi efter sådan lejlighed ikke deri imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme.

(339)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Pedersen i Høgholt og Søren Pedersen i Hover for usandfærdig benægtelse, de 14/2 og 28/2 1646 gjort har med oprakte fingre og ed, at de ikke har hugget og afført de to ege, som de er bleven tyvsvoren for, så efterdi samme deres benægtelser derfor til landsting 23/9 er bleven magtesløs dømt, da formener han, at de bør på deres fingre fældet at være og at bøde deres tre mark for løgnere: da efterdi for os fremlægges endelig dom her af landsting, hvori Søren Sørensen, Morten Jepsen og deres medfølgeres vidner, som har Niels Pedersen og Søren Pedersen på vidnet, dem at have huggen og afført to ege for Storlunds agers ender i skoven, befindes at være ved magt dømt, og Niels Pedersen og Søren Pedersen deres benægtelse derimod magtesløs kendt, og i så måder usandfærdig eragtes, sagen og her til landsting over seks uger er optagen, og ikke Niels Pedersen og Søren Pedersen nu er mødt eller nogen på deres vegne herimod at svare, endog opsættelsen til hjemting er læst og forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Pedersen og Søren Pedersen jo deres benægtelse usandfærdig at være.

(341)

** var skikket Peder Lauritsen i Nørå med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse 4/8 sidst forleden at have stævnet Terkild Hansen i Borre og Christen Frandsen i Vrøgum for et vidne, de til Kærgårds birketing 27/9 1644 vidnet har, at de skulle været hos i Ål præstegård, hørt og seet, at Conrad Brudernell, ritmester under svensken, som var indkvarteret i Varde, hans rytter kom til Ål præstegård og annammet en ganger af hr Peder Clausen og leverede ham i steden igen en brunstjernet hoppe med en føl, som fornævnte rytter da skulle have berettet, at Peder Lauritsen i Nørå havde ydet ham i hans kvarter, dog ikke udførlig har vidnet, at rytteren nødte eller tvang hr Peder til at skifte med sig, dog Peder Lauritsen med et tingsvidne af Vesterherreds ting 5/5 sidst forleden udtrykkelig beviser, at han ikke nogen tid i næst forleden fjendernes tid ydet nogen heste eller hopper til den rytter, han holdt i kvarter, mener fordi samme deres vidne løgnagtig at være: så og efterdi samme sag i fjendernes tid at være tildraget, og ikke her til landsting af enten af parterne inden den tid, KM nådigste forordning derom udgangen er, er gjort anhængig, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, på begge sider forhvervet, såvel som den dom, på Peder Lauritsen dømt er, så noksom, at det bør at komme nogen af dem til forhindring men magtesløs, og ikke videre at påtales.

(344)

** var skikket velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård på sin egen og Henrik Lindenovs vegne deres visse bud Christen Hansen i Torsmark med en opsættelse i dag måned, lydende ham da at have stævnet Erik Krabbe til Strandbygård for en summa penning, som de for ham til Hans Nielsen, borgmester i København, efter hans udgivne skadesløs brev har betalt, eftersom fornævnte penge med sin efterstandende rente ikke til sin rette tid er bleven betalt, hvorfor Jørgen Kruse og Henrik Lindenov de har været forårsaget at lade stævne Erik Krabbe til Skodborg herredsting, hvori Jørgen

Kruse og Henrik Lindenov er tildømt enhver at have sin hovedstol med efterstående rente og interesse betalt eller og at have indvisning i Erik Krabbes jordegods, købstadsgods eller løsøre, hvorfor de formener, at Erik Krabbe bør enhver af dem at betale, eller derfor at have indvisning af hans løsøre eller jordegods: så og efterdi befindes Erik Krabbe sin gods og formue til sine kreditorer at have opbudt, og kommissarierne for adskillige tilfald ikke har vidst dengang vores tilfindelse om fornævnte opbud at kunne fyldest gøre, førend på alle og enhver de interesserede beskyldninger for deres overdommer endelig blev kendt, og ikke bevises det endnu at være sket, da har vi efter sådan lejlighed ikke deri vidst Jørgen Kruse og Henrik Lindenov nogen indvisning at kunne stede beskrevet, førend fornævnte opbud på tilbørlige steder bliver påkendt.

(347)

** var skikket hr Oluf Christensen, Guds ords tjener til Tørring og Heldum sogne, hans visse bud Jens Christensen i Heldum præstegård ned en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse her af landstinget 4/8 sidst forleden at have stævnet Søren Jensen i Kvistgård, forrige herredsfoged i Skodborg herred, hans arvinger, for en dom han 10/10 1642 til fornævnte herredsting dømt og afsagt har, og da i samme sin dom tildømt salig Christen Smed i Heldum præstegård at skulle udgive til KM og kirkens korn og kvægtiende af Heldum præstegård, uanseet det aldrig nogen tid tilforn sket var, som er med gamle pergaments breve at bevise, nemlig efterskrevne vidisse her af landsting 2/7 1608, som indeholder da her at være læst efterskrevne pergaments tingsvidne af Skodborg herredsting under sin dato 1537. disligeste stævnet fornævnte Søren Jensens arvinger, Søren Sørensen nu boende i Kvistgård, Jacob Sørensen, Maren Sørensdatter med deres lovværge, samt Knud Gregersen, forrige ridefoged til Bøvling slot, hans arvinger, Mette Knudsdatter, Christoffer Knudsen, Iver Knudsen og Jens Knudsen med deres lovværge: så og efterdi for os fremlægges vidisse her af landsting efter et pergaments tingsvidne, Heldum kirkes anneks præstegårds afgift anlangende, som ej befindes for Søren Jensen, da herredsfoged, at have været i rette lagt eller i hans dom indført, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(349)

** var skikket Christ, salig Falentins, i Varde hendes visse bud Anders Jensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Laurits Christensen i Blaksmark for nogen vidner, han over hende har forhvervet 5/4 og 10/5, formeldende Tomas Jacobsen murmester at have vidnet til Varde byting, at Laurits Blaksmark efter salig Falentins begæring skulle have fået ham en jern kakkelovn, og Falentin skulle have givet ham til leje deraf til påske der næstefter 1 rigsdaler, hvilke vidne beskyldes, at det er en enlig vidne, som ikke formelder på nogen visse dag eller tid. dernæst stævnet Jens Pedersen, byens prokurator i Varde, for en vidne han samme dag til fornævnte ting vidnet har, at salig Falentin skulle have berettet, at Laurits Blaksmark skulle have lånt ham samme kakkelovn, hvilket hans vidne og beskyldes enlig at være og imod stemmende: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd mesten part befindes enlig, tilmed vidnet på en død mand, som ikke med bog, brev eller segl nøjagtig bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som fornævnte hjemtings deler og landstings dele, derefter udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Christ Falentins til hinder eller skade i nogen måder.

(353)

** var skikket hr Anders Nielsen Dolmer, sognepræst til Rind og Herning sogne, som nu her for retten i hånd tog Hans Kall, prokurator i Viborg, på velb Christian Rantzau til Breitenburg og Rantzau, KM holstenske råd, befalingsmand over Rendsborghus og Tranekær len, hans vegne solgte og skødte fra sig og sine arvinger til Christian Rantzau og hans arvinger efterskrevne bolig i Hammerum herred i Rind sogn, kaldes Orneborg, hvilken bolig Oluf Simonsen i Orneborg i sin gælds betaling er udlagt af salig Erik Qvitzows gods, og Oluf Simonsen samme gæld og udlæg til hr Anders Dolmer har opdraget.

(354)

13/10 1647.

** var skikket Mads Jensen, borger i Vejle, hans visse bud Niels Miltersen i Stagshede med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have givet til kende, at Albret Reinicke, borger og rådmand i Holstebro, har været ham 327 rigsdaler in specie skyldig, og for samme hans pending har pantsat ham efterskrevne markjord og ejendom, liggende på Holstebro mark, og efterdi Albret Reinicke ikke har hovedstolen villet aflægge, ej heller rente rettigheden betalt, har Mads Jensen 30/9 næst forleden været forårsaget dom på samme pant ham at efterfølge, hvilke byfogdens dom han formener ret at være. (tilføjelse i margen: skal intet agtes eller i dommen indføres, men skal begyndes når Villads Frandsens stævning)

** var skikket Villads Frandsen på Krabbesholm og havde stævnet Mads Jensen, borger i Vejle, for et pantebrev, han skal have af Albret Reinicke, rådmand i Holstebro, iblandt andet på efterskrevne toft agerjord på Holstebro mark, hvilke toft agerjord skal være Villads Frandsen tilforn pantsat, formener derfor at Mads Jensens pantebrev, som siden er udstedt på hvis jord, ham tilforn pantsat var, ikke så lovlig og ret at være, at den bør nogen magt at have: så og efterdi befindes Albret Reinicke først 22/10 1639 iblandt andet at have pantsat til Villads Frandsen fornævnte toft, og siden derefter til Mads Jensen i lige måder pantsat fornævnte toftejord, og i så måder Villads Frandsen først derpå pant bekommet har, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den pant, som der ovenpå til Mads Jensen gjort er i fornævnte toft, eller den dom, derpå funderet er, så vidt fornævnte toft anlanger, deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs, og ikke komme Villads Frandsen til nogen forhindring.

(356)

** var skikket Jacob Graversen i Nissum præstegård og havde hid kaldt sandemænd i Ulfborg herred, manddød at sværge over Christen Christensen i Vodde i Ulfborg sogn, for Christen Graversen i Vium han dræbte og ihjel slog ved Ulfborg kirke 6/9 nu sidst forleden, og fremlagde Jacob Graversen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herredsting 25/9 sidst forleden, som indeholder Anders Christensen i Bundgård og hans medbrødre 24 mænd for otte mænd at have vidnet, at de har hørt og spurgt i al sandhed, at Christen Christensen i Vodde uden al årsag, skyld eller brøde med en kniv stukket og gjort salig Christen Graversen i Vium hans dødssår den næste mandag for vorfrue dag sidst forleden ved Ulfborg kirke i Skærum marked: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem. og svor Christen Christensen i Vodde manddød over og fra sin fred, for Christen Graversen han ihjel stak, eftersom de selv noksom sandhed derom havde udspurgt og forfaret, tilmed han og for gerningen er veget og bortrømt.

(357)

** var skikket Frederik Nielsen, borger i Kolding, og havde stævnet Knud Jørgensen og Hans Didriksen sst for et vidne, de 31/7 1647 til Kolding byting vidnet har, anlangende en kramkurv, de skal have seet liggende i Frederik Nielsens bod i Middelfart marked sidst forleden, og ikke de skal have seet eller hos været, det Mads Nielsen skal have leveret Frederik Nielsen nogen kramkurve i forvaring og gemme, ej heller hvem den i hans bod skal have nedersat. item stævnet Johanne Knudsdatter for et vidne, hun samme dag til bemeldte ting vidnet har, det Frederik Nielsen skal have været i hans hus og fordret fragt for samme kurve, hvilke vidner Frederik Nielsen højlig benægter ved hans højeste ed. disligeste stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 15/9 1647 efter samme sankevidner dømt har, og deri tilfunden Frederik Nielsen nu at forskaffe Mads Nielsen hans kramkurve igen eller vederlag derfor: så og efterdi Knud Jørgensen, Niels Andersen og deres medfølgeres vidnesbyrd ikke udførlig har om vidnet, dem at have seet Mads Nielsen leveret til Frederik Nielsen samme kramkurve i gemme og forvaring, det og ikke heller med Frederik Nielsens brev eller segl bevises, at han den har annammet, men Frederik Nielsen benægter sig ikke samme kramkurve at have annammet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være og ikke at komme Frederik Nielsen til nogen forhindring.

(359)

** var skikket Erik Jørgensen, rådmand i Odense, hans visse bud Herman Hoann, borger sst, og efter fuldmagts indhold i hånd tog Peder Lauritsen, indvåner i Viborg, på velb Christian Rantzau til Breitenburg og Rantzau, KM holstenske råd, befalingsmand over Rendsborghus og Tranekær len, hans vegne solgte og skødte fra Erik Jørgensen og hans arvinger til Christian Rantzau og hans arvinger efterskrevne gård, kaldes lille Erskov, Jens Andersen påboer, hvilke gård Erik Qvitzow til Sandager er af kommissarierne i sin gælds betaling udlagt af salig Erik Qvitzow til Tanderup hans jordegods, og det nu igen til Erik Jørgensen har opdraget.

(360)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne fuldmagt, så lydende vi efterskrevne Laurits Below og Frederik Below til Spøttrup på vores egne og vores bror Tyge Belows vegne kendes og gøre vitterligt, at eftersom vores kære brors Henrik Below til Spøttrup hans vilje og samtykke samtlige er bleven til sinds vores hovedgård Spøttrup med des underliggende gods at sælge og afhænde, da har vi vores kære bror Henrik Below fuldmagt givet på samtlige vores vegne heri at gøre opladelse, som han bedst synes. datum København 26/5 1647.

** var skikket Niels Miltersen i Stagshede og havde stævnet Christen Christensen Hauff i Holstebro for en dom, han 10/8 næst forleden til fornævnte byting dømt har, og deri kvit dømt Niels Iversen, borger sst, for en part af 15 ugers hold til en rytter og sin hest af svenskens folk, og da i samme dom tildømt Jøllen Christensdatter, Jens Vegengårds hustru der sst, sin part af bemeldte 15 ugers hold efter dannemænds tykke at betale, hvilke dom byfogden på en anden dom, 27/1 1646 til fornævnte ting skal være udgangen, at have funderet og deri mere anseet et kopi af fjendernes seddel, som i de tider lettelig kunne være at bekomme, og derhos løs snak og beretning end borgmester og ret byens øvrigheds polet seddel: så og efterdi ikke bevises sagen forinden den tid, KM forordning om bemelder, her til landstinget at være gjort anhængig, eftersom det i forleden ufredstid er tildraget, da bør samme domme deri ingen videre til skade at komme, men magtesløs, og ej videre at påtales.

(363)

** var skikket Ebbe Poulsen i Tarm med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jep Skarisen i Marup for en tingsvidne efter en registrering, han 9/2 1637 til Bølling herredsting forhvervet har, som Jens Jensen i Nørgård, Christen Jensen i Ganer med flere vidnet har, anlangende at de 22/12 1636 skal have været forsamlet i vester Smedegård i den bo, Jep Skarisens salig bror Jens Skarisen fradøde, over efterskrevne venlig skifte og jævning imellem salig Jens Skarisens efterladende hustru Kirsten Andersdatter på den ene og Jep Skarisen i Marup på salig Jens Skarisens børn, som er Christen Jensen, Kirsten Jensdatter og Anne Jensdatter, som han var lovværge for, på dem anden side, og der vurderet hans efterladende bo, hvilket skal være sket en rum tid, mere end halvt andet år, efter salig Jens Skarisens død og afgang efter KM forordning, og blev Jep Skarisen og Niels Lauritsen, som nu skal have salig Jens Skarisens hustru, således forligt, at Niels Lauritsen skal føde og klæde fornævnte tre børn, Christen Jensen til han bliver 16 år gammel, og de to pigebørn til de bliver hver 18 år gamle, og formener Ebbe Poulsen, som er tildømt samme børns værgemål at forestå, fornævnte registrering ikke så lovlig at være forhvervet, at den bør nogen magt at have: så og efterdi Ebbe Poulsen ikke i ringeste måde beviser med bemeldte registrering nogen underslæb eller urigtighed at være gjort, så han ikke deri kunne være benøjet, eller fornævnte børn til forkort at være sket, men fast mere bevises Ebbe Poulsen imod Jep Skarisens tilbud at have med Poul Jepsen på hans fars vegne til betroet dannemænd i deres overværelse at være over rigtig rede og regnskab om fornævnte børns gods og værgemål, hvortil Poul Jepsen på sin fars vegne har taget Christen Olufsen i Stavning og Peder Mouridsen i Kragsig, og Ebbe Poulsen på sin side Mads Madsen i Tarm bisgård og Jørgen Frandsen i Tarm, så Ebbe Poulsen har fornævnte registrering deri i så måder vedgået, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme registrering at sige eller magtesløs dømme, men bemeldte fire dannemænd at overregne hvis bemeldte børn efter fornævnte registrering lovlig er til berettiget, eftersom de vil ansvare og være bekendt, og det fra dem under deres hænder og segl at give beskrevet, og Ebbe Poulsen samme børns arvelod så til sig at annamme, og derpå give Jep Skarisen kvittering, som det sig bør, og bemeldte dom såvel som og tilbuds vidner 23/11 udstedt, hid stævnet er, ikke imidlertid at komme Ebbe Poulsen til forhindring.

(370)

27/10 1647.

(ingen dommer, Henrik ene)

10/11 1647.

(ingen dommer, Henrik Jensen landstingshører ene, havde jeg samme tid til min gunst og løn opsættelse)

(371)

23/11 1647.

(ingen dommere, Henrik ene)

8/12 1647.

** var skikket Matias Mogensen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have givet til kende for os, eftersom velb Iver Lange til Bramming har været ham en summa penning skyldig, hvorfor han for nogen tid siden har fået ved to gode mænd indførsel i Bramming hovedgårds bygning, disligeste i noget boskab og løsøre, og efterdi han er fremmed og formedelst dis skyld og beholdende ikke uden sin store forsømmelse og omkostning, agter han samme de gode mænds indførsel at lade her til landstinget konfirmere og formener, samme gods bør ham at følge for ejendom: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsels brev, som iblandt andet indeholder dem at have indført Matias Mogensen til hans gælds betaling i Bramming hovedgårds bygning for 407 rigsdaler, sagen og her til landsting i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, så fordi imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte udlæg i Bramming hovedgårds bygning jo bør at følge Matias Mogensen efter bemeldte indførsels bemelding til besiddelse og brug og nyde efter forordningen, med mindre det ham inden år og dag bliver fraløst, eller og indførslen for sin tilbørlig dommer rykket.

(372)

** var skikket Niels Buck i Børkop med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Søren Hansen i Gårslev, som var tilforordnet dommer på Holman herredsting 12/7 1647, for en dom han over ham samme dag har udgivet, og tildømt ham at holde og til fyldest gøre et aftægts bænkebrev, han til Sidsel Sørensdatter i Børkop har udgivet, uanseet Sidsel Sørensdatter har udgift sig af gården fra ham til en anden kronegård der i byen, som er fast bedre at bruge end hans, og derfor imod recessen kan tillades at bruge ager og eng fra denne kronegård til en anden, synes og en ubillig begæring, at hun, som boer på en kronegård og selv har hus og hjem, ville bruge en hus, vej eller håndtering fra en anden kronegård og tiltvinge ham af den ene kronegård til en anden at føre sig ildebrand eller anden ufornøden ting, som i samme brev skal være indført, kronens gård til forsvækkelse og ham fattige mand, derpå boer, til stor fortrængsel: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme tvistige sag på fire dannemænd, så Niels Buck på sin side tog Anders Jensen, byfoged i Vejle, og Henrik Ravn i Kolding, derimod Søren Pedersen på sin hustrus vegne tilnævnte Peder Ravn og hans Hansen i Skærup, de og samtlig tog Jens Pedersen i Skærup, hvilke fem dannemænd skal forsamles i Børkop i Niels Bucks hus på fjerde juledag først kommende, og da have fuldmagt parterne om samme deres iring og tvist til endelig ende at imellem sige, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende eller gørende vorder, skal stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder

(375)

** var skikket Mads Jacobsen, borger i Varde, hans visse bud Laurits Jensen, borgmester sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Hans Pedersen i Hungerbjerg med flere synsmænd for et syn og vidne, de til Østerherreds ting 26/8 sidst forleden vidnet har, anlangende sårmål, som Christen Poulsen, tjenende på Lindbjerg, dem skulle have ladet se og syne i hans ansigt i hans hoved og på hans hals, som de syntes en del at være slagen og mesten part revet, hvilke deres vidne han iblandt andet beskylder, at de ikke lovlig til tinge skal være opnævnt, men de dem selv dertil har ladet overtale, og af Christen Poulsen at være sammen sanket, og ikke i deres syn klarlig specificerer, hvor mange sår eller skade, Christen Poulsen haft har, formener Mads Jacobsen derfor fornævnte vidne ikke så lovlig og ret at

være, at den bør nogen magt at have men magtesløs: da efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag optagen, og opsættelsen til hjemtinget forkyndt, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme syn, klage og vidne ---- og ---- sigtelse magtesløs at være.

(378)

** var skikket Jacob Mortensen i Bjødstrup og havde stævnet Jens Pedersen, født i nør Søby, for 150 rigsdaler, han ham skyldig er, og derfor i pant og til forvaring pantsat ham en halv selvejer bondegård i nør Søby, som Laurits Mikkelsen påboer og i brug har, og efterdi Jacob Mortensen ikke anderledes kan komme til sin betaling end ved dom og indvisning i bemeldte pantegods, hvorfor han har været forårsaget at hænde dom på ham til Hammerum herredsting 13/11 sidst forleden på udlæg af fornævnte pantegods, mener samme dom lovlig og ret at være, og det han nu bør at have henfindelsen af landstinget på to jordejer bønder i fornævnte herred til at gøre ham indvisning, vurdering og udlæg af bemeldte pantegods: da efterdi for os i rette lægges Jens Pedersens udgivne skadesløs pant på 150 rigsdaler, og derfor i pant sat til Jacob Mortensen hans halve bondegård i nør Søby, hvilke halve gård Jens Pedersen ikke fra Jacob Mortensen har indfriet, og ham samme summa penge igen erlagt, så han fordi ved sin skriftlig svar, nu her fremlagt er, erbyder sig at gøre Jacob Mortensen udlæg for samme gæld i fornævnte pantegods, sagen og til hjemting har været indkaldt, og endelig dom ganget, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Jacob Mortensen jo bør for fornævnte summa penge med rente og interesse, efter pantebrevs formelding, at have vidvisning i fornævnte pant, og fordi tilfinder Peder Christensen i Gellerup og Jacob Pedersen i nør Søby, selvejere, som Jacob Mortensen dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger at gøre Jacob Mortensen for sin gæld udlæg i bemeldte pantsatte halve gård, efter KM forordning, eftersom de ville ansvare og være bekendt.

(381)

** var skikket Christen Mogensen i Lilleballe med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden seks ugers opsættelse at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for to frafindelser som han har udstedt på Brusk herredsting 13/2 og 6/3 sidst forleden, anlangende hvis tiltale han havde til Staffen Madsen i Lilleballe for en bøg, han efter hans egen bekendelse ham har frahugget på hans selvejer bondeskov for de store agerender østen ved Skiden, hvilke Staffen Madsen ikke selv skal have eller kunne benægte, og fogden ham dog fra hans rette lovmål og til større skade har frafunden, og henvises ham til skovrideren, delefoged og lodsejere, hvilke og sket er, og han ham dog ligevel hans lovmål har frafunden, mener sig heri storlig at være forurettet, idet han ikke måtte bekomme sin syn og vidne beskrevet, som han sin store brøst og skade med kunne bevise, men naboer og skovrideren kunne fange beskreven, hvad de ville: så og efterdi Staffen Madsen vedgår de åsteder at skal være liggende til hans gård, bemeldte bøg skal være på hugget, og ikke befindes samme åsteder, som den omtvistede skovhugst skal være sket, endnu af Christen Mogensen lovlig at være vidnet efter loven, eller og noksom bevislig gjort, om fornævnte bøg er huggen inden de åsteder, han sig på beråber, som vidner tilforn har om vidnet, og her til landsting ved magt kendt, eller ikke, så Staffen Madsen burde derfor at lide, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnede domme, hedenfindelser og deler deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men hvem påskader, da med syn og rebning, efter lovlig medfart og varsels forgivelse, at procederes, som det sig bør, og siden at gås om fornævnte omtvistede skovhugst hvis ret er.

(387)

** var skikket Christen Mogensen i Lilleballe med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Niels Jensen, Mikkel Hansen, Jens Staffensen og Poul Poulsen sst for et vidne, de skulle have vidnet med Christen Bull i Lilleballe og Hans Poulsen på Brusk herredsting 27/3 nu sidst forleden, anlangende det fald på Lilleballe skov, som kaldes Langskifte, og da har vidnet at Christen Bulls den østre 5. otting og Hans Poulsens gårds skovskifte skulle med den søndre ende vende på en grue med Bjert markskel, uanseet at Christen Mogensens skovskifte, som er tre fulde otting rebdragen jord, ligger langs henved samme grue og markskel med den søndre side, hvilket de ikke har ville anseet, men vidnet derom tvært igennem hans skov med den søndre side til samme grue, på det Niels Jensen og andre lodsejere og selvejere kunne bekomme mere skov til hver deres ejergårde ved seks alen bredde, som han mener, og hans rette rebdragne skovskifte dermed forkortet: så og efterdi bemeldte vidnesbyrds vidner befindes at være ejendom angældende, hvori en part interesserede, i Lilleballe boende er, derom vidnet har, tilmed ikke for samme syn er givet så lovlig varsel på åstederne at møde, som der sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og syn, såvel som den klage og dom, som derefter gjort og udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, men hvem påskader, da efter loven ved rebning og mål lovlig at procedere, hvor vidt enhver er til berettiget, som det sig bør.

(390)

** var skikket Christen Bull og Hans Poulsen i Lilleballe og havde stævnet Christen Mogensen for en ubevist klage, han 13/2 sidst forleden på Brusk herredsting har ladet læse og påskrive og tingsvidne derefter tagen beskrevet, hvilke hans klage de formener ganske usandfærdig, og aldrig lovlig skal kunne bevislig gøres, hvis han deri ubevist angiver, men tvært imod skal bevislig gøres med nøjagtig og sandfærdig tingsvidner, det Christen Mogensen ikke skal videre tilhøre end 3 otting jord, som og skal være med tingsvidne efter hans egen bekendelse at bevise: så og efterdi samme klage ikke udførlig er bevislig gjort, tilmed allerede i dag dom i en del de omtvistede sager falden er, efter dis bemelding, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme klage så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(392)

** var skikket Niels Jensen Bødker, indvåner i Holstebro, hans visse bud Christen Lauritsen Solgård, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Miltersen, borger sst, for han 25/5 sidst forleden er vold oversvoren til Holstebro byting, for han har slaget og uførmet Niels Jensen Bødker hans hustru Else Christensdatter og gjorde hende skade efter syns vidnesbyrd og klages lydelse, og seks uger og mere er forgangen, og ikke Niels Miltersen har bødet, sat eller rettet for sig eller borgen sat, ej heller sandemænds eden rykket, hvorfor Christen Solgård på Niels Jensen bødkers vegne formener, Niels Miltersen bør at fare som andre fredløse mænd: da efterdi samme sag findes over seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemtinget forkyndt, så vi imod recessen uden bevilling kan deri ikke længere gøre forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed Niels Miltersen at fare som andre fredløse mænd.

** var skikket Morten Pedersen i Tved med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Germand Joensen i Bølling,

herredsfoged i Jerlev herred, for en dele han 1/9 sidst forleden på Jerlev herredsting over ham udstedt har, for nogle soldaterpenge 3 rigsdaler, som Mikkel Basse i Viuf har giver ham til sag for at skulle have udlagt til soldater i deres lægd, som de har lejet, og for en ringdaler til løjtnanten og hans dreng i Starup, hvilke forlig Morten Pedersen ved sin højeste ed hårdelig benægter sig aldrig i nogen måder at have samtykt eller lejet nogen soldater: så og efterdi ikke befindes nogen dom for samme dele at være ganget, eller med nogen soldater lægdsseddel bevislig gjort, Morten Pedersen samme penge at tilkomme at udgive, og han dog er delt bleven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dele så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være og ikke komme Morten Pedersen til nogen forhindring.

(394)

** var skikket Maren Pedersdatter i Rindum præstegård og gav til kende, det hun af Gregers Christensen i Gødstrup efter opsættelse til dette landsting skulle være stævnet, og bød sig imod ham i rette, så er Gregers Gødstrup dog ikke mødt eller nogen på hans vegne med samme opsættelse hende sag at give: da finder vi efter sådan lejlighed Maren Christensdatter for samme opsættelse kvit at være, og Gregers Gødstrup at give hende til kost og tæring fire rigsdaler.

(395)

** var skikket Hans Koed i Velling og Jep Smed sst deres visse bud Niels Lauritsen i Velling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Tomasen i Velling med flere for et vidne, de til Holman herredsting 1645 vidnet har, anlangende at de i fjendernes tid skulle have seet to vakse hopper, og at Hans Bunde og Jep Smed skulle have haft samme hopper, dog samme deres vidne ikke stemmer overens, og de ved højeste ed benægter ingen vakse hopper at have haft, men i fjendernes tid, der de udmarcherede af landet, da købte de to hopper af en svensk rytter, eftersom deres egne var dem fratagen, som de ikke ---- nogen høl eller døl på, men brugte for hver mands påsyn, og efterdi der kom ingen ejermand til dem, eller nogen som efter dem søgte og ladte, da har de dem solgt igen for rytter værd, eftersom da i landet desværre var brugeligt, og derfor formener ingen uret at have gjort: så og efterdi ikke bevises Hans Koed og Jep Smed samme hopper ulovlig at have bekommet, eller dølgsmål på båret, meget mindre af nogen ejermand i deres værge vedkendtes, eller lovlig derfor søgt at være, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnede vidner, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Hans Koed og Jep Smed til nogen forhindring eller skade i nogen måder.

(397)

** var skikket Niels Nielsen på Lindbjerg hans visse bud Tomas Bertelsen på Lindbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged i Varde, for et tingsvidne han 26/7 til Varde byting udstedt har, i formening at Mads Jacobsen i Varde stod denne dag for dom og lyste sine lovmål, at han var sket gevalt anden dagen tilforn i Varde såvel som hans hustru, for hvilke udstedelse Daniel Phillipsen beskyldes, det ikke at have agtet eller anseet recessen, at for alle tingsvidne skal gives varsel, men uagtet forbigået, og næste dag efter denne klammeri er sket mellem Christen Poulsen, Mads Jacobsen og hans hustru, samme tingsvidne udstedes, uanseet samme klammeri var ham til kende given straks på steden, efter dette var sket, endog der foruden har forurettet Niels Nielsen, idet Anders Olufsen har fragået dette vidne på Varde byting, han har vidnet, og bad fare djævlen i sig,

om han havde seet Mads Jacobsen og Niels Nielsen slås, hvilke straks på steden er begæret beskreven, men ej måtte tilstedes, formener Daniel Phillipsen uret at have gjort og at stande til rette: så og efterdi Anders Pedersen Bork, Anders Olufsen og Anders Halmsted udførlig har vidnet ved visse dag og tid, det Niels Obling at være kommen ind i Jacob Jensens hus i Varde til Mads Jacobsen og der kommen i parlament og slagsmål med Mads Jacobsen, og Mads Jacobsens hustru Anne Lauritsdatter at være kommen imellem dem, og Anders Pedersen ydermere vidnet, at Niels Obling stødte Anne Lauritsdatter, så at hun skulle være falden om på en åben bænkekiste, som Niels Obling skulle taget lågen af, som og med Anders Halmsteds vidne bekræftes, at han så Anne Lauritsdatter var kommen oven ind og ligget baglæns omkuld over samme bænkekiste, såvel som med Maren Iversdatters vidne i lige måde befæstes, hende at have seet og hørt fornævnte parlament og slagsmål, og i så måder bemeldte vidnesbyrd at have vidnet om den synlig gerning, de gørlig seet har, det og med syn er bevislig gjort Mads Jacobsen at have haft skade, og intet Niels Obling derimod lader fremlægge, hvormed det kan tilbage drives, ikke så at være som om vidnet og synet er, men hvis vidne, som Niels Obling iblandt andet mod Christen Poulsen kunne have ladet forhverve, nu allerede i dag ved endelig dom er underkendt, efter den lejlighed samme dom medfører, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod bemeldte vidner og syn, såvel som den klage, derpå gjort er, så vidt den deri om fornævnte parlament imellem Mads Jacobsen og Niels Obling for deres personer anlanger, at sige eller magtesløs dømme, og efterdi Anders Pedersen, den ottende sandemand, efter bemeldte vidner, syn og klage, som nu er ved magt dømt, har iblandt andet Niels Nielsen deri to vold oversvoren, da vidste vi ikke nogen tilfald ham for den hans ed og tov at kunne fælde, men den ved magt at blive, og de andre syv sandemænd, som Niels Obling for vold har kvit svoren, deres ed derimod ingen magt at have, men magtesløs at være.

(406)

** (til Jørgen Brahes opsættelse) så mødte Niels Ibsen og efter bevilling blev samme sag opsat til først kommende snapslandsting, og tingbøgerne til Gørding herredsting og Jerlev herredsting for nærværende år 1647 da her at til stede føres, og da at gå derom hvis lov og ret kan findes.

(407)

** var skikket Jens Pedersen i Ødsted med en opsættelse her af landstinget 13/10 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mads Pedersen i Dons, Tomas Andersen Hvid, Hans Lauritsen og Anders Tomasen for en vurdering og udsæt, de 24/3 1645 i ufredstid med Anders Jørgensen i Nebel herredsfoged gjort har, efter salig Søren Sørensens død, der boede og døde i Dons, imellem hans hustru Gyde Jensdatter med hendes far og ret værge Jens Pedersen i Ødsted hans overværelse på den ene, og salig Søren Sørensens og Gyde Jensdatters barn Mette Sørensdatter med sin oldefar fornævnte Jens Pedersen og Jens Christensen i Tudvad deres overværelse, og da iblandt andet er bleven forhandlet og i fornævnte registerring at være indført, skyldig til Jørgen Stålsen, forrige slotsskriver på Koldinghus efter hans restants og jordebog, så og for oldengæld 1639 - 1642 sig in summa 47 sletdaler, som Jens Pedersen i Ødsted at have lovet at skulle blive betalt, og endvidere en stor gæld, nemlig 144 sletdaler, at betale på sin datters vegne, som er til Jørgen Jensens i Dons, kaptajn Jens Rasmussen på Hjelmdrup med flere at betales af et håndskrift, som Hans Hansen i Skærup skal have været salig Søren Sørensen skyldig for en arv efter salig Poul Sørensen, lydende på 100 rigsdaler, hvilke håndskrift Jens Pedersen højlig benægter sig aldrig nogen håndskrift at have bekommet, ej heller lovet nogen gæld at betale, formener derfor samme hjemgjort bænkebrev, som ikke til tinge gjort er, bør magtesløs at være: så og efterdi bemeldte registrering og udsætning befindes af herredsfogden og dannemænd i Jens Pedersens overværelse at være gjort og forrettet, da

ved vi ikke imod samme registrering, skifte og udsætning, såvel som den dom, som deri på funderet er, at sige eller magtesløs dømme, men efterdi Jep Christensen, Tomas Nielsen og deres medbrødres vidne alene befindes at være vidnet på en død mand, Søren Sørensen, som ikke med brev eller segl er bekræftet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(412)

** var skikket ældste Christen Madsen i Mølgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jacob Knudsen i Velsensgård for en klage, han på Bølling birketing 16/7 sidst forleden på Christen Madsen gjort har, indeholdende at da forgangen søndag skal hans søn, ved navn Peder Jacobsen, kommen hjem i hans gård, skregen og klaget, at ældste Christen Madsen i Mølgård har slagen ham med en kæp i Møgelkær, hvilke usandfærdig klage Christen Madsen beskylder, at den ikke er lovlig bevist, eller med nogen vidnesbyrd bestyrkes: så mødte Jens Madsen i Byskov på Mogens Sehesteds vegne og i Peder Jacobsens fars Jacob Knudsens egen nærværelse afstod han samme indstævnede klage, syn, beskyldning, sigtelse og sandemænds ed, så det ikke skal komme Christen Madsen til nogen forhindring, men magtesløs at være.

(414)

** var skikket Henrik Schuldt til Slesvig hans visse bud Tomas Poulsen i Hjerbæk med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Iver Lange til Bramming for en summa penning, han Henrik Schuldt efter hans udgivne brev er skyldig blevet, med deraf resterende rente, skadegæld og interesse, hvilken gæld han ikke har villet betale, så Henrik Schuldt fordi været forårsaget ham at lade indstævne til hans værneting og siden til landsting, og endelig dom erlanget til to gode mænd at gøre indvisning hos Iver Lange: da efterdi for os i rette lægges Iver Langes underskrevne og forseglede skadesløsbrev, til Henrik Schuldt udgivet, på 140 rigsdaler med des interesse, og ikke med kvittants eller i andre måder bevises dem at være Henrik Schuldt betalt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Iver Lange jo er pligtig samme summa penge med sin interesse, efter hans skadesløs brevs indhold, at betale, og fordi tilfinder velb Hartvig Sachs til Siuandt, KM befalingsmand på Lønborg bisgård og kaptajn Otte Skade til Kærbygård, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger at forsamle, og med herredsfogden drage for Iver Langes bopæl, der udæske og gøre ham fyldest af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Henrik Schuldt i andet Iver Langes løsøre og jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at han bekommer fuld udlæg for hans gæld efter KM forordning, og det eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(417)

22/12 1647.

(ingen dommere, Henrik ene)

(1)

x/1 1649.

** var skikket Jens Andersen i ---- med en opsættelse her af landstinget x/10 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Christensen i ----, herredsfoged i Hjerm herred, for han til fornævnte herredsting 24/x på ham dømt har og afsagt har, meldende at have tildømt ---- at betale til hr Søren Sørensen i Ølby på sin egen og søskendes vegne, enhver sin anpart af 30 sletdaler med sin rente og skadegæld, som han skal have været Christen Sørensen pligtig, hvilke dom Jens Andersen formener sig med uret at være tildømt, efterdi han beviser med Christen Sørensens sendebrev, at han ville vel gøre og levere hans bror Keld Sørensen 20 rigsdaler, ---- med Keld Sørensens kvittants og sendebrev videre bemelder, hvilke Niels Christensen ikke har ville agtet eller anseet, det han ved sin højeste ed bekræfter fornævnte 20 rigsdaler at have betalt: da efter flere ord dem imellem var, indgav de samme omtvistede ---- to dannemænd, hr Christen ---- sin side tog Christen Nielsen i ----, hvorimod Jens Andersen på sin side tog Niels Nielsen i Avsumgård, og samtlig til nævnte Jørgen ----, borgmester i Holstebro, hvilke tre ---- mænd skal forsamles nu på mandag kommer otte dage i Jørgen Jensens hus, og da have fuldmagt parterne om samme deres iring og tvist, bemeldte gæld anlangende, til endelig ende at imellem sige, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende eller gørende vorder, skal stå for fulde, af parterne upåtalt i alle måder, men sagen deri ganske bilagt.

(2)

** var skikket Christen Graversen i Ølby med ---- her af landstinget 11/10 sidst forleden, ---- ham da at have stævnet ---- i Gammelby, herredsfoged til Hjerm herred, ---- vidne han 6/10 1647 efter ---- i Ølby hans letfærdige og usandfærdig ord udstedt ---- tiltale Tue Madsen for seks daler, han ---- skyldig var efter hans udgivne forpligt, da er Tue Madsen dristelig fremkommen og sagt til Christen Graversen, at det var et falsk brev han fremlagde, og han lagde et brev i rette, som er skiden, og begærede samme brev under forsegling, og ikke han sin ed med oprakt finger videt samme brev for falsk, ej heller tilbød imod samme brev at ville give lov, eller og imod samme gæld og brev lovlig at ville fragå eller sig erklære, des uanseet har herredsfogden Niels Christensen efter Tue Madsens usandfærdige ord forspildt Christen Graversen hans lovlige tiltale, som han har til Tue Madsen for hans lovlige gæld: så og efterdi Tue Madsen nu her for retten har videt og beskyldt samme brev for falsk og urigtig at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i sagen at kunne dømme, førend Tue Madsen sig efter loven forværger sig ikke samme brev at have forseglet eller udgivet, som det sig bør, og siden gåes derom, hvis lov og ret er.

(4)

** var skikket Otte Thott til Næs på ---- Knud Villadsen i Dellerup hans vegne hans visse bud Laurits ----, ridefoged til sønder Vang, med en opsættelse her af landstinget 22/11 ---- forleden, lydende ham da at have stævnet Søren Christensen i Sir med flere for en vidne, som de x/3 1648 til Hjerm herredsting vidnet har, at 19/8 1638 der skifte stod i Dellerup efter Peder Nielsen, da hørte og så de, at Christen Nielsen i Ballegård ingen arvelod bekom der af boen på Apelone Pedersdatter, Edel Pedersdatter og Anne Pedersdatters vegne, han var værge for, efter deres salig bror Laurits Poulsen, og de ikke vidner eller kundgør, at Christen Nielsen på fornævnte kvinders og pigers vegne nogen arv er tilfalden, som der af boen burde at udlægges, mener fordi samme deres vidne bør magtesløs at være. dernæst stævnet Christen Jensen i Dellerup med flere for en vidne, de til Hjerm herredsting 15/12 1647 vidnet har, at en tid lang efter kejserens krigsfolk 1629 drog her af landet, døde Laurits Poulsen i Dellerup, barnfødt sst, som var Apelone Pedersdatter, nu Peder Knudsen i Styvel hans hustru, hendes halvbror, som hun kunne tilfalde arv efter. fremdeles

fremlagde efterskrevne dom at Hjerm herreds ting 3/5 sidst forleden, som så besluttes at efterdi for fogden bevises med nogen afkald eller kvittering Apelone, Edel og Anne Pedersdatter er tilfaldet i Dellerup efter deres salig bror Laurits Poulsen at være udlagt, da vidste fogden ikke andet derpå at kende, end at Knud Villadsen, som der i boen er indkommen og har fornævnte tre piger deres mor til ægte, jo bør at gøre Christen Nielsen, deres rette værge, rede og regnskab for den arvelod, de er tilfalden efter deres halvbror: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd for lang tid siden har vidnet om Laurits Poulsens død, såvel som og ingen arv Apelone Pedersdatter, Edel Pedersdatter og Anne Pedersdatter efter ham i salig Peder Nielsens bo at skulle bekommet, dog ej bevises noget af Laurits Poulsens gods at have været i boen, eller og til trødingsdag lovlig æsket og fordret, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner eller dom, derefter dømt og udgivet er, deri så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke komme Knud Villadsen til nogen forhindring.

(7)

** var skikket Peder Knudsen, borger i Kolding, ---- opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet ----, foged sst, for en dom han 11/10 sidst forleden ---- Kolding byting imellem ham og Niels Madsens arvinger på den ene og Jens Jørgensen, borger sst, ---- side dømt og afsagt har, og i samme hans dom tildømt Peder Knudsen og salig Niels Madsens arvinger ---- og regnskab med Jens Jørgensen for ---- salig Niels Madsen Wessel og Jens Jørgensen skulle have haft med hverandre på en Stockholms rejse om sommeren 1641 efter nogen løse sedler om hvis gods, nemlig salt, norsk fisk, saltet Riber fisk samt tørret hvilling, som de i madschaberi på rejsen til Stockholm skal have sammen lagt, item købt til Stockholm i samme rejse stangjern, en læst tjære og ligsten, store og små, såvel som efter en sart, som de har gjort med Niels Nielsen Ammidsbøl om skibet, som de har ham af fragtet, hvorefter Jens Jørgensen nu efter en død mand fordrer betaling så langsommelig tid efter deres madschaberi hos Peder Knudsen og for berørte medarvinger 300 sletdaler, som ikke med nogen rigtig bog kan bevislig gøres, salig Niels Madsen ham derpå skyldig at være. herhos fremlagde et Jens Jørgensens efterskrevne underskrevne seddel på hvis restede ham af Niels Madsen, summa 41 sletdaler, og fandtes på samme seddel skrevet, læst på skifte efter salig Else Hansdatter 29/11 1643, dernæst og fremlagde efterskrevne forseglet skiftebrev, dateret 4/5 1648, efter salig Niels Madsen Wessel imellem hans stedbørn Peder Knudsen og Hartvig Knudsen for deres mødrene arv efter deres salig mor Else Hansdatter på den ene og salig Niels Madsens arvinger på den anden side: så og efterdi Hans Bull og Laurits Tomasen ikke på fersk fod har vidnet om fornævnte gods, men rum tid efter på en død mand, som dog ikke med brev eller segl er bekræftet, befindes og Jens Jørgensen med hans underskrevne seddel atter på skifte efter Niels Madsen Wessel hans hustrus afgang at have ladet æske 41 sletdaler, og ikke der inden da fordret eller navngivet den summa penge, deres madschaberi og regnskab videre var anlangende, som da burde af boen at have været betalt, men fast mere med skiftebrev bevises, som siden efter salig Niels Wessel hans stedsønner og medarvinger gjort er, da af Jens Jørgensen på bemeldte skifte at være fordret fornævnte 41 sletdaler, og derfor udlæg gjort, og fogden dog har hedenfunden det til regnskab, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og gældsfordring, såvel som den hedenfindelse dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(13)

** var skikket Bertel Markorsen i Gudsø mølle med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, eftersom Bertel

Markorsen har for nogen år, førend de svenske fjender er indfalden her i Jylland, skal have pantsat hans ejendom, i Kolding beliggende, til Laurits Christensen Skrædder på Poul Styrcks børns vegne, hvilke pant Laurits Skrædder siden har til Iver Jacobsen i Kolding solgt og afhændet, uanseet at pengene efter pantebrevs formelding ikke er Bertel Markorsen lovlig opsagt, og da er parterne her for retten endelig forligte, at Bertel Møller skulle til sankt mikkels dag 1647 betale Iver Jacobsen 76 sletdaler hovedstol med efterstående rente og rente af rente, ellers fornævnte ejendom Iver Jacobsen følgagtig at være. endnu stævnet Niels Iversen for en dom, han til Kolding byting 10/11 1647 imellem Bertel Møller og Iver Jacobsen dømt og afsagt har, eftersom Bertel Møller da havde i rette stævnet ham for en skorsten, som han havde i for berørte pantsatte ejendom ladet nedbryde, mens sagen stod i proces til landstinget, og fridømt Iver Jacobsen for Bertel Møllers tiltale, og Bertel Møller at derfor betale Iver Jacobsen for hans anvendte omkost: så og efterdi for byfogden Niels Iversen med synsvidne har været bevislig gjort, fornævnte skorsten at have været brøstfældig, så den ikke længere kunne blive stående, og intet Bertel Møller derimod fremlagde, hvormed kunne bevises ikke så at være, som om synet er, så han fordi ikke har vidst at tildømme Iver Jacobsen derfor noget at lide, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom så vidt at sige, men efterdi han og i samme dom har tildømt Bertel Markorsen anvendte bekostning at betale, så vidt ret kunne agtes, dog ej det navngiven, da bør den hans dom i den post magtesløs at være.

(16)

** var skikket velb fru Margrete Ahlefeldt til Visselbjerg hendes visse bud Anders Jensen i Varde med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for en dom han til Skast herredsting 18/7 næst forleden imellem hendes fuldmægtig og Morten Nielsen i Alslev dømt og afsagt har, og beskylder hendes velbyrdighed Hans Christensen, at han ikke udførlig har dømt og senteret på hvis beskyldninger, hendes velbyrdighed har haft til Morten Nielsen, om han som hendes gårdsfoged og ridefoged ikke har gjort uret, idet han har ladet efterskrevne enge rum tid forleden komme fra hendes stavn, imidlertid der hun langsommelig på nogle års tid sig i land Holsten har opholdt, og Morten Nielsen hendes gård Visselbjerg at forvalte: så og efterdi ikke befindes nogen bevis for herredsfogden fremlagt, det Morten Nielsen sig til forpligtet på samme enge at skulle tale, eller derom af hans husbond været befalet, så de formedelst hans forsømmelse skulle være bortkommet, og fogden dog har tildømt Morten Nielsen på samme enge at skulle tale eller derfor at skulle stå til rette, da finder vi efter sådan lejlighed den hans dom magtesløs at være.

(18)

** var skikket Hans Koed i Håstrup med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Søren Germandsen i Viuf på sin hustru Maren Hanskones vegne, født i Viuf, såvel som på alle medarvingers vegne, som i den halve bondegård i Viuf, Søren Germandsen har iboet, er berettiget og interesserede for en lovbydelse og skøde, som de på Brusk herredsting 11/2 og 25/2 1643 inden tinge gjort har, og dermed skødt og afhændet fra dem og deres arvinger halvparten af den halve bondegård i Viuf, Søren Germandsen og salig Gertrud Sørens iboede, og hun afdøde, dis uanseet at de umyndige moderløse børn, nemlig Anne Sørensdatter såvel som Maren Hans Koeds lod og arvepart i fornævnte bondegård i Viuf, som af dem i fornævnte ejendom efter deres salig mor Gertrud Sørens død var arvelig tilfalden, ej imod fornævnte skøder at være afregnet eller derimod af fælles bo i løsøre at være gjort vederlag efter loven, som det sig bør. disligeste befindes at den medgift, som Karen Hanskone har givet sin datter, er til landstinget underkendt, formedelst søskende ikke hver bekom deres lod, menende ejendommen ikke mere bør

at bortsælges som løsøren, eftersom løsøren er dømt til samfrænderne, ej heller alle arvinger at være så lovlig varsel givet. sammeledes stævnet Søren Germandsen, som samme skøde på fornævnte ejendom gjort har, så og Jens Nielsen, som samme skøde forhvervet har, Karen Hanskone med hendes lovværge, item Hans Sørensen og hans hustru Kirsten Hansdatter med samme skøde at fremlægge, og Anders Hår i Nebel, som samme skøde udstedt har, om han vil have noget dertil at svare. så mødte Christen Hansen i Eltang på Hans Sørensen og hans hustrus vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Brusk herredsting 11/2 1643, otte mænd vidnet, at Søren Germandsen til tredje ting lovbød halvparten af den halve bondegård i Viuf, som han iboer, da at være fremkommen Jens Nielsen i Viuf og på Hans Sørensen og Kirsten Hansdatter i Viuf deres vegne bød sølv og penninge, i lige måde stod og da for dom Hans Jensen Koed i Håstrup og på hans hustru Maren Sørensdatters vegne bød sølv og pendinge imod fornævnte lovbydelse. dernæst fremlagde efterskrevne skøde af Brusk herredsting 25/2 1645, at Søren Germandsen i Viuf i hånd tog Jens Nielsen i Viuf og solgte og skødte fra sig og sine arvinger og til hans søn Hans Sørensen i Viuf og hans trolovede fæstemø Kirsten Hansdatter og deres arvinger halvparten af den bondegård og ejendom, som Søren Germandsen iboede. derhos berettet Christen Hansen, at Hans Sørensen ikke i den anden halve part at skulle arve, efterdi hans far ham den anden halve part skødt havde, hvortil Hans Koed svaret og formente, at hans hustrufar ikke var mægtig imod loven at give den ene barn, og de andre lade miste, og fordi samme lovbud og skøde burde magtesløs at være: så og efterdi Christen Hansen for retten tilstår bemeldte Hans Sørensen ikke i den anden halvpart af fornævnte halve bondegård at skulle arve, så deri erfares Søren Germandsen samme skøde imod loven til hans søn at have givet, og hans andre børn ikke vederlag bekommet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme lovbud og skøde så noksom lovlig at være gjort, det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(20)

** var skikket velb fru Margrete Lunge, salig Mogens Billes, til Tirsbæk hendes visse bud Jørgen Kall, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Søren Lauritsen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en vidne han til fornævnte herredsting 14/3 1646 efter Søren Knudsen Kølholt, rådmand i Vejle, og Hans Clemendsen, borger sst, deres ---- har udstedt, anlangende Bredsten kirkes vedligeholdelse, førend fjenderne kom her i landet, og dis ornamenter og opbyggelse, hvorledes de var renoveret, item hvorledes fornævnte kirke skal være ---- fjenderne kom her i landet skal være udspoleret og røvet, og ikke navngiver om slig af landsens fjender eller af andre onde mennesker er gjort og forrettet, tilmed er hverken KM lensmand på Koldinghus eller KM fiskemester, som med samme kirkes jura patronatus nådigst er forlenet eller de, som samme renovation forrettet har, ikke derimod givet lovlig varsel, formener derfor samme tingsvidne bør magtesløs at være: da efterdi sagen befindes over seks uger med bevilling til i dag er optagen, og ingen nu er mødt at gange i rette, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(21)

** var skikket Detlev Nielsen, borger og handelsmand i Skelskør, på sine egne og sine medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Just Tomasen, ridefoged i Holman herred, Peder Nielsen på Nebbe, herredsfoged sst, Peder Ravn og Jens Pedersen Ravn, delefoged og i skriverens sted, for de har dem til fordristet at drage i Peder Ibsens hus og gård i Andkær skovgård næste dag, efter

salig mand ved døden afgik, som skete i Kolding, og der registreret en del af hans gods efter deres egen tykke, og Jens Tomasen har opslagen den salig mands kister med vold og magt i arvingernes fraværelse, uanseet at nøglerne fandtes hos den salig mand selv, og hans efterladte gods ej var forbrudt til nogen øvrighed. derhos fremlagde Peder Nielsen, Jens Pedersen og Just Tomasen to registreringer, den ene dateret 10/11 1647 efter salig Peder Ibsens hustru Mette Jepsdatter, den anden dateret 13/5 1648 efter salig Peder Ibsens, dernæst fremlagde efterskrevne skiftebrev, dateret Andkær 13/6 1648, med den fordrende gæld og restants på hvis, Peder Ibsen resteret med til Koldinghus: så og efterdi fornævnte restants for 1646 og 1647 ikke befindes efter recessen at være med forholdt, som det sig burde, tilmed ej heller lovlig varsel for samme syn, til gårdens bygfældighed taget, at være givet synsmændene, og ikke heller udførlig har specificeret egentlig i stykvis alt hvis, som på gården skulle fandtes og den med forbygges skulle, som deres syn om bemelder, Hans Ravn og hans medfølgeres vidne og befindes at være vidnet efter en død mand Peder Ibsens ord, som han skulle haft og bekendt restantsen skyldig, der hans hustru døde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme restantser og fornævnte syn, såvel som og bemeldte vidne og de domme, derpå funderet er, så noksom, men det såvel som fornævnte registrering, som efter salig Peder Ibsens hustru gjort er, og dog ikke af ham forseglet eller underskrevet, bør nogen magt at have men magtesløs at være, men belangende restantsen for 1648, de af arvingerne pro kvota at betale, som de med rette kan tilkomme, i lige måder efterdi og ikke befindes de andre fornævnte tilkrav og gælds fordringer, som i skiftebrevet inddraget er, som forskrevet står, med brev, segl eller anden nøjagtig bevis at være bekræftet, da kunne vi ikke kende det så noksom nøjagtig, som det sig burde, men magtesløs at være og ikke komme Detlev Nielsen på arvingernes vegne til nogen forhindring, belangende den fol, som Peder Ravn skulle have bekommet af arvingerne for 18 daler, derom er de forenet, det Peder Ravn skal beholde samme fol og give Detlev Nielsen på arvingernes vegne ti sletdaler, foruden fornævnte 18 daler, straks når han dem hos Peder Ravn begærer i rede penge, hvad belangende er den omtvistede kornavl, da er Detlev Nielsen og Just Tomasen nu her for retten således derom forenet, det Just Tomasen skal samme kornavl beholde, og bevilgede de på begge sider med al rette to dannemænd, som samme korn, straks efter de hid kommer, med forderligst at skulle tælle, sætte og taksere, hvor meget Just Tomasen med al rette bør at give Detlev Nielsen på arvingernes vegne for fornævnte avling, hvortil Just Tomasen på sin side tog Peder Nielsen på Nebbe, og Detlev Nielsen derimod tog Niels Jacobsen i Svinholt, og hvis Just Tomasen til Detlev Nielsen derfor skal give, skal han og straks ham med rede penge efter hans nøje at kontentere og afbetale, og dersom de ikke om fornævnte kornavls betaling kan blive fordraget, da Ditlev Nielsen sin rettighed til samme avl hermed uforkrænket det at afhænde til hvem, han vil, dog straks i gården at forblive, og dermed er ellers fornævnte deres tvistigheder, bemeldte skifter og registreringers medfart efter Peder Ibsen og hans hustru ----, på begge sider ganske bilagt, og ingen videre til hinder eller skade i nogen måder, og hvis forløfte Detlev Nielsen ved Hans Tomasen i Skærup eller andre fra sig kan have gjort efter den vedtægt, her til landstinget sket er, det fornævnte mænd ikke heri at komme til forhindring. dernæst bevilgede Just Tomasen, at Ditlev Nielsen skulle beholde to skiver og en bagstol, som er vurderet for 8 sletdaler, hvilke han derfor skal fra sig igen levere, når han samme skive og bagstol annammer, såvel som og hvis gods og løsøre ellers i gården af arvinger hvis han var ---- det Ditlev ubehindret at efterfølge.

(35)

** var skikket Anders Sørensen i Tangvad med en opsættelse her af landstinget 8/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Frands Jensen i Overby, forrige tinghører på Skodborg herredsting, for en dom han til fornævnte ting 17/4 sidst forleden dømt og afsagt har, hvori han har tildømt Anders Sørensen at være hans bror salig Oluf Andersen, som boede og døde i Dalby i Gimsing

sogn, hans fem pigebørns rette hovedværge og dem med deres arv og gode efter loven tilbørlig at forestå, hvori Anders Sørensen mener sig uret at være sket, idet Frands Jensen ikke har agtet eller anseet, det for ham samme dag har været i rette lagt, læst og påskrevet, det Anders Sørensen befindes en fattig, gældbunden og forarmet mand: da efterdi befindes sagen tilforn at være hid stævnet, og den over seks uger til i dag er optagen, og samme opsættelse findes påskrevet til hjemting at være læst, som opskriften derom formelder, og ingen nu er mødt at gange i rette, som fornævnt står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være og ikke komme Anders Sørensen til hinder eller skade i nogen måder.

(36)

** var skikket Anne Jensdatter, salig hr Keld Nielsens, forrige sognepræst til Ulfborg og Råsted sogne, hans efterleverske, nu boende i Ringkøbing, med en opsættelse her af landstinget 8/11 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Morten Biesch, byfoged i Ringkøbing, for en dom han til Ringkøbing byting for nogen tid siden dømt og afsagt har, i hvilken dom han har tildømt Anne Jensdatter at udgive kongelige skatter, borgeleje og byens tynge, lige ved andre byens indvånere, af sit arvede tilskifte jord, liggende i Ringkøbing mark, hvorfor hun lader fremlægge Christian den fjerdes efterskrevne forordning, dateret Ringkøbing palmesøndag 1537, samt brev, dateret København 8/6 1606, hvilke alle gejstlige enker, som sig i købstæder nedersætter, befries for al kongelig, borgerlig og byers tynge, tilstår dem og nogen ringe handel at måtte bruge, de og ej har brugt nogen købingskab eller drevet nogen handel, men hun for sine børns skyld, hvilke hun ville holde til skole, ære og lære og for hindes og deres huse stand, findes i Ringkøbing, at ved magt holde, så den kongelige forordning ej er agtet og efterkommet af ham, og Morten Biesches dom derfor bør magtesløs at være: så og efterdi ikke befindes salig og højlovlig ihukommelse konger deres breve, som for os fremlagt er, at have været for byfogden i rette eller i hans dom inddragen, da bør den hans dom at være som udømt var, sagen til bytinget igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indkaldes, bemeldte kongebreve for ham at i rette lægges, og ham endelig at dømme, som han ville ansvare og være bekendt.

(37)

** var skikket Mogens Hansen, tjenende velb rigens hovmester, med en opsættelse her af landstinget 8/11 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Peder Hansen og hans hustru Margrete Jensdatter i Søgård for tre skøder, de sig skal på beråbe på en tredje part af en halv gård i Søgård, for hvilke skøder Mogens Hansen formener ikke så lovlig skal være givet gjort lovbud for eller stævnet og gjort kald og varsel, som det sig bør, og derfor fornævnte skøder bør magtesløs at blive og ikke komme Mogens Hansen på hans retfærdige arvepart i samme gård til hinder eller skade. disligeste stævnet salig Hans Madsens arvinger, Peder Hansen, slotsskriver på Skanderborg, Christen Hansen i Torup, item salig Mads Hansens børn, Maren Madsdatter og Anne Madsdatter med deres lovværge, såvel som Christen Madsen Bundgård, som fornævnte skøder og lovbud har udstedt. så mødte Peder Hansen i Søgård og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herredsting 14/6 1634, otte mænd vidnet har, at Hans Madsen i Søgård i Husby solgte og skødte fra sig og sine arvinger og til Margrete Jensdatter og hendes arvinger halvparten af den tredje part af en halv gård Søgård, som han da påboede, endnu fremstod Christen Hansen, født i Søgård, og solgte fra ham og hans arvinger og til Margrete Jensdatter og hendes arvinger halvparten af den broderlod, som han kunne tilfalde i Søgård, som hans far, fornævnte Hans Madsen, den dag for tingsdom ham oplod. endnu en anden tingsvidne af fornævnte

herredsting fornævnte år og dag udgangen, at Hans Madsen i Søgård solgte og skødte fra ham og hans arvinger og til hans søn Peder Hansen og hans arvinger halvparten af den tredje part af den halve gård Søgård, som han da påboede, desligeste Christen Hansen, født i Søgård, solgte og skødte fra ham og hans arvinger og til Peder Hansen og hans arvinger halvparten af den broderlod, som han kunne tilfalde i Søgård, som hans far Hans Madsen den dag for tingsdom oplod: så og efterdi for fornævnte lovbuds vidne, som for samme skøde ganget er, ikke befindes efter fornævnte varsel, her af landsting givet er, Mogens Hansen med seks ugers stævning, som da skal have været udenlands, lovlig deri at være stævnet og varsel givet, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme skøde og lovbuds vidne deri så noksom, at det bør at komme Mogens Hansen til nogen forhindring, men, så vidt det ham anlanger, magtesløs at være.

(40)

** var skikket Peder Jørgensen Nagler, borger og indvåner i Kolding, på den ene og havde stævnet Maren, salig Peder Saxes, i Kolding for noget børnegods imod hans vilje og minde til en mand af Bergen i Norge skal have solgt og afhændet, som hendes bror Hans Jensen, nu boende i Bergen, hans to sønner, nemlig Jacob Hansen og Jens Hansen arveligen efter deres mormor Anne, salig Gregers Ottesens, er tilfalden, som han er af øvrigheden i Kolding vorden tilforordnet at være værge for i hendes salig husbonds sted, hvilke gods han på skifte, som efter hendes salig mand er bleven holden 24/11 1640, har æsket og begæret af hende, hvilket imod al lov og ret ham voldeligen har forholden, og ikke aleneste det, men endog derimod understanden sig fornævnte børnegods at sælge til fremmede og udenrigs folk, hvilke han former imod al lov og ret at være, og de pligtig at være at skaffe hjemmel og minde til fornævnte børns bort solgte gods, eller og derfor at lide og stande til rette som vedbør, hvilke sag byfogden Niels Iversen for sin tilbørlig dommer har henfunden at påkendes, så han derfor nu agter her til landstinget at hænde dom: så og efterdi for byfogden Niels Iversen ikke nogen bevis er fremlagt, tilmed ej heller i hans forrige dom indført, alligevel han sig i sin doms slutning derpå refererer, da bør denne hans indstævnte dom at være som udømt var, sagen til bytinget igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dokumenterne for ham at fremlægges, i hans dom at inddrages, og derefter at dømme, som han ville ansvare og være bekendt.

(41)

** var skikket Mads Gregersen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget 11/10 sidst forleden, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Gertrud Andersdatter sst for en indlæg, som hun ved hendes fuldmægtig Jacob Nielsen Skrædder har på Kolding byting ladet for retten fremlægge 9/8 forleden, med hendes egen hånd underskrevet, i hvilken hendes indlæg hun skal have sig over Mads Gregersen at beklage, at han 25/7 sidst forleden skulle falskelig udkaldt hendes barn Anders fra Niels Hjulers, og draget ham fra skuden og til Bramdrup og lagt ham uærlige ord i munden, item at han skulle have tagen en hest fra ham, og nederslagen hendes søn fra hesten på jorden og udrevet hans klæder, og for sådanne hendes ubeviste klage Mads Gregersen har været forårsaget til hjemtinget hende at tiltale, om hun jo burde sine ord at bevise, eller derfor at lide, og en løgner at være, efterdi det på hans ære egentlig skulle angå, og derfor sagen af byfogden Niels Iversen til landsdommere heden forvist, eftersom det er æren anrørende: så og efterdi byfogden Niels Iversen har dømt alene efter en fjorten dags opsættelse og sagen henvist, alligevel Gertrud Andersdatter eller nogen på hendes vegne ikke var mødt, da finder vi efter sådan lejlighed samme hedenfindelse dom magtesløs at være, og Niels Iversen at give Gertrud Andersdatter til kost og tæring fire rigsdaler, og endog hovedsagen om Gertrud Andersdatters beskyldning over seks uger her til landsting er optagen, og hun nu fremviser adskillig vidner, som hun formener sig samme

hendes beskyldning vil med bevise, over hvilke Mads Gregersen er stævning begærende, da er vi deri forårsaget samme sag til i dag seks uger at optage, og Mads Gregersen til bemeldte tid samme vidner at lade hid stævne, og da at gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(44)

** var skikket Niels Jensen af Nebel med en opsættelse her af landstinget 13/9 sidst forleden. lydende ham da at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en dom som han til Brusk herredsting 26/8 næst forleden dømt og afsagt har imellem Niels Jensen og Jacob Johansen, slotsfoged på Koldinghus, anlangende Niels Jensen skal have kørt for Jacob Johansen for ægt i Brusk herred til kirkesyn 29/5 sidst forleden, og som de skal have kørt deres rette vej fra Nebel kirke og til Starup kirke, er de kørt ned af en stor bakke, og der i hulvejen er kabler og tømmer gået sønder, og så ikke kunne regere heste og vogn, men blev om væltet, så både Niels Jensen såvel som Jacob Johansen har fået skade, og Niels Jensen beretter det at være sket af våde og vådes hændelse, og aldeles imod hans vilje og minde, og Anders Jørgensen herredsfoged efter synsvidne, sigtelse og klage har tilfundet Niels Jensen at stande Jacob Johansen til rette: så og efterdi ikke med nøjagtige vidnesbyrd er bevislig gjort, det Nis Jensen formedelst hans forsæt samme ulykkelige tilfald Jacob Jacobsen at have tilføjet, men fast mere af hans egen klage forfares, at kablen er gået i sønder, og så vognen væltet, og slig ulykkelig tilfald dermed at være hændt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme syn, klage og dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør at komme Nis Jensen til nogen forhindring eller skade.

(47)

** var skikket Christen Hansen Lund i Kolding og havde med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han 11/10 sidst forleden dømt og afsagt har, anlangende nogen skælderi og æreskænden, Villum Clausen pottemager sst imod Christen Hansen Lund for en siddende ret på samme byting beganget har, hvilken dom Christen Hansen Lund formener sig højligen at være forurettet, idet fornævnte byfoged ikke har anseet hverken tingsvidne, loven, recessen eller andre dokumenter, som for han er i rette lagt, men tvært imod efter vild, venskab og ganske imod retten og den myndighed, han efter recessen og loven tillagt er, formenende fornævnte byfoged for sådan hans dumdristige forseelse imod hans svorne ed at have gjort, og bør derfor at stå til rette: så mødte Niels Iversen på sin egen og Jacob Skrædder på Villum Clausen pottemagers egne, og sagen med parternes bevilling til i dag otte uger er optagen, og såfremt Villum Pottemager her forinden ikke Christen Lund til Kolding byting vil erklære sig ikke at vide med ham uden ærligt og godt, hvormed Christen Lund og tilstod sig at ville være med benøjet, da dem her ingen til bemeldte tid at møde, og sagen at stå åben, som den nu sluppet er, og Villum Clausen pligtig at give Christen Lund til kost og tæring fire rigsdaler.

(48)

** var skikket Christen Mogensen i Lilleballe med en opsættelse her af landstinget 8/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mads Pedersen i Dons med flere for en synsvidne, de på Brusk herredsting 29/1 sidst forleden afvidnet har, at de 27/1 var på Lilleballe skov og mark, og ikke skal være af de Lilleballe mænd så rettelig påvist eller meldt, som det sig bør, men skal være gjort de Lilleballe bymænd på deres uretfærdige trætte til bestyrkelse og Staffen Madsen på sin ulovlige skovhugst og vedkendelse til behjælpning, mens Christen Mogensen på hans ejendom til største skade og afbræk, skal og befindes nogen ny skelsten at være sat samme dag og Christen

Mogensens skovskifte, som har ligget til hans gård af arilds tid, imod hans minde og samtykke inde på hans skovskifte østen for Skiden, disligeste har de tilkastet ham hans lod og skovsparter i hans egen havegård, som er omgærdet og indhegnet: da efter flere ord dem imellem var, indgav parterne deres tvist og iring på fire dannemænd, hvortil Christen Mogensen på sin side tog Jens Pedersen i Skærup og Bertel Hansen i Eltang, derimod tog Hans Poulsen og Hans Christensen på deres egne og medbrødres vegne Hans Jørgensen Hår i Starup og Hans Mikkelsen i Håstrup, de samtlig tilnævnte Germand Joensen i Bølling, hvilke fem dannemænd straks efter påske, når vejrlauget sig bekvemmer, parterne at lade advare om visse dag for dem på åstederne at møde med deres breve, dokumenter og adkom, og da dem imellem at forhandle, hvor vidt enhver af det omtvistede ejendom til deres gårde og boliger lovlig er berettiget efter forrige syn og vidner, som her til landstinget er stadfæstet, såvel som og deri at have i agt det Christen Mogensen tre ottinger bekommer, og hvad de samtlig eller og de fleste deri gørende vorder, det fra dem at give beskrevet og stå for fulde, af parterne upåtalt i alle måder.

(51)

** var skikket Anders Sørensen i Bramdrup på sin egne og medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget 11/10 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Søren Hansen i Gårslev for efterskrevne skiftebrev, han 28/10, 29/10 og 30/10 1647 i Nebbegård efter salig Søren Hår gjort har, med udlæg for den fordrende gæld, disligeste stævnet andre for efterskrevne registrering, som efter salig Søren Hårs bror Anders Sørensen i Bramdrup samt efter den salig mands hustru Anne Jacobsdatters begæring gjort er: så og efterdi bemeldte udlæg, som til Gårslev kirke for 110 sletdaler er udlagt, med kirkebogen kommer overens, salig Søren Hår kirken samme gæld har skyldig været, såvel som med salig Søren Hårs regnskabsbog bestyrkes, den udlæg som til Sidsel Tues, Peder Pedersen, Peder Grundet, Tomas Tuesen såvel som til folkeløn udlagt er, item Anders Sørensen ikke heller fragår de 80 daler, som salig Søren Hår til Mads Tordsen endnu resterer efter fornævnte bog, disligeste og ikke heller fragår de foræringer, som Jochum Damcke, Cathrine Baldsers, Lyder Henriksen, Bertel Jensen, Hans Mouridsen, Niels Kræmmer, Iver Jacobsen og Gertrud Jacobsdatter, så vidt de 18 daler anlangende, gjort har, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme fordringer og hvis udlæg, derefter gjort er, at sige, men belangende Henrik Laugesen, Iver Nielsen, Laurits Slajkær, Hans Due og Henrik Ravn deres tilkrav, hvilket Anders Sørensen på sin og sine medarvingers vegne ikke vil være gestendig, eller og det med salig Søren Hårs brev eller hånd befæstes, da bør samme tilkrav, såvel som hvis udlæg, derefter kan være gjort, ingen magt at have, belangende Anne Jacobsdatters fordring 112 daler, som hun til hendes salig husbond Søren Hårs begravelse og jordefærd anvendt og bekostet har og derfor bekommet af fælles bo udsætning, så beviser Anders Sørensen aldeles intet derimod jo så at være på den salig mands begravelse bekostet, som hendes opskrift om bemelder, da ved vi og ikke imod fornævnte hendes opskrift at sige, dernæst lovede Peder Nielsen at give Anders Sørensen tre sletdaler, som er halvparten af en lispund kobberskat, såvel som og at give ham halvparten af de 43 daler i rede penge, Nebbegårds skyld anlangende, som var gjort udlæg for, disligeste 10 mark for nogen trævarer efter registrering, og halvparten af de sengeklæder, som forskrevet står, og efterdi fornævnte restants på de små skatter af Nebbegård og ---- for 1643 og 1646 efter recessen og forordningen er med forholdt, da bør den såvel som den udlæg, derefter kan være udsat, ingen magt at have, men efterdi befindes Anders Sørensen bemeldte indstævnede registrering at have overværet og med egen hånd bekræftet og underskrevet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod Søren Hansen i Gårslev og hans medbrødres vidne, såvel som den tilbud, som efter fornævnte registrering så vidt vidnet er, at sige eller magtesløs dømme, disligeste efter og Anders Sørensen selv tilstår Niels Wessels arvinger i Kolding ikke stævnet at være, såvel som og sig på beråber Søren Hårs brev

til Gertrud Jacobsdatter på de 303 daler at ville lade i rette kalde, da ved vi ikke i fornævnte to poster at dømme, førend Niels Wessels arvinger såvel som fornævnte på beråbte brev, lovlig hid stævnet er, og siden at gå derom hvis ret er.

(65)

** var skikket Hans Hansen Nebel i Bjert med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for omkostning og anvendt fortæring for to rejser til København og Frederiksborg gjort har, anlangende den drabssag efter hans salig Anders Jensen, som er dræbt og ihjel slaget i hans egen hus i Kolding uden skyld og brøde 10/12 164x, da eftersom Niels Iversens frafindelse dom til landstinget er magtesløs kendt, og siden til Kolding byting er Niels Iversen tilfunden at forferske Hans Hansen Nebel samme dag, så vidt den da var procederet, og hans forseelse for sin tilbørlig overdommer efter fornævnte doms indhold af Kolding byting 29/3 1648, hvilke dom Hans Hansen Nebel formener bør ved magt at blive: da efter flere ord dem imellem var, blev Hans Hansen og Niels Iversen nu her for retten om fornævnte tvistighed forenet, at Niels Iversen lovede at give Hans Hansen Nebel 24 sletdaler nu til påske først kommende i rede penge og ingen andre varer for hvis omkostning, han gjort har, såvel som og lovede at forskaffe Hans Hansen KM oprejsning i fornævnte drabssag, så og lysning derefter, Hans Hansen uden bekostning, og dermed samme deres tvist bilagt.

** var skikket velb Frands Pogwisch til Ravnholt, KM befalingsmand på Hald slot, hans visse bud Hans Johansen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Poul Vistisen i Skov, sætfoged til Ginding herredsting, for en dom han skal have dømt 20/6 1648 imellem velb Frands Pogwisch og velb Malte Sehested til Rydhave, anlangende et gadehus, som er bygget og opsat i nør Bjært på KM grund, ingen mand til trængsel, ydermere ingen af naboerne har klaget på fornævnte gadehus, at det er bygget for nær på deres forte, men aleneste sætfogden har mest anseet den gode mand Malte Sehesteds egen tjenere, som har vidnet i deres egen sag, tilmed har de ikke vidnet, at det omtvistede gadehus er bygger på Malte Sehesteds grund: så og efterdi Christian Rosenkrantz ikke for samme vidne med seks ugers kald findes stævnet, som da har været udenlands, tilmed ej heller Niels Krag eller Christian Rosenkrantz for fornævnte syn er stævnet, eller nogen varsel for åstederne givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne, syn og den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(68)

** var skikket Maren Sørensdatter, tjenende velb jomfru Anne Munk til Haraldskær og havde stævnet Christen Jensen på Glasbjerg med flere for et vidne, de til Jelling birketing 5/1 sidst forleden vidnet har, formeldende at på tredje juledag sidst forleden, der gudstjeneste i Skibet kirke var forrettet, da skulle de have seet og hørt på Haraldskær borgegård, at Maren Sørensdatter skulle have kaldt Jørgen Sørensen, tjenende velb Jørgen Munk for en foged, en tyv og en skælm, hvilke deres vidne Maren Sørensdatter højlig benægter, at hun aldrig har haft de ord: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet om Maren Sørensdatters ord og mundheld rum tid efter, hun sligt ord skulle haft, hvilke hun dog ikke for ting og dom har indgået, men her i dag for retten benægtet og fragået, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men de såvel som fornævnte henfindelse dom, som i den post dømt er, magtesløs at være og ikke at komme Maren Sørensdatter til nogen forhindring, og Jørgen Sørensen at give Maren Sørensdatter til kost og tæring to rigsdaler, og efterdi for fogden ej er bevist fornævnte mænd

at have gjort nogen uførm eller håndgerning på nogen i Haraldskær, og fogden fordi dem frikendt, da ved vi ikke den hans dom i den post at imod sige, men ved magt at blive.

(70)

** var skikket Poul Pedersen i Højby og hans brødre Hans Pedersen, Anders Pedersen og Jacob Pedersen i Ullerup deres visse bud fornævnte Anders Pedersen med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen i Kolding, for en løgnagtig bekendelse, han skal have forhvervet over deres søster Maren Pedersdatter der i Kolding efter en berygtet trolddomskvinde hendes mund, ved navn Johanne Krøbelkvinde, som for hendes begangne gerninger har lidt til bål og brand, hvilke bekendelse hendes brødre formener ej lovlig til tinge at være sket, meget mindre hende derfor noget at være påklaget, ikke heller noget i det ringeste at være hende over bevist, førend Niels Iversen havde hende ved livet ombragt eller ladet ombringe, foruden dom eller nogen højagtig lovmål at være sket, formener samme løgnagtige bekendelse derfor bør magtesløs at blive: så og efterdi befindes fornævnte bukket Maren at være udlagt og beskyldt af bemeldte misdæder Johanne Krøbelkvinde for trolddom, så hun fordi er pågrebet og til sagens uddrag i fængsel at skulle forvares, er hedensat, hvor hun imidlertid, førend sagen med nævninger efter loven er gjort anhængig, er bortdød, og ikke bevises Niels Iversen at have været skyldig i hendes død, da ved vi efter slig tilfald og des omstændighed ikke i den sag at dømme, eller Niels Iversen deri noget at lide, men for des tiltale fri at være.

(74)

** på Viborg landsting har si seet og hørt læse efterskrevne tingsvidne, lydende at Peder Gundesen i Ellidshøj, herredsfoged i Hornum herred med flere gør vitterlig, 9/1 1632 var skikket Knud Jensen i Gammelholm på sin husbond velb Gregers Krabbe til Torstedlund, KM befalingsmand på Hindsgavl, hans vegne æsket og fik tingsvidne af de otte mænd, de vidnede, at de så og hørte Knud Jensen på sin husbonds vegne til tredje ting forbød nogen efter denne dag at gange, ride eller age ad disse efterskrevne veje eller genstier over Torstedlunds endels marker og over Dyvelstrup vaser og enge.

(75)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne tingsvidne, lydende Laurits Kras i Molbjerg, herredsfoged i Hornum herred, med flere gør vitterligt, at 18/2 1622 var skikket Søren Andersen i Suldrup på sin husbond velb Niels Krabbe til Torstedlund hans vegne æsket og fik tingsvidne af otte dannemænd, de vidnede at de så og hørte, Niels Andersen i Suldrup på sin husbonds vegne lod fordele efterskrevne veje og stier, som løber over og igennem hans husbonds efterskrevne endels mark enge og skov.

(76)

** var skikket velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Søren Lauritsen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte herredsting 25/9 1647 dømt og afsagt har imellem hende og Peder Joensen i Lerskov, i hvilken hendes dom han har fradømt hende hendes retfærdige arv og herlighed, som hun efter hendes salig søster jomfru Lisbeth Friis til Vosnæsgård retfærdigt arvet har, anlangende skyld, landgilde og herlighed, halvpart hendes anpart af den gård,

Peder Joensen i Lerskov påboer, som var salig jomfru Lisbeth Friises, med hvilken hans dom hun formener sig storligen at være forurettet, først eftersom Søren Lauritsen i hans dom sentens formelder, efterdi hun ikke fremlagde jordebog eller nogen underskreven restants, ej heller nogen syn på skoven eller opskrift på olden: så og efterdi fornævnte tingsvidne og Jørgen Munks seddel, nu for os fremlagt er, ikke for herredsfogden har været i rette, da bør den hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, bemeldte tingsvidne og seddel såvel som parternes dokumenter på begge sider for ham at i rette lægges og i hans dom at lade inddrage, og ham derefter at dømme og adskille, som det sig bør.

(80)

** var skikket velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Jens Joensen i Vork for en dom, han på Jerlev herredsting 30/8 1648 dømt og afsagt har, i hvilken dom hun formener Jens Joensen har gjort hende retløs, idet han har ikke kendt på nogen af de poster, som for ham har været sat i rette, som er først eftersom hun har fæst Jørgen Jensen det grund og ejendom, han påboer, og samme fæstebrev i to domme indført, og det er hendes arve og ejendom, som hun har kendt sig ved, at han eller de, som boer på samme grund, at give, gøre og skylde til hende, hvilken post Jens Joensen ikke har påkendt i nogen måde, uanseet det har været bevist for ham, at det var fru Sofie Friis gods og ejendom: så og efterdi for herredsfogden befindes at være fremlagt fru Sofie Friises og hendes datter jomfru Edel Munks begge underskrevne fæstebreve imod hverandre, fru Sofie Friis og i vores opsættelse, som efter hendes forhvervede stævning udganget er, beskylder samme fæstebrev falsk at være, såvel som og i hendes skriftlig indlæg, for fogden fremlagt, i lige måde beskylder den for falsk, og fogden fordi har sagen, formedelst der var breve imod, til overdommere henvist, da ved vi ikke den hans dom at imod sige, men hvem deri påskader, da indkalde sig sagen på tilbørlige steder, og der gås om hvis ret er.

(84)

** var skikket Johan Wesseling, borger i Ringkøbing, med en opsættelse her af landstinget 11/10 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Christen Jensen, født i Smedegård, og Else Ebbesdatter for en vidne, de til Skjern birketing 13/3 1646 vidnet har, nemlig at Johan Wesseling skal være Niels Lauritsen i Smedegård skyldig bleven for adskillig proviant, han fra ham skulle have bekommet, dis midlertid han selv brugte avling i Smedegård, som han lovet at gøre Niels Lauritsen det godt for i hans skyld. i lige måder stævnet Niels Jensen i Knudgård og Houli Christensen, tjenende i Smedegård, for et vidne de til Bølling herredsting 21/2 vidnet har, at de ved midsommertid sidst forleden så, at Niels Lauritsen i Smedegård ydet Dorte Christoffersdatter henved en halv pund smør, og da lovet at kvittere det i Niels Lauritsens skyldsmør, hvilket vidne Johan Wesseling og hans hustru Dorte Christoffersdatter ved deres ed benægter: så og efterdi fornævnte indstævnede vidner ikke har vidnet på fersk fod, men mesten part vidnet og båret kundskab efter Johan Wesselings og hans hustrus ord og mundheld, som ikke med brev, bevis eller kvittants bestyrkes, men fast mere af Johan Wesseling og hans hustru fragås, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnede vidner såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være og ikke at komme Johan Wesseling til nogen forhindring, og efterdi bemeldte kundskab såvel som og Niels Christensen i Henne og hans medbrødres vidne, disligeste den ene dom, som hidstævnet, ikke er fremlagt, endog sagen langt over seks uger med bevilling er optaget, da finder vi det og i lige måder ingen magt at have, og Niels Lauritsen pligtig at give Johan Wesseling til kost og tæring fire rigsdaler.

(88)

** var skikket Hans Jensen, forrige boende i Horsens, hans visse bud Keld Lauritsen i Livstrup med en opsættelse her af landstinget 8/11 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, for en dom han på fornævnte herredsting 12/3 1648 dømt og afsagt har imellem hr Jacob Hansen Buck på den ene og Jacob From, borger i Kolding, på den anden side, anlangende 20 rigsdaler Hans Jensen skulle have været Tomas Jensen, borger i Ribe, skyldig efter Jacob Buck i Nagbøl været forlover derfor, og Jacob From samme gæld til sig købt har, og i samme sin dom dømt hr Jacob Buck samme penning at betale inden 15 dage efter forordningen, uanseet at hovedmanden, nemlig Hans Jensen aldrig skal bevises at være krævet for samme gæld eller bekommen lovlig varsel for samme dom, der tilmed skal samme gæld være betalt, formener Hans Jensen stor uret at være sket, idet han samme gæld skulle betale to gange: da efter flere ord dem imellem var, afstod Keld Lauritsen på Hans Jensens vegne samme stævning, så Jacob From sin gæld efter samme dom og brev kunne søge.

(89)

** var skikket Joachim Irgens, fordum kong Christian den fjerdes kammertjener, hans fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han 12/1 sidst forleden på Kolding byting imellem Joachim Irgens hans fuldmægtig på den ene og borgmester Morten Panck i Kolding, item Lyder Split og Mogens Eriksen, rådmænd sst, deres fuldmægtig på den anden side dømt og afsagt har, anlangende en anselig summa penge, nemlig 1226 rigsdaler med sin efterstående rente, interesse og skadegæld, Jochum Irgens formener sig hos fornævnte borgmester og rådmænd, enhver pro kvota, efter rigtige håndskrift og lovlig adkom at være berettiget, for hvilken tiltale Niels Iversen skal have frikendt bemeldte borgmester og rådmænd, i hvilken dom han formener, Niels Iversen mere at have agtet fornævnte tre mænds løse opdigtede ubeviste fremlagte indlæg såvel som kopier af nogen kongelige missiver end Joachim Irgens hans rigtige dokumenter, som for ham er fremlagt i rette, og forbigået den tredje og principaleste certifikations fuldkomne ord og rette mening, og deraf aldeles intet i dommen indført, som synes alt samme for vild at være gjort: så og efterdi Niels Iversen samme sin dom uendelig har sluttet og udgivet, da bør den hans dom at være som udømt var, og sagen til bytinget igen at komme, og byfogden, når det for ham lovlig indstævnes, da endelig i sagen at dømme, som han vil ansvare og være bekendt, og Niels Iversen deri at give Joachim Irgens til kost og tæring ti sletdaler.

(93)

31/1 1649.

** var skikket Mads Lauritsen i Lemvig og havde stævnet borgmester Peder Lang, Laurits Hansen, Jens Trans, Oluf Jepsen rådmænd for en dom, de 27/10 sidst forleden på Lemvig rådstue dømt og afsagt har, og tildømt Mads Lauritsen hans anpart af en summa penge at betale til Peder Pedersen Munk, som han svigagtig har sig til fordristet og indskrevet Simon Lauritsen i et nyt begyndt regnskabsbog, og funderet efter et kvittering, som han underfundig hos sig har forholdt, på fire øksne, salig Simon Lauritsen har købt af hr Niels Poulsen i Vejrum og ladet betale ved Peder Munk, som var et sendebud efter fornævnte øksne: så og efterdi ingen bevis ved brev eller segl fremlægges, hvormed fornævnte opskrift i Peder Munks bog kan bestyrkes, da kunne vi efter sådan

lejlighed ikke kende samme bogs opskrift såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Mads Lauritsen til nogen forhindring eller skade.

(95)

** var skikket Maren Sørensdatter, tjenende velb jomfru Anne Munk, med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Jørgen Sørensen, tjenende på Haraldskær, og Hans Madsen sst for et vidne, de til Tørrild herredsting 8/2 sidst forleden vidnet har, at den anden onsdag efter sankt hans dag da sidst forleden, som var 7/7, da skulle de have seet Maren Sørensdatter med hest og vogn i Hvolbæk og Præstskov, og at de optog hassel, en ganske læs, og solbærris, og at have gravet dem op med roden og siden affført dem uden hjemmel, hvorimod Maren Sørensdatter formener hende samme vidne usandfærdig at være på vidnet, eftersom noksom kan eragtes, ingen menneske, som har fornuft, flytter solbærris efter sankt hans dags tide, når bærrene er modne, og efterdi med adels og uadels sandfærdige kundskaber og tingsvidne er at bevise, at Maren Sørensdatter mandag 5/7 næst tilforn rejste fra Jylland og over til Fyn med fornævnte hendes jomfru og var i Fyn mere end seks uger, hvilket deres vidne og til landstinget 27/9 sidst forleden befindes magtesløs dømt, formener hun Jørgen Sørensen og Hans Madsen bør derfor efter recessen på deres fingre fældet at være: da efterdi bemeldte vores dom ikke medfører, Jørgen Sørensen og Hans Madsen deres vidne for usandfærdig at være underkendt, da ved vi ikke deri på deres fælding at dømme, men efterdi Jørgen Sørensen og Hans Madsen ikke nu såvel som tilforn, der opsættelse er udgivet, er mødt til gensvar, og i så måder Maren Sørensdatter omkostning tilføjet, da bør de at give hende til kost og tæring otte rigsdaler.

(97)

** var skikket Knud Knudsen i Gesten med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Hans Olufsen sst for et vidne, han på Anst herredsting 9/11 sidst forleden vidnet har, at han ved sankt hans dags tid 1644 skulle have indkommen til Maren Niskone i Møgelgesten og spurgt, hvor det var med hende, og hun skulle have svaret, hun var kommen i drømme og tykte, at Anne Knuds sst skar kål på hendes ryg på en træbrikke. endnu stævnet Niels Mikkelsen Krag i Gesten for et vidne, han fornævnte dag på fornævnte ting vidnet har, at den tid hans salig hustru lå syg på sit yderste, da havde hun vel anke til Anne Knuds i Gesten og mente, at hun var årsag i hendes sygdom: da efterdi det befindes den sag at være, som ved kirkenævning bør at procederes, og ikke bevises det at være efterkommet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke i sagen at kunne dømme, førend nævninger af hvem påskader bliver opnævnt derom at tove, og siden at gåes derom hvis ret er.

(98)

** var skikket Henrik Meien, ridefoged og skriver på Silkeborg, på KM tjener Christen Christensen i Skovdal samt på sin egen tjener Peder Sten på Silkeborg deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet efterskrevne fire sandemænd i Herningholms birk for et vold og sandemænds ed, de 22/9 sidst forleden til fornævnte birketing gjort og svoret har, anlangende at de Peder Sten og Christen Christensen i Skovdal har vold over svoret, for de med beråd hu uden hjemmel og forlov såvel uden birkefogdens nærværelse skal have inddraget i birket på velb Christian Rantzaus stavn i Remmegård, og med vold og magt slog dem ind for Mads Andersens hund, som stod bunden i

lænken for døren, og stødte salsdøren op og ransaget der i huset efter en kvindfolk, ved navn Maren Mortensdatter, som med syn og vidner skal være at bevise: og nu mødte Frands Nielsen i Brendgård på Christian Rantzaus vegne og afstod fornævnte vidner, syn, klage, sigtelse, forfølgning og sandemænds ed, så det ingen videre på enten sider til hinder eller skade skal komme i nogen måder.

(101)

** var skikket Niels Nielsen i Bastlund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Mette Jensdatter, Søren Jepsens hustru, i Gråsand samt hendes to børn, nemlig Jens Sørensen og Anne Sørensdatter sst, for et vildigt vidne de Søren Jepsen til behjælpning vidnet har til Ginding herredsting 10/8 sidst forleden, anlangende nogen bier, som Mette Jensdatter skulle have funden den næste søndag for sankt olufs dag sidst forleden ved Bastlund østen ved en vejbrink, og Niels Nielsens hustru, Maren Andersdatter, skulle slagen Søren Jepsen og taget sten op og truet dem, så at Mette Jensdatter måtte tage sig fra hende, at hun ikke skulle få hug, hvilke bier Søren Jepsen og hans hustru har sig ville til egnet, endog de der tvært imod med andre vidner beviser, fornævnte bier at være Niels Nielsens og sværmet fra hans stok, og fulgte dem til den sted, de dem på lagde, og satte en liden dreng dem at vogte, mens Niels Nielsens hustru, Maren Andersdatter, løb hjem efter en kube: da efter flere ord parterne imellem var, da voldgav de samme deres tvistige sag og iring på fire dannemænd, hvortil Christen Jensen på Søren Jepsens vegne tog Mads Vistesen i Abildholt og Simon Christensen i Hoager, derimod tog Niels Nielsen på sin side Jens Pedersen i Egelund og Mads Sørensen i Gråsand, de og samtlig der foruden begge tilnævnte hr Jens Christensen i Haderup, hvilke fem dannemænd nu på fredag først kommer otte dage skal forsamles i Haderup i hr Jens Christensens hus, og da have fuldmagt parterne om samme deres tvistighed til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste deri gørende vorder, det at stå for fulde, af parterne upåtalt i alle måder, og fornævnte indstævnte vidner dermed ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder.

(105)

** var skikket velb fru Margrete Lunge, salig Mogens Billes til Tirsbæk, forrige lensmand på Koldinghus, hendes visse bud Anders Jensen, underskriver der sst, og havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred, Niels Ibsen i Jerlev hans bane at udlede, som 17/12 sidst forleden på Jerlev kirkegård skal være myrdet, dræbt og ihjel slagen, sandemænd at udlede, hvad var ham til bane og livs lagt, og først fremlagde Anders Jensen for sandemændene efterskrevne kundskab, lydende eftersom jeg Peder Jensen Friis, uværdige Guds ords tjener til Højen og Jerlev sogne, er indstævnet at vidne min sandhed om den drab med Niels Ibsen i Jerlev hos min provst, at den tredje søndag i advent 1648 der prædiken og gudstjeneste havde endt, da talte jeg med Niels Ibsen på Jerlev kirkegård, og der vi skiltes, gik jeg til min vogn, og Niels Ibsen gik ud af den nordeste låge, og derefter kom Niels Ibsen ind ad den samme låge, skreg og gav sig såre, da kom Niels Hansen, boende i Jerlev efter ham og slog Niels Ibsen i hovedet med en økse, og da løb jeg til kirkeværgen og bad ham komme. og der vi kom på kirkegården, lå Niels Ibsen død: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Niels Hansen at være Niels Ibsens bane, ham på Jerlev kirkegård at have myrdet og ihjel slagen, og fordi svor ham hans bane på, mord over, og fra hans fred, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(112)

** (til Anders Christensen i Jelling hans opsættelse med hr Peder Madsen) så mødte Anders Jensen, underskriver på Koldinghus, på hr Peder Madsen Friis hans vegne og fremlagde hans efterskrevne underskrevne seddel så lydende, eftersom jeg Peder Madsen Friis, Guds ords tjener til Højen og Jerlev sogne er indstævnet af Anders Christensen i Jelling til Viborg landsting mit vidne i salig Niels Ibsens drab ydermere at stadfæste, da efterdi jeg er forhindret i mit kald og arbejde, og jeg har vidnet lovlig for min herredsprovst, så ved jeg intet ydermere i samme sag at vidne. Højen præstegård 28/1 1649 Peder Madsen F egen hånd: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag opsat til i dag måned, og hr Peder Madsen her da i egen person at møde, såfremt han ikke for sine uhørsom vil stande til rette, som vedbør, og denne opsættelse for ham her forinden lovlig at forkyndes, hvorefter han sig kan vide at rette.

(113)

** var skikket Jacob Jensen, borger og rådmand i Varde, med en opsættelse her af landstinget 11/10 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged der sst, for en dom 21/6 da næst forleden til Varde byting dømt har, og deri tilfunden Jacob Jensen at betale Niels Nielsen på Lindbjerg 1608 carls gylden nogen hollandske breve anlangende, han af Søren Brøndum i Ribe har annammet, beskyldes samme dom, at Jacob Jensen er ham ingen penge for samme breve skyldig, ikke heller sig til forpligtet nogen penge Niels Nielsen derfor at betale, ikke des mindre har byfogden tildømt Niels Nielsen for samme breves betaling at have udsæt af hans gods, men først nogle få dage efter at Jacob Jensen med hans øksne var af landet forrejst, var ham da trætte påført, aleneste efter formening til den henseende, at Nielses fordring uden modsigelse kunne have des bedre fortgang: så og efterdi befindes Jacob Jensen ikke uden aleneste at være givet fem nætters stævning for hver af fornævnte to domme, som Niels Nielsen 21/6 og 19/7 for fornævnte gælds fordring forhvervet har, endog han på de tider skal have været udenlands forrejst, og i så måder ikke lovlig dertil at være stævnet og kaldt, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme to domme, såvel som den vurdering og den dom, derefter forhvervet, på funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi fornævnte afregning befindes af Niels Nielsen underskrevet, ved vi ikke imod den at sige, belangende de hollandske breve såvel som og kopi af Niels Oblings missive, Cornelius Sivertsen tilskrevet, da efterdi de ej af Niels Obling endnu er beskyldt, ved vi ikke deri at dømme, men gåes derom i sin tid hvem påskader og beskylder, hvis ret er, sammeledes efterdi den pantebrev, som til Christen Lange skal være udgivet, hid stævnet er, ej er fremlagt, endog sagen langt over seks uger er optagen, bør den ingen magt at have.

(128)

14/2 1649.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

28/2 1649.

** var skikket Peder Pedersen, borger i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mads Lauritsen, borger her sst, for to delsvidner, som han 4/8 1648 forhvervet har efter hans regnskabsbogs indhold, uanseet Peder Pedersen den samme dag havde tiltale til Mads Lauritsen efter hans regnskabsbog for 23 daler, som de var ham skyldig efter hans salig brors død, hvilke 23 mark, som han har ladet ham fordele for, som han salig Simon Lauritsen

og Mads Lauritsen skyldig skulle være, hvilke summa penge er afregnet og af kvitteret i de forrige regnskaber: så og efterdi befindes i salig Simon Lauritsens regnskabsbog ved dag og dato iblandt andet findes indskrevet Peder Munk af ham at have bekommet to alen spansk klæde for 13 mark, og endog Peder Munk beråber sig på, det i anden regnskab, dem skulle imellem været, at have været af kvitteret, hvilket dog ej bevislig gøres, da vidste vi ej efter slig lejlighed ikke imod fornævnte bogs opskrift og den dele, han derefter i kommen er, at kunne sige eller magtesløs dømme, men efterdi han benægter og fragår sig ikke de ni mark på de 5 sletdaler at reste, som Mads Lauritsen ham i hans bog for indskrevet at være skyldig blevet ikke med hans brev bevises, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme bogs opskrift derom eller den dele og udlæg, derefter gjort er, bør nogen magt at have, belangende den udlæg, som og for fornævnte 13 mark efter fornævnte dele, nu er ved magt kendt, ikke til tinge ved tingsvidne og tilbud er taget beskrevet, som det sig burde, da den til hjemting lovlig at ske, som vedbør, og siden hvo påskader da at gåes derom hvis ret er.

(131)

** var skikket Mikkel Basse i Viuf hans visse bud Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Peder Nielsen Amhede i Møsvrå og hans hustru Karen Pedersdatter, for at eftersom de er bleven Mikkel Basse en summa penge skyldig efter pantebrevs formelding såvel som og andre gældsbreve og bevisers indhold, som ikke til ret tid og termin er bleven betalt, hvorfor Mikkel Basse har været forårsaget at lade forhverve dom til Brusk herreds ting19/2 1648, hvori Mikkel Basse er tilfunden sin betaling inden 15 dage eller indførsel i Peder Nielsens bondegods og ejendom, da formener Mikkel Basse, at han burde her til landstinget at forordnes to selvejer bønder, som ham efter forordningen kan indvise og gøre udlæg i bemeldte hans bondegods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges bemeldte tingsvidne, hvori Peder Nielsen kendes sig skyldig at være Mikkel Basse 80 sletdaler, og til underpant pantsat ham så meget lod og anpart i den halve bondegård og ejendom i Møsvrå, som fornævnte 80 sletdaler sig kunne beløbe, såvel som og der foruden for adskillige gældsbreve på hvis penge, han ellers der foruden er Mikkel Basse skyldig, hvorpå dom til hjemtinget gangen er, som forskrevet står, såvel som og sagen her til landstinget indkaldt og i seks uger til i dag optagen, så imod recessen ikke kan gøres længere forhaling, da tilfinder vi Mogens Pedersen i Viuf og Iver Karlsen sst selvejere med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem med herredsfogden at forsamle for Peder Nielsens bopæl, der udæske og gøre Mikkel Basse udlæg af hans løsøre og bo for hans gæld, og hvis det ikke til strække kan, da i hans bondeeje at gøre ham udlæg, og det efter forordningen og den ny reces, som de vil ansvare og være bekendt.

(133)

** var skikket Mikkel Basse i Viuf hans visse bud Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Iver Pedersen i Møsvrå og hans hustru Karen Pedersdatter, for at eftersom han er bleven Mikkel Basse en summa penge skyldig efter pantebrevs lydelse, som ikke til rette tid er bleven betalt, hvorfor Mikkel Basse har været forårsaget dom til Brusk herreds ting 23/1 sidst forleden at lade forhverve, hvori Mikkel Basse er tilfunden hans betaling inden 15 dage eller indførsel i Iver Pedersens bondegods, og efterdi det er bondeeje, formener Mikkel Basse sig her til landsting to selvejer bønder at forordnes, som ham efter forordningen kan indvise og gøre udlæg i hans bondegods og ejendom: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte tingsvidne, hvori Iver Pedersen bekender sig skyldig at være Mikkel Basse 113 sletdaler hovedstol og efterstående rente, som var af Niels Pedersens gæld i Møsvrå, som han lover med tilbørlig rente at betale Mikkel Basse, og derfor til et

frit underpant pantsætter ham den halve bondegård og ejendom i Møsvrå med sin tilliggelse, og ikke bevises fornævnte penge at være ham betalt og panten indløst, sagen og til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget er, såvel som og her til landsting i seks uger til i dag optagen, så vi imod recessen ikke deri kan gøre længere forhaling, da efter sådan lejlighed tilfinder vi Mogens Pedersen i Viuf og Iver Karlsen sst selvejere, som Anders Jørgensen på Mikkel Basses vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden dem til Iver Pedersens bopæl at forsamle for fornævnte summa penge med efterstående rente og skadegæld at gøre Mikkel Basse likvidering og indlæg, efter bemeldte pantebrev, i fornævnte bondegods, og det efter forordningen og den ny reces, som de vil ansvare og være bekendt.

(135)

** var skikket Eske Pedersen i Ude med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen Blaksmark i Ansager og Peder Bendsen sst for et vidne, de til Østerherreds ting 6/11 sidst forleden har afvidnet. endnu hid stævnet Maren Bendsdatter og Mette Jensdatter i Ansager for et vidne, de 20/11 til fornævnte ting har afvidnet, hvilke vidner indeholder Eske Pedersen og hans hustru Elle Eskeskone på påskeaften skulle have drukken øl og brændevin, efter de skulle have været absolveret, og danset Elle Eskeskone lystig omkring med en ungkarl, som var i selskab med dem, og hun faldt omkuld i dansen og faldt på jorden, hvilke vidner beskyldes at være grundet og funderet på, at den ene dannemand med sin hustru er indgangen i en anden dannemands hus, efter de har hørt to prædikener, såvel som samme dag blev absolveret, har de til deres nødtørftighed drukken en ganske føjting øl og brændevin, så der aldrig af nogen troværdig menneske skal bevises dem i det ringeste overflødig med samme Guds gaver at skal have omgået eller nogen usømmelighed at have beganget: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd ikke har vidnet på fersk fod, men rum tid efter sligt skulle have sket, da først båret vidne som forskrevet står, da kunne vi efter sådanne lejlighed ikke kende samme fornævnte indstævnede vidner så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Eske Pedersen eller hans hustru til nogen forhindring.

(139)

** var skikket Christen Jensen Kobberø, bromand ved Skjern bro, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Jensen i Kelder, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han 11/12 næst forleden på Skodborg herredsting dømt og afsagt har, og deri fradømt Christen Jensen Kobberø fra hans stævning og ret tiltale, som han har i rette stævnet Bodil Nielsdatter, født i Nees sogn, for en usandfærdig beskyldning, hun skal have gjort på ham i Nees kirke noget for påske næst forleden, og deri beskyldt ham for hendes barnefar at være, hvilke hendes beskyldning Christen Jensen formente, at hun burde lovlig til tinge at være bestandig og der sigtet og beskyldt, så vil han sig derfor efter loven erklære. så er bemeldte indstævnede ikke mødt ej heller nogen på deres vegne, og nu bød Christen Jensen Kobberø sig i rette og formente, at han burde at have endelig dom: da efterdi befindes sagen i seks uger til i dag er optagen, opsættelsen findes også lovlig at være læst og påskreven, som opskriften derpå om bemelder, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme beskyldning magtesløs at være, og ikke at komme Christen Jensen til nogen forhindring.

(140)

** var skikket Hans Jensen, boende i Sejstrup, hans visse bud Hans Jensen i Hunderup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Søren Tomasen og Ingeborg Tomasdatter for en vidne, de deres far Tomas Terkildsen til vilje vidnet har, anlangende at de forgangen sommer skal have fundet et af Tomas Terkildsen deres fars får i hans sti, som siden er bleven borte, og det beskyldes, at det hverken er taget for fersk fod, tilmed og deres far til vilje vidnet har, og derfor bør magtesløs at være: da efterdi befindes sagen i seks uger til i dag er optagen, opsættelsen findes også lovlig at være læst og påskreven, som opskriften derpå om bemelder, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være og ikke komme Hans Jensen til nogen forhindring.

(141)

** var skikket Mads Lauritsen, borger i Lemvig, på sin egen og Peder Sørensen sst hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have efter en seks ugers stævning stævnet Peder Lang, borgmester i Lemvig, item Laurits Hansen, Jens Trans og Oluf Jepsen, rådmænd sst, for en dom de 27/10 sidst forleden i Lemvig rådstue dømt og afsagt har, og i samme dom tildømt dem at betale til velb Jacob Grubbe en summa pending, uanseet noksom for dem var bevist, samme penge uden lovlig proces ved nam og vurdering til Christen Jepsen tilforne kontenteret, hvilke proces ikke endda for sin overdommer var indstævnet meget mindre kasseret, tilmed skal ej heller for dem være bevist i nogen måder, hvorledes Envold Jensen samme gæld at fordre var bemægtiget med Mads Jensens hånd og segl, og dem i så måder en gæld to gange at kontentere, formener dem derfor af borgmester og råd at være forurettet og derfor billig at igen give dem en billig kost og tæring, og deres dom magtesløs at være: så og efterdi for borgmester og råd af Mads Lauritsen har været i rette lagt fornævnte bytings dom, såvel som den skriftlig udlæg, gjort er, som de ikke var dommere over, men stod for dem urykket, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende fornævnte dom så noksom, at den bør komme Mads Lauritsen eller Peder Sørensen til nogen forhindring men magtesløs, og borgmester og råd deri at give dem til kost og tæring ti sletdaler, men efterdi bemeldte skriftlig vurdering, i borgmester og råds dom indført, og hid stævnet er, ikke da ved tingsvidne er taget beskrevet, ved vi ej på den at kunne dømme, førend den ved rigtig tingsvidne og varsels forgivelse tages beskrevet, som det sig bør, og hvo siden påskader da gås derom hvis ret er.

(146)

** var skikket Laurits Poulsen i Ammidsbøl på sin søstersøns børns vegne, nemlig Poul Madsen, Niels Madsen, ung Poul Madsen, Usse Madsdatter og Mette Madsdatter i Ødsted, som han er fød værge for, hans visse bud Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Iver Pedersen i Ødsted for et mageskifte, han til Jerlev herredsting 11/10 sidst forleden, og tingsvidne derefter tagen, med salig Mads Espensen i Ødsted om to stolestader i Ødsted kirke, og i så måder at Iver Pedersen skal have Mads Espensens bondegårds gang stolestand i karlestolen i den anden stol næst bag kvinderne på den søndre side, og Mads Espensen derimod skal have fra den fæstegård, Iver Pedersen iboer, den anden stand i Iver Pedersens gårds karle stolestand, og det skulle blive en evig skifte, des uanseet at Iver Pedersen ikke var mægtig til fra KM og kronens gård at bort skifte enten stolestand eller andet af gårdens rette tilliggelse, imod recessen og kirkens forordning: så og efterdi bemeldte tingsvidne indeholder, Mads Espensen og Iver Pedersen for ting og dom mageskifte med hverandre om fornævnte stolestand at have indgået iblandt andet for dem og deres arvinger, hvilket og med provstens seddel bekræftes, da

kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende Mads Espensens børn og arvinger på deres fars kontrakt mægtig at tale, så vidt dem anlanger.

(147)

** (til den opsættelse hr Peder Friis vedkommer) så var hr Peder Friis til stede mødt, og efterdi hr Peders degn, som kundskab om samme drag skal have udgivet ikke nu var her til stede, da er sagen til i dag 14 dage opsat med hr Peders vidne, som han vidnet har, at forklare, og da hr Peder såvel som og degnen her i egen person at møde, og derhos tilstod hr Peder Friis at han hermed fuldkommelig ville stå Anders Christensen på salig Niels Ibsens arvingers vegne for kald og varsel, for hvis vidner, som han til Jelling birketing her forinden i samme sag, hvilken tingdag han det da begæres, at tage beskrevet.

(148)

** var skikket Mads Gregersen, borger i Kolding, og havde stævnet Anders Sørensen i Bramdrup for et vidne, han til Brusk herreds ting 12/8 sidst forleden vidnet har, at han skal have sagt til lille Anders Frederiksen, som skulle have begæret at låne en hest til hans mor, Gertrud Andersdatter, da skulle han ham have svaret, han ikke kunne miste sin hest, tilmed om han hende den ville låne, da er han så liden, at han ikke selv kan føre den til Kolding, og han i fornævnte vidne har vidnet efter samme drengs mund, at han ham skulle have svaret, at der er en mand, som vil hjælpe mig ud til Kolding med den, som Anders Sørensen i sit vidne har digtet, at han så Mads Gregersen i gården, skulle han have sagt til ham, ville i hjælpe ham ud med hesten, som samme vidne videre bemelder, det Mads Gregersen skulle have lovet at hjælpe ham ud med hesten, hvilket Mads Gregersen ved hans højeste helligånds ed benægter, han det aldrig havde lovet, ikke heller ham kan over bevise at have seet, det Mads Gregersen skal have ført samme hest til Kolding, hvori kan eragtes et vildige vidne, det Anders Sørensen har vidnet hans søskendebarn Gertrud Sørensdatter til vilje. i lige måde stævnet Poul Jensen sst, Anders Sørensens svoger, for et vidne han til Brusk herreds ting samme dag vidnet har om samme hest efter Mads Gregersens mund, det han har lovet at hjælpe bemeldte dreng ud med hesten. derimod havde Gertrud Andersdatter stævnet Mads Gregersen i Kolding, for han har falskelig forført hendes umyndige barn og taget ham op til Bramdrup og løjet sig en hest til i hendes navn, og har siden bundet den for hendes dør ud på adelgaden, og siden ladet byfogden sætte vurdering på den, hvorfor formener hun, at hun er sket stor uret, idet han har først forført hendes barn, og siden ganget imod forordningen og ladet vurdere en hest til, som han bandt selv uden hendes dør, som ikke stod enten i hendes gård eller under hendes tag, hvorfor formener hun at fornævnte vurdering er ikke så lovlig, som det sig bør, at det bør nogen magt at have, og Mads Gregersen at stande til rette for samme hest, som vedbør: da efter flere ord dem imellem var, da blev Gertrud Andersdatter og Mads Gregersen nu her i dag om samme tvistighed, bemeldte hest anlangende, således forenet, at Mads Gregersen lovet og sig til forpligtet, at han i dag 14 dage i Poul Bertelsens hus i Kolding, klokken imellem ti og tolv, skal erlægge og betale til Gertrud Andersdatter, og ingen andre end til hende selv, ti rigsdaler i rede penge og ingen andre varer, under et fuld volds forbrydelse, og dernæst bevilget Mads Gregersen og Gertrud Andersdatter, det Anders Jørgensen i Nebel og Bertel Hansen i Eltang da samme tid i Poul Bertelsens hus at møde, og fuldmagt have at vurdere og sige, hvad Mads Gregersen til Anders Sørensen i Bramdrup for samme hest skal give, og hvad de Mads Gregersen deri til sigende vorder, ham straks og i lige måde i rede penge at betale, og dermed afstod Gertrud Andersdatter samme indstævnede vidner, såvel som hvis beskyldning og sag, som hun over Mads Gregersen for samme sag kunne have haft, så det ikke så vidt skal komme Mads Gregersen til forhindring, og efterdi Niels Iversen med samme hests

vurdering deri og har Gertrud Andersdatter omkostning påbragt, da bør han at give Gertrud Andersdatter til kost og tæring ti sletdaler.

(151)

** var skikket Hans Jørgensen, indvåner i Kolding, hans visse bud Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Jørgensen, borger sst, for et værgemål, han for hans hustru Gertrud Andersdatters bror, salig ung Anders Andersen, har haft under hænder, og ikke hid indtil for samme værgemål gjort nogen rigtighed, som det sig efter loven og stadsretten burde, men uanseet Jens Jørgensen selv adskillige tider har hændet dom og nu nyligen har taget vurdering for en stor summa penge af Anders Andersens gæld, dog aldrig nogen rigtig afkald for hans værgemål fremlagt, hvorfor Hans Jørgensen formener Jens Jørgensen bør pligtig at være straks med rigtig afkald at bevise sig sådanne værgemål at være kvitteret. så mødte Anders Jørgensen i Nebel på Jens Jørgensens vegne og berettede, hvorledes fornævnte afkald i fjendetiden skulle være borte bleven, men den dog i rådstuebogen er indført. så mødte Niels Hansen, Kolding bys kæmner, med bemeldte efterskrevne rådstuebog, hvori fandtes 10/12 1630 at være skikket Anders Andersen, salig afgangne Anders Hårs fordum rådmands søn her sst og gav til kende, at eftersom Jens Jørgensen, borger i Kolding, har været betroet at være Anders Andersens formynder i hans fraværelse, da bekendte han, at Jens Jørgensen har gjort ham rigtig og klar regnskab for alt hvis, han på hans vegne har haft under sin værgemål og formynderskab, og derfor fremstod Anders Andersen og for sig og sine arvinger gav Jens Jørgensen og hans arvinger afkald og takker ham for god og rigtig regnskab og betaling. derpå fremlagde en dom af Kolding byting 24/8 1642. som Jens Jørgensen forhvervet har over Gertrud Andersdatter og hendes børn, som indeholder Jens Jørgensen at have givet dem til sag efter hans regnskabsbog, som han der på Kolding rådstue på salig ung Anders Hårs vegne gjort har, eftersom han var hans formynder, som således formeldte, 8/8 1633 overværende i Kolding rådstue Søren Christensen på Gertrud Andersdatters vegne, Søren Hår på Nebbe på Maren Andersdatters vegne gjorde Jens Jørgensen regnskab for hvis, han på salig ung Anders Hårs vegne har haft under formynderskab, lignet og aflagt hans indtægt imod hans udgift, da beregnet at Anders Hår den unge blev Jens Jørgensen skyldig 24 og halvfemte sletdaler halvanden mark og 4 skilling. blev samme dag gjort regnskab i overformynderes og dannemænds overværelse, som tilstede var, som salig Anders Hårs børn og arvinger, hver for deres anpart, skal betale Jens Jørgensen af alt regnskab salig Anders Hår hans farbror dem har imellem været, da tilkommer Jens Jørgensen deraf pending 24 sletdaler halvanden mark og 2 skilling: så og efterdi at endog i fornævnte rådstuebog 10/12 1630 befindes indført fornævnte afkald, som Anders Andersen da skulle have givet hans formynder Jens Jørgensen, det han havde gjort ham rigtig og klar regnskab for alt hvis, han havde haft på hans vegne under sit værgemål og formynderskab, hvilke afkald dog ikke befindes af otte mænd at være til rådstue eller ting lovlig vidnet og bekræftet, som det sig burde, tilmed og af bemeldte bytings dom erfares, Jens Jørgensen da selv at have i rette lagt en regnskab, som han på Kolding rådstue 8/8 1633 for hvis, han på ung Anders Hårs vegne havde haft under sit formynderskab, eftersom han da ved døden skulle være afgangen, siden han afkald til Jens Jørgensen givet har, endog Anders Andersens egen afkald formelder, det Jens Jørgensen har gjort ham klar regnskab for alt hvis, han på hans vegne havde haft under værgemål, som forskrevet står, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme afkald så noksom, at den deri bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(154)

** var skikket Knud Knudsen, indvåner i Køge, hans visse bud Hans Clemendsen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for et tingsvidne han til Kolding byting 10/6 sidst forleden skal have udstedt, som Niels Pedersen Skrædder skal have forhvervet, samme tingsvidne i meningen skal indeholde to borgere, nemlig Peder Sørensen og Phillip Nielsen da uden al given kald og varsel da på tinget at være fremkommen, og efter befaling skal have været i mester Hans Organist hans hus at skulle registrere hvis gods, Niels skrædder tilhørte, og da adskilligt der forfunden af Nielses gods, eftersom Knud Knudsen sin stedfar Niels Pedersen til hans værneting søgt og saggivet har, for han nu på tre års tid har heden siddet i uregistreret og ubeseglet bo, som han jo billigt efter sin mors død var en arving i, formener samme tingsvidne aldeles imod recessen at være udstedt, idet recessen udtrykkelig siger, for alle tingsvidner skal gives lovlig kald og varsel, og derfor ikke at komme Knud Knudsen til nogen forhindring på hans tiltale til Niels Pedersen: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, opsættelsen til hjemting forkyndt, dog alligevel ingen er mødt med bemeldte vidne og dom at i rette lægge, vi og ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og dom magtesløs at være og ikke komme Knud Knudsen til nogen forhindring.

(155)

** var skikket Mads Gregersen i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Niels Iversen byfoged for en dom, han til Kolding byting 11/10 1648, i hans fraværelse, på den ene og Anne Tøger Knudsens der sst på den anden side dømt og afsagt har, hvori hans sentens han skal have ham tilfunden hende at betale 100 og nogle daler efter en rigtig opskrift og regnskabsbogs formelding, hvilken bog skal være nylig indbunden, og den med en hånd og blæk at være skreven, ej heller samme gæld tilbørlig efter recessen hver år renoveret, alligevel hun ham ulovlig i samme bog for adskilligt skal have ladet indskrive, som han højlig benægter, han aldrig af hende skal have bekommen: efter flere ord dem imellem var, da afstod Anne Tøgers bemeldte bogs opskrift og dom, derpå funderet er, og efter sådan lejlighed bør det ikke at komme Mads Gregersen til nogen forhindring.

(156)

** var skikket Peder Nielsen, født på Høkelbjerg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Morten Biesch, byfoged i Ringkøbing, for en dom han til Ringkøbing byting 28/7 næst forleden imellem ham på den ene og Johan Wesseling, rådmand i Ringkøbing og hans hustru Dorte Christoffersdatter på den anden side dømt og afsagt har, i hvilken dom han har tildømt Johan Wesseling og Dorte Christoffersdatter til Peder Nielsen inden 15 dage at betale 200 rigsdaler in specie, som de ham efter pantebrev og forpligt skyldig er, eller og han bør at have indvisning i deres gods og ejendom, som de ham for samme summa penge i pant sat har, og efterdi Johan Wesseling og Dorte Christoffersdatter ikke har efterkommet fornævnte deres forpligt og dom, formener Peder Nielsen at ham bør at tilfindes to jordejer bønder, som ham i Johan Wesselings og Dorte Christoffersdatters jordegods kan gøre indvisning: da efterdi for os i rette lægges bemeldte tingsvidne af Bølling herredsting 23/3 1640, hvori Johan Wesselings fuldmægtig Peder Nielsen for fornævnte 200 rigsdaler med sin rente til underpant at have pantsat til Niels Pedersen eller hans arvinger en deres halve gård, vester Smedegård, med sin tilliggende ejendom efter samme pante bemelding, og eftersom befindes Peder Nielsens far ved døden er afgangen, har hans søn Peder Nielsen, som en arving, sagen til Johan Wesselings værneting indkaldt, og der dom ganget som forskrevet står, såvel som og her til landsting i lige måde indstævnet, og i seks uger til i

dag optagen, så imod recessen ikke kan gøres længere forhaling, da efter slig lejlighed finder vi Niels Jespersen i Stavning og Tue Madsen sst selvejere, som Peder Nielsen dertil nævnt har, med førderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden, efter fornævnte pantebrev, at gøre Peder Nielsen for fornævnte summa penge indvisning og vurdering i fornævnte halve gård og dis ejendom, for så vidt han som en arving lovlig kan være til berettiget, og det efter KM forordning og ny reces, som de ville ansvare og være bekendt.

(159)

** var skikket Jørgen Sørensen i Vejle hans visse bud og fuldmægtig Oluf Nielsen i Gadbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Usse Steffensdatter, værende i Vilstrup i den bondegård, Peder Madsen påboer, med hendes lovværge for en summa penge, nemlig 39 sletdaler hovedstol, med des efterstandende rente og interesse efter hendes salig fars efterskrevne håndskrifts formelding, dateret Horsted 14/8 1635, og eftersom Jørgen Sørensen har været forårsaget til Jerlev herredsting dom over Usse Steffensdatter at forhverve for samme gæld, og fogden ham i hendes gods og løsøre derfor har indfundet, hvorfor Jørgen Sørensen formener ham her af landstinget to selvejer bønder at tilnævnes, som i Steffen Lauritsens efterladte gods og ejendom kan gøre ham udlæg for den resterende gæld: da efterdi for os i rette lægges salig Steffen Lauritsens underskrevne brev, hvorpå skal restere ubetalt til Jørgen Sørensen 39 sletdaler, hvilke Usse Steffensdatter som en arving efter hendes salig far er tildømt at betale, såvel som og sagen her til landsting om selvejers tilfindelse er indkaldt, og i seks uger til i dag optagen, så imod recessen ikke kan gøres længere forhaling, da tilfinder vi Nis Jensen i Høllund og Niels Poulsen sst selvejere, som Oluf Nielsen tilnævnt har, med forderligste lejlighed og inden i sag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Usse Steffensdatters bopæl, og der udæske og gøre Jørgen Sørensen for fornævnte resterende penge, efter brevens indhold, udlæg af hendes bo, gods og løsøre, og dersom det ikke tilstrække kan, da i bøndergods for resten at gøre ham udlæg, og det efter KM forordning, som de vil ansvare og være bekendt.

(161)

14/3 1649.

** var skikket velb Christoffer Friis til Astrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Visti Lauritsen i Bindesbøl, herredsfoged i Østerherred, fordi at han 16/2 1647 skal have været i Grimlund med Christoffer Friises fuldmægtig der at gøre udlæg i Mikkel Nielsens bo i Grimlund for seks skipper rug og fire skæpper byg, som Mikkel Nielsen af gammel restants skal blive Christoffer Friis skyldig af Hoven sogn korntiende, KM anpart, eftersom Mikkel Nielsen for fornævnte restants ved retten skal være forfulgt og tiltalt, som er med Visti Lauritsens egen dom at bevise, og det uanseet skal han ikke have villet gøre samme hans fuldmægtig nogen udlæg, og af den årsag at Mikkel Nielsen samme tid, der udlæg skulle ske, skal have frembåren en kvittants, at samme korntiende skulle være ydet, endog samme kvittants ikke skal formelde enten i Christoffer Friises navn eller i deres navn, som samme korntiende har sted: så og efterdi ikke med nøjagtig tingsvidne er bevislig gjort, Visti Lauritsen at have været fordret til at gøre udlæg efter dom til Christoffer Friis i bemeldte Mikkel Nielsens bo, og han det ikke deri har villet efterkomme, da vidste vi efter slig lejlighed ikke ham derfor at kunne tilfinde noget at lide, men når han lovlig æskes, da at gøre Christoffer Friis eller hans fuldmægtig udlæg i Mikkel Nielsens bo efter forordning, som han vil forsvare og være bekendt, og efterdi fornævnte kvittants,

hid stævnet er, ej er fremlagt, endog sagen i seks uger til i dag er optagen, så ej uden bevilling kan gøres længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed den magtesløs at være.

(162)

** var skikket velb fru Ide Gøye til Lindbjerg hendes visse bud Frands Christensen Egknud i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Visti Lauritsen i Bindesbøl for en dom, han til Østerherreds ting 2/10 dømt og afsagt har imellem hendes tjener Laurits Terkildsen i Gødsvang på den ene og hans bror Tomas Terkildsen i Gravild på den anden side, hvori han tildømmer Tomas Terkildsen hans halvsøster Margrete Terkildsdatter hendes fædrene og mødrene arv under sin værgemål at annamme, og Laurits Terkildsen at gøre ham rede og regnskab for fornævnte hendes fædrene og mødrene arv, dis uanseet Tomas Terkildsen for nogen tid siden skal have ladet sig samme værgemål fradømme, tilmed Laurits Terkildsen, som er fuld bror, det en tid lang nu har haft under hænder, og hans søster dermed har været fornøjet og er fremdeles begærende, at han det under sin værgemål måtte videre beholde, også bevises at han er så vederhæftig og har formue, at han det efter loven kan forestå, da formener hun, at samme dom bør magtesløs være: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, opsættelsen findes læst og påskreven, som forskrevet står, og ingen er mødt nogen modsigelse herimod at gøre, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være.

(163)

** var skikket Hans Clemendsen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Maren Andersdatter, barnfødt i Vejle, for en klage hun på Vejle rådstue 17/8 sidst forleden gjort har, hvori hun ham hans hustru beskylder, at de skal have ubillig overfalden hende i Hans Clemendsens hus med banden, ærerørige skældsord, hug og slag og ilde trakteret og medhandlede hende og da jaget hende af huset, hvilke hendes ubeviste klage Hans Clemendsen formener ikke så lovlig og sandfærdig at være, at den bør nogen magt at have eller komme ham eller hans hustru imod deres høje benægtelse til nogen hinder eller skade. endnu har Hans Clemendsen efter en anden opsættelse stævnet Niels Knudsen, borger der sst, sætfoged for en dom, han på Vejle byting 12/10 sidst forleden dømt har, og efter Maren Andersdatters løse beretning og opskrift dømt Hans Clemendsen og hende til regnskab, og ikke agtet at hverken hun selv eller hendes mand, Peder Hansen, eller fuldmægtig fremlagde nogen skadesløs breve for retten på nogen gæld. endnu stævnet Hans Clemendsen for en vidne, han 17/8 næst forleden for borgmester og råd vidnet har, anlangende at Maren Andersdatters ældste bror Peder Andersen Munk har slaget lås for hendes stuedør. endnu stævnet Peder Andersen Munk på Grundet for nogle ord, han fornævnte dag skulle have sagt til sin søster Dorte Andersdatter, sammeledes stævnet Hans Clemendsen hans hustru Dorte Andersdatter og Jens Pedersen Munk: da efter flere ord dem imellem var, indgav Peder Hansen og Hans Clemendsen samme deres tvist og iring på fire dannemænd, hvortil Peder Hansen på sin side tog Hans Svane og Mads Torstensen i Vejle, og Hans Clemendsen derimod tog Jens Clausen i Kølholt og Søren Jensen i Høgsholt, de og der foruden samtlig tilnævnte Jørgen Stålsen i Vejle, hvilke fem dannemænd skal forsamles på lørdag først kommer, om muligt er, i Hans Svanes hus, og dersom det til den tid ikke ske kan, da dem den næste søgnedag efter pinse helligdage først kommende at komme tilhobe i Hans Svanes hus, og der fuldkommelig magt have, parterne om samme deres tvist og iring til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste af dem deri sigende og gørende vorder at stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(170)

** var skikket Niels Jensen i Lemtorp og bød sig i rette imod Anders Christensen Høst i Lemvig, og beviste med et tingsvidne af Lemvig byting 3/2 sidst forleden, det Anders Christensen Høst den dag at have fremlagt et landstings stævning over Niels Jensen, og Anders Høst dog ej er mødt eller nogen på hans vegne for Niels Jensen sag at give: da efter slig lejlighed bør Anders Høst at give Niels Jensen til kost og tæring 4 sletdaler.

(172)

** var skikket Christen Hansen Lund i Kolding med en opsættelse her af landstinget 17/1 sidst forleden, indeholdende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han 11/10 sidst forleden dømt og afsagt har, anlangende nogen skælderi og æreskælden Villum Clausen pottemager sst imod Christen Hansen Lund for en siddende ret på samme byting beganget har, med hvilken dom Christen Hansen Lund formener sig højlig at være forurettet, det fornævnte byfoged ikke har anseet hverken tingsvidne, loven, recessen eller andre dokumenter, som ham er i rette lagt, men tvært imod efter vild og venskab imod retten og denne myndighed, han efter recessen og loven tillagt er, formener fornævnte byfoged for sådan hans dumdristige forseelse imod hans svorne ed at have gjort og bør derfor at stande til rette: så og efterdi befindes Villum Pottemager til Kolding byting at have Christen Lund erklæret, som forskrevet står, så samme forening, som her til landsting imellem dem derom gjort er, er fuldgjort og efterkommet, da vidste vi efter sådan lejlighed ikke derimod på Villum Pottemager noget at kunne dømme.

(173)

** var skikket Anders Christensen i Jelling med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet hr Peder Friis, evangeli tjener til Højen og Jerlev sogne, for at eftersom hr Peder Friis har vidnet sin skriftlig vidne for sin herredsprovst hr Mads Christensen i Grindsted om Niels Ibsens dødelige afgang, som skete på Jerlev kirkegård 3. søndag i advent sidst forleden i hr Peder Friises nærværelse, idet han har vidnet, han gik ud af den nordeste låge til sin vogn, og siden vidner han løb til kirkeværgen Jens Joensens og bad ham komme ud slig klammeri at dæmpe, så han har været til stede både først og sidst, og dog alligevel ikke vidnet, hvem derhos var, der den salig mand blev ombragt livet. så var hr Peder Friis til stede og tilstod sig vel at kunne erindre, det en havde i hans kjortel, men han straks af frygt og rædsel gav sig over kirkegårds muren, i lige måde og tilstod han, at han siden hørte af degnen, hvorledes tilgik, og han siden derefter fra sagde. disligeste var og her til stede mødt fornævnte degn, Jacob Nielsen, og Mikkel Pedersen i Jerlev, som ved højeste ed og oprakte finger tilstod og bekendte, at Niels Ibsen stod på kirkegården og snakket med hr Peder Friis, og den tid han ville gå ud af nørre stetten, da stod Niels Hansen og Hans Nielsen og slog til Niels Ibsen med sten, så løb Niels Ibsen ind på kirkegården igen, og de fulgte efter ham, slog ham omkuld, og slog ham med en økse, og de var begge lige gode med hverandre i samme drab.

(175)

** var skikket salig Niels Ibsens arvinger i Jerlev deres fuldmægtig Anders Christensen i Jelling med en opsættelse her af landsting 17/1 sidst forleden, lydende dem da efter andre opsættelser at

have stævnet Christen Hansen i Eltang for en dom, han til Brusk herreds ting 1/7 sidst forleden dømt har og henvist til landsting fire poster, som Niels Ibsen har i rette sat, for det første at Jørgen Kall har Niels Ibsens heste og hoppe med vogn, som ham er frarøvet, men han burde at have værget sig efter lovens 2. bogs 40. kapitel, for det anden formener han, at Jørgen Kall bør at skaffe ham samme gods igen efter fornævnte kapitel, for det tredje har Jørgen Kall 13/12 sidst forleden ransaget Niels Ibsens gård, midlertid hans hustru lå på hendes sygeseng, og Niels Ibsen var i fængsel i bolt og jern, og gården blev udplyndret, og godset blev spoleret, hvoraf Niels Ibsen er kommet til agters og stor skade, for det fjerde da har Jørgen Kall samme 13/12 fanget og bundet Niels Ibsen i bolt og jern og ført ham fangen bort imod lov og ret, og han hverken har stjålet eller røvet Jørgen Kall eller nogen deres koster, formener Niels Ibsen sig deri uret at være sket, det lov og ret ikke måtte have sin gænge: da efter flere ord dem imellem var, da indgav Jørgen Kall og Anders Christensen same iring og tvistighed på fire dannemænd, hvortil Jørgen Kall tog Morten Panck og Poul Bertelsen i Kolding, der imod Anders Christensen tog Knud Bertelsen i Kolding og Mads Tomasen i Grejs, de og samtlig tilnævnte Lyder Henriksen i Kolding, hvilke fem dannemænd skal forsamles i Knud Bertelsens hus den næste torsdag efter påske helligdage først kommende, og da have fuldmagt parterne om samme tvist og iring til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvis de samtlig eller og de fleste deri sigende og gørende vorder skal stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder, mens så sagen dermed ganske bilagt.

(179)

** var skikket Mads Clausen i Felde på sin egen såvel som Gravers Jensen i Gydsbæk og hans medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mette Bendsdatter i Måbjerg kirkegård for en urigtig og ulovlig skifte, vurdering og registrering, som hun har ladet gøre i Måbjerg kirkegård efter hendes salig husbond, Niels Mikkelsen, som boede og døde der sst, 1/11 sidst forleden, idet der skal befindes en hel hob gods og gode i boen, som ikke i registreringen skal findes, item også rugavlen i marken skal også findes uvurderet og ikke registreret, tilmed også det, som vurderet er bleven, befindes en part deraf meget tinge at være vurderet, på det hun kunne forsnille arvinger og hans gældnere fra deres tilfaldne lod og retfærdige gæld. disligeste stævnet salig Niels Mikkelsens søskende, nemlig Mads Mikkelsen i Handerup by, Dorte Mikkelsdatter i Gydsbæk og Maren Mikkelsdatter i Snøder: da efter flere ord dem imellem var, da voldgav parterne samme tvistighed på fire dannemænd, så Niels Bendsen på sin søster Mette Bendsdatters vegne tog Mads Christensen smed i Svenstrup og Malte Albretsen i Skovlending, hvorimod Mads Clausen på sin egen og Gravers Jensen i Gydsbæk på sin og medarvingers vegne tog Christen Andersen i Kragelund og Christen Bjerregård i Hjerm, da og samtlig der foruden tilnævnte Søren Lauritsen i Kirkebækgård, hvilke fem dannemænd i dag otte dage skal forsamles til Søren Lauritsens, og da have fuldmagt parterne om samme tvistighed til endelig ende at imellem sige og adskille, så hvis de samtlig eller og de fleste af dem deri gørende og sigende vorder skal stå for fulde, af parterne upåtalt i alle måder.

(184)

28/3 1649.

** var skikket velb fru Margrete Lunge, salig Mogens Billes efterleverske, på Koldinghus hendes visse bud Christen Jensen Hestbæk, borger i Viborg, og havde hid kaldt sandemænd af Holman herred, Anders Tomasen, som boede i Gårslev, hans bane at udlede, som fandtes død på Gårslevgård 11/2 sidst forleden, og nu fremlagde Christen Jensen efterskrevne tingsvidne af

Holman herreds ting 19/2 1649, som indeholder Søren Andersen i Gårslev med flere at have vidnet, at de 13/2 sidst forleden var med ridefogden og delefogden til syn til Anders Tomasen, bolsmand i Gårslev, som lå død på Gårslevgård, da så de at han lå baglæns på et skree is, og lå der et stor stykke trind bøgetræ hos ham over for hans hoved, og var hans hoved sønder knust, så dem syntes at han havde bekommet sin bane og død af fornævnte træ og is, han lå på: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Anders Tomasen af våde og ulykke at være falden omkuld på isen med fornævnte træ, og det ham slaget og deraf død bleven, og det ham til bane og livs lagt.

(185)

11/4 1649.

** var skikket hr Jens Christensen Gødstrup, sognepræst i Hee, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende han da at have stævnet Jørgen Jensen, borgmester i Holstebro, og Christen Knudsen, rådmand sst, for en dom de til Ringkøbing byting 22/9 1648 har ladet forhverve på to rebs jord, liggende på Ringkøbing bymark, som hr Jens Christensen dem for 200 sletdaler da pantsat har, og efter fornævnte dom dem fornævnte to rebs jord for ejendom tilholdt, uanseet fornævnte pant og jord skal befindes mere end dobbelt bedre at være end fornævnte 200 sletdaler, og ikke de efter KM reces enten har ladet fornævnte pant vurdere eller hr Jens Christensen det derefter til løsen at tilbyde: så og efterdi for byfogden såvel som og for os er i rette lagt hr Jens Christensens forpligt, det han har kendt sig skyldig at være Jørgen Jensen og Christen Knudsen 200 sletdaler skadesløs at betale, og derfor i pantsat dem de to rebs mark jord der i Ringkøbing mark, efter samme pantebrevs bemelding, og fogden i hans dom iblandt andet har tildømt hr Jens Christensen samme summa pending inden 15 dage at betale, da ved vi ej den hans dom i den post at imod sige, men efterdi han og har om kendt, at dersom det ikke skete, da fornævnte to rebs markjord efter hr Jenses egen forpligt dem for ejendom at tilhøre, og ikke bevises det dermed efter forordningen at være forholdt, om samme jord kunne findes bedre, end pantet kunne bedrage, da vidste vi ej byfogdens dom deri at kunne følge, men i den post magtesløs at være.

(187)

** var skikket Maren Knudsdatter i Skast hendes visse bud Hans Jessen i Hunderup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da at have stævnet Jes Frandsen, født i Tue, for en benægtelse han til Skast herreds ting 20/6 næst forleden år 1648 gjort har, og ved sin ed og sjæls salighed benægtet, at han ikke var hendes barnefar, hvilke hans ene ed, Maren Knudsdatter formente ikke så noksom, at den imod hendes sandfærdige sigtelse og beskyldning, som hun både i barns nød såvel som til tinge ved højeste ed ham for hendes barnefar har beskyldt, at den bør at komme ham til nogen befrielse men magtesløs at blive. derefter blev fremlagt efterskrevne dom af Skast herreds ting 28/11 sidst forleden, som så besluttes at efter Maren Knudsdatters egen bekendelse erfares, at have udganget ved 42 uger, efter Jes Frandsen sidst skulle have haft med hende at bestille, nemlig i den tredje uge for Riber marked 1647, førend hun fødte hendes foster, tilmed bevises at han i samme tredje uge drog til Frisland at tærske, og kom ikke hjem igen førend fjorten dage efter sankt mikkels dag derefter, vidste fogden ikke rettere derom at kende, end Jes Frandsen bør jo for hendes barnefar kvit at være: så og efterdi Frands Olufsen og Gyde Frandses alene har vidnet efter Maren Knudsdatters ord og mundheld, som hun dog ej har gestendig været, eller for ting og dom indgået, Frands Olufsen, Hans Jensen og deres medbrødre ikke heller har vidnet på fersk fod, eller udtrykkelig forklaret til hvad visse sted, han skal være hjemkommen, da

kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som ikke heller Jes Frandsens benægtelse, samt den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(190)

** var skikket Niels Madsen, indvåner i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet Jørgen Lausen i Gaverslund med flere for en del af deres landgilde, de rester med til KM for dette år fra philipi jacobi 1642 og til årsdagen igen 1643, da han var skriverstuen på Koldinghus betroet, og derfor i KM rentekammer har gjort regnskab for og skal betale, hvilken restants de til Holman herreds ting 28/9 1646 skal have benægtet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, opsættelsen til hjemtinget findes lovlig læst og forkyndt, som opskriften derpå om bemelder, vi ikke heller imod recessen deri uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme benægtelse magtesløs at være, og ikke at komme Niels Madsen til nogen forhindring.

(192)

** var skikket Magdalene Andersdatter, barnfødt i Viborg, hendes visse bud Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Pedersen i Hodsager, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han 14/12 sidst forleden på fornævnte herredsting imellem Magdalene Andersdatters til forordnede fuldmægtig på den ene og hr Christen Pedersen i Sahl på den anden side dømt og afsagt har, og i samme dom fri dømt hr Christen Pedersen for hendes lovlig tiltale for et værgemål, hun formener at bevise og skal have bevist, hr Christens far, afgangne Peder Nørkær, skal have haft under hænder, hvilke dom fornævnte herredsfoged alene skal have funderet på en kvittants, sub dato 20/3 1605, uanseet for ham er bevist med landstings dom, det Peder Nørkær mange år derefter har ikke alene befattet sig med samme værgemål, men endog bortsolgt en part hendes salig mor og morsøsters arv og ejendom, hvoraf Magdalene Andersdatter formener noksom kan eragtes, fornævnte kvittants ikke så noksom at være, at den hr Christen kan befri, at han jo bør pro kvota at svare til hendes salig mor Karen Engelbrets arv, og fornævnte dom bør derfor magtesløs at blive. nu mødte hr Christen Pedersen og fremlagde efterskrevne dom af Ginding herredsting 14/11 sidst forleden, som besluttes efterdi med rigtig kvittants af Hvidbjerg 20/3 1605 for fogden bevistes, at Magdalene Andersdatters far Anders Sørensen til hr Christen Pedersen, præst til Sahl kirke, hans far salig Peder Christensen Nørkær, som boede og døde i Hindsels, ham og hans arvinger for al den værgemål og formynderskab, han for Anders Sørensens hustru Karen Engelbretsdatter haft har, for dem og deres arvinger kvit at være given, vidste fogden ej andet derpå at kende, end hr Christen Pedersen jo for samme værgemåls regnskab så og Hans Kalls tiltale på Magdalene Andersdatters vegne i den sag kvit at være: så og efterdi for os såvel som for herredsfogden er i rette lagt Magdalene Andersdatters salig far Anders Sørensens underskrevne kvittants og kvittering til hr Christen Pedersens far, salig Peder Christensen, udgiven, sub dato Hvidbjerg 20/3 1645, som indeholder Peder Christensen da at have gjort ham gode rede og beskening for al hvis værgemål, han i alle måder han været hans hustru Karen Engelbretsdatters værge, så han takket ham godt for alle fornævnte værgemål i alle måde, og derfor ville ham og hans arvinger for sig og sine arvinger aldeles for kvitteret for alle ydermere krav eller tiltale i nogen måder, hvilken kvittants Magdalene Andersdatters fuldmægtig og nu her i dag ej for retten har turdet understå sig for urigtig at vide eller beskylde, så fogden efter fornævnte kvittering har hr Christen Pedersen for samme værgemåls regnskab og Hans Kalls tiltale på Magdalene Andersdatters vegne kvit funden, da vidste vi efter slig

lejlighed ikke imod fornævnte kvittants såvel som den dom, derpå funderet er, at sige eller magtesløs dømme.

(194)

** (til fru Margrete Lunges opsættelse anlangende den drab på Mads Espensen i Ødsted) så er sagen opsat til i dag, så var iblandt andre mødt Jørgen Kall, som ved sin ed vidnede, at Jørgen Knudsen var i stuen, den tid drabet skete, tilstod og at den tid Mads Espensen havde fået hans banesår og ville ud af døren, da var Jens Bertelsen i Vesterby bag efter ham og havde en dragen kniv i sin hånd og oppe i vejret over Mads Espensen, og da var Tove Madskone, Maren Pouls med flere imellem, som hindrede ham fra Mads Espensen: da efter slig lejlighed og parternes bevilling er samme sag opsat til anden landsting efter sankt hans dag midsommer først kommende, og da parterne såvel som alle fornævnte vidnesbyrd, som i sagen vidnet har, disligeste alle synsmændene samt Jørgen Knudsen i Vesterby, Jens Bertelsen og hans hustru Johanne Knudsdatter alle personligen uden nogen undskyldning her i egen person at møde, og gås derom hvis ret er.

(195)

** var skikket velb Niels Krag til Trudsholm, KM befalingsmand på Lund, hans visse bud Anders Sørensen på Hindø med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen på Toft med flere for et vidne, de til Hind herreds ting 28/9 sidst forleden vidnet har, anlangende Vig enge at skulle være slagen til Hee præstegård efter sten og skel, og de skulle med været i nogle år, hvilke deres vidne Niels Krag formener ikke så noksom nøjagtig at være vidnet, som det sig bør, men at have vidnet deres sognepræst hr Jens Christensen i Hee til vilje og behjælpning: efter flere ord dem imellem var, da afstod hr Jens Christensen på sin egne vegne såvel som og Jens Christensen i Bundgård på Mogens Sehesteds vegne samme indstævnede vidnesbyrds vidner, synsvidne og spørgsmåls vidne, så det ikke videre skal komme Niels Krag på fornævnte omtvistede egne til nogen forhindring, men at følge Niels Krags gård Tegltoft for ejendom efter fornævnte herredstings dom, som derpå dømt er, og derhos lod Anders Sørensen på Niels Krags vegne, formedelst godtfolks underhandling, falde hvis tiltale, som Niels Krag kunne forment sig at have haft til hr Jens Christensen for engenes afgrøde og afførsel, som herredsfogden ikke havde om kendt, og for han var i rette sat, så det ikke deri skal komme hr Jens Christensen til nogen forhindring, men den sag hermed bilagt.

(196)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Bøvling, og velb Henrik Lange til Oldager, domprovst i Ribe, så og hr Jens Christensen Gødstrup, sognepræst i Hee og No sogne, deres visse bud Jens Christensen i Bundgård, i hr Jenses nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 28/3 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet velb Niels Krag til Trudsholm, KM befalingsmand til Lund, for en dom som han har ved sin delefoged Anders Sørensen på Hindø på Hind herredsting snapstorsdag 1648 ladet forhverve, og dermed ville forringe KM, Hee kirke og sognepræsten i Hee og No sogne den sædvanlige kvægtiende, nemlig føl og kalve, uanseet han har i 30 år og derover haft hans hovedgård Voldbjerg og hans bøndergårde og tjenere i fornævnte sogne, såvel som og tilforn har tiendet af de 4 slags ungkvæg, nemlig kalve, lam, grise og føl, som med stokkenævn og tingbogen kan bevises, og des midlertid aldrig har derpå anket, formener derfor fornævnte Hee og No sognefolk, herefter som hid indtil, efter ordinants og recesses formelding at give tiende af fornævnte slags kvæg: så og efterdi

Anders Sørensen tilstår, i Christen Pedersen og hans medfølgeres vidne, at skulle være forskrevet det for hver tiende føl skulle gives 4 skilling og for hver tiende kalv 2 skilling til tiende, hvilket dog skulle forstås og at være vidnet, at der gaves af hver føl, som blev født, 4 skilling og af hver kalv 2 skilling, så fornævnte vidne i så måde ikke noksom derom er givet beskrevet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi den frafindelse, hid stævnet er, ej er fremlagt, endog sagen i seks uger er optagen, bør den i lige måde ingen magt at have.

(198)

** var skikket hr Jens Pedersen i Bramming hans visse bud og fuldmægtig Hans Jessen i Hunderup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jacob Jensen i Tømmerby, herredsfoged i Gørding herred, for en dom han til Gørding herreds ting 13/11 næst forleden år 1648 imellem hr Jens og hans sognefolk i Bramming sogn i efterfølgende poster dømt har, og først har han tildømt Peder Simonsen, Anders Steffen, Jens Kær i Tømmerby alene tienden at betale, uanseet hr Jens ikke tiltaler dem for nogen betaling, efterdi tienden uden fortingning ulovlig, de ham uadspurgt, af ageren havde borttagen, som han ---- de igen lovlig burde at føre til stede og stande til rette, hvilket herredsfogden dog ikke ville anse, for det andet har han Peder Nielsen i Tømmerby for tiende at udgive fri dømt, fordi han beretter sig ikke tilforn at have givet tiende, uanseet han ikke benægter sig jo at bruge avl og kornsæd, thi mener hr Jens Pedersen, at herredsfogden ham i alle fornævnte poster har forurettet, og mere af vild hans bymænd til vilje gjort end retten efterfulgt, og fordi hans dom magtesløs at blive: så og efterdi bemeldte herredsfoged i sin sentenses sluttelse i de fire poster ikke i en part egentlig har underskedet, nemlig hvor vidt Peder Simonsen og hans medfølgere for deres anpart skulle betale, såvel som og efter Peder Nielsens benægtelse uendelig kendt, disligeste om Peder Nielsen, Tøste Andersen og deres medbrødres tingsel ikke at have forbrudt, formedelst kontrakt ej for ham fremlagdes, samt og i lige måde er specificeret hvad Anders Clemendsens anpart tiende kunne bedrage, som han med skulle restere og inden 15 dage betale, da bør fornævnte hans domsposter i de måder at være som udømt var, og sagen til hjemting igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, da endelig på hvis, for ham efter bevisning i rette sættes, uden nogen udflugt at dømme og underskede, som han vil ansvare og være bekendt, men efterdi Peder Nielsen i Tømmerby og hans medfølgeres vidne, hid stævnet er og i dommen findes indført, at de den har vidnet samme dag, dommen faldet er, hvorpå og fogden sin doms femte post om hvis folkenes høstdags arbejde sig berører, som han ikke vidste hr Jens nogen betaling for at tildømme, og ikke samme vidne in originali fremlægges, dog sagen i seks uger er optagen, da finder vi efter sådan lejlighed fornævnte vidne såvel som bemeldte domspost, derpå funderet er, magtesløs at være, og herhos afstod Hans Jensen den formente tiltale, som hr Jens Pedersen kunne have til bemeldte mænd, anlangende tiendens ulovlige afførsel, så derpå ikke videre skal tales, end som tienden på skæppe efter forrige tingning sig kan bedrage til hr Jens at udgive.

(202)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse af landstinget i dag måned, indeholdende hende da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Barbara Nielsdatter sst for to kvittantser, hun 7/2 sidst forleden på Kolding byting imod en kontrakt her af landsting 13/9 sidst forleden, lydende på 60 daler, til Gertrud Andersdatter at betale, har ladet i rette lægge, af Hans Jørgensen udgivet partiske vis med Barbara Nielsdatter søn Anders Nielsen Bøgvads hånd bekræftet, uanseet Hans Jørgensen ikke var så vederhæftig nogen fuldkommen kvittants at udgive,

han og ingen af pengene skal have bekommet, som samme kvittants på lyder. derefter Gertrud Andersdatter tilspurgte Barbara, Niels Jepsens, om hun turde understå sig med en god samvittighed sin ed med oprakte fingre at gøre, det Hans Jørgensen efter kvittantserne samme penge af hende bleven erlagt og til sig annammet, da ville hun dermed være befrediget, hvilke Barbara, Niels Jepsens, ikke gøre ville, men skød sig til kvittantserne: da endog sagen i seks uger til i dag er optagen, og efter for berørte lejlighed vidste vi ikke i sagen at kunne dømme, men på rettens vegne Barbara, Niels Jepsens, heri fjorten dage forelagt på Kolding rådstue at møde, der under sin ed at purgere, efterdi hun ikke det nu her for retten gøre ville, og hvo derefter videre påskader, indkalde sig sagen her til landstinget og gå derom så vidt lov og ret er.

(204)

** var skikket Barbara, Niels Jepsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da at have stævnet Hans Jørgensen og Gertrud Andersdatter i Kolding for en dom, som de til Kolding byting 14/1 sidst forleden over hende forhvervet har, i samme deres indlæg angiver Barbara, salig Niels Jepsens, dem at skulle være skyldig bleven 90 sletdaler og et trøje klæde, så god som halv elvte sletdaler, efter en gammel regnskabsbog, som skal have været salig Anders Hårs i Kolding, som for mange forleden år ved døden er afgangen, og tilforn er dømt i sagerne, regnskabsbog imod regnskabsbog, og Barbara, salig Niels Jepsens, beretter med hende regnskab gjort at have, og da hende at være skyldig bleven 60 sletdaler, som tilforn har været her på landsting i rette, hvilken afregning Hans Jørgensen og hans hustru Gertrud Andersdatter nu vil fragå, forårsages derfor for sådan ufornøden trætte salig Anders Hårs regnskabsbog til at indstævne lade: så og efterdi fornævnte dom 6/4 1642 udganget nu fremlagt er, som byfogden Peder Christensen hans indstævnede dom 17/1 udgivet, har på funderet, ikke befindes i hans dom inddraget, som det sig burde, da bør den hans dom at være som udømt var, og hvo påskader indkalde sig sagen til bytinget, og bemeldte dom såvel som parternes andre dokumenter for fogden at fremlægges, i hans dom at lade inddrage, og derefter at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(205)

25/4 1649.

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans visse bud Jens Jensen Prebensgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Jensen, rådmand i Lemvig, for en vurderings tingsvidne, han 26/1 1649 sidst forleden til Lemvig byting har taget beskreven efter fire mænd med byfogden 14/9 1648 og da har gjort udlæg i Mads Lauritsen og Peder Sørensen i Lemvig deres bo og gods, og der udlagt til fornævnte Christen Jepsen for en part gæld, som salig Simon Lauritsen, forrige borger i Lemvig, var Mads Jensen i Ringkøbing skyldig, uanseet samme gæld for en langsommelig tid siden at være overdragen fra Mads Jensen i Ringkøbing og til Envold Jensen i Varde i hans gælds betaling, og Envold Jensen igen har overdraget Simon Lauritsens gældsbrev i sin gælds betaling til velb Jacob Krabbe, og ikke befindes Jacob Krabbe eller Envold Jensen i Varde at have bekommet varsel for samme vurdering, hvilke vurdering og udlæg Jacob Grubbe formener ikke så lovlig at være, at det bør nogen magt at have. derhos blev fremlagt ovennævnte efterskrevne tingsvidne af Lemvig byting 26/1 1649 anlangende udlæg hos salig Simon Lauritsen, forrige borger i Lemvig, hans arvinger for et gæld på 100 sletdaler, og da blev udlagt hos Mads Lauritsen for 50 sletdaler og 25 dalers betaling i Jens Clemendsens, som Peder Sørensens hustru Karen Lauritsdatter var tilfaldet efter hendes forældre: så

og efterdi at endog den skriftlig vurdering tilforn, efter forrige dom her af landsting dis indhold, var hid stævnet og ej påkendt, førend det med rigtig tingsvidne og varsels for givelse tages beskrevet, så befindes Jacob Grubbe alligevel for fornævnte nu indstævnede vurderings vidne, som dog efter hans opdragelse var deri interesserede at svare, ikke nogen varsel eller kald at være givet, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vurderings vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(208)

9/5 1649.

(dommere ikke til stede, hører Henrik Jensen alene)

23/5 1649.

(dommere ikke til stede, hører Henrik Jensen ene)

6/6 1649.

(dommere ikke til stede, Henrik ene)

20/6 1649.

(dommere ikke til stede, Henrik Jensen ene)

4/7 1649.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

(209)

18/7 1649.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

** (til Rasmus Madsens to opsættelser) da er sagen opsat til i dag. og nu mødte Hans Kall, prokurator i Viborg, og fremlagde efterskrevne indlæg, så lydende fuldmagt giver vi underskrevne nærværende brevviser Hans Kall på vores vegne at bevilge den proces imellem os og Rasmus Madsen Heitwinkel, borger og handelsmand i Viborg, at må bestå og opsættes til Viborg snapslandsting først kommende anlangende gælds fordring, actum Viborg 14/7 1649 Otte Lunov egen hånd, Laurits Lunov egen hånd: da efter slig lejlighed bevilget Anders Madsen på Rasmus Madsens vegne så og Hans Kall på Otte Lunovs og Laurits Lunovs vegne efter for berørte indlægs bemelding til snapslandsting først kommende at opstå, og da parterne her til fornævnte tid at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

1/8 1649.

(som var den første landsting efter herredagene, aftakkede den gode mand velb Mogens Høg til Kærgårdsholm, nu Danmark riges råd, og igen i hans sted er forordnet velb Peder Lange til Kærgård)

** var skikket velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård på velb fru Anne Beck, salig Christian Bülows, til Smidstrup på hendes vegne på den ene og havde stævnet velb Erik Krabbe til Strandbjerggård på den anden side for 1000 rigsdaler in specie, som fru Anne Becks salig husbond Christian Bülow har lovet og godsagt for ham til doktor Claus Blum, professor i København, med årlig rente deraf, dog af fru Anne Beck på hendes salig husbonds vegne til doktor Claus Blum har erlagt og betalt, og hendes salig husbonds og Erik Krabbes brev fra ham indløst, og efterdi Erik Krabbe er bleven forsømmelig og ikke har villet betale til fru Anne Beck samme summa penge, har hun derfor været forårsaget dom over ham til hans værneting, Skodborg herreds ting, at lade forhverve, hvor han er tildømt fornævnte gæld at betale, hvilke dom fru Anne Beck formener lovlig og ret at være, og hende fordi her til landstinget at forordnes to gode mænd, som kan gøre hende indvisning for fornævnte summa penge med rente, skadegæld og interesse i Erik Krabbes jordegods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Erik Krabbes forseglede og underskrevne brev på 1000 rigsdaler med sin rente til Claus Blomme udgivet, som Tage Thott Andersen og Christian Bülow som tro forlovere og selvskyldnere, én for alle og alle for én, med ham forseglet og underskrevet har, hvilke hovedbrev fru Anne Beck efter hendes salig husbond Christian Bülows død befindes efter dis opskrift at have indløst og betalt, så sagen fordi til herredsting har været indkaldt, og der dom gangen, som for er rørt, det og befindes ---- opbud, som Erik Krabbe til sine kreditorer har ladet gøre nu til sidst forleden herredage, af KM og Danmark riges råd er underkendt, Erik Krabbe og i sin skriftlig indlæg, her i dag for retten fremlagt, er begærende gode mænd at tilnævnes, hende indførsel uden ophold at gøre ham, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Krabbe jo pligtig er og bør at betale fru Anne Beck bemeldte summa penge med efterstandende rente og interesse, og fordi tilfinder velb Niels Parsberg til Lynderupgård og Valdemar Då til Bonderup med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Krabbes bopæl, der udæske og gøre fru Anne Beck udlæg af Erik Krabbes løsøre, det rigtig og for en billig værd taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da hende i andet Erik Krabbes jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så hun bekommer fuld udlæg for hendes gæld, og det efter KM forordning som de ville ansvare og være bekendt.

(213)

** var skikket velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård på sin egen og velb Henrik Lindenov til Øvid kloster og havde stævnet velb Erik Krabbe til Strandbjerggård for en summa pending, som de for ham til Hans Nielsen, borgmester i København, efter hans udgivne skadesløs brev og hovedbrev har betalt, eftersom fornævnte penge med sin efterstående rente ikke til sin rette tid er bleven betalt, som vel havde burdet, hvorfor Jørgen Kruse og Henrik Lindenov har været forårsaget at lade stævne Erik Krabbe til Skodborg herreds ting, og de har herredsfogden tildømt Jørgen Kruse og Henrik Lindenov enhver at have sin hovedstol med sin efterstående rente og interesse betalt, eller og at have indvisning i Erik Krabbes løsøre, jordegods eller købstadsgods: da efterdi for os fremlægges Erik Krabbes forseglede og underskrevne skadesløs brev, som Jørgen Kruse og Henrik Lindenov med ham som tro forlovere forseglet og underskrevet har, lydende på 1000 rigsdaler med sin rente, som findes påskrevet af Jørgen Kruse at være indfriet, så sagen fordi til herredsting har været indkaldt, og der dom gangen, som forskrevet står, det og befindes at den opbud, som Erik Krabbe til sine kreditorer har ladet gøre, nu til forleden herredage af KM og Danmark riges råd er underdømt,

så Erik Krabbe i sin skriftlig indlæg, her i dag for retten fremlagt, er begærende gode mænd at tilnævnes, Jørgen Kruse indførsel uden ophold at gøre, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Krabbe jo pligtig er og bør bemeldte summa penge med sin rente og interesse til Jørgen Kruse at betale, og fordi tilfinder velb Niels Parsberg til Lynderupgård og Valdemar Då til Bonderup, som Jørgen Kruse dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Krabbes bopæl, der udæske og gøre Jørgen Kruse og Henrik Lindenov udlæg af Erik Krabbes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Jørgen Kruse og Henrik Lindenov i andet Erik Krabbes jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer udlæg for deres gæld, og det efter KM forordning som de ville ansvare og være bekendt.

(216)

** var skikket velb Frederik Reedtz til Tygestrup, befalingsmand på Vordingborg slot, hans fuldmægtig Jens Simonsen, ridefoged til (blank), og gav til kende, hvorledes han har været forårsaget at hænde dom til Børglum herreds ting over velb Erik Krabbe på Hæstrupgård for en summa penning, han er ham skyldig bleven efter hans hoved og skadesløs brev, og herredsfogden i Børglum herred da at have tildømt velb Erik Krabbe samme fornævnte summa penning med sin rente, omkostning og interesse at betale, eller og Frederik Reedtz ved gode mænd at have fyldest og fuld betaling af hans løsøre eller jordegods, agter derfor fornævnte dom ved landsting at konfirmere og stadfæste, såvel som indvisning til gode mænd at tage beskrevet: da efterdi for os fremlægges Erik Krabbes forseglede og underskrevne hovedbrev til Jacob Dreyer på 200 rigsdaler med sin rente udgiven, så Frederik Reedtz med ham som en tro forlover og selvskyldner forseglet og underskrevet har, hvilke hovedbrev Frederik Reedtz har indfriet, og hovedstolen med da resterende rente betalt til Jacob Dreyer, så Frederik Reedtz efter Erik Krabbes skadesløs brev har været forårsaget sagen til hjemting at indkalde, og der dom gangen er, som for er rørt, Erik Krabbe og ved sin fuldmægtig her i dag for retten har ladet fremlægge sin forseglede og underskrevne indlæg, hvori han gælden er gestendig, og ville ikke gøre imod eller forhindre, at Frederik Reedtz jo uden ophold må søge indførsel for samme penge med sin rente og anvendte bekostning, om noget kunne findes, som han eller hans hustru med rette tilkommer, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Krabbe jo bør fornævnte summa pending med sin rente og interesse skadesløs at betale Frederik Reedtz, og fordi tilfinder velb Valdemar Lykke til Grindeslev kloster og Ove Rosenkrantz til Råkilde med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Krabbes bopæl, der udæske og gøre Frederik Reedtz udlæg af Erik Krabbes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Frederik Reedtz i andet hans gods og løsøre at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som de ville ansvare og være bekendt.

(219)

** var skikket Oluf Tomasen i Darum hans visse bud Hans Jessen i Hunderup og havde stævnet Maren Gerlevsdatter sst for en klage, hun til Gørding herreds ting 19/2 1649 over ham gjort har, at det skulle sket sig den morgen kom 18 dags dag gik hun ned i den hus, som hendes mor tilforn iboede, og der udtog en hare, da skulle Oluf Tomasen sst kommen til hende uden ved døren og slagen hende 10 slag med hans næve, 3 slag med en træ og sparkede hende 4 gange med hans træsko og havde hende 3 gange i hendes hår, dog hun ikke har ladet se eller syne det aller ringeste blåslagen sår eller synlig gerning i nogen måder, eller hendes klage og sigtelse med det ringeste vidne bekræftet, og Oluf Tomasen det højlig benægter. derimod havde Maren Gerlevsdatter ved sin

mor Anne Gerlevs i Nørå med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, som indeholder hende da efter andre opsættelser at have stævnet Oluf Tomasen i Darum for et klage vidne, han til Gørding herredsting 19/2 næst forleden på hende gjort har, at hun skulle have overfaldet ham og slaget ham flere slag, end han slog hende, såvel som sparket ham mere og rykket ham i hans skæg og slog ham først, før han slog hende, hvilken klage Olof Tomasen ikke med nogen lovlige vidner skal bevise, sligt at være sket: da efter flere ord dem imellem var, afstod de på begge sider bemeldte indstævnte klager, syn, vidner og nævnings ed og forfølgning, så det ingen videre til hinder eller skade skal komme i nogen måder.

(223)

** var skikket Anders Andersen Munk i Hvilsbjerg hans fuldmægtig Jens Nielsen Ammidsbøl, borger i Vejle, på den ene og havde stævnet Peder Hansen løjtnant og hans hustru Maren Andersdatter, tilholdende i Vejle, på den anden side for en dom, de til Vejle byting 29/3 ved deres fuldmægtig Mads Tomasen i Grejs over ham forhvervet har, anlangende en summa penge, nemlig 90 sletdaler, og interesse, som Anders Munk dem skyldig skulle være, hvorfor han formener sig med samme dom uret at være sket, det han på tinget, førend dommen gik, har budt sig i rette, og har opbudt hans gods til dem og ville rette for sig, efterdi han ikke havde rede penge at betale med: så og efterdi for byfogden er fremlagt Anders Munks skadesløs brev og forpligt, til hans søster Maren Andersdatter udgivet, på bemeldte 90 sletdaler, hvorefter han har tildømt Anders Andersen at betale fornævnte hovedstol med rente og omkostning, eller og efter forordningen at lide indvisning og udlæg af hans bo og gods, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod den hans dom at sige eller magtesløs dømme, og efterdi Anders Andersen har stævnet imod hans udgivne brev, og deri Peder Hansen omkostning tilføjet, bør han at give ham til kost og tæring seks rigsdaler.

(224)

** var skikket Hans Knudsen i Borlev på den ene og havde stævnet Agge Andersen i Salpeterhuset og hans søn David Aggesen sst for et vidne, de til Jerlev herreds ting 13/6 næst forleden vidnet har, anlangende Hans Knudsen da på torsdag sidst forleden var 3 uger kom til KM salpeterhus, i Jerlev herred liggende, og der med gevalt opslog døren for KM salpeterhus, som salpeter i sydet, så og med en økse hugget i fornævnte salpeterhuses dør, hvilket han højlig benægter aldrig at have gjort, og beskylder samme deres vidne vildig i deres egen sag at have vidnet: så og efterdi Agge Andersen og hans søn at have vidnet i egen sag og i så måde vildig, og ikke deres vidner med andre nøjagtig uvildig vidner bekræftes, tilmed og Hans Knudsen slig gerning benægter, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke deri kende samme vidne såvel som den syn og nævnings ed, derpå funderet og drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Hans Knudsen til nogen forhindring.

(227)

** var skikket Jens Nielsen Ammidsbøl i Vejle på velb Margrete Lunge, salig Mogens Billes, til Tirsbæk hendes samt sin egen og salig Mads Espensen i Ødsted hans arvingers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Lauritsen i Ødsted med flere for vidne, de til Jerlev herredsting 8/11 vidnet og båret har, anlangende det drab, som skete i Vesterby i salig Poul Pedersens hus og stue, og Jørgen Knudsen i Vesterby begik på Mads Espensen i Ødsted, hvilke deres vidne de formener ikke så sandfærdig at have vidnet, som det sig bør: så og efterdi Jens Lauritsen, Mikkel Rasmussen og deres medfølgere

har om vidnet, det Mads Espensen drog sin kniv, og søgte over borden med den i sin højre hånd og greben fat på Jørgen Knudsen i hans skæg med den venstre hånd, slaget oven over hans hoved med kniven så at kniven gik bag ned igennem hans klæder skrings ned i hans ryg, og kom under bordet og siden han skulle være igen opkommet og bedt om fred, søgte Mads Espensen ham dog igen med kniven, så Jørgen Knudsen i sin livs nød skulle taget sin kniv og slaget Mads Espensen under hans venstre arm, der han havde ham i skæg og hår, og bemeldte vidnesbyrd i så måder udførlig har vidnet og båret kundskab om den synlig gerning, de seet har, og aldeles intet nøjagtig derimod fremlægges, hvormed kunne erfares ikke så at være tilganget, som fornævnte vidnesbyrd om vidnet har, men fast mere med syn til Jørgen Knudsen bestyrkes, såvel som med syn til den døde befæstes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme vidner og syn, som til Jørgen Knudsen taget er, at sige eller magtesløs dømme, og efterdi sandemændene efter samme vidner formedelst nødværge, efter lovens tilladelse, har svoret Jørgen Knudsen manddød over og til hans fred, da har vi ikke deri vidst dem for den deres ed og tov at kunne fælde men ved magt at blive.

(241)

** var skikket velb fru Mette Rosenkrantz, salig Niels Vinds, til Grundet hendes visse bud Peder Hansen i ---- med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende efter andre opsættelser at have stævnet Mads Pedersen og Mads Jacobsen, begge borgere i Vejle, for at de torsdag 5/4 næst forleden har hendes tjener Keld Sørensen i Grejs til Vejle byting ran over svoret for nogen skovhug, han for beskyldes at skal have gjort efter nogen ulovlig vidner, på hvilke de samme deres ransnævnings ed funderet og sluttet har, ej heller gjort deres ed til tredje ting efter loven: nu mødte Jens Nielsen Ammidsbøl, borger i Vejle, og afstod samme nævnings ed, vidner, syn og forfølgning, og efter slig lejlighed bør det ingen videre at komme til hinder eller skade i nogen måde, men magtesløs at være.

(242)

** var skikket Mikkel Sørensen på sin egne vegne og på sin bror Niels Sørensens vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jens Pedersen skrædder, Hans Olufsen, borgere og sandemænd i Vejle, for vold de har Mikkel Sørensen og Niels Sørensen til Vejle byting over svoren. endnu stævnet Anders Bundesen med flere for en vidne, de til Vejle byting vidnet har, formende ikke for samme sandemænds ed, syn eller vidner at være så lovlig varsel given, som det sig burde, efterdi Mikkel Sørensen er en rytter og har sit kvarter i Kolding, og Niels Sørensen et barn i sit 14. år og ej er hjemme hos sin far, men tjener en anden mand, så han mener, sligt et barn ikke synderlig volds gerning kunne udrette, formenende også Vejle bys frihed ikke skulle strække sig på de åsteder, de for beskyldes skulle have været, ej heller skal bevise, nogen har seet dem nogen ulovlig volds gerning har begået: nu mødte Jens Nielsen Ammidsbøl i Vejle og afstod samme sandemænds ed, syn, vidner og forfølgning, og efter slig lejlighed bør det ingen at komme videre til hinder eller skade i nogen måde, men magtesløs at være.

(243)

** var skikket Ebbe Christensen i Forsum på sin egen og på Anders Sørensen i Forsum hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter andre opsættelser at have stævnet Frands Pedersen i Tarm og Peder Jørgensen sst for en vurdering, de skal have af hjemlet 15/2 sidst forleden til Nørherreds ting, at de den næste fredag for jul næst forleden skulle have været

i den bo, som Claus Pedersen iboede og siden fradøde, og der skulle have gjort Jens Christensen, Christen Pedersen og Ebbe Christensen, Christen Jensen på hans mors vegne og Anders Sørensen udsætning af Claus Pedersens bo og bohave, undtagen det, som tilforn med nam og vurdering af rugsæd til Frands Pedersen ikke skal have været nogen vurdering --- den dag. endnu stævnet Søren Christensen i Forsum for en dom, han 19/4 sidst forleden til Nørherreds ting dømt har, hvori han skal have dømt Ebbe Christensen og Anders Sørensen at føre tilbage igen så meget hø, halm og andet gode, som de derfra bekommet har: da efter flere ord dem imellem var. indgav de samme deres tvistighed på fire dannemænd, så Ebbe Christensen på sin side tog Jens Christensen i Egvad præstegård og Mads Madsen i Tarm bisgård, derimod tog Jens Christensen Peder Jørgensen i Tarm og Frands Pedersen sst, de og samtlig tilnævnte Visti Lauritsen i Bindesbøl, hvilke fem dannemænd nu på torsdag først kommer otte dage skal møde i Forsum ved middags tide, og da have fuldmagt parterne om samme tvist og iring til endelig ende at imellem sige, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende vorder, skal stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(245)

** var skikket Hans Christensen i Hesselballe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Jørgensen Hår i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en udlæg som han efter en landstings dom med to mænd her af landstinget er tilfunden, og Hans Christensen har betroet ham at gøre udlæg af salig Søren Jensen i Viuf hans ejendom, som han til Hans Christensen efter hans håndskrift og udgivne brev er skyldig bleven, at efterkomme inden seks uger, som den dom videre bemelder, dateret Viborg landsting 13/9 1648, hvilke landstings dom han formener de ikke skal have efterkommet, som det sig burde: så og efterdi bemeldte udlægs mænd ikke har specificeret, hvor vidt Hans Christensen for sin gæld i samme bondeeje er indlagt, da bør samme udlægs vidne fordi efter slig lejlighed magtesløs at være, og herredsfogden med fornævnte mænd igen at gøre Hans Christensen fuldkommelig udlæg, hvor vidt han i bondeejendommens skæppeskyld lovlig kan være for sin gælds fordring til berettiget, KM rettighed deri uforkrænket.

(247)

** var skikket Berete, salig Niels Poulsens i Nørå hendes visse bud Peder Brun i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jes Tomasen i Hunderup for en opsigelses vidne, han til Gørding herreds ting 30/10 1643 på sin datter Kirsten Jesdatters vegne i Darum forhvervet har, efter en skriftlig seddel, formenende at han da på Kirsten Jesdatters vegne skal have vedkendt og opsagt Oluf Nielsen i Darum hans tilhørende gode og gæld, så hun intet vil have sig med noget af hans gode at befatte, ej heller svare til hans gæld, efterdi at de på kapitlet var adskilt. item stævnet Jacob Jensen i Tømmerby, herredsfoged i Gørding herred, for en dom han til Gørding herred 13/3 1648 imellem Berete Nielskone og Kirsten Jesdatter dømt har, og deri kvit funden Kirsten Jesdatter for Oluf Nielsens gæld, uanseet Kirsten Jesdatter siden har brugt af deres fælles gods, formener sig derfor højligen at være forurettet, og samme dom bør magtesløs at være: så og efterdi Jep Nielsen og hans medfølgere vidnesbyrd ikke udførligen har vidnet, bemeldte Kirsten Jesdatter at have forrykket eller borttaget noget af Oluf Nielsens bo, siden hun samme vedersigelse har ladet gøre og fra ham dømt og adskilt, da kunne vi ikke kende den deres vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og fornævnte vedersigelse vidne såvel som den dom, derpå funderet er, ved magt at blive.

(249)

** var skikket Henrik Hansen ved åen hans visse bud Mads Tomasen Gress med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelse såvel som en seks ugers stævning at have stævnet Laurits Lauritsen i Møgeltønder for en dom, han til Møgeltønder birketing 31/1 sidst forleden dømt og afsagt har, og tildømt Henrik Hansen en gæld til Peder Korsvrå at betale, efter en eneste vildig og broderlig vidnesbyrd kundskab, dog ej til ting lovlig vidnet, og dernæst efter et regnskab, som skal befindes urigtig at være: da efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være og ikke at komme Henrik Hansen til nogen forhindring, og efterdi Laurits Lauritsen og Peder Korsvrå har Henrik Hansen omkostning tilføjet, da bør de samtlig at give ham til kost og tæring ti sletdaler.

(250)

** var skikket Maren Hansdatter i Tobøl hendes visse bud Hans Hansen i Gesing med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Kirsten Dinesdatter sst for en mummesnak, hun har hende på digtet, at hun skulle have seet en barnefod ligge i en fad under Maren Hansdatters seng, og samme hendes usandfærdige tale han Kirsten Dinesdatter til Skast herreds ting bekendt og vedgået, hvilken hendes letfærdige eftersagen og bekendelse, hun ikke har vidst at forklare nogen visse år, dag eller tid, hun sligt skulle have seet: da efterdi samme sag over seks uger til i dag er optagen, og samme opsættelse til hjemtinget lovlig findes læst og forkyndt, som opskriften derpå om bemelder, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være og ikke komme Maren Hansdatter til nogen forhindring.

(251)

** var skikket Morten Jensen i Torbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Maren Eskes i Allerslev og Apelone Sørens i Løftgård for et vidne, de til Vesterherreds ting 10/10 1646 vidnet har, i sin mening at de skulle hos været i Allerslev den næste onsdag efter sankt mikkels dag da næst forleden og der skulle have seet, at Morten Jensen skulle have slagen Kirsten Jørgens i Allerslev på hendes hoved med en knabret kæp nogle slag, hvilke deres vidne han højligen benægter, tilmed beskylder deres vidne for en vildig vidne af Apelone Sørens, som er Søren Eskesens hustrus brors hustru, vidnet er, formener samme deres vidne ikke så lovlig og nøjagtig at være vidnet, at den bør nogen magt at have: og efter flere ord dem imellem var, da indgav Morten Jensen og Jørgen Jespersen samtlig deres forskrevne tvistighed på Peder Børgesen, ridefoged til Riberhus, og Mads Rask, delefoged i Vesterherred, hvilke to dannemænd, efter at de derom er advaret, skal møde til Vesterherreds ting nu på lørdag først kommer otte dage, og da have fuldmagt Morten Jensen og Jørgen Jespersen om samme deres tvistighed til endelig ende at imellem sige, hvor meget Morten Jensen til billighed med rette kan tilkomme for samme sag til Jørgen Jespersen at udgive, og hvad de derom i så måder sigende og gørende vorder skal stå for fulde af parterne upåtalt, og deri hvis dom, vurdering og udlæg, som allerede ganget og gjort er, Morten Jensen ikke til forhindring.

(255)

** var skikket Knud Knudsen i Gesten på hans hustru Anne Knuds vegne, i hendes egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelse at have stævnet Hans Olufsen i Gesten for et vidne, han til Anst herreds ting 3/11 sidst forleden vidnet har, at han ved sankt hans dags tider 1644 var indkommen til Maren Niskone i Møgelgesten og tilspurgte hende, hvad var fat med hende, Maren Niskone da at skulle have svaret, at hun var kommen i drøm og tykte, at Anne Knuds skar kål på hendes ryg på en træbrikke. endnu stævnet Niels Mikkelsen Krag i Gesten for et vidne, han fornævnte dag på fornævnte ting vidnet har, at den tid hans salig hustru lå syg på sit yderste, da havde hun vel anke til Anne Knuds i Gesten og mente, at hun var årsag i hendes sygdom, og intet Niels Krag nu videre dermed har at gøre: så og efterdi ingen af bemeldte indstævnede vidnesbyrd befindes udførlig at have vidnet, Anne Knuds at have brugt nogen trolddom, men dem mesten vidnet efter Maren Niskone hendes ord og mundheld såvel som rygte og tidende, og ikke om egen vitterlighed, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, hid kaldt er, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Anne Knuds til forklejning, og efterdi nævninger for trolddoms sag deri har Anne Knuds fri svoren, da ved vi ikke den deres ed og tov at imod sige, og Hans Hansen pligtig at give Knud Knudsen på hans hustrus vegne ti rigsdaler til kost og tæring.

(259)

** var skikket Christen Graversen, født i øster Ølby, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Nielsen smed i øster Ølby og Jens Jensen i vester Ølby, anlangende en skræddersaks, som Keld Olufsen, nu herredsskriver i Ginding herred, i svenskens tid har vedkendtes, hvilke vidne om Christen Graversens ord skulle formelde, hvilke deres vidne Christen Graversen ved sin ed højligen benægter, aldrig at have haft de ord om hjemmel til bemeldte saks. så mødte Jens Poulsen i Viborg på Johan Henriksens vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 2/11 1648, at Johan Henriksen lod læse og påskrive hans underskrevne seddel, at han har ladet stævne Christen Graversen i Ølby for at føre sin hjemmelsmand til en skræddersaks, som Keld Olufsen hos ham har fundet, og derhos var forvaret af sølv og andet henved 200 sletdalers gode, både af mit eget og min husbonds, som blev optagen og mig tyvstjålet fra på det sted, jeg havde ladet det nedersætte og forvare, dateret Volstrup 2/11 1648 Johan Henriksen egen hånd. endnu efterskrevne tingsvidne af Volstrup birketing 23/11 sidst forleden, Jens Christensen, ladefoged på Volstrup, at have vidnet og bekendt, at år 1643, noget før svensken indkom her i landet, var han hos og så, hvor Johan Henriksen, foged på Volstrup, stod og ned pakkede i en fjerding en ganske andel sølv, der iblandt 164 sølvknapper, af hans husbond Axel Juuls og hans eget, mange breve og Volstrup regnskaber, og oven i samme fjerding lagde han den skræddersaks, som Keld Olufsen hos Christen Graversen fundet har, som Johan Frederiksen sig nu har vedkendt, og Jens Ladefoged nedsatte fornævnte fjerding på Volstrup røn norden og østen Volstrup ved fjorden, som siden ulovligen blev optagen: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd har vidnet om hvis, i så måde i fjendernes tid skulle være sket, og ikke bevises det inden den tid, forordningen tillader, at være her til landstinget gjort anhængig, tilmed en part vidnet om Christen Graversens ord og mundheld, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner og sigtelse, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og herredsfogden, Niels Christensen, at give Christen Graversen til kost og tæring fire sletdaler.

(265)

** var skikket Peder Joensen i Limskov med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder han da at have stævnet Jørgen Eskerod, foged på Haraldskær, for et vidne han til Tørrild herreds ting 13/1 sidst forleden vidnet har, at Peder Joensen 11/6 1647 skal have været på Haraldskær og ville have gjort klart for hans halve skyld, arbejdspenge og herlighed for 6 år, og da skulle have leveret 25 sletdaler fra sig og bedt Jørgen Munk bære dem indtil sin mor, og at Peder Joensen skulle så siden taget dem til sig igen, og det skete siden skifte og forlig var gjort i København, hvilke vidne han formener et vildigt vidne at være, eftersom Jørgen Eskerod tjener fru Sofie Friis: så og efterdi Jørgen Eskerod og hans medfølgeres vidne bestyrkes med Jørgen Munks kundskab, som de ikke er dommere over, da ved vi ikke imod samme vidner eller den dom, derpå funderet er, at sige, imens og al den stund Jørgen Munks vidne står til tilbørlig dommer urykket.

(269)

** var skikket Mads Jensen, rådmand i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Henrik Henriksen Hattemager, borger der sst, for en summa pending, han skal være Mads Jensen rådmand skyldig bleven, efter hans to derpå udgivne håndskrifters formelding, og samme penge ikke til rette tid og termin har villet aflægge og betale, hvorfor Mads Jensen til Vejle byting har dom over ham forhvervet, hvori fogden har ham tildømt at betale samme gæld skadesløs, eller og efter rigens ret at lide æskning, hvilken bytings dom Henrik Henriksen skal have forbi gået, hvorfor han samme dom til landstinget forårsages at heden stævne og formener så lovlig at være dømt, den bør ved magt at blive, og Henrik Henriksen samme gæld at betale eller og efter rigens rets dele at stande til rette: da efterdi for os fremlægges Henrik Henriksen hattemagers underskrevne håndskrifter, den ene formeldende på 100 daler, og den anden på 12 sletdaler i rede penge og ingen andre varer skadesløs at betale, hvilke ej skal være efterkommet, så æsknings dom over ham fordi til hans værneting er forhvervet, og sagen her til landsting i lige måde er indkaldt og til i dag i seks uger optagen, så deri imod recessen ikke kunne gøres længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Henrik Henriksen jo bør for samme summa pending med sin rente og interesse æskning at lide.

(270)

** var skikket salig Niels Gertsens hustru Maren Jensdatter i Kolding på sin egen og sine børns vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged sst, for to gange han med domsmænd har været i Niels Gertsens bo, og gjort hans svoger Erhardt Ortwein udsæt på hans hustru Maren Nielsdatters vegne for en oldearv efter en kontrakts formelding, som er sket i overformyndernes overværelse, at Niels Gertsen skulle give bemeldte hans svoger Erhardt Ortwein 85 sletdaler, efter forhvervet dom, som er til landstinget konfirmeret, hvori Niels Gertsen formener sig højligen forurettet at være, efter landstings konfirmands ej formelder om nogen kost og tæring: efter flere ord dem imellem var, blev Niels Iversen og Maren, Niels Gertsens, nu her for retten om samme tvistighed så forenet, at Niels Iversen lovede igen at give Maren, Niels Gertsens, for omkostning ti sletdaler i rede penge næste tingdag på Kolding byting, efter de hjem kommende vorder, eller og da derfor at stande dele der til bytinget, når hun påæsker, uden varsel og skudsmål.

(271)

** var skikket Søren Mortensen ved Endrupholms bro hans visse bud Morten Jensen i Torbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Søren Mikkelsen med flere i Vang for et vidne, de til Skast herreds ting 12/11 1633 med Hans Andersen, degn til Nykirke og Fåborg sogne, vidnet har anlangende nogen ord Søren Mortensen og hans hustru Maren Sørens skulle have tilsagt ham i Nykirke 19. søndag efter trinitatis da sidst forleden, hvilke ord de i nogen måder er gestendig at have sagt, men det højligen benægter, og sig beklager at de dermed ville vidne dem munden fra, hvorfor Søren Mortensen formener, at hvis vidne, de i så måder efter deres ord og mundheld vidnet har, ikke så lovlig og nøjagtig at være, at det bør nogen magt at have. item hid stævnet salig Niels Olufsen i Tjæreborg, forrige herredsfoged i Skast herred, hans arvinger for en dom, han til fornævnte ting 14/1 1634 dømt har, og deri tilfunden Søren Mortensen og Maren Sørens for formeldte ord at lide tiltale efter recessen, hvilke dom på bemeldte sankevidne er funderet, hvorefter Søren Mortensen og hans hustru er fordelt for løgnere, uanseet derfor ikke var given lovlig varsel, hvorfor han formener samme dom og dele bør magtesløs at være. nu er bemeldte indstævnede ikke mødt, hvorfor Morten Jensen på Søren Mortensens vegne bød sig i rette og formente, at han nu burde at have endelig dom: da efterdi samme sag over seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, som opskriften derpå om bemelder, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne, dom og dele magtesløs at være, og ikke komme Søren Mortensen eller hans hustru til nogen forhindring.

(273)

** var skikket Niels Knudsen i Vejle med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Morten Jensen, borger i Vejle, for en dom han 20/1 1635 over ham til Vejle byting forhvervet har, i hans fraværelse, formeldende i sin slutning, efterdi Niels Knudsen har forpligtet sig at indfri samme hans omtvistede humlegård om fastelavn, når pengene er lovlig opsagt i jul tilforn, eller gården at være Morten Jensen og hans arvinger følgagtig for eje og ejendom, hvilken dom Niels Knudsen formener ikke så lovlig og ret at være forhvervet, at den bør nogen magt at have, efterdi Morten Jensen ikke har ladet samme hans humlegård vurdere og tage fyldest af panten efter KM forordning, og Niels Knudsen beviser med en dom på Vejle byting 27/1 1648 at have æsket hans humlegård at indfri af pantet og tilbudt Morten Jensen hans penge: så og efterdi bemeldte dom, anno 1635 udganget, befindes efter Niels Knudsens pantebrev dømt, og ikke han beviser sig inden den tid, forordningen tillader, den at have ladet den hid kalde, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på den at kunne dømme.

(275)

** var skikket Maren, salig Niels Gertsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Bertel Knudsen, borger sst, på den anden side for 200 sletdaler, som efter en landstings kontrakt er ham skyldig bleven, for hun har sat bygning på hans pantsatte ejendom, uden hans hjemmel og minde, som er to boder, som Jep Poulsen endnu i pant har, dertil et andet stykke hosliggende jord også ført bygning på uden Niels Gertsens hjemmel og minde, hvilke summa penge, som er resten efter efterskrevne kontrakts indhold, at skulle være ---- til påske nu næst forleden, hvilke penge han sig skal ---- at fra sig lægge, undtagen Niels Gertsen først vil give ham skøde på fornævnte omtvistede ejendom: efter endnu flere ord parterne imellem var, da leverede Bertel Knudsen til Maren, Niels Gertsens, de to hundrede sletdaler, som endnu restet på kontrakten, såvel som og seks sletdaler kost og tæring, og dermed har Bertel Knudsen fornævnte kontrakt fyldest gjort, dog de 60 daler, som Jep Slagter efter

kontrakten skulle leveres, dem af fornævnte 200 daler, nu leveret er, at erlægges, hvilket og Hans Due i Kolding, som nu var til stede, og samme 200 daler på Maren, Niels Gertsens, vegne i hendes egen nærværelse efter hendes begæring i forvaring annamme, lovede, når han hjem kommer bemeldte Jep Slagter af fornævnte penge at overlevere, og dermed samme tvistighed til endelig ende ganske bilagt.

(278)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Christensen, borger i Kolding, for en uretfærdig dom, han 24/1 1649 på Kolding byting imellem ham og Christen Iversen Årø dømt har, og dømt ham fri for en løgnagtig seddel, hans tjener skulle have underskrevet, uanseet at det skal befindes anderledes, at hans tjener den dag ikke var i Kolding, som sedlen lyder på, men bevises med Christen Iversens egen kundskab, at han selv leveret Hans Due kakkelovnene, og ikke hans tjener, hvorfor ham uret at have gjort og bør derfor straffes og stå til rette og lide dele: da efter flere ord dem imellem var, blev Jørgen Munk og Hans Due om samme deres indstævnet tvistighed til endelig ende således imellem forhandlet, at Jørgen Munk betalte straks Hans Due fornævnte pending, og dernæst ville Jørgen Munk lade affordre hos Hans Due de to jernovne og de elleve tylter deler, som skipper Christen Årø hos ham har indsat, som ham imod kvittering skal være følgagtig, og dermed afstod Jørgen Munk for vores underhandling, såvel som og Hans Due, på begge sider alle fornævnte indstævnte forfølgning, vidner, dom og beskyldte seddel, så det ingen videre skal komme til hinder eller skade i nogen måder, men kasseret, og al deres fornævnte tvistighed heri ganske bilagt.

(281)

** var skikket Jens Nielsen i Varde og Laurits Baggesen, borger i Ribe, deres fuldmægtig Jacob Jensen, indvåner i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Morten Biesch, byfoged i Ringkøbing, for en dom han til Ringkøbing byting 14/5 1647 imellem salig Jens Olufsen, fordum borgmester i Ringkøbing, hans arvinger på den ene og Peder Lang, borgmester i Lemvig, på den anden side dømt har, og deri tilfunden Jens Olufsens arvinger, efter en gammel fortiet madskaberis antegnelse, at betale 104 sletdaler inden 15 dage, eller deres bo og gods at søges med nam og vurdering, derhos tilfunden dem at gøre regnskab. item stævnet alle Jens Olufsens arvinger med deres lovværger, som var Oluf Jensen, Mads Jensen, Tomas Jensen, Jens Jensen, Anne Jensdatter, Karen Jensdatter, Mette Jensdatter og Maren Jensdatter: så og efterdi ej befindes bemeldte Jørgen Nielsen og Laurits Baggesen iblandt andre salig Jens Olufsens arvinger for samme gælds fordring til deres værneting særdeles at være søgt og tiltalt, så de kunne vidst dertil dis bedre at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme indstævnte dom, så vidt den iblandt andet bemeldte Jens Nielsen og Laurits Baggesen anlanger, så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og hvo påskader indkalde sig sagen igen til enhver sin værneting, og der gås om hvis ret er.

** (til Hans Dues opsættelse) så er sagen opsat til i dag, og nu mødte Niels Iversen på Iver Jacobsens vegne, dog ej samme indstævnede indførsel eller forbud fremviste, men begæret sagen nogen tid at måtte bero: efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og fornævnte indførsel og forbud midlertid ikke at komme Hans Due på kornsædens indhøstning til nogen forhindring.

(283)

** var skikket mester Henrik Eriksen, sognepræst i Vejle og provst i Nørvang herred, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Oluf Keldsen, rådmand i Vejle, for et købebrev, dateret Vejle 17/4 1646, som Anders Hansen Møller, før borger sst, skal udgivet have, og dermed solgt ham sin arvelod efter sin afgangne mor Kirsten Sørensdatter, med hvilke købebrev han lader sig vender, så at forhindre og forvende mester Henrik fra sin gælds betaling for lærred og drejl, Anders Hansen havde lovet at sælge i Norge for mester Henriks hustru, imod lovlig forhvervede dom over Anders Hansen efter hans skadesløs brev, og den indførsel byfogden gjort har derefter i samme arvelod, som dommen og tingsvidne udviser, uanseet samme Anders Møllers seddel kun er et bænkebrev, som ikke er ganget til tinge, ej heller samme arv rigtig skal befindes være købt og solgt efter recessen om arvekøb, boens rigtige registrering kom først til ende 6/5 1648, og købebrevet er dateret to år tilforn. og fremlagde Oluf Keldsen efterskrevne indstævnede købebrev, så lydende kendes jeg Anders Hansen Møller, borger i Vejle, at have afhændet fra mig og min hustru Mette Olufsdatter og vores arvinger og til min svoger Oluf Keldsen, borger i Vejle, og hans arvinger min arvelod, som mig kan tilfalde efter min salig far Hans Andersen og min salig mor Kirsten Sørensdatter, som boede og døde i Vejle mølle, datum Vejle 17/4 1646 Anders Hansen Møller egen hånd: så og efterdi bemeldte indstævnte skødebrev efter forberørte beskyldning ikke befindes lovlig efter recessens tilladelse gjort og udgivet, som det sig burde, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme købebrev deri så noksom, at den bør nogen magt at have, men den såvel som fornævnte heden findelse dom magtesløs at være, og ikke at komme mester Henrik til nogen forhindring, men efterdi befindes fornævnte indlæg i fornævnte arv, efter Anders Hansen Møllers håndskrift og derpå forhvervede dom, at være gjort, eftersom ikke andre udlæg derfor i hans bo kunne findes, og intet derimod fremlægges, da ved vi ikke imod samme indlæg at sige, men ved magt at blive.

(290)

** var skikket Keld Laugesen i Bøgballe med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Hans Andersen i Nebel, som han beviser med en dom af Brusk herreds ting 14/11 1639, at Hans Andersen er tildømt at stande Keld Lauritsen og hans bror Søren Lauritsen for hvis, han deres part i den gård i Nebel i Brusk herred brugt har, hvilke han endnu ikke har talt deres minde for, hvorfor Keld Lauritsen har været forårsaget at lade ham forbyde at bruge hans part, disligeste delt ham bag på samme dom og forbydelse, desligeste beviser han med en dom af Brusk herreds ting 1/7 1648, Hans Andersen i Nebel at være tildømt enten at tage penge for sin part, som han havde arvet og købt af Hans Andersens medarvinger, inden to måneder eller indførsel i samme gård. endnu hid stævnet Jens Andersen i Nebel med samme dom og vidne samt Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, og Christen Hansen i Eltang, om de vil have noget dertil at svare. herhos fremviste Keld Lausen først Hans Skovgård til Gundestrup, Karen Skovgård til Varho, Maren Skovgård til Oksholm og Anne Skovgård deres forseglede og underskrevne brev, dateret Odense 18/4 1590, hvori de har undt og givet Anne Jørgensdatter al den lod og anpart, de tilkom i den gård i Nebel, som hun da selv iboede, så hun den måtte bruge og beholde til sig og sine arvinger for arvelig ejendom. fremlagde og Morten Brock til Barløsegård, jomfru Margrete Skovgård og jomfru Karen Skovgård deres forseglede og underskrevne brev, dateret Barløsegård 15/7 1587, des indhold at de og har givet Anne Jørgensdatter al den lod og part, dem tilkom i den gård i Nebel, som hun da selv iboede, så hun dem måtte bruge og beholde til sig og sine arvinger for arvelig ejendom. herhos blev fremlagt efterskrevne dom af fornævnte herredsting 1/7 1646, som indeholder Keld Laugesen da at

have stævnet Hans Andersen for den anpart i den gård i Nebel, Hans Andersen påboer, som han både havde arvet og købt, og Hans Andersen var tildømt at stå ham til rette for hvis han hans part brugt har, og ikke da havde talt hans minde for, og da i hans skriftlige indlæg korbudt ham, at dersom Hans Andersen ville afstå samme gård med al sin rettighed, da ville han give ham for hvis han havde i samme ejendom halvt andet hundrede og ti sletdaler, eller og Hans Andersen ville give ham for enhver søsterlod, han havde deri, efter hans breves lydelse, enten rede penge eller forsikring, og da havde fogden der om sagt, at efter Keld Laugesen med adskillige breve beviste sig til lod og anpart i fornævnte gård efter sine forældre, og Hans Andersen ikke har mødt, da fandt fogden Hans Andersen enten at tage pendinge for sin lod og anpart i fornævnte gård, eller og at give Keld Laugesen pendinge eller nøjagtig forsikring for hans lod og anpart deri, eller og ham at have indførsel i fornævnte gård efter KM forordning, endvidere iblandt andet fremlagt et købebrev, dateret Livstrup 15/9 1639, lydende på en broderlod, som Keld Laugesen havde købt af sin far Lauge Jørgensen i fornævnte gård i Nebel: da efterdi for os fremlægges bemeldte adelige gavebreve til Anne Jørgensdatter på hvis lod og anpart, de i den gård Nebel kunne tilkomme, så hun det måtte bruge og beholde til sig og sine arvinger for arvelig ejendom, og Keld Laugesen beviser sig med skøde, købebreve og andre dokumenter i fornævnte gårdspart at være til berettiget, så til hjemting er forhvervet dom over Hans Andersen, for han samme parter i fornævnte gård brugte, og tilfunden at gøre fyldest for samme lodder og anparter, eller derfor at lide, efter hvilke dom han og befindes til hjemting, såvel som og her til landsting at være lovsøgt og delt bleven, bevises og med en anden dom af fornævnte herredsting, Hans Andersen at være tilfunden enten at tage pending for sin lod og anpart i fornævnte gård og ejendom, eller og at give Keld Laugesen penge eller nøjagtig forsikring for hans lod og anpart deri efter hans korbydelse, og efterdi ej befindes samme dom eller dis adkom af Hans Andersen at være rykket, men i sin fulde esse, har Keld Laugesen efter igen Hans Andersen til hjemting ladet indkalde, og for fogden såvel som for os fremlagt hans underskrevne restants på hvis, ham i ni år for hans anparter i bemeldte gård i Nebel med resterer, nemlig 89 daler, hvilke han og er tildømt ham at betale inden 15 dage, eller indvisning i hans bo og løsøre, og om det ikke kunne til strække, da ham at have indvisning i Hans Andersens jordegods, sagen og her til landsting har været indkaldt, og over seks uger til i dag optagen, og ikke Hans Andersen dog er mødt eller nogen på hans vegne her imod at svare, alligevel opsættelsen til hjemting findes forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi ikke andet derom at sige, end Hans Andersen jo pligtig er og bør at betale Niels Laugesen hans anparter i fornævnte gård, såvel som og bemeldte åringers restants af samme anparter, så vidt han lovligen er til berettiget, og efterdi det i så måder, som for bemeldt er, frit gods anlanger, da tilfinder vi velb Manderup Abildgård til Rugballegård og Jørgen Juul til Agersbøl, som Keld Laugesen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger, i herredsfogdens nærværelse, drage til fornævnte gård i Nebel, og der af Hans Andersens løsøre for de parter, som Keld Laugesen er til berettiget, såvel som og for fornævnte restants at gøre ham udlæg, sker dem deri ikke fyldest, da Keld Laugesen i fornævnte parter og Hans Andersens jordegods at gøre udlæg, for så vidt han lovlig deri kan tilkomme, og det fra dem at give beskrevet, som de vil ansvare og være bekendt.

(295)

15/8 1649.

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, KM befalingsmand på Skanderborg slot, hans fuldmægtig Peder Jensen, foged på Palstrup, på den ene og havde stævnet velb Erik Krabbe til Strandbjerggård på den anden side, givende ham til sag for 1000 rigsdaler, som Oluf Parsberg har været forlover for Erik Krabbe til doktor Tomas Fincke, som Oluf Parsberg har måttet indløse og

betale på Erik Krabbes vegne, for hvilke 1000 rigsdaler Oluf Parsberg har forhvervet dom over Erik Krabbe for til Skodborg herreds ting 6/8 sidst forleden for fornævnte hovedstol med efterstandende rente. skadegæld og des anvendt omkostning og des interesse, og Erik Krabbe endnu forholder sig fornævnte fordrede summa at betale, hvorfor Oluf Parsberg formener, at Erik Krabbe er forpligtet og bør fornævnte gæld at betale, eller og Oluf Parsberg bør derfor at have indvisning i Erik Krabbes jordegods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Erik Krabbes forseglede og underskrevne skadesløs brev til doktor Tomas Fincke på 1000 rigsdaler hovedstol med seks procent af hver hundrede udgivet, som Oluf Parsberg som en tro forlover og selvskyldner med ham har forseglet og underskrevet har, hvilke brev Oluf Parsberg har indfriet, og fornævnte summa pending med sin rente til doktor Tomas Fincke erlagt, så sagen fordi til herredsting har været indkaldt, og der dom gangen, som for er rørt, såvel som og her til landsting i lige måde til i dag indstævnet, og Erik Krabbe ved sin fuldmægtig har fremlagt fornævnte ---- underskrevne svar, iblandt andet lydende, at landsdommere i sagen ville ingen ophold gøre, thi han ingen modsigelse gøre kunne, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Krabbe jo pligtig er at betale Oluf Parsberg samme summa penge med efterstående rente og interesse, og fordi tilfinder velb Just Friis til Vadskærgård og Henrik Krabbe til Damsgård, som Peder Jensen på Oluf Parsbergs vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Krabbes bopæl, der udæske og gøre Oluf Parsberg udlæg af Erik Krabbes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Oluf Parsberg i andet Erik Krabbes jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fulde udlæg for sin gæld, og det efter KM forordning som de ville ansvare og være bekendt.

(298)

** var skikket Niels Jensen Sløck, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Anne Jensdatter, salig her Keld, forrige sognepræst i Ulfborg, hans efterleverske i Ringkøbing, for en vurderings vidne hun til Holstebro byting 21/12 1647 forhvervet har, anlangende gæld, nemlig 32 rigsdaler, hans formand salig Christen Nielsen Hedegård, fordum borger i Holstebro, salig hr Keld skulle være skyldig bleven for en løfte, han til ham for Christen Jensen Hjerm lovet og godsagt har, og 3 rigsdaler omkost derpå, og derfor ladet sig til vurdere 5 fag hus i salig Christen Nielsen Hedegårds gård, uanseet dommen, 6/10 1646 til Holstebro byting gangen er, formelder i sin slutning Else Knudsdatter, salig Christen Nielsen Hedegårds efterleverske, at være tildømt at betale samme gæld eller derfor udlæg, undtagen hvis, i salig hr Kelds sendebrev om formelder, at tages deraf til brandskatten at udlægge der de at kvitteres, og det andet Christen Jensens skat og uges kontribution af salig hr Kelds ejendom der i byen at komme ind for uvildige dannemænd derom at forenes: da efter flere ord dem imellem var, blev Niels Sløck på sin hustrus vegne så og Jens Christensen Høg på Anne Jensdatters vegne om samme tvistighed således forenet, at Niels Sløck lovet at give Anne Jensdatter to og fem rigsdaler til jul først kommer i hendes hus i rede pending og ingen andre varer, og derimod skal Niels Sløck følge og beholde den udlæg, som i bemeldte hus og ejendom gjort er, efter vurdering og indlægs vidnes indhold, og dermed sagen på begge sider ganske bilagt.

(299)

** var skikket Villads Jensen i Byskov på den ene og havde stævnet Christen Jensen Jegindbo sst for en dele, han 30/1 1646 til Lemvig byting over ham forhvervet har, som han sig på beråbe lader efter hans regnskabsbog, som han der i rette skulle have fremlagt, og ikke i fornævnte bog skal

findes Villads Jensens håndskrift underskrevet, at han i nogen måder skal have bekendt at have fået noget af Christen Jensens gods, meget mindre at have stået i handel med ham: så og efterdi ikke befindes nogen regnskabsbog eller andre bevis at være fremvist, hvormed delen kunne bekræftes, den og ikke heller formelder, hvorfor samme gæld skulle være, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke deri kende samme dele, såvel som den udlæg, derefter gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Villads Jensen til nogen forhindring.

(301)

** var skikket Carsten Tønnesen, foged på Enggård, hans fuldmægtig Rasmus Clausen i Bogense med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han der til bytinget 2/5 næst forleden imellem ham på den ene og Niels Nielsen Ammidsbøl, borger sst, på den anden side dømt og afsagt har, med hvilken hans dom han formener sig imod al kristelig og vores lands lov og ret storligen at være forurettet, såvel som og skal være imod hans forrige dom, han dem 21/3 næst forbi gangen imellem dømt har, hvori han da har tilfunden Niels Nielsen Ammidsbøl at betale Carsten Tønnesen 234 sletdaler hovedstol med dis interesse skadesløs efter hans brevs formelding inden 15 dage efter forordning, eller efter dis forløb at lide som vedbør, efter hvilken hans dom Carsten Tønnesen har ladet Niels Nielsen Ammidsbøl i rette kalde, for han den ikke har efterkommet, og høringsdele over ham ladet begære, og efter hans egen dom første og anden høring over han sted har, men han tredje ting over ham skal have nægtet, af årsag, som han i sin sidste doms sentens påberåber, det Carsten Tønnesen ikke har søgt hans bo, som det sig burde, des uanseet hans første dom der tvært imod strider: så og efterdi befindes byfogden Niels Iversen i hans første dom at have tilfunden Niels Ammidsbøl at betale Carsten Tønnesen fornævnte hovedstol med dis interesse skadesløs efter hans udgivne brevs formelding inden 15 dage, eller efter dis forløb lide som vedbør, hvilken dom befindes for Niels Iversen at have været fremlagt, og i hans anden dom, som hid stævnet er, inddraget, og han dog alligevel formedelst landstings stævning, som da over hans forrige dom af Niels Ammidsbøl fremlagt har, ikke vidst Carsten Tønnesens fuldmægtig videre lovmål over Niels Ammidsbøl at stede, da ved vi ikke andet derom at sige, end Niels Iversen sig jo deri at have forseet, og samme indstævnede sidste dom magtesløs at være, og Niels Iversen pligtig derfor at give Carsten Tønnesen til kost og tæring tyve sletdaler.

(303)

** var skikket Henrik Christensen Skomager, borger i Lemvig, på den ene og havde stævnet Gregers Hermandsen, borger sst, på den anden side for en bænkebrev og vidne, som han 18/12 1646 har ladet forhverve til Lemvig byting, af Christen Pedersen med flere, at de skulle have været med Gregers Hermandsen til syn i en øde hus der i byen, og ikke de har selv forklaret deres vidne, ej heller de det har fremlagt, men Gregers Hermandsen det selv for retten deres bænkebrev og vidne at have fremlagt, og i samme deres seddel og vidne har både vidnet, synet og vurderet, som ikke burde at have sket, dog i fornævnte deres seddel og vidne at have vidnet, at Henrik Christensen lovede Gregers Hermandsen betaling for en kakkelovn, som skulle være sket i fornævnte hus, hvilket Henrik Christensen det højligen benægter, han det aldrig har gjort: da efter flere ord dem imellem var, afstod Peder Christensen samme indstævnte breve, vidner og deler, så det ingen videre skal komme til skade, men magtesløs at være.

(304)

** (til sandemændenes opsættelse i Hjerm herred) så var her til stede mødt sandemændene og var begærende, sagen en tid lang måtte sig bero, på det at de dis bedre i samme sag kunne komme i forfaring: så bevilgede Niels Christensen på Palle Rosenkrantzes vegne, samme sag til i dag seks uger at opstå, og sandemændene bepligtede dem da her at møde og gøre deres ed under samme hesteleje, som de i dag skulle gjort.

(305)

** var skikket velb Ebbe Gyldenstjerne til Tyrrestrup, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Henrik Christensen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Mikkel Pedersen i Jerlev og Peder Henriksen i Ammidsbøl for en vidne, de til Elbo herreds ting 23/1 sidst forleden vidnet har, dis indhold at Niels Ibsen i Jerlev, som 17/12 1648 skulle have forført sig på Niels Hansen sst, og Niels Hansen der ud over skulle have været forårsaget at gøre nødværge, og de deri formelder, at de ikke vidste videre deri at vidne, uanseet Mikkel Pedersen derefter 14/3 sidst forleden her til landstinget sin sandhed om samme drab udtrykkeligere og langt anderledes har vidnet og tilstået efter samme landstings vidnes videre indhold, tilmed har de vidnet deres vidne til en fremmed ting, og ikke til deres rette værneting, hvoraf noksom kan eragtes, slig vidne til sagens forvildelse og for vild og venskab at være for vidnet, formenende samme deres vidne bør ikke sandfærdig at agtes: da efterdi Jacob Nielsen skoleperson, degn til Jerlev kirke, har vidnet og båret kundskab om fornævnte mord og drabs tildragelse, som på Niels Ibsen samme søndag gjort er, hvorledes han så, Niels Ibsen skiltes fra præsten på kirkegården, og gik til den nordeste låge og ville hjem, da var nogen udenfor lågen, slog til ham med sten, og han skulle have vendt sig, der de ramte ham og det skrap ind på kirkegården ved porten, og Niels Hansen og Hans Nielsen ind igennem lågen efter ham, og Niels Hansen så at skal have hugget Niels Ibsen med en økse bag i hans hoved, det han styrtet, og Hans Nielsen da holdt ham, hvilke Jacob Degns vidne med Mikkel Pedersen i Jerlev, som dog tilforn Niels Hansen til befrielse med Peder Henriksen i Ammidsbøl vidnet har, hans tilståelse, her til landstinget gjort, bekræftes, der han om samme drabs beskaffenhed, hvorledes tilgik, er eksamineret, fornemligen det han og da så, Niels Ibsen ville gå ud af kirkelågen, og Niels Hansen og Hans Nielsen da var udenfor stetten, slaget til ham med sten, så han løb ind på kirkegården, og de efter ham, og Hans Nielsen da først slog Niels Ibsen omkuld på knæ med en økse, og så skød Niels Hansen øksen i hånden, som han huggede ham hans bane med, og Hans Nielsen og Niels Hansen var begge lige gode med hverandre i samme drab, Mikkel Pedersen han og siden samme tilståelse til landsting at have ved ed og oprakte fingre gestendig været, såvel som og inden tinge i Hans Nielsens nærværelse bekendt, det han kom ham til at vidne den vidne til Elbo herreds ting om samme drab, det og med tre syn, nemlig Søren Mikkelsen og Mikkel Christensens, desligeste Søren Olufsen og hans medbrødres samt og Oluf Nielsen Gadbjerg og hans medfølgere 24 mænds er bevislig gjort, Niels Ibsen iblandt andet at have haft to åbne sår på den venstre side bag i hans hoved, så og et slag over hans isse, såvel som adskillige sårmål, efter samme deres syns bemelding, bevises og at der Hans Nielsen her fra sidst forleden landsting skulle hjem føres, er han på rejsen i nør Snede rømt og bortvigt, og i så måder den gerning, som han er for beskyldt og påklaget for, vedgået, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst samme Jacob Degn skolepersons vidne, såvel som og ej heller Mikkel Pedersens tilståelse, her til landsting om samme drab gjort er, og den bekræftelse og bekendelse, som han til hjemting derpå gjort har, samt bemeldte klage, som til underkendelse af Hans Nielsen har været indkaldt, at kunne underdømme, men det såvel som den åråds ed og tov, som over Hans Nielsen deri svoret og gjort er, ved magt at være, men efterdi Mikkel Pedersen i Jerlev og Peder Henriksen i Ammidsbøl har vidnet om hvis overfald, Niels Ibsen da skulle gjort Niels Hansen og slaget ham bag i hans hoved med en kæp, og Niels Hansen så skulle vendt sig med en økse og gjort nødværge,

hvilke vidne Mikkel Pedersen dog siden her til landsting anderledes om samme drab har tilstået, og Jacob Degns vidne bekræftet, det og til hjemting været bekendt, sig til samme vidne af Hans Nielsen at være tilskyndet, som forskrevet står, og endog de personer, Niels Knudsen i Stenderup og Hans Carstensen i Bjert, som og i lige måde i samme mening til Vejle byting 11/1 under slig navne og steders givelse vidnet har, så bevises alligevel med bemeldte kaptajn Christen Iversens kundskab, det to soldater at skal have været, som samme vidne under slig navne skal have vidnet, eftersom den ene Hans Hansen af Allerup for ham skal bekendt sig i drukkenskab af Niels Hansens frænder dertil købt, og den anden, som med ham har vidnet, skulle være Knud Christensen af Højby, og han gav råd, det de i vidnet deres navne og stedet, de havde hjemme, skulle forvende, og Hans Hansen så hemmelig fra sin gevær bortrømt, Mads Nielsen og Anne Nielsdatter i Jerlev, såvel som og Anne Tomasdatter i Høver, som og i lige måder til fornævnte byting samme fornævnte 11/1 i en anden særlig vidne vidnet har om Niels Ibsens trussel, og at han med en kæp skulle slaget Niels Hansen, så han måtte gøre nødværge, hvilke vidne Mads Nielsen og Anne Nielsdatter er forelagt her at skulle forantvorde, såvel som og Peder Henriksen den vidne, han med Mikkel Pedersen har vidnet, er de dog ikke mødt, men med herredsfogden og andre deres kundskab bevises, samme personer at være veget, bestyrket, så det ene med det andet i så måder bestyrkes og befæstes, fornævnte vidnesbyrd, Mikkel Pedersen, Peder Henriksen, Mads Nielsen, Anne Nielsdatter og Anne Tomasdatter, såvel som de to soldater, bemeldte Hans Hansen og Knud Christensen, som deres navne forvendt har, usandfærdig at have vidnet, og fordi efter slig for berørte lejlighed finder vi deres vidner løgnagtig og magtesløs at være, sammeledes og efterdi Poul P ---- i Højby og hans medbrødres vidne og syn, som de om Niels Hansens skade vidnet har, han for dem skal ladet til syne, og da været blodig i hans nakke, og hans ene hånd hævet, og beskyldt Niels Ibsen for ham at have gjort, og ikke sligt i andre måder end med bemeldte vidner, som nu for nogen løgnagtighed er underkendt, bevislig gøres, da finder vi efter slig lejlighed den deres syn og vidne, såvel som Søren Madsen i Mejsling, Laurits Poulsen i Ammidsbøl og deres medfølgeres syn, som og om Niels Ibsens sår og skade hjemlet har, magtesløs at være.

(323)

** var skikket Jens Nielsen i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Torbensen i Møgelgård for en dom, han til Østerherreds ting 4/12 sidst forleden har forhvervet, anlangende nogen gæld Jens Nielsen skulle have skyldig været salig Jep Christensen Bøl efter nogen gamle røvede og forrykkede breve, og er i samme dom tilkendt fornævnte gæld efter brevenes indhold, undtagen hvis han efter kvittants af beviser skadesløs at være betalt, uanseet samme breve skal være langt over 20 år gamle: så og efterdi alle fornævnte indstævnede gældsbreve befindes langt ældre over den tid, recessen tillader, at være udgivet, og ikke lovlig eller nøjagtig bevises dem at være renoveret og fornyet, som det sig burde, da har vi efter slig lejlighed og dis medfart ikke deri kunne kendt samme gamle gældsbreve og den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi den anden indstævnte dom og dele ej fremlægges, som for er rørt, alligevel sagen i seks uger er optagen, da bør det og i lige måde ingen magt at have.

(326)

** var skikket Jens Christensen Høst, borger i Lemvig, på den ene og havde stævnet Svend Olufsen, byfoged sst, på den anden side for en dom, han 18/5 nu sidst forleden over ham forhvervet har til Lemvig rådstue, både på KM og sin egne vegne, efter hans bogs sedler, som han da i rette at have fremlagt, og for nogen gamle deler, som han i tingbøgerne har opsøgt, en part er udgangen for 14 år

siden, en part ældre at være, dog Jens Høst aldrig vidste, at samme deler var udganget, ikke heller Svend Olufsen har gjort udlæg i hans bo derfor, og ikke Svend Olufsen at have fremlagt nogen bevis, at han regnskab derfor skal have gjort til KM for nogen sag, Jens Høst skulle være falden for: så og efterdi Svend Olufsens bogs optegnelse ikke med hoveddeler eller faldsdeler bekræftes, eller lovlig på fersk fod nogen sagefald eller faldsmål hos Jens Høst ---- søgt, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den Svend Olufsens bogs optegnelse, så vidt den Jens Høst anlanger, eller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Jens Høst til nogen forhindring.

(328)

** var skikket Godske Olufsen i Knudsbøl på stedbørns vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Peder Sørensen, borger i Kolding, for en dom han til Kolding byting 28/3 sidst forleden over Godske Olufsens hustru og hendes børn forhvervet har for resten af en håndskrift, som foregives at være 16 sletdaler, fornævnte bevis at være dateret Kolding 18/5 1627, hvilke fornævnte ikke rigtig at være forseglet eller underskrevet, som det sig bør, tilmed ej heller i salig Peder Vistisens levende live samme tilkrav lovlig at være fordret, men over recessens hævd gøres først anfordring, formener samme uforseglede bevis ikke så noksom eller retfærdig at være, at den bør nogen magt at have: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, opsættelsen til hjemtinget findes påskrevet at være læst og forkyndt, som fornævnt står, så vi ikke imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bevis og dom magtesløs at være, og Peder Sørensen Købmand at give Godske Olufsens hustru og stedbørn til kost og tæring fire rigsdaler.

(329)

** var skikket Jep Nielsen i Kolding hans visse bud Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende han da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom som han på bytinget sst 18/4 sidst forleden imellem ham og Søren Sørensen skoflikker dømt og afsagt har, anlangende nogen sår og skade, som Søren Sørensen skoflikker morderisk vis har gjort Jep Nielsen på Kolding gade i mørke og mulm om nattetide, som han ville gå hjem til hans hus, imellem 26/2 og 27/2, og da standen selvanden i lur på vejen for ham, og ham overfalden og grebet i hans hår og slaget ham under sig til jorden, og da har han skamferet ham med en kniv i hans ansigt, og dersom han ikke havde råbt om hjælp af godtfolk der i gaden, som det skete, skulle de have myrdet ham. og da i sin sentens frikendt Søren Sørensen skoflikker for Jep Nielsens tiltale, formedelst at ikke for ham bevises Søren Sørensen den skade gjort at have, og ham med fængsel 14 dage derfor straffet at være, og ikke vidste ham derfor videre at lide, hvilket formenes at være imod al lands lov for sådan morderisk gerning med sådan fængsel at kvit kendes: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes påskrevet at være læst og forkyndt, som opskriften derpå om bemelder, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og bænkevidne magtesløs at være, og Niels Iversen byfoged at give Jep Nielsen til kost og tæring to rigsdaler.

(331)

29/8 1649.

(ingen dommere til stede, Henrik ene)

12/9 1649.

(ingen dommere til stede, Henrik Jensen ene)

26/9 1649.

** var skikket velb Palle Rosenkrantz til Vadskærgård, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Laurits Brodersen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have bevist med lysbrev her af landstinget 4/7 sidst forleden, at han da ved sin fuldmægtig havde ladet hid kalde sandemænd af Hjerm herred, Mette Iversdatter, som boede i Måbjerg degnebol, hendes banemand at udlægge, som imellem 16/6 og 17/6 sidst forleden om natten i Måbjerg degnebol er slagen og siden 25/6 der næst efter af samme slag er død bleven, og nu fremlagde Laurits Brodersen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 15/8 sidst forleden, som indeholder Christen Jensen med flere i Måbjerg by for otte mænd at have hjemlet og tilstået, at de 26/6 sidst forleden var til syn i Måbjerg degnebol til salig Mette Iversdatter, da så de at der var åben sår forpå hendes hoved, og hovedbenet og hendes næseben var i sønder, og flød hendes hjerne ned igennem næsen. dernæst Jens Christensen i Måbjerg med flere at have vidnet, at de 17/6 sidst forleden var til syn i Måbjerg degnebol, da så de at tre af stue vinduerne var nyligen indslagen, og salsdøren var sønderslagen, som Mette Iversdatter klaget for dem, en karl havde sønder slaget, og slagen hende således, som hun var, og bort tog hendes kåbe af en kiste: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Tomas Hestesnider at være Mette Iversdatters bane hende at have myrdet, og fordi svor ham hendes bane på, mord over, og fra hans fred.

(334)

** var skikket Morten Vinter i Tørring på hans datter Ellen Mortensdatters vegne, som tjente i nør Tang i Gudum sogn, hans fuldmægtig Peder Jensen, foged på Kabbel, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Apelone Madsdatter i nør Tang og hendes medfølgere vidnesfolk for en vidne, de 3/8 sidst forleden til Gudum birketing vidnet har, Apelone Madsdatter vidner, at hun og Ellen Mortensdatter i forgangen år i bygsæd skulle have været skældagtig, og i hendes egen sag vidner, at hun en nat lå i hendes kohus, og vidner at noget tilforn skulle Ellen Mortensdatter have slagen hende, og siden igen skudt hende omkuld, og hendes ben stod i vejret, og siger hun skulle have kaldt hende en hore og en hitteben. andre vidnede om samme, hvilke vidner, snak og digt de har sammen sanket, Ellen Mortensdatter formener bør tilsammen magtesløs at blive: og nu her i dag afstod Erik Juel samme indstævnte vidner, så det ikke skal komme Ellen Mortensdatter til nogen skade, dog hun sig her af Gudum sogn herefter skal entholde.

(335)

** var skikket velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, til Haraldskær hendes visse bud Christen Nielsen i Vosnæs med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Laurits Pedersen Bjerg i Vejle med flere for et vidne, de til Vejle byting 20/9 1648 vidnet har, hvilke deres vidne skal befindes løgnagtig, thi Laurits Lauritsen bor i Vejle, hvorledes han da kunne vide, hvorledes tilgår i Rue med drift eller andet, og Hans Frandsen bor i Holman herred, hun lader berette derhos, at det skal befindes hendes søn Jørgen Munk skal

have ved sin tjener ladet tage deres kvæg i hus i Rue, for de har ladet drive der kvæg over bækken, som går imellem Rue og Risbøl, hvorfor han formener deres vidne skal løgnagtig at være, og dem at lide derfor, som vedbør på deres fingre: da efterdi befindes sagen over seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemting findes læst og forkyndt, som opskriften derpå om formelder, og ingen er mødt, som forskrevet står, kunne vi ikke heller imod recessen uden bevilling gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(337)

** var skikket Jens Christensen i Bundgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet velb Niels Krag til Trudsholm for en vurderings vidne, hans delefoged Anders Sørensen på Hindø til Hind herredsting 15/3 nu sidst forleden forhvervet har på Peder Christensen i Ejstrup hans rugsæd, uden al lovsens forfølgning, dom, dele eller herredsfogdens udsætning, og i samme vurdering for bygfæld, førend bygfæld blev synet eller af dannemænd ved tingsvidne afhjemlet, dog med sådan påfund ville forvinde Jens Christensen sin sandfærdige gæld, som ham i fornævnte rugsæd er til vurderet for, efter lovlig forfølgning af dannemænd: så og efterdi ikke bevises fornævnte vurdering, som Anders Sørensen i Peder Christensens rugsæd gjort har, at være forhvervet efter nogen foregående forfølgning, som det sig burde, meget mindre i herredsfogden eller hans fuldmægtigs overværelse sket, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den vurdering deri så noksom, at den bør nogen magt at have eller komme Jens Bundgård på den vurdering, som han og efter gældsbrev og dele i herredsfogdens fuldmægtigs nærværelse har ladet gøre i Peder Christensens kornsæd til nogen forhindring, men Jens Christensen Bundgårds forhvervede vurdering derimod ved magt at blive.

(341)

** var skikket Niels Nielsen i Stenhule på den ene og havde stævnet Simon Pedersen i Knorborg og Gregers Olufsen ved Hovdam på den anden side for et vidne, de til Vandfuld herreds ting 4/8 nu sidst forleden vidnet har, i sin mening det de skulle have seet Niels Nielsen skulle have tagen tre beslagne hjul af Knorborggård, hvilke vidne Niels Nielsen formener og beskylder Gregers Olufsen at være Oluf Gregersens far, og den anden Oluf Gregersens hustrus far, og i så måder har vidnet deres søn og svoger til vilje og behjælpning og af had og avind, som han formener, for at de dermed kunne komme ham fattige mand i øvrighedens unåde, gods, ære og pengespild, tilmed benægter Niels Nielsen højligen ved Gud og sin salighed aldrig sådant at have gjort: så mødte Oluf Gregersen og efter flere ord dem imellem var, afstod parterne på begge sider samme indstævnet sag, vidner, klage, sigtelse, nævnings ed og forfølgning, og efter slig lejlighed bør det ingen videre til hinder eller skade at komme, men magtesløs at være.

(342)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans visse bud Peder Jensen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget 29/8 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en heden findelse dom, han 15/6 sidst forleden til Lemvig byting fra sig heden funden til hans overdommere, og sluttet så, at han ikke vidste at være dommer i denne sag, anlangende salig Simon Lauritsen i Lemvig hans gældsbrev til Mads Jensen i Ringkøbing at betale, lydende på 72 rigsdaler: så og efterdi befindes Simon Lauritsens gældsbrev på bemeldte 72 rigsdaler først af Mads Jensen i hans gælds betaling iblandt andet til Jens Nielsen og Envold Jensen at være opdraget, og siden derefter 27/7 1648 af Envold Jensen i Varde i

hans gælds betaling opdraget til Jacob Grubbe, så endog Christen Jepsen skal have ladet ved to personer gøre arrest tilforn 6/11 1642 hos Simon Lauritsen, ham ikke at frahænde sig de pending, han var Mads Jensen skyldig, så befindes dog ikke samme arrest lovlig i KM byfogeds nærværelse at være gjort, til tinge taget beskrevet, og derefter straks på fersk fod lovlig procederet, som det sig havde burdet, men slig arrest deri fortovet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme arrest så noksom lovlig gjort og forfulgt, at den bør nogen magt at have, men den såvel som fornævnte vurdering magtesløs at være og ikke at komme Jacob Grubbe til nogen forhindring, og efterdi byfogden, formedelst fornævnte dokumenter for ham var fremlagt, som han ej var dommer over, har sagen fra sig heden vist, da ved vi hans ulempe deri ikke at kunnet findes.

(347)

** var skikket Laurits Lauritsen i Vestergård på den ene og havde stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, på den anden side for en dom, han 18/2 næst forleden til Nørherreds ting imellem ham og Visti Lauritsen i Bindesbøl dømt har, anlangende 23 rigsdaler hovedstol med rente deraf, tilsammen 59 rigsdaler, hvilke gæld Visti Lauritsen ikke kan benægte, han jo er Laurits Lauritsen skyldig efter skadesløs brevs indhold, at han skulle betale ham, så han skulle være vel tilfreds, hvilken forpligt han ikke har efterkommet, og derfor har Laurits Lauritsen været forårsaget ved rettens middel ham at tiltale, i formening at han burde at betale ham med rede pending, dog har Mads Madsen ganske forbigået Laurits Lauritsens stævning og intet dømt på hvis, for ham var indstævnet, så og ikke heller agtet en forpligt på speciel mønt, som recessen om formelder: da efter flere ord dem imellem var, blev Mads Madsen og Laurits Lauritsen her i dag for retten således forenet, at Mads Madsen på Visti Lauritsens vegne lovet og til forpligtet sig nu på torsdag, først kommer 14 dage, på Nørherreds ting skal betale og levere til Laurits Lauritsen et halvt hundrede og ni rigsdaler i rigsdaler og gangbar mønt skadesløs, og Laurits Lauritsen at levere til Mads Madsen Visti Lauritsens håndskrift, når pengene erlagt er, og dermed samme sag ganske bilagt.

(349)

** var skikket Visti Lauritsen i Bindesbøl hans visse bud Mads Madsen i Tarm bisgård på den ene og havde stævnet Jens Vistisen i Stovstrup og hans hustru Margrete Ibsdatter sst på den anden side for en summa penning, nemlig 40 rigsdaler, som de efter brevs indhold er Visti Lauritsen pligtig og til herredsting er tildømt at betale, som de har tilbudt at ville betale med den anpart bondegods, som hun har i den bol i Stovstrup, de påboer, som er den niende part: da efterdi for os fremlægges Jens Vistisen og Margrete Ibsdatters underforseglede skadesløs brev, til Visti Lauritsen udgivet, på fornævnte 40 enkende rigsdaler, de ham er skyldig bleven, hvorfor han og til hjemting har ladet forhverve dom, som for er meldt, Jens Vistisen og i sin indlæg tilstår gælden, og giver til kende dem intet andet at have med at betale uden den niende part bondegods i den bondebol i Stovstrup, som han og hans hustru er overbødig dermed, såvel som deres ringe løsøre, vil med betale, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Visti Lauritsen jo ved to selvejere, som Mads Madsen nævnt har, nemlig Frands Pedersen og Poul Jepsen i Tarm, jo bør i herredsfogdens nærværelse at have indvisning for samme summa penge, efter hans skadesløs brevs indhold, i Jens Vistisen og hans hustrus tilbudne jordegods, så vidt deres løsøre ikke til dis betaling kan tilstrække, og fornævnte mænd det efter forordningen inden i dag seks uger at forrette, som de vil ansvare og være bekendt.

(351)

** var skikket Jens Jensen Dalgård hans visse bud Villads Jensen i Byskov med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en dele han over ham til Lemvig byting 16/3 sidst forleden udstedt har, efter Jep Jensen, som boede i Smedshave, hans enlige vidne, anlangende en bøsse, som Christen Jensen, borger i Lemvig, skal have lånt Jep Jensens søn Oluf Jepsen, og Jens Jensen Dalgård den igen skal have bekommen af Oluf Jepsen og sagt, at Christen Jepsen havde lånt ham den, og formener Jens Jensen, at Jep Jensen har vidnet, dog ikke hans vidne på en visse dag vidnet er, sig og sin søn Oluf Jepsen til befrielse, hvilke Jens Jensen benægter ikke nogen tid at have lånt nogen bøsse af Christen Jepsen, formener samme vidne og dele bør magtesløs at være: så og efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen findes til hjemting at være læst og påskrevet, som fornævnt står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og dele magtesløs at være, og ikke at komme Jens Jensen til forhindring.

(353)

** var skikket velb fru Lisbeth Lunge, salig Palle Rosenkrantzes, til Krenkerup hendes fuldmægtig Søren Sørensen, foged på Estvad, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet velb Erik Krabbe til Strandbjerggård for en summa penge, 1600 rigsdaler in specie hovedstol med sin efterstående rente, skadegæld og interesse, Erik Krabbe efter hans udgivne skadesløs brev til ham skyldig er, og ikke til sin ret termin har villet erlægge og betale, så hun har været forårsaget til Skodborg herredsting Erik Krabbe for samme gæld med dom og indvisning at lade søge og tiltale, og formener Lisbeth Lunge samme dom her til landsting at konfirmeres og stadfæstes, og hende to gode mænd at tilnævnes hende i Erik Krabbes gods og løsøre udlæg at gøre: da efterdi for os i rette lægges Erik Krabbes forseglede og underskrevne skadesløs brev til fru Lisbeth Lunge på fornævnte summa 1600 rigsdaler in specie med sin rente, som hende 14 dage for juleaften i København 1645 skulle have været betalt, og dog ikke efterkommet, sagen og derom til hjemting har været gjort anhængig, og dom ganget, som forskrevet står, såvel som og her til landsting i lige måde indkaldt og til i dag optagen, og ikke Erik Krabbe eller nogen på hans vegne herimod er mødt at svare, så imod recessen ikke kan gøres forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Krabbe jo pligtig er og bør at betale fru Lisbeth Lunge samme fornævnte summa pending med efterstående rente og interesse skadesløs at betale, og fordi tilfinder velb Casper Gersdorff til Bustrup og Johan Brockenhuus til Hindsels med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Krabbes bopæl, der udæske og gøre fru Lisbeth Lunge udlæg af Erik Krabbes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da hende i andet Erik Krabbes jordegods og løsøre at indvise, hvor det findes kan, så at hun bekommer fuld udlæg for hendes gæld, og det efter KM forordning som de ville ansvare og være bekendt.

(356)

** var skikket Jens Madsen i Nordenbjerg med en opsættelse her af landstinget 25/4 sidst forleden, lydende dem da at efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Morten Andersen i R ----, for han 17/3 1628 har ladet hans gods og løsøre, som Søren Jensen, som boede og døde i Hanninggård, og hans hustru Else Andersdatter dem efterlod, og fornævnte Jens Madsens brorsøn, ved navn Anders Sørensen, barnfødt i Hanninggård, alene var arving til, uden nogen lovlig registrering eller skifte på rette 30. dagen efter loven, udvurderet og udsat til ham selv såvel som andre efter fornævnte bænke

og hjemgjort skiftebrev, som han siden 20/7 1629 til Bølling herredsting har ladet afhjemle og ved tingsvidne tage beskrevet, uanseet at Morten Andersen ikke var Anders Sørensens fød værge, men var hans morbror, formener Jens Madsen, samme skiftebrev ikke så lovlig at være forhvervet, at det bør nogen magt at have. derhos Morten Andersen formente, at den skiftebrev, vurdering og udlæg, som af uvildige mænd gjort er i Hanninggård 17/3 1628 i Morten Andersen og Jens Madsen i Nordenbjerg og hans bror Sibast Madsen i Rødding deres overværelse, som var næste frænder på mødrene og fædrene side, lovlig og ret at være: så efter flere ord dem imellem var, indgav de samme deres tvistige sag på fire dannemænd, Jens Madsen tog Søren Nielsen på Hestbjerg og Niels Miltersen i Stagshede, hvorimod Morten Andersen tog Jacob Mortensen i Bjødstrup og Mads Jensen i Tjørring, de og samtlig der foruden tilnævnte Christen Skriver i Østergård, hvilke fem dannemænd nu på sankt martini dag først kommende skal møde i Holstebro i Christen Knudsens hus, hvor da Morten Andersen for dem skal gøre regnskab på Anders Sørensens arv, og bevise lovlig hvorfor og til hvem gælden efter brev og bevis er udlagt, og fornævnte dannemænd derefter parterne til endelig ende at imellem sige, hvor vidt Morten Andersen for Anders Sørensens arvelod til Jens Madsen skal erlægge og udgive, som billigt og ret kan være, og hvad fornævnte dannemænd samtlig eller og de fleste af dem derom sigende og gørende vorder skal stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(359)

** var skikket Niels Poulsen i Hove kirkeby på den ene og havde stævnet Niels Tomasen i Hulgård, Eske Tomasen i Mølgård, Christen Christensen i Sodborg og Christen Madsen i Skidenvad for en vidne, de 8/6 nu sidst forleden til Lemvig byting vidnet har, at de skulle have været da forsamlet i Skidenvad 1617 noget førend Skjern marked til Mads Mikkelsens i Skidenvad, og da Niels Poulsen i Kirkeby samme tid skulle være der og budt Niels Mikkelsen en sølvbælte til pant, og da skulle de være forenet, at han skulle have bekommet en halv tønde smør og nogen penge på samme bælte, hvilke Niels Poulsen højligen benægter ikke sandfærdig at være, som de på ham vidnet har, de to at være Mads Mikkelsens søskendebørn, den tredje at være Mads Terkildsens søn, den fjerde at være en enlig vidne, som ej regnes for nogen vidne, tilmed ej at have vidnet, hvad samme smør skulle gælde, formener Niels Poulsen samme deres vildige vidne bør magtesløs at være: og efter flere ord dem imellem var, indgav Mads Mikkelsen og Niels Poulsen samme deres tvistighed på efterskrevne, hvortil Mads Mikkelsen på sin side tog Peder Jensen i Borup og Niels Poulsen derimod tog Poul Jensen, ridefoged til Bøvling, som skal have fuldmagt dem til endelig ende om samme deres tvistighed at imellem sige og forhandle, og hvad de deri gørende vorder skal stå for fulde upåtalt, såvel som og at lade parterne vide hvilken dag de derom for dem på Bøvling slot skal til stede møde.

(362)

** var skikket velb Wenzel Rothkirck til Krogsgård, befalingsmand på Antvorskov slot, hans visse bud Jens Clemendsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Hans Christensen i Tjæreborg, herredsfoged i Skast herred, for at han 2/6 sidst forleden selv villig og uæsket med vurderingsmænd skal have gjort vurdering og udsætning hos en af hans bønder i Andrup, ved navn Christen Hansen, og der vurderet hus, bygning, kornsæd på marken, møg og en del at hans løsøre, og det straks likviderede til hans gældnere og kreditorer, endog ingen af dem har været det begærende, således givet samme bonde anledning, han uden nogen opsigelse eller advarsel er draget fra sin gård, og samme gård og gods dermed er bleven øde, og ingen sæd eller avl dertil er sået, formenende samme herredsfoged uret at

have gjort, og samme ulovlige vurdering bør magtesløs at være: så og efterdi af bemeldte udlægs vidne befindes Christen Hansens gældnere og kreditorer af ham at være fordret og varsel givet til hans bo at møde, hvori de og da pro kvota imod deres gælds fordring i herredsfogdens hosværelse ved vurderingsmænd til deres gælds betaling af Christen Hansen er gjort udlæg, da har vi efter slig lejlighed og denne beskyldning ikke vidst imod samme vurdering og udlægs vidne at sige eller magtesløs dømme, ej heller herredsfogdens ulempe deri at være.

(365)

** var skikket Peder Lauritsen, hospitalsforstander i Viborg, på Peder Mortensen hospitalstjener, boende i Testrup, hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Villum Lauritsen i Mosbæk med flere for et vidne, de dem 10/4 sidst forleden til Års herredsting vidnet har, at Peder Holm i Ovstrup har betalt salig Mads Jensen i Kællingtand mølle et gældsbrev på otte daler og 4 skæpper rug med alt hvis han var Mads Jensen skyldig, og det skulle været sket otte dage førend sankt mortens dag 1643, formener at samme vidne, som er vidnet på en død mand, imod rigtig gældsbrev samt efter hans ord og mundheld, som han skulle haft, og arvingerne ikke varsel derfor bekommet, ikke så lovlig og ret at være vidnet, og ikke komme Peder Mortensen på sin retfærdige gælds fordring til hinder eller skade: så og efterdi Villum Lauritsen og hans medbrødres vidne ikke med kvittants imod samme gældsbrev bekræftes, da finder vi efter slig lejlighed den deres vidne, såvel som og Christen Schiønnings dom, som han derefter dømt og funderet har, magtesløs at være.

(367)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup og Peder Norby til Lunderup deres visse bud Christen Pedersen i Risbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jens Nielsen, borger i Varde, for en br ---- han skal have ladet fremlægge til Slavs herreds ting 30/3 1648, såvel som samme år 19/---- på Østerherreds ting, og til begge fornævnte herredsting ladet dom forhverve over Bendix Norby og hans børn for 30 rigsdaler med rente og interesse, som han formener, de skulle udgive til sankt jacobi kirke i Varde efter samme b ----, som i sin indhold formelende at være udgivet af Bendix Norbys salig hustru velb fru Dorte Lange, og dersom det kunne findes hendes hånd at være, formener han det dog imod loven at være gjort, imedens hun var under værgemål, og aldrig Bendix Norby det beviste i nogen måder, førend langsommelig tid efter hendes dødelige afgang, dernæst skal samme brev indeholde, at hun for sin mand såvel som for sig selv at have lovet, formenende ham sligt til despekt at være gjort, og efterdi de gode mænd landsdommere efter forordning må dømme imod slig breve, sætter han i rette og formener samme brev, imod loven er udgiven, bør ingen magt at have, disligeste formener hvis dom, derefter forhvervet er, bør magtesløs at være: da efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag at være opsat, og opsættelsen findes til hjemting læst og påskrevet, som fornævnt står, vi ikke heller deri uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og brev magtesløs at være, og ikke komme Bendix Norby eller hans børn til forhindring.

(369)

** var skikket Mads Madsen i Tarm bisgård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Olufsen i Nogård, herredsfoged i Hind herred, for en dom han 24/5 næst forleden på Hind herreds ting imellem ham og velb fru Christence Juul til Søgård, salig Hans Krabbes efterleverske, dømt og afsagt har, og i samme dom kvit dømt fru Christence

Juul for halvparten af 150 rigsdaler at betale, som salig Hans Krabbe var ham skyldig, hvilken hans dom han beskylder blandt andet den af være funderet på en forening, lodseddel og skiftebrev, som imellem fru Christence Juul og salig Hans Krabbes arvinger gangen og forhandlet er i Viborg 20/6 1648 og på Søgård 14/8 samme år, hvilken forening og underhandling, lodseddel og skiftebrev han skal mere anseet end dommen og recessen: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Hans Krabbes to skadesløs breve til Mads Madsen udgiven, den ene lydende på 100 rigsdaler til fornævnte tid at betale eller og bepligter sig og sine arvinger, een for alle eller alle for een maning at lyde, den anden brev på 50 daler, som han og lover for sig og sine arvinger til sin bemeldte tid at betale, og herredsfogden dog, efter hvis forening imellem fru Christence Juul og hendes arvinger kunne være gjort, og i andre måder hans dom om bemelder, ikke har vidst fru Christence Juul videre at til dømme at betale, end hun på lod kunne være tilfalden, såvel som og om kendt, at hvis gæld, fru Christence Juul ellers på lod kunne være tilfalden, til Mads Madsen at betale, det burde hun inden 15 dage med hovedstol, rente og skadegæld at fuldgøre, som dog ikke for ham skal være i rette, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme herredsfogeds dom deri så noksom at være dømt, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ham at give Mads Madsen til kost og tæring fire rigsdaler.

(372)

** var skikket Niels Buck i Vork hans visse bud Iver Lauritsen i Ammidsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en seks ugers opsættelse i rette stævnet Mads Espensens efterladte hustru og børn i Ødsted, nemlig Tove Madskone, Poul Madsen, Niels Madsen, ung Poul Madsen, Usse Madsdatter og Mette Madsdatter for nogen gæld, afgangne Mads Espensen ham med rette skyldig skal være efter rigtig håndskrift og herredstings doms forhvervelse, og eftersom ikke skal være befunden nogen løsøre i Mads Espensens bo, der registreringen skete efter hans død, som herredsfogden ham til samme sin gælds betaling kunne gøre fyldest og udlæg af, formenende herredsfogdens udgivne dom i samme sag bør ved magt at blive, og eftersom der ikke befandtes løsøre i boen, han da ved to dannemænd, som er selvejerbønder, med herredsfogden bør at gøres fyldest og udlæg i afgangne Mads Espensens selvejer bondegårds ejendom: da efterdi for os i rette lægges Mads Espensens udgivne gældsbrev, til Niels Buck udgivet, på fornævnte 13 daler hovedstol med sin rente skadesløs at betale til sin termin, som forskrevet står, sagen og til hjemting har været indstævnet, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, såvel som og her til landstinget indkaldt, og over seks uger til i dag optagen, så vi deri ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi ikke andet derom at sige, end salig Mads Espensens arvinger jo pligtig er og bør at betale Niels Buck samme 13 daler hovedstol med sin rente skadesløs, og derfor tilfinder Peder Jensen i Rugsted og Tomas Pedersen sst selvejere, som Iver Lauritsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i sag seks uger at drage for salig Mads Espensens bopæl, og der af hans løsøre at gøre Nis Buck udlæg og det imod gælden likvidere, og dersom hans løsøre ikke til strækker, da at gære ham udlæg i salig Mads Espensens bondeeje, så Nis Buck bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som de vil ansvare og være bekendt.

(374)

** var skikket Hans Kall prokurator på Jep Petersen på Vesterland Før hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Broder Klempten på Vesterland Før for nogen ærerørige skældsord, han ham 10/9 for retten skal have tilsagt, idet han har skældt på Jep Petersen herredsskriver for en løgner mange gange, som formenes Broder Klempten aldrig skal kunne bevise imod rigtig

kundskab og 24 mænds vidne, og Broder Klempten derfor bør at stande til rette, og at være den samme, han Jep Petersen for skældt har: da efterdi samme sag befindes tid efter anden langt over seks uger her til landstinget optagen, og opsættelsen på underskedelige tider læst og forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, og med tingsvidne bevises Broder Klempten inden tinge at have skældt Jep Petersen for løgn i hans skrivning, og ikke han sligt sin tilmæle har bevislig gjort, eller her er mødt sig derimod at erklære, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Broder Klempten jo bør at være den samme, som han Jep Petersen tilmælet har, og efterdi han deri har Jep Petersen omkostning tilføjet, og sig fra retten entholdt, da bør han at give ham til kost og tæring tyve rigsdaler.

(375)

** var skikket Hans Kall prokurator på Sivert Fridrichs på Vesterland Før hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Tøger Olders, Jens Broders med flere rådmænd sst for en dom, de 23/10 sidst forleden imellem Sivert Fridrichs på den ene og Hermand Ulrich af Tønder på den anden side derpå ---- dømt og afsagt har, og deri tildømt Sivert Fridrichs at betale Hermand Ulrich 50 rigsdaler med 18 års rente og omkostning inden 15 dage at betale, med hvilken dom han formener sig højlig at være læderet og forurettet, for det første ingen rigtig håndskridt eller bevis på samme gælds fordring for dem var fremlagt, ej heller skal Hermand Ulrich have sig bevist at være samme gæld berettiget i nogen måde, men fast mere for dem at være bevist med kongelig og fyrstelig mandater om nørstrandingers gæld, formedelst den store vandflod, som desværre 1634 skete, ikke efter den tid at måtte fordres, som af en deres forrige dom om samme gæld, 27/10 1645 diserneret, kan erfaret, sagen og Hermand Ulrich til vilje og Sivert Fridrichs til skade, er op ----, eftersom han ved fornævnte vandflods overfald skal være geråden ikke aleneste i 2400 mark lybsk skade, men endogså formedelst stort arbejde ved diget samme tid og siden i andre måder at søge sin næring, som dog ej Guds vilje og vejrs magt kunne imod stå, har mistet sin helbred og førlighed: da efterdi samme sag befindes tid efter anden over seks uger til i dag optagen, og opsættelsen underskedelige tider læst og forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og vidner magtesløs at være, og ikke at komme Sivert Fridrichs til nogen forhindring, og efterdi Hermand Ulrich, foruden brev eller segls bevis, fremlagt på samme gæld, har Sivert Fridrichs omkostning tilføjet, da bør han at give ham til kost og tæring tyve rigsdaler.

(377)

** var skikket Jacob Jensen, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Nielsen Obling på Lindbjerg for en gældsbrev, han 9/5 sidst forleden til Varde byting for retten han fremlagt, som af Jacob Grubbe skulle være udgivet, og fornævnte dag endelig dom derefter taget beskrevet, formeldende på 1992 rigsdaler, derpå findes skrevet at skulle være betalt 32 rigsdaler, da rester så 1960 rigsdaler, hvilket gældsbrev beskyldes i adskillige måder at være forandret, for det første at af 992 rigsdaler er gjort 1992 rigsdaler, dernæst er 63 stald øksne skrevet i brevet som 63 par stald øksne: da efter flere ord dem imellem var, da afstod Jacob Jensen og Niels Nielsen samme tvistighed om bemeldte brev, så den såvel som hvis beskyldning, fornævnte brev angår, ingen videre skal komme til hinder eller skade i nogen måde, men belangende hvis andre rigtige gælds fordring, som dem ellers derfor udlæg efter rigtig brev og bevis kan imellem være, det indgav de på to dannemænd, hvortil Jacob Jensen på sin side tog Peder Byrisen, ridefoged til Riberhus, og Niels Nielsen der imod tog Mads

Madsen i Tarm bisgård, de og samtlig tilnævnte Hans Gødesen i Bolkær, hvilke tre dannemænd skal møde i Hans Gødesens hus 22/10 først kommende, og da have fuldmagt parterne om samme deres rigtige gæld at imellem sige, og hvad de samtligen eller og de fleste dem imellem sigende og gørende vorder, skal stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(381)

** var skikket Poul Pedersen i Ammidsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Iver Lauritsen i Ammidsbøl, tingskriver til Jerlev herreds ting, for at han 31/5 1648 har ham forurettet, idet han da havde været til Jerlev herredsting med to sine varsels personer og ladet dem for ting og dom indskrive, deres varsels sedler at afhjemle, for tingsvidne, han ville forhverve over sine lodsejere for deres forpligt at gøre, hvilke tingsvidne Iver Lauritsen derefter for ting og dom har leveret Poul Pedersen, som ikke befindes med herredsfogdens signet forseglet, af årsag Iver Lauritsen har af sin fri forsæt og underfundighed samme varselspersoner deres navne udelukket af fornævnte uforseglede tingsvidne, hans ret dermed at ville forvende og spilde, og formener han ham deri uret at have gjort, og derfor at stande til rette som en falskner: efter flere ord Poul Pedersen og Iver Lauritsen imellem var, afstod de på begge sider samme sag, så det ingen videre skal komme til skade, dog Iver Lauritsen at give Poul Pedersen til kost og tæring tre rigsdaler.

(383)

** var skikket Niels Nielsen Ammidsbøl, borger i Kolding, hans fuldmægtig Niels Bøgvad sst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, som indeholder ham da efter andre opsættelsers formelding at have stævnet Niels Iversen, byfoged der sst, for en dom han til Kolding byting 11/8 1647 dømt og afsagt har imellem ham på Kolding skoles vegne på den ene og Jep Poulsen Slagter, borger sst, på den anden side, anlangende et pant, som Kolding skole har i Jep Poulsens ejendom, i Svidegade beliggende, efter efterskrevne pantebrevs formelding. dateret 20/4 1631, hvilke Niels Nielsen formener at være nedbrudt og ruineret, formedelst Jep Poulsens egen uagtsomhed og forsømmelse, efterdi han ikke holder folk deri, ej heller advaret borgmester og råd eller kirkeværger, det han af huset er uddraget, kan og ikke bevises det af fjenderne at være kommen til skade, des uanseet skal han tilkendt skolen at nyde sin pant, om det ikke af Jep Poulsen indløst vorder: så og efterdi befindes byfogden sin dom på Jep Poulsen Slagters for ham fremlagte pantebrev at have funderet, og ikke bevises ham samme gård at have ruineret, da ved vi den hans dom ikke at imod sige eller hans ulempe deri at være.

(385)

** var skikket Laurits Jensen på Sejbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Christensen i Overlund for han 16/3 sidst forleden med tre mænd til sig er inddraget i hans gård Sejbjerg i herredsfogdens sted at gøre udlæg for Mads Jensen i Stadsbjerg for nogen tvistighed og slagsmål, Mads Jensen og ham skulle have været imellem sidst forleden år, uanseet at samme tvistighed og alt hvis, dem til denne dag imellem været har, 11/10 1648 til Viborg landsting på tre dannemænd voldgiven af begge parterne, og samme voldgift står endnu ved magt, og formente Mads Jensen, at ingen udlæg burde at have været sket eller gjort for samme sag imod bemeldte voldgift, og han fordi for slig tiltale burde kvit at være: efter flere ord dem imellem var, da afstod Laurits Jensen og Christen Christensen samme nu indstævnede vidner, syn, klage, sigtelse, dom og nævnings ed, som siden efter bemeldte voldgift

udganget og forhvervet er, så det ingen videre skal komme til forhindring eller skade i nogen måder men magtesløs, og dernæst vedtog og bevilget fornævnte voldgiftsmænd endnu efter forrige voldgift at møde ved Hjerm herredsting nu 17/10 først kommende, og da efter dens indhold og bemelding parterne at imellem sige, som det sig bør.

(390)

** var skikket Frands Christensen Egknud, borger i Varde, hans visse bud Niels Juel, borger sst, med en opsættelse her af landstinget 12/9 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Mikkel Jensen Hundehoved, borger sst, med flere for et vidne de til Varde byting 21/8 sidst forleden har vidnet, i sin mening at de skulle have været bestilt af Jacob Jensen og Jens Pedersen sst på torsdag, da sidst forleden var 14 dage, at opage noget af det fælles hø, så skulle de have opaget med tre vogne ved en halv dags tid og lagt det på en slet grønning, og samme dag 27/8 skulle de have været på åsteden, og da skulle samme hø, på en ringe ting nær, være bort tagen, og otte dage derefter skulle Laurits Skrædder og Hans Kæmner have været på åsteden, som de andre fire har om vidnet, og da skulle de have seet, at Frands Christensen Egknud samlede hø tilsammen, og da skulle Laurits Skrædder have sagt til ham, befatter eder intet med det hø, det hører Jacob Jensen og Jens Pedersen til, og derefter skulle Frands Egknud med hans hjælpere ladet en vogn opføre tre læs af samme hø, hvilke deres sammen sankede vidner beskyldes at være funderet på deres egne gerninger, egne samtaler, egne ord og mundheld: da efterdi befindes samme sag over seks uger til i dag optagen, og opsættelsen til hjemtinget forkyndt, som fornævnt står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme vidner, klager, sandemænds eder og forfølgning magtesløs at være og ikke komme Frands Christensen Egknud til nogen forhindring.

(394)

** var skikket Mads Iversen, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Otte Lunov til Herpinggård for en summa penning, nemlig 20 sletdaler, som han ham skyldig er, efter Otte Lunovs brevs indhold, såvel som dommen, derefter funderet er, at Otte Lunov bør fornævnte 20 daler med sin omkostning til Mads Iversen at betale, dog det ikke sket er, og formener Mads Iversen samme dom bør ved sin fuld magt at blive, hvorfor Mads Iversen forårsages Otte Lunov for gode mænds opkrævelse for nam, vurdering og udlæg her til landsting i hans gods, løsøre og købstadsgods: da efterdi for os i fremlægges Otte Lunovs underskrevne skadesløs brev og forpligt, til Niels Solgård udgivet, som han lover at betale ham eller hvo, den hans brev har, så sagen derom til herredsting har været indkaldt, og dom ganget, som for er rørt, såvel som og til landstinget i lige måde indstævnet, og over seks uger til i dag optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Otte Lunov jo pligtig er og bør at betale Mads Iversen, som samme breve mægtig er, fornævnte 20 sletdaler skadesløs, og fordi tilfinder velb Knud Sørensen til Tredje og Niels Krag til Straelstrup, som Niels Basse på Mads Iversens vegne nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Otte Lunovs bopæl, der udæske og gøre Mads Iversen udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Mads Iversen i andet Otte Lunovs løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at han bekommer fuld udlæg for hans gæld, og det efter KM forordning som de ville ansvare og være bekendt.

(395)

** var skikket Niels Nielsen Obling, sitzhaftig på Lindbjerg, og havde stævnet Jacob Jensen, Laurits Jensen og deres medbrødre samtlig borgmester og råd i Varde for nogen volds eder og forfølgning, de ham og nogen andre fattige folk, fleste parten Lindbjerg tjenere, på adskillige tider uretmæssig har ladet over sværge, så beskyldes samme vold i efterfølgende måder, for det første grundes og funderes det på en ugjort gerning, for det andet på uvisse vidnesbyrd, idet en part af vidnerne siger i deres vidnesbyrd, at gerningen skal være gjort 27/5, og siden siger de samme og nogle flere deres staldbrødre, at gerningen, hvorfor han er vold svoren, er gjort 10/6, og med sådan i lov og ret ugrundet dokumenter ville bringe ham, både til kongen og byen, og hans vederpart en ulidelig summa penge at udgive, er derfor her til landsting dom begærende, og formener at samme voldsbøder og hvis vidner, de er på funderet, magtesløs at være: så mødte Jacob Jensen på sin egen såvel som og på fornævnte borgmester, rådmand og byfogdens vegne og afstod alle hvis voldsbøder, vidner og forfølgninger, såvel som deraf alle rejsende sager, intet undtagen, som over Niels Nielsen og hans medfølgere drevet og forhvervet er, så det ingen videre skal komme til nogen forhindring.

(396)

10/10 1649.

** var skikket Laurits Mogensen på Handbjerg hovgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Pedersen i gammel Hodsager, herredsfoged til Ginding herreds ting, for en dom han til bemeldte ting 26/3 næst forleden dømt og afsagt har, anlangende en halv tønde rugskyld bondeejendom i en bol i Stendis, i Ginding herred liggende, som en bonde, navnlig Christen Jensen Bur, påboer, hvilken ejendom Niels Nielsen Borbjerg, nu degn til Gudbjerg kirke i Fyn, har fuldmagt for Laurits Mogensen, på sine vegne, at skulle til Ginding herreds ting lovligen lovbyde og efter lovbydelsen til Holger Christensen i vester Ølby bort skøde, hvilke fuldmagt og lovbydelses vidne for berørte herredsfoged Christen Pedersen ikke har ville anseet, som han fornemmer, idet han ikke efter Laurits Mogensens ofte erbydelse fornævnte skøde under tingsvidne ville udstede beskreven, men alene anseet nogen løse sedler, som han formener, som Niels Nielsen til Søren Lauritsen i Ryde kirkegård for ejendom og pålydende udgivet har, i den mening at Søren Lauritsen bemeldte ejendom skulle lovbyde og til en Niels Nielsens næste fraænder bortskøde, uanseet fornævnte personer eller frænder ikke enten ved navn ej heller ved nogen visse påboende steder i fornævnte sedler angiven: så og efterdi befindes Niels Nielsen Borbjerg først at have udgiven fuldmagt til Laurits Mogensen at han skulle lovbyde samme ejendom, og siden efter lovlig lovbydelse give skøde til Holger Christensen, og han dog siden derefter har udgivet fornævnte nu to indstævnte brev og fuldmagt, at det til en af hans frænder skulle afhændes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme brev og fuldmagt deri så noksom, at det bør at komme Holger Christensen imod Niels Nielsens første fuldmagt, til Laurits Mogensen udgivet, til nogen forhindring, efterdi den endnu står i sin fulde esse ustævnet, men magtesløs, og efterdi samme breve og fuldmagter for fogden fremlagt, som han ej var dommer over, har fordi sagen heden vist, ved vi ikke hans ulempe deri at være.

(399)

** var skikket Laurits Christensen, borger i Horsens, på Karen Lauritsdatter i Hatting, i hendes egen nærværelse, hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at

have stævnet Albret Jensen i Horsens for en klage, han skal have over hende forhvervet 11/3 1646, at han da skal have beskyldt hende at hun skulle have tagen en sort klæde skørt af hans mor Inger Jørgensdatters hus, så god som 7 sletdaler, uanseet han ikke har hende udtrykkelig navngivet, hvilket Karen Lauritsdatter ved Gud og sin salighed benægter, aldrig at have taget fra Inger Jørgensdatter enten skørter eller andet: så og efterdi Albret Jensens beskyldning og klage, såvel som fornævnte indstævnte vidnesbyrds vidne, han siden derpå ført har, angår fornævnte klæde skørt, som Karen Lauritsdatter ulovlig skulle have bekommet, og dog ikke i ringeste måde bevises, at hun dermed er taget i hænde, og efter loven dermed procederet, som det sig havde burdet, og Christence Lauritsdatter dog alligevel på tinge befindes slig førte vidne at have frembåret, Karen Lauritsdatter dermed at føre i vanlykke, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme beskyldning og tingsvidne deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Karen Lauritsdatter på ære eller lempe til nogen forhindring, men Albret Jensen deri pligtig at give hende til kost og tæring seks rigsdaler, og Christence Lauritsdatter i lige måde at give hende tre rigsdaler.

(402)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Bøvling slot, hans fuldmægtig Poul Jensen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende han da at have stævnet Anders Christensen, barnfødt i Nordenkær, for en løgnagtig benægtelse, han med sine oprakte fingre og ed til Vandfuld herredsting 14/7 sidst forleden gjort har, at han ikke har været i Jacob Tomasen i Ferring hans hus eller gård den dag eller tid, som Jacob Tomasen har påklaget ham der at være, uanseet samme hans benægtelse med mange trofaste vidnesbyrd befindes løgnagtig at være: så og efterdi Else Jacobsdatter, Maren Lauritsdatter og Mette Jacobsdatter udførligen har vidnet, at den næste onsdag efter sankt hans dag sidst forleden noget før aften, kom Anders Christensen i Nordenkær i Jacob Tomasens gård, blev der om natten til om morgenen noget efter solen var oppe, og da som Jacob Tomasen var ude, tog han nogen gældsbreve, sat imellem loften og bjælken, og stak noget rent papir i steden igen, stukket dem siden derefter i lommen og gået bort ud af husen med dem, og i så måder vidnet og båret kundskab om den synlig gerning, de seet har, og endog Anders Christensen beskylder samme deres vidne vildig, formedelst de skal være Jacob Tomasens hustru og børn, så bestyrkes det dog alligevel med Jens Knudsens vidne, det Anders Christensen sig til ham har opladt at have en hans gældsbreve på 20 rigsdaler, til Jacob Tomasen givet, dersom han ville betale ham, ville han få ham den igen, så ---- som og i lige måde med Jens Christensen og Anne Olufsdatters vidne befæstes, at de den næste onsdag efter sankt hans dag, som Else Jacobsdatter og hendes medfølgere om vidnet har, så Anders Christensen, noget førend solen gik ned, kom af sønden og gik ned til Jacob Tomasens gård og ind i gården, bevises og med Elle Andersdatters vidne, det hun og samme onsdag aften så en karl fik mad med Jacob Tomasen, og han kaldte ham Anders Christensen, det og i lige måder med Peder Jespersens vidne bevises, det han den næste torsdag efter sankt hans dag var til Jacob Tomasens at arbejde for ham, og efter solens opgang kom der en ungkarl ud af Jacob Tomasens sønder dør, budt god morgen til ham og Jacob Tomasen, som de stod og arbejdet, og Jacob da svaret ham dertil, og kaldt ham Anders Christensen, og sagde han lå der om natten, hvilken vidne Peder Espensen siden til tinge har gestendig været, og ydermere vidnet at han siden den tid nogle gange har seet samme karl der ved tinget og andre steder, og var ham fuld vitterlig at det var Anders Christensen i Nordenkær, som fornævnte dag udkom af Jacob Tomasens salsdør, som han vidnet har, så det ene i så måder med det andet stadfæstes og bekræftes, og aldeles intet derimod fremlægges, hvormed samme vidner, klage og sigtelse kunne rykkes, ikke jo så at være gjort og sket, som om vidnet, klaget og sigtet er, meget mindre Anders Christensen beviser eller sig erklærer da på de tider andre

steder at have været, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod samme vidner, klage og sigtelse, såvel som den ransed, som derefter over Anders Christensen svoret og drevet er, at kunne sige, men ved magt at blive, og Anders Christensens benægtelse, som han deri imod Jacob Tomasens klage gjort har, magtesløs og løgnagtig at være.

(411)

24/10 1649.

** var skikket velb fru Anne Lunge, salig Just Høgs, til Gjorslev hendes fuldmægtig Peder Jacobsen, forrige foged på Asmildkloster, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, indeholdende hende da efter 14 dags opsættelse at have stævnet velb Erik Krabbe til Strandbjerggård for en summa penge, nemlig 460 rigsdaler, han hendes salig husbond Just Høg efter sit til ham udgivne håndskrifts formelding skyldig været har, og fru Anne Lunge derpå dom til Skodborg herreds ting over Erik Krabbe har ladet forhverve 3/9 1649, hvilke dom fru Anne Lunge formener ret at være, og derfor hende bør her til landsting at tilnævnes to gode mænd, som i Erik Krabbes jordegods kunne gøre hende indvisning: da efterdi for os i rette lægges Erik Krabbes to forseglede og underskrevne håndskrifter, hvorpå endnu resterer ubetalt 460 rigsdaler med des efterstående rente og interesse, og sagen til hjemtinget findes indstævnet, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, såvel som og her til landsting indkaldt, og i seks uger til i dag optaget, og opsættelsen til hjemtinget læst og forkyndt, som forskrevet står, vi ikke heller uden bevilling imod recessen kan gøre længere forhaling, da ved vi ikke andet derom at sige, end Erik Krabbe jo pligtig er og bør at betale fornævnte 460 rigsdaler med deres efterstående rente og interesse skadesløs at betale fru Anne Lunge efter hans forpligts indhold, og derfor tilfinder velb Erik Lunov til Viskumgård og Ove Blik til Nørbeg, som Peder Jacobsen på fru Anne Lunges vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Krabbes bopæl, der udæske og gøre fru Anne Lunge udlæg af Erik Krabbes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da fru Anne Lunge i andet Erik Krabbes gods og løsøre at indvise, hvor det findes kan, så hun bekommer fuld udlæg for hendes gæld, og det efter KM forordning, som de ville ansvare og være bekendt.

(413)

** var skikket Christen Jensen, nu boende i salig Mikkel Vibes kro ved København, hans fuldmægtig Jacob Jensen med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Erik Krabbe til Strandbjerggård for 400 rigsdaler med des pådragne rente, interesse og skadegæld, Erik Krabbe til Skodborg herreds ting 3/9 sidst forleden er tilfunden at betale, eller og at have indvisning i hans gods og løsøre, hvilken dom Christen Jensen formener så lovlig og ret at være, at den bør ved sin fuldmagt at blive, og ham at tilnævnes to gode mænd her af landstinget, som ham for samme sin gæld, rente og al anvendt bekostning kan indføre i Erik Krabbes løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Erik Krabbes forseglede og underskrevne brev på 400 rigsdaler in specie med sin rente, sagen og til hjemtinget har været indkaldt, og der dom ganget, som for er rørt, såvel som og her til landstinget siden derefter i lige måder hid stævnet, og i seks uger til i dag optaget, så imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Krabbe jo pligtig er og bør at betale Christen Jensen samme summa penge med efterstående rente, skadegæld og interesse skadesløs, og fordi tilfinder velb Ove Blik til Nørbeggård og Erik Blik til (blank), som

Jacob Jensen på Christen Jensens vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Krabbes bopæl, der udæske og gøre Christen Jensen udlæg af Erik Krabbes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Christen Jensen i andet Erik Krabbes gods og løsøre at indvise, hvor det findes kan, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld, og det efter KM forordning, som de ville ansvare og være bekendt.

(415)

** var skikket Peder Christensen, byskriver i København, hans fuldmægtig Jacob Jensen, indvåner i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet velb Erik Krabbe til Strandbjerggård for 600 rigsdaler in specie kapital, han efter hans udgivne håndskrift er Peder Christensen skyldig, hvilke 600 rigsdaler med des pådragne rente, interesse og skadegæld Erik Krabbe til Skodborg herredsting 3/9 sidst forleden er tilfunden at betale, eller at have indvisning i hans gods og løsøre, hvilken dom Peder Christensen formener lovlig og ret at være, og han bør at tilnævnes to gode mænd her af landstinget, som ham for samme gæld kan indføre i Erik Krabbes løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges Erik Krabbes forseglede og underskrevne skadesløs brev på 600 rigsdaler in specie med sin rente, sagen og til hjemtinget har været indkaldt, og der dom ganget, som for er rørt, såvel som og her til landstinget siden derefter i lige måder hid stævnet, og i seks uger til i dag optaget, så imod recessen uden bevilling deri ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Erik Krabbe jo pligtig er og bør at betale Peder Christensen samme summa penge med efterstående rente, skadegæld og interesse, og fordi tilfinder velb Ove Blik til Nørbeggård og Erik Blik til (blank), som Jacob Jensen på Peder Christensens vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Erik Krabbes bopæl, der udæske og gøre Peder Christensen udlæg af Erik Krabbes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Peder Christensen i andet Erik Krabbes gods og løsøre at indvise, hvor det findes kan, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld, og det efter KM forordning, som de ville ansvare og være bekendt.

(417)

** var skikket velb Keld Sørensen til Tredje hans visse bud Mourids Lauritsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Mads Jensen, fordum boende i Ringkøbing, for 198 rigsdaler han, efter to hans udgivne håndskrifters bemelding, er skyldig bleven, hvilke penge med des pådragne rente Mads Jensen til Ringkøbing byting 5/3 1647 er tildømt at betale inden 15 dage med sin interesse eller skadegæld, eller da at have indvisning i hans bo og fædrene arv, hvilken dom Knud Sørensen formener så lovlig og ret at være, at den bør ved sin fuldmagt at blive, og ham efter KM forordning bør at tilnævnes to gode mænd her af landstinget, som ham for samme gæld kan indføre i hvis ejendomme og adelsgods, som Mads Jensen til sin anpart efter sin salig far arveligen tilfalden, og med to gode mænd blev indført i 19/2, 20/2 og 22/2 sidst forleden, liggende i Hammerum herred, Hjerm herred og Bølling herred: da efterdi for os fremlægges Mads Jensens to forseglede og underskrevne skadesløs breve, til Knud Sørensen udgivet, hvorpå endnu skulle restere 198 rigsdaler, så dom derpå til Mads Jensens værneting ganget er, som forskrevet står, såvel som siden derefter her til landstinget i lige måder indkaldt, og sættes i rette om Knud Sørensen for samme sin gælds fordring ikke jo ved gode mænd at have indvisning i hvis jordegods, som Mads Jensen for hans anpart med andre hans medarvinger kunne være efter indført i en del fornævnte bonde og Hartvig Rostrups

jordegods, eftersom formenes Mads Jensen ikke andet til samme gælds betaling skulle have for sig med at rette, og sagen i seks uger derom til i dag er optagen, og ikke Mads Jensen eller nogen er mødt hertil at svare eller gensigelse imod at gøre, endog opsættelsen to gange til Ringkøbing byting findes læst og påskrevet, efter des opskrifts bemelding, som for er rørt, så imod recessen uden bevilling ikke deri kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Mads Jensen jo pligtig er at betale Knud Sørensen samme summa penge efter hans skadesløs brevs indhold, og fordi tilfinder velb Claus Dyre til Sindinggård og Jesper Vognsen til Østergård, som Mourids Lauritsen på Knud Sørensens vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og i KM foged og vurderingsmænds nærværelse først at drage for Mads Jensens bopæl, og der til samme gælds fordring at udæske betaling af hans løsøre og formue, sker der ingen fyldest, da fornævnte gode mænd i hvis jordegods, som Mads Jensen med andre hans medarvinger pro kvota arveligen kan være tilfalden og berettiget i bemeldte bonde og Hartvig Rostrups jordegods, efter fornævnte gode mænds likvidering og indførsels indhold at indvise, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, så at Knud Sørensen bekommer fuld udlæg for sin gælds betaling, og det efter KM forordning, som de vil ansvare og være bekendt.

(420)

** (til Oluf Bucks opsættelse i Kolding) så mødte Niels Iversen byfoged såvel som Mads Jensen: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med parternes bevilling opsat til snapslandsting først kommende, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og den på beråbte kontrakt, som for beskyldes, fogden sin dom har på funderet, da til fornævnte tider ved beskyldning lovlig at indstævnes.

** (til Sidsel, Peder Jensens, i Strårup hendes opsættelse) så mødte Niels Iversen, byfoged i Kolding, på Anne Andersdatter og Peder Kyeds vegne med fuldmagt og begæring, sagen nogen tid måtte bero: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag opsat med parternes bevilling til snapslandsting førstkommende, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(423)

7/11 1649.

** var skikket Christen Pedersen i Fjerbæk i Lydum sogn, fordum boende i Skjern mølle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Gødesen i Kovstrup og Erik Christensen i vester Venner for et vidne, de 23/3 1648 på Hind herreds ting, deres egen far og bror Christen Gødesen til behjælpning, vidnet har, formeldende Christen Pedersen skulle have sagt, han var salig Tomas Gødesen noget skyldig, det skulle han betale Christen Gødesen uden skade, hvilke deres vildige vidne Christen Pedersen højligen benægter usandfærdig at være sig aldrig at have haft slige ord med Christen Gødesen, ej heller at have været Tomas Gødesen nogen penge skyldig: da efter sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes påskrevet, at være læst og forkyndt, som forskrevet står, vi ikke heller uden bevilling imod recessen kan gøre længere forhaling, da finder di efter sådan lejlighed samme vidner, domme og deler magtesløs at være, og ikke at komme Christen Pedersen til nogen forhindring, og efterdi Christen Gødesen ikke nu såvel som tilforn er mødt herimod at svare, og i så måde deri Christen Pedersen

ved slig udeblivelse imod forordningen omkostning tilføjet, da bør han at give Christen Pedersen til kost og tæring tre rigsdaler.

(425)

** var skikket Anne Jensdatter i Lundsby hendes visse bud Christen Nielsen Obling med en opsættelse her af landstinget 36/9 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Tomas Christensen i Skodsbøl for et vidne, han til Nørherreds ting 29/6 vidnet har, at han har haft en ond mistanke til Anne Jensdatter for trolddom, og at hun med trolddoms kunst var årsag til den sygdom, hans mor for nogen tid siden havde, og ikke samme vidne be ----, at Anne Jensdatter har været i nogen udsætmål med hans mor eller lovet hende ondt, ikke heller nogen visse år, dag eller tid om bemelder enten hun har været syg, eller hun selv har klaget på Anne Jensdatter i nogen måder, mener fordi samme vidne bør magtesløs at blive: da endog sagen i seks uger til i dag er optagen, og ingen er mødt hertil at svare, så befindes samme sag alligevel at være hvilke ved nævn efter loven burde at være ordelt, hvorfor vi og efter dis lejlighed ikke vidste på fornævnte indstævnte vidner at kunne dømme, men hvo påskader kalde sig på nævninger derom først efter loven at tove, som det sig bør, og siden gås om hvis ret er.

(429)

** (til Mikkel Basses opsættelse) så er ingen mødt noget herimod at svare: hvorfor sagen er opsat til i dag seks uger, da dem her at møde, og gås derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse forinden lovlig at læses, og efterdi (blank) ikke er mødt, og i så måde Mikkel Basse omkostning tilføjet imod forordning, da bør han at give Mikkel Basse til kost og tæring to rigsdaler.

** (til Mikkel Hansen i Tyvkær hans opsættelse) så mødte Mikkel Basse: da for nogen lejlighed og med parternes bevilling blev sagen opsat til snapslandsting først kommende, og dem da her at møde og gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse til hjemtinget forinden lovlig forkyndes, og dersom Mikkel Basse ikke da her personlig kan møde, da med nøjagtig tingsvidne eller i andre måder ved hans signets bekræftelse at give den fuldmagt, som for ham skal gå i rette.

** var skikket velb fru Birgitte Brockenhuus, salig Jacob Ulfelds, til Urup hendes fuldmægtig Hans Johansen, ridefoged til Hald, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Peder Jensen i Harresø for et vidne, han til Nørvang herredsting 17/4 sidst forleden vidnet har, anlangende det salig Peder Poulsen, som boede i Givskud, kom til ham i hans gård med to sorte mærplage og bad ham, det han skulle lede dem hjem i hans gård, hvilke han også skal have gjort, og ikke Peder Jensen har kunnet vide af hvem Peder Poulsen samme to plage har bekommet, ej heller hvad år eller dag, det skulle være sket, tilmed har vidnet på en død mand, mener derfor samme hans vidne bør magtesløs at være: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd på begge sider ikke befindes at have vidnet på fersk fod, men rum tid efter sådant ---- var sket, som dog ikke med brev eller segl bekræftes, meget mindre parterne det vil gestendig være, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidner deri så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(433)

** var skikket Niels Simonsen i Grenekrog på den ene og havde stævnet Matias Gregersen i Hindum og Niels Gregersen i Trøgelborg på den anden side for et vidne, de til Slavs herreds ting

19/3 sidst forleden vidnet har, at 21/3 1645 da at skulle hos været i Loft, seet og hørt, at Niels Simonsen skulle have i hånd taget Christen Nielsen Gilbjerg og lovet ham 18 sletdaler for hans salig bror Oluf Simonsens barn, Oluf Simonsen, hans kost og underholdning hvert år mens han var hos ham, hvilke vidner Niels Simonsen højligen benægter, det han aldrig har lovet ham nogen penge eller penges værd, derfor formener, at de har på vidnet ham samme vidne af had og avind, ikke heller at være vidnet på fersk fod: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes ikke på fersk fod at have vidnet, men lang tid efter sligt skulle være sket, at have båret kundskab, som dog ikke med Niels Simonsens brev eller segl bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne såvel som Rasmus Mortensen og hans medfølgeres kundskab, som ikke til tinge er vidnet eller varsel for givet, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Niels Simonsen til nogen forhindring.

(434)

** var skikket Morten Christensen Høst og Peder Christensen Trans, borgere i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Svend Poulsen, rådmand der sst, for en dom han til Lemvig rådstue 13/7 nu sidst forleden afsagt har, og tildømt salig Laurits Jensens søn, ved navn Peder Lauritsen, det Morten Høst og Peder Trans skulle levere Peder Lauritsen hvis, han kunne tilfalde efter hans salig forældre, som beholden er, eller derfor at lide tiltale, uanseet det Laurits Hansen og Christen Jepsen ikke det ringeste endnu har leveret fra dem af hvis gods, de har haft under hænder, hvilket formynderskab de er fradømt, og Morten Høst og Peder Trans er tilsat samme ganske formynderskab at forestå: så og efterdi den kendelse og afsigt om den omtvistede formynderskabs regnskab og mangler her i dag er pådømt at være som ugjort var, efter vores doms indhold, og fornævnte dom, nu hid kaldt er, sig derpå beror, da bør den efter slig lejlighed deri magtesløs at være.

(436)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Barbara Nielsdatter i Kolding, for at eftersom hun er tilbudt her på landstinget 11/4 sidst forleden, at hun den 14. dag skulle sig ved sin ed purgere på Kolding rådhus. hvilket ikke udførligen skulle være sket, men deri som ellers med spidskundige ord ville hendes benægtelse sig selv befri, eftersom ikke er bevist nogen akkord derom at være gjort, men sagen alene derpå skal bero, at hun skulle purgere sig med sin ed, om Hans Jørgensen havde bekommet de penge, de to kvittantser om formelder, eftersom han på landstinget har fragået intet at have bekommet at det, de om formelder, men hun at have beholdt både kvittantser og penge, og formener efter slig lejlighed Barbaras benægtelse bør magtesløs at blive, og hun pligtig de 60 daler, som den proces af forårsages, såvel som og billig kost og tæring at erstatte. endnu havde Gertrud Andersdatter stævnet Tomas Eskildsen og Niels Andersen i Kolding for et vidne, de 25/7 sidst forleden på Kolding byting vidnet har, anlangende den overfald, Barbara Nielsdatter sst og hendes datter Anne Nielsdatter og hendes pige Margrete 12/7 imod Gertrud Andersdatter beganget har: da efter flere ord dem imellem var, da indgav Gertrud Andersdatter og Barbara, salig Niels Jepsens, deres indstævnte tvistighed på to dannemænd, hvortil Gertrud Andersdatter på sin side tog Claus Christensen Skriver, og Barbara, salig Niels Jepsens, derimod tog Bertel Jensen, begge rådmænd her i Viborg, de og samtlig der foruden tilnævnte Peder Bering, borgmester sst, hvilke tre dannemænd skal forsamles i Claus Skrivers hus 9/11 først kommende, og da at have fuldmagt Gertrud Andersdatter og Barbara, salig Niels Jepsens, om deres indstævnte tvistighed at imellem

sige, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende eller gørende vorder, skal stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(438)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup hans fuldmægtig Christen Pedersen i Risbøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Niels Skade til Mosbøl, for han ikke efter sin udgivne brev og forpligt har indløst Bendix Norbys hånd og segl, som han for Niels Skade har udsat og lovet til Jens Pedersen i Åsted for 100 rigsdaler, hvilke sag Bendix Norby til hjemtinget skal have ladet dom forhverve for, menende samme herredstings dom lovlig og ret at være, og bør her til landstinget at konfirmeres og befaling til gode mænd at have, som ham kan udlæg gøre i Niels Skades løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Niels Skades skadesløs brev, til Bendix Norby udgivet, for løfte som han for ham til Jes Pedersen i Åsted for hundrede rigsdaler in specie gjort har, så sagen derom til hjemting har været indkaldt, såvel som og her til landsting i lige måde indstævnet, og i seks uger til i dag optagen, og opsættelse til hjemting forkyndt, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Skade jo pligtig er og bør at betale Bendix Norby samme 100 rigsdaler med rente, interesse og skadegæld, og fordi tilfinder velb Christen Lange til Hesselmed og Laurits Pogwisch til Skrumsager, som Christen Pedersen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og med herredsfogden drage for Niels Skades bopæl, der udæske og gøre Bendix Norby udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden for fornævnte løfte at likvidere, sker dem ikke der fyldest, da ham i andet Niels Skades jordegods og løsøre at indvise, så han for samme sin løfte og gælds fordring bekommer fuld udlæg, og det efter KM forordning, som de vil ansvare og være bekendt.

(440)

** var skikket Mogens Hansen, født i Søgård, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Peder Hansen i Søgård for efterskrevne tingsvidne, han af Ulfborg herredsting 14/6 1634, lydende at Hans Madsen i Søgård lod læse en seddel så lydende, har jeg Hans Madsen undt min søn Peder Hansen en part af min halve gård med så skel, at Peder Hansen skal avle og bjerge min part af gården, lige såvel som hans egen, dog i en fri fællig, hvilke vidne er forhvervet bag på de skøder, som her til landstinget er magtesløs dømt, og i så måder Mogens Hansen sin retfærdige arv at ville forvende. dernæst stævnet Maren Jensdatter i Søgård, salig Hans Madsens efterleverske, for en vedkendelse, hun 21/4 sidst forleden gjort har, hvori hun vedkendes Mogens Hansens arvepart, såvel som hendes eget, Mogens Hansen til største skade, og ikke Mogens Hansen nogen lovlig varsel at have bekommet, fordi han er fremmed og udenlands, giver ham dog varsel med otte dages stævning, mener det ikke lovlig at være. endnu hid stævnet Jacob Mikkelsen i Søgård for en dom, han til Ulfborg herreds ting 19/3 sidst forleden dømt har, angående Mogens Hansen og medarvinger, hvorover Mogens Hansen har været forårsaget at lade hid i rette stævne hans medarvinger for rigtighed på hans fædrene arv, registrering og vurdering, på det at han kunne vide sin lod, dog hans medsøskende har givet dem i fællesbo, uden skifte og deling, og Mogens Hansen har i rette sat og forment, hans medarvinger burde at føre boen tilsammen efter loven, hvilket herredsfogden har forbi gangen og ikke dømt på de poster, som for ham var i rette sat, årsagen at han selv boer på den gård, som omtvistes. endnu hid stævnet Maren Jensdatter med sin lovværge også Christen Hansen i Tarm, salig Mads Espensens børn og hustru, Mette Nielsdatter og hendes børn Maren Madsdatter og Anne Madsdatter, enhver med sin lovværge, og Peder Hansen, skriver på Skanderborg: så og efterdi bemeldte indstævnede to

tingsvidner ikke alene iblandt andet angår uden om den fællig, som Peder Hansens far og mor med ham der i Søgård ville have, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner deri så nøjagtig, at de bør at komme Mogens Hansen på hans fædrene arvs fordring til nogen forhindring eller skade, og efterdi herredsfogden om fornævnte arv ikke befindes at have dømt på hvis, som for ham er i rette sat, enten til eller fra, da bør den hans dom at være som udømt var, og sagen til herredsting igen at komme, fogden, når det for ham lovlig indstævnes, da ham endelig på hvis, for ham i rette sættes, at dømme og underskede, som han vil ansvare og være bekendt, og efterdi herredsfogden med samme dom har Mogens Hansen omkostning tilføjet, bør han give ham til kost og tæring tre rigsdaler, men efterdi den anden dom er dømt efter Mogens Hansens brev, deri indført. som han ej fragår sig jo at have udgivet, da ved vi den dom ej at imod sige, og efterdi den dele, hid stævnet er, ej fremlægges, endog sagen over seks uger er optagen, da bør den ingen magt at have.

(443)

** var skikket Jens Nielsen i Hovvinkel hans fuldmægtig Jens Jensen i Prebensgård på den ene og havde stævnet Anders Madsen, Jens Madsen ung, Mads Madsen og Oluf Madsen, borgere i Lemvig, samt Svend Olufsen, byfoged sst, på den anden side for en udlæg og vurdering, de samtligen 2/3 sidst forleden har gjort i salig Laurits Jensens hus og gård og ejendom i Lemvig, og i samme udlæg udlagt til Jens Nielsen efter salig Laurits Jensens skadesløs brevs indhold, dateret 17/9 1627, for både hovedsummen og en del rente 168 sletdaler, uanseet at dommen, som fornævnte mænd har gjort udlæg efter, skal være forhvervet 28/7 1643, og fornævnte mænd og byfoged ikke da har gjort Jens Nielsen fuld udlæg for alle sin rente og skadegæld og omkostning og andet, som på salig Laurits Jensens skadesløs brev er blevet anvendt til 2/3 sidst forleden, samme udlæg er gjort, item stævnet Jens Trans, rådmand i Lemvig, for en dom han til Lemvig rådstue 4/5 sidst forleden efter samme vurdering dømt har, og deri kvit dømt salig Laurits Jensens børns formynder for Jens Nielsens tiltale for samme resterende rente og omkostning, og tilmed kvit dømt Laurits Hansen og Christen Jepsen for Jens Nielsens tiltale i fornævnte proces, uanseet at de slet ingen regnskab har gjort for fornævnte værgemål og formynderskab, som de har haft for salig Laurits Jensens børn, i nogen gælds betaling til Jens Nielsen, formener ham derover uret at være gjort: så og efterdi befindes Jens Nielsen engang tilforn at skulle have bekommet og søgt udlæg for hvis gæld, salig Laurits Jensen var ham skyldig, og ikke da for vurderingsmændene omkostningens summa at have specificeret, hvorvidt den sig da bedrog, og Jens Trans fordi har salig Laurits Jensens børns formynder for dis tiltale deri fri funden, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(447)

** var skikket Poul Offersen i Agerskov med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for han 13/4 sidst forleden til Lemvig byting har sig til fordristet og tildømt Poul Offersen, at han skulle betale Anders Amorsen i Lemvig ni sletdaler og syv mark smør efter Anders Amorsens bog og egen opskrifts formelding, og Anders Amorsen aldrig skal bevise med Peder Offersens hånd eller segl, at han har handlet, købt eller tagen noget af ham i Lemvig siden 11/4 1647, som er med brev og segl at bevise: da efter flere ord dem derom imellem var, afstod Anders Amorsen samme indstævnte dom og bogs opskrift, og efter slig lejlighed bør det ikke at komme Poul Offersen til nogen forhindring i nogen måder.

(448)

** var skikket Hans Nielsen i Havrum med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Simon Sørensen i Grundet for en dom, han ved sin fuldmægtig Frands Hansen i Hvejsel til Nørvang herreds ting 18/3 1648 over ham har ladet forhverve, hvori han er tilfunden til Simon Sørensen at betale 21 daler indfæst af den halve gård i Hedensted, Poul Hansen og Hans Poulsen påboer. i lige måde stævnet Poul Hansen og Hans Poulsen for en vidne, de til Hatting herreds ting 13/12 1647 vidnet har, formeldende deri at have vidnet, at de for ham har opladt den halve gård i Hedensted, som de iboer, såvel som Poul Hansen at have vidnet, at han samme dag var i Grundet med Hans Nielsen til Simon Sørensens, og der han skulle have fæst samme halve gård af ham og hans mor og udlovet til fæste 21 rigsdaler, hvilke deres vidne ikke er vidnet på fersk fod, ej heller han er gestendig at have lovet for samme fæste: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd ikke med Hans Nielsens brev eller segl bekræftes, han og ej heller sligt er gestendig, men benægter og fragår, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme vidne og dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(450)

** var skikket Bertel Jensen, rådmand i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet afgangne velb Eskild Gøyes arvinger, nemlig velb Henrik Gøye og velb jomfru Birgitte Gøye og Sibylle Gøye og deres lovværge for en summa penge, deres salig far, som er hovedstol 100 rigsdaler in specie med efterstandende rente, ham har skyldig været efter hans strenge og skadesløs brev og forskrivnings lydelse, hvorfor dom til Nørvang herreds ting i sagen falden er, så Bertel Jensen fordi har været forårsaget sagen i lige måde her til landstinget ladet indstævne, og formener bemeldte arvinger pligtig at være enhver sin kvota med hovedstol og rente, skadegæld og interesse at betale, og ham dertil gode mænd at forordnes, som ham derfor i deres løsøre og jordegods kan gøre indvisning: da efterdi for os såvel som for fogden er i rette lagt salig Eskild Gøyes underskrevne skadesløs håndskrift, hvori han sig og sine arvinger har til forpligtet at betale Bertel Jensen formeldte 100 rigsdaler, som forskrevet står, én for alle og alle for én, da ved vi ikke andet derom at sige, end salig Eskild Gøyes arvinger pro kvota jo bør at betale fornævnte 100 rigsdaler skadesløs til Bertel Jensen efter fornævnte forpligts indhold, og derfor tilfinder velb Jørgen Hartvigsen til Terpgård og Valdemar Lykke til Grindeslev kloster som Bertel Jensen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og med herredsfogden drage for Eskild Gøyes arvingers bopæl, der udæske og gøre Bertel Jensen udlæg af deres løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden at likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Bertel Hansen i andet fornævnte arvingers løsøre og jordegods at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld efter KM forordning, som de vil ansvare og være bekendt.

(451)

** var skikket Mads Gregersen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i sag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Jens Jørgensen, borger sst, for et vidne han til Kolding byring 25/7 sidst forleden vidnet har, anlangende hvor han 6/7 næst tilforn skulle være bevist, at Jens Lauritsen med Mads Gregersen skulle været indkommen i Niels Iversens hus og klaget på Mads Gregersen, at han skulle have slaget ham, for han krævet nogen vognleje, for han skulle have aget ham noget på en Viborg rejse, og Jens Jørgensen da skulle have seet, Jens Lauritsen at være blodig ved hans mund, hvilke ikke med syn bekræftes, ej heller Mads Gregersen derfor at være sigtet for tingsdom med oprakte fingre og helgens ed efter recessen, ikke heller Mads Gregersen

skal lovlig overbevises ham nogen sår og skade at have gjort, mener fordi samme enlige vidne ikke så noksom eller ret at være, at det bør nogen magt at have: så og efterdi Jens Jørgensen og Jochum Damcke ikke har om vidnet dem at have seet Mads Gregersen slaget eller gjort Jens Lauritsen nogen sår eller skade, og byfogden dog deri har, foruden bevis, tildømt Mads Gregersen at stå til rette og lide dele og tiltale, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne og dom magtesløs at være, og ikke at komme Mads Gregersen til nogen forhindring, men Niels Iversen pligtig for slig udstedte dom at give Mads Gregersen til kost og tæring to rigsdaler.

(453)

** var skikket Mads Gregersen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 5/9 sidst forleden dømt har, og tildømt Mads Gregersen at betale Peder Bartskær inden 15 dage efter bogens indhold, anlangende en gæld efter Peder Badskærs regnskabsbog, som skal i findes skreven, med Mads Gregersens egen hånd, dem at have gjort regnskab om alt hvis dem imellem været har indtil denne dag, og nu igen på en anden sted i fornævnte bog at være en gæld opskreven, hvilke gæld Mads Gregersen ved hans højeste helgens ed benægter sig ikke at være skyldig: så og efterdi samme dom og indstævnte bog ej fremlægges, endog sagen i seks uger til i dag er optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da efter slig lejlighed bør samme indstævnte dom og bogs opskrift magtesløs at være, og ikke at komme Mads Gregersen til nogen forhindring, og efterdi Peder Bartskær og Niels Iversen deri har Mads Gregersen omkostning efter dis beskyldning tilføjet, da bør Peder Bartskær for sin person at give ham fire rigsdaler, og Niels Iversen to rigsdaler til kost og tæring.

(454)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, befalingsmand på Skanderborg, hans fuldmægtig Peder Jensen, foged på Palstrup, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Niels Madsen i Volder, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom han 8/4 1648 dømt og afsagt har imellem hr Jørgen Andersen, sognepræst til Engbjerg og Harboøre sogn og sognemændene i Engbjerg, hr Jørgen Andersen til vilje, idet ham af Engbjerg sognemænd skulle årligen skulle gives to tønder byg, iblandt fornævnte sognemænd Oluf Parsberg skal have en bonde og tjener, navnlig Laurits Graversen i Engbjerggård, som Oluf Parsberg formener sker åbenbarlig uret, idet fornævnte herredsfoged ikke har villet anseet hvis KM fundats samt andre dokumenter, for ham har været i rette lagt, som i udtrykkelige bogstaver udtyder, præsterne i Engbjerg er af KM og kronens tiendekorn af Engbjerg sogn bevilget årlig to tønder byg, hvilken herredsfogdens dom Oluf Parsberg formener bør magtesløs at være: så og efterdi ikke befindes Engbjerg sognemænd navnlig til samme dom at være stævnet eller deri navngivet, da efter slig lejlighed bør samme dom at være som udømt var, og hvo påskader, da efter lovlig stævning igen at indkalde sagen til herredsting, og fogden derom endelig at dømme og adskille, som det sig bør.

(455)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, befalingsmand på Skanderborg, hans visse bud Peder Jensen, foged på Palstrup, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, indeholdende ham da at have stævnet velb Erik Krabbe til Strandbjerggård, for at eftersom han for nogen tid siden ved gode mænd da at have bekommet indvisning for hans gælds fordring, som beløber sig i en summa, tilhobe 1499 rigsdaler, i Erik Krabbes jordegods, hvorfor Oluf Parsberg efter slig lejlighed formener

Erik Krabbe enten bør samme udlæg i hans efterskrevne jordegods fra ham at indløse, eller og det siden bør at følge ham og hans arvinger for ejendom efter KM forordning. hvorimod mødte til gensvar Oluf Nielsen Gadbjerg på sin husbond velb fru Sofie Staverskov, salig Laurits Ebbesens, til Revstrup hendes vegne og berettede, at Oluf Parsbergs ridemænd skal have gjort indførsel i en del Erik Krabbes jordegods, som fru Sofie Staverskov for hendes gælds fordring og pantebrevs forskrivning er gjort likvidering i, og derpå fremlagde efterskrevne likvidering, dateret Viborg 18/2 1648: så og efterdi befindes fru Sofie Staverskov tilforn ved gode mænds likvidation, efter Erik Krabbes pantebrev, og derpå gjorte annammelse, at have bekommet likvidering og udlæg for sin gælds fordring i en del Erik Krabbes jordegods, som Oluf Parsberg siden og har ved gode mænd ladet gøre indførsel i, da har vi efter slig lejlighed ikke deri vidst Oluf Parsberg samme gods for ejendom at tildømme imod forrige gode mænds likvidering og siden derefter på forhvervet landstings dom, som forskrevet står, men hvo påskader indkalde sig sagen for tilbørlig dommer, og gå derom hvis ret er.

(459)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have været forårsaget, i hendes mands fraværelse, til Kolding byting at have ladet indstævne Anders Nielsen sst for en rejsekjole, at hendes mand Hans Jørgensen uden hjemmel og minde har i hans fraværelse i Skive frataget og bortført, der han med Anders Nielsen var rejst efter nogen penge at skulle annamme efter to kvittantser, som han og hans mor Barbara Nielsdatter ham havde lovet der at forskaffe, som dog ej skete, og byfogden Niels Iversen i Kolding derfor skal have heden funden samme sag for sin tilbørlig dommer, da formenende Anders Nielsen bør at skaffe hjemmel til samme kjole eller at stande til rette efter loven. endnu havde Gertrud Andersdatter stævnet Ingeborg Jacobsdatter, Karen Jensdatter og Anne Jørgensdatter sst, for et vidne, de 29/8 på fornævnte byting vidnet har, hvilket vidne befindes vildigt, idet de er hovedmandens hustru og hendes tjenestepiger: og efter flere ord dem imellem var, da blev Barbara, salig Niels Jepsens, på hendes søn Anders Nielsens vegne nu her for retten med Gertrud Andersdatter forenet, det Barbara, Niels Jepsens, lovet og til forpligtet sig på hendes søns vegne nu til førstkommende juleaften at skal erlægge og betale til Gertrud Andersdatter selv, og ikke til hendes mand eller andre, tyve sletdaler i rede penge, og ingen andre varer, for fornævnte rejsekjole, og dersom det ikke sker, da Barbara, Niels Jepsens, at stå dele til Kolding byting næste tingdag efter først kommende jule helligt, uden dom, varsel eller skudsmål, og sagen hermed om fornævnte omtvistede rejsekjortel i så måder bilagt.

(461)

** var skikket Tomas Bager, borger i Tønder, hans fuldmægtig Hans Nielsen i Aptrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Laurits Lauritsen i Møgeltønder, birkefoged til Møgeltønder birketing, for en dom han til Møgeltønder birketing 19/1 1648 dømt og afsagt har imellem Tomas Bager på den ene og Laurits Nissen i Møgeltønder på den anden side, samme sin dom dømt Claus Nissen fri for sit udgivne håndskrift, som han til sin bror Carsten Nissen, borger i Tønder, udgivet har, lydende på 800 mark lybsk, og samme summa pending har Claus Nissen til i dag, år og tid efter lejlighed betalt så nær som 91 daler, som han og årlig har forrentet sin bror Carsten Nissen i Tønder sin livstid, og efter hans dødelige afgang er hans gods skiftet og delt imellem sin bror og rette arvinger på den ene side og sin efterladte hustru Kirsten Namensdatter på den anden side, og hvis gælds breve, som fandtes i deres fælles bo, skulle hun beholde i sin lod, og samme håndskrift ikke skal findes fordulgt imod KM forordning eller

reces, men noksom er renoveret, læst og påskrevet: så og efterdi at endog Hans Nielsen ej bemeldte brev fremlægger, så befindes den dog alligevel efter den dato, som deraf i bemeldte dom er indført, at skulle være 1621 udgivet, så fogden fordi efter recessens tilladelse, formedelst den da var over tyve år gammel, har Claus Nissen for Tomas Bagers tiltale kvit funden, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(463)

** var skikket Maren, salig Hans Pedersens, i Hjarup hendes visse bud Mads Gregersen i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Erik Olesen i Noes, herredsfoged i Anst herred, for en dom han til Anst herreds ting 30/8 sidst forleden imellem Maren Hanses på den ene og Niels Jensen i Hjarup på den anden side dømt og afsagt har, hvori han i hans dom skal have hende tilfunden at betale ham 10 sletdaler efter en løs seddel, som for han skal være i rette lagt, bemeldende om husleje og andet, som hun skal være skyldig bleven, hvilke hun ved hendes højeste helgens ed benægtet sig aldrig at være ham skyldig for skillings værd siden 1648, det hendes salig husbond Hans Pedersen og Niels Jensen gjorde regnskab med hverandre: så og efterdi ikke befindes nogen bevis på fornævnte penge for fogden fremlagt, som ved brev eller segl kunne være bekræftet, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og ikke at komme Maren, Hans Pedersens, til nogen forhindring, og efterdi Niels Jensen hende deri ved slig ubeviste påførte trætte har omkostning tilføjet, da bør han at give hende til kost og tæring tre rigsdaler.

(464)

** var skikket Maren, salig Niels Gertsens efterleverske, i Kolding på sin svoger Erhard Ortwein hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Otte Sørensen, sætfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 18/7 1649 dømt og afsagt har, hvor i hans sentens skal have tilfunden Maren Hans Gertsens svoger Erhard at betale Hans Hansen, Oluf Ottesen, Hans ---- samtlig 23 sletdaler, og ikke har været for ham i rette lagt nogen regn ----, breve eller bevis, hvormed kunne gøres bevisligt, ham dem slig en summa penge med rette at være skyldig bleven, men aleneste hans som efter nogen klak bøger, som for ham skal være i rette lagt, hvorfor hun formener hendes svoger Erhard Ortwein med samme hans dom at have forurettet, hvorfor den bør magtesløs at være: så og efterdi samme dom, hid stævnet er, ej er fremlagt, endog sagen i seks uger til i dag er optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være og ikke at komme Erhart Ortwein til nogen forhindring eller skade, men efterdi Maren, Niels Gertsens, at være af Hans Hansen, Oluf Ottesen og Hans Kær derved hende på fornævnte Erharts vegne omkostning påbragt, da bør enhver af dem at give hende til kost og tæring en rigsdaler.

(465)

** var skikket Keld Lauritsen i Bøgballe med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Andersen i Nebel, for eftersom han beviser med en dom af Brusk herreds ting 14/12 1639, at Hans Andersen er tildømt at stande Keld Lauritsen til rette for hvis, han hans part i den gård i Nebel i Brusk herred brugt har, hvilke han endnu ikke har talt hans minde for, hvorfor Keld Lauritsen har været forårsaget at lade ham forbyde at bruge hans part, disligeste delt ham bag på samme dom og forbydelse, desligeste beviser han med en dom af Brusk herreds ting 1/7 1648, det Hans Andersen i Nebel at være tildømt enten at tage pending for hans

part, som er en broderlod og en søsterlod og tredje parten af en broderlod, som han har købt af Hans Andersens medarvinger, inden to måneder, eller indførsel i samme gård efter hans skøde og købebreve, indtil han bliver lovligen fornøjet og betalt efter hans korbydelse, men Hans Andersen det endnu imod hans hjemmel og minde besidder, og hverken stævnet dommen eller den billigen efterkommet. desligeste en dom af Brusk herreds ting 17/2 dette år, at Hans Andersen er tildømt at betale tre søsterlodder og tredje part af en broderlod, såvel som 9 års afgift, som er 89 sletdaler, formener samme dom lovlig og ret at være og bør ved magt at blive, og han af landstinget bør at nævnes to gode mænd, ham at indføre i samme gård og ejendom, så vidt han er deri berettiget. sammeledes stævnet Hans Andersen i Nebel med alt hvis han har i den sag at påstå, desligeste Hans Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, og Christen Hansen i Eltang, som samme dom udstedt har, om de vil have noget dertil at svare. herhos fremviste Keld Lausen først Hans Skovgård til Gundestrup, Karen Skovgård til Varho, Maren Skovgård til Oksholm og Anne Skovgård deres forseglede og underskrevne brev, dateret Odense 28/4 1580, hvori de har undt og givet Anne Jørgensdatter al den lod og anpart, de tilkom i den gård i Nebel, som hun da selv iboede, så hun den måtte bruge og beholde til sig og sine arvinger for arvelig ejendom. fremlagde og Morten Brock til Barløsegård, jomfru Margrete Skovgård og jomfru Karen Skovgård deres forseglede og underskrevne brev, dateret Barløsegård 15/7 1581, des indhold at de og har givet Anne Jørgensdatter al den lod og part, dem tilkom i den gård i Nebel, som hun da selv iboede, så hun dem måtte bruge og beholde til sig og sine arvinger for arvelig ejendom. herhos blev fremlagt efterskrevne dom af fornævnte herredsting 1/7 1646, som indeholder Keld Laugesen da at have stævnet Hans Andersen for den anpart i den gård i Nebel, Hans Andersen påboer, som han både havde arvet og købt, og Hans Andersen var tildømt at stå ham til rette for hvis han hans part brugt har, og ikke da havde talt hans minde for, og da i hans skriftlige indlæg korbudt ham, at dersom Hans Andersen ville afstå samme gård med al sin rettighed, da ville han give ham for hvis, han havde i samme ejendom, halvt andet hundrede og ti sletdaler, eller og Hans Andersen ville give ham for enhver søsterlod, han havde deri, efter hans breves lydelse, enten rede penge eller forsikring, og da havde fogden der om sagt, at efter Keld Lauritsen med adskillige breve beviser sig til lod og anpart i fornævnte gård efter sine forældre, og Hans Andersen ikke har mødt eller nogen på hans vegne der noget imod at svare, eller ham at erklære, da fandt fogden Hans Andersen enten at tage pending for sin lod og anpart i fornævnte gård, eller og at give Keld Lauritsen pending eller nøjagtig forsikring for hans lod. endnu fremlagde efterskrevne dom af Brusk herreds ting 17/2 dette år, indeholdende blandt andet Keld Lauritsen da at have fremlagt en skøde, dateret Brusk herreds ting 15/1 1640, som lyder på en søsterlod, Keld Lauritsen har købt af Peder Pedersen i Gejsing, dernæst et købebrev, dateret Livstrup 15/2 1639 lydende på en broderlod, som Keld Lauritsen har købt af hans far Laurits Jørgensen i fornævnte gård i Nebel, endda og et underskrevet købebrev, dateret Gejsing 26/9 1640, lydende på en søsterlod Keld Lauritsen har købt af hans bror Søren Lauritsen, endnu et købebrev, dateret Livstrup 27/7 1637 formeldende Søren Lauritsen at have købt af hans fars søsters børn i sønder Bøl: da efterdi for os fremlægges bemeldte adelige gavebreve til Anne Jørgensdatter på hvis lod og anpart, de i den gård Nebel kunne tilkomme, så hun den måtte bruge og beholde til sig og sine arvinger til arv og ejendom, og Keld Lauritsen beviser sig med skøde, købebrev og andre dokumenter i fornævnte gårdspart at være til berettiget, som til hjemtinget er forhvervet dom over Hans Andersen, for han samme part i fornævnte gård brugte, og tilfunden at gøre fyldest for samme lodder og anpart eller derfor at lide, efter hvilken dom han og befindes til hjemting såvel som og her til landsting at være lovsøgt og delt bleven, bevises og med en anden dom af fornævnte herreds ting, Hans Andersen at være tilfunden enten at tage pending for sin lod og anpart i fornævnte gård og ejendom, eller og at give Keld Lauritsen penge eller nøjagtig forsikring for hans lod og anpart efter hans korbydelse, og efterdi ej befindes samme dom eller visse af kom af Hans Andersen at være rykket men i sin fulde esse, har Keld Lauritsen efter igen Hans Andersen til

hjemtinget ladet indkalde og for fogden såvel som for os fremlagt hans underskrevne restants på hvis, han i ni år for hans anparter i bemeldte gård i Nebel med resterer, nemlig 89 daler, og han er tildømt ham at betale inden 15 dage eller indvisning i hans bo og løsøre, om dette ikke kunne til strække, da ham at have indvisning i Hans Andersens jordegods, sagen og her til landstinget har været indkaldt, og over seks uger til i dag optagen, og ikke Hans Andersen dog er mødt eller nogen på hans vegne herimod at svare, alligevel opsættelsen til hjemting findes forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi ikke andet derom at sige, end Hans Andersen jo pligtig er og bør at betale Keld Lauritsen hans anparter i fornævnte gård, såvel som og bemeldte åringers restants af samme anpart, så vidt han lovlig er til berettiget, og efterdi dette i så måder, som for bemeldt er, frit gods anlanger, da tilfinder vi velb Herluf Mormand til Brandholm og Peder Mund til Merringgård, som Keld Lauritsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem i herredsfogdens nærværelse drage til fornævnte gård i Nebel, og der af Hans Andersens løsøre for de parter, som Keld Lauritsen er til berettiget, såvel som og for fornævnte restants at gøre ham udlæg, sker dem ikke der fyldest, da Keld Lauritsen i fornævnte parter og Hans Andersens jordegods at gøre udlæg, for så vidt han lovlig deri kan tilkomme, og det fra dem at give beskrevet, som de vil ansvare og være bekendt.

(471)

** var skikket Morten Høst og Peder Trans, borgere i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Svend Bertelsen og Christen Madsen, Laurits Jensens børns formyndere, for en afsigelse de på Lemvig rådstue 2/9 forhvervet har, anlangende salig Laurits Jensens børn, over deres første formyndere, nemlig Christen Jepsen og Laurits Hansen deres mangler anlangende, som Morten Høst og Peder Trans, Christen Hansen og Laurits Hansen gjort har, og ikke samme manglers afsigelse er efterkommet, og tid efter anden opholden, børnene til største skade, så vidt de kunne komme til en endelig ende, hvorfor vi formener samme afsigelse ikke endelig men uendelig og i tvivl at være afsagt, og derfor bør magtløs at være, og Christen Jepsen og Laurits Hansen forpligtet at give og gøre samme mangler fyldest: så og efterdi samme kendelse og afsigt, hid kaldt er, ikke befindes så endelig at være gjort ved tiltale og gensvar på hver post, som det sig burde, da bør samme kendelse og afsigt at være som ugjort var, og det igen til borgmester, råd og overformynder at komme, og stykvis i deres afsigt, som de derom for dem skal give beskrevet, de besværgede poster at lade inddrage, og derpå parternes svar igen imod at indføre, og særligen på hver post at om kende, hvad ret og billig kan være, som de vil ansvare, og siden hvo derpå kan skade, da forbeholden at kalde sig det på tilbørlig steder og der gås om hvis ret er.

(474)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende hende at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han 13/6 sidst forleden på bytinget der sst afsagt har, og deri dømt Jens Jørgensen kvit for hendes tiltale for værgemåls regnskab efter hendes salig bror Anders Andersen Hår, uanseet når de dokumenter, som han sin dom på funderet har, bliver redelig eksamineret og igennem seet, formener hun, de ej alene ikke skal befri Jens Jørgensen men fast mere ham at vedgange at have været den salig karls værge, Jens Jørgensens på råbte afkald også her til landstinget underdømt, hans fremlagte regnskab og ikke af nogen den salig karls arvinger, som Gertrud Andersdatter nu alene er, skal befindes at være konfirmeret, formener efter slig lejlighed fornævnte domme såvel som kontrakter, regnskaber og andre fremlagte dokumenter bør ikke at komme Gertrud Andersdatter til forhindring, at Jens Jørgensen jo bør at gøre hende rigtig værgemåls regnskab efter salig Anders Hår: så og efterdi

byfogden sin dom på kontrakt, regnskab og breve, for ham af Jens Jørgensen fremlagt, som i hans dom er inddraget, såvel som og her for os in originali fremvist er, har funderet, og Jens Jørgensen for slig Gertrud Andersdatters tiltale fri funden, da vidste vi efter dis lejlighed ikke imod fornævnte byfogeds dom at kunne sige, men ved magt at blive, dog formedelst vores underhandling godvilligen lovet Jens Jørgensen i rede penge at give og forære Gertrud Andersdatter ti rigsdaler, som han til hende straks leveret, og hun til sig af ham annammet.

(477)

21/11 1649.

** var skikket Morten Knudsen i Skjern møllegård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Simonsen på Ager og Niels Christensen i Skjern mølle for et bænkebrev og kundskab seddel, de skal have udgivet for nogen tid siden, formeldende iblandt andet, at Morten Knudsen skulle have lovet dem at betale alle hans salig bror Simon Knudsens bort skyldige gæld, hvilke deres stuevidne, bænkebrev, kundskab seddel han højligen benægter, han aldrig har haft slig ord og tale med nogen, ej heller med hans brev, segl, tingsvidne eller nogen anden nøjagtig kundskab skulle bestyrkes, menende fornævnte kundskabs seddel og bænkevidner bør magtesløs at være: så og efterdi Christen Sørensen og Niels Christensen deres kundskab ikke med Morten Knudsens hånd eller segl bekræftes, bemeldte to domme, som 26/2 og 2/4 skal være udganget, hid stævnet er, og ikke heller er fremlagt, endog sagen i seks uger er optagen, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte kundskab, såvel som bemeldte vurderings vidne, som efter fornævnte to domme kan være gjort, ikke heller fornævnte dom og dele, som formedelst samme kopi over Morten Knudsen forhvervet er, deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi den falds dele, i lige måde hid stævnet er og ikke fremlagt, da bør den og magtesløs at være, og ikke komme Morten Knudsen til nogen forhindring.

(481)

** var skikket velb Laurits Pogwisch til Skrumsager hans visse bud Bend Jensen, foged på Skrumsager, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Søren Poulsen i sønder Bork og hans hustru Maren Christensdatter for et vidne, de til Nørherreds ting med Niels Nielsen Obling vidnet har 16/2 1647, hvori de har vidnet at Laurits Pogwischs tjener, Christen Nielsen i Obling, og hans hustru Kirsten Jensdatter og Christen Graversen skulle have borttaget og bortført noget af Niels Nielsens korn, som han med nam og tag skulle have ladet sig til vurdere af Søren Poulsens korn, og ikke deraf sat kirkens tiende, hvilke Søren Poulsen og hans hustrus vidne beskyldes, for det første at være i deres egen sag, som de har vidnet, lader sig anse at de ville tilvende sig andres korn at betale deres gæld med. så og stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til Nørherreds ting 6/4 1648 dømt har, hvori han tildømt har Christen Nielsen, Kirsten Jensdatter og Christen Graversen at stande til rette, hvilke dom han på samme vidner har funderet, menende så bør magtesløs blive: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes påskrevet til hjemtinget at være læst, og ingen er mødt herimod at svare, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kunne gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og dom magtesløs at være, og Niels Nielsen Obling at give Laurits Pogwisch til kost og tæring fire rigsdaler.

(482)

** var skikket Anders Axelsen i Vedersø kærgård hans fuldmægtig Oluf Pedersen Krag i Vedersø med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Johanne Eriksdatter, født i Nissum, nu tjenende Christen Lauritsen i Vedersø kærgård, og Knud Jørgensen i Stadil for et vidne, de til Hind herreds ting 9/8 nu sidst hans hustru Anne Madsdatter ud af had og andre til behjælpning på vidnet har, Johanne Eriksdatter har vidnet, at hun har taget en lam på fælles forte og gåen ind og taget livet af det, og Knud Jørgensen har vidnet, at den dag, han slog hø for Christen Lauritsen ved ----, da skulle have taget Christen Lauritsens får på fælles forte, og taget en lam fra det og slagtet, hvilket deres vidne ikke kommer overens, den ene vidner, at hun skulle taget et lam, og den anden vidner, hun skulle taget ---- på fælles forte, og ikke nogen vidner på nogen visse dag, eller hvad det var for en lam, hvad lød eller hvis lam det var, så deraf noksom kan erfares og eragtes, deres vidne usandfærdig at være, formener samme deres vidne bør magtesløs at være: da efterdi samme sag i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen findes påskrevet at være læst og forkyndt til hjemtinget, som forskrevet står, og ingen er mødt herimod at svare, vi ikke heller uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne magtesløs at være, og ikke komme Anders Axelsens hustru Anne Madsdatter til nogen forhindring, og Niels Christensen ved Kær at give Anders Axelsen til kost og tæring to rigsdaler.

(485)

** var skikket velb Erik Juel til Hundsbæk, befalingsmand på Ålborghus, og efter KM oprejsningsbrev havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred, at udlægge to at Erik Juels tjenere, nemlig Christen Tuesen i Lørslev og Ole Pedersen af Mors deres bane, som for nogen tid siden uskyldig skal være myrdet og omkommen og funden død på Randbøl hede, så er her til stede mødt en af sandemændene i fornævnte herred, Niels Madsen, på sine egne og medbrødres vegne og begæret, samme sag en tid lang måtte sig bero, på det de des bedre om samme mord og drab kunne udforske deres banemænd: da efter slig lejlighed bevilget Erik Juel samme sag at opstå, og Niels Madsen på sin egne og medbrødre sandemænds vegne bepligtet sig da her under samme hesteleje at møde, og gøre deres tov derom, som de i dag skulle have gjort.

(486)

** var skikket Maren, salig Peder Saxes, i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder hende da at have stævnet Peder Jørgensen, borger i Kolding, for et værgemål han af borgmester og råd er til forordnet at annamme på Else Nielsdatters børns vegne, og dette ikke endnu har villet efterkomme og annamme, hvilket værgemål afgangne Peder Saxesen har haft under hænder, men den fattige enke derfor tribuleret og nu forleden 17/10 skal have ladet forhvervet dele over hende, og hun den ikke har fået beskrevet, efterdi hun sig erbyder ham gerne at kontentere og forsikre, formener hun samme dele magtesløs at være: så efterdi fornævnte delsvidne ikke medfører Maren, salig Peder Saxes, for nogen visse summa at være lovsøgt og saggivet, så hun med dis betaling eller i andre måder kunne vidst sig derefter at rette, da finder vi efter slig lejlighed samme delsvidne magtesløs at være.

** var skikket Maren Andersdatter på hendes husbond Peder Hansen i Landskrona hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Knudsen Svane, borgmester i Vejle, Mads Jensen, rådmand sst, med flere indvånere i Vejle for en afsigt, de 23/7 sidst forleden i Jørgen Stålsens hus i Vejle var forsamlet, eftersom de samtlig af Viborg landsting 14/3 af os var til forordnet imellem Peder Hansen og hans hustru Maren Andersdatter og Hans Clemendsen, borger i Vejle, om deres to omtvistede poster, de dem imellem skulle likvidere

og imellem kende, da eftersom de har tilfunden Hans Clemendsen en summa penge til husleje af Maren Andersdatters gods, så vidt dem godt syntes, og han burde med rette. belangende den anden post, efter Maren Andersdatters klage, rådstue vidner og syn, og eftersom Hans Svane og Mads Jensen selv har med været, både på rådhuset såvel som i Mads Clemendsens hus, og selv grangiveligen hørt, seet og forfaret, låse at være slagen udenfor Maren Andersdatters egen lås og lukkelse, og der forfaret den første dag af Maren Andersdatters gods ikke har medhandlet og omgået, som det sig burde, og på den anden dag er befundet noget af hendes gods på de åsteder igen indsat, og de dog samme sidste post om samme tvist har henfunden til deres overdommere, hvorfor Peder Hansen formener deri at være sket uret, og samme deres afsigt bør i den post magtesløs at blive: så og efterdi befindes sagen iblandt andet om hvis billig overfald, som Maren Andersdatter i Hans Clemendsens hus skal være vederfaret, her til landstinget tilforn indkaldt, og da formedelst det ærerørigt angik voldgivet, og Hans Svane og hans medbrødre dog intet derom kendt, men det fra dem heden funden, da bør den deres heden findelses post, hid kaldt er, at være som ugjort, og bemeldte dannemænd efter voldgiften endnu i dag 14 dage at møde i Hans Svanes hus, og da fuldkommelig om samme tvistighed og besværgede post endelig at om kende, hvor meget Hans Clemendsen for slig beskyldning bør Peder Hansen på hans hustru Maren Andersdatter vegne at erstatte og betale, og hvilken af parterne eller deres fuldmægtig, som ikke da til fornævnte tid møder til stede, da at stå sin vederpart for dis omkostning, som derpå siden kan følge, til rette.

(489)

** var skikket Niels Nielsen i Bastlund på sin egne og sin hustru Maren Andersdatters vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Jens Sørensen i Gråsand og Anne Sørensdatter sst for en vidne, de efter igen på deres forrige vidne, nu 7/5 sidst forleden til Ginding herreds ting vidnet har, og i nævningers eden indført, eftersom Niels Nielsen beretter sig ingen genpart deraf kunne bekomme, anlangende hvorledes Niels Nielsen og hans hustru Maren Andersdatter ved vold og magt at have tagen en sværm bier fra Søren Jensen i Gråsand og hans hustru Mette Jensdatter, som skulle sket den næste søndag efter sankt olufs dag sidst forleden, hvilke vidne Jens Sørensen og Anne Sørensdatter deres far, bemeldte Søren Jensen, til vilje vidnet har, tvært imod deres forrige vidne, dog er Niels Bastlund og hans hustru Maren Andersdatter ved fornævnte herredsting 28/6 sidst forleden en fuld ran oversvoret for fornævnte bier: så og efterdi samme sag befindes tilforn hid stævnet, og til endelig ende på fornævnte dannemænd efter bemeldte voldgifts indhold indgivet, og med Mads Vistisen og hans medbrødres vidne bevises, samme voldgift af Niels Nielsen at have været begæret, dog han selv her nu tilstår sig og den at have haft til stede, og i så måder deres vidne vedgår, da finder vi efter slig lejlighed den deres vidne ved magt at blive, og fornævnte dannemænd endnu på mandag otte dage at forsamles i hr Jens Christensens hus parterne om samme tvist efter fornævnte voldgifts indhold at imellem sige, og efterdi Niels Nielsen ikke tilforn samme voldgift har fremvist for voldgifts mændene, bør han at give til de fattige to rigsdaler, sammeledes og efterdi Søren Jepsen bagpå fornævnte voldgift har ladet oprippe sagen, og ført fornævnte vidner, nævnings ed og dom, da bør det deri magtesløs at være, såvel som og den sigtelse, hid kaldt er, og ej fremlagt, og Søren Jepsen deri i lige måde at give til de fattige to rigsdaler, og hvo af parterne eller deres fuldmægtige, som nu til fornævnte tid udebliver, ikke mødt for voldgifts mændene til stede, da at stå den anden til rette for hvis omkostning derpå kan følge.

(493)

** var skikket Niels Lauritsen i Smedegård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Jensen i Herborg, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han 11/6 sidst forleden dømt og afsagt har, at efterdi Johan Wesseling beviser med skøde og adkomst, at samme Smedegård hans hustru Dorte Christoffersdatter og hendes arvinger efter hendes forrige husbond afgangne Peder Skrivers død er solgt og skødet af hans arvinger, så er Niels Lauritsen tildømt 4 års resterende landgilde at udgive til Johan Wesseling, imod Torsten Jensen Smedegård hans kvittants, som skal have oppebåren samme 4 års landgilde, efter hans pantebrevs indhold, formener samme dom ikke så lovlig forhvervet at være, at den bør nogen magt at have: så og efterdi befindes Johan Wesseling, efter sin for fogden fremlagte adkomst til Smedegård, at have søgt Niels Lauritsen for fornævnte åringers resterende skyld, og ikke Johan Wesselings kvittants, som nu for os fremvist er, da for fogden at have været fremlagt, uden Christen Jensens kvittering, som ikke med Johan Wesselings hånd bekræftes, så fogden fordi har tildømt Niels Lauritsen bemeldte åringers restants, såvel som de fire rigsdaler kost og tæring efter landstings dom til Johan Wesseling at betale inden 15 dage eller lide nam og vurdering i sin bo, da ved vi efter slig lejlighed ikke den hans dom, dog så vidt Johan Wesselings kvittants belanger undtagen, at imod sige, men ved magt at blive, og Niels Lauritsen for unødig trætte at give Johan Wesseling til kost og tæring fire sletdaler.

(495)

5/12 1649.

(ingen dommer. Henrik Jensen ene)

(0)

(år 1651 landstings udkastnings bog i Ribe stift. elske retfærdighed, i som dømmer på jorden. Peder Lauritsen)

(1)

15/1 1651.

** var skikket Claus Nielsen i nør Tang hans visse bud og fuldmægtig Jens Christensen Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Ib Christensen i Muldbjerg med flere for en afsigt, de 20/6 sidst forleden til Hind herreds ting afsagt har, anlangende den halve selvejer bondegård i Gammelby i Torsted sogn, Gravers Olufsen iboer, og Claus Nielsen har tredjeparten i, til hvilke 12 samfrænders afsigt Claus Nielsen ikke skal være givet så noksom lovlig varsel for syn på åstederne, som det sig bør, hvorfor Claus Nielsen formener ikke fornævnte afsigt bør nogen magt at have: så og efterdi bemeldte tingsvidne, som efter fornævnte samfrænders afsigt taget er, ikke formelder eller deri indsat, salig Niels Bunde i Lystbæk og hans hustrus arvinger navnlig derfor af varselsmændene at være stævnet og kald givet, dom det sig burde, tilmed og fornævnte samfrænder at have kendt på hvad stedsmål, som af samme bondegods udgives skulle, som dem ikke tilkom, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme samfrænders afsigt, ej heller den tingsvidne derefter taget er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være

(3)

** var skikket Jean le Clerck, borger og handelsmand i Christianshavn, hans fuldmægtig Jens Madsen Block af København og havde stævnet velb Christian Friis til Lyndbygård, KM felttøjmester, anlangende en summa pending, den gode mand efter sin udgivne håndskrift til ham skyldig er. og efterdi Christian Friis sin skadesløs håndskrift ej til rette tid har efterkommet og fyldest gjort, da Jean le Clerck uden videre ophold i den gode mands jordegods for hovedstol, rente og interesse udlæg at stedes ved to gode mænd: da efterdi for os i rette lægges Christian Friises forseglede og underskrevne skadesløs brev på bemeldte summa pending udgivet, hvilke summa ej til sin forfaldne tid skal være erlagt, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der dom faldet er, efter Christian Friises egen udgivne seddel, som der såvel som her for os er fremlagt, hvori han for samme gæld er varsel og kald gestendig, på det processen dermed ikke skulle opholdes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Christian Friis jo pligtig er, efter sin håndskrifts bemelding, at betale Jean le Clerck samme summa pending med sin rente og interesse, og fordi tilfinder velb Knud Sørensen til Tredje og Mikkel Hvas til Søgård, som Jens Block nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Christian Friises bopæl, der udæske og gøre Jean le Clerck udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da ham i andet Christian Friises jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så Jean le Clerck bekommer fuld udlæg for samme gæld, og det efter recessen, som de ville ansvare og være bekendt.

(6)

** var skikket Knud Pedersen på Engelunds mark hans fuldmægtig Niels Jensen, foged på Kabbel, med en opsættelse her af landstinget sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Jensen i Gudumklosters mølle for en vidne, han 6/9 sidst forleden til Gudum birketing vidnet har, at ved kyndelmisse tid 1649 da kom Knud Pedersen og hans hustru Anne Nielsdatter til Gudumklosters mølle med noget korn, de ville have malet, og visse dag derefter da hentede de samme korn igen, som han da havde malet for dem, da samme tid da blev der ud af huset bort stjålen en pose med nogen mel i, hvilket skulle have været Mads Pedersens pige i nør Tang, og samme pose skulle Mads Pedersen og hans ---- Anne Pedersdatter og lagt på deres vogn, hvilke vidne Knud Pedersen højligen benægter: så og efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, og fornævnte vidner dog alligevel ikke fremlægges, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(8)

** var skikket Niels Poulsen i Hove kirkegård med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Madsen i Volder, herredsfoged i Vandfuld herred, for to domme, som han i een sag dømt og afsagt har 28/7 og 18/12 nu sidst forgangen 1649, dog uanseet de i een sag forhvervet er, og på een gæld, formener herredsfogden deri stor uret at have gjort, idet at han dømmer to domme i een sag og på een gæld på Niels Poulsen, og ikke årsmål var i, som imellem dem var sat, som videre af deres kontrakt erfares kan, tilmed har han givet Margrete Jensdatter af hans egne penge 81 sletdaler, og der endnu står tilbage en år af fornævnte mål, som ej er kommen til ende, hvilke Niels Poulsen gerne med rede penge vil betale, såvel hvis fædrene arv, hun kunne tilfalde efter hendes salig far Jens Lauritsen, som boede og døde på Tolbjerg, og herredsfogden det ej ville anse, men tildømt ham fornævnte pending at betale i den ene dom, og i den anden dom dømt Niels Poulsen til at betale fornævnte penge med sin rente og omkostning, og dog på een gæld, og samme domme ikke derfor stemmer

overens med hverandre, formener herredsfogden dermed uret at have gjort, og hans dom magtesløs at blive: så og efterdi befindes samme to domme på Niels Poulsens skadesløs forpligt at være funderet for forberørte 100 rigsdaler, han sin steddatter Margrete Jensdatter har kendt sig for hendes fædrene arv skyldig at være, såvel som og der foruden for 5 års rente, imidlertid hun har været fra ham, hvilket Niels Poulsen ikke fragår, eller det af beviser, så vurdering og udlæg derfor skal være gjort hos ham, og berettes begge domme og vurdering alene for en gælds fordring i så måde at være ganget og gjort, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte domme og vurdering at sige, og efterdi i så måder hos Niels Poulsen for samme gælds tilkrav er gjort udlæg, da bør fordi deri samme forpligts vidner og domme ham at tilstilles, og ej videre end sket er ham til forhindring at komme.

(13)

** var skikket Niels Poulsen i Kirkeby med en opsættelse her af landstinget 18/12 sidst forleden, indeholdende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Andersen på Yderstræde for en dom, som han 1/12 1649 over ham har ladet forhverve til Vandfuld herreds ting, anlangende nogen penge Niels Poulsen skulle være Gregers Christensen i Galtmose skyldig til minde og opladelse af nu i fæste har, anlangende at Gregers Christensen skulle være hans formand afgangne Jens Andersen, som boede og døde i Galtmose, hans tre børn, som han er stedfar til, nemlig Jens Jensen, Maren Jensdatter og Sidsel Jensdatter, som er hans brors børn en summa skyldig, som han har været værge for, og samme penge forhvervet en uendelig dom over Niels Poulsen for, og dog på adskillige steder måtte fornævnte penge udgive og betale, førend han samme gård til fæste kunne bekomme, dog uanseet at Christen Andersen på Yderstræde har en gang taget udlæg fra Gregers Christensen i Galtmose derfor i hans bo, gods og løsøre, og det ej måtte ansees, men pludselig ville overfalde Niels Poulsen for 90 daler, som han til Gregers Christensen udgivet har til mindelighed og opladelse af Galtmose, formener Niels Poulsen samme dom og alt hvis andet, i samme sag gangen er, bør magtesløs at være: så og efterdi ikke bevises Gregers Christensen eller nogen andre på hans vegne straks på fersk fod at have gjort nogen annammelse eller udlæg hos Niels Poulsen i samme 90 daler, han ham til gårds minde bekendt sig skyldig at være, men fast mere med Gregers Christensens forseglede brev bevises, det Niels Poulsen på hans vegne skulle betale en del hans kreditorer hvis gæld, han dem skyldig var, ud af fornævnte gårds minde, og fogden dog Niels Poulsen tilfunden den ganske summa, bemeldte 90 daler, at betale eller indvisning at lide, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom deri så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(16)

**var skikket Gregers Clemendsen i Andrup med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Laurits Christensen på Fanø og salig Jep Christensens arvinger af Veldbæk for et vidne, Jep Christensen og Laurits Christensen til Skast herreds ting 24/10 1648 vidnet har, formeldende i sin mening at Gregers Clemendsen lovede dem på deres salig far Christen Hansens vegne 55 rigsdaler for 5 øksne, som Jens Lauritsen, foged på Krogsgård, bekom, hvilke deres vidne Gregers Clemendsen beskylder blandt andet ikke at være vidnet på fersk fod: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Gregers Clemendsens ord og løfte om samme øksnes betaling, som ikke med hans brev bevises, men han det benægter og fragår, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne såvel som den dom, derpå funderet er, magtesløs at være, og ikke at komme Gregers Clemendsen til nogen forhindring.

(18)

** var skikket hr Jens Jensen i Herslev hans fuldmægtig Jens Clemendsen i Viborg på den ene og havde stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en dom som han til Brusk herreds ting 20/4 sidst forleden imellem hr Jens Jensen på den ene og Johan Styrck på den anden side dømt og afsagt har, i hvilken hans dom han skal have ham tilfunden at betale Johan Styrck 35 sletdaler for græsløn i den forleden ufredstid, efter nogen missiver og sendebreve, som hr Jens Jensen Johan Styrck tilskrevet har, uanseet at samme missive intet om formelder, hvor meget hr Jens Johan Styrck skyldig er, dernæst at der ingen skriftlig kontrakt af Johan Styrck eller hans fuldmægtig i rette er lagt: så og efterdi ikke befindes herredsfogden Anders Jørgensen i sin dom at have ladet inddrage de breve og dokumenter, som Johan Styrck hr Jens Jensen tiltaler efter, for de penge han ham skulle skyldig være, og dog alligevel sig derpå funderet, da har Anders Jørgensen sig dermed forseet, og den hans dom magtesløs, og ham pligtig at give Johan Styrck derfor til kost og tæring to rigsdaler, og sagen til herredstinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dokumenterne i hans dom at lade inddrage, og derefter at dømme som han vil ansvare og være bekendt.

(20)

** var skikket Maren, Niels Gertsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget 4/11 sidst forleden, indeholdende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom som han til bytinget imellem hende og hendes børn på den ene og Magdalene Udsdatter, salig Bertel Knudsens, og hendes børn på den anden side 15/1 sidst forleden dømt og for retten afsagt har, anlangende nogen pantsatte ejendom, som salig Niels Gertsen skal have til Jep Poulsen Slagter sst i pant, nemlig to boder i Bøddelstræde, og Jep Poulsen samme to boder til Bertel Knudsen skal have solgt for en summa pending, og samme boder af ham er nedbrudt og nye i steden opsat, imod hendes salig husbond Niels Gertsens vilje og minde, og der udover samme sag været til landstinget indstævnet. og sagen der forligt, og de udlovede penge, det omtvistede ejendom anlangende, at være erlagt, da vidste fogden ikke rettere at kende, end de pantsatte jorder, toft og ejendom i Bøddelstræde bør at være salig Bertel Knudsens hustru og arvinger følgagtig, hvori hun formener sig højlig forurettet. sammeledes stævnet Magdalene Udsdatter med hendes børn, Ude Bertelsen, Knud Bertelsen, Søren Bertelsen. så mødte Peder Helt i Kolding på sin hustru Magdalene Udsdatter og hendes børns vegne og fremlagde ovennævnte dom af Kolding byting 15/1: så og efterdi byfogden Niels Iversen sin dom på landstings kontrakt har funderet, endog den i hans dom ikke befindes indført, som det sig burde, da bør den hans dom fordi at være som udømt, og sagen til bytinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, dokumenterne i hans dom at indføres, og ham derefter endelig at dømme og adskille, som han vil ansvare og være bekendt, og Niels Iversen deri at give Maren, salig Niels Gertsens, til omkostning fire rigsdaler.

(21)

** (til Maren Eskesdatters opsættelse) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Niels Poulsen i Bjert og Mikkel Basse på deres egne og medbrødre sandemænds vegne med de indstævnte vidner, kundskab og sandemænds eder, og formente det ret at være. dertil svarede Mikkel Eskesen og formente, det Maren Eskesdatter ganske uskyldig at være i bemeldte piges død, og derpå fremlagde et tingsvidne af Brusk herreds ting 11/1 sidst udganget, Kirsten Jensdatter i Bjert med flere at have vidnet, at Anne Nielsdatter, som døde i Eltang, hendes mor Maren Peders havde sagt, at den skade,

som hun havde på hendes kindben, det havde hun faldet og stødt sig i hendes sygdom. endnu et tingsvidne af Jerlev herreds ting 23/10 sidst forleden, af Mikkel Eskesen i Lejrskov forhvervet og af Claus Bartskær i Torsted vidnet, at Mads Hansens hustru i Stenderup har været af og til med et lidet barn hos ham, han har haft under hænder at kurere og læge, og formente Mikkel Eskesen dem ret at være, hvilke vidner ej af sandemændene var hid stævnet: hvorfor samme sag med bevilling til i dag otte dage er optagen, og fornævnte vidner, som på enten sider til sagens oplysning her forinden på enten sider forhverves og føres kan, da at his kaldes, og ej formedelst skudsmål eller udflugt at forhindres at føre, og hovedmanden derfor at varsel gives, og så at gå derom hvis ret er.

** var skikket Hans Christensen Bull i Lilleballe med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet hr Poul Nielsen, præst i Ikast, for nogen adkom og fuldmagt han skal have forhvervet og bekommet på hvis, som Johanne Madsdatter arvet efter hendes bror salig Niels Madsen Wessel, som boede og døde i Kolding, som var gjort og ganget efter hans købebrev og fuldmagt, som en ved navn Jens Pedersen Søby har forhvervet og haft på samme arv af Johanne Madsdatters ægtemand Jens Sørensen i Kirke Hvalsø i Sjælland, uanseet Jens Pedersen på de tider var en fredløs mand, og alle hvis købebrev og fuldmagt, han på samme arv har forhvervet og bekommet, det skal aldeles og imod recessen at være forhvervet, og derfor af landsdommere i Sjælland er magtesløs dømt, formener Hans Christensen, at alle hvis adkomst og fuldmagt ved køb, som hr Poul Nielsen kan have bekommet, såvel som skifte forhandling, køb og afkald, derefter gjort er, bør magtesløs at være og ikke komme Hans Christensen på hans retfærdige fordring på samme søsterlodder arv til skade eller forhindring. ligeledes stævnet efterskrevne, der iblandt salig Mogens Eriksens hustru og børn, nemlig Inger Mogens Eriksens, Anker Mogensen, Erik Mogensen, Poul Mogensen, Jacob Mogensen, Iver Mogensen, Margrete Mogensdatter og Maren Mogensdatter med sin lovværge, item salig Knud Bertelsens hustru og børn, nemlig Maren, Knud Bertelsens, Peder Knudsen, Bertel Knudsen og Karen Knudsdatter, hver med sin lovværge, Mikkel Andersen i Fonnesbæk og hans hustru Else Madsdatter, Jacob Andersen i Hesselbjerg og hans hustru Anne Jensdatter, om de har noget dertil at svare. endnu havde Hans Christensen stævnet salig Mikkel Andersen Fårbæk hans børn og arvinger, ved navn Anders Mikkelsen, værende i Byskov, og Christen Mikkelsen sst, eftersom deres mor Else Madsdatter salig Niels Madsen Wessel, som boede og døde i Kolding, og eftersom sig er tildraget nogen trætte en arvepart, som Johanne Madsdatter, boende i Kirke Hvalsø i Sjælland efter hendes bror salig Niels Madsen Wessel kunne arve og tilfalde, formedelst nogen afhændelse og køb derpå gjort med en person, ved navn Jens Pedersen Søby, da hid stævnet fornævnte Anders Mikkelsen og Christen Mikkelsen. så mødte hr Poul Nielsen og fremlagde Jens Sørensens efterskrevne købebrev, indeholdende at eftersom min hustru Johanne Madsdatter hendes bror Niels Madsen, forrige borger i Kolding, skal ved døden være afgangen, hvilke begge både min hustru og hendes salig bror var født og båren i Hesselbjerg i Ikast sogn i Hammerum herred, og som ret trøndingsdag efter ham skal indfalde 18/4 først kommende. og da det er os umuligt at komme fra hus og hjem, hvorover jeg med min hustru er begge tilsinds bleven, og med vores fri vilje og beråd hu at sælge og afhænde fra os og vores arvinger og til den brevviser Jens Pedersen, barnfødt i Rind sogn i nør Søby i Hammerum herred, al hvis arvelod og part, som med rette efter den salig mand kan tilkomme, datum Hvalsø 9/1 1648 ISS. dernæst blev fremlagt efterskrevne skiftebrev, formeldende 4/5 1648 blev skifte holden efter salig Niels Madsen Wessel, forrige borger i Kolding, imellem hans stedsønner Peder Knudsen på sin egne vegne og Hartvig Knudsen med hans betroede værge, Peder Bertelsen, borger her sst, hans vegne for deres mødrene arv efter deres salig mor Else Hansdatter på den ene side og salig Niels Madsens efterladte arvinger, nemlig hr Poul Nielsen Grum, sognepræst til Ikast sogn, med fuldmagt af den salig mands efterladte arvinger, Jacob Andersen i Hesselbjerg på hans hustru salig Niels Madsens mors vegne, item Christen Madsen i Snede sogn, som er salig Niels Madsens bror på sine

egne vegne, i lige måde med fuldmagt af Niels Andersen i Fonnesbæk i Ikast sogn på hans hustru Else Madsdatters vegne, som er salig Niels Madsens søster, sammeledes af Jens Sørensen i Kirke Hvalsø i Sjælland på hans hustru Johanne Madsdatters vegne. herhos fremlagde Hans Bull efterskrevne tingsvidne af Voldborg herreds ting i Sjælland 3/3 1649, indeholdende da af Hans Bull at være i rette lagt efterskrevne købebrev, kendes jeg Jens Sørensen, boende i Kirke Hvalsø, at Hans Christensen Bull i Lilleballe har ladet forkynde en skriftlig registrering på salig Niels Madsen Wessel, som boede og døde i Kolding, og hans hustru Else deres efterladte bo, dateret Kolding 4/5 1648, hvori bortskyldig gæld kunne beløbe sig in summa 683 daler og derimod gods og gode, som er vurderet at beløbe sig 1010 daler og tilstående gæld at beløbe sig 1998 daler, da har jeg med min hustrus vilje og samtykke solgt fra mig og min hustru og vores arvinger og til Hans Bull og hans arvinger al hvis lod og del, som min hustru kunne tilkomme, som er den sjette part: så og efterdi med endelig dom af Sjællandsfars landsting bevislig gøres den købebrev og fuldmagt at være magtesløs dømt, som Jens Sørensen i Hvalsø på sin hustru Johanne Madsdatters vegne til Jens Pedersen, født i nør Søby her i Jylland, udgivet på hvis arvelodder, hans hustru Johanne Madsdatter efter hendes bror Niels Madsen var tilfalden, efter den lejlighed samme landstings dom derom medfører, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den opladelse brev, som Jens Pedersen efter samme købebrev til hr Poul Nielsen gjort og udgivet, så noksom, men den såvel som hvis skiftebrev, som sig så vidt på fornævnte lod refererer, magtesløs at være, og ikke at komme Hans Bull imod hans fremlagte købebrev, som står i sin fulde esse, til nogen forhindring, og efterdi fornævnte afkald, som og iblandt andet i så måder deri på fornævnte lod kan være udgivet, hid kaldt er, ej er fremlagt, endog sagen og dermed i seks uger er optaget, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da bør samme afkald og i så vidt i lige måde på fornævnte lod magtesløs at være.

(29)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne tingsvidne, lydende Niels Christensen i Smollerup, tinghører til Fjends herreds ting, og efterskrevne, som sandemænd er, gør vitterligt år efter Guds byrd 1572 tirsdagen næst efter søndag misericordia på fornævnte ting var skikket Poul Mikkelsen i Kardyb på sin husbonds vegne, velb Bjørn Kås til Stårupgård æsket og fik tingsvidne af Visti Andersen i Skalmstrup med flere, hvilke dannemænd vidnede på deres gode tro og sanden, at de hørte og så samme dag inden stokke på fornævnte ting, det alle fornævnte sandemænd her i herredet kundgjorde deres tov og stadfæstet deres ed, som de har gjort imellem Kardyb og Kobberup mark, og sammeledes imellem Kobberup mark og Tastum mark, da først begyndte deres tov og ed ved en sten, som stander norden og vesten fra Kardyb i en grob imellem Kardyb og Kobberup mark, siden lidet næst derfra i en bæk, som løber ned i søen ad Møtkær, som de satte sten og pæl imellem Kardyb og Kollerup mark, item siden begyndte deres tov og ed imellem Kardyb og Tastum ved en sø i en bæk, som løber i søen, kaldes Lundbæk, og derefter satte sten og pæl som efterfølger.

(30)

** var skikket Jep Jensen Skrædder i Resen by med en opsættelse her af landstinget 20/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Anne Børgesdatter, salig hr Bertel Poulsens, i Resen, Mogens Bertelsen, født i Resen præstegård, Niels Jensen i Resen by og Christen Bertelsen, Jens Bertelsen, Simon Hansen, degn sst, for et bænkevidne og kundskab, de har givet fra dem under deres hænder og signeter beskrevet 21/4 1648, som Christen Nielsen i Bjerregård på hr Godske Bertelsen, sognepræst til Resen og Humlum sogne, hans vegne på Skodborg herreds ting 18/12 lod

læse og påskrive, og skal samme kundskab medføre, at Christen Nielsen i Pilgård og Peder Pedersen på Hede har vidnet, at de den dag, førend de rejste til tinget, har været i stor Hedegård og hørt Anne Børgesdatters ord såvel som en anden kvindes, anlangende nogen smørskyld og arbejde, som de siger at skulle være givet og gjort af Resen kirkes inddigede toft og bol, som Jep Jensen skrædder nu i brug og i fæste har, hvilke kundskab fornævnte vidnespersoner ikke selv efter recessen til tinge med oprakte fingre og ed bekræftet, tilmed hr Godskes egen mors ord og en anden sengeliggende muligt ---- ord forbragt, tilmed af hr Godskes egen bror, Mogens Bertelsen, underskrevet, hvilke kundskab Jep Skrædder formener at være vildig og ikke så nøjagtigt at være gjort, at det bør nogen magt at have. endnu stævnet Anne Børgesdatter og hendes arvinger, hr Godske Bertelsen, sognepræst til Resen og Humlum sogne, Mogens Bertelsen, borger i Lemvig, Oluf Bertelsen i Svejgård, Anne Bertelsdatter i Hedegård, Mette Bertelsdatter sst, Jørgen Bertelsen, Christen Bertelsen, Hans Bertelsen, Poul Bertelsen og Børge Bertelsen med deres lovværge, item Mogens Bertelsen i Lemvig, Niels Jensen i Resen by, Christen Bertelsen, Jens Bertelsen i sst, og Simon Hansen, degn sst, så og fornævnte Christen Bertelsens arvinger, Bertel Christensen, Maren Christensdatter, Kirsten Christensdatter og Ingefred Christensdatter med deres lovværge, disligeste Peder Pedersen i Hedegård, så og fornævnte Peder Pedersens arvinger, Peder Pedersen og Sofie Pedersdatter med deres lovværge, item Maren Lauritsdatter i Resen by og hendes arvinger Maren Lauritsdatter og Anne Lauritsdatter med deres lovværge, som samme bænkebrev og vidner har vidnet, for samme bænkebrev og vidner at forsvare: så og efterdi fornævnte vidne, hid stævnet er, ej er fremlagt, endog sagen i seks uger til i dag er opsat, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne, såvel som og fornævnte dom, derpå funderet er, magtesløs at være og ikke at komme Jep Skrædder til nogen forhindring.

(32)

** var skikket Jens Pedersen i Langergårds mølle med en opsættelse her af landstinget, lydende ham da at have stævnet Gravers Nielsen i Brokær for en usandfærdig vidne og bekendelse, som han til Skodborg herreds ting 6/5 sidst forleden forhvervet har efter en misdæder, ved navn Else Lauritsdatter, som samme dag henrettet er, hendes ord og bekendelse, at hun samme dag der for retten skal have bekendt, førend der gik dom over hende for hendes foster, hun hemmeligen i dølgsmål har fået, ombragt og forsat, og da blandt andet bekendt, at Jens Pedersen skulle haft sin legemlig omgængelse med hende tit og mange sinde, havde og bekendt at hun var ej heller fri for Niels Nielsen i lille Humlum, men han har også kigget i med hende og haft sin legemlig bedrift og omgængelse med hende, dog kunne hun ikke vide hvilken en af dem, der er hendes barnefar, hvilken usandfærdig bekendelse Jens Pedersen ved sin højeste ed hårdelig benægtet, aldrig at have haft nogen legemlig bedrift eller omgængelse med hende: da efterdi samme sag befindes i seks uger optagen, og opsættelsen til hjemting findes lovlig læst og forkyndt, som opskriften derpå om bemelder, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse magtesløs at være, og ikke komme Jens Pedersen til nogen forhindring.

(33)

** var skikket mester Frederik Linthof hans fuldmægtig Jens Christensen Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han 13/2 sidst forleden dømt og afsagt har imellem ham og Jep Nielsen, borger i Kolding, anlangende betaling for en stor svaghed, som Jep Nielsen var med beladen, og mester Frederik ham, næst Guds hjælp, har for

kureret, og deri en stor summa penge til adskillige medikamenter forbrugt, såvel som ved møje og stor besværing og forsømmelse sligt ved flittighed forrettet, og Jep Nielsen dog derimod skal sig ved lidet eller ganske ringe betaling ladet befinde, og byfogden ikke har dømt på hvis for ham skal være i rette sat, på 100 rigsdalers betaling, men fast mere heden funden det til fire mænds sigelse, da formener mester Frederik samme dom ikke så lovlig afsagt at være, at den bør nogen magt at have: så og efterdi befindes fornævnte dannemænd at have tilsagt mester Frederik at skulle betales fire sletdaler af Jep Nielsen foruden hvis, han forhen har oppebåret, hvilke fire daler mester Frederik siden derefter skal have annammet og kvittants derpå givet, da finder vi efter slig lejlighed Jep Nielsen for mester Frederiks tiltale deri fri at være, og fornævnte bytings dom dermed ingen videre til forhindring at komme men magtesløs.

(35)

** var skikket Hans Jensen, boende i Bergen i Norge, hans fuldmægtig Jens Clemendsen i Viborg på den ene og havde stævnet Jacob Tomasen, herredsfoged i Elbo herred, på den anden side for en dom, han til Elbo herreds ting imellem ham og Poul Tygesen, boende i Kongsted torp dømt og afsagt har på Elbo herreds ting 31/10 1650 sidst forleden, og i hans sentens imod et åben håndskrift tilfindes Poul Tygesen fri for Hans Jensens tiltale for hans retfærdige gæld, uanseet at Hans Jensen har forstrakt Anne Madsdatter for hendes flittig og tro tjeneste med adskillige formue, efterdi Poul Tygesen derimod fremlægger hans salig hustrus og hendes søn salig Jens Hansen deres arvingers kundskab og bevis, dateret Kølstrup 6/9 1647, at de kendes, at Poul Tygesen har betalt dem for alle deres arveparter efter salig Anne Madsdatter og hendes søn. herhos fremlagde Poul Tygesen efterskrevne afkald og kvittering af Bjerge herreds ting i Fyn 14/10 sidst forleden, som indeholder da inden tinge at have fremstået Mads Pedersen, boende i Kølstrup på sine egne såvel som på sin søster Dorte Pedersdatter og Anne Pedersdatter deres vegne, Peder Pedersen, tjenende i Kølstrup, på sine egne vegne, Christen Pedersen, tjenende i Kejrup, Hans Pedersen, boende i Ladby, på deres egne så og på deres søster Maren Pedersdatters vegne i Birkende og Ursula Madsdatter, boende i Kølstrup, på sin egne vegne med hendes værge fornævnte Peder Pedersens samtykke, de samtlige gav Peder Tygesen, boende i Kongsted torp i Jylland afkald og kvittering for al hvis arv, som dem er tilfalden efter Poul Tygesens hustru salig Anne Madsdatter, som var deres søster og farsøster, som var barnfødt i Kølstrup, såvel som for arv efter hendes søn: så og efterdi befindes salig Anne Madsdatter og hendes søn afgangne Jens Hansens arvinger at have givet og gjort Poul Tygesen kvittering og afkald for al hvis arv, som de efter hans hustru og hendes søn Jens Hansen kunne være tilfalden, salig Jens Hansen, og som en slegfred ej af fædrene imod loven arves kan, og fogden fordi har Poul Tygesen for fornævnte summa penges udgift fri kendt, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(37)

** var skikket Maren, salig Niels Gertsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, indeholdende hende da efter andre opsættelsers formelding at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til fornævnte byting 10/7 sidst forleden imellem Hans Due, borger der sst, på den ene og Maren, salig Niels Gertsens, på den anden side dømt og afsagt har, anlangende nogen ord, som hende og Hans Due 23/1 næst forleden på fornævnte byting for retten skal være imellem falden, og hende derfor tilfunden sine ord at bevise eller derfor at lide dele og lovmål, uanseet at hun med tingsvidne 23/1 beviser, at Hans Due har standen for retten og sagde til Maren, Niels Gertsens, i har oppebåren så mange penge, hvorfor ingen rigtighed er gjort, hvor de er anvendt og forsvundet, mente Lyder Henriksen som en kreditor af disse penge at burde at betales,

desligeste betale hendes egen svoger Christen Årø med rede penge, om gælden ellers var rigtig, og ikke med pratik eller skin at være gjort, Maren, Niels Gertsens, dertil ej anderledes at have svaret, at hvem som siger hende på, at hun har gjort pratiske breve med nogen, de siger hende på som ingen ærlig mand, da formener hende med samme dom imod birkeretten forurettet at have: så og efterdi befindes Niels Iversen bemeldte dom over Maren, Niels Gertsens, for fornævnte ord, efter bemeldte tingsvidne, at have dømt, hende slig ord at bevise eller tiltale at lide, hvorefter han og dele over hende har udstedt for hvis ærerørige ord, hun Hans Due skulle have tilsagt, eftersom og sligt i tingbogen, som i dag her for retten til stede var, derom indført er, endog det ord ærerørig i fornævnte dele med forandret blæk befandtes en streg overdragen, så Niels Iversen fordi samme dom og dele imod recessens tilladelse har dømt og udstedt, fornævnte hovedvidne og genparten ikke heller med hverandre om fornævnte ord stemmer over eet, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed samme dom, såvel som fornævnte dele, derefter i for berørte måde udstedt er, magtesløs at være, og ikke at komme Maren, Niels Gertsens, til forhindring, og efterdi hun deri omkostning er tilføjet, da bør Niels Iversen for den hans forseelse at give hende til kost og tæring tyve sletdaler, og Henrik Laugesen i lige måde for sin forseelse at give hende femten sletdaler, og det hende i rede pending af dem at betales, som det sig bør.

(39)

** var skikket Maren, salig Niels Gertsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, indeholdende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jochum Damcke og Johan Vogt, borgere i Kolding, for et vidne de til Kolding byting 15/5 sidst forleden vidnet har, anlangende at de fornævnte dag, efter gudstjeneste var ende, har været i salig Niels Gertsens hus i hendes søn Gert Nielsen og Kirsten Nielsdatters nærværelse, da Hans Due udtalte 37 daler i Maren, salig Niels Gertsens, fraværelse, da Lyder Henriksen i Kolding med byfogden indkom og begærede udsæt for hans gælds fordring, efter byfogdens dom og landsdommeres dom, og fornævnte rede penge til sig annammet. dernæst stævnet Niels Iversen byfoged med flere for et udsæt og vurdering. de 16/5 sidst forleden skulle have med været og gjort Lyder Henriksen af hvis penge, Hans Due skal have udtalt i Maren salig Niels Gertsens hus, hvilke vidne og udsætning og vurdering ikke overens med hinanden stemmer, idet vidnet er gjort 15/5 og udsætningen 16/5: så og efterdi befindes Jochum Damcke og Johan Vogt at have vidnet, at den omtvistede udlæg skulle være gjort 15/5, hvilket og Niels Iversen såvel som og vurderings mændene Peder Hansen og deres medfølgere her i dag for retten udførlig har gestendig været, og Niels Iversen, som for dem om den 16/5 først vidnet har, tilstået sig med samme dags dato bemeldte 16/5 efter en almanak at have forgrebet, derpå at om vidne, og efterdi Niels Iversen, som retten betjente, sig deri ved slig ubetænkte forseelse har Maren, Niels Gertsens, såvel som og hans medfølgere bemeldte vurderings mænd omkostning tilføjet, da bør han for den hans forseelse at give Maren, Niels Gertsens, til kost og tæring femten sletdaler, såvel som og i lige måde at give de fire vurderings mænd hver af dem to rigsdaler i rede pending, og efterdi bemeldte fire vurderingsmænd, som her i dag for retten er til stede mødt, udførlig har vedgået, at samme udsæt, som Jochum Damcke og de samtlig har med været at gøre, er sket 15/5 og ej 16/5, som forskrevet står, dog de ikke alle tillige i Maren Niels Gertsens hus på en gang er indkommet, men alligevel alle været til stede, der udlægen sket er, så sligt ej eragtes nogen til forklejning at komme, men fornævnte vurderingsmænd for tiltale fri at være.

(43)

29/1 1651.

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM øverste sekretær, hans fuldmægtig Jens Jacobsen i Stadsgård, ridefoged til Havreballegård og gav til kende, hvorledes han efter lovlig proces til velb Erik Lunov til Viskumgård og Niels Lykke til Valden for 1100 rigsdaler, som salig Christoffer Friis til Otte Krag skyldig var at være 17/8 sidst forleden indført i efterskrevne gårde, gods og ejendom, som tilforn har ligget til Tiimgård, formener Otte Krag for hans lov fordring efter indførsels formelding bør at efterfølge ham og hans arvinger for evindelig ejendom: så og efterdi for os fremlægges bemeldte gode mænds indførsels brev på fornævnte jordegods, som Otte Krag for sin gælds fordring er udlagt fra Christian Friis, som for er rørt, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte jordegods jo efter bemeldte gode mænds indførsels brevs formelding bør Otte Krag for ejendom at følge, med mindre det ham efter forordningen fra løses, eller og indførslen for tilbørlig dommer rykket.

(45)

** var skikket Claus Eriksen i Knudgård med en opsættelse her af landstinget 6/11 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Johan Wessel, borger og rådmand i Ringkøbing, for en summa penge med sin interesse, som han efter skadesløs pante tingsvidnes indhold ham skyldig er bleven, og derfor i pant sat halv vester Smedegård med dens tilliggende ejendom, som Christen Frandsen da påboede, og Hans Lauritsen nu påboer og i brug har, samt to efterskrevne enge, og derfor har bekommet indvisning og vurdering på bemeldte pantsatte bondegård og enge for 400 rigsdaler hovedsumma, 28 sletdaler resterende rente og skadegæld, efter endelig herredstings dom af Bølling herreds ting 3/7 1649 sidst forleden, på samme halve bondegård og enge for ejendom er tildømt, hvorfor Claus Eriksen formener, at samme halve pantsatte bondegård og enge bør ham og hans arvinger at efterfølge: da efterdi for os fremlægges fornævnte selvejeres indførsel i fornævnte halve gård og enge, til Claus Eriksen gjort, for hans gælds fordring hos Johan Wesseling og hans hustru, så sagen derom nu her til landsting med bevilling til i dag over seks uger er optagen, og imod recessen uden bevilling ej kan gøres længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte halve gård og enge jo efter samme selvejeres udlægs bemelding jo bør Claus Eriksen for ejendom at følge, med mindre det ham lovlig fra løses efter forordningen, eller og indførslen rykkes.

(47)

** var skikket Søren Christensen i Ørum med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Margrete Knudsdatter i Ørum for en vidne, hun til Nørvang herreds ting 20/8 næst forleden vidnet har, at hun 4/8 næst forleden har været i marken efter hø, og han da med en fork skal have slagen Christen Andersens hest i Ørum to slag, og ikke har hos været og seet, at han har stukken samme hest eller skade gjort i nogen måder, og hvis hun i samme vidne vidnet har, hun det at have vidnet efter hans egen mund, hvilke han ingenlunde er gestendig, men det ved sin højeste helgens ed benægter, ham usandfærdig at være på vidnet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke udførlig har vidnet dem gørligen at have seet, det Søren Christensen skulle stukket samme hest, men ikke uden aleneste vidnet at han den skulle slaget, en part af dem og at have vidnet efter hans ord og mundheld, som han derom skulle haft, hvilke han ej er gestendig, men fast mere benægter og fragår, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidner, syn og den dom, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Søren Christensen til forhindring.

(49)

** var skikket velb Niels Trolle til Trolholm, KM befalingsmand på Roskildegård, så og velb Oluf Rosenkrantz til Egholm og velb fru Mette Rosenkrantz, salig Niels Vinds, til Grundet på deres egen og deres søskendes vegne på den ene og havde stævnet velb Christian Friis til Lyndbygård, KM felttøjmester, for nogle summaer penge, han dem efter hans derpå udgivne skadesløs breves indhold skal være skyldig bleven, hvilke penge Christian Friis ikke kontenteret eller betalt har, hvorfor de har været forårsaget at have ladet hænde endelig dom over Christian Friis til Tiim birketing 17/1 sidst forleden for fornævnte summa penge, og han da af birkefogden er bleven tildømt sine håndskrifter at efterkomme og betale, hvilken dom de formener bør at konfirmeres, og dem her af landstinget to gode mænd tilnævnes at gøre dem udlæg af Christian Friises løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Christian Friises underskrevne og forseglede skadesløs håndskrifter på for berørte summa penge, for hvilken fordring han ikke alene i sin underskrevne seddel tilstår sig varsel og kald her til landsting at være gestendig, men hans fuldmægtig og her i dag er mødt i rette, og ej forhaling, berettet, deri at kunne gøres, sagen og til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christian Friis jo bør at betale, efter hans håndskrifts bemelding, samme summa penge med rente og interesse, og fordi tilfinder velb Palle Rosenkrantz til Vesløsgård, befalingsmand på Lundenæs, og Jacob Grubbe til Kabbel, som Niels Nielsen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med fogden drage for Christian Friises bopæl, der udæske og gøre Niels Trolle, Oluf Rosenkrantz, fru Mette Rosenkrantz og deres medarvinger udlæg af Christian Friises løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da dem i andet Christian Friises jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for deres gæld, enhver efter sin brevs lydelse, og det efter recessen, som de ville ansvare og være bekendt.

(53)

** var skikket velb fru Christence Lindenov, salig Claus Sehesteds, til Ørslevkloster hendes fuldmægtig Niels Nielsen, foged på Pallesbjerg, på den ene og havde stævnet velb Christian Friis til Lyndbygård, KM og kronens felttøjmester, for en summa penge, nemlig 6000 enkende rigsdaler in specie, han hendes salig husbond skulle være skyldig bleven, efter hans derpå udgivne skadesløs brevs indhold, hvilke penge Christian Friis ikke kontenteret eller betalt har, hvorfor hun har været forårsaget at have ladet hænde endelig dom over ham til Tiim birketing 17/1 sidst forleden for fornævnte summa penge, hvor han da af birkefogden er bleven tildømt sine håndskrifter at efterkomme og betale, hvilken dom hun formener bør at konfirmeres, og hende her af landstinget to gode mænd tilnævnes at gøre hende udlæg af Christian Friises løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Christian Friises forseglede og underskrevne skadesløs håndskrift på 6000 rigsdaler med sin rente, for hvilken fordring han ikke alene i sin underskrevne seddel tilstår sig varsel og kald her til landsting at være gestendig, men hans fuldmægtig og her i dag er mødt i rette, og ej forhaling, berettet, deri at kunne gøres, sagen og til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christian Friis jo bør at betale fornævnte summa penge med rente og interesse til fru Christence Lindenov, og fordi tilfinder velb Palle Rosenkrantz til Vesløsgård, befalingsmand på Lundenæs, og Jacob Grubbe til Kabbel, som Niels Nielsen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med fogden drage for Christian Friises bopæl, der udæske og gøre fru Christence Lindenov udlæg af Christian Friises løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da hende i andet Christian Friises jordegods og løsøre, hvor det

findes kan, at indvise, så hun bekommer fuld udlæg for sin gælds fordring, og det efter recessen, som de ville ansvare og være bekendt.

(55)

** var skikket velb Niels Lykke til Valden, KM ritmester, hans fuldmægtig Niels Nielsen, foged på Pallesbjerg, på den ene og havde stævnet velb Christian Friis til Lyndbygård, KM og kronens felttøjmester, på den anden side for en summa penge, nemlig 1120 rigsdaler in specie kapital, som han Niels Lykke skal være skyldig efter hans udgivne skadesløs brevs indehold, hvilke penge Christian Friis ikke kontenteret og afbetalt har, hvorfor han har været forårsaget at hænde endelig dom over ham til Tiim birketing 17/1 sidst forleden for fornævnte summa penge, hvor han da af birkefogden er bleven tildømt sine håndskrifter at efterkomme og betale, hvilken dom Niels Friis formener bør at konfirmeres, og ham her af landstinget to gode mænd tilnævnes at gøre ham udlæg af Christian Friises løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Christian Friises forseglede og underskrevne håndskrift på bemeldte summa pending med sin rente, for hvilken fordring han ikke alene i sin underskrevne seddel tilstår sig varsel og kald her til landsting at være gestendig, men hans fuldmægtig og her i dag er mødt i rette, og ej forhaling, berettet, deri at kunne gøres, sagen og til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Christian Friis jo bør at betale fornævnte summa penge med sin rente og interesse til Niels Lykke, og derfor tilfinder velb Palle Rosenkrantz til Vesløsgård, befalingsmand på Lundenæs, og Jacob Grubbe til Kabbel, som Niels Nielsen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med fogden drage for Christian Friises bopæl, der udæske og gøre Niels Lykke udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Niels Lykke i andet Christian Friises jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gælds fordring, og det efter recessen, som de ville ansvare og være bekendt.

(57)

** var skikket Claus Sidenborg, rådmand i Viborg, som her i dag for retten i hånd tog velb Viffert Seefeld til Revs hans fuldmægtig Christen Sørensen af Ålborg solgte og skødte fra sig og sine arvinger og til Viffert Seefeld og hans arvinger så vidt ham i sin gælds betaling, efter lodseddels formelding, er udlagt af salig fru Anne Kåses jordegods til Restrup, nemlig i Ellidshøj sogn Bonderupgård, som Jens Andersen påboer.

** var skikket Frands Christensen i Egknud i Mosbøl på den ene og havde stævnet Peder Ottesen i Hodde på den anden side for en vidne til Nørherreds ting og ikke til sin værneting 17/10 sidst forleden vidnet har, at han for nogen tid lang siden tjente velb Niels Skade på Agerkrog på 7 års tid, og da at have været ham vitterlig, at Frands Christensen bekom i adskillige åringer heden ved 8 læs hø af Niels Skade på Agerkrog enge, og i 1642 to ørte rug af ham leveret, og endda det år derefter bekom Frands Christensen en par øksne, af ham ved den gode mands tjenere blev uddreven, som alt blev Frands Christensen leveret på den brev og gæld, han var ham pligtig. disligeste stævnet Anne Nielsdatter i Mosbøl, for hun i samme vidne vidnet har, at det skal være i sandhed, ligesom Peder Ottesen om vidnet har, hvilke vidner Frands Christensen beskylder, ikke på fersk fod at være forhvervet, ikke heller fuldkommelig hvor meget hø det skulle have været, og ikke de tjenere navngiven med hvilke slig skulle have sket, efter slig lejlighed formener samme deres vidne bør magtesløs at være. i lige måde stævnet Niels Skade, eftersom han ved herredstings dom er tildømt at betale ham 30 sletdaler skadesløs, da formener Frands Christensen samme dom lovlig og ret at være

dømt, og ham bør gode mænd at tilnævnes at gøre ham udlæg derfor i Niels Skades gods efter recessen: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på nogen visse år, dag eller tid, eller sligt med kvittants bevises, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi for os i rette lægges Niels Skades håndskrift på 30 sletdaler udgivet, som han sig til forpligtet har Frands Egknud skadesløs at betale, så sagen derom til herredsting har været indkaldt, og dom ganget, som for er rørt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Niels Skade jo pligtig er at betale Frands Egknud samme penge efter sit skadesløs brevs indhold, og fordi tilfinder velb Bendix Norby til Urup, og Gjord Galt til Viumgård, som Frands Egknud nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med fogden drage for Niels Skades bopæl, der udæske og gøre Frands Egknud udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Frands Egknud i andet Niels Skades løsøre og jordegods at indvise, hvor det findes kan, så han bekommer fuld udlæg for sin gælds fordring, og det efter recessen, som de ville ansvare og være bekendt.

(59)

** var skikket Mads Jepsen af Skodborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 26/9 1649 imellem Mads Jepsen og Niels Pedersen i Tapdrup på hans hustrus vegne dømt har, og Mads Jepsen hende tilfunden at betale en summa penge for adskillige varer at skal have bekommet, mens hun var oldfrue på Koldinghus, og ikke for fogden skal være fremlagt Mads Jepsens åbne brev og segl, hvormed retmæssig kunne gøres bevislig, han hende den gæld at være skyldig bleven, men Niels Iversen at have funderet efter Niels Pedersens angivelse uden bevis imod forordningen, tilmed benægter Mads Jepsen ved hans højeste ed, han aldrig at skal have bekommet af Niels Pedersens hustru Cathrine for skillings værd ubetalt: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen forkyndt, som forskrevet står, og Niels Pedersen dog ikke er mødt med samme dom og vurderings vidne, vi og ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom og vurdering magtesløs at være, og ikke komme Mads Jepsen til nogen forhindring, men Niels Pedersen i Tapdrup at give Mads Jepsen til kost og tæring seks rigsdaler, såvel som Niels Iversen i lige måde at give ham to rigsdaler.

(60)

** var skikket Søren Jensen på Haraldskær på sin mor Magdalene, salig Jens Terkildsens, af København såvel som på sin egen og søskendes vegne med en opsættelse her af landstinget 4/12 sidst forleden, indeholdende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Peder Adsersen i Søskov for en skøde med des lovbydelse, som han lader sig på beråbe for nogen tid forleden at skulle være gjort og givet af Peder Lauritsen, som tilforn boede i Søskov og nu er ved døden afgangen, hvilke skøde og lovbud dog skal sig heden referere på den tredje part af den 4. part fornævnte Magdalenes husbond Jens Terkildsen efter sin far Terkild Sørensen, som boede og døde i fornævnte bondegård Søskov, eftersom formenes aldrig skal bevises, det Jens Terkildsen i hans levende live noget for sin til berettiget anpart i samme bondegårds eje at skal have bekommet, som med skøde og købebrev kan bevislig gøres: da efter flere ord dem derom imellem var, blev Peder Adsersen nu her for retten med Søren Jensen på sin egen, hans mors og søskendes vegne, om samme på tvistede part i fornævnte bondegård, således til endelig ende derom forligt og fordragen, at Peder Adsersen lovede at give Søren Jensen, hans mor og søskende seksten sletdaler i rede penge og ingen andre varer, til to terminer at betale, den første halve part nu på lørdag kommer otte dage

på Tørrild herreds ting at levere til Søren Jensen eller hans mor, og siden den anden halve part i lige måde at leveres på fornævnte herreds ting næste lørdag efter påske først kommende, og tingsvidne på dis levering Peder Adsersen at meddeles, men dersom Peder Adsersen findes forsømmelig, og ikke fornævnte pending til hver sin termin erlægger, som forskrevet står, da ham derfor at stå dele straks på tinget for enhver forfalden termins betaling, og det uden dom, varsel, skudsmål eller nogen modsigelse i nogen måder, og dermed er samme omtvistede sag

(61)

** var skikket Peder Lauritsen landstingsskriver, indvåner i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da at have stævnet Morten Poulsen i Nykøbing med flere for et vidne, de til Nykøbing byting 23/11 sidst forleden vidnet har, Knud Berentsen til vilje, anlangende at Birgitte Pedersdatter i forleden fjendtlig indfald, da hun var Peder Lauritsens fæstemø, på nogle ugers tid i Knud Berentsens hus skulle være til logement, mad, øl, ildebrand og seng. item stævnet Knud Berentsen for en regnskab, han til fornævnte byting har ladet i rette lægge, på Birgitte Pedersdatters kost, midlertid hun der skulle have været, som skal bedrage 46 sletdaler. disligeste stævnet byfogden Tomas Gregersen for to domme, han 7/12 sidst forleden på Peder Lauritsen og hans hustru Birgitte Pedersdatter dømt har, og tilfunden dem samme summa at betale. så mødte Christen Mogensen, indvåner i Viborg, med fuldmagt af Knud Berentsen, til på hans vegne at afstå de af Peder Lauritsen indstævnede domme, så det ikke skal komme Peder Lauritsen eller hans hustru Birgitte Pedersdatter til nogen forhindring: da efter bemeldte fuldmagt afstod Christen Mogensen på Knud Berentsens vegne samme vidner og domme, bogs opskrift og dis tiltale, så det ikke videre skal komme Peder Lauritsen eller hans hustru Birgitte Pedersdatter til nogen forhindring eller skade, men det heri kasseret, død og magtesløs at være.

(63)

** var skikket Frands Christensen Egknud i Mosbøl på den ene og havde stævnet Anne Nielsdatter sst for en sigtelse, hun på hans hustru Maren Lauritsdatter gjort har til Nørherreds ting 3/10 næst forleden, at hun skulle have slagen hende med sten 20 slag den lørdag 14 dage, og derfor at have klaget på hende og Frands Christensens tjenestedreng, om hun det ikke kunne forvinde, at de da skulle være hendes banemænd. og var stævnet velb Niels Skade for en enlig bænkebrev, han har udgivet, som han selv for ting og dom samme dag har fremlagt, og derefter gjort en bekendelse, at han skulle have seet Maren Lauritsdatter skulle have slagen hende. item stævnet Niels Madsen i Adsbøl med flere, som havde vidnet om samme, hvilke sigtelse og sammen sanket enlig og uoverens stemmende vidner i følgende måder beskyldes, for det første benægter Maren Lauritsdatter og Frands Christensens dreng ved højeste ed og salighed, at de hverken slog eller stødte Anne Nielsdatter enten med hånd eller sten: så og efterdi befindes Niels Skade sin vidne og kundskab i samme sag gjort og udgivet har, hvormed de andre indstævnte vidner bekræftes, da har vi efter slig lejlighed ikke deri vidst i sagen at dømme, førend Niels Skades kundskab og vidne på tilbørlig steder bliver indkaldt og påkendt, dog Frands Egknud og hans hustru midlertid af samme forfølgning kvit at være, belangende den anden indstævnte dom, som skal formelde om de fire skæpper rug og fløjls muffe, da efterdi den ikke er fremlagt, opsætter vi samme sag til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom, hvis lov og ret kan findes.

(65)

12/2 1651.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse et gammelt sandemænds brev, med ti segl påtrykt, dog vokset af alder og vangemme noget brækket og frafalden, så lydende Jep Pedersen i Brøndum, herredsfoged i Slet herred, Jørgen Mouridsen i Ørbæk med flere efterskrevne kundgør at år efter Guds byrd 12/9 1583 på fornævnte ting var skikket Christen Andersen, foged på Vår og bedes og fik et fuld tingsvidne af Christen Pedersen i Brøndum og efterskrevne otte mænd, hvilke kundgjorde, at de så og hørte, at Jørgen Mouridsen i Ørbæk og hans medbrødre sandemænd i fornævnte herred afsagde deres ed og tov, at de var opkrævet at sværge og gøre ret markskel imellem Munkgårds enemærke og Barmer mark, og de tilstod at de begyndte deres ed og tov østen ved Munkgårds toftdige ved den sidste skelsten, og satte der den første sten og derefter gik de videre og satte de næste 20 sten, som efterfølger.

(68)

26/2 1651.

** var skikket Peter Widow, borger og handelsmand i Hamborg, hans visse bud Henrik Ravn i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en uendelig dom som han næst forleden 9/10 1650 imellem ham på den ene og Barbara, salig Niels Jepsens, og søn Anders Nielsen, begge boende i Kolding, dømt og afsagt har, i hvilken dom han formener sig højligen af ham at være forurettet, idet de ikke ville anse deres rigtig udgivne ukasseret håndskrift, som for ham er fremlagt for retten, lydende på 800 mark lybsk hovedstol, men dem til vilje og ham til stor nærings forsværgelse og pengespild og imod recessen ham vidtløftig proces påført, idet han sagen til landsting har indvist, hvorfor han formener, at han bør ham at stå til rette: så og efterdi befindes byfogden Niels Iversen ikke efter for ham fremlagte breve, samme gælds fordring anlangende, at have udførlig om kendt, som det sig burde, men sagen deri iblandt andet fra sig fundet, da har han sig dermed forseet, og den hans dom magtesløs at være, og sagen til bytinget igen at komme, og når det for ham lovlig indstævnes, da deri endelig uden nogen udflugt at dømme, som han vil ansvare og være bekendt, og efterdi han med slig hans doms udstedelse har Peter Widow omkostning tilføjet, bør han at give ham til kost og tæring ti rigsdaler.

(69)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Rugård, hans fuldmægtig Jens Clausen i Kølholt på den ene og havde stævnet velb Christian Friis til Tiimgård, KM felttøjmester, for en summa penge, han efter et sit håndskrift ham skyldig er, lydende på 4000 rigsdaler in specie med sin rente, og efterdi de endnu ikke er erlagt og betalt, og birkefogden til Tiim birketing 14/2 sidst forleden har tilfunden Christian Friis at betale Steen Bille samme gæld, eller derfor med gode mænd at have indvisning af hans jordegods eller løsøre: da efterdi for os i rette lægges Christian Friises skadesløs håndskrift til Steen Bille på fornævnte 4000 rigsdaler med sin årlig rente udgivet, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget er, Christian Friises fuldmægtig og her i dag er mødt og udlæg herimod samme gæld tilbyder, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Christian Friis jo bør at betale Steen Bille for berørte summa pending med rente og interesse, og derfor tilfinder velb Jacob Grubbe til Kabbel og Jørgen Marsvin til Avnsbjerg, som Jens Clausen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med fogden drage for Christian Friises bopæl, der udæske og gøre Steen Bille udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der

fyldest, da ham i andet Christian Friises løsøre og jordegods at indvise, hvor det findes kan, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld, og det efter recessen, som de ville ansvare og være bekendt.

(72)

** var skikket velb Steen Bille til Hedegård, KM befalingsmand på Rugård, hans fuldmægtig Jens Clausen i Kølholt og havde stævnet velb Christian Friis til Tiimgård, KM felttøjmester, på den anden side for en summa penge, han efter et sit håndskrift ham skyldig er, lydende på 1440 rigsdaler in specie med sin rente, og efterdi de endnu ikke er erlagt og betalt, og birkefogden til Tiim birketing 14/2 sidst forleden har tilfunden Christian Friis at betale Steen Bille samme gæld, eller derfor med gode mænd at have indvisning af hans jordegods eller løsøre:

da efterdi for os i rette lægges Christian Friises skadesløs håndskrift på 1440 rigsdaler med sin rente, til Steen Bille udgivet, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget er, Christian Friises fuldmægtig og her i dag er mødt og udlæg imod samme gæld tilbudt, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Christian Friis jo pligtig er at betale Steen Bille for berørte summa pending med rente og interesse, og fordi tilfinder velb Jacob Grubbe til Kabbel og Jørgen Marsvin til Avnsbjerg, som Jens Clausen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med fogden drage for Christian Friises bopæl, der udæske og gøre Steen Bille udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Steen Bille i andet Christian Friises løsøre og jordegods at indvise, hvor det findes kan, så han bekommer fuld udlæg for sin gælds fordring, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(74)

** var skikket velb Mogens Kås til Støvringgård, høvedsmand på Nyborg slot, hans fuldmægtig Jørgen Pors i Kåstrup og havde stævnet velb Christian Friis til Tiimgård, general felttøjmester og oberst, anlangende 2526 rigsdaler in specie kapital, som han Mogens Kås skal være skyldig efter hans derpå udgivne skadesløs brevs indhold, som skulle have været betalt og dog ikke sket er, hvorfor Mogens Kås skal være forårsaget at have ladet hænde endelig dom til Tiim birketing over Christian Friis 13/12 sidst forleden for fornævnte summa penge, hvor han da af birkefogden er tildømt at betale Mogens Kås, hvilken dom han formener bør ved sin fuldmagt at blive og konfirmeret at være, og ham her af landstinget to gode mænd at tilnævnes at gøre Mogens Kås fyldest og udlæg af Christian Friises løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges Christian Friises skadesløs håndskrift til Mogens Kås udgivet på 2526 enkende rigsdaler med sin rente, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget er, Christian Friises fuldmægtig og i dag er mødt og udlæg imod gælden tilbyder, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Christian Friis jo er pligtig for berørte summa penge med sin rente og interesse til Mogens Kås at betale, og derfor tilfinder velb Mikkel Hvas til Sørup og Knud Sørensen til Tredje, som Jørgen Pors nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med fogden drage for Christian Friises bopæl, der udæske og gøre Mogens Kås udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Mogens Kås i andet Christian Friises jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld, og det efter recessen, som de ville ansvare og være bekendt.

(76)

** var skikket velb Mogens Kås til Støvringgård, høvedsmand på Nyborg slot, hans fuldmægtig Jørgen Pors i Kastrup og havde stævnet velb Christian Friis til Tiimgård, general felttøjmester, at eftersom Mogens Kås skal have været forårsaget en tid lang siden at forhverve dom over ham til Tiim birketing for en summa penge med sin rente, som han skal have lovet og godsagt for ham til doktor Tomas Fincke og Margrete, salig doktor Fyhrens i København, hvilke summa penge med efterstående rente Mogens Kås selv skal have betalt og Christian Friises hovedbrev indløst, og eftersom fornævnte birketings dom siden til landsting har været indstævnet, og der ved endelig dom konfirmeret, og to gode mænd tilfunden at gøre Mogens Kås udlæg for samme penge, hvilke gode mænd har udlagt dette efterskrevne gods i Hind herred i Tiim birk: da efterdi for os i rette lægges for bemeldte gode mænds indførsels brev, som indeholder dem at have indført Mogens Kås i for berørte jordegods, hvorimod Christian Friises fuldmægtig i dag her for retten er til stede mødt, og ikke vidste sig noget derimod at svare, som forskrevet står, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte udlagte jordegods jo efter bemeldte gode mænds indførsels bemelding bør Mogens Kås for ejendom at efterfølge, med mindre det ham inden år og dag fra løses, eller og indførslen for tilbørlig dommer rykket.

(77)

** (til Palle Rosenkrantzes opsættelse med Niels Lauritsen i Smedegård) så mødte Niels Lauritsen og berettet, at Christen Jensen, født i Smedegård, og hans medbrødres vidne ikke skulle findes hid stævnet, så her i sagen fordi ikke nu burde at kendes: da endog sagen i seks uger er optagen, og slig bemeldte vidne er fremlagt, som ej findes hid kaldt, da er vi deri forårsaget, sagen fremdeles til i dag 14 dage at optage, og da dem såvel som og lovsmændene, tingskriver og tingbogen her at møde til stede, og gå derom hvis ret er, og her forinden ingen andre vidner på enten sider sagen til videre forhaling at forhverves.

(78)

** var skikket velb Frands Pogwisch til Ravnholt, KM befalingsmand på Hald slot, hans visse bud Hans Johansen, ridefoged sst, hvorledes han på sin fattige tjener Peder Olufsen i øster Ølby hans vegne havde stævnet Maren Lauritsdatter og Maren Tomasdatter i øster Ølby for et vidne, de til Hjerm herreds ting 14/8 sidst forleden vidnet har, anlangende at Peder Olufsen skulle være kommen til Niels Christensen i Ølbygård hans datter Maren Nielsdatter på Ølby mark og slagen hende med en kæp nogen slag, hvilke vidner beskyldes vildig købe og bænkevidner at være, tilmed ikke overens stemmer, men mere af had og avind ham på vidnet, på det de kunne sig befri for hvis skade, som Niels Christensens får og kvæg havde gjort Peder Olufsen i hans korn: så og efterdi at endog en del bemeldte vidnesbyrd skal have vidnet om nogle slag, Peder Poulsen skulle slaget Niels Christensens datter, at hun skulle falden omkuld, en part og fornævnte vidnesbyrd vidnet, at hun derefter løbet og jaget ham af kornet, så hun fordi ikke kunne have været trælbåren, tilmed og mesten del fornævnte vidnesbyrd vildig af Niels Christensens folk og tjenere og ikke overens stemmende, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner, syn, klage og sigtelse, såvel som den dom, derefter forhvervet er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi fornævnte syn ---- til fornævnte kornskade ikke så noksom er bevislig gjort, som det sig havde burdet, da finder vi den og i lige måde magtesløs at være.

(84)

** var skikket Jens Andersen Notler i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for et skifte som han 4/4 1649 har i Jacob Johansen, slotsfoged på Koldinghus, Niels Tuesen i Bjert, delefoged i samme herred, med flere deres overværelse skal fornævnte dag have holdt i salig Hans Jensen Tordsens i Bramdrup hans efterladte bo imellem hans efterleverske hustru Sidsel Hanskone og hans efterlevende børn og kreditorer, og Jens Andersen på hans hustru Karen Hansdatters vegne, såsom på hendes søstre Maren Hansdatter, Dorte Hansdatter og Mette Hansdatter deres vegne, som han er værge for, alle er salig Hans Jensen Tordsens børn og arvinger har fordret efter deres salig mor Karen Hanskone for hvis dem kunne være arvelig tilfalden i løsøre på hver søsterlod 5 daler, hvilke penge er bleven bestående hos deres far på rente, siden skifte er holden efter deres mor salig Karen Hanskone 6/7 1622, som beløber på enhver søsterlod ungefer 30 sletdaler. endnu havde stævnet Hans Jensen i Bramdrup og hans medbrødre vurderingsmænd for et vidne, som de 14/7 1649 til Brusk herreds ting har vidnet, at de 4/4 tilforn samme år skulle over skifte have forligt Jens Andersen på hans hustru Karen Hansdatters vegne, såvel som på hendes to søstres vegne, som han er værge for, Mette Hansdatter og Maren Hansdatter, med Hans Hansen Tordsen og hans mor Sidsel Hansdatter, i hendes lovværge Christen Hansen i Eltang hans nærværelse, at Hans Hansen Tordsen og hans mor skulle give Jens Andersen samme sommer 5 ustraffelig læs hø og afgrøden af den bedste boghvedeager, og dermed på de tre søstres vegne ikke videre at have med den afgrøde at bestille, hvilke deres vidne Jens Andersen højligen ved sin ed benægter, ikke nogen kontrakt eller forlig med dem i så måder at have gjort: da efter flere ord Hans Hansen Tordsen og Jens Andersen om samme sag imellem faldt, da indgav de samme tvistighed på efterskrevne dannemænd, hvortil Jens Andersen på sin side tog Hans Nebel i Bjert og Oluf Ravn sst, derimod Hans Hansen Tordsen på sin side tog Christen Hansen i Eltang og Jep Nielsen i Kolding, de og samtlig der foruden tilnævnte Bertel Hansen i Eltang, hvilke fem dannemænd skal forsamles i dag otte dage i Kolding i Anders Dalby hans hus, og da have fuldmagt parterne om samme deres tvistighed til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende eller gørende vorder at stå for fulde af parterne upåtalt.

(86)

** var skikket Bertel Jensen Duns, rådmand i Viborg, hans fuldmægtig Jacob Jensen, indvåner her sst, som her i dag i hånd tog velb Viffert Seefeld til Revs hans fuldmægtig Christen Sørensen af Ålborg, og efter Bertel Jensens fuldmagt solgte og skødte fra Bertel Jensen og hans arvinger og til Viffert Seefeld og hans arvinger en gård i Frejlev sogn i Drastrup by, som Anders Troelsen nu påboer, og Bertel Jensen i sin gælds betaling af salig Anne Kås til Restrup i hendes jordegods er bleven udlagt, med efterskrevne skyld, som deraf går.

(87)

** var skikket Niels Hansen Skrædder i Rovsthøj med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet Morten Nielsen i Alslev med flere for et afsigelse, de 13/6 1640 imellem Hans Madsen, født i Agervig, og Niels Hansen gjort og afsagt har, anlangende den sår og skade Niels Hansen skulle have gjort Hans Madsen i Tomas Olufsens hus i Orre 1/7 1639, og deri tilfunden Niels Hansen til Hans Madsen at udgive 50 sletdaler, uanseet ikke for dem har været fremlagt lovlig dokumenter, hvorefter de kunne have nogen føje eller ret at gøre Hans Madsen sådan stor summa penge til, efterdi for dem lovlig var bevist, Niels Hansen sligt skulle have gjort af nødværge, hvorfor Niels Hansen formener sig deri højligen at være forurettet, og samme deres afsigelse bør magtesløs at være: da efterdi sagen i seks

uger til i dag er opsat, og opsættelsen findes påskrevet at være læst på hjemtinget, og ingen er mødt hertil at svare, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme afsigelse magtesløs at være og ikke at komme Niels Hansen til nogen forhindring.

** var skikket Laurits Mortensen i Bøgvad på Niels Nielsen Ammidsbøl i Kolding hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Ibsen i Ammidsbøl, eftersom Laurits Mortensen har 3 ting tilforn standen for retten på Jerlev herreds ting og efter recessen lovbudt hvis ejendoms part, som Niels Nielsens hustru hendes liden søn, som er berettiget efter hans salig formand Jens Jensen Ammidsbøl, fordum borger i Kolding, berettiget i den halve selvejer bondegård i Ammidsbøl, som Jens Ibsen nu påboer og i brug har, og Jens Ibsen til tredje ting, som var 18/12 1650, som for retten blev læst og påskrevet en kvittering, som i mening skal formelde, at Jens Ibsen skal have betalt fornævnte ejendom, som er halve part i den halve bondegård til fornævnte Jens Jensen Ammidsbøl med 41 rigsdaler, hvilke kvittering klarlig kan agtes falsk at være, thi det ikke skal befindes, at den af salig Jens Jensen Ammidsbøl underskrevet, ej heller de andre folks hænder, som deri nævnes, til vitterlighed har underskreven, rigtig at være, og skal kunne eragtes falskeligen at være, eftersom kvittantsen er dateret 1625, og Jens Jensen Ammidsbøl skal have sig forpligtet at gøre Jens Ibsen forvaring, når påæskes, og han først døde 1639, og midlertid aldrig er æsket nogen skøde for fornævnte selvejer gods, og formener Laurits Mortensen, at Jens Ibsen bør et betale til hans principals værge fornævnte ejendom, og der foruden vederlag for så mange års brug, som han sig der har tilegnet: da efter flere ord og tale dem derom imellem var, er de i dag om fornævnte tvistighed således forenet, at fornævnte arvelod i bemeldte bondegård, som ung Jens Jensen efter hans far salig Jens Jensen Ammidsbøl er tilfalden og berettiget, ham at skal være følgagtig uden nogen Jens Ibsens eller hans arvingers modsigelse, og derhos bepligtede Jens Ibsen sig og sine arvinger der foruden at give Laurits Mortensen på Niels Ammidsbøls vegne et halvt hundrede enkende rigsdaler at betale og erlægge ham på Jerlev herredsting på onsdag først kommende 8 dage, såvel som og der foruden i lige måde at betale ham den billig omkostning og brevpenge, som derpå bekostet og anvendt er, og dermed afstod Jens Ibsen og Laurits Mortensen på begge sider bemeldte indstævnte købebrev, såvel som og hvis tingsvidner, videlse og beskyldning, som derpå udganget og gjort er, så det ingen videre skal komme til hinder eller skade i nogen måder, men ganske kasseret, død og magtesløs at være.

(91)

** var skikket Peder Poulsen i Hedegård med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder ham da efter 14 dags opsættelse at have stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han på fornævnte herredsting 12/6 sidst forleden dømt har, hvori han skal have tildømt Peder Poulsen 13 rigsdaler at betale til velb Palle Rosenkrantz til Vesløsgård, KM befalingsmand på Lundenæs, som skal være restants af Hedegård på officer penge for 1648 og 1649 inden 15 dage, eller derfor at have udlæg af hans bo, uanseet Peder Poulsen beretter sig fornævnte to år at have ydet til Lundenæs sin landgilde: så og efterdi for foged såvel som og for os er i rette lagt for bemeldte Iver Vinds takst på de gårde i Lundenæs len, som til officerer var anordnet, med skyld og landgilde, da han Lundenæs har haft i forlening, hvorefter fogden og har tilfunden Peder Poulsen de resterende officer penge til Palle Rosenkrantz at betale inden 15 dage, eller derfor at have indvisning i hans bo og gods, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(92)

** var skikket Søren Madsen i Mejsling med en opsættelse her af landstinget i dav seks uger, lydende ham da at have stævnet Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom han 18/9 sidst forleden til Jerlev herredsting dømt og afsagt har, indeholdende i beslutning, efterdi Søren Madsen gives til sag for gæld, han til salig Knud Bertelsen skulle have skyldig været, at han inden 15 dage med rede penge hvis resterende gæld, han ikke med nøjagtig kvittants kunne af bevise, skulle betale, hvilken dom Søren Madsen formener uret og med vrang undervisning at være forhvervet, og ikke skal bevises at han nogen forpligt til salig Knud Bertelsen at have udgivet, formener fordi samme dom bør magtesløs at være: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, opsættelsen til hjemtinget findes læst og forkyndt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være og ikke komme Søren Madsen til nogen forhindring.

(93)

** var skikket Lisbet Jensdatter, salig Laurits Lauritsens, i Vestergård hendes fuldmægtig Jacob Jensen, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget 15/1 sidst forleden, lydende hende da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Poulsen i Linding for en dom, han til Østerherreds ting 30/9 næst forleden imellem hende, hendes børn og Mikkel Nielsen i Grimlund dømt har, og deri kvit dømt Mikkel Nielsen for 10 sletdaler, han dem efter nøjagtig bevis og endelig dom er skyldig, og alene funderet hans dom på, at en dom, hvorefter gælden blandt andet fordres, skulle være 24 år gammel, samt funderet sin dom på æskning til 30. dag efter salig Niels Lauritsen, og ingen dom eller dele på Sofie Nielsdatter, salig Niels Lauritsens, blev fremlagt, menende samme dom ulovlig og uret at være, og bør magtesløs at blive: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, og ikke fornævnte dom dog er fremlagt, da bør den efter slig lejlighed magtesløs at være.

(94)

12/3 1651.

** var skikket velb Gregers Krabbe til Torstedlund, KM befalingsmand på Riberhus, desligeste Gregers Hansen i Grimstrup deres fuldmægtig Peder Børgesen, ridefoged til Riberhus, og havde hid kaldt sandemænd af Skast herred, Niels Hansen af Orre hans bane at udlede, som 30/1 sidst forleden skal være funden død i hans egen hus, og først fremlagde Peder Børgesen for sandemænd efterskrevne tingsvidne at Skast herreds ting 18/2 sidst forleden, som indeholder Peder Andersen med flere i Rovst at have vidnet, at Laurits Pedersen i Rovst, Apelone Nielskone og Ingeborg Tomasdatter i Orre var bortrømt og ikke har været til stede, siden Niels Hansen i Orre fandtes dræbt, og går i rygte og tidende, at de alle tre for samme gerning er bortrømt. dernæst blev fremlagt Laurits Pedersens skriftlig svar, så lydende 29/1 1651 som jeg underskrevne gik ud af Niels Hansens hus i Orre og ville gå ned i byen efter min hest, er han dismidlertid til mig kommen løbende i hans bare skjorte med en dragen kniv i hans hånd, og dersom jeg ikke havde bleven det var, havde han stukket mig ihjel dermed, så jeg nødtes til at gøre værge med en ringe kæp, jeg havde i min hånd, og fik omsider kniven fra ham og kastet den bort, og kom på jorden med hverandre, og i det samme bed han mig i min næse og rykkede mit skæg og en stor part af min hår, og jeg på det sidste af nødværge, efter at han havde fat på kniven igen, slog ham fire slag ved hans tinding med min næve, så han faldt imod jorden, i det samme kom hans hustru i hendes bare særk og fik ham ind i huset: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og

udlagde Laurits Pedersen i Rovst at være Niels Hansens bane, ham i morderisk vis at have ombragt, og fordi svor ham hans bane på, mord over, og fra hans fred, eftersom de sandhed derom havde udspurgt og forfaret, og han for gerningen er veget og rømt.

(96)

** var skikket Christen Hermandsen i Vium med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Jesper Lauritsen i Lyne, for han skal have sig til fordristet og med hans oprakte fingre sigtet og beskyldt ham for adskillige hug og slag, og iblandt andet skulle have været årsag til en knivslag, han skulle have bekommet, dis uagtet Jesper Lauritsens sigtelse aldrig med nogen lovfast vidnesbyrd at skal bekræftes, det Christen Hermandsen har lagt nogen håndgerning på ham. i lige måder stævnet Laurits Mikkelsen i Bork for en dom, han til Nørherreds ting 18/4 næst forleden dømt har, og deri tildømt Christen Hermandsen at stande til rette efter loven, hvilken dom funderes på fornævnte ulovlige sigtelse, syn og bænkebrev, menende efter slig lejlighed fornævnte sigtelse, syn, bænkebrev og dom, derpå funderet er, bør magtesløs at blive: så og efterdi bemeldte sigtelse og syn ikke nøjagtig er bevislig gjort, det Christen Hermandsen nogen håndgerning eller slagsmål på Jesper Lauritsen skulle have gjort, da finder vi efter slig lejlighed samme sigtelse, syn og dom, så vidt det Christen Hermandsen angår, magtesløs at være, såvel som og Niels Madsen og hans medbrødres vidne, som om forlig vidnet har, hvilke Christen Hermandsen ej er gestendig, i lige måder ingen magt at have.

(98)

** var skikket Silius Jørgensen i Forsum med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Christen Hansen i Allerslev med flere for et syn og vidne, de 27/1 1649 på Vesterherreds ting vidnet og afhjemlet har, formeldende nogen skorsten og murarbejde på Søvig, som Bertel Nielsen i Hede skulle have dem påvist at være skade på for 20 rigsdaler, hvilke deres syn og vidner han beskylder i efterfølgende måder, at synsmændene ikke til tinge skal have lovlig været tagen, ikke heller lovlig varsel for samme deres syn at være givet: så og efterdi ikke befindes Silius Jørgensen murmester at være given nogen varsel på åstederne at være til stede, der syn taget er, så han kunne vidst dertil at svare, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme synsvidne eller den dom, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Silius Jørgensen til nogen forhindring.

(99)

** var skikket Niels Madsen i Torbøl på den ene og havde stævnet Niels Knudsen i Dejrup for en dom, han 17/2 1649 til Vesterherreds ting dømt og afsagt har, hvor i samme dom han skal have kvit dømt Mette, salig Peder Ståls, i Rottarp for Niels Madsens tiltale, og befriet hende for udsætning af hendes søns Christen Pedersens fædrene arv og gode, som han var arveligen tilfalden efter hans salig far Peder Stål, som er i boen hos hende, uanseet for ham skal være fremlagt en dom af Vesterherreds ting 16/4 1642, hvori Christen Pedersen skal være tildømt at betale Niels Madsen inden 15 dage eller derfor at have udlæg af hans bo og gods, og ikke Niels Knudsen ville anse samme dom, men tvært imod den har fradømt ham at fange udsætning af Christen Pedersens fædrene arvegods, hvorfor han formener at Niels Knudsen deri uret at have gjort, og hans dom bør magtesløs være. endnu stævnet Mette Peders, så og salig Peder Ståls arvinger, Karen Pedersdatter i Mølby, Birgitte Pedersdatter i Gamdrup, Inger Pedersdatter i Varde og Kirsten Pedersdatter i

Bækhuse: så og efterdi befindes bemeldte indstævnte dom uendelig at være dømt og udgivet, da bør den efter slig lejlighed magtesløs at være.

(101)

** var skikket Tomas Andersen i Lønborg by hans fuldmægtig Jesper Holst i Bøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Envold Jensen, borger i Varde, for 82 rigsdaler, som han Tomas Andersen skyldig er efter hans udgivne skadesløs brevs indhold, og sig modvilligen forholder og ikke vil betale, så Tomas Andersen derfor har været forårsaget at tage dom over Envold Jensen til Lønborg birketing, i hvilken dom han er tildømt fornævnte 78 rigsdaler med deres forfalden rente og skadegæld med al interesse i Tomas Andersens hus at betale, eller fordi at lide rigens æskning og forfølgning: da efterdi for os i rette lægges Envold Jensens skadesløs håndskrift, til Tomas Andersen udgivet, på samme summa pending at betale, så dom derpå til æskning at lide over Envold Jensen til hjemting er forhvervet, som forskrevet står, og siden sagen her til landstinget i lige måde indkaldt, og i seks uger optaget, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Envold Jensen jo bør derfor æskning at lide.

(102)

** var skikket Jørgen Eskerod, fru Sofie Friis til Haraldskær hendes forrige tjener med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have været forårsaget at lade fru Sofie Friis stævne for hans løn, han hende aftjent har så langsommelig tid, som hun er ham skyldig for, som og herredsfogden til Tørrild herreds ting 17/8 sidst forleden har tilfundet hende skadesløs at betale Jørgen Eskerod hans løn, hvilke hun ikke har efterkommet, men ved udflugt gjort Jørgen Eskerod skade og omkostning, hvorfor han formener endnu at han bør opnævnes og tilfindes her af landstinget to gode mænd, at gøre ham udlæg efter hendes skadesløs bevis for hans løn: da efterdi for os i rette lægges fru Sofie Friis hendes forseglede og underskrevne skadesløs håndskrift, hvori hun kendes sig skyldig fornævnte 20 rigsdaler årlig løn at være til Jørgen Eskerod for 1642 og til brevets dato, efter samme brevs indhold, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget er, såvel som og her til landsting i lige måde indstævnet, og i seks uger til i dag opsat, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som for er rørt, så imod recessen uden bevilling ikke længere kan gøres forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Sofie Friis jo pligtig er og bør at betale Jørgen Eskerod samme gæld efter hendes brevs formelding skadesløs, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe, sitzhaftig i Vejle, og Peder Mund til Merringgård, som han dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Sofie Friises bopæl, der udæske og gøre Jørgen Eskerod udlæg af hendes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da ham i andet fru Sofie Friises løsøre og jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gæld, og det efter KM forordning som de ville ansvare og være bekendt.

(103)

** var skikket hr Anders Nielsen Bøgvad, præst til Uldum og Langskov sogne, med en opsættelse her af landstinget 29/1 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Vill Pedersen i øster Ho ----, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han har imellem ham og to hans sognemænd, Anders Mikkelsen og Morten Nielsen i Ølholm, afsagt til Nørvang herreds ting 5/3 1650, hvori han synes at stadfæste og ved magt at kende Morten Nielsens hjemmel på hvis korntiende, som Anders

Mikkelsen i fjor bemeldte sin præst forholdt: så og efterdi for fogden såvel som for os er i rette lagt hr Anders Bøgvads underskrevne brev, til Morten Nielsen udgivet, hvori han kendes sig af ham at være fornøjet og betalt af den gård, han da iboede, den korntiende præsten vedkom hans livstid, og imidlertid de begge tilsammen levede, så fogden fordi derimod ej har vidst Anders Mikkelsen, som samme gård nu besidder, nogen tiende til præsten efter Mortens hjemmel og fornævnte brev at give, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod samme brev eller dom, derpå funderet er, at kunne sige, eller magtesløs dømme.

(105)

** var skikket Tomas Madsen Tarp, borger i Varde, hans fuldmægtig Hans Kall prokurator med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Christensen, borger i Varde, for nogen ærerørige ord han14/11 næst forleden i hans egen hus i godtfolks nærværelse og påhør, nemlig at han har gjort imod ham som en skælm, som er med tingsvidne og hans egen vedgåelse på Varde byting for dom, 2/12 næst forleden udstedt er, at bevise, hvilke ord og på skælden han formener at være for nær, og med urette påtalt: da formedelst vores underhandling og efter Jens Christensens erklæring, afstod Hans Kall på Tomas Madsens vegne samme tiltale, så det på enten sider ingen videre skal komme til skade, og lovede Jens Christensen at skal give Tomas Madsen endnu fire sletdaler til kost og tæring, foruden de to rigsdaler, som han tilforn efter opsættelsens indhold er tilfunden ham at skulle give, og dermed sagen ganske bilagt.

(106)

** var skikket Dorte Sørensdatter af Bjerndrup og havde stævnet Maren Mikkels med flere i Bjerndrup for en vidne, de til Gørding herreds ting 17/6 sidst forleden vidnet har, indeholdende i sin mening, at de skal have nærværende til stede til hendes mand Jens Jepsen 2/5, såvel som 3/5 hos været i kirken, og da skulle de først adspurgt hende, hvo der skulle udlægges for præsten for barnefar, hvortil hun da skulle have svaret, at Jens Pedersen, som tjente på Kærgård for kusk, var hendes rette barnefar, så og hørte han er bleven udlagt, der barnet skulle døbes, hvilke deres ord og vidner hun dem i ingen måder er gestendig, ved sin højeste ed agter at benægte, det hun dem aldrig talt har, eller haft for dem nogen slig ord, at andre end hendes ægtemand, Jens Jepsen, at være hendes barnefar, men sådan at være deres egen opdigt og snak, uden al billighed, til hendes og sin mands ægte skilsmisse, thi endskønt han kunne have lagt sig til hende, førend de for den kristelige er sammen viet, så findes dog den tids forløb imellem den dag og deres trolovelses dag, at hendes ægtemand nok kan sandfærdig agtes barnefar at være: så og efterdi Maren Mikkels og hendes medfølgere udførlig har vidnet og båret kundskab, dem at have været inde i Jes Jepsens hus og da hørt, Dorte Sørensdatter for hendes rette barnefar at have udlagt Jens Pedersen, hvilket og med hr Niels Pedersens kundskab bestyrkes, at Jens Pedersen ved dåben i Gørding kirke, der barnet er døbt bleven, for barnefar dertil er udlagt, hvilket og med Jens Pedersens bekendelse, som han for hr Jens Pedersen i Hunderup kirke udgivet har, der han tog åbenbarlig afløsning, befæstes, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod fornævnte indstævnte vidner og bekendelse at kunne sige, men ved magt at blive.

(108)

** var skikket velb fru Christence Lindenov, salig Claus Sehesteds, til Ørslevkloster hendes fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet velb Christian Friis til Lyndbygård, kronens vel bestalter zeugmester, på den anden side for en summa penge, som sig med

rente og omkostning beløber 7030 rigsdaler, for hvilke summa penge, hun har været forårsaget at hænde endelig dom over ham for til Tiim birketing, og siden her til landstinget er bleven konfirmeret, og da tilfunden to gode mænd at gøre fru Christence Lindenov udlæg af Christian Friises jordegods: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsels brev, dem for fru Christence Lindenovs fordrede gæld iblandt andet at have indført hende i for bemeldte jordegods, Christian Friises fuldmægtig og i dag er mødt i rette, og tilstod sig ej at vide noget herimod at sige, som forskrevet står, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at kende, end samme jordegods, jo efter fornævnte gode mænds indførsels bemelding, bør Christence Lindenov for ejendom at følge, med mindre det hende inden år og dag fra løses, eller og fornævnte indførsel for tilbørlig dommer rykket.

(109)

** var skikket velb Niels Lykke til Valden, KM ritmester, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator her i Viborg, på den ene og havde stævnet velb Christian Friis til Lyndbygård, KM felttøjmester, på den anden side for en summa penge, som sig med rente og omkostning beløber 1289 rigsdaler, for hvilke summa penge, han har været forårsaget at hænde endelig dom over ham for til Tiim birketing, og siden her til landstinget er bleven konfirmeret, og da tilfunden to gode mænd at gøre Niels Lykke udlæg af Christian Friises jordegods: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsels brev, dem at have indført Niels Lykke for samme sin gælds fordring i fornævnte jordegods, Christian Friises fuldmægtig og i dag er mødt i rette, og tilstod sig ej at vide derimod at sige, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at kende, end fornævnte jordegods jo efter fornævnte gode mænds indførsels bemelding jo bør Niels Lykke for ejendom at følge, med mindre det ham inden år og dag fra løses, eller og indførslen for tilbørlig dommer rykket.

(110)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård hans fuldmægtig Jens Clausen i Kølholt og havde stævnet velb Christian Friis til Lyndbygård, kronens vel bestalter felt zeugmester, for at eftersom han ved gode mænd er bleven indført i Tiim hovedgårds bygning, disligeste i jus patronatus til Tiim og Madum kirker, samt i hvis jordegods efter samme indførsels videre bemelding, for hovedstol, rente og omkostning in summa 6170 rigsdaler efter hans to håndskrifters bemelding, som han til Tiim birketing og her til landstinget befindes dømt at betale, eller lide indvisning i hans gods, efter samme doms videre indhold, hvilke gode Steen Bille formener sig for evindelig ejendom bør at følge: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsels brev, dem at have indført Niels Lykke for samme sin gælds fordring i fornævnte jordegods, Christian Friises fuldmægtig og i dag er mødt i rette, og tilstod sig ej at vide derimod at sige, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at kende, end fornævnte jordegods jo efter fornævnte gode mænds indførsels bemelding jo bør Niels Lykke for ejendom at følge, med mindre det ham inden år og dag fra løses, eller og indførslen for tilbørlig dommer rykket.

(112)

** var skikket Jens Christensen Høg, prokurator i Viborg, på Jens Christensen, borger i Varde, hans vegne i hans egen nærværelse på den ene og havde stævnet salig Jacob Clausens arvinger sst, nemlig Maren Jacobs, Mads Jacobsen, Claus Jacobsen, Lisbet Jacobsdatter, Karen Jacobsdatter og Kirsten Jacobsdatter på den anden side for en dele, de dem lader af berømme at skal findes efter deres salig far, at han for 12 år forleden eller mere skal have ladet Jens Christensen fordele til Varde

byting for noget gæld, han skulle være ham skyldig, hvilke gæld Jens Christensen benægter ikke at have været Jacob Clausen skyldig, og formener at det ikke med hans hånd eller segl eller andet bevis skal fremlægges: så og efterdi fornævnte dele ikke befindes årlig til tinge forkyndt, som det sig burde, med i så måder den i lang tid deri fordulgt, bemeldte gæld og ikke heller med Jens Christensens brev eller segl bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dele så noksom lovlig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Jens Christensen til nogen forhindring, og Jacob Clausens arvinger at give ham til kost og tæring to rigsdaler.

(114)

** var skikket Niels Nielsen Obling i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Tomas Sørensen i Vallund, for han 6/2 1648 i Ølgod kirke skal have målt halvparten Ølgod kirkes korntiendes afgift med en urigtig skæppe, hvilken skæppe skal befindes at være brændt med en falsk brænde og en rigtig brænde, som andre skæpper brændes med, når de er krempet imod kobber skæppen, hvilken skalskhed Tomas Sørensen selv på Østerherreds ting 10/4 samme år har vedgangen, og samme skæppe såsom andet falsk indlagt i herredsfogden Visti Lauritsen i Bindesbøl hans forvaring, og da herredsfogden imod recessen ikke er mægtig at dømme på nogen deres lempes pårørelse, har han sagen til sin overdommer henstillet. sammeledes stævnet afgangne Visti Lauritsens arvinger, nemlig Karen Vistiskone, Mads Vistisen, Laurits Vistisen, Christen Vistisen, Tomas Vistisen, anden Christen Vistisen, Anne Vistisdatter, Gertrud Vistisdatter, Karen Vistisdatter, Maren Vistisdatter, Anne Vistisdatter og Else Vistisdatter med deres lovværge: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke udførligen har vidnet, samme skæppe at skal have tilhørt Tomas Sørensen, eller og at han skulle begæret, kornet med den at skulle måles, og på kirkehimlen ladet føre, de og ikke heller har om vidnet eller seet, samme skæppe da på steden imod andre at være brugt, men siden derefter alene i Varde imod kobber skæppen at være forsøgt, hvorefter Tomas Sørensen har sig og erbudt, at dersom han kornet ville have om målt med en anden skæppe, måtte det gerne ske, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne deri så noksom, at den bør nogen magt at have, men såvel som fornævnte hedenfindelse dom magtesløs at være, og ikke at komme Tomas Sørensen til nogen forhindring, ---- ved os deri, efter forskrevne Niels Oblings beskyldning for falsk, Tomas Sørensen til mindre mand at dømme.

(118)

** var skikket Mads Nissen, født i Nørkærgård, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende han da at have stævnet Oluf Sørensen Strudvad, nu boende i Terpager, for 20 rigsdaler, han Mads Nissen skyldig er efter hans udgivne skadesløs brevs formelding, og sig modvilligen forholder og ikke vil betale, så Mads Nissen derfor har været forårsaget at tage dom over Oluf Sørensen til Lønborg birketing, i hvilken dom han er tildømt 20 rigsdaler skadesløs at betale Mads Nissen i hans hus i Kongensgård eller derfor at lide rigens æskning: da efterdi med Oluf Sørensens underskrevne brev bevislig gøres, ham at være Mads Nissen 20 rigsdaler skyldig, med rede penge uden skade ham at betale, hvilket ej skal være sket, så dom over ham til hjemting er forhvervet, hvori han er tildømt samme penge at betale eller lide æskning, sagen og i lige måde her til landsting indkaldt, og i seks uger optagen, så imod recessen uden bevilling ej kan gøres længere forhaling, da ved vi ikke andet derom at kende, end Oluf Sørensen jo bør æskning at lide.

(119)

** (til Jens Pedersen i Juelsgård hans opsættelse) så mødte Christen Bjerregård på hr Niels Christensens vegne i Ferring præstegård og formente samme stævning ikke lovlig forkyndt at være, og den med hr Niels hans hånd skulle være påskrevet: da efterdi den opskrift, som iblandt andet fandtes på stævningen skrevet, at være i blækket udslettet, og ikke Christen Bjerregård videre ville svare på hr Niels Christensens vegne, end som forskrevet står, da har vi deri været forårsaget, samme sag til i dag seks uger at opsætte, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse forinden lovlig at forkyndes, og hr Niels Christensen at give Jens Christensen og Jacob Tomasen til kost og tæring 4 sletdaler.

(120)

** var skikket Peder Christensen i Stenderup hans fuldmægtig Christen Skriver i Strellev med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Visti Lauritsen i Bindesbøl, herredsfoged i Østerherred, hans arvinger for en dom han til Østerherreds ting 8/1 1649 dømt og afsagt har imellem Laurits Lauritsen i Kvie på den ene og Peder Christensen på den anden side, og tildømt Peder Christensen 8 sletdaler at betale for noget bly, Laurits Lauritsen skal have betalt til Staffen Nielsen i Varde efter en seddel, som Staffen Nielsen til ham derom har givet, og ingen har ombedt Laurits Lauritsen slig gæld at betale, fornævnte seddel skal medføre, at salig Christen Pedersen i Stenderup skulle tilkomme samme bly at betale, og ikke skal bevises med salig Christen Pedersens hånd eller segl, ham samme bly at have bekommet: da efterdi sagen i seks uger til i dag optagen, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskrevet, som opskriften derom bemelder, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og seddel magtesløs at være, og Laurits Lauritsen i Kvie at give Peder Christensen til kost og tæring 2 sletdaler.

(121)

** var skikket velb Niels Skade til Mosbølgård hans fuldmægtig Jens Pedersen, prokurator i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Frands Christensen Egknud i Mosbøl og Gregers Pedersen i Ulbæk, at i lørdagen for midsommer dag sidst forleden, som var 22/6 1650 da har de fordristet sig til ulovligen ophuggen 4 store pile af bemeldte gode mands have og enemærke, som er med tingsvidne at bevise, og herredsfogden har dem tildømt at stande til rette efter loven, og mener fogdens dom ved magt at blive. derimod havde Frands Egknud i Mosbøl og Gregers Pedersen i Ulbæk stævnet Bertel Nielsen, værende hos Niels Skade, og Anne Peders ved Strellev kirke for en vidne, de til Nørherreds ting vidnet har om nogen pile, de skulle have huggen i den kålgård, som Frands Christensen selv har i forpagtning, og beskyldes samme deres vidne, at de ikke har om vidnet eller vidst, hvilken en af Frands Christensen eller af Gregers Pedersen, der skulle have om huggen samme pile, Bertel Nielsen og at være et umyndigt barn, menende fordi samme vidne bør magtesløs at være: da efter flere ord, parterne derom imellem var, da indgav Jens Pedersen på Niels Skades vegne, og Hans Kall på Frands Egknud og Gregers Pedersens vegne samme iring og tvistighed på efterskrevne dannemænd, hvortil Jens Pedersen på Niels Skades vegne tog Niels Poulsen i Tønming, og Hans Kall derimod på Frands Egknud og Gregers Pedersens vegne tog Christen Skriver i Strellev, hvilke to dannemænd skal forsamles i Christen Skrivers hus lørdagen næst efter påske først kommende, hvor da parterne eller deres fuldmægtige for dem skal møde til stede, og da have fuldmagt dem om samme deres tvistighed til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvis de deri sigende eller gørende vorder, at skal stå for fulde, af parterne upåtalt i alle måder.

(122)

** var skikket Laurits Hansen, rådmand i Lemvig, hans fuldmægtig Mogens Bertelsen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Svend Olufsen byfoged for en dom, han 20/9 sidst forleden har kvit dømt Morten Christoffersen for hans hustrus anpart gæld efter hendes salig forældre at betale, og i så måde vil hen vende al udgælden på hendes to søstre efter hendes salig far Simon Christensen, som hun dog arveligen imod en af dem, ej heller skal det gøre bevisligt, Laurits Hansen eller Jens Trans nogen sted skal have dem til forpligtet at betale nogen gæld for Morten Christoffersen, uden aleneste til Jacob Clausen, som af Morten Christoffersens egen kontrakt kan eragtes, men enhver som arver bør også i gælden at betale sin anpart, formener Laurits Hansen og Jens Trans dem storligen af byfogden at være forurettet, formener samme dom bør magtesløs at blive, og Morten Christoffersen og hans hustru Maren Simonsdatter at være forpligt tredje part at betale, eftersom de er tre fuld søstre. så mødte Morten Christoffersen og fremlagde et tingsvidne der af tinget 12/2 1649, bemeldende salig Christen Simonsen, forrige borger der sst, at have fremlagt et skiftebrev, som imellem ham og hans to svogre Laurits Hansen og Jens Trans, rådmænd der sst, gjort var, som blandt andet fandtes indskrevet hvis retfærdige gæld, salig Simon Christensen kunne være bort skyldig, enhver at betale sin anpart, som fandtes med Christen Simonsen, Laurits Hansen og Jens Trans deres hænder underskreven: så og efterdi byfogden efter for ham fremlagte skiftebreve, som alene af Christen Simonsen, Laurits Hansen og Jens Trans befindes underskrevet, har Morten Christoffersen for fornævnte tiltale for samme gælds rest kvit funden, ved vi ej den hans dom efter slig lejlighed at imod sige, men ved magt at blive.

(123)

** var skikket Morten Christoffersen, borger i Lemvig, på den ene og havde stævnet Laurits Hansen, rådmand sst, på den anden side, imellem ham og Jens Trans rådmand dømt har på Lemvig rådstue 8/11 sidst forleden, anlangende gældssag, og Laurits Hansen samme sin dom imod rigtig brev og håndskrift har dømt Morten Christoffersen og Jens Trans under regnskab, uanseet at Morten Christoffersen har Jens Transes brev på 46 rigsdaler, og ikke ville anse deres aller nådigste konges forordning, recessen og mandat er bemeldende, at der må ikke gange nogen opskrift imod nogen rigtig gældsbreve underskrevet eller forsegling, formenende Laurits Hansen uret deri at have gjort, og Morten Christoffersen formener samme dom bør magtesløs at være, og ikke komme ham imod hans rigtig brev til nogen forhindring: så og efterdi befindes for Laurits Hansen at have været i rette lagt Jens Transes underskrevne skadesløs brev, til Morten Christoffersen udgivet, og han dog imod fornævnte håndskrift har heden funden Morten Christoffersen til afregning med Jens Trans, efter hans regnskabs bog, endog Morten Christoffersen da ikke af Jens Trans derom skal befindes for Laurits Hansen lovlig indkaldt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme Laurits Hansens udgivne dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Laurits Hansen i så måder har Morten Christoffersen dermed omkostning tilføjet, bør han at give ham til kost og tæring 4 rigsdaler.

(125)

** var skikket Mikkel Eskesen i Lejrskov på hans søster Maren Eskesdatter i Stenderup hendes vegne med en opsættelse her af landstinget 15/1 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet hr Niels Nielsen Bøgvad i Stenderup for to skriftlige vidner, som han for herredsprovsten, mester Anker Sørensen, indlagt har på to tider, nemlig 6/7 og 28/8 sidst

forleden, anlangende bortdøde Anne Nielsdatter, som i Eltang er bortdød, at hun skulle have beskyldt Maren Eskesdatter i Stenderup for hendes bane, og ikke samme vidne efter recessen med nogen juriment at være sket, som det sig lovlig med gemes burde i sådan vigtig sag at forelægges, og ikke ved hans ed men ved en seddels fremlæggelse, at Anne Nielsdatter i hendes sygdom i Eltang, der hun var uden forlov veget fra hendes husbond, Mads Hansen i Stenderup, og er bortdød, da hende at skulle have i hendes sygdom svaret sognepræsten, hr Niels Nielsen Bøgvad, der hun af ham er meddelt sakramentet, at hun ikke vidste årsag til hendes død, uden Maren Eskesdatter kunne have nogen årsag deri, og at hun var svag over hendes ganske krop, og ikke hr Niels sit vidne med oprakte med oprakte fingre efter recessen har vidnet, mener samme vidne bør magtesløs at være, og ikke bør Maren Eskesdatter at komme til hinder eller skade på hendes fred i nogen måde: så og efterdi befindes hr Niels Bøgvad udførlig at have vidnet og båret kundskab om den klage og beskyldning, som Anne Nielsdatter i sin yderste for ham på Mads Hansens hustru, Maren Eskesdatter, i adskillige måder gjort har, hvilket og med hendes forrige klage, der han på sit embeds vegne er kaldt til hende, bekræftes, og med syn er bestyrket, Maren Eskesdatter og straks på fersk fod at skal være bort veget, og med hendes husbond Mads Hansens udgivne fuldmagt bevises, bod og bedring for Anne Nielsdatter at være over graven tilbudt, såvel som og forligelse mål begæret, så og med Hans Madsens udgivne gælds brev til hendes brødre stadfæstes, hvori gerningen, som Mads Hansens hustru af hendes tjenestepige Anne Nielsdatter er for beskyldt og på klaget, af fornævnte berørte omstændigheder og indstævnede vidner med hverandre derom bestyrkes, Maren Eskesdatter i Anne Nielsdatters død og bane brødig at være, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod hr Niels Bøgvads, såvel som og de andre indstævnte vidner, så vidt de Maren Eskesdatter anlanger, at suge, men ved magt at blive, og efterdi sandemændene for slig gerning har Maren Eskesdatter bemeldte Anne Nielsdatters bane på svoret, og fra hendes fred, da har vi og ikke vidst nogen tilfald, dem for den deres ed og tov at kunne fælde, men i lige måder ved magt at være, og Mikkel Eskesen at give dem til kost og tæring 6 rigsdaler, belangende Hans Clausen badskær hans vidne såvel som og Mette Christensdatter, Maren Andersdatter og de andre indstævnte vidner, som er ført Maren Eskesdatter imod samme gerning til befrielse, en del førend sandemænd gjorde deres tov, og mesten part siden bagpå eden, da efterdi slige vidner ikke udførligen med andre nøjagtige kundskab er bekræftet, kunne vi ikke kende dem så noksom, at de imod hvis vidner, nu ved magt dømt er, bør at komme Maren Eskesdatter til befrielse, men magtesløs at være.

(148)

26/3 1651.

(ingen af dommerne til stede, Henrik Jensen ene)

** var skikket velb fru Maren Skram, salig Hartvig Huitfeldts, til Rammegård hendes fuldmægtig Gregers Poulsen i Marsbjerg og havde hid kaldt sandemænd af Vandfuld herred, Mette Christensdatters bane at udlægge, som desværre af våde og vanlykke 24/2 sidst forleden er bleven omkommen på Rammegård, og nu først fremlagde Gregers Poulsen efterskrevne tingsvidne af Vandfuld herreds ting 24/3 sidst forleden, som indeholder Keld Jensen med flere at have vidnet, at som de og de andre gårdens folk 24/2 sidst forleden imellem syv og otte om morgenen havde været oppe til frokost, og fulgtes så ned i laden, da lidt derefter kom Jørgen Brun indtil dem med en bøsse, var nogen stund i laden, tog så noget til at strø for spurve med, og sagde han ville se, om han kunne få nogen spurve at skyde, begyndte så at spænde bøssen, men hjulet slog tilbage igen, og som han anden gang ville gøre færdig, gik bøssen uformodende af for ham imellem hænderne, imod hans vilje, der bøssen således var afgangen, og han fornam, at der var en kommen for det ulykkelige

skud, gav han et svar skrig af sig, lukkede døren op og sagde, Gud nåde mig arme menneske, hvad er her nu gjort, så løb de straks ud og blev da var, at der et kvindfolk østen for ladedøren, og så at det var Mette Christensdatter, og er dem vitterlig, samme ulykkelige gerning skete af våde og vanlykke: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Jørgen Brun at våde og ulykkelig tilfald uforvarende imod hans vilje at have skudt Mette Christensdatter, og fordi svor ham hendes bane på og til hans fred, eftersom de og selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(152)

** var skikket Jean le Clerck, borger og handelsmand i Christianshavn, hans fuldmægtig Mogens Block i Lerbjerg på den ene og havde stævnet velb Christian Friis til Lyndbygård. kronens vel bestalter zeugmester, for en anselig summa penge, som sig med hovedstol og rente og omkostning beløber 3420 rigsdaler, for hvilke summa penge han har været forårsaget at have ladet hænde dom over ham til hjemting, og siden her til landstinget er bleven konfirmeret og da tilfunden to gode mænd at gøre Jean le Clerck udlæg af Christian Friises løsøre eller jordegods: da efterdi for os fremlægges fornævnte gode mænds indførsels brev, indeholdende dem, for Jean le Clerck hans gælds fordring, at have indført hans fuldmægtig i for berørte jordegods, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte jordegods jo, efter bemeldte indførsels brevs formelding, bør Jean le Clerck for ejendom at efterfølge, med mindre det ham efter forordningen bliver fra løst, eller og indførslen for til dommer rykket.

(153)

** var skikket Iver Sørensen i Bølling på sin egen, Nis Brun, Hans Sørensen, Maren Sørens, Else Grises og Mette Ibsdatter sst deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom han på fornævnte ting 24/7 sidst forleden imellem slotsherren på Koldinghus, velb Ebbe Gyldenstjerne til Tyrrestrup hans fuldmægtig Frederik Christensen ridefoged på den ene og fornævnte folk og selvejer bønder i Bølling på den anden side, anlangende uforvist skovhug på Bølling skov af næst forleden år til philippi jacobi dag 1650, hvorfor han har dem tildømt at betale en summa pending lige ved andre kronens tjenere efter en takst, som slotsherren har gjort efter et synsvidnes formelding: så og efterdi befindes herredsfogden Germand Joensen ikke i sin doms slutning at have navngivet de mænd og personer, som han har tilfunden at betale lensmanden efter taksten, meget mindre deri specificeret, hvor vidt enhver betale skulle, da bør samme dom fordi at være som udømt var, så vidt den Nis Brun og hans bemeldte medfølgere jordejere angår, og hvo videre påskader, indkalder sig sagen igen til hjemting, og derom endelig at underskedes, som det sig bør.

(155)

** var skikket velb Mogens Kås til Støvringgård, høvedsmand på Nyborg slot, hans fuldmægtig Jørgen Pors i Kåstrup på den ene og havde stævnet velb Christian Friis til Tiimgård, general felt zeugmester, for at eftersom Mogens Kås skal have været forårsaget en kort tid siden at forhverve dom over ham til Tiim birketing for en summa penge, som han efter hans strenge skadesløs brevs indhold skal have været Mogens Kås skyldig, og eftersom fornævnte birketings dom siden her til landstinget har været indstævnet og der ved endelig dom konfirmeret, og to gode mænd tilfunden at gøre Mogens Kås udlæg for samme penge, og da har de udlagt efterskrevne gods: da efterdi for os i

rette lægges fornævnte gode mænds indførsels brev, hvormed bevises dem at have indført Mogens Kåses fuldmægtig for hans gælds fordring i for berørte jordegods, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gods jo efter indførslens lydelse bør Mogens Kås for ejendom at følge, med mindre det ham efter forordningen fra løses, eller og indførslen for tilbørlig dommer rykket.

(158)

** var skikket Hans Jensen, indvåner i Bergen i Norge, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Peder Eriksen af Stovstrup for en dom imellem ham og Jacob Tomasen Harbo i Søholm, herredsfoged i Elbo herred, dømt og afsagt har 4/2 sidst forleden, med hvilken hans dom han har frikendt Jacob Tomasen at betale Hans Jensen 80 sletdaler med sin tilbørlig rente efter deres imellem dem oprettet kontrakt, som formelder Jacob Tomasen til Hans Jensen at skulle skyldig være, hvilken kontrakt for ham er lagt i rette, og den alligevel at have forbi gangen og ikke ville anseet, men funderet hans dom på en skøde, som salig Knud Bertelsen, borger af Kolding, Jacob Tomasen gjort har: så og efterdi med fornævnte skøde bevisligt gøres, det Knud Bertelsen efter Hans Junges fuldmagt inden tinge fuldkommelig at have skødt og afhændt på hans vegne til Jacob Tomasen fornævnte bolig i Erritsø, og deri kendtes fuld nøje og betaling af Jacob Tomasen efter kontrakten at have oppebåren og annammet, så Peder Skriver sætfogden fordi har Jacob Tomasen deri frikendt, da ved vi efter slig lejlighed ikke den hans dom at imod sige men ved magt at blive.

(161)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand i Dalum kloster, hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Tøste Knudsen i Nordenskov med flere sandemænd i Nørholm birk for en ed og tov, de imellem Iver Vind og Anne Nielsdatter i Hedbo 22/1 svoren har, anlangende en vold, den gode mand har ladet rejse på hende for en brev, som var salig Søren Tomasens af Hede hans arvingers, som hun efter tingsvidnes indhold sønderreven, hvilke deres ed og afhjemmelse i følgende måder beskyldes, blandt andet at fornævnte sandemænd ganske har gået forbi sandfærdig tingsvidne om fornævnte brevs sønderrivelse, som for dem i rette har været lagt, og hende dog alligevel har fri svoren for fornævnte volds gerning, hvorfor Iver Vind formener fornævnte sandemænd heri ingen ret at have gjort, og samme deres ed og tov bør magtesløs at være: så og efterdi for sandemændene ikke er bevisligt gjort, det Anne Nielsdatter med gevalt at skulle have taget samme seddel, men fast mere den i hænde leveret, det og med Christen Tomasens seddel bevises, Anne Nielsdatter at have gjort regnskab med Søren Kelst og andre om gammel rest af tiendekorn, og da at have betalt ham to skæpper byg, som Søren Kelst fik hende seddel på var ydet, da har vi efter sådan lejlighed ikke vidst imod samme sandemænds ed at sige men ved magt at blive.

(162)

** var skikket Niels Lauritsen i Smedegård på den ene og havde stævnet Hans Jensen, borger og rådmand i Ringkøbing, Christen Jensen i Ganer og Gregers Nielsen, borger og rådmand i Ringkøbing, og Søren Jensen, borger sst, på den anden side for en vidne de 16/12 1650 til Bølling herredsting vidnet har, dem selv og deres medborger Johan Wessel til villig og behjælpning vidnet

har, formeldende at de skulle have overværet i Johan Wessels hus i Ringkøbing 21/12 1638, og der seet at Niels Lauritsen i Smedegård selv først underskrev den brev, som han har givet fra sig ----, hvilke deres vidne han beskylder i efterfølgende måder, blandt andet at deres vidne skal være vidnet i deres egen sag, og være vidnet på langsommelig mange år, han samme brev skulle have underskrevet, uanseet han aldrig skulle have kunnet læse eller skrive, og vidnet bagpå hans lovlig undskyldning og lovsed, som han skal have gjort, det han aldrig skal have udgiven samme brev eller den underskreven. så mødte Laurits Brodersen, ridefoged på Lundenæs, og beretter at efterdi befindes varsel på en søndag, af forseelse, for samme hid stævnte vidner at være givet, hvorfor han beretter sig samme vidne nu at ville afstå, og da efter lovlig varsel på ny ville lade forhverve: da efter sådan lejlighed bør samme vidne, som efter slig varsel forhvervet er, ingen magt at have.

(163)

** var skikket Jørgen Jensen i Vilslev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Jens Keldsen sst for et pant, han 27/1 sidst forleden på Gørding herresting skal have gjort Søren Pedersen i ---- på sin halve gård i Vilslev, han iboer, efter pantebrevs vidtløftig formelding, hvilke pant og pantsætning Jørgen Jensen formener ikke så lovlig og ret at være, som det sig burde, efterdi Jens Keldsen skal være Jørgen Jensen adskillig stor summa pending skyldig, og dom derfor over ham skal være forhvervet, hvilke gæld at betale, Jens Keldsen ikke skal være vederhæftig, uden sidste pantsatte halvgård og ejendom dertil muligt skal medgå, for det andet skulle Jørgen Jensen også have Jens Keldsen i dele efter delsvidnes formelding: da efter flere ord dem imellem var, blev Jørgen Jensen og Søren Pedersen om samme tvistighed, fornævnte panter anlangende, således her i dag for retten forenet, det Søren Pedersen lovet og forpligtet sig at erlægge og betale til Jørgen Jensen den hovedstol, nemlig 430 sletdaler, som Jens Keldsen ham skyldig er, med halvfjerde års efterstående rente til sankt mikkelsdag først kommende, og dersom fornævnte summa penge med bemeldte rente ikke til fornævnte tid bliver Jørgen Jensen afbetalt, da Jens Keldsens anden halve gård, som Søren Pedersen har i pant af ham, og nu om tvistet er, at være Jørgen Jensen til en fuldkommen brugelig pant følgagtig, indtil han samme summa penge skadesløs med sin rente bliver afbetalt, og ikke den pant, som Jens Keldsen til Søren Pedersen gjort har, derpå efter fornævnte tid at komme Jørgen Jensen til nogen forhindring, men dersom Jørgen Jensen ikke til fornævnte tid bliver samme summa penge og rente betalt, da ham straks at træde fra sin pants rettighed, og det til Søren Pedersen overlevere, og sådanne to panter i Jens Keldsens gods efter des indhold at følge Søren Pedersen til brugelig pant, indtil Jens Keldsen dem skadesløs fra han igen indløser, og dermed fornævnte deres tvistighed til endelig ende bilagt.

(164)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en henfindelse dom han 13/6 1649 dømt har imellem Jørgen Munk og søstres efterskrevne tjenere i Rue, hvori Jørgen Munk formener Germand Joensen har gjort uret, idet han har ikke dømt en part af dem til at lide, som har handlet dem så meget grueligt i hans søstres skove, hvorfor han formener Germand Joensens henfindelse bør magtesløs at være. så mødte Jens Nielsen i Hølund og fremlagde jomfru Edel Munks efterskrevne indlæg så lydende, jomfru Edel Munk til Haraldskær på hendes tjenere i Rue deres vegne svar 23/4 1651, eftersom Jørgen Munk for værgemål lader sig understå, tid efter anden, stor ufornøden trætte mig at påføre, nemlig for nogle træer, som i adskillige tider skulle være huggen på min grund i Rue, der mine tjenere boer,

så er dertil mit svar, at samme syn og tiltale Jørgen Munk slet og aldeles intet vedkommer i det aller ringeste at påtale, thi han var ikke min værge på skifte, ej heller endnu, idet jeg og min søster Anne Munk har selv KM missive, at vi selv må være værger for det ringe gods, der os efter vores salig far er tilfalden. dernæst fremlagde Jens Nielsen efterskrevne ovennævnte KM missive, givet på vor slot Haderslevhus 6/2 1639 under vort signet Christian. derhos brev fremlagt en dom af Jerlev herreds ting 13/6 1649 som besluttes, at efterdi der for retten er fremlagt tre adelspersoners hånd imod hånd, og som ikke stemmer overens, men den enes hjemmels brev imod den andens tiltale, da efter slig lejlighed vidste fogden ej i den sag at påkende, men ville have den sag for den gunstige overdommer indstillet. NB: skal ikke ---- skrives ---- Niels Gris ---- Bølling har udstedt dommen, og er intet stævnet derfor.

(166)

** var skikket Peder Christensen i Skovlund med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Oluf Christensen i Skovlund og Dines Hansen sst for et vidne, de 28/11 næst forleden til Nørholm birketing vidnet har, formeldende at de efter Rask Hansen i Olling og hans brors begæring skal have været til Peder Christensens i Skovlund og der seet og synet en lam, som Peder Christensens hustru og han selv skal have påvist dem, hvilke lam skal have adskillige mærker, og Peder Christensen og hans hustru skal have svoret, at samme lam skulle have været deres datter Anne Jensdatters lam, hvilke hans og hans hustru deres vidne han beskylder, iblandt andet at de både har synet og vidnet efter deres mundheld, hvilke Peder Christensen og hans hustru højlig benægter, at de aldrig har haft de ord, tale eller mundheld med dem om samme lam, som deres usandfærdige vidne om formelder, ikke heller at have båren nogen dølgsmål på samme lam: så mødte Jep Gødesen i Galtho på Rask Hansen og Laurits Hansens vegne og afstod bemeldte indstævnte vidner og syn, så det ikke skal komme Peder Christensen eller nogen til forhindring eller skade, men død og magtesløs at være.

(168)

** var skikket Christen Christensen Bjerregård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en frafindelse han til Lemvig byting dømt har 22/2 sidst forleden, anlangende at han ikke vidste at finde salig Simon Christensens arvinger til at lide tiltale af Christen Christensen Bjerregård for forsikring på halve Bjerregård, så han og hans hustru og børn kunne være angerløst efter salig Simon Christensens forpligt, eftersom salig Simon Christensens arvinger har annammet penge for halv Bjerregård, og byfogden tilforn dem har tildømt at lide tiltale, som med hans dom, dateret 19/7 1650, kan gøres bevisligt, formenende byfogden i samme frafindelse uret at have gjort, og at den bør magtesløs at være: da efterdi samme sag i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og forkyndt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme frafindelse magtesløs at være og ikke komme Christen Bjerregård til nogen forhindring.

** var skikket Jens Pedersen i Juelsgård og Jacob Tomasen, kirkeværger i Ferring, deres fuldmægtig Christen Sørensen i Kastbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Niels Madsen i Volder, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom han til Vandfuld herreds ting 28/9 1650 dømt og afsagt har, imellem fornævnte Ferring kirkeværger på den ene og hr Niels Christensen, præst i Ferring, på den anden side anlangende 7 skæpper rug kirketiende, som altid har været udgiven til kirken af to kronens bol, som nu for sin årlig og

sædvanlig skyld og afgift skal bruges under præstegården, og i samme sin dom kvit dømt hr Niels Christensen for samme 7 skæpper rug, og det kun efter bare ord og vrang beretning, og ikke skal for ham være bevist, at præsten skal være samme bol tillagt fri for tiende, formener Niels Madsen dermed uret at have gjort, og samme hans dom bør magtesløs at være: så og efterdi ikke befindes for Peder Jensen og hans medfølgeres vidne at være givet nogen varsel til salig hr Jens hans arvinger, eftersom de ham i deres vidne har navngivet og om vidnet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden, Niels Madsen, sin dom har funderet på det, som ingen bevis for ham har været i rette lagt, da bør den hans dom og i lige måde magtesløs at være.

(172)

** var skikket Jens Christensen, borger i Varde, hans fuldmægtig Jens Pedersen, prokurator der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen, tjenende i Guldager, for en dom han til Varde byting 5/3 1649 forhvervet har, indeholdende i sin mening af sentensen, at Jens Christensen skulle for retten have sagt til Søren Christensen, boende ved Næsbjerg kirke, at den parlament, som han og Søren Christensen tilsammen havde haft, var sket for hans bror Niels Christensen tagen hjul fra ham, og derefter sig til bevis ---- tingsvidne 2/10 1648 forhvervet, hvor efter samme vidne og ord byfogden sin sentens funderet har, og derefter tildømt Jens Christensen samme sine ord at bevise, eller derfor efter recessen at lide dele, hvilke dom og vidne beskyldes, at det ikke er hans ære for nær talt, efterdi han ikke i ringeste måder er af ham for nogen tyveri eller uærlig sag beskyldt: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes lovlig læst, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og dom magtesløs at være og ikke komme Jens Christensen til nogen forhindring.

(173)

** var skikket Christen Christoffersen af Hovlbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Christensen i Bundgård, delefoged i Hind herred, for en enlig vidne han bagpå en landstings dom på Tiim birketing 31/5 sidst forleden vidnet har, bemeldende at han med værende hos var, hørte og så tredje påskedag på Tiimgård 1644, at Staffen Nielsen i Varde da var på Tiimgård og gjorde køb på 120 stald øksne, for parret 24 rigsdaler, ved Christen Christoffersen, og dagen der næst efter igen var på Tiimgård hos ham og hørte, om Eske Jensen samme køb ville samtykke, med andet mere opdigtede snak, samme hans vidne indeholder, hvilket vidne Christen Christoffersen formener bør magtesløs være: så og efterdi Jens Bundgårds vidne ikke formelder, at Christen Christoffersen samme øksne til Steffen Nielsen skulle have solgt og afhændet, men det på fogden Eske Jensens samtykke skulle være heden sat, Jens Bundgård og her i dag for retten har tilstået, det Steffen Nielsen ikke skulle bekommet øksne, og sligt på Eske Jensens behag heden stillet, så de siden i fjendetiden skulle være bortkommet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne deri bør at komme Christen Christoffersen til nogen forhindring, men magtesløs.

(174)

** var skikket Peder Jensen, barnfødt i Frøjk, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en

dom han der til tinget 8/5 sidst forleden udgivet, og deri tilfunden Peder Jensen at give og gøre Jens Nielsen og hans bror Christen Nielsen i Frøjk rigtig afkald og kvittering på hans tilfaldne fædrene og mødrene arv, som han til sig i Frøjk annammet, eller derfor at lide dele, uanseet ej for ham skal være bevist, det han hans arvepart fra steden til sig skulle have annammet: så og efterdi befindes herredsfogden Niels Christensen ikke i hans doms slutning at have kundgjort, hvorpå han den grundet har, meget mindre specificeret hvad eller hvor meget Peder Jensen havde annammet, og han dog ham tilfunden afkald for hans annammet arvegods at give, eller dele at lide, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende den hans dom så noksom at være, at den bør nogen magt at have, men den såvel som fornævnte dele, derefter drevet er, magtesløs at være, og ikke at komme Peder Jensen til nogen forhindring.

(176)

** var skikket Jesper Holst i Bøl med en opsættelse her af landstinget 12/3 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Pedersen i Frøtoft, Jacob Jensen, rådmand i Varde, og Jens Pedersen, prokurator der sst, for en overdragelse og forpligt 30/8 sidst forleden, af Niels Pedersen udgivet, hvori han har overdragen til Jacob Jensen og Jens Pedersen 128 rigsdaler, afgangne Mads Buck af Varde skulle have været ham pligtig, som han tilforn til Jesper Holst overdraget har, og benægter derhos i samme brev ingen overdragelse på samme gæld tilforn at have udgivet, og forpligtet sig, om samme overdragelse nogen sinde imod Jacob Jepsen eller Jens Pedersen bliver i rette lagt, skulle han den fragå og efter lands lov sig derfor erklære: da efter flere ord og tale dem derom imellem var, blev Niels Pedersen Frøtoft og Jesper Holst nu her i dag for retten med sammenlagte hænder venligen om samme tvistighed til endelig ende forenet, så at Niels Pedersen tilstod sig ikke at vide andet med Jesper Holst, end hvis ærligt og godt er, og derhos lovet Jesper Holst fra sig at levere til Jacob Jensen og Jens Pedersen, på Niels Frøtofts vegne, alle hvis domme og breve, som han kan have haft efter den fuldmagt og oprettede kontrakt, imellem Jesper Holst, Niels Pedersen, Clemend Toftum og Niels Obling gjort er, dateret Varde den næste mandag efter gregori dag 1648, anlangende Mads Buck i Varde, og såfremt kan befindes, at Jesper Holst noget af Mads Buchs gods kunne have oppebåren, da det, eller dis værd, til Jacob Jensen og Jens Pedersen at levere, som for er rørt, og dermed afstod de på begge sider alle fornævnte beskyldning og tvistighed, så det ingen videre at komme til forhindring, men sagen imellem dem dermed ganske ophævet og bilagt.

(184)

7/5 1651.

** var skikket velb Gunde Rosenkrantz til Vinding, KM befalingsmand på Kalø slot, hans fuldmægtig Jacob Christensen sst på den ene og havde stævnet til konfirmation en herredstings dom, udstedt på Skodborg herreds ting 28/4 sidst forleden, hvori Gunde Rosenkrantz tilfunden at skal have indvisning for 1510 rigsdaler, med sin pågående rente og omkostning, i noget gods på Venø land, som velb fru Anne Beck, salig Christian Bülows, til Smidstrup har ved indførsel fra Erik Krabbe bekommet, og fru Anne Beck en rigtig designation på samme gods har overgivet til Gunde Rosenkrantz, formener Jacob Christensen på sin husbonds vegne, samme herredstings dom bør ved magt at blive, tilmed at tilnævnes to gode mænd her af landstinget, som i samme gods kan Gunde Rosenkrantz kan gøre indførsel i: da efterdi for os i rette lægges bemeldte gode mænds indførsel, hvoraf forfares fru Anne Beck for ridemændene at have indlagt fortegnelse under hendes hånd, hvori blandt andet formeldes, at Gunde Rosenkrantz for 1510 rigsdaler ved indførsel måtte lade

annamme det gods her i Jylland, som hun af Erik Krabbe for samme summa penge ved indførsel havde bekommet, på hvilke gods og fremlægges fru Anne Becks underskrevne fortegnelse, såvel som og en hendes underskrevne indlæg, at hun imod denne indførsel er Gunde Rosenkrantz fuldkommen kald og varsel gestendig, da efter slig lejlighed tilfinder vi velb Claus Dyre til Sindinggård og Johan Brockenhuus til Handbjerg hovgård, som Jacob Christensen nævnt har, med forderligste lejlighed, og inden i dag seks uger, dem at forsamle, og med herredsfogden gøre Gunde Rosenkrantz indvisning og til likvidering i samme tilbudne gods, efter derpå fru Anne Becks fortegnelses indhold, for samme summa penge med rente og interesse, og det efter forordningen, som de vil ansvare og være bekendt.

(186)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for han ikke har anseet den dom, her af landstinget er udstedt 28/2 1649, anlangende uretfærdig vurdering, han da skal have gjort på en hest til Mads Gregersen sst, og han derfor tildømt at give hende 10 sletdaler til kost og tæring, hvilke han ville ikke have udgivet, og derved forårsaget hende videre penge spilde, nu her om det samme at hid stævne, hvori hun formener ham forsætligen at have gjort uret imod hans ed, og derfor bør at lide og stå til rette: så og efterdi Otte Sørensen ikke så fuldkommelig sin dom at have sluttet, så Gertrud Andersdatter derefter kunne søgt betaling, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom at være som udømt, og sagen til bytinget om samme penges betaling igen at indkomme, og deri endelig at kendes, som ret er, og efterdi Otte Sørensen Gertrud Andersdatter omkostning har tilføjet, da bør han derfor at give hende til kost og tæring 4 sletdaler, hende skadesløs at betale.

(188)

** var skikket Peder Lauritsen, hospitalsforstander i Viborg, som her for retten i hånd tog velb Jørgen Marsvin til Avnsbjerg hans fuldmægtig Søren Olufsen i Elsborg, solgte, skødte og afhændte fra Viborg hospital og til Jørgen Marsvin og hans arvinger efterskrevne jordegods, som efter lodsedlens formelding er bleven de fattige udlagt af salig fru Anne Kåses jordegods i Himmersyssel i Hornum herred i Sønderholm sogn.

21/5 1651.

(ingen dommere til stede, Henrik Jensen ene)

(189)

** var skikket Birgitte Bertelsdatter, salig Christen Hjerbæks efterleverske, i Viborg hendes fuldmægtig Peder Lauritsen, hospitalsforstander sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende hende da efter en måneds opsættelse at have stævnet Jens Jensen Hestbæk, borger her i Viborg, for en summa penge med dis rente og interesse, eftersom hendes husbond har været i forløfte for ham til mester Christen Olufsen, sognepræst til Gråbrødre sst, hvilke hans udgivne brev Birgitte Bertelsdatter, som een for alle har været forårsaget at indfri, eftersom mester Christen Olufsen hende for samme gæld ladet søge og kræve, og efterdi Jens Hestbæk sig igen med betalingen modvilligen entholder, da har hun været forårsaget æsknings dom over ham ladet forhverve, hvori han er tildømt hovedstolen med rente og interesse straks at betale, eller lide rigens

æskning og forfølgning, formenende samme dom bør ved sin fuldmagt at blive, og Jens Hestbæk i lige måde her til landstinget pligtig er og bør at lide rigens æskning: da efterdi med Jens Hestbæk hans underskrevne og forseglede skadesløs brev bevislig gøres, ham at have været mester Oluf Christensen 200 rigsdaler med sin rente skyldig, hvilken brev salig Christen Hjerbæk, som en tro forlover og selvskyldner, med ham forseglet og underskrevet har, og deri forpligtet dem og deres arvinger, een for alle og alle for een, skadesløs at holde, som børnepending i alle måder, hvorpå Jens Hestbæk sin skadesløs brev til Christen Hjerbæk for samme sin løfte har udgivet, og befindes Birgitte Bertelsdatter efter hoved brevens opskrift som en arving, een for alle, at have ladet erlægge og afbetale til mester Oluf Christensen fornævnte hovedstol med sin forfaldne rente efter samme opskrifts lydelse, og fordi til byting derfor igen at have ladet søge Jens Hestbæk, så endelig dom deri falden er, som forskrevet står, og endog siden af ham skal være af hovedstolen igen erlagt 100 daler, og ikke den ganske summa med sin rente endnu skal være skadesløs afbetalt, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Jens Hestbæk jo for resten bør æskning at lide, som det sig bør.

(192)

4/6 1651.

(ingen dommere, hører Henrik Jensen)

** var skikket Hans Udsen Koed i stor Velling og havde hid kaldt sandemænd af Elbo herred, Jens Udsen i Taulov Nebel hans bane at udlægge, som døde imellem 4/4 og 5/4 sidst forleden, og i hans sidste for præsten har klaget på Hans Skrædder sst, og først fremlagde Hans Udsen for sandemænd efterskrevne dom af Elbo herreds ting 1/8 1650 udganget, hvori blandt andet findes indført et tingsvidne af fornævnte herredsting 9/8 sidst forleden, Jens Udsen i Nebel klagede på Hans Pedersen skrædder i Nebel, at på torsdag ad aften da overfaldt Hans Pedersen ham og slog ham med en fork i hans højre side i hans hoved og stak ham i hans bryst og rykkede noget hår af den højre side af hans skæg. item fremstod Bertel Nielsen i Kongsted med flere, som vidnede, at eftersom de der på tinget af fogden blev udnævnt at syne Jens Udsen, da havde de synet omtalte skader, endnu Niels Olufsen i Nebel med flere at have vidnet om slagsmål imellem Jens Udsen og Hans Skrædder: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Jens Udsen af sygdom og skrøbelighed at være død bleven, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret, såvel som og en part af dem ham at have besøgt og ikke fornemmet, at han havde de sår eller skade, som kunne være årsag til hans død.

(198)

18/6 1651.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

2/7 1651.

(som indfaldt marie besøgelse, og holdtes næste torsdag derefter. ingen dommere til stede, Henrik Jensen ene)

16/7 1651.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

30/7 1651.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

14/8 1651.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

28/8 1651.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

(efterskrevne tre vidner henhører til den landsting, som blev holdt 10/9 1651)

(199)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne pergaments brev lydende, jeg Tomas Jensen i Snab ---- kendes at have solgt fra mig og mine arvinger og til Morten Jensen i Hannerup og hans arvinger al den del og rettighed, som jeg har, i det dam og dæmning, som ligger sønden og vesten til Hannerup, og har bedt to dannemænd, Peder Black i Hørby og Peder Keldsen i Døstrup med mig af besegle, skrevet i Hannerup midfaste søndag 1538.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse et lidet pergaments brev så lydende, vi efterskrevne Bent Poulsen, foged til Bølling herreds ting, med flere år efter Guds byrd 1545 den mandag næst efter søndagen judica var skikket velb Hans Lauritsen i Kærgård æsket og fik uvildigt syn af Anders Pedersen og hans medbrødre 8 dannemænd, hvilke vidnede, at de var over Kærgårds mark, gransket og forfaret en byggested, da kunne de ingen byggesteder finde der i nogen måder, og aldrig de kunne fornemme eller spørge af fædre eller forældre, at der har været nogen byggested i Kærgårds mark så længe, som dem længst kunne mindes.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse et pergaments brev så lydende, alle mænd dette brev seer eller hører læse hilse vi Peder Olufsen af Hollingholt, herredsfoged på Hammerum herredsting, Niels Christensen, præst til Snejbjerg, Morten Grøn af Ørnhoved, med flere med dette vort åbne brev at år efter Guds byrd 1532 lørdagen næst for sankt jørgens dag da var skikket for os og for flere gode mænd på Hammerum herreds ting, at Splid Bang til Agersbæk æsket og fik en fuld tingsvidne af 8 dannemænd, som var Morten Grøn af Ørnhoved væbner, Niels Lauritsen i Tanderup væbner, Peder Christensen i Tjørring, Nis Jensen i Ørskov, Christen Poulsen i gammel Arnborg, Søren Eriksen i Bæk, Christen Gundesen i Sunds, Jes Jensen i Snejbjerg, disse vidnede at de hørte og så samme dag på Hammerum herredsting, at Splid Bang til Agersbæk hans lovhævd og høring vidnede for dem, som var Nis Tomasen i Merrild og Svend Smed i Næstholt, at de hos var i Nybo torsdag næst tilforn, hørte og så at Splid Bang gjorde hans lovhævd selv tolvte med frie mænd og bønder og jordejere, og indvorde han en gård, som kaldes Nybo, med al hendes rette tilliggelse, item indvorde han en gård, kaldes Nøvlingskov, med hendes rette tilliggelse, item en gård Egebæk med hendes rette tilliggelse med flere efterskrevne skove og enge.

(201)

10/9 1651.

(aftakket velb Erik Juel fra landsdommers bestilling, eftersom han nu er i Danmarks riges råd, hvortil Gud forlene ham lykke for kristi skyld. i den gode mands sted er igen forordnet og betroet af Gud og høj øvrighed velb Laurits Below til (blank) Gud give ham lykke og velsignelse)

** var skikket Henrik Møller, KM og kronens general tolder over Danmark og forvalter på Lønborggård, hans fuldmægtig Jens Pedersen, skriver der sst, på den ene og havde stævnet Niels Christensen i Lønborg by med flere kirkenævninger i Lønborg sogn på den anden side, for de 8/7 sidst forleden har svoren Gunder Christensdatter, født i Bøl, tov og trolddoms sag over, og til samme deres retmæssige ed og tovs bekræftelse givet Gunder Christensdatter til sag, at hun formedelst hendes grove trolddoms bedrifter og gerninger skal for 17 år forleden være tov og trolddoms sag oversvoren, som med sigtelse og nævnings ed 4/3 1634 er at bevise, foruden hvis vidnesbyrd, som for samme hendes trolddoms bedrifter har da været for nævninger, og efter at en af Gunders selskab, navnlig Margrete Hansdatter, er bleven dømt, og Gunder, førend samme fange er henrettet, har været til munds med hende, og i hendes åbne øjne beskyldt hende, som med sognepræsten mester Jens Skøt og flere troværdige dannemænds kundskaber er at bevise, da har Gunder rømt, og i 17 år af og til været borte og i dølgsmål, så at når nogen ville hende antaste, er hun hemmelig bortkommen: så og efterdi ikke befindes de vidner og dokumenter i bemeldte nævnings ed at være indført, hvorpå de deres ed funderet har, da bør samme nævnings ed at være som udømt var, og nævningerne igen med forderligste deres ed i sagen at gøre, og alle hvis vidner og breve, som for dem bliver fremlagt, i deres ed at indføres, som der sig bør.

(204)

** var skikket Christen Jacobsen på sin egne og Jørgen Hansen, børnehusforstander i Viborg, hans vegne med en opsættelse her af landstinget 13/8 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have været forårsaget at lade stævne Christen Iversen i Løvlund, herredsfoged til Slavs herreds ting, for en dom han 17/4 til fornævnte ting dømt har, og deri tilfunden for bemeldte børnehusets forstander at annamme velb Bendix Norby hans pantsatte gods til fri brugelig pant, så længe han det indløser, efter hans brevs indhold, med hvilke hans dom de formener dem at være forurettet, efterdi den ikke aleneste er dømt imod Bendix Norby hans udgivne skadesløs brev og forpligt, men endog forsætligvis ganske forbi gangen alt det, som for ham om en anselig summa penge er i rette sat: så og efterdi befindes herredsfogden ikke at have dømt i sagen efter dis beskaffenhed på hvis, for ham er i sat, da bør samme dom magtesløs at være, men efterdi for os i rette lægges Bendix Norby hans forseglede og underskrevne brev, lydende på bemeldte 1600 rigsdaler hovedstol med dis tilbørlig årlig rente, seks af hver hundrede, til børnehuset og dens forstander her i Viborg skadesløs at betale, og deri til dis forsikring i pant sat en del af hans jordegods, efter bemeldte hovedbrevs indhold, hvilke summa penge, hovedstol og rente, ikke med kvittants for os bevises noget deraf eller på at være betalt, så børnehusets forstander der udover skal have været forårsaget, nu så rum tid efter brevens dato og dis betaling og rentes afholdelse sagen til Bendix Norbys værneting at lade indkalde, og der dom ganget, som før er meldt, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at kende, end Bendix Norby jo pligtig er at betale til børnehusets forstander fornævnte 1600 rigsdaler med rente og interesse, og fordi tilfinder velb Erik Lindenov til Viskumgård og Ove Blik til Nørbeggård, som børnehusets forstander Christen Jacobsen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger, i herredsfogdens nærværelse, at begive for

Bendix Norbys bopæl, og der udæske fornævnte summa penges erlæggelse med rente og omkostning, sker dem der ikke fuldkommen nøjagtig betaling, da at begive dem til fornævnte pantsatte gods, og deri at gøre børnehusets fuldmægtig nøjagtig likvidering og udlæg, og hvis det ikke til strække kan, da for resten i andet Bendix Norbys løsøre eller jordegods at gøre indvisning, hvor det findes kan, så børnehusets forstander bekommer fuld udlæg for samme summa penge med rente og interesse, og det efter recessen, som de ville ansvare og være bekendt.

(208)

** var skikket Jep Sindersen, født i Smedshave, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have til kende givet, hvorledes han højligen skal være forårsaget at påtale, om nogen forurettelse ham såvel som hans fattige den tid umyndige søskende er sket på noget bondegods, dem lovlig tilkommer, formedelst deres lovværges forsømmelses skyld, og formedelst han uden lovlig tilstand med en anden, som og siges skulle været værge for, fornævnte bondegods har solgt og afhændet, dem selv og andre til profit, og formedelst sagen i så rum tid har opstået, af årsag ingen har svaret, som for de umyndige har ville svaret, og han i KM tjeneste har været forhindret, har han nu været forårsaget KM oprejsning at begære, sagen ved retten at procedere, hvorfor Jep Sindersen har stævnet Niels Madsen. herredsfoged i Vandfuld herred, for en lovbuds vidne og en skøde, samt det tilstandelses vidne på samme skøde, som hans far Sinders Jensen gjort har til dem, som godset har solgt, udstedt af Vandfuld herreds ting 14/4 1627 til salig Simon Christensen, da rådmand i Lemvig, på en gårdspart, grund og ejendom, kaldes Smedshave: så og efterdi for os i rette lægges KM oprejsnings brev, det Jep Sindersen nådigst er tilladt samme sag at må påtale, og efter at endog Laurits Hansen og Mogens Bertelsen, som nu her i dag på salig Simon Christensens arvingers vegne imod Jep Sindersen er i rette mødt, har til kende givet, dem ikke fornævnte indstævnte lovbud og skøde, såvel som den tilståelse vidne, Sinders Jensen derpå gjort har, at i rette lægge, så er alligevel det af Jep Sindersen selv her for retten til sagens underretning fremlagt, som han af Vandfuld herreds tingbog for 1627 udskrevet af, ved tingsvidne skal have erlanget, hvorefter erfares samme lovbud tillige med skøden på een dag, nemlig 14/4 1627 at være gjort og udstedt, som dog ej ske burde, lovbud og skøde een dag at gå beskrevet, dog ikke af Sinders Jensen gjort, men han alligevel selv samme dag befindes at skal have været inden tinge, og da samme skøde og lovbud i et andet tingsvidne at have tilstået, fuldbyrdet og samtykt, såvel som og deri i lige måde tilstod sig at have skødt og afhændt alle hvis lod og anpart, han efter hans salig far og mor arveligen var tilfalden i Smedshave, så og i den bol på Hygum bjerg og i to agre i Sønderby mark, så Simon Christensen derfor har givet Sinders Jensen hans hustru og børn deres fulde værd og betaling, så befindes i dag Sinders Jensen her til landsting ved endelig dom rum tid tilforn, nemlig 14/9 1611, at være pådømt falskelig og løgnagtig at have omgået, og burde derfor at straffes efter recessen, og i så måder nederfældig, og han alligevel 4/1 1627, førend fornævnte skøde, lovbud og tilståelse gjort er, til Simon Christensen at have udgivet sin gældsbrev på bemeldte 321 rigsdaler, ham at betale, eller i hans jordegods at indtræde, befindes og efter at samme skøde, lovbud og tilståelse er passeret og udstedt, da er 7/7 1627 der oven og bagpå af Simon Christensen efter fornævnte håndskrift forhvervet dom over Sinders Jensen for samme gæld, og i samme dom indført, det han da til genmæle inden tinge skal have været mødt, og gælden gestendig været, så han af fogden er tilfunden det at betale, eller Simon Christensen at have nam og udlæg i Smedshave jordegods, hvor det findes kan, som dog tilforn til Simon Christensen bort skødt var, og alligevel derefter ingen udlæg siden befindes at være sket, førend samme dom og håndskrift hid til landsting af Christen Offersen i Ellemose 18/8 1627 til underkendelse med dis beskyldning er indkaldt formedelst 11 sletdaler, Sinders ham skulle skyldig været, dog her da ikke anderledes endelig er bleven påkendt, uden aleneste efter slig Christen

Offersens beskyldning har ikke vidst imod fornævnte brev og dom, derefter ganget, at kunne siges, siden efter at samme dom her til landsting således udstedt er, befindes straks derefter 18/8 af herredsfogden, foruden landstings tilfindelse eller selvejeres opkaldelse, at være gjort vurdering og udlæg efter fornævnte gældsbrev og dom, og det først i Sinders Jensens løsøre, endog dommen ikke derpå formeldte, og så dernæst i hans bondegods og ejendom, så intet Sinders Jensen var arveligen til berettiget, efter far, mor og bror, dog ej deri Sinders anpart i skæppeskyld navnlig sat eller specificeret, hvor vidt det sig imod gælden kunne bedrage, da efter for berørte lejlighed og efterdi udførligen bevises, Sinders Jensen på de tider og rum tid og åringer tilforn at have været nederfældig, som forskrevet står, førend han samme brev til Simon Christensen på bemeldte gæld udgivet, såvel som fornævnte skøde, lovbud og Sinders Jensens tilståelse, derpå gjort er, så han fordi deri efter loven ikke var lovfør eller mægtig gæld at gøre, meget mindre inden tinge nogen svar eller syssel i retten eller rettergang at have eller tilstedes, og han dog imod samme doms tiltale, som Simon Christensen over ham for samme gæld forhvervet har, befindes at have været til genmæle, da har vi ikke kunne kendt samme indstævnte gældsbrev såvel som og det lovbud, skøde, tilståelse vidne, herredstings dom og den vurdering og udlæg, derefter gjort er, så noksom lovlig, at det, efter denne beskyldning og deri KM oprejsnings brevs tilladelse, bør at komme Jep Sindersen eller hans søskende på deres arveparter i fornævnte bondegods og ejendom til nogen forhindring, men magtesløs at være.

(219)

** var skikket Jep Sindersen, født i Smedshave, på sin egen og sine søskendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Madsen, herredsfoged i Vandfuld herred, for en lovbydelse vidne samt en skøde, som han til Vandfuld herreds ting 14/4 1627 til salig Simon Christensen, da rådmand i Lemvig, udstedt har, anlangende hans farbror Simon Jensen i Hvistenhvol skal have solgt og skødt til salig Simon Christensen al den anpart bondegods, som han var arveligen tilfalden efter hans salig bror Niels Jensen i Smedshave, såvel som i den bol på Hygumbjerg og i de to agre i Sønderby mark, uanseet han ikke lovlig har lovbudt det efter loven, eftersom samme lovbydelse vidne og skøde er udstedt een dag, og har Simon Jensen ikke indløst fornævnte gods, som salig Niels Jensen havde pantsat til Mette Jepsdatter, salig Jens Lunds hustru, i Lund i Engbjerg, hvorfor Jep Sindersen på sin egen og sine søskendes vegne formener, samme lovbydelse vidne og skøde ikke er så lovlig, at det bør nogen magt at have. sammeledes havde stævnet salig Simon Christensens arvinger, nemlig Karen Svendsdatter, Maren Simonsdatter og Margrete Simonsdatter med deres lovværge, så og salig Simon Jensens arvinger, Maren Jensdatter, Christen Sørensen, Peder Sørensen, Sidsel Sørensdatter, Maren Sørensdatter, Margrete Sørensdatter, Anne Sørensdatter og Gertrud Sørensdatter, så og Anne Mortensdatter: da efterdi befindes samme sag her til landsting fast over seks uger til i dag at være optaget, og dog ikke fornævnte lovbud og skøde er i rette lagt, så imod recessen uden bevilling ikke dermed længere kan gøres forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme lovbud og skøde magtesløs at være, og ikke at komme Jep Sindersen eller hans søskende til nogen forhindring.

(222)

** var skikket Christen Tomasen i vester Bork med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Mikkel Mikkelsen i øster Fundrup for en pantebrev, som afgangne Christen Tomasen af Langergård ham givet har, på de to parter af den halve gård i Langergård, og arv og gæld efter afgangne Christen Tomasen er vedersagt, hvor udover hans kreditorer fik en stor skade på deres gælds betaling, og ikke Mikkel Mikkelsen på 30. dag efter afgangne Christen

Tomasens død har ladet fornævnte pantebrev forkynde, læse og påskrive, ikke heller der skal være gangen nogen lovbud for samme pant, formener samme pantebrev ikke skal være så lovlig, at det bør nogen magt at have, i lige måde stævnet Christen Olufsen i Sønderby, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han til Bølling herreds ting 18/5 sidst forleden, efter fornævnte pantebrev, dømt og afsagt har, idet han Mikkel Mikkelsen både hovedstol og resterende rente tildømt har, uanseet Christen Hansen har bevist, at Mikkel Mikkelsen skal have bekommet sin rente: så og efterdi ikke befindes nogen lovbud for samme pant efter lovens tilladelse at være gjort og ganget, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme pant eller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden, Christen Olufsen, i hans doms slutning iblandt andet har senteret på hvis kundskaber, for ham i sagen er fremlagt, som ikke hans dom var gemes, da bør han fordi at give Christen Tomasen til kost og tæring 4 rigsdaler.

(224)

** var skikket Niels Nielsen i Bækhuse med en opsættelse her af landstinget, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet Clemend Nielsen Nyland, Søren Nielsen i Ejsbøl for et vidne, de til Nørherreds ting 23/1 sidst forleden vidnet har, at de skulle have hørt ved Vesterherreds ting, at Niels Nielsen blev tilsagt, at han skulle have hentet et læs tagsten for hans husbond, også skulle hente et fødenød på Skrumsager, hvilke vidne han benægter, at han ikke har haft slig ord, som deres vidne medfører, tilmed skal også være bevist, at hvis ægter, hans frihedsbrev udkræver, er fuldgjort: så og efterdi Clemend Nielsen, Søren Madsen, Christen Obling og Anders Nielsen udførlig har vidnet på visse dag og tid, dem at have hos været og hørt, det Hans Jensen i sønder Bork tilsagde Niels Nielsen Bækhuse på Laurits Pogwisches vegne, det han med hans heste og vogn skulle hente en læs tagsten i Varde og age til Skrumsager, såvel som og at hente sin fødenød på Skrumsager, hvilket og med Hans Hansen og Jens Henriksens vidne bekræftes, at Niels Nielsen skulle have siddet med samme ægte og fødenøds annammelse overhørig, Niels Nielsen og her i dag for retten har tilstået, sig ikke at kunne benægte han jo derom skulle være tilsagt. da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod samme deres vidner at kunne sige, men ved magt at blive, dog så vidt de ellers om hans ord og mundheld vidnet har, som han ej er gestendig, men her i dag for retten fragået, som forskrevet står, det i den post magtesløs at være, og efterdi Poul Jensen og Poul Jacobsen har vidnet om hvis ægter, som for rum tid siden skulle være gjort af Bækhuse, og dog ej forklarer hvor de er heden gjort, eller hvo navnlig derom er tilsagt, da bør samme deres vidne deri ingen magt at have, disligeste efterdi af fornævnte dom forfares, at den stævning, som derfor i opsættelse taget er, skulle findes påskrevet at være læst 19/1 sidst forleden for Niels Bækhuse hans dør, hvilket befindes på en søndag at være sket, efter dis opskrifts bemelding, som forordningen ej tillader på helligt at ske, da finder vi efter slig lejlighed samme dom, som efter bemeldte stævnings forkyndelse i så måder forhvervet og udstedt er, magtesløs at være, og sætfogden Niels Knudsen at give Niels Bækhuse til kost og tæring to sletdaler.

(233)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Rugård, hans fuldmægtig Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Sørensen i Grejs, disligeste hans forrige svend, som lader sig kalde Frands Krog, eftersom med tingsvidne bevises, som med syn bekræftes, at Jens Sørensen den næste torsdag for sankt sørens dag sidst forleden har rodhugget en stor el på Lerbæk grund, som han og hans svend har afført, formener dem for samme ulovlige gerning pligtig at være, enhver at bøde deres tre mark

for uhjemlet: da efterdi for os med vidnesbyrd bevislig gøres, det Jens Sørensen at have ned hugget fra rod og grøde en stor el på Lerbæk grund, som han og hans svend, Frands Krog, skal have bortført fra stub og sted, hvilket og med syn bekræftes, hvorefter de for uhjemlet til tre marks bøder til hjemtinget er søgt, og sagen derfra her til landsting indfunden, og befindes i seks uger til i dag optagen, og opsættelse til hjemting forkyndt, som for er meldt, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Jens Sørensen og Frands Krog jo for uhjemlet enhver at bøde sine tre mark.

(234)

** var skikket Anne Sørensdatter, salig Niels Gregersens, i Vejle med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Maren, Hans Jespersen Spilmands hustru, i Vejle for et enlig og usandfærdig vidne, hun med hendes mand i Vejle kirke for sognepræsten og nogle byens øvrigheder 12/4 sidst forleden afsagt har, at det var hende bevidst, at hendes mand havde bedrevet hor med Anne Sørensdatter og ligget to gange hos hende, hvilke vidne Anne Sørensdatter formener ikke så sandfærdig og lovlig at være, at det imod hendes høje benægtelse bør at komme hende til nogen hinder: da efterdi befindes Hans Espensen Spilmand i kirken, efter tjenestens endelse, at have ved oprakte fingre og ed bekendt, sig legemlig omgængelse med Anne Sørensdatter at skulle haft, hvilke hans tilmæle han dog ikke til tinge eller i andre måder har bevislig gjort, anderledes end hans hustru da i kirken, ham til vilje, sligt bekræftet at være vitterligt, så beviser dog Anne Sørensdatter med stokkenævn og skudsmål, sig ærligen at have forholdt, såvel som og derimod bevises Hans Jespersen at have påhængt et ondt rygte slemmelig tilforn i lige måde påtalt Søren Smed i Mørkholt hans datter hendes ære til forkrænkelse, og efterdi Hans Jespersen Spilmand ikke nu her i dag for retten er mødt, slig sin tilmæle at være gestendig og forsvare, men sig fra rettergang entholder, endog sagen i seks uger er optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi ikke andet derom at sige, end Hans Spilmand og hans hustrus beskyldning bør magtesløs at være, og ikke komme Anne Sørensdatter på hendes ære og rygte til forklejning, men Hans Spilmand for slig utilbørlig tilmæle en løgner at være.

(239)

** var skikket Laurits Mortensen af Bøgvad med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Anders Jensen, ---- skriver i Brusk herred, for en indvisnings vidne, han til Brusk herreds ting 21/9 1650 skal have skreven, anlangende en gælds fordring, Laurits Bøgvad på sin egne såvel som på sin bror Peder Mortensens vegne havde hos Iver Pedersen i Møsvrå at fordre, hvor for forskrevne gæld herredsfogden med dannemænd skal have gjort indvisning i Iver Pedersens selvejer gods i Møsvrå 17/9 sidst forleden, hvor imod samme indvisnings vidnes beskrivelse Laurits Mortensen beskylder Anders Jensen herredsskriver, for han ham skal have forurettet 48 sletdaler, som med landstings dom klarlig kan bevises, og ikke han har ført hans kaldsmænd ind i indvisnings vidne, hvorved Anders Jensen uret at have gjort, ham fattige karl til stor skade og pengespild, hvorfor han pligtig er at stande ham til rette, og lide som en falskner: da efter flere ord dem imellem var, blev Anders Jensen og Laurits Mortensen med sammenlagte hænder nu her for retten venlig forligt og fordragen, og det således at der nu straks skulle gives lovlig varsel og kald for samme forrige indlægs vidne til konfirmats at tage beskreven, og hvortil Anders Jensen lovede at være Laurits Mortensen imod dis bekostning og forrettelse behjælpelig, på det at de forrige indlægs mænd så, efter lovlig varsels for givelse, kan møde til tinget, og der den deres forrige indførsel og udlæg at konfirmere og stadfæste, som det sig bør, så at

Laurits Mortensen ikke deri skulle forårsages nogen skadelidelse, eftersom og Anders Jensen foregiver ikke nogen at søge samme udlæg, eller derpå at tale, som forskrevet står, og dermed er samme deres tvistighed i så måde ganske bilagt.

(240)

** var skikket Hans Hansen Tordsen i Bramdrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Hans Hansen Nebel i Bjert, Oluf Hansen Ravn, der sst, og Bertel Hansen i Eltang for en afsigt, som de 5/3 sidst forleden i Kolding i adskillige poster imellem Jens Andersen Notler i Kolding og Hans Tordsen afsagt havde, som Hans Tordsen formener ubilligen og utilbørligen at være, først eftersom der skal være holden skifte i Bramdrup efter Jens Notlers hustrus mor 6/7 1622, og derefter skulle være ganget tingsvidne til Brusk herreds ting næsten to år derefter, som skulle efter fornævnte skiftebrev befindes, at salig Hans Tordsen skulle være bleven skyldig til fire små uopdragne moderløse pigebørn, hver 9 1/2 sletdaler, som skulle bedrage sig tilsammen 38 sletdaler, som samme mænd samme dag har til regnet samme pigebørn rente af rente, og ikke anseet, at deres fattige far har kristeligen og vel opdragen fornævnte pigebørn, indtil de kunne fortjene deres brød, formenende Hans Hansen Tordsen imod al kristelig ret og billighed at have frasagt Hans Tordsens mor og søskende deres selvejer bondegård og tildømt Jens Notler den: så og efterdi befindes samme afsigt, som efter fornævnte landstings ---- voldgift gjort er, ikke fuldkommeligen efter dens indhold at være til ende gjort og sluttet, da bør det i hvis poster, det ej sket er, at være som ugjort, og til voldgifts mændene igen at komme, og dem derom til endelig ende at sige og forhandle, efter voldgiftens tilladelse, som det sig bør.

(242)

** var skikket Christen Lauritsen i Slav hans fuldmægtig Christen Pedersen i Risbøl med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have, efter andre opsættelsers indhold, stævnet Rask Hansen i Olling for en dom, han skal have forhvervet over ham til Slavs herreds ting 20/11 næst forleden, anlangende en brev, Christen Lauritsen for rum tid skulle have udgivet på 16 rigsdaler, hvilken brev efter Rask Hansens angivelse skulle i fjendernes tid være ham frakommen, og Christen Lauritsen dog godvilligen ham skal have betalt, som med Rask Hansens kvittants og egen hånd skal være at bevise, hvilken kvittants Christen Lauritsen for uformodelig forfald ikke har kunnet møde til herreds ting at forelægge, formodende Rask Hansen ham heri stor uret at gøre ham: da efter flere ord dem derom imellem var, da kasserede og afstod Christen Pedersen nu her for retten på Christen Lauritsens vegne samme omtvistede kvittants, så den imod bemeldte indstævnte dom og fornævnte gælds fordring ikke skal komme Rask Hansen til nogen forhindring, men fornævnte dom deri ved magt at være, og efterdi Christen Lauritsen bemeldte Rask Hansen trætte og omkostning har påført, imod rigtig gældsbrev, bør han deri udgive ham til kost og tæring 4 rigsdaler.

** var skikket Jes Jepsen af Bjerndrup med en opsættelse her af landstinget 30/7 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Dorte Sørensdatter af Tværsig med hendes far og lovværge Søren Eskesen, der sst, for en sigtelse og beskyldning hun på Gørding herreds ting 3/3 1651 på ham gjort har, at han skulle have haft legemlig omgængelse med hende, siden hun fødte den barn i Bjerndrup, for hvilke sigtelse og beskyldning han formener ganske usandfærdig og løgnagtig at være, eftersom han samme sigtelse på Gørding herreds ting 28/4 1651 med hans oprakte fingre og ed benægtet har, hvilken han og her for retten ved hans højeste ed med en god samvittighed vil benægte, efterdi hans

nej er jo så god som hendes ja, men hun nu som tilforn ham at ville berygte, som hun på Ribe kapitels hus 18/12 1650 gjort har: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag opsat, og Dorte Sørensdatters sigtelse dog alligevel ikke fremlægges, som forskrevet står, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da efter slig lejlighed finder vi samme hendes sigtelse magtesløs at være, og ikke komme Jes Jepsen til nogen forhindring.

(244)

** var skikket Oluf Christensen, tjenende på Pallesgård, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han ---- år dømt har, og deri fradømt Christen Bull i Lilleballe hvis dom over Jørgen Knudsen, borgmester i Kolding, som Christen Bull på Oluf Christensens vegne lovlig fordrede og begærede for nogen gæld, Jørgen Knudsen efter hans udgivne brev var Oluf Christensen skyldig, og har byfogden dømt og afsagt i samme sin dom således, at efterdi ikke bevises Christen Bull at være af øvrigheden befalet til at eller forordnet sig fremmede sager at påtale, vidste fogden ikke at tilfinde borgmester Jørgen Knudsen ham noget at svare, førend Oluf Christensen eller nogen eller en af øvrighed tilforordnet prokurator lovlig derpå taler, uanseet at Christen Bull er en af Oluf Christensens næste frænder, og har fuldmagt af ham ved retten at udfordre samme gæld, formener Oluf Christensen at Niels Iversen har ham højligen forurettet, og samme hans dom bør magtesløs at være. så er ikke Niels Iversen eller nogen på hans vegne mødt herimod at svare: da efterdi samme sag befindes tid efter anden over seks uger til i dag er optagen, opsættelsen og til hjemtinget forkyndt som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og ikke at komme Oluf Christensen til nogen forhindring, og efterdi Niels Iversen med samme sin dom har Oluf Christensen omkostning tilføjet, da bør han deri at give Oluf Christensen til kost og tæring fire rigsdaler.

(245)

** var skikket Jørgen Sørensen i Ilved på Niels Nielsen i Harresø hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende han da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Morten Christensen i Givskud for en dom, han på Nørvang herreds ting 23/4 1651 på Tomas Christensen i Fruerlund hans vegne forhvervet har, belangende 10 sletdaler, som Niels Nielsen skulle være Tomas Christensen i Fruerlund skyldig, hvilke 10 daler han højligen benægter ved sin sjæl og salighed, at han hverken er eller har været Tomas Christensen penge skyldig i nogen måder: så og efterdi aldeles ingen bevis for herredsfogden på slig gæld befindes at være i rette lagt, Niels Nielsen det og her i dag for retten højlig benægtede, og fogden dog har tildømt ham samme gæld at betale, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom og den udlæg, derefter gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Niels Nielsen til nogen forhindring, og efterdi herredsfogden, Vill Pedersen, Niels Nielsen med samme doms udstedelse omkostning tilføjet, da bør han at give ham til kost og tæring to sletdaler.

(247)

** var skikket Jørgen Sørensen i Ilved på Niels Nielsen i Harresø hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Vill Pedersen, herredsfoged i Nørvang herreds ting 8/7 næst forgangen på Christen Tøgersens vegne forhvervet har, som delsvidnet derom formelder efter en brev, lyder på

4 sletdaler, som Niels Nielsen skulle være Laurits Tøgersen skyldig, og hverken hånd eller signet skal findes under samme brev, hvilke brev han højligen benægter ved sin sjæls salighed aldrig at have udgivet samme brev eller vidste af, der var skreven nogen breve på ham, for han var dem intet skyldig: så og efterdi bemeldte brev medfører, det Niels Nielsen til vidnesbyrd sin signet der under skulle trykt, og dog ikke med hans signet befindes bekræftet anderledes end et makuleret, som han ej er gestendig, men fast mere fornævnte brev og gæld fragår, eftersom den og ikke heller på nogen år skal findes dateret eller udgivet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme brev, såvel som den dele, vurdering og udlæg, derefter gjort er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Niels Nielsen til nogen forhindring, og efterdi Mikkel Andersen sætfoged dele efter slig en brev har udstedt, og Vill Pedersen den forhvervet har, og i så måde Niels Nielsen omkostning tilføjet, da bør de deri at give ham, enhver af dem, til kost og tæring to rigsdaler.

(248)

** var skikket Laurits Mortensen af Bøgvad med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Mads Tomasen i Grejs for et vidne, han til Nørvang herreds ting 30/10 1649 forhvervet har, belangende en bekendelse som Terkild Jensen Ravn 29/10 næst tilforn i Stovgårds borgestue i to mænd, nemlig Laurits Andersen og Christen Jensen i Ølbjerg, deres nærværelse og påhørelse, at Terkild Ravn skulle have for dem bekendt, at Henrik Ladefogeds hest på Grundet blev taget af Keld Mikkelsen, boede i Dalby, som siden blev solgt til Bøgvad karle, dog ikke han skal have navngiven hvem, de har været, hvilke Laurits Mortensen formener uærligt at være påsagt, som kan vel eragtes af Terkild Ravns lovsvidner, at han aldrig har handlet eller været i omgængelse med dem, langt mindre han Laurits Mortensen og hans brødre aldrig havde kendt i nogen måder, og nu beskyldes Laurits Mortensen og hans bror Hans Mortensen havde ført ulovlig og forreden KM told med øg og heste for over 3000 daler, og skulle have ført dem til deres bror i Holsten: så og efterdi befindes Terkild Ravn at have været en misdæder, som for sine misgerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ikke står til troende, i hvad de ville sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed samme bekendelse, så vidt den Laurits Mortensen angår, magtesløs at være, og ikke at komme ham til nogen forklejning, hinder eller skade i nogen måde.

(250)

** var skikket Peder Christensen i gammel Stenum hans fuldmægtig Hans Pedersen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Laurits Poulsen i Lund i Vinding sogn for en kvittants, han har fremlagt på Ulfborg herreds ting 1/9 1649, lydende på 20 rigsdaler, imod hans derpå udgivne skadesløs brevs indhold, dermed sig fra sin gælds betaling at befri, hvorfor Peder Christensen formener, det Laurits skal endelig bevise med nogen levende vidne eller med Peder Christensens retfærdige hånd og brev, men højlig benægter han aldrig har udgivet nogle kvittantser, videre end som findes afskrevet på hovedbrevet: så og efterdi fornævnte kvittants, hid stævnet er, befindes i årstallet ved andet blæk, end kvittantsen med skrevet er, at være forandret, tilmed og der foruden ikke på nogen visse sted og datum, såvel som og ikke heller fornævnte 20 rigsdaler om bemelder, på hovedbrevet afskrevet, som tilforn ---- og siden på kvittantsen, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme kvittants såvel som den dom, så vidt derpå funderet er, bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(252)

** var skikket Niels Clausen i Busgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Jens Jensen i Kelder, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom, han 24/3 nu sidst forleden dømt og afsagt har, imellem Oluf Jepsen rådmand og Oluf Madsen, borger i Lemvig, på den ene og Niels Clausen på den anden side, og han har tildømt Niels Clausen at betale Oluf Jepsen og Oluf Madsen fire limvogne i 4 år, som er fra 1646 - 1649, som kirken til indtægt er sat på penge 5 sletdaler, hvilken dom Niels Clausen formener ikke nøjagtig at være dømt, efterdi fornævnte åringers restantser ved nam er søgt, tilmed skal de ej bevise, at han nogen Lemvigs kirkejord har i fæste: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Lemvigs kirkebøger, hvori blandt andet findes indskrevet i kirkens jordskyld af jord til Busgård, en limvogn, for hvilket og befindes både i den gamle og ny kirkebog på adskillige åringer til indtægt at være ført kirken til regnskab, så fogden fordi har tilfunden Niels Clausen at betale for samme fire limvogne fem sletdaler, efter kirkebøgernes formelding, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(254)

** var skikket Ingefred Christensdatter i Moskær med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Villads Christensen i Mouridsgård Peder Lauritsen sst, Anders Christensen i Østerby og Jep Christensen i Nørgård for en vidne, de til Hjerm herreds ting 16/4 sidst forleden vidnet har, at salig Christen Nielsen, som boede og døde i Moskærgård, skulle være Inger Christensdatter i Moskærgård 8 sletdaler skyldig, der han døde, hvilke deres vidne Ingefred Christensdatter hårdelig ved sin Gud og salighed benægter, at hun eller hendes salig husbond Christen Nielsen ikke var Inger Christensdatter samme 8 sletdaler skyldig, da han døde, tilmed skal samme vidne være vildig, idet Anders Christensen i Østerby og Jep Christensen i Nørgård at være Inger Christensdatters brødre, og Peder Lauritsen i Mouridsgård at være hendes svoger. herhos blev fremlagt efterskrevne ovennævnte tingsvidne af Hjerm herreds ting 16/4 sidst forleden, som indeholder, Villads Christensen i Mouridsgård Peder Lauritsen sst, Anders Christensen i Østerby og Jep Christensen i Nørgård at have vidnet, at de nærværende hos var 22/1 1646, der skiftet stod i Moskærgård efter salig Svend Nielsen i Østerby, på Jens Christensen, Tue Christensen, Kynde Christensen, Bertel Christensen og Karen Christensdatter, født i Moskærgård, deres vegne med Poul Christensen, Christen Christensen og Niels Christensen sst på deres egne og deres mor Ingefred N sst deres vegne, om hvis gæld, som stander indsat i vurderingsvidne, som den dag blev fremlagt: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet og båret kundskab om fornævnte gælds betaling, hvilket dog ikke med Ingefred Christensdatters brev og segl bekræftes, men af hende her i dag fast mere benægtet og fragået er, da kunne vi efter dis lejlighed ikke deri kende samme vidne, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Ingefred Christensdatter til nogen forhindring.

(256)

** (til Peder Buntmagers opsættelse) da er sagen opsat til i dag: da for nogen lejlighed blev samme sag opsat til i dag måned, og da de beskyldte personer, nemlig Peder Jensen Buntmager, hans sønner Anders Pedersen og Peder Pedersen, såvel som vidnesbyrd Peder Jepsen Kyed og Anders Eriksen, de som nu tilstede er, i egen person uden forhaling her at møde, og da gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden dem til underretning at forkyndes.

** (til Laurits Mogensen i Brødbæk hans opsættelse) da er sagen opsat til i dag: og efterdi af tingsvidne erfares vidnesbyrd iblandt andet at skal have og heden stillet deres vidne på et syn, som 24/4 skulle være udstedt, hvilket dog ikke nu her for retten er fremvist, eller af Laurits Mogensen hid kaldt, da er vi deri forårsaget sagen endnu med bevilling at optage til i dag seks uger, og da til fornævnte tid den om vidnede synsvidne, såvel som tingbogen, hvori den skal være indført, da at til stede føres og af Laurits Mogensen at i rette kaldes, og da at gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(257)

** var skikket velb fru Ide Gøye til Lindbjerg hendes fuldmægtig Christen Ibsen ---- med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Mikkel Nielsen i Grimlund, foged i Østerherred, for en dele han skal have udstedt og givet beskrevet på Østerherreds ting 5/5 sidst forleden på en hendes tjener, nemlig Peder Jensen i Agersnap, efter en gældsbrev, lydende på 17 sletdaler, ham gaves til sag, at han skulle have været Margrete Knudsdatter i ---- skyldig, som beskyldes blandt andet at Peder Jensen højligen undskylder ikke at kunne efter rigtig afregning blive Margrete Knudsdatter så meget skyldig, eftersom hun forleden ved martini tid efter sandfærdige vidnesbyrd fik i hendes betaling en okse for 11 sletdaler, som hendes søstersøn Simon Nielsen i Ølgod til sig på hendes vegne har annammet, formener samme deler såvel som den dom og vurdering, derefter til fornævnte ting 26/5 sidst forleden taget er, bør magtesløs at være. så er Mikkel Nielsen ikke eller nogen på hans vegne mødt til gensvar: da efterdi samme sag befindes, tid efter anden, langt over seks uger til i dag opsat, og opsættelsen til hjemtinget forkyndt, som forskrevet står, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dele og vurdering, hid kaldt er, magtesløs at være, og Mikkel Nielsen pligtig at give fru Ide Gøye til kost og tæring 4 sletdaler.

(259)

** var skikket Hans Iversen i Bølling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet mester Anker Sørensen, herredsprovst i Brusk herred og sognepræst i Kolding, på Anders Jensen i Hjelmdrup hans vegne, han skal over skifte i Hjelmdrup efter hans far, salig Jens Rasmussen, forrige kaptajn, hans værgemål påtagen 17/2, disligeste stævnet Morten Nielsen Panck, borgmester i Kolding, som samme fornævnte tid næst forleden i lige måde skal have Christen Jensen i Hjelmdrup hans værgemål påtagen over skifte efter hans salig far, eftersom Hans Iversen tilforn herimod til landstinget ladet indstævne selvejer bønder i Jerlev herred for et vidne, de til Jerlev herreds ting 26/10 næst forleden vidnet har, andragende en sætning og takst, som de på den halve selvejer bondegård i Bølling, Hans Iversen påboer, efter salig Jens Rasmussens opkrævelse af tinge gjort har, disligeste stævnet Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en indvisning, som han med efterskrevne selvejerbønder har gjort for Jens Rasmussen i samme halve selvejer bondegård, som Hans Iversen påboer, 25/9 for en summa penge rente med hovedstol og interesse, hvori samme gransknings takst og indfordring såvel som denne gælds fordring ulovlig at være, som den forrige stævnings videre bemelding, til 9/4 først kommende at møde her til landstinget, tilmed formener sig også forurettet at være, idet renten for nogen forløbne år betalt at være, som derom var oprettet kontrakter, hvilket Hans Iversen, der de svenske fjender hans huse afbrændte, bleven ham borte og forbrændt, dog samme kontrakter skal vel findes indført i Jerslev herreds tingbøger 1634 - 35 - 36. endnu stævnet Germand Joensen i Bølling for en indvisning, han med efterskrevne selvejerbønder 24/9 sidst forleden har gjort Jens Rasmussen på Hjelmdrup i Hans Iversen i Bølling hans halve selvejer

bondegård, aldeles intet af samme ejendoms grund, så vidt ham tilhører undtagen, for 100 sletdaler, som han til Jens Rasmussen efter en håndskrift 23/6 1632 er ham skyldig bleven, og Jens Rasmussen samme dag på Jerlev herreds ting har fremlagt en fuldmagt af Anders Andersen Munk, til Jens Rasmussen udgivet, på fornævnte 100 sletdaler med dis efterstandende rente, som Anders Andersen Munks far skulle tilforn have Jens Rasmussen fraløst dette pantebrev og håndskrift, uanseet at samme brev og pant lyder på Jens Rasmussen selv, som i samme dom findes indført 4/1 1648. sammeledes stævnet fornævnte 14 gransknings mænd til deres afsigt at svare, Hans Ibsen og Jens Jørgensen til deres indvisning at svare, så og Anders Munk i Hvilsbjerg med hvis breve og dokumenter, de har med at bevise, Hans Iversen nogen gæld til hans far skyldig at være, så og til deres udgivne fuldmagt at svare, så og Jens Pedersen Munk i Vejle, om han har noget dertil at svare, så og Else, salig Niels Andersen Grises, og hendes børn, nemlig Jochum Nielsen og Kirsten Nielsdatter, alle med deres lovværge, om de har noget dertil at svare, item Jens Rasmussens arvinger, nemlig Rasmus Jensen, Laurits Jensen, Anders Jensen og Christen Jensen, med deres lovværger, alle i Hjelmdrup, så og Margrete, hr Peder Iversens, i Egtved med hendes lovværge med fornævnte dom, indførsel, panteskøder og håndskrifter, så vidt som Hans Iversen vedkommer: så og efterdi befindes den sidste nu fornævnte indstævnte indlæg i bemeldte halve bondegård og gods, lige såvel som den første, her til landsting siden er underkendt, begge alene at være gjort efter bemeldte landstings tilfindelse, som lyder inden seks uger at skulle forrettes, så den sidste indlæg befindes rum tid over seks uger efter den første at være sket, og ingen landstings tilfindelse på ny for den er forhvervet, som det sig havde burdet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme sidste indlæg, som i så måder forhvervet er, deri så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Lauge Jensen og hans medfølgere deres takserings vidne ikke er fremlagt, endog sagen fast over seks uger til i dag er optagen, så imod recessen ikke kan gøres længere forhaling, da bør den og i lige måder magtesløs at være.

(264)

** var skikket Mikkel Hansen, borger i Kolding, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Iversen, borger i Kolding, for en dom han til Kolding byting dømt og afsagt har imellem Niels Nielsen Ammidsbøl og Mikkel Hansen for en tid lang siden, som Mikkel Hansen formener at være gangen 29/5 1650 sidst forleden, uden lovlig opsættelse i hans fraværelse, for nogen rentepenge, Mikkel Hansen skulle restere til Niels Ammidsbøls stedsøn, Jens Jensen Ammidsbøl, uanseet Niels Nielsen og hans hustru tilforn 1648 har afhandlet Mikkel Hansen den gæld, som ham tilstod for velb Niels Lykkes rytteri, de var Mikkel Hansen skyldig: så og efterdi befindes Niels Iversen byfoged alene efter en otte dags stævning, efter at sagen for ham er indkaldt, samme indstævnte dom at have udgivet, endog ingen genmæle for ham på Mikkel Hansens vegne været har, da finder vi efter slig lejlighed samme dom, som i så måder udstedt, magtesløs at være, og ikke komme Mikkel Hansen til nogen forhindring.

(266)

** var skikket velb fru Ide Rantzau, salig Henrik Rantzaus, til Schmoel og Hagenfeld, hvorledes hun på hendes tjeners to små umyndige børn, nemlig Sidsel Christensdatter og Anne Christensdatter i Viuf, deres vegne hendes visse bud Mads Tomasen i Grejs med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Knudsen, byfoged i Vejle, for en dom han til Vejle byting 6/6 1650 dømt og afsagt har, anlangende fornævnte børns farbror og rette lovværge, salig Clemend Olufsen, som en tid lang har tjent Jacob Terkildsen

Stag, borger i Vejle, er hastig død i hans hus har haft sin formål, og berettet Jacob Terkildsen så og hans hustru Maren Jacobsdatter, hans tid blev ikke lang, at de ville fly ham en hæderlig begravelse, og ikke de har flyet ham præsten til sig eller påskudt andre end hans egen hustru og ingen fremmede af sine andre næste medborgere, dertil berettet Jacob Terkildsen, han ville bevise han var uskyldig i hans død, hvilket ikke sket er, fogden dog des uanseet har funden Jacob Terkildsen kvit uden nogen erklæring imod hans egne ord: så og efterdi fornævnte indstævnte domme ikke er fremlagt, endog sagen over seks uger til i dag er optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme domme magtesløs at være, og efterdi bemeldte opskrift på begravelsens bekostning ikke med foregående lovlig registrering på salig Clemend Olufsens efterladte formue bekræftes, hvoraf kunne erfares, hvorledes dermed beskaffet var, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme opskrift så noksom, at den bør nogen magt at have, men i lige måde magtesløs at være.

(268)

** var skikket Morten Panck, borgmester i Kolding, Lyder Henriksen, Poul Bertelsen, Søren Hår pg Iver Nielsen, rådmænd sst, dis fuldmægtig Henrik Ravn, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Otte Sørensen, borger i Kolding og sætfoged sst, for en dom han 14/5 næst forleden der på bytinget over dem såvel som deres medbrødre dømt og afsagt har, anlangende en søsterlod, som skal være forfalden efter salig Niels Madsen Wessel, fordum borger i Kolding, som Hans Christensen af Lilleballe tre fjerding år, efter at skifte er holden, samme søsterlod skal have sig til forhandlet, med hvilken hans dom de formener sig højligen af ham at være forurettet, idet at han dem lige såvel som dem, der har været på samme skifte og det samtykt og forseglet skiftebrev i deres fraværelse, tilfinder at lide æskning og rigens forfølgning, og ikke for ham har været bevist, at fornævnte mænd enten har været til stede på skifte, ikke heller dermed enten til eller fra samtykt: så og efterdi af bemeldte fremlagte skiftebrev forfares, det Morten Panck, Lyder Split, Poul Bertelsen, Søren Hår og Iver Nielsen ikke samme skifte til overværelse har været, eller deres navne deri indført, forseglet eller underskrevet, og sætfogden Otte Sørensen dog iblandt andre deres medbrødre for samme omtvistede søsterlods arv har tilfunden dem æskning at lide, da har vi efter dis lejlighed ikke deri vidst den hans dom, så vidt det for bemeldte mænd angår, at kunne følge, men magtesløs.

(270)

** var skikket Hans Christensen Bull i Lilleballe med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have iblandt andet stævnet Jørgen Knudsen, borgmester i Kolding, Simon Christensen Sejrup, Niels Andersen, Laurits Slajkær, disligeste salig Mogens Eriksen, fordum rådmand her sst, hans efterladte hustru Johanne Poulsdatter med hendes lovværge, såvel hendes børn, Anker Mogensen, Erik Mogensen, Poul Mogensen og Jacob Mogensen, Iver Mogensen, Grete Mogensdatter og Maren Mogensdatter, hver med deres rette lovværge, for en søsterlod arv, som Johanne Madsdatter arvet efter hendes bror, salig Niels Madsen Wessel, som boede og døde i Kolding, hvilke arvepart skal være falden til arv 1648, og samme arv siden af Kolding afført, efter nogen ulovlig køb og forhandling, som var gjort aldeles imod recessen, og ikke Hans Christensen kunne bekomme samme arvepart, endog han den sig lovlig har tilkøbt og til forhandlet: så og efterdi af bemeldte skiftebrev forfares, det Jørgen Knudsen borgmester, Niels Andersen Bøgvad og Simon Christensen Sejrup rådmænd at have iblandt andet til overværelse været over samme skifte, hvilken skiftebrev og her til landsting, såvel som hvis afkald, derpå gjort er, så vidt det den omtvistede søsterlod anlanger, er underkendt, efter den lejlighed

samme dom derom bemelder og indeholder, som forskrevet står, hvori Hans Christensen og siden derefter skal have søgt borgmester og råd i Kolding for samme søsterlods arv igen at forskaffe ham, eller æskning at lide, da vidste vi efter for berørte lejlighed ikke imod samme dom at kunne sige, så vidt den Jørgen Knudsen borgmester, Niels Andersen Bøgvad og Simon Sejrup rådmænd angår, men dem deri for samme søsterlod eller dis værd, efter skifte og vurderings indhold, æskning at lide.

(274)

** var skikket Maren, salig Peder Nielsens, i Kolding hendes fuldmægtig Mads Gregersen sst på den ene og havde stævnet Niels Iversen, byfoged der sst, for en dom han 6/8 næst forleden til bemeldte byting udstedt har, og i samme hans dom tilfunden hende inden 15 dage at erlægge og kontentere til Iver Jacobsen, borger der sst, 37 sletdaler for 10 tønder malt, som hendes husbond, salig Peder Nielsen, skulle være ham skyldig bleven, og da på fornævnte ting at have fremstanden hendes to sønner, nemlig Anders Pedersen og Niels Pedersen, og benægtet ikke mere til Iver Jacobsen skyldig at være: så og efterdi samme opskrift i bemeldte regnskabsbog på fornævnte 37 daler befindes neden på et blad antegnet, og ikke formeldes til nogen visse års udgang at betales, sligt og ikke ved brev og segl stadfæstes, eller renoveret efter håndskriftens opskrift, ikke heller vedgås, og byfogden dog har tilfunden Maren, salig Peder Nielsens, og hendes medarvinger fornævnte penge skadesløs at betale inden 15 dage, eller lide nam og vurdering, endog ingen skadesløs brev for ham derpå fremlagt, eller og hendes medarvinger for samme gæld for ham at være i rette kaldt, da finder vi efter slig lejlighed samme hans opskrift, så vidt fornævnte gæld anlanger, såvel som den dom, derpå funderet er, magtesløs at være, og ikke komme Maren, salig Peder Nielsens, eller hendes medarvinger til nogen forhindring, og Niels Iversen for samme dom, han i så måder udgivet har, at give Maren, salig Peder Nielsens, til kost og tæring tre rigsdaler.

(278)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Dalum kloster, hans fuldmægtig ---- med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Oluf Christensen med flere for en syn, de til Østerherreds ting med borgmester og råd og Varde by 8/3 1650 afvidnet har, at den gamle å, som ved slusen har været af dæmmet, har bort skyllet dæmningen ved vestre side fuld 39 alen, i lige måde at have vidnet, at de syntes at der var ej årsag at klage på, at nogen enge blev stævnet på ovenfor slusen, efterdi der var ingen stævning. endnu stævnet Mads Bertelsen Møller og hans hustru Maren Madsdatter for et vidne, de 16/4 med fornævnte borgmester og råd vidnet har, at de for 4 år siden skulle være kommen til Varde mølle, og vandet da nogen gange at have været udbrudt, og da at have været næsten to år siden, den gamle å tog sin løb og strøm vesten ved slusen. så mødte Jens Pedersen, prokurator i Varde, på borgmester og rådmænd sst deres vegne, og fremlagde efterskrevne dom af Varde byting 7/10 sidst forleden, som indeholder Iver Vind formente, at borgmester og råd burde på deres egne og byens vegne at yde og betale deres resterende mølleskyld, efterdi de ikke har gjort åen og Iver Vinds forstrog ryddelig, og fly åen sin rette gamle løb, som på den sted hun haft af arilds tid, og det førend de kunne dem tilegne fornævnte mølleskyld kvit være, eller og at stande tilbørlig til rette, da har sætfogden således om kendt, at da borgmestre og råd indskyder dem til KM brev, som tilholder dem ikke mere at yde til Nørholm videre end halvparten af mølleskylden, som de bekommer af samme mølle, da burde de ikke at udgive videre end halvparten af hvis, de får og oppebærer, både af mølleskyld og stedsmål: så og efterdi ikke befindes bemeldte sætfoged Tøste Christensen endeligen at have dømt på hvis, for ham er i rette sat, men mere søgt deri i sin doms

slutning udelukket, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom magtesløs at være, og ikke at komme Iver Vind til nogen forhindring, og fornævnte sætfoged at give ham til kost og tæring fire rigsdaler, dog hvo videre påskader, indkalde sig sagen igen til bytinget, og byfogden endelig at kende på hvis, for ham i rette sættes, efter dokumenterne i rette bliver lagt, som det sig bør, og det eftersom han vil ansvare og være bekendt.

(283)

** var skikket Maren, salig Niels Gertsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Niels Iversen, byfoged der sst, for en kost og tæring, som han til landsting 15/1 nu sidst forleden er funden hende at give, belangende at han til Kolding byting en dom over hende udstedt har for nogen ord, hende og Hans Due på samme byting skulle være imellem passeret, som nogen sin ære egentlig ikke er angående: så og efterdi befindes Niels Iversen her til landsting at være tilfunden at give Maren, Niels Gertsens, for hans forseelse til kost og tæring 20 sletdaler i rede penge efter en lejlighed, samme landstings dom medfører, og ikke bevises Niels Iversen den at have efterkommet, men adskillig udflugt efter forhvervede tingsvidne søgt, endog samme landstings dom adskillige tingdage på bytinget er forkyndt, så ham fordi samme kost og tæring vel har været bevidst, og efterdi Niels Iversen deri har Maren, Niels Gertsens, videre omkostning tilføjet, da bør han fordi endnu at give hende til kost og tæring seks sletdaler, belangende Otte Sørensen sætfogeds dom, hid kaldt er, da efterdi han ikke sin dom på nogen vis tid har udgivet, når Niels Iversen samme kost og tæring skulle udgive, da finder vi den magtesløs at være, og ikke at komme Maren, Niels Gertsens, til forhindring.

(284)

** var skikket Maren, salig Niels Gertsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Otte Sørensen, sætfoged sst, for en afvisnings dom, som til meldte ting imellem hende på den ene og Niels Iversen på den anden side, afvist har 5/3 1651, eftersom hun har tiltale og hendes tredje ting til Niels Iversen for 131 sletdaler, som hendes salig husbond Niels Gertsen på bemeldte byting 2/9 1640 efter en doms indhold beviste samme penge at forklare, hvorhen de erlagt eller udgivet: så og efterdi Otte Sørensen i hans doms slutning, 5/3 udganget, iblandt andet, formedelst sagen i højere ret skulle være stævnet, at have frafunden Maren, Niels Gertsens, tredje ting og lovmål til Niels Iversen, såvel som og i hans anden dom, 15/5 udgangen, at have funden parterne til regnskab, og hvilken som hinanden skyldig bliver, da inden 15 dage efter forordningen at betale, disligeste og så tilkendes Niels Iversen at gøre Maren, Niels Gertsens, anvisning hvor de deponerede penge var heden svundet, eller efter lovlig medfart at stå til rette, og i så måde ikke endelig dømt og underskedet, som det sig burde, på hvis for ham har været sat i rette, da finder vi efter slig lejlighed samme to indstævnte domme magtesløs at være, og ikke at komme Maren, Niels Gertsens, til nogen forhindring, og efterdi Otte Sørensen der udover har Maren, Niels Gertsens, omkostning tilføjet, da bør han at give hende til kost og tæring 10 sletdaler i rede penge, og hvo påskader, indkalde sig samme sag igen til bytinget, og der endelig imellem parterne, uden nogen videre udflugt, at dømmes og underskedes på hvis i rette sættes.

(286)

** (til Hans Jensen Bramdrup hans opsættelse) så mødte Germand Joensen og Nis Buck på deres egne og de interesseredes vegne og fremlagde en dom: da for nogen lejlighed blev samme sag med

bevilling opsat til snapslandsting først kommende, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og Hans Jensen til samme tid bemeldte restants dom, som nu ikke fandtes hid kaldt og beskyldt, til fornævnte tid at lade hid i rette stævne, som det sig bør.

24/9 1651.

** var skikket Henrik Møller, KM og kronens general tolder over Danmark og forvalter på Lønborggård, hans fuldmægtig Christen Pedersen i Lønborg på den ene og havde stævnet Niels Christensen i Lønborg by med flere kirkenævninger i Lønborg sogn, for de 16/9 sidst forleden har svoren Gunder Christensdatter, født i Bøl, tov og trolddomssag over, eftersom de er tilfunden af landsdommere samme deres ed med forderligste at gøre, og til samme deres retmæssig ed og tovs bekræftelse give Gunder Christensdatter til sag, at hun formedelst hendes grove trolddoms bedrifter og gerninger skal for 17 år forleden været tov og trolddoms sag oversvoren, som med sigtelse og nævnings ed 4/3 1634 er at bevise, foruden hvis vidnesbyrd, som for samme hendes trolddoms bedrifter har da været for nævninger, efter adskillige lovfaste tingsvidner og sigtelsers bemelding dis videre indhold: så og efterdi af adskillige vidner forfares, Gunder Christensdatter at skal have lovet folk ondt, som en part på liv, helbred og i andre måder er vederfaret, hvorfor hun og til hjemting såvel som her for retten fuldkommeligen, ved hendes pålæggelse og højeste eds derpå bekræftelse til fulde mål, er sigtet og for beskyldt, hun og i langsommelig tid en ond rygte for trolddom og spøgeri at have påhængt, hvilket og med hendes egne forhvervede stokkenævn befæstes, såvel som end også tilforn af to misdædere at være udlagt, og for slig gerninger entveget, og fra det høj værdige sakramente sig i adskillige åringer fra holdt, så det ene i så måder med det andet om hendes onde liv og levned bestyrkes, og intet hun derimod fremlægger, hvormed hun kunne bevise sig kristeligen og ærligen at have forholdt, og efterdi loven formår, at hvo som vider anden for trolddom, og ganger han ej ved, det sigtet vorder, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder ham det på hånd, da værger sig den, der sag gives, med nævn i kirkesogn, så nævninger fordi af Lønborg sogn, hvor Gunder Christensdatter skal have tilhold, har været opkrævet, som bedst hendes lejlighed var bevidst, og de ved deres ed for trolddoms sag har hende kirkenævn oversvoret, da har vi efter for berørte lejlighed ikke vidst nogen tilgang dem for den deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at blive.

(298)

** var skikket Bo Petersen på Vesterland Før hans fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Brodersen med flere rådmænd sst for en dom de med en deres medbrødre, ved navn Jørgen Knudsen sst, 31/7 dømt og afsagt har, uanseet at den sag, eftersom de selv bekender, for dem samme dom efter en Bo Petersens klage at være begyndt over halvfjerde års tid forleden, som Bo Pedersen formener at være imod deres svorne rådmands ed, og udførligen imod recessen, som ikke tillader sådan vidtløftig og ulovlig ophold: så og efterdi befindes for rådmændene at være i rette lagt en deres forrige dom, som de 29/5 1641 udgivet har, som stod for dem urykket, hvorpå de og denne deres indstævnte dom har funderet, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst denne deres dom at imod sige, eller deres ulempe deri at kende, så længe bemeldte deres forrige dom efter forordningens tilladelse står uigenkaldt, og Bo Petersen at give rådmændene til kost og tæring fire rigsdaler.

(300)

** var skikket Niels Christensen, nu værende i Mejlvang, med en opsættelse her af landstinget 13/8 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Palle Lauritsen, boende i Mejlvang, for et vidne han til Østerherreds ting 14/4 sidst forleden over Niels Christensen forhvervet har, dernæst stævnet Morten Lauritsen i Tarp for et vildigt løgnagtigt vidne, som han 14/4 nu sidst forleden til Østerherreds ting over Niels Christensen vidnet har, sin bror Palle Lauritsen i sin egen sag til behjælpning, og Niels Christensen til aller største skade og forklejning, på hans ære, ærlige navn og gode rygte, på det Palle Lauritsen underfundeligen og svigagteligen efter din egen bror Mourids vidne kunne frasnille Niels Christensen sin ringe og årlige aftægt, som Palle Lauritsen skulle give Niels Christensen af den halve gård i Mejlvang, Palle Lauritsen nu påboer, disligeste stævnet Else Clemendsdatter, Palle Lauritsens egen hustru for et usandfærdigt vidne, hun samme dag til Østerherreds ting vidnet har, hvilke alle vidner og sigtelser Niels Christensen højligen ved sjæl og salighed benægter usandfærdelig på ham at være vidnet, blandt andet om noget hø, han skal have bortsolgt af den aftægts eng: da efter flere ord dem derom imellem var, afstod Palle Lauritsen samme indstævnte vidner, syn, sigtelse, lysning og dom, så det ingen videre skal komme til forhindring eller skade, men magtesløs at være, men efterdi Niels Christensen ved slig forfølgning og dom er omkostning tilføjet, da bør herredsfogden Mikkel Nielsen såvel som og Palle Lauritsen, hver at give Niels Christensen til kost og tæring to sletdaler i rede penning.

(303)

** var skikket Mads Madsen Ovesen, borger i Lemvig, hans visse bud og fuldmægtig Peder Jensen Bjerregård sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Morten Christensen Høst, borger i Lemvig, for en dom han til Lemvig rådstue 28/2 sidst forleden forhvervet har, anlangende at salig Søren Pedersen Ovesen skulle være ham noget skyldig efter hans regnskabsbogs indhold, som han da for retten har fremlagt, uanseet de skal have gjort regnskab 1647 med hverandre om alt hvis, de imellem været har, enten med kirkeregnskab eller i andre måder: så og efterdi bemeldte Morten Høsts regnskabsbog, hvormed samme opskrift på fornævnte gæld kunne kasseres, men fast mere befindes salig Søren Pedersen Ovesen hans regnskabsbog imod Morten Høsts af borgmester og råd at være på fornævnte gæld igennem seet, eftersom de købmands bøger på begge sider angik, hvorefter og borgmester og råd har tilkendt Mads Madsen at fornøje og betale Morten Høst samme fire sletdaler, som salig Søren Pedersen bevises at være Morten Høst skyldig, efter hans regnskabsbogs indhold, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod den deres dom at sige, men ved magt at blive.

(304)

** var skikket Mads Hermandsen i Fovsing hans fuldmægtig Niels Jensen, foged på Kabbel, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en frafindelse han til Lemvig byting 2/5 nu sidst forleden har frafunden ham hans tilbuds vidne på en reb jord, han har i pantsat Bertel Mortensen, borger i Lemvig, for seks sletdaler, og hans husbond velb Jacob Grubbe hans fuldmægtig Niels Jensen i Lemtorp på Mads Hermandsens vegne med hans fuldmagt på Lemvig byting og tilbød Bertel Mortensen 6 sletdaler, som han samme jord havde i pant for, og han da alligevel har frafunden ham, at han ikke måtte få hans egen jord til løsen igen for de penge, som han har ham det pantsat for: så og efterdi salig højlovlig ihukommelse kong Christian den fjerde hans udgivne brev, for byfogden fremlagt, udtrykkelig formelder, hvorledes med samme jorder og ejendomme skulle forholdes, så byfogden fordi ikke har vidst sig i så måder at udstede bemeldte Jacob Grubbes fuldmægtig Niels Jensen

nogen tilbuds vidne, fornævnte rebsjord anlangende, der den dag beskrevet, da har vi, efter slig lejlighed, ikke deri vidst den hans dom at imod sige, men ved magt at blive.

(307)

** var skikket hr Jens Gregersen og pantsat de parter i fornævnte Bundgård, som han ej havde i hånd og hævd, hans medarvinger ganske uafvidende, som ej burde at ske, at pantsætte en andens græs, tilmed skal fornævnte pantebrev være en bænkebrev, som ej burde at agtes, efterdi den ej til tinge at være stadfæstet og samtykt af salig Iver Albretsen hans medarvinger på hans hustru salig Maren Svendsdatters vegne, hvorfor hr Jens Gregersen og hr Laurits Gregersen og deres medarvinger formener samme bænkebrev, pant og dom, derefter dreven er, bør magtesløs at være. sammeledes stævnet Niels Mikkelsen for samme hans dom at ansvare, disligeste Claus Nielsen i nør Tang med hvis adkomst og pantebrev, som han derpå har: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå om hvis ret er.

(308)

** var skikket Jacob Christensen i Ballegård, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i sag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herreds ting, 16/10 sidst forleden dømt og afsagt har imellem Jacob Christensen og Christen Jensen i Falshede, og deri tildømt Christen Jensen på sin hustru Maren Christensdatters vegne, som er hr Christen Nielsens rette arving, at betale Jacob Christensen inden 15 dage, så vidt af 5 sletdaler, som salig hr Christen Nielsen, fordum præst i Navr, hans børns anpart den halve gæld af 10 sletdaler, som salig hr Christen Nielsen og hans arvinger er Jacob Christensen skyldig, eller derfor at have indvisning i hans bedste bo og gods: da efterdi sagen befindes i seks uger til i dag optagen, og ikke fornævnte herredsfoged eller og Christen Jensen samme dom har ladet i rette lægge, eller og Christen Jensen mødt herimod at svare, så fordi imod recessen uden bevilling ikke længere kan gøres ophold, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at blive, og herredsfogden Niels Christensen såvel som Christen Jensen at give Jacob Christensen til kost og tæring hver to sletdaler i rede penge.

(309)

** (hører til Maren Gertsdatters opsættelse) så mødte Hans Kall, prokurator i Viborg, på Peder Helts vegne. og efterdi Maren, Niels Gertsens, endnu som tilforn skyder sig til to års tingbøger, nemlig for år 1643 og 1645, hvoraf deres tvistighed, som hun foregiver, skulle kunne forfares: da efter slig lejlighed er sagen med parternes bevilling opsat til snapslandsting først kommende, og da dem her at møde, og fornævnte åringers tingbøger da her at til stede føres, og byskriveren Henrik Laugesen til fornævnte tid i egen person at møde, og gå om hvis ret er.

(310)

** var skikket Poul Offersen i Agerskov på den ene og havde stævnet Laurits Jensen i Agerskov for en vidne, som han til Vandfuld herredsting vidnet har 15/9 1649, i sin mening at han på mandag var tre uger, da skulle han have gået og høstet byg ved Agerskov, da gik Maren Christensdatters fire får nordvest for Agerskov, klokken kunne være 10 slet om formiddag, og så noget derefter kom Poul Offersen og skulle have borttaget dem, men dog ikke Laurits Jensen skulle have om vidnet, hvad for en Maren Christensdatter det skulle være, eller hvor hun havde hjemme, ej heller han noget

sejerværk havde, der han kunne vide klokkeslæt, formener samme hans vidne bør magtesløs at være, og ikke komme Poul Offersen til hinder eller skade: så og efterdi befindes en part vidnesbyrd deres vidner på visse klokkeslæt at have heden stillet, som dog ikke så egentlig kunne været dem bevidst at om vidne, de og ikke heller samtlig med hverandre stemmer overens, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne, såvel som ikke heller Maren Christensdatters sigtelse og beskyldning så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Poul Offersen til nogen forhindring.

(312)

** var skikket Petter Johnen i Oldsum på Vesterland Før med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Drevs Addes, Jens Brodersen med flere rådmænd på Vesterland Før for en dom, de imellem ham på den ene og Thay Junge Rauert, i Toften boende, 20/6 sidst forleden 1650 dømt og afsagt har, og deri frakendt Petter Johnen en ammer land, efter nogen enlig, vildig og sankevidner efter to døde mænds mund, og ikke anseet Petter Johnens breve og dokumenter, som han for dem skal have fremlagt: da efter flere ord og tale Petter Johnen og dem derom imellem var, blev Jørgen Knudsen, Jep Petersen og Petter Johnen nu her for retten om bemeldte omtvistede ammer land således forenet, at Jørgen Knudsen og Jep Petersen lovede med forderligste, efter at de hjem kommende vorder, at forskaffe Petter Johnen fem ammer land, så vidt og bredt som hans naboer kan have deres og bør at være med rette, og dermed afstod Petter Johnen den tvistighed, som han med Thay Junge Rauert om samme ammer land haft har, og sagen dermed til ende, ellers belangende den tvistighed, som Petter Johnen med Jep Pedersen skriver haft har, anlangende han ikke skulle have ville hans dokumenter for ham imod hans vederpart indføre, da efterdi Jep Pedersen nu i dag med tingsvidner har bevislig gjort, sig ej skyldig deri at have været, bør han for slig Petter Johnens tiltale deri fri at være, og han at give Jep Pedersen for unødig stævning og tiltale til kost og tæring fire rigsdaler.

(314)

** (til Rasmus Mortensen i Sønderby hans opsættelse) og nu fremlagde Rasmus Mortensen en forseglet kvittants imod samme gæld, hvilken kvittants Keld Ibsen formente ikke lovlig at skulle være udgivet, og fordi begærede sagen en tid lang at måtte bero, og stævning over kvittantsen at meddeles, og samme kvittants her under forsegling i retten at blive til stede, hvilket er sket: da efter sådan lejlighed er sagen med bevilling til i dag seks uger optagen, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(315)

** var skikket velb Manderup Due til Halkær, KM befalingsmand på Ørum hans visse bud Jens Clemendsen i Viborg og havde efter KM oprejsnings brev hid kaldt sandemænd af Gørding herred, for et kvindfolk, ved navn Kirsten Christensdatters bane, som 10/3 sidst forleden skal være død fundet i åen østen for Bolding, at udlede, og fremlagde Jens Clemendsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 7/7 1651, Jens Clemendsen i Terpling og Maren Jenskone sst at have vidnet, at eftersom Kirsten Christensdatter har haft sin husværelse hos dem forgangen vinter, hun er bleven borte den næste søndag efter sankt pouls dag, da har de ikke nogen tid siden seet hende levende siden samme dag, hun gik ind til Knud Tomasen, deres gårdmand. dernæst Kirsten Christensdatters far og mor, Christen Poulsen og Anne Christens at have vidnet, at de ikke nogen tid har seet hende levende eller talt med hende siden fornævnte dag: dernæst gjorde

sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Kirsten Christensdatter sig i åen at have druknet og omkommet, og fordi svor hende sin egen bane på, eftersom de selv sandhed derom havde forfaret.

(320)

** var skikket velb Jørgen Rosenkrantz til Keldgård, KM øverste rentemester, hans fuldmægtig Mads Mortensen i Sønderkær og fremlagde efterskrevne skriftlige seddel og tilkendegivelse så lydende, at eftersom velb fru Birgitte Brahe, salig Hans Casper von Reibnitzes, til Bækmark har forundt hendes søstersøns datter hans kære datter, velb jomfru Sofie Rosenkrantz efterskrevne gårde, Flyndergård i Flynder sogn og Bådsgård i Bøvling sogn, så agter han at lade forfølge og dele samme gårde til lås, og nu her i dag på Viborg landsting lader fremæske, om der er nogen, som vil kendes sig nogen lod, del eller rettighed i fornævnte gårde, at de det nu ville til kende give, og dernæst fremlagde fru Birgitte Brahes efterskrevne pergaments gavebrev, dateret Bækmark 24/3 sidst forleden. og nu her i dag offentlig for retten gjorde Mads Mortensen spørgsmål til menige mænd, som her i dag til stede var, om her var nogen som ville vedkende sig at have nogen del, ret eller rettighed til fornævnte gård, gods eller dis tilliggende ejendom, at de nu det ville til kende give, og ingen er fremkommen, som har kendt sig noget dertil at være berettiget i nogen måder. at så i dag ganget er, bekender vi med vores signeter.

(321)

** var skikket velb jomfru Karen Qvitzow hendes fuldmægtig Mads Mortensen i Sønderkær og fremlagde efterskrevne skriftlige seddel og tilkendegivelse så lydende, at eftersom velb fru Birgitte Brahe, salig Hans Casper von Reibnitzes, til Bækmark har forundt sin kære søsterdatter jomfru Karen Qvitzow efterskrevne gårde, Kviesgård og Korslund i Fabjerg sogn, så agter hun at lade forfølge og dele samme gårde til lås, og nu her i dag på Viborg landsting lader fremæske, om der er nogen, som vil kendes sig nogen lod, del eller rettighed i fornævnte gårde, at de det nu ville til kende give, og dernæst fremlagde fru Birgitte Brahes efterskrevne pergaments gavebrev. og nu her i dag offentlig for retten gjorde Mads Mortensen spørgsmål til menige mænd, som her i dag til stede var, om her var nogen som ville vedkende sig at have nogen del, ret eller rettighed til fornævnte gård, gods eller dis tilliggende ejendom, at de nu det ville til kende give, og ingen er fremkommen, som har kendt sig noget dertil at være berettiget i nogen måder. at så i dag ganget er, bekender vi med vores signeter.

(322)

** var skikket Mads Vistesen i Bindesbøl, skriver på Dalum, hans fuldmægtig Laurits Christensen Bindesbøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Tøste Christensen og Jens Mortensen, borgere i Varde, for et vidne de til Varde byting 30/6 sidst forleden, efter en kvinde, som lader sig kalde Mette Bjørnsdatter, værende hos Jacob Bjørnsen, borger der sst, hendes mundheld af vidnet har i formelding, at hun skulle have hos været i Jacob Bjørnsens hus 10/6 næst forleden, og da skulle have hørt, at Mads Vistesen skulle være kommen udenfor Jacob Bjørnsens dør, vred og ilde tilfreds, som hun syntes, hujet, råbte og skulle være gåen til Jacob Bjørnsens vinduer og indslagen og brækket en stor part af bemeldte vinduer, og gåen så vredladen bort igen, hvilke deres vidne beskyldes at være funderet på en mundfuld vejr, som de skulle have hørt af samme kvindes mund, og dersom det havde været sandhed, som hun berettet for dem, da havde hun vel efter gammel lovmæssig skik gåen til ting og selv personlig hendes vidne

ved ed og oprakte fingre aflagt: så og efterdi befindes Tøste Christensen og Jens Mortensen alene at have vidnet efter Mette Bjørnsdatters ord, som hun for dem skulle have haft, og i så måder ikke om deres egen vitterlighed, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende deres vidne deri så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs, med efterdi Maren Christensdatter og Jep Knudsen udførligen har vidnet, dem at have seet Mads at være kommen uden Jacob Bjørnsens dør, truet, råbt og ganget til Jacob Bjørnsens vinduer, indslaget og brækket en stor part af en bemeldte vinduer, og i så måder vidnet om den synlig gerning, de seet har, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises ikke så at være sket, men fast mere med Sidsel Jepsdatters vidne bekræftes, det hun hørte samme vinduer blev indslagen, og glasset i døren indsprungen, hvilket og med syn til vinduet taget befæstes, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidner og bevis, såvel som hvis klage og sigtelse, derpå gjort er, at kunne sige, men ved magt at blive, dog belangende de sandemænds eder, som over Mads Vistesen derefter iblandt andet drevet er, da efterdi ikke befindes dem inden seks ugers dag, efter gerningen sket er, at være svoret, som det sig burde, kunne vi ikke kende deres eder deri så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs, og efterdi fornævnte fældings dom, hid kaldt er, ej er fremlagt, endog sagen i seks uger er optagen, bør den i lige måder magtesløs at være.

(329)

8/10 1651.

** var skikket Niels Nielsen i Perregård på den ene og havde stævnet Mads Pedersen i neder Telling for et vidne, han til Hjerm herreds ting 16/4 sidst forleden forhvervet har, formeldende Christen Pedersen Murmester i Handbjerg og Niels Andersen, tjenende på Handbjerg skovgård, at have vidnet, at de den næste lørdag for påskedag var de i jagt med deres gunstige husbond, og der de kom til Kvium mose, da så de lå en død kvindelig noget fra landet i mosen, som Mads Pedersen med synsmændene til og vedkendtes for sin datter Mette Madsdatter, med mere samme vidne medfører: så og efterdi for sandemændene såvel som for os med adskillige vidner er bevislig gjort, Mads Pedersens datter, Mette Madsdatter, at have været i Niels Nielsen Perregård hans tjeneste for jul sidst forleden, og derefter bleven borte, og ikke siden mere seet, førend langsommelig tid derefter, at hun for påskeaften i Kvium mose er funden død liggende, det og med to syn, som til liget er taget, der det funden er, bevises den at have været beliggende i en kær i samme mose, og da at have haft på højre skulder og ved hendes hals en langagtig blodslagen plet, ungeferlig en halv finger lang, såvel som og på venstre skulder op ved halsen en langagtig blodstemt opsvollen plet, en halv finger lang, og under den venstre øre en blodstemt og svollen plet, så stor som en rigsdaler, og af samme øre rendt blod ud rundt på kinden, og i synderlighed iblandt andet i lige måder at være om hjemlet, at den hue, som hun havde på hovedet, skulle overalt været gammel blodig, såvel som og kundgjort, at det vand, som liget lå i, ikke skal have været højere, end hun næsten vel kunne sees med ganske krop, så græsset sig opløftede, der hun kom af stedet, og ikke været af fugle eller dyr rørt, men klæderne ferske og ikke tykke men smal, som hun var, der hun levede, så af samme syn med dis omstændigheder fast eragtes, Mette Madsdatter ikke at være druknet, men ved slig slag og syns gerning ombragt, og synes på de åsteder kort været beliggende, og alligevel Mette Madsdatter har været i Niels Nielsens tjeneste og bort blevet, som forskrevet står, så beviser han dog alligevel sig ikke efter hende på fersk fod eller i andre måder at have ladet søge eller spørge, meget mindre bevislig gør hun af nogen er seet eller vedtalt, siden hun skal sidst været i hans hus og tjeneste, endog ingen vidnesbyrd i slig en tvivlrådig sag til fornævnte sandemænd kunne føres, det Niels Nielsen nogen håndgerning på fornævnte hans tjenestepige gjort, så har de dog efter for berørte omstændigheder, og som loven tillader, sambyrdes gjort deres ed og svoret Niels Nielsen til hendes

banemand, da har vi og deri efter slig circumstantser ikke vidst dem for den deres ed og tov at kunne fælde, eller imod sige, med mindre hans kongelige majestæt ham nådigst vil benåde.

(338)

** var skikket Peder Jensen Buntmager i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Peder Kyed, borger sst, for et vidne, han skriftlig til Kolding byting 8/1 1651 vidnet har, at han 9/12 1650 skal have seet Peder Buntmager skal have gået ud af Christen Madsens dør, og der blev udkastet to stykker af en degen til ham, hvilke han skal have taget og kastet over Niels Kræmmers hus og Karen Adsbøls hus, dog ikke hans vidne skal om bemelde at have hos været i Christen Madsens hus, at Peder Buntmager og hans sønner, Anders Pedersen og Peder Pedersen, enten Christen Madsen, hans hustru, børn og tjenere nogen skade i ringeste måder at have gjort: så og efterdi Peder Kyed og Anders Eriksen udførligen har vidnet om den gørlig gerning, de seet har, hvilke deres vidne de nu her for retten med deres ed har gestendig været, og intet Peder Jensen Buntmager derimod fremlægger, hvormed kunne bevises jo så at være, som om vidnet er, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod samme deres vidne at sige, men ved magt at blive, og efterdi Peder Buntmager bemeldte vidnesbyrd for den deres vidne, som nu er ved magt dømt, omkostning har påført, bør han ---- give dem til kost og tæring hver 4 sletdaler, dog efterdi byfogden Niels Iversen ikke endelig har dømt og underskedet, hvad bøder Peder Buntmager og hans søn give skulle, da bør den hans dom at være som udømt, såvel som og den dele, derefter udstedt er, ingen magt at have, og sagen til bytinget af hvo påskader igen at indkaldes, og da derom endelig at dømme og underskede, som det sig bør.

(340)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Sebber kloster hans fuldmægtig Poul Lauritsen i Brårup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold på hans tjenere Mads Sørensen og Oluf Pedersen på Handbjerggård deres vegne at have stævnet Christen Jensen i Lidegård og Tue Lauritsen i Bøge for et vidne, de til Ginding herreds ting 24/4 forleden vidnet har, dem at skulle seet da mandag forleden var 14 dage, det fornævnte to personer skulle fisket i åen den helle en balje hartad fuld med aborrer og skulle båret dem til Handbjerggård: så og efterdi befindes bemeldte vidnesbyrd Christen Jensen og Tue Lauritsen udførligen ved visse dag og tid at have vidnet, dem at have seet Mads Sørensen og Oluf Pedersen fisket i åen den helle og i så måder vidnet om den gørlig gerning, de seet har, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises ikke så at være sket, som om vidnet er, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod den deres vidne, som ---- klage derpå gjort er, at kunne sige, men ved magt at blive, dog efterdi ikke bevises bemeldte personer for sådan gerning ran at være tillyst, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme nævnings ed så noksom lovlig procederet og med forfulgt, som det sig burde, men magtesløs at være.

(342)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergaments tingsvidne, med seks segl forseglet, så lydende Niels Vinter i Kornum, den tid tinghører til Slet herreds ting, Mads Lauritsen herredsskriver med flere kundgør år efter Guds byrd 1562 var skikket Niels Jensen i Hornsgård, der bedes og fik et uvildigt stokkenævn af 24 mænd, som kundgjorde, at de så og hørte at Niels Jensen lod læse her i dag for tingsdom, et hr Anders Andersen, abbed i Vitskøl kloster, og menige konvent åbne og beseglet brev på pergament 1562 udgivet, så lydende at efterdi denne

brevviser Niels Jensen i Hornsgård af en dreng på KM vegne ærligen og troligen os tjent har, og disligeste den gård, han nu iboer, som han to gange af øde har opbygget, som var afbrændt for ham, og disligeste for de pendinge, han til KM behov tilforn givet har, thi har vi nu på KM vegne forlenet Niels Jensen og hans hustru i al deres livstid al Hornsgård med al sin rette tilliggelse.

(344)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergaments vidisse her af landstinget, lydende landsdommere gør vitterlig at år efter Guds byrd 1645 på Viborg landsting var skikket Niels Jensen i Hornsgård, der bedes og fik et uvildigt stokkenævn af 24 mænd, som kundgjorde, at de så og hørte at Niels Jensen lod læse et åben pergaments brev, så lydende jeg Anders Andersen, abbed og forstander på Vitskøl kloster, hr Jens Eriksen prior og menige konvent gør vitterligt, at efterdi denne brevviser Niels Jensen har tjent os og klostret på KM vegne ærlig, trolig og vel, da for sådan sin tro tjeneste og sin udlagte pending til KM behov, da har vi nu forlenet, sted og fæst Niels Jensen og hans hustru i begge deres livstid halvparten af Hornsgård med al sin rette tilliggelse.

(345)

22/10 1651.

** var skikket Laurits Mogensen i Brødbæk med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Anders Jensen i Handbjerg by og hans medbrødre seks synsmænd for et syn, som de til Hjerm herreds ting 20/3 sidst forleden af hjemlet har, belangende bygfældighed til den part på Handbjerg hovgård for 86 rigsdaler, som Laurits Mogensen har haft i forpagtning, sammeledes stævnet Niels Pedersen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til fornævnte ting dømt og afsagt har, og tildømt Laurits Mogensen at betale velb Johan Brockenhuus fornævnte 86 rigsdaler bygfældighed inden 15 dage, eller indvisning at lide, hvilke syn Laurits Mogensen formener ikke lovlig varsel for at være givet til de forrige synsmænd, som han 25/5 1642 selv har ladet tage til samme gård, ej heller bemeldte syn af uvildige herredsmænd taget og afhjemlet, samme deres syn ikke heller findes specificeret eller i stykvis forklaret, formener Laurits Mogensen samme syn og dom, derpå funderet er, ikke så lovlig og ret at være, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være: da efter flere ord dem derom imellem var, da formedelst vores underhandling lod Johan Brockenhuus samme sag og tiltale med Laurits Mogensen falde, hvorimod Laurits Mogensen bepligtede sig og sine arvinger at skulle erlægge og betale Johan Brockenhuus eller hans arvinger 100 rigsdaler i rede penge og ingen andre varer til sankt mikkels dag først kommende 1652, dog til bemeldte tid uden rente, men dersom fornævnte summa penge ikke da til fornævnte tid bliver erlagt og betalt, som forskrevet står, da Laurits Mogensen eller sine arvinger derfor at stå dele til hans værneting, uden al varsel eller skudsmål, og dermed er samme sag og tvistighed i for berørte måde imellem Johan Brockenhuus og Laurits Mogensen på begge sider ganske bilagt.

(353)

** var skikket Peder Terkildsen i Gaverslund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Tue Clausen Skrædder og hans hustru Kirsten Tues, for de skal have udskældt ham for en tyv og en rakker, og tilsagt ham at have stjålen svin fra Jørgen Lauritsen såvel som Søren Madsen, item kaldt hans hustru en rakkerhore, efter tingsvidnes indhold af Holman

herreds ting 1/7 1650, hvilke deres løgnagtige ord Peder Terkildsen formener, at Tue Clausen eller hans hustru aldrig skal kan bevise, og bør derfor tilbørligen at være og blive det samme, de dem har påsagt og tilmeldt, nemlig tyve og horer: efter flere ord dem derom imellem var, blev de med sammenlagte hænder forenet samme deres oprettede kontrakt at ville holde og efterkomme, og efter dis indhold hverandre erklærede, og dermed samme deres tvistighed bilagt, ingen andre til skade at komme.

(354)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergaments brev, lydende som efterfølger, alle mænd dette brev seer eller høre læse, hilse vi Peder Tollesen, foged på Fleskum herreds ting, Anders Jensen i Nøvling med flere kærligen med Gud kundgør vi med dette vort åbne brev domino 1480 octavo, den mandag næst for sankt mortens dag, da var skikket for os og flere dannemænd beskeden mand Mikkel Andersen i Ferslev, hvilke der lovlig æsket og fremlede et fuldt tingsvidne af otte trofaste mænd, hvilke vidnede på deres gode tro, sjæl og rette sanden, at de så og hørte samme på Fleskum herreds ting, inden alle fire stokke, Mikkel Andersens lovhøringe kundgjorde og tilstod, at de nærværende hos var den torsdag næst for sankt mortens dag i Ferslev i Mikkel Andersens gård, så og hørte, at Mikkel Andersen gjorde lovhævd og vorde den gård i Ferslev, som han nu selv iboer, og alle hendes rette tilliggelse, med tre fjerding jord over al Ferslev mark, samt flere enge, dem vorde han til hans gårds rette tilliggelse. item vorde og fornævnte otte mænd, at fornævnte lovhævd var lovlig tilbudt til Fleskum herreds ting tre samfulde ting, og funden af fogden og af herredsmænd og givet lov med deres bønder og jordejers mænd efter loven, og volte hans lovhøring ham lov at hænde, og hans ed stadig at blive

(356)

** (til fru Ingeborgs opsættelse med Jens Andersen i Navr kærgård) da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag med begge parternes bevilling opsat til næste landsting efter snapslandsting først kommende, og da dem, såvel som vidnesbyrd på begge sider her personlig at møde, og gå derom så vidt som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden, dem til efterretning, at forkyndes.

** (til fru Ingeborg Parsbergs opsættelse) så mødte Niels Jensen på sin husbond Jacob Grubbes vegne og berettet, at Anders Jensen i Linde, som synsmænd på åstederne skulle forvist, ikke for samme sag at skulle være stævnet: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag med parternes bevilling opsat til næste landsting efter snapslandsting først kommende, og da de otte mænd, som til samme synsvidne har været tinghørere, såvel som herredsfogden og tingskriveren med tingbogen, samt og Anders Jensen i Linde her i egen person at møde, og gå derom hvis ret kan findes, og denne opsættelse her forinden, dem til efterretning, at forkyndes, og Anders Lauritsen midlertid for samme dom og forfølgning kvit at være.

(357)

** var skikket Peder Hansen i Bøl på sin egen og sin søn Søren Pedersens vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Nielsen i Vostrup og Christen Pedersen ved Lønborg kirke for et synsvidne, de til Lønborg birketing 15/7 sidst forleden forhvervet har, anlangende at Palle Nielsen i Styg med flere at have vidnet, at de den dag var til syn på Lønborg kirkegård, og seet at der var slagen græs ved nordsiden kirken på kirkegården, og det

var afført, hvilket deres syn og vidne de beskylder, ulovligt at være tagen af tinge, ej heller at være given varsel for samme syn. endnu stævnet Jens Pedersen i Lønborg for et vidne, han fornævnte dag til fornævnte ting vidnet har, at noget for sankt hans dag næst forleden skal han have seet, at Peder Hansen gik og slog græs på kirkegården, hvilket vidne beskyldes for ikke skal være vidnet på nogen visse dag eller tid, tilmed er en ensom vidne, som regnes for ingen vidne: så og efterdi ikke befindes nogen varsel til Peder Hansen at være givet på åstederne at møde, der synet sket er, så han kunne vidst derimod at svare, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme syn så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi bemeldte vidnesbyrd, en part befindes enlig, og en del ikke vidnet på nogen visse dag, eller med hverandre kommer overens, og lovlig varsel for givet, men fast mere mesten part vidnet deres vidne efter fornævnte syn, som nu er underkendt, der og ikke heller befindes nogen dokumenter i sandemænds eden indført, da finder vi efter slig lejlighed fornævnte vidner, klage og sandemænds ed i lige måde magtesløs at være, og ikke at komme Peder Hansen eller hans søn Søren Pedersen til forhindring eller skade i nogen måde.

(360)

** var skikket Jesper Hansen i Bøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Kirsten Hansdatter i Yderik og Anne Nielsdatter i Agerkrog for et vidne, de til Nørholms birketing 6/2 sidst forleden har af vidnet, formeldende at de skulle hos været i Kragelund for pinsedag 1649 og der skulle have hørt, Jesper Hansen skulle have tilspurgt Nis Tomsen, hvorledes hans kreatur var ved magt, som han havde sendt ham til græs, da svarede Nis Tomsen, det er, Gud ske lov, ved magt og begynder at trives, som i skal få at se, og derefter, han så skulle have seet det, skulle han have sagt, det er sanden, at det er vel ved magt, hvad vil i have for eders umag til græsløn, og da skulle Nis Tomsen have sagt, jeg trænger for noget korn, og da skulle Jesper Hansen have sagt, han skulle det gerne bekomme, hvilke vidne Jesper Hansen beskylder for vildigt og usandfærdigt af Nis Tomasen hans børn og folk at være vidnet, og aldrig med nogen troværdige uvildige vidner skal bekræftes: da efterdi samme sag tilforn findes hid stævnet, og i seks uger til i dag optagen, hvilken opsættelse til hjemting findes forkyndt, og Niels Tomasen dog ikke er mødt, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne og dele magtesløs at være, og ikke at komme Jesper Hansen til nogen forhindring, og efterdi Niels Tomasen i så måde har Jesper Hansen omkostning tilføjet, bør han at give Jesper Hansen til kost og tæring 5 rigsdaler.

(362)

** var skikket Søren Nielsen Møller i Vranderup mølle hans fuldmægtig Mads Gregersen i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Andersen i Vranderup for et vidne, han til Anst herreds ting 14/8 sidst forleden vidnet har, at forleden år noget efter pinsedag en aften skal han være kommen gangende ud af hans gård, skal han blive Jørgen Møller og hans hustru og søn var, uden ved hans gård dem at have standen, da skulle Niels Andersen dem tilspurgt, hvor det var fat mens i står her, hvortil Jørgen Møller ham skulle have svaret, at hans svoger Søren Møller skal have dem udjaget af møllen, hvilke Søren Nielsen benægter ikke sandfærdig at være, tilmed et enlig vidne at være, ej heller at være vidnet ved dag eller tid, hvorfor det ikke bør ham til forhindring at komme. endnu stævnet hans konemor Mette Jørgensdatter for et vildig vidne, hun og hendes tjenestepige Anne Lauritsdatter til Anst herreds ting samme dag vidnet har, at tre uger for jul forleden år 1650 skulle deres svoger Søren Nielsen være hjemkommen fra Kolding og var drukken, at han da skulle have tagen en økse op til sengen til Jørgen Møller og ville have huggen sengen ned på ham, og sagde, du skal herud du gamle skælm,

medfører samme to vidner, at Søren Nielsen Møller af drukkenskab faldt på hans frugtsommelige hustru Gunder Jørgensdatter, straks efter samme fald skal hun være kommen i barselsseng, og barnet straks efter fødslen bortdød. nu er bemeldte indstævnte vidner ikke mødt, ej heller nogen på deres vegne, hvorimod Mads Gregersen på Søren Nielsen Møllers vegne formente, at han nu burde endelig dom beskreven: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, som opskriften derpå om bemelder, vi ikke heller uden bevilling imod recessen kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme fornævnte vidne magtesløs at være, og ikke komme ham til hinder eller skade i nogen måder.

(363)

** var skikket Christen Madsen Ovesen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have, på sin svend Jens Mortensens vegne, stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 18/6 sidst dømt og afsagt har imellem Peder Buntmager og hans to sønner, Anders Pedersen og Peder Pedersen, på den ene og Jens Mortensen på den anden side, anlangende Peder Buntmager og hans to sønner skulle være indkommen i Christen Madsens hus 9/12 1650 og der overfaldet hans svend, Niels Mortensen, med bug, sting, trådt ham under fødder, og gav ham mange slemme slag, og huggen ham i sin hoved, og i samme sin doms slutning tilfunden Anders Pedersen at bøde alene et fuld vold eller lide dele, og forbi gangen hans far og hans bror, som er lige gode i samme parlament at gøre: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som før er rørt, og Niels Iversen byfoged, Peder Buntmager eller hans fornævnte to sønner dog ikke her i dag er mødt hertil at svare, og efterdi befindes Niels Iversen iblandt andet alene at have dømt på Anders Pedersen, og ganske forbi gået hans far Peder Buntmager og bror Peder Pedersen, endog de lige så vel som han for deres gerninger var i rette stævnet, og derom i rette sat, der foruden befindes fornævnte syn og vidner om samme sag af hans dom udelukket, uinddraget, endog de findes påskrevet den dag, dommen udgivet er, inden tinge at skal have været læst, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi fornævnte byfoged deri har Christen Madsen omkostning tilføjet, da bør han at give ham til kost og tæring i rede penge 10 sletdaler.

(365)

** var skikket Niels Eskildsen i Grønkrog og Laurits Iversen i Elkær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Jørgen Kås til Hindum for en brev og skriftlig kundskab har forhvervet af Christen Pedersen i Hindum med flere, at en misdæder, ved navn Niels Graversen, skulle have for dem bekendt, at Niels Eskildsen skulle have ham tilhørt en hoppe, som Jørgen Kås var frastjålen, og han samme hoppe antvordet i Laurits Iversens gård og egen nærværelse, hvilke de begge højligen benægtet har og endnu ved højeste ed benægter. endnu stævnet Jørgen Kås for en tingsvidne, han til Slavs herreds ting 10/7 efter samme brev forhvervet har, om fornævnte misdæder Niels Graversen, formener samme misdæders ord og enlige vidne, såvel som berørte brev og tingsvidne, derefter forhvervet er, bør magtesløs at være. så er Jørgen Kås, ej heller nogen af fornævnte mødt eller andre på deres vegne at svare: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed bemeldte kundskab, vidner såvel som og fornævnte misdæder Niels Graversens bekendelse, så vidt det Niels Eskildsen og Laurits Iversen angår, magtesløs at være, og ikke komme dem til nogen forhindring.

(367)

** var skikket Jørgen Jensen i Vilslev hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Keld Jensen og Anne Jenskone i Vilslev for et vidne, de til Gørding herreds ting 18/8 sidst forleden vidnet har, anlangende at Jens Keldsen i Vilslev skulle have fået Jørgen Jensen ti rigsdaler det næste år efter at svensken drog af landet, og dertil afkøbte Jens Keldsen en svin for 11 mark, for hvilke Jens Keldsen intet skal have fået regnskab for, hvilke vidne Jørgen Jensen formener, at det ikke nøjagtig skal befindes, men det at være vildig vidne, efterdi det befindes af Jens Keldsens egen hustru og søn at være vidnet, Jens Keldsen til vilje: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne magtesløs at være, og ikke komme Jørgen Jensen til nogen forhindring.

** var skikket Christen Jensen i Silkeborg kro hans visse bud Hans Caspersen, der sst, på den ene og havde stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær, for eftersom han har forhvervet dom over ham til Tørrild herreds ting for en summa penge, han ham skyldig, hvilken dom han formener ret at være og bør derfor ydermere at have indvisning i hans jordegods og løsøre ved to gode mænd efter den ny forordning: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks forseglede og underskrevne skadesløs brev, hvori han kender sig skyldig at være Christen Jensen 200 rigsdaler med 6 procento, hvilke for rum tid skulle være betalt, og ikke sket er, Jørgen Munk samme gæld og er gestendig, og derimod tilbyder udlæg, sagen og til herredsting har været indkaldt, og der dom ganget, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jørgen Munk jo er og bør at betale Christen Jensen samme summa penge med sin rente og interesse, og fordi tilfinder velb Jacob Krabbe, sitzhaftig i Vejle, og Henrik Mund til Serreslevgård, som Hans Casper nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, der udæske og gøre Christen Jensen udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Christen Jensen i andet Jørgen Munks løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(369)

** var skikket Henrik Møller, KM og kronens general toldforvalter, hans fuldmægtig Jens Pedersen, ridefoged til Lønborg bisgård, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Jensen i Lavstrup for en dom, han til Lønborg birketing 15/7 sidst forleden dømt har imellem Henrik Møller på den ene og Poul Andersen, forrige skriver på Kalø, på den anden side for 300 rigsdaler, Poul Andersen er Henrik Møller skyldig, men sin efterstandende rente, skadegæld og omkostning, efter hans forpligts indhold, dateret København 7/7 1649, hvilke dom Christen Jensen har tilfunden Poul Andersen fornævnte summa pendinge med sin efterstandende rente, skadegæld og omkostning inden 15 dage at betale, eller bør derfor at lide rigens æskning, hvilken dom findes påskrevet, at være læst på Lønborg birketing 16/9 og 23/9, såvel som og til øster Lisbjerg herredsting 5/10 og 15/10 sidst forleden: da efterdi for os i rette lægges Poul Andersens forseglede og underskrevne brev, til Henrik Møller udgivet, på 300 rigsdaler, og i samme sin brev til forpligtet sig at stå Henrik Møller eller hans fuldmægtig derfor til rette, hvor og på hvad sted det af ham begæres, hvorfor og dom til hjemting er forhvervet, og Poul Andersen er tilfunden at betale Henrik Møller den summa penge med rente og interesse, eller lide rigens æskning, som forskrevet står, sagen og til landsting i seks uger til i dag er optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan

gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Poul Andersen jo deri for samme summa penges betaling efter hans skadesløs brevs indhold bør æskning at lide.

(371)

** var skikket Gertrud Andersdatter af Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Otte Sørensen sst, for at han imod recessen, lov og ret modvilligen og foragteligen imod hans herre lensmandens befaling til at sidde retten efter recessen, formedelst sagen Niels Iversen, som var byfoged, angår, eftersom Otte Sørensen selv havde dømt ham til at lide dele for 10 daler kost og tæring, efter landsdommeres dom, endog som udstedt tre ting derefter, dog til fjerde ting sig retten entholdt og forhindret hende i sin rigtige proces til endelig eksekution imod Niels Iversen, eftersom med landstings opsættelses opskrift på Kolding byting kan bevises, Gertrud Andersdatter til stede at have været, og Niels Iversen den dag, som var 23/7 sidst forleden, forsætligen splittede tinget, førend hun fik hendes sag til fjerde ting forrettet efter lovlig proces, kald og varsel. dernæst og stævnet Niels Iversen, som sig imod landstings dom, og derefter dreven proces til hjemting, om samme kost og tæring trodseligen og modvilligen forholder og har forholdt, og samme kost og tæring ikke vil udgive: da efterdi Otte Sørensen og Niels Iversen efter opsættelses indhold findes hid stævnet, i egen person her imod samme beskyldning at skulle møde sig at erklære, og sagen til i dag i seks uger er optaget, hvilke opsættelse findes til Kolding byting påskrevet at være læst og forkyndt, så de sligt deri vel har været bevidst, og de dog dis uanseet ikke i dag er mødt eller nogen på deres vegne dem at erklære, som forskrevet står, men sig fra rettergang entholdt, og i så måder Gertrud Andersdatter omkostning tilføjet imod rettens tilladelse, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Otte Sørensen og Niels Iversen for slig deres udebliven at give Gertrud Andersdatter til kost og tæring hver af dem 5 rigsdaler i rede penge, og ingen andre varer, straks at betale, men ellers fornævnte beskyldning til Otte Sørensen og Niels Iversen belangende, da efterdi ikke bevises det til værneting at være ordelt, finder vi den sag did at komme, og hvo påskader da gås derom hvis ret er.

(373)

** var skikket Peder Poulsen i Hedegård på den ene og havde stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til Hjerm herreds ting 11/6 sidst forleden dømt har og deri tildømt Peder Poulsen at betale Peder Nielsen i nør Bjært 43 sletdaler med mere gods, som er hans hustrus arv efter hendes salig forældre, Poul Christensen Brun i Hedegård ifølge skifte, dateret 12/3 1649, og efter Mette Christensdatter i Hedegård, dateret 31/1 1650, uanseet Peder Poulsen ikke er fornævnte hans søster hendes rette formynder eller lovværge, men deres anden bror Christen Poulsen, boende i Navntoft, som er deres ældste bror: så og efterdi af skiftebrev, for fogden fremlagt, udførligen forfares, Peder Poulsen hans søster Anne Poulsdatters arv til sig annammet under værgemål, han og her i dag for retten det har gestendig været, som forskrevet står, som Peder Nielsen, som har Anne Poulsdatter til ægte, hendes bror Peder Poulsen derefter for hendes tilfaldne arv ved retten søgt har, og herredsfogden fordi har tilfunden Peder Poulsen at betale og erlægge til Peder Nielsen så vidt af Anne Poulsdatters arvelod, han til sig efter vurderings vidnes indhold annammet har, inden 15 dage, eller derefter at have indvisning i hans bo og løsøre, da ved vi ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(375)

** var skikket Jørgen Mikkelsen i Bramdrup på sin egen og hans mor Kirsten Mikkels deres vegne deres fuldmægtig Mads Gregersen i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting kort forleden imellem dem på den ene og Oluf Andersen Skrædder, borger i Kolding, på den anden side dømt har, og dem tilfunden ham at betale en summa pendinge for adskillige, nemlig rug, flæsk og brændevin, som de skulle af ham bekommet, efter en klakbog, som for herredsfogden skal være i rette lagt, og ikke i samme bog skal være bevis, som billig havde burdet efter recessen, hvilke gæld de og benægter, ikke ham at være skyldig: da efter flere ord dem imellem var, afstod Hans Kall på Oluf Andersens vegne samme dom og bogs opskrift, og efter slig lejlighed bør det ikke at komme Jørgen Mikkelsen eller hans mor Kirsten Mikkels til nogen forhindring.

(376)

5/11 1651.

** var skikket Erik Pedersen i Starup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Knudsen i Starup med flere synsmænd for et syn, de til Skast herreds ting 5/8 sidst forleden afhjemlet har, at de var til syn på Starup mark til en halv rugagers ender, og da de skulle have seet, at der var slagen fem alen og mere af fornævnte rugagers ender, og stubbene skulle have standen til synen, og rugen afslagen og afført, hvilke deres syn beskyldes, at fornævnte synsmænd ikke lovlig af tinge taget, og de har ikke afhjemlet hvad år eller dato, de sligt skulle have synet eller været på åstederne: så og efterdi ikke befindes synsmændene på nogen visse dag og tid at have hjemlet og kundgjort, når de på samme syn skulle været, eller varsel på åstederne at være givet, tilmed fornævnte vidnesbyrds vidne ikke på fersk fod at være tagen, eller Erik Pedersens folk navnlig at være om vidnet, som skulle været med at slå og afrive, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme syn at være så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være og ikke komme Erik Pedersen til nogen forhindring.

(378)

** var skikket Hans Nielsen i Kærbølling på den ene og havde stævnet Johanne Nielsdatter, nu tilholdende der sst, for en udlæggelse hun i Skibet kirke, midlertid hun havde hendes tilhold i Jennum til Jep Knudsens, der hun for hendes løsagtighed stod åbenbarlig skrifte 16/3 sidst forleden, gjort har, og da til hendes barnefar udlagt Hans Nielsen, hvorimod han højligen ved højeste ed benægter sig ikke hendes barnefar at være, ej heller ved nogen legemlig omgængelse til løsagtighed med hende at have haft: så og efterdi det befindes Johanne Nielsdatter i skriftemål at have udlagt Hans Nielsen for sin barnefar, hvilke hendes beskyldning hun og her i dag for retten har gestendig været, og ham igen for sin barnefar fuldkommelig udlagt, som forskrevet står, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hendes beskyldning at kunne sige eller underkende, førend Hans Nielsen sig der imod efter loven forværger, som det sig bør, men efterdi samme indstævnte dom, som over ham for hans bøder forhvervet er, ej er fremlagt, og sagen derom til i dag først er indkaldt, da opsætter vi sagen dermed, samme dom angående, til i dag seks uger, og denne opsættelse her forinden to gange lovlig at læses.

(379)

** var skikket velb Laxmand Gyldenstjerne til Tyrrestrup hans fuldmægtig Christen Jørgensen, tjenende på Viskumgård, med en opsættelse her af landstinget 24/9 sidst forleden, lydende ham da

at have stævnet velb fru Sofie Friis til Haraldskær for 1000 rigsdaler in specie hovedstol med dis påløbende renter og interesse, hvilke gæld hun til den almindelige herredag 10/7 1650 af KM og Danmarks højvise råd er tildømt Laxmand Gyldenstjerne at betale, hvilke dom hun sig skal have entholdt, og ham ikke derefter skal have villet kontentere, hvorfor Laxmand Gyldenstjerne skal være forårsaget sagen til landstinget at lade indstævne, formenende hun ham fornævnte gæld bør at betale, eller og derfor ham ved to mænd at have indvisning og vurdering i hendes bo og gods: da efterdi med KM og Danmarks riges råds dom bevises, fru Sofie Friis at være tildømt sin anpart af de omtvistede 2000 dalers gæld til Laxmand Gyldenstjerne at betale, hvilke dom ikke af hende skal være efterkommet, så Laxmand Gyldenstjerne fordi her til landsting sagen til indvisning har ladet indkalde, og i seks uger til i dag opsat, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Sofie Friis jo er pligtig samme hans majestæts og rigens råds dom med hendes anpart af fornævnte summa penges betaling at efterkomme, og fordi tilfinder velb Jørgen Kruse til Ryumgård og Gunde Rosenkrantz til Vindingegård, som Christen Jørgensen på Laxmand Gyldenstjernes vegne nævnt har, med fødeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Sofie Friises bopæl, der udæske og gøre Laxmand Gyldenstjerne udlæg og betaling af hendes løsøre, det rigtig og for en billig værd imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Laxmand Gyldenstjerne i andet hendes løsøre og jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg og betaling for sin gæld, og det efter recessen og forordningen, som de vil ansvare og være bekendt.

(382)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne tingsvidne, som med to segl er forseglet, og af vangemme noget brækket, lydende Niels Madsen ----, herredsfoged i Vandfuld herred, med flere gør vitterlig, at lørdagen 8/4 1624 på fornævnte ting var skikket Niels Jensen i Smedshave, som lovlig æskes, bedes og fik et fuldt tingsvidne af Niels Offersen i Hovmade og andre otte mænd, hvilke otte dannemænd vidnede, at de hørte og så, at Niels Jensen i Smedshave lod læse og påskrive KM pergaments brev, lydende ord fra ord, som herefter følger, vi Christian med Guds nåde Danmark, Norges, Vendils og Goters koning gør vitterligt, at efterdi denne brevviser Jens Pedersen i Smedshave og Eske Pedersen i Mølgård har nu gjort handel med os om deres og deres søskende medarvingers bondegods, som de har liggende i Vandfuld herred, som er Mølgård, Eske Pedersen og hans mor selv iboer i Vandborg sogn, Smedshave i Engbjerg sogn, som Jens Pedersen iboer, med flere gårde, og har derfor været i vor minde, da har vi undt og tilladt, og med dette vort åbne brev under og tillader, at Jens Pedersen og Eske Pedersen og deres søskende og medarvinger herefter må og skulle have, nyde og beholde fornævnte bøndergods så fri og ---- landgilde, tynge og afgift, som de deraf gjordes og gaves, førend nu sidst forleden fejde her i riget begyndtes, dog så at de og deres søskende medarvinger og deres arvinger skulle være os, vore arvinger og efterkommende konger i Danmark huld og tro, og årligen til gode rede gøre og give til os og kronen sådan landgilde, tynge og afgift, som plejer og bør at gøres og gaves af gammel tid og førend fejden begyndtes. givet i vor købstad Holstebro nyårs aften MDXLIJ (1542) under vort signet.

(383)

** var skikket Rasmus Mortensen i Sønderby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Maren Jørgens i Grønkrog for en dele, hun over ham til Slavs herreds ting har ladet forhverve 13/6 1650 sidst forleden, over en gældsbrev,

lydende på 10 rigsdaler, som Rasmus Mortensen til salig Jørgen Pedersen, som boede og døde i Grenekrog, udgivet har, og Jørgen Pedersen skulle indløse og betale en gældsbrev for Rasmus Mortensen på andre steder derfor, som dog ikke er sket, formener efter slig lejlighed fornævnte gældsbrev og deler, derefter forhvervet er, bør magtesløs at være, og ikke komme Rasmus Mortensen til hinder eller skade. sammeledes stævnet Maren Jørgens med sin lovværge, såvel som hendes børn, Peder Jørgensen, Maren Jørgensdatter, Johanne Jørgensdatter, Anne Jørgensdatter i Vorbasse, hver med deres lovværge: så og efterdi fornævnte kvittants nu her i dag for retten af Maren Jørgens for falsk og urigtig er videt og beskyldt, som forskrevet står, og lov og ret derimod erbudt, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst i samme indstævnte sag og på bemeldte kvittants, som sig derpå refererer, at kunne dømme, førend Maren Jørgens sig imod kvittantsen lovværger, som det sig bør.

(387)

** var skikket Peder Christensen, foged på Volstrup, så og Jep Sindersen, født i Smedshave, og fremlagde to efterskrevne breve og kontrakter, den første lydende, kendes jeg mig Peder Christensen, foged til Volstrup, at jeg har opladt til Jep Sindersen, født i Smedshave, at den part som mig er udlagt i Smedshave, så og efter salig Dorte Jacobsdatter hendes udlæg, som hendes arvinger har til mig afstanden, som salig Knud Gregersens børns lovværge har hende udlagt i hendes gælds betaling, som Knud Gregersen hende skyldig var, med hvis breve og skøder og domme, som salig Knud Gregersen kan derpå forhvervet, som en part skel befindes hos salig Simon Christensens arvinger, efter Simon Christensens udgivne brevs indhold. ex Viborg 3/11 1651 Peder Christensen egen hånd. den anden lydende, kendes jeg Jep Sindersen i Smedshave hermed skyldig at være Peder Christensen, foged på Vilstrup, 105 rigsdaler in specie, som jeg lover redeligen og vel at betale Peder Christensen eller hans arvinger til pinsedag 1653, datum Viborg 3/11 1651 ISS. dernæst nu her for retten leverede Peder Christensen til Jep Sindersen to efterskrevne breve, den første lydende, jeg Peder Lang, borgmester i Lemvig kendes, at jeg har annammet i min gemme og forvaring et brev og udlæg, som salig Knud Gregersens børns formyndere Mogens Jensen i Kølhede, Peder Jensen i Mosebjerg, Søren Christensen i Kammersgård og Jens Madsen i Byskov 18/9 1646 i Vinkel efter salig Knud Gregersens død har udlagt til mig for 121 rigsdaler, så og til Dorte Jacobsdatter, tjenende på Volstrup, for 121 rigsdaler, som salig Knud Gregersen var mig og Dorte Jacobsdatter skyldig, og derfor til os udlagt halvparten af Smedshave i Engborg sogn med mere, actum Lemvig 18/9 1646 Peder Lang egen hånd. den anden lydende, kendes vi underskrevne salig Dorte Jacobsdatters arvinger og næste slægt, som er Jacob Christensen i Gjerslev, herredsfoged i Løve herred i Sjælland, på mine egne og Ingeborg Nielsdatter min farsøsters vegne, Peder Jacobsen på mine egne vegne, Jens Simonsen i Års i Sjælland på sin hustru Valborg Nielsdatter hendes vegne, Christen Pedersen i Råkær i Voer sogn i Vendsyssel, på sine egne og er fuldmagt på sine søskende og medarvingers vegne, som er Iver Pedersen, Peder Pedersen, Anne Pedersdatter og Maren Pedersdatters vegne, såvel som Christen Nielsen af Fyn på hr Hans Andersen, sognepræst i Fraugde i Fyn hans hustru Anne Nielsdatters vegne, efter fuldmagtens bemelding, har været her på Volstrup og skiftet og delt os imellem hvis os efter salig Dorte Jacobsdatter kunne tilfalde, og eftersom den salig pige har været Peder Christensen, foged på Volstrup, en summa pending skyldig, og efterdi nu ikke findes efter hendes død så mange rede penge ham kan afbetales, da har vi samtligen samtykt, et gældsbrev, salig Knud Gregersen til salig Dorte på 100 rigsdaler udgivet har med dis udlæg, som derfor udlagt og gjort i Smedshave i Engbjerg sogn med mere, hvilke gældsbrev og udlæg Peder Christensen og hans arvinger til sin betaling for hvis, Dorte Jacobsdatter var ham skyldig, skal nyde, bruge og beholde, datum Volstrup 5/6 1651.

(390)

** var skikket hr Jens Gregersen, præst til Grejs og Sindbjerg sogne, hr Laurits Gregersen i Vandborg, Bertel Mortensen på hans hustru Magdalene Gregersdatters vegne, Peder Olufsen på hans hustru Kirsten Gregersdatters vegne deres fuldmægtig Poul Offersen i Agerskov med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have Jacob Mikkelsen i Søgård for en dom, han til Ulfborg herreds ting dømt og afsagt har 2/8 sidst forleden, anlangende en bondegård, liggende i Staby sogn, kaldes Bendisgård, som til Claus Nielsen i nør Tang skulle være pantsat, som pantebreven videre derom bemelder og indeholder, hvorfor hr Jens Gregersen og hans medarvinger formener samme pantebrev ikke så lovlig og ret at være gjort, den bør at komme dem til hinder eller skade på deres arveparter i Bendisgård, idet at Iver Albretsen ikke har uden en ringe part deri, som hans hustru, Maren Svendsdatter, kunne tilkomme efter hendes salig forældres afgang og død, og dog salig Iver Albretsen har sig til fordristet og pantsat de parter i Bendisgård, som han ej havde i hånd og hævd, hvilket ej burde at ske at pantsætte en andens gods, tilmed skal samme pantebrev være en bænkebrev, som ej burde at agtes eller ansees. endnu havde hr Jens Gregersen og hans medarvinger stævnet Peder Lang, borgmester i Lemvig, med flere rådmænd i Lemvig, disligeste salig Knud Gregersens arvinger, nemlig Christoffer Knudsen, Iver Knudsen og Hans Knudsen og Christen Lauritsen i Vinkel på sin hustru salig Mette Knudsdatters vegne for en afsigt, de 22/2 1643 efter en landstings voldgift, anlangende Bendisgård i Staby sogn, har afsagt, hvori deres farmor salig Maren Lauritsdatter var den halve part berettiget og tilfalden efter skiftebrevs indhold, dis uanseet har dog Iver Albretsen pantsat den hele gård til Claus Nielsen i Tang for 208 rigsdaler in specie, som er for øksne han ham afkøbt og bekommet har. dernæst blev fremlagt ovennævnte efterskrevne pantebrev, actum nør Tang 28/8 1639. dernæst fremlagt bemeldte indstævnte afsigt, dateret Lemvig 22/2 1643, som iblandt andet formelder, da for dem at være fremlagt et skiftebrev, dateret Lemvig 28/12 1640, indeholdende at salig Maren Lauritsdatters efterladte gods og løsøre hendes børn hr Gregers Jensen og Laurits Jensen på den ene, item Albret Reinicke og Maren Svendsdatter på den anden side at være imellem skiftet og delt. endvidere fremlagt efterskrevne voldgift af Lemvig byting 1/2 1643, som indeholder Albret Reinicke da at have ladet stævne Simon Christensen i Lemvig for en forbydelse, ham ikke at drage der af byen, førend han skiftet og delte med hans salig søns hustru Maren Svendsdatter. derefter fremlagde Mads Mortensen efterskrevne skriftlige indlæg, så lydende eftersom Claus Nielsen i nør Tang er stævnet til Viborg landsting 5/11 1651 af salig hr Gregers Jensen arvinger i Vandborg, anlangende hendes gård i Staby, som han i langsommelig tid og endnu har i pant, da efterdi at salig Iver Albretsen, som samme gård til ham i pant sat har, er ved døden afgangen, og al hvis iring og trætte, som kunne være, af salig Iver Albretsens arvinger og hans hustru Maren Svendsdatters fuldmægtig på Viborg landsting fuldkommen udgiven på fem dannemænd, og eftersom samme fem voldgifts mænd har til endelig ende gjort al hvis tvist og iring, som hende og salig Iver Albretsens arvinger imellem været har, og det i hr Gregers Jensen, præst i Vandborg, som var Maren Lauritsdatters rette arving og Maren Svendsdatters bror og Simon Christensen, da borgmester i Lemvig, som var hendes farbror deres overværelse, som derimod intet har protesteret, hvorfor jeg formener, samme afsigt lovlig og ret at være. dertil svarede Poul Offersen, at Maren Lauritsdatter den halve part af Bendisgård skulle være tilfaldet efter salig Svend Christensen, og derpå fremlagde en registrering, vurdering og skifte, dateret Lemvig 9/11 1636, hvori iblandt andet Bendisgård findes indført, og sluttes at Maren Lauritsdatter den halve part af bondegodset tilhører, og Iver Albretsen på hans hustrus vegne den anden halve part: så og efterdi med endelig voldgift her af landstinget 1/2 1643 bevises al den iring og tvistighed, som da efter dis indstævnings beskyldning og irettesættelse på dannemænd at være indgiven, hvorefter og befindes, de deres afsigt derpå samme år 22/2 at have gjort, og da for dem

iblandt andet at være fremlagt et skiftebrev under dato Lemvig 28/12 1640, at salig Maren Lauritsdatters gods og løsøre efter forrige registrering hendes børn, hr Gregers Jensen og Laurits Jensen på den ene, så og Albret Reinicke og Maren Svendsdatter på den anden side at være imellem skiftet, disligeste og der foruden for dem fremlagt et andet skiftebrev, dateret Lemvig 1641, det Albret Reinicke, Maren Svendsdatter, hr Gregers Jensen og Laurits Jensen ved rigtig skifte og lod er imellem delt al hvis markjord, huse og gårde, de efter deres salig mor Maren Lauritsdatter til fælles har, hvori og skulle findes benævnt hvis bondegods, de har til fælles, og da iblandt andet i en post af voldgifts mændene at være om kendt, at Bendisgård i Staby sogn, som var Maren Svendsdatters bondegods, og salig Iver Albretsen til Claus Nielsen for 144 rigsdaler havde i pant sat, samme gård ham efter pantebrevet at følge, indtil den ham lovlig fra løses, og Maren Svendsdatter for samme hendes bondegård for hvis det stod i pant for først forlods af det beholdne markjord og andet løsøre at gøres udlæg, og hun derimod for samme gæld at tilfreds stille Claus Nielsen efter pantebrevens indhold, så samme pantebrev med fornævnte afsigt fordi i så måde bestyrkes, og ikke bevises salig hr Gregers Jensen i hans levende live på samme skifte, pantebrev og afsigt at have anket eller påtalt, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme indstævnte pantebrev, afsigt og dom at kunne sige, men ved magt at blive.

(396)

** var skikket Jep Sindersen i Smedshave med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet salig Simon Christensen, borgmester i Lemvig, hans arvinger, Maren Simonsdatter, Karen Simonsdatter og Margrete Simonsdatter med deres lovværge for en fæstebrev, som salig Simon Christensen har udgivet til Niels Andersen ved Voes i Bøvling sogn, dateret Lemvig 20/3 1648, anlangende hans anpart af fornævnte bondegård, Smedshave, har sted Niels Andersen hans livstid, hvor udover Jep Sindersen formener, at salig Simon Christensen ikke lovlig hjemmel har fornævnte fæstebrev at udgive, og samme fæstebrev bør magtesløs at blive, så vidt som salig Simon Christensen ikke har lovlig købebrev eller adkom, så vidt som Anders Jensen og Simon Jensen tilhørte, som de var arvelig tilfalden efter fædrene og mødrene, som var fulde broder lodder: så og efterdi med endelig dom her af landsting bevises, salig Simon Christensens adkom, som han på fornævnte Smedshave bondegård og dis tilliggende grund og ejendom haft har, at være underkendt efter den lejlighed, samme dom bemelder og indeholder, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende fornævnte fæstebrev, som Simon Christensen derpå iblandt andet udgivet har, så noksom men, så vidt det fornævnte anpart deri angår, magtesløs at være.

(398)

** var skikket Volborg Envolds i Plovstrup hendes fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Hans Christensen i Assersbøl for en tingsvidne, han 5/4 sidst forleden på Malt herreds ting, eftersom han i den sag har været sætfoged på fornævnte ting, udstedt har, nemlig at Thule Grummesen i Tobøl med flere skulle have vidnet, at Hans Envoldsen i Plovstrup, som har været soldat for dem, har været hjemme i Plovstrup, siden han kunne gøre gavn hos hans forældre, og ikke han skulle have været hos fremmede folk at tjene, og at Hans Envoldsen selv havde bekendt, at når han skulle gå på KM mønstring, da skulle hans mor have en anden i hans sted, for hvilke vidne hun ingen varsel skal være given, at hun kunne have mødt at svare: så og efterdi ikke bevises, Hans Envoldsen hos hans mor for nogen løn at have været i tjeneste, men fast mere af Gregers Krabbes udgivne beviser og sedler forfares, lægdsmændene at være på mindet, Hans Envoldsen enten i tjeneste at tage eller ham hans løn at give, befindes og efter tingsvidnes lydelse ham med lægdsmændene om sin løn at have

været akkorderet, og ingen af dem har efter lensmandens befaling ham annammet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende Thule Grummesen og hans medfølgeres vidne, som de i deres egen sag, dem selv til behjælpning, vidnet har, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Hans Envoldsen og hans mor der udover er omkostning tilføjet, da bør de mænd i samme lægd såvel som Hans Christensen sætfoged, der samme dom dømt har, samtlige at give Hans Envoldsen og hans mor til kost og tæring seks rigsdaler i rede penge at betale.

(402)

** var skikket Niels Nielsen Hindsholm, indvåner i Holstebro, og gav til kende hvorledes Anders Pedersen, foged på Handbjerg hovgård, skulle have ladet læse en landstings stævning på Hjerm herreds ting 24/9 sidst forleden over en dele, som Niels Nielsen har forhvervet over Niels Påskesen i Handbjerg by for tre høstakke, så gode som tre sletdaler, og i hans husbond velb Johan Brockenhuuses navn stævnet Niels Nielsen til landsting den dag seks uger, og nu bød Niels Nielsen sig imod Anders Pedersen i rette. så er Anders Pedersen ikke mødt eller nogen på hans vegne Niels Nielsen sag at give: da finder vi efter slig lejlighed ham for denne stævning kvit at være, og Anders Pedersen deri at give Niels Nielsen til kost og tæring tre rigsdaler.

(404)

19/11 1651.

** var skikket Henrik Møller, KM og kronens general toldforvalter over Danmark, hans fuldmægtig Jens Pedersen, ridefoged til Lønborg bisgård, på den ene og havde stævnet Oluf Christensen i Varisbøl med flere kirkenævninger i Lønborg sogn, for de 11/11 sidst forleden har svoren Anders Skrædder i Bøl tov og trolddoms sag over, efter adskillige lovfaste tingsvidner og sigtelsers bemelding, som for dem er læst og påskrevet, og i nævnings eden findes indført, og Henrik Møller sagen ikke længere kunne lade bero, men har været forårsaget sagen til landstinget at lade indstævne, i formening at fornævnte vidnesbyrd, sigtelser, nævnings ed, som grundet og funderet på lovens bog 69. kapitel lovlig og ret at være og bør ved sin fuld magt at blive, og Anders Skrædder for hans begangne gerninger at lide som vedbør: så og efterdi med adskillige vidner bevislig gøres, Anders Skrædder at have lovet folk ondt, en part på liv og helbred, og en del på sin kvæg og fæmon at være hændt og vederfaret, han og af den misdæder Gunder, som for kort tid siden er heden rettet, er udlagt for trolddoms kunst og gerninger med hende iblandt andre at have i været, og i synderlighed Jesper Hansen i Bøl at forgøre, hvorom og fornævnte Gunder har bekendt spøgeri ved fandens kunst at være gjort, nemlig i kirken med voksbarn, som Anders Skrædder tog vokset af dertil at forbruges af alterlysene, som og med vidnesbyrds vidner da til taget, vokset fra lyset ved menneskers tænder afbidt, der og efter hendes bekendelse er befunden i dannemænds hosværelse, syn og kundskab hår i Jesper Hansens gård nedsat, såvel som og ---- husen i en klud en voks ---- optaget, hvilket og her for retten er fremvist, så Anders Skrædder til hjemting såvel som og nu her for retten ved hånds pålæggelse fuldkommelig er sigtet og vedkendes for trolddoms ----, som forskrevet står, skyldig og brødig at være, og intet nøjagtig han derimod fremlægger, men fast mere med 24 mænds vidne bevises, han en ond rygte for trolddom, siden hans mor og for slig kunst er heden rettet, han påhængt, der foruden bevises han sig inden lås og lukkelse at have fordulgt ----, han er om søgt til fornævnte misdæder Gunders bekendelse at skulle til stede møde, sig derimod at erklære, han og til tinge derimod gjort sin svar, for ---- mænd at have sig frygtet, Gunder noget ved hans skulle ----, så det ene i så måder med det andet med fornævnte vidnesbyrd, sigtelser, klager,

syn og bekendelse bestyrkes, og loven formelder hvo der vider anden for trolddom, og ganger han ej ved der sigtet er, og den der sigter alligevel gjæder og tilmoder den anden det på hænde, da værger sig den der sag gives med nævn i kirkesogn, hvilke og er ham tilbudt, og nævninger fordi af Lønborg sogn, som bedst hans lejlighed har været bevidst, har været opkrævet, og de ved deres ed har ham for trolddoms bedrift kirkenævn oversvoret, da har vi efter for berørte ikke vidst fornævnte nævninger for den deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at blive.

(425)

3/12 1651.

** var skikket velb Børge Rosenkrantz til Vesløsgård, KM hofjunker, hans fuldmægtig Laurits Brodersen, ridefoged til Lundenæs, og fremlagde en fuldmagt, lydende jeg Børge Rosenkrantz gør vitterlig, at jeg fuldmagt giver min tjener Laurits Brodersen på mine vegne på Viborg landsting 3/12 først kommende, at fremlægge min jordebog og registrering på alt mit jordegods og løsøre, og det at lade læse og påskrive til opbud, og siden at tage beskreven, actum Lundenæs 30/11 1651 Børge Rosenkrantz. hvorefter Laurits Brodersen fremlagde Børge Rosenkrantzes tilkendegivelse, så lydende, eftersom jeg forårsages til Viborg landsting at opbyde alt hvis jordegods og løsøre, mig tilhører, formedelst en anselig summa penge mig af en del min salig fars kreditorer er opskreven til 11/12 at erlægge, hvilke ikke er muligt, som jeg gerne så og ville, så fremskikker jeg herhos jordebog på alt mit jordegods, samt og registrering og fortegnelse på alt mit løsøre, venligen begærende de gode mænd landsdommere det på landsting ville lade læse og forkynde, og tilnævne to gode mænd, som efter recessen sligt ville forrette, actum Lundenæs 30/11 1651 Børge Rosenkrantz. dernæst fremlagde Laurits Brodersen efterskrevne fortegnelse på bortskyldig gæld samt hvis løsøre, som findes på Vesløsgård, actum Lundenæs 30/11 1651 Børge Rosenkrantz. for det sidste fremlagde Laurits Brodersen efterskrevne jordebog til Vesløsgård, actum Lundenæs 30/11 1651 Børge Rosenkrantz: Laurits Brodersen nu her i dag for retten efter for berørte på Børge Rosenkrantzes vegne tilnævnte velb Christen Lange til Rønnovsholm og Jørgen Seefeld til Visborggård, KM befalingsmand på Koldinghus, samme for bemeldte opbudne løsøre og jordegods imod gælden til kreditorerne at likvidere, hvorfor og derud inden tilfindes bemeldte to gode mænd Børge Rosenkrantz og hans salig fars kreditorer til visse tid og sted det at lade vide og tilsammen kalde, og fornævnte opbudne løsøre og jordegods at taksere og imod gælden til kreditorerne likvidere, efter forordningen og recessens lydelse, som det sig bør, og dersom nogen af fornævnte to gode mænd for lovlig forfald ikke kan være til stede, da en anden vederhæftig god mand, som dertil i hans sted kunne bevilges, at tages, så samme likvidation kan fuldkommes efter recessen, som forskrevet står, og fornævnte gode mænd det siden til de interesserede at give for dem beskrevet, eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(443)

** var skikket Hermand Hanne, borger og handelsmand i Odense i Fyn, hans fuldmægtig Christen Sørensen i Ålborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have været forårsaget til Bølling herreds ting at lade i rette stævne fru Mette Lange, salig Erik Lykkes, fordum til Rindumgård og nu værende på Dejbjerglund, for en summa pending, nemlig 530 rigsdaler hovedstol, fru Mette Lange bemeldte Hermand Hanne pligtig er, efter derom hendes udgivne brevs bemelding, og eftersom herredsfogden til Bølling herreds ting har tildømt fru Mette Lange samme hovedstol med sin rente, omkostning og interesse at betale, eller og at have indvisning i hendes løsøre eller jordegods, er derfor forårsaget samme herredstings dom til

landstinget at lade indstævne, og formente nu som tilforn, fru Mette Lange pligtig at være og burde Hermand Hanne fornævnte summa at kontentere og betale, eller og ham her af landstinget at tilnævnes gode mænd, som kunne gøre ham indvisning og udlæg af Mette Langes løsøre og jordegods: da efterdi her i rette lægges fru Mette Langes underskrevne skadesløs brev og forpligt, til Hermand Hanne udgivet, på 530 rigsdaler, som ikke bevises ham at være betalt, så sagen fordi derom til hjemting har været indkaldt, og dom der ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end fru Mette Lange jo bør at betale Hermand Hanne samme for berørte summa penge med rente og interesse, og fordi tilfinder velb Knud Sørensen til Tredje og Frederik Sachs til Rybjerg, som berettes næst deri egnen besiddende, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Mette Langes bopæl, der udæske og gøre Hermand Hanne udlæg af hendes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem der ikke der fyldest, da ham i andet hendes løsøre og jordegods at gøre indvisning, hvor det findes kan, og det efter recessen og forordningen, som de ville ansvare og være bekendt.

(446)

17/12 1651.

(ingen af dommerne til stede, Henrik Jensen ene)

(1)

14/1 1652.

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Sebber kloster, hvorledes han på hans tjener Peder Sørensens vegne med en opsættelse her af landsting 3/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Mikkelsen i sønder Bjært for et vidne, han til Ginding herreds ting 1/5 vidnet har, at han den dag tre uger skulle seet, Peder Sørensen gået til åen den helle, og taget fisk deraf. sammeledes stævnet Jens Pedersen i Obedsø, for han samme dag har givet last og klage på Peder Sørensen, item for sigtelse, han til fornævnte ting 9/5 gjort har, at Peder Sørensen skulle ranfisket i fornævnte å, endog han det ikke havde lovlig bevist. dernæst stævnet Christen Pedersen i gammel Hodsager, herredsfoged til fornævnte ting, for han har udstedt fylding på ransnævninger, at de skulle gøre ed og tov over Peder Sørensen, endog ham ikke har været ran tillyst: da efter flere ord dem imellem var, afstod Jens Poulsen på sin husbond Malte Sehesteds vegne samme indstævnte vidner, klage, sigtelse, nævnings ed og dis forfølgning, hvorimod og Johan Brockenhuus for vores forbøns skyld afstod hvis tiltale og beskyldning, han til herredsfogden Christen Pedersen og skriveren Keld Olufsen kunne have at påstå, dog herredsfogden Christen Pedersen deri at give Johan Brockenhuus to rigsdaler, og skriveren Keld Olufsen at give ham fire rigsdaler til omkostning, og dermed er samme sag og tiltale på begge sider bilagt, ingen videre til skade.

(3)

** var skikket velb salig Christian Rosenkrantzes arvinger til Landting ved deres fuldmægtig Børge Hansen, foged på Landting, med en opsættelse her af landstinget 19/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Morten Christensen i Handbjerg by med flere for en vidne, de til Volstrup birketing 3/10 sidst forleden vidnet har, at de på lørdagen 26/7 sidst forleden så, at Niels Pedersen Porst i Egebjerg og hans pige de holdt sønder i Handbjerg by med en læs hø på en vogn, og de

skulle have seet, at han kørte samme vogn og læs hø ned til Handbjerg hovgård, og Niels Pedersen havde selv ved tømmen, og ikke de så Johan Brockenhuus eller nogen hans folk nødte eller tvang ham dertil i nogen måder. da efterdi fornævnte mænd, som vidnet har, var Johan Brockenhuuses egne tjenere og med var 26/7, da Niels Pedersen Porst af Johan Brockenhuus blev tvungen og truet til at køre fra adelvejen med ham ned til hans gård Handbjerg hovgård, og da fængslingen anholdt, hvorfor de formener, at Niels Pedersen Porst ikke selv har kørt velvilligen, tilmed ej heller for samme vidne så lovlig varsel givet, som det sig bør: så mødte Anders Pedersen på Johan Brockenhuuses vegne og gav til kende, at der ikke noksom varsel for samme vidne, hid stævnet er, at være givet, og fordi nu her for retten afstod Anders Pedersen samme indstævnte vidne, og bør fordi magtesløs at være.

(4)

** var skikket Jens Nielsen Dejgård i Vallund med en opsættelse her af landstinget 17/12 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Christensen Stavskær i Adsbøl for en æsknings vidne, han til Østerherreds ting 23/7 næst forlede forhvervet har, bemeldende at Christen Christensen i fire ting skulle have udæsket Jens Nielsen fra sin svoger Gregers Bertelsen i Vallund med hans farkoste efter loven, og begæret at Gregers Bertelsen ville enten rette for ham eller ham udlægge, eftersom han skulle have dom over ham for nogen gælds sag, uanseet Christen Christensen ikke efter rigens ret har navngivet, hvor stor den gæld sig beløber, hvilken vidne beskyldes i efterfølgende poster, at dersom gælden sandfærdelig kunne befindes, Jens Nielsen har været Christen Stavskær nogen gæld skyldig, kunne han noksom på tilbørlige steder uden æskning ladet ham søge, for det andet skal med rigtig kvittantser bevises, det Jens Nielsen ingen gæld skal være ham skyldig: efter flere ord dem imellem faldt, indgav Jens Dejgård på sin egne, så og Christen Skriver på Christen Stavskærs vegne samme tvistighed på to dannemænd, så de samtlig på begge sider dertil bevilgede og tog hr Peder Jensen i Ølgod og Peder Friis i List, de og der foruden tilnævnte Mads Madsen i Tarm bisgård, hvilke dannemænd skal møde til Nørherreds ting på torsdag først kommende fjorten dage, og da have fuldmagt Jens Dejgård og Christen Stavskær om samme deres tvistighed til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste deri gørende vorder, det ved tingsvidne fra dem at give beskrevet, og stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(5)

** var skikket Jens Nielsen i Ravnholt med en opsættelse her af landstinget 19/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i gammel Hodsager, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til Ginding herreds ting 2/10 sidst forleden imellem ham på den ene og Jørgen Sørensen, foged på Østergård, på den anden side afsagt har, efterdi var fremlagt Jørgen Sørensens restants på hvor meget Jens Nielsen skal restere på sin landgilde, efter restantsens indhold, og Jens Nielsen derimod fremlagde Jørgen Sørensens bevis på 53 sletdaler at være betalt, da vidste fogden ikke andet derom at kende, end Jens Nielsen bør til sin husbond at betale 43 sletdaler, som rester på samme landgilde, i hvilken dom Jens Nielsen formener sig storlig at være forurettet, idet fogden ikke har villet anseet bevis, som for ham var i rette lagt: så og efterdi for os nu fremlagte tingsvidne, sedler og breve ikke befindes for herredsfogden fremlagt, så han kunne vidst sig derefter at rette, da bør den hans dom at være som udømt var, sagen til herredsting igen at komme, dokumenterne på begge sider for fogden at i rette lægges, i hans dom lade inddrage, og ham så parterne endelig at imellem dømme og underskede om hvis, for ham i rette sættes, og det eftersom han vil ansvare og være bekendt.

(8)

** (til Johan Brockenhuuses opsættelse) så er Niels Nielsen Hindsholm såvel som herredsfogden Niels Christensen ikke mødt eller nogen på deres vegne herimod at svare: da er samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gås derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse forinden at forkyndes, og efterdi Niels Nielsen og Niels Christensen ikke er mødt, som forskrevet står, da bør de deri, efter recessen, for udeblivelse at give Johan Brockenhuus kost og tæring, nemlig Niels Hindsholm fire rigsdaler og herredsfogden Niels Christensen at give ham to rigsdaler, og det i rede penge og ingen andre varer.

(9)

** var skikket Peder Hansen i Dollerup med en opsættelse her af landstinget 19/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Poulsen i Ferup, delefoged i Anst herred, med 24 mænd for et vidne, de til Anst herreds ting 28/11 1650 har vidnet efter Peder Poulsen delefoged, der Peder Hansen stod i rette på fornævnte herreds ting og var sit skudsmål begærende af menige herredsmænd, som den dag ting søgte, hvorledes han har skikket og forholdt sig med dem og herredsmændene i liv, levned og omgængelse: så og efterdi befindes Peder Poulsen og hans medfølgere 24 mænd at have vidnet, det Peder Hansen en ond tyverygte at skulle have på standet, endog ikke bevises ham med noget ulovligt at have været taget i hænde, eller og det overbevist, meget mindre af nogen misdæder derfor udlagt og omgængelse med dem haft, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme deres vidne deri så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Peder Hansen til nogen forhindring, og efterdi bemeldte 24 mænd Peder Hansen med slig deres vidne omkostning har påført, da bør enhver af dem at give ham en rigsdaler i rede penge og ingen andre varer.

(11)

** var skikket Jesper Hansen i Bøl hans fuldmægtig Hans Bertelsen i Varde med en opsættelse her af landstinget 19/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Hansen der sst for 40 sletdaler med des efterstående og skadegæld, han ham skyldig er, for hvilke penge han har været forårsaget at hænde dom på Peder Hansen inden 15 dage at betale eller æskning at lide, hvorfor Jesper Hansen formener samme dom lovlig og ret at være og bør ved magt at blive, og Peder Hansen pligtig at være at lide æskning efter samme doms indhold: da efterdi for os i rette lægges Peder Hansens udgivne skadesløs håndskrift på 40 sletdaler med sin rente til Jesper Hansen at betale, hvilket dog ikke sket er, så sagen fordi til hjemting findes indstævnet, og der dom ganget er, som forskrevet står, såvel som og her til landstinget indkaldt og i seks uger til i dag opsat, så vi mod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Hansen jo deri bør æskning at lide.

(12)

** var skikket Mikkel Jepsen i Agerbæk og Peder Nielsen i Debel på deres egen og deres medbrødre 12 nævninger deres vegne og beviste med kopi af en stævning, dem nu hid til denne landsting stævnet og kaldt at være af Niels Hansen i Rovsthøj på sin datter Apelone Nielskones vegne og Laurits Eskesen i Orre på sin fæstemø Ingeborg Tomasdatters vegne, anlangende en åråds ed, de over Apelone Nielskone og Ingeborg Tomasdatter svoret har, og nu bød Mikkel Jepsen og

Peder Nielsen på deres egne og medbrødres vegne dem imod Niels Hansen og Laurits Eskesen i alle rette. så er ingen af dem med samme stævning her i rette mødt med den at fremlægge, eller dem sag at give: blev fordi her således påsagt, at dersom bevislig gøres, bemeldte nævninger til denne landsting af Niels Hansen og Laurits Eskesen stævnet og kaldt at være, og dog ej er mødt som forskrevet står, da bør de for den deres stævning fri at være, og Niels Hansen og Laurits Eskesen at give fornævnte 12 nævninger enhver af dem to sletdaler.

(13)

** (til Bertel Markorsens opsættelse i Gudsø mølle) så mødte Bertel Hansen: da efter nogen lejlighed sig heri begiver, blev denne sag endnu fremdeles med bevilling opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde, og gås derom så meget som lov og ret kan findes, og dis midlertid ingen videre vidner eller syn på enten sider at føres eller forhverves, sagen siden til videre ophold.

** (til Laurits Jespersen af Seem hans opsættelse) da er sagen opsat til i dag, hvilken opsættelse medfører, tingbogen her nu at skulle været til stede ført, såvel som og i lige måde befindes Peder Lauritsen birkeskriver at være særdeles i egen person med tingbogen i lige måde hid kaldt, disligeste med hvis vidner, han hos sig kunne have forholdt: da efterdi fornævnte tingbog ej heller Peder Lauritsen derimod er her nu mødt eller fremkommen dis beskaffenhed at erfare, da er vi endnu forårsaget på rettens vegne sagen fremdeles til i dag måned at optage, og da Peder Lauritsen birkefoged her i egen person at møde med hvis vidner, han efter dis beskyldning hos sig kan have, såvel som og tingbogen at hid stævnes og til stede at komme, og så at gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse forinden til underretning at forkyndes, og efterdi birkeskriveren Peder Lauritsen, formedelst hans udeblivelse, har Laurits Jespersen imod indstævning heri omkostning påført, bør han at give ham i rede pending to rigsdaler.

** var skikket Mads Christensen i Marup med en opsættelse her af landstinget 19/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Maren Christensdatter, som næst forleden sommer tjente i Marup, for en usandfærdig udlæggelse og beskyldning, som hun nogen tid siden i Skjern kirke på ham gjort har, anlangende at han skulle være far til den barn, som hun noget for sankt valborgs dag sidst forleden skal have født til verden, hvilke hendes usandfærdig udlæggelse og beskyldning beskyldes i så måder, først benægter Mads Christensen højlig, at han aldrig har haft nogen legemlig omgængelse med hende, for det andet den tid, hendes barn er født til verden, og i hendes nød ej skal have udlagt ham, men en anden person, for det tredje udlagt en anden den tid hendes barn kristnet blev, og ikke ham i det ringeste skal have udlagt eller beskyldt, men derefter en tid lang, der hun har været til skrifte i Skjern kirke, da at have først udlagt ham. da er dagen opsat til i dag, og nu er Maren Christensdatter ikke mødt eller nogen på hendes vegne, hvorfor Mads Christensen formente, at han nu burde endelig dom beskrevet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes læst, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme udlæggelse og beskyldning magtesløs at være, og ikke komme Mads Christensen til nogen forhindring.

(15)

** var skikket Maren Madsdatter, salig Jacob Clausens, i Varde hendes fuldmægtig Hans Bertelsen sst med en opsættelse her af landstinget 17/12 sidst forleden, indeholdende hende da at have stævnet Jørgen Nielsen, nu boende i Sjelborg, for et kundskab Torsten Christensen i Guldager af ham skal have forhvervet 4/9 1644, at han på Torsten Christensens vegne skulle have betalt Jacob Clausen 38

sletdaler, og samme kundskab eller bænkebrev til Skast herreds ting 9/7 1645 ved tingsvidne bekræftet, disligeste stævnet Christen Nielsen i Hostrup for et kundskab han 4/9 1644 Torsten Christensen givet har, at han skulle have betalt på Torsten Christensens vegne til Jacob Clausen 16 sletdaler, så besluttes samme bænkebreve og vidner at være vildig vidnet og gjort i deres egen sag, eftersom de ikke er forhvervet på fersk fod, men 14 år efter sligt skulle være passeret, og Jørgen Nielsen og Christen Nielsen er Torsten Christensens hustru Annes brødre: så og efterdi fornævnte kundskaber og opskrift ikke med kvittants eller i andre måder nøjagtig bekræftes, fornævnte vidnesbyrds vidner ikke heller med Jacob Clausens tilståelse er bestyrket, og sætfogden Jens Pedersen dog imod for ham fremlagte gældsbreve og bevis har det til regnskab indfundet, da finder vi efter slig lejlighed samme indstævnte kundskaber, vidner og seddel såvel som fornævnte dom magtesløs at være, og ikke at komme Maren Madsdatter til nogen forhindring, men Jens Pedersen, formedelst den hans doms udstedelse, at give Maren Madsdatter derfor til kost og tæring to rigsdaler.

(18)

** var skikket Mogens Hansen, født i Søgård, på den ene og havde stævnet Peder Hansen, født i Søgård, for en skifte, som skulle være sket i Søgård 15/4 1651 i Søgård, som var 10 dage efter hans salig mor Maren Hanskones død, item stævnet Jens Jensen i Kærgård, Christen Hansen i Torup, Peder Hansen i Horns og salig Mads Hansen hans hustru og børn, Anne Madsdatter, Maren Madsdatter og deres mor Mette Nielsdatter med deres lovværge. så mødte Jacob Sørensen, skriver og ridefoged til Bøvling, på Peder Hansens vegne og gav til kende, at Peder Hansen 19/3 1649 skal have forhvervet endelig dom til Ulfborg herreds ting over Mogens Hansen for hans anpart i 80 rigsdaler at betale Peder Hansen og hans hustru Margrete Jensdatter, formedelst hvis skøde, som deres far Hans Madsen havde givet Peder Hansen og hans hustru på nogen parter i Søgård, og derfor annammet 80 rigsdaler af dem, hvilke skøde var magtesløs dømt: efterdi Mogens Hansen ikke for os beviser, sig fornævnte dom forinden den tid, forordningen tillader, at have her til landstinget indkaldt, vidste vi efter slig lejlighed ikke Mogens Hansen mægtig imod fornævnte dele i rettergang mod hans brors fuldmægtig at sysle, førend han oprejsning på fornævnte dom at påtale, hvorefter samme dele drevet er, erlanger, at stævne og kalde, som det sig bør. (gik ikke beskrevet)

(19)

** (til Gertrud Andersdatters opsættelse) nu mødte Gertrud Andersdatter med hendes breve og bød sig i rettergang med Niels Iversens fuldmægtig, hvorimod han begærede opsættelse, dertil svarede (fortsættes på 28)

(20)

(fortsat fra 54) for det sidste fremlagde Hans Christensen hr Jens Jensens indstævnte vidne, Søren Jensen at være bortdød 16/1 1643: så og efterdi udførlig befindes Mads Jensen inden tinge at være skødet samme lodder og anparter i fornævnte bondegård og ejendom, nemlig 1646, rum tid førend Hans Christensen siden bag på samme skøde har forhvervet hjemtings domme og landstings indvisninger, og derefter indførsler og tilbud i fornævnte bondegård og ejendom, det og bevises med KM og Danmarks riges råds dom til sidste forleden herredage udganget, hvori hvis domme, i sagen gangen er, at være optagen, og sagen igen hjemfundet, fornævnte skiftebrev og her ved endelig landstings dom tilforn er påkendt, såvel som de domme, derpå funderet var, ikke så noksom at have været, det de burde at komme Mads Jensen imod hans skøde til forhindring, da finder vi

efter slig lejlighed samme indstævnte domme, indførsler og tilbuds vidne, såvel som og hr Jens Jensens vidne, som ej varsel til Mads Jensen er for givet, magtesløs at være, og ikke at komme Mads Jensen til nogen forhindring, men hans skøde derimod ved sin fuldmagt at være.

(21)

** var skikket Peder Nielsen i Rydlund med en opsættelse her af landstinget 19/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i gammel Hodsager, foged til Ginding herreds ting, for en dom han der til tinget 16/6 sidst forleden dømt og afsagt har imellem ham og Bertel Simonsen i Trabjerg, og tildømt Bertel Simonsen fri at være for regnskab at gøre Peder Nielsen for bondeskyld af den gård i Trabjerg, Bertel Simonsen påboede, med mindre han kunne bevise, at hans hustru Anne Poulsdatter havde nogen arveparter deri, uanseet fornævnte herredsfoged vel har været bevidst, at Peder Nielsen har bemeldte Anne Pedersdatter til ægte, og fornævnte bondegård hende såvel andre hendes søskende efter deres salig forældre er berettiget: så og efterdi samme dom ikke befindes endelig at være dømt, enten til eller fra, imod recessen, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og hvo påskader indkalde sagen til hjemtinget, og fogden endelig at dømme og underskede på hvis, for ham i rette sættes, som det sig bør, og efterdi fogden uendelig har dømt, bør han at give Peder Nielsen til omkostning to sletdaler,

(22)

** var skikket Gøde Andersen i Gelballe på den ene og havde stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, på den anden side for en dom, han over ham til Kolding byting 19/11 sidst forleden dømt har, og fradømt ham seks øksne at have forbrudt, for han med dem har dreven til sin hus og gård, der han kom fra Ry marked, dog ikke skal være for ham bevist, at han over ulovlige vadesteder har uddreven med samme øksne, ikke heller forklarer ved hans dom til hvem, samme øksne skal være forbrudt, Gøde Andersen også formener sig ikke nogen gerning at have gjort, hvorfor han kunne have haft føje og ret til ham hans øksne at fra dømme: så og efterdi ikke befindes i den dom, som byfogden over Gøde Andersen dømt har, at være indført KM anordning, som han sin dom på funderet har, eller andre bevisning, og han dog ham seks øksne har fradømt, forbrudt at være, det og af den anden hans dom forfares, Hans Jepsen alene, og ikke Gøde Andersen, for ham at være i rette stævnet, anlangende fire øksne, som han over de forbudne vadesteder skulle have ladet over drive, og formente dem at være forbrudt, og byfogden dog har tilfunden Gøde Andersen, som en forlover, 40 daler at betale, efter en vidne for ham fremlagt, det Hans Jepsen skulle blive til stede, og dog ej for ham bevist Hans Jepsen sig imod samme vidne at have entholdt eller bortveget, og alligevel dømt på Gøde Andersen, som intet for ham har været i rette sat, og derimod ustævnet, som forskrevet står, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme domme så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og hvem påskader indkalde sig sagen til bytinget, dokumenterne in originali for fogden at i rette lægges, og ham derefter endelig at dømme, som han vil ansvare og være bekendt, og efterdi byfoged Niels Iversen i så måder deri har Gøde Andersen omkostning tilføjet, bør han at give ham til kost og tæring tre rigsdaler i rede penge at betale.

(27)

** (til Maren salig Niels Gertsens opsættelse) så mødte Peder Helt på sin egen og Hans Due på Niels Iversen byfoged, Henrik Laugesen byskriver og Jep Slagters vegne med hvis landstings kontrakter og den bytings pantebrev, og formente Peder Helt det samme toft derefter burde at følge ham med rette, dertil svarede Karen, Niels Gertsens, og formente samme toft ikke samme landstings

kontrakter vedkommer: da efter slig lejlighed og med bevilling er samme sag opsat til den næste landsting for påske for påske først kommende, og da parterne her at møde, såvel som og Henrik Laugesen byskriver i egen person, og bemeldte tingbøger for fornævnte åringer heri at opsøges, eller og nøjagtig erklæring og bevis, hvorledes med dem er passeret, på det sagen een gang for alle kan komme til ende, eftersom Maren, salig Niels Gertsens, sig så højlig på samme tingbøger beråber, og da at gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden på tilbørlige steder at læses og forkyndes til underretning, som det sig bør.

(28)

(fortsat fra 19) Gertrud Andersdatter og formente, at han ikke burde både at stævne og opsættelse til udflugt begære, og mente fordi han enten burde at gange i rette, eller og hende kost og tæring for hendes lange rejse at erstatte: da efter slig lejlighed opsatte vi samme sag til i dag seks uger, og Niels Iversen, formedelst han ej ville holde rettergang med Gertrud Andersdatter, at give hende for den hendes rejse og omkostning i rede penge, ingen andre varer, fire rigsdaler.

** var skikket Mogens Hansen, født i Søgård, og fremviste stævning anlangende at have stævnet hans bror Peder Hansen i Søgård for en dom 19/3 1649, såvel som en dele efter samme dom over ham drevet og forhvervet til Vandfuld herreds ting 28/6 1651 anlangende hans anpart af 80 rigsdaler at betale til hans bror, formedelst nogle skøder her til landsting er underkendt, som begge deres far har givet Peder Hansen på nogle parter i Søgård, og Peder Hansen fordi har søgt hans bror for hans anpart, som en arving, at vederlægge formedelst vanhjemmels brøst skyld: da efterdi Mogens Hansen ikke her for retten bevislig gør, sig samme dom forinden den tid, recessen om bemelder, at have lovlig hid i rette kalde, da har vi deri fordi ikke vidst på samme dom, imod recessen, at kunne dømme, eller og Mogens Hansen mægtig imod samme dele, som efter samme dom over ham drevet og forhvervet er, i hvis sager, han nu indstævnet har, at kunne rettergang tillades.(sag overstreget)

(29)

** var skikket velb Jørgen Brahe til Hvedholm, KM befalingsmand på Hagenskov, hans fuldmægtig Søren Knudsen Kølholt med en opsættelse her af tinget 17/12 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Jørgen Pedersen Billund for en skriftlig kundskab, som han har fremlagt på Slavs herreds ting 17/4 næst forleden imod hans tjener Maren Jørgens i Grenkrog og sig dermed at ville befri imod hendes lovlig gælds kravsmål, hvilke kundskab Jørgen Brahe formener aldeles urigtig og usandfærdig at være, og den samme skrivelse opdigt på en person, ved navn Peder Nielsen, som ikke benævnes hvor han boer, den anden er en umyndig dreng, som er i Jørgen Pedersens tjeneste, og herredsfogden formedelst samme kundskab har frikendt Jørgen Pedersen, formener samme kundskab ingen magt at have, ikke heller den herredstings dom, derpå grundet er, men magtesløs at være: da efterdi sagen i over seks uger til i dag at være opsat, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme kundskab og dom magtesløs at være og ikke komme Maren Jørgens til nogen forhindring, og herredsfogden Christen Iversen såvel som Jørgen Billund for udeblivelse imod recessen at give Jørgen Brahe enhver af dem to rigsdaler.

(30)

** var skikket Mads Jensen, rådmand i Vejle, med en opsættelse her af landstinget 8/10 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Anders Byg, borger i Vejle, for 63 rigsdaler in specie, som han pro kvota tilkommer at udgive af 500 rigsdaler in specie, som Mads Jensen til KM har udlovet og betalt på sin egne, Anders Byg med flere interesserede deres vegne formedelst et rådstuevidne af Vejle rådhus 17/8 1648, som med rådstuebogen ikke skal overens stemme, hvilke vidne Anders Byg med forseglet har, og han des uanseet og imod KM tilladelse, som udførligen formelder, at han hos borgmester og råd i Vejle dem, som samme rådstuevidne har med forseglet eller underskrevet, skulle søge og igen have sin betaling af enhver dem for deres kvota, hvorimod Anders Byg viderlig befinder og ikke sin kvota deraf ville udgive, formener ham deri uret at have gjort og endelig forpligtet hans kvota at betale: så og efterdi udførlig befindes Anders Madsen Byg i titlen til samme rådstuevidne med hans medbror Peder Nielsen af de otte mænd at have været med borgmester og råd den at udstede og med dem forseglet, KM brev under dato 19/10 1650 og udtrykkelig formelder, Mads Tordsen hans majestæt at have tilfreds stillet, på de interesseredes vegne, for den tiltale, som hans majestæt til dem havde for samme rådstuevidnes udstedelse, som dog ikke kom overens med rådstuebogen, så det skulle være ham frit for hos borgmester og råd hans medbrødre og dem, som fornævnte vidne havde underskrevet og beseglet, igen at søge erstatning for hvis, han derfor til hans majestæt havde udlovet, så vidt enhver af dem for deres kvota deri med rette kunne tilkomme, det og med KM kvittering bevislig gøres, at Mads Tordsen siden derefter at have erlagt i hans majestæts eget kammer 500 rigsdaler for samme forseelse og tiltale, og Mads Tordsen uforment hos de andre deri interesserede hvers kvota at søge, så Søren Knudsen og hans medbrødre rådmænd, såvel som og Peder Nielsen, som med Anders Madsen har været otte mænd til samme rådstuevidne, og den underskrevet, til Mads Tordsen deres brev på enhver deres kvota har udgivet, i hvilke brev Anders Madsens navn og er indført, endog han sig derimod har vægret ikke at forsegle, og efterdi byfogden efter fornævnte brev, for ham fremlagt er, har tilfunden Anders Madsen Byg sin kvota af fornævnte summa at betale Mads Tordsen, eller derfor efter rigens ret at lide æskning, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive, og Anders Madsen deri æskning at lide.

(36)

** (til fru Sofie Friis hendes opsættelse) så er sagen opsat til i dag, og nu mødte Søren Knudsen Kølholt og berettede, at Jørgen Eskerod ikke herimod skulle være stævnet, som sagen dog angår, dertil svarede Jørgen Munk, at samme indførsel for KM og Danmarks riges råd til næste berammede herredage skal være indstævnet: da efter slig lejlighed da bevilgede Jørgen Munk og Søren Knudsen nu samme indstævnte sag til næste landsting efter næst kommende herredage, vi her kommer til stede retten at besidde, i stilstand sig at bero, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(37)

** var skikket velb Frederik von Buchwald til Nedergård hans fuldmægtig Gregers Hvid, ridefoged til Mariager kloster, med en opsættelse her af landstinget 5/11 sidst forleden, lydende han da at have stævnet Laurits Pedersen i gammel Arnborg og Peder Christensen sst for et forbudsvidne, som de har afhjemlet til Hammerum herreds ting 16/8 sidst forleden, at de på hr Laurits Nielsen i Skarrild hans vegne skal have forbudt hans tjener Clemend Jensen i Feldingbjerg og hans medfølgere at flytte og føre det rug, som de havde høstet på de to vestre rugagre, liggende til Arnborg kirkegård, hvilken forbudsvidne Frederik von Buchwald formener ikke er så nøjagtig gjort eller dreven, idet hans tjener Clemend Jensen har på fornævnte to agre lovlig pantebrev af salig Mogens Clemendsen,

som boede og døde i Arnborg kirkegård, hvori han sig forpligtet, såfremt pengene ikke til rette tid blev betalt, da skulle samme korn og afgrøde være solgt og købt for samme penge til Clemend Jensen: efter flere ord dem imellem var, blev det nu her således for retten forhandlet, at hr Laurits Nielsen afstod samme indstævnte vidner, ransed og dis forfølgning, så hr Laurits Nielsen skal beholde det omtvistede rug, halmen undtagen, som ved gården skal forblive, hvorimod hr Laurits lovede at give Clemend Jensen i rede penge, ingen andre varer, med forderligste at betale 15 sletdaler, og dermed er sagen imellem dem på begge sider ganske ophævet og bilagt, så alle hvis vidner, syn, nævnings ed og dis forfølgning, samt den pantebrev og hvis andet, på enten sider taget og forhvervet er, skal heri være kasseret, og ingen videre til skade i nogen måder.

(41)

** var skikket Hans Jensen, boende i Egtved, med en opsættelse her af landstinget 10/9 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold havde stævnet Niels Jensen i Vork og Jens Jensen, tjenende på Koldinghus, for de skal være indkommen i Hans Jensens gård søndagen 27/1 1650 under prædiken og der borttagen et par hopper, 5 køer og en kvie, 2 stude, 8 får, en bryggekedel og en brændevinskedel med mere, de samme tid borttog, og ikke nogen breve eller dom på steden er bleven fremvist, hvorefter de det for nogen gældssag kunne borttage, tilmed ikke heller herredsfogden har med været, så vurderingen på åstederne kunne have sket, som er med en frafindelse af Jerlev herreds ting 10/4 1650 at bevise, dog efterdi Germand Joensen skal have sted vurdering på samme gods på andre steder og ikke på sine tilbørlige steder, som det sig bør, og da har ladet sig melde, at dette skal være sket efter en håndskrift, som Laurits Borresen, skriver på Koldinghus, skal have bekommet af Hans Jensen til en forløfte for hans mor for nogen eng, hun skal have bekommet på Nygårds mark i hendes enkesæde, og ej samme håndskrift er blevet i rette lagt, meget mindre dom efter taget, og endog selv i deres selvtægt og utilbørlig vurdering bekender, at de har borttaget og vurderet hans køer med mere, mere end gælden kunne sig bedrage, mener for slig deres forurettelse fornævnte udstedte vurdering, gjort under prædiken, bør magtesløs at være: da efter flere ord, dem og Hans Jensen imellem var, blev de nu her for retten med sammenlagte hænder venligen forligt og fordragen, så at Germand Joensen, Niels Buck, Jens Jensen og Jens Høg på deres egen, såvel som og på alle de andre interesseredes vegne lovet, at de samtlig skal erlægge og betale Hans Jensen 225 sletdaler i rede penge, ingen andre varer, til fastelavn først kommende, i en samlet summa, god gangbar mønt, på Jerlev herreds ting at levere af dem eller deres arvinger til Hans Jensen eller hans arvinger, og dermed har nu Hans Jensen ganske afstanden hvis tiltale og forfølgning, som han til fornævnte mænd og de med interesserede kunne haft at påstå, hvorimod de og lovede, at Hans Jensen med den udlæg og vurdering, som ham for fornævnte hundrede daler gjort og sket er, for videre krav eller tiltale i alle måder skal være kvitteret og kravs løs holden, men parterne på begge sider deri afstod alle fornævnte indstævnte tiltale og beskyldning, så samme sag ganske dermed skal være ophævet og bilagt, ingen videre til nogen forhindring eller skade.

(45)

** var skikket Laurits Mortensen i Møsvrå på sine egne og sin bror Hans Mortensen i Bøgvad på den ene og havde stævnet Hans Johansen, ridefoged til Hald, såvel Jørgen Hansen og Tomas Below, værende på Haderslevhus, for en bekendelse de efter en misdæders mund, der han pinligen er bleven forhørt, skulle have tagen beskrevet, som skulle være bekendt på Haderslevhus, hans navn Keld Mikkelsen Dalby, og i samme sin løgnagtige bekendelse beskylder Laurits Mortensen og Hans Mortensen, at de skal have været i handel og køb med ham, såvel beskylder dem, at de skal have forreden toldsted, hvilket de med deres højeste ed højlig benægter, at de aldrig i deres tid har enten

købt eller handlet med ham, ej heller forbi reden KM toldbod, hvoraf kan eragtes hans bekendelse usandfærdig at være, efterdi han har bekendt at have haft sin tilflugt i Bøgvad, og Laurits Mortensen i langsommelig tid har været og boet i Møsvrå, og ikke han har bekendt at have været i hans gård, såvel Hans Mortensen også, som boer og er i Dalby, ikke har haft sin værelse i Bøgvad i mange år, hvoraf kan eragtes han ikke med dem at have haft nogen omgængelse, formener fordi hans løgnagtige bekendelse bør magtesløs at være: så og efterdi Keld Mikkelsen, som samme bekendelse gjort har, befindes at have været en misdæder, som for sine misgerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ikke står til troende, da finder vi efter slig lejlighed samme bekendelse, så vidt den Laurits Mortensen og hans bror Hans Skøt anlanger, magtesløs at være, og ikke komme dem til forhindring.

(47)

** var skikket Hans Christensen i Hesselballe med en opsættelse her af landstinget 8/10 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Hans Hansen i Bjert og hans hustru Mette Jensdatter, item Sidsel Lauritsdatter i stor Velling, salig Hans Pedersens efterleverske, Johanne Lauritsdatter i Viuf for en skøde, de til Brusk herreds ting har gjort og udgivet til Mads Jensen, rådmand i Vejle, og hans hustru Lisbet Madsdatter 20/6 1646, belangende Hans Hansen og hans hustru Mette Jensdatter vegne at have solgt til Mads Jensen en fuld søsterlod, som hans hustru Mette Jensdatter kunne arveligen tilfalde i den selvejer bondegård i Viuf, som Søren Jensen, hendes bror, påboede og afdøde, efter hendes far salig Jens Sørensen og mor salig Sidsel Bertelsdatter, som for ham boede på fornævnte selvejer bondegård, item til bemeldte dag at have på fornævnte ting skødet, solgt og afhændet til Mads Jensen og hans hustru den 4. part af en søsterlod, som hans hustru Mette Jensdatter kunne være arveligen berettiget efter hendes bror salig Søren Jensen, endnu samme dag Sidsel Lauritsdatter og Johanne Lauritsdatter med deres lovværge at de i lige måder har skødet til Mads Jensen og hans hustru en fuld søsterlod efter deres oldefar salig Jens Sørensen og oldemor salig Sidsel Bertelsdatter, og en fjerde del af en søsterlod, som de er arveligen tilfalden efter deres morbror, Søren Jensen i Viuf, i samme efterladte gård og ejendom, uanseet Hans Christensen beviser sig først med Søren Jensens håndskrift, dateret Hesselballe 3/8 1643 til Hans Christensen pligtig at være 60 rigsdaler, som over skifte 15/2 16 – er fordret, hvor dom er forhvervet til Brusk herreds ting 8/- 1648, salig Søren Jensens arvinger, Sidsel Lauritsdatter i Tyvkær, Sidsel Pedersdatter sst, Johanne Lauritsdatter i Bjert, Mette Jensdatter og Karen Jensdatter og da samme tid af herredsfogden Anders Jørgensen, enhver din kvota, skadesløs at betale. item stævnet salig Søren Hår af Nebbe hans efterskrevne arvinger. (fortsættes på 20)

(55)

** var skikket Jens Christensen Høg, prokurator i Viborg, på Anne Christensdatter i Lemvig hendes vegne med en opsættelse her af landstinget 22/10, indeholdende hende da at have stævnet Laurits Nielsen, værende i Halgård i Tørring sogn, for en dom som han til Lemvig byting 23/5 sidst forleden over hende forhvervet har, i sin mening at hendes salig far Christen Madsen Smed, fordum borger og boende i Lemvig, at han ej skulle have given Laurits Nielsen sin medgift med hans datter salig Birgitte Christensdatter, som han til ægte havde haft på det næste 40 år, siden den salig gamle Birgitte Christensdatter og Laurits Nielsen er kommen i ægteskab sammen, og ikke Laurits Nielsen havde det omtalt, æsket eller begæret, for den salig kone vel vidste, at hun sig medgift bekommet havde af hendes salig fars bo, førend for stakket siden: så og efterdi ikke befindes bemeldte registrering, vurdering og udlæg, såvel som og bemeldte vidner, at have været for fogden i rette, da bør samme domme, såvel som den dele, derefter dreven er, ingen magt at have, og hvo påskader

indkalde sig sagen igen til bytinget, dokumenterne for byfogden, eller hvo retten betjener, at fremlægges, i hans dom at lade inddrage, og parterne om hvis, som bliver i rette sat, endelig imellem at dømme og adskille, som han vil ansvare og være bekendt.

(61)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle papirsbrev, så lydende jeg Jens Grøn til Ulsund gør vitterligt for alle med dette mit åbne brev, at jeg i dag med alle mine kære arvinger, som nu lever, som er Phillipus Heidersdorff til Orelund på sin kære hustrus vegne, Tomas Galskøt til Hvidstedgård på sin hustrus vegne, Anders Rytter til Kabbel på sin hustrus vegne, Dorte Munksdatter til Jellinggård på sine egne vegne, Christen Vognsen på sine egne vegne og Christen Ågesen i Vinkelgård på sin hustrus vegne deres råd, gode vilje og samtykke, og nu i dette mit åbne brev samtykker og tillader Bodil Madsdatter, som jeg har taget til min ægte hustru, dette efterskrevne gods i Ramme sogn, Bjerregård og Jellingsmark, som hun straks efter min død skal til sig annamme, og det i hendes livstid at have, nyde, bruge og beholde, og efter hendes død skal min datter Birgitte Jensdatter, som Bodil Madsdatter nu ved mig har, samme gods hendes livstid kvit og fri for al skyld, og efter det barns død og afgang skal samme gods straks igen komme, være og blive hos mine rette arvinger, datum Ulsund 15/5 1582 Jens Grøn med egen hånd.

(62)

** var skikket velb Jesper Vognsen til Østergård og fremlagde efterskrevne forseglede brev, så lydende jeg Christence Rodsteen, salig Vogn Vognsens, til Stenshede kendes, at eftersom min kære salig husbond Vogn Vognsen er ved den timelige død bortkaldt her af denne syndige verden, da har jeg såvel som min lovværge velb Markor Rodsteen til Lundsgård efter den venlige forening og kontrakt min kære bror velb Jesper Vognsen til Østergård med mig indganget har, påtaget mig al den gæld efter min salig husbond, og derfor skal han nyde halvt løsøre og ham min morgengave brev igen til hænde stilles, actum Stenshede 8/6 1650 Christence Rodsteen, salig Vogn Vognsens, egen hånd.

(63)

28/1 1652.

** var skikket hr Niels Christensen Gødstrup, sognepræst til Snejbjerg og Tjørring sogne, samt Jep Ulf i Havnstrup og Peder Olufsen i Ørskov, kirkeværger i Snejbjerg sogn, deres fuldmægtig Jacob Ulf i Havnstrup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have i rette til kende givet, hvorledes de har været forårsaget her til landsting til konfirmats at lade indstævne en herredstings dom af Hammerum herreds ting 15/11 sidst forleden, hvori Laurits Nielsen Bastrup i neder Amtrup er tildømt for sin urigtig medfart med sin korntiendes tilbud, afsættelse og heden førelse at lide, som vedbør, hvilke dom de formener så nøjagtig og ret at være dømt, at den bør ved magt at blive, og Laurits Nielsen pligtig at være for slig modvillig bedrift sin korn, som han dem uadvaret har indført, deres retfærdige tiende deraf ved sin tolv mænds ed at udlægge, efterdi man ved ikke andre rigtig middel kan få sin retfærdige tiende af ham: efter flere ord dem imellem var, blev Jacob Ulf på hr Niels Christensen Gødstrups vegne, Jep Ulf i Havnstrup og Peder Olufsen i Ørskov deres vegne med Laurits Nielsen venligen forligt og fordragen, og det i så måder, at Laurits Nielsen lovede for samme sidste forleden års omtvistede tiende at skal yde og levere til hr Niels Christensen, såvel som og kirkeværgerne på kirkens vegne,

til enhver part 12 skæpper ydefærdig rug og det nu straks, efter han hjemkommer, dem at yde, og derhos i lige måde lovede og til forpligtede han sig, i seks år herefter, årligen til hver michaeli for al hans korn avling, midlertid han i Amtrup boende er, at yde og give hr Niels og kirkeværgerne, som nu er eller efter kommende vorder, lige så meget som forskrevet står, og dermed afstod de på begge sider samme indstævnte vidner og dom, så det ingen videre skulle komme til skade, men deri magtesløs at være.

(66)

** var skikket velb fru Ingeborg Parsberg, salig Iver Juuls, til Villestrup hendes fuldmægtig Anders Lauritsen på Lindtorp med en opsættelse her af landstinget 22/10 sidst forleden, lydende hende da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Jensen, foged på Kabbel, for et synsvidne han til Hjerm herreds ting 12/2 sidst forleden på hans velb husbond Jacob Grubbes vegne forhvervet har, formelder Peder Tomasen i Nørby med flere at de den anden mandag for juleaften sidst forleden var til syn i Oksemose, da så de at der var nylig bortført af mosen otte læs tørv ved den nordeste side i mosen, i lige måde stævnet Niels Jensen for et vidne, han på hans husbonds vegne til fornævnte ting fornævnte dag forhvervet har, formeldende Christen Christensen i Skræddergård og Jens Graversen i Linde at den anden mandag for juleaften sidst forleden var de i Oksemose, og da så de at der lå mange vognslag fra mosen og til Lindtorp ind ad gårdsleden, og nogen tørv tabt på vejen: så og efterdi Peder Tomasen i Nørby og hans medbrødre synsmænd at have hjemlet om otte læs tørv, som skulle være taget ved den nordvest side i Oksemose, og nogen af dem skulle være ned reden og ligget på isen over pytterne, og i så måder egentlig på otte læs vidnet og synet, som de dog ej selv læsset, Christen Christensen i Skræddergård og Jens Graversen i Linde og i lige måder alene har vidnet om mange vognslag, de skulle have seet ligge fra mosen og til Lindtorp ind ad gårdsleddet, og ligget skortørv tabt på samme vognslag, og dog ikke om vidnet hvor samme vogne skulle kørt, eller hvo de tilhørte, der og ikke heller befindes lovlig varsel for samme syn at være givet på åstederne at møde, som det sig burde, Poul Madsen og Peder Olufsen i Linde og alene befindes at have vidnet om et læs skortørv, som Anders Lauritsen og en karls person med ham skulle have læsset i fornævnte mose, og kørt hjem med til Lindtorp, dog ej om vidnet hvo tørvene tilhørte, enten Anders Lauritsen selv eller andre, meget mindre karlen navngivet, fru Ingeborg Parsberg og ikke heller befindes for samme syn og vidner med hendes lovværge at være stævnet eller varsel givet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme syn og vidner deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Niels Jensen efter samme syn og vidner, som nu er underkendt, med højeste helgens ed har bunden bogsed over Anders Lauritsen, at han havde bortført, røvet og taget af hans husbonds tjenere deres tørv af Oksemose, da kunne vi og ikke kende samme bogsed så noksom, at det bør nogen magt at have, men den såvel som fornævnte vedkendelse, klage, lysning og opkrævelse magtesløs at være, og efterdi befindes herredsfogden Niels Christensen at have tildømt Anders Lauritsen samme tørv på åsteden igen at føre, eller så mange og så gode, som de var afført, og derover at bøde sine tre mark efter loven, og i så måder dømt på det, hans dom ikke var gemes, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end han jo sig deri har forseet, og den hans dom magtesløs at være, og ikke komme Anders Lauritsen til nogen forhindring, men han pligtig deri at give fru Ingeborg Parsberg for dis forårsagede omkostning, på hendes tjener Anders Lauritsens vegne, i rede penge, ingen andre varer, ti rigsdaler, og efterdi Niels Christensen har tilfunden fru Ingeborg Parsberg fornævnte indstævnte granskning og vidner, som bagpå sandemænds eden skal være forhvervet, da finder vi efter slig lejlighed samme dom, granskning og vidner deri fordi ingen magt at have.

(83)

** var skikket Niels Knudsen, byfoged i Vejle, på KM vegne, Jørgen Nielsen Due, byens kæmner der sst, på borgmester og råd samt byens vegne, deres fuldmægtig Jens Clemendsen i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, som indeholder dem da at have stævnet Morten Nielsen, Peder Jacobsen og Anders Jensen Hjuler, sandemænd i Vejle, for en ed og tov til Vejle byting de 3/7 sidst forleden gjort har, disligeste Hans Andersen Byg for hans ed, som han derefter 10/7 også gjort har, anlangende at de imod al lov og ret har svoret Laurits Jacobsen Svinholt kvit og fri for den overlast, sår og skade, som fornævnte Laurits Jacobsen uden al skyld og brøde 17/5 slog og gjorde Maren Sørensdatter, Jens Lauritsens hustru, i Vejle, uanseet for dem er bevist med klage, sår og syns gerning efter tingsvidnes bemelding, desligeste Laurits Jacobsen for fornævnte sår og skade har afsonet og tilfreds stillet Jens Lauritsen og hans hustru Maren Sørensdatter: så og efterdi ikke for sandemændene er bevislig gjort, Laurits Svinholt at have gjort Maren Sørensdatter nogen gevalt, sår eller skade, hvorfor de og ham for vold deri har kvit svoret, da ved vi efter slig lejlighed ikke den deres ed at imod sige, men ved magt at blive, og efterdi Maren Sørensdatter og hendes mand Jens Lauritsen har vidnet med hverandre om den forlig, som Laurits Svinholt derom med dem skulle have indgået, som ikke med hans brev eller segl bekræftes, han og det ikke heller er gestendig, men fast mere fragår, da bør den deres vidne magtesløs at være.

(85)

** var skikket hr Niels Christensen Resen, sognepræst til Ferring kirke, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 14/1 sidst forleden, indeholdende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Oluf Jensen Klit i Ferring for en vidne, han har vidnet på Vandfuld herreds ting 21/6 1651, i sin mening at han var kirkeværge i Ferring 1610, og da kvitteret salig hr Jens Nielsen, fordum præst sst, ham 3 skæpper byg til tiende af de tre tønder byg, som går til vin og brød for Laurits Skrædders bol, som salig hr Jens da skulle have haft i brug under præstegården, hvilke vidne hr Niels mener at være vidnet på en død mand, som ikke kan gøre modsigelse imod samme vidne: så og efterdi befindes fornævnte vidnesbyrd mesten del at have vidnet og båret kundskab om tre skæpper byg, som hr Niels Resens formand salig hr Jens Nielsen for lang tid og åringer forleden skulle have kvitteret af fornævnte bol, som bruges under præstegården, og det til tiende af samme bol i de tre tønder byg, som gik til vin og brød af Ferring kirkes indkomst, og i så måder vidnet på en død mand, og ikke sligt med hans kvittants bevises, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme hr Niels Resen til nogen forhindring.

(87)

** var skikket velb Hans Juul til Stårupgård, KM befalingsmand på Dueholm kloster, hans fuldmægtig Søren Bøg, borger og indvåner i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Gunde Rostrup til Ålegård for adskillig summaer penge, han efter sin udgivne håndskrifters formelding til Hans Juul pligtig er, hvilke han ved herredstings dom er tilfunden at betale, som Hans Juul formener han bør ham at kontentere og betale, og derfor af landstinget bør at tilfindes to gode mænd, som ham i Gunde Rostrups jordegods og løsøre kan gøre udlæg: da efterdi for os i rette lægges Gunde Rostrups underskrevne forpligter og gældsbreve, en del til andre som Hans Juul har indfriet, så og en del til Hans Juul selv udgivet, samt og på hvis korn, han efter dis taksering bekommet har, på for berørte summaer penge, som endnu efter dis indhold resterer til Hans Juul ubetalt, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget, såvel som og her til landsting i lige måde

indstævnet, og i seks uger til i dag optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Gunde Rostrup jo efter sine skadesløs breve og forpligter samt andet fornævnte gæld for fornævnte korn jo bør at betale Hans Juul med dis rente og interesse, og fordi tilfinder velb Jørgen Kruse til Ryumgård og Erik Lunov til Viskumgård, som Søren Bøg på Hans Juuls vegne nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med fogden, som retten betjener, drage for Gunde Rostrups bopæl, der udæske og gøre Hans Juul udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Hans Juul i andet Gunde Rostrups jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for hans gælds betaling, og det efter recessen som de ville ansvare og være bekendt.

(91)

** var skikket Laurits Graversen på Tavlborg og bød sig i rette imod Laurits Jensen i Dalgård og berettede sig til denne landsting af ham at være indstævnet, så er Laurits Jensen ikke heller nogen på hans vegne nu mødt ham at sag give: blev fordi så påsagt for rette, at dersom Laurits Graversen findes af Laurits Jensen hid til dette landsting lovlig stævnet og kaldt at være, og dog ej er mødt ham sag at give, som forskrevet står, da bør han for den stævning kvit at være, og Laurits Jensen pligtig at give ham til kost og tæring tre sletdaler.

** var skikket velb Hans Friis til Clausholm hans fuldmægtig Laurits Mikkelsen i Voldum og fremlagde en skriftlige seddel, som her i dag er læst og påskrevet, så lydende, eftersom velb Hans Friis til Clausholm beretter sig at skulle have udgivet et brev til mig på 1000 rigsdaler, som hans svoger Tønne Juul til Søgård med ham til forlover skulle have underskrevet, så er samme brev ikke mig til hænde kommet. ex København 11/7 1651 Christen Skeel Jørgensen.

(93)

11/2 1652

** var skikket mester Hans Kær, sognepræst i Ringkøbing, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 17/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet fru Mette Lange Henriksdatter til Rindumgård, nu værende på Dejbjerglund, for en summa penning, hun ham efter hendes udgivne skadesløs brev skal være skyldig, hvorfor han har ladet hænde dom over hende til Bølling herreds ting, hvor hun af herredsfogden skal være tilfunden inden 15 dage hendes brev at fyldest gøre, eller og hendes løsøre og gods ved nam at søges, og mener ham derefter udlæg at skulle ske: så og efterdi for herredsfogden, såvel som her i rette, er fremlagt fru Mette Langes udgivne skadesløs brev til mester Hans Kær på 300 sletdaler, og ikke med kvittants bevises dem at være betalt, så fogden iblandt andet har tilfunden hende samme penge at betale med rente og interesse, da ved vi efter slig lejlighed ikke den hans dom så vidt at imod sige, og fordi tilfinder velb Mikkel Hvas til Sørup og Frederik Sachs til Rybjerg, som Jens Høg nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for fru Mette Langes bopæl, der udæske og gøre Hans Kær udlæg af hendes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da mester Hans Kær i andet fru Mette Langes løsøre og jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld, og det efter recessen som de ville ansvare og være bekendt.

(96)

** var skikket velb Ditlev von Buchwald til Tvis, Frederik Sachs til Rybjerg, Hans ---- von Pudewels til Gram og Christoffer Jørgen Pudewels til Kiel deres fuldmægtig Peder Pedersen i Bjerregård med en opsættelse her af landstinget 14/12 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet velb fru Mette Lange Henriksdatter, nu værende på Dejbjerglund, for eftersom de har været forårsaget hende til Bølling herreds ting at lade i rette stævne for en summa penning, hendes salig husbond salig Erik Lykke har været skyldig salig afgangne Iven von Buchwald til Rybjerg efter Erik Lykke og fru Mette Lange deres brev og håndskrifts bemelding, og herredsfoged til bemeldte ting skal have tildømt fru Mette Lange fornævnte summa penge til bemeldte gode mænd at betale inden 15 dage, eller da hendes løsøre eller gods med nam at søges, og derfor ved gode mænd, som her af landstinget bliver tilnævnt, at ske fyldest og udlæg: da efterdi fremlægges salig Erik Lykke hans forseglet og underskrevne skadesløs brev, til Iven von Buchwald udgivet, på 100 rigsdaler med seks pro cento, såvel som og derpå fremlægges fru Mette Langes underskrevne seddel, det hun lover samme summa penge efter hendes husbonds død nøjagtig til gode rede at betale, så sagen derom til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget, som forskrevet står, såvel som og i lige måde her til landstinget indstævnet, og i seks uger til i dag optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fru Mette Lange jo pligtig er og bør at betale Iven von Buchwalds bemeldte arvinger samme summa penge med rente og interesse, og fordi tilfinder velb Knud Sørensen til Tredje og Claus Dyre til Sindinggård, som Peder Pedersen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Mette Langes bopæl, der udæske og gøre salig Iven von Buchwalds arvinger udlæg af hendes løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da dem i andet fru Mette Langes løsøre og jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så de bekommer fuld udlæg for fornævnte gæld, og det efter recessen som de ville ansvare og være bekendt.

(98)

** var skikket Oluf Madsen i Veldbæk på den ene så og Niels Sørensen i Gammelby, Niels Lambertsen sst, Frands Madsen i Jerne, Margrete Christensdatter sst og Hans Christensen i Boldesager deres vegne med en opsættelse her af landstinget 17/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Matias Hansen og Hans Hansen i Jerne for et skriftlig kundskab de Anne, salig Hans Jørgensens, i Lykke 18/1 1650 givet har, hvilke de 22/1 næst efter ved tingsvidne har afhjemlet, formeldende at Anne Hanskone skulle have bekendt for dem, at hendes svoger Niels Christensen og hendes datter Anne Nielskone på Fanø havde bekommet fra hende 100 sletdaler, hun skulle have til stået hos Laurits Andersen på Fanø og 90 sletdaler hos Tove Keldsens sst, tilmed noget andet gods, hvilke vidne og kundskab beskyldes at være gjort efter Anne Hanskones egen begæring, opregning, mundheld og egen sag, som ikke med nogen troværdige vidnesbyrd bekræftes. i lige måde stævnet Hans Hansen Esbjerg i Lykke for en æskning seddel, han 17/6 næst forleden på Skast herreds ting har fremlagt, og deri æsket 211 sletdaler, som Niels Christensen på Fanø skulle være hans mor Anne Hanskone skyldig, dog ikke i det ringeste bevises, Niels Christensen skulle være hans mor Anne Hanskone skyldig: så og efterdi fornævnte vidner alene befindes at have vidnet og båret kundskab om hvis ord, Anne Hanskone til dem skulle haft, og dog ikke sligt med nogen andre nøjagtige bevis bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme kundskab og vidne, såvel som og den æsknings seddel eller den dom, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(102)

** var skikket Laurits Jespersen i Seem med en opsættelse her af landstinget 14/1 sidst forleden, lydende ham da at have efter andre opsættelser stævnet Anders Sørensen sst og Karen Frendesdatter i Tolbæk mølle for et vidne, de til Lustrup birketing 9/9 sidst forleden vidnet har, at Jesper Lauritsen i Seem skulle have søgt Frende Jensen med sin kniv, midlertid han sprang af sit vogn, hvilke deres vidne Laurits Jespersen formener usandfærdig og en vildig vidne at være, først efterdi den fattige bedrøvet mand Jesper Lauritsen det højt ved sin ed og benægtelse seddel beviser, at han ikke søgte Frende Jensen eller tog til hans kniv, førend Frende Jensen slog ham omkuld til jorden, så at han da nødes til at værge sit liv, for det andet har Anders Sørensen og Karen Frendesdatter vidnet, at det skulle være sket 10/8, uanseet de hverken kan læse eller skrive, og fordi ikke forstår dem på, hvad den 10/8 er, hvoraf noksom kan eragtes, at de ikke ved besked til det, de har vidnet, formener samme vidne bør magtesløs at være. dernæst stævnet Eske Jensen i Lustrup med flere sandemænd i Lustrup birk, for de 16/9 sidst forleden på Lustrup birketing, efter fornævnte vidne, har svoret Jesper Lauritsen fra sin fred, dog ikke endelig, men sat deres ed og tov i tvivl, hvilke Laurits Jespersen formener i lige måder bør magtesløs at være: da efterdi samme sag befindes langt over seks uger med bevilling til i dag optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som forskrevet står, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da finder vi efter slig lejlighed samme vidner, sandemænds ed og forfølgning magtesløs at være.

(104)

** (til Peder Lauritsen i Lemvig hans opsættelse) så mødte Mogens Bertelsen, borger i Lemvig, på Laurits Hansens vegne, og her for retten leveret til Peder Lauritsen et forseglet og underskrevet regnskab, som han berettede at være på det omtvistede værgemål, som Peder Lauritsen tiltaler Laurits Hansen for, og var begærende, at han på sin side ville tilnævne to dannemænd, som samme regnskab kunne igennem se, da ville han og på Laurits Hansens vegne tilnævne to dannemænd, på det at de een gang for alle kunne komme til en endelig ende, hvilke Peder Lauritsen ej ville indgå, eftersom han berettede sig ej nu tid at have, men samme regnskab ville tage hjem med sig, der at igennem se: hvorfor efter slig lejlighed bevilgede de på begge sider, samme sag til i dag måned at opstå, og Peder Lauritsen midlertid at lade Laurits Hansen hvis billig mangler og antegnelser, som deri kan findes, så forstandige og skriftlig overlevere, på det han derimod og skriftlig kan sig erklære, og parterne siden dermed til fornævnte tid her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(105)

** var skikket velb Ove Blik til Nørbeggård på sin egen og velb Claus Dyre til Sindinggård hans vegne med en opsættelse her af landstinget 17/12 sidst forleden, som indeholder dem da at have stævnet fru Maren Skram, salig Hartvig Huitfeldts, til Rammegård, at eftersom de til Vandfuld herreds ting havde tiltale til Niels Lauritsen i Bjerregård og Mads Christensen i Jellingsmark for skyld og landgilde, de formener med rette at tilkomme efter salig Jens Grøn, efter de adkomst breve, de derpå har, hvorimod hun på fornævnte ting skal have fremlagt to skøder, hvormed hun dem på samme gårde og landgilde ville forholde, hvilken sag Niels Madsen i Volder skal fra sig til sine overdommere indsat. da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Peder Mose på fru Maren Skrams vegne, og blev fremlagt efterskrevne dom af Vandfuld herreds ting 11/1 1651, som indholder da for fogden at være fremlagt et tingsvidne der af tinget 12/10 da sidst, indeholdende Claus Dyre og Ove Blik har den dag givet til kende, at efterdi Bodil Madsdatter og Birgitte Jensdatter er begge ved døden afgangen, og salig Jens Grøns forlenings brev tilholder, såvel som hans testamente brev, at

Bjerregård og Jellingsmark, som de begge var forlenet med deres livstud, skulle igen komme til hans arvinger, så kendtes Ove Blik og Claus Dyre dem da rette arvinger til Bjerregård og Jellingsmark. herhos fremlagt Jens Grøns efterskrevne gavebrev på Bjerregård og Jellingsmark, dateret Ulsund 15/5 1582. derimod var mødt Peder Mose på fru Maren Skrams vegne med to pergaments skøder, af Jørgen Skeel til Sostrup og Albret Skeel til Fussingø, dateret Viborg 24/12 1612, lydende på Ulsund og dis tilliggende gods, som de bekender at have solgt, skødet og afhændet til nu salig Anne Vind til Rammegård og hendes arvinger, iblandt andet Jellingsmark og Bjerregård: så og efterdi her fremlægges bemeldte gavebrev, såvel som og fornævnte skøder for bemeldte omtvistede gods anlangende, som her ikke kan påkendes, da hvo påskader indkalde sig sagen for tilbørlig dommer, og der gåes om hvis ret er.

(107)

** var skikket Lauge Gregersen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget 17/12 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Hans Jørgensen, barnfødt sst, belangende hans breve, han til Frederik Sørensen, borger der sst, udgivet har, dateret 8/9 1645 og 27/5 1651, hvormed samme hans bænkebreves befrielser Frederik Sørensen bemægtiger sig Lauge Gregersens halve gård imod hans vilje og minde, han fattige mand til stor skade, og ikke Hans Jørgensen har nogle retmæssig adkomst til Frederik Sørensen at indsætte i hans halve gård at bruge eller besidde, som han formener, efterdi med rigtig beseglet skiftebrev kan erfares, at Hans Jørgensen på sin egen og hans bror Christen Jørgensen deres vegne deres pro kvota efter deres salig far, Jørgen Sørensen Skibbygger, ud af gården har bekommet, og efter slig lejlighed formener Lauge Gregersen, samme Hans Jørgensens til Frederik Sørensen udgivne hjemmels bænkebreve bør magtesløs at være. herhos blev fremlagt efterskrevne skiftebrev efter afgangne Jørgen Sørensen Skibbygger, som iblandt andet formelder at 5/4 1645 blev skifte holdt efter salig Jørgen Sørensen Skibbygger, borger i Kolding, og da blev tilovers fra al gælds betaling, som Maren Nisdatter og samtlige arvinger havde at skifte og dele, 29 daler, hvoraf Maren Nisdatter tilkom den halve part, og arvingerne lige så meget, foruden Dorte Jørgensdatters særlige arv 14 sletdaler: så og efterdi bemeldte skiftebrev ikke formelder, at Hans Jørgensen nogen part i fornævnte gård og ejendom at være udsat og til berettiget over hvis pant i gården har været, og den udlæg til kreditorerne gjort er, efter den likviderings indhold, som derpå i skiftebrevet sket er, og han dog fornævnte to hjemmels breve til Frederik Sørensen på samme gårds besiddelse har udgivet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke, imod samme skiftebrev, kende samme indstævnte hjemmels breve deri så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke komme Lauge Gregersen til nogen forhindring, og efterdi Hans Jørgensen i så måder har Lauge Gregersen omkostning tilføjet, bør han deri at give ham til kost og tæring fire rigsdaler.

(112)

** var skikket Jens Madsen, borger i Lemvig, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet Peder Eskildsen, boende i Ballegård, og hans medbrødre for en dom, han 28/7 sidst forleden til Lemvig byting forhvervet har, lydende i sin beslutning da fogden Svend Olufsen at have tildømt Jens Madsen at betale til Peder Eskildsen hans medbrødre en summa penge, nemlig 13 sletdaler, hvilke sentering Jens Madsen formener, det Svend Olufsen byfoged i at have gjort uret, idet han Jens Madsen har tildømt at betale Erik Hansen hans gæld, dog Erik Hansen derimod var Jens Madsen en summa penge skyldig, som er med Erik Hansen hans egen hånd at bevise, hvilke fogden ingenlunde ville anse, menende fogden deri uret at have gjort, tilmed bevises og Erik Hansen at have velvilligen givet sig til rigens fjender, nemlig de svenske, og tjent dem for

en lands fordærver, og riget til skade og afbræk, som KM brev om formelder: så og efterdi byfogden har funderet sin dom på bemeldte for ham fremlagte Jens Madsens egen udgivne og underskrevne skadesløs brev og forpligt, som ingen kvittants er imod fremlagt, da ved vi efter slig lejlighed ikke den hans dom at kunne underkende, men ved magt at være.

(113)

** var skikket Laurits Hansen, rådmand i Lemvig, hans fuldmægtig Mogens Bertelsen, borger og indvåner sst, med en opsættelse her af landstinget 22/10, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged der sst, for en rigens æsknings vidne, han 26/9 sidst forleden til Peder Lauritsen sst, som Laurits Hansen formener ulovlig over ham at være udstedt, ikke heller har Svend Olufsen villet anseet, at han selv samme dag på tinget lydelig læste Laurits Hansens landstings stævning over samme ganske proces, dog han ikke måtte få skreven på sin stævning, formener fordi byfogden ulovligen uden dom, med samme rigens æskning, for vild og venskab efter hans egen fantasi imod rigens ret har handlet, og burde fordi samme rigens æsknings vidne magtesløs at være: da efterdi samme sag befindes rum tid med bevilling over seks uger til i dag optagen, og dog ingen er mødt herimod at svare eller gå i rette, som forskrevet står, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme æsknings vidne magtesløs at være og ikke at komme Laurits Hansen til nogen forhindring, og efterdi Svend Olufsen i så måder med samme æsknings udstedelse har Laurits Hansen omkostning tilføjet, da bør han fordi deri at give ham ti rigsdaler i rede penge, ingen andre varer, at betale.

(115)

** har vi seet og hørt læse efterskrevne seddel, så lydende 1649 sidst i mauritii marked har Johannes Lorchini, apoteker i Viborg, betalt mig underskrevne på hans pantebrev 145 rigsdaler. Viborg Margrete Marsvin.

25/2 1652.

** var skikket Laurits Ibsen Kyed, borger og indvåner i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da have stævnet Peder Sørensen Købmand, borger sst, for en dom han 17/12 sidst forleden til Kolding byting forhvervet har, efter en regnskabsbog som han for fogden skal have lagt i rette, bemeldende i sin mening at Laurits Kyed ham hans gård skal have af lejet fra sankt mikkels dag 1643 og til sankt mikkels dag 1644, for hvilke samme års husleje Laurits Ibsen skal have ham belovet 20 rigsdaler, som Peder Sørensen skal have given ham sag for, og derover forhvervet dom, hvori Laurits Kyed han formener sig af Peder Sørensen, såvel som af Niels Iversen byfoged, at være forurettet, idet han til fuld husleje er hen funden at betale, og han gården ikke kunne være mægtig at besidde uden fra mikkelsdag og til jul, det svensken i landet indfaldt, han med sin hustru og børn måtte derfra entvige, tilmed skal Peder Sørensen hans egen iboende gård ikke være mægtig samme tid, men derfra også sig entholder, og ikke den, formedelst svenskens begæringer og tribulations udgivelser, den kunne besidde, efter slig for berørte lejlighed, såvel som ikke heller i samme år for fjendernes indfald Peder Sørensen ham gården ikke kunne frelse, formener Laurits Ibsen ham ikke videre husleje er pligtig, end som i det første fjerding år, han den med fredelighed nød og iboede: så og efterdi bemeldte bogs opskrift ikke om formelder, Laurits Ibsen Kyed at have lovet fornævnte husleje skadesløs at skulle betale, og byfogden dog derimod har tilfunden Laurits Kyed den resterende husleje skadesløs at betale Peder Sørensen, da

kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(119)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Sebber kloster med en opsættelse her af landstinget 28/1 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Oluf Mortensen i Rovst og Mads Christensen i Landting skovhus for vidner, de fra deres egen værneting og til et fremmed ting, dem til Holstebro forføjet, vidnet 19/8, at anden dagen tilforn var måned, var de hos Niels Nielsen Hindsholm og Niels Påskesen i Handbjerg by på fælled imellem Landting enge, da dem at skulle seet og hørt, at Niels Nielsen købte tre høstakke af Niels Påskesen og gav ham tre sletdaler derfor, i hvilke deres vidne de ikke har vidnet på hvilken åsteder, samme høstakke Niels Nielsen skulle tilstilles, enten de stod på nogen visse åsteder, eller de skulle gøres på nogen sted, og hvorledes Niels dem skulle affordre, tilmed til et fremmed ting vidnet, hvorfor Johan Brockenhuus ikke har fået nogen kald eller varsel, mener samme vidne bør ingen magt at have, men magtesløs at være: så og efterdi befindes tingsvidne 14/8 til Ginding herreds ting af Johan Brockenhuuses fuldmægtig Niels Jørgensen at være forhvervet efter hvis bekendelse, som Niels Pedersen Porst i Egebjerg og Else Jørgensdatter om samme omtvistede hø på Handbjerg hovgård skal have bekendt, og Johan Brockenhuus eller hans fuldmægtig, meget mindre Niels Pedersen eller Else Jørgensdatter for Oluf Mortensen i Rovst og Mads Christensen i Landting skovhus deres indstævnte vidne, som de 19/8 derefter til Holstebro byting om samme hø vidnet har, ikke at være given nogen varsel eller kald, der og ikke heller befindes for mesten part de andre indstævnte vidner i lige måder så noksom varsel givet, som det sig efter dis omstændigheder havde burdet, tilmed og iblandt andet vidnet om ord og mundheld, som ikke for ting og dom er indgået, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner eller de deler, såvel som fornævnte bogsed, derefter forhvervet og gjort er, så noksom procederet, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi bemeldte nævnings ed og forfølgning ikke befindes efter loven at være forfulgt, og herredsfogden dog stedt fylding på nævninger, ran at sværge, da bør den deres ed i lige måder magtesløs at være, og ikke at komme Johan Brockenhuus til nogen forhindring, men for den hans forseelse at give Johan Brockenhuus til kost og tæring seks rigsdaler i rede penge, ingen andre varer, at betale.

(137)

** var skikket Jørgen Andersen og Ebbe Poulsen i Tarm med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder dem da at have stævnet Peder Jørgensen i Tarm med flere for et vidne, de 23/10 næst forleden til Nørherreds ting med Tomas Pedersen vidnet har, anlangende det Peder Jørgensen og Jens Jensen har vidnet på 8 - 20 års tid, og i for bemeldte år skulle det have været dem vitterlig, det Jørgen Andersen skulle have haft hans korntiende i årlig tingsel med Frands Pedersen for rent korn på skæppen, nemlig kirkens part for halvdel af kongens anpart, som ham skulle være berettiget, sammeledes det Ebbe Poulsen skulle have haft hans korntiende, Frands Pedersen anpart, i årlig tingsel med ham for rent korn på skæppen, siden svenskens folk drog her ud af landet, uanseet det skulle være fornævnte vidnesmænd noksom bevidst, det Frands Nielsen selv adskillige åringer i for bemeldte tid har opsagt hvis tingsel, både de og flere af Egvad sognemænd har haft med ham på de år, vorherre lod kornet vokse noget rundelig på jorden, og ikke deres vidne skal bemelde på nogen visse år, tid eller sted, de skulle have hos været, da Jørgen Andersen og Ebbe Poulsen skulle have indgået samme årlig tingsel med Frands Pedersen: da efter flere ord dem imellem var, indgav Jørgen Andersen, Ebbe Poulsen og Frands Pedersen samme deres tvist, bemeldte forleden års tiende anlangende, på to dannemænd, hvortil Jørgen Andersen og Ebbe Poulsen på deres side tog Christen

Skriver i Strellev kærgård, hvorimod Frands Pedersen på sin side tog Mads Madsen i Tarm bisgård, de og samtlig tilnævnte Jesper Holst i Bøl, hvilke tre dannemænd skal møde til Ebbe Poulsens i Tarm 5/3 først kommende, og da have fuldmagt parterne om samme forgangen års tiende til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende og gørende vorder, at stå for fulde af parterne upåtalt, og fornævnte vidner ikke at komme dem på samme deres afsigt til nogen forhindring.

(140)

** (til Bertel Markorsens og Bertel Hansens opsættelse): da for nogen lejlighed sig heri begiver er samme sag med bevilling fremdeles opsat til næste landsting efter pinsedag først kommende, og sagerne her forinden på begge sider at adskilles til dis underretning, og da dem her at møde, og så at gå derom hvis lov og ret kan findes, og bemeldte dom, som over Bertel Markorsen forhvervet er, imidlertid ikke at komme ham til nogen forhindring.

** (til Gertrud Andersdatters og Jens Jørgensens opsættelse): da efterdi Niels Iversen her i dag for retten har til kende givet, sig ikke at have fornævnte dom, gældsbrev og vurdering her til stede, hvorfor sagen med bevilling til i dag 14 dage er opsat, og da Jens Jørgensen med dokumenterne, hvorefter samme vurdering og udlæg sket er, her at møde og gå derom hvis lov og ret er, og efterdi han ikke nu her er mødt det at fremvise, og i så måder Gertrud Andersdatter omkostning tilføjet, bør han deri at give hende i rede penge, ingen andre varer, fem rigsdaler.

(141)

** var skikket Jens Christensen, borger i Varde, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende han da at have stævnet Jens Olufsen Bjerg, Ebbe Jepsen, Hans Pedersen, borgere i Varde, for et vidne de til Varde byting 14/6 og Phillipus Jochensen, borger sst, 11/8 næst forleden vidnet har, formeldende iblandt andet, at Daniel Phillipsen byfoged 28/6 næst forleden skulle have befalet dem at gå i Jens Christensens gård, eftersom der var indtaget noget fæ, som den tid skulle have standen der sst, som Jacob Jensen rådmand kendte sig ved på hans hustrus mor Maren salig Jacob Clausens vegne og Claus Jacobsen kendte sig ved og beklaget dem voldelig af marken at være indtagen og imod deres vilje og minde i hans gård indsat, og dis formedelst skulle Jens Christensen i deres nærværelse for byfogden være indstævnet og måtte for retten i Daniel Phillipsens hus, og ikke skulle have benægtet fornævnte køer og kreatur stod i hans gård og efter hans befaling at skulle være i hægte indtagen, samme deres vidne af Jens Christensen i efterfølgende beskyldes, at det aldrig sandfærdig skal bevises, at samme køer og kreatur efter hans befaling skal være indtagen, og ikke deres vidne skal formelde, at nogen ham om samme køer og kreatur har tilspurgt, mener derfor deres vidne bør magtesløs at være: så og efterdi ikke bevises, Jens Christensen bemeldte kvæg og fæ at have indtaget, det og befindes to personer at have gjort tov på to af sandemændenes vegne, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidner, såvel som hvis sandemænds eder og forfølgning, derefter over Jens Christensen dreven og forhvervet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Jens Christensen til nogen forhindring.

(145)

** var skikket Clemend Christensen Toftum, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged

sst, for en dom han 5/6 1650 på Varde byting imellem Clemend Toftum og Jacob Bjørnsen, borger der sst, dømt har, og deri tildømt Clemend Christensen at betale Jacob Bjørnsen halvparten af efterskrevne summaer rigsdaler, hvilke dom beskyldes at ikke for bemeldte byfoged er bevist, Clemend Christensen ej heller Jacob Bjørnsen samme pending skyldig, men billig fører sig dem til udgift i et hollandsk regnskab, samme penge på hans vegne fornøden ---- og endeligen måtte udgives, af årsag Jacob Bjørnsens øksne der var gjort i arrest, formedelst skibens befragter hans forpligt til skipperen på 300 rigsdaler, så formelder Clemend Toftums Jacob Bjørnsens leverede regnskab, at han samme penge, som meldt er, endelig på hans vegne var i retten tiltvungen at udgive. disligeste stævnet Daniel Phillipsen for en dom, han 2/4 næst forleden imellem Jacob Bjørnsen hans hustru Maren Nielsdatter og Clemend Toftum, og deri tildømt dem at betale ham 9 daler, hvilket hun i ringeste måde ikke efterkommet har: så og efterdi Daniel Phillipsens første indstævnte dom befindes uendelig, hvorpå han og den anden hans dom har funderet, da bør fordi samme dom at være som udømt var, og sagen til bytinget igen at komme, og der endelig at dømmes, som det sig bør, og Daniel Phillipsen deri at give Clemend Toftum til kost og tæring to rigsdaler, men belangende den tredje dom, 3/6 udganget, da efterdi Maren Nielsdatters kvittering for langsommelig tid siden befindes at være udgivet, og ikke fornævnte rest at være af Clemend Toftum fordret på skifte efter Maren Nielsdatters salig husbond, Maren Nielsdatter og ikke heller befindes at have sig til forpligtet nogen penge til Clemend Toftum at betale, og fogden fordi ikke har vidst at tilfinde Maren Nielsdatter samme penge til Clemend Toftum at erlægge, da ved vi efter slig lejlighed ikke den hans dom at imod sige, men ved magt at blive.

(150)

** var skikket Niels Nielsen i neder Bjerrum med en opsættelse her af landstinget i sag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Jens Andersen i Lustrup og hans hustru Karen, for at de Niels Nielsen 29/7 sidst forleden med adskillige ærerørige ord hos og for mange godtfolk har udråbt. disligeste stævnet Clemend Madsen i Ribe med flere, for de med Jens Andersen har ransaget i Niels Nielsens hus og gård, uden hans rette øvrigheds tilladelse eller birkefogdens eller herredsfogdens nærværelse, som han formener at være imod loven, og i deres ransagelse vidnet om nogen ord, som Niels Nielsen ikke er gestendig, hvilke vidner Niels Nielsen formener ikke sandfærdig at være gjort eller vidnet, men Jens Andersen, Karen Jenskone og Niels Pedersen Smed, enhver for sig, bør at være løgnere derfor: så og efterdi ikke befindes Jens Andersen, hans hustru Karen eller og Niels Pedersen ---- imod fornævnte ransagelse vidne at have erklæret, eller undskyldt Niels Nielsen for samme hø, de og ikke heller her er mødt eller nogen på deres vegne, sig imod stævning eller i andre måder dem for Niels Nielsens tiltale at undskylde, birkefogden og imod hvis, som for ham er i rette sat, har dømt i samme sag, som dog ej var hans dom gemes, han og ikke heller alle Niels Nielsens forhvervede vidner i hans dom har ladet inddrage, eller og fuldkommelig indført, hvor længe sagen i opsættelse har været optagen, eftersom berettes han sagen over seks uger uden bevilling skulle have opsat, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom magtesløs at være, og fornævnte birkefoged deri at give Niels Nielsen til kost og tæring fire rigsdaler, disligeste og efterdi Jens Andersen og Niels Pedersen ikke er mødt herimod at svare, eller nogen erklæring at gøre, men dem fra rettergang entholdt, bør de og i lige måde for deres person, enhver af dem, at give Niels Nielsen fire rigsdaler.

(152)

** var skikket Niels Nielsen Hindsholm, indvåner i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Anders Pedersen, tjenende

på Handbjerg hovgård, for en ulovmæssig bogsed han 11/9 sidst forleden til Ginding herreds ting gjort har, indeholdende ham med sin ed og oprakte fingre for dom og ret at have svoret, det Niels Nielsen Hindsholm, foged på Landting, og Else Jørgensdatter havde ranet og bortført fra Anders Pedersens husbond velb Johan Brockenhuus til Handbjerg hovgård for halv marks koste og mere, efter samme bogseds indhold, hvilke bogsed Anders Pedersen ubesindelig uden nogen grund og bevis gjort har, ej agtende sin næstes ære, navn og gode rygte, men den ulovlig at have beklikket og beskyldt i det, han ikke vidste skel eller rede til, imod sin egen samvittighed og al lov og ret, formenende Anders Pedersen dermed stor uret at have gjort, og burde for samme hans usandfærdige bogsed at stande til rette: så og efterdi ikke befindes Else Jørgensdatter for samme bogsed med hendes lovværge at være varsel givet, som det sig burde, Niels Påskesen og ikke heller i lige måde befindes at være varsel givet for den hjemmel, som Niels Nielsen til Niels Pedersen Post gjort har, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte bogsed og hjemmel deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men det såvel som den heden findelse dom, derpå iblandt andet funderet er, magtesløs at være, og efterdi nævninger har Niels Nielsen og Else Jørgensdatter for ran kvit svoret, formedelst ej var bevist de samme hø fra steden havde bortført, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod samme deres ed at kunne sige, men ved magt at blive.

(159)

** var skikket Morten Christensen i Sædding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelse og efter en seks ugers stævning at have stævnet Maren Pedersdatter, som siger sig at være født i Henne by, for en sigtelse hun til Kærgårds birketing 30/5 sidst forleden på ham gjort har, formeldende at han skulle være far til det første drengebarn, hun fødte, og at skulle være bleven med samme barn for nogle år siden, da hun skulle have været til hus i Sædding, hvis hendes i lov og ret ugrundet og ubevislig sigtelse, Morten Christensen straks på fersk fod for ting og dom har benægtet, og endnu højt og hårdelig benægter aldrig at have haft nogen omgængelse legemlig med samme kvinde, men af hans misundere og efterstræbere at være på digtet, tilmed skal samme kvinde, formedelst hendes usømmelig og ukristelig liv og levneds forhold, har været anholdt på Hennegård og der forsvoren nogle herreder og ej i dem lade sig finde, hvilke hendes høje ed og forpligt hun ganske uagtet har forbi gangen og gjort der tvært imod, så deraf lader sig anse, hvad for en kvinde hun er. nu er bemeldte indstævnede ikke mødt, ej heller nogen på deres vegne, hvorfor Morten Christensen formente, han nu burde endelig dom beskrevet: da efterdi samme sag over seks uger med bevilling til i dag er optaget, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme sigtelse og vidner magtesløs at være, og ikke komme Morten Christensen til nogen forhindring.

(163)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da efter en 6 ugers stævning at have stævnet efterskrevne 26 mænd for efterskrevne vidne, de til Jerlev herreds ting 19/6 1650 vidnet har, som er Jens Ibsen i Ammidsbøl far til Niels Poulsens kvinde i Hølund, at de Hølund mænd skulle have brugt det ejendom ulast og ukæret i 60 år, som Jørgen Munk på sin søsters vegne har sig vedkendt, og de videre i deres vidne vidner og kalder det Hølund mark, mens ridemændene kalder det Rue mark, og det i en kontrakt, som blev oprettet på Horsens rådhus imellem salig Anders Friis og Jens Jensen i Hølund, Jørgen Sørensen i Vesterby 30 år, Niels Buck i Vork 40 år, Jep Jensen i Ammidsbøl, som er Niels Poulsens kvindes bror i Hølund i 40 år, Søren Madsen i Vesterby, som er fornævnte Niels Poulsens kvindes halvbror i

Hølund i 36 år og mange flere personer, og var hans beskyldninger til fornævnte mænd, at de har vidnet usandfærdig imod retmæssige lovhævder, håndfæstninger og forbud, og de har vidnet en del deres forældre, brødre svogre og slægt og er vildige, hvorfor Jørgen Munk formener dem uret at have gjort, og samme deres vidne bør magtesløs at være og dem derfor at lide efter recessen på deres fingre. herhos fremlagt velb jomfru Edel Munks efterskrevne brev, som blandt andet indeholder, at ikke min bror velb Jørgen Munk har min fuldmagt, eller jeg har kendt ham for min lovværge, samme jord at påtale i nogen måde, actum Rue 14/6 1650 Edel Munk egen hånd. dertil svarede og fremlagde Jørgen Munk en anden jomfru Edel Munks efterskrevne seddel, at eftersom de Hølund mænd skal sig af berømme af en seddel, de skal have bekommet af mig om noget jord i Hølund mark, så tror jeg ikke, at om de har nogen seddel af mig, at den kan blive dem noget til nytte i den sag. ex Rue 20/2 1652 Edel Munk egen hånd: så og efterdi for os fremlægges to jomfru Edel Munks udgivne underskrevne sedler imod hverandre, samme sag angående, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst på fornævnte indstævnte vidne at kunne dømme, førend jomfru Edel Munks sedler på tilbørlige steder bliver påkendt.

(167)

** var skikket Hans Due, borger i Kolding, på Anne Nomens i Ditmarsken, salig doktor Fridericus Zeuerins efterleverske, hendes vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder hende da at have stævnet Peder Vidisen i Pjedsted for 100 rigsdaler samt sin tilbørlig rente fra martini 1642, og skadegæld derpå allerede anvendt er, eller herefter, og indtil hun betalt vorder, fremdeles på bliver bekostet og anvendt efter hans udgivne strenge brev og pant forsikrings indhold, hvilke Peder Vistisen ikke skal have efterkommet, som det sig burde, og han sig strengelig, som en selvskyldner, for sin kones far, hr Berent Fahlenkamp i Pjedsted, obligeret og til forpligtet har, så hun derover er forårsaget bleven til Holman herreds ting ved hendes fuldmægtig Hans Due at forhverve dom til indvisning, udlæg og vurdering i Peder Vidisens pantsatte arv og ejendom, om han fornævnte penge ikke inden 15 dage betaler, hvilke dom Peder Vidisen hidindtil ej skal have efterkommet, hvorfor Hans Due bemeldte herredstings dom til Viborg landsting til konfirmats har ladet i rette stævne, og begærer hende på rettens vegne ved to mænd og herredsfogden bør at gøre hende udlæg i Peder Vidisens pantsatte selvejer bondegods: da efterdi for os i rette lægges tingsvidne efter Peder Vidisens udgivne pantebrev, på 100 rigsdaler med sin rente, i hans bondegård og ejendom i Pjedsted, som han påboer, og ikke bevises Peder Vidisen samme pant at have indfriet, så sagen derom til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Peder Vidissen jo bør samme summa penge med sin rente og interesse efter hans brev at betale, og fordi tilfinder Jens Pedersen Ravn i Skærup og Christen Pedersen i Surkær, selvejer bønder, som Hans Due nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem med herredsfogden at forsamle til Peder Vidisens bopæl, der udæske og gøre udlæg for fornævnte summa penge med sin rente og skadegæld af hans løsøre, sker dem ikke der fyldest, da i hans bondegods og ejendom efter pantebrevet at gøre udlæg, så for fornævnte gæld bekommes fuld udlæg, og det efter recessen som de ville ansvare og være bekendt.

(169)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Handbjerg hovgård hans fuldmægtig Poul Lauritsen i Brårup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indholder ham da at have stævnet Rasmus Henriksen, barnfødt i Årslev i Hads herred, for en letfærdig bekendelse og enlig vidne, han 4/12 forleden til Ginding herreds ting vidnet har, at han den næste fredag for sankt olufs dag forleden var rejst hen at lede efter en hest, som var borte for ham, da at han samme dag lå og bedede

med en hest, han red på, norden i Simmelkær, og da samme tid skal have funden en tørv, liggende ved siden på engen, og at han da optændte ild i samme tørv med sin bøsselås og krudt, og at han ville drikke sig en pibe tobak, og at han da skulle have fundet et stykke skår, som han syntes kunne have været af en sandpotte, og han lagde en glød derpå, og drak sig noget tobak, og før han tog sig vare for, da tog ilden løs i mosen for ham, så han kunne det ikke stille og bekendte, at han brændte alle de moser og heder, der ligger til over Feldborg og neder Feldborg, som nu befindes at være afbrændt, efter samme hans løgnagtige bekendelse, og for hvilket vidne ikke skal være givet lovlig varsel: så og efterdi ikke befindes for Rasmus Henriksens vidne og bekendelse noksom lovlig varsel givet, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed samme hans bekendelse magtesløs at være.

(172)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for at han 7/5 1651 ved sin fuldmægtig sidst forleden har ladet i rette lægge et indlæg, hvori han hende fattige kvinde hårdeligen ærerørigen skal have antastet og uførmeligen angiven for en hemmelig angiven opsættelse, hun til landstinget skulle have forhvervet, såvel som antegnet, at hun med flere skulle lade stille med flere stævninger i Viborg og dem der lade påskrive og derhos selv foregiver, det at være misbrug imod forordning og lovens ret gemes med flere ukvemsord, samme hans indlæg skal medføre. dernæst stævnet Iver Jacobsen sst, forordnet foged i denne sag, for en frafindelse han 10/10 gjort har til samme ting sidst forleden, og dermed afvist hende og spildt hende hendes retmæssige tiltale til Niels Iversen, aleneste for en landstings stævning, som han på en blanket kunne skrive, når han ville, endog tvært imod landstings dom, som denne hendes proces på lyder, uanseet hun formener ingen stævning kan forhindre hendes eller nogens lovlig dreven proces, og fornævnte afvisnings dom bør magtesløs at være: og efter flere ord dem imellem var, erklæret Niels Iversen nu her for retten Gertrud Andersdatter for samme sag, det han ikke vidste hende noget deri at beskylde, og dermed for vores underhandling afstod Gertrud Andersdatter samme tiltale til Niels Iversen, hvor imod han lovede nu straks, efter han hjem kommer og hun dem begærende er, at give Gertrud Andersdatter i rede penge, ingen andre varer, 15 sletdaler for hvis bekostning, hun på samme sag anvendt har, og her foruden at betale hende efter vores forrige dom 10 sletdaler, og dermed denne deres tvistigheder bilagt, men efterdi Iver Jacobsen formedelst landstings stævning ikke har vidst lovmål eller tredje ting over Niels Iversen at stede, og i så måde hende fra sin ret deri fundet, som ikke ske burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme heden findelse dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Iver Jacobsen Gertrud Andersdatter dermed omkostning har påført, bør han derfor at give hende i rede penge, ingen andre varer, tre rigsdaler.

(173)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Grises arvinger i Bølling, som er hans hustru Else Hansdatter, hans børn Johan Nielsen og Kirsten Nielsdatter for en hjemfindelse dom, deres husbond og far 13/7 1649 dømt har imellem Jørgen Munk og hans mors og søsters tjenere i Rue, hvori Jørgen Munk formener, Niels Gris har gjort uret, idet at han har ikke tildømt en part af dem at lide, som har handlet sig så groveligen i hans mors og søsters skove, thi han har udtrykkeligen dømt imod recessens 30. artikel, item Christian den fjerdes åbne brev om hjemmel, thi fornævnte bønder, som ugudelig har forhuggen de uskiftede skove, har selv lagt hjemmels seddel frem, og efterdi de det gjorde, burde de straks at have lidt forfølgning, han formener ikke hans ene søsters hjemmel kan

eller bør befri dem for fælles skovhug: så og efterdi for os i rette lægges jomfru Edel Munks underskrevne indlæg, hvori hun bekender sig at have bevilget hendes tjenere noget træ til at bygge og forbedre samme tre små boliger med, såvel som og noget ringe ting til hendes egen ildebrand, på hvilket hun havde givet dem hendes hjemmel, og endnu efter samme seddels indhold er deres fri hjemmel til samme træ, da efter slig lejlighed har vi ikke vidst deri i samme sag at dømme, men hvo påskader, indkalde sig sagen for tilbørlig dommer, og da gås om hvis ret er.

(175)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom han til Jerlev herreds ting sidst forleden imellem Søren Kølholt i vejle på hans søsters tjener i Rue, Jørgen Sørensen, og tildømt Jørgen Sørensen at betale Søren Kølholt, uanseet at hoppen blev købt på Jørgen Munks vegne, og Jørgen Munk har givet Søren Kølholt brev på pengene for hoppen, og Jørgen Munks beretning blev leveret Germand Joensen i hånd, og dog ikke ville anse denne ene gang, hvorfor Jørgen Munk formener, Germand Joensen uret at have gjort, såvel som Søren Kølholt, som ville kræve hans forrige tjener for den gæld, han har Jørgen Munks brev på, og hans dom derfor magtesløs at være: så og efterdi befindes for herredsfogden at have været i rette lagt Jørgen Munks underskrevne seddel, hvori han kendes at have givet Søren Knudsen Kølholt sit brev på pengene for en hoppe, hvilket han og her i dag for retten har tilstået bemeldte ord, som i samme dom findes indført, Jørgen Sørensen derom skulle haft, ikke med tingsvidne bekræftes, og fogden dog har tildømt Jørgen Sørensen otte daler til Søren Knudsen for en hoppe at betale, da vidste vi efter slig lejlighed ikke den hans dom at kunne følge, men magtesløs at være, og Germand Joensen at give Jørgen Munk til kost og tæring to rigsdaler.

(176)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær på sin mor velb fru Sofie Friises vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Jens Andersen på Glasbjerg, formedelst han har imod hendes hjemmel og minde pløjet og sået i hendes grund og ejendom, som ligger på Ravnsbøl ladegårds grund, og deraf ladet bortføre, hvorfor de og har ham indstævnet for herredsfogden i Jerlev herred, og fordi han søges for sine uhjemmels bøder, som æren angik, da vidste han ikke derpå at kende, men den sag for sin overdommer indstillet: så og efterdi befindes herredsfoged Germand Joensen at have dømt i samme sag, efter at det første gang for ham var indstævnet, og ikke sagen i opsættelse tagen, eftersom ingen genmæle derimod for ham har været, da finder vi efter slig lejlighed den hans heden findelse dom magtesløs at være, og ham at give Jens Andersen deri til kost og tæring fire sletdaler.

(178)

10/3 1652.

** var skikket Søren Nielsen på Hestbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter KM oprejsning at have stævnet Christen Christensen Hauff, byfoged i Holstebro, for en dom han til Holstebro byting 21/11 1637 imellem Måbjerg kirke på den ene og borgmester, råd og menige indbyggere i Holstebro, anlangende tiende af Bisgårds ejendom, liggende udenfor Holstebro, på den anden side dømt og afsagt har, i hvilken dom, muligt i hans egen sag, bemeldte borgmester, råd og borgerskab til vilje, har fradømt Måbjerg kirke sin tiende

rettighed af fornævnte Bisgårds ejendom, som fornævnte kirke stedt haft har, eftersom foregives nogen skulle have vidnet, der skulle have boet en kvinde i Bisgård, som skulle have hørt prædiken og søgt sakramente i Holstebro kirke, og skulle have givet offer og tiende til sognepræsten der sst, op på det sted forbigået at formelde, at det er een sognepræst, som betjener Holstebro kirke og Måbjerg kirke, og derfor var lige meget, hvor han ville tage sin rettighed og betjene hans sognefolk, dernæst havde han og funderet sin dom på KM benådningsbrev til borgmester, råd og borgerskabet i Holstebro, som bruger Bisgård ejendom, meddelt, bemeldende at samme Bisgårds ejendom skal være lagt under Holstebro bys frihed at nyde og bruges, og forbigår og udelukker i sin sentens de ord, som samme KM benådnings brev indeholder, nemlig at de skal forpligtet være, årligen al den rettighed at udgive, som deraf sædvanligt gjort og ganget er, formener Søren Nielsen at KM benådningsbrev, hvorpå byfogden har funderet hans dom, ikke i ringeste måde fortager Måbjerg kirke sin tiende af Bisgårds ejendom. sammeledes stævnet efterskrevne borgmester, råd og borgere eller deres arvinger, så og menige borgere og indvånere, som har Bisgårds ejendom i brug: så og efterdi byfogden Christen Hauff selv som en med interesseret i sagen at have dømt, tilmed ej i hans doms slutning specificeret eller navngiven de Holstebro bys indvånere, som han for bemeldte Måbjerg kirkes tiende har fri dømt, da finder vi efter slig lejlighed samme hans første dom, han i samme sag dømt har, såvel som og den anden, han derpå funderet har, magtesløs at være.

(183)

** var skikket Mikkel Poulsen i Mølby på sin egen og medbrødre Tomas Ebbesen i Kvie med flere deres vegne på den ene og havde stævnet Niels Christensen Blaksmark i Ansager på den anden side for nogen klage og beskyldning, som han i en dom, dateret Østerherreds ting 21/10 1650, er indført i sin mening, at de underfundeligen med deres sognemænd har omgået, og tilmed den største del af sognemændene har været højligen forårsaget dem for deres gunstige lensmand at beklage, at de dem i KM tjeneste har forurettet, hvilke klage og beskyldning findes til herredstinget at have været indstævnet, og ikke da noget over dem at have overbevist, men da ydermere i sin indlæg Mikkel Poulsen og hans medbrødre beskylder, at de dem uoprigtigen og underfundigen imod deres sognemænd og ---- at have omgået, hvilke beskyldninger Mikkel Poulsen og hans medbrødre formener deres ære, ærlige navn og rygte at være talt for nær, og bør dem sligt sandfærdig at overbevise, eller derfor lide recessens dele, efter som herredsfogden da det at have heden funden for sin overdommer, formedelst det skulle være ære angældende: efter flere ord dem imellem var, da nu her for retten erklæret Niels Blaksmark, Mikkel Poulsen, Tomas Nielsen, Tomas Ebbesen, Niels Christensen, Jens Pedersen og Otte Christensen, så han ikke vidste med dem andet end ærligt og ret, hvorimod Mikkel Poulsen berettede sig at være med fornøjet, og dermed denne indstævning og tiltale afstod.

(184)

** var skikket Eskild Sørensen i Grisbæk og Christen Jensen i Vejrup kirkegård, kirkeværger til Vejrup kirke, deres visse bud Verner Christensen Vorde i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Hans Joensen i Vejrup, forrige kirkeværge til Vejrup kirke, for at eftersom de har været forårsaget ved retten til herredsting at hænde dom over ham for 52 sletdaler, som han ud af hans kirke værgemål til fornævnte kirke med resterer for næst forleden år, efter kirkebogens lydelse, i hvilken dom han er tildømt for berørte gæld at betale, og efterdi intet findes hos ham, hvormed han kan gøre kirken fyldest, uden alene i hans bonde jordegods, og formener fornævnte kirkeværger på kirkens vegne bør at tilfindes to vederhæftige jordejer bønder at gøre udlæg for bemeldte fordring: da efterdi med Vejrup kirkebog

bevislig gøres, Hans Joensen på regnskab til kirken at være skyldig bleven 52 sletdaler, såvel som og foruden 3 daler, som han og sag gives til regnskab, gæsteri og skriverpenge, voks og lys, hvorom sagen til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget, som forskrevet står, og siden her til landsting i lige måde indstævnet, og i seks uger til i dag optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da ved vi ikke andet derom at sige, end Hans Joensen jo bør samme resterende penge til kirkeværgerne at betale med sin interesse, og fordi tilfinder Joen Christensen og Matias Pedersen i Vejrup jordejere, som Verner Christensen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i herredsfogdens nærværelse drage til Hans Joensens bopæl, der udæske betaling for fornævnte gæld af hans løsøre, sker dem ikke deri fyldest, da kirkeværgerne i andet hans løsøre eller jordejer gods, hvor det findes kan, at indvise, så de på kirkens vegne for samme gæld bekommer fuld udlæg, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(185)

** var skikket Barbara, salig Niels Jepsens, i Kolding såvel som hendes søn Anders Nielsen Bøgvad, borger i Kolding, deres fuldmægtig Mads Gregersen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder dem da at have stævnet Niels Iversen, byfoged sst, for en dom han til Kolding byting kort forleden, imellem dem på den ene og Henrik Ravn i Kolding på Peder Widows vegne af Hamborg på den anden side, dømt og afsagt har, og dem tilfunden ham at betale en summa pending efter en håndskrift, hvilken sag kort tilforn for ham skal have været i rette på Kolding byting, og da ham den til landsting for landsdommere indfunden, formedelst en landstings dom for ham skal være lagt i rette, hvori bemeldende i sin sentens, at Eske Jensen skal have lovet og sig til forpligtet at betale Peder Widow fornævnte summa penge, som Eske Jensen til Peder Widow hans håndskrift udgiven har, så det skal være Barbara, salig Niels Jepsens, og hendes to sønner, nemlig Niels Nielsen og Anders Nielsen, skadesløs: så og efterdi befindes byfogden Niels Iversen alene, efter otte dages stævning, endelig at have dømt i sagen, og ikke den i opsættelse taget, eftersom ingen genmæle for ham har været i rette, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom, såvel som den dele, derefter drevet er, og ej nu imod seks ugers opsættelse er fremlagt, magtesløs at være, og Niels Iversen deri at give Barbara, Niels Jepsens, til kost og tæring for den hans forseelse tre rigsdaler.

(187)

** var skikket Hans Kall, prokurator i Viborg, på Gertrud Andersdatters vegne i Kolding i hendes egen nærværelse med en opsættelse. (se 188)

** var skikket Jep Sindersen i Smedshave med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder iblandt andet ham da at have ladet stævne Peder Lang, borgmester i Lemvig, for han ulovlig uden hjemmel har sted og fæst, med Simon Christensen, Magdalene Jensdatter hendes bondegods heden til Niels Andersen hans livstid, uanseet Peder Lang har ingen livsbrev haft derpå, og formener Peder Lang med Simon Christensen uret at have gjort, og uden lovlig hjemmel skyld deraf oppebåren, og imod KM forbuds brev gjort forhindring deri, som er på samme gods, formente Jep Sindersen Peder Lang hans udgivne fæstebrev bør magtesløs at være, og ikke komme Jep Sindersen eller hans søskende til hinder eller skade på hendes bondegods, havde og stævnet Peder Lang, det at forantvorde, så og Niels Andersen med samme fæstebrev, samt salig Simon Christensens arvinger, Maren Simonsdatter, Margrete Simonsdatter og Karen Simonsdatter med deres lovværge, om de har noget dertil at svare: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed

samme fæstebrev, som Peder Lang med Simon Christensen udgivet har, magtesløs at være, og efterdi Niels Andersen sig fra retten med samme fæstebrev har entholdt, og i så måde Jep Sindersen omkostning tilføjet, bør han at give ham fem sletdaler, i rede penge at betale.

(188)

** var skikket Hans Kall, prokurator i Viborg, på Gertrud Andersdatter i Kolding hendes vegne, i hendes egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged der sst, for en indvisning som han med fire mænd 12/7 1650 og siden derefter 17/7 næst følgende til Kolding byting afhjemlet har, at have indvist Jens Jørgensen, borger sst, i Gertrud Andersdatters og hendes husbonds hus og gård med to hos følgende boder, disligeste i en toftejord sønden Kolding, kaldes Gåsebæks toft, næst efter Peder Pedersen Helt i Nykøbing på Falster, uanseet at de selv i samme vurderings afhjemmelse bekender og vedgår, at Jens Jørgensen Hår sig tilforn deri har ladet indføre for to år ungefer da næst forleden, hvilket hun agter at bevise at være for en gæld efter en dom, hvorfor Gertrud Andersdatter sig beklager højligen forsætligen af Niels Iversen og Jens Jørgensen at være forurettet, idet at der er gjort indvisning to gange for een gæld, hende og hendes fattige børn dermed i største armod og elendighed at bringe, formener derfor Niels Iversen for sådan forurettelse burde fældet være, såvel hvis fordring, som Jens Jørgensen to gange skal have taget indvisning for, skal være grundet på en gammel håndskrift, som Gertrud Andersdatter hendes salig husbond Henrik Denton siges at skal være udgivet, og ikke at skal kunne bevises, han i danske sprog i ringeste måder enten dansk at kunne skrive eller læse, meget mindre at kunne forstå, hvilket bænkebrev hun formener ikke at komme hende eller hendes små børn til hinder eller skade, har derfor stævnet blandt andre Peder Pedersen Helt, item Jens Jensen Slagters hustru Karen Jenskone samt hans børn Jens Jensen, Niels Jensen og Bertel Jensen, hver med deres lovværge, om de vil have noget dertil at svare. så mødte Jens Jørgensen Hår og fremlagde Henrik Dentons efterskrevne brev lydende, bekender jeg Henrik Denton Engelskmand, borger i Kolding, at jeg at vitterlig gæld skyldig er Jens Jørgensen Hår, borger i Kolding, 55 daler, datum Kolding 29/11 1639 Henrik Denton egen hånd: så og efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag med bevilling at være optagen, og ikke fornævnte bytings dom og vurdering er fremlagt uden Henrik Dentons håndskrift alene, som Jens Jørgensen her for retten har haft til stede, som forskrevet står, og imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme bytings dom og de vurderinger og udlæg, derefter gjort er, magtesløs at være.

(192)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, for en sigtelse og synsvidne, som han til fornævnte ting 12/11 udstedt har, anlangende at hans svoger Christen Mortensen i Jerlev med flere mænd at have været i Rue på jomfru Edel Munk hendes grund og stavn, og der synet og seet hendes tjenere Mads Christensen og Simon Nielsen nogen skade, som de 2/11 skulle have bekommet til Jørgen Sørensens bryllup i Rue. og der samme tid, der de er synet, dem hver at have sigtet Jørgen Sørensen hver for et knivslag, uanseet Jørgen Sørensen ikke skal have været i den stue, som parlamenten er sket, på den tid, men kan føre sanddru vidner, at han var gangen i brudekammeret til sengs med sin brud, og ikke skal befindes enten jomfru Edel Munk eller hendes bror velb Jørgen Munk, som er hendes værge, sådant at være til kende givet, som efter recessen billigen burde i den sag at tale, hvilken brøsten hos fandtes, og deres bøder ved retten at søge, og formener Christen Mortensen den sag aldeles intet at

vedkomme, men uden deres velbyrdigheds minde sig sådant imod kong Christian den tredje og kong Christian den fjerdes recesser påtager, formener dem højligen deri forseet at have, og burde derfor at lide som den recessen overtræder, og samme syn og sigtelse vidne burde magtesløs at blive: så efterdi sagen med bevilling befindes til i dag opsat, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen deri han gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme syn og sigtelse magtesløs at være.

(193)

** var skikket velb Jesper Vognsen til Østergård hans visse bud og fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Pedersen i Lustrup, sætfoged til Østerherreds ting, for en dom han 27/10 sidst forleden til Østerherreds ting dømt og afsagt har, og deri fradømt bemeldte gode mand hans lovlige tiltale, som hans fuldmægtig Niels i Adsbøl til hans tjener Jep Dinesen i Bonum haft har, og i samme hans dom søgt adskillige udflugt og forvendelse, hvormed han bemeldte gode mands sag og lovlig tiltale har forspildt, uanseet for ham har været i rette lagt den edsvorne herredsfogeds dom, i samme sag udgivet, af fornævnte ting 26/5 næst forleden, hvori fornævnte gode mands tjener Jep Dinesen er tildømt at stande sin husbond til rette for al den skade med den resterende ægt og arbejde, skyld og landgilde, mener sætfogdens dom uret at være, og bør magtesløs at blive. nu er bemeldte indstævnede ikke mødt eller nogen på deres vegne herimod at svare, hvorfor Jens Høg på Jesper Vognsens vegne formente, det han nu burde at have endelig dom beskrevet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskrevet, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være, og fornævnte sætfoged Jens Pedersen såvel som Jep Dinesen, enhver af dem, at give Jesper Vognsen penge to sletdaler.

(194)

24/3 1652.

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Riberhus, hans visse bud Jens Høg, prokurator i Viborg, og havde hid kaldt sandemænd af Gørding herred, en kvindespersons bane, ved navn Johanne Hansdatter, som fandtes død 23/1 sidst forleden i den røde møllestrøm ved Jested, fordum boende i Gredsted i Gørding herred, sandemændene hendes bane at udlede, og først fremlagde Jens Høg efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 9/2 sidst forleden, som indeholder Poul Hansen i Gredsted for otte mænd at have vidnet, at tirsdag aften for sankt pouls dag sidst forleden, da noget ud på aftenen, kom Johanne Hansdatter, hans søster, om til ham og sagde, at hun havde haft en aften den aften, for hun havde givet Villads noget mælk og brød, og klagede, at hendes kindben, aksel og arme var slagen fordærvet, og da fik hun ham en stykke af en ildklove og en blodig halsklæde, og bad han skulle forvare hende det, at de kunne komme ud til Ribe og klage det for skriveren, så sagde hun, at hun ville gå hjem i Jesu navn. disligeste fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte herreds ting samme dag, Anne Nielsdatter, Villads Nielsen og Hans Nielsen i Gredsted at have vidnet, at den næste tirsdag for sankt pouls dag sidst forleden ad aften, da fornævnte Villads Nielsen kom fra skoven og krævede noget mad, da gav hans mor salig Johanne Hansdatter ham noget mælk og brød i en potte, hvorfor hendes mand Zendtsus Karlsen skændte på hende og sagde, at hun skulle sætte mælken til fløde, det djævlen skulle fare i hende, og derefter hørte de, at han slog hende nogen slag med en klove og slog samme klove i sønder, siden gik deres mor og Zendtsus Karlsen frem tilhobe, og derefter hørte de

intet til dem førend om morgenen, da lå Zendtsus Karlsen i hans seng i hans klæder, nemlig en par lærreds bukser, en ulden skjorte og en livstykke, og der hørte Villads Nielsen og Hans Nielsen, at Zendtsus Karlsen råbte på deres mor, at hun skulle komme i hendes seng, og ydermede Anne Nielsdatter, Villads Nielsen og Hans Nielsen at have vidnet, at siden de havde fundet deres mor død, da sagde Zendtsus Karlsen til dem, at de skulle tie stille og give dem tilfreds, thi han ville give dem hver 20 rigsdaler til en minde af hans gård og deres mors kiste og klæder: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Johanne Hansdatter sig selv i åen at have druknet, og fordi svor hende sin egen bane på, eftersom de sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(197)

7/4 1652.

(dommerne ikke til stede, Henrik Jensen ene)

21/4 1652.

(dommerne ikke til stede, Henrik Jensen ene)

** var skikket velb Malte Sehested til Rydhave, KM befalingsmand over Stavanger len i Norge, hans fuldmægtig Morten Jensen, foged på Rydhave, og havde hid kaldt sandemænd af Ginding herred, manddød at sværge over Mads Christensen i Landting skovhus for Mourids Lauritsen i Kodborg, han ihjel slog, og først fremlagde Morten Jensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Ginding herreds ting 1/4 sidst forleden, som indeholder Christen Pedersen i Østerskov med mange flere at have vidnet, at de har hørt rygte og tidende, det Mads Christensen i Skovhus har ihjel slagen Mourids Lauritsen, som boede i Kodborg, og siden 13/3 sidst forleden da har vi ikke seet Mads Christensen enten ved hans hus eller kommen til hans kirke eller ham nogen andensteds fornemmet i nogen måder. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hindborg herreds ting 5/4 sidst forleden, som indeholder Bodil Olufsdatter i Landting skovhus at have vidnet, at nu forgangen sankt gregori dag om natten, var hendes mand Mads Christensen, skovvogter over Landting skov, udgangen at se til skoven, og noget efter gik hun ud efter ham, og da så hun, at Mourids Lauritsen med flere var ved en stor grøn bøg, som de havde afsavet, og havde læsset en stor stykke af samme træ på en vogn, og der hendes mand ville forhindre dem at køre bort, da faldt samtlige fire personer ind på ham og slog på ham med sten, og Mourids Lauritsen slog til ham med en lang stage med en pig i, så han måtte nødes til at værge sit liv for ham og dem, og kunne næppelig undkomme fra dem med livet: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Mads Christensen manddød over og fra hans fred for Mourids Lauritsen, han ihjelslog, eftersom de sandhed derom havde udspurgt.

(201)

5/5 1652.

(landsting holdtes på Asmildkloster)

** var skikket Hans Buck i Påby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet salig Niels Grises arvinger i Tolstrup, nemlig Karen, Poul Grises, for nogle

børnepenge, som Niels Gris har været værge for, som er Birgitte Pedersdatter, barnfødt i Påby, hendes fædrene arv efter hendes salig far og er æsket over skifte efter Niels Gris, og eftersom der ikke var gods eller løsøre at betale med, blev det indsat af fogden i ejendom, som Karen, Niels Grises, påboer, som er med skiftebrev at bevise, dateret Tolstrup, siden har hans søn Poul Gris og hans hustru Karen Grises tiltagen dem fornævnte ejendom og lovet at ville betale Hans Buck i Påby fornævnte børnepenge, og imidlertid har de bort pantet halvparten af fornævnte ejendom, uanseet børnepengene ikke er betalt, og efter Poul Gris er afgangen, har Hans Buck anden gang over skifte æsket samme børnepenge, og eftersom der endog ikke var gods eller løsøre at bekomme, er han anden gang indsat i ejendommen, og efter Birgitte Pedersdatters ægtemand har rejst fra Lolland og herover med stor bekostning, og ville have hendes penge, at han ikke dem kunne bekomme, hvorfor hendes husbond Mikkel Nielsen har fuldmagt givet Hans Buck ved retten at udfordre dem, da har fogden til Brusk herreds ting tildømt dem at fordres i ejendommen. endnu stævnet Jacob Madsen i Tolstrup og hans hustru Johanne Christensdatter og hendes børn, Jens Christensen og Kirsten Christensdatter og deres rette lovværge for et pantebrev, de skulle have forhvervet på halvparten af fornævnte ejendom, siden Hans Buck er indsat i fornævnte ejendom for fornævnte børnepenge. nu mødte Jens Clemendsen i Viborg på hr Jens i Herslev hans vegne og fremlagde samme efterskrevne pantebrev ved tingsvidne, udstedt af Brusk herreds ting 12/2 1648, som indeholder at Poul Gris har bekendt sig skyldig at være Johanne Mikkelsdatters søn Jens Christensen 86 sletdaler, som var børnepenge af Jens Christensens fædrene arv, og til forsikring pantsatte halvparten af en otting bondejord over al Tolstrup skov og mark. derimod fremlagde Hans Buck et tingsvidne af Brusk herreds ting 13/3 1630, otte mænd vidnet, at Poul Pedersen i Påby lod læse efterskrevne tingsvidne, udgivet 28/2 1625, otte mænd da at have vidnet, at Tomas Nielsen i Påby udlagde 65 sletdaler, som var de penge, salig Gertrud Knuds i Påby gav hendes døtre børn Anne, og samme penge annammede Niels Gris i Tolstrup, som var børnenes rette værge, og kvitteret Tomas Nielsen og hans arvinger for forskrevne Peder Mogensens børn og deres arvinger. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte herreds ting 29/3 1634, otte mænd vidnet har, at Niels Gris i Tolstrup kendtes at have annammet af Hans Mogensen i Påby 15 sletdaler på Birgitte Pedersdatters vegne sst, som er for alt, hun kunne arveligen tilkomme efter hendes salig far Peder Mouridsen, undtagen en seng: da efterdi med bemeldte tingsvidner bevises, Birgitte Pedersdatter at restere en del hendes fædrene arv, hvorpå dom til herredsting er falden, da ved vi ikke andet derom at sige, end Hans Buck jo for resten med rente og skadegæld i fornævnte bonde ejendom, så vidt ej pantsat er, at have indvisning, og fordi tilfinder Christen Bull i Lilleballe og Bertel Hansen i Eltang selvejere, som Hans Buck nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden det at forrette, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(204)

** var skikket Mads Hansen i Herslev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Jens Pedersen i Rugsted for et tingsvidne, som han til Jerlev herreds ting 16/71651 forhvervet har, at han skulle have standen 3 samfulde ting for dom og ret og lovbudt Jens Pedersen og hans hustru Kirsten Jenskone med al hvis gods og formue, som de havde, og til deres søn ung Peder Jensen i Rugsted og hans hustru Kirsten Tomasdatter for deres klæde og føde deres livstid, uanseet at Jens Pedersen og hans hustru Kirsten Jenskone har opladt den fæstegård, de påboede, for deres søn ung Peder Jensen, og han derfor skulle være forpligtet deres aftægt af gården at give begge deres livstid, så de ikke havde i behov dem til deres søn og sønnekvinde at fledføre, men med sådant at kan ansees at ville, som formenes, med underfundighed besnilde deres egen datter Anne Jensdatter, Mads Hansens hustru, hendes arvepart fra: så og efterdi ikke befindes for fornævnte lovbud og fledførings vidner at være varsel givet Mads

Hansen, så han som en svoger derimod kunne vidst at svare, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme lovbud og fledførings vidne deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(205)

** var skikket Søren Hansen i Bramdrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Johansen, ridefoged til Hald, såvel som Jørgen Hansen og Tomas Below, værende på Haderslevhus, for en bekendelse, som de efter en misdæders mund skulle have tagen beskreven, og som skal være bekendt på Haderslevhus, hans navn Keld Mikkelsen Dalby, og i samme sin løgnagtige bekendelse beskyldt Søren Hansen, at han ham skal have afkøbt to stjålne heste i Bramdrup og to i Bøgvad, og forreden tolden med, item 63 rigsdaler, som Søren Hansen skulle være ham skyldig, hvilket Søren Hansen ved hans højeste ed højligen benægter, at han aldrig har enten købt eller handlet med ham, ej heller forbi reden KM toldbod, formener slig hans løgnagtige bekendelse bør magtesløs at være. så er ingen af bemeldte indstævnte nu mødt med samme bekendelse at i rette lægge: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, opsættelse til hjemting forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse, så vidt den bemeldte Søren Hansen angår, magtesløs at være.

(206)

** var skikket Laurits Hansen, rådmand i Lemvig, og Morten Christensen Høst, borger sst, deres visse bud Mogens Bertelsen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en dom han 21/3 1651 sidst forleden over dem udstedt har, i sin mening at de skulle skaffe borgmester og råd, på skolens vegne, så meget markjord i pant igen, som kan være 200 rigsdaler værd, eller også de derfor skulle lide tiltale, hvori Laurits Hansen og Morten Høst formener, dem af byfogden storligen at være forurettet, først har han vrangeligen funderet sig, at de som selvskyldnere på Laurits Jensens børns vegne dem i pantet skulle have forpligtet, for det andet er det 5 år siden, Laurits Hansen af øvrigheden fra samme formynderskab er bleven forlovet, for der tredje har borgmester og råd for nyligen annammet underpant i Lemtorp ejendom, og er det ikke dem og skolen aleneste, men alle forrige Lemtorps lodsejere deres rettighed deri fradømt, dog deres penge derfor af Jacob Grubbe, som af kongens og rigens råds dom kan erfares, har borgmester Peder Lang og Oluf Jepsen rådmand, siden kongens og rigens dom er gangen, oprettet en kontrakt med velb Jacob Grubbe om Lemtorp ejendom, enhver på sine egne og lodsejeres vegne at skulle oppebære deres tilregnede penge, og at dele deres lodsejere, enhver sin kvota, af pengene til igen, og i lige måde på deres egne og lodsejeres vegne at gøre Jacob Grubbe nøjagtig skøde, og ikke samme kontrakt af Laurits Hansen og Morten Høst er samtykt, for det femte de 300 rigsdaler, som borgmester Peder Lang ikke kan nægte, efter fornævnte kontrakt, jo har oppebåren hos Jacob Grubbe, deraf tilkommer skolen den femte part, som er 60 rigsdaler, og eftersom hans hustru Maren Svendsdatter var farsøster til Laurits Jensens børn, og Laurits Jensens børn var lodsejere i skolens pant, og er Lemtorp eller des værdi hos Jacob Grubbe, borgmester Peder Lang og Laurits Jensens børn imellem uskiftet, formener Svend Olufsen heri uret at have dømt, og burde fordi samme dom magtesløs at være: så og efterdi befindes byfogden Svend Olufsen iblandt andet at have dømt på Morten Høst, endog han ikke imod samme dom har været stævnet eller varsel givet, så han kunne vidst dertil at svare, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom udgivet, at

den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Svend Olufsen at give Laurits Hansen og Morten Høst til kost og tæring tre rigsdaler i rede penge og ingen andre varer at betale.

(209)

** var skikket Christen Jacobsen, rådmand og forstander for børnehuset i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have været forårsaget ved retten at søge Christen Pedersen i Risbøl, som tilhører børnehuset, for modvillig oversiddelse, og herredsfogden Christen Iversen i Løvlund har tiltaget sig dom i samme sag 4/12 næst forleden, og sagen seks uger opsat, dog sig til fordristet at dømme 8/1, som er, når fra ting til andet regnes otte dage, til månedsdagen, og i så måder forsætlig Christen Jacobsen sin ret forslagen, at dokumenterne ej skulle komme i rette, formenende dermed ham forsætlig uret at have gjort, imod sin ed, så den hans dom bør magtesløs at være: så og efterdi befindes fornævnte herredsfoged Christen Iversen at have dømt samme dom, førend seks ugers dag efter opsættelsens indhold med rette var forfalden, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Christen Iversen sig jo deri har forseet, og den hans dom fordi bør magtesløs at være, og ham pligtig at give Christen Jacobsen på børnehusets vegne til omkostning fem sletdaler, i rede penge ingen andre varer at betale.

(210)

** var skikket velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, til Haraldskær hendes fuldmægtig velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget 10/3 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Anders Christensen i Jelling for en dom, han imellem hende og Jørgen Eskerod dømt og afsagt har 31/1 1652, med hvilken sin dom hun beretter højligen af ham at være forurettet, idet han dømte efter en løgnagtig fuldmagt og beretning, som Søren Knudsen i Vejle har i rette fremlagt, item efter en dom, der skulle have været dømt til Tørrild herreds ting tilforn, som den landløber og lediggænger Jørgen Eskerod indfører i sin løgnagtige fuldmagt og beretning, som Søren Knudsen Kølholt har fremlagt, og ikke dommen var fremlagt, men hun har, efter seks ugers varsel fra landsting, lovligen ladet Jørgen Eskerod søge, som slige knægte bør at søges, som ingen visse bopæl har, og det er både Anders Christensen og andre bevidst, at hendes søn Jørgen Munk havde dom over ham for hans trussel, og siden var fangen derefter, ud af hvilken fængsel han bort rømte, hvorfor fru Sofie Friis formener, Anders Christensen uret at have gjort, og hans dom magtesløs at blive: da efterdi samme sag befindes seks uger med bevilling til i dag opsat, så imod recessen ikke længere kan gøres ophold, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og Jørgen Eskerod og Søren Knudsen Kølholt at give fru Sofie Friis til kost og tæring hver tre rigsdaler i rede penge, ingen andre varer at betale.

(211)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget 10/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Søren Lauritsen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for to domme han imellem ham og Jørgen Eskerod dømt og afsagt har til Tørrild herreds ting 14/2 1652, med hvilken sin dom han beretter højligen af ham at være forurettet, idet han dømte ham fra sin ret, imod sin ed, efter en løgnagtig fuldmagt og beretning, som Søren Knudsen i Vejle har i rette fremlagt, item efter en dom, der skulle have været dømt til Tørrild herreds ting tilforn, som den landløber og lediggænger Jørgen Eskerod indfører i sin løgnagtige fuldmagt og beretning, som Søren Knudsen Kølholt har fremlagt, og ikke dommen var fremlagt, men han har, efter seks ugers varsel fra landsting, lovligen ladet Jørgen Eskerod søge, som slige knægte bør at søges, som ingen

visse bopæl har, og det er både Søren Lauritsen og andre her i egnen noksom bevidst, at Jørgen Munk havde dom over ham for hans trussel, og siden var fangen derefter, ud af hvilken fængsel han bort rømte, hvorfor Jørgen Munk formener, Søren Lauritsen uret at have gjort, og hans dom magtesløs at blive: da efterdi samme sag over seks uger til i dag befindes optaget, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme indstævnte domme magtesløs at være, og Jørgen Eskerod og Søren Knudsen Kølholt at give Jørgen Munk til kost og tæring, hver tre rigsdaler, i rede pending ingen andre varer at betale.

(212)

** var skikket velb Gjord Galt til Rækkergård hans fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet velb Gunde Rostrup til Ålegård for en summa penge, nemlig 420 rigsdaler in specie, såvel som 220 rigsdaler in specie, efter to skadesløs breves formelding, og eftersom samme breve skulle formelde på pant i en bondegård, kaldes store Skindbjerg, at dersom fornævnte kapital med deres forfaldne rente, interesse og skadegæld ikke til udlovet termin at blive erlagt, som det sig burde, da at lade annamme fornævnte gård efter forordning skadesløs, hvorfor Gjord Galt formener, at han nu bør at udnævnes to gode mænd, som han kunne i fornævnte gård indføre, så vidt han kan være berettiget: da efterdi for os i rette lægges bemeldte to udgivne breve på fornævnte resterende summaer penge, til Henrik Lange udgivet, hvorfor han eller hans arvinger efter forordningen at lade annamme i store Skindbjerggård sin fulde nøjagtig betaling, både for den summa 220 rigsdaler såvel som for den første summa 420 rigsdaler in specie, efter Gunde Rostrups hustrus salig mors pantebrevs indhold, både for hovedstol og efterstående rente, hvorfor vi og tilfinder velb Laurits Pogwisch til Skrumsager og Frederik Sachs til Rybjerg, som Hans Kall nævnt har, inden i dag seks uger dem at forsamle og efter forskrevne breves forskrivning, for berørte summaer penge og gælds fordring, at gøre Gjord Galt likvidering i fornævnte pantsatte gård Skindbjerg med des tilliggelse og herlighed, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(214)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Dalum kloster, hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, som indeholder ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Bertelsen i Vestterp, for han den næste søndag for fastelavns søndag 3/2 har ladet sig finde i Haltrup lund og enemærke og hugget egetræer under prædiken og gudstjeneste, hvor bemeldte gode mands foged har ham hos stubben antastet, og til sandheds videre oplysning har frataget ham øksen, og Christen Bertelsen for birkefogden har været indstævnet, i den mening for slig ulovlig gerning burde at lide og straffes efter loven, som for andet tyveri, hvorpå han ikke har vidst at dømme, for det var ærerørigt, hvori Iver Vind har ladet Christen Bertelsen til landsting indstævne. da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Christen Bertelsen og formente sig uskyldig at være, dog gav til kende sig gerne at ville være i Iver Vinds vilje og minde: da dermed lod Christen Skriver sagen sig derpå bero.

(215)

** var skikket Maren, salig Niels Gertsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Tomas Gregersen Hannerup i Kolding, Peder Christensen Vorbasse med flere i Kolding, item Gregers Lilleballes arvinger sst, nemlig Mads Gregersen og Hans Gregersen, for en vidne, de til Kolding byting 11/10

1643 at have vidnet, at salig Niels Gertsen skulle have pantsat til Jep Poulsen Slagter i Kolding og hans hustru Hilleborg Pedersdatter en toft sønden for byen, så og to bebyggede boder, liggende i Bøddelstræde, for 60 sletdaler, uanseet at hendes husbond salig Niels Gertsen den dag for retten ikke videre at skal have pantsat Jep Poulsen end som de to boder, og formener ikke videre i tingbogen at skal findes indført end som de to boder for 60 sletdaler. endnu og stævnet Niels Iversen byfoged for en dom, som han til fornævnte ting imellem hende på den ene og Jep Poulsen Slagter på den anden side afsagt har 23/2 1650, der hun i rette haft tiltale til Jep Poulsen, anlangende nogen sæd og grødes afførsel af for berørte toft, hvortil hun formente, Jep Poulsen burde at skaffe sig hjemmel dertil eller lide som vedbør efter loven, dog i deres dom sluttet ham, imod al billighed, for hendes tiltale frikendt, og formener dermed uret at have gjort, og hans dom burde magtesløs blive. endnu havde Maren, salig Niels Gertsens, stævnet Anders Nielsen Bøgvad, sætfoged til Kolding byting, for en dom han til Kolding byting 3/7 sidst forleden dømt og afsagt har imellem hende og Peder Hansen Helt, borger der sst, samt hans hustru Madeline Nielsdatter og hendes børn, Ude Bertelsen, Knud Bertelsen og Søren Bertelsen, anlangende et stykke jord i Bøddelstræde i Kolding beliggende, som imod hendes vilje og minde er ført bygning på. item stævnet fornævnte Peder Hansen og hans hustru for en toft sønden Kolding, uden hjemmel og minde at have i ført sæd, som Peder Helt i hans indlæg ikke fragår, og tilforn salig Bertel Knudsen og Magdalene Udsdatter 1649 at have afført afgrøden af samme toft: så og efterdi at endog Maren, Niels Gertsens, tit og ofte har sig på beråbt og heden skudt til den tingbog for 1643, hvori hun ville formene, at samme tov ikke skulle være indført i pantet, hvilken tingbog dog forfares i forleden fjendtlig indfald at være bort kommet, så bevises alligevel med tingsvidne, som efter fornævnte pant, til Kolding byting samme år 11/10 udstedt, det Maren, Niels Gertsens, husbond Niels Gertsen da der inden tinge har pantsat Jep Poulsen Slagter for 60 daler en skov, liggende sønden for Kolding, og to boder i Bøddelstræde, hvilke pantebrev og befindes at være gjort og udgivet efter Niels Gertsens egen underskrevne brev, som findes på bytinget læst og påskrevet 11/10, da fornævnte pant ved otte mænds vidne af Niels Gertsen indgået og stadfæstet, som loven formår så stærkt at være, at der ej imod kan lov gives, det og i lige måder bevises med en kontrakt her af landstinget 27/9 1648, imellem Jep Poulsen Slagter, Bertel Knudsen og Niels Gertsen gjort og oprettet, dem derom deres indstævnte iring, den omtvistede ejendom anlangende, her til endelig ende at være forligt og fordragen, så at Bertel Knudsen skulle give Niels Gertsen 300 sletdaler, af hvilken siden Jep Slagter skulle betales af Niels Gertsen de 60 sletdaler, som han har sat ham ejendommen i pant for, efter pantebrevens lydelse, og dermed skulle Bertel Knudsen nyde og beholde fornævnte pantsatte og omtvistede ejendom, der foruden og bevises med en anden kontrakt og forhandling, her af landstinget 1/8 1649 udganget, da Maren, Niels Gertsens, og Bertel Knudsen med hverandre til hjemting, såvel som her til landsting, har haft tvistighed om fornævnte skov og ejendom til Bertel Knudsen at skøde, og den forrige kontrakt da her er fremlagt, hvorefter og her for retten er bleven forhandlet, at Bertel Knudsen til Maren, Niels Gertsens, har overleveret de 200 daler, som endnu restet på kontrakten, og seks sletdaler kost og tæring, af hvilken summa for berørte 60 sletdaler til Jep Slagter efter samme forrige kontrakt skulle leveres, og dermed samme tvistighed til endelig ende ganske bilagt, så det ene med det andet af fornævnte kontrakter og forhandlinger og af des indstævnte beskyldninger forfares, såvel som og med pantebrevet udførlig bestyrkes, bemeldte tvistighed deri om fornævnte toft, boder, jord og ejendom til endelig ende at være bilagt, og bevises Jep Slagter de 60 sletdaler for pantet med Maren, Niels Gertsens, vilje at være leveret, efter tingsvidnes lydelse, og hun dog oven på fornævnte dokumenter sagen igen med adskillige lovmål om uhjemlet og andet har oprippet, så byfogden Niels Iversen efter berørte pantebrev 23/10 1650 har Jep Poulsen for uhjemlet kvit funden, formedelst han havde ført sæd i fornævnte til ham pantsatte skov, såvel som og Anders Nielsen Bøgvad sætfoged 3/7 1651, efter domme og kontrakters formelding, ikke at have vidst Peder Hansen Helt samme toft og jord at

frakende, da har vi efter for berørte lejlighed ikke vidst imod samme to indstævnte domme at sige, men ved magt at blive, eller deri vidst på Peder Helt for uhjemlet at kende, og efterdi Maren, Niels Gertsens, i så måder har Henrik Laugesen byskriver, såvel som og Peder Helt omkostning påført, bør hun at give dem for dis unyttige trætte ti rigsdaler.

(225)

** var skikket velb fru Sofie Staverskov, salig Laurits Ebbesens efterleverske, til Spøttrup hendes fuldmægtig Jacob Jensen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Christen Pedersen i Agerskov, birkefoged til Herningholms birketing, at eftersom hun 12/12 sidst forleden til fornævnte birketing skal have ladet forhverve dom over en part hendes forrige bønder og tjenere i fornævnte birk for hvis restants, de hende pligtig var, og da for birkefogden i hans egen skriftlig stævning havde sat i rette og formente, at samme bønder burde at erstatte hende hvis billig omkostning, som hun på samme gælds fordring kunne forårsages at gøre, hvilke omkostning og des irettesættelse birkefogden da ganske har forbi ganget, og aldeles intet i hans doms slutning om rørt, formenende derfor han udflugt og uret har gjort, og ham derfor selv pligtig at være den anvendte bekostning at erstatte, item stævnet de tiltalte personer, der iblandt Peder Lauritsens arvinger i Skave, Mads Pedersen, Christen Pedersen, Jens Pedersen, Peder Pedersen, Else Pedersdatter, Kirsten Pedersdatter, Maren Pedersdatter og Mette Pedersdatter med deres lovværge: så og efterdi befindes for birkefogden at være i rette sat lige såvel om skadegæld som om restantsens betaling, og han dog i hans doms slutning intet derpå har kendt, enten til eller fra, da har han sig dermed forseet, og bør derfor at give fru Sofie Staverskov til omkostning fire sletdaler, og sagen derom igen til birketinget at komme, og fogden, efter lovlig indkaldelse, på den post at kende, efter dis irettesættelse, enten til eller fra, som han vil ansvare og være bekendt.

(227)

** var skikket hr Peder Christensen, præst til Bølling og Sædding sogne, hans fuldmægtig Peder Nielsen i Vrå på den ene og havde stævnet Niels Christensen Tiim, borger i Holstebro, på den anden side for en dom, han har forhvervet til Holstebro byting 9/7 1650, at han dermed ville af kvitteret ham et års jordleje, nemlig for 1646, formener ham det ikke med rette gøre kan, synderlig af den årsag, at han for 1646 bør at fremlægge en special kvittants som for de andre, efter hans forpligts lydelse, mener derfor hr Peder samme dom bør magtesløs at være, og ikke at komme ham på hans retfærdige jordleje til hinder: så og efterdi fogden i sin dom på for ham fremlagte kvittants har funderet, som udtrykkeligen formelder, Niels Christensen Tiim at have betalt jordleje for 1647 med resterende, og ikke deri nogen forrige åringers rest specificeret eller undtaget, og fordi Niels Tiim for hr Peder Christensens tiltale kvit funden, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige men ved magt at blive.

(228)

** var skikket velb Christen Lange til Dejbjerglund hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Hans Lauritsen i Smedegård for et vidne, han til Bølling herreds ting 28/7 sidst forleden har ladet sig forlyste at vidne, at ham skulle være vitterligt, at den næste lørdag for sankt hans dag at have seet Peder Nielsen i Vrå køre til Dejbjerglund port, og skulle have haft nogen smør med sig, som han skulle have sagt at være hans landgilde smør, som han ville yde på Dejbjerglund: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet og båret kundskab på visse dag og tid om Peder

Nielsen hans landgilde smørs tilbydelse på Dejbjerglund, såvel som og det til tinge af Peder Nielsen i lige måder at være Christen Lange tilbudt, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises ikke så at være, som om vidnet og sket er, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidner eller den dom, derpå i sagen funderet er, at kunne sige, men ved magt at blive.

(232)

** var skikket Laurits Mortensen Bøgvad i Møsvrå med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Peder Svendsen i Håstrup med mange flere for et vidne, de til Brusk herreds ting 25/10 1651 vidnet har, at Laurits Mortensen er og har været i rygte og tidende både for tyveri og KM tolds forridelse, som samme deres vidne i sig selv indeholder, dog ikke de udførligen skal eller kan med en god samvittighed vidne, dem at have seet Laurits Mortensen nogen gørlig tyveri at have begået eller med betruffet, ej heller ham skal heller overbevises KM told at have forreden i nogen måder, men bemeldte vidner at have vidnet efter rygte og tidende, og efter slig lejlighed formener Laurits Bøgvad samme deres usandfærdige vidner bør magtesløs at være: så og efterdi ikke befindes for Peder Svendsen og hans medfølgeres vidne at være så noksom lovlig varsel givet, og med otte mænds vidne udstedt og forhvervet, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme deres vidne bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(235)

** var skikket Peder Hansen i Dollerup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Poul Jensen i Højrup med flere for et vidne, de til Anst herreds ting 8/1 sidst forleden vidnet har, at Peder Hansen skal på nogen tid lang på standen en tyverygte, hvad heller han deri var skyldig eller ej, vidste de ikke, hvilke deres vidne Peder Hansen usandfærdigt ud af had ham på vidnet har, hvilke deres vidner her til landsting er magtesløs kendt, ej heller ham for nogen tyveri udlagt eller overbevist i nogen måder, formener Peder Hansen de ham med deres usandfærdige vidne højligen at have forurettet, hvorfor de bør magtesløs at være, så er fornævnte vidnesbyrd ikke mødt, og mente Peder Hansen, at han nu burde at have endelig dom beskreven: da efterdi samme sag befindes i seks uger at være opsat, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, finder vi samme vidne magtesløs at være, og hver af fornævnte vidnes personer deri at give Peder Hansen en rigsdaler, og Peder Nielsen, som vidnet forhvervet har, at give ham to rigsdaler, i rede penge at betale.

(237)

** var skikket Troels Nielsen i Vium med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter seks ugers opsættelse at have stævnet Sidsel Markorsdatter, Sidsel Jensdatter, Anne Jensdatter og Christen Jensen, født i Egeris, givende dem til sag, at de ved endelig herredstings dom af Bølling herreds ting 16/12 næst forleden er tildømt ham en summa penge at betale, efter salig Jens Christensen af Egeris hans død, efter hans skadesløs brevs indhold, med dis rente og interesse, og han ikke derfor kan bekomme sin gods i løsøre efter hans død, hvori Troels Nielsen er forårsaget dem her til landsting at indstævne, og fordi formener han med herredsfogden og to selvejer bønder bør derfor at have indvisning og vurdering i deres bøndergods og ejendom, hvor det findes, indtil han fuldkommelig for samme gæld i alle måder bliver betalt. nu fremlagde Troels Nielsen efterskrevne dom af Bølling herreds ting 15/12 sidst forleden, som indeholder da for fogden at være

fremlagt salig Jens Egeris hans gældsbreve til Troels Nielsen samt hans bror Mikkel Christensen i Vium og dennes følgebrev til Troels Nielsen, og da har fogden så om sagt, at salig Jens Christensens arvinger og efterleverske Sidsel Markorsdatter, Sidsel Jensdatter, Anne Jensdatter og Christen Jensen, enhver for sin kvota, jo bør deres anpart i fornævnte gælds rest at betale inden 15 dage, eller deres bo, gods og bedste løsøre at søges ved nam efter KM forordning: da efterdi til hjemting såvel som og her for os er i rette lagt for bemeldte adskillige gældsbreve på fornævnte resterende summa penge, hvorfor og dom i sagen er forhvervet, som forskrevet står, såvel som og her til landsting siden derefter indkaldt, og over seks uger til i dag optaget, da imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, hvorfor vi tilfinder Niels Poulsen i Sønderup og Jens Jepsen i Fiskbæk selvejere, som Troels Nielsen nævnt har, med forderligste lejlighed. og inden i dag seks uger med herredsfogden at gøre Troels Nielsen udlæg i salig Jens Christensens arvingers løsøre og bondegods for hans gælds fordring, så vidt der endnu med rette resterer, og det efter forordningen som de vil ansvare og være bekendt.

(240)

** var skikket velb Erik Qvitzow til Sandagergård, KM oberstløjtnant over det sjællandske regiment til fods, hans fuldmægtig Christen Jensen i Hvolby, i Anders Pedersen i Øgelstrup hans nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 10/3 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Jacob Mikkelsen i Søgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han 14/2 sidst forleden til Ulfborg herreds ting dømt og afsagt har, hvori han pludseligen har tildømt hans tjener Anders Pedersen i Øgelstrup at betale til afgangne Niels Jepsen i Fidde hans arvinger 30 sletdaler efter en løs og unummereret klakbogs formelding, som ikke med hans tjener Anders Pedersens hånd eller segl skal bekræftes, men Niels Jepsen at have bekommet af Anders Pedersen til adskillige tider både flæsk og smør og i rede penge 14 rigsdaler, dog det ikke i ringeste måde måtte ansees: da efter flere ord dem imellem faldt, indgav de samme deres tvistighed på to dannemænd, hvortil Jens Christensen på sin side tog Niels Jepsen i Fjand, hvorimod Anders Pedersen tog Christen Olufsen i Stenumgård, de og samtlig der foruden tilnævnte Mads Mortensen i Sønderkær, hvilke tre dannemænd skal møde i Anders Pedersens hus i Øgelstrup 13/5 først kommende, og da have fuldmagt parterne om samme tvistighed til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste dem derom imellem sigende og gørende vorder, skal stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(241)

** var skikket Laurits Pedersen Bjerg, borger og indvåner i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Madsen Hofkarl i Vejle for en forpligt, han sig af berømmer at Laurits Pedersen Bjerg til ham skal have udgiven, lydende på 60 rigsdaler, for en rød hest, og i samme forpligts slutning skulle Laurits Bjerg have sig til forpligtet under hans segl og bomærke, og til videre bekræftelse skulle han have om bedt borger og ungkarl med sig til vitterlighed at underskrive, hvilke forpligt beskyldes ikke så lovlig og ret at være, idet ikke under hans forpligt skal findes hans segl men to bogstaver, Laurits Bjerg højligen benægter aldrig at have med været, samtykt eller i ringeste måder underskrevet: så og efterdi Laurits Pedersen Bjerg nu her for retten har videt og beskyldt samme fornævnte brev for falsk og urigtig at være, da ved vi efter sådan lejlighed ikke på samme brev at dømme, førend Laurits Pedersen sig derimod efter loven forværger, sig ikke den at have udgivet eller hans navn eller bomærke der underskrevet, og siden at gås derom hvis ret er.

(243)

19/5 1652.

** var skikket velb fru Maren Belows arvinger, nemlig velb Tyge Below, KM befalingsmand på Hindsgavl, fru Birgitte Thott til Turebygård, Oluf Då til Holmgård, Henrik Below, KM befalingsmand på Åstrup, Henrik Thott, KM befalingsmand på Dronningborg, Laurits Below til Kølskegård, fru Elisabeth Då til Væbnersholm og velb jomfru Anne Thott deres fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 24/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Tøger Christensen i Svinbæk og Simon Terkildsen i Tykkeby for et vidne, de til Nørvang herreds ting 3/2 sidst forleden, indeholdende dem med oprakte fingre at have vidnet, at det er dem i sandhed vitterligt, at den eng i Galtkær, som de Hedegårds mænd vil dem tilholde, ligger inden i Hastrup mark og er brugt til fornævnte gård Hastrup anno 1602, og er høstet med le og rive og afført til fornævnte gård Hastrup ulast og ukæret, førend fornævnte eng nogen tid blev forlenet at bruges til Hedegård. endnu støvnet Peder Pedersen i Tyregodlund med flere for et vidne, de til fornævnte ting 3/2 sidst forleden vidnet har, anlangende at på 20 år til 35 år dis imidlertid var det dem vitterligt, at den dal, som ligger vesten ved Ålbæk, som kaldes Espedal, er holdt for ret markskel imellem Ålbæk mark og Hastrup mark og siden sønder på ad Højbjerg, dernæst en sten stander ved vesten ved Rævshøj, og videre derefter som efterfølger, og til sidst ned ad åen skal stande en sten i en hede, Lyngballe, og det er dem i Guds sandhed bevidst at disse sten findes runden steden om Hastrup mark. fremdeles efterskrevne tingsvidne af fornævnte herredsting 3/2 sidst forleden, som indeholder Mikkel Andersen i Ørum med flere at være opkaldt til at syne og se den dal, som kaldes Espedal, og de sten som var sat derfra, som efterfølger, indtil en sten i en hede, Lyngballe. dernæst efterskrevne tingsvidne af Hastrup birketing, otte mænd vidnet har, det Hans Christensen på sin husbonds vegne har disse efterskrevne synsmænd til stede, nemlig Mikkel Andersen i Ørum ned flere, eftersom de 11/2 næst forleden var til syn, at skulle se og syne de rette åsteder og skelsten, som er holdt som ret markskel om Hastrup mark, da blev de påvist fra sted og til sted, som efterfølger indtil Flodkær, som de syntes at være ret markskel imellem Tyregodlunds mark og Tyregod bys mark såvel som Hastrup mark. siden derfra og sydvest til den skelsten, som står ret vesten for Hastrup kirkevej, siden videre derfra som efterfølger, som er ret markskel imellem Grarup mark og Hastrup mark, siden begav de dem derfra og ret nør på til den skelsten, som stander norden Goldbæk, og derfra videre fra sten til sten, som efterfølger til den fjortende skelsten, som er ret skelsten imellem Arvad mark og Hastrup mark: så og efterdi befindes bemeldte vidnesbyrd og synsmænd, mestendel at have vidnet om markskel, grund og ejendom, som dem ikke tilhører eller bør at vidne eller om syne, slig deres vidner og syn ikke med sandemænd eller ejers brev bekræftes, tilmed ikke heller så nøjagtig varsel for fornævnte vidner, syn, æskning og tilbud at være afhjemlet, som det sig burde, da har vi efter for berørte lejlighed ikke kunne kendt samme indstævnte vidner, syn, æskning og tilbud så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(261)

** var skikket Jørgen Knudsen, borgmester i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Iversen. (to blanke sider) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Hans Bull og fremlagde samme dom af Kolding byting 12/11 1651, hvori byfogden har tilfunden borgmester Jørgen Knudsen at betale Oluf Christensen fornævnte penge skadesløs inden 15 dage efter forordningen, eller nam og vurdering i hans bo og gods, fremlagde og Jørgen Knudsens håndskrift, dateret Kolding 12/2 1637, hvori han

sig har til forpligtet at betale til Oluf Christensen, da tjenende på Palsgård, tyve sletdaler til påske da næst efter 1628: så og efterdi byfogden sin dom på borgmester Jørgen Knudsens håndskrift har funderet, og tildømt ham samme penge efter den skadesløs at betale, eller lide nam og vurdering, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(263)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Handbjerg hovgård hans fuldmægtig Anders Pedersen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham at have til kende givet, eftersom han 4/2 forleden til Hjerm herreds ting har været forårsaget at hænde dom imod Niels Christensen i Gammelby for noget korn for 18 daler, han skal bekommet på Handbjerggård, og eftersom Niels Christensen det selv vedgået har og det ikke kan benægte, alene sig til undskyldning foregiver samme korn med tørv at skulle have betalt, som dog er løse ord og ikke nogen betaling, formener Johan Brockenhuus samme dom ret at være: så og efterdi Niels Christensens fuldmægtig tilstår, det han, efter samme forhvervede dom, for sig imod Johan Brockenhuus vil rette og betale, og fordi den stævning og opsættelse, som over samme dom tagen og forhvervet er, afstanden som forskrevet står, da eftersom Niels Christensen deri har Johan Brockenhuus med slig stævning og opsættelse omkostning tilføjet, bør han at give ham til kost og tæring to rigsdaler.

(265)

2/6 1652.

(ingen dommer, Henrik Jensen hører alene)

** var skikket Søren Olufsen i Allerup hans fuldmægtig Jes Sørensen sst og havde hid kaldt sandemænd af Skast herred, Bodil Jørgensdatter, født i Allerup, hendes bane at udlede, som desværre 28/4 sidst forleden med en bøsse i Mikkel Jensens hus i Allerup af Søren Svendsen, født i Gredsted, skal være ihjel skudt, og først fremlagde Jes Sørensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 25/5 sidst forleden, som indeholder Anne Mikkelsdatter at have vidnet, at Søren Svendsen kom løbende frem af lillestuen igennem storstuen, og døren tæt, og sagde til hende, nu er Bodil død, og hendes øje er ude, så løb hun ind i lillestuen, da lå Bodil Jørgensdatter død på jorden, og klagede han sig, bøssen gik af imod hans vilje, nu vil jeg gå at drukne mig, Gud nåde mig fattige barn, da sagde hun til ham, gak din vej og løb din kurs, og drukne dig ikke. endnu fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 25/5 sidst udganget, indeholder Peder Sørensen med flere i Allerup at have vidnet, at de nærværende hos var på Sneum kirkegård 2/5 sidst forleden, der salig Bodil Jørgensdatter blev nedsat og begraven i hendes grav, og lydelig hørte, det Christen Svendsen i Gredsted på sin bror Søren Svendsens vegne (13 år) kendtes manddød for hendes bane, som han uforvarende havde ihjel skudt med en bøsse, som gik af imod hans vilje, inde til Mikkel Jensens i Allerup, og tilbød sølv og penge til bod og bedring, efterdi det skete i våde og vanlykke, og var hans egen søsters barn: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Søren Olufsen af våde og ulykkelig tilfald uforvarende at have skudt Bodil Jørgensdatter, og fordi svor ham hendes bane på og til hans fred.

(266)

** (til sandemændenes opsættelse af Skodborg herred) så var sandemændene her til stede og begærede en tid lang respit, at de des bedre kunne komme i sandheds forfaring derom: da bevilget Christen Mikkelsen samme sag at om tove til i dag måned, og sandemændene bepligtede dem da her under samme hesteleje at møde og gøre deres ed, som de i dag skulle gjort.

16/6 1652.

** var skikket velb Niels Trolle til Trolholm, KM befalingsmand på Roskilde bisgård, og velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Bøvling, og andre nu salig Christian Rosenkrantzes arvinger deres fuldmægtig Iver Christensen i Egebjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet sandemænd i Ginding herred, for de her til landstinget 21/4 sidst forleden har Mads Christensen i Skovhus manddød oversvoren og fra hans fred, for Mourids Lauritsen, som boede i Kodborg, han ihjel slog, uanseet ikke for sandemændene er bevislig gjort med nogen sand vidnesbyrd, mand eller kvindespersoner, at han dræbte eller omkommet Mourids Lauritsen, ej heller med syn bevist, hvor eller på hvad sted Mads Christensen skulle have given ham sit banesår, men aleneste efter rygte og tidende, tilmed Mads Christensen at være velb den salig mands arvingers fuldmægtige skovfoged over Landting skov, og menende ham af den årsag at være eftertragtet, at han til samme skov har haft opsyn, at den ikke skulle forhugges: så og efterdi ikke aleneste af fornævnte rygte vidner forfares, Mads Christensen at skulle have ihjel slaget Mourids Lauritsen, men endog af adskillige vidner, som på Mads Christensens vegne i sagen forhvervet er, bestyrkes, en del af hans egen hustru, såvel som og af Mads Christensen selv og andre, hvormed udførligen bevislig gøres, ham at have været i slagsmål med Mourids Lauritsen og hans medfølgere, det og med syn befæstes, hans hoved at have været sønder slagen, så hjernen er udflydt af mund og næse, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises Mads Christensen i samme gerning uskyldig at være, uden aleneste hans hustru, som dog er vildig, han at skulle have gjort nødværge, han og for gerningen sig fra rettergang entholder for sig personlig at svare, så sandemændene efter deres egen sandheds udspørgelse, som loven dem tillader, har Mads Christensen manddød oversvoret og fra hans fred, for Mourids Lauritsen han har ihjel slaget, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst dem for den deres ed og tov at kunne fælde, men den såvel som fornævnte rygte vidner og syn ved magt at blive, og Mads Christensen så og hans hustru såvel som og Søren Nielsen Smed deres vidner samt Christen Christensen i Hasselholtgård og hans medfølgere synsmænd deres syn derimod så vidt ingen magt at have, eller komme Mads Christensen til befrielse, belangende Oluf Mortensen og Mads Pedersens indstævnte vidne, da efterdi samme vidne er ført bagpå sandemænds eden, da bør den deres vidne og i lige måder magtesløs at være.

(277)

** (til Jens Nissens opsættelse i Vostrup) så var her for retten til stede mødt Torben Jørgensen i Kyvling på sin mors vegne, i hendes egen nærværelse, og begæret sagen nogen tid at måtte sig bero, på det han de vidner og nævnings ed, som over hans mor forhvervet og svoret er, kunne lade hid i rette stævne, eftersom han formente hende i slig beskyldning uskyldig at være: da efter slig lejlighed er samme sag opsat til i dag måned, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** var skikket Lisbet, salig Laurits Lauritsens efterleverske, i Vestergård på sin egne og Jens Lauritsen Vestergård, KM renteskriver i København, på sine egne og umyndige søskendes vegne hendes fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks

uger, lydende dem da at have stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han 8/1 næst forleden til fornævnte herreds ting imellem Lisbet Jensdatter og hr Søren Christensen, sognepræst til sønder og nør Bork kirker, dømt har, og deri hende at have tildømt ham at betale 15 ørter byg til tiende af nør Bork præstegård og 18 skæpper byg af Vestergård, hvilken dom beskyldes i efterfølgende måder, at aldrig hr Søren kan bevise, at hendes salig husbond eller hun nogen årlig tingsel med ham gjort eller oprettet har, og samme sin dom funderet på fornævnte fremlagte opskrift, som hr Søren beretter, af hr Oluf Clausen, forrige sognepræst til sønder og nør Bork kirker, skulle være skrevet og optegnet, hvilke opskrift ikke med salig Laurits Lauritsen eller andre troværdige vidnesbyrd bekræftes, menende efter slig lejlighed samme opskrift samt fornævnte dom, derpå funderet er, ulovlig og uret at være, og bør magtesløs at blive: så og efterdi for herredsfogden befindes at have været i rette lagt salig Laurits Lauritsens to sedler, under dato 1648, hvori han der over fornævnte tiende har sig besværget, og ikke bevises Lisbet Jensdatter, meget mindre hendes husbond, siden efter den tid nogen visse forhindring på samme tiendes afgift at have gjort, tilmed ej heller så noksom lovlig stævning, varsel og kald for samme doms forhvervelse at være givet, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed samme dom, som i så måde om fornævnte tiende iblandt andet udgivet er, såvel som fornævnte opskrift magtesløs at være.

(281)

** (til Gunde Rosenkrantzes opsættelse) nu mødte Hans Kall, prokurator i Viborg, på Daniel Phillipsens vegne: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag endnu fremdeles, med parternes bevilling, opsat til i dag måned, og dem såvel som Jesper Holst i egen person her at møde med den opdragelse, som Clemend Toftum tilform skulle have udgivet, dateret 11/9 1648, hvori Clemend Toftums fuldmagt skal være indført, og da at gå der om hvis lov og ret er.

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Germand Joensen i Bølling for to domme, berettes han skal have dømt 7/1 sidst forleden over hans søsters tjener Jørgen Sørensen på Risbøl, og tildømt ham at lide, som han formener, for den bordag, som skete i ---- 2/11 sidst forleden, og det efter en syn og ubevist sigtelse, som var den tid indstævnet for landsdommere til svækkelse, og er også underkendt, og fornævnte landsdommeres underkendelse blev lagt i rette den samme dag på Jerlev herredsting, og ingen erklæring derimod er sket, har fogden ej rettere vidst derpå at kende, end Jørgen Sørensen bør at lide efter lovens 3. bogs 22 og 23. kapitler: så og efterdi befindes bemeldte syn og sigtelse her tilforn ved endelig dom at være underkendt, da finder vi efter sådan lejlighed samme indstævnte dom, som på fornævnte underkendte syn og sigtelse funderet er, magtesløs at være, og Germand Joensen at give Jørgen Munk til kost og tæring to rigsdaler, og efterdi den anden dom, hid stævnet er, ikke er fremlagt, endog sagen seks uger er opsat, da bør den og i lige måder ingen magt at have.

(283)

** var skikket velb Mogens Nielsen til Ørnhoved på hans tjener Jens Nielsen i Bielderbæk og hans hustru deres vegne deres fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, i Jens Nielsen og hans hustrus egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen i Burgårde og Oluf Tomasen i Kringelgård for et vidne, de til Hammerum herreds ting 1/2 forleden år vidnet har, at de den anden søndag da næst for jul skulle have (hørt), at en løs og letfærdig kvindfolk, ved navn Maren Keldsdatter, barnfødt i Ikast sogn, skulle have bekendt for dem, at Jens Nielsen og hans hustru Anne Christensdatter skulle have kommet hende til at gå til Vildbjerg præstegård at stjæle nogen klæder og andet gode til dem, og de

med hende ville hølle og dølle, og nogle dage for sankt mikkels dag da tilforn skulle hun have ganget til fornævnte præstegård og der en nat bort stjålen nogen klæder med andet og det båren til Bielderbæk. i lige måde og stævnet Peder Knudsen i Holflod, Christen Christensen i Merrild og Christen Pedersen i Burgårde for et vidne, de til fornævnte ting samme dag vidnet har, at de efter hr Jens Tomasens begæring i Vildbjerg skulle have ganget til Bielderbæk og forhørt med Jens Nielsen og hans hustru, om de ville forskaffe ham hans klæder og gode igen, hvortil Jens Nielsen og hans hustru da at skulle have svaret, at de klæder og gode, som blev stjålen fra hr Jens, skulle have været hos dem, og at have høllet og døllet tyven i deres ladehus dermed, hvilke vidner beskyldes usandfærdige og sankevidner at være, eftersom mesten parterne skal være præstens slægt og svogre, tilmed såvel tyven selv at være præstens svoger, som alle for vild og venskab, præsten til vilje, at skulle have vidnet efter andres mundheld, som dog ikke til tinge er med fornævnte tyvs bekendelse bekræftet: da efter flere ord dem imellem var, da afstod Peder Jacobsen på hr Jens Tomasens vegne samme indstævnte vidner, dom, dele og beskyldning, som i samme sag drevet og forhvervet er, og efter slig lejlighed bør det ingen magt at have.

(286)

30/6 1652.

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Bøvling slot, hans fuldmægtig Jacob Sørensen, ridefoged og slotsskriver der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have hid kaldt sandemænd af Skodborg herred, Anne Christensdatter hendes bane at udlede, som er død funden i en å. da efter bevilling er sagen opsat til i dag, og først fremlagde Jacob Sørensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Skodborg herred 26/4 sidst forleden, som indeholder for otte mænd Christen Sørensen i Frørstesgård med mange flere at have vidnet, at de har hørt rygte og tidende, at Anne Christensdatter, som er død funden i Skalstrup å, skulle have været frugtsommelig med et barn ved Christen Knudsen i Harpøt, såvel som hørt rygte og tidende, at han skulle være skyldig i Anne Christensdatters død: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Knudsen at være skyldig i Anne Christensdatters død og bane, og fordi svor ham mord over og fra hans fred, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(292)

14/7 1652.

** var skikket velb Otte Krag til Voldborg, KM befalingsmand på Bøvling slot, hans fuldmægtig Jacob Sørensen, skriver og ridefoged der sst, på den ene og gav til kende, hvorledes han skal have været forårsaget at have stævnet Christen Knudsen, boende i Harpøt i Skodborg herred, formedelst han efter egen bekendelse har brugt legemlig fælligskab med Anne Christensdatter Dalgård, og siden, efter at hun var fremmelig med barn, skal han hende myrdeste vis have ombragt og hende af dage taget, fordi hun ville ham som rette barnefar udlægge, ej ladende det derved forblive, men endog belistigen tilkøbt og tilskyndet hans brorsøn Knud Pedersen såvel som Jens Jepsen i Nørbygård at lægge hånd på hende, og med råd i været ensommelig i samme ublu gerning, hende at omkomme og henkastet hende i Skalstrup å, til den ende at deres sammenlagte myrdeske råd og gerning ej skulle komme til lyset, efter derom forhvervede lysning, syn og vidnesbyrds optagelse, sandemænds opkrævelse, klage og sigtelse over hendes døds bane: da efterdi for sandemændene med adskillige vidner er bevislig gjort, Anne Christensdatter Dalgård at have været frugtsommelig

ved Christen Knudsen, og hun er borte blevet, ved Skalstrup å befunden, og med syn bevist hvorledes hendes lig har været beskaffet, og halsen rød og blodstemt, Christen Knudsen opholdt sig i skjul, der han er pågrebet og eftersøgt, han og her til landsting, der sandemænd svoret har, at have bekendt sig til Jens Jepsen at have leveret 10 sletdaler, som han skulle få hende, på det hun ikke skulle beskylde ham for barnefar, Jens Jepsen og siden, der han er eftersøgt, har sig selv med en kniv formyrdet, og en anden person Knud Pedersen, som i samme morderiske gerning med været, bortrømt, så sandemændene fordi, efter deres egen sandheds opspørgelse, som loven dem tillader, har udlagt Christen Knudsen skyldig i Anne Christensdatters død og bane, og fordi mord oversvoren og fra hans fred, befindes og efter Christen Knudsens egen underskrevne bekendelses indhold, som han siden, efter dom over ham til hjemting ganget er, har bekendt, hvorledes med samme morderiske gerning er tilganget, da efter for berørte lejlighed ved vi ikke imod bemeldte sandemænds ed, ej heller den dom, derefter over Christen Knudsen forhvervet er, at sige, men ved magt at blive.

(302)

** var skikket Clemend Christensen Toftum, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Anders Jensen, borger der sst, sætfoged til Varde byting 22/4 1650, for en dom han fornævnte år og dag til fornævnte ting imellem Clemend Toftum og Daniel Phillipsen, byfoged sst, dømt har, og deri kvit dømt Daniel Phillipsen ---- rigsdaler med dis tilbørlig rente og skadegæld, som afgangne Mads Buck, fordum borger i Varde, ham skyldig var, og det for det første af den årsag, at Clemend Toftum i sin gælds betaling samme fornævnte gæld til Jesper Hansen i Bøl skal have afstanden og overdraget, for det andet efterdi de gode landsdommeres dom ikke skulle formelde, hvor højlig Daniel Phillipsen sig imod Clemend Toftum har forseet, har han det heden funden for overdommere: da efterdi befindes samme sag langt over seks uger til i dag optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, og Daniel Phillipsen ej heller nogen andre på hans vegne nu er mødt herimod at svare eller samme dom at fremlægge, som forskrevet står, da findes vi efter slig lejlighed samme indstævnte sætfogeds dom magtesløs at være, og ikke komme Clemend Toftum til nogen forhindring.

(305)

** var skikket Tomas Bertelsen, forpagter på Juellingsholm, med en opsættelse her af landstinget i sag 14 dage, lydende ham da med en opsættelses indhold at have stævnet velb Jesper Vognsen til Østergård for 100 rigsdaler med to års rente efterstående, som hans salig bror velb Vogn Vognsen til Stenshede ham skal have skyldig været, efter derpå udgivne brevs videre bemelding, hvori den gode mand har sig til forpligtet sig eller sine arvinger at betale Tomas Bertelsen eller sine arvinger, og velb Jesper Vognsen er den salig mands brod og ret arving, og ikke vil betale, hvorfor Tomas Bertelsen har været forårsaget at forhverve dom over velb Jesper Vognsen til Nørherreds ting 15/1 sidst forleden, Mads Madsen i Tarm bisgård har tildømt velb Jesper Vognsen at betale fornævnte gæld, eller derfor lide æskning og forfølgning: så og efterdi for os i rette lægges Jesper Vognsens salig bror Vogn Vognsens underskrevne skadesløs brev, til Tomas Bertelsen udgivet, på 100 rigsdaler med seks procento, og der foruden forpligtet sig og sine arvinger, een for alle og alle for een, at betale Tomas Bertelsen eller hans arvinger, hvilket ikke sket er, så Tomas Bertelsen Jesper Vognsen, som en arving, efter samme brev søgt har, og til hjemting dom ganget, og der at være tilfundet samme summa penge med rente og interesse at betale eller æskning at lide, som forskrevet

står, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Jesper Vognsen jo bør æskning at lide.

(307)

** var skikket Frands Iversen i ---- og havde hid kaldt sandemænd af Nørvang herred, manddød at sværge over Niels Jensen, som for nogen tid siden tjente i Kalhave, for Jørgen Iversen sst, han tredje pinsedag sidst forleden skal have slagen i Bøgballe, hvorover han kort derefter er død bleven, og først fremlagde Frands Iversen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 30/6 sidst forleden, som indeholder Niels Jensen i Kalhave med flere sst at have vidnet, at sidst forleden pinsedage var de i Bøgballe og så, at Niels Jensen kom op til salig Jørgen Iversen og slog ham nogle slag uden skyld og brøde: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Niels Jensen manddød over og fra hans fred, for Jørgen Iversen han ihjel slog, eftersom de sandhed derom har udspurgt, og han for gerningen bortrømte.

(308)

** var skikket Mogens Lauritsen i Gottrup hans fuldmægtig Christen Jensen i Havskov på den ene og havde stævnet Maren Pedersdatter i øster Bjerrum samt hendes børn, Peder Jensen, Anders Jensen, Anne Jensdatter, Karen Jensdatter og Birgitte Jensdatter, enhver med deres lovværge på den anden side for et, deres husbond og far salig Jens Andersen til Gudum birketing 23/9 1642 forhvervet har, bemeldende Jens Andersens søster Kirsten Andersdatter skal have standen der denne dag for tingsdom og bekendt, at hun havde annammet og oppebåren af Jens Andersen, hendes bror og rette lovværge, 6 alen engelsk til en kappe disligeste noget vadmel samt en rigsdaler, hvilke vidner Mogens Lauritsen formener, det hendes bror Jens Andersen har hende dertil lokket og tilskyndet, hvormed han Kirsten Andersdatter hendes retfærdige fædrene og mødrene arv hende at ville frasnille, uanseet loven i første bogs 36. kapitel tilholder, at møbarn må ej mere oppebære end et halv mark sølv eet år, menende samme vidne ikke så lovlig og ret at være forhvervet, så at det bør Mogens Lauritsens hustru Kirsten Andersdatter til hinder eller skade at komme, men magtesløs at være: da efter flere ord dem imellem var, indgav Christen Jensen på Mogens Lauritsens vegne og Kynde Christensen på sine egen og hustrus vegne samme tvistighed på fire dannemænd, hvortil Christen Jensen nævnte Peder Jensen på Vesterlund og Mads Pedersen i øster Tang, derimod tog Kynde Christensen Christen Lauritsen i Vinkel og Morten Jensen i Marken, de og samtlig tog Peder Christensen i nør Skodborg, hvilke fem dannemænd skal forsamles til Gudum birketing nu på fredag først kommer otte dage, og da have fuldmagt parterne om samme tvistighed til endelig ende at imellem sige, og hvis de samtlige, eller og de fleste, deri gørende vorder, at stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(310)

** var skikket Ingeborg Nielskone i Hostrup hendes fuldmægtig Christen Ibsen Skriver i Strellev med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende derefter at have efter anden opsættelses indhold i rette stævnet Søren Simonsen i Næsbjerg og Mads Jensen i Skonager for en vidne, de til Varde byting 1/12 næst forleden vidnet har, i sin mening at de ved sankt mortens dags tide 1650 skulle have været i Ingeborg Nielskones hus og der skulle have hørt, det hun skulle have sagt, at hun var salig Knud Nielsen i Gellerup en summa penge skyldig, som hun ikke vidste at fange råd til at betale, og hun befrygtede sig, at hans arvinger skulle overfalde hende derfor, hvilke ord hun benægter aldrig at have haft, hvorfor hun formener samme vidner bør magtesløs at være,

såvel som den dom til Nørholms birketing 24/3 udgivet, som på fornævnte vidner grundet er: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd har vidnet efter Ingeborg Nielskones ord og mundheld om den gæld, hun skulle sagt at have været salig Knud Nielsen i Gellerup skyldig, som ikke med brev eller segl bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne såvel som den doms post, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Ingeborg Nielskone til nogen forhindring.

(312)

** var skikket Lauge Gregersen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged sst, for en dom han til Kolding byting 14/4 1652 dømt og afsagt har, hvor i hans sentens han skal have fri kendt Frederik Sørensen for Lauge Gregersens tiltale og ham ganske forbi gået, og tilfindes ham Hans Jørgensen at søge, uanseet ikke var sat i rette i ringeste måder om Hans Jørgensen, men for fogden var i rette sat, eftersom Frederik Sørensen imod hans og hans hustrus vilje og minde havde besiddet hans hus og våning, liggende ved hans egen gård, han iboer, siden svenskens krigsfolk uddrog af landet, og ikke havde givet ham eller hans hustru skillings værd, eller frembudt nogen vederlag eller betaling for samme hans ejendoms besiddelse, satte derfor i rette, om Frederik Sørensen ikke burde at stå ham til rette på hans tre mark for uhjemlet, og da havde fogden så om sagt, eftersom Lauge Gregersen tiltaler Frederik Sørensen for uhjemlet at bøde hans tre mark, på hvilken post fogden ikke har vidst at kende, og efterdi Frederik Sørensen den våning efter landstings dom kvitteret har, han da for Lauge Gregersens tiltale kvit at være: så og efterdi ikke befindes Lauge Gregersen udførlig for byfogden at have i rette sat, om nogen visse åringers husleje eller andet, som han hos Frederik Sørensen, formedelst hans vanhjemmels brøst, for samme gårds besiddelse kunne have hos ham at fordre, da finder vi efter slig lejlighed samme dom at være som udømt, og sagen igen til bytinget at komme, og fogden da, efter hvis for ham derom i rette sættes, parterne endelig imellem at dømme og adskille, og det eftersom han vil ansvare og være bekendt.

(314)

** var skikket Niels Nielsen i Bækhuse med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Christen Madsen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom han 8/11 sidst forleden på Vesterherreds ting dømt og afsagt har, hvori han skal have dømt Niels Nielsen fra hans fæste, for han ikke skulle have gjort ---- ægter til Varde efter nogen tagsten, og ikke heller skulle have hentet fødenød, som han skulle være budt om, og samme sin dom funderet på nogen sankevidner, som Clemend Nielsen og Søren Madsen 23/1 1651 til Nørherreds ting skal have vidnet, at de skulle have hørt ved Vesterherreds ting, at Niels Nielsen skulle have bleven tilsagt at skulle hende et læs tagsten i Varde og så skulle have hentet en fødenød: så og efterdi med endelig dom her af landsting bevises de vidner, anlangende de ægter og den fødenød, som Niels Nielsen har siddet med overhørig imod derom tilsigelse, at være ved magt dømt, så herredsfogden fordi har ham sin gårds fæste deri efter recessen frafunden, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod den hans dom at kunne sige, men ved magt at blive, men efterdi befindes Niels Nielsen bagpå bemeldte landstings dom at have ført for berørte vidner, som dog mesten del i sagen havde vidnet tilforn og endelig her i fornævnte dom underkendt, Jens Envoldsen og de andre vidnesbyrd en part enlig, og ikke på visse dag eller det gørligen seet, men om vitterlighed, da finder vi efter slig lejlighed samme vidner magtesløs at være, og efterdi ---- ikke er mødt imod Niels Nielsens beskyldning sig at erklære, bør han at give Niels Nielsen deri til omkostning fire sletdaler i rede penge og ingen andre varer at betale.

(321)

** var skikket Søren Jensen i Høgsholt med en opsættelse her af landstinget 2/6 sidst forleden, som indeholder ham da at have stævnet Peder Ibsen Stokholm, borger i Vejle, for en dele han i fogdens sted over ham på Vejle byting 22/1 sidst forleden udstedt har, for 15 mark danske, som Laurits Lauritsen, rådmand i Vejle, ham skal have givet til sag, at være for resten af hans søns Jens Sørensens kost, hvori Søren Jensen formener, Peder Ibsen uret at have gjort, efterdi ingen bevis af Laurits Lauritsen for ham er fremlagt, at Søren Jensen var ham de penge skyldig, som han ej heller er ham gestendig: så og efterdi samme dele, uden nogen dom for gået, såvel som og uden nogen fremlagte nøjagtig bevis, da læst og påskrevet, er forhvervet, Søren Jensen og slig gæld ved højeste ed benægter og fragår, da finder vi efter slig lejlighed samme dele magtesløs at være, og ikke komme Søren Jensen til nogen forhindring eller skade, og efterdi Laurits Lauritsen dermed har Søren Jensen omkostning tilføjet, da bør han at give ham til kost og tæring tre rigsdaler.

(323)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand over Riberhus og Møgeltønder len, hans fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Troels Troelsen i Bådsbøl med flere kirkenævninger for en nævnings ed og tov, de til Ballum birketing 18/6 over Anne Bois svoren og gjort har, og hende efter vidnesbyrd, hendes egen bekendelse såvel som sigtelse og hånds pålæggelse, at hun var en vitterlig troldkvinde, og derefter svoren hende til bål og brand, hvilke vidner, sigtelse, hendes egen påkendelse, hånds pålæggelse såvel som 15 mænd deres ed og tov, som de over Anne Bois formedelst hendes trolddoms bedrift svoren og gjort har, han formener ret at være og ved magt at blive: så og efterdi Anne Bois med adskillige vidner er over bevist, sigtet og påklaget trolddoms kunst at have gjort og beganget, hvilket hun og, der nævnings ed over hende svoret er, har tilstået, og udlagt sin dreng, som hun dertil brugt har, at hedde Nis, hun og siden derefter for otte mænd inden tinge fuldkommeligen har trolddoms kunst vedgået, og adskillige personer da i slig bedrifter med hende udlagt, og i så måder gerningen vedgået, og nævninger fordi efter slig vidner, sigtelse og beskyldning såvel som hendes egen bekendelse har hende trolddoms sag på svoret, da vidste vi dem efter for berørte lejlighed ikke for den deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at blive.

(330)

** var skikket velb Jesper Vognsen til Østergård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, for en dom han til Nørherreds ting 19/2 sidst forleden imellem for bemeldte gode mand på den ene og Frands Tarm og Jørgen Frandsen sst på den anden side dømt og afsagt har, og deri tildømt Jesper Vognsen at betale til Frands Pedersen og Jørgen Frandsen 11 ørte rug, som han skulle have været Peder Nissen, som boede i Nærild pligtig, og de dem samme fordring af Peder Nissen skal have til forhandlet, hvilke hans uretfærdige dom beskyldes, ikke enten på lov eller ret mere funderet eftersom for herredsfogden samme dag er fremlagt og nøjagtig bevislig gjort, at ---- Peder Nissen, hvilke Frands Pedersen og Jørgen Frandsen den samme gæld på for bemeldte gode mand imod recessen har tilkøbt, dette Peder Nissen er betalt og nøjagtig tilfreds stillet, for at han skulle bie samme rug til et andet år, eftersom frosten intet rug på den egn i 1651 blev avlet, hvilke vidnesbyrd fornævnte herredsfoged ganske uagtet har forbi ganget, for det andet har fornævnte herredsfoged

dømt en 15 dags dom, berørte Jesper Vognsen samme private personer at betale, eller de ved gode mænd at have indvisning i hans bohave, hvilke ikke kan komme overens med recessen, forordning og vort lands lov: så og efterdi befindes herredsfogden 15 dags dom på Jesper Vognsen at have udgivet, som ej bør på en adelsmand at udstedes, da har herredsfogden sig dermed forseet, og den hans dom magtesløs at være, og sagen igen til hjemting at indkomme, og fogden efter lovlig indstævning at dømme, som han vil ansvare og være bekendt, og ham pligtig deri at give Jesper Vognsen til omkostning to rigsdaler.

(332)

** var skikket Niels Nielsen i Bækhuse med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Hans Jensen Lund og Niels Olufsen i Kastkær for et vidne, de til Vesterherreds ting 29/11 næst forleden vidnet har, at en tid lang siden skulle de have hørt i Kastkær, at Oluf Nielsen sst skulle have købt af Niels Nielsen en halv tønde rug, og han da skulle have svaret, han skulle betale ham det, hvilke deres vidne han højligen benægter sig ikke har haft de ord, ej heller er ham noget rug pligtig: så og efterdi Hans Jensen Lund og Niels Olufsen har vidnet efter Niels Nielsen i Bækhuse hans ord og mundheld om en halv ørte tør rug, som han skulle sagt sig af Oluf Nielsen at have bekommet og ville betale, hvilke ord han ej er gestendig men fast mere benægter og fragår, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne såvel som den dom og dele, derefter udstedt er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi herredsfoged Christen Madsen har udstedt dele over Niels Nielsen, endog han ej af ham er tildømt nogen tiltale derfor at lide, da bør han deri at give ham til kost og tæring to rigsdaler, sammeledes og efterdi Christen Jensen Vrøgum og Karen Jensdatter ikke har vidnet på visse år, dag eller tid, ikke heller seet eller hørt hvis, de har om vidnet, men alene om deres vitterlighed, da finder vi og efter slig lejlighed samme deres vidne magtesløs at være.

(334)

** var skikket Johan Wesseling, rådmand i Ringkøbing, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Jens Madsen, byfoged i Ringkøbing, for en dom han til Ringkøbing byting 9/1 næst forleden dømt og afsagt har, hvori han skal have tildømt Johan Wesseling at betale til Claus Eriksen i Knudgård 13 rigsdaler hovedstol med sin rente, efter en gammel dom, her til Ringkøbing byting skal være forhvervet 9/2 1638, i hvilken afgangne Dorte Christoffersdatter tildømmes samme gæld at betale efter dis indhold, på hvilken gammel dom Jens Madsen skal have grundet sin dom, og tildømt Johan Wesseling samme gæld at betale, og ikke for fornævnte byfoged skal være i rette lagt nogen håndskrift, brev eller bevis, Johan Wesseling samme gæld skyldig at være. så mødte Claus Eriksen i Knudgård og fremlagde efterskrevne brev, så lydende kendes jeg Dorte Christoffersdatter, salig Peder Skrivers, i Ringkøbing skyldig at være Erik Pedersen i Ganer 30 rigsdaler rentepenge, ex Ganer 8/10 1629 Dorte, salig Peder Skrivers, egen hånd: så og efterdi befindes byfogden Jens Madsen sin dom har funderet på forrige for ham fremlagte dom anno 1638, som da efter samme håndskrift under dato 1629 er forhvervet, som da ikke efter recessen var fortovet, hvilken dom har standen i sin fulde esse, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte sidste indstævnte dom og bemeldte håndskrift at kunne sige, men ved magt at blive.

(336)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne brev, så lydende kendes vi underskrevne Poul Fredberg, Niels Fredberg til Fredbjerggård, og Jørgen Pors og Kirsten Fredberg til Kastrup kendes, at eftersom Gert Tomasen, vores kære stedfar, og vores kære mor fru Anne Munk i Fredbjerggård er med vores fri vilje, råd og samtykke er kommen tilsammen i den hellige ægteskabs stand, og vores kære mor inden år og dag, efter samme deres ægteskabs begyndelse er forbi gangen, har solgt og afhændet sig hendes fri jordegods, en part til mig Poul Fredberg og en part til andre gode ærlige fri folk, og jeg nu igen til mine søskende Niels Fredberg og Kirsten Fredberg og min søsterdatter jomfru Anne Brun har afstanden og igen undt, dog i så måder, at jeg og de alle skal have samtlig til skifte, enhver sin lod, når Gert Tomasen og vores kære mor fru Anne Munk ved døden begge er afgangen, og nu i dag 4/6 1640 har Poul Fredberg på min egne og på min kære søsterdatter jomfru Anne Bruns vegne, som jeg af KM er til forordnet at være værge for, og jeg Niels Fredberg på mine egne vegne, desligeste jeg Jørgen Pors på min kære hustru Kirsten Fredbergs vegne har undt og tilladt Gert Tomasen og vores kære mor fru Anne Munk dette efterskrevne jordegods, datum Fredbjerggård 4/6 1640.

(338)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne brev, så lydende vi efterskrevne Niels Fredberg til Fredbjerggård, Poul Fredberg til Fredbjerggård på mine egne og min søsterdatter jomfru Anne Brun, som jeg er værge for, hendes vegne, Gert Tomasen på mine egne vegne og jeg Jørgen Pors til Kastrup på min hustru Kirsten Fredbergs vegne kendes, at eftersom vi i dag 28/3 har samtlig været i velb Søren Munk til Mølgård, Niels Munk til Havbrogård og Jørgen Harbou Ottesens deres nærværelse her i Fredbjerggård over skifte og deling efter vores salig mor, hustru og hustrumor fru Anne Munk, som boede og døde sst, om hvis løsøre, som os samtlig efter hendes dødelige afgang kunne tilkomme, da er vi deri forenet, som efterfølger. Fredbjerggård 28/3 1643.

(339)

** var skikket Jens Nissen i Vostrup med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Christensen i Kyvling med flere, for de 4/5 sidst forleden har svoret Margrete Jørgens i Kyvling tov og trolddoms sag over, efter adskillige lovfaste vidner og sigtelsers bemelding, som for dem er fremlagt, læst og påskreven, og i nævnings eden findes indført, hende fornævnte sag at have oversvoret, og Jens Nissen sagen ikke længere at kan lade beroes, men er forårsaget sagen her til landstinget at lade indstævne, i formening at fornævnte vidner, sigtelse og nævnings ed, som grundet og funderet er på lovens 3. bogs 69. kapitel lovlig og ret at være, og bør ved sin fuldmagt at blive, og Margrete Jørgens for hendes begangne gerninger at lide som vedbør: så og efterdi Gunder Christensdatter og Anders Skrædder befindes at have været to misdædere, som for deres misgerninger for trolddom er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ikke står til troende, i hvad de ville sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed, så vidt de Jørgen Nielsen og Margrete Jørgens angår, magtesløs at blive, sammeledes og efterdi bemeldte vidnesbyrd og en part befindes at have vidnet om rygte og tidende og ikke om egen vitterlighed, de og mesten del vildig, og ikke med andre uvildige vidner om Margrete Jørgens løfte og tilsagn bekræftes, men fast mere med Iver Nielsens vidne såvel som andre vidnesbyrd bevislig gøres Morten Sørensen selv været årsag, formedelst bådens forlading, at den ulykke med ham og de andre medhavende sig tildraget har, og ikke Stig Ravn at være seet ved stranden, hvilket og Iver Nielsen, som da havde på båden med været, og her i dag for retten har tilstået, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidner såvel

som sigtelse og klage, derefter gjort er, samt den nævnings ed, derpå funderet, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(352)

** var skikket mester Knud Dinesen med en opsættelse her af landstinget 16/6 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for to domme han til Kolding byting 28/4 sidst forleden dømt og udstedt har, anlangende den ene dom på 200 lod sølv og korn, takseret for ---- mark lybsk, som mester Knuds værge har sat Peder Ankersen, fordum herredsfoged i Tyrstrup i Haderslevhus len under pant, som pantebrevet i sig selv derom formelder, og derpå er optagen til mester Knuds studerings behov 140 rigsdaler, så at pantet sig fast højere beløber end den lånte pending, som berettet mester Knud Dinesen er forhvervet dom over for, og eftersom mester Knud Dinesen ved sin fuldmægtig har været dom over dem af ham begærende, om Oluf Buck og Iver Jacobsen, borgere i Kolding, samme pantebreve besidder, ikke burde at levere ham hans breve igen med hvis ham af pantet kunne restere, hvorpå han i den ene dom har dømt Peder Ankersens arvinger kvit for hans tiltale, og i den anden dom tilfunden mester Knud Dinesen til at betale håndskrifterne inden 15 dage eller lide dele, dog ikke findes i håndskrifterne, mester Knud til salig Peder Ankersen udgivet, til hvad tid bemeldte penge skulle betales, ej heller mester Knud sig deri ham eller hans arvinger i Kolding har forpligtet at betale, hvorefter han retmæssig kunne stede dom over ham, langt mindre ved tag og nam sammesteds ham kunne søges, hvori mester Knud Dinesen formener sig af Niels Iversen med samme hans domme at være forurettet, og at Peder Ankersen har været fornøjet med pantet til sin betaling, disligeste hans efterkommer salig Gregers Mogensen, forrige borgmester i Kolding, Peder Ankersens hustrus anden mand, som på 12 år er ikke krævet noget af dem, efter formynderens død, førend pantebrevet er nu udkommen på den tredje mand. for byfogden at være i rette lagt en kopi af efterskrevne håndskrift, som Claus Frederiksen i Vestergård på mester Knud Dinesens vegne har udgivet til Peder Ankersen i Åstrup, lydende som følger, jeg Claus Frederiksen i Vestergård kendes for mig og mine arvinger, at jeg skyldig og pligtig er Peder Ankersen i Åstrup, herredsfoged i Tyrstrup herred, eller hans arvinger, som er 100 rigsdaler in specie, som han mig godvilligen lånte til Knud Dinesen, som nu er i Rostock, til hans studeringer, og derfor pantsat ham efterskrevne af Knud Dinesens sølvtøj. dateret sankt mikkelsdag 1635 Claus Frederiksen egen hånd: så og efterdi befindes for byfogden i den ene dom at være i rette lagt det pantebrev, som mester Knud Dinesens formynder og værge, salig Claus Frederiksen, til nu afgangne Peder Ankersen udgivet har, på 200 rigsdaler til mester Knuds studering i Rostock, og derfor i pantsat ham for bemeldte sølv samt og en del gæld for det korn på 140 mark lybsk, og dersom Peder Ankersen samme summa penge oppebåret, skulle de afkortes i fornævnte 200 rigsdaler, når de skulle betales, efter hvilken pantebrev mester Knud har søgt Peder Ankersens arvinger efter hans skriftlige indlæg, og byfogden dog tilfunden mester Knud Dinesen det at søge hos hans værger og deres arvinger, og salig Peder Ankersens arvinger for tiltale kvitdømt, såvel som og derimod tilfunden mester Knud til hans obligationer at svare på sine tilbørlige steder, efter derpå forhvervede dom, dis uanseet ingen dom befindes da for ham i rette lagt, ikke heller mester Knud for nogen gælds fordring af salig Peder Ankersens arvinger i samme dom for ham været indstævnet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og sagen igen til bytinget at komme, hvis parterne ikke i dannemænds overværelse ved likvidering kan blive forenet og byfogden, når det for ham indstævnes, dokumenterne in originali at i rette lægges, og ham på de indstævnte poster endelig uden nogen udflugt at kende, eftersom han vil ansvare og være bekendt. den anden dom anlangende om hvis gæld, mester Knud selv været salig Peder Ankersen skyldig, da efterdi samme dom ikke om formelder nogen at være mødt til gensvar eller ikke, endog den med den anden dom på een dag

er udstedt, hvori mester Knud da efter hans obligation er tilfunden at svare på sin tilbørlige steder, da bør og den hans dom deri magtesløs at være, og give til omkostning til mester Knud fire rigsdaler i rede penge og ingen andre varer.

(358)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding ned en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder hende da at have stævnet Jørgen Knudsen borgmester, Niels Andersen Bøgvad, Simon Sejrup, Poul Bertelsen og Søren Hår, rådmænd sst, for et 24 mænds vurdering, de sig har understanden 11/8 1648 at lade gøre på hendes gård og boder såvel som en toft, uden foregående kald og varsel imod recessen, som ej heller enten til tinge eller på rådhus er afhjemlet, samme vurdering ganske ringe er på sådan velbygget og vel beliggende gård, idet de har vurderet det tilsammen for 800 sletdaler, næsten tredje parten ringere nu at være vurderet, end som på skifte sket er. dernæst stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en ulovlig indvisning han med vurderingsmænd 15/8 1648 har gjort, dog ikke søgt hendes husbond eller hendes bo efter recessen, men forsætligt og dumdristig gjort, hvad ham lystet, og indvist Jens Jørgensen Hår i Kolding på Peder Helts vegne i Nykøbing i Falster i hendes og hendes børns gård, boder og toft, efter en pantebrev, ikke anseet hans ukasserede udgivne dom. endvidere stævnet efterskrevne, der iblandt salig Niels Gertsen hans hustru og arvinger, nemlig Maren Nielses, Gert Nielsen, Jens Nielsen, Kirsten Nielsdatter og Johanne Nielsdatter, med deres lovværge, salig Niels Jensen Slagters hustru og arvinger, nemlig Karen Jenses, Jens Jensen, Niels Jensen, Bertel Jensen med deres lovværge, om de har noget dertil at svare, Morten Panck, borgmester i Kolding og salig Mogens Eriksens hustru og arvinger, nemlig Inger Poulsdatter, Erik Mogensen, Anker Mogensen, Poul Mogensen, Jacob Mogensen, Iver Mogensen, Margrete Mogensdatter og Maren Mogensdatter med deres lovværge. så mødte Iver Jacobsen på sin egne og Peder Hansen Helt i Kolding på sin morbror Peder Helt i Nykøbing hans vegne, og blev fremlagt forskrevne 24 mænds vurdering (blank) blev og fremlagt efterskrevne skøde efter købebrev af Kolding byting 23/10 1650, som indeholder Peder Hansen Helt med fuldmagt af sin morbror Peder Pedersen Helt i Nykøbing, dateret Kolding 29/9 1650, efter samme fuldmagt solgte og skødte fra Peder Helt og hans arvinger og til Iver Jacobsen og hans arvinger den gård med to hosliggende boder, som Peder Pedersen Helt for hans gældskrav hos Gertrud Andersdatter er bleven til vurderet, beliggende i Kolding ved torvet imellem Mikkel Hansens ejendom ved den vestre og Bertel Guldsmeds arvingers bod og Peder Nielsen på Nebbe hans ejendom ved den østre og nørre side, adelgaden ved den søndre, og slottets forte ved den nørre ende. sammeledes blev fremlagt borgmester og rådmænd af Kolding deres efterskrevne svar, som indeholder iblandt andet, at eftersom Gertruds salig fars gård og to hosliggende boder af 24 uvildige mænd at være vurderet for 800 sletdaler, som den var meget brøstfældig, og fjenderne har været imidlertid i landet, gården til stor afbræk og skade, og gården at være solgt for 100 sletdaler ringere, end som den er vurderet for, hvorfor kan eragtes, at hun er ikke deri forurettet. (dom ikke indført)

(366)

** var skikket Bertel Jensen, rådmand i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder ham at have stævnet Mikkel Christensen i vester Harild med flere for et vidne, de 18/7 1650 til Hastrup birketing, Clemend Jensen Smed i Vrå til vilje, vidnet har, at det skulle være dem vitterligt, det Arvad mølle skulle have udbrudt i karmen 9/1 da næst tilforn, som Clemend Smed da iboede, såvel som og være udbrudt 4/2 og 4/3 næstefter, vidner ham og her til vilje i samme deres vidne, at han dertil skal have købt og bekostet adskillige til samme mølle at forfærdige, hvilke vidner formenes vildige sankevidner at være, som har vidnet mølleren til vilje og

behjælpning, at han dermed for hvis skyld og landgilde, Bertel Jensen af samme mølle, efter gode mænds indførsel, kan være berettiget, såvel som for at han samme mølle har afflyttet, foruden nogen lovlig opsigelse eller bygfældigheds erlæggelse: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alene har vidnet om deres vitterlighed og ikke om noget synligt, tilmed ej heller med syn bekræftet, eller lovlig varsel for givet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne eller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden Vill Pedersen har tildømt Bertel Jensen, efter samme vidne, at betale sin anpart i hvis bekostning på møllen gjort er, endog Bertel Jensen alene selv havde ladet sagen indstævne, tilmed og dømt på ham der til tinget på det, som ikke var indstævnet af Clemend Møller, det og ikke heller der var hans værneting, såvel som ham og fri funden, formedelst han flyttede af møllen, og ingen fæste af Bertel Jensen bekommet, endog han efter for ham fremlagte indførsel bevises, at være lodsejer i fornævnte mølleskyld, da bør og samme dom i de poster magtesløs at være, og ikke at komme Bertel Jensen til nogen forhindring, og Vill Pedersen for slig forseelse at give Bertel Jensen til kost og tæring ti sletdaler, i rede penge at betale.

(368)

** var skikket Bertel Hansen i Eltang med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Gertrud Andersdatter i Kolding med hendes børn, nemlig Anders Henriksen Denton, Sara Henriksdatter og Maren Andersdatter, samtlige med deres lovværge, eftersom Gertrud Andersdatters salig far Anders Hår, forrige rådmand i Kolding, efter hans egen udgivne obligation er skyldig bleven til Bertel Hansen 40 sletdaler, hvorpå en del findes at være betalt, dog derpå bliver til rest, som er af Gertrud Andersdatters kvota 7 daler, hvorfor han har været forårsaget hende derfor ved indførsel at søge, dateret Kolding byting 5/11 1634, formeldende ham da i hendes fædrene gård arv, og ej være indsat efter lovlig proces i den gård på torvet, næst op til Johan Wessels gård og ejendom, og dog siden des uanseet har Gertrud Andersdatter samt hendes afgangne husbond Henrik Denton pantet al samme ejendom til Peder Pedersen Helt i Nykøbing. da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Gertrud Andersdatter på sin egne vegne, og Peder Hansen Helt på sin morbror Peder Helts vegne i Nyborg: da efter flere ord dem imellem var, blev Peder Helt og Bertel Hansen her for retten således forenet, at endog Bertel Hansen for hovedsumma, rente og skadegæld fordrede 47 sletdaler, så lod han det dog, formedelst vores underhandling, forblive ved 20 sletdaler, hvilke tyve sletdaler Peder Hansen Helt på hans morbror Peder Pedersen Helts vegne lovede at erlægge og betale til Bertel Hansen inden i dag otte dage i Kolding, og han derimod igen at levere han samme gældsbrev, forfølgning og den vurdering og indlæg, som i gården gjort er, og dermed samme deres tvistighed bilagt.

(369)

** var skikket Peder Nielsen i Gørding præstegård og bød sig i rette imod Eskild Sørensen i Grisbæk, og berettet sig nu her til dette landsting at være af ham stævnet og kaldt, så er Eskild Sørensen ej heller nogen på hans vegne mødt ham sag at give: da efter slig lejlighed blev her således påsagt for rette, at dersom han kan bevise sig her til denne landsting lovlig stævnet at være, og Eskild Sørensen eller nogen på hans vegne er mødt ham sag at give, da bør han for denne stævning kvit at være, og Eskild Sørensen pligtig deri at give Peder Nielsen til kost og tæring tre rigsdaler.

(370)

** (til Mogens Hansen, født i Søgård, hans opsættelse cit Peder Hansen for en dom og derpå forhvervede dele) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Jens Kall, prokurator i Viborg, på Peder Hansens vegne og begærede sagen at opstå, hvortil Mogens Hansen svarede, om han havde nogen fuldmagt fra Peder Hansen eller herredsfogden Jacob Mikkelsen, hvorimod Jens Hansen formente sig ikke nogen fuldmagt dertil at have: da efterdi Peder Hansen og ikke er mødt, eller og Jens Hansen fuldmagt fremvist, er sagen til i dag måned opsat, og den opsættelse forinden at forkyndes, og Peder Hansen at give ham til kost og tæring for denne rejse (blank) sletdaler.

** (til Mogens Hansens opsættelse cit Jens Hansen herredsskriver) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Jens Kall, prokurator i Viborg, på Peder Hansens vegne og begærede sagen opsat, hvortil Mogens Hansen svarede, om han havde nogen fuldmagt fra Peder Tomasen eller herredsfoged eller herredsskriver, Jens Høg derimod formente sig ikke fuldmagt at have: da efterdi Jacob Mikkelsen herredsfoged og Jens Hansen herredsskriver ikke er mødt i rette, er sagen opsat til i dag måned, og denne opsættelse forinden at forkyndes, og herredsfoged Jacob Mikkelsen og herredsskriver Jens Hansen for udeblivelse enhver at give Mogens Hansen for denne rejses omkostning (blank) sletdaler.

** (til Mogens Hansens tredje opsættelse cit Peder Hansen) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Jens Kall, prokurator i Viborg, på Peder Hansens vegne og begærede sagen opsat, hvortil Mogens Hansen svarede, om han havde nogen fuldmagt af ham eller de andre ----, hvorimod Jens Høg formente sig ikke den at have: da er sagen opsat til i dag måned, og denne opsættelse her forinden at forkyndes, og Anders Christensen i Bundgård, som samme registrering forhvervet har, for udeblivelse at give Mogens Hansen for denne rejses bekostning (blank) sletdaler.

(371)

** var skikket Tyra Bendsdatter af Kolding og bød sig i rette imod Claus Guldsmed i Kolding, og beviste med kopi af en stævning, det hun til denne landsting af ham var hid kaldt, hvilke Jens Høg, prokurator her sst, og Mads Gregersen i Kolding tilstod at være ret kopi af samme hans stævning, så er Claus Guldsmed, ej heller nogen på hans vegne, nu mødt med samme stævning, eller hende sag at give: da efterdi bevises hun af ham findes hid kaldt nu til denne landsting, og han dog ej er mødt med stævningen at fremlægge, blev her således påsagt for rette, at Tyra Bendsdatter bør for denne stævning fri at være, og Claus Guldsmed pligtig at give hende til kost og tæring fire rigsdaler i rede penge ingen andre varer at betale.

28/7 1652.

(ingen dommere til stede, Henrik Jensen ene)

11/8 1652.

(ingen dommere til stede, Henrik Jensen ene)

25/8 1652.

(ingen dommere til stede, Henrik Jensen ene)

8/9 1652.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

(372)

22/9 1652.

** var skikket Laurits Ibsen Kyed, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged sst, for en dom han til Kolding byting 16/6 sidst forleden dømt og afsagt har, hvori han skal have tildømt Laurits Ibsen at betale Peder Sørensen Købmand, borger i Kolding, halvparten af dette års husleje, han ham skal være skyldig bleven efter en kontrakt, dem derom imellem skal være oprettet, uanseet byfogden 17/9 næst tilforn i samme sag til Kolding byting skal have dømt, og ham den resterende husleje efter bogens indhold at betale skadesløst, dog ikke anseet bogens opskrift om formelder, ham at have lovet bemeldte husleje skadesløst at betale, og efter for berørte lejlighed er samme hans dom magtesløs kendt, hvorefter Peder Sørensen siden igen Laurits Kyed til Kolding byting ladet tiltale, og byfogden ham efter igen tilfunden halvpart at betale: så og efterdi befindes at Laurits Ibsen Kyed selv under hans egen hånds bekræftelse, i Peder Jørgensens regnskabsbog indskrevet, bekender sig at have lejet den gård i Lusby, som Peder Købmand tilkom, fra sankt mikkels dag 1643 og til årsdagen igen kom, og der at give ham til leje tyve rigsdaler, Laurits Kyed og til hjemting, i sin skriftlig indlæg fremlagt, har indgået sig en fjerding års husleje at ville udgive, og i så måder kontrakten på samme års husleje vedgår, den ikke ved nogen regnskab at være betalt, som dem kunne have imellem været, og ikke han beviser sig samme gård tilforn at have opsagt, og byfogden dog alene har tildømt Laurits Kyed den halve års husleje at udgive imod Laurits Kyeds egen hånd, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom magtesløs at være.

(375)

** (til Jacob Grubbes opsættelse anlangende pulsvoden) så mødte Jacob Sørensen på velb Otte Krags vegne med samme indstævnte vidner, og formente dem lovlig og ret at være og burde ved magt at blive: da for nogen lejlighed sig heri begiver, og med bevilling, er samme sag endnu fremdeles opsat til i dag måned, og de bemeldte indstævnte vidnesbyrd, såvel som og fiskeren Christen Simonsen, disligeste og Morten Vinter, samtlige enhver i egen person her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden til underretning at forkyndes.

(376)

** (til Fabjerg sognemænd og Jacob Grubbes opsættelse, anlangende kirketiende den halve part efter Falk Gøyes fæstebrev) så er her nu mødt Staffen Nielsen i Varde på velb Falk Gøyes vegne og formente, samme fæstebrev ret at være udgivet, og frem æskede Fabjerg sognemænds fæstebrev, som de dem på beråber sig samme halve kirketiende med at ville tilholde, og ingen derpå blev fremvist. herimod at svare var mødt Jacob Sørensen, ridefoged og skriver på Bøvling, på KM tjenere i Fabjerg sogn deres vegne og begæret sagen nogen tid at måtte opstå, på det at Fabjerg kirkebog og regnskaber til sagens oplysning kunne komme til stede: da efter slig lejlighed og parternes bevilling er samme sag endnu fremdeles opsat til snapslandsting først kommende, og her forinden bemeldte Fabjergs kirkebog og dens regnskaber da til fornævnte tid af Fabjerg sognemænd

her at indkaldes til sagens oplysning, og da gå derom hvis ret er, og denne opsættelse har forinden lovlig at forkyndes.

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans fuldmægtig Niels Jensen, foged på Kabbel, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Madsen i Lundsby for en usædvanlig greft og kast, han sig til fordristet har, uden hjemmel og forlov, og kastet i Jacob Grubbes mark, som ikke tilforn nogen greft og kast været har: da efterdi med vidnesbyrds vidne bevislig gøres, Christen Madsen at have kastet og ladet kaste den kast og rende, som er kastet vesten Lundsby hovgårds dige år 1653, det og med andre vidner i lige måde bevises, at der ingen rende tilforn på de steder har været, og med syn bekræftes, samme kast og rende at være gjort, så Christen Madsen fordi er tildømt den igen at nederlægge, og endog han her til landstinget på sine tre marks bøder for uhjemlet derfor er indstævnet, og sagen over seks uger til i dag er optagen, og ikke Christen Madsen eller nogen på hans vegne herimod er mødt til gensvar, nogen erklæring eller undskyldning at gøre, så imod recessen ikke længere uden bevilling kan gøres ophold, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte herredstings dom at sige, men ved magt at blive, og Christen Madsen jo efter loven deri at bøde for uhjemlet sine tre mark.

(378)

** var skikket Jørgen Joensen Stuff i Skanderup hans fuldmægtig Søren Nielsen Møller i Seest mølle på den ene og havde stævnet Beate Hansdatter for en dom, hun ved sin prokurator, Nis Basse i Gesing, til Anst herreds ting 15/7 sidst forleden forhvervet har, belangende 13 sletdaler han hende for to års løn skulle være skyldig bleven, hvilket han benægter ikke sandfærdig er, men hvis han har været hende skyldig for løn i de åringer, hun ham har fortjent, har han hende betalt: så og efterdi Beate Hansdatter nu her for retten ved sin højeste ed fuldkommelig har sigtet og beskyldt Jørgen Joensen, at være hende skyldig samme 13 daler på hendes to års tjeneste, han og ikke heller hverken til hjemting imod seks ugers opsættelse, der sagen did stævnet er, såvel som og her til landsting personlig er mødt, sig derimod nøjagtig at erklære, og fogden fordi har tilfunden ham samme løn efter hendes sigtelse at betale, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive, og efterdi Jørgen Joensen bemeldte Beate Hansdatter deri omkostning har tilføjet, da bør han derfor at give hende til kost og tæring tre rigsdaler.

(380)

** var skikket Tomas Sørensen i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Jensen i Vium og Laurits Nielsen i nør Bork for et vidne, de til Nørherreds ting 6/5 sidst forleden med Niels Nielsen Obling i sønder Bork, ham til behjælpning, vidnet har, indeholder at de skulle have været på Lindbjerg den sommer, svenskens folk drog her af landet, og der da skulle have seet og hørt, at Tomas Sørensen i Vallund skulle have købt en brun gilding af Niels Nielsen for ti rigsdaler, hvilke deres vidne Tomas Sørensen højlig benægtet ved sin Gud og salighed, at han aldrig har købt nogen gilding, hest eller hoppe af Niels Nielsen på Lindbjerg. i lige måde stævnet Niels Nielsen for en dom, han til Østerherreds ting 24/5 næst forleden forhvervet har, hvori Tomas Sørensen er tilkendt 10 rigsdaler til Niels Nielsen at betale, mens fornævnte vidner står ved magt, menende fornævnte vidner såvel som fornævnte dom bør magtesløs at være: da efterdi samme sag befindes langt over seks uger til i dag optaget, og ikke fornævnte indstævnte vidner og dom af Niels Oblings fuldmægtig er i rette lagt, så imod recessen uden bevilling ikke må gøres længere ophold, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne og dom magtesløs at være, og ikke komme Tomas Sørensen Vallund til nogen

forhindring, og Niels Obling pligtig for slig trætte at give Tomas Sørensen til kost og tæring fire rigsdaler i rede penge ingen andre varer. disligeste efterdi og beskyldes at herredsfogden Laurits Vistisen samme dom, som en prokurator, på Niels Oblings vegne at have forhvervet, såvel som og herredsskriveren Niels Poulsen at have gjort sig til dommer, uden øvrigheds befaling, og samme dom udgivet, da bør de og deri at give Tomas Sørensen, enhver af dem, to rigsdaler i lige måde i rede penge.

(381)

** var skikket Niels Clausen, borger i Lemvig, på sin egen og sine medbrødre, nemlig Jens Madsen og Mads Lauritsen, borgere sst, deres vegne med en opsættelse her af landstinget 14/7 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Morten Lauritsen, borger der sst, for en gavebrev, dateret Lemvig 9/1 1650, som han sig skal have tilbragt af sin salig bror Christen Lauritsen, fordum borger sst, på en part hans hus, gård og ejendom, som er fem fag, strækker sig sønder fra Mads Lauritsens salshus, og nør på til byens rådhus, af vender øster på til gården, og vester på til Mads Lauritsens ladehus ved tag, han iboede, videre end som han selv med rette kunne tilfalde, hvilke han skal have given hans bror Morten Lauritsens datter, Kirsten Mortensdatter, at efterfølge hende og hendes arvinger efter hans død og afgang, til en venlig ihukommelse, hvilke hjemgjorte bænke gavebrev med en part af salig Christen Jepsens rette arvingers vilje og samtykke ulovlig at være gjort, efterdi det ikke for ting og dom, i Christen Lauritsens levende live og velmagt, er given eller bort skødet. item stævnet salig Christen Lauritsens arvinger, som fornævnte bænkebrev har underskrevet, Maren Christensdatter, Karen Christensdatter, Anne Christensdatter, Margrete Christensdatter og anden Maren Christensdatter med deres lovværge: så og efterdi ikke befindes fornævnte gavebrev af Christen Lauritsens samtlige arvinger, eller deres formyndere, med hånd eller segl at være bekræftet, eller og i hans levende live ved nøjagtigt skøde til tinge stadfæstet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme gavebrev eller fornævnte dom så noksom, at det bør at komme Niels Clausen, Jens Madsen og Mads Lauritsen, på deres arv i fornævnte hus og ejendom, til nogen forhindring, så vidt de berettiget er, men magtesløs at være.

(384)

** var skikket velb fru Ide Rantzau, salig Henrik Rantzaus, til Schmoel på hendes tjeners to små umyndige børn, nemlig Sidsel Christensdatter og Anne Christensdatter i Viuf deres vegne, hendes fuldmægtig Mads Tomasen i Grejs, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende hende da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Jacob Terkildsen Stage, borger i Vejle, anlangende salig Clemend Olufsen, som tjente og hastig døde hos Jacob Terkildsen, og ikke han straks efter hans død har ladet hans efterladte gods og formue registrere, ej heller til tredvte dag ville holde skifte, tilmed har han oppebåret penge og gods, så vidt han kunne høre og spørge og bekomme, foruden anden hans formue, han havde hos sig selv, og det endnu uden hjemmel og minde, hvorfor den gode frue formener, Jacob Terkildsen sig forsætlig har gjort hendes tjener uret, og bør derfor at bøde og lide som for andet uhjemlet: da formedelst vores underhandling, da afstod Mads Tomasen hvis tiltale, som han til Jacob Terkildsen, efter bemeldte indstævninger og forfølgning, kunne have, og Jacob Terkildsen derimod lovet og til forpligtet sig at give, erlægge og betale til Mads Tomasen på bemeldte Sidsel og Anne Christensdøtre deres vegne tredve sletdaler, i rede penge og ingen andre varer, til sankt mortens dag først kommende, såfremt det ikke sker, da bemeldte sager at stå åben for, som de nu sluppen er, men når pengene erlagt er, som for er rørt, skal samme sager ganske være bilagt og ingen videre til skade.

(386)

** var skikket Tyra Bendsdatter i Kolding hendes fuldmægtig Mads Mouridsen i Kolding med en opsættelse her af landstinget 25/8 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Claus Rasmussen Guldsmed, borger i Kolding, for et pant han Peder Udsen, borger sst, 24/6 1652 skal have gjort til Kolding byting på 130 sletdaler, hvilke gæld Tyra Bendsdatter formener ikke rigtig er, men Claus Guldsmed ham det under et skin skal have gjort, idet han hende svigelig hendes retfærdige gæld ville fragå, eftersom kan erfares i Claus Guldsmeds forrige til hende udgivne forpligt, bemeldende på 130 sletdaler, han hende rum tid tilforn skal have udgivet, førend han samme pant til Peder Udsen skal have udgiven, og deri sig til forpligtet at gøre pant næst efter Gertrud, salig Frederik Ganzes pant. så mødte Jens Høg, prokurator i Viborg, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Kolding byting 24/3 sidst forleden, indeholdende Claus Rasmussen Guldsmed kendtes for sig og sin hustru Anne Pedersdatter af vitterlig gæld skyldig at være Peder Udsen og hans kære hustru Dorte Poulsdatter 100 sletdaler, og derfor pantsatte hans hus og ejendom, som han selv iboer, beliggende her i byen imellem Anne salig Lauge Madsens gård ved den vestre ende og Inger salig Mogens Eriksens ejendom, som Hans Jørgensen iboer, ved den østre side, næst efter det pant Gertrud, salig Tomas Terkildsens, i Ødsted deri har: så og efterdi befindes Claus Rasmussen at have udgivet til Tyra Bendsdatter hans underskrevne skadesløs brev og forpligt på 130 sletdaler, og til dis forsikring forpligtet sig at gøre hende et fuldkommen pant og forvaring i hans hus, gård, grund og ejendom, som han iboede, og Niels Kjær afkøbt har, næst efter det pant, som Gertrud Ganzes havde i samme ejendom, når påæskes, foruden nogen forhindring, skudsmål eller modsigelse, hvilke Claus Rasmussens håndskrift og forpligt og befindes på Kolding byting at være læst den samme dag, der Claus Rasmussen samme pant til Peder Udsen har udgivet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme pant, som til Peder Udsen deri gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(389)

** (til Knud Ulfelds opsættelse imod Jens Nielsen i Overholt) så mødte Jens Nielsen: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev denne sag opsat til i dag seks uger med parternes bevilling, og herredsfogden med tingbogen såvel som og de otte mænd 26/3 sidst forleden her i egen person at møde, og imidlertid ingen ydermere vidner eller kundskaber, sagen til længere forholdelse, på enten sider at forhverve, og da at gå derom hvis ret er, og den opsættelse her forinden, fogden og de otte mænd til underretning, at forkyndes.

** var skikket Knud Pedersen Lybcher, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Niels Madsen Rosendal, borger sst, for et vidne han til Kolding byting 7/7 sidst forleden efter en skriftlig kundskab i hans hus med en fremmed karl skal have underskreven, ved navn Hans Sørensen Kær, anlangende nogen ærerørige ord imod den gode mand velb Jørgen Seefeld, KM befalingsmand på Koldinghus, hvilke Niels Rosendal bekendte for tingsdom, at han var så drukken, så han ikke af vidste, hvad han underskrev, og Knud Pedersen ved højeste helligånds ed højligen benægtede, at han aldrig slige ord om den gode mand at have sagt. så er ingen af fornævnte indstævnte nu mødt herimod at svare, og formente Knud Lybcher, han nu burde at have endelig dom: da efterdi befindes samme sag i seks uger at være opsat, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen, uden bevilling, ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme kundskab og vidner magtesløs at være, og ikke komme Knud Lybcher til nogen forhindring.

(390)

** var skikket Anders Pedersen, boende i Strandhuse, på sin egen og på hans mor Kirsten, salig Peder Andersens sst, hendes vegne deres fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende dem da efter en anden opsættelse at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 21/4 sidst forleden over bemeldte Anders Pedersen og hans mor dømt og udstedt har, og dem tilfunden at betale Niels Hansen i Kolding 6 sletdaler efter en regnskabsbog, som de ham skulle være skyldig, uanseet ikke for ham for retten nogen skadesløs håndskrift at være lagt i rette, hvilke gæld Anders Pedersen og hans mor højligen benægter ham ikke at være skyldig: så og efterdi befindes samme sag over seks uger til i dag optagen, og ingen er mødt med bemeldte indstævnte dom at i rette lægge, så vi imod recessen, uden bevilling, ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og ikke at komme Anders Pedersen eller hans mor Kirsten, salig Peder Andersens, til nogen forhindring, og Niels Iversen at give dem til kost og tæring to sletdaler.

(392)

** var skikket Bertel Markorsen i Gudsø mølle på den ene og havde stævnet Peder Jørgensen med flere i Eltang på den anden side for et vidne, de 19/8 til Brusk herreds ting vidnet, at de bemeldte dag skal have synet, i hans fraværelse, anlangende et stykke gærde, sat om huset, som af svenskens krigsfolk blev nedbrudt, som de beskyldte for en kålgård, Bertel Markorsen og Bertel Hansen i Eltang omtvister, hvilket deres syn og hjemmelse Bertel Markorsen formener usandfærdig at være, men de Bertel Hansen det til vilje og slægtskab har synet og afhjemlet efter en forlig, Bertel Markorsen og Bertel Hansen for nogen tid dem imellem skal være gjort, og han sig ikke med samme jord skal have med befattet, som samme deres forlig om formelder, tilmed skal Bertel Markorsen ført to uvildige syn på samme hussted og grund, som for bemeldte vildige syn om vidnet har, 4/6 og 9/7 sidst forleden, og Bertel Hansen med hans fornævnte synsmænd at have mødt på åstederne, og ikke da Bertel Hansen og hans fornævnte synsmænd har Bertel Markorsens uvildige synsmænd, dog ---- nogen gærde at være udflyttet eller sat på Bertel Hansens jord, som de har om vidnet, hvilke deres syn ikke med de første overens stemmer: så og efterdi ikke befindes for samme syn lovlig at være varsel givet på åstederne at møde, så Bertel Markorsen med flere interesserede kunne vidst derimod at svare, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme synsvidne, såvel som og den dom, derpå iblandt andet så vidt funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden Anders Jørgensen og iblandt andet, efter Bertel Hansens indlæg og irettesættelse, har tildømt Bertel Markorsen at have gjort uret, og burde derfor efter loven at lide, som vedburde, hvilke ikke var hans dom gemes at om kende, da har han sig deri forseet, og bør derfor at give Bertel Markorsen til omkostning ti rigsdaler, i rede pending ingen andre varer at betale.

(396)

** var skikket Bertel Hansen i Eltang med en opsættelse her af landstinget 14/7 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Jacob Johansen i Hønborg ladegård, Anders Olufsen i Børup med mange flere for et vidne, de til Elbo herreds ting 19/9 1651 med Bertel Markorsen i Gudsø mølle vidnet har, indeholdende at fornævnte mænd, en part på adskillige års ---- vidnet har, at det var dem vitterligt, at når de har rejst til Skibdræt mølle med korn at lade male, hvad enten de har været gangende, agende eller ridende, da har de forrejst over den vej, som løber norden og vesten for Gudsø mølle og op til Skibdræt mølle og igennem porten ved Møldamskær, til og fra, og når de

ikke kunne få malet ved den ene mølle, da har de faren ad samme vej til den liden mølle, uforhindret i alle måder, hvilke deres vidne Bertel Hansen formener en sammen sanket vidne at være, og har vidnet Bertel Møller i Gudsø mølle til vilje og gefald, og ikke de i ringeste måder vidner, at samme vej er nogen ret møllevej, tilmed en ganske hob af samme vidner aldrig at skulle kunne bevise, at de nogen tid har været eller kommet der til Skibdræt mølle at lade male: så og efterdi befindes varsels personerne på begge sider ikke at afhjemlet og specificeret hvo, de har ved talt, der de deres kald og varsel har de til de interesserede tilkende givet, såvel en part både synet og vidnet om samme vej, som ikke med ejermænds brev bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner og syn på begge sider så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og hvo påskader da på dis tvistighed at kalde på ejermænd, og efter loven den rette vej at udlægge, som de vil ansvare og være bekendt, men efterdi befindes herredsfogden Anders Jørgensen at have frafunden Bertel Markorsen sine vidner beskrevet, endog i samme frafindelse og befindes vidnesbyrd at være taget til forhør, og varsel indført derfor at være givet, og dog ikke nogen protestering derimod at være gjort, da efter slig lejlighed bør den hans forseelse ingen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Anders Jørgensen sig i så måder uden nogen indførte rettergang har forseet, og Bertel Markorsen deri omkostning deri tilføjet, bør han derfor at give ham 5 rigsdaler, i rede penge ingen andre varer at betale.

(404)

** var skikket Christen Jacobsen, rådmand i Viborg og børnehusforstander sst, med en opsættelse her af landstinget 14/7 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet velb Bendix Urby til Urup, for han skal have pantsat til Viborg børnehus noget af sit jordegods, iblandt andet Risbøl, som Christen Pedersen påboer, for en summa penge, som han skal være børnehuset i Viborg skyldig efter hans pantebrevs formelding, dateret 25/7 1643, hvori Bendix Urby skal have sig til forpligtet til en visse tid børnehuset at betale, hvilket ikke sket er, hvorfor Christen Jacobsen har været forårsaget Bendix Norby ved retten at lade tiltale, og fornævnte forstander, efter lovlig forfølgning, Bendix Urbys pantsatte gods med mere, de gode mænd at lade tiltale, annamme og gøre indførsel i, og efterdi at sligt skal være sket, er Christen Pedersen, som boer på Risbøl, tilsagt at gøre og give fornævnte børnehus og deres forstander, Christen Jacobsen, den rettighed med ægt, arbejde og landgilde, som han efter recessen pligtig er, hvilket Christen Pedersen sig deri har besværget, sligt ikke at ville efterkomme og fuldgøre, formedelst Bendix Urby for hans tro tjeneste skal have givet ham efterskrevne frihedsbrev sin livstid, sin hustrus livstid Risbølgård kvit og fri, dateret Urup 21/1 1641: så og efterdi befindes til forordnede gode mænd, efter Bendix Urbys udgivne pantebrev, fuldkommelig at have gjort Viborg børnehuses forstander iblandt andet indlæg i bemeldte gård Risbøl, eftersom og i Bendix Norbys pantebrev ikke var ekscepteret eller forbeholden nogen frihed efter samme indførsels bemelding, Bendix Urby og nu her i dag for retten i hans underskrevne indlæg bekræfter, det han samme gård eller dis herlighed intet har med at bestille, da efter slig lejlighed og bemeldte gode mænds indførsel bør samme gård Risbøl børnehuset med al sin rettighed at efterfølge, og frihedsbreve ikke deri at komme børnehuset til nogen forhindring, og samme hedenfindelse dom magtesløs at være.

(412)

** var skikket velb Jørgen Seefeld til Visborggård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Hans Due, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget 28/7 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Peder Olufsen og Hans Barkensen, tærskere på Koldinghus ladegård, for et vidne de til Kolding byting 10/3 sidst forleden vidnet har på

to sine folk og tjenere, Christen Tomasen Skøt og Peder Pedersen, formeldende at da de for retten skal have frem standen og bekræftet den stævning, således i sandhed at være efter dens indhold, hvilken deres vidne den gode mand formener iblandt andet, først at være et vildigt vidne, som for gunst og gave er af dem ikke lovlig vidnet, for det andet deres vidne at være usandfærdigt, hvorfor deres vidner ikke bør at komme Christen Tomasen og Peder Pedersen på deres fred til hinder eller skade i nogen måder, men magtesløs at blive: så og efterdi udførlig bevises Christen Tomasen at have skudt Rasmus Kock, det han straks efter ned styrtede, og med synsvidne bekræftes, ham at være skudt 35 huller i hans side, og ikke bevises Rasmus Kock noget ulovligt at have gjort, eller med i hænde taget, men fast mere befindes Christen Skytte for samme gerning at være bort rømt, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte vidner, så vidt de Christen Tomasen Skytte angår, at kunne sige, men ved magt at blive, og efterdi sandemændene Christen Skytte for slig gerning har mord og manddrab iblandt andet oversvoren og fra hans fred, da ved vi ikke dem for den deres ed og tov at kunne fælde, men ved magt at være, dog efterdi om vidnet er, Peder Pedersen at skal have ført skytten til Rasmus Kock, og sandemændene fordi deri, af misforstand og efter dis opkrævelse, har udlagt Peder Pedersen for morder og meddræber, hvilken sag dog med åråds nævninger over ham efter loven burde at have været procederet, da bør samme deres ed, dog dem uden skade, så vidt den Peder Pedersen angår, magtesløs at være, eller belangende hvis vidner, hid stævnet er, Peder Pedersen vedkommende, da efterdi sagen med hans person, som forskrevet står, ved nævn bør at forfølges, da ved vi efter slig lejlighed ikke på dem, så vidt de Peder Pedersen vedrørende er, at kende, men hvo påskader sagen først ved nævninger at ordeles, som det sig bør.

(427)

** var skikket Søren Nielsen Møller i Vranderup mølle med en opsættelse her af landstinget 14/7 1652, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jørgen Møller i bemeldte mølle for et vidne, han til Kolding rådstue vidnet har, at han fire skæpper malt skulle have malet for Morten Skrædder i Kolding uden accise seddel, item Morten Skrædders datter Kirsten Mortensdatter, som samme malt skal have ladet male, for et vidne de til Kolding rådstue samme dag vidnet har, at de skal have seet og hørt, ligesom Jørgen Møller bekendt og vidnet har, hvilket deres vidne de Jørgen Møller til vilje skal have vidnet i deres egen sag, tilmed benægter Søren Møller ved højeste helgens ed, at han ikke bad ham samme malt male, men var imod hans vilje, ej heller var i møllen, der samme malt blev malet, som af Søren Møllers forrige vidne kan eragtes: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd alene har vidnet iblandt andet om samme fire skæpper malts maling efter Søren Møllers ord og mundheld, som han ikke er gestendig, men til hjemting såvel som her for retten højligen benægter og fragår, sligt ikke at have befalet, Jørgen Møller det og selv har benægtet, sig det at have malet, loven og formår hjon ej bør at føre bonden skade i gårde, da kunne vi deri efter slig lejlighed ikke kende samme vidne, såvel som den dom og fravurdering, hos Søren Møller sket er, så noksom lovlig, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke komme Søren Møller til nogen forhindring, men efterdi Laurits Albretsen i Seest mølle udførlig har vidnet, det Søren Møller ikke at have befalet samme malt uden accise seddel at måtte males, men da ud af møllen, hvilket og med Lauge Gregersens vidne, som bemeldte malt førte til møllen, bekræftes, og intet nøjagtig derimod fremlægges, at Søren Møller det har forlovet at male, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidne at sige men ved magt at blive.

(433)

6/10 1652.

** var skikket Jens Jensen Trans, rådmand i Lemvig, på sin egen og Peder Jensen Bjerregård på Morten Christoffersen og Laurits Hansens vegne med en opsættelse her af landstinget 25/8 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Morten Biesch, borger og indvåner i Ringkøbing, for en dom, han 4/6 sidst forleden 1652, da i fogdens sted, på Ringkøbing byting over ham dømt og afsagt har, og tildømt dem en summa pending at betale Johan Wesseling, borger og indvåner i Ringkøbing, inden 15 dage efter et urigtigt gældsbrev, som er 20 år gammelt, som af salig Christen Simonsen skulle være udgivet, og eftersom han deri ikke har forpligtet sine arvinger at betale, og ikke til rette trødningsdag æsket efter den salig karls død, som loven om formelder, hvori de formener dem uret at være sket: da efter flere ord dem imellem var, blev Jens Jensen Trans på sin egne og sine medarvingers vegne med Johan Wesseling nu her for retten således forenet, at Jens Jensen på sin egen og deres vegne lovede at give Johan Wesseling ti sletdaler, i rede penge og ingen andre varer, at betale ham i dag otte dage, og dermed fornævnte dom og håndskrift kasseret og magtesløs, og ingen videre til skade.

(434)

** var skikket Jes Tomasen i Hunderup på den ene og havde stævnet Jacob Hansen i Hunderup, Karen Jacobs og Søren Jacobsen i Hunderup for et vidne, de til Hunderup birketing 24/9 sidst forleden vidnet har, at Jes Tomasen samme dag, da han havde spurgt efter den, som tog fornævnte neg på Kærgård, som var den næste mandag efter ---- søndag for jul næst forleden, skulle have sagt til Jacob Hansen, at Jørgen havde fået det, og Jacob Hansen da skulle have spurgt, hvad for en Jørgen, og Jes Tomasen da skulle have sagt, at Jørgen Tomasen fik det, hvilke vidne beskyldes at de ham det således af had og avind på vidnet har, dernæst benægter Jes Tomasen højligen, at han aldrig har haft de ord: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Jes Tomasens ord og mundheld, som han ej for tingsdom har indgået, men fast mere her i dag for retten benægtet, tilmed og erklæret Jørgen Tomasen Jacob Hansen og Anders Hansen, som forskrevet står, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(436)

** var skikket Anders Olufsen i Baggeskær, Peder Pedersen i Mørup og Christen Pedersen i Felding mosegård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende dem da at have stævnet Jørgen Bertelsen i Tovstrup, Kirsten Pedersdatter sst for et vidne, de til Hammerum herreds ting 22/5 nærværende år vidnet har, at det skulle være dem vitterligt, at Anders Olufsen, Peder Pedersen og Christen Pedersen skulle have kommet og annammet 4 stude af salig Niels Nielsen Assing, som de skulle have til deres plov, og skulle derfor føde dem, og når sæden var sået, skulle de forskaffe Niels Jensen samme stude igen, når det blev begæret, og fornævnte mænd endnu skal have samme stude, hvorimod fornævnte mænd ved højeste ed benægter, at de ingen stude af Niels Nielsens stude har lånt, lejet, annammet eller bekommet: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd, en part befindes vildig, såvel som og en del vidnet efter Niels Nielsens ord og mundheld, som ikke med brev eller segl bekræftes, Anders Olufsen, Peder Pedersen og Christen Pedersen og her i dag for retten sligt højlig har fragået og benægtet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne eller den dom og dele, derpå funderet og udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(438)

** var skikket Christen Ibsen i Strellev kirkegård med en opsættelse her af landstinget 25/8 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Gravers Pedersen i Fugdal med flere for et vidne, de til Slavs herreds ting 15/3 1649 med hr Mads Christensen, Guds ords tjener til Grindsted og Hejnsvig sogne vidnet har, at det var dem vitterligt og hos var i Hejnsvig præstegård næste dag for sankt sørens dag var 13 år i 1635, og da skulle have seet salig Christen Pedersen af Stenderup og hr Mads gjorde regnskab, eftersom hr Mads havde fanget en rød gilding af Christen Pedersen, og Christen Pedersen den igen skulle have bekommen, og lovede hr Mads hans brev igen, og deres regnskab dermed skulle have bleven klar, hvilke deres vidne beskyldes ikke på fersk fod er forhvervet, men for 13 år siden, og efter en død mands ord og mundheld, efter slig lejlighed formener Christen Ibsen fornævnte deres vidne bør magtesløs at være: så og efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag at være optaget, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, og ikke hr Madses fuldmægtig har samme vidne og dom fremlagt, da finder vi efter slig lejlighed fornævnte vidner og dom magtesløs at være, og efterdi herredsfogden, Christen Iversen, imod for ham fremlagte gældsbrev, som efter recessen ikke var fortovet, efter bemeldte vidne har hr Mads kvit dømt, og i så måder Christen Ibsen omkostning tilføjet, bør han derfor at give Christen Ibsen til kost og tæring fire rigsdaler.

(439)

** (til Maren Pedersdatter i Grene hendes opsættelse) og nu mødte Jens Eskesen i Hejnsvig på Maren Jørgens og Christen Iversens vegne: da for nogen lejlighed blev denne sag opsat til i dag seks uger, og Hans Jensen i Krogager, Peder Christensen i Stenderup og Mads Poulsen i Trøllund her da i egen person at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse dem til underretning at forkyndes.

(440)

** var skikket Hermann Hanne, borger og handelsmand i Odense, hans fuldmægtig Peder Nielsen i Øsløs med en opsættelse her af landstinget 11/8 sidst forleden, som indeholder ham da efter en anden opsættelses indhold at have givet til kende, hvorledes han har været forårsaget hans rigtige gæld og fordring efter udgivne skadesløs brev hos velb Christen Lange til Dejbjerglund samt hans søster fru Mette Lange, salig Erik Lykkes, fordum til Rindumgård, og nu residerende på Dejbjerglund, med stor besværing og vidtløftig omkostning til hjemtinget og landstinget at affordre, og eftersom Hermann Hanne samme sag ved sin fuldmægtig til Bølling herreds ting har ladet indstævne, og af fornævnte herreds ting er falden endelig dom 10/5 1652, bemeldende Christen Lange at være tildømt Hermann Hanne at betale 530 rigsdaler, eller derfor rigens æskning at lide, og formener Hermann Hanne Christen Lange pligtig at være at betale fornævnte summa med omkostning, eller og her til landstinget at lide rigens æskning: så og efterdi befindes Mette Lange at have givet Hermann Hanne sit brev på 530 rigsdaler at betale skadesløs i rede penge, foruden nogen modsigelse eller ophold, og hendes bror Christen Lange har tilbudt Hermann Hanne hans fuldmægtig betaling for samme penge i jordegods, og dermed kendes ved gælden og den vedgår, så sætfogden fordi har tilfunden Christen Lange samme hovedstol med rente og interesse at betale eller lide æskning, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive, og Christen Lange at lide æskning. belangende at sætfogden Morten Jensen sig i dommersted har nedsat, og sig tiltaget den myndighed derpå at kende, uden øvrigheds befaling og tilladelse efter recessens udtrykkelige formelding, bør han derfor at give Christen Lange til kost og tæring 6 rigsdaler i rede penge ingen andre varer.

(444)

** var skikket Niels Nielsen Obling med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet hr Poul Christensen, sognepræst til Henne kirke, for at eftersom Niels Jensen af ham i sin gælds betaling har udlagt til Niels Nielsen al den arvelod, del og rettighed, som han efter sin far Niels Christensen tilfaldet var, og fornævnte Jens Christensen i hans velmagt skal være med al sin formue, sølv og penge og tilstandende gæld, både hos adel og uadel, inddragen til hr Poul Christensen, og der ved den timelige død afgangen, og ingen rigtig registrering i samtlige arvingers nærværelse efter loven gjort eller ganget er, hvorfor hr Poul Christensen er i retten stævnet og dom overganget til Kærgårds birketing 20/3 1648, Niels Jensen i Hoven har ladet stævne hr Poul Christensen og givet ham til sag, det hans salig far Jens Christensen for nogle år siden med al sin formue samt skiftebrev, som nyligen tilforn i Nebel imellem hans salig far og hans børn gjort er, efter salig Anne Iversdatter, som var Jens Christensens hustru, hvoraf kunne eragtes, hvad hans fars formue været har, hvilken dom tilholder hr Poul Christensen fornævnte Jens Christensens gods og gode efter loven at udlægge, og siden holde skifte med Jens Christensens børn. herhos blev fremlagt afgangne Jens Christensen af Nebel hans efterskrevne gavebrev så lydende, bekender jeg Jens Christensen, værende i Henne præstegård, at jeg har skiftet og delt imellem mine børn, på det ikke efter min død iblandt dem skulle forårsages unyttig trætte og kiv, undtagen efterskrevne, som jeg har overleveret min kære svoger hr Poul Christensen og min kære datter Lisbeth Jensdatter, actum Henne præstegård 2/3 1643 Jens Christensen egen hånd: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte herredstings dom anno 1646 udgangen, af Niels Jensen i Hoven hans fuldmægtig forhvervet, hvori hr Poul Christensen er tilfunden fra sig at lægge efter loven hvis gode og gods, som salig Jens Christensen har med sig til Henne præstegård indført, og sig der hos ham efterladt, den tid han ved døden afgik, og det siden retfærdig at skifte og dele, eller derfor at lide videre tiltale, hvilken herredstings dom endnu stander i sin fulde esse, og ikke i tilbørlig tid rykket eller igen kaldt, så Niels Jensen siden straks derefter i sin gælds betaling til Niels Obling samme hans fædrene arv og gæld efter bemeldte dom har opdraget, og Niels Obling dom derpå over hr Poul Christensen til hjemting på rigens æskning, efter samme opdragelse, forhvervet, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst andet derom at sige, end hr Poul Christensen jo for samme arv og gælds fordring bør æskning at lide, og efterdi fornævnte gavebrev ikke af Niels Jensen, som en arving, befindes at være samtykt og underskrevet, kunne vi ikke kende den deri så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke komme Niels Nielsen til nogen forhindring.

(449)

** var skikket Anders Munk i Andkær med en opsættelse her af landstinget 25/8 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Nielsen i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, for to domme de til Holman herreds ting udstedt og dømt har 22/12 og 11/8 1651 imellem hr Berent Fahlenkamp i Pjedsted og ham, anlangende nogen lånte penge, som skulle udgives til Jens Nielsen i Andkær, som hr Berent ham skyldig er, nemlig 400 rigsdaler og 2 års rente, for bemeldte penge har hr Berent pantsat til Jens Nielsen i Andkær en bondegård i Hvilsbjerg, og nu midlertid har hr Berent samme bondegård solgt til Anders Munk, efter en kontrakt imellem dem oprettet 5/2 1649, som i sin mening indeholdt, at hr Berent har sig til forpligtet at gøre ham en nøjagtig skøde på for bemeldte bondegård, og Anders Munk derimod at indfri pantet fra Jens Nielsen, hvilket hr Berent ikke har holdt eller efterkommet, formedelst han også samme gård har pantsat til Mads Tordsen i Vejle, så han ikke kunne bortskøde den, førend han var kommen til ende med Mads Tordsen, formedelst en trætte, som var dem imellem, hvorfor hr Berent af bemeldte årsag har for tingsdom bevilget Anders Munk summen, som skulle have været udgivet til Jens Nielsen, måtte blive stående,

Anders Munk uden skade, og rente indtil han kunne gøre ham nøjagtig skøde, ikke heller skal hr Berent bevise, af Anders Munk nogen forsømmelse eller forhaling er bleven sket deri, men ---- hr Berents egen efterladenhed, som er af skøden at eragte, som han til Just Tomasen i Hvilsbjerg udgivet har, og samme sit pantebrev er hjemløst og ham leveret, dog alligevel har tildømt ham en del af renten at betale til Jens Nielsen, formener efter slig lejlighed samme domme bør magtesløs være: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og forkyndt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling deri kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme domme magtesløs at være.

(450)

** var skikket Christen Jensen i Havskov på Jep Lauritsen i Kærgård hans vegne, i hans egen overværelse, med en opsættelse her af landstinget 14/7 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Villads Lauritsen i Nebtorp for et vidne, han til Skodborg herreds ting 4/3 1651 forhvervet har, bemeldende Jens Andersen og Mads Pedersen i Overby at have vidnet, at de den dag otte dage der ved tinget var hos Jep Lauritsen i Bjerregård på Villads Lauritsens vegne, æsket og begæret af Jep Lauritsen, at han ville forskaffe hans søsterdatter, nemlig Johanne Villadsdatter, som Villads Lauritsen havde avlet med Jep Lauritsens søster, salig Maren Lauritsdatter, der til tinget at Villads Lauritsen efter loven kunne indlyse hende i kuld og køn. dernæst stævnet Villads Lauritsen for et indlysnings vidne, han til fornævnte ting 6/5 samme fornævnte år forhvervet har, at Villads Lauritsen stod den dag for tingsdom og indlyste Johanne Villadsdatter, som han havde avlet med salig Maren Lauritsdatter, i kuld og køn, hvilke forskrevne æsknings og indlysnings vidner Christen Jensen på Jep Lauritsens vegne i følgende måder beskyldes, at eftersom Villads Lauritsen havde bedraget Jep Lauritsens salig søster Maren Lauritsdatter, og ikke har villet ægte hende, men købt sig brøde fra moderen, og han og ej, mens moderen levede, har villet indlyse fornævnte barn i kuld og køn med hans ægte børn, men efter hendes død og afgang har indlyst fornævnte barn under et skin, at han ville sig fornævnte barns gods og gode til forsnille: så og efterdi ikke befindes Villads Lauritsen i Maren Lauritsdatters levende live at have lovlig til tinge ført det barn, Johanne Villadsdatter, som han med Maren Lauritsdatter avlet har, hende ved adelkone børn indlyst, han og ikke heller efter moderens død har haft fornævnte slegfred barn inden tinge, som loven tillader, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme æskning og indlysnings vidne så noksom nøjagtig, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(452)

** var skikket Peder Gregersen Kammersgård, borger i Varde, hans fuldmægtig Anders Jensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged i Varde, for en dom han 7/4 1651 til Varde byting imellem salig Peder Steffensen, fordum borger i Varde, hans børn, nemlig Steffen Pedersen og Jens Pedersen den ældre og Jens Pedersen den yngre, begge i Vranderup, på den ene og Peder Gregersen Kammersgård på den anden side dømt og afsagt har, og deri tildømt Peder Gregersen at lide dele og tiltale for to bemeldte hans hustrusønners arv efter deres salig far, fornævnte Peder Steffensen, uanseet at samme arveparter endnu ikke nogen åringer kan blive forfalden, som med deres egne udgivne skadesløs kontrakts brev, som i Peder Kammersgårds gård og fornævnte to Hans Staffensønner i Vranderup, samme børns farbrødre og rette formyndere, gjort og oprettet, er at bevise, hvilket fogden ej i nogen måder har villet anseet, men fast mere imod skadesløs kontrakt Peder Kammersgård tildømt at lide dele, og formener efter for berørte lejlighed samme domme og deler, derefter drevet er, bør

magtesløs at være. så er bemeldte indstævnede ikke mødt, ej heller nogen på deres vegne, hvorfor Anders Jensen på Peder Gregersens vegne formente, det han nu burde endelig dom beskrevet: da efterdi sagen i 6 uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskreven, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og dele magtesløs at være, og ikke komme Peder Kammersgård til nogen forhindring.

(454)

** var skikket Jens Nielsen, født i Staby kærgård, på Maren Andersdatter hendes vegne, og bød sig i rette mod Christen Nielsen på Nørklit, og beviste med tingsvidne af Ulfborg herreds ting 25/9 sidst forleden, hende til dette landsting af Christen Nielsen stævnet og kaldt at være, så er han ikke heller nogen på hans vegne nu mødt Maren Andersdatter sag at give: blev fordi nu her påsagt for retten, at hun for denne stævning bør fri at være, og Christen Nielsen pligtig at give Maren Andersdatter til kost og tæring fire sletdaler i rede pending at betale.

(455)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær på sin mor fru Sofie Friises vegne med en opsættelse her af landstinget 16/6 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelse at have stævnet Søren Lauritsen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han imellem Jørgen Jensen i Ravning dømt og afsagt har 6/5 1652, hvilken dom hun formener at være funderet på en falsk seddel, som Jørgen Jensen har fremlagt, som hun vider udtrykkeligen for falsk, thi det kan man eragte, havde han haft hendes seddel, da havde han vel lagt den frem på Jerlev herreds ting imod den klagevidne, som gik for ting 3/11 1647, og førend den dom faldt til fornævnte ting 16/2 1648, thi det stemmer ikke fejl, at den, der har skrevet de andre falske breve, havde vel også skrevet den. ydermere kan det befindes i mange stykker, at Jørgen Jensen har brugt mange underfundelige og skalkagtige stykker: da formedelst vores underhandling afstod Jørgen Munk på sin mor fru Sofie Friises vegne, såvel som og Jørgen Jensen på sin egne vegne, samme indstævnte tvistighed, så fornævnte kvittants, domme, deler og forfølgning, som på begge sider i sagen dreven, forhvervet og udgivet er, skal være kasseret, døde og magtesløs, dog nu for retten lovet Jørgen Jensen nu til fastelavn først kommende at betale og udgive til fru Sofie Friis ti sletdaler.

(456)

** var skikket Peter Petersen af Husum hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, og bød sig i rette imod Hans Sønnichsen på Vesterland Før, som han beretter at have Peter Petersen til dette landsting indstævnet, så er Hans Sønnichsen og hans fuldmægtig ofte påråbt, og dog ej fremkommen med samme stævning at gå i rette, hvorfor Jens Høg på Peter Petersens vegne satte i rette og formente, at Hans Sønnichsen for udeblivelse burde at erstatte kost og tæring: da efter slig lejlighed er derpå for retten afsagt, det Peter Petersen bør for denne Hans Sønnichsens stævning kvit at være, og ham pligtig at give Peter Petersen til omkostning ti rigsdaler.

20/10 1652.

** var skikket Jep Sindersen i Smedshave med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Laurits Graversen i Engbjerggård med flere for et syn, som de 17/7 sidst forleden til Vandfuld herreds ting vidnet og afhjemlet har, at de den ottende dags dag tilforn

var med Jens Madsen i Byskov, delefoged i fornævnte herred, til efterskrevne syn over en engdel, som han dem foreviste, nordvest for Engbjerg kirke, som kaldes Tagkærholm, da så de i østerende en pæl, som var ret skel imellem Troldborg og Smedshave enge, hvilke enge Jens Madsen ikke til visse at skulle vide, hvem det tilhørte med rette, dernæst stævnet Peder Jensen, fordum boende i Rosdal for et vidne, han 31/7 til fornævnte ting vidnet har, at han har boet i Rosdal i 30 år, og midlertid havde efterskrevne 3. part af Troldborg i fæste, og da slog han i de enge uden Engbjerg, som Jep Sindersen og Laurits i Rosdal omtvister, hans søn Jens Pedersen med flere vidnede om skel i fornævnte eng: da efter flere ord dem imellem var, da nu her for retten afstod Jens Madsen på Otte Krags vegne, såvel som og Laurits Christensen på sin egne vegne samme indstævnte vidner, syn, klage, sigtelse og bogsed, indstævnet er, så det ingen videre skal komme til forhindring eller skade, og fordi deri magtesløs at være.

(460)

** var skikket Jens Basse i Skærbæk med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Niels Pedersen i Kongsted for nogen uærlige ord, som han skal have Jens Basse tilsagt i Bertel Mikkelsens hus i Kolding for nogen tid forleden, hvorfor for slig ærerørige ord Jens Basse har indstævnet Niels Pedersen til Elbo herreds ting, hvilken sag herredsfogden for sin overdommer har heden funden, eftersom det ære er angående, og efter slig lejlighed har Jens Basse været forårsaget samme sag her til landstinget at lade indstævne: så og efterdi Peder Pedersen og hans medfølgere vidnesbyrd, hid stævnet er, har vidnet efter Niels Pedersens ord, som han ej er gestendig, fra sig bebrevet eller for tingsdom indgået, da finder vi efter slig lejlighed samme deres vidne magtesløs at være, og efterdi Niels Pedersen sig dog her for rettergang entholdt har, og ej imod Jens Basses forhvervede opsættelse noget til samme vidne at svare, som det sig havde burdet, og i så måder Jens Basse omkostning tilføjet, bør han deri at give ham til kost og tæring seks sletdaler i rede penge at betale.

(461)

** var skikket Jens Nielsen Basse, boende i Skærbæk, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Iver Madsen i Børup og Niels Hansen i Erritsø for et vidne, de 20/7 sidst forleden til Elbo herreds ting vidnet har, at de skal have hos været i Jens Basses hus i Skærbæk, der Peder Nielsen skulle have Bodil Pedersdatter til ægte, da skulle de have seet og hørt, at Jens Basse og hans hustru Karen Nielsdatter lovet og samtykte, at Peder Nielsen skulle have til medgift med Bodil Pedersdatter de penge, som var over hendes egen lod i det pantebrev, som salig Niels Ibsen havde gjort salig Peder Mikkelsen i Skærbæk 13/7 1641, bemeldende på 60 sletdaler, hvori hende selv kunne være berettiget 20 sletdaler, de 20 sletdaler hendes bror, som er umyndig, og de 20 daler hendes mor, som Jens Basse nu har til ægte, hvilke 40 sletdaler, som er uden hendes egen tilfaldne lod, bemeldte vidner skal have vidnet, at Jens Basse, hendes stedfar, skulle have lovet hende til medgift, hvilket Jens Basse benægtet ved hans højeste helgens ed, at han aldrig hende videre har lovet til medgift, end som i skiftebrevet befindes indført: så og efterdi Iver Madsen og Niels Hansen befindes at have vidnet efter Jens Basse og hans hustru Karen Nielsdatters ord og løfte, som ikke med brev eller segl bekræftes, tilmed vildig, og ej på visse dag, men bagpå skiftebrevet, hvori befindes samme pant moderen og børnene at være imellem delt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den deres vidne deri så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Jens Basse til nogen forhindring, men Peder Nielsen derimod for unyttig trætte, han Jens Basse påført har, at give ham seks sletdaler til kost og tæring i rede penge ingen andre varer at betale.

(465)

** (til Jep Sindersens opsættelse) nu mødte Jacob Sørensen såvel som og Jens Madsen og Niels Andersen med samme indstævnte forfølgning, og formente det ret at være, dertil svarede Jep Sindersen, og formente sig ingen ran at have beganget, fremlagde og efterskrevne kopi, så lydende 24/3 1652 er Niels Andersen i Smedshave og Jep Sindersen sst med hverandre venlig og vel forligt, at Niels Andersen må beholde hvis foder, han har avlet i Smedshave indtil den dag, dertil skal Niels Andersen nyde og beholde det sengepanel, som finde i liden stuen i Smedshave: da efter flere ord dem imellem faldt, bevilget parterne samme sag til først kommende snapslandsting at opstå, og de otte mænd 14/8 til Vandfuld herreds ting, såvel som herredsfoged Poul Nielsen samt og præsten hr Jørgen i Engbjerg, med originalen til samme kontrakt, hver i egen person at til stede møde, og da gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse, dem til underretning, at læses og forkyndes, i dismidlertid fornævnte indstævnte ransnævnings ed og forfølgning ikke at komme Jep Sindersen til nogen forhindring.

** (til Jørgen Munks opsættelse på hans mors vegne med Anders Jensen i Vejle) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Søren Knudsen på sin egen og byfogden Anders Jensens vegne: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med bevilling opsat til snapslandsting først kommende, og da Anders Jensen såvel som og de otte mænd 25/6 samt tingbogen da at til stede møde, og gå derom hvis lov og ret er.

(466)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Sebber kloster hans fuldmægtig Anders Pedersen, foged der sst, på Mads Madsen i Ølby hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jep Olufsen i Nold og Niels Poulsen i Obedsø for et vildigt vidne, de til Ginding herreds ting 26/3 sidst forleden skal have vidnet, at Jens Poulsen i Obedsø skulle have leveret Mads Madsen 10 sletdaler på en gældsbrev, og dermed at skal have betalt Mads Madsen hans hustru, Karen Poulsdatter, hendes arvelod, som hun efter hendes far Poul Pedersen var tilfalden. dernæst stævnet Niels Poulsen i Obedsø og Anne Jensdatter sst for et vidne, de til fornævnte herredsting samme dag vidnet har, at Mads Madsen skulle have lånt af Jens Poulsen i Obedsø 5 rigsdaler, hvilke vidner Johan Brockenhuus på bemeldte hans tjeners vegne formener ikke så nøjagtig at være, at de ham dermed nogen gæld kan påvidne, eftersom de højligen benægter, men bør magtesløs at være, og Jens Poulsen pligtig at være til Mads Madsens hustrus arv efter hendes salig far at svare. dernæst stævnet Jep Olufsen i Nold og hans hustru Lene Poulsdatter for et vidne, de samme dag vidnet har, at salig Poul Pedersen i 4 år, førend han døde, ikke kunne læse eller skrive for skrøbelighed, og Karen Poulsdatter i Ølby var til huse hos dem i Nold og da havde et gældsbrev på 24 sletdaler, som Jens Poulsen skulle være hans, og efter hendes salig fars død skulle hun ingen fuldmagt have til samme brev, hvilke vidner Johan Brockenhuus på hans tjeners vegne formener ikke så nøjagtig at være, eftersom befindes en part af vidnerne at være Jens Poulsens egne søskende, svoger og mor: da efter flere ord og tale dem imellem var, afstod Jens Poulsen og Mads Madsen på begge sider fornævnte indstævnte og beskyldte gældsbrev på 24 daler, såvel som og dis fuldmagt og kvittants, så det her for retten er kasseret, og fordi efter slig lejlighed ingen videre til skade at komme, og efterdi herredsfogden ikke endelig har parterne imellem om anden deres tvistighed adskilt, belangende den fordring om de fem rigsdaler, samt og de elleve daler, såvel som og de 9 daler, da bør den hans dom at være som udømt, og sagen så vidt til

hjemting igen at komme, og fogden, efter dis for ham fremlagte dokumenter, endelig at dømme og adskille, uden nogen udflugt, som han vil ansvare og være bekendt.

(470)

** (til Jacob Grubbes opsættelse om de pulsvodder) da er sagen opsat til i dag, og nu her i dag fremæsket Jacob Sørensen bemeldte vidnesbyrd her for retten at fremkomme, så er Anders Tomasen og hans efterskrevne medbrødre påråbt, dog ej fremkommen til samme deres vidne at svare: da efter slig lejlighed har vi ikke vidst i sagen at dømme, men den med parternes bevilling fremdeles opsat til snapslandsting førstkommende, og da fornævnte vidnesbyrd såvel som og fiskeren, Christen Simonsen, og Morten Vinter, enhver i egen person, at møde ----, og efterdi Anders Tomasen og hans medfølgere vidnesbyrd imod forrige opsættelse og dis forlov i dag fra rettergang har sig entholdt, og i så måder Jacob Grubbe omkostning tilføjet, bør enhver af dem at give ham to sletdaler i rede penge og ingen andre varer at betale.

** (til Johan Brockenhuuses opsættelse på salig Jep Christensen i Ølby hans arvingers vegne) nu mødte Carsten Hansen: da for nogen lejlighed, sig heri begiver, er denne sag opsat med parternes bevilling til snapslandsting først kommende, og da Peder Hansen i egen person at møde, og gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden ham til underretning at forkyndes.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne brev, så lydende vi efterskrevne Albret Skeel til Fussingø og Iver Juul til Volstrup gør vitterligt, eftersom vi har bekommet KM missive, dateret på Københavns slot 16/7 1618, formeldende at Jens Svendsen, Jens Mikkelsen, Mads Christensen og Peder Pedersen i Fjaltring sogn for hans majestæt har ladet give til kende, hvorledes de af mester Hans Olufsen, læsemester i Ribe, med ægt og arbejde for ham at gøre skulle besværges, formenende det dem for tungt at være, efterdi at de boer 24 mils vej fra Ribe, så de det fordi ikke kunne eller burde gøre, hvorfor hans majestæt i hans missive os befalet, at vi samtligen den sags lejlighed skulle erfare, og dem siden en kontrakt med hverandre at lade indgå, så har vi i dag, som er onsdag 20/1 været her i Viborg til stede, og eftersom vi begge tvistige parter tilforn har ladet indstævne, da er mødt Morten Lime, borgmester i Ribe, på mester Hans Olufsens vegne og Jep Knudsen i Mårupgård så og Tomas Madsen i Keldbjerg på hans far Mads Christensens vegne med en fuldmagt på de andres vegne, da har vi efter KM befaling dem imellem gjort efterskrevne forordning, hvad de enhver af de efterskrevne årligt i penge skal give for ægt og arbejde.

(472)

** var skikket Jens Nielsen Basse i Skærbæk med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Nielsen og hans hustru Bodil Pedersdatter i Skærbæk for nogen ærerørige ord, de om ham skal have haft 11/5 sidst forleden på Skærbæk gade, at Jens Nielsen Basse skulle tage vare på den hud, han tog af Søren Madsens stud, hvorfor for slige ærerørige ord Jens Basse har Peder Nielsen indstævnet til Elbo herreds ting, hvilke dog herredsfogden, Jacob Tomasen, har for sin overdomme heden fundet, eftersom det er ære angående, hvilken dom Jens Nielsen har været forårsaget til landstinget at lade indstævne: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Peder Nielsen og hans hustrus ord og mundheld, som de ej for tingsdom har indgået, men Peder Nielsen sligt benægter og fragår, han og nu her for retten på sin egen og hustrus vegne Jens Basse derfor erklæret, som forskrevet står, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne magtesløs at være.

(475)

3/11 1652.

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård hans fuldmægtig Christen Nielsen i Eskebæk med en opsættelse her af landstinget 22/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Poul Jensen i Lundsby, for at eftersom Christen Christensen under Tørring bjerg med flere har samtlig vidnet et vidne til Skodborg herreds ting 9/8 sidst forleden, formeldende Christen Christensen under Tørring bjerg har mere jord at bruge til det bolig, han iboer, og halvparten af Aist jord, som Jens Jacobsen under Tørring bjerg har lejet halvparten ud, hvilke deres vidne, efterdi det skal være vidnet hans tjener Jens Jacobsen til hinder og skade, dermed at besmykke en dom, som Jens Jensen i Kælder ---- fordum herredsfoged i Skodborg herred, 12/7 sidst forleden har dømt imellem velb Henrik Linderot til Kongensgård og Jens Jacobsen, i hvilken hans dom han har dømt ham fra sin fæste på fornævnte halvpart af fornævnte Aist jord: så og efterdi befindes for fornævnte sætfoged Poul Jensen at være i rette lagt uendelig dom der af tinget tilforn udgivet, hvori bevises Jens Jensen hans fæste i samme Aist jord at være fra dømt, hvilken dom stod for ham urykket, så Poul Jensen fordi ikke har vidst at udstede Just Friises fuldmægtig nogen syn over bemeldte Henrik Linderots gård og ejendom over samme Aist jord beskrevet, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod den hans dom at sige, eller hans ulempe deri at være.

(477)

** var skikket Joen Christensen i Vejrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Pedersen i Grisbæk med flere for en vidne, de på Gørding herreds ting 16/8 sidst forleden vidnet har, efter Johanne Jørgens i Vejrup hendes ord og mundheld, det Johanne skulle have sagt, at Joen Christensen kom ud af hans møllehus med hans bukser løse, og hans mandermål stod forud ved ham, og Anne Lauritskone kom hastig ud bagefter ham, og ydermere vidnede de, at samme tid i Sortvad da målte Johanne Jørgens på hendes riveskaft og sagde, så lang var Joen Christensens tingest, videre vidnet at nu i høst forgangen rugskær, da sagde Johanne Jørgens, at Joen Christensen i Vejrup tog fat på Anne Lauritskone i Vejrup inde i hendes dynevår, efter fornævnte vidner vidtløftig specificerer og dem formeldes, så formener Joen Christensen at samme deres vidner ikke skal være andet end skvalder: så og efterdi befindes fornævnte vidnesbyrd en part at have vidnet efter de ord, Johanne Jørgens for dem skulle haft, som hun dog har fragået, en del og enlig at have vidnet, som dog ikke med nogen andre nøjagtige vidner og gørlig gerning bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Eske Tygesen, som slig vidner forhvervet har, deri pligtig at give Joen Christensen til kost og tæring seks rigsdaler.

(479)

** var skikket Niels Poulsen i Tønning hans fuldmægtig Niels Jensen i Tistrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Gregersen Kammersgård, borger i Varde, givende ham til sag for 23 rigsdaler, han er ham skyldig efter sin udgivne brevs indhold, og Niels Poulsen for hans modvillighed har været forårsaget og ladet forhverve dom over ham for samme gæld til Varde byting, og er tilkendt fornævnte 23 rigsdaler med forfalden rente til Niels Poulsen skadesløs at betale inden 15 dage, eller derfor at lide æskning, formener Niels Poulsen Peder Gregersen bør at lide æskning: da efterdi for os i rette lægges Peder Gregersen

Kammersgård hans underskrevne skadesløs brev, til Niels Poulsen udgivet, på 23 rigsdaler med rede penge ingen andre varer at betale, så han derefter til hjemting er tilfunden samme summa penge med hovedstol, rente og interesse at betale, sagen og her til landsting i lige måde er indkaldt, og i seks uger til i dag optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Gregersen Kammersgård jo deri for fornævnte gælds fordring bør æskning at lide.

(481)

** (til Bertel Markorsens opsættelse i Gudsø mølle, som havde stævnet Christen Hansen i Eltang) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Bertel Hansen i Eltang på salig Christen Hansens arvingers vegne: da for nogen lejlighed er sagen, med parternes bevilling, opsat til anden landsting efter snapslandsting først kommende, og dem da her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og den tingbog for anno 1648 da til fornævnte tid her at indstævnes og til stede føres.

** (til Laurits Poulsen af Ammidsbøl hans opsættelse) så mødte Jens Pedersen i Ødsted og gammel Peder Jensen i Rugsted på deres egen og med interesseredes vegne: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag, med parternes bevilling, opsat til anden landsting efter snapslandsting først kommende, og da dem her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og fornævnte ransed og forfølgning imidlertid ikke at komme Laurits Poulsen, Poul Lauritsen og Søren Sørensen i Tudvad til nogen forhindring.

** var skikket Peder Udsen, borger i Kolding, hans fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet Mads Mouridsen sst for en landstings stævning, hvorefter han vrangeligen og usandfærdeligen skal have ham angiven, idet han for landsdommere i hans stævning skal have ladet indføre, at Claus Rasmussen, borger der sst, ham det pant på de 100 daler under et skin skal have gjort, hvormed Claus Guldsmed Tyra Bendsdatter hendes gæld svigeligen ville fragå, hvorefter han, med vrang undervisning, samme hans retmæssige pant til landsting at være bleven underkendt. nu mødte Mads Mouridsen og berettet, at tilforn var dom faldet i samme sag, hvilken dom han og fremlagde, her af landstinget 22/9 sidst forleden udganget, som så besluttes, efterdi befindes Claus Rasmussen at have udgivet til Tyra Bendsdatter hans underskrevne skadesløs brev og forpligt på 130 sletdaler, og til dis forsikring forpligtet sig at gøre hende et fuldkommen pant og forvaring i hans hus, gård, grund og ejendom, som han iboede, og Niels Kjær afkøbt har, næst efter det pant, som Gertrud Ganzes havde i samme ejendom, når påæskes, foruden nogen forhindring, skudsmål eller modsigelse, hvilke Claus Rasmussens håndskrift og forpligt og befindes på Kolding byting at være læst den samme dag, der Claus Rasmussen samme pant til Peder Udsen har udgivet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme pant, som til Peder Udsen deri gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være: så og efterdi med fornævnte dom her af landsting bevislig gøres, endelig i samme sag at være dømt, da ved vi ej den vores dom at forandre, men Peder Udsen deri at give Mads Mouridsen til kost og tæring fire rigsdaler i rede penge at betale.

(484)

** var skikket Laurits Jensen Torbøl i Ringkøbing hans fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en frafindelse dom, han til Vejle byting 12/8 sidst forleden imellem Laurits Jensen Torbøl i Ringkøbing og Rasmus Pedersen Åstrup, borger og indvåner i Vejle, dømt

og afsagt har, anlangende en sort klæde kappe, som Rasmus Pedersen skal have i pant efter en seddels formelding, dateret 6/4 1643 af salig Eske Jensen, forrige boende i Ringkøbing, og den salig mand siden 12/11 samme år til hans svoger, Laurits Jensen Torbøl, har opdragen: så og efterdi udførligen bevises, Eske Jensen at have i pant sat til Rasmus Pedersen samme kappe for den gæld, han til ham og Niels Boisen efter fornævnte håndskrifter har skyldig været, hvorimod Rasmus Pedersen sin revers har udgivet, hvormed samme gældsbreve og pant bestyrkes, og ikke med kvittants bevises samme summa penge at være Rasmus Pedersen betalt, men han endnu kappen uindløst har i sin værge, og byfogden dog den sag har fra sig fundet, da efter slig lejlighed bør den hans hedenfindelse magtesløs at være, og bemeldte kappe, efter lovlig vurdering, i Rasmus Pedersens gælds betaling at efterfølge, som det sig bør, og efterdi Laurits Jensen, uden nøjagtig bevis, har Rasmus Pedersen unyttig trætte påført, da bør han deri at give ham otte rigsdaler i rede penge at betale.

(486)

** var skikket Hans Nielsen i ---- gård på den ene og havde stævnet Peder Olufsen i Nugård, herredsfoged i Hind herred, på den anden side for en ulovlig vurdering, som han har gjort i Hans Nielsens gård 8/9 sidst forleden efter en dom, han selv har udstedt der af tinget 1/3 1649, anlangende at Hans Nielsen skulle være tilfunden at betale Niels Gødesen i Velling 12 sletdaler, som Hans Nielsen efter hans brev skulle være ham skyldig, i hvilken vurdering og udlæg hans Nielsen formener sig højligen at være forurettet, eftersom dommen befindes at være udstedt over 2 år siden ---- KM forordning: da efter flere ord og tale, dem imellem var, blev Hans Nielsen og Niels Gødesen nu her for retten med sammenlagte hænder således forenet, at Niels Gødesen lovet og til forpligtet sig nu straks, han hjem kommendes vorder, at give Hans Nielsen otte rigsdaler i rede penge ingen andre varer, og derimod skal Niels Gødesen beholde den fornævnte udlæg, sket er, hvori den indstævnte dom, dele, vurdering, gældsbrev samt alt hvis anden gæld, dem til denne dag på enten sider imellem været har, ganske afstået, kasseret og ingen videre til skade.

(487)

** var skikket Christen Nielsen i Oksby hans visse bud Niels Jensen (blank) med hans fuldmagt med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mads Andersen i Oksby for en dele, han lader sig af berømme, han skal have forhvervet over Christen Nielsen til Vesterherreds ting 4/1 nu sidst forleden for noget fragt, som Mads Andersen har lovet at skulle fly ham til Hamborg uden nogen betaling og for noget ubevist gæld, som ikke heller med hans brev skal bekræftes ---- : da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes læst og påskrevet, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele magtesløs at være.

(488)

** var skikket hr Jens Christensen Gødstrup, sognepræst i Hee, hans fuldmægtig Niels Christensen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Nielsen, forrige foged på Tiimgård, for en dom han ved sin fuldmægtig Niels Jepsen i ---- gård i Tiim på Hind herreds ting 20/1 1652 skal have ladet forhverve for en summa pending, som hans salig søn Mikkel Jensen i Hee skal have været ham skyldig, hvilke han formener hr Jens Christensen bør at betale ham, uanseet salig Mikkel Jensens gælds seddel aldeles intet formelder om nogen arvinger at betale, med mere han eller hans fuldmægtig ved samme dom at beskylde,

formenende den derfor bør magtesløs at være: da efterdi befindes sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen findes læst og forkyndt, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være.

(489)

** var skikket Claus Eriksen i Knudgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Jensen i Ganer med flere for et vidne, de til Skjern birketing vidnet har 19/7 sidst forleden, at det er dem vitterligt, at Claus Eriksen i Knudgård og hans folk, som var Christen Nielsen, Karen Clemendsdatter, Erik Clausen, Terkild Clausen og Erik Nielsen, de hos var på sankt hans dag sidst forleden på Sønderkær på en eng, som hører til den halve gård, Niels Lauritsen i Smedegård påboer, og skatter og skylder årlig af samme eng, og der slog, rev, læsset og afførte og borttog Niels Lauritsens hø og kørte bort dermed, hvilke vidne Claus Eriksen formener er et vildig vidne, som af hans egne stedbørn og hans søskendebarn, ham til behjælpning, vidnet har, ikke heller de skulle have vidnet, hvis eng ligger i ren med samme eng på enten sider: da efterdi befindes samme sag i seks uger til i dag optagen, så imod recessen ikke længere uden bevilling kan gøres ophold, da finder vi efter slig lejlighed samme fornævnte vidner, syn, sigtelse, bogsed, nævnings ed og dis forfølgning magtesløs at være, og ikke at komme Claus Eriksen og hans efterskrevne folk til nogen forhindring eller skade, men Niels Lauritsen deri pligtig at give Claus Eriksen til kost og tæring otte rigsdaler i rede penge at betale.

(493)

** var skikket Peder Hansen Helt, borger og indvåner i Kolding, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet borgmester og råd i Kolding, for en dom de sidst forleden 23/7 imellem ham og Matias Melhørn, visiterer der sst, dømt og afsagt har, anlangende en kasse rosiner, så og et lidet bunden skrin med snutobak i, som skal være pakket imellem noget speceri, som Peder Helt har forskrevet fra Lübeck, men ikke at have forskrevet enten efter rosiner eller snutobak, eller befindes i hans fragter, udtog eller skrivelse at have tilskikket Peder Helt for bemeldte rosiner eller snutobak, end som han hos KM tolder har angiven og fortoldet, men befindes nok kan bevises med missive, dateret Lübeck 16/8 sidst forleden, at samme fornævnte rosiner og tobak at være i vildsomhed indpakket i Peder Helts gods, men skulle have været i pakket i et andet fad og fremskikket til en anden købmand i Slagelse, men borgmester og råd uden nogen videre opsættelse har tildømt samme gods til pris, som ikke af nogen kundskab eller vilje samme gods at være forsvegen, og Peder Hansen Helt for samme gods at have dømt i ti rigsdaler for en anden mands gods, som ham aldeles intet vedkom i nogen måde, men ham stor despekt har gjort lige som den, der hans majestæts told har besværget og bestjålen, at han derfor for fornævnte ti rigsdalers faldsbøder skulle bøde, hvorfor han formener sig stor uret at være sket, og formener borgmester og råds dom burde magtesløs at være. nu er for bemeldte indstævnte ikke mødt, ej heller nogen på deres vegne, hvorfor Jens Høg på Peder Helts vegne formente, det han nu burde endelig dom beskrevet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen findes læst og påskrevet, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være, og ikke komme Peder Hansen Helt til nogen forhindring.

(494)

** var skikket Morten Knudsen i Skjern møllegård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Gødesen i Knude, Laurits Christensen i Lyager, Tomas Pedersen i Ganer med flere for et vidne, de til Bølling herreds ting 14/1 1650 vidnet har, hvori de skal have sig til fordristet at have af vidnet, at salig Simon Knudsen skulle have boet i Skjern møllegård, men Morten Knudsen at have boet i samme gård, siden hans salig stedfar Villads Villumsen ved døden afgik, tilmed skal fornævnte vidner have vidnet, at salig Simon Knudsens efterladte gods og gode at være bleven i Skjern møllegård efter hans død, og Morten Knudsen skal have det til sig annammet, ej heller nogen skifte og jævning til 30. dag, som det sig havde burdet, ydermere fornævnte personer at have vidnet, at Morten Knudsen ej heller har betalt hans bror Simon Knudsens gæld, og fornævnte Peder Gødesen befindes at være Christen Gødesens bror, Peder Pedersen hans konebror og Laurits Christensen i Lyager at have Christen Gødesens søsterdatter, og de derfor af største vildighed har vidnet Christen Gødesen til behjælpning, hvorfor Morten Knudsen formener, deres vidne bør magtesløs at være. dernæst fremlagde en dom af fornævnte herreds ting 3/10, som så besluttes, at mens fornævnte håndskrift og tingsvidne stod ved magt, da Morten Knudsen burde samme 8 rigsdaler til Christen Gødesen med resterende rente inden 15 dage at betale, eftersom Christen Gødesen ved arv på hans hustrus vegne efter hendes salig far skal være berettiget, eller og da Morten Knudsens bo at søges ved nam. sammeledes efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 11/10 sidst forleden, som indeholder Peder Jensen i Kragsig med flere at have vidnet, at de var nærværende i Skjern møllegård 27/7 næst forleden, da hørte de, at Morten Knudsen lovet at ville betale de 8 rigsdaler, som salig Simon Knudsen var Christen Gødesens hustru hendes salig far Peder Graversen af Ganer skyldig: så og efterdi befindes Morten Knudsen med andre hans medarvinger arv og gæld efter hans bror salig Simon Knudsen at have afsagt, men med Peder Gødesen og hans medbrødres vidne bevises, ham at have haft hans efterladte gode hos sig, så fogden fordi efter samme vidne og gældsbrev har tildømt Morten Knudsen at betale Christen Gødesen fornævnte otte rigsdaler, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidne og dom, såvel som den vurdering, derefter gjort er, at kunne sige, men ved magt at blive, men efterdi Peder Jensen i Kragsig og hans medbrødre har vidnet efter Morten Knudsens ord, som han ej er gestendig, da bør den deres vidne deri magtesløs at være, og efterdi her til landsting tilforn endelig dom er udganget, at den deres vurdering, som på den bryggekedel gjort var, er underkendt, og Christen Gødesen dog så rum tid derefter endnu skal have fornævnte kedel hos sig, da har Christen Gødesen sig dermed forseet, og pligtig fornævnte kedel til Morten Knudsen at levere, og give ham til kost og tæring fire rigsdaler.

(498)

** (til Morten Knudsens opsættelse med Niels Gødesen, som af hans nu indstævnte opsættelse skal uddrages) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Niels Gødesen med samme dom og dele: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med parternes bevilling opsat til anden landsting efter snapslandsting først kommende, og da den forpligt, Niels Gødesen sig på beråber at have udgivet, til samme tid at til stede føres, og da gås derom hvis ret er.

(499)

** var skikket Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, hans fuldmægtig Peder Hansen sst på den ene og havde stævnet Peder Pedersen og hans medbrødre 15 mænd, for de 22/10 sidst forleden har til Ballum herreds ting oversvoren Mette Tøvrings, Niels Tøvrings hustru, på Rømø fuld trolddoms gerning, hvilke deres ed Hans Pedersen formener lovlig og ret at være, og bør ved sin fuldmagt at blive, og Mette Tøvrings for hendes trolddoms gerninger, som hun har med været

og fortroldet salig Jens Hansen i Randerup og hans med havende folk med skib og gods, bør at straffes med ild og brand. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Ballum birketing 30/7 sidst forleden, at Anders Tomasen på KM vegne fremlagde Anne Bois på Rømø hendes skriftlige bekendelse, hvori hun iblandt andet bekendte, at hun med Mette Tøvrings med flere forgjorde Jens Hansen af Randerup hans skib samt folk og gods, årsag dertil var, at Karen Matiasdatter ikke ville ægte hendes fæstemand, Ege Boisen, som var med på skibet, fordi hun var bange for hans gæld, og ikke ville den betale, det skete på en søndag morgen, som var i forgangen midsommer, og da var Anne Bois selv tredje på Jens Hansens skibs master i tre sorte ravnes lignelse, og skete på norske rev samme dag om morgen før dag, stod fire af skibsfolkene ved roret i skibet, og kunne dog ej styre skibet, thi de gjorde vinden så stærk med slig middel, og de gjorde knuder på et bånd i satans navn og løste dem op i satans bavn, og jo flere de bandt og opløste, jo stærkere blev vinden, og vi var årsag til samme storm, som fordærvede meget hø og korn her i vores land. disligeste den tid, Jens Hansen sejlede ud af Lister dyb med hans skib og folk, da var de samme kvinder med og havde deres skindkjortler vrang vendt over deres hoveder, og gjorde dem til sælhunde: så og efterdi for os ej bevislig gøres, Mette Tøvrings at have lovet nogen menneske ondt, som dem efter hendes løfte på liv eller helbred er vederfaret, uden aleneste fornævnte misdæder Anne Bois bekendelse, hvis ord efter recessen ej står til troende, meget mindre det med andre nøjagtige vidner om trolddoms bedrifter bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme forfølgning og nævnings ed, som over Mette Tøvrings drevet og forhvervet er, så noksom, at det bør at komme hende på hendes liv til forhindring, med mindre hende anderledes herefter lovlig over bevises kan.

(506)

** var skikket hr Jens Jensen, sognepræst til Herslev og Viuf sogne, hans fuldmægtig Bertel Hansen i Eltang med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Karen Madsdatter i Tolstrup med hendes rette lovværge, i lige måde hendes børn, Mads Poulsen og Birgitte Poulsdatter, samt deres lovværge, for en dom han på sin salig bror Christen Jensens søn Jens Christensens vegne i Tolstrup agter at lade forhverve, anlangende det pant, som Poul Gris, fordum boende i Tolstrup, ham i sin halve bondegård gjort har, og hr Jens Jensen på sin brodersøns vegne derpå tilforn til hans værneting, efter recessen, herredsfogdens dom forhvervet. så fremlagde Peder Hansen efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 12/2 1648, som indeholder Poul Nielsen Gris i Tolstrup kendes sig af ret vitterlig gæld at være Johanne Mikkelsdatters søn, nemlig Jens Christensen, pending 86 sletdaler, som er børnepenge af Jens Christensens fædrene arvelod: da efterdi for os i rette lægges tingsvidne efter samme pant på 86 sletdaler, som Poul Gris kendes sig skyldig at være Jens Christensen, og fordi dom til hjemting over Karen, Poul Grises, og hendes børn er forhvervet, disligeste og her til landstinget indkaldt, og i seks uger til i dag optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Karen, Poul Grises, og hendes børn bemeldte summa penge med sin rente skadesløs at betale, og fordi tilfinder Niels Poulsen i Herslev og Jens Nielsen i Tolstrup selvejere, som Bertel Hansen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden at gøre hr Jens Jensen, på sin salig brorsøn Jens Christensens vegne, udlæg i samme pantsatte gods og ejendom, og det efter recessen og forordningen, som de ville ansvare og være bekendt.

(508)

** var skikket velb Jørgen Seefeld til Visborggård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Hans Kall, prokurator her sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som

indeholder ham da at have stævnet en dom, han på Brusk herreds ting 17/7 sidst forleden har ladet forhverve over Laurits Mortensen Bøgvad i Møsvrå efter en hans udgivne forpligt, dateret 11/11 1651, hvori han sig til forpligter at ---- samme ejendomsgård i Møsvrå til KM skal være forfaldet, om han ikke den summa penge, nemlig 100 rigsdaler, efter forpligtens indhold til sin bestemte tid og termin erlagt og betalt, hvilket dog ikke sket er, hvorfor Jørgen Seefeld formener herredsfogdens dom, som efter hans forpligt på forhvervet er noksom retmæssig og ret at være, og bør ved magt at blive, hvorfor hans forhvervede dom for os har ladet indstævne, den at konfirmere og stadfæste, og ved to selvejere i fornævnte hans bondegård og KM deri at blive indvist: da efterdi for os i rette lægges Laurits Mortensens udgivne brev til velb Jørgen Seefeld på 100 rigsdaler sagefald til KM, fremlægges og den supplikation, som Laurits Mortensen til hans majestæt på samme penges efterladelse gjort har, hvorpå findes Erik Krag ---- underskrivelse, at på Jørgen Seefelds erklæring og svar, det hans majestæt lod det ved lensmandens aftingning forblive, så sagen til hjemting om samme summa penges betaling er forfulgt, og dom ganget, såvel som og her til landstinget i lige måde indkaldt, og i seks uger til i dag optagen, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Laurits Mortensen jo efter samme hans brevs indhold bør at betale fornævnte summa penge, og fordi tilfinder Mikkel Basse i Viuf og Bertel Hansen i Eltang selvejere, som Hans Kall nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden gøre Jørgen Seefeld på KM vegne udlæg i Laurits Mortensens bondeeje, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(510)

** var skikket Jens Lauritsen, som tilforn boede i Kongensgård og nu i Skulbøl, hans fuldmægtig Mads Pedersen i Vostrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Pedersen, ridefoged på Lønborggård, for to udlæggelser og bekendelser, han på sin husbond Henrik Møllers vegne til Lønborg birketing efter to misdædere, Gunder Christensdatter og Anders Skrædder, deres ord forhvervet har, og ikke fornævnte to misdædere selv mundelig for tingsdom stykvis noget at have bekendt andet end efter en seddel, som er oplæst, og Gunder Christensdatters bekendelse at være imod Anders Skrædders bekendelse, idet den sidste ikke har beskyldt så mange som den første, tilmed benægter Jens Lauritsen ved sin Gud og sjæls salighed, ham i slig gerning uskyldig at være, fast mere med stokkenævn og sandfærdig kundskab er at bevise, ham i liv og levned ærligen at have forholdt: så og efterdi Gunder Christensdatter og Anders Skrædder befindes at være to misdædere, som for deres misgerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld ej efter recessen står til troende, i hvad som helst de ville sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed samme to bekendelser, så vidt de Jens Lauritsen angår, magtesløs at være.

(511)

** var skikket Jens Pedersen i Bøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Pedersen, ridefoged til Lønborggård, for to udlæggelser og bekendelser han på sin husbond Henrik Møller hans vegne til Lønborg birketing efter to misdædere, Gunder Christensdatter og Anders Skrædder, deres ord, forhvervet har, og ikke fornævnte to misdædere selv mundelig for tingsdom stykvis noget at have bekendt andet end efter en seddel, som er oplæst, og Gunder Christensdatters bekendelse at være imod Anders Skrædders bekendelse, idet den sidste ikke har beskyldt så mange som den første, tilmed benægter Jens Pedersen ved sin Gud og sjæls salighed, ham i slig gerning uskyldig at være, fast mere med stokkenævn og sandfærdig kundskab er at bevise, ham i liv og levned ærligen at have forholdt: så og efterdi Gunder Christensdatter og

Anders Skrædder befindes at være to misdædere, som for deres misgerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ej står til troende, i hvad som helst de ville sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed samme to bekendelser, så vidt de Jens Pedersen anlanger, magtesløs at være.

(513)

** var skikket Peder Jespersen i Lovstrup hans visse bud Mads Pedersen i Vostrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Pedersen, ridefoged på Lønborggård, for to udlæggelser og bekendelser han på sin husbond Henrik Møller hans vegne til Lønborg birketing efter to misdædere, Gunder Christensdatter og Anders Skrædder, deres ord, forhvervet har, og ikke fornævnte to misdædere selv mundelig for tingsdom stykvis noget at have bekendt andet end efter en seddel, som er oplæst, og Gunder Christensdatters bekendelse at være imod Anders Skrædders bekendelse, idet den sidste ikke har beskyldt så mange som den første, tilmed benægter Peder Jespersen ved sin Gud og sjæls salighed, ham i slig gerning uskyldig at være, fast mere med stokkenævn og sandfærdig kundskab er at bevise, ham i liv og levned ærligen at have forholdt: så og efterdi Gunder Christensdatter og Anders Skrædder befindes at være to misdædere, som for deres misgerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ej står til troende, i hvad som helst de ville sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed samme to bekendelser, så vidt de Peder Jespersen anlanger, magtesløs at være.

(514)

** var skikket Maren Pederskone i Vostrup hendes fuldmægtig Mads Pedersen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Pedersen, ridefoged på Lønborggård, for to udlæggelser og bekendelser på sin husbond Henrik Møller hans vegne til Lønborg birketing efter to misdædere, Gunder Christensdatter og Anders Skrædder, deres ord, forhvervet har, og ikke fornævnte to misdædere selv mundelig for tingsdom stykvis noget at have bekendt andet end efter en seddel, som er oplæst, og Gunder Christensdatters bekendelse at være imod Anders Skrædders bekendelse, idet den sidste ikke har beskyldt så mange som den første, tilmed benægter Maren Pederskone ved sin Gud og sjæls salighed, hende i slig gerning uskyldig at være, fast mere med stokkenævn og sandfærdig kundskab er at bevise, hende i liv og levned ærligen at have forholdt: så og efterdi Gunder Christensdatter og Anders Skrædder befindes at være to misdædere, som for deres misgerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ej står til troende, i hvad som helst de ville sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed samme to bekendelser, så vidt de Maren Pederskone anlanger, magtesløs at være.

(516)

** var skikket velb Knud Seefeld til Svenstrup, KM befalingsmand på Landskrona slot, hans fuldmægtig Jørgen Sørensen, ridefoged til Østergård, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jep Jensen i Kirkegård med flere for et hjemgjort kundskab, som de med Jens Nielsen i Ravnholt bekostet har, anlangende noget tømmer og mølletræ, som skal være kommen og ført i deres gård 1648, formenende ikke lovlig og ret at være, synderlig efterdi at de personer, som slig kundskab gjort har, ikke skal tilstå videre at være ført eller brugt til den gode mand Knud Seefelds gavn og nytte videre indtil anno 1646: så og efterdi befindes Jørgen Sørensen og Jens Nielsen om samme restants og tømmer til hjemting, såvel som her til landsting i lang tid at have haft deres ---- iring og tvistighed, og for

fogden derom at have været i rette lagt adskillige vidner og kundskaber om fornævnte tømmer, såvel som og restantser på Jens Nielsens resterende skyld, landgilde, ægt og arbejde samt og hvis kvittants, Jørgen Sørensen ham på tømmer og landgilde kvitteret har, og herredsfogden, Christen Pedersen, dog derimod har kvit funden Jens Nielsen for restantsen, formedelst Jørgen Sørenden den ikke årlig havde ind fordret, befindes og den rettergang om Jens Nielsens fæstes forbrydelse i samme dom at være udelukket, tilmed og den ej i tingbogen med sin indstævning og dokumenter er indført, som det sig burde, hvoraf kunne erfares om de kundskaber, som i dommen er indført, var rigtige eller ikke, eftersom Jørgen Sørensen sig derover besværget, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Christen Pedersen herredsfoged og Peder Bertelsen skriver deri pligtig at give Knud Seefeld deri til kost og tæring tyve rigsdaler i rede penge, og derhos nu her for retten blev Jørgen Sørensen på sin husbonds vegne og Jens Nielsen på sin egen vegne med sammenlagte hænder således forenet, det han for samme resterende restants skal give og betale til Jørgen Sørensen 40 sletdaler i rede penge, halvdelen til påske først kommende og halvparten til sankt hans dag midsommer, såfremt sagen ikke igen skal stå åben, som den nu sluppet er, og dermed samme fornævnte restants såvel som og for bemeldte vidner og kundskaber, indkaldt er, at være kasseret ingen videre til skade.

(522)

** var skikket Niels Knudsen ved Bredsten kirke hans fuldmægtig Hans Kall, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Knud Jørgensen, forrige foged på Engelsholm, for et vidne han til Tørrild herreds ting 7/4 1649, anlangende for tingsdom stod Jens Christensen, barnfødt i ----, en misdæder, tilstod og bekendte iblandt andet, at Niels Knudsen ved Bredsten kirke har købt af ham to tavler bly, som han tog af den vestre side på våbenhuset ved Bredsten kirke, uanseet Niels Knudsen benægter, at han aldrig har kendt fornævnte misdæder eller tyv, meget mindre skal bevises, at han har haft nogen omgængelse, handel eller køb med ham, men samme misdæder at være af Niels Knudsens uvenner og avindsmænd tilskyndet ham at påsige, ej heller skal formeldes om nogen visse dag eller tid, når samme gods skal være stjålen, men dertil skal være pint af rettermanden, formener efter for berørte omstændighed at fornævnte tingsvidne og bekendelse bør magtesløs at være. da for nogen lejlighed er sagen opsat til i dag, og nu er bemeldte indstævnte ikke mødt, eller nogen på deres vegne, hvorfor Hans Kall på Niels Knudsens vegne formente, efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, det han nu burde endelig dom beskrevet: da efterdi sagen med bemeldte bekendelser, vidner og dom i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes læst og påskrevet, og dog ingen er mødt som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, bekendelser og dom, så vidt det Niels Knudsen angår, magtesløs at være og ikke komme ham til nogen forhindring.

(525)

1/12 1652.

** var skikket Morten Andersen i Snede med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mikkel Sørensen i Kragelund, for han i godtfolks nærværelse og forsamling for en tyv og en tyvepak at have skældt og udtrykkeligen tilsagt, hvilke hans ord han aldrig enten med mænd eller kvinder skal bevislig gøre, nogen utroskab eller uærligt at skal have gjort eller begangen, formener Mikkel Sørensen dermed at have gjort stor uret, og bør derfor en løgner at være: så mødte Mikkel Sørensen og ved sin højeste ed benægtet sig ej slige ord at have

haft, som de ham på vidnet har, tilmed erklæret han Morten Andersen sig, ej at vide med ham andet end hvis ærligt og godt er, hvorefter de og her for retten om samme tvistighed blev forenet, så samme sag ganske deri er ophævet og bilagt, ingen videre til skade.

(526)

** var skikket Jens Sørensen i Landerupgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have været forårsaget at have ladet stævne Mogens Nielsen og Kirsten Jørgens i Vilstrup for et vidne, de med Hans Olufsen i Skovsgård på Brusk herreds ting 11/9 sidst forleden vidnet har, at fornævnte Jens Sørensen skulle være nogen ord imellem kommen med Hans Olufsen, og deri truet og undsagt Hans Olufsen, og ikke de siger eller omtaler, hvoraf nogen tvistighed imellem dem skal have kommet: da efter flere ord dem imellem var, blev Hans Olufsen og Jens Sørensen nu her for retten, med sammenlagte hænder, således forenet, at de herefter ikke skal på mark, vej, by eller andre steder uførme eller forurette hverandre, uden hvis ved retten ske kan, såfremt enten af dem sig derimod forgriber, og det lovligt bevises kan, da den skyldige til sin herskab til straf at udgive et halvt hundrede sletdaler, og dermed er denne indstævnte tvistighed bilagt, og ingen af dem videre til skade.

(529)

** (til Jens Christensen i Bøgballe og velb Jørgen Juuls opsættelse): da for nogen lejlighed, sig heri begiver, er samme sag opsat til næste landsting efter snapslandsting først kommende, og da KM missive, dateret Hafnia 24/4 sidst forleden, hvorpå Jens Christensen renteskriver hans fæstebrev sig refererer, da her at tilstede føres, og så gå derom hvis ret er.

** var skikket Christen Nielsen, forrige skriver på Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen i Bølling og Anders Sørensen i Marup for et vildig vidne, de til Bølling herreds ting 24/5 sidst forleden, Søren Andersen i vester Marup til vilje, vidnet har, hvilke vidne beskyldes ganske vildig og usandfærdig at være, idet Anders Sørensen er Søren Andersens egen søn, som sin far til befrielse for Christen Nielsens tiltale vidnet har om to øksne, som til Christen Nielsen skulle være leveret på en håndskrift, lydende på 15 rigsdaler, hvilket Christen Nielsen højlig benægter, aldrig nogen øksne på samme håndskrift at have bekommet: så og efterdi den ene af fornævnte vidnesbyrd befindes at være Søren Andersens egen søn, og i så måder vildig, og den anden løsgænger, tilmed ej vidnet på visse dag eller tid, eller med kvittants bevises, samme øksne på Søren Andersens forpligt at være betalt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne, ej heller den heden findelse dom, derpå funderet, så noksom at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Christen Nielsen til nogen forhindring, og efterdi herredsfogden, Christen Olufsen, samme vidne imod for ham fremlagte forpligt har anseet, og sagen fra dig fundet, og dermed Christen Nielsen omkostning tilføjet, da bør han deri at give ham fire rigsdaler i rede penge at betale.

(1)

19/1 1653.

** var skikket velb Jørgen Kås til Hastrup med en opsættelse her af landstinget -/10 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jørgen Nielsen i Hedegård for et vidne, han til Vrads herreds ting 9/7 sidst forleden har vidnet, at det næste år efter kejserens folk drog af Jylland, da flyttede han til

Hedegård og har boet der siden, og havde samme tid høstet hans anpart af det eng i Galtkær uden eet år, som var straks efter kejserens folk drog her af landet, da blev det skattet fra ham, andre indstævnede vidnede om samme eng, hvilke vidner beskyldes for at de ikke har navngivet, hvem som fornævnte eng dem har fra skattet, tilmed for de ikke med nogen rigtig bevis bevist har, den omtvistede eng for noget afslæt at være indhøstet til Hastrup: så og efterdi bemeldte indstævnte vidner og syn på begge sider angår fornævnte omtvistede eng, hvilke af fornævnte parter bør at følge, efter ---- fremlagde breve og dokumenter, eller ikke, da efter dis omstændigheder vidste vi ikke på samme vidner og syn at kunne kende, men det til gode mænds granskning indfinder, dis åsteder at besigtige, som det sig bør, og hvo siden påskader, da at gås derom hvis ret er.

(16)

** var skikket hr Poul Jepsen i Grand præstegård, sognepræst til Overhalden præstegæld i Namdal i Trondheim stift i Norge hans fuldmægtig Jens Andersen i Navr kærgård, med hr Pouls fuldmagt dateret Grand præstegård 9/8 1650, og med en opsættelse har af landstinget 3/11 sidst forleden. indeholdende ham da at have stævnet Kirsten Nielsdatter, salig Jep Eskesens, værende i stor Hedegård, med hendes lovværge for et registrering og vurdering, som salig Christen Jepsen i Tangsgård på hendes vegne forhvervet har til Gudum birketing 28/7 1648, hvori findes indført et gældsbrev på 120 sletdaler, som hr Poul Jepsen skulle være hans salig far Jep Eskesen, som boede og døde i Tangsgård, skyldig efter fornævnte brevs bemelding, dateret Tangsgård 20/6 1623, hvilke gældsbrev salig Jep Eskesens arvinger, Niels Jepsen, Anders Jepsen, salig Eske Jepsen i Dragsgård og salig Christen Jepsen, som boede og døde i Tangsgård, har dem nyttig gjort, endog samme brev den tid har været langt over 20 år gammel, og efter recessen fordi bør magtesløs at være. dernæst blev fremlagt et hr Pouls efterskrevne gældsbrev, så lydende jeg Poul Jepsen, barnfødt i Kokholm i Resen sogn, kendes mig af en ret vitterlig gæld skyldig at være min kære far Jep Eskesen i Tangsgård 120 daler, dateret Tangsgård 20/6 1623 Poul Jepsen egen hånd, endvidere fremlagt hr Pouls efterskrevne missiver, dateret Fornes i Namdal 4/12 1636 og Grand præstegård i Namdal 12/2 1649: så og efterdi med hr Poul Jepsens udgivne håndskrift, dateret Tangsgård 20/6 1623, bevislig gøres, ham at have været hans far salig Jep Eskesen 120 daler skyldig, hvilken gæld hr Poul og i to hans missiver, den ene under dato 4/12 1635, og den anden 12/2 1649, efter dis indhold udførlig har vedgået, fornyet og stadfæstet førend tyve års udgang efter recessen, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme gældsbrev, såvel som og de registreringer og vurderinger, som derefter gjort er, at kunne sige, men ved magt at blive.

(22)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Sebber kloster hans fuldmægtig Anders Pedersen, foged på Handbjerg hovgård, med en opsættelse her af landstinget 28/10 sidst forleden, lydende ham da på hans tjener salig Jep Christensen i Ølby hans arvingers vegne efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Carsten Hansen på Vejbjerg for et brev og opskrift, han 27/7 forleden til Hjerm herreds ting i rette lagt har, i sin mening at Johan Brockenhuus hans tjener Jep Christensen i Ølby adskillige varer og penge på underskedelige tider at skal have bekommet på et gældsbrev, lydende på 28 rigsdaler, hvilket brev Jep Christensen aldrig skal have udgivet, tilmed samme seddel i en død mands navn, nemlig Niels Jensen i Stokkendal, at skulle være underskrevet, samt og af hans bror Feder Hansen i Strandbygård, som er vildig i sagen, og til vitterlighed med Jep Christensen at skulle have underskrevet, som ikke kunne skrive eller læse, mener fordi samme opskrift og brev ikke så lovlig og ret at være, at det bør nogen magt at have: så og efterdi med fornævnte vurderings vidne bevislig gøres, for den resterende hovedstol og omkostning at være gjort Christen Jepsen udlæg i

Carsten Hansens bo, og da gældsbrevet og derefter forhvervede dom at være kasseret, og ikke bemeldte nu omtvistede brev da derimod at være fremvist, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme brev og opskrift eller den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Feder Hansen befindes at være forlagt her at skulle møde, og det dog ikke gjort har, da bør han deri at give Johan Brockenhuus på hans tjeners vegne til omkostning fire rigsdaler, såvel som og Carsten Hansen at give ham to rigsdaler.

(27)

** var skikket Peder Hansen Ulf i Darum med en opsættelse her af landstinget 3/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Søren Karlsen i lille Darum, Johanne Sørens, Else Peders, Johanne Hanskone og Mette Pedersdatter sst for et vidne, de til Gørding herreds ting 13/2, i sin mening at det skulle være dem vitterligt, at kirkens tiende er ydet og betalt af lille Darum mænd til Peder Ulf hver år, siden de svenske var her i landet, hvilke deres vidne ---- forstås, det Søren Karlsen befindes besvogret til Niels Skrædder, og bruger selv hans gård og ejendom, hvoraf tiendes skal, Johanne Sørens og Else Peders vidner ved sine mænd, Mette Pedersdatter befindes Peder Hansens datter der sst, og alle at have vidnet i sin, deres mænd og forældre deres egen sag, efterdi enhver forskrevne mænd og enker selv resterer med samme tiende: så og efterdi Søren Karlsen og hans medfølgere vidnesbyrd befindes vildig, tilmed ej på fersk fod, eller lovlig varsel for given, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke at komme Peder Hansen til nogen forhindring, men Peder Juul og hans medbrødre at give Peder Hansen Ulf til kost og tæring samtlig tre rigsdaler, ham i rede penge at betale.

(28)

** var skikket Jep Sindersen i Smedshave med en opsættelse her af landstinget 3/11 sidst forleden, indeholdende ham da efter KM oprejsningsbrev at have stævnet Frands Jensen i Overby for et vidne, han skal have udstedt til Skodborg herreds ting 15/6 1646, indeholdende at Magdalene Jensdatter, født i Smedshave, den dag på fornævnte ting skal have bekendt, at hun til hendes føde og underholdning har annammet af Simon Christensen i Lemvig og salig Knud Gregersen i sønder Vinkel al den årlige bondeskyld af hendes part i den bondegård i Smedshave fuldt og alt, som til den tid var forfalden, hvilke vidne Jep Sindersen formener, at Magdalene Jensdatter har vidnet og gjort uden hendes lovværges og frænders vidskab, eller specificeret hvad og hvor meget det skulle være, hun havde oppebåret af fornævnte skæppeskyld, hendes anpart, tilmed og Maren Jensdatter og hendes søn Gregers Pedersen, som i lige måder skal have vidnet, ikke heller specificeret og navngivet, hvor vidt hun havde oppebåret, hvoraf kan eragtes, de til slig vidne har lokket og tilskyndet andre til vilje: så og efterdi ikke befindes Magdalene Jensdatter, med hendes formynder og værges nærværelse eller tilladelse, samme vidne og bekendelse at have gjort, hun og ikke heller som en møbarn efter loven dertil var mægtig, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne og hendes bekendelse, såvel som og den bekræftelse, som hendes søster Maren Jensdatter og Gregers Pedersen, som med hende deri er vildig, af vidnet og gjort har, disligeste den dom, som derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(31)

** var skikket Christen Nielsen, forrige skriver på Lundenæs, på den ene og havde stævnet Vill Pedersen i Østerhoved, herredsfoged i Nørvang herred, på den anden side for en frafindelse dom, han 11/5 sidst forleden på fornævnte ting dømt og afsagt har imellem Christen Nielsen og Niels

Matiasen, boende i Brande kirkeby, anlangende 3 ørte rug, som Niels Matiasen til Christen Nielsen med resterer og tilbage står, efter KM jordebog for 1648, 1649 og 1650, såvel som og en rigsdaler rytterskat for 1649, item for to års skat for landgilde af de gårde, som var udlagt til rytterne, som Christen Nielsen på KM rentekammer årlig skal have klaret for, og samme sin dom funderet på et sognevidne, dateret Brande kirke 9/3 1651, hvor alle efterskrevne personer har svoret og vidnet efter deres alder og minde, at af arilds tid ikke er gangen mere kornskyld deraf, undtagen 3 ørte rug: så og efterdi befindes for fogden at være i rette lagt KM jordebog såvel som og restants, og fogden dog der imod tingsvidner har anseet, og sagen fra sig funden, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme hans heden findelse så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs, og sagen igen til herredstinget at komme, dokumenterne for fogden at i rette lægges, og ham derefter at dømme, som han vil ansvare og være bekendt, og fornævnte herredsfoged Vill Pedersen for den hans forseelse at give Christen Nielsen Skriver til kost og tæring fire rigsdaler i rede penge at betale.

(34)

** var skikket Jens Høg, prokurator i Viborg, på Boi Joensen af Odense i Fyn hans vegne og gav til kende, hvorledes han af Barbara, salig Niels Jepsens, at Kolding til dette landsting skulle være hid stævnet, og bød sig imod hende på Boi Joensens vegne i rette. så er Barbara, salig Niels Jepsens, ikke nu mødt eller nogen på hendes vegne Boi Joensen sag at give: blev fordi så påsagt for rette, at dersom Boi Joensen befindes af Barbara, salig Niels Jepsens, hid til dette landsting kaldt at være, og dog ej fremkommen ham sag at give, som forskrevet står, da bør Boi Joensen for den stævning kvit at være, og Barbara, salig Niels Jepsens, at give ham til kost og tæring to rigsdaler.

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær på sin mor velb fru Sofie Friis, salig Frederik Munks, hendes vegne med en opsættelse her af landstinget 20/10 sidst forleden, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold da at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en stor uret, som han hende gjort har 25/6, at han ikke har efter hendes og hendes fuldmægtigs begæring udstedt seks høring over Søren Knudsen i Vejle, uanseet at hendes fuldmægtig havde hans tredje ting alt henne, hvorfor fru Sofie Friis formener ham uret at have gjort og imod recessen: da formedelst vores underhandling afstod Jørgen Munk samme tiltale, han til Anders Jensen har haft, så det ikke skal komme ham til forhindring, dog Anders Jensen at give Jørgen Munk til kost og tæring to rigsdaler.

(36)

** var skikket velb Manderup Abildgård til Estrup hans fuldmægtig Søren Jensen i Høgsholt med en opsættelse her af landstinget 1/12 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Godske Hansen i Plovstrup for en dom, han 7/8 sidst forleden på Malt herreds ting dømt og afsagt har, imellem hans tjener Iver Pedersen i Holsted på den ene og Mads Nielsen i Tobøl og hans søskende på den anden side, anlangende en summa penge og andet gods, som Iver Pedersen i Holsted hans salig far Peder Terkildsen skulle have været værge for, dis uanseet ikke efter Iver Pedersens salig fars død er fremlagt nogen rigtig registrering eller skiftebrev, ej heller for herredsfogden nogen rigtig bevis, hånd eller segl er fremlagt, at salig Peder Terkildsen nogen penge eller andet gods til sig har annammet af den første sum og arvepart, som fordres efter dommens indhold, thi samme arvepart er falden i salig Nis Madsens egen levende liv, og han selv har været til stede i Ringkøbing og givet afkald derfor, ikke heller findes det aller ringeste angiven eller ført til stede i skifte i salig Nis Madsens efterladte bo i Tobøl, den tid salig Peder Terkildsen det under sin værgemål annammet, hverken håndskrifter eller andet, hvorefter samme arv kunne

kræves, hvoraf lettelig kan eragtes at herredsfogden Iver Pedersen har forurettet, eftersom han i samme sin dom har tildømt Iver Pedersen alene at svare til samme arv og værgemål, efterdi han sin fars gård besidder, og sig med tingsvidne skulle have til forpligtet at holde hans søskende kvit og skadesløs for al deres salig fars gæld. sammeledes stævnet salig Nis Madsen i Tobøl hans efterladte hustru, børn og arvinger, nemlig Maren Niskone med hendes lovværge, Mads Nissen, Peder Nissen og Anne Nisdatter, Kirsten Nisdatter, hver med deres lovværge. dernæst blev fremlagt efterskrevne dom af Malt herreds ting 13/5 1637, af Tomas Juel til Estrup på hans tjener Maren Peders i Holsted hendes vegne forhvervet, og besluttes samme dom, efterdi at Knud Terkildsen i Foldingbro var næst på fædrene side, og vederhæftig, vidste fogden ikke andet derom at sige, end Knud Terkildsen jo bør samme værgemål at annamme, og det hende at forestå: så og efterdi for os fremlægges fornævnte dom, hvori Knud Terkildsen er tilfunden salig Niels Bruns børns værgemål at forestå, hvilken dom ikke befindes for herredsfogden at have været i rette lagt, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom at være som udømt, og hvo påskader indkalde sig sagen igen til herredstinget, og samme dom såvel som andre parternes breve for fogden at fremlægges, i hans dom at lade inddrage, og derefter at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(38)

** var skikket Jacob Eskesen på Bjerg på sin egen og medbrødre Fabjerg sognemænds vegne med en opsættelse her af landstinget 22/9 sidst forleden, indeholdende ham da efter andre opsættelser at have ladet stævne velb Falk Gøye til Hvidkilde, hovmester for det kongelige akademi Sorø, for han 24/6 i næst forleden år, imod Fabjerg sognemænds vilje og minde, uden lovlig opladelse har bort fæstet til velb Jacob Grubbe til Kabbel halvpart af Fabjerg kirketiende, som sognemændene selv alene i fæste havde, som to mænd havde indfæstet på deres egne og menige sognemænd deres vegne, i fornævnte to mænds deres livstid at nyde og beholde, hvilke fæstebrev Jacob Eskesen og hans medfølgere beskylder i følgende måder og formener, Jacob Grubbe det med vrang beretning at have bekommet, hvilken opladelse ikke at være så lovlig eller nøjagtig, og ikke gjort med menige sognemænds vilje og samtykke, efter slig lejlighed formener de fornævnte opladelse bør magtesløs at være; så og efterdi Falk Gøyes fæstebrev til underkendelse befindes at være hid stævnet, på hvilke her ikke må dømmes, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst i sagen at kunne dømme, førend samme fæstebrev af KM og rigens råd bliver påkendt.

(48)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle brev, så lydende Hans Pedersen, kannik og læsemester i Viborg, Hieronimus, vicarius og sognepræst sst, og Søren Torup, forstander for hospitalet sst, gør vitterligt, at vi i dag har seet og læst et lovhævd, skrevet på pergament, vel beseglet og uforfalsket i alle måder, lydende ord fra ord alle mænd dette brev seer eller høre læse, hilse vi Laurits Jensen, foged på Fleskum herreds ting, Peder Skrædder i Nøvling med flere evindelig med Gud da skal alle mænd være vitterligt, værende og kommende skullende, at år efter Guds byrd MCDLXXXIIJ (1483) den mandag næst efter sankt mikkels dag da var skikket for os og for mange flere gode mænd, som da nærværende var på fornævnte ting, hr Palle Tomasen, sognepræst i Gunderup og provst i samme herred, hvilke som lovlig æsket, fik og framlede et fuldt tingsvidne af efterskrevne otte lovfaste mænd, hvilke otte mænd vidnede endrechteligen, at hr Palle Tomasen hans lovhævds høring var inden alle fire stokke på fornævnte ting samme dag kundgjorde og tilstod, at de hos var, så og hørte, at hr Palle gjorde lovhævd med præster og med kirkemænd, først vorde han at det ----, som ligger til Gunderup kirke, først præstegården i Gunderup, som hr Palle nu iboer, med al gårdens tilliggelse, og derefter efterskrevne gårde, gårdsteder og bol.

(51)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne pergaments brev, lydende alle mænd dette brev seer eller høre læse, vi Erik Pedersen, foged på Rinds herreds ting med flere kundgør med dette brev, at år efter Guds byrd 1475 den mandag næst for sankt mortens dag, da var skikket for os på Rinds herreds ting velb marsks bud Henrik Ottesen, ridder på Bjørnsholm, som lovlig æsket et tingsvidne, fik og framlede af efterskrevne otte dannemænd, hvilke dannemænd vidnede, at de så på fornævnte ting, det sandemænd i Rinds herred de stod på fornævnte ting og kundgjorde deres tov, som de var lovlig opkrævet at gøre, imellem Holm mark og Gørup mark, ret markskel, det har de alt over ganget og udledt det sandeste, de kunne på finde, fra sted til sted, som efterfølger.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne pergaments brev, lydende alle mænd dette brev seer eller høre læse, hilse vi Nis Tomasen i Restrup, foged til Rinds herreds ting, med flere, at år efter Guds byrd 1516 den mandag næst efter trinitatis søndag til Rinds herreds ting var skikket Christen Jensen i Herup, hvilken som lovlig æsket og fik et fuldt tingsvidne af efterskrevne otte dannemænd, hvilke vidnede at de så og hørte samme dag på fornævnte ting, at de efterskrevne gode sandemænd i Rinds herred, de kundgjorde deres tov og ed, som de havde gjort imellem Torup mark og Gørup, først fra den sten, de satte ved Gørup bæk og derfra videre, som efterfølger.

(52)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans fuldmægtig Niels Jensen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget 20/10 sidst forleden, som indeholder ham da efter andre opsættelser at have stævnet Jacob Sørensen, ridefoged og skriver på Bøvling, for et vidne han på Skodborg herreds ting 5/7 sidst forleden forhvervet har, formelder Christen Pedersen under Tørring bjerg og Peder Sørensen sst har med deres medbrødre nu på fire års tid, hvert år, være til tvungen at måtte tinge med den gode mand Jacob Grubbes fiskere, for de måtte slå med puls, men og derfor skulle give dem samme åringer 19 snes ål, og fornævnte ål skulle skal hans foged og fiskere have annammet, hvorimod Jacob Grubbe formener, at Christen Pedersen og Peder Sørensen deres vidne ikke skal formelde, at give hans fiskere nogen ål, tilmed de vidner, at hans foged og fiskere har egentlig på 4 års tid annammet ål af dem, og ikke deres vidne ---- holder, at give dem hvad fogden eller fiskerne hed, som samme ål af dem skal have annammet: så og efterdi ikke bevises nogen af for bemeldte mænd og fiskere med Jacob Grubbe at have akkorderet, som de og her for retten har tilstået, men en part af fornævnte vidnesbyrd at have vidnet efter Morten Vinters ord og mundheld, hvilket han dog ej er gestendig, men fast mere det og her i dag for retten ved højeste ed har fragået, sig ej slig ord at have haft, som ham påvidnet er, Jacob Grubbe ej heller er sin fisker Christen Simonsens hjemmel til hvis ål, han i så måder kan have, på nogen akkord pulsvodder at bruge, annammet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør at komme Jacob Grubbe til forhindring eller skade i nogen måder, men så vidt ham angår magtesløs at være, belangende Christen Simonsen fisker, da efterdi vidnesbyrd udførligen har vidnet om gørlig gerning, ham at have annammet ål af dem for pulsvod fiskeri at begå, og en part på visse dag og tid, hvilket de og ham her for retten har påtiet, og intet han derimod fremlægger, ikke så at være sket, men fast mere vedgået at hvis ål, han af dem kunne have bekommet, havde han betalt, og i så måder skal have seet igennem fingre med dem, da finder vi efter slig lejlighed samme vidner, så vidt ham anlanger, ved magt at være.

(60)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Dalum kloster, hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev kærgård med en opsættelse her af landstinget 17/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet velb Christen Lange til Dejbjerglund og Anders Lange til Vennergård, givende dem til sag, hvorledes deres salig far velb Henrik Lange har skødt og solgt Iver Vind nogle gårde og gods i Østerherred 1634, og der iblandt en i Hulvig by, Christen Smed påboede, som med hans skadesløs skødebrev er at bevise, og der Iver Vind har ladet Christen Smed om ægt og arbejde tilsige, og sin landgilde at yde, har han fremvist den salig mand Henrik Langes frihedsbrev, for det sin livstid at skulle være forskånet, og der Iver Vind har ladet Christen Smed for fornævnte landgilde og arbejdspenge stævne og kalde, er han formedelst hans frihedsbrev, han har fremlagt, kvit dømt, og herredsfogden derefter 29/3 næst forleden på Bølling herreds ting har Christen Lange og Anders Lange tildømt, efter deres salig fars skøde, at stande Iver Vind til rette for samme landgilde, ægt og arbejde i 18 år, hvilken dom Iver Vind formener ret at være, og ham at forundes gode mænd, som efter recessen for fornævnte landgilde, ægt og arbejde kan gøre ham indvisning og udlæg i bemeldte gode mænds løsøre og jordegods, for hver sin anpart: så og efterdi for os er i rette lagt gode mænds indførsel, hvori Christen Smeds gård iblandt andet er Henrik Lange og Jacob Krabbe udlagt, og deri indført for fuld landgilde, og ikke da derimod er protesteret, eller nogen frihedsbrev fremlagt, efter hvilken indførsel Henrik Lange det til Iver Vind solgt og fuldkommelig skødt har, hvorimod Christen Smed nu fremlægger salig Hans Langes frihedsbrev, som han og altid hid indtil upåanket, både før og siden indførsel og skøde ganget er, rolig har nydt og efterfulgt, og således findes adelspersoners breve imod hverandre, da finder vi efter slig lejlighed samme indstævnte dom magtesløs at være, og hvo påskader indkalde sig sagen for KM og rigens råd, og der gås om hvis ret er.

(64)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Dalum kloster, hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev kærgård med en opsættelse her af landstinget -/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet velb Christen Lange til Dejbjerglund og Anders Lange til Vennergård, givende dem til sag hvorledes Iver Vind efter hans brevs indhold var deres salig far velb Henrik Lange 600 rigsdaler skyldig, som han efter den salig mands kvittantsers indhold har betalt, hvilke brev de på Bølling herreds ting 29/3 næst forleden er tildømt at forskaffe Iver Vind igen, og holde ham det skadesløs, og endnu ikke er bleven Iver Vinds fuldmægtig tilstillet eller leveret, hvilke herredstings dom Iver Vind formener lovlig og ret at være, og bemeldte gode mænd at stande ham til rette for hvis skade, han derover lider: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os efter fornævnte dokumenter omtvistet, angående fornævnte hovedbrevs levering, førend renten af samme summa penge bliver erlagt, og fogden dog intet efter der om, for ham irettesættelse, har underskedet, som det sig burde, men alene tilfunden Christen og Anders Lange til Iver Vind bemeldte hovedbrev at levere, da efter slig lejlighed bør den hans dom magtesløs at være, og hvo videre påskader, indkalde sig sagen igen til herredstinget, og fogden efter parternes irettesættelse endelig at dømme og underskede, som han vil ansvare og bære bekendt.

(67)

** var skikket velb Christen Vind til Nørholm hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev kærgård med en opsættelse her af landstinget 17/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Olufsen i Stavning, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han til Bølling herreds ting 29/3 næst

forleden dømt har imellem bemeldte gode mands fuldmægtig på den ene og salig Henrik Langes arvinger, velb Christen Lange og Anders Lange deres fuldmægtig på den anden side, anlangende en kannik residents, som salig velb Henrik Lange havde i Stenbogade i Ribe, til fornævnte residents er prepertineret 100 rigsdaler, som af den salig mands jordebog, som han i kapitlet har indlagt, er at bevise, hvilke residents Henrik Langes arvinger billig burde til philippi jacobi dag efter den salig mands død ved magt at holde, og så have bevist at den var for ----, som en kannik residents ved uvildig og sandfærdig syn at have leveret til kapitlet efter deres salig far, førend de den fra ----, hvilken de dem ganske har fra holden, muligt til den ende formedelst den store bygfældighed, derpå fandtes, hvilken de som den salig mands arvinger burde at have leveret, eller og de burde derfor at stande til rette: så og efterdi befindes det syn til samme kannike residentses bygfældighed ikke på fersk fod, straks efter salig Henrik Langes død, at være taget, men ungefer 3 fjerding år derefter, og fogden fordi har tilkendt Christen og Anders Lange ikke at svare til videre bygfældighed indtil den dag, deres salig far ved døden afgik, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans doms første post at kunne sige, men ved magt at blive, belangende den anden post om de hundrede rigsdaler, som med samme residents efter en kopi fordres, da efterdi herredsfogden har deri uendelig kendt, bør den hans dom deri magtesløs at være, og hvo påskader indkalde sig sagen derom igen til herredstinget, og da kapitels statut om samme penge, til den residents skal være tillagt, at fremlægges, samt og Henrik Langes egen hånd derpå med hvis alle andre breve, den sag tilhører, og så fogden derpå at kende hvis ret er, som han vil forsvare.

(72)

** var skikket Tomas Andersen i Lønborg by, på sin hustru Kirsten Tomaskone hendes vegne, hans fuldmægtig Mads Madsen, født i Tarm bisgård, på den ene og havde stævnet Jens Pedersen, ridefoged på Lønborggård, på den anden side for en udlæggelse og bekendelse, han på sin husbond Henrik Møller hans vegne til Lønborg birketing efter en misdæder, ved navn Gunder Christensdatter, hendes ord forhvervet har 30/9 1653, og ikke forskrevne misdæder selv mundelig for tingsdom stykvis noget at have bekendt andet end som efter en seddel, som er oplæst, tilmed benægter Kirsten Tomaskone ved sin Gud og sjæls saligheds ed i slig gerning uskyldig at være, og ikke nogen hende noget uærligt at skal overbevise, men fast mere med stokkenævn og sandfærdig kundskaber er at bevise, hende i liv og levned sig ærligt at have forholdt: så og efterdi befindes Gunder Christensdatter at have været en misdæder, som for sin misgerning er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ej står til troende, hvad som helst de vil sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed Gunder Christensdatters bekendelse, så vidt den Kirsten Tomaskone angår, magtesløs at være, og ikke komme hende til nogen forhindring.

(73)

** var skikket Kirsten Olufskone, boende i Hoven sogn i Påbøl, hendes fuldmægtig Mads Madsen, foged i Tarm bisgård, på den ene og havde stævnet Jens Pedersen, ridefoged på Lønborggård, på den anden side for en udlæggelse og bekendelse, han på sin husbond Henrik Møller hans vegne til Lønborg birketing efter en misdæders mund, ved navn Anders Christensen, hans ord forhvervet har 25/11 1651, og ikke forskrevne misdæder selv mundelig for tingsdom stykvis noget at have bekendt andet end som efter en seddel, som er oplæst, tilmed benægter Kirsten Olufskone ved sin Gud og sjæls salighed i slig gerninger uskyldig at være, og ikke nogen hende noget uærligt skal overbevise, men fast mere med stokkenævn og sandfærdig kundskaber er at bevise, hende i liv og levned sig ærligt at have forholdt: så og efterdi befindes Anders Christensen at have været en misdæder, som for sin misgerning er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ej står til troende, hvad som

helst de vil sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed samme bekendelse, så vidt den Kirsten Olufskone angår, magtesløs at være, og ikke komme hende til nogen forhindring.

(74)

** (til Christen Jensens opsættelse af Havskov) så er sagen opsat til i dag: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med parternes bevilling opsat til i dag måned, og da fornævnte vidnesbyrd, såvel som og Jens Poulsen, samtlige enhver i egen person, her at møde og gås derom så meget som lov og ret er.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne papirsbrev, så lydende Jep Pedersen i Brøndum, herredsfoged i Slet herred, med flere kundgør, at år efter Guds byrd 1583 torsdagen, som er 11/7, på fornævnte ting var skikket Christen Andersen, foged på Vår, der bedes og fik et fuld tingsvidne af efterskrevne otte trofaste dannemænd, hvilke kundgjorde at de så og hørte, at Jørgen Mogensen i Ørbæk og hans medbrødre sandemænd i Slet herred afsagde deres ed og tov, som velb Bjørn Andersen til Stenholt, høvedsmand på Ålborghus, havde ladet dem tilkræve at sværge imellem Barmer mark og Sebbergårds mark, imellem Beltoft mark og Ørsnæs og Styrisholms mark, og bestod de at de først begyndte deres tov i vester enden af en dal, kaldes Næsdal, og så gik de vester på med en agerren og i vesterenden af samme ren satte de den første sten, og derefter gik de videre og satte sten, som efterfølger.

(76)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne papirs brev, så lydende Jep Pedersen i Brøndum, herredsfoged i Slet herred, med flere kundgjorde, at år efter Guds byrd 1583 torsdagen, som er 11/7, på fornævnte ting var skikket velb Jørgen Friis til Krastrup hans fuldmyndige og visse bud Søren Jensen i Kølbygård, der bedes og fik et fuld tingsvidne af efterskrevne trofaste otte mænd, hvilke vidnede at de så og hørte, at efterskrevne sandemænd i Slet herred afsagde deres ed og tov, som Jørgen Friis har ladet dem tilkræve, at oprette og forny et gammel skel imellem Svenstrup mark og Beltoft mark, imellem Svenstrup mark og stor Erkilstrup mark, og bestod de at de begyndte deres tov og ed østen Beltoft bæk og gik så vester på og oprettede skelsten som efterfølger.

(77)

** var skikket Jep Sindersen i Smedshave med en opsættelse har af landstinget 20/10 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Niels Andersen, forrige boende i Smedshave, for en sigtelse han til Vandfuld herreds ting 14/8 sidst forleden på ham gjort har, at han skulle have fra ranet ham hans rugsæd og den indhøstet imod hans vilje og minde, som han havde sået i Smedshave mark, som han selv beretter, uanseet han ikke hans sigtelse skal have bevist, ikke heller ført bevis hvis hjemmel og tilstand, han har haft dertil at føre sæd i en andens ejendom uden hjemmel imod forbud, han forfølges derfor efter loven, thi Niels Andersen var det forbudt at så eller bruge salig Magdalene Jensdatters bondegods i Smedshave, og dis midlertid stod gården i trætte og proces, thi recessen ikke kan være ham behjælpelig deri, thi han har ikke sået ulast og ukæret, eftersom grund og ejendom blev ham fra vidnet: så og efterdi befindes Jep Sindersen inden tinge at have vedgået, det han lod høste og afføre Niels Andersens rugsæd, som han havde sået i Smedshave jord, og han formente sig rettighed til, og nævninger alligevel har svoret ham ran over imod loven, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den bogsed, på ran gjort er, såvel som og fornævnte

nævnings ed og forfølgning, derefter drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(83)

** var skikket Jesper Hansen Holst i Bøl med en opsættelse her af landstinget 17/11 sidst forleden, indeholdende ham da efter anden opsættelse at have stævnet velb Frederik Sachs til Rybjerg og velb fru Lisbet Skade til Tanderup, afgangne og nu salig Hartvig Sachs, forrige høvedsmand på Lønborggård, hans arvinger for en seddel, han til Jens Nielsen i Vostrup 3/9 1636 skulle have udgivet en stolestand i Lønborg kirke anlangende, hvilke seddel slutter i sin mening, at han på KM gode behov har undt og bevilget Jens Nielsen i Vostrup til sin datter at må lade en stolestand indsætte, uanseet fornævnte gode mand ikke i ringeste måde i den sag havde at råde eller disponere uden domprovstens bevilling og samtykke, mener samme seddel bør ikke at hindre Jesper Holst imod domprovsten Erik Krag, KM sekretær og dekan i Ribe domkirke, hans udgivne brev, dateret Lydumgård 7/5 1651, hvori han bevilger Jesper Holst samme stolestand til sin datter, men bør magtesløs at være. sammeledes stævnet Jesper Hansen og hans hustru Kirsten Jespers og hans datter Anne Jespersdatter med deres lovværge for efterskrevne syn: så og efterdi for os med Erik Krag, docanus i Riber kapitel, som kirkens forsvar, hans udgivne seddel bevises, ham at have forundt Jesper Holst samme stolestand til hans datter i Lønborg kirke ovenfor Lønborggårds stol, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte stolestand jo efter samme seddels indhold bør Jesper Holsts datter at følge, og salig Hartvig Sachses seddel ikke derimod at komme ham til forhindring, og efterdi ikke befindes noksom lovlig varsel for Jens Nissens forhvervede syn og vidne til Erik Krag at være givet, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som og den heden findelse dom, hid kaldt er, og ej fremlagt, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(88)

3/2 1653.

** var skikket Niels Hansen i Båstrup på sin egen og Jens Christensen i Bøgballe hans vegne med en opsættelse her af landstinget 1/12 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Vill Pedersen i Østerhoved, herredsfoged til Nørvang herred, for en henfindelse, han til fornævnte ting 31/8 givet har, at eftersom de samme tid har haft tiltale til efterskrevne øster Snede sognemænd, som er mesten parten velb Jørgen Juul til Agersbøl hans tjenere, og samme tid har de given enhver til sag for sin rette tillagte anpart korntiende, fæstepenge og omkostninger, som de har udlagt og bekostet på menige sognemænds bedste for fornævnte sognetiende, som kong Frederik den tredje har bevilget sognemændene, hvorfor de formener Vill Pedersen uret at have gjort, det han ikke har endelig dømt, efter KM befaling og fæstebrevs indhold, men samme sag har fra sig funden: så og efterdi for os i rette lægges kong Christian den fjerdes brev, iblandt andet samme tiende anlangende, for fæste og afgift at måtte bekomme, når de mænd ved døden afgik, som den da i fæste havde, hvorimod fremlægges Jens Christensens fæstebrev, såvel som og en underskrevet kopi af ---- efter KM missive, hvorpå fornævnte fæstebrev sig refererer, samme tiende derefter at være fæstet til øster Snede sognemænd, efter dis indhold, da har vi efter for berørte lejlighed ikke vidst i samme sag at dømme, men det for KM og Danmarks riges råd heden finder.

(95)

** var skikket velb Christoffer Hvas til Hennegård hans fuldmægtig Bertel Nielsen i Fidde med en opsættelse her af landstinget 17/11 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Jens Nielsen, borger i Varde, for han nu på det sidste år har brugt den tredje part gård i Stavrsø med avl og andet mere, dertil er liggende, og derhos af ageren ladet bortføre Henne kirkens part tiende til fornævnte tredje part gård nu i seks år, og ikke det at have afsat på ageren i kærven efter recessen, ikke heller han har til bemeldte gode mands fuldmægtig på Hennegård ladet overlevere noget korn for fornævnte tiende i fornævnte åringer, eftersom den gode mand er samme tiende på kirkens vegne berettiget, og Jens Nielsen derfor er tildømt sin hjemmel på fornævnte tiendes bortførsel at til stede føre, og efter samme dom er Jens Nielsen delt bleven, hvorfor Christoffer Hvas mener, det Jens Nielsen bør at bøde sine tre mark. disligeste stævnet Jens Nielsen, for han i næst forleden år 1646 og til 1651 trodseligen har brugt den tredje part gård i Stavrsø, og ikke til sin husbond, Christoffer Hvas, i bemeldte seks år har udgivet nogen skyld eller landgilde, dog KM skøde ham dertil fuldkommeligen tilholder at udgive. derimod havde Jens Nielsen ved sin fuldmægtig Jens Pedersen, prokurator i Varde, efter en opsættelse 17/11 sidst forleden her af landstinget, indeholdende ham da at have stævnet Eske Børgesen på Hennegård for et vidne, han 27/2 næst forleden til Hennegårds birketing med velb Christoffer Hvas til Hennegård hans fuldmægtig vidnet har, at han skulle have været bededreng på Hennegård i nogle år, og efter Gregers Pedersens befaling tilsagt mænd i Stavrsø om ægt og arbejde, og ingen han fandt på den 3. part gård i Stavrsø, som Jens Nielsen må bruge, som ville gøre nogen ægt eller arbejde, hvilke hans vidne beskyldes enlig, ikke vidnet ved nogen år og visse dag eller tid, at skulle have tilsagt Jens Nielsens folk om ægt og arbejde at gøre til Hennegård. samt stævnet Bertel Nielsen i Fidde, birkefoged til Hennegårds birketing, for en dom han 26/3 nu sidst forleden til Hennegårds birketing dømt har, at han ikke vidste jo andet at kende, end Jens Nielsen er pligtig landgilde og tiendekorn, så meget det hver år gældt har og er takseret for, hvilke beskyldes at være dømt imod recessen om gæld og restants, hvori Jens Nielsen formener sig ingen ulov at have gjort. dernæst blev stævnet efterskrevne, der iblandt afgangne Christen Jensen af Kirkeby hans arvinger, nemlig Gyde Christens, Jens Christensen, Anne Christensdatter og Kirsten Christensdatter med deres lovværge, item Christoffer Hvas, som fornævnte vidner, synsvidner og domme har ladet forhvervet, med bemeldte vidner, synsvidner, domme, delsvidner og stævning samt forskrevne restants at fremlægge (ingen dom indført)

(104)

** var skikket Anne, salig Peder Sørensens, i Bollesager hendes fuldmægtig Anders Jensen i Varde med en opsættelse her af landstinget 1/12 sidst forleden, lydende hende da at have stævnet Peder Christensen i Hygum, Maren Hanskone og Bodil Hansdatter sst for et vidne, de til Skast herreds ting 26/10 sidst forleden med Hans Sørensen i Hygum vidnet har, at dem skulle vitterligt være, at Hans Sørensens bror salig Peder Sørensen i Bollesager skulle have været til Hans Sørensens i Hygum forgangen sankt hans dag, var 2 år sidst forleden, og begærede en ny brev på den seng, Hans Sørensen havde lovet ham, eller han ville straks have fornævnte seng eller 20 daler i steden for den seng, fordi den brev, han havde på fornævnte seng, var gammel, og da samme tid skulle Hans Sørensen og hans bror Peder Sørensen således bleven forligt med hverandre, at Hans Sørensen skulle straks give Peder Sørensen en ny brev på 20 daler i steden for samme seng, og bie Hans Sørensen renteløs indtil så længe, at han kunne det bedre bekomme at fly ham den, hvilke deres vidne i efterfølgende måder beskyldes, for det første for vildig vidnet af Peder Christensen, som er Hans Sørensens fulde søskendebarn, Maren Hanskone hans egen hustru og Bodil Hansdatter, som er hans egen datter, ham til vilje og behjælpning, at have vidnet, tilmed på en død mand at være vidnet: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd mesten del befindes vildig, og en del enlig uoverens

stemmende på en død mand vidnet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(106)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær på velb Hans Friis til Kragerup hans vegne med en opsættelse her af landstinget 1/12 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Vill Pedersen i Østerhoved, herredsfoged i Nørvang herred, for to domme han til Nørvang herreds ting dømt har imellem Niels Nielsen i Harresø og Iver Christensen i Givskudlund, med hvilke hans domme Hans Friis formener sig højligen af ham at være forurettet, thi eftersom han tilforn har tildømt Christen Nielsens arvinger 18/5 sidst forleden at stå til rette efter Christen Nielsens forpligt, thi de søges ikke for penge, men for tømmer og andet, som var ham leveret og var borte, der han døde, thi hvor kunne nogen vurdere det, som ikke var til stede, tilmed også ville hverken Hans Friis eller andre befatte sig med gården, førend hans arvinger har standen derfor til rette, både efter fornævnte forpligt såvel som for gårdens ødelæggelse, som han havde i fæste, hvorfor Hans Friis formener, Vill Pedersen har forsætligvis gjort uret, efterdi han har ikke stedt tredje ting over Niels Nielsen: så og efterdi for herredsfogden ikke er bevislig gjort, samme omtvistede tømmer og træ imod Christen Nielsens forpligt at være borte, der han ved døden afgik, så hans arvinger dertil burde at svare, og fogden fordi har Iver Christensen og Niels Nielsen for tiltale kvit fundet, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme to domme at sige, men ved magt at blive.

(107)

** (til Hans Friises opsættelse) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Niels Nielsen og formente sig i samme tillagte sag og beskyldning uskyldig at være, dertil svarede Jørgen Munk, at bemeldte varsels personer ham slig gerning udtrykkelig har på vidnet, dog den ene varsels person, Jacob Sørensen ikke nu her var til stede mødt, sin vidne med sin medbror at tilstå: da endog sagen i seks uger til i dag er optagen, er vi deri forårsaget på rettens vegne samme sag fremdeles at opsætte til i dag otte uger, og da fornævnte varsels person, Jacob Sørensen, i egen person at møde, såvel som og Niels Nielsens førte vidnesbyrd, og Niels Nielsen til fornævnte tid at indstævne fornævnte varsels personers vidne og syn, og da etc.

(108)

** var skikket Laurits Pedersen i Jerne hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Kirsten Christensdatter af Alsbro for nogen ærerørige ord, hun ham skal have påsagt, anlangende nogle håndfulde korn, han skulle have taget i Ilsted mølle, efter tingsvidne af Hunderup birketing, og eftersom han har været forårsaget, for slige ord og påsigelse, det til fornævnte ting at ladet indstævne, og eftersom birkefogden der sst ikke har vidst sig deri at kende, af årsag det er æren angældende, thi mener Laurits Pedersen at Kirsten Christensdatter bør samme ærerørige ord og påsigelse at bevislig gøre, eller derfor at lide som vedbør: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, og ikke Kirsten Christensdatter eller nogen på hendes vegne er mødt herimod at svare, så imod recessen ikke kan længere gøres forhaling, og efterdi Kirsten Christensdatter befindes til hjemting at have Laurits Pedersen erklæret efter tingsvidnes indhold, som hans fuldmægtig her i dag har fremlagt, og slig ord benægtet og fragået, da bør samme vidne ikke at komme Laurits Pedersen på hans ærlig rygte og navn til forhindring i nogen måder.

(109)

** var skikket Jes Hansen i Rovsthøj hans fuldmægtig Jens Pedersen, prokurator i Varde, med en opsættelse her af landstinget 17/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Margrete Nielskone med hendes lovværge for nogen ord og rygter, hun på Skast herreds ting 9/6 har vidnet, nemlig at skulle flyet Hans Nielsen en tom sæk ind af en hul imellem øksnehuset og laden på Ølluf forgangen år, i den agt møg på gårdens mark, og om aftenen, der de skulle hjem, da var samme sæk fuld, og Jens Hansen da selv skulle have løftet den på sin vogn og tog den af gården med sig, hvilke hendes usandfærdige ord og vidne han højligen ved sin ed har benægtet, sætter derfor i rette, om hun ikke bør en løgner at være: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Margrete Nielskones ord og mundheld, hun og ikke heller Jens Hansen for noget uærligt egentlig beskyldt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(111)

** var skikket Christen Jensen i Fovsing hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator her i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet salig Jens Olufsen i Højbjerg hans arvinger, nemlig Oluf Jensen, Peder Jensen, Christen Jensen, Karen Jensdatter, Maren Jensdatter, Kirsten Jensdatter og Johanne Jensdatter med deres lovværge for en købe og pantebrev, bemeldte deres salig far Jens Olufsen skal have forhvervet hos Niels Christensen i nør Vinkel, at han skal have skødt og afhændet halvparten af nør Vinkel i Heldum sogn i Skodborg herred, som han af sin salig bror Oluf Christensen købt har, fra sig og sine arvinger og til salig Jens Olufsen og hans arvinger, formener Christen Jensen i Fovsing på sin egen og hustrus vegne, Mette Mortensdatter, som er fornævnte Niels Christensens søsterdatter, ikke at have bekommet lovlig kald og varsel, ej heller Niels Christensens søster Kirsten Christensdatter, som er tjenende her i landet, at have bekommet lovligt varsel, mener fordi samme lovbud, købe og pantebrev og skøde, derefter ganget er, ikke så lovlig og ret at være dreven og forhvervet, at det bør nogen magt at have. endnu stævnet salig Jens Jensens arvinger i Kælder, nemlig hans hustru Mette Eskesdatter, hans børn Jørgen Jensen, Anne Jensdatter, Maren Jensdatter med deres lovværge for en dom, han 16/8 1652, midlertid han var svoren foged til Skodborg herreds ting, dømt har, hvori han har tildømt Niels Christensen at lide dele, for han ikke ville underskrive og forsegle den skøde på halv nør Vinkel, som han til salig Jens Olufsen i Højbjerg udgivet har. derhos fremlagde Niels Christensen efterskrevne seddel, lydende kendes jeg Åge Christensen i Vinding og hermed er varsel gestendig for min bror Niels Christensen i nør Vinkel, på min egne og min søsterdatter Anne Jensdatters vegne, som jer er værge for, anlangende lovbydelse for skøde på halvpart i nør Vinkel, actum nør Vinkel 30/3 1650 Age Christensen egen hånd. medfører samme vidne, Jens Pedersen og Anders Christensen, tjenende i nør Vinkel, at have bestået, at de den dag 3 uger gjorde Anne Madsdatter, salig Oluf Christensens efterleverske i nør Vinkel, så og hendes datter Lisbet Olufsdatter, enhver med deres lovværge, varsel for dette lovbudsvidne, disligeste samme dag gjorde de Maren Olufsdatter, barnfødt i nør Vinkel, med hendes lovværge mundelig varsel i nør Vinkel for denne lovbuds vidne: så og efterdi befindes Kirsten Christensdatter og Mette Mortensdatter som medarvinger i samme bondegods berettiget, og dog ikke for samme lovbud lovlig at være stævnet og varsel givet, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme lovbud, såvel som den skøde, derefter gjort er, samt fornævnte dom og dele, hid stævnet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(115)

** (til hr Hans Hansen, borger i Varde, hans opsættelse) så mødte Anders Jensen i Varde på mester Jørgen Poulsens vegne og berettet, at denne fornævnte stævning ikke den at være, som her til landstinget 17/11 sidst forleden er fremlagt, og opsættelse efter taget, og begærede at Jacob Jensen hoved opsættelse dertil ville fremlægge, dertil svarede Jacob Jensen, at samme opsættelse er ham fra hænde kommen: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med parternes bevilling opsat til i dag otte uger, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** (til hr Hans Hansen i Varde hans opsættelse cit Daniel Phillipsen) så mødte Anders Jensen i Varde og Niels Pedersen Kræmmer: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med parternes bevilling endnu fremdeles opsat til i dag otte uger, og hr Hans Hansen, Jacob Jensen og Envold Jensen heri på rettens vegne forelagt i egen person samme tid at møde, og da at gå om hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse, dem til underretning, at forkyndes.

(116)

16/2 1653.

** var skikket Bertel Markorsen i Gudsø mølle på den ene og havde stævnet Poul Pedersen i Bjert med flere på den anden side for et vidne, de til Brusk herreds ting dem at have til fordristet igen 16/10 1652, Bertel Hansen i Eltang til vilje, vidnet har, enhver efter deres år og minde, anlangende i Riberdal at være en ret afstenet møllevej, og samme vej altid at være brugt imellem begge møller, og ingen anden vej der har været imellem Gudsø mølle og Skibdræt mølle end den samme, hvilke de har vidnet usandfærdig og løgnagtig, eftersom Riberdal har altid været et stykke fælles jord indtil 1652, at de Eltang mænd har det indtagen og gjort det til en hegnings vang at være hvert år, som de vel ved, og de da skulle have taget seks mænd, lignet og lagt fornævnte jord imellem dem, og samme tid gjort og afstenet en vej til fornævnte jord og en vej til Skibdræt mølle, som hører dem selv til, eftersom fornævnte Skibdræt mølle ligger i fornævnte Riberdal vang, og ej samme vej at tilhøre Gudsø mølle: så og efterdi samme vidne befindes at være forhvervet bag på landstings dom, Bertel Hansen den og her i dag for retten har afstanden, da finder vi efter slig lejlighed fornævnte vidne magtesløs at være, og efterdi Bertel Hansen samme vidne i så måder at have forhvervet, bør han deri at give Bertel Markorsen til kost og tæring to rigsdaler, og herredsfogden, som samme vidne har udstedt, i lige måde at give ham to rigsdaler.

(118)

** var skikket Niels Gødesen i Kovstrup og gav til kende, hvorledes han af Morten Knudsen i Skjern møllegård til dette landsting efter opsættelse skulle være hid kaldt, og bød sig imod ham i al rette, så er Morten Knudsen ej fremkommen, eller nogen på hans vegne Niels Gødesen sag at give: og blev fordi så påsagt for retten, at dersom Niels Gødesen findes af Morten Knudsen til dette landsting lovlig hid kaldt, og han dog ej er mødt, som forskrevet står, da bør han for samme opsættelse kvit at være, og Morten Knudsen pligtig at give ham til kost og tæring fire sletdaler.

(119)

** (til Laurits Poulsens opsættelse i Ammidsbøl) dernæst var her til stede Søren Jensen i Rugsted såvel som Tove Madskone: og for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag med parternes bevilling opsat til i dag seks uger, og Poul Madsen i Ødsted, som hjemmel gjort har, her da i egen

person at til stede møde, og midlertid fornævnte ransed og forfølgning ikke at komme Laurits Poulsen, Søren Sørensen og Poul Lauritsen til nogen forhindring.

(120)

** var skikket Bertel Hansen i Eltang med en opsættelse her af landstinget 3/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Hans Madsen i Herslev, Hans Bull sst med flere for et syn, som de samtligen 1/7 sidst forleden på Brusk herreds ting afhjemlet har, anlangende at de den næste fredag for pinse dag sidst forleden, efter Bertel Markorsen, møller i Gudsø mølle, hans påvisning, har synet et gærde imellem Søren Mikkelsen Skrædders kålgårds have i Gudsø og en stor sten, som skulle stå østen derved, og de da at skulle have seet, samme gærde at have standen fuldkommelig gærde imellem fornævnte sten og en gammel støtte, som de hjemlet skulle stå i samme gærde, men hvad heller samme gærde nu stod på sit rette sted eller ikke, det kunne de ikke vide: så og efterdi befindes Hans Madsen, Oluf Ebbesen og deres medbrødre synsmænd iblandt andet deres syn at have lagt i tvivl, og i så måder uendelig hjemlet, det og i lige måde befindes varsels mændene ikke udførligen at have varsel givet, de interesserede på åstederne at møde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte syn deri så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(124)

** var skikket Laurits Poulsen i Ammidsbøl med en opsættelse her af landstinget 30/10 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Tove Madskone i Ødsted, salig Mads Espensens efterladte hustru, og hendes søn Poul Madsen såvel som Søren Jensen i Rugsted for et hjemmel, de til Jerlev herreds ting 1/9 sidst forleden gjort har og seet, at Tove Madskone var Jens Pedersens hjemmel i Ødsted til to agre på Brobjerg mark, og hendes søn var hjemmel for hans anpart, uanseet han ikke er sin egen værge, ej heller nogen værgemål igen af Laurits Poulsen bekommet har, og Søren Jensen, som boer på et præstebolig og ikke vederhæftig, ville sig selv nogen værgemål påtage på salig Mads Christensens børns vegne, tilmed Niels Espensen, som var salig Mads Espensens fødte bror, er udenlands, ikke derfor at have fanget varsel. item stævnet Tove Madskone i Ødsted med hendes lovværge, så og hendes børn Poul Madsen, Niels Madsen, ung Poul Madsen og Usse Madsdatter, om de vil have noget dertil at svare. (overstreget og tilføjet, denne gik ikke beskrevet, men kom i opsættelse)

(130)

** var skikket Bertel Hansen i Eltang med en opsættelse her af landstinget 3/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Niels Andersen i Vilstrup med flere for et vidne og syn, de skal have afhjemlet til Brusk herreds ting 11/10 1652, anlangende en greft og gammel dige, som nogen skulle have sagt, at det var ved Bertel Hansens semholds skifte, som Bertel Møller og han omtvister, det efter Bertel Møller på hans søn Jens Bertelsens vegnes angivelse, og ikke Bertel Møller eller hans søn, Jens Bertelsen, ej heller øvrigheden, eller nogen på deres vegne, der har sig nogen grund eller ejendom på Eltang mark på de steder til samme mål at vedkende, uden fladmål alene, tilmed har fornævnte mænd også lagt deres vidner i tvivl, de ikke vidste, hvem samme grund tilhørte, mener derfor deres vidne bør magtesløs at være, og ikke komme Bertel Hansen på sin grund og ejendom til forhindring i nogen måder: så og efterdi ikke befindes for Niels Andersen i Vilstrup og hans medbrødre synsmænd at være varsel givet på åstederne at møde, som vedburde, de og en del tvivlsom at have svoret og hjemlet, bemeldte Jens Staffensen og hans medfølgere synsmænd en del beskyldes vildig, og befindes at have hjemlet om Bertel Hansens lod, hvad alen

og mål det udviste, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme på begge siden indstævnte synsvidner deri så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(133)

** var skikket Henrik Linderot til Kongensgård hans fuldmægtig Hans Madsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, indeholdende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Jacobsen under Tørring bjerg, for at eftersom har haft halvpart af Aist jord, i Tørring sogn liggende, i fæste og brug, og Henrik Linderot nu samme jord af KM pantsat er, efter pantebrevs formelding, som iblandt andet indeholder, afgrøden fra steden ikke at måtte fra føres eller flyttes, hvilket Jens Jacobsen ikke har agtet, men trodselig og modvillig hø og korns afgrøde deraf næst forleden høst har afført til den bolig, han har af velb Just Høg til Vadskærgård, hvorfor Henrik Linderot formener, at Jens Jacobsen heri forsætlig uret at have gjort, og samme afgrøde bør at føre på steden og bøde sine tre mark: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt KM pantebrev, til Henrik Linderot udgivet, hvori hans majestæt iblandt andet har til ham pantsat fornævnte Aist jord, med al sin herlighed og rettighed, og Jens Jacobsen dog imod recessen med tilsagt arbejde, såvel som og en del restants efter jordebogen har siddet overhørig, og herredsfogden fordi har ham sin fæste fradømt, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive, og efterdi Mourids Nielsen og hans medfølgere vidnesbyrds vidner befindes at være imod Jens Jacobsens første fæstebrev, som han nu selv her for retten har fremlagt, anlangende bygning på samme jord at føre, såvel som og sig efter recessen i alle måder at forholde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de deri bør at komme Henrik Linderot til nogen forhindring, desligeste og efterdi befindes Jens Jacobsen imod forbud har frafført hø og korn af Aist jord og grund og til Just Friises bolig, han påboer, uden Henrik Linderots tilstand, hjemmel og minde, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jens Jacobsen jo dertil bør at skaffe hjemmel, eller bøde sine tre mark.

(140)

2/3 1653.

** var skikket Morten Lauritsen, borger i Lemvig, på sin egen og på sin søsterdatter Kirsten Christensdatters vegne deres fuldmægtig Niels Jensen i Lemtorp med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mads Lauritsen, borger der sst, for en gavebrev, han skal have sig til læst og forhandlet, anlangende hans salig bror Christen Lauritsen sidste tid, bemeldende i sin mening, at han skal have given Mads Lauritsens søn, ved navn Laurits Madsen, hans anpart i den gård, han iboede, et fem fag hus til en ihukommelse, uanseet at fornævnte dreng Laurits Madsen ikke er arving, ej heller fornævnte gavebrev af hans arvinger samtykt, eller passeret for ting og dom. herhos blev fremlagt efterskrevne brev, så lydende kendes jeg mig Christen Lauritsen, borger og indvåner i Lemvig, det jeg af en god betænkelse har givet og afhændet fra mig og mine arvinger og til min salig hustru Anne Madsdatter hendes søn Mads Lauritsen, borger sst, hans søn Laurits Madsen og hans arvinger en liden fem fag hus, stående norden i den gård, jeg og Mads Lauritsen iboer og tilhører, næst østen til Svend Poulsen rådmand hans hus, til hjælp til hans skolegang og ophold efter min død, datum Lemvig 4/1 1650 Niels Bertelsen egen hånd. denne gavebrev bekræfter jeg på min hustrus vegne, ved navn Maren Madsdatter, for hendes anpart Christen Poulsen egen hånd: så og efterdi ikke befindes fornævnte indstævnte gavebrev, af salig Christen Lauritsen samtlige arvinger at være samtykt, forseglet eller underskrevet, meget mindre i hans levende live ved nøjagtig skøde til tinge stadfæstet, da kunne vi

efter slig lejlighed ikke kende samme gavebrev, ej heller den frafindelse dom, hid kaldt er, så noksom, at det bør at komme Morten Lauritsen og Kirsten Christensdatter til nogen forhindring, men så vidt det dem angår, magtesløs at være.

(142)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand på Dalum kloster, hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev kærgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Poul Sørensen, nu værende i Åstrup, tilform boende i Øse, givende ham til sag at han 8/1 1646 på Skast herreds ting har for falsk beskyldt to breve, som Iver Vinds tjener, Peder Knudsen i Haltrup, samme dag har i rette lagt, og straks er bleven indlagt under forsegling, og dersom de havde befandtes falsk efter hans beskyldning, burde Peder Knudsen derfor at have været straffet som en falskner på sit liv, hvilken ublu og usandfærdig beskyldning Poul Jørgensen dog næste tingdag efter jul 1647 har bekendt sin beskyldning på fornævnte breve som løgn at have talt, og i så måder gjort sig nær selv til en løgner for sin usandfærdige beskyldning, hvori Iver Vind formener Poul Sørensen bør at være den samme mand, han har beskyldt den gode mands tjener Peder Knudsen for, og at være en løgner og straffes som en falskner: da efterdi med otte mænds vidne bevislig gøres, Poul Sørensen inden tinge at have videt de to håndskrifter for falsk, som Peder Knudsen da lod læse og påskrive, hvilke hans beskyldning han ikke har bevislig gjort, men fast mere med tingsvidne bevislig gøres, Poul Sørensen siden derefter og inden tinge har tilstået, det han ikke til slig beskyldning har vidst enten skel eller ret, han og sig her i dag fra rettergang entholder, og ikke er mødt, eller nogen på hans vegne, herimod at svare, endog sagen i seks uger er optagen, så uden bevilling imod recessen ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Poul Sørensen jo for slig hans videlse og ubeviste beskyldning bør en løgner at være.

(145)

** var skikket Peder Lauritsen i Lemvig på sin egen, Peder Tranes og Morten Høsts vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged sst, for en dom han til Lemvig byting 3/12 sidst forleden dømt har, at han salig Erik Hansen, som sig godvilligen i rigens fjenders tjeneste lod sig underholde, hans arvinger Laurits Hansen rådmand, Peder Eskildsen i Ballegård, Niels Jensen Brydebol, tildømt dem i salig Laurits Jensens børns løsøre, efter en pantebrevs indhold, dateret 31/7 1635, for en summa penning, uanseet Laurits Hansen til Lemvig byting har selv tilforn procederet i samme sag, og siden af Morten Høst her til landstinget indstævnet og magtesløs dømt af de gode mænd landsdommere, som er med deres dom at bevise, at salig Laurits Jensens fattige døve, dovne og umyndige børn den gæld, så vidt dem vedkommer, til nogen forhindring at komme. sammeledes stævnet salig Laurits Jensens arvinger, nemlig Peder Lauritsen, Jens Lauritsen, Gregers Lauritsen og Svend Lauritsen, Maren Lauritsdatter og Karen Lauritsdatter med deres lovværge: så og efterdi for fogden såvel som og for retten er fremlagt bemeldte rådstuedom, hvori Erik Hansen da efter samme håndskrift af borgmester og råd er tilfunden at søge hans gæld igen i salig Laurits Jensens løsøre, og ikke bevises nogen udlæg derfor at have bekommet, mens samme håndskrift ukasseret endnu at være i salig Erik Hansens arvingers hævd og værge, så byfogden fordi har sin dom derpå funderet, og deri tilfunden de for ham indstævnte salig Laurits Jensens børns formynder og arving at betale salig Erik Hansens arvinger for et halvt hundrede rigsdaler, med sin tilbørlig rente deraf i otte år, fra brevens dato og til fornævnte rådstuedom udgangen er, inden 15 dage, eller og derfor at have nam, vurdering og udlæg

i salig Laurits Jensens efterladte gode og løsøre, det pantjord undtagen, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod samme gældsbrev eller fornævnte dom at kunne sige, men ved magt at blive.

(149)

** (til grev Rantzaus opsættelse) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Niels Nielsen og fremæskede Svend Svendsen her for retten at fremkomme, så er han dog ikke til stede mødt, sig imod denne sag at erklære: da endog sagen i seks uger er optagen, forårsages efter slig lejlighed deri på rettens vegne fremdeles sagen til i dag måned at optage, og Svend Svendsen da her personligen at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(150)

** var skikket Laurits Olufsen i Bastrup hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Jørgen Seefeld til Visborggård, KM befalingsmand på Koldinghus, for en udlæggelse og bekendelse, som en misdæder, ved navn Morten Sørensen, tilholdende i den ny stad Frederiksodde, skal have gjort på Koldinghus 4/12 næst forleden, som tilforn 2/12 til Anst herreds ting, for sine begangne misgerninger og medtagen befundne koster og tyvstjålne gods, var allerede hendømt til galge og gren, og samme misdæder i sin bekendelse skal have påsagt Laurits Olufsen at skulle have været med ham i videnskab at købe og dølge, og ej i hans bekendelse skal have udlagt enten hvis gods det skulle have tilhørt eller ved nogen år eller tid, hvilke han højlig ved sin helgens ed benægter aldrig at have været med ham, enten med råd, dåd eller håndgerning, men samme misdæder ham løgnagtig at have påsagt, formener samme bekendelse imod recessen ej så nøjagtig at være, men burde magtesløs at være: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskreven, og ingen er mødt, som forskrevet står, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse, så vidt den Laurits Olufsen vedkommer, magtesløs at være, og ikke komme ham til nogen forhindring.

(151)

** var skikket velb Jørgen Seefeld, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Peder Rasmussen i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en dom han 14/8 sidst forleden til Brusk herreds ting skal have dømt og afsagt, anlangende 9 rodhugne bøge på 109 læs ved, som har været huggen i Almind skov, KM og vildbanens frihed, vildbanen til skade og efterskrevne hospitalstjenere, boende i fri Almind, eftersom den gode mand dem derfor ved retten lader søge, de uforvist i KM vildbane og skove har ladet hugge, bønderne i KM len ved hans dom dem skal have fradømt, og at de bøder, som for sådant uforvist skovhug i vildbanens frihed skal udgives, skulle følge Kolding hospital som dets skyld og landgilde, herlighed og rente, uanseet skal befindes fornævnte skov af KM kommissarier at være i den mageskifte med Kolding hospital anslagen eller udlagt til visse landgilde og svins olden, som ellers anden steds sket er, hvor KM skove er takseret og anslagen til så mange svins olden på visse landgilde, som skoven findes god for, mindre skal befindes KM derfor at have bekommet vederlag: så og efterdi i rette lægges KM mageskiftebrev, hvori Kolding hospital nådigst er udlagt af hans majestæts og kronens for berørte gårde og gods i Almind med skov, mark, såvel som og herlighed, rente og rette tilliggelse, intet undtaget, hospitalet at følge, derimod fremlægges for bemeldte jordebog under Ebbe Gyldenstjernes hånd på det gods, som af kommissarierne til rigens gæld er udlagt, hvori ikke befindes indført noget skov til

fornævnte gods at følge, såvel som og udskrift af kommissariernes afsigt, som iblandt andet medfører, hospitalet ej videre end landgilden, stedsmål og sagefald, så vidt som de tilforn af deres gods haft og nydt har, følger, og KM på skytteri til præjudice i vildbanen, da efter slig for berørte lejlighed bør samme indstævnte dom magtesløs at være, og sagen derom til KM egen resolution og betænkende underdanigst heden stillet.

(157)

** var skikket Christen Madsen i nør Søller med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Christensen i Engsnap med flere for et syn, de til Hammerum herreds ting 18/8 sidst forleden har afhjemlet, anlangende at de den mandag næst tilforn var til syn i Ålsgård til en pige, ved navn Maren Christensdatter, tjenende sst, og hun at skulle have en blå plet på hendes højre arm med mere, samme deres syn videre medfører. sammeledes stævnet Johanne Villadsdatter i Stabildal med flere, for de i samme vidne fornævnte dag har vidnet, at de fornævnte mandag var til syn over Maren Christensdatter, de da at skulle seet, hun havde tredve sårmål og flere på hendes lår, og syntes at være gjort med en nål eller en syl. endnu havde stævnet Maren Christensdatter i nør Søller, for hun i samme vidne fornævnte dag har sigtet Bend Lauritsdatter, Christen Madsens hustru, i nør Søller, at hun skulle have gjort hende samme skade, hvilke syn og sigtelse ikke med nogen lovlig vidnesbyrd skulle gøres bevislig: så og efterdi Maren Andersdatter og Ide Christensdatters vidner befindes enlig og ikke med hverandre at stemme over eet, dem at have seet Bend Lauritsdatter gjort Maren Christensdatter sår eller skade, så samme syn, klage og sigtelse fordi i så måder ej er bevislig gjort, Bend Lauritsdatter det og her i dag højlig har benægtet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidner, syn, sigtelse og klage så noksom, at det såvel som den dom, derpå funderet er, bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Bend Lauritsdatter til nogen forhindring.

(161)

** var skikket Laurits Nielsen, tjenende i stor Skindbjerg, hans fuldmægtig Gravers Christensen i Østerby med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anne Christensdatter i Kirkeby i Velling sogn, givende hende til sag, at eftersom hun ham for barnefar forgangen sommer i Dejbjerg kirke har udlagt, hvilke hendes udlæggelse han benægter aldrig nogen legemlig omgængelse med hende har haft, men samme hendes beskyldning af had, og en anden til befrielse, at være påsagt, hvorover han af dis nødvendig årsag hende til hendes hjemting har ladet indstævne, om hun samme hendes udlæggelse der ydermere på ham stadfæste og bekræfte ville, hvor samme steds hun ej har villet møde ham at sigte, ej heller nogen på hendes vegne er fremkommet ham at beskylde: da efterdi samme sag i seks uger til i dag er optagen, og ingen er mødt herimod at svare, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme hendes udlæggelse og beskyldning magtesløs at være, og ikke komme Laurits Nielsen til nogen forhindring.

(162)

** var skikket Christen Nielsen, forrige skriver på Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jørgen Andersen med flere, alle i Tarm boende, for en seddel, Hans Smed til Nørherreds ting 1/7 sidst forleden fremlagt har, at de samtlig havde lejet Hans Smed i Tarm at vogte deres enge for fremmed kreatur, sønden og norden Skjern å, fra det første om året græs gror og til sankt volborg dag i samme fornævnte år, hvilke skriftlig raderet

seddel beskyldes for det første ikke at skal lyde på nogen visse dag eller tid at skal anfange at vogte mark og enge, tilmed var ej årsens tid, mark og enge at hegne, førend sankt volborg dag, så deraf grangiveligen kan erfares, Hans Smed til vilje at være gjort, idet han om nattetide, som han selv bekender, lod sig finde på ulovlige steder ved KM lavs fiskeri imod forbud og KM frihed: så og efterdi Jørgen Andersen og hans medfølgere deres udgivne bevis til Hans Smed i synderlighed formelder, ham at skulle vogte deres enge fra det første, deres enge groede, og til sankt volborg dag, da i det år 1652, sønden og norden åen, samme bevis og findes makuleret, og en del disse ord kasseret, og andet igen imellem linierne indsat, Jørgen Frandsen og hans medbrødre synsmænd deres syn, såvel som og Hans Smeds klage og sigtelse ikke nøjagtig er bevislig gjort, eller fornævnte klage og sigtelse til tinge bekræftet, og lovlig varsel derfor givet, som det sig burde, tilmed og befindes Jens Jensen i Tarm og hans medfølgere vidnesbyrd at have vidnet, det de og deres medbrødre skulle lejet Hans Smed at vogte deres enge, og ikke nogen af deres medbrødre varsel givet, eller de og den deres vidne med dem bekræftet, meget mindre lovlig varsel derfor at være givet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte brev og bevis, såvel som og fornævnte synsvidne og frafindelse dom, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, men efterdi Mikkel Ovensen, Knud Christensen Fisker og Laurits Nielsen udførligen på visse tid har om vidnet dem om nattetid på Skjern adelvej, norden for Skjern bro, norden åen, at have kommet til Hans Christensen Smed, som han gik at fiske, og da seet to personer på sønderside åen, tvært overfor Hans Smed, med fiskegarn hos dem, og i så måde vidnet og båret kundskab om den synlig og gørlig gerning, de seet har, og aldeles intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises ikke så at være, som om vidnet er, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den deres vidne at sige, men ved magt at blive.

(170)

** var skikket Jesper Hansen i Bøl hans visse bud lange Lauge Pedersen i Lønborggård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet Jens Christensen og Oluf Nielsen, borgere i Varde, for et bænkebrev de 18/4 1652 efter Daniel Phillipsen, byfoged der sst, hans ord og mundheld skal have udgivet, formeldende at fornævnte personer skal være skikkede til Daniel Phillipsen, byfoged der sst, og skulle begære en nøgle af ham til en hængelås, som lukkede for salig Mads Bochs gård, og Daniel Phillipsen da skulle have svaret, at Jesper Holst beholdt nøglen, da han og Niels Obling, siden Jens Nielsens sidste vurdering sket var, udtog en del korn, klæder og andet løsøre, og da skulle Jesper have beholdt nøglen, Clemend Toftum vidnede det samme, hvilke bænkebrev Jesper Holst beskylder, Clemend Toftum og Daniel Phillipsen ikke var dem slig ord gestendig, de omvidnet har, og dersom de imod al forhåbning ville være dem det ringeste af slig snak gestendig, da benægter Jesper Holst højt og hårdelig aldrig at have bekommet af Mads Bochs gods for skilling eller skillings værd, men at han har ladet sig indføre på Jens Nielsen, borger i Varde, hans vurdering og indførsel, for sin gælds betaling. endnu stævnet Daniel Phillipsen for en dom, han til Varde byting 20/1 dømt har, og deri tildømt Jesper Holst at indføre i Mads Bochs vedersagte bo så meget og så godt gods, som han sig tilegnet har, hvilke dom beskyldes at være funderet på nogen løgnagtige bænkebreve, mener samme bænkebreve og domme ulovlig at være, og bør magtesløs at være. så er ingen af fornævnte indstævnte mødt herimod at svare, og formente Lauge Pedersen på Jesper Holsts vegne at have endelig dom beskrevet: da efterdi befindes samme sag i seks uger opsat, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme indstævnte bænkebreve, dom og dele, derpå funderet er, magtesløs at være.

(172)

** var skikket Morten Christoffersen, borger i Lemvig, hans fuldmægtig Peder Jensen Bjerregård, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Oluf Jespersen, borgmester i Lemvig, Peder Trans og Oluf Madsen Hjort, rådmænd sst, for en dom som de på Lemvig rådstue 30/7 sidst forleden, imellem Morten Christoffersen på den ene og Laurits Hansen, rådmand sst, på den anden side, dømt og afsagt har, hvori de har tildømt Morten Christoffersen at kvittere lige meget i den kvittering med velb Jacob Grubbe af den summa pending, nemlig 323 rigsdaler, som var alle Lemtorps lodsejere deres, og tredje parten af fornævnte penge er 107 rigsdaler, femte parten deraf tilkommer Morten Christoffersen, er 21 rigsdaler, at kvittere videre end den femte part af fornævnte summa penge, efter ---- hans hustru ikke tagen i arv uden en søsterlod, som er den femte part, og Laurits Hansen på hans hustrus vegne har taget hver en broderlod, hvori Morten Christoffersen formener sig storligen at være forurettet. herhos blev i rette lagt efterskrevne dom af Lemvig rådstue 30/7 sidst forleden, som besluttes efterdi Morten Christoffersen lader fremlægge en kontrakt, med hans egen hånd og Laurits Hansen og Jens Trane deres hænder underskrevet, og deri bekender at have solgt hans hustrus arvelod efter hendes salig far i Lemtorp til hendes salig bror Christen Simonsen for 159 rigsdaler, og Morten Christoffersen i samme kontrakt forpligter sig, at Karen Simonsdatter, enhver at tage så mange penge for Lemtorps ejendom og af samme kontrakt, da vidste de ikke andet herom at kende, end at enhver af dem bør at kvittere lige meget. og Laurits Hansen og Jens Trane for Morten Christoffersens tiltale kvit at være: så og efterdi borgmester og råd alene deres dom har sluttet, at enhver af dem burde at kvittere lige meget, og ikke det navnlig specificeret, hvor vidt enhver pro kvota, som han tog i arv, bror for brorlod og søster for søsterlod, burde at kvittere, som det sig havde burdet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og hvo videre påskader, indkalde sig sagen igen til rådhuset, og der endelig, som forskrevet står, at underskede og dømme, som det sig bør, og efterdi Oluf Jepsen borgmester, Peder Jensen Trans og Oluf Madsen rådmænd, deri med samme dom har Morten Christoffersen omkostning tilføjet, da bør enhver af dem at give ham til kost og tæring en rigsdaler, i rede penge at betale.

(174)

16/3 1653.

** var skikket Hans Clemendsen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Jensen, byfoged sst, for en dom han 2/9 nu sidst forleden på Vejle byting, imellem ham på den ene og Peder Ottesen af Norge på den anden side, dømt og afsagt har, i hvilken sin dom han skal have tildømt Clemendsen, efter Peder Ottesens og Peder Stokholms indlægs formelding, til Peder Ottesen at betale hovedsum 243 rigsdaler med forfalden rente og rejses bekostning, som bedrager sig 160 rigsdaler, og det for sin bryllups bekostning, som han siger sig selv skal have gjort med hans hustru Magdalene Clemendsdatter, fornævnte Hans Clemendsens søster, med hvilken dom han formener sig af bemeldte byfoged højligen at være forurettet, først idet for ham ej skal være fremlagt nogen salig Clemend Sørensens, forrige borgmester i Vejle, befaling til Peder Ottesen udgivet, at ham sådan en bryllups bekostning igen skulle godtgøres og betales af salig Clemend Sørensen eller hans arvinger, megen mindre nogen Peder Ottesens rigtig opskrift med hosfølgende beviser, hvortil sådan summa penge forbrugt er, skal findes fremlagt. item stævnet Peder Ottesen i Norge, som samme dom forhvervet har, Knud Jacobsen, borgmester i Odense, hr Erik Clemendsen i Varde, Foch Albretsen i Horsens, mester Peder Bering i øster Snede, item Søren Knudsen i Vejle, Tomas Madsen og hans lovværge, om de

har noget dertil at svare, endnu havde Hans Clemendsen stævnet Christoffer Clemendsen og Clemend Clemendsen, barnfødt i Vejle, om de vil have noget at svare til den fordring, deres svoger Peder Ottesen af Hellstad i Tunsberg len i Norge har ladet fordre for deres søsters bryllupskost: så og efterdi befindes byfogden har tilfunden Peder Ottesen sin betaling at søge i salig Clemend Sørensens gård, efter Peder Ottesens og Peder Stokholms indlægs formelding, og ikke nogen visse summa deri navngivet eller underskedet, efter parternes irettesættelse, da bør den hans dom at være som udømt, og sagen igen til bytinget at komme, og fogden, når der for ham lovlig indstævnes, dokumenterne på begge sider at i rette lægges, og i hans dom at lade inddrage, og derefter endelig at dømme og underskede, som han vil ansvare og være bekendt, og byfogden at give Hans Clemendsen til kost og tæring to rigsdaler.

(180)

** var skikket Christen Jensen i Ommegård hans fuldmægtig Christen Tomasen i Vesterbæk og havde i hans egen nærværelse efter KM oprejsnings brev indkaldt sandemænd af Hind herred, hærværk at sværge over Christen Madsen i Mølgård, Niels Mikkelsen på Døj, Mads Nielsen Glarbjerg og Niels Jespersen på Bjerg, for de har inddraget i Christen Jensens gård, og der bortført ham og hans hustru af deres frelse, og ham i jern, uden al lov og ret, for ganske og aldeles ubevist sag, og derpå først for sandemændene i rette lagde efterskrevne tingsvidne af Hind herreds ting 10/2 sidst forleden, som indeholder Jens Pedersen i Kodal med flere at have vidnet, at de hørte og så 17/10 sidst forleden, at Christen Madsen Mølgård og Niels Mikkelsen på Døj kom ind i Omme kirke under prædiken med Christen Jensen i Ommegård hans hustru Kirsten Christenskone, og havde ført hende af hendes frelse, mod hendes vilje, og ledte hende i karlskammel, og forholdt hende hendes egen stol i kirken, og der gudstjeneste og prædiken var endt, tog de hende bort med dem og ledte hende over til Spåbæk imod hendes vilje og minde, og der forholdt den dag og nat over: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Christen Madsen, Niels Mikkelsen, Mads Nielsen og Niels Jespersen, hver en fuld hærværk over, for de har taget og ført Christen Jensen og hans hustru af deres egen frelse for ubevist sag. derhos blev den ottende sandemand Christen Andersens skudsmål gjort, det han er på sin sygeseng forhindret, så han ikke her i dag kunne møde, sin ed og tov at gøre.

(182)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne kontrakt, så lydende jeg Christen Ostenfeld, sognepræst til Sortebrødre i Viborg, gør hermed vitterligt, eftersom hr Laurits Nielsen Fog er kaldet til at være min kapellan og medtjener til Sortebrødre kirke og sogn, da er jeg med ham således venligen forenet, at jeg skal give ham tilbørligen, så længe han forbliver min kapellan, 100 rigsdaler, og det efter vores lensmands venlige underhandling, dog lover sognemændene, eller deres fuldmægtig, med al villighed at gå deres sognepræst under øjne, så han sig over dem ikke kan have at besværge, datum Hald slot 26/6 1648.

(183)

30/3 1653.

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans fuldmægtig Niels Jensen, foged på Kabbel, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han 8/2 nu sidst forleden til Hammerum

herreds ting dømt og afsagt har, imellem velb Gunde Rostrup til Aller på den ene og velb Jacob Grubbe til Kabbel på den anden side, og tildømt Gunde Rostrup at betale til Jacob Grubbe 700 rigsdaler kapital hovedsum efter Gunde Rostrups to skadesløs breve, eftersom Jacob Grubbe på Gunde Rostrup hans vegne måtte betale, eftersom han var forlover for samme summa penge til Egidius Jensen i Randers og til doktor Søren Hofmand sst, efter afskrivning på to Gunde Rostrups gældsbreve er at bevise, hvorfor Jacob Grubbe formener, herredsfogdens dom bør ved magt at blive, og han bør ved to gode mænd og herredsfogden at have indvisning i Gunde Rostrups bedste løsøre og jordegods: da efterdi for os i rette lægges Gunde Rostrups to skadesløs hovedbreve, til doktor Egidius Jensen og doktor Søren Hofmand udgivet, på fornævnte summaer penge, hvilke Jacob Grubbe, som en tro forlover, har underskrevet, bevises og med opskriften på samme breve, det Jacob Grubbe dem at have indfriet og hjemløst, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Gunde Rostrup jo bør at betale Jacob Grubbe, efter hans skadesløs breves forskrivning, bemeldte summaer pending med sin rente og interesse, og fordi tilfinder velb mænd Mikkel Hvas til Sørup Og Laurits Lunov til Damsgård, som Jacob Grubbes fuldmægtig Niels Jensen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og med herredsfogden drage for Gunde Rostrups bopæl, der udæske og gøre Jacob Grubbe udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da han i andet Gunde Rostrups jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for samme sin gæld, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(187)

** var skikket Niels Poulsen i Tønning og Jep Gødesen i Galthoved deres visse bud Niels Jensen i Tistrup med en opsættelse her af landstinget 3/2 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Nielsen Obling i sønder Bork, givende ham til sag for 20 rigsdaler med fire års forfalden rente 5 rigsdaler, som han har skyldig været Knud Hansen i Olling efter hans udgivne brevs indhold, endnu 15 sletdaler med mere, som han har skyldig været Rask Hansen i Olling, hvilken gæld bedrager sig 69 sletdaler, som er Niels Poulsen og Jep Gødesen af Knud og Rask Hansen i deres gælds betaling udlagt og overdraget, og Niels Poulsen og Jep Gødesen har været forårsaget, for hans modvillighed, dom til Nørherreds ting for samme gæld over ham forhvervet, og deri tilkendt fornævnte pending til Niels Poulsen og Jep Gødesen at betale inden 15 dage, eller derfor at lide æskning efter rigens rets indhold: så og efterdi for os i rette lægges Niels Oblings skadesløs håndskrifter til Knud Hansen og Rask Hansen på bemeldte summaer penge, hvilke gældsbreve de igen til Niels Poulsen og Jep Gødesen i deres gælds betaling har opdraget, så fogden fordi har tilfunden Niels Obling at betale Niels Poulsen og Jep Gødesen fornævnte pending, hans breve om bemelder, med rente og interesse skadesløs, eller derfor at lide æskning efter rigens ret, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive, og Niels Obling deri æskning at lide.

(192)

** var skikket Laurits Poulsen i Ammidsbøl med en opsættelse her af landstinget i sag seks uger, lydende ham da, efter andre opsættelsers indhold, at have stævnet Tove Madskone i Ødsted, salig Mads Espensens efterladte hustru, og hendes søn Poul Madsen, såvel som Søren Jensen i Rugsted for et hjemmel, de til Jerlev herreds ting 1/9 sidst forleden gjort har og seet, at Tove Madskone var Jens Pedersens hjemmel i Ødsted til to boghvede agre på Brobjerg på Ødsted mark, efter et brev og segls indhold, og hendes søn var hjemmel for hans anpart, uanseet han ikke er sin egen værge, ej heller nogen værgemål igen af Laurits Poulsen bekommet har, og Søren Jensen, som boer på et

præstebolig og ikke vederhæftig, ville sig selv nogen værgemål påtage på salig Mads Christensens børns vegne og ville hjemle hvis, han kunne være værge for, uanseet loven tilholder, at en må ikke hjemmel videre i fællig end sin fællig kan tåle, hvilke Tove Madskone ikke har agtet eller anseet, men pludselig været hjemmel til al jorden, de umyndige såvel som hendes eget, og således ville de umyndige deres jord og ejendom fra skøde, tilmed Niels Espensen, som var salig Mads Espensens fødte bror, er udenlands, ikke derfor at have fanget varsel, formener derfor samme hjemmel ikke så lovlig og ret at være, at den på de umyndiges grund og ejendom bør at komme dem til hinder eller skade, men magtesløs at være. item stævnet Tove Madskone i Ødsted med hendes lovværge, så og hendes børn Poul Madsen, Niels Madsen, ung Poul Madsen og Usse Madsdatter, om de vil have noget dertil at svare: da efter flere ord dem imellem var, blev Laurits Poulsen, Jens Pedersen, Peder Jensen, Søren Jensen og Tove Madskone nu her for retten, med sammenlagte hænder, om fornævnte iring og tvistigheder således til endelig ende forligt og fordragen, så at de på begge sider først afstod samme indstævnte hjemmel, vidner, syn, klage, bogsed samt ransnævnings ed og alle dis forfølgning, så det ingen videre skal komme til nogen forhindring eller skade, men deri kasseret, død og magtesløs i alle måder, belangende den omtvistede værgemål, da er og Laurits Poulsen og Søren Jensen derom således forenet, at Søren Jensen, efter fornævnte indstævnte dom, skal være salig Mads Espensens børns formynder, og Laurits Poulsen til ham at overlevere hvis, han på børnenes vegne kan have oppebåren, dog ham at godtgøres og kvitteres hvis, han på børnenes vegne kan have udgivet, såvel som og Søren Jensen for samme børns værgemål ved nøjagtig tingsvidne og forvaring at sætte Laurits Poulsen forlover og forsikring med to vederhæftige dannemænd, så det kan blive ham og hans arvinger uden skade i alle måder, og dermed samme deres tvistigheder ganske ophævet og bilagt.

(198)

** (til Niels Pedersen Kræmmers opsættelse) og nu mødte Christen Nielsen Obling på Kirsten Hansdatters vegne og begæret sagen måtte nogen tid opstå, dog er ingen mødt på Jacob Jensen, Envold Jensen eller Maren Jensdatters vegne: og efter slig lejlighed er sagen opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse forinden lovlig at forkyndes, og efterdi Jacob Jensen, Envold Jensen og Maren Jensdatter ikke er mødt eller nogen på deres vegne herimod at svare, da bør Envold Jensen og Jacob Jensen, for deres udeblivelse imod recessen, enhver af dem at give Niels Pedersen til kost og tæring tre rigsdaler, og Maren Jensdatter en rigsdaler, i rede penge ham at betale.

(199)

** var skikket Laurits Karlsen i Darum hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 16/3 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Jens Nielsen i Darum for et vidne, han til Gørding herreds ting 10/1 næst forleden har vidnet, at han skulle hos været i Darum kirke den anden søndag næst for jul, og der skulle seet og hørt, at Laurits Karlsens hustru Anne Lauritskone skulle ført Johanne Sørens i lille Darum af stolen og ud på kirkegulvet. disligeste stævnet Gravers Christensen og Hans Jacobsen i Darum, for de 24/1 og til fornævnte ting efter et skriftlig seddel vidnet har, at de så det samme, hvilke deres vidner Anne Lauritskone med oprakte finger og ed har benægtet, ikke Johanne Sørens i det ringeste at have skudt eller ført at fornævnte stol, kan og der eragtes Anne Lauritskone umuligt hende enten at skyde eller føre, eftersom hun da stod med en spæd barn på hendes arm og havde barn til dåben: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskrevet,

og ingen er mødt som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og nævnings ed magtesløs at være.

(200)

** var skikket velb Hans Friis til Clausholm hans fuldmægtig Jens Clemendsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget 3/2 sidst forleden, som indeholder ham da at have stævnet Peder Nielsen Hindskov, Jens Pedersen i Skovbølling og Anne Hansdatter, Anne Pedersdatter i Givskud for en løgnagtig vidne, de til Nørvang herreds ting 17/8 1652 vidnet har og findes vildig, thi det er med deres egen bror Niels Nielsen, som den tid boede i Givskud og boer nu i Harresø, og ville sig dermed befri Niels Nielsen for det slagsmål, han gjorde med Hans Friises varselsmand, hvorfor Hans Friis formener samme deres vidne bør magtesløs at være, men også dem at lide på deres finger efter recessen: så og efterdi Niels Nielsens vidnesbyrd, nemlig Peder Nielsen, befindes at være hans egen bror og i så måde vildig, og Jens Pedersen deri enlig, tilmed og Anne Hansdatter umyndig, hun og her i dag har tilstået, sig ikke at være bevidst, hvorledes hun derom på tinge med de andre vidnet har, bevises og varsels personerne for den deres vidne iblandt andet at have givet Knud Jepsen varsel til sin bopæl, og talt med hans hustru, endog der tvært imod med vidnesbyrds vidne bevises, ham ugift at være, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidne, eller og Niels Pedersen og Peder Sørensen deres varsels afhjemmelse for samme vidne så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Oluf Knudsen og Jens Sørensen udførligen ved visse dag og tid har om vidnet, det Niels Nielsen på marken imellem Harresø og Givskudlund, der de havde sagt, at de skulle stævne ham, at have slaget dem med en kæp, og i synderlighed slaget Oluf Knudsen om på jorden og gjort ham blå slag, som med syn og klage er bevislig gjort, og intet nøjagtig derimod fremlægges, ikke jo så at være som om vidnet, synet og klaget, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme varsels personers vidne, ej heller fornævnte syn og klage at kunne sige, men ved magt at blive.

(207)

** var skikket Søren Jensen Kold, indvåner i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Hans Christensen i Hovkilde, velb Jørgen Kås til Hasdorf hans fuldmægtig, for to bekendelser, som en misdæder, ved navn Niels Pedersen, barnfødt i Borre, har gjort til Hastrup birketing 13/1 sidst forleden, hvori han har beskyldt Søren Kold, det han skulle have købt og afhandlet ham i adskillige tider nogen stude og køer, uanseet at det kan bevislig gøres, det Søren Kold ingen gård eller gods kunne have haft eller endnu har, og med sin højeste ed benægter og fragår, det han aldrig har kendt forskrevne personer, som samme bekendelser gjort har, meget mindre at have handlet eller købt med ham: så og efterdi befindes Niels Pedersen, som samme bekendelse gjort har, at være en misdæder, som for sin tyveri og misgerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld, efter recessen, ej står til troende, i hvad de ville sige eller vidne på nogen, Tomas Nielsen hans vidne og befindes at være gjort efter hans fars fornævnte misdæders gerninger, tilmed et enlig vidne som ikke regnes for nogen vidne eller i andre måder bekræftet, Søren Kold og sligt højlig benægter, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme bekendelser og vidner, så vidt det Søren Kold angår, så noksom, at det deri bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme ham til nogen forhindring.

(210)

** var skikket Hans Christensen i Egtved med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Otte Sørensen, sætfoged og borger i Kolding, for en dom, som han til Kolding byting 19/1 sidst forleden, imellem ham på den ene og Niels Iversen, byfoged sst, på den anden side, dømt har, og heri tilfunden Hans Christensen at betale til Niels Iversen 14 sletdaler, efter den skiftebrev, som var sket efter afgangne Johan Ribe, fordum borger i Kolding, dateret 9/5 1624 (1640), og ikke for ham er fremlagt enten rigtig brev eller segl, ej med håndskrift, ej heller nogen rigtig regnskabsbog, som havde burdet, hvorfor Hans Christensen samme dag selv på fornævnte ting har mødt i rette og samme gæld højligen benægtet, at han aldrig har været Johan Ribe nogen gæld pligtig eller skyldig: så og efterdi ikke befindes for sætfogden Otte Sørensen at være i rette lagt nogen rigtig gældsbrev eller nøjagtig bevis, af Hans Christensen udgivet, på samme gælds fordring, som i så langsommelig tid har heden stået, og ej lovlig i rette tid fordret, han og det ej er gestendig men benægter og fragår, og Otte Sørensen dog har tildømt ham det at betale til Niels Iversen, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke at komme Hans Christensen til nogen forhindring.

(211)

** var skikket Gregers Andersen på Harboøre med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder ham da at have stævnet Poul Pedersen på Vrist der sst for en dom, han 14/11 til Harboøre birketing, da han sad i dommersted, dømt og afsagt har, hvori han har kvit dømt Tomas Pedersen på Harboøre for 80 sletdaler at betale, som Tomas Pedersen hans egen søn Jens Tomasen hans søster Kirsten Tomasdatter lovet har og skyldig var, efter hans håndskrifts indhold, uanseet Tomas Pedersen er Jens Tomasens rette far og arving, og hans efterladte gods og gode har til sig taget og annammet, og loven formelder udtrykkelig i den første bogs 26. kapitel, at hvo som arver skal og betale gælden, formenende samme dom bør magtesløs at være: så og efterdi for os i rette lægges Jens Tomasens underskrevne brev, under dato 6/4 1650, det han skal give sin søster Kirsten Tomasdatter 50 sletdaler, når hun kom i ægteskab de første 20 rigsdaler, og de 20 slette når hans sidste penning var ham leveret af sin fars bo, som var hans arvegods, hvilke brev og straks derover til tinge er tingsvidne efter taget 10/4, og da af Jens Tomasen samtykt, det og der for retten med tingsvidne bevises, Jens Tomasen på sin far Tomas Pedersens vegne at have kvitteret Christen Madsen på Hygum bjerg for al hvis gods, som han havde i forvaring for salig Jens Tomasen, så det ene i så måde med det andet bestyrkes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte dom så noksom, at den imod fornævnte brev bør at komme Gregers Andersen på hans hustrus vegne til nogen forhindring, men magtesløs at være.

(213)

** var skikket velb Tyge Below til Frøstrup, KM befalingsmand på Hindsgavl, på hans tjener Oluf Nielsen i Kastkær hans vegne hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, i Oluf Nielsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 7/2 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Madsen, herredsfoged til Vesterherreds ting, for en dom han til fornævnte herredsting 20/7 1651 dømt og afsagt har, imellem Oluf Nielsen og Niels Obling, bemeldende i sin sentens, at han ikke vidste derom at kende, end Oluf Nielsen burde at betale Niels Obling ni sletdaler inden 15 dage skadesløs, da først beskyldes Christen Madsens dom og sentens, det ikke for ham er bevist, at Oluf Nielsen har været Niels Obling de krævede ni daler, ej heller de to daler han siger til folkeløn at være lånt, skyldig, som i hans indlæg fordres, men deraf gørlig sees og eragtes, det Niels Obling skyldig er at betale Oluf Nielsen fornævnte ni daler for en hests overfodring: så og efterdi befindes ikke nogen bevis for fogden at have været i rette lagt på en del af de fordrede penge eller dis skades

lidelse, tilmed ikke heller i hans doms slutning har specificeret eller navngivet nogen visse sum, hovedstol eller rente, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom eller den vurdering, derefter gjort, som den ene vurderingsmand Morten Jørgensen dog efter tingsvidnes lydelse har fragået, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, disligeste efterdi Laurits Nielsen i sønder Bork og hans medfølgere vidnesbyrd ikke har vidnet på nogen visse dag eller tid, når Oluf Nielsen samme rødblisset ganger af Niels Nielsen skulle annammet, såvel som og at han skulle ført den hjem igen til sønder Bork fjorten dage for sankt peders dag, og da seet den ussel og forsultet, og nogen stund derefter død, og i så måder uendelig vidnet, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne i lige måde magtesløs at være, sammeledes efterdi med Morten Jørgensens vidne bevislig gøres, at Niels Obling den bryggekedel har annammet, dog ikke tilvordet, som hans fuldmægtig ej fragår, men mere med afskrivelse på samme håndskrift bekræftes, tilmed og Jørgen Espensen, Viffert Christensen og deres medfølgeres vidnesbyrd, en part befindes at have vidnet om fornævnte udlæg og vurdering, såvel som og når fornævnte hest med 4 skæpper havre er Niels Obling leveret, og samme hest at have siden gået for Niels Oblings tørvevogn, og intet nøjagtig derimod fremlægges, ikke så at være som om vidnet er, hvilket og Niels Oblings fuldmægtig, da han her i dag for retten derom er udspurgt, ikke benægtet, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidner at sige, men ved magt at blive.

(223)

** var skikket Peder Nielsen i Harresø med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for et skrivelse, han med sin egen hånd har velb Jørgen Kås til Hastrup tilskrevet 31/5 sidst forleden, anlangende at han iblandt andet i samme skrivelse har beskyldt Peder Nielsen for en letfærdig skælm og tyv, såvel som mesten alle Peder Nielsens brødre, hvilke skrivelse Peder Nielsen og hans bror Niels Nielsen Harresø formener, Jørgen Munk ulovlig dem at have påskreven, som han aldrig skal bevise, men Peder Nielsen og hans brødre med rigtig sognevidne der tvært imod kan bevise sig ærligen og kristeligen at have forholden, formener fordi Jørgen Mink bør at blive den samme mand, som han dem har tilmodet. dernæst tiltale til Mads Hansen på Haraldskær og Johanne Christensdatter sst, Jørgen Munks egne tjenere, for et vidne, de 18/8 sidst forleden til Jelling birketing, Jørgen Munk til vilje og hans skrivelse til bestyrkelse, vidnet har, indeholdende at Peder Nielsen uden hjemmel og minde skulle have tagen Jørgen Munks heste og vogn i Harresø om nattetide og kørte bort med den og skulle være kommen igen i dagningen: så og efterdi samme beskyldning angår Jørgen Munk hans ære og reputation, da efter slig lejlighed indfinder vi samme sag for KM og Danmarks riges råd, og der gås om hvis ret er.

(226)

** var skikket den velb greve Christen Rantzau, greve til Rantzau med videre, hans bud Peder Nielsen i Hindskov med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Søren Lauritsen i Jelling, for en dom han til Tørrild herreds ting 10/5 næst forleden, efter velb Hans Friis til Kragerup hans fuldmægtigs angiven, over hans tjenere Søren Nielsen i Hygum, Hans Nielsen sst med flere dømt og afsagt har, og tilfunden dem at efterkomme afgangne Christen Nielsen i Harresø hans forpligt, eller lide videre dele og tiltale, anlangende tømmer og andet, som skulle have fundets i Hans Friises gård i Harresø, uanseet ikke er for herredsfogden bevist med syn eller vidner, hvor meget tømmer eller andet, der fandtes i fornævnte Harresø gård den tid, afgangne Christen Nielsen kom der at tage det ---- i, som forpligten om formelder, ikke heller er bevist hvorledes gården samme tid var ved hævd og magt, mener Eske Mortensen på sin herres tjeneres

vegne, Søren Lauritsen med hans dom dem at have forurettet: så og efterdi Peder Nielsen ikke nogen fuldmagt fra grev Rantzau fremviser, hvorefter han er fuldmægtiget i samme sag at svare, og opsættelse i hans navn at forhverve, da efter slig lejlighed bør Hans Friis og Jørgen Munk for samme opsættelse kvit at være, og Peder Nielsen, som uden nøjagtig fuldmagt den har forhvervet, at give dem til kost og tæring ti rigsdaler.

(230)

** var skikket velb Ebbe Ulfeld til Urup, KM befalingsmand på Skivehus, hans fuldmægtig Jep Christensen, ridefoged til Skivehus, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet på KM tjener Iver Nielsen i Egebjerg med flere for et syn, de til Ginding herreds ting 16/2 sidst forleden skal have afsagt, at de tirsdagen næst tilform skulle været i kæret norden for Nørkær og seet, at der var gravet 24 huggen tørv ved sider og ende af Jens Christensen og Anders Madsen i Rønbjerg deres enge, og var bortført, disligeste stævnet Jep Lauritsen i vester Hedegård med flere for et vidne, de 2/8 sidst forleden til Ginding herreds ting har vidnet, at de den dag tre uger talte med Erik Jensen i Hindborg, der han skulle stande og grave de tørv norden fra Nørkær, synsvidne om formelder, i den nør ende i Jens Christensens og Anders Madsens enge, hvilke deres syn og vidne Ebbe Ulfeld formener uden lovlig varsel til lodsejere og jorddrotter at være forhvervet, efterdi de skal have synet og vidnet om fælles kær: så og efterdi ikke befindes for Frands Rantzaus forhvervede vidne at være til lodsejerne varsel givet, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne, syn og klage så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, men efterdi intet imod Eske Nielsen og hans medfølgeres syn fremlægges, hvormed kunne bevises ikke så at være, som om synet og hjemlet er, da finder vi efter slig lejlighed samme syn ved magt at blive, og efterdi Erik Jensen selv samme vedkendelse gjort har 11/10 uden husbondens fuldmagt, tilmed han og 16/9 tilforn har været klage bunden, da bør den hans vedkendelse ingen magt at have.

(238)

** (til grev Christian Rantzaus opsættelse) så er sagen opsat til i dag, hvilke opsættelse medfører, Niels Nielsen i Avsumgård da her at være mødt og fremæsket Svend Svendsen her for retten at fremkomme, sig imod den sag at erklære, og da samme tid på rettens vegne er Svend Svendsen forelagt nu her personlig at skulle møde, hvilket dog endnu ikke sket er: hvorfor vi fremdeles og på rettens vegne, efter Niels Nielsens begæring, er forårsaget, formedelst denne sags beskaffenhed, til anden landsting efter sankt hans dag at optage, og Svend Svendsen da her personlig at møde, og gås derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden til hjemting lovlig at forkyndes.

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær på den ene og havde stævnet Niels Nielsen i Harresø og Kirsten Pedersdatter i Hindskov på den anden side for et vidne, de til Hastrup birketing 9/12 sidst forleden vidnet har, og er hans beskyldninger til samme vidne, først at de har vidnet med deres egen bror og husbond Peder Nielsen i Hindskov, som er vildige, for det andet skal den befindes usandfærdig at være, thi der berettes at han roste af, at han således har taget Jørgen Munks vogn imod hans minde om nattetide, efter at hans folk havde brugt dem i to ganske dage i Hans Friises arbejde ved hans gård i Harresø, disligeste er han dømt på Bremerholm, for han ville slå kongens delefoged, item dømt i kongens nåde og unåde, fordi han har talt inde om kongen, hvorfor Jørgen Munk formener deres vidne bør magtesløs at være, og dem at miste deres fingre: så og efterdi Niels Nielsen befindes at være bemeldte Peder Nielsens bror, og i så måder af ham og Peder

Nielsens egen hustru vildigt vidnet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(241)

** var skikket velb Just Friis til Vadskærgård, på hans tjener Jens Jacobsens vegne, hans fuldmægtig Christen Nielsen i Eskebæk med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Christen Jørgensen i Mågård med flere for et vidne, de til Skodborg herreds ting 23/8 sidst forleden vidnet har, formeldende at Christen Jørgensen og Christen Christensen i næste høbjergning og høst har seet, at Jens Jacobsen neden Tørring bjerg har hjem aget hø og korn af halvparten af Aist jord og det indført i den boligs hus, han har af Just Friis, hvilke deres vidner ikke stemmer overens, og formener ikke at være så noksom, at det bør at komme Jens Jacobsen til skade, men bør magtesløs at være: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har om vidnet, dem at have seet Jens Jacobsen har hjem aget hø og korn af halvpart Aist jord til den bolig, han af Just Friis har i fæste, og intet derimod fremlægges, hvormed kunne bevises ikke så at være sket og gjort, som om vidnet er, men fast mere med endelig landstings dom, i hovedsagen udgivet er, bestyrkes, Jens Jacobsen her og ikke heller da sligt har benægtet eller fragået, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte indstævnte vidne at sige, men ved magt at blive.

(243)

** var skikket Søren Nielsen i lille Darum hans fuldmægtig Oluf Nielsen sst med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en 14 dags opsættelse at have stævnet Søren Karlsen i lille Darum, Claus Karlsen sst og Anne Ingvards sst for et vidne, de til Gørding herreds ting 10/1 sidst forleden vidnet har, at de skulle hos været i Darum kirke på den tredje bededag om eftermiddag sidst forleden, og da skulle have seet, at Johanne Sørens i lille Darum skal have kommen gangende i Darum kirke ind i Laurits Karlsens hustrus kvinde stolestand, som Laurits Karlsens hustru, Anne Lauritskone stod i stolen, og skulle have skudt til Anne Lauritskone med hendes venstre aksel, så hun skulle have falden omkuld i stolen, så beskyldes samme deres vidne, først en meget vildig vidne at være, efterdi Søren Karlsen og Anne Ingvards hendes mand, Ingvard Tomasen, er ganske nær beslægtet, både til Claus Karlsen og hans hustru, disligeste er Claus Karlsen fornævnte Laurits Karlsens bror. dernæst stævnet efterskrevne nævninger, for de 24/1 sidst forleden på Gørding herreds ting, efter fornævnte vildige vidner, skal have svoren hans hustru Johanne Sørens kirkefred over: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskrevet, og ingen er mødt som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen, uden bevilling, kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner, klage og nævnings ed magtesløs at være.

(245)

** var skikket Niels Nielsen, boende i næst Bjerrum ved Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Andersen i Lustrup og hans hustru Karen Jenskone, for de 29/7 1651 ham med utilbørlige ærerørige har overfalden i mange godtfolks nærværelse og påhør, og fuldkommeligen har ladet ransage i Niels Nielsens gård og huse, uden hans rette øvrigheds tilladelse eller birkefogden eller herredsfogdens nærværelse, ej heller lagt sine tre mark, som det sig bør, efter recessen: da efterdi af fornævnte vidner og dokumenter erfares, Jens Andersen og hans hustru Karen Jenskone at have beskyldt og sigtet Niels Nielsen for det hø, som dem skulle være fra stjålen og hos ham derom ladet ransage, og ikke slig tilmæle nøjagtig har

bevislig gjort, og Niels Nielsen derfor erklæret, som det sig burde, eftersom sligt hans ære og lempe var anrørende, så sagen her til landsting fordi er indkaldt, og i seks uger til i dag optaget, så imod recessen, uden bevilling, ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Jens Andersen og hans hustru Karen Jenskone jo bør deri løgnere at være.

(250)

13/4 1653.

(landsdommerne ikke til stede)

27/4 1653.

(dommere ikke til stede, Henrik Jensen ene)

** var skikket Tomas Gødesen i Tjæreborg, på sandemændene i Skast herred deres vegne, berettet og gav til kende, at de var opkrævet nu til dette landsting, at skulle have gjort deres ed og tov, anlangende Niels Nielsen i Grimstrup hans hustru Maren Envoldsdatters bane, som skal være fundet hængt og ombragt i hans egen hus, og formedelst sandemændene dis bedre kunne komme i sagens forfaring, har deres lensmand, velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Riberhus, bevilget dem endnu respit på en måneds tid, dog Tomas Gødesen ikke har enten lysebrev eller opkrævelse til stede: da efter slig lejlighed er samme sag opsat til i dag måned, og sandemændene da her at møde, og lysnings brev samt opkrævelse vidne at til stede komme.

11/5 1653.

(dommerne ikke til stede, hører Henrik Jensen ene)

(251)

25/5 1653.

(ingen dommere, hører Henrik Jensen alene)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Riberhus, hans fuldmægtig Niels Lauritsen i Tranbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende at være da hid kaldt sandemænd af Skast herred, at udlede Maren Envoldsdatter i Grimstrup hendes bane, som 6/3 da sidst forleden om morgenen tidig fandtes død hængende i hendes mand Niels Nielsens lade, og herhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af Skast herreds ting 5/4 sidst forleden, som indeholder Christen Knudsen i Grimstrup med flere at have vidnet, at de har hørt, at Nis Nielsen i Grimstrup har haft ond forligelse mål med hans hustru Maren Envoldsdatter, siden de kom i ægteskab, disligeste er det dem fuldt vitterligt, at Nis Nielsen er berygtet for, at han selv skal være skyldig og årsag til hendes død. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte herredsting 19/4 sidst forleden, Sofie Nielsdatter i Gunderup at have vidnet, at nogle dage før Maren Envoldsdatter blev død, da spurgte hun Maren Envoldsdatter ad, hvad hende skadede, da svarede hun, at hun var så bange, hun skulle enten hen at ligge, eller hun ville tage livet af sig selv, Birgitte Matias i Grimstrup vidnede at den tid, Niels Nielsen i Grimstrup var i Ribe med hans skat, da talte hun med Maren Envoldsdatter, og da sagde hun til hende, ville Niels Nielsen ikke give hende de

penge, hun stod til i Storsbøl, da ville hun gå hen og tage livet af sig selv, thi hun kunne ikke være færdig at gøre nogen gavn. disligeste vidnede Niels Tomasen i Grimstrup med flere, at de nærværende hos var, hørte og så den tid, de var syn om Maren Envoldsdatter, at Nis Nielsen i Grimstrup lagde sin hånd på hende og bad alle de godtfolk, som den tid til stede var, at de skulle bede til Gud med ham, at om han var årsag i hendes død, at Gud i himlen skulle gøre jærtegn, og ingen jærtegn da skete. endnu fremlagde Nis Nielsens efterskrevne beretning vedrørende hans hustrus død, hvorefter ved højeste ed benægtet Nis Nielsen sig ikke i hans hustrus død at være skyldig i nogen måder: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Maren Envoldsdatter sig selv, i banghed efter tingsvidnes lydelse, at have af dage taget, og derfor svor hende hendes egen bane til, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(258)

** var skikket velb Peder Kås til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Christen Nielsen i Østergård, og havde hid kaldt sandemænd af Hjerm herred, et spædt pigebarns bane at udlægge, som 27/3 sidst forleden er bleven død funden i Anglands mose i Fovsing sogn i en klynepøt, og nu fremlagde Christen Nielsen efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 20/4, Maren Andersdatter og Johanne Jensdatter at have vidnet, at de nærværende hos var på Bjerg i Fovsing på sidst forleden lørdag i Christen Christensens stue og så, at jordemoderen malket mælk af Maren Jensdatter, som var til værelse sst i vinter, disligeste Mads Jensen på Bjerg med flere at have vidnet, at de havde hørt rygte og tidende nu i forgangen vinter, at Maren Jensdatter skulle været med barn, før hun drog af sognet, og hun skulle være mor til det barn, som blev funden død i Anglands mose. var nu her for retten til stede Maren Jensdatter, som var fængsligt anholdt på slottet, og ved højeste ed benægtet, sig ikke samme barn at have fået eller ombragt: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Maren Jensdatter at være fornævnte spædbarns bane, den at have født og af dage taget, og fordi svor de hende fra hendes fred, eftersom de sandhed havde udspurgt og forfaret.

(260)

8/6 item 22/6, 6/7 og 20/7 1653.

(ingen af dommerne til stede, Henrik Jensen landstings hører ene)

(261)

3/8 1653.

** var skikket velb Hermand Kås til Revstrup hans fuldmægtig Jacob Jensen i Viborg med en opsættelse her af landstinget 20/7 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser og efter en seks ugers stævning at have stævnet efterskrevne synsmænd for et syn, de til Slavs herreds ting 18/5 1648 afhjemlet har, anlangende hvis skade og hultråd, som Hermand Kåses tjener, Christen Andersen i Skjoldbjerg hans fæmon skulle have gjort på et stykke eng, som ligger inde i Skjoldbjerg mark, som Christen Nielsen og Tomas Nielsen i Gedbjerg dem tilholder at bruge: så og efterdi ikke befindes Mads Gregersen i Trøllund og hans medbrødres syn med vidnesbyrds vidner at være bekræftet, hvis kvæg og fæmon, som samme hultræden skulle gjort, de om hjemlet har, da finder vi efter slig lejlighed samme syn og den sigtelse, derpå gjort er, magtesløs at være, disligeste og efterdi ikke befindes for fornævnte Ebbe Jensen, Christen Staffensen og deres medfølgeres

vidnesbyrd deres vidner, såvel som og ikke heller for Christen Nielsen i Trøllund og hans medbrødre synsmænds vidne at være givet nogen varsel til Revstrups lodsejere, så de kunne vidst derimod at svare, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende fornævnte indstævnte vidner, syn, sigtelse og den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, men efterdi Gunder Christens, Søren Hansen og Kirsten Christens udførlig har vidnet, hver efter sin alder og minde, dem vitterligt såvel som og har seet, at de mænd, som har boet i neder Skjoldbjerg deres heste og kvæg har haft og brugt den græsbed og græsning, såvel som af deres egen eng, af det stykke eng, som ligger i Skjoldbjerg mark, sydvest ved Almstok bæk, siden de Gedbjerg mænd har afført den første gøde og afgrøde, og ikke er dem vitterligt at Gedbjerg folk deraf brugt nogen høste grøde til den dag, da ved vi ikke imod den deres vidne at sige, men ved magt at blive.

(267)

** var skikket hr Niels Nielsen, sognepræst i Torsted sogn, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Offersen i Lystbæk, Tue Nielsen i Brendgård, Tue Nielsen i nør Lisby og Gravers Olufsen i Gammelby for et skiftebrev, gjort efter salig hr Jacob i Torsted, imellem hans arvinger og hr Jacobs hustru, som hr Niels nu har til ægte, og da imod ordinantsen har tilskiftet arvingerne den halve rugsæd, der var sået i jorden, så og den halve tiende, uanseet ordinantsen udtrykkelig tilholder, enken alene rugsæden og tiende at skulle beholde, når præsten afgår imellem martini og bartolomei dag, som der sket er, eftersom hr Jacob er død noget før martini, skal og befindes i samme skifte ikke at være gjort fuldt udsæt til gårdens bygfældighed. sammeledes stævnet Søren Nielsen i Harrestrup, og Poul Nielsen sst samt Anne Christensdatter, født i Idum sogn, med hendes lovværge, fornævnte hr Jacobs arvinger, item Niels Offersens arvinger i Lystbæk, nemlig hans hustru Maren Svendsdatter, disligeste hendes børn Svend Nielsen, Christoffer Nielsen og Christen Nielsen, Lene Nielsdatter med deres lovværge, som har været en af vurderingsmændene: da efter flere ord dem imellem var, er hr Niels Nielsen på den ene, såvel som og Søren Nielsen på sin egne og medarvingers vegne på den anden side, om samme tvistighed således til endelig ende fordraget, at de tyve rigsdaler, som Else Pedersdatter, salig afgangne hr Jacobs, havde udlovet for den rugsæd, skal hr Niels Nielsen igen af arvingerne over leveres, så vidt han deraf allerede har betalt, og hvis ikke udgivet er, skal han være fri for. der foruden skal de tre fornævnte arvinger give hr Niels til omkostning hver fem sletdaler, i rede penge og ingen andre varer, belangende det rug, som hr Peder i Lem og Jens Bundgård har ladet udtærske og annamme af hr Nielses lade for forloverskab for fornævnte tyve rigsdaler, det skal de begge igen lægge fra sig til hr Niels Nielsen, eller dis værd som rugen da gjalt, eller og tønde for tønde, og en skæppe rug til overgift på hver tønde, og dermed i så måder fornævnte tvistighed bilagt ingen videre til skade

(269)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans fuldmægtig Niels Jensen, skriver sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have givet til kende, at han ved gode mænd har bekommet indførsel i salig Gunde Rostrup til Aller hans jordegods for en summa penge, efter den gode mands skadesløs breve, og efter landsdommeres dom, og eftersom samme jordegods er budt den gode mand til løsning, efter recessen, og det ikke ville agte eller indløse, som er med tingsvidne af Hammerum herreds ting 23/4 at bevise, efter de gode mænds likvidering, efter fornævnte gods imod gælden er takseret, hvorfor Jacob Grubbe formener samme gods, efter de gode mænds likvidering, bør ham, efter recessen og rigens rets formelding, at følge for ejendom: så og efterdi for os i rette lægges for bemeldte gode mænds indførsels brev, det de har indført Jacob

Grubbe for sin gælds fordring med rente og interesse i for berørte Gunde Rostrups jordegods, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end samme fornævnte jordegods jo efter indførselens bemelding bør Jacob Grubbe for ejendom at følge, med mindre det inden år og dag ham fraløses, eller og indførselen for tilbørlig dommer rykkes.

(275)

** var skikket Jørgen Pedersen i Billund med en opsættelse her af landstinget i sag seks uger, lydende han da efter anden opsættelse at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en frafindelse dom han til Vejle byting 6/3 sidst forleden afsagt har, imellem Jørgen Pedersen på den ene og Anders Madsen Byg på den anden side, anlangende 20 sletdaler med sin efterstandende rente, Anders Madsen Byg til Jørgen Pedersen skyldig er efter hans efterskrevne skadesløs håndskrifts indhold, for tre gældsbreve, som fru Abel Blik, Niels Krags, i Norge til Jørgen Pedersens far Peder Jensen, som boede i Vrå, udgivet havde, og i samme håndskrift lovet at give Jørgen Pedersens hustru Maren Jensdatter en foræring, hvilken håndskrift var dateret Vejle 25/8 1633, med hvilke hans frafindelse dom Jørgen Pedersen formener sig storligen at være forurettet, idet han sagen imod recessen har heden funden, og mere har anseet en missive, som for ham er i rette lagt, dateret 26/5 1633, med hvilke missive han Jørgen Pedersens tiltale og retfærdig gælds fordring ville forhindre, som dog ikke hovedsagen vedkommer, tilmed befindes Anders Madsens håndskrift at være udgivet 12 ugers tid siden fornævnte missive er skrevet, ej heller Anders Byg har bevist og fordret det gæld i Norge: så og efterdi for os i rette lægges Anders Madsens og Anders Iversens oprettede kontrakts brev, til Jørgen Pedersen udgivet, dateret Vejle 25/8 1633, anlangende fornævnte tre gældsbreves opdragelse til dem, hvorfor de skulle give Jørgen Pedersen 40 sletdaler, én for alle og alle for én at betale, hvoraf de 20 daler da er betalt, og resten inden påskedag, da først kom, skadesløs, dog med kondition at samme breve og gæld fandtes rigtig, og ikke derimod fremlagdes nogen udgivne kvittantser eller anden lovlig afvisning, og hvis det befandtes og forelagdes, da dem den køb og forhandling kvit, og Jørgen Pedersen dem fornævnte 20 daler igen at erlægge, efter samme breves videre indhold, og intet nøjagtig af Anders Byg imod samme brev fremlægges, hvormed han kunne bevise gælden lovlig at være krævet eller ved retten søgt og frakendt, meget mindre kvittantser derimod fremvist, men fast mere samme gældsbreve i så langsommelig tid hos sig beholder, og ikke Jørgen Pedersen ved lovlig bevis tilbudt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte Clemend Sørensens missive, såvel som og Hans Bertelsens og Niels Andersens kundskab så noksom, at de bør at komme Jørgen Pedersen imod kontrakten til nogen forhindring, og efterdi byfogden sagen fra sig har heden funden, bør den hans henfindelse magtesløs at være, og ham at give Jørgen Pedersen til kost og tæring to rigsdaler, belangende Niels Nielsen i Vejle og Maren Jensdatter deres vidne om den stævnings udråbelse, de skulle have hørt af to personer på sankt mikkelsdag, efterdi Maren Jensdatter, Anders Bygs hustru, i så måder vildig, og Niels Nielsen deri enlig, da kunne vi ikke kende samme deres vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(283)

** var skikket Jørgen Pedersen i Billund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da, efter andre opsættelsers indhold, at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en dele han til fornævnte byting 2/3 sidst forleden over Jørgen Pedersen udstedt har, anlangende nogen gæld, som Jørgen Pedersen skulle være Anders Byg skyldig, uanseet der ikke for samme dele er dom forhvervet, tilmed har Jørgen Pedersen tilbudt fogden for retten at ville rette for sig foruden nogen lovmål: så og efterdi i fornævnte hoveddele ikke findes de seks høringer navnlig

indført, som det sig burde, eller nogen visse bud angiven, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dele, såvel som og den faldsdele, derefter drevet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(285)

** var skikket Jørgen Pedersen i Billund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Anders Madsen Byg i Vejle for et vidne, han til Vejle byting 20/6 sidst forleden, efter to tyve og misdæderes munde, forhvervet har, at Niels Jensen skulle have bekommet falske penge af Jørgen Pedersen, med hvilke løgnagtige misdæderes vidne Anders Byg ville bespotte Jørgen Pedersen og i så måder betale sin bort skyldige gæld til Jørgen Pedersen: så og efterdi Niels Jensen Træskomand, som samme bekendelse gjort har, befindes at have været en misdæder, som for sine misgerninger skal være heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ikke står til troende, i hvad de ville sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed samme bekendelse og vidne magtesløs at være, og ikke at komme Jørgen Pedersen til nogen forhindring.

(287)

** var skikket mester Peder Villumsen Paludanus, kanonikus og lektor i Viborg, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Christensen i nør Vinkel, for at eftersom han nogen tid siden har solgt til mester Peder Villumsen sin selvejergård Hulbæk i Haderup sogn med dens tilhørige ejendom for en summa penge, og han dog ingen nøjagtighed derpå kan bekomme, hvorfor mester Peder Villumsen har været forårsaget at hænde dom til hjemting på samme selvejergård til indvisning, og formener samme dom ret at være, og ham her af landsting nu to selvejer bønder at tilnævnes, som med herredsfogden i samme gård, mølle og ejendom gøre mester Peder Villumsen udlæg: da efterdi for os i rette lægges Niels Christensens underskrevne skadesløs købebrev, til mester Peder Villumsen udgivet, på Hulbækgård og mølle med dis tilliggende ejendom, hvorfor han kendes sig at have oppebåren af ham 600 rigsdaler in specie, og derfor sig til forpligtet at gøre ham nøjagtig skøde og forvaring, hvilket ej er efterkommet, så mester Peder Villumsen fordi har været forårsaget dom til hjemting at lade forhverve, som forskrevet står, såvel som og sagen i lige måde her til landsting har ladet indkalde, og i seks uger til i dag optaget, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end mester Peder Villumsen jo, for samme summa penge med rente og interesse i fornævnte gård, mølle og dis tilliggende ejendom bør at have indvisning, og fordi tilfinder Christen Knudsen i Fårbæk og Poul Vistisen i Skov, selvejere, som Jens Høg nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden at begive dem til fornævnte bonde ejendom, og deri gøre mester Peder Villumsen nøjagtig udlæg for sin gæld, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(289)

** var skikket Anders Lauritsen på Lindtorp med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Niels Jensen, foged på Kabbel, for han 26/2 1651på Hjerm herreds ting har tillyst ham en fuld ran til, for han den anden lørdag for julenat har med været og læsset et læs skortørv på hans egen vogn og bortført af Oksemose til Lindtorp, sammeledes stævnet Niels Jensen, for han til fornævnte ting 5/3 1651 har standen for ting og dom og med aller højeste helgens ed bandt bogsed, lagde sin hånd på bogen, svor Anders

Lauritsen sagen på hånden, at han havde bortført og taget af hans husbonds tjenere deres tørv af Oksemose, som syn og vidner er tagen til mere end halv marks koste, hvilket Anders Lauritsen ved højeste helligånds ed benægter og fragår slig gerning aldrig at gjort, som Niels Jensen aldrig har bevist: og efter flere ord dem imellem var, da formedelst vores underhandling blev Anders Lauritsen og Niels Jensen nu her for retten, med sammenlagte hænder, venlig forenet, at Niels Jensen på sin husbond Jacob Grubbe såvel som på sine egne vegne, disligeste og Anders Lauritsen på sin egne vegne afstod samme fornævnte på begge sider indstævnte tiltale og beskyldninger, så det ingen videre skal komme til nogen forhindring, men aldeles deri bilagt og kasseret, død og magtesløs i alle måder.

(291)

** (til Peder Rantzaus opsættelse) så er Maren Jensdatter nu her for retten til stede, og højlig benægtet sig ikke at være mor til det barn, som hun for beskyldes: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag opsat til i dag seks uger, og da Anne Pedersdatter i Fovsing, såvel som og den jordemoder, som Maren Jensdatter skal have synet, her i egen person at møde, og da at gås derom så vidt lov og ret kan findes.

** var skikket Oluf Jensen i Højbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have igen, på hans egne og søskendes vegne, at have stævnet Niels Christensen i nør Vinkel, for han har ikke efterkommet hans forpligt, lydende i sin mening at han skyldig er Jens Olufsen i Højbjerg penge 200 rigsdaler til snapsting 1649 at betale, og i samme brev til forsikring har Niels Christensen leveret salig Jens Olufsen et skøde på den halve gård Vinkel, som han nu iboer, og af hans bror Oluf Christensen afkøbt har efter lovbud, og efter samme pligtet sig til, at dersom pengene ikke til fornævnte tid og termin bliver betalt, da måtte Jens Olufsen have indvisning og udlæg i fornævnte halve gård: da efterdi for os i rette lægges Niels Christensens udgivne håndskrifter og forskrivninger på samme gæld, så endelig dom til hjemting derpå taget er, som forskrevet står, såvel som og her til landstinget indkaldt, og i seks uger til i dag optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Christensen jo pligtig er fornævnte summaer penge og gælds fordring, efter sine udgivne skadesløs breve, at betale til Oluf Jensen og hans søskende, og fordi tilfinder Anders Andersen i Dalgård og Peder Christensen i Makholm, selvejere, som Oluf Jensen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger, i herredsfogdens nærværelse, drage til Niels Christensens bopæl, og der udæske betaling af hans løsøre, sker deri ikke fyldest, da i hans bondegårds ejendom at gøre Oluf Jensen og hans søskende udlæg for deres gælds fordring, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(296)

** var skikket mester Peder Villumsen Paludanus, kanonikus og lektor i Viborg, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet velagte karl Niels Christensen i nør Vinkel for en summa penge, efter hans forpligts indhold, for hvilke penge han skal have pantsat til mester Peder Villumsen halvparten af sin gård Vinkel, dog ikke sligt ved tingsvidne er bekræftet, hvorover mester Peder Villumsen skal have været forårsaget at hænde dom på samme ejendom på hjemting til indvisning deri, og formener derfor samme dom ret at være, og han her til landsting bør at nævnes to selvejerbønder, som med herredsfogden i samme halve gård og ejendom kan gøre mester Peder Villumsen nøjagtig udlæg for sit gældskrav: da efterdi for os i rette lægges Niels Christensen

hans underskrevne udgivne skadesløs brev til mester Peder Villumsen for bemeldte summa penge med sin rente, og sagen derom til hjemting har været indstævnet, og der dom ganget, såvel som og her til landstinget i lige måde indkaldt, og i seks uger til i dag optaget, så imod recessen uden bevilling ikke længere kan gøres ophold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Christensen jo pligtig er og bør at betale mester Peder Villumsen bemeldte summa penge med sin rente og interesse, og fordi tilfindes Anders Andersen i Dalgård og Niels Jepsen i stor Hedegård, selvejere, som Jens Høg nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger, i herredsfogdens nærværelse, drage til Niels Christensens bopæl, der udæske betaling af hans løsøre, sker dem der ikke fyldest, da i hans bondegods og ejendom at gøre mester Peder Villumsen nøjagtig udlæg for sin gælds betaling, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(299)

** var skikket Troels Bertelsen i Jegum hans fuldmægtig Anders Jensen i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Søren Knudsen i Borre og Niels Nielsen i Varde for et vidne, de til Kærgårds birketing 5/4 vidnet har, formeldende at Anders Hansen, født i Børsmose, som for tyveri i galgen er ophængt, og at have standen for tingsdom fornævnte dag, der han er bleven dømt, bekendt at have stjålet en bryggekedel fra Jes Ebbesen i Markskel, hvilken han skulle have solgt Troels Bertelsen i Jegum med en stålgryde, som han skulle have stjålen fra Jens Ebbesen i Vrøgum, beskylder samme vidne i efterfølgende måder, først at de ikke i deres vidne formelder, at de samme kedel har seet lidet når den skulle været Jens Ebbesen frakommen eller hvad da enten den at have haft at vejet, eller nogen kundskab derom videre end en gætte og hjælpe vidne, tilmed at Troels Ebbesen derfor ikke efter gammel lands lov at være varsel given, eller der nogen om bevist, og ved højeste ed benægter og fragår, aldrig at have købt eller handlet med Anders Hansen, formener samme bekendelse bør magtesløs at være og ikke at komme han på hans ærlige navn og rygte til forhindring eller fordærvelse i nogen måder. nu er bemeldte indstævnte ikke mødt, eller nogen på deres vegne deres lovlige undskyldning herimod at gøre: da efterdi sagen over seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemting er læst og forkyndt, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og dom såvel som bekendelse, så vidt Troels Bertelsen er anrørende, magtesløs at være.

(302)

** (til Niels Pedersen Kræmmers opsættelse) dertil svarede Anders Jensen og formente samme stævning ikke lovlig eller ret at være at være medfaren, og derpå fremlagde efterskrevne kundskab anlangende samme stævning: da efter slig lejlighed og endog hovedsagen over seks uger til i dag er optagen, og Jacob Jensen og Envold Jensen dog ikke her er mødt, da er vi endnu forårsaget på rettens vegne samme sag at optage til næste landsting efter sankt martini dag først kommende, og da parterne såvel som Jacob Jensen og Envold Jensen her personlig at møde, såvel som og Niels Nielsen og Poul Tomsen, som samme kundskab har udgivet, disligeste og de otte mænd 9/8 1652 til Varde byting var tinghørere, nemlig Peder Lauritsen, Tøste Christensen og deres medfølgere, i lige måder i egen person her at møde og da gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden dem til underretning at forkyndes.

** var skikket Niels Poulsen i Bjert og Poul Pedersen sst på Tue Pedersens vegne, som de er til forordnet værge for, efter en opsættelses indhold her af landstinget 21/6 sidst forleden, stævnet Jørgen Pedersen i Bjert for et pantebrev, som han lader sig af berømme at have bekommet af hans

salig hustru Anne Jensdatter, på halvparten af hvis ejendom hun var berettiget i den bondegård, hun og han iboede, formener samme pantebrev burde magtesløs at være og ikke komme hendes søn Tue Pedersen til skade. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne efter fornævnte pant af Brusk herreds ting 27/2 1647, otte mænd vidnet har, at Anne Jensdatter, salig Peder Tuesens i Bjert, med hendes far og rette lovværge Jens Nielsen i Viuf stod den dag for tingsdom og kendtes, at hun har annammet af Jørgen Pedersen, barnfødt i Bjert, otte snes sletdaler, som han hende lånt har, og derfor pantsatte hun ham halvparten af den bondegård i Bjert, som Peder Tuesen og hun iboede: så og efterdi fornævnte indstævnte pantebrev befindes af Anne Jensdatter, i hendes lovværges nærværelse, råd og samtykke inden tinge at være gjort og givet til Jørgen Pedersen på den halve part af al hvis ejendoms lod og anpart, som hun enten havde arvet, pantet eller købt i den bondegård i Bjert, som hendes salig husbond Peder Tuesen og hun iboede, for hvilke pant og befindes lovbud at være for udganget, efter samme pantebrevs bemelding, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod samme pantebrev at sige, men ved magt at blive.

(305)

** var skikket Hermand Hanne, borger og handelsmand i Odense, hans fuldmægtig Christen Sørensen i Ålborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, og gav til kende, hvorledes han har været forårsaget til herredsting såvel som her til landsting at lade i rette stævne velb Christen Lange til Dejbjerglund, og her til landsting befindes at være falden dom Christen Lange at betale Hermand Hanne 530 rigsdaler med sin interesse, eller lide æskning, og Hermand Hanne siden til Bølling herreds ting har ladet stævne Christen Lange, og der i fire ting æsket og fordret af Christen Lange bemeldte summa med sin rente, omkostning og interesse uden videre ophold at betale, hvilken hans æskning Christen Lange ikke har villet efterkomme, og derfor er forårsaget Christen Lange her til landstinget at lade indstævne for æskning, anfordring og begæring ville lade forhverve og tage beskrevet, og vil være begærende det ham bemeldte summa med sin interesse, omkostning og skadegæld måtte tilstilles, hvilket og blev ham tilladt: så æsket han nu her i dag til Viborg landsting på Hermand Hannes vegne af Christen Lange i lige måde, som til herredsting æsket er.

(309)

** var skikket Hans Christensen Bull i Lilleballe, Johan Bull sst, Jens Nielsen i Erritsø, Hans Sørensen i Håstrup, Morten Lauritsen i Kolding (Gertrud Lauritsdatters bror) og Erik Ibsen sst deres fuldmægtig Christoffer Villumsen, herredsskriver i Brusk herred, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende dem da, efter andre opsættelsers indhold, at have stævnet Gertrud Lauritsdatter i Lilleballe og hendes børn, Bertel Hansen og Lisbet Hansdatter sst, for nogle penge Gertrud Lauritsdatters mand salig Hans Poulsen i Lilleballe skyldig var til fornævnte mænd og folk, efter hans udgivne skadesløs brev og anden vitterlig gæld, hvilke gæld beløber sig i en summa penge 114 daler. i lige måde iblandt andre stævnet Staffen Hansen, Anders Hansen, Anne Hansdatter og Mette Hansdatter, alle barnfødt i Lilleballe, hver med sin lovværge, item salig Hans Steffensen hans søn Steffen Hansen, om han vil have noget dertil at svare, item salig Christen Hansens arvinger, Mette Christens, Hans Christensen, Maren Christensdatter og Mette Christensdatter i Eltang: da efterdi for os i rette lægges Hans Poulsens udgivne breve til bemeldte personer på fornævnte kedel, såvel som og fornævnte fortegnelse, og sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Gertrud Hansdatter og hendes børn jo pligtig er fornævnte summa penge at betale til bemeldte personer, og fordi tilfinder Mikkel Jensen Basse i Viuf og Christen Hansen sst, selvejere, som

Christoffer Villumsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og i herredsfogdens nærværelse begive dem til Gertrud Hansdatter og hendes børns bopæl, og der gøre fornævnte personer for deres gælds fordring udlæg i deres løsøre og bondegods, så de bekommer fuld betaling for deres gæld pro kvota, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(314)

** var skikket Jens Hansen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget 20/7 sidst forleden, som indeholder ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Hans Jensen Horskær sst, Peder Christensen Vorbasse og Laurits Pedersen, alle borgere sst, for et vidne, som de til Kolding byting for kort tid forleden vidnet har, efter Jens Hansens ord og mundheld, at Jens Brodersen på Vamdrupgård skulle have forstrakt ham i England 1636, mens han tjente for Jens Hansens far, 22 sletdaler, uanseet de ikke skal have hos været, det Jens Brodersen ham for bemeldte penge skal have forstrakt, ej heller at have om vidnet hvad år, dag eller tid, det han ham for bemeldte skal have forstrakt: så og efterdi Hans Jensen Bull og hans medfølgere vidnesbyrd har vidnet efter Jens Hansens ord og mundheld, som han skulle haft om samme gæld, hvilke han dog ej er gestendig, eller med brev og segl bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme indstævnte vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Jens Hansen til forhindring.

(317)

** var skikket Mads Gregersen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Jacob Nielsen Skrædder sst, at eftersom han 3/2 sidst forleden på Kolding byting for retten har sigtet og beskyldt Mads Gregersen ---- sviger, og han dermed omgået som en skælm og ingen ærlig mand, som Jacob Skrædder selv ved tingsvidne samme hans ærerørige ord for ting og dom samme dag til tinget ikke nogen retmæssig proces med Mads Gregersen at forrette, andet end han forsætlig samme dag i Mads Gregersens fraværelse ham utilbørlig på hans ære sigtet og beskyldt uden billig årsag, hvorfor Mads Gregersen satte i rette, om han ham ikke slig ærerørige ord bør at overbevise, eller ham derfor billigen burde at lide efter recessen ---- derimod havde Jacob Skrædder stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til bemeldte ting 19/1 næst forleden, imellem ham på den ene side og Mads Gregersen på den anden side, dømt og afsagt har, og hans dom funderet på et tingsvidne, dateret Horsens byting 8/8 1653, til formelding i sin mening, det Gregers Pedersen Lilleballe, Mads Gregersens far, at have afkøbt Mette Mortens, salig Morten Nielsen, forrige danske skoleholder i Viborg, hans efterleverske en arvepart, som hendes afdøde datter salig Anne Mortensdatter skulle have været arveligen berettiget efter to sønners døde ---- nemlig Mads Nielsen og Mikkel Nielsen, som er salig Niels Mikkelsen, forrige danske skolemester i Kolding, hans sønner, og efter samme tingsvidne og dom tilfindes Mads Gregersen at have indvisning i salig Niels Mikkelsens skolemesters ejendom: da for nogen lejlighed er sagen opsat til i dag, og efter flere ord dem imellem var, da nu her for retten tog Mads Gregersen og Jacob Skrædder hverandre i hånd og erklæret hverandre ikke at vide andet end ærligt og godt, og dermed afstod de på begge sider bemeldte indstævnte beskyldninger, såvel som og fornævnte bytings dom og tingsvidne, så det ingen videre deri skal komme til hinder eller skade i ingen måder, dog den forrige landstings dom uforkrænket, og derhos vedtog de, at hvilken af dem, som den anden, uden nogen lovlig til given årsag, her efter overskælder, da at give til de fattige i Kolding ti rigsdaler, og dermed er denne indstævnte sag ganske bilagt.

(320)

** var skikket Niels Matiasen i Brande med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, formeldende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Laurits Nielsen, forrige tjenende på Lundenæs, og Niels Madsen, som nu er på Tarm bisgård, for et vidne de til Bølling herreds ting 9/8 1652 vidnet har, at det er dem vitterligt, at Niels Matiasen i Brande kirkeby i Nørvang herred har været på Lundenæs, og der i skriverstuen 1648, 1649 og 1650 klareret og ydet hans landgilde, undtagen en ørte rug, årlig, som han begæret dag på, thi han ville supplikere til hove, at han måtte få afslag derpå, og derhos lovede Niels Madsen hver gang, at han skulle betale Christen Nielsen fornævnte ørte rug for hvert år af fornævnte år skadesløs, hvilke deres vidne Niels Madsen højligen benægter aldrig at have lovet samme ørter rug skadesløs at betale: da efter flere ord dem imellem var, blev Christen Nielsen og Niels Matiasen nu her for retten således forenet, at Niels Matiasen lovede og til forpligtet sig at betale til Christen Nielsen de resterende tre ørte rug, som dom over ham iblandt andet er over forhvervet, og det for den værd, som Christen Nielsen i renteriet efter hans regnskabs lydelse har betalt, disligeste og at give ham for dis forårsagede omkostning 23 sletdaler, og det til sammen i rede pending at betale, og ingen andre varer, fjorten dage efter sankt mikkels dag først kommende.

(321)

** var skikket Hans Hansen, birkefoged på Fanø, på KM og hans husbond velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Riberhus, hans fuldmægtig Anders Jensen i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Hans Madsen, delefoged på Sønderhoved, for en dom han skal have dømt og afsagt på Fanø birketing 10/3 sidst forleden, anlangende en mand, nemlig Gregers Christensen, skal være funden død i Niels Sønnichsens gadehus på Fanø, og siden af Niels Sønnichsens hustru Maren Nielskone med flere at være bortført til stranden og indlagt ham i et øde fiskebod, hvori Hans Hansen formener, efter sådan medfart, at fornævnte koner samtlig har været skyldig i Gregers Christensens død. nu mødte Jens Høg, prokurator i Viborg, på Hans Madsens vegne, og blev fremlagde efterskrevne dom af Fanø birketing 10/3 sidst forleden, da iblandt andet at have ladet stævne sandemænd der i birket, for de ikke har mødt der til tinget og gjort deres tov, som de var opkrævet på, hvorfor Hans Hansen formente, på øvrighedens vegne, at sandemændene burde at lide på deres halve boeslod efter loven, og sætfogden Hans Madsen da derom har påkendt, at eftersom sandemændene stævnedes på deres fælding, vidste han sig ikke deri dommer at være: så og efterdi ikke bevises sandemændene her til landstinget at være fældede og påkendt, og sætfogden fordi, efter dis for ham irettesættelse, ikke har vidst derpå over sandemændene at dømme, da efter slig lejlighed har vi ikke vidst imod den hans doms post at sige, eller hans ulempe deri at være.

(323)

** var skikket Peder Jensen, tjenende i Aspe præstegård med en opsættelse her af landstinget 22/6 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mads Madsen i vester Ølby og Jens Nielsen sst for et syn, de til Hjerm herreds ting 8/9 sidst forleden afhjemlet har, at de på lørdag næst tilforn var otte dage skulle være til syn i Ølby fælled til Clemend Pedersen i Østerby, da at have seet tre blå pletter på hans højre arm og på hans ryg, hvilken syn beskyldes ulovlig, efterdi den ikke uden af to mænd afhjemlet og ikke en fuld syn, eller til tinget dertil at være lovlig opkrævet. item stævnet Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged i Hjerm herred, for en dom han til fornævnte ting 17/11

dømt og afsagt har, hvori han efter ulovlig syn, ubevist sigtelse og klage har tildømt Peder Jensen at betale til Clemend Pedersen for hver blå plet 6 mark, som loven udviser, menende Niels Christensen deri uret at have gjort: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemting er læst og forkyndt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme syn, klager, sigtelse, vidne, dele og dom magtesløs at være, og ikke komme Peder Jensen til nogen forhindring, og Clemend Pedersen pligtig at give Peder Jensen til kost og tæring fire sletdaler.

(326)

** var skikket velb Jørgen Kås til Hasdorf med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende eftersom ham af velb nu salig fru Marie Belows arvinger skal være påført en vidtløftig og, som han formener, en unødvendig trætte for en stykke eng, liggende i Hasdorfgårds mark i Galtkær, som de Hedegårds mænd dem vil tilholde, hvilken trætte endnu ikke er kommen til nogen endelig ende, men er her af herredstinget fundet til gode mænds granskning, som med landstings dom, dateret Viborg landsting 19/1 sidst forleden er at bevise, hvorefter en kongelig befaling er forhvervet til fire herremænd, som af begge parterne er bevilgede samme omtvistede enge og åsteder at skulle besigtige, og deres afsigt 24/3 sidst forleden fra sig givet, hvori skal formeldes, fornævnte enge at ligge i Hasdorfgårds mark og enemærke, som de Hedegårds mænd for dem skal have bekendt og vedgået, og ikke at være afmærket med sten eller stabel, hvoraf det kunne eragtes, det at være stug eller særkøb efter loven, som de gode mænds afsigt skal i sig selv formelde: så og efterdi for os i rette lægges salig fru Marie Belows udgivne skøde til Jørgen Kås på fornævnte Hasdorf hovedgård med møllen og dis tilliggende gods og ejendom inden birket med al sin birke rettighed og enemærke, som nu tilligger og af arilds tid tilligget har med ager og eng. bevises og med ---- vidner samme omtvistede eng i langsommelig tid at have været brugt til Hedegård og deraf givet smørskyld, derimod Jørgen Kås fremlægger gode mænds granskning, hvori befindes Hedegårds mænd for kommissarier, ---- de omtvistede åsteder har besigtiget, at have bekendt, de tvistige engskifter at ligge i Hasdorfgårds enemærke, kommissarierne ikke heller kunne granske eller besigtige fornævnte enge nogen stub eller særkøb at være, hvilke fornævnte skøde og bemeldte gode mænds granskning synes, efter dis indhold, at være imod hverandre, da efter slig lejlighed har vi ikke vidst deri at dømme, men samme sag indfinder for KM og Danmarks højvise råd.

(340)

17/8 1653.

** var skikket Niels Madsen i Adsbøl med en opsættelse her af landstinget 6/7 sidst forleden, lydende ham da, efter en anden opsættelses indhold, at have stævnet Christen Stavskær i Adsbøl, givende ham til sag hvorledes nogen af Adsbøl bymænd forgangen år slog noget græs i deres tørvemoser, og der de slog, advarede de ham, om han ville slå med dem, efterdi der var så meget græs, formedelst de havde ingen hyrde der i byen som tilforn at drive det med, da sagde han nej, så efter de havde slaget og bjerget noget, som de var storligen fornøden, formedelst misvækst på engen, da lod han dem stævne og formente, de havde gjort imod deres vide: da efter flere ord dem derom imellem var, blev Niels Madsen på hans egne og fornævnte bymænds vegne så og Christen Stavskær på sine egne vegne nu her for retten således forenet, at de på begge sider afstod samme indstævnte sag og beskyldning, så det samt den omtvistede videbrev skal være kasseret, død og magtesløs, ingen videre til hinder eller skade, og dernæst vedtog de, at en ny videbrev efter alle

Adsbøl grander deres samtykke skal skrives og forsegles med det forderligste, og dermed er samme sag ganske bilagt, som forskrevet står.

(342)

** var skikket Hans Jørgen major på sin egen og på Tomas Hasse, borger her i Viborg, hans vegne med en opsættelse her af landstinget 20/7 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet efterskrevne domsmænd, borgmester og råd i Vejle, nemlig Jesper Andersen borgmester, Søren Knudsen, Henrik Christoffersen og deres medbrødre rådmænd for en dom, de 17/5 sidst forleden dømt og afsagt har til Vejle rådhus, imellem Hans Jørgen og Jacob Hasse på den ene og Jacob Hansen, visiterer i Horsens, på den anden side, og i samme deres dom fradømt Hans Jørgen og Jacob Hasse deres kramvarer, som de til Vejle har ladet skibe, uden nogen billig årsag, endog for borgmester og rådmænd skal være bevist, at samme varer kom i to pakker og en bylt af skipper Jacob Almond, som dem inde havde, hos KM tolder Jørgen Stålsen i Vejle ansagt har, med begæring de måtte opskibes, indtil ejermændene Hans Jørgen og Jacob Hasse derom kunne forstændiges, og de selv deres gods kunne åbne, hvorefter KM told kunne erlægges: så og efterdi ikke befindes borgmester og råd endelig i sagen at have dømt, som det sig burde, da bør den deres dom fordi at være som udømt, og sagen til borgmester og råd igen at komme, og dem endelig at dømme og underskede på det, som for dem i rette sættes, eftersom de ville være ansvare og være bekendt.

(345)

** var skikket velb Christoffer Skade til Kærbygård, på sin tjener Tomas Sørensen i Vallund hans vegne, hans fuldmægtig Knud Lauritsen i Viborg, i Tomas Sørensens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet Jochum Erich, indvåner i Viborg, for et vidne han til Viborg byting 7/4 1651 med Niels Nielsen i sønder Bork, ham til behjælpning, på Tomas Sørensen i Vallund vidnet har, anlangende en kontrakt eller forhandlings brev imellem Niels Nielsen Obling og Tomas Sørensen i Vallund, item stævnet Mads Mikkelsen i Lydum hede og Niels Jepsen, boende i Vium, for et vidne, de til Vesterherreds ting 3/4 1651 vidnet har, anlangende at de skulle have hos været i Viborg i Birgitte Andersdatter, Oluf Færgemands hus 4/3 1651, og der skulle have hørt, at Tomas Sørensen skulle have begæret at gøre kontrakt med Niels Nielsen Obling om nogen trætte, de har i været med noget kirkekorn, hvilke vidner Tomas Sørensen højligen benægter, at han aldrig har begæret at gøre nogen kontrakt med Niels Nielsen Obling: så og efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optagen, og ikke fornævnte vidner og dom i rette lægges, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme indstævnte vidner og dom magtesløs at være og ikke komme Tomas Sørensen til nogen forhindring eller skade, men Niels Obling at give ham til kost og tæring fem rigsdaler.

(349)

** var skikket Tomas Sørensen i Vallund med en opsættelse her af landstinget 6/7 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Iver Nielsen i Vejers og Jens Christensen sst for et vidne, de til Kærgårds birketing 17/9 1652 vidnet har, formeldende at de skulle have været på Lindbjerg den sommer, som svenskens folk drog her af landet, og der at have hørt og seet, at Tomas Sørensen i Vallund skulle have afkøbt Niels Nielsen Obling en brun gilding for 20 rigsdaler, hvilke deres vidne Tomas Sørensen højligen benægter, at han aldrig har været på

Lindbjerg og købt nogen hest, og beskylder deres vidner at være nogle sankevidner, og ikke at være vidnet på fersk fod: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd har vidnet efter Tomas Sørensens ord om samme hest, som han ej er gestendig, eller med brev og segl bekræftes, tilmed en part ført bag på endelig dom her af landstinget, tilforn i sagen udgivet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidner, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, samt og den tilspørgelse vidne, som Niels Obling til Tomas Sørensen om hans benægtelse gjort har, i lige måde ingen magt at have, og efterdi Niels Obling i så måder deri befindes at have påført Tomas Sørensen efter igen unyttig trætte, da bør han pligtig at være at give Tomas Sørensen fire rigsdaler, og Laurits Vistesen herredsfoged fire rigsdaler, begge ham i rede penge og ingen andre varer at betale.

(351)

** var skikket Oluf Mortensen Bøgvad på sin egne og bror Laurits Mortensens vegne på den ene, og havde stævnet Peder Møller i Vranderup mølle for en bekendelse, han efter to misdæderes mund skal have tagen beskreven, som de skal have bekendt på Anst herreds ting, deres ---- Morten Sørensen og Terkild Christensen, og i samme deres bekendelse har beskyldt Laurits og Oluf Mortensen, at de dem skulle have afkøbt nogle hopper og heste, hvilket de højligen benægter, at de aldrig har købt eller handlet med dem i det ringeste i nogen måder, men de dem løgnagtig at have påsagt: så og efterdi befindes Morten Sørensen og Terkild Christensen befindes at have været to misdædere, som for deres misgerninger er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ikke står til troende, i hvad som helst de ville sige eller vidne på nogen, da finder vi samme deres bekendelse, så vidt det Laurits Mortensen og Oluf Mortensen Bøhvad angår, magtesløs at være og ikke komme dem til nogen forhindring.

(353)

** var skikket mester Knud Dinesen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han 16/2 1653 afsagt ---- for ham i rette blev lagt en landstings dom af landstinget 14/7 udstedt, i hvilken han klarligen bliver undervist, hvis han skulle gøre og lade med dokumenterne in originali i rette at lægge, og på de indstævnede poster uden nogen udflugt at kende, som han ville ansvare, belangende hvis pantegods og breve, Iver Jacobsen og Oluf Buck i Kolding mester Knud har ulovlig afhændet: da endnu med parternes bevilling blev samme sag fremdeles optagen til i dag seks uger, og her forinden vedtog de samme omtvistede sag til dannemænds afregning og likvidering at indkomme, hvortil mester Knud på sin side tog Anker Jepsen rådmand og mester Peder Bartskær i Kolding, derimod tog Jens Clemendsen på Iver Jacobsen og Oluf Buck deres vegne Henrik Ravn og Niels Hansen der sst, hvilke fire dannemænd skal forsamles i borgmester Jørgen Knudsens hus i Kolding på torsdag først kommende fjorten dage, og da at gøre deres flid mester Knud, Oluf Buck og Iver Jacobsen om deres tvistighed ved afregning og likvidering at imellem forhandle, og hvis ikke sker, de dem deri til mindelighed forene kan, da samme afregning imellem dem at give beskrevet, og så parterne her til fornævnte tid at møde, og siden gå derom hvis ret er.

(354)

** var skikket Jens Jensen Trans, borger og rådmand i Lemvig, på sin egne og på sine interesserede medarving Morten Christoffersens vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig,

for et dom han til Lemvig byting 4/2 sidst forleden, imellem Christen Christensen Bjerregård på den ene og Jens Trans og Morten Christoffersen på den anden side, dømt og afsagt har, hvori Svend Olufsen med sin egen udgivne tingsvidne og forlig af Lemvig byting 3/3 1651 har tildømt Jens Trans og Morten Christoffersen, efter ubeviste løse ord, at levere Christen Bjerregård adkomst breve anrørende den halve gård Bjerregård, han iboer, eller derfor at lide tiltale, uanseet Christen Bjerregård for rum tid siden selv på Lemvig byting ved tingsvidne har forhvervet Jens Transes og Morten Christoffersens forpligt, des indehold at alle hvis skøder og breve, som Christen Bjerregård skulle have given salig Simon Christensen, fordum borgmester i Lemvig, den halve gård Bjerregård anrørende, ikke skulle komme Christen Bjerregård til nogen forhindring: så og efterdi befindes for byfogden at have været i rette lagt et otte mænds vidne, som Christen Bjerregård selv har taget beskrevet, hvori Jens Jensen Trans på sin egne såvel som og Peder Jensen Trans på Morten Christoffersens vegne har bepligtet dem, at alle hvis breve og skøder, som findes kunne, som Christen Bjerregård skulle have givet og leveret salig Simon Christensen, den halve Bjerregård, Christen Christensen iboer, anlangende, de ikke at skulle komme ham til nogen forhindring efter samme tingsvidnes videre indhold, og byfogden dog imod for ham fremlagte otte mænds vidne har ikke vidst andet derpå at kende, end Jens Trans og Morten Christoffersen jo burde, så vidt dem vedkommer, at levere Christen Christensen de adkomst breve, halve Bjerregård anrørende, eller derfor at lide tiltale, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og byfogden deri at give Jens Trans og Morten Christoffersen til kost og tæring to rigsdaler.

(358)

31/8 1653.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

14/9 1653.

(ingen dommere, Henrik Jensen alene)

28/9 1653.

** var skikket Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig ----, foged til Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Maren Jensdatter i Fovsing for drab, hun skal have beganget på hendes egen barn og foster, efter tingsvidnes lydelse, for hvilke hendes begangne gerning hun befindes af sandemænd af Hjerm herred ---- til landstinget at være oversvoret, formenende samme sandemænds ed lovlig og ret at være og bør ved magt at blive, og Maren Jensdatter for slig hendes grove gerning at straffes på hendes hals: så og efterdi ikke bevises Maren Jensdatter på de tider at have redt til barsel, eller samme ---- hende udførlig overbevist, Anne Pedersdatter, som hun var til huse hos, nu her i dag for retten ved højeste ed har tilstået, sig ikke det med hende at have enten seet eller fornemmet, som forskrevet står, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst samme sandemænds ed at kunne ved magt kende eller deri så noksom, at den bør hende på sin liv at komme til forhindring, men magtesløs, dog sandemændene efter dis beskaffenhed uden skade.

(362)

** (til Laurits Jørgensen på Flenstofte hans opsættelse) endnu havde Laurits Jørgensen ved hans fuldmægtig, efter en seks ugers stævning, her til landstinget læst og påskrevet, stævnet Laurits Lauritsen for et vidne, udstedt af Nørherreds ting 8/1 1652, anlangende den sag om hvis tyveris begangelse, som skal være gjort på velb Hartvig Sachses penge, havde derfor stævnet Laurits Lauritsen her i dag at møde, sammeledes efterskrevne, der iblandt hr Jens Poulsen, præst til Dreslette sogn, Peder Lauritsen i Dreslette, om de dertil eller imod ville have noget at svare.

** var skikket Christen Nielsen, født i Skidengård i Vandborg sogn, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Povl Nielsen i Eskesgård, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom han til fornævnte ting 18/12 sidst forleden, imellem Christen Nielsen på den ene og Mads Jensen i Ferring by på den anden side, dømt og afsagt har efter et tingsvidne, Mads Jensen den dag havde i rette lagt, at Niels Knudsen i Flansmose 6/11 sidst forleden, der for retten skulle have tilbudt Christen Nielsen rigtig rede og regnskab for al hvis værgemål, som Christen Nielsens morbror salig Jens Jensen ved dom på Christen Nielsen og hans søskendes vegne i hånd og hævd har, og deri tilfunden Christen Nielsen til samme værgemåls regnskab i uvildige dannemænds nærværelse først at forhøre, hvor vidt den hans arv angår, uanseet salig Jens Jensen var en fattig, forarmet og gældbunden mand, og aldrig var så vederhæftig eller formuende, at han nogen værgemål kunne påtage: så mødte Jens Høg, prokurator i Viborg, på Mads Jensens vegne og fremlagde efterskrevne dom af Vandfuld herreds ting 18/12 sidst forleden, som indeholder Christen Nielsen da at have ladet stævne Mads Jensen i Ferring, og for fogden fremlagt et skriftligt forsæt, så lydende eftersom jeg har i rette ladet stævne Mads Jensen i Ferring for min mødrene arv, efter min mor Mette Jensdatter og oldemor Kirsten Jespersdatter, som boede og døde i Ferring i den gård, Mads Jensen iboer, så sætter jeg Christen Nielsen i rette for herredsfogden, at efterdi Mads Jensen i Ferring er min ægte morbror og fulde lovværge efter loven, om han ikke bør at gøre mig rede og regnskab for min mødrene arv såvel som oldearv efter min mormor: så og efterdi befindes udførlig for herredsfogden Poul Nielsen af Christen Nielsen at være i rette sat, om hans morbror Mads Jensen, som en værge efter loven, ikke jo burde at gøre ham rede og regnskab for hans mødrene arv og oldearv, og fogden dog intet derpå enten til eller fra har om kendt, da bør den hans dom efter slig lejlighed ingen magt at have, og sagen igen til herredstinget at indkomme, og fogden, når det for ham indstævnes, da ham derom endelig at dømme og adskille på hvis, for ham bliver i rette sat, såvel som og dokumenterne i hans dom at lade indføre, som det sig bør, og efterdi Christen Nielsen med samme dom deri er omkostning tilføjet, da bør Poul Nielsen derfor at give ham fire rigsdaler, i rede penge at betale.

(367)

** var skikket Jens Hansen i Slelde med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Søren Lauritsen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til fornævnte herredsting 25/9 1652 dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt Jens Hansen at holde registrering, skifte og jævning, og i samme sin dom udelukket to hans søskende, Iver Hansen og Johanne Hansdatter, som sidder i en fællig bunden bo, hvorfor formenes Søren Lauritsen deri har gjort uret, og samme dom derfor bør magtesløs at være. dernæst blev fremlagt Jens Hansens efterskrevne indlæg så lydende, eftersom jeg skal være stævnet af min søster Mae Hansdatter i Slelde, anlangende hun lader fordre registrering og skifte efter vores salig forældre, hvorimod er mit rette svar, at jeg og mine søskende selv tredje har holdt vores forældre ved magt deres livstid, i synderlighed vores mor, som lå på sin sygeseng i mere end 20 år, tilmed i kejserens og svenskens indfald og os fra skattet og røvet mesten al vor formue, desuden er vores søster Mae Hansdatter udgift med bryllupskost og medgift, så dersom hun

kunne komme i skifte igen med os, som hun ikke kan, da kunne hun blive os meget skyldig: så og efterdi Jens Hansen befindes at sidde i en uskiftet og uregistreret bo, imod recessen, efter hans salig mor, hvilket han og ikke heller fragået, så fogden fordi iblandt andet ikke har vidst rettere derom at kende, end Jens Hansen sig jo at have forseet og burde at holde rigtig skifte og jævning efter recessen, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom så vidt at kunne sige men ved magt at blive, men efterdi Jep Knudsen og Anders Madsen har vidnet efter en død mands ord om fornævnte 50 daler, som ikke i andre måder nøjagtig bekræftes, da bør samme vidne og den dom, derpå funderet er, ingen magt at have, og efterdi Jens Hansen og hans søskendes kundskab, i fornævnte indlæg indført, befindes af dem selv gjort, og et bænkebrev at være, bør den og ingen magt at have.

(372)

** var skikket Lisbet Jensdatter, salig Laurits Lauritsens, i Vestergård hendes fuldmægtig Jacob Jensen, rådmand i Varde, med en opsættelse her af landstinget 31/8 sidst forleden, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jesper Staffensen i Magård, Jep Jensen, Laurits Lauritsen og Peder Jensen i Obling, for de 1/3 1651 noget af hendes tømmer, som hun sig af en norsk mand til forhandlet har, har taget og bortført (ufuldendt og overstreget)

(374)

** var skikket Lisbet Jensdatter, salig Lars Lauritsens, i Vestergård hendes fuldmægtig Jacob Jensen, rådmand i Varde, med en opsættelse her af landstinget 31/8 sidst forleden, lydende hende da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Jesper Steffensen i Magård, Jep Jensen, Laurits Lauritsen og Peder Jensen i Obling, for de 1/3 1651 noget af hendes tømmer, som hun sig af en norsk mand til forhandlet har, har taget og bortført, efterdi sagen 23/7 1652 for herredsfogden Mads Madsen er indstævnet, og der i hovedsagen endelig dømt er, formenende fornævnte personer, som samme tømmer ulovlig og imod hendes vilje og minde sig skal have bemægtiget og bortført, uret at have gjort, og efter bevis, vidner og fogdens dom bør samme tømmer fra sig og til Lisbet Jensdatter ved deres tolv mænds ed at udlægge og bøde tre mark: da efterdi for os med vidnesbyrds vidne bevislig gøres, Jesper Staffensen, Jep Jessen, Laurits Lauritsen og Peder Jensen iblandt andet skal have bort taget det tømmer, som Lisbet Jensdatter af Erik Bjørnsen i Norge havde købt, som og med hans udgivne hjemmels seddel bestyrkes, hvilke fornævnte tingsvidne og hjemmels brev står ved sin fuldmagt uigenkaldt, tilmed og befindes samme sag over seks uger til i dag at være optaget, og des opsættelse efter opskrifts indhold læst og forkyndt, og ikke Jesper Staffensen, Jep Jessen, Laurits Lauritsen og Peder Jensen eller nogen på deres vegne nu i dag, såvel som ikke heller tilforn, er mødt nogen erklæring herimod at gøre, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end de indstævnte personer jo bør samme tømmer igen til Lisbet Jensdatter at levere, eller og derfor sine tre mark for uhjemlet efter loven at bøde.

(376)

** var skikket Villads Christensen i Staby hans fuldmægtig Jens Madsen i Viborg og havde hid kaldt sandemænd af Ulfborg herred, Niels Christensen i Staby kærgård hans banemand at udlede, som 7/8 sidst forleden om aftenen på sin hjemrejse fra Tiim kirke er bleven ihjel slagen, og fremlagde Jens Madsen efterskrevne tingsvidne af Ulfborg herreds ting 27/8 sidst forleden, som indeholder Søren Bertelsen i nør Staby at have vidnet, at den næste søndag for sankt laurids dag om

aftenen sildig, to timer efter solen nedgang, da agede Niels Christensen forved Peder Christensen, og da de er kommet over Uls mølledams bro, da stod Niels Christensen af vognen og gik til Peder Christensen med en slagvol i hånden og slog ham tre slag dermed, så løb Niels Christensen tilbage igen og bad, de skulle køre i djævlens navn, så der de havde kørt noget af sted, væltede de i det samme, og der de stod og rejste vognen op, da kom Peder Christensen, og da bad Niels Christensen, at den ærlige karl skulle komme til ham, og kom Peder Christensen til ham med en sten og sagde, nu skal du få djævlen, og i det samme faldt Niels Christensen til jorden: dernæst gjorde sandemændende deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Peder Christensen i Madum kærgård at være Niels Christensens banemand, ham at have ihjel slaget, og fordi svor ham hans bane på, og fra hans fred.

(378)

** var skikket Niels Jessen Skomager, borger i Ringkøbing, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Christen Glarmester med flere for en vidne, de til Ringkøbing byting 1/3 nu sidst forleden vidnet har, og samme deres vidne heden stillet imod Niels Jessen hans lovlige skøde, igennem hans gårdsted og Mariagers gårdsted, som Niels Jessen i leje har, at der skulle have været opkøren til Nørtoft imellem Mariagers gårdsted, Mads Smed boet på, og den anden hus på den anden gårdsted, Gravers Lauritsen boet i, og samme deres vidne har sat i tvivl, efterdi de ikke har om vidnet hvad den gårdsted, Gravers Lauritsen skulle boet på, ligger østen eller vesten fra Mariagers gårdsted, ej heller samme deres vidner med syn at være bestyrket: så og efterdi ikke befindes samme vidnesbyrds vidne med nøjagtig syn at være bekræftet, eller nogen varsel til Mariagers gårdsteds ejer at være givet, tilmed og ikke heller bevislig gøres Niels Jessen videre at have indlukket eller sig tilegnet end hans skøde og adkom ham hjemle kan, eller nogen udsvoren vej på de åsteder efter loven at have været lagt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne og indstævnte klage såvel som den dem, derefter over Niels Jessen drevet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme ham til nogen forhindring, og efterdi Laurits Torbøl og Anders Lauritsen i så måder har påført Niels Jessen omkostning, da bør de derfor at give ham i rede penge fire rigsdaler, såvel som og Christen Bollerup, som samme dele uden doms forgivelse udstedt har, endog det var ejendom angældende, da bør han og deri at give Niels Jessen i rede penge to rigsdaler.

(382)

** var skikket Anders Jensen i Varde på Niels Pedersen, kræmmer sst, hans vegne i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 3/8 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged der sst, for en dom han til Varde byting 9/8 sidst forleden, imellem hr Hans Hansen Bager, sognepræst til sankt nicolai i Varde, og Niels Pedersen, dømt og afsagt har, og deri fradømt Niels Pedersen sin betaling for et par handsker, formedelst en ringe forseelse Niels Pedersens hustru, som en udtog af bogen skrevet har, og efter hr Hanses begæring hen skikket, som af hende så vidt af enfoldighed at være sket, at hun ikke dato ret efter bogen har agtet, dertil skal nøjagtig bevises hr Hans Hansen samme dag på tinget for retten at have bekendt, samme handsker at være ubetalt, og derfor for otte mænd tilbudt Niels Pedersen betaling for samme handsker. i lige måde stævnet salig hr Hans Hansens hustru Maren Jensdatter og salig Hans Hansen ---- datter Kirsten Hansdatter, fornævnte salig hr Hans Hansens arvinger, med deres rette lovværge, for en vitterlig tribulation og trætte uden billig årsag ham af salig hr Hans påført, søgende ham til meneder at drive, og eftersom hr Hans personlig at skulle møde her på landstinget 30/3 først kommende, og som berettes hr Hans skal være ved døden afgangen, menende

derfor hans arvinger bør ham for samme handsker at betale. derimod havde Maren Jensdatter, salig Hans Hansens, forrige sognepræst til sankt nicolai kirke i Varde, på sine egne, og Iver Jensen i Nebel på hans søsterdatters umyndige barn Kirsten Hansdatters vegne stævnet Niels Pedersen Kræmmer, for han 9/8 næst forleden skal have indstævnet deres salig husbond og far for et par handsker, for hvilke han ham skulle skyldig været 5 sletdaler, efter hans regnskabsbogs indhold, hvilke hans fordring beskyldes at være betalt, med hans egen hånd 16/9 1651 at bevise: så og efterdi med bemeldte syv tinghørere deres vidne, hvilken de og her for retten med oprakte finger og ed enhellig bekræfter, som Jacob Jensen, tilspurgt og eden forelagt, ej heller ville benægte, bevises at salig hr Hans Bager de omtvistede handsker har villet betale med rede penge, som han der på tinget havde til stede, og dermed gælden vedkendtes og vedgået, da finder vi efter sådan lejlighed samme deres vidne ved magt at være, og derimod fornævnte bytings dom i den post, bemeldte handsker anlangende, magtesløs, og Niels Pedersen for slig tiltale fri at være, men efterdi bemeldte syv tinghørere og har om vidnet, hvilke de og med lige svoren ed som tilforn her for retten har bekræftet, at Jacob Jensen da inden tinge med utilbørlige ord, banden og senden salig hr Hans Bager fra retten udvist, såvel som og med håndgerning ham af tinget udstødt, da hr Hans samme handsker til Niels Pedersen har villet betale, og i så måder vidnet om den synlig gerning, de som tinghørere for retten seet og hørt har, og aldeles intet Jacob Jensen derimod fremlægger, meget mindre sligt har villet benægte, som forskrevet står, da bør og bemeldte syv tinghøreres vidne og i lige måder i den post ved magt at blive, og efterdi Jacob Jensen dermed har forårsaget Niels Pedersen en stor vidtløftig trætte, penge spild og uenighed, og som en prokurator, af høje øvrighed ikke tilsat eller i ed tagen efter recessen, ladet sig bruge, da finder vi ham deri uret at have gjort, og tilbørligen derfor at stande til rette, så og erstatte Niels Pedersen sin bevislig kost og tæring, belangende de otte mænds vidne, den 14/3 udgangen, om et skudsmål, som Jacob Jensen imod Niels Pedersens vidne ville lade gøre, da efterdi fornævnte otte mænd derom udtrykkeligen har vidnet, Niels Pedersens vidner tilforn i tingbogen at være indskreven, førend hr Hanses skudsmål mødte til stede, og byfogden fordi har tildømt Niels Pedersen sine vidner af tingbogen at få beskrevet, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte otte mænds vidner og bemeldte dom, som derom dømt er, at imod sige, men ved magt at blive, og byfogdens ulempe ikke deri at være, men Maren Jensdatter og hendes datter Kirsten Hansdatter at give Daniel Phillipsen til kost og tæring samtligen fem rigsdaler, belangende den beskyldte landstings stævnings forandrings urigtighed, da efterdi derom til hjemting ikke er procederet, da bør den sag did at komme, og samme stævning efter forordningen fordi velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Riberhus, som Jacob Jensens lensmand, tilstillet.

(398)

** var skikket mester Jens Skytte, sognepræst i Lønborg og Egvad sogne, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Laurits Andersen med flere i Kyvling for et vidne, de til Nørherreds ting 10/7 næst forleden med Niels Christensen derom vidnet har, at de næst forgangen høst var med Niels Christensen i Lønborg præstegård, og da skulle have hørt og seet, fornævnte mænd ydede deres tiendekorn, præstens anpart, i kærve og neg, da skulle mester Jens have taget samme tiendekorn til nøje: så og efterdi med tingsvidne bevislig gøres, tienden af ---- at være mester Jens opsagt, at han den da i tilkommende høst 1651 på kærve skulle annamme, såvel som med adskillige vidner bevises, tienden på kærve af adskillige personer i mester Jens Skyttes gård at være leveret, hvilket og mester Jens Skytte ikke heller her for retten har benægtet eller fragået, tilmed ej heller befindes nogen kontrakt imellem mester Jens og sognemændene at være gjort og oprettet, om samme tiende årlig på skæppe at leveres, eller den på enten sider skulle opsiges, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme

indstævnte vidner ej heller den dom, derpå funderet er, at kunne sige men ved magt at blive, belangende mester Jenses derimod indstævnte forhvervede vidner, da efterdi ikke for dem befindes nogen lovlig varsel for givet, tilmed ikke på fersk fod eller visse dag vidnet, ikke heller deres vidne med kontrakt bekræftes, da bør de deri ingen magt at have.

(410)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, KN befalingsmand på Vestervig kloster, med en opsættelse her af landstinget 3/8 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en dom han til Lemvig byting 15/4 sidst forleden dømt og afsagt har, gældssag anlangende, og i samme sin dom fradømt afgangne salig hr Christen Poulsen, fordum sognepræst til Vestervig, hans efterladte børn deres lovlige og retfærdige gælds fordring hos Mogens Bertelsen efter hans derpå udgivne egen forlovelse, lydende på 52 rigsdaler, hvoraf ham den halve part skal tilkomme at betale, med hvilken dom Oluf Parsberg formener, afgangne hr Christen Poulsens børn meget at være forurettet. så mødte Mogens Bertelsen og fremlagde efterskrevne dom af Lemvig byting 15/4 sidst forleden så lydende, da har fogden så om sagt, at efterdi for fogden bevistes, fornævnte 52 rigsdaler at være en æsket gæld efter salig hr Bertel Poulsens død, som tilforn hr Christen Poulsens arvinger deres fuldmægtig af fælles bo i høstens tid 1653 med korn, på alle arvingers vegne, da skal have være gjort udlæg, og ingen på salig hr Christens arvingers vegne til fornævnte bestemte tid har mødt med salig hr Bertel Poulsens udgivne gældsbrev, som udlæg kunne efter gøres, og ikke heller for fogden bevistes da Mogens Bertelsen eller Oluf Børgesen af boen derfor har bekommet nogen udlæg, vidste fogden i så måder ikke andet derpå at kende, end salig hr Christen Poulsens arvinger jo bør at fordre fornævnte gæld hos samtlig alle salig hr Bertel Poulsens og hans hustru salig Anne Børgesdatters arvinger efter salig Bertel Poulsens udgivne brev: så og efterdi ikke befindes byfogden at have dømt enten til eller fra på hvis, for ham var i rette sat og indstævnet, såvel som og Oluf Børgesens navn i hans doms slutning indført og om han på påkendt, endog han ikke dertil var stævnet, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom magtesløs at være, og hvo påskader indkalde sig sagen på tilbørlige steder, dokumenterne for retten på begge sider at i rette lægges, og i dommen at indføres, og fogden derefter endelig at dømme, som han vil ansvare og være bekendt, og efterdi byfogden har dermed Oluf Parsberg omkostning tilføjet, da bør han derfor at give ham to rigsdaler.

(413)

12/10 1653.

** var skikket velb Jesper Vognsen til Østergård hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev kærgård, i Jesper Vognsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 17/8 sidst forleden, lydende han da at have stævnet Niels Lauritsen, som boede i Lyne, for en opsigelse vidne, han på Nørherreds ting 17/2 næst forleden gjort har, som skal formelde han den dag at skal have opsagt de væringer og boliger i Lyne by, han har påboet, så han efter denne dag ikke ville befatte sig med noget des avling eller ejendom, og beskyldes fornævnte opsigelse vidne som efterfølger, Niels Lauritsen ikke for rugsæden i rette tide har gjort fornævnte opsigelse, at den gode mand selv kunne have ladet så dertil, og Niels Lauritsen så derpå kunne have boet til rette fardag, ikke sligt skulle være en bonde frit for, sin gård at opsige og fraflytte, når han selv synes: så og efterdi ikke befindes for fornævnte opsigelse vidne, synsvidner og vidnesbyrds vidner, på begge sider indstævnet er, ikke så noksom lovlig varsel for givet, som det sig burde, idet varsels personerne ikke har navngivet eller om hjemlet for hvem, de samme varsler har forkyndt, bemeldte opsigelse ikke heller efter recessen

er gjort i rette tid, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme opsigelse vidne, synsvidner og vidnesbyrds vidne så noksom, på begge sider forhvervet, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(417)

** var skikket velb Jesper Vognsen til Østergård hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev kærgård, i Jesper Vognsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 14/8 sidst forleden, som indeholder ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jesper Lauritsen i Glibstrup for en dele, han til Østerherreds ting 14/11 næst forleden på sine to brødre Peder Lauritsen i Stenderup og Peder Lauritsen i Kvie deres vegne, forhvervet har, og på deres vegne fordelt deres bror Niels Lauritsen i Lyne på Peder Lauritsen i Stenderup hans vegne for 80 rigsdaler, og Peder Lauritsen i Kvie hans vegne for 30 rigsdaler, han skulle være dem skyldig for deres fædrene og mødrene arv, og beskyldes fornævnte dele, at noksom kan eragtes den ved underslæb at være drevet til hans egne brødre for deres fædrene og mødrene arv, alt til den henseende, at de des formedelst således med nam dem hans rugsæd kunne til vinde, og gården, han fradrog, des formedelst kunne fordærve, fornævnte dele snildelig til en fremmed ting er forhvervet. sammeledes stævnet Jesper Lauritsen i Glibstrup, Peder Lauritsen i Stenderup, Peder Lauritsen i Kvie, disligeste Niels Lauritsens mor Anne Lauritskone med hendes lovværge: så og efterdi intet imod Niels Lauritsens udgivne brev fremlægges, eller for urigtig vides, hvorfor den burde at ved kendes, da ved vi ikke imod samme brev at sige, men ved magt blive, men efterdi ikke befindes seks høringer i bemeldte delsvidne navnlig indført efter Niels Lauritsens egen forpligt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte dele og den vurdering, derefter gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(421)

** var skikket velb Jesper Vognsen til Østergård hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev, i Jesper Vognsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 17/8 sidst forleden kaldt Jesper Lauritsen i Glibstrup og Jens Pedersen i Lyne for en uendelig og tvivlsom vidne bag på landstings opsættelse, de til Nørherreds ting, Niels Lauritsen til vilje, 20/6 vidnet har efter en person ved navn Iver Pedersens ord og mund, at Iver Pedersen annammet afførsels penge af Niels Lauritsen, nu boende i Tarm, og sagde at han dertil havde befaling af hans øvrighed, som han straks for tingsdom har benægtet, disligeste stævnet Iver Pedersen, røgter på Østergård, for han ydermere i samme vidne vidnet har, at hans velb husbonds frue skulle have ham befalet at gå til Lyne og se hvor det dertil tilstod og lukke dørene til, hvilke han aldrig skal bevise, hun ham sligt befalet har, som hun og højligen benægter, dis formedelst formener Jesper Vognsen samme vidner bør magtesløs at være: så og efterdi Iver Pedersen ikke befindes at være sin husbond Jesper Vognsens fuldmægtig nogen penge at annamme, han selv og højligen benægter, sig ikke at have haft nogen befaling dertil af hans øvrighed, der ikke heller for samme vidne findes lovlig varsel givet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte vidne så noksom, at bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(423)

** var skikket Niels Lauritsen i Lyne på den ene og havde stævnet Bend Jensen i Lyne med flere for et vidne, de 11/8 sidst forleden på Nørherreds ting for dom vidnet har, bemeldende at de nærværende hos var på Lyne mark den tid, velb Jesper Vognsen lod det rug binde, som var sået til den gård i Lyne, Niels Lauritsen fraflyttede, og satte det i skruer på de agre, som samme rug var

vokset på, desligeste vidnet, at Niels Lauritsen og hans folk afførte samme korn på en anden mark, hvilken deres vidne han ved sin sjæl og salighed benægtet, at ikke ham eller hans folk har haft med samme korn at bestille, siden det ham med nam og vurdering blev fratagen: så og efterdi befindes Jens Bertelsen og hans medfølgere vidnesbyrd ikke har vidnet på visse dag eller tid, når samme rug på Lyne mark er bundet og sat i skruer, Jens Bertelsen og hans medbrødre og har vidnet alene om deres vitterlighed, det Niels Lauritsen med sine folk afførte samme korn, og ej udførlig vidnet dem ved visse dag og tid der gørligen at have seet, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme deres vidne, såvel som ikke heller fornævnte tilbud og forbud så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(425)

** var skikket Iver Jacobsen, borger i Kolding, på sin egen og Oluf Jepsen Buck, borger sst, hans vegne på den ene og havde stævnet mester Knud Dinesen, nu tilholdende i Kolding til mester Peter Kruckows, for em æsknings dom, dateret Kolding byting 31/8 1653, og efterdi mester Knud ikke har bemeldte dom stævnet, forårsages bemeldte mænd den til landstinget at indstævne, og formener de den dom bør ved magt at blive, og til stadfæstelse og konfirmats er de derpå dom begærende. nu fremlagde Iver Jacobsen efterskrevne håndskrifter, begge så lydende, kendes jeg mester Knud Dinesen, barnfødt i Tyrstrup, skyldig at være Peder Ankersen i Åstrup, KM herredsfoged i Tyrstrup herred, 20 rigsdaler, som han mig lånt har, actum Kolding 27/11 1639 og Åstrup 27/7 1640 mester Knud Dinesen egen hånd: da efterdi for os i rette lægges mester Knud Dinesens håndskrifter på fornævnte summaer penge udgivet, hvilke han ej har betalt, så dom til bytinget derom ganget er, bevises og med mester Knud Dinesen, Iver Jacobsen og Oluf Buck deres underskrevne kontrakt, hvori de har vedtaget nu til dette landsting til endelig dom at møde og svare, efter samme kontrakts indhold, som forskrevet står, og mester Knud Dinesen dog det uagtet fra rettergang, imod hans forpligt, er udeblevet, da efter slig lejlighed vidste vi ikke andet derom at kende, end mester Knud Dinesen jo pligtig er at betale samme summaer penge, efter sin skadesløs håndskrifters indhold, eller og derfor æskning at lide, og efterdi han Iver Jacobsen og Oluf Buck til dette landsting imod kontrakten har dem omkostning tilføjet, da bør han derfor at give dem seks rigsdaler, i rede penge at betale.

(428)

** (til Laurits Hansens opsættelse af Lemvig) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Jens Trans på sin hustru Margrete Simonsdatters vegne, i hendes egen nærværelse, med samme indstævnte vidne og syn, og formente dem lovlig og ret at være, Margrete Simonsdatter og nu her for retten ved højeste ed fuldkommelig beskyldte Laurits Hansen for samme slag, sårmål og overvold, såvel som og fremviste adskillige blodige klæder, var og til stede Jens Munk, som ved sin højeste ed og oprakte fingre var sin vidne gestendig, dertil svarede Laurits Hansen og formente sig med vidnesbyrds vidner at ville bevise, det Margrete Simonsdatter havde truet ham, hvilke vidner Jens Trans begæret stævning over at meddeles, og begæret sagen endnu nogen tid at opstå: da efter slig lejlighed er den med bevilling til i dag måned opsat, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(429)

** var skikket Bertel Hansen i Eltang med en opsættelse her af landstinget 17/8 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Bertel Markorsen Møller,

boende i Gudsø mølle, for nogen skældsord, han ham fredag 6/8 1562 skal have tilsagt, og han da skal have sagt, at han skulle få en ulykke, og ydermere skældt ham for en tyv, og at han skulle have aftinget for tyveri, og kaldt ham et æsel, hvilket med tingsvidne af Brusk herreds ting 17/8 1652 skal være at bevise, og formener Bertel Hansen, at Bertel Markorsen Møller for sådanne ærerørige ord, han ham tilsagt har, enten bør sig derfor lovlig at erklære, som det sig bør, eller han og for samme ord og skælden at lide efter recessen og forordningen: da efter flere ord dem imellem var, blev Bertel Hansen og Bertel Markorsen nu her for retten med sammenlagte hænder, bemeldte indstævnte tvistighed og beskyldning anlangende, således forenet, at de deri erklæret hverandre på begge sider for samme tiltale og beskyldning, og fordi det afstod, og efter slig lejlighed bør det ingen videre til hinder eller skade at komme i nogen måder, men den sag dermed imellem dem i så måde ganske ophævet og bilagt.

(430)

** var skikket velb Casper Gersdorff til Hindsels hans fuldmægtig Jens Pedersen, foged der sst, og gav til kende, at hans husbond Casper von Gersdorff til dette landsting var indstævnet af Niels Pedersen i Søbygård, hvilke han beviste med en tingsvidne efter hans stævning af Hjerm herreds ting 7/9 sidst forleden, hvorefter Jens Pedersen på sin husbonds vegne bød sig i rette, så er Niels Pedersen ikke heller nogen på hans vegne mødt: da efterdi bevises med tingsvidne, efter fornævnte stævning, Niels Pedersen til denne landsting at have stævnet Casper von Gersdorff, og dog ikke er mødt eller nogen på hans vegne dermed at gå i rette, blev her således påsagt for rette, at Casper von Gersdorff bør for den indstævning fri at være, og Niels Pedersen i Søbygård pligtig at give ham deri til kost og tæring tre rigsdaler i rede penge.

(431)

** var skikket velb Jacob Ulfeld til Karstoft hans fuldmægtig Mads Gregersen i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 6 uger, lydende ham da at have stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en dom han til Hammerum herreds ting 5/1 sidst forleden dømt og afsagt har, imellem Jacob Ulfeld på den ene og Morten Lauritsen i vester Døvling på den anden side, og ham for Jacob Ulfelds tiltale fri kendt, eftersom Jacob Ulfeld ved sin fuldmægtig har haft sin retmæssige tiltale til ham, anlangende eftersom Morten Lauritsen besidder og bruger hans gods og ejendom i vester Døvling uden hans fæste og minde, som for tingsdom blev angiven, tilmed skal Jacob Ulfelds fuldmægtig for retten indlagt en skøde, dateret Ringkøbing 1/8 1651, af mester Hans Hansen Kjær, da sognepræst i Ringkøbing, udgivet, formeldende han til Jacob Ulfeld skal have solgt og skødt, så vidt han og hans arvinger kunne være berettiget fornævnte Døvling, hvilke skøde findes læst og påskrevet og i opsættelsen indført, uanseet Jacob Mortensen den ikke har anseet, som han billig havde burdet, eftersom Jacob Ulfeld dermed klarligen beviste ham i fornævnte vester Døvling at have en anpart, men den ganske forbigangen, og frikender Morten Lauritsen for Jacob Ulfelds tiltale: så og efterdi Laurits Baggesen og Jens Nielsen har bemeldte fuldmagt udgivet til Mads Rasmussen, at han måtte stede og bortfæste fornævnte to gårde, nemlig Lildbro og vester Døvling med al sin rettighed uden aleneste et pund smør, salig mester Hans Kær deri var berettiget, efter hvilken fuldmagt Mads Rasmussen befindes at have fæstet til Morten Lauritsen den fjerde part i fornævnte Døvling, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod samme fuldmagt og den fæstebrev, såvel som og fornævnte dom, som på samme fæstebrev så vidt er funderet, at sige, men ved magt at blive.

(436)

26/10 1653.

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Jens Christensen, slotsskriver og ridefoged der sst, og havde hid kaldt sandemænd af Skjern birk, Maren Nielsdatter af Gjaldbæk hendes bane at udlede, som er død funden i Stovstrup å 22/9 sidst forleden, og nu fremlagde Jens Christensen efterskrevne tingsvidne af Skjern birketing 21/10 sidst forleden, som indeholder Laurits Nielsen i Gjaldbæk med flere at have vidnet, at 22/9 sidst forleden var de til syn over salig Maren Nielsdatter, barnfødt i Gjaldbæk, som samme til blev optagen af Stovstrup å, og da synet og beså de hendes bare legeme og krop, og ikke der da befandtes sår eller synlig gerning på hende, eller anderledes efter deres tykke at være omkommen end af våde druknet og død af vandet i åen: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Maren Nielsdatter af våde og vanlykke i åen at være druknet og omkommet, og det hende til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(438)

9/11 1653.

** var skikket velb fru Maren Skram, salig Hartvig Huitfeldts, til Rammegård hendes visse bud Peder Mose, ridefoged til Rammegård, med en opsættelse her af landstinget 26/10 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet afgangne Birgitte Jensdatter, som boede og døde i Trabjerggård i Gudum sogn, hendes børn og arvinger, nemlig Eske Andersen, tilholder i Sahl sogn i Hovlbjerg herred, Oluf Andersen i Ølby, Bodil Andersdatter i Trabjerggård, Kirsten Andersdatter i ---- , Johanne Andersdatter sst, Elle Andersdatter i Holstebro med deres lovværger, item afgangne Jens Andersens børn i Bjerrum, nemlig Anders Jensen, Peder Jensen, Anne Jensdatter, Karen Jensdatter og Birgitte Jensdatter, så og Anders Iversen, tjenende i Trabjerggård, og Birgitte Iversdatter i Holstebro, med deres lovværger, for to fæstebreve Birgitte Jensdatter nogen tid siden forleden skal have udgiven til hendes tjener Mads Christensen i Jellingsmark og Niels Lauritsen i Bjerregård i Ramme sogn, i hvilke hendes fæstebreve hun bekender sig at have sted og fæst dem fornævnte gårde, de iboer, deres livstid, uanseet samme gods og gårde skal aleneste have været hende selv undt og bevilget i hendes livstid. havde derfor stævnet Eske Andersen, Oluf Andersen, Bodil Andersdatter, Kirsten Andersdatter, Elle Andersdatter, Johanne Andersdatter og Anne Andersdatter, fornævnte Birgitte Jensdatters børn og arvinger, disligeste afgangne Jens Andersens børn i Bjerrum, nemlig Anders Jensen, Peder Jensen, Anne Jensdatter, Karen Jensdatter og Birgitte Jensdatter, så og Anders Iversen og Birgitte Iversdatter. herhos fremlagde Tomas Poulsen ovennævnte fæstebreve, af Birgitte Jensdatter udgivet i overværelse af hendes søn Jens Andersen i Bjerrum og hendes svoger Tomas Poulsen i Trabjerggård, dateret 1637 og 1643. dertil svarede Tomas Poulsen og fremlagde efterskrevne brev, så lydende jeg Jens Grøn til Ulsund gør vitterligt for alle med dette mit åbne brev, at jeg i dag med alle mine kære arvinger, som nu lever, som er Phillipus Heidersdorff til Orelund på sin kære hustrus vegne, Tomas Galskøt til Hvidstedgård på sin hustrus vegne, Anders Rytter til Kabbel på sin hustrus vegne, Dorte Munksdatter til Jellinggård på sine egne vegne, Christen Vognsen på sine egne vegne og Christen Ågesen i Vinkelgård på sin hustrus vegne deres råd, gode vilje og samtykke, og nu i dette mit åbne brev samtykker og tillader Bodil Madsdatter, som jeg har taget til min ægte hustru, dette efterskrevne gods i Ramme sogn, Bjerregård og Jellingsmark, som hun straks efter min død skal til sig annamme, og det i hendes livstid at have, nyde, bruge og beholde, og efter hendes død skal min datter Birgitte Jensdatter, som Bodil Madsdatter nu ved mig har, samme gods hendes

livstid kvit og fri for al skyld, og efter det barns død og afgang skal samme gods straks igen komme, være og blive hos mine rette arvinger, datum Ulsund 15/5 1582 Jens Grøn med egen hånd: så og efterdi salig Jens Grøns forlenings brev alene formelder iblandt andet, Birgitte Jensdatter at skulle nyde fornævnte gård og gods hendes livstid, kvit og fri for al skyld eller nogen rettighed, som deraf går, og ikke i samme brev formeldes, hende mægtig det til andre deres livstid at bortfæste, og hun dog fornævnte gård og bolig til Niels Lauritsen og Mads Christensen deres livstid har sted og fæst, hvilket fornævnte forlenings brev ikke tillader, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte to indstævnte fæstebreve deri så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(443)

** var skikket Christen Jensen i Havskov, på sin husbonds tjenere i Gudum sogn deres vegne, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have været forårsaget at lade stævne Christen Christensen i Bjerregård, tilsat i herredsfogdens sted på Skodborg herreds ting, for en dom han til fornævnte ting 21/2 sidst forleden, imellem KM tjenere til Gudumkloster på den ene og Kynde Christensen i Østerbjerg og Karen Bodsdatter i Hvistendal på den anden side, dømt og afsagt har, hvori han, imod KM brev såvel som lensmandens skriftlige befaling, har kvit og fri dømt Kynde Christensen og Karen Bodsdatter for geværspenge, som de med andre deres med sognemænd er takseret og lagt for, og samme sin dom efter et fæstebrev, som Kynde Christensen (hans hustru Maren Poulsdatter) fornævnte dag har fremlagt, såvel som og Jacob Sørensen, slotsskriver på Bøvling, hans udgivne seddel, som Christen Mikkelsen ved Lønborg kirke samme dag imod lægdsmændene af Gudum sogn har i rette lagt, funderet har, og ikke deri agtet eller anseet, at ingen for samme geværspenge med KM brev må være forskånet: så og efterdi samme sag befindes i seks uger opsat, og bemeldte indstævnte dom dog ikke er fremlagt, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være.

(444)

** var skikket Niels Jensen Styck, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget 26/11 sidst forleden, lydende ham da, efter andre opsættelsers indhold, at have stævnet velb Anders Mogensen i Møgelgård for en summa penge hans velb salig frue Kirsten Krabbe hans formand salig Christen Nielsen Hedegård, fordum borger i Holstebro, skyldig været har, efter to håndskrifter og rigtig regnskabsbogs indhold, og i samme sager forhvervet dom til Vandfuld herreds ting, hvori herredsfogden Poul Nielsen i Eskesgård har tildømt Anders Mogensen part af samme gæld, nemlig 8 1/2 sletdaler med rente og omkostning til Niels Jensen Styck at betale, eller derfor med gode mænd at have indvisning og udlæg i hans bo, løsøre og jordegods: så og efterdi i rette lægges salig fru Kirsten Krabbes underskrevne skadesløs håndskrift på halv niende sletdaler, dateret Holstebro sankt olufs dag 1633, hvilke brev og derefter gælds fordring befindes ved retten at være gjort anhængig førend tyve års forløb efter recessen, så dom derpå til hjemting er forhvervet, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Anders Mogensen jo bør samme halv niende sletdaler skadesløs at erlægge og betale til Niels Jensen, og fordi tilfinder velb mænd, Mikkel Hvas til Sjørup og Knud Sørensen til Tredje, som Niels Jensen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Anders Mogensens bopæl, der udæske og gøre Niels Jensen Styck udlæg af hans løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem deri ikke fyldest, da i anden hans jordegods og løsøre, hvor det findes kan, at indvise, så han bekommer fuld udlæg for samme gæld, og som de efter forordningen vil være bekendt, men efterdi den anden fru Kirsten Krabbes udgivne håndskrift,

dateret 13/6 1619, de 14 daler anlangende, befindes imod recessen ikke i rette tide påfordret, såvel som og samme regnskab ikke med hånds underskrivelse bekræftet, da bør Anders Mogensen for indvisning for den gæld kvit at være.

(448)

** var skikket velb fru Ingeborg Arenfeldt, afgangne Ernst Normands, til Selsø hendes fuldmægtig Søren Hansen, foged på Palsgård, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Niels Iversen, KM byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 23/2 sidst forleden dømt og afsagt har, imellem hende på den ene og Niels Madsen, forrige skriver på Koldinghus, på den anden side, nogle mangels antegnelser anlangende, som hun i KM rentekammer måtte erlægge og betale, hvilken blev anslagen og gjort i Koldinghuses regnskab 1642 og 1643, på hvilken tid Niels Madsen Koldinghuses skriverstue betjente og sin forpligt fra sig given samme års regnskaber i KM rentekammer at erlægge og forklare og forskaffe sin velb husbonds kvittants derfra, hvilket ikke er sket, men fru Ingeborg Arenfeldt selv samme mangler måtte erlægge og betale, om hun ellers ville have sin kvittering, hvorefter byfogden har tildømt ham at gøre rigtig afregning med den gode frue, og den regnskab at forklare, eller derfor at lide som vedbør: da efterdi her i rette lægges Niels Madsens forseglede og underskrevne udgivne brev og forpligt, dateret Palsgård 1/10 1643, hvori han iblandt andet lover og til forpligter sig straks at begive sig med et års Koldinghus regnskaber samt mandtaller på de påbudne skatter, fra philippi jacobi 1642 og til årsdagen 1643, i KM rentekammer at indlevere forberørte regnskaber og mandtaller at lade høre og forklare, og derfor at forskaffe hans husbond rigtig kvittants, med mere samme hans forpligt om bemelder, og ikke Niels Madsen derimod med kvittantser af rentekammeret bevislig gør, det at være efterkommet, men fast mere med mangelposter i fornævnte års regnskaber og mandtaller under to af rentekammerets skrivere deres hænder bevises, fru Ingeborg Arenfeldt at have i rentekammeret erlagt 294 rigsdaler med sin rente fra philippi Jacobi 1643 og til 15/12 1651, og byfogden dog ikke endelig kendt på det, som for ham var i rette lagt, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom magtesløs at være, og Niels Madsen pligtig at fornøje fru Ingeborg Arenfeldt for samme for berørte mangels poster efter hans forpligts lydelse, eller derfor at lide æskning.

(452)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget 28/9 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Niels Buck i Verst, formedelst han har gjort sig selv til dommer imellem Germand Joensen og ham, uanseet Jørgen Munk havde selv forhvervet lensmandens velb Jørgen Seefelds befaling til Tomas Pedersen i Rugsted, som skulle sidde i dommersted imellem ham og Germand Joensen, des uanseet har Niels Buck 21/7 sidst forleden udstedt en snapvidne, som Jørgen Munk hverken fået varsel for, og ikke heller er hans ---- eller fuldmagt deri indført, som hans fuldmægtig Søren Pedersen havde med sig til tinget, som Jørgen Munk formener skal lyde, efterdi Germand Joensen ikke har rettet for sig til tredje ting, at han bør at lide seks høringers dele til fjerde ting, hvorfor Jørgen Munk formener, det Niels Buck har gjort uret. så er Niels Buck ikke mødt herimod til gensvar, ej heller nogen på hans vegne, ham herimod at erklære: da efterdi sagen befindes i seks uger til i dag at være optagen, så vi imod recessen ikke kan gøre længere forhaling, og efterdi bevises Niels Buck at have sat sig i herredsfogdens sted, samme tingsvidne til Germand Joensen at udstede, imod lensmandens seddel, da har han sig deri forseet, og fordi pligtig at give Jørgen Munk til omkostning fire rigsdaler.

(453)

** var skikket Laurits Hansen, rådmand i Lemvig, på sin og medarvingers vegne, hans fuldmægtig Mogens Bertelsen, borger sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Christen Christensen Bjerregård i Rom sogn, for han 18/7 sidst forleden på Skodborg herreds ting imod lovlig skøde på sin og medsøskendes vegne har gjort vedkendelse på otte søsterlodder i den anden halve Bjerregård, Jens Christensen påboer, som salig Eskild Pedersen i Flansmose på sin søster salig Maren Eskildsdatter i Bjerregård hendes vegne til salig Christen Simonsen, på sin salig far Simon Christensens vegne, på Skodborg herreds ting snaps mandag 1637 skal have skødet og afhændet, og ikke Christen Bjerregård skal have fremlagt nogen bevis at bestyrke sin vedkendelse med, og er nu 16 år siden skøde er udgangen, hvoraf lettelig kan eragtes, at han nu på ny med sine rænker og vrang undervisning vil undervinde sig den anden halve Bjerregård, formener efter for berørte omstændigheder Eskild Pedersens udgivne skøde billigen burde ved magt at blive, og Christen Bjerregårds ulovlig vedkendelse burde magtesløs at være: da er sagen med bevilling opsat til i dag, og nu mødte Christen Christensen Bjerregård og afstod samme indstævnte vedkendelse, og efter slig lejlighed bør den ikke at komme Laurits Hansen eller hans medarvinger til nogen forhindring.

(454)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergaments brev, så lydende Erik Skram til Hastrup med flere landsdommere og Jens Skriver, landstingshører sst, gør vitterlig, at år efter Guds byrd MDLIJ (1552) lørdag næst for søndagen judica på Viborg landsting var skikket Amdi Christensen i Hørup og havde stævnet Laurits i Tulstrup, for han har fordelt ham og beklaget, det samme sag har tit og ofte været opsat, og han ikke derfor kunne komme af den dele, og velb Otte Krumpen, høvedsmand på Hald mødte og bestod, at han havde givet hans delefoged at dele ham for den fiskegård, han bruger, liggende vesten nedenfor Løvel bro, siden den er opdæmmet, dertil svarede Amdi og Anne Clemendses bud og satte i rette, at den fiskegård, som Amdi blev tiltalt for, den havde været brugt i rolig besiddelse i 40 år og mere til Niels Clemendsens og hans arvinger, og mente samme forfølgelse og dele var gjort imod loven og recessen, og da forligte vi dem her i dag, det Otte Krumpen overgav al den dele og tiltale, som han lod forfølge Amdi med, og samme fiskegårde at følge Anne Clemends og hendes arvinger herefter som tilforn, dog med sådan skel, at samme fiskegårde ikke skulle stævnes højere med sin stævning, end som den har gjort af arilds tid, siden den bygget blev.

(455)

23/11 1653.

** var skikket velb Niels Trolle til Trolholm, KM befalingsmand på Roskildegård, hans fuldmægtig Niels Nielsen, foged på Pallesbjerg, med en opsættelse her af landstinget 26/10 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Christen Lauritsen i sønder Vinkel, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til Skodborg herreds ting 1/8 sidst forleden, imellem Niels Trolle på den ene og Christen Eskesen i Hestbæk i Gudum sogn på den anden side, dømt og afsagt har, og da fridømt Christen Eskesen for sin salig bror Jacob Eskildsen, forrige forpagter på Jonstrup i Sjælland, hans umyndige efterladte børns værge at være, uanseet for fornævnte herredsfoged med tingsvidner skal være bevist, Christen Eskildsen at være samme børns farbror og rette lovværge efter loven, tilmed skal ikke befindes at være nogen vederhæftig værge andre end Christen Eskildsen, Christen Lauritsen ham dog, efter to vurderings vidner såvel som sin

egen indlæg, har fridømt for sin egne brorbørns værgemål at forestå, at efterdi Christen Eskildsen har to værgemål under hænder at forestå, og tilmed befindes en fattig mand, har han ikke vidst samme værgemål at tildømme. sammeledes den dag for fogden at være i rette lagt efterskrevne tingsvidne af Hjerm herred 22/1 1634, som Jens Nielsen i Vemb præstegård forhvervet har, som indeholder Jens Nielsen at have fremlagt en kontrakt, som har formeldt Søren Sørensen i øster Vemb med flere kendes, at vi 19/1 1634 var over en venlig kontrakt, imellem Christen Eskildsen Torp på den ene og Jens Nielsen i Vemb præstegård på den anden side, anlangende salig Eske Pedersens efterladende fem børn, som er Niels Eskildsen, Peder Eskildsen, Hans Eskildsen, Maren Eskildsdatter og Anne Eskildsdatter deres ophold hos deres stedfar Jens Nielsen. dernæst for fogden at være fremlagt efterskrevne vurderingsvidne der af tinget 27/9 1652, indeholdende Jens Bertelsen i Sivekær med flere at have vidnet, at de 11/2 1651 var forsamlede i Hestbæk til Christen Eskildsens sst i hans bo, som var rette trødningsdag efter hans salig hustru Maren Christensdatter, som boede og døde der sst, at skifte og vurdere deres bo, som beløb sig 120 sletdaler, hvoraf Christen Eskildsen tilkommer halvparten, og hans syv børn, Eskild Christensen, Christen Christensen, Mads Christensen, Jacob Christensen, Maren Christensdatter, Mette Christensdatter og Anne Christensdatter den anden halvpart: så og efterdi for herredsfogden udførligen er bevislig gjort, Christen Eskesen at være formynder for hans bror salig Eske Pedersens efterladende fem børn, og deres værgemål endnu at forestå, tilmed og der foruden sin egne børns gods efter deres salig mor i lige måde under sin værgemål, så Christen Eskesens formue ikke deri efter loven sig kan bedrage ham noksom vederhæftig hans bror salig Jacob Eskesen, som døde i Sjælland, hans efterladende børns arv til sig under værgemål at kunne annamme, så herredsfogden fordi ikke har vidst Christen Eskesen samme sin salig bror Jacob Eskesens børns værgemål eller formynderskab at tildømme, da vidste vi ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(460)

** (til Peder Nielsen i Krogshede hans opsættelse) så er Kirsten Danielsdatter ikke mødt hertil at svare, og formente Hans Kall, at efterdi Jens Mortensen til hjemting har ladet forhverve tingsvidne efter Kirsten Danielsdatters undskyldning, det han da burde med rette at føre hende her til stede: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til snapslandsting først kommende, og da Kirsten Danielsdatter her i egen person at møde, og den opsættelse her forinden lovlig at forkyndes.

** var skikket Niels Nielsen Obling i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Else Jacobsdatter i Fusgård og hendes børn, nemlig Jacob Pedersen, Christen Pedersen, Else Pedersdatter og Anne Pedersdatter for en vedersigelse vidne, de 22/4 1652 til Nørherreds ting ved deres fuldmægtig Mads Andersen i Pagård og Jacob Christensen i Østergård forhvervet har, hvori de vedersagde og fragik arv og gæld efter afgangne Peder Madsen af Fusgård, samme vedersigelse vidne beskyldes, at Else Jacobsdatter og hendes børn ikke så retmæssig med boen og des bohave at have omgået, som det sig bør, men en del deraf forført, og en del deraf endnu bruger, menende efter for berørte lejlighed samme vidne ulovlig og uret at være: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskreven, som forskrevet står, vi og ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vedersigelse vidne magtesløs at være, og Else Jacobsdatter at give Niels Nielsen til omkostning fire sletdaler.

(462)

7/12 1653.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

21/12 1653.

(ingen dommer, Henrik Jensen ene)

(1)

18/1 1654.

** var skikket Hans Clemendsen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget 28/9 sidst forleden, formeldende ham da, efter en anden opsættelses indhold, at have stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en dom han skal have dømt til Vejle byting 2/6 sidst forleden og deri skal have tilfunden Peder Ottesen i Norge at søge hans betaling i salig Clemend Sørensens gård i Vejle for hans bryllups bekostning, han siger sig selv at have bekostet for 243 rigsdaler, og ikke specificeret eller navngivet, hvortil sådan stor summa penge forbrugt er, med hvilke dom Hans Clemendsen sig højligen at være forurettet, idet at eftersom han otte dags dag tilforn var stævnet derfor, og fogden straks første ting uden nogen rettergang skal have dømt, uanseet Hans Clemendsens hustru Dorte Andersdatter mødte til tinge med sin husbonds skrivelse, og begæret sagen måtte opstå, hvilket ingenlunde for retten måtte blive agtet eller anseet, formenende byfogden ham i så måder at have overilet og gjort tvært imod recessen, såvel som en henfindelse landstings dom 16/11 sidst forleden, hvilke i slutningen tilholder Anders Jensen byfoged at dømme og underskede, som han vil ansvare og være bekendt, skal ej heller lovlig være stævnet for samme dom, nemlig Clemend Clemendsen og salig mester Laurits Clemendsens arvinger, mester Oluf Bager i Lund i Skåne, formener også Peder Ottesen burde at anse, at hans hustru Magdalene Clemendsdatters udflyning og medgift har af fælles uskiftet bo kostet hans salig far Clemend Sørensen over halv ottende hundrede sletdaler, som med den salig mands hånd er at bevise: da efter flere ord dem imellem var, blev Hans Clemendsen og Anders Jensen formedelst vores underhandling her for retten således forenet, at Anders Jensen lovede at give Hans Clemendsen til kost og tæring 35 sletdaler foruden den kost og tæring, han tilforn er tilfunden, til påske først kommende ham i rede penge at betale og ingen andre varer, og fornævnte indstævnte domme og vurdering dermed magtesløs at være, og ikke at komme Hans Clemendsen til forhindring.

(9)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork med opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jep Sørensen Krohus i Obling med flere for et vidne, de til Nørherreds ting 24/3 nærværende år med Niels Nielsen i sønder Bork efter hans begæring vidnet har, indeholdende at det var dem vitterligt, at Laurits Mikkelsen ikke har ydet nogen afgift af den kirkens eng, han har i fæste, til Maren Jensdatter i Obling i 14 år, og at de tit og ofte har hørt, at Maren Jensdatter har beklaget sig for dem derover, hvilke deres vidne Laurits Mikkelsen højligen benægter, beskylder samme deres vidne, at de har tjent eller boet andre steder, så de ikke kunne vide, hvad Maren Jensdatter og hendes to sønner Niels Obling og Christen Obling kunne oppebære af kirkens indkomst i 14 år, ikke heller bevises Maren Jensdatter på så langsommelig tid skal have æsket eller krævet, ikke heller skal findes i sønder Bork kirkens bog ham at restere, som de om vidnet har, menende samme deres vidne bør magtesløs at blive: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte voldgift her af landstinget imellem Niels Obling og Laurits Mikkelsen, hvori de deres

tvistighed på fornævnte dannemænd har voldgivet, og fornævnte nu indstævnte tingsvidne deres forrige tvistighed angår, da har vi ikke vidst på fornævnte nu indstævnte vidne at dømme, men fornævnte deres tvistighed efter voldgiften på bemeldte dannemænd at indkomme, det at til ende gøre, og efterdi Visti Lauritsen, den ene af Laurits Mikkelsens voldgifts mænd, siden ved døden er afgangen, da i hans sted tilnævnte Laurits Mikkelsen Christen Ibsen Skriver i Strellev kærgård, som med de andre fornævnte tiltagne dannemænd skal møde i Lyne kirke den næste onsdag for dimmeluge først kommende, og da dem efter fornævnte ---- voldgift til endelig ende at imellem sige, som det sig bør.

(14)

** var skikket Christen Ibsen i Strellev på Peder Jensen i Mejlvang hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Mikkel Clemendsen i Højlund og Maren Lauritsdatter sst for en vidne, de til Østerherreds ting 11/7 næst forleden vidnet har, at det skulle være dem vitterligt, at Peder Jensen skal have med Niels Blaksmark taget adskillige gode fra Christen Christensen i Højlund, endnu stævnet Christen Christensen i Højlund, for han fremdeles i samme vidne har for uærlig sag klage bunden, og derfor sigtet med sit oprakte finger, endnu stævnet Laurits Nielsen, foged på Dejbjerglund, for han i samme vidne har tillyst ham en fuld ran og kaldt på ransnævninger, hvilke vidne beskyldes først Maren Lauritsdatter vildig Christen Christensens hustru, Peder Christensen i Karstoft Christen Christensens bror og i så måder alle vildige: da efter flere ord dem imellem var, afstod de på begge sider samme vidner, sigtelse, klage, domme og forfølgning, så vidt det Peder Jensen Mejlvang angår, så det ikke skal komme ham til nogen forhindring, belangende sagen med Niels Blaksmark, da efterdi han findes hid stævnet, og dog ingen på hans vegne mødt hertil at svare, er det, så vidt ham anlanger, til i dag seks uger optaget, og da her at møde og gå derom hvis ret er, og denne opsættelse her forinden lovlig at forkyndes, og ham for udeblivelse at give Christen Lange til kost og tæring fire rigsdaler.

(18)

** var skikket doktor Peder Jensen Kragelund, superintendant over Ribe stift, hans fuldmægtig Christen Ibsen Skriver i Strellev med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, formeldende hvorledes han sig højligen har at besværge over Iver Christensen i Ulbæk og ham til sag gives, at han har KM korntiende i fæste i Lyne sogn årligen for 16 ørte korn, og i så måder er vedtagen forhandling imellem ham og bispen, hvad kornet var ond eller god, at skulle ydes bemeldte afgift til den udlovede visse tid, dog des uanseet har Iver Christensen nu i næst forleden to år, kornet var ringe, dis udlovede afgift ikke fuldkommelig ydet og betalt men resterer for fornævnte resterende tiendes afgift, eftersom kornet kostet har, har bispen ladet Iver Christensen stævne, og ham derimod i rette skal være mødt og løgnagtig fremsat, han ikke skulle være bispen videre skyldig, end han havde klart gjort, og ikke sig andre råd sin usandfærdige beretning til bestyrkning har vidst, end hans hustrus far Laurits Mikkelsen i sønder Bork ham som en vildig og dumdristig kunne behjælpe, dis formedelst havde doktor Peder Jensen stævnet Laurits Mikkelsen for en dom, som han til Nørherreds ting 23/8 siger sig at skulle have senteret, og beskyldes ydermere for svogerskab at have fridømt Iver Christensen efter snak og ubevist tale, som han billigen burde med kvittants at have bevist, sig fornævnte korn at have klart gjort, formener bispen Laurits Mikkelsen såvel som Iver Christensen uret at have gjort, og fornævnte dom magtesløs at være: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag at være optagen, og Iver Christensen ikke samme dom har ladet i rette lægge, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere

forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og ikke at komme doktor Peder Kragelund til nogen forhindring, og Laurits Mikkelsen og Iver Christensen at give doktor Peder Kragelund til kost og tæring otte rigsdaler i rede penge og ingen andre varer at betale.

(19)

** (til Knud Hansen i Alling hans opsættelse) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Bertel Hansen på sin egen og Jep Gødesens vegne: og for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag opsat til i dag seks uger, og Knud Hansen, Rask Hansen og Jens Hansen, disligeste Jep Gødesen enhver i egen person her da at møde og gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse dem til underretning at forkyndes.

(20)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup hans fuldmægtig Christen Pedersen i Risbøl med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Jep Nielsen Skomager, Mette Iversdatter med flere borgere og borgersker i Varde for vidner, de til Varde byting 20/12 1652 med Iver Jensen og Mads Jacobsen, borgere i Varde, vidnet har, anlangende de fornemmeste stolestande i sankt jacobs kirke i Varde, hvorledes de langsommelig tider, som de kan mindes, har været brugt til en ladegårds ejendom ved Varde å, såvel som af privat som af adelspersoner, og Laurits Jensen snedker at have vidnet, at have været med på snedker håndværk at gøre en stolestand, som blev indsat i fornævnte kirke i Varde, og de i samme deres vidner skal have sluttet, at imens enhver kunne mindes, nogle fra halvfjerdsindstyve år og nogle ringere, og så siden de tider skulle samme stolestand, både på karle og kvindesiden, været brugt af de personer, som havde ejet fornævnte ladegård, og ikke nogen adel eller uadel derpå tvistet eller talt, uanseet at salig velb Otte Krag, som boede des midlertid på Lunderup, samt hans velb fru Karen Brockenhuus og deres folk har haft og brugt samme stolestand, item salig velb fru Sofie Skeel, og efter deres tid velb Hans Lange, som boede på Lunderup, altid har brugt samme stolestand. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Varde byting 20/12 1652, som indeholder Jens Olufsen Bjerg med flere at have vidnet, at de den dag efter byfogdens befaling var i sankt jacobi kirke i Varde at syne og se nogen panel lukkede stolestand, som var forsynet med våben og navne, som efterfølger: så og efterdi med Erik Krag, som med Varde syssel provsti forlenet er, hans udgivne seddel bevislig gøres, det Bendix Norby er tilladt to stolestader på karlesiden og lige så mange på kvindesiden i fornævnte kirke at indsætte på de steder, hvor samme Lunderup stole tilforn været, og han det udvist har, bevises og med adskillig vidnesbyrds vidner, at de adelsfolk, som har boet på Lunderup, at have haft de samme stolestader i fornævnte kirke, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme Iver Jensen og Mads Jensens indstævnte førte vidner, syn og forbud så noksom, at det bør imod Erik Krags seddel at komme Bendix Norby på hans fornævnte stolestader at indsætte i bemeldte kirke til nogen forhindring.

(29)

** (til Christen Pedersen i Egeris mølle hans opsættelse) så mødte Christen Tomasen med samme indstævnte vidner og dom og bød sig dermed i rette. dertil svarede Johan Henriksen og var opsættelse begærende: da efter slig lejlighed opsatte vi samme sag til i dag seks uger, og Christen Pedersen og Oluf Pedersen at give Christen Tomasen til kost og tæring tre sletdaler.

** var skikket Iver Jacobsen, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget11/10 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, for en dom han 23/7 næst forleden på fornævnte herredsting dømt og afsagt har, imellem ham på den ene og Hans Pedersen Sandemand i Møsvrå på den anden side, hvori han har ham frafunden hans retmæssig fordrende gæld, ham efter rigtig dom med rette tilkom hos fornævnte Hans Pedersen på Dorte Knudsdatter, Hans Nielsens hustru, i Torup hendes vegne, som Dorte Knudsdatters forrige husbond afgangne Oluf Pedersen i Møsvrå skyldig var til Iver Jacobsen, så og til Hans Pedersen, barnfødt i Møsvrå, nu tjenende mester Mads Linde i Middelfart, som beløber sig tilhobe med rente og interesse til 44 sletdaler, hvori Iver Jacobsen formener sig af ham meget at være forurettet, først efterdi han ikke har villet agte og anse en herredstings dom, til Elbo herreds ting udstedt 27/7 1652, hvori Hans Nielsen i Torup på sin hustru Dorte Knudsdatters vegne er tildømt at betale til Iver Jacobsen og Hans Pedersen, tjenende i Middelfart, halvparten af deres gælds tilkrav 44 sletdaler: så og efterdi med endelig dom af Elbo herreds ting bevislig gøres, Iver Jacobsen og Hans Pedersen at være tildømt at have indvisning i Dorte Knudsdatters bo og gods, såvel som og bevises herredsfogden af Elbo herred derefter med dannemænd at have søgt hendes bo, og ikke der kunne bekommes udlæg for gælden, så herredsfogden Anders Jørgensen efter samme dom, såvel som efter lensmanden Jørgen Seefelds befaling, har gjort Iver Jacobsen og Hans Pedersen indvisning i den aftægts brev af de penge, som Hans Pedersen Sandemand Dorte Knudsdatter endda skyldig var, for fornævnte deres gælds fordring, befindes og Hans Pedersen Sandemand at have været til vedermåls ting, der samme indførsels vidne er ganget beskrevet, og tilstået, at 60 sletdaler hos ham endda stod af de penge, han til Dorte Knudsdatter for hendes aftægt udlovet har, og herredsfogden Anders Jørgensen dog der imod ikke har vidst at tilfinde Hans Pedersen Sandemand samme penge til Iver Jacobsen at erlægge, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke at komme Iver Jacobsen og Hans Pedersen til nogen forhindring.

(35)

** (til Iver Vinds opsættelse) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Bertel Hansen på sin egen og Jep Gødesens vegne og fremlagde samme kontrakter, som samme kontrakt i sig selv bemeldte: og for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med bevilling opsat til i dag seks uger, og da Bertel Hansen, Jep Gødesen, Rask Hansen, Knud Hansen og Hans Hansen her personlig at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden til underretning at forkyndes.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne landstings dom, lydende ord fra ord, Palle Juel til Strandet Malte Jensen til Holmgård, landsdommere i Nørjylland, og Gunde Skriver, landstingshører sst, gør vitterligt at år efter Guds byrd MDLXXVIJ (1577) lørdagen, som var 9/11, på Viborg landsting var skikket Søren Vinter i Næsborg på den ene og havde stævnet hr Simon, sognepræst der sst, som er kirkeværge til Næsborg kirke, på den anden side om han har noget at svare til det jord, som kaldes Kirketorp, som Søren Vinters forfædre skulle have givet til fornævnte kirke, men dos skulle samme forfædre og deres efterkommere, arving efter arving, ---- hvis stedsmål, som deraf ganger, nyde og beholde, undtagen en tønde byg, som skal gives til Næsborg kirke, og Søren Vinters oldefar samme jord i hånd og hævd at skulle have haft, den stund han levede, og siden Søren Vinters far Anders Vinter havde og samme jord, og siden Anders Vinter er død, har Søren Vinter haft samme jord, og mente Søren Vinter efter recessens lydelse, at samme jord burde ham og hans arvinger at følge, og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Slet herreds ting

MDLVJ (1556) som indeholder Anders Vinter at have fremlagt en gammel kirkebog af Næsborg kirke, og lod læse, lydende anno doma MXXXVD (1465) item har Næsborg kirke efterskrevne jord, som Anders Plovmand gav til Næsborg kirke, der iblandt et stug jord, som kaldes Kirketerp, og skal Anders Plovmand og hans sande arvinger have indfæstning og al anden rettighed, undtagen en ørte byg til Næsborg kirke: blev her så påsagt for rette, at dersom hr Simon findes til lovlig tid stævnet at være af Søren Vinter, og han ikke er mødt, som forskrevet står, da finder vi samme jord, som kaldes Kirketorp, Søren Vinter og hans arvinger angerløs at følge, indtil hr Simon stævnes på ny, kommer her og kan bevise, Næsborg kirke nogen rettighed dertil at have.

(36)

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Bøvling slot, hans fuldmægtig Jacob Sørensen, ridefoged til Bøvling, med en opsættelse her af landstinget -/11 sidst forleden, formeldende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, formedelst han uden nogen føje eller billig anledning har dømt Laurits Hansen, rådmand sst, til sine 3 mark for slagsmål, han på Jens Trane rådmands hustru Margrete Sørensdatter beganget har, og de for ham i rette lagte akter ganske af dommen udelukket, så som syn, vidnesbyrd, sandemænds opkrævelse og andet mere, formenende han for sådan uforsætlig udredelse bør at være fældet og aldrig nogen ret længere at betjene: da efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, dog formedelst vores forbøns skyld afstod Jacob Sørensen samme indstævnte sag og tiltale til Svend Olufsen, og ham deri pligtig at give Jacob Sørensen på sin husbond velb Otte Krags vegne til kost og tæring ti sletdaler i rede penge og ingen andre varer at betale.

(38)

** var skikket Oluf Sørensen, borger og indvåner i Kolding, hans fuldmægtig Christoffer Villumsen, skriver i Brusk herred, med en opsættelse her af landstinget 26/41 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet Gregers Nielsen, skolemester og indvåner i Kolding, for nogen ærerørige ord, som han 11/7 sidst forleden skal have hans hustru løgnagteligen udskældt, og mange ulykker lovet ham og hans hustru at vederfares, hvorfor han har for byfogden Niels Iversen sat i rette, om Gregers Nielsen jo ikke bør for sådan skælden og skældsord imod Oluf Sørensens hustru, som egentlig er hendes ære angående, at lide og en løgner og æreskænder at være, og så samme sag 1/9 efter seks ugers opsættelse her til landstinget og sin overdommer af byfogden henvist: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Gregers Nielsens ord og mundheld, hvilke han højligen benægter, tilmed og med lige ed her for retten tilstået, sig ikke at vide andet med Oluf Sørensen og hans hustru end ærligt, kristeligt og godt, en del af fornævnte vidnesbyrd og derom har vidnet uendeligt og uoverensstemmende, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme indstævnte vidner, såvel som og den hedenfindelse dom, derefter udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og ikke komme Gregers Nielsen til nogen forhindring.

(42)

** var skikket Søren Hår, rådmand i Kolding, hans fuldmægtig Christoffer Villumsen, skriver i Brusk herred, med en opsættelse her af landstinget 26/10 sidst forleden, indeholdende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Gregers Nielsen, danske skoleholder der sst, for nogen

ærerørige ord, som han 11/7 sidst forleden skal have ham skammelig og løgnagtig med udskældt og havde sagt, at alt hvis jord, hus og gårde, han havde, det havde de med djævlens kunst, hvorefter for byfogden Niels Iversen sat i al rette, om jo Gregers Nielsen for sådan hans løgnagtige skælden og skændsord imod Søren Hår, som egentlig er hans ære angående, at lide og en løgner være, og da samme sag 7/9 efter seks ugers opsættelse til landstinget for sin overdommer henvist: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd har vidnet efter Gregers Nielsens ord og mundheld, som han dog højligen benægter, tilmed han og her i dag for retten ved lige ed har erklæret Søren Hår, sig ikke at vide med ham eller hans pårørende andet end hvis ærligt, kristeligt og godt er, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme indstævnte vidner eller den frafindelse dom, derefter udstedt er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Gregers Nielsen til forhindring.

(46)

** var skikket salig Simon Christensens arvinger i Lemvig, nemlig Laurits Hansen, Jens Trans og Morten Christoffersen, borgere sst, deres fuldmægtig Mogens Bertelsen, borger i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget 28/9 sidst forleden, indeholdende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Svend Olufsen, byfoged der sst, for han 18/4 nærværende år efter en sendebrev og kopi af salig Hans Sørensens regnskabsbog har dømt forskrevne salig Simon Christensens arvinger til Anne Bendsdatter, salig Hans Sørensens, i Ålborg at betale 30 sletdaler og 7 rigsdaler, og ikke byfogden har ville anse salig Simon Christensens regnskabsbog, som samme dag er blevet på tinget fremlagt, uden aleneste et udtog af Hans Sørensens regnskabsbog: så og efterdi for byfogden ikke befindes at være i rette lagt salig Hans Sørensens regnskabsbog, såvel som og den ikke heller for os er bleven fremlagt, endog sagen derom er bleven optaget, og nogle gange forelagt forskrevne regnskabsbog her at skulle til stede føres, dis lejlighed om samme fordring deraf at forfare, og fogden dog efter samme udtog, for ham fremlagt, har tilfunden salig Simon Christensens arvinger enhver sin anpart af fornævnte penge med sin rente skadesløs at betalt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og byfogden Svend Olufsen at give Mogens Bertelsen på salig Simon Christensens arvingers vegne tre rigsdaler til kost og tæring.

(49)

** var skikket Jens Madsen, boende i Tolstrup, hans fuldmægtig Hans Mortensen i Møsvrå med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, lydende ham da efter en måneds opsættelse at have stævnet Hans Lauritsen i Dons med flere for et syn, de 24/9 sidst forleden til Brusk herreds ting skal have afhjemlet, at de fornævnte dag ved tinget skal have synet Ide Tomaskone af Tolstrup, og da skulle de have seet på hendes højre arm et sår, som nu igen skulle være helet, men hvor hun det havde bekommet, vidste de ikke, og ikke de om nogen åben sår eller skade at have seet hende i ringeste måde at have, ikke heller hun med vidnesbyrd beviser, det Jens Madsen hende nogen sår at have gjort, andet end med hendes egen sigtelse, uden bevis imod recessen, tilmed benægter Jens Madsen ved højeste helligånds ed, at han aldrig hende har gjort, som hun ham usandfærdig beskyldt har: da efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag optagen, og samme synsvidne og sigtelse dog ej er fremlagt, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme synsvidne og sigtelse magtesløs at være, og ikke at komme Jens Madsen til nogen forhindring.

(50)

** var skikket Hans Mortensen Bøgvad, boende i Møsvrå, med en opsættelse her af landstinget 26/10 sidst forleden, lydende ham da, efter anden opsættelses indhold, at have stævnet Oluf Nielsen i Kærbølling for en bekendelse, han til Tørrild herreds ting efter en misdæders mund skal have tagen beskreven, hans navn Mikkel Hansen, og i samme hans løgnagtige bekendelse beskyldt ham, at han nogen år forleden, førend han var ført på Bremerholm, fornævnte misdæder da skulle være bevidst, at Hans Mortensen skulle have forreden KM toldsted med to heste i Jørgenskovs løkke, hvilket Hans Mortensen ved højeste helligånds ed benægter aldrig at have gjort: da efterdi samme sag befindes over seks uger til i dag optaget, og ikke samme bekendelse er fremlagt, så fordi imod recessen uden bevilling ej længere må gøres forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse magtesløs at være og ikke at komme Hans Mortensen til nogen forhindring.

(51)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget 28/9 sidst forleden, indeholdende hende da at have stævnet Niels Iversen, byfoged sst, for en ulovlig dele han på bytinget der sst 17/8 sidst forleden, uden lovlig forgående kald eller varsel eller nogen dom for dele, tilmed uden seks høringers navngivelse, udstedt har, end også funderet samme dele på to domme, som efter forordningen er for gamle, eftersom begge domme skulle været dateret 1647, og derefter søgt ved nam 1651, som er langt over fire år: så og efterdi befindes byfogden Niels Iversen efter fornævnte to gamle domme, imod forordningen, har udstedt dele over Gertrud Andersdatter, tilmed ikke seks høringer deri indført, eller noksom lovlig varsel for givet, som det sig burde, og hende i så måde deri uforrettet og omkostning tilføjet, da finder vi efter slig lejlighed samme dele magtesløs at være, og Niels Iversen pligtig at give Gertrud Andersdatter til kost og tæring seks rigsdaler i rede penge, ingen andre varer at betale.

(53)

** var skikket Niels Pedersen i Kolding hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 24/11 sidst forleden, formeldende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 26/2 sidst forleden, imellem Niels Pedersen på den ene og Peder Lauritsen af Middelfart på den anden side, dømt og afsagt har, og tilfunden Niels Pedersen hans kvota af et håndskrift, han til Peder Lauritsen skal have udgivet, for sig og sin mor, ham at være skyldig bleven, bemeldende på 84 sletdaler, for hvilke gæld borgmester og råd, såvel som Niels Iversen byfoged skal have gjort Peder Lauritsen indførsel for i den fjerde part i det skib, Niels Pedersen og hans mor har, med Niels Pedersen 29/1 næst tilforn, der skifte stod efter Niels Pedersens salig far. herhos fremlagde Niels Pedersen et skiftebrev efter salig Peder Nielsen Strandhus, dateret 29/1 1653, hvori blandt andet formeldes Peder Lauritsen Middelfart lod fordre efter håndskrift 45 daler med to års efterstående rente, hvilke skiftebrev og indeholder Peder Lauritsen iblandt andre kreditorer at være indført på den fjerde part skib for 51 sletdaler, og efter slig lejlighed formente Niels Pedersen sig med samme dom at være forurettet, og burde fordi magtesløs at være: så og efterdi for os fremlægges bemeldte skiftebrev, som ikke for fogden har været i rette, tilmed og befindes ham at have dømt i sagen, straks efter det for ham var indstævnet uden nogen opsættelse, da findes vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og hvem påskader indkalde sig sagen igen til bytinget, dokumenterne for fogden på begge sider at i rette lægges, i hans dom at inddrage, og derefter endelig at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(56)

** var skikket Jens Jensen Trans, borger og rådmand i Lemvig, hans fuldmægtig Christen Thybo i Viborg med en opsættelse her af landstinget 9/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jep Sindersen i Smedshave for den anpart i samme gård, med dis tilliggende bols ejendom, som salig Simon Christensen og salig Knud Gregersen i Vinkel har indløst og deri gjort til ham udlæg af Maren Kringel og betalt halvparten af seks tønder bygskyld efter kontraktens indhold, Simon Christensens arvinger og børn er tilfalden og tilhører, som Jep Sindersen, dem uadspurgt, ulovlig og uden hjemmel og tilstand brugt har samme deres anpart ejendom i to år uden al afgift, stedsmål eller andet, menende ham deri uret at have gjort og bør derfor at stande til rette: da efter flere ord dem imellem var, bevilget Jep Sindersen på sin egen og Christen Thybo på Jens Transes vegne, sagen på samfrænder at indkomme efter fornævnte dom, og efter deres dokumenter forfare og udrede, hvor vidt dem i samme omtvistede gård og boelsjord kan være lovlig til berettiget, og det at give beskrevet, og hvo siden videre påskader, da at gå derom hvis ret er.

(57)

** (til Herman Kåses opsættelse til i dag): da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag med bevilling opsat til i dag seks uger, og midlertid lovet Christen Risbøl ejendoms breve, fornævnte tvistighed anlangende, at eftersøges og her da at komme til stede, og sagen så ikke længere med nogen udflugt til videre ---- at spildes, men da at gå om hvis ret er. (ikke tilskreven)

(58)

** var skikket Jep Sindersen i Smedshave med en opsættelse her af landstinget 9/11 sidst forleden, lydende ham da, efter en anden opsættelses indhold, at have stævnet for dom salig Simon Christensens arvinger, nemlig Mette Simonsdatter, Margrete Simonsdatter, Karen Simonsdatter med deres lovværge til rigens æskning at lide for al den oppebørsel, stedsmål og skyld, som salig Simon Christensens arvinger har oppebåren i 23 års tid af Jep Sindersen og hans søskende deres bondegods i Smedshave, eftersom de er det arveligen tilkommen, og satte i al rette, om salig Simon Christensens arvinger bør ikke at lide rigens æskning for fornævnte gode, eftersom de af byfogden er tildømt det at betale til Jep Sindersen eller at lide rigens æskning efter recessen: så og efterdi med endelig dom her af landstinget bevislig gøres samme køb, skøde og lovbud med dis forfølgning at være underkendt, som salig Simon Christensen med Sindersen Jensen havde gjort, formedelst det af en lovfældt mand var gjort og oprettet efter samme doms videre bemelding, og byfogden fordi har tilfunden salig Simon Christensens arvinger at betale den årlig skyld og stedsmål, som han og hans arvinger havde oppebåret af fornævnte gods, såvel som omkostning, disligeste ejendoms breve, som salig Simon Christensen har tilstået sig i forvaring at have annammet, Smedshave anlangende, da har vi efter bemeldte dokumenter ikke vidst fornævnte byfogeds dom at kunne underkende, men tilfunden salig Simon Christensens arvinger at erstatte og betale til Jep Sindersen og hans medarvinger hvis oppebørsel med stedsmål, skyld og landgilde, samt og billig anvendt bekostning fra bemeldte ulovlig købs og forhandlings dato, disligeste og ejendoms breve fra dem at levere, eller og derfor æskning at lide.

(65)

** var skikket Jep Sindersen i Smedshave med en opsættelse her af landstinget 9/11 sidst forleden, indeholdende ham da, efter en anden opsættelse, at have stævnet for dom salig Simon Christensens

arvinger, Maren Simonsdatter, Margrete Simonsdatter og Karen Simonsdatter med deres lovværge til rigens æskning at lide for al den oppebørsel, stedsmål og skyld, som salig Simon Christensen og hans arvinger har oppebåren i 23 års tid af salig Magdalene Madsdatter hendes bondegods i Smedshave, uden hendes lovværger samtykke eller hjemmel, og satte i al rette, om salig Simon Christensens arvinger bør ikke at lide rigens æskning for fornævnte gode, eftersom de af byfogden er tildømt det at betale til Jep Sindersen eller at lide rigens æskning efter recessen: så og efterdi bevises med Tomas Nielsen, salig Magdalene Jensdatters rette lovværge, hans opbydelse og brev, til Jep Sindersen udgivet, hendes værgemål at annamme og påtale, anlangende Magdalene Jensdatters part i Smedshave, befindes og ---- salig Simon Christensen Smedshave at have bort fæstet, bevises og med den kontrakt imellem salig Simon Christensen og Knud Gregersen oprettet, at de er lige i al Smedshave, undtagen Magdalene hendes anpart, tilmed og befindes at alle hvis dokumenter og adkom, som salig Simon Christensen havde sig bemeldte anpart i Smedshave på Magdalene Jensdatters vegne til forhandlet, ved endelig dom her af landstinget underkendt, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end salig Simon Christensens arvinger jo bør deri at klarere og afbetale til Jep Sindersen og hans medarvinger Magdalene Jensdatter hendes anpart stedsmål, skyld og landgilde, samt og dis billig derpå forårsagede omkostning siden samme kontrakts dato, eller og derfor bør æskning at lide.

(71)

1/2 1654.

** var skikket velb Tyge Below til Frøstrup, KM befalingsmand på Hindsgavl, på sin tjener Oluf Nielsen Kastkær hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende ham da, efter en anden opsættelses indhold, at have stævnet Morten Christensen i Sædding med flere for et vidne, de til Kærgårds birketing 26/3 1653 vidnet har, indeholdende at de skal have været i Kastkær 19/2 1652 og da skulle have hørt og seet, at Eske Hansen og Morten Jørgensen var vurderingsmænd over det gods, som blev Oluf Nielsen frataget, sammeledes havde stævnet Niels Olufsen, født i Kastkær, med flere for et vidne, de til Vesterherreds ting 7/1 sidst forleden vidnet har, formeldende at de skulle have været i Kastkær 1652 den dag, Niels Nielsen Obling og hans medfølgere tog de to køer og den plagfol fra Oluf Nielsen. dernæst stævnet Hans Mogensen, foged på Frøstrup, for en dom han på Nørherreds ting 26/5 næst forleden over Niels Nielsen forhvervet har, bemeldende i sin mening at Niels Nielsen skulle udgive og betale til Oluf Nielsen Kastkær for en brun hestplag 20 rigsdaler og for to køer 22 sletdaler, eller det at føre tilbage inden 6 uger, uanseet samme køer og plag Niels Nielsen ved lovlig nam og vurdering for sin rigtige gælds fordring er tilvurderet af Oluf Nielsens bo: da efter flere ord dem imellem var, voldgav Niels Nielsen Obling og Oluf Nielsen Kastkær samme deres iring og tvistighed, bemeldte udlæg og vurdering anlangende, på fire dannemænd, hvortil Niels Nielsen på sin side tog Laurits Jensen, borgmester i Varde, og Peder Børgesen i Hyllested, derimod tog Oluf Kastkær på sin side Christen Tarp og Steffen Nielsen, rådmænd i Varde, de og samtligen der foruden tilnævnte Jens Andersen, ridefoged til Riberhus, hvilke fem dannemænd skal forsamles til Clemend Christensen Toftums i Varde på sankt peders dag først kommende, og da have fuldmagt parterne om samme deres tvistighed til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtligen eller og de fleste af dem deri sigende og gørende vorder, at stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder, og dermed er sagen ophævet og bilagt, ingen videre til hinder.

(81)

** var skikket Jep Pedersen, borger og indvåner i Middelfart, med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han på Kolding byting 14/1 1652 dømt og afsagt har, imellem Jep Pedersen og hans hustrus bror Poul Bertelsen, rådmand i Kolding, eftersom han skal have for ham i rette ladet stævne Poul Bertelsen, ham tiltalte at han for retten skulle fremlægge forseglede skiftebreve, som er gangen efter salig hr Bertel Iversen, fordum sognepræst til Taulov sogn, og hvis gods, hans hustru Ellen Bertelsdatter arveligen kan være tilfalden, hvilke hans tiltale han ikke skal have anseet, men Poul Bertelsen derfor frikendt. item stævnet hr Bertel Henriksen, sognepræst i Ringkøbing, Dorte hr Christens i Taulov med hendes lovværge, Anne Henriksdatter, værende i Taulov, med hendes lovværge, såvel som Mads Gregersen, borger og indvåner i Kolding, om han vil have noget dertil at svare. nu mødte Poul Bertelsen og fremlagde fornævnte indstævnte dom af Kolding byting 14/1 1652, som så besluttes, eftersom Jep Pedersen i Middelfart tiltaler Poul Bertelsen rådmand for et værgemål på hans hustru Ellen Bertelsdatters vegne, og ikke for ham bevises, Poul Bertelsen noget at have annammet under sit værgemål, men med tingsvidne og Dorte, hr Christens, i Taulov hendes kundskab bevises, at de to boder, ved hospitalet i Kolding liggende, som efter salig hr Henrik Sørensens dødelige afgang er udlagt til Ellen Bertelsdatter og Engel Bertelsdatter for deres fædrene arv, som afgangne hr Henrik Sørensen havde annammet til sig efter deres salig fars død, af hvilke boder Dorte, hr Christens, i Taulov og hendes datter Ellen har oppebåren husleje til Ellen og Engel Bertelsdatter deres nødtørftig underholdning, da har byfogden så om sagt, at efterdi ikke for ham bevistes, Poul Bertelsen noget at have oppebåret af Ellen og Engel Bertelsdøtres gods, men bevises at hr Henrik Sørensen har annammet deres fædrene arv og sig til forpligtet at holde Poul Bertelsen det uden skade, vidste han ikke at tilfinde Poul Bertelsen noget dertil at svare: så og efterdi befindes Poul Bertelsen at have været hans søster Ellen Bertelsdatters værge og formynder, og byfogden dog alligevel har ham for dis tiltale frifunden, anlangende skriftlig brevs levering og regnskabs forklaring, eftersom for ham derom har været i rette sat, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og byfogden Niels Iversen deri at give Jep Pedersen til kost og tæring fire rigsdaler.

(82)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergaments brev, som lyder jeg Bertel Jensen, foged til Kær herreds ting, Jep Jensen i Vadum med flere kundgør i dette vort åbne brev, at år efter Guds byrd 1533 den tirsdag næst efter sankt hans baptist dag på fornævnte ting var skikket beskedne mænd Jens Tuesen i Horsens og fik et fuldt tingsvidne af efterskrevne otte lovfaste mænd, hvilke samdregteligen vidnede, at de så og hørte samme dag på fornævnte ting sandemænd i Kær herred kundgjorde deres tov, som de gjorde ved Højbukhave, som ligger sønden til Ulmose, og så nør fra den høj til en rende, som løber i Ulmose, og derfra satte de stem fra sted til sted, som efterfølger, som de kundgjorde var ret markskel imellem Horsens og Attrup.

(83)

15/2 1654.

(ingen af Ribe stift denne landsting mødte og gik i rette)

1/3 1654.

** var skikket velb Christen Tomasen til Stovgård, KM befalingsmand på sankt knuds kloster, hans visse bud Jørgen Sørensen i Ilved med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Vill Pedersen i Østerhoved, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han på fornævnte herreds ting 5/7 næst forgangen dømt har, anlangende to boldet stude, som skal være solgt til Terkild Pallesen i Billund, og ikke han har dømt enten til eller fra, hvorfor han formener, at herredsfogden har gjort uret, og hans dom magtesløs at blive. ydermere havde Christen Tomasen ved sin fuldmægtig stævnet Vill Pedersen i Østerhoved for en dom, han til Nørvang herreds ting 8/3 næst forgangen dømt har, hvori han har tildømt Terkild Pallesen i Billund at lide og tilbørlig at stande til rette for to boldet stude, som han har købt af hans konebror, en tyv ved navn Søren Johansen af Ilskov, som er bleven heden rettet for sin tyveri, og i forrige dom er bonden sin koste tildømt, hvori han formener samme dom bør ved magt at blive, og Terkild Pallesen bør at betale hans tjenere Niels Andersen og Peder Christensen i Tørring fornævnte to boldet stude: så og efterdi Vill Pedersen herredsfoged i hans sidste dom ikke har dømt på hvis, som for ham efter hans forrige dom var i rette sat og indstævnet, da finder vi efter slig lejlighed fornævnte sidste udgivne dom magtesløs at være, og Vill Pedersen for dis derpå forårsagede omkostning at give velb Christen Tomasen tre rigsdaler i rede penge, ingen andre varer at betale.

(86)

** var skikket Laurits Jørgensen i Flenstofte i Fyn hans fuldmægtig Søren Lauritsen, skriver på Skanderborg, i Laurits Jørgensen egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet Laurits Jensen på Skøde og Iver Hansen, født i Lønborg, såvel som og Mads Madsen den yngre, født i Tarm bisgård, for et vidne de til Nørherreds ting 8/1 1652 vidnet har, anlangende en tyv, som skulle have stjålen en andel penge med mere fra den salig mand Hartvig Sachs til Tanderup, hvilken tyv, Iver Hansen på velb fru Lisbet Skade, salig Hartvig Sachses, til Tanderup hendes vegne skal have eftersøgt på sin gode herre rigens marsks gård Flenstofte, som han har i forpagtning, og Iver Hansen skal have berettet, at der sst en del af fornævnte tyvekoster at skal have funden, som han ydermere beretter, at Laurits Jørgensen på Flenstofte af tyven skal have i forvaring og til ham leveret, hvilke Laurits Jørgensen formener af Iver Hansen ubetænksom og meget letfærdig at være påsagt, som han aldrig kan eller skal bevise: så og efterdi befindes Laurits Jensen og Iver Hansen at have vidnet en del om Laurits Jørgensens ord og mundheld om fornævnte gods, han dem selv skulle have leveret, hvilket han dog her i dag for retten har benægtet ved højeste ed og oprakt finger ikke så at være, som de ham på vidnet har, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte indstævnte vidne, så og Mads Madsens vidne, så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(90)

** var skikket Clemend Sørensen, korporal i Frederiksodde, hans fuldmægtig Jørgen Johansen sergent med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Nielsen Keldsen sst, formedelst han skal have sig bemægtiget et hus og tømmer ved huset, som Anders Olufsen væver fraløb i Frederiksodde, og det efter et panteseddel og derefter forhvervede dom til Frederiksoddes byting for en ringe gæld, som ikke skulle kunne nær opløbe hvis, samme hus og tømmer, han sig har bemægtiget, værd var, hvorimod Clemend Sørensen efter rigtig brev og forhvervede dom har og nogle penge at fordre hos bortløbne Anders Olufsen væver, og formente og i lige måde at nyde indførsel i fornævnte hus og tømmer, så vidt det kan videre værd været, end Jens Nielsen Keldsens rette fordring, og dog intet har måttet nyde til betaling: da efterdi sagen i seks uger er optagen, og opsættelsen til hjemting findes påskreven, og ingen er mødt, som forskrevet

står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme vurdering og dom magtesløs at være, og ikke komme Clemend Sørensen til nogen forhindring.

(91)

** (til Peder Nielsens opsættelse i Krogshede) da er sagen opsat til i dag, så var her til stede mødt Maren Jensdatter jordemoder, som ved højeste ed og opholden finger tilstod og bekendte, der eden hende derom blev forelagt, det Kirsten Danielsdatter i hendes største barnenød udlagde og beskyldte Jens Mortensen for sin rette barnefar at være. så er Kirsten Danielsdatter endnu ikke fremkommen sig herimod at svare: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag opsat til anden landsting efter påske først kommende, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og Kirsten Danielsdatter her i egen person da til fornævnte tid at møde til stede, og den opsættelse her forinden lovlig at forkyndes.

(92)

** var skikket Jens Christensen i Fakse i Sjælland på Iver Mortensen i Sakskøbing i Lolland hans vegne, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Tomas Nielsen i Trelde, Poul Sørensen i Egeskov med flere anlangende en sognevidne og sandfærdig kundskab, som de Iver Mortensen i deres sognekirke, nemlig i Vejlby kirke, anden juledag 1651 sandfærdig har meddelt, anlangende hans hustru og hendes mor deres slægt og byrd på fædrene og mødrene side, og formeldende at salig Laurits Kock, som boede og døde i Næstved, og Sidsel Madsdatter, Iver Mortensens hustru, var næstsøskendebørn. dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Elbo herreds ting 24/8 1652, at eftersom Iver Mortensen Svarrer, borger i Sakskøbing, har ladet stævne Hans Nielsen i Trelde med flere for deres sandhed at vidne, eftersom deres sognevidne om bemelder, som de har udgivet i Vejlby kirke anden juledag 1651, anlangende Iver Mortensens hustrumor Anne Nielsdatter, barnfødt i Trelde, hendes slægtskab, da at være fremstanden Hans Hansen med flere, som vidnede, at Anne Nielsdatter er barnfødt i Trelde, hendes far den salig mand Niels Jensen, hendes mor den salig kvinde Sidsel Nielses, som begge boede og døde i Trelde, siden blev Anne Nielsdatter gift over til Højrup i Herslev sogn, og kom i ægteskab med Mads Nielsen, som boede og døde i Højrup, med hvilke hun havde et pigebarn Sidsel Madsdatter, og der hendes mand ved døden afgik, rejste hun med samme sin datter over til Sjælland, sine slægtninge og venner at besøge, og var det dem vitterligt, at Anne Nielsdatters farbror, ved navn Peder Jensen Ovesen, som boede og døde i Trelde, at han havde en datter, ved navn Johanne Pedersdatter, som siden og rejste over til Sjælland, hun havde en slegfred søn, hvad hans navn var vidste Tomas Pedersen med flere ikke, men Jens Jensen vidnede, at han havde ligget i salig Laurits Kocks hus i Næstved, og han sagde, at han var beslægtet til ham, såvel som til Iver Mortensens hustrumor Anne Nielsdatter. medfører samme vidne Svend Olufsen og Søren Nielsen ved ed afhjemlet, at de blandt andet 17/6 sidst forleden var i Sakskøbing og der varsel gav salig Jacob Henriksens hustru Susanne Jacobs med hendes lovværge og hendes børn Henrik Jacobsen, Frederik Jacobsen, Else Jacobsdatter, Margrete Jacobsdatter og Kirsten Jacobsdatter, de umyndige med deres lovværge. 8/7 var de i Næstved og der varsel gav Margrete, salig Laurits Kocks efterleverske med hendes lovværge. dernæst blev fremlage efterskrevne sognevidne, så lydende kendes vi efterskrevne Hans Nielsen i Trelde med flere i dette vort åbne brev, at 1651 anden juledag for os og menige mænd, som til stede var i Vejlby kirke vat skikket Iver Mortensen, boende i Sakskøbing, og begærede deres sandfærdige vidnesbyrd og kundskab for sin hustrus mor Anne Nielsdatter, som er barnfødt i Trelde, hendes slægtskab, hvortil vi svarede, at Anne Nielsdatter er

barnfødt i Trelde, hendes far den salig mand Niels Jensen, hendes mor den salig kvinde Sidsel Nielses, som begge boede og døde i Trelde, siden blev Anne Nielsdatter gift over til Højrup i Herslev sogn, og kom i ægteskab med Mads Nielsen, som boede og døde i Højrup, med hvilke hun havde et pigebarn Sidsel Madsdatter, og der hendes mand ved døden afgik, rejste hun med samme sin datter over til Sjælland, sine slægtninge og venner at besøge, item er det os vitterligt, at Anne Nielsdatters farbror, ved navn Peder Jensen Ovesen, som boede og døde i Trelde, at han havde en datter, ved navn Johanne Pedersdatter, som siden og rejste over til Sjælland, hun havde der en søn, Laurits Nielsen, og som befindes Sidsel Madsdatter og Johanne Pedersdatters søn at være næstsøskendebørn: så og efterdi befindes tingsvidne ikke aldeles med sognevidne overens kommer, endog fornævnte mænd, som til tinge har været, samme sognevidne at skulle bekræfte, tilstår samme sognevidne ret at være, efter deres skriftlige svar des bemelding, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme tingsvidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Iver Mortensen til nogen forhindring.

(96)

** (til mester Henrik Eriksens opsættelse i Vejle) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Jens Høg, prokurator i Viborg, på fornævnte borgmester og råd, disligeste på byfogdens vegne: og for nogen lejlighed sig heri begiver, er sagen opsat til i dag seks uger med bevilling, og byfogden Anders Jensen da her i egen person at møde, og tage med sig til stede håndskrifter, såvel som opladelse brev og hans forrige dom, samt de 100 daler, som Hans Hansen skal være deponeret, og da at gå der om hvis lov og ret er.

** var skikket Christen Simonsen i Janderup hans fuldmægtig Christen Poulsen, borger i Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet (blank) for han 20/12 1653 sidst forleden er inddragen i hans bo og gård, og der ind hjemlet vurderingsmænd, som har vurderet adskillige gode fra ham til Bennit Jensen på Skrumsager, på velb Laurits Pogwisches vegne, og det bortførte, Christen Simonsen til stor skade til fornævnte hjemmel og vurdering at gøre, Christen Simonsen formener, Niels Knudsen ikke skal kan gøres bevisligt, sig der til af lensmanden eller ridefoged at være forordnet, uanseet KM reces nådigst formelder, om nogen herredsfoged forårsages for sygdom eller i andre måder sin sæde ikke kan betjene, skal en anden vederhæftig mand af lensmanden i hans sted forordnes, hvilket i ringeste måde ikke skal befindes at være sket: så og efterdi befindes herredsfogden Christen Madsen at have til forordnet Niels Knudsen i hans sted at gøre udlæg i Christen Simonsens bo, og hverken Niels Knudsen eller herredsfogden har Christen Poulsen eller til Christen Simonsen samme gælds brev og derefter forhvervede dom i tilbørlig tid igen tilstillet, efter udlæg sket var, endog samme håndskrift og ---- til tinge ---- , men af Laurits Pogwisches fuldmægtig Bennit Jensen nu her for retten først igen overleveret til Christen Poulsen, og i så måder ham og Christen Simonsen omkostning tilføjet, da bør Christen Madsen såvel som og Niels Knudsen, enhver af dem, at give Christen Poulsen og Christen Simonsen til kost og tæring fire rigsdaler, i rede penge at betale.

(98)

** var skikket velb Jesper Vognsen til Østergård hans fuldmægtig Christen Ibsen Skriver i Strellev med en opsættelse her af landstinget 18/1 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jesper Lauritsen i Glibstrup, anlangende hvorledes han har sig at besværge over hans bror Niels Lauritsen, som boede i Lyne, han havde indstævnet til landsting en synsvidne, som Jesper Vognsen har forhvervet på bygfæld over den gård i Lyne, han påboede, og i hans stævning beskyldt nogen af

bemeldte gode mands synsmænd fordelt at skulle være, og da Niels Lauritsen på landsting blev fremæsket at skulle bevise, han nogen af dem havde lovfældt, så fremstod Jesper Lauritsen og sagde, at han havde en af fornævnte synsmænd fordelt, som var Christen Nielsen i Nørtarp i Strellev sogn og fremlagde en delsvidne af Nørherreds ting 11/9 1651, og formente Jesper Vognsen, han falskelig deri at have indskreven, siden han den fra skriveren annammet har, og burde derfor at straffes som en falskner: så og efterdi ikke bevises hvo samme Niels Christensen skulle været, som i margen findes indført i samme dele, ikke heller hans bo at være søgt, Jesper Lauritsen og her for retten højligen har benægtet, det ikke at have skrevet eller ladet skrive, meget mindre vidste hvem det gjort har, Jesper Lauritsen ikke heller derfor er sigtet efter loven, som det sig burde, så han sig derimod kunne have erklæret, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Jesper Lauritsen jo for den formente ---- bør fri at være.

(99)

** var skikket Niels Gødesen i Kovstrup og bød sig i rette imod Morten Knudsen i Skjern møllegård, efter en opsættelses indhold her af landstinget 7/12 sidst forleden, så er Morten Knudsen, ikke heller nogen på hans vegne nu mødt ham sag at give: da finder vi efter slig lejlighed Niels Gødesen for samme opsættelse kvit at være, og Morten Knudsen pligtig deri for udeblivelse at give Niels Gødesen til kost og tæring fire rigsdaler.

(100)

** var skikket velb Laurits Pogwisch til Skrumsager hans fuldmægtig Bennit Jensen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Markor Tomasen i Frisgård med flere for et vidne, de til Nørherreds ting 8/1 senest forleden med velb Erik Krag til Bramming vidnet har, hvori de har vidnet på 13-30 års vitterlighed, at i dis midlertid skulle Christen Pedersen i Obling med flere og deres formænd i fornævnte åringer skulle have hjemavlet til Lydumgård, samt menige sønder Bork sognemænd, en eng på Vesterkær, hver helgård to læs hø og hver halvgård en læs hø, hvilke deres vidne fornævnte mænd højligen benægter, og det dem usandfærdeligen at være på vidnet, og dermed beskylder deres vidne for en vildig vidne, efterdi at de på den tid var Erik Krags egne bønder, mest i deres egen sag at have vidnet, på det de selv for den arbejde kunne blive befriet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes på hjemting læst og ---- , og ingen er mødt som forskrevet står, da ---- vi efter sådan lejlighed samme domme, vidner ---- breve magtesløs at være.

(104)

** var skikket Poul Tomasen på Kabbel hans fuldmægtig Knud Lauritsen, skrædder i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Maren Christensdatter, som forleden ---- tjente på Houm, formedelst at hun 8/7 sidst forleden på Kabbel borgestue, i flere af gårdens karles påhør, har beskyldt ---- at være far til det barn, som hun på fornævnte gård Houm er bleven frugtsommelig med, og da barnet 21/8 1653 i Fabjerg kirke blev kristnet, ham igen for barnefar har udlagt, så foregiver Poul Tomasen, at samme hendes beskyldninger er ganske usandfærdige, hvorfor han har været forårsaget hende at lade tiltale til Skodborg herreds ting, og da har herredsfogden ham for Maren Christensdatters beskyldning frikendt, efterdi det befindes at være imellem den ene gang, nemlig 12/10 1652, da han var derude, og til den dag barnet blev født, som skal være 5/8 1653, 11 1/2 måneder ringere 3 dage, derfor formener at samme hendes beskyldninger bør magtesløs at være: da efterdi samme sag befindes i

seks uger til i dag at være opsat, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskreven, som forskrevet står, og ingen er mødt, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme beskyldning magtesløs at være, og ikke komme Poul Tomasen til nogen forhindring.

(105)

** var skikket velb Iver Vind til Nørholm, KM befalingsmand i Dalum kloster, hans fuldmægtig Christen Ibsen i Strellev med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Bertel Hansen, født i Ansager præstegård, nu nærværende på Donslund, og Jep Gødesen, nu boende i Sædding, såvel som til hans tjenere Knud Hansen i Obling, Rask Hansen og Jens Hansen sst for en ulovlig arvekøb, de imellem hverandre oprettet har, som fornævnte gode mands tjenere skal have solgt, og Bertel Hansen og Jep Gødesen skulle have købt efter salig Christen Knudsen af Obling, fornævnte hans tjeneres bror, som købebrevet derom vidtløftig formelder, Bertel Hansen på Slavs herreds ting 28/6 sidst forleden fremlagt har, hvilke brev beskyldes imod den nye reces at være oprettet, uden al foregående registrering, og øvrighedens tilladelse og samtykke, og mener Iver Vind des formedelst den bør magtesløs at være: så og efterdi Knud Hansen, Rask Hansen og Jens Hansen har ---- og beskyldt samme brevs underskrivelse for falsk og urigtig, dem den ikke at have underskrevet eller udgivet, og derpå deres lov tilbudt, da har vi efter slig ---- fordi ikke deri ---- samme købebrev eller i sagen at kunne dømme, førend Knud Hansen, Rask Hansen og Jens Hansen sig derimod enhver efter loven forværger, som det sig bør.

(110)

** var skikket Christen Tuesen, rådmand i Ringkøbing, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 18/1 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Christensen Bundgård, den dag dommer i herredsfogdens sted i Hind herred, for en dom han har afsagt, imellem Christen Jensen i Kirkeby på den ene og Jens Jensen i Gadegård på Holm, 9/6 nu sidst forleden, og for ham er lagt i rette synsvidne af herredstinget 28/4 sidst forleden, seks mænd for otte mænd har vidnet, at eftersom de var kaldt til syn over en grøn lukke, som var indelukket sønden Gadegård af grøn jord, og mesten parten nyligen indelukket, så er et stykke i øster ende, som man ikke kan lukke for bløde, endnu fremlagt for ham en tingsvidne af herredstinget udstedt samme dag, efterskrevne trofaste dannemænd af Holmsland har vidnet efter deres minde, at på 16 - 50 år har den lukke, som fornævnte synsmænd har synet sønden til Gadegård, været forte og fædrift, under hov og horn, indtil nu er kort tid siden. endnu at være fremlagt efterskrevne gamle dom lydende, kundgør vi efterskrevne Laurits Jensen, herredsfoged i Hind herred med flere med dette vort åbne brev, at år efter Guds byrd 1532 torsdagen næst efter sankt petri dag var skikket Nis Madsen på Holm på den ene side og Jep Lauritsen sst på den anden side om trætte, dem imellem var, om en lukke, som er lukket af fælles forte til Gadegård, og da blev afsagt for rette, at samme lukke bør at nedlægges. dernæst var fremlagt efterskrevne vidne der af tinget, 1554 udgivet, Nis Madsen da at have æsket og fik en fuld tingsvidne af otte dannemænd, som vidnede på tro, sjæl og rette sanden, at de så og hørte i dag inden alle 4 stokke på fornævnte ting, og to samfulde ting tilforn, delt på Jens Ibsen med tre lovdage for den lukke, som han har indelukket af fælles forte og var neddømt, og mødte Jens Ibsen der den dag og ej ville udlægge samme fald, kost og tæring og skadegæld for samme lukke, som han har holdt, siden den var neddømt, hvorefter Christen Jensen formente, det Jens Jensen Gadegård burde at nedlægge samme lukke, han har indelukket, eller lide dele og tiltale: så og efterdi for herredsfogden, såvel som for os,

er i rette lagt bemeldte lovhævd på en grønnings jord til Gadegård indvordet, såvel som og i lige måde for fogden i rette lagt adskillig vidnesbyrds vidner, anlangende den grønning, som er indelukket, og vi ikke har haft åstederne til underretning i besigtning, da har vi efter slig lejlighed fordi ikke vidst i sagen at dømme, førend fornævnte åsteder, grønningsjorder med dis beskaffenhed, efter fornævnte dokumenter, af gode mænd bliver gransket, og siden hvo påskader da at gås derom hvis ret er.

(113)

** (til Søren Christensen i Løgstør hans opsættelse imod byfogden og byskriveren i Lemvig) da er sagen opsat til i dag, så er Svend Olufsen byfoged eller Gregers Lang skriver ikke nu mødt eller nogen på deres vegne, dem herimod at erklære, hvorover vi endnu er forårsaget sagen til i dag måned at optage, og da Svend Olufsen og Gregers Lang her i egen person at møde, og tingbogen for næst forleden år 1653 da her at til stede føre, og da gå derom hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden, dem til underretning, at forkyndes.

** (til Iver Jacobsen og Oluf Buck deres opsættelse imod mester Knud Dinesen) da er sagen opsat til i dag, så er mester Knud Dinesen ikke heller nogen på hans vegne nu mødt herimod at svare eller hans undskyldning at gøre, og mente Knud Lauritsen, at efterdi sagen i seks uger var opsat, det han nu burde at have endelig dom: da endog sagen til i dag i seks uger er opsat, og det mester Knud Dinesens ære angår, forårsages vi samme sag endnu på rettens vegne til i dag måned at optage, og mester Knud Dinesen selv i egen person her at møde, og den opsættelse her forinden, efter lovlig bevis, for mester Knud Dinesen i hans egen nærværelse at forkyndes, og så gå derom hvis lov og ret kan findes.

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær på sin egen og velb Hans Friis til Kragerup hans vegne med en opsættelse her af landstinget, som indeholder dem da at have stævnet Niels Nielsen i Harresø, Peder Nielsen i Vesterlund og hans hustru Kirsten Vistisdatter (gik ikke beskrevet. Jørgen Munk tog brevet til sig igen)

(114)

** (til mester Anders Vilslev hans opsættelse 16/8 1654) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Jørgen Jensen på sin egen og hans søn Peder Jørgensens vegne: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med bevilling opsat til i dag seks uger, og da mester Anders selv her i egen person at til stede møde, og gå derom hvis lov og ret er.

** (til Christen Madsen i nør Søller hans opsættelse samme dag) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Jørgen Tomasen på sin egen, såvel som og Christen Nielsen på sin far Niels Christensen herredsfogeds vegne: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag fremdeles opsat til i dag seks uger, og da mester Peder Lauritsen i Skibsted og Niels Nielsen i Avsumgård, disligeste Anders Pedersen i Navr sogn, item Jørgen Tomasen og hans far Tomas Christensen samt og Jens Christensen degn i Aspe sogn, såvel som også hr Niels Poulsen i Vejrum med hans formand mester Peder Lauritsens tegnebog, alle og enhver fornævnte her at møde til fornævnte ting i egen person, og Christen Madsen ---- kvittants, han sig på beråber, in originali da her at til stede føre, og så at gå derom hvis lov og ret kan findes, og den opsættelse her forinden bemeldte personer at forkyndes.

** (til hr Jens Pedersen i Bramming hans opsættelse fornævnte 16/8) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Hans Mulvad og fremlagde (blank) som den vidne videre bemelder, hvilke vidne befandtes af hr Jens ikke at være hid stævnet: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag fremdeles opsat til i dag seks uger, og da hr Jens Pedersen såvel som bemeldte vidnesbyrd her i egen person at møde, og fornævnte vidne, som nu ustævnet er, da til samme tid at i rette kaldes, og så gå derom, hvis lov og ret er, og denne opsættelse her forinden at forkyndes.

(115)

** (til Steen Billes opsættelse med borgmester, råd og borgerskabet i Vejle samme dag) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Jesper Andersen borgmester på sin egen og medbrødre borgmester, rådmænd samt borgerskabets vegne: og for nogen lejlighed dog heri begiver, bevilget parterne sagen at opstå, indtil gode mænd, efter den kongelig befaling forhvervet er, åstederne at besigtige derpå har været, og der som de da eragter nødig, sagen her at skulle ordeles, da parterne efter denne stævning og opsættelse til den anden landsting derefter indfalder her at møde, og gå derom hvis lov og ret er, og denne opsættelse her forinden lovlig at forkyndes.

(116)

** var skikket Hans Hansen i Bjerregård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anne Andersdatter, salig Albret Matiasens efterleverske, i Holstebro, for en kontrakt hr Christen Hansen, kapellan der sst, og hendes salig husbond Albret Matiasen med hans formand Christen Sylvestersen i Bjerregård 29/10 1649 gjort har, bemeldende om 28 ørte byg, de ham af Bjerre kirkekorn har afkøbt efter kapitels køb, hvilke 28 ørte byg Anne Andersdatter benægter ikke at have fanget videre af end otte tønder, som er urimelig, eftersom hendes salig husbond og hr Christen Hansen afkøbte salig Christen Sylvestersen fulde 28 ørte byg, og Albret Matiasen sin del, nemlig halvparten bekom, lige så vel som hr Christen Hansen sin halvpart. i lige måde stævnet hr Christen Hansen, kapellan i Holstebro, for en vidne, som han 23/2 1653 for sin herredsprovst hr Laurits Christensen i Ulfborg vidnet har således, at hans hustru Karen Pedersdatter og salig Albret Madsens hustru Anne Andersdatter var i Bjerregård 1649 om sankt martini, og de annammede 16 tønder byg, hvoraf Anne Andersdatter bekom de otte tønder.
(fortsættes på 124)

(117)

** (fortsat fra 123): så og efterdi i samme syns opkrævelse vidne ikke befindes varselspersonerne at have om hjemlet, hvo de deres varsel for Revstrup port navnlig har til kende givet, det og ikke heller befindes varsels personerne at have været inden tinge, og varsel for samme syn og vidne efter recessen afhjemlet, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme opkrævelse, såvel som fornævnte syn og vidnesbyrds indstævnte vidner så noksom lovlig forhvervet, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Hermand Kås til nogen forhindring.

** var skikket Christen Poulsen, borger i Ribe, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Vistisen i Bindesbøl for en vidne, han til Østerherreds ting 7/3 1652 efter Hans Nielsen borgmester og Jens Pedersen, prokurator i Varde, deres begæring ---- at han 16/11 da næst ---- 1652 skulle have været i Christen Simonsen Andrup hans hus, og der skulle have talt med Christen Poulsen, og da tilspurgte Christen Poulsen, om han havde noget indsprængt

farve klæde til købs, og Christen Poulsen da skal have svaret, han havde ikke på den farve, men om Laurits Vistisen begæret at have af andre adskillige slags ---- rød og brun farve, da kunne han det bekomme.(følgende blad ikke bevaret)

(118)

** (fortsat fra 124) så og efterdi for birkefogden såvel som og ikke heller for os er bevislig gjort, salig Albret Maltesen eller hans hustru Anne Andersdatter videre at have bekommet af fornævnte byg, uden de otte tønder, hvilket og i hr Christen Hansens vidne bekræftes, og birkefogden fordi ikke har vidst at tildømme Anne Andersdatter at betale videre, end bemeldte otte tønder byg kunne gælde, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod samme dom og hr Christen Madsens vidne at sige, men ved magt at blive.

(120)

** var skikket velb Hermand Kås til Revstrup med en opsættelse her af landstinget 18/1 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet velb Bendix Norby til Urup for syns opkrævelse, han på Slavs herreds ting 15/9 sidst forleden forhvervet har om et stykke engjord ved Almstok bæk, endnu da stævnet Jørgen Pedersen i Billund med flere for et syn, de på fornævnte ting 22/9 sidst forleden afhjemlet har, hvilke syn og vidner beskyldes ikke så lovlig kald og varsel at være for givet, fast mindre for tingsdom ---- lovligen kald og varsel afhjemlet, som det sig bør, tilmed vidnerne både synet og vidnet i een sag, formener samme syn og vidner bør magtesløs at være, og ikke komme Hermand Kås til nogen forhindring: (fortsættes på 117)

(124)

** (fortsat fra 116) sammeledes stævnet Anne Andersdatter, salig Albret Madsens efterleverske, med hendes lovværge og hendes børn, nemlig Christen Albretsen, Anders Albretsen, Karen Albretsdatter og Margrete Albretsdatter, så og deres lovværge og formynder, med hvis breve og dokumenter, som de i samme sag sig med har at befri. (fortsættes på 118)

(125)

15/3 1654.

** var skikket hr Jens Pedersen i Bramming, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet efterskrevne synsmænd på den anden side for et syn, de 17/1 1653 afhjemlet til Gørding herreds ting, som de 21/12 tilforn var af Peder Nielsen, sitzhaftig på Bramminggård, forevist, til en dæmning og en ålegård over midtstrøm, disligeste stævnet et meget stort antal personer for vidner, de til Gørding herreds ting vidnet har, anlangende samme dæmning, ålegård, enge og kørsel derover. dernæst fremlagde Jens Høg Erik Krags underskrevne akkord og forening, så lydende eftersom jeg underskrevne er kommen i venlig akkord og forening med hr Jens Pedersen, Guds ords tjener til Bramming og Hunderup sogne om den ejendoms trætte, som en tid lang har været imellem mig og ham og min fuldmægtig Peder Nielsen på mine vegne, efter den imellem os gjorte forenings videre indhold, under dato Endrupholm 7/3 1654, så skal alle de af Peder Nielsen med hr Jens førte dokumenter, tingsvidner, domme, stævninger eller andet, som hid indtil i samme sag tagen er, være død og magtesløs. Endrupholm 7/3 1654 Erik Krag: da efter hvilke fornævnte akkorder og foreningers formelding, Jens Høg og Jens Clemendsen nu her for

retten tilstod, er samme indstævnte sag at være forenet og bilagt, og dermed alt hvis i sagen ganget er kasseret, død og magtesløs, ingen videre til nogen forhindring eller skade at komme.

(135)

** var skikket Laurits Jensen, borgmester i Varde, på sine børn Lisbet Lauritsdatter, Else Lauritsdatter og Ingeborg Lauritsdatter deres vegne, Jens Nielsen, rådmand der sst, på sin egen, Mads Jacobsen, borger sst, på ---- sin hustru Anne Lauritsdatters vegne, deres fuldmægtig Jens Pedersen, prokurator i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Jacob Bjørnsen, borger i Varde, og sig over ham har at besværge, for han ikke så lovlig eller nøjagtig sig har forholden og omgangen med sin og sin salig hustru Maren Nielsdatters bo efter hendes dødelige afgang 31/8 sidst forleden, og ikke boen straks har ladet forsegle, registrere og vurdere, som det sig burde, ikke heller hans salig hustrus lodseddel på hvis, hun efter hendes søster salig Apelone Nielsdatter, mester Jørgens, arveligen er tilfalden, i registreringen er indført, eftersom i samme lodseddel befindes skal, at have en part tilstående arv efter hendes mor salig Maren Rasmusdatter uskiftet, såvel den anpart Maren Nielsdatter i lige måder selv på lod efter bemeldte hendes mor arveligen uskiftet kan tilstå, sammeledes en afsigelse, velb Albret Skeel til Fussingø og velb Jens Juel til Keldgård 1/8 1632 har afsagt imod Varde borgere på den ene og salig Maren Rasmusdatter og fornævnte Maren Nielsdatter hendes forrige husbond salig Otte Rasmussen på den anden side, anlangende en summa penge Varde borgere til salig Maren Rasmusdatter og Otte Rasmussen er til gjort at betale, hvilke gæld ganske er forbigangen og af registreringen udelukket, hvilke arv enhver af hans salig hustrus arvinger egentlig vedkommer: da efterdi samme sag ej til hjemting er ordelt, finder vi den did at komme, og der først at gås om hvis ret er.

(140)

** var skikket velb Ulrik Parsberg til Jernit, KM befalingsmand over Vestervig kloster, Manderup Due til Halkær, KM befalingsmand på Ørum slot, Jacob Grubbe til Kabbel landkommissar og velb Corfits Ulfeld til Mattrup på sin søn Jacob Ulfelds vegne deres fuldmægtig Peder Jensen i Hindbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet efterskrevne 12 synsmænd for en syn, de har afhjemlet på Herningholms birketing 16/9 nu sidst forleden, i lige måde stævnet efterskrevne 12 synsmænd for en syn, de på Hammerum herreds ting 19/9 nu sidst forleden har afhjemlet imellem de Grøde, Remme og Hold mænd på den ene og de mænd i Ravnholt på den anden side, anlangende fælled og forte, hvilket deres syn alle 24 mænd sætter i tvivl og funderer den på andre deres forsagen, for det første siger de, at det er sagt for dem, at engene skulle ligge til Jens Nielsens gård i Ravnholt, og der at være kastet en ny kast, som de synede, og ikke de kunne høre, granske eller forfare den eng kunne tilhøre, som ligger norden, og tilmed funderer deres syn, at der befindes mangesteds trebundne sten, og ikke de navngiver hvor mange de omtalte trebundne sten kunne være i tal, lige vel ville de 24 mænd det hentyde, at det skulle være ret markskel, og ikke har ville agte eller anseet, at trebundne sten ikke markskel kan gøre, med mindre det med rigtig brev og bogstav kan bevises, tilmed har fornævnte 24 synsmænd draget over ret herreds skel ind i Vrads herred og Ginding herred at syne, hvilke menes er imod loven, og ikke engang taler om herreds skel, endog for dem at være bevist, alle tre herreds skel mødes på en sted imellem alle tre herreder på Ravnholts eng, liggende i Vrads herred og Ginding herred på den ene side og Hammerum herred på den anden side, så den omtvistede fælled og forte ligger i Vrads herred og Ginding herred, efter hvilke for berørte beskyldning menende samme deres afhjemlede syn ingen kraft at have, men magtesløs at blive. fremledes fremlagt efterskrevne tingsvidne af Herningholms birketing 23/9, efterskrevne at have vidnet efter år og minde, der

iblandt Iver Andersen i Vådde i 20 år, at de mænd, som tilforn havde boet i Remme, Grøde og neder Hold, og de mænd som endnu boer i fornævnte byer og gårde, aldrig har haft deres fædrift i Naseskær og sønden indtil Ravnholt. dernæst fremlagt efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 4/9 1650, som indeholder Anders Christensen i Højris at have vidnet, at han kan mindes i 36 år, og andre efter år og minde at have vidnet, at så længe enhver kan mindes, da har de mænd, som har boet i Remmegård, haft deres fædrift i Naseskær og sønden og østen om Ravnholt: så og efterdi fornævnte synsmænd har hjemlet og synet om markskel og trebundne sten, hvorefter og fornævnte vidnesbyrd har om vidnet, som ikke dem tilkommer at syne og om vidne, bemeldte syn og vidner ikke heller med sandemænd eller ejermænds tov bekræftet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte syn og vidnesbyrds vidner så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(151)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, KM befalingsmand over Vestervig kloster, Manderup Due til Halkær, KM befalingsmand på Ørum slot, Jacob Grubbe til Kabbel landkommissar og velb Corfits Ulfeld til Mattrup på sin søn Jacob Ulfelds vegne deres fuldmægtig Peder Jensen i Hindbjerg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Christen Jensen i Grøde, Niels Madsen i Remme med flere for et vidne, de 5/8 sidst forleden på Herningholms birketing vidnet har, at de har tit og mange gange seet i dette forgangen sommer, de mænd i Ravnholt deres fæ og heste har ganget på Ravnholt enge, som hører til de gårde i Ravnholt, som samme mænd påboer, og gjort skade, og de i samme deres vidne ikke navngiver på hvad steder, samme enge ligger, som de om vidnet har, eftersom de Ravnholt mænd har deres eng på adskillige steder: så og efterdi ikke befindes for fornævnte indstævnte vidner på begge sider så noksom lovlig kald og varsel at være givet, som det sig burde, i synderlighed iblandt andet til jorddrotten såvel som og til forrige vidner, eftersom det er ejendom angående, varsels personerne og ikke heller om hjemlet, hvo de deres stævning og kald har til kende givet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende så på begge sider indstævnte vidner, syn og klage, samt bemeldte heden findelse dom så noksom forhvervet, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(163)

** var skikket velb Manderup Due til Halkær, KM befalingsmand over Ørum slot, på hans bonde Jens Nielsen i Ravnholts vegne hans fuldmægtig Peder Jensen, ridefoged til Palstrup, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Jensen i Grøde, Mads Andersen i Remme med flere for et vidne, de til Herningholms birketing 2/9 sidst forleden vidnet har, at Jens Nielsen skule have kommet løbende fra Ravnholt med en lang bøsse og skulle have truet Christen Poulsen i Grøde, hvilke deres vidne Jens Nielsen højligen ved helgens ed benægter, ikke at have truet eller skudt efter Christen Poulsen. dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Herningholms birketing 30/9 1653, som indeholder Christen Poulsen i Grøde, Mads Andersen i Remme, Anders Olufsen i Grøde, Anders Christensen og Maren Poulsdatter sst at have vidnet, at de 14/6 sidst forleden nærværende hos var og så, Jens Nielsen kaste en ny grøft, dige og grob i Remmegård og neder Holds forte og fælled, sønden for Jens Nielsens eng, som ikke har været kastet tilforn: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd mesten del findes vildig i egen sag vidnet, tilmed og en part vidnet efter Jens Nielsens ord og trussel, som dog ikke befindes nogen gørlig gerning, derefter at være sket, en del af fornævnte vidnesbyrd og at have vidnet om fornævnte grøft, og ikke lovlig varsel til jorddrotten givet, eftersom det ejendom angår, da kunne vi efter sådan

lejlighed ikke deri kende samme indstævnte vidner og klager så noksom, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(167)

** var skikket Claus Eriksen i Knudgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Olufsen i Sønderby, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han 9/1 sidst forleden skal have dømt og udstedt imellem Niels Lauritsen i Smedegård og Claus Eriksen, hvori Christen Olufsen skal have funden samme sag ind for sin overdommer at indkomme, og stillet samme sin dom i tvivl, at der skulle findes vidner imod hverandre, som han synes og ikke det skal så befindes at være, men formente at Christen Olufsen burde at dømme, enten til eller fra, tilmed skal have tagen en anden brev, som var ustævnet, og ført i hans sag og forblommer hans sag dermed, endnu stævnet en vidne, udgangen til Skjern birketing 13/3 1640, som Hans Lauritsen i Smedegård skal have vidnet, at ungefer ved 20 år da kendte han Jens Skarisen i Smedegård, da brugte Jens Skarisen den eng fra Sønderkær til den halve, som ligger på Skjering marsk, og siden brugte han den halve gård, imedens han levede, som Niels Lauritsen nu påboer, hvilke er en enlig vidne, som han sin bror Niels Lauritsen til behjælpning vidnet har. endnu stævnet et vidne af Skjern birketing 9/12 1653, Christen Nielsen i Grene at have vidnet, at Niels Lauritsen i Smedegård ikke har brugt andre enge på Sønderkær eller afført andet hø, end som hørte til dem halve gård i Smedegård: så og efterdi befindes fornævnte vidnesbyrd at være vildig, tilmed enlige og ej på visse år, dag eller tid om vidnet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom nøjagtig, at de bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden Christen Olufsen efter fornævnte vidner, som nu er underkendt, har sagen heden funden, endog for ham er i rette lagt bemeldte landstings indvisning såvel som den vurdering og indlæg, derefter gjort er, da finder vi efter slig lejlighed samme henfindelse dom magtesløs at være, og efterdi Christen Olufsen deri har Claus Eriksen med samme sin frafindelse omkostning tilføjet, bør han at give ham seks rigsdaler i rede penge og ingen andre varer at betale.

(172)

** (til Niels Lauritsen i Smedegård hans opsættelse) havde derfor stævnet Christen Olufsen i Sønderby, herredsfoged i Bølling herred, med samme brev, som han har i sin gemme og forvaring, endnu stævnet Hans Lauritsen for en beskyldnings vidne, han skal have beskyldt for falsk på Bølling herreds ting 1653, så og stævnet Hans Lauritsen så og hans medbrødre, som samme vidne vidnet har, det at forsvare, og Claus Eriksen med samme vidne: da for nogen lejlighed sig heri begiver, blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da Hans Lauritsen i egen person her at møde, såvel som fornævnte indlagte brev under forsegling, som for falsk skal være beskyldt af Hans Lauritsen, da her at til stede føres, og gå derom hvis lov og ret er, og denne opsættelse forinden lovlig at læses.

** (til Tomas Jensen i Ringkøbing og Christen Jensen Ganer deres opsættelse): da for nogen lejlighed deri begiver, blev samme sag med parternes bevilling endnu fremdeles opsat til i dag 14 dage, og Niels Lauritsen såvel som hans lovsmænd alle her i egen person at møde, og Niels Lauritsen med sig at føre til stede den fæstebrev, dateret 27/11 1636, disligeste og tingbogen for 1650 at hid føres, sammeledes og da her at til stede møde Gregers Nielsen og Jens Sørensen i egen person, og da at gå om hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden til underretning lovlig at forkyndes.

(173)

29/3 1654.

** var skikket Hans Jensen, rådmand i Ringkøbing, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Niels Lauritsen i Smedegård og efterskrevne mænd, der har givet lov med ham, for en lov de til Bølling herreds ting 2/9 1650 gjort, givet og vidnet har, anlangende på et brev, som af Johan Wesseling, rådmand i Ringkøbing, -/11 i bemeldte år på Bølling herreds ting skal være i rette lagt, lydende på 1000 rigsdaler og et par øksne, som Niels Lauritsen til indfæst af halve Smedegård var Johan Wesseling skyldig bleven, hvilke brev var ---- Niels Lauritsen falskeligen påskrevet og gjort imod hans vilje, ej heller af ham underskrevet, men beskylder samme brev i alle måder falsk at være, hvorpå Niels Lauritsen og hans lovsmænd har gjort deres lov, hvilken lovsed Hans Jensen og Christen Jensen formener ikke så lovlig eller sandfærdigen at være dreven: så og efterdi Gregers Nielsen og Jens Sørensen udførlig har om vidnet, at de 22/11 1636 hos var med Hans Jensen rådmand i Christen Jensen Ganer, Niels Lauritsen Smedegård og Johan Wesseling i Johan Wesselings hus, og da så at Niels Lauritsen Smedegård selv først underskrev samme brev på 100 rigsdaler og en par øksne med egen hånd, og da hørte ---- bad Hans Jensen og Christen Jensen med sig til vitterlighed at forsegle og underskrive, hvilke de og har gjort, og i så måder vidnet om den gørlig gerning, de seet har, de og her i dag for rette samme deres vidne ved højeste ed og oprakte finger har bekræftet sandfærdig at være, og intet nøjagtig Niels Lauritsen derimod fremlægger, hvormed han kunne bevise ikke så at være, som de om vidnet har, men fast mere af nu for os fremlagte herredstings dom bevislig gøres, det Niels Lauritsen Johan Wesselings fæstebrev da fremlagt, som sig på samme Niels Lauritsens gældsbrev, begge under een dag og dato refererer, og heden tyder på bemeldte halve gård Smedegård, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme deres vidne at sige, men ved magt at blive, og efterdi Niels Lauritsen sin lov imod samme brev er tilfunden og lovlig lovdag efter loven forelagt, tilmed sine lovsmænd selv tagen og ikke ham tilnævnt efter loven, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed samme lovsed og brevs beskyldning såvel som og Christen Jensen Smedegård hans medfølgeres vidner, som om Niels Lauritsens ---- vidnet har, magtesløs at være, og ikke at komme ---- Jensen, Christen Jensen og Johan Wesseling til nogen forhindring, og efterdi herredsfogden Christen Olufsen har til stedt Niels ---- sin lov at edle, uden ---- foregående doms tilfindelse, og i så måder Hans Jensen og Christen Jensen omkostning tilføjet, da bør han for den hans forseelse at give dem samtlig ti rigsdaler i rede penge ingen andre varer at frembyde.

(182)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget 1/3 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Germand Joensen i Bølling, formedelst mange forurettelser, han har gjort ham, idet han ville intet unde ham beskrevet til Jerlev herreds ting i sager, som han ved hans tjener har at forrette på sin mor og søstres vegne, og han lader opkræve synsmænd at syne hvis ulovlige staver, der sættes på alle deres grund, som er en part af dem til fortrængsel, som beløber sig 1150 staver, de har sat ulovligt, hvorefter er gangen synsvidne, synsmændene er bleven ---- og mødte 3 ting efter hinanden, og intet man har måttet få beskrevet, enten til eller fra: da efterdi befindes fornævnte synsmænd Søren Sørensen med flere at være forelagt enhver i egen person her i dag at skulle møde, og dog udeblevet, sagen deri til lang forhaling, da bør de enhver for deres udeblivelse at give Jørgen Munk til kost og tæring to rigsdaler i rede penge og ingen andre varer at betale.

(184)

** var skikket Christen Pedersen i Egeris mølle på sin egen, Oluf Pedersen i Drongstrup på sin datter Maren Olufsdatter i Uggerby og hendes umyndige børns vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende dem da at have stævnet Christen Jensen i Egeris og Anne Jensdatter sst for et vidne, de til Bølling herreds ting 31/10 sidst forleden af vidnet har, deres egen svoger og søster Christen Tomasen og Sidsel Jensdatter i Bølling til behjælpning, bemeldende Christen Pedersen i Egeris mølle skal være Sidsel Jensdatter 4 tønder mel skyldig, mølleskyld af Egeris mølle, uanseet deres søster aldeles intet i samme mølleskyld var berettiget, som med pantebrev, indførsel og domme er at bevise, og dog med samme deres vildig vidne ville dem såvel som deres søster samme mølleskyld tilholde, og Maren Olufsdatter og hendes faderløse børn, samme mølleskyld er berettiget, snildeligen ville fravidne: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes vildig, tilmed og en part af dem at have vidnet efter Christen Pedersens ord og løfter om fornævnte mølleskyld at betale, som han ikke er gestendig eller med hans brev og segl bekræftes, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som og den dom, derefter og på funderet er, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(186)

** var skikket Niels Pedersen Kræmmer i Kolding hans visse bud Iver Sørensen i Bølling med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Orfeus Grefke, ridefoged til Koldinghus, for 62 sletdaler, som han efter hans obligats ham er skyldig bleven, og anlovet ved hans æres fortabelse samme penning at betale til 1/3 1653, hvilket ikke er efterkommet eller holdt: da efterdi for os i rette lægges Orfeus Grefke hans forseglede og underskrevne udgivne æres forpligt til Niels Pedersen på 62 sletdaler ham til 1/5 1652 at betale, hvilke hans æres forpligt han ikke har efterkommet eller Niels Pedersen efter forrige dom tilfreds stillet, eller nogen udlæg derfor har kunne bekommet, ---- Niels Pedersen fordi siden igen til bytinget har Orfeus Grefke efter hans æres forskrivning ladet tiltale, og sagen efter heden findelse den derfra igen her til landstinget i lige måder ladet indkalde, og langt over seks uger til i dag optaget, og dis opsættelse til hjemtingene adskillige tingdage forkyndt, som forskrevet står, og Orfeus Grefke eller nogen på hans vegne dog ikke er mødt sig herimod at erklære, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Orfeus Grefke jo efter sin egen udgivne æres forpligt bør æreløs at være.

(191)

** var skikket Christen Nielsen i Obling med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende han da at have stævnet Jørgen Sørensen i Ilved for en løgnagtig bekendelse, han på sin husbond velb Christen Tomasen til Skovgård, KM kansler, hans tjeners vegne forhvervet har, og samme bekendelse i den heden rettede tyv Søren Johansens dom til Nørvang herreds ting 21/12 1652 ladet indføre, hvilke tyv hans ord skulle have været, det han skulle have købt en hoppe og en hest af Christen Nielsen, som han skulle have stjålen fra Christen Madsen i Balle, hvilke Christen Nielsen hårdelig benægter, men der foruden sig erbyder, om nogen retsindig tør have den dristighed ham for slig gerning efter tyves mundheld at ville sigte, vil han sig derfor lovlig efter loven lovværge og rigtig erklære: så og efterdi befindes Søren Johansen, som samme bekendelse gjort har, at have været en misdæder, som for sin tyveri er heden rettet, hvis ord og mundheld efter recessen ej står til troende, i hvad han ville sige eller vidne på nogen, da finder vi efter slig lejlighed samme

bekendelse, såvel som fornævnte heden findelse dom, så vidt det Christen Nielsen Obling ---- angår, magtesløs at være og ikke komme ham til nogen forhindring.

(195)

** (hører til Oluf Pedersen i Drongstrup hans opsættelse): og efter flere ord parterne imellem var, da bevilgede de sagen på begge sider endnu fremdeles til i dag måned at opstå, og Niels Christensen i Vium kirkegård såvel som Sidsel Markorsdatter samt og hendes børn, Anne Jensdatter og Christen Jensen, disligeste og Christen Nielsen i Bundgård og Peder Madsen i Djævelmose her til fornævnte tid i egen person at møde, såfremt som de for udeblivelse og uhørsom imod retten ikke vil stå til rette som vedbør, og denne opsættelse her forinden dem til underretning at forkyndes.

(197)

** var skikket Mette Pedersdatter i Kolding hendes fuldmægtig Hans Kall i Viborg, i hendes egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet borgmester Jørgen Knudsen i Kolding, Simon Christensen Sejrup og Anker Jepsen rådmænd, Niels Iversen byfoged, Henrik Lauritsen byskriver med flere borgere formedelst et skifte, de skal have holdt efter salig Søren Pedersen Tonbo, som boede og døde i Kolding, imellem hans efterladte hustru Margrete Hansdatter på den ene og hans søster Mette Pedersdatter på den anden side, efter et skiftebrevs formelding, dateret 3/6 1653, med hvilke deres skifte Mette Pedersdatter formener, de hende højligen skal have forurettet, og ikke så lovlig dermed omgangen, som det sig burde: så og efterdi for os i rette lægges for bemeldte afkald af Kolding byting udstedt 22/6 1653, som udførligen formelder Hans Jensen Buck på Mette Pedersdatters vegne at have givet og gjort Simon Andersen Dover på Margrete Hansdatters vegne en tryg, fast og urykkelig afkald og forvaring for alt hvis, Mette Pedersdatter kunne arveligen tilfalde efter hendes salig bror Søren Pedersen Tonbo, så han takket Margrete Hansdatter godt for god, redelig betaling og fuldkommen afklaring efter skiftebrev og kontraktens formelding, efter samme afkalds videre bemelding, som forskrevet står, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte indstævnte registrering, vurdering og skiftebrev at kunne sige, men ved magt at blive.

(202)

** var skikket Christen Nielsen i Obling med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Mikkelsen i sønder Bork og giver ham til sag, at han skal have og beskyldt en afskrivning på en brev for falsk, hvilke brev Laurits Mikkelsen for mange år siden skal have udgivet til en dannesvend, nemlig Christen Lauritsen, som Christen Lauritsen i gælds betaling til Christen Nielsens frænde skal have udgivet og igen overleveret, som af overdragelse brev skal erfares, ikke af ham eller sin frænde Tomas Bertelsen at være forfalsket, ej heller falsk af nogen dommer kan eragtes, men at Laurits Mikkelsen kan have efter sin beretning betalt flere penge på brevet end afskrevet, burde han at have seet sig for den gang de blev afskrevet. formener Christen Nielsen, at Laurits Mikkelsen bør ham falskhed at overbevise, eller selv deles for en falskner: da efterdi befindes Lars Mikkelsen for herredsfogden at have ---- i rette mødt og beskyldt den opskrift, som fandtes på samme brev for urigtig og falsk afskrift, og derpå ville give sin lov og værn, så fogden fordi ikke i sagen har vidst at dømme, imens forskrevne beskyldning stod ved magt, da og ikke befindes Laurits Mikkelsen sin lov og værn efter sin beskyldning ---- at have edlet og drevet, da bør han den deri i tilbørlig tid at efterkomme efter lovlig medfart, som det sig bør, og efterdi Laurits Mikkelsen ikke er mødt sig derimod at undskylde, endog sagen i seks

uger er opsat, og i så måder Christen Nielsen omkostning tilføjet, da bør Laurits Mikkelsen derfor at give ham i rede penge og ingen andre varer ti rigsdaler.

(205)

** var skikket Niels Nielsen Obling i sønder Bork hans fuldmægtig og bror Christen Nielsen Obling med en opsættelse her af landstinget 18/2 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Kirsten Olufsdatter, salig hr Søren Gluds efterleverske, af Hemmet og hendes børn, nemlig Oluf Sørensen, Sidsel Sørensdatter, Maren Sørensdatter, Gertrud Sørensdatter, Kirsten Sørensdatter og Margrete Sørensdatter for en kvittering, dateret sankt mikkels dag 1651, til Anne Nielskone og Kirsten Lauritskone af Bådsbøl udgivet på nogle ---- lam, hvori hr Søren kvitterer fornævnte personer for samme føl og lam, uanseet han intet med bispens part havde at kvittere med, skal den salig mand være sket fyldest på andre steder i fornævnte sogne, så at hverken den føl eller lam ham tilhørte, men bevises med hr Sørens lodseddel, at være Niels Nielsen på bispens vegne tilladt: da efterdi samme sag i seks uger til i dag er opsat, opsættelsen til hjemting findes læst og påskrevet, som forskrevet står, så imod recessen uden bevilling ikke længere kan gøres forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme indstævnte kvittering og dom magtesløs at være, og Kirsten Olufsdatter at give Niels Nielsen til kost og tæring to rigsdaler.

(206)

** var skikket Germand Joensen i Bølling, herredsfoged i Jerlev herred, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for et vidne, han til Jelling birketing 23/1 sidst forleden forhvervet har, at Christen Sørensen, tjenende på Haraldskær, har vidnet, at han den næste onsdag for juleaften sidst forleden var på Jerlev herreds ting og skulle have fremlagt på tinget på sin velb husbonds vegne to sager, så at Germand Joensen herredsfoged skulle have taget den ene sag for sig og den igennem seet og så skulle fanget Christen Sørensen den igen, og skulle derhos have bandet ham og hans velb husbond med flere ord, hvilket langt anderledes kan bevislig gøres, det Germand Joensen ikke i ringeste måder Christen Sørensen på sin husbonds vegne forurettet i nogen måder: så og efterdi Christen Jensen og hans medfølgere, som samme vidner vidnet har, befindes at være Jørgen Munks egne tjenere og i så måder vildige, da finder vi efter slig lejlighed samme deres vidner magtesløs at være, disligeste efterdi ikke befindes varsels personerne at have om hjemlet ---- varsel og kald for fornævnte ---- har til kende givet og ---- talt, som det sig burde, da bør og deres vidner i lige måder magtesløs at være, og dernæst da nu her for retten blev Jørgen Munk og Germand Joensen med sammenlagte hænder venligen forenet, så at Jørgen Munk erklæret Germand Joensen sig ikke at vide ham andet at beskylde, end hvis ærligt er, men tilstod at hvad de skrivelser belanger med dis beskyldning, som han velb Christian Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, om Germand Joensen kunne have tilskrevet, det at være sket i hastmodighed og fordi ikke at komme Germand Joensen på hans ære og lempe til nogen forklejning ---- og ingen af dem deri til nogen videre forhindring eller skade at komme i nogen måder.

(210)

12/4 1654.

** var skikket Niels Andersen Roland i Viborg på Ketel Jørgens til Toftum hans vegne, i Ketel Jørgens hans nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 12/10 sidst forleden, lydende han da

at have stævnet Drewes Addes med flere, alle rådmænd på Vesterland Før og Amrum, for en dom de 9/11 1652 imellem Ketel Jørgens og Ketel Jungfrøden til Oldisen dømt og afsagt har på en tvistighed dem imellem skal været, og deri tildømt Ketel Jørgens at stande til rette, men er ikke for dem bevist bleven, nogen misgerning af Ketel Jørgens at være begangen, ej heller nogen syn for dem er bleven fremlagt, hvormed nogen skade kunne bevises at være sket, men fast mere befindes Ketel Jørgens i øvrigheds bestilling at være overfalden af Ketel Jungfrøden, hvorfor han formener ikke aleneste samme dom, så vidt ham angår, bør magtesløs at være, og ikke komme Ketel Jørgens til hinder eller skade. nu mødte Jens Høg, prokurator i Viborg på Ketel Jungfrøden hans vegne, og blev fremlagt efterskrevne dom af Vesterland Før 17/12 1652 (på dialekt). dernæst blev fremlagt efterskrevne brev (på dialekt), underskrevet med navne, bogstaver eller bomærker: så og efterdi for os i rette lægges en vidne eller ---- at bese hvis skade deres ukrøget og upløkket svin har gjort, hvilken vedtægt af ---- lensmænd er konfirmeret, her og i rette lægges fogdens seddel til otte mænd samme skade at bese, og Ketel Jungfrøden har derimod stillet sig til værge imod synsmændene, som forskrevet står, og han derfor af rådmændene er tildømt at aftinge hos sin øvrighed, da ved vi ikke imod den deres doms post at sige, men ved magt at blive, ---- belangende at Ketel Jørgens skulle gjort parlament i Ketel Jungfrødens hus, som ikke for rådmænd er bevislig gjort, og de dog har tildømt dem at stille øvrigheden tilfreds, da bør den deres doms post magtesløs at være.

(214)

** var skikket Niels Hansen, født på Vesterland Før, på sin egen og medarvingers vegne, eftersom hans salig far Hans Sønnichsen, der sst, med en opsættelse her af landstinget 12/10 sidst forleden, som indeholder ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jens Broders med flere rådmænd på Vesterland Før og Amrum for en dom, de 26/8 1651, imellem Hans Sønnichsen på den ene og Peder Pedersen, rådmand på Amrum, hans fuldmægtig Poul Martensen på Vesterland Før på den anden side, dømt og afsagt har, og deri tildømt at betale til Peder Pedersen en anselig summa penge med sin rente og omkostning, eller efter 15 dage at have vurdering i hans bo, med hvilken dom Hans Sønnichsen formener sig højligen og forsætligen af fornævnte rådmænd dumdristeligen og uretfærdeligen at være imod gjort, eftersom for dem er i rette lagt KM dom, dateret Flensborg 16/4 1640, hvori Hans Sønnichsen for sådan fordring nådigst er frikendt, hvilket de aldeles intet har villet agte eller anse. så mødte Jens Høg, prokurator i Viborg, på Peter Petersens vegne og fremlagde efterskrevne dom af Vesterland Før 26/8 1651, affattet på plattysk eller frisisk. dertil svarede Niels Hansen og fremlagde efterskrevne KM dom på højtysk, dateret Flensborg 26/4 1640, og dernæst fremlagde efterskrevne KM benådningsbrev på tysk angående Nordstrands undergang 1634: så og efterdi for os i rette lægges KM benådnings brev, dateret Glückstadt 22/3 sidst forleden, hvori Anne, salig Hans Sønnichsens efterleverske, ikke må tiltales og eksekveres for hvis gæld, som var gjort, førend den vandflod 1634, indtil hun bedre formue kan bekomme, med videre KM brev formelder, som forskrevet står, da bør samme dom magtesløs at være.

(218)

** var skikket Gøde Christensen i Velling og Jens ---- sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Nielsen i Kærgård i Nysogn på Holm for et stuevidne og bænke skiftebrev, som han 30/8 1629 skal have ladet forhverve deres hustru Anne Poulsdatter til stor skade og afkort på deres retfærdige arv efter deres salig oldefar Niels Graversen, som boede og døde i Kærgård, og ikke skal befindes at være på rette 30. dag holden nogen lovlig skifte og jævning, og tilmed skal han have gjort en stor gæld efter den salig mand og tagen fyldest og udlæg af hans efterladte bohave, og ikke benævnt i fornævnte bænkebrev til hvem, den salig

mand det skyldig var, formener samme hjemgjorte bænkebrev ikke bør nogen magt at have, men magtesløs at være. endnu stævnet Peder Nielsen for en benægtelse, han på Hind herreds ting ---- gjort har, at han ingen arv har annammet efter hans farbror og farsøster, som boede og døde i Gravers Iversens gård på Holm på Anne Poulsdatter og Maren Poulsdatter deres vegne: efter flere ord dem imellem var, voldgav parterne samme tvistighed på to dannemænd, hvortil Jens Bundgård på Peder Nielsens vegne tog Iver ---- i Plovgård på Holmsland, derimod tog Gøde Christensen og Jens Jespersen på ---- Christen Gødesen i vester Venner, og de og ---- samtlig tilnævnte Christen ---- , rådmand i Ringkøbing, hvilke tre dannemænd skal møde i Christen Tuesens hus nu på tirsdag først kommende, og da have fuldmagt parterne om samme tvistighed til endelig ende at imellem sige, og hvad de samtlig eller og de fleste deri ---- og gørende vorder, at stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(220)

** var skikket Mogens Bertelsen i Lemvig hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 15/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en dom han 9/12 sidst forleden dømt og afsagt har, hvori han har tilfunden Mogens Bertelsen at betale til salig hr Christen Poulsens børn af Vestervig 26 rigsdaler skadesløs efter et bevis over skifte udgivet, gælden at være æsket inden 15 dage, eller derfor at lide dele og tiltale, over hvilken hans dom Mogens Bertelsen har sig i efterskrevne punkter højligen at besværge, for det første benægter Mogens Bertelsen, at hans salig far hr Bertel Poulsen for nogle år forleden skal have udgivet ---- på en summa penge til salig hr Christen i Vestervig. item stævnet hr Niels Skytte, sognepræst til Vestervig, salig hr Christen Poulsens børns stedfar, med sine stedbørn, nemlig Jacob Christensen, Hans Christensen, Anne Christensdatter, Margrete Christensdatter, Maren Christensdatter, Mette Christensdatter, hver med deres lovværge. nu mødte Peder Skytte i Smerupgård, herredsfoged i Revs herred, på Oluf Parsberg item hr Niels Skytte og salig hr Christen Poulsens børns vegne og fremlagde efterskrevne dom af Lemvig byting 9/12 1653. derhos fremlagde efterskrevne brev så lydende, eftersom Jens Nielsen i Grarup i dag, som er 30. dagen efter salig hr Bertel Poulsens død, har været i Resen præstegård og æsket betaling for halvpart af 104 rigsdaler med sin rente, salig hr Bertel var hans bror salig hr Christen Poulsen, forrige sognepræst i Vestervig, skyldig, da har vi underskrevne ---- de 26 rigsdaler til først kommende ---- at betale, og resten til snapsting der næst efter 1645, dateret Resen præstegård 17/7 1643 Oluf Børgesen egen hånd Mogens Bertelsen Resen egen hånd. endnu fremlagde et hr Godske Bertelsen Resen hans efterskrevne missive til hr Niels Skytte, at jeg har fået eders skrivelse, at jeg ville annamme til mig hvis korn, som min morbror Oluf Børgesen og min bror Mogens Bertelsen har lovet at ville udlægge til salig hr Christens børns gæld, ex Resen præstegård 26/9 1643 Godske Bertelsen Resen egen hånd: så og efterdi for byfogden såvel som og for os er i rette lagt bemeldte forløftes brev på 52 rigsdaler, til salig hr Christen Poulsens børn udgiven, med dis konditioner samme skadesløs forløftes brev om bemelder, som forskrevet står, som ikke bevises at være efterkommet, så Mogens Bertelsen for den halve part af fornævnte summa, nemlig 26 rigsdaler, ved retten er søgt, her og for os i rette lægges hr Bertel Bertelsens missive, hr Niels Skytte tilskrevet, dateret 26/9 1643, det han intet af fornævnte korn i salig hr Christens børns gæld af hans bror Mogens Bertelsen og hans søskende er udlagt, eller de ville udlægge, og byfogden sin dom på fornævnte forløftes brev og ---- vidne har funderet, og tildømt Mogens Bertelsen bemeldte 26 rigsdaler skadesløs efter hans løfte og love at betale, eller og derfor at lide dele og tiltale, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(223)

** var skikket Anders Mortensen i Nørtarp med en opsættelse her af landstinget 1/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Sidsel Nielsdatter og Maren Steffensdatter i Strellev for en vidne, de til Nørherreds ting 14/7 næst forleden vidnet har, anlangende en bisværm, som kom flyvende da forgangen dag otte dage af sønder til Apelone Steffens hendes kålgård, og hun lod dem stokke, da hørte de, at Anders Mortensen i Nørtarp sagde, at det var hans bier, og hans hustru sagde, hun ville slå dem af kuben, og ham da at have svaret, nej han skulle have livet af dem. dernæst stævnet Hans Nielsen i Adsbøl og Christen Nielsen i Topgård, for de i samme vidne har vidnet, at de den dag otte dage var til syn til fornævnte bier, da så de, at fleste part lå døde af dem, som de syntes var kvalt af surlud, hvilke Sidsel Nielsdatter og Maren Steffensdatters vidne beskyldes vildig, begge Apelone Steffens hendes egne døtre, da også har vidnet efter ---- og Anders Mortensen og hans hustrus ord og mundheld, som Anders Mortensen og hans hustru hårdelig benægter aldrig har haft de ord eller seet de bier, de om vidner: da efterdi samme sag findes over seks uger til i dag optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, læst og påskrevet, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme vidner og syn magtesløs at være, og ikke at komme Anders Mortensen eller hans hustru til nogen forhindring.

(225)

** var skikket Feder Hansen i Høver hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Feder Hansen på Rømø for en dom og nogle sankevidner, han til Ballum birketing 11/2 1653 sidst forleden forhvervet har, nemlig Tue Jespersen med flere, hvilke vidnesfolk samme deres vidne har ladet udskrive på løst papir, og ikke ---- som det sig burde, har af vidnet, så og med samme deres opskrift ydermere er at bevise, anlangende en hamborger efter rigtig håndskrift og fuldmagts indhold, og efter fornævnte vidnesfolk deres løse seddel forhvervet fogdens dom, hvilke Feder Hansen anderledes agter med rigtige breve sandfærdig at bevise, og formener sig dermed uret at være sket, idet fogden Feder Hansen i Ballum ikke rettelig har agtet og anseet hvis retmæssig breve og dokumenter, som for ham er bleven lagt i rette, men mere skal være gangen efter hans egen hoved: da efterdi sagen over seks uger med bevilling til i dag er opsat, og ingen er mødt herimod at svare, som forskrevet står, vi ikke heller uden bevilling imod recessen kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidner og dom magtesløs at være.

(226)

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, KM befalingsmand på Vestervig kloster, hans fuldmægtig Peder Skytte i Smerupgård, herredsfoged i Revs herred, med en opsættelse her af landstinget 15/3 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, byfoged i Lemvig, for en dom han til Lemvig byting -/4 sidst forleden år 1653 dømt og afsagt har, imellem hans fuldmægtig Jørgen Sørensen i ---- på afgangne hr Christen Poulsen, fordum sognepræst til Vestervig, hans efterladte børn og arvingers vegne og Mogens Bertelsen, borger og indvåner i Lemvig, på den anden side, anlangende nogen gælds fordring ---- formener at være berettiget, og byfogden ham i samme dom skal have fradømt, hvilke hans dom her til landstinget siden 28/9 næst forleden skal være underkendt og magtesløs dømt, og fordi tildømt at udgive 2 rigsdaler til kost og tæring, hvilke dom han ej skal have efterkommet, men sig har vægret samme penge at udgive, hvorfor Oluf Parsberg formener, byfogden Svend Olufsen for hans uretfærdige doms afsigelse bør at lide efter recessen og birkeretten: da og efterdi befindes Svend Olufsens første dom, som han 15/4 1653 dømt har, her til landsting ved endelig dom at være underkendt, og Svend Olufsen deri at

være tilfunden at give kost og tæring efter samme doms videre formelding, da vidste vi efter slig lejlighed ikke ---- Svend Olufsen for samme hans da underkendte dom at ---- sket er. belangende at Svend Olufsens henfindelse dom, det han ikke ville stede tredje ting over Mogens Bertelsen, formedelst han --- sagen her til landsting at skulle være indstævnet, da efterdi Svend Olufsen deri befindes at have fradømt Oluf Parsberg tredje ting over Mogens Bertelsen, imod hans egen udstedte dom, som for ham stod urykket, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Svend Olufsen sig jo deri har forseet, og bør derfor at give Oluf Parsberg otte rigsdaler i rede penge ingen andre varer at betale.

(230)
** var skikket Peder Nielsen i Krogshede i Bølling sogn hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, borger i Viborg, i Peder Nielsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 18/1 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Kirsten Danielsdatter, værende i Gørding for et vidne, hun til Ulfborg herreds ting 15/1 vidnet har, at Jens Mortensen ---- Bøvling sogn aldeles og aldrig ---- utilbørlig måde sig med hende haft har at befatte eller bestille, fast mindre at han skulle være hendes rette barnefar, hvilke vidne Jens Mortensen i Lund i Bøvling sogn forhvervet har sig til befrielse, eftersom Kirsten Danielsdatter tilforn i hr Christen i Gørding og flere dannemænds overværelse ham havde udlagt for sin rette barnefar til det barn, hun havde fået, og bekendt at Jens Mortensen havde købt hende til at beskylde Peder Nielsen i Krogshede for barnefar, og til en fremmed ting, ikke hans ej heller hendes værneting tagen eller forhvervet er, uden nogen varsel, og ikke hun da at have nogen anden til barnefar udlagt: så og efterdi hr Christen ---- og hans medfølgere ---- har om vidnet det ---- Danielsdatter 14/12 1652 i hr Christen ---- sens hus at have bekendt sig, ikke anderledes at kunne sige end sandhed, det Jens Mortensen i ---- har for Gud og verden været den rette barnefar til det barn, som hun havde falskeligen udlagt Peder Nielsen for, og at Jens Mortensen havde købt hende til at årsage sig og skylde Peder Nielsen, det og med fostermoderen Maren Jensdatter, såvel som og med Anne Jensdatters vidne bekræftes, som hos Kirsten Danielsdatter i hendes barnenød været har, det hun i højeste barnenød Jens Mortensen i lige måder har udlagt, hvilke deres vidne de siden derefter til tinge ved højeste ed har bekræftet, såvel som og ---- jordemoderen her til landstinget i lige måde det har ---- , disligeste og ---- da at være mødt ---- bekræftet, det Kirsten Danielsdatter i Gørding præstegård Jens Mortensen for hendes rette barnefar at være, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den deres vidne at sige men ved magt at blive, belangende Kirsten Danielsdatters vidne, som hun siden 15/1 1653 til Ulfborg herreds ting vidnet har, imod forrige sigtelse og udlæggelse, for præsten og hans medfølgere 14/12 1652 gjort har på Jens Mortensen, såvel som og Christen Pedersen i Agergård, Niels Graversen i ---- og deres medfølgeres indstævnte ---- , som Jens Mortensen ---- har forhvervet, da ---- ikke befindes Peder Nielsen at ---- varsel for Kirsten Danielsdatters vidne, der hun Jens Mortensen ---- , så han kunne vidst dertil at svare, befindes og det Kirsten Danielsdatter siden, efter at hun samme ---- sigelse vidne Jens Mortensen givet har, at være bort blevet, og sig fra rettergang entholdt, endog hun tit og ofte her til landstinget er forelagt i egen person her for retten at skulle møde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende Kirsten Danielsdatters årsagelse vidne, såvel som Christen Pedersen Agergård, Niels Graversen og deres medfølgeres vidne, som har vidnet, en part efter ord og mundheld, og en del uden lovlig varsels for givelse, og ej på visse dag, så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, hvad sig Peder Jensen sætfoged hans dom anlanger, hvori han efter ---- irettesættelse efter recessen har tilfunden Jens Mortensen ---- , da efterdi det var ikke ---- bør den ingen magt at have.

(241)

26/4 1654.

** var skikket mester Niels Jørgensen, sognepræst til Tiim, på den ene og havde stævnet Keld Jensen ---- på den anden side for en synsvidne ---- Holstebro byting 13/12 ---- en sønderrevet stævning, hvilke syn ej er tagen til værnetinget ---- skulle være sønderreven, ej heller tagen på fersk fod men mere end år og dag efter stævningens sønderrivelse, men med loven fradraget mester Niels Jørgensen sin værneting til stor bekostning og pengespild, ej heller en fuldkommen syn med seks synsmænd, som loven udkræver, og samme stævning findes ganske forhutlet og forslidt, ligesom den var omløbet landet med i bettel vis, og mester Niels Jørgensen ved højeste ed svor og benægtede sig ikke samme stævning at have sønderrevet: så og efterdi befindes fornævnte syn til bemeldte sønderrevne stævning, såvel som fornævnte stævnings personers vidne derom ikke på fersk fod at være synet, vidnet eller på klaget, som det sig burde, men mere end år og dag efter sligt skulle være sket, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme syn og vidne, samt den sigtelse og klage, derefter gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme mester Niels Jørgensen til forhindring.

(246)

** (til Jacob Håses opsættelse) så mødte Jacob Håse på sin egen og medbror Hans Jørgens vegne og fremlagde sin efterskrevne indlæg, og er begærende, at sagen nogen tid måtte opsættes, indtil min kompagni brors hjemkomst, datum Viborg 26/4 1654 Jacob Håse: da efter slig lejlighed blev den sag opsat til i dag seks uger, og dem da her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og den opsættelse forinden at forkyndes.

** var skikket Henrik Ravn, rådmand i Kolding ---- på Maren, salig Peder Saxes sst, hendes vegne, og gav til kende, hvorledes hun til dette landsting efter en måneds opsættelse ---- sidst forleden ---- være hid stævnet, hvilket bevistes ned kopi efter stævningen, og fordi nu bød Henrik Ravn sig på Maren, salig Peder Saxes, vegne imod Jens Hansen i rette, så er Jens Hansen med samme opsættelse eller nogen på hans vegne ikke fremkommen: da finder vi efter slig lejlighed Maren, salig Peder Saxes, for den opsættelse kvit at være, og Jens Hansen deri pligtig at give hende til kost og tæring fire rigsdaler i rede penge ingen andre varer at betale.

(247)

** var skikket Søren Madsen i Oksvig med en opsættelse her af landstinget i dag måned, som indeholder ham da at have stævnet Anders Jørgensen, ridefoged til Koldinghus, for en dom han til Jerlev herreds ting 28/9 næst forleden ---- ham forhvervet har efter en ---- og beskyldt ham for nogen ---- for han 23/7 skulle have slået Simon Nielsen, som han gik og slog græs på hans mors ager, efter Simon Nielsens usandfærdige klage, som tingsvidne bemeldte dag bemelder, nemlig 2 slag, et sår og et jordskud, og ikke det syn lovlig af tinge er udnævnt, der han sin klage angav, ej heller et uvildigt vidne Anders Jørgensen har ført af Kirsten Nielsdatter, som er Simon Nielsens søster, og Jens Lauritsen, som både er beslægtet til Simon Nielsen og tjener hos moderen: så og efterdi ---- mesten del ---- tilmed ikke ---- derfor givet ---- da kunne vi ---- deri ---- indstævnte vidner ---- sigtelse, såvel som den dom og dele, derefter dømt og udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Søren Madsen til nogen forhindring.

(250)

** (til Niels Nielsen i Oblings opsættelse) da er sagen opsat til i dag, og nu mødte Niels Knudsen i Varde og Laurits Lauritsen i Obling på Niels Oblings vegne med Niels Nielsens fuldmagt, så lydende ---- dernæst gjorde Niels Knudsen og Laurits Lauritsen ved deres ed og oprakte finger Niels Oblings, det han med svaghed og sygdom er så lovlig forhindret, så han ikke nu til dette landsting kunne møde: da efter sådan skudsmål og efter bevilling er sagen endnu opsat til 3. landsting efter sankt hans dag nu først kommende, og dem da her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** var skikket velb Peder Lange til Kærgård ---- hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Boisen, KM fiskemester, for ---- , nemlig 306 rigsdaler ---- efter hans forpligts indhold til KM ---- Claus Christensen i Viborg udgivet ---- vil betale, så Peder Lange derover skal være forårsaget ham ved rigens ret at søge, og han allerede skal have forhvervet endelig dom til Kolding byting over Laurits Boisen, hvor han skal være tildømt fornævnte 306 rigsdaler ned dis rente og omkostning at betale, eller derfor at lide rigens æskning: da efterdi ---- lægges Laurits Boisens skadesløs forpligt, til Claus Christensen kommissarieskriver udgivet, på 306 rigsdaler, hvilke summa penge ikke til sin forfalden tid er bleven erlagt, så dom over ham til hans værneting er bleven forhvervet, æskning at lide, som forskrevet står, og sagen siden i lige måde her til landstinget indkaldt, og i seks uger til i dag optagen, og opsættelsen til hjemting forkyndt, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Laurits Boisen jo bør for bemeldte summa penge med rente og interesse, efter hans skadesløs forpligt, at betale, eller og derfor æskning at lide.

(254)

** var skikket Oluf Pedersen i Drongstrup ---- hvorledes han på hans datter Maren Olufsdatter, salig Troels Nielsens efterleverske, i Vium og hendes børns vegne deres fuldmægtig Jens Christensen Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, da efter andre opsættelser at have stævnet Sidsel Markorsdatter i ---- , salig Jens Christensens efterleverske, Christen Tomasen i øster Bølling på hans hustru Sidsel Jensdatters vegne, og hendes børn Anne Jensdatter og Christen Jensen, født i Egeris, for at eftersom deres afgangne far og husbond, salig Jens Christensen af Egeris, skal være bleven fornævnte Maren Troelskones salig afgangne husbond Troels Nielsen af Vium en summa pending skyldig efter adskillige derpå hans udgivne breves bemelding, for hvilke gæld en pant til herreds og landsting skal være forhvervet, domme og vurdering derefter gjort og gået er, i fornævnte personer deres jordegods, nemlig halv Egerisgård samt i den halve tilliggende mølle. endnu stævnet ---- Olufsdatter, salig Troels Nielsen af Vium hans efterleverske, såvel som og hendes børn Niels Troelsen, Karen Troelsdatter, Kirsten Troelsdatter og Apelone Troelsdatter for nogen gældsbreve, deres salig far Troels Nielsen sig skal have til handlet og bekommet efter salig Jens Christensen af Egeris hans dødelige afgang, samt salig Jørgen Jensens arvinger og efterleverske, nemlig Karen Jørgensdatter, Jens Jørgensen, Lauge Jørgensen, Jørgen Jørgensen, Apelone Jørgensdatter, Karen Jørgensdatter, Maren Jørgensdatter med flere: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med parternes bevilling fremdeles opsat til næste landsting efter mauritii dag først kommende, og dernæst bevilget parterne samme tvistighed til forligelse mål og afregning, al fornævnte gælds omtvistede poster anlangende, på fire dannemænd imidlertid at indkomme, hvortil Jens Ibsen ---- på Oluf Pedersens vegne i Drongstrup tog Jens Christensen, skriver på Lundenæs, og Christen Tomasen i Vesterbæk, derimod tog Christen Tomasen på sin og med interesseredes vegne Tomas ---- og Niels ---- , hvilke fornævnte ---- forsamles i Klokmose til Morten Jensens næste søndag efter pinse helligt først kommende, og

da have fuldmagt ---- dokumenter at igennem se og dis gælds fordring med hovedsum, rente og interesse at overregne, og så derefter at gøre deres flid samme tvistighed om fornævnte bondegods i mindelighed at forene, hvis ikke ske kan, at give fra dem beskreven hvis afregning de derom gørende vorder, og parterne så til fornævnte tid med deres breve og dokumenter her at møde, og gå derom, uden videre ---- eller sagens forspildelse, så vidt lov og ret er, dernæst vedtog de, at gårdens avling med hø og korn skal indføres i fornævnte bondegård imidlertid, som det sig bør.

(267)

10/5 1654.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

24/5 1654.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

7/6 1654.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

21/6 1654.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

4/7 1654.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

19/7 1654.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

2/8 1654.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)(var denne sommer formørkelse i solen)

(268)

** var skikket Henrik Møller, indvåner i København og forvalter på Lønborggård, hans visse bud Christen Pedersen ved Lønborg kirke og havde hid kaldt sandemænd af Nørherred, Anders Jensen af Pagård hans bane at udlade, for han kort forleden skal være omkommen og død i hans søns ---- , og nu fremlagde Christen Pedersen for sandemændene ---- tingsvidne af Nørherreds ting 29/6 sidst forleden ---- og fremlagde efterskrevne skriftlige seddel, hr Iver Tomasen, sognepræst til Hemmet og Vium kirke, som med ed og oprakt finger at det var vitterlig i sandhed, at der langsommelig tid har været en ond og forargelig omgængelse imellem Mads Andersen hans hustru Anne Houlisdatter og hans far og hans mor salig Anders Jensen og Karen Madsdatter i Pagård: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var fylding på dem sat, og udlagde Anders Jensen af våde og

ulykkelig tilfald at være druknet og omkommet, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(269)

16/8 1654.

** var skikket Peder Nielsen i Bobøl og havde hid kaldt sandemænd af Malt herred, Karen Pedersdatters bane, som i ---- hus i Holsted på sankt hans dag nu sidst forleden skal være ihjel skudt, at udlægge, og dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Malt herreds ting 22/7, efterskrevne at have vidnet, at på sankt hans dag sidst forleden da sad Peder Christensen ved skiven og havde en bøsse, som han smurte på, og da kom Karen Pedersdatter igennem stuen, og da gik bøssen af, og pigen deraf blev død, og ikke de har udsætmål, førend gerningen var sket af våde, da råbte drengen, oh moder jeg vidste intet, der var nogen i bøssen: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Peder Christensen uskyldig at have dræbt Karen Pedersdatter, og for det svor ham hendes bane på og fra hans fred, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(272)

** var skikket Laurits Andersen, borger og indvåner i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Christensen ---- , byfoged i Holstebro, for en dom han til fornævnte byting 31/1 sidst forleden, imellem Laurits Andersens hustru Maren Christensdatter og hendes børn på den ene, disligeste Mads Vistisen i Abildholt på den anden side, dømt og afsagt har, og deri tilfunden Laurits Andersens hustru Maren Christensdatter og hendes barn at betale deres kvota af en gældsbrev, som foregives hendes forrige husbond Niels Jensen i Gadegård til Mads Vistisen skulle have udgivet på 20 sletdaler, uanseet ham fuld vitterligt var, Niels Jensen i sidste ufredstid med rigens fjender de svenske bortrejste, og med sig tog hvis gods og gode, han havde, det bortsolgt, øde ---- aldeles intet efter sig lod uden aleneste hans fattige hustru Maren Christensdatter med et lidet barn i armod og fattigdom: da efterdi samme sag langt over seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemting forkyndt, læst og påskrevet, og Mads Mikkelsen eller nogen på hans vegne ikke er mødt med samme indstævnte dom og gældsbrev at i rette lægge, som forskrevet står, så vi deri imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere ophold, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom og gældsbrev magtesløs at være, og Mads Mikkelsen for udeblivelse at give Laurits Andersen til kost og tæring fire rigsdaler i rede penge at betale.

(274)

** var skikket Johan Lyllofsen, skriver på Kalø, med en opsættelse her af landstinget 19/7 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Christen Nielsen, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han til Tørrild herreds ting 15/10 1653 dømt og afsagt har, imellem ham på den ene og Eske Mortensen i ---- på Mads Rasmussens vegne på Vig på den anden side, i hvilken hans dom han skal have tildømt Johan Lyllofsen at betale en del korn til Kollerup kirke, såvel som 10 læs hø ham tildømt at betale efter en løs opskrift og fortegnelse, af Mads Rasmussen underskrevet, og ikke kirkebogen for ham skal være i rette lagt, og ikke har villet agtet eller anseet kontrakten, som for ham i rette er lagt: så og efterdi ikke befindes Kollerup kirkebog for fogden at være fremlagt, da efter slig lejlighed bør denne indstævnte dom samt den vurdering og

udlæg, som derefter gjort er, ingen magt at have, og sagen til herredsting igen at komme, og kirkebogen såvel som kontrakten og parternes dokumenter på begge sider in originali for fogden at i rette lægges, og i hans dom at lade inddrage, og så ham derefter endelig at dømme og adskille, eftersom han vil ansvare og være bekendt.

(278)

** var skikket Niels Pedersen i Sivegård med en opsættelse her af landstinget 5/7 sidst forleden lydende ham da at have stævnet Jens Madsen i Skovbæk og Oluf Christensen i Kovind for en vidne, de til Hjerm herreds ting 24/8 sidst forleden vidnet har, at de to sidste år ---- efter sankt olai dag ---- har seet Niels Pedersen i Sivegård har ført al kornavling af Skovbæk mark og ejendom og til Sivegård, ydermere vidnede Jens Madsen enlig, at Niels Pedersen og hans folk skulle have gravet tørv på de åsteder, som hans far Mads Christensen i Skovbæk havde i brug, og med hans folk førte samme tørv til Sivegård, hvilke deres vidne beskyldes ikke at være vidnet på fersk fod eller nogen visse dag, tilmed benægter Niels Pedersen ikke at have ført samme avling til Sivegård, menende derfor samme vidne bør nogen magt at have: så og efterdi fornævnte vidner ikke på fersk fod har vidnet, men lang tid efter sådant skulle være sket ---- da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte vidner og syn samt de domme, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have men magtesløs at blive.

(283)

** var skikket Hans Nielsen i Harres hans fuldmægtig Peder Jensen i Ribe med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Nielsen ---- Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en hedenfindelse dom, han 5/- imellem ---- og Peder Nielsen ---- dømt og afsagt har ---- endog Peder Nielsen ikke for retten blev forelagt nogen korporlig ed, at han ikke ville eller kunne benægte gælden, ej heller var Laurits Nielsens hånd, og ikke han sligt, som en herredsfoged, ikke har ---- forelagt, hvorfor Hans Nielsen formener samme hans hedenfindelse dom bør magtesløs at være: så og efterdi ikke befindes den fremlagte gamle brev for fogden for falsk eller urigtig at ---- videt eller beskyldt, og herredsfogden dog sagen om samme gælds fordring fra sig har heden fundet, da finder vi efter slig lejlighed den hans hedenfindelse dom magtesløs at være ---- to rigsdaler i rede penge og ingen andre varer.

(285)

** var skikket Laurits Møller i Harres på Mads Iversens vegne i (blank) og bød sig i rette imod Hans Nielsen i Harres, eftersom af landstings protokol bevistes, at Hans Nielsen havde ladet Mads Iversen i dag måned hid stævnet, og sagen til dette landsting er opsat, så er Hans Nielsen eller nogen på hans vegne ikke mødt med samme opsættelse: og blev fordi således for rette afsagt, at Mads Iversen for den stævning og opsættelse bør fri at være, og Hans Nielsen at give Mads Iversen til kost og tæring tre rigsdaler.

** var skikket Tomas Sørensen i Vallund med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage. lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Nielsen Obling i sønder Bork og sig over ham beklaget, hvorledes Niels Nielsen i rette til herredsting og landsting imod Tomas Sørensen har i rette lagt et brev, dateret 14/3 1651, og efter hans usandfærdig beretning ville sige Tomas Sørensen skulle have samtykt, og sig dermed usandfærdig ville befri for Tomas Sørensens tiltale, som han har ladet i rette stævne for, i den mening Niels Nielsen burde at være den samme

mand såsom en falskner, han Tomas Sørensen havde beskyldt efter landstings doms indhold, hvilke brev Tomas Sørensen hårdeligen benægter sig aldrig at have samtykt, ej heller forseglet, thi hver ærlig menneske kan forstå sligt et brev uret at være, efterdi Tomas Sørensen kan skrive, og ikke sin hånd der under skal have skrevet, efter slig lejlighed formener Tomas Sørensen, at fornævnte brev bør magtesløs at være: da efter flere ord dem imellem var, indgav Niels Obling og Tomas Sørensen al deres tvistighed på to dannemænd, anlangende den kontrakt og forlig, som imellem dem her i byen for nogen tid forleden skulle være oprettet, såvel som og for hovedsagen i sig selv, som her til landstinget nu såvel som tilforn har været indkaldt, samt og til herredage er indstævnet, disligeste og om den derpå forårsagede omkostning, hvo den anden deri har påført og tilføjet, hvortil Niels Obling på sin side betroede og tiltog Peder Læsø landstingsskriver, derimod tog Tomas Sørensen på sin side Søren Nielsen Bøg her i Viborg, de og samtlig tilnævnte Peder Lauritsen landstingsskriver her sst, hvilke tre dannemænd nu på onsdag først kommende klokken ved tolv slet skal møde i Peder Lauritsens hus, og da parterne for dem deres dokumenter at fremvise, og dem til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste parterne imellem sigende og gørende vorder, det at stå uforfulgt, upåtalt i alle måder.

(287)

30/8 1654.

** var skikket Anders Nielsen i Østerende Ballum på sin egen og sin søster Ester Nielsdatters vegne deres fuldmægtig Ib Pedersen Barsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet deres halvbror Mikkel Tygesen i Østerende, for at eftersom han var dem skyldig hver sin summa penge, som de arveligen tilfaldt efter deres salig far og mor, efter derom tingsvidnes indhold, dateret Ballum birketing 16/1 1642, hvori meldes at Mikkel Tygesen skal have pantsat sin hus og gård i Østerende med al sin tilliggelse, så god som han af dem og deres lovværge købt har, og berettes at restere af deres fædrene og mødrene hovedlod og rente 1283 mark lybsk, og ikke han nogen tid har afbetalt Anders Nielsen og sin søster, men endog skal lade sig berømme, at samme deres gård skal være tildømt, uanseet Anders Nielsen og sin søster ikke lovlig at være kaldt og stævnet for samme sag: da efter flere ord dem imellem var, da nu her for retten tog Ib Pedersen på Anders Nielsen og Ester Nielsdatters vegne, såvel som og Anders Tomasen på sin egen vegne, hverandre i hænder og voldgav samme deres tvistighed på fire dannemænd, hvortil enhver på sin side skal nævne de to, og de samtlig der foruden at tiltage en dannemand til opmand, hvilke tilbetroede og tilnævnte dannemænd så derefter til 20/10 skal møde til Niels Nielsens i Skærbæk med enhver deres dokumenter for dem at fremlægge, og hvad de tilnævnte dannemænd samtlig eller og de fleste deri om deres tvistighed imellem sigende og gørende vorder, at stå for fulde af parterne upåtalt i alle måder.

(291)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans fuldmægtig Henrik Jepsen i Vrå med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Peder Barkensen i Lund, for han trodseligen og modvilligen bruger og besidder den gård i Lund, salig Niels Hansen fradøde, som Jacob Grubbe tilhører, som er med skøde og følgebrev at bevise, hvorfor sagen til Vesterherreds ting 3/6 sidst forleden har været indstævnet, og Christen Madsen i Lundtarp, herredsfoged i fornævnte herred, sagen fra sig har heden vist til sine overdommere af den årsag, at Peder Barkensen i rette lagde et pantebrev, dateret Kokkedal 21/4 1653, lydende i sin mening, at velb jomfru Karen Galde til Kokkedal var Peder Barkensen 400 rigsdaler skyldig, og derfor ham i

pant satte den gård i Lund, som salig Niels Hansen fradøde, hvilke pantebrev beskyldes, først at skal være udgivet af velb jomfru Karen Galde, hendes lovværge hanske ubevidst, og ej af ham samtykt, og jyske lov i den første bogs 21. kapitel udførlig formelder, at møbarn må aldrig sin jord afhænde, uden hun vorder så fattig, at hun det sælger for livsføde, dog med hendes næste frænders råd, dernæst er det imod kong Christian den 3. reces den 38. artikels formelding, at ingen ufri mand må enten købe eller pante noget frit adelsgods her i riget: så og efterdi for os fremlægges jomfru Karen Galdes forseglede og underskrevne skøde, som hun med hendes lovværge Jørgen Kruses fuldbyrd og samtykke, efter KM brevs tilladelse, til Jacob Grubbe på fornævnte gård udgivet har, såvel som og derpå følgebrev til Peder Barkensen, at han skulle rette sig efter at svare Jacob Grubbe med skyld, landgilde, ægt og arbejde, som en tjener sin husbond efter recessen pligtig er, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme pantebrev, som jomfru Karen Galde til Peder Barkensen har tilforn udgivet, imod fornævnte skøde og følgebrev, deri at komme Jacob Grubbe på fornævnte gård eller dens skyld, landgilde, rente og herlighed og rettighed til forhindring i nogen måde.

(295)

** var skikket velb Erik Bille til Løgismose hans fuldmægtig Matias ---- i Grejs med en opsættelse her af landstinget 19/7 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Mads Sørensen, forrige ladefoged på Grundet, for han i letfærdighed har sig til fordristet og beligget nøglepigen Anne Jensdatter, som de begge tjente der på Grundet i gårde samen, og hun var betroet nøgle til øl, mad, kælderen og andet der på gården, som han ville have forvaret, og med hende ligger i en letfærdig og forargelig levned, efter hendes egen fri bekendelse, som hun for uvildige dannemænd udtrykkeligen bekendt har, efter vidnes lydelse, såvel som for præsten og menigheden i Hornstrup kirke, som hun for samme gerning har standen åbenbar skrifte, efter præstens udgivne kundskab er at bevise: da efterdi med Anne Jensdatters sigtelse og beskyldning bevislig gøres, hende at have udlagt Mads Sørensen for sin barnefar, hende at have lokket og beligget, midlertid hun tjente på Grundet, og der været nøgle og lås betroet, sagen og til hjemting såvel som og her til landsting er indkaldt og i seks uger til i dag optagen, og Mads Sørensen eller nogen på hans vegne dog ej er mødt sig herimod at erklære, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Mads Sørensen jo for slig hans begangne gerning bør efter gårdsretten at stå til rette som vedbør.

(297)

13/9 1654.

** var skikket velb Oluf Parsberg til Jernit, KM befalingsmand på Vestervig kloster, Manderup Due til Halkær, KM befalingsmand på Ørum slot, Jacob Grubbe til Kabbel, landkommissær over Jylland, og Corfits Ulfeld til Mattrup deres fuldmægtig Peder Jensen i Hindbjerg, med en opsættelse her af landstinget 2/8 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Christen Pedersen i Hodsager, herredsfoged i Ginding herred, for en frafindelse, han 6/7 har dømt og afsagt, item hid kaldt Christen Pedersen i Agerskov, birkefoged til Herningholms birketing, for en frafindelse, han 7/7 sidst forleden og har afsagt, dernæst hid stævnet Jacob Mortensen i Bjødstrup, herredsfoged i Hammerum herred, for en frafindelse, han har gjort 8/7, hvilke tre frafindelser er dem til stor bekostning, skade og besværing, deres gård og ejendom anrørende, at ville til sand markskel have i hævd og forsvar ved sandemænds gang og tov for ---- liggende til Ravnholt, og nu det har været sandemænd i fornævnte herreder og birk så nær i proces at skulle sættes fylding på deres gang og tov efter loven at udrede og gøre, har enhver dem det frafunden, formedelst er i rette lagt velb fru

Anne Brahe til Lykkesborg hendes seddel angående et stykke eng, liggende sønden Naseskær, som bruges til hendes mølle, kaldes Kideris mølle: så og efterdi for fornævnte herredsfoged såvel som og for birkefogden er fremlagt fru Anne Brahes udgivne underskrevne seddel, hvori hun tilstår sig at have et stykke eng, som støder på de åsteder, liggende sønden Naseskær, som hendes møller i Kideris mølle bruger, og hun kendes sig ved for ejendom til fornævnte mølle, og hun dog ikke har bekommet kald og varsel for den sandemænds gang og des opkrævelse imellem Ravnholt og Ikast sogn, og fordi forbudt herredsfogder og birkefogder at udstede fylding på sandemænd til samme tov at gøre, førend hun derfor fik lovlig kald og varsel, såvel som og i lige måde for dem at være i rette lagt en fæsteseddel, til Peder Pedersen ved Ikast kirke udgivet, på et eng, han har i brug på de åsteder, som sandemænd var til opkrævet, og dog ej varsel givet, og ikke befindes fru Anne Brahes seddel, til Oluf Parsberg hans med interessenter givet, for dem har været i rette lagt, så de deri fordi ikke har vidst at udstede fylding på sandemænd, førend fru Anne Brahe samt alle andre vedkommende derfor blev lovlig varsel givet efter recessen, som det sig burde, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme frafindelse at kunne sige eller magtesløs dømme, belangende Søren Christensen og hans medfølgeres vidne, hid stævnet er, da efterdi samme vidne ikke befindes af fru Anne Brahes fuldmægtig forhvervet, eller hun dertil er varsel givet, eftersom de om hendes eng og ejendom vidnet har, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne fordi deri ingen magt at have.

(305)

** var skikket Christen Olufsen i Lavlund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Poulsen i ---- og Tomas Andersen i ---- for en vidne, de til Herningholms birketing 20/4 1649 vidnet har, formeldende det Christen Olufsen og Niels Degn i Rind blev forligt om Herning ---- degnekald, og da skulle have lovet Niels Degn at levere rigtig register og fortegnelse ---- på degnerente, hvilke vidne beskyldes for det første ikke på fersk fod at være vidnet, for det andet beskyldes for en vildig vidne, idet Christen Poulsen er Niels Degns far, og Tomas Andersens søn har Christen Poulsens søster til ægte, dog uanseet har Christen Olufsen til Niels Christensen Degn overleveret en fortegnelse på hvis degnerente, som han på hans salig fars vegne i hans svaghed har indfordret 1642 og 1643, og ikke Christen Olufsen der i sognen har tjent for nogen degn, mener fordi samme deres vidne bør magtesløs at være: så og efterdi befindes Christen Olufsen at have leveret til Niels Christensen i ---- fortegnelse på hvis degnerente, han i fornævnte to år af Rind og Herning sogne har oppebåret, og Niels Christensen siden derefter i nogle år har den hos sig beholden, og ikke på fersk fod den har beskylde eller derpå talt ved retten, befindes og ikke heller Christen Olufsen nogen skadesløs forpligt derpå at have udgivet, og sætfogden Christen Tomasen dog har tildømt ham at oprette Niels Degn hvis skade, han efter samme opskrift kunne bevise sig at have lidt, og derud over at forskaffe ham rigtig register eller lide dele, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom, såvel som bemeldte dele, derefter udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og sætfogden deri at give Christen Olufsen til kost og tæring to rigsdaler, og efterdi befindes fornævnte indstævnte vidner, en part at have vidnet efter Christen Olufsens ord og mundheld, og en del vildig, om det som for lang tid siden skulle være sket, og en part siden samme dom er udstedt, da finder vi efter slig lejlighed samme vidner magtesløs at være.

(309)

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM rentemester og befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Axel Nielsen i Vittarp med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Gødesen og Anders Nielsen i Bøl for et vidne, de til

Lønborg birketing 27/6 næst forleden vidnet har, bemeldende at de på søndag der næst var 14 dage om aftenen skulle have seet, at Niels Nielsen i Bøl gik på Bøl enge i Lønborg birk og tøjret hans heste, som de skulle stå om natten, så skulle de have seet Knud Christensen, fisker på Lundenæs, med flere komme til Niels Nielsen og havde bøsser og ---- i hænderne, og dermed slog Niels Nielsen mange hug og slag, og ingen årsag har gjorde eller gav dem dertil i nogen måder, hvilke vidne beskyldes Anders Nielsen at være Niels Nielsens egen bror, og de andre vidnespersoner at være hans svogre og slægt: så og befindes vidnesbyrd vildig at være i slægt og svogerskab til Niels Nielsen, varsels mændene og ikke heller har om hjemlet hvo, de deres varsel og kald mundelig har til kende givet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidner såvel som og den sigtelse, klage og sandemænds ed, som derpå gjort og funderet er, så noksom at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(314)

** var skikket mester Laurits Ernstsen i Gammelby, sognepræst til Hornum og Stovby kirker, på sin hustru Else Lauritsdatters vegne, Laurits Jensen, borgmester i Varde, på hans datter Ingeborg Lauritsdatters vegne, Mads Tordsen, rådmand i Vejle, på sin hustru Lisbet Lauritsdatters vegne, Jens Nielsen, rådmand i Varde, på sin egen og Mads Jacobsen, borgmester sst, på hustru Anne Lauritsdatters vegne deres fuldmægtig Jens Pedersen, prokurator i Varde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Daniel Phillipsen, byfoged der sst, for en dom han 22/5 næst forleden, imellem dem fornævnte og Jacob Bjørnsen, indvåner i Varde, til Varde byting dømt og afsagt har, og deri imod deres første beskyldning Jacob Bjørnsens salig hustru Maren Nielsdatters efterladte gode og gods, som dem arveligen er tilfalden anlangende, således i sin sentens henstiller, at efterdi for ham bevistes, salig Maren Nielsdatter 31/8 næst forleden befindes ved den timelig død at være bortkaldt, og 9/9 næst efter til jorden bestedigt, den 13. næst efter skulle Jacob Bjørnsen ladet Maren Nielsdatters arvinger beskikke, de ville overvære boen med ham at forsegle eller registrere, og efter han der tvivlsom og uendelig skulle været svaret bleven, det samme ved lige beskikkelse skulle have gjort 16/9, og derefter 20/9 boen ladet forsegle, og til rette trødningsdag nogen breve udtagen, boen ladet registrere og vurdere, da har fornævnte byfoged ikke vidst Jacob Bjørnsens ulempe deri at findes, hvilken dom beskyldes i følgende måder, for det første Jacob Bjørnsen ikke har forholdt sig som loven og recessen tilholder, for det fjerde hvis den lodseddel på hvis arvepart, salig Maren Nielsdatter efter hendes salig søster Apelone Nielsdatter er tilfalden, såvel og den afsigelse velb Albret Skeel til Fussingø og Jens Juel til Keldgård imellem salig Maren Rasmusdatter og Maren Nielsdatters forrige husbond, salig Otte Rasmussen, på den ene og Varde borgere på den anden side 9/8 1632 gjort har, og Jacob Bjørnsen skulle benægte samme lodseddel. endnu for fogden at være fremlagt efterskrevne lodseddel efter salig Apelone Nielsdatter, salig mester Jørgen Pallesens, i Varde, og Niels Nielsen Hedebo på sin mor Anne Nielsdatters vegne, Laurits Jensen borgmester på sin svoger mester Laurits Ernstsen i Gammelby og Mads Tordsen, rådmand i Vejle på deres hustruer Lisbet Lauritsdatter og Else Lauritsdatters vegne, som deres fuldmægtig, samt på hans datter Ingeborg Lauritsdatters vegne, som hendes rette lovværge, og Mads Jacobsen på sin hustru Anne Lauritsdatters vegne vidnede, at de har været over skifte i mester Jørgen Pallesen, sognepræst i sankt jacobi kirke i Varde, og hans hustru salig Apelone Nielsdatters bo, og den dog i to lige lodder blev skiftet og delt. dernæst fremlagde Jens Pedersen på Lisbeth Jensdatter, salig Laurits Lauritsens, i Vestergård hendes vegne efterskrevne købebrev, som Jacob Bjørnsen i Varde har udgiven på nogen enge, jeg ham har afkøbt efter købebrevs bemelding og den at lade indføre i hvis, som for retten passerer imellem min kære bror borgmester Laurits Jensen og Jens Nielsen i Varde og deres medarvinger, datum Vestergård 19/5 1654 og underskrevet Lisbeth Jensdatter, salig Laurits Lauritsens, item fremlagde Jens

Pedersen efterskrevne tingsvidne af Varde byting 7/11 bæst forleden i sin mening otte mænd vidnet, det Laurits Jensen borgmester på sine børn Lisbet Lauritsdatter, Else Lauritsdatter, og Ingeborg Lauritsdatters vegne, Jens Nielsen på sine egne vegne, Niels Nielsen Hedebo på sin mor Anne Nielsdatters vegne, og Mads Jacobsen på sin hustru Anne Lauritsdatters vegne æskede af Jacob Bjørnsen registrering og vurdering efter hans hustru Maren Nielsdatters dødelige afgang: så og efterdi befindes salig Maren Nielsdatter ved den timelig død at være bortkaldt 31/8 og 9/9 næst efter begravet, og den fjerde dag derefter, som var 13/9 såvel som 16/9 Jacob Bjørnsen at have tilbudt hendes arvinger at ville overvære boen med ham at forsegle eller registrere, hvorpå arvingerne ingen endelig besked har givet, så Jacob Bjørnsen har været forårsaget 20/9 boen at lade forsegle og hvis ikke ---- kunne det registreret i en del borgmester og råd med byfogdens overværelse, indtil han til tredvte dag boen har ladet registrere og vurdere med dannemænd af tinge tilnævnt, og ikke befindes eller bevises nogen underslæb eller forrykkelse at boens formue at være gjort, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod samme indstævnte registrering og vurdering at kunne sige, men ved magt at blive, belangende de ---- som arvingerne formener at være ----- jordegods ---- alene at være berettiget, formedelst Jacob Bjørnsen ikke derimod har omgået efter loven, ---- Maren Nielsdatter, da efterdi ikke bevises samme ---- nogen herlighed deraf ---- at være gangen, som af jordegen gods plejer at udgives, men at bruges som andet købstadgods og løsøre, og byfogden ---- har tilkendt Jacob Bjørnsen den halve part af samme enge som sædvanligt at nyde, da ved vi ikke den hans doms post at imod sige, anlangende de penge, som fra Flensborg i boen skal være indkommen, da efterdi Jacob Bjørnsen ikke fragår en summa penge jo at have bekommet, og derfor sig erbudt for dis annammelse og udgift til endelig skifte og deling at ville gøre rigtig rede og regnskab, og byfogden fordi ikke har kendt Jacob Bjørnsen deri nogen uret at have gjort, som vurdering eller registrering kunne komme til forsvækkelse i nogen måde, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod den hans doms post at sige, ellers belangende byfogdens dom i de andre indstævnte poster og dis beskyldninger, samme ---- angående, da efterdi intet nøjagtig fremlægges, hvorved Jacob Bjørnsens ulempe kunne befindes, og byfogden fordi efter den på funderede adskillig posters formelding har ham fri funden, vidste vi og ikke heller imod samme hans doms poster at sige, men ved magt at blive, og efterdi byfogden i hans anden indstævnte dom har tilfunden Jacob Bjørnsen adskillig beskikkelser, som han til arvingerne har ladet gøre, ved tingsvidner at få beskrevet, da efterdi samme sag ikke Henrik Møller vedkommer, så han dertil burde at stævnes, vidste vi ikke heller imod samme dom, såvel som Jacob Bjørnsens beskikkelser og tingsvidner at kunne sige, men ved magt at blive.

(359)

27/9 1654.

** var skikket ---- og havde stævnet Mads Iversen i Vollum og Mads Hansen i Døstrup på den anden side ---- de til Lø herreds ting skal have vidnet ---- kunne arveligen tilfalde efter salig Maren Lauritsdatter i den bondegård ---- : så og efterdi befindes Mads Iversen i Vollum og Mads Hansen i Døstrup udførligen at have vidnet om den voldgift, de med ---- imellem Hans Nielsen i Harres og Laurits Møller, som Laurits Møller skulle give Hans Nielsen ---- lybsk for alt hvis hans børn kunne arve efter salig Maren Lauritsdatter i Harres af den bondegård, Laurits Nielsen iboer, hvilke vidne medfører Hans Nielsen såvel som og hans voldgifts mænd Nis Pedersen og Hans Tomasen endnu at have været til vedermåls ting, og ikke sligt fragået, men fast mere med Laurits Pedersen i ---- og hans medbrødre seks af de otte mænd tinghørere deres vidne bekræftes, så inden tinge at være passeret, så Mads Iversen og Mads ---- om vidnet har ---- da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme voldgift at sige ---- .

(362)

** var skikket mester Anders Laugesen, sognepræst til Vilslev kirke, hans fuldmægtig Jens Christensen Høg, prokurator i Viborg, i mester Anders Laugesens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jørgen Jensen i Vilslev og Peder Jørgensen sst for et vidne, de til Hunderup birketing 7/4 næst forleden, efter en landstings stævning, dem skal have til vendt i den mening, otte mænd vidnet, det Mads Nielsen og Niels Nielsen, født i Vilslev, den dag for retten med en landstings stævning blev fremkaldt deres sandhed med oprakt finger og ed efter recessen at vidne og bekende, om de ikke hos var og hørte i Vilslev schreudt den næste onsdag for gregori dag nu sidst forleden, det mester Anders Laugesen, sognepræst til Vilslev kirke, sigtede og beskyldte Peder Jørgensen for et troldpak, og ydermere sagde mester Anders Laugesen til Peder Jørgensen, det han samme fornævnte dag havde kirkens nøgle hentet og gjort trolddoms kunster med, dertil svarede mester Anders Laugesen og benægtede sig ikke slige ord at have haft, som de ham på vidnet har, såvel som og tilstod sig ikke at vide andet med Jørgen Jensen eller hans hustru og børn end hvis ærligt og godt er: så og efterdi ---- vidnesbyrd befindes at have vidnet efter mester Anders Laugesens ord og mundheld, som han ikke er gestendig, men ---- her i dag for retten sligt fragår, som forskrevet står, der og ikke heller befindes lovlig varsel for samme vidner givet, tilmed vildig Jørgen Jensens egne tjenestefolk, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme mester Anders Laugesen såvel som og ikke heller Jørgen Jensen, hans hustru eller børn på enten sider til forklejning, hinder eller skade i nogen måde.

(366)

** var skikket Peder Ottesen i Hillestad i Tunsberg len i Norge hans fuldmægtig Peder Ibsen Stagholm, prokurator i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Anders Joensen, KM byfoged i Vejle, for en dom han har dømt på Vejle byting 23/4 1654, i hvilken dom han skal have henfunden Peder Ottesen eller hans fuldmægtig at give Maren Lauritsdatter, salig Oluf Bagers, i Lund i Skåne varsel, som den sag aldeles intet skal være vedkommende, og tilmed skal være ved døden afgangen ungefer for ---- år siden, som er med hendes salig far mester Laurits Christensen, hr Erik Clemendsen og ---- Ernstsen, KM tolder i Horsens, deres ---- at bevise, med hvilke hans ulovlige dom, som han formener, han skal have spildt ham hans sag til stor pendings spild og omkostning, idet han ikke har villet anseet den kontrakt, dateret Vejle 28/9 1643, som da har været i rette, som med dets opskrift skal kunne bevises, efter hvilke kontrakt alle og enhver, som der indført er, skal have bekommet fyldest og fuld udlæg for enhver skilling, de findes da indført for, uden Peder Ottesen alene, som slet intet har bekommet, som skal være at bevise med den registrering og gælds betaling, som skete 11/2 1646, efter hvilke kontrakt samt Peder Ottesens svogeres henvisnings sedler, han formener, at byfogden havde burdet at dømme endeligt i hovedsagen. nu mødte Hans Clemendsen og blev fremlagt samme indstævnte dom af Vejle byting 13/4 sidst forleden, som indeholder Hans Clemendsen for byfogden at have fremlagt en registrering efter hans salig forældre, dateret Vejle 11/2 1646, indeholdende efterskrevne Anders Joensen, KM byfoged i Vejle, Peder Nielsen Jerlev og Anders Madsen Byg, overformyndere her sst, gør vitterlig, at eftersom salig Clemend Sørensen, forrige borgmester her i byen, hans arvinger, nemlig Hans Clemendsen, borger her i byen, Clemend Clemendsen, her sst, enhver på sin egne vegne, Søren Knudsen, rådmand her i byen, på sin hustru Maren Clemendsdatters vegne, Foch Albretsen, rådmand i Horsens, på hans hustru Lene Clemendsdatter,

så og på sin hustrus søster Mette Clemendsdatter, her sst, deres vegne og Knud Jacobsen, rådmand i Odense, på sin hustru Mette Clemends og sin svoger Christoffer Clemendsens deres vegne, har angivet eftersom ---- ved døden over 21 år siden har bortkaldt bemeldte deres salig far og hans hustrufar salig Clemend Sørensen ---- han en temmelig gæld har efterladt ---- : så og efterdi for byfogden er fremlagt en skifteregister, dateret Vejle 11/2 1646, hvori formeldes salig mester Laurits Clemendsens barn Maren, mester Oluf Bagers i Lund, at være en medarving efter salig Clemend Sørensen, og ikke for byfogden bevises hende ---- at være varsel given med deres lovværge, og byfogden fordi ikke har vidst i sagen at kunne dømme, førend der efter recessen blev lovlig stævnet og varsel given, som det sig burde, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme dom at kunne sige, eller Anders Joensen byfoged hans ulempe at kunne være.

(369)

** var skikket hr Jens Pedersen i Bramming hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, i hr Jens Pedersens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Johan Styrck, sitzhaftig på ---- gård og Peder Nielsen i Darum med flere for et vidne, de til Skast herreds ting 6/5 sidst forleden vidnet har, at de 9/2 var i Allerup præstegård og hørte, at hr Jens Pedersen skældte Hans Nielsen Mulvad for en tyv, skælm, æsel, skabhals, hundsfot og mange flere ubeskedne ord: så og efterdi befindes af fornævnte vidnesbyrd at være vildig og en del enlig, og ej på fersk fod vidnet, mesten del ---- uoverens stemmende, og i synderlighed alle efter hr Jens Pedersens ord og mundheld, som han ej er gestendig, men til hjemting såvel som for provsten, og nu her for retten benægtet og fragået, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme hr Jens Pedersen eller Hans Mulvad på enten sider til forklejning, hinder eller skade i nogen måde, men belangende den benægtelse hr Jens Pedersen imod fornævnte vidner ---- har, ved vi ikke efter for berørte lejlighed at imod sige, men ved magt at blive.

(383)

** var skikket Jacob Hansen, KM toldinspektør i Horsens, med en opsættelse her af landstinget -/- sidst forleden, lydende ham da at have stævnet efterskrevne borgmestre og rådmænd for en dom, de til Vejle rådstue 21/10 1653, imellem ham på KM vegne på den ene og Hans Jørgen Majoner og Jacob Hasse af Viborg på den anden side, dømt og afsagt har, anlangende to pakker og en bylt kramgods, som for Vejle 22/4 forskrevne år, uden tolds erlæggelse eller toldseddels annammelse, er i land skibet, og da for dem i rette sat, om samme gods jo billigen burde for slig toldsvigs begangelse efter forordningen om tolden i recessen at være forbrudt, da dog tvært imod kongelige forordninger har deres dom på Hans Jørgens og Jacob Hasses bedragelig specifikation funderet, og en parti af samme gods, som beløber 604 rigsdaler, i konfiskation hendømt: så og efterdi ---- Hans Jørgen og Jacob Hasse at for ---- det gods. som efter specifikationen i samme to pakker og bylt befandtes efter ordinantsen, som det sig burde, da ved vi ikke imod den deres doms post at sige eller samme gods så vidt dem at kunne fra dømme, men belangende ---- som ellers der iblandt er ---- og ej i specifikationen er indført, som af takserborgere i provincial toldforvalter såvel som i Hans Jurich og andre dannemænd deres nærværelse er vurderet for 604 rigsdaler, så borgmester og råd fordi efter told ordinantsen har dømt samme summa forbrudt at være, da ved efter slig lejlighed og ikke imod den deres doms post at sige, men ved magt at blive, ellers ---- .

(405)

** var skikket velb Daniel Rantzau til Trøjborg hans fuldmægtig ---- Randerup med en opsættelse her af landstinget 16/4 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, for en dom han 12/4 1654 har dømt og afsagt imellem Daniel Rantzau på den ene og Laurits Tomasen i ---- på den anden side, og i samme sin dom tildømt Laurits Tomasen at betale sin husbond Daniel Rantzau sine efterskrevne tre års efterstandende skyld og landgilde, frihedspenge og engpenge efter Trøjborg jordebog: så og efterdi for os er fremlagt en underskreven restants på fornævnte resterende skyld og landgilde, som Laurits Tomasen til Daniel Rantzau er skyldig og med resterer, så sagen fordi derom til hjemting er indstævnet, og dom ganget, som forskrevet står, såvel som og i lige måde her til landstinget indkaldt og i seks uger til i dag optagen, og ikke Laurits Tomasen er mødt sig herimod at erklære, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end ---- jo pligtig er at betale Daniel Rantzau samme resterende gæld efter restantsen, og fordi tilfinder to selvejerbønder, nemlig Laurits Nielsen i Vestergård i Harres og Peder Poulsen i sønder Ballum, som Feder Hansen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden drage for Laurits Tomasens bopæl, der udæske og gøre Daniel Rantzau udlæg af hans løsøre, sker dem deri ikke fyldest, da i Laurits Tomasens jordegods at gøre indvisning, så Daniel Rantzau for samme resterende gæld fuld udlæg bekommer, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(406)

** var skikket Hans Pedersen i Randerup, herredsfoged i Lø herred, hans fuldmægtig Peder Hansen sst med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Mads Pedersen i Harres tingholder for en dom, han 9/10 1652 til Lø herreds ting dømt og afsagt har, imellem Hans Pedersen og Hans Nielsen i Harres, og samme sin dom har indfunden for landsdommere, de derpå at kende, hvilke dom Hans Pedersen formener lovlig og ret at være, og derpå at kendes og dømmes her til landsting hvis ret er. herhos blev fremlagt efterskrevne dom af Lø herreds ting 9/10 1652, som besluttes, at eftersom Hans Pedersen tiltaler Hans Nielsen i Harres, om han ikke bør at lide tiltale efter recessen for hans usandfærdig klage, som han for KM har over Hans Pedersen indgiven, såvel og ham tiltaler for kost og tæring, som han har ladet gøre i Holsten i retten, der Hans Nielsen har ladet ham stævne til Rendsborg, og Hans Nielsen i så måder har forbi gangen vores konges danske ret til landsting, da efter slig forberørte lejlighed, efterdi samme sag gælder på herredsfogdens ærlige rygte og navn, så fogden ---- ikke burde at kende ------ : så og efterdi for os i rette lægges ---- kongelig majestæts missive og åbne brev, som ikke befindes for sætfogden Mads ---- at være i rette lagt eller i hans dom indført ---- , da finder vi efter slig lejlighed samme dom at være som udømt, og sagen igen til hjemting at komme, dokumenterne for fogden, som retten betjenende vorder, at i rette lægges og i hans dom at inddrages, og ham derefter at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(409)

** var skikket Peder Hansen Ulf i Darum med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Jacob Jensen i Tømmerby, herredsfoged i Gørding herred, for en uendelig dom han på fornævnte herred 4/4 1653, imellem Peder Hansen Ulf på den ene og lille Darum mænd på den anden side, afsagt har, anlangende at Peder Hansen ville have dele og 4. ting til lille Darum mænd for kirkens tiende 1646, han dem for beskylder, og da vidste fogden efter slig lejlighed ikke nogen tiltale til dem for samme tiende at kunne udstede, med mindre anderledes for ham for bevislig gøres: så og efterdi for os i rette lægges Erik Krags seddel, samme resterende

tiende anlangende, hvori kirkevægerne tillades Darum sognemænd på tilbørlige steder derfor at søges, efter samme seddels derom videre bemelding, som forskrevet står, da efter slig lejlighed bør fornævnte dom at være som udømt, og sagen igen til herredsting at komme ---- for fogden at i rette lægges og i hans dom at lade inddrage, og ham i sagen endelig at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(411)

** var skikket velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand, hans fuldmægtig Peder Jensen, skriver og ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet, efter andre opsættelsers indhold, Godske Hansen i Plovstrup, herredsfoged i Malt herred, for en dom han 2/5 sidst forleden imellem Mogens Sehested og velb Manderup Abildgård dømt og afsagt har, for det første beskyldes hans dom at han skal have frakendt 29 personer, som er bosiddende på tre selvejergårde og halvfemte fæstegårde, som ikke ved navn i dommen findes indført, alle boende i Brørup sogn, for hans kongelige majestæts påbudne penge, korn og flæskeskat, som de årligen og af arilds tid til KM har udgiven, og sidst påbudne skat var bedaget at skulle være given til ---- 1653, og det efter Jens Jørgensen i Gravengård hans angivende, og har funderet samme hans dom på KM skattebrev, som ikke skal befindes samme dag for retten at skal være læst og forkyndt, i lige måder formenes, at de udførlig deres vidne bør ydermere at forklare, og folkenes navne, enhver særdeles, såvel som og navngive hvor mange øskne, som på Gravengård er opstaldet: så og efterdi ikke befindes varsels personerne at have om hjemlet, hvo de mundtlig deres stævning og kald for samme indstævnte vidner har til kende givet, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed samme vidner og dom deri magtesløs at være, og efterdi herredsfogden ikke har ladet indføre vidnesbyrdene ved navn i hans dom, så Mogens Sehested sig med stævning kunne vidst at rette, da bør han deri at give Mogens Sehested til kost og tæring to rigsdaler.

(416)

** var skikket Gravers Nielsen i Torbøl, hvorledes han på sin umyndige søn Niels Graversens vegne med en opsættelse her af landstinget ---- stævnet Christen Nielsens hustru Inger Jensdatter for en sigtelse, hun 12/11 1653 på ham med oprakt finger gjort har, i sin mening at Gravers Nissens søn Niels Graversen skulle have slået hende med en sten, at hun styrtede om på møddingen, og da skulle blodet have været ude af næse og mund, hvilket hendes enlige vidne, som i lov og ret ikke agtes, Gravers Nissen højt og hårdelig benægter usandfærdig at være, hans søn aldrig at være kommen til Christen Nielsens gård hans hustru i ringeste måder at fortørne, men Christen Nielsen af had og avind formedelst langvarig trætte, som har været imellem ham og Christen Nielsen, hans fattige umyndige barn sligt usandfærdig at have på digtet: da efter flere ord dem imellem var, da formedelst vores underhandling afstod Peder Børgesen, Christen Nielsen og Gravers Nissen på ---- sider samme indstævnte vidner, nævnings ed, syn ---- lovmål og forfølgning, såvel som og fornævnte nu fremlagte tingsvidne, 6/8 1653 forhvervet, som er vidnet om Christen Nielsen og hans hustru, så det ingen videre skal komme til hindring eller skade i nogen måder, men deri ganske kasseret, død og magtesløs at være, og dernæst nu for retten tog Gravers Nissen, Niels Madsen og Christen Nielsen hverandre i hånd, lovede og til forpligtet dem, på deres egne og naboers vegne, herefter med ord og gerning at være hverandre ubevaret, så dersom befindes og lovlig bevise kan, at nogen af dem med skælderi eller unødig trætte, uden lovlig tilgiven årsag. hverandre eller og sine grander og naboer i Torbøl overfalden, da at have forbrudt et halvt hundrede sletdaler til de fattige at udgive, og i rede penge til lensmandens fuldmægtig at over levere, og til de fattige at uddele.

(423)

** en dom af Viborg landsting 27/9 1654, indeholdende Oluf Pedersen i Drongstrup da efter opsættelses indhold at have ladet i rette stævne Sidsel Markorsdatter i Egeris, salig Jens Christensens efterleverske, Christen Tomasen i øster Bølling på hans hustru Sidsel Jensdatters vegne, og hendes børn Anne Jensdatter og Christen Jensen, født i Egeris, for en summa penge salig Jens Christensen af Egeris skulle være salig Troels Nielsen af Vium med flere skyldig bleven, efter adskillige derpå hans udgivne breves bemelding, for hvilke gæld en pant til herreds og landsting skal være forhvervet, domme og vurdering med meget andet mere da at være indstævnet, og formelder samme dom til beslutning således: så og efterdi ikke befindes lovbud for den pant at være gjort og ganget, som Jens Christensen i Egeris til Jørgen Jensen i Herborg for forskrevne 80 sletdaler på halv Egeris mølle skal have udgivet 1642 efter udskrift af tingbogen des indhold, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme pant så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, men efterdi befindes Troels Nielsen inden tinge for otte mænd at ---- for samme pant leveret til salig Jørgen Jensens hustrus fuldmægtig bemeldte 80 daler, da ved vi ikke samme otte mænds vidne så vidt at imod sige, og efterdi Niels Christensen i Vium kirkegård og hans medfølgere befindes at have vidnet om en forlig imellem Oluf Pedersen og Sidsel Markorsdatter om hvis, hun skulle have til ophold, og derimod igen lovede at forskaffe Oluf Pedersens datter Maren Olufsdatter en 48 dalers brev, som Maren Olufsdatters husbond salig Troels Nielsen havde givet Sidsel Markorsdatter, og dermed samme brev at være betalt, og i så måder vidnet efter Sidsel Markorsdatters ord om samme forlig, som hun dog ej til tinge har indgået, eller med nøjagtig brev og kvittants bestyrkes, da finder vi efter slig lejlighed den deres vidne ingen magt at have, belangende den indstævnte dom 15/12 udganget, som efter syv gældsbreve og følgebreve dømt er, da efterdi befindes indvisnings dom her til landstinget, efter samme dom og deri indførte gældsbreve, at være udgivet, da finder vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte gældsbreve, som samme vores indvisnings dom, som endnu står i sin fulde esse, på funderet er, at kunne sige, men efterdi ikke befindes de to selvejerbønder, som her af landstinget er tilfunden for samme gælds fordring, efter samme indvisnings dom, at gøre udlæg i salig Jens Christensens bondegods, ikke at have i deres indlæg og vurderings vidne specificeret eller indført fornævnte gælds rente, skade og omkostning, hvor vidt des summa billigen eragtes kunne sig at bedrage, og dog gjort udlæg for en visse summa 320 daler for hovedstol, rente og omkostning, da har vi efter slig lejlighed ikke deri kunne kendt samme fornævnte indlæg og vurderings vidne, såvel og den dom 28/3 16 -- efter dømt er, samt tilbuds vidne så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, disligeste og efterdi Christen Pedersen i Husted og ung Niels Nielsen i Egeris har om vidnet, at der ingen løsøre i Egeris til udlæg var at bekomme, og intet derimod fremlægges ikke jo så at have været, vidste vi ikke den deres vidne så vidt at imod sige, ellers belangende den indstævnte dom 28/2 1653 udganget, som Tomas Andersen i Egeris har forhvervet over hans hustrus mor Sidsel Markorsdatter og hendes børn, efter en hans hustrus far Jens Christensen i Egeris hans gældsbrev til Jens Christensen i Fjelstervang på 24 daler udgivet, for hver sin anpart deri at betale med sin rente, hvilken gældsbrev af Jens Fjelstervang igen til Tomas Andersen opdraget er, da efterdi samme dom er dømt efter fornævnte gældsbrev og opdragelse, og med tingsvidne efter den skifte i hans dom indført, som efter salig Jens Egeris sket er år 1649, bevises samme gældsbrev ikke da været uden 18 år gammel, og i så måder gælden over skifte da fordret og renoveret, da ved vi ikke imod samme dom så vidt at sige, men efterdi Sidsel Jensdatters opdragelse brev på fornævnte gældsbrev og dom til Maren Olufsdatter udgivet, befindes af Sidsel Jensdatter, da hun sad i hendes enkesæde, med hendes farbror Niels Christensens råd og samtykke udgivet og forseglet, hvilke brev Christen Tomasen, som nu har Sidsel Jensdatter til ægte, ikke her i dag for falsk eller urigtig har villet vide

eller beskylde, da ved vi ikke imod samme opdragelse brev at sige, dernæst og efterdi i lige måder er hid stævnet det brev, Niels Christensen i Vium kirkegård 2/6 1653 på hans brødrebørns vegne til Oluf Pedersen udgivet har, at Maren Olufsdatter skulle nyde og beholde de tre hans brødrebørns ---- Egerisgård og mølle, kunne til ---- , tilmed og den fuldmagt og foræring, som Sidsel Markorsdatter til Mikkel Christensen i Vium udgivet, ikke af hende findes forseglet, eller og til tinge stadfæstet, eftersom samme hjemgjorte breve bondeeje angår, bør de deri ingen magt at have, sammeledes og efterdi herredsfogden 31/10 1653 iblandt andet efter fornævnte pantebrev, som nu er underkendt, såvel som efter forrige vurdering og det 24 dalers brev har tildømt Maren Troelskone samme fornævnte halve gård og halve mølle for ejendom at følge, endog det ikke var hans dom gemes eller noksom dermed procederet til herredsting og landsting, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom magtesløs at være, disligeste og belangende den dom, 31/1 udganget, som og hid stævnet er, fornævnte 24 dalers brev anlangende, Maren Troelskone skulle være fridømt for at betale, som hun skulle have købt af Sidsel Jensdatter efter des beskyldning, da efterdi samme dom ej er fremlagt, endog sagen over seks uger er opsat, da bør den og i lige måder magtesløs at være.

(427)

** var skikket ---- : da efterdi med vidnesbyrds vidner udførligen bevises, Oluf Nielsen organist imod hans forpligt har utilbørligen skældt og overfaldet borgmester Jesper Andersen tilmed og på ære og lempe ham angreben, kaldt ham en skælm, hvilke vidnesbyrds vidne står ved sin fulde magt af Oluf Nielsen uigenkaldt, sagen og til hjemting har været indkaldt, såvel som og her til landsting i seks uger opsat, og dis opsættelse til hjemting lovlig forkyndt, som forskrevet står, og han dog ikke er mødt, men sig fra rettergang entholder, vi imod recessen uden bevilling ikke længere kan gøre ophold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end Oluf Nielsen jo bør for slig hans ubevislig utilbørlig æreskælden, han på byens øvrighed gjort har, en løgner at være ---- finder vi det did at komme, og så gå derom hvis ret er.

(430)

** (til Peter Gilofsen på Vesterland Før hans opsættelse imod rådmand ----) : efterdi Geke Gilofsen såvel som rådmændene eller nogen på deres vegne ikke er mødt herimod at svare, da tilfinder vi Geke Gilofsen for udeblivelse imod recessen og forordningen for sin person at give Peter Gilofsen og Henrik Hain fire rigsdaler, såvel som og bemeldte indstævnte rådmænd i lige måder enhver af dem at give Peter Gilofsen og Peter Hain en rigsdaler til kost og tæring, og Peter Gilofsen og Henrik Hain imidlertid for samme indstævnte doms eksekution kvit at være.

** (til Jep Jepsens opsættelse) ---- opsat til næste landsting efter påske først kommende ---- og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden ---- at forkyndes.

** var skikket ---- med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jørgen Tomasen, født i nør Søller, for en løgnagtig, usandfærdig og urigtig gældsbrev, som han på ---- herreds ting 1/5 sidst forleden har i rette lagt og derefter hændet dom for 115 sletdaler med sin rente og interesse, hvilke penge Christen Madsen har annammet af Jørgen Tomasens svoger Tomas Christensen i Krunderup 28/5 1634 efter samme brevs videre formelding, hvilke brev Christen Madsen beskylder usandfærdig at være og ikke den rette hovedbrev, som han udgav på samme penge, som mester Peder Lauritsen Lem, da sognepræst i Vejrum, skrev ham og Tomas Christensen imellem, som lyder, at Jørgen Tomasen ikke skulle have samme penge uden som skete,

at hans mor Inger Christensdatter ham i hans umyndige år fradøde, og derfor har leveret samme penge til Anders Gregersen, som er Inger Christensdatters husbond ---- 1634, da han fik hende til ægte, hvorpå han siden har givet ham kvittants ---- . dernæst blev fremlagt hr Peder Lauritsen Lem, sognepræst til Skibsted og Lyngby sogne, og provst i Hellum herred, hans efterskrevne brev, at som Christen Madsen i nør Søller i Vejrun sogn har begæret min kundskab anlangende forligelses mål imellem ham og Tomas Christensen, nu boende i Krunderup, om den beliggelses mål, som han med Christen Madsens datter Inger Christensdatter beganget har, om jeg ikke forligte dem derom, skrev dem imellem, og hvorledes den skriftlige kontrakt lyder, da er det mig i sandhed vitterlig, at der jeg var sognepræst i Vejrum sogn, at jeg forligte dem i så måder, at Tomas Christensen skulle give Inger Christensdatter, som han har besovet, 115 sletdaler ---- , dateret Skibsted præstegård 11/1 1654: så og efterdi ---- hvilken kvittants imod fornævnte kontrakt for herredsfogden stod urykket, og han dog har tildømt Christen Madsen fornævnte summa penge efter kontrakten med rente og interesse at betale eller lide indvisning, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende sådan hans dom såvel som og den vurdering og udlæg, derefter gjort og sket er, så noksom oprigtig at være med omgået, som det sig burde, men fordi magtesløs at være og i lige måde ikke at komme Christen Madsen til nogen forhindring.

(440)

** (til velb ---- Hilleborg ----) ---- og da at gå derom hvis lov og ret kan findes.

(441)

** var skikket ---- sandfærdig vidnesbyrd, hvoraf noksom kan eragtes, at Peder Nielsen først selv har givet årsag til samme parlament og hans bane, idet han først uden årsag har taget fat på Tomas Madsen og slagen ham baglæns ned af en stol til jorden, og da trådte og stødte ham, både med fødder og knæ, indtil en mand rykkede Peder Nielsen af Tomas Madsen, så han kom op, og da fik han en degen i sin hånd og veg ud af døren for ham i forstuen, og dismidlertid fik Peder Nielsen sin banesår: ---- og intet nøjagtig af Tomas Torps fuldmægtig derimod fremlægges, ---- af nødværge imod Peder Nielsen formedelst ---- eftertragtelse at være gjort, men Tomas Torp fast mere befindes for slig drab ---- , angående de indstævnte vidner, som Tomas Madsen har ladet forhverve, og en del at have vidnet Peder Nielsen i sin drukkenskab været oprørsk, såvel som og en part vidnet om Tomas Torps gode forhold med omgængelse, køb og salg, da efterdi samme vidner ikke denne drabssag angår, bør de ikke deri at komme Tomas Madsen Torp imod bemeldte vidner, syn og sandemænds ed, som nu er ved magt dømt, til nogen befrielse.

(453)

** var skikket velb Christoffer Hvas til Hennegård ---- efterskrevne for et vidne, de til Vesterherreds ting 26/3 1632 om fornævnte stolestand vidnet har, hvilke vidner formenes ikke af ---- fundament og grund, eller så lovlig varsel for givet, at det bør nogen magt at have, men burde magtesløs at blive. item stævnet Christen Gregersen i Lundtarp, som samme vidner udstedt har, hans arvinger, nemlig Mette Peders i Rattrup, Christen Tarp i Varde og Anne Christensdatter i Lundtarp ---- : da efterdi sagen ---- seks uger ---- så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme indstævnte vidner og domme magtesløs at være, og Niels Nielsen at give Christoffer Hvas til kost og tæring fire rigsdaler i rede penge at betale.

(455)

** var skikket Matias Hansen i Kelst med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Mikkelsen i Billum og Hans Nielsen sst for et vidne, de til Vesterherreds ting med Bachen Dinesen i Kelst vidnet har, at Bachen Dinesen i Kelst skulle have kommet til dem i deres gård i Billum og sig for dem beklaget, at han var slaget fordærvet, og da skulle de have seet fem blå pletter på hans højre aksel, så beskyldes samme vidne og syn, at der ej er nogen bevis, ej heller deres vidne om formelder, Matias Hansen ham at have slået ---- : så og efterdi befindes Bachen Dinesen inden tinge for otte mænd at have ladet syne og se hvis sår og blå slag, han på hans arme og aksel havde, hvilket og med Peder Mikkelsen i Billum og Hans Nielsen sst deres vidne og syn, straks på fersk fod gjort er, bekræftes, så Bachen Dinesen for slig sår og skade til hjemting såvel som og her for retten har ved ed og oprakte fingre fuldkommelig sigtet og beskyldt Matias Hansen, og intet nøjagtig han derimod fremlægger, fast mindre det ved ed eller oprakte fingre benægtet eller fragået, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme syn, vidner, sigtelse og klage at sige eller magtesløs dømme, men ved magt at blive, og efterdi Matias Hansen med stævning der imod har Bachen Dinesen omkostning tilføjet, bør han foruden hans rette bøder at give ham fire rigsdaler i rede penge at betale.

(457)

** var skikket Jørgen Espensen i Allerslev med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden ---- han skulle have været i Viffert Christensens hus i Lunde 26/11 og der seet, at Jørgen Espensen tog 2 rigsdaler af Viffert Christensens skab og med sig bortførte, hvilket løgnagtig vidne Jørgen Espensen højt og hårdelig benægter, ham usandfærdig, så vidt det hans ære vedkommer, at være på digtet, endnu stævnet Søren Pedersen i Lunde for et enlig vidne, han om samme penge vidnet har, i sin mening at Viffert Christensen skulle have klaget for ham, at Jørgen Espensen tog samme to rigsdaler imod hans vilje og minde, hvis hans i lov og ret ugrundet enlig vidne beskyldes, at han ikke vidner om hans egen vitterlighed, at have hørt eller seet nogen ulovlig gjort gerning af Jørgen Espensen i ringeste måde at være begangen, men mest efter Viffert Christensens egne hadske ord og mundheld: så og efterdi befindes ---- at have vidnet, og den anden vidnesbyrd Søren Nielsen at have vidnet efter Vifferts ord, Viffert Christensen og ikke heller har sigtet Jørgen Espensen for samme penge eller nogen anden lovlig nøjagtig bevis derom ført, da finder vi efter slig lejlighed samme deres vidner magtesløs at være, og ikke komme Jørgen Espensen til nogen forklejning, hinder eller skade i nogen måder, og efterdi Viffert Christensen deri har påført Jørgen Espensen omkostning, bør han at give ham seks rigsdaler i rede penge og ingen andre varer at betale, belangende den tiltale, som Jørgen Espensen ---- .

(459)

** var skikket hr Oluf Clausen, forrige præst til sønder og nør Bork sogne, på den ene og havde stævnet Niels Nielsen Obling i sønder Bork for en seddel, han på hr Oluf Clausens vegne hr Søren Christensen, nu sognepræst i Bork sogne, ----- med ham har samtykt og voldgivet ---- anlangende den avling, han har ladet drive til Bork præstegård 1647, efter hvilken seddel voldgifts mændene skal have gjort hr Oluf Clausen over 100 rigsdaler til forkort, og aldrig skal bevises hr Oluf Clausen slig voldgift at have bevilget eller samtykt, men Niels Nielsen af egen myndighed uden nogen fuldmagt af hr Oluf Clausen sådant med hr Søren Christensen, hr Oluf Clausen ubevidst, at have oprettet. herhos blev fremlagt efterskrevne voldgifts brev, kendes vi underskrevne hr Søren Christensen, sognepræst til sønder og nør Bork sogne, og Niels Nielsen på Lindbjerg, at eftersom

sig er begivet nogen tvistighed imellem mig hr Søren Christensen og hr Oluf Clausen, forrige sognepræst til Bork kirker, anlangende den avling, som hr Oluf forgangen år 1647 har ladet drive til Bork præstegård, så vidt enhver kunne være berettiget, efter lensmanden og bispens forhandling, så har jeg hr Søren Christensen på mine egne vegne og jeg Niels Nielsen på hr Oluf Clausens vegne indstillet og voldgiven samme tvist på 4 dannemænd. (fortsættes på 462)

(461)

** (fortsat fra 462) ---- : da finder vi efter slig lejlighed den hans dom som udømt og magtesløs at være, og ham fordi til omkostning at give Hermand Kås i rede penge tre rigsdaler, og efterdi Søren Lauritsen og Oluf Lauritsen befindes for birkefogden ej at være mødt, som forskrevet står, såvel som og i lige måde endnu dem her fra rettergang entholder, da bør og Søren Lauritsen og Oluf Lauritsen at give Hermand Kås hver tre rigsdaler til omkostning i rede penge at betale, dog videre tiltale til dem dermed uforkrænket.

(462)

** (fortsat fra 460): så og efterdi ikke bevises hr Oluf Clausen at have udgivet til Niels Nielsen Obling nogen fuldmagt ham mægtig på hans vegne samme sin ---- imellem hr Oluf Clausen og hr Søren Christensen at indgå eller bevilge, hvorfor og Niels Oblings tilstævnte voldgifts mænd ikke samme afsigt har villet samtykke, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende Niels Nielsens voldgifts brev, såvel som og ikke heller de to mænds afsigt, som derefter gjort er, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

** var skikket velb Frands Kås til ---- med en opsættelse her af landstinget i seks uger, ---- imellem Hermand Kås på hans tjener Christen Christensen i Fare mølgård på den ene og Søren Lauritsen i Felding og hans bror Oluf Lauritsen i ---- på den anden side ---- da ikke for birkefogden er mødt eller nogen på deres vegne dem lovlig at undskylde, eller modstand at gøre, men dem fra rettergang entholder, da birkefogden fordi har således afsagt, at efterdi sagen i seks uger har været opsat, så han imod recessen uden bevilling ikke længere opsættelse kunne gøre, og der den dag for retten fremlagdes syn, vidner, sigtelse og klage, det Søren Lauritsen i Felding torp og Oluf Lauritsen i Skovbjerg har slagen og overfalden Christen Christensen i stor Fare mølgård og gjort ham sår og skade, vidste fogden ikke rettere derpå at kende og dømme, end Søren Lauritsen og Oluf Lauritsen dermed uret at have gjort, og enhver for sin anpart efter angivelsen bør derfor at bøde og lide efter loven. (fortsættes på 461)

(463)

** (løst blad, hører til følgende sag) Christen Jensen efter ---- salig far og husbond Jens Christensen at ---- kunne være berettiget og arveligen tilfalden ---- hvilken den rette hoved pantebrev, som Jens Christensens signet fandtes under trykt, for rum tid skal være betalt og indløst fra salig Jørgen Jensen, efterdi at Jens Christensen ikke har den sidste pant samtykt eller den dag på tinget.

(464)

** var skikket ---- og havde stævnet Sidsel Markorsdatter i Egeris, salig Jens Christensens efterleverske, Christen Tomasen i øster Bølling på hans hustru Sidsel Jensdatter, hendes børn Anne Jensdatter og Christen Jensen deres vegne, eftersom deres afgangne far og husbond, salig Jens

Christensen af Egeris, skal være bleven fornævnte Maren Troelskones salig afgangne husbond Troels Nielsen af Vium en summa pending skyldig, efter adskillige derpå hans udgivne breves bemelding, for hvilke gæld en pant til herreds og landsting skal være forhvervet, domme og vurdering derefter gjort og gået er, i fornævnte personer deres jordegods, nemlig halv Egerisgård samt i den halve tilliggende mølle, såvel som anden pant, som Jens Christensen af Egeris skulle have gjort og været bortskyldig, hvilke Maren Olufsdatter hendes salig husbond Troels Nielsen skulle have indløst ---- .

(1)

17/1 1655.

** var skikket Mads Tygesen i Lem og havde hid kaldt sandemænd af Bølling herred, Søren Tygesen, som tjente i ---- hans bane at udlede, og nu først fremlagde efterskrevne tingsvidne af Bølling herreds ting 8/1 sidst forleden, indeholdende ---- endvidere Johanne Jensdatter med flere at have vidnet, ikke at have hørt eller fornemmet, at Jens Nielsen og Søren Tygesen havde falden ord imellem, som nogen uenighed kunne forårsage: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Jens Nielsen Hem i Herborg af våde og ulykkelig tilfald at være Søren Tygesens bane, og fordi svor ham hans bane på og til hans fred, eftersom de selv sandhed derom har udspurgt og forfaret.

(2)

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Jens Pedersen. ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Hans Lauritsen i Smedegård, for han 19/12 1653 på Bølling herreds ting har ladet sig til fordriste og offentlig for retten videt et brev for falsk at være, som Niels Lauritsen i Smedegård den dag der på tinget fremlagde, dateret Smedegård, og Kirsten Nielsdatter deres navne undertegnet, hvilket brev er herredsfogden Christen Olufsen i Stavning til sagens uddrag i forvaring leveret. dertil blev stævnet salig Christen Olufsen i Stavning hans arvinger, nemlig Bodil Christensdatter, salig Christen Olufsens, Christen Jespersen, Jesper Christensen, Hans Christensen, Niels Christensen, Oluf Christensen, Peder Christensen og Apelone Christensdatter med deres lovværge: så og efterdi befindes Hans Lauritsen inden tinge for otte mænd samme brev for falsk at have beskyldt, og den under forsegling begæret, for retten at indlægges til sagens uddrag, hvilket og sket er, og han dog --- sin beskyldning så langsommelig tid derefter ikke derimod edlet og drevet har, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Hans Lauritsen jo deri bør sin beskyldning lovlig at bevise eller og efter loven at lide tiltale som vedbør.

(6)

** var skikket Niels Nielsen i Frederiksodde hans fuldmægtig Niels Keldsen, prokurator der sst, med en opsættelse her af landstinget 11/10 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Nielsen Skrædder i Frederiksodde for en stævning, Jens Nielsen Skrædder skal have ladet læse for deres hus, som de egentlig ikke ved hvorom eller hvorledes den er, eftersom de hverken skal have måtte fået den at læse i kopi eller rigtig kopi deraf, hvorfor de mener samme stævning ikke bør at komme dem til nogen forhindring i hvis proces, de har med Jens Nielsen Skrædder på hans hustrus vegne. derimod havde Jens Nielsen Skrædder stævnet Sidsel Madsdatter, Niels Nielsens hustru, med hendes lovværge, eftersom hun havde skældt Jens Nielsen Skrædders hustru på en bilagt sag,

eftersom hun ikke til tinge i egen person har Jens Nielsen Skrædders kone ikke lovlig har erklæret: så og efterdi i byfogdens dom er indført en voldgifts tingsvidne imellem Niels Nielsen og Jens Nielsen Skrædder, anlangende hvis tvistighed deres hustruer har imellem været, på fem dannemænd at være indgivet, såvel som og for byfogden i rette lagt de fem mænds underskrevne afsigt, de efter samme voldgift fra dem har givet beskrevet, iblandt andet formeldende at Niels Nielsen og Jens Nielsens hustruer begge at komme på Frederiksoddes byting og hverandre tilbørlig at undskylde og erklære, og byfogden på samme afsigt og Niels Nielsens erklæring sin dom har funderet, da ved vi ikke den så vidt at imod sige, men Nielsen og Jens Nielsen Skrædders hustruer begge pligtig efter fornævnte fem mænds afsigt nu på mandag, først kommer otte dage, den 29/1 personligen at møde på Frederiksoddes byting og der efter samme afsigt indhold hverandre at erklære, og dermed fornævnte dele, som over Jens Skrædder efter bemeldte dom ganget er, ikke videre at komme ham til nogen forhindring, men magtesløs at være. belangende de tre rigsdaler, som Laurits Kock sætfoged Jens Skrædder har tildømt at udgive, formedelst han ikke afsigten har efterkommet, da efterdi fornævnte fem mænds afsigt alene tilholder Jens Nielsen og Niels Nielsens hustru begge på bytinget skulle hverandre erklære, som forskrevet står, hvilket ej af dem er efterkommet, da bør samme dom så vidt deri fordi ingen magt at have, men Niels Nielsen og Jens Nielsen Skrædder på deres hustruers vegne samtlig pligtige fornævnte tre rigsdaler tilhobe til byen at udgive, ellers belangende den tiltale til byskriveren Erik Pedersen, da efterdi bevises med tingsvidne, fornævnte byskriver til hjemting at have tilbudt Jens Nielsen Skrædder hvis breve han for ham skrevet har, hvilket han og her i dag for retten i lige måder gjort har, og fordret sine skriverpenge, da bør Erik Pedersen for Jens Nielsen Skrædders tiltale deri fri at være, og Jens Nielsen ham sin billig skriverpenge efter forordningen at betale hvis ret er.

(13)

** var skikket Christen Nielsen, født i Skidengård, med en opsættelse her af landstinget 8/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Poul Nielsen i Eskesgård, herredsfoged i Vandfuld herred, for en dom han til Vandfuld herreds ting 3/12 sidst forleden, imellem Christen Nielsen på den ene og Mads Hansen i Ferring by på den anden side, dømt og afsagt har, og sagen da anden gang for ham er indstævnet anlangende Christen Nielsens mødrene og oldearv efter hans salig mor Mette Jensdatter, som døde i Skidengård, og efter hans salig oldemor Kirsten Jespersdatter, som boede og døde i Ferring by i den gård, som Mads Jensen nu iboer, og som Mads Jensen forholder ham, Poul Nielsen deri ikke har agtet eller anseet landsdommeres dom, som for ham samme dag er i rette lagt, læst og påskrevet, og eftersom hans forrige dom til landstinget er magtesløs dømt, er han tilfunden endelig at dømme og adskille på hvis, for ham bliver i rette sat, og i fornævnte herredstings dom al Christen Nielsens beskyldninger forbi gangen, der iblandt et kvitterings vidne, at Christen Nielsen hans far Niels Madsen på sin hustru Mette Jensdatter hendes vegne har kendt sig at have oppebåret af Mads Jensen sølv, pending og fuld værd for hendes arv efter hendes far Jens Nielsen og mor Kirsten Jespersdatter, hvilken kvitterings vidne formener ikke skal være ganget lovlig for ting og dom eller skal findes i tingbogen indført eller tilforn lagt i rette: så og efterdi for herredsfogden såvel som og for os er i rette lagt en afkald og kvitterings vidne af Vandfuld herreds ting 9/6 1618, hvori Christen Nielsens far Niels Madsen fuldkommelig har kvitteret Mads Jensen for al den arv, som hans hustru Mette Jensdatter var tilfalden efter hendes far Jens Madsen og hendes mor Kirsten Jespersdatter, såvel som og i lige måder er i rette lagt en underskreven udtog af Vandfuld herreds tingbog for 3/4 1619, dis indhold at skifte da er gjort efter Christen Nielsens salig mor Mette Jensdatter, og hans far Niels Madsen da til sig at have annammet hvis arv, som Christen Nielsen og hans søskende efter deres mor var tilfalden, bevises og med et vurderings vidne af fornævnte herreds ting 19/6 1630 udgivet, hvori befindes Christen Nielsens far Niels Madsen hans

efterladte bo, der han ved døden er afganget, imellem hans kreditorer at være likvideret, såvel som og Christen Nielsen da at have været til stede, og han med andre sine søskende for deres mødrene arv udlæg bekommet, så vidt boen kunne til strække, disligeste og med præstens kundskab bevislig gøres, Christen Nielsen da til sin lovalder at være kommet, og ikke bevises hans morbror Mads Jensen noget til sig at have annammet, og Christen Nielsen dog imod fornævnte afkald og kvittering for al arv efter hans mormor Kirsten Jespersdatter såvel som og for sin mødrene arv, som hans far til sig har annammet, tiltaler hans morbror Mads Jensen, så herredsfogden fordi efter bemeldte dokumenter, som alle står i sin fulde esse, har Mads Jensen for slig hans tiltale fri funden, da ved vi efter slig lejligheder ikke imod den hans dom at kunne sige, men ved magt at blive.

(27)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt et gammelt pergaments gavebrev, lydende som følger Kirsten Mikkelsdatter, Myg Kids efterlever, kundgør at jeg har undt og givet til præstebord i Vejrum al det eng, som jeg har liggende i Hjal ---- til evindelig ejendom med sådan vilkår, at præst efter præst skal bede for mig og mine børns sjæle til evig tid i fornævnte kirke, item stadfæster jeg den sjælegave, som min oldefar gav til en fredags messe i Vejrum kirke, som er kornskyld af den gård, Jes Eriksen nu iboer, fire ørte korn til evig tid, med sådan vilkår at fornævnte messe holdes og der bedes for hans sjæl hr Niels Krag, og tilbyder jeg mig og mine arvinger at fri og frelse fornævnte eng til evig tid til fornævnte præstebord, til vidnesbyrd hænger jeg mit indsegl neden dette brev med mine sønners indsegl, som er Mikkel Krag, Christen Krag og Erik Kid, datum MCDXCWIIJ, die senti benedicti abbot.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse et stokkenævn på pergament, lydende som efterfølger, kundgør vi Mikkel Skriver i Vejrum, den dag dommer til Hjerm herreds ting, Søren Madsen i Præstegård med flere i dette vort åbne brev, år efter Guds byrd MDXLIIIJ, den lørdag for dominica cantate på fornævnte ting var skikket hr Jens Hansen, sognepræst til Vejrum kirke, hvilke der lovlig æsket, bedes og fik et venlig stokkenævn af efterskrevne 24 gamle trofaste danemænd, hvilke 24 dannemænd hr Jens han lod stævne at sige deres sandige på deres penges fald om det, han dem adspurgte, da fremgik først for tingsdom efterskrevne otte dannemænd og vidnede på deres sjæl og sanden, at dem fuldt vitterligt er og mindes i 40, 60 år og mere, da er der redeligt udgivet 2 ørte korn af den gård i Lundby, som Mikkel Hjermbo og Christen Madsen nu iboer, hvert år til Vejrum kirke præstegård, disligeste fremgik efterskrevne 16 dannemænd, som vidnede det samme.

(29)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel hans fuldmægtig Niels Jensen, foged sst, med en opsættelse her af landstinget 20/12 sidst forleden, formeldende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Christen Lauritsen i sønder Vinkel, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til Skodborg herreds ting 12/6 nu sidst forleden dømt og afsagt har, imellem Jacob Grubbes tjener Jens Christensen, boende i Lemtorp, på den ene og velb Henrik Krabbe til Damsgård på den anden side, og i samme hans dom tildømt Jens Christensen at betale til velb Henrik Krabbe 12 rigsdaler, formedelst han skal have beligget hans hustru Else Jacobsdatter, førend han hende ægtede, hvorimod Jacob Grubbe formener, at Christen Lauritsen har hans tjener Jens Christensen forurettet, idet han af sin egen snedighed tildømt ham til hans fulde bøder lige ved dem, som letfærdeligen hverandre besover, og så uretmæssig udtyder recessen, at de som ægter hverandre skal give fuld lige ved de personer, som ikke ægter hverandre: så og efterdi befindes Jens Christensen at have ægtet Else Jacobsdatter, siden han hende havde besovet, så fordi eragtes han ikke tilkommer

12 rigsdalers bøder at udgive, med mindre han hende ej ægtet havde, og fogden dog har tilfunden Jens Christensen sine fulde bøder at udgive, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(30)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse et vidisse her af landstinget så lydende, Mourids Stygge til Holbækgård, Jørgen Friis til Krastrup, landsdommere i nør Jylland. og Gunde Skriver, landstingshører sst, gør vitterligt at 13/10 1593 på Viborg landsting har vi seet og lydelig hørt læse et åbent papirs brev lydende, alle mænd dette brev seer eller hører læse, hilse vi Søren Jensen, foged til Rougsø herreds ting, med flere, at MDXXXWIIIJ den torsdag næst for vorfrue dag i faste da var skikket for os og for flere dannemænd, som den dag fornævnte ting søgte, velb Henrik Bjørnsen på Stenalt, hvilke lovlig bedes og fik et fuldt stokkenævn af Christen Pedersen i Ingerslev og andre efterskrevne 23 dannemænd, som alle samdrægtig vidnede, at de hørte og så, at Henrik Bjørnsen lod læse et beseglet pergamentsbrev lydende, alle mænd dette brev seer eller hører læse, hilse vi Niels Juel, foged på Kalø med flere, at MCDLX quinta (1465) da var skikket for os og flere gode mænd på Hald herreds ting inden alle fire stokke velb Anders Jacobsen, ridder på Stenalt, bedis og fik et fuldt standende tingsvidne af otte uvildige skellige dannemænd, der iblandt Peder Mikkelsen i Kord, hvilke mænd vidnede og sagde på sjæl og sanden, at de hørte og så for dem 12 lovfaste jordejer bønder, der iblandt Anders Tuesen af Vejlby, Andi Sejer i Hørning, hvilke vidnede på sjæl og sanden, at det dem vitterligt var, at den vejle ved Alling ---- liggende, er fra Alling åmund og så til en fiskegård, man kalder Udsgård, det er ret fælles vand, og vidnede de på sjæl og sanden, at dem mindes og ihukom, at hr Otte Nielsen og hr Stygge Nielsen og andre gode mænd, som det gods havde haft i Vejlby, som nu hr Anders Jacobsen i værge har, og de nu havde deres frit fiskende i fornævnte Vejlby efter deres egen vilje til dette fornævnte gods.

(32)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse en forseglet herredstings dom så lydende, Jens Nielsen i Søby, herredsfoged i Hald herred, gør vitterligt at MDLXXXIIIJ mandagen næst efter kyndelmisse dag var skikket Peder Bang i Tøjstrup på hans husbond velb fru Karen, salig Bjørn Andersens efterleverske, hendes vegne på den ene og berettet, hvorledes han har med dele tiltalt sognemænd og Årslev sognemænd for deres lod og anpart, de ikke har ferdet i Hejrbæk, som KM brev dem tilholder: da efter tiltale, gensvar og sagens lejlighed, var der så til svaret, at så mange, som Peder Bang med dele lovlig har fulgt og kan bevise ikke at have været i Hejrbæk med deres heste og vogne og ler og grus i ført efter KM brevs lydelse, er jeg overbødig høring ham til dem at stede, men Skader sognemænd og Årslev sognemænd, som har bevist, at de der har været og ferdiget så mange favne, som dem er tilskiftet, såvel som de andre deres bro der bedst er ferdiget i samme vejle Hejrbæk, dem vidste jeg ingen høring til at stede den stund, samme deres vidner ved magt er.

(34)

31/1 1655.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne forseglet gældsbrev så lydende, kendes jeg Jens Olufsen, forrige skriver på Silkeborg, mig af ret vitterlig gæld skyldig at være doktor Niels Bendsen i Ålborg 200 enkende rigsdaler in specie, hvilke penge jeg bepligter mig eller mine

arvinger, en for alle og alle for en, at betale til snapsting først kommende 1643, ex Viborg 30/1 1642 Jens Olufsen egen hånd.

(35)

** (til Jørgen Juuls opsættelse): da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag opsat til i dag 14 dage, og da til fornævnte tid Sindbjerg kirkebog såvel som og Niels Olufsens fæstebrev, til afgangne Rasmus Dinesen udgivet, her at til stede føres, og så at gå derom hvis ret er.

** (til Axel Nielsens opsættelse) så mødte Christen Ibsen, og for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem, såvel som de otte mænd tinghørere til Nørherreds ting 23/2 1654, da personligen her at møde, såvel som og tingbogen at til stede føres, og gå derom hvis lov og ret er.

(36)

** var skikket velb Jacob Grubbe til Kabbel med en opsættelse her af landstinget 6/12 sidst forleden lydende ham da at have stævnet Terkild Clausen i Lund med flere for et vidne, de til Vesterherreds ting 7/10 sidst forleden, Peder Bertelsen til vilje, vidnet har, at det er dem vitterligt, at Peder Bertelsen har ladet tække og bygget på den gård i Lund, som han påboer, uanseet de ikke i deres vidne har vidnet, hvor mange traver tag, han på samme gårds huse har ladet tække, ikke heller med rigtig syn takseret, hvad det kan gælde, og derfor ikke lovlig varsel for given til hans husbond velb Jacob Grubbe: så og efterdi ikke befindes for Terkild Clausen, Viffert Christensen og deres medfølgeres indstævnte vidner og syn så noksom lovlig varsel at være givet og gjort, som det sig burde, Peder Bertelsens opsigelse vidne ikke heller befindes lovlig i rette tid efter forordningen at være gjort, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og syn, såvel som fornævnte opsigelse vidne, bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(39)

** var skikket Lisbet Jensdatter, salig Laurits Lauritsens, i Vestergård på hendes egen og børns vegne deres fuldmægtig Jens Lauritsen med en opsættelse her af landsting 28/11 sidst forleden, indeholdende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Mads Madsen i Tarm bisgård, herredsfoged i Nørherred, for en indvisning han 19/7 1641 og 16/9 næst efter ved tingsvidne til Nørherreds ting er udstedt, og det i så måder han fornævnte tid havde været i Overgård og der indhjemlet Laurits Nissen i Toftum og Dines Jensen i Nordenå at gøre Hans Nielsen, borgmester i Varde, hans fuldmægtig indvisning i ---- brev, lydende på 113 rigsdaler hovedsum, som salig velb fru Margrete Krag til Varho salig Mads Overgård skyldig var, og rester deraf velb Erik Krag til Bramming at betale efter breves udviselse tilkommer, og det for gæld Oluf Lauritsen Have og Laurits Pedersen Vognslund Hans Nielsen skulle have pligtig været, og eftersom Oluf Lauritsen og Laurits Pedersen på sin hustru Karen Lauritsdatters vegne, iblandt andre skulle været deres salig morbror Matias Olufsens arvinger, da har Mads Madsen sig understanden, at Hans Nielsens fuldmægtig udsætning i brevs betaling for 24 sletdaler, hvilke vurdering beskyldes af Oluf Have og Laurits Pedersen aldeles ingen lod eller rettighed til eller i fornævnte brev på samme 130 rigsdaler hovedsum, men alene deres medarvinger, nemlig Laurits Bertelsen i Obling, Jørgen Bertelsen og Jep Bertelsen i Overgård, Mae Niskone i Lønborg by og Hans Ibsen i Hessel på sin hustru Kirsten Lauritsdatters vegne med flere, rum til førend samme indvisning gjort blev, arveligen er tilfalden, og derimod fornævnte personer af anden tilstående gæld har fanget vederlag med

skiftebrev og lodseddel at bevise. item stævnet Jørgen Bertelsens hustru og arvinger, Mette Jensdatter, Jens Jørgensen, Oluf Jørgensen, Karen Jørgensdatter, endnu stævnet Laurits Lauritsen, Jens Lauritsen, Niels Lauritsen deres hustruer og arvinger, nemlig Lisbet Jensdatter i Vestergård, Maren Lauritsdatter, Anne Lauritsdatter, Lisbet Lauritsdatter, anden Maren Lauritsdatter, Jens Lauritsen, Laurits Lauritsen, Niels Lauritsen, Kirsten Lauritsdatter, fornævnte Anne Lauritsdatter, Kirsten Jensdatter, Karen Jensdatter, Anne Jensdatter og Christen Jensen, Iver Nielsen, Anders Nielsen i Hede, Jens Bertelsen i Overgård, Laurits Bertelsen sst, Jens Hansen i nør Bork, Peder Friis i List og Christen Ibsen i Strellev kærgård for en lodseddel, de samtlig eller forældre med Laurits Lauritsen, Jens Lauritsen og Niels Lauritsen skal have gjort Oluf Lauritsen i Have og søster Mae Lauritsdatter sst, anlangende den arvepart, de på lod skulle være tilfalden efter salig Matias Overgård i gældsbreve. endvidere stævnet Jens Lauritsen af Hede hans hustru og arvinger, nemlig Anne Lauritsdatter, Maren Jensdatter, Kirsten Jensdatter, Karen Jensdatter og Anne Jensdatter, født i Hede, og hans søn Christen Jensen: så og efterdi for os i rette lægges en skiftebrev og lodseddel, af dannemænd og en del af arvingerne underskrevet, 8/7 1641, hvori salig Matias Olufsen, som døde i Overgård, hans efterladende gods, gældsbreve og gode hans arvinger imellem er bleven delt og skiftet, hvorefter enhver af arvingerne har ladet sig nøje, og intet derpå talt eller sig derover besværget, men fast mere med Oluf Lauritsens udgivne, underforseglede brev bevises, under dato 8/7 1641, ham at have annammet den arvepart, som han på skifte var til loddet efter skiftebrevs indhold, efter hans morbror salig Matias Olufsen, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod samme skiftebrev og lodseddel at kunne sige, men ved magt at blive, belangende den indvisning 16/9 1641 ved tingsvidne udstedt, som 29/7 tilforn skulle være gjort, hvori befindes herredsfogden Mads Madsen har været med Hans Nielsen borgmesters fuldmægtig i Overgård til Jørgen Bertelsens, og der ved to vurderings mænd gjort udlæg i nogle gældsbreve i en skrin indlagt, da efterdi samme indvisning og udlæg er gjort i nogle breve, som efter Jørgen Bertelsens beretning skulle været i samme skrin, og ikke har haft dem for sig eller seet samme breve, hvad derpå var betalt eller kunne restere, meget mindre om Oluf Lauritsen i samme breve var nogen lod til berettiget, da kunne vi ikke kende samme indvisning og udlæg, såvel som og Oluf Lauritsens to indstævnte svar, samt og arrest og derpå forhvervede dom 7/7 1649 udstedt, i lige måde Jens Pedersen i Varde og hans medbrødres vidne om Oluf Lauritsens ord så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden Mads Madsen med ulovlig indvisning har Lisbet Jensdatter omkostning tilføjet, bør han deri at give hende til kost og tæring 20 sletdaler, i rede penge at betale.

(56)

** var skikket velb fru Hilleborg Bille, salig Christoffer Paxes, til Stensballegård hendes fuldmægtig Bertel Nielsen i Stensballe med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, formeldende hende da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en persons vidne, som Jørgen Munk til Jelling birketing 20/2 sidst forleden forhvervet har, det Mads Rasmussen, forrige tjenende på Stensballegård, og nu værende i Vejle, vidnede efter recessen, at 1653 fredagen for kyndelmisse da er det ham i Guds sandhed fuldt vitterligt, at da kom velb Jørgen Munk til Haraldskær hans tjener Rasmus Hansen til Stensballe med nogle af Jørgen Munks breve og var gangen ind til Engel Smeds, og som Mads Rasmussen da sad i borgestuen og fik mad, da kom Engel Smed ind og begæret af velb fru Hilleborg Billes pige noget mad til Jørgen Munks tjener, fruen befalede det, og sagde, nu har fruen fået Jørgen Munks breve fra drengen, så fik han et brød og nogle små sild ud til ham, og straks derefter kom Jørgen Munks tjener i borgestuen og var der i to dage og tre nætter, så forskikkede fru Hilleborg Rasmus Hansen, Jørgen Munks tjener, over til Sjælland, hvilke Mads Rasmussens enlig og løse vidne, som er vidnet efter Engel Smeds mundheld, det som han ikke selv har seet, hørt eller fornemmet, formener derfor

samme enlige vidne bør magtesløs at være: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes at have vidnet efter Engel Smeds ord og mundheld, såvel som og om rygte og ikke om nogen synlig gjort gerning, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidnesbyrds vidner, såvel som og fornævnte klage, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(60)

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Axel Nielsen i Vittarp på den ene og havde stævnet Christen Ibsen i Strellev kærgård, forrige skriver til Nørherreds ting, på den anden side, givende ham til sag at han 23/2 sidst forleden skal være fremkommen på Nørherreds ting og der for dom og ret overfalden hans tjener Axel Nielsen, som var betroet KM tingbog at være tingskriver, med mange ukvemsord uden al billig årsag, og blandt andet sagt, at der var skreven falsk i tingbogen: efter flere ord dem imellem var, blev Christen Ibsen og Axel Nielsen nu her i dag for retten, formedelst vores underhandling, om samme indstævnte tvistighed med sammenlagte hænder venligen forligt og fordragen, så de ikke vidste hverandre andet end ærligt og godt, og dermed på begge sider afstod de fornævnte beskyldninger, og efter slig lejlighed bør det ingen videre magt at have, men kasseret og ingen videre til forhindring eller skade at komme i nogen måder.

(63)

14/2 1655.

** var skikket Jens Christensen i Hesselbjerg og havde hid kaldt sandemænd af Hammerum herred, manddød at sværge over Anders Nielsen i Tulstrup for Christen Christensen i Hesselbjerg, han imellem fredag og lørdag om natten næst for nytårsdag sidst forleden har draget og ihjel slagen i Hesselbjerg, og nu blev fremlagt for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 13/1 sidst forleden, som indeholder Mette Poulsdatter, Karen Poulsdatter, begge tjenende i Hesselbjerg, Sidsel Christensdatter og Christen Christensen, begge i Hesselbjerg, at have vidnet, at de nærværende hos var i Hesselbjerg i Jacob Andersen hans hus, hørte og så, at Anders Nielsen i Tulstrup og nu salig Christen Christensen i Hesselbjerg var i parlament med hverandre, og Anders Nielsen havde en vognkæp i hans hånd og slog til Christen Christensen med i hans hår nogle slag, og slog til ham over hans øre, så han styrtet til jorden og talte aldrig mere: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Anders Nielsen i Tulstrup manddød over og fra hans fred for sagesløs mand Christen Christensen, han dræbte og ihjel slog.

(64)

** var skikket velb Jørgen Juul til Agersbøl hans fuldmægtig Mikkel Andersen i Ørum med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet efterskrevne Sindbjerg sognemænd, der iblandt Jep Andersen i Sindbjerg, formedelst de modvillig forholder ham den halve part af Sindbjerg kirkes anpart korntiende, som han efter Rasmus Dinesen i Ulkær hans død skal have i fæste bekommet efter hans fæstebrevs indhold: så og efterdi for os af Jørgen Munks fuldmægtig nu her i dag for retten er fremlagt en dom af Nørvang herreds ting 7/10 1651, hvori blandt andet findes indført og af Rasmus Dinesen, Søren Knudsen med flere imod Jørgen Munks tiltale at være i rette lagt en Niels Olufsen fiskemester hans udgivne fæstebrev, dateret København 14/10 1650, som indeholder at han efter KM befaling og Peder Eriksens opladelse brev har fæstet Sindbjerg kirketiende til Rasmus Dinesen og Søren Knudsen på

sognemænds vegne dem at følge deres livstid, hvilket og med deres indlæg bekræftes, som de og da samme dag for herredsfogden fremlagt har, som og i lige måder i samme dom er indført, så Christen Andersen, Christen Pedersen og deres medfølgeres indstævnte vidne med fornævnte fæstebrev og beretning bestyrkes, og intet derimod fremlægges, da finder vi efter slig lejlighed samme deres vidne ved magt at blive, og efterdi med hr Peder Iversen hans udgivne fæstebrev, dateret Egtved præstegård 3/1 1654 bevislig gøres, det han på Jens Christensen i København, da renteriskriver og regnskabsprovst over Jelling syssel, hans skriftlige befaling og efter Riber kapitels privilegier at have sted og fæst til Jørgen Juul halvdelen af Sindbjerg kirkes anpart korntiende, hvilke Rasmus Dinesen tilforn på sognemænds vegne havde i fæste sin livstid, og da var falden for fæste, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte halvpart korntiende i fornævnte sogn jo efter Rasmus Dinesens død bør Jørgen Juul at efterfølge.

(76)

28/2 1655.

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Christen Hansen i Viuf, delefoged der sst, og havde hid kaldt sandemænd af Brusk herreds ting, salig Poul Clemendsen i Viuf i Brusk herred hans bane, som er død funden imellem Frederiksodde og Viuf 16/9 sidst forleden, at udlede hvad ham er kommen til bane og livs. medfører og samme lysning eftersom den smitsomme sygdom der i herredet var optændt, da sandemænd sig efter KM brev at rette, og sig fra landsting entholder indtil videre besked, og først fremlagde for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Kolding byting 30/10 sidst forleden, Christen Jørgensen i Frederiksodde med flere at have vidnet, at de hos var i Frederiksoddes stadskælder 16/9 sidst forleden, og da var Poul Clemendsen så svag, at han ikke kunne løfte en salttønde på vognen med Peder Mogensen, men andre måtte hjælpe ham, og da klagede Poul Clemendsen sig, at han havde ondt: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Poul Clemendsen af sygdom og skrøbelighed at være død, og det ham til bane, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt.

(83)

** var skikket Jacob Lauritsen Beck, slotsfoged på Koldinghus, hans fuldmægtig Christen Hansen af Viuf, delefoged i Brusk herred, med en opsættelse her af landstinget 19/7 sidst forleden, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Oluf Hansen Ravn i Bjert, eftersom han skal have bekommet velb Christian Billes skriftlige befaling, at han skulle være sætfoged imellem Jacob Lauritsen Beck på KM vegne og Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, idet han ikke har agtet at Mads Hansen i Stenderup og Mikkel Eskesen af Lejrskov på sin søster Maren Eskesdatters vegne de samtlig har standen for retten i Brusk herred 14/7 1651 og fra sig leveret 70 sletdaler, som Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, til sig annammet, og eftersom befindes og sin hustru Maren Eskesdatter for en grov drabssag, som beganget er, er bortrømt og ikke nogen ved, hvor de er at finde, hvorfor Mads Hansen og Maren Eskesdatters gods, boeslod og formue blev tildømt KM af herredsfogden Anders Jørgensen, som er med dom at bevise, dateret Brusk herreds ting 13/8 1653, hvilke dom han ikke skal have agtet og alt forbi gangen, og frakendt KM sin tilfaldne rettighed: så og efterdi bemeldte 70 sletdaler befindes at være udlovet til eftermålsmanden med den kondition, at Maren Eskesdatter måtte nyde sin fred, befindes derimod og hendes husbond Mads Hansen som fredløs at være rømt, og ham sin part 35 daler at være tilforn leveret, førend ham nogen dom var overgangen, og ikke bevises nogen arrest

tilforn på samme penge hos herredsfogden at være gjort, det og befindes dom på hans boeslod siden forhvervet, så sætfogden fordi ikke har vidst at påkende samme penge til KM at være forfalden, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(89)

** (til Hans Møllers opsættelse) nu mødte Laurits Nielsen i sønder Bork og Søren Christensen i Forsum og på deres egne og medbrødre sandemænds vegne formente dem med deres ed og tov ingen uret at have gjort, dernæst var til stede Mads Andersen i Pagård og blev tilspurgt, om han var med at tage hans fars lig op af åen, hvortil han svarede sig ikke at have med været: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med bevilling opsat til i dag måned, og da Mads Andersen såvel som og hans hustru Anne Houlisdatter samt Christen Andersen, Laurits Andersen, Laurits Christensen og Jens Jessen alle i egen person her at møde og gå om hvis lov og ret kan findes, og denne opsættelse dem til underretning at forkyndes.

** (til Søren Olufsen i Kongsted hans opsættelse) nu mødte Niels Pedersen i Kongsted på sine egne og medbrødres vegne: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med bevilling opsat til i dag måned, og hr Christen Olufsen i Taulov og hr Iver Nielsen i Bredstrup, som samme kontrakt til vitterlighed skal have underskrevet, her i egen person at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden dem til underretning at forkyndes.

** (til Christen Mogensen i Lilleballe hans opsættelse) så er ingen mødt herimod at svare: hvorfor samme sag til i dag seks uger er opsat, og denne opsættelse her forinden at forkyndes, og midlertid Christen Mogensen af samme dele kvit at være, og ikke ham til nogen forhindring at komme.

(90)

** (til hr Christen Tomasens opsættelse) og nu mødte Hans Christensen i Hvejsel på Anders Madsens vegne: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag med bevilling opsat til i dag måned, og denne opsættelse her forinden til Brusk herreds ting, Nørvang og Tørrild herreds ting at forkyndes, og midlertid fornævnte dele ikke at komme velb Christian Tønnesens tjenere til nogen forhindring.

** var skikket Jens Nielsen, foged på Krogsdal, med en opsættelse her af landstinget 17/1 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Niels Christensen, byfoged i Holstebro, for et vidne han til Holstebro byting 12/9 sidst forleden udstedt har, indeholdende Jep Andersen i Råskov med flere at have vidnet, det Morten Nielsen på Krogsdal 20/7 på Krogsdal eng skulle have slagen Christen Jørgensen i Sparkær med en spanskrør uden al skyld og brøde: så og efterdi Jep Andersen og hans medfølgeres vidne befindes bag på sandemændenes ed ført, og ej lovlig varsel til sandemændene derfor givet, befindes og byfogden at have kvit funden Knud Eriksen prokurator imod recessens ord om opsættelsers forkyndelse, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne og dom så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og byfogden at give Morten Nielsen til kost og tæring to sletdaler, og prokurator Knud Eriksen i lige måder at give to sletdaler, men efterdi Søren Nielsen og hans medfølgere vidnesbyrd udførlig har vidnet om gørlig gerning, dem at have seet Christen Jørgensen sønder revet Morten Nielsens kram og gjort ham sårmål i ansigtet, hvilket og med syn er bekræftet, så sandemændene fordi har Christen Jørgensen vold oversvoret, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidnesbyrds vidne og syn, såvel som den sandemænds ed, derefter svoret er, at kunne sige men ved magt at blive.

(96)

** var skikket Jens Nielsen i Ammidsbøl, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget 17/1 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Laurits Jensen Hølund, nu tilholdende i Fredsted, først for 50 sletdaler efter hans udgivne brev, dateret Vejle 1637, formeldende at skulle have været betalt til sankt volborg dag der næst efter, endnu stævnet Laurits Hølund på Peder Jensen, borger i Vejle, hans vegne for 43 sletdaler, som rester på hans udgivne brev, dateret 1638, hvilke håndskrift han til Jens Nielsen opdraget har, endnu stævnet Anders Jensen, byfoged i Vejle, for en dom han til Vejle byting 4/12 dømt og afsagt har, og i samme sin dom tilfunden Laurits Hølund fornævnte summa penge at betale til Jens Nielsen Ammidsbøl og Peder Jensen, eller siden at være nam undergiven i hans bo, gods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Laurits Jensens udgivne brev til Peder Jensen og Peder Nielsen på fornævnte summa penge skadesløs at betale, efter hvilke brev dom til Vejle byting er forhvervet, så Laurits Hølund er tilfunden at betale til Peder Jensen 43 sletdaler, såvel og til Jens Nielsen 50 sletdaler, sagen og her til landsting er i lige måder indstævnet og i seks uger opsat, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Jensen og Jens Nielsen jo ved to selvejere, Jens Nielsen dertil nævnt har, Laurits ---- og Poul ---- bør inden seks uger for ---- gældsfordring, i herredsfogdens nærværelse, at have indvisning i Laurits Hølunds bondegods og løsøre, hvor det findes kan, og det efter recessen og forordning, som fornævnte selvejere vil forsvare og være bekendt.

(99)

** var skikket velb Erik Bille til Løgismose hans fuldmægtig Hans Christensen i Højlund med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Jens Sørensen, nu tjenende i Holtum og næst forleden sommer tjente i gammel Sole for at han lørdag 8/7 1654 har overfaldet hans ladefoged Iver Nielsen, tjenende på Grundet, som han er gangen med hans bønder og tjenere og følge i arbejde efter klage og vidnes lydelse, hvorpå han til Grundet birketing 9/8 er en fuld vold oversvoren, efter sandemænds eds indhold, i nærværende år, og efter han er given lang tids respit og ikke inden seks uger dog hverken har bødet eller borgen sat efter recessen, formenende Jens Sørensen deri uret at have gjort, og derfor bør at fare som andre fredløse mænd: da efterdi med sandemænds ed bevislig gøres, at Jens Sørensen for rum tid siden er vold oversvoren, som findes 40 marks sag at være, og ikke Jens Sørensen for sig inden seks uger derefter har bødet for sig, rettet eller sandemænds eden rykket, sagen og findes i seks uger til i dag opsat, så imod recessen ikke længere kan gøres ophold, da ved vi ikke andet derom at sige, end recessen deri at følge, Jens Sørensen at fare som andre fredløse mænd.

(101)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Vill Pedersen i Østerhoved, herredsfoged i Nørvang herred, for en uretfærdig dom han til fornævnte ting 4/11 sidst forleden dømt og afsagt har, imellem Jørgen Munk på den ene og velb Herluf Mormand på den anden side, med hvilken hans dom Jørgen Munk formener sig ganske at være forurettet, idet han funderer på først en forsikring, at Jørgen Munk skulle gøre til Herluf Mormand ---- , thi Jørgen Munk er Herluf Mormand intet skyldig, thi han har ingen gæld betalt for Jørgen Munk og hans medarvinger, men de har betalt for ham, og mere end hvad ret er: så og efterdi Jens Nielsen og hans medfølgere vidnesbyrd befindes en part

enlig og ikke på visse dag og tid, og en del af dem vidnet om Herluf Mormands ord, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme deres vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, men efterdi for herredsfogden, såvel som og for os er bevislig gjort, Brandholm med dis tilliggende gods at være pantsat til nu salig Falk Gøye på hans broderbørns vegne, på hvilken pant såvel som og Herluf Mormands tilbud er til Jørgen Munk gjort, samme pantsatte gods anlangende, som for er rørt, herredsfogden sin dom har funderet, og deri ikke vidst Jørgen Munk burde at have med samme gods at befatte, så vidt samme pant om formelder, førend det bliver indløst, eller Jørgen Munk efter samme tilbud Herluf Mormand forsikret, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(108)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter en anden opsættelse at have stævnet velb Herluf Mormand til Brandholm, for eftersom han har ladet forhverve 4 tingsvidner til Nørvang herreds ting, som er vidnet af Laurits Nielsen, tjenende på Brandholm, med flere, da er Jørgen Munks beskyldning til vidnerne, først fordi de befindes usandfærdige at være, thi de siger at Jørgen Munk skulle have med trusler og grumhed udjaget dem af loen, og de ikke vidner, hvormed de blev udjaget, enten med bøsser, forke eller spyd, men det skal bevises med sandfærdige dannemænd, at der Jørgen Munk kom ind i gården og ville til marken, som Herluf Mormand selv har ladet ham tilskifte, da sagde Jørgen Munk med god besked til Laurits Olufsen, at efterdi Herluf Mormand ville holde ladedøren til for Jørgen Munk og hans folk, så vil han også på sin egen og medarvingers vegne gøre det samme og sætte sin lås for døren: så og efterdi befindes Herluf Mormand iblandt andet at have ladet hid i rette stævne Jørgen Munk, formener ham pligtig for sådan ulovlig selv ved gående overfald, og i sin stævning vedgået gerning, burde at straffes efter loven, recessen og KM mandater, disligeste er og for os af Jørgen Munk i rette stævnet hans søster jomfru Anne Munks seddel og bevis over hvilke for berørte beskyldning og irettesættelse, såvel som jomfru Anne Munks seddel, vi ej er dommere at påkende, hvorfor vi samme sag for KM og Danmarks riges højvise råd heden finder.

(116)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have i rette stævnet Vill Pedersen i Østerhoved, herredsfoged i Nørvang herred, for en uretfærdig dom, han atter på ny 12/12 1654 dømt har, og dømt hans mors bønder til at gøre ægt og arbejde til Brandholm efter en kontrakt, som skulle være oprettet imellem hans mor og Herluf Mormand, og formener Jørgen Munk ikke samme kontrakt så nøjagtig at være, som den burde, efterdi hun ligger og kan hverken røre hænder eller fødder, ikke hellere kan hun komme videre af steden, to eller tre folk skal flytte hende, ikke heller kan hun læse skrift: så og efterdi for os i rette lægges for berørte fru Sofie Friises kontrakts brev, til Herluf Mormand udgivet, under hendes segl og hånd bekræftet, såvel som og bemeldte Jørgen Munks underskrevne forbud i tingsvidne indført, da har vi efter slig lejlighed fordi ikke vidst i samme sag at kunne dømme, men den for KM og Danmarks højvise rigens råd indfunden.

(124)

** var skikket velb Jørgen Munk til Haraldskær med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Vill Pedersen i Østerhoved, herredsfoged i Nørvang herred, for en tingsvidne han har udstedt på fornævnte ting 5/12 sidst forleden, anlangende fru Sofie Friises

bønder, som hun har i pant af Herluf Mormand, er tilsagt 28/- af Herluf Mormands tjener, at skulle komme til Brandholm at gøre arbejde efter en kald, som dem skal være givet 4/11, som er ungefer 3 uger førend de er tilsagt, så det er en ulovlig kald og varsel udstedt vidnesbyrd efter, tilmed også skal bevises, at de to små drenge, som gav kald og varsel, ikke har givet fru Sofie Friis varsel, som de har afhjemlet, men det efter Hans Hjuls indskydelse, som ikke burde eller kunne stå i lov eller tov imod nogen ærlig mand, efterdi han omgås med en del tyve og skælme, som kan bevises han har haft dem i sin hus: så og efterdi bemeldte Jørgen Munks stævning angår Herluf Mormands fuldmægtig Hans Christensen Hjul med grove beskyldning, hvorimod Herluf Mormand på sin egen og sin fuldmægtig Hans Christensens vegne har indstævnet Jørgen Munk, og formener ham efter loven, recessen og håndfæstning burde på tilbørlige steder at stande til rette og lide som vedbør, da ved vi ikke deri at dømme men det for KM og Danmarks højvise rigens råd indfinder.

(128)

** var skikket Anders Pedersen i Frederiksodde hans visse bud Jacob Pedersen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Madsen, byfoged der sst, for en dom han skal have dømt imellem Anders Pedersen på den ene og Niels Keldsen prokurator med fuldmagt af Peder Mortensen i Børkop på den anden side nu 20/11 1654, i hvilken dom Anders Pedersen mener højligen af ham at være forurettet af den årsag, han skal have tildømt ham nogen penge til Peder Mortensen i Børkop efter hans doms indhold inden 15 dage, eller at lide nam i hans bo og gods, som er for en ko som han skal have ham afkøbt, og Anders Pedersen dog hårdelig benægter ikke det ringeste ham pligtig er: så og efterdi med vidnesbyrds vidne udførlig bevislig gøres, Anders Pedersen at have afkøbt Peder Mortensen samme ko, og den ej til ham betalt, så dom over ham for dis betaling er forhvervet, imod hvilken dom og vidnesbyrds vidne Anders Pedersen ej er mødt, det at benægte eller fragå, eller nogen lovlig skudsmål for sig efter recessen ladet gøre, som det har sig burdet, bevises og med vurderingsmænds vidne, at den tid udlæg og vurdering i Anders Pedersens bo er gjort, at Peder Mortensens fuldmægtig da dom fra sig påskrevet skal have fra sig lagt i Anders Pedersens hytte, og intet nøjagtig derimod fremlægges, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte dom eller den vurdering, derefter gjort er, at kunne sige, men ved magt at blive, og Anders Pedersen for unødig trættes påførelse at give Peder Mortensen til kost og tæring to rigsdaler.

(133)

** var skikket Jacob Pedersen i Frederiksodde med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Madsen, byfoged der sst, for en dom han skal have dømt imellem Jens Hansen i Vejlby på den ene side og Jacob Pedersen på den anden side, i hvilken dom Jacob Pedersen mener sig højligen at være forurettet af den årsag, at Hans Madsen byfoged skal have tildømt Jacob Pedersen en summa penge til Jens Hansen i Vejlby at betale inden 15 dage, eller også at lide nam i hans bo og gods, for en ejendoms anpart, han skal have sig vedkendt, uanseet Jens Hansen aldrig skal ---- nogen ejendoms anpart skal have til bevist hos Jacob Pedersen at have, meget mindre nogen summa til Jens Hansen at være udlovet. herhos fremlagde Niels Andersen Roland efterskrevne tingsvidne af Elbo herreds ting 11/6 1650, otte mænd vidnet har, at Jacob Hansen i Vejlby, Poul Hansen i stor Ullerup, Oluf Hansen i Stallerup og Hans Hansen i Vejlby brødre, de gav til kende, at deres salig far Hans Poulsen, som boede og døde i Vejlby, var til berettiget en fuld broderlod i den halve selvejergård i stor Ullerup, som Jacob Pedersen nu påboer: så og efterdi for os i rette lægges tingsvidne af Elbo herreds ting 11/6 1650, hvormed bevises Jens Hansens brødre til ham at have givet til hans vanførsel og skrøbeligheds behjælpning den anpart,

som de efter deres salig far Hans Poulsen på en broderlod var til berettiget i den halve bondegård i stor Ullerup, i lige måde og fremlægges lovbudsvidne, derefter af Jens Hansen forhvervet 22/7 fornævnte år, hvori han til tredje ting har lovbudt samme ejendoms lod og part, hvilken lovbuds vidne medfører, Jacob Pedersen da for retten at have fremstået og derimod ved sin skriftlige svar tilbudt sølv og penge efter skæppeskyld og tolv samfrænders udredning, anlangende den ejendom de til tinge lod opbyde, bevises og med Jørgen Seefelds underskrevne seddel, under dato 12/9 1651, at herredsfogden i Elbo herred skulle opnævne Jens Hansen tolv samfrænder, at udrede og taksere hvis ham og hans søskende var tilfalden i fornævnte halve gård i Ullerup, såvel som og med herredstings dom 18/11 fornævnte år i lige måde bevises, samme halve gård og ejendom at være tilfundet ved samfrænder at takseres, Jens Hansen og hans søskendes part at udregne, så af alle fornævnte dokumenter, som endnu står ved sin fulde esse, forfares Jens Hansen og hans søskende i samme halve bondegård arveligen har været til berettiget, og intet nøjagtig derimod af Jacob Pedersen fremlægges, så byfogden fordi har tildømt Jacob Pedersen for samme ejendom at give Jens Hansen tyve rigsdaler, eller derfor at lide nam og vurdering i hans bo, gods eller jord og ejendom, hvor det findes eller påvises kunne, formedelst den forandring samme ejendom under Frederiksoddes fæstning kommet er, og Jens Hansen fordi deri ladet sig benøje samme dom uigenkaldt, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte indstævnte dom at sige men ved magt at blive, og Jacob Pedersen for unødig trættes påførelse at give Jens Hansen til kost og tæring to rigsdaler.

(139)

** var skikket Christen Madsen i nør Søller med en opsættelse her af landstinget 17/1 sidst forleden, indeholdende ham da have stævnet Christen Jensen i Måbjerg by for en dom, han til Hjerm herreds ting 29/11 sidst forleden dømt og afsagt har, og deri tildømt Niels Christensen herredsfoged, Jørgen Tomasen, født i nør Søller, samt fire vurderingsmænd at levere Christen Madsen hans gode igen, som blev taget fra ham sidste vårtid, og ikke agtet eller anseet Niels Christensen hans fremlæg, han den dag har på tinget fremlagt, som formelder at Niels Christensen ikke vidste fornævnte fire mænd Christen Madsens bo til samme udlæg at gøre, men de det gjorde imod hans vilje og minde, da han er kommen til nør Søller med dem til den ende, at han kunne forligt sagen: da efter flere ord dem imellem var, blev fornævnte herredsfoged og fornævnte fire vurderingsmænd nu her for retten med Christen Madsen, een efter anden, med sammenlagte hænder venligen forligt i så måder som efterfølger, nemlig Søren Christensen først lovede og til forpligtet sig at give Christen Madsen fjorten sletdaler for to grå køer, såvel som og for en hest firetyve rigsdaler, halvparten deraf inden påske og den anden halvpart inden sankt volborg dag først kommende i rede penge, lovede og derhos straks han hjem kommer at forskaffe Christen Madsen den plov, som ham og blev fra vurderet, dernæst og lovede Peder Mørk straks at fly og forskaffe Christen Madsen en grå ko igen, som ham og blev fra vurderet, derhos og lovede Markus Christensen inden påske først kommende at erlægge og betale til Christen Madsen ti sletdaler, som er for en vogn, ham og blev fra vurderet, item lovede og Christen Christensen inden påske at give Christen Madsen to rigsdaler, disligeste lovede og herredsfogden Niels Christensen at give Christen Madsen fire sletdaler til sankt hans dag først kommende, alt i rede penge at betale, og dermed er samme omtvistede sag imellem Niels Christensen herredsfoged og bemeldte fire vurderingsmænd på den ene og Christen Madsen på den anden side, så vidt samme omtvistede sag dem angår, til endelig ende forligt og fordragen, og fornævnte indstævnte dom for deres personer ikke videre til forhindring at komme, men efterdi befindes Jørgen Tomasen efter et falsk brev at have forhvervet dom og derefter ladet gøre udlæg hos Christen Madsen, ham til aller største skade, da bør samme dom fordi, så vidt ham angår, ved magt at blive, og sine tre mark for uhjemlet at bøde.

(143)

** var skikket velb jomfru Hilleborg Bille til Tirsbæk hendes fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Hans Andersen i Vejle, forrige boende i Assendrup i hendes gård, som i hendes lod er falden, der hendes kære far velb Henrik Bille til Tirsbæk sit jordegods imellem sine børn har lignet og delt, hvilken gård Hans Andersen sig påberåber at skulle være bevilget af hendes kære far velb Henrik Bille, og samme skriftlige bevilling ej nogen sinde i rette er fremlagt eller bevist, og Hans Andersen samme velb jomfrus gård i Assendrup har besiddet og brugt nogen tid, uden hendes minde og rette kendelse, som billigen efter loven bør at udgives, når husbonds skifte sker, og for det andet imidlertid Hans Andersen samme gård har besiddet, da har han den slemmelig ladet forfalde og ikke holdt husene ved hævd og magt, så gården skal være ganske bygfældig: så og efterdi for os fremlægges Henrik Billes forseglede og underskrevne brev, til Hans Andersen på fornævnte gård udgivet, som ikke befindes for birkefogden at være i rette lagt eller i hans domme indført, da finder vi efter slig lejlighed samme domme at være som udømt og uudgivet var, og sagen til hjemting igen at komme, og fogden, når det for ham indstævnes, da fornævnte brev såvel andre parternes dokumenter for ham at i rette lægges, og i hans dom inddrages, og ham derefter parterne endelig imellem at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(149)

14/3 1655.

** var skikket velb Wenzel Rothkirck til Krogsgård, KM befalingsmand på Antvorskov slot, hans arvinger deres fuldmægtig Just Pedersen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget 31/1 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet, på to hans tjenere nemlig Peder Hansen og Jep Hansen i Uglvig deres vegne, at have stævnet Mads Lauritsen og Iver Nielsen i Novrup for en vildig vidne, som de på Skast herreds ting 23/5 næst forleden dem skal have vidnet, at Iver Nielsen skal have kommet fra Novrup mark 9/5 næst tilforn, og da skulle have seet, at Tomas Madsen i Norup hans to heste og to hopper skulle have stået tøjret på hans toft på Tomas Madsens ny land, skulle siden have ganget op at ville se til hans korn, hvor han da skulle have seet, at Tomas Madsen og hans far Mads Lauritsen i Novrup skulle have ligget på Tomas Madsens agertoft i en ager, hvor og han har spurgt dem ud, hvorfor de lå der om nattetide, og Tomas Madsen skulle have svaret, at de tog vare på deres heste, thi de var rædde, at der skulle komme og stjæle dem bort, ydermere at Iver Nielsen og Mads Lauritsen i Novrup samme dag på Skast herreds ting skal have vidnet, at Peder Hansen og Jep Hansen imellem 9/5 og 10/5 skulle have kommet gangende på Novrup mark til Tomas Madsens sortbrune hoppe og der at skulle have sønder skåret et tøjr, som den stod tøjret ved: efter flere ord parterne imellem var, blev Tomas Madsen på sin egen såvel som og Peder Hansen på sin og sin bror Jep Hansens vegne nu for retten med sammenlagte hænder om samme tvistighed venlig forenet, så de afstod på begge sider samme for berørte indstævnte forfølgning, nævnings ed, vidner og dis beskyldninger, og fordi nu her for retten på begge sider fra dem lagde hvis breve, i sagen forhvervet og ganget er, så det deri skal være kasseret, død og magtesløs og ingen videre til forhindring, hinder eller skade efter denne dag at komme i nogen måder, men den sag derom ganske ophævet og bilagt.

(157)

** var skikket Niels Jensen i Nissum på sin hustru Apelone Christensdatter Ravn hendes vegne hans visse bud Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Christensen i Glistrup med flere for et vidne, de til Ulfborg herreds ting for nogen tid forleden med Niels Christensen i Nygård vidnet har, hvori de skal have vidnet, at i Apelone Christensdatter hendes hus skal være funderet af Niels Nygårds koster, menende samme vidner ikke så noksom lovlig eller ret at være vidnet, at de bør nogen magt at have men magtesløs at blive, i lige måde stævnet Jacob Mikkelsen i Søgård, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han efter samme sanke og en del vildige vidner dømt har, hvori han skal have tildømt Apelone Christensdatter at stande til rette og lide som for andet uhjemlet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, og ingen er mødt som forskrevet står, vi ikke heller uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og dom magtesløs at være og ikke komme Niels Jensens hustru Apelone Christensdatter til nogen forhindring eller skade.

(159)

** var skikket velb Niels Trolle til Trolholm, KM befalingsmand på Roskildegård, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 31/1 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet hr Peder Christensen, sognepræst til Husby og Nissum, for en skriftlig seddel og kundskab, han til Jens Sørensen i Ulfborg kærgård skal have udgivet, dateret øster Husby 1/3 sidst forleden, hvori han kendes at skal have annammet af salig Brix Christensen, som døde i øster Husby, 60 sletdaler, som salig Brix Christensen skulle have givet til fire faderløse børn i Vedersø sogn, ved navn Christen Tomasen, Tomas Tomasen, Else Tomasdatter og Anne Tomasdatter, født i Tarpgård i Vedersø sogn, og dermed alene vil fravende den gode mands tjenere og medarvinger deres rette tilfaldne arv: så og efterdi med hr Peder Christensens underskrevne seddel og bevis udførlig bevislig gøres, det han til sig efter Brix Christensens egen begæring har annammet 60 sletdaler, som han i sin levende live gav og foræret til fire børn i Vedersø i dannemænds nærværelse, som fornævnte penge, da han sin gods og formue mægtig var, efter sin vilje er ankommen, hvilket og med indstævnte vidnesbyrds vidner bekræftes, og fogden fordi har tildømt fornævnte fire børn samme penge at nyde og bekomme, såvel som og i en anden hans dom tildømt hr Peder fornævnte penge inden 15 dage til fornævnte børn at levere, eller og at lide indvisning, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte indstævnte seddel, tingsvidne og dom at sige, men ved magt at blive.

(163)

** var skikket Hans Clemendsen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Anders Jensen, byfoged sst, for en dom han 22/6 sidst forleden dømt har, og i samme hans doms sentens slutter sin dom efter sit eget hoved således, efterdi af Hans Guldsmed fremlagdes købebrev og skøde på 5 fag hus og grund, hvilket var yngre dateret og gjort end Hans Clemendsens dokumenter, som han sig en del efter ville vedkende, og derefter tilfunden Hans Olufsen Guldsmed fem fag hus med dis grund, så vidt hans købebrev og skøde, uanseet Hans Clemendsen til samme tid er mødt til genmæle og for fogden fremlagt en bytings dom af Vejle byting 29/7 1632, i hvilken dom befindes indført et tingsvidne af Vejle byting 28/6 næst tilforn udstedt, hvori 12 borgere har vidnet, at de har vurderet otte fag hus, så og kælderen, imod adelgaden og anden tilliggelse, som 29/7 er tildømt at følge Peder i Skærup på sin formynderskabs vegne, som da så siden til salig Clemend Sørensen i Vejle skødet og afhændet har: så og efterdi ikke befindes byfogden Anders Jensen i sin doms slutning egentlig at have omkendt

eller underskedet den for ham indstævnte tvistighed efter parternes dokumenter og irettesættelse, samme kælders parter anlangende, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom at være som udømt, og hvo videre påskader, da indkalde sig sagen derom igen til bytinget, og parternes dokumenter på begge sider for fogden at i rette lægges, i hans dom at lade inddrage, og ham derefter på hvis for ham om samme tvistighed i rette sættes endelig at dømme og underskede, som det sig bør, og efterdi byfogden Anders Jensen deri med samme dom har Hans Clemendsen omkostning tilføjet, bør han at give ham derfor fire rigsdaler.

(166)

** (til Bendix Norby hans opsættelse imod Jørgen Munk) så mødte Laurits Pedersen på Haraldskær på Jørgen Munks vegne og begæret opsættelse i sagen i seks uger, og slutningen af KM og rigens råds dom at måtte ham til efterretning meddelelse, hvortil Christen Pedersen svarede, at han ikke opsættelse i seks uger ville bevilge, men fremlagde samme dom 15/7 1623, af Hans Lange til Nørholm forhvervet, som besluttes, at Jørgen Munk er tilfunden pligtig samme gæld at betale, og holde det Hans Lange skadesløs: da efter slig lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

** var skikket Hans Due, nu boende i Frederiksodde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Bertel Mikkelsen, borger og overformynder i Kolding, for en skude, kaldes Lærken, han ham til troer hånd med dis båd, sejl, anker, tove og tilbehørig redskab har an fortroet og lejet 30/4 1653 sidst forleden, en rejse den at sejle fra Kolding til Lübeck og hjem igen, hvilken skude med båd han igen leverede, der rejsen var fuldendt, som det sig burde, men derimod uden hjemmel, minde og vilje har slagen hans låse og lukkelse for Hans Dues skude, og under hans lås, lukkelse og forvaring den ladet synke og fordærve, og han ikke har efterkommet hans skadesløs udgivne forpligt: så og efterdi Christen Årø og hans medbrødre fire skippere i deres afsigt ikke udførlig har omkendt på hvis, som for dem af Hans Due er i rette sat, ej heller parternes dokumenter i deres afsigt indført, da bør samme deres afsigt at være som ugjort og uudgivet var, og hvo videre påskader, da samme tvistighed igen for de bemeldte skippere at indkomme, og parterne på begge sider deres dokumenter for dem at i rette lægge, og i deres afsigt at lade indføre, og derefter endelig dem at imellem sige og kende, som det sig bør.

(170)

** var skikket Niels Nielsen Obling i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Jens Jensen i Bandsbøl for en kvittants, dateret 11/10 1646, hvilke han på Nørherreds ting 5/6 1651 for retten fremlagt har, formeldende at Jacob Nielsen, født i sønder Bork, skulle have annammet af Jens Jensen 25 rigsdaler, som han skulle have lovet at levere Niels Nielsen, og ikke Niels Nielsen samme penge bekommet har, hvorfor han har ladet Jacob Nielsen beskikke med to dannemænd, om han slig kvittering på Niels Nielsens vitterlig gæld havde udgivet, da skal Jacob Nielsen højt og hårdelig have benægtet aldrig nogen kvittering til Jens Jensen at have udgivet, menende samme kvittering ulovlig og uret at være, og bør magtesløs at være, og Jens Jensen derfor tilbørlig at stande til rette: da efterdi samme sag befindes i seks uger optagen, og samme opsættelse findes at være læst og forkyndt, som forskrevet står, vi og imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme kvittants magtesløs at være, og Jens Jensen Bandsbøl pligtig at give Niels Nielsen til kost og tæring seks rigsdaler.

(171)

** var skikket Niels Nielsen Obling i sønder Bork på velb Laurits Pogwisch til Skrumsager hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Laurits Mikkelsen sønder Bork, for han 16/11 1637 har standen for tingsdom og beskyldt den gode mands tjeneres vidne, som de samme dag med ed og oprakte fingre har af vidnet, for løgnagtig, ikke i agt havende at Laurits Mikkelsen aldrig samme sin beskyldning nøjagtig skal bevise, men foruden nogen billig føje slige ord har ladet falde for ting og dom: så og efterdi her for retten fremlægges bemeldte landstings dom, 27/9 1643 udganget, hvori vidnerne er magtesløs kendt, formedelst mesten part har vidnet i deres egen sag, ikke heller på visse dag, sammeledes og er fremlagt en landstings kontrakt og voldgift imellem Laurits Mikkelsen og Niels Obling, hvori Laurits Mikkelsen har erklæret Niels Nielsen Obling, og deres tvistigheder at være bilagt, så hvis i sagen gangen var skulle være kasseret, ingen af parterne videre til skade, da efter slig lejlighed vidstes ikke på Laurits Mikkelsen efter bemeldte beskyldning at kunne dømme, men for Niels Nielsens tiltale deri fri at være.

(175)

** (til Christen Oblings opsættelse imod fru Birgitte Juul) nu fremlagde Christen Obling et tingsvidne af Nørherreds ting 2/11 sidst forleden, i sin mening Søren Jensen og Laurits Jensen i sønder Bork vidnede, at de i dag måned så de to grå hopper for en plov på Viumgårds mark. endnu fremlagde et tingsvidne af Slavs herreds ting 1/3 1655, af Christen Obling forhvervet, Peder Nielsen på Donslund at have vidnet, at Christen Obling forleden sommer havde de to grå hopper i sin havende værge, og Christen Obling kørte til Viumgård med samme hopper. så mødte Anders Jensen i Varde på fru Birgitte Juuls vegne og begærede opsættelse i sagen: da efter slig lejlighed og med bevilling er samme sag opsat til i dag seks uger, og midlertid de fremlagte vidner og købebrev af fru Birgitte Juul at hid stævnes, og da gå derom hvis ret er.

(177)

** var skikket Jørgen Jensen i Vilslev hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 21/1 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jacob Jensen i Tømmerby, herredsfoged til Gørding herreds ting, for en dom han skal have afsagt på Gørding herreds ting 30/10 1654 over ham på den ene og velb Mogens Sehested til Holmgård, KM befalingsmand på Riberhus, på den anden side har udstedt, belangende KM laksegård i Vilslev å, som Jørgen Jensen har brugt, og ikke bevises med fæstebrev sig til samme brug at være forlovet, da vidste fogden ikke rettere, end Jørgen Jensen dermed at have gjort uret, og bør samme gård at afstå: da efterdi for os fremlægges fornævnte to kvittantser, som ikke befindes for fogden at være i rette lagt eller i hans dom inddragen, da bør den hans dom at være som udømt, og hvo påskader, da indstævne sig sagen igen til hjemtinget, og samme kvittantser for fogden at i rette lægges, i hans dom at indføres, og fogden derefter at dømme, som det sig bør.

(179)

** (til Wenzel Rothkircks afståelse med Tomas Madsen) så var her for retten til stede Peder Hansen på sin egen og bror Jep Hansens vegne: efter flere ord parterne imellem var, da blev Tomas Madsen på sin egen såvel som og Peder Hansen på sin og sin bror Jep Hansens vegne nu her for retten, med sammenlagte hænder, om samme tvistighed venlig forenet, så de afstod på begge sider samme for

berørte indstævnte forfølgning, nævnings ed, vidner og dis beskyldninger, og fordi her nu for retten på begge sider fra dem lagde hvis breve, i sagen forhvervet og ganget er, så det deri skal være kasseret, død og magtesløs, og ingen videre til forklejning, hinder eller skade efter denne dag at komme i nogen måder, men den sag derom ganske ophævet og bilagt.

(180)

** var skikket Hans Madsen, foged på Frøstrup, med en opsættelse her af landstinget 31/6 sidst forleden, indeholdende ham da på sin egen og Christen Madsens vegne i Bøl at skulle have stævnet Christen Nielsen Obling for en henfindelse dom, han til Vesterherreds ting 11/11 sidst forleden med ham har ladet forhverve, som indeholder Christen Obling da at have ladet stævne Hans Madsen og givet ham til sag for en indlæg, han på Nørherreds ting 15/12 1653 på sin husbonds tjener Christen Madsen i Bøl hans vegne har fremlagt, og af idel dumdristig uretfærdighed imod al lov og ret sigtet og beskyldt Christen Nielsen Obling, at han har været årsag og skilt Christen Madsen ved en grå hoppe og en brunblisset hest, og ydermere i samme indlæg inddraget, at han ville bevise med Søren Johansen i Filskov hans bekendelse, at Christen Nielsen sligt så som tyveri skulle have beganget: så og efterdi med fornævnte hedenfindelse dom 15/12 1653 bevislig gøres, det Hans Madsen da på sin husbonds tjener Christen Madsens vegne at have ladet i rette stævne Christen Nielsen Obling for en hest og en hoppe, som en misdæder Søren Johansen af Filskov har bekendt sig af Christen Obling at skulle have købt, som han havde stjålet fra Christen Madsen, hvilken misdæders bekendelse da befindes af Christen Obling at have været urykket og standet i sin fulde esse indtil rum tid derefter, nemlig 29/3 1654, den af Christen Obling er indstævnet og underkendt, efter den lejlighed samme dom medfører, så Hans Madsen da, midlertid samme bekendelse stod urykket, har Christen Obling derefter beskyldt og for fornævnte hest og hoppe tiltalt, hvormed Christen Obling nu formener sig dermed på ære at være angrebet, og derfor ved adskillige grove beskyldninger Hans Madsen og Christen Madsen efterstræber og tiltaler, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Hans Madsen og Christen Madsen jo bør for slig Christen Oblings grove beskyldninger kvit og fri at være, og ikke at komme dem til nogen forklejning.

(187)

28/3 1655.

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans visse bud Anders Jørgensen, ridefoged der sst, og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred, Jens Knudsen af Hjarup hans bane at udlede, som 19/1 sidst forleden er slagen med en økse, og af samme skade er død bleven imellem 11/2 og 12/2 sidst forleden, og nu fremlagde Anders Jørgensen efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 8/3 sidst forleden, som indeholder Gregers Keldsen i Hjarup at have vidnet, at 12/1 sidst forleden kom Jens Knudsen i Hjarup og gik ind i Christen Andersen Svarrer hans hus til Hans Christensen Svarrer, så straks kom Kirsten Hansdatter i døren og råbte på Gregers Keldsen, kom ind for Guds skyld, han myrder os, så gik Gregers Keldsen straks ind i huset, og da stod Jens Knudsen og Hans Christensen ved svarrebordet, og da var Jens Knudsen skåret i hans venstre skulder med en økse: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Hans Christensen at være Jens Knudsens banemand, og fordi svor ham hans bane på og fra hans fred.

(188)

** var skikket Niels Ravn i Kongsted og havde hid kaldt sandemænd af Brusk herred, Maren Madsdatter, født i Kongsted, hendes bane at udlede, som er slagen i sin arm i Tolstrup med en kniv og siden deraf død bleven, og fremlagde for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Elbo herreds ting 29/8 sidst forleden, som indeholder Claus Tomasen i Kongsted at have vidnet, at han hos og tilstede var i hans eget hus i Kongsted 15/6 sidst forgangen, der Maren Madsdatter blev berettet, da hørte han, at hun sagde, det Hans Jensen i Bramdrup havde slaget hende i sin venstre arm med sin kniv, hende ganske uafvidende: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Hans Jensen af Bramdrup at være Maren Madsdatters bane, og fordi svor ham hendes bane på og fra hans fred, eftersom de selv sandhed derom havde forfaret, derhos blev den ---- sandemand Hans Hansen i Bjert hans skudsmål gjort, det han er så lovlig forhindret, at han ikke kunne komme til stede sin ed at gøre.

(190)

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Bøvling, hans fuldmægtig Jens Mortensen, slotsskriver sst, med en opsættelse her af landstinget 14/2 sidst forleden, formeldende ham da at have ladet stævne en kvindfolk, som for ungefer tre år siden tjente hr Claus Olufsen i Fjaltring præstegård, ved navn Bodil Lauritsdatter, og i samme sin tjeneste undveg hans gård foruden nogen billig given årsag, lov eller afsked, som det sig burde, og straks nogle dage derefter skal hun, muligt ved formedelst onde menneskers råd og tilskyndelse, have lagt sig som den, der skulle været syg, målløs og ligget for døden, i den agt og mening ved slig ukristelig middel at ville føre hr Claus Olufsen i største ulykke, skade og fordærvelse: da er sagen opsat til ----.

(196)

** var skikket velb ---- til Skovgård, KM kansler, hans fuldmægtig Jørgen Sørensen i ---- med en opsættelse her af landstinget i dag måned, indeholdende ham da, efter andre opsættelsers indhold, at have på sin tjener Oluf Jacobsen i Vindelev hans vegne at have stævnet Vill Pedersen i Østerhoved, herredsfoged i Nørvang herred, for en dom han til Nørvang herreds ting 25/7 næst forleden, imellem hans tjener Oluf Jacobsen og Anders Madsen, slotsskriver på Koldinghus, dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt Oluf Jacobsen at give Anders Madsen 20 rigsdaler, uanseet det ikke for fogden er bevislig gjort, enten med brev eller nøjagtig vidnesbyrd, men funderer sin dom på Anders Madsens egne ord: så og efterdi befindes herredsfogden sin dom at have funderet på Anders Madsens egen seddel, samme 20 rigsdaler anlangende, som han til Oluf Jacobsen skulle have leveret, hvilket ikke med Oluf Jacobsens bevis derimod bekræftes, men af ham benægtes og fragås, og fogden dog har tildømt Oluf Jacobsen samme penge til Anders Madsen at betale, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom, såvel som fornævnte dele, derefter udganget er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi fornævnte indstævnte tingsvidne ikke udførlig formelder, det Jørgen Sørensen har tilstået, at Oluf Jacobsen samme 20 rigsdaler af Anders Madsen har annammet, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne i lige måde magtesløs at være.

(198)

** var skikket Henrik Møller, indvåner i København og forvalter over Lønborg bisgård, hans fuldmægtig Peder Jensen ridefoged med en opsættelse her af landstinget i dag måned, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet sandemænd under Nørherred for en deres ed og tov, de til landsting 2/8 sidst forleden svoret og afsagt har, anlangende Anders Jensen af

Pagård hans bane, som nogen kort tid tilforn skal være druknet og omkommen der ved Pagård i Henne å, og nu fremlagde Peder Jensen samme sandemænds ed her af landstinget 2/8 1654, som indeholder da for sandemændene at være fremlagt et tingsvidne af Nørherreds ting 29/6 sidst forleden, som indeholder at Jens Pedersen, ridefoged på Lønborg bisgård, fremlagde sin seddel lydende ham på KM og sin gode husbonds vegne giver last, kære og klage, at salig Anders Jensen af Pagård er fundet død i hans søn Mads Andersens af Pagård hans hus, og som uden skriftemål er kommen af dage, så man ikke kan vide ret underretning, hvorledes er tilgået med den fattige gamle mand, endnu fremlagde hr Iver Tomasen, sognepræst til Hemmet og Vium kirker hans kundskab, at det ham i sandhed vitterligt var, at der jo langsommelig tid har været en meget ond forligelse og omgængelse imellem Mads Andersen, hans hustru Anne Houlisdatter og hans far og mor salig Anders Jensen og Karen Madsdatter i Pagård, sammeledes fremlagde efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 29/6 1654, som indeholder Christen Pedersen ved Lønborg kirke med flere at have vidnet, at de 2/6 sidst forleden var synsmænd og synet afgangne Anders Jensen af Pagård hans døde legeme, og da var han lagt på langhalm og klædt som et andet lig, og da så de at omkring det venstre øre var han ganske blå, såvel som på halsen og noget på hans højre arm, men hvorledes han kunne have fanget samme skade, kunne de ikke vide: så og efterdi fornævnte personer nu her i dag for retten er til stede mødt, og udførlig ved deres ed tilstået, Anders Jensen i åen at være druknet og omkommet, og ingen andre bevis derimod fremlægges, hvormed kunne bevises, nogen i hans død og bane skyldig at være, så sandemændene efter deres egen sandheds udspørgelse, som loven tillader, har udlagt Anders Jensen at våde og ulykkelig tilfald at være druknet og omkommet, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod den deres ed og tov at sige, men ved magt at blive.

(203)

** var skikket Iver Jacobsen, borger og indvåner i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Christen Hansen i Viuf, for at eftersom han skulle være sætfoged i den sag imellem Iver Jacobsen og Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, hvilken sag han og sig skal have tiltagen og i seks uger opsat, og da at sjette ugers dag kom, som var 1/4 sidst forleden, har ikke dømt nogen endelig, enten til eller fra, dem at adskille, ej agtet eller anseet, at Iver Jacobsen 11/2 sidst forleden leverede alle dokumenter, i den sag gangen er, hvoraf han havde kunnet se og forfare, hvis uret Iver Jacobsen på de umyndige børns vegne formener at være sket af Anders Jørgensen, idet han har frafunden Iver Jacobsen sin retfærdige gæld hos Hans Nielsen og Dorte Knudsdatter i Torp tvært imod en dom af Elbo herreds ting 27/7 1652: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er samme sag endnu med bevilling opsat til i dag måned, og Hans Nielsen borgmester, såvel som Jens Pedersen og de interesserede her da at møde, og gå derom hvis lov og ret kan findes, og ingen flere vidnesbyrd dis midlertid på enten sider sagen til videre forhindring at føres.

(207)

** (til Christen Poulsens opsættelse lige så som tilført) så og efterdi befindes samme ---- .

(208)

** var skikket Gøde Christensen i Åstrup på sin egen og Jens Jespersen i Vestrup hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder dem da at have stævnet Peder Nielsen i Kærgård på Holm for en arvelod, som Gøde Christensen og Jens Jespersen deres hustruer Anne Poulsdatter og Maren Poulsdatter efter deres oldefars bror salig Iver Graversen og oldefars

søster salig Gunder Graversdatter, som boede og døde i Gravers Juels gård på Holm, og Peder Nielsen har været fornævnte kvinder deres værge, disligeste har de tiltale til Jens Christensen i Bundgård for en dom, han 3/2 på Hind herreds ting dømt har imellem Gøde Christensen, Jens Jacobsen og Peder Nielsen i Kærgård, og Gøde Christensen da samme dag havde ladet Peder Nielsen stævne for rede og regnskab at gøre for den værgemål, han på deres hustruers vegne har haft, og Jens Christensen har sig til fordristet og dømt Peder Nielsen kvit for Gøde Christensens tiltale, formenende han dermed uret at have gjort, og hans dom magtesløs at være og ikke at komme Gøde Christensen eller Jens Jespersen på deres hustruers arv til nogen hinder eller skade, og derhos at give dem billig kost og tæring. dernæst blev fremlagt efterskrevne voldgift her af landstinget 12/4 1654, som indeholder iblandt andet Gøde Christensen og Jens Jespersen da at have ladet stævne Peder Nielsen i Kærgård for et stuevidne og bænkebrev, som han 30/5 1629 skulle have ladet forhverve, deres hustruer Anne Poulsdatter og Maren Poulsdatters arv anlangende til stor skade efter deres salig oldefar Niels Graversen, som boede og døde i Kærgård: så og efterdi befindes sagen her til landstinget at være voldgiven, siden fornævnte dom til hjemting gangen er, og voldgiftsmændene dog ikke på alle poster, samme omtvistede arv anlangende, parterne har imellem endelig adskilt, som det sig burde, da bør fordi samme afsigt deri at være som ugjort, og fornævnte voldgiftsmænd igen til 6/4 først kommende i Christen Tuesens hus at forsamles, og der i parterne eller deres fuldmægtiges nærværelse sagen efter bemeldte voldgift for dem at tage, og til endelig ende dem imellem at sige og kende, som det sig bør.

(213)

** (til Henrik Møllers opsættelse imod Jens Pedersen, forrige skriver på Lønborggård) så er Jens Pedersen nu her for retten til stede, og var begærende opsættelse i sagen at meddeles, på det han her forinden kunne afklarere og hans husbond tilfreds stille: derfor er samme sag deri er opsat til i dag seks uger, og parterne da her at møde og gå derom så vidt lov og ret kan findes.

** var skikket Poul Lauritsen Brårup på Gertrud Andersdatter, nu tilholdende i Skive ?, hendes vegne i hendes egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 14/2, som indeholder hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jørgen Knudsen, borgmester i Kolding, Niels Andersen ---- , Simon Sejrup, Poul Bertelsen og Søren Hår, rådmænd sst, for en 24 mænds vurdering, de sig har understanden 11/4 1648 at lade gøre på hendes gård og boder, såvel og en toft, uden foregående kald og varsel imod recessen, som ej heller siden til tinge eller rådhus er afhjemlet. ligeledes stævnet salig Niels Gertsens hustru og børn, nemlig Maren Nielses, Gert Nielsen, Jens Nielsen, Kirsten Nielsdatter og Johanne Nielsdatter, med deres lovværge, salig Jens Jensen Slagters hustru og arvinger, nemlig Karen Jenses, Jens Jensen, Niels Jensen, Bertel Jensen med deres lovværge, salig Mogens Eriksens hustru og børn, nemlig Inger Poulsdatter, Erik Mogensen, Anker Mogensen, Poul Mogensen, Jacob Mogensen og Iver Mogensen, Margrete Mogensdatter og Maren Mogensdatter med deres lovværge, Mikkel Hansens arvinger, nemlig Hans Mikkelsen, Karen Mikkelsdatter, Maren Mikkelsdatter, Dorte Mikkelsdatter og Bodil Mikkelsdatter, enhver med deres lovværge, item Jens Jørgensens hustru og arvinger, nemlig Anne Hansdatter, Lene Jensdatter, Mette Jensdatter og Laurits Jensdatter, item Iver Hansen, KM skibskaptajn i København og Anders Hansen boende i Radenne by i Belgien, afgangne husfoged Hans Jensen, fordum husfoged på Koldinghus, hans arvinger, nemlig Jens Hansen i Kolding, Inger Hansdatter boende i Bergen i Norge, og Johanne Hansdatter boende i Souen i Bergenhus len. endvidere blandt andet fremlagt efterskrevne skiftebrev, dateret Kolding 21/12 1643, efter salig Henrik Denton, imellem hans hustru Gertrud Andersdatter med hendes fæstemand Hans Jørgensen på hendes vegne på den ene side, og hendes børn Anders Henriksen Denton, Sara Henriksdatter og Maren Henriksdatter med deres

lovværge på den anden side: så og efterdi ikke befindes fornævnte 24 mænds vurdering til ting eller rådhus for otte mænd efter foregående kald og varsel at være afhjemlet og derefter ved tingsvidne taget beskrevet, som ske burde, da kunne vi ikke kende samme borgmester og råds kundskab, som efter sådan vurdering udgivet er, såvel som de derpå grundede indstævnte indvisninger, syn, tilbud og købebreve, ej heller mester Peter Kruckow og hans medfølgere vurderingsmænd deres vurdering, som nogle år efter første vurdering er gjort og dog dem derpå refererer, og ikke lovlig varsel for givet, så noksom lovlig forhvervet og procederet, at det deri bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi fornævnte skøde, som Peder Helt til Iver Jacobsen udgivet har, til underkendelse iblandt er indstævnet, og dog ikke for os er fremlagt, alligevel sagen i lang tid er opsat, så vi imod recessen ikke længere uden bevilling kan gøre ophold, da finder vi efter sådan lejlighed samme skøde i lige måder magtesløs at være.

(237)

11/4 1655.

** var skikket Bertel Markorsen, møller i Gudsø mølle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Christen Hansen i Eltang med flere, et forbudsvidne og forelæggelses vidne anlangende, at de lader forbyde nogen at gå at trosse både op ad åen, item forelagde alle de veje og stier, som gøres ad deres ---- vej, enten langs eller tværs, hvilke deres forbydelse og forelæggelses vidne Bertel Markorsen formener ikke med nogen adkomst, syn, klage eller skades beviselse eller misbrug at være bevist i rette tide, eller mens græsset har standen i sin vækst og grøde, men 10/11 i vinterens dag først syn, som fast mere kan agtes, sådant af had og avind og KM møllers rette brug og møllens ødelæggelse at have udseende, og ikke bevises med synsvidne, den tid nogen usædvanlig skade eller misbrug at være gjort, sligt at have nogen et til, og Christen Hansen dog at have dragen til Middelfart byting, og da at lade forbyde nogen at fare til møllen og fra, som er ham mølleren til stor skade på KM skyld at fortjene, hvorfor han formener, han bør derfor at stå til rette. sammeledes stævnet blandt andre Christen Hansens arvinger, nemlig Mette Christens, Hans Christensen, Maren Christensdatter og Mette Christensdatter med deres lovværge: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og ingen nu er mødt herimod at svare som forskrevet, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed fornævnte samme synsvidne, tingsvidner, forbudsvidner og forligelse magtesløs at være og ikke komme Bertel Markorsen til nogen forhindring.

(239)

** var skikket Laurits Mikkelsen i Ulbæk og hans søn Peder Lauritsen med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende dem da efter en måneds opsættelse at have højligen beklaget over en usandfærdig og løgnagtig bekendelse, som en misdæder ved navn Laurits Christensen, født i Dall i Ringgive sogn og forgangen sommer boede i Allerslev i Vesterherred, på dem til Riber gæsteting 6/11 1654 ubluligt sagt og tilstanden har, at han skulle med sin med konsort været til Laurits Mikkelsens i alle de tre hellige påskedage i dølgsmål, og da skulle Laurits Mikkelsen have dem bedt og befalet, at de skulle gå til Clemend Iversens i Lyne hans hus, og da tog hul på væggen og udtog nogen klæder og førte til Ulbæk, og var det ikke, at han havde plovlæg med Clemend Iversen, da sagde han, at de skulle have taget hans øg, og da recessen formelder, ingen misdæders mund at stå til troende, være sig hvad de siger, efter fornævnte lejlighed formener Laurits Mikkelsen og Peder Lauritsen, det Laurits Christensens bekendelse bør magtesløs at være og ikke komme dem til nogen forklejning: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen

findes læst og påskrevet, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse, så vidt dem Laurits Mikkelsen og hans søn Peder Lauritsen vedkommer, magtesløs at være og ikke komme dem til nogen forhindring.

(240)

** var skikket velb Gjord Galt til Rækkergård hans fuldmægtig Niels Olufsen på Rækkergård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet velb Gunde Rostrup til Allergård for en summa penge, nemlig 420 rigsdaler in specie, efter to skadesløs breves formelding, og eftersom samme breve skulle formelde på pant i en bondegård, kaldes stor Skindbjerg, at dersom fornævnte kapitaler med deres forfaldne rente, interesse og skadegæld ikke til udlovede termin bliver erlagt, som det sig burde, hvorfor Gjord Galt formener sig deri stor uret at være sket og mener, det Gunde Rostrup bør pligtig at være fornævnte penge med rede penge nu straks at betale, eller og derfor efter lovlig forfølgning i hans jordegods og bedste løsøre ved to mænd at have indvisning efter recessen: efterdi for os i rette lægges bemeldte to udgivne breve på fornævnte resterende summaer penge, til Henrik Lange udgivet, hvorfor han eller hans arvinger efter forordningen at lade annamme i stor Skindbjerggård sin fulde nøjagtig betaling, både for den summa 220 rigsdaler såvel som for den første summa 420 rigsdaler in specie efter bemeldte Gunde Rostrups hustrus salig mors pantebrevs indhold, både for hovedstol og efterstående rente, hvorfor vi og tilfinder velb Knud Sørensen til Holm og Frederik Sachs til Rybjerg, som Gjord Galts fuldmægtig nævnt har, inden i dag seks uger dem at forsamle og efter fornævnte breves forskrivning for berørte summaer penge og gælds fordring at gøre Gjord Galt likvidering i fornævnte pantsatte gård Skindbjerg med des tilliggelse og herlighed, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(243)

** var skikket Bertel Hansen i Eltang hans fuldmægtig Niels Bertelsen sst på den ene og havde stævnet Søren Nielsen med flere i Gudsø på den anden side for et vidne, de på Brusk herreds ting 19/8 1654 vidnet har, enhver efter sin alder og minde, at de som har boet i Gudsø mølle skal årligen have kørt igennem porten og over sandgraven med møllerens hø og ført det ind i møllens overhus ad den nør ende, indtil næst forleden christi, men hvad mølleren har haft det i minde at køre ad samme vej eller ikke, det vidste de ikke: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes uendelig og tvivlsom at have vidnet, tilmed og bag på landstings dom, som iblandt andet tilholder vejen ved ejermænd at udsværges, efter den lejlighed samme dom derom medfører, som endnu står ved fuldmagt urykket, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte vidnesbyrds vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(246)

** (til Bertel Markorsen og Bertel Hansens opsættelse imod hverandre) og nu fremviste Bertel Markorsen her for retten de dokumenter, hvorefter han formente, Bertel Hansen for slig hans ubeviste beskyldning burde at lide og var dom begærende, dertil svarede Niels Bertelsen og formente, at hans far Bertel Hansen for slig beskyldning burde fri at være, og begærede sagen at måtte bero, indtil hans far personligen kunne møde sig at erklære: da efter slig lejlighed, og endog Bertel Markorsen sagen efter seks ugers opsættelse har ladet hid kalde, og det er ære og lempe angående, og ikke Bertel Hansen personligen nu har til stede været, sig derimod at erklære, da er vi

deri på rettens vegne forårsaget, samme sag endnu fremdeles til i dag 14 dage at optage, og da Bertel Markorsen såvel som og Bertel Hansen begge i egen person her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes.

(247)

25/4 1655.

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Anders Jørgensen, ridefoged der sst, og havde hid kaldt sandemænd af Jerlev herred, Rasmus Madsen af Fitting i Slavs herred, hans bane at udlede, som er bleven død funden 21/3 sidst forleden på Nørbæk mark i Jerlev herred, sandemændene hans bane at udlede, og nu fremlagde Anders Jørgensen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Jerlev herreds ting 18/4 sidst forleden, som indeholder Jens Madsen i Tågelund at have vidnet, at Kirsten Rasmusdatter i Fitting jo på første bededag, efter prædiken var endt, kom til ham og begæret, at han ville gå med hende og søge efter hendes husbond, og som de gik den rette vej fra Tågelund og ret ad Fitting, og da fandtes Rasmus Madsen liggende død tvært over vejen, Hans Christensen i Egtved at have vidnet, at han havde været med to af sandemændende at se og syne en mand, der lå død på Nørbæk mark, ved navn Rasmus Madsen af Fitting, og ikke nogen synet gerning, de kunne kende på ham: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Rasmus Madsen af alderdom, sygdom og stor skrøbeligheds tilfald hastig at være død bleven, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(249)

** var skikket Johan Ebbes på Vesterland Før hans fuldmægtig Niels Rolandsen i Viborg i Johan Ebbes egen nærværelse med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet rådmændene der sst, nemlig Peter Jensen, Vogn Jensen med flere for en dom, de 18/3 1653 dømt har, imellem Johan Ebbes på den ene og Olde Peders på Vesterland Før på den anden side, om et stykke jordsmål, som Olde Peders bruger og berettet at have samme jord i pant og derefter at have sagt, det var hans ejendom, så skal han og have sagt og på Johan Ebbesens indlæg ladet skrive, han var nær mere til den køb som Johan Ebbesen var, at noksom kan eragtes faust deri at være, og da ligevel funderet deres dom på en anden dom i samme sag: så og efterdi fornævnte rådmænd befindes ikke alene at have dømt uendeligt, men og funderet deres dom på en anden dom, som dog ej for dem har været i rette lagt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den deres dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være og ikke at komme Johan Ebbes til nogen forhindring.

(251)

** var skikket Jep Petersen, KM foged på Vesterland Før, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland med en opsættelse hr af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at have stævnet og givet til kende, hvorledes en af de rådmænd der sst Vogn Jensen skulle have sagt på Vesterland Før ting en skiempele ord om Poul Christensen, KM slotsskriver på Riberhus, samme ord findes i tingsvidne og i affindelse dom, som er gangen 23/8 1653 imellem fornævnte amtsskriver Poul Jensens fuldmægtig Peder Hansen på den ene og Vogn Jensen på Vesterland Før på den anden, samme frafindelse ud af 7 rådmænd, Vogn Jensens medbrødre, at være underskreven, formenende de stor uret gjort har, og formener Vogn Jensen bør at bevise sine

ord: og efter flere ord dem imellem var, da nu her for retten erklæret Vogn Jensen Jep Petersen, såvel som Johan Ebbes, det han ikke vidste med dem andet end al ærligt og godt, og dermed tog han Jep Petersen og Johan Ebbes i hånd, og de med hverandre om samme tvistighed blev forenet, så at Jep Petersen deri for vores underhandling afstod samme tiltale, og efter slig lejlighed bør det ingen videre til hinder, skade eller forklejning at komme i nogen måder.

(253)

** var skikket Niels Andersen Roland i Viborg på Jep Petersen, KM foged på Vesterland Før, hans vegne i hans egen nærværelse på den ene og havde stævnet rådmænd på Vesterland Før Peder Jensen, Jørgen Knudsen med flere på den anden side, hvorledes de har dømt 21/9 1654 imellem ham på den ene og Vogn Jensen på den anden side, anlangende om efterstandende restants, som er falden, imidlertid den salig foged Erik Olufsen levede, som Jep Petersen adskillige gange om bliver tilskreven, og har Poul Jensen, slotsskriver på Riberhus, og befalet Vogn Jensen skulle klarere samme restantser, såfremt han ej vil bleven straffet, og da alligevel har de besluttet, at han må fri blive, også har de ej ville anse restants seddel eller i nærværende dom indføre, som er for dem fremlagt: så og efterdi ikke befindes bemeldte restantser i rådmændenes dom at være indført, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed fordi samme indstævnte dom magtesløs at være, og hvo videre påskader, da indkalde sig sagen igen for rådmændene, og da restantser, såvel som og kvittantser af parterne på begge sider at i rette lægges, og rådmændene det i deres dom at lade indføre, og dem derefter endelig at dømme, som de vil ansvare og være bekendt.

(256)

** var skikket Vogn Lauritsen på Vesterland Før hans fuldmægtig Niels Andersen Roland i Viborg på den ene og havde stævnet rådmændene på Vesterland Før for en dom 6/2 sidst dømt ham til at betale 16 mark lybsk og rente deraf samt omkostning betale, og ej specificeret hvor meget omkostning til en fyrstens tjener, ved navn Falkert Jensen, som er rådmanden Vogn Jensens bror, og har de dømt Vogn Lauritsen skal ham deres underpant indrømme, og ej specificeret hvad underpant det skulle være, hus eller jordsmål, og så har de hverken håndskrift eller bog indført i dommen, hvorefter han skal betales, og har han på Vesterland Før anholden om en kopi af sin salig fars håndskrift og ej kunne bekomme. så mødte Anke Arfest på sin egen og medbrødre rådmænds vegne, og fremlagde efterskrevne indstævnte dom 6/2 sidst forleden (på dialekt), dernæst fremlagde et Laurits Vognsens gældsbrev til Bøje Lauritsen på 16 mark lybsk, dateret 15/12 1621: så og efterdi fornævnte håndskrift ikke befindes i rådmændenes dom indført, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og hvo videre påskader indkalde sig sagen igen for rådmændene, og fornævnte håndskrift, såvel som Vogn Lauritsens lodseddel, 30/11 1654 dateret, samt og tingsvidne for rådmændene at i rette lægges, det i deres dom at lade indføre, og derefter parterne endelig imellem at dømme og adskille, eftersom de vil ansvare og være bekendt.

(257)

** var skikket velb fru Christence Krag til Ølluf hendes fuldmægtig Niels Nielsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da at have stævnet Peder Pedersen i Kraghede for en kundskab eller hjemmelsbrev, dateret Varde 30/6 1654, han til en hendes tjener Niels Hansen i lille Ølluf skal have udgivet, og deri været hans hjemmel til to hopper med mere des indhold, hvilken kundskab og hjemmels seddel beskyldes ikke efter recessen at være gjort af ham personlig til tinge, som det sig burde, ej heller er underskrevet af borgmester Laurits Jensen i Varde,

disligeste er imod en anden seddel, Peder Pedersen har udgivet 1/7 1654, om samme hopper, hvori han går fra den hjemmel: så og efterdi fornævnte Peder Pedersens hjemmels seddel ikke ved hans personlige nærværelse til tinge er bekræftet efter recessen, som der sig burde, bemeldte Sten Andersens kundskab befindes et bænkebrev, som ikke heller til tinge er bekræftet, eller varsel for givet, såvel som begge ikke heller af borgmester Laurits Jensen til vitterlighed underskrevet, som de om formelder, men fast mere med en anden Peder Pedersens kundskab bevislig gøres, at han intet med fornævnte to hopper ville sig befatte, om noget andet derpå følge kunne, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte Peder Pedersens hjemmel og Sten Andersens kundskab, såvel som den dom, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, men efterdi fornævnte Niels Hansen intet nøjagtig imod fornævnte indstævnte vidner og missiver fremlægger, da ved vi ikke derimod at sige men ved magt at blive.

(265)

** var skikket Laurits Mikkelsen i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget 24/3 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Christen Nielsen i Obling og Anders Nielsen i Vittarp, herredsskriver i Nørherred, og sig først over Christen Nielsen har at beklage, hvorledes Christen Nielsen på Viborg landsting 29/3 sidst forleden har forhvervet en dom over Laurits Mikkelsen, indeholdende Laurits Mikkelsen er tildømt sin lov at give, formedelst afskriften på en brev, Laurits Mikkelsen for falsk har beskyldt, samme landstings dom har Christen Nielsen erlanget med vrang beretning og undervisning, disligeste stævnet Axel Nielsen og sig over ham beklager, for han i 10/6 1652 har til sig annammet et håndskrift, som Laurits Mikkelsen til Christen Lauritsen i Sunds har udgivet, og Laurits Mikkelsen afskriften på fornævnte håndskridt har beskyldt for urigtig og falsk: da efter flere ord parterne imellem var, blev Laurits Mikkelsen, Axel Nielsen såvel som og Niels Nielsen Obling på sin bror Christen Oblings vegne nu her for retten således forenet, at Laurits Mikkelsen lovede og sig til forpligtede at betale til Tomas ---- Lindvig de halvfjerde sletdaler uden rente, rester på Laurits Mikkelsens brev, til Christen Lauritsen i Sunds udgivet, såvel som til Christen Obling ikke videre uden fem rigsdaler af den kost og tæring, Laurits Mikkelsen er tildømt her til landsting at udgive, og alle fornævnte penge, straks han hjemkommer, i rede penge at erlægge og betale, og dermed er alle deres fornævnte indstævnte tvistighed imellem parterne på alle sider ganske ophævet og bilagt, ingen videre til forklejning, hinder eller skade at komme efter denne dag i nogen måder.

(269)

** var skikket Bertel Markorsen i Gudsø mølle med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, som indeholder ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Bertel Hansen i Eltang, for at eftersom han 9/8 1651 til Brusk herreds ting et synsvidne skulle have forhvervet, grundet på Bertel Hansens egen påvisning og beskyldning, det Bertel Markusen skulle have udflyttet to gærder på Bertel Hansens grund ved Gudsø mølle og Skibdræt mølle, og eftersom han til fornævnte ting 25/11 1651 har hændet dom efter vildig tingsvidne, og beskyldt Bertel Markorsen, at han uden hjemmel og tilstand skulle have tilhævdet sig hans bondegårds jord, hvilken dom her til landsting 22/12 1652 findes underkendt, da formener Bertel Markorsen, at Bertel Hansen imod ham gjort uret uden bevis med sin grove beskyldning: så og efterdi for os i rette lægges kontrakt og forligelse, ved tingsvidne beskrevet, imellem Bertel Hansen og Bertel Markorsen er oprettet, som Bertel Hansen formener det samme jord at være, som de med hverandre omtvister, hvorpå tilforn syn er tagen, og siden her til landstinget for varsels skyld alene er underkendt, efter den lejlighed samme vores dom derom bemelder, og vi ikke har haft åstederne i besigtning, hvorledes dermed beskaffet er, da har vi efter

slig lejlighed ikke vidst i samme sag at dømme, men det til gode mænds granskning heden finder, hvo siden påskader indkalde sig sagen på tilbørlige steder og gås derom hvis ret er.

(276)

** var skikket Niels Andersen Rolandsen, prokurator i Viborg, på Staffen Nielsen i Vilstrup hans vegne, i Staffen Nielsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Nielsen i Herslev for en vidne, han til Brusk herreds ting 6/5 sidst forleden vidnet har, at mandagen næst tilforn otte dage skulle have kommen gangende i Landerup kobbel og da hørte et kvindfolk klage sig, skreg og råbte, at han da skulle have løben til stedet, som råbet kom fra, og da der funden Maren Lauritsdatter af Vilstrup og tilspurgte hende, hvem hende havde slaget, da hun at skulle have svaret, at Niels Rasmussens søn, Staffen Nielsen i Vilstrup, havde slaget hende, item at have vidnet, at den tid han først kom til hende, at have seet en karl løbe fra hende, men hvem det var, skulle han ikke vide, og han ikke heller vidner, hvem den Niels Rasmussen som skulle hedde, som hun på klaget: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne og syn magtesløs at være, og ikke komme Staffen Nielsen til nogen forhindring, og Maren Lauritsdatter for udeblivelse imod recessen at give ham fire sletdaler.

(279)

** var skikket Niels Andersen Roland på Jep Petersen, KM landfoged på Vesterland Før, hans vegne i Jeps egen nærværelse på den ene og havde stævnet Vogn Jensen og hans medbrødre rådmænd på Vesterland Før og Amrum på den anden side for en dom, de 31/1 1655 dømt og afsagt har, angående en summa penge, nemlig 30 rigsdaler, som han Lütke Dirichs skal have forstrakt til en fæstekro efter hans udgivne obligations formelding, og derpå er betalt 10 rigsdaler, og den anden termin 10 rigsdaler skulle han betales sankt mikkels dag 1654, som ej er sket, og da skal de have dømt ham fra hans penning, tilmed også dømt, at enhver skal give den anden sine breve igen. så mødte Anke Arfestsen på sin egen og medbrødre rådmænds vegne, og fremlagde efterskrevne indstævnte dom 23/1 sidst forleden (på dialekt), dertil svarede Jep Petersen og fremlagde efterskrevne brev (på dialekt) af Lütke Dirichsen udgivet, dateret 12/12 1653: så og efterdi for os i rette lægges Lütke Dirichs udgivne brev til Jep Petersen på tredve rigsdaler, samme kro anlangende, til underskedelige terminer efter samme brevs dato at betale, hvor den første rest ti rigsdaler er betalt, og rådmændene dog har Lütke Dirichs for resten imod samme brev at holde frifunden, da finder vi efter slig lejlighed den deres dom magtesløs at være, og ikke komme Jep Petersen til nogen forhindring, men Lütke Dirichs samme sin brev at holde, som det sig bør.

(281)

** var skikket Vogn Lauritsen i Sønderende på Vesterland Før hans fuldmægtig Niels Andersen Roland på den ene og havde stævnet Rauert Olufs til ---- og på Vesterland Før boende, på den anden side, for han 21/7 1653 ungefer, der han i hans andagt sad på marken og ville læse efter måltid, ham en smertelig skade hemmeligvis gjort, og da har rådmændene en dom 15/11 1653 udgivet, i sin mening besluttes, efterdi det var ærerørigt, har rådmændene det til landstinget heden funden, og Rauert Olufsen sagen hos øvrigheden at afsone, hvad omkostningen belanger, skulle videre om kendes efter sagens uddrag, med hvilken uendelig dom Vogn Lauritsen ikke var tilfreds, efterdi det jo ved to vidnesbyrd er bevisligt, at han lå omkuld, der han slog ham, hvilken hans skade

ved syn er bekræftet, hvorfor han formener, samme dom ikke så noksom at være, at den bør nogen magt at have: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte kontrakts brev imellem Vogn Lauritsen og Rauert Olufs, i dannemænds nærværelse gjort og oprettet, samme deres tvistighed anlangende, at være forenet og bilagt, som står ved sin fuldmagt, da bør det og derved at forblive, og fornævnte indstævnte dom deri magtesløs at være, og ingen videre til forhindring eller forklejning i nogen måder.

(283)

** var skikket Peter Gilofsen på Vesterland Før på egen og på Henrik Hain til Toften sst hans vegne deres fuldmægtig Niels Andersen Roland i Viborg, i Peter Gilofsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet rådmænd til Vesterland Før og Amrum Falkert Jensen, Peter Jensen med flere for en dom, fornævnte rådmænd 26/8 1652, imellem Peter Gilofsen og Henrik Hain på den ene og Olcke Gilofsen til Oldis på den anden side, funderet og afsagt har, og i samme deres dom tildømt dem at betale nogen bortskyldig gæld, som måske efter forældre kunne fordres. så mødte Olcke Gilofsen og fremlagde samme dom, dateret 26/8 1652, indeholdende efterskrevne afkalds brev (på dialekt) dateret 21/3 1651: så og efterdi ikke befindes for rådmændene at være bevislig gjort nogen gælds betaling at være fordret, og de dog har tildømt hver sin anpart af den bort skyldige gæld at betale, eftersom de gods arvet har, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den deres dom så noksom dømt, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og hvo herefter med rigtig brev og bevis nogen lovlig gæld fordre kan, da det gås derom i retten, så vidt gemes er.

(287)

** (til velb Otte Krags opsættelse anlangende Bodil Lauritsdatter) hvilken opsættelse medfører, Bodil Lauritsdatter såvel som og hendes brødre Christen Lauritsen på Lisbjerg og Mads Lauritsen i Kelder da her at være i rette mødt og fremlagde en fuldmagt så lydende, jeg Bodil Lauritsdatter (fuldmagt ikke indført) efter hvilken fuldmagt Christen Lauritsen og Mads Lauritsen med oprakte fingre og ed gjorde Bodil Lauritsdatters skudsmål, at hun for skrøbeligheds skyld i hendes barsels seng er så forhindret, at hun ikke her i dag kunne møde for sig at svare, og fordi begærede sagen sig at bero: da formedelst slig skudsmål er vi forårsaget endnu sagen fremdeles til anden landsting, efter herredagene holden er, og vi igen kommer til stede næst Guds hjælp retten at besidde, at optage, og da fornævnte præster, som tilforn forelagt er, samt Bodil Lauritsdatter og hendes brødre her i egen person at møde, og efterdi hendes brødre Christen Lauritsen og Mads Lauritsen, som nu slig skudsmål for deres søster gjort har, bør de deri imidlertid hende at holde til stede, og hende da her for retten at indstille, så sagen dermed da en gang uden videre forhaling kan komme til endelig ende, og gå derom hvis lov og ret kan findes.

(288)

** var skikket velb Bendix Norby til Urup hans fuldmægtig Christen Pedersen i Risbøl med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet velb Jørgen Munk til Haraldskær for en summa penge, nemlig 2280 rigsdaler in specie hovedstol med rente og skadegæld, som velb salig Hans Lange til Lunderup for rum tid forleden skal have lovet og godsagt for Jørgen Munk, hvilken gæld Jørgen Munk ikke efter løfte og skadesløs brev har villet betale, men Hans Lange selv sin udgivne brev måtte indfri, som Jørgen Munk ikke siden har ville ladet bekvemme at erlægge og betale, men højligen forårsaget Hans

Lange dom i sagen at forhverve både for KM og rigens råd og til landstinget indvisning, og dog aldeles ingen udlæg bekommen, men hvilke gældnere ---- med sine børn efter Hans Langes dødelige afgang er berettiget at påtale, formenende at han bør have dom i sagen, og to gode mænd at tilnævnes, som ham og hans børn kan gøre udlæg af Jørgen Munks jordegods og løsøre: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Munks udgivne hovedbrev til Adolf Frederik Rantzau på fornævnte 2280 rigsdaler hovedstol med sin rente, som Hans Lange og Iver Munk som tro forlovere een for alle har forseglet og underskrevet, såvel som og for os i rette lægges Jørgen Munks skadesløs brev, at holde Hans Lange for samme sin løfte skadesløs, hvilke han og af KM og er tildømt at holde og efterkomme, efter hans udgivne brev og forskrivnings indhold, da efter slig lejlighed tilfinder vi velb Laurits Pogwisch til Skrumsager og Jesper Vognsen til Østergård, som Bendix Norbys fuldmægtig dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger at forsamle og med herredsfogden drage for Jørgen Munks bopæl, og der efter fornævnte dokumenters lydelse æske udlæg af Jørgen Munks løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Bendix Norby i Jørgen Munks andet løsøre og jordegods at indvise, hvor det findes kan, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(291)

** var skikket Jens Staffensen i Ågård på sin egen og menige Ågårds bymænd deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Anders Jørgensen i Nebel, herredsfoged i Brusk herred, Jens Lauritsen, der sst, med flere for et vidne, de til Brusk herreds ting 7/1 1654 vidnet har, at de med de Ågårds bymænd skulle have været på den hedejord østen Ågård 10/12 næst tilforn, og Hans Simonsen i Ågård på bemeldte dag på fornævnte åsteder skulle have taget Mads Jensen i Starup i hånd på sin egen og to menige Ågård ejermænds vegne og indgå den forlig om samme heder og jords omtvistighed, og ikke deres vidne melder om, at de samme tid har seet eller hørt, Hans Simonsen har haft nogen fuldmagt af samme bymænd: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd har vidnet om samme forlig, som ej for ting og dom er indgået, tilmed og vidnet hvor markskel holdes skulle, som dem ikke tilhører om at vidne, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(293)

** var skikket Hans Simonsen, boende i Ågård, på sin egen og menige Ågård bymænd deres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Mikkel Basse i Viuf, Hans ---- i Starup og Niels Nielsen i Fredsted for et voldgifts tingsvidne, de til Brusk herreds ting 9/5 1652 sidst forleden skal give deres sag på deres vegne, og menige Viuf, Starup og Fredsted mænd deres vegne, på seks mænd, at de i lensmanden eller fuldmægtigens hos nærværelse og menige lodsejeres nærværelse skulle sætte skel imellem deres bymark, og de med flere deres medkonsorter 24/4 skal have været på åsteden og vist lensmanden, husfogden og de seks mænd, hvor de vil have markskel: så og efterdi fornævnte voldgifts vidne ikke af samtlig grander og bymænd er samtykt og indgået, eller det i lensmandens fuldmægtigs nærværelse sket er, eller lovlig varsel for givet, som det sig burde, bemeldte indstævnte vidnesbyrd på begge sider og befindes at have vidnet om markskel, som ikke tilhører vidnesbyrd at om vidne, ikke heller for en del deraf at være varsel givet til de interesserede, fornævnte indstævnte sandemænds ed og befindes uendelig gjort, såvel som ikke heller til de Ågård mænd, som derimod ---- at være ---- , da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte voldgifts vidne, såvel som på begge sider indstævnte

vidner, samt og bemeldte sandemænds ed dis foregående opkrævelse med dis forfølgning, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs at være, og hvo påskader, da efter lovlig medfart at kalde på sandemænd ret markskel at udvise efter loven, som det sig bør.

(304)

** var skikket Christen Poulsen, borger i Ribe, med en opsættelse her af landstinget 28/3 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Pedersen, borger i Varde, og hans hustru Maren Pedersdatter for et vidne, de til Varde byting 14/3 1653 ---- Tosti Christensen, Laurits Bager, alle borgere i Varde, for en vidne såsom villig i deres egen sag 14/3 1653 vidnet har, item stævnet Laurits Jensen Bager med flere borgere i Varde for en bekendelse, de til Varde byting 14/3 1653 gjort har, endnu stævnet Simon Jacobsen og Oluf Jensen, borgere i Varde, for en hjemgjort bænkebrev, de 12/2 1653 udgivet har, hvilket vidne Christen Poulsen beskylder ikke på fersk fod at være forhvervet, ikke heller på nogen vis dag eller tid, dem selv vidner i deres egen sag, ikke heller navngiver, hvad det skulle have kostet, eller de det købte for, dis formedelst formener Christen Poulsen deres vidne bør magtesløs at være: så og efterdi Niels Pedersen og hans medfølgere vidnesbyrd har vidnet om den vin og sild, som de Christen Poulsen skal have afkøbt, hvilket og Christen Poulsen ikke heller benægter, Tomas Torp og hans medbrødre og har vidnet om hans købmandskab, som Christen Poulsen har brugt i Janderup, Hans Olufsen Bjerg og hans medfølgere, item Peder Lauritsen og hans medfølgere deres vidne, som har vidnet om ---- kramgods og pakker, hvilke de øjensynlig har seet til Christen Simonsens i Janderup i Christen Poulsens kammer inden hans lukkelse, såvel som og Laurits Hansen og hans medbrødre deres vidne om den registrering, som de har gjort på samme gods, disligeste og Simon Jacobsen og hans medbrødre har vidnet om Christen Poulsens ord, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidner, så vidt de har vidnet om samme kramgods og andet, som de øjensynlig seet har, og Christen Poulsen intet nøjagtig derimod fremlægger, at kunne imod sige, men ved magt at blive, men så vidt de efter Christen Poulsens ord og mundheld vidnet har, hvilke han ikke er gestendig, magtesløs at være, belangende Niels Lauritsen, Gravers Bertelsen og deres medfølgeres vidner, da efterdi en del af dem har vidnet efter borgmester Hans Nielsens ord, som han ej er gestendig, tilmed Gravers Bertelsen findes vildig og uendelig om samme breve vidnet, som borgmester af et skin skulle op ---, da bør samme deres vidne så vidt magtesløs at være, såvel som og Niels Tomasens enlige vidne i lige måde ingen magt at have, men hvis om godset og skrinens udtagelse i samme vidner vidnet er, som ikke heller benægtes eller fragås, ved vi ikke imod at sige, men ved magt at blive, belangende det gods, som iblandt Christen Poulsens er bortført, som hans søster da på steden sig vedkendte, da efterdi det ikke befindes at være nogen købmands vare, som hun til forprang kunne have købt, men til egen fornøden brug, da bør samme gods igen, når begæres, at være Mette Poulsdatter følgagtig, belangende de ord imellem Jens Poulsen og Christen Poulsen, som på Varde byting 11/12 1654 skulle være falden, da efterdi befindes endelig dom her til landstinget på samme vidne at være udganget, ved vi ikke videre i den sag at dømme, men samme beskyldning deri ikke at komme nogen til forhindring.

(325)

** Peder Lange til Kærgård og Laurits Below til Kølskegård, landsdommere i Nørjylland, og Henrik Jensen, landstingshører sst, gør vitterlig at 25/4 1655 på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne pergaments tingsvidne, lydende Niels Ibsen i Lyngby, der den tid var dommer på Hellum herreds ting, med flere evindelig med Gud 1562 tirsdagen for olai regis på fornævnte ting var skikket Peder Jud i Torsted, herredsfoged sst, på velb mands vegne Otte Brahe til Knudstrup,

høvedsmand på Ålborghus, han der bedes og fik en fuld tingsvidne af trofaste dannemænd Søren Mikkelsen i Sejlstrup med flere, hvilke vidnede, at de hørte og så samme dag på fornævnte ting efterskrevne 12 rebsmænd, hvilke afsagde deres reb og ret mål, som de havde gjort på Højbjerg skov, og først begyndte de at rebe efter solens opgang efter loven og efter skyld og landgilde til hver gård i Oplev, som efterfølger.

(328)

** var skikket Niels Nielsen Obling i sønder Bork med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da efter en anden opsættelse at have stævnet Jørgen Pedersen i nør Bork, for han i år 1648 har indhøstet hele kronens anpart korntiende, såvel som fjerde part kirkens tiende, af hans kornavl, hvilken tiende Niels Nielsen i fæste har, og Jørgen Pedersen det hverken på ageren efter recessen afsat, ej hellet skikket Niels Nielsen bud, at han ville binde sit korn, men af idel trods og uretfærdig modvilje det indavlet, hvorfor Niels Nielsen har ladet Jørgen Pedersen stævne til sin værneting, og ikke har villet møde i rette eller svaret det mindste dertil, og eftersom recessen ikke bevilger nogen underdommer at dømme på nogen deres lempes pårørelse, har Niels Nielsen været forårsaget samme sag til landsting at indstævne i den formening, om Jørgen Pedersen ikke pligtig er sine 3 mark at bøde: da efterdi samme sag befindes langt over seks uger, dog med Niels Oblings bevilling, til i dag er opsat, og ikke Jørgen Pedersen eller nogen på hans vegne er mødt herimod at svare, da vidste vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Jørgen Pedersen jo sig deri har forseet, og fordi bør at betale Niels Obling samme tiende, og der foruden at give ham til omkostning ti sletdaler.

(330)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse et gammelt pergamentsbrev, lydende Peder Kodal, foged på Fjends herreds ting, med flere evindelig med Gud kundgør anno domino 1468 den tirsdag næst efter sankt peders dag vineta da var skikket for os søster Ingeborg Mogensdatter, priorisse i Ørslev kloster, æsket og fik et fuldt standende tingsvidne af Peder Jensen i Søby med flere, som vidnede, at de hos var, så og hørte den samme dag på fornævnte ting, det de gode sandemænd i Fjends herred opstod i god lyd og kundgjorde lydelig inden fire stokke deres ed og tov, som fornævnte prioresse lod dem tilnævne, på Ørslev klosters vegne, markskel at gøre, først imellem Sejstrup mark og Hald mark og derefter, som efterfølger.

(331)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse et gammelt pergaments brev, lydende som efterfølger Visti Christensen, tinghører til Fjends herreds ting, hr Jens Jensen, præst og official i Smollerup, med flere gør vitterligt år efter Guds byrd 1502 tirsdag næst efter sankt tiburtii på fornævnte ting var skikket Jes Tomasen i Toftum på Ørslev klosters vegne æsket og fik et fuldt uvildigt tingsvidne af Peder Lauritsen i Søby med flere, hvilke vidnede, at de hørte og så samme dag inden alle fire stokke på fornævnte ting, Jens Tomasens lovhøringe kundgjorde, hvor Jes Tomasen selv ---- og gode selvejere på Ørslev klosters vegne næste mandag tilforn indvordede med lov og lovhævd efterskrevne fire gårde i Vinkel, som efterfølger.

(332)

9/5 1655.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

23/5 1655.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

(333)

6/6 1655.

(ingen dommere, hører Henrik Jensen alene)

** var skikket Jens Jensen på Haraldskær på velb jomfru Anne Munk, jomfru Edel Munk og jomfru Sofie Munk deres vegne, med deres underskrevne fuldmagt, og fremlagde deres efterskrevne afsigelses seddel lydende, eftersom Gud aller mægtigste ved den timelige død har bortkaldt vores salig bror velb Jørgen Munk til Haraldskær, da efterdi vi efterskrevne, nemlig Anne Munk, Edel Munk og Sofie Munk ikke kan vide vores salig brors besværlige gæld, så vi derfor ikke kan vide os at arve, hvorfor jeg Anne Munk og jeg Edel Munk og jeg Sofie Munk, enhver på vores egne vegne, frasiger os al arv og gæld efter vores salig bror, så at vi hverken vil arve eller gælde efter ham i nogen måder, actum Haraldskær 3/6 1655 Anne Munk egen hånd, Edel Munk egen hånd, Sofie Munk egen hånd. herhos afsagde Jens Jensen på velb Anne Munk, velb Edel Munk og Sofie Munk deres vegne arv og gæld efter deres salig bror Jørgen Munk.

** var skikket Jens Jensen på Haraldskær på velb Knud Gabriel til Hjulerød og Claus Sparre til Tose deres vegne og lod læse efterskrevne frasigelses seddel, lydende eftersom Gud aller mægtigste har til sig fordret vores kære svoger og morbror velb Jørgen Munk til Haraldskær, da lader jeg Knud Gabriel til Hjulerød på min datter velb jomfru Anne Cathrine Akeleje og jeg Claus Sparre til Tose på min hustru velb fru Barbara Dorte ---- deres vegne over den salig mands grav offentlig frasige os fra arv og gæld efter den salig mand, dateret Hjulerød 18/5 1655. dernæst for retten afsagde Jens Jensen på velb Knud Gabriel og Claus Sparre deres vegne arv og gæld efter Jørgen Munk, så de hverken vil arve eller gælde efter salig Jørgen Munk.

(334)

20/6 1655.

(ingen dommere, Henrik Jensen alene)

(335)

4/7 1655.

(ingen dommere, hører Henrik Jensen alene)

** var skikket Jørgen Pedersen i Hvilsbjerg og havde kaldt sandemænd af Holman herred, manddød at sværge over Anders Mortensen af Hvilsbjerg for Niels Jensen, han skal have ihjel skudt på Hvilsbjerg gade fredag om aftenen 18/5 sidst forleden, og først fremlagde Jørgen Pedersen for

sandemænd efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting, Anders Munk i Andkær at have vidnet, at på fredag otte dage sidst forleden da var han i Hvilsbjerg, og da holdt Niels Jensen på gaden udenfor Anders Mortensens gård og var kommen i stor skænderi med Anders Mortensen, så de kalde hverandre ornetyve, savtyve og andre slemme navn, og da råbte Anderses kone og bad han skulle vare sig og ikke komme nærmere, thi Anders havde en bøsse, siden begyndte de at skænde på hverandre igen og beskyldte hverandre for tyveri og horeri, og Niels Jensen bad Anders Mogensens kone holde sin mund, den hore og den tyv, og dertil svarede Anders, intet har hun været din hore Niels Tyv, da sagde Niels, ikke brugte du hende sidst, og kaldte Anders en hanrej, så kom Nielses søster Bodil Peders og fik ham med sig, men så kom Niels løbende tilbage igen med en sten i hans hånd imod kålgården, som Anders stod, og som han ville slå stenen af sin hånd over gærden til Anders, i det samme gik skuddet af, at han styrtede til jorden: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Anders Mortensen manddød over og fra hans fred for Niels Jensen, han med en lang bøsse, som er forbudt gevær, har dræbt og ihjel skudt.

(341)

18/7 1655.

(ingen dommere, H Jensen)

1/8 1655.

(ingen dommere)

(342)

15/8 1655.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

29/8 1655.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

12/9 1655.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

26/9 1655.

(som var den første efter herredagene)

** var skikket Christen Poulsen, borger og indvåner i Ribe, med en opsættelse her af landstinget 28/3 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Laurits Jessen i Lervad, Oluf Andersen Bjerremose og Anders Joensen i Rotbøl, anlangende at han sig over dem højligen har at beklage, hvorledes hans fuldmægtig Niels Madsen i Oksbøl på hans vegne nogen kost og tæring efter landsdommeres doms indhold skulle affordre af nogen vidnesbyrd, som har vidnet usandfærdigt på ham, og dis formedelst magtesløs dømt, eftersom ingen af dem til landsting ville eller turde møde,

og der Niels Madsen kom i Laurits Jensen i Lervad hans gård, en rigsdaler af ham at affordre, har fornævnte mænd Niels Madsen voldeligen overfalden med hug og slag og landsdom sønderrevet, formener efter slig lejlighed det Laurits Jessen, Oluf Andersen og Anders Tomasen bør for slig ubillig gerning at stande til rette, og endnu stævnet Niels Madsen i Lervad og Kirsten Tomasdatter, tjenende sst, for en vidne, de 19/6 sidst forleden til Østerherreds ting vidnet har, hvori de har vidnet, Niels Madsen selv skulle have revet den landstings dom, han var betroet af Christen Poulsen, kost og tæring at indfordre, hvilket deres vidne han højligen benægter, dernæst fremlagde efterskrevne voldgifts brev, hvilke voldgift Christen Poulsen og Niels Madsen nu her for retten med Laurits Jessen og Oluf Andersen samtykte: og efter slig lejlighed indfinder vi samme tvistighed på fornævnte tiltagne voldgifts mænd at komme, og dem derom at møde til hr Peder Jensens i Ølgod præstegård i dag tre uger, som er 17/10 først kommende, og da parterne om deres tvistighed til endelig ende at imellem sige, efter bemeldte voldgifts indhold, og det fra dem at give beskrevet, som det sig bør.

(346)

** (til Henrik Møllers opsættelse) nu var Jens Pedersen her for retten til stede: og efter flere ord dem imellem var, da formedelst vores underhandling og Jens Pedersens flittig anmodning bevilget Peder Jensen sagen endnu fremdeles at opstå til i dag måned, og midlertid Peder Jensen og Jens Pedersen enhver at tilskrive Henrik Møller, om han vil være tilfreds at Jens Pedersen selv hos Claus Christensen kommissarieskriver klarerer den summa penge, som til landkisten resterer, og Henrik Møller siden ville tillade, at Jens Pedersen på hans egen forpligt måtte komme på fri fod at indfordre hvis gæld og restants, han kunne have at indfordre, sine regnskaber med at klarere hos Henrik Møller, og så at gøre ham rigtig rede og regnskab, som det sig bør, var og her for retten mødt Christen Pedersen i Århup og havde et skrin til stede, som han berettet var i indlagt hans bror Jens Pedersen af hans søskende og slægt var forstrakt, nemlig i rede penge 450 rigsdaler, så og der foruden håndskrifter på 50 sletdaler, hvilke skrin med fornævnte penge og håndskrifter Christen Pedersen lovede hos en dannemand her i byen i forvaring til i dag måned at nedsætte, indtil Henrik Møllers ---- som forskrevet står herpå erlanges.

** var skikket Christen Hansen i Vejle med en opsættelse her af landstinget 6/6 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet efterskrevne mænd i Vejle, der iblandt Niels Jensen Søskov for en ed og tov for ubevislig gerning, de 26/4 næst forleden på fornævnte ting ham påsvoret har, formedelst Maren Jensdatter efter egen dog ubevislig beretning skal være slagen på begge hendes ben af Christen Hansen 18/3 sidst forleden, hvilke hendes beretning og klage billigen efter loven burde i ringeste måder at være bevislig gjort, hvilke dog ej sket er, og fornævnte sandemænd alligevel efter løse ord og klage Christen Hansen vold påsvoret har: så og efterdi ikke befindes nogen bevis for sandemænd fremlagt, hvormed Maren Jensdatters sigtelse, klage samt fornævnte syn kunne med bestyrkes, befindes og samme deres ed over seks uger, efter gerningen skal være gjort, at være svoret Christen Hansen vold over for samme sag, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte syn, sigtelse, klage såvel som og den sandemænds ed, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Christen Hansen til nogen forhindring, og hver af sandemændene at give Christen Hansen een sletdaler til omkostning.

(350)

** var skikket Mads Tomasen i Højrup på sin egen, søskende og medarvingers vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have i rette kaldt Henrik Jensen Ravn i Børkop for et lovbudsvidne, han til Holman herreds ting 20/2 1654 og lovbudt den gård, han da iboede, fædrene til fædrene og mødrene til nødrene, som Mads Tomasen og hans søskendes far salig Tomas Jensen Ravn er barnfødt i, som Henrik Ravn ikke skal bevise, deres far at have bekommet nogen vederlag og betaling i nogen måder for samme deres fars anpart i samme gård, som er den femte part af den gård og endda mere, som deres forskrevne farbror har været deres værge efter deres salig fars død, brugte deres ejendom og ikke dem nogen nytte deraf givet har, indtil nu han har gjort en ulovlig lovbuds vidne, endnu har han tiltale til Henrik Jensen Ravn med sin hustru Lene Sørensdatter med hendes lovværge for en skøde efter samme ulovlige lovbuds vidne til Holman herreds ting 6/3 1654 til Tyge Nielsen og hans hustru Lene Jensdatter på samme gård, formener samme skøde bør magtesløs at være, og dem deres tilfaldne arvepart igen at udlægge, endnu stævnet Peder Nielsen på Nebbe, herredsfoged i Holman herred, for en uendelig dom, han til Holman herreds ting 17/7 1654 dømt og afsagt har, og dømt dem fra deres vedkendelse, formenende formedelst fogden sin bror Tyge Nielsen og herredsskriver Jens Pedersen i Skærup hans datter, som samme gård er tilskødet, hvilket alt sammen er gjort dem til gavn og bedste, at samme uendelige dom, lovbudsvidne og skøde bør magtesløs at blive: så og efterdi med skøde til Holman herreds ting bevislig gøres, 1621 udganget, Mads Tomasens far Tomas Ravn til hans bror Henrik Ravn at have solgt, skødet og aldeles afhændet al den lod, del og ejendom, som han arveligen var tilfalden i den bondegård i Børkop, deres far Jens Ravn iboede, både efter deres salig far Jens Ravn og bror Peder Jensen Ravn, hvilken bondeejendom Henrik Ravn siden i lang tid rolig har efterfulgt, så Henrik Ravn samme bondegårds eje og ejendom siden efter lovbuds foregåelse igen til Tyge Nielsen har solgt og afhændet, bevises og med tingsvidne, Henrik Ravn at have tilbudt Mads Tomasen samme bondegård for en visse summa at kunne bekomme, den dag lovbuden til tinge gjort er, hvorimod Mads Tomasen ikke befindes nogen visse summa Henrik Ravn at have tilbudt, så han fordi samme bondegård og ejendom efter adkom og lovbud har solgt og afhændet til Tyge Nielsen, som forskrevet står, og ingen nøjagtig adkom Mads Tomasen derimod fremlægger, sig deri nogen anpart at være berettiget, så herredsfogden fordi ikke har vidst imod fornævnte skøde og adkom, vedkendelse at udstede, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme indstævnte skøder og lovbud, såvel som og den dom, derpå funderet er, at sige, men ved magt at blive.

(355)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Anders Mortensen, ridefoged på Koldinghus, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Germand Joensen af Bølling, forrige herredsfoged i Jerlev herred, hans efterladte arvinger, nemlig Malene Germands, Christen Mortensen i Jerlev, Joen Germandsen i Bølling, Anne Germandsdatter, Poul Germandsen og Dorte Germandsdatter med deres lovværge for en dom, salig Germand Joensen i Bølling til Jerlev herreds ting 20/12 sidst forleden dømt og afsagt har over en del KM bønder i bemeldte herred, hvoraf en part resterer med deres landgilde, ved og kul nu fast på to års tid af jordebogens indkomst, hvilke de årlig burde at yde til sankt hans dag eller straks efter, og en part af bemeldte bønder resterer med en del hjælpeved, som de efter KM missive blev påbudt at yde på Koldinghus til KM hofholdnings fornødenhed, som for ham skal være bevislig gjort og for ham sat i rette over de indstævnede, om kronens tjenere ikke bør at have deres stede og fæste forbrudt, og selvejere deres husbondhold, formedelst de ikke har ydet deres landgilde, som forskrevet står: så og efterdi befindes salig Germand Joensen ikke at have dømt enten til eller fra på hvis, som for ham var i rette sat, da finder

vi den hans dom magtesløs at være, og sagen til herredstinget igen at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, da endelig at dømme og underskede på hvis, som for ham i rette sættes, eftersom han vil ansvare og være bekendt, og efterdi salig Germand Joensen i så måder har velb Steen Bille omkostning tilføjet, da bør hans arvinger at give ham til omkostning fire rigsdaler.

(357)

** var skikket Peder Olufsen i Starup på sin egen og menige lodsejere Starup bymænds vegne med en opsættelse her af landstinget 15/8 sidst forleden, formeldende dem da at have stævnet Hans Vidisen i Egtved, Niels Tomasen i Bølling med flere for et syn, de på Jerlev herreds ting 27/4 1653 afsagt har, dis formelding til meningen at de efter velb Jørgen Seefeld, forrige slotsherre på Koldinghus, hans befaling har 26/4 der næst tilforn været med Niels Buck i Vork, KM delefoged i Jerlev herred, til syn til Ågårds hede og fædrift, efter Ågård mænds angivende, at dem skete forkort på deres fædrift, og fornævnte synsmænd da har synet og målt med reb, og da på nogle steder var sået sæd i til Starup by, så og opbrudt gammel hedejord, som var pløjet og tværpløjet over de fæstier, som går fra Ågårds by og op til fornævnte hede og fædrift, og fornævnte synsmænd har vidnet eftersom Ågårds bymænd dem påviste: så og efterdi varsels personer ikke har omhjemlet, dem at have givet de interesserede varsel for syn på åstederne at møde, så de kunne vidst dertil at svare, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme syn deri så noksom forhvervet, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(361)

** (til Gregers Poulsens opsættelse i Lemvig) og nu fremlagde Niels Jensen Gregers Poulsens regnskabsbog, hvori blandt andet findes således indskrevet, 15/1 1651 gjorde jeg regnskab med min bror Gregers Poulsen, og da blev Gregers Poulsen mig skyldig 24 sletdaler, og dermed er alle vores regnskaber klart til denne dag, her foruden har vi til fællig af krejeren, som er noget redskab, tov, storsejl med mere, som er skatteret for 200 rigsdaler, og hvilken som det beholder, skal give den anden 100 rigsdaler, Lemvig Svend Poulsen egen hånd, Gregers Poulsen egen hånd. så mødte Jens Svendsen og formente at ville bevislig gøre, at den skattering, som på samme redskab er gjort, og hans salig fars hånd findes under sat, ikke at have været derunder, der dom og dele ganget er, og fordi begærede, at samme blade i regnskabsbogen, som sligt findes indskrevet, måtte påskrives, formedelst det ej skulle forandres, hvilket og sket er, disligeste sagen en tid lang at måtte sig bero: da efter slig lejlighed er samme sag med bevilling opsat til snapslandsting først kommende, og da Gregers Poulsen i egen person her at møde med samme sin regnskabsbog og da at gå om hvis lov og ret er.

** var skikket Anders Tomasen i Dons, Tomas Andersen sst, Hans Nielsen Koed i Viuf, Søren Germandsen, Iver Nielsen, Peder Mogensen og Kirsten Jenskone, selvejere sst, Tomas Andersen på sin egen og hans fornævnte medfølgeres vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholder dem da at have stævnet Hans Mogensen Buck i Påby med flere for et syn, som de på Brusk herreds ting 5/5 1655 afsagt har, anlangende at de 9/4 og 6/4 da næst tilforn skal have været med Jacob Lauritsen Beck, slotsfoged på Koldinghus, og Christen Hansen i Viuf delefoged at syne og forfare om hvis, som kunne være huggen uforvist på skovene i Brusk herred, og fornævnte synsmænd da i samme deres aflagte syn har ladet fornævnte Anders Tomasen i Dons, Tomas Andersen sst, Hans Nielsen Koed i Viuf, Søren Germandsen, Iver Nielsen, Peder Mogensen og Kirsten Jenskone, samtlige selvejere, indskrive for en del rodhuggen og en del tværstævnet træ, både eg og bøg, at være afhuggen på deres selvskove, den uforvist, og samme synsmænd har ikke

navngivet, hvad samme træ har været store eller små, ikke heller gjort nogen takst eller vurdering på samme træ eller stubbe: så og efterdi ikke befindes for Hans Mogensen i Påby og hans medfølgere synsmænd deres syn lovlig varsel givet, ikke heller på åstederne at møde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den deres syn så noksom, samt den dom, derpå funderet er, så vidt det Anders Tomasen og hans medfølgere selvejere anlanger, bør deri nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Iver Jepsen i Harte og hans medbrødre synsmænd ikke har omhjemlet, hvad dag de på åstederne har til syn været, ikke heller lovlig varsel til Tomas Andersen Hvid og Anders Tomasen givet, som ske burde, da bør og samme syn i lige måde magtesløs at være.

(367)

** var skikket Carsten Hansen på Vejbjerg med en opsættelse her af landstinget 18/7 sidst forleden, som indeholder ham da at have stævnet Christen Lauritsen i Vinkel, herredsfoged i Skodborg herred, for en dom han til fornævnte herreds ting 9/4 nu sidst dømt og afsagt har, og i samme sin dom tildømt Carsten Hansen imod nøjagtig kvittantser, som for ham var i rette lagt, at udlægge og betale til husbonden 30 rigsdaler, som skulle være den sidst forfaldne halv års hyre af Vejbjerg, efter oprettet kontrakt: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte kvittering, af Henrik Reimer til Carsten Hansen udgivet, på 50 rigsdaler, som ikke i fogdens dom findes at være inddraget, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og hvo videre påskader indkalde sig sagen igen til herredsting, og samme kvittering med andre tilhørige dokumenter og kvittantser for fogden at i rette lægges og i hans dom at lade inddrage, og derefter at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(369)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse et pergamentsbrev, lydende alle mænd denne brev se eller høre læse hilse vi Poul Nielsen, foged på Hindsted herreds ting, med flere, evindeligen med Gud og kundgør vi, at år efter Guds byrd MCDLWJ den tirsdag næst for sankt mortens dag da var skikket for os den dag Jacob Skriver på hr Jens Madsens vegne æsket lovligen fik og fremlede et fuld tingsvidne af otte efterskrevne uvildige dannemænd, hvilke vidnede, at de hørte og så, at hr Jens Madsens bud var tre samfulde ting inden alle fire stokke på fornævnte ting og bød lovligen lovhævd til, på hr Jens Madsens vegne, både på arvegods og købegods, som er øster Korup skov og mark med alle sine rette tilliggelse og øster Korup mølle med dam og damsbund samt flere efterskrevne gårde.

(370)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergaments brev, som lyder alle mænd dette brev seer eller hører læse, hilse vi Bugge i Overgård med flere evindeligen med Gud, og kundgør vi at år efter Guds byrd 1468 den mandag næst efter tolv dags jul, da var vi nærværende i Visborggård, så det og hørte at velb Niels Madsen af Visborggård denne nærværende brevviser vordede lovlig og skellig med lovhævd Visborggård med alle sin rette rettighed, og besynderlig imellem Munkeskov og Koruplund, så ned ad midtstrøm på den søndre side til Visborg og derfra som efterfølger.

(373)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne pergaments brev lydende, alle mænd dette brev seer eller hører læse, hilse vi Ebbe Pedersen, foged i Hindsted herred, med flere, og kundgør at år efter Guds byrd 1468 den torsdag næst for sankt pouls dag var velb Jens Madsen af Visborg ridder hans bud Hans Steiner inden alle fire stokke æsket lovlig og fik og fremlede et fuldt standende tingsvidne på hans vegne af efterskrevne otte trofaste dannemænd, hvilke vidnede at de så og hørte hr Jens Madsen hans lovhøring på fornævnte ting, hvilke vidnede, at de så og hørte at hr Jens Madsen vordede lovlig og skellig med lovhævd gods og ejendom, som herefter nævnes, med al deres rettighed fra sted til sted som efterfølger.

(376)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne pergamentsbrev lydende, alle mænd dette brev seer eller hører læse, hilse vi Jes Jensen i Rold, foged til Hindsted herreds ting, med flere og kundgør vi, at 1509 den torsdag næst for sankt johans dag midsommer da var skikket for os nærværende brevviser velb Jens Tygesen på Visborggård, hvilket der lovlig æsket, bedis, fik og fremlede et fuldt tingsvidne af efterskrevne otte mænd, hvilke vidnede, at de så og hørte velb Jens Tygesen hans lovhøringe, hvilke tilstod at de nærværende hos var i Visborggård, hørte og så at Jens Tygesen gjorde deres lovhævd selv tolvte og indvordede Visborggård med alle gårdens ejendom, som efterfølger.

(377)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergamentsbrev lydende, Poul Nielsen, foged på Hindsted herreds ting, med flere kundgør at år efter Guds byrd 1503 torsdagen næst efter trinitatis søndag var skikket for os beskedne mand Nis Smed i Ejstrup og fik et fuldt tingsvidne af efterskrevne otte mænd, hvilke vidnede at de så og hørte samme dag, at velb Jacob Andersen af Vorgård hans lovhøring kundgjorde, at han havde gjort lovhævd selv tolvte med ridermænds mænd og jordejere, på hans søsterbørns vegne, og indvordede han efterskrevne gods, som er Visborggård med alle sine rette tilliggelse, som efterfølger.

(378)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergamentsbrev lydende, Niels Block i Rold, foged til Hindsted herreds ting, med flere gør vitterligt med dette vort åbne brev, at år efter Guds byrd MDLX torsdagen næst efter midfaste var skikket Anders Findsen i Nakkedal og lovlig æsket og fik et fuldt tingsvidne af efterskrevne otte mænd, hvilke vidnede at de så og hørte samme dag på fornævnte ting 12 rebsmænd, hvilke kundgjorde, at de var i Karlskov ret rebsdag, som velb fru Agate Pogwisch til Visborggård havde lovligen ladet tiltalt Karlskov og eng til reb og ret mål, og da fandtes skoven at være skiftet tilforn i samfulde stykker i fire parter, dog efter begge parterne og deres fuldmyndiges vilje og samtykke, blev det påtalt til mindelighed, og fik fru Agate efterskrevne skifter i Karlskov.

(379)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergamentsbrev lydende, vi Hans med Guds nåde Danmarks, Norges, Venders og Goters koning etc gør vitterlig, at år efter Guds byrd MCD ---- den torsdag sankt dorotei for os på vort retterting fandtes i Gråbrødre kloster, nærværende Peder Brockenhuus, landsdommer i Nørjylland, med flere, var skikket velb svend

Bjørn Andersen, vor elskelige høvedsmand, på den ene og flere vore bønder i Rougsø herred på den anden side om trætte, dem imellem var, om jord, ager, eng og fædrift, da først i rette lagde Bjørn Andersen et låsebrev, udgivet i vor forfar kong Eriks tid, at Laurits Muus var tildømt en hovedgård, man kalder Stenalt, med mere, item vor kære fars brev, lydende at Anders Jacobsen ridder var for ham med et lovhævds brev på Stenalt og al dens tilliggelse, som efterfølger, derimod fremlagde vore bønder tingsvidne og sognevidne, hvormed de skulle have rettighed i den ejendel, som det låsebrev og lovhævds brev indeholdt: derom var så for rette påsagt, at fornævnte låsebrev bør ved sin fuldmagt at blive, og Bjørn Andersen at nyde og beholde det gods, som det låsebrev pålyder, til evindelig tid, og sammeledes at beholde det gods, hans far Anders Jacobsen har indvordet med sin lovhævd.

(380)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergaments brev lydende, alle mænd dette brev seer eller hører læse, hilse vi Jes Jensen i Rold, foged til Hindsted herreds ting, med flere og bekendt gør, at år efter Guds byrd MDXW den torsdag næst for (blank) da var skikket for os og mange flere gode dannemænd på fornævnte ting denne nærværende brevviser velb Jacob Munk på Visborg, hvilken der lovligen æsket, bedis, fik og fremlede et fuldt tingsvidne af otte trofaste dannemænd, som vidnede det de hørte og så for dem samme dag på fornævnte ting inden alle fire stokke velb svend Jacob Munk hans lovhøring, hvilke kundgjorde, at de nærværende hos var i Visborggård den tirsdag næst for sankt peders dag, hørte og så, at Jacob Munk gjorde sin lovhævd selv tolvte og indvordede han med lovhævd Visborggård med al gårdens ejendom og enemærke, som efterfølger.

(382)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne gamle pergaments brev lydende, alle mænd dette brev seer eller hører læse, kundgør vi Jes Jensen i Rold, herredsfoged til Hindsted herreds ting, hr Jacob Hansen, provst og official i Overgård, med flere, at år efter Guds byrd MD septo den torsdag næst efter sankt volborg dag da var skikket beskeden svend Just Poulsen i Kelstrup lovlig æsket, fik et fuldt standende tingsvidne af otte dannemænd, hvilke vidnede at de så og hørte samme dag inden alle fire stokke på fornævnte ting, Just Poulsens lovhøring kundgjorde at de nærværende hos var i Kelstrup, så og hørte, at Just Poulsen vordede med lovhævd al Kelstrup med al sin rette tilliggelse, som hans forældre har haft i hånd og hævd for ham, uden den del Stig Nielsen har der i Kelstrup nu i hånd og hævd, item indvordede han efterskrevne gårde.

(383)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne kongelige pergaments dom så lydende, vi Christian med Guds nåde Danmarks, Sverige, Norges, Venders og Goters konge etc gør alle vitterligt at år efter Guds byrd MCDLXX septimo den næste fredag efter sankt laurenti dag for os, vort elskelige råd og gode mænd på vort retterting i Gråbrødre klosterstue i København var skikket velb mands bud Jens Madsen ridder i Visborg og i rette lagde for os breve og bevisninger af Hindsted herreds ting og af Viborg landsting, lydende at hans lovhøringe var inden fire stokke og kundgjorde, at han indvordede lovlig og adskillig gods og ejendom, som herefter nævnes, med alle deres ret og var hans lov meldt stadigt og ved sin fulde magt, fordi hun var lovlig given lovtide dag med gode fribårne mænd og jordegne bønder, først Visborggård med sin rettighed, som han nu i hånd og hævd har, med ager, eng, skov, mark, kær og mose, fiskevand og fægang, vådt og tørt,

hvad det helst er eller nævnes kan, intet undertaget, og besynderlig imellem Munkeskov og Koruplund, åen ned ad midtstrøms på den søndre side til Visborg, og så åen øster til mølledammen tager ved med dam og damsbund og derfra videre, som efterfølger: thi tildømmer vi Jens Madsen og hans arvinger fornævnte gård og gods til evindelig eje.

(386)

** var skikket Jens Nielsen i Herborg hans fuldmægtig Jens Christensen Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 15/8 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet velb Knud Sørensen til Holmgård for en summa penge, nemlig 200 enkende rigsdaler in specie hovedstol med dis efterstandende rente og interesse, som han Jens Nielsen og hans stedbørn efter hans udgivne skadesløs brevs indhold, og til juli nu sidst forleden skulle have været betalt, pligtig er, og det dog ikke er efterkommet, og derfor indstævnet til hans værneting og der dom overganget, bemeldte summa penge at betale eller derfor ved to gode mænd at have indvisning i hans bedste bohave, løsøre eller jordegods: så og efterdi for os i rette lægges Knud Sørensens forseglede og underskrevne brev, til Jens Nielsen udgivet, på 200 enkende rigsdaler hovedstol med sin rente, som ikke til sin forfaldne tid er bleven betalt, så dom fordi til hjemting ganget er, Knud Sørensen og i sin underskrevne tilbud tilbyder udlæg, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Knud Sørensen jo er pligtig samme summa pending med sin resterende rente og interesse til Jens Nielsen at betale, og fordi tilfinder velb Gunde Rostrup til Aller og Gjord Galt til Viumgård med forderligste og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Knud Sørensens bopæl, der udæske og gøre Jens Nielsen udlæg af Knud Sørensens løsøre, det rigtigen og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Jens Nielsen i det tilbudne gods eller andet Knud Sørensens jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så Jens Nielsen bekommer fuld udlæg og betaling for samme sin gæld, som det sig bør, og det efter forordningen, som de vil ansvare og være bekendt.

(389)

** var skikket Laurits Nielsen, borger i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have kaldt Niels Mogensen sst for et skøde, han til Lemvig byting i november 1654 forhvervet har, lydende da at have fanget skøde på hans salig fars gård i Lemvig, som Laurits Nielsen i 30 år har besiddet og endnu besidder, hvilke gård Laurits Nielsen til rette trødnette dag efter hans svoger salig Niels Christensen i Søndergård i Ettrup i Hurup sogn i Thy er blevet forligt med hans arvinger, at skal give dem 20 rigsdaler for deres anpart af samme gård, som med opsættelse af Lemvig byting er at bevise, det byens prokurator har Laurits Nielsen for samme 20 daler forfulgt, og nu har Niels Mogensen mod al lov og ret og imod stadsretten købt og sig til forhandlet Laurits Nielsen hans købte køb for en ringe penning. nu fremlagde Niels Mogensen efterskrevne tingsvidne af Lemvig byting 17/11 1654, otte mænd vidnet har, det Peder Madsen i Sinderup i Ydby sogn i Thy på Peder Christensen i Sinderup, Niels Christensen i Simonsgård, Christen Christensen i Søndergård i Ettrup, Anders Nielsen i Hurup præstegård, Laurits Nielsen i Revsgård, Poul Christensen i Ydby i Thy med deres fuldmagt og på deres vegne og Jens Pedersen i Revsgård i Hurup sogn i Thy på sin egne vegne skødte og afhændede fra dem og deres arvinger og til Niels Mogensen, borger i Lemvig, og hans arvinger al den anpart gård, liggende i Lemvig i Østergade, som salig Niels Christensen, som boede og døde i Søndergård i Ettrup i Hurup sogn i Thy, ejede, som de og alle deres medarvinger var tilfalden efter ham. dernæst fremlagde efterskrevne skøde af Lemvig byting 22/2 1639, otte mænd vidnet har, at Laurits Nielsen Agerskov på sin egen og på hans bror Søren Nielsen Agerskov, såvel som på hans

søstre Sidsel Nielsdatter og Dorte Nielsdatter, som han er værge for, og Jens Nielsen på sin egne vegne med Oluf Jensen hans vilje, ja og samtykke gav og gjorde Niels Christensen i Søndergård en fuld skøde på den gård, liggende her i Lemvig i Østergade, som deres salig far Niels Lauritsen Agerskov iboede og ejede, øster på til salig Jens Transes arvingers hus vedtager, øster og vester på til Peder Jensen, borger sst, hans hus og ejendom af vandet og nør på til adelgaden vedtager: så og efterdi for os i rette lægges et pergaments skøde 1639 til Lemvig byting udganget, som iblandt andet indeholder Laurits Nielsen Agerskov at have på sin egen og sine søskendes vegne, han var værge for, solgt, skødet og afhændet til Niels Christensen i Ettrup i Thy fornævnte gård og ejendom, så Niels Christensens arvinger siden igen efter hans død 1654 har solgt og skødet for bemeldte gård og ejendom til Niels Mogensen, hvorimod Laurits Nielsen Agerskov ingen nøjagtig adkom fremlægger, og byfogden fordi har tildømt Laurits Nielsen at gøre Niels Mogensen fornævnte gård og ejendom ryddelig eller at stå til rette, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme indstævnte dom og skøde at sige, men ved magt at blive, men efterdi de seks høringer i fornævnte dele ikke navnlig befindes at være indført, som det sig burde, da finder vi samme dele deri magtesløs at være.

(394)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Anders Jørgensen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget 29/8 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Erik Olufsen i Noes, herredsfoged i Anst herred, for en dom han på Anst herreds ting torsdag 22/8 sidst forleden dømt og afsagt har over en del af KM bønder og tjenere i Anst herred, hvoraf enhver resterer med en part af deres landgilde, ved og kul på en to års tid, som de efter jordebogen skulle have ydet på Koldinghus, hvilke de ikke har ydet i rette tid årligen til sankt hans dag eller straks efter, og en part rester med hjælpeved, som de efter KM missive skulle have ydet på Koldinghus til KM hofholdnings fornødenhed, som for ham skal være bevislig gjort og for ham er sat i rette over de indstævnede, om enhver af kronens tjenere ikke jo deres stede og fæste burde at have forbrudt, og enhver af selvejerbønder disligeste de som resterer med hjælpeved ikke burde at straffes, som de der KM missive ej agte ville, hvilke irettesættelse han i hans doms slutning har forbi gangen: så og efterdi herredsfogden Erik Olufsen ikke har dømt endelig enten til eller fra på hvis, som for ham er i satte sat, da bør den hans dom magtesløs at være, og sagen igen til herredstinget at komme, og fogden, når det for ham lovlig indstævnes, da endelig på hvis, som for ham i rette sættes, at dømme, som han vil ansvare og være bekendt, og Erik Olufsen at give Steen Bille til omkostning fire rigsdaler.

(396)

** var skikket Jens Jensen Trans, borger og rådmand i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget 25/4 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Svend Olufsen, forrige byfoged i Lemvig, for en dom, han sig selv har tiltagen uden lensmand eller hans fuldmægtigs tilladelse, imellem Laurits Hansen, borger og rådmand sst, på den ene og Jens Trans på den anden side, dømt og afsagt har, hvori han har tildømt Jens Trans efter en løs opskrift og indlæg at betale til Laurits Hansen 23 sletdaler for adskillig trættes bekostning, Laurits Hansen skulle have bekostet på Jens Transes vegne, uanseet Laurits Hansen aldrig skal kunne bevislig gøre med nogen fuldmagt af Jens Trans, at han har bekostet nogen trætte for ham, siden afsigt imellem dem er gangen, dateret Lemvig rådstue 6/4 1653: efter flere ord dem imellem var, voldgav Laurits Hansen og Jens Trans samme deres tvistighed til endelig regnskab og likvidering imellem dem på to dannemænd, hvortil Laurits Hansen på sin side tog Christen Lauritsen i sønder Vinkel, derimod tog Jens Trans på sin side

Christen Madsen, borger i Lemvig, de og samtlig tilnævnte Oluf Jepsen, borgmester der sst, hvilke tre dannemænd skal møde i for bemeldte borgmesters hus engang inden sankt martini dag først kommende, og da have fuldmagt parterne om samme deres tvistighed og regnskab til endelig ende at imellem sige og forhandle, og hvad de samtlig eller og de fleste deri sigende eller gørende vorder, at stande for fulde, af parterne upåtalt i alle måder.

(399)

** var skikket Christen Madsen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 25/4 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Niels Knudsen i Kærup for en dom, han til Vesterherreds ting lørdag 24/2 1655, imellem Christen Madsen i Lundtarp og Jes Madsen i Tang på sin egne, mor og søskendes vegne, dømt og afsagt har, og deri tildømt Christen Madsen at betale til Jes Madsen den fordrede penge, nemlig 26 daler, hvorover Christen Madsen har sig at besværge, at han først i dommersted sig har indsat på tinget at dømme imellem bemeldte Christen Madsen og Jes Madsen på sine egne, mors og søskendes vegne, og ikke i ringeste måder fremvist nogen skriftlig eller mundtlig befaling af vores lensmand udgivet, befalet eller dertil fuldmægtiget, og ikke i agt at der ikke var lovlig stævnet eller varsel given, hvorfor Christen Madsen formener, Niels Knudsen imod retten forseet og bør ham derfor at stå til rette, og der foruden enhver billig kost og tæring at erstatte: så og efterdi befindes Christen Madsen herredsfoged at være æsket om udlæg at gøre i Christen Christensen i Dybvadgård hans bo efter hans gældsbrev og derpå forhvervede dele efter hans forpligts indhold, og Christen Madsen dog uden lovlig forfald ikke har været Jes Madsen følgagtig eller en anden i hans sted fuldmægtiget, som det sig burde, så Christen Christensen derefter ved døden er afgangen, og arv og gæld efter ham vedersagt, og Jes Madsen samme gælds fordring der udover ikke har kunne bekommet, så sætfogden Niels Knudsen fordi har tildømt herredsfogden Christen Madsen fornævnte gælds fordring, nemlig 16 sletdaler, til Jes Madsen og hans medarvinger at betale inden 15 dage, eller derfor udsætning af hans bo, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive, og Christen Madsen deri pligtig at give Jes Madsen og hans medarvinger seks rigsdaler til omkostning, såvel som og i lige måde at give sætfogden Niels Knudsen to rigsdaler, men efterdi Niels Christensen i Dybvadgård og hans medfølgere indstævnte vidnesbyrd befindes at have vidnet efter ord og mundheld og efter andre deres sagden, såvel som og om to stude, Maren Madskone på samme gæld skulle have bekommet, som dog ikke med kvittants eller på gældsbreve eller dele findes afskrevet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at blive, og ikke komme Jes Madsen eller hans medarvinger til nogen forhindring.

(406)

** var skikket Carsten Hansen, forvalter på Vejbjerg, med en opsættelse her af landstinget 18/7 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Søren Jensen Ørskov for et stue og bænkebrev såvel som et tingsvidne, han på Gudum birketing 1/9 sidst forleden efter for bemeldte bænkebrev vidnet har, og i samme sin vidne at have vidnet, at han skulle have solgt Peder Lauritsen i Palsgård den femte part af den dybvods skib såvel som sin part af redskab, som skulle have været brugt i fællig til samme skib, og ikke han har vidnet, at det den tid skulle være i fællig med Carsten Hansen, ikke heller det Carsten Hansen derpå havde gjort enten Søren Ørskov eller Peder Lauritsen nogen forhindring i nogen måder, tilmed beskyldes samme vidne for et enlig vidne, som ikke bør at regnes for nogen vidne, menende fordi samme bænkebrev og enlig vidne ikke så noksom at være, at de bør at komme Carsten Hansen på hans retfærdige gods til nogen forhindring eller skade: og efter

flere ord dem imellem var, blev Carsten Hansen og Peder Lauritsen nu her for retten med sammenlagte hænder således forenet, at de først på begge sider afstod alle forskrevne indstævnte vidner, klage, beskyldninger og domme anlangende samme vodfællig, item såvel som og den angivelse til grev Christian Rantzau samt og den fælding på vidnesbyrden for deres uhørsom, så samme tvistigheder på begge sider ganske imellem dem er ophævet og bilagt, så hvis breve, vidner, dom og forfølgning derom på enten sider forhvervet er deri skal være kasseret, død og magtesløs ingen videre til forhindring eller skade, belangende den femte part, som Peder Lauritsen i samme fiskeskib er til berettiget da deri er de og derom således forenet, at hver deres anpart i samme skib sig skal bero på fire uvildige dannemænds taksering, som de dertil selv har at tilnævne og bevilge, som engang inden 14 dage eller og straks derefter sligt skal forrette, og den ene den anden efter samme fire mænds taksering sin kvota i samme fiskeskib at betale, og dermed deres tvistighed om samme skib i så måder bilagt.

(412)

** var skikket Knud Pedersen i Drøstrup i Han herred med en opsættelse her af landstinget 12/9 sidst forleden, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Feder Hansen, foged til Ballum birketing, for en dom han til fornævnte ting 19/11 1653 dømt har, og alene tildømt Hans Pedersen i Ballum mølle at betale Knud Pedersen sine udlagte penge, så vidt han med Peder Pedersen af København hans egen hånd kunne bevise ham at have betalt, hvilken sags beskaffenhed i efterskrevne måder formelder, at eftersom Knud Pedersen hans formand afgangne Christen Tomasen, fordum boende i Broby i Fyn, ved døden var heden kaldt, og hans efterladte hustru Margrete Eriksdatter, som nu er Knud Pedersens hustru, der hun efter hendes forrige husbonds afgang har ladet indkalde hendes salig mands arvinger, og fornævnte Jens Pedersen Møller, som en medarving, efter en kontrakt, dateret 20/9 1641, item efter to afkald og andre dokumenter erfares, hvorledes Hans Pedersen til sig skal have annammet Peder Pedersen af København adskillige hans tilfaldne arvegods, som hans farbror Christen Tomasen tilforn havde annammet. så blev fremlagt samme indstævnte dom af Ballum birketing 19/11 1653, som indeholder iblandt andet at være fremlagt en kontrakts brev imellem Margrete Eriksdatter og hendes salig husbond Christen Tomasen hans arvinger gjort, hvor iblandt Hans Pedersen i Ballum brink mølle den at have indgået på sin egne og hans søskende Tomas Pedersen i Brøns mølle, Peder Pedersen, tjenende i København, og Maren Pedersdatter i Husum deres vegne, og de efter den salig mand er tilkommet 500 rigsdaler, som hun straks til dem har betalt, endnu at være fremlagt en afkald af Sallinge herreds ting 21/9 1641, som indeholder Hans Pedersen Møller på hans bror Peder Pedersens vegne har givet hr Laurits Eriksen i Utterslev i Lolland på hans søster Margrete, salig Christen Tomasens, hendes vegne afkald for hvis gods, som hans salig farbror Christen Tomasen havde i forvaring, som Peder Pedersen efter hans salig farbror Laurits Tomasen, som døde i København, efter ham havde arvet: så og efterdi for fogden befindes at være i rette lagt bemeldte kontrakt, som Hans Pedersen iblandt andre med Margrete Eriksdatter på hans bror Peder Pedersens vegne har indgået om samme arv, hende det skadesløs at holde, er og for fogden fremlagt Hans Pedersens to afkald, som han til Margrete Eriksdatter på hans bror Peder Pedersens vegne har udgivet, og deri forpligtet sig at holde hende det kravsløs, med hvilke afkald Peder Pedersen ikke har ville ladet sig benøje, men Hans Pedersen uden hans bevilling og fuldmagt samme arv har annammet, og Peder Pedersen ved proces har ladet det igen søge hos salig Christen Tomasens hustru Margrete Eriksdatter, så hun ham samme arv og omkostning har fornøjet med 65 sletdaler, som han ville have hende for kvitteret, og hun fuldmagt har samme arvs annammelse igen at søge hos hans bror Hans Pedersen, efter samme hans kvitterings indhold, dateret 24/2 1645, befindes og for fogden fremlagt en Hans Pedersen Møllers underskrevne bevis, at han alt Peder Pedersens gods til sig har annammet, som hans farbror salig

Christen Tomasen havde i forvaring, hvorfor Margrete Eriksdatter skulle være kvitteret, og birkefogden dog har uendelig dømt, og ikke navngivet den summa med omkostning, Hans Pedersen burde at betale, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den hans dom så noksom dømt, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke at komme Knud Pedersen på hans hustrus vegne til nogen forhindring, og efterdi birkefogden Feder Hansen bemeldte Knud Pedersen med samme hans dom i så måder har omkostning tilføjet, bør han derfor at give ham seks rigsdaler, i rede penge at betale.

(417)

** var skikket Gertrud Andersdatter, nu værende i Hvilsgård, med en opsættelse her af landstinget 29/8 sidst forleden, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Iver Jacobsen, borger og forrige prokurator i Kolding, for en ulovlig og langvarig trættes påfør af egen tiltagen magt og myndighed skal have gjort imod recessen, og dermed påført hende stor omkostning og penge spilde, dernæst stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til bemeldte ting 5/7 1654 imellem Gertrud Andersdatter og Iver Jacobsen dømt og afsagt har, hvori han skal have dømt Iver Jacobsen til vilje og fri for hendes tiltale, og beråber der på en landstings dom, der skulle være fyldest gjort, med hvilken dom hun formener hende højligen at have forurettet, han den ikke skal have dømt i hovedsagen, som for ham var indstævnet, men søgt udflugt og forblommet sagen, efterdi han ikke har specificeret, hvad det var for en landstings dom, der skulle være efterkommet: da efterdi samme sag befindes langt over seks uger opsat, og ikke samme indstævnte dom af Iver Jacobsens fuldmægtig nu for os er i rette lagt, så imod recessen uden bevilling ikke længere kan gøres forhaling, befindes og at Iver Jacobsen her til landstinget 28/3 sidst forleden er mødt i rette, der sagen først er indstævnet, og da at have berettet sig ikke samme dom at have haft til stede, og fordi begæret sagen en tid lang måtte opstå, og ikke samme dom endnu er fremlagt, som forskrevet står, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og Iver Jacobsen pligtig deri at give Gertrud Andersdatter til omkostning fem rigsdaler, i rede penge at betale.

(419)

** såfremt nogen dom bliver beskrevet imellem Laurits Pogwisch og Niels Bækhus, da herefter at skal indskrives, eftersom dommen i denne landsting faldt. (ingen dom indført)

(423)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Anders Jørgensen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget 6/6 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Søren Jensen Kortsen i Mejsling med flere for et syn de 13/5 sidst forleden på Tørrild herredsting har afhjemlet, at de 14/4 næst forleden skal have været til syn til en ager, som kaldes Hommandspøts ager, og der synet at fra Anne salig Søren Madsens ager og til Oluf Joensens ager nogle furer i breddelsen og nogle på længelsen, hvilke syn Steen Bille formener i sig selv rigtig at være, når målene i breddelsen og længelsen imod hinanden eksamineres, dernæst stævnet Niels Madsen i Mejsling med flere for et andet syn, de samme dag og tid om nogle agre, kaldes Vesterbårer, hvilket syn i alle måder lige som det første syn sin urigtighed skal forklare. dernæst blev fremlagt en dom af fornævnte herreds ting 28/9 1653, hvori blandt andet findes indført et gammelt tingsvidne der af tinget 1584, som indeholder først at have vidnet hr Niels, præst til Højen kirke, at han mindes i 50 år, da er det ham vitterligt, at der har været efterskrevne fire fulde gårde i Stubdrup, Bertel Madsen i Nebel vidnede, at han kan mindes 60 år,

siden hans far fæstede gården i Stubdrup, andre vidnede videre om samme gårde og deres beboere, og da vidste fogden ikke rettere derpå at dømme, end Oluf Joensen jo bør at have hver fjerde ager lige så bred som enhver af hans naboer og lodsejere, både i længden og bredden, og der at gøre ham hans ager så bred som deres, efter gammel tingsvidnes lydelse: så og efterdi for fornævnte Søren Kortsen, Mads Hansen og deres medbrødres indstævnte synsvidner ikke befindes varsel for given til Christen Mortensen i Jerlev og hans medfølgere synsmænd, som 27/7 1653 tilforn synet har, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme to synsvidner deri så noksom, ej heller den dom og dele, så vidt på samme synsvidner udstedt er, bør nogen magt at have, men efterdi og befindes fornævnte dom i synderlighed iblandt andet at være funderet på samme gamle tingsvidne af Bølling herreds ting år 1584 af hr Niels, præst til Højen kirke, og hans medfølgere vidnet og står urykket, og intet imod fremlægges, da bør samme dom, i den post fornævnte gamle vidne angående, samt fornævnte dele så vidt ved magt at blive.

(435)

** var skikket Anders Jepsen i Tjørring med en opsættelse her af landstinget 29/8 sidst forleden, formeldende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Kirsten Tomasdatter i Trælund for en beskyldning, som siges det hun på skærtorsdag nu sidst forleden i Tjørring kirke på ham gjort har, og da Anders Jepsen for sin barnefar, som af nogle skulle menes, at have beskyldt og udlagt, hvilke hendes usandfærdige udlæggelse, som siges hun på ham skulle gjort, han ved højeste ed benægter ikke nogen legemlig bedrift med hende haft har, ikke heller skal bevislig gøres, det hun i hendes barnefødsel det ringeste om ham har talt: da efterdi samme sag befindes i seks uger at være opsat, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed Kirsten Tomasdatters beskyldning magtesløs at være, og ikke komme Anders Jepsen til nogen forhindring.

(436)

** var skikket velb Gjord Galt til Viumgård hans fuldmægtig Jens Mikkelsen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 15/8 sidst forleden, formeldende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Gunde Rostrup til Allergård, anlangende at han har været forårsaget ved gode mænd efter foregående dom at lade annamme Skindbjerggård for hvis gæld, Gunde Rostrup ham har været skyldig og i pant sat efter hans salig mor Dorte Friises pantebrevs videre formelding og gode mænds indførsel, derefter gjort, vidtløftig udviser, hvorfor Gjord Galt formener samme pantsatte gods ved gode mænd likvideres, og annammet gods bør for ejendom at følge: da efterdi med gode mænds indførsels brev for os bevislig gøres, Gjord Galt for sin gælds fordring at være indført i fornævnte gårds skyld og landgilde, som forskrevet står, og ikke Gunde Rostrup eller nogen på hans vegne er mødt herimod at svare, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere ophold, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte gård jo bør efter fornævnte indførsels lydelse at følge Gjort Galt for ejendom, med mindre det ham inden år og dag fraløses, eller og fornævnte indførsel bliver for tilbørlig dommer rykket.

(440)

10/10 1655.

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Riberhus, hans fuldmægtig Jens Jørgensen, byfoged i Viborg, på hr Claus Olufsen, præst i Fjaltring, hans vegne, og i hr Claus

Olufsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 25/4 sidst forleden, formeldende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet et kvindfolk, som for nogen rum tid siden tjente hr Claus Olufsen i Fjaltring præstegård, ved navn Bodil Lauritsdatter, og i samme sin tjeneste undveg hans gård foruden nogen billig given årsag eller afsked, som det sig burde, og straks nogle dage derefter skal hun, muligt ved formedelst onde menneskers råd og tilskyndelse, have lagt sig som den, der skulle været syg, målløs og ligget for døden, i den agt og mening ved slig ukristelig middel at ville føre hr Claus Olufsen i største ulykke, skade og fordærvelse: så og efterdi befindes Bodil Lauritsdatter at være gået af hr Claus Olufsens hus og tjeneste 20/1 1652, hvilke hun ikke heller benægter eller fragår, bevises og med Henrik Krabbes skrivelse 26/1 næst efter, som var den samme dag, Bodil Lauritsdatter blev sakramente meddelt, at der var rygte og tidende, hun havde beskyldt hr Claus Olufsen at have slaget hende, bekræftes og med salig afgangne hr Niels Ågårds vidne, som hende sakramente meddelt har, at hendes bror Christen Lauritsen tilspurgte Bodil Lauritsdatter i hr Nielses nærværelse, om hun klagede på hr Claus i Fjaltring for sin sygdom og død, om hun bortdøde, at hun da skulle kryste på hr Nielses og Christen Lauritsens hånd, og hun da at have krystet hårdt på hr Nielses hånd, og i så måder vidnet om den gørlig gerning, som i ærlig forsamling til ham skete, da han sådant høj vigtigt værk forrettet, hvilke hendes klage siden derefter og med Jacob Sørensen, da skriver og ridefoged på Bøvling, hans vidne bekræftes, såvel som og der foruden med Mads Sørensen i Skalkhøj og hans medbrødres vidne, som har vidnet om hvis ord 26/1 i hr Clauses gård til hans hustru i hans fraværelse af Bodil Lauritsdatters brødre, nemlig Christen Lauritsen og Mads Lauritsen, sket og gjort er, og endog en del af indstævnte vidner og dokumenter beskyldes ikke på fersk fod at være gjort og udgivet, så bestyrkes dog det ene i så måder med det andet og om fornævnte gerning, som således af Bodil Lauritsdatter gjort og sket er hvilke af adskillige circumstantser befæstes, og intet nøjagtig derimod fremlægges, da vidste vi efter slig lejlighed ikke imod fornævnte indstævnte vidner, breve og dokumenter at kunne sige.

(455)

** var skikket Simon Jensen Strandhuse, borger og indvåner i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have tilforn her til landstinget ladet stævne Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en dom han til bytinget sst, imellem borgmester Lyder Split på den ene og Simon Jensen på den anden side, uden nogen opsættelse dømt har, såvel også gjort udlæg derefter, så beretter Simon Jensen sig end ydermere at være forårsaget sig over Niels Iversen om samme dom og udlæg at besværge, at samme gæld ikke med rigtig håndskrift eller lovlig bevis er bekræftet, eller bogen efter recessen fornyet, som det sig burde: så og efterdi samme gæld, som i Lyder Henriksens regnskabsbog findes indskrevet, befindes for langsommelig tid forleden at skulle være gjort, hvilket dog ikke efter recessen er renoveret, Simon Jensen og benægter sig ikke at være samme gæld skyldig, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom, samt den vurdering, udlæg og tilbud, derefter gjort er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Simon Jensen til nogen forhindring.

(458)

** var skikket Morten Lauritsen, forrige borger i Kolding og nu boende i Frederiksodde, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet tiltale til Jørgen Nielsen i Hollensted, Oluf Sørensen og Erik Nielsen portnere for et vidne de til Kolding byting 4/5 1653 vidnet har, at de 14/3 næst tilforn skal have været i byfogden Niels Iversens hus og da skulle have hørt, eftersom Jørgen Stuff i Skanderup skal have ladet Morten Lauritsen opstævne, belangende nogen uld og linned garn, som Jørgen Stuff ved hans tjenestepige skulle have leveret en

kvinde, ved navn Bodil Hansdatter, at væve, som Morten Lauritsen samme tid skulle have bekræftet, han samme garn havde, som samme deres vidne videre derom i sig selv videre indeholder, hvilke Morten Lauritsen højligen benægter aldrig de ord i byfogdens hus skal have haft, ikke heller Jørgen Stuff kan sige, det enten ham eller nogen af hans folk eller tjenere nogen garn at have leveret, enten til Morten Lauritsen eller nogen af hans folk: da for nogen lejlighed sig heri begiver, samt og med parternes bevilling, blev sagen opsat til i dag seks uger, og da vedtog de på begge sider at møde og gå i rette uden videre ophold, stævningers spildelse eller afviselse, og da at nyde hvis lov og ret kan findes.

(460)

** var skikket Gertrud Andersdatter i Kolding med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende hende da at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, eftersom hun 1/8 sidst forleden efter en seks ugers opsættelse har på Kolding byting i rette tiltale til Iver Jacobsen, borger der sst, for en anselig kost og tæring, som Iver Jacobsen formedelst en indvisning, som han 15/4 1646 uden lovlig foregående kald og varsel udstedt har i en toft, kaldes Gåsebæks toft, sønden for Kolding beliggende, for 41 sletdaler med rente og omkostning for nogen gæld, som hendes husbond, salig Hans Jørgensen, skulle have været Gregers Markorsen i Kolding skyldig bleven, hvilken indvisning formedelst lovlig medfart imod rettens gemes er 28/3 1655 magtesløs og underkendt til landstinget: så og efterdi fornævnte indstævnte dom ikke i rette lægges, endog sagen i seks uger er optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da bør samme dom efter slig lejlighed magtesløs at være, og Niels Iversen byfoged deri pligtig at give Gertrud Andersdatter to rigsdaler, og Iver Jacobsen at give hende fire rigsdaler i rede penge til kost og tæring.

(462)

** var skikket Christen Nielsen i Obling på den ene og havde stævnet Axel Nielsen i Vittarp, herredsskriver i Nørherred, for en vidne han 6/9 sidst forleden, imellem velb fru Birgitte Juul til Viumgård på den ene og Christen Obling på den anden side skrevet har, angående to grå hopper fru Birgitte Juul og Christen Obling omtrætter, og i samme vidne, som han selv med sin egen finger har skrevet, har han til egen fordel og fru Birgitte Juuls fuldmægtig til vilje ladet samme vidne udgå tvært imod den del, ærlige dannemænd samme dag vidnet har og straks på steden i tingbogen blev indført, thi når samme vidne og fru Birgitte Juuls pant samt hr Iver i Hemmet hans vidne, så og tingbogen på Viborg landsting bliver fremlagt og imod hverandre, i særdeleshed den sidste og tingbogen, konfereret, da skal gives til kende hvorledes Axel Nielsen imod retten har omgået, og efter slig lejlighed formente Christen Obling, at her ikke i sagen nu burde at dømmes, førend tingskriveren med tingbogen kom her til stede: da efter slig lejlighed er samme sag til i dag seks uger, og da tingskriveren Axel Nielsen med tingbogen samt de fornævnte otte mænd tinghørere, såvel som vidnesbyrdene, hver i egen person her at møde, og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse forinden, dem til underretning, at forkyndes.

(464)

24/10 1655.

** var skikket velb Erik Brockenhuus til Lerbæk hans fuldmægtig Jens Clausen i Kølholt på den ene og havde stævnet Søren Lauritsen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, på den anden side for

en henfindelse, han på Tørrild herreds ting 1/9 sidst forleden gjort har, angående Jens Jensen i neder Knabberup, for han har overfaldet Jens Jørgensen, forvalter på Lerbæk, og da ikke ville dømme i sagen af årsag han foregiver, det skulle være ære angældende: så og efterdi befindes for herredsfogden at være i rette sat, om ung Jens Jensen ikke burde at miste sin liv efter gårdsretten, så fogden fordi deri, formedelst ære og liv lige skattes, ikke har vidst derom at dømme, men sagen fra sig funden, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod denne hans hedenfindelse at sige, eller hans ulempe deri at være.

(465)

** (til hr Knuds opsættelse i Sevel) nu mødte Christen Jensen, rådmand i Århus, på sin egen og Hans Deusters arvingers vegne: og sagen med bevilling endnu blev fremdeles opsat til snapslandsting først kommende, og hr Knud Jørgensen lovede her forinden at gøre sin flid og indløse salig Hans Deusters brev fra Christen Skeel Jørgensen, hvis ikke sker, da parterne her til fornævnte tid at møde, og gå derom hvis lov og ret kan findes.

(465)

** var skikket Niels Dinesen i Ånum med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Kirsten Jepsdatter i Ånum for en usandfærdig sigtelse, hun 26/7 på Skjern birketing over Niels Dinesen gjort har, anlangende at han skulle haft gjort hende sin skade i ---- , som hun havde i hendes hoved, hvilke Niels Dinesen højligen ved Gud og sin sjæls salighed benægter, at han aldrig har gjort hende samme skade, ikke heller hun formelder hvad skade det er eller hvor det skulle være gjort, og ikke heller med nogen sandfærdig vidnesbyrd bevises: så og efterdi Kirsten Jepsdatter hendes klage og sigtelse ikke er bevislig gjort, det Niels Dinesen med hende at have været i parlament og slagsmål, hvilket og med Mette Jepsdatters vidne bekræftes, der og ikke befindes lovlig varsel for samme sigtelse og klage givet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme klage, syn og sigtelse, eller den sandemænds ed, derpå funderet er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være og ikke komme Niels Dinesen til nogen forhindring.

(470)

** var skikket Christen Tomasen i Egeris på den ene og havde stævnet Niels Jensen i Revstrup på den anden side for en dom, han til Bølling herreds ting skal have forhvervet nu i forleden sommer på Jens Nielsen, barnfødt i Bølling by, hans vegne efter en brev, skal været lydende på 13 sletdaler, hvorfor han beskylder samme dom ikke så lovlig og ret at være, som det sig bør, idet Jens Nielsen aldrig skal kan bevise, at han har ladet stævne i sagen for samme dom, men Jens Nielsen har selv oppebåret håndskrift på en summa penning, som Niels Tomasen i Bølling by for en par stude skyldig var, og noget mere regnskab, om de imellem var, hvor i samme hans svogers og søsters gæld han samme gæld har kvitteret, menende samme brev og dom bør magtesløs at være: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er i rette lagt Christen Tomasens udgivne skadesløs brev, til Jens Nielsen, barnfødt i Bølling by, udgivet på 13 sletdaler, hvilke brev med hans navns tre bogstaver findes underskrevet, som han ikke for urigtig har villet beskylde, eller nogen kvittants derimod fremlagt, så herredsfogden fordi har tildømt ham samme gæld at betale, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom, samt den vurdering, derefter gjort er, at sige, men ved magt at blive, og efterdi Christen Tomasen i så måder imod sin udgivne brev, som han ikke kan fragå, har

Christen Nielsen herredsfoged omkostning tilføjet, bør han at give Christen Nielsen fire rigsdaler, i rede penge at betale.

(473)

** var skikket Christen Tomasen i Egeris med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder ham da at have stævnet Oluf Pedersen i Drongstrup på hans datters vegne for otte adskillige gældsbreve, han på Bølling herreds ting 18/6 sidst forleden fremlagde, som salig Jens Christensen af Egeris på adskillige steder udgivet har, endnu stævnet Niels Nielsen i Egeris og Jørgen Nielsen i Skærbæk for en vidne, de til Bølling herreds ting 3/9 sidst forleden vidnet har, at på fredag var 14 dage så de, at Christen Tomasen i Egeris og Sidsel Jensdatter og Christen Jensen i Egeris kom kørende med en vogn fra Egeris og kørte vester på Egeris mark og ---- noget havre til Egeris, som skulle have været Christen Pedersens i møllen hans havre, hvilken samme vidne beskyldes ikke lovlig og ret at være, idet de ikke har vidnet, at Christen Pedersen enten har høstet eller ført samme havre på Egeris mark: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er fremlagt bemeldte udgivne gældsbreve og følgebreve, hvilke Christen Tomasen ikke for urigtig eller falsk har villet vide eller beskylde, befindes og indvisnings dom her af landstinget 5/5 1652, såvel som og en anden vores endelige dom 27/9 1654 i sagen udganget, efter de lejligheder samme domme medfører, som endnu står urykket, så herredsfogden fordi har tildømt salig Jens Christensens hustru og medarvinger, som for ham er i rette stævnet, enhver pro kvota den fordrede gæld inden 15 dage at betale med resterende rente og interesse, eller derfor at have indvisning i deres bo, gods og løsøre eller bondeejendom, hvis løsøre ej tilstrække kan, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme indstævnte gældsbreve og opdragelser, såvel som ikke heller fornævnte to domme, derpå funderet er, at kunne sige, men ved magt at blive, belangende den tredje indstævnte dom, kost og tæring af salig Christen Olufsens arvinger samt og den tiltale til Maren ---- og hendes børn om den vurdering og udlæg, som i Egeris gård og mølle tilforn gjort er, såvel som og dis oppebørsel og bygfældighed med mere dis beskyldning angående, da efterdi samme vurderinger og udlæg alene, formedelst processen, iblandt andet her tilforn er underkendt, og ikke nogen kost og tæring deri da er omkendt, Christen Tomasen for fogden ej heller for os bevislig gører, hvorledes med samme bondeeje var beskaffet, der udlæg deri gjort er, så herredsfogden fordi har salig Christen Olufsens arvinger, såvel som og Maren Troelskone og hendes børn for Christen Tomasens ubevislige tiltale kvit funden, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige men ved magt at være, ellers belangende den tiltale, som Christen Tomasen formener sig til Christen Pedersen i Egeris mølle for mølletold, såvel som for en agers lejemåls brev, da efterdi ikke befindes sagen derom til hjemting at have været ordelt, finder vi den af hvo påskader did at indkaldes, og der gås om hvis ret er.

(491)

7/11 1655.

** var skikket Inger Nielsdatter, borgerske i Ringkøbing, hendes visse bud Hans Christensen i Hee sogn med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Laurits Jensen Torbøl sst for en dele og delsvidne, han til Ringkøbing byting 23/1 1652 over hende skal have ladet forhverve, uanseet hende ganske og aldeles uvitterligt for 9 marks penge, hun skulle være ham skyldig, og ikke navngivet hvorfor samme gæld skulle være, og hun ved sin højeste ed og salighed benægter, at hun er ham hverken mark eller skillings værd skyldig: da efterdi sagen i seks uger er opsat, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskrevet, og ingen er mødt som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da findes efter slig

lejlighed samme dele og delsvidne magtesløs at være og ikke komme Inger Nielsdatter til forhindring, og Laurits Jensen for unødig trættes påførelse at give Inger Nielsdatter til kost og tæring to rigsdaler, i rede penge at betale.

(495)

** var skikket Lauge Sørensen i vester Gesten hans fuldmægtig Anders Tomasen i Dons og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred, manddød at sværge over Tomas Poulsen soldat i Gesten, for han 28/9 sidst forleden skal have dræbt og ihjel skudt salig Peder Tomasen sst, og nu fremlagde Anders Tomasen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 25/10 sidst forleden, Lauge Sørensen i Gesten med flere at have vidnet, at de forgangen 29/9 var med to af sandemændene til syn til salig Peder Tomasen og lå død i sit eget hus, og da så de, at han var skudt i hans ryg, så blodet var gangen ud af hans mund: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Tomas Poulsen manddød over og fra hans fred, for Peder Tomasen han dræbte og ihjel skød, eftersom han og for gerningen veget og bortrømt er.

** var skikket Mikkel Christensen på Møllebjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, formeldende da at have stævnet Jens Pedersen og Anne Gregersdatter i Hornshøj i Gudum sogn for et vidne, de der til Gudum birketing 18/5 sidst forleden vidnet har, at de skal have seet Mikkel Christensen på Møllebjerg hans søn at have været i Hornshøj på snaps fredag sidst forleden med hans fars øg og vogn og der hentet 4 tønder sædhavre, som Mikkel Christensen købte af Anders Jensen sst, hvilket deres vidne Mikkel Christensen højligen benægter sig ikke enten at have købt fornævnte havre af Anders Jensen, eller hans søn med hans vilje og vidskab at have hentet noget havre i Hornshøj: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd befindes at have vidnet om samme sædhavre, som Mikkel Christensen skulle have købt af Anders Jensen, hvilket ej med Mikkel Christensens brev eller bevis er bevislig gjort, tilmed og han det højlig benægter sig ikke samme havre eller penge at have bekommet eller været Anders Jensen det skyldig, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne såvel som og den dom, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have men magtesløs at være og ikke at komme Mikkel Christensen til nogen forhindring.

(498)

** var skikket Jochum Melkorsen i Frederiksodde hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Kås sst, eftersom Jochum Melkorsen er gjort indførsel i Hans Kåses påboende plads og hytte der i Frederiksodde efter rigtig forhvervet dom for hovedsum og omkostning, tilhobe for penge 15 sletdaler, og Hans Kåses påboende plads og hytte er Jochum Melkorsen til vurderet tilsammen for 18 sletdaler: da efterdi med endelig dom af Frederiksoddes byting bevislig gøres, hvori Hans Kås er tildømt at betale Jochum Melkorsen 13 sletdaler med anvendte omkostning eller derfor at lide vurdering, hvorefter befindes for samme gælds fordring med sin interesse at være gjort indlæg og vurdering i Hans Kåses hus og plads, og det ham til vurderet for 18 sletdaler, og det siden ham til løsen at være tilbudt, eftersom samme dom, indlæg og vurdering og tilbud derom bemelder, som af Hans Kås står uigenkaldt i sin fulde esse, sagen og her til landstinget i seks uger er opsat, så imod recessen uden bevilling ikke længere kan gøres ophold, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte hus og plads efter samme indlæg og vurderings indhold jo bør at følge Jochum Melkorsen for ejendom.

(503)

** var skikket Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på Jochum Melkorsen af Frederiksodde hans vegne med et delsvidne af Frederiksoddes byting 6/8 sidst forleden, bemeldende Niels Nielsen, prokurator i Frederiksodde, da der inden tinge med seks høring efter foregangende dom, indlæg, vurdering og tilbuds formelding har ladet fordele Hans Kås i Frederiksodde, for han ikke har villet og ikke endda ville fuldbyrde og efterkomme nogen af dommens posters tilfindelse: så blev Hans Kås og i lige måde fordelt her i dag til Viborg landsting.

** var skikket Søren Hansen Skipper, borger i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have ladet stævne Christen Bredning og Anders Pedersen i Lejrskov for et vidne, de til Anst herreds ting 2/8 sidst forleden vidnet har, eftersom Søren Skippersen 5/7 sidst forleden skal være indkommen i hr Niels Olufsens hus i Lejrskov og ledt efter en hynde, som var Jens Pedersens i Kolding, som han kørte for til Lejrskov, og da skulle de have fulgtes med ham fra Lejrskov og tilbage igen og ledt om samme hynde, og da det at have funden i gyden ved leddet, og så skulle Christen Bredning og Anders Pedersen fulgtes med Søren Hansen til vognen, da skulle Jens Pedersen sagt til Søren Skippersen, kør nu, da skulle Søren Skippersen ham svaret, at djævlen skulle gøre for din tyv og din skælm, hvilke Søren Skippersen højligen benægter aldrig de ord at skulle have haft, som de om vidnet har, men de ham usandfærdig og løgnagtig på vidnet har, som han formener og Jens Pedersen til vilje vidnet har, og han dermed vil søge udflugt sig til befrielse imod hvis lovlig proces, det Søren Skippersen 25/7 sidst forleden skal have forrettet på Kolding byting, og givet last og klage på Jens Pedersen, for han skulle have overfaldet ham, dernæst nu her for retten tilstod og bekendte Søren Hansen Skippersen sig ikke at vide andet med Jens Pedersen end hvis som en ærlig karl vel egner, sømmer og i alle måder vel anstår: da efter slig lejlighed og formedelst vores underhandling afstod Jens Pedersen samme indstævnte vidner, beskyldning og tiltale, og dermed blev Jens Pedersen og Søren Skippersen med sammenlagte hænder forligt, så hvis deri i sagen gangen er, såvel som fornævnte klage, skal være kasseret, død og magtesløs, ingen videre til forklejning, hinder eller skade at komme i nogen måde.

(507)

** var skikket Steffen Nielsen, rådmand i Varde og ridefoged i Riberhus len, på KM vegne, borgmester og råd sst på deres egen og byens vegne, samt Peder Madsen Lundsmark på egne vegne, deres fuldmægtig Anders Jensen i Varde med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have stævnet Søren Terkildsen, ---- visiterer i Varde, Anne Ingvardsdatter og Maren Christensdatter der sst for et bænkebrev og kundskab, de til Christen Lauritsen felbereder og Laurits Christensen udgivet har, i sin mening som følger, at det dem skulle være vitterligt, at på fredag aften 22/4 sidst forleden skulle Peder Madsen Lundsmark have udganget til Christen Sadderups at være beskænket, og begærede han brændevin for to skilling, lidt efter kom Christen Lauritsen felbereder og Laurits Christensen og begærede en kande øl, og da begærede Peder Madsen, at de ville sidde ned på bænken hos ham, dertil skulle Christen og Laurits svaret nej, de ville ikke sidde hos ham, førend han lagde den kniv fra sig, som han holdt bag hans ryg i sin hånd, i det samme skulle Peder Madsen have sprungen op af bænken med samme dragne kniv og slagen lyset ud, som det stod på bordet og skåren omkring med sig med samme kniv som en galen menneske, så de næppelig kunne vare dem for skade, og ikke de så samme aften Christen Lauritsen eller Laurits Christensen gav årsag til nogen fortørnelse: så og efterdi bemeldte kundskab ikke befindes til tinge at være vidnet, og varsel for givet som det sig burde, da bør den magtesløs at være, men efterdi ikke bevises Christen Lauritsen og Laurits Christensen at have været i parlament med

Peder Madsen Lundsmark, eller gjort ham sår og skade, hvilket de og højligen her i dag for retten har benægtet, og sandemændene fordi dem for vold kvit svoren, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod deres ed og tov at kunne sige, men ved magt at blive.

(511)

** var skikket Peder Jensen, født i Højbjerg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Keld Nielsen i Tangsgård, foged til Gudum birketing, for en dom han til fornævnte ting 29/6 sidst forleden, imellem Karen Bodsdatter, som boede i Hvistendal, på den ene og Peder Jensen på den anden side, dømt og afsagt har, hvori han har tildømt Peder Jensen straks til Karen Bodsdatter at erlægge 535 rigsdaler, hvis ikke bevises kan allerede at være erlagt, Karen Bodsdatter ham derimod igen med hendes søn og svoger efter hendes brors skrivelse og fuldmagt med Hvistendals bondegård med dis tilliggelse til fuldkommelig underpant at forsikre, som samme birkefogdens sentens med videre indeholder. endnu stævnet Knud Bodsen, borger i Nykøbing, for en tilbudsvidne, han til Skodborg herreds ting 23/4 sidst forleden på Karen Bodsdatters vegne forhvervet har, at han den dag tilbød Peder Jensen nøjagtig pant med Jens Bertelsen, Karen Bodsdatters svoger, så og hendes søn Mads Christensen deres vilje og samtykke, item stævnet Niels Bodsen på Ørnholt for et sendebrev og fuldmagt, dateret Sæby 17/4 1655, som han Karen Bodsdatter tilskrevet har, samt Mads Christensen og Anne Christensdatter i Hvistendal: så og efterdi bemeldte kontrakt, imellem Karen Bodsdatter og Peder Jensen Højbjerg gjort og oprettet, udførlig formelder og indeholder, det Peder Jensen har sig til forpligtet at forskaffe Karen Bodsdatter 535 rigsdaler, og hun derimod for samme penge at pantsætte ham Hvistendals bondegård med rugsæden og dis tilliggende ager, eng, forte og fælled, såsom det da forfunden var, og Karen Bodsdatter at forskaffe Peder Jensen lovlig lovbuds vidne med samme gårds tilhørige breve, og når gården er lovbudt, lover han at forskaffe hende fornævnte summa penge, og hun så at forskaffe ham nøjagtig pantebrev på fornævnte gård og ejendom den dag hun pengene annammer, og holde hverandre skadesløs efter samme kontrakts videre indhold, bevises og samme gård siden efter kontraktens formelding af Karen Bodsdatters fuldmægtig i tre ting at være lovbudt, og hendes børn derfor varsel givet, som loven tilholder, næste frænder som arver skal og for lovbud bør at have varsel, hvilke lovbud med Karen Godsdatter hendes bror Niels Bodsen hans missive, såvel som og med tilbuds vidner bestyrkes, på hvilke dokumenter birkefogden har sin dom funderet, og tildømt Peder Jensen samme penge straks til Karen Bodsdatter at erlægge, hvis ikke bevises kunne at være erlagt, og Karen Bodsdatter ham derimod igen med hendes søn og svoger, efter hendes brors skrivelse og fuldmagt, med Hvistendals bondegård og dis tilliggelse til fuldkommelig pant at forsikre, så og hendes brors skrivelse og fuldmagt, til samme pant at bestyrke og forsvare, til Peder Jensen med pantet at overlevere, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme indstævnte kontrakt, lovbudsvidne, missive, tilbud og fuldmagts vidne, såvel som ej heller imod fornævnte dom, derefter dømt og udgiven er, at kunne sige, men ved magt at blive.

(521)

21/11 1655.

** var skikket Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på Karen, salig Iver Lauritsens, i Ammidsbøl såvel som på hendes bror Jep Jensen i Ammidsbøl deres vegne, i deres egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende dem da at have ladet stævne Anders Jensen, byfoged i Varde, for en dom som han på bemeldte ting 18/1 sidst forleden afsagt har imellem hende og Laurits Nielsen i Vejle, og i samme dom tilfunden hende at betale til

Laurits Nielsen 88 rigsdaler efter to den salig mands sine obligationer, den første dateret København 8/11 1647, at skulle have lånt af Laurits Nielsen er karabin bøsse og et par pistoler med hylster, som angives for 12 rigsdaler, item efter en anden, som angives at være hans håndskrift til salig Kirsten Peder Hansens i København, dateret København 26/10 1647, efter fornævnte doms indhold, endog hendes husbond for mere end år og dag er ved døden afgangen, og da ikke over skifte lovlig efter ham krævet, formenende byfogden, eftersom ingen efter recessen må drages fra sit værneting, herimod forseet at have, og samme dom magtesløs at være: så og efterdi samme indstævnte dom ikke er fremlagt, endog sagen i seks uger er optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og efterdi befindes Anders Jensen byfoged efter hans egen underskrevne, nu for os fremlagte, indlæg at have dømt på Karen, salig Iver Lauritsens, samme gælds fordring anlangende, endog Vejle byting ikke var hendes værneting, eller hendes salig husbond sig der i byen nogen gæld til forpligtet sig eller sine arvinger at betale, eller lovmål at lyde, da har han sig deri forseet, og bør derfor at give Karen, salig Iver Lauritsens, til kost og tæring ti sletdaler, belangende den beskyldning til mester Niels Kock og Laurits Nielsen Ammidsbøl om den stævnings fratagelse, såvel som den indstævnte dom, derom udgivet er, da formedelst vores underhandling afstod Jep Jensen og Karen, salig Iver Lauritsens, samme beskyldning og tiltale, så det ingen videre skal komme til forhindring.

(525)

** var skikket Karen, salig Iver Lauritsens, i Ammidsbøl og Jep Jensen sst deres fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i hendes egen og Jep Jensens nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende dem da at have stævnet Christen Mortensen i Jerlev, for han 11/4 sidst forleden på Jerlev herreds ting, imellem Laurits Nielsen Ammidsbøl i Vejle på den ene side og Karen, salig Iver Lauritsens, på den anden side, har gjort en afvisnings dom der fra tinget og til landstinget, eftersom Jens Nielsen i Vejle på sin bror Laurits Nielsens vegne i København på Kirsten Peder Tomasens vegne i København, efter en urigtig håndskrift, dateret sst 26/10 1647, som skulle lyde på 22 rigsdaler 20 rosenobler, endnu fordret Laurits Nielsen på hans egne vegne efter en urigtig håndskrift, dateret København 8/11 1647, en karabin bøsse og et par pistoler for 12 rigsdaler, til sådan urigtighed kan eragtes, at ikke hans navn eller hånd findes med sådan stavelse eller som i andre hans sedler er, hvilke han og andre steder udgivet har, hvorfor hun formener den uretfærdig og falsk at være: så og efterdi bemeldte gældsbrev, som salig Iver Lauritsen på det guld og penge til Kirsten, salig Peder Tomasens, i København, under dato 26/10 1647, beskyldes at skulle have udgivet, ikke her for retten er fremlagt, endog sagen i seks uger er optagen, da finder vi efter slig lejlighed samme brev magtesløs at være, og ikke at komme Karen, salig Iver Lauritsens, til nogen forhindring, og dernæst nu her for retten, formedelst vores underhandling, afstod Jep Jensen og Karen, salig Iver Lauritsens, bemeldte otte mænds vidne, som efter Jens Nielsen Ammidsbøls ord taget og vidnet er, så der ikke skal komme ham til nogen forhindring, hvorimod Jens Nielsen og i lige måde afstod den indstævnte gældsbrev på 12 rigsdaler, for den karabin og par pistoler, så den skal være kasseret og ikke siden at komme Karen, salig Iver Lauritsens, til nogen forhindring.

(528)

** var skikket Axel Nielsen i Vittarp, herredsskriver i Nørherred, og gav til kende at han af Christen Nielsen Obling til denne landsting efter opsættelse var indkaldt, anlangende en tingsvidne om to grå hopper, som velb fru Birgitte Juul og Christen Obling om tvistes, og Axel Nielsen at være forelagt i

egen person med tingbogen nu her at møde, og nu bød Axel Nielsen sig imod Christen Obling i al rette, så er Christen Obling ej heller nogen på hans vegne mødt med samme opsættelse at gå i rette: da efter slig lejlighed er her således påsagt, at Axel Nielsen bør for samme stævnings opsættelse kvit at være, og Christen Nielsen Obling for udeblivelse og dis tilføjede omkostning at give ham seks rigsdaler, i rede penge at betale.

(529)

** var skikket velb Mogens Rosenkrantz til Glimming hans fuldmægtig Iver Nielsen i Egebjerg med en opsættelse her af landstinget 10/10 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jens Poulsen i Obedsø for en vedkendelse, han til Ginding herreds ting 8/3 næst forleden skal have vedkendtes nogen omtvistede jord for hans husbonds grund og ejendom, som skal være hans tilskiftede skovlodders grund og ejendom, og han ham med samme usandfærdige vedkendelse hans syn og vidner fraslagen har, uanseet at han ikke skal have given velb Mogens Rosenkrantz kald og varsel for samme hans vedkendelse: så og efterdi for os i rette lægges vedkendelse på begge sider, såvel som forbud, syn og vidner, samme omtvistede opbrudte jord og ejendom anlangende, og vi ikke har haft samme ejendoms åsteder i besigtning, os til underretning, at omkende, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst på fornævnte indstævnte vedkendelse, forbud, vidner og syn at dømme, men indfinder det på gode mænds granskning dis lejlighed at forfare, og hvo siden videre påskader, da at gås derom hvis ret er.

(534)

5/12 1655.

** var skikket Mads Lauritsen, borger og indvåner i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Peder Lang, borgmester i Lemvig, og Jens Trans, rådmand sst, for en gæsterets dom de i marts sidst forleden på rådstuen sst dømt og afsagt har, og deri tildømt Mads Lauritsen at betale til Henrik von Elpen af Lübeck 23 rigsdaler skadesløs, hvilken dom Mads Lauritsen beskylder i efterfølgende måder, for det første har Henrik von Elpen ikke bevist, hvad rigtig adkomst han kunne have til samme gæld at fordre, eftersom formenes hovedmanden Meinert Henriksen i mange år sig ikke til Lübeck skal have ladet finde, ikke heller har borgmester og rådmænd i deres dom ord fra ord ladet inddrage hovedbrev med sin afskrivelse på hvis, derpå kunne være betalt: da efterdi befindes samme sag i seks uger at være opsat, og opsættelsen til hjemting forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom og vurdering magtesløs at være, og Peder Lang borgmester samt Jens Trans for udeblivelse at give Mads Lauritsen hver to rigsdaler til omkostning.

(536)

** (til Anders Jensens opsættelse i Vejle) og nu mødte Jens Høg, prokurator i Viborg, på de interesseredes vegne og berettet, at ikke nogen kopi af samme stævning skulle være skrevet eller bekommet, tilmed og var begærende, det sagen fordi endnu måtte opsættes, på det at hvis vidnesbyrd samt hvis syn og andet, i sagen gangen er, kunne hid stævnes: da endog sagen i seks uger er optaget, er vi alligevel forårsaget efter for berørte lejligheder den at optage til næste landsting efter snapslandsting først kommende, og fornævnte vidner, syn og andet i sagen udganget

er, til fornævnte tid at hid stævnes, og vidnesbyrdene da i egen person at møde, og da at gå derom hvis lov og ret er.

(537)

19/12 1655.

** var skikket Niels Hansen i Erritsø og havde hid kaldt sandemænd af Elbo herred, manddød at sværge over Jens Bertelsen, barnfødt i Erritsø, for Søren Hansen der sst han skal have dræbt og ihjel slagen på Erritsø mark, og han for samme gerning er bortrømt, og først fremlagde Niels Hansen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Elbo herreds ting 13/11 sidst forleden, som indeholder efterskrevne vidnes personer, først Hans Sørensen i Erritsø at have vidnet, at han nærværende hos til stede var i sit eget hus 4/11 sidst forleden, da hørte han, at Søren Hansen og Jens Bertelsen i Erritsø sad og talte tilsammen, og Jens Bertelsen sagde, du har smukke børn, men du holder dem ilde med klæder og sko, hvorpå Søren Hansen svaret, jeg har ikke så meget guld og sølv at holde dem frem med, andre vidnede, at al den stund de var i fornævnte bryllupshus eller og på deres hjemvej fra bryllupshuset, da hørte, så eller fornemmede de slet ingen skælderi eller slagsmål Søren Hansen og Jens Bertelsen var i med hverandre: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Jens Bertelsen manddød over og fra hans fred, for Søren Hansen han dræbte og ihjel slaget har, eftersom de selv sandhed derom har forfaret, han og for gerningen er straks undveget og bortrømt.

(0)

(landstings udkastnings bog i Riber stift anno 1656. Peder Lauritsen. sapientia 1W1. elsker retfærdighed, i som dømmer på jorden)

(1)

16/1 1656.

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Jens Christensen, skriver og ridefoged på Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget 21/11 1655, formeldende ham da at have stævnet Peder Pedersen i Skjern møllegård og Jens Nielsen i Smedegård for et vidne, de til Skjern birketing 3/2 1655 vidnet har, at det er dem vitterlig, at Hans Lauritsen i Smedegård ikke har givet Niels Lauritsen sst den brev, som Hans Lauritsen beskylder falsk at være, på Bølling herreds ting 1653, ej heller underskrev den brev, ej samtykt den i nogen måder, og hvis forlig og kontrakt, som imellem dem gangen er, den har Hans Lauritsen under forseglet med hans signet og ikke underskrevet, hvilke deres vidne beskyldes fra deres værneting til birketing, Hans Lauritsen til vilje, at være vidnet mere end år og dag siden, han samme brev for falsk beskyldt har, tilmed er Jens Nielsen Hans Lauritsens søstersøn, og en umyndig barn, som aldrig har været til sakramente, formenende samme deres vidne ikke så lovlig og ret at være, at den bør nogen magt at have: så og efterdi befindes Peder Pedersen og Jens Nielsen deres vidne at være ført bag på vores endelig dom i sagen udgivet, tilmed Jens Nielsen ikke alene umyndig, men også Hans Lauritsens søstersøn, og i så måder vildig, og Peder Pedersen deri enlig, de og har vidnet om dis vitterlighed, og ikke om hos nærværende synlig gerning, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende deres vidne, såvel som den hedenfindelse dom, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi Hans Lauritsen imod for berørte vores endelig dom

ikke sin beskyldning lovlig har bevislig gjort, og i så måder velb Peder Reedtz omkostning tilføjet, da bør han deri at give ham ti rigsdaler, og Hans Lauritsen pligtig sin beskyldning selv tolvte efter loven at bevise, eller og derfor at lide tiltale som vedbør.

(4)

** var skikket Oluf Jepsen, borgmester i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget 7/11 sidst forleden, indeholdende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet hæderlig og vellærd person Christoffer Knudsen, barnfødt i sønder Vinkel i Heldum sogn i Skodborg herred, nu værende i København på akademien, for en summa penge, nemlig 364 sletdaler, med sin rente, Oluf Jensen ham til hans studerings fremsættelse venlig lånt og med forstrakt har, og eftersom Christen Mikkelsen ved Lomborg kirke 23/6 sidst forleden på Skodborg herreds ting har tildømt Christoffer Knudsen samme summa penge med sin rente at betale inden 15 dage, eller og Oluf Jepsen borgmester da at have nam og udlæg i hans gods og gode eller jordegods, så formener Oluf Jepsen samme dom ret at være og bør at have ved fogden og to eller fire dannemænd udlæg og fyldest efter samme doms indhold: da efterdi for os i rette lægges for berørte håndskrift og opdragelse på for berørte summa penge skadesløs at betale, så dom derpå til hjemting er ganget, hvori Christoffer Knudsen er tilfunden at betale bemeldte Oluf Jepsen fornævnte penge 365 sletdaler skadesløs, med sin forfaldne rente, som forskrevet står, sagen og her til landsting i lige måde er indkaldt, og over seks uger til i dag optaget, så fordi ikke nu længere kan gøres forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Christoffer Knudsen jo bør borgmester Oluf Jepsen samme summa penge med sin rente og interesse at betale, og fordi tilfinder Poul Jepsen i Pilgård og Peder Havskov i Resen selvejere, som Oluf Jepsen selv nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden gøre Oluf Jepsen udlæg af Christoffer Knudsens løsøre og jordegods, ihvor det findes kan, det rigtig og for en billig værd at taksere, og imod gælden likvidere, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(9)

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Jens Christensen, skriver og ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 21/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christen Jensen i Ganer, Jens Nielsen i Smedegård og Anders Nielsen sst for et bænke og stuebrev, de samtligen, Niels Lauritsen af Smedegård til vilje og behjælpning, udgivet har, dateret Smedegård 17/4 1655, at det er dem vitterligt, at de nærværende hos var i Smedegård 16/8 1652 og da hørte, at Hans Lauritsen i Smedegård bekendte, at han høstede og afførte det hø og græs på sankt hans dag midsommer på Sønderkær og næste dag derefter, som Niels Lauritsen har lyst ham ran til for, og han sagde at han skulle selv forsvare det for øvrigheden, hvilke deres bænkebrev beskyldes usandfærdig at være, og Niels Lauritsen til befrielse imod lensmandens tiltale at være udgivet og ikke til tinge med oprakte fingre efter recessen at være vidnet eller bekræftet: så og efterdi Christen Jensen og hans medbrødres kundskab alene befindes et bænkebrev, som ej til tinge af dem ved ed og oprakte fingre er vidnet og bekræftet, og varsel derfor efter recessen givet som det sig burde, men langsommelig tid, nemlig 17/4 1655 udgivet, efter at slig skulle være sket, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme kundskabs bænkebrev så noksom lovlig, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, men efterdi med tingsvidne rum tid tilforn, nemlig 9/8 1652, bevislig gøres, det Niels Lauritsen inden tinge for otte mænd at have tillyst hans bror Hans Lauritsen et fuldt ran, for han havde ranet ham et læs hø fra, hvorpå han med oprakte fingre da har bedt sig Gud til hjælp, og han dog ikke samme ran efter

bemeldte lysning efter loven har forfulgt som vedburde, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derpå at kende, end Niels Lauritsen jo deri efter lovens tilladelse bør at bøde sine tre mark

(13)

** var skikket Jens Høg i Pjedsted ned en opsættelse her af landstinget 21/11 sidst forleden, formeldende ham da at have stævnet Peder Nielsen i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, for en dom han til Holman herreds ting 26/3 1655 skal have dømt imellem Jens Høg og salig Hans Ravns arvinger i lille Velling, anlangende en gæld som salig Hans Ravn har været Jens Høg skyldig, efter hans egen håndskrift og forpligtelse formelder strengeligen på Hans Ravn og hans arvinger, een for alle og alle for een, skadesløs, som Jens Høg var til trødningsdag med andre kreditorer i salig Hans Ravns bo og krævede sin gæld, og Jens Høg, formedelst han ville ikke slå den halve part af sin gæld, blev han afvist, så han siden måtte forårsages til at procedere til herredsting, og herredsfogden da har dømt i sagen, og ikke skal have dømt Jens Høg videre til end halvparten af sin gæld, tvært imod skadesløs håndskrift med den salig mands hånd underskreven, uanseet salig Hans Ravns efterladte hustru og børn har besiddet samme gård, siden den salig mand døde, både i løsøre og en fri selvejer bondegård, var derfor stævnet Bertel Hansen i Vilstrup, item Niels Hansen, Henrik Hansen, Anne Hansdatter, Dorte Hansdatter, Maren Hansdatter, Tomas Hansen og Anne Hansdatter, Mette Hanskone med sin lovværge, dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting 20/11 1654, da at være fremlagt slotsherrens befaling, at Jens Pedersen Ravn på fædrene og Bertel Hansen i Vilstrup på mødrene side skulle være salig Hans Ravns børns værge i Velling, da Bertel Hansen at have fremlagt en seddel så lydende, Niels Hansen Ravn, Henrik Hansen Ravn, Anne Hansdatter, Dorte Hansdatter og Maren Hansdatter lader give til kende, at de ikke vil arve i gods og ej heller betale i gæld efter vores salig far Hans Ravn i Velling, men hvis vi er arveligen tilfalden i ejendom og rørende gods efter vores salig mor Maren Hanskone, efter skøder og skiftebrevs indhold, er vi gerne begærende, at samme gods uden molestering måtte være og blive os følgagtig: så og efterdi med tingsvidne bevises, arv og gæld efter salig Hans Ravn at være afsagt, bevises og boens tilstand ej at have været så god, at kreditorerne har kunne bekommet udlæg, med mindre halvpart af deres fordring skulle kortes, når det børnegods, i boen fandtes, blev fratagen, og ikke bevises Hans Ravns hustru og børn boen at have forrykket, så herredsfogden fordi ikke har vidst andet derom at kende, end Jens Høg jo burde at betales halvparten af sin fordrede gæld skadesløs efter brevens indhold, så vidt med kvittantser ikke af bevises, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige, men ved magt at blive.

(16)

** var skikket Claus Glussing, borger i Varde, med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jacob Bjørnsen, KM tolder og indvåner i Varde, for han 2/10 næst forleden, som han gik over Varde torv forhåbende at gå til sankt jacobi kirke, ham uden al given årsag har med mange ærerørige ord skanderet og overfalden, og sagt nogle gange, du est en skælm, en tyv og horesøn, tag mig hid min fork, jeg skal tugte ham med, hvilke alt med sandfærdige uvildige godtfolks vidnesbyrd er at bevise, formenende Jacob Bjørnsen, som er en æreklikker og hjerteklemmer heri uret at have gjort og forpligtet at være Claus Glussing slig hans beskyldning at overbevise, eller og sligt løgnagtigt som en æreskænder ham at have påtalt og derfor at lide og stå til rette som vedbør: så og efterdi Iver Nielsen og hans medfølgere vidnesbyrd udførligen har vidnet ved visse dag og tid, dem at have hørt og seet Jacob Bjørnsen med adskillig ukvemsord og æreskælden at have overfalden og tilsagt Claus Glussing, hvorimod Jacob Bjørnsen dog ikke til hjemting, der vidnesbyrdene derom vidnet har, er mødt at

svare, ikke heller her for etten til stede fremkommet slig ord og tilmæle enten at benægte eller Claus Glussing at erklære, men sig her for retten entholdt, endog han af os på rettens vegne er forelagt her i egen person at skulle møde, og sagen over seks uger til i dag er optaget, så vi uden bevilling imod recessen ikke kan gøre længere ophold, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne ved magt at blive, og Jacob Bjørnsen slig sine ord og tilmæle at bevise, eller og derfor efter recessen at lide som vedbør.

(20)

** var skikket Laurits Pedersen, barnfødt i Jelling, hans fuldmægtig Mads Jensen på Valbygård på den ene og havde med en seks ugers stævning hid kaldt Karen Mortens i Styvel for et vidne, hun 10/9 sidst forleden på Jelling birketing vidnet har, anlangende parlament og slagsmål, Laurits Pedersen med flere skulle have været i, hvilke hendes vidne beskyldes vildig, enlig og uendelig, idet hun først vidner, at Laurits Pedersen var i klammeri, og siden vidner, at hun ikke ved hvorledes det tilgik, hvilke hendes vidne formenes ikke så noksom, at det kan komme Laurits Pedersen til hinder eller skade men magtesløs at kendes: så og efterdi Karen Mortens hendes vidne befindes enligt, såvel som og Peder Justsen smed uendelig at have vidnet, tilmed og ikke heller udførlig båret kundskab, at Laurits Pedersen nogen håndgerning i samme parlament at have begangen, men hans far Peder Mortensen for sagen skal have afsonet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner, klage, sigtelse, lysning og sandemænds ed, så vidt det Laurits Pedersen for hans person angår, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme ham til nogen forhindring.

(25)

** var skikket velb Henning Pogwisch til Hollufgård, landsdommer i Fyn, hans fuldmægtig Keld Christensen, sitzhaftig på Hansted hovgård, med en opsættelse her af landstinget 21/11 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Pedersen Agerskov for en dom, han til Herningholms birketing 28/9 sidst forleden dømt har, og deri frikendt Peder Christensen Skrædder i Kollund for lejermåls bøder 12 rigsdaler, som han skal have beganget, imidlertid han havde sin visse husværelse og bopæl på Henning Pogwischs gods hos Christen Nielsen i Kollund, med Peder Smeds datter, Maren Pedersdatter i Fjederholt, og formedelst hun har ikke for præsten, der hun publice heraf er absolveret, sagt og Peder Skrædder i Kollund, men kun nævnt det Lund, eftersom det mere nævnes ved det navn Lund end Kollund, hvorfor hun siden skal være anholdt, og til ---- at kalde det Brandlund, der hun er foreholdt i Herningholms borgestue derom sin bekendelse at gøre, hvorfor Henning Pogwisch skal have været forårsaget at lade forfare, om nogen i Brandlund var, som hed Peder Christensen Skrædder, og derom begæret sognepræstens kundskab, at ikke nogen var i Brandlund med det navn: så og efterdi befindes Maren Pedersdatter til hjemting, såvel som og for præsten og her for retten, at have beskyldt Peder Christensen Skrædder for sin rette barnefar at være, han og ikke heller benægter sig legemlig fællig med hende at have haft, og birkefogden dog i hans doms slutning ikke har kunne eragtet, Peder Christensen Skrædder at skulle være Maren Pedersdatters barnefar, og fordi ikke vidst ham at tildømme lejermåls bøder til Henning Pogwisch at udgive, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom, såvel som og de andre indstævnte stuekundskab og vidner, som dog ikke findes lovlig varsel for given, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs, og ikke at komme Peder Skrædder imod Maren Pedersdatters beskyldning og sigtelse til nogen befrielse.

(31)

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Jens Christensen, skriver og ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 21/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christen Nielsen i vester Marup, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han til Bølling herreds ting 19/2 1655 næst forleden, imellem ham og Jens Nielsen i Glarbjerg, Anders Nielsen i Årup, Torben Christensen i Hee, Niels Torbensen i Ganer, Ib Nielsen i Sædding og Laurits Nielsen i Bjerregård på den anden side, dømt og afsagt har, belangende at han har tildømt fornævnte mænd at lide tiltale for en usandfærdig, løgnagtig og utildømt eller tilnævnt lovsed, som det til Bølling herreds ting de 2/12 1650 med Niels Lauritsen i Smedegård med oprakte finger usandfærdeligen svoret og gjort har, bemeldende på en brev Niels Lauritsen i Smedegård til Johan Wesseling i Ringkøbing selv har underskrevet og udgivet, lydende på 100 rigsdaler og en par øksne eller 16 rigsdaler i stede, dateret Ringkøbing 22/11 1636, hvilket brev og dis underskrivelse Niels Lauritsen har vidnet for falsk, ikke af ham at være udgivet eller underskrevet, hvorfor de med ham har gjort og svoret deres løgnagtige lovsed: så og efterdi af endelig landstings dom og dis deri indførte dokumenter udførlig forfares, Niels Lauritsen ved sin ed og oprakte finger har videt og beskyldt samme brev, at den ikke var skrevet eller gjort med hans vilje, ej heller af ham underskreven, såvel som ikke heller med hans vilje og samtykke at være forseglet og underskrevet, men samme brev falsk at være i alle måder, hvorpå og Jens Nielsen i Glarbjerg, Anders Nielsen i Årup, Torben Christensen i Hee, Niels Torbensen i Ganer, Knud Jensen i Smedegård, Ib Nielsen i Sædding, Niels Christensen i Kloster, Laurits Nielsen i Bjerregård, Anders Christensen i Hee og Bertel Andersen i Smedegård med Niels Lauritsen har ved deres ed og oprakte finger i lige måder lovgivet, som forskrevet står, endog med Gregers Nielsen og Jens Sørensens vidne er bevislig gjort, at Niels Lauritsen først underskrev samme brev i Johan Wesselings hus, og ombad Hans Jensen og Christen Jensen Ganer med ham samme brev til vitterlighed at forsegle og underskrive, som de og gjorde, hvilket de og ved højeste ed da her for retten har bekræftet sandfærdig at være, og intet derimod da for os er fremlagt, men fast mere af fremlagte herredstings dom er bevislig gjort, det Niels Lauritsen fornævnte Johan Wesselings fæstebrev til hjemting har fremlagt, som sig på Niels Lauritsens gældsbrev, begge under een dag og dato, refereret og heden tydet på bemeldte halve gård Smedegård, så Gregers Nielsen og Jens Sørensens vidne, da her er ved magt funden, og Niels Lauritsens lovsed samt den beskyldning, som han på fornævnte brev gjort har, derimod underkendt, efter den lejlighed samme vores endelig dom derom medfører, og ingen nøjagtig erklæring fornævnte lovsmænd herimod fremlægger, men fast mere bevises med en af lovsmændene, nemlig Oluf Christensen i Albæk hans underskrevne seddel og indlæg, hvori han sin tagne stævning i sagen er frafalden og sig dermed fra sine medbrødre absondret, da ved vi efter slig for berørte lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte indstævnte lovsmænd jo deri løgnagtig at have givet lov med Niels Lauritsen Smedegård imod samme gældsbrev, og bør fordi som løgnere og menedere efter recessen fældet at være.

(37)

** var skikket Niels Christensen Solgård, borger og indvåner i Christiania i Norge, hans fuldmægtig Oluf Jepsen, borgmester i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget 7/11 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Iver Knudsen, barnfødt i sønder Vinkel i Heldum sogn i Ulfborg herred, for en summa penge, nemlig 250 rigsdaler med sin forfalden rente og omkostning, hvorefter Christen Mikkelsen ved Lønborg kirke på Skodborg herreds ting 23/7 næst forleden har tildømt Iver Knudsen samme summa penge med sin rente inden 15 dage at betale, eller og udlæg i hans jordegods derfor i Vinkel, formener Niels Solgård, at han bør at have nam og udlæg ved fogden med to eller fire dannemænd. dernæst fremlagde efterskrevne brev så lydende,

kendes jeg mig Iver Knudsen 1653 at have bebrevet Niels Solgård, borger og indvåner i Christiania her i Norge, halvfemte tønder hartkorn årlig landgilde i den gård Vinkel, i Jylland liggende, som mig efter mine salig forældre arveligen tilfalden for en summa pending, som Niels Solgård mig i min store nød og trang forstrakt har, og min eneste levende bror Christoffer Knudsen, teologie studiosus, mig kort forleden har tilskrevet, ej i nogen tid for sin person at have lyst til bemeldte mit bort forpantede jordegodses genløsning, ej heller til dis ejendoms køb, såvel som muligens Christen Lauritsen, som vores salig døde søster Mette Knudsdatter i hendes levende live til nytte havde og nu igen skal være befriet, ---- på deres fælles sammen avlede børns vegne ikke mægtig er bemeldte jordegods at indfrelse til købs, underskrevet Christiania 21/4 1654 Iver Knudsen egen hånd: da efterdi for os fremlægges Iver Knudsens forseglede og underskrevne skadesløs brev og forskrivning på 250 rigsdaler, til Niels Solgård udgivet, hvorpå dom til hjemting ganget er, eftersom Iver Knudsen derom bekender sig at være Niels Solgårds fuld tilstand til samme gælds fordring og krav til herredsting og landsting eller til hvad stævnemål behøves, så sætfogden Christen Mikkelsen fordi har tilfundet Iver Knudsen at betale Niels Solgård samme summa penge med sin forfaldne rente skadesløs, sagen og her til landsting i lige måde har været indstævnet, og over seks uger til i dag optaget, så imod recessen ikke længere kan gøres ophold, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Iver Knudsen jo bør at betale Niels Solgård samme summa penge med sin rente og interesse, og fordi tilfinder Poul Jepsen i Pilgård og Peder Havskov i Resen, som borgmester Oluf Jepsen nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem med herredsfogden at gøre Niels Solgårds fuldmægtig udlæg i Iver Knudsens jordegods, så han bekommer fuld udlæg for sin gæld, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(41)

** var skikket velb Vincents Bille til Valbygård hans fuldmægtig Mads Jensen på Valbygård med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, som indeholder ham da efter en anden opsættelse at have givet til kende, for at eftersom han skal have bekommet de gode mænds indførsel i salig afgangne Jørgen Munks jordegods og løsøre ved lovlig forfølgning for en summa penning, han skal have været Vincents Bille skyldig efter hans udgivne obligationer og efter gode mænds ved indførsel udgivne formelding, hvorfor Vincents Bille formener, samme indførsel lovlig og ret at være, og jordegodset at følge ham for ejendom: da efterdi for os i rette lægges for bemeldte gode mænds indførsels brev, hvori de efter KM befaling iblandt andet har indført Vincents Bille i Haraldskærs jordegods, så vidt salig Jørgen Munk deri kunne være berettiget, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end fornævnte jordegods jo bør Vincents Bille for ejendom at følge, med mindre det ham inden år og dag fraløses, eller og indførslen for tilbørlig dommer bliver rykket.

(44)

** var skikket Jens Høg i Pjedsted med en opsættelse her af landstinget 21/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Peder Nielsen i Nebbe, herredsfoged i Holman herred, for et vidne han skal have udstedt af Holman herreds ting 3/9 sidst forleden, anlangende et stykke eng i Pjedsted mark, som Jens Høg og Jens Madsen Tordsen med hverandre omtvister, og formener Jens Høg, ikke skal være given så lovlig varsel for samme vidne, som det sig burde, idet Peder Tomasen, som borde i Frederiksodde, ikke skal have fået uden otte dages varsel og det på en søndag. så mødte Jens Madsen Tordsen og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting 3/9 sidst forleden, Niels Jensen Basse i Pjedsted med flere, som mindes op til 45 år, at have vidnet, at siden Jens Madsens oldefar Jens Tordsen, som boede i den krongård, Jens Madsen nu iboer, og til nu da har

samme eng været brugt til den gård, Jens Madsen iboer, dertil svarede Jens Høg og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Elbo herreds ting 21/8 sidst forleden, indeholdende Peder Tomasen, barnfødt i Pjedsted, og nu boende i Frederiksodde, at have vidnet, at han kan mindes på 50 års tid, og da har den eng ligget til den krongård, Jens Høg nu iboer: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd med deres vidner ikke stemmer overens, tilmed og ikke heller iblandt andet lovlig varsel for givet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs og ikke komme Jens Høg til forhindring.

(46)

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Jens Christensen, skriver og ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 21/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christen Nielsen i vester Marup, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han til Bølling herreds ting 19/2 1655 næst forleden, imellem ham på den ene og Niels Lauritsen i Smedegård på den anden side, dømt og afsagt har, bemeldende i sin slutning, at han har tildømt Niels Lauritsen at lide tiltale for en løgnagtig utilfunden, utildømt og ulovlig lovsed, han har svoren og gjort på Bølling herreds ting 2/12 1650, anlangende et brev han til Johan Wesseling i Ringkøbing har udgivet og med eget hånd underskrevet, lydende på 100 rigsdaler og en par øksne eller 16 rigsdaler i steden, hvilket brev Niels Lauritsen 11/11 1650 på Bølling herreds ting har videt og beskyldt for falsk, og derefter i bemeldte dom 2/12 i bemeldte år derimod gjort sin ed og lov selv tolvte, at samme brev var ham falskeligen påskreven og gjort i alle sin indhold og punkter, og ikke samme brev var gjort med hans vilje: så og efterdi af endelig landstings dom og des deri indførte dokumenter udførlig forfares, Niels Lauritsen med sin ed og oprakte finger har videt og beskyldt samme brev, at den ikke var skrevet eller gjort med hans vilje, ej heller af ham underskreven, såvel som ikke heller med hans vilje og samtykke at være forseglet og underskrevet, men samme brev falsk at være i alle måder, og derpå selv tolvte med oprakte finger og ed lovgivet, endog med Gregers Nielsen og Jens Sørensens vidne derimod er bevislig gjort, at Niels Lauritsen selv først underskrev samme brev i Johan Wesselings hus, og ombad Hans Jensen og Christen Jensen Ganer med ham samme brev til vitterlighed at forsegle og underskrive, som de og gjorde, hvilket de og ved højeste ed da her for retten har bekræftet sandfærdig at være, og intet nøjagtig Niels Lauritsen da derimod såvel som ej heller endnu har fremlagt, men fast mere da for os fremlagte herredstings dom bevislig gjordes, det Niels Lauritsen fornævnte Johan Wesselings fæstebrev til hjemting har fremlagt, som sig på samme Niels Lauritsens gældsbrev, begge under en dag og dato, refereret og heden tydet på bemeldte halve gård Smedegård, så Gregers Nielsen og Jens Sørensens vidne da her er ved magt funden, og Niels Lauritsens lovsed samt den beskyldning, som han på fornævnte brev gjort har, derimod underkendt efter den lejlighed samme vores endelig dom derom medfører, da har vi efter slig for berørte lejlighed ikke vidst andet derom at kunne kende, end Niels Lauritsen jo samme brev løgnagtig at have beskyldt såvel som og derefter sin lov derpå løgnagtig at have givet, og bør fordi som en løgner og meneder efter recessen fældet at være.

(54)

** var skikket Oluf Pedersen i Drongstrup hans fuldmægtig Peder Olufsen sst med en opsættelse her af landstinget 21/11 sidst forleden, som indeholder ham da på hans datter Maren Olufsdatter, salig Troelses kone i Vium, og hendes umyndige børns vegne at have stævnet salig Jens Christensen, hans hustru, børn og arvinger, som er Sidsel Markusdatter i Egeris, Christen Tomasens hustru, Sidsel Jensdatter, Anne Jensdatter og Christen Jensen, født i Egeris, for en summa penning, som de samtligen skal være Oluf Pedersen på hans datter Maren Olufsdatter, salig Troelses kone i

Vium, skyldig efter adskillige breves indhold, som Christen Nielsen i vester Marup, herredsfoged i Bølling herred, har dem samtlig tildømt at betale hovedstol med sin rente og interesse efter hans doms indhold, og Christen Tomasen i Egeris har indstævnet til Viborg landsting fornævnte gældsbreve såvel som herredsfogdens domme til underkendelse, og her kofereret og ved magt kendt alle indstævnte gældsbreve og herredsfogdens domme, som derpå funderet er, ved magt at blive, da formener Oluf Pedersen i Drongstrup at fornævnte personer pligtig er og bør fornævnte gældsbreve at holde og efterkomme, eller og at have indvisnings dom af landsting i deres bo og løsøre, og dersom det ikke kan til strække, da i deres selvejer jordegods i Egeris og Egeris mølle: da efterdi for os er i rette lagt bemeldte landstings dom, hvori fornævnte gældsbreve og opdragelser såvel som og fornævnte to herredstings domme findes indført, hvilke da er konfereret og stadfæstet efter den lejlighed, samme herredstings dom samt vores endelig dom derom indeholder, som forskrevet står, så og her til landstinget derom er indstævnet og i seks uger optagen, så vi deri imod recessen ikke længere uden bevilling kan gøre ophold, da ved vi efter sådan lejlighed ikke andet derom at sige, end salig Jens Christensen af Egeris hans arvinger jo efter for berørte skadesløs dokumenters indhold bør at betale Oluf Pedersen og hans datter Maren Troelskone og hendes børn deres værge fornævnte summa penning med sin rente skadesløs, og derfor tilfinder Niels Jespersen i øster byen Stavning og Christen Pedersen i Herborg selvejere, som Peder Olufsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem med herredsfogden forsamle og drage for Jens Christensen af Egeris hans arvingers bopæl, og der udæske og gøre Oluf Pedersen og Maren Troelskvinde og hendes børns vegne udlæg af deres løsøre, det rigtig og for en billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem ikke der fyldest, da Oluf Pedersen i deres jordegne bondegods at indvise, hvor det findes kan, så han på sin datter Maren Troelskvinde og hendes børns vegne bekommer fuld udlæg for samme fordrende summa med dis rente og interesse, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(61)

** var skikket Hans Due, borger og indvåner i Frederiksodde, med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, som indeholder ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Iversen, byfoged i Kolding, for en arrest han ham har udstedt 30/7 da næst forleden i Kolding over Jens Vidisen i Revsgård og Jørgen Vidisen i Ovstrup for hvis penge, de ham skyldig er, imod hvilken arrest de med deres arresterede to heste er af arresten undveget, uden KM, byen og Hans Dues samtykke, vilje og minde, og ham ej betalt men retten foragtet, hvorfor Hans Due 30/7 da sidst forleden har ladet give varsel og dem for bemeldte undvigelse straks på fersk fod med en fuld volds proces til Kolding byting forfulgt 15/8 og 29/8, hvorefter han sjette ugers dag har begæret sandemænds ed og tov, hvilke han ham har benægtet og ikke ville udstede: så og efterdi befindes Niels Iversen at have til stede Hans Dues skriftlige arrest på Jens Vidisen og Jørgen Vidisen 30/7 sidst forleden, hvilken arrest de dog med to heste imod Hans Dues vilje har af Kolding bys frihed undveget, så Hans Due heri har været forårsaget dem derfor med vold til Kolding byting at forfølge, hvilket og med Niels Iversens egen seddel, Hans Due tilskrevet, bevises, og han dog derimod har nægtet ham fylding på sandemændene, og alene udgivet en dom otte dage derefter, uden lovlig varsel i samme sag, hvori han Hans Dues ret så som sagvolder fragår, og i så måde Hans Due sin ret forsætlig forspildt, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Iversen jo deri bør ikke alene at forferske Hans Due samme sin sag, og stå ham til rette for skadelidelse, men endog der foruden fældet at være.

(67)

** (velb Jørgen Kruse): så og efterdi befindes Knud Eriksen prokurator at have forhvervet samme vidne på Christen Jørgensens vegne bag på sandemænds ed i sagen svoren var, og byfogden dog har Knud Eriksen frikendt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og Knud Eriksen for denne hans forseelse at give Jørgen Kruse fire rigsdaler, såvel som byfogden i lige måde at give Jørgen Kruse seks rigsdaler. (dom overstreget og tilføjet, er indført ved dommen)

(68)

** var skikket Frands Jessen i Åsted på den ene og havde stævnet Christen Madsen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, på den anden side, for en dom han til Vesterherreds ting 24/3 sidst forleden, imellem Frands Jessen på den ene og Hans Mansen, foged på Frøstrup, på hans husbond velb Tyge Below til Frøstrup, KM befalingsmand Hindsgavl slot, på den anden side, dømt og afsagt har og deri fradømt Frands Jessen hans mødrene og søskende en fri selvejer bondeeng, kaldet Nørkær, hvilke enges afgrøde Frands Jessen og hans medarvinger efter en lovfast pantebrev, af Christen Christensen i ---- Dybvadgård udgivet, skal være berettiget til årlig rente af 20 sletdaler, item stævnet Christen Christensens arvinger, nemlig Anne Graversdatter, Maren Christensdatter, Anne Christensdatter, Karen Christensdatter og Mette Christensdatter samt Frands Jessens medarvinger, nemlig hans mor Mette Jeskone og hans søskende, nemlig Apelone Jesdatter, Jens Jessen og Kirsten Jesdatter med deres lovværge. herhos fremlagde Frands Jessen efterskrevne håndskrift så lydende, kendes jeg Christen Christensen i Dybvadgård af ret vitterlig gæld skyldig at være Jes Pedersen i Åsted 20 rigsdaler, og derfor pantsætter en liden eng, liggende i Sædding gest, kaldes Nørkær, datum Åsted 8/11 1644: så og efterdi befindes samme pantebrev ikke til tinge at være gjort, eller lovbud derfor ganget, som det sig burde, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme pantebrev så noksom at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og fornævnte indstævnte dom derimod ved magt at blive.

(74)

30/1 1656.

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne papirs landstings vidisse lydende, Palle Juel til Strandet, landsdommer i Nørjylland, og Gunde skriver, landstingshører sst, gør vitterligt at år efter Guds byrd MDLXXX den 2/7 var skikket Malte Jensen til Holmgård, lensmand til Ørslevkloster, og lod læse et pergaments brev, lydende ord fra ord, Christen Jensen, tinghører til Fjends herreds ting med flere gør vitterligt, at år efter Guds byrd MDXIX tirsdag næst efter sankt martini dag på fornævnte ting, var skikket Søren Villadsen i Vinkel æsket og fik et fuldt uvildigt tingsvidne af otte dannemænd, der iblandt Christen Christensen i Sparkær, hvilke vidnede, at sandemænd i Fjends herred gjorde deres tov og stadfæstede deres ed, som de var opkrævet til efter loven at gøre ret markskel imellem Vinkel mark og nør Ørum mark, da begyndte de deres ed og tov ved den hjørnesten, som står imellem Ørum mark og Ajstrup mark og Vinkel mark, så ret nør fra fornævnte sten og til Pigvad, så ret nordvest fra fornævnte vad op med en kær til en sten, som stander al nordest i samme kær og derfra som efterfølger.

(75)

** var skikket Niels Vidisen i Spjarup med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Hans Christensen i Egtved og Søren Jensen sst for et vidne,

de til Jerlev herreds ting 22/8 sidst forleden vidnet har, at de 6/11 1654 skal have været med Anders Madsen, slotsskriver på Kolding, hans tjener Peder Rasmussen i Niels Vidisens hus og gård og ham affordret tre øksne, som han af ham på hans husbonds vegne skal have afkøbt, og hvis penge han resterede skulle han bekomme, hvorpå Niels Vidisen dem skulle have svaret, at han dem ej skulle bekomme af hans gård, førend han bekom hans penge, hvilke Niels Vidisen højligen benægter, aldrig de ord til dem at have haft, men de ham usandfærdig og løgnagtig at have på vidnet. så mødte Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på Anders Madsens vegne, og berettet sig ikke at have samme indstævnte vidne til stede at i rette lægge: da efter sådan lejlighed blev samme sag opsat til i dag 14 dage, og da dem her at møde og gå derom så meget som lov og ret kan findes, og denne opsættelse her forinden lovlig at læses.

(77)

** var skikket Niels Jensen, foged på Kabbel, med en opsættelse her af landstinget 7/11 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Christen Mikkelsen ved Lomborg kirke for en dom, han 30/7 nu sidst forleden til Skodborg herreds ting dømt og afsagt har, imellem hr Laurits Gregersen, præst til Vandborg kirke, på den ene og Niels Jensen på den anden side, og tildømt Niels Jensen at betale til hr Laurits Gregersen 42 rigsdaler for to par øksne, som Niels Jensen skulle have afkøbt ham på hans forrige og nu salig junker Jacob Grubbe til Kabbel hans vegne, og det inden 15 dage, eller derfor at lide dele og tiltale, hvorimod Niels Jensen formener, Christen Mikkelsen at have ham højligen forurettet, idet han ikke for godt har anseet hans salig junkers arvingers indlæg, som formelder at gode mænd har fundet i deres salig bror Jacob Grubbes bog indskreven, at Niels Jensen har afkøbt hr Laurits Gregersen to par øksne, og den ene par øksne skal være betalt: så og efterdi for os i rette lægges Envold Kruses, Erik Kruses og Niels Kruses med egne hænder underskrevne kundskab efter salig Jacob Grubbes bog, med egen hånd indskrevet, hvori befindes ham at have betalt en par øksne, og det ene par hos hr Laurits selv befindes, så ham ikke skulle restere betaling uden for en par, som de erbyder sig at betale, og herredsfogden dog har tildømt Niels Jensen at betale de to par øksne, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, imens fornævnte gode mænds kundskab står ved magt og for sin tilbørlig dommer urykket.

(80)

** var skikket velb jomfru Maria von Andersen til Ulsund hendes fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende hende da at have stævnet Peder Christensen Agergård med flere for efterskrevne syn, de 29/10 sidst forleden på Skodborg herreds ting afhjemlet har, imellem Ulsundgårds mark og Ulsund bys mark, anlangende en hede og ejendom, liggende til Ulsund hovedgård, dernæst stævnet Peder Pedersen i Ulsund by med flere for et vidne, de på fornævnte ting og dag vidnet har om samme hede, hvilke syn og vidner beskyldes ikke så lovlig kald og varsel for given, som loven og recessen tilholder, tilmed og synsmændene i deres syn og afhjemling både syner og vidner: så og efterdi for samme indstævnte syn og vidner ikke befindes lovlig varsel givet til de interesserede medarvinger, nemlig fru Katrine von Andersen og jomfru Dorte von Andersen, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende bemeldte indstævnte syn og vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(86)

** var skikket Rasmus Svendsen, borger i Stavanger i Norge, hans fuldmægtig Jens Sørensen, rådmand i Horsens, med en opsættelse her af landstinget 5/12 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Søren Pedersen, borger i Vejle, for en dom han på Vejle byting torsdag 25/10 afsagt har, imellem Rasmus Svendsen ved hans fuldmægtig på den ene og Anders Madsen Byg og Hans Andersen, forrige ridefoged til Tirsbæk, nu borger i Vejle, på den anden side, og dem tilfunden at lide æskende, efterdi de ikke har efterkommet deres udgivne forpligt efter dens indhold, hvorfor han formener samme hans dom bør ved magt at blive, og Anders Madsen og Hans Andersen æskning at lide efter rigens ret, og Jens Sørensen fremlagde efterskrevne gældsbrev så lydende, kendes jeg Anders Byg, borger og indvåner i Vejle, af ret vitterlig gæld skyldig er Rasmus Svendsen, sorenskriver over Jæderen og Dalerne i Norge 200 rigsdaler in specie, som er for hans selvejergård i Vrønding, jeg ham afkøbt har, datum København 28/5 1653: da efterdi for os i rette lægges Anders Byg hans udgivne skadesløs brev og forpligt, til Rasmus Svendsen udgivet, på 200 rigsdaler, hvori Hans Andersen som en tro forlover og selvskyldner sig har til forpligtet i alle måder det at holde Rasmus Svendsen skadesløs, og byfogden fordi har tilfunden Anders Byg og Hans Andersen derfor æskning at lide, sagen og her til landstinget er indkaldt og i seks uger opsat, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme dom ved magt at blive, og Anders Byg og Hans Andersen æskning at lide.

(88)

** var skikket Lisbet Jensdatter i Vestergård, Jens Jepsen Koldtoft, borger i Varde, og Henrik Jepsen i Vrå deres fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet Laurits Vistesen, født i Bindesbøl og nu boende i ---- , på den anden side, for han er dem enhver en summa pending skyldig efter hans breves indhold, hvorefter fornævnte personer, efter brev og forpligt, har ladet Laurits Vistisen fordele, Lisbet Jensdatter for 175 rigsdaler, Jens Ibsen for 150 rigsdaler og Henrik Ibsen for 50 rigsdaler, for hvilke pending, efterdi han sig forholder og ikke vil betale, de forårsages ved nam og vurdering hos ham at lade søge, og des formedelst er forårsaget ham til landstinget at lade indstævne, at selvejer bønder kan tilnævnes, som med fogden i hans bøndergods efter recessen skadesløs kan gøre dem udlæg: så og efterdi for os i rette lægges Laurits Vistisens to håndskrifter, til Lisbet Jensdatter, Jens Jepsen Koldtoft og Henrik Jensen i Vrå udgivet, på bemeldte summa penge, hvorefter Laurits Vistisen og befindes efter hans forskrivning til Nørherreds ting at være delt bleven, og Laurits Vistisen i sin egen underskrevne indlæg, her for os fremlagt, sig erbyder at her straks nu må gange dom, da efter slig lejlighed tilfinder vi Jørgen Adsersen i nør Bork og Niels Christensen i Obling selvejere, som Niels Andersen Roland dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem med herredsfogden at forsamle og drage for Laurits Vistisens bopæl, der udæske og gøre Lisbet Jensdatter, Jens Jepsen og Henrik Jensen udlæg af hans løsøre, sker dem ikke der fyldest, da dem i Laurits Vistisens jordegods at indvise, ihvor det findes kan, så de bekommer fuld udlæg for deres fordrede summa, og det efter forordningen som de vil ansvare og være bekendt.

(90)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne landstings dom lydende som efterfølger, Erik Juel til Hundsbæk, Mogens Høg til Kærgårdsholm, landsdommere i Nørjylland, og Peder Bertel, landstingshører sst, gør vitterligt, at år efter Guds byrd x/3 1643 på Viborg landsting var skikket velb Johan Brockenhuus til Lerbæk hans visse bud Jens Clausen i Kølholt med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter måneds opsættelse at have stævnet Niels Sørensen i Overby, herredsfoged i Vor herred, for han 21/12 sidst forleden imod kong

Christian den 3. reces 7. kapitel har frikendt Gabriel Holgersen i Egebjerg for tiende af ni sidst forgangne år af den gård, han påboer, at udgive til KM og kirkens anpart, som Johan Brockenhuus har i fæste, formedelst at for bemeldte herredsfoged skal være lagt i rette en herredstings dom for nogle og 30 år siden udganget, som skal indeholde at Gabriel Holgersen da skal være kvit dømt for tiende efter et salig kong Frederik den andens udgivne brev, i sin mening at en kvinde, ved navn Kirsten Nielsdatter, som en tid lang skal have været hos afgangne Holger Rosenkrantz til Boller, og hendes børn og deres rette livsarvinger skulle måtte have og nyde hvis gård og gods og pendings værd efter de breves lydelse, som fornævnte afgangne Holger Rosenkrantz derpå givende vorder, for frit gods så frit, som adelen har deres arvegods aller friest her i Danmark, uanseet at ikke for herredsfogden skal være fremlagt nogen fornævnte afgangne Holger Rosenkrantzes udgivne breve, hvori fandtes navngivet ham at have givet dem alle de gårde og ejendom, som Gabriel Holgersen og hans søn Erik Gabrielsen nu besidder og dem tilholder, der foruden formener han KM brev ikke at kan heden tydes at have konfirmeret nogen Holger Rosenkrantzes brev, som enten imod recessens 51. kapitel eller håndfæstningens 19. kapitel kunne udgives, der tilmed skal befindes, at det KM brev, som i den sidste herredstings dom findes indført, anderledes i en anden herredstings dom, som Holger Gabrielsen 11/2 1624 har forhvervet, at skal formelde, alligevel at nu påråbes det samme at være, af hvilken årsag Johan Brockenhuus finder, om heri ikke nogen urigtighed skal være beganget, ikke heller formener Johan Brockenhuus sig at vedkomme fornævnte herredstings dom 1605 at lade stævne, efterdi det ham ikke vitterligt er, om hans salig far, som den ---- skal have haft tienden i fæste, og døde nogle få år derefter, enten med samme herredstings dom har været tilfreds eller ladet det så bero, eller og muligt derpå landstings dom kan have forhvervet, og efter slig lejlighed mente, at Niels Sørensens dom på fornævnte ni sidst forgangne års tiendes anfordring hos Gabriel Holgersen ikke bør at komme ham til hinder eller skade. så fremlagde Gabriel Holgersen samme dom af Vor herreds ting 21/12 sidst forleden, som besluttes, at efterdi der for fogden bevistes med fornævnte herredstings dom, det Gabriel Holgersen var tildømt at have hvis jordegods og ejendom så fri, som nogen af adelen her i riget har deres aller friest, og ikke for ham bevistes samme dom for sin tilbørlig dommer at være magtesløs dømt, da vidste han ikke at understå sig anderledes i den sag at dømme end som dømt var, mens samme dom stod ved magt, så og derhos fremlagde Gabriel Holgersen en dom af Vor herreds ting 26/6 1605, som besluttes at efterdi for fogden bevistes med salig kong Frederik den anden hans åbne brev, dateret København slot 12/10 MDLXW, at hvis jordegods og ejendom, som salig Holger Rosenkrantz har bebrevet Kirsten Nielsdatter, hendes børn og arvinger efter brevens indhold, som salig Holger Rosenkrantz derpå udgivet havde, det at skulle nyde, bruge og beholde så kvit og fri, som nogen af adelen her i riger har deres aller friest, vidste fogden sig ikke imod samme kongelige brev at kunne dømme, men Holger Gabrielsen at nyde og beholde hvis jordegods og ejendom han har så kvit og fri, som nogen af adelen her i riget deres jordegods aller friest, derhos fremlagde Holger Gabrielsen et salig kong Frederiks pergaments brev, dateret København slot 12/10 1665, som indeholder at efterdi salig Holger Rosenkrantz til Boller havde berettet, at han agtede at give denne kvinde Kirsten Nielsdatter, som en tid lang havde været hos ham, og hendes børn nogen gårde, gods og penning, da har hans majestæt at synderlig gunst og nåde bevilget, undt og tilladt, og da med dette hans åbne brev bevilgede, undte og tillod til hvis gårde, gods og pendings værd, Holger Rosenkrantz Kirsten Nielsdatter og hendes børn allerede givet har eller derefter givende vorder, det måtte og skulle de og deres rette livs ægte arvinger have, nyde, bruge og beholde efter dette brevs lydelse, Holger Rosenkrantz dem derpå givende vorder, for frit gods uden al afgift, tov eller tynge, så frit som adelen har deres jordegods aller friest her i Danmark, som KM brev i sig selv bemelder, og efter slig lejlighed formente Gabriel Holgersen, det Niels Sørensens indstævnte dom lovlig og ret at være: så efterdi KM brev udtrykkelig tillader, Kirsten Nielsdatters børn og deres arvinger at skulle nyde, bruge og beholde hvis gods, Holger Rosenkrantz dem gav for frit gods uden al afgift, tov eller

tynge, så frit som adelen har deres arvegods aller friest her i Danmark, og bevises Gabriel Holgersen tilforn at være tildømt samme gods fri at beholde, og Niels Sørensen sin dom derpå har funderet, da ved vi efter sådan lejlighed ikke imod Niels Sørensens dom at sige eller magtesløs dømme.

(93)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne tingsvidne så lydende, Jens Christensen i Ormstrup, foged til Asmild birketing, med flere gør vitterlig år efter Guds byrd 11/1 1656 på fornævnte ting var skikket Peder Olufsen i Odsgård på velb Anders Bille til Damsbo, KM befalingsmand på Skanderborg slot, hans vegne, som bedis og fik et fuldt tingsvidne af efterskrevne mænd, som vidnede, at de så og hørte, at Peder Olufsen fremlagde en skriftlig seddel, som her i dag for retten blev læst og påskrevet, lydende Anders Bille til Damsbo forbyder alle og enhver, ingen at må sig til fordriste til at fiske eller fiske lade i Nørreå over midtstrøms, så langt hans grund og ejendom til strækker, fordrister sig nogen herimod at gøre, og de derover fanger nogen skade, da at have skade for hjemgæld, og der foruden at stande til rette som vedbør, datum 14/12 1655 Peder Olufsen egen hånd, og beviste af tingbogen, at efterskrevne to mænd afhjemlede at de den dag otte dage tilforn var for Asmildklosters port og gav velb Peder Lange til Kærgård, landsdommer og KM befalingsmand på Asmildkloster, varsel, og talte med Niels Røgter, for den forbuds vidne.

** var skikket Niels Lauritsen Revs, borger og indvåner i Holstebro, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet efterskrevne dannemænd, som var tinghørere på Holstebro byting 18/9 sidst forleden, for deres sandhed at bekende, om de ikke samme tid hørte og så, at byfogden Niels Christensen for en siddende ret senteret og afsagde en dom imellem Niels Lauritsen og Knud Eriksen, byens prokurator, på Søren Jensen bysvends vegne (sag overstreget)

(94)

** var skikket velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård, landkommissær i Nørjylland, hans fuldmægtig Christen Nielsen, residerende på Krogsdal, med en opsættelse her af landstinget 5/10 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Christen Jørgensen i ---- , for han ikke inden seks uger efter forordningen har afsonet sagen eller sat borgen, eftersom han er vold oversvoren, for han har sønder revet Morten Nielsens krave og gjort ham sårmål, og samme voldsed her til landsting er ved magt funden, af for berørte årsag formener Jørgen Kruse, Christen Jørgensen uret at have gjort og bør derfor at fare som andre fredløse: da efterdi befindes Christen Jørgensen at være vold oversvoren, hvilken volds ed her til landsting siden ved endelig dom er ved magt dømt, og Christen Jørgensen dog ikke har bødet eller rettet for sig, som det sig burde, sagen og her til landstinget er indkaldt og i seks uger optagen, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gære længere forhaling, da efter for berørte lejlighed bør Christen Jørgensen at fare som andre fredløse mænd.

(96)

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Riberhus, hans fuldmægtig Peder Børgesen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget 19/12 sidst forleden, lydende ham da efter en seks ugers stævning at have stævnet Christen Madsen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en uendelig dom han til Vesterherreds ting 1/7 sidst forleden, imellem Otte Krag og Christen Lange til Hesselmed, dømt og afsagt har, og i sin doms slutning

frikendt Christen Langes tjenere Iver Henriksen i Oksbøl og Jørgen Pedersen i Janderup for et sejl, de har taget uden dom fra en smakke, som Tomas Madsen Torp, fordum borger i Varde, skal have tilhørt, imens en pantebrev stod ved magt, som Tomas Torp til Christen Lange skal have udgivet, hvilken brev ikke skal formelde nogen sejl eller redskab at være pantsat, og ikke heller dertil skal have nogen hjemmel eller adgang, som det sig burde, formenende Christen Madsen deri forsætlig at have dømt uret, samme hans dom magtesløs at være, og han derfor at stande til rette som vedbør: så og efterdi fornævnte indstævnte pantebrev ikke befindes til tinge at være læst og kundgjort, som det sig burde, men rum tid efter Tomas Torp manddrab har beganget og derfor bortrømt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme pantebrev, ej heller den dom, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme velb Otte Krag på KM vegne til forhindring.

(98)

** var skikket velb Erik Krag til Bramming, KM øverste sekretær og dekan i Ribe domkirke, hans fuldmægtig Peder Nielsen, sitzhaftig på Bramming, med en opsættelse her af landstinget 5/12 1655, indeholdende ham da at have stævnet Christen Madsen i Lundtarp, herredsfoged i Vesterherred, for en dom han 21/10 sidst forleden til fornævnte ting, imellem Erik Krag på Ovtrup kirkes vegne og Christen Christensen i Søgård samt hans medfølgere, dømt og afsagt har, hvori han har kvit funden fornævnte personer at fæste bemeldte kirkestuk, jordegrund og ejendom, de under deres gårde i brug har, hvilken dom beskyldes som følger, at hvad sig anlanger at skulle bevises med fæstebrev, at fornævnte mænd skulle have fæstet af deres husbond deres gårde, de påboer, derimod berettes at samme fæstebreve ikke i ringeste måder skal formelde uden alene om to personer, nemlig Staffen Jensen i Ovtrup og Mikkel Pedersen i Allerslev, for det andet at ikke skulle bevises, at fornævnte mænd eller nogen deres formænd tilforn har fæstet noget af Ovtrup kirkes ejendom af domprovsten: så og efterdi for os er i rette lagt KM brev anlangende samme kirkejorder, som ikke har været for fogden i rette lagt, der han sin dom har udgivet, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom magtesløs at være, og hvo videre påskader, indkalde sig sagen igen til hjemtinget, dokumenterne for fogden at i rette lægges, og i hans dom lade inddrage, og siden derefter at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(102)

** var skikket Jens Mortensen, byens kæmner i Vejle, på sin egen og Anders Jensen byfogeds vegne på KM og byens vegne med en opsættelse her af landstinget 8/12 sidst forleden, formeldende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Jensen Søskov med flere for en ed og tov, de på Vejle byting 4/10 sidst forleden afsagt har i en slagsmåls sag, som den 24/8 næst forleden skal være sket på Vejle Nørregade af Niels Madsen Hovkarl og Laurits Nielsen Ammidsbøl på Ulrik Hermandsen der sst om aftenen, og eftersom han ikke skal have haft nogen tvist imod dem, har han formedelst deres overfald været forårsaget for fogden at beklage og der sin skade og sår at lade syne, og sandemænd alligevel skal have dem understanden at sværge Niels Madsen og Laurits Nielsen fri for et vold, og deri ville betage KM sin rettighed, hvorfor Anders Jensen på KM vegne og Jens Mortensen på byens vene formener, de har gjort uret: så og efterdi Karen Mikkelsdatter og Christen Tomasen udførlig har vidnet om den gørlig gerning, de har seet, Niels Madsen Hovkarl og Laurits Nielsen med hug og slag på Ulrik Hermandsen har gjort og beganget, hvilket og med syn, såvel som og med andre vidner og præstens kundskab bestyrkes, og intet nøjagtig derimod fremlægges, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidnesbyrds vidner, syn, kundskab og

klage at kunne sige, men ved magt at blive, og fornævnte sandemænds ed, samt fornævnte beskikkelse og Mads Nielsens vidne derimod magtesløs at være.

(111)

** var skikket Christen Nielsen, residerende på Krogsdal, med en opsættelse her af landstinget 5/12 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christen Jensen i Lavstrup, foged til Lønborg birketing, for en dom, dateret fornævnte ting 16/7 næst forleden, han dømt har og fra sig givet beskrevet, hvori han Christen Nielsen efter en genpart kontrakt tilfinder at betale 50 rigsdaler afgifts penge af kongens gård efter den forening, som Henrik Møllers ---- fuldmægtig Jens Pedersen på Lønborggård oprettet har, dis dog uanseet det befindes med Jens Pedersens egen hånd afskrevet på kontrakten, 1/6 har annammet af Christen Nielsen 50 rigsdaler, hvorfor Christen Nielsen formener, at birkefogden Christen Jensen forsætlig uret at have gjort, idet han har tildømt Christen Nielsen igen 50 rigsdaler at betale: så og efterdi for os i rette lægges bemeldte to sedler, begge under een dato af Peder Jensen udgivet, som ikke befindes for fogden at være i rette lagt, eller i hans dom indført, da finder vi efter slig lejlighed samme dom som udømt, og hvo videre påskader indkalde sig sagen for tilbørlig dommer, dokumenterne for ham at i rette lægges, og i hans dom at indføres, og derefter at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(114)

** var skikket velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård, landkommissær i Nørjylland, hans fuldmægtig Christen Nielsen, residerende på Krogsdal, med en opsættelse her af landstinget 5/12 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Niels Christensen, byfoged i Holstebro, for en dom han til Holstebro byting 13/2 sidst forleden dømt har, anlangende Knud Eriksen, prokurator sst, for han til fornævnte ting skal have tagen Jørgen Kruses tjener Christen Jørgensen i Spåbæk i forsvar, imod recessen og KM forordning, og fornævnte byfoged skal have kvit funden fornævnte prokurator for Morten Nielsen, den tid foged på Krogsdal, hans tiltale, uanseet Morten Nielsen ikke nogen tiltale at have haft til Knud Eriksen prokurator, men Jørgen Kruse at have haft tiltale til ham, og fornævnte byfoged den gode mands tiltale i sin sentens skal have forbi ganget: så og efterdi befindes Knud Eriksen prokurator at have forhvervet samme vidne på Christen Jørgensens vegne bag på sandemænds ed i sagen svoren var, sagen til forhaling og Jørgen Kruse til skade og omkostning, og byfogden Niels Christensen dog har Knud Eriksen frikendt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Knud Eriksen for den hans forseelse at give Jørgen Kruse fire rigsdaler, såvel som og byfogden i lige måde at give Jørgen Kruse seks rigsdaler, i rede penge at betale.

(117)

13/2 1656.

** var skikket Niels Andersen Roland prokurator på Mads Jensen i Hjarup hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jesper Lauritsen i Hjarup, Anne Jensdatter og Dorte Sørensdatter i Kolding for et vidne, de 6/9 sidst forleden til Anst herreds ting skal have vidnet, at de skulle have hos været, seet og hørt, det Mads Jensen i Hjarup 22/10 nu sidst forleden skal være kommen ind i Laurits Christensens gård i Hjarup og sig skal have vedkendt en grå gildevædder, som han straks på steden skar højre øre af den og tog det med sig, hvilket Mads Jensen højlig

benægter, han aldrig den gerning at have begået, tilmed vildige vidner, idet Anne Jensdatter, som i slig måder vidnet har, at være Laurits Christensens hustru, og Jesper Lauritsen hans nær slægt, og samme vædder tilhørte Inge Sørensdatter, som er Laurits Christensens søsterdatter, som han skal være værge for: så og efterdi Anne Jensdatter og Jesper Lauritsen befindes vildig, og Dorte Sørensdatter enlig, tilmed ikke heller lovlig varsel for samme vidnet givet, som det sig burde, da finder vi efter slig lejlighed samme deres vidne magtesløs at være, og ikke komme Mads Jensen til nogen forhindring.

(120)

** var skikket velb Mogens Rosenkrantz til Glimming hans fuldmægtig Iver Nielsen i Egebjerg med en opsættelse her af landstinget 21/11 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Oluf Sørensen i nør Bjært med flere for en vidne, de 16/8 sidst forleden til Ginding herreds ting vidnet har, anlangende om noget Mogens Rosenkrantzes kærenge, at det har været rishugst og fædrift, hvilke vidner Mogens Rosenkrantz formener ikke så nøjagtig at være vidnet, fra hvad visse sted samme rishugst og fædrift skulle først begyndes, og ej heller ender deres vidne på nogen visse sted på hans grund, men slutter til en mose, som ligger på andre gode mænds tjeneres grund udenfor Mogens Rosenkrantzes lovhævd: så og efterdi for os i rette lægges fornævnte lovhævd, item forbud, såvel som og vidisse efter samme skiftebrev, og vi ikke har haft ejendommen i besigtning, om samme indstævnte vidnesbyrd lyder på de åsteder, for berørte adkom om formelder, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst på fornævnte vidner at dømme, førend samme omtvistede åsteder ved gode mænds granskning bliver forfaret, og siden hvo påskader indkalde sig sagen på tilbørlig steder, og der gås om hvis ret er.

(127)

** var skikket Niels Vidisen i Spjarup med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, som indeholder ham da efter en anden opsættelse 19/12 næst tilforn at have stævnet Hans Christensen i Egtved og Søren Jensen sst for et vidne, de til Jerlev herreds ting 22/8 sidst forleden vidnet har, at de 6/11 1654 skulle have været med Anders Madsen, slotsskriver på Koldinghus, hans tjener Peder Rasmussen i Niels Vidisens hus og gård og ham affordret tre øksne, som han af ham på hans husbonds vegne skal have afkøbt, og hvis penge han resterede, skulle han bekomme, hvorpå Niels Vidisen dem at skulle svaret, at han dem ikke skulle bekomme af hans gård, førend han bekom hans penge, hvilket Niels Vidisen højligen benægter aldrig de ord til dem at have haft: så og efterdi fornævnte indstævnte vidnesbyrds vidne ikke er fremlagt, endog sagen i seks uger er optagen, opsættelsen findes og til hjemting at være læst og forkyndt, som forskrevet står, så vi imod recessen uden bevilling ikke kan gøre længere forhaling, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne magtesløs at være, og ikke komme Niels Vidisen til nogen forhindring.

(128)

** var skikket Jens Jensen Trans, borger og indvåner i Lemvig, hans visse bud Jens Munk sst på den ene og havde stævnet Mogens Bertelsen, borger og tilforordnet byfoged sst, for en dom han til Lemvig byting 30/11 sidst forleden, mellem Laurits Hansen, borger sst, på den ene og Jens Trans på den anden side, dømt og afsagt har, hvori han har tildømt Jens Trans at betale til Laurits Hansen 10 sletdaler efter en afsigelse, Laurits Hansen samme dag har i rette lagt, dateret Lemvig 16/10, og ikke i samme dom agtet eller anseet den tingsvidne eller kvittants, Jens Trans samme tid for ham derimod har i rette lagt, ladet læse og påskrive, af Lemvig byting udganget 19/11 sidst forleden,

hvori bevises Jens Trans at have betalt til Laurits Hansen de resterende 40 rigsdaler med sin forfaldne rente, hvoraf noksom kan erfares Mogens Bertelsen i fornævnte dom og sentens mere har agtet svogerskab end retten, menende ham deri uret at have gjort, og fornævnte vildige dom i så måder magtesløs at blive: så og efterdi Mogens Bertelsen sin dom på landstings voldgift og derefter dannemænds afsigt har funderet, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod den hans dom at sige men ved magt at blive, og Jens Jensen Trans for unødvendig stævning derimod at give Mogens Bertelsen til kost og tæring fire rigsdaler i rede penge at betale.

(131)

** var skikket Gregers Poulsen, borger i Lemvig, på den ene og havde stævnet Mogens Bertelsen, borger der sst, for en dom han til Lemvig byting 19/1 1655 dømt og afsagt har, og tildømt Gregers Poulsen at erlægge og betale til Peder Olufsen, borger sst, nemlig hans søn Jens Gregersens arvelod, hvilke fornævnte sin dom han har funderet efter borgmester skrivelse, hvori Gregers Poulsen formener sig at være forurettet, efterdi han selv er vederhæftig ved middel og formue at kan forestå sin søns værgemål: så og efterdi for os fremlægges et tingsvidne af Lemvig byting, hvori er indført, et Jens Gregersens missive, borgmester og råd tilskrevet, dateret Køge 21/5 1655, dis indhold at han efter hans far Gregers Poulsens begæring har akkorderet og tilstedt hans arvelod hos ham at måtte forblive, hvilket og med en anden Jens Gregersens missive, Peder Olufsen tilskrevet, bekræftes, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme indstævnte bytings dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og ikke komme Gregers Poulsen til nogen forhindring.

(133)

27/2 1656.

** var skikket Bodil Christensdatter i Sønderby, salig Christen Olufsens efterleverske, hendes fuldmægtig Christen Jespersen sst med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da højligen at være forårsaget at have ladet stævne velb Gunde Rostrup til Allergård for en summa pending, nemlig hovedsum 163 rigsdaler efter hans derpå udgivne skadesløs brevs indhold med sin tilbørlig rente, og den gode mand sig forholder ikke at ville fornævnte penge betale, uanseet han derfor til hans værneting, nemlig Hammerum herreds ting, 1/10 sidst forleden er dom overgangen, hvilken dom hun formener ret at være, og hende her af landstinget to gode mænd at tilnævnes, som hende kan gøre udlæg af hans bo og bedste løsøre: da efterdi for os i rette lægges Gunde Rostrups udgivne skadesløs brev på 163 rigsdaler in specie, til Bodil Christensdatter, salig Christen Olufsens i Stavning udgivet, så sagen derom til hjemting er indkaldt, såvel som og i lige måde her til landstinget indstævnet, og i seks uger til i dag optaget, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Gunde Rostrup jo pligtig er og bør at betale Bodil Christensdatter samme summa penge med rente og interesse, og fordi tilfinder velb Knud Sørensen til Holmgård og Frederik Sachs til Rybjerg, som Christen Jespersen tilnævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden drage for Gunde Rostrups bopæl, der udæske og gøre Bodil Christensdatter udlæg af hans løsøre, det rigtig og for billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Bodil Christensdatter i andet Gunde Rostrups løsøre og jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så hun bekommer fuld udlæg for sin gæld, som de efter recessen vil ansvare og være bekendt.

(134)

** var skikket Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på Jens Pedersen, forpagter på Agerkrog, hans vegne, i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 16/1 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Tomas Lauritsen, der sst, og hans hustru Maren Tomaskone, for de Jens Pedersens hustru og datter, Anne Jenskone og Kirsten Jensdatter i deres egen hus om aftenen 29/8 er indkommen og dem ublulig med skænds og ærerørige ord overfalden og dem på deres ære, gode navn og rygte skammelig beskyldt og i mange godtfolks nærværelse skanderet og beklikket har, og der skældt konen i husen Anne Jenskone for en troldkone, og siden skældt datteren Kirsten Jensdatter for en troldkoneunge, og at midsommer nat sidst forleden så hun, at hun danset i en trolddans, og skyldte hende for tyveri, og dem samtlig tilhobe for djævels lemmer at være, hvilke deres ære, ærlige navn og rygte fast angår, mener derfor de forpligtet at være samme deres løgnagtige beskyldninger at bevise, eller de derfor bør lide dele, sidde åbenbar skrifte, og dem at blive de samme, som de Jens Pedersens hustru og datter tilmeldt har. nu var Tomas Lauritsen her for retten til stede og ved højeste ed benægtede, at han eller hans hustru ikke har haft slige ord om Jens Pedersens hustru og datter, som ham er på vidnet, tilmed erklæret sig ikke at vide andet med dem, end alt hvis ærligt, kristeligt og godt er: og efter slig lejlighed og vores underhandling blev Jens Pedersen og Tomas Lauritsen nu her for retten med sammenlagte hænder deri forligt og forenet, og dermed afstod Jens Pedersen samme indstævnte vidner og tiltale, dog skal Tomas Lauritsens hustru, straks de hjem kommer, til Nørholms birketing, når Jens Pedersen påæsker, i lige måder erklære Jens Pedersens hustru og datter som det sig bør, og dermed skal samme sag også med hende være bilagt, når sligt af hende efterkommet er.

(137)

** (til sandemænds opsættelse i Hjerm herred) nu mødte sandemændene i Hjerm herred og begæret opsættelse i sagen, på det de des bedre kunne den rette sandhed udlede: og efter slig lejlighed, så og med Rasmus Jensens bevilling, blev sagen opsat til næste landsting efter sankt hans dag først kommer, og da sandemændene her at møde og gøre deres ed, under samme hesteleje, som de i dag skulle have gjort.

** var skikket Søren Madsen, borger og indvåner i Viborg, på hans søster Else Madsdatters vegne deres fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, i Else Madsdatters egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 16/1 sidst forleden, indeholdende dem da at have stævnet Niels Hansen, tjenende på Karstoft, for en vidne han til Nørvang herreds ting 9/1 1655 vidnet har, at Else Madsdatter, som den tid tjente på Karstoft, begæret at han ville opsige hans husbond hans tjeneste, hun ville fly ham en bedre tjeneste, i lige måder stævnet Niels Hansen og Niels Simonsen, også tjenende på Karstoft, for et vidne de i samme vidne vidnet har, at de har hørt og spurgt, at Else Madsdatter i egen person har standen for Jacob Ulfeld og sagt, at hun havde begæret af alle folk på gården, at de skulle opsige deres tjeneste, hvilke vidne beskyldes enlig og vildigt og vidnet efter Else Madsdatters ord og mundheld, som hun ikke er gestendig, men fast mere ved højeste ed benægter og fragår, aldrig sådanne ord til dem at have haft: efter flere ord dem imellem var, afstod Hans Christensen på Jacob Ulfelds vegne samme indstævnte vidner og deler, så det straks nu her for retten blev kasseret og ikke at komme Else Madsdatter til forklejning, hinder eller skade efter denne dag i nogen måder.

(140)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Anders Jørgensen, herredsfoged i Brusk herred, for en dom han til Brusk herreds ting 15/9 nu sidst forleden dømt har, eftersom Steen Bille skal have ladet stævne Hans Mikkelsen i Strandhuse, anlangende en klage det hans stedbørn skulle have holdt ulovlig skifte med ham, imod hans vilje og minde, og ikke enten herredsfogden eller nogen på KM vegne imidlertid hos været, og nu befindes det Hans Mikkelsen ikke ved sin klage ville ved stå, og efterdi Hans Mikkelsen så vidt har ført KM pengespild og skade på, formente ridefogden Jacob Lauritsen Beck, at han samme klage bør at ved stå eller og at være i øvrigheds minde: så og efterdi sagen befindes i seks uger til i dag optaget, og ikke fornævnte indstævnte dom for os i rette lægges, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være.

(142)

12/3 1656.

** var skikket Niels Jensen Sløck, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Niels Christensen Tiim, borger og byfoged i Holstebro, for en dom han til Holstebro byting 28/8 sidst forleden dømt og afsagt har, formeldende Niels Christensen at have tildømt Niels Jensen efter et pantebrev, som skal være gjort imellem salig hr Jens i Holstebro og sin hustru Else Knudsdatter og hendes lovværge og hendes børn, Jens Christensen, Knud Christensen og Anne Christensdatter og deres forordnede lovværge, at betale til salig hr Jens Andersens efterleverske Maren Mortensdatter 100 sletdaler med sin rente inden 15 dage, eller derfor udlæg ved lovlig nam og vurdering af fornævnte pant, herhos blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Holstebro byting 2/6 1646, otte mænd vidnet har, at Else Knudsdatter, salig Christen Nielsen Hedegårds efterleverske, der sst med sin tilsatte værge og hendes børns forordnede værge Christen Knudsen, borger sst, på hendes børns vegne kendte sig af en venlig lån til hendes store nød og trang skyldig at være hr Jens Andersen 130 rigsdaler, hvorfor hun pantsætter efterskrevne gård, hun selv påboer: så og efterdi af pantebrevet udførlig forfares, det Else Knudsdatter med hendes værge, såvel som og hendes børns forordnede værge, at have pantsat til Jens Andersen den gård, hus og ejendom, hun iboede, efter samme pantebrevs derom formelding, og fornævnte hendes børn dog ikke til samme dom, som efter samme pant er forhvervet, er stævnet og varsel givet, men Niels Jensen Sløck derfor alene søgt er, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme dom, såvel som den vurdering og tilbud, derefter gjort og forhvervet er, deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og byfogden Niels Christensen Tiim at give Niels Jensen Sløck for tilføjede omkostning tre rigsdaler.

(146)

** var skikket Joen Germandsen i Bølling på sin mor Magdalene, salig Germand Joensens, hendes vegne, i hendes egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende hende da at have stævnet Tomas Pedersen i Rugsted, herredsfoged i Jerlev herred, for en hedenfindelse dom, han imellem hende og Niels Pedersen i Amhede på fornævnte ting 14/11 1655 afsagt har, anlangende en stolestade i Egtved kirke, hvormed hun formener sig højligen af ham at være forurettet, at han samme sag uden nogen billig årsag for hans overdommer har hedenfunden og ikke derpå ville dømme, hende til største skade og penge spilde, eftersom for ham blev fremlagt for retten hendes skriftlige indlæg, dernæst to tingsvidner, det ene dateret Anst herreds ting 5/6 1655,

det andet af Jerlev herreds ting 18/6 1655, som udførligen vidner, at den tid velb Gunde Lange til Bregning var slotsherre på Koldinghus, da blev Joen Hansen, eftersom han har tilforn været fortrængt i kirken og ikke havde nogen stol til sig eller sine børn, at lade indsætte en ny stol i Egtved kirke næst op til Hjelmdrup stol, og nød gangstaden i samme stol så længe, han levede, og hans søn salig Germand Joensen samme stol og gangstand efter hans fars død sin livstid uden nogen modsigelse at have nydt, i lige måder blev for ham i rette lagt en kontrakt, dateret Kolding 11/4 1625, som salig Joen Hansen i Bølling med Mads Pedersen i Amhede, Mads Brun i Bølling og Jep Pedersen sst oprettet har om samme stolestade: så og efterdi Mads Sørensen og hans medfølgeres vidne, såvel som og provstens kundskab, alene befindes at angå en stolestade, som for 70 år og derover skal være opsat i fornævnte kirke, hvorimod bevises med salig Gunde Langes seddel, da lensmand på Koldinghus, samt en kontrakt udgivet 1624 og 1625, hvorledes da med samme stolestand skulle forholdes, da har vi efter slig lejlighed ikke kunne kendt fornævnte Mads Sørensen og hans medfølgeres vidne samt provstens kundskab så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs, og ikke at komme Magdalene, salig Germand Joensens, på hendes forhvervede vidne eller salig Gunde Langes seddel, og derefter oprettede kontrakt, til nogen forhindring, men ved magt at blive, og fornævnte hedenfindelse dom deri magtesløs at være.

(154)

** var skikket Joen Germandsen i Bølling på sin mor Magdalene, salig Germand Joensens, hendes vegne, i hendes egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende hende da at have stævnet kaptajn Otte Henrik på Hjelmdrup, anlangende KM anpart korntiende, han på en tre års tid siden 1653, han fornævnte gård bekom at besidde, har ladet af ageren på Hjelmdrup mark med andet hans korn afføre, foruden nogen hjemmel eller tilladelse af Magdalene, salig Germand Joensens, eftersom hun KM anpart korntiende af Egtved sogn i fæste og benådning for en vis afgift har efter kong Christian den 4. benådningsbrev, dateret Antvorskov 9/2 1637, formener hun han bør med rette at betale for berørte tre års resterende tiende, som hans formand salig kaptajn Jens Rasmussen for ham gjort har: så og efterdi bevises salig Germand Joensen og hans hustru at have Egtved sognetiende kongens anpart i fæste begge deres livstid, efter salig kong Christian den fjerde hans bevilling og tilladelse, som forskrevet står, bevises og salig Germand Joensens hustru og derefter den fulde afgift KM anpart uden nogen afkortning at have udgivet, tilmed og Otte Henrik ej heller med nogen kongelig benådning bevislig gør, sig for tiende forskånet at være, såvel som og ej heller hans formand, som fornævnte gård Hjelmdrup for sin bestilling besiddet har, den for tiende fri at have haft, da har vi efter slig lejlighed ikke deri kunne kende samme indstævnte herredsfogeds dom så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Otte Henrik den resterende tiende at betale, såvel som det og herefter at yde til salig Germand Joensens hustru efter recessen, som det dig bør.

(158)

** var skikket Henrik Møller, forrige KM tolder i København, hans fuldmægtig Otte Jessen på Lønborg bisgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Lorentz Boisen i Kolding, KM fiskemester til Koldinghus, belangende en summa penge, som han befindes at restere med på hans udgivne skadesløs obligation, 1693 rigsdaler, hvilke summa penge han til Kolding byting er tildømt ham straks at betale, eller lide rigens æskning, hvorfor ham formener, han jo med al rette bør at betale ham uden videre ophold, eller og at lide rigens æskning og forfølgning: da efterdi for os er i rette lagt Lorentz Boisen hans forseglede og underskrevne skadesløs brev og forpligt på fornævnte hovedstol 1693 rigsdaler, til Henrik Møller

udgiven, til sin forfaldne terminer at skulle have været betalt med sin rente, hvilket ej sket er, så Henrik Møller fordi for den resterende summa med forfalden rente og omkostning, efter for berørte obligations og dis opskrifts indhold, så vidt ej af hovedstolen erlagt var, har været forårsaget dom derpå til hjemting at lade forhverve, som forskrevet står, såvel som og sagen her til landsting i lige måde ladet indkalde og i seks uger optagen, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da vides ikke andet derom at sige, end Lorentz Boisen jo bør for den resterende summa med dis rente og omkostning deri æskning at lide.

(159)

** var skikket Niels Lauritsen Refs, borger i Holstebro, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Hans Christensen, Christen Andersen og Christen Christensen Murmester, alle borgere og indvånere i Holstebro, for en vidne som de har dem til fordristet til Holstebro byting 28/8 sidst forleden at skal have vidnet, i sin mening at de skulle have været hos, efter byfogdens befaling, og seet at Niels Lauritsen skulle have afslagen en hat af en af hans tjeneres hoved om natten imellem 12/7 og 13/7 sidst forleden, der de i Niels Lauritsens hus var i parlament med en af hans gæster, nemlig Jens Andersen i Hjermgård: så og efterdi befindes vidnesbyrdene iblandt andet at have vidnet, det Niels Lauritsen Refs skulle slaget Jens Jensen, byens tjener, hans hat af, og han dog for samme vidnesbyrds vidne i egen sag har varsel givet, som ej ske burde, deres vidne og ikke heller med syn til kød eller klæder bekræftet er, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne, såvel som og ej heller den uendelige dom, derpå funderet, så noksom at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Mads Iversen sætfoged deri at give Niels Lauritsen Refs til kost og tæring tre rigsdaler.

(161)

** var skikket Jacob Christensen i Hvilsbjerg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Jep Nielsen Smed i Velling for en vidne, han til Holman herreds ting 29/10 1655 forhvervet har, anlangende Oluf Jepsen i Velling og Gøde Madsen sst, at de nærværende var i fjor noget for sankt mortens dag i Jep Smeds hus og gård i Velling, der hørte, at Jep Smed blev forligt med sin svoger Jacob Christensen i Hvilsbjerg om hvis, da resterede af den medgift, Jep Smed har lovet ham med sin datter, og da blev de så forligt, at han skulle give ham en kvie for samme resterende medgift, hvis det beløb højere gav han ham efter, og når han fik samme kvie, ville han få ham sit brev igen, hvilket vidne så beskyldes af Jacob Christensen, at han aldrig afslog pending eller pendings værd, tilmed er Oluf Jepsen hans egen søn, og den anden vidnesbyrd Gøde Madsen hans svend: efter flere ord dem imellem var, blev Jep Smed med hans svoger Jacob Christensen nu her for retten med sammenlagte hænder således forenet, at Jep Smed lovede og til forpligtet sig og sine arvinger at give Jacob Christensen eller hans arvinger 50 sletdaler til to terminer at betale, nemlig den halve part deraf til påske først kommende, og den anden halve part til sankt mikkels dag næst efter, og det i rede penge til fornævnte terminer at erlægge og betale, og derhos lovet og til forpligtet, at såfremt at han deri fandtes forsømmelig, da at give en rigsdaler i steden for hver sletdaler, som til fornævnte terminer skulle været betalt, og dermed er samme deres tvistighed på begge sider ganske ophævet og bilagt, men efterdi befindes sætfogden Tyge Nielsen ikke at have dømt på hvis, som for ham om samme brev er i rette sat, enten til eller fra, ikke heller bevises ham af lensmanden eller hans fuldmægtig dertil at være forordnet, men sig selv sat i dommersted, og i så måder Jacob Christensen omkostning tilføjet, da bør han fordi at give ham fem rigsdaler, i rede penge at betale.

(164)

** på Viborg landsting har vi seet og hørt læse efterskrevne fire sedler, med påskrift at være læst på Han herreds, Kær herreds og Hvetbo herreds ting 1651 - 1654, lydende vide i Niels Tomasen, at jeg har bevilget Mikkel Pedersen i Knudgård og Jens Lauritsen i Vesterby med flere at må få hver en læs ålegårds ris i Ulvskov, dateret Oksholm 1624 - 1628 Dorte Budde, salig Iver Friises, egen hånd.

** var skikket Jens Lauritsen Vestergård, KM renteskriver i København, hans fuldmægtig Søren Nissen i Bandsbøl med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Christen Nielsen i vester Marup, herredsfoged i Bølling herred, for en dom han 24/12 næst forleden til Bølling, imellem Jens Lauritsen og hr Niels Jørgensen i Dejbjerg præstegård, dømt har og deri i sin sentens ladet indsætte, at efterdi hr Niels Jørgensen der den dag lader tilbyde kapitalen, nemlig 100 rigsdaler med dis efterstandende rente i specie, da vidste han ikke at tilfinde ham at lide æskning, efterdi recessen formelder, hvad ved nam kan søges, da skal delemål fortøve: da efterdi for os er i rette lagt hr Niels Jørgensens underskrevne skadesløs håndskrift, til Jens Lauritsen udgivet, på fornævnte summa i rede penge at betale, som ikke befindes til sin forfaldne termin og sted at være betalt efter samme hans forpligts indhold, så Jens Lauritsen har været forårsaget, sagen på rigens æskning til hjemting at lade indkalde, og herredsfogden dog ikke har vidst ham æskning at lide, formedelst hovedstolen og renten var tilbudt, og omkostningen aldeles forbigået, da bør den hans dom fordi magtesløs at være, og hr Niels Jørgensen, efter bemeldte hans skadesløs forpligt, hovedstol med rente og interesse til Jens Lauritsen at betale, eller og rigens æskning at lide, såvel som og fornævnte herredsfoged Christen Nielsen for denne hans doms udstedelse og dis forårsagede omkostning at give Jens Lauritsen fire rigsdaler.

(168)

26/3 1656.

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Anders Jørgensen, ridefoged til Koldinghus, og havde hid kaldt sandemænd af Anst herred, Iver Hansen Friis i Kurborg i Vamdrup sogn hans bane at udlede, som er død funden på Lunderskov mark i Anst herred 14/2 sidst forleden, og nu fremlagde Niels Jørgensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Anst herreds ting 26/2 sidst forleden, som indeholder Iver Iversen i Lunderskov med flere at have vidnet, at de enhver var i Jep Mogensen i Lunderskov hans hus søndag 10/2, som han havde hjembudt dem med en del andre fra kirken, som havde været faddere til hans barn, dismidlertid da var Iver Hansen der i fornævnte hus og legede for folkene på en fiol, men ikke nogen fornam, at der nogen havde med ham andet at bestille, mandag morgen derefter kom han og var noget drukken og spurgte efter hans stob, så gik han ud af huset ned ad Drabæk mølle: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Iver Hansen Friis af våde, drukkenskab og ulykkelig hændelse at være druknet og omkommen, og det ham til bane og livs lagt.

(169)

** var skikket Mads Jensen af Erritsø hans fuldmægtig Poul Pedersen af Frederiksodde og havde hid kaldt sandemænd af Elbo herred, manddød at sværge over Laurits Ibsen, som tjente velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, for Niels Jensen, som boede i Erritsø, han skal have ihjel skudt imellem Borup og Skærbæk 5/2 sidst forleden, og fremlagde Poul Pedersen for

sandemændene efterskrevne tingsvidne af Elbo herreds ting 4/3 sidst forleden, som indeholder Jens Pedersen Kock med flere i Erritsø at have vidnet, at de nærværende hos var på Borup mark 8/2 sidst forleden, da så og hørte, at Laurits Ibsen, som tjente på Koldinghus, skød efter en hare, og haren den løb bort, og i det samme faldt Niels Jensen i Erritsø ned til jorden på den venstre knæ: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og svor Laurits Ibsen manddød over og til hans fred, for Niels Jensen han af våde og ulykkelig tilfald imod hans vilje har dræbt og skudt, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(170)

** var skikket Søren Mikkelsen i Bøgvad og havde hid kaldt sandemænd af Slavs herred, hans bror salig Morten Mikkelsen i Klink hans bane at udlede, som 5/2 næst forleden blev skudt og af samme skud døde 16/2, og nu fremlagde Søren Mikkelsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Slavs herreds ting 6/3 sidst forleden, Christen Mikkelsen med flere i Hejnsvig at have vidnet, den næste tirsdag efter kyndelmisse næst forleden da kom Morten Mikkelsen i Klink ind til Christen Mikkelsen i Hejnsvig, og noget derefter samme dag kom Christen Bendsen i Hejnsvig ind til ham, og da straks faldt dem nogen ord imellem, da de tvistes med hverandre, og opstod Christen Bendsen og tog hans bøsse, han havde med sig der, og løb ad stuedøren med den og sagde til Morten Mikkelsen, vil du mig noget da kom nu her ud, og greb Morten Mikkelsen en ildklo i hånden og løb ud af gården, og noget derefter hørte de en bøsseskud gik af, og som de kom til døren, så de Christen Bendsen stod med bøssen i hans hænder, og Morten Mikkelsen lå på jorden og var skudt i hans højre lår: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Christen Bendsen i Hejnsvig at være Morten Mikkelsens bane, ham at have dræbt og ihjel skudt, og fordi svor ham fra hans fred.

(171)

9/4 1656.

** var skikket Hans Terkildsen i ---- med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Niels Sørensen og Hans Madsen i Kolding vadridere for et vidne, de til Kolding byting 5/10 sidst forleden, Anders Nielsen i Kovstrup til vilje, vidnet har, dis indeholdende at de på Kovstrup mark skulle have været så nærværende til stede den tid, at Anders Nielsens søn Laurits Andersen dræbte og ihjel slog Hans Terkildsens salig far Terkild Hansen, at de hørte og så deres håndgerning, hvilke Hans Terkildsen formener, de ikke der hos skal have været, langt mindre det enten seet eller hørt, som af Anders Nielsens supplikation noksom at eragte, det han for sin lensmand Kaj von Ahlefeldt, KM befalingsmand på Haderslevhus, skal have angiven og berettet: så og efterdi ikke befindes Niels Sørensen og Hans Madsen vadstedridere at have om vidnet, hvad gevær Laurits Andersen skulle have haft i sin hånd, hvormed han skulle dræbt Terkild Hansen, de og ikke heller har ham hindret, der han draben på Terkild Hansen skulle have gjort, eftersom de dog har om vidnet, dem så nærværende til stede været, det seet og hørt hvis ord imellem skal være faldet, men langsommelig tid, efter sligt skulle være sket, derom vidnet har, bevises og med Anders Nielsens supplikation, at gerningen skal være sket om morgenen tidlig, og ingen har seet, hvorledes dermed er tilgangen, undtagen en karl fra Fyn, og en fra Ribe, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende fornævnte vadstedridere deres vidne bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(174)

** var skikket Peder Hansen i Dollerup på den ene og havde stævnet Maren Nielsdatter, der sst, for et vidne, hun til Anst herreds ting 9/11 sidst forleden vidnet har, eftersom hun skulle aget med Hans Sørensen fra Kolding og hjem til Dollerup, og som de kom på vejen neder til Hylkebjerg, da skulle Peder Hansen kommen ridende efter dem og bød dem god aften, hvortil de ham skulle have svaret en god aften, og da sagde Mette Hansdatter, Hans Sørensens hustru, til Peder Hansen, hvilken en køn hest har du, hvad har du givet for den, hvortil han hende skulle have svaret, penge, da skal fornævnte Maren Nielsdatter sagt til ham, vil i følges hjem med os, hvortil han skal have svaret, at han ville følges noget med dem, så red han ned noget forved dem, så gik Hans Sørensen af hans vogn og sagde, at han ikke ville følges med dem, og som han skulle være gået fra vognen, skulle Peder Hansen reden tilbage igen til vognen og skulle have draget hans kårde og gav Mette Hansdatter en slag eller to deraf, og siden skal han have reden fra dem og ned af Hylkebjerg og skudt, disligeste stævnet Mette Hansdatter, Hans Sørensens hustru, for et vidne hun samme dag til fornævnte ting vidnet har, det hun og hendes husbond skulle have været på Koldinghus og der ydet deres landgilde og agede på deres rette farende vej, da skulle Peder Hansen kommen ridende efter dem og jaget hendes husbond fra vognen og noget efter skød bøssen af efter ham, så han måtte begive sig i åen med stor livsfare: efter flere ord blev Peder Hansen og Hans Sørensen nu her for retten med sammenlagte hænder om samme deres tvistighed forenet, så de det på begge sider afstod, og efter slig lejlighed bør samme indstævnte vidner og syn ingen magt at have, eller samme sag og tiltale på enten sider til hinder eller skade at komme, dog Hans Sørensen at give Peder Hansen til kost og tæring to rigsdaler til pinsedag først kommer, i rede penge at betale, så og der foruden Hans Sørensen at betale brevpenge for denne dom og forening, og hvo af dem, som herefter den anden med slagsmål eller i andre utilbørlige måder overfalder og lovlig bevises, da den forbrydende at give den anden hver gang fire rigsdaler.

(176)

** var skikket velb Johan Brockenhuus til Handbjerggård hans fuldmægtig Poul Lauritsen i Brårup på hans tjener Christen Pedersen murmester i Sønderby hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Morten Andersen i Pilgård og hans medbrødre vidnespersoner, for de på underskedelige måder til Hjerm herreds ting 9/5 1655 vidnet har, at noget efter sankt valborg dag 1654 var Christen Murmester i Kragelund i Hjerm sogn, og da skulle de have seet Christen Pedersens karl standen med en grå kvie, som for dem skulle være sagt, det var den kvie som tilforn var tagen fra Christen Madsen i nør Søller, og da Christen Murmester at skulle have ført kvien til Hedegård og blev der til græs, endnu havde Johan Brockenhuus stævnet Christen Madsen i nør Søller for en landstings dele, han til Viborg landsting 27/3 har fremvist, grundet på en dom og dele, Niels Christensen i Gammelby, herredsfoged til Hjerm herreds ting, 18/7 og 20/9 forleden imod Christen Pedersen dømt og udstedt har, angående en kvie, som Niels Christensen har dømt Christen Pedersen at skaffe sig hjemmel til, eller derfor at lide tiltale, og ham så vist ubevisligen på ære og velfærd eftertraktet, hvorfor Johan Brockenhuus formener, bemeldte dele burde magtesløs at være: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd mesten del enlig og uoverensstemmende om samme kvie har vidnet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidner, såvel som den dom, derpå funderet, og de deler, derefter udstedt er, så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og Niels Christensen herredsfoged for samme doms udstedelse at give velb Johan Brockenhuus til omkostning tre rigsdaler.

(180)

** var skikket velb jomfru Anne Munk til Haraldskær hendes fuldmægtig Hans Christensen Hjul med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende hende da, efter en seks ugers stævning, at have stævnet velb afgangne salig Jørgen Munk af Haraldskær hans kreditorer for en summa penge, som hun har ladet anvende og bekoste på samme hendes afgangne bror Jørgen Munks begravelse, som hun ved Tørrild herreds ting 1/9 sidst forleden har ladet forhverve dom for, hvorfor hun formener samme dom bør ved magt at blive, og hun for samme hendes udlagte bekostning bør to gode mænd at have opnævnt, at gøre hende indvisning og udlæg i salig Jørgen Munks løsøre og jordegods: så efterdi for os i rette lægges jomfru Anne Munks underskrevne fortegnelse på fornævnte summa penge, hun har bekostet og udlagt til hendes salig bror Jørgen Munks begravelse, og hende ej betalt er, så sagen fordi derom til hjemting er indkaldt, og der dom ganget som forskrevet står, såvel som og her til landstinget indkaldt, og i seks uger til i dag opsat, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end jomfru Anne Munk jo derfor bør at have fyldest og udlæg i hendes salig bror Jørgen Munks efterladte løsøre og jordegods, hvor det findes kan, og fordi tilfinder velb Jørgen Kås til Vedtofte og Peder Mund til Serreslevgård, som Hans Christensen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden sligt at efterkomme, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(182)

** var skikket velb fru Anne Friis, salig Laurits Lindenovs, til Oregård hendes fuldmægtig Hans Christensen Hjul med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, som indeholder hende da efter en seks ugers stævning at have stævnet salig afgangne Jørgen Munk til Haraldskær hans kreditorer for en summa penge efter hans udgivne skadesløs brevs indhold, som hun til Tørrild herreds ting 1/9 sidst forleden har ladet forhverve dom efter, hvilke dom fru Anne Friis formener bør ved magt at blive, og hende to gode mænd at tilnævnes at gøre indvisning i afgangne Jørgen Munks løsøre og jordegods: så og efterdi for os er i rette lagt afgangne salig Jørgen Munks forseglede og underskrevne skadesløs brev, til fru Anne Friis udgivet, på bemeldte 120 rigsdaler hovedstol med sin rente at betale, som ej efterkommet er, så dom fordi derpå til hjemting er forhvervet, og siden her til landstinget i lige måde sagen indkaldt, og i seks uger til i dag optaget, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end bemeldte fru Anne Friis jo for samme summa med rente og interesse jo bør at have indvisning og udlæg i salig Jørgen Munks efterladte løsøre og jordegods, hvor det findes, og fordi tilfinder velb Jørgen Kås til Vedtofte og Peder Mund til Serreslevgård, som Hans Hjul nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og med herredsfogden sligt at efterkomme, og det efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(185)

** var skikket velb jomfru Anne Marie von Andersen til Ulsund hendes fuldmægtig Knud Lauritsen, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende hende da at have stævnet Christen Lauritsen i Vinkel for en dom, som han på nogen ulovfaste vidner har funderet og afsagt til Skodborg herreds ting 17/2 sidst forleden, hvilke vidner her til landstinget 30/1 sidst forleden er magtesløs kendt, med hvilken hans dom han skal have frakendt jomfru Anne Marie og med interesserede og arvinger en hede og ejendom, til Ulsund hovedgård liggende, efter for berørte lejlighed formener samme ugrundede dom tillige med fornævnte vidner bør magtesløs at være: så og efterdi befindes de vidner og syn, som samme dom er på funderet, her

til landstinget tilforn ved endelig dom er underkendt, efter den lejlighed samme vores dom derom bemelder, da finder vi efter slig lejlighed fornævnte indstævnte dom magtesløs at være.

(186)

** (til Henrik Møllers opsættelse med Jens Pedersen) så var Jens Pedersen nu her for retten til stede ført og endnu var opsættelse begærende, var og i rette mødt Søren Andersen, foged på Sødal, på Jens Pedersens brødre deres vegne og begæret sagen endnu på nogen tid at måtte bero: da efter slig lejlighed blev samme sag endnu opsat til i dag 14 dage, og derhos lovet Søren Andersen, at en af Jens Pedersens brødre, nemlig enten Tomas Pedersen eller Christen Pedersen da her at møde, og sagen da uden videre stævning og forhaling at komme til ende.

(187)

23/4 1656.

** var skikket Peder Hansen Helt, borger og indvåner i Kolding, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Niels Iversen, forrige byfoged i Kolding, for en dom han til Kolding byting 24/3 1655 sidst forleden, imellem ham og Anders Madsen, slotsskriver på Koldinghus, dømt og afsagt har, anlangende et købebrev om den grundmurede gård i Kolding, ved torvet beliggende, som Anders Madsen med Peder Helt i hans unge og mindre åringer, ham til skadelig ødselhed, efter Anders Madsens eget konciperede købebrev sig til største skade gjort har, og Niels Iversen en afvisnings dom 2/11 1642 skal have dømt, med hvilke dom Peder Helt sig formente af byfogden da forurettet at være, idet han om hvis for ham var i rette sat og fornævnte købebrev, som i hans unge og mindre år af ham udgivet er, og ham til skade var, burde ved magt at stande eller ikke, hvorpå han ikke da så i hovedsagen har kendt, som det sig burde, men så bemeldte afvisningsdom udstedt, hvilken hans dom derfor at Peder Helt her til Viborg landsting har været i rette stævnet 15/7 1656, og af landsdommeren påkendt som udømt at være, og hvem videre påskader sagen på tilbørlige steder at indkalde, eftersom Anders Madsen da fornævnte tid her til Viborg landsting har protesteret og sig fra fornævnte stenmurede gårds køb selv frastanden, årsagen fornævnte gård af rigens fjender i den svenske fjendtlige indfald er for den fattige karl Peder Helt ganske ruineret: efter flere ord dem imellem var, blev det nu her for retten således forhandlet, at Anders Madsen, formedelst vores underhandling og begæring, endnu samme gård skulle til købs beholde, hvorom Anders Madsen og Peder Hansen blev forenet, og samme køb på bemeldte gård og ejendom, som det nu bygget og forfunden er, hvad den billigen kan koste, på fire dannemænd deres taksering til betroede og indstillet, hvortil Anders Madsen på sin side tog Henrik Ravn og Poul Bertelsen, begge rådmænd i Kolding, derimod tog Peder Hansen Helt på sin side Lyder Henriksen borgmester og Anker Jepsen, rådmand sst, hvilke fire dannemænd engang inden sankt hans dag midsommer først kommende skal forsamles og da at sætte og taksere samme gård og ejendom, hvad den billigen nu, som for berørt er, kan koste, hvorefter og Anders Madsen Peder Helt den skal betale, og Peder Helt derimod at give Anders Madsen nøjagtig skøde og forvaring, som det sig bør, og dermed al deres tvistighed, som af forrige køb forårsaget er, på begge sider ophævet og bilagt.

(191)

** var skikket Henrik Møller, indvåner i København, hans fuldmægtig Peder Jensen på Lønborg bisgård med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende ham da efter en måneds

opsættelse at have ladet stævne Jens Pedersen, forrige skriver og ridefoged til Lønborggård, anlangende 618 rigsdaler, som Jens Pedersen utilbørligen fra landkisten beholder, hans husbond uafvidende: så og efterdi der befindes af Jens Pedersens overleverede regnskaber, ham at have ført sig til udgift 618 rigsdaler, som til landkisten skulle være erlagt, som dog ikke befindes at være sket, hvorover han, såvel som og for mere, af Henrik Møller er i arrest taget, og siden efter hans egen udgivne forpligt er tiltalt på ære og velfærd at straffes og lide som vedburde, så befindes dog Henrik Møller iblandt andet at have bevilget, at dersom samme penge til landkisten kunne blive erlagt, måtte han på æren forskånes og løslades, hvorpå befindes hans brødre og venner ham, til landkistens gælds aflæggelse, at have forstrakt i et skrin hos byfogden Jens Jørgensen i Viborg deponerede 456 rigsdaler, og der foruden håndskrift og brev på et halvt hundrede sletdaler, da kunne vi efter slig lejlighed ikke rettere derom kende, end samme ham forstrakte og deponerede penge og brev på 50 sletdaler jo bør landkisten, så vidt det tilstrække kan, at følge, og Jens Pedersen for resten, som til landkisten resterer, i arrest og efter hans husbonds vilje i fængsel og jern at forblive, indtil resten af samme landkistes penge til fulde skadesløs bliver erlagt og afbetalt.

(199)

** var skikket velb Hans Friis til Kragerup hans fuldmægtig Laurits Mikkelsen, foged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en måneds opsættelses indhold at have stævnet Søren Lauritsen i Jelling, herredsfoged i Tørrild herred, for en dom han på fornævnte herreds ting 23/2 næst forleden dømt og afsagt har, med samme dom har han nu tilfunden ham at have betaling i salig Jørgen Munks efterladte gods for 677 daler, som den salig mand er tilregnet at være bleven Hans Friis skyldig, formenende samme dom bør at konfirmeres, og derhos bydes og befales gode mænd, som med herredsfogden kan gøre indførsel i salig Jørgen Munks efterladte jordegods og løsøre: da efterdi for os er i rette lagt for berørte restants og fortegnelse, under Hans Friises egen hånd bekræftet, lydende i sin summarum på 541 daler, såvel som og i lige måde er fremlagt et Jørgen Munks underskrevne bevis, til Hans Friis udgivet, hvori han kendes efter deres kontrakt for sin resterende landgilde af Harresø til den tid, Peder Vonsild drog derfra, 40 rigsdaler, endnu ti rigsdaler for sæderug, der foruden to rigsdaler til snapsting 1656 at betale, disligeste er og i rette lagt en salig afgangne fru Sofie Friises underskrevne brev, til Hans Friis udgivet, lydende på 10 rigsdaler, som hun ham er skyldig blevet, så sagen fordi derom til hjemting er gjort anhængig, og dom ganget som for er rørt, såvel som og siden her til landsting indstævnet, og i seks uger til i dag optaget, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere forhaling, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Hans Friis jo for den fornævnte restantses resterende summa, såvel som og efter Jørgen Munks egen brev samt og for Jørgen Munks kvota af de ti rigsdaler, efter hans salig mors brev, bør at have indvisning og udlæg i salig afgangne Jørgen Munks løsøre og jordegods, hvor det findes kan, og fordi tilfinder velb Erik Lunov til Viskumgård og Frands Rantzau til Estvadgård, som Hans Friises fuldmægtig nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i herredsfogdens nærværelse dem at forsamle og gøre udlæg, som forskrevet står, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(202)

** var skikket Søren Christensen i Frederiksodde hans fuldmægtig Niels Andersen Roland med en opsættelse her af landstinget 9/4 sidst forleden, lydende dem da efter en opsættelses indhold at have stævnet Niels Iversen, forrige byfoged i Kolding, for en dom han 6/2 sidst forleden, imellem Søren Christensen på den ene og Peder Ibsen Kyed i Kolding på den anden side, dømt og afsagt har, belangende en summa penge det Søren Christensen til ham skal være skyldig bleven, efter hans

bevises indhold, og tilfunden ham inden 15 dage at betale efter forordningen, eller nam og vurdering undergivet, uanseet Søren Christensen har regnskab med Peder Kyed, det han af ham derimod på adskillige tider skal have bekommet, både i varer og andet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er opsat, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme indstævnede dom magtesløs at være og ikke komme Søren Christensen til nogen forhindring.

(204)

7/5 1656.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

21/5 1656.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

(205)

4/6 1656.

** var skikket Laurits Mikkelsen i Ulbæk og havde hid kaldt sandemænd af Nørherred, hans søn Christen Lauritsens bane at oplede, som blev slagen og stukken med en kniv søndag 2/3 sidst forleden og døde deraf den næste tirsdag efter påske sidst, og nu først fremlagde Laurits Mikkelsen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 8/5 sidst, som indeholder det Christen Christensen i Adsbøl vidnede, at han var hos salig Christen Lauritsen af Ulbæk fra 2/3 og til tredje påskedag sidst forleden at læge på den skade, som Christen Lauritsen havde, som Peder Christensen felbereder havde gjort ham samme dag, og salig Christen Lauritsen klagede på Peder Christensen, at han uden al skyld stak ham med en kniv i hans venstre arm og skar ham i hans hoved, sammeledes efterskrevne tingsvidne af Nørherreds ting 22/5 sidst forleden, otte mænd vidnet har, det Laurits Mikkelsen stod der den dag for ting og gav til kende, at den dag hans søn salig Christen Lauritsen af Ulbæk blev begraven på Lyne kirkegård, da han lyste manddød over hans grav, da fremkom Niels Madsen i Adsbøl på Peder Christensen felbereder hans vegne, bød bod og bedring til, om han måtte komme til sin fred: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Peder Christensen felbereder, som tjente i Ulbæk, at være Christen Lauritsens bane og fordi svor ham fra sin fred.

(206)

15/6 1656.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

2/7 1656.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

16/7 1656.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

30/7 1656.

(ingen dommere, Henrik Jensen ene)

13/8 1656.

(ingen dommere)

27/8 1656.

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans visse bud og fuldmægtig Jens Sørensen i Ulfborg kærgård, ridefoged til Lundenæs, og havde hid kaldt sandemænd af Hammerum herred, Peder Jensen af Lind hans bane at udlægge, som er død funden i Rind å 28/6 sidst forleden, og nu fremlagde Jens Sørensen efterskrevne tingsvidne af Hammerum herreds ting 16/8 sidst forleden, som indeholder Sidsel Knudsdatter i Lind at have vidnet, at på søndag da sidst forleden var 14 dage, da sagde hendes mand salig Peder Jensen Rødding til hende og begærede af hende, at hun ville gå med ham, de ville begge drukne dem, og da svarede hun nej, hun ville det ikke gøre, så gik han ud samme dag og sagde, at han ville gå til kirken, og så så hun ham ikke mere, førend den næste mandag derefter, han blev funden død i Rind å ved Kirkebro: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Peder Jensen sig selv at have ombragt, og fordi svor ham hans egen bane på.

(208)

** var skikket Niels Nielsen Obling med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Christen Ibsen, tingholder til Nørherreds ting, for en dom han 17/4 sidst forleden, imellem Niels Nielsen på den ene og velb Tyge Below til Frøstrup, KM befalingsmand på Hindsgavl på den anden side, dømt og afsagt har, i hvilken dom han tildømmer Niels Nielsen 50 rigsdaler med rente og billig skadegæld skadesløs at betale efter en afsigelse, voldgiftsmændene skal have gjort imellem Niels Nielsen og Oluf Nielsen i Kastkær, hvilke hans dom i efterfølgende måder beskyldes, at han ikke har anseet, at Niels Obling residerer i Ribe og har der sin bopæl, og Ribe byting at være hans rette værneting, og er for ham fremlagt købebrev, at han sin hus og gård, beliggende i nør Bork, solgt og afhændet har, og ingen bopæl har haft i Nørherred siden 15/1 sidst forleden, og desuden funderer hans dom på efterskrevne opskrift på hvis bekostning er anvendt på fornævnte voldgift, Hans Mansen, foged på Frøstrup, har fremlagt, som ikke findes under dag og dato eller nogen hans uderskrivelse: så og efterdi befindes Niels Obling at være tilkendt at give Oluf Nielsen 50 rigsdaler skadesløs efter anfordring i alle måder at betale uden tøe og trætte, hvilke dog ikke af ham er efterkommet, så fogden fordi har tilfunden Niels Obling 50 rigsdaler med billig skadegæld at betale, eller ved nam at søges, da ved vi efter slig lejlighed ikke så vidt imod den hans dom at kunne sige, men Niels Obling pligtig for skadelidelse fra den tid, samme afsigt til hjemting først er forkyndt, nemlig 14/2 sidst forleden, at give Oluf Nielsen fire rigsdaler, i rede penge at betale, og fornævnte indstævnte opskrift derimod ingen videre magt at have.

(210)

** var skikket Peder Knudsen i Trelde med en opsættelse her af landstinget 16/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jacob Tomasen i Søholm, herredsfoged i Elbo herred, for en dom han til Elbo herreds ting ved snapstings tide sidst forleden over ham dømt og afsagt efter Anders Olufsen i Borup, ridefoged i Elbo herred, hans begæring, i hvilke dom han skal have ham fradømt sin gårds fæste, formedelst gården ej er så fuldkommen bygget, som den burde, og ikke han har anseet, at gården i sidste svenske fejde med den ganske by er afbrændt, men sig fattige mand den største skade at have lidt og udstanden, og ikke ham skal være bevist, at KM på gårdens herlighed, landgilde, ægt og arbejde, skat og skyld skal være sket forkort, men han fattige mand det jo rigtig og i rette tide efter begæring i disse hårde og dyre åringer har betalt: så og efterdi med synsvidner bevislig gøres fornævnte gård, Peder Knudsen iboer, at være ganske bygfældig og ej forbygget og ved magt holdt, som det sig burde, så herredsfogden fordi har ham samme sin gårds fæste efter recessen fradømt, da ved vi efter slig lejlighed ikke den hans dom at kunne underkende, men ved fuldmagt at blive.

(213)

** var skikket Niels Christensen i Stabildal hans fuldmægtig Jens Sørensen, ridefoged til Lundenæs, med en opsættelse her af landstinget 13/8 sidst forleden lydende ham da efter andre opsættelser at have stævnet Niels Christensen i Gårdby herredsfoged, for en dom han 9/4 sidst forleden på Hjerm herreds ting dømt og afsagt har, og deri tildømt Peder Christensen i Gundersborg at være lovværge for Anne Pedersdatter, barnfødt i Dollerup, uanseet ikke for ham er bevist ham at være fuld vederhæftig samme værgemål at forestå, tilmed skal findes dem i hendes slægt og byrd ligeså til hende beslægtet, som Peder Christensen er, og meget bedre og fuld vederhæftig samme værgemål at forestå, dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 9/7 sidst forleden, som indeholder Christen Jensen i Måbjerg by med flere at have vidnet, at Niels Pedersen, boende i Svendsholm i Staby sogn, han er barnfødt i Sønderlund i Måbjerg sogn af ærlige forældre, hans far Peder Jørgensen, hans mor Maren Nielsdatter, og er lige så nær i slægt og byrd til Anne Pedersdatter, født i Dollerup, som Peder Christensen i Gundersborg, nemlig fuld søskendebørn: så og efterdi her for os er fremlagt et tingsvidne, 9/7 sidst forleden udstedt, at Niels Pedersen i Svendsholm er lige så nær i slægt og byrd til Anne Pedersdatter, født i Dollerup, som Peder Christensen i Gundersborg, nemlig fulde søskendebørn på fædrene side, og vederhæftig meget bedre end Peder Christensen, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom at være som udømt, og sagen til herredsting igen at komme, og bemeldte vidne såvel som parternes andre dokumenter for fogden at i rette lægges, i hans dom at lade inddrage, derefter endelig at dømme, som han vil ansvare og være bekendt.

(214)

** var skikket velb Sivert Brockenhuus til Ullerup hans fuldmægtig Mikkel Bjerg på Tjæreborg med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, lydende ham da efter en seks ugers opsættelse at have stævnet Christen Ibsen i Strellev kærgård, tingholder til Nørherreds ting, for en vurdering han til Nørherreds ting næst forleden udstedt har, belangende at Jens Christensen i Forsum ved to mænd 10/4 ladet ved nam og vurdering udvurdere af Erik Christensens bo i Forsum efterskrevne hopper og korn, uanseet samme vurderingsmænd ikke dertil af tinge skal være optagen eller tilnævnt, og formente Sivert Brockenhuus, at samme vurderings vidne ikke så lovlig at være dreven, at det bør nogen magt at have: da efterdi sagen over seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen findes

påskrevet til hjemtinget at være læst, og ingen nu er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme indstævnte vurderings vidne og udlæg magtesløs og ikke at komme Sivert Brockenhuus eller hans tjener til nogen forhindring, og Jens Christensen i Forsum, som samme vurdering har forhvervet, at give velb Sivert Brockenhuus til omkostning tre rigsdaler, og Christen Sørensen sst, som samme vurdering har udstedt, i lige måde at give ham to rigsdaler, i rede penge at betale.

(215)

** var skikket Jep Pedersen af Seest med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Peder Christensen i Bramdrup for et vidne, han til Kolding byting 22/8 sidst forleden vidnet har, at han 5/8 næst tilforn om aftenen skal være kommen gangende i Lusbygade og ville gå hjem, da skulle de have seet, at Jep af Seest med Jørgen Pedersen skinder skulle have haft Hans Nielsen snedker nede på jorden og slog ham med sten og næver, item Jens Madsen væver i Kolding at have vidnet, at han og hans hustru Maren Pedersdatter hørte samme aften, det nogle slog Hans Nielsen med sten, såvel som så det Jørgen Skinder lå på ham: så og efterdi Peder Christensen i Bramdrup hans vidne befindes enlig, Jens Madsen væver og befindes at have vidnet på sin egen og hustrus vegne, tilmed ej heller om nogen synlig gerning ham at have seet, Jep Pedersen skulle gjort på Hans Nielsen snedker, han og det højlig i dag her for retten benægtede, som for er rørt, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne, såvel som den dom og dele, så vidt det Jep Pedersen angår, bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(219)

** var skikket Maren, Niels Gertsens, i Kolding med en opsættelse her af landstinget 30/7 sidst, lydende hende da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Iversen, forrige byfoged der sst, for to deler som han til bytinget der sst 16/6 1652 over hende udstedt har, belangende hende efter landsdommers dom, dateret Viborg landsting 5/5 1652, at være tilfunden at give Henrik Lauritsen og Peder Hansen Helt i Kolding enhver til kost og tæring fem rigsdaler, og ikke samme landstings dom skal formelde om nogen rede penning udlæg, hvori hun sig formener, at han med samme deler hende højligen har forurettet, i det at ikke først er gangen nogen dom i sagen til hjemting, hvorefter de hende med nam kunne have søgt, eftersom hun er en bosiddende kvinde, og deri ikke recessen har ville agtet, at ingen må deles som ved nam kan søges: så og efterdi ikke befindes seks høringer navnlig at være indført i samme to deler, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende dem deri så noksom, at de såvel som de landstings deler, derefter forhvervet er, bør nogen magt at have men magtesløs at være, og efterdi den indstævnte vidne ej er fremlagt, endog sagen i seks uger er opsat, så imod recessen uden bevilling kan gøres længere ophold, da bør samme vidne i lige måde ingen magt at have.

(220)

** var skikket Peder Jensen Frøjk i Holstebro med en opsættelse her af landstinget 30/7 sidst forleden, formeldende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Niels Christensen Tiim, byfoged i Holstebro, for en dom han til Holstebro byting 6/5 sidst forleden 1656 afsagt har over hans fæsteenke Anne Jacobsdatter, forhvervet af Anders Lauritsen, tilforn boede på Lindtorp, anlangende gæld hun var hendes brorsøn Jacob Christensen Astrup, født i Holstebro og boende i Sjælland, skyldig var, beløbende 41 sletdaler, hvilke gæld Anders Lauritsen sig tilkøbt har, item for en dom, samme dag forhvervet af Anders Lauritsen på hans søn Knud Andersens vegne, over Anne

Jacobsdatter, beløbende sig 13 sletdaler, samt for efterskrevne gældsbreve og domme over Anne Jacobsdatter og hendes forrige husbond salig Christoffer Christensen, rådmand i Holstebro: så og efterdi her for os er i rette lagt salig Christoffer Christensen såvel som og hans hustru Anne Jacobsdatters udgivne særdeles gældsbreve og domme, der efter forhvervet, som aldeles intet imod fremlægges eller for urigtig videt og beskyldt, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme indstævnte gældsbreve og domme, derefter ganget er, at kunne sige men ved magt at blive.

(227)

** var skikket Oluf Pedersen af Drongstrup hvorledes han på sin datter Maren, salig Troels Nielsens, i Vium og hendes umyndige børns vegne deres fuldmægtig Jens Jepsen i Fiskbæk med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende dem da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jens Christensen af Egeris hans arvinger, nemlig Sidsel Markorsdatter, Christen Tomasen hans hustru Sidsel Jensdatter, Anne Jensdatter og Christen Jensen, barnfødt i Egeris, for en summa penge, nemlig 14 sletdaler, med sin efterstandende rente, som salig Jens Christensen af Egeris skal have skyldig været hans bror Mikkel Christensen i Fjelstervang, efter salig Jens Christensens udgivne skadesløs brevs indhold, som Maren Olufsdatter og hendes umyndige børn er berettiget efter følgebrevs indhold, hvilke 24 sletdaler herredsfogden Christen Nielsen i vester Marup har dem samtlige tildømt at betale, efter hans doms indhold af Bølling herreds ting 17/9 1655, endnu for 26 sletdaler, som Jens Christensen i Egeris skyldig var hans konebror Troels Nielsen i Vium efter hans brev, dateret 20/3 1635: så og efterdi for os fremlægges endelig dom her af landstinget, hvori fornævnte gældsbreve og opdragelser er konfirmeret og stadfæstet, og domme derpå til hjemting ganget er, som forskrevet står, og intet nøjagtig imod fornævnte gælds fordring af Christen Tomasen, som herimod for retten er til stede mødt, fremlagt er, da har vi deri efter for berørte lejlighed ikke vidst andet derom at kende, end Sidsel Markorsdatter såvel som og Christen Tomasens hustru Sidsel Jensdatter, item Anne Jensdatter og Christen Jensen, salig Jens Christensen af Egeris hans arvinger, jo bør at betale, efter fornævnte gældsbreve og opdragelser, enhver pro kvota af for bemeldte fordrede resterende summa penge, med rente og skadegæld, til Maren Troelskone og hendes børn, og fordi tilfinder Niels Jespersen Østerby i Stavning og Christen Pedersen i Herborg selvejere, som Jens Jepsen dertil nævnt har, med fordeligste lejlighed og inden i dag seks uger dem med herredsfogden at forsamle og drage for salig Jens Christensen hans fornævnte arvingers bopæl og for den resterende summa pro kvota udæske betaling og udlæg af deres løsøre, det rigtig og for billig værd at taksere og imod gælden likvidere, sker dem der ikke fyldest, da Maren Troelskone og hendes børn i salig Jens Christensens arvingers jordegne bondegods at indvise, så at de bekommer fuld udlæg for fornævnte resterende summa, med dis rente og interesse, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(239)

10/9 1656.

** var skikket Peder Tomasen i Vork med en opsættelse her af landstinget 3/7 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Tomas Pedersen i Rugsted, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom som han, imellem ham på den ene og Joen Germandsen i Bølling på hans mor Magdalene, salig Germand Joensens, vegne på den anden side, 20/3 næst forleden dømt og afsagt har, i hvilken hans dom han ham skal have tilfundet at betale til Magdalene, salig Germand Joensens, tre års tiende, som han skal restere med for 1650 - 51 og 1653, og han ---- høje benægtelse derimod ej i ringeste måder, til nogen bevisligheder for ham at fremvise, som han

sig og derhos påberåbte: så og efterdi samme resterende års tiender ikke i rette tid efter recessen at være påfordret eller påtalt men nogle år derefter, Peder Thomsen og sligt højligen benægter og fragår ikke med at restere, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(240)

** var skikket Niels Christensen, barnfødt i Skovgård i Mejrup sogn, hans fuldmægtig Rasmus Jensen i Krunderup med en opsættelse her af landstinget 3/7 sidst forleden, formeldende ham da efter andre opsættelsers indhold at have hid kaldt sandemænd af Hjerm herred, Mogens Christensen, som tjente i Birk hans bane at udlede, som 21/1 sidst forleden er bleven død fundet imellem Koven og Birk i Mejrup sogn, og nu fremlagde Rasmus Jensen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Hjerm herreds ting 13/2 sidst forleden, som indeholder Volborg Mogensdatter i Majgård at have vidnet at på mandag da var tre uger, som var den næste mandag efter den gæstebud stod i Koven, imod aften, da kom Jep Nielsen i Majgårds dreng Niels Bertelsen ind og sagde, Mogens Christensen er endnu ikke kommen hjem, så gik de ud at lede efter ham, og da de kom noget sønder østen fra Birk ved Lillemose, der lå Mogens Christensen død med hans fødder i vand og hans hoved på tør jord og på ryggen med begge hans hænder på hans bryst: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Mogens Christensen i frost og kulde at våde og ulykkelig tilfald at være død og omkommet, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom havde udspurgt og forfaret.

(247)

** var skikket Jørgen Jensen i Madum i Ulfborg herred med en opsættelse her af landstinget 30/7 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Bodil Christensdatter i Madum for en beskyldning, hun ham i Madum kirke søndag 13/7 nu sidst i hans fraværelse for hendes barnefar, som hun i et andet herred og sogn skal have avlet og tillagt, skal have beskyldt og udlagt, hvilke han højlig fragår og benægter, formener samme hendes beskyldning af had og avind og andre deres tilskyndelse at være sket, og hun samme hendes beskyldning ikke til tinge ved hendes højeste ed skal turde bekræfte: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemting findes læst og påskrevet, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme beskyldning magtesløs at være og ikke komme Jørgen Jensen til hinder eller skade.

(248)

** var skikket Niels Hansen i Ovstrup med en opsættelse her af landstinget 30/7 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Tomas Pedersen i Rugsted, herredsfoged i Jerlev herred, for en dom han til fornævnte ting -/5 sidst forleden, imellem han og Niels Staffensen i Hjarup dømt og afsagt har, og i samme hans sentens tilfunden ham at betale til Niels Staffensen 6 sletdaler efter en håndskrift, dateret 28/4 1643, formedelst han ikke har ladet holde rigtig registrering efter hans far salig Hans Madsen, som døde i Mejsling, og anden juledag 1649 på Jerlev kirkegård begravet, uanseet at fornævnte dag på bemeldte ting for ham er bevislig gjort med tingsvidne af fornævnte ting 9/1 1650, at Niels Hansen på sin egen, såvel som på sine søskende, nemlig Hans Hansen, Mads Hansen og hans to søstre ved navn Mette Hansdøtre, har veder og afsagt al arv og gæld efter hans salig far: så og efterdi befindes arv og gæld efter salig Hans Madsen straks på fersk fod efter hans dødelige afgang at være afsagt og forsvoret, og ikke bevises Niels Hansen sig med noget af hans

fars efterladte gods at have med befattet eller forrykket, og fogden dog derimod tildømt Niels Hansen sin salig fars forpligt at holde, og betale Niels Staffensen samme penge, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den burde nogen magt at have men magtesløs at være, og fornævnte herredsfoged Tomas Pedersen at give Niels Hansen til kost og tæring fire rigsdaler.

(250)

** var skikket Oluf Gregersen i Egum mølle med en opsættelse her af landstinget 30/7 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Niels Hansen med flere i Frederiksodde for et vidne, de til Frederiksoddes byting 10/3 sidst forleden vidnet har, at forgangen sommer, imens salig Hans Madsen levede, da lå de med flere på Kobbelbjerg og legede kort ved deres heste, og da skulle de have seet, at Oluf Gregersen kom kørende med heste og vognkurv i vognen fra Frederiksodde og havde en skæppe kalk i vognen, og da skulle de have seet, Oluf Gregersen kørt til den vestre side ved Ullerup kirkegårdsmur og tagen nogen af kampestenene, som var falden af kirkegårdsmuren og kørte ad Egum med dem, hvilke deres vidne ikke befindes ved nogen dag og tid at være vidnet, men de ham usandfærdig og løgnagtig påvidnet: da efterdi samme sag befindes i seks uger til i dag optaget, og ingen dog alligevel med samme indstævnte vidne er mødt i rette, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne magtesløs at være og ikke at komme Oluf Gregersen til nogen forhindring.

(251)

24/9 1656.

** var skikket Peder Olufsen i Fastergård med en opsættelse her af landstinget 13/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Niels Jespersen i Østerby, Niels Nielsen i Mølgård med flere for en bænkebrev og stuevidne, han skal have udgiven til Just Jensen i Fastergård, imod hans fæstebrev og andre kontrakter, hvori han skal have tagen sig for at skulle skifte og ligne Fastergårds mark og ejendom, og ikke med reb eller mål skiftet og delt har, som det sig burde efter lov og recessen, men aleneste efter Just Jensens vilje og begæring har samtykt med ham, hvad han begærede at have: så og efterdi for os i rette lægges Sivert Brockenhuuses og jomfru Helle Sandbergs udgivne fuldmagter til Mikkel Bjerg samme Fastergårds jord og eng imellem Peder Olufsen og Just Jensen at skulle deles og skiftes, hvilket og befindes Peder Olufsen at have samtykt, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod Niels Jespersen og hans medbrødres afsigt forretning, som de derefter gjort har, såvel som fornævnte forbud at kunne sige, men ved magt at blive, men efterdi Jens Tomasen i Faster præstegård og hans medbrødre har vidnet efter Peder Olufsens ord og mundheld, som han ej er gestendig at have haft, da bør den deres vidne ingen magt at have.

(257)

** var skikket Peder Olufsen i Fastergård med en opsættelse her af landstinget 13/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christen Nielsen i Søndergård i Bølling med flere for en synsvidne, som de til Bølling herreds ting 14/5 1655 vidnet og afhjemlet har, hvori de vidner, at de så en dige var nedjævnet og ompløjet, og kornet i samme dige isået, og ikke de vidner om hvem samme dige tilhører, hvorfor Peder Olufsen formener samme deres vidne bør magtesløs at være: så og efterdi befindes Peder Olufsen at være tildømt samme dige at lade oplukke, og der det ej sket er, har han lidt dele, men efterdi nu berettes at Peder Olufsen samme dige skal have ladet oplukke, og i

så måder for sig rettet og samme dom efterkommet, da finder vi efter sådan lejlighed samme dom, dele og forfølgning ikke videre deri at komme Peder Olufsen til nogen forhindring, dog ham at give Sivert Brockenhuus til omkostning tre rigsdaler.

(261)

** var skikket velb fru Katrine von Andersen til ---- samt hendes to søstre velb jomfru Dorte von Andersen på ---- i Skåne og jomfru Anne Marie Andersen til Ulsund deres fuldmægtig Knud Lauritsen Skrædder i Viborg med en opsættelse her af landstinget 13/8 sidst forleden, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at være forårsaget at stævne velb fru Karen Qvitzow til Sundgård for en unødig og vidtløftig proces og trætte, hun dem på deres jord og ejendom, til Ulsund liggende, påført har, først for en klage, lysning og æsknings vidne, som hun til Skodborg herreds ting 14/4 sidst forleden har ladet forhverve, dernæst for en opkrævelse vidne på sandemænd til fornævnte ting 28/4 sidst forhvervet på Ulsund hede, disligeste stævnet Niels Jensen på Ørnskov med flere for en vidne, de 15/5 sidst forleden på Skodborg herreds ting vidnet har, Ulsunds hede anlangende, endnu for en anden opkrævelse vidne på sandemænd til samme ting 12/5 sidst forleden: så og efterdi befindes til jomfru Anne Marie og jomfru Dorte von Andersen for for berørte indstævnte sandemænds proces og tov og gang at være gjort og givet lovlig kald og varsel, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst samme sandemænds ed og proces deri ulovlig at være drevet, men hvo videre påskader da at kalde på ridemænd samme sandemænds tov og gang at forfare og påkende, som det sig bør, belangende at fru Katrine von Andersen ikke skulle være stævnet til bopæl, hvorimod fru Karen Qvitzow nu for os efter hendes skriftlige indlæg har protesteret, eftersom og befindes hun sig til en ufri person i ægteskab har indladt, og således hendes gods efter recessen til hendes søskende forbrudt, burde hende ingen varsel at gives, ellers belangende at den ene varsels person ikke for sygdoms skyld er kommen til tinge varsel og kald at afhjemle, da efterdi jomfru Dorte von Anders selv den varsel og kaldsseddel, som for fornævnte sandemænds gang og forfølgning hende tilskikket er, med egen hånd har bekræfter og stadfæstet, ved vi ikke imod den at sige, men efterdi befindes fru Karen Qvitzow at have ladet forhverve Niels Jensen på Ørnskov og hans medfølgeres vidne 5/5 sidst forleden, for hvilke jomfru Anne Katrines for de vidner 3/5 tilforn ikke varsel har bekommet, da kunne vi efter sådan lejlighed fordi ikke kende Niels Jensen på Ørnskov og hans medfølgeres vidne så noksom forhvervet, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(273)

** var skikket Peder Jacobsen i Hammerum med en opsættelse her af landstinget, lydende ham da stævnet salig Maren Sørensdatter af Ikast præstegård hendes arvinger, navnlig Jens Lauritsen, barnfødt i Holdgård i Ikast sogn, Karen Jensdatter i Vildbjerg præstegård, Mette Jensdatter, barnfødt i Gellerup præstegård og forrige boende i Tolstrup, Peder Nielsen, Jens Nielsen, Christen Nielsen, Anne Nielsdatter, Karen Nielsdatter, Sara Nielsdatter, Helvig Sørensdatter, alle barnfødt i Gellerup, og Maren Nielsdatter, født der sst og nu boende i Gellerup by, for en summa pending, nemlig 60 rigsdaler hovedsum, for hvilke penninge Maren Sørensdatter har i pant sat al hvis bondegods og ejendom, som hun har og var berettiget i den selvejer bondegård Volsgård i Snejbjerg sogn efter hendes pantebrevs lydelse, som for rum tid siden skulle have været betalt, og ikke sket er, hvorfor Peder Jacobsen formener, at han bør ved to selvejer bønder at have vurdering, fyldest og fuld vederlag i forskrevne pantsatte bondegård for 60 rigsdaler, med pågående omkostning og interesse, skadesløs efter recessen, herhos blev fremlagt efterskrevne pantebrev, lydende kendes jeg mig Maren Sørensdatter i Ikast præstegård, salig hr Jens Clemendsens efterleverske, af ret vitterlig

gæld skyldig at være hr Jens Tomasen, præst til Vildbjerg og Timring, og hans svoger Peder Jacobsen i Hammerum 60 rigsdaler, og derfor pantsætter jeg al hvis bondeeje og ejendom, som jeg har i den selvejer bondegård Volsgård, liggende i Snejbjerg sogn, actum Ikast præstegård 22/11 1650: da efterdi for os i rette lægges Maren Sørensdatter hendes udgivne pantebrev, til hr Jens Tomasen og Peder Jacobsen på 60 rigsdaler udgivet, og dem derfor i pant sat al hvis bondeeje og ejendom, som hun har i den selvejer bondegård Volsgård, og skylder hendes part i samme gård årlig til bondeskyld over kongelig tynge, rug 1 tønde, halv fjerde skæppe havre, efter samme pantebrevs videre indhold, bevises og hr Jens Tomasen at have opdraget og afstanden til Peder Jacobsen al hvis rettighed, som han havde i bemeldte pant, sagen og til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget er, såvel som og her til landstinget i lige måder indstævnet og i seks uger til i dag optaget, så imod recessen uden bevilling ikke kan gøres længere ophold, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Peder Jacobsen jo bør at have indlæg og vurdering for sin gælds fordring i fornævnte pantsatte bondegård for hovedstol 60 rigsdaler med sin skadegæld og interesse, og fordi tilfinder Mads Jensen i Tjørring og Niels Jensen i Holt selvejere, som Peder Jacobsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i herredsfogdens nærværelse at gøre Peder Jacobsen udlæg og betaling i fornævnte pantsatte bondegård, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(279)

** var skikket Christen Mikkelsen Skrædder i Kolding med en opsættelse her af landstinget 30/6 sidst forleden, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Christen Nielsen Knivsmed for en vidne, han til Kolding byting 12/3 sidst forleden vidnet har, at de imellem 2/3 og 3/3 næst tilforn om natten, der han lå i hans seng, da at skal have hørt en karl skal være kommen i deres gade og huggen med en kårde, men hvem det var, vidste han ikke, item stævnet Christen Reinholts med flere for adskillige vidner, de til Kolding byting samme dag vidnet har, hvilken gerning Christen Mikkelsen højlig benægter ikke at have begået: så og efterdi ikke befindes Christen Nielsen og hans medfølgere udførligen at have vidnet om synlig gjort gerning, tilmed og uendelig og uoverensstemmende, Christen Skrædder sligt ved højeste ed og her i dag for retten dristig benægtet og fragået har, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne såvel som syn, klage og sigtelse samt den sandemænds ed, derpå funderet er, så noksom at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(283)

** var skikket Mads Bertelsen på Dybebjerg på sine egne, sin bror Niels Bertelsen sst og Maren Pedersdatter, født i Bønde, deres vegne, i deres egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 2/8 sidst forleden, indeholdende dem da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Johanne Lauritsdatter, født i gode rønner i Hove sogn, for et enlig vidne hun på Vandfuld herreds ting 1/9 sidst forleden vidnet har, indeholdende at ungefer for to år siden skulle hun tjent på Dybebjerg hos Niels Bertelsen og Mads Bertelsen i to somre, nemlig 52 og 53, så og om vinteren, og al den tid hun var der i huset så hun, at fornævnte to brødre Mads Bertelsen og Niels Bertelsen så og Maren Pedersdatter søgte seng med hverandre hver nat som andre ægtefolk, og at Maren Pedersdatter somme tider var afklædt til hendes bare særk, hver gang hun gik med dem til seng, og undertiden var ganske afklædt og blottet nøgen, således natten igennem skulle ligget midt imellem fornævnte to brødre, de øvrige indstævnte vidnede det samme: så og efterdi Johanne Lauritsdatter, Helvig Pedersdatter, Mette Christensdatter og Maren Nielsdatter udførlig har vidnet og båret kundskab om den gørlig gerning, de seet har, det Maren Pedersdatter har søgt seng og ligget

imellem fornævnte to brødre, Mads Bertelsen og Niels Bertelsen, hvilke deres vidne tre af vidnesbyrdene, som her for retten var til stede, nemlig fornævnte Johanne, Mette og Helvig enhver for sig ved højeste ed og opholden finger har været gestendig og bekræftet, og sligt Mads Bertelsen, Niels Bertelsen og Maren Pedersdatter offentlig påteet, som forskrevet står, og aldeles intet af dem derimod fremlægges, hvormed deres vidner tilbage drives kunne, men fast mere med rygte vidner stadfæstes, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod bemeldte indstævnte vidner at kunne sige men ved magt at blive.

(289)

8/10 1656.

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Riberhus, hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, og havde hid kaldt sandemænd af Gørding herred, en liden pigebarn navnlig Dorte Pedersdatters bane at udlede, som skal være død og omkommen mandag 25/8 sidst forleden i Grumme Joensen i sønder Vejrup hans hus eller gård, og nu fremlagde Jens Høg for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Gørding herreds ting 8/9 sidst forleden, indeholdende Anne Lauritskone i Vejrup med flere at have vidnet, at den dag 14 dage næst forleden kom Maren Peders sst gangende med hendes liden barn Dorte Pedersdatter i hendes arm ind til Grumme Joensens og sagde til hans hustru Else Grummes, oldemor lille, ville i tage min barn i dag, jeg skulle age noget korn med Mette Christens ved Vejrup kirke, og da svarede Else Grummes ja, og hendes datter Johanne Grummesdatter satte barnet på hendes skød, og ved aftenstid samme dag kom Grumme Joensens søn Joen Grummesen op til Vejrup kirke og råbte ind ad Christen Pedersens åbne vindue og sagde til hende, at deres barn var falden i deres brønd, og han tænkte den ville dø: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde fornævnte barn Dorte Pedersdatter at våde og ulykke at være faldet i fornævnte brønd og deraf omkommet, og det den til bane og livs lagt.

(293)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Anders Jørgensen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget 27/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Hans Due, indvåner i Frederiksodde, til Kolding byting, hvilken sag af byfogden til landstinget er henfunden, at han på KM vegne 5/8 1654 i borgmester og råd i Kolding deres nærværelse i borgmester Morten Pancks hus, der han var borger og borgerskabens løjtnant i Kolding, ham da befalet at have opsyn med de gader, hvor pesten grasserede, og dog ved enderne på gaderne holdes ved vagt, på det ingen skulle komme på de gader, som var inficeret, ikke heller nogen af de personer, som var i de gader, hvor pesten var, skulle komme i de gader, som ikke var inficeret, ydermere af Frands Brockenhuuses kammerjunker hans skrivelse kan eragtes, han ikke skal have efterkommet, men deri sig have anstillet som en ulydig undersåt, som øvrigheds befaling har foragtet, formener derfor Hans Due bør at straffes som en ulydig undersåt, og være i KM nåde og unåde, og hans boeslod og formue til KM at være forbrudt: så og efterdi bevises Hans Due tilforn, førend han for samme sag til Kolding byting er tiltalt, sin borgerskab der i byen at have opsagt, og sig til sin værneting Frederiksoddes byting heden skudt, og sætfogden Simon Dover dog har taget sig dom til, og sagen for sin overdommer heden funden, og den ikke til Hans Dues værneting indvist der at ordeles, uanseet Simon Dover har samme dag tilfunden Maren, Niels Gertsens, Hans Due for den tiltale, hun til ham havde, til Frederiksodde

byting at søge, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme hedenfindelse dom så noksom deri med procederet, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(301)

** var skikket Peder Christensen i Kvie og havde hid kalde sandemændene af Østerherred, hans bror Otte Christensen af Lærkeholt hans bane at udlede, som er ned slagen på Olling gade 24/8 sidst forleden og derefter er bleven død 28/8 næst efter, og nu fremlagde Peder Christensen for sandemændene efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 28/9 sidst forleden, Knud Olufsen og Kirsten Nielsdatter i Olling at have vidnet, at på bartolomei dag næst forleden var de til barsel i Olling til Niels Christensens, da kom der nogen uenighed imellem Otte Christensen og Morten Hansen i Lund, og da gjorde Otte Christensen Morten Hansen to sårmål i hans arm med hans kniv, så flyede Morten Hansen ud af døren, og Otte Christensen løb efter ham til en vogn, hvorfra han tog to vognkæppe, i det samme kom Peder Nissen af Olling med nogen kreatur af hans fars gård og greb Otte Christensen om livet og bad ham, han for Guds skyld ville give sig tilfreds og lade sådant fare, da sagde Otte Christensen til Peder Nissen, slipper du mig ikke, da skal du fange en ulykke, og så slog han til Peder Nissen, så flyede Peder Nissen fra ham, og Otte Christensen køb efter ham med en dragen kniv og stak efter ham, idet fik Peder Nissen en sten op og slog til ham, så han styrtede: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Peder Nissen af nødværge at have slaget og dræbt Otte Christensen og fordi svor ham hans bane på og til han fred, eftersom de selv sandhed derom udspurgt havde.

(302)

** var skikket Jørgen Andersen i Håstrup og Peder Pedersen sst med en opsættelse her af landstinget 27/8 sidst forleden, indeholdende dem da at have stævnet Jes Madsen i Oksvig for en dom, han har hændet over dem til Jerlev herreds ting 14/5 1656, anlangende for soldateri at han skulle have været deres soldat over tre år, og ikke han skal bevise, at han har været lejet af dem og lægdsmændene længere end i tre år, enten med hans rigtige pas eller en deres rigtige kontrakt: så og efterdi ikke befindes nogen bevis for fogden er fremlagt, hvor længe Jes Madsen skal have været soldat for fornævnte mænd, han og har dømt uendeligt, da finder vi efter slig lejlighed samme dom magtesløs at være, og hvo påskader indkalde sig sagen igen til herredstinget, og da Jes Madsens pas såvel som andre tilhørige bevis samt fornævnte kontrakt derom for fogden at i rette lægges, og parterne så endeligen imellem at dømme, som det sig bør.

(305)

** var skikket velb Erik Qvitzow til Sandager, KM bestalter oberst over det sjællandske regiment til fods, hans fuldmægtig Christen Mouridsen, forpagter på Åbjerg, med en opsættelse her af landstinget 27/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet, på sin tjener Clemend Christensen i Vittrup hans vegne, Niels Jensen i Kirkeby med flere for et syn, de til Ulfborg herreds ting på snapslørdag 1656 afhjemlet har, anlangende at de skulle have været til syn på Nissum mark til noget pløjet jord, liggende sønden Gelstrup, endnu stævnet Jens Olufsen i Gelstrup med flere for et vidne, de til Ulfborg herreds ting samme dag vidnet har, at op til 40 år har de kendt den jord, som synsmænd har omhjemlet der var oppløjet, des midlertid har der gangen kvæg på samme jord, og har været fri forte og fægang: så og eftersom der tvistes, om fornævnte ager er i forte eller ikke, og vi des åsteders beskaffenhed ikke har haft i besigtning, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst deri på fornævnte vidner, syn, klage og dom at kende, førend åstederne ved gode mænds granskning

bliver forfaret, og des lejlighed fra dem gives beskrevet, og siden hvo videre påskader, da at gå derom hvis ret er.

(309)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Anders Jørgensen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at være forårsaget at have stævnet Søren Nielsen i Vollund og hans medbrødre nævnings mænd for ed og tov, de 30/4 sidst forleden til Jerlev herreds ting gjort og svoret har, hvor i deres tov befandtes, at de imod rigtig vidnesbyrd, som for dem skal være lagt i rette på Jerlev herreds ting, og dog skal have svoret Kirsten Lauritsdatter kvit for kirkefred, eftersom der er ingen andre vidner ført, ej heller seet gerning eller skade for dem bevist at være gjort, da formener Steen Bille, at der burde at holdes rolighed og skik i kirken, imens præsten sit embede forrettet, og ikke dis midlertid nogen bulder eller uskikkelighed burde at holdes, som ud af vidner kan erfares, hvilket de vidner, at præsten for slig deres uskikkelighed, bulder og skænderi, som de havde med hverandre, måtte stå op af skriftestolen og begære lyd at skrifte, som Kirsten Lauritsdatter og Kirsten Jensdatter havde med hverandre, og formener Steen Bille, at nævningerne imod slig udførlige vidner hende ikke billigen burde eller kunne befri, men hende med al ret kirkefred burde at have oversvoret: så og efterdi ej befindes for nævningerne udførlig at være bevislig gjort, det Kirsten Lauritsdatter og Kirsten Jensdatter, som dog berettes begge umyndige, nogen synderlig ulyd, håndgerning eller slagsmål på hverandre gjort, truet eller undsagt, som med syn kunne være bekræftet, så nævninger fordi har dem for kirkefred deri fri svoret, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme indstævnte nævnings eder at kunne sige, men ved magt at blive.

(312)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Anders Jørgensen, ridefoged sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Erik Olufsen i Noes for en dom, han 22/5 sidst forleden til Anst herreds ting dømt og afsagt har, som indeholder Anders Jørgensen, KM ridefoged, at have ladet stævne Anders Matiasen i Bække og givet ham til sag, formedelst hans far Matias Mikkelsen for adskillige ulovlige gerninger på Koldinghus var anholden, og dismidlertid blev udborget af hans søn Anders Matiasen og svoger, og der sagen var Matias Mikkelsen pågangen, og han til Bremerholm var hendømt, og da han på Koldinghus er sat og pågreben, da er Matias Mikkelsen af hans søn Anders Matisen om nattetide med økse og gevær voldelig med magt dem fratagen, og efter slig lejlighed skal Anders Jørgensen have sat i rette, om Anders Matiasen jo bør at lide i jern på Bremerholm, hvorimod han ham skal have frikendt, eftersom Anders Matiasen såvel som flere sig skal have forpligtet, enten sin far Matias Mikkelsen at indføre til Koldinghus eller penge i steden for ham: så og efterdi befindes for herredsfogden Erik Olufsen udførlig at være i rette sat, om Anders Matiasen for hans ulovlig begangen gerning ikke jo burde på Bremerholm i jern at lide, og fornævnte herredsfoged det ganske forbi gået og sluttet sin dom på en forpligt, som ej for ham har været i rette lagt, tilmed og ej heller nogen genmæle for ham derimod til nogen erklæring været har, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende den hans dom så noksom, at den bør nogen magt at have men magtesløs at være, og Erik Olufsen at give velb Steen Bille til omkostning seks rigsdaler, i rede penge at betale.

(315)

** var skikket Peder Nielsen i Andkær med en opsættelse her af landstinget 27/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Peder Nielsen, herredsfoged i Holman herred, for en dom han skal have afsagt og dømt på Holman herreds ting 14/7 sidst forleden, imellem ham og Hans Bendsen i Andkær, for en forløfte som Peder Nielsens søn Mads Pedersen skal have lovet for Hans Bendsen til salig Hans Hansen i Skærup for 16 rigsdaler, som forløfte brevet videre om formelder, hvorefter herredsfogden Peder Nielsen efter samme brev har tildømt Peder Nielsen i Andkær sin søns forløfte at betale til salig Hans Hansens arvinger: så og efterdi for herredsfogden såvel som for os er fremlagt Mads Pedersens underskrevne forløfts skadesløs brev, for Hans Bendsen til salig Hans Hansen i Skærup udgivet, på 16 rigsdaler, som han for sig og sine arvinger har til forpligtet at betale Hans Hansen eller hans arvinger, hvilke brev Peder Nielsen, afgangne Mads Pedersens far, ej her for retten for falsk har videt eller beskyldt, så herredsfogden fordi har tildømt Peder Nielsen samme penge at betale eller indvisning at lide, da ved vi efter slig lejlighed ikke den hans dom at imodsige, men ved magt at blive.

(316)

** (til Hans Graversen i nør Staby hans opsættelse): så er Anne Jensdatter eller nogen på hendes vegne ikke mødt til gensvar, hvorfor samme sag til i dag seks uger er opsat, og Anne Jensdatter såvel som og Hans Graversen begge personligen her til stede med hverandre at møde, og da gå om hvis lov og ret er, og denne opsættelse forinden på tilbørlige steder til underretning at forkyndes, som der sig bør.

** var skikket Christen Christensen i Overgård med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Christen Jensen ved store Bjerg og hans kones søn Peder Christensen og hans kones datter Maren Christensdatter, for de samtlige den næste tirsdag efter sankt valborg dag sidst forleden, som var 6/5, til barsel i Navr kærgård med åråds råd har dem til fordristet uden al billig og given årsag og der overfalden Christen Christensen, stødt og slagen ham sår og skade i hans hoved og ansigt, trådt under deres fødder, og da samme tid sønder trådt hans lår, formenende Christen Jensen, Peder Christensen og Maren Christensdatter for slig ulovlige gerninger ikke ærligen at have gjort, og bør derfor tilbørligen at straffes som vedbør: da efter flere ord dem imellem var, blev Christen Christensen på den ene såvel som og Christen Jensen på sin egen og stedbørn Peder Christensen og Maren Christensdatter deres vegne på den anden side nu her for retten med sammenlagte hænder således forenet, at Christen Jensen lovet og til forpligtet sig at give Christen Christensen tyve rigsdaler, straks han hjemkommendes vorder, i rede penge at levere, lovet og derhos at gøre aftingning hos badskæren om hans betaling og løn for Christen Christensen at læge, og det til badskæren nøjagtigen at betale, og for fornævnte badskærløn Christen Christensen aldeles fri at holde, og dermed afstod de på begge sider alle hvis vidner, syn og sigtelse, som i sagen ganget og forhvervet er, så det deri skal være kasseret, død og magtesløs, og ingen videre til hinder eller skade efter denne dag at komme i nogen måder.

(323)

** var skikket Jens Nielsen Almind af Frederiksodde med en opsættelse her af landstinget 27/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Hans Lauritsen sst for et vidne, han 28/1 der på bytinget skal have vidnet, dog ikke vidnet om visse dag og tid, eller at Jens Nielsen skal have navngivet eller egentligt tilsagt nogen noget på rørige nogen til skade, men at Hans Lauritsen vidner om Niels Joensens kvindes spørgsmål og Jens Nielsens svar derpå, herhos blev fremlagt ovennævnte vidne, som indeholder at Jens Nielsen, som han kom ned ad gaden, sagde, ærlig mand

gør ærlig gerning, og ærlig kvinde gør også ærlig gerning, og skælme gør som de er til, da kom Niels Joensens kone og tilspurgte ham, om han mente hende, da sagde han, gak ind din hore og læg dig: så og efterdi bemeldte vidnesbyrd ikke har vidnet om visse dag eller tid, såvel som og efter Jens Nielsens ord og mundheld båret kundskab, som han dog ej er gestendig, fra sig bebrevet eller for ting og dom indganget, men fast mere benægtet og fragår, tilmed og til hjemting såvel som her i dag for retten Niels Joensens hustru erklæret, ikke at vide andet med hende end hvis ærligt er, da finder vi efter sådan lejlighed samme vidne såvel som og de domme, derefter dømt og udstedt er, magtesløs at være.

(328)

** (hører til Gertrud Andersdatter i Kolding hendes opsættelse) da er mødt Gertrud Andersdatter på den ene og Iver Jacobsen på sin egen og Peder Helts vegne på den anden side: da for nogen lejlighed sig heri begiver, er endnu samme omtvistede sag fremdeles med bevilling opsat til tredje landsting efter snapsting først kommende, og parterne da her at møde, og sagen da uden videre forhaling eller afvisning til ende at komme.

22/10 1656.

** var skikket velb Steen Bille, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Christen Hansen i Viuf og havde hid kaldt sandemænd af Brusk herred, en kvindfolk ved navn Sidsel Madsdatter, som var hos Anders Tomasen i Dons, hendes bane, som mandag 5/9 sidst forleden som formenes af et træ, som blev af nogen væltet og falden på hende i Anders Tomasens gård, at være død bleven, og først fremlagde Anders Tomasen i Dons for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 11/10 1656, Peder Bertelsen i Done med flere at have vidnet, at på mandag sidst forleden var tre uger imod aften da så de Anders Tomasens hustru Maren Poulsdatter i Dons, Hans Nielsen, Anne Baldsersdatter og Sidsel Madsdatter stod ved Anders Tomasens vogn, og da de alle fire ville løfte en egelejde af vognen, og den blev dem for mægtig i løftet og imod deres vilje faldt fra dem alle fire over det bageste hjul, og den tog Sidsel Madsdatter med sig til jorden og slog hende død straks på steden: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Sidsel Madsdatter af våde og ulykke af samme egelejde at være slagen og død bleven, og det hende til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom udspurgt havde, dernæst blev den ottende sandemand Hans Hansen i Nebel hans skudsmål gjort, det han er på hans sygeseng forhindret, så han ej til dette landsting nu kunne møde sin ed at gøre.

(330)

** var skikket Jesper Hansen i Bøl med en opsættelse her af landstinget 10/9 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Niels Nielsen Obling i sønder Bork, givende ham til sag for 249 rigsdaler med des forfaldne rente i fem år, som til 29/12 1655 senest skulle have været betalt, og Jesper Hansen fordi har været forårsaget at hænde dom på Niels Nielsen til Nørherreds ting til at betale forskrevne hovedsum med resterende rente og skadegæld, eller Niels Nielsen bør derfor at lide rigens æskning, dom, dele og forfølgning: så og efterdi her for retten er fremlagt Niels Nielsen Obling hans udgivne underskrevne skadesløs brev og forpligt på 249 rigsdaler, som dog ikke med kvittants bevises erlagt og betalt at være, så sagen fordi med æskning til hjemtinget er procederet, og dom der ganget, som forskrevet står, da ved vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end Niels Nielsen jo bør efter hans skadesløs brevs indhold at betale til Jesper Holst samme summe penge med efterstående rente og interesse, eller og derfor æskning at lide.

(333)

** var skikket velb Envold Kruse til Hovum hans fuldmægtig Jens Høg, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Jens Jensen i Bandsbøl, givende ham til sag at han skal have sig til fordristet at forandre to stolestand i altergulvet i Hemmet kirke, forordnet til præstens hustru og døtre, og tillige ladet indsætte en stolestand til hans hustru, datter og tjenestepiger, hvilken rum og plads i altergulvet er således betaget og forkrænket, og de, som til herrens nadvers annammelse fremkommer, ikke uden stor forhindring og uskikkelig trænge kan sig nedsætte og opkomme, hvori han formener han imod KM forordning og recessen har forgreben: så og efterdi her i rette lægges for bemeldte anordning, gjort om stolestade i Hemmet kirke, af velb Peder Reedtz selv såvel som og af Peder Nielsen på domprovsten Erik Krags vegne samt flere forseglet og underskrevet, som udførligen formelder at være afskaffet stolene i altergulvet, undtagen to på den nordre side, item den tredje stolestand at være tillagt Jens Jensen i Bandsbøl og de to mænd i Pagård deres hustruer, såvel som de to stole, som fandtes i altergulvet på den nordre side, at være tillagt præstens hustru, sine døtre og piger, hvilke anordning står i sin fulde esse, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme Peder Nielsens indstævnte seddel, som uden Peder Reedtzes samtykke og imod bemeldte anordning udgivet er, så noksom at den kan komme Jens Jensen til den indsatte stol i altergulvet til behjælpning, men den såvel som fornævnte dom, derpå funderet er, magtesløs at være.

(337)

** var skikket Jes Jørgensen i Borlev med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da at have stævnet Mads Hansen i Hesselballe for et vidne, han til Jerlev herreds ting 18/6 sidst forleden vidnet har, at han kunne mindes i 30 år, det Jes Jørgensen i Borlev ikke har haft nogen lod, del eller skifter i Borlev hedevang eller Borlev mose at bruge: så og efterdi her tvistes om fornævnte Borlev hede og mark, Jes Jørgensen sig tilholder, at være af Borlev mark, hvori Borlev mænd formener det at ligge i Damsgårds mark, hvoraf gives særskyld, og vi ikke åstederne til underretning har haft i besigtning, da har vi efter slig lejlighed ikke deri vidst i sagen at dømme, førend des omtvistede åsteders beskaffenhed ved gode mænds granskning bliver forfaret og des lejlighed af dem gives beskrevet, og hvo derefter videre påskader da indkalde sig sagen igen og gås derom hvis ret er.

(344)

** var skikket Tomas Sørensen i Brøndsted på sin egen og på hr Rasmus Jensen, sognepræst til Gaverslund sogn, og sine med kreditorer, Maren, salig Bertel Hansens i Eltang, på hendes egen og hendes børns vegne, Jens Høg i Pjedsted, Bertel Hansen i Vilstrup deres fuldmægtig Tomas Sørensen med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Mette, salig Hans Ravns, i lille Velling for et pant, hun ved hendes bror Jacob Tomasen i Søholm skal have forhvervet ved tingsvidne til Holman herreds ting 2/6 1656, hvori befindes det hendes salig husbond Hans Ravn skal have standen for tingsdom og bekendt, at han havde bekommet 300 rigsdaler til medgift, som ham var lovet med fornævnte hans hustru, hvorfor han til nøjagtig forsikring og vederlag for fornævnte penge skal Hans Ravn pantsat for sig og sine arvinger og til hans hustru Mette Tomasdatter og hendes arvinger den fulde fjerde part af den bondegård, hele grund og ejendom i lille Velling, han iboer, tilmed han for retten skal have bekendt, det samme ejendoms gård at være kvit og fri for al anden pant og gæld, uanseet derimod anderledes bevises

med adskillige håndskrifter, han til fornævnte hans kreditorer at skal have udgiven, dem med rette pligtig er en part af dem, nemlig hr Rasmus Jensens hustru Magdalene Jensdatter, Jens Høg, Maren salig Bertel Hansens, Tomas Sørensen og Bertel Hansen, hvilke håndskrifter og gæld befindes at være, en part af dem, langt ældre end pantet til hans anden hustru, formener at samme pant hende til vilje at være gjort, eftersom salig Hans Ravns børns morbror Jens Hansen i Skovsgård samme dag, pantet gik beskrevet, havde budt sølv og penge imod samme pant, som en frænde til godset på børnenes vegne, og Mette Tomasdatter dog som en fremmed kvinde har bekommer ejendom i pant, dertil blandt andre stævnet Tomas Hansen, Niels Hansen, Henrik Hansen, Anne Hansdatter, Dorte Hansdatter, Maren Hansdatter, den yngste Anne Hansdatter enhver med deres lovværge. herhos fremlagde Jacob Tomasen i Søholm på Mette, salig Hans Ravns, i lille Velling hendes vegne efterskrevne pantebrevs tingsvidne 2/6 1651, indeholdende Hans Nielsen Ravn i lille Velling bekendte at have bekommet 300 rigsdaler til hjemfærd og medgift med sin kære fæstemø Mette Tomasdatter, barnfødt i Noes, og derfor pantsatte Hans Ravn fra sig og sine arvinger og til Mette Tomasdatter og hendes arvinger den fulde fjerde part af den bondegård i lille Velling, han påboer: så og efterdi intet nøjagtigt fremlægges, hvormed bemeldte indstævnte pantebrev lovligen svækkes kunne, da har vi efter slig lejlighed fordi ikke deri vidst imod den at sige, men ved magt at blive.

(348)

** var skikket Niels Jepsen, borger i Ringkøbing, med en opsættelse her af landstinget 10/9 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Terkild Ebbesen og Bertel Væver sst for et vidne, de 30/11 1655 på bytinget skal have vidnet om Niels Jepsen og hans kones ord og mundheld, som dem ikke tilstod eller bekræftes, men fast mere fragår, hans kone og ikke egentlig navngives eller derfor lovlig varsel skal have bekommet. herhos blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Ringkøbing byting 30/11 1655, Terkild Ebbesen og Bertel Væver at have vidnet, at de den dag 14 dage gik om KM og byens skat, da var de fire mænd og byfogden i Niels Ibsens hus og kræve skat, da svarede han og hans kone, at Gud skulle straffe dem, som lagde ham den skat på, og de skulle ligge på deres sygeseng at fortæres: så og efterdi ikke befindes for fornævnte indstævnte vidnesbyrds vidner til Niels Jepsens hustru lovlig varsel givet, byens tjener befindes og både i sagen at have vidnet og varsel givet, fornævnte ord, om vidnet er, ikke heller egentligt ære og lempe angår, da kunne vi efter slig lejlighed ikke deri kende samme indstævnte vidner såvel som den dom og dele, derefter dømt og udstedt er, så noksom at det bør nogen magt at have men magtesløs at være.

(351)

** var skikket Niels Pedersen Ravn i Kongsted med en opsættelse her af landstinget 24/9 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Anders Jensen Skellerup i Kolding for adskillige vidner, han til Kolding byting 1/4 sidst forleden fremlagde og Søren Olufsen Ravn og hans hustru Kirsten Pedersdatter i Kongsted til vilje vidnet har, uden lovlig kald og varsel, imod recessen og i hans egen sag, hvilke vidne han højlig benægter og derfor formener ej bør at komme ham til hinder eller skade: så og efterdi Anders Jensen og hans medfølgeres vidnesbyrd udførligen har vidnet og båret kundskab om de hug og slag, Niels Ravn har givet og gjort Kirsten Pedersdatter, hvorimod han intet fremlægger, hvormed nøjagtig kunne bevises ikke så at være, men fast mere med syn, klage og sigtelse bestyrkes såvel som og Kirsten Pedersdatter Niels Ravn i lige måde ham og her for retten derfor sigtet og beskyldt, da ved vi efter slig lejlighed ikke imod samme vidner, syn, sigtelse og klage såvel den dom, derpå funderet er, at kunne sige men ved magt at blive.

(356)

** var skikket Jørgen Nielsen i Vork på salig Jens Rasmussen børn og arvinger af Hjelmdrup deres vegne med en opsættelse her af landstinget 30/9 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Hans Iversen i Bølling for en summa penge, som han skal være salig Jens Rasmussens børn og arvinger skyldig efter hans udgivne efterskrevne forpligt, lydende kendes jeg mig Hans Iversen i Bølling at have annammet og oppebåret af Jens Rasmussen på Hjelmdrup, KM bestalter kaptajn, 100 sletdaler, hvilke jeg bepligter mig eller mine arvinger at betale til sankt michaeli næst kommende, og dersom det sker, hvilke Gud forbyde, Jens Rasmussen ikke til for bemeldte tid betalt samme pending, da skal Jens Rasmussen til sig annamme og beholde den halve ejendomsgård i Bølling, som jeg selv nu påboer, som er halvparten af den gård, som Søren Sørensen i Bølling nu påboer, og give Hans Iversen der foruden 100 sletdaler for samme sin ejendom, datum Hjelmdrup 23/6 1632, hvilken gæld han ved dom 27/2 dette år blev tildømt at betale, og formente Jørgen Nielsen, at han efter bemeldte håndskrift burde at have indvisning dom her til landsting beskrevet. så blev fremlagt efterskrevne indlæg, som blandt andet indeholder, item endnu bevises med dom af Jerlev herreds ting 26/9 1649, at kaptajn Jens Rasmussen har selv for retten fremlagt en fuldmagt af Anders Andersen Munk i Hvilsbjerg, dateret Hjelmdrup 4/1 1648, til formelding at Anders Munk har opdraget det pant til Jens Rasmussen på hans far Anders Munk i Vejle hans vegne på 100 sletdaler på det pant i fornævnte bondegods for hvis, som hans far til bemeldte kaptajn skulle have skyldig været, begærende at den for landsdommere for retten måtte fremlægges, da deraf at kan eragtes den gæld betalt at være, og ikke Anders Andersen Munk selv for retten på Jerlev herreds ting har fremstanden den fuldmagt gestendig været, derhos ---- at samme fuldmagt såvel som den skifteregister efter salig Anders Pedersen Munk i Vejle til sagens underretning måtte fremlægges, hvoraf de 100 sletdaler med des adkomst billigen at være kommen med lovlig bevis. tilmed bevises med en kontrakt med Anders Munks egen hånd ---- 16/7 1634 for al resten til kaptajnen sin brev udgivet har på ti sletdaler dermed noget bygningstømmer og engslæt på et års tid: så og efterdi for os er i rette lagt Hans Iversens underskrevne skadesløs brev og forpligt på 100 daler hovedstol med des rente til Jens Rasmussen og hans arvinger udgivet, hvorimod ingen kvittants fremvises, så sagen fordi derom til herredsting har været indkaldt, og dom ganget som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Hans Iversen jo pligtig er og bør fornævnte summa penge 100 daler hovedstol med sin rente skadesløs til salig Jens Rasmussens børn og arvinger at betale, og fordi tilfinder Hans Jepsen i Revsgård og Peder Jensen i Rugsted selvejere, som deres fuldmægtig Jørgen Nielsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger med herredsfogden at drage for Hans Iversens bopæl, der udæske udlæg af hans løsøre, sker dem ikke der fyldest, da salig Jens Rasmussens arvinger i Hans Iversens jordegods, hvor det findes kan, at indvise så de bekommer fuld udlæg for samme gælds fordring, og det efter recessen som de vil ansvare og være bekendt.

(361)

** var skikket Mikkel Lauritsen i sønder Bork på sine mor, søskende og egne vegne med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Peder Christensen i Adsbøl og Maren Christensdatter i Husum for et vidne, de til Østerherreds ting 28/7 sidst forleden efter en bænkebrev, dateret 1643, afvidnet har, i sin mening at de nærværende skulle have været i Christen Christensens hus og gård i Adsbøl, hørt og seet det Laurits Mikkelsen i sønder Bork skulle have afkøbt Christen Christensen Stavkær en sort okse for 12 daler, hvilke deres vidne beskyldes for en vildig vidne, Christen Christensens egne børn, som han skulle have af to herreder sammen sanket, hans ulovlige krav og usandfærdige fordring ville med bekræfte: så og efterdi vidnesbyrden befindes Christen Christensens egne børn og i så måder vildig, tilmed og slig køb, de om vidner, for

13 år forleden at skulle være gjort, og ikke i så lang tid derefter på fersk fod fordret, eller med nøjagtig brev og bevis bekræftet er, da finder vi efter slig lejlighed samme vidne og den dom, derpå funderet er, magtesløs at være.

(363)

** (til Steen Billes opsættelse cit Niels Poulsen i Bjert for vidne): så mødte Niels Poulsen i Bjert på sin egen vegne, dog igen er mødt på Bertel Markorsens vegne, hvorfor sagen til i dag seks uger er optagen, og denne opsættelse her forinden at forkyndes, og Bertel Markorsen for udeblivelse at give velb Steen Bille til omkostning to sletdaler.

** (til Steen Billes den andenopsættelse citeret Anders Jørgensen i Nebel for en dom): så mødte Niels Poulsen i Bjert på Anders Jørgensen herredsfogeds vegne, dog er ingen mødt på Hans Mikkelsen i Strandhuse hans vegne, hvorfor samme sag er opsat til i dag seks uger, og Hans Mikkelsen for udeblivelse at give velb Steen Bille til omkostning to sletdaler.

** var skikket velb Peder Reedtz til Tygestrup, KM befalingsmand på Lundenæs, hans fuldmægtig Jens Sørensen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag måned, lydende ham da at have stævnet Frands Nielsen i Lind for en ulovlig og vildig syn, han af sin husbonds egne tjenere i Herningholm birk og indført Hammerum hede til KM tjenere i Bjødstrup og Peder Jacobsen i Hammerum og Mette Nielsdatter sst deres enge, nemlig ni mænd, der iblandt Jep Jørgensen i Fjederholt, for en syn de 11/7 på Herningholm birketing afhjemlet har, at de den næste mandag for sankt hans dag midsommer sidst forleden var til syn over et stykke eng, som tilhørte Jacob Mortensen i Bjødstrup, og over andre engstykker, hvorpå var gjort skade: så og efterdi ikke befindes for Christen Pedersen i Gunderup, Peder Christensen i Lind og deres medbrødres syn at være varsel givet til vederparterne på åstederne at møde, synsmændene og befindes at være i birket optaget og i herredet indført på KM tjeneres enge at syne, det og befindes Tomas Gregersen, Sidsel Pedersdatter og deres medfølgeres vidnesbyrds vidner, såvel som og fornævnte syn af Christen Pedersen selv at være udstedt i egen sag, som ikke ske burde, tilmed og en del af fornævnte vidnesbyrd vildige og ikke på fersk fod vidnet, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme syn og vidne så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være, desligeste og efterdi ikke for Jacob Andersen i Hesselbjerg, Jens Nielsen og deres medbrødres syn på åstederne at møde findes varsel givet, tilmed vildig og deri vurderet og synet, som ikke ske burde, Christen Jensen i Fastrup og hans medfølgeres vidne og befindes vildig og ej på fersk fod vidnet, der og ej heller befindes lovlig varsel til Grev Rantzau for Peder Jensen i stor Agerskov, Jens Pedersen og Jep Pedersen deres vidne at være givet, tilmed og Christen Pedersen i nør Fastrup og Jens Nielsen sst deres vidne anlangende nør Fastrup fæhjord, de vogtet har, ikke at være kommet i Agerskov mark og eng, og i så måder vidnet i egen sag, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme syn og vidner såvel som og den klage, Peder Jensen i Langlund, som dog ikke befindes lovlig varsel for givet, så noksom, at det bør nogen magt at have men magtesløs, men efterdi Peder Jensen i Agerskov, Jens Pedersen og Jep Pedersen udførlig har vidnet, dem at have seet Christen Pedersen Agerskov har haft elleve store øksne, tre unge stude, ti køer og fire kvier, som har ganget med Agerskov hjord, fra græsset groede om sankt valborg dag og tilmed pinsedag, og gjort skade i KM tjeneres eng, og i så måder vidnet om den synlig gerning, de seet har, og intet nøjagtigt derimod fremlægges, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod den deres vidne at kunne sige men vad magt at blive.

(376)

5/11 1656.

** var skikket Peder Jensen i Kongsted på sin egen og Niels Pedersen sst hans vegne med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Søren Olufsen i Kongsted for nogen af Kongsted kirkejorder, han sig ved underfundig praktik skal have bemægtiget og erlanget, som fra samme deres gårde og til kirken er givet, og de endnu i fæste har efter derpå to adelige udgivne fæstebreves indhold, dateret Koldinghus 21/7 1648, af velb fru Margrete Lunge udgivet, det andet af velb Steen Bille udgivet, dateret Koldinghus 22/1 1655, hvorefter Niels Pedersen og Peder Jensen fornævnte jord har nydt og brugt, og deraf givet kirken hid indtil sin rettighed: så og efterdi her for retten er fremlagt for berørte to adelige fæstebreve, til Niels Pedersen og Peder Jensen på samme kirkejorder udgivet, hvorimod fremlægges KM tilladelse, samme kirkejorder til kirkens reparation at måtte henpantes, såvel som Steen Bille samme jord derefter til Søren Olufsen Ravn har forpagtet, indtil så længe middel vorder, at kirken kan det fra ham eller hans arvinger igen indløse, da efter slig lejlighed er her ikke vidst i sagen at kunne dømme, men til KM og Danmarks højvise rigens råd deri indfinder.

(381)

19/11 1656.

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Riberhus, hans fuldmægtig Peder Børgesen, ridefoged der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Hans Jørgensen i Ilsted med flere for en vidne, de 7/1 næst forleden til Gørding herreds ting med Villads Juel i Hør vidnet har, og deri vidnet, at han var en fæstebonde, hvilke vidne beskyldes ikke at være funderet på lands lov eller KM skattebreve, som udførlig formelder hvor meget skat en jordejergård til KM skat udgiver, disligeste er Hør, Villads Juel påboer, en jordejer bondegård, som af arilds tid, enten den af ejermanden selv har været besiddet eller til andre bortfæstet, givet fuld skat for en jordejergård, item stævnet Jacob Jensen i Tømmerby, herredsfoged i Gørding herred, for en dom han samme dag dømt har, som formelder at efterdi med tingsvidne bevises, Villads Juel at være en fæstebonde, vidste han ham ikke heller videre skat for en fæstebonde at tilfinde: så og efterdi befindes herredsfogden Jacob Jensen at have funderet sin dom på et tingsvidne, som samme dag er udstedt, og ikke har været under forsegling eller i dommen indført, eller lovlig varsel for samme vidnes udstedelse givet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne og dom deri så noksom, at det bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden deri har velb Otte Krag omkostning tilføjet, da bør han for den hans forseelse at give ham otte rigsdaler, i rede penge at betale.

(384)

** var skikket velb Otte Krag til Voldbjerg, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Peder Børgesen, ridefoged der sst, på den ene og havde stævnet Else Grummes i Vejrup, for et vidne hun til Gørding herreds ting 15/9 sidst forleden vidnet har, at den dag tre uger da ved halv aftens tid, så hun at Maren Peders i Vejrup hendes barn Dorte Pedersdatter står uden deres fremdør ved en af hendes børn, som er 5 år gammel, ved navn Karen Grummesdatter, og som hun gik ud i deres kålgård og kom straks igen, da var de begge borte, og da hun råbte efter dem, fandt hun ingen, og så løb hun til deres brønd, da lå Dorte Pedersdatter nedfalden deri og stod på hovedet og var levende, og den levede nogen stund efter hun tog den op, hvilke hendes vidne beskyldes for enlig

og vildig i hendes egen sag, tilmed egentlig at være stridig imod andre troværdige vidnesbyrd, som udtrykkelig vidner, at hendes datter Karen Grummesdatter fornævnte dag og tid var i marken med to hendes andre søstre, Johanne Grummesdatter og Kirsten Grummesdatter, og at Else Grummes selv skal have sagt, at hun sprang ned i brønden til barnet, og der hun fik det op, gav det ikke en gisp: så og efterdi Else Grummes ved højeste ed benægter sig ikke at have taget Maren Pedersdatters barn i nogen forvaring, bevises og ikke heller Else Grummes eller andre at have været årsag, at samme barn i brønden er druknet, så sandemændene fordi har svoret fornævnte barn Dorte Pedersdatter af våde og ulykke at være faldet i fornævnte brønd og deraf omkommet, og det den til bane, da har vi efter slig lejlighed ikke vidst imod samme sandemænds ed såvel som og Else Grummes vidne og benægtelse at kunne sige men ved magt at blive.

(389)

** var skikket Christen Poulsen i Janderup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jacob Jensen i Tømmerby, herredsfoged i Gørding herred, for en dom han mandag 12/5 sidst forleden på Gørding herreds ting, imellem Christen Poulsen og Oluf Sørensen i Strudvad i Terpager, dømt og afsagt har, og i så måder sin sentens og slutning som følger gjort har, efterdi med et Oluf Strudvads brev, lydende på 100 rigsdaler, bevises ham de penge af Christen Poulsen at have annammet og i Holland, det første de derover kom, skulle betale og godtgøre, thi bør han samme hans forpligt at efterkomme, hvilken samme hans dom beskyldes, at for ham at være fremlagt Oluf Strudvads skadesløs brev og forpligt på 100 rigsdaler til en vis tid at betale, hvilke ej befindes at være efterkommet, hvilket herredsfogden i ingen måde har villet agtet eller anseet, men ganske forbigået, og ikke tilfundet ham at have fyldest ved nam og vurdering af hans bo og gods, om betaling ej heller kunne erlanges, som loven og recessen tilholder: så og efterdi Frands Nielsen og Anders Clemendsen deres vidne ikke er vidnet på fersk fod eller visse dag eller tid, meget mindre navngivet hvor mange penge Oluf Strudvad til Christen Poulsen at skulle have udlagt, tilmed og vidnet efter Christen Poulsens ord, som han ej gestendig er, eller med kvittants bekræftet, da kunne vi efter sådan lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være, og efterdi herredsfogden ikke har dømt endelig på hvis, som for han har været i rette sat, da finder vi efter slig lejlighed den hans dom så vidt magtesløs at være, og ham deri at give Christen Poulsen til omkostning fire rigsdaler, i rede penge at betale.

(394)

** var skikket Anders Terkildsen, født i Jerne, hans fuldmægtig Hans Juel i Jerne, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Jacob Jensen i Tømmerby, herredsfoged i Gørding herred, for en dom han 26/11 næst forleden på fornævnte herreds ting dømt har og deri hans sentens har ---- at efterdi det befindes Anders Terkildsen selv hans arv af hans stedfar Hans Juel har oppebåret, og derfor afkald gjort, da finder han ham pligtig hans værge Joen Pedersen for værgemål at kvittere, dog Anders Terkildsen derimod rette værgepenge efter loven og recessen samt billig omkostning Joen Pedersen at fornøje: så og efterdi befindes Anders Terkildsen efter kontrakten at have haft hos Hans Juel 200 sletdaler at fordre, efter samme kontrakts indhold, som Joen Pedersen ene har med været, som en værge, at oprette, og herredsfogden fordi blandt andet har tilfunden Joen Pedersen værgepenge til hans atten år af Anders Terkildsen at fornøjes efter loven og recessen, da ved vi efter slig lejlighed ikke så vidt imod den hans dom at kunne sige, men ved magt at blive, dog efterdi Joen Pedersen værgemåls penge annammer, og herredsfogden alligevel har tilfunden Anders Terkildsen omkostning at betale, da bør

den hans doms post deri magtesløs at være, såvel som den indstævnte dele, som derpå udstedt er, i lige måder ingen magt at have, og Anders Terkildsen pligtig Joen Pedersen for samme værgemål i så måder tilbørlig at kvittere, belangende den delsvidne, hid kaldt er, over Joen Pedersen for to rigsdaler, Anders Terkildsens part i hans salig fars klæder, da efterdi Hans Juel beretter sig ikke den at have til stede, og den nyligen til i dag er indstævnet, hvorfor sagen med samme dele er opsat til snapslandsting først kommende, da dem her at møde og gå derom så vist hvis ret er, og Joen Pedersen midlertid af den dele kvit at være.

(400)

** var skikket Ebbe Mouridsen i Vejsig på sin egen og medarvinger efter salig Peder Nielsen af Gørding præstegård deres vegne deres fuldmægtig Grumme Joensen i Vejrup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Gregers Andersen i Bøl og Anders Christensen i Gørding mølle, for en vidne de til Gørding herreds ting 12/11 næst forleden med Christen Terkildsen i Bøl vidnet har, at de skal have været i Gørding præstegård om Riber markeds tide var år, der seet at Christen Terkildsen betalte salig Peder Nielsen der sst 6 sletdaler, og da begærede Christen Terkildsen, at han måtte få det afskrevet på breven, da svarede Peder Nielsen, at han ikke skulle blive krævet: så og efterdi fornævnte vidnesbyrd ikke har vidnet på visse dag og tid, ikke heller på fersk fod, efter sligt skulle være sket, tilmed og om død mands ord, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme vidne så noksom, at den bør nogen magt at have, men magtesløs at være.

(401)

** (til Jørgen Rosenkrantzes opsættelse) nu mødte Laurits Nielsen, foged på Dejbjerglund, og fremlagde Anders Langes efterskrevne indlæg så lydende, eftersom jeg er stævnet til Viborg landsting anlangende nogen tvistighed og trætte, som falder imellem hofmester velb Jørgen Rosenkrantz på Sorø på den ene mig og min bror Christen Lange på den anden side, og i den forhåbning at samme dag imellem os i god venlighed skulle forenes, ville jeg begære, at de gode mænd landsdommere ville tage sagen i opsættelse: da efter slig lejlighed bevilget Steffen Nielsen borgmester sagen endnu fremdeles til næste landsting efter snapslandsting først kommende at opstå, og parterne da her at møde, hvis sagen ikke her forinden forligt vorder, og da at gå om hvis ret er.

(402)

** (til Steen Billes opsættelse) : så mødte Jacob Jensen, indvåner i Viborg, på Hermand Kås, Predbjørn Brahe og Erik Brockenhuuses vegne og begærede sagen en tid lang at måtte opstå, hvorfor den til snapsting først kommende blev opsat, og da dem her at møde og gå om hvis lov og ret kan findes.

** var skikket Søren Markorsen i Starup med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Jep Pedersen i Skovslund og Tøste Pedersen i Hesselhøj for et vidne, de til Skast herreds ting 7/3 1655 vidnet har, at de skulle have hos været i Hesselhøj 6 dage for vor frue dag Riber marken, der de at skulle hørt Niels Henriksen i Tranbjerg at have tilspurgt Laurits Markorsen i Tovtrup, om han ikke havde hørt snak og tidende, at der skulle være bleven nogen penge borte for Laurits Markorsens søstre Karen Markorsdatter og Maren Markorsdatter i Transbøl, hvortil han da at skulle have svaret, at det var så i sandhed, at der var bleven borte for dem mere end halv tredje hundrede daler, og bekendt for dem, at samme penge skulle være

kommen til Søren Markorsen i Starup: så og efterdi Peder Eg, Laurits Mikkelsen, Peder Jensen og deres medfølgere har vidnet mesten del efter andre deres ord og mundheld, og ikke om nogen deres egen gørlig gerning og vitterlighed, at Søren Markorsen samme penninge skulle have fået eller bekommet, hvilket han og højligen benægter og fragår, da kunne vi efter slig lejlighed ikke kende samme deres vidner så noksom, at de bør nogen magt at have, men magtesløs at være og ikke komme Søren Markorsen til nogen forhindring.

(407)

** var skikket Mogens Lauritsen ved Klegod hans visse bud Christen Mouridsen i Viborg med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet Niels Christensen i Lyngvig for en dele, han over ham har forhvervet til Hind herreds ting 4/9 sidst forleden og da ham ladet fordele under seks høring for en syv alen egesule, 4 ege vejstolper med mere, hvilke dele efter hans egen snak og påsigelse har forhvervet, og ikke specificeret, hvad hver post skulle gælde i penge på det, om gælden har været sandfærdig, han da kunne have rettet for sig med rede penge. nu er bemeldte indstævnte ikke mødt, ej heller nogen på deres vegne, hvorfor Mogens Lauritsen formente, det han nu burde endelig dom beskrevet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme dele magtesløs at være, og ikke komme Mogens Lauritsen til nogen forhindring.

** var skikket Jens Olufsen i Modvig med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da hvorledes han skal være højligen forårsaget at have stævnet Peder Jensen i Filskov for en misdæders dom og bekendelse, han til Nørvang herreds ting 12/8 næst forleden har forhvervet, hvori skal være indført, tyven at have bekendt sig med flere at have med været at stjæle nogen øksne, og dem på adskillige steder heden handlet, item skal have sagt det Jens Olufsen at skulle have købt to øksne med en anden tyv, hvilke tilforn er heden rettet, og aldeles intet derom talt, hvilke misdæder Peder Nielsen ---- hans ord, Jens Olufsen højligen benægter sig aldrig aldeles intet med tyve at have handlet. nu er bemeldte indstævnte ikke mødt, ej heller nogen på deres vegne, hvorfor Jens Olufsen formente, det han nu burde endelig dom beskrevet: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme bekendelse, så vidt den Jens Olufsen kan vedkomme, magtesløs at være, og ikke komme ham til nogen forhindring.

(408)

** var skikket Anders Madsen, borger i Vejle, med en opsættelse her af landstinget i dag seks uger, indeholdende ham da at have stævnet salig Anders Jensen byfogeds efterladte hustru Birgitte Nielsdatter med hendes lovværge og medarvinger, nemlig Maren Sørensdatter med hendes lovværge, Jens Christoffer Lauritsen, Gøde Lauritsen, Søren Lauritsen og Søren Lauritsen samt Karen Gødesdatter med hendes lovværge for en dom, den salig mand Anders Jensen dømt og afsagt har 7/6 1655 på Vejle byting, imellem Anders Madsen og Hans Andersen, borgere der sst, på en rigtig opskrift efter Anders Madsens regnskabsbogs indhold, som er læst og påskrevet to gange på Vejle byting, og da af fogden kendt rigtig at være, dog alligevel pludseligen tvært imod al lov og ret dømt, som synes Hans Andersen at være frikendt for samme regnskabsbogs indhold, formener sligt af byfogden at være gjort for gunst og gave: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen

uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme indstævnte dom magtesløs at være, og ikke komme Anders Madsen på sin gælds fordring til nogen forhindring.

(410)

** var skikket Hans Graversen i nør Staby med en opsættelse her af landstinget 8/10 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Anne Jensdatter i Sælborg for en beskyldning, som af berømmes hun ham i Staby kirke søndag 8/9 nu sidst, i hans fraværelse, for hendes barnefar skal have beskyldt og udlagt, hvilke han højlig fragår og benægter, formener samme hendes beskyldning ikke til tinge ved hendes højeste ed skal turde bekræfte, ikke heller skal kunne bevises han hos hende har været eller nogen omgængelse med hende, enten lønlig eller åbenbar, at skal have haft: da efterdi sagen i seks uger til i dag er optagen, og opsættelsen til hjemtinget findes læst og påskrevet, og ingen er mødt, som forskrevet står, vi ikke heller imod recessen uden bevilling kan gøre længere forhaling, da finder vi efter sådan lejlighed samme beskyldning magtesløs at være, og ikke komme Hans Graversen til hinder eller skade i nogen måder.

(411)

3/12 1656.

** var skikket Jørgen Andersen i Tyvkær havde hid kaldt sandemænd af Tørrild herred, hans bror Anders Mikkelsen, født i Tyvkær, som 27/10 sidst forleden er funden død i Vingsted mølle i knaghjulet, sandemænd i Tørrild herred at udlede, hvad ham er vorden til bane og livs lagt, og fremlagde Jørgen Andersen for sandemænd efterskrevne tingsvidne af Tørrild herreds ting 22/11 sidst forleden, Niels Mogensen i Vindsted mølle med flere at have vidnet at i mandag da var tre uger næst forleden, da havde de været i skoven at hente et læs ved, og der de kom hjem til møllen, da var Anders Mikkelsen, som tjente i Højen og havde været i Vingsted mølle at lade male sin husbonds korn, bleven død i knaghjulet og drevet: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Anders Mikkelsen af våde og ulykkelig tilfald i knaghjulen og drevet i møllen at være kommet, og der død og omkommet, og det ham til bane og livs lagt, eftersom de selv sandhed derom udspurgt havde.

(412)

17/12 1656.

**

NAVNEREGISTER over de anvendte normaliserede person og stednavne.

Adelenge
Adsbøl
Adser Adsersen
Agate
Agde
Agersbæk
Agersbækgård
Agersbøl
Agersvold
Agge Aggesen
Agger
Aggergård
Aggersborg
Aggershus
Ahlefeldt
Aist
Albert
Albret Albretsdatter Albretsen
Albæk
Aldum
Alheit
Aller
Allergård
Allerslev
Allerup
Almind
Almond
Almstok
Alsbro
Alsted
Alstrup
Ambrosius Ambrosiusen
Amdi
Amhede
Amlund
Ammidsbøl
Amor Amorsen
Amrum
Amtrup
Anders Andersdatter Andersen   Anderskone
Andi
Andkær
Andkærgård
Andrup
Angel
Angland
Anker Ankersdatter Ankersen
Anneken

Anrep
Ansager
Anst
Antonis
Apelone
Aptrup
Arenfeldt
Arenstorff
Arfest Arfestersen Arfestsen
Armb (Armose ?)
Arnbjerg
Arnhem
Arnsbjerg
Arreskov
Arvad
Asbjerg
Asbo
Asbækhede
Aschersleben
Asdal
Askov
Askær
Asmild
Asmildkloster
Assendrup
Assersbøl
Assing
Attrup
Augustinus Augustinusen
Aukesen
Avlum
Avnsbjerg
Avsumdal
Avsumgård
Avtrup
Axel Axelsen
Bachen
Badskær
Bagge Baggesen
Baggesgård
Baggeskær
Baldser Baldsersdatter
Ballesgård
Ballisgård
Ballum
Bandsbøl
Bang Bangsdatter
Barbesgård

Barfoed
Barken Barkensdatter Barkensen
Barløsegård
Barmer
Barritskov
Barsbøl
Barslund
Bartskær
Bastholm
Bastlund
Bavelse
Bavnsbæk
Beck
Beckmund
Bederholm
Beeg
Begsgård
Behr
Below
Beltoft
Bend Bendsdatter Bendsen Bendskone
Bendisgård
Bendix Bendixdatter
Bendsgård
Bendstrup
Berent Berentsdatter Berentsen
Bergenhus
Bering
Berridsgård
Bersholm
Berte
Bertel Bertelsdatter Bertelsen
Beyer
Bhi
Bielderbæk
Biesch
Bild
Bille
Billeskov
Billum
Billumtarp
Billumvad
Bindesbøl
Birkende
Birkmose
Bisgård
Bjerkevold
Bjerlev

Bjerndrup
Bjerregård
Bjerremose
Bjerring
Bjerrum
Bjersgård
Bjert
Bjært
Bjødstrup
Bjørndrup
Bjørnholm
Bjørn Bjørnsdatter Bjørnsen
Bjørnsholm
Black
Blakskær
Blaksmark
Blexgård
Block
Blum
Blæsbjerg
Bobøl
Boch
Bodholt
Bodsdatter Bodsen
Bodum
Boelmade
Boelsmand
Boelstoft (Bulltofta i Skåne)
Boi Boisen
Boldesager
Bolding
Bollerup (i Skåne)
Bolle Bollesdatter Bollesen
Boltinggård
Bomhoff
Bommerhede
Bonderup
Bonderupgård
Bonniksen
Bonum
Borbjerg
Borbjerggård
Bordum
Bork
Borkersen
Borlev
Born
Borre

Borresen
Bostrup
Bovnum
Bovsø
Braband
Brahe
Bramdrup
Bramdrupdam
Bramminggård
Bramsløkke
Bramstrup
Brandbjerggård
Brangstrup
Bratskov
Braun
Braunsweig
Bredal
Bredalsgård
Brede
Bredebro
Bredsgård
Bredviggård
Bregnhoved
Bregning
Bregninggård
Breide
Breitenburg
Brejnholt
Bremen
Bremerholm
Brendgård
Brix Brixen
Brock
Brockenhuus
Broder Brodersdatter Brodersen
Broksgård
Brosbøl
Brudernell
Brunkert Brunkertsen
Brun
Brunsbjerg
Brunsgård
Bryske
Brågård
Brårup
Brændgård
Brøchner
Brødbæk

Brønding
Brøndum
Brøns
Buchwald
Buck Bucksen
Budde
Buderupholm
Bugge
Bukbjerg
Bukhoved
Bull
Bulltofta
Bunde Bundesen
Bundgård
Bundsbæk
Buntje
Burgård
Burgårde
Burlund
Busch
Buskerud
Buskov
Bækbølling
Bøgballe
Bøgild
Bøgvad
Bøl
Bølbøl
Bølbølgård
Bølling
Bøllund
Bønde ?
Bønstrup
Børge Børgesdatter Børgesen
Børkop
Børring
Børsmose
Børup
Bøtvang
Bülow
Bådsbøl
Bådsgård
Båstrup
Calle Callesdatter Callesen
Carsten Carstensen
Casper Caspersen
Christ
Christence

Christen Christensdatter Christensdøtre Christensen Christenskone
Christianspris
Christoffer Christoffersdatter Christoffersen
Claus Clausdatter Clausen
Clausholm
Clemend Clemendsdatter Clemendsen
Clerck
Corfits
Cornelius
Cort
Dagedal
Dahusen
Dalerne (i Norge)
Dalgård
Dalgårdhuset
Dalsgård
Damcke
Damgårdhus
Damsbjerg
Damsbo
Damsgård
Daniel Danielsdatter Danielsen
Darum
Daugbjerg
Davgård
David Davidsen
Debel
Degnbol
Dejbjerglund
Dejrup
Dellerup
Demstrup
Denton
Detlev
Deuster
Didrik Didriksen
Dines Dinesdatter Dinesen Dineskone
Dirichs Dirichsen
Dirksen
Ditlev Ditlevsen
Djævelmose (Døvelmose)
Djævelstrup
Doens
Dollerup
Dominicus
Donnerup
Donneruplund
Dons

Donslund
Dover
Drabæk
Dragsgård
Dragsholm
Drastrup
Drengsted
Dreslette
Dresselberg
Drewes
Dreyer
Drongstrup
Drostrup
Drustrup
Drøstrup
Dubgård
Dupont
Dusgård
Dybebjerg
Dybvadgård
Dybæk
Dykrog
Dyrby
Dyre
Dyrmose
Dyrskyt
Dystrup
Dytmærsk
Dyvelstrup
Dørslund
Døs
Døvelmose (Debelmose)
Døvling
Då
Ebbensgård
Ebbe Ebbesdatter Ebbesen
Ebdrup
Ebstrup
Eckernförde
Egbæk
Egerisgård
Eggert
Egholm
Egholt
Egidius
Egknud
Egum
Egvad

Eisdatter Eisen
Ejdal
Ejsbøl
Elken
Elle
Ellidshøj
Elsborg
Elsebe
Emkendorf
Emmerentze
Emmerlev
Emmerske
Endrupholm
Enemærkeskov
Engbjerggård
Engebæk
Engelbret Engelbretsdatter
Engelsholm
Engelund
Engsig
Engsø
Enkysen
Enner
Envold Envoldsdatter Envoldsen
Erbo
Erhart
Erholm
Eriknaur
Erik Eriksdatter Eriksen Erikskone
Erikstrup
Erkilstrup
Ernst Ernstsen
Erritsø
Erskov
Erst
Ertmand
Ertvinus
Esbøl
Eskebjerg
Eskebæk
Eskelund
Eskenkær
Eskerod
Eske Eskesdatter Eskesen Eskeskone
Eskesgård
Eskholt
Eskild Eskildsdatter Eskildsen
Eskær

Esløb
Espen Espensdatter Espensen
Estrup
Estrupgård
Estvadgård
Fabjerg
Fabjergbol
Fabjergdal
Faddersbøl
Fahlenkamp
Falentin Falentinsen
Falkert Falkertsen
Fallesen
Falshede
Falsig
Faninger
Fannerup
Farris
Fassi
Fastergård
Fasterkær
Fasterlund
Fasti
Fastrup
Fausing
Favrby
Favrskov
Fedder Feddersen
Felbereder
Feldborg
Feldby
Felde
Felding
Feldingbjerg
Ferdinandus Fernandus
Ferring
Ferslev
Ferup
Fidde
Filsø
Finck Fincke
Finderup
Find Findsdatter Findsen
Fischer
Fiskbæk
Fitting
Fjald
Fjallerup

Fjand
Fjederholt
Fjelstervang
Fjends
Flansmose
Fleng
Flenstofte
Fleskum
Flyndergård
Flø
Foch
Fogiltoft (Fågeltofta i Skåne)
Foldager
Foldingbro
Folkvardsen
Follerup
Folmer
Fonnesbæk
Forballum
Fornes
Forsomho Forsomhoved
Fovsing
Frands Frandsdatter Frandsen Frandskone
Fredberg
Fredbjerggård
Frederik Frederiksdatter Frederiksen
Frederiksodde
Frederiksort
Fredsted
Fredtoft
Frejlev
Frende Frendesdatter
Fri
Fridericus
Fridrichs
Frids
Friis Friiskone
Frisgård
Frisvad
Fritsø
Fruergård
Fruerlund
Frøjk
Frørstesgård
Fugdal
Fuglkær
Fuglsig
Fugltoft

Fundrup
Fusgård
Fussing
Fussingø
Fyhrens
Fårbæk
Fåre
Fårupgård
Føjnæring
Førstballe
Føvling
Gabriel Gabrielsen
Gagge
Galskøt
Galtho Galthoved
Galtkær
Galtmose
Gamdrup
Gammelby
Gamst
Ganer
Ganz
Gardener
Gardien
Garnholt
Gaverslund
Gavlshøj
Gedbjerg
Geddal
Geil
Gejlbjerg
Gejsing
Geke
Gelballe
Gellerup
Gelstrup
Gerholm
Gerlev Gerlevsdatter
Gerlof
Germand Germandsdatter Germandsen
Gerndrup
Gersdorff
Gerskov
Gert Gertsdatter Gertsen
Gerup
Gesager
Gesing
Geske

Gienstigsdatter Gienstigsen
Gilbjerg
Gilofsen
Gimsing
Ginding
Gindingskov
Gintbjerg
Gisel
Gislum
Givskudlund
Gjaldbæk
Gjedde
Gjerslev
Gjorslev
Gjøren
Glarbjerg
Glatzow
Glerup
Glibstrup
Glimming
Glistrup
Glud
Glussing
Glückstadt
Godballe
Godske Godskesen
Goldbæk
Goters
Gottrup
Gouls
Gransgård
Grarup
Gravengård
Gravers Graversdatter Graversen Graverskone
Gredsted
Gredstedbro
Grefke
Gregers Gregersdatter Gregersen
Gremersen
Grenekrog
Gress
Grettrup
Grimlund
Grim
Grimstrup
Grisbæk
Grobeng
Groers

Grubbe
Grumme Grummesdatter Grummesen
Grumstrup
Grunckerus
Grune
Gryds
Grærup
Græsbøl
Grøftager
Grønfeld
Grønkærgård
Grønne
Grønnerup
Grøn
Gudbjerg
Gudsø
Gudumkloster
Gudumlund
Gummesmark
Gunde Gunder Gundesen
Gundersborg
Gunderslev
Gunderup
Gundesbøl
Gunde Gundesen
Gydsbæk
Gyllebo (i Skåne)
Gyris
Gyritte
Gærup
Gøde Gødesdatter Gødesen
Gødsbøl
Gødstrup
Gødsvang
Gørdinglund
Gørslev
Gørup
Gøye
Gårslev
Gårslevgård
Hachballe
Hadeland
Haderis
Haderslevhus
Haderup
Hafnia
Hagelskær
Hagenfeld

Hagen
Hagensen
Hagenskov
Hagsholm
Hain
Hajslund
Haken
Halby
Haldbjerg
Halgård
Halkær
Halkærholm
Hallum
Hallund
Hallundbæk
Haltrup
Hammelmose
Hammershus
Hammerum
Handbjerggård
Handerup
Handest
Hannerup
Hanninggård
Hans Hansdatter Hansdøtre Hansen Hanskone
Hanstedgård
Haraldskær
Harbo
Harbou
Harboøre
Hardenberg
Hardes
Hardsyssel
Harhede
Harild
Harildsdatter
Harknag
Harpøt
Harres
Harrestrup
Harresø
Harring
Harrisdatter
Harte
Hartvig Hartvigsen
Hasdorf (Hastrup)
Hasdorfgård (Hastrupgård)
Hasing

Hasselholt
Hasselholtgård
Hasse
Hastrup
Hatstedmarsk (Hodstedmersk)
Hauff (Have)
Havbrogård
Have
Havelsvad
Havnstrup
Havreballegård
Havrvig
Havslund
Havstrup
Hedager Hedagergård
Hee
Hegelund
Heggelund
Heidersdorff
Heinicke
Heise
Heitwinkel
Hejnsvig
Hejrbæk
Hejring
Heldum
Hellebjerggård
Helle Hellesen
Hellstad
Heltborg
Hem
Hemmed
Hemmet
Hennebjerg
Hennegård
Henning Henningsen
Henningstoft
Henrik Henriksdatter Henriksen
Herborg
Hermand Hermandsdatter Hermandsen
Herninggård
Herningholm
Herpinggård
Herrup
Hersumgård
Herup
Hessel
Hesselballe

Hesselballegård
Hesselbjerg
Hesselgård
Hesselhøj
Hessellund
Hesselmed
Hesselå
Hestbjerg
Hestbæk
Hestesnider
Hestholm
Hestlund
Hie
Hieronimus
Hilleborg
Hillerslev
Hillerup
Hillestad
Himmersyssel
Hind
Hindbjerg
Hindborg
Hinderø (Inderøy, Nørstrand i Nyfølket Norge)
Hindhede
Hindsels
Hindsholm
Hindskov
Hindsted
Hindum
Hindø
Hjarup
Hjeding
Hjelmdrup
Hjerbæk
Hjermbo
Hjermeslevgård
Hjermgård
Hjerresen
Hjordbjerg
Hjordkone
Hjortkær
Hjulebjerg (i Halland)
Hjuler
Hjulerød (i Halland)
Ho
Hoager
Hoann
Hodde

Hoddeskov
Hodsager
Holbækgård
Holck
Holflod
Holger Holgersen
Holgård
Holing
Hollensted
Hollesen
Holleskov
Holling
Hollingholt
Hollufgård
Holman
Holmgård
Holmskrog
Holst
Holt
Holtendorp
Holtum
Hommandspøt
Hornsgård
Hornshøj
Hornumkær
Horsens
Horsfeld
Houli Houlisdatter Houlisen
Houm
Hove
Hovensgård
Hovlbjerg
Hovmade
Hovgård
Hovsgård
Hovstrup
Hovvinkel
Huitfeldt
Hulbækgård
Humlum
Hummelgård
Hunderup
Hundhale
Hundkær
Hundmand
Hundsbæk
Hungerbjerg
Husted

Hvam
Hvamgård
Hvanstrup
Hvedholm
Hvetbo
Hviding
Hvid Hvidsdatter Hvidskone
Hvidstedgård
Hvillinghøje
Hvilsbjerg
Hvilsgård
Hvingel
Hvinningdal
Hvistendal
Hvistenhvol
Hvolby
Hvolbæk
Hvolbøl
Hvolgård
Hvollig
Hvolris
Hvolvad
Hübert
Hyby
Hygumbjerg
Hykkelbjerg
Hyldgård
Hylkebjerg
Hyneskye ?
Hyvild
Hæstrupgård
Høcken
Høgholt
Høgild
Høgsholt
Høgsted
Højbukhave
Højbygård
Højenskov
Højsbjerg
Højsgård
Høkelbjerg
Hølle
Høllet
Høllund
Hønborg
Hørbylund
Høstrup

Hål
Håse
Håstrup
Håsum
Iben
Ib Ibsdatter Ibsen
Idd (i Norge)
Idum
Idumlund
Ildshoved
Indiur (Inderøy i Norge ?)
Ingeborg
Ingefred
Ingelsted (i Skåne)
Ingerslev
Ingvard Ingvardsdatter Ingvardsen
Irgens
Itzen
Ive
Iven
Iver Iversdatter Iversen
Jacob Jacobsdatter Jacobsen
Jattrup
Jebjerg
Jebsen
Jegindbo
Jegindø
Jegum
Jellinggård
Jellingsmark
Jello Jellosen
Jels
Jennum
Jens Jensdatter Jensen Jenskone
Jep Jepsdatter Jepsen Jepskone
Jerlev
Jernit
Jerrig
Jerstrup
Jes Jesdatter Jeskone Jessen
Jesper Jespersdatter Jespersen
Jested
Jesu
Jochensen
Jochum Jochumsen
Joen Joensdatter Joensen
Johan Johanne Johansdatter Johansen
Johnen

Jonstrup
Josep
Josua
Jud
Juel
Juellingsholm
Juelsgård
Julsgård
Jung
Junged
Jungfrøden
Jurich
Just Justsen
Juul
Jæderen (i Norge)
Jøllen
Jørgen Jørgensdatter Jørgensen Jørgenskone
Kabbel
Kai
Kalhave
Kalkslår
Kall
Kallesø
Kalsgård
Kalvslund
Kammersgård
Kamstrup
Karl Karlsen
Karlskov
Karsbæk
Karstoft
Kastbjerg
Kastkær
Katholm
Kattesund
Kattrup
Kejlstrup
Kejrup
Keldbjerg
Keldbæk
Kelddal
Kelder
Keldgård
Keldkær
Keld Keldsdatter Keldsen
Kellerup
Kelst
Kelstrup

Keltring
Kestrup
Ketel
Kideris
Kiel
Kiellinghus
Killou
Kilsmark
Kirkebækgård
Kirketerp
Kistmager
Kisum
Kjelstrup
Klegod
Klejs
Klelund
Klempten
Klink
Klinting
Kloborg
Klokmose
Klöcker
Kløjing
Knabberup
Knabe
Knepholt
Knivholt
Knorborg
Knorborggård
Knudgård
Knudmark
Knudsbøl
Knud Knudsdatter Knudsen
Knudsig
Knudstrup
Kobberup
Kobberø
Kock
Kodborg
Kodbøl
Koed
Kogsgård
Kohlblatt
Kokholm
Koklund
Kokspang
Koldinghus
Kolle

Kollemorten
Kongensgård
Kongensholm
Kongsdal
Korning
Kornum
Korsbrødregård
Kortsen
Korup
Koruplund
Kovsted
Kovstrup
Kovtrup
Krabbesholm
Krabbesmark
Krackau
Kragense
Kragerup
Kraghede
Kragmose
Krag
Kragsig
Krarup
Krasborg
Kras
Krastrup
Kreng
Krenkerup
Kringel
Kringelgård
Kringlum
Kristianopel
Krogsdal
Krogsgård
Krogshede
Krollerup
Kruckow
Krummelbein
Krunderup
Kruse
Krøbelkvinde
Kummerlev
Kvak
Kvelstrup
Kviesgård
Kvistgård
Kvistrup
Kvium

Kvong
Kvorup
Kye
Kyed
Kynde Kyndesdatters Kyndesen
Kyttrup
Kyvling
Kyø
Kællingtand
Kærager
Kærbygård
Kærbølling
Kærgård
Kærgårdsholm
Kærhus
Kærsbøl
Kærsgård
Kærsholm
Kærside
Kærsing
Kærup
Kølbygård
Kølholt
Kølskegård
Kølstrup
Kørom
Kørup
Kås
Ladby
Lambertsen
Lambret Lambretsdatter Lambretsen
Lambæk
Landerup
Landerupgård
Landskrona
Landting
Langergård
Langesø
Langtind
Laubeck
Lauge Laugesdatter Laugesen
Laurits Lauritsdatter Lauritsen Lauritskone
Laustmark
Lavstrup
Laxmand
Legård
Lemtorp
Lemvig

Leppelmand
Lepper
Lere
Libjerg
Lie
Liemand
Ligård
Lildbro
Lilleballe
Lilfossen (i Norge)
Lime
Lindau
Lindballe
Lindbjerg
Lindenov
Linderot
Lindholt
Linding
Lindtorp
Lindved
Lindvedgård
Lindvig
Ling
Linholt
Linnert
Linthof
Lintrup
Lisbet
Lisby
Livstrup
Ljørring
Lorchini
Lorck
Lorentz
Lovmandsgård
Lovrup
Lovstrup
Lubert
Lucifer
Ludvig Ludvigsdatter
Luloff
Lumsmark
Lundager
Lundbygård
Lundbæk
Lundelse
Lundenæs
Lunderup

Lunderupgård
Lundgård
Lundsby
Lundsgård
Lundsmark
Lundtarp
Lunov
Lureby
Lusby (Låsby)
Lusbygade (Låsbygade)
Lustrup
Lutzen
Lyager
Lybcher
Lyby
Lydik Lydiksdatter
Lydum
Lydumgård
Lykkesborg
Lykkesholm
Lyllofsen
Lyndbygård
Lynderup
Lynderupgård
Lyngbygård
Lysgård
Lysholt
Lystrup
Læborg
Lægård
Lærkeholt
Lø
Løftgård
Løgismose
Løgum
Løjenkær
Løjtved
Lønborggård
Lønsgård
Lørslev
Løvel
Lütke
Madeline
Mads Madsdatter Madsdøtre Madsen Madskone
Madum
Mae
Maegård
Magdalene

Magård
Maj
Majoner
Makholm
Malte Maltesdatter Maltesen
Mammen
Manderup
Mandix Mandixen
Mansen
Margrete
Mariager
Maribæk
Mariusen
Mariusens
Markdanner
Marker (i Norge)
Markor Markorsdatter Markorsen
Markus Markusdatter Markusen
Marsbjerg
Marselier
Marskel
Martensen
Marup
Matias Matiasdatter Matiasen Matiaskone
Meien
Meinert
Meisel
Mejlgård
Mejling
Mejls
Mejlvang
Mejrup
Meldgård
Meldtoft
Melhørn
Melkor Melkorsen
Melsøgård
Merrild
Merringgård
Meyer
Midsommersbjerg
Mikkel Mikkelsen
Milter Miltersen
Misthusum
Mjolden
Moeslund
Mogens Mogensdatter Mogensen Mogenskone
Morsbøl

Mosbøl
Mosbølgård
Moskærgård
Mourids Mouridsdatter Mouridsen
Mouridsgård
Mulesgård
Munkgård
Munkholm
Munk Munksdatter
Munksgård
Munkskov
Murau
Muus
Myrtue
Måbjerg
Mågård
Mårup
Mårupgård
Mærsk
Møbjerg
Møborg
Møe Møesdatter
Møgelgesten
Møgelgård
Møgelkær
Møgelvig
Møldamskær
Møldrup
Møllerup
Mønstedgård
Mørkholt
Mørup
Møsvrå
Møtkær
Nagbøl
Najbjerg
Namdal (i Norge)
Namensdatter
Naseskær
Nasted
Navntoft
Navr
Nebbe
Nebbegård
Nebtorp
Nees
Nejrup
Nibehus

Nichel Nichelsen
Nicolaus Nicolausen
Niels Nielsdatter Nielsdøtre Nielskone
Nienstedt (i Holsten)
Nipgård
Nis Nisdatter Niskone Nissen
Nissumbol
Nistrup
Noes
Nogård
Nold
Nollund
Nolting
Nomen Nomensen
Norby
Nordenbjerg
Nordenkær
Nordenskov
Nordenå
Nordsee (i Slesvig)
Normand
Norre
Norsminde
Norup
Notler
Novrup
Nygård
Nærild
Næsbjerg
Næsborg
Næsdal
Næstholt
Nøragergård
Nørbeg
Nørbeggård
Nørbjerg
Nørby
Nørbygård
Nørbæk
Nørhald
Nørhede
Nørherred
Nørholm
Nørhoved
Nørjylland
Nørklit
Nørkær
Nørkærgård

Nørlund
Nørlyng
Nørreå
Nørris
Nørskov
Nørtarp
Nørum
Nørup
Nørvang
Nørå
Nøttrup
Nøvling
Nøvlingskov
Obbesen
Obedsø
Obisgård
Obling
Odby
Oddense
Odderbæk
Odderskær
Odderup
Oddum
Odsgård
Offer Offersen
Oksbjerg
Oksby
Oksholm
Okslund
Oksvig
Olcke
Old
Olde
Olders
Oldrup
Ollerup
Olling
Oluf Olufsdatter Olufsen Olufskone
Ommegård
Ommosegård
Opperby
Oregård
Orelund
Orfeus
Orgemester
Ormstrup
Orneborg
Orre

Orten
Ortwein
Ostenfeld
Ostersen
Ottersbøl
Otte Ottesdatter Ottesen
Oved
Ovegård
Ovensen
Overby
Overhalden (i Norge)
Overholt
Ove Ovesdatter Ovesen
Ovesholm
Ovnbøl
Ovsgård
Ovstrup
Ovtrup
Pa Pagård
Pajkær
Pallesbjerg
Palle Pallesdatter Pallesen
Pallesgård
Palsgård
Palstrup
Paludanus
Panck
Pangstoft
Parsberg
Partbo
Pax (Pachs)
Peder Pedersdatter Pedersen Pederskone
Pems
Pendingmønter
Pentz
Perregård
Phillip Phillipus Phillipsen
Pilgård
Pjedsted
Plovsgård
Plovslund
Plovstrup
Pog
Pogager
Pogwisch
Pohl
Poll
Pors

Porst
Porthus
Pouch
Poul Poulsdatter Poulsen
Pradsgård
Prebensgård
Predbjørn
Prebdal (Grebdal ?)
Preen
Præstbro
Præstbøl
Præstskov
Pudewels
Pugdal
Pugholm
Puglund
Påbøl
Pågård
Påkær
Påske Påskesen
Qualen
Qvitzow
Rabjerg
Rabæk
Radenne (Ardennes ?)
Randbøl
Randerup
Randrup
Randulf
Rantzau
Rask Raskesen
Rasmus Rasmusdatter Rasmuskone Rasmussen
Rathlou
Rauert
Ravnholt
Ravning
Ravnsbjerg
Ravnsbæk
Ravnsbøl
Ravnsholt
Ravnsvad
Rebslårs
Rebstrup
Reckløseng
Reedtz
Reff
Refs
Regelsen

Regina
Reibnitz
Reinhart
Reinholt Reinholtsen
Reinicke
Reinning
Rejsby
Rejsdal
Remmegård
Remmerslund
Remsnider
Rendbanen
Rendsborg
Rendsborghus
Rerup
Resen
Restrup
Revning
Revsgård
Revsinghoved
Revsted
Revstrup
Ribe
Riberdal
Riberhus
Riber
Rickertsdatter Rickertsen
Riis
Rijn
Rimeck
Rinds
Rindumgård
Ringgive
Risbøl
Risbølgård
Risum
Risumgård
Rodsteen
Roed
Roersen
Roest
Rojgård
Roland Rolandsen
Rolle
Rolsegård
Romdrup
Romme
Ronum

Rosdal
Rosenberg
Rosenkrantz
Rostock
Rostrup
Rotborg
Rotbøl
Rothkirck
Rottarp
Rovst
Rovsthøj
Rue
Rugballegård
Rugård
Rumschatt
Ruorgård ?
Russ
Rybjerg
Ryde
Rydhave
Rydlund
Ryumgård
Rækkergård
Rærup
Rævsgård
Rævshøj
Rævskov
Røgelhede
Røgle
Røj
Rømmiche
Rønbjerg
Rønnovsholm
Rådvad
Rådvedgård
Råkildegård
Råle
Råstrup
Sachs
Sadderup
Sahl
Sakarias
Sakskærgård
Salholt
Sallinge
Salmand Salmandsen
Salomon
Sandagergård

Sandberg
Sanddalgård
Saxe Saxesen
Schiønning
Schmoel
Schuldt
Sebbergård
Sebstrup
Seefeld
Seekamp
Seem
Seest
Sehested (Sested)
Sejbjerg
Sejer Sejersen
Sejerslev
Sejlstrup
Sejrup
Sejstrup
Sekær
Sellegyde
Sellerup
Selsøgård
Senden
Serreslev
Serreslevgård
Serup
Sevel
Sibast Sibastsen
Sibeck
Sidenborg
Sidsel
Sielsbill (i Egvad sogn)
Sig
Sigfred
Sigward
Silius
Silvester Silvestersen
Simmelkær
Simmelsted
Simon Simonsdatter Simonsen Simonskone
Simonsgård
Simonstrup
Sindbjerg
Sindbjerggård
Sindbjerglund
Sinders Sindersen
Sinderup

Sindinggård
Sinkbæk
Sinkær
Sirgård
Sitzer
Siuandt
Sjelborg
Sjørup
Skadhedegård
Skadsbjerg
Skadstoft
Skalkhøj
Skalmstrup
Skalstrup
Skamstrup
Skanderupgård
Skaris Skarisdatters Skarisen
Skartved
Skast
Skavtrup
Skeel
Skellerup
Skelskør
Skerk
Skjern
Skerrildgård
Skettrup
Skibbygger
Skibdræt
Skibetballe
Skibild
Skibsted
Skibstedgård
Skidengård
Skidenvad
Skikkild
Skindbjerggård
Skinderkone
Skipper Skippersen
Skjering
Skodborg
Skodborgholm
Skodborghus
Skodsbøl
Skolders
Skonager
Skovbodal
Skovbøl

Skovbølling
Skovlending
Skovsbo
Skovsbøl
Skovsende
Skovsgård
Skovslund
Skram
Skrumsager
Skræddergård
Skrædderkone
Skudstrup
Skulbøl
Skumstrup
Skydstoft
Skylvad
Skytte
Skærbækgård
Skærsø
Skærum
Skødstrup
Skøt Skøtsen
Slader
Slajkær
Slaug
Slavs
Slelde
Slemstrup
Slumstrup
Sløck
Smedegård
Smedsgård
Smedshave
Smerupgård
Smollerup
Smørpøt
Snede
Sneptrup
Snidersen
Snoghøj
Snorup
Snøder
Sodborg
Soel
Sofie
Sortebrødre
Sostrup
Souen ? (i Bergenhus len)

Spangsbjerg
Spend
Spettrup
Spilmand
Spjarup
Splet
Splidsgård
Sprintzendorf
Spøttrup
Stabildal
Stabrand
Staby
Stadil
Staffen Staffensdatter Staffensen Staffensønner
Stagholm
Stagshede
Stallerup
Stangenet
Starup
Statter
Staverskov
Stavrsø
Stavsholm
Stax
Steen Steensen
Steffen Steffensdatter Steffensen
Steiner
Stenalt
Stenbogade
Stendis
Stenholt
Stenrøgel
Stensballe
Stensballegård
Stensbjerggård
Stensgård
Stenshede
Stensig
Stenumgård
Stig Stigsdatter
Stistrup
Stjernholm
Stokbro
Stokholm
Stokkendal
Stokkildhoved
Stokvad
Storsbøl

Storsig
Storupgård
Stovby
Stovgård
Stovstrup
Straelstrup
Strandbjerggård
Strandbygård
Strandbylund
Strange
Strellev
Struck
Strudvad
Struerdal
Strårup
Stubber
Stubbergård
Stubberup
Stubdrup
Stuff
Stundsig
Styck
Stygge
Styrck
Styrisholm
Styvel
Støttrup
Støvringgård
Stål Stålsen
Stårupgård
Suck
Suderbæk
Sudergård
Suldrup
Svanstrup
Svarrer
Svejgård
Svend Svendsdatter Svendsen
Svendsholm
Svenningsen
Svidegade
Svinbæk
Svinholt
Svostrup
Swertfejer
Sylvest Sylvestersen
Sæbygård
Sædding

Søbogård
Søbygård
Søller
Søndbjerg
Sønderbygård
Sønderhald
Sønderside
Søndersthoved
Sønnich Sønnichsen
Søren Sørensdatter Sørensen Sørenskone
Sørtenbøl
Sørup
Tagkærholm
Tammestrup
Tanderup
Tandrup
Tang
Tange
Tangsgård
Tangvad
Tarp
Tarpgård
Tastum
Taube (Due)
Tavlborg
Telling
Terben Terbensen
Terkild Terkildsdatter Terkildsen
Terpager
Terpgård
Terpling
Tersbøl
Thade
Thay Thayen
Thott
Thule Thulesdatter Thulesen
Thusgård
Thyholm
Tiim
Tiimgård
Tilsen
Tim Timsen
Timling
Timring
Tinggård
Tinkerdal
Tiphede
Tirsbæk

Tise
Tjered (Rønnovsholm)
Tobøl
Tocksen
Todbøl
Tofthøj
Toftnæs
Toftum
Tokesdal (Tokkesdal)
Tolbjerg
Tolbæk
Tolle Tollesen
Tolstrup
Tomas Tomasdatter Tomaskone
Tombøl
Tommerup
Tonbo
Tonisdatter
Torbenfeld
Torben Torbensdatter Torbensen
Torbøl
Tord Tordsdatter Tordsen
Torlund
Tornager
Torsgård
Torsmark
Torsted
Torstedlund
Torsten Torstensen
Torstrup
Tose (i Norge)
Tostrup
Tovdal
Tovstrup
Trabjerg
Trabjerggård
Trandum
Trans
Transbøl
Trelde
Trellerup
Troels Troelsdatter Troelsen Troelskone Troelskvinde
Troelstrup
Trolholm
Trolle
Trudsholm
Truid
Tryggevælde

Trædballe
Træden
Trælund
Trøgelborg
Trøjborg
Trøllund
Trøstrup
Trøvel
Tudvad
Tue Tuesen
Tuevad
Tulsmark
Tunsberg (i Norge)
Turebygård
Turesen
Tusbøl
Tustrup
Tvile
Tvislund
Tvismark
Tvissel (Tvis kloster)
Tværsig
Tyge Tygesdatter Tygesen
Tygestrup
Tykkeby
Tyregod
Tyregodlund
Tyresen
Tyrrestrup
Tyrsting
Tystbyhave
Tyvkær
Tøger Tøgersen
Tøjstrup
Tønderhus
Tønne Tønnesen
Tønning
Tønsberg
Tørlund
Tørrild
Tøsby
Tøste Tøstesen Tøsteskone
Tøving
Tøvring
Ucke
Ude Udsdatter Udsen
Udsgård
Udstrup

Udstrupgård
Uggerby
Uglbjerg
Uglev
Uglkær
Uglvig
Ulbæk
Uldal
Ulfeld
Ulf
Ulfstand
Ulkind
Ulkær
Ullandsager (i Norge)
Ullerup
Ulmose
Uls
Ulsbæk
Ulsund
Ulsundby
Ulsundgård
Ultang
Ulvskov
Unis (i Skåne)
Urbansen
Urup
Usse (Vusse, skånsk Åse ?)
Utoft
Utrecht
Uttermøhlen
Utterslev
Vadskærgård
Vadsted
Vadum
Valbygård
Valden (i Halland)
Vamdrupgård
Vanderup (Vranderup ?)
Vandfuld
Varberg
Vardelund
Vardhoved
Varho
Varisbøl
Vattrup
Vedbygård
Vedel
Vedtofte

Vegen
Vegengård
Veggerby
Veghen
Vejlgård
Vejlstrup
Vejrup
Vejsig
Veldbæk
Velsensgård S
Vendils
Vengegård
Vennergård
Vennerholm
Vesløsgård
Vesteni
Vesterå
Vestorp
Vestrup
Vestrupgård
Vesttarp
Vestterp
Vetenmark
Vibholm
Vidi Videsen
Viffert
Vill Vilsen
Villads Villadsdatter Villadsen Villadskone
Villebøl
Villemose
Villerslev
Villerup
Villestrup
Villum Villumsdatter Villumsen
Vilsgård
Vilslev
Vindingegård
Vindum
Vingsted
Vintersgård
Vinum
Viskum
Viskumgård
Visselbjerg
Visti Vistisdatter Vistisen Vistiskone
Vitskøl
Vittarp
Vittarpgård

Vittrup
Viuf
Viumgård
Viumkrog
Vodde
Vodder
Voerlund
Voes
Vogn Vognsdatter Vognsen
Vognserup
Vognslund
Vognstrup
Voldbjerg
Voldborg
Voldmandsbjerg
Voldum
Vollum
Vollund
Volsgård
Volstrup
Vonå
Vong
Vonge
Vorgod
Vorgård
Vork
Vorsnæs
Vosborg
Vosnæs
Vosnæsgård
Vostrup
Vrads
Vranderup
Vrejlev
Vrejlevgård
Vrenderup
Vridsted
Vrøgum
Vrønding
Vrågård
Væbnersholm
Vådde
Warder
Weiner
Wenzel
Wessel Wesseling
Widow
Wisch

Wolf
Wulf
Ydby
Yderik
Yllebjerg
Ystad
Üttersen
Zendtsus
Zeuerin
Zolle (i Holland)
Ødsted
Øgelstrup
Øgård
Ølbygård
Ølgårdsvig
Ølluf
Øllufgård
Ølstedgård
Ørbæk
Ørgård
Ørnholt
Ørnhoved
Ørnskov
Ørnstrup
Ørre
Ørs
Ørskov
Ørslev
Ørsnæs
Ørup
Østbæk
Østergård
Østofte
Øvid
Øvig
Åbjerg
Åge Ågesen
Ågård
Åhus
Åkær
Ålborghus
Åling
Ålsgård
Ålstrup
Åmølle
Ånum
Årgab
Årø

Ås
Åsbjerg
Åst

udarbejdet 2006 - 2008 af Bjarne Nørgaard - Pedersen, Agernvej 95, DK- 8330 Beder,
tlf. 0045-86936258. e-post bn-p@mail.dk